KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

GEÏLLUSTREERD DAGBOEK
VAN HET HEDENDAAGS
WERELDGEBEUREN
MET VOORTDUREND BIJGEWERKTE
ALPHABETISCHE INDEX

SYSTEMEN KEESING / OPGERICHT 1911
AMSTERDAM

Ter „vulling van een vacuum"

„Truman-doctrine" of „Eisenhower-doctrine"?

De na de ineenstorting van het Ottomaanse (Turkse) rijk (1918) zo overwegend geworden politieke en militaire invloed van Engeland in het Midden-Oosten — deze „brug" tussen Europa (met inbegrip van de Sowjet-Unie), Azië en Afrika — is na Wereldoorlog II geleidelijk afgebrokkeld. Dit afbrokkelingsproces is met het mislukken van de recente Frans-Britse actie tegen Egypte versneld, zo niet voltooid. Dit gebied werd tot Wereldoorlog II vooral door Engeland als een soort „gesloten club" beschouwd. Maar met het optreden in 1956 van de Sowjet-Unie als de actieve (niet alleen platonische) vriend van de Arabische landen was aan deze geslotenheid reeds duidelijk een einde gekomen (zie ook 12435, alwaar ook een kaart van het betreffende gebied is afgedrukt).

Naar de opvattingen van vele Westerse staatslieden is in het Midden-Oosten een machtsvacuum ontstaan, dat de economisch zwakke, sociaal en politiek instabiele en onderling verdeelde Arabische landen niet zouden kunnen opvullen. Herhaaldelijk heeft men in het Westen de vrees kunnen horen uitspreken, dat de Sowjet-Unie er op uit was dit aan de rand van haar rijk gelegen vacuum op te vullen. De bezorgdheid hierover werd mede geaccentueerd door het feit, dat in dit gebied fabelachtig rijke oliereserves zijn gelegen, waarvan West-Europa (en niet de Sowjet-Unie) afhankelijk is (zie 12879).

In 1947 namen de Verenigde Staten met de afkondiging van de z.g. „Truman-doctrine" de militaire en economische verplichtingen over, die Engeland had ten opzichte van Griekenland en Turkije, maar die het, verzwakt als het was, niet meer kon nakomen. En met zijn steeds in kracht toenemende zesde vloot *) kruisend in de Middellandse Zee werden de V.S. in feite een „Middellandse Zee-mogendheid".

Gezien het optreden van de Verenigde Staten tijdens de recente ontwikkeling, welk optreden geheel gesteld werd in het kader van de Verenigde Naties, vroeg men zich in West-Europa af, of de V.S. het hierbij zouden laten, of ook met een eigen politiek zouden komen (zie ook het artikel „Amerika en het Midden-Oosten", pag. 12867 e.v.).

Thans heeft president Eisenhower in een tijdens een gemeenschappelijke zitting van beide huizen van het Amerikaanse Congres (5 januari) uitgesproken boodschap de bedoelingen van zijn regering nader, maar niet geheel gepreciseerd. Deze boodschap komt er volgens de New York Times op neer, dat de „Truman-doctrine" opnieuw wordt toegepast, zij het onder andere omstandigheden en op een ander gebied: „Wij volgen dezelfde

koers als tevoren, maar in een nieuw gebied... en met meer tegenwind. Wij trachten de Russen uit het Midden-Oosten te houden, zoals we hen vroeger uit Griekenland, Turkije en West-Duitsland met inbegrip van de vrije helft van Berlijn hielden."

De president verzocht in zijn boodschap het Congres hem machtiging te verlenen tot het gebruik van Amerikaanse strijdkrachten „tot bescherming van de territoriale onschendbaarheid en politieke onafhankelijkheid" van ongeacht welk land in het Midden-Oosten, dat hulp verzoekt om verzet te bieden aan „openlijke, gewapende agressie van een land, dat wordt bestuurd door het internationale communisme". De president verklaarde, dat zijn plan de Ver. Staten in staat zal stellen, samen te werken met of steun te geven aan elk land of landengroep in het Midden-Oosten bij de ontwikkeling van hun economische kracht. Ook zal de regering gemachtigd zijn programma's uit te voeren van militaire hulpverlening aan of samenwerking met elk land of landengroep, die deze vorm van hulpverlening wenst. „De Sowjet-Unie heeft in het Naburige Oosten of elders in de wereld niet het minste van de Verenigde Staten te vrezen, zolang haar regeerders niet overgaan tot agressie."

De president zei verder het Congres later te zullen verzoeken om $ 400 miljoen voor een uitgebreid program van economische hulp aan dit gebied in de komende twee jaar. De voorgestelde maatregelen dienden in overeenstemming te zijn met de verdragsverplichtingen van de V.S., met inbegrip van die van het Handvest van de Ver. Naties en de aanbevelingen van deze wereldorganisatie. „Zij zullen ook, indien er sprake is van een gewapende aanval, onderworpen worden aan het gezag van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties in overeenstemming met het Handvest." Deze voorstellen worden in de eerste plaats gedaan in verband met de mogelijkheid van directe of indirecte communistische agressie in het Naburige Oosten, aldus Eisenhower. Het is geboden, dat een „gebrek aan kracht" in dit gebied wordt opgeheven, niet door een vreemde macht, maar door de kracht van de onafhankelijke landen in het gebied, welke kracht moet worden versterkt en aan wie hulp moet worden gegarandeerd.

Dit programma lost niet alle problemen van het Midden-Oosten op, aldus Eisenhower. Ook omvat het niet de gehele Amerikaanse politiek voor dit gebied. De president zei met nadruk, dat de verzochte machtiging „niet zal worden gebruikt, benalve indien het aangevallen land er om zal verzoeken". Hij sprak de hoop uit, dat nooit van deze machtiging gebruik zal moeten worden gemaakt. „Maar het is nodig, dat onze politiek duidelijk wordt vastgesteld."

*) 60 schepen, 400 vliegtuigen en 40.000 man.

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

België — 1 jan. Het in 1918 opgerichte Brusselse blad „La Nation Belge" houdt op te verschijnen.

Bolivia — 3 jan. Regering treedt af.

Bulgarije — 1 jan. Op 30 dec. zijn wijzigingen in de regering bekendgemaakt. — **4 jan.** Volgens het Poolse jeugdblad „Sztandar Mlodych" vindt er een zuivering plaats onder de studenten. Anton Minonof, docent aan de universiteit van Sophia, verzoekt om politiek asiel in Turkije.

China (Volksrepubliek) — 4 jan. Het persbureau Nieuw-China meldt, dat het aantal leden van niet-communistische partijen in 1956 met 80% is gestegen. — **3 jan.** Premier Tsjoe En-lai terug in Peking na zesweekse reis door Azië.

Duitsland (Oost-) — 1 jan. Regeringsdelegatie onder leiding van Grotewohl vertrekt naar Moskou. — **6 jan.** Het min. voor de staatsveiligheidsdienst heeft een politiemacht ingesteld om contra-revolutionaire bewegingen in de kiem te smoren.

Engeland — 2 jan. Het ministerie van koloniën maakt bekend, dat Nigeria, na een conferentie over de constitutionele toekomst — in mei of juni —, regionaal zelfbestuur zal krijgen. — **3 jan.** Als zetel der toekomstige hoofdplaats van de Federatie van Brits-Westindische Eilanden in het Caraïbische gebied heeft het eiland Barbados de voorkeur boven Jamaica en Trinidad. — **6 jan.** In Aden komen vier sjeiks in opstand.

Frankrijk — 1 jan. De Nationale Vergadering heeft de begroting voor 1957 goedgekeurd. — **2 jan.** Ongeregeldheden in Frans Kameroen. — Volgens een officiële opgave zijn tijdens de Duitse bezetting en na de bevrijding 8.867 mensen wegens samenwerking met de vijand terechtgesteld zonder vorm van proces. Voorts zijn voor de bevrijding en tot op 1 jan. 1945 1.955 mensen het slachtoffer geworden van aanslagen, 763 mensen zijn terechtgesteld na veroordeling door bijzondere gerechtshoven en 3 na veroordeling door het Hoge Gerechtshof. — **4 jan.** Het Algerijnse „Nationale Bevrijdingsfront" is bereid met Frankrijk te onderhandelen onder toezicht van de VN. — Pierre Hervé, oud-lid van het Centrale Comité der Franse CP, beweert, dat de vroegere (communistische) minister van bevoorrading Yves Farge tijdens een bezoek aan de S.U. op bevel van Beria vermoord zou zijn.

Griekenland — 4 jan. De VS hebben medegedeeld, dat de economische hulp in het lopende begrotingsjaar met meer dan een derde verminderd zal worden.

Hongarije — 2 jan. Tienduizenden arbeiders en employé's ontslagen wegens gebrek aan brandstof en stroom. — Pres. I. Dobi heeft voor radio-Boedapest een beroep gedaan op de uitgeweken Hongaren om naar hun land terug te keren. — Lajos Kocsis, vice-minister voor de mijnen, ontslagen. — **4 jan.** Oud-premier I. Nagy zou Roemenië hebben verlaten en zich nu op de Krim bevinden. — **5 jan.** In Boedapest is een commissie van de VN aangekomen voor besprekingen met de regering i.z. hulpverlening. — **6 jan.** De Vereniging van Hongaarse Universiteitsstudenten heeft met 52 tegen 25 stemmen een resolutie aangenomen, waarin wordt medegedeeld, dat de opstand geen door fascisten geleide tegenrevolutie was. — De regering-Kadar maakt programma bekend.

India — 4 jan. De Wereldbank verstrekt lening van $ 200 milj. ter verhoging van de staalproduktie. — **6 jan.** Volgens de „Observer" zou Krisjna Menon, leider van de Indiase delegatie bij de VN, binnenkort voor goed naar New Delhi terugkeren.

Indonesië — 1 jan. Sjafruddin Prawinegara, oud-gouverneur van de Bank Indonesia, heeft verklaard, dat de overneming van buitenlandse bedrijven door Indonesiërs te snel heeft plaatsgevonden. — **5 jan.** Mochtar Lubis, hoofdredacteur van Indonesia Raya, vrijgelaten.

Internationaal — 1 jan. De in januari te houden conferentie van mohammedaanse landen van het Pact van Bagdad voor onbepaalde tijd uitgesteld. De Duitse generaal Hans Speidel zou de Fransman Marcel Carpentier opvolgen als bevelhebber van de NAVO-grondstrijdkrachten. — **2 jan.** Pakistan brengt kwestie-Kasjmir voor Veiligheidsraad. — **4 jan.** Na Eisenhower wijzen ook Eden en Mollet Boelganins voorstel tot een ontwapeningsconferentie af. — Het bureau van de VN voor hulpverlening aan Palestijnse vluchtelingen heeft van 1-7-'55 tot 30-6-'56 $ 23.400.000 uitgegeven voor levensmiddelen, onderdak, medische verzorging en maatschappelijke zorg (de regeringen $ 22.600.000); aan onderwijs enz. $ 8.800.000 ($ 1 milj.). Het aantal ingeschreven vluchtelingen is in de loop van '55-'56 gestegen van 905.986 tot 922.279. — **6 jan.** Van 1 tot 4 jan. is te Boedapest een conferentie van communistische leiders gehouden.

Irak — 3 jan. Volgens het Egyptische blad „Al Goemhoeria" zou er binnenkort een „vrij Iraakse regering" gevormd worden.

Israël — 2 jan. De minister voor godsdienstzaken en maatschappelijk welzijn, Sjapiro, deelt mee, dat de Israëlische troepen het gebied van Gaza niet zullen ontruimen. — **4 jan.** Premier Ben Goerion heeft verklaard, dat hij, dank zij de campagne in het Sinai-gebied, een aantal jaren van vrede en veiligheid voor zijn land verwacht.

Italië — 1 jan. Eugenio Reale, oud-ambassadeur van Italië in Warschau en een invloedrijk lid van de CP, geroyeerd. — De (linkse, met de communisten samenwerkende) Nenni, doet afstand van de in 1953 verkregen „Stalinprijs voor de Vrede". 8 milj. lire gaan naar het Rode Kruis en 7 milj. naar een fonds voor bijstand aan uitgeweken Hongaarse kinderen.

Joego-Slavië — 6 jan. Het officiële blad „Borba" hekelt de leiders van de Chinese Volksrepubliek dat zij geen onderscheid maken tussen communisme en Stalinisme.

Jordanië — 2 jan. De minister van buitenl. zaken, Abdoellah Rimawi, verklaart, dat zijn regering een politiek van neutraliteit jegens Oost en West zal volgen.

Malakka — 2 jan. Volgens gen. Bower zijn in 1956 471 communistische opstandelingen „uitgeroeid". Er blijven nog „slechts" 2100 over.

Nederland — 1 jan. In 1956 zijn ruim 24.000 schepen de Nieuwe Waterweg binnengelopen. — **2 jan.** De algemene ouderdomswet gaat in. — **3 jan.** Min. van staat mr. J. R. H. van Schaik, lid van de Raad van State, zal eind jan. dit college verlaten, wegens het bereiken van de daarvoor gestelde leeftijdsgrens. — Drs. E. H. van der Beugel benoemd tot staatssecretaris van buitenlandse zaken. — **4 jan.** De levensverzekeringsmaatschappijen stellen een lening van ƒ 400 miljoen beschikbaar voor woningbouw. — Volgens de Kölnische Rundschau zouden dit jaar onderhandelingen worden verwacht over grenscorrecties bij Elten. — **5 jan.** Giro 999 (Nat. Com. Hulpverlening Hongaarse Volk) ƒ 4¼ miljoen; giro 777 (Rode Kruis) 4⅓ miljoen.

Ned. W. Indië. — 1 jan. De Staten van de Ned. Antillen hebben met 12 tegen 5 stemmen het voorstel goedgekeurd om Nederland NA ƒ 1 miljoen uit te betalen als defensiebijdrage over 1955.

Oostenrijk — 4 jan. Pres. Theodor Körner op 82-jarige leeftijd overleden.

Polen — 5 jan. F. Modrzewski (niet-communist) benoemd tot plv. min. van buitenl. handel.

Saarland — 1 jan. Saarland opgenomen in de (West-) Duitse Bondsrepubliek.

Sowjet-Unie — 1 jan. P. P. Zawenyagin, lid van het Centrale Comité der CP, minister van lichte machinebouw en vice-Eerste minister, overleden. — Iwan Feodorowitsj Tevossian benoemd tot ambassadeur in Japan. — Op de Nieuwjaarsreceptie in het Kremlin (31-12) laat Chroesjtsjew zich prijzend uit over Stalin.

Sport — 1 jan. Zwemmen: T. Lagerberg heeft op 30-12 het Ned., Eur. en wereldrecord 200 m vlinderslag (dames) gebracht op 2 min. 42.3 sec.: het wereldrecord stond sinds 9-7-56 met 2.44.4 op naam van S. Mann (V.S.), het Ned. en Eur. record stond sinds 9-12-56 met 2.47.7 op naam van M. Kok. — C. Schimmel heeft op 30-12 het Ned. record 200 m vrije slag (dames) verbeterd in 2 min. 22.6 sec.; het oude record stond sinds 27-8-56 met 2.23.8 op naam van M. Kok. — **5 Jan.** Zwemmen: Een ploeg van de LZO brengt het Ned. record 4 x 50 m wisselslag estafette (heren) op 2 min. 1.2 sec.; het oude record stond sinds 24-11-56 met 2.3.2 op naam van RZC.

Syrië — 1 jan. Op 31-12 is nieuwe regering gevormd, premier Assali. — **3 jan.** Assali verklaart, dat de regering geen vrede zal sluiten met Israël.

Verenigde Staten — 1 jan. Bevolking telt 169.600.000 zielen. — Op aandringen van Nixon heeft pres. Eisenhower besloten meer Hongaarse vluchtelingen toe te laten als de eerder overeengekomen 21.500. — A. Gruenther, voormalig opperbevelhebber der NAVO-strijdkrachten in Europa, benoemd tot voorzitter van het Am. Rode Kruis. — **5 jan.** Pres. Eisenhower legt het Congres een plan voor i.z. militaire bijstand in geval van agressie in het Midden-Oosten en economische hulp aan de landen in dit gebied.

BIOGRAFIE

KONING AHMAD VAN JEMEN

De koning van Jemen, imam Ahmad, heeft zich op 2 jan. via zijn vertegenwoordigers beklaagd bij de secr.-gen. der Verenigde Naties wegens „een aanval op grote schaal" van Britse zijde op Jemenitische steden en dorpen. Hierop zijn nog berichten gevolgd over Jemenitische plannen om de betrekkingen met Groot-Brittannië te verbreken, de bijeenroeping van een spoedvergadering van de Arabische Liga e.d. Het zijn niet de eerste berichten die melding maken van moeilijkheden tussen beide landen. Al jarenlang hebben incidenten plaats aan de grens tussen Jemen en het ten zuiden daarvan gelegen Britse protectoraat Aden en de gelijknamige kolonie (zie ook 12551/3), nieuw is echter de Jemenitisch stap bij de Ver-Verenigde Naties.

Jemen is een van de meest ontoegankelijke landen ter wereld.

Vreemdelingen zijn er niet welkom. Slechts met speciale toestemming van de koning mag een vreemdeling het land betreden en ook dan is zijn bezoek niet zonder risico. Dat ondervond bv. de onderzoeker *Wendell Phillips* van de *American Foundation for the Study of Man,* die in 1951 toestemming kreeg een archeologische onderzoekingsreis te ondernemen naar Marib, de oude hoofdstad van de koningin van Saba, maar die zijn opgravingswerkzaamheden, waarbij hij reeds tal van kostbare antiquiteiten aan het licht had gebracht, moest afbreken en met achterlating van zijn hele uitrusting de vlucht moest nemen en nauwelijks het vege lijf kon redden*).

„Arabia Felix"

Jemen, dat een groot deel van Z.W.-Arabië beslaat (ca. 175.000 km²) is afgezien van een hete kustvlakte langs de Rode Zee een overwegend bergachtig gebied met een betrekkelijk aangenaam klimaat, dat een regenval kent die veel overvloediger is dan in andere delen van het dorre Arabische woestijngebied. Vanouds staat het bekend als graanschuur (gerst, tarwe en gierst), terwijl het ook bekend is geworden door zijn koffie (Mokka). De oude, uit de Romeinse tijd daterende benaming *„Arabia Felix"* (gelukkig Arabië) is echter weinig toepasselijk.

De bevolking (ca. 5 miljoen zielen) is althans in het algemeen zeer arm en ongeletterd en wordt geplaagd door allerlei ziekten.

Het land is in de loop der eeuwen dikwijls een strijdtoneel geweest en door vreemden overheerst: Sabaeërs, Himjarieten, Ethiopiërs, Perzen en Turken volgden elkaar als heersers op. De thans heersende familie kan intussen wijzen op een voorgeslacht dat reeds meer dan 1000 jaar imams (geestelijke en politieke leiders) heeft voortgebracht.

Koning Ahmad

De huidige koning imam *Seif el-Islam Ahmad ibn Jahja Nasir li-Din-Allah,* zag in 1891 in San'a de geheel ommuurde hoofdstad van Jemen, het levenslicht. Zoals zijn naam (ibn Jahja) al zegt is hij de zoon van koning *Jahja Mohammed Hamid ed-Din* (1876-1948), die sedert 1904 als imam regeerde over het in naam onder Turkse heerschappij staande Jemen, zich na de ineenstorting van het Ottomaanse (Turkse) rijk (1919) tot koning proclameerde, in 1934 in een verdrag met Engeland als zodanig werd erkend en in 1948 met twee van zijn zoons werd vermoord. Ahmad, die evenals zijn broers bij zijn geboorte de titel had gekregen van Emir Seif el-Islam (Prins van het Zwaard van de Islam), ontving reeds in zijn prille jeugd een militaire opleiding. Aangezien zijn oudere broer bij het zwemmen in de Rode Zee was verdronken (waarna koning Jahja aan leden van de koninklijke familie alle sportbeoefening had verboden), werd hij als oudste levende zoon door zijn vader aangewezen als kroonprins. Dit betekende intussen niet, dat hij zijn vader bij diens overlijden automatisch zou opvolgen. De Jemenitische traditie wilde nl., dat de opvolger van een koning zou worden gekozen door een „Raad van Elf Ouden".

Ahmad was nauwelijks 20 jaar toen hij als „minister" van oorlog en opperbevelhebber van het leger werd opgenomen in het kabinet van zijn vader. In 1927 werd hij naar het buitenland gezonden, om zich daar op de hoogte stellen van de moderne militaire opvattingen. Tijdens dit verblijf in het buitenland was hij o.m. de gast van Mussolini.

Na zijn terugkeer in Jemen organiseerde hij een speciale militaire cursus waardoor 15.000 à 20.000 stamleden een militaire opleiding kregen, om vervolgens geïntegreerd te worden in het bestaande schilderachtige, maar primitieve en slecht bewapende leger van 18.000 man. Later werd Ahmad gouverneur van Ta'izz, het belangrijkste Jemenitische militaire centrum gelegen in het zuidelijk deel van het land. Ondanks zijn verblijf in het buitenland toonde Ahmad weinig belangstelling voor wat er buiten de grenzen van zijn land geschiedde. Het waren twee van zijn broers, *Hassan* en *Abdoellah,* die het toetreden van Jemen tot de Arabische Liga (1945) en tot de organisatie der Verenigde Naties (1947) bewerkten.

Het einde van koning Jahja

In februari 1948 brak er een opstand uit tegen het gezag van zijn vader in de hoofdstad San'a. Bij deze door *Abdoellah el Wazir,* eerste secretaris van de koning, ondernomen staatsgreep lieten de koning, zijn eerste minister, zijn twee jaar oude kleinzoon, en de emirs Hoessein en Mohsen het leven.

Zodra het bericht van de opstand Ahmad in Ta'izz bereikte trok hij aan het hoofd van 13.000 loyale stamleden op naar de hoofdstad. Na een beleg van vier dagen, dat gepaard ging met een waar bloedbad, werd San'a bezet, overigens niet door Ahmad zelf, maar door zijn broer Abbas. Abdoellah el Wazir, die zich gedurende 24 dagen imam van Jemen had genoemd werd terechtgesteld **).

Op 14 maart 1948 werd prins Ahmad (absoluut) koning van Jemen en leider van de Moslem-secte der Zaï-

dicten (vandaar zijn titel: Nasir li-Din Allah (verdediger van het goddelijke geloof). Koning Ahmad vestigde zich na zijn troonsbestijging niet in de hoofdstad, maar bleef in Ta'izz en liet zijn ministers op en neer reizen. Intussen ondernam hij bescheiden pogingen zijn land meer tot ontwikkeling te brengen. Zo moedigde hij de verbouw van katoen aan en stichtte hij met de hulp van Duitse adviseurs een textiel-industrie.

Staatsgreep van 1945

In april 1955 ondernam de door Ahmad benoemde commandant van het leger, kolonel *Achmed Thalaya,* een staatsgreep. Toen bleek, dat de reeds genoemde Raad van Elf Ouden het leger steunde, verklaarde koning Ahmad zich bereid afstand te doen, op voorwaarde dat zijn zoon Emir Seif-el-Islam Badr hem zou opvolgen. De Raad had echter reeds zijn keuze laten vallen op Ahmads broeder en minister van buitenlandse zaken Emir Abdoellah. Terwijl Abdoellah een nieuwe regering vormde, bracht Emir *Badr* een legertje van 8000 getrouwen bijeen, waarmee hij zijn vader, die in zijn paleis te Ta'izz gevangen werd gehouden, te hulp snelde. Deze had intussen een aantal rebelien die hem bewaakten omgekocht. Aan het hoofd van dezen lanceerde hij een aanval op de overige rebellen. Kolonel Thalaya werd gedwongen zich over te geven en werd geëxecuteerd. Volgens de *New York Times* (22-4-55) liet Ahmad ook zijn broeders Abdoellah en Abbas, die als de eigenlijke aanstichters van de staatsgreep werden beschouwd, als afschrikwekkend voorbeeld in het openbaar ophangen, terwijl Badr tot kroonprins werd benoemd.
Ahmad vormde een nieuw kabinet met zichzelf als premier en met de kroonprins als vice-premier, minister van buitenlandse zaken en van defensie. De Raad van Elf werd vervangen door een adviesraad van zes religieuze leiders en stamhoofden.

Betrekkingen met Sowjet-Unie

In oktober 1955 werd een in de jaren twintig met de Sowjet-Unie gesloten verdrag ter versterking van commerciële en culturele betrekkingen verlengd, terwijl ook formele diplomatieke betrekkingen tussen beide landen werden gevestigd. Begin 1956 werd een handelsverdrag gesloten, waarop kroonprins *Badr* met groot ministerieel gevolg in juni 1956 een bezoek aan Moskou bracht. Een van zijn begeleiders, *Kadi Mohammed el Emari,* legde toen voor het vertrek van dit gezelschap naar Moskou op het vliegveld van Cairo een veelzeggende verklaring af, nl. dat Aden vroeg of laat zijn onafhankelijkheid zou verwerven, ongeacht de Britse verzekeringen, dat dit deel van het territorium van Jemen voor altijd Brits zou blijven. De bevrijding van de kolonie en van het protectoraat Aden van de Britse bezetting zou voortaan een der voornaamste doelstellingen van Jemen zijn.
Kroonprins Badr werd in Moskou zeer gefêteerd; in een begroetingsartikel noemde de *Prawda* het bezoek een bewijs voor de versterking van de betrekkingen en de groei van de samenwerking tussen de Sowjet-Unie en de landen van het Arabische Oosten *(Neue Zürcher Zeitung, 13-6-56).* De S.U. was de sterke en betrouwbare bondgenoot van Jemen, een vriend die vrede en vriendschap biedt, waar andere landen een vreemde wil aan Jemen wensen op te leggen *(Times,* 12-6-'56). Bij zijn aankomst zei de prins, die begroet werd door minister *Sjepilow****) en vice-premier *Perwoechin,* dat de betrekkingen tussen beide landen gebaseerd waren op wederzijdse samenwerking, vriendschap en niet-inmenging. Na dit bezoek circuleerden in de pers berichten over belangrijke economische en militaire hulpverlening van de zijde van Moskou.

De schatten van Jahja

Jemen is, zoals gezegd, lid van de Arabische Liga, maar het was vooral Emir Abdoellah, de in 1955 opgehangen 43-jarige broer van koning Ahmad, die de toetreding tot deze organisatie heeft bewerkt. Deze had sympathie voor de nieuwe militaire leiders in Egypte en schijnt in hen een voorbeeld te hebben gezien. Hij kon bij zijn opstand steunen op de ontevredenheid over het drastisch-absolutistische bewind van Ahmad en in het bijzonder over de despotische wijze, waarop deze belastingen hief, belastingen die zich in de onderaardse gewelven van Ahmads middeleeuwse citadel-paleis te Ta'izz stapelden op de geweldige schatten die imam Jahja reeds had verzameld ****). Volgens de *New York Times* (13-5-'55) zou prins Badr — Ahmads enige zoon — tijdens een bezoek aan Egypte hebben verklaard, dat de schatkist van zijn grootvader Jahja zou worden geopend ter financiering van bepaalde ontwikkelingsprojecten.

Amerikaanse ontwikkelingsmaatschappij

Intussen is het een Amerikaanse onderneming, de te Washington gevestigde *Yemen Development Corporation,* die (op 22-11-'55) de eerste exclusieve concessie voor onderzoek naar en ontwikkeling van olie en mineralen heeft gekregen, zulks voor een gebied van ca. 75000 km² (de noordelijke helft van het land). De leidende figuren van deze onderneming, die alle netto-baten op 50/50-basis zal delen met Jemen, zijn: *George E. Allen* en *Walter S. Gabler.* Volgens *Newsweek* (5-12-'55) zouden experts reeds fantastische minerale rijkdommen hebben aangetoond: zilver, goud, kolen, ijzer, koper, mica en — niet te vergeten — olie.
Behalve deze Amerikaanse onderneming is (of was?) een Franse onderneming, de *Société Batignolles,* werkzaam in Jemen. Zij werkt aan de uitbreiding van de haven van Mokka.

---

*) In 1955 publiceerde Phillips een boek: Qataban and Sheba.
**) Ter herdenking van deze overwinning wordt in Jemen jaarlijks drie dagen gefeest.
***) Die enige dagen later een bezoek aan Egypte ging brengen.
****) Een correspondent van het Alg. Handelsblad (4-4-'55) berichtte, dat „onlangs" een „schatbewaarder des konings in de gevangenis (was) geworpen, omdat hij verklaarde dat het wel 10 jaar zou duren, om de schatten van de vorst te inventariseren."

België

De toestand van de Schatkist - Regeringsakkoord met de banken over 2.5 miljard —

In het kader van de financiële plannen van de regering heeft de heer *Liebaert,* minister van financiën, met de banken een akkoord gesloten, waarbij de banken op zich nemen, in te tekenen op kortlopende schatkistcertificaten voor een totaal bedrag van 2,5 miljard, naar rato van 2/5 vóór 31 december en 3/5den bij de aanvang van volgend jaar. Zulks voor de duur van 13 maanden met terugbetaling van het tweede trimester 1957 af.
Het was geen geheim dat de schatkist in moeilijkheden verkeerde. Deze moeilijkheden zijn o.m. te wijten aan het feit, dat de schatkist dit jaar minder een beroep heeft gedaan op langlopende leningen. Anderzijds

moest een kortlopende buitenlandse lening van ongeveer één miljard fr. terugbetaald worden, terwijl de staat niet veel voorschotten meer kan verwachten van de Nationale Bank. Volgens de laatste weekbalans van de Nationale Bank bedragen deze voorschotten 9 miljard 318 miljoen fr., terwijl volgens de bestaande overeenkomsten de grens van 10 miljard niet mag worden overschreden. Aan die zijde blijft er slechts 682 miljoen over.
Op het ogenblik zijn voor 7 miljard 625 mln fr. schatkistcert. in het bezit van de banken. Deze zijn immers verplicht 55% van hun verbintenissen op zicht of op korte termijn in schatkistcertificaten te beleggen.

Prof. Dr. A. Kluyskens overleden
Aan alle universiteitsgebouwen te Gent hing op 28 december de vlag halfstok naar aanleiding van het overlijden, op 71-jarige leeftijd, van prof. emeritus en senator *A. Kluyskens* (geboren te Landegem op 6 september 1885).
Professor Kluyskens heeft zich vooral met zijn standaardwerk over het burgerlijk recht grote faam in juridische kringen verworven. Bij de vooruitgang van de Vlaamse rechtswetenschap was zijn rol zeer aanzienlijk. Zijn boeken, die hij nog voortdurend bijwerkte, beleefden verscheidene herdrukken. Zijn zienswijze werd niet zelden overgenomen door het Hof van Verbreking, dat hiermee soms jarenlang gehandhaafde stellingen prijsgaf.
Toen Prof. Kluyskens op 15 april 1956 ter gelegenheid van zijn toelating tot het emeritaat in de Aula van de Rijksuniversiteit te Gent werd gehuldigd, zeide prof. *Spanoghe* van hem, dat hij „de smid was van de Vlaamse rechtstaal". Hij was immers de eerste die het heeft aangedurfd de rechtswetenschap in eigen taal te boek te stellen.
Aan de Gentse universiteit was hij sedert 1924 verbonden. Eerst als docent bij de Faculteit der Rechten, vervolgens als buitengewoon hoogleraar (1928) en gewoon hoogleraar (1933). In het academisch jaar 1926-1927 werd hem ook het voorzitterschap toegewezen van de bijzondere Handelsschool. Na reeds te zijn opgetreden als secretaris en dekaan van zijn faculteit, werd hij in 1950 aangesteld tot rector van de Gentse universiteit.
In 1955 werd hij tot het emeritaat toegelaten en daarbij gemachtigd om de titel van ere-rector te voeren.
Tijdens zijn loopbaan als hoogleraar doceerde hij ook een jaar te Utrecht.
Prof. Kluyskens was voorts o.m. geruimte tijd advocaat bij het Hof van Beroep, terwijl hij zowel als lid van de Kamer van Volksvertegenwoordigers als van de Senaat een belangrijke rol heeft gespeeld in de Christelijke Volkspartij (CVP).
Hij ontving tal van wetenschappelijke onderscheidingen en was o.m. lid van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten en van de Maatschappij der Nederlandse Letteren.

Diversen —
Indexcijfer december — Het indexcijfer voor de kleinhandelsprijzen steeg in dec. tot 105,45 (tegen 104,77 in november). Deze verhoging is te wijten aan de stijging van de prijzen op de wereldmarkt. Het overschrijden van het vastgestelde peil van 105,06 brengt een automatische verhoging mede van de pensioenen en de lonen van de staatsagenten.

Kritiek op V.N. — Minister Spaak heeft in het laatste nummer van het Amerikaanse tijdschrift Foreign Affairs kritiek geleverd op de wijze, waarop de Verenigde Naties de internationale vraagstukken behandelen. „In de huidige structuur van de Ver. Naties is alles op oorlog na geoorloofd. Verdragen mogen worden geschonden, beloften kunnen worden gebroken, een land mag zijn buren bedreigen en elke streek tegen hen uithalen, zolang er maar geen feitelijke oorlog is," aldus Spaak. Hij vervolgde: „Dit kan zo niet voortduren. Het is hoog tijd om het Handvest te wijzigen, het vetorecht af te schaffen, een verantwoordelijk stemmen te bevorderen, te bepalen, dat schenders van het internationale recht automatisch worden uitgesloten en een werkelijk internationaal leger op te richten."
Spaak gaf toe, dat deze doelen moeilijk bereikt kunnen worden. Hij vestigde zijn hoop op de Alg. Vergadering, „die zich steeds meer bewust schijnt van haar mogelijkheden en verlangend schijnt te zijn het overduidelijke bankroet van de Veiligheidsraad weer goed te maken".

Birma

Terugkeer van U Nu —
Na de grote zetelwinst (40) van de communisten bij de Birmese verkiezingen van april 1956 en de daarmee gepaard gaande achteruitgang van premier *U Nu's* antifascistische liga (die altijd nog 170 van de 250 zetels won) trad premier U Nu in juni als zodanig af, om zich gedurende een jaar te wijden aan de reorganisatie en activering van zijn partij. Begin januari heeft hij echter weer de voornaamste regeringspost overgenomen van de premier ad interim *U Ba Swe*, die een der drie vicepremiers is geworden.

China (Volksrepubliek)

Kritiek op Tito —
De Chinese communistische partij heeft op 29 december in een artikel in het partijblad *Dien-min Djih-pao* (Volksdagblad) een aanval gedaan op de politiek van president Tito van Joego-Slavië en zich geschaard aan de zijde van de orthodoxe communisten. Het artikel waarschuwde, dat Tito's politiek slechts kan leiden tot een splitsing in de communistische beweging".
De kritiek van Tito op Stalin, kan, aldus het blad, „door ons niet als evenwichtig en objectief worden beschouwd. Stalins fouten komen op de tweede plaats na zijn prestaties".
Het artikel in het Volksdagblad, dat geschreven is na een uitgebreide bijeenkomst van het politburo van de Chinese CP, zal volgens waarnemers te Peking waarschijnlijk een communistisch document van grote betekenis blijken te zijn, aldus berichtte *Reuter* (29-12). Het zou volgens dit persbureau aantonen, dat het wijd verbreide vermoeden, dat China „titoïstisch" wordt, onjuist is. Verder zou eruit blijken, dat de Chinese theoretici een belangrijke positie innemen in het internationale communisme.
Vermoed werd, dat het artikel voornamelijk het werk is van de twee hoogste partijleiders, *Mao Tse-toeng* en *Lioe Sjao-tsji*.

Egypte

Verdrag met Engeland opgezegd —
Egypte heeft, naar op 2 januari werd bericht, het op 19 oktober 1954 met Engeland gesloten verdrag over de militaire steunpunten aan het Suezkanaal opgezegd. Egypte beschouwt het verdrag van 31 oktober 1956 te 18 uur af, het tijdstip van het eerste Frans-Britse bombardement op Egypte, als van nul en gener waarde.
Krachtens het verdrag moesten alle Britse strijdkrachten in het gebied van het Suezkanaal zich binnen twintig maanden uit Egypte terugtrekken. Maar Engeland kreeg toestemming 4.000 man burgerpersoneel in de kanaalzone te laten voor het onderhoud van de militaire installaties.
Ook kreeg Engeland het recht de steunpunten weer te bezetten in geval van een gewapende aanval op Turkije of een land van de Arabische Liga door een niet in het Midden-Oosten gelegen land.

De Britse regering heeft verklaard, zich niet te zullen neerleggen bij deze eenzijdige opzegging.

Nasser stelt eisen i.z. Suezkanaal - Israël vraagt garanties —

Terwijl het opruimingswerk in het Suezkanaal sneller verloopt dan aanvankelijk werd verwacht, is president Nasser van Egypte met nieuwe eisen gekomen. Hij heeft nl. op 6 januari verklaard, dat hij Engelse en Franse schepen niet zal toestaan door het Suezkanaal te varen, vóór Israël zijn troepen heeft teruggetrokken uit de *strook van Gaza*. Voorts zei hij, dat schepen die de tolgelden niet aan Egypte betalen, niet zullen worden toegelaten tot het kanaal. (Zolang het Suezkanaal nog bevaarbaar was, werd meer dan de helft van de tolgelden voldaan op de rekening van de oude Suezkanaalmaatschappij te Parijs.)

Volgens het Egyptische blad *El Ahram* zal Egypte nooit directe onderhandelingen met Frankrijk en Engeland over de Suezkanaal-kwestie en andere problemen aanknopen, zolang de premiers Mollet en Eden nog aan het bewind zijn.

Egypte zou slechts dan met deze landen willen onderhandelen, indien nieuwe regeringsleiders hun excuses zouden aanbieden voor de aanval. Egypte is echter te allen tijde bereid te onderhandelen met de Verenigde Naties, zo werd hier aan toegevoegd.

Uit Washington werd nog vernomen, dat president Nasser niet zal toestaan dat de secretaris-generaal van de Ver. Naties, behalve met de Egyptische en Engelse afgevaardigden bij de volkerenorganisatie, ook besprekingen voert met de Franse gedelegeerden over de toekomstige status van het Suezkanaal. Nasser zou dit onderscheid tussen Engeland en Frankrijk maken, omdat hij het laatste land veel meer verbonden acht met Israël dan Engeland. Het Britse Foreign Office zou er echter op staan dat de Engelse, Egyptische èn Franse vertegenwoordigers gezamenlijk aan de onderhandelingen met Hammarskjoeld deelnemen.

☆

Inmiddels heeft de permanente vertegenwoordiger van Israël bij de Ver. Naties, Eban, op 5 jan. met secretaris-generaal Hammarskjoeld gesproken over de garanties die Israël wenst alvorens het zijn troepen geheel van Egyptisch grondgebied terugtrekt. Israël wil een hernieuwde blokkade van de Golf van Akaba verhinderen en tevens zekerheid hebben, dat de Egyptische militaire bases op het schiereiland Sinaï en in de strook van Gaza niet zullen worden hersteld. In een aide mémoire aan het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken heeft Israël gewezen op het belang voor alle zeevarende naties dat de ingang van de Golf van Akaba vrij toegankelijk blijft. De Israëlische regering neemt op zich de vrije doorvaart door de Golf van Akaba te garanderen, ook voor Arabische schepen, zolang Israël, in afwachting van overeenkomstige Egyptische garanties, de kusten van de Golf bezet houdt.

Hongarije

Regeringsprogram van Kadar —

Radio-Boedapest heeft op 6 jan. het programma van de regering-Kadar bekendgemaakt. De tien voornaamste punten hiervan zijn:

1. Verdere democratisering van het bewind.
2. Bescherming van de volksdemocratische instellingen en verworvenheden.
3. Grotere autonomie voor het provinciale bestuur.
4. De democratisering zal in overeenstemming zijn met de Hongaarse tradities en omstandigheden.
5. Het staatsapparaat zal eenvoudiger worden gemaakt en de bureaucratie zal worden afgeschaft.
6. Algemene democratisering van het land.
7. De regering steunt op de arbeiders, boeren en progressieve intellectuelen.
8. De volksdemocratische discipline wordt gewaarborgd.
9. Het wettelijke systeem zal versterkt worden.
10. Actieve deelneming van de jeugdbeweging en de verschillende organisaties van het volksfront onder leiding van de communistische partij.

De regering schatte de schade, door de contrarevolutie toegebracht, op vele miljarden forinten (een miljard forint is ongeveer 318 miljoen gulden). Voorts wordt in de regeringsverklaring gezegd, dat de Hongaarse regering kredieten van de Westelijke kapitalistische landen zal aanvaarden, mits daaraan geen politieke voorwaarden verbonden zijn. In de verklaring wordt hieraan toegevoegd, dat de economische situatie van Hongarije nu zelfs beter is dan in 1945, omdat het land nu krachtige en onzelfzuchtige vrienden heeft, die klaar staan om het te helpen.

Inzake de economische taken van de regering verklaarde radio-Boedapest, dat zij gericht zijn op:

1. Verhoging van de kolenproduktie.
2. De uiterste zuinigheid.
3. Het voorkomen van inflatie.

Om inflatie te voorkomen wordt inkrimping van het staatsapparaat en de uiterste zuinigheid in de overheidsadministratie aanbevolen.

Voorts zullen speciale maatregelen worden genomen, zoals het verbod om de lonen te verhogen, vermindering van investeringen, nauwgezette inning van belastingen, beperking van de uitgaven der fabrieken en herziening van het loonsysteem.

Betreffende de werkloosheid wordt opgemerkt, dat er door het particuliere initiatief veel kan worden gedaan om deze kleiner te maken. Voorts moet er een economisch plan over de gehele linie worden uitgewerkt om de huidige moeilijkheden te kunnen overwinnen. Hongarije moet ook die goederen produceren, die het beter en goedkoper kan maken dan andere landen. De verklaring zegt verder, dat de produktie per hoofd moet worden opgevoerd en dat de levering van goederen aan het volk moet verbeteren door uitbreiding van het aantal kleine winkels en handwerkslieden. De regering legt er de nadruk op, dat haar voornaamste taak nog steeds de verdere socialisatie van de landbouw is. De controle op de landbouw zal vereenvoudigd worden. De boeren zullen meer materiaal krijgen om de opbrengst van hun land te vergroten. De staat garandeert vrije verkoop van land. De familieboerderijen ullen 10 tot 12 ha groot mogen zijn. De opbrengst kan vrij worden verkocht. De boeren, die middelgrote bedrijven hebben, en de kleine boeren krijgen vergoeding voor de schade, die zij in het verleden hebben geleden door de verplichte levering.

De particuliere handel op kleine schaal zal binnen bepaalde grenzen worden aangemoedigd. De buitenlandse handel blijft een monopolie van de staat.

India

Nehroe over „vreemd socialisme"

Premier Nehroe van India heeft op 3 januari zijn Congrespartij op een bestuursvergadering te Indore gewaarschuwd tegen het opleggen van een vreemd socialisme aan het land. De gebeurtenissen in Hongarije hebben bewezen, zo zei hij, dat ondanks tien jaar communistisch bewind „het opleggen van communistisch socialisme" daar mislukt is. Dit kwam volgens Nehroe doordat het communistische socialisme niet uit de Hongaren zelf was voortgekomen, maar werd opgelegd.

De Congrespartij zal moeten streven naar een socialisme dat in overeenstemming is met de Indiase mentaliteit en geschikt voor de toestanden in dit land, aldus de premier. In het communistische socialisme en het communisme schuilt geen democratie, zo vervolgde Nehroe. Hij zei er vast van overtuigd te zijn, dat in India de democratische weg naar het socialisme moet worden gevolgd.

Socialisten en communisten zitten volgens hem gevangen in „een kooi van socialistische leuzen". Zij beseffen niet dat wat Marx schreef over de toestanden in Europa, en in het bijzonder Engeland, van honderd jaar geleden ging. Veel kwesties die toen belangrijk waren, bestaan niet meer in de huidige wereld. De communisten staan voor een dilemma, de grond beweegt onder hun voeten. Hun methoden, goed of slecht, hebben in bepaalde delen van de wereld een terugslag ondervonden, aldus Nehroe.

Het bestuur van de Congrespartij heeft een resolutie aanvaard, die de terugtrekking van de Brits-Franse troepen uit Egypte toejuicht en uitdrukking geeft aan de hoop, dat de vreemde troepen ook uit Hongarije zullen worden teruggetrokken en dat het Hongaarse volk de vrijheid zal krijgen zijn eigen toekomst te bepalen door middel van vreedzame methoden.

Nederland

Prof. mr. dr. R. Kranenburg † —

In de nacht van 27 op 28 december is op 76-jarige leeftijd overleden prof. mr. dr. R. Kranenburg, oud-lid van de Raad van State en oud-voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal. Prof. Kranenburg was een groot kenner van het Nederlandse staatsrecht.

Roelof Kranenburg werd op 8 sept. 1880 te Groningen geboren. Hij studeerde in zijn geboortestad in de rechten. Daarna was hij advocaat te Amsterdam en te Groningen, vervolgens rechter te Tiel en te Utrecht. In 1909 promoveerde hij te Leiden tot doctor in de staatswetenschappen op een proefschrift, getiteld „De tegenstelling tussen publiek- en privaatrecht en de ontwerpen tot regeling der administratieve rechtspraak". In 1915 volgde zijn benoeming tot hoogleraar in het staatsrecht aan de universiteit van Amsterdam. In 1927 werd hij hoogleraar in het staatsrecht aan de rijksuniversiteit te Leiden.

Daarnaast had hij ook een loopbaan als politicus. Deze begon met het lidmaatschap van de gemeenteraad van Groningen. In 1929 deed hij zijn intrede in de Eerste Kamer, toen als lid van de Vrijzinnig-democratische bond, van welke partij hij geruime tijd voorzitter is geweest. Na Wereldoorlog II werd zijn Eerste-Kamerlidmaatschap voortgezet; hij was toen met een groot deel van de VDB toegetreden tot de Partij van de Arbeid. In 1946 werd hij benoemd tot voorzitter van de Eerste Kamer. In deze functie, die hij tot 1951 vervulde, heeft hij de leiding gehad van de plechtigheid in de Nieuwe Kerk te Amsterdam ter inhuldiging van koningin Juliana, na welke gelegenheid hij werd benoemd tot grootkruis in de orde van de Nederlandse Leeuw. In 1951 werd hij benoemd tot lid van de Raad van State. Van dit hoge college heeft hij deel uitgemaakt tot hij de daar geldende leeftijdsgrens van 75 jaar had bereikt (1955).

Behalve de reeds genoemde dissertatie verschenen van de hand van prof. Kranenburg zijn handboek over Nederlands staatsrecht (7e druk 1951). Voorts noemen wij nog: Positief Recht en Rechtsbewustzijn (1912), Studiën over Recht en Staat (1919, 4e druk 1953) en Algemene Staatsleer (1937, 4e druk in 1952), Het Nederlands Provinciaal Recht (1931), Inleiding in het Nederlands administratief recht (1941), De grondslagen der rechtswetenschap (1946), Inleiding in de vergelijkende staatsrechtswetenschap (1950) en Politieke organisatie en groepspsychologie (1956).

Mr. Van Hall burgemeester van Amsterdam —

Bij Koninklijk Besluit van 31 december is per 1 februari 1957 benoemd tot burgemeester van Amsterdam mr. G. van Hall, thans directeur van de N.V. Labouchère en Co. te Amsterdam.

Mr. Gijsbert van Hall, die sinds de uitbreiding van de Eerste Kamer zitting heeft in deze Kamer voor de Partij van de Arbeid, werd in april 1904 te Amsterdam geboren. Hij genoot zijn gymnasiale opleiding aan het Amsterdams lyceum, waarvan hij thans president-curator is. Zijn rechtenstudie volgde hij te Leiden en na voltooiing daarvan verbleef hij van 1928 tot 1931 in Amerika, waar hij zich oriënteerde in de kringen van bank- en geldwezen. In 1931 keerde hij naar Nederland terug en werd hij directeur van de Amsterdamsche Trusteesmaatschappij N.V. en van de Nederlandsche Trustmaatschappij N.V. Mr. Van Hall is sinds 1948 directeur van het Amsterdamse bankiershuis Labouchere N.V., waarnaast hij talrijke commissariaten vervult: Northwest and Pacific hypotheekbank, Van Berkel's patent N.V., Wilton Fijenoord, Du Croo en Brauns, Verenigde Touwfabrieken. Hij is voorts o.m. secretaris van het college van curatoren van de universiteit van Amsterdam.

Diversen —

Premie ziekenfondsverzekering — De financiële commissie uit de ziekenfondsraad heeft alle besluiten van ziekenfondsbesturen tot verhoging van de premie der vrijwillige verzekering goedgekeurd. Elf fondsen hebben de premie niet verhoogd. Gemiddeld stijgt de premie van *f* 1.72 tot *f* 1.91, dus met ongeveer 11%.

Sowjet-Unie

Chroestjsjew over Stalin - Strijd tegen imperialisten - Nationale karakteristieken en socialistische revolutie -

Chroesjtsjew, de secretaris-generaal van de Russische communistische partij, heeft tijdens een op 31 dec. gehouden nieuwjaarsreceptie in het Kremlin verklaard, dat alle Sowjetleiders „stalinisten" zijn, wanneer het aankomt op „bestrijding van de imperialisten".

Chroesjtsjew zou door de honderden gasten — hoofdzakelijk diplomatieke vertegenwoordigers van Afrikaans-Aziatische landen *) en van volksdemocratieën — luide zijn toegejuicht, toen hij Stalin prees als een „groot strijder tegen het imperialisme" en „een groot marxist".

Chroesjtsjew zei verder, aldus werd in diplomatieke kringen vernomen, dat de huidige Russische leiders de verantwoordelijkheid moeten delen voor de fouten die Stalin gemaakt heeft. Dit was de eerste maal, dat een Russische leider openlijk toegaf mede verantwoordelijk te zijn voor Stalins fouten. Behalve Chroesjtsjew brachten ook Molotow, Kaganowitsj, Malenkow en Boelganin heildronken uit.

Over het Midden-Oosten heeft Chroesjtsjew, aldus diplomatieke bron, nog gezegd, dat kracht het belangrijkste is voor de zaak van de vrede. Hij wees erop, dat er na de resoluties van de Ver. Naties niets gebeurd was, maar dat Engeland en Frankrijk de strijd hadden opgegeven, nadat premier Boelganin brieven naar Eden en Mollet had gezonden. (In deze brieven kwam een verhulde dreiging voor van het gebruik van raketten en andere moderne wapenen door een machtiger staat dan Engeland en Frankrijk.)

Chroesjtsjew heeft in een vraaggesprek met het Tsjechoslowaakse blad *Rude Pravo* verklaard, dat er natuurlijk in elk land „bijzondere karakteristieken zijn in de strijd voor overwinning van de dictatuur van het proletariaat", doch deze eigenaardigheden mogen de grondwetten van de socialistische revolutie niet aantasten.

Als de nationale karakteristieken of bijzondere wegen naar het socialisme in een bepaald land op de voorgrond geplaatst worden, worden de socialistische opbouw in dat land en de gehele gemeenschap van socialistische landen geschaad, zo zei hij.

De recente ontwikkeling heeft volgens Chroesjtsjew opnieuw duidelijk gemaakt, dat standvastige eenheid en de nauwst mogelijke samenwerking van de communistische landen dringend nodig is.

De economische en culturele betrekkingen tussen de communistische landen moeten verder verstevigd worden. De vijanden van de arbeidende klasse schrikken er niet voor terug de verraderlijkste middelen te gebruiken om onenigheid binnen de communistische beweging te zaaien, aldus de Russische partijsecretaris.

*) De meeste Westelijke diplomaten hadden geen gehoor gegeven aan de uitnodiging.

Geestelijk Leven

Kerstboodschap paus Pius XII —

Paus Pius XII heeft op 23 dec. in zijn jaarlijkse Kerstboodschap gewezen op de ernstige gevaren, waarmee de Christelijke beschaving en de vrede in de wereld worden bedreigd. Hij sprak zich, aldus *De Tijd* (24-12), uit voor het recht van de vrije landen om zich te weer te stellen tegen pogingen om hun met geweld een stelsel op te leggen, dat zij uitdrukkelijk verafschuwen. Ook waarschuwde hij alle gelovigen „ontmoetingen" en „samenspraken", met communisten te vermijden. De gebeurtenissen in Hongarije hebben alle illusies op dat punt toch wel weggenomen, zo betoogde de paus.

Paus Pius XII deed voorts een dringend beroep op de Europese landen een werkelijke solidariteit met elkaar tot stand te brengen en niet, zoals voor de oorlog wel is gebeurd, te trachten afzonderlijk of desnoods tenkoste van elkaar veiligheid te zoeken. De paus leverde kritiek op de Ver. Naties, die terzake van Hongarije en van Egypte met verschillende maten hebben gemeten. Hij betreurde het, dat de volkerenorganisatie er niet in geslaagd is waarnemers te zenden naar de plaatsen, waar de essentiële mensenrechten in het grootste gevaar verkeren. Hij sprak de wens uit, dat aan staten, die dergelijke waarnemers weigeren te ontvangen, de uitoefening van hun rechten als lid van de Ver. Naties zal worden ontzegd, en dat de Ver. Naties het recht en de macht zullen krijgen een genoegzaam krachtig politieleger te zenden naar ieder land, dat, onder welk voorwendsel dan ook, door anderen militair wordt bedreigd.

Paus Pius XII noemde deze gebreken van de volkerenorganisatie uitsluitend, omdat hij graag zou zien, dat het gezag van de Ver. Naties wordt versterkt, zulks in het bijzonder, opdat zij in staat zullen zijn een algemene ontwapening tot stand te brengen. De sleutel tot deze algemene ontwapening is volgens de paus een doeltreffend controle-systeem en hij noemde als zodanig het voorstel tot fotografische luchtverkenning, dat vorig jaar in Genève door president Eisenhower is gelanceerd.

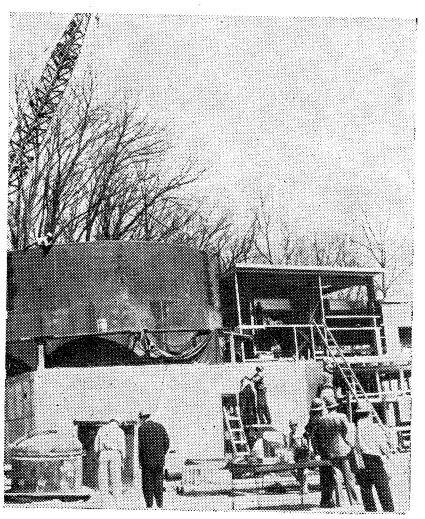
Wetenschap en Techniek

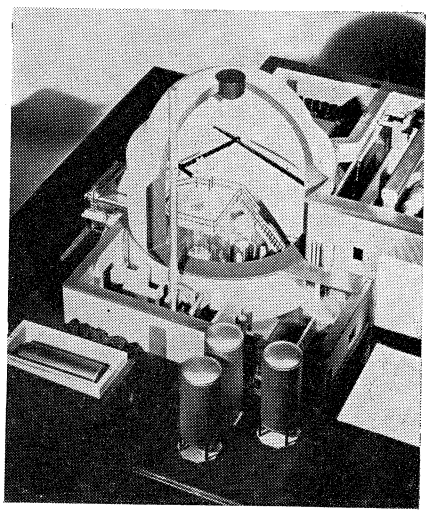
„Package-reactor" —

Te Fort Belvoir in Virginia bouwt men een kleine kernreactor voor het opwekken van elektrische energie met een capaciteit van 2000 Kw.

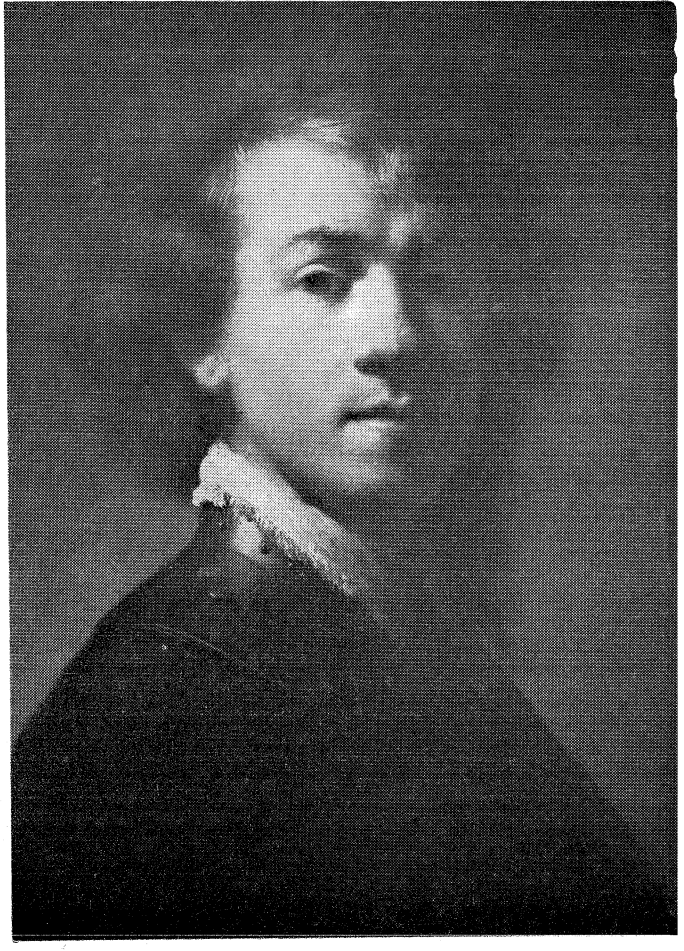
Men heeft dit type met de naam „package-reactor" aangeduid, omdat men de reactor vrij eenvoudig kan afbreken om de onderdelen dan per schip of vliegtuig te verzenden naar landen waar men niet over voldoende energie-bronnen beschikt.

Links de installatie in aanbouw; het ronde gedeelte zal de reactor herbergen, die warmte op zal wekken om water in stoom te doen veranderen. De stoom moet een turbine-generator aandrijven. Rechts een model van de installatie.

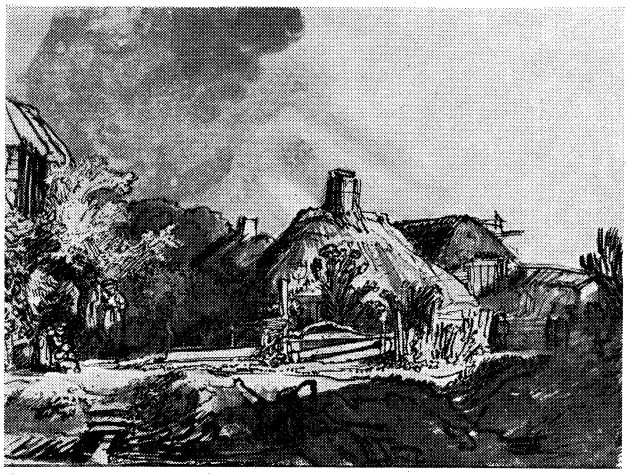

In het afgelopen jaar is in de gehele wereld het feit herdacht dat 350 jaar geleden — 15 juli 1606 — de grote Nederlandse schilder Rembrandt van Rijn werd geboren. Ter herdenking hiervan zijn in het Rijksmuseum te Amsterdam en in het museum Boymans te Rotterdam grote tentoonstellingen van Rembrandts schilderijen, tekeningen en etsen gehouden.
Deze tentoonstellingen trokken een record aantal bezoekers, onder wie vele buitenlanders. Zo kwamen te Amsterdam 330.000 mensen de schilderijen van Rembrandt bewonderen, in Rotterdam waren dit er 225.000. De tekeningenexposities werden door resp. 75.000 en 50.000 mensen bezocht.

Rechts: *Zelfportret* (omstreeks 1629)
Onder: *De Staalmeesters* (1662)

Links boven: *Boerderijen onder een stormachtige lucht* (1640-42?)

Links onder: *De terugkeer van de verloren zoon* (1642?)

Boven: *Drie vrouwen en een kind bij de ingang van een huis* (omstreeks 1635-40)

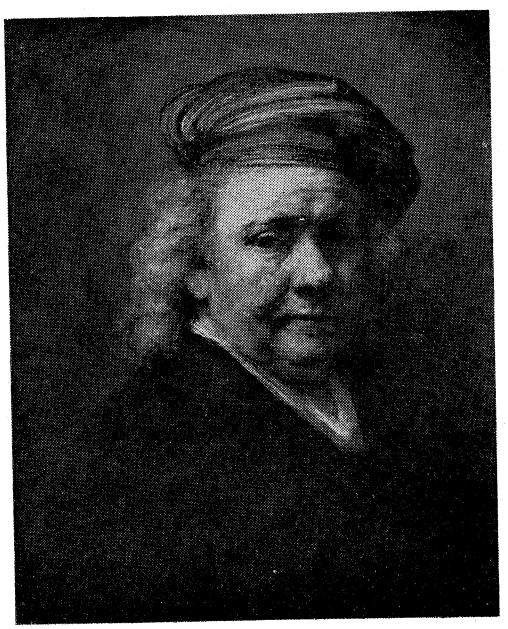
Onder: *Christus en de apostelen* (1634)

Boven: *Saskia aan het Venster* (omstreeks 1634-35)

Onder: *Zelfportret* (1669)

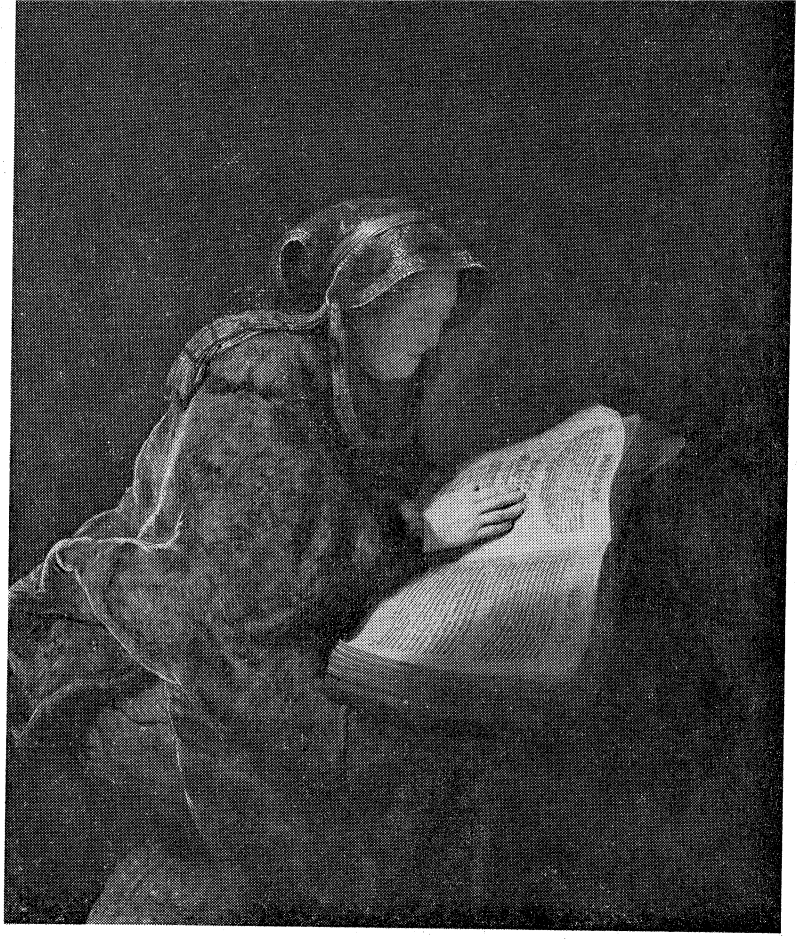

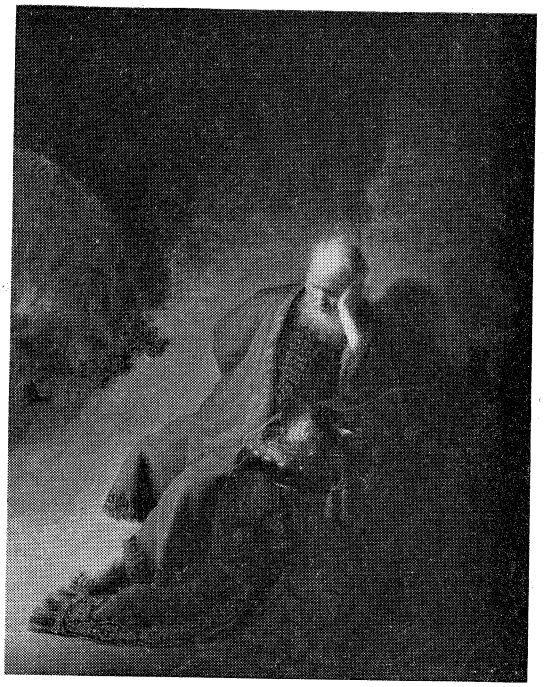
REMBRANDTS LEVENSLOOP

IN HET KORT

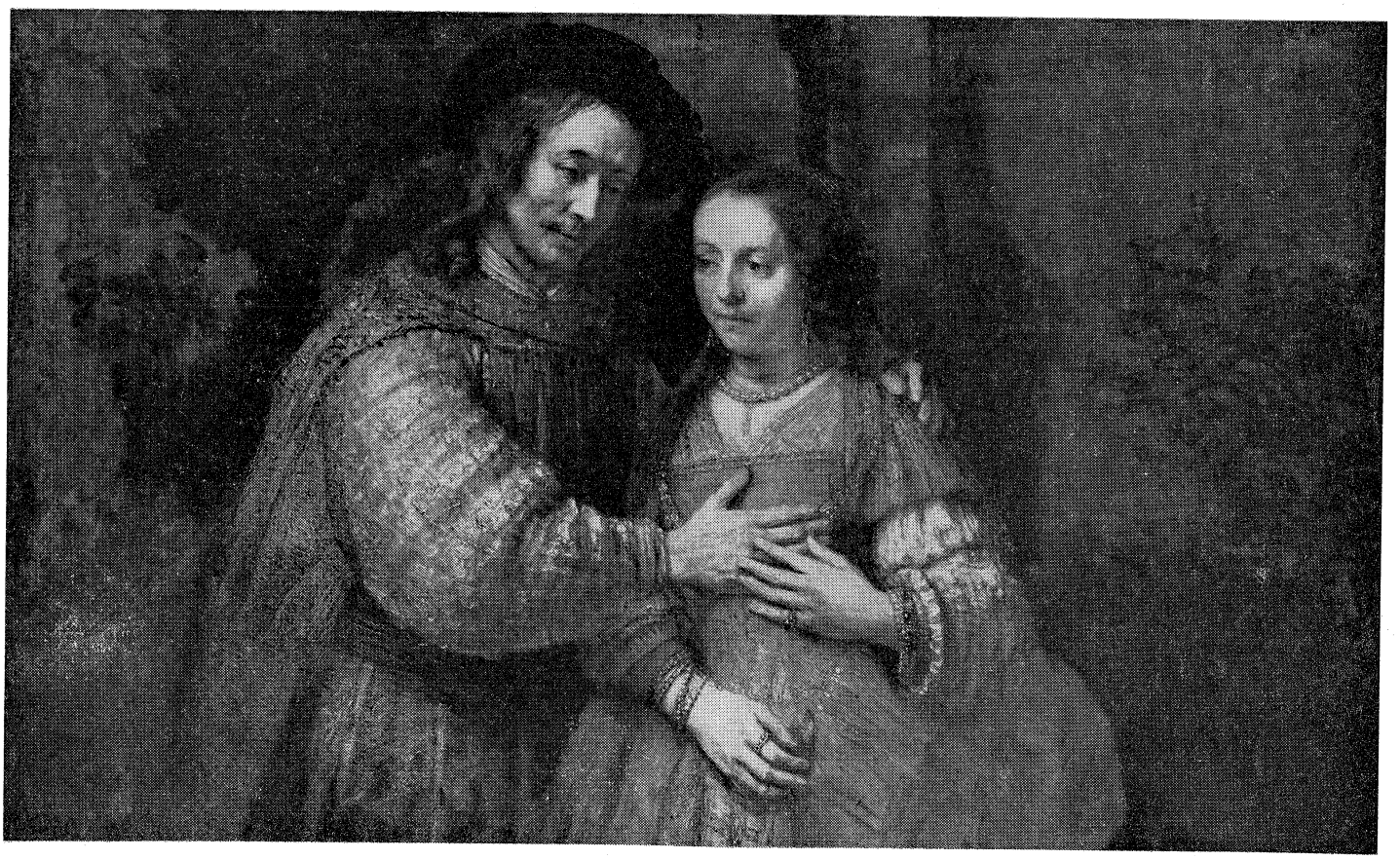
1606	*15 juli wordt Rembrandt te Leiden geboren als zoon van de molenaar Harmen Gerritsz van Rijn en Neeltje Willemsdr. van Zuytbroek.*
1613-20	*van omstreeks* 1613-1620 *bezoekt hij de Latijnse School te Leiden.*
1620	*ingeschreven als student in de letteren aan de Leidse universiteit.*
1621-24	*van omstreeks* 1621-1624 *leerling van de Leidse burgemeesterschilder Jacob Isaaksz van Swanenburch.*
1624-1625	*omstreeks* 1624-25 *een half jaar leerling van de historieschilder Pieter Lastman te Amsterdam.*
1625	*omstreeks* 1625 *begin van Rembrandts zelfstandige werkzaamheid te Leiden. Het werk van Jan Lievens, die één jaar jonger was dan Rembrandt en met wie hij een gemeenschappelijke werkplaats had, hangt nauw met het zijne samen.*
1628	*Gerrit Dou wordt zijn leerling.*
1632	*vestigt zich te Amsterdam; schildert de „Anatomische les van Dr. Tulp".*
1634	*huwt Saskia van Uylenburch.*
1639	*koopt een huis in de St. Anthonie Breestraat (thans Jodenbreestraat* 4-6*) aan, zonder het ooit geheel te kunnen afbetalen; brengt hier een zeer aanzienlijke kunstverzameling bijeen.*
1641	*zoon Titus geboren.*
1642	*voltooit de „Nachtwacht". Saskia overlijdt.*
1654	*uit Rembrandts verbintenis met Hendrickje Stoffels wordt een dochter Cornelia geboren.*
1656	*boedelafstand wegens schulden; de inventaris van het kunstbezit geeft een duidelijk beeld van Rembrandts zeer ruime belangstelling: antieke beelden, schilderijen, prenten, tekeningen, wapens, exotica, enz. Uit de opbrengst van de veiling van zijn bezittingen in* 1657 *kunnen niet alle schulden betaald worden.*
1658	*Rembrandts huis wordt verkocht. Hij verhuist naar de Rozengracht. Hendrickje Stoffels en Titus richten hier een kunsthandel in, waarvan Rembrandt „bediende" wordt om op deze wijze aan zijn schuldeisers te ontkomen.*
1660	*omstreeks* 1660 *is Aert de Gelder Rembrandts laatste leerling.*
1661-1662	*schildert het monumentale schilderstuk met de voorstelling van „Claudius Civilis" in opdracht van de Amsterdamse magistraat voor het Nieuwe Amsterdamse Stadhuis (thans Koninklijk Paleis). Het schilderij wordt reeds korte tijd later verwijderd.*
1662	*schildert de „Staalmeesters".*
1662	*Hendrickje Stoffels overlijdt, waarschijnlijk in* 1662.
1668	*Rembrandts zoon Titus huwt met Magdalena van Loo. In september van hetzelfde jaar overlijdt Titus.*
1669	*Rembrandt overlijdt op* 4 *oktober, op* 8 *oktober wordt hij begraven in de Westerkerk te Amsterdam.*

(Ontleend aan de catalogi van de tentoonstellingen van schilderijen, resp. tekeningen, gehouden in het Rijksmuseum te Amsterdam en het Boymansmuseum te Rotterdam, in de maanden mei - oktober 1956.)

Links: *Rembrandts Moeder* (1631)
Boven: *Jeremias treurende over de verwoesting van Jeruzalem* (1630)
Onder: *Het Bruidspaar, zogenaamd De Joodse Bruid* (na 1665?)

Eden afgetreden

Op de avond van de 9de januari werd in een communiqué van Buckingham Palace meegedeeld, dat de 59-jarige *Sir Anthony Eden* was afgetreden als „Prime Minister" en „First Lord of the Treasury".
In een hierop volgende persoonlijke verklaring deelde Eden mee, dat zijn gezondheid niet voldoende hersteld was om hem in staat te stellen zijn plichten goed te vervullen. Bovendien werd een door vier artsen ondertekend bulletin uitgegeven, waarin werd verklaard, dat Edens gezondheidstoestand reden tot bezorgdheid gaf: „Ondanks de verbetering ingetreden na de voor Kerstmis genoten rustperiode (zie 12872/1 en 12892) zijn de buikklachten teruggekeerd. Gezien de ernstige operaties in 1953 en enige hierop gevolgde koortsaanvallen geeft ons dit grote zorg. Naar onze mening stelt zijn gezondheid hem niet langer in staat de zware lasten te dragen die onafscheidelijk verbonden zijn aan het ambt van eerste-minister".

☆

Sir Anthony Eden, die zich — naar wel wordt gezegd — zijn gehele leven heeft voorbereid op het hoogste ambt, en in ieder geval een schitterende carrière achter de rug had toen hij op 6 april 1955 Sir Winston Churchill opvolgde (zie 11827), is slechts één jaar en negen maanden aan het bewind geweest, korter dan enig ander Brits premier in recente tijden. Verkiezingen, na zijn benoeming tot premier gehouden, gaven de conservatieve partij een aanzienlijk vergrote meerderheid (zie nader 11928/3) en het zag er naar uit, zoals de Londense *Times* (10-1) opmerkte, dat hij voorbestemd was zijn hoge ambt lange tijd te bekleden. „Ziekte, verergerd door de bittere nationale tegenstelling en onenigheid in eigen partij als gevolg van het regeringsbesluit om gewapenderhand in Egypte te interveniëren, heeft zijn carrière als premier tot een einde gebracht op een leeftijd, dat hij op het hoogtepunt van zijn gezag had moeten zijn", aldus het Londense blad.
„Sir Anthony Eden", zo opende de *Times* zijn commentaar op het aftreden, „heeft door de latere stadia van zijn Suez-politiek het land diep verdeeld. Men kan hem slechts eenstemmig prijzen voor het besluit dat hij thans heeft genomen. Dat besluit vergde moed, kracht en een onbaatzuchtigheid, die men in onze lange geschiedenis niet altijd aantreft, zelfs niet bij premiers... Tot aan de fatale misrekening, die leidde tot het Suez-ultimatum, had de regering-Eden een goede staat van dienst. Onzeker in haar eerste maanden, herkreeg zij met het nieuwe team van *Butler*, als leider van het Lagerhuis, en *Macmillan*, als minister van financiën, een groot deel van haar houding en drijfkracht... Het had een politiek uitgestippeld tot bevordering van grotere concurrentie in het binnenland en met het buitenland en tot hulp aan de Britse industrie, met wettige middelen, teneinde deze in staat te stellen met het buitenland te concurreren. Het trad op tegen monopolies, ondanks verzet in eigen kring, en het blad had een proces op gang gebracht van nauwere samenwerking met Europa, waarop, naar duidelijker dan ooit vaststaat, de toekomst van Engeland moet worden gebaseerd."

In de meeste commentaren, niet alleen de buitenlandse maar ook de Britse, werd, veel sterker dan in de Times gedaan werd, de nadruk gelegd op de politieke oorzaken van Edens aftreden, met name op zijn verzwakte positie na het fiasco van het, zo zeer door de grote bondgenoot, de V.S., gewraakte Frans-Britse optreden in Egypte, die dit aftreden op den duur welhaast onvermijdelijk maakte.

Labour wenst verkiezingen

De leider van de oppositionele Labourpartij, Gaitskell, die ten tijde van Edens aftreden in de V.S. verbleef, liet onmiddellijk de eis horen van nieuwe verkiezingen: „Het spijt mij, dat de gezondheidstoestand van Sir Anthony Eden ondanks zijn reis naar Jamaica niet is verbeterd. Hij heeft juist gehandeld door af te treden, maar aangezien het gehele kabinet zich openlijk volkomen heeft vereenzelvigd met de regeringspolitiek van de laatste drie maanden, ben ik van oordeel, dat er thans algemene ver-

(*Zie vervolg pag.* 12937)

SIR ANTHONY EDEN

1897 (12 juni) geboren als zoon van Sir William Eden — Opgevoed te Eton, studie te Oxford (Oosterse talen o.a.) — Vocht tijdens Wereldoorlog I aan het Westelijk front, gewond (Yperen) en onderscheiden met Military Cross.

1923 Zetel in Lagerhuis — Huwelijk met Patrica Helen Beckett.

1925 Parlementair secretaris van Sir Austin Chamberlain (minister van buitenl. zaken).

1935 Minister van buitenlandse zaken.

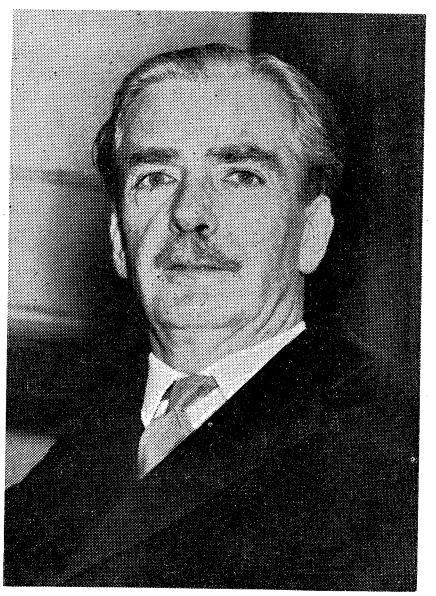
1938 Treedt af uit protest tegen verzoeningspolitiek van Neville Chamberlain jegens Duitsland en Italië.

1939 Minister van Dominionzaken.

1940 Minister van oorlog, vervolgens weer minister van buitenlandse zaken.

1945 Hoofd Britse delegatie naar oprichtingsvergadering der VN te San Francisco.

1950 Gescheiden van P. H. Beckett.

1952 Huwelijk met Clarissa Spencer Churchill.

1951 Na oppositionele periode (Labourbewind 1945-1951) weer minister van buitenl. zaken.

1955 Eerste minister.
(Zie voor uitvoerige levensschets pag. 11866)

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

België — 9 jan. Volgens enige Vlaamse bladen zouden Belgische communisten van plan zijn een kernbeweging in het socialistische syndicaat in Kongo te organiseren. — **10 jan.** Kolenprijzen verhoogd als gevolg van de verhoging der mijnwerkerslonen met 2½%.

Bulgarije — 13 jan. Volgens Griekse militaire waarnemers zouden verzetsgroepen, geleid door officieren van het leger, in N.W. Bulgarije opereren.

China (Volksrepubliek) — 8 jan. Premier Tsjoe En-lai voert besprekingen met de Sowjet-leiders te Moskou. — **9 jan.** De universiteit van Moskou verleent Tsjoe En-lai eredoctoraat in de politieke wetenschappen. — **11 jan.** Tsjoe En-lai in Warschau aangekomen.

Cyprus — 10 jan. Volgens de „Times of Cyprus" heeft aartsbisschop Makarios het Britse grondwetsvoorstel verworpen.

Duitsland (Oost) — 7 jan. De SU en Oost-Duitsland tekenen overeenkomst i.z. de legering van Sowjet-troepen en een nieuw handelsakkoord.

Duitsland (West) — 11 jan. Vertegenwoordigers van Saarland wonen voor het eerst een bijeenkomst van de Bondsdag bij. — Bondskanselier Adenauer verklaart, dat de oplossing van de wereldproblemen ligt in een overeenkomst tot verbod van het gebruik van kernwapens.

Egypte — 9 jan. De directeur van de voorlichtingsdienst, Abdel Kader Hatem, deelt mee, dat Egypte weigert direct of indirect met Frankrijk en Engeland te onderhandelen. — **10 jan.** Bureaus geopend voor de recrutering van vrijwilligers voor Jemen.

Engeland — 9 jan. Prem. Eden treedt af. — **10 jan.** Harold Macmillan, min. van financiën, benoemd tot premier. — **13 jan.** Nieuwe regering gevormd.

Frankrijk — 7 jan. In gezaghebbende kringen wordt bevestigd, dat gen. Jacq. Faure, lid van de gen. staf der Franse strijdkrachten in Algerije, met streng arrest is gestraft wegens „uitlatingen die onverenigbaar zijn met zijn functie". Volgens „Le Monde" zou hij hebben deelgenomen aan de voorbereiding van een militaire putsch. — **9 jan.** Premier Mollet zegt in een officiële verklaring over de bedoelingen van Frankrijk met Algerije o.a., dat „Frankrijk Algerije nooit zal opgeven".

Hongarije — 8 jan. Gen. Bela Kiraly, voorm. bevelhebber van het garnizoen te Boedapest, verklaart, dat hij kan aantonen, dat nooit het plan heeft bestaan de Sowjet-troepen uit Hongarije terug te trekken. — De regering-Kádár gaat de politie reorganiseren. Een speciale groep zal tot taak hebben de staat „met alle middelen" tegen „pogingen tot hoogverraad en contrarevolutionaire kuiperijen" te beschermen. — **9 jan.** De arbeidersraden van ten minste 21 fabrieken, waaronder ook die van Csepel IJzer- en Staalbedrijven, ontbinden zichzelf uit protest tegen het stroever worden van de politiek der regering. — **11 jan.** Er zouden in de afgelopen weken ong. 500 „tegenrevolutionairen" terecht zijn gesteld. — Duizenden arbeiders demonstreren te Boedapest voor hoger loon. — Joego-Slavië stelt een krediet van $2 milj. beschikbaar. — Persbureau „Tass" meldt, dat Kádár 10 jan. besprekingen heeft gevoerd in Moskou. — **12 jan.** 8 studentenleiders gearresteerd.

Indonesië — 8 jan. M. Lubis beschuldigd van medeplichtigheid aan staatsgreep. — **9 jan.** De Masjumi Partij besluit haar 5 ministers uit de regering terug te trekken.

Internationaal — 8 jan. Bulgarije en Albanië weer lid van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO). — De politieke commissie der VN aanvaardt een Am. resolutie i.z. hereniging van Korea met 57 tegen 8 stemmen, bij 13 onthoudingen. — **10 jan.** Met 59 tegen 8 stemmen bij tien onthoudingen besluit de Alg. Vergadering der VN een Commissie in te stellen, die inlichtingen moet verzamelen omtrent de toestand in Hongarije. — **11 jan.** De Alg. Vergadering der VN steunt een voorstel der VS tot vrije verkiezingen in geheel Korea met 57 tegen 8 stemmen bij 9 onthoudingen. — De Egyptische min. van buitenl. zaken, Fawzi, verzoekt om een speciale bijeenkomst van de VN i.z. de terugtrekking van het Israëlische leger. — V. K. Wellington Koo gekozen als lid van het Intern. Gerechtshof te Den Haag.

Japan — 8 jan. Premier Isjibasji ontvouwt regeringsprogram. — **9 jan.** De min. van buitenl. zaken verklaart, dat Japan geen diplomatieke betrekkingen met de Chinese Volksrepubliek zal aanknopen.

Jemen — 7 jan. De legatie van Jemen te Bonn maakt bekend, dat de Britten met vliegtuigen en tanks steden in Jemen aanvallen. — **8 jan.** Engeland protesteert tegen bezetting van een deel van het protectoraat Aden op 31 dec. en verwerpt een protest van Jemen i.z. Britse aanvallen. — **9 jan.** Het Britse min. van buitenl. zaken maakt bekend, dat er geen sprake is van onderhandelingen i.z. het bepalen van de grens tussen Jemen en het Britse protectoraat Aden. — Jemen verzoekt de VN om hulp om de Britse agressie tegen te gaan. — **11 jan.** De gezant te Cairo heeft de ambassadeur der VS verzocht om Amerikaans ingrijpen tegen de Britse agressie. — **12 jan.** Volgens het Egyptische blad „Al Massaa" zou een Sowjet-delegatie naar Jemen vertrekken. — Het Amerikaanse min. van buitenl. zaken ontkent het verzoek om hulp van Jemen.

Joego-Slavië — 9 jan. Een regeringsdelegatie is naar Moskou vertrokken voor besprekingen over samenwerking op atoomgebied.

Jordanië — 12 jan. Principiële overeenstemming over Egyptische financiële hulp.

Korea — 11 jan. Het Zuidkoreaanse parlement spreekt zich met alg. stemmen uit voor afschaffing van het bestand met N. Korea en tegen het herenigingsplan der VS.

Kunst — 11 jan. De Belgische kunstschilder Edgar Tytgat (77) overleden.

Malakka — 11 jan. Overeenstemming tussen Engeland en Malakka i.z. defensie en wederzijdse bijstand.

Nederland — 7 jan. Mr. H. A. M. T. Kolfschoten benoemd tot burgemeester van 's-Gravenhage. — **9 jan.** In 1956 zijn 2,4 miljard eieren uitgevoerd. — Het bestuur van „De Nederlandse Dagbladpers" heeft besloten het communistische blad „De Waarheid" als lid van de vereniging te schrappen. — **11 jan.** „Institut Néerlandais" te Parijs geopend.

Ned. W. Indië — 9 jan. De oppositiepartijen: de Nationale Partij Suriname, de progressieve Surinaamse Volkspartij en de Verenigde Hindoestaanse partij hebben besloten tot samenwerking ter verbetering van de politieke toestand in Suriname.

Polen — 9 jan. De min. van landbouw, Kuligowski, ontslagen. Hij wordt opgevolgd door Ochab. — **12 jan.** De min. van verdediging maakt bekend, dat de diensttijd van landstrijdkrachten wordt verminderd van 2 jaar tot 18 maanden.

San Salvador — 11 jan. Complot tegen Pres. José Maria Lemus ontdekt.

Sowjet-Unie — 12 jan. Tass lanceert scherpe aanval op plan-Eisenhower inzake het Midden-Oosten dat het Sowjetpersbureau in strijd acht „met de beginselen en doeleinden der VN" en dat z.i. een „ernstige bedreiging van de vrede en veiligheid in het Midden-Oosten" inhoudt. Volgens „gezaghebbende Sowjet-kringen" zou het „ernstige gevolgen" kunnen hebben. — Volgens de New York Times zou Chroesjtsjew ster dalen, die van Malenkow stijgen. Het blad voorspelt belangrijke mutaties.

Sport. 12 jan. Zwemmen: Ch. Ritton verbetert Ned. record 100 m vlinderslag (heren) in 1 min. 7.1 sec. Het vroegere record stond ook op zijn naam met 1.7.2 — M. Rose (Austr.) verbetert het wereldrecord 400 m en 440 yards vrij slag (heren) in resp. 5.25.9 en 4.27.1; de oude records stonden met resp. 4.26.7 en 4.28.1 op naam van F. Konno (VS) en J. B. Marshall (Austr.).

Syrië — 8 jan. Pres. Koewatli verklaart te Karatsji, dat Syrië weigert een „militaire of andere basis" van een Oostelijk of Westelijk blok te worden. — **9 jan.** Begin van het proces tegen kolonel Sjisjakli en 46 anderen. Zij worden beschuldigd van pogingen tot omverwerping der regering.

Tunesië — 6 jan. Verdrag met Libye ondertekend. — **12 jan.** Salah Ben Joessef, beschuldigd van ondermijning van de staat, uit Libië gewezen.

Ver. Staten — 7 jan. Min. J. F. Dulles geeft in de Huiscommissie voor buitenl. aangelegenheden een toelichting op Eisenhowers plan i.z. Midden-Oosten. — **8 jan.** De leider der Republikeinen in de Senaat, William Knowland, verklaart, dat hij zich niet meer kandidaat zal stellen bij de volgende verkiezingen. — **10 jan.** Pres. Eisenhower spreekt in het Congres zijn jaarlijkse boodschap „State of the Union" uit. — Te Montgomery (Alabama) zijn bij 4 negerkerken en bij huizen van twee predikanten, een blanke en een neger, bommen ontploft. — **11 jan.** L. Hall treedt per 1-2 af als voorzitter van de Republikeinse Partij. — **12 jan.** 60 negerleiders verzoeken pres. Eisenhower en vice-pres. Nixon om hulp bij de bestrijding der rassenscheiding.

(*Vervolg van pag.* 12935)

kiezingen moeten worden gehouden, opdat het land de gelegenheid krijge, een nieuwe regering te kiezen", aldus Gaitskell.
De *Times* had zich in het hierboven reeds geciteerde commentaar bij voorbaat tegen het houden van nieuwe verkiezingen gekeerd, en volgens de Londense correspondent van het *Alg. Handelsblad* zou de meerderheid van de politieke waarnemers in Engeland het ook niet eens zijn met de eis van Labour.

Macmillan premier

Op 10 januari nodigde koningin Elizabeth II — na o.m. ex-premier Churchill te hebben geraadpleegd — de 63-jarige minister van financiën Harold Macmillan uit, het premierschap op zich te nemen. Macmillan aanvaardde deze uitnodiging en begon onmiddellijk aan de vorming van zijn regering, waarvan hij reeds op 14 januari de samenstelling bekendmaakte (zie 12941/2).
In de Britse commentaren op het aftreden van Eden kon men naast grote waardering voor Edens vroegere werk en begrip voor de persoonlijke tragedie die dit aftreden voor Eden betekent, een gevoel van opluchting lezen (trouwens niet alleen in de Britse commentaren).
Degenen die „een nieuw begin" (Manchester Guardian) verwachtten fronsten intussen hun wenkbrauwen, toen zij vernamen, dat Macmillan — die zich toch geheel had vereenzelvigd met de Suezpolitiek — tot premier was benoemd. De samenstelling van zijn kabinet wekte in het algemeen nog meer verbazing en zelfs spijt, aangezien deze samenstelling beschouwd wordt als een concessie aan de rechtse conservatieven, althans als „een krampachtige poging tot bewaring van het evenwicht tussen de verschillende stromingen in het conservatieve kamp" (Alg. Hbld.) en niet als een „radicale zuivering" en een „nieuw begin". Met name de handhaving van Selwyn Lloyd werd hiervoor als argument aangevoerd. De reeds geciteerde Handelsbladcorrespondent schreef intussen, dat van Macmillan ook niet te verwachten was, dat hij zou beginnen met Selwyn Lloyd overboord te zetten, omdat dit een slag in het gezicht van Sir Anthony Eden zou zijn, en een slag in het gezicht van de rechtervleugel van de partij. Het zou neerkomen op een openbare bekendmaking van spijt en verontschuldiging voor de hele Suezaffaire.
Sprak de *Times* over de handhaving van Selwyn Lloyd aan buitenlandse zaken als over „een vraagteken" — de links-liberale *Manchester Guardian* en de socialistische *Daily Herald* spraken kortweg van een blunder van de eerste orde.

Butler gepasseerd

De benoeming van Macmillan kwam voor velen als een verrassing omdat totdusver *Butler* — tijdens Edens rustkuur in Jamaica plaatsvervangend premier — beschouwd werd als de tweede man, na Eden, in de conservatieve „hiërarchie". Velen verwachtten dan ook, dat Lord-Zegelbewaarder Butler het eerst in aanmerking zou komen om Eden als premier op te volgen. Zo schreef de Londense *Economist:* „De verrassende gebeurtenis van de laatste dramatische dagen is niet het plotseling besluit van Sir Anthony Eden om op doktersadvies af te treden. Dit is de keuze van de koningin, genomen op advies van de „elder statesman" van de conservatieve partij, vermoedelijk met inbegrip van de aftredende premier, om hem te vervangen door Macmillan in plaats van door Butler". De Econo-

Butler

mist kan een zekere bezorgheid over deze keuze niet verbergen.
Eden, zo redeneert het blad, trad om gezondheidsredenen af, niet omdat zijn politiek is mislukt. Maar het feit blijft, dat zijn politiek is mislukt en dat men in het buitenland hierin de reden van zijn ontslag zal zien. Dit zou van voordeel kunnen zijn, aangezien ongetwijfeld de eerste taak van de nieuwe regering zal zijn „nieuw leiderschap te geven bij een nieuw begin": herstel van de

---

HAROLD MACMILLAN

1894 Geboren als zoon van Maurice Crawford Macmillan en de uit Indiana (V.S.) afkomstige Helen Bells. Kleinzoon van de richter van het bekende uitgevershuis MacMillan & Co., Ltd. Zeer gefortuneerd — Studie in Eton en Oxford — Drie maal gewond en onderscheiden in Wereldoorlog I.

1919 Adjudant van de hertog van Devenshire, destijds gouverneur-generaal van Canada, met wiens dochter Lady Dorothy Evelyn Cavendish hij in 1920 in het huwelijk trad.

1920 Directeur uitgeverij Macmillan.

1924 Zetel in Lagerhuis. In Conservatieve Partij bekend als kritisch Young Englander.

1927-1939 Diverse politieke en economische publikaties

1940 Parlementair secretaris van de minister van bevoorrading.

1942 Onderstaatssecretaris van koloniën.

1945 Staatssecretaris luchtmacht.

1951 Minister van woningbouw.

1954 Minister van defensie.

1955 Minister van buitenlandse zaken, vervolgens minister van financiën.

(Zie voor uitvoerige levensschets pag. 11877)

alliantie met de V.S., herstel van het vertrouwen binnen het Gemenebest, herneming van het Britse initiatief in Europa, economische expansie in het binnenland, het betrachten van spoed bij het wegnemen van de overblijvende uitwassen van de economie en toepassing van de beginselen van progressief conservatisme, waarmee de naam van Butler zo nauw is verbonden. Hiervoor is volgens de Economist allereerst nodig dat de door de Suezonderneming verwekte stemming wordt weggenomen, dat men vooruitziet en niet achteruit. En in dit verband geeft de keuze van Macmillan, althans de redenen die tot deze keuze hebben geleid, reden tot enig bezorgdheid.

Weinig geestdrift voor nieuwe regering

Ook afgezien van de scherpe kritiek van de socialistische pers, is men blijkens de commentaren van de overige bladen niet bijzonder geestdriftig gestemd over de formatie-Macmillan. Alleen de conservatieve *Daily Telegraph* vond de „nieuwe" regering goed uitgebalanceerd en vertrouwenwekkend. Aan een overzicht in de *N.R.C.* (14-1) ontlenen wij nog de volgende samenvatting van de Britse perscommentaren.

The Times vindt het kabinet zakelijker dan zijn voorganger en ook behoorlijk uitgebalanceerd tussen conservatief- links en -rechts. De benoemingen van Thorneycroft en Mills vindt The Times uitzonderlijk goed, de handhaving van Selwyn Lloyd en de promotie van Butler vormen volgens dit blad de voornaamste vraagtekens.

„Ongezuiverd" is de kop waaronder de *Manchester Guardian* opmerkt, dat het handhaven van Selwyn Lloyd een verbluffende en diepbetreurenswaardige stap is, die in het buitenland een door en door slechte indruk zal maken. Thorneycrofts promotie naar financiën is volgens de *Manchester Guardian* de enige werkelijk bevredigende benoeming. „Wij mogen verwachten, dat hij zich een efficient en praktische kanselier zal tonen". „Wil Macmillan een nadrukkelijk rechts conservatieve politiek gaan voeren?" vraagt de *Manchester Guardian* zich tenslotte af. „Zijn leiderschap zal scherp in het oog worden gehouden. Het is slecht begonnen".

De eveneens links-liberale *News Chronicle* is ook teleurgesteld, hetgeen al blijkt uit de kop van het hoofdartikel „Niet genoeg veranderingen". De courant behoudt zich een definitief oordeel voor, omdat nieuwe ministers nu eenmaal tijd nodig hebben om zich „in te spelen", maar zegt nu reeds, dat Macmillan door gebrek aan fantasie zijn kansen niet aangegrepen heeft.

De socialistische *Daily Herald* schreef onder de kop „Selwyn Lloyd houdt zijn baan!": „Macmillans eerste daad als premier zou lachwekkend zijn als hij niet zo gevaarlijk was voor het land". „Deze regering maakt geen kans het vertrouwen van de natie te winnen of onze goede naam in het buitenland te herstellen".

De *Daily Express* schreef o.a.: „In brede kring zal er spijt heersen over het feit, dat minister Macmillan zijn geweldige kans om (bij de samenstelling van zijn ploeg) tot grote daden over te gaan door zulk een bescheiden vernieuwing heeft aangegrepen". De handhaving van Selwyn Lloyd bewijst intussen, „dat Engelands buitenlandse politiek geen onwaardige en dwaze buitelingen zal doormaken".

BIOGRAFIE

MIKAIL GEORGIEWITSJ PERWOEKIN

Een van de belangrijke resultaten van de jongste bijeenkomst van het Centrale Comité van de Communistische Partij der Sowjet-Unie — waarover wij reeds op pagina 12917 /2 hebben bericht — is de benoeming van *Mikail Perwoekin* tot voorzitter van de Staatsplancommissie, het orgaan dat de supervisie heeft over het gehele economische leven van de Sowjet-Unie. Voor hem moest plaats maken *Maxim Saboerow* (evenals Perwoekin eerste vice-premier) die in 1949 de later terechtgestelde *Woznessenski* opvolgde (zie pag. 8014 D).

Hoewel men bij de bespreking van de economische resultaten in 1956 op belangrijke vorderingen kon wijzen 1), schijnt anderzijds scherpe

ners, die niet binnen de grenzen zouden zijn gebleven van de „reële mogelijkheden ter verzekering van voldoende grondstoffen en financiële hulpmiddelen om de plannen te verwerkelijken", met als gevolg kritiek te zijn geleverd op de plan-het achterblijven van de produktie van cement en hout, maar ook van staal en kolen bij de voor 1956 gestelde doelen (zie voor overzicht Zesde Vijfjarenplan pag. 12339), en met name het achterblijven van de woningbouw bij de plannen. Westelijke waarnemers vroegen zich naar aanleiding hiervan af, in hoeverre de ontwikkelingen in Polen en Hongarije — die niet te verwaarlozen leveranciers van de Sowjet-Unie waren en die thans een belasting schijnen te zullen vormen voor de Sowjet-economie, met name wat de kolenvoorziening betreft — van invloed zijn geweest op de discussies van het Centrale Comité 2).

Hoe dit zij, met de benoeming van Perwoekin is een man aan de top van de Sowjet-economie komen te staan, die, om de *New York Times* (27-12-56) te citeren, weinig tijd zal besteden aan fantasieën. De nieuwe „economische tsaar" heeft tientallen jaren grote delen van de Sowjet-economie niet alleen bestudeerd, maar er ook een steeds belangrijker actief-leidende rol in gespeeld. Er zullen, zo schreef de New York Times nog, weinige regeringsfunctionarissen zijn, waar ook ter wereld, die zoveel weten van elektriciteit, chemie en techniek in het algemeen als Perwoekin.

Voor de nog pas 52-jarige Perwoekin zelf betekent deze nieuwe func-

tie de bekroning van een uiterst snelle carrière. Een carrière die parallel loopt met de stormachtige, geforceerde opkomst van de Sowjet-Unie als industriële mogendheid. Perwoekin is een exponent van de nieuwe technische intelligentsia die tijdens deze opkomst naar voren zijn gekomen.

Mikail Georgiewitsj Perwoekin is op 14 oktober 1904 in het industrieplaatsje Joerjoezan in de Oeral, „het hart van het industriële leven van de Sowjet-Unie", zoals Perwoekin zelf dit gebied eens noemde 3), als zoon van een smid geboren. Nauwelijks 15 jaar oud werd hij lid van de communistische partij en binnen een jaar was hij medewerker en later redactiechef van het dagblad *„Proletarskaya Mysl"* (Proletarische Gedachten) te Zlatoest, waar hij tegelijkertijd een zeer actieve rol speelde in de plaatselijke en regionale organisaties van de communistische jeugdbeweging *(Komsomol)*.

Zijn partijchefs zagen zijn capaciteiten en stelden hem in staat te gaan studeren aan het Moskouse economische instituut, waar hij in 1923 gradueerde tot elektro-technisch ingenieur. De Sowjet-Unie stond toen nog slechts aan het begin van haar grootscheepse industrialisatie en het stond bij voorbaat vast, dat een bekwaam en loyaal-communistisch elektro-technisch ingenieur hierbij carrière zou kunnen maken. Deze carrière werd nog versneld door de grote zuiveringen van de jaren dertig, waarbij zoveel economische topfunctionarissen werden terechtgesteld of werden verbannen.

Was hij in 1930 nog voorman in de Barrikada-fabriek te Moskou, in 1933 werd hij bevorderd tot hoofdmecanicien, kort daarna werd hij onder-directeur van *Mosenergo,* het Moskouse elektriciteitsbedrijf, en vervolgens kreeg hij de leiding van de *Glavenergo,* het centrale elektriciteitsbeheer.

Een meer nationale figuur werd hij in 1938, toen hij benoemd werd tot eerste vice-commissaris in het door *Kaganowitsj* geleide volkscommissariaat (ministerie) voor de zware industrie. In het bijzonder kreeg hij de leiding van het bureau voor de elektrische industrie van dit volkscommissariaat. Toen in januari 1939 dit volkscommissariaat werd ingedeeld volgens zes commissariaten, werd Perwoekin benoemd tot commissaris voor de elektrische centrales en de elektrische industrie.

Twee maanden later nam hij als vertegenwoordiger van het district Moskou deel aan het XVIIIde congres van de communistische partij en werd hij gekozen tot (volledig) lid van het centrale comité.

Bij de reorganisatie van de Raad van Volkscommissarissen (ministerraad) in april 1940, werd Perwoekin voorzitter van een der zes ingestelde economische raden, als hoedanig hij de leiding kreeg van de commissariaten voor de elektrische industrie, de elektrische centrales, de kolenindustrie en de olie-industrie. Zijn titel luidde toen vicevoorzitter van de Raad van Volkscommissarissen. Een dergelijke positie werd toen, voor wat de chemische industrie betreft, ingenomen door de huidige voorzitter van de Raad van Ministers, *N. A. Boelganin.* Toen deze zich in de oorlog meer met militaire en politiek-militaire aangelegenheden was gaan bezighouden, werd Perwoekin (op 28-2-42) benoemd tot volkscommissaris voor de chemische industrie, zulks met behoud van zijn functie van vice-voorzitter van de Raad van Volkscommissarissen. Inmiddels was hij zelf ook benoemd tot lt.-generaal bij de genie-troepen, als hoedanig hij een belangrijk aandeel had in de voorbereiding van de technische zijde der operaties van het Sowjet-leger. Ook was hij een van *Malenkows* naaste medewerkers bij de voorbereiding van het herstel in de tijdens de oorlog verwoeste gebieden. Voor zijn oorlogsverdiensten kreeg hij op zijn veertigste verjaardag voor de eerste maal de orde van Lenin (later kreeg hij deze hoge onderscheiding nog 2 maal).

Toen, bij de omzetting (in 1945) van de Raad van Volkscommissarissen in een Raad van Ministers, het aantal vice-voorzitters van deze raad werd beperkt, verloor ook Perwoekin deze titel (vice-premier), maar hij bleef — thans als gewoon minister — verantwoordelijk voor de chemische industrie.

Op 17 januari 1950 werd hij weer bevorderd tot vice-premier. Hoewel hij als minister voor de chemische industrie werd opgevolgd door *Sergej Tikomirow,* behield hij een grote invloed in deze sector.

Tijdens het in 1952, kort voor Stalins dood, gehouden XIXde partijcongres werd hij niet alleen herkozen als lid van het centrale comité, maar werd hij tevens benoemd tot lid van het 25-koppige presidium van het CC, welk presidium in de plaats kwam van het zo machtige Politieke bureau (Politburo, zie ook 10394/1).

Tijdens de kort hierop volgende viering van de 35ste jaardag van de Oktober-revolutie viel Perwoekin de zeer bijzondere eer te beurt, de voornaamste rede te mogen uitspreken. Hierin waarschuwde hij de „Amerikaanse agressors", dat een aanval op de Sowjet-Unie de ineenstorting van het kapitalisme zou betekenen. Het Sowjet-leger, zo zei hij, was voorzien van de „meest moderne wapens en uitrustingsstukken" en beschikte over de „prachtigste gevechtskwaliteiten". „Zulk een leger is onoverwinnelijk" (*New York Times,* 7-11-52).

Bij de reorganisatie van de regering, na de dood van Stalin in maart 1953, viel Perwoekin af als vice-premier, hij bleef echter minister en wel van een nieuw gecombineerd ministerie voor de elektrische centrales en de elektrische industrie. Hij behield daarbij zitting in het tot 10 leden beperkte presidium van het centrale comité der partij(zie pag. 10513/1 en 10567/3).

Op 21 december 1953 werd hij weer bevorderd tot vice-voorzitter van de Raad van Ministers. Vier maanden later (april 1954) bracht hij tijdens de zitting van de Opperste Sowjet (de volksvertegenwoordiging van de S.U.) een belangrijk rapport uit over de ontwikkeling van de elektrische industrie. Hij zei o.m. dat de toekomstige elektriciteitsproduktie in de volgende orde diende te worden gerealiseerd: via hydro-elektrische centrales, via de gecombineerde produktie van elektriciteit en warmte door thermische centrales gevoed door kolen en andere brandstoffen, en door invoering van thermische centrales van „boilers" werkend onder hoge druk en temperatuur. Perwoekin maakte niet rechtstreeks (maar wel impliciet) melding van atoomenergie. Dat hieraan in de S.U. reeds lang grote aandacht werd geschonken was trouwens reeds gebleken uit uitlatingen van Perwoekin in 1945 (gepubliceerd in het door de Sowjet-ambassade te Washington uitgegeven *Soviet Information Bulletin*).

Hij zei toen o.m.:

„Wij zullen zulk een voornaam probleem van de chemische industrie als de processen binnen het atoom niet verwaarlozen. Het behoeft geen betoog, dat de chemie van natuurlijke en kunstmatige ele-

menten en de studie van isotopen een vooraanstaande plaats zullen innemen in ons „research"-program". De resultaten hiervan zijn niet uitgebleven. Zo kon de *Prawda* (23-1-55) melding maken van het feit, dat in de zomer van 1954 een door atoom-energie gevoede thermische elektriciteitscentrale in gebruik was gesteld (zie ook 11741).
En tijdens het XXste partijcongres 4) zei hij o.m., dat de Sowjet-regering boven alle andere industrieën voorrang zou verlenen aan de ontwikkeling van de elektrische industrie en dat daarbij de nadruk zou worden gelegd op atoomcentrales.
Op zijn veertigste verjaardag (14-10-54) ontving Perwoekin zijn tweede orde van Lenin en de hoogste Sowjet-leiders prezen hem bij deze gelegenheid als een „eminente figuur" in de C.P. en in de Sowjetstaat.
Na het aftreden van *Malenkow* als premier 5) (8-2-55, zie nader 11731) werd Perwoekin (evenals Saboerow) een der vijf *eerste* vicepremiers en daarmee lid van het presidium van de ministerraad.
Thans is hij dus bevorderd tot „topplanner" van de Sowjet-Unie. Bij zijn nieuwe taak zal hij ongetwijfeld in gedachten houden de woorden die hij in nov. '55 tot senator William Benton 3) richtte: dat dé twee grote industriële terreinen van de Sowjet-Unie in de toekomst zouden zijn de elektriciteit, met inbegrip van — naar hij uitdrukkelijk zei — de *automatisering* 6), en de chemische industrie.

1) Vermeerdering produktie kapitaalgoederen met 11%, die van consumptiegoederen met 9%. Produktie van 49 miljoen ton staal (in 1955: 446 miljoen ton), 430 miljoen ton kolen (390 milj.), 84 miljoen ton olie (71 milj.) en 192 miljard kWh elektriciteit (170 miljard). Het Amerikaanse weekblad memoreerde in dit verband de Amerikaanse cijfers: 115 milj. ton staal, meer dan 500 milj. ton kolen, ca 350 milj. ton olie en 730 miljard kWh.
2) Time vroeg zich zelf af, of alleen over economische kwesties en niet tevens over de politieke ontwikkelingen in Oost-Europa en in de communistische wereld in het algemeen zou zijn gesproken.
3) In een interview met oud-senator William Benton voor de Christian Science Monitor (18-11-55).
4) Dat de z.g. destalinisatiepolitiek inluidde (zie ook 12411).
5) Malenkow werd benoemd tot minister voor de elektrische centrales.
6) Tijdens het in oktober 1955 door K.H.A. georganiseerde symposion over automatisering (zie 12795) vroeg minister Suurhoff zich af, of het Westen niet door de concurrentiedreiging van de S.U. zou worden gedwongen tot een grotere inspanning op dit gebied (zie het desbetreffende verslagboek).

Albanië

Sowjet-bases —

Naar *AFP* (8-1) uit Istanboel berichtte, zou de S.U. thans omvangrijke militaire werken in Albanië uitvoeren, met het doel van dit land een militair steunpunt te maken, dat valt te vergelijken met de betekenis, die Cyprus als basis voor het Westen heeft.
In de Albanese havens Valona, Durazzo en St. Jean de Medua zouden uitgebreide marine- en luchtbases worden aangelegd. Dit werk zou in de zomer van 1956 zijn begonnen.
Gemeld wordt, dat Valona en het eiland Saseno tot verboden gebied zijn verklaard en dat zich aldaar opmerkelijk veel Russische militairen en technici bevinden.
Er zou ook worden gewerkt aan de aanleg van een basis voor duikboten en een voor watervliegtuigen.
Ten slotte zouden de Russen nog op uitgebreide schaal versterkingen in Albanië aanleggen, terwijl zij er ook tientallen stellingen voor luchtdoelgeschut zouden inrichten.
Ten tijde van de crisis om het Suezkanaal zouden de militaire werkzaamheden in een versneld tempo zijn uitgevoerd.

België

Koning Leopold voorzitter commissie kernenergie e.a. —

Blijkens een op 8 januari uitgegeven communiqué heeft de regering besloten, met het oog op de vraagstukken, welke de vooruitgang van de wetenschap doet rijzen voor België en de overzeese gebiedsdelen, een commissie in te stellen om de verschillende economische en sociale aspecten hiervan te bestuderen.
Koning Leopold heeft zich bereid verklaard het voorzitterschap van die commissie te aanvaarden.
Eerlang zullen de uitvoeringsschikkingen getroffen worden. Volgens *Le Soir* (9-1) zou de regering zich de vraag stellen of de aanstelling van de Koning zou moeten geschieden bij Koninklijk besluit ofwel bij eenvoudige afspraak zonder eigenlijke juridische vorm. Een juiste tekst van beslissing zou nog niet zijn opgemaakt.
Opgemerkt zij, dat de Belgische grondwet wel formeel verbiedt een ministerambt toe te vertrouwen aan een lid der koninklijke familie, doch niet verbiedt hun een openbaar ambt toe te vertrouwen. Aldus zijn verschillende prinsen officier geweest in het leger of in de marine. Prins Karel is voorzitter geweest van de algemene raad der Spaar- en Lijfrentekas en de Prins van Luik is zulks op dit ogenblik. (Zie ook boodschap van eerste minister d.d. 25-7 op pag. 12655.)
Koning Leopold zal, aldus de correspondent van het Alg. Hbld. (9-1), waarschijnlijk binnenkort naar de V.S. vertrekken om aldaar besprekingen te voeren met de Amerikaanse autoriteiten. In België zal hij voornamelijk tot taak krijgen een coördinatie te bewerkstelligen tussen een overkoepelend comité van de activiteiten van het kerncentrum te Mol, het inter-universitaire instituut voor kernwetenschappen en de zes universitaire kerncentra.

Pieter Delbaere † —

Op 5 januari 1957 is te Ukkel, op 74-jarige leeftijd, overleden de heer Pieter Delbaere, die in het Belgische economische leven, in het bijzonder in Vlaanderen, een vooraanstaande rol heeft gespeeld.
Na de eerste wereldoorlog die hij in Groot-Brittannië doorbracht, vervulde de heer Delbaere een belangrijke rol bij de wederopbouw van het geteisterde West-Vlaanderen. Zijn veelzijdige bedrijvigheid breidde zich uit tot het bankwezen, de textielnijverheid en de zeevisserij.
Dit zo gevulde leven van industriële bedrijvigheid en grote scheppingskracht liet de heer Delbaere daarbij nog toe een belangrijke rol te vervullen in het openbare leven en in de beroepsverenigingen.
Zo was hij in 1926 medeoprichter en eerste beheerder van het Vlaams Economisch Verbond. Tevens was hij beheerder van de Nationale Maatschappij voor Krediet en Nijverheid, lid van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven, lid van de Raad van Beheer der Internationale Jaarbeurzen van Brussel en Luik, en betrokken bij het beleid van talrijke andere instellingen. In 1945 werd hij benoemd tot ondervoorzitter van het Verbond der Belgische Nijverheid.

Diversen —

Versterking TV-zender — De regering heeft besloten de televisiezender zodanig te versterken dat voortaan een gebied zal bestreken worden waar 3 miljoen personen méér de uitzendingen van Brussel kunnen ontvangen. De kracht van alle zenders, die thans slechts een paar kilowatt bedraagt, zou opgevoerd worden tot 80 of misschien zelfs 100 kilowatt, uitgenomen de Franse zender van Brussel,

waarvan de kracht slechts zou worden verhoogd tot 40 kilowatt. Wat de Vlaamse provincies betreft hoopt men aldus, behalve Brabant en Antwerpen, ook de gehele provincie Oost-Vlaanderen en een deel van Limburg en West-Vlaanderen te bereiken.

De Gentse universiteit — Tijdens een plechtige viering van de 25ste jaardag van de vernederlandsing van de Gentse universiteit door de Kon. Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde heeft Kamervoorzitter Camille Huysmans een scherpe aanklacht uitgesproken aan het adres van de overheid, die niet de financiële moed kan opbrengen om aan de universiteiten en andere hogere onderwijsinstellingen de mogelijkheden te bieden om het wetenschappelijk werk op behoorlijk peil te brengen.

Postdienst — De Senaat heeft een wetsvoorstel goedgekeurd, waarbij op de zon- en feestdagen geen postbestelling meer wordt gedaan. Alleen de dagbladen zullen nog op die dagen bezorgd worden.

Verplichte WA-verzekering — Met ingang van 1 jan. is voor alle motorvoertuigen van meer dan 50 c.c., ook buitenlandse, een verzekering tegen wettelijke aansprakelijkheid verplicht gesteld. De buitenlanders moeten dus hun verzekeringsmaatschappij om een internationaal verzekeringsbewijs (groene kaart) verzoeken.

Haven Antwerpen — Hier volgt een overzicht van het aantal schepen, dat sedert 1934 jaarlijks de haven van Antwerpen is binnengelopen:

	Aantal zeeschepen	Belg. netto ton
1934	10.305	20.439.195
1935	11.125	22.035.257
1936	11.429	23.043.141
1937	12.386	25.121.471
1938	11.762	24.144.705
1939	9.524	19.389.516
1946	5.284	11.253.050
1947	8.013	20.256.908
1948	8.472	20.445.154
1949	9.535	21.793.979
1950	9.687	22.603.852
1951	11.425	26.505.487
1952	11.756	28.027.193
1953	13.010	30.460.332
1954	12.900	31.609.990
1955	13.731	33.956.846
1956	15.569	± 38.000.000

Radio- en TV-toestellen — Blijkens officiële cijfers waren op 30 nov. 1956 in totaal 2.184.774 radio- en televisietoestellen in België in gebruik, als volgt naar provincie te specificeren:

Antwerpen	325.282
Brabant	471.850
Oost-Vlaanderen	300.286
West-Vlaanderen	247.934
Henegouwen	317.776
Luik	277.346
Limburg	103.122
Luxemburg	50.164
Namen	91.004

De houders van televisietoestellen zijn tot nog toe onderworpen aan dezelfde (taxe-) verplichtingen als de houders van radiotoestellen en bevinden zich ten gevolge van dit feit onder deze laatsten in bovenstaande statistiek. Het blijkt nog niet mogelijk een onderscheid te maken tussen deze twee categorieën ten einde het getal houders van televisietoestellen vast te stellen.

Saargebied weer Duits — *Duitsland*

Op 1 januari is het Saargebied in politiek opzicht weer geheel Duits gebied geworden. Krachtens de desbetreffende Frans-Duitse overeenkomst van 1956 behoudt Frankrijk voorlopig nog belangrijke economische voorrechten.

De 80-jarige Westduitse Bondskanselier woonde zelf op 1 januari in Saarbrücken de plechtigheid bij, waarbij de Saar weer officieel Duits werd verklaard. Bovenstaande foto werd genomen tijdens het inspecteren van de erewacht.

Eerste Alweg — De Duitse Alweg-maatschappij heeft opdracht gekregen voor de aanleg van een „vliegende trein" volgens het monorailsysteem door de stad Sao Paulo (Brazilië). De lengte van de lijn zal circa 100 km lang zijn en de totale kosten DM 650 miljoen. De treinen zullen uit 3 rijtuigen bestaan. die elk 100 personen kunnen vervoeren. De maximumsnelheid zal 80 km per uur zijn (zie beschrijving en foto: 10275)

Vluchtelingen — In 1956 zijn 279.189 personen uit Oost-Duitsland naar West-Duitsland uitgeweken. 26.000 meer dan in 1955. Het totale aantal vluchtelingen bedraagt thans 1.722.721.

Engeland

Regering-Macmillan —
De op 10 januari tot opvolger van premier Eden benoemde Harold Macmillan (zie nader 12935) heeft op 14 januari de samenstelling van zijn kabinet bekendgemaakt. Deze luidt als volgt:
Eerste minister: *Harold Macmillan* (62 jaar); Lord President of the Council: *Lord Salisbury* (63); binnenlandse zaken: *R. A. Butler* (54); lord kanselier: *Lord Kilmuir* (56); buitenlandse zaken: *Selwyn Lloyd* (52); financiën: *Peter Thorneycroft* (47); Gemenebestzaken: *Lord Home* (53); koloniën: *Alan Lennox-Boyd* (52); Schotse zaken: *John Scott Maclay* (51); defensie: *Duncan Sandys* (48); handel: *sir David Eccles* (53); landbouw: *Derick Heathcoat Amory* (57); arbeid: *Ian Macleod* (43); volkshuisvesting en zaken van Wales: *Henry Brooke* (53); onderwijs: *Lord Hailsham* (49); energie: *sir Percy Mills* (67); transport en burgerluchtvaart: *Harold Watkinson* (46); en voorlichting: *Dr. Charles Hill* (52).
Hierbij dient te worden opgemerkt, dat Butler tevens leider van het Lagerhuis blijft en het ministerie van energie — volgens de NRC-correspondent in sterk uitgebreide en verzwaarde vorm — in handen komt van een groot-industrieel zonder politieke ervaring.
In het nieuwe kabinet zijn o.m. niet opgenomen de volgende ministers van de regering-Eden: *Gwilym Lloyd-George* (binnenlandse zaken), *Sir Walter Monckton* (betaalmeester-generaal, *Anthony Head Head* (defensie) en *Buchan-Hepburn* (openbare werken).
Naast het bovenvermelde eigenlijke kabinet van 18 leden (t.t.v. Eden 19) zijn er nog 10 ministers die, aldus de NRC, als hoofden van departementen gelijkwaardig zijn aan de „cabinet-ministers", maar die normaliter niet aan de wekelijkse of meer frequente vergaderingen

van de ministerraad meedoen en dus ook niet bij de collectieve opstelling van de regeringspolitiek betrokken zijn; en tien „ministers van staat" (vice-ministers zonder eigen departementen), die in ministeriële rang gelijk zijn met de voorafgaande tien. Bovendien behoren tot het ministerie dan nog ongeveer dertig staatssecretarissen die over het Lagerhuis en het Hogerhuis verdeeld zijn. Over de bezetting van de vijftig posten, die niet tot het kabinet behoren, was bij het afsluiten van dit archiefnummer, nog niets bekendgemaakt.

Bevolkingscijfers —

Aan *The Economist* (29-12-56) ontlenen wij de volgende cijfers betreffende de bevolking van Groot-Brittannië:

I Loop der bevolking 1900-1955

Per duizend zielen

	Bevolking in miljoenen	geboortecijfer	sterftecijfer	natuurlijke aanwas
1900-02	38,2	28,6	17,3	11,3
1910-12	42,1	24.6	14,1	10,5
1920-22	44,0	23,1	12,7	10,4
1930-32	46,0	16,3	12,2	4.1
1950-52	50.2	15.9	11,9	4,0
1955	51,0	15,4	11,7	3,7

II Verwachte veranderingen in de leeftijdsgroepen

Leeftijden

	0-14	15-64	65 en ouder	Totale bevolking
1955	11,7	33,8	5,8	51.2
1965	11.0	34,7	6,5	52,2
1975	10,8	34 4	7,8	53,0
1985	10,8	34,2	8,3	53,3
1995	10,4	34,1	8,3	52,8

III Verwachte levenskansen

bereikte leeftijd	mannen		vrouwen	
	1930-32	1955	1930-32	1955
0	58½	67½	62½	72½
5	65	69½	68	74½
25	67½	70½	70½	75½
45	70½	72	73	76½
65	76½	77	78	80

Uit de thans door de Royal Commission on Population verzamelde cijfers, waarvan wij er hierboven enige gaven, zou blijken, dat in de komende 30 jaar de bevolking met ca 2 miljoen zielen zal toenemen, daarna geleidelijk iets zal verminderen. Aan het einde van de eeuw zullen er meer inwoners in Groot Brittannië zijn dan thans en — hoewel een groter bevolkingspercentage dan thans door bejaarden zal worden gevormd (verouderingsproces) — evenveel in de leeftijd van de werkenden als thans het geval is.

Uit tabel IV blijkt hoezeer kanker een steeds meer voorkomende doodsoorzaak is geworden. Hierbij — en bij de cijfers voor coronaire trombose — dient te worden opgemerkt, dat deze ziekten vroeger veel minder werden herkend (en als doodsoorzaak geregistreerd). Niettemin betekent een deel van de stijging bij deze categorieën een reële stijging. Zij komen vooral voor in de leeftijden 45-64 (in deze leeftijdsklasse 50% van de doodsoorzaken). De Economist vindt het dan ook vanzelfsprekend, dat zoveel medisch onderzoek naar deze ziekten plaats heeft: „alleen als dit vrucht draagt zullen wij nieuwe cohorten van middelbare leeftijd hebben, die kunnen genieten van hun pensioen".

IV Verandering in doodsoorzaken

(Engeland en Wales)

Doodsoorzaak	Gemiddelde 1930-32 Aantal doden (x 1000)	% van alle doden (%)	1955 Aantal doden (x 1000)	% van alle doden (%)
Kanker (alle vormen)	59.3	12,4	91.3	17,6
Longkanker	3.4	0,7	17.3	3,3
Coronairtrombose	6.7	1,4	70.6	13,6
Andere hartziekten	91.4	19,2	97.5	18,8
Andere circulatieziekten	23.8	5,0	24.1	4,6
Hartaanvallen	26.2	5,5	74.2	14,3
Bronchitis en pneumonie	52.0	10,9	50.3	9,7
Tuberculose	35.1	7,4	6.5	1,3
Andere infectieziekten	9.6	2,0	0.3	0,1
Maagzweren	4.1	0,9	5.5	1,1
Ongelukken	15.3	3,2	16.2	3,1
Andere oorzaken	153.6	32,1	82.0	15,8
Totaal doden	477.1	100,0	518.9	100,0

Diversen —

Radio Vrij Schotland — Een radiostation, zich noemende Radio Vrij Schotland, is in de avond van 24 november volgens Reuter in midden-Schotland 25 minuten lang in de ether geweest. Het vertelde dat het tot uitzending was overgegaan „vanwege de schandelijke houding van de in Londen de baas spelende Britse conservatieven en socialisten, die de politieke minderheden het recht tot uitzending ontnemen". Het station deelde mede, dat de partij van Schotse nationalisten bij de komende algemene verkiezingen zal trachten de 71 parlementszetels, waarop Schotland recht heeft, door eigen kandidaten te laten innemen.

Suikertermijnmarkt — Na 17 jaar gesloten te zijn geweest is op 2 jan. de Londense suikertermijnmarkt heropend.

Daily Worker — Het blad Daily Worker van de Britse communistische partij heeft op 8 jan. meegedeeld, dat het zich in een zeer ernstige financiële toestand bevindt, doordat de verkoop van het blad na de gebeurtenissen in Hongarije is afgenomen.

Frankrijk

Bedoelingen met Algerije —

Met de behandeling van de Algerijnse kwestie in de Algemene Vergadering der V.N. voor de deur, heeft premier *Mollet* op 9 jan. een (lang verwachte) verklaring afgelegd over de bedoelingen van Frankrijk in Algerije.

Mollet zei volgens *AFP* o.m., dat „Frankrijk Algerije nooit zal opgeven". Hij deelde voorts mede, dat „Frankrijk nooit zal toestaan dat Algerijnen van Europese afkomst van hun huidige economische overwicht misbruik maken door te trachten de Mohammedanen uit te buiten". Evenmin zal Frankrijk ooit toestaan, dat de Mohammedanen misbruik maken van hun getalsterkte om de Europese minderheid te veroordelen tot onmondigheid of verdwijning [1]), aldus de Franse premier.

Het drama dat Algerije verscheurt was volgens Mollet een Frans drama en Frankrijk moet dus voor de ontknoping zorgen.

In geen geval zal het lot van Algerije eenzijdig geregeld worden. De oplossing kan slechts bereikt worden door onderhandelingen tussen het Algerijnse en gehele Franse volk.

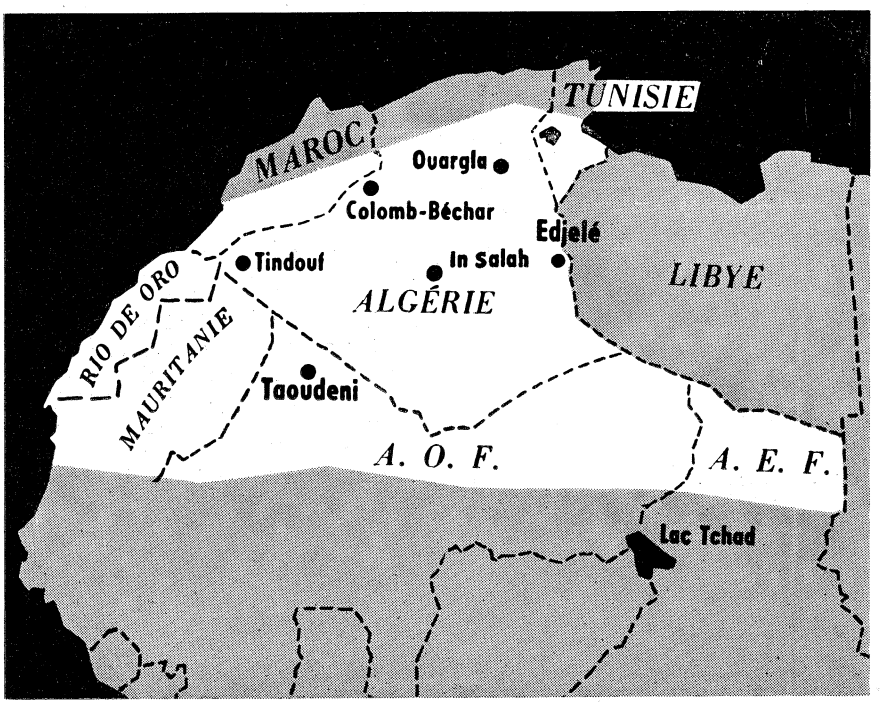
Over buitenlandse inmenging merkte Mollet op, dat Frankrijk op dit punt aanklager en zelfs beschuldiger voor de V.N. is. De inbeslagneming van de *Athos* heeft onweerlegbaar de militaire hulp van Egypte aan de Algerijnse opstandelingen aangetoond.

„Frankrijk veroordeelt deze schen-

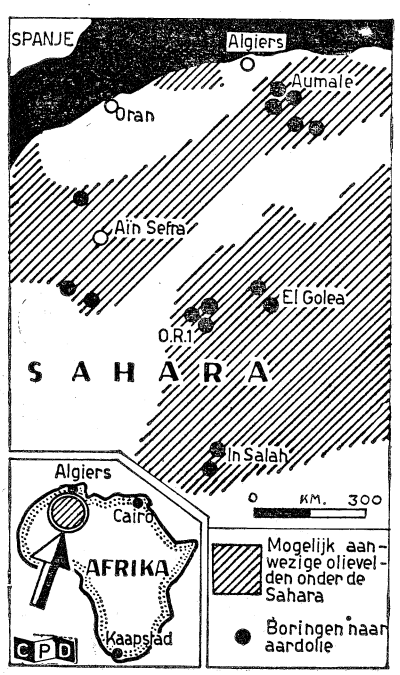
1) Volgens de laatste cijfers zijn er in Algerije ongeveer een miljoen Europeanen en acht miljoen Mohammedanen.

ding van het internationale recht en van de grondslagen van het handvest van de V.N."
De Franse premier sprak voorts over de „haatcampagnes, die *radio-Damascus* en de *Stem van de Arabieren* al jarenlang voeren".
Daarna ontvouwde Mollet de grote lijnen van het regeringsprogramma:
1. Het eerste doel is de vrede te herstellen en een einde aan het bloedvergieten te maken.
2. Frankrijk blijft bij zijn onvoorwaardelijk aanbod om het vuren te staken.
3. Binnen drie maanden na het staken van de strijd zullen in Algerije vrije verkiezingen worden gehouden. Frankrijk zal niet aarzelen de vrije volkeren te verzoeken vertegenwoordigers naar Algerije te zenden om die verkiezingen te controleren.
4. Waarborgen voor de verkiezingen kunnen opgenomen worden in de bestandsovereenkomst.
Mollet voegde hieraan toe, dat nog geen bestand gesloten is, omdat de leiders van de opstandelingen een politieke regeling voorafgaand aan het staakt-het-vuren blijven eisen. Volgens hem willen deze leiders geen bestand maar een capitulatie van Frankrijk.
Mollet gaf vervolgens als grondslagen voor de besprekingen over de definitieve organisatie van Algerije:
1. Toekenning van volkomen gelijke rechten aan alle bewoners van het land ongeacht afkomst en godsdienst.
2. Het waarborgen van het vreedzaam naast elkaar bestaan van de gemeenschappen in Algerije.
3. Het losmaken van de Algerijnse persoonlijkheid zonder verbreking van de noodzakelijke banden tussen Algerië en het moederland.
Mollet zei voorts dat Frankrijk in Algerije een scheidsrechtelijke bevoegdheid moet houden om ervoor te waken dat de rechten aan alle Algerijnen toegekend, geëerbiedigd worden en dat geen enkele gemeenschap wordt onderdrukt door een andere.
De Franse premier deed vervolgens een beroep op alle tegenstanders van Frankrijk in Algerije om de wapens neer te leggen en met Frankrijk samen te werken. Ook verzocht hij de VN zich niet te mengen in een vraagstuk dat uitsluitend onder de nationale bevoegdheid van Frankrijk valt.
„Frankrijk ontzegt elke internationale organisatie de bevoegdheid zich te mengen in de Algerijnse kwestie".
De verklaring van Mollet werd aangehoord door meer dan 200 Franse en buitenlandse journalisten. Mollet bevond zich o.m. in gezelschap van *Robert Lacoste*, de minister met standplaats Algiers.

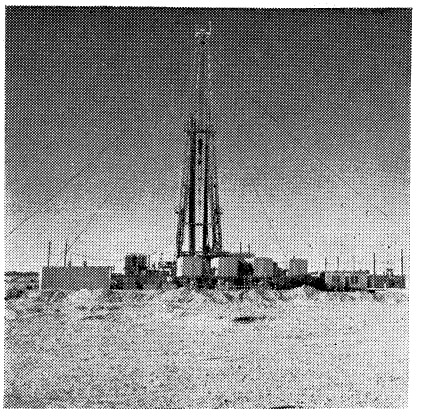
Om de schatten van de Sahara —
De Franse belangstelling voor de minerale rijkdommen van de Sahara is in de laatste tijd steeds groter geworden. *The Financial Times* van 17 oktober jl. merkte al op, dat de plannen voor ontginning een vorm aannemen, waarbij de medewerking van Tunesië en Marokko niet zou kunnen worden ontbeerd. Het blad maakte melding van een uitspraak van de leider der Istiqlal partij, die erop neerkwam dat Marokko aanspraak maakt op uitgestrekte gebieden, die door de Fransen worden beschouwd als behorend tot het eigen belangengebied. Zou Algerije een gelijke onafhankelijkheid verkrijgen, dan vallen van die kant soortgelijke acties ten aanzien van grote delen van de Sahara te verwachten.
Begin november leverde een lid van het Franse parlement een studierapport over de rijkdommen in, waarin gegevens over de aardgas- en oliereserves van de Sahara werden gemeld. Een jaarlijkse produktie van 4 miljoen ton petroleum zou mogelijk zijn. Dit is ongeveer 18% van het Franse verbruik in 1956. De aangewezen weg voor het transport is een buisleiding naar de Middellandse Zee. De ijzerertsreserves in de Sahara worden geschat op ongeveer 2 miljard ton; het gehalte van het erts op 50%. Deze ertsen kunnen worden gedolven bij Iindouf, dicht bij de Marokkaanse grens. De geschatte hoeveelheid is voldoende voor geheel West-Europa gedurende vele jaren. De mangaanreserves belopen 1,4 miljoen ton erts van 47%. De zeker aanwezige steenkoolreserves zijn 40 miljoen ton groot, terwijl de vermoedelijke omvang circa 100 miljoen ton bedraagt.
Medio december behandelde de Assemblée een regeringsvoorstel, dat betrekking heeft op de organisatorische en administratieve regeling in de Sahara. De bedoeling is zo snel mogelijk tot een rationele exploitatie te komen. Het voorstel van de Franse regering behelst de oprichting van een *Organisation Commune des régions Sahariennes*. Deze organisatie zal de beschikking krijgen over omvangrijke bevoegdheden en over grote kredieten. De bedoeling is dat zij niet alleen de produktie regelt, doch ook de afzet in Frankrijk en andere landen.
In *Le Monde* troffen wij nog nadere bijzonderheden aan over het ingediende en inmiddels goedgekeurde wetsontwerp. Precies vijf jaar geleden, aldus het blad, op

27 maart 1952, diende de afgevaardigde Pierre July een wetsvoorstel in, om een gebied te vormen onder de naam van Afrique saharienne française met zelfstandig bestuur onder de leiding van een Hoge Commissaris van de Franse Republiek. Nadien zijn soortgelijke voorstellen door anderen gedaan, doch zij werden alle verworpen. Men kwam ook met plannen, om van de Sahara een afzonderlijk overzees Frans gebiedsdeel te maken en ook om het gebied eenvoudig tot Frans gebied te verklaren. Het thans door de heer Félix Houphoüet-Boigny, afgevaardigde van de Côte d'Ivoire, ingediende wetsvoorstel beoogt de vorming van de Organisation Commune des régions Sahariennes (OCRS), waarbij men om zekere gevoelens van de zijde van Algiers en Marokko te ontzien, zich bepaalt tot het verkrijgen van een administratieve eenheid. Aldus is een gebied verkregen, waarvan de grens bepaald wordt door de hoeveelheid regen die er per jaar valt en die minder dan 10 cm bedraagt. De oppervlakte hiervan is 4.800.000 km² (meer dan 8 maal de oppervlakte van Frankrijk) en het omvat gedeelten van Fr. West- en Equatoriaal-Afrika en Algiers, benevens kleine gedeelten van Marokko en Tunis, met een totale bevolking van 970.000 zielen. Het OCRS heeft een economisch directeur, met een directiecommissie, waarvan de leden voor de helft benoemd worden door de Franse regering en voor de andere helft door een controlecommissie. Deze laatste wordt gevormd voor de helft uit kamerleden en voor de andere helft uit regeringsvertegenwoordigers van Algiers, Mauretanië, Soedan, Nigeria en Tchad. Aan de regeringen van Tunis en Marokko is gevraagd deel te nemen aan de organisatie. De vorming van de OCRS heeft het grote voordeel, dat industriëlen die het nieuwe gebied gaan bewerken, een gezond economisch klimaat aantreffen. Men behoeft geen rekening meer te houden met bestaande verschillen in wetgeving der vroeger afzonderlijke gebieden. Bijzondere voorschriften op het gebied van grondrechten, arbeidsrecht, immigratie, vervoer en verkeer, vennootschapsrecht, investeringen enz. kunnen voor zover nodig op eenvoudige wijze worden opgesteld en het zal voor grote projecten, zoals dat van Colomb-Béchar, dat de vorming van een stuwmeer met elektrische centrales en krachtstroomleidingen naar de mijnen beoogt, niet moeilijk zijn, om spoedig met de uitvoering te beginnen. Het gebied, dat het meeste zal profiteren van de exploitatie der rijkdommen van de Sahara is ongetwijfeld Algiers, doch om naijver van Marokko en Tunis te voorkomen, zal men er goed aan doen ook spoedig de nodige aandacht te besteden aan de exploitatie van de ijzervoorkomens bij de grens van Marokko, en te zorgen dat beide landen hieraan kunnen deelnemen.

Dat de exploitatie van minerale voorkomens in de Sahara niet zo eenvoudig is zal wel duidelijk zijn. De eerste moeilijkheid waarmede men te kampen krijgt is het gebrek aan water. Gelukkig zijn er grote gebieden van de Sahara, waar op bepaalde diepten water aanwezig is. In het zuidelijk deel van Algiers treft men op een diepte van 350 m een waterhoudend gebied aan ter grootte van ongeveer 750.000 km². Maar over andere delen van de Sahara heeft men geen gegevens. Een andere moeilijkheid is het vinden van geschikte arbeidskrachten. Het betrokken gebied heeft ongeveer 1 miljoen inwoners, die onder zeer slechte omstandigheden leven. Door gebrek aan voedsel en medische zorg sterven 30% van alle kinderen beneden de 10 jaar. Men zal moeten overgaan tot het aantrekken

De eerste olieboorinstallatie in de Sahara

van blanke of zwarte arbeiders van elders. Alleen de laatste mogelijkheid schijnt kansen te bieden. Wat kapitaalbehoeften betreft schat men, dat alleen al voor de voorbereidende werkzaamheden: voor het aanleggen van wegen en het boren van putten voor water, huisvesting en verhoging van de levensstandaard honderden miljarden francs nodig zullen zijn. Het valt te betwijfelen, of Frankrijk alleen deze gelden zal kunnen fourneren. De exploitatie van de minerale voorkomens zal alleen renderend kunnen zijn, als grote hoeveelheden kunnen worden geproduceerd, doch de aangrenzende gebieden, waaronder Algiers, kunnen slechts geringe hoeveelheden afnemen. De afzet der produktie vormt dus, evenals de produktie zelve, een moeilijk probleem.

Doch ondanks alles is men in Frankrijk optimistisch. Toen de Franse Senaat op 28 december het regeringsontwerp goedkeurde zei premier Mollet: „Binnen enkele jaren zullen we miljoenen tonnen olie voortbrengen. De Sahara is naast de atoomenergie één van de grondvesten van onze onafhankelijkheid".

Internationaal Nieuws

Kernenergie en Europees energietekort —

Aan het einde van een op 3 en 4 januari te Luxemburg gehouden bijeenkomst van de „drie wijzen" *) van Euratom heeft een hunner, F. Etzel, o.m. meegedeeld, dat het tekort aan primaire energie (steenkool, bruinkool, waterkracht, dus niet van secundaire energie, als gas en elektriciteit) in de zes landen van de Europese Gemeenschap van Kolen en Staal (EGKS) in 1955 reeds de tegenwaarde van 21 mln

ton steenkolen heeft bedragen. Zelfs als de zes landen van de EGKS alle mogelijkheden gaan exploiteren, zal dat tekort stijgen en in 1975 de tegenwaarde van 33 miljoen ton steenkool bedragen.
De „drie wijzen" hebben, aldus *ANP* (5-1), te Luxemburg nagegaan, in hoeverre atoomenergie het tekort aan andere-energiebronnen kan aanvullen. Tot 1961 zien zij geen mogelijkheden van een aanvulling met behulp van atoomenergie, maar in 1962 kan kernenergie een aanvullende rol gaan spelen. In 1970 zal de kernenergie vermoedelijk het tekort aan elektriciteit gaan opvangen.
Deze veronderstellingen zijn gebaseerd op een volledig gebruik van de in Europa aanwezige energiebronnen (olie, aardgas, steenkool enz.).
De „drie wijzen" hopen eind februari — na een studiereis naar de V.S. en Engeland — met hun rapport gereed te zijn.

*) Louis Armand, directeur-generaal van de Franse commissie voor atoomenergie, Franz Etzel, vicevoorzitter van de Hoge Autoriteit van de Europese Gemeenschap voor kolen en staal (EGKS) en Francesco Giordani, president van het Italiaanse nationale research-instituut.

Diversen —

Transafrikaanse olieleiding — Volgens de correspondent van de Financial Times in Rhodesië worden de Engelse regering, oliemaatschappijen en financiële instellingen met belangen in Afrika gepolst over een plan voor de aanleg van een 3200 km lange oliebuisleiding dwars door Afrika naar Mtwara aan de Walvisbaai, die geheel over grondgebied van tot het Britse gemenebest behorende landen zou lopen en in vier of vijf jaar gereed zou kunnen zijn. Hierdoor zou het mogelijk zijn de tijd, die men bij vermijding van het Suezkanaal nodig heeft om olie van het Midden-Oosten naar Europa te vervoeren, tot de helft terug te brengen. Op iedere ton tankschipcapaciteit zal het met de voorgestelde buisleiding mogelijk zijn jaarlijks 5 ton olie naar Europa te vervoeren, vergeleken met 7 ton bij gebruikmaking van het Suezkanaal en 3½ ton, indien de olie om Kaap de Goede Hoop wordt vervoerd.

Groot-Afrikaans vakbondscongres — Op 14 jan. is te Akra (Goudkust) de eerste Groot-Afrikaanse conferentie van vakbonden begonnen, waarop afgevaardigden en waarnemers van meer dan 30 landen zich beraden op de taak van de vakvereniging in Afrika, naar verhouding tot de economie en sociale vraagstukken.

Overbevissing Noordzee — Volgens de voorzitter van de Britse federatie van treilervisserijen, Jack Groft Baker, zal er spoedig geen vis meer in de Noordzee zijn, indien de industriële visvangst of het vangen van ondermaatse vis voor de vervaardiging van veevoeder niet wordt beperkt. De haringvisserij is er reeds van overtuigd, dat de overbevissing de oorzaak is van de voortdurende achteruitgang van de visvangst, een verschijnsel, dat zich ook bij de vangst van andere vissoorten voordoet. De toestand zou verontrustend zijn. Alleen reeds Denemarken zou door het vissen naar ondermaatse vis zijn visvangst hebben uitgebreid van 97.100 metrieke ton in 1938 tot 425.300 ton in 1955.

Wereldvisvangst — De wereldvisvangst is volgens het jaarboek voor visserijstatistieken van de FAO sedert 1948 met meer dan 40 procent gestegen tot 27,7 miljoen metrieke ton in 1955. Japan meldt de grootste vangst met 4,72 miljoen ton in 1955 tegen 2,43 miljoen ton in 1948, gevolgd door de Ver. Staten met 2.687.000 ton in 1955, de Sowjet-Unie met 2,5 miljoen ton, China met 2 miljoen ton, Noorwegen met 1.867.000 ton en Engeland met 1.099.000 ton. De visvangst van Nederland steeg van 256.200 ton in 1938 tot 294.100 ton in 1948 en 319.500 ton in 1955. Het vroegere Duitsland van 1938 had een visvangst van 776.500 ton, terwijl voor 1955 alleen West-Duitsland reeds een vangst meldde van 776.900 ton.

Europese migratie — Het Intergouvernementele comité voor Europese migratie heeft bekendgemaakt, dat onder zijn auspiciën van 1 februari 1952 tot 31 december 1956 536.000 Europese emigranten naar overzeese gebieden zijn gegaan. In dit getal zijn niet de 88.000 Hongaarse vluchtelingen begrepen, die tussen 7 november 1956 en 31 december 1956 uit Oostenrijk naar elders zijn gebracht. Het grootste aantal emigranten kwam uit Italië, namelijk 174.000. Na West-Duitsland, Oostenrijk en Griekenland volgt Nederland met 39.000 emigranten.

Israël

Troepen niet verder uit Sinaï teruggetrokken zonder garanties

Het Israëlische kabinet heeft zich eenstemmig achter de politiek van premier Ben Goerion geplaatst om de Israëlische troepen niet verder uit het schiereiland Sinaï terug te trekken, voordat afdoende waarborgen zijn ontvangen voor de vrijheid van scheepvaart in de Golf van Akaba. Israël zou ook niet wijken, indien de V.S. economische sancties zouden toepassen. De Amerikaanse regering zou reeds druk op Ben Goerion hebben geoefend. (De Amerikaanse economische hulp aan Israël is reeds in november opgeschort.)

Joego-Slavië

Nieuwe Tijden en Kommunist tegen Tito en Kardelj —

Het weekblad *Nieuwe Tijden* heeft in een uitvoerig artikel geschreven, dat de Joegoslavische lijn van „onafhankelijk communisme" door „de imperialisten" wordt gebruikt om de Westelijke communistische partijen „een dolkstoot in de rug te geven". Het blad schreef dat Tito's leuze over de „onafhankelijkheid van socialistische landen en communistische partijen van de Sowjet-Unie en de Russische communistische partij overbodig" is.
De S.U. eist geen zeggenschap over andere socialistische landen. Het blad haalde een Amerikaans krantenartikel aan, dat bij Tito's bezoek aan Amerika een van de doelen van de besprekingen zou zijn de gelijkschakeling van de Amerikaanse en Joegoslavische inspanningen achter het IJzeren Gordijn. „Zo ziet men in Washington de leuze van onafhankelijkheid van socialistische landen en communistische partijen van de Sowjet-Unie en de Russische communistische partij." Het blad wees verder op een uitlating van von Brentano, de Westduitse minister van buitenlandse zaken, dat het aanmoedigen van titoïsme in de Oosteuropese landen een betrouwbaarder methode is dan de rechtstreekse aanmoediging van opstand. „Dit is het gebruik, dat imperialistische politici willen maken van zekere leuzen, die in Joego-Slavië naar voren worden gebracht."
In het Sowjet-partijblad *Kommunist* is een felle aanval gepubliceerd op een rede, die de Joegoslavische vice-president *Kardelj* op 7 december heeft gehouden. Kardelj wordt in dit artikel beschuldigd van ongelofelijke verdraaiingen' in de ideologische sfeer en van „belachelijke aanmatiging".
Kardelj had in deze rede in het parlement de gebeurtenissen in Hongarije een uitvloeisel van het gebrek aan democratie genoemd. Hij had ook gezegd, dat Joego-Slavië de stalinistische stelling, dat het voor de communistische partij voldoende is om de macht te hebben en vervolgens het socialisme van boven af in te stellen, reeds lang geleden heeft afgewezen. Democratisering en decentralisatie waren de punten uit het betoog van Kardelj, die de meeste aandacht kregen.

Diversen —

Amerikaanse wapens — Volgens het Am. State Department heeft Tito „herhaalde" verzoeken gedaan voor levering van Amerikaanse wapens. Militaire leveranties (o.a. straaljagers) werden in juli '56 door het Congres verboden.

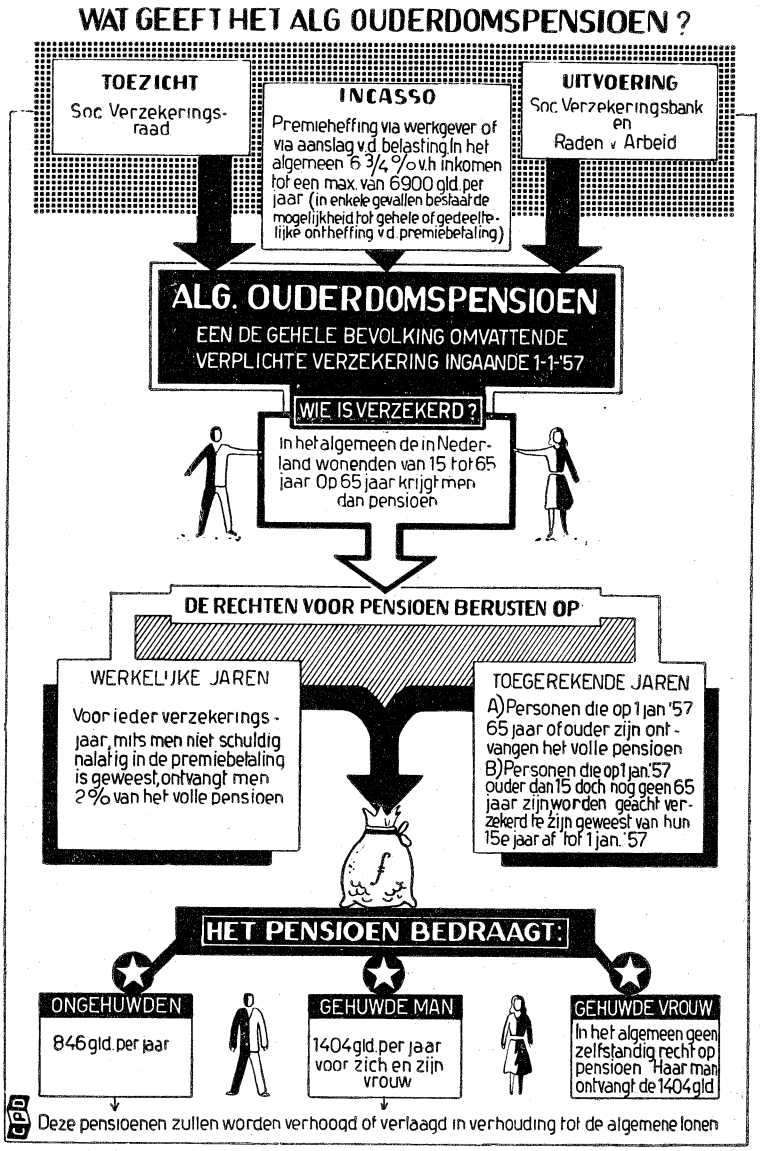
Nederland

Eerste A.O.W.-uitkeringen —

De minister van sociale zaken en volksgezondheid, *J. G. Suurhoff*, heeft op 2 jan. persoonlijk in het gebouw van de Raad van Arbeid

te Amsterdam de eerste van de ruim 700.000 uitkeringen van de 1 jan. ingegane algemene ouderdomswet overhandigd. De allereerste, die een kwitantie tekende en het pensioen uit handen van de minister ontving was de 70-jarige gepensioneerde belastingambtenaar, de heer A. Bakker uit de Boterdiepstraat te Amsterdam.

De voorzitter van de Raad van Arbeid Amsterdam, de heer A. W. Rengelink, deelde mee, dat is begonnen met de uitkeringen van een pensioensbedrag aan circa 715.000 personen, waaronder 285.000 gehuwde mannen. Hiermee is een jaarlijkse uitkering gemoeid van ongeveer 765 miljoen gulden.
(Vor. ber. 12450/1)

CHU wenst geen gemengde studiecommissie i.z. N.-Guinea —
Het hoofdbestuur van de Christelijk-historische Unie heeft tijdens een op 5 jan. gehouden vergadering als zijn mening uitgesproken, dat er geen behoefte bestaat aan de vorming van een gemengde commissie ter bestudering van het vraagstuk-Nieuw-Guinea.

Het besluit werd genomen naar aanleiding van een schrijven van 116 hoogleraren en andere intellectuelen om een gemengde commissie uit de politieke partijen te benoemen ter bestudering van het vraagstuk-Nieuw-Guinea.
Bij de bespreking van deze open brief werd mede betrokken de oproep, d.d. 27 juni 1956, van de generale synode van de Nederlandse Hervormde Kerk.
Het hoofdbestuur achtte het reeds op zichzelf ongewenst de houding van Nederland ten opzichte van Nederlands Nieuw-Guinea discutabel te stellen. Dit zou slechts opnieuw onrust verwekken. De CHU heeft in haar verkiezingsmanifest 1956 positief uitgesproken, dat de soevereiniteit over Ned. Nieuw-Guinea bij Nederland behoort, zoals dit thans ook bij de laatste grondwetsherziening in artikel 1 van de Grondwet is neergelegd. Het hoofdbestuur stelde zich achter de opvatting van regering en Staten-Generaal, dat Nederland, op de basis van deze bestaande rechtsorde, een zodanige ontwikkeling van Ned. Nieuw-Guinea zal bevorderen, dat de mogelijkheid van toepassing van het beginsel van zelfbeschikking wordt bespoedigd.

Diversen —

Suikerprijs — De suikerprijs is met ingang van 1 januari verhoogd van gemiddeld 78 ct tot gemiddeld 85 ct. per kilo.

Belasting ongehuwden — De minister van financiën heeft in de memorie van antwoord over zijn begroting o.m. medegedeeld, dat hij van oordeel is, dat het tarief van de loon- en inkomstenbelasting voor ongehuwden herziening behoeft. Hij acht het evenwel niet verantwoord een dergelijke belastingvermindering te verwerkelijken onder de huidige omstandigheden. Wel is hij bereid, zodra de omstandigheden zich wijzigen, aan zo'n herziening een hoge mate van prioriteit te geven.

Vrijstelling omzetbelasting — Bij KB zijn thans aangewezen de ondernemers, die vrijgesteld zijn van omzetbelasting voor leveranties en diensten van sociale of culturele aard, waartoe de wet op de omzetbelasting 1954 de mogelijkheid opent. Deze ondernemers beogen of maken met de exploitatie van hun onderneming geen winst, terwijl van de vrijstelling van omzetbelasting geen ernstige verstoring van concurrentieverhoudingen is te verwachten. Aan de vrijstelling is terugwerkende kracht verleend tot 1 jan. 1955.

Rijksdienst landbouwherstel — De rijksdienst voor landbouwherstel is m.i.v. 1 december opgeheven. De werkzaamheden van deze dienst hebben nagenoeg een einde genomen. De afwikkeling van zaken, waarmede de dienst was belast, is opgedragen aan de cultuurtechnische dienst.

Omzet grafische industrie — De omzet van de grafische industrie zal in 1956 *f* 630 miljoen bedragen (1955: *f* 570 miljoen). Hiervan is 13 à 14% — *f* 82.9 (*f* 75.5) miljoen — geëxporteerd. Het belangrijkste exportgebied is België en Luxemburg: *f* 19.2 (*f* 18.9) miljoen.

Secretaris Raad van State — Bij K.B. is met ingang van 1 januari 1957 benoemd tot secretaris van de Raad van State dr. J. R. Stellinga, tot dusver raadadviseur van staat.

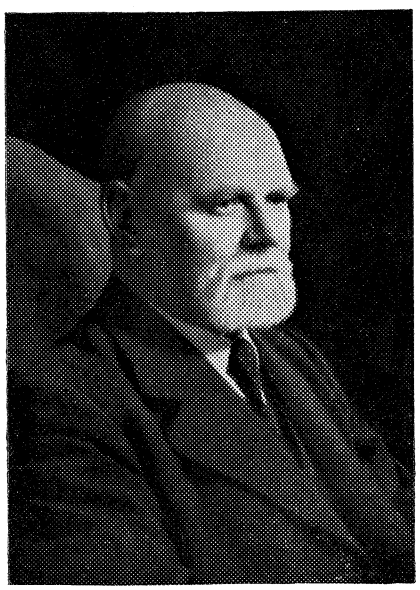
Oostenrijk

President Körner overleden —

De president van Oostenrijk, Theodor Körner, is op 4 januari op 83-jarige leeftijd in zijn villa te Grinzig bij Wenen aan een beroerte overleden. In de zomer van 1956 had de president reeds een hartaanval gehad. Zijn ambtstermijn zou op 20 juni a.s. aflopen. Kanselier Julius Raab zal als waarnemend president optreden. De presidentsverkiezingen die uiterlijk in mei hadden moeten worden gehouden, zullen waarschijnlijk worden vervroegd.

☆

Theodor Körner was op 24 april 1873 in de Hongaarse plaats Szönyi bij Komorn geboren als zoon van een adellijke officiersfamilie. Na zijn opleiding aan de technische militaire academie te Wenen werd hij in 1894 luitenant. Tijdens de Eerste Wereldoorlog stond hij aan het front eerst in Servië, daarna in Italië. Ten slotte commandeerde hij in de rang van generaal en als chef van de generale staf een Oostenrijks-Hongaars leger aan de Isonzo. Na de Eerste Wereldoorlog werd Körner benoemd aan het ministerie van defensie. Hij had als zodanig een werkzaam aandeel in de opbouw van het leger van de nieuwe Oostenrijkse republiek. In 1920 trad hij af toen de coalitie van socialisten en christen-democraten ten val kwam. In 1924 ging hij met pensioen. In 1925 kreeg hij als sociaal-democratisch afgevaardigde van Wenen zitting in de bondsraad. Na de mislukte socialistische februarirevolutie van 1934 tegen kanselier Dolfuss zat hij 11 maanden gevangen. Na de „Anschluss" in 1938 trachtten de nationaal-socialisten hem voor zich te winnen. Toen dit mislukte werd hij enige malen gearresteerd.

Bij de bevrijding van Wenen in 1945 werd Körner door de Russen benoemd tot burgemeester van de Oostenrijkse hoofdstad, welke benoeming bij de verkiezingen werd bevestigd. Hij had een groot aandeel in de opheffing van de noodtoestand in deze stad. Hij vervulde het ambt van burgemeester van Wenen tot 1951, toen hij gekozen werd tot bondspresident van de Oostenrijkse republiek als opvolger van de overleden president Renner. Körner, die ongehuwd was, heette eigenlijk Körner von Siegringen, maar gebruikte nooit zijn adellijke titel.

(Zie uitvoeriger biografie op pag. 9411)

Sowjet-Unie

Te ver gaande kritiek op Stalin — Jeugd gehekeld —

Het door de Academie van Moskou uitgegeven blad *Filosofische problemen* heeft in zijn jongste aflevering beëindiging geëist van te ver gaande kritiek op Stalin, die ontaardt in aanvallen op de grondslagen van het communisme. Het blad veroordeelde communisten die „van het ene uiterste in het andere vallen" en die „alle theoretische werken die tot voor kort geschreven zijn, belasteren".

De destalinisatie heeft tot excessen geleid en wordt door krachten buiten de Sowjet-Unie uitgebuit, zo gaat het blad verder. Sommige mensen hebben alle theoretische verklaringen van Stalin, waaronder ook de juiste, geheel verworpen. Wij moeten stelling nemen tegen dergelijke „ideologische overlopers".

Sommigen hebben de destalinisatie uitgelegd als een verzoening met de burgerlijke ideologie. Anderen verklaarden zelfs, dat wij moesten ophouden met marxistisch-leninistisch onderwijs. Onder hen bevonden zich degenen die kritiek hadden op het „socialistische realisme" in de kunst. Zij spraken over de waarde van het impressionisme, dat, ook al hebben de impressionisten iets bereikt, in wezen vreemd is aan het socialistisch realisme, dat dient te worden gehandhaafd.

☆

Het blad van de jeugdbeweging *Komsolskaja Prawda* heeft de „ongezonde geesteshouding" van studenten in Kiew en Azerbeidsjan en „demagogische opmerkingen" van studenten aan het Leningradse technologische instituut gekritiseerd als pogingen „om de onbetwistbare resultaten van de Sowjet-cultuur volledig te miskennen". Volgens de bladen *Kommunist* en *Partijleven* mag het niet meer voorkomen, dat (vele) hoogleraren politieke vragen, die door studenten worden gesteld, ontwijken.

Het vakbewegingsblad *Troed* heeft het „ergerlijk gedrag" van jeugdigen en studenten gehekeld, waarbij het vijf onderwijsinstellingen noemde, waar de studenten, een „prooi geworden zijn van de bourgeois propaganda" en „besmet zijn met bourgeois literatuur uit de goot, formalistische schilderkunst en wilde jazz-muziek".

Het bestuur van de Moskouse Komsomol heeft op een plenaire zitting vastgesteld, dat talrijke universitaire organisaties de lessen in de marxistisch-leninistische theorie verwaarlozen en evenmin belangstelling tonen voor politieke conferenties en gesprekken met oudere communisten. Het bestuur heeft besloten tot een intensieve recrutering van studenten voor constructiewerkplaatsen en werken van openbaar nut tijdens de vakanties. Vijfhonderd studentenploegen zullen in Moskou worden samengesteld, die bouwvakarbeiders moeten helpen. Andere studenten zullen belast worden met de bouw van een universiteitsgebouw.

Spanje

Politieke crisis voorkomen ? —

Volgens *Reuter* zou generaal Franco op 12 jan. een politieke crisis hebben voorkomen door de secretaris-generaal van de Falange, *Arrese*, te verzoeken als minister zonder portefeuille in functie te blijven tijdens een reorganisatie van het kabinet.

Arrese had op 7 jan. zijn ontslag ingediend, omdat generaal Franco het niet eens bleek te zijn met zijn grondwetsvoorstellen, die niet alleen door de monarchisten maar ook door een deel van de Falange heftig werden bestreden.

Turkije

Geen olieleiding —

Het Turkse ministerie van buitenlandse zaken heeft bekendgemaakt, aldus het *Alg. Handelsblad* (3-1), dat onderhandelingen, die tussen de Iraq Petroleum Company en de Turkse autoriteiten zijn gevoerd over het aanleggen van een oliebuisleiding van 1000 km door beide landen (van de Iraakse olievelden naar Iskenderoem) zijn geëindigd, zonder dat zelfs maar principiële overeenstemming is bereikt.

Verenigde Staten

„State of the Union"-boodschap —

President Eisenhower heeft op 10 jan. in een gemeenschappelijke zitting van beide huizen van het Congres de jaarlijkse presidentiële boodschap inzake de „State of the Union" voorgelezen. Hij waarschuwde hierin o.m. met nadruk voor het inflatie-gevaar. Voorts drong hij wederom aan op steun voor zijn voorstellen om communistische agressie in het Midden-Oosten (zie ook 12923) te weerstaan.

Wij laten hier een aan de *New York Times* (11-1) *) ontleende samenvatting volgen van het wetgevend program vervat in Eisenhowers boodschap:

Buitenlandse politiek — Voortzetting van de militaire en economische hulpverlening, met nieuwe nadruk op de laatstgenoemde.

Congressionele goedkeuring van het lidmaatschap van de nieuwe (internationale) Organisatie voor Handelssamenwerking (Organization for Trade Cooperation, zie nader 11847 /1).

Congressionele goedkeuring van Amerika's deelneming aan de Internationale Organisatie voor de Atoomenergie (International Atomic Energy Agency, zie nader 12222/2 en 12295/3.) Aanmerkelijke vergroting van de fondsen bestemd voor de Amerikaanse voorlichtingsdienst (United States Information Agency — USIA) en oprichting van een speciale dienst van voorlichtingsfunctionarissen in het buitenland.

Militair — „Een wijs en redelijk niveau" van defensie-uitgaven als garantie voor een „moderne, adequate en betrouwbare militaire macht", zonder de nationale economie in gevaar te brengen.

*) De New York Times van 11-1 bevat ook de volledige tekst van de boodschap.

Ontwapening — Voortzetting van het streven, door onderhandelingen, naar een „betrouwbare" overeenkomst, die een ommekeer dient te bewerken in de wedloop naar steeds groter kernwapens, een garantie dient te bevatten tegen een aanval bij verrassing, de ontwikkeling van stratosferische geleide projectielen onder controle moet stellen, en dient te leiden tot beperking van de bewapening en de omvang van de strijdkrachten.

Immigratie — Wijziging van de immigratiewetten, teneinde de status van Hongaarse vluchtelingen die thans op erewoord zijn toegelaten, te regelen en teneinde de verlening van asiel aan „slachtoffers van communistische vervolging" te vergemakkelijken.

Burgerlijke rechten — Verheffing tot wet van het voor het eerst in 1956 voorgestelde program. 1) commissie voor burgerlijke rechten, 2) een desbetreffende afdeling bij het ministerie van justitie, 3) sterker wettelijke dwang op de naleving van kieswetten, 4) wettelijke bevoegdheden voor de federale regering tot preventief optreden.

Onderwijs — Federale wet voor hulp bij scholenbouw, „niet gecompliceerd" door de segregatie-clausules.

Landbouw — Verschillende aanbevelingen zullen bij het indienen van de begroting worden gedaan teneinde het inkomen van de boeren te vergroten. „Over-all partnership" van gemeenten, staten en federale regering bij het tot ontwikkeling brengen van het stroomgebied van rivieren.

Financiële politiek — Instelling door het Congres van een commissie van deskundige burgers ter bestudering van de doeltreffendheid van het nationale financiële systeem, die eventueel voorstellen zal doen tot verbetering van de financiële machinerie.

Diversen — Er zullen nog aanbevelingen uitgaan naar het Congres o.m. met betrekking tot de burgerlijke verdediging, het justitiële apparaat, de verhoging van posttarieven, herziening van de Taft-Hartley arbeidswet, de gezondheidszorg, atoomenergie, openbare werken en met betrekking tot het elimineren van regeringsconcurrentie met particulieren.

Geestelijk Leven

Kerk en staat in Polen —

De Poolse regering heeft volgens het Katholiek Nederlands Persbureau (KNP) op 3 jan. een wet ondertekend, die de rechten der katholieke Kerk bij de benoeming en aanstelling van bisschoppen, wijbisschoppen en verdere hoogwaardigheidsbeklederes vastlegt. Dezelfde wet legt een zekere medezeggenschap van de zijde van de staat vast in geval van belangrijke benoemingen.

Deze wet is het resultaat van de besprekingen, die in december tussen vertegenwoordigers van de regering en de katholieke Kerk zijn gevoerd. De decreten van 1950 en 1953 zijn thans buiten werking gesteld.

In deze decreten had de staat het recht aan zich getrokken in kerkelijke bestuursfuncties personen te plaatsen, van wie men volgzaamheid ten aanzien van de regering mocht verwachten.

Toen kardinaal Wyszynski, primaat van Polen, eind oktober uit de gevangenis ontslagen en volledig gerehabiliteerd werd, was zijn eerste eis, dat beide decreten zouden worden herroepen ten einde een weg voor een modus vivendi tussen Kerk en staat vrij te maken, aldus het KNP.

Kunst

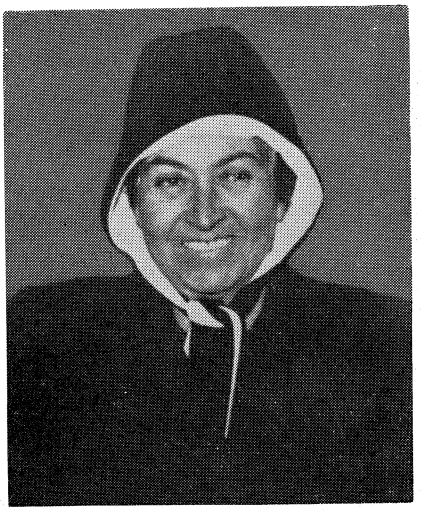
Gabriela Mistral † —

Op 10 januari overleed in een ziekenhuis te Hampstead, Long Island (VS), de Chileense dichteres en Nobelprijswinnares Gabriela Mistral op 67-jarige leeftijd.

Lucia Godoy y Alcayaga werd geboren op 7 april 1889 in Viguna in de Elqui-vallei. Haar vader was onderwijzer en ook zij begon haar loopbaan bij het onderwijs.

Nadat zij door haar literaire werk onder het pseudoniem Gabriela Mistral (naar de Italiaan Gabriele d'Annunzio en de Fransman Frédérique Mistral, ook Nobelprijswinnaar) bekendheid had verworven, werd zij aangesteld als hoofd van een lyceum te Santiago. Men droeg haar in 1921 een belangrijke onderwijshervorming op, waarbij zij nauw samenwerkte met de Mexicaanse onderwijshervormer José Vasconcelos.

In 1925 werd zij afgevaardigd door haar land naar het door de Volkenbond ingestelde Instituut voor Internationale Intellectuele Samen-

werking te Parijs. In deze functie kreeg ze gelegenheid veel te reizen en zo woonde ze ook (voor Chili en Ecuador) het internationale congres van universiteiten te Madrid — 1928 — bij. In consulaire en diplomatieke dienst vertegenwoordigde zij vervolgens haar land zowel in de Zuidamerikaanse staten (o.a. Rio de Janeiro en Petropolis) als in Europa (Madrid, Lissabon, Nice, Rapallo).

In 1945 verkreeg zij de Nobelprijs voor literatuur voor haar „Sonnetten aan de Dood".

Behalve haar journalistieke werk schreef zij:

La Voz de Elqui (1908), La Muerte, Desolació (1922), Lectura para Mujeres (1923), Nubes Blancas (1923), Tala (1938), Ternura (1946), een levensbeschrijving van Franciscus van Assisi en een biografie van Selma Lagerlöf.

In haar gedichten hield zij zich niet aan het zuiver Spaans, doch gebruikte veel inheemse, Indiaanse beelden, om zo te komen tot een eigen, Zuidamerikaanse taal.

In deze werken is o.m. de invloed van het Boeddhisme merkbaar.

Diversen —

De Sade — Een Parijs hof heeft de (her-) uitgever van werken van de markies de Sade (van wiens naam het woord sadisme is afgeleid) veroordeeld tot een boete van frs. 200.000. Deze publikatie werd door het hof beschouwd als een ernstige belediging van de goede zeden. De boeken werden geconfiskeerd om vernietigd te worden. (In 1801 verbrandde de Franse justitie de boeken van De Sade en zette de auteur gevangen.)

Prix Goncourt — De Prix Goncourt voor 1956 is toegekend aan de Franse schrijver Romain Gary voor zijn roman „Les Racines du Ciel". Gary, die in 1914 is geboren als de zoon van een Russische vader en een Franse moeder, is van beroep diplomaat (thans consul-generaal te Los Angeles). Hij is gehuwd met de schrijfster Leslie Blanche. In 1945 ontving hij een prijs voor zijn „Education Européenne".

Wetenschap en Techniek

Medisch proefonderzoek van gezonden —

Onder het gemeentepersoneel te Amsterdam is, aldus het *Alg. Handelsblad* (5-1), een medisch proefonderzoek gehouden, dat zich uitstrekte over meer dan 3000 zich gezond voelende personeelsleden en hun echtgenoten in de leeftijdscategorie tussen 40 en 65 jaar.

Dit onderzoek, dat uiterst belangrijke resultaten opleverde en veertien maanden in beslag nam, werd geleid door een commissie onder presidium van *prof. dr. A. Querido,* directeur van het gemeentelijk Centraal Bureau voor de openbare gezondheidszorg.

In totaal werden ruim 1500 mannen in dienst der gemeente, ruim 400 vrouwen in gemeentedienst en ruim 1000 vrouwen gehuwd met gemeente-ambtenaren grondig onderzocht.

In het rapport over dit onderzoek onderscheidt men drie groepen. De eerste categorie bevat 58 gevallen van ernstige ziekten, zoals kanker, suikerziekte, t.b.c., nieraandoeningen e.d., die onmiddellijke behandeling vorderden.

De tweede groep bevat 230 gevallen, die controle of nader onderzoek vereisen vóór de ziekte zich ernstig ontwikkelt. Een derde groep omvat goedaardige afwijkingen (stoornissen van gezicht, gehoor, eczemen enz.), waarvan behandeling toch noodzakelijk wordt geacht.

Door dit uniek onderzoek onder een grote categorie personen komt sterk de wenselijkheid van een periodiek medisch onderzoek van de gehele bevolking of van grote bevolkingsgroepen naar voren, aldus wordt in het rapport geconcludeerd.

Het thans uitgevoerde onderzoek is bv. voor de kankerbestrijding van zeer groot belang; vroegtijdige opsporing van kankerachtige gezwellen maken de kans op genezing groot.

Het belangrijkste gegeven, dat naar het oordeel van de commissie uit dit onderzoek is verkregen, is het feit, dat in een groep van de bevolking, die zich wat betreft sociale zekerheid, maatschappelijke positie en ontwikkeling, zeker niet ongunstig van de gehele bevolking onderscheidt, bij rond 10% van de onderzochten aandoeningen gevonden werden, hetzij van een ernstig of levensbedreigend karakter, hetzij van een karakter dat voortgezette medische observatie noodzakelijk maakt. De onderzochten waren hiervan of in het geheel niet op de hoogte, of zij hadden klachten die door hen niet op hun betekenis werden gewaardeerd en waarvoor geen medische hulp werd ingeroepen.

Elektronisch Rekencentrum te Brussel —

De Belgische Dienst voor de Buitenlandse Handel deelt mede dat een elektronisch rekencentrum eerlang te Brussel zal opgericht worden door de Amerikaanse Firma Electronic Associates Inc. gevestigd te Long Branch, New Jersey.

Dit rekencentrum zal over het modernste elektronisch materieel beschikken nodig voor het ontlenen en oplossen van ingewikkelde berekeningen en zal in dienst staan van de industriële en wetenschappelijke kringen van geheel West-Europa. Men hoopt op de duur te komen tot vervaardiging van deze elektronische „computers" in België met de hulp van de Belgische elektronische nijverheid.

Het nieuwe rekencentrum is vooral van belang voor de constructie van vliegtuigen en geleide projectielen, de kernenergie, de chemische nijverheid en de petroleumindustrie. Vooraleer België te kiezen als vestigingsplaats voor dit elektronisch rekencentrum heeft genoemde Amerikaanse firma studies gemaakt van de overige Westeuropese landen. Men gaf tenslotte aan België als vestigingsplaats de voorkeur wegens de uiterst gunstige ligging en de zeer talrijke verkeersverbindingen met de omliggende landen, de vestiging in België van het NATO-centrum voor aerodynamisch onderzoek, de stabiliteit en omwisselbaarheid van de Belgische munt; en bereidwillige houding van de Belgische regering.

Diversen —

Brits Atoomschip — Geleerden van het Britse Instituut voor atoomonderzoek te Harwell werken aan een ontwerp voor een door atoomkracht voortgedreven koopvaardijschip.

Atoomverlichting — In 1961 zal Milaan als eerste Europese stad verlicht worden door atoom-energie. Dit heeft de directeur van de elektriciteitsmaatschappij te Milaan volgens Ass. Press op 6 jan. meegedeeld. De atoomreactor daarvoor zal in Amerika worden gebouwd.

Tsjoe En-lai, premier en minister van buitenlandse zaken der Chinese Volksrepubliek, heeft de laatste maanden grote reizen gemaakt. Zo bezocht hij o.m. Birma, Cambodja, Pakistan en India. Voor al deze landen had hij vriendelijke woorden. Hij werd er trouwens ook vriendelijk ontvangen. India bezocht hij met een korte onderbreking twee maal: Voor en na diens bezoek aan president Eisenhower der Verenigde Staten, voerde hij besprekingen met premier Nehroe, aan welke besprekingen alom groot belang werd gehecht, zulks met het oog op de verhouding tussen China en de Verenigde Staten.
Na een kort verblijf in Peking is Tsjoe weer naar Moskou gereisd, welk bezoek kennelijk verband houdt met de moeilijkheden die de Sowjet-Unie in Oost-Europa ondervindt en de terugslag hiervan in de gehele communistische wereld.
Bovenstaande foto werd genomen tijdens de nieuwjaarsviering in de trein, die het gezelschap van Nangal naar de hoofdstad van India bracht. V.l.n.r. (gemaskerd): premier Nehroe, Tsjoe En-lai en China's vice-premier Ho Lung.

Stalin „modelcommunist"

Het schijnt, dat de eerste secretaris van de communistische partij der Sowjet-Unie, *Chroesjtsjew*, de draagwijdte van de scherpe kritiek, die hij nog geen jaar geleden — in een op 25 februari 1956 tijdens het 20ste partijcongres uitgesproken „geheime" rede — geoefend heeft op *Stalin*, wil beperken en daarmede de omvang van het toen begonnen destaliniseringsproces.

Verklaarde hij op een nieuwjaarsreceptie, dat alle Sowjet-leiders stalinisten zijn in de „klassestrijd" en de „strijd tegen het imperialisme" (zie nader op pag. 12930), thans heeft hij wederom een receptie uitgekozen — een op 17 jan. ter ere van premier *Tsjoe En-lai* georganiseerde ontvangst — om lovende woorden te zeggen over Stalin.

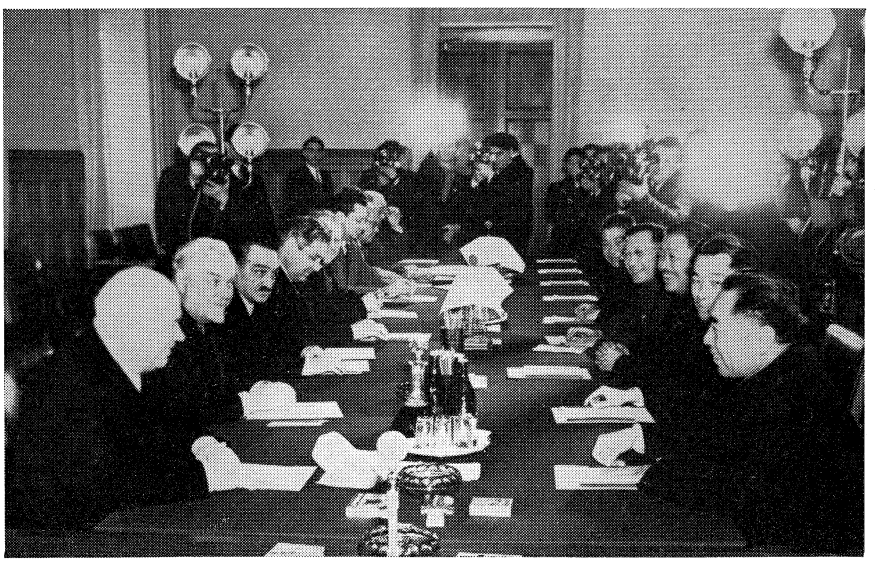
Bij het uitbrengen van een heildronk zei hij volgens *Reuter* (17-1) en de *New York Herald Tribune* (18-1), dat Stalin weliswaar fouten had, maar tevens dat „God moge geven, dat iedere communist, in staat zou zijn als Stalin te strijden". Chroesjtsjew, wiens woorden door de gasten en met name door Tsjoe En-lai met applaus werden begroet, noemde Stalin „een model-communist" in de strijd voor de belangen der arbeiders en zei dat „het voor ons allen, leden van de communistische partij der Sowjet-Unie, een erekwestie is om even trouw aan het marxisme-leninisme te zijn als Stalin".

De partijsecretaris sprak ook wederom over de strijd tussen het kapitalisme en het communisme, en hij verklaarde, dat het sterven van het kapitalisme even onvermijdelijk is als de geboorte die op zwangerschap volgt. Natuurlijk zullen wij zoveel als wij kunnen hiertoe bijdragen, zo voegde hij hieraan toe. Chroesjtsjew was zijn rede begonnen met te zeggen, dat hij niet hoefde te zeggen dat hij communist is. Terwijl dit in het Chinees vertaald werd, boog premier Boelganin zich naar hem toe en zei glimlachend: „Maar sommigen zeggen dat je stalinist bent". Onmiddellijk keek Chroesjtsjew ernstiger en antwoordde: „Ik scheid het stalinisme en Stalin niet van het communisme. Als mijn vriend Boelganin me niet had uitgedaagd, zou ik waarschijnlijk niet hierover gesproken hebben. Wij hebben kritiek op Stalin geleverd en wij leveren nog kritiek op hem. Als het nodig is, zullen we daarmee doorgaan. Maar niet omdat we hem als een slechte communist beschouwen voor zover het de belangen van de arbeidersklasse betreft, maar om zijn fouten, waar Lenin ons voor waarschuwde. Wij zien die fouten ook en zeggen dat zij slecht zijn."

Toen Boelganin op dit punt probeerde Chroesjtsjew te stoppen met de woorden: „Genoeg, genoeg", zei deze. „Neen, het is nog niet genoeg". „De vijanden van het communisme hebben zich geworpen op wat voor hen het voordeligst was. Zij trokken uit de kritiek op Stalin de conclusie, dat wij kritiek hadden op grondbeginselen, op het Marxisme en het Leninisme. Neen, heren, dat zult u evenmin zien als uw eigen oren zonder spiegel". En Chroesjtsjew besloot: „Dus stel ik een toast voor op de Chinese communisten. Degenen die geen communisten zijn, zouden er goed aan doen ons daarin na te volgen, anders zal het hun worden aangerekend bij het laatste oordeel daar boven".

De *Neue Zürcher Zeitung* (20-1), die achter dit soort geïmproviseerde verklaringen een doelbewuste tactiek ziet, legde verband tussen deze verklaringen en de gespannen situatie in Oost-Europa, waarbij de Poolse verkiezingen (gehouden op 20 jan.) voor de S.U. een kritiek ogenblik zouden vormen.

De Sowjet-Unie heeft, aldus het Zwitserse blad, met het oog op deze situatie een reeks maatregelen genomen, die in de eerste plaats er op gericht waren druk te oefenen op het Warschause regiem (van Gomulka) en daardoor de verkiezingsuitslag te beïnvloeden, maar die ook reeds een voorbereiding vormden voor het positienemen in het geval van een krachtproef. Het voornaamste feit in deze reeks maatregelen vormde, aldus de Neue Zürcher Zeitung, het bezoek van Tsjoe En-lai aan Moskou en zijn reizen naar Warschau en Boedapest: „Deze onbedekte inmenging tot ondersteuning van Moskou's heerschappij over Oost-Europa culmineerde in het gemeenschappelijk Chinees-Russische communiqué, waarin de aanspraak van de Sowjet-Unie op de leiding binnen de wereld van de communistische staten wordt bekrachtigd en dat hiermede niet alleen Gomulka en zijn aanhangers tot onderdanige voorzichtigheid dwingt, maar tevens reeds de machthebbers een vrijbrief geeft voor de toepassing van geweld tegenover Polen, voor het geval zij uit het beloop van de verkiezingen voor het Poolse parlement een dergelijke conclusie zouden moeten trekken".

Chinees-Russische besprekingen op hoog niveau in het Kremlin: Aan de linkerzijde van de conferentietafel zitten o.m. (v.l.n.r.) Chroesjtsjew, premier Boelganin, vice-premier Mikojan en minister Sjepilow. Aan de rechterzijde zijn gezeten de Chinese premier en minister van buitenlandse zaken Tsjoe En-lai (uiterst rechts) en andere Chinese functionarissen.

Weekblad

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

Cyprus — 19 jan. Premier Menderes van Turkije heeft zich uitgesproken voor een verdeling van Cyprus tussen Turkije en Griekenland.

Duitsland (Oost-) — 16 jan. Premier Grotewohl verklaart, dat de herbewapeningspolitiek van W.-Duitsland een hereniging van Duitsland tegengaat. Hij spreekt zich uit voor gelijktijdige ontbinding van NAVO en pact van Warschau. — **18 jan.** De Volkskamer hecht zijn goedkeuring aan een voorstel tot invoering van de 45-urige werkweek.

Duitsland (West-) — 18 jan. E. Ollenhauer, voorz. van de Sociaal-Democratische Partij, pleit voor onderhandelingen tussen Oost en West, waarbij, ter verkrijging van een herenigd Duitsland, terugtrekking van W.-Duitsland uit de NAVO zou moeten worden aangeboden. — **19 jan.** De min. van defensie, F. J. Strauss, neemt het eerste in de Bondsrepubliek gebouwde vliegtuig voor het nieuwe leger over. — **20 jan.** De Duitse Partij en de Vrije Volkspartij gefuseerd.

Egypte — 15 jan. Enige wetten afgekondigd, waarbij de nationalisatie van buitenlandse financiële instellingen wordt geregeld. — De VN-troepen trekken El Arisj, hoofdstad van Sinaï, binnen. — **16 jan.** De secr.-gen. der VN Hammarskjoeld verklaart, dat de Assemblée van Egypte en Israël beloften moet krijgen, om geen grensovervallen te plegen. — **17 jan.** Pres. Nasser vraagt pres. Eisenhower der VS om „opheldering over de vage gedeelten" van zijn plan voor het Midden-Oosten. — Egyptische troepen trekken El Arisj binnen. — Pres. Nasser zou volgens Radio-Cairo meegedeeld hebben, dat de Aramco en de Chase Manhattan Bank hem hebben aangeboden om het Suezkanaal voor tien jaar te pachten tegen betaling van $ 1 miljard. — **19 jan.** Reuter verneemt te Cairo, dat „elke poging om het internationale politie-leger van de VN om te vormen tot een bezettingsmacht die de Egyptische politiek beinvloedt, verworpen zal worden". — Eerste Sowjet-industrietentoonstelling te Cairo geopend.

Engeland — 15 jan. De reservetroepen van leger, marine en luchtmacht zullen worden verminderd. — **17 jan.** Premier Macmillan verklaart, dat de geschiedenis het Britse optreden in Egypte zal rechtvaardigen. — **19 jan.** Het ledental van de CP is van 33.900 tot 20.400 geslonken.

Frankrijk — 17 jan. Het min. van defensie deelt mee, dat West-Duitsland en Frankrijk zullen samenwerken bij wetenschappelijke onderzoekingen op het gebied van bestuurbare projectielen. — **18 jan.** Jean-Paul Sartre kritiseert in zijn blad „Les Temps Modernes" opnieuw de Franse communistenleiders, die zich „hebben besmeurd met bloed, dat ze niet eens zelf vergoten hebben". — P. Poujade, leider van de Beweging voor Belastinghervorming, heeft zich kandidaat gesteld voor de vacante parlementszetel in Parijs.

Hongarije — 14 jan. Bela Kovacs, voorzitter van de partij van kleingrondbezitters heeft medegedeeld, dat hij zich voorlopig niet met politiek zal inlaten. — **15 jan.** Radio-Boedapest deelt mee, dat tijdens de revolutie bijna 3000 mensen zijn gedood en 11.500 gewond. — De minister van staat Marosan heeft meegedeeld, dat de Chin. Volksrepubliek een lening van 200 milj. roebel heeft verleend. — **16 jan.** Premier Kádár verklaart, dat alle burgerlijke elementen uitgesloten moeten worden van machtsuitoefening. — De nieuwe permanente vertegenwoordiger bij de VN, Peter Mod, beschuldigt de Westelijke landen ervan, dat zij de terugkeer van Hongaarse vluchtelingen verhinderen. — De min. van financiën heeft verklaard, dat het nauwer aanhalen van de betrekkingen met Joego-Slavië een der voornaamste doelen van de regering is. — Tsjoe En-lai arriveert te Boedapest. — **17 jan.** De Federatie van Hongaarse schrijvers moet alle activiteit staken. — Chinees-Hongaarse verklaring ondertekend. — **18 jan.** De Britse militaire attaché te Boedapest, kol. James Cowley, moet Hongarije verlaten. — **19 jan.** Josef Dudas en Janos Szabo, twee organisatoren van de Oktoberrevolutie, terechtgesteld. — Vereniging van journalisten verboden.

Indonesië — 15 jan. Het blad „Merdeka" meldt, dat binnenkort een „revolutionaire raad" gevormd zal worden, onder leiding van pres. Soekarno. — Er zouden door drie regentschappen in Midden-Celebes voorbereidingen getroffen worden tot het uitroepen van een autonome provincie Midden-Celebes. — De Islamietische regeringspartij PERTI maakt bekend, dat zij haar minister uit het kabinet zal terugtrekken.

Internationaal — 14 jan. C. F. Beauregard benoemd tot secr.-generaal van de Caraibische Commissie (de eerste in het Caraibische gebied geboren secr.-generaal). — De Libanese minister van buitenl. zaken verklaart, dat de communistische infiltratie in het Midden-Oosten de laatste maanden is verergerd. — In Akkra (Goudkust) begint de eerste Groot-Afrikaanse conferentie van vakbonden. — In de Politieke Commissie van de Alg. Vergadering hebben de VS een nieuw ontwapeningsvoorstel ingediend. — **15 jan.** De Britse afgevaardigde, Allan Noble, dringt in de Politieke Commissie der VN aan op verbod van intercontinentale, niet-bestuurbare wapens. — De OEES besluit een regeling te treffen tot een gelijke verdeling van de last van het Eur. olietekort. — De Westduitse regering spreekt zich uit voor een spoedige totstandkoming van de verdragen i.z. een gemeenschappelijke Eur. markt en Euratom. — **16 jan.** De Pakistaanse min. van buitenl. zaken, Firoz Khan Noen, dringt aan op het zenden van een politieleger der VN om Kasjmir te beschermen. — **17 jan.** India spreekt tegen, dat er in Kasjmir Indische troepen zouden zijn samengetrokken. — **18 jan.** Koning Saoed van Saoedi-Arabië te Cairo aangekomen voor besprekingen met pres. Nasser, waaraan ook koning Hoessein van Jordanië en de Syrische premier Assali deelnemen. — **19 jan.** De Alg. Vergadering der VN besluit met 74 tegen 2 stemmen bij 2 onthoudingen, dat Israël het Egyptische grondgebied geheel moet ontruimen.

Irak — 14 jan. De Kamer van Afgevaardigden aanvaardt een resolutie, waarin de Syrische regering wordt veroordeeld wegens „toegevendheid t.a.v. de communisten, waardoor deze een krachtig bolwerk in Syrië hebben weten te vestigen."

Jemen — 14 jan. Het min. van buitenl. zaken maakt bekend, dat er besprekingen gaande zijn voor een bijeenkomst van officieren uit Jemen en Aden. — Volgens de gezant van Jemen in Cairo hebben Britse vliegtuigen steden in Jemen gebombardeerd. Er zouden zich in Egypte al 5.000 vrijwilligers hebben gemeld. — **15 jan.** De afgevaardigde van Jemen in de beheerschapscommissie der VN verklaart, dat Aden „deel uitmaakt van het Jemenitische rijk". — **16 jan.** Jemen klaagt bij de Veiligheidsraad, dat Britse troepen „hun agressie tegen Jemen" hebben hernieuwd. — **17 jan.** Engeland deelt mede, dat een der plaatselijke heersers in Aden, de vorst van Beihan, erop staat, dat de Jemenitische troepen zich uit zijn gebied terugtrekken, alvorens er besprekingen worden gevoerd i.z. de grensincidenten.

Joego-Slavië — 17 jan. Een parlementaire delegatie uit de Chinese Volksrepubliek arriveert te Belgrado. — **18 jan.** Volgens het min. van buitenl. zaken bevinden zich 7.097 Hongaarse vluchtelingen in Joego-Slavië .

Jordanië — 14 jan. De min. van buitenl. zaken, Abdoellah Rimawy, heeft gezegd, dat Jordanië langs diplomatieke weg tot afschaffing van zijn verdrag met Engeland wil komen. — **19 jan.** Egypte, Saoedi-Arabië, Jordanië en Syrië ondertekenen een overeenkomst i.z. hulp aan Jordanië ten bedrage van 12,5 miljoen Eg. ponden.

Marokko — 14 jan. Allal el Fassi, leider van de Istiqlal, heeft 2 miljoen km2 van de Sahara voor Marokko opgeeist.

Nederland — 14 jan. Te Den Haag is opgericht het Nat. Comité tot herdenking van de 350ste geboortedag van Adm. M. A. de Ruyter. — De Alg. Ned. Agrarische Bedrijfsbond zegt collectieve arbeidsovereenkomst op. — **17 jan.** Prof. Mr. A. L. de Block benoemd tot lid van de Raad van State als opvolger van Mr. J. R. H. van Schaik. — **19 jan.** Benoemd tot lid der Eerste Kamer: H. Rottinghuis in de plaats van H. C. Nijkamp.

Polen — 14 jan. Volgens „France Soir" zouden ruim 100 leden van de CP zijn geroyeerd wegens „boosaardige en leugenachtige" aanvallen op aanhangers van Gomulka. — **16 jan.** Chinees-Poolse verklaring ondertekend, gericht tegen „alle pogingen van imperialistische krachten zich te mengen in de binnenlandse aangelegenheden van Hongarije. — Volgens Reuter hebben 25.000 Joden toestemming gevraagd Polen te mogen verlaten. — **20 jan.** Verkiezingen.

Sowjet-Unie — 17 jan. Chroesjtsjew noemt Stalin „een model communist" — Boelganin noemt Eisenhower-doctrine „een plan van economische en politieke expansie in het Arabische Oosten". — **18 jan.** Russisch-Chinees communiqué.

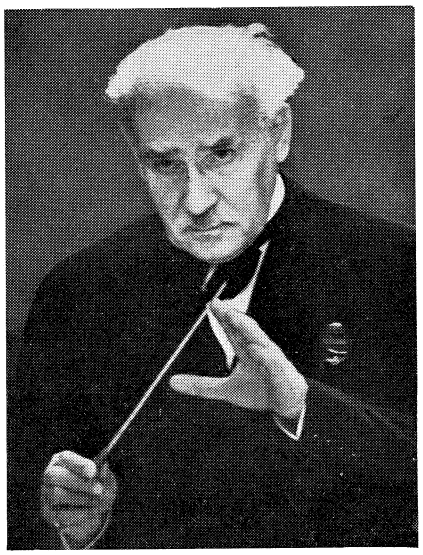
Spanje — 14 jan. Uit protest tegen verhoging tramtarieven begint te Barcelona een tramboycot. — **17 jan.** De minister zonder portefeuille J. L. Arrese trekt ontslagverzoek in.

Ver. Staten — 15 jan. Dulles: „Ik kan niets bedenken dat zekerder zou bijdragen het Midden-Oosten in de macht van het internationale communisme te brengen, dan dat de Ver. Staten er toe zouden overgaan daar nauw met Engeland en Frankrijk samen te werken."

BIOGRAFIE

ARTURO TOSCANINI

Een „legendarische uit de *muziekwereld*" zo noemde de Londense *Times* (17-1) de op 16 januari op 89-jarige leeftijd te Riverdale (New York) ten gevolge van een hartaanval overleden dirigent *Arturo Toscanini*. De *NRC*, de *New Yorker Herald Tribune* en tal van andere bladen spraken van de „grootste dirigent van deze tijd".

Van zijn collegae-dirigenten citeren wij: *Bruno Walter:* „In hem was grootheid. Ik ben er zeker van, dat de herinnering aan zijn roemvolle activiteit op het gebied van de dramatische en absolute muziek zal voortleven in het harten van ons allen; *Leonard Bernstein:* „Ik heb geen woorden om de omvang van het verlies aan te duiden"; *Eugene Ormandy:* „Hij was een strever naar volmaaktheid, die nooit bereid was genoegen te nemen met middelmatigheid en die eenieder inspireerde"; *Pierre Monteux:* „De wereld heeft zijn grootste dirigent verloren".
President *Eisenhower* gaf een speciale verklaring uit: „Als mens en als musicus won hij de bewondering van de wereld. Hij sprak in de universele taal van de muziek, hij sprak tevens in de taal van alle vrije mensen".

☆

Arturo Toscanini werd 25 maart 1867 geboren in Parma (Italië), waar zijn vader kleermaker was.
Als 9-jarige werd hij toegelaten tot het conservatorium aldaar, waar hij cello studeerde. Zijn vorderingen, ook aan het klavier en in compositie, vielen al spoedig op; men noemde hem „genietto" (klein genie).
Op 18-jarige leeftijd verliet hij het conservatorium met het getuigschrift van hoogste lof, waarna hij aangesteld werd als eerste cellist en assistent-koordirigent van een reizend opera-gezelschap. Een klein incident met dit gezelschap vormde het beginpunt van een snelle carrière: Voor een concert te Rio de Janeiro (1886) kreeg de dirigent een meningsverschil met de zakelijke leiding en weigerde op te treden. Teneinde de voorstelling toch doorgang te doen vinden, verzocht men Toscanini (hij was buiten de dirigent de enige die de partituur kende) in te vallen. Hij deed dit en het publiek was enthousiast.

☆

Na zijn terugkeer in Italië werd hij dirigent te Turijn, Treviso, Bologna en Genua. Twaalf jaar na het succes van Rio de Janeiro kwam zijn grote triomf: zijn benoeming tot eerste dirigent van het Teatro alla Scala in Milaan (1898). Hij bleef daar tot 1908, toen hij aan het Metropolitan Opera House te New York werd verbonden (tot 1915). Van 1920-'29 dirigeerde hij weer in de Scala, maar tevens was hij gastdirigent in Europa en Amerika.
Hij werkte mee aan de Wagner-Festspiele te Bayreuth in 1930-'31, waar hij o.a. Götterdämmerung dirigeerde, welk werk hij ook in Italië introduceerde. Behalve van dit werk leidde hij in Italië o.m. de eerste uitvoeringen van Salomé van Rich. Strauss, Pelléas et Mélisande en La Mer van Debussy en Petroesjka van Strawinsky.
Zijn reputatie van „onverzettelijk mens", zowel op muzikaal als politiek gebied, verbreidde zich snel over de wereld.
Hij duldde geen tegenspraak, zijn repetities geleken vaak „gevechten" met de orkestleden en zangers i.p.v. een samenwerking. Conflicten bleven natuurlijk niet uit. Men denke slechts aan zijn verbod om een reprise van een aria toe te laten (een traditie bij de Italiaanse opera), hetgeen zijn eerste conflict met de Scala tot gevolg had.
Hij had echter maar één doel voor ogen; een uitvoering die een zo getrouw mogelijk beeld gaf van wat de componist bedoelde.
Na een concert met het Residentie-Orkest schreef Willem Pijper: „Musici, vergrijsd in het vak, herinnerden zich plotseling, waarom zij in hun jonge jaren muzikant hadden willen worden".
Hij stak zijn vrijheidszin niet onder stoelen en banken, ook niet waar het de politiek gold. Fel keerde hij zich tegen het fascisme en het nationaal-socialisme. Dit kwam het eerst tot uiting in zijn geboorteland. Mussolini beval, dat de uitvoeringen begonnen moesten worden met de fascistenhymne „Giovinezza" en dat in de gangen van de Scala portretten van de koning en Mussolini moesten worden aangebracht. Doch zolang Toscanini daar de leiding had, gebeurde dit niet.
In 1931 vertrok hij uit Italië.
Na de opkomst van Hitler weigerde hij verder in Bayreuth op te treden; hij dirigeerde toen vlak over de Duitse grens te Salzburg tijdens de Festspiele (1934-'35) en daarna ook het Weens Philharmonisch Orkest, doch de „Anschluss" was voor hem reden om ook Oostenrijk te rug toe te keren.
In 1937 brak voor hem een geheel nieuwe periode aan. De National Broadcasting Company (NBC) te New York riep nl. een eigen orkest in het leven en met dit orkest heeft Toscanini 15 jaar lang bijna onafgebroken gewerkt. Hoewel hij, in en buiten de V.S., nog wel optrad als gastdirigent, kwam hij nog slechts enkele malen naar Europa (o.a. als gast van de B.B.C.)
Een hartaanval maakte in 1954 een einde aan zijn loopbaan. Tijdens een concert met „zijn" orkest op 4 april (hij was toen 87 jaar) werd het hem duidelijk, dat hij afscheid van het podium moest nemen. Hij diende zijn ontslagaanvrage in, na een bijna 70-jarige dirigentenloopbaan.
Het N.B.C. orkest besloot voort te spelen, maar, uit piëteit tegenover de maestro, het eerste jaar zonder dirigent.

☆

Toscanini was getrouwd met Carla di Martini. Zij stierf in 1951. Uit dit huwelijk werden een zoon (Walter) en twee dochters geboren, van wie een de echtgenote is van de pianist Wladimir Horowitz.

België

Nationale commissie i.z. vooruitgang wetenschappen —

Op pag. 12940 maakten wij reeds melding van een regeringscommuniqué over de benoeming van koning Leopold tot voorzitter van een nieuwe nationale wetenschappelijke commissie.

Zoals uit het *Staatsblad* van 19 jan. blijkt zullen de bemoeiingen van deze commissie niet beperkt blijven tot het terrein der kernenergie, maar is zij belast met de studie van de vooruitgang der wetenschappen en zijn weerslag op economisch en maatschappelijk gebied in het algemeen, ook in Kongo.

Het voorzitterschap van deze commissie wordt, zoals gemeld, bekleed door koning Leopold. Het mandaat van de leden is een ere-mandaat. De commissie kan, in het raam van haar opdracht, alle inlichtingen inzamelen en personen raadplegen, die daarvoor in aanmerking komen. Zij richt haar aanbevelingen tot de regering.

De wettelijke regeling

Aangezien koning Leopold als voorzitter niet betrokken mag worden in verwikkelingen, heeft men aan de commissie een zuiver nationaal karakter gegeven en haar onafhankelijkheid verzekerd door het mandaat van de leden als een ere-mandaat te beschouwen.

Het Koninklijk Besluit verwijst naar artikel 29 van de Grondwet waarbij bepaald wordt, dat de uitvoerende macht, zoals zij door de Grondwet wordt geregeld, berust bij de Koning.

Het besluit is ondertekend door koning Boudewijn en mede-ondertekend door de eerste-minister en door de ministers van openbaar onderwijs, van koloniën en van economische zaken.

In de aanhef van het Koninklijk Besluit wordt gewezen op de talrijke bestaande wetenschappelijke vraagstukken die 's lands toekomst beheersen en op de noodzakelijkheid alle werkzaamheden op dit gebied samen te ordenen.

Tot leden van de commissie zijn benoemd:

Mgr. H. Van Waeyenbergh, rector magnificus van de Katholieke Universiteit te Leuven; J. Gillis, rector van de Rijksuniversiteit te Gent; M. Dubuisson, rector van de Rijksuniversiteit te Luik; H. Janne, rector van de Vrije Universiteit te Brussel; M. Van den Abeele, administrateur-generaal van koloniën, lid van de Koninklijke Academie der Koloniale Wetenschappen; baron J. Snoy et d'Oppuers, secretaris-generaal van het ministerie van economische zaken; E. P. Seeldrayers, secretaris-generaal van het ministerie van openbaar onderwijs; kolonel H. Van Vreeckom, directeur van de Koninklijke Militaire School; P. Houzeau de Lehaie, rector van de Polytechnische Faculteit te Bergen; J. Willems, ondervoorzitter en directeur van het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek; L. Henry, directeur van het Instituut ter Bevordering van het Wetenschappelijk Onderzoek in de Nijverheid en de Landbouw; L. Van den Berghe, directeur van het Instituut van het Wetenschappelijk Onderzoek in Centraal Afrika; de Directeur-Generaal die de administratie van het hoger onderwijs en van de wetenschappen onder zijn bevoegdheid heeft; P. Ryckmans, ere-gouverneur-generaal van de Belgische Kongo, lid van de Koninklijke Academie voor Koloniale Wetenschappen, commissaris voor de Kernenergie; J. Haesaert, vast secretaris en lid van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België, lid van de „Académie royale des Sciences, des Lettres et des Beaux-Arts de Belgique"; C. Heymans, lid van de „Académie royale de Médecine" en binnenlands erelid van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Geneeskunde van België; P. Bourgeois, directeur van de Koninklijke Sterrenwacht van België, die de hogere wetenschappelijke instituten vertegenwoordigt; J. Errera, adviseur voor de kernenergie bij het ministerie van buitenlandse zaken en buitenlandse handel en bij het ministerie van economische zaken.

De Commissie heeft haar zetel in het gebouw van de Wetenschappelijke Verenigingen, Elyseese-Veldenstraat, te Brussel.

Heffing op conjunctuurwinsten voor sociale en wetenschappelijke doeleinden —

Eerste-minister Van Acker heeft op 15 jan. een ontwerp neergelegd, houdende sommige bepalingen op financieel, economisch en sociaal gebied, voortvloeiende uit de regeringsbesluiten van 18 december 1956 (zie nader 12915/1).

Het wetsontwerp voorziet in een heffing van 5½% op de conjunctuurwinsten. Die heffing zou gelden voor de dienstjaren 1956 en 1957. Indien er in 1957 wijziging zou komen in de economische toestand, dan kan de heffingsvoet worden verminderd of de heffing afgeschaft; 3% zal bestemd worden voor sociale doeleinden. Zo zou een aanvullende uitreiking van 2.000 fr. kunnen toegestaan worden aan de wegens ouderdom gepensioneerden (arbeiders, mijnwerkers, bedienden en zeelieden), de overige 2½% zou dan voorbehouden worden aan wetenschappelijke doeleinden: de universitaire laboratoria, het wetenschappelijk onderzoek en de kernenergie.

In het ontwerp wordt aangestipt dat de 5½% zal toegepast worden op alle winsten vanaf 500.000 fr. en volgens een geleidelijk oplopende schaal. Het is pas vanaf 750.000 fr. dat de heffing van 5½% volledig betaald zal moeten worden.

Het wetsontwerp maakt het eveneens mogelijk het bedrag der bijdragen voor de Maatschappelijke Zekerheid te wijzigen, om het stelsel der kinderbijslagen te verbeteren en de pensioenen en gezinsbijslagen aan de schommelingen van het indexcijfer aan te passen.

Volgens het ontwerp kunnen maatregelen worden genomen met het oog op de voortzetting van een politiek van prijzen en lonen in overeenstemming met de gegevens van de regeringsverklaring van 18 december 1956. Tevens zijn maatregelen in uitzicht gesteld voor de gezondmaking van de verzekering tegen ziekte, alsmede een reeks beschikkingen aangaande de parastatale instellingen voor de coördinatie van hun financiële en administratieve politiek.

Buiten de verhoging der pensioenen met 2000 fr. die aan de heffing te danken is, heeft de regering andere sociale verbeteringen op het oog, die niet van de heffing afhangen, zoals o.m. de veralgemening van de aanpassing der pensioenen en bijslagen aan het indexcijfer.

Congres Algemeen Christelijk Werkgeversverbond —

Te Brussel is op 12 en 13 januari een congres gehouden van het A.C.W., tijdens hetwelk een algemene bespreking werd gehouden van het programma voor de komende tijden. Gelet op de omvang en het belang van de resoluties

werd besloten dat een speciale commissie deze grondig zou onderzoeken om dan binnen korte tijd de definitieve teksten te publiceren. Uit het algemeen verslag lichten wij o.m. volgende gegevens wat betreft de sterkte van het A.C.W. in het Vlaamse land.

Er zijn in het Vlaamse land 628 plaatselijke A.C.W.-afdelingen. Het plan bestaat om 189 nieuwe afdelingen te stichten in de komende maanden. Uit de studie der cijfers blijkt dat de plaatselijke A.C.W.-afdelingen het best bloeien in de gemeenten met een bevolking liggende tussen 5.000 en 20.000 inwoners en ook, hoewel toch in enigszins mindere mate, in de gemeenten met een bevolkingscijfer van 20.000 tot 50.000. In de grote agglomeraties van boven de 50.000 inwoners en in de gemeenten van minder dan 5.000 inwoners vertoont de beweging een neiging om zich meer te verplaatsen naar het gewestelijk plan dan naar het plaatselijk plan.

Wat de globale ledentallen in het Vlaamse land betreft, had het A.C.V. (Vakbonden) in september jl. 465.867 leden, de mutualiteiten 619.222 leden, de katholieke Arbeidersvrouwengilden 229.611 leden, de K.W.B. 99.267 leden en de Kajottersbeweging 61.099 leden.

Diversen —

Joseph Bondas — Op 2 jan. is te Seraing overleden: Joseph Bondas (geb. 25-11-1881), ere-algemeen secretaris van het Algemeen Belgisch Vakverbond.

Mgr. L. van Eynde † — Op 14 jan. is plotseling te Mechelen overleden mgr. Leonard van Eynde (geb. te Geel, 13 okt. 1887) sedert 25 dec. 1930 vicaris-generaal van kardinaal Van Roey en protonotarius apostolicus. Mgr. Van Eynde had o.m. een werkzaam aandeel in Caritas Catholica, het vrij onderwijs, terwijl hij voorts toezicht had op de bouw en versiering van kerken en scholen.

Eugeen Soudan — Naar de Volksgazet (10-1) berichtte heeft de socialistische Staatsminister Eugeen Soudan (geboren te Ronse op 4 dec. 1880) zijn dertigjarig burgemeesterschap van de stad Ronse gevierd. Eugeen Soudan is o.m. minister van justitie, van financiën en van openbaar onderwijs geweest en verbleef van jan. 1944—april 1945 in het Duitse concentratiekamp Buchenwald.

Sabena — De Belgische luchtvaartmaatschappij heeft in 1956 meer dan een half miljoen passagiers vervoerd en haar vloot verrijkt met 3 nieuwe vliegtuigtypen (12 tweemotorige Convair Metropolitans voor het Europese net, 4 van de 8 bestelde Sikorsky S-58 hefschroefvliegtuigen en 3 van de 10 bestelde viermotorige DC-7C's voor lange afstandsvluchten). Door de commerciële Sabenavliegtuigen worden in totaal 95 steden in 35 landen bediend. Het aantal in het helikopternet opgenomen steden bedraagt 11.

Kunstacademie Elisabethstad — Sedert 1 januari telt Elisabethstad, hoofdstad van Katanga, een openbare academie voor schone kunsten, t.w. een door het bestuur overgenomen, oorspronkelijk door de Belg. Moonens opgerichte kunstschool voor inheemsen. Op deze academie wordt aan de inheemsen de moderne techniek van het tekenen, schilderen en beeldhouwen aangeleerd, met behoud van de eigen inspiratie en volksaard.

Duitsland (Oost)

Nieuwe overeenkomst met Sowjet-Unie —

Aan het einde van besprekingen op hoog niveau (5-7 januari) te Moskou tussen een door minister-president Grotewohl geleide Oostduitse regeringsdelegatie en de Sowjetregering is een nieuwe overeenkomst getekend, waarin naast economische vraagstukken de status van de „voorlopig" in Oost-Duitsland gelegerde Sowjet-troepen wordt geregeld.

Over dit laatste onderwerp zal blijkens een communiqué in de naaste toekomst nog een gedetailleerde overeenkomst worden gesloten „overeenkomstig het verdrag tussen de Duitse Democratische Republiek en de Sowjet-Unie van 20 september 1955".

Volgens de Oostduitse radio is volledige overeenstemming bereikt over de Oostduitse soevereiniteit in de lucht. Het akkoord inzake de Sowjet-troepen betreft de kosten van hun onderhoud, de jurisdictie over deze militairen, hun legering en faciliteiten voor de reparatie van Sowjet-materieel.

Voorts is er een overeenkomst gesloten over het verblijf van Duitse specialisten in de Sowjet-Unie en van Sowjet-specialisten in Oost-Duitsland. De Sowjet-Unie heeft zich bereid verklaard, 'in een geest van vriendschap en begrip' de Duitse onderdanen, die in de Sowjet-Unie wonen, desgewenst bij hun repatriëring te helpen.

De Sowjet-Unie heeft Oost-Duitsland een krediet op lange termijn toegestaan ten bedrage van 340 miljoen roebel, dat gedeeltelijk zal bestaan uit goud en buitenlandse betaalmiddelen. Hierdoor zal Oost-Duitsland in Westelijke landen aankopen kunnen doen en zijn produktie kunnen moderniseren en vergroten. De nieuwe handelsovereenkomst *) (vergroting wederzijdse handel met 30% t.o. 1956) zal Oost-Duitsland in staat stellen, een volledig gebruik te maken van zijn economische capaciteiten, aldus de Oostduitse radio. „Het land zal hierdoor met West-Duitsland kunnen wedijveren en industrieprodukten van eerste kwaliteit aan het buitenland kunnen leveren".

Andere akkoorden betreffen de teruggave van kunstschatten aan Duitsland en de zorg voor de Duitse oorlogsgraven in de Sowjet-Unie.

Gemeenschappelijke verklaring

In een gemeenschappelijke verklaring wordt gezegd, dat de voornaamste hinderpaal voor de hereniging van Duitsland wordt gevormd door „de bedreiging van de vrede van de zijde van het Duitse militarisme" en het lidmaatschap van West-Duitsland van de agressieve Noordatlantische-Verdragsorganisatie".

Volgens het communiqué komt het akkoord betreffende de legering van de Russische strijdkrachten overeen met de overeenkomst, die kortgeleden tussen de Sowjet-Unie en Polen is gesloten (zie ook 12917). In de verklaring wordt voorts gezegd, dat de Sowjet-Unie en Oost-Duitsland voorstander zijn van een geleidelijke ontwapening, waarbij in de twee delen van Duitsland een 'zone met beperkte bewapening' zou moeten worden gevormd. Oost- en West-Duitsland zouden het recht moeten hebben, de uitvoering van de maatregelen op dit gebied door de landen met troepen in Duitsland te controleren.

De Russische en de Oostduitse regering zijn het er over eens, dat de bestaande vier-mogendhedenovereenkomsten inzake het gebruik van luchtcorridors tussen de Bondsrepubliek en West-Berlijn door Amerikaanse, Britse en Franse vliegtuigen een voorlopig en beperkt karakter dragen, waarbij de soevereiniteit van Oost-Duitsland in zijn luchtruim is betrokken.

De Amerikaanse politiek

Ten aanzien van de internationale toestand verklaren Boelganin en Grotewohl in hun communiqué, dat „de imperialistische Amerikaanse kringen trachten te profiteren van de verzwakking van de posities van Engeland en Frankrijk in het Midden-Oosten teneinde onder het voorwendsel van hulpverlening

*) Met name zullen de Russen cokes, staalplaten, zaaghout, enz. zenden. Oost-Duitsland zal machinerieën en verbruiksgoederen leveren.

nieuwe vormen van economische en politieke slavernij aan de volkeren van deze landen op te leggen".
Op een receptie, die na de ondertekening in het Kremlin werd gehouden, liet premier *Boelganin* zich in dezelfde zin uit. Hij zei, dat de Amerikaanse politiek opnieuw een gevaarlijke toestand zal scheppen in het Nabije en Midden-Oosten. In Europa was er, naar zijn mening, „de groeiende dreiging" van de wedergeboorte van het Duitse militarisme.
Grotewohl pleitte voor een terugtrekking van de atoomwapens uit West-Duitsland en hij verklaarde, dat de ontbinding van spionage-organisaties in dat land de spanning zou doen verminderen. Zolang de imperialisten geen beperking van de bewapening wensen, zal het Sowjet-leger Oost-Duitsland blijven beschermen, zei hij. Intussen zou Oost-Duitsland zijn strijdkrachten voor eigen verdediging uitbreiden.

Verklaring van Grotewohl

In een op 16 jan. in de Volkskamer afgelegde verklaring zei Grotewohl o.m., dat de bevolking in Oost-Duitsland uit de gebeurtenissen in Hongarije moet hebben geleerd, dat er maar één weg bestaat naar de verwezenlijking van het socialisme. Hongarije en Egypte hebben bovendien aangetoond, dat de Sowjet-Unie in staat was om elke oorlogsprovocatie teniet te doen.

De luchtcorridor naar Berlijn

Een woordvoerder van de Sowjet-ambassade in Oost-Berlijn heeft op 8 jan. verklaard, dat de vier-mogendhedenovereenkomst die de Westelijke mogendheden toestaat van de luchtcorridors naar West-Berlijn gebruik te maken, van kracht blijft. Hij zei verder, dat, als luchtvaartmaatschappijen van andere landen dan de Ver. Staten, Groot-Brittannië en Frankrijk op West-Berlijn willen vliegen, zij met de Oostduitse autoriteiten zullen moeten onderhandelen. Dit geldt ook voor de Westduitse Lufthansa, aldus de woordvoerder.

Wijzigingen in staatsapparaat —
Het straffe systeem van centralisatie in Oost-Duitsland moet ter bevordering van het democratiseringsproces door twee wetten, die op 17 jan. in de Volkskamer besproken zijn, milder worden gemaakt, aldus berichtte DPA. Deze beide wetten dienen ter vervanging van de wetten voor het provinciale en gemeentelijke bestuur, die in 1940 en 1947 zijn uitgevaardigd.
De controle op de regionale volksvertegenwoordigingen moet niet meer door de ministerraad, maar door een commissie uit de Volkskamer worden uitgeoefend. De Volksvertegenwoordigingen krijgen grotere bevoegdheden. De nieuwe wetten houden echter ook geen scheiding van de wetgevende, uitvoerende en rechterlijke macht in. Veeleer moeten de volksvertegenwoordigingen en het staatsapparaat „als wetgevende en uitvoerende organen het uniforme systeem van het arbeiders- en boerengezag" uitmaken.
De plaatselijke volksvertegenwoordigingen moeten voortaan in hun gebied „de opbouw van het socialisme" leiden, de paraatheid ter verdediging opvoeren" en zorgen voor vermeerdering van de produktie.
Zij mogen „in het kader van hun bevoegdheid" kritiek uitoefenen op de justitie, de organen voor de veiligheid van de staat en het volksleger en van deze instanties inlichtingen eisen.
De nieuwe wetten geven de gewone kiezers het recht ten overstaan van de volksvertegenwoordiging het woord te voeren over de agenda en in bijeenkomsten van kiezers te eisen dat een afgevaardigde aftreedt.
Een op 17 jan. in de Volkskamer ingediende motie garandeert de afgevaardigden een vergaande onschendbaarheid.

Adenauer over thermonucleaire wapens —
Bondskanselier *Adenauer* heeft op 11 jan. op een persconferentie een verklaring afgelegd die in de gehele wereld de aandacht heeft getrokken en van Amerikaanse zijde zelfs met wenkbrouwfronsen is begroet.
Adenauer zei o.m., dat de oplossing van de wereldproblemen ligt in een overeenkomst om het gebruik van warmtekernwapens (thermonucleaire wapens) in tijden van oorlog te verbieden.
Hij merkte op, dat de definitieve oplossing van deze problemen niet ligt in de instelling van een „militair uitgedunde zone" tussen het Oosten en Westen — hoewel een overeenkomst hierover naar zijn mening de spanning ongetwijfeld zou doen verminderen — maar in het sluiten van een overeenkomst zoals boven genoemd, waarop volgens hem de voornaamste inspanning moet worden gericht.
Adenauer zei voorts dat „aan de uitbreiding van de handel tussen West-Duitsland en de Sowjet-Unie niets in de weg staat".
„Ik ben een voorstander van deze uitbreiding, omdat ze ook het politieke klimaat zal verbeteren", aldus Adenauer, die hier echter aan toevoegde, dat de tijd voor het sluiten van een overeenkomst hierover volgens hem nog niet is gekomen.
„Alles welbeschouwd is er een verschil tussen het drijven van handel met een land en het sluiten van vriendschaps- en handelsverdrag", aldus Adenauer.

☆

In regeringskringen te Washington toonde men zich verbaasd. De uitspraak van Adenauer zou niet gelegen zijn gekomen. Bovendien maakte zij geen melding van goede waarborgen ingeval van een verbod van kernwapens.
Naar aanleiding hiervan heeft de Westduitse ambassadeur te Washington, Heinz Krekeler, op 12 jan. verklaard, dat zijn regering voorstandster is van afdoende waarborgen ingeval van ontwapening op het gebied van de atoom- en waterstofwapens.
Voorts is er volgens de NRC-correspondent (14-1) door de Westduitse regeringspersdienst op gewezen, dat Adenauer in het afgelopen jaar reeds tweemaal een gecontroleerde ontwapening op atoomgebied heeft aangedrongen. De kanselier heeft dus geen sensationele dingen gezegd.
Met de formulering „thermonucleaire wapens" heeft Adenauer, aldus werd nog toegelicht, niet de tactische atoomwapens bedoeld, maar de waterstof- en atoombommen en de raketten met thermonucleaire lading.

Diversen —

Sociaal-economische raad — Bondskanselier Adenauer wenst de oprichting van een boven de partijen staande adviesraad, die niet slechts invloed zou moeten uitoefenen op de loon- en tariefpolitiek van werkgevers en werknemers, doch ook de Westduitse regering belangrijke inlichtingen en adviezen op het gebied van de economische en sociale politiek zou moeten geven.

Bankdisconto — Met ingang van 11 jan. is het bankdisconto verlaagd van 5 tot 4½%, zulks voornamelijk met het doel de verminderde investeringsactiviteit te

stimuleren. In sept. werd het disconto reeds verlaagd van 5½ tot 5%.

TV-toestellen — Op 1 jan. waren er in W. Duitsland en W. Berlijn 680.000 TV-toestellen geregistreerd.

NAVO-luchtbases — Volgens het ministerie van buitenlandse zaken zullen nog 29 luchtbases voor de NAVO worden aangelegd (bouwkosten 60 miljoen mark). Er zijn reeds 19 vliegvelden in gebruik.

Egypte

„Egyptisering" van banken e.d. —

De Egyptische regering heeft, aldus ontlenen wij aan het *Algemeen Handelsblad* (16-1), bepaald, dat de buitenlandse banken en verzekeringsmijen Egyptisch eigendom moeten worden en door Egyptenaren moeten worden beheerd. Voor de Britse en Franse ondernemingen gaat deze maatregel onmiddellijk in. De andere maatschappijen krijgen vijf jaar de tijd om zich aan de nieuwe wetgeving aan te passen. Hetzelfde geldt voor alle handelshuizen die als agent van buitenlandse ondernemingen optreden of zich bezig houden met in- of uitvoer. In de officiële bekendmaking wordt deze actie niet omschreven als nationalisatie, maar als „Egyptisering". Slechts Egyptenaren zullen aandelen van de genaaste ondernemingen mogen bezitten en de directies zullen uitsluitend uit Egyptenaren mogen bestaan. Er is een rechtskundige en arbitraire commissie ingesteld die tot taak heeft de schadeloosstellingen te bepalen. De voornaamste Engelse banken die door deze maatregel worden getroffen zijn Barclays en Ottoman, de voornaamste Franse zijn Crédit Lyonnais en Compte de Paris. Het kapitaal van deze banken in Egypte is twee miljoen pond sterling, terwijl aan deposito's tussen 70 en 100 miljoen pond staat geboekt.

Er zal een economisch instituut worden opgericht waarvan de „vijandelijke" (Engelse en Franse) banken, verzekeringsmaatschappijen en handelsondernemingen eigendom worden. Op deze ondernemingen is dadelijk na de Brits-Franse aanval al beslag gelegd. Aan de rechten van de rekeninghouders en verzekerden zal volgens de Egyptische minister van financiën niet worden getornd. De aandelen van de genationaliseerde ondernemingen moeten worden ondergebracht in „joint stock companies".

Een woordvoerder van de Egyptische regering zei, dat na de nationalisering van het Suezkanaal de Franse en Engelse banken hebben geweigerd, de katoenoogst te financieren, of steun te verlenen aan Egyptische ondernemingen. „Hun doel was, het economische leven van Egypte te ontwrichten", zei de woordvoerder. „Zij kregen daarvoor instructies uit Londen en Parijs."

De „Egyptisering" verschilt van nationalisatie. Niet de staat, maar Egyptenaren moeten de aandelen overnemen. Het is echter nog niet bekend welke Egyptenaren de aandelen zullen krijgen, hoe zij die zullen krijgen, en hoe de „Egyptisering" in zijn geheel zal worden uitgevoerd.

Dr. El Kaysoeni, de minister van financiën, heeft verklaard, „dat vele landen in Europa, Latijns-Amerika en Azië aanzienlijk verder zijn gegaan dan Egypte".

„Frankrijk heeft de handelsbanken bijna geheel genationaliseerd. De Egyptische wet daarentegen laat de aandelen (en de banken) in privébezit, op voorwaarde dat de eigenaars Egyptenaren zijn".

Buitenlandse investeringen

Volgens het Egyptische Nieuwsbureau voor het Midden-Oosten gelden de nieuwe wetten niet voor buitenlandse investeringen in Egypte. Deze worden daarentegen aangemoedigd, zo werd verklaard.

Franse en Britse reactie

In Franse regeringskringen is verklaard, dat Frankrijk het Egyptische besluit tot „Egyptisering" van Franse banken en verzekeringsmaatschappijen in Egypte niet zal erkennen. Er is overleg gepleegd met Engeland, dat eveneens door het Egyptische besluit wordt getroffen. Het besluit is volgens Frankrijk in strijd met de internationale verplichtingen.

Engeland heeft de Zwitserse regering verzocht alle mogelijke inlichtingen en nadere berichten over het onteigenen van de Britse bankinstellingen in Egypte aan Londen te willen doorgeven. Zoals bekend is, neemt Zwitserland de belangen van Engeland in Egypte waar, sedert de diplomatieke betrekkingen tussen deze beide landen zijn afgebroken.

Diversen —

Geleide economie — President Nasser heeft een nationale plan-raad ingesteld ter invoering van geleide economie. Nasser zelf is voorzitter. De raad zal zich bezighouden met openbare werken en „een leidende rol spelen op het gebied van het particuliere ondernemingswezen".

Telefoon met Moskou — Op 11 jan. is een directe radiotelefoonverbinding met Moskou geopend. Het is de eerste directe verbinding tussen Moskou en een Arabische hoofdstad.

Engeland

Macmillan over Suez-politiek —

De nieuwe Britse premier, *Harold Macmillan,* heeft op 17 jan. in een door radio en televisie uitgezonden rede o.m. verklaard, dat de geschiedenis het Britse optreden in Egypte zal rechtvaardigen.

De moeilijkheden die Engeland nu ondervindt, zoals het olietekort, zijn de prijs voor dit optreden, doch volgens de premier zou de prijs die betaald had moeten worden als Engeland de zaak maar op zijn beloop had gelaten, mogelijk veel hoger zijn geweest, aldus een Reuter-verslag.

Betrekkingen met V.S.

Over de Britse betrekkingen met de Ver. Staten, die zich tegen het Brits-Franse ingrijpen in Egypte hebben gekeerd, zei Macmillan, dat „echt deelgenootschap gebaseerd is op respect. Wij zijn niet van plan ons van de Amerikanen te scheiden, maar wij willen ook niet hun satellieten zijn. Ik ben er zeker van, dat de Amerikanen dat ook niet wensen. Hoe sterker wij zijn, des te betere bondgenoten zijn wij".

De premier vertrouwde er op, dat in de loop van de tijd Engeland en de Ver. Staten door wederzijds vertrouwen en respect steeds dichter bij elkaar zouden komen.

Macmillan betreurde het aftreden van Eden — die hij „een man van karakter en moed" noemde — als gevolg van „ernstige ziekte".

Europa en Gemenebest

In materiële zin kan Engeland niet tegen de Ver. Staten of de Sowjet-Unie op, zo vervolgde Macmillan, doch Engeland staat niet alleen.

Het heeft partners in het Gemenebest en dan zijn er nog de volken van Europa, in het bijzonder Frankrijk. Met hen moet Engeland steeds meer samenwerken. De totale kracht en rijkdom van deze gemeenschappen, het Gemenebest en Europa, zijn zeker niet minder dan die van Amerika en de Sowjet-Unie, aldus Macmillan.

Geen „tweederangs mogendheid"

Hij bestreed de opvatting, dat Engeland sedert de oorlog een tweede- of derderangsmogendheid is geworden. Dat is nonsens, zo zei hij. Engeland is het land, waar de stoommachine werd uitgevonden. Het

schonk de mensheid de penicilline en ontdekte de radar. Het land, dat de eerste atoomcentrale bouwde, hoeft niet bang te zijn voor tijdelijke moeilijkheden.

Atoomenergie

In dit verband deelde hij nog mede, dat gestreefd zal worden naar ontwikkeling van de energiebronnen. Daartoe heeft hij een vooraanstaand industrieel, Sir Percy Mills, als minister van energievoorziening in zijn kabinet opgenomen. „Engeland staat op de eerste plaats bij de produktie van atoomenergie voor industrieel gebruik en dat zal zo blijven". Doch de atoomenergie zal, tenminste voor lange tijd, niet alle problemen oplossen. De toekomst van Engeland hangt ook af van kolen en olie, zo voegde hij hieraan toe.

„Vooruitstrevend conservatisme"

De premier noemde ten slotte zijn nieuwe regering „een krachtige, eensgezinde groep", met als zijn „voornaamste medewerker" Butler (zijn rivaal voor de benoeming tot premier). „Al mijn collega's geloven in vooruitstrevend conservatisme", zo besloot de premier. „Het land verwacht leiding. Ik zal mijn uiterste best doen om leiding te geven. Wij hebben alleen vertrouwen in ons land en onszelf nodig. Zonder defaitistisch gepraat over tweede-rangsmogendheden en toekomstige moeilijkheden. Engeland is groot en dat zal het blijven, als wij ons aaneensluiten en aan de slag gaan", aldus Macmillan.

Diversen —

Huwelijken — In 1951 was 50% der bevolking gehuwd; een eeuw eerder slechts 30%. Het aantal ongehuwde mannen was in 1951 groter dan het aantal ongehuwde vrouwen. In 1931 waren er ½ milj. meer ongetrouwde vrouwen dan mannen.

Opstand Malakka — In 1956 zijn in totaal 471 communistische opstandelingen op Malakka „uitgeroeid". Er blijven er nog „slechts" 2.100 in de oerwouden over, aldus heeft generaal Bower, die de operaties tegen de opstandelingen leidt, meegedeeld.

India

Nehroe en Koewatli over het Midden-Oosten —

Premier *Nehroe* heeft volgens Reuter op 18 jan. gezegd dat, bepaalde grote mogendheden, kleinere mogendheden door het inboezemen van vrees tot aanvaarding van hun militaire bescherming trachten te brengen door te verklaren dat het internationale communisme hen anders zal opslokken. Nehroe zei dit op een receptie ter ere van de Syrische president Sjoekri el Koewatli, die India een bezoek brengt. Nehroe veroordeelde de „theorie van de leegte", maar noemde geen enkele grote mogendheid bij name. Hij zei voorts dat „dat grote mogendheden" er niet in geslaagd zijn het sterk nationale sentiment van de Aziatische volkeren om hun vrijheid te behouden en economische vooruitgang te boeken, te begrijpen en te waarderen.

President *Koewatli* van Syrië veroordeelde militaire verbonden — in het bijzonder het verdrag van Bagdad — en verklaarde dat Syrië een onafhankelijke politiek zal volgen zonder zich te voegen in een of ander blok van grote mogendheden.

Hij sprak Westelijke verklaringen tegen, volgens welke Syrië zich bij het Sowjet-blok heeft gevoegd. Syrië, aldus Koewatli, heeft wapens van de Sowjet-Unie gekregen om het land en zijn vrijheid te verdedigen.

Hirakud-dam in werking gesteld — Premier *Nehroe* heeft, aldus *Ass. Press,* op 13 jan. de stuwdam in de rivier de Mahanadi bij Hirakoed in Orissa geopend. Door deze 5 km lange en meer dan 90 m hoge dam kan ruim 400.000 hectare bouwland geïrrigeerd worden en 165.000 kilowatturen elektriciteit worden opgewekt.

Naar H. Bronkhorst in *De Tijd* (14-1) opmerkt, is het „Hirakud Dam Project" met het „Bhakra-Nangal Project" en het „Damoda Valley Project" een der voornaamste ondernemingen in India op dit gebied.

Diversen —

Financiering vijfjarenplan — Tijdens het recente bezoek van premier Nehroe aan president Eisenhower zou besloten zijn, dat India een belangrijke bijdrage der V.S. zal krijgen voor uitvoering van het tweede vijfjarenplan. De totale kosten hiervan zijn $ 1.4 miljard, waarvan de V.S. de helft zouden verstrekken. Bovendien onderhandelt India over een lening van $ 400 miljoen van de Wereldbank.

Indonesië

Staatkundige conceptie van president Sukarno —

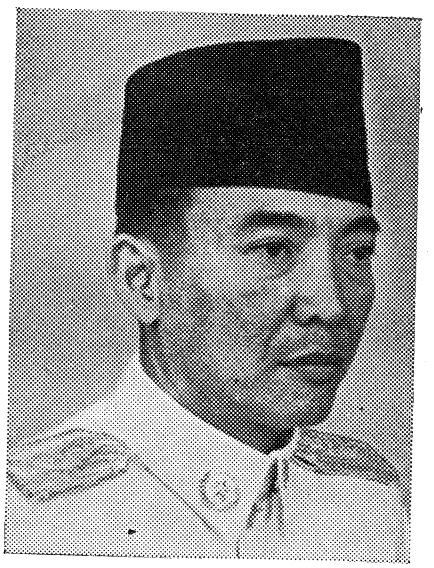
President *Sukarno* van Indonesië heeft op 17 jan. tijdens de eerste persconferentie voor buitenlandse correspondenten, welke hij sedert 1950 heeft gehouden, verklaard, dat hij een conceptie heeft om de tegenwoordige binnenlandse crisis in Indonesië te boven te komen. Daartoe behoort de instelling van een adviserende raad, welke door hemzelf zal worden voorgezeten.

Hij zei, dat zijn plan in geen enkel opzicht tot een dictatuur zal leiden, en dat, als de democratie in Indonesië haar tegenwoordige koers zou mogen blijven volgen, niet de resultaten zullen kunnen worden bereikt — zowel op politiek als op economisch gebied — waarop werd gehoopt.

Vereisten democratie

Sukarno zeide, dat Indonesië op dit ogenblik nog niet aan de vereisten voldoet, om de westerse parlementaire democratie met succes toe te passen. Deze vereisten zijn een zekere mate van alfabetisme en een zekere graad van voorspoed.

„Om de democratie te redden, moet

ik beslist een uitweg vinden uit het experiment, dat wij in Indonesië elf jaren lang hebben uitgevoerd. Het zal in geen enkel opzicht een dictatuur zijn. De Indonesiërs hechten meer waarde aan hun individuele vrijheid dan wie ook. Maar aan de andere kant zal het toelaten van een ongebreidelde oppositie om een meerderheid van „de helft plus een" te krijgen, alleen maar ontaarden in een wegwerken zonder meer, van politieke tegenstanders."

Adviserende raad

Met betrekking tot persberichten, dat hij op het punt zou staan een „revolutionaire raad" in te stellen

in zijn streven de huidige politieke moeilijkheden uit de weg te ruimen, welke na de grepen naar de macht door het leger op Sumatra zijn ontstaan, zeide de president dat de raad, waarover hij denkt, een „adviserende raad" zou zijn.
Gevraagd of deze het hoogste gezag in de jonge republiek aan zich zou trekken en of die raad het kabinet opzij zou zetten, antwoordde Sukarno ervan overtuigd te zijn, dat met zijn conceptie „er geen conflicten meer tussen het parlement, het kabinet en de politieke leiders zullen bestaan". Hij weigerde echter hierop verder in te gaan dan de opmerking dat zijn plan geen schending van de huidige grondwet zal zijn.
De berichten, dat hij een ontmoeting zou hebben met de vroegere vice-president dr. *Mohammed Hatta* alvorens zijn plan bekend te maken, wilde Sukarno noch bevestigen, noch ontkennen. Ook weigerde hij te bevestigen, of hij de staat van oorlog en beleg voor geheel Indonesië zou afkondigen alvorens de samenstelling van de door hem bedoelde raad bekend te maken.

Sumatra

In een toelichting op de aanleiding voor het gebeurde op Sumatra, zeide de president, die tevens opperbevelhebber is, dat hij niet kan goedkeuren dat militairen in politieke aangelegenheden met hun geweren spelen. „Ik weet dat er alle reden is om ontevreden te zijn." Een van de redenen is, aldus Sukarno, de voortschrijdende emancipatie van de bevolking op Java (die niet alleen uit Javanen bestaat), in vergelijking met de bevolking op de andere eilanden. Voor het proces van decentralisatie en plaatselijke autonomie zijn tijd en tal van voorbereidingen noodzakelijk. „We hebben van de Hollanders een strikt gecentraliseerd bestuur geërfd."

Autonomie

Met betrekking tot de toenemende eisen voor autonomie, welke door de andere eilanden worden gesteld, zeide Sukarno: Er bestaat voor Indonesië geen andere mogelijkheid dan het systeem van plaatselijke autonomie voor de verschillende gebieden. „De kracht van Indonesië moet worden gegrondvest op een welvarend en gezond bestaan op alle eilanden." Hij noemde de vrees voor desintegratie niet gemotiveerd, gezien de betuigingen van aanhankelijkheid, die hij uit alle delen van de archipel had ontvangen.
Hij betoogde verder, dat hij met zijn jongste beroep op de politieke leiders om bijeen te komen en „alle partijen te begraven", niet had bedoeld, de democratie te begraven. „Het was alleen maar bedoeld als een krachtige waarschuwing tegen de partijleiders, dat zij niet op dezelfde weg konden blijven doorgaan en de noden en verlangens, de hoop en de teleurstellingen van de talloze miljoenen Indonesiërs konden blijven negeren, alleen maar omdat er overeenstemming bestond tussen de leiders op de hoofdkwartieren. De democratie beoogt in de eerste plaats het belang van het gewone volk te dienen, en niet alleen maar het ten toon spreiden van politieke vrijheid van de partijbonzen."
Sukarno zeide onder de huidige omstandigheden niet de leiding van een presidentieel kabinet op zich te willen nemen, omdat onder de tegenwoordige politieke partijtoestanden zulk een kabinet alleen maar tijdelijk de actuele vraagstukken zou oplossen, zonder in enig opzicht de weg te banen naar een wezenlijke Indonesische democratie.
Ten slotte zeide Sukarno, dat voorlopig voor Indonesië sociale rechtvaardigheid eerder „een rechtvaardig aandeel in het dragen van de nationale lasten en verplichtingen" zal betekenen dan het uitdelen van een billijk aandeel in geluk en vreugde in het leven.

DIVERSEN

Iljoesjin voor Sukarno — Op 13 jan. is een tweemotorige Iljoesjin-14, die door de Sowjet-regering aan president Sukarno van Indonesië is geschonken, in Djakarta geland.

Internationaal Nieuws

Spaak: Mislukking Euratom „ondenkbaar" —

De Belgische minister van buitenlandse zaken, *Spaak,* heeft volgens *Reuter* (6-1) verklaard, dat de verdragen betreffende Euratom en een gemeenschappelijke markt omstreeks 20 februari kunnen worden getekend. Minister Spaak, die sprak na een bijeenkomst van twee dagen van afgevaardigden en deskundigen uit Frankrijk, West-Duitsland, Italië, België, Nederland en Luxemburg, achtte mislukking van Euratom „ondenkbaar".

Palestijnse vluchtelingen —

In zijn jaarverslag aan de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties schrijft het hoofd van het bureau voor hulpverlening aan Palestijnse vluchtelingen, Labouisse, dat zijn bureau van 1 juli 1955 tot 30 juni 1956 23.400.000 dollar heeft uitgegeven voor levensmiddelen, onderdak, medische verzorging en maatschappelijke zorg. De regeringen hebben hiervoor in totaal 22.600.000 dollar bijgedragen. Verder werd 8.800.000 dollar besteed voor onderwijs en de uitvoering van projecten op kleine schaal, die ten doel hadden vluchtelingen in staat te stellen in hun eigen onderhoud te voorzien. De regeringen droegen hiervoor 1.000.000 dollar bij. Het tekort werd aangevuld door beperking van het werkkapitaal.
Het aantal ingeschreven vluchtelingen is in de loop van het genoemde jaar gestegen van 905.986 *tot* 922.279.

De walvisvaart —

Op 6 januari is de vangst op de walvis geopend, terwijl er voordien reeds op potvissen is gejaagd. Volgens de eerste berichten afkomstig van Japanse expeditie schijnen er dit jaar zeer veel walvissen aanwezig te zijn, doch tegelijkertijd wordt melding gemaakt van een ongewoon groot aantal ijsbergen.
Uit de kringen van de walvisvaart verneemt men de laatste tijd niets dan pessimistische geluiden.
In het afgelopen jaar werden 3 walvisvloten aan Japan verkocht namelijk die van Onassis (fabrieksschip Olympic Challenger), die van de Engelse Union Whaling Co. (fabrieksschip Abraham Larsen) en die van de eveneens Engelse Chr. Salvesen Co (fabrieksschip Southern Venture).
Dat de Japanners nog iets zien in de walvisvangst heeft twee redenen, teneerste vormt Japan, dat weinig vee bezit een goed afzetgebied voor walvisvlees, waarvan men elders meel maakt en ten tweede is Japan door lager lonen in staat tot een lonende exploitatie te komen.
Onderstaand volgen de traanopbrengsten in het seizoen 1955-'56.

	Aantal expedities	Vangst in 1000 vaten
Noorwegen	9	788
Engeland	3	410
Zuid-Afrika ..	1	109
Nederland	1	104
Japan	3	409
USSR	1	154
Panama	1	161

De gemiddelde vangst per expedi-

tie is in de laatste 2 jaar bij de Engelsen gedaald met 43.000 vaten, bij de Noren met 23.000 vaten, terwijl zij bij de Japanners met 9.000 vaten steeg. Wijst dit op meer geschoold personeel op de Japanse vloten, of misschien op langer werktijden?

In ieder geval hebben deze ongunstige uitkomsten reeds verschillende maatschappijen doen besluiten, hun vloot te verkopen. Wat Nederland betreft: de staat betaalde in het afgelopen seizoen *f* 7.684.989 bij, om een sluitende rekening met een normale uitkering aan aandeelhouders mogelijk te maken. In totaal heeft Nederland de walvisvaart reeds gesubsidieerd met een bedrag van *f* 24.698.880.

Diversen —

Wereldbank 1956 — Het totaal van de in 1956 door de Wereldbank verstrekte leningen was hoger dan ooit in een kalenderjaar. Er werden aan 17 landen 24 leningen van in totaal $ 507,4 miljoen verstrekt ($ 223,3 miljoen voor elektriciteitsprojecten, $ 163 miljoen voor uitbreiding en modernisering van de industrie, $ 71 miljoen voor havens, wegen, spoorwegen en luchtvaart en $ 49,9 miljoen voor landbouw en bosbouw). Ongeveer 45% van de leningen werd verstrekt aan landen in Afrika en Azië, ongeveer 29% aan Europese landen, 14% aan landen in Latijns-Amerika en 12% aan Australië.

Wereldsuikerproduktie — Hamburgse suikerhandelaren ramen de wereldoogst van suiker in 1956-'57 op 41 miljoen ton, hetwelk 3.7% meer is dan in het vorige seizoen. Men verwacht minder beetwortelsuiker en meer rietsuiker. De produktie is voldoende om in de behoeften te voorzien, doch aangezien de voorraden gering zijn, kunnen in de toekomst moeilijkheden met de bevoorrading optreden.

Italië

Economische revolutie door aardgasproduktie —

De Italianen spreken van een economische revolutie door de ontdekking en het industrieel aanwenden van hun aardgasreserves. Of men inderdaad van een revolutie mag spreken dient te worden afgewacht. Intussen schijnt toch de produktie in de Povlakte het binnenkort mogelijk te maken de import van petroleum en steenkool te halveren. Het land betaalt jaarlijks 180 miljard lires voor zijn energievoorziening en het verbruik stijgt iedere twaalf maanden met 10%. In 1955 moest 500.000 ton steenkool meer worden ingevoerd dan in het daaraan voorafgaande jaar. Gelukkig wist men in dezelfde periode de produktie van methaangas van 3 miljard kubieke meter tot 3.7 miljard te verhogen en daardoor een deviezenbesparing te bereiken van 50 miljard lires. De betekenis der afzonderlijke energiebronnen ondergaat dan ook een belangrijke wijziging, zo ontlenen wij aan het Franse blad *l'Entreprise* (1-12-'56). In 1951 kwam 33% van de Italiaanse energie van steenkool, 34% van elektriciteit, 29% van petroleum en slechts 4% van gas. In 1954 was de steenkool relatief teruggevallen tot 23%, de elektriciteit tot 31%, de betekenis van petroleum was gestegen tot 34% en die van gas tot 11%. Voor negen tiende moeten deze wijzigingen op rekening worden geschreven van één maatschappij, de *Ente Nazionale Idrocarburi,* opgericht in 1953 en met alleenrecht tot exploitatie en distributie van methaangas en petroleum in Noord-Italië. Deze maatschappij heeft het recht in particuliere ondernemingen te participeren tot een zo hoog kapitaalspercentage als zij zelf gewenst vindt.

Tot 1946 hebben de grote petroleummaatschappijen Italië genegeerd, doch toen de tegenwoordige president van de Ente Nazionale Idrocarburi, *Enrico Mattei,* rijkdommen in de Italiaanse bodem aantoonde, werd dat anders. Zij hadden evenwel de regering tegen zich. De eerste minister *De Gaspéri* en de minister van financiën *Vanoni* besloten in 1953 de exploitatie van de nieuwe rijkdommen aan de staat te trekken. Zij deden dit op voor Italië belangrijke gronden. „Alleen een overheidslichaam, dat onder directe controle van een ministeriële commissie zou staan, kon een politiek volgen, welke rekening zou houden met de economische ontwikkeling van het achterlijke Zuid-Italië, dat anders door de nieuw ontdekte energiebronnen in het Noorden, nog verder op dit noordelijke deel ten achter zou komen".

Enrico Mattei toonde zijn dynamische aanleg door niet te wachten tot de regering maatregelen had genomen, doch op eigen initiatief een distributienet aan te leggen dat na zes jaren het grootste is in Europa en slechts door dat in de Ver. Staten wordt overtroffen. Het is op dit moment 4200 kilometer lang en verbindt alle belangrijke steden van Noord-Italië. Hij is van mening dat Italië in 1958 nog slechts steenkool zal importeren voor zijn spoorwegen en voor de ijzerindustrie, en dat tegen 1960 de importen aan ruwe petroleum, welke nu 8 miljoen ton belopen, heel belangrijk zullen kunnen worden verkleind. Twee duizend bedrijven, en onder hen grote ondernemingen als *Fiat, Montecatini* en *Edison,* gebruiken nu al het nationale methaangas. Zij betalen er 8 tot 12 lires per kubieke meter voor. 85% van de produktie wordt aan hen geleverd, en zij besparen 20% op hun uitgaven voor brandstoffen door deze gang van zaken. De rest van de produktie wordt door auto's (4%), of voor huishoudelijke doeleinden (7%) benut, en de rest gaat als grondstof naar de chemische industrie.

Mattei heeft in de algemene situatie aanleiding gevonden tot het oprichten van een ammoniakfabriek in Porto Marghera, dicht bij Genua, verder tot een fabriek bij Novarre, en hij is bezig met het creëren van een bedrijf bij Ravenna, dat jaarlijks 350.000 ton stikstofhoudende kunstmest zal kunnen produceren. Hij zal hiervoor een gerede afzet vinden op de arme gronden van Midden-Italië.

Ondanks de hoge uitgaven voor „prospecting", zijn bijna alle aan de E.N.I. verbonden ondernemingen winstgevend. Dit komt gedeeltelijk door hun buitenlandse activiteiten. Zo bestaan er contracten voor het aanleggen van een leiding tussen Cairo en Suez (154 kilometer), en voor werken in de Libanon en Erytrea. Mattei is behept met de typisch Italiaanse behoefte om zich te bewegen op zoveel mogelijk aanverwante werkterreinen. Zo bestaan er plannen om o.a. in samenwerking met Fiat een maatschappij te stichten, die een autoweg met twee rijbanen moet aanleggen van Napels naar Milaan, een afstand van 800 kilometer.

Nederland

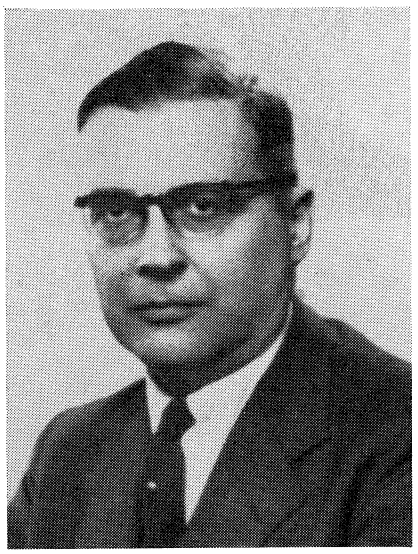
Staatssecretaris van buitenlandse zaken benoemd —

Bij KB van 27 december is benoemd tot secretaris van het ministerie van buitenlandse zaken drs. E. H. van der Beugel, directeur-generaal voor economische en militaire aangelegenheden aan dit ministerie.

Ernst Hans van der Beugel is op 2 februari 1918 te Amsterdam geboren. Hij studeerde van 1935-1941 economie te Amsterdam; in 1941 behaalde hij zijn doctoraal. In 1945 was hij een half jaar werkzaam als chef van het bureau Rijnvaart bij het ministerie van verkeer. Eind

1945 ging hij over naar het ministerie van economische zaken, waar hij eind 1946 werd toegevoegd aan de minister en de secretaris-generaal voor speciale werkzaamheden. In juli 1947 werd hij secretaris van de Nederlandse delegatie bij de besprekingen over het Marshallplan in Parijs. Als secretaris van dr. Hirschfeld maakte hij alle voorbereidende besprekingen in Parijs en de Ver. Staten mede. In januari 1948 werd hij raadsadviseur in algemene dienst en directeur van het bureau van de regeringscommissaris voor het Europese herstelprogramma. Met ingang van 1 januari 1950 was hij tevens chef van de directie westelijk halfrond van het ministerie van buitenlandse zaken. Bij het aftreden van dr. Hirschfeld werd drs. Van der Beugel benoemd tot directeur-generaal voor economische en militaire aangelegenheden bij het ministerie van buitenlandse zaken. In die functie hield hij zich bezig met aangelegenheden betreffende de NAVO, de OEES, de Westeuropese Unie en specifiek militaire kwesties, waarmede het ministerie van buitenlandse zaken bemoeienis heeft. Hij is voorzitter van de ambtelijke coördinatiecommissie voor de Europese integratie.
De heer Van der Beugel is lid van de PvdA.

Nieuwe burgemeesters van Den Haag en Amsterdam —

Mr. Van Hall, burgemeester van Amsterdam

Mr. Kolfschoten, burgemeester van Den Haag

Zoals wij reeds op pag. 12929 hebben bericht is *mr. G. van Hall* (geb. 21 april 1904) met ingang van 1 februari benoemd tot burgemeester van Amsterdam als opvolger van mr. A. d'Ailly.
Thans is ook — bij KB van 7 januari — de benoeming bekendgemaakt van *mr. H. A. M. T. Kolfschoten*, burgemeester van Eindhoven, tot burgemeester van Den Haag, als opvolger van de in 1956 afgetreden mr. Schokking (zie 12653/3), zulks met ingang van 10 februari.
Met mr. Van Kolfschoten wordt de burgemeesterszetel van Den Haag voor de eerste maal door een roomskatholiek bezet. Hierop is, met name van protestants-christelijke zijde, kritiek geleverd.

Mr. Henry Anthony Melchior Tieleman Kolfschoten is op 17 augustus 1905 te Arnhem geboren. Hij bezocht daar de lagere school en studeerde van 1915 tot 1921 op het gymnasium van de jezuïeten te Katwijk, waarna hij aan de gemeentelijke universiteit van Amsterdam de colleges in de rechtswetenschappen volgde. In 1926 deed hij zijn doctoraalexamen waarna hij in januari 1927 aangesteld werd als tweede secretaris van de toenmalige R.K. Staatspartij, welke functie in de jaren 1928 tot 1933 gecombineerd werd met die van particulier secretaris van de minister-president jhr. mr. Ch. Ruijs de Beerenbrouck. In 1938 werd hij directeur van het bureau van genoemde partij, hetgeen hij bleef tot de opheffing vanwege de bezetter in 1941.
Na de arrestatie van oud-minister T. J. Verschuur (1943) vertegenwoordigde mr. Kolfschoten zijn partij in het „convent", dat de zes voornaamste politieke partijen „illegaal" hadden gevormd. Nadat ook de Kamervoorzitter mr. Van Schaik gevangen was gezet, volgde hij deze als lid van het „Vaderlandsch Comité" op.
In het ministerie-Schermerhorn (24 juni 1945) beheerde mr. Kolfschoten de portefeuille van justitie. Na zijn aftreden als minister (3 juli '46) werd hij gekozen tot lid van de Eerste Kamer (tot 1952).
In 1946 volgde zijn benoeming tot burgemeester van Eindhoven.
Mr. Kolfschoten is o.m. bestuurslid van de Ver. van Ned. Gemeenten, afdeling Noordbrabant, voorzitter van de Vereniging van Ned. Gemeenten voor gemeenschappelijke filmkeuring op katholieke grondslag, commissaris van de NV Provinciale Noordbrabantse Elektriciteitsmaatschappij.
Hij is ridder in de orde van de Nederlandse Leeuw.

Prof. De Block lid van de Raad van State —

Bij KB is aan mr. J. R. H. van Schaik op zijn verzoek met ingang van 1 februari 1957 eervol ontslag verleend als lid van de Raad van State. Bij KB is met ingang van 15 februari 1957 benoemd tot lid van de Raad van State mr. A. L. de Block, griffier van de Eerste Kamer der Staten-Generaal.
Anton Leo de Block is 10 juni 1901 te Amersfoort geboren. Hij bezocht het gymnasium te Leeuwarden, te Leiden en te 's-Gravenhage en studeerde vervolgens aan de rijksuniversiteit te Leiden in de rechten. In 1923 behaalde hij de meesterstitel, waarna hij enige tijd als secretaris van de Nederlandse Kamer van Koophandel te Keulen werkzaam was en een semester aan de universiteit te Oslo meemaakte ter voorbereiding van zijn proefschrift: „Scandinavische samenwerking inzake wetgeving", waarop hij in 1927 promoveerde tot doctor in de rechtswetenschap.
In dat zelfde jaar volgde zijn benoeming tot commies-griffier van de Eerste Kamer. In 1935 volgde hij jhr. dr. W. A. Beelaerts van Blokland op als Kamergriffier. Drie jaar later werd mr. De Block buitengewoon hoogleraar in het staats- en

administratief recht aan de katholieke economische hogeschool te Tilburg. Prof. De Block is ridder in de orde van Oranje-Nassau. Hij publiceerde verscheidene artikelen op het gebied van het staatsrecht.

Generaal le Fèvre de Montigny opvolger van gen. Hasselman —

Generaal-majoor G. J. le Fèvre de Montigny is met ingang van 1 april onder gelijktijdige benoeming tot luitenant-generaal, benoemd tot plaatsvervangend chef van de Generale Staf en bevelhebber van de landstrijdkrachten; hij zal per 1 november worden benoemd tot chef van de Generale Staf en in die functie generaal B. R. P. F. Hasselman opvolgen, die per 1 nov. uit die functie wordt ontheven.
Generaal Hasselman is met ingang van 1 januari j.l. opgetreden als voorzitter van het militaire comité van de NAVO. Ten einde tegemoet te komen aan het bezwaar, dat generaal Hasselman door zijn werk in internationaal verband meer dan tot dusverre in beslag kan worden genomen, is generaal le Fèvre tot plaatsvervanger benoemd.

☆

Gen.-majoor le Fèvre de Montigny is in 1901 in Amsterdam geboren. Hij ging in 1919 naar de KMA in Breda en werd in 1922 benoemd tot tweede luitenant bij het wapen der artillerie. Van 1938 tot in de Meidagen van 1940 was hij chef-staf van de vierde divisie. Als zodanig maakte hij de strijd om de Grebbeberg mee. Van mei 1942 tot mei 1945 vertoefde hij in Duitse krijgsgevangenschap. Na zijn terugkeer was hij tot 1 januari 1947 verbonden aan het militaire kabinet van de minister van oorlog, waarvan hij tot oktober 1950 hoofd was van de sectie opleidingen van de Generale Staf.
Van 1 oktober 1950 tot 1 oktober 1953 vervulde hij de functie van chef-staf van het eerste Nederlandse legerkorps.
In 1951 was hij tevens tijdelijk toegevoegd als chef-staf aan de staf van de inspecteur-generaal van de Koninklijke Landmacht. In oktober 1953 werd hij verbonden aan het hoofdkwartier van de NAVO te Fontainebleau als waarnemend hoofd van de logistieke afdeling van de geallieerde strijdkrachten in de centrale sector van Europa. Met ingang van dezelfde datum werd hij bevorderd tot generaal-majoor. Met ingang van 1 november 1955 werd hij eerste sous-chef van de generale staf.

ANAB zegt landbouw-CAO's op —

Het hoofdbestuur van de Algemene Nederlandse Agrarische Bedrijfsbond heeft volgens *Het Vrije Volk* (14-1) besloten alle collectieve arbeidsovereenkomsten, die voor het landbouwbedrijf gelden, op te zeggen. Het overweegt ernstig niet tot het aangaan van nieuwe contracten over te gaan, alvorens de eisen ten aanzien van de lonen, de vakantietoeslag en de invoering van werkclassificatie zijn ingewilligd.
De eisen van de ANAB kunnen als volgt worden samengevat:
1. onmiddellijke verhoging van de landarbeiderslonen met 3%; 2. verhoging van de vakantietoeslag met 2%; 3. invoering van de werkclassificatie.
Het hoofdbestuur van de ANAB is van oordeel, dat bij de geleide loonpolitiek de gelijkstelling in de beloning met andere vergelijkbare groepen van arbeiders niet is verwezenlijkt en dat de vrijere loonpolitiek een ernstig gevaar betekent voor de loonvorming, in het bijzonder in de landbouw. Voorts is het hoofdbestuur zeer teleurgesteld over het verwerpen van zijn voorstellen in het Landbouwschap om met ingang van 1 januari de tweede 3% loonsverhoging in te voeren en de vakantietoeslag met 2% te verhogen.

Adres i.z. hulp aan minder-ontwikkelde gebieden —

Een groep van ruim honderd Nederlanders van uiteenlopende levensbeschouwelijke en politieke overtuiging heeft zich op 13 december in een brief tot de ministerraad gericht. Hierin werd met instemming kennis genomen van de passage inzake SUNFED in de regeringsverklaring van 23 oktober (zie pag. 12807/3). De ondertekenaars van de brief zeggen, dat hulp aan de minder-ontwikkelde gebieden niet behoeft te worden gewacht op daden van de regeringen en op de verwerkelijking van het SUNFED-plan.
„Wij zijn", aldus de brief, „daarom overgegaan tot het regelmatig storten van één procent van ons brutoinkomen op de girorekening van de Nederlandse Organisatie voor Internationale Bijstand.
Met deze daad willen wij te kennen geven,
— dat een reële aanpak van het vraagstuk van de minder ontwikkelde gebieden ligt in een daadwerkelijke beleefde solidariteit, die gebiedt een gedeelte van de eigen welvaart af te staan;
— dat regering en volksvertegenwoordiging nu reeds kunnen en moeten overgaan tot het beschikbaar stellen van ten minste één procent van het nationale inkomen ten behoeve van de hulpverlening aan de minder ontwikkelde gebieden;
— dat een beweging dient te ontstaan, die, gestadig groeiend, de wil tot daadwerkelijke solidariteit manifesteert, welke regering en volksvertegenwoordiging de nodige ruggesteun verschaft voor het nemen van bedoeld besluit".
De actie gaat uit van het secretariaat „Daadwerkelijke Gerechtigheid", Stalpertstraat 7, Den Haag.

Werkgevers en middenstand steunen de prijsstabilisatiepolitiek der regering —

Het Verbond van Nederlandse Werkgevers, het Centraal Sociaal Werkgeversverbond, het Katholiek Verbond van Werkgeversvakverenigingen en het Verbond van Prot.-Christelijke Werkgevers in Nederland hebben zich eind december in eigen kring en met de ministers van economische zaken beraden over de in de naaste toekomst in het industriële bedrijfsleven te voeren prijspolitiek. Het belangrijkste vraagstuk, dat hierbij in het geding was, was de voortzetting in 1957 van het beleid van prijsstabilisatie, waaraan de vier verbonden hun medewerking hebben verleend.
In overeenstemming met het unanieme advies van de Sociaal-Economische Raad, waarin de bevordering van een stabiel prijs- en loonniveau als één van de centrale doelstellingen van de economische politiek wordt aanbevolen, hebben de vier centrale werkgeversverbonden, blijkens een op 28 dec. uitgegeven communiqué, besloten, opnieuw aan een politiek van prijsstabilisatie mede te werken. Zij stellen zich ten volle achter de beginselen en doelstellingen van dit beleid.
Het is duidelijk, aldus het communiqué, dat de voortzetting van de politiek van prijsstabilisatie voor vele bedrijven en bedrijfstakken moeilijkheden oplevert. De minister van economische zaken heeft in het met hem gevoerde overleg toegezegd, met deze moeilijkheden, die in het bijzonder voortvloeien uit de inter-

nationale toestand, zoveel mogelijk rekening te zullen houden.
Ook het Verbond van de Nederlandse Groothandel heeft zich achter het prijsstabilisatiebeleid der regering geplaatst.
Voorts werd op 29 dec. medegedeeld, dat het Nederlands Verbond van Middenstandsverenigingen, de Christelijke Middenstandsbond en de Nederlandse Katholieke Middenstandsbond aan minister Zylstra hebben medegedeeld, dat zij hem steun zullen verlenen aan het door de regering te voeren prijsbeleid.

Diversen —

Atoomenergie in Limburg — Volgens de directeur van de provinciale Limburgse elektriciteitsmaatschappij, prof. dr. ir. H. Gelissen, moet de PLEM zo spoedig mogelijk beginnen met de bouw van een atoomcentrale in verband met de hoge prijzen van geïmporteerde steenkool. Er bestaan plannen om een installatie te bouwen voor de opwekking van elektriciteit uit de splitsing van uranium. Dit plan is geprojecteerd op een terrein van de Maascentrale van de PLEM te Buggenum.

TH-Eindhoven — Voor het tijdvak van 15 nov. 1956—31 aug. 1959 is prof. dr. H. B. Dorgelo benoemd tot (eerste) rector-magnificus van de Technische Hogeschool te Eindhoven.

Havenverkeer — In Rotterdam zijn in 1956 21.237 zeeschepen binnengelopen, tegen 20.357 in 1955.
In 1956 zijn 6.837 schepen de Amsterdamse haven binnengekomen, tegen 6.187 schepen in 1955. In Delfzijl kwamen 1662 schepen (1669) en in Vlissingen 2643 (2249) aan.

Telefoonaansluitingen — Door de beperking der investeringen zal de achterstand bij de PTT in het voldoen aan aanvragen voor telefoonaansluitingen in 1957 verder aangroeien. Thans zijn er 57.000 aanvragen. Van een „aansluitingsstop" zoals enkele bladen meldden is evenwel geen sprake. In Nederland zijn op 1000 inwoners 70 aansluitingen. In Portugal 22, in Italië 31, in Frankrijk 40, in België 71, in Engeland 82, in Noorwegen 110, in Zwitserland 159 en in Zweden 240.

Prijzen water, gas en elektriciteit — In de Staatscourant van 14 jan. zijn (met ingang van 1 febr.) prijsstoppen afgekondigd voor de tarieven van gas, elektriciteit en water. Hierin wordt bepaald, dat de desbetreffende bedrijven zonder toestemming van het ministerie van economische zaken niet mogen afwijken van de op 31 oktober 1956 geldende tariefvoorwaarden.

Radio en TV — Op 1 januari bedroeg het aantal aangegeven radio-ontvangtoestellen in Nederland 2.235.052 tegen 2.227.231 op 1 december 1956. Er waren 543.710 aangeslotenen op het draadomroepnet tegen 542.084 op 1 december 1956. Het aantal aangegeven televisietoestellen steeg in de maand december van 92.867 tot 99.466.

Deltawerk No. 1 — Het maken van de bouwput voor het uitwateringssluizencomplex in de toekomstige afdamming van het Haringvliet nabij Hellevoetsluis, onderdeel van de Deltawerken, waarvan de aanbesteding geschiedde op 18 dec. jl., is gegund aan een combinatie van de volgende aannemingsbedrijven: firma Oosterwijk N.V. te Rotterdam, firma R. Boltje en Zoon N.V. te Zwolle, firma P. C. Zanen N.V. te Heemstede, en de N.V. Rees' Aannemings- en Handelmaatschappij te Oldenzaal, voor ƒ 17.674.000. Deze combinatie zal voor de uitvoering van dit werk een naamloze vennootschap stichten onder de naam N.V. „Haringvliet".

Vervoertarieven — Verhoging der tarieven van de gemeentelijke vervoersbedrijven in Amsterdam, Den Haag en Utrecht is door de minister goedgekeurd. Den Haag en Utrecht voeren de verhoging op 1 februari in, Amsterdam behoeft daarvoor nog de goedkeuring van de gemeenteraad.

Kentekenbewijzen — Bij KB van 21 dec. 1956 (Stbl. 679) zijn de kentekenbewijzen en hun uiterlijk voor motorvoertuigen opnieuw geregeld. Het kentekenbewijs zal voortaan uit twee gedeelten bestaan. Het ene met de kenmerken van het voertuig zal doorlopend bij het motorvoertuig behoren (kosten ƒ 25), terwijl het andere bij wijziging van de te naam stelling (overdracht) op de belastingkantoren zal kunnen worden ingewisseld (kosten ƒ 3).

Verenigde Staten

Antwoord aan Boelganin —

President Eisenhower heeft premier Boelganin van de S.U. geantwoord op diens boodschap van 17 november, waarin deze een ontwapeningsconferentie voorstelde, waaraan de Sowjet-Unie, Amerika, Engeland, Frankrijk en India zouden deelnemen (zie onder 12843).
In dit antwoord heeft Eisenhower de deur voor een dergelijke conferentie opengehouden; hij maakte echter duidelijk, dat naar zijn mening de tijd voor een dergelijke conferentie nog niet was aangebroken. Hij drong erop aan, dat ook de Sowjet-Unie binnen de organisatie van de Ver. Naties naar ontwapening zou streven.
Wat betreft Boelganins voorstel voor de afbakening van een gebied van 500 mijl aan beide zijden van het „IJzeren Gordijn", dat voor inspectie van de lucht uit in aanmerking zou komen, merkte Eisenhower op, dat dit voorstel geen bereidheid inhoudt om tot overeenstemming te komen over zijn te Genève gedane voorstel om inspectie van de lucht uit van elkaars grondgebied toe te staan.

☆

Ook *Engeland* en *Frankrijk* hebben het Sowjet-voorstel van de hand gewezen en geopperd, dat de ontwapeningsbesprekingen beter in het raam der Verenigde Naties kunnen plaatshebben.

Diversen —

Olie voor Europa — Europese landen zouden hun misnoegen te kennen hebben gegeven over de omvang van de olieverschepingen naar Europa en over de weigering van de olie-autoriteiten van Texas een produktieverhoging toe te staan.
De produktie is thans nog niet voldoende om de noodverschepingen naar Europa te brengen op het voorgenomen peil van 500.000 vaten per dag (zie ook 12879).

Aramco bezorgd — De American Arabian Oil Co. heeft besloten tot herziening der investeringsplannen voor het Midden-Oosten. De uitgaven zullen voor 1957 aanzienlijk worden beperkt en men verwacht, dat andere maatschappijen, in het Midden-Oosten werkend, dit voorbeeld zullen volgen. Het vertrouwen bij deze ondernemingen is geschokt door de recente gebeurtenissen, vooral nu er stemmen uit Arabische nationalistische kringen zijn gehoord over onteigening van olie-eigendommen.

Tankerbouw — Op 1 dec. stonden op Am. werven 44 tankers met een gezamenlijke tonnage van 1.448.000 op stapel. Ofschoon de bouw op Amerikaanse werven duurder uitkomt zijn tal van orders in de V.S. geplaatst, omdat de Europese werven overstelpt zijn met orders.

Immigratie — In 1956 zijn 350.000 immigranten, onder wie 21.000 Hongaren, toegelaten tot de V.S. Dit is het hoogste aantal sedert 1925.

Minder hulp — Te Washington is volgens Reuter op 28 november medegedeeld, dat de Amerikaanse regering voorlopig van plan is het congres om iets meer dan $ 4 miljard te verzoeken voor hulp aan het buitenland in het op 1 juli 1957 beginnende belastingjaar. Dit is ongeveer $ 900 miljoen minder dan de regering voor 1956-'57 had verzocht. Het congres keurde voor 1956-'57 een bedrag van $ 3.766.000.000 goed.

Raketten — De minister van defensie, Ch. Wilson, heeft volgens AFP op 23 november medegedeeld, dat hij besloten heeft alle raketten met een reikwijdte van meer dan 320 km onder het beheer van de luchtmacht te stellen. Door dit besluit komt een einde aan de strijd tussen leger en luchtmacht, die onafhankelijk van elkaar met verschillende typen raketten experimenteerden. Het leger zal wel de proeven met raketten die een reikwijdte van circa 300 km hebben kunnen voortzetten.

Panamakanaal — Volgens de Daily Telegraph (3-1) hebben de V.S. krachtiger veiligheidsmaatregelen genomen om communistische infiltratie in het gebied van het Panamakanaal te voorkomen.

Staalindustrie — De produktiecapaciteit van de staalindustrie der V.S. is in 1956 met 4% gestegen. De produktiecapaciteit nam dit jaar toe van 128.333.090 ton gegoten staal en gietijzer per jaar tot 133.459.150 ton. Het produktievermogen is in de tien na-oorlogse jaren met 42 miljoen ton of 45% gestegen. De waarde van de produktie is met $ 8 miljard vermeerderd.
De Amerikaanse staalindustrie is in staat om 40% van de totale wereldproduktie te leveren en verwacht wordt dat dit in 1957 nog verder zal stijgen.

Kunst

Edgar Tytgat † —

De Belgische kunstwereld of liever de gehele internationale kunstwereld heeft wederom een zwaar verlies geleden. In de nacht van 10 op 11 januari is nl. de zeven en zeventig jarige Belgische kunstschilder *Edgar Tytgat* in zijn woning te St.-Lambrechts-Woluwe overleden. Een veelzijdig kunstenaar is met hem heengegaan, die een omvangrijk en geheel eigen oeuvre heeft nagelaten: meer dan 500 schilderijen, een honderdtal aquarellen, vele tekeningen, etsen en houtsneden, w.o. illustraties voor werk van Ernest Claes, Walschap, Giraudoux en anderen.

Edgar Tytgat werd op 28 april 1879 te Brussel, als jongste zoon van een Westvlaams gezin van zeven kinderen, geboren. Zijn jeugdjaren bracht hij echter in Brugge door en hoewel hij zijn opleiding als schilder aan de Brusselse Academie voor Schone Kunsten ontving, wordt hij toch algemeen als een typische Vlaamse kunstenaar beschouwd. In zijn beginperiode onderging hij invloeden van *Puvis de Chavannes, Odilon Redon, Cezanne* en meer nog van *Ensor*. Hij geraakte zeer bevriend met de beeldhouwer *Rik Wouters*. Wouters overleed tijdens Wereldoorlog I in Amsterdam. Tytgat was in deze oorlog — evenals Permeke — uitgeweken naar Engeland.

Zelfportret (houtsnede)

Had hij aanvankelijk onder invloed gestaan van het impresionisme, geleidelijk kreeg zijn werk een meer expressionistisch karakter, allereerst zijn houtsneden, op het vervaardigen waarvan hij zich in Engeland vooral was toe gaan leggen, maar ook zijn schilderijen. Hij werd echter geen „expressionist" in de beperkte zin. Hij ontwikkelde, zoals de *NRC* (12-1) schreef, „een geheel eigen stijl, welke zonder het expressionisme — en nog andere stromingen — niet denkbaar zou zijn, maar hij bepaalde een eigen standpunt tegenover de nieuwe stromingen".

„Tytgat was", zo schreef de medewerker voor beeldende kunst van het *Alg. Handelsbl.* (11-1), „de onovertroffen vertolker van het zondagse en feestelijke leven, geboeid door kinderen en verliefden, door de kleine circussen en de kermissen, de clowns en de potsenmakers, door heel dit bestaan met zijn processies en bedevaarten, folklore en bloemen. En hij bezat met de jaren op steeds volmaakter wijze, de stijl van schilderend vertellen, die bij deze wereld, deze sfeer en deze zondagse eenvoud behoorde.... Zelfs zijn onbeugendste fantasieën of bitterzoete varianten van oude sproken, legenden of martelaarsverhalen zijn nog boordevol met de fijnste observaties van het kleine, alledaagse leven om hem heen, levensrealismen in de ware zin van het woord. En zelfs zijn meest realistische voorstellingen zijn nog opgenomen in de geheel eigen Tytgatwereld van poëzie en warme liefde, charmant, vertederd en vertederend, menselijk en pril, paradijselijk en gewond tegelijk en wars van alles wat pompeus, nadrukkelijk of deftig is", aldus het Alg. Hbld. De NRC schreef nog: „Zeer gevoelige portretten, als die van zijn vrouw, voegen zich erbij. Een weer nieuwe vrijheid in een lichter wordend palet kreeg zijn kunst sinds de laatste oorlog".

Tytgat heeft niet te klagen gehad over erkenning van zijn werk.

Reeds in 1931 kreeg hij een grote retrospectieve tentoonstelling in Brussel. Hij was lid van de Koninklijke Vlaamse Academie en van de Vrije Academie van België (stichting Edmond Picard). Voorts commandeur in de orde van Leopold II en officier in de Leopoldsorde en de Kroonorde.

Zijn werk bevindt zich in vele Belgische musea, maar ook in musea te Rotterdam, Amsterdam, Grenoble, Praag en Belgrado. In Nederland exposeerde hij in Rotterdam (vóór en nà Wereldoorlog II), Amsterdam en Eindhoven.

Diversen —

Sowjet-kunstacademie — De president van de Sowjet-kunstacademie, de schilder Guerassimow, is, naar de Izwestia (8-1) berichtte, om gezondheidsredenen op eigen verzoek van zijn functie ontheven; de schilder Johanson is voorlopig tot zijn opvolger benoemd.

In de afgelopen twee jaren is door de meeste schilders in de Sowjet-Unie kritiek op Guerassimow geuit wegens „uiterste kortzichtigheid" en het gebruik van „lompe bestuursmethoden". Guerassimow is altijd een vurig bewonderaar van Stalin geweest. Hij is een onverzettelijk aanhanger van het socialistische realisme en verwoed tegenstander van het impressionisme. Ook zijn opvolger, Johanson, is een trouwe aanhanger van het socialistische realisme in de kunst, doch hij zou soepeler zijn.

Het blad Sowjetskaja Koeltoera (6-1) meldde, dat voorstanders van het impressionisme op openbare vergaderingen van de kunstacademie „klassieke obstructie methoden" hebben gebruikt om te verhinderen dat hun tegenstanders aan het woord kwamen.

F. Malet-Joris — De prijs van de Franse uitgevers voor 1957 werd toegekend aan de Belgische schrijfster mevr. Françoise Mallet-Joris — dochter van de Belgische minister van justitie Lilar — voor haar roman „Les Mensonges".

Sadler's Wells Ballet — Het Sadler's Wells Ballet heet vanaf 17 jan. „Royal Ballet". Koningin Elizabeth II heeft nl. deze nieuwe naam goedgekeurd en zich tegelijkertijd bereid verklaard beschermvrouwe van het ballet te worden. Ook het Sadler's Wells Theaterballet en de Sadler's Wells Balletschool behoren ertoe. Prinses Margaret zal presidente van de nieuwe groepering zijn.

Francis Carco — De Grote Prijs voor Letterkunde van Parijs (400.000 fr.) is toegekend aan Francis Carco voor zijn gehele oeuvre. Francis Carco is een dichter en romanschrijver, die zich heeft toegelegd op de schildering van de onderwereld.

Duitse vredesprijs — De „vredesprijs" van de Duitse boekhandel voor 1957 is toegekend aan de Amerikaanse schrijver Thornton Wilder. Vroegere winnaars van deze prijs zijn Romano Guardini, Hermann Hesse, Albert Schweitzer en Carl Jacob Burckhardt.

Humphrey Bogart † — De Amerikaanse (film-)acteur Humphrey Bogart is op 14 jan. in de leeftijd van 56 jaar overleden.

Provinciale Noordbrabantse prijs voor schone kunsten — De prijs voor de toegepaste kunst is toegekend aan rector Egbert Dekkers te Moergestel en voor de amateurs-vrije kunst aan Peter Bust uit Nuenen. Eervolle vermeldingen verwierven de glazenier Marius de Leeuw uit Den Bosch en de schilder Jacques Frenken uit Vught.

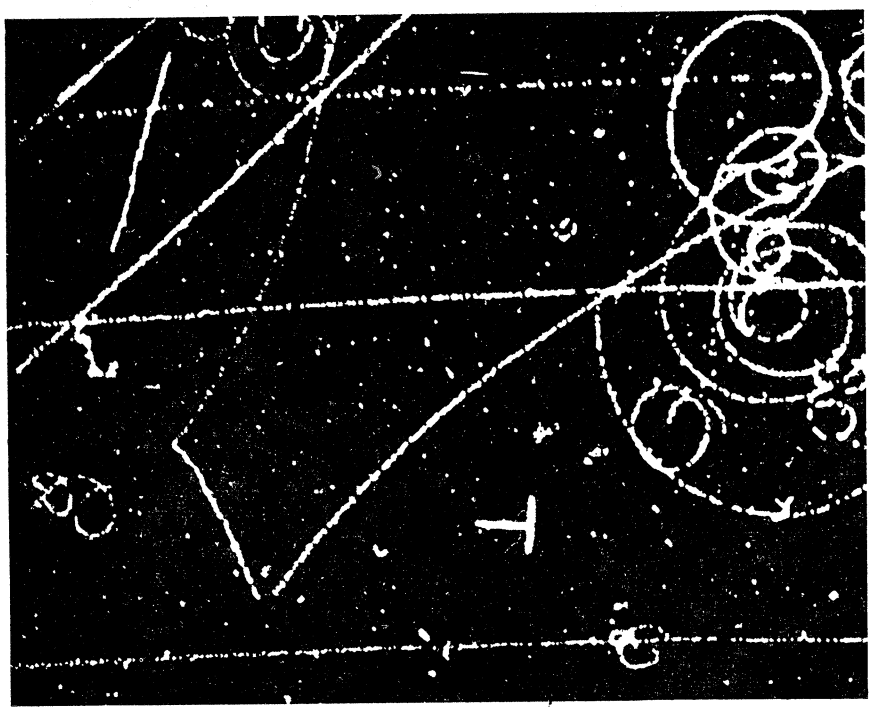
Albert Schweitzerprijs — De jaarlijkse Albert Schweitzerprijs (10.000 mark) van de Kindler-uitgeversmaatschappij te München is toegekend aan de Franse schrijver Roger Ikor voor zijn roman in twee delen Les Fils d'Avrom.

M. Nijhoff-prijs — De M. Nijhoff-prijs, die in het najaar van 1953 door het Prins Bernhard-fonds is ingesteld voor vertalingen van poëzie, dramatisch werk of verhalend en beschouwend proza, die zich door hun letterkundige waarde onderscheiden, is voor 1956 toegekend aan de Amerikaan James S. Holmes.

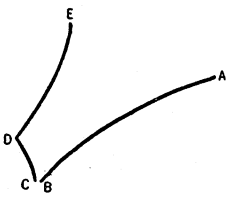
Wetenschap en Techniek

Een nieuwe vorm van kernenergie

Het is bekend, dat verschillende elementaire deeltjes (o.a. waterstof- en heliumkernen, elektronen), aangetoond kunnen worden met behulp van een *nevelkamer* (een kamer met een gas, waaraan bijna verzadigde waterdamp is toegevoegd).
Indien deze elementaire „corpuscula" (deeltjes) de nevelkamer met grote snelheden doorlopen, ontleden zij de gasmoleculen waarmede zij botsen, en rondom de hierbij gevormde kernen, krijgt de waterdamp gelegenheid zich te condenseren. Op de fotografische plaat vertoont zich dientengevolge een „nevellijn" (zie de hier afgedrukte foto). Onlangs heeft de Amerikaanse physicus *Luis Alvarez* van de University of California met behulp van een bijzonder verfijnde methode van fotograferen kunnen vaststellen, dat deze lijnen op sommige plaatsen onderbroken zijn.
Deze onderbrekingen stelden de geleerden voor een raadsel. Tijdens een onlangs gehouden bijeenkomst van de American Physical Society heeft Alvarez hiervan een verklaring gegeven, die overal sterk de aandacht heeft getrokken. Deze verklaring zou zijn gelegen, aldus ontlenen wij aan *Time* (7-1) in de activiteit van de voor enige jaren geleden ontdekte *mesonen*. Dit zijn deeltjes met negatieve lading, die onder bepaalde condities in geïoniseerde gassen gevormd worden (zo ook in de atmosfeer), echter slechts gedurende een uiterst korte tijd bestaan kunnen. Indien een meson zich verbindt met een (positieve) waterstofkern, ontstaat een zg. *mesonisch atoom"*, dat een middellijn heeft, die nog 210 maal kleiner is dan die van het „normale" waterstofatoom en dientengevolge hoogst zelden met andere gasmoleculen botst. De ontledende werking waarvan hierboven sprake was, blijft dus achterwege en de nevellijn in het fotografische beeld vertoont een onderbreking (zie de grafische figuur).
Nu hiermede het bestaan van „mesonische atomen" bewezen is, kan men de mogelijkheid onder ogen zien van de verwezenlijking van een geheel nieuw atomair proces. Bij de botsing nl. van een mesonisch atoom met een waterstofatoom gaan beide een fusie aan, waarbij een *helium-3-atoom* gevormd wordt, het gevangen meson bovendien tegelijkertijd weer uitgestoten wordt en een *grote hoeveelheid energie vrijkomt*. Met het vrijgemaakte meson kan zich dan ditzelfde proces herhalen, enz. Het aantal van deze kernenergie opleverende reacties blijft echter gering door de uiterst korte levensduur van het meson (1/2.000.000 seconde).
Indien er echter — wat men sinds enige tijd vermoedt — *„supermesonen"* bestaan die een aanzienlijk langere levensduur bezitten, is daarmede de mogelijkheid gegeven, aan deze energiewinning een technisch-uitvoerbare vorm te verschaffen.

Nevelkamerfotografie (zie voor verklaring de grafische figuur)

Het meson treedt in de nevelkamer bij A. Bij B wordt een „mesonisch atoom" gevormd (met als gevolg onderbreking van de nevellijn tussen B en C). Bij C volgt een botsing met een H-atoom, waardoor een helium-3-atoom ontstaat. Het weer vrijgekomen meson beweegt zich voort tot D, waar het — ook weer vrijgave van energie — zich in een elektron transformeert, dat bij E uittreedt.

De Russische fysicus *Artemi Alikhanian* meent het bestaan van deze „supermesonen" bewezen te hebben. Zijn proeven hebben evenwel nog geen nadere bevestiging door niet-Russische geleerden gekregen.
De voordelen van zulk een energiewinning tegenover andere atomaire fusieprocédé's zouden gelegen zijn in het niet-optreden van die radio-actieve bijprodukten, wier gevaarlijkheid de laatste jaren sterk de aandacht heeft getrokken en het niet langer vereist zijn van grote hoeveelheden kostbare atoombrandstof. Bovendien zou men in de plaats van de tot nu toe gebruikelijke stormachtige processen der atoomfusie, beschikken over een proces, dat rustig verloopt, licht te besturen valt en nochtans vergelijkenderwijs een grotere hoeveelheid energie oplevert (5.4 miljoen elektrovolt per mesonisch atoom).

Diversen —

Kaspische Zee — Volgens de Sowjet-geleerde Boris Apollow is het peil van de Kaspische Zee de laatste 25 jaar twee-en-een-halve meter gedaald.
Als gevolg hiervan is het wateroppervlak 35.000 vierkante kilometer kleiner geworden. Door de daling van het water zijn ook visgronden waardeloos geworden. Gunstige omstandigheden voor zware ijsvormingen hebben geleid tot schade aan de nabije olievelden.

Dezer dagen werd in het Charing Cross Station te Londen een tentoonstelling gehouden van affiches, vervaardigd door leerlingen van middelbare en kunstnijverheidsscholen, welke affiches tot onderwerp hadden het thema „vrede". De hier gereproduceerde affiches geven de visie weer van een vijftal leerlingen van 15 tot 17 jaar.

(foto Ass. Press)

Verkiezingen als referendum

Op 20 januari zijn in Polen verkiezingen gehouden voor de Sejm (landdag), die minstens in een opzicht belangrijk afweken van de in door communisten geregeerde landen gebruikelijke verkiezingen: er waren méér kandidaten (723) dan beschikbare zetels (459) en de kiezers konden door het schrappen van kandidaten op de, overigens door de regering vastgestelde, lijst van een zekere voorkeur of afkeer blijk geven.

Bovenaan de lijst stonden 360 kandidaten van de verenigde arbeiderspartij (de door de „nationaal-communist" *Gomulka* geleide Poolse communistische partij), 110 van de verenigde boerenpartij, en 70 van de democratische partij, die samen het verenigde nationale front en de regering vormen. Daarop volgden 180 partijloze kandidaten.

De correspondent van de *Observer* (20-1) te Warschau, *George Sherman,* schreef aan de vooravond van de verkiezingen: „Hoewel de keuze eng beperkt is, zal de uitslag van morgen meer de wil van het land benaderen, dan bij enige verkiezing die hier sinds de oorlog is gehouden". En voorts: „Gedurende anderhalve week hebben wij de leider van een communistische partij een werkelijke verkiezingscampagne zien voeren teneinde de kiezers te overreden, niet te dwingen, de 459 afgevaardigden in het parlement te kiezen door een onbeperkte ondersteuning van de speciaal gekozen kandidaten in het bovenste tweederde deel van de lijst. Dit is inderdaad een nieuw verschijnsel in de communistische wereld".

Gezien het voorgaande is het niet te verwonderen, dat in de gehele wereld — in Oost en West — grote belangstelling voor dit Poolse experiment bestond, dat in zekere zin ook het karakter van een referendum is gaan aannemen.

De „oktober-revolutie"

Zoals men weet heeft de ontevredenheid over de gang van zaken in Polen in niet-communistische, maar ook in communistische kringen — een ontevredenheid die wel zeer duidelijk gedemonstreerd werd bij de „opstand van Poznan" (zie 12599) — geleid tot een wijziging in de leiding van de communistische beweging: ondanks pogingen van de secretaris van de c.p. der Sowjet-Unie, Chroesjtsjew, om zulks te verhinderen (zie nader 12802), werd Gomulka, die jaren geleden om Titoïstische neigingen de politieke woestijn was ingejaagd en zelfs gevangen was gezet, niet alleen gerehabiliteerd maar zelfs gekozen tot secretaris-generaal van de Poolse communistische beweging (zie nader 12864). Deze „oktober-revolutie" had o.m. tengevolge het verdwijnen van de minister van defensie, de Sowjet-maarschalk (van Poolse afkomst) *Rokossowski.* Verscheidene andere vooraanstaande „stalinisten" verloren hun invloed, en Gomulka kondigde een nieuwe koers aan, een eigen, zelfstandige Poolse weg naar het socialisme, een koers van grotere vrijheid op economisch 1), intellectueel, artistiek en godsdienstig gebied, een koers ook van grotere onafhankelijkheid ten opzichte van Moskou. Gomulka schijnt zich bij de bevolking een groot persoonlijk prestige te hebben verworven, welk prestige werd geaccentueerd door de ontvangst, die hem ten deel viel na zijn terugkeer van de recente conferentie met de Sowjet-leiders in het Kremlin, waar hij o.m. onderhandeld had over de status van de Sowjet-troepen in Polen (zie nader pag. 12865).

Oppositie

Dit neemt niet weg, dat er volgens waarnemers een grote oppositie bleef bestaan, zo al niet tegen Gomulka persoonlijk, dan toch tegen het regiem, ook tegen het „geliberaliseerde" regiem dus.

Anderzijds weerden zich in de antipropaganda ook de door Gomulka min of meer op dood spoor gezette „stalinisten".

Volgens Westelijke waarnemers had de oppositie van deze verkiezingen gebruik kunnen maken om het regiem van Gomulka — door massale stemonthouding of het massaal schrappen van kandidaten van het nationale front — af te wijzen.

De anti-communisten vonden hiervoor zeer kort voor de verkiezingen nog meer redenen, waar Gomulka met de Chinese premier en minister van buitenlandse zaken, *Tsjoe En-lai,* een verklaring tekende, waarin hij de doeleinden van het internationale communisme en zijn loyaliteit t.o.v. Moskou bevestigde 2).

Dramatisch beroep

Toch heeft Gomulka bij deze verkiezingen de overweldigende meerderheid van het Poolse volk achter zich gekregen en werden de voornaamste leiders van het nationale front gekozen. Men neemt aan, dat Gomulka's dramatisch beroep op de Polen, aan de vooravond van de verkiezingen voor de radio uitgesproken, om hem te steunen, om te stemmen op de boven aan de lijst staande kandidaten, en geen kandidaten te schrappen — grote indruk

(*Zie vervolg pag.* 12969)

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

Argentinië — 25 jan. Wijzigingen in de regering.

Cyprus — 25 jan. Het Griekse parlement keurt resolutie goed i.z. het zenden van een politiemacht der VN naar Cyprus.

Duitsland (West) — 22 jan. De parlementscommissie voor zaken Berlijn en geheel Duitsland betreffende wil Berlijn weer tot hoofdstad verklaard zien. — De Bondsdag aanvaardt wetsontwerp i.z. ouderdomsvoorziening. — **24 jan.** Gen. Hans Speidel voorgedragen als commandant van de NAVO-landstrijdkrachten. — Reinhold Maier, oud.-min.-pres. van Württemberg-Baden, tot voorzitter der Westduitse partij der vrije democraten gekozen.

Egypte — 21 jan. Tengevolge van de Brits-Franse actie heeft Egypte een schade van ong. *f* 5,1 miljard. — **22 jan.** Overeenkomst met Saoedi-Arabië over invoer van 400.000 ton ruwe olie uit Saoedi-Arabië.

Engeland — 22 jan. Harold Macmillan tot leider van de conservatieve partij gekozen — **26 jan.** De regering zal eventuele sancties tegen Israël niet steunen.

Frankrijk — 23 jan. De Nat. Vergadering hecht voorwaardelijk haar goedkeuring aan de gemeenschappelijke Eur. markt (331 tegen 210 stemmen).

Hongarije — 21 jan. Kol. Pal Maleter, „de held van Boedapest", zou na een geheim proces ter dood veroordeeld zijn. — **25 jan.** Op last van het min. van binnenl. zaken zijn 7 schrijvers en journalisten gearresteerd.

India — 21 jan. Indisch-Syrische verklaring uitgegeven. — **24 jan.** De Sowjetminister van defensie, Zjoekow, in New-Delhi aangekomen. — Prem. Tsjoe Enlai van de Chin. Volksrepubliek voor besprekingen in New-Delhi.

Indonesië — 21 jan. Min.-pres. Ali Sastroamidjojo legt regeringsverklaring af over de toestand op Sumatra. — De „Bantengraad" in Midden-Sumatra stelt een verbod in op de invoer van het officiële partij-orgaan van de PNI „Suluh Indonesia" en het communistische dagblad „Harian Rakjat". — Prof. Dr. Purbotjaroko van de universiteit Indonesia houdt pleidooi voor wederinvoering van het Nederlands op de scholen. — **22 jan.** De monetaire raad maakt bekend, dat de rupiah-rekeningen van buitenl. bedrijven die in Indonesië werkzaam zijn, zijn gedeblokkeerd. — **25 jan.** Ook de Noord-Molukken en Madoera wensen de status van afzonderlijke provincie. — **26 jan.** Volgens het min. van buitenl. zaken is zelfs geleidelijke overdracht van Nieuw-Guinea voor Indonesië onaanvaardbaar.

Internationaal — 21 jan. Noorwegen dient in de politieke commissie van de VN een ontwerp-resolutie in i.z. het inschrijven van alle toekomstige kernproeven bij de VN. — De speciale politieke commissie der VN doet een beroep (55 tegen 5 stemmen bij 10 onthoudingen) op de Zuidafrikaanse regering om haar rassenpolitiek te herzien. — De vier Bagdadlanden Turkije, Irak, Perzië en Pakistan stemmen in met het plan van Pres. Eisenhower voor het Midden-Oosten. — **24 jan.** — De Westelijke mogendheden en de S.U. hebben in de VN overeenstemming bereikt over een gemeenschappelijke resolutie, waarin alle ontwapeningsvoorstellen en Pres. Eisenhowers plan tot wederzijdse luchtverkenning worden verwezen naar de ontwapeningscommissie.

Israël — 22 jan. De Israëliërs hebben zich uit Sinaï teruggetrokken, behalve uit een 28 km lange strook langs de Golf van Akaba. — **23 jan.** Prem. Ben Goerion verklaart andermaal, dat Israël zich niet zal terugtrekken uit de Egyptische kust van de Golf van Akaba, zolang vrijheid van scheepvaart daar voor Israël nog niet verzekerd is. Ook eist Israël vrije vaart door het Suezkanaal. — **25 jan.** De secr.-gen. der V.N., Hammarskjöld, stelt voor het politieleger van de VN langs de gehele Israëlisch-Egyptische bestandslinie te leggen, met inbegrip van de Golf van Akaba en Gaza.

Italië — 23 jan. De enige Am. oliemij. in Italië, de Gulf Oil Company, heeft haar werkzaamheden in Italië beëindigd in verband met de nieuwe oliewet.

Japan — 25 jan. Oud-minister Sjigemitsoe (69) overleden.

Jemen — 21 jan. Het Jemenitisch gezantschap in Cairo maakt bekend, dat er 7000 Egyptische vrijwilligers zijn aangeworven voor de strijd tegen de Britten. — **22 jan.** Jemen deelt mee, dat het instemt met een bespreking tussen Jemenitische en Britse officieren over een staken van het vuren. — **23 jan.** In een memorandum aan de Veiligheidsraad beschuldigt Engeland de regering van Jemen, dat zij Jemenitische stammen sinds lang aanmoedigt de grens te schenden.

Jordanië — 22 jan. Engeland deelt mede, dat het onmiddellijk besprekingen wil voeren over het in 1948 gesloten Brits-Jordaanse verdrag van bondgenootschap. — Volgens Reuter heeft de regering de wens te kennen gegeven, zich aan te sluiten bij de voorgestelde Syrisch-Egyptische federale unie. — **26 jan.** De regering verklaart zich niet te willen afscheiden van het sterlinggebied. — **27 jan.** Min.-Pres. Naboelsi verklaart, dat zijn land de economische en culturele banden met Engeland wil ontwikkelen, ondanks de wens tot beëindiging van het Brits-Jordaanse verdrag.

Kasjmir — 24 jan. De Veiligheidsraad vraagt handhaving status quo. — **26 jan.** Kasjmir ingelijfd bij India.

Marokko — 21 jan. Kroonprins Moelai Hassan ontslaat de gouverneur van de provincie Tafilalet, Addi oe Bihi.

Monaco — 23 jan. Prinses Gracia (Grace Kelly), echtgenote van prins Rainier, schenkt het leven aan een dochter (Caroline Louise Marguérite).

Nederland — 21 jan. De eerste gezinnen nemen hun intrek in Kreileroord, het vierde dorp in de Wieringermeer. — **23 jan.** Passagetarieven scheepvaartmaatschappijen opnieuw verhoogd. — Nederlanders, die in Japanse krijgsgevangenschap hebben vertoefd, krijgen een uitkering van *f* 264, door de Japanse regering ter beschikking gesteld. — **24 jan.** Jhr. J. Q. Bas Becker benoemd tot gezant in Israël. — **27 jan.** Pacifistisch-socialistische partij opgericht.

Polen — 22 jan. Bij de op 20 jan. gehouden verkiezingen hebben 94,14% van de kiezers aan hun stemplicht voldaan. 98,4% van de stemmen ging naar het nationale eenheidsfront.

Rhodesia — 24 jan. De gouverneur van de federatie van Rhodesia en Nyassaland, Lord Llewellin, overleden.

Roemenië — 23 jan. De SU heeft een atoomreactor en een cyclotron geleverd voor het instituut voor kernonderzoek van de academie van wetenschappen. — **27 jan.** Ministerie voor verplichte leveringen opgeheven.

Sowjet-Unie — 21 jan. De lonen van de arbeiders zullen voortaan vastgesteld worden aan de hand van individuele of collectieve arbeidsresultaten. — **23 jan.** Tass publiceert officiële verklaring, waarin staat, dat de VS bases in andere landen gebruiken om „een atoomoorlog voor te bereiden". — De „Prawda" meldt, dat de VS achter zijn bij de ontwikkeling van bestuurbare projectielen voor lange afstand, welke een atoomlading kunnen vervoeren. — **24 jan.** Malenkow verklaart, dat het noodzakelijk is geweest „om scherp te reageren om de woedende aanvallers en de oorlogsophitsers, die betrokken zijn geweest bij het militaire avontuur in Egypte, tot bezinning te brengen".

Sport — 20 jan. De Joegoslaaf Matanovic winnaar van het 19e Hoogoven-Schaaktoernooi.

Syrië — 27 jan. De min. van buitenl. zaken verklaart te Bombay, dat Syrië het Israëlische vraagstuk zou oplossen, zoals India het vraagstuk Goa zou willen oplossen.

Tsjecho-Slowakije — 22 jan. De Tsjechische en Franse CP hebben een verklaring uitgegeven, waarin een z.g. „nationaal communisme" wordt verworpen. — De Tsjechoslowaakse en Roemeense CP dringen aan op nauwere samenwerking voor beide landen i.z. economische planvorming. — **23 jan.** Een regeringsdelegatie onder Pres. Zapotocky vertrekt naar Moskou.

Tunesië — 24 jan. Salah ben Joessef, oud-secr. gen. van de Neo-Destourpartij, bij verstek ter dood veroordeeld.

Ver. Staten — 21 jan. Pres. Eisenhower voor zijn tweede ambtstermijn beëdigd. — **23 jan.** Pres. Eisenhower verklaart, dat hij in de komende jaren zal trachten een beter begrip tussen de vrije landen te bereiken en tot een betere verstandhouding met de SU te komen. — **24 jan.** Het min. van buitenl. zaken wijst de beschuldigingen van de SU i.z. het aanleggen van steunpunten rondom de SU als springplank voor een atoomoorlog van de hand. — **25 jan.** De commissie van buitenl. zaken in het Huis van Afgevaardigden heeft zich met 24 tegen 2 stemmen, bij een onthouding, akkoord verklaard met de plannen van Pres. Eisenhower i.z. het Midden-Oosten. — Sinds 1 dec. j.l. heeft de noodcommissie Midden-Oosten (MEEC) ca. 594.000 vaten olie per dag naar West-Europa verscheept.

Zuid-Afrika — 23 jan. De Conservatieve Partij (opgericht 1954) ontbonden.

Zuidpool — 24 jan. Dr. Vivian Fuchs, leider van een Britse expeditie, meldt, dat hij 160 km ten z.o. van Shackleton Base kolen heeft gevonden.

Oude samenstelling Sejm

De oude Sejm (landdag) telde in totaal 425 leden, t.w.: 273 leden der verenigde arbeiderspartij (communisten), 90 der verenigde boerenpartij, 25 der democratische partij. Dit zijn de drie partijen die samen het nationale front (regering) vormen. Voorts hadden 37 partijlozen in de Sejm zitting w.o. 5 katholieken.

Kandidaten

Er was één kandidatenlijst, die voor de 459 beschikbare zetels van de nieuwe landdag de namen van 723 kandidaten bevatte, in een door de regering bepaalde volgorde: communisten 360 kandidaten, 110 van boerenpartij, 70 van de democratische partij en 180 partijloze kandidaten. De kiezers konden door het schrappen van namen op het stembiljet hun voorkeur te kennen geven. Van deze mogelijkheid is weinig gebruik gemaakt.

Nieuwe samenstelling

Volgens *AFP* (27-1) luidt de samenstelling van de nieuwe landdag als volgt:
237 afgevaardigden der verenigde arbeiderspartij, 119 der verenigde boerenpartij en 39 der democratische partij. Er zijn 64 partijloze afgevaardigden, w.o. twaalf r.k. volksvertegenwoordigers.
In de nieuwe landdag hebben 71 geschoolde arbeiders, 72 boeren, 58 ingenieurs en technici, 26 agronomen, 29 schrijvers en publicisten, 15 geneesheren, 57 onderwijzers, 18 economen, 38 advocaten enz. zitting.

Stemcijfers

Volgens het Poolse persbureau *PAP* (22-1) hebben 94,14% van de kiezers aan hun stemplicht voldaan. Van de 17.944.081 stemgerechtigden hebben 16.892.213 hun stem uitgebracht. Volgens PAP bedraagt het aantal stemmen op de kandidaten van het Nationale Eenheidsfront 16.563.314, of 98,4%. Het aantal ongeldige stemmen beliep 58.897.

(*Vervolg van pag.* 12967)

heeft gemaakt. Met een duidelijke zinspeling op de mogelijkheid (en waarschijnlijkheid?) van een drastisch ingrijpen van de Sowjet-Unie 3) zei Gomulka in deze toespraak o.a.: „Het schrappen van kandidaten betekent, dat men de onafhankelijkheid van ons land schrapt, dat men Polen van de kaart van Europa schrapt", aangezien de vijandig gezinde krachten slechts op het ogenblik wachten om de oktober-revolutie ongedaan te maken.

Houding r.k. kerk

Van grote invloed is voorts geweest de houding van de r.k. kerk, die vooral op het platteland zulk een grote invloed heeft, en die bij monde van de weer in eer herstelde kardinaal *Wyszinsky* de Polen aanspoorde tot deelneming aan de verkiezingen.
In dit verband is het misschien van belang het Vaticaanse blad *Osservatore Romano* (25-1) te citeren, welk blad o.m. schreef, dat de Poolse verkiezingen niet vrij waren, „omdat de Polen, na de Hongaarse tragedie, wisten, dat het beginsel van zelfbeschikking in een communistisch stelsel niet telt". De kerkelijke autoriteiten hadden er zich volgens de Osservatore Romano toe beperkt, de rooms-katholieken te herinneren aan hun stemplicht in een poging om Polen te sparen voor dood en verwoesting. Na de vrijlating van kardinaal Wyszinski had Gomulka volgens het Vaticaanse blad meegedeeld, dat de regering de vorming van een r.k. partij niet kon toestaan, daarbij toegevend, dat een dergelijke beweging zonder moeite de verkiezingen zou kunnen winnen. De Polen konden dus kiezen tussen de nieuwe koers van Gomulka en een communisme, dat hun met geweld door de Russen zou worden opgelegd, met alle rampzalige gevolgen van dien, aldus de Osservatore Romano.

Dit soort overwegingen brengt verschillende bladen, w.o. de *Nieuwe Rotterdamse Courant* (22-1), ertoe, te concluderen, dat de verkiezingen weliswaar een bewijs vormen van het vertrouwen, dat de Polen in Gomulka stellen, maar dat zij geen bewijs vormen van hun communistische gezindheid; dat integendeel „een groot deel van de kiezers.... uit anti-Russische motieven op de communisten (heeft) gestemd".

„Politiek realisme"

De reeds eerder geciteerde Observer-correspondent schreef — dus nog voor de verkiezingen hadden plaatsgehad —; „Politiek realisme is een term die men hier telkens weer hoort. In eenvoudige woorden weergegeven betekent zij: stemmen voor dat „nieuwe" communisme, dat bereid is een corrupt gebleken systeem te humaniseren en Polens onafhankelijkheid te verdedigen, althans binnen het „socialistische kamp" —, want de vestiging van een niet-communistisch systeem zou welhaast zeker leiden tot Sowjet-interventie. Het beeld van Boedapest is maar al te werkelijk voor de Polen. Zij willen dit hier niet herhaald zien."

Merkwaardig is intussen, dat — om de twee extremen te noemen — zowel de Sowjet-Unie als woordvoerders van de Verenigde Staten hun tevredenheid hebben betuigd met deze verkiezingsuitslag. Radio-Moskou verklaarde (op 21-1), dat de verkiezingen de „politieke rijpheid van het Poolse volk" heeft aangetoond. Washington sprak over de verkiezingsuitslag als over „het beste van het mogelijke".

---

1) Een zeer belangrijk punt is in dit verband het prijsgeven van de gedwongen collectivisatie van de landbouw. Volgens een correspondent van De Volkskrant (19-1) hebben de boeren in de maanden november en december 8000 van de 10.000 bestaande collectieve boerderijen eigenmachtig opgeheven.

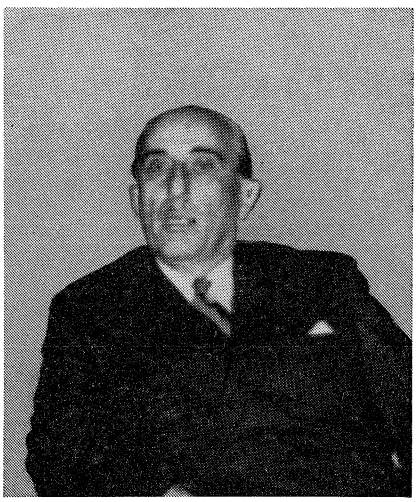
2) In deze verklaring wordt niet het leiderschap van de Sowjet-Unie erkend. In de verschillende redevoeringen die Tsjoe in Warschau heeft uitgesproken sprak de Chinese premier wel over dit leiderschap. Hij legde daarbij de nadruk op het z.i. contra-revolutionaire karakter van de Hongaarse opstand. Hij deed het verder voorkomen alsof alle „socialistische landen" verenigd zijn in een gemeenschappelijk doel en dat er geen fundamenteel geschil tussen hen bestaat; dat derhalve ook alle moeilijkheden tussen Polen en de Sowjet-Unie waren verdwenen, hetgeen een grote inspiratie was voor andere volken die voor vrede en socialisme strijden. Dat dit niet geheel de visie was van de Poolse leiders bleek o.m. uit een artikel in het Poolse blad Zotnierz Wolnosei, dat o.m. schreef: „Het is geen geheim dat de beoordeling van de recente tragische gebeurtenissen in Hongarije door de Chinese en de Poolse pers niet steeds identiek was, hetgeen ook voor de verklaringen geldt die door de staatslieden van beide landen werden afgegeven".

3) De meeste Westelijke bladen namen aan, dat een dergelijk optreden weliswaar tot de reële mogelijkheden behoorde, maar dat zulks de Sowjet-Unie, gezien de morele en politieke gevolgen van het gewapende ingrijpen in Hongarije, thans zeer onwelkom zou zijn. Dit te meer, waar Polen een veel groter land is dan Hongarije en met een veel grotere bevolking, hetgeen uiteraard nog veel grootscheepser militaire acties noodzakelijk zou maken.

BIOGRAFIE

SJOEKRI EL KOEWATLI

Van de landen in het Midden-Oosten, die met het oog op werkelijke of mogelijke communistische infiltratie de bezorgdheid van Washington gaande maken, dient in de allereerste plaats Syrië te worden genoemd. In de laatste maanden verschenen in de wereldpers telkens weer berichten, niet alleen over wapenleveranties van de Sowjet-Unie en andere communistische landen, maar ook over toenemende invloed van de communisten in het leger en op het staatsbestuur. Van de nieuwe regering, die op 2 januari door *Sabri Assali* is gevormd *) wordt gezegd, dat hierin linkse, pro-Russische elementen aan invloed hebben gewonnen.

Sjoekri el Koewatli

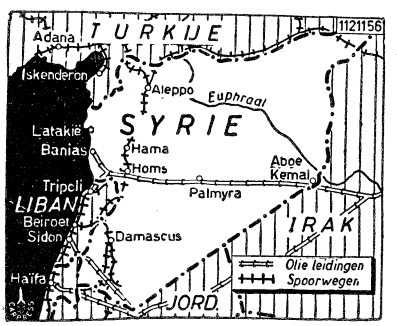
Op de achtergrond staat de activiteit van kolonel *Seraj,* wiens rol niet geheel duidelijk is, maar die ongetwijfeld grote invloed heeft en beschouwd wordt als de Syrische Nasser (zie ook 12873/3).
Evenmin kan duidelijk vastgesteld worden wat precies de invloed is van de thans 65-jarige president van de Syrische republiek, *Sjoekri el Koewatli.* Deze heeft in april 1956 de Syrische politieke partijen een „nationaal verdrag" laten tekenen, waarin de volgende beginselen zijn neergelegd:

Verwezenlijking van de Arabische eenheid; hulp aan nog niet bevrijde Arabische landen om hun onafhankelijkheid te verkrijgen; versteviging van de betrekkingen tussen de Arabische en Mohammedaanse staten; strijd tegen het imperialisme, zionisme en Israël; bestrijding van buitenlandse militaire pacten; het volgen van een positieve neutraliteitspolitiek en ondersteuning van de beginselen van de conferentie van Bandung.

Sjoekri el Koewatli is in 1891 in de oeroude en legendarische stad Damascus, destijds een tot het Turkse rijk behorend levendig handelscentrum, geboren. Hij ontving hier middelbaar onderwijs, studeerde vervolgens bestuurswetenschappen in Constantinopel, behaalde hierin ook een graad en nam als zovele niet-Turkse jeugdige Moslems al spoedig deel aan de nationalistische beweging, die zich de bevrijding van de Arabische landen van de Turkse heerschappij ten doel stelde. Deze bevrijding kwam aan het einde van Wereldoorlog I (1918), toen het Ottomaanse rijk ineenstortte, maar anders dan velen hadden gedacht. In plaats van een onafhankelijke Arabische staat werd het Midden-Oosten versnipperd in een aantal afzonderlijke staatkundige eenheden, die i.p.v. onder Turkse heerschappij, onder Westers (Frans en Brits) mandaat kwamen: Syrië, Libanon, Irak, Palestina, (Trans-) Jordanië en (onder Brits protectoraat) enige sjeikdommen, alsmede enige vorstendommen die de kans kregen een onafhankelijker leven te leiden: Saoedi-Arabië en Jemen.

Op 7 maart 1920 werd emir Feisal, zoon van de door Ibn Saoed verdreven koning van Hedjaz, onder Britse auspiciën door een algemeen Syrisch congres tot koning van Syrië geproclameerd, maar inmiddels had Frankrijk zich op de geallieerde conferentie van San Remo (1920) het „mandaat" laten toewijzen. De Fransen bezetten het Syrische gebied, verdreven Feisal, die toen koning werd van de nieuwe staat Irak (Brits mandaat), en scheidden de Libanon van het eigenlijke Syrië af.
Koewatli verbleef de eerste jaren na Wereldoorlog I in Egypte en Europa. Eerst in 1925 keerde hij terug naar zijn geboorteland, waar een steeds meer gespannen toestand was ontstaan, en waar in dat jaar de Drusen tegen het Franse gezag in opstand kwamen. Met steun van de mede door Koewatli geleide nationalistische partij groeide deze plaatselijke revolte uit tot een nationale opstand, die de Fransen slechts met geweld konden onderdrukken.

Hierbij werd o.m. Damascus gebombardeerd en zodanig geschonden, dat deze stad hiervan nog duidelijk de littekens draagt.
Koewatli vertrok in 1927 naar Egypte, om eerst in 1930 naar zijn land terug te keren. Daar was intussen door de Fransen een grondwet aangekondigd, die voorzag in de instelling van een parlement en de verkiezing van een president. In 1932 kreeg Syrië zijn (door de Fransen benoemde) regering en parlement. De grondwet liet echter het Franse mandaat onaangetast, maar Parijs beloofde onderhandelingen te openen over de beëindiging van dit mandaat. Inderdaad werd in september 1936 ter zake een verdrag gesloten. Bij dit verdrag werd Syrië volledige onafhankelijkheid verleend, zij het dat Frankrijk bepaalde militaire rechten behield. Bepaald werd, dat het verdrag drie jaar later van kracht zou worden (1939). In datzelfde jaar (1936) werd Koewatli gekozen tot voorzitter van de nationalistische partij en tevens tot lid van het parlement. Twee jaar later werd hij gekozen tot voorzitter van het parlement.
Bij het uitbreken van Wereldoorlog II schorste de Franse hoge commissaris de constitutie van 1930 en werd de onafhankelijkheidsverklaring uitgesteld. Syrië was een

*) Deze regering is samengesteld uit leden van de partijen, die behoren tot het z.g. „Nationale Front". Die partijen zijn: de Nationale Partij (waartoe ook de premier en president Sjoekri el Koewatli behoren), de socialistische Bha'atpartij, de Arabische Bevrijdingsbeweging en de Vrije Democraten. Het front beschikt over 66 van de 129 zetels in het parlement. De volkspartij, die wel de meeste zetels telt, maar thans zeker niet de meeste invloed heeft — verscheidene leden worden beschuldigd van deelneming aan een mislukte staatsgreep —, heeft zich buiten de regering gehouden.

der gebieden, waar de regering van Vichy zeggenschap behield. De onrust nam echter sterk toe, mede als gevolg van voedselschaarste en stijgende prijzen, en op 20 maart 1941 gaf Koewatli een manifest uit, waarin onmiddellijke onafhankelijkheid werd geëist.
Onder de druk van nationalistische onlusten en stakingen erkenden de inmiddels met Britse hulp binnengerukte Gaullisten op 27 september 1941 formeel de onafhankelijkheid (evenals van de Libanon). Eerst in augustus 1943 echter werden verkiezingen toegelaten, waarbij Koewatli tot president van de Syrische republiek werd gekozen en zijn partij een dominerende positie verkreeg in de regering.
De Franse troepen bleven voorlopig in het land, hetgeen in 1945 tot ernstige onlusten leidde. In april 1946 verlieten de laatste Franse troepen — op aanmaning van de organisatie der Verenigde Naties — Syrië.
Men kan niet zeggen, dat Syrië sedert de verwerving van zijn volledige onafhankelijkheid tot rust is gekomen en definitief de weg heeft ingeslagen naar een positieve opbouw van het economische en politieke leven. Wel werd veel gesproken over allerlei ontwikkelingsplannen, maar van de uitvoering kwam nog niet veel terecht.
Koewatli hield zich vooral bezig met plannen voor inter-Arabische samenwerking. In 1944 stelde hij, samen met premier *Noeri es Said* van Irak een plan op voor een Liga van Arabische Staten, waaruit in 1945 de door de Engelsen aanvankelijk zo zeer toegejuichte en gestimuleerde Arabische Liga is ontstaan. Een ander project gold de stichting van een Grootsyrische staat, omvattende Syrië, Libanon, Irak, (Trans-) Jordanië en Palestina. Ten aanzien hiervan eiste Koewatli echter, dat 1) de nieuwe staat democratisch zou zijn; 2) Damascus hoofdstad zou worden. Met betrekking tot zijn Grootsyrische ideaal vond Koewatli weinig steun in zijn eigen land. Zijn denkbeelden hieromtrent waren trouwens geheel in tegenspraak met wat koning Abdoella van Jordanië als *zijn* Grootsyrische rijk zag.
Ondanks ernstige economische moeilijkheden, mede als gevolg van de devaluatie van de Franse franc, en onenigheid over de Grootsyrische kwestie, werd Koewatli op 18 april 1948 herkozen als president. De nederlaag in de oorlog tegen

Kolonel Seraj, die wordt beschouwd als de Syrische Nasser

Israël (december 1948) bracht echter zijn positie aan het wankelen. Op 30 maart 1949 werd hij gearresteerd en afgezet door zijn stafchef Hoesni el Zaim (zie 8039, 8277), die hem beschuldigde van wanbeheer en zelfs van corruptie. Nadat Hoesni zich officieel tot president had laten kiezen vertrok Koewatli naar Zwitserland en vandaar weer naar Egypte, waar hij 5 jaar in ballingschap doorbracht (1949-'54). In deze periode hadden nog drie militaire staatsgrepen plaats. In 1951 trachtte de nationale partij Sjoekri el Koewatli weer aan het bewind te krijgen, maar dit werd verhinderd door Sjisjakli, die van dec. 1951—maart 1954 als dictator regeerde. Na diens val (zie nader 11185/1) keerde Koewatli op 7 augustus 1954 terug. Bij de verkiezingen van 18 aug. 1955 werd hij officieel als president herkozen.
Koewatli toonde zich in deze periode (en thans nog) een der felste tegenstanders van het Bagdad-pact (tussen Turkije, Irak, Perzië en Engeland). Hij wenste een nauwere samenwerking, militair en economisch, in de Arabische Liga en nauwere betrekkingen met Egypte en Saoedi-Arabië. Scherp waren steeds zijn uitlatingen aan het adres van Israël. In dit verband dient gememoreerd de Arabische „topconferentie" die hij in Cairo hield met president Nasser van Egypte en koning Saoed van Saoedi-Arabië in maart 1956 (zie nader 12438/1).

België

De Brusselse beurs in 1956 —

Tijdens het 1e halfjaar heerste op de beurs een wisselende stemming, die in de aandelenkoersen tot uiting kwam, aldus schrijft *De Kredietbank* in haar weekoverzicht van 13 jan.
Gewezen wordt op de nasleep van Eisenhower's ziekte, de aarzeling in de economische activiteit in de Ver. Staten, de zwakke grondstoffenmarkten, de antikolonialistische stemmingmaking in de voogdijraad van de V.N. en tegen het einde van het semester het afspringen van de onderhandelingen tussen de bedrijven en de syndicaten in de Ver. Staten.
De positieve invloed die tijdens het tweede kwartaal aan betekenis won, dient vooral gezocht in de stijging van de uitgekeerde dividenden.
Van juli af wonnen de deprimerende factoren het geleidelijk weer van de meer optimistische vooruitzichten. De uitgekeerde dividenden verloren hun betekenis als steunfactor en het was duidelijk, dat de spanningen van de hoogconjunctuur in tal van sectoren op de winstmarges drukten. Meer en meer gehoorzaamden de koersfluctuaties aan de buitenlandse en binnenlandse politieke toestanden, die bestendig deprimerend werkten. Op het binnenlandse plan bracht de maand juli de antikolonialistische moties van het BSP-Congres, augustus de nieuwe nationalisatiegeruchten met betrekking tot de steenkolenmijnen en de overheidsbemoeiingen inzake de prijzen, november de aanhoudende moeilijkheden bij de besprekingen inzake prijspolitiek en de beperking op het benzineverbruik.
Op internationaal gebied deden vooral de gevolgen van de Frans-Britse actie in Egypte zich gelden. Een vluchtige doch gunstige invloed ging uit van de uitslag der verkiezingen in de Ver. Staten.
Het resultaat van deze gebeurtenissen is niet bepaald gunstig geweest voor de belegger in aandelen, al heeft deze het er ontegenzeggelijk heel wat beter afgebracht dan de houder van vastrentende waarden, die in doorsnee 6% verloor.

De omzetten

Het meest opvallend feit van de periode van verslag was de geleidelijke contractie van het omzetcijfer. In vergelijking met 1955 bedroeg de vermindering 35% voor het aantal

Koersen en rendementen op de beurs van Brussel

(Indices: 1953 = 100)

	30-12-55	27-12-56	Stijging of daling in %	Rendement in % einde 1955	Rendement in % einde 1956
Banken	139,4	137,5	— 1,4	3,2	3,4
Portefeuillemaatschappijen	182,8	173,0	— 5,4	4,1	3,3
Trusts	161,2	153,6	— 4,7	3,7	4,0
Gas en elektriciteit	134,0	136,2	+ 1,6	4,5	4,5
Metaalnijverheid	117,0	123,4	+ 5,5	3,5	3,7
Zink, lood en mijnen	214,2	227,9	+ 6,4	2,6	2,4
Scheik. nijverheid	120,4	118,8	— 1,3	2,7	3,1
Steenkolenmijnen	131,3	128,9	— 1,8	3,0	4,0
Spiegelglas	198,6	193,8	— 2,4	3,8	5,5
Glasblazerijen	220,8	187,9	—14,9	2,9	5,1
Bouwnijverheid	171,7	187,7	+ 9,3	2,9	3,2
Textielnijverheid	80,6	84,7	+ 5,1	1,7	1,5
Koloniale ondernemingen	149,5	130,2	—12,9	3,0	3,7
Voedingsnijverheid	114,1	110,8	— 2,9	2,4	2,0
Brouwerijen	120,9	130,1	+ 7,6	2,2	2,6
Diversen	122,8	126,2	+ 2,8	2,2	2,3
Papiernijverheid	197,3	205,0	+ 3,9	3,1	3,6
Warenhuizen	141,6	184,3	+30,2	3,5	3,0

verhandelde stukken en 26% voor het kapitaalvolume.

Omzetten op de beurs van Brussel

	Aantal stukken (in duizendtallen)	Kapitalen (in miljoenen franken)
1951	19.240	20.658
1952	14.790	16.644
1953	12.484	16.441
1954	20.654	27.191
1955	23.526	37.145
1956	15.368	27.547

Over het algemeen hadden de beurskoersen in 1956 een betrekkelijk stabiel verloop.

Ofschoon vele landen hun monetaire maatregelen ter bestrijding van de inflatie zijn blijven handhaven, moet men constateren dat de resultaten daarvan tot op heden tamelijk beperkt bleven. De aanhoudende en sterke stijging van de inkomsten duwt de prijzen geleidelijk verder de hoogte in. Zal men de belangrijke investeringen — zowel in de particuliere als in de openbare sector — die aan de basis van dit verloop liggen, stopzetten, of moet men niet veeleer met een fundamenteel vast prijsniveau blijven rekenen?

Dit zou dan eventueel een voldoende tegenwicht vormen voor de geringere rendabiliteit van de aandelen.

Frankrijk

De Sahara en Frankrijks oliebehoeften —

Op pag. 12943 e.v. hebben wij een uitvoerig overzicht gegeven van de Franse plannen met de Sahara in verband met de bodemschatten van dit woestijngebied.

Op 21 jan. heeft de leider van het Franse staatsbureau voor olieonderzoek, *Guillamat*, verklaard, dat de Sahara binnen 15 jaar geheel in de Franse oliebehoeften zal kunnen voorzien. Hij voorspelde verder, dat Frankrijk en zijn overzeese gebieden tegen 1961 negen miljoen ton olie per jaar zullen produceren, hetgeen een kwart is van het Franse verbruik.

De olielagen, die ontdekt zijn op ongeveer 2.000 km ten zuidoosten van Algiers te Edjele, nabij de Libische grens, zouden tegen 1959 vier miljoen ton produceren; en een belangrijk oliegebied te Hassi Messaoud, op ongeveer 105 km ten zuidoosten van Ouargla, in het hart van de Sahara, zal, naar verwacht wordt, tegen 1960 5 miljoen ton per jaar opleveren.

Verder deelde Guillamat mede, dat de boringen in het gebied van Gabon in Frans Equatoriaal Afrika, tegen het einde van dit jaar 350.000 ton per jaar zouden leveren.

In de vijf jaren tot 1960 zal Frankrijk aan olieonderzoek 250 miljard fr. uitgeven.

Diversen —

Begroting 1957 — De op 31 dec. goedgekeurde begroting vermeldt een bedrag van 4,5 biljoen Franse frank aan uitgaven tegen 4.156 miljard voor 1956. Van dit recordbedrag zijn ongeveer 1 biljoen bestemd voor militaire uitgaven, die voor 1956 963 miljard frank beliepen. De Algerijnse uitgaven zijn niet in het door de beide huizen goedgekeurde totale begrotingsbedrag begrepen. Zij belopen voor 1957 naar schatting 360 miljard frank, tegen 317 miljard frank in 1957 en zullen later behandeld worden. Ook de uitgaven voor de Suez-expeditie, die op ongeveer 40 miljard frank worden geraamd, zullen later in behandeling komen. Het begrotingstekort voor 1957 is ongeveer gelijk aan dat van het voorafgaande jaar en schommelt rond de 1 biljoen Franse frank. Het tekort bestaat uit twee delen en omvat ten eerste een bedrag van 400 miljard frank, dat door de staat voor uitrustingen en investeringen aan openbare lichamen en particuliere firma's werd geleend en later aan de schatkist zal worden terugbetaald, en ten tweede het eigenlijke begrotingstekort van 600 miljard Fr. frank, dat door de klassieke middelen van de schatkist gedekt zal worden, d.w.z. door het opnemen van een lening, of door het uitgeven van schatkistbiljetten.

Internationaal Nieuws

Bagdad-landen over plan-Eisenhower, Israël en het Suezkanaal

De vier mohammedaanse leden van het pact van Bagdad (Turkije, Irak, Perzië en Pakistan) hebben op 21 januari, aan het einde van een te Ankara gehouden conferentie, een communiqué gepubliceerd, waarin volgens *Ass. Press* o.m. wordt verklaard, dat deze landen het plan van president Eisenhower, dat ten doel heeft de communistische agressie in het Midden-Oosten tegen te gaan (zie nader 12923), volledig steunen.

In het communiqué werd tevens een beroep gedaan op de V.N. om toezicht te houden op de Israëlisch-Arabische vrede. Over het Suezkanaal werd gezegd, dat de vrijheid van scheepvaart door dit kanaal gewaarborgd moet worden in overeenstemming met de Egyptische soevereiniteit en de conventie van 1888. Het kanaal mag echter, aldus de verklaring, geen instrument worden van de nationale politiek van welk land ook.

V. N. eisen volledige terugtrekking van Israëlische troepen

De Algemene Vergadering der V.N. heeft op 19 januari met 74 stemmen voor, twee tegen (Israël en Frankrijk), en bij twee onthoudingen (Cuba en Costa Rica) een resolutie goedgekeurd, waarbij van Israël de onmiddellijke en volledige terugtrekking van zijn troepen achter de bestandslijnen van 1949 wordt geëist.

Zoals bekend houden Israëlische troepen nog de strook van Gaza en enige punten aan de Golf van Akaba bezet.

Israëlisch standpunt

Premier *Ben Goerion* van Israël heeft op 23 jan. in het parlement opnieuw verklaard, dat Israël zich niet zal terugtrekken van de Egyptische kust van de Golf van Akaba zolang de vrijheid van scheepvaart in de Golf voor Israël nog niet is verzekerd.

Ook eist Israël nog altijd vrije vaart door het Suezkanaal, aldus Ben Goerion.
Ben Goerion zei, dat Israël slechts op de volgende voorwaarden zijn strijdkrachten van de kust van de Golf van Akaba wil terugtrekken:
1. De vier landen die aan de Golf liggen, sluiten een verdrag, waarbij de vrijheid van scheepvaart aldaar wordt gewaarborgd.
2. De Algemene Vergadering van de Verenigde Naties besluit, dat de politiemacht van de Verenigde Naties wordt gelegerd aan de toegang tot de Golf totdat er een definitieve regeling zal zijn getroffen tussen Israël en Egypte.
3. Er moeten bijzondere regelingen worden getroffen voor de scheepvaart in de Golf, die voor Israël aanvaardbaar zijn.
De premier vestigde er opnieuw de aandacht op, dat de strook van Gaza nooit Egyptisch gebied is geweest. Israël had aan de V.N. om demilitarisering van dit gebied verzocht. Israël is bereid zijn strijdkrachten uit deze strook terug te trekken, waar dan eenheden van het politieleger zouden moeten worden gelegerd om het land tegen hernieuwde aanvallen van Egyptische overvalcommando's te beschermen. Israël diende echter het bestuur over dit gebied te behouden.

De positie van Kasjmir - Veiligheidsraad vraagt handhaving van status quo - Definitieve inlijving door India —

De Veiligheidsraad der Verenigde Naties heeft op 24 januari met tien stemmen voor bij één onthouding (de Sowjet-Unie) een resolutie aanvaard, die vraagt om handhaving van de status quo ten aanzien van het omstreden gebied van Kasjmir, zolang de Raad het geschil tussen India en Pakistan over de toekomst van het gebied in behandeling heeft. De resolutie was voorgesteld door de Verenigde Staten, Engeland, Australië, Columbië en Cuba.

In de resolutie worden aan de betrokken regeringen en autoriteiten de zes resoluties in herinnering gebracht, die de Veiligheidsraad tussen 1948 en 1950 heeft aanvaard en die het beginsel bevatten dat een volksstemming onder auspiciën van de V.N. de status van Kasjmir definitief zal moeten vaststellen. Elke handeling ondernomen door de door India gesteunde constituerende vergadering van Kasjmir, of actie door de betrokken partijen ondernomen ter ondersteuning van een dergelijk optreden van de vergadering, zou, aldus de resolutie, niet een beschikking over Kasjmir zijn in overeenstemming met het beginsel van een vrij en onpartijdig plebisciet.
Na de stemming heeft Krisjna Menon, vertegenwoordiger van India, verklaard dat zijn land zich niet gebonden acht door de resolutie.
Menon had voor de stemming in een rede van 7 uur en 3 kwartier 1), verdeeld over 2 dagen, geconcludeerd, dat, wat India betreft, de betrekkingen met Kasjmir waren geregeld, „want dit land is Indiaas gebied en ik zie niet in hoe men een onafhankelijke staat kan beletten zijn soevereine rechten uit te oefenen.
Premier *Nehroe* van India verklaarde op 25 jan., dat de resolutie van de Veiligheidsraad hem had geschokt.
In de nacht van 25 op 26 januari zijn volgens een bepaling van de op 17 nov. door de grondwetgevende vergadering goedgekeurde grondwet, in Kasjmir de Indiase wetten van kracht geworden, waarmee het door India bestuurde deel van Kasjmir definitief schijnt te zijn ingelijfd.
In de plaats van de constituerende vergadering komt een uit 2 kamers bestaande volksvertegenwoordiging, resp. met 100 en 36 zetels.
In de kamer van 100 worden 25 zetels gereserveerd voor vertegenwoordigers van het door Pakistan bezette gedeelte van Kasjmir. Het staatshoofd zal door de wetgevende vergadering worden gekozen. Deze keus moet door de president van India worden bekrachtigd. De inwoners van Kasjmir krijgen algemeen kiesrecht. Het Oerdoe wordt de officiële taal, doch de staatsstukken zullen, als tot dusverre, ook in het Engels worden gesteld. Kasjmir krijgt een eigen vlag.
De premier van Kasjmir, *Baksji Ghoelam Mohammed,* verklaarde op 25 jan.: „Onze toekomst zal door onszelf worden bepaald, en niet door tien leden van de Veiligheidsraad".

1) Wat tijdsduur betreft een record voor de Veiligheidsraad. De vorige recordhouder was Sir Mohammed Zafroellah Khan, in 1950 Pakistaans minister van buitenlandse zaken, die in dat jaar de Veiligheidsraad over hetzelfde onderwerp — Kasjmir — zes uur en drie kwartier, verdeeld over drie dagen, toesprak.

Werkloosheidscijfers —

Het *Alg. Handelsblad* (24-1) publiceerde de volgende cijfers over de werkloosheid in een aantal landen, zowel in Europa als daarbuiten.
Deze cijfers zijn ontleend aan het jaarboek voor arbeidsstatistieken voor 1956 van het Internationaal Arbeidsbureau te Genève en geven de stand der werkloosheid einde juni van de jaren 1954, 1955 en 1956 weer. Om deze cijfers onderling enigszins te kunnen vergelijken is achter de naam van elk land het aantal inwoners vermeld. Deze bevolkingscijfers zijn ontleend aan The World Almanac 1955 van de New York World-Telegram and The Sun. Zij zijn enigszins afgerond en niet meer volkomen juist, aangezien zij uit de jaren 1953 en 1954 dateren, maar voor een globale vergelijking vormt dit geen overwegend bezwaar.

	Einde juni '54	Einde juni '55	Einde juni '56
Unie van Zuid-Afrika (14 miljoen)	14.721	13.450	13.389
Canada (15.3 miljoen)	244.944	186.321	136.032
Verenigde Staten (152 miljoen)	3.576.000	2.786.000	3.007.000
India (360 miljoen)	548.394	624.074	740.634
Japan (86.5 miljoen)	560.000	680.000	570.000
Pakistan (76 miljoen)	87.354	99.691	123.314
Oostenrijk (7 miljoen)	119.587	75.690	72.886
België (9 miljoen)	206.842	136.946	113.108
Denemarken (4.5 miljoen)	20.692	26.415	35.047
Finland (4.2 miljoen)	268	—.—	177
Frankrijk (43 miljoen)	169.350	142.916	93.745
West-Duitsland (50 miljoen)	1.007.744	650.499	478.846
Ierland (3 miljoen)	35.781	30.710	33.947
Italië (48 miljoen)	1.840.129	1.814.024	1.837.723
Nederland (10.5 miljoen)	41.399	26.326	18.746
Noorwegen (3.4 miljoen)	4.140	3.458	3.505
Spanje (29 miljoen)	104.558	97.380	95.600
Zweden (7.2 miljoen)	16.877	14.456	14.812
Zwitserland (4.9 miljoen)	1.751	810	603
Engeland (50.4 miljoen)	254.448	210.349	215.383
Engeland 1)	14.609	32.571	34.993
Australië (9 miljoen)	6.083	2.679	7.003
Nieuw-Zeeland (2.1 miljoen)	79	65	300

1) Tijdelijk werklozen.

Nederland

De Statendam —

Het nieuwe vlaggeschip van de Holland-Amerika Lijn, de Statendam, heeft op 23 en 24 januari op de Noordzee een officiële proefvaart gemaakt. Aan boord bevond zich o.a. prinses Beatrix, die in volle zee met de woorden „Ik doop u, Statendam, en wens u behouden vaart" de doopplechtigheid verrichtte.

De Statendam is het op één na grootste Nederlandse passagiersschip (na de Nieuw Amsterdam, ook van de HAL en 36.667 ton bruto) en staat op de 20ste plaats op de wereldranglijst. Het schip werd gebouwd bij Wilton-Fijenoord te Schiedam; in juni 1955 werd met de bouw begonnen, op 12 juni jl. werd het schip te water gelaten. De lengte tussen de loodlijnen bedraagt 176.24 m, de grootste breedte 24.61 m, terwijl het hoogste punt (radarmast) zich 49.30 m. boven de kiel bevindt. De maximum diepgang is 7.92 m, de bruto-inhoud 24.294 reg.ton, en de netto-inhoud 13.879 reg.ton. De normale snelheid bedraagt ca. 19 mijl; tijdens de proeftochten is 21.9 mijl gevaren. Het schip, dat 9 dekken telt, kan 952 passagiers vervoeren, waarvan 868 in de toeristenklasse. De bemanning telt 436 koppen.

De diplomatieke betrekkingen met de Sowjet-Unie - Uitwijzing Sowjet-diplomaat —

Minister Luns heeft eind dec. jl. op vragen van het Eerste Kamerlid Regout (KVP) over een eventueel verbreken van de diplomatieke betrekkingen met de Sowjet-Unie geantwoord, dat de regering van mening is, dat een dergelijke stap niets kan bijdragen tot het beëindigen van de Sowjet-agressie tegen de Hongaren. Deze kwestie dient volgens de regering ook niet in de Ver. Naties te worden besproken, maar moet wel worden bezien in het verband van het Atlantisch bondgenootschap. Overleg met NAVO-landen heeft evenwel uitgewezen, dat deze er niet over geporteerd zijn de diplomatieke betrekkingen met de Sowjet-Unie af te breken.

Uitwijzing

De Nederlandse regering heeft de tweede secretaris van de Sowjet-ambassade te Den Haag, W. D. Drankow, tot persona non grata verklaard en hem verzocht het land te verlaten, hetgeen de Sowjet-diplomaat op 19 januari heeft gedaan. Volgens een officiële Nederlandse verklaring hield Drankow, die als persattaché in verscheidene Nederlandse organisaties vertrouwen genoot, zich intensief bezig met het verzamelen van gegevens over de Nederlandse defensie. De Sowjet-ambassade heeft verklaard, dat de motieven en redenen van de uitwijzing van Drankow niet strookten met de werkelijkheid.

SER-advies i.z. herziening invaliditeitswet —

Op 21 januari is het advies gepubliceerd, dat de Sociaal-Economische Raad aan de minister van sociale zaken en volksgezondheid heeft uitgebracht over een herziening van de invaliditeitswet. De SER stelt voor deze verzekering te beperken tot de loontrekkenden, met inbegrip van het overheidspersoneel. De raad acht het niet wenselijk dat zelfstandigen vrijwillig tot de verzekering kunnen toetreden.

De SER stelt de volgende percentages ter gedeeltelijke compensatie van de loonderving voor:

invaliditeitsklasse	perc. dagloon
0— 25%	0%
25— 50%	20%
50— 75%	45%
75—100%	70%

Het recht op uitkering gaat volgens het SER-advies eerst in nadat de maximumperiode, gedurende welke men ziekengeld ontvangt, is verstreken. Geen uitkering wordt gedaan indien aanspraak kan worden gemaakt op de bestaande ongevallenverzekering. De uitkeringen worden stopgezet bij het 65ste jaar, daar men dan in aanmerking komt voor de alg. ouderdomswet.

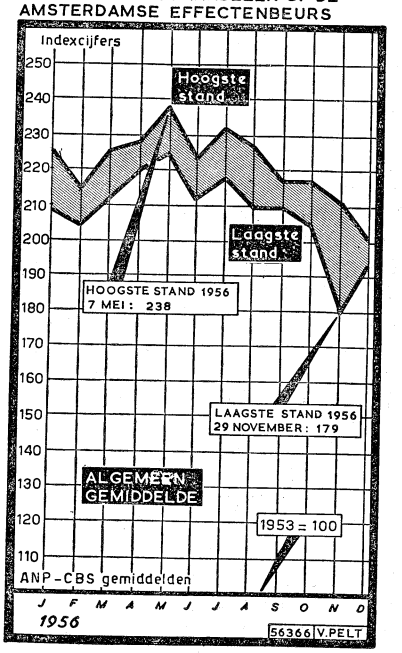
De SER stelt voor de nieuwe invaliditeitsverzekering te financieren door heffing van een premie van ongeveer 2½% over de premieplichtige loonsom. Deze premie wordt gelijkelijk door werknemer en werkgever betaald. Over een eventuele looncompensatie kan nog niets gezegd worden, daar de herziening op z'n vroegst over drie jaar van kracht kan worden, zodat men over een ruimte voor een loonsverhoging nog niet kan beslissen. Naar schatting zal de herziene invaliditeitswet *f* 100 à *f* 150 per jaar meer kosten.

Als uitvoerende organen van de nieuwe wet beveelt het advies de bedrijfsvereniging aan. Voorts zou er dan nog een centraal beoordelingsorgaan komen.

De Amsterdamse effectenbeurs in 1956 —

De internationale gebeurtenissen in de tweede helft van 1956, de kabinetscrisis en de schaarste op de binnenlandse geldmarkt hebben grote invloed uitgeoefend op het koersverloop op de Amsterdamse beurs en hebben de bedrijvigheid ter beurze gedrukt. De koersindex van aandelen bereikte op 7 mei met 238 een hoogtepunt, waarna in juli een daling inzette, die op 29 november met 179 een laagtepunt bereikte. Aan het einde van het jaar was een herstel op ca. 200 be-

KOERSINDEX VAN AANDELEN OP DE AMSTERDAMSE EFFECTENBEURS

reikt. Deze koersfluctuaties vonden plaats bij lagere omzetten dan in 1955. Ook de emissie-activiteit was geringer. Een dergelijke ontwikkeling hebben echter ook de andere Europese beurzen en die in de Ver. Staten en Canada te zien gegeven.

Omzetten

De omzetten beliepen in 1956 (1955): aandelen *f* 470.019.743 (*f* 851.467.388), oblig. *f* 598.886.102 (*f* 610.533.893), pandbr. *f* 32.972.848 (*f* 38.515.385), certificaten van Amerikaanse aandelen 188.976 (289.496) stuks, aandelen zonder nominale waarde 58.390 (84.636) stuks en claims 975.115 (522.653). De maandelijkse omzetten hadden het volgende verloop:

	Aand.	Oblig.	Pandbr.	Aand. z.n.w.	C. v. Am. aand.	Claims
januari	47.7	54.0	3.6	5.7	15.5	60.0
februari	38.9	51.4	4.2	5.2	17.4	155.6
maart	54.1	44.2	2.6	5.6	25.0	131.1
april	44.3	46.3	2.5	4.6	15.8	122.5
mei	47.5	56.4	3.0	6.3	17.0	164.0
juni	36.2	54.1	2.2	3.9	13.6	78.2
juli	41.7	49.7	2.6	5.5	15.1	62.9
augustus	34.4	47.5	2.5	5.5	16.1	63.5
september	29.0	49.2	1.9	4.6	13.6	13.0
oktober	32.2	52.0	2.6	4.0	13.6	34.6
november	34.3	49.6	2.9	3.5	14.5	51.7
december	29.7	45.4	2.3	3.9	11.7	29.0
Totaal	470.0	598.8	32.9	58.3	188.9	975.1

Openbare emissies 1956

Volgens gegevens van het CBS werd in 1956 op de openbare Nederlandse kapitaalmarkt een aanzienlijk geringer beroep gedaan dan in 1955, nl. *f* 922.307.000 tegen *f* 1.728.535.000.

In tegenstelling tot beide vorige jaren heeft het buitenland in het afgelopen jaar geen beroep op Nederlands kapitaal gedaan. Wel werden 32 buitenlandse fondsen in de vorm van certificaten ter beurze van Amsterdam geïntroduceerd.

(× *f* 1 miljoen)

	1956	1955
Binnenland	922.3	1452.5
Buitenland	—	276.0
Totaal	922.3	1728.5
w.v.		
Overheid	559.1	1035.0
Bank v. Ned. Gem.	69.8	25.0
Private sector	293.4	668.5
Binnenland bestond uit:		
Aandelen	145.7	440.1
Obligaties	776.6	1012.4

Diversen —

De Waarheid — Het bestuur van de vereniging De Nederlandse Dagbladpers heeft volgens A N P op 9 januari besloten de C.V. Uitgeverij Persorganen te Amsterdam, uitgeefster van het communistisch partijblad De Waarheid, uit het lidmaatschap der vereniging te ontzetten, wegens ondemocratisch handelingen. Gelet op het beginsel der persvrijheid zullen de materiële voorzieningen, voor het uitgeven van het betrokken dagblad nodig, voor zover strikt afhankelijk van de bemiddeling der vereniging De Nederlandse Dagbladpers, door het genomen besluit niet worden verkort.

Op vragen van het Tweede-Kamerlid, de heer Bachg (KVP) heeft minister-president dr. Drees medegedeeld, dat van rijkswege geen advertenties meer in het dagblad De Waarheid worden geplaatst. Wel werden nog opgenomen de officiële publikaties, doch deze lopen over de zg. recognitiedienst, waarvan het bestuur door De Nederlandse Dagbladpers wordt aangewezen. Nu De Waarheid als lid van De Nederlandse Dagbladpers is geroyeerd kan ook de verstrekking van officiële publikaties achterwege blijven. Rest nog het plaatsen van de trekkingslijsten van de Staatsloterij. De overeenkomst hiervoor is met de voorgeschreven opzegtermijn van drie maanden opgezegd.

Benzineprijs — Als gevolg van de verhoging van het bijzondere invoerrecht en de daarover geheven omzetbelasting zijn de prijzen van benzine ingaande 7 jan. a.s. met 8 cent per liter verhoogd.

Compensatie AOW-premie — De Staatscrt. van 14 dec. bevatte een beschikking van het College van Rijksbemiddelaars, waarbij toestemming werd gegeven voor een loonsverhoging van 5.6% (met een maximum van *f* 386,40 per jaar) aan werknemers tussen 15-65 jaar ter gedeeltelijke compensatie van de premiebetaling voor de algemene ouderdomswet.

Werkloosheidspremie — De premie voor de werkloosheidsverzekering is met ingang van 1 januari verlaagd van 2.4 tot 1.6%. Daar de helft van deze premie ten laste komt van het rijk, zijn het werknemers- en werkgeversaandeel beide verlaagd tot 0.6 tot 0.4%.

Prijsstoppen — In de Staatscrt. van 28 dec. zijn maximumprijzen op het peil van 1 nov. 1956 vastgelegd voor limonadesiroop, koolzuurhoudende alcoholvrije dranken, vruchtendranken, tonic- en mineraalwater, haarden en kachels, tarieven dames- en herenkappers. De maximumprijs van havermout is vastgelegd op het peil van 1 juli 1956.

Secretaris ARP — Mr. W. R. van der Sluis is volgens Trouw (11-1) op 10 jan. benoemd tot secretaris van de A.R. Partij.

Raad voor de Stedebouw Amsterdam — De Amsterdamse gemeenteraad heeft op 9 jan. een voorstel van B. en W. tot instelling van een Raad voor de Stedebouw z.h.st. goedgekeurd. Deze raad, bestaande uit 17 leden uit ambtelijke kringen, organisaties van architecten en oudheidkundigen, stedebouwkundigen, de Kamer van Koophandel, ANWB en KNAC, zal B. en W. bijstaan bij de ontwikkeling van uitbreidingsplannen en de studie van de problemen van de binnenstad.

Eerste vrouw bij gerechtshof — Op 15 jan. is mej. Carla M. H. Kolstee beëdigd als substituut-griffier bij het gerechtshof te Den Bosch. Zij is de eerste vrouwelijke functionaris bij een Nederlands gerechtshof.

Geld voor de woningbouw — Het levensverzekeringsbedrijf is bereid gevonden *f* 400 miljoen te lenen, onder garantie van de staat, aan de Bank voor Ned. Gemeenten ten behoeve van de woningbouw. In 1957 zal *f* 150 mln, en in 1958 *f* 250 mln. beschikbaar worden gesteld. De rente bedraagt 4¼% per jaar, terwijl de lening een looptijd heeft van 30 jaar met gelijkblijvende jaarlijkse aflossingen.

Instituut Néerlandais te Parijs — Prins Bernhard heeft op 11 jan. het Institut Néerlandais te Parijs geopend. Dit centrum van Nederlandse cultuur in Frankrijk is op initiatief van de te Parijs wonende Nederlandse kunstkenner Fr. Lugt tot stand gekomen in samenwerking met de Ned. regering en de stichting Custodia.

Tijdelijke opheffing zondagsrijverbod — Minister Zijlstra heeft op 22 jan. medegedeeld, dat bij wijze van proef op de zondagen 27 januari en 10 februari een algehele ontheffing van het verbod tot het verbruik van motorbrandstof wordt verleend. Wanneer deze proef gunstig uitvalt en de W.-Europese benzinepositie niet ongunstiger wordt, zal de proef worden herhaald.

„Ontstoming" NS — De Nederlandsche Spoorwegen maken thans voor 69% gebruik van dieselelektrische, voor 25% van elektrische en voor 6% van stoomtractie. Wanneer alle bestelde dieselelektrische locomotieven in dienst zijn gesteld, zullen de NS begin 1958 geheel „ontstoomd" zijn. Van het Ned. spoorwegnet zal dan 54% geëlektrificeerd zijn, waarmede Nederland op dit gebied, na Zwitserland (98%) en vóór Zweden (50%), in Europa de tweede plaats inneemt.

Van Gend en Loos-paarden — Van Gend en Loos zal, aldus ANP (15-1), vóór 1960 zijn ruim 390 paarden vervangen door vrachtauto's. De koetsiers zullen autorijles krijgen.

Tramtunnel Rotterdam — B. en W. van Rotterdam hebben op 14 jan. bij de gemeenteraad een voorstel ingediend i.z. de aanleg van een tramtunnel onder de Nieuwe Maas, lopend van de Schiedamsedijk via het Noordereiland naar de Parellelweg. De raad had op 14 juni jl. reeds in beginsel tot deze aanleg besloten.

Sowjet-Unie

Chinees-Russische verklaring —
In een op 18 jan., aan het einde van het bezoek van *Tsjoe En-lai,* premier en minister van buitenlandse zaken van de Chinese Volksrepubliek, te Moskou uitgegeven Chinees-Russische verklaring, wordt — in kennelijke reactie op het plan-Eisenhower (zie nader pag. 12923) — steun van beide landen toegezegd aan alle landen van het Midden-Oosten, teneinde „agressie en inmenging" in dat gebied te voorkomen.

Eisenhower-doctrine

„Zowel de Sowjet-Unie als China heeft waargenomen dat, nadat Engeland, Frankrijk en Israël bij hun agressie tegen Egypte gefaald hadden, het Amerikaanse imperialisme probeert van deze toestand gebruik te maken, teneinde de koloniale mogendheden, Engeland en Frankrijk, in het Naburige en Midden-Oosten te vervangen, om de bewegingen voor nationale onafhankelijkheid te onderdrukken, de volkeren van deze landen in slavernij te brengen en te trachten dit gebied te dwingen de politiek van agressie en oorlogsvoorbereiding te volgen. De Eisenhower-doctrine heeft tot doel nieuwe spanningen in dit gebied in het leven te roepen".

Kolonialisme

In de verklaring wordt verder gezegd, dat Engeland, Frankrijk en Israël volledige vergoeding zullen moeten betalen voor de schade die zij door interventie Egypte hebben aangedaan. Voorts, dat de twee regeringen „volledig de worsteling ondersteunen van de volkeren van Azië, Afrika en Latijns-Amerika tegen het kolonialisme en de pogingen hun onafhankelijkheid, soevereiniteit en vrijheid te versterken en de industriële ontwikkeling en de economische zelfstandigheid te verwerkelijken".

Suezkanaal

Beide landen verzetten zich ook, blijkens de verklaring, tegen enigerlei poging om het Suezkanaal onder „internationale controle" te plaatsen. De vrije vaart door het kanaal moet geregeld worden krachtens onderhandelingen tussen de belanghebbende landen op de grondslag van volledige eerbiediging van Egyptes soevereiniteit.

Lof voor India

Hulde wordt gebracht aan „de grote Aziatische mogendheid India, die een politiek van vrede en neutraliteit blijft voeren".

Japan

Naar aanleiding van de ondertekening van het vredesverdrag tussen de Sowjet-Unie en Japan wordt verklaard: „De versterking van de vriendschapsbanden tussen Japan, de Sowjet-Unie en China is niet alleen in het belang van de Sowjet-Unie en China, maar ook van vitaal belang voor het Japanse volk".

Verhoudingen in Sowjet-blok

Over de interne verhoudingen in het communistische blok sprekend, ontkent de verklaring dat er enigerlei „diepe verschillen van mening of conflicten van belangen" tussen de communistische landen bestonden. Fouten, die in het verleden in de onderlinge betrekkingen bestonden, werden nu rechtgezet. De vriendschap tussen China en de Sowjet-Unie wordt in de verklaring als de belangrijkste factor in de „grote eenheid van socialistische staten" geacht.

Hongarije

Wat Hongarije betreft, had de Sowjet-Unie „haar internationale plicht" vervuld door het „Hongaarse volk te helpen de contrarevolutionaire opstand te liquideren". Het resultaat was „een grote overwinning voor de zaak van de vrede en socialisme".

Het imperialistische kamp

Opgemerkt wordt dat „de socialistische landen en andere landen, die de vrede nastreven", samen sterker zijn dan „de agressieve blokken". Anderzijds „worden de tweedracht en conflicten in het imperialistische kamp met de dag dieper en scherper als resultaat van de strijd om de hulpbronnen voor grondstoffen, markten en invloedssferen".

De grote marxist-leninist

Tsjoe En-lai heeft in het mausoleum op het Rode Plein te Moskou twee kransen gelegd. Op de ene stond: „Aan de grote meester van de revolutie, W. I. Lenin"; op de andere: „Aan de grote marxist-leninist, J. W. Stalin".

Nieuwe kernexplosie —
De Amerikaanse commissie voor de kernenergie heeft op 20 jan. medegedeeld dat in de Sowjet-Unie opnieuw een atoomwapen tot ontploffing is gebracht. Dit is de zestiende maal, dat een Amerikaanse instantie melding heeft gemaakt van een kernexplosie in de Sowjet-Unie.

Diversen —

Hoofdredacteur Prawda — Pawel A. Satioekow is, naar AFP (20-12) berichtte, benoemd tot hoofdredacteur van de Prawda, het orgaan van de communistische partij der S.U. Hij volgt Sjepilow, die thans minister van buitenlandse zaken is, op. Satioekow is de naaste medewerker geweest van Sjepilow en is reeds acht jaar aan de Prawda verbonden. AFP noemde hem een „deskundige op het gebied van de binnenlandse politiek".

Straatschenderij — De Sowjet-dagbladen hebben de laatste tijd veelvuldig kritiek geuit op de blijkbaar nog al eens voorkomende straatschenderij. Op 20 december is te Moskou een decreet gepubliceerd waarbij op bepaalde vormen van straatschenderij 15 dagen hechtenis en verlies van loon in deze periode worden gesteld. Bedoelde feiten zullen berecht worden door een „volksrechter", tegen wiens vonnis geen beroep open staat.

Spanje

Tramboycot in Barcelona —
De bevolking van Barcelona (ca. 1.5 miljoen inwoners) heeft, aldus AFP (14-1), op 14 jan., als protest tegen (een geringe) verhoging van de tramtarieven in het geheel geen gebruik van dit vervoermiddel gemaakt.
In een communiqué van de gouverneur van Barcelona werd 's avonds meegedeeld, dat studenten en „andere elementen" tramwagens met stenen hebben bekogeld.
Op 16 jan. duurde de boycot nog voort. Het stadsbestuur deelde die dag mee, dat 34 personen waren gearresteerd, waarvan 17 in de universiteit.
Oorzaken voor de ontevredenheid van de bevolking zijn volgens *AFP* (15-1) o.m. de economische toestand en de sinds 8 januari toegepaste beperking van de stroomlevering in Catalonië.
De pers van Barcelona stelt „de propaganda van buitenlandse radiostations" verantwoordelijk voor ongeregeldheden die op 14 jan. plaats hadden.
Volgens *Reuter* (15-1) wordt de spanning in Barcelona ook gedeeltelijk toegeschreven aan ontevredenheid bij de werkgevers over de vergaande loonsverhogingen die door de regering zijn gelast. Aan de andere kant heerst er wrevel bij de geschoolde arbeiders over de grote loonsverhogingen voor ongeschoolden. Waarnemers hebben bo-

vendien melding gemaakt van communistische activiteit onder de arbeiders in de afgelopen maanden. In Barcelona zijn, aldus *Reuter*, verscheidene oppositiegroepen, die elke gelegenheid aangrijpen om tegen het beleid van Madrid te ageren.
Op 18 jan. heeft de politie een aantal personen gearresteerd, die ervan worden verdacht, een „algemene staking te Barcelona op touw te hebben willen zetten".
De gearresteerden zijn „communisten en anderen"
Naar *AFP* op 20 jan. berichtte, zijn de inwoners er ook toe overgegaan openbare vermakelijkheden, als opvoeringen in schouwburgen, films en zelfs voetbalwedstrijden, te negeren.
Op 18 jan. hebben in *Sevilla* studenten gedemonstreerd. De politie vuurde schoten af in de lucht om aan de betoging een einde te maken. Naar verluidt was de actie van de studenten bedoeld als protest tegen de verhoging van de tramtarieven.
De arbeiders te *Barcelona* hebben, naar *Reuter* 21-1 berichtte, geen gehoor gegeven aan een oproep in pamfletten tot een algemene staking. In de fabrieken werd op 21 jan. normaal gewerkt.

Spanje en Hongarije

Een correspondent van de NRC wees er op 17 december op, dat ook in Spanje, evenals in andere landen, de opstand van de Hongaren tegen de communistische onderdrukking bewondering en eerbied heeft geoogst.
Maar binnen de rangen van het Francoregime zijn deze gevoelens toch met een zekere onrust vermengd. Want door de onrust in Oost-Europa zijn de Spaanse studenten en intellectuelen vaster besloten dan ooit te strijden voor een minder autoritair regime en voor grotere vrijheid in hun land.
De correspondent maakt melding van demonstraties voor Hongarije, die ontaarden in betogingen tegen de politie.
In Barcelona deden studenten, onder de dekmantel van manifestaties van solidariteit met Hongarije, zijdelingse aanvallen op het regime van Franco door spandoeken rond te dragen met leuzen als: „Wij studenten willen vrijheid". „Wij zijn tegen de dictatuur". Onder deze oproepen waren in heel kleine lettertjes de woorden „voor Hongarije" te lezen.
De reactie van de autoriteiten op deze gebeurtenissen was de sluiting van de universiteit van Barcelona gedurende een week.

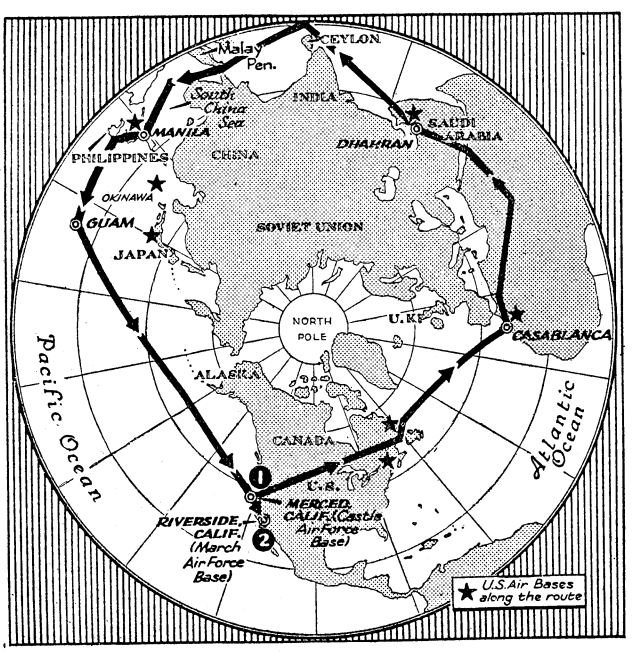
Leger-coup?

Volgens de *Observer* (20-1) hebben de jongste gebeurtenissen in Barcelona bij de Spaanse regering grote bezorgheid gewekt. Franco zou bevreesd zijn voor een coup van het leger „tot redding van het land".
Met name Catelanen zouden hun meningsverschillen hebben vergeten, en het er over eens zijn, dat de beste kans op een vreedzame terugkeer naar een meer democratisch regiem gelegen is in een onmiddellijk herstel van de monarchie door middel van een militaire staatsgreep. Herstel niet in de persoon van prins Carlos — de kandidaat van Franco — maar in die van zijn vader Don Juan, aldus de Observer.

Verenigde Staten

Non stop-vlucht om de wereld van straalbommenwerpers —

Drie Amerikaanse straalbommenwerpers van het type B-52 hebben in 45 uur een vlucht om de wereld gemaakt zonder tussenlanding. De toestellen hebben de afstand van ongeveer 39.150 km met een gemiddelde snelheid van 840 km per uur afgelegd. Op 16 jan. waren zij opgestegen van de luchtbasis Castle in Californië, waar zij op 18 jan. behouden zijn teruggekeerd na het oude record voor een nonstopvlucht, van 94 uur en 1 minuut, in 1949 gevestigd door een door propellers aangedreven machine van het type B-50, nagenoeg te hebben gehalveerd.
In totaal waren er vijf machines gestart. Een toestel verliet boven Afrika echter de formatie om in Engeland te landen „zoals het plan was" en een ander kwam terecht in Alaska, „hetgeen niet het plan was", gelijk na afloop van de vlucht werd verklaard.
Onderweg is bij herhaling in de lucht getankt, o.a. boven het oostelijk deel van de Middellandse zee, boven Saoedi-Arabië en boven de Philippijnen.
De bevelhebber van het strategische luchtcommando, generaal *Curtis Lemay* verklaarde, dat de vlucht werd gemaakt om te demonstreren, dat de Amerikaanse luchtmacht overal ter wereld aanvallen met atoombommen kan ondernemen.
Halverwege de vlucht, ten westen van het schiereiland van Malakka, is namelijk nog een oefening gehouden in het afwerpen van een atoombom.

De route leidde over de Verenigde Staten naar New Foundland. Vervolgens over de Atlantische oceaan naar Frans Marokko, en vandaar via Saoedi-Arabië, Ceylon, Malakka, de Philippijnen, Goeam en de oostelijke Pacific te rug naar Californië

Diversen —

Officiële verkiezingsuitslag — Bij de presidentsverkiezingen van 6 nov. zijn op Eisenhower 35.582.236, op zijn Democratische tegenkandidaat Stevenson 26.028.887 stemmen uitgebracht. Totaal aantal geldige uitgebrachte stemmen: 62.118.936 (zie ook pag. 12831).

Geestelijk Leven

Nieuwjaarsboodschap van metropoliet Alexej - De ontwikkeling in Hongarije —

Het Sowjet-persbureau *Tass* heeft, aldus ontlenen wij aan het bulletin (26-1) van het Persbureau der Ned. Herv. Kerk, de Nieuwjaarsboodschap gepubliceerd van patriarch Alexej, die in alle Russisch-Orthodoxe kerken in de Sowjet-Unie is voorgelezen. De patriarch zei hierin o.m., dat het afgelopen jaar gekenmerkt is door „een zekere ontspanning", die grond geeft voor de verwachting, dat de wereld bevrijd zal worden voor de vrees van oorlog.

„Maar de krachten, die in de wereld overheersen hebben hun vernielend werk voortgezet en gebeurtenissen zoals agressie tegen Egypte en de pogingen om het vredige leven van het Hongaarse volk te verstoren hebben een schaduw geworpen op het einde van het jaar door ernstige complicaties op internationaal gebied".

De patriarch betreurde — aldus Tass — het feit, dat bepaalde buitenlandse geestelijke leiders, klaarblijkelijk verkeerd ingelicht over de gebeurtenissen in Hongarije, „hem hadden gevraagd om stappen te ondernemen bij de Sowjet-regering, zodat deze zou afzien van de hulp, die aan het Hongaarse volk gegeven werd tegen degenen die Hongarije zouden willen maken tot het toneel van een wereldoorlog".

Aan *Het Vaderland* (18-1) ontlenen wij, dat reeds in november o.m. van Amerikaanse kerkelijke zijde (dr. Blake e.a.) en van de zijde van de Evangelische Kerk in West-Duitsland een dringend verzoek aan de patriarch is gericht te interveniëren bij de Sowjet-regering, om een einde te maken aan de deportaties uit Hongarije. Op dit verzoek is eerst dezer dagen uit Moskou het antwoord gekomen, dat interventie bij de regering vanwege de Kerk onjuist zou zijn, aangezien Sowjetgedelegeerden in V.N.-vergaderingen herhaaldelijk hebben verklaard, dat geen deportaties plaatsvinden.

Boeddhistische zending in Europa?

Ceylonese boeddhisten hebben een fonds van een miljoen rupies (*f* 793.000) bijeengebracht voor het opleiden van boeddhistische zendelingen voor Europa.

„Het Westen moet bij het beoordelen van de situatie in Azië rekening houden met de herleving van het boeddhisme", zo meent rev. *Basil Jackson,* studiesecretaris van de raad van kerken in Ceylon, die een speciale studie maakt van het boeddhisme op Ceylon.

Kunst

Diversen —

Hendrik de Vries-prijs — De Hendrik de Vries-prijs, de door de gemeente Groningen uitgeloofde prijs voor de beste literaire prestaties van kunstenaars uit Groningen, is voor 1956 toegekend aan de 57-jarige Groninger dichter (en inspecteur van het lager onderwijs) J a n B o e r.

Slowaakse schrijvers gekritiseerd — Een deel van de Slowaakse communistische schrijvers is, als gevolg van „tendentieuze invloeden" uit Warschau en Boedapest, begonnen zich van de partij „te desolidariseren, in plaats van haar te verdedigen", zo heeft de secretaris van het centrale comité van de Slowaakse communistische partij medio december op een vergadering van het centrale comité verklaard. Wij hebben geduld genoeg om de schrijvers ervan te overtuigen, dat wij hun scheppende vermogen niet willen beperken of hun de beste manier van schrijven willen voorschrijven, aldus de secretaris, maar van hun kant moeten zij begrijpen, dat wij niet alles wat hun door het hoofd gaat publiceren zullen. „Zo min als men mislukte werkstukken verkoopt, kan men onbruikbare literatuur publiceren."

Directie Amsterdamse Stadsschouwburg — Tot opvolger van de heer J. M. Bendien, aan wie op 23 jan. eervol ontslag is verleend als directeur van de Amsterdamse Stadsschouwburg wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd en aan wie ook door verscheidene bladen grote lof is toegezwaaid, is benoemd de heer E. P. Smit (geb. te Koog aan de Zaan in 1912), oud-ballet-danser, die sinds enige tijd als verkoopleider verbonden was aan de uitgeverij van de N.V. De Arbeiderspers te Amsterdam.

Paul van Ostayen — Bij De Sikkel/D. A. Daamen N.V. en G. A. van Oorschot is het tweede deel proza van Paul van Ostayen verschenen, dat kritieken en essays bevat. Hiermede is het Verzameld Werk (4 delen) volledig verschenen.

Bestuur Vereniging Letterkundigen — Tijdens een op 26 jan. te Amsterdam gehouden algemene ledenvergadering van de Vereniging van Letterkundigen is in de plaats van de heer Max Nord, die was afgetreden, prof. dr. Garmt Stuiveling als voorzitter gekozen. Vrijwel het gehele bestuur was afgetreden, in verband met de gerezen moeilijkheden over de houding van de vereniging ten aanzien van de gebeurtenissen in Hongarije, behalve de penningmeester, de heer H. Fedder. Voorts zijn op deze vergadering gekozen: vice-voorzitter mr. J. C. Bloem, de secretaresse Emmy van Lokhorst, de plaatsvervangende secretaris Simon Vinkenoog en A. den Doolaard, Hella S. Haasse, Gabriël Smit en Adriaan van der Veen.

Wetenschap en Techniek

„Revolutionair" Frans straalvliegtuig —

De Franse vliegtuigconstructeur *René Leduc* heeft een experimenteel straalvliegtuig, de Leduc O-22, ontworpen, dat volgens *Le Soir* (7-1) het „prototype is van een revolutionaire techniek". De ontwerper zegt, dat dit vliegtuig, dat medio december zijn eerste proefvlucht heeft gemaakt, 2000 km per uur — en in theorie zelfs sneller *) — kan vliegen. Het zou uitermate geschikt zijn voor het onderscheppen van atoom-bommenwerpers. De reeds geciteerde Soir sprak van een „revolutie van internationaal belang".

De piloot bestuurt het toestel in liggende houding in de scherp gepunte neus van plexiglas.

Op basis van de voor dit toestel toegepaste formule is het volgens Leduc mogelijk te komen tot een snelheid van ca 4000 km per uur en daarmede tot „stratosferische lijntoestellen", die bv. Europa en Amerika zouden verbinden in een vlucht van 2 uur.

*) De snelheid wordt in de praktijk begrensd door de beperktheid van het menselijke lichaam om de spanning van snelheden te doorstaan en door de „hittebarrière".

Prehistorische weekdieren —

Weekdieren, waarvan de soort naar men aannam 300 miljoen jaren geleden was uitgestorven en die men slechts als fossielen kende, zijn naar het Deense blad *Ekstrabladet* (8-1) meldt, vier jaar geleden door een Deense wetenschappelijke expeditie (met de Galathea) aan de kust van Mexico op 3500 m diepte aangetroffen.

Dr. Henning Lemche van het zoölogisch museum te Kopenhagen bevestigde dat hij vijf exemplaren had onderzocht van dit schaaldier. Uit de aardolie van het Cambrium, kende men fossielen van een weekdier dat heel veel lijkt op dit en dat vermoedelijk hetzelfde is.

Radarsysteem op de Schelde —

Deskundigen van het Nederlandse Radar Proefstation hebben, aldus bericht het Alg. Handelsblad, op verzoek van de Belgische minister van verkeerswezen en in samenwerking met het Belgische bestuur van het zeewezen, onderzoekingen verricht en een plan opgesteld voor een uitgebreid radarsysteem ten behoeve van een veilige navigatie op de Schelde van Antwerpen tot de Noordzee. Het plan is vastgelegd in een eindrapport, dat dezer dagen aan de regeringen van België en Nederland is uitgebracht. Het plan

voorziet in de vestiging van een aantal walradarstations op Belgisch en Nederlands grondgebied.

Elektronische rekenmachine IBM 650 - Berekening van ambtenarensalarissen —

„Het spannendste schaaktoernooi dat ik ooit heb meegemaakt", zo noemt schaakmeester W. J. Mühring een proef met het elektronische rekenwonder IBM 650 in Parijs, die met succes is bekroond. Volgens *De Maasbode,* waaraan wij dit bericht ontlenen, heeft het Rijksbureau voor de Mechanische Administratie, waarvan de heer Mühring het hoofd is, een proef genomen om de januari-salarissen van 70.000 ambtenaren op geheel elektronische wijze te doen berekenen. Door het slagen van deze proef zal het mogelijk zijn, dat zij allen op tijd hun geheel nieuw berekende salaris, waarin eventuele periodieke verhogingen, de AOW-premiecompensatie e.d. verwerkt zijn, krijgen uitbetaald.

Hoewel dit Europese novum uit nood geboren was — door de late regeringsbeslissingen omtrent de salarissen in het algemeen en die van de ambtenaren in het bijzonder kon men pas laat aan de berekening beginnen — hoopt men over te gaan tot een regelmatige gebruikmaking van een elektronische machine voor dit doel.

Als men weet dat voor het berekenen van de januarisalarissen op de departementen door 150 ambtenaren 4 tot 6 weken was uitgetrokken en de IBM 650 hiervoor slechts vier dagen nodig had, zal men beseffen welke arbeids- en tijdbesparing gepaard gaan aan het gebruik van dit moderne rekenwonder.

Van alle ambtenaren werden op stamkaarten de componenten vermeld van het januari-salaris; dus de naam, het oude bruto-salaris, ziekenfondsbijdrage, toelagen, aftrek van belastingen, kinderbijslag etc. Deze gegevens werden in de stamkaarten geponst via een speciale code. Vervolgens werd een „instructie" voor de machine samengesteld, zodat deze kon „weten", hoe via de geponste stamkaarten het eindbedrag moest gaan luiden. Er is een categorie gehuwde en ongehuwde ambtenaren, met en zonder kinderen etc. In totaal moesten 2000 van deze categorieën in de instructie voor de machine verwerkt worden. Dit programma werd de machine „ingeprent", die vervolgens de kaarten bewerkte.

De gegevens op de geponste kaarten zijn in Den Haag, eveneens langs geheel mechanisch-elektronische weg, overgebracht in op de chèques te vermelden leesbare cijfers.

Industriëlen over kernenergie en automatisering —

Het derde internationale industriecongres, dat eind 1956 in New York is gehouden, heeft blijkens het rapport van de Nederlandse delegatie uit de verbonden van werkgevers als zijn mening uitgesproken, dat de urgentie van de *kernenergetische* krachtbronnen op grond van de bestaande en de te verwachten voorraden aan kolen en olie geologisch minder groot is dan somtijds wordt voorgesteld. De politieke en militaire urgentie is evenwel onmiskenbaar. Aldus ontlenen wij aan *De Tijd* (28-1).

De werkgevers pleiten er voor dat het *particuliere initiatief* de gelegenheid wordt gelaten of geboden zich te ontplooien. *Internationaal beheer* of beheer van *overheidswege* is niet gewenst. Slechts toezicht op het verbruik en de distributie is aanvaardbaar.

Voortschrijdende *automatisering,* aldus het rapport, zal de ontwikkeling van kernenergetische krachtbronnen bevorderen, terwijl de laatste op hun beurt het proces van automatie ten goede zullen komen. Automatisering is geenszins een reden tot ongerustheid, doch zal de totale werkgelegenheid door verhoogde produktie tegen lagere kosten verhogen. De als gevolg van automatisering veelal vereiste grotere afzetmogelijkheden zullen — vooral in West-Europa, maar ook in Midden- en Zuid-Amerika — een impuls tot economische integratie vormen.

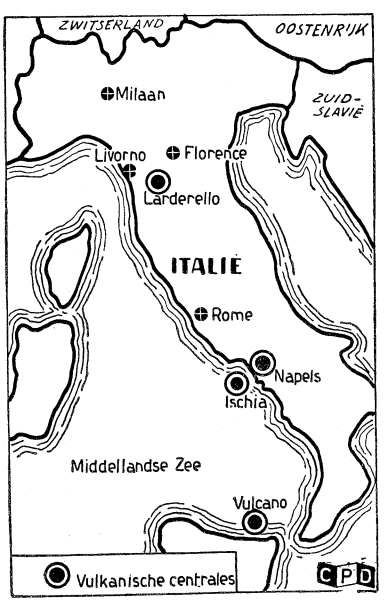
De voor de industrie als geheel te verwachten hogere *investeringsbehoefte* als gevolg van toenemende automatisering vereist een economische, financiële en fiscale overheidspolitiek die de industrie bij de financiering daarvan niet belemmert.

Tenslotte verklaren de werkgevers, dat de moderne industriële onderneming bij een grote mate van flexibiliteit, volgens bewuste beginselen van *organisatie* dient te worden geleid.

Benutting vulkanische energie —

De ca. 450 werkende vulkanen die er op de wereld zijn betekenen niet altijd een dreiging van vuur en verderf. Onder bepaalde omstandigheden kunnen de krachten van het inwendige der aarde dienstbaar worden gemaakt aan de techniek. Zo heeft men in verschillende streken in Italië de vulkanische krachten weten te „temmen" waardoor de mogelijkheid ontstond tot de bouw van „vulkanische-krachtcentrales". Bij deze „vulkanische-centrales" wordt gebruik gemaakt van de aanwezigheid van onderaardse stoomvelden die door de vulkaan zijn opgewekt. De „schoorstenen" van onze aarde dienen hier als aandrijving voor generatoren waarmede elektriciteit wordt opgewekt. Met uitzondering van een centrale in het noorden van Italië zijn deze vulkaan-centrales nog van een beperkte omvang, maar de Italiaanse plannen spreken van een toekomstige produktie van ca. 11 miljard kWh. per jaar.

De belangrijkste Italiaanse vulkaancentrale is te vinden in de buurt van Florence: de centrale van Larderello. Hier heeft men in de vulkanische rots een serie „tunnels" gegraven waardoor men a.h.w. een soort kunstmatige geiser verkreeg waaruit een krachtige straal stoom kwam waarmede men de generatoren kon aandrijven. Het aanbrengen van deze „tunnelgaten" was indertijd een zeer moeilijk werk, daar de stoom van de vulkaan een kracht had gelijk aan een spuitende oliebron. Thans verkrijgt men per uur echter ca. 3 miljoen liter stoom. De elektriciteit, die men door middel van de vulkaan wint, gaat voor een deel naar bedrijven in Florence en

Livorno. Men beperkt zich in Larderello niet tot het opwekken van energie. Door het water uit rotsspleten te laten verdampen wordt nl. een belangrijke hoeveelheid borium gewonnen.
Ook buiten Italië kende en kent de wereld nog verschillende vulkaancentrales, zo te Wairakei en Karapiti op Nieuw-Zeeland. Ook in Indonesië heeft men zich voor de Wereldoorlog II beziggehouden met het „temmen" van vulkanen. Zo is indertijd aan de Keloetvulkaan (Java) zijn verwoestende kracht ontnomen door het aanbrengen van „tunnels", waardoor de Keloet a.h.w. een „veiligheidsklep" verkreeg. Toen in 1951 de Keloet ging werken kon de vulkaan slechts zeer weinig schade aanrichten.

Diversen —

Radar-ballon van glasvezel — Een ingenieur van de Westinghouse Electric Corporation, Miller, heeft ten behoeve van de Amerikaanse luchtmacht een ballon geconstrueerd van glasvezel, die in de omgeving van Pittsburg is „opgelaten" en daar dienst doet als radar-antenne.

Ultrasonore boor — Volgens de Daily Telegraph (21-1) heeft een laboratorium in Essex (Engeland) een elektronische machine ontwikkeld die met grote snelheid middels ultrasonore trillingen gaten van iedere gewenste vorm kan boren in metalen en andere materialen die bijna zo hard zijn als diamant. Bij een proef heeft deze machine in 80 minuten een gat geboord, waarvoor men met de tot dusver toegepaste methoden zeker 2 dagen nodig zou hebben gehad.

Zonne-energie in Azerbeidsjan — Volgens Science (1956, nr. 3227) is van Sowjet-zijde medegedeeld, dat in Azerbeidsjan voor het einde van 1957 700 zonnewarmte-installaties zullen worden gebouwd ter verwarming van het water van medische instellingen en landbouwproefstations. In de zomer zouden deze installaties, waarmede tevoren in Bakoe proeven zijn genomen, het water kunnen verwarmen tot 48 à 56 graden C, in de winter tot ca 43 graden (zie ook artikel over de ontwikkeling van de zonne-energie op pag. 12732/1).

Door atoom-straling overleden — Volgens de NRC (15-12) zou een recent onderzoek hebben uitgewezen, dat Koerber, een bekende natuurkundige van de universiteit van Philadelphia, die twee jaar lang zijn krachten heeft gewijd aan het werk van de commissie voor de atoom-energie en die enige maanden geleden overleed, is gestorven aan de gevolgen van een hoeveelheid radioactieve straling, die hij tien jaar voor zijn overlijden had geïncasseerd. Bij de lijkschouwing bleken zijn beenderen 1000 maal „the maximum safe concentration of radiation" te bevatten.

Atoomstadsverwarming — In de buurt van Stockholm (Zweden) zal een ondergrondse atoomreactor worden gebouwd voor stadsverwarming. Deze reactor zal bij voltooiing (1960) 12.000 woningen kunnen verwarmen.

Yoghurt contra radio-activiteit? — Op een op 13 jan. te Tokio begonnen atoomconferentie heeft een Japanse hoogleraar verklaard, dat hem proefondervindelijk is gebleken, dat yoghurt een doeltreffend hulpmiddel is ter voorkoming van ziekten, die door radio-actieve bestraling kunnen ontstaan.

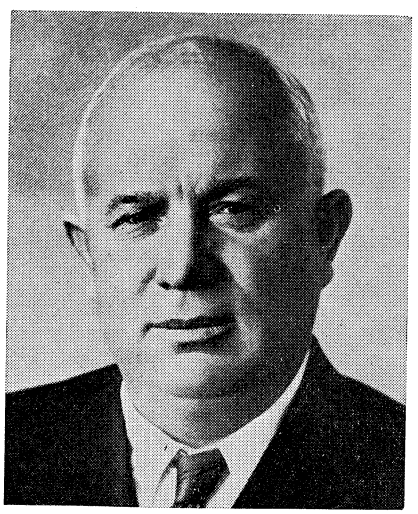
TEKSTEN UITTREKSELS EN COMPLETE TEKSTEN (VERTALINGEN) VAN BELANGRIJKE WETTEN, REDEVOERINGEN, VERDRAGEN ENZ

Chroesjtsjews rede over Stalin

Tijdens een op 24 *en* 25 *februari* 1956 *te Moskou gehouden geheime zitting van het XXste partijcongres (zie ook* 12411, 12423, 12555 *en* 12591) *heeft de eerste secretaris van de communistische partij der Sowjet-Unie,* Nikita S. Chroesjtsjew, *een rede gehouden, waarvan men, op grond van hetgeen ervan uitlekte, aannam, dat zij een enorme indruk moest hebben gemaakt op het gehoor. Deze rede bevatte een zo felle aanval op Stalin, zijn persoon en zijn politiek, dat zij niet naliet verwarring te stichten in het communistische kamp buiten — en wellicht ook binnen — de Sowjet-Unie. Zij vormde het startsein voor een koers, die men al weldra de „destalinisatie-politiek" ging noemen. Een politiek die vérstrekkende gevolgen had. Gevolgen waarvan wij de draagwijdte zeker niet geheel kunnen vaststellen. Hoewel de strekking van Chroesjtsjews betoog, om niet te zeggen requisitoir, weldra bekend werd heeft het maanden geduurd, eer de wereld meer in detail van de inhoud van deze rede kennis heeft kunnen nemen. Op* 4 *juni echter publiceerde het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken (State Department) de tekst van een document, dat „een versie" zou zijn van de rede, oorspronkelijk bestemd voor de leiders van een communistische partij buiten de Sowjet-Unie. De* New York Times *(e.a.) publiceerde op* 5 *juni dit document in extenso. De hier volgende vertaling is op deze publikatie gebaseerd.*
Hoewel recente uitlatingen de indruk vestigen, dat de redenaar van het XXste partijcongres de scherpte van zijn woorden van destijds achteraf wil matigen, menen wij nog steeds, dat deze rede van groot historisch belang is.

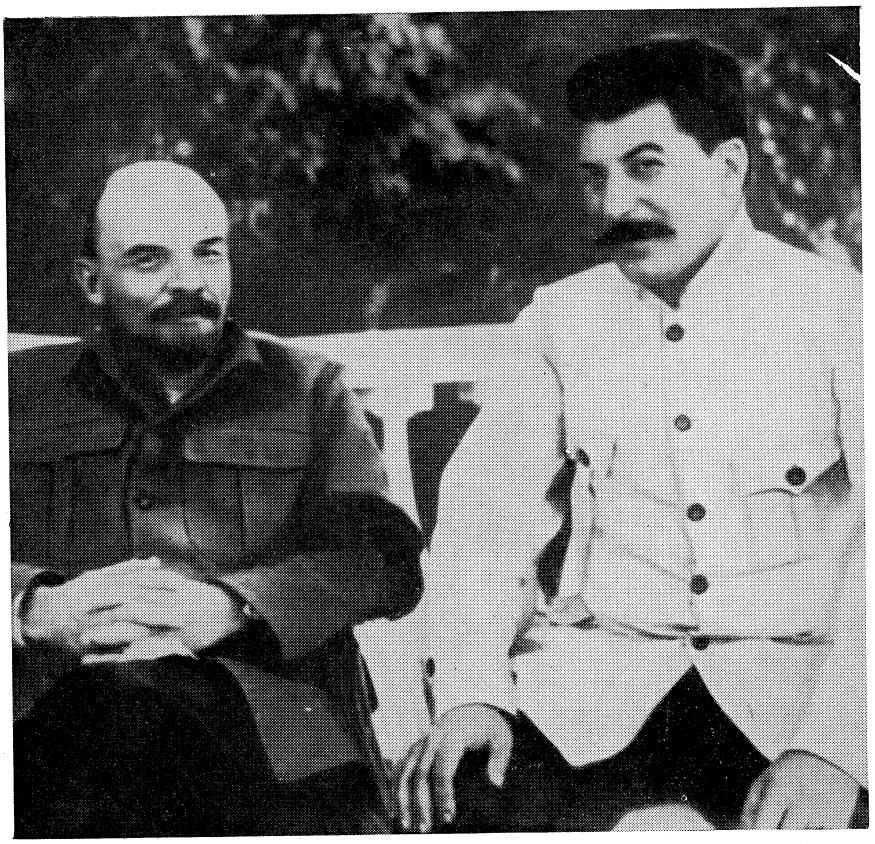
Kameraden!

In het rapport van het Centrale Comité van de Partij, uitgebracht op het twintigste Congres, in een aantal redevoeringen gedurende dit Congres door afgevaardigden gehouden, evenals bij vroegere bijeenkomsten van het Centrale Comité van de Communistische Partij van de Sowjet-Unie, is er heel wat gezegd over de persoonsverheerlijking en haar schadelijke gevolgen.

Chroesjtsjew

Na de dood van Stalin begon het Centrale Comité van de partij een politiek te voeren, waarbij kort en bondig en bij herhaling verklaard werd, dat het ontoelaatbaar was en in strijd met de geest van het Marxisme-Leninisme om een individu te verheffen, om er een supermens van te maken met bovennatuurlijke eigenschappen, als die van een god. Deze mens zou ALLES weten, ALLES zien, voor iedereen kunnen denken, ALLES kunnen doen en in al zijn doen en laten onfeilbaar zijn. Zulk een geloof in een mens en om duidelijk te zijn, in de mens Stalin, werd bij ons vele jaren lang gecultiveerd. Het is niet het doel van dit verslag om een volledige waardebepaling te geven van het leven en werken van Stalin. Er zijn reeds tijdens zijn leven meer dan voldoende boeken, brochures en studies hierover geschreven.
Stalins rol in de voorbereiding en voltrekking van de socialistische revolutie, in de burgeroorlog en in de strijd voor de opbouw van het socialisme in ons land is alom bekend. Hiervan is iedereen goed op de hoogte. Op dit ogenblik worden wij geconfronteerd met een vraagstuk, dat van onmetelijk belang is voor de partij, nu en voor de toekomst. Wij worden nl. gesteld voor de vraag, hoe de persoonsverheerlijking van Stalin voortdurend kon toenemen, de verheerlijking, die op een zeker ogenblik de oorzaak werd van een hele reeks buitengewoon ernstige verdraaiingen van de partij-principes, van de partij-democratie en van de revolutionaire legaliteit.
Omdat stellig nog niet iedereen zich vol-

Lenin (links) en Stalin kort voor het overlijden van eerstgenoemde (1924). Toen deze foto werd gemaakt was Lenin ernstig ziek. In mei 1922 trof hem een eerste beroerte. Zijn ziekte maakte het hem allengs geheel onmogelijk actief deel te nemen aan het bestuur van het land en de leiding van de partij. „In deze periode", zo schreef H. A. Freund in „Russia from A to Z", „ontstonden ernstige meningsverschillen in de leidende kern van de partij, die leidden tot de dramatische strijd om het leiderschap na zijn dood". Een strijd die tenslotte werd gewonnen door Stalin.

ledig bewust is van de praktische gevolgen die voortvloeien uit deze persoonsverheerlijking, van de grote schade, veroorzaakt door de verkrachting van het beginsel van het collectieve leiderschap van de partij, en gezien de concentratie van ontzaglijke en onbegrensde macht in handen van een enkeling, acht het Centrale Comité der partij het absoluut noodzakelijk alles, wat betrekking heeft op deze zaak, toegankelijk te maken voor het Twintigste Congres van de Communistische Partij der Sowjet-Unie.

Sta mij toe U er in de eerste plaats aan te herinneren, hoe streng de klassieken van het Marxisme-Leninisme iedere manifestatie van persoonsverheerlijking aan de kaak hebben gesteld. In een brief aan de Duitse politieke werker Wilhelm Bloss 1) schreef Marx 2): „Ik heb zo'n antipathie tegen elke persoonsverheerlijking, dat ik tijdens het bestaan van de eerste „Internationale" nooit bekendheid heb gegeven aan de ontelbare bijvalsbetuigingen uit verschillende landen, die mijn verdiensten vaststelden en die mij hinderden. Ik heb er zelfs niet op geantwoord, tenzij soms, om de schrijvers ervan op de vingers te tikken.

Engels 3) en ik traden eerst toe tot de geheime Vereniging van Communisten op voorwaarde, dat alles wat zweemde naar bijgelovige verheerlijking van gezag uit de statuten zou worden geschrapt. Lassalle 4) deed naderhand juist het tegenovergestelde".

Een poos later schreef Engels: „Zowel Marx als ik zijn altijd TEGENSTANDER geweest van het in het openbaar ophemelen van personen, met uitzondering van die gevallen, waar een belangrijk doel werd gediend. En ons hele leven lang hebben wij ons ten sterkste verzet tegen dergelijke op ons betrekking hebbende manifestaties". De grote bescheidenheid van het genie van de revolutie, Wladimir Iljitsj Lenin, is algemeen bekend. Lenin heeft altijd de nadruk gelegd op de rol van het volk als de schepper van de geschiedenis, de leidende en organiserende rol van de partij als een levend en scheppend organisme, evenals de rol van het Centrale Comité.

Het Marxisme ontkent niet de rol van leiders van de arbeidersklasse bij het leiden van de revolutionaire bevrijdingsbeweging. Terwijl hij zeer veel waarde toekende aan de rol van de leiders en organisatoren van de massa, brandmerkte Lenin terzelfdertijd genadeloos iedere manifestatie van de persoonsverheerlijking en bestreed hij onverbiddelijk de aan het Marxisme vreemde opvattingen betreffende een „held" en een „menigte" en stelde zich teweer tegen alle pogingen om een „held" te stellen tegenover de massa en tegenover het volk. Lenin leerde, dat de kracht van de Partij afhankelijk was van haar onafscheidelijke eenheid met de massa; zulks gezien het feit, dat achter de Partij het volk staat — arbeiders, werkers, boeren en intelligentsia.

„Alleen hij", zeide Lenin, „zal winnen en de macht blijven behouden die gelooft in het volk, hij, die zich baadt in de bron van de levende scheppingskracht van het volk".

Lenin sprak met trots van de Bolsjewistische communistische partij als van de leider en opvoeder van het volk. Hij eiste dat de belangrijkste vraagstukken voorgelegd zouden worden aan het oordeel van kundige arbeiders, aan het oordeel van hun partij; hij zei: „Wij geloven hierin; wij zien er in de wijsheid, de eer en het geweten van ons tijdperk".

Lenin stelde zich vastberaden teweer tegen iedere poging die ten doel had de leidende rol van de partij bij de opbouw van de Sowjet-staat te verkleinen of te verzwakken. Hij ontwierp de Bolsjewistische beginselen van partijleiding en normen voor het partijleven, er de nadruk op leggend, dat collegialiteit het voornaamste beginsel van het leiderschap van de partij was.

Reeds gedurende de jaren vóór de revolutie noemde Lenin het Centrale Comité van de partij een collectiviteit van leiders en de beschermer en vertolker der partij-beginselen. „In de periode gelegen tussen de congressen", zo verklaarde Lenin, „bewaakt en vertolkt het Centrale Comité de beginselen van de partij".

Terwijl hij de rol van het Centrale Comité en zijn gezag onderlijnde, zette Wladimir Iljitsj uiteen: „Ons Centrale Comité heeft zichzelf geconstitueerd als een nauw gecentraliseerde en zeer gezaghebbende groep."

Zolang Lenin leefde vormde het Centrale Comité de werkelijke uitdrukking van het collectieve leiderschap van de partij en van de natie. Als een militant marxistisch revolutionair, die onbuigzaam was waar het beginselen gold, legde Lenin nooit met geweld zijn inzichten op aan zijn medewerkers. Hij probeerde te overtuigen; hij legde geduldig zijn opvattingen uit aan anderen. Lenin zag er steeds nauwkeurig op toe, dat de normen van het partij-leven werden nageleefd, dat de hand werd gehouden aan de partij-statuten, dat de partij-congressen en de plenaire zittingen van het Centrale Comité op de juiste tijdstippen plaatshadden.

Bij de grote verdiensten van W. I. Lenin voor de overwinning van de arbeidersklasse en van de werkende boeren, voor de overwinning van onze partij en voor de toepassing van het wetenschappelijk communisme in de praktijk van het leven, komt nog het feit, dat zijn scherpe geest zich ook hierin heeft gemanifesteerd, dat hij tijdig in Stalin de negatieve eigenschappen ontdekte, die later zulke ernstige gevolgen hebben gehad.

---

1) Wilhelm Bloss, Duits politicus uit de 19de eeuw.

2) Karl Marx, Duitse socialist (geb. te Trier 1818, overl. te Londen 1883). „Vader van het marxisme".

3) Friedrich Engels, Duits socialist (1820-1895). Met Marx auteur van het Communistische Manifest (1848).

4) Ferdinand Lassalle, Duits socialistische leider en theoreticus (1825-1864).

(Wordt vervolgd)

Op 21 januari is president Eisenhower der Verenigde Staten op het Witte Huis beëdigd voor zijn tweede ambtstermijn van vier jaar als president. Men ziet hem hier (staande in auto) op weg naar de beedigingsplechtigheid. Op de achtergrond ziet men het Kapitool te Washington.

Wereldstrategie

Er zijn de laatste tijd weer vele feiten, uitspraken en ontwikkelingen te signaleren, die erop wijzen, dat in de verantwoordelijke kringen in Oost en West opnieuw grote aandacht besteed wordt aan strategische problemen. Uiteraard hebben deze problemen in de naoorlogse gespannen internationale situatie voortdurend de aandacht gehad, maar er zijn tekenen die er op wijzen, dat men, mede onder invloed van de nieuwste technische ontwikkelingen en onder invloed ook van de economische noodzaak, bezig is met een hernieuwde bestudering, zo niet herziening, van de tot dusver geldende strategische opvattingen.

„Wanneer niet alle tekenen bedriegen", zo schreef de *Neue Zürcher Zeitung* op 3 februari in een uitvoerig hoofdartikel, „zullen strategische vraagstukken de komende maanden de bijzondere aandacht vragen. Voorboden van komende discussies zijn de nieuwe voorstellen die verwezen zijn naar de ontwapeningscommissie der Verenigde Naties, de verhoging van de Amerikaanse militaire begroting, de dreigementen van Moskou met lange-afstandsprojectielen, de besprekingen van de Britse minister van defensie in Washington, het zinspelen op de mogelijkheid van een vermindering der Britse en Amerikaanse troepen in Europa."

Ontwapeningsvoorstellen

Sedert de laatste bijeenkomst van de ontwapeningscommissie der VN (zie nader 12538/1) heeft zich op het gebied van de ontwapening minstens dit nieuwe feit voorgedaan, dat van de zijde der Sowjet-Unie enige toenadering is betoond ten opzichte van het plan-Eisenhower inzake wederzijdse luchtinspectie (zie ook 12843). Een topconferentie van de grote vier of vijf (in het laatste geval met inbegrip van India) is door de Westelijke drie van de hand gewezen. Zij achtten de VN het meest geschikte forum ter behandeling van de hangende vraagstukken (zie 12963/2). Inmiddels heeft de politieke commissie van de Algemene Vergadering der VN voorgesteld, alle ontwapeningsvoorstellen en -problemen — van de controle of beperking van de proeven met atoomwapens en het voorstel voor een grote conferentie tot de wederzijdse luchtinspectie — ter bespreking op te dragen aan de ontwapeningscommissie, of liever: aan de desbetreffende subcommissie.

Gezien de geschiedenis van het werk dezer subcommissie kan men moeilijk verwachten dat snelle resultaten zullen worden bereikt.

Wapens „in de neer"?

De *Groene Amsterdammer* (2-2) vroeg zich, zij het in een ander verband, af, of de wapens thans niet „in de neer" zijn.

„Engeland", zo schreef de Groene, „geeft per jaar 16 miljard gulden uit aan defensie. Al eerder hadden de Britten zich afgevraagd: heeft het militair èn politiek gesproken wel veel zin, dat wij op zóveel plekken buiten het eigen land militaire „verplichtingen" blijven nakomen; heeft dat met name wel zin in deze nieuwe beklemmende wereld, waarin zoveel traditionele militaire kracht volkomen verouderd, ja afgedaan lijkt als men denkt aan de mogelijkheden en gevaren van de nieuwste wapens; niet alleen aan de A- en H-bommen maar ook en vooral aan de lange-afstandsprojectielen die straks, onbemand maar goed gericht, die bommen duizenden mijlen ver kunnen afleveren? Zijn onze wapens niet in de neer? Zijn als straks ieder kamp over de nieuwste wapens beschikt, niet wapens-tout court in de neer?"

De reis van de Britse minister van defensie naar Washington heeft, aldus de Groene, met dit alles iets te maken. „Iets, en zeker nog niet heel veel. Maar het serieuze nadenken krijgt telkens weer een stimulans", aldus de Groene.

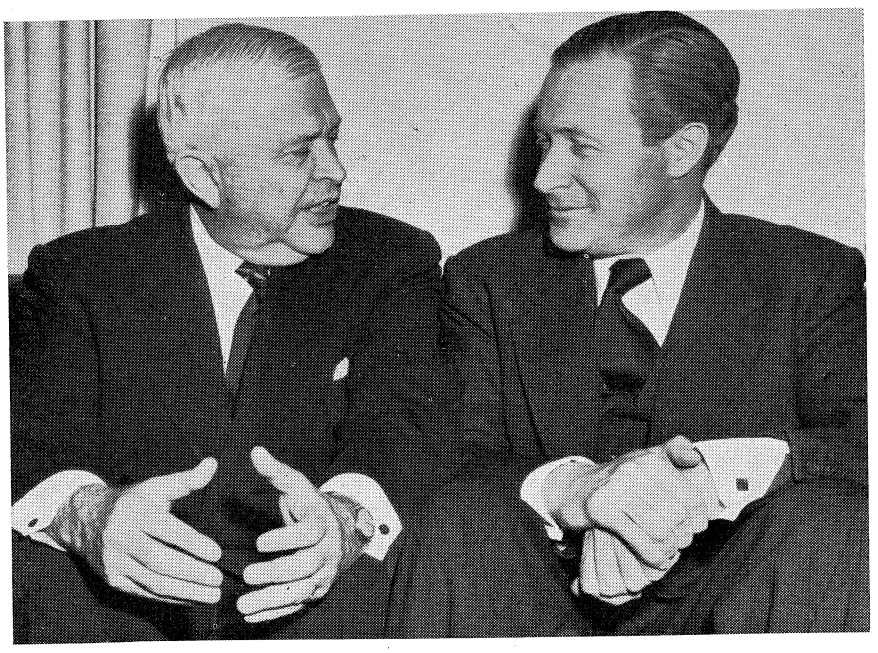
De Amerikaanse begroting

Inmiddels heeft president Eisenhower in zijn begrotingsboodschap van 16 januari om verhoging der militaire kredieten gevraagd van $ 36 miljard op $ 38 miljard.

Opmerkelijk is, dat volgens Eisenhowers voorstellen de omvang van de luchtmacht van 128 eskaders op 123 eskaders zal worden gebracht; dat het aantal legerdivisies met één zal worden verminderd; dat ook de mankracht van deze divisies zal worden verkleind, maar dat hun vuurkracht zal worden vergroot. Voorts is met nadruk meegedeeld, dat de drie bestaande mariniersdivisies met taktische atoomwapens zullen worden uitgerust.

Aangezien de VS hun bondgenoten niet rechtstreeks atoomwapens willen leveren (hiervoor zou een slechts moeilijk te verkrijgen toestemming van het Congres vereist zijn) zullen zes speciale atoom-

(*Zie vervolg pag.* 12985)

Charles Wilson (links), minister van defensie der V.S., en Duncan Sandys, zijn Britse collega, tijdens hun besprekingen in het „Pentagon", het Amerikaanse ministerie van defensie.

Weekblad

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

Cyprus — 30 jan. Volgens de Londense Times zouden de Sowjet-Unie en de Oosteuropese landen bereid zijn de Griekse klacht i.z. Cyprus en de eis van Griekenland voor zelfbeschikking van het eiland te steunen, op voorwaarde dat Griekenland op zijn beurt bepaalde Russische eisen en stappen ondersteunt en komt tot normale betrekkingen met genoemde landen. — **31 jan.** De regering besluit dit aanbod van het Sowjet-blok van de hand te wijzen.

Denemarken — 29 jan. Lt.-kol. Rogow, Sowjet-militaire attaché, tot persona non grata verklaard en het land uitgewezen.

Duitsland (West) — 30 jan. De regering hecht haar goedkeuring aan een tienjarenplan voor wegenbouw, dat ongeveer *f* 30 miljard zal kosten.

Egypte — 29 jan. De min. van nijverheid, Dr. Aziz Sidki, maakt bekend, dat in woestijngebieden in O. Egypte goud is gevonden. — **31 jan.** „Algemeen Egyptisch Vakverbond" opgericht. — De Canadese premier St. Laurent verklaart in het Canadese Lagerhuis dat, zo Egypte zich verzet tegen de bezetting door de strijdmacht der V.N. van de gebieden waaruit de Israëlische troepen zich thans op aandrang van de Ver. Naties dienen terug te trekken, het enige alternatief zou zijn een hervatting van de vijandelijkheden.

Engeland — 3 febr. De minister van defensie, Duncan Sandys, teruggekeerd uit de V.S., waar hij succesvolle, belangrijke besprekingen heeft gevoerd o.m. over de Brits-Amerikaanse militaire samenwerking en grotere wapenleveranties (geleide projectielen), zulks in verband met de economische noodzaak voor Engeland zijn oorlogsbegroting te verminderen.

Finland — 30 jan. Premier Fagerholm arriveert voor officieel bezoek in Moskou. In een begroetingsartikel van de Prawda wordt erop gezinspeeld, dat dit bezoek wellicht een middel zal zijn om de Sowjet-betrekkingen met de niet-communistische landen, en in het bijzonder de Scandinavische landen, te verbeteren. — **3 febr.** Blijkens een communiqué heeft de Sowjet-Unie aan Finland beloofd meer steenkool, olie en andere grondstoffen te leveren.

Frankrijk — 28 jan. Begin grote stakingsactie onder Algerijnen in Frankrijk.

Hongarije — 28 jan. De vroegere minister Anna Kethly vraagt in de speciale commissie voor de Hongaarse kwestie om tussenkomst van de V.N. in Hongarije. — **30 jan.** Het persbureau MTI publiceert een rede van Kádár, waarin hij zowel de „sectarische politiek van Rakosi" als het beleid van Nagy veroordeelde.

India — 28 jan. De regering wil een einde maken aan bepaalde voorrechten die Pakistani en Zuidafrikanen als leden van het Britse Gemenebest in India genieten. — **30 jan.** Prem. Nehroe neemt de portefeuille van defensie over.

Indonesië — 28 jan. Radio Penang deelt mede, dat de besprekingen tussen een regeringsdelegatie en de Bantengraad zijn mislukt. — **30 jan.** Begin conferentie te Palembang van troepencommandanten van geheel Sumatra. — **31 jan.** De Masjumi spreekt haar bezorgdheid uit over de houding van India inzake Kasjmir.

Internationaal — 30 jan. Het secretariaat van de Arabische Liga meldt, dat Bulgarije en Hongarije de handel met Israël zullen staken. — Gen. Lauris Norstad, opperbevelhebber van de NAVO-strijdkrachten, verklaart, dat de Westelijke verbondenen over genoeg wapens en vliegtuigen beschikken om een eventuele vijand te vernietigen. — De Britse regering heeft de bondgenoten van de Westeuropese Unie uitgenodigd voor een conferentie te Londen over de Europese defensie. — **2 febr.** Bezoek van de Belgische minister van buitenlandse zaken Spaak aan Den Haag ter bespreking met zijn Nederlandse collega van de Nederlandse bezwaren gerezen ter conferentie over de gemeenschappelijke Europese markt.

Jemen — 30 jan. Koning Ahmad verklaart, dat de Britten in Aden blijven, omdat zij hopen in dit gebied olie te vinden.

Joego-Slavië — 29 jan. Het officiële blad „Borba" verklaart, dat pres. Tito geen bezoek aan de V.S. zal brengen wegens een in dat land gevoerde anti-Joegoslavische campagne.

Jordanië — 1 febr. Koning Hoessein waarschuwt de regering voor communistische infiltratie.

Kunst — 28 jan. De Am. filmproducent en acteur William Eythe overleden. — „Prix de la critique" van de ned. sectie van de „association internationale des critiques d'art" toegekend aan mej. Ro Mogendorff.

Nederland — 29 jan. In Djakarta is een adres aan de Staten-Generaal gepubliceerd, waarin wordt verzocht de houding van de Nederlandse regering te wijzigen, teneinde „door vredelievende en redelijke" middelen te geraken tot de vaststelling van de status van Nieuw-Guinea. — Volgens een mededeling op de 14e intern. tuberculoseconferentie heeft Nederland het laagste tbc-sterftecijfer en met Denemarken ook het kleinste aantal tbc-patiënten. — **30 jan.** Stand giro 999 van het Nat. Comité Hulpverlening Hongaarse volk *f* 4,6 milj. — Centrale adoptieraad geïnstalleerd. — **31 jan.** Wetsontwerpen inzake huurverhoging ingediend.

Noorwegen — 1 febr. Zes van de grootste Noorse scheepvaartmaatschappijen zullen samenwerken bij de opstelling van plannen voor een door atoomenergie aangedreven tanker.

Polen — 28 jan. De regering roept professoren en lectoren, die in de stalinistische periode ontslagen waren, terug naar de universiteit van Jagiellon (Krakau). — **30 jan.** Volgens radio-Warschau heeft het provinciaal gerechtshof te Wroclaw aan verschillende personen gevangenisstraffen opgelegd van 6 maanden wegens antisemitische propaganda en aanvallen op Joodse burgers. — **1 febr.** De militaire politie, die werd afgeschaft toen de communisten destijds aan de macht kwamen, zal thans weer in de straten van de garnizoenssteden gaan patrouilleren.

Portugal — 29 jan. Tweede vijfjarenplan (1959-'64) gepubliceerd.

Roemenië — 30 jan. Grigori Gafencu, die bij het uitbreken van Wereldoorlog II in 1939 Roemeens minister van buitenlandse zaken was, te Parijs overleden. Gafencu heeft verschillende historische werken op zijn naam staan.

Sowjet-Unie — 28 jan. De min. voor geologie en bescherming van de bodemschatten heeft medegedeeld, dat de S.U. binnenkort het eerste kolenproducerende land ter wereld zal worden. — De regering besluit Egypte het te Cairo tentoongestelde materiaal te schenken (hefschroefvliegtuigen, landbouwmachines, medische apparatuur ter waarde van *f* 5 milj.). — 60% van de documenten en dossiers in de archieven van het hooggerechtshof zullen niet langer geheim zijn. — **30 jan.** Het persbureau Tass meldt, dat twee Am. adjunct-militaire attaché's de S.U. moeten verlaten.

Spanje — 30 jan. Tramboycot te Barcelona (zie 12976/3) na 15 dagen geëindigd.

Sport — 28 jan. Zwemmen: J. Devitt (Austr.) verbetert wereldrecord 100 m vrije slag (heren) in 54,6 sec.; het oude record stond op naam van D. Cleveland (V.S.) in 54,8 sec. — **30 jan.** Voetbal: Spanje-Nederland 5-1.

Tsjecho-Slowakije — 29 jan. Een delegatie met aan het hoofd pres. Zapotocky en premier Siroky ondertekenen met de Sowjet-leiders een gemeenschappelijke verklaring, waarin wordt aangedrongen op de versterking van het pact van Warschau en op intensivering van de economische betrekkingen met Moskou. Blijkens deze verklaring heeft de Sowjet-regering toegezegd de leveranties van graan, aluminium en andere grondstoffen te vergroten. Daartegenover zal Tsjecho-Slowakije voortgaan met de leverantie van uraniumerts tegen „eerlijke en wederzijds voordelige prijzen".

Ver. Staten — 28 jan. Pres. Eisenhower vraagt het Congres om goedkeuring van een program van $ 1,3 miljard voor hulpverlening bij scholenbouw. — **29 jan.** De secretaris van de Sowjet-ambassade te Washington, Waili Molew, uitgewezen. — **30 jan.** Het Huis van Afgevaardigden aanvaardt het plan-Eisenhower i.z. het Midden-Oosten met 355 tegen 61 stemmen. — Pres. Eisenhower verwelkomt persoonlijk op het vliegveld koning Saoed van Saoedi-Arabië, die een officieel bezoek brengt aan de V.S. — **31 jan.** Pres. Eisenhower vraagt aan het Congres het jaarquotum voor immigranten dat thans 154.857 bedraagt, te verhogen tot 190.000,

Zuid-Afrika — 30 jan. De Alg. Vergadering der Ver. Naties keurt twee resoluties goed, waarin wederom wordt aangedrongen op opheffing van „apartheidsmaatregelen" en in deze kwestie op meer constructieve wijze samen te werken met de Ver. Naties, in het bijzonder door zijn aanwezigheid in de organisatie (Zuid-Afrika heeft enige tijd geleden zijn vertegenwoordiging uit de Ver. Naties teruggetrokken en verklaard alleen maar symbolisch lid te blijven). Voorts wordt aangedrongen op besprekingen met India en Pakistan over de positie van de Zuidafrikaanse inwoners van Voorindische afkomst.

Zweden — 1 febr. De Zweedse regering heeft voorgesteld in 1960 een werkweek van 45 uur in te voeren i.p.v. 48 uur, zoals thans gebruikelijk is.

(*Vervolg van pag.* 12983)

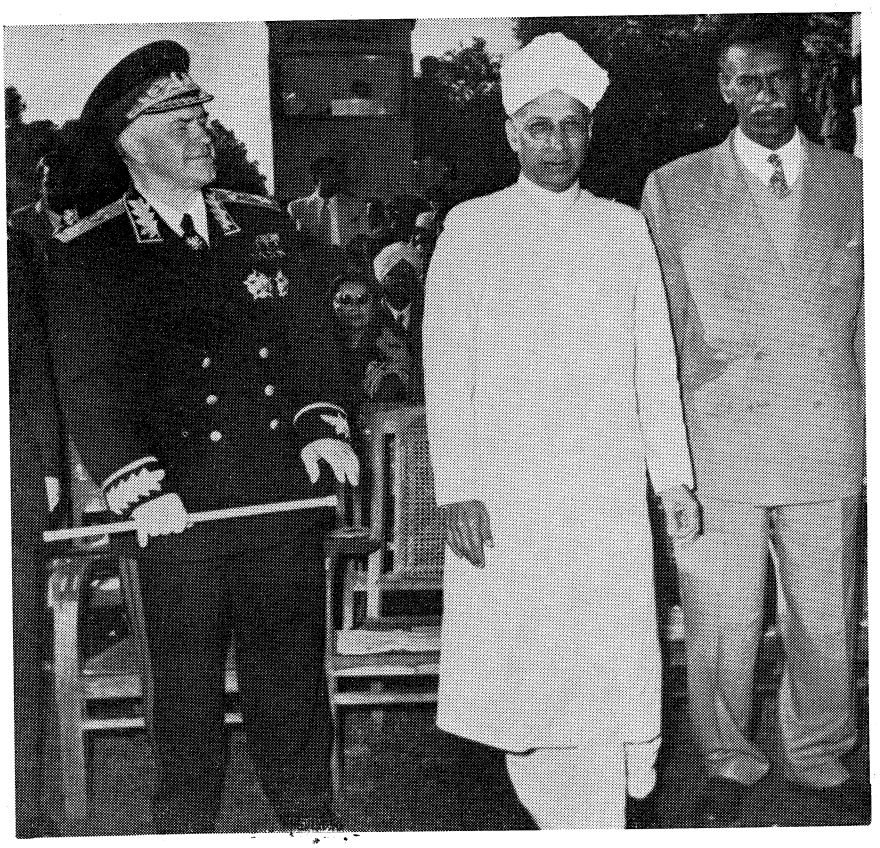
commando's worden gevormd, die in het buitenland zullen worden gestationeerd.
Op wel spectaculaire wijze hebben de VS intussen gedemonstreerd, wat de uitrusting van de strategische luchtmacht met straalbommenwerpers van het type B 52 betekent (zie vlucht om de wereld, pag. 12977/2).
Uit het voorgaande, en ook uit andere feiten, blijkt, dat men er op uit is alle beschikbare technische mogelijkheden dienstbaar te maken aan de strategie.
Dat dit een uitermate kostbare geschiedenis is, heeft de Amerikaanse minister van defensie *Wilson* in de betreffende Congrescommissies volmondig toegegeven. Ongetwijfeld zal van de zijde van het Congres op besparingen worden aangedrongen.
Besparingen zouden echter alleen maar gevonden kunnen worden in beperking van het aantal onder de wapens zijnde manschappen. Willen de VS echter een voldoende strategische reserve in eigen land behouden, dan zal — bij voortgang van de hierboven gememoreerde ontwikkeling — beperking van de in Europese geallieerde landen gelegerde Amerikaanse troepen onder ogen moeten worden gezien.

Moskou's dreigementen

Dreigde Moskou reeds op 5 november Londen en Parijs met een mogelijke actie met geleide lange-afstandsprojectielen, na de genoemde begrotingsboodschap en publikaties over de militaire aspecten van deze boodschap in de Amerikaanse pers, publiceerde het Sowjet-persbureau *Tass* (24-1) een verklaring, waarin de bevolkingen van Engeland, Frankrijk, West-Duitsland, Italië, Turkije, Perzië, Japan en andere landen [1]) gewaarschuwd werden voor de mogelijkheid van een vergeldingsactie met atoomwapens van de zijde der Sowjet-Unie.
Volgens de *Neue Zürcher Zeitung* is het doel van deze dreigementen tweeledig: 1) de bondgenoten der VS angst aan te jagen en hen te bewegen af te zien van versterking van hun defensie door Amerikaanse atoomwapens [2]); 2) hierdoor zou tegelijkertijd het bondgenootschappelijk systeem losser worden gemaakt en zou de zowel in Engeland als in de VS weer op gang gekomen discussie over de mogelijkheid en wenselijkheid hun troepen uit overzeese gebieden (dus vooral Europa) terug te trekken worden aangemoedigd.
Wat het eerste punt betreft, de reactie van de betreffende landen op de verklaringen van Moskou is niet bijzonder nerveus geweest. Wat betreft het tweede punt, ook zonder Moskou's dreigement heeft de discussie hierover aan intensiteit gewonnen, waarbij — zoals hierboven is gememoreerd — het besparingsargument een belangrijke rol speelt.

Terugtrekking Amerikaanse troepen?

In december jl. heeft de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, *John Foster Dulles*, met kracht bestreden, dat dergelijke plannen werden overwogen. Maar *Eisenhower* was op een recente persconferentie (23-1) minder positief. Hij antwoordde nl. op een desbetreffende vraag, dat een vermindering van de troepensterkte slechts op basis van wederkerigheid en op grond van overeenkomsten denkbaar was. Eisenhower sloot een dergelijke ontwikkeling derhalve niet per sé uit.
De (Amerikaanse) opperbevelhebber van de NAVO-strijdkrachten in Europa, generaal *Norstad*, die onlangs als zodanig generaal *Gruenther* is opgevolgd, heeft zich echter — in een op 30 jan. te New York uitgesproken rede — op ondubbelzinnige wijze uitgesproken vóór handhaving van de Amerikaanse (en Britse?) troepen in Europa. Hij zei o.m., dat men de NAVO-geest niet meer kon verzwakken dan door de suggestie, al werd deze ook ten onrechte uitgesproken, dat sommige bondgenoten zich achter hun grenzen zouden kunnen terugtrekken, erop vertrouwend dat zij met geleide lange-afstandsprojectielen het strategische evenwicht zouden kunnen handhaven. En duidelijkheidshalve voegde hij hieraan toe, dat de fysieke, tastbare tegenwoordigheid van troepen der VS, Canada en Engeland op het Europese continent, en wel troepen van over-

De minister van defensie, maarschalk Zjoekow (links), heeft het voorbeeld van Boelganin en Chroesjtsjew gevolgd en een bezoek aan India gebracht. Bij deze gelegenheid verklaarde de Sowjet-maarschalk, dat de S.U. lange-afstandswapens bezit, die projectielen met atoomlading naar elk punt van de aardbol kunnen brengen. Men ziet Zjoekow hier met India's vice-president S. Radhakrisjnan (in het midden).

tuigende sterkte, onmisbaar was voor een effectieve politiek van „afschrikking".

De vraag kan gesteld worden, of een opvatting als die van Norstad, een opvatting die door de *Nieuwe Rotterdamse Courant* (30-1) met een zucht van verlichting werd begroet, onderhandelingen over beperking van de bewapening, over gedemilitariseerde zones, over internationale controle-maatregelen enerzijds en een modernisering van de organisatie der strijdkrachten anderzijds al of niet uitsluit.

De reeds eerder geciteerde Neue Zürcher Zeitung meent van niet, „Essentieel is echter", aldus het Zwitserse blad, „dat het principe der fysieke tegenwoordigheid van parate — en niet symbolische — Amerikaanse en Britse strijdkrachten in het gehele gebied van de alliantie der vrije wereld blijft gewaarborgd".

Dat Moskou juist dit principe gaarne prijsgegeven ziet, is herhaaldelijk gebleken. Het blijkt ook weer uit het communiqué over de zo pas geëindigde Russisch-Tsjechoslowaakse onderhandelingen.

Een geheel ander aspect krijgt deze zaak echter, als men haar beziet uit het oogpunt van de financiële draagkracht der betreffende landen.

De missie-Sandys

In dit verband dienen gememoreerd de onderhandelingen, die de nieuwe Britse minister van defensie *Duncan Sandys* in Washington heeft gevoerd.

De regering-Macmillan had aangekondigd, dat de defensie-uitgaven zouden (en met het oog op de economische toestand *moesten*) worden beperkt. In welke sector deze bezuinigingen zouden worden ingevoerd werd nog niet bekend gemaakt. Hierover verschenen tal van speculaties in de Britse pers. De *Manchester Guardian* (Weekly, 24-1) kwam in een uitvoerig betoog („Bombs or Allies?") tot de conclusie, dat de enige juiste weg om te bezuinigen is „te erkennen, dat wij politiek afhankelijk zijn van de Verenigde Staten en scherp het mes te zetten in die militaire inspanningen, welke het duplicaat vormen van Amerikaanse inspanningen."

Het hoofdthema van de missie-Sandys was samenwerking met de V.S. op het gebied van de bewapening, grotere Amerikaanse wapenleveranties aan Engeland, vermijding van doublures bij de ontwikkeling van nieuwe wapens, met als resultaat de mogelijkheid van beperking van het Britse defensiebudget. Maar ook de Britse wens om zijn directe bijdrage tot verdediging van het Europese continent te beperken [3]) was onderwerp van gesprek.

Blijkens het door de Amerikaanse minister van defensie *Wilson* en zijn Britse collega na hun besprekingen (op 2 februari) uitgegeven communiqué was men het er in ieder geval over eens, enerzijds „dat de militaire kracht in conventionele zowel als kernfysische wapens, in een staat van paraatheid moet worden gehouden", maar anderzijds ook, „dat militaire kracht financiële en economische stabiliteit tot fundament moet hebben en dat deze factoren in aanmerking moeten worden genomen bij het bepalen van de bijdrage, die ieder lang hebben, ligt voor de hand.

Dat dit een beginsel is, waarbij ook de andere NAVO-bondgenoten belang hebben, ligt voor de hand.

Wat de beperking van de Engelse bijdrage aan de verdediging van het Europese continent betreft — beperking in aantal soldaten én effectieve kracht — daarover zal binnenkort ook gesproken worden tijdens een op Brits initiatief te houden bijeenkomst van de West-Europese Unie.

Betreffende de Amerikaanse wapenleveranties, schijnt Sandys, aldus de N R C (4-2), in principe de belofte te hebben gekregen, dat de V.S. de Britse strijdkrachten o.m. van geleide projectielen zullen voorzien. Ook zou de verdere uitbreiding van wetenschappelijk-technische samenwerking (delen van geheimen) en ook daarmede vermijding van verkwistende „doublures" onder het oog worden gezien [4]). Dat hierdoor, dus ook door verschuiving van produktie en specialisatie op beperkter gebied, bezuinigingen tot stand gebracht kunnen worden, wordt vrij algemeen aangenomen. Concrete cijfers dienaangaande hebben wij tot dusver nog niet aangetroffen. Sandys merkte naar aanleiding van een bericht in de *Observer* (3-2), die sprak van een besparing van in totaal 750 miljoen pond [4]), zeer gevat op, dat dergelijke ramingen meer in het kader van het geofysische jaar pasten dan bij de werkelijkheid.

☆

Om terug te keren tot het algemene uitgangspunt van dit overzichtsartikel citeren wij nogmaals de *Neue Zürcher Zeitung,* die schreef, dat „zonder voldoende strijdkrachten van het conventionele type — zij het volkomen gemoderniseerd —, die ook inderdaad gelegerd zijn in de door de Sowjet-Unie bedreigde gebieden, deze gebieden niet veilig zijn. En het Zwitserse blad specificeert nader: Want het ligt voor de hand, dat Moskou geen „grote" oorlog zoekt, waarin de strategische wapens worden gebruikt. De „periferische" verdediging is daarom als een verdediging tegen een aanval zoals allerwaarschijnlijkst niet zal plaatshebben, zinloos. Alleen krachten die in de bedreigde gebieden weerstand kunnen bieden tegen ondermijning, tegen verovering door „agressie bij plaatsvervanging", tegen overweldiging door „kleine" oorlogen, alleen deze krachten bieden in de huidige wereldsituatie zekerheid. Alleen hun bestaan en aanwezigheid stelt tegenover de veroveringsplannen van Moskou duidelijk in het licht, dat een „kleine" oorlog het gevaar met zich brengt van een „grote oorlog", aldus de Neue Zürcher Zeitung, die dit tenslotte „het middel van werkelijke en effectieve afschrikking" noemt.

Deze opvatting van de Neue Zürcher Zeitung is een wel geheel andere dan die van de hierboven geciteerde Groene Amsterdammer.

Men mag aannemen, dat dit thema en de hiermee samenhangende problemen de komende tijd ook bij de verantwoordelijke kringen in het middelpunt van de discussie zullen staan.

---

1) Landen, die in aanmerking zouden komen voor het stationeren van Amerikaanse atoomcommando's (zie hierover nader op pag. 12994/3).

2) Waarom de NAVO-landen tijdens de jongste zitting van de NAVO-raad (zie 12891 en 12898/2) zelf hebben gevraagd.

3) Volgens de Londense correspondent van de N R C (4-2) kan de Britse economie, naar het oordeel van regering én oppositie, de last van de huidige defensie-uitgaven, die 8,2% van het bruto nationale produkt opslokken, niet langer blijven dragen zonder gevaar van ineenstorting.

4) Op een Britse militaire begroting van £ 1550 miljoen was meer dan £ 600 miljoen uitgetrokken voor militaire research en produktie.

BIOGRAFIE

BAKSJI GHOELAM MOHAMMED, premier van Kasjmir

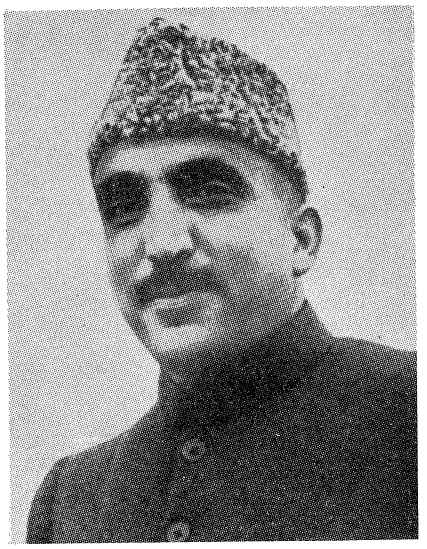
In de Britse tijd bestond Voor-Indië uit een rechtstreeks door Engeland bestuurd gebied en honderden grote en kleine inheemse vorstendommen (Princely States), die zich bij tractaat met Groot-Brittannië hadden verbonden en een grote mate van zelfstandigheid genoten.

Voor-Indië onafhankelijk

Toen op 15 augustus 1947 de *Indian Independence Bill* van kracht werd (zie uitvoerig overzicht op pag. 7307) en het „Britse keizerrijk" uiteenviel in de onafhankelijke dominions India en Pakistan, kregen de vorstendommen 8 weken tijd om zich — al naar hun geografische ligging, de gezindheid der bewoners en/of van de vorst — onafhankelijk te verklaren of zich aan te sluiten bij de Mohammedaanse staat Pakistan of het in principe a-religieuze (maar overwegend door Hindoe's bewoonde) India. Van onafhankelijkheid kwam in feite niets terecht. Voor zover de aansluiting niet vrijwillig plaats had, werd zij (Haiderabad b.v.) weldra geforceerd (zie ook kaart en bijschrift op pag. 7308).

Strijd om Kasjmir

Maharadja Sir Hari Singh van het betrekkelijk welvarende en strategisch zeer belangrijke Kasjmir meende wellicht zijn onafhankelijkheid te kunnen bewaren [1]). Hij aarzelde met het nemen van een besluit tot het laatste ogenblik. Medio oktober 1947 begonnen echter krijgers van Moslem-stammen uit het Pakistaanse grensgebied in het noorden op te rukken naar de hoofdstad Srinagar, later gevolgd door Pakistaanse troepen. Op het laatste ogenblik proclameerde toen de maharadja de aansluiting bij India (zie nader pag. 7382 A), zulks hoewel de overgrote meerderheid van de bevolking uit Mohammedanen bestond [1]). Hij deed verder een beroep op India om troepen te zenden om de Pakistaanse krijgers te verdrijven. *Nehroe,* wiens familie zelf uit Kasjmir afkomstig is en die deze aansluiting steeds had gewenst, zond onmiddellijk Indische elite-troepen, die op 27 oktober 1947 op het vliegveld van Srinagar landden en nog juist op tijd kwamen om de bezetting van de hoofdstad te verhinderen. De lezers van Keesings Historisch Archief is de hierop volgende ontwikkeling bekend. Er ontbrandde een strijd, die door de Pakistani als een „Jihad" (heilige oorlog) werd gevoerd, en die eerst 14 maanden later, na ingrijpen der Verenigde Naties, eindigde in een wapenstilstand (1 januari 1949),

die een kunstmatige grens dwars door Kasjmir trok [1]). Er zou onder toezicht der Verenigde Naties een plebisciet worden gehouden (zie ook 8936 B), dat over de definitieve politieke status van Kasjmir zou beslissen. Ondanks herhaalde onderhandelingen tussen India en Pakistan en bemoeiingen van de Veiligheidsraad is dit plebisciet nog steeds niet gehouden.

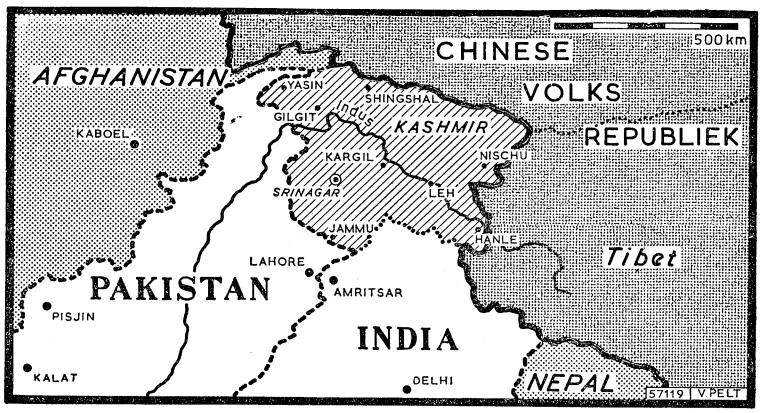
Aansluiting bij India

India stelt de eis, dat Noordelijk Kasjmir eerst door de agressors moet worden ontruimd, maar intussen heeft de door India in het leven geroepen constituerende vergadering te Srinagar de definitieve aansluiting bij India geproclameerd (26 jan. 1957, zie nader 12973), zulks ondanks het besluit van de Veiligheidsraad (24 jan.), dat hangende de volksstemming de status quo diende te worden gehandhaafd. India legde deze resolutie naast zich neer en de premier van Kasjmir, *Baksji Ghoelam Mohammed,* verklaarde o.m. dat „onze toekomst door onszelf en niet door 10 leden van de Veiligheidsraad wordt bepaald."

India heeft inmiddels zoveel in Kasjmir geïnvesteerd [2]), dat het ook hierom weinig geneigd zal zijn het risico van een volksstemming te nemen. Baksji is volgens *Die Weltwoche* (1-2) van mening, dat het besluit van de constituerende vergadering het plebisciet heeft vervangen. „Dit besluit is onherroepelijk", aldus Baksji in een interview met een correspondent van dit Zwitserse blad. „Pakistan is een middeleeuwse thocratie en wij willen de vooruitgang. Hier gaat het niet om godsdienst maar om rijst. In de Indische Unie wonen 40 miljoen Mohammedanen en zij leven er beter dan de 70 miljoen Mohammedanen in Pakistan. Daarom hebben wij gekozen voor aansluiting bij India", aldus Baksji.
Deze energieke, om niet te zeggen harde pro-Indische en Mohammedaanse premier heeft er veel toe bijgedragen, dat heel wat Mohammedaanse inwoners, materieel gezien, meer heil verwachten van aansluiting bij India dan van aansluiting bij Pakistan.

Strijder voor de vrijheid

Baksji Ghoelam Mohammed is in juli 1907 geboren in een dorpje in de Kasjmir-vallei. In de hoofdstad Srinagar ontving hij een opleiding tot onderwijzer. Hij speelde weldra een actieve rol in de door *Gandhi* (vermoord in 1948, zie levensschets pag. 7474) geleide anti-Britse vrijheidsbeweging, werd vier maal gearresteerd en zat in 1934 zes maanden gevangenisstraf uit.
Enige jaren later (1938) werd hij een der naaste medewerkers van Mohammed Abdoella in diens ondergrondse beweging voor „verantwoordelijk bestuur in Kasjmir". Abdoella veranderde de naam van zijn partij, de „Moslem Conferentie", in „Nationale Conferentie van Kasjmir" en lanceerde in 1945 een „verlaat Kasjmir"-campagne tegen de maharadja Sir Hari Singh. Abdoella werd gearresteerd en veroordeeld tot een gevangenisstraf van 9 jaar. Baksji zette inmiddels de actie voort en deed daarbij voortdurend een beroep op de publieke opinie in India. In september 1947 werd Abdoella plotseling vrijgelaten. Een maand later vielen stammen uit het Noorden Kasjmir binnen en vluchtte Sir Hari Singh naar India en proclameerde met het hierboven reeds geschetste gevolg de aansluiting.
Abdoella werd premier van de vervolgens (maart 1948) gevormde re-

gering, Baksji vice-premier en minister van politie, transport, bevoorrading en van arbeid. De betrekkingen met de aan een absolutistisch regiem gewone maharadja waren niet bijzonder hartelijk. In 1949 ging Sir Hari Singh in vrijwillige ballingschap naar India, na zijn zoon Karan Singh tot regent te hebben benoemd. In 1952 maakte de constituerende vergadering een einde aan de 105 jaar oude monarchie en kende zij de hoogste regeringsmacht toe aan de premier en zijn kabinet. Karan Singh werd voor een periode van 5 jaar gekozen tot staatshoofd.

Drastische hervormingen

Baksji was inmiddels begonnen aan de uitvoering van een ambitieus ontwikkelingsplan. Hij eiste hierbij van iedereen een strenge discipline, op straffe van in het openbaar toegebrachte zweepslagen. Als hoofd van de politie trad hij ook zeer drastisch op tegen stammen die zich aan roverij hadden schuldig gemaakt (*Norman Cliff* in de *New Statesman and Nation,* 15-8-53).
Terwijl in India de, overigens noodzakelijke, landhervorming traag op gang kwam en met allerlei moeilijkheden gepaard ging, zette Baksji een allereenvoudigst, maar effectief systeem op (1950), dat slechts drie regels kende: 1) een maximaal grondbezit van 22¾ acre; 2) geen schadevergoeding; 3) geen beroep op de rechterlijke macht. Het resultaat was, dat 193.000 voormalige pachters een stuk grond kregen en dat de grondbezitters die een klein stuk grond overhielden dit stuk inderdaad moesten bebouwen.

Premier Abdoella gearresteerd

In juli 1953 ontstond er een ernstige regeringscrisis, zulks naar aanleiding van een rede van Abdoella, waarin deze zich had uitgesproken voor onafhankelijkheid (los van India als van Pakistan). De meerderheid in de regering stelde zich achter Baksji, die vasthield aan het denkbeeld van aansluiting bij India. Geruchten werden verspreid, dat Abdoellah was aangemoedigd door „vreemde mogendheden". Hoe dit zij, Abdoella werd op 9 augustus gearresteerd (zie ook 10806/3) en zou sindsdien in een gevangenis verblijven 3). Hij is echter nooit openlijk in staat van beschuldiging gesteld *(New York Times,* 29-7-55).
Baksji, die inmiddels besprekingen had gevoerd met premier Nehroe van India, werd geïnstalleerd als premier. Hij behield de portefeuilles van politie en van transport en trok ook de departementen van justitie, planning en van „gemeenschapsprojecten" aan zich. Een maand later (september 1953) werd Baksji gekozen tot voorzitter van de „Nationale Conferentie".

Boelganin en Chroesjtsjew in Srinagar

Hoewel Nehroe en premier Mohammed Ali van Pakistan op 20 augustus 1953 overeenstemming hadden bereikt over een plebisciet — vóór 30 april 1954 zou hiervoor een administrateur worden benoemd (zie 10806/3) — verklaarde Baksji in januari 1954 op een partijcongres, dat Kasjmir onherroepelijk besloten had tot aansluiting bij India.
Een maand later besloot ook de constituerende vergadering tot „permanente aansluiting" bij India. Om dit besluit een internationaal accent te geven, en om namens India te kennen te geven dat de zaak-Kasjmir was „gesloten" *(Gordon Graham* in de *Christian Science Monitor,* 9-1-56), zond Baksji aan de Sowjet-leiders *Boelganin* en *Chroesjtsjew* een dringende uitnodiging om tijdens hun reis door India ook Kasjmir aan te doen. Inderdaad verschenen de Sowjet-leiders in Srinagar (zie ook 12298/3), waar zij tot groot genoegen van Baksji en Nehroe verklaarden, dat Kasjmir bij India hoorde. Sommige waarnemers betwijfelen, dat Nehroe ook de hieraan vastgeknoopte uitspraak van Boelganin en Chroesjtsjew bijzonder waardeerde; nl. dat de Himalajastaat en de Sowjet-Unie als buren hun oude commerciële en culturele banden dienden te hernieuwen. Een van Nehroe's scherpste Indiase critici, *P. L. Lahanpal,* had hiervoor kennelijk geen waardering, toen hij Nehroe verweet, dat de „door Indiase bajonnetten en kanonnen gesteunde" pro-Indische regering-Baksji een communistische springplank van Kasjmir maakte, waardoor de volkeren van India en Pakistan in slavernij dreigden te geraken (*N.Y. Her. Trib.* 23-2-56).
Baksji zelf houdt intussen onvervaard vast aan zijn stelling, dat Kasjmir een integrerend deel is van India en dat „geen macht ter aarde" de twee landen kan scheiden. Door gepraat over een plebisciet maakt men het volk onzeker met betrekking tot de dag van morgen, zo zei hij eens, volgens de *New York Times* (28-7-55), brengt men het werk en de vooruitgang tot stilstand, schept men instabiliteit en godsdiensthaat en brengt men de Hindoe's in Pakistan en de Mohammedanen in India in gevaar.

---

1) De vorst en de heersende kringen (grondbezitters) van Kasjmir waren Hindoe's. De bevolking is echter overwegend Mohammedaans (ca. 5 miljoen). In het Indiase Kasjmir, dat onlangs een door Duitsers geconstrueerde tunnelverbinding met India heeft gekregen, wonen ca. 4 miljoen zielen. In het Noorden, waar zich onder auspiciën van Pakistan de staat „Azad" (vrij) Kasjmir heeft geconstitueerd, wonen ca. 1 miljoen zielen.
2) A. M. Rosenthal, die dit gebied bereisde, becijferde in een artikelenreeks in de New York Times (juli 1955), dat India onder een vijfjarenplan voor Kasjmir een bedrag van ca. 100 miljoen dollar heeft gespendeerd aan de bouw van een hydro-elektische centrale, 500 lagere scholen, aan een vliegveld bij Srinagar, verbetering van de weg over de Banihal-pas, Kasjmirs enige verbinding met de buitenwereld (India), die thans ook een tunnel heeft gekregen, en aan de oprichting van enige fabrieken.
3) In een recente brief aan de leden van de Veiligheidsraad beschuldigde Abdoella — aldus de New York Times (16-1) — India van gewelddadige onderdrukking in het omstreden gebied. Deze met de hand geschreven brief is doorgezonden door aanhangers van Abdoella, die thans in Ceylon verblijven.

België

Plannen-Collard inzake reorganisatie en democratisering van het onderwijs —

De minister van openbaar onderwijs, *L. Collard,* heeft op 27 januari in het Paleis voor Schone Kunsten een voordracht gehouden over „Een programma voor een Nationale Democratische Opvoeding". Hierin wees hij erop, dat voor hem de oplossing bestaat in een aanpassing van het bestaande en niet in een radicale vervanging van dit stelsel door een ander. Hij wil de ontwerpen, die thans bestudeerd moeten worden, in het teken van de democratisering stellen.

Voor de komende periode van 15 tot 20 jaar moet rekening worden gehouden met een verviervoudiging van de schoolbevolking in de humaniora en eveneens met een verviervoudiging van het aantal universiteitsstudenten. Op het ogenblik zijn van de Belgische studenten niet meer dan 5% zonen van arbeiders, terwijl diezelfde arbeiders 40% van de actieve bevolking van België uitmaken. De minister ziet het dan ook als een dwingende eis, dat alle jongelui, die bekwaam zijn hogere studiën te doen, de gelegenheid daartoe zouden krijgen. Wat de onderwijskrachten betreft, het is tijd hun opleiding te herzien. Na het verlaten van het middelbaar lager onderwijs, zal de a.s. onderwijzer op 15-jarige leeftijd worden toegelaten tot de normaalschool, waar hij in vier jaren het gehele programma humaniora zal krijgen, verhoogd met de opvoedkundige methoden. Het diploma zal voor bekrachtiging vatbaar zijn, evenals dat van de humaniora. De bekrachtiging zal aan degenen die hiertoe de roeping gevoelen, de universitaire studies mogelijk maken. Dit is het plan van hervorming dat de minister wil verdedigen.

Verlenging van de leerplicht

De opleiding der onderwijzeressen van de kleuterscholen moet van 3 op 4 jaar worden gebracht en het peil ervan worden verhoogd.

De leerplicht duurt thans tot 14 jaar. Vroeg of laat zal deze op 15 jaar worden gebracht en het laat zich aanzien dat hiermede niet het laatste woord is gezegd over de verhoging van de leerplichtige leeftijd.

Vervolgens oefende de spreker kritiek op de keus van oriëntatie, die in de praktijk aan het 12-jarig kind wordt opgedrongen. Deze oriëntatie moet worden uitgesteld tot op 15-jarige leeftijd. Het stelsel van de vóórtechnische- of beroepsafdelingen voor de middelbaar lagere scholen (12 tot 15 jaar) moet algemeen worden en gelijktijdig toegepast op het technisch onderwijs, waaraan afdelingen algemeen middelbaar onderwijs kunnen worden toegevoegd. De programma's dienen absoluut te worden verlicht. Wat de humaniora aangaat zou het dwaas zijn alles wat nuttig is in de Griekse en de Latijnse beschaving uit de humaniora te weren. Maar het zou ook dwaas zijn deze niet te verrijken met hetgeen goed is in de moderne wereld. Er is geen sprake van afschaffing van de oude humaniora, maar van verbetering.

De minister heeft de oprichting van twee of vier modelscholen, die aan zijn richtlijnen zullen beantwoorden, in studie gegeven.

Het technisch onderwijs dient weer zijn vroegere waarde te krijgen en tussen dit onderwijs en de nijverheid moet een bestendig contact worden georganiseerd.

De universiteiten

Blijven de universiteiten, die grote inrichtingen voor sociale opleiding moeten worden.

De universiteit democratiseren omvat vele opgaven. De universiteit mag zich o.m. niet beperken tot de beoordeling van de geschiktheid van een kandidaat. Zij moet in zekere mate een bijkomende taak van vorming op zich nemen en het nodige doen opdat de kandidaat bekwaam zou worden hoger onderwijs te volgen.

Een hoger avondonderwijs en zelfs een hoger onderwijs per briefwisseling zijn wenselijk. Spreker brak een lans voor het groepswerk in het onderwijs, waarbij de studenten in kleine groepen zouden zijn verdeeld.

Wat het wetenschappelijk onderzoek betreft zou de weg ingeslagen moeten worden naar de oprichting van nationale onderzoekingscentra, die over een nationaal monopolie zouden beschikken in een welomschreven sector. Deze centra zouden niet wedijveren met de universiteiten, ze zouden deze integendeel steunen.

In zijn besluit verklaarde de minister dat het er niet meer om gaat te weten of het goed is al dan niet te democratiseren op het gebied van het onderwijs. „Wij staan niet meer voor een keuze", zo zei hij. „De feiten hebben immers voor ons gekozen. De democratisering van het onderwijs zal het werk zijn van verscheidene generaties. De verantwoordelijkheid van onze generatie bestaat erin, hiermee een begin te maken."

De toelagen aan de Gentse Universiteit - Rector vraagt om ontslag

Eerste-minister *Van Acker* ontving op 28 januari de heer *Gillis,* rector van de Gentse universiteit, die vergezeld werd door de leden van de raad van beheer van de hogeschool. De rector overhandigde de eerste-minister een motie van de academieraad, waarin deze zich in vrij scherpe bewoordingen beklaagt over de verwaarlozing van de Universiteit.

Tijdens het onderhoud werden de vraagstukken aangesneden, die het bestuur van de universiteit bezighouden, nl. de beperking van de begrotingskredieten en de besnoeiingen, die bij regeringsbesluit voor alle begrotingsposten opgelegd werden, alsmede het vraagstuk van de benoeming van wetenschappelijk personeel, zoals assistenten en laboranten.

In dit opzicht bestaat er een gunstige beginselbeslissing, die in begin 1956 werd getroffen. Zij werd echter niet uitgevoerd ingevolge het regeringsbesluit tot beperking van benoemingen in de openbare diensten.

De universiteiten vragen een algemene verhoging van de universiteitskredieten, terwijl de regering hun, zoals aan alle staatsdiensten, een besnoeiing op de aankoop van materieel oplegt.

Uit goed ingelichte bron wordt vernomen dat deze moeilijkheden tot gevolg hebben gehad, dat de rector van de Gentse universiteit, wiens mandaat binnen enkele maanden verstrijkt, tijdens een van zijn vele besprekingen met de minister van openbaar onderwijs zou hebben verklaard, onder de huidige omstandigheden liever onmiddellijk af te treden. De minister zou de heer Gillis te verstaan gegeven hebben, dat hij zijn ontslag zou weigeren.

Diversen —

Zondagrijverbod opgeheven. — Op 14 dec. besloot de Belgische regering het verbod voor automobilisten om op zondagen en officiële feestdagen van hun auto gebruik te maken, met ingang van 23 december op te heffen. Het voorschrift, waarbij voor het gehele land een maximumsnelheid van 70 kilometer per uur is vastgesteld, werd gehandhaafd.

China (Volksrepubliek)

Remming liberalisatie economische politiek —

De Chinese volksrepubliek zal haar politiek van geleidelijke liberalisatie van produktie en handel gaan remmen. De staatsraad heeft, naar *AFP* berichtte, besloten, dat in 1957 de vrije handel tussen de industrie en de coöperaties voor de distributie in het groot in het geheel niet zal worden uitgebreid. De raad heeft zelfs de regionale volksraden gemachtigd terug te keren tot het stelsel, dat vóór juli 1956 gold, door de produktie en de vrije handel voor bepaalde goederen te beperken. Deze maatregel, zo is te Peking meegedeeld, zal in het bijzonder worden toegepast op goederen, die „een belangrijke invloed uitoefenen op de politiek van de staat en op het leven van de bevolking, met name, wanneer de geleverde hoeveelheden de vraag niet dekken. „In dergelijke gevallen is het volgens de staatsraad geraden het oude stelsel van produktie volgens plannen en van verkoopsmonopolies te herstellen. Dit stelsel was van kracht voordat vice-premier *Tsjen joen*, een van de meest vooraanstaande economen van China, in juli 1956 zijn stelsel van de monopolisatie door de volksvertegenwoordiging liet goedkeuren.

Diversen —

Transmigratie — Volgens Ass. Press (28-12) heeft radio-Peking meegedeeld, dat in 1956 ongeveer 725.000 Chinezen uit het zuiden zijn overgebracht naar de dun bevolkte noordoostelijke en noordwestelijke provincies.

Duitsland

Buitenlandse politiek —

Tijdens een debat over de buitenlandse politiek heeft de minister van buitenlandse zaken, *Brentano*, op 31 jan. een regeringsverklaring voorgelezen, waarin volgens het Alg. Hbld (1-2) de nadruk werd gelegd op de volgende punten:

1. Het Duitse probleem kan onmogelijk los worden gezien van de andere geschilpunten tussen Oost en West. Daarom kan de Bondsrepubliek alleen niets bereiken en moet zij er steeds naar streven haar kapitaal aan vertrouwen bij de westelijke mogendheden te behouden. Trouw aan de Parijse Akkoorden (opneming in de NAVO, opstelling van twaalf divisies) is daardoor een eerste vereiste.
2. Met herhaalde citaten van uitspraken van president Eisenhower werd bedoeld de indruk weg te nemen, dat de verhouding VS—Bondsrepubliek minder goed zou zijn. Men kan daaruit concluderen, aldus het Alg. Hbld, dat de kleine crisis is overwonnen, die enige maanden geleden was ontstaan doordat Adenauer uit de Amerikaanse pers kennis moest nemen van het plan-Radford voor vermindering van de Amerikaanse strijdkrachten, mogelijkerwijs ook op het Europese vasteland.
3. De Bondsregering sprak als haar mening uit, dat de Russische reactie op de Hongaarse vrijheidsstrijd betekent, dat de Sowjet-Unie is teruggevallen op de politiek, die Chroesjtsjew in zijn „ontmaskering" van Stalin had veroordeeld.
4. De kwestie van de Pools-Duitse grens (de Oder-Neisse-Linie) kan volgens het kabinet slechts in het vredesverdrag voor geheel Duitsland worden opgelost. De Oder-Neisse-lijn kan daarbij niet worden aanvaard, al zou een toekomstige regering van geheel Duitsland met Polen over dit vraagstuk moeten onderhandelen.
5. De concessies die zullen moeten worden gedaan om de hereniging van Duitsland te verkrijgen, mogen noch het recht, noch de vrijheid, noch de veiligheid van het verenigde land in gevaar brengen. Hiervan is de regering steeds uitgegaan; zij gaat er nog vanuit en het is dus niet juist te zeggen, zoals de oppositie doet, dat haar politiek is gewijzigd.
6. Brentano begroette het Britse initiatief voor een versterking van de Westeuropese Unie en bevestigde de wil van zijn regering ertoe bij te dragen dat een nauwere Europese samenwerking (in Euratom en gemeenschappelijke markt) tot stand komt en wees erop, dat deze samenwerking zich niet moest beperken tot de landen van het „Kleine" Europa.

Diversen —

Investeringen in buitenland — Van 1952-'56 is voor meer dan DM 1.3 miljard in het buitenland geïnvesteerd, waarvan alleen reeds in 1956 DM 551 miljoen. De grootste investeringen vonden plaats in Brazilië met totaal DM 299 mln., Canada met DM 163 mln. en de V.S. met DM 125 mln.

Hier staat evenwel tegenover dat het buitenland volgens Fortune voor meer dan $ 1 miljard in de Duitse industrie heeft geïnvesteerd. De Amerikaanse autofabrieken beheersen 30% van de Duitse automobielproduktie, terwijl 70 tot 80% van de olie-industrie onder buitenlandse controle staat. Voor de Duitse kolenmijnen bedraagt dit 25%.

Frankrijk

Toekomst Frans-Afrikaanse gebieden —

De Nationale Vergadering heeft zich 29 jan. beraden over de toekomst van de koloniale gebieden in Afrika en van Madagascar. De regering-Mollet had voorgesteld de betrokken gebieden een grotere mate van zelfbestuur toe te kennen, maar de commissie voor overzeese gebiedsdelen van de Nationale Vergadering, waarin verscheidene Afrikaanse afgevaardigden zitting hebben, vroeg, aldus het *Alg. Handelsblad* (30-1), om vrijwel dezelfde status als het voormalige mandaatgebied Togoland, dat sedert kort een autonome republiek is. Frankrijk moet vertrouwen hebben in Afrika, zoals Afrika Frankrijk vertrouwen moet, zo betoogde een der neger-afgevaardigden.

Na een vijfdaags, soms heftig, debat heeft de Nationale Vergadering op 3 februari haar goedkeuring gehecht aan de „raamwet" van de regering, nadat deze verschillende amendementen had moeten accepteren.

Volgens de Times (4-2) worden bij deze wet 8 semi-autonome gebieden in Frans West-Afrika ingesteld, 4 in Frans Equatoriaal Afrika, terwijl Madagascar het 13de semi-autonome gebied zal vormen.

Ieder gebied zal een gekozen Assemblée krijgen, waarvoor zowel Europeanen als Afrikanen verkiesbaar zijn; voorts een regeringsraad, die zal worden gepresideerd door een door Parijs benoemde gouverneur. De Parijse regering behoudt de controle over de buitenlandse zaken, defensie, justitie en financiën, maar overigens krijgen de lokale lichamen een aanzienlijke mate van autonomie.

Diversen —

Ongeregeldheden te Kameroen — Naar op 2 jan. te Jaoende, de hoofdstad van Frans Kameroen, is bekendgemaakt, zijn op 31 dec. bij botsingen tussen veiligheidstroepen en leden van de extreem nationalistische partij ongeveer twintig personen, die saboteurs worden genoemd, en een militair om het leven gekomen. Het incident deed zich voor bij het dorp Ekitte. Sinds de eerste algemene verkiezingen op 23 december, waarbij ongeveer 55% van de kiezers zijn steun gaf aan de gematigden onder de 62 inheemse en acht blanke gekozen kandidaten, voert de overheid een actie tegen de „extreme nationalisten".

Internationaal Nieuws

Recordproduktie EGKS —

Zowel de produktie van steenkolen als die van staal heeft in de zes landen van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (EGKS) in 1956 een record bereikt, dat alle vroegere cijfers overtreft. Volgens de voorlopige cijfers die zijn gepubliceerd door de afdeling statistiek van de Hoge Autoriteit heeft de staalproduktie in Europa 56.720.000 ton bedragen, een toeneming van ongeveer 8% in vergelijking met de produktie van het vorig jaar die 52.588.000 ton beliep. De steenkolenproduktie steeg met 1,1% en kwam op totaal 248.992.000 ton tegen 246.401.000 ton in 1955. De staalproduktie was als volgt verdeeld:

	1956 (miljoenen t.)	1955	versch. in %
Duitsland	23,1	21,3	+ 8,7
België	6,3	5,8	+ 8
Frankrijk	13,3	12,5	+ 6,3
Saargebied	3,3	3,1	+ 6 6
Italië	5,9	5,3	+ 9,4
Luxemburg	3,4	3,2	+ 7,1
Nederland	1,0	0,9	+ 7,2
Totaal	56.7	52.5	+ 7,9

De stijging in de steenkolenproduktie is vooral aan Duitsland te danken. De kolenproduktie was als volgt verdeeld:

	1956 (miljoenen t.)	1955	versch. in %
Duitsland	134,3	130,7	+ 2,8
België	29,5	29,9	+ 1,5
Frankrijk	55,1	55,3	+ 0,4
Saargebied	17,0	17,3	+ 1,5
Italië	1,0	1,1	+ 8
Nederland	11,8	11,8	+ 0,6
Totaal	248,9	246,4	+ 1,1

De produktie van ruw ijzerlegeringen is ook tot een nieuw recordpeil gestegen nl. tot 43.569.000 ton of 6,2% meer dan de 41.015.000 ton die in 1955 werden geproduceerd. De ijzerproduktie is het sterkst gestegen in Italië nl. met 15,4%. Zij bedroeg in de andere landen tussen 6 en 7%, alleen in Nederland was een teruggang van 0,7% te zien.

Produktie Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (EGKS) vergeleken met die van het Sowjet-blok —

In een medio december 1956 door de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (EGKS) gepubliceerd rapport wordt de ontwikkeling vergeleken van de produktie van kolen en staal in de EGKS-landen (Benelux-landen, Duitsland, Frankrijk en Italië) en die in het Sowjet-blok (Sowjet-Unie, Tsjecho-Slowakije, Polen, Hongarije, Oost-Duitsland, Bulgarije en Roemenië). In dit vergelijkend overzicht wordt o.m. de op officiële cijfers gebaseerde verwachting uitgesproken, dat de staalproduktie van het Sowjet-blok over vier jaar die van de EGKS met 21% à 33% zal overtreffen.

De produktie van ruw *staal* in de EGKS, die in 1955 52 miljoen ton heeft bedragen, zal in 1960 minstens 67 miljoen ton en hoogsten 73,5 miljoen ton bedragen, hetgeen neerkomt op een stijging van 29% à 41%. De staalproduktie in het Sowjet-blok, welke in 1955 ca. 59 miljoen ton bedroeg (waarvan 45,2 miljoen ton in de Sowjet-Unie werd voortgebracht) zal in vier jaar worden verhoogd tot 89 miljoen ton, waarvan 68,3 miljoen ton in de Sowjet-Unie, wat een stijging van 51% betekent. Het produktieverschil tussen de beide groepen van landen zal dus toenemen van 7 miljoen ton in 1955 tot 15 à 22 miljoen ton in 1960. Wat het staalverbruik per hoofd van de bevolking betreft, verwachten de deskundigen van de EGKS, dat dit in 1960 in het Oostelijke blok hoger zal zijn dan het peil, dat dit verbruik in 1955 in de EGKS had bereikt.

De produktiecapaciteit van de *kolen*-industrie in de EGKS, welke in 1955 260 miljoen ton bedroeg, zal ten hoogste kunnen worden uitgebreid tot 280 miljoen ton in 1960. De produktie van de landen van het Sowjet-blok, die reeds zeer veel hoger is, en in 1955 425 miljoen bedroeg (waarvan 276 miljoen in de Sowjet-Unie) zal met ruim 41% stijgen tot 601 miljoen ton, waarvan 49 miljoen ton in de Sowjet-Unie. Men verwacht dus, dat de kolenproduktie van het Oostelijk blok in 1960 115% groter zal zijn dan die van de EGKS, terwijl het verschil thans 72% bedraagt.

Diversen —

Moezelkanaal — Te Trier is op 29 jan. door Frankrijk, Duitsland en Luxemburg de internationale maatschappij voor de aanleg van het (270 km lange) Moezelkanaal opgericht. Met de aanleg van het kanaal, dat Thionville met Koblenz zal verbinden, zal in 1957 worden begonnen. De kosten (Fr. fr. 30 miljard) zullen voor bijna 2/3 door Frans, voor bijna 1/3 door Duits kapitaal en voor een gering deel met Luxemburgse financiële steun worden gedekt.

Samenstelling Veiligheidsraad — Zweden, Columbië en Irak zijn op 19 dec. door de Algemene Vergadering der Verenigde Naties tot lid van de Veiligheidsraad gekozen voor een termijn van twee jaar. Zij komen in de plaats van België, Peru en Perzië.

Nederland

Huurverhoging met 25% —

De regering heeft op 31 januari drie door de ministers *Witte* (volkshuisvesting en bouwnijverheid) en *Hofstra* (financiën) ondertekende wetsontwerpen bij de Tweede Kamer ingediend tot invoering van een huurverhoging met ingang van 1 juli met 25% voornamelijk voor vooroorlogse woningen en tot regeling van hiermee samenhangende problemen.

De drie wetsontwerpen betreffen, aldus *De Telegraaf* (1-2) en *De Volkskrant* (1-2):

1. Huurverhoging van 25% voor de vooroorlogse (vóór 27 dec. 1940 tot stand gekomen (woningen en een deel van de op of na 27 dec. 1940 gereedgekomen woningen, dat ook in de vorige huurverhoging (5%) heeft gedeeld.
2. Blokkering van de helft van deze huurverhoging door invoering van een „wet Grootboek Woningverbetering". Te zijner tijd zullen deze gelden gebruikt worden voor woningverbetering. Jaarlijks zal er een rente van 3% op worden bijgeschreven.
3. Fiscale voorzieningen om dit geblokkeerde deel voorshands niet voor het inkomen te belasten.

Woningcategorieën

De huurverhoging geldt, aldus het Alg. Handelsblad, voor de volgende woningcategorieën.

Ten eerste de vóór 27 december 1940 tot stand gekomen woningen; ten tweede woningen, die op of na 27 december 1940 doch vóór 5 mei 1945 tot stand zijn gekomen en waarvan de huurprijs ingevolge de besluiten bijzondere huurprijzen nader is vastgesteld; ten derde woningen, op of na 27 december 1940 tot stand gekomen met steun uit 's Rijks kas, op voet van de woningwet ingevolge de circulaire van binnenlandse zaken van 27 augustus 1941, of van de beschikking bijdragen woningwetbouw '48 of van het KB van 28 juni 1947 no. 24; ten vierde woningen tot stand gekomen met steun uit 's Rijks kas overeenkomstig de hypotheekregelingen 1940 of 1941; ten vijfde woningen gebouwd met behulp van de financieringsregelingen-woningbouw 1947 of 1948; ten zesde woningen op of na 27 december 1940 tot stand gekomen met een rijksbijdrage in geleden oorlogsschade en waarvoor vóór de inwerkingtreding van de wet op de materiële

oorlogsschaden boven de hiervoor bedoelde bijdrage een al dan niet voorlopige financiële tegemoetkoming in de bouwkosten is toegekend.
De huurverhoging geldt ook voor alle *bedrijfspanden* van genoemde categorieën, doch hiervoor zal de nieuwe huurprijs in onderling overleg tussen huurders en verhuurders worden vastgesteld, met dien verstande, dat de nieuwe huurprijs nooit meer dan 25% hoger mag zijn dan de oude.

Looncompensatie

Voor deze huurverhoging zal volgens De Volkskrant een compensatie van 2% van het loon worden gegeven. Hiervan wordt, aldus De Telegraaf, in de ministeriële toelichting niet gesproken.

Het huurpeil

Door de nieuwe verhoging zal het gemiddelde huurpeil stijgen van 148 tot 185, waarbij het huurpeil van mei 1940 wordt gesteld op 100. Om de spanning tussen oud- en nieuwbouw geheel op te heffen zal het huurpeil van de oude woningen moeten worden opgetrokken tot 240. Minister Witte schrijft, dat nog niet te voorzien valt op welke hoogte de kostprijshuren van de nieuwe woningen zullen liggen op het moment, waarop er geen woningnood meer is. Onder de meest gunstige voorwaarden, die zich zouden kunnen voordoen — een gelijkblijvend loonpeil en een gemiddelde daling in de materiaalprijzen van 35% — zal het huurpeil dan op 290 komen te liggen. Wanneer men daar 50 punten van aftrekt voor verschil in kwaliteit en comfort dan zou het huurpeil van de oude woningen op 240 komen te liggen, wil men de spanning tussen oud- en nieuwbouw opheffen.
De huurverhoging zal niet mogen worden toegepast voor:
bijkomende voorzieningen (bijvoorbeeld water of een centrale verwarming);
tijdelijke huurverhogingen voor verbeteringen in een woning (bijvoorbeeld het inrichten van een badkamer of het aanbrengen van een extra-keuken);
de huurtoeslag voor duplexwoningen.

Ongedaan maken huurverhoging

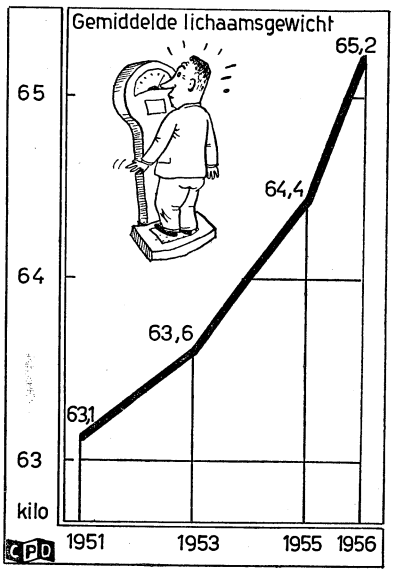
De mogelijkheid om huurverhoging bij vooroorlogse woningen ongedaan te maken, omdat zij niet voldoen aan redelijke eisen t.a.v. instandhouding en bewoonbaarheid, blijft gehandhaafd. Deze verlaging (die met inbegrip van de vorige huurverhoging 30% zal bedragen) blijft dan van kracht, tot het noodzakelijke onderhoudswerk is uitgevoerd.

Blokkeringsprocedure

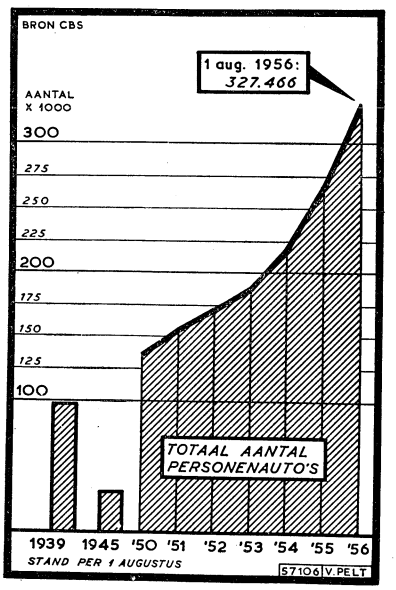
Aan de in de afgelopen maanden fel omstreden huurblokkering is de volgende inhoud gegeven.
1. De geblokkeerde gelden worden per woning gereserveerd voor verbetering en modernisering (dus niet voor onderhoud of vernieuwing).
2. Op dit geld wordt een rente van 3% per jaar vergoed.
3. Terugbetaling op grond van verbetering zal pas geschieden na onderzoek door de gemeentebesturen.
4. Voorlopig zal deblokkering echter niet plaatshebben. Dit zal eerst op een later tijdstip volgens een voorstel van de betrokken ministers kunnen geschieden.
5. Voor restitutie van geblokkeerde gelden, die eind 1966 niet op grond van een woningverbetering heeft plaatsgehad, zal een nadere regeling worden ontworpen. Terugbetaling zal eventueel ook in verhandelbare schuldbewijzen kunnen geschieden.
6. Eigenaren van verhuurde woningen moeten deze voor 1 september bij het grootboek aanmelden op daarvoor bij de postkantoren verkrijgbare formulieren.
7. Bewoners van een eigen woning zijn niet stortingsplichtig, evenmin als de gemeenten.
8. Woningbouwcorporaties zijn echter wèl stortingsplichtig.
9. De belastingheffing over het geblokkeerde deel der huurverhoging (met inbegrip van de daarover verschuldigde belasting) zal worden uitgesteld, totdat de bedragen, welke in het grootboek zijn geschreven, worden gedeblokkeerd. Deze inkomsten zullen dan volgens een bijzonder proportioneel tarief van de inkomstenbelasting worden belast.
10. De afroming van de huurverhoging zal, volgens een woordvoerder van het ministerie van Volkshuisvesting, in principe ook gelden voor volgende huurverhogingen.

Lichaamsgewicht en lengte —

Bij de dienstplichtkeuring van de lichting 1956 is gebleken, dat 1,17% van de gekeurden minder woog dan 50 kg. tegen 2,58% in 1951; 19,5% woog tussen de 50 en de 60 kg (28,47%). Van de bijna 76.000 gekeurden wogen er 45 meer dan 100 kg (in 1951, bij een aantal van bijna 80.000 gekeurden, 27).
De gekeurde recruten bleken vergeleken met 1951 gemiddeld 1 centimeter langer te zijn.

Personenauto's —

Bovenstaande, op cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek gebaseerde grafiek geeft de groei aan van het aantal personenauto's in de laatste 15 jaar.

Diversen —

Radarsysteem Schelde — Deskundigen van het Ned. Radar Proefstation hebben op verzoek van de Belgische minister van verkeerswezen en in samenwerking met het Belgische bestuur van het zeewezen een plan opgesteld voor een uitgebreid radarsysteem op de Schelde van Antwerpen tot de Noordzee. Het plan voorziet in de vestiging van een aantal walradarstations op Ned. en Belgisch grondgebied.

Automatisering telefoonnet — Van de 1083 telefoonnetten in Nederland zijn er thans 909 (83%) automatisch. In 1959 zal het gehele telefoonnet volautomatisch zijn.

Japans smartegeld — Op 23 jan. is een begin gemaakt met het uitbetalen (*f* 264 per persoon) van Japans smartegeld aan Nederlanders die in Japanse krijgsgevangenschap hebben vertoefd.

Walvisvaart — Blijkens het begin jan. verschenen jaarverslag over 1 juli 1955-30 juni 1956 van de Nederlandsche Maatschappij voor de Walvisvaart bedroeg de vangst van de „Willem Barendsz" in het vangseizoen 1955-'56 (1954-'55) 1261 (720) baleinwalvissen en 404 (128) potvissen. De produktie beliep 14.434 (9827) ton traan, 3131 (1086) ton spermolie, 1700 ton (nihil) walvismeel, 15 (8) ton vitamine-olie en 10 (27) ton baleinen.
De traan werd verkocht tegen gemidd. *f* 893,21 (*f* 893,41) per ton 1e soort en de potvisolie tegen *f* 726.36 (*f* 762,92) per ton. De totale produktie bracht *f* 16.3 (*f* 9.9) miljoen op (zie ook pag. 12958/3).

Satellietstad Den Haag — De Haagse wethouder van wederopbouw, ir. R. C. A. F. J. van Lissa Nessel, heeft op 23 jan. medegedeeld, dat B. en W. van plan zijn nabij Den Haag, waarschijnlijk in het poldergebied ten oosten van de stad, een satellietstad voor 100.000 inwoners aan te leggen.

Buitenlandse handel — Volgens voorlopige cijfers van het CBS bedroeg de invoer in 1956 (1955) *f* 14.105 (*f* 12.189) miljoen en de uitvoer *f* 10.881 (*f* 10.211) mln. Het nadelige saldo op de handelsbalans steeg met 63% tot *f* 3224 (*f* 1978) mln. Het dekkingspercentage daalde tot 77 (84).

Faillissementen — In 1956 zijn 1170 faillissementen uitgesproken tegen 1196 in 1955.

Stakingen — Volgens cijfers van het CBS zijn in 1956 (1955) bij 80 (65) werkstakingen en uitsluitingen, waarbij gemiddeld 37.140 (21.190) werknemers betrokken waren, in totaal 212.805 (132.994) arbeidsdagen verloren gegaan. Bij elk conflict waren gemidd. 464 (360) werknemers betrokken. Iedere staker betekende een produktieverlies van 5.7 (6.3) arbeidsdagen. De helft van het aantal geschillen (40) kwam in mei en juni voor, vnl. in het bouwvak, waarbij 111.837 werkdagen verloren gingen (zie ook 12703/2).

Emigratie — Volgens voorlopige cijfers zijn in 1956 32.000 Nederlanders geëmigreerd (1955: 29.000). Hiervan gingen er 7600 (6500) naar Canada, 11.000 (13.000) naar Australië, 1300 (1200) naar Nieuw-Zeeland, 9500 (4000) naar de Ver. Staten, 1800 (2800) naar Z.-Afrika, 300 (440) naar Brazilië en 350 (440) naar Rhodesia.

Visaanvoer IJmuiden — Bij het staatsvisserijhavenbedrijf te IJmuiden zijn in 1956 (1955) 13.000 (12.685) vaartuigen binnengekomen. De aanvoer op de rijksafslag bedroeg 70 (70.8) miljoen kg, waarvan 19 (18.8) mln. kg verse haring. De totale opbrengst bedroeg *f* 37 (*f* 34.7) miljoen.

Export eieren — In 1956 zijn 2435 miljoen eieren uitgevoerd, ter waarde van *f* 353 miljoen. Van de 2368 mln. geëxporteerde verse kippeëieren gingen er 1781 mln. naar W.-Duitsland.

Veilingen Westland — De omzet van de Westlandse veilingen beliep in 1956 (1955) *f* 102 (*f* 87) miljoen.

Prijs thee — Met ingang van 26 januari heeft het ministerie van economische zaken toestemming gegeven de detailprijzen van thee te verhogen met 4 tot 6 cent per 100 gram.

Interparlementaire Beneluxraad — De voorzitter van de Tweede Kamer heeft, aldus de N R C (29-1), medegedeeld, dat de volgende leden van de Staten-Generaal zijn aangewezen als lid van de delegatie naar de interparlementaire Beneluxraad; de Eerste Kamerleden Molenaar (VVD), Oosterhuis en De Niet (PvdA), Sassen en Roebroek (KVP), Lichtenauer (CHU), Ruppert (AR) en de volgende leden van de Tweede Kamer: Burger, Vermeer, Willems, Vondeling en Roemers (PvdA), Droesen, Romme, De Kort, Van Thiel en Mulders (KVP), Bruins Slot, Biesheuvel (AR), Van Dijk (VVD) en Diepenhorst (CHU).

Ned. W.-Indië

Olie-exploratie in Suriname —

De Staten van Suriname hebben een overeenkomst tussen de regering en de Colmar Suriname Olie Maatschappij (een Amerikaanse onderneming) bekrachtigd, volgens welke overeenkomst de maatschappij een gebied van 1½ mln. ha. in exploratie mag nemen. Hiervoor zal de maatschappij een halve cent per ha aan rechten moeten opbrengen en na het vinden van olie een kwartje. Bij het vinden van olie zal een royalty van 12½% betaald moeten worden en indien de produktie een hoeveelheid van 300.000 ton per jaar overschrijdt, zal de maatschappij verplicht zijn een raffinaderij in Suriname te bouwen.

Pakistan

V.N.-strijdmacht voor Kasjmir verlangd —

Pakistan heeft op 30 jan. bij de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties aangedrongen op oplossing van de moeilijkheden met India over Kasjmir door een strijdmacht van de V.N. naar het gebied te zenden en zich uit te spreken voor terugtrekking van alle Indiase en Pakistaanse strijdkrachten uit die staat, aldus *Reuter*.

Verder diende het volk van Kasjmir in de gelegenheid te worden gesteld zich in een vrije en onpartijdige volksstemming onder auspiciën van de V.N. uit te spreken voor aansluiting bij Pakistan of India.

Zoals wij reeds hebben bericht, is het door Indiase troepen bezette deel van Kasjmir op 25 jan. bij India ingelijfd, ondanks een resolutie van de Veiligheidsraad, die handhaving van de status quo eiste (zie 12973/1).

Premier *Baksji Ghoelam Mohammed* van Kasjmir (zie levensschets op pag. 12987) heeft inmiddels, aldus *AFP*, verklaard, dat geen enkele strijdmacht onder auspiciën van de V.N. in het gebied aan de Indiase zijde van de bestandslijn zal worden toegelaten, evenmin als in het gebied aan de andere zijde, „dat ons toebehoort, hoewel Pakistan zich er onrechtmatig meester van heeft gemaakt". Volgens de premier wordt in de Veiligheidsraad de boventoon gevoerd door „oorlogsophitsers, die de wereld in een nieuwe oorlog willen storten". Honderden resoluties van de Veiligheidsraad kunnen niets veranderen aan de wil van Kasjmir om deel uit te maken van India, aldus de premier.

Premier *Nehroe* heeft zich in scherpe bewoordingen verzet tegen het voorstel van Pakistan.

Commerciële gevolgen van Pakistaans-Indiase tegenstellingen

Als gevolg van een reeks oorzaken — politieke geschillen, het zoeken naar nieuwe afzetgebieden, enz. — zijn India en Pakistan, die natuurlijkerwijze elkaars beste klanten konden zijn, steeds meer uiteengedreven, aldus de *New York Times* (16-1).

De Indiase import uit Pakistan daalde van $ 225 miljoen in 1948-49 tot $ 40 miljoen in 1954-55. Omgekeerd daalde de Indiase export naar Pakistan in dezelfde periode van $ 161 miljoen tot $ 21 miljoen.

Ten tijde van de deling van Voor-Indië in de twee staten India en Pakistan was India voor zijn jutevoorziening vrijwel geheel afhankelijk van gebieden die aan Pakistan kwamen. Omgekeerd werd de Pakistaanse jute verwerkt in fabrieken in India. De laatste jaren heeft Pakistan zich toegelegd op verwerking van jute in eigen land, terwijl India de jute-verbouw ter hand heeft genomen.

Over de economische betrekkingen op langere termijn tussen beide landen zijn op 15 jan. in de hoofdstad van India onderhandelingen begonnen, die volgens de betreffende experts een hoopvoller aanzien hebben dan de strijd, die thans in de V.N. tussen beide landen over Kasjmir wordt gestreden.

Sowjet-Unie

Volksdemocratisch beraad in Boedapest —

Enige dagen voor de Hongaarse premier *Kadar* zijn regeringsprogramma bekend maakte (zie nader 12928 /2) en kort voor de aankomst van de Chinese premier en minister van buitenlandse zaken, *Tsjoe En-lai*, in Moskou (van waaruit hij ook bezoeken aflegde in Warschau en Boedapest) hebben de secretaris van de communistische partij der Sowjet-Unie, *Chroesjtsjew*, en de vroegere premier der S.U., *Malenkow*, te Boedapest besprekingen gevoerd met leiders der communistische partijen van Hongarije, Bulgarije, Tsjecho-Slowakije en Roemenië. Van deze conferentie werd mededeling gedaan door Croesjtsjew tijdens een receptie voor de Oostduitse delegatie, die te Moskou besprekingen heeft gevoerd over economische, politieke en militaire vraagstukken (zie nader 12955).

Chroesjtsjew maakte van deze gelegenheid gebruik om het plan-Eisenhower voor het Midden-Oosten (zie 12923) te vergelijken met een „giftige paddestoel": „Mensen die zulke dingen eten sterven eraan".

In de Sowjet-pers is vervolgens een uitvoerig communiqué verschenen, waarin o.m. wordt gezegd, dat ter conferentie is geconstateerd, dat de internationale toestand aanzienlijk is achteruitgegaan door de handelingen van de agressieve kringen van de Westelijke mogendheden, die de wereld proberen terug te brengen tot de koude oorlog.

Waarnemers te Moskou, die wijzen op de afwezigheid van Polen ter conferentie (ook Oost-Duitsland en Joego-Slavië waren niet vertegenwoordigd - Red. K.H.A.) waren van oordeel, dat de plannen voor gemeenschappelijke maatregelen ter versterking van de veiligheid van de communistische wereld („ter versterking van het volksdemocratische regiem en ter garantie van de onafhankelijkheid en veiligheid tegen agressieve imperialistische krachten", zoals het communiqué zegt) en de intensivering van de ideologische greep de voornaamste onderwerpen van gesprek zijn geweest *)

In dit verband schreef het Sowjetblad *Partijleven* o.m., dat in de Europese communistische landen „democratisering niet alleen de voorzieningen van het socialisme versterkt, maar ook bourgois-elementen activeert".

Het is daarom noodzakelijk de waakzaamheid te vergroten, de organen van de dictatuur van het proletariaat te versterken en vastberaden de aanval in te zetten op vijandige subversieve activiteit en alle soorten demagogische eisen of redevoeringen onder de mom van zogenaamde liberalisatie".

*) In dit verband werd gewezen op een op 6 jan. door de Hongaarse regering gepubliceerde verklaring, dat de Sowjettroepen in Hongarije zullen blijven en dat alleen degenen die loyaal zijn t.a.v. het regiem-Kadar, volledige vrijheid kunnen verwachten.

Enige punten van de medische zorg in de Sowjet-Unie —

Tijdens een medio december te Moskou voor buitenlandse journalisten gehouden persconferentie heeft de Sowjet-minister van gezondheid, *Maria D. Kowrigina*, volgens *United Press* o.m. het volgende meegedeeld over de gezondheidszorg in de Sowjet-Unie:

1. Het aantal wettige gevallen van abortus (sinds november 1955 weer door de regering toegestaan) was in 1956 aanzienlijk. De regering juicht dit toe, omdat door de wettige abortus de gevaarlijke ingreep buiten de ziekenhuizen wordt voorkomen. Doel van de regeringspolitiek in dezen is, op den duur zulke levensomstandigheden te scheppen dat alle vrouwen kinderen willen hebben.
2. Er bestaan nog steeds particuliere medische en tandheelkundige klinieken in de Sowjet-Unie, maar hun aantal is zeer gering. Alleen in Moskou hebben in totaal 293 doktoren en tandartsen een particuliere praktijk — iets meer dan één procent van het totaal aantal in de stad. Anderen, vooral specialisten, combineren een kleine particuliere praktijk met hun normale werk in ziekenhuizen en klinieken.
3. De rekeningen, die de particuliere dokters en tandartsen in de Sowjet-Unie willen presenteren, worden geheel aan hen overgelaten. „Er zijn net zoveel verschillende rekeningen als er dokters en tandartsen zijn", aldus de minister.
4. Er is op het ogenblik een grote campagne aan de gang tegen het alcoholisme. Radio, televisie en de film werken aan deze campagne mee en ook op de scholen worden de kinderen doordrongen van het gevaar van de alcohol.
5. Er worden op het ogenblik proeven genomen met het Amerikaanse Salkvaccin tegen de kinderverlamming. Er is echter nog geen grootscheeps vaccinatieprogramma opgesteld.

Diversen

Anna Anderson — Een Westberlijnse rechtbank heeft op 29 jan. de bewering van Anna Anderson, dat zij de dochter van Tsaar Nicolaas de Tweede is, als onwaar van de hand gewezen. Anna Anderson, die thans bejaard is en in behoeftige omstandigheden in het Zwarte Woud (W.-Duitsland) woont, noemt zichzelf groothertogin Anastasia.
De uitspraak van het hof is gebaseerd op de verklaring van een ooggetuige die destijds alle elf stoffelijke overschotten, ook dat van Anastasia, in Jekaterinenburg zegt te hebben gezien en vooral op getuigenis van antropologen en genealogen.

Atoomcentrales — Radio-Moskou berichtte 27 jan, dat vijf nieuwe atoomkrachtcentrales met een vermogen van 400.000 tot 600.000 kwu tussen 1958 en 1960 in werking zullen treden.

Verenigde Staten

„Atomische hulpcommando's" —

In zijn begrotingsboodschap heeft president *Eisenhower* voorgesteld, om zes „atomische hulpcommando's" te scheppen, teneinde de verdediging van andere landen in de niet-communistische wereld te versterken. Volgens welingelichte kringen zouden deze atomische „brandwachten", elk ongeveer 6.000 man sterk, gestationeerd worden in Japan, op Okinawa, in Turkije, Perzië en West-Europa.

Sowjet-reactie

Radio-Moskou heeft op 23 jan. een door *Tass* gepubliceerde verklaring omgeroepen, waarin gezegd wordt, dat de Ver. Staten zich voorstellen Amerikaanse bases in andere landen te gebruiken om „een atoomoorlog voor te bereiden".
De Sowjet-leiders hadden kennis genomen van Amerikaanse persberichten over de voorgestelde atoombases in West-Europa, Turkije, Perzië, Japan en andere landen en waren ervan overtuigd dat de volkeren van deze landen, die op het punt staan in de Amerikaanse plannen voor een atoomoorlog verwikkeld te raken, het gevaar zullen onderkennen en tegengaan.
De ware betekenis van het Amerikaanse plan is, aldus de verklaring, dat de bevolking van die landen waar de bases zullen worden opgericht, de eerste en voornaamste slachtoffers van een atoomoorlog zullen zijn.

„Atoomvloot" —
De stafchef van de Amerikaanse vloot, admiraal *Arleigh Burke,* heeft, aldus *Reuter* (30-1) voor de commissie voor de strijdkrachten van het Amerikaanse Huis van Afgevaardigde verklaard, dat tegen 1970 de Amerikaanse vloot vrijwel geheel uit schepen met atoomaandrijving zal bestaan.
Volgens het program voor dit jaar zal een begin gemaakt worden met de bouw van het eerste vliegdekschip met atoomaandrijving. In het komende jaar zal het huidige aantal schepen in actieve dienst, 980, gehandhaafd worden. De luchtmacht van de vloot omvat 9.700 vliegtuigen.
De admiraal deelde voorts mee, dat men elk jaar een nieuw vliegdekschip op stapel wil zetten, tot de vloot over 15 moderne grote vliegdekschepen beschikken zal. Er zijn reeds twee van dergelijke schepen in dienst.
Volgens admiraal Burke heeft de Sowjet-Unie sedert de Wereldoorlog II meer oorlogsschepen gebouwd dan alle andere landen bij elkaar.

„Grootste minister van buitenlandse zaken" —
Op zijn wekelijkse persconferentie heeft president Eisenhower op 30 jan. een reeds in 1956 door hem afgelegde verklaring herhaald, waarin hij Dulles beschrijft als de grootste minister van buitenlandse zaken, die hij ooit heeft gekend. Tegen de critici van Dulles wilde hij zeggen, dat deze niet met opbouwende voorstellen zijn gekomen.

Diversen —

Automatisering — George Meany, voorzitter van de American Federation of Labour Congress of Industrial Organizations, heeft medio december tijdens een bijeenkomst van een congrescommissie, die de automatisering bestudeert, verklaard, dat de Amerikaanse vakbeweging de vooruitgang, welke door de automatisering in het uitzicht wordt gesteld, toejuicht, maar erop staat, dat er van tevoren plannen worden gemaakt voor het oplossen van de menselijke vraagstukken, welke wellicht met de automatisering vergezeld zullen gaan.

Kunst

Martinus Nyhoff-prijs —
Op 26 jan. is in de raadzaal te 's-Gravenhage voor de derde maal de M. Nijhoff-prijs uitgereikt, ditmaal aan *mr. H. W. J. M. Keuls.*
De prijs werd in 1955 toegekend aan mejuffrouw Aleida Schot en de heer Bertus van Lier en in 1956 aan de Amerikaan James S. Holmes.
Mr. Keuls werd 19 mei 1883 te Obdam geboren. Hij is in Amsterdam als advocaat en procureur gevestigd. Als letterkundige publiceerde hij voornamelijk gedichten: „In den stroom" (1920), „Om de stilte" (1924), „De dansende lamp" (1935), „Rondelen en kwatrijnen" (1941), „Doortocht" (1943), „Kwatrijnen van Omar Khayyam" (1944), „Verzamelde gedichten" (in vier delen). In 1951 verscheen van zijn hand een vertaling van „Het nieuwe leven" van Dante Alighieri en in 1953 kwam „Regionen" van de pers.

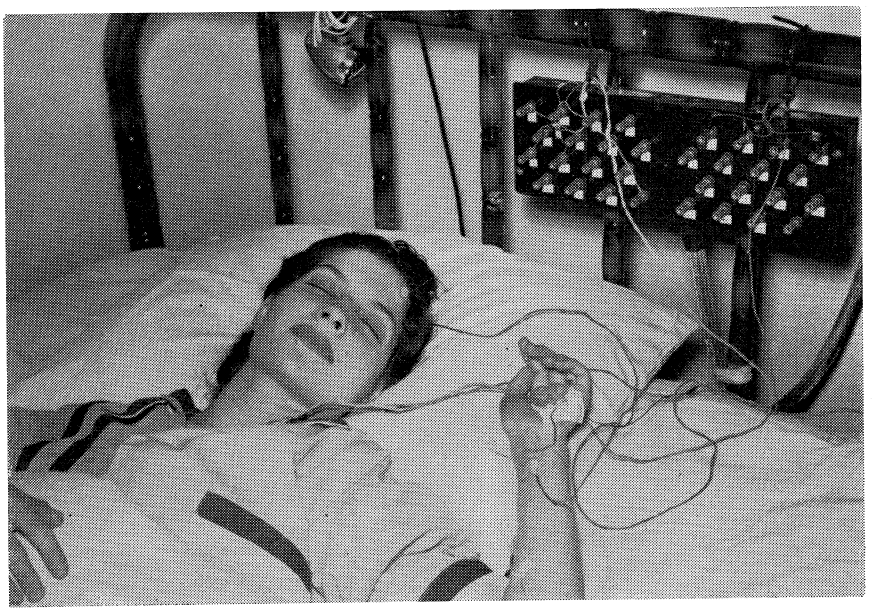
Diversen —

Boris Romanow — De bekende choreograaf Boris Romanow is op 30 jan. op 65-jarige leeftijd in New York overleden. Romanow, Rus van geboorte, studeerde aan de keizerlijke balletschool in St. Petersburg, werd balletmeester aan deze school, vormde na de revolutie een eigen balletgezelschap en werd in 1925 aangesteld als eerste choreograaf van de Scala in Milaan. Later vervulde hij die functie bij de Koninklijke opera in Rome. In 1938 werd hij verbonden aan de Metropolitan Opera in New York.

Amsterdamse poëzieprijzen — De poëzieprijzen 1956 van Amsterdam (elk groot *f* 500) zijn toegekend aan de dichters Lucebert en L. Vroman. Lucebert krijgt een prijs voor zijn gedicht „De beulen", L. Vroman voor „Uit slaapwandelen".

Slapen voor de wetenschap —

Wetenschap en Techniek

Een „Sleep Research Foundation" te New York houdt zich bezig met het ontrafelen van fysieke en psychische verrichtingen van de mens tijdens het slapen. Hiervoor is een gevoelige elektronische apparatuur geconstrueerd, die, via aan het lichaam van de slaper — op de foto slaapster — bevestigde elektroden, o.m. de hersengolven, hartslag en lichaamstemperatuur voortdurend registreert.

Diversen —

Vlaamse vereniging voor logopedie — Te Brugge is dezer dagen de Vlaamse vereniging voor logopedie en foniatrie opgericht. Het doel is het verbeteren van spraakgebreken en het bevorderen van een goede uitspraak van het algemeen beschaafd Nederlands in Vlaanderen. De drijvende kracht van de vereniging is pater Kuthbert Andenaert te Aalst.

Europese atoomcentrales — In 1961 zullen in West-Europa ongeveer tien atoomcentrales gebouwd zijn, nl. vier in Frankrijk, vier in Italië, een in West-Duitsland, en een of mogelijk twee in België.

Kaasbesparing — Een ontdekking die zou kunnen leiden tot een jaarlijkse besparing van 30—100.000 ton kaas in de voornaamste kaasproducerende landen is, aldus de NRC (2-2), onlangs door Engelse geleerden gedaan. Ze komt neer op het scheppen van een fageresistent milieu. Fagen nl. zijn organismen, die de zure bacteriën in de beginstadia van de kaasbereiding belagen en vernietigen. Ze komen permanent in zuivelfabrieken voor en brengen grote risico's mee voor de kaasfabrikanten. In het nieuwe medium, dat reeds met succes in Engeland en Nieuw-Zeeland werd beproefd, kunnen de „starter cultures" ondanks de zwaarste fageninfecties rustig doorgroeien.

Chroesjtsjews rede over Stalin (II)

(*vervolg van pag.* 12981)

Stalin gekarakteriseerd door Lenin

Bezorgd voor het toekomstige lot van de partij en van de Sowjet-natie heeft Lenin een volkomen juiste karakterbeschrijving van Stalin gegeven, er op wijzend, dat het noodzakelijk was de vraag te overwegen van de ontzetting van Stalin uit de positie van secretaris-generaal, „vanwege het feit dat Stalin buitengewoon ruw is, dat hij geen juiste houding aanneemt jegens zijn kameraden, dat hij grillig is en zijn macht misbruikt".

In december 1922 schreef Wladimir Iljitsj in een brief aan de partij: „Sedert hij de positie van secretaris-generaal heeft overgenomen, heeft kameraad Stalin een onmetelijke macht in zijn hand geconcentreerd en ik ben er niet zeker van, dat hij steeds in staat zal zijn deze macht met de vereiste omzichtigheid te hanteren."

Deze brief, een politiek document van geweldig belang, dat in de partijgeschiedenis bekend is als het testament van Lenin, is aan de gedelegeerden van het twintigste partijcongres ter hand gesteld. U heeft hem gelezen en u zult hem ongetwijfeld nog meer dan eens herlezen. U gelieve na te denken over Lenins duidelijke woorden, waarin uitdrukking wordt gegeven aan de bezorgdheid van Wladimir Iljitsj met betrekking tot de partij, het volk, de staat en de toekomstige richting van de partijpolitiek.

Wladimir Iljitsj zei: „Stalin is bovenmatig ruw en deze tekortkoming, welke vrij kan worden getolereerd in ons midden en in contacten tussen ons communisten, wordt een fout die niet kan worden toegestaan bij iemand die de positie inneemt van secretaris-generaal. Daarom stel ik voor dat de kameraden de methode zullen bezien, waardoor Stalin uit deze positie zou kunnen worden verwijderd en volgens welke een andere man hiervoor aangewezen zou kunnen worden; een man, die vooral van Stalin verschilt in één hoedanigheid, namelijk dat hij meer verdraagzaamheid bezit, meer loyaliteit, groter welwillendheid en meer consideratie jegens de kameraden, een minder grillig humeur, etc."

Dit document van Lenin is indertijd bekendgemaakt aan de gedelegeerden van het dertiende partijcongres 1). Deze hebben de kwestie van Stalins ontslag uit zijn functie van secretaris-generaal besproken. De gedelegeerden verklaarden zich voorstanders van handhaving van Stalin op deze post, in de hoop, dat hij acht zou slaan op de kritische opmerkingen van Wladimir Iljitsj en in staat zou zijn de fouten, waarover Lenin zich ernstig bezorgd maakte, te boven te komen.

Twee nieuwe documenten

Kameraden! Het Partijcongres behoort kennis te nemen van twee nieuwe documenten, die de beschrijving van het karakter van Stalin, zoals die alreeds door Lenin in zijn „testament" werd gegeven, bevestigen. Deze documenten zijn een brief van Nadezjda Konstantinowna Kroepskaja 2) aan Kamenew 3), die toen hoofd was van het Politiek Bureau, en een persoonlijke brief van Waldimir Iljitsj Lenin aan Stalin.

Ik wil u thans deze beide brieven voorlezen:

„Lew Borisjowitsj! Wegens een kort briefje dat ik had geschreven in bewoordingen, mij door Wladimir Iljitsj met verlof van zijn doktoren gedicteerd, heeft Stalin zich gisteren een ongewoon onbeschofte uitbarsting tegen mij veroorloofd. Ik ben al langer in de partij dan vandaag. Gedurende al deze dertig jaar heb ik nog nooit van enige kameraad een onbeschoft woord gehoord. De zaak van de partij en van Iljitsj zijn mij niet minder lief dan ze Stalin zijn. Ik heb op het ogenblik al mijn zelfbeheersing nodig. Wat men wel en niet kan bespreken met Iljitsj weet ik beter dan welke dokter, omdat ik weet wat

Eerste verjaardag (november 1918) van de Oktober-revolutie. Lenin houdt een toespraak tijdens een demonstratie op het Rode Plein te Moskou.

hem wel en wat hem niet zenuwachtig maakt; ik weet dat in ieder geval beter dan Stalin. Ik wend mij tot u en tot Grigory 4) als tot veel nauwere kamaraden van W.I. en ik vraag jullie mij te beschermen tegen ruwe inbreuken op mijn privéleven en tegen gemene scheldwoorden en bedreigingen. Ik twijfel er niet aan wat de eenstemmige beslissing zal zijn van de Controle Commissie, waarmee Stalin goeddunkt mij te bedreigen. Ik heb noch kracht noch tijd te verkwisten aan deze belachelijke ruzie. En ik ben een levend mens en mijn zenuwen zijn tot het uiterste gespannen".

Nadezjda Konstantinowna schreef deze brief op 23 december 1922. Na twee en een halve maand, in maart 1923, zond Lenin aan Stalin de volgende brief:

Aan kameraad Stalin
Kopieën aan: Kamenew en Zinowjew.

Beste kameraad Stalin!
U heeft zich veroorloofd mijn vrouw op onbeschofte manier aan de telefoon te roepen en haar op ruwe wijze te berispen. Niettegenstaande het feit, dat zij u heeft verklaard te willen vergeten wat was gezegd, hebben Zinowjew en Kamenew hierover van haar gehoord. Ik zelf echter vergeet niet zo gemakkelijk, wat mij wordt aangedaan en ik behoef niet te onderstrepen, dat ik al hetgeen tegen mijn vrouw is gericht, beschouw als gericht tegen mezelf. Ik verzoek u daarom nauwkeurig te overwegen, of u bereid bent uw woorden in te trekken en uw verontschuldigingen aan te bieden, of dat u de voorkeur geeft aan de verbreking van de betrekkingen tussen ons". (Onrust in de zaal.)
Kameraden! Ik wil op deze documenten geen commentaar leveren. Zij spreken duidelijk voor zichzelf. Aangezien Stalin zich gedurende Lenin's leven op deze wijze kon gedragen tegenover Nadezjda Konstantinowna Kroepskaja, die goed bekend is in de partij en die door de partij ten zeerste wordt gewaardeerd als een loyale vriendin van Lenin en als een daadwerkelijk strijdster voor de zaak van de partij vanaf haar oprichting, dan kunnen we ons gemakkelijk voorstellen hoe Stalin andere mensen behandelde. Deze negatieve hoedanigheden ontwikkelden zich steeds meer en kregen gedurende de laatste jaren een absoluut onverdragelijk karakter.

Machtsmisbruik

Latere gebeurtenissen hebben bewezen, dat Lenins bezorgdheid gerechtvaardigd was. In de eerste periode na Lenins dood sloeg Stalin nog acht op diens adviezen, maar naderhand begon hij de ernstige terechtwijzingen van Wladimir Iljitsj naast zich neer te leggen.
Wanneer wij de werkwijze van Stalin met betrekking tot het bestuur van de partij en van het land aan een analyse onderwerpen, wanneer wij een ogenblik stilstaan bij alles wat Stalin heeft gedaan, dan worden we overtuigd van de gerechtvaardigdheid van Lenins vrees. De negatieve karaktereigenschappen van Stalin die, in Lenins tijd, nog maar in een beginstadium verkeerden, ontwikkelden zich gedurende de laatste jaren tot ernstig misbruik van macht door Stalin, welk machtsmisbruik zeer grote schade aan de partij heeft toegebracht.
Wij moeten deze zaak ernstig bestuderen en nauwkeurig analyseren teneinde een herhaling in wat voor vorm ook te kunnen voorkomen van hetgeen plaats vond gedurende het leven van Stalin, die absoluut geen collegialiteit in leiderschap en arbeid toestond en die zich te buiten ging aan bruut geweld, niet alleen jegens alles, wat zich tegen hem verzette, maar ook jegens datgene wat aan zijn grillig en despotisch karakter tegenstrijdig leek met zijn opvattingen.

Stalin handelde niet door overreding, uitleg en geduldige samenwerking met de mensen, maar door het opleggen van zijn opvattingen en door het eisen van volkomen onderwerping aan zijn oordeel. Wie zich hiertegen verzette of de juistheid van zijn visie en standpunt probeerde te bewijzen, werd veroordeeld tot ontzetting uit het leidende collectief en vervolgens tot zedelijke en lichamelijke vernietiging.

Dit was in het bijzonder het geval tijdens de periode, volgende op het zeventiende partijcongres 5), toen vele vooraanstaande partijleiders en andere eerlijke partijwerkers, die de zaak van het communisme waren toegedaan, het slachtoffer werden van Stalins despotisme.

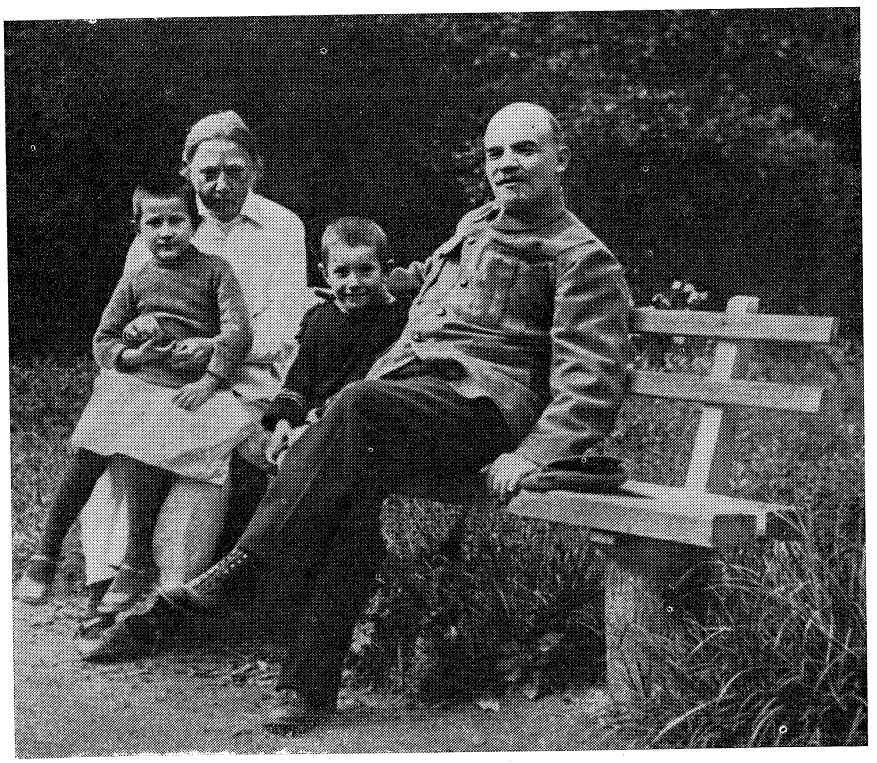
Wij moeten hier opmerken, dat de partij een ernstige strijd had geleverd tegen de Trotskisten, de rechtsen, en de bourgeois-nationalisten en dat deze alle vijanden van het Leninisme ontwapende. Deze ideologische strijd werd met succes gevoerd en de partij kwam hieruit versterkt en gehard te voorschijn. Hierbij heeft Stalin een positieve rol gespeeld.

De partij voerde een grote politieke en ideologische strijd binnen de eigen gelederen tegen hen die anti-Leninistische stellingen verkondigden, die een politieke lijn aanwezen, vijandig aan de partij en de zaak van het socialisme. Dit was een hardnekkige en moeilijke strijd; maar een noodzakelijke strijd, omdat de politiek van de aanhangers van zowel het Trotskistisch-Zinowjewistische 6) blok als van de Boekharinisten 7) zeker voerde tot het herstel van het kapitalisme en tot capitulatie voor de wereldbourgeoisie.
Laat ons een ogenblik stilstaan bij wat gebeurd zou kunnen zijn indien in 1928-1929 de politieke lijn van de afwijking naar rechts in onze gelederen de bovenhand had gekregen, of indien een richting was ingeslagen ten gunste van de zogenaamde textiel-industrialisatie of ten gunste van de koelakken. Wij zouden dan nu niet een krachtige zware industrie hebben gehad, wij zouden geen collectieve boerderijen hebben gekend en wij zouden ons ongewapend en zwak hebben bevonden in de greep van een kapitalistische omsingeling.

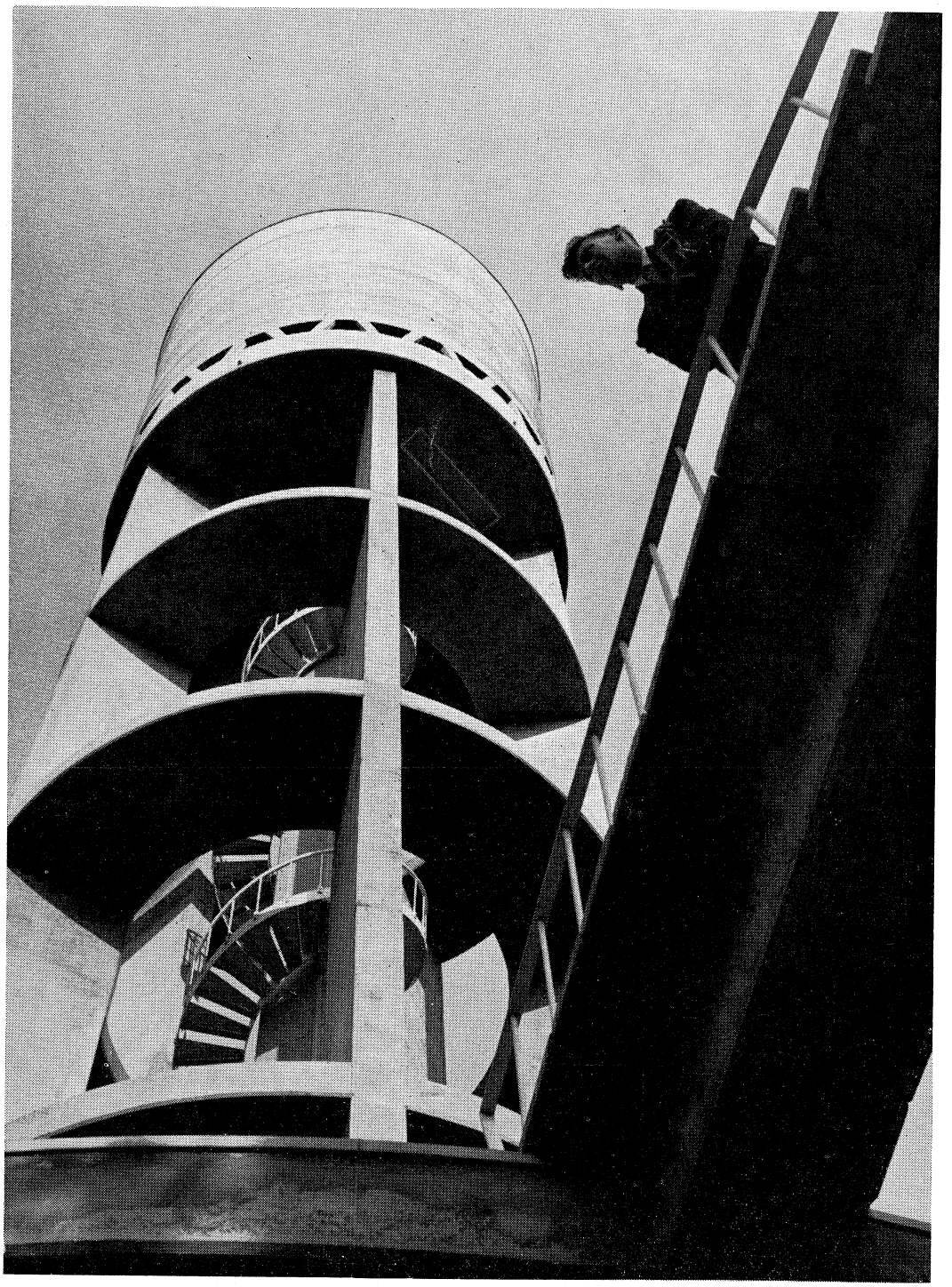
---

1) Mei 1924.
2) Echtgenote van Lenin (gehuwd 1894), dochter van Russisch rechter in Polen (geb. 26-2-1869, overl. 1939), speelde grote rol in post-revolutionaire opvoedingswerk.
3) L. Borisowitsj Kamenew (geb. 1883), een der meest vooraanstaande Sowjet-leiders in het begin der jaren '20. Destijds Lenins plaatsvervanger en hoofd van de Moskouse Sowjet. Slachtoffer van de zuiveringsprocessen van 1936.
4) Grigory Zinowjew (1883-1936), destijds o.m. president van de communistische internationale (Komintern). Slachtoffer van zuivering.
5) Januari 1934.
6) Leon Trotski (1879-1940), organisator van het Rode Leger in de op de revolutie volgende burgeroorlog. Gedoodverfd als opvolger van Lenin, werd hij door Stalin verslagen en verbannen. In Mexico vermoord.
7) Nicolaj Boekharin (1889), theoreticus van de Bolsjewistische beweging, leider van de rechtervleugel in de jaren '20. In 1938 ter dood gebracht.

(Wordt vervolgd)

Wladimir Iljitsj Lenin en N. K. Kroepskaja met haar neef en de dochter van een arbeider. Deze foto werd te Gorki gemaakt (augustus 1922).

De moderne stromingen in de industriële architectuur hebben duidelijk hun stempel gedrukt op deze schoorsteen van het kern-energetisch centrum te Mol (België). De wenteltrap leidt naar de filterkamer op de top van de schoorsteen. (foto United Press/Goossens)

Verkiezingsjaar in West-Duitsland

Het jaar 1957 is voor de Westduitse Bondsrepubliek een verkiezingsjaar en de in september te houden verkiezingen werpen hun schaduwen reeds vooruit. Zo zijn de Duitse Partij en de Vrije Volkspartij*) die beide door twee ministers zijn vertegenwoordigd in het kabinet-Adenauer, overgegaan tot fusie. Ook de Vrije Democratische Partij (liberalen) hebben een voor hun partij belangrijk besluit genomen. Zij hebben de 67-jarige voormalige oud-premier van Baden-Wuerttemberg *dr. Reinhold Maier* gekozen tot hun voorzitter, in de plaats van de 59-jarige *dr. Thomas Dehler*, en zij hopen thans tot een duidelijker koers te komen dan onder Dehler het geval was. In vergelijking met de Christen-Democratische Unie (CDU) en de Socialistische Partij is de Vrije Democratische Partij slechts een kleine partij. Niettemin kan zij een sleutelpositie innemen, indien de verkiezingen noch voor de socialisten noch voor de christen-democraten een absolute meerderheid opleveren.

Tussen deze beide partijen gaat de grote strijd. Gezien de economische en sociale vooruitgang van de laatste jaren, dus onder de regering-Adenauer, levert de binnenlandse situatie de socialisten geen bijzonder scherpe verkiezingswapenen op.

Ook de 56-jarige voorzitter van de Socialistische Partij, *Erich Ollenhauer*, heeft zich voorstander verklaard van de thans geldende „vrije mededinging", zij het dat hij deze ziet als een „beslissend middel" voor het voeren van een „sociaal-democratische economische politiek".

Het is vooral de buitenlandse politiek, die — evenals bij de vorige verkiezingen — in het middelpunt van de belangstelling staat. Het jongste debat over de buitenlandse politiek in de Bondsdag, dat door radio en televisie werd uitgezonden, vormde in zekere zin het startsein voor de verkiezingscampagne.

Op pagina 12990 hebben wij reeds een samenvatting gegeven van de buitenlandse politiek der christen-democraten, zoals die door minister *Brentano* is uiteengezet. Waarnemers hebben zich inmiddels afgevraagd, of diens verklaring wel geheel in overeenstemming is met de gezichtspunten, die de 81-jarige Bondskanselier *Adenauer* heeft ontwikkeld met betrekking tot atoomwapens en een „militair uitgedunde zone" tussen het Oosten en het Westen (zie 12956/2).

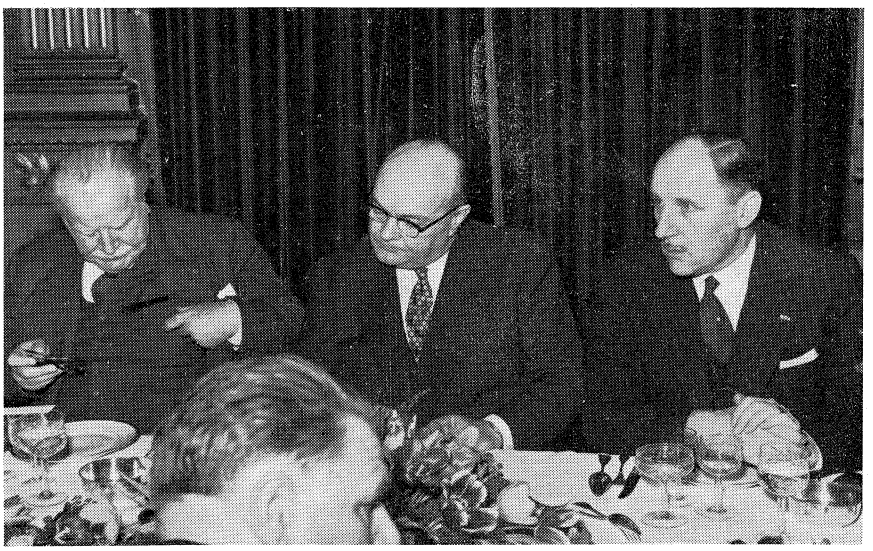
De grootste verrassing leverde intussen een verklaring van *Ollenhauer* op. Zoals bekend hebben de socialisten zich steeds verzet tegen de dienstplicht en in het bijzonder tegen de deelneming van West-Duitsland aan militaire allianties met het Westen (de door het Franse parlement om hals gebrachte Europese Defensie Gemeenschap), maar ook tegen de NAVO. Zij hebben herhaaldelijk te verstaan gegeven, dat zij, wanneer zij aan de regering zouden komen, de militaire banden met de overige Europese landen zouden verbreken. Ook was aan de socialistische uitlatingen een zeker anti-Amerikanisme niet vreemd.

In het bedoelde debat nu prees Ollenhauer, die inmiddels voor een grote reis door Amerika is vertrokken, de V.S. om hun voorzichtige houding t.a.v. de Suez-crisis en de Hongaarse kwestie. Voorts verklaarde hij, dat de socialisten bereid waren Duitslands verdragsverplichtingen, „met inbegrip van die met een militair karakter", te honoreren, al behielden zij zich het recht voor Duitslands lidmaatschap van de NAVO opnieuw ter discussie te stellen in het kader van de situatie in Europa in het algemeen en met name met het oog op de mogelijkheid van een zowel door de S.U. als de V.S. gegarandeerd Europees veiligheidssysteem. Dit klinkt enigszins

*) De Vrije Volkspartij ontstond begin 1956 uit de Vrije Democratische Partij, toen deze zich terugtrok uit de regeringscoalitie om naast de socialisten in de oppositie te gaan. Degenen die het met deze stap niet eens waren en de Vrije Volkspartij vormden, hebben met hun partij niet veel succes gehad (15 zetels in de 487 leden tellende Bondsdag). De Duitse partij, waarmee de VVP dus is gefuseerd, bezet 17 zetels.

(*Zie vervolg pag.* 13001)

Europees beraad in Val Duchesse

Het in de zomer 1955 door de conferentie van Messina (zie pag. 11975) weer op gang gebrachte gesprek over een gemeenschappelijke Europese markt en nauwe Europese samenwerking op het gebied van de kernenergie (Euratom) is de laatste maanden in een nieuwe, beslissende fase gekomen. Na de conferenties van Venetië en Brussel (zomer 1956, zie 12623) zijn de deskundigen onder leiding van de Belgische minister S p a a k voortgegaan met de opstelling van rapporten en het ontwerpen van verdragen. Deze ontwerp-verdragen vormden het onderwerp van gesprek van een einde januari in het kasteel Val Duchesse nabij Brussel gehouden conferentie van zes ministers van buitenlandse zaken (West-Duitsland, Frankrijk, Italië en de Beneluxlanden). De ministers kwamen, zeer tot teleurstelling van minister Spaak niet gereed. Minister S p a a k (op foto midden) gaf — „in een ogenblik van oververmoeidheid, zullen we maar zeggen", zo schreef de Nieuwe Rotterdamse Courant (30-1) — Nederland er de schuld van, dat de ontwerpverdragen nog niet konden worden geparafeerd. Inderdaad had de Nederlandse minister L u n s (op foto rechts) ernstige bezwaren geopperd, in het bijzonder tegen vèrgaande Franse verlangens, maar hierin stond Nederland, althans volgens verschillende publikaties in Nederlandse, Belgische en andere bladen, niet alleen. Een bezoek van minister Spaak aan Den Haag (2 en 3 februari) heeft intussen, naar officieel is meegedeeld, nuttige resultaten opgeleverd.

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

Bulgarije — 5 febr. 1500 studenten van de universiteit van Sofia zijn van de universiteit verwijderd wegens sympathieën met de Hongaarse opstandelingen; 200 zijn naar concentratiekampen overgebracht, aldus de New York Times.

China (Volksrepubliek) — 5 febr. Sedert Tibet onder Chinese controle is gekomen zijn minstens 50.000 Chinezen uit Zuid-China naar Tibet overgebracht als kolonisten. — **6 febr.** Prem. Tsjoe En-lai in Peking teruggekeerd van een reis naar Moskou en door Z. O. Azië.

Duitsland (Oost) — 5 febr. Neues Deutschland publiceert een uittreksel van een uitvoerige rede van Ullbricht, de eerste plv. premier, waarin deze verklaart dat er een studentenopstand was beraamd, die op 2 nov. zou moeten uitbreken. Leider van het complot was prof. W. Harich, een deskundige op het gebied van het Marxisme, die thans gearresteerd is onder beschuldiging van poging tot herstel van het kapitalisme. — De regering zegt in een uitvoerige verklaring, dat zij de Oder-Neisse-lijn als de duurzame en onveranderlijke vredesgrens tussen Duitsland en Polen blijft beschouwen.

Engeland — 7 febr. Bankdisconto verlaagd tot 5%.

Frankrijk — 4 febr. In de politieke commissie van de Alg. Vergadering van de V.N. zet de Franse min. Pineau een plan uiteen op lange termijn tot bevordering van de vorming van een Europees-Afrikaanse gemeenschap. — Een woordvoerder van de Arabische liga te Damascus verklaart dat de negen landen van de Arabische Liga Franse vliegtuigen geen toestemming geven over hun gebied te vliegen of gebruik te maken van hun luchthavens.

Haiti — 4 febr. Onder druk van een algemene staking treedt de voorlopige president Joseph Nemours Pierre-Louis af. — **7 febr.** Franck Sylvain gekozen tot voorlopig president.

Hongarije — 4 febr. Een regeringswoordvoerder heeft voor de radio verklaard, dat een nieuwe revolutiepoging werd voorbereid, die in maart a.s. zou moeten uitbreken. Kádár heeft de activisten van de nieuwe Hongaarse C.P. opgeroepen hard op te treden tegen allen die de volksdemocratie aanvallen. — **6 febr.** De Hongaarse pers beschuldigt kard. Mindszenty ervan zijn asiel in de Amerikaanse legatie te hebben geschonden door instructies voor priesters uit dit gebouw te doen smokkelen.

India — 3 febr. Nehroe verklaart te New-Delhi, dat hij nooit zal toestaan dat troepen van de V.N. op het gebied van India (waarmee tevens het door India bezette deel van Kasjmir werd bedoeld) zullen worden gestationeerd. — Order bij Engelse firma voor 68 Canberra-straalvliegtuigen, voornamelijk bommenwerpers, bij de keuze waarvan dit toestel de voorkeur kreeg boven de Iljoesjin-bommenwerpers, die door de S.U. waren aangeboden.

Indonesië — 4 febr. De goud- en deviezenvoorraden zijn, voornamelijk als gevolg van de revolte in Sumatra, gedaald tot het wettelijk vastgestelde minimum van 20% van het in omloop zijnde geld.

Internationaal — 5 febr. Volgens NAVO-commandant Norstad heeft de Westduitse regering beloofd vóór het einde van 1957 tot de NAVO bij te dragen drie gemotoriseerde infanteriedivisies, twee pantserdivisies en de kaders van een bergdivisie en een luchtmachtdivisie. — **7 febr.** De Ver. Staten hebben te kennen gegeven, dat zij bereid zijn technologische gegevens en kernbrandstof te verschaffen voor Euratom.

Italië — 10 febr. Het congres van de socialistische partij van Nenni keurt een resolutie goed tot unie met de soc. partij van Saragat.

Japan — 4 febr. Prem. Isjibasji legt aan het parlement een program voor tot bevordering van de welvaart in het binnenland en tot associatie met de vrije democratieën in het buitenland.

Jemen — 5 febr. De Jemenitische legatie te Londen zegt in een verklaring, dat Jemen nooit het bestaan van grenzen tussen Jemen en het Britse protectoraat Aden heeft erkend.

Joego-Slavië — 4 febr. In Belgrado circuleren geruchten dat van de zijde van de S.U. nieuwe toenaderingspogingen zijn ondernomen.

Jordanië — 4 febr. Bij de opening van Jordaans-Britse besprekingen over de beëindiging van het 20-jarig verdrag van bondgenootschap en wederzijdse defensie (1948) verklaart prem. Soeleiman Naboesi, dat Jordanië een vriend van Engeland wil blijven, hoewel het verdrag wordt beëindigd.

Kasjmir — 8 febr. India verandert zijn tot dusver ingenomen standpunt, volgens hetwelk het houden van een plebisciet in Kasjmir niet langer mogelijk zou zijn. Krishna Menon verklaarde nl. in de Veiligheidsraad, dat deze mogelijkheid nog steeds bestond, indien Pakistan al haar troepen uit Kasjmir terugtrekt.

Kunst — 3 febr. Valéry Larbaud, de Franse schrijver en vertaler, op 2 febr. op 75-jarige leeftijd overleden.

Nederland — 5 febr. De ministers Hofstra en Mansholt delen mede, dat zij de afschaffing per 1 jan. jl. van subsidie op suiker verantwoord vinden. — De landmacht wordt aangepast aan de atoomcorlogvoering. — De NS zullen per 1 april de tarieven verhogen. — Het zondagsrijverbod zal voorlopig worden opgeheven. — De Kamer keurt de verhoging van de loongrens goed. — **7 febr.** Margarine 2 cent per 250 g duurder. — **9 febr.** Luchthaven Schiphol wordt NV, waarin Amsterdam voor *f* 25 mln. participeert.

Ned. W. Indië — 5 febr. De Surinaamse regering en de Aluminium Co. of America (Alcoa) publiceren bijzonderheden van een gemeenschappelijk plan voor de ontwikkeling van de plaatselijke produktie in het algemeen en van hydro-elektrische energie in het bijzonder (Brokopondro-plan). De Staten van Suriname moeten het plan nog goedkeuren. Met dit plan is een aanvankelijke investering van $ 45 milj. gemoeid, welk bedrag in de loop van 12 jaar zal worden verhoogd tot $ 268 milj. Alcoa zal een nieuwe grote aluminiumfabriek bouwen, die aangedreven zal worden door een hydro-elektrische centrale aan de Suriname rivier. Niet alleen deze, maar ook andere rivieren zullen worden afgedamd in de loop van het 12-jarenplan.

Nicaragua — 3 febr. Luis Somosa herkozen als president van Nicaragua.

Polen — 4 febr. De staalproduktie beliep in 1956 5 milj. ton, die van ruw ijzer 3,5 milj. ton. Voor 1957 wordt een produktieverhoging van resp. 370.000 en 240.000 ton beoogd. — **5 febr.** Aan het einde van besprekingen tussen de vertegenwoordigers van de Franse en de Poolse communistische partijen wordt een communiqué gepubliceerd, waaruit het voortbestaan van ernstige meningsverschillen blijkt. Het voornaamste verschil betreft de rol van de S.U. in de communistische wereld. In een communiqué gepubliceerd aan het einde van besprekingen tussen de Tsjechische en de Franse C.P. was sprake van de Sowjet-communistische partij als de leidende partij in de communistische wereld. In het te Warschau uitgegeven communiqué is slechts sprake van de Russische C.P. als van de partij van de eerste socialistische revolutie.

Roemenië — 3 febr. Parlementaire verkiezingen, waarbij 94% van de bevolking hun stem uitbrachten voor 437 zetels in het parlement. Er was één lijst. De kiezers hadden geen andere keus dan te stemmen op de kandidaten van het Volksdemocratisch Front.

Saoedi-Arabië — 3 febr. Koning Saoed verklaart te Washington, dat er goede reden is aan te nemen, dat zijn besprekingen met Pres. Eisenhower zullen bijdragen tot de vestiging van stabiliteit en evenwicht in het Midden-Oosten. — **6 febr.** Saoed spreekt zich te Washington uit ten gunste van het plan-Eisenhower voor het Midden-Oosten.

Sowjet-Unie — 4 febr. De redacteur buitenland van het Londense communistische blad „Daily Worker", J. Clark, verklaart dat Chroesjtsjew, toen hij in oktober onverwachts in Warschau verscheen, verklaard zou hebben, dat hij nooit zou toestaan dat Polen zou vallen in de handen van de imperialisten en Zionisten. Op grond hiervan beschuldigt Clark Chroesjtsjew van anti-semitisme. — **5 febr.** Vermindering van de defensieuitgaven aangekondigd in een zitting van de Opperste Sowjet.

Spanje — 8 febr. Studentenrelletjes in Madrid.

Ver. Staten — 3 febr. Een speciale onderzoekcommissie van AML-CIO heeft drie internationale vakbonden schuldig bevonden aan het misbruiken van vakbondsfondsen. — **6 febr.** Pres. Eisenhower waarschuwt de olie-industrie, dat de regering zal ingrijpen, indien niet vrijwillig de olieverschepingen naar West-Europa worden vergroot. — Eisenhower waarschuwt, dat de regering genoodzaakt zou zijn prijs- en looncontroles in te voeren indien de zakenwereld en de vakbeweging niet hun medewerking verlenen aan de anti-inflatie-politiek van de regering. — **7 febr.** Tussen koning Saoed van Saoedi-Arabië en de regering der V.S. is overeenstemming bereikt over de voortzetting van het gebruik van de luchtbasis Dahran in Saoedi-Arabië als Amerikaanse basis en over wapenleveranties aan dat land.

(*Vervolg van pag.* 12999)

anders dan de telkens weer herhaalde leuze van „los van bondgenootschappen".
Het Amerikaanse weekblad *Time* (11-2) schreef, dat de socialisten met hun plan voor collectieve veiligheid de voorstellen van Adenauer aan de S.U. van september 1956 (12729/3, 12741/1 en 12790/1) hadden gecopieerd, en dat zij met hun midden-positie, die de visie van „der Alte" naderde, een sterke verkiezingsstart hadden gemaakt.

BIOGRAFIE

GENERAAL HANS SPEIDEL

De Westduitse gen. H. Speidel is benoemd tot bevelhebber van de NAVO-landstrijdkrachten in midden-Europa. Hij volgt in deze functie de Franse generaal *M. M. Carpentier* op. Onder zijn bevel zullen, aldus de *New York Times* (25-1), komen te staan het in Zuid-Duitsland gestationeerde Amerikaanse 7de leger en het Britse Rijnleger. Samen omvatten zij tien divisies. Tegen het einde van het jaar zullen hieraan vijf Duitse divisies worden toegevoegd. Er zullen dan, met inbegrip van twee Franse divisies en kleinere Nederlandse, Belgische en Deense eenheden, 250.000 man onder bevel van generaal Speidel staan. Hijzelf zal echter ondergeschikt zijn aan de opperbevelhebber van alle NAVO-strijdkrachten in midden-Europa, de Franse generaal *J. E. Valluy,* die zelf weer NAVO-opperbevelhebber Norstad tot chef heeft.
Le Monde (26-1) wees erop, dat de functie van Speidel in vredestijd een zuiver theoretische zal zijn. Zijn voornaamste taak zal bestaan in het onderhouden van contact en het tot een eenheid samenvoegen van de in geval van een conflict onder zijn bevel staande landstrijdkrachten en het organiseren van manoeuvres van deze troepen in vredestijd.
De benoeming van gen. Speidel is in verschillende landen met gemengde gevoelens ontvangen. De regeringen van de onderscheidene NAVO-landen hebben zich echter met zijn benoeming akkoord verklaard.

☆

Hans Speidel is op 28 oktober 1897 geboren te Metzingen in Zuid-Duitsland als zoon van een houtvester die tevens aan de universiteit van Tübingen doceerde. De broer van Hans, Wilhelm, was tijdens Wereldoorlog II generaal bij de Luftwaffe. Na zijn eindexamen van het gymnasium te Stuttgart nam Speidel in het najaar van 1914 vrijwillig dienst bij het grenadiersregiment van koning Karl van Württemberg. Als jong officier streed hij tijdens Wereldoorlog I in de Ardennen, Vlaanderen, aan de Somme en in het Maasgebied.

Na de oorlog werd hij officier bij de door het verdrag van Versailles toegestane Reichswehr. Tegelijkertijd studeerde hij geschiedenis en politieke economie aan de universiteiten van Tübingen — waar hij in febr. 1925 cum laude promoveerde tot doctor in de wijsbegeerte — en van Berlijn. Daarna bezocht hij nog de technische hogeschool te Stuttgart en de militaire academie van gen. Von Seeckt. Speidel is volgens de *Frankfurter Allgemeine Zeitung* (28-3) nooit onder de indruk gekomen van Von Seeckt's „noodlottig advies aan de jonge officieren, dat soldaten neutraal moesten staan tegenover de staat en slechts de militaire leiders dienden te gehoorzamen". Later heeft Speidel in een studie over Gneisenau deze stelling met nadruk bestreden.

In 1930 werd Speidel benoemd tot lid van de Generale Staf te Berlijn. Drie jaar later werd hij als assistent van de militaire attaché aan de Duitse ambassade te Parijs verbonden. Van Parijs uit maakte hij reizen naar Italië, Zwitserland en Spanje. In zijn Parijse tijd kwam hij verder in contact met talrijke militaire leiders van West-Europa.
In oktober 1935 ging hij weer naar Duitsland terug. Hij kwam bij de inlichtingendienst van de Generale Staf als hoofd van de sectie „Fremde Heere West". In de komende jaren rijpte bij hem een plan tot nauwere militaire samenwerking met Frankrijk. Hij wist lt.-generaal L. Beck, die later een der leiders van de samenzwering tegen Hitler zou worden, voor zijn idee te winnen. In 1937 bracht Speidel, die inmiddels kolonel was geworden, samen met Beck een bezoek aan hun Franse collegae. De politieke ontwikkeling van de volgende jaren maakte dat het bij plannen is gebleven. Speidel schreef in deze vooroorlogse tijd geregeld in de Frankfurter Zeitung en de Allgemeine Schweizer Militärzeitung.
Bij het uitbreken van Wereldoorlog II (1939) was Speidel stafofficier van de 33ste divisie aan het westelijk front. In 1940 werd hij verbonden aan de staf van een legerkorps en later aan die van een zg. Heeresgruppe. Als stafchef van de Duitse opperbevelhebber in Frankrijk, O. von Stülpnagel, ontwierp hij de wapenstilstandsvoorwaarden waarop het Franse leger capituleerde.
Toen in 1942 de SS zich begon te mengen in het militaire bestuur in Frankrijk werd Speidel als stafchef van een leger naar het oostelijk front gedirigeerd. Na de oorlog werd hem gevraagd wat naar zijn mening de oorzaak was van de Duitse nederlaag tegen de Sowjet-Unie. Hij antwoordde: „Te veel Russen en één Duitser teveel" (*New York Times* 25-1).
In april 1944 was hij weer in het westen terug als stafchef van veldmaarschalk E. Rommels legergroep B in Noord-Frankrijk. Daarna diende hij nog in dezelfde functie onder Von Kluge en Model. Generaal Speidel saboteerde het bevel van de Führer om Parijs tegen de geallieerden te verdedigen. Na de aanslag op Hitler (20 juli 1944) werd Speidel op bevel van Himmler gearresteerd. Hij werd in afwachting van zijn berechting gevangen gezet in de ves-

ting Küstrin bij Frankfort a.d. Oder. In januari 1945 vluchtte hij samen met zijn medegevangenen en de commandant van de gevangenis naar het zuiden. Zij wisten aan een speciaal commando van de SS te ontkomen. Hij werd op 29 april door Franse troepen in het Badense dorpje Urnau aangetroffen.

Bij de processen tegen de Duitse oorlogsmisdadigers (1945-46) stond gen. Speidel niet terecht, wel trad hij op als getuige. *Drew Middleton* schreef in 1951 in de *New York Times Magazine* (18-11): „Speidel was geen nazi; hij is een der weinige overlevende beroepsmilitairen die zich van het begin af tegen Hitlers plannen hebben verzet". In 1949 zag Speidels verslag over de gebeurtenissen in Normandië het licht onder de titel „Invasion 1944, Ein Beitrag zu Rommels und des Reiches Schicksal". Bij het verschijnen van de Amerikaanse vertaling (1950) schreef de *New York Herald Tribune:* „Het is meer dan een oorlogsverslag, het is een boeiend verslag van het duel tussen Rommel en Hitler."

De eerste vijf na-oorlogse jaren wijdde Speidel zich geheel aan zijn historische studiën. In 1949 werd hij aan de filosofische faculteit van de universiteit van Tübingen lector in de geschiedenis met als speciale leeropdracht „De vraagstukken van het bondgenootschap in de jongste geschiedenis".

In 1948, nog vóór de vorming van de Bondsrepubliek, kreeg Speidel van dr. Adenauer opdracht een rapport op te stellen over de Europese militaire situatie en de plaats van Duitsland in de verdediging van W.-Europa. In de volgende jaren werd hij Adenauers voornaamste militaire adviseur. In 1951 verliet hij zijn universitaire werk en begon met gen. A. Heusinger en gen. Th. Blank te werken aan de vorming van een nieuw Duits leger. Hij vertegenwoordigde de Bondsrepubliek bij de besprekingen over een Europese Defensie Gemeenschap. Na Duitslands toetreding tot de NAVO (mei 1955) werd hij de Duitse vertegenwoordiger bij de NAVO. Op 12 nov. 1955 behoorde hij tot de eerste groep officieren van het nieuwe Duitse leger die beëdigd werden.

Gen. Speidel is gehuwd met Ruth Stahl en heeft een zoon en twee dochters, die alle drie nog student zijn. Hij is erelid van de Mark Twain Society. *Time* (28 jan. 1952) beschreef de lange, grijsharige generaal als een „ongedwongen, overtuigend debater en een briljant strateeg".

België

Reorganisatie van het leger —

Minister Spinoy heeft in de Senaatscommissie van landsverdediging een en ander medegedeeld over een reorganisatie van het leger. Aan *De Standaard* (17-1) ontlenen wij het volgende.

De gevechtsklare troepenmacht op vredesvoet zal bestaan uit twee divisies (een infanterie- en een tankdivisie) met ondersteuningstroepen. De strijdende eenheden van deze twee divisies zijn nagenoeg volledig op oorlogsvoet; zij kunnen onmiddellijk ingrijpen en zijn in staat een gevecht verscheidene dagen lang vol te houden, enkel met de hulp van kleine te mobiliseren versterkingen.

Terwijl, volgens de vroegere organisatie, de divisies in vredestijd op 80% van hun sterkte in oorlogstijd waren, zullen zij volgens de nieuwe organisatie op 90% van de oorlogsvoet worden gebracht.

De infanteriedivisie heeft een belangrijke struktuursverandering ondergaan. Dientengevolge kunnen, in plaats van de drie infanteriebrigaden, veelvuldige combinaties in overweging genomen worden, o.m. de mogelijkheid naast infanteriegroepen een pantsergroep in te zetten. Deze nieuwe struktuur schenkt haar betere manoeuvreermogelijkheden over ruimere gevechtszones en is een eerste stap naar de aanpassing van de eenheden aan de nieuwe omstandigheden van een atoomoorlog.

De omvang van de grote eenheden en van de ondersteuningstroepen die bij de mobilisatie op de been moeten worden gebracht, werd beperkt om rekening te houden met de werkelijke mogelijkheden inzake kaders en uitrusting alsook met de financiële mogelijkheden. Van de drie reserve-infanteriedivisies van de tweede échelon is er één weggevallen en de reserve-infanteriedivisie van de derde échelon is afgeschaft.

Er blijven twee reservedivisies over, die beter aangevoerd en uitgerust en dus ook veel strijdvaardiger zullen zijn.

De binnenlandse verdedigingskrachten op vredesvoet zullen praktisch geen veranderingen ondergaan. De binnenlandse bataljons, die reeds in elk district bestaan, zullen aangevuld worden met een mobiele verkenningseenheid waarvan de kern reeds op vredesvoet zal bestaan.

Op oorlogsvoet bovendien zullen de binnenlandse verdedigingsstrijdkrachten beschikken over: a) onderdelen ter grootte van een „brigade group" versterkt met een verkenningsbataljon en een pantserbataljon; b) 40 wacht- en territoriale bataljons om vitale punten te beschermen, tot de bodemverdediging bij te dragen, en de nodige middelen te verschaffen om de mobilisatie soepeler te maken; c) een aantal hulpbataljons ter versterking van de territoriale bataljons, om opgewassen te zijn tegen de toestand die uit de vernielingen van een atoomoorlog zou voortvloeien en d) de territoriale wacht voor luchtafweer.

Rekening gehouden met de totale omvang van de te mobiliseren strijdkrachten en met de ernstige moeilijkheden, die de tot dusver gebruikte middelen konden doen falen, moet de mobilisatie progressief kunnen plaats hebben. De leiding moet voortdurend op de hoogte worden gehouden van de toestand, om de uitvoering en zelfs de opeenvolging van de geplande maatregelen telkens te kunnen aanpassen.

Daarom zal: a) de mobilisatie zoveel mogelijk streeksgewijze geschieden; b) de eerste faze van de mobilisatie een bepaald aantal eenheden omvatten die over het gehele grondgebied verspreid zijn en wier taak het is inlichtingen over de plaatselijke toestand te verstrekken en in allerijl in te grijpen om de voortzetting van de operaties mogelijk te maken en c) zullen de te mobiliseren effektieven in achtereenvolgens op te roepen groepen ingedeeld worden.

Het A. C. W. —

Een van onze Belgische supervisoren wijst ons op een storende fout, die geslopen is in het bericht op pagina 12954/3de kolom. In de kop van dit bericht wordt gesproken van het Algemeen Christelijk Werkgeversverbond. Dit moet echter, zoals uit het betreffende bericht ook wel blijkt, zijn: het Algemeen Christelijk *Werkers*verbond (ACW). Het *ACW* omvat het *ACV* (= Algemeen Christelijk Vakverbond), waaronder de vakbonden, de landsbond der Christelijke mutualiteiten, het Landelijk Verbond der

Christelijke Arbeidersvrouwengilden, de Kajottersbeweging (d.w.z. de organisatie der Christelijke arbeidersjeugd), het Landelijk Verbond der Christelijke Coöperatieven, de *KWB* (Katholieke Werkliedenbonden: organisatie voor culturele vorming) en het ACW-Kongo (Christelijke Arbeidersorganisaties van Belgisch-Afrika).

Buitenlandse handel 1956 —

Uit de einde januari gepubliceerde driemaandelijkse nota van de minister van buitenlandse handel, *Victor Larock*, blijkt o.m.

1. dat de uitvoer in 1956 die van het jaar 1955 met 13,4% overtrof en zelfs 19% groter was dan de uitvoer van 1951 (Korea-hausse).
2. dat de stijging in de eerste drie kwartalen regelmatig aanhield, maar in het vierde kwartaal niet.

In waarde steeg de uitvoer van 113 miljard franken in 1953 tot 115 miljard franken in 1954, 139 miljard in 1955 en 158 miljard in 1956. De invoer bedroeg 147,6 miljard voor de 11 eerste maanden van 1956, te weten een aangroei van 14,5 pct. ten overstaan van de overeenstemmende periode van 1955.

De meeste produktiesectoren hebben deelgenomen aan de expansie van de uitvoer. De toeneming was het grootst in de volgende sectoren: dierlijke produkten + 37,5%; edelstenen + 23,8%; voedselindustrie + 23,5%; rubber + 21,9%; hout, kurk enz. + 20,2%; vervoermaterieel + 20,0%.

De produkten van de metaal- en ijzernijverheid (machines en uit metaal vervaardigde toestellen inbegrepen) vormen ca. de helft van de uitvoer (75 miljard).

In 1955 was de Belgische uitvoer in grotere mate toegenomen dan die der andere Europese landen. In 1956 komt België na Duitsland en Italië.

Terwijl de Belgische uitvoer met 13,4% is gestegen, was het beloop in andere landen: Frankrijk — 4,2%; Nederland + 6,6%; Verenigd Koninkrijk + 9,7%; Zwitserland + 10,3%; Italië (11 maanden) + 15,4%; West-Duitsland (11 mnd.) + 21,0%.

Nederland is verreweg de beste klant van België. Dit blijkt uit de procentsgewijze berekening van de uitvoer betreffende de eerste negen maanden van 1956: Nederland 21,5%; Frankrijk 10,6%; West-Duitsland 10,3%; Verenigde Staten 9,5%; Verenigd Koninkrijk 6,4%; Belgische Kongo 4,5%; Zweden 3,1%; Zwitserland 3,0%.

Diversen —

Koninklijk Landjuweel — Het 23e Koninklijk Landjuweeltornooi voor het amateurtoneel, dat dit jaar te Gent werd gehouden, is gewonnen door de St Augustinuskring (Antwerpen) met de opvoering van „De Zaak Pinedus" van Paola Levi. De opvoering behaalde het hoogste aantal punten tot heden op een landjuweeltornooi verleend, nl. 96 op 100. Tweede werd de vereniging „Het Licht" (Gent) met „De Vader" van Strindberg.

Studiebeurzen — Naar minister Collard medio december in de betreffende Senaatscommissie heeft meegedeeld, zijn de kredieten voor studiebeurzen verhoogd van 41 miljoen franken in 1954 tot 75 miljoen in 1956.

Gouverneur-generaal Kongo — Naar medio december officieel is meegedeeld, is het mandaat van de heer P e t i l l o n als gouverneur-generaal van Kongo (benoemd op 1 jan. 1952) met 2 jaar verlengd (tot einde 1958).

Duitsland

Diversen —

Proces Van der Lubbe — Het Westduitse persagentschap (DPA) meldt dat voorlopig geen herziening zal plaatsvinden van het proces tegen de Nederlander Marinus van der Lubbe, die in 1934 werd terechtgesteld omdat hij het gebouw van de Rijksdag in brand zou hebben gestoken.

Export-kartels — De economische commissie van het parlement heeft zich met een kleine meerderheid uitgesproken voor de toelating van algemene exportkartels. Dit wordt een belangrijke beslissing voor de toekomstige vorm van de Westduitse kartelwet geacht.

Handelsbalans — In 1956 is op de handelsbalans een uitvoeroverschot geboekt van 2,89 miljard Dm., tegen 1,24 miljard Dm. in 1955. De waarde van de uitvoer bedroeg in 1956 30.85 (v. j. 25,72) miljard Dm. en van de invoer 27,96 (v. j. 24,47) milj. Dm. De uitvoer steeg met 20% en de invoer met 14,3%.

AKU-proces — Op 13 december heeft volgens D P A het opperste gerechtshof van de Bondsrepubliek te Karlsruhe definitief een streep gezet onder een monsterproces dat door vijf Duitse houders van aandelen Algemene Kunstzijde Unie, wier aandelenbezit indertijd ten gunste van de Nederlandse staat werd onteigend, aanhangig gemaakt. Het gerechtshof verwierp het beroep van de aandeelhouders tegen het vonnis van het Oberlandesgericht te Düsseldorf van maart 1954, waarbij de aanklacht van de aandeelhouders tegen de naar hun mening onrechtmatige inbeslagneming van hun AKU-aandelen werd afgewezen. De aandeelhouders hadden aangevoerd, dat door de Nederlandse onteigening hun rechten op buiten Nederland gelegen AKU-vermogens niet aangetast konden worden. Het opperste gerechtshof steunde zijn afwijzend vonnis op de, in het kader van de verdragen van Parijs, gesloten overeenkomst, volgens welke de Duitse jurisdictie niet geldt voor processen, die betrekking hebben op onteigening voor herstelbetalingsdoeleinden van Duitse vermogens in het buitenland of van andere Duitse vermogens.

Smartegeld I.G. Farben — De voormalige chemische trust in liquidatie I.G. Farben is volgens R e u t e r (6-2) bereid *f* 22,5 miljoen beschikbaar te stellen voor schadevergoeding aan joodse „slavenarbeiders" en *f* 2,5 miljoen voor niet-joodse dwangarbeiders, meest ex-gevangenen uit het concentratiekamp Auschwitz, die tijdens Wereldoorlog II bij Farben tewerk waren gesteld. Er zijn ongeveer 5500 gegadigden. Personen, die zes maanden of langer in Auschwitz hebben gewerkt zullen *f* 4200 per persoon krijgen. Degenen, die een kortere tijd in het concentratiekamp verbleven, krijgen kleinere bedragen met een minimum van *f* 1700. De aandeelhouders moeten een en ander nog goedkeuren.

„Pensioenhuwelijken" — Duitse (oorlogs)-weduwen die na de oorlog wettelijk hertrouwden verloren daardoor het pensioen, dat de staat hen gaf. Vele r.k. weduwen lieten hun tweede huwelijk wel door een priester inzegenen, maar sloten geen wettelijk huwelijk. Zij behielden hun pensioen. Men sprak in dit verband wel van „Rentenkonkubinat". Op 7 febr. heeft de Bondsdag een voorstel goedgekeurd om r.k. priesters, die huwelijken inzegenen die niet door de wet worden bekrachtigd, niet strafbaar te stellen. Het Vaticaan heeft van zijn kant de belofte gedaan, dat de priesters opdracht zullen krijgen niet meer zulke huwelijken in te zegenen.

Koopvaardijvloot — De Westduitse koopvaardijvloot overschrijdt thans de 3.000.000 ton en nadert de vooroorlogse tonnage van 4.200.000. Volgens een regeringsrapport zal de nieuwe Duitse koopvaardij aanzienlijk verschillen van die van vóór 1939, welke tijdens de tweede wereldoorlog vrijwel vernietigd werd. Terwijl vóór de oorlog slechts 30 procent van de koopvaardijschepen minder dan 10 jaar oud was, is dat percentage nu 67. De wilde vaart, in 1939 slechts 24,5 procent van het totaal, bestrijkt nu 43.5 procent; 41.7 procent van de schepen vaart een vaste route, terwijl dat voor de oorlog bijna 70 procent was.

Gehlen — R. Gehlen is benoemd tot „president" van de westduitse inlichtingendienst. Gehlen is een voormalige nazigeneraal, die tijdens de tweede wereldoorlog aan het hoofd stond van Hitlers inlichtingendienst voor het Oosten. In 1953 werd op zijn hoofd een prijs van 85.000 gulden gezet door zijn Oostduitse collega Ernst Wollweber.

Egypte

Diversen —

Vakbond — Op 30 jan. is volgens A F P te Cairo medegedeeld, dat is opgericht een „algemeen Egyptisch vakverbond". Dit is in het leven geroepen door 101 afgevaardigden van 242.485 arbeiders en het is door de Egyptische regering erkend. Bij het algemene vakverbond zijn 15 afzonderlijke vakbonden aangesloten. Anwar Salama, voorzitter van de vakbond van arbeiders in de olieverwerkende bedrijven, is tot president gekozen. Volgens B e l g a is de stichting van het algemene vakverbond door de Egyptische pers en radio begroet als een „historische

gebeurtenis" en als een „overwinning der arbeiders". Het is de eerste maal, dat een Egyptische regering het bestaan van een algemeen vakverbond erkent.

De Egyptisering — President Nasser heeft op 31 jan. de decreten getekend betreffende de „Egyptisering" van banken, het toezicht op verzekeringsmaatschappijen en de organisatie van handelsagentschappen. De Britse en Franse banken worden onmiddellijk onder beheer van een economische stichting geplaatst. De aandelen van andere buitenlandse banken, verzekeringsmaatschappijen en im- en exportfirma's moeten binnen vijf jaar in handen komen van Egyptenaren. Alle leden van de directie en alle hoge functionarissen moeten Egyptenaren zijn (zie ook pag. 12957/1).

Schadevergoedingseis — Egypte heeft ten gevolge van de Brits-Franse aanval een schade geleden van ongeveer 515 miljoen pond sterling, waarvoor het totale vergoeding zal eisen, aldus het Egyptische Persbureau voor het Midden-Oosten (21-1). Het vijandelijk vermogen in Egypte, dat reeds in beslag is genomen, wordt geschat op 170 miljoen pond.

Engeland

Reorganisatie defensie - Het bezoek van Sandys aan de Ver. Staten —

In Londen is volgens *Reuter* op 14 januari meegedeeld, dat de reservetroepen van het Britse leger, de marine en de luchtmacht verminderd zullen worden. Het betreft hier eenheden, die niet permanent onder de wapenen zijn. De luchtmacht zal het grootste deel van haar reserve-eenheden waaronder 20 gevechtseskaders, ontbinden. Dit zal een besparing van £ 5.500.000 per jaar opleveren. Ongeveer 120.000 leden van de Britse „Home Guard" zullen dit jaar aan het einde van hun tweejarige militaire dienst niet worden opgeroepen voor „part-time" oefeningen met het territoriale leger. De marine heeft eveneens verklaard dat zij haar „part-time" reservevliegeenheden ontbindt. De orders voor 100 Hunter-straaljagers zijn geannuleerd. De totale bezuiniging bedraagt volgens de *Daily Mail* £ 35 miljoen.

De minister van defensie, *Duncan Sandys,* die op 3 febr. van zijn bezoek aan de Ver. Staten en Canada (zie ook pag. 12986/1) was teruggekeerd, heeft op 6 februari in het Lagerhuis volgens *Reuter* over zijn besprekingen te Washington o.m. verklaard, dat hij in de Ver. Staten een oprecht verlangen had gevonden naar een onmiddellijk herstel van de nauwe betrekkingen die tussen Groot-Brittannië en de Ver. Staten hebben bestaan. Bij de besprekingen met de Amerikaanse minister van defensie, Wilson, bleek dat overeenstemming tussen de twee regeringen bestaat over de algemene doelen van het defensiebeleid.

De ministers hebben verder eerder gemaakte afspraken over samenwerking op het gebied van bestuurbare projectielen aan een onderzoek onderworpen. Gebleken was, dat beide landen veel voordeel hebben gehad van deze samenwerking. Er was besloten de samenwerking uit te breiden. Voorts was gesproken over een plan tot opneming van zekere Amerikaanse wapens in de Britse strijdkrachten. De kwestie zou nog onderzocht worden. Verder zei minister Sandys, dat de Amerikaanse regering begrip had getoond voor de omstandigheden die Groot-Brittannië noodzaken zijn defensie-uitgaven te beperken.

Diversen —

Verliezen Egyptische actie — Volgens een op 24 december door de Britse regering gepubliceerd rapport heeft de Brits-Franse actie in Port Said naar schatting aan 650 leden van de Egyptische strijdkrachten het leven gekost. Het aantal gewonden wordt op 2.100 geraamd, van wie er 900 in een ziekenhuis moesten worden opgenomen en 1.200 lichte verwondingen hebben opgelopen. Het wordt „onwaarschijnlijk" geacht, dat de verliezen onder de burgerij „meer dan een kwart van genoemde aantallen" uitmaken. Het rapport is opgesteld door de voorzitter van het Britse genootschap van juristen, Sir Edwin Herbert, die ter plaatse een onderzoek heeft ingesteld. Genoemde cijfers hebben geen betrekking op Port Foead, waar volgens Sir Edwin Herbert ongeveer honderd doden zijn gevallen. Voorts wordt in het rapport gezegd, dat de schade aan de Arabische stadswijk zich beperkt tot een deel van de „krottenbuurt", dat door brand is verwoest, en lichte beschadigingen tengevolge van het vuur van lichte wapens. Het aantal slachtoffers daar zou te verwaarlozen zijn. Sir Edwin zegt in zijn rapport o.m., dat „het merendeel van de betrokken officieren nu wel zal toegeven, dat de oorspronkelijke ramingen van honderd doden te laag waren". Volgens het rapport zijn er geen bommen gevallen op de stad Port Said en omgeving. Bij alle gevechtshandelingen had men zoveel mogelijk het leven en de eigendommen van de Egyptische burgerij gespaard, hetgeen geleid had tot een verhoging van het risico voor de Britten en hun meer verliezen had gekost. Als Britse verliezen zijn van officiële zijde opgegeven: 21 doden en 112 gewonden; en als Franse: 10 doden, 33 gewonden en 1 vermiste.

Eden — De afgetreden premier, Sir Anthony Eden — die voor herstel van gezondheid vertrokken is naar Nieuw-Zeeland — heeft zijn parlementszetel ter beschikking gesteld. Hij zal zich dus (althans voorlopig) uit de politiek terugtrekken. Eden is meer dan 33 jaar lid van het Lagerhuis geweest. De Koningin heeft aan Eden een grafelijke titel aangeboden, waardoor hij zitting zou kunnen nemen in het Hogerhuis; de gewezen premier heeft dit echter niet aanvaard.

Macmillan — Premier Harold Macmillan is op 22 januari tot leider van de conservatieve partij gekozen.

Defensie-akkoord Malakka — Een onder leiding van prins Abdoel Rahman staande delegatie van Malakka heeft op 11 jan. een overeenkomst gesloten i.z. bijstand voor de defensie en de legering van Britse troepen „ter vervulling van internationale verplichtingen" en als „strategische reserve" voor het Gemenebest. Deze overeenkomst wordt van kracht bij het onafhankelijk worden van Malakka in augustus a.s. Ook zijn er financiële en economische overeenkomsten gesloten.

Disconto — Het officiële disconto is op 7 februari verlaagd van 5½ tot 5%. Volgens Reuter werd tot deze verlaging besloten, omdat het vorige tarief ondoeltreffend was geworden en voor de Britse begrotingspositie onnodig kostbaar. Deze verlaging wordt voornamelijk beschouwd als een technische verbetering en niet als een aanwijzing, dat Engeland zich thans op economisch-politiek gebied meer zou kunnen veroorloven.

Finland

Besprekingen te Moskou —

Een Finse delegatie geleid door premier K. A. Fagerholm, heeft van 30 januari—2 februari te Moskou besprekingen gevoerd met Sowjet-regeringsleiders. Na afloop werd een door Fagerholm en Boelganin ondertekend communiqué uitgegeven, waarin o.a. werd medegedeeld, dat Boelganin en Chroesjtsjew een Finse uitnodiging om in het voorjaar een bezoek aan Finland te brengen hadden aanvaard.

Verklaard werd verder, dat de besprekingen openhartig waren geweest en in een vriendschappelijke sfeer gevoerd waren. De twee delegaties waren het erover eens, dat de goede betrekkingen tussen Finland en de Sowjet-Unie niet door gebeurtenissen die er buiten staan, nadelig beïnvloed mogen worden. De Fins-Russische betrekkingen zijn gegrondvest op algehele gelijkheid en niet-inmenging in elkanders aangelegenheden. De twee delegaties hechtten grote betekenis aan het bereiken van praktische resultaten op het gebied van de ontwapening, in het bijzonder het verbod van atoom- en waterstofbommen onder doelmatige internationale controle.

Hongarije

Kádár over gemaakte fouten en de opstand - Waarschuwing i. z. nieuwe opstand —

Premier Kádár heeft volgens *MTI* (30-1) op een bijeenkomst van arbeiders van het industrie-eiland Csepel in Boedapest een rede gehouden, waarin hij zowel de „sectarische politiek van Rakosi" als

het beleid van de groep van Nagy veroordeelde. Kádár noemde Nagy „een verrader van het volk".
Kádár verklaarde, dat er de laatste paar jaar ernstige fouten zijn gemaakt en dat de beginselen van het socialisme geschonden zijn. Maar de arbeiders mogen niet toestaan, dat de vijanden onze fouten gebruiken als wapens bij hun aanvallen op de arbeidersregering, zo voegde hij hieraan toe.
„De reactionairen hebben hun methoden gewijzigd", aldus Kádár. „Nu proberen zij van sommige communisten af te komen door te zeggen, dat zij stalinisten of volgelingen van Rakosi zijn."
Over de arbeidersraden zei de premier nog, dat zij nuttig kunnen zijn, als zij door de partij worden geleid. Het ontijdige aftreden van de arbeidersraad van Csepel heeft de contrarevolutie gesteund.
In een redevoering in Salgotarjan ten noorden van Boedapest heeft Kádár volgens *Reuter* (5-2) toegegeven, dat er talrijke geruchten in Hongarije gaan, dat er in maart een nieuwe opstand zal uitbreken. Kádár zei, dat de „contra-revolutie thans van de steden naar de dorpen en boerderijen is verhuisd". „Wij waarschuwen een ieder, die de hand opheft tegen de volksdemocratie, dat hij zonder genade uit de weg zal worden geruimd. Nationaal-communisme is hetzelfde als Hitlers nationaal-socialisme. Met de verraderskliek van Imre Nagy zullen we afrekenen. Wij zullen niet toestaan dat de reactionaire elementen nog invloed kunnen uitoefenen in onze scholen of dat zij onze kinderen kunnen kwellen, die zij het Gods-idee willen inprenten", aldus Kádár.

Aanval op kardinaal Mindszenty —
De regering heeft volgens *Ass. Press/Reuter* (6-2) een aanval gelanceerd tegen kardinaal Mindszenty, die sinds de Russische overval van 4 november op de Amerikaanse ambassade in Boedapest een toevlucht heeft gevonden. In het officiële partijblad *Nepszabadsag* werd de kardinaal beschuldigd van het „uitgeven van bevelen vanuit de legatie, die geleid hebben tot het suspenderen van 18 democratisch gezinde geestelijken". Met deze geestelijken worden priesters bedoeld, die met het communisme samenwerken.
De kardinaal werd volgens *De Volkskrant* (7-2) op 6 februari vanuit Rome in zijn veroordeling van deze afgedwaalde geestelijken versterkt door een decreet van de Congregatie van het Heilig Concilie, waarin Hongaarse geestelijken, „die het kanonieke recht schenden" met excommunicatie worden bedreigd. Met name werd in dit decreet een cisterciënser genoemd, pater Richard Horvath, „die een campagne voert tegen het wettelijke gezag met het doel dit te vernietigen". Het document droeg de handtekening van Pietro kardinaal Ciriaci, prefect van de Heilige Congregatie van het Concilie.

Diversen —
Kovacs — De secretaris-generaal der Kleine Boeren Partij, Kovacs, is volgens Reuter (13-1) afgetreden. Hij verklaarde, dat hij niet van plan was in het politieke leven terug te keren, „althans niet in de naaste toekomst". Kovacs gaf als reden zijn „slechte gezondheidstoestand" op, doch hij voegde er aan toe, dat hij „geen deel zal nemen aan enige politieke onderhandeling met de regering-Kadar".

Artsen — Volgens het Hongaarse weekblad „Magyar Ifjusag" zijn 860 Hongaarse artsen en specialisten en een ongeveer even-veel verpleegsters en medische assistenten sedert het begin van de opstand naar het westen gevlucht. Uit Boedapest alleen al verdwenen 300 medici. „Het aantal gevluchte medici zou veel kleiner geweest zijn, als zij niet vele jaren volkomen van het wetenschappelijk leven in het westen afgesloten waren geweest. Het ministerie van volksgezondheid moest meer medici in het buitenland laten studeren", aldus het Hongaarse blad.

Kard. Mindszenty — In Oostenrijk is het eerste deel verschenen van een uitgave van documenten betreffende kardinaal Mindszenty (die op het ogenblik verblijf houdt in het gebouw van de Amerikaanse legatie te Boedapest). Dit eerste deel, getiteld „Kardinaal Mindszenty waarschuwt" bevat redevoeringen, herderlijke boodschappen, verklaringen voor de pers en stukken betreffende de onderhandelingen tussen de r.k. kerk in Hongarije en de regering in de jaren 1944 tot 1946. Het volgende deel, „Kardinaal Mindszenty strijdt" dat met Pasen zal verschijnen, handelt over de r.k. kerk in Hongarije in 1946 en 1947. Omstreeks juni zal een derde deel, „Kardinaal Mindszenty gaat naar de gevangenis", worden gepubliceerd.

Internationaal Nieuws

Van Zeeland voor Duitslands neutralisatie —
De voormalige Belgische premier Paul van Zeeland heeft, volgens *United Press* (2-2) in een rede voor de internationale academie voor diplomatie te Parijs voorstellen gedaan voor een vredesplan, gebaseerd op de hereniging van Duitsland en de terugtrekking van niet-Duitse troepen uit Duitsland.
Alle geallieerde troepen, doch niet de Westduitse, zouden op de linkeroever van de Rijn moeten worden teruggetrokken, de Sowjet-troepen tot over de Weichsel.
De aldus ontstane semi-gedemilitariseerde zone zou een vreedzaam samenleven van Oost en West mogelijk maken. Doch een duurzame vrede zou slechts kunnen worden bereikt door een algemene en gecontroleerde ontwapening, aldus Van Zeeland. Het wantrouwen tussen Oost en West zou een dergelijke stap op dit moment echter onmogelijk maken, zo voegde hij daaraan toe.
Een duurzame vrede achtte hij niet mogelijk zonder de hereniging van Duitsland. „Oost-Duitsland dient weer bij West-Duitsland te worden gevoegd", zo zeide hij. „Doch de Russen zullen nooit bereid zijn zich uit Oost-Duitsland terug te trekken, wanneer zij weten dat de dag na hun vertrek het gebied door vijandige troepen zal worden bezet.
Daarom dient West-Duitsland te worden geneutraliseerd en gedemilitariseerd."
Het desbetreffende verdrag zou naar analogie van het pact van Locarno (1925) moeten worden gesloten, waarbij de ondertekenaars zich verplichten degene, die de verdragen schendt, te bestrijden, onverschillig wie het is.
Met dit plan zouden de Russische grenzen en ook de Duits-Poolse grens langs Oder en Neisse worden gegarandeerd en Duitsland zou zijn herenigd. Voor het Westen zou het de instelling van een bufferzone betekenen.

Waarschuwing van NAVO-bevelhebber Norstad —
In ons overzichtsartikel „Wereldstrategie" (zie pag. 12983 e.v.) hebben wij melding gemaakt van een verklaring van generaal *Norstad,* opperbevelhebber van de NAVO-strijdkrachten, tegen het terugtrekken van Amerikaanse en Britse NAVO-contingenten van het Europese vasteland.
Tijdens een op 6 februari te Parijs gehouden persconferentie heeft Norstad nogmaals hiertegen gewaarschuwd. Zijn uiteenzetting bevatte ook een waarschuwing aan het adres van de Sowjet-Unie (nl. dat het vergeldingswapen van de NAVO, geconcentreerd in de luchtvloten van de Verenigde Staten en Engeland, op volle kracht is).
Mocht de totale kracht van de NA-

VO zinken beneden de dertig divisies, dan, zo waarschuwde generaal Norstad volgens *Het Parool* (6-2), zou de NAVO haar gehele strategie moeten herzien. Deze is immers gebaseerd op dertig divisies, die over het nodige atoommateriaal beschikken. Men kan dit aantal dus niet meer verminderen met een beroep op de atoomwapens, op hun gebruik is al gerekend en ze zijn reeds ter plaatse aanwezig. Zonder die atoomwapens zou men de negentig divisies nodig hebben, waarvan men aanvankelijk bij het opzetten van de NAVO was uitgegaan.

Samenvattend onderstreepte generaal Norstad dat de Westerse vergeldingskracht aanzienlijk is, veel groter zelfs dan het publiek denkt, maar ze moet dat blijven, zei hij, wil het Westen in staat zijn de „voorwaartse strategie" te handhaven, d.w.z. in staat blijven het grondgebied van alle NAVO-leden te verdedigen.

Twee nieuwe V.N.-resoluties inzake Israël - Legering V.N.-strijdkrachten langs Egyptisch-Israëlische demarcatielijn —

De Algemene Vergadering der Ver. Naties heeft op 2 februari twee resoluties aangenomen betreffende het Midden-Oosten. De eerste resolutie, waarin er opnieuw bij Israël op wordt aangedrongen zijn troepen „zonder verder uitstel" achter de bestandslijn van 1949 terug te trekken, werd door 74 landen gesteund. Israël en Frankrijk stemden tegen, Nederland en Luxemburg onthielden zich van stemming. De tweede resolutie, waarin instemming wordt betuigd met een desbetreffend rapport van secretaris-generaal Hammarskjoeld, constateert, dat een strikte naleving van het bestand de legering noodzakelijk maakt van de strijdmacht der V.N. langs de demarcatielijn, nadat de Israëlische troepen zijn teruggetrokken. Voorts wordt in deze resolutie aan Hammarskjoeld opgedragen, „de uitvoering van maatregelen zoals die zijn opgesomd in het jongste rapport van de secretaris-generaal met inachtneming van de overwegingen die ten doel hebben de vrede in dit gebied te handhaven". Deze resolutie werd aangenomen met 56 stemmen voor, en 22 onthoudingen. Er waren geen tegenstemmers. De onthoudingen kwamen van de landen van het Sowjet-blok, behalve Joego-Slavië, en verder van Egypte, Frankrijk, Irak, Israël, Jordanië, Libanon, Libye, Marokko, Nederland, Saoedi-Arabië, de Soedan, Syrië, Tunesië en Jemen.

(Vor. ber. 12972/3)

Defensie-uitgaven NAVO 1949-'56

Aan *NAVO-Letter* (1-1) ontlenen wij onderstaand overzicht van de defensieuitgaven der NAVO-landen gedurende de jaren 1949-1956. Bij de onder Canada en de Ver. Staten vermelde bedragen zijn begrepen de uitgaven betreffende de militaire hulp aan de Westeuropese partners. De waarde van deze hulp is niet meegerekend bij de defensie-uitgaven van de Westeuropese landen.

	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956 1)
België (mln. fr.)	7.653	8.256	13.387	19.965	19.815	19.925	17.167	19.306
Canada (mln. Can. $)	372	495	1.220	1.875	1.970	1.771	1.815	1.892
Denemarken (mln. D. kr)	360	359	475	676	889	885	920	970
Duitsland (mln. DM.) 2) ..	—	—	—	—	6.195	6.709	7.383	7.150
Frankrijk (mrd. frs.)	479	559	881	1.253	1.387	1.171	1.102	1.368
Griekenland (mln. drachmae)	1.630	1.971	2.615	2.655	2.767	3.428	3.688	4.050
Italië (mrd. lires)	301	353	457	521	480	543	551	560
Luxemburg (mln. Lux. frs.)	112	170	264	436	488	566	614	482
Nederland (mln. guldens) ..	680	901	1.060	1.253	1.330	1.583	1.699	1.800
Noorwegen (mln. N. kr.) ..	370	357	572	831	1.067	1.141	953	1.004
Portugal (mln. escudos)	1.419	1.516	1.553	1.691	1.975	2.100	2.224	2.351
Turkije (mln. Turk. £)	556	599	652	725	864	946	1.058	1.249
Ver. Koninkrijk (mln. £) ..	779	849	1.149	1.561	1.684	1.570	1.569	1.551
Ver. Staten (mln. $)	13.580	14.559	33.398	47.852	49.621	42.946	40.482	41.551
Totaal NAVO (mln. $)	18.723	20.434	42.159	59.870	64.014	56.555	54.124	56.106
w.v. W. Europa (mln. $)	4.771	5.380	7.541	10.143	12.423	11.849	11.827	12.663

1) raming; 2) tot aan de toelating tot de NAVO (mei 1955) droeg de Westduitse Bondsrepubliek bij tot de defensie-begrotingen van een aantal NAVO-landen door betaling van bezettingskosten; bovendien droeg dit land nog andere kosten die binnen het NAVO-verband vielen. De onder 1953 en 1954 genoemde bedragen geven de totalen van deze bijdragen in de jaren 1953-54 en 1954-55.

Nederland

Mr. D. G. W. Spitzen † —

Op 26 januari is te Den Haag op 60-jarige leeftijd overleden mr. D. G. W. Spitzen, secretaris-generaal van het ministerie van verkeer en waterstaat en oud-minister.

Mr. D. G. W. Spitzen werd op 18 maart 1896 te Wageningen geboren. Hij bezocht het gymnasium in Den Haag en studeerde aan de universiteit te Leiden rechtswetenschappen. Van 1932-1939 was hij chef van de afd. binnenlands bestuur van het departement van binnenlandse zaken. In 1939 werd hij secretaris-generaal van het departement van verkeer en waterstaat. Van 1 nov. 1948-15 maart 1951 was hij in het kabinet Drees-Van Schaik minister van verkeer en waterstaat.

Sinds 1951 was hij weer secretaris-generaal van dat departement.

Mr. Spitzen was ridder in de orde van de Nederlandse Leeuw, officier in de orde van Oranje-Nassau en groot-officier in de orde van Leopold II. Hij toonde grote belangstelling voor de kunst, terwijl hij zelf een begaafd pianist werd genoemd.

Reorganisatie landmacht —

Als gevolg van een noodzakelijke aanpassing aan de atoomoorlogvoering en van de wens van het NAVO-opperbevel, dat Nederland zou overgaan tot de vorming van een tweede parate divisie, is de legerleiding begonnen met een reeds door minister Staf aangekondigde reorganisatie van de landmacht. Op 5 februari zijn in Den Haag over deze militaire hervorming nadere bijzonderheden bekendgemaakt. Aan *De Tijd* en *Alg. Handelsblad* (6-2) ontlenen wij hierover het volgende.

Hoofdopzet van de reorganisatie is, dat er in plaats van vijf divisies in de toekomst vier divisies zullen zijn, t.w. twee parate divisies en twee divisies van het reserve-legerkorps.
Op 1 febr. 1958 moet de thans bestaande vierde parate divisie georganiseerd zijn in de tweede parate divisie. Tevens moet op die datum het geraamte gevormd zijn voor de eerste parate divisie.
In de loop van 1958 stromen de aanvullers in de eerste divisie binnen, zodat, wanneer alles volgens de plannen verloopt, op 1 februari '59 ook deze divisie op sterkte is.
Het bestaande legerplan omvatte vijf divisies à drie regimenten, elk van drie bataljons, totaal dus 45 bataljons, plus aan legerkorpstroepen een regiment à drie bataljons: tezamen 48 bataljons à drie tirailleurscompagnieën, dus 144 compagnieën. Hierbij zijn dan niet meegeteld twee regimenten, deels voor NAVO, deels voor territoriale doeleinden bestemd. In de nieuwe opzet telt men vier divisies à zeven bataljons en twee legerkorpsen à zes bataljons, d.i. tezamen 40 bataljons à vier tirailleurscompagnieën, dus 160 compagnieën. Aan tankbataljons leverde de oude situatie, wat de divisies betreft, vijf bataljons; daarbij moeten dan nog 12 losse tankeskadrons worden geteld. In de nieuwe situatie omvat het eerste legerkorps twee bataljons en het tweede legerkorps één bataljon, tezamen drie tankbataljons; daarbij krijgen de vier divisies in totaal acht bataljons, zodat men uiteindelijk op 11 tankbataljons komt. Het aantal zware tanks — rond 600 — blijft gelijk. De sterkte van de artillerie wordt in het nieuwe schema onverminderd overgenomen, behoudens dan dat de artillerie voor de vijfde divisie komt te vervallen.
De divisie-oude-stijl had een totale sterkte van 18.000 man, voor de divisie-nieuwe-stijl staat een sterkte van 15.100 man genoteerd; de vermindering is vooral gezocht in de staven en de verzorgende eenheden. Een bataljon-nieuwe-stijl telt rond 1050 man. Het verkleinen van de divisie-organisatie levert tezamen met de vermindering van de parate legerkorpstroepen de personeelswinst op, waardoor het mogelijk wordt om bij handhaving van de huidige lichtingsterkte en van de huidige duur der eerste oefening een tweede parate divisie op te richten.
De in de organisatie-nieuwe-stijl gedachte logistieke brigade zal op een later tijdstip (na 1960) tot stand worden gebracht. De logistieke reorganisatie zal een nieuw begrip meebrengen, nl. het integrale onderhoud. Thans zijn er vijf instanties voor bevoorrading en onderhoud. In de toekomst komt er één bevoorradingseenheid, welke alle materieelsoorten voor de eenheden zal verzorgen; een uitzondering hierop vormt het geneesk. materieel. Het geheel wordt overkoepeld door een logistieke staf, die voor de divisiecommandant neerkomt op één zg. bevelslijn. De gevechtstroepenstaven krijgen een zuiver operationele taak en geen uitvoerende logistieke taak meer. Dat is gedaan om een grotere mate van soepelheid te bereiken.
De nieuwe Nederlandse opzet komt praktisch overeen met de Belgische legerorganisatie en vrijwel met die van het nieuwe Duitse leger. De Engelse organisatie vertoont daarentegen wel enige afwijkingen met de nieuwe Nederlandse organisatie. In de praktijk, bij gezamenlijk optreden, behoeft zulks echter geen moeilijkheden op te leveren.

Pacifistisch Socialistische Partij opgericht —

Te Amsterdam is op 26 januari opgericht de Pacifistische Socialistische Partij. Blijkens haar beginselprogramma verwerpt deze partij het gebruik van geweld ter oplossing van geschillen en weigert zij de militaire paraatheid te aanvaarden „als factor voor het verkrijgen van een juiste verhouding tussen de volkeren".
Het partijbestuur is als volgt samengesteld: ir. H. J. van Steenis (voorzitter), D. van Bentveld (vicevoorzitter), H. J. Lankhout (secretaris), J. N. Daalder (penningmeester), ir. P. Schut (redactie), J. W. E. Riemens, J. Ockers, A. v. d. Spek, mevr. Selier-Slosser, mej. M. Snethlage, S. Polak en W. de Jong (leden). Het partijsecretariaat is gevestigd: Frans van Mierisstraat 87 bov., Amsterdam-Z.

Centrale Adoptieraad geïnstalleerd

De minister van justitie, prof. mr. I. Samkalden, heeft op 30 januari te Den Haag de Centrale Adoptieraad geïnstalleerd. Als gevolg van de in februari 1956 van kracht geworden adoptiewet, zal deze raad, die 14 leden telt, van advies dienen bij verzoeken tot het uitspreken van adoptie en verzoeken tot het herroepen van adoptie. Voorts zal de raad adviseren over algemene vraagstukken bij adoptie en het aanhouden van dezelfde maatstaven bij de beoordeling van verzoeken tot adoptie bevorderen.
Voorzitter van de Centrale Adoptieraad is prof. mr. C. J. J. M. Petit, secretaris mr. H. R. Goudsmit.

Congres boeren — Waterschade landbouw —

Te Utrecht is op 1 februari door het Koninklijk Nederlands Landbouwcomité en de Nederlandse Christelijke Boeren- en Tuindersbond een agrarisch voorlichtingscongres gehouden, waaraan door 7500 boeren werd deelgenomen. Het congres nam een resolutie aan, waarin volgens *Het Parool* (2-2) werd gezegd, dat beide organisaties een redelijke beloning van de boeren niet verwezenlijkt achtten; aanvaarding van de voorstellen van het Landbouwschap is daartoe een eerste vereiste. Het lange uitblijven van regeringsbesluiten over het te voeren landbouwbeleid, veroorzaakt een uitermate moeilijke situatie. Hierdoor begint de onrust onder de boeren zeer ernstige vormen aan te nemen. Speciaal in het oosten van het land, waar vele boeren zwaar zijn getroffen door de wateroverlast van 1956. De resolutie drong bij de regering en de beide Kamers der Staten-Generaal aan op een spoedige verwezenlijking van de voorstellen van het Landbouwschap en een snelle beslissing van de door wateroverlast getroffen gebieden.

De waterschade

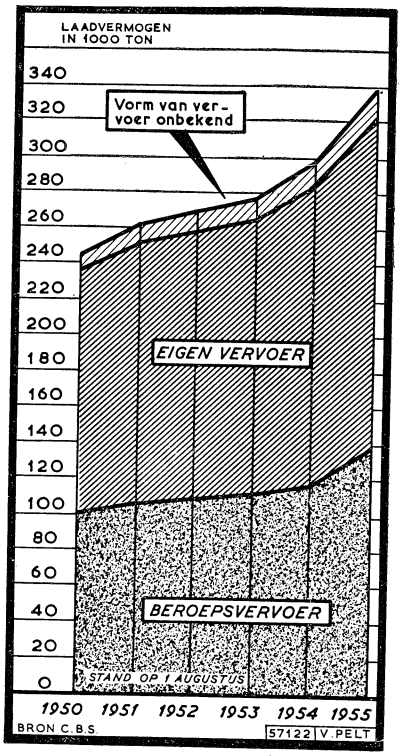
Het ministerie van landbouw, visserij en voedselvoorziening heeft op verzoek van het Landbouwschap door de provinciale voedselcommissarissen een onderzoek laten instellen naar de schade, die op de door de wateroverlast in de zomer van 1956 zwaarst getroffen bedrijven is geleden. Bij deze registratie van de schade is als norm aangenomen, dat de verliezen door oogstderving, of anderszins ten gevolge van wateroverlast, 30% of meer van de normale opbrengst van het bedrijf als geheel moeten vormen.
Bij dit onderzoek zijn volgens de *Nwe Rotterdamse Crt* (22-1) in totaal 10.500 bedrijven geregistreerd, die meer dan 30% van de normale produktie-opbrengst hebben gederfd. De normale produktie-opbrengst van deze bedrijven verte-

genwoordigt een waarde van *f* 130 miljoen. De geregistreerde schade beloopt een bedrag van ruim *f* 50 miljoen in totaal, waarin het aandeel van de zwaarst getroffen provincie, Overijssel, niet minder dan *f* 37 miljoen van ongeveer 6.000 bedrijven bedraagt. De overige geregistreerde schade is in hoofdzaak geleden in de zandgebieden van de provincies Drente, Limburg, Noordbrabant en Gelderland.

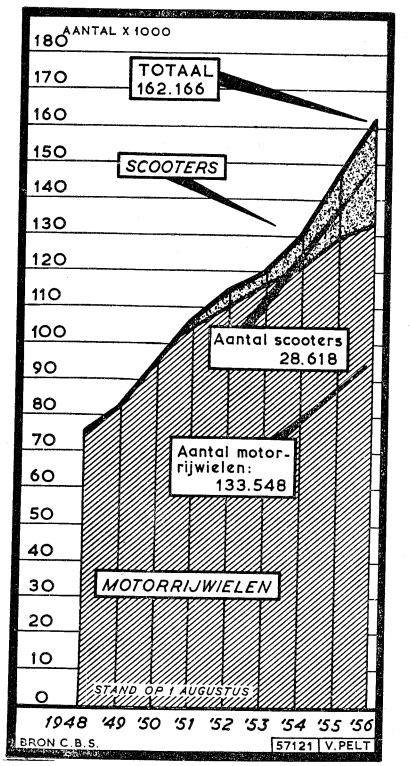
Titulatuur niet-academisch gevormde technici —

Naar *ANP* op 11 jan. berichtte is opgericht de „Stichting register van degenen, die de aanduiding ing. achter hun naam mogen voeren". Deze stichting is in het leven geroepen als gevolg van het in mei 1955 aan de staatssecretaris van O.,K. en W. uitgebrachte rapport over de titulatuur van niet-academisch gevormde technici (zie pag. 11990/3 en 12284/3). De stichting is opgericht door: het Kon. Instituut van Ingenieurs, de Ver. van Delftse ingenieurs, het Ned. instituut van middelbare en hogere technici (NIMHT) en de Ver. van afgestudeerden aan middelbare technische scholen.
Het bestuur der stichting zal bestaan uit vijf leden, onder wie een voorzitter, die allen worden benoemd door de minister van O., K. en W. Tot voorzitter is benoemd ir. *B. Scherpbier,* c.i., oud-hoofd van de topografische dienst van de BPM.

Vrachtauto's, scooters en motorrijwielen —

Vrachtauto's

Scooters en motorrijwielen

Bovenstaande grafieken werden samengesteld aan de hand van cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (zie ook pag. 12992/3).

Stammenoorlog op Nieuw-Guinea

Begin november brak onder de Papoea's rondom de Wisselmeren in het centrale bergland van Nieuw-Guinea een stammenoorlog uit, waarbij vele honderden Kapauku's betrokken waren. De ongeregeldheden begonnen met de moord op een Ambonees onderwijzersgezin te Obano op 4 nov. In de loop van december keerde de rust in dit moeilijk toegankelijke gebied grotendeels terug, maar *ANP* maakte op 18 jan. nog melding van geruchten over nieuwe oorlogen tussen de stammen onderling. Er zijn in deze streek een zeer klein detachement Nederlandse mariniers en een vrij kleine, hoofdzakelijk uit Papoea's bestaande politiemacht aanwezig.
Te Hollandia zag men volgens *ANP* (2 en 18-1) als een der oorzaken van deze uitbarsting het pogen der Papoea's om de door de Westerse beschaving in verdrukking gekomen eeuwenoude gebruiken te herstellen. Men kende aan deze Papoea-oorlog, waarbij gebruik werd gemaakt van pijl en boog en die tevens diende ter beslechting van onderlinge geschillen, geen politieke betekenis toe. Als directe aanstichter werd beschouwd de invloedrijke Papoea-leider *Dabakajame,* die wegens moord op zijn vrouw gevangen zat, maar wist te ontsnappen. Deze voelde de hem opgelegde straf als onrechtvaardig. Hij wist steun te krijgen bij de oudere stamhoofden, die door de invoering van nieuwe dingen een waardedaling van het schelpengeld vreesden. Het grootste deel der Kapauku's weigerde echter zich bij het verzet aan te sluiten en bond zelfs de strijd tegen de aanstichters aan (zie ook foto pag. 13014).

Nederland

Diversen

Zondagsrijverbod opgeheven — Minister Zijlstra heeft op 5 febr. in antwoord op vragen van het Tweede-Kamerlid mr. Burger (PvdA) medegedeeld, dat hij gezien de benzinesituatie, besloten had het zondagsrijverbod voorlopig op te heffen. Daar op de eerste „vrije zondag" (10 febr.) het rijden reeds was toegestaan (zie pag. 12975/3) gaat de opheffing dus eigenlijk op 17 febr. in.

Loongrens verhoogd — De Tweede Kamer heeft op 5 febr. z.h.st. een verhoging (m.i.v. 1 jan. 1957) van de loongrens van *f* 6000 tot *f* 6900 voor de sociale verzekeringswetten goedgekeurd. De VVD en prof. Gerbrandy (AR) wensten geacht te worden te hebben tegengestemd.

Kernreactor — De Amerikaanse commissie voor atoomenergie heeft volgens Ass. Press (5-2) toestemming gegeven voor de verzending van een kernreactor voor researchwerk naar Nederland.

Prijsverhogingen — Minister Zijlstra heeft aan ongeveer 50 gemeenten toegestaan hun g a starieven te verhogen. De t r e i n tarieven worden m.i.v. 1 april verhoogd; de prijzen der enkele en retourbiljetten worden gemiddeld 9% hoger, terwijl ook het vrachtvervoer duurder zal worden. De tarieven der abonnementen en trajectkaarten blijven ongewijzigd. Op 7 febr. is de prijs van m a r g a r i n e met 2 cent per 250 gram verhoogd. M.i.v. 8 febr. is de prijs van l i m o n a d e met 9 cent per liter verhoogd boven het peil van 1 nov. 1956 (zie ook 12975/2). De prijs van de t h e e is m.i.v. 30 jan. met 4-6 cent per 100 gram verhoogd.

Tabak — Volgens het C B S-B u l l e t i n (1-2) zijn in 1956 (1955) de volgende hoeveelheden tabaksprodukten voor binnen-

lands gebruik beschikbaar gekomen: 1093 (1056) mln. sigaren en cigarillo's, 13.149 (11.734) mln. sigaretten en 8.2 (8.3) mln. kg kerftabak. De totale kleinhandelswaarde bedroeg ƒ 852.6 (ƒ 782,5) mln., waarvan sigaren en cigarillo's ƒ 205,2 (ƒ 194.2) mln., sigaretten ƒ 527,4 (ƒ 468,2) mln. en kerftabak ƒ 120,0 (ƒ 120,1) mln. Per hoofd der bevolking kwam aan tabaksprodukten beschikbaar ƒ 78,33 (ƒ 72,80), terwijl de hoeveelheden per hoofd der bevolking bedroegen 101 (98) sigaren en cigarillo's, 1208 (1092) sigaretten en 0.75 (0.77) kg kerftabak (vor. ber. pag. 12367/2).

Woningbouw — Volgens cijfers van het CBS (Bulletin 7-2) zijn in 1956 (1955) 68.284 (60.819) woningen, waarvan 270 (322) duplex, gereed gekomen. Begonnen werd met de bouw van 86.437 (76.430) nieuwe woningen, terwijl eind dec. 94.000 (76.122) andere in uitvoering waren. In Amsterdam, Den Haag en Rotterdam werden resp. 3427 (2695), 3002 (3211) en 2456 (4566)) woningen voltooid. Voorts werd in het gehele land in totaal voor 84.448 (67.151) woningen bouwvergunning verleend, waarvan 40.570 (27.230) volgens de woningwetfinanciering.

Levensverzekeringen — De binnenlandse produktie van de levensverzekeringmaatschappijen bedroeg volgens het CBS-Bulletin (7-2) in 1956 (1955) in totaal ƒ 3563,1 (ƒ 3181,7) miljoen, waarvan kapitaalverzekeringen ƒ 1631,4 (ƒ 1387,0) mln., renteverzekeringen ƒ 1700,7 (ƒ 1565,1) mln. en volksverzekeringen ƒ 230,9 (ƒ 229,6) mln.

Bedrijfsauto's — Volgens het CBS waren er per 1 aug. 1956 (1955) 130.063 (113.640) bedrijfsauto's, waarvan 7378 (6722) autobussen (zie ook pag. 12992/3).

Kweekscholen — Het aantal leerlingen bij de normale kweekschoolopleiding voor de onderwijzersakte is volgens het CBS in 1956 met 5% gestegen van 13.478 tot 14.140. Er werden 4898 onderwijzersakten uitgereikt, waarvan 1823 bij de in 1955 ingestelde spoedopleiding.

Koopvaardijvloot — De koopvaardijvloot telde op 1 jan. 1957 (1956) volgens het CBS-Bulletin (8-2) 1485 (1399) schepen met in totaal 3.970.709 (3.689.111) brt, waarvan 230 (231) stoomschepen met 1.713.360 (1.618.822) brt, 1222 (1133) motorschepen met 2.254.498 (2.067.167) brt en 33 (35) andere schepen met 2851 (3122) brt. De vloot telde 36 (36) passagiersschepen met 375.876 (376.375) brt, 1302 (1226) vrachtschepen met 2.516.944 (2.382.439) brt en 147 (137) tankschepen met 1.077.889 (930.297) brt. (vor. ber. pag. 12379/2).

Verdronken — In 1956 (1955) zijn 545 (614) personen door verdrinking om het leven gekomen, van wie 247 (287) kinderen. Dit zijn gemiddeld 5 verdrinkingsongevallen per 100.000 inwoners.

Sowjet-Unie

Produktie gestegen —

Het centrale statistische instituut van de ministerraad der Sowjet-Unie heeft op 30 januari een rapport gepubliceerd over de industriële en de landbouwproduktie in 1956. Aan *Handelsblad—UP-Dienst* (31-1) en *Reuter* (30-1) ontlenen wij hierover het volgende.

De bruto-produktie van de gehele industrie is, vergeleken met 1955, in 1956 met 11% toegenomen. De produktie van kapitaalgoederen steeg met 11,4%, die van verbruiksartikelen met 9,4%. De produktiecijfers voor enkele basis-industrieën vertoonden het volgende gunstige beeld: staal 48,56 miljoen ton (11% meer dan in 1955), steenkool 429 miljoen ton (stijging van 10%), olie 83,8 miljoen ton (stijging van 18%), elektrische energie 192 miljard kwu (stijging van 13%). Vele andere industrieën slaagden er echter niet in de voorgeschreven produktie-quota te bereiken. Dat was, aldus het rapport, het gevolg van slechte organisatie en herhaaldelijke onderbrekingen van de produktie. In het bijzonder werd kritiek geoefend op de ministeries voor zware machinerieën, voor olie-uitrusting, voor hout en voor de lichte industrie. „Vele industriële ondernemingen bleven onregelmatig werken, als gevolg van tekortkomingen bij de bevoorrading en ook bij de voorbereiding en de organisatie van de produktie" zo merkt het rapport op. Vele ministeries zijn in gebreke gebleven om moderne technieken in te voeren, die in het buitenland al in gebruik zijn. Het statistisch instituut acht dit een van de redenen voor hoge produktiekosten van vele artikelen. Een bedrag van bijna 5 miljard roebel is verloren gegaan door ondoeltreffendheid en verspilling bij de produktie, aldus het rapport.

De graanoogst van de Sowjet-Unie is in 1956 de grootste uit de geschiedenis geweest. Zonder overigens een totaalcijfer te vermelden, zegt het rapport dat de graanproduktie 20% hoger was dan in 1955. Volgens onofficiële schattingen is de graanoogst van 1955 op 105 miljoen ton geraamd. Westelijke deskundigen schatten dat de graanoogst in 1956 ca. 120 miljoen ton groot is geweest.

De produktie van melk en vlees is eveneens gestegen. Niettemin heeft het rapport kritiek op het ministerie dat voor de veeteelt verantwoordelijk is. De bebouwde oppervlakte aan landbouwgronden bedroeg in 1956 195 miljoen ha. Dat is 8,9 miljoen ha meer dan in 1955, en bijna 38 miljoen ha meer dan in 1953.

In het arbeidsproces waren in 1956 in de Sowjet-Unie 50 miljoen mensen betrokken. Dat is 2,1 miljoen meer dan ultimo 1955.

Tunis

Salah ben Joessef veroordeeld —

Het Tunesische hooggerechtshof heeft volgens *AFP* op 24 januari Salah ben Joessef, oud-secretarisgeneraal van de Neo-Destourpartij, bij verstek ter dood veroordeeld wegens samenzwering tegen de binnenlandse veiligheid van de staat. Het hooggerechtshof veroordeelde eveneens zes van zijn volgelingen ter dood, van wie drie bij verstek. De drie niet bij verstek veroordeelden zijn schuldig bevonden aan moord.

Salah ben Joessef vluchtte uit Tunesië, toen de regering in februari 1956 had bekendgemaakt, dat zij een samenzwering onder zijn leiding had ontdekt, die zich ten doel had gesteld politieke tegenstanders te vermoorden. De uitgewekene kreeg politiek asiel in Libië, waar hij later echter werd uitgewezen.

Verenigde Staten

Huis keurt Eisenhower-doctrine goed —

Het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden heeft volgens de *New York Times* (31-1) op 30 januari met 355-61 stemmen president Eisenhower gemachtigd Amerikaanse strijdkrachten te gebruiken om een eventuele communistische agressie in het Midden-Oosten een halt toe te roepen. Op 5 januari had Eisenhower in een speciale boodschap hierom gevraagd (zie pag. 12923).

Verder zal de president bevoegd zijn een bedrag van $ 200 miljoen uit het budget voor buitenlandse economische hulp voor 30 juni a.s. te gebruiken voor het Midden-Oosten.

Een poging om Eisenhowers verzoek om volmachten te verijdelen was tevoren verworpen met 191 tegen 45 stemmen. Hoewel de resolutie in grote trekken is goedgekeurd in de door Eisenhower gewenste vorm, heeft het Huis enige amendementen van zijn commissie van buitenlandse zaken overgenomen. Een ervan bepaalt, dat van de machtiging om Amerikaanse troepen in te zetten zoveel mogelijk in samenwerking met de Ver. Naties gebruik gemaakt moet worden.

Wat de economische hulp aan het Midden-Oosten betreft, bepaalde het Huis, dat niet meer dan $ 30 miljoen per land verstrekt mag worden. De regering dient elk half

jaar, in plaats van jaarlijks, verslag aan het Congres uit te brengen. Voorts behoudt het Congres zich het recht voor om de machtiging aan de president in te trekken.

Diversen —

Verkorting werktijd — David McDonald, president van de Amerikaanse bond van arbeiders in de staalindustrie, heeft volgens Reuter op 8 jan. verklaard, dat zijn toekomstplannen o.m. het volgende omvatten: 1. Een vierdaagse 32-urige werkweek of een vijfdaagse 30-urige werkweek. 2. Naast de gewone vakanties elke vijf jaar een betaald verlof van drie of vier maanden.

Socialistische partij — De Amerikaanse socialistische partij, ontstaan uit de fusie tussen de socialistische partij van de Ver. Staten en de Amerikaanse sociaal-democratische bond, heeft volgens AFP (25-1) toelating gevraagd tot de Socialistische Internationale. Geen van beide vroegere partijen was lid van de S.I.

Voorzitter Republikeinen — Volgens Ass. Press is Meade Alcorn op 22 jan. gekozen tot voorzitter van de Republikeinse partij. Hij volgt als zodanig Leonard Hall op.

Emigranten — President Eisenhower heeft volgens Ass. Press (31-1) het Congres verzocht wijzigingen aan te brengen in de immigratiewetten, waardoor het gemakkelijker zou worden vluchtelingen uit communistische landen in de Ver. Staten toe te laten. Ook pleitte hij voor een algemene herziening van de wet, waardoor per jaar 65.000 immigranten meer de Ver. Staten zouden kunnen binnenkomen. Thans mogen jaarlijks 154.857 immigranten in de V.S. worden toegelaten.

Kunst

Valéry Larbaud † —

De Franse schrijver Valéry Larbaud is op 2 februari op 75-jarige leeftijd in zijn geboortestad Vichy overleden. Aan *Het Parool* (4-2) ontlenen wij nog het volgende.

Larbaud heeft het nooit tot een brede bekendheid gebracht. Zijn beperkte lezerskring is echter op een bijzondere manier aan hem verknocht, omdat de lectuur van zijn boeken een levenservaring is vergelijkbaar met de eerste kennismaking met de zee of een berglandschap. Larbaud, die zich anders dan Gide persoonlijk meer verborg dan onthulde, is de schepper van een wereld, waarin een individualistische poëzie een eenheid vormt met een helderziende psychologische ontleding.

Larbaud was een gefortuneerd en bereisd man. Zijn bekendste boek, „A. O. Barnabooth, son journal intime", behelst het dagboek van een jonge Amerikaanse multimiljonair, die door Europa reist in het begin van onze eeuw en die dus het leven bekijkt van uit het standpunt van iemand die zich niets behoeft te ontzeggen.

In de later verschenen „Les Poésies de A. O. Barnabooth" is Larbaud een van de beste moderne dichters, die het vrije, rijmloze vers hanteerde in een tijd (1902-1907) toen dat in Frankrijk nog heel ongewoon was.

Larbaud heeft nog enige meesterwerkjes geschreven die voor Barnabooth niet onderdoen „Fermina Marquez", een roman over een kostschoolmeisje, „Enfantines", novellen over kinderen, en „Amants, heureux amants" (1924), een drietal novellen die aan de volwassen liefde zijn gewijd.

Larbaud vertaalde verder het werk van Samuel Butler en Ulysses van James Joyce in het Frans.

Diversen —

Podium — Met ingang van de twaalfde jaargang is de redactie van het tweemaandelijkse literaire tijdschrift overgenomen door C. Buddingh en Simon Vinkenoog.

Zij stellen zich, aldus het Alg. Handelsblad (10-1), voor, nog meer dan tot nu toe het geval was, in Podium aan te tonen dat er inderdaad een nieuwe, jonge Nederlandse en Vlaamse letterkunde bestaat die hier haar enig onderkomen vindt. Zij zullen evenmin nalaten hun kolommen open te stellen voor veelbelovende talenten.

Daarnaast hopen zij het blad een ruimere strekking te geven door het opnemen van artikelen over algemeen-culturele onderwerpen en het brengen van vaste rubrieken. Ook door middel van enquêtes onder haar medewerkers verwachten zij de inhoud levendig te houden, terwijl strijdbaarheid en principiële stellingname, zowel ten aanzien van literaire als andere aangelegenheden een belangrijke plaats zullen blijven innemen.

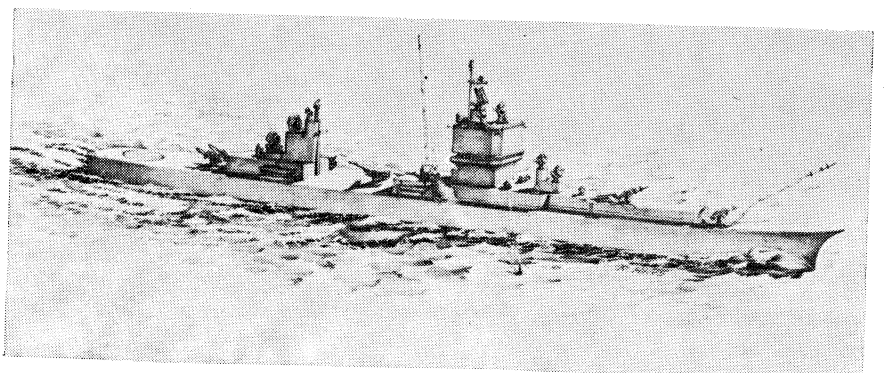
Kunstenaarsverzetsprijs — De stichting Kunstenaarsverzet 1942—1945 heeft de prijzen voor 1956 toegekend. De prijs voor beeldende kunst — deze keer voor de penningkunst — is toegekend aan prof. V. P. S. Esser. De prijs voor letterkunde — deze keer voor jeugdliteratuur — is toegekend aan de heer Han G. Hoekstra.

Wetenschap en Techniek

Frans wetenschappelijk urgentie-program —

France-Soir (8-2) bevatte gegevens betreffende een door de regering overwogen wetenschappelijk urgentie-program, dat uitkomst moet brengen uit de moeilijke situatie, waarin het wetenschappelijk onderzoek-werk, de wetenschappelijke opleiding en de vorming van technici verkeert. Ondanks reeds genomen urgentie-maatregelen heeft Frankrijk een aanzienlijke achterstand bij de Angelsaksische landen 1) en komt Frankrijk bv. voor de eerstkomende jaren 50.000 ingenieurs tekort. Nieuwe technische vindingen zijn, nog afgezien van de militaire waarde die zij dikwijls hebben, van kapitaal belang voor de verheffing van het levenspeil van de bevolking. De hoge commissaris voor de wetenschappelijke vooruitgang, *Longchambon,* en de hoge raad voor wetenschappelijk onderzoek vrezen, dat, indien niet spoedig verbetering gebracht wordt in de hierboven genoemde situatie, ernstige economische en sociale gevolgen zullen optreden. Zij hebben in samenwerking

Atoomkruiser —

In het bouwprogramma van de Amerikaanse marine voor het fiscale jaar 1957 zijn gelden opgenomen voor de bouw van een door atoomenergie voortbewogen kruiser, die zal worden uitgerust met geleide projectielen. De kruiser zal aanvallend en geheel onafhankelijk van andere strijdkrachten kunnen opereren tegen vliegtuigen, geleide projectielen, oorlogsschepen en onderzeeërs.

met de commissaris van het plan tot modernisering en uitrusting van het economische leven, *Hirsch,* een 5-jarenplan opgesteld. In deze 5 jaren, te beginnen einde 1957, zal volgens dit plan het volgende tot stand gebracht moeten worden.

1. Stichting van een nationaal wetenschappelijk fonds, waarin jaarlijks 10 miljard francs dient te worden gestort.
2. Salarisverhoging voor wetenschappelijke onderzoekers met minstens 30% 2).
3. Oprichting van centra van toegepaste wetenschappen in de voornaamste steden, voor de opleiding van ingenieurs, welke centra zonder meer zullen openstaan voor allen die het baccalaureaatsexamen hebben gedaan.
4. Tijdelijke inschakeling van technici voor de versnelde opleiding van ingenieurs en voor het doen van bepaalde onderzoekingen.
5. Vorming van één corps van staats-onderzoekers. Hierin zullen worden opgenomen alle wetenschappelijke werkers, die werken voor een staatsinstelling. De inschrijving als lid zal zekere financiële voordelen bieden.
6. Er zullen vier nieuwe hogere instituten in het leven worden geroepen: a) voor de kernfysica, b) voor de elektronische wetenschap, c) voor de medische wetenschap, d) voor de wetenschappen die de mens tot object hebben.
7. Oprichting van verscheidene grote laboratoria, die ieder 100 miljoen francs per jaar ontvangen en een staf zullen hebben van 30 onderzoekers en 50 wetenschappelijke assistenten.
8. Er zullen met bijzondere zorg uitgekozen, speciale „teams" gevormd worden voor de ontwikkeling van automatische apparatuur (Kybernetica), voor het zoeken naar nieuwe antibiotica en voor analytische chemie.
9. Tenslotte zal een gemengde vennootschap worden gevormd, die tot taak krijgt de vaststelling van alle patenten te vergemakkelijken.

1) Engeland trok in 1956 £ 196 miljoen (frs 196 miljard) uit voor wetenschappelijk onderzoek, de V.S. $ 5 miljard (bijna 2000 miljard frs.).

2) Een technicus die verantwoordelijk is voor het functioneren van de cyclotron van het Collège de France verdient thans 30.000 frs per maand. Een gepromoveerd wetenschappelijke onderzoeker heeft een aanvangssalaris van 45.000 frs. Een wetenschappelijke onderzoeker met een speciale opdracht verdient, na 10 jaar werken, 75.000 frs per maand.

Amerikaanse Zonne-oven —

Het Stanford Research Institute te Menlo Park (California) heeft onderstaande zonne-oven in gebruik voor researchwerkzaamheden op velerlei terrein. De zonne-oven wordt gebruikt voor onderzoekingen bij hoge temperaturen.

Sport

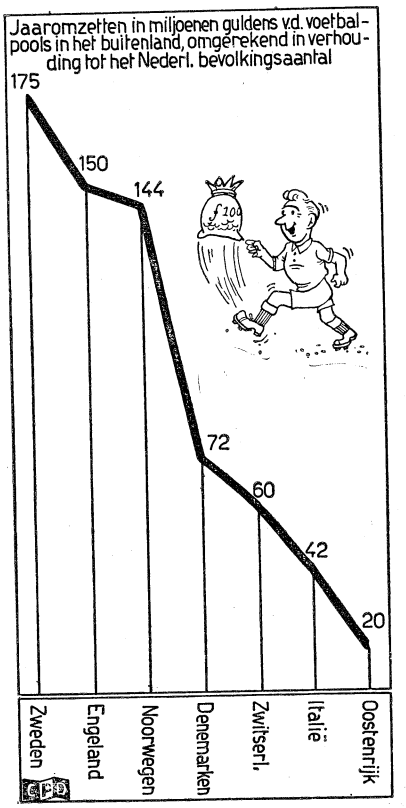
De strijd om de voetbalpool in Nederland —

Een buitengewone algemene vergadering van de Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond (*KNVB*) heeft op 26 januari te Amsterdam een bestuursvoorstel tot stichting van een voetbalpool in KNVB-verband met 85 tegen 3 stemmen aanvaard. Deze pool treedt op 24 febr. in werking. Er mag uitsluitend aan worden deelgenomen door leden van bij de KNVB of zijn onderafdelingen aangesloten verenigingen. De Nederlandse Katholieke Sportbond (NKS) heeft medegedeeld, dat hij met een eigen pool zal beginnen.

Het moderamen van de generale synode der *Ned. Herv. Kerk* heeft op 22 januari medegedeeld, dat het geen redenen aanwezig acht het in 1951 ingenomen afwijzende standpunt t.a.v. een voetbaltotalisator te herzien. Het moderamen wees voorts op het euvel van loterijen, kansspelen, rebusacties en dergelijke voor liefdadige doeleinden, waardoor de bereidheid tot spontane en belangeloze hulpverlening ernstig geschaad kan worden.

De minister van justitie, prof. dr. *I. Samkalden,* heeft op 31 januari tijdens de behandeling van zijn begroting in de Tweede Kamer volgens de *Handelingen* (blz. 2310) o.m. het volgende verklaard: „In een vroeg stadium van de kabinetsformatie is van anti-revolutionaire zijde aan de formateur medegedeeld, dat, indien het te vormen kabinet zou besluiten, dat een wetsontwerp zou worden ingediend tot verruiming van de Loterijwet, ten einde de organisatie van enigerlei vorm van voetbalpool te vergemakkelijken, de antirevolutionaire ministers hun portefeuilles ter beschikking zouden stellen. Deze mededeling, toentertijd aan de fractievoorzitters bekend, is sindsdien niet gewijzigd en blijft ook nu, voor wat betreft de deelneming van de antirevolutionaire ministers aan het kabinet, van kracht".

De minister wees er op, dat de Hoge Raad reeds heeft uitgemaakt, dat er bij een pool geen sprake van overtreding van de Loterijwet is, indien deze vorm van loterij wordt gehouden in een „besloten kring". Als de KNVB-pool in werking is, zal derhalve een proefproces worden uitgelokt.

Bovenstaande grafiek laat zien wat de buitenlandse voetbalpools opbrengen. Deze jaaromzetten in guldens en op basis van het Nederlandse bevolkingsaantal illustreren de schatting van de totocommissie van de KNVB inzake de te verwachten opbrengst in Nederland, nl. *f* 75 miljoen per jaar. Hiervan zou de sport *f* 15 mln. ontvangen, de fiscus *f* 9 mln., sociale en culturele organisaties *f* 7.5 mln., de wedders *f* 36 mln., terwijl de rest (*f* 7.5 mln.) aan onkosten opgaat.

Chroesjtsjews rede over Stalin (III)

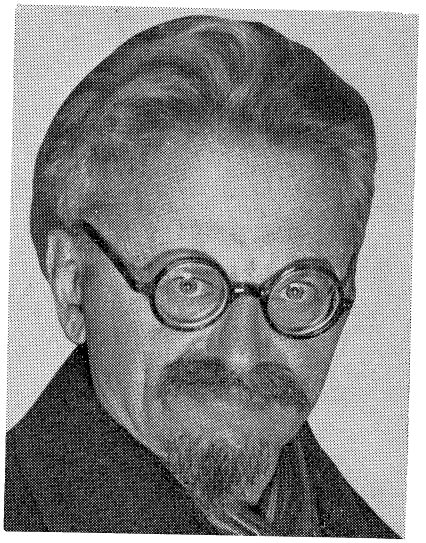
(*Vervolg van pagina* 12997)

Het was om deze reden, dat de partij een onverzoenlijke ideologische strijd voerde en aan alle partijleden en aan de massa's van niet-partijgenoten uiteenzette, welke gevaren en schade er besloten waren in de anti-Leninistische voorstellen van de Trotskistische oppositie en de rechtse opportunisten. En dit grote werk van verklaring van de politiek van de partij heeft vruchten gedragen. Zowel de Trotskisten als de rechtse opportunisten werden politiek geïsoleerd. De overweldigende meerderheid van de partij ondersteunde de Leninistische lijn en de partij was in staat de werkende massa's wakker te schudden en te organiseren teneinde de principes van de Leninistische partijlijn in toepassing te brengen en het socialisme op te bouwen.

Begin van de onderdrukkingspolitiek

Het feit dient vermeld, dat zelfs in het beloop van de heftige ideologische strijd tegen de Trotskisten, Zinowjewieten, Boekharinisten en anderen geen uiterste onderdrukkingsmaatregelen tegen hen zijn genomen. Maar enige jaren later toen in ons land het socialisme was gefundeerd, toen de uitbuitende klassen in het algemeen waren geliquideerd, toen de sociale structuur radicaal veranderd was, toen de sociale basis voor politieke bewegingen en voor aan de partij vijandige groepen geweldig was gekrompen, toen de ideologische tegenstanders van de partijpolitiek al lang waren verslagen, toen begon de tegen hen gerichte onderdrukking.

Het was juist in deze periode (1935-1937-1938), dat de praktijk van massale onderdrukking door het regeringsapparaat ontstond; eerst gericht tegen de vijanden van het Leninisme — de aanhangers van Trotski, Zinowjew en Boekharin, die in politiek opzicht reeds lang door de partij verslagen waren —, daarna ook tegen vele oprechte communisten en tegen die partijkaders, die de zware last van de burgeroorlog en van de eerste, moeilijkste jaren van industrialisatie en collectivisering hadden gedragen en die krachtig hadden gestreden tegen de Trotskisten en rechtse stromingen en voor de ideeën van Lenin. Het was Stalin die het begrip „vijand van het volk" invoerde. Deze uitdrukking maakte het automatisch overbodig, ideologische dwalingen van een persoon, of van een groep mensen die in een controverse betrokken waren, te bewijzen; deze term maakte ook de meest wrede onderdrukking, die alle normen van revolutionaire wettigheid geweld aandeed, mogelijk van ieder die op een of andere wijze met Stalin van mening verschilde, van degenen die slechts verdacht werden van vijandige bedoelingen, van hen die een ongunstige reputatie hadden. Dit begrip „vijand van het volk" sloot feitelijk iedere mogelijkheid tot enig ideologisch dispuut of tot het kenbaar maken van iemands gezichtspunten over een kwestie, zelfs over een kwestie van praktische aard, uit. Over het algemeen was in werkelijkheid het enige bewijs van schuld dat men gebruikte, dat in strijd met alle gangbare normen van de rechtswetenschap, de „bekentenis" van de beschuldigde zelf en deze „bekentenissen" werden, zoals een later onderzoek aantoonde, verworven door op de beschuldigde fysieke dwang uit te oefenen.

L. D. Trotski

Dit leidde tot flagrante schendingen van de revolutionaire wettigheid en tot het feit, dat vele geheel onschuldige mensen, die in het verleden de partijlijn hadden verdedigd, het slachtoffer werden.

Wij moeten vaststellen dat, met betrekking tot die personen, die indertijd de partijlijn hebben tegengewerkt, er vaak niet voldoende ernstige redenen waren voor hun fysieke vernietiging. De formule „vijand van het volk" was speciaal ingevoerd met het doel dit soort mensen te liquideren.

Lenins methodes

Het staat vast, dat velen die later als vijanden van de partij werden geliquideerd, met Lenin hadden samengewerkt. Sommigen hadden gedurende Lenins leven fouten gemaakt, maar ondanks dat maakte Lenin een nuttig gebruik van hun werk; hij corrigeerde hen en deed al het mogelijke om hen voor de gelederen der partij te behouden; hij bewoog hen hem te volgen.

In dit verband dienen de gedelegeerden op dit partijcongres kennis te nemen van een niet gepubliceerde brief, die Lenin in 1920 aan het Politieke Bureau van het Centrale Comité zond.

De taak van de Controle Commissie uitstippelend, schreef Lenin, dat de commissie moest worden getransformeerd tot een waar „geweten van partij en proletariaat".

„Als speciale taak van de Controle Commissie wordt aanbevolen een diepe, persoonlijke betrekking met, en soms zelfs een soort therapie voor, de vertegenwoordigers van de zg. oppositie, degenen die een psychische crisis hebben doorgemaakt door te falen in hun Sowjet- of partijloopbaan. Er moet een poging worden ondernomen om hen tot rust te brengen, om hun de zaak duidelijk te maken op een wijze als onder kameraden gebruikelijk, om een taak voor hen te vinden (met vermijding van het systeem van uitvaardigen van orders) die hun psychologisch past. Desbetreffende adviezen en regels moeten door het Organisatiebureau van het Centrale Comité worden opgesteld.."

Iedereen weet hoe onverzoenlijk Lenin stond tegenover de ideologische vijanden van het Marxisme, tegenover degenen die afweken van de juiste partijlijn. Doch tezelfdertijd vroeg Lenin, zoals blijkt uit het geciteerde document, in zijn bestuurspraktijk het nauwste contact van de partij met personen die blijk hadden gegeven van besluiteloosheid of van tijdelijke afwijking van de partijlijn, maar voor wie het mogelijk was terug te keren tot het pad van de partij. Hij adviseerde dat zulke mensen met geduld dienden te worden opgevoed, zonder toepassing van extreme methodes.

Lenins wijsheid in de omgang met mensen bleek duidelijk uit zijn werk met de kaders.

Stalins methodes

Een geheel andere verhouding tot de mensen kenmerkte Stalin. Lenins karaktertrekken — geduldig werken met mensen; ze onverzettelijkheid en nauwgezet opvoeden; de vaardigheid om ze te bewegen hem te volgen, niet door het gebruiken van dwang maar veeleer door de ideologische invloed van het gehele collectief op hen te laten inwerken — waren Stalin geheel vreemd.

Hij zette Lenins methode van overtuigen en opvoeden opzij; hij gaf het systeem van ideologische strijd prijs voor dat van administratief geweld, massale onderdrukking en terreur. Hij handelde op een steeds grotere schaal en steeds hardnekkiger door middel van straforganen, waardoor hij dikwijls alle bestaande normen van moraal en Sowjet-wetten geweld aandeed.

G. E. Zinowjew

Het eigenmachtige optreden van één man moedigde eigenmachtigheid bij anderen aan en stond dit toe. Massale arrestaties en deportaties van duizenden mensen, executies zonder voorafgaand proces en zonder normaal onderzoek schiepen een toestand van onveiligheid, van vrees, zelfs van wanhoop.

Dit droeg natuurlijk niet bij tot een-

heid in de partijgelederen en in alle lagen van de werkende bevolking, doch bracht integendeel vernietiging en verbanning uit de partij van medewerkers, die weliswaar loyaal waren, maar lastig voor Stalin.

N. I. Boekharin

Onze partij vocht voor het vervullen van Lenins plannen tot opbouw van het socialisme. Dit was een ideologische strijd. Waren de leninistische principes in de loop van deze strijd nageleefd, was de toewijding van de partij voor de grondbeginselen op bekwame wijze gecombineerd met een levendige en zorgzame belangstelling voor het volk, waren de mensen niet afgewezen en verguisd doch veeleer aan onze zijde gebracht, dan zouden we zeker niet zulk een beestachtige schending van de revolutionaire wetten ondergaan hebben en vele duizenden zouden niet het slachtoffer geworden zijn van de terreur. Men zou dan alleen een toevlucht hebben genomen tot uitzonderlijke methodes tegen diegenen, de werkelijke misdaden hadden begaan tegen het Sowjet-systeem.

Laat ons enige historische feiten in herinnering brengen.

In de dagen voor de Oktoberrevolutie verklaarden twee leden van het Centraal Comité van de Bolsjewistische partij, Kamenew en Zinowjew, zich tegen Lenins plan voor een gewapende opstand. Vervolgens publiceerden zij op 18 oktober in het Mensjewistische blad Nowaya Zjizn een verklaring, waarin zij bekend maakten, dat de Bolsjewisten een opstand voorbereidden en dat zij dit beschouwden als een gewaagde onderneming.

Zo onthulden Kamenew en Zinowjew aan de vijand het besluit van het Centraal Comité om de opstand te organiseren; onthulden zij dat deze opstand in de zeer nabije toekomst plaats zou hebben.

Dit was verraad jegens de partij en jegens de revolutie. In verband hiermede schreef Lenin: „Kamenew en Zinowjew maakten het besluit van het Centrale Comité van hun partij betreffende de gewapende opstand bekend aan Rodzjanko 1) en Kerenski 2)." Lenin legde het Centrale Comité de vraag voor, of Zinowjew en Kamenew niet uit de partij gestoten moesten worden.

Doch na de Grote Socialistische Oktoberrevolutie kregen Zinowjew en Kamenew, zoals bekend, leidende functies. Lenin plaatste hen in posities waarin zij zeer verantwoordelijk werk deden en actief deelnamen aan het werk van de voornaamste partij- en Sowjetorganen.

Het is bekend dat Zinowjew en Kamenew gedurende Lenins leven nog een aantal ernstige fouten begingen. In zijn „testament" waarschuwde Lenin, dat „de oktober-episode van Zinowjew en Kamenew natuurlijk geen toeval was".

Maar Lenin bracht niet de kwestie van hun arrestatie en zeker niet van hun executie te berde.

De Trotskistische kwestie

Laten we ook het voorbeeld der Trotskisten eens beschouwen. Wij kunnen nu, na een historische periode die lang genoeg is, de strijd tegen de Trotskisten volkomen kalm bespreken en deze kwestie met genoeg objectiviteit analyseren.

Achter Trotski stonden tenslotte mensen die zeker niet uit het bourgeois-milieu voortgekomen waren. Een gedeelte van hen behoorde tot de partij-intelligentsia en een bepaald gedeelte sproot voort uit arbeiderskringen.

Wij kunnen vele personen met name noemen die zich indertijd bij de Trotskisten hebben gevoegd, doch zij namen ook actief deel aan de arbeidersbeweging vóór de revolutie, tijdens de Socialistische Oktoberrevolutie zelf, evenals aan de bestendiging van de overwinning van deze grootste aller revoluties. Velen van hen braken met het Trotskisme en keerden terug tot het Leninisme. Was het noodzakelijk dergelijke mensen te vernietigen? Wij zijn er diep van overtuigd, dat, als Lenin nog had geleefd, tegen velen van hen niet zulke extreme methodes zouden zijn gebruikt.

Dit zijn slechts een paar historische feiten. Kan men nu echter zeggen dat Lenin nooit heeft besloten de strengste maatregelen te gebruiken tegen vijanden van de revolutie, wanneer dit werkelijk nodig was? Neen, dat kan niemand beweren.

Wladimir Iljitsj eiste een onverzoenlijke houding tegen de vijanden van de revolutie en de arbeidersklasse en nam zo nodig meedogenloos zijn toevlucht tot dergelijke methoden. Men behoeft slechts te denken aan W. I. Lenins strijd tegen de socialistisch-revolutionaire organisatoren van de anti-Sowjet opstand, tegen de contra-revolutionaire koelakken in 1918 en tegen anderen; hij aarzelde toen niet de meest extreme methodes tegen de vijanden te gebruiken. Lenin paste deze methodes echter uitsluitend toe tegen werkelijke klasse-vijanden en niet tegen diegenen, die fouten maakten of dwaalden, die nog ideologisch beïnvloedbaar waren en die men zelfs in leidende posities kon handhaven.

Lenin heeft slechts strenge methodes gebruikt in de meest noodzakelijke gevallen, toen de uitbuitende klassen nog bestonden en zich krachtig tegen de revolutie verzetten en de strijd om het voortbestaan beslist de scherpste vormen, met inbegrip van burgeroorlog, aannam.

Stalin daarentegen gebruikte extreme methoden en massale onderdrukking toen de revolutie de overwinning al behaald had, toen de Sowjet-staat kracht had verworven, toen de uitbuitende klassen al geliquideerd waren en de socialistische betrekkingen stevig geworteld waren in alle fasen van de nationale economie, toen onze partijpolitiek geconsolideerd was en zich zowel numeriek als ideologisch versterkt had.

Het is duidelijk dat Stalin hier in een hele reeks van gevallen zijn onverdraagzaamheid, wreedheid en misbruik van macht toonde. In plaats van zijn juiste houding op politiek gebied te bewijzen en de massa te mobiliseren, koos hij dikwijls de weg van onderdrukking en lichamelijke vernietiging, niet alleen tegen werkelijke vijanden, maar ook tegen mensen die helemaal geen misdaden tegen de partij en de Sowjet-regering hadden begaan. Hier zien we geen wijsheid doch slechts een tentoonspreiden van de wrede macht, die eens Lenin zo verontrust had.

Onlangs, vooral na het ontmaskeren van de bende van Beria 3) heeft het Centrale Comité een serie door deze bende verzonnen gevallen onderzocht. Dit onderzoek onthulde een allergemeenst beeld van wrede eigenzinnigheid, verenigd met een onjuist gedrag van Stalin. Zoals de feiten aantonen, veroorloofde Stalin zich met zijn onbeperkte macht vele misbruiken, terwijl hij handelde uit naam van het Centrale Comité, maar niet vroeg naar de mening van de leden van het Comité noch zelfs van de leden van het Politieke Bureau van het Centrale Comité; hij stelde hen dikwijls niet eens in kennis van zijn persoonlijke beslissingen betreffende zeer belangrijke partij- en regeringszaken.

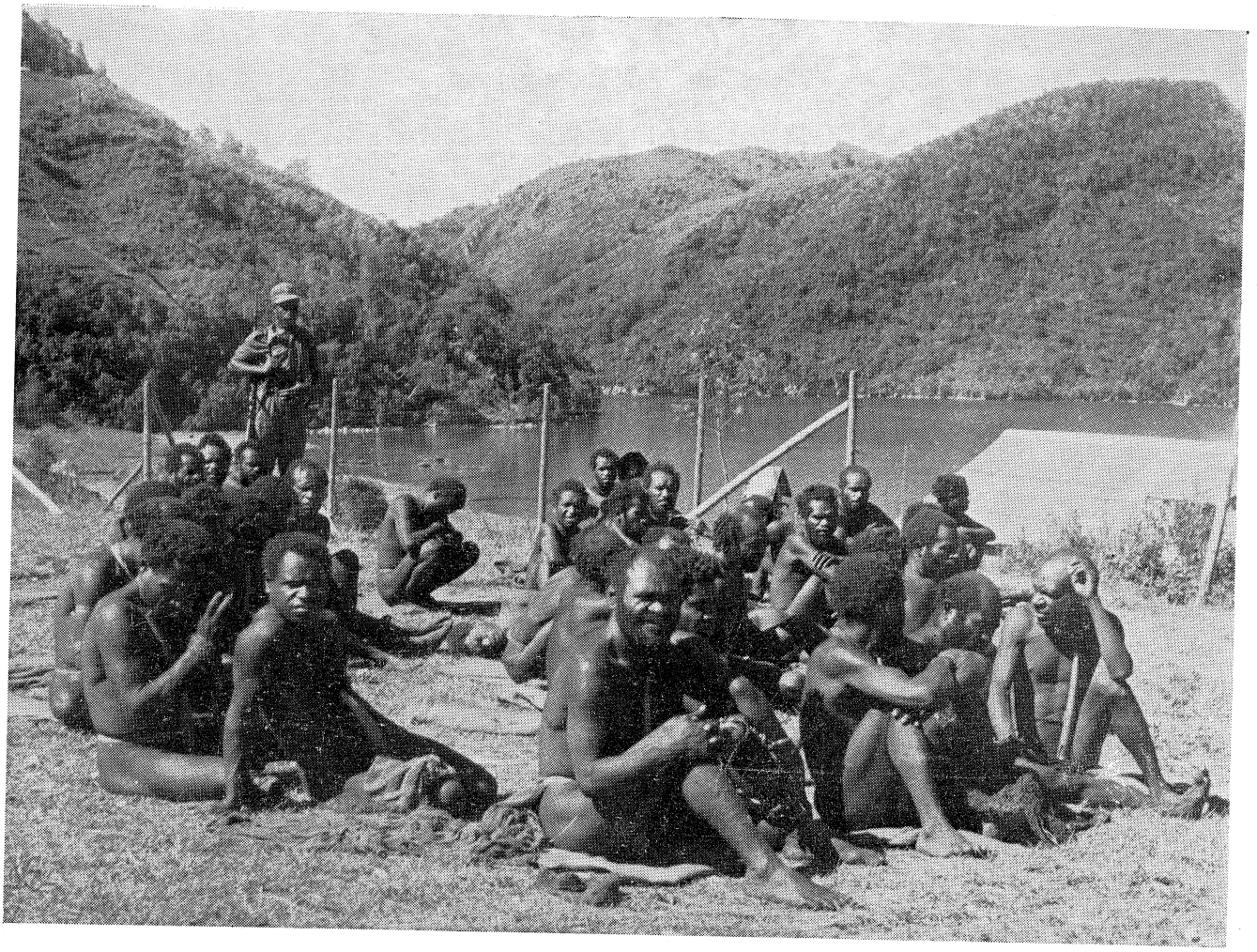
L. B. Kamenew

1) M. Rodzjanko, Russisch politicus, die een leidende rol speelde in de Doema, het Russische parlement in de laatste jaren van het tsaristische regiem.

2) Alexander F. Kerenski (geb. 1887), hoofd van de voorlopige regering in Rusland, die in november 1917 door de Bosjewieken ten val werd gebracht. Week later uit naar Amerika.

3) Lawrenti P. Beria (geb. 1899), voormalig hoofd van de geheime politie en een der eerste plaatsvervangende minister-presidenten onmiddellijk na Stalins dood. In juli 1953 gearresteerd op beschuldiging van verraad en (na een geheim proces) in december 1953 terechtgesteld (levensschets op pag. 10741).

(Wordt vervolgd)

Begin november kwam het tot een opstand onder de berg-Papoea's aan de Wisselmeren op Nieuw-Guinea (*zie nader pag.* 13008/1). *Op bovenstaande foto ziet men een dertigtal Kapauku-leiders, onder bewaking van een Papoea-politieman, in gevangenschap bij de politiepost te Enarotali.*
(foto ANP)

„Tien verbazingwekkende jaren"

„Tien verbazingwekkende jaren" voor de Verenigde Staten, zo kenschetste het Amerikaanse weekblad *U.S. News & World Report* (1-2) de periode 1946-1956 en het bedoelde hiermede niet een kenschets te geven van de Amerikaanse buitenlandse politiek, van de technische ontwikkeling enz., maar van de sociaal-economische groei der Verenigde Staten. Het blad pleegt een duidelijke voorkeur aan de dag te leggen voor sprekende koppen, maar bevat overigens meestal sesieuze artikelen, interviews en teksten. De kop „tien verbazingwekkende jaren" is eigenlijk de eigen vertaling die het blad geeft van de titel van een recent rapport van de Raad van Economische Adviseurs aan de president der VS, officieel geheten: „Statistic Tables Relating to the Diffusion of Well-Being 1946-1956".

Van deze nuchtere cijferopstelling zegt U.S. News & World Report met recht, dat zij de geschiedenis bevat van de groei der VS in de jaren 1946-1956. „Deze groei is zo groot geweest, dat het moeilijk zal vallen in de historie der VS enig decennium aan te wijzen, dat de veranderingen van de jongste periode van 10 jaar in tempo en draagwijdte overtreft". Het blad spreekt zelfs van een „groei-explosie", zulks in een land, waarvan men in de jaren dertig meende, dat het aan het einde van zijn ontwikkeling was gekomen en in ieder geval een „onzekere toekomst" tegemoet ging.

„Deze groei ging gepaard met een in het verleden ongeëvenaarde welvaart. De levensstandaard bereikte een niveau, waarvan men in het verleden nauwelijks droomde."

Het bedoelde rapport onthoudt zich intussen van dergelijk commentaar. Het geeft slechts cijfers, waarvan wij er hier een aantal laten volgen.

Eerst over de *groei der bevolking.* In 1946 werden er 3.411.000 kinderen geboren, in 1956 4.207.000. Een stijging van 23%. Het kindersterftecijfer daalde van 34 per 1000 tot 26 per 1000, een daling van eveneens 23%. In 1946 was het cijfer voor moeders die in het kraambed stierven 1,57 per 1000, in 1956 0,40 per 1000 (daling 75%). Het sterftecijfer zakte van 9,1 per 1000 tot 7,7 per 1000 (daling 15%). Een en ander had een aanwas der bevolking tot gevolg van 141.389.000 in 1946 tot 168.091.000 aan het einde van 1956 1) (19%). Men verwacht thans, dat het bevolkingscijfer in 1975 de 200 miljoen zal overtreffen.

Groeide de bevolking met 19%, de totale produktie nam toe met 42% (prijzen 1956), zodat gemiddeld meer goederen en diensten ter beschikking van ieder individu kwamen dan 10 jaar geleden. De inkomens stegen ook meer dan de prijzen.

Deze bevolkingstoeneming met 19% moet men bij de hierna volgende cijfers wel in het oog houden. Bij lang niet alle gegevens heeft men de bevolkingsaanwas verwerkt. Het aantal in het arbeidsproces ingeschakelden steeg van 55.200.000 in 1946 tot 65.000.000 in 1956. Dat is absoluut gezien een stijging met 18% — maar alleen absoluut gezien. De aanwas der bevolking kan weer buiten beschouwing worden gelaten bij het aandeel van de enkeling in de bruto nationale produktie. Omgerekend vanuit het bruto nationale produkt tegen de prijzen die in 1956 golden steeg dit met 19% van $ 2.055 in 1946 tot $ 2,453 in 1956.

Een belangrijke stijging — belangrijk omdat zij een aanwijzing geeft over de groei van het produktievermogen — vermeldt het rapport ook ten aanzien van de *studerenden.*

Van, met ronde cijfers, 29,5 miljoen kwam het aantal op 39,5 miljoen, wat gelijk staat met een stijging van 34%. Het optimisme ligt hier in het thema: meer geschoolden, hogere produktiviteit.

Interessanter is om eens na te gaan, wat de gemiddelde Amerikaan van 1956 meer bezit dan de man van 1946. In het laatstgenoemde jaar was er een flink percentage gezinnen met een *eigen woning,* namelijk 55%. In 1956 was dit gestegen tot 60%. In absolute zin is de stijging aldus te vangen: 10 jaar geleden waren er 21,3 miljoen gezinnen en verleden jaar 29,3 miljoen gezinnen die een eigen woning bezaten (percentage 38%).

En nu volgen er een paar cijfers over *duurzame verbruiksgoederen,* die het duidelijkst in telegramstijl zijn weer te geven. In 1946 geen televisietoestellen, in 1956 38,4 miljoen, eerst 21,4 miljoen koelkasten, nu 45,5 miljoen (113% meer), 15,1 miljoen stofzuigers tegen 31,6 miljoen (109%), 18,8 miljoen wasmachines tegen 41,2 miljoen (119%), en — min of meer als klap op de vuurpijl — in 1946 100.000 airconditioners, en vervolgens een stijging met 3500% tot 3,6 miljoen in 1956.

Een ander punt dat de Council of Economic Advisers wel naar voren gebracht wilde zien is de *vrije tijd.* In 1946 werden er 34,4 miljoen vakantieweken genoten, in 1956 70 miljoen (stijging 103%). De trek naar buiten maakte ook een flinke groei door. Tien jaar geleden bezochten bijna 22 miljoen mensen de Nationale Parken, in 1956 bijna 55 miljoen. Het stijgingspercentage, 152%, dient natuurlijk in verhou-

(Zie vervolg pag. 13017)

DE VERENIGDE STATEN IN CIJFERS

	1946	1956	(+ of —)
Bevolking			
Geboren kinderen	3.411.000	4.207.000	+ 23%
Doodgeborenen	34 per 1000	26 per 1000	— 23%
Moeders overleden in kraambed	1,57 per 1000	0,40 per 1000	— 75%
Sterftecijfer	9.1 per 1000	7,7 per 1000	— 15%
Totale bevolking	141.389.000	168.091.000	+ 19%
Beroepsbevolking	57.500.000	67.500.000	+ 17%
waarvan werkloos	2.300.000	2.500.000	+ 8.7%
Totaal tewerkgestelden	55.200.000	65.000.000	+ 18%
Produktie			
Totale produktie 1)	$ 290,6 miljard	$ 412,4 miljard	+ 42%
Individuele produktie 1)	$ 2.055	$ 2.453	+ 19%
Vrije tijd			
Genoten vakantie	34,4 miljoen weken	70 miljoen weken	+ 103%
Bezoekers nationale parken	21,8 miljoen	54,9 miljoen	+ 152%

1) Gebaseerd op bruto nationaal produkt in prijzen van 1956.

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

België — 14 febr. De Kamer aanvaardt het wetsontwerp i.z. de bijzondere conjunctuurbelasting. — **15 febr.** De i.v.m. de benzinebesparing ingestelde maximumsnelheid wordt per 20-2 gebracht van 70 op 80 km.

China (Volksrepubliek) — 12 febr. Het officiële Volksdagblad (Peking) heeft medegedeeld, dat er in het land een schaarste aan sommige levensmiddelen is, zulks o.a. als gevolg van de gestegen koopkracht der arbeiders. — **13 febr.** De denkwijze van de studenten, die voor 80% van niet-proletarische afkomst zijn, moet volgens het Volksdagblad worden gecorrigeerd „zoals we een ziekte zouden genezen".

Cyprus — 11 febr. Op de begroting-1957 is £ 7.3 miljoen uitgetrokken voor de strijd tegen de EOKA; de helft van dit bedrag is voor rekening van Engeland.

Duitsland (Oost) — 11 febr. Het partijblad der SED, Neues Deutschland, heeft een beroep gedaan op „de meest ervaren, de politiek best geschoolde arbeiders en ingenieurs" om in de mijnen te gaan werken om een tekort aan steenkool te voorkomen.

Duitsland (West) — 10 febr. De voorzitter van de soc. dem. partij, E. Ollenhauer, vertrekt naar de Ver. Staten en Canada. — **11 febr.** De Bondsregering zal DM 600 miljoen bijdragen tot de stationeringskosten van de Britse troepen. — Tass publiceert de tekst van een boodschap van Boelganin aan Adenauer. — **13 febr.** Adenauer antwoordt Boelganin. — **15 febr.** Adenauer wijst neutralisering van Duitsland van de hand. — Einde van een staking van metaalarbeiders in Sleeswijk-Holstein, die 114 dagen geduurd heeft en daarmede de langste in de Duitse geschiedenis is.

Egypte — 11 febr. Aan Engeland en Frankrijk is de verzekering gegeven, dat Britse en Franse schepen, in overeenstemming met de conventie van 1888, door het Suezkanaal mogen varen, wanneer dit is vrijgemaakt. — **13 febr.** De Britse en Franse banken en verzekeringsmaatschappijen moeten binnen een maand „ge-egyptianiseerd" zijn. — Radio-Cairo spreekt zich uit tegen de Eisenhower-doctrine en prijst het Sowjet-plan voor herstel van de vrede in het Midden-Oosten, waarbij de SU de nationale onafhankelijkheid van deze landen eerbiedigt. — **14 febr.** In een ultimatum aan Israël wordt de onmiddellijke terugtrekking der Israëlische troepen geëist.

Engeland — 11 febr. Premier Macmillan zal van 21-24 maart op de Bermudaeilanden besprekingen met Eisenhower voeren. — **13 febr.** De regering heeft een Japans protest tegen de voorgenomen waterstofbomproeven bij het Christmaseiland in de Stille Oceaan verworpen. — **14 febr.** De regering stelt de NAVO-raad voor het aantal Britse troepen op het Europese continent met 27.000 man te beperken. — De diplomaat Lord Vansittart (75 jr.) overleden. — **16 febr.** De oud-minister van defensie Lord Leslie Hore-Belisha (63 jr.) overleden.

Frankrijk — 11 febr. Uit een onderzoek van het Parijse gerechtshof is gebleken, dat de in okt. 1944 overleden automagnaat L. Renault, die wegens collaboratie in de gevangenis zat, niet door mishandelingen om het leven is gekomen. — **12 febr.** Met de SU is een handelsverdrag voor 3 jaar gesloten, dat voorziet in een goederenruil van frs. 96 miljard in beide richtingen. — **13 febr.** Het kabinet keurt een nieuw voorstel i.z. de deelneming van de Frans-Afrikaanse gebieden aan de Euromarkt goed. — **16 febr.** De regering wil frs. 250 mrd bezuinigen ter wering van een inflatie.

Hongarije — 9 febr. De vroegere regent van Hongarije, adm. N. Horthy (88 jr.), in Portugal overleden. — **14 febr.** Kádár wil de illegale Hongaarse soc. partij liquideren. — **16 febr.** Volgens officiële cijfers telt de na de revolutie gereorganiseerde CP 170.000 leden tegen 800.000 voor de opstand.

Indonesië — 9 febr. De regering begint een campagne tegen de „verkeerde voorstelling van zaken welke door Nederland in het buitenland wordt gegeven over de rechtspraak in Indonesië". — **13 febr.** In een resolutie aan de VN verwerpen Papoealeiders alle Indonesische aanspraken op Nieuw-Guinea.

Internationaal — 9 febr. Volgens een rapport van het IVVV kunnen de voorstellen voor de Euromarkt niet leiden tot een „verhoging van de Europese welvaart en van de levensstandaard der Europeanen gepaard gaand met herwinning van de plaats, die Europa in het wereldbestel heeft ingenomen". — De OEES verstrekt aan 11 Europese landen een toewijzing van 200.000 ton olieprodukten uit de speciale reservevoorraad der OEES. — **11 febr.** NAVO-opperbevelhebber Norstad waarschuwt te Londen, dat de NAVO-landen wellicht voor een catastrofe zullen komen te staan, als zij zich bij hun strategie alleen door economische overwegingen laten leiden. — **12 febr.** De secretaris-generaal der VN, Hammarskjoeld, waarschuwt de Alg. Vergadering, dat de toestand in het Midden-Oosten nog gecompliceerder zal worden en dat er een aanleiding tot een nieuw conflict zou kunnen ontstaan, indien de VN sancties tegen Israël zouden gaan toepassen, als dit land zijn troepen niet geheel uit Egypte zou terugtrekken. — De SU verzoekt de VN om een debat in de Alg. Vergadering over de Eisenhower-doctrine. — **13 febr.** De pol. commissie der Alg. Vergadering aanvaardt twee soepele resoluties betreffende Algerije en verwerpt een scherpe resolutie van het Afro-Aziatische blok. — **14 febr.** Een OEES-conferentie over de vorming van een Europees vrijhandelsgebied besluit in onderhandeling te treden met de Britse minister van handel, Thorneycroft (OEES-voorzitter), die vóór 31 juli rapport aan de OEES-raad moet uitbrengen. — De PTT-directies der EGKS-landen hebben te Frankfort besloten een permanente organisatie („parlement der posterijen") te Brussel te vestigen. — Volgens het Joodse Wereldcongres zijn er over de gehele wereld 11.810.000 Joden, van wie 5.200.000 in de VS, 2.000.000 in de SU, 1.585.000 in Israël, 887.000 in het Britse Gemenebest, 400.000 in Argentinië en 250.000 in Frankrijk. — **15 febr.** De Alg. Vergadering aanvaardt een milde compromisresolutie i.z. Algerije. — Bijeenkomst van de Noordse Raad te Helsinki.

Israël — 11 febr. De regering beschuldigt Egypte van schending van 20 artikelen van het VN-Handvest en 18 VN-resoluties. — **15 febr.** In een nota aan de VS wordt medegedeeld, dat Israël meer dan een „papieren verklaring" ter ondersteuning van zijn rechten wenst, voordat het kan instemmen met het verzoek tot terugtrekking uit de gebieden van de golf van Akaba en Gaza. — **17 febr.** President Eisenhower doet een beroep op Israël zijn troepen bij de Golf van Akaba en uit Gaza terug te trekken.

Italië — 12 febr. Bij de stemming over de samenstelling van het nieuwe centrale comité der soc. partij heeft de groep-Nenni een grote nederlaag geleden. — **14 febr.** Nenni blijft secretaris van de soc. partij.

Jordanië — 13 febr. Met Engeland is overeengekomen het Brits-Jordaanse verdrag vóór 1 april 1957 te beëindigen.

Nederland — 11 febr. Prins Bernhard vertrekt naar de Ver. Staten. — **12 febr.** Mgr. W. M. Bekkers, coadjutor-bisschop van Den Bosch, tot bisschop gewijd. — **13 febr.** De SER adviseert tot algemene weduwen- en wezenuitkering. — De staatssecretaris van marine, Moorman, terug van een bezoek aan de VS. — Internering van zes bestuursleden van de Ambonezenpartij PRMS. — **14 febr.** Mr. G. Ph. Helders wordt minister van „zaken overzee".

Sowjet-Unie — 11 febr. De Opperste Sowjet heeft een door vooraanstaande Sowjet-schrijvers en andere kunstenaars ondertekende motie aangenomen, waarin werd aangedrongen op meer cultureel contact met het Westen. — De Opperste Sowjet besluit een zestal naar Siberië verbannen bevolkingsgroepen naar hun oorspronkelijke woonstreken in de Kaukasus en aan de Wolga terug te brengen. — **12 febr.** Nota's aan het Westen over de toestand in het Midden-Oosten. — De minister van buitenlandse zaken, Sjepilow, verklaart in de Opperste Sowjet, dat vreedzame coëxistentie de hoeksteen van de buitenlandse politiek der SU is. — **15 febr.** Sjepilow vervangen door A. Gromiko, tot dusver eerste plv. minister van buitenl. zaken.

Spanje — 10 febr. Aankomst van koning Saoed van Saoedi-Arabië.

Ver. Staten — 9 febr. Begin eerste congres der CP sinds 1950. — **11 febr.** Democratische senatoren hebben president Eisenhower verzocht bij de VN aan te dringen op een onderzoek naar de Sowjet-interventie in Oost- en Midden-Europa. — Het ministerie van justitie zal een onderzoek naar de olieprijzen laten instellen. — **13 febr.** De Senaatscommissies voor buitenlandse zaken en de strijdkrachten brengen wijzigingen aan in Eisenhowers plan voor het Midden-Oosten. — **14 febr.** Bevolking: 170 miljoen zielen. — **15 febr.** Duizenden negers overwegen een „pelgrimstocht" naar Washington, als president Eisenhower volhardt in zijn weigering een redevoering over het rassenvraagstuk te houden. — **16 febr.** Een Senaatscommissie levert kritiek op de Am. voorlichtingsdienst (USIS) in Nederland, wiens activiteiten „tamelijk negatief" worden genoemd.

(Vervolg van pag. 13015)

DE VERENIGDE STATEN IN CIJFERS (vervolg)

ding te worden gezien met de voorgaande 103%.

Het gebied der *verzekeringen* is zo uitgebreid, dat hierin enkele duidelijke gevallen de ontwikkeling moeten aangeven. Het levensverzekeringsbedrag per gezin liep op met 108% van $ 3600 tot $ 7500. De ouderdomsverzekering deed het iets minder goed, maar de stijging mocht er op zichzelf ook zijn: 62% (van 33,3 miljoen arbeidenden tot 54 miljoen). De werkloosheidsverzekering moest zich met minder tevreden stellen: 30,2 miljoen werkers in 1946, 41 miljoen in 1956, stijgingspercentage 36. Dan deed de ziekenhuisverzekering het beter: stijging 166%, oftewel 42,1 miljoen personen die in 1946 een dergelijke verzekering hadden lopen, tegen 112 miljoen (van de 168 miljoen!) in 1956. De gewone ziekteverzekering stond in deze groep ver bovenaan met een bijna negenvoudige vermeerdering, namelijk van 6,4 miljoen tot 63 miljoen mensen.

De achtergrond van dit alles wordt natuurlijk gevormd door de *stijging* van het *inkomen*. Hierover zijn de volgende cijfers bekendgemaakt, waarbij evenwel in aanmerking moet worden genomen, dat de prijsstijgingen sedert 1946 niet in de gegevens zijn verwerkt. Het uurloon klom van $ 1,09 tot $ 1,98 (82%), het jaarlijks inkomen per hoofd van de bevolking van $ 1.259 tot $ 1.935 (54%), en het jaarlijks bruto gezinsinkomen van $ 3.940 tot $ 5.520 (40%). Het aantal gezinnen met een bruto inkomen van minder dan $ 2000 nam af van 11,4 miljoen tot 8,3 miljoen (daling 27%), of, dit laatste in een percentage van alle gezinnen: de daling ging van 26,3% tot 15,9%. Het aantal gezinnen met een inkomen boven $ 5000 steeg van 21% van het totaal tot 44,1%. In absolute cijfers nam deze groep toe van 9,1 miljoen tot 23 miljoen. De volgende cijfers zouden betrekkelijk waardeloos zijn, indien de prijsstijgingen er niet in waren verwerkt, en dit is dan ook gebeurd.

Het gemiddeld weekloon van een fabrieksarbeider met vrouw en twee kinderen steeg van $ 60,17 tot $ 73,33 (22%). Hierbij zijn de belastingen al afgetrokken. Het jaarlijks gezinsinkomen steeg gemiddeld met 12% van $ 4.520 tot $ 5.050. Het jaarlijks inkomen per hoofd van de bevolking groeide na

Particulier bezit			
Eigen huis	21,3 miljoen gezinnen 2) (55% van alle gezinnen)	29,3 miljoen gezinnen (60% van alle gezinnen)	+ 38%
Eigen auto	23 miljoen gezinnen 2) (54% van alle gezinnen)	37 miljoen gezinnen (73% van alle gezinnen)	+ 61%
TV-toestellen	—	38,4 miljoen	—
IJskasten	21,4 miljoen	45,5 miljoen	+ 113%
Diepvriesinstallaties	—	8,6 miljoen	—
Stofzuigers	15,1 miljoen	31,6 miljoen	+ 109%
El. wasmachines	18,1 miljoen	41,2 miljoen	+ 119%
El. droogmachines	—	5,6 miljoen	—
Air-conditioners	100.000	3,6 miljoen	+3500%
Besparingen en verzekeringen			
Girosaldi	$ 44,8 miljard	$ 51 miljard	+ 14%
Spaarsaldi	$ 49,6 miljard	$ 74,7 miljard	+ 51%
Levensverzekering per familie	$ 3.600	$ 7.500	+ 108%
Verzekerden voor ouderdomspensioen	33,3 miljoen	54 miljoen	+ 62%
Verzekerden tegen werkloosheid	30,2 miljoen	41 miljoen	+ 36%
Ziekenhuisverzekeringen	42,1 miljoen	112 miljoen	+ 166%
Verzekerd voor chirurgische bijstand	18,6 miljoen	96 miljoen	+ 416%
Ziekteverzekeringen	6,4 miljoen	63 miljoen	+ 884%
Inkomens			
(In de volgende cijfers is de prijsstijging sedert 1946 niet verwerkt.)			
Gem. uurloon (industrie)	$ 1.09	$ 1.98	+ 82%
Idem weekloon	$ 43,82	$ 80.13	+ 83%
Gem. jaarinkomen per hoofd (vóór aftrek belastingen)	$ 1.259	$ 1.935	+ 54%
Gem. jaarlijks gezinsinkomen (idem)	$ 3.940	$ 5.520	+ 4%
Gezinnen met lage inkomens (minder dan $ 2000, vóór aftrek belastingen)	11,4 miljoen (26,3% van alle gezinnen	8,3 miljoen 3) (15,9% van alle gezinnen)	— 27%
Idem hoge inkomens (boven $ 5.000)	9,1 miljoen (21% van alle gezinnen)	23 miljoen 3) (44,1% van alle gezinnen)	+ 153%
Koopkracht			
(Onderstaande cijfers zijn gebaseerd op de prijzen van 1956)			
Weekloon (na aftrek belasting) van fabrieksarbeider gehuwd met 2 kinderen	$ 60.17	$ 73.33	+ 22%
Gem. jaarlijks gezinsinkomen (na aftrek)	$ 4.520 (cijfer 1947)	$ 5.050	+ 12%
Jaarinkomen per hoofd (na aftrek)	$ 1.568	$ 1.704	+ 9%
Inkomenverdeling in percentage nationaal inkomen			
Werknemers	69,6%	75,8%	
Ondernemers, vrije beroepen e.d.	11,8%	8,8%	
Boeren	7,7%	3,5%	
Beleggers	10,9%	11,8%	

Onderwijs	1948	1956	
Leerlingen en studenten (leeftijd 5-34 jaar)	29.476.000	39.353.000	+ 34%
Leerlingen bewaarschool	1.086.000	1.758.000	+ 62%
Lagere school	19.778.000	26.169.000	+ 32%
Middelb. school (High school)	6.334.000	8.543.000	+ 35%
Universiteit (College)	2.278.000	2.883.000	+ 27%
Universitaire graden toegekend:			
— Bachelor	271.019	325.000	+ 20%
— Master	42.400	57.400	+ 35%
— Ph. D.	4.188	8.270	+ 97%
Kosten per leerling in „public schools"	$ 203	$ 280	+ 38%

2) Cijfers van huizen d.d. 1947, die van auto's d.d. 1948
3) Cijfers 1955

de belastingaftrek met 9% (van $ 1.568 tot $ 1.705).
In de inkomengroepen vonden verschuivingen plaats, die ook zonder de algehele opgang belangrijk zouden zijn gebleven, maar die nu wel een speciaal aspect krijgen. De handel en de vrije beroepen moesten zich met een kleiner deel van het nationale inkomen tevreden stellen. In 1946 hadden zij 11,8%, in 1956 8,8%. Nog meer terrein moest worden prijsgegeven door de boeren. Zij hadden eind 1956 3,5% tegen 7,7% van het nationale inkomen in 1946. Naar boven gingen de beleggers en de hoofd- en handarbeiders. De eerste groep steeg in belangrijkheid van 10,9 tot 11,8% van het nationale inkomen, de tweede, die natuurlijk het leeuwendeel voor zich opeist, van 69,6 tot 75,8%.
Alleen al door de periode welke het rapport van de Economic Council bestrijkt, was de verschijning gebonden aan een datum na 31 december van het afgelopen jaar. Het heeft niet kunnen dienen als wapen in de politieke strijd om het presidentschap, en de regering Eisenhower zou daar ook weinig voor hebben gevoeld, omdat de Democraten meer dan de helft van de tien jaren aan het bewind waren. Toch wordt er in Amerikaanse commentaren politiek aan het rapport verbonden: men acht het een der zuiverste bewijzen dat democratieën een groter vermogen tot economische expansie hebben, dan communistische landen.

1) Op 14 febr. 1957 is de 170 miljoen bereikt.

België

Wetsontwerp op de conjunctuurbelasting door Kamer aanvaard —
De Kamer van Afgevaardigden heeft op 14 februari het wetsontwerp op de conjunctuurbelasting (zie ook pag. 12954/2) met 107 tegen 92 stemmen bij 7 onthoudingen goedgekeurd. Vóór stemden de socialisten en de liberalen, tegen de CVP.
Het bestendig comité van de Liberale Partij had op 9 februari met 123 tegen 23 stemmen bij 5 onthoudingen besloten, dat haar Kamerfractie het wetsontwerp zou steunen. Tevoren had partijvoorzitter Destenay medegedeeld, dat de regering bereid was gevonden de volgende wijzigingen aan te brengen: a) de uitdrukking „heffing" wordt vervangen door „buitengewone conjunctuurbelasting"; b) er wordt een vrijstelling van belasting van een half miljoen frank toegestaan indien de winst beneden de twee miljoen frank blijft. Voorts was afgesproken, dat men er naar zal streven de sanering van de verzekering tegen ziekte en invaliditeit meer met eigen middelen en minder met overheidsgelden tot stand te brengen.
De heffing zal 5½% bedragen op de winsten der vennootschappen in 1956 en 1957. De winsten van de voor de heffing in aanmerking komende vennootschappen worden voor 1956 geraamd op 30 miljard frank. In het eerste jaar komt derhalve een bedrag van 1.65 miljard frank beschikbaar voor o.a. de ziekteverzekering (van de begroting van arbeid zal een bedrag van 500 miljoen, dat bestemd was voor de bestrijding van het tekort van deze verzekering, geschrapt worden), subsidies aan de spoorwegen en de verhoogde pensioenen.

Administratieve hervormingen in de Kongo —
In het Kongolese ambtsblad van 1 februari zijn twee decreten betreffende administratieve hervormingen in Belgisch-Kongo gepubliceerd. Voorts zijn op 15 februari een tweetal koninklijke besluiten over hetzelfde onderwerp verschenen.
De koninklijke besluiten hebben betrekking op het recht van vereniging en de syndicale vrijheid. Tot dusver mocht men zich in Belgisch-Kongo niet vrij verenigen in bepaalde instellingen. De ambtenaren, zowel blanken als inheemsen, waren niet vrij zich bij enige syndicale instelling aan te sluiten.
De verschenen decreten beogen een reorganisatie van de provincieraden en de oprichting van gewestraden. Alle rassenonderscheid bij de provincie- en gouvernementsraden wordt opgeheven. Er komen gewestraden, die de gewestbeheerders (in geheel Kongo zijn er ongeveer 120) zullen bijstaan. Deze raden, waarin zowel de blanken als de inheemsen zullen zijn vertegenwoordigd, zullen met de gewestbestuurders de geestelijke bestuursproblemen bespreken.

Diversen —
Haven Zeebrugge — Ter bevordering van de industriële en economische uitbreiding van Brugge en Zeebrugge is te Brussel de stichting „Haven en Industrie" opgericht. De haven van Zeebrugge zal worden uitgebreid om tankers van 85.000 brt. te ontvangen. Er zullen verder opslagplaatsen voor brandstoffen komen, terwijl voor het vervoer van aardolie naar Antwerpen pijpleidingen zullen worden aangelegd.

F. Maertens — De ere-directeur-generaal bij het ministerie van openbare werken, F. Maertens, is volgens Het Laatste Nieuws (13-2) op 84-jarige leeftijd overleden.

J. Steps — De CVP-Kamerafgevaardigde voor Dendermonde, J. Steps, is op 8 febr. op 59-jarige leeftijd overleden. Hij was sinds 1936 lid van de Kamer van Afgevaardigden en verwierf grote bekendheid als deskundige in landbouwzaken.

Bierbrouwerijen — Er waren in 1956 480 bierbrouwerijen tegen ong. 1100 vóór Wereldoorlog II. Deze daling is voornamelijk het gevolg van een toegenomen concentratie en samenwerking tussen de bedrijven.

Duitsland

Betekenis aardolieproduktie —
De moeilijkheden met de olietoevoer als gevolg van de toestand in het Midden-Oosten 1) (blokkade Suez-kanaal, vernieling pijpleidingen in Syrië) hebben de betekenis geaccentueerd, die de binnenlandse produktie van olie en aardgas heeft voor de Europese landen.
De *Frankfurter Allgemeine Zeitung* (21-1) wees in dit verband op het feit, dat van de landen aan deze zijde van het „IJzeren Gordijn" de Westduitse Bondsrepubliek en Oostenrijk er in dit opzicht het beste voorstaan.
In 1956 bedroeg de olieproduktie in eerstgenoemd land ca. 3,5 miljoen ton, d.i. 27% van het verbruik (dat ca. 13 miljoen ton bedraagt) tegen slechts 0,55 miljoen ton in 1945.
Men verwacht voor 1960 een stijging tot 3,75 miljoen (bij een verbruik van naar schatting 21 miljoen ton). Na 1960 (waarschijnlijk in 1965) verwacht men 1,5 miljoen ton te halen uit dieper gelegen lagen (3500 m en meer), waardoor de eerste boringen reeds zijn verricht. In dat jaar zal dan in totaal ca. 5,5 miljoen ton uit de binnenlandse produktie ter beschikking komen. De kosten van deze diepe boringen zijn aanzienlijk hoger en leveren grote risico's op.
De prijs van de binnenlandse olie bedraagt 150 à 180 mark per ton. De hierop drukkende kosten der proefboringen belopen 40 mark per ton (in 1956 beliepen de exploratiekosten in totaal ca. 140 miljoen mark). De hoge prijs voor de verbruiker (boven het wereldniveau) bij grote winsten van de betreffen-

de maatschappijen wordt als een soort „verzekeringspremie" ter vermindering van de afhankelijkheid van overzeese aanvoer beschouwd. Gezien de hoge winsten bestaat er weinig kans, dat de verlangens van de maatschappijen inzake belastingfaciliteiten met het oog op de investeringen voor de kostbare diepte-exploratie zullen worden ingewilligd.

1) Voor de betekenis van de olie van het Midden-Oosten voor (West-) Europa zie men het overzichtsartikel op pag. 12879 e.v.

Egypte

De doorvaart door het Suezkanaal voor Franse en Britse schepen — Ondanks allerlei belemmeringen, w.o. politieke belemmeringen van de zijde van de Egytische regering, vordert het opruimingswerk in het Suezkanaal gestaag. Naarmate de voltooiing in zicht komt nemen de speculaties toe over de regeling van het internationale verkeer door deze vitale waterweg. Of een ook de Westeuropese landen bevredigende internationale regeling tot stand zal komen is nog een open vraag.
Intussen heeft de Britse minister van buitenlandse zaken, *Selwyn Lloyd,* op 14 februari in het Lagerhuis medegedeeld, dat Engeland en Frankrijk van Egypte de verzekering hebben gekregen, dat Britse en Franse schepen, in overeenstemming met de conventie van 1888, door het Suezkanaal kunnen varen, wanneer dit is vrijgemaakt. Dit was in december via secretaris-generaal *Hammarskjöld* ter kennis van de Britse regering gebracht.
„We moeten aannemen, dat deze belofte gestand zal worden gedaan en dat de VN daarop zullen toezien", aldus Lloyd.

Diversen —

Salem — Op 12 februari circuleerde een niet bevestigd bericht, dat majoor Salah Salem, eens minister van nationale voorlichting van Egypte, in Cairo huisarrest heeft en wordt verdacht van een samenzwering tegen Nasser.

Ontwikkelingsplannen — De minister van industrie heeft een vijfjarenplan aangekondigd voor de industriële ontwikkeling, waarvan de kosten worden geraamd op EP 14,5 miljoen (1 EP = *f* 9.20); het plan voorziet in de oprichting respectievelijk uitbreiding van diverse fabrieken, namelijk voor: batterijen, confituren, flessen, inkt, opaalglas, papier, (courantenen schrijfpapier), potloden, suiker, verf, visnetten, apprêteermiddelen, bouten en moeren, caustische soda, melkpasteuriseringsinstallaties, petroleumfornuizen en voor verschillende soorten verbruiksmeters. Van de verwezenlijking van het plan wordt een besparing op de import verwacht van EP 12 miljoen, alsmede een verhoging van het nationale inkomen met circa EP 13 miljoen, terwijl er werkgelegenheid zou worden gecreëerd voor 10.000 arbeiders.

Oliemaatschappij — Egypte heeft besloten tot de oprichting van een oliemaatschappij die uit twee reeds bestaande Egyptische maatschappijen bestaat en de „Internationale Oliemaatschappij van Egypte", een lichaam waarin Italiaanse, Belgische en Zwitserse belangen vertegenwoordigd zijn. Deze laatste groep heeft 51% van de aandelen, de andere twee maatschappijen 49% (National Petroleum Comp. 20% en Cooperative Petroleum Co. 29%). De nieuwe maatschappij zal „Eastern Oil Company" heten en een beginkapitaal hebben van EP 100.000, dat binnen het jaar tot EP 2 miljoen zal worden verhoogd. De manager van het Suezkanaal zal tevens de leiding van de nieuwe maatschappij op zich nemen. De maatschappij zal zich met een concessie van 25 jaar in de oostelijke woestijn bezig houden met de exploratie en exploitatie van oliebronnen.

Olieleiding — Volgens het Egyptische weekblad „A k h e r S a a" heeft de Griekreder Aristoteles Onassis aangeboden een olieleiding te laten leggen langs het Suezkanaal, van Suez naar Port Said. De aanleg zou ongeveer £ 10 miljoen kosten en in tien maanden voltooid kunnen zijn.
Egypte zou van iedere door de leiding gepompte ton olie een vergoeding krijgen. Blijkens een mededeling van de zijde van Onassis betreft het hier een plan van vóór de Suezcrisis, dat in december opnieuw te berde is gebracht. De besprekingen erover zijn echter niet voortgezet.

Engeland

De troepen in Europa — Naar *Reuter* op 14 febr. in „welingelichte kringen" te Londen vernam, heeft de Britse regering bij de permanente raad van de NAVO en de raad van de WEU plannen ingediend tot vermindering van het aan-Britse militairen op het vasteland van Europa met 27.000 man en tot uitrusting van eenheden met bestuurbare projectielen. De vuurkracht van deze eenheden zou op hetzelfde peil worden gehandhaafd of zelfs vergroot. (Zie ook overzichtsartikel „Wereldstrategie" op pag. 12983 e.v.)

Diversen —

Lord Vansittard — De bekende Britse diplomaat en auteur Lord Vansittard is op 14 februari in zijn woning te Denham nabij Londen overleden. Hij was 75 jaar oud.

Super-bom — Een Britse kernbom, die een ontploffingskracht zal hebben van één miljoen ton t.n.t. is bijna voltooid, zo heeft de Britse minister van defensie, Duncan Sandys, op 13 febr. in het Lagerhuis meegedeeld. Sandys gaf geen nadere bijzonderheden, maar men weet, dat waterstofbommen een dergelijke kracht hebben. Reeds eerder heeft Engeland een atoombom tot ontploffing gebracht.

Miljonairs — Het aantal miljonairs in het Verenigd Koninkrijk, dat in 1955 38 bedroeg, bedraagt thans volgens de pas gepubliceerde statistiek van de belastingen 40. Als „miljonair" gelden zij, die een inkomen van meer dan 100.000 pond, dus rondweg 1 miljoen gulden per jaar hebben, uiteraard voor aftrek van belasting. Inclusief de genoemde 40 „miljonairs" zijn er 200 personen in het Verenigd Koninkrijk, die meer dan 6000 pond per jaar inkomen genieten, in totaal 18.5 miljoen pond (voordat de belastingen er 17 miljoen pond belasting van afhouden).

Frankrijk

De economische toestand - Bezuinigingen —

De minister van financiën, P. Ramadier, heeft volgens het *Alg. Handelsblad* (12-2) een plan ontvouwd voor het in evenwicht brengen van de Franse betalingsbalans, door beperking van de invoer, het bevorderen van de uitvoer en vermindering van de overheidsuitgaven.
Zijn plan omvat de volgende punten: 1) toegenomen regerings-financiering voor het onderzoek van buitenlandse afzetgebieden en voor de bevordering van afzetactiviteit op lange termijn; 2) voortzetting van de exportsteun, welke thans beperkt blijft tot 15% van de exportwaarde van goederen, zolang het tekort op de betalingsbalans blijft; 3) alle pogingen zullen in het werk worden gesteld ter vermindering van de regeringsuitgaven. Kredietbedragen van de begroting voor 1957 voor in totaal frs 250 miljard zijn geblokkeerd en de minister hoopt dit gehele bedrag te kunnen bezuinigen; 4) er zal een campagne worden gevoerd onder industriëlen voor het aankopen van Franse produkten, waarbij erop zal worden aangedrongen vernieuwing van installaties te doen plaats vinden met in Frankrijk vervaardigde machines en 5) aan buitenlanders zullen aanvullende benzinetoewijzingen worden verstrekt teneinde het toeristenverkeer aan te moedigen. Bij de Franse bevolking zou er evenwel op worden aangedrongen om thuis te blijven.
Aan de *Nwe Rotterdamse Crt* (11-2) ontlenen wij over de financiële positie van Frankrijk nog het volgende.
Produktie en prijzen zijn in 1956 gestegen met resp. 8 en 3,5%. In aanmerking genomen een prijsstijging van 3.5% bedraagt derhalve de vermeerdering van het produktievolume slechts 4,5%. Gelet ver-

der op de toeneming van het binnenlandse gebruik, een stijging van 5% voor particuliere uitgaven en van 29% van overheidsuitgaven, is de vermeerdering van produktie dus volkomen opgegaan aan het binnenlandse verbruik. Resultaat: aanzienlijke toeneming van inflatoire druk, veroorzaakt door een vraag, die veel groter was dan de produktievergroting. Gevolgen: het interen op voorraden, vermindering van de uitvoer en vermeerdering van de invoer.

Het totale tekort op de handelsbalans over 1956 bedraagt meer dan $ 1 miljard. Dit tekort is de voornaamste reden van de sterk geslonken deviezenvoorraad, die vergeleken met eind december 1955 ($ 1100 miljoen) op 17 januari jl. gedaald was tot ongeveer $ 200 miljoen. Om te voorkomen, dat de gehele deviezenvoorraad op deze wijze opraakt, heeft Frankrijk $ 262 miljoen opgenomen bij het Int. Monetair Fonds.

Internationaal Nieuws

Algerije in de Ver. Naties —

Aan het slot van een debat (4-13 februari) over de kwestie-Algerije in de politieke commissie der Ver. Naties is een scherpe Afro-Aziatische resolutie verworpen en zijn twee andere resoluties — een van de Latijns-Amerikaanse landen en een van Japan, de Filippijnen en Thailand — aangenomen.

Van de Afro-Aziatische resolutie werden de voornaamste aanbevelingen verworpen. Het eerste deel der resolutie, luidende „de Algemene Vergadering verzoekt Frankrijk gehoor te geven aan de wens van het Algerijnse volk om zijn fundamenteel zelfbeschikkingsrecht uit te oefenen", werd met 34 tegen 33 stemmen bij 10 onthoudingen verworpen.

Het tweede deel der resolutie, waarin Frankrijk en het Algerijnse volk werden uitgenodigd onmiddellijk onderhandelingen aan te knopen met het oog op de staking der vijandelijkheden en de vreedzame regeling van hun geschillen in overeenstemming met het Handvest der VN, werd met 34 tegen 33 stemmen bij 9 onthoudingen verworpen.

De Latijns-Amerikaanse resolutie werd met 41 tegen 33 stemmen bij 3 onthoudingen aangenomen. Hierin werd de hoop uitgesproken, dat er een vreedzame en democratische oplossing zou worden gevonden voor het Algerijnse probleem.

De resolutie van Japan, de Filippijnen en Thailand werd aanvaard met 37 tegen 27 stemmen bij 13 onthoudingen. In deze resolutie werd de hoop uitgesproken dat Frankrijk en het Algerijnse volk zouden trachten een einde te maken aan de gevechten in Algerije en een vreedzame regeling door onderhandelingen tot stand zouden brengen.

Na het debat in de politieke commissie werd door negen landen, t.w. Argentinië, Brazilië, Cuba, Italië, Peru, Japan, de Filippijnen, Thailand en de Dominicaanse republiek, een nieuwe resolutie ingediend die opgesteld was nadat een compromis was bereid tussen de Latijns-Amerikaanse en Afrikaans-Aziatische afgevaardigden. In deze compromis-resolutie werd de hoop uitgesproken, dat door wederzijds begrip een vreedzame, democratische en rechtvaardige oplossing zou worden gevonden in overeenstemming van de beginselen van het Handvest der VN. Het woord „onderhandelingen" was in de compromis-resolutie weggelaten.

Deze resolutie is op 15 februari met 75 tegen 0 stemmen aangenomen. Alleen Engeland onthield zich, maar later werd van Engelse zijde verklaard dat men de resolutie steunde. Frankrijk nam niet aan de stemming deel, terwijl Hongarije, Costa Rica en Zuid-Afrika afwezig waren.

Nederland

Mr. G. Ph. Helders minister van zaken overzee —

Op 13 februari is de benoeming aangekondigd van mr. G. Ph. Helders tot minister van „zaken overzee". Het huidige ministerie van overzeese rijksdelen zal dan ook deze naam krijgen.

Sinds de vorming van het huidige kabinet (12 oktober 1956) heeft ir. C. Staf, de minister voor defensie, ad interim de portefeuille van overzeese rijksdelen beheerd. Minister Staf heeft echter de wens te kennen gegeven, dat hij van deze taak ontheven wilde worden.

De regering is van mening, dat het — zeker in de eerste jaren van ontwikkeling van de koninkrijksstructuur — aanbeveling verdient, dat een minister belast blijft met de bevordering van een juiste interpretatie en toepassing van het statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden. Het door hem beheerde departement zal medewerking kunnen verlenen bij de behandeling van die koninkrijksaangelegenheden die Suriname en de Nederl. Antillen raken en waarover de raad van ministers van het Koninkrijk moet beslissen.

De nieuwe minister zal ook een coördinerende taak vervullen met betrekking tot de beleidsbepaling en uitvoering van de Nederlandse hulp- en bijstandverlening aan Suriname en de Nederlandse Antillen. Voor zover niet, in verband met internationale aspecten, het beleid ten aanzien van Nederl. Nieuw-Guinea in eerste instantie bij de minister van buitenlandse zaken berust, zal minister Helders tevens de verantwoordelijkheid dragen voor het bestuur van de ontwikkeling van dat gebiedsdeel.

Gerardus Philippus Helders is op 9 maart 1905 te Rotterdam geboren. Hij bezocht in zijn geboortestad de HBS, waarna hij in 1925 staatsexamen-B deed. In Leiden studeerde hij rechten, waarbij hij zich vooral aangetrokken voelde tot het internationale privaatrecht. In juli 1929 sloot hij zijn rechtenstudie af met het doctoraalexamen.

In juni 1930 vertrok mr. Helders naar Ned.-Indië, waar hij te werk werd gesteld bij het departement van financiën als inspecteur van belastingen te Bandoeng. In 1932 werd hij lid van de gemeenteraad van Bandoeng. Na zijn verlof in Nederland werkte mr. Helders als inspecteur van belastingen te Batavia, waar hij eveneens lid was van de gemeenteraad (1937). In deze jaren bekleedde hij ook vele functies op sociaal terrein, zoals bestuurslid-

maatschappen van scholen en ziekenhuizen.
Vóór het uitbreken van Wereldoorlog II werd mr. Helders, die reserve-officier was, gemobiliseerd en verbonden aan het departement van oorlog te Bandoeng. Later was hij commandant van het Algemeen Hoofdkwartier en organisator van het Unified Command van gen. Wavell. Van 1942-'45 verbleef hij op Java in Japanse krijgsgevangenschap.
Begin 1946 keerde mr. Helders naar Nederland terug, waar hij per 1 april in dienst trad van het ministerie van financiën als plv. hoofd van de afdeling juridische zaken en bewindvoering der Generale Thesaurie. Op 1 februari 1948 werd hij directeur van de Nationale Trust Maatschappij te Amsterdam.
Mr. Helders is lid van de Christelijk Historische Unie. Hij is voorts o.a. honorary secretary-general van de International Fiscal Association.

SER-advies inzake algemeen weduwen- en wezenpensioen —

De Sociaal-Economische Raad heeft op verzoek van de staatssecretaris van sociale zaken een advies uitgebracht over een algemeen weduwen- en wezenpensioen. Het op 13 februari gepubliceerde advies wil een blijvende uitkering voor weduwen boven 50 jaar tot aan hun 65ste jaar en een tijdelijke uitkering aan weduwen beneden 50 jaar. Voor kinderloze weduwen dient de uitkering f 1200, voor weduwen met kinderen f 1800 per jaar te bedragen. De wezenuitkering wordt gesteld op f 400 tot f 600 per jaar. De totale kosten, geraamd op f 100 tot f 125 miljoen, zouden gedekt moeten worden uit een premieheffing op inkomens van ongeveer 1%.

Volgens de SER dient een weduwen- en wezenvoorziening zich niet alleen uit te strekken tot de weduwen van degenen, die arbeid in dienstbetrekking verrichten, doch ook tot de weduwen van degenen, die op andere wijze een inkomen verwerven.
Een inkomensgrens wordt ongewenst geacht op dezelfde gronden als waarop een dergelijke grens voor de algemene ouderdomsverzekering is afgewezen.
De SER acht een zodanige beperking in de uitkeringen van de weduwen- en wezenvoorziening geboden, dat zij het karakter van een bodemvoorziening krijgt, welke beoogt behoeftigheid te voorkomen en welke daarnaast ruimte laat voor andere regelingen en voor eigen zorg. Derhalve zal de uitkering uniform zijn en nauw verband houden met de kosten van het minimale levensonderhoud. De uitkeringen moeten parallel lopen met de wijzigingen in de algemene welvaart. Voorgesteld wordt als maatstaf hiervoor de algemene loonindex te nemen op dezelfde wijze als voor de algemene ouderdomsvoorziening is geschied.
Voorts is de SER van mening, dat slechts duurzaam een uitkering dient te worden verstrekt aan weduwen, die niet geacht kunnen worden nog in staat te zijn op andere wijze een inkomen te verwerven.

Weduwen zonder kinderen

Weduwen zonder kinderen, die op het tijdstip van het overlijden van haar echtgenoot nog geen 50 jaar oud zijn, ontvangen een tijdelijke uitkering ten bedrage van f 1200 per jaar.
De duur van de tijdelijke uitkering bedraagt zes maanden voor vrouwen, die op het tijdstip, dat het recht op een tijdelijke uitkering een aanvang neemt, 26 jaar of jonger zijn. De uitkeringsduur wordt verlengd met één maand voor elk jaar, dat de leeftijd van de weduwe op genoemd tijdstip hoger is dan 26 jaar, met een maximumuitkeringsduur van twee jaar. Bij hertrouwen wordt de aanvankelijk vastgestelde duur van de uitkering niet verminderd.
Weduwen zonder kinderen, die op het tijdstip van overlijden van haar echtgenoot 50 jaar of ouder zijn, ontvangen een uitkering tot het bereiken van de 65-jarige leeftijd. Bij hertrouwen neemt de uitkering een jaar na het sluiten van het huwelijk een einde.

Weduwen met kinderen

Weduwen met kinderen, voor wie recht op wezenuitkering bestaat, ontvangen een uitkering van f 1800 per jaar en een wezenuitkering voor resp. een of twee kinderen, gelijk aan de kinderbijslagen voor het eerste en tweede kind krachtens de Kinderbijslagwet. De wezenuitkering wordt verminderd met de kinderbijslag. Hebben de kinderen bij het bereiken door de weduwe van de 65-jarige leeftijd de leeftijdsgrenzen, genoemd in de Kinderbijslagwet, nog niet bereikt, dan worden de wezenuitkeringen op de normale voet voortgezet dan wel verstrekt, en krijgt de weduwe, zolang een wezenuitkering wordt toegekend, tevens een uitkering van f 600 per jaar.
Van het tijdstip af, dat het recht op wezenuitkering een einde neemt, wordt de weduwenuitkering verminderd van f 1800 tot f 1200 per jaar. De duur van deze verlaagde uitkering is, overeenkomstig de bepalingen, geldende voor de weduwen zonder kinderen, afhankelijk van de leeftijd van de weduwe op genoemd tijdstip.
Een weduwe met kinderen voor wie recht op wezenuitkering bestaat, behoudt bij hertrouwen gedurende een jaar na het sluiten van het huwelijk, recht op een uitkering van f 1800 per jaar. Het recht op de wezenuitkering duurt overeenkomstig de daarvoor geldende bepalingen onverminderd voort tot het tijdstip, waarop de wezenuitkering een einde zou hebben genomen, indien de weduwe niet zou zijn hertrouwd.

Wezen

Aanspraak op wezenuitkering bestaat voor ten hoogste twee halfwezen, die de leeftijdsgrenzen, genoemd in de Kinderbijslagwet, niet hebben overschreden. De uitkeringen voor de eerste, resp. tweede halfwees zijn gelijk aan de kinderbijslag voor het eerste, resp. tweede kind krachtens de Kinderbijslagwet. Zolang nog geen algemene kinderbijslagregeling van het derde kind af in werking is getreden, dient krachtens de weduwen- en wezenverzekering een uitkering te worden verstrekt aan alle halfwezen, die de leeftijdsgrenzen, genoemd in de Kinderbijslagwet, niet hebben overschreden.
Voor volle wezen, die de leeftijdsgrenzen, genoemd in de Kinderbijslagwet, niet hebben overschreden, wordt een uitkering van f 400-f 600 per jaar toegekend.
Aan weduwen, die op het tijdstip dat het recht op uitkering een aanvang neemt, invalide zijn, dient een uitkering te worden verstrekt, zolang de invaliditeit voortduurt, met dien verstande, dat indien een dergelijke weduwe hertrouwt, de uitkering een einde neemt een jaar na het sluiten van het huwelijk.
Op weduwenuitkering bestaat geen aanspraak, indien de overleden echtgenoot op het tijdstip van het sluiten van het huwelijk 65 jaar of ouder was.

De kosten

De kosten van de voorziening worden geraamd op *f* 100 à *f* 125 miljoen per jaar. De middelen voor de uitkering moeten worden verkregen door premieheffing van ongeveer 1% van het premieplichtig inkomen. Aangenomen is, dat de premielasten voor loontrekkers *f* 70 miljoen bedragen en voor overige inkomens *f* 30 miljoen. Met het eerstgenoemde bedrag correspondeert — bij looncompensatie — een vergroting van de totale loonsom met 0,5%. Hiermede komt overeen een premieheffing van 0,65%, indien de premieplichtige inkomensgrens op ca. *f* 7000 wordt gesteld.

Het bedrijfsleven over de Euromarkt

Een groep vooraanstaande personen *) uit het Nederlandse bedrijfsleven heeft op 31 januari een verklaring gepubliceerd, waarin zij een aantal elementen van het project voor een gemeenschappelijke Europese markt voor Nederland onaanvaardbaar noemen. Indien voor deze punten geen aanvaardbare regeling meer kan worden getroffen, dan menen de ondertekenaars dat er voor Nederland welhaast geen andere mogelijkheid meer zal bestaan, dan zich van deelneming aan de gemeenschappelijke markt te onthouden en dat Nederland zich slechts zou kunnen scharen bij die landen, welke nauwe relaties met de gemeenschappelijke Europese markt wensen te onderhouden in de vorm van deelneming aan het in te stellen vrijhandelsgebied.

De ondertekenaars erkennen, dat Europa zich in de ontwikkeling der internationale machtsverhoudingen slechts kan handhaven, indien het o.m. zijn economische hulpbronnen tot volle ontwikkeling brengt. Dit laatste is alleen dan mogelijk, indien door het scheppen van een zo groot mogelijk vrijhandelsgebied in Europa een maximale ontplooiing der economische krachten wordt verkregen. Een zo vrij mogelijk inter-Europees verkeer van goederen, diensten, kapitalen en arbeidskrachten is de noodzakelijke voorwaarde voor de opbouw van een economisch sterk Europa, waarbinnen een geleidelijke en duurzame verheffing van de welvaart der massa kan worden bereikt.

In het bijzonder voor het kleine, dichtbevolkte Nederland is economische integratie der voornaamste handelspartners een levensvoorwaarde.

De ondertekenaars zijn niet gerust over hetgeen (eind januari — red. KHA) bekend is geworden over het algemene karakter van de in concept gereed gekomen voorstellen voor een gemeenschappelijke Europese markt en het daarop aansluitend vrijhandelsgebied. Zij zijn er ernstig voor bevreesd, dat de beoogde gemeenschappelijke markt in zodanige mate een protectionistisch karakter zal tonen, dat de exportpositie van Nederland meer in het bijzonder met betrekking tot derde landen ernstig zal worden getroffen. Zij zijn van mening dat te veel concessies worden gedaan aan landen met een protectionistisch tarief. Voorts achten zij het noodzakelijk, dat het gemeenschappelijk buitentarief, dat na beëindiging der overgangsperiode tot stand komt, voor verdere verlaging vatbaar blijft. Als andere punten van bezorgdheid worden genoemd: de zg. sociale harmonisatie en het geheel van regelingen ten aanzien van de landbouw.

*) De verklaring was ondertekend door prof. dr. J. R. M. van den Brink, H. van Heek Hz., dr. H. M. Hirschfeld, E. Kupers, mr. J. Meynen, dr. P. Rijkens, mr. M. P. L. Steenberghe en P. F. Zimmerman.

Comité van waakzaamheid tegen het communisme opgericht —

Een aantal intellectuelen en kunstenaars hebben een „Comité van waakzaamheid 1956" opgericht. In een door deze groep uitgegeven oproep wordt volgens de *Nwe Rotterdamse Crt.* (16-2) o.m. het volgende gezegd:

„Nederlandse intellectuelen en kunstenaars, van uiteenlopende levensbeschouwing en verschillend maatschappelijk inzicht, allen overtuigde voorstanders van de democratie en dus van mening dat de vrijheid dient te worden bevorderd en verdedigd tegen elke bedreiging, van welke zijde deze ook komt,

van oordeel dat in Nederland onvoldoende het gevaar wordt beseft van de openlijke of bedekte verdediging onder intellectuelen en kunstenaars van ideologieën die elementaire rechten aantasten zoals vrijheid van godsdienst, van wereld- en maatschappijbeschouwing en van meningsuiting, besluiten na de Sowjetrussische onderdrukking van de opstand in Hongarije in november jl. het „Comité waakzaamheid 1956" in het leven te roepen voor allen die dit gevaar willen bestrijden,

richten zich door middel van brochures en van alle acties, die tot dit doel bijdragen, in het bijzonder tegen het communisme, zoals dit zich in Nederland en elders manifesteert,

en roepen een ieder op die dit streven wil steunen, zich bij hen aan te sluiten . . ."

De oproep was ondertekend door mr. F. Bordewijk, J. B. Broeksz, S. Carmiggelt, prof. mr. J. Drion, prof. dr. H. Dooyeweerd, prof. dr. P. Geyl, H. A. Gomperts, prof. dr. S. R. de Groot, J. J. Klant, R. Kuipers, prof. dr. G. E. Langemeijer, prof. dr. R. A. J. van Lier, Max Nord, prof. dr. W. Pompe, prof. dr. L. G. Rogier, Mathieu Smedts, Paul Steenbergen, mr. A. Stempels, mr. A. H. van de Veen, prof. dr. N. R. A. Vroom.

Voorzitter van het comité is prof. H. Dooyeweerd, vice-voorzitter prof. dr. P. Geyl.

Diversen —

Coöperaties — De totale externe groothandelsomzet van de Centrale der Ned. Verbruikscoöperaties is in 1956 met 9% gestegen van *f* 117.9 tot *f* 128.4 miljoen.

Saoedi-Arabië

Koning Saoed in de Verenigde Staten —

Koning Saoed van Saoedi-Arabië heeft van 29 januari—8 februari een officieel bezoek aan de Verenigde Staten gebracht. Het bezoek duurde een week langer dan de drie dagen, die aanvankelijk waren uitgetrokken.

Saoeds aankomst in New York was voor de stedelijke autoriteiten geen aanleiding tot de gebruikelijke feestelijke ontvangst. Integendeel had burgemeester *Wagner* tevoren allerlei onvriendelijkheden aan het adres van de Arabische vorst gericht en hem het toelaten van slavernij, van anti-semitisme en anti-katholicisme verweten [1]), zulks — aldus *Time* (11-2) — tot genoegen van vele zijner kiezers. Wellicht heeft deze officiële New Yorkse onvriendelijkheid er toe bijgedragen, dat president *Eisenhower*, geheel in afwijking van de gewoonte, besloot de vorst persoonlijk op het vliegveld van Washington te begroeten „als machtig leider van het Arabische volk en beschermer van de steden die de Islam het heiligst zijn".

Achtergrond van het bezoek

Dat de Amerikaanse regering zeer verlangend was naar dit bezoek was bekend en begrijpelijk. Zij kreeg hierdoor een goede gelegenheid het in het Midden-Oosten zeker niet onverdeeld gunstig ontvangen *plan-Eisenhower* voor dit gebied (waarborgen tegen communistische agressie, militaire en economische hulp, zie nader 12923 en 13009) in direct persoonlijk contact uiteen te zetten aan een invloedrijk lid van de Arabische Liga, die — naar de woorden van het *Algemeen Handelsblad* (30-1) — meer dan enig ander staatsman van het Midden-Oosten [2]) in staat is deze opheldering over te brengen aan de andere regeerders van dat gebied. Een belangrijk onderwerp van gesprek vormde voorts de verlenging van de overeenkomst inzake de pacht van de Amerikaanse *luchtbasis* te *Dahran*. Deze luchtbasis vormt een van de belangrijkste schakels in de keten van militaire steunpunten, die de Verenigde Staten rond de Sowjet-Unie hebben gespannen. De V.S. verliezen verder geen ogenblik uit het oog, dat Saoedi-Arabië een onderaardse „schatkamer" is, waarin 1/6 van de *wereldolievoorraden* is geconcentreerd. Saoed zelf had inmiddels ook wel redenen om naar dit bezoek verlangend uit te zien.

Niet alleen hoopte hij doeltreffende medische hulp te krijgen voor zijn 3½-jarige, gedeeltelijk verlamde zoontje prins *Masjoer*, maar ook wenste hij economische en militaire hulp voor zijn land te verkrijgen. Weliswaar ontvangt hij jaarlijks ca. 300 miljoen dollars aan royalties van de Arabisch-Amerikaanse Oliemij. (ARAMCO) — d.i. 90% van de staatsinkomsten van Saoedi-Arabië —, maar hij heeft heel wat nodig om zijn eigen niet bijzonder bescheiden levenswijze te kunnen voortzetten en om zijn grote familie (10.000 personen) te onderhouden, die ca. 16% van het staatsinkomen voor haar rekening neemt, om niet te spreken van de duizenden stamhoofden, wier loyaliteit hij met ruime subsidies en moderne Amerikaanse gemakken moet zien te behouden. Economische hulp voor een veelzijdiger ontwikkeling van het land (irrigatie, hygiëne enz.) zou hij zeer op prijs stellen, evenals moderne wapens. Hij is al jaren geleden tot de conclusie gekomen, dat iets gedaan moet worden voor het welzijn van zijn ca. 6 miljoen onderdanen. Betrekkelijk bescheiden pogingen in deze richting zijn trouwens reeds voornamelijk op zijn initiatief ondernomen. Wat de genoemde wapens betreft, hij beseft, dat het Midden-Oosten, dus ook zijn land, zich in een precaire situatie bevindt. Hij is weliswaar door een militair pact met *Nassers* Egypte verbonden, maar anderzijds zou koning Saoed bezorgd

zijn met betrekking tot Nassers manipulaties met het Suez-kanaal, dat tot de blokkering de hoofdweg was, waarlangs de Arabische olie haar voornaamste kopers (de Westeuropese landen) bereikte. In een Amerikaanse televisie-uitzending heeft hij inmiddels Nasser geprezen als een „Arabische leider die zijn land en alle andere Arabische landen verdedigt tegen agressie".

Overeenstemming

Mogen we een Arabische woordvoerder geloven, dan is het resultaat van de besprekingen te Washington, dat „overeenstemming" is bereikt „over alle onderwerpen die zijn besproken". Als meer concrete punten van overeenstemming werden in een op 7 febr. gepubliceerd slotcommuniqué genoemd: 1) de VS zullen de luchtbasis Dahran ook de komende 5 jaar mogen gebruiken, in ruil waarvoor 2) de VS economische hulp zullen verlenen en in deze periode van vijf jaar wapens zullen leveren ter waarde van $ 50 miljoen.

Koning Saoed heeft verder verklaard, dat hem thans de strekking van het plan-Eisenhower geheel duidelijk is geworden en dat hij er welwillend tegenover staat.

Koning Saoed en zijn land

Saoed Ibn Abdoel Aziz el Feisal el Saoed (Saoed, zoon van Abdoel Aziz, van het geslacht Feisal, van het huis van Saoed) is op 15 januari 1902 geboren. Kort voor zijn geboorte had zijn vader, *Ibn Saoed*, Koeweit verlaten om de stad Riyadh (in het gebied van Nejd), waar zijn familie vanouds had geheerst, maar waaruit zij was verdreven, weer te veroveren. Hij slaagde in deze onderneming wonderwel en maakte van Riyadh het centrum, van waaruit hij zijn macht uitbreidde over het grootste deel van het Arabische schiereiland.

Op pag. 10937 en 10938 hebben wij uitvoerig beschreven hoe Saoeds vader in een 25-jarige strijd zijn Wahabietisch [3]) rijk stichtte en mede door het doen huwen van zijn vele zonen (40) met kinderen van verslagen vijanden consolideerde en zo in betrekkelijk weinig jaren de machtigste en — als gevolg van het vinden van ontzaglijke olierijkdommen — ook de rijkste vorst van het Midden-Oosten werd.

Zijn opvolger heeft als kind en jongeling een groot deel van deze campagnes meegemaakt. Mede dank zij deze ervaring kwam hij in het begin der jaren dertig aan het hoofd van het leger te staan.

Maar zo overheersend was de rol van de vader, dat van de zonen vrij weinig bijzonderheden bekend zijn. Saoed werd in 1933 tot troonopvolger benoemd, zulks in afwijking van de moslem-traditie, dat geen vorstenzoon automatisch zijn vader opvolgt. Toen Saoed dan ook zijn vader na diens overlijden op 9 november 1953 opvolgde, was het de vraag of ook de loyaliteit van de stamhoofden van de vader op de zoon zou overgaan. De *Christian Science Monitor* schreef bij deze gelegenheid, dat hij nog aan de Sjeiks zou moeten bewijzen, dat hij waardig was zijn vader op te volgen.

Kort voor de dood van zijn vader was Saoed benoemd tot premier van het eerste „kabinet" in de geschiedenis van Saoedi-Arabië. Hij was toen onmiddellijk begonnen aan een bestuurshervorming. In een op 5 december 1953 afgelegde verklaring over de door hem te volgen politiek legde hij de nadruk op ver-

snelling, met behulp van de olie-inkomsten, van de economische ontwikkeling (dammen en irrigatiekanalen, spoor- en autowegen, verbetering van de havens van Djedda en Damman enz.) (*New York Times* 6-12-'53). Hiervoor is echter zeer veel geld nodig en zoals wij hierboven reeds hebben vermeld heeft Saoed ook veel geld voor andere doeleinden nodig.

De *New York Times* (12-12-'53) wees op de belemmeringen die de constitutionele regelingen van dit nog in een feodaal tijdperk levend volk vormen voor de aanpassing aan de 20ste eeuw, die op zo spectaculaire wijze, met een hypermoderne olie-industrie en een stroom van Amerikaanse technische produkten, zijn intrede heeft gedaan. Koning Saoed heeft, in tegenstelling met zijn vader, vele buitenlandse reizen gemaakt. In 1935 bracht hij o.m. een bezoek aan Nederland. In 1937 woonde hij de kroningsplechtigheden in Londen bij. In 1947 bracht hij op uitnodiging van president Truman een bezoek van een maand aan de Verenigde Staten. Evenals bij zijn jongste bezoek aan New York heeft hij ook toen de Algemene Vergadering toegesproken (*U.N. Bulletin* 28-1-'47). In 1956 maakte hij een reis naar India.

De laatste jaren heeft koning Saoed aan verschillende Arabische conferenties deelgenomen, in het bijzonder met Egypte en Syrië, de doodsvijanden van Israël. Zelf heeft hij zich eens laten ontvallen, dat de Arabische landen bereid zouden moeten zijn desnoods 10 miljoen van hun 50 miljoen mensen te offeren om Israël uit te roeien. Israël, zo zei hij verder, is als een kanker in het menselijk lichaam. Het enige geneesmiddel is uitsnijden (*New York Times* 10-1-'54). Of hij inmiddels, en met name na zijn bezoek aan de VS, tot meer bezadigde gedachten is gekomen, dient te worden afgewacht.

Het hierboven reeds herhaaldelijk geciteerde Amerikaanse blad schreef op 9 februari naar aanleiding van het slotcommuniqué:

„Niemand kan ontkennen, dat Saoedi-Arabië er op uit is Israël te vernietigen, dat Saoedi-Arabië het tegendeel is van een democratie, dat er slaven zijn en ontzettende armoede, ondanks de olie-inkomsten, en dat koning Saoed heeft meegespeeld in het boosaardige spel van president Nasser met de aangelegenheden van het Midden-Oosten. Het feit dat de koning naar de Verenigde Staten werd genodigd betekent niet, dat de regering-Eisenhower deze politiek goedkeurt. Het is een verderfelijke vorm van isolationisme te beweren, dat wij niet in onderhandeling moeten treden of diplomatieke betrekkingen moeten onderhouden met volken en landen, waarvan de politiek afwijkt van de onze."

„De Arabische landen zouden de Amerikaanse politiek volkomen verkeerd interpreteren, indien zij zouden geloven, dat de harde druk van de VS in de Algemene Vergadering en elders op Israël uitgeoefend er een bewijs van is, dat de VS Israël prijsgeeft."

„Wij zijn even sterk verplicht te zorgen voor het voortbestaan van Israël als de Arabieren besloten zijn Israël te vernietigen."

Dit moet volgens de *New York Times* koning Saoed duidelijk gemaakt zijn en het zijn dergelijke zaken, die gesprekken als thans te Washington zijn gehouden bijzonder nuttig maken.

☆

Koning Saoed houdt zich volgens de *New York Times* (30-1) aan de leer van de Koran, die de man toestaat met vier vrouwen tegelijk gehuwd te zijn. Daarnaast zouden een 100 concubines in zijn harem leven. Als kindertal wordt gewoonlijk genoemd: 25 zonen (dochters worden in Arabische landen gewoonlijk niet meegeteld). Niet een van zijn zonen, maar zijn broer emir *Feisal*, die Saoedi-Arabië bij de VN heeft vertegenwoordigd, fungeert als kroonprins en premier.

---

1) Niet alleen koning Saoed maar ook de Joegoslavische president Tito, van wie een bezoek was aangekondigd, was het doelwit van de kritiek van Wagner en die van vele andere Amerikanen. Op zijn persconferentie van 30 januari zei president Eisenhower o.m., dat hij de zaak van de vrede niet kon dienen door alleen met mensen te praten met wie hij het eens was. Intussen heeft Tito laten meedelen, dat hij voorlopig niet zal komen naar het land, waar hij blijkbaar niet welkom is.

2) Tezelfdertijd waren Charles Malik, minister van buitenlandse zaken van Libanon, en kroonprins Abdoel Illah van Irak in Washington. Ook zij voerden besprekingen met de Amerikaanse regering en spraken ook met koning Saoed.

3) De Wahabieten vormen een uiterst puriteinse mohammedaanse sekte (zie ook pag. 10938, noot 1).

Sowjet-Unie

Rapport van Sjepilow over de buitenlandse politiek - Gromyko volgt Sjepilow op —

Het officiële Sowjet-persbureau *Tass* deelde op 15 februari mede, dat de minister van buitenlandse zaken, *D. T. Sjepilow*, van zijn functie was ontheven en vervangen door *A. A. Gromyko*. Sjepilow, die zijn oude functie eerst sinds 1 juni jl. bekleedde (zie levensschets pag. 12569), is benoemd tot secretaris van het centrale comité der communistische partij.

Enige dagen vóór zijn ontslag — op 12 februari — had Sjepilow in de Opperste Sowjet nog een rapport uitgebracht over de buitenlandse politiek. Naar aanleiding van dit rapport namen de beide kamers van de Opperste Sowjet volgens *Soviet News* (15-2) een resolutie aan, waarin de buitenlandse politiek van de Sowjet-regering werd goedgekeurd.

Rapport van Sjepilow

In zijn rapport verklaarde Sjepilow, dat „de hoeksteen van de buitenlandse politiek der Sowjet-Unie wordt gevormd door de politiek van vreedzaam naast elkaar bestaan van staten met verschillende maatschappelijke stelsels... Het is niet waar, zoals onze vijanden beweren, dat dit streven van ons slechts een uitvloeisel van praktische politieke overwegingen is".

Er woedt volgens Sjepilow in Westerse leidende kringen een strijd tussen twee opvattingen over de buitenlandse politiek. Er is een school, die pleit voor internationale ontspanning. Maar eind 1946 kregen de imperialisten de overhand. Zij zijn het, die tot een openlijk offensief zijn overgegaan, waarbij enerzijds wordt ingegaan tegen de nationale bevrijdingsbeweging der Oosterse volkeren, terwijl het andere offensief de grote gemeenschap van socialistische volkeren geldt", aldus Sjepilow.

Het neerslaan van de tegenrevolutie in Hongarije betekende volgens de minister een ernstige streep door de imperialistische rekening.

Sjepilow noemde de vriendschap tussen de Sowjet-Unie en de Chinese Volksrepubliek een „uiterst belangrijke factor" in het socialistische kamp. „Deze vriendschap vormt een bolwerk van vrede en veiligheid voor alle landen, want wie zou de krankzinnige daad willen begaan van het opnemen van

het zwaard tegen dit door een Chinees-Russisch garnizoen van negenhonderd miljoen mensen bemande socialistische bolwerk?" aldus de Sowjet-minister van buitenlandse zaken.

„De enige weg, die voor de heersende kringen van de kapitalistische landen open ligt, is het geheel laten varen van alle gedachten over een eventueel, terugduwen van het communisme, en het volgen van een koers, die leidt tot het vreedzaam naast elkander bestaan van staten met uiteenlopende maatschappelijke stelsels. De Sowjet-regering betoont in haar politiek de grootst mogelijke mate van zelfbeheersing, geduld en vasthoudendheid en zij zal dit blijven doen. Zij zal op geen enkele uitdaging ingaan en zij zal altijd alles in het werk stellen, om nieuwe verwikkelingen en conflicten te vermijden."

Verder besprak Sjepilow de nota's aan Engeland, Frankrijk en de VS, die een ontwerp voor een viermogendhedenverklaring inzake het Midden-Oosten bevatten. Over de Brits-Frans-Israëlische aanval op Egypte zei Sjepilow dat het dringendste vraagstuk werd gevormd door een algeheel terugtrekken der Israëlische strijdkrachten van Egyptisch grondgebied. Hij verklaarde dat de regering van de Sowjet-Unie de „gerechtvaardigde eis van Egypte tot vergoeding van de door oorlogshandelingen geleden schade" steunt.

Minister Sjepilow deed vervolgens een oproep voor het bijeenroepen van een economische wereldconferentie, waarop de volgende vraagstukken zouden kunnen worden besproken: 1) verdere ontwikkeling van de internationale handel en het binnen het kader der VN in het leven roepen van een internationale handelsorganisatie en 2) internationale economische samenwerking, om de minder ontwikkelde gebieden economisch onafhankelijk te maken en ter oplossing van bepaalde financiële vraagstukken.

☆

Andrej Andrejwitsj Gromyko is op 18 juli 1909 te Gromyko, een boerendorpje nabij Minsk in Wit-Rusland, geboren. Oorspronkelijk droeg hij de naam Hromyko, maar in zijn Moskouse studententijd is gelijk zijn gehele levenswijze ook zijn naam verrussificeerd. Op school schijnt hij een zeer intelligente leerling te zijn geweest. Hij ging te Minsk landbouwkunde studeren. Later vertrok hij naar Moskou, waar hij eerst de zg. arbeidersfaculteit „Robfak" en daarna het Lenin Economisch Instituut bezocht. Aan deze laatste instelling behaalde hij een graad in de economische wetenschappen.

In 1936 werd hij wetenschappelijk assistent bij het economisch instituut van de Academie van Wetenschappen. In deze zelfde periode kreeg hij ook een opleiding voor de diplomatieke dienst en was hij redacteur van het officiële partijblad „Economische Vraagstukken". In 1938 haalde minister *Molotow* de nog jonge Gromyko (27 jaar) naar het toenmalige volkscommissariaat voor buitenlandse zaken. Hier werd hij hoofd van de Amerikaanse afdeling. In november 1941 ging hij als ambassaderaad naar de Sowjet-ambassade te Washington. In mei 1943 volgde zijn benoeming tot zaakgelastigde aan deze ambassade. Drie maanden later — augustus 1943 — volgde hij *M. W. Litwinow* op als ambassadeur te Washington. Hij was toen pas 34 jaar en de jongste der ambassadeurs van de Grote Vier in de Amerikaanse hoofdstad.

In 1944 begonnen zijn werkzaamheden in de Ver. Naties. Op de conferentie van Dumbarton Oaks (aug.-okt. 1944), waar door de Ver. Staten, de Sowjet-Unie, Engeland en China een voorlopig ontwerp voor de nieuwe volkerenorganisatie werd opgesteld, leidde Gromyko de Sowjet-delegatie. Hij was voorts aanwezig op de conferenties van Jalta (febr. 1945) en Potsdam (juli 1945).

In 1946 werd Gromyko de vertegenwoordiger der Sowjet-Unie bij de Ver. Naties. In de Veiligheidsraad kreeg hij wegens het steeds weer gebruik maken van zijn vetorecht de bijnaam „Mr. Njet". In de zomer van 1948 droeg hij zijn taak bij de VN over aan J. Malik en keerde naar Moskou terug.

In maart 1949 werd Gromyko benoemd tot plv. minister van buitenlandse zaken. In deze functie nam hij deel aan verschillende conferenties met het Westen. Zo bv. de conferentie van de plaatsvervangers van de ministers van buitenlandse zaken te Parijs (1951) ter opstelling van de agenda voor een conferentie der Grote Vier (zie pagina 9253, 9421 en 9452 A). In september 1951 leidde hij de Sowjet-delegatie op de conferentie van San Francisco over het sluiten van een vredesverdrag met Japan (zie pag. 9577). In juni 1952 werd Gromyko benoemd tot ambassadeur der Sowjet-Unie te Londen. Nog geen jaar later — april 1953 — werd hij weer plv. minister van buitenlandse zaken onder minister Molotow, die beschouwd kan worden als Gromyko's mentor.

Eind 1955 vergezelde Gromyko Boelganin en Chroesjtsjew op hun reis naar India, Birma en Afghanistan. In april 1956 ging hij met beide Sowjet-leiders naar Engeland. In de loop van 1956, het jaar van de toenadering tussen Tito en Moskou, werd Gromyko op een zijspoor gezet totdat nu vrij onverwacht zijn benoeming tot minister van buitenlandse zaken volgde. Een benoeming die overigens volgens de meeste Westelijke waarnemers geen veranderingen in de buitenlandse politiek der Sowjet-Unie met zich zal brengen.

Verenigde Staten

Begroting 1957-'58 ingediend —

President Eisenhower heeft op 16 januari zijn begroting voor het op 1 juli aanvangende fiscale jaar 1958 ingediend. Aan de *New York Times* (17-1) en *USIS* (17-1) ontlenen wij het volgende.

De begroting sluit met ontvangsten ad $ 73.6 miljard en uitgaven ad $ 71.8 miljard, zodat er een geschat overschot van $ 1.8 miljard resulteert. Voor het lopende jaar 1956-'57 worden de ontvangsten geschat op $ 69.6 mrd., de uitgaven op $ 68.9 mrd., hetgeen een voordelig saldo oplevert van $ 1.7 mrd.

Van de ontvangsten in 1957-'58 komt 51% uit de inkomstenbelasting, 29% uit de vennootschapsbelasting, 12% uit de accijnzen en 8% uit de invoerrechten en andere ontvangsten. De binnenkomende dollars zullen als volgt worden besteed: 59% voor de nationale veiligheid (defensie, militaire hulp, atoomenergie en voorraadvorming), 10% voor rentebetaling, 7% voor de landbouw, 7% voor de veteranen, 2% voor schuldaflossing en 15% voor andere doeleinden.

Buitenlandse hulp

Van de $ 4.400 miljoen, die voor het Programma voor Wederzijdse Beveiliging worden aanbevolen zijn $ 1.950 miljoen bestemd voor economische en technische steun en $ 2.450 miljoen voor militaire steun. De plannen voor militaire steunverlening voor 1957-'58 zijn aangepast aan de plannen voor de militaire verdediging van de Ver. Staten. Voor de Amerikaanse strijdkrachten zal een groot deel van de fondsen worden besteed aan nieuwe soorten wapens voor de luchtverdediging. Er zal in toenemende mate naar worden gestreefd militaire uitrusting in het kader van de militaire steunprogramma's te verstrekken in de vorm van leningen in plaats van als giften. Thans ontvangen 38 landen uitrusting en opleiding in het kader van het militaire steunprogramma.

De uitgaven voor economische steun worden voor 1958 op een iets hoger niveau geraamd dan in het lopende fiscale jaar, waarbij de Amerikaanse hulp bij de ontwikkeling van het economisch potentieel van minder ontwikkelde landen wordt voortgezet. Een belangrijk deel dezer uitgaven zal de vorm aannemen van leningen. Het gevraagde bedrag voor economische steun omvat enige niet nader omschreven posten, teneinde de regering in staat te stellen „de talrijke zich wijzigende situaties in de huidige wereld" het hoofd te kunnen bieden. Zo is er bv. het verzoek voor $ 200 miljoen uit het fonds voor economische steun „dat beschikbaar moet zijn voor een niet nader aangeduide bestemming in het Midden-Oosten".

Atoomenergie

Voor de ontwikkeling van en het toezicht op de atoomenergie vraagt Eisenhower voor 1957-'58 een bedrag van $ 2.310 miljoen, waarbij rekening is gehouden met „de in belangrijke mate toegenomen werkzaamheden in verband met de vreedzame toepassingen van de atoomenergie". De uitgaven voor 1956-'57 worden geraamd op $ 1.940 miljoen, de werkelijke uitgaven in 1955-'56 bedroegen $ 1.651 miljoen. „Zolang nog geen overeenkomst tot beperking der bewapening tot stand is gekomen en een doeltreffend inspectiestelsel in werking is getreden, zal ons land voortgaan het aantal en de verscheidenheid van kernwapens uit te breiden", aldus Eisenhower. In het fiscale jaar 1958 zal de nadruk worden gelegd op wapens voor tactische doeleinden en op wapens met een verminderde radio-actieve „asregen".

Bijzondere aandacht zal worden besteed aan „reactors voor de opwekking van energie tegen concurrerende prijzen". De regering zal ruimere steun verlenen aan de toenemende activiteit van de particuliere industrie en de openbare elektriciteitsbedrijven op dit gebied.

De begroting voorziet voorts in de voortzetting der Amerikaanse programma's voor steun aan andere landen bij de ontwikkeling van hun nationale atoomenergieprogramma's. Door vier landen is reeds het Amerikaanse aanbod tot deelneming in de bouwkosten van proefreactors aanvaard. Voorts hebben een aantal landen belangstelling voor de aankoop van „kracht"-reactors. De Export-Import Bank zal aanvragen tot het verstrekken van leningen ter financiering van zulke transacties in overweging nemen.

Defensie

In 1957-'58 zal naar schatting $ 38.031 miljoen worden uitgegeven aan defensie tegen $ 36.005 mln. (raming) in 1956-'57 en $ 35.791 mln. (werkelijk) in 1955-'56. Voor de luchtmacht is uitgetrokken $ 17.472 (1956-'57: $ 16.890) mln., voor het leger $ 9.131 ($ 8.581) mln. en voor de marine $ 10.349 ($ 9.732) mln. De gezamenlijke strijdkrachten zullen in het fiscale jaar 1958 ongeveer 2.800.000 man omvatten. Leger, vloot en mariniers zullen hun huidige sterkte behouden, terwijl de luchtmacht met „verscheidene duizenden manschappen" zal worden versterkt.

President Eisenhower zeide dat zijn begroting was opgesteld teneinde aan de volgende vier militaire eisen te voldoen:

1. Handhaving van parate vergeldingsluchtstrijdkrachten uitgerust met kernwapens die zo sterk zijn dat ze een potentiële agressor van een aanval zullen weerhouden. De groepen zware bommenwerpers van het strategische luchtcommmando zullen worden uitgerust met 45 van straalmotoren voorziene B-52 vliegtuigen, die het huidige kleinere aantal van 30 B-36's zullen vervangen.
2. Opbouw van een defensiestelsel, waarmee „de kansen op een succesvolle aanval op ons continent tot een minimum zullen worden teruggebracht". Het netwerk van radarwaarschuwingsposten, dat zich van het centrum van de Stille Oceaan via de noordelijke grenzen van Noord-Amerika uitstrekt tot ver in het gebied van de Atlantische Oceaan, zal in 1957-'58 voor een belangrijk deel in bedrijf zijn.
3. Handhaving van mobiele en beweeglijke strijdkrachten, die op passende wijze ontplooid kunnen worden en paraat staan om ingeval van agressie onmiddellijk in actie te komen. Het aantal leger-divisies zal met één worden verminderd. De grotere beweeglijkheid en doeltreffendheid van de tactische luchtmacht, gepaard aan het toenemend gebruik van geleide projectielen in het leger maken een vermindering mogelijk van het aantal tactische wings van de luchtmacht. De drie mariniers-divisies en de luchtmacht-wings zijn thans uitgerust met een grote verscheidenheid van atomische wapens, terwijl hun geschiktheid voor het uitvoeren van amfibische operaties voortdurend wordt verbeterd.
4. Handhaving van de beheersing van de belangrijke zeegebieden en verbindingslinies.

Wetenschap en Techniek

Revolutie in fysische begrippen — Tot het vorige jaar was iedere beoefenaar van de natuurwetenschap overtuigd van de geldigheid van het zg. „principe van symmetrie", waarvan men de betekenis als volgt kan aangeven:

Wanneer wij met twee willekeurige systemen van lichamen (ev. ook de kleinste deeltjes: atomen, elektronen, mesonen) te maken hebben, waarvan het een volkomen het spiegelbeeld is van het andere, en zich in beide twee ook geheel symmetrische processen afspelen, zijn deze processen gelijkwaardig en zelfs ononderscheidbaar. Wat met

dit „ononderscheidbaar" bedoeld is, leert een voorbeeld: indien een der beide processen verfilmd zou worden, zou achteraf niet vast te stellen zijn, van welk proces de film afkomstig was.
Thans hebben experimenten met subatomaire deeltjes geleerd, dat dit beginsel, waaraan tot nu toe niet getwijfeld werd en dat aan de basis van al ons fysisch voorstellen staat, niet langer houdbaar is en dat tussen twee „spiegelbeeldige" processen quantitatief aanwijsbare verschillen bestaan.
Deze experimenten en de conclusies hebben in de wereld der fysici sterk de aandacht getrokken. Maar ook dagbladen en andere voor een groter publiek bestemde publikaties hebben er beschouwingen aan gewijd. Met name de *New York Times* (16-1) besteedde hieraan veel plaatsruimte. Hieronder volgt een samenvatting:
Het uitgangspunt werd gevormd door een aantal verschijnselen, waargenomen door twee in de Ver. Staten werkende Chinese fysici, *Tsung Dao Lee* en *Chen Ning Yang*, bij de uitzending van elektronen door de atoomkernen van het radioactieve kobalt-60. Een hoeveelheid van dit element werd afgekoeld tot op een honderdste graad boven het absolute nulpunt. Bij deze temperatuur houdt de warmtebeweging nagenoeg geheel op en daardoor kunnen de assen van de kernen der kobaltatomen met behulp van een magnetisch veld parallel gericht worden. Het bleek nu — in frappante tegenstelling tot het beginsel der symmetrie — dat van de losgelaten elektronen er zich in een bepaalde richting meer bewogen dan in de tegenovergestelde. Van deze asymmetrie kan men zich rekenschap geven door een roterende kobaltkern te vergelijken met de roterende aardbol. Dank zij deze rotatie zijn Noord- en Zuidpool te onderscheiden, ook indien alle waarneming van de details van het aardoppervlak uitgesloten is, zoals bv. voor een waarnemer op grote afstand. De rotatie brengt een *polarisatie* van het aardlichaam teweeg, d.w.z. een zich op de aarde afspelend natuurkundig proces beinvloedt de omgeving ten noorden van de aarde op andere wijze dan de omgeving ten zuiden ervan, hoe klein het verschil ook moge zijn. Zo wordt het begrijpelijk, dat Lee en Yang genoodzaakt waren het bovengenoemde verschijnsel te verklaren door het aannemen van een intrinsieke „natuurlijke" voorkeur van het subatomaire deeltje: een „rechtsoriëntatie" of een „linksoriëntatie".
De subatomaire deeltjes onderscheiden zich dus niet alleen door grootte, lading enz., maar ook door oriëntatie, waarvan het essentiële nog niet geheel vast te stellen is. De experimenten worden nog voortgezet, maar het is reeds thans duidelijk, dat talrijke fundamentele fysische begrippen moeten worden herzien en de theorie der natuurkunde, althans voor een deel, nieuw zal moeten worden opgebouwd. (N)

TEKSTEN UITTREKSELS EN COMPLETE TEKSTEN (VERTALINGEN) VAN BELANGRIJKE WETTEN, REDEVOERINGEN, VERDRAGEN ENZ

Chroesjtsjews rede over Stalin (IV)

(Vervolg van pag. 13013)

Persoonsverheerlijking

Als wij de kwestie van persoonsverheerlijking nader beschouwen, moeten we eerst eenieder aantonen welk een schade deze heeft veroorzaakt aan de belangen van de partij.
Wladimir Iljitsj Lenin legde altijd de nadruk op de rol en betekenis van de partij voor de koers van de socialistische regering van arbeiders en boeren; hij zag hierin de belangrijkste voorwaarde voor een succesvolle opbouw van het socialisme in ons land.
Wijzend op de grote verantwoordelijkheid van de Bolsjewistische partij als regerende partij in de Sowjetstaat, eiste Lenin de meest nauwlettende handhaving van alle normen van het partijleven; hij eiste de verwerkelijking van de beginselen van collegialiteit in het bestuur van partij en staat.
Collegialtieit in het leiderschap vloeit voort uit de aard van onze partij, die een partij is gebouwd op de principes van democratisch centralisme.
„Dit betekent" heeft Lenin gezegd, „dat alle partijtaken worden volbracht door alle partijleden, direct of door middel van afgevaardigden, die zonder uitzondering onderworpen zijn aan dezelfde regels; bovendien moeten alle administratieve leden, alle leden van bestuurscolleges, alle partijfunctionarissen gekozen worden, zij moeten rekenschap afleggen van hun handelingen en zij kunnen worden afgezet".
Het is bekend, dat Lenin zelf het voorbeeld heeft gegeven van de meest zorgvuldige naleving van deze principes. Er was geen zaak zo belangrijk dat Lenin zelf een besluit nam zonder raad en goedkeuring te vragen van de meerderheid van het Centrale Comité of van de leden van het Politieke Bureau.
In de moeilijkste periode voor onze partij en ons land achtte Lenin het noodzakelijk regelmatig congressen, partijconferenties en voltallige zittingen van het Centrale Comité bijeen te reopen, waar alle belangrijkste vraagstukken behandeld werden en door het collectief van leiders zorgvuldig opgestelde resoluties werden goedgekeurd.

Het jaar van interventie

Wij kunnen bijvoorbeeld het jaar 1918 in onze herinnering terugroepen, toen het land bedreigd werd door de aanval van de imperialistische interventionisten. In deze situatie werd het zevende partijcongres bijeengeroepen om een zaak te bespreken van vitaal belang, die niet kon worden uitgesteld, de kwestie van de vrede.
Terwijl de burgeroorlog woedde, kwam in 1919 het achtste partijcongres bijeen, nam een nieuw partijprogramma aan en nam beslissingen in zulke belangrijke zaken als de verhouding tot de boerenmassa's, de organisatie van het Rode Leger, de leidende rol van de partij in het werk van de sowjets, de verbetering van de sociale samenstelling van de partij, enz.
In 1920 werd het negende partijcongres bijeengeroepen; het stelde richtlijnen vast betreffende het werk van de partij op het gebied van de economische opbouw.
In 1921 nam het tiende partijcongres Lenins „Nieuwe Economische Politiek" en de historische resolutie, getiteld „Over de eenheid der partij", aan.
Gedurende Lenins leven werden regelmatig partijcongressen samengeroepen; wanneer een ingrijpende ommekeer in de ontwikkeling van de partij en van het land plaats had, heeft Lenin het altijd absoluut noodzakelijk gevonden, dat de partij alle fundamentele kwesties, betreffende de binnen- en buitenlandse politiek en betrekking hebbende op de ontwikkeling van de partij en de regering, uitvoerig besprak. Het is zeer kenmerkend, dat Lenin zijn laatste artikelen, brieven en opmerkingen richtte aan het partijcongres, zijnde het hoogste orgaan van de partij. In de periode tussen de congressen nam het Centrale Comité, optredend als het meest gezaghebbende leidende collectief, nauwlettend de partijbeginselen in acht en voerde haar politiek uit. Zo was het tijdens Lenins leven.

De praktijk na Lenin

Werden de voor onze partij heilige Leninistische principes nageleefd na de dood van Wladimir Iljitsj?
Terwijl in de eerste paar jaren na Lenins dood nog min of meer regelmatig partijcongressen en voltallige zittingen van het Centrale Comité plaats hadden, werden deze principes later, toen Stalin meer en meer zijn macht begon te misbruiken, ruw geweld aangedaan. Dit was vooral duidelijk het geval in de laatste vijftien jaren van zijn leven.
Was het een normale situatie dat er dertien jaar verstreken tussen het achttiende en negentiende partijcongres, jaren waarin onze partij en ons land zovele belangrijke gebeurtenissen hebben doorgemaakt?
Deze gebeurtenissen eisten uitdrukkelijk, dat de partij resoluties zou hebben goedgekeurd betreffende de verdediging van het land gedurende de patriottische oorlog [1]) en de opbouw van de vrede daarna. Zelfs na het einde van de oorlog

duurde het nog ruim zeven jaar eer een congres bijeengeroepen werd. Voltallige Centrale Comité-vergaderingen kwamen haast niet voor. Het zal voldoende zijn te vermelden, dat gedurende alle jaren van de patriottische oorlog geen enkele voltallige vergadering van het Centrale Comité plaats vond.

Weliswaar is er een poging geweest tot bijeenroeping van een voltallige zitting van het Centrale Comité in oktober 1941, toen leden van het Centrale Comité vanuit het gehele land naar Moskou werden geroepen. Zij hebben twee dagen op de opening van de zitting gewacht, maar tevergeefs. Stalin wilde de leden van het Centrale Comité zelfs niet ontmoeten om met ze te spreken. Dit feit toont aan, hoe gedemoraliseerd Stalin in de eerste maanden van de oorlog is geweest en hoe hooghartig en minachtend hij de leden van het Centrale Comité behandelde.

In de praktijk negeerde Stalin de normen van het partijleven en vertrapte hij het Leninistische principe van collectief partij-leiderschap. Stalins eigenzinnigheid tegenover de partij werd eerst recht duidelijk na het zeventiende partijcongres, dat in 1934 plaats vond.

Onderzoek naar onrechtvaardigheden

Het Centrale Comité, dat talrijke gegevens betreffende wrede eigenmachtigheid t.o.v. partijkaders tot zijn beschikking had, had een partijcommissie in het leven geroepen onder controle van het presidium van het Centrale Comité; deze commissie werd belast met een onderzoek naar wat de massale onderdrukking tegen de meerderheid van de leden van het Centrale Comité en de op het zeventiende congres[2]) van de CPSU(B) gekozen kandidaten mogelijk heeft gemaakt.

De commissie nam kennis van een grote hoeveelheid gegevens uit de archieven van de NKVD en van andere documenten en zij stelde vele feiten vast betreffende het ensceneren van processen tegen communisten, valse beschuldigingen en flagrante schendingen van de socialistische legaliteit, die de dood van onschuldigen tot gevolg hadden. Het bleek, dat vele activisten uit het partij-, regerings- en economische leven, die in 1937-1938 als „vijanden" gebrandmerkt waren, in werkelijkheid nooit vijanden, spionnen, vandalen enz. geweest zijn, maar altijd oprechte communisten.

Men had hun slechts dit merk opgedrukt en aangezien zij niet in staat waren nog langer de barbaarse martelingen te verdragen, beschuldigden zij zichzelf vaak (op bevel van de met het onderzoek belaste rechters-falsificateurs) van allerlei ernstige en onwaarschijnlijke misdaden.

De commissie heeft het presidium van het Centrale Comité uitvoerige en gedocumenteerde gegevens overhandigd, die betrekking hebben op massale onderdrukking van de gedelegeerden naar het zeventiende partijcongres en de op dat congres gekozen leden van het Centrale Comité. Deze gegevens zijn door het presidium van het Centrale Comité bestudeerd.

98 van de 139 geëxecuteerd

Er werd vastgesteld dat van de 139 leden en kandidaten van het Centrale Comité van de partij, gekozen op het zeventiende partijcongres, 98, d.w.z. 70%, gearresteerd werden en doodgeschoten (voor het merendeel in 1937-'38).

(Verontwaardiging in de zaal.)

Hoe was de samenstelling van de gedelegeerden naar het zeventiende congres? Bekend is, dat 80% van de stemgerechtigde deelnemers van het zeventiende congres tot de partij toetraden in de jaren van samenzwering voor de revolutie en gedurende de burgeroorlog; dit betekent dus vóór 1921. Van origine was het grootste deel van de gedelegeerden naar het congres arbeiders (60% van de stemgerechtigde leden).

Daarom was het ondenkbaar dat een aldus samengesteld congres een Centraal Comité zou hebben gekozen, waarvan de meerderheid uit vijanden van de partij zou blijken te bestaan. De enige reden waarom 70% van de leden van het Centrale Comité en de kandidaten, gekozen op het zeventiende congres, gebrandmerkt werden als vijanden van de partij en van het volk was, dat oprechte communisten belasterd werden, tegen hen beschuldigingen werden verzonnen en de revolutionaire legaliteit ernstig was ondermijnd.

S. M. Kirow

Hetzelfde lot trof niet alleen de leden van het Centrale Comité, maar ook het merendeel van de gedelegeerden naar het zeventiende partijcongres. Van de 1966 gedelegeerden, stemgerechtigde of adviserende, werden 1108 gearresteerd op beschuldiging van antirevolutionaire misdaden, dat is beslist meer dan een meerderheid.

Juist dit feit toont, hoe absurd, wild en van alle gezond verstand gespeend de aanklachten van antirevolutionaire misdaden waren, die, zoals we nu zien, werden ingebracht tegen een meerderheid van deelnemers aan het zeventiende partijcongres.

(Verontwaardiging in de zaal.)

Wij moeten in herinnering brengen, dat het zeventiende partijcongres in de geschiedenis bekend staat als het „congres van overwinnaars". De gedelegeerden naar het congres zijn actieve deelnemers geweest aan de opbouw van onze socialistische staat; velen van hen leden en streden voor de partijbelangen gedurende de jaren vóór de revolutie, de jaren van samenzwering, en aan de fronten van de burgeroorlog; zij bevochten hun vijanden dapper en stonden dikwijls onverschrokken in het aangezicht van de dood. Hoe kunnen we dan geloven, dat dergelijke mensen later „twee gezichten" zouden blijken te hebben en dat zij zich bij het kamp van de vijanden van het socialisme zouden hebben gevoegd in de periode na de politieke liquidatie van de aanhangers van Zinowjew, Trotski en de rechtsen en na de grote verrichtingen van socialistische opbouw?

Dit was het resultaat van het machtsmisbruik van Stalin, die massale terreur tegen de partijkaders ging toepassen.

Wat is de reden van het meer en meer toenemen van massale onderdrukkingsmaatregelen tegen activisten na het zeventiende partijcongres? Dit gebeurde omdat Stalin zich toen zover boven de partij en de natie had verheven, dat hij ophield rekening te houden met het Centrale Comité of de partij.

Terwijl hij vóór het zeventiende congres nog steeds rekening hield met de mening van het collectief, hield hij na de algehele politieke liquidatie van de aanhangers van Trotski, Zinowjew en Boekharin — toen de partij als gevolg van deze strijd en de socialistische overwinningen de eenheid had bereikt — in steeds toenemende mate op de leden van het Centrale Comité van de partij en zelfs de leden van het politieke bureau te raadplegen.

Stalin dacht nu alles alleen te kunnen beslissen; het enige wat hij nodig had waren statistici; hij behandelde alle anderen zo, dat zij alleen konden luisteren en hem prijzen.

De Kirow-zuiveringen

Na de misdadige moord op Sergej M. Kirow[3]) namen de massale onderdrukking en de beestachtige schendingen van de socialistische legaliteit een aanvang. Op de avond van 1 december 1934 tekende Jenukidze[4]), secretaris van het presidium van het Centrale Uitvoerende Comité, op Stalins initiatief (zonder goedkeuring van het Politieke Bureau, die twee dagen later terloops werd gegeven) de volgende richtlijnen:

1. Met onderzoek belaste instanties wordt opgedragen de zaken van degenen, die beschuldigd worden van voorbereiding of uitvoering van terreurhandelingen, te bespoedigen.
2. Rechterlijke organen wordt voorgeschreven de uitvoering van doodvonnissen betrekking hebbende op misdaden van deze categorie niet op te houden met het oog op een onderzoek naar de mogelijkheid van gratie, aangezien het presidium van het Centrale Uitvoerende Comité het in behandeling nemen van dergelijke verzoeken onmogelijk acht.
3. De organen van het commissariaat van binnenlandse zaken wordt opgedragen de doodvonnissen tegen misdadigers van de voornoemde categorie onmiddellijk na de uitspraak te voltrekken.

Deze richtlijnen werden de basis voor massale schendingen van de socialistische legaliteit. In vele gefingeerde rechtszaken werden de beklaagden beschuldigd van „voorbereiding" van terroristische daden; deze beschuldiging beroofde hen van iedere kans, dat hun zaken zouden worden herzien, zelfs indien zij voor de rechtbank verklaarden, dat hun „bekentenissen" door middel van geweld waren afgedwongen en zij de tegen hen ingebrachte beschuldigingen

op overtuigende wijze van grond hadden ontbloot.
Opgemerkt dient te worden, dat de omstandigheden waaronder de moord op Kirow plaats had tot op de dag van vandaag veel onverklaarbaars en geheimzinnigs bevatten, wat nog zorgvuldig moet worden onderzocht. Er zijn redenen om aan te nemen, dat de moordenaar van Kirow, Nikolajew [5]), hulp heeft gehad van iemand wiens taak het was de persoon van Kirow te beschermen. Anderhalve maand voor de moord werd Nikolajew gearresteerd op grond van verdachte gedragingen. Hij werd echter vrijgelaten zonder dat een nader onderzoek was ingesteld.
Het is een bijzonder verdachte omstandigheid, dat de Tsjekist [6]) die Kirow moest beschermen op 2 december 1934, toen hij naar de plaats werd gebracht waar hij zou worden verhoord, bij een auto-„ongeluk" het leven liet, zonder dat een der andere inzittenden enig letsel opliep. Na de moord op Kirow kregen topfunctionarissen van de NKVD [7]) van Leningrad zeer lichte vonnissen. In 1937 echter werden ze doodgeschoten. Wij mogen aannemen, dat zij werden doodgeschoten om de sporen van de organisatoren van de moord op Kirow uit te wissen.
De massale onderdrukking nam zeer in omvang toe vanaf het einde van 1936, nadat Stalin en Zjdanow [8]) een telegram van de volgende inhoud hadden gezonden aan Kaganowitsj [9]), Molotow [10]) en andere leden van het politieke bureau:
„Wij achten het absoluut noodzakelijk en spoedeisend, dat kameraad Jezjow [11]) wordt benoemd tot volkscommissaris voor binnenlandse zaken. Jagoda [12]) heeft definitief bewezen niet in staat te zijn het Trotskistisch-Zinowjewistische blok te ontmaskeren. De OGPU [13]) is in deze zaak vier jaar ten achter. Dit is geconstateerd door alle werkers van de partij en door de meerderheid van de NKVD-vertegenwoordigers [13])."
Duidelijkheidshalve moeten wij er de nadruk op leggen, dat Stalin geen contact had met de werkers van de partij en derhalve niet op de hoogte kon zijn van hun mening.
Deze Stalinistische formulering, dat de „NKVD vier jaar ten achter" is in de toepassing van massale onderdrukking en dat het noodzakelijk is dit verwaarloosde werk te versnellen, dreef de NKVD-werkers verder voort op de weg van massa-arrestaties en executies.
Gezegd dient te worden, dat deze formulering ook werd opgedrongen aan het Centrale Comité van de communistische partij, toen dit in februari-maart 1937 in plenaire zitting bijeen was. De daar aangenomen resolutie keurde haar goed op grond van een rapport van Jezjow, getiteld „Lessen van de schadelijke activiteit, afleidingsmanoeuvres en spionage van de Japans-Duits-Trotskistische agenten". In de resolutie heette het:
„De voltallige zitting van het Centrale Comité van de communistische partij is van mening, dat alle feiten, onthuld bij het onderzoek van de kwestie van het Trotskistische anti-Sowjet-centrum en van zijn aanhangers in de provincie, aantonen, dat het volkscommissariaat van binnenlandse zaken minstens vier jaar ten achter is geraakt in zijn poging om deze geheel onverzoenlijke vijanden van het volk te ontmaskeren."
De massale vervolgingen hadden in die periode plaats onder de leuze van strijd tegen de Trotskisten. Maar vormden de Trotskisten destijds werkelijk zulk een groot gevaar voor onze partij en voor de Sowjet-staat? Wij brengen in herinnering, dat in 1927 aan de vooravond van het 15de partijcongres [14]) slechts 4000 stemmen werden uitgebracht ten gunste van de Trotskistisch-Zinowjewistische oppositie, terwijl 724.000 zich uitspraken voor de partijlijn. In de 10 jaren die waren verstreken tussen het 15de partijcongres en de plenaire zitting van het Centrale Comité van februari-maart was het Trotskisme volledig ontwapend; vele voormalige Trotskisten waren van zienswijze veranderd en werkten in de verschillende sectoren mede aan de opbouw van het socialisme. Het is duidelijk, dat bij deze socialistische overwinning geen grond was voor een massale terreur in het land.

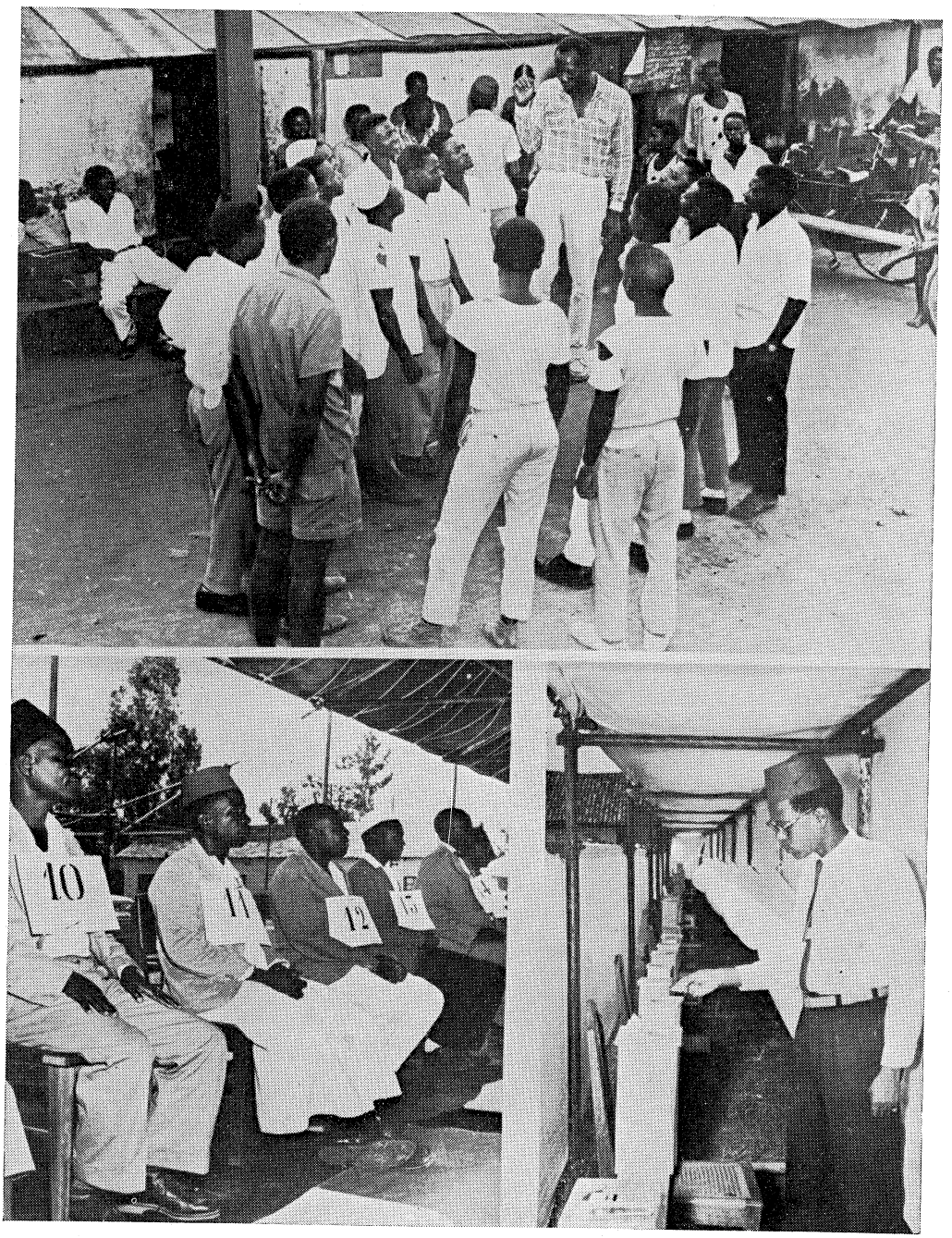
Rechtvaardiging van de terreur

Stalins rapport aan de plenaire zitting van het Centrale Comité van februari-maart 1937 over „Tekortkomingen in het partijwerk en methoden voor de liquidatie van Trotskisten en andere verraders" vormde een poging om een theoretische rechtvaardiging te geven van de politiek van massa-terreur, zulks met het voorwendsel, dat de klasse-oorlog, naarmate wij voortgaan in de richting van het socialisme, scherper moet worden. Stalin beweerde, dat zowel de geschiedenis als Lenin dit hadden geleerd.
In werkelijkheid heeft Lenin geleerd, dat de toepassing van revolutionair geweld noodzakelijk wordt gemaakt door het verzet van de uitbuitende klasse, en dit slaat op de tijd dat de uitbuitende klasse ook bestonden en machtig waren. Zodra de politieke situatie verbeterd was — nadat het Rode Leger in 1920 Rostow had veroverd en daarmee een allerbelangrijkste overwinning over Denikin [15]) had behaald — gaf Lenin aan Dzjerzjinski [16]) opdracht de massale terreur te beëindigen en de doodstraf af te schaffen. Lenin rechtvaardigde dit belangrijke feit op 2 februari 1920 tijdens een zitting van het Centrale Comité:
„Wij waren gedwongen om terreur toe te passen, gezien de terreur toegepast door de Entente; sterke wereldmogendheden zonden hun horden op ons af, daarbij geen enkele methode schuwend. Wij zouden het geen twee dagen hebben volgehouden, indien wij de daden van de officieren en van de Witgardisten niet op genadeloze wijze hadden beantwoord; dit betekende de toepassing van terreur, maar hiertoe werden wij gedwongen door de terroristische methoden van de Entente."
„Zodra wij echter een beslissende overwinning hadden behaald, zelfs nog voor het einde van de oorlog, onmiddellijk na de verovering van Rostow, zagen wij af van de toepassing van de doodstraf en bewezen hiermee dat wij van plan waren ons eigen program uit te voeren op de wijze als wij beloofd hadden. Wij zeggen, dat de toepassing van geweld voortvloeit uit ons besluit de uitbuiters, de grootgrondbezitters en de kapitalisten te smoren. Zodra dit was geschied hebben wij het gebruik van alle buitengewone methodes opgegeven. Wij hebben dit in de praktijk bewezen".
Stalin week af van deze klare, duidelijke voorschriften van Lenin. Stalin bracht de partij en de NKVD er toe massale terreur toe te passen op een tijdstip, dat de uitbuitende klassen waren vernietigd en er geen ernstige redenen meer waren voor het gebruik van buitengewone massa-terreur.
Deze terreur was in werkelijkheid niet gericht tegen de overblijfselen van de verslagen uitbuitersklassen, maar tegen de fatsoenlijke partijwerkers en de Sowjet-staat; tegen hen werden leugenachtige, lasterlijke en absurde beschuldigingen aangevoerd van „verraad", „spionage", „sabotage", voorbereiding van gefingeerde „complotten" enz.

---

1) Wereldoorlog II.
2) 17de partijcongres, januari 1934.
3) Sergej M. Kirow, vooraanstaand leider van de communistische partij, lid van het politieke bureau, secretaris van de Leningradse partij-afdeling. Vermoord op 1 december 1934. Deze moord wordt gewoonlijk beschouwd als aanleiding en beginpunt van de golf van zuiveringen, die tot 1938 voortduurden. Werd beschouwt als mogelijke opvolger van Stalin.
4) Abel S. Jenukidze. Vanaf jeugdjaren in geboorteland Georgië zeer bevriend met Stalin. In het begin van de jaren '30 werd hij een van de hoogste Sowjet-leiders. In 1935 werd hij gedwongen te bekennen, dat hij zijn rol in de Kaukasische revolutionaire beweging had overdreven. Hij werd gedegradeerd tot leider van de sanatoria in Georgië. In december 1937 werd hij na een geheim proces voor een militair hof wegens spionage en terroristische activiteit geëxecuteerd.
5) Leonid V. Nikolajew, jeugdig lid van de communistische partij, moordenaar van Kirow.
6) Lid van de geheime politie, toen nog Tsjeka geheten.
7) NKVD afkorting voor volkscommissariaat van binnenlandse zaken, tevens voor geheime politie. Voor deze politie was ook enige tijd de benaming OGPU in gebruik.
8) Andrej A. Zjdanow (1896-1948), secretaris van het Centrale Comité en plaatsverv. lid van het politieke bureau. Gedoodverfd als opvolger van Stalin. Oprichter van Cominform (zie ook 10571/3).
9) Lazar M. Kaganowitsj (geb. 1893). Een van de oudste medewerkers en medestanders van Stalin. Eerste plaatsvervangende premier en lid van het presidium van de communistische partij.
10) Wjatsjeslaw M. Molotow (geb. 1890). Trouw bondgenoot van Stalin. Vele jaren minister van buitenlandse zaken, thans nog eerste plaatsvervangende premier, lid van het partijpresidium en minister van staatstoezicht pag. 12889/2).
11) Nikolaj I. Jezjow, hoofd van de geheime politie op het hoogtepunt van de zuiveringsgolf (1935). In 1938 vervangen door Beria. Hij zou later zijn geëxecuteerd.
12) Genrikh G. Jagoda, voormalig hoofd van de geheime politie; een van de voornaamste zuiveraars. In 1938 terechtgesteld op beschuldiging van verraad en moord op de schrijver Maxim Gorki (1868-1936).
13) De termen OGPU en NKVD worden hier door elkaar gebruikt (zie ook noot 7).
14) 15de partijcongres, december 1927.
15) Anton I. Denikin (1872-1947) een der voornaamste generaals van het in 1920 verslagen contra-revolutionaire Witte Leger.
16) Felix E. Dzjerzjinski, leider van de geheime politie in de terreurcampagne tegen de anti-communisten onmiddellijk na de Bolsjewistische revolutie van 1917.

(Wordt vervolgd)

In Roeanda-Oeroendi (Belgisch Kongo) zijn onlangs voor de eerste keer verkiezingen gehouden. Het ging hierbij om het kiezen van inheemse vertegenwoordigers in plaatselijke colleges. Op de bovenste foto ziet men een der kandidaten tijdens een verkiezingstoespraak. Om het de kiezers gemakkelijk te maken had men de kandidaten op een rij geplaatst (onder links). De foto onder rechts toont een reeks stembussen. Voor iedere kandidaat was er een aparte stembus, waarop zijn foto was aangebracht.

(foto's ANP)

Israël onder druk

Een op 20 februari door president *Eisenhower* der Verenigde Staten voor radio en televisie uitgesproken rede heeft het dispuut over het terugtrekken van de Israëlische troepen achter de wapenstilstandsgrens van 1949 — dus uit de kuststrook van Gaza en uit de zone langs de Golf van Akaba — op een dramatisch hoogtepunt gebracht.

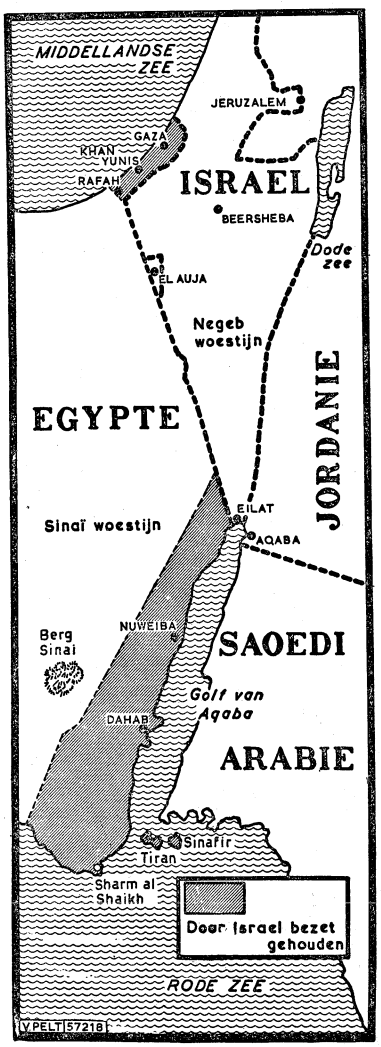
Zoals men weet, heeft Israël op aandrang der Ver. Naties het in zijn bliksemoffensief van oktober-november 1956 op Egypte veroverde schiereiland Sinaï weer vrijwel geheel ontruimd. Vrijwel geheel, want Israël weigerde tot dusver pertinent zijn troepen onvoorwaardelijk terug te trekken uit het gebied van *Gaza* en de kuststrook langs de golf van *Akaba*.

De Israëlische regering stelde zich nl. op het standpunt, dat zij eerst afdoende waarborgen diende te ontvangen voor de vrijheid van scheepvaart in de zee-engte van Tiran (Golf van Akaba), de toegang tot het Israëlische havenstadje *Eilat* (zie ook foto op pag. 12830). Zij wil van Eilat een grote haven maken, maar deze plannen zijn steeds illusoir gebleken, aangezien Egypte, door middel van op de eilanden Tiran en Sinafir en aan de Egyptische kust langs de Golf van Akaba opgestelde kustbatterijen, het Israëlische scheepvaartverkeer hinderde en praktisch verhinderde. Israël eist dus garanties, dat Egypte deze praktijken niet zal hervatten (zie ook 12945/2, 12972/3 en 13006/1).

Wat de kuststrook van Gaza betreft, dit eertijds tot het mandaat Palestina behorend gebied is in 1948 door Egypte bezet. Na de wapenstilstand maakte Egypte er een basis van, van waaruit geregeld overvallen op Israëlisch gebied werden ondernomen, overvallen, waarop Israël herhaaldelijk weer met represailles reageerde. De ligging van het gebied (zie kaart) en het feit dat er honderdduizenden uit het voormalige Palestina afkomstige Arabische vluchtelingen verbleven (zie ook 12959/2), maakten het Egypte gemakkelijk dergelijke strooptochten te organiseren. De in de meest ellendige omstandigheden levende vluchtelingen vormden een welhaast onuitputtelijk arsenaal, waaruit Egypte voortdurend vrijwilligers kon recruteren. Ook deze toestand wenst Israël niet hersteld te zien.

In het Westen, met name in Engeland en Frankrijk toont men groot begrip voor dit Israëlische verlangen naar garanties. Egypte, dat ondanks zijn militaire nederlaag tegen Israël, Engeland en Frankrijk (najaar 1956) in de internationale politiek een sterke positie inneemt, koppelde — zo niet formeel dan toch in feite — zijn eis van onvoorwaardelijke terugtrekking der Israëlische troepen zelfs aan de kwestie van het herstel en de wederopenstelling van het Suezkanaal*).

Mede met steun van de Verenigde Staten eisten de Verenigde Naties onvoorwaardelijke ontruiming door Israël van alle door dit land buiten de bestandsgrenzen van 1949 bezette gebied. Aangezien Israël vasthield aan zijn garantie-verlangens, ging de Afrikaans-Aziatische groep

in de Verenigde Naties aandringen op het nemen van sancties tegen Israël. Op 22 februari diende de Libanese minister van buitenlandse zaken, *Charles Malik*, mede namens Afghanistan, Indonesië, Irak, Pakistan en de Soedan, in de Algemene Vergadering der VN een desbetreffende ontwerp-resolutie in. Deze ontwerp-resolutie veroordeelt Israël wegens het niet nakomen van de vele VN-resoluties inzake terugtrekking van zijn troepen en roept alle staten op zich te onthouden van iedere militaire, economische en financiële steun en alle andere hulp aan Israël.

Tegenover de garantie-eisen van Israël stelde Malik de Arabische verlangens naar waarborgen, naar teruggave van alle aan de Arabieren behorende gebied dat door Israël met wapengeweld is veroverd, naar overdracht van Jeruzalem aan de Verenigde Naties, de terugkeer van de Arabische vluchtelingen naar hun land, naar garanties tegen nieuwe Israëlische aanvallen.

Bij verschillende Westelijke mogendheden bleek een min of meer duidelijke afkeer te bestaan van sancties tegen Israël. De Canadese minister van buitenlandse zaken, *Pearson*, ondernam pogingen om te komen tot een andere resolutie, of tot een gezamenlijke verklaring, waarin ook de Egyptische stelling, dat er nog steeds een *oorlogstoestand* tussen Egypte en Israël bestaat, zou worden veroordeeld.

De Sowjet-Unie liet intussen via de *Prawda* (25-2) weten, dat zij eventuele sancties zou steunen.

De VS, die tot dusver alle stappen der VN inzake de Suez-crisis hebben gesteund, en die blijkens de afkondiging van de „Eisenhowerdoctrine" (zie nader

*) De secretaris-generaal der Verenigde Naties, Dag Hammarskjöld, deelde op 22 februari in de zitting van de Algemene Vergadering mede, dat Egypte zich bereid had verklaard, er mee in te stemmen, dat na de terugtrekking der Israëlische troepen uit het gebied van Gaza, het militaire en civiele bestuur over dit gebied „in eerste instantie" uitsluitend aan de internationale strijdmacht der VN (UNEF) zal komen. De op de mededeling van Hammarskjöld volgende „ongewoon heftige en ironische schimprede van de Egyptische minister van buitenlandse zaken Fawzi tegen Israël" was intussen, aldus de correspondent van de Neue Zürcher Zeitung (24-2), volkomen in strijd met de geest, die uit Hammarskjölds woorden sprak.

(Zie vervolg pag. 13033)

Weekblad

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

Argentinië — 17 febr. President Aramburu maakt bekend, dat zijn voorlopige regering uiterlijk op 20 juni 1958 de macht zal overdragen aan een gekozen regering.

Benelux — 22 febr. Eerste bijeenkomst van de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad te Brussel.

Brazilië — 24 febr. In het kader van een bezuinigingsprogramma zijn ruim 15.000 ambtelijke functies opgeheven en is de begroting met 1 miljard cruzeiro verlaagd; het begrotingstekort bedraagt nu 16 miljard cruz.

Duitsland (Oost) — 19 febr. De minister van staatsveiligheid, Wollweber, verklaart, dat zijn regering alle nodige maatregelen heeft genomen om een eventuele opstand te onderdrukken.

Duitsland (West) — 19 febr. De minister van defensie, F. J. Strauss, acht een herenigd en neutraal Duitsland mogelijk. — **22 febr.** De Bondsregering zal 1212 miljoen DM besteden aan steun voor de landbouw. — De regering dient bij de Bondsdag een wet op de kernenergie in.

Egypte — 19 febr. De Amerikaanse generaal J. Van Fleet, voormalig VN-opperbevelhebber op Korea, zou volgens radio-Cairo in een interview met een Egyptisch blad hebben verklaard, dat „president Nasser een grote held is, die het Egyptische volk uit de chaos en armoede omhoog heft". — De Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, J. F. Dulles, waarschuwt de Egyptenaren de heropening van het Suezkanaal niet tegen te werken. — **20 febr.** Engeland, Frankrijk, Noorwegen en de VS hebben bij de VN een voorstel ingediend voor een tussentijds akkoord over het Suezkanaal.

Engeland — 19 febr. Het leger zal een regiment met geleide projectielen uitrusten. — Op de sociale voorzieningen zal £ 57 miljoen per jaar worden bezuinigd. — **20 febr.** De strijdkrachten zullen in het a.s. belastingjaar met 65.000 verminderd worden en zullen dan nog 804.500 man sterk zijn. — **22 febr.** De echtgenoot van koningin Elisabeth, de hertog van Edinburgh, krijgt de titel „Prins van het Verenigd Koninkrijk, Groot-Brittannië en Noord-Ierland". — De benzinedistributie zal worden voortgezet na afloop van de half april aflopende huidige rantsoeneringsperiode.

Ethiopië — 18 febr. Volgens de New York Times heeft keizer Haile Selassie Egypte ervan beschuldigd onrust te zaaien in zijn land. Aan de VS heeft hij militaire bijstand gevraagd.

Frankrijk — 18 febr. Bij gevechten op 15-2 in Mauretanië (Fr. W. Afrika) tussen Franse troepen en opstandelingen zijn 23 Fransen om het leven gekomen. — **20 febr.** De minister van financiën, P. Ramadier, kondigt bezuinigingen van in totaal frs. 250 miljard aan.

Hongarije — 18 febr. Te Boedapest begint het eerste openbare proces tegen deelnemers aan de opstand.

India — 24 febr. Begin van algemene verkiezingen.

Indonesië — 19 febr. De communistische vakbond Sobsi heeft een algemene staking tegen alle Nederlandse bedrijven aangekondigd „indien Nederland volhardt in het behouden van West-Irian". — Indonesische studenten aan de universiteit te Djakarta achten de Nederlandse taal voor de universitaire studie nog onmisbaar en dringen aan op wederinvoering van het Nederlands op de middelbare scholen. — **21 febr.** President Sukarno wil een regeringssysteem op nieuwe grondslagen.

Internationaal — 18 febr. Te Parijs begint de 2-daagse conferentie van de ministers van buitenlandse zaken der EGKS over de Euromarkt en Euratom. — De „drie wijzen" van Euratom — Armand, Giordani en Etzel — terug van een bezoek aan de VS en Canada. — Volgens de president van het American Petroleum Institute, F. M. Porter, wordt thans voor 90% in de Westeuropese oliebehoeften voorzien. — **20 febr.** De EGKS-landen moeten de schrootinvoer met 30 à 40% verhogen tot 4 à 4.5 miljoen ton om het tekort aan ijzer- en staalschroot in de EGKS te dekken. — Te Parijs wordt overeenstemming bereikt over de Euromarkt en Euratom. — **21 febr.** Een speciale VN-commissie publiceert een tussentijds rapport over Hongarije. — **22 febr.** De Eurofima heeft een bedrag van Zw. frs. 40 miljoen vrijgegeven voor de bouw van 2000 open goederenwagons. — **23 febr.** Acht Aziatische en Afrikaanse en drie Zuidamerikaanse landen hebben in de VN een commissie van goede diensten voor de kwestie-Nieuw-Guinea voorgesteld.

Israël — 20 febr. Een eventuele blokkering door de VS van dollarbetalingen aan Israël zou volgens de New York Times het land voor grote moeilijkheden plaatsen. In 1955 bedroeg het tekort op de handelsbalans reeds $ 240 miljoen. Om Israël te helpen kwam in 1956 van de Amerikaanse regering en van particuliere zijde in totaal ca. $ 200 miljoen.

Japan — 22 febr. De regering van premier Isjibasji treedt af.

Kasjmir — 16 febr. Premier Nehroe van India zal zich verzetten tegen een in de Veiligheidsraad ingediende resolutie, waarin is voorgesteld de voorzitter van V. raad naar India en Pakistan te zenden om te praten over de kwestie-Kasjmir. — **20 febr.** De SU spreekt in Veiligheidsraad veto uit tegen uitzending van de voorzitter naar India en Pakistan. — **21 febr.** De Veiligheidsraad besluit de reis van zijn voorzitter te laten doorgaan.

Kenia — 18 febr. Maarschalk Dedan Kimathi, leider van de Mau Mau, die in 1956 werd gearresteerd, in de gevangenis van Nairobi opgehangen.

Libanon — 15 febr. President C. Sjamoen verklaart in interview, dat de politiek van zijn land anti-communistisch is en dat hij het credo van een Arabische neutraliteit tussen het Oosten en het Westen verwerpt.

Libië — 24 febr. Na een bezoek van koning Saoed van Saoedi-Arabië wordt in een gezamenlijk communiqué van koning Idris en koning Saoed gezegd, dat zij het eens zijn over de problemen t.a.v. de Arabische wereld. Saoed prijst het „begrip van de Amerikaanse president voor de Arabische vraagstukken".

Nederland — 18 febr. Het ministerie van verkeer en waterstaat heeft B. en W. van Amsterdam medegedeeld, dat het rijk het door de gemeente voorgestelde percentage in de bouwkosten van de IJ-tunnel, die ca. *f* 2 miljoen bedragen, niet wenst bij te dragen. — Publikatie van regeringsnota i.z. beperking van de bestedingen. — Ministers Helders treedt in zijn functie van minister van overzee. — **19 febr.** De sigaretten worden m.i.v. 1 mrt. *f* 0.10 duurder. — De nestor der Nederlandse journalisten, L. Schotting (86), overleden. — **23 febr.** De thee wordt m.i.v. 25-2 2 à 6 cent per 100 g goedkoper.

Polen — 20 febr. Opening van het nieuw-gekozen parlement. — **22 febr.** Ingesteld is een commissie voor hulp aan de minderheden, t.w. de Oekrainers (150.000), Witrussen (106.000), Duitsers (65.000), Joden (50.000), Slowaken (20.000), zigeuners (20.000) en Litouwers (10.000).

Sowjet-Unie — 18 febr. Chroesjtsjew verklaart, dat de nieuwe minister van buitenlandse zaken, Gromyko, dezelfde politiek zal voeren als Sjepilow. — **19 febr.** Boelganin en Chroesjtsjew verlangen, dat de communisten in de SU en O. Europa waakzaam en onverbiddelijk zijn tegenover hun vijanden. — **20 febr.** Chroesjtsjew heeft in een interview met de N. Y. Herald Tribune gepleit voor terugtrekking van alle Amerikaanse en Sowjet-troepen uit de landen waar deze gelegerd zijn.

Sport — 17 febr. Schaatsenrijden: De Noor Johannesen wint wereldkampioenschappen. — **19 febr.** Zwemmen: J. Ritton brengt het Nederlandse record 100 m vlinderslag (heren) op 1 min. 6.7 sec.; het oude record stond sinds 10-11-'56 met 1.7.2 ook op zijn naam. — **20 febr.** Voetbal: De KNVB heeft besloten de voetbalpool voor zijn leden m.i.v. 25-2 buiten werking te stellen.

Syrië — 19 febr. Kol. G. Jedid, de verbannen leider van de socialistische nationale partij, te Beiroet (Libanon) vermoord. De partij, die streeft naar de vorming van een „Groot-Syrië", werd na de moord (april 1955) op de plv. stafchef, lt.-kol. A. Malki, verboden.

Ver. Staten — 20 febr. President Eisenhower houdt voor radio en TV rede over het Midden-Oosten, waarin hij er bij Israël op aandringt de VN-resolutie na te leven. — **20 febr.** De luchtdefensie zal de beschikking krijgen over atomische wapens. — **23 febr.** De kosten van levensonderhoud zijn gestegen tot de recordhoogte van 118.2 (1947-'49 = 100).

Wetenschap en techniek — 18 febr. Chr. Hülsmeyer, de Duitse uitvinder van de radar, overleden.

Zweden — 20 febr. Werknemers en werkgevers zijn het eens geworden over een nieuwe overeenkomst voor 2 jaar, welke voorziet in gemiddelde loonsverhogingen van 2% in 1957 en 2,5% in 1958. — De minister van sociale zaken, J. Ericsson, neemt ontslag.

Zwitserland — 23 febr. De regering heeft zich uitgesproken voor invoering van vrouwenkiesrecht.

(Vervolg van pag. 13031)

12923, 13009 en 13023) groot belang hechten aan de verdere ontwikkeling in het Midden-Oosten, hebben de laatste weken voortdurend getracht Israël tot toegeven te bewegen. De Amerikaanse minister van buitenlandse zaken stelde daarbij in het vooruitzicht, dat de VS, zodra Israël zijn troepen zou hebben teruggetrokken, 1) zouden verklaren, dat zij de golf van Akaba als een internationale waterweg beschouwden; 2) zouden trachten de VN te bewegen troepen te legeren in de kuststrook van Gaza als schild tegen Egyptische aanvallen op Israël. De Israëlische regering zag echter in deze toezeggingen geen voldoende garantie.

Hierop hield president Eisenhower zijn bovenvermelde rede (20 febr.), die als een laatste appel aan Israël werd beschouwd. In deze rede stelde Eisenhower vast, dat de Verenigde Naties geen andere keuze hebben dan druk uit te oefenen, teneinde Israël te bewegen aan de VN-resoluties gevolg te geven. Een land dat een ander land was binnengevallen mocht aan zijn terugtocht geen voorwaarden verbinden. Wanneer de VN toelieten, dat internationale geschillen met geweld werden opgelost, zouden zij de grondslag van hun organisatie vernietigen. Eisenhower gebruikte niet de term sancties. Hij gaf echter duidelijk te kennen, dat de VS zich bij de VN zouden aansluiten, indien de volkerenorganisatie zou besluiten tot het uitoefenen van „druk op Israël". Voor de overige punten van Eisenhowers betoog zij verwezen naar pagina 13043.

BIOGRAFIE

PEDRO EUGENIO ARAMBURU

In Argentinië is, sedert dictator *Perón* in september 1955 ten val werd gebracht (zie nader 12131), ongetwijfeld op verschillende gebieden vooruitgang geboekt, men kan echter niet zeggen, dat de spanningen geheel zijn geluwd en dat stabiele politieke verhoudingen zijn ontstaan, noch dat de economische moeilijkheden geheel zijn overwonnen.

Zoals men weet werd de leider van de anti-peronistische revolutie, generaal *Lonardi* (zie levensbeschrijving en nadere bijzonderheden op pag. 12149), na de val van Perón beëdigd als voorlopig president, maar nog geen twee maanden later (13-11-'55) werd Lonardi door het leger, dat hem te rechts-conservatief en te slap tegenover peronisten achtte, tot aftreden gedwongen en werd generaal-majoor *Aramburu* voorlopig president (zie nader pag. 12219).

☆

Pedro Eugenio Aramburu is op 21 mei 1903 in Rio Cuarto, in de Argentijnse provincie Córdoba, geboren in een gezin van veehouders van Baskische afkomst.

Op 15-jarige leeftijd werd Pedro als cadet tot het Colegio Militar de Nacional in de hoofdstad Buenos Aires toegelaten. In 1922 kwam hij als onder-luitenant bij een regiment infanterie. Geleidelijk klom hij op en in 1936 gradueerde hij tot officier van de generale staf. Hierna bekleedde hij verschillende functies bij het ministerie van oorlog.

In 1939 werd hij naar Frankrijk gezonden, om daar de tank-tactiek te bestuderen. Na zijn terugkeer werd hij benoemd tot leraar aan de hogere krijgsschool, de Escuela Superior de Guerra. In 1946, het jaar dat (kolonel) Péron president werd [1]), had hij de rang van kolonel bereikt.

Begin 1951 werd hij benoemd tot militaire attaché aan de ambassade in Rio de Janeiro (Brazilië). In hetzelfde jaar (december) bevorderde Perón hem tot brigade-generaal. Na een verblijf van anderhalf jaar in Brazilië werd hij directeur-generaal van de geneeskundige troepen en vervolgens (in dec. '54) directeur van de hogere krijgsschool, zulks onder gelijktijdige benoeming tot generaal-majoor.

Hij sloot zich op de 2de dag van de opstand van 1955 aan bij de revolutionaire strijdkrachten. Lonardi benoemde hem tot stafchef. Wij hebben hierboven reeds gememoreerd, dat Aramburu kort daarna Lonardi opvolgde.

Op de eerste dag van zijn bewind riep het (peronistische) algemeen vakverbond, de Confederación General de Trabajo (CGT) een algemene staking uit, die weliswaar door Aramburu werd gebroken, maar niettemin aantoonde, dat de invloed van Perón, die vanuit het buitenland bleef ageren, nog niet was verdwenen. Op 17 november werd het hoofdkwartier van de CGT door militairen bezet en werden tal van CGT-leiders gearresteerd.

Het beleid van Aramburu was erop gericht het peronisme met wortel en tak uit te roeien, „het recht tot vrije uitdrukking van gedachten" te herstellen en te waarborgen, en te komen tot herstel van Argentinië's traditionele politieke systeem. Het secretariaat voor pers en culturele activiteiten, dat o.m. de gehele pers controleerde, werd opgeheven (19-11-1955), de peronistische partij ontbonden (20-11-'55) en de in 1951 onteigende *La Prensa*, het grootste Spaans-talige blad ter wereld, aan zijn eigenaars, de familie Paz teruggegeven [2]). Op 1 mei 1956 werd de door Perón in 1949 afgekondigde grondwet afgeschaft en de constitutie van 1853 weer ingevoerd. Medio juli d.a.v. deelde Aramburu mee, dat een nieuwe kieswet zou worden opgesteld en in 1957, waarschijnlijk in oktober, nieuwe verkiezingen zouden worden gehouden (*Time* 16-7-'56). Bij deze verkiezingen zou geen enkel lid van zijn regering, ook Aramburu zelf niet, verkiesbaar zijn. Deze kieswet, of beter, dit decreet, werd op 17 oktober 1956 gepubliceerd. Een der artikelen geeft de regering het recht politieke partijen toe te laten of te verbieden al naar gelang zij passen in het „democratische, republikeinse, representatieve, federale regeringssysteem" (*Newsweek* 5-11-'56).

Inmiddels bleven de peronisten zich roeren (o.m. door bomaanslagen) en leverden ook de aanhangers van (de inmiddels overleden) Lonardi kritiek op Aramburu's beleid. Op 9 juni werd een ernstig complot ontdekt. Duizenden arrestaties werden verricht. Een en veertig samenzweerders, w.o. de peronistische generaal Juan José Valle, eindigden hun leven voor het vuurpeloton; voor Argentinië een ongewoon

1) In feite had hij het land reeds enige jaren geregeerd (zie ook levensschets 12121).

2) Op 3 februari begon het weer onder hoofdredactie van Alberto Gainza Paz te verschijnen.

zware bestraffing van politieke samenzweerders. Op 22 november 1956 werden de generaals *Leon Bengoa* en *Juan Uranga* gearresteerd. Deze generaals, die onder Lonardi minister waren en beschouwd worden als de leiders van de uiterst rechtse katholiek-nationalistische beweging, worden beschuldigd van samenzwering met het doel een opstand te beginnen. Tijdens de conferentie van Amerikaanse presidenten (juli 1956, zie nader pag. 12651) legde Aramburu de grondslag voor nauwere betrekkingen met Brazilië, Uruguay, Chili en de Verenigde Staten, hetgeen volgens *Newsweek* (6-9-'56) tot een aanzienlijke ontspanning leidde. Aramburu zelf zei naar aanleiding van deze conferentie: „Argentinië heeft zijn internationale positie herwonnen." Aramburu kon dit hernieuwde prestige best gebruiken, want hij had niet alleen met politieke moeilijkheden te kampen, maar ook met een zware economische crisis, gevolg van het wanbeleid van Perón. Toetreding tot Wereldbank en Internationaal Monetair Fonds (1-9-'56) opende intussen de mogelijkheid van kredieten tot een bedrag van $ 300 miljoen, terwijl de (Amerikaanse) Export-Import Bank bereid bleek een lening van $ 100 miljoen te verstrekken.

Meningsverschillen in de boezem van de regering brachten Aramburu er toe alle burgerlijke leden van dit college door nieuwe figuren te vervangen (25 januari 1957). Volgens *Reuter* zou de president bij deze gelegenheid hebben verklaard, dat het met het oog op de komende algemene verkiezingen noodzakelijk was een „in politiek opzicht niet gebonden regering te vormen, die in staat zou zijn de terugkeer tot de normale grondwettige verhoudingen te bespoedigen, zonder verdeeldheid in het land te brengen."

Op 20 februari heeft Aramburu bekendgemaakt, dat zijn voorlopige regering uiterlijk op 20 juni 1958 de macht zal overdragen aan een gekozen regering. Als tijdstip voor de verkiezingen noemde hij toen juli 1957. Bij deze verkiezingen zou een constituerende vergadering worden gekozen, die de grondwet zou moeten wijzigen.

☆

Aramburu is gehuwd en heeft een dochter en een zoon. De zoon studeert, in navolging van zijn vader, aan het Colegio Militar de Nacional.

België

Het energieprobleem - Behoeften en voorziening 1955-1975 —

Het ministerie van economische zaken heeft in een rapport over het energieprobleem in België een overzicht gegeven van de energiebehoeften en -voorziening in de periode 1955-1975. Na een vergelijking van behoeften en mogelijke voorziening is men tot de conclusie gekomen, dat tijdens de eerstkomende twintig jaar de energie in België een schaarse produktiefactor zal worden, tenzij een scherpe achteruitgang van het aangroeitempo der nijverheidsproduktie wordt aangenomen. Bovendien zal de prijs der energie een fundamentele tendentie tot stijging vertonen, hetgeen bevorderlijk kan zijn voor de verruiming van het brandstofaanbod en voor een zo rationeel mogelijke aanwending van de beschikbare energie. Wij ontlenen aan het rapport nog het volgende.

De energiebehoeften worden voornamelijk bepaald door de expansie van de economische activiteit. Daarnaast is een ruimere energievoorziening zelf één der vereisten voor deze expansie. Derhalve is een onderzoek ingesteld naar de statistische samenhang tussen het peil der industriële activiteit en het volume der energiebehoeften.

Produktie en verbruik van energie
(in miljoenen tonnen steenkool)

	gemidd. 1951-'54	1955	1965			1975		
Binnenlandse produktie								
Steenkool	29.8	30.0	30—34			33—36		
Andere energiebronnen	0.3	0.4	0.4			0.4		
Totaal	30.1	30.4	30.4—34.4			33.4—36.4		
Bij een jaarl. stijging der industr. produktie van resp. 2%, 3.5% en 5% wordt (in de jaren '65-'76) het Verbruik	31.7	34.5	34.8	39.3	44.5	37.4	46.8	58.4
Tekort	1.6	4.1	0.4—4.4	4.9—8.9	10.1—14.1	1.0—4.0	10.4—13.4	22.0—25.0

Uit bovenstaande tabel blijkt o.a. dat:

1) de steenkoolwinning steeds meer bij de energiebehoeften zal achterblijven;

2) het tekort waarschijnlijk kleiner zal zijn dan het industriële expansietempo, dat in de afgelopen jaren 4.5% bedroeg, tot 2% zou dalen.

Het tekort wordt echter veel groter bij een expansietempo van 5%. Het aandeel der binnenlandse steenkool in de energieproduktie, dat in 1951-1954 nog 94% beliep, zal dan in 1965 65 à 75% en in 1975 50 à 60% bedragen.

Om het te verwachten tekort te dekken moet worden gezocht naar andere bronnen van energie. Het is onwaarschijnlijk dat in de Belgische bodem petroleum zal worden gevonden. Verder zal de door water [1]), wind of zon voortgebrachte energie slechts bijkomstig kunnen zijn. De energievoorziening van eigen bodem moet dus worden aangevuld door invoer van steenkool en petroleum en door kernenergie.

Kernenergie

Men kan thans nog moeilijk bezien hoeveel de kernenergie in de energievoorziening zal bijdragen. Dit aandeel zal tot 1965 waarschijnlijk betrekkelijk gering zijn. Een programma betreffende het op gang brengen, tussen 1962 en 1967, van kernenergiecentrales met een gezamenlijk vermogen van 540 elektrische MW wordt thans door het bedrijfsleven bestudeerd. Vanaf 1965 zal de kernenergie een belangrijk en stijgend aandeel hebben in de oprichting van nieuwe produktie-eenheden in de elektriciteitssector. Men verwacht, dat door de kernenergiecentrales in 1975 op de hoeveelheid nodige „klassieke brandstoffen" grosso modo 3 à 5.5 miljoen ton steenkoolequivalent met 7000 kcal verwarmingsvermogen per kg zal worden uitgespaard. Derhalve zal in 1975 de bijdrage van de kernenergie in de energiebehoeften nog tamelijk gering zijn.

Steenkool en petroleum

Het tekort aan energie zal dus moe-

ten worden aangevuld door de invoer van steenkool en petroleum. Daarbij doet zich de moeilijkheid voor, dat de invoer van Europese steenkool zal afnemen door de snelle groei der Duitse, Britse en Franse behoeften. Uit Oost-Europa is, gezien het vlugge industrialisatietempo in die landen, ook geen belangrijke aanvoer te verwachten. Alleen de invoer van Amerikaanse steenkool zal aanmerkelijk tot de Belgische energievoorziening bijdragen. Hoewel de bekende petroleumvoorraden voldoende zouden zijn om aan de vermoedelijke expansie van de wereldvraag het hoofd te kunnen bieden is er, gezien de jongste gebeurtenissen in het Midden-Oosten, toch bezorgdheid door de mogelijkheid dat de Belgische economie voor een vierde of zelfs een derde van zijn voorziening in energie van de aanvoer uit verre landen afhankelijk zal zijn.

De kans op petroleum uit eigen bodem is niet erg groot. Wel kan de raffinagecapaciteit — thans 6 miljoen ton — worden opgevoerd en kan de distributiecapaciteit — thans 5 miljoen ton — worden uitgebreid. Om het verbruik van petroleumprodukten op te voeren tot 15 miljoen ton, wat overeenkomt met 20 miljoen ton steenkool, d.i. iets meer dan een derde van het geschatte verbruik bij een industrieel expansietempo van 4.5% per jaar, zijn investeringen tot een bedrag van 21 miljard frank nodig.

Investeringen en adviesraad

Voor de steenkoolmijnen moet in de jaren 1956-1975 48.5 tot 61.5 miljard frank worden geïnvesteerd, in het petroleumbedrijf 30 miljard frank en in de bouw van elektriciteitscentrales 21 miljard frank bij een industriële stijging van jaarlijks 2% en 39 miljard frank bij een stijging van 5%. Het inschakelen van kernenergiecentrales vergt resp. 25 en 45 miljard frank.

De omvang van deze investeringen maakt een samenwerking tussen overheid en bedrijfsleven noodzakelijk. De regering heeft besloten een nationale adviserende raad voor de studie der energieproblemen op te richten. Aan de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven is om advies gevraagd omtrent de voorwaarden tot oprichting van zulk een raad.

1) In 1956 bedroeg het totale opgestelde vermogen der waterkrachtcentrales 57.000 kW, hetgeen een produktie van 100 miljoen kWu in een middelmatig hydro-elektrisch jaar mogelijk maakt.

Hongarije

Rapport VN-commissie over de opstand —

Een begin januari door de Alg. Vergadering der Ver. Naties ingestelde speciale commissie voor onderzoek naar wat zich heeft afgespeeld bij de opstand in Hongarije, heeft op 21 februari een tussentijds verslag gepubliceerd, gebaseerd op getuigenissen van een aantal voor-aanstaande Hongaarse vluchtelingen. In de commissie hebben afgevaardigden van Australië, Ceylon, Denemarken, Tunesië en Uruguay zitting.

De getuigen, o.w. *Anna Kethly,* socialistisch lid van de laatste regering-Nagy, generaal-majoor *Bela Kiraly,* de militaire bevelhebber van Boedapest tijdens de opstand, en *Josef Kovago,* een vroegere burgemeester van de Hongaarse hoofdstad, hebben eenstemmig verklaard, dat:

1) de gebeurtenissen in Hongarije tussen 24 oktober en 4 november, toen de Sowjet-Unie ingreep, geen contrarevolutie betekenden; 2) de opstand in het begin niet tegen de Sowjet-Unie was gericht en niet uit het buitenland werd gesteund; 3) de opstand niet van tevoren door organisaties of enkelingen georganiseerd was, doch spontaan ontstaan was en dat de actie van schrijvers en studenten snel uitgegroeid was tot een beweging, die alle lagen van de bevolking omvatte en 4) het optreden van de staatsveiligheidspolitie, zowel in voorgaande jaren als tijdens de opstand, bijgedragen heeft tot het bloedvergieten.

De getuigen waren het erover eens, dat het Hongaarse volk geen terugkeer naar vooroorlogse economische en sociale verhoudingen wenst, doch dat het doel van de revolutie was een politiek stelsel, gebaseerd op nationale onafhankelijkheid, een democratisch meerpartijenstelsel met vrije, geheime verkiezingen, en eerbied voor de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden.

Er dient volgens de VN-commissie een nader onderzoek te worden ingesteld naar het verzoek om militaire hulp van de Sowjet-Unie tegen de opstand, dat namens de regering-Nagy werd gedaan. Nagy heeft later ontkend, dat hij voor dit besluit verantwoordelijk is. Hij wist niets van het verzoek af, zo heeft hij o.a. op 30 oktober verklaard.

Volgens gen. Kiraly werd op 3 nov. een overeenkomst inzake de terugtrekking der Sowjet-troepen uit Hongarije getekend en zijn daarna op het Russische hoofdkwartier besprekingen gevoerd over de uitvoering van deze overeenkomst. Toen de Russen op 4 november ingrepen, namen zij de Hongaarse delegatie, die onder leiding stond van generaal Pal Maleter, gevangen.

Indonesië

Sukarno wil nieuw regeringssysteem —

In een toespraak in zijn paleis te Djakarta tot een zeer groot aantal politieke leiders, hoofdambtenaren, officieren en journalisten over de regeringsvorm voor Indonesië heeft president Sukarno op 21 februari verklaard dat de Westerse democratie niet past bij de Indonesische republiek. De Westerse vorm van parlementaire democratie, zoals deze door Indonesië is aanvaard bij de proclamatie van de onafhankelijkheid, thans elf jaar geleden, is, aldus Sukarno „geïmporteerde democratie en niet een ware Indonesische democratie". In zijn uiteenzetting van zijn „conceptie ter redding van de democratie in Indonesië" verklaarde Sukarno voorts, dat Indonesië een regeringssysteem op nieuwe grondslagen nodig heeft. Tot deze slotsom was hij gekomen na elf jaren van onstabiele regeringen, die alle faalden bij gebrek aan gezag.

De Westerse opvatting van parlementaire oppositie is niet het juiste systeem voor Indonesië, daar zij indruist tegen de geest van het Indonesische volk, aldus Sukarno, die zijn volk uitnodigde „de voorlopige grondwet te herzien" en instemming te betuigen met zijn conceptie.

Nationale raad

Deze conceptie, aldus zette de president nader uiteen, voorziet in de vorming van een nieuw kabinet en de instelling van een „nationale raad". Alle partijen, die thans in het parlement zitting hebben, moeten aan het nieuwe kabinet deelnemen op de basis van hun huidige vertegenwoordiging in het parlement. Indien deze conceptie van Sukarno wordt aanvaard, betekent zulks, dat de communisten, die in het parlement 39 van de 260 zetels hebben en in grootte de vierde fractie zijn, zullen deelnemen aan de regering.

Sukarno zeide voorts te wensen

„dat alle leden van ons gezin aan onze werktafel zullen zitten". Doordat alle partijen in het kabinet zouden zijn vertegenwoordigd, zou oppositie niet meer kunnen voorkomen, aldus Sukarno, die tevens aankondigde, dat hij in de door hem gedachte constellatie voorzitter zou zijn van de nationale raad.

De Indonesische president deelde voorts mede, dat de volgende groepen, organisaties en autoriteiten zouden worden uitgenodigd, in deze raad zitting te nemen: vertegenwoordigers van de arbeiders en van de boeren, intellectuelen, „nationale" ondernemers, protestanten, katholieken, islamitische schriftgeleerden, vrouwenorganisaties, de „generatie van de eerste uren der republiek", regionale vertegenwoordigers en de stafchefs van leger, vloot en luchtmacht, het hoofd van de staatspolitie, de procureur-generaal en de voornaamste ministers van het kabinet.

(Vor. ber. pag. 12958/2)

Adres Nederlanders inzake Nieuw-Guinea —

Het te Djakarta in de Nederlandse taal verschijnende dagblad *Nieuwsgier,* dat thans in Indonesische handen is, heeft op 28 januari de tekst gepubliceerd van een adres, dat aan het Nederlandse parlement zal worden aangeboden en waarin er bij de Nederlandse regering op wordt aangedrongen uitdrukking te geven aan haar bereidheid tot besprekingen met Indonesië over de status van Nederlands Nieuw-Guinea.

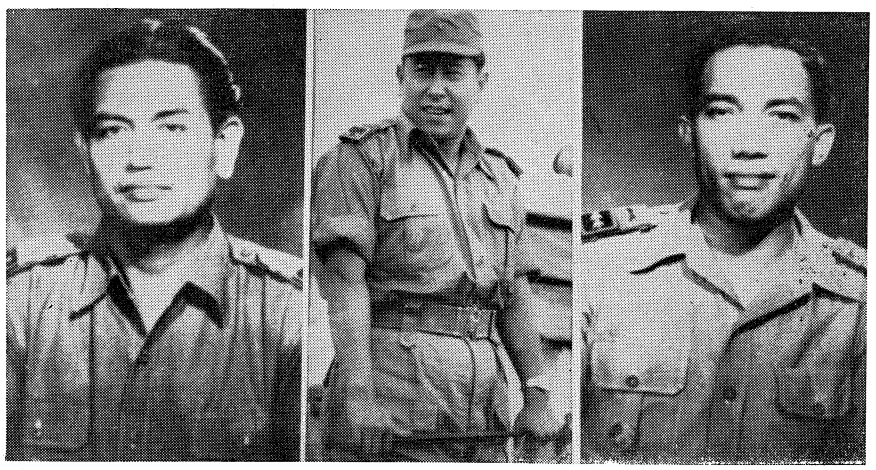
Het adres is opgesteld door prof. *D. Drost,* hoogleraar in het constitutioneel recht aan de universiteit van Indonesië op suggestie van de Nederlandse journalist, *W. Oltmans,* die op uitnodiging van president Sukarno een bezoek aan Indonesië heeft gebracht.

In een voor de pers uitgegeven verklaring werd gezegd, dat „er in de Nederlandse gemeenschap in Indonesië een toenemende ontevredenheid bestaat over de politiek van de Nederlandse regering met betrekking tot Nieuw-Guinea, waardoor de betrekkingen tussen Nederland en Indonesië worden verstoord".

Met het oog op dit feit is de gedachte gerezen, aldus de verklaring, voor het opstellen van dit adres, om namens de Nederlanders tegenover de Nederlandse autoriteiten uitdrukking te geven aan hun gemeenschappelijk oordeel.

In het adres wordt de Staten-Generaal van Nederland verzocht te overwegen of het Nederlandse belang niet gebiedend eist, dat de Nederlandse regering haar afwijzende en onbuigzame houding wijzigt en zich alsnog bereid verklaart met de Indonesische regering van gedachten te wisselen, teneinde „door vredelievende en redelijke middelen" te geraken tot een definitieve vaststelling van de staatkundige status van Nieuw-Guinea in een geest van verdraagzaamheid, welwillendheid, bereidheid en vertrouwen.

Militaire leiders op Sumatra —

Opstandige militaire leiders op Sumatra (zie ook pag. 12907/1 en 12916/3). V.l.n.r.: kol. M. Simbolon, lt.-kol. A. Hoessein. Zij wensen een regering „van personen die oprecht wensen het land te ontwikkelen". Rechts lt.-kol. Ginting, die door Djakarta in plaats van Simbolon tot commandant van N. Sumatra is benoemd.

Internationaal Nieuws

Ontwapeningsvoorstellen in de VN

De Amerikaanse vertegenwoordiger bij de Ver. Naties, *H. Cabot Lodge,* heeft op 14 januari bij de opening van een debat over het ontwapeningsvraagstuk in de politieke commissie van de Alg. Vergadering een nieuw plan ingediend. Hij legde er de nadruk op, dat de Ver. Staten bereid zijn reële stappen te doen in de richting van een beperking van de bewapening. De genomen stappen, hetzij klein of verstrekkend, zouden echter aan een doeltreffende inspectie onderhevig moeten zijn.

Volgens het Amerikaanse voorstel dient bij hernieuwde onderhandelingen rekening te worden gehouden met de volgende doelstellingen:

1. Het tegengaan van de neiging steeds grotere voorraden kernwapens aan te leggen en het verminderen van de dreiging van het gebruik van deze wapens.
2. Het treffen van voorzieningen tegen een aanval bij verrassing om zodoende een oorlog op grote schaal te voorkomen.
3. Het verminderen van de last van de bewapening en het verhogen van de levensstandaard.
4. De verzekering dat de ontwikkeling van toestellen, bestemd voor vluchten buiten de aardse dampkring, uitsluitend voor wetenschappelijke en vreedzame doeleinden is bestemd.
5. Het doen afnemen van de internationale spanning om het bereiken van oplossingen in moeilijke politieke vraagstukken te vergemakkelijken.

De Ver. Staten stellen in de eerste plaats voor een overeenkomst te sluiten, volgens welke, zo spoedig mogelijk en onder doeltreffend internationaal toezicht, alle toekomstige produktie van splijtbare materialen zal worden gebruikt of opgeslagen voor uitsluitend niet-militaire doeleinden. Indien men een dergelijke overeenkomst heeft uitgevoerd, zou het vervolgens mogelijk worden de bestaande voorraden (voor militaire doeleinden) te beperken.

De Ver. Staten zouden dan in toenemende mate hoeveelheden splijtbare stoffen voor vreedzame doeleinden ter beschikking stellen en andere landen aansporen volledige bijdragen te leveren tot het constructieve gebruik van kernenergie. Indien een dergelijk akkoord van

kracht zou kunnen worden, zou het mogelijk zijn proefontploffingen van kernwapens te beperken en ten slotte ermee op te houden.
In afwachting van een dergelijk akkoord zijn de Ver. Staten bereid methoden uit te werken voor de voorafgaande kennisgeving en de registratie van proeven met kernwapens, als voorgesteld door Noorwegen. Ook willen de Ver. Staten in beperkte mate internationale waarnemers bij deze proeven toelaten.
Wat de beperking van de mankracht betreft noemde Cabot Lodge als eerste stap voor de Sowjet-Unie en de Ver. Staten elk 2.500.000 man, en 750.000 voor Engeland en voor Frankrijk. Dit zou moeten geschieden onder een aanvaardbaar stelsel van toezicht, zowel uit de lucht als op de grond.

Sowjet-voorstellen

De plv. Sowjet-minister van buitenlandse zaken, *W. Koeznetsow*, noemde, nadat het Amerikaanse plan was ingediend, de voorstellen van premier Boelganin van 17 november jl. (zie pag. 12843) een goede grondslag voor onderhandelingen.
Hij diende een resolutie in ter ondersteuning van de Sowjet-eis tot een onmiddellijk verbod van proeven met kernwapens en deed de volgende voorstellen:
1. De beperking in 1957 van de strijdkrachten der Ver. Staten, de Sowjet-Unie, Engeland en Frankrijk, die in Duitsland zijn gelegerd, met een derde.
2. Een aanzienlijke beperking in 1957 van de strijdkrachten der drie Westelijke landen in de landen van de NAVO en van de Sowjet-Unie in de landen van het pact van Warschau.
3. De opheffing binnen twee jaar van alle militaire bases op het grondgebied van andere landen.
4. Een vermindering in de loop van twee jaar van de militaire uitgaven.
5. De instelling van een streng en doeltreffend internationaal toezicht op de naleving van de ontwapeningsverplichtingen.
Op 24 januari bereikten het Westen en de Sowjet-Unie overeenstemming over een gemeenschappelijke resolutie, waarin alle ontwapeningsvoorstellen en Eisenhowers inspectieplan werden verwezen naar de VN-ontwapeningscommissie, die begin maart weer bijeen zou komen.

Akkoord inzake Euromarkt en Euratom —

Na inleidende en langdurige besprekingen te Brussel (zie pagina 12999) hebben de premiers en de ministers van buitenlandse zaken [1]) van de zes EGKS-landen op 20 februari te Parijs tijdens een conferentie van twee dagen overeenstemming bereikt over twee verdragen betreffende het tot stand brengen van een gemeenschappelijke Europese markt (Euromarkt) en samenwerking op het gebied van de kernenergie (Euratom) en over een daarbij te voegen conventie, welke de associatie van de overzeese gebieden van vier der betrokken landen (België, Frankrijk, Italië en Nederland) met de Euromarkt regelt. Verdragen en conventie zullen in de loop van maart te Rome worden getekend.
In de voor vijf jaar te sluiten conventie inzake de associatie met de overzeese gebieden, een van de moeilijkste punten van de conferentie, zijn opgenomen de bijdragen van de zes landen der EGKS tot de investeringen in de overzeese gebieden. Deze bijdragen belopen gedurende de eerste vijf jaar volgens de *New York Times* (21-2) in totaal $ 581.250.000. De toewijzingen in dezelfde periode aan de vier betrokken landen voor hun overzeese gebieden bedragen $ 582.000.000. Deze totalen worden als volgt verdeeld:

	(in miljoenen $)	
	Bijdragen	Toewijzingen
Frankrijk	200	512
W.-Duitsland ..	200	—
Nederland	70	35
België	70	30
Italië	40	5
Luxemburg	1.25	—
	581.25	582

Verder bepaalt de conventie de modaliteiten, volgens welke geleidelijk de markten der zes landen en der overzeese gebieden voor het wederzijdse ruilverkeer zullen worden geopend. Vóórdat deze conventie is afgelopen zal in de raad der ministers overleg over een nieuwe conventie worden gepleegd.
De delegaties kwamen voorts overeen, dat de Europese gemeenschap voor atoomenergie (Euratom) het eigendomsrecht over de speciale splijtbare stoffen zal hebben.

1) Dit waren voor Nederland resp. dr. W. Drees en mr. J. M. A. H. Luns; voor België A. van Acker en P. H. Spaak; voor Luxemburg J. Bech; voor Frankrijk G. Mollet en Chr. Pineau; voor Italië prof. A. Segni en Bardini-Confalonieri; voor Duitsland dr. K. Adenauer en dr. H. von Brentano.

Geen debat in VN over Eisenhower-doctrine —

De Sowjet-vertegenwoordiger bij de Ver. Naties, W. Koeznetsow, verzocht op 12 februari in een brief aan voorzitter prins Wan om een debat in de Algemene Vergadering der Ver. Naties over de Eisenhowerdoctrine en „andere agressieve acties" der VS die „een bedreiging doen ontstaan voor vrede en veiligheid". Koeznetsow noemde als „agressieve daden der VS" op: de Amerikaanse militaire begroting voor 1957-'58, de uitbreiding van Westerse bases over de hele wereld, het beschikbaar stellen van atoomwapens aan landen van de NAVO, de herbewapening van West-Duitsland en de benoeming van generaal Speidel tot opperbevelhebber van de grondstrijdkrachten der NAVO in Midden-Europa.

De Algemene Vergadering heeft op 15 februari het Sowjet-verzoek met 52 tegen 13 stemmen bij 12 onthoudingen verworpen. Onder de 13 vóórstemmers bevonden zich ook India, Egypte, Jordanië, Syrië en Joego-Slavië.

Diversen —

Afschaffing Europese paspoorten — De Raad van Europa heeft volgens Het Vaderland (13-2) bekendgemaakt, dat zijn comité van ministers de Franse minister van vervoer, A. Pinton, heeft aangewezen als voorzitter van een commissie van deskundigen, die belast is met de vereenvoudiging van de grensformaliteiten. De nieuwe commissie zal overwegen:

1) of de paspoorten in het verkeer tussen de leden van de Raad van Europa kunnen worden afgeschaft, mits de reizigers zich kunnen legitimeren; 2) of het controleren van iedere reiziger kan worden vervangen door het nemen van steekproeven; 3) de bestaande carnets en triptieken voor motorvoertuigen te vervangen door een nieuw, vereenvoudigd douanedocument; 4) of de visa voor niet-leden van de Raad kunnen worden afgeschaft en 5) de mogelijkheden tot uitbreiding van de reisfaciliteiten voor vluchtelingen.

Krantenpapier — Het Britse genootschap van fabrikanten van krantenpapier heeft bekend gemaakt, dat de locoprijs van krantenpapier in Engeland met ingang van 1 maart met dertig shilling per ton zal worden verhoogd en daardoor zal komen op zestig pond sterling per ton. De International Paper Sales Co. te Montreal heeft de prijs van krantenpapier per 1 maart met $ 4 per ton verhoogd, waarmede de prijs op $ 134 per ton komt. Vijf andere Canadese krantenpapierproducenten hadden hun prijzen reeds eerder verhoogd.

Italië

Congres communistische partij — Van 8-14 december is te Rome een nationaal congres gehouden van de Italiaanse communistische partij. *Palmiro Togliatti* werd tijdens dit congres in een nieuw centraal comité herkozen. Op 17 december volgde zijn herverkiezing als secretaris-generaal van de partij. *L. Longo* werd herkozen als adjunct-secretaris-generaal. Vijf tegenstanders van Togliatti werden uit de partijleiding verwijderd. Onder hen was de gewezen vrouw van Togliatti, Rita Montagnana, en haar broer Mario. Politiek van meer belang was de verwijdering van *P. Secchia,* die als een vurig stalinist en als leider van de linkse oppositie tegen Togliatti werd beschouwd.

Bij de opening van het congres pleitte Togliatti volgens *The Observer* (9-12) voor een nieuw internationaal communisme, dat gefundeerd moest zijn op de wederzijdse betrekkingen tussen de nationale communistische partijen. Maar binnen deze partijen moet het proces van vernieuwing, dat de partijen thans doormaken, de discipline van het „democratisch centralisme" onaangetast laten.

Volgens de Romeinse correspondent van de *Nwe Rotterdamse Crt* (20-12) waren er van de ruim 1600 afgevaardigden slechts 100 het niet eens met Togliatti's beleid. Vóór het congres sprak men, aldus de NRC-correspondent over een tweevoudige oppositie: een linkse, die maximalistisch was en heimwee zou hebben naar de goede dagen van Stalin, en een rechtse, „revisionistische", die voorstander was van interne en externe democratisering. Alleen de laatste heeft op dit congres enige tekenen van leven gegeven, maar zonder dat dit de positie van Togliatti ook maar enigermate in gevaar heeft gebracht. Togliatti en zijn aanhangers hebben het „partij-apparaat" volledig in handen weten te houden, maar dat neemt niet weg, dat er de laatste jaren en vooral sinds „Hongarije" grote gaten zijn geslagen in de twee miljoen leden tellende partij en in nog sterker mate in de massa van ruim zes miljoen kiezers, die in 1953 hun stem uitbrachten op de PCI.

Ledenverlies

Eind december werd *Eugenio Reale,* die vóór Wereldoorlog II toen Togliatti in Moskou verbleef de Italiaanse CP te Parijs leidde en die in 1945 ambassadeur te Warschau werd, uit de partij geroyeerd. Hij werd ervan beschuldigd zich „buiten de partij" gesteld te hebben door kritiek op de partijleiding wegens hun houding t.a.v. „Hongarije". Volgens de *Neue Zürcher Ztg.* (4-1) had het ontslag van Reale het uittreden van een aantal prominente intellectuelen tot gevolg.

Togliatti, aan het hoofd van de tafel, tijdens een bijeenkomst van het partijbestuur.

Nenni breekt met de CP - Toenadering tot Saragat — Op de laatste dag (10 febr.) van het te Venetië gehouden 32ste congres van de links socialistische partij van *Pietro Nenni* heeft de nationale partijraad zich met grote meerderheid uitgesproken voor het verbreken van de betrekkingen met de communisten en voor het aangaan van een fusie met de sociaal-democraten van Saragat.

De partij van Nenni aanvaardt zonder voorbehoud het democratische beginsel van de grondwet, onverschillig of zij in de meerderheid of in de minderheid is. „Ervaringen uit het jongste verleden hebben aangetoond, dat socialisme, dat wordt opgebouwd buiten het democratische stelsel, leidt tot grote tegenstrijdigheden tussen de nieuwe hogere politieke instellingen, die de vrije uitwisseling van ideeën en het vrije spel van de democratie verstikken", aldus een aangenomen resolutie.

Over de betrekkingen met de communisten werd gezegd: „In het kader van de klassesolidariteit en in het bewustzijn van de verantwoordelijkheid van beide partijen voor de arbeiders, worden de betrekkingen tussen de socialisten en de communisten geplaatst op hun natuurlijk peil, zonder verdragen tot verenigde actie of onderlinge raadpleging en zonder vooraf opgevatte vijandschap ... Ideologische en politieke meningsverschillen mogen niet verhinderen, dat de arbeiders verenigd zijn bij de verdediging van hun belangen in vakverenigingen, de coöperatieve beweging, plaatselijke raden en massaorganisaties."

Nederlaag Nenni

Bij een stemming over de samenstelling van het nieuwe centrale comité van de partij heeft Nenni op 11 februari bij verrassing een grote nederlaag geleden. Van de 81 zetels van het centrale comité kregen volgelingen van Nenni er 27 zetels. Een groep onder leiding van de voormalige partijsecretaris L. Basso kreeg 15 zetels, de volgelingen van S. Pertini, die gekant is tegen de breuk met de communisten, bezetten 9 zetels. De overige zetels werden bezet door vertegenwoordigers van de grote groep partijfunctionarissen, die bevreesd zijn bij een fusie met de socialisten of bij een zuivering van het partij-apparaat door Nenni ontslagen te worden.

Ondanks zijn nederlaag heeft Nenni zich bereid verklaard partijsecretaris te blijven. In het nieuwe dagelijkse bestuur heeft de groep-Nenni 2 van de 5 zetels; de oppositie is vertegenwoordigd door Basso en T. Vecchietti, tot voor kort hoofdredacteur van het partijblad Avanti. Door de oppositie in Nenni's partij ondervindt een eventuele fusie met Saragat vertraging.

Nederland

Regeringsnota over beperking der bestedingen —

De regering heeft in een op 18 februari aan de Staten-Generaal toegezonden nota maatregelen aangekondigd om enerzijds de bestedingen te beperken en anderzijds te komen tot een inkomstenverschuiving ten gunste van de agrarische bevolking.

De noodzaak

De nota begint met te wijzen op de krachtige expansie, die de Nederlandse volkshuishouding gedurende enkele jaren te zien heeft gegeven. Er is echter een conjuncturele overspanning ontstaan, mede als gevolg van een sterke toeneming der binnenlandse bestedingen. In 1955 en 1956 zijn reeds enige anti-inflatoire maatregelen — algehele temporisering van de vervroegde afschrijving, versnelde inning der vennootschapsbelasting, beperking verkopen op afbetaling, verhoging disconto — getroffen. Desondanks is de situatie slechter geworden.

Kon het betalingsbalansoverschot voor 1955 van *f* 840 miljoen op transactiebasis nog bevredigend worden genoemd, in 1956 resulteerde het verkeer met het buitenland op lopende rekening voor het eerst sinds jaren in een tekort van naar schatting *f* 600 miljoen. Dit betekent een achteruitgang van bijna *f* 1.5 miljard, die slechts voor een klein deel het gevolg is van een grotere voorraadvorming.

Uit het huidige tekort blijkt, dat de nationale bestedingen het nationale produkt zijn gaan overtreffen. De regering acht dit een hoogst onbevredigende situatie, vooral ook, omdat geen wezenlijke verbetering valt te verwachten zonder ingrijpende maatregelen op korte termijn. De thans in de Nederlandse economie aanwezige onevenwichtigheid kan ook worden geformuleerd als een discrepantie tussen de nationale besparingen en het totaal van de investeringen. Het totaal van de besparingen blijkt in 1956 te zijn teruggelopen van *f* 5060 mln. tot *f* 4650 mln.

De regering heeft de in het SER-advies (zie pag. 12870/2) gegeven suggesties in beginsel als leidraad aanvaard. De schets, welke de SER van de situatie voor 1956 heeft gegeven, is evenwel naar de thans bestaande inzichten te rooskleurig. Terwijl de SER, bij ongewijzigd beleid, voor 1957 een globaal genomen evenwichtige betalingsbalans meende te mogen voorspellen, zal volgens de regeringsnota eerder met een niet onaanzienlijk tekort moeten worden gerekend.

Toch is het niet nodig het door de SER voorgestelde programma te verzwaren, daar al te rigoureus ingrijpende maatregelen volgens de regering tot ongewenste schokken zou kunnen leiden. Bovendien acht zij het niet onmogelijk, dat de betalingsbalans gunstiger zal verbeteren dan de SER als resultaat van een bestedingsbeperking met *f* 700 miljoen verwachtte (nl. *f* 350 mln.). Tenslotte heeft de regering het noodzakelijk geacht de grondslagen van de kostprijsberekeningen, welke de basis vormen voor de garantieprijzen voor een aantal landbouwprodukten, op enige onderdelen te herzien.

Hulp aan de landbouw

Met de herziening van het landbouwprijsbeleid zal per jaar *f* 200 miljoen gemoeid zijn, waarvan *f* 60 mln. door prijsverhogingen aan de consument wordt doorberekend. Van de resterende *f* 140 mln. komt *f* 90 mln. direct ten laste van de schatkist, terwijl de betaling van de overige *f* 50 mln., die bestemd zullen zijn voor de financiering van bedrijfsgebouwen, wordt opgeschort door voorlopige tegoedschrijving op geblokkeerde rekening. De deblokkering van deze *f* 50 mln. zal in geen geval vóór 1959 geschieden. De totale kosten van de agrarische herziening zullen als volgt over consument en overheid (Landbouw Egalisatie-Fonds) worden verdeeld:

(*f* miljoenen)

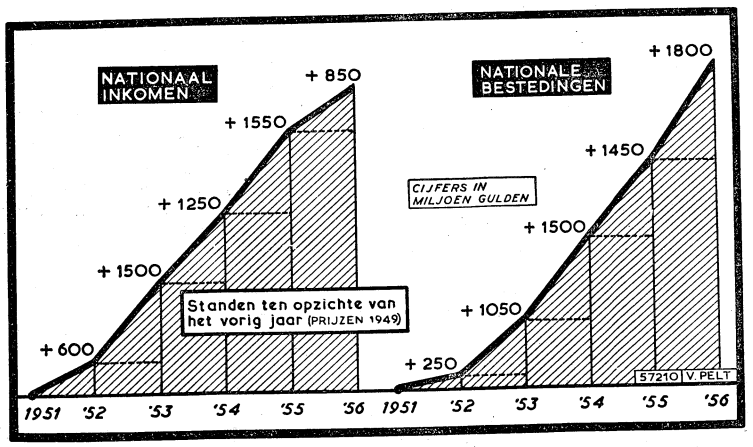
	Totaal	Overheid	Consument
Wijz. grondslagen kostprijsberekening			
a. eigenaarslasten	50	45	5
b. beloning v. d. boer	125	80	45
Verhoging lonen landarbeiders (5%)	25	15	10
Totaal	200	140	60

Beperking rijksuitgaven

De uitgaven van de rijksbegroting-1957 zullen met ongeveer *f* 197 mln. worden verminderd, waarvan op de lopende *f* 162 mln. en op de kapitaaldienst *f* 35 mln. De werkelijke bezuinigingen bedragen *f* 177 mln., waarvan *f* 20 mln. op de bijdragen t.b.v. aanvullende werken, *f* 6 mln. op de uitkeringen bij bevalling, *f* 43.5 mln. op de consumentensubsidies op suiker en melk, *f* 10 mln. op het herstel oorlogsschade lagere publiekrechtelijke lichamen, *f* 40.5 mln. op andere lopende uitgaven en *f* 57 mln. op investeringen. Verder wordt door een verhoging van de tarieven het verlies op de PTT-begroting met *f* 20 mln. verminderd. De oorspronkelijke rijksbegroting-1957 vertoonde een tekort van *f* 786 mln. Blijkens een begrotingsbeeld per 12 febr. jl. was dit tekort inmiddels gestegen tot *f* 923 mln. Als gevolg van de wijzigingen in het regeringsbeleid wordt het tekort thans beraamd op *f* 695 mln., d.i. dus *f* 91 mln. minder dan volgens de in september ingediende begroting.

In onderstaand overzicht zijn aangegeven de verlagingen op de rijksbegroting-1957 per hoofdstuk.

Algemene zaken	0.1
Buitenlandse zaken ..... (waarvan 1.4 op personeelsuitgaven vertegenwoordigers in het buitenland)	1.5
Justitie ..... (waarvan op Politie 0.5, op kinderbescherming 0.4)	1.0
Binnenlandse zaken ..... (waarvan op binnenl. veiligheidsdienst 0.4)	0.5

Toeneming nationaal inkomen en nationale bestedingen

Onderwijs, kunsten en wetenschappen 8.0
(waarvan l.o. en kleuteronderw. 1.1; v.h.m.o. 0.5; nijverh.o. 1.2; h.o. en wetenschap 1.7; jeugdvorm. en volksontw. 0.8; oudheidk. en natuurbesch. 0.5; wederopb. enz. monumenten 0.5; subsidies aank. natuurres. 0.8)

Financiën 19.6
(Personeelsuitg. 0.8; verg. aan prov. en gem. voor derving ink. als gevolg verlaging pers.bel. 7.0; herstel oorlogssch. publ. recht. lichamen 10.0; uitv. werken door rijk (domeinen) 1.8)

Volkshuisvesting en bouwnijverheid 7.9
(bijdr. aan gem. in kosten woningsplitsing 1.0; expl. voorz. opstallen en gronden rijksgebouwen 2.0; onderh. en lasten idem 1.0; nieuwbouw idem 3.5)

Verkeer en Waterstaat 53.1
(deeln. kosten ontwikk. vliegtuigen 0.6; versterk. zwakke pl. bestaande hoogwaterk. 8.0; onderh. verb. kanalen, vaarten 2.3; werken ontw. z.w.- en oost-Groningen 1.o.; rivierw. c.a. 0.9; aanleg kanalen 5.3; aanl. wegen 4.2; bijdr. kosten opheffen gelijkvl. kruis. spoorwegen 1.0; indijking Lauwerszee 0.6; wederopb. rijkseigend. 0.8; bouwk. afd. NO-polder 2.5; nadelig saldo PTT 19.5; gebouwen PTT 1.0; apparatuur PTT 6.3)

Economische zaken 6.6
(waarvan Staatsmijnen 3.1; leidingaanleg gasvoorz. 1.0; nieuwbouw TNO 0.9; subsidies 0.9)

Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening 19.2
(waarvan cult. techn. dienst 14.3; personeelsuitg. 1.0; directie v. d. landbouw 1.2)

Sociale zaken en Volksgezondheid 33.1
(waarvan emigratie 4.0; aanv. werken 20.0; uitk. bij bevalling 6.0; subsidies i.z. volksgez.h. 1.0)

Maatschappelijk werk 2.4
(ind. maatsch.w. en maatsch. opbouwwerk 0.9; Ambonezenzorg 1.0; voorz. Nederl. in Indon. 0.5)

Nadelig saldo Landbouw-Egalisatiefonds 43.5
(afschaffing consumentensubs. op suiker per 1 jan. '57 12.0; op melk per 1 juli '57 31.5)

Beperking lagere overheid

De lagere publiekrechtelijke lichamen (gemeenten) moeten de bestedingen met *f* 100 mln. beperken. Hiervan moet *f* 25 mln. in de consumptieve sfeer worden gevonden door het niet verder verhogen van het uitkeringspercentage uit het gemeentefonds, terwijl de investeringen met *f* 75 mln. dienen te worden beperkt.

Prijsverhogingen

Met de afschaffing van de consumentensubsidies op melk en suiker is per jaar *f* 75 mln. gemoeid. De subsidie op suiker is per 1 januari jl. reeds vervallen, die op melk wordt per 1 juli a.s. afgeschaft. Het effect van het vervallen van deze subsidies op de begroting beloopt *f* 43.5 mln. De herziening van het landbouwprijsbeleid en de verhoging van de garantieprijzen voor een aantal landbouwprodukten in verband met kostprijsstijgingen over 1956 (resp. *f* 60 en *f* 35 mln.) zal met *f* 170 mln. per jaar ten laste van de consument komen. Een aanzienlijke prijsstijging voor consumptiemelk (*f* 0.10 per liter) en een minder belangrijke voor brood (0.4 cent) en suiker (3½ cent per kg) zullen van een en ander het gevolg zijn.
Verder zullen om een redelijk rendement bij de overheidsbedrijven over het geïnvesteerde kapitaal te bevorderen tariefverhogingen door deze diensten worden doorgevoerd, o.a. bij de Ned. Spoorwegen en de PTT.

Particuliere investeringen

De regering heeft bedenkingen tegen het SER-advies om naast belastingmaatregelen de particuliere investeringen in gebouwen te beperken door middel van een wijziging van het beleid t.a.v. het verlenen van rijksgoedkeuringen. Zij acht de druk van de te treffen belastingmaatregelen sterk genoeg om het beoogde doel te bereiken. Wel zal waar nodig het goedkeuringsbeleid verscherpt worden om de spanningen op de bouwmarkt te verminderen.

Belastingverhogingen

Naast de op 1 januari jl. reeds ingevoerde belastingwijzigingen (zie pag. 12895/2) worden de volgende fiscale maatregelen aangekondigd:
1) de opschorting van de *investeringsaftrek* zal volledig gelden voor de periode van 6 nov. 1956-31 dec. 1957; dit betekent op jaarbasis een opbrengst aan inkomsten- en vennootschapsbelasting van *f* 75 mln. (voor het begrotingsjaar 1957 bedraagt dit slechts *f* 30 à *f* 35 mln.); 2) verhoging van de *vennootschapsbelasting* van 40-43% tot 44-47% (opbrengst *f* 100 mln., waarvan *f* 50 mln. in het kader van de bestedingsbeperking en *f* 50 mln. t.b.v. de agrarische herzieningen); 3) verhoging van het tussentarief van de *omzetbelasting* van 8 tot 10% en het weeldetarief van 15 tot 18% (uitgezonderd resp. voor gedistilleerde dranken en voor personenauto's en motorrijwielen), terwijl onder het nieuwe tarief van 10% ook vallen radio's, TV-toestellen en bier en onder dat van 18% nieuwe banden voor personenauto's en motorrijwielen (opbrengst *f* 24 mln.); 4) verhoging van de *accijns* op *tabak* (*f* 44 mln.) en 5) hogere opbrengst (*f* 7 mln.) van de *personele belasting* door de a.s. huurverhoging.

De kosten van levensonderhoud

De SER had in zijn advies berekend, dat eind 1957 het consumptieprijspeil 5.5% hoger zou liggen dan in 1956. Hierbij was inbegrepen de invloed van de huurverhoging, welke gecompenseerd zou kunnen worden door een loonsverhoging van 2%. Het effect op de index van de kosten van levensonderhoud gaat hier nog enigszins bovenuit, t.w. 4.2% voor het gemiddelde van 1957 en 6.4% voor het einde van 1957. De SER had echter nog geen rekening gehouden met de agrarische herzieningen. Daar deze gedeeltelijk aan de consument worden doorberekend betekent dit, dat de kosten van levensonderhoud eind 1957 niet 6.4%, maar 6.8% zullen zijn gestegen. Met deze extra-stijging van 0.4% hebben de vakcentralen zich reeds akkoord verklaard. In de 6.8% is begrepen de uitwerking van de huurverhoging, waarvoor een loonsverhoging van 2% zal komen, hetgeen betekent dat de stijging uiteindelijk 4.8% zal bedragen.

Eerste perscommentaren

Het Alg. Handelsblad (lib.) noemt de inhoud van de nota „onoverzichtelijk, om niet te zeggen verward ... De nota ... tracht ons aan te prijzen op welke wijze wij door een geleide beperking het evenwicht kunnen hervinden. Nu is het duidelijk, dat men zowel bij een geleide expansie als bij een geleide inkrimping slechts dan een program kan opstellen, wanneer men zeker is alle factoren te beheersen, althans te kunnen overzien. Dit was — naar blijkt uit de huidige impasse — bij de expansie niet het geval. Evenmin geeft ons de nota het gevoel, dat men met de ontworpen beperkingen op zichzelf uit de ‚hoogst onbevredigende' situatie zal komen.

De Maasbode (r.k.) komt tot de volgende conclusies: „Dat de regering met de bestedingsbeperking niet verder heeft durven gaan, zal o.i. voorts verband houden met het feit dat ten slotte de vakbeweging een verdere consumptiebeperking dan nu wordt voorgesteld, niet zou accepteren."

De Nwe Rotterd. Crt (lib.) vindt het „jammer dat deze nota, welke een moeilijk leesbaar stuk is en die op sommige plaatsen allerminst helder is, zozeer in de thans vooral vereiste publieke voorlichting te kort schiet ... Juist omdat conjuncturele maatregelen een zekere periode van doorwerking behoeven en daartoe toch al te laat pleegt te worden besloten, achten wij de aarzeling van de regering om op de achteruitgang van de betalingsbalans krachtiger te reageren

dan de SER aan de hand van te gunstige gegevens noodzakelijk oordeelde, uitermate gevaarlijk". De NRC hoopt tenslotte „dat uit de Kamer een krachtiger conjunctuurbeleid dan thans voorgenomen is, bepleit zal worden".

Het Parool (soc.) betwijfelt of het doel, dat de regering zich heeft gesteld — het herstel op korte termijn van het verstoorde evenwicht van de Nederlandse economie — zal worden bereikt. Het blad acht de nota tenslotte een nuttig stuk omdat het Nederlandse volk eindelijk opening van zaken heeft gekregen.

De Telegraaf (neutr.) is van mening, dat zoals de toestand zich heeft ontwikkeld, ingrijpen op dit ogenblik absoluut onvermijdelijk is geworden. De vraag is thans of dit ingrijpen op de juiste wijze is geschied. Het blad beantwoordt deze vraag ontkennend. Het had liever gezien, dat op beperking van de consumptieve uitgaven van staat en gemeenten het meest de nadruk was gelegd.

Volgens Trouw (a.r.) staat het nog te bezien, of de voorgestelde maatregelen het gewenste effect op het behoud van de spaarzin bij de bevolking en het handhaven van onze concurrentiepositie t.o.v. het buitenland zullen hebben. De maatregelen met betrekking tot de landbouw noemt het blad zeer onbevredigend.

De Tijd (r.k.) meent, dat het beperkingsprogramma duidelijk de sporen draagt van minister Hofstra's opvatting, dat de Staat vermogen moet vormen. Volgens het blad zou het van psychologisch inzicht getuigen, wanneer de regering de investeringsbeperking van het bedrijfsleven nu eens niet langs de weg van verdere confiscatie der bedrijfsinkomsten tot stand wilde brengen.

Volgens De Volkskrant (r.k.) zou het goed zijn de verhoging van de vennootschapsbelasting aan een termijn te binden. Een wezenlijke beperking zal de regering mede in een zuiniger en doelmatiger werkwijze van het overheidsapparaat moeten zoeken. Het blad schrijft verder o.a.: „Afgezien van het feit, dat de regering een uitputtend beroep doet op het ‚draagt elkanders lasten' hebben wij hiermee in elk geval de uiterste grens bereikt. Daarachter liggen nieuwe looneisen."

Het Vrije Volk (soc.): „De grote betekenis van het bestedingsprogramma ... bestaat voornamelijk hierin, dat wij niet — zoals voorheen — economische moeilijkheden oplossen door het vrije spel der maatschappelijke krachten, met als gevolgen algemene ontwrichting, crisis en werkloosheid, maar dat wij nu door tijdig ingrijpen en het zoeken naar een geneeswijze, hoe onvolkomen die nog moge zijn, een snelle genezing trachten te bewerken. Dat is een grote vooruitgang en wel een offer waard."

Diversen —

Geldhoeveelheid — Blijkens de cijfers totale geldhoeveelheid per ult. dec. 1956 (1955) *f* 9462 (*f* 9837) mln. Hiervan was *f* 4214 (*f* 4102) mln. chartaal en *f* 5248 (*f* 5735) mln. giraal geld.

Export gedistilleerd — De uitvoer van gedistilleerd bedroeg volgens de door het produktschap voor gedistilleerde dranken afgegeven machtigingen in 1956 (1955) 61.750 (54.114) hl ad 50% met een f.o.b.-waarde van *f* 24.9 (*f* 22.2) miljoen.

Sowjet-Unie

Zitting Opperste Sowjet —
Van 5-12 februari is in het Kremlin te Moskou de zesde zitting gehouden van de Opperste Sowjet. Het was de eerste bijeenkomst sinds de opstand in Hongarije van dit uit twee kamers — de raad van de Unie en de raad van nationaliteiten — bestaande Sowjet-parlement. De agenda vermeldde o.a.: indiening van het economische staatsplan en de begroting voor 1957, enige juridische en administratieve voorzieningen (zie ook pag. 13042/2), de terugvoering van bepaalde bevolkingsgroepen (zie pag. 13042/1) en een verslag over de internationale toestand en de buitenlandse politiek van de SU door minister Sjepilow (zie pag. 13024/3).

Het economisch plan 1957

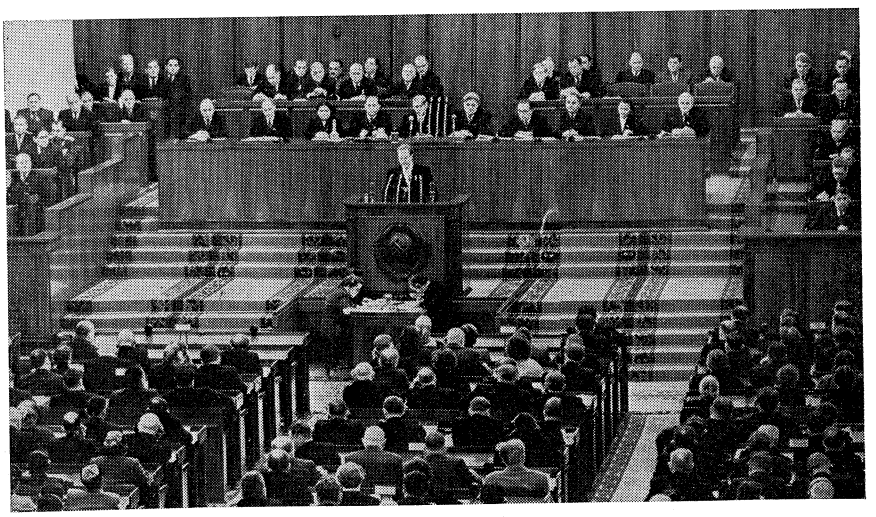
Het nationaal-economisch plan voor 1957, dat tevens een overzicht geeft van 1956, werd ingediend door de voorzitter van de economische staatscommissie, *M. G. Perwoekin.* Aan *Soviet News* (6-2) ontlenen wij het volgende.

De *industriële produktie* is in 1956 met bijna 11% gestegen, de produktie van produktiemiddelen met 11.4% en die van verbruiksgoederen met 9.4%. In de afgelopen drie jaar zijn 35.5 miljoen ha maagdelijke grond in cultuur gebracht. De *graanoogst* bedroeg in 1956 ruim 53 miljoen ton, d.i. 16,4 mln. ton meer dan in 1955. Door deze toename kon niet alleen in de binnenlandse behoeften worden voorzien, maar konden ook aanzienlijke reserves worden gevormd. De katoenoogst was 481.000 ton groter dan in 1955, de melkopbrengst steeg met 3.8 mln. ton (28%). De successen in de landbouw maakten een hogere produktie van consumptie-goederen mogelijk. Het *inkomen* van de bevolking steeg met 35 miljard roebel. De warenomzet in de *detailhandel* (staats- en coöperatieve ondernemingen) vermeerderde met 9%.

Bij de opstelling van het staatsplan voo 1957 is men er van uitgegaan, dat een overbelasting in produktieen bouwwezen niet kan worden toegestaan. Daarom behelst het plan weliswaar geforceerde, maar alleszins te verwezenlijken en materieel volledig gedekte taken voor de industriële produktie, aldus Perwoekin. De totale omvang van de *industriële produktie* zal in 1957 stijgen met 7.1%, terwijl de stijging voor produktiemiddelen is vastgesteld op 7.8% en die voor consumptiegoederen op 5.9%.

De produktie van *steenkool* wordt voor 1957 geschat op 446.2 mln. ton, d.i. 27.2 mln. ton meer dan in 1956. De *olieproduktie* wordt met 16% verhoogd tot 97 mln. ton en de *gasproduktie* met 577% tot 7700 mln. m^3. Het gebruik van vloeibare brandstof en van gas in plaats van steenkool zal een verdere *automatisering* van de industrie mogelijk maken.

De *staalproduktie* zal met 2.9 mln. ton worden uitgebreid tot 51.5 mln. ton. Ook de produktie van de nonferro en de chemische industrieën zal aanzienlijk stijgen. De *energiewinning* wordt opgevoerd tot 211.2 miljard (1956: 192 mrd) kWu.

De Opperste Sowjet tijdens het economische verslag van Perwoekin. Op de eerste rij ziet men o.a. Boelganin, Chroesjtsjew en Worosjilow en op de tweede rij o.a. Mikojan, Malenkow en Molotow.

Daardoor zullen meer bedrijven op elektrische energie kunnen overschakelen en zal ook de elektrificatie van het vervoer en de landbouw verhoogd kunnen worden. De capaciteit van het hydro-elektrische bedrijf te Koeibysjew zal worden uitgebreid tot 2.1 miljoen kW.

Het ontwikkelingstempo van de *machinebouw* zal versneld worden. De produktie van de machinebouw- en metaalbewerkingsindustrie zal met 10.2% toenemen, die van landbouwmachines met 24%, die van diesellocomotieven met 150% en die van apparaten en installaties voor de automatisering met 33%.

Bij de *landbouw* zijn de volgende produktiestijgingen gepland: vlees 14%, melk 12% en wol 10%.

De *staatsinvesteringen* zullen in 1957 175 miljard roebel belopen tegen 161 miljard in 1956. Evenals voorheen zal bij de verdeling van dit bedrag prioriteit worden gegeven aan de zware en aan de grondstoffenindustrie, maar de investeringen in de lichte en in de levensmiddelenindustrie zullen in 1957 worden verhoogd.

De *woningbouw* zal in 1957 46 miljoen m² woonruimte afleveren, hetgeen overeenkomt met 1.150.600 woningen. Hiermede zal de woningbouw 28% zijn gestegen.

De *buitenlandse handel* met de „socialistische landen" zal met 13% toenemen tegen 9% in 1956.

De begroting

De begroting voor 1957 werd ingediend door de minister van financiën, *A. G. Zwerew*. De geamendeerde begroting geeft een totaal aan inkomsten van 617.1 miljard en aan uitgaven van 604.5 miljard roebel, zodat er dus een overschot is van 12.6 miljard roebel.

De inkomsten van staats- en coöperatieve bedrijven en organisaties worden geraamd op 524.4 miljard roebel. Van de uitgaven is 96.7 mrd. roebel bestemd voor de defensie, 11.9 mrd. voor het bestuursapparaat, 188.4 mrd. voor onderwijs, wetenschap en cultuur, 15.4 mrd. voor aflossing van de staatsobligaties en voor prijzen en 376.2 mrd. voor de industrie, woningbouw, landbouw en het vervoer.

Herstel minderheidsrepublieken — De Opperste Sowjet heeft op 11 februari volgens *Soviet News* (14-2) een decreet aangenomen, waarbij vijf bevolkingsgroepen — de Balkaren, de Tsjetsjens, de Ingoesjen, de Kalmukken en de Karatsjais — die eind 1943 en begin 1944 naar Kazakstan en Centraal-Azië waren verbannen, naar hun oorspronkelijke woonstreken terugkeren.

De Kalmukken zijn afkomstig uit het gebied aan de benedenloop van de Wolga, de overige uit Noord-Kaukasus. De verbanning was indertijd door Stalin gelast, omdat hij deze groepen verdacht van samenwerking met de Duitsers. Op het 20ste congres der CPSU (februari 1956) had Chroesjtsjew er reeds op gewezen, dat deze verbanning een „grove schending" was van het fundamentele beginsel van de leninistische nationaliteitenpolitiek.

De repatriëring moet in 1958 zijn voltooid, behalve voor de Tsjetsjens en Ingoesjen, die talrijker zal zijn dan de andere groepen; voor hen geldt de limiet van 1960.

De autonome nationale republiek Kabarda zal worden omgevormd in de nationale republiek Karbardino-Balkar, de autonome provincie Tsjerkess wordt de autonome provincie Karatsjai-Tsjerkess, de autonome republiek Tsjetsjeno-Ingoesj wordt opgenomen in de Russische Sowjet-republiek, binnen deze laatste republiek wordt verder gevormd de autonome provincie Kalmuk.

Er zijn nog geen beslissingen genomen over een terugkeer van de Wolga-Duitsers, die in 1941 werden gedeporteerd, evenmin als over de Tartaren, die in 1944-'45 uit de Krim werden weggevoerd. De Krim is thans een Oekrainse provincie.

(New York Times)

Decentralisatie rechtspraak — De Opperste Sowjet heeft op 12 februari een wet goedgekeurd die de macht van het Opperste Gerechtshof vermindert en groter gezag verleent aan de hoge gerechtshoven der 15 Sowjet-republieken. Jasnow, de premier van de Russische Sowjet-republiek en voorzitter van de commissie voor wetsvoorstellen, verklaarde bij de indiening van de wet, dat het Opperste Gerechtshof geen zaken meer behandelen zal die niet voor een hoog ge-

rechtshof van een republiek hebben gediend, behalve als het besluit van het gerechtshof in strijd is met het socialistische recht. De nieuwe wet sluit de mogelijkheid uit, dat het Opperste Gerechtshof belangrijke zaken voor zichzelf reserveert.

Cultureel contact met het Westen

De Opperste Sowjet heeft op 9 febr. een door vooraanstaande Sowjet-schrijvers en andere kunstenaars ondertekende motie aangenomen, waarin aangedrongen werd op meer cultureel contact met het Westen.

De minister voor cultuur, N. A. Mikhailow, heeft volgens *Soviet News* (14-2) op 13 februari in de Opperste Sowjet verklaard, dat de Sowjet-regering grote waarde hecht aan internationale culturele samenwerking.

De SU is bereid alle overeenkomsten tot culturele uitwisseling, die door opzegging of tijdelijke opschorting niet werden vervuld, na te komen, aldus Mikhailow.

De minister deelde mede, dat in 1956 ruim 5000 Sowjet-kunstenaars 58 landen hebben bezocht.

De Sowjet-regering hoopt haar culturele betrekkingen in 1957 nog verder uit te breiden, „waarbij speciaal aandacht zal worden geschonken aan India, Egypte, Burma, Indonesië en andere Afrikaanse en Aziatische landen. Ook met het Westen zouden wij gaarne nog meer culturele contacten onderhouden", aldus Mikhailow.

Verenigde Staten

Eisenhower over het Midden-Oosten - Waarschuwing aan Israël —

President Eisenhower heeft op 20 februari voor radio en televisie tot het Amerikaanse volk gesproken over het Midden-Oosten. Hij herinnerde eraan, dat hij vier maanden geleden ook over het Midden-Oosten had gesproken en dat de Ver. Naties in die tijd aanzienlijke voortgang hadden gemaakt met de oplossing van enkele van de moeilijke problemen. Maar nu staan wij echter voor een zeer belangrijk ogenblik als resultaat van de weigering van Israël zijn troepen achter de bestandslijn terug te trekken, zoals voorzien was in de resoluties van de Ver. Naties over deze kwestie (o.m. die van 2 februari).

President Eisenhower herinnerde eraan, dat een politiemacht van de Ver. Naties met toestemming van Egypte Egyptisch grondgebied is binnengekomen ter handhaving van het bestand. De secretaris-generaal van de Ver. Naties heeft een aantal maatregelen aanbevolen, die de Ver. Naties en de politiemacht zouden kunnen nemen om voor de toekomst oorlogshandelingen te voorkomen. De Alg. Vergadering van de Ver. Naties heeft op 2 februari (zie pag. 13006/1) met overweldigende meerderheid een resolutie aangenomen waarin bepaald wordt, dat de politiemacht van de Ver. Naties, na de volledige terugtocht van Israël van de strook van Gaza en het gebied van de Golf van Akaba, langs de Egyptisch-Israëlische bestandslijn gelegerd zou worden voor een nauwgezette handhaving van het bestand. De Alg. Vergadering verzocht ook de nakoming van andere maatregelen, voorgesteld door de secretaris-generaal, zoals het gebruik van de politiemacht van de Ver. Naties bij de ingang van de Golf van Akaba.

De Ver. Staten hebben deze resolutie mede ingediend. De Ver. Staten hebben ernaar gestreefd te verzekeren, dat Israël voor de toekomst zijn rechten volgens de wapenstilstandsovereenkomst en het internationale recht geëerbiedigd zou zien.

Eisenhower herinnerde aan de pogingen van de VS of Israël bepaalde garanties in het vooruitzicht te stellen (zie pag. 13033/1) en verklaarde zich teleurgesteld door het negatieve antwoord van Israël.

Wanneer wij ermee instemmen, dat een gewapende aanval de doelstellingen van de aanvaller kan verwezenlijken, dan ben ik bang, aldus president Eisenhower, dat wij de klok van de internationale rechtsorde zullen hebben teruggezet.

Wanneer de Ver. Naties toegeven, dat internationale disputen door geweld geregeld kunnen worden, hebben wij juist de grondslag van deze organisatie en onze beste hoop op de vestiging van een werkelijke wereldrechtsorde vernietigd.

Wij geloven echter, dat er na de uitwissing van de huidige daad van agressie en verbreking van de vrede een krachtiger poging door de Ver. Naties en de leden ervan ondernomen moet worden om rechtvaardigheid en gehoorzaamheid aan het internationale recht te verzekeren.

De Ver. Naties staan voor het probleem wat nu gedaan moet worden. Wanneer zij niets doen en accepteren, dat geen gehoor wordt gegeven aan de resoluties, dan zullen zij een mislukking moeten toegeven. Deze mislukking zou op lange termijn schadelijk voor Israël zijn. En zij zou de vooruitzichten van een vreedzame oplossing van andere problemen in het Midden-Oosten in de waagschaal stellen.

Daarom, aldus Eisenhower, moeten de Ver. Naties druk oefenen op Israël om gehoor te geven aan de resoluties, waarin het verzocht wordt zijn troepen terug te trekken. Natuurlijk hopen wij, dat de regering van Israël zal inzien, dat haar belangen liggen in de aanvaarding van de resoluties en in de verklaring van de Ver. Staten. Eisenhower voegde hieraan toe, dat het in gebreke blijven van Israël niet over het hoofd gezien mag worden door het betreurenswaardige feit, dat de Ver. Naties niet in staat zijn gebleken de resoluties, waarin de Sowjet-Unie veroordeeld werd wegens zijn optreden in Hongarije, uit te voeren (een argument dat de Amerikaanse politici Knowland en Johnson e.a. tegen sancties aanvoeren) te doen naleven. De SU beschikt over het vetorecht en was waarschijnlijk weinig kwetsbaar voor sancties. Bovendien mocht men Israël in moreel opzicht niet met landen als de SU gelijkstellen. Van Israël kon men, evenals van de VS, verwachten, dat het een bijdrage leverde tot de internationale rechtsorde, hetgeen niet gezegd kon worden van door atheïstische despoten geregeerde landen als de SU. Men mag volgens Eisenhower ook niet aanvoeren, dat Egypte in het verleden herhaaldelijk overeenkomsten en het internationale recht heeft geschonden. Dit was geen rechtvaardiging voor Israël, Egypte binnen te vallen.

Egypte heeft de zes beginselen van de Veiligheidsraad in verband met het Suezkanaal aanvaard en zich gebonden tot vrije vaart door het kanaal zonder discriminatie en tot de scheiding van het beheer van het kanaal van de politiek van welk land dan ook. Wij moeten niet aannemen, dat Egypte, als Israël zijn troepen terugtrekt, Israëlische schepen zal verhinderen gebruik te maken van het Suezkanaal of de Golf van Akaba. Wanneer Egypte evenwel de wapenstilstandsovereenkomst of andere internationale overeenkomsten schendt, dan moeten de Ver. Naties hier krachtig tegen optreden.

Kunst

J. Anker Larsen† —

In een inrichting nabij Kopenhagen, waar hij reeds enige jaren moest verblijven, is op 12 februari de bekende schrijver, acteur en regisseur *J. Anker Larsen* overleden, 82 jaar oud. In 1949 is zijn laatste boek, „Hansen" verschenen; sindsdien heeft hij niet meer kunnen publiceren.

Anker Larsen heeft, aldus ontlenen wij aan het *Alg. Handelsblad* (14-2), een grote vermaardheid genoten, een roem, die eigenlijk aan slechts één boek te danken is geweest: de roman „De steen der wijzen", in vele talen vertaald en ook in Nederland zeer veel gelezen en bewonderd. In iets mindere mate hebben ook zijn boeken „Roes" en „Martha en Maria" een grote lezerskring gevonden.

Men heeft zich in Anker Larsens werk vooral aangetrokken gevoeld door de mystiek-religieuze inslag.

Hoewel deze mystieke beleving voor Larsen ongetwijfeld een realiteit, een kostbare levensverrijking was, heeft hij zelf de begrenzingen van het dagelijkse leven terdege in het oog gehouden.

Anker Larsen dacht vanuit een sterke onvrede met de levensvormen van zijn tijd. Hij zag holheid, ontworteling uit de natuurlijke voedingsbodem van de geest, jacht naar machinale perfectie ten koste van harmonische menselijke ontwikkeling. In een lezing formuleerde hij dat ongeveer aldus: „Pas wanneer wij de natuur, het al-leven, weer in ons voelen kloppen, — zoals een boer mijmerend zijn vruchtbare grond beschouwt en zich één voelt met wat daar groeit en leeft — pas dan wordt in ons het ware leven weer wakker, het leven van de geest." De mystieke beleving, de „flits" van verhelderend contact met het bovenzinnelijke, was voor Anker Larsen de weg naar de „werkelijkheid van het eeuwige".

Behalve als schrijver is Anker Larsen een groot deel van zijn leven werkzaam geweest als acteur en regisseur, onder meer bij het Dagmartheater en het Volkstheater te Kopenhagen, in de jaren tussen 1905 en 1919.

Diversen —

Dirk Schäfer-fonds — Het ter gelegenheid van de sterfdag van de pianist-componist Dirk Schäfer (1931) in het leven geroepen herdenkingscomité stelt zich, aldus het Alg. Handelsblad (20-2), ten doel alle door Schäfer gemaakte grammofoonplaten en Welte-rollen op langspeelplaten over te brengen. Voorts zullen zijn composities worden herdrukt en zal er een naar hem genoemde prijs worden ingesteld. Hiertoe zal een Dirk Schäfer-fonds worden gesticht. Het secretariaat berust bij Jan F. van Dantzig, Bloemendaalseweg 98 A, Bloemendaal.

Geraert ter Borchprijs — Aan de 24-jarige beeldhouwer Gooitzen de Jong is de Geraert ter Borch-prijs voor 1956 toegekend voor zijn kleiplastiek „Tsjechische vrouw".

Vijverbergprijs — Het bestuur van de Jan Campertstichting heeft besloten aan de letterkundige Albert van der Hoogte de Vijverbergprijs voor 1956 toe te kennen voor zijn roman „Het laatste uur".

Fries woordenboek — Onder auspiciën van de Friese Academie is de uitgave van een nieuw Fries-Nederlands woordenboek tot stand gekomen, samengesteld door H. S. Buwalda, G. Meerburg en Dr. Y. Poortinga.

Josef Hofmann † — Op 1 febr. is te Los Angeles op 81-jarige leeftijd overleden de Poolse pianist Josef Hofmann.

Prix de la critique. — De jaarlijkse „prix de la critique" van de Nederlandse sectie van de „Association internationale des critiques d'art" is op 28 jan. toegekend aan de grafische kunstenares Ro Mogendorff.

Contactorgaan elektronische muziek — Op initiatief van de stichting Gaudeamus is een contactorgaan gevormd, door middel waarvan de Nederlandse componisten zullen kunnen beschikken over technische hulpmiddelen om de elektrische geluidsvoortbrenging en omvorming te bestuderen. Voorzitter is Henk Stam.

Vertalingen — De UNESCO heeft een overzicht van vertaalde boeken over 1955 gepubliceerd, waaruit blijkt dat van Tolstoi de meeste vertalingen zijn verschenen (in 23 landen, sommige met meer dan één taal of dialect). Hij wordt gevolgd door Shakespeare, Andersen, Gorki, Tsjechow, Balzac en Jack London.

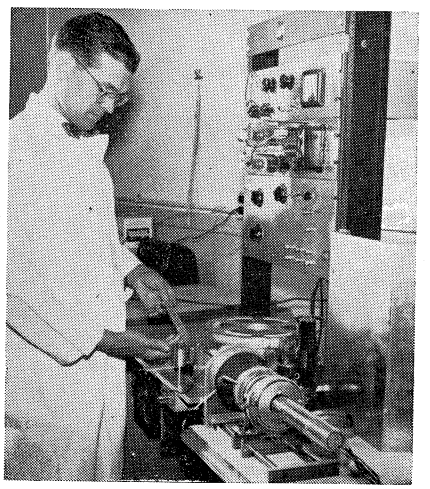
De meeste vertalingen verschenen in de Sowjet-Unie (4282), Duitsland komt op de tweede plaats (2056) en Nederland met 1104 vertalingen op de zevende.

Dos Passos — Het Amerikaanse National Institute of Arts and Letters heeft zijn gouden medaille voor de romankunst toegekend aan John Dos Passos. Deze medaille wordt slechts eenmaal in de vijf jaar toegekend.

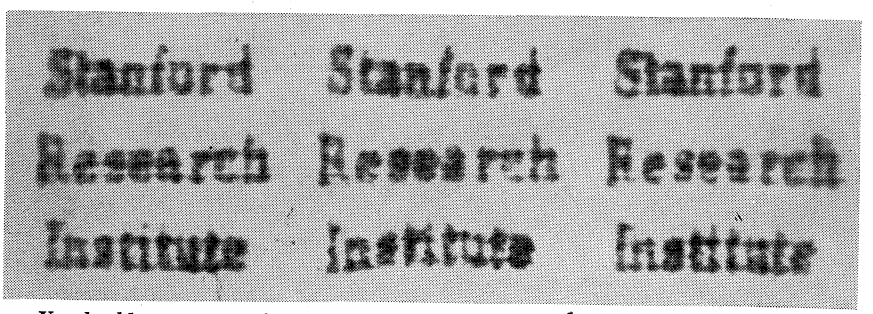
Annie Woud — In het concertgebouw te Haarlem heeft de alt-zangeres Annie Woud, die haar carrière in Haarlem begon, op 17 december met een concert officieel afscheid genomen als concertzangeres.

Wetenschap en Techniek

Televisie als „kantoormachine" — *Robert W. Crews*, wetenschappelijke medewerker van het Stanford Research Institute in Californië, heeft een apparatuur ontworpen, waardoor — via een gesloten televisie-systeem — op uiterst snelle wijze organisatorische mededelingen rechtstreeks aan vele belanghebbenden tegelijk kunnen worden doorgegeven. Ook kan het nieuwe apparaat gebruikt worden voor de transmissie van documenten vanuit een centraal punt naar een ongelimiteerd aantal, op verschillende plaatsen opgestelde copieer-apparaten. De copieën worden bij dit systeem direct van de originele documenten genomen, zonder dat — als bij de gebruikelijke duplicators — stencils nodig zijn.

Crews en de door hem ontworpen apparatuur

Voorbeeld van een copie gereproduceerd door middel van het nieuwe apparaat

Chroesjtsjews rede over Stalin (V)

(Vervolg van pag. 13013)

Kritiek op Stalins gedragslijn

In de plenaire zitting van het Centrale Comité in februari-maart 1937 hebben vele leden feitelijk de juistheid van het onder het voorwendsel van strijd tegen dubbelhartigheid gevolgde beleid met betrekking tot de massale onderdrukking, in twijfel getrokken.

Kameraad Postisjew [1]) heeft deze twijfel op uitstekende wijze onder woorden gebracht. Hij zeide: „Ik heb bedacht, dat de moeilijke jaren van strijd voorbij zijn, dat de partijleden die hun ruggegraat verloren, zijn verslagen of zich bij het kamp van de vijand hebben gevoegd; gezonde elementen hebben voor de partij gevochten. Dat zijn de jaren van industrialisatie en collectivisering geweest.

Ik heb het nooit voor mogelijk gehouden dat, nadat deze moeilijke periode voorbij was, Karpow [2]) en mensen als hij zichzelf in het kamp van de vijand zouden terugvinden. En nu blijkt volgens de getuigenis, dat Karpow zich in 1934 heeft aangesloten bij de Trotskisten. Ik voor mij geloof niet, dat een oprecht partijlid, die de lange weg van ononderbroken strijd tegen vijanden voor de partij en voor socialisme gegaan is, in 1934 in het kamp van de vijanden terecht zou zijn gekomen. Ik geloof het niet... Ik kan mij niet indenken, hoe het mogelijk zou zijn om in de moeilijke jaren met de partij mee te gaan om zich vervolgens, in 1934, bij de Trotskisten aan te sluiten. Het is vreemd."

(Beweging in de zaal.)

De provocateurs, die in de staatsveiligheidsorganen waren doorgedrongen, begonnen tezamen met gewetenloze strebers onder bescherming van de naam van de partij, de massale terreur tegen partijkaders, kaders van de Sowjet-staat en de gewone Sowjet-burgers; zij maakten hierbij gebruik van Stalins formulering, nl. hoe dichter wij bij het socialisme komen, hoe meer vijanden we zullen hebben, en van de resolutie, op basis van het rapport van Jesjow, aangenomen door de voltallige vergadering van het Centrale Comité in februari-maart.

Ik kan volstaan met te zeggen, dat het aantal arrestaties, gebaseerd op beschuldigingen van contrarevolutionaire misdaden, in 1936-'37 vertienvoudigde. Het is bekend, dat wrede willekeur tegen leidende partijwerkers werd toegepast. De op het zeventiende partijcongres [3]) goedgekeurde partijstatuten waren gebaseerd op Leninistische principes, zoals ze op het tiende partijcongres [4]) waren uitgesproken. Hierin was bepaald, dat om een uiterst middel, als bv. uitsluiting van de partij, tegen een lid van of kandidaat voor het Centrale Comité en tegen een lid van de Controle Commissie der partij toe te passen, „vereist wordt de bijeenroeping van een plenaire zitting van het Centrale Comité en uitnodiging op deze zitting van alle kandidaat-leden en leden van de Controle Commissie van de partij"; slechts wanneer twee derde van de leden van zulk een algemene vergadering van verantwoordelijke partijleiders het noodzakelijk vindt, slechts dan kan een lid van of kandidaat-lid van het Centrale Comité uitgestoten worden.

Onwettige royementen

Het merendeel der leden en kandidaat-leden van het Centrale Comité, die werden gekozen op het 17de congres en die in 1937-1938 werden gearresteerd, zijn onwettig, met grove schending van de partijstatuten, uit de partij geroyeerd, omdat de kwestie van hun uitstoting nooit door een voltallige zitting van het Centrale Comité in studie is genomen.

Toen nu de gevallen van sommige van deze zogenaamde „spionnen" en „saboteurs" werden onderzocht, bleek, dat al deze zaken verzonnen waren. Schuldbekentenissen van vele gearresteerde en van vijandige activiteit beschuldigde personen waren verkregen met behulp van wrede en onmenselijke martelingen.

Ondertussen toonde Stalin de leden van het Politieke Bureau van destijds niet, zoals wij van hen vernamen, de verklaringen van vele beschuldigde politieke activisten, waarin zij hun bekentenissen voor het militaire tribunaal introkken en om een objectief onderzoek van hun zaken verzochten. Er waren vele van dergelijke verklaringen en ongetwijfeld wist Stalin daarvan.

Het Centrale Comité beschouwt het als absoluut noodzakelijk om het congres in kennis te stellen van vele van dergelijke verzonnen „gevallen" tegen de op het zeventiende partijcongres gekozen leden van het Centrale Comité der partij.

Het geval-Eikhe

Een voorbeeld van gemene provocatie, van verfoeilijke falsificatie en van misdadige schending van de revolutionaire wettigheid is het geval van het vroegere kandidaat-lid van het Politieke Bureau van het Centrale Comité, een der meest eminente werkers van de partij en van de Sowjet-regering, kameraad Robert I. Eikhe 5), die sinds 1905 lid van de partij was.

(Opschudding in de zaal)

Kameraad Eikhe werd op 29 april 1938 gearresteerd op grond van lasterlijke gegevens, zonder de sanctie van de openbaar aanklager van de USSR, die eerst vijftien maanden na de arrestatie werd verkregen.

Het onderzoek naar de zaak-Eikhe werd verricht op een manier, die de Sowjet-legaliteit op de meest brutale wijze geweld aandeed; het ging gepaard met willekeur en falsificatie. Eikhe werd door martelingen gedwongen om vooruit een door de met het onderzoek belaste rechters opgesteld protocol van zijn bekentenis te tekenen, waarin hij en verscheidene andere eminente werkers der partij beschuldigd werden van anti-Sowjet activiteit.

Op 1 oktober 1939 heeft Eikhe een verklaring aan Stalin gezonden, waarin hij zijn schuld categorisch ontkende en om een onderzoek naar zijn zaak verzocht. In de verklaring schreef hij: „Er is geen bitterder ellende dan in een gevangenis te zitten van een regering, waarvoor ik altijd gestreden heb."

Er is een tweede verklaring van Eikhe, die hij op 27 oktober 1939 aan Stalin heeft gezonden, bewaard gebleven. Hierin heeft hij op overtuigende wijze feiten aangehaald en de lasterlijke beschuldigingen die tegen hem waren ingebracht, weerlegd met de argumenten, dat deze provocerende beschuldiging enerzijds het werk was van de echte Trotskisten, wier arrestatie hij als eerste secretaris van het Westsiberische Krai Partijcomité had gesanctioneerd en die tegen hem samenzwoeren om wraak te nemen, en dat zij anderzijds het resultaat was van lage vervalsing van gegevens door de met het onderzoek belaste rechters. Eikhe schreef in zijn verklaring: „Op 25 oktober van dit jaar werd mij medegedeeld, dat het onderzoek van mijn geval gesloten was en er werd mij inzage in de dossiers van dit onderzoek verleend. Als ik maar aan een honderdste van de misdaden die mij ten laste worden gelegd, schuldig was geweest, zou ik het niet hebben aangedurfd om U voor mijn executie deze verklaring toe te zenden; ik ben echter aan niet een van de feiten die mij ten laste zijn gelegd schuldig en mijn hart is zelfs zonder een schaduw van laagheid.

Ik heb U nog nooit in mijn leven een leugen verteld en ook nu, reeds met een been in het graf staande, lieg ik niet. Mijn gehele zaak is een typisch voorbeeld van provocatie, laster en schending van de grondbeginselen der revolutionaire legaliteit.

De bekentenissen die bij mijn dossier zijn gevoegd, zijn niet slechts absurd, maar bevatten ook enige lasterlijke opmerkingen aan het adres van het Centrale Comité der CPSU (B) en van de Raad van Volkscommissarisen, daar juiste resoluties van het Centrale Comité der CPSU (B) en van de Raad van Volkscommissarissen, die niet op mijn initiatief en zonder mijn medewerking zijn opgesteld, voorgesteld worden als vijandige handelingen van contra-revolutionaire organisaties, verricht op mijn initiatief.

Ik zinspeel nu op het schandelijkste deel van mijn leven en op mijn werkelijk zware schuld aan de partij en aan U. Dit is mijn bekentenis van contra-revolutionaire activiteit..... De zaak is als volgt: Ik was niet in staat de martelingen te doorstaan, waaraan ik door Oesjakow en Nicolajew — en vooral door eerstgenoemde, die gebruik maakte van de wetenschap, dat mijn gebroken ribben niet voldoende genezen waren en mij hevige pijn veroorzaakten — werd onderworpen, en ik werd gedwongen mijzelf en anderen te beschuldigen.

Het grootste deel van mijn bekentenis is ingegeven en gedicteerd door Oesjakow en de rest is mijn reconstructie van NKVD-gegevens van West-Siberië, waarvoor ik alle verantwoordelijkheid aanvaardde.

---

1) Pawel P. Postisjew, voormalig communistisch leider in de Oekraïne, die zijn voorgangers als te nationalistisch wegzuiverde. Na zijn kritiek op Stalin (1937) spoorloos verdwenen.

2) Karpow was lid van het Oekrainse Centrale Comité en als zodanig een goede bekende van Postisjew.

3) Januari 1934.

4) Maart 1921.

5) Robert I. Eikhe in 1938 gearresteerd en in 1940 terechtgesteld.

(Wordt vervolgd)

Na zijn bezoek aan de Ver. Staten (zie pag. 13022/3) *is koning Saoed van* 10-14 *februari de gast geweest van het Spaanse staatshoofd, gen. Franco. De besprekingen tussen Saoed en Franco hebben geleid tot een vriendschapsverdrag tussen beide landen. Zij zullen in het Midden-Oosten samenwerken om in dit gebied „welvaart en vrede" te brengen. Tijdens zijn verblijf in Madrid heeft koning Saoed ook besprekingen gevoerd met sultan Sidi Mohammed V ben Joessef van Marokko. Op diens uitnodiging heeft Saoed nog een bezoek aan Marokko gebracht. De foto boven toont koning Saoed en sultan Mohammed tijdens een rondrit door Rabat. Op de foto onder ziet men gen. Franco afscheid nemen van koning Saoed.*

(foto's ANP/Intercontinentale/Cifra Grafica)

Kabinetswijziging in Spanje

De verwachting, door sommige waarnemers reeds geruime tijd geleden geuit, dat het Spaanse staatshoofd *Franco* zijn regering zou wijzigen, is op 25 februari in vervulling gegaan. Deze verwachting was gebaseerd op verschillende aanwijzingen, dat in de boezem van de regering en in politieke kringen buiten de regering, belangrijke meningsverschillen waren ontstaan, met name tussen monarchisten en falangisten.

Wij herinneren in dit verband aan de kwestie-*Arrese* van enige weken geleden (zie nader pag. 12947/3).

In de ruim twintig jaar, dat Franco aan het bewind is, heeft hij slechts drie maal een min of meer omvangrijke reorganisatie van zijn kabinet tot stand gebracht. Het ligt dus voor de hand, dat de jongste, eveneens omvangrijke reorganisatie de aandacht heeft getrokken. Dit temeer, omdat Spanje kennelijk in zeer moeilijke economische, sociale en andere omstandigheden verkeert (zie ook 12976/3) en Franco enige dagen voor het bekend worden van de reorganisatie had verklaard, dat „een nieuwe periode" in de Spaanse politieke geschiedenis was begonnen.

Minder falangistisch?

Hoewel de wijzigingen in het kabinet ingrijpend zijn — alleen de ministers van justitie, van industrie en van onderwijs en voorlichting zijn aangebleven — kan men zich met het Algemeen Handelsblad (26-2) afvragen, of men inderdaad ook kan spreken van een verandering van politieke koers. Dit dient, al is ongetwijfeld het monarchistische en het economisch ook meer liberale element versterkt, te worden afgewacht.

De genoemde versterking ging ten koste van de falangisten (de Falange is de enige officieel toegelaten partij), die tot dusver in het economische leven domineerden en van deze positie geducht profiteerden.

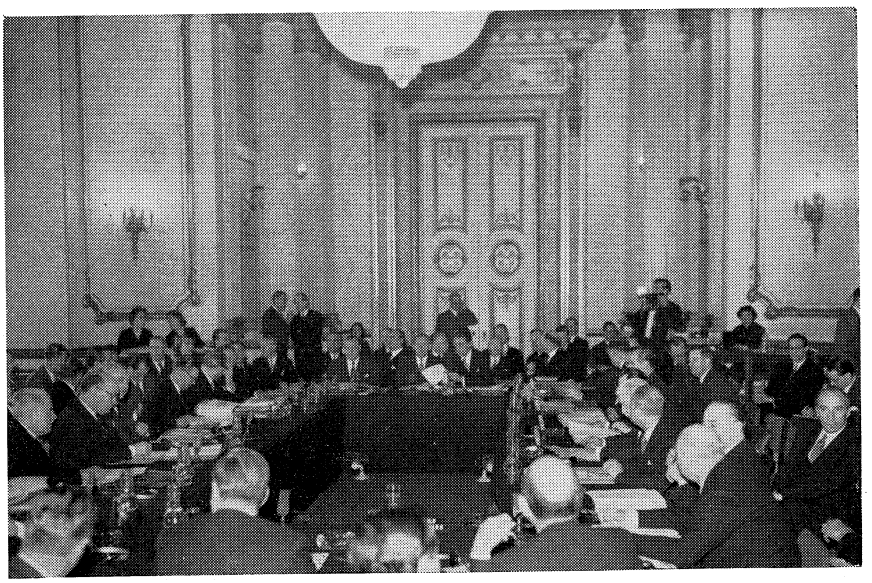
Samenstelling kabinet

De nieuwe ministers zijn: Castiella, die Artajo is opgevolgd aan buitenlandse zaken, Villalbi — minister zonder portefeuille en voorzitter van de economische raad; generaal Barroso — leger; admiraal Abarzuza — marine; generaal Diz de Lecea — luchtmacht; Navarro Rubio — financiën; generaal Vega — binnenlandse zaken; generaal Vigón — openbare werken; Canovas — landbouw; Ullastres — handel. Solis Ruiz wordt secretaris-generaal van de Falange. Deze volgt Arrese op, die minister van huisvesting is geworden (gezien de schrijnende woningnood een belangrijke portefeuille). Sanz Orrio is benoemd tot minister van arbeid. Generaal Franco blijft voorzitter van de ministerraad. Aangebleven zijn: Itermendi (justitie), Planell (industrie), Arias Salgado (voorlichting en toerisme) en Rubio (onderwijs). Ook de secretaris van het kabinet van de eerste-minister, kapitein-ter-zee Carrero Blanco, behield zijn ministersfunctie. Franco niet meegerekend, telt het kabinet achttien ministers. Het is niet bekend tot welke politieke richting Villalbi behoort. Het feit dat hij Castiliaan is en er in Barcelona, de hoofdstad van Castilië, onlangs ernstige moeilijkheden zijn geweest (zie nader 12976/3) is intussen niet zonder betekenis. Van de 17 overige ministers zijn er vijf falangist, drie katholiek, twee monarchist en zeven partijloos. Franco heeft derhalve, zoals de Nieuwe Rotterdamse Courant (2-3) opmerke, kennelijk getracht allerlei groepen: falangisten, monarchisten, legerautoriteiten, vakbondsleiders en rooms-katholieken zoveel mogelijk het hunne te geven.

De nieuwe minister van buitenlandse zaken, Castiella, heeft o.a. gestudeerd aan de academie voor internationaal recht te Den Haag. In 1939 werd hij benoemd tot lid van het permanente hof van arbitrage in Den Haag en tot professor te Madrid. Als aanhanger van Franco nam hij deel aan de burgeroorlog en in 1941 en 1942 streed hij met de blauwe divisie in Rusland. Castiella, die tot de Falange behoort, werd in 1951 tot ambassadeur bij het Vaticaan benoemd.

De eerste indruk van waarnemers te Madrid was, dat het nieuwe kabinet op economisch terrein „liberaler" is dan het vorige. In monarchistische kringen bleek men zeer tevreden. Generaal Vigón is een vooraanstaand monarchist en verscheidene andere leden van het kabinet hebben monarchistische denkbeelden.

WEU en Britse defensielast —

De continentale leden van de Westeuropese Unie hebben tijdens de recente bijeenkomst van de ministerraad van de Westeuropese Unie (foto) vooralsnog geweigerd zich neer te leggen bij het voornemen van Engeland een belangrijk contingent van zijn troepen van het Europese vasteland terug te trekken. Thans gaat de NAVO-raad over deze kwestie beraadslagen (zie ook pag. 13054/2).

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

België — 25 febr. De buitenlandse handel van de BLEU toont voor 1956 (1955) een tekort van 5.3 (3.2) mrd. frank; de invoer bedroeg 163.1 (142.1) mrd. frank en de uitvoer 157.8 (138.9) mrd. frank. — **27 febr.** De regering heeft de Westduitse Bondsregering om een bijdrage voor het onderhoud der Belgische troepen in de Bondsrepubliek gevraagd. — In 1958 zal te Antwerpen een internationale zeevaarttentoonstelling worden gehouden. — **3 mrt.** Opening helikopterdienst Brussel-Parijs.

Denemarken — 28 febr. De ass.-marineattaché van de Sowjet-ambassade, M. Roeditsjew, wegens spionage uitgewezen.

Duitsland (West) — 25 febr. De Bondsdagfracties van de Duitse partij en van de (liberale) Vrije Volkspartij hebben tot fusie besloten. — **26 febr.** De regering heeft medegedeeld, dat zij geen algemene schadeloosstelling aan de niet-Duitse slachtoffers van het nazi-regiem kan betalen. — **28 febr.** Gen. A. Heusinger volgt gen. Speidel op als hoofd van de afdeling strijdkrachten van het ministerie van defensie. — Bondskanselier Adenauer antwoordt Boelganin n.a.v. diens brief van 5 febr. over de Duitse hereniging. — De leider der socialisten, E. Ollenhauer, door president Eisenhower ontvangen.

Engeland — 26 febr. De Export-Importbank (Washington) verstrekt lening van $ 500 miljoen. — **27 febr.** De Labour Party verbreekt de alliantie met de coöperaties. — **28 febr.** Het Lagerhuis heeft voorstel aangenomen, waarbij geestelijken van de Church of England en de r.k. kerk verkiesbaar worden voor het parlement.

Finland — 28 febr. De zes ministers van de boerenpartij treden af. — **1 mrt.** Premier Fagerholm dient ontslag van zijn kabinet in.

Frankrijk — 24 febr. Premier Mollet vertrekt naar de VS voor besprekingen met Eisenhower. — **27 febr.** Amerikaans bankkrediet van $ 100 miljoen voor de aankoop van olie in de VS. — Vier leiders van de Algerijnse "Front de Libération Nationale" gearresteerd. — De socialistische partij heeft André Philip voor 3 jaar geschorst uit alle partijfuncties; hij werd ervan beschuldigd in niet-socialistische bladen te hebben stelling genomen tegen de regeringspolitiek i.z. Algerije.

Hongarije — 25 febr. De Hongaarse politie arresteert Hongaren die de Westelijke gezantschappen te Boedapest bezoeken. — **28 febr.** Regering gewijzigd.

Indonesië — 27 febr. De Mohammedaanse partijen verwerpen Sukarno's voorstel i.z. een nieuw kabinet met de communisten (zie pag. 13035/3). — **28 febr.** De communisten en nationalisten trachten door demonstraties te Djakarta de andere partijen te dwingen de conceptie van president Sukarno te aanvaarden. De Mohammedaanse en christelijke partijen verzoeken de procureur-generaal hen te beschermen tegen de linkse intimidatie. — **1 mrt.** Voor het Hooggerechtshof te Djakarta begint proces tegen de minister van buitenlandse zaken, Ruslan Abdulgani, die wordt beschuldigd van overtreding van de deviezenbepalingen. — **2 mrt.** De militaire commandant in Oost-Indonesië, lt.-kol. Sumual, kondigt de staat van oorlog af over Celebes, de kleine Soendaeilanden, Bali en de Molukken en stelt een militair bestuur in dit gebied in. — Moh. Hatta verklaart, dat het plan van Sukarno tot mislukking is gedoemd.

Internationaal — 24 febr. De Scandinavian Airlines System opent dienst Kopenhagen—Tokio via de Noordpool. — **25 febr.** Te Londen begint conferentie van de ministers van buitenlandse zaken van de Westeuropese Unie over het Britse voorstel tot vermindering van de strijdkrachten op het Europese continent. — De Australische vertegenwoordiger bij de VN, Sir Percy Spender, noemt de Indonesische aanspraken op Nieuw-Guinea in elk opzicht ongegrond. — **26 febr.** Volgens de Britse regering is het opnemen van de overzeese gebieden in de Europese gemeenschappelijke markt in strijd met de verplichtingen van de zes EGKS-landen, vastgelegd in de algemene overeenkomsten inzake tarieven en handel (GATT). — De Alg. Vergadering der VN aanvaardt met 55-0 stemmen bij 1 onthouding een Indiase resolutie i.z. Cyprus, waarin wordt aangedrongen op vreedzame onderhandelingen. — **27 febr.** De Alg. Vergadering der VN aanvaardt enige resoluties over Z.W.-Afrika. — De Alg. Vergadering der VN machtigt met 52-8 stemmen bij 3 onthoudingen Hammarskjöld tot 31-12-'57 $ 16.5 miljoen uit te geven voor de VN-politiemacht in Egypte. — **28 febr.** De Alg. Vergadering der VN verwerpt resolutie i.z. Nieuw-Guinea (instelling commissie van goede diensten).

Israël — 25 febr. Het parlement keurt met 72-29 stemmen de buitenlandse politiek van premier Ben Goerion goed. — **1 mrt.** De minister van buitenlandse zaken, mevr. G. Meir, deelt in de Alg. Vergadering der VN mede, dat Israël besloten heeft onmiddellijk zijn troepen uit de gebieden van Gaza en van Sjarm al-Sjeikh terug te trekken.

Italië — 23 febr. De sociaal-democratische partij van Saragat zegt in een verklaring, dat het jongste congres van de socialistische partij van Nenni een onmiddellijke hereniging van beide partijen niet rechtvaardigt. Alleen „concrete stappen in de toekomst" van de partij van Nenni zullen kunnen aantonen of deze partij werkelijk met de communisten heeft gebroken en bereid is zich met de sociaaldemocraten te verenigen door volledig de parlementaire democratie te aanvaarden (zie ook pag. 13028/1). — **26 febr.** De (linkse) republikeinse partij heeft haar steun aan de regering ingetrokken, waardoor de regeringsmeerderheid in het parlement is verminderd tot één stem. — **1 mrt.** De Kamer van Afgevaardigden geeft de regering-Segni met 285-277 stemmen bij 1 onthouding zijn vertrouwen bij wetsontwerp tot regeling van de verhouding tussen landeigenaren en pachters.

Japan — 25 febr. Het Lagerhuis heeft N. Kisji benoemd tot premier.

Joego-Slavië — 26 febr. De minister van buitenlandse zaken, Popowitsj, verklaart in het parlement, dat er behalve moeilijkheden op ideologisch terrein ook economische moeilijkheden tussen Joego-Slavië en de Sowjet-Unie bestaan.

Nederland — 23 febr. Te Utrecht is opgericht het Verbond van academici bij het voorbereidend hoger en middelbaar onderwijs. — **25 febr.** Minister Luns verklaart te Londen, dat Nederland zijn bijdrage aan de NAVO niet zal verminderen. — **26 febr.** De heer J. C. Deering (PvdA) heeft lidmaatschap Tweede Kamer niet aanvaard. — De Tweede Kamer begint debat over de bestedingsnota. — **28 febr.** De regering heeft besloten de in de zomer van 1956 door wateroverlast getroffen agrarische bedrijven krediet te verstrekken. — Een aantal hoogleraren protesteren tegen de benoeming van gen. Speidel. — De prijs van kerftabak wordt m.i.v. 1 mrt. met ƒ 0.10 per 50 gram verhoogd. — **1 mrt.** De Nederlandse Radio Unie bestaat 10 jaar. — Mevr. M. L. J. D. van Wickevoort Crommelin geb. jonkvrouwe Teixeira de Mattos m.i.v. 1 mei benoemd tot grootmeesteres van koningin Juliana. — Minister Staf heeft de Eerste Kamer medegedeeld, dat de Nationale Reserve wegens de te geringe belangstelling bij de bevolking zal worden opgeheven. — **1/2 mrt.** Minister Luns voert te Bonn besprekingen over een aantal tussen beide landen hangende vraagstukken. — **2 mrt.** Mr. A. H. C. Gieben m.i.v. 1 mei benoemd tot secr.-gen. van het ministerie van verkeer en waterstaat.

Ned. W.-Indië — 2 mrt. De Staten van Suriname hebben de „richtlijnenovereenkomst" met de Aluminum Co. of America aanvaard.

Noorwegen — 1 mrt. De begroting 1957-'58 voorziet in defensieuitgaven van 920 mln. kr. bij totale uitgaven van 5541 mln. kr. De ontvangsten zijn geraamd op 5479 mln. kr.

Polen — 26 febr. De regering van premier Cyrankiewicz is gereorganiseerd. — **27 febr.** De overeenkomst met de SU i.z. de status der Sowjet-troepen van kracht geworden. — Het parlement spreekt met 449-1 stem bij 7 onthoudingen zijn vertrouwen in de nieuwe regering van Cyrankiewicz uit.

Siam — 26 febr. Verkiezingen. — **2 mrt.** Noodtoestand afgekondigd n.a.v. plan tot omverwerping van de regering van Piboel Songgram.

Soedan — 25 febr. De regering heeft besloten de in april te houden algemene verkiezingen uit te stellen.

Sowjet-Unie — 28 febr. De politie wordt gereorganiseerd en gedecentraliseerd om haar geschikter te maken tot het bestrijden van misdadigers. — **2 mrt.** In de Izwestija is kritiek geleverd op de juridische theorieën van wijlen Wisjinski, minister van buitenlandse zaken en tijdens de processen van 1936-38 procureur-generaal.

Spanje — 25 febr. De regering is ingrijpend gewijzigd; het aantal Falangisten is verminderd van 6 tot 3, terwijl enige monarchisten zitting in het kabinet hebben gekregen.

Ver. Staten — 25 febr. In 1956 zijn 65 personen terechtgesteld, nl. 43 negers, 21 blanken en 1 Indiaan. — **26 febr.** Nieuwe ambassadeurs benoemd: D. Bruce (Bonn), A. Houghton (Parijs) en W. Sebald (Canberra). — **28 febr.** Communiqué over het gesprek tussen Eisenhower en Mollet. —

Zwitserland — 3 mrt. Bij referendum spreken de (mannelijke) kiezers zich met 384.283-357.317 stemmen uit tegen dienstplicht voor vrouwen bij de bescherming bevolking en met 423.874-314.756 stemmen tegen overheidsbeheer van radio en TV.

Argentinië

Peronistische samenzwering —

In Argentinië zijn, naar *Reuter* (27-2) berichtte, ongeveer 35 personen, onder wie zes gepensioneerde generaals, in hechtenis genomen wegens deelneming aan een mislukte peronistische samenzwering tegen de Argentijnse regering. Er zullen nog meer arrestaties volgen. De actie tegen de regering wordt van het buitenland uit geleid, aldus een communiqué. Het hoofdkwartier bevindt zich te Caracas in Venezuela, waar ex-president Perón zich heeft gevestigd. Er zijn commandoeenheden in Bolivia, Paraguay, Chili, Brazilië en Uruguay, bestaande uit oud-officieren. Deze commando's hadden het bevel over de militaire garnizoenen op zich moeten nemen, aldus het communiqué.

In het communiqué wordt voorts verklaard, dat het in geheel Argentinië rustig is en dat de regering alle maatregelen zal nemen, nodig om orde en rust te handhaven en een einde te maken aan alle ondergrondse bedrijvigheid.

Vier der gearresteerde generaals bekleedden belangrijke functies onder het bewind van ex-president Perón. De twee anderen hebben echter deelgenomen aan de opstand van september 1955 tegen de toenmalige regering-Perón.

In officiële Argentijnse kringen legt men verband tussen deze samenzwering en de arbeidsgeschillen, die zich reeds verscheidene maanden in Argentinië voordoen.

(Vor. ber. zie levensschets pres. Aramburu pag. 13033 en 13034)

Australië

Australisch Nieuw-Guinea - Geen zelfbestuur op termijn —

De Australische minister van buitenlandse zaken, *Richard Casey,* heeft, aldus het *Alg. Handelsblad* (1-3), verklaard, het betreurenswaardig te vinden, dat de Ver. Naties Australië hadden verzocht, de tijd te schatten, die nog nodig zou zijn voor de instelling van zelfregering in Nieuw-Guinea.

Hij zei, dat dit verzoek een voorbeeld was van de onverantwoordelijkheid, waarmee sommige leden van de VN de vraagstukken benaderden, die betrekking hebben op zelfregering van de volkeren.

Hij voegde er aan toe, dat het praktisch niet mogelijk was om data op lange termijn vast te stellen voor de politieke ontwikkeling van enig gebied. Elke tijdsbepaling zou opgevat worden als een verplichting en het zou onverantwoordelijk van de Australische regering zijn om „halfbakken beloften" te geven.

België

Tienjarenplan Kongo —

De minister van koloniën heeft in het parlement een wetsontwerp ingediend waarbij hij gemachtigd wordt om het tienjarenplan voor de economische en sociale ontwikkeling van de Kongo met buitengewone middelen ten uitvoer te leggen.

In zijn uiteenzetting herinnert de minister eraan, dat de wet van 27 mei 1952 de minister van koloniën machtiging verleent met dit doel effecten van de openbare schuld van de Kongo uit te geven voor een bedrag van 20 miljard frank. Deze grens werd vastgesteld op basisramingen van vóór 1950.

Sedertdien, aldus de minister, hebben allerlei factoren de gegevens waarover men op dat tijdstip beschikte aanzienlijk gewijzigd: de prijsstijgingen evenals de programmawijzingen die onvermijdelijk zijn, maakten een herwaardering van de kostprijs der investeringen van het plan noodzakelijk.

De herwaardering brengt het totaal bedrag, nodig voor de 10 jaren, op frs. 48.114.000.000.

Cultureel akkoord met Duitsland

België en de Duitse Bondsrepubliek hebben, aldus *De Standaard,* op 22 febr. te Bonn de bekrachtigingsoorkonden uitgewisseld van het cultureel akkoord, dat op 24 sept. 1956 te Brussel is ondertekend.

Het Duits-Belgische cultureel akkoord bepaalt o.m. dat de twee ondertekenaars zullen trachten de bloei van culturele instellingen, zoals bibliotheken, scholen, kinematheken en muziekarchieven te bevorderen en de uitwisseling van onderwijzend personeel, studenten, geleerden, kunstenaars, jonge arbeiders en ambachtslieden uit te breiden.

Elke partner zal aan de onderdanen van het andere land beurzen verlenen om hen in staat te stellen hun studies te verrichten, onderzoekingen te doen en hun vorming te completeren.

De twee landen zullen maatregelen treffen opdat de academische graden en diploma's van universiteiten en andere scholen op het grondgebied van elke partner als gelijkwaardig zullen worden erkend.

Het akkoord voorziet in de uitwisseling van allerlei tentoonstellingen, concerten en lezingen, toneel- en filmvoorstellingen, evenals radio- en televisie-uitzendingen. De partners zullen zorgen voor een objectief onderwijs in de geschiedenis van elk der landen en van hun betrekkingen.

Een vaste commissie van 10 leden zal waken over de uitvoering van het akkoord en zal ten minste eenmaal per jaar vergaderen. Het akkoord zal geldig zijn voor 5 jaar en in werking treden een maand na de uitwisseling van de bekrachtigingsoorkonden.

Gouverneur Frère neemt afscheid van de Nationale Bank —

Op 25 februari hield de Nationale Bank haar algemene vergadering van aandeelhouders onder het voorzitterschap van Gouverneur *Maurice Frère.* Daar deze laatste binnen enkele maanden de leeftijdsgrens bereikt, nam hij meteen afscheid van de aandeelhouders en belichtte in een toespraak de rol van de Nationale Bank. Hierin wees hij er o.m. op, dat in de statuten van de Bank bepalingen voorkomen, die, nauwgezet toegepast, op bepaalde ogenblikken de regering kunnen hinderen of de particuliere belangen schaden. De vrijwaring van de muntstabiliteit, die de grondslag vormt van de welvaart en van de levensstandaard der bevolking, stelt vaak eisen die niet stroken met de populariteit, die politieke en economische organisaties of de regering nastreven. Het is dan ook van belang, dat een van de uitvoerende macht onderscheiden gezag, binnen de perken van zijn bevoegdheden, de verantwoordelijkheid draagt voor bepaalde, soms onpopulaire maatregelen, die de waardevastheid van de munt moeten verzekeren. De bank is uiteraard de raadgeefster van de regering in kredietaangelegenheden, en zij rekent het dan ook tot haar plicht de regering haar algehele medewerking toe te zeggen.

Bevolkingscijfers —

Volgens de cijfers van het „Statistisch jaarboek van Volksgezondheid" over het dienstjaar 1955 beliep de Belgische bevolking op 31 december 1955 8.896.246 zielen, tegenover 8.840.704 op 31 december

1954, hetgeen dus een aanwas betekent van 55.542 zielen.
De aanwas van de bevolking kwam tijdens de periode 1947 tot en met 1955 het sterkst tot uiting in de provincies Brabant, Antwerpen en Limburg, en het zwakst in de provincies Namen en Luxemburg.
Wat betreft het geboorte- en sterftecijfer, dit beliep in de Vlaamse taalstreek gedurende het jaar 1955 respectievelijk 83.845 en 48.551, in de Waalse taalstreek: 46.450 en 43.119 en in het arrondissement Brussel: 18.503 en 16.646.
Steeds onderscheid makend tussen de taalstreken, was de natuurlijke aanwas, d.w.z. het geboorte-overschot, voor Vlaanderen: 35.294 zielen, voor Wallonië 3.331 en voor het arrondissement Brussel 1.857.

Het energieprobleem - Correctie —
In het op pag. 13034 gepubliceerde artikel over de Belgische energievoorziening is een storende correctiefout geslopen. De in kolom 2 afgedrukte conclusie 2) moet nl. luiden:

2) (dat) het tekort waarschijnlijk kleiner zal zijn, indien het industriële expansietempo, dat in de afgelopen jaren 4,5% bedroeg, tot 2% zou dalen.

Kosten maatschappelijke zekerheid
Een Waals senator heeft aan minister Troclet gevraagd, hoeveel de inkomsten en uitgaven beliepen voor de verschillende takken van de maatschappelijke zekerheid sedert 1950. Aan het door *Het Volk* (24-2) gepubliceerde antwoord ontlenen wij het volgende:
Voor de *pensioenen der werklieden:* inkomsten 3.338 miljoen franken, uitgaven 3.626 miljoen in 1950. Voor 1955: inkomsten 6.874 miljoen, uitgaven 6.116 miljoen.
Voor de *pensioenen der bedienden:* inkomsten 2.351 miljoen, uitgaven 664 miljoen in 1950. Voor 1955: inkomsten 3.478 miljoen, uitgaven 1.187 miljoen.
Voor de *pensioenen der mijnwerkers:* inkomsten 2.481 miljoen, uitgaven 2.134 miljoen in 1950. Voor 1955: inkomsten 3.172 miljoen, uitgaven 3.143 miljoen.
Ziekte- en invaliditeitsverzekering: inkomsten 4.992 miljoen, uitgaven 5.225 miljoen in 1950. Voor 1955: inkomsten 7.142 miljoen, uitgaven 7.362 miljoen.
Werkloosheidsverzekering: inkomsten 5.106 miljoen, uitgaven 5.451 miljoen in 1950. Voor 1955: inkomsten 5.655 miljoen, uitgaven 5.781 miljoen.
Kinderbijslag voor loontrekkenden: inkomsten 5.729 miljoen, uitgaven 5.722 miljoen in 1950. Voor 1955: inkomsten 7.380 miljoen, uitgaven 7.411 miljoen.
Een aanzienlijk deel van deze uitgaven zijn *administratiekosten:* (in 1955) 259 miljoen voor de arbeiderspensioenen, 84 miljoen voor de bediendenpensioenen, 26 miljoen voor de mijnwerkerspensioenen, 537 miljoen voor de ziekteverzekering, 438 miljoen voor de werkloosheidsverzekering en 166 miljoen voor de kinderbijslagen.

China (Volksrepubliek)

Tsjoe En-lai te Warschau en Boedapest —
Premier Tsjoe En-lai heeft tijdens zijn bezoek aan Europa (zie ook pag. 12976/1) ook een bezoek gebracht aan Warschau (11-16 jan.) en Boedapest (16-17 jan.). Tijdens zijn verblijf te Warschau verklaarde hij volgens *Reuter* (15-1) o.a., dat het communisme al naar gelang van het land verschillende vormen kan aannemen, ofschoon er fundamenteel slechts één communisme is. „Het hoeft niet altijd hetzelfde te zijn als in de Sowjet-Unie." Op de vraag in welk land het communisme naar zijn mening de meest volmaakte vorm heeft bereikt, zeide hij: „Men kan geen vergelijking maken. Elk communistisch land heeft zijn eigen specifieke trekken."
Voorts verklaarde hij: „Wij erkennen alle besluiten van het achtste congres van de Poolse communistische partij, waarop zij alle fouten van de vorige (stalinistische) periode corrigeerde." Kort vóór Tsjoe's vertrek naar Boedapest (16 jan.) werd een Chinees-Poolse verklaring uitgegeven, waarin o.a. werd gezegd, dat „de grondbeginselen van het Marxisme-Leninisme moeten worden toegepast, rekening houdend met de concrete omstandigheden, die in elk land afzonderlijk bestaan."

Boedapest

Na Tsjoe's tweedaags verblijf in de Hongaarse hoofdstad werd op 17 jan. een Chinees-Hongaarse verklaring getekend, waarin volgens *Reuter* o.m. stond, dat de campagne om de fouten binnen de grenzen van het volksdemocratische stelsel weg te werken, zich ontwikkeld had tot zware gevechten tussen het socialisme en het fascisme, tussen oorlog en vrede. De Chinese bezoekers hadden begrip getoond voor de noodzakelijkheid van de strijd, die in Hongarije werd voortgezet om vroegere fouten weg te werken en het socialisme tegen de contrarevolutionaire krachten te beschermen.
Vóór het bezoek van Tsjoe was reeds bekendgemaakt, dat China Hongarije een lening van 200 miljoen roebels (volgens de officiële koers *f* 190 miljoen, in werkelijkheid ca. *f* 50 miljoen) had verstrekt voor de wederopbouw en het herstel van 's lands economie. De helft ervan zou in inwisselbare contanten worden verstrekt en de andere helft in de vorm van goederen en grondstoffen.

Duitsland

Het „Groene plan" —
Het Westduitse parlement heeft op 27 febr. met algemene stemmen zijn goedkeuring gehecht aan het zogenaamde „groene plan" van de regering, het plan tot bevordering van de landbouw, dat dit jaar voorziet in een steun van ruim 1.2 miljard mark (het vorige jaar was het bedrag 900 miljoen mark) waarvan een groot deel, 450 miljoen mark, zal worden besteed voor de verbetering van de melkveehouderij.
Het uiteindelijke doel is de aanpassing van de levensstandaard van de landbouwers aan die van de bevolking van de steden, aldus de *NRC.*

Bedrijfsfinanciering en bezitsvorming —
Minister *Erhard* is, naar *De Volkskrant* (1-3) berichtte, voornemens door overheidsmaatregelen het zwaartepunt van de bedrijfsfinanciering te verleggen van vreemd kapitaal naar eigen kapitaal. Dat wil zeggen van obligatieleningen naar aandelenemissies. Hij wil dit bereiken door fiscale maatregelen. Minister Erhard heeft daartoe dezer dagen besprekingen gevoerd met de ministers van economische zaken en financiën van de „Länder". Minister Erhard wil tegelijkertijd een uitgebreide campagne beginnen voor de popularisering van het aandeel. Hij wil daarmee de bezitsvorming bij een brede laag van de bevolking stimuleren, aldus De Volkskrant.

Luchtmacht —
De Westduitse luchtmacht, die thans nog in het eerste opbouwstadium is, zal in een zeer snel en van grondige voorbereiding getui-

gend tempo uitgroeien tot een luchtmacht bestaande uit een tactische en defensieve strijdmacht, met een totaal van 1326 vliegtuigen en 3000 vliegers (in 1959-60), aldus heeft lt. gen. *J. Kammhuber* tijdens een bezoek aan Nederland meegedeeld (*Alg. Hbld.*, 1-3).

Engeland

De samenwerking tussen Labour en de coöperatieve beweging —

In de niet altijd gemakkelijke verhouding tussen de Engelse Labourpartij en de coöperatieve beweging lijkt, aldus *Het Parool* (28-2), momenteel een serieuze spanning, ja breuk te ontstaan: een subcommissie van het hoofdbestuur van de Labourpartij heeft aan de coöperatieve unie een brief geschreven, waarin wordt gezegd, dat men de sinds 1946 bestaande „overeenkomst" met de coöperatieve beweging wenst te beëindigen.
Reden voor deze stap van het hoofdbestuur schijnt te zijn dat er in vakbondskringen ernstige ontstemming bestaat over het feit dat enige malen bij het uitkiezen van parlementaire kandidaten in kiesdistricten, waar „als regel" een vakbondsman gekozen wordt, het plaatselijk partijbestuur een coöperatieman verkoos. De bonden zijn hierover extra ontstemd omdat zij wèl (en in toenemende mate) en de coöperatieve beweging niet aan de nationale partijkas bijdragen. Daarom zou de coöperatieve beweging juist zo goed in staat zijn haar kandidaten in de plaatselijke partijen te financieren, klagen de bonden.
Aan de andere kant wordt de voorkeur van de plaatselijke keuzecommissies voor coöperatiemannen misschien evengoed verklaard door het feit dat deze vaak tot de meest actieve en meest betrouwbare partijleden behoren en als het ware lichtende bakens in de gebruikelijke massale apathie van het plaatselijk partijleven zijn. Strikt genomen hebben de vakbonden geen officiële kandidaten, maar in bepaalde districten is het oud gebruik, dat òf een bepaalde bond òf de bonden hun man als parlementair kandidaat door de keuzecommissie van de plaatselijke partij verkozen zien en dan omgekeerd op ruime schaal aan de plaatselijke partijkas bijdragen. Alles bij elkaar genomen zijn er een negentigtal „vakbondsparlementsleden".
Onder de „overeenkomst", die thans is opgezegd hebben de coöperatiemannen hun eigen partij-organisatie en hun eigen partijcongres, maar verbinden zij zich om, als zij tot parlementslid worden gekozen, tot de parlementaire Labourpartij toe te treden en de aanwijzigingen van de Labour-whips op te volgen. Er zijn in het huidige parlement twintig coöperatieve leden.
De *Manchester Guardian* (28-2) opperde de mogelijkheid, dat de splitsing zal leiden tot een effectieve vierde partij in het parlement (de zes liberale parlementariërs vertegenwoordigen de derde), en zegt dat de gesignaleerde tegenstelling in politiek opzicht weleens belangrijker zou kunnen blijken voor Labour dan een der andere strubbelingen, die zich in haar boezem hebben voorgedaan sinds Macdonald in 1931 de partij in de steek liet om de nationale coalitie te leiden.

Finland

Regeringscrisis —

De socialistische minister-president Fagerholm heeft op 1 maart het ontslag van zijn coalitieregering aangeboden, nadat op 28 febr. de zes ministers van de boerenpartij waren afgetreden, omdat de meerderheid van het coalitiekabinet — bestaande uit zes socialisten, twee ministers van de Finse volkspartij en één van de Zweedse volkspartij — besloten had, de prijs van boter te verlagen tot 488 mark (*f* 5.71) en de margarineprijs onveranderd te laten.
De boerenpartij had erop aangedrongen, de boterprijs in de kleinhandel van 500 mark (*f* 5.85) te verlagen tot 450 mark (*f* 5.16) per kilo en de margarineprijs van 300 mark (*f* 3.51) op 430 mark (*f* 5.03) per kilo te brengen.
De ministers der boerenpartij wilden hiermee het zeer lage boterverbruik in Finland stimuleren. Op het ogenblik heeft men een groot boteroverschot, dat moet worden uitgevoerd tegen prijzen, die lager zijn dan de Finse boterprijs.

Hongarije

Wijziging regering - Nieuw Centraal Comité —

Naar *AFP* berichtte is op 28 febr. te Boedapest een regeringswijziging bekendgemaakt. Ferenc Muennich is ontheven van zijn functie van minister van defensie. Hij wordt eerste vice-premier. Geza Revesz volgt hem op als minister. Nieuwe mannen hebben de portefeuilles van binnenlandse zaken, justitie en culturele zaken aanvaard. Sandor Ronai is afgetreden als minister van handel om weer als voorzitter van de Kamer te kunnen optreden.
Het nieuwe voorlopige centrale comité van de Hongaarse communistische partij, waarvan de samenstelling eveneens op 28 febr. is bekendgemaakt, telt 37 leden, onder wie veertien nieuwelingen. Het bestuur telt tien leden, onder wie premier Kadar.

Oordeel van internationaal juristencongres —

De Internationale Commissie van juristen, onder leiding van sir Hartley Shawcross te Scheveningen in vergadering bijeen, heeft in een resolutie de rechtsbedeling in Hongarije als „schending van rechten van de mens" veroordeeld. De wetten en decreten, op het ogenblik in Hongarije van kracht, voorzien niet in de minimumwaarborgen voor rechtvaardige rechtspraak zoals deze bij beschaafde volken gelden.
De vergadering heeft besloten de Hongaarse minister van justitie haar „ernstige bezorgdheid" te doen weten. Voorts zal de commissie de Sowjet-Unie, Engeland en de Verenigde Staten op de hoogte stellen van de „inbreuken op de rechten en vrijheden van de mens", in strijd met art. 2 van het Hongaarse vredesverdrag.

Indonesië

Conceptie-Sukarno door verschillende partijen afgewezen —

De leiders van de islamietische, christelijke en katholieke partijen hebben president Sukarno op 28 febr. medegedeeld, dat zij zijn plannen „tot redding van het land" met daaraan gepaard gaande deelneming van de communisten aan een nieuw kabinet, niet kunnen aanvaarden, aldus *ANP/UP/Het Parool.*
Gehelmde militairen met de bajonet op het geweer bewaakten het presidentiële paleis, toen de politieke leiders zich naar binnen begaven om het staatshoofd in kennis te stellen van hun inzichten over zijn plan voor een regering-nieuwestijl.
Voor het paleis had zich een enorme menigte verzameld. Groepen arbeiders, die voor deze gelegenheid vrijaf hadden gekregen stroomden over Djakarta's voornaamste plein en voerden spandoeken mee, waar-

op de onmiddellijke inwerkingtreding van Sukarno's conceptie werd geëist.
Alle Nederlandse scholen en tal van Nederlandse en Engelse bedrijven waren vandaag gesloten en in de straten, die naar het Merdeka-plein — waaraan het paleis is gelegen — leiden, waren slechts weinig Europeanen te zien.

Oost-Indonesië wenst autonomie — Na een bijeenkomst van 52 Oost-indonesische leiders te Makassar heeft de militaire commandant in Oost-Indonesië, *lt.-kol. Sumual,* op 2 maart de staat van oorlog afgekondigd over Celebes en de kleine Soenda-eilanden, met inbegrip van Bali en de Molukken. Hij heeft tegelijkertijd een militair bestuur in Oost-Indonesië ingesteld.
De verklaring van Sumual zegt: „In het belang van de Indonesische republiek en van het welzijn van de bevolking van Oost-Indonesië kondigen wij de staat van beleg af over Oost-Indonesië en stellen wij een militair bestuur in, in overeenstemming met de voorlopige grondwet en de regeringsordonnantie van 1948."
Hij legde er de nadruk op, dat de maatregelen van tijdelijke aard waren en niet betekenden dat Oost-Indonesië zich afscheidde van de Indonesische republiek. Hij verklaarde zich bereid „onderhandelingen te beginnen met een delegatie van de centrale regering", welke delegatie mandaat zou moeten hebben van president Sukarno als opperbevelhebber van de Indonesische strijdkrachten. In een op 2 maart door radio-Makassar uitgezonden proclamatie werd de actie een noodzakelijk optreden genoemd, ten einde „verdere achteruitgang en ontbinding van onze staat te voorkomen". Gevraagd werd om volledige autonome rechten voor de vier Oostindonesische provincies: Celebes, de kleine Soenda-eilanden, de Molukken en *West-Irian* (Nieuw-Guinea). Voorts is bekendgemaakt, dat het militaire bestuur van plan is voortaan slechts dertig procent van de inkomsten van het gebied aan de centrale regering af te dragen.

Internationaal Nieuws

Israël trekt zijn troepen terug — In ons overzichtsartikel op pagina 13031 en 13033 hebben wij uitvoerig melding gemaakt van de druk die, met name van de zijde der Verenigde Staten, op Israël werd uitgeoefend, om dit land te bewegen zijn troepen uit de kuststrook van Gaza en Sjarm al-Sjeikh aan de golf van Akaba (zie kaart op pag. 13031) terug te trekken.
Na intensief overleg achter de schermen en nadat bespreking van deze kwestie in de Algemene Vergadering der Verenigde Naties verschillende malen was uitgesteld, heeft de Israëlische minister van buitenlandse zaken, mevrouw *Golda Meir,* op 1 maart in de Alg. Vergadering meegedeeld, dat haar land zijn troepen onmiddellijk zal terugtrekken.

Israëlische veronderstellingen

Mevrouw Meir zei o.a., dat Israël zich terugtrekt in overeenstemming met de resolutie van 2 februari van de assemblée van de Ver. Naties (zie nader 13006). Het trekt zich terug op de volgende veronderstellingen:
1. Dat de strijdmacht van de Ver. Naties bij de Israëlische terugtocht Gaza en Akaba zal bezetten en dat alleen deze strijdmacht het militaire en burgerlijke beheer van Gaza en Akaba over zal nemen.
2. Dat Israël verder verwacht, dat de Ver. Naties het orgaan zullen zijn, dat gebruikt zal worden om de taken uit te voeren, die door de secretaris-generaal in document apv/659 opgesomd zijn, nl. bescherming van leven en bezit in het gebied door te zorgen voor een doeltreffende politiebescherming, de garantie van een goed burgerlijk bestuur, de grootst mogelijke bijstand aan het vluchtelingenprogramma van de Ver. Naties, de bescherming van en de zorg voor de economische ontwikkeling van het gebied en de bevolking ervan.
3. Israël verwacht, dat bovengenoemde verantwoordelijkheid van de Ver. Naties voor het bestuur van Gaza gehandhaafd zal worden voor een overgangsperiode van de overneming tot de totstandkoming van een vredesregeling, die zo snel mogelijk gezocht moet worden, of een definitieve overeenkomst over de toekomst van de strook van Gaza.

Geen terugkeer naar „status quo ante"

Wanneer er omstandigheden ontstaan in de strook van Gaza, die wijzen op een terugkeer van de toestanden, die vroeger bestonden, behoudt Israël zich de vrijheid voor te handelen ter verdediging van zijn rechten.

Vrije vaart golf van Akaba

Als oeverstaat biedt Israël gaarne havenfaciliteiten aan alle schepen van alle landen en alle vlaggen, die zich houden aan de vrije vaart in de golf van Akaba. Israël had met voldoening de verzekering van leidende zeemogendheden ontvangen, dat zij een normale en regelmatige stroom van verkeer in de golf van Akaba voorzien. Israël zal niets doen om de vrije en onschuldige vaart van schepen van Arabische landen, bestemd voor Arabische havens of voor welke andere havens ook, te belemmeren, aldus mevr. Meir.
Israël is vastbesloten voor schepen, die in Israël zijn geregistreerd, het recht van vrije en onschuldige vaart uit te oefenen en is bereid zich bij anderen aan te sluiten om een algemene eerbiediging van dit recht te verzekeren.
Israël zal schepen van zijn eigen vlag beschermen, die het recht van vrije en onschuldige vaart op volle zee en internationale wateren uitoefenen.
Gewapende belemmering van Israëlische schepen die dit recht in de golf van Akaba en de straat van Tiran uitoefenen, zal door Israël beschouwd worden als een aanval, die het recht geeft tot zelfverdediging onder artikel 51 van het Handvest van de Ver. Naties en tot het nemen van die maatregelen die nodig zijn om de vrije en onschuldige vaart van zijn schepen in de golf en de straat te verzekeren.
De Israëlische regering hoopt natuurlijk, dat deze omstandigheid zich niet zal voordoen. In een toespraak op 20 februari heeft president Eisenhower verklaard: Wij behoren niet aan te nemen, dat Egypte, wanneer Israël zich terugtrekt, Israëlische schepen zal verhinderen gebruik te maken van het Suezkanaal en de golf van Akaba (zie nader 13043). Deze verklaring heeft bij de Israëlische regering zwaar gewogen, aldus mevrouw Meir.

De houding van Amerika

Lodge, de Amerikaanse afgevaardigde, zeide, dat Amerika hoopt, dat de Israëlische verklaring betekent, dat de terugtrekking van de Israëlische troepen onmiddellijk en onvoorwaardelijk zal zijn.
Voor de Ver. Staten, aldus Lodge, is de golf van Akaba internationaal

water en geen enkel land heeft het recht de vrije vaart daar te verhinderen. Hij legde de nadruk op de noodzaak voor beide partijen de wapenstilstandsovereenkomst te eerbiedigen en bevestigde, dat geen van beide partijen gerechtigd zal zijn rechten van belligerentie uit te oefenen, wanneer de Israëlische terugtocht voltooid zal zijn. De toekomst van het gebied van Gaza zou moeten worden geregeld binnen het kader van de wapenstilstandsovereenkomst van 1949.
De Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, *Dulles,* verklaarde op 1 maart ten overstaan van vertegenwoordigers van negen Arabische landen, dat de VS aan Israël geen enkele belofte of concessie hadden gedaan en dat er geen enkele geheime overeenkomst bestond.
De Franse afgevaardigde *Picot* zeide, dat zijn regering van plan is daadwerkelijk gebruik te maken van het recht van vrije vaart in de golf van Akaba. Iedere belemmering van de scheepvaart zal door Frankrijk worden beschouwd als een inbreuk op het volkenrecht.
Een dergelijke inbreuk schept de mogelijkheid terug te keren tot verdedigingsmaatregelen, die worden toegestaan door het Handvest.

India

De vertegenwoordiger van India, *Krisjna Menon,* daarentegen had — vóór de voorlezing van de Israëlische mededeling — verklaard, dat India geen regeling kan aanvaarden, die grotere bevoegdheden zou geven aan het politieleger der VN. India handhaaft zijn opvatting, aldus Menon, dat een invasie geen vruchten mag afwerpen. De internationale politiemacht mag nooit een bezettingsleger worden, zei hij. „De binnendringer mag geen voorwaarden stellen." Over de kwestie van de Golf van Akaba zei Menon, dat de Golf bestaat uit de territoriale wateren van Saoedi-Arabië en Egypte, waarbij hij vaststelde, dat Egypte „door een overeenkomst met Saoedi-Arabië alle rechten had om deze golf af te sluiten".
Arabische woordvoerders verklaarden nog, dat zij zouden blijven aandringen op sancties tegen Israël.

Aarzeling

De verklaringen van Lodge en Dulles hebben de Israëlische regering doen aarzelen, haar besluit onmiddellijk uit te voeren. Op 2 en 3 maart heeft zij langdurig beraadslaagd en eerst op 4 maart gaf premier *Ben Goerion* opdracht tot onmiddellijke terugtrekking uit Akaba. Men meende, dat door de verklaring van Lodge de weg was vrijgemaakt voor de terugkeer van de Egyptenaren naar het gebied van Gaza en de hernieuwing van de overvallen der Arabische commando's (fedajien) vanuit Gaza. Inmiddels heeft president Eisenhower der VS in een brief aan Ben Goerion als zijn mening uitgesproken, dat Israël op redelijke gronden de hoop kan koesteren, dat de te ontruimen gebieden geen haarden van nieuwe moeilijkheden zullen worden en dat de VS er naar zullen streven, dat deze hoop niet ijdel zal zijn.
In Jeruzalem, Tel Aviv en Haifa zijn protestbetogingen tegen de ontruiming gehouden. Voorts zou niet alleen de oppositie, w.o. *Beigin,* zich verzetten tegen de ontruiming, maar ook sommige aanhangers van de regeringscoalitie.

VN en Nieuw-Guinea —

Op verzoek van Indonesië, dat aanspraak maakt op de soevereiniteit over Westelijk Nieuw-Guinea, heeft de Algemene Vergadering der Verenigde Naties zich ook in haar jongste zitting *) bezig gehouden met deze kwestie. Uit de debatten resulteerde een door de Afrikaans-Aziatische groep ingediende ontwerp-resolutie, waarin de vorming werd gevraagd van een commissie van goede diensten, die zou moeten bemiddelen tussen Indonesië en Nederland in het geschil over het betreffende gebied.

Geen commissie van goede diensten

Deze resolutie heeft echter bij de op 28 februari gehouden stemming niet de vereiste meerderheid van tweederde kunnen halen.
In de politieke commissie van de Algemene Vergadering was de uitslag: 39 stemmen vóór, 25 tegen, bij 9 onthoudingen.
De uitslag van de eindstemming in de Algemene Vergadering zelf luidde: 40 vóór, 25 tegen, bij 13 onthoudingen.

Hoe gestemd werd

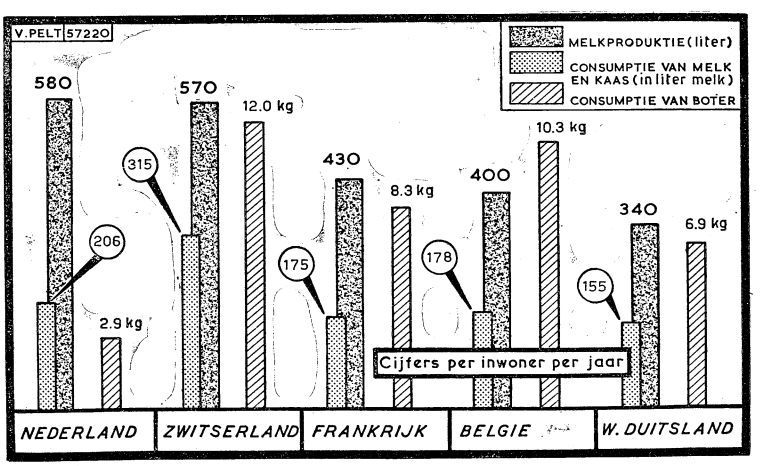
Aan *De Volkskrant* (1-3) ontlenen wij de volgende stemmingsuitslag:

VOORSTEMMERS (40): Afghanistan, Albanië, Bolivia, Bulgarije, Birma, Wit-Rusland, Ceylon, Costa Rica, Tsjecho-Slowakije, Ecuador, Egypte, El Salvador, Ethiopië, Griekenland, Guatemala, Haïti, India, Indonesië, Perzië, Irak, Japan, Jordanië, Libanon, Liberia, Lybië, Marokko, Nepal, Pakistan, Philippijnen, Polen, Roemenië, Saoedi-Arabië, Soedan, Syrië, Siam, Tunesië, Oekraine, Sowjet-Unie, Jemen, Joego-Slavië.

TEGENSTEMMERS (25): Australië, Oostenrijk, België, Brazilië, Canada, Nationalistisch China, Denemarken, Dominicaanse republiek, Frankrijk, Honduras, IJsland, Ierland, Israël, Italië, Luxemburg, Nederland, Nieuw-Zeeland, Nicaragua, Noorwegen, Peru, Portugal, Zweden, Zuid-Afrika, Engeland (een land was ons bij het afsluiten van dit nummer nog niet bekend).

ONTHOUDERS (13): Argentinië, Cam-

Produktie en verbruik van Melk

Bovenstaande grafiek brengt in beeld de verhouding tussen de produktie en het verbruik van melk per hoofd der bevolking in verschillende landen.
Het hoogst producerende land van de hier genoemde is Nederland. Opmerkelijk is intussen het betrekkelijk lage verbruik per hoofd dat Nederland heeft voor melk en kaas en het wel zeer gering te noemen gebruik van roomboter. Men vraagt zich af, welke invloed de in uitzicht gestelde verhoging van de melkprijs op het verbruik in Nederland zal hebben.

bodja, Chili, Finland, Laos, Mexico, Panama, Paraguay, Spanje, Turkije, Verenigde Staten, Uruguay, Venezuela.

*) Zie voor behandeling in 1955 pag. 12273/2

Omvang Rijnvloot —

De internationale Rijnvloot, die vorig jaar een record-hoeveelheid van 105 miljoen ton goederen over „Europa's levensader" vervoerde, is, aldus *De Volkskrant* (1-3) in hetzelfde jaar in omvang gegroeid van 6,96 tot 7,1 miljoen ton draagvermogen. Dat betekent een bescheiden vermeerdering met twee percent. Van de totale tonnage vaart 3,2 miljoen ton of 45,2 percent onder Nederlandse vlag. (De Nederlandse zeegaande koopvaardijvloot was eind vorig jaar een kleine vier miljoen ton groot.)

Tweede in grootte is de Duitse Rijnvloot, die 2,2 miljoen ton schepen (31,1 percent van het totaal) omvat. Verder vaart 0,9 miljoen ton (13,2 percent) onder Belgische, 0,5 miljoen ton (6,8 percent) onder Franse en 0,3 miljoen ton (3,7 percent) onder de Zwitserse vlag. Ruim dertig percent van alle Rijntonnage wordt gevormd door motorschepen.

Arabische topconferentie —

Koning *Saoed* van Saoedi-Arabië (pas uit de VS teruggekeerd, zie nader pag. 13022/3), president *Nasser* van Egypte, president *Sjoekri el Koewatli* van Syrië en koning *Hoessein* van Jordanië hebben gedurende drie dagen te Cairo geconfereerd. In het op 27 februari uitgegeven slotcommuniqué wordt met instemming gewag gemaakt van de besprekingen die koning Saoed met president Eisenhower der VS heeft gevoerd. Over de „Eisenhower-doctrine" spreekt het communiqué echter niet.

De vier staatshoofden zijn het eens geworden over de volgende punten:

1) de eis dat Israël zich onmiddellijk en onvoorwaardelijk achter de bestandslinies terugtrekt;

2) de veroordeling van „de Britse agressie tegen Jemen";

3) Egypte moet schadeloos gesteld worden voor de agressie;

4) de Egyptische soevereiniteit over het Suezkanaal mag niet worden beperkt; de scheepvaart door het kanaal moet worden geregeld in overeenstemming met de conventie van 1888;

5) steun aan „de rechten van de Arabieren in Algerije op vrijheid en onafhankelijkheid";

6) de verdediging van de Arabische wereld dient van de Arabische naties uit te gaan, buiten de sfeer van pacten met het buitenland.

Dit laatste punt vormt een ondersteuning van de Egyptische en Syrische politiek van zogenaamde positieve neutraliteit.

Uit de bekendmaking blijkt ook, dat de Arabische landen bereid zijn Amerikaanse economische hulp, waaraan geen voorwaarden zijn verbonden, te aanvaarden.

Volgens *Reuter* beschouwt men in Arabische kringen het verloop der conferentie als een „overwinning van Nasser over de gehele linie".

V.l.n.r. Sjoekri el Koewatli, Hoessein, Saoed en Nasser

VN-resolutie i.z. Cyprus —

De Algemene Vergadering der VN heeft op 26 febr. een resolutie inzake Cyprus aanvaard met 55 stemmen vóór, nul tegen, bij één onthouding.

De Algemene Vergadering spreekt in deze resolutie de wens uit, dat de onderhandelingen hervat zullen worden en dat een vreedzame, democratische en juiste oplossing voor het geschil, in overeenstemming met het Handvest, gevonden zal worden.

Voor het bereiken van een regeling is een atmosfeer van vrede en vrijheid van meningsuiting nodig, aldus de resolutie.

De resolutie was door de Indiase afgevaardigde, Krisjna Menon, opgesteld.

De WEU en het Britse plan tot vermindering troepen —

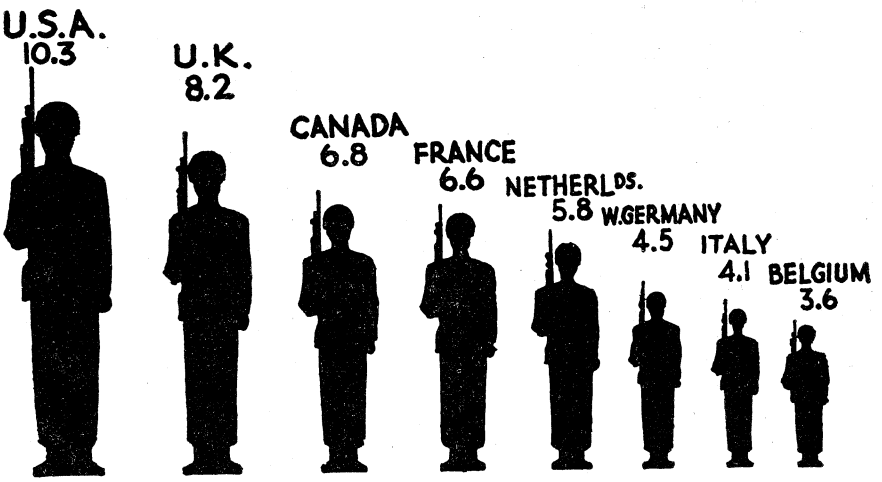
De ministerraad van de Westeuropese Unie (Engeland, Frankrijk, W.-Duitsland en de Benelux-landen) heeft op 26 febr. aan het einde van een te Londen gehouden conferentie zijn besluit uitgesteld over het Britse voorstel om de drie Britse divisies op het vasteland te reduceren tot twee: van 75.000 man tot 50.000 man. Geen van de zes landen kon zich met het Britse voorstel verenigen. De zaak zal thans aan de raad van de NAVO worden voorgelegd, waarna de Westeuropese landen opnieuw te Londen zullen vergaderen voor een besluit. Indien dit besluit ongunstig voor het Ver. Koninkrijk is, kan het land nog een beroep doen op de NAVO om de financiële last voor de Britse weermacht op het vasteland te verlichten, aldus het *Alg. Hbld.* (27-2).

De Britse vertegenwoordiger, de minister van buitenlandse zaken *Lloyd,* wees er op dat de Britse defensie thans 1600 miljoen pond sterling per jaar kost en dreigt te stijgen tot 2000 miljoen als er niet wordt bezuinigd. Hij stelde voor de uitrusting van een Britse divisie op het vasteland te laten, doch de troepen zelf in Engeland te stationeren, gereed om onmiddellijk naar het vasteland terug te keren, indien dat nodig zou zijn. Hij wees er ook op dat wegens de grotere afschrikwekkende macht van de moderne kernwapens minder mankracht was vereist, in het bijzonder bij de luchtmacht. In elk geval draagt het Verenigd Koninkrijk, aldus minister Lloyd, meer bij dan de andere bondgenoten in de gemeenschappelijke defensie en dat kan het land zich onder de nieuwe omstandigheden niet meer veroorloven.

De Duitse minister *Von Brentano* verklaarde, dat de verschuiving van het accent op kernwapens het ge-

vaar in zich sluit dat eerder van kernwapens gebruik zou moeten worden gemaakt.
De Franse vertegenwoordiger *Gazier* herinnerde er aan dat het Verenigd Koninkrijk het verdrag van Parijs had mogelijk gemaakt door de belofte vier divisies op het vasteland te stationeren, en daardoor te voorkomen, dat er een overwicht van Duitse troepen zou komen, waartegen de Fransen bezwaar hadden. Minister *Luns* stelde voor deze bijeenkomst te beschouwen als een inleidende vergadering en opnieuw bijeen te komen voor een besluit nadat de raad van de NAVO overleg had gepleegd.
Daarmee kon iedereen zich verenigen. In het na de vergadering gepubliceerde communiqué staat ook nog dat de NAVO, Amerika en Canada vertegenwoordigd waren door waarnemers, en dat is gesproken over de gezamenlijke politiek welke de Westeuropese Unie zal volgen bij de discussie die 18 maart begint in de ontwapeningscommissie van de Ver. Naties.
Voorts, aldus het communiqué, is gesproken over de politieke situatie aan de andere zijde van het IJzeren Gordijn, en de betekenis van het probleem van de Duitse hereniging voor de Europese veiligheid. Minister Lloyd bracht, zoals aangekondigd, voorstellen ter sprake voor het stroomlijnen van de verschillende Westeuropese organen van allerlei aard. Besloten werd op korte termijn een studie te doen ondernemen over nauwere samenwerking en uiteindelijke vereniging van de verschillende Europese Assemblée's. Wat de Westeuropese Unie betreft werd besloten vaker te vergaderen. Nieuwe stappen zullen op korte termijn worden genomen om de samenwerking tussen de bondgenoten te bevorderen op het gebied van de militaire research en produktie.
In de Britse pers wordt algemeen aangenomen, dat het Britse voorstel tot vermindering van het Britse garnizoen op het vasteland niet zal worden goedgekeurd in de vorm waarin het is gedaan en dat een compromis zal moeten worden gezocht, wat naar verwachting zal neerkomen op verlangzaming van het tempo van de Britse bezuinigingen. Begrijpelijkerwijs wordt er in de Britse commentaren op gewezen, dat Frankrijk het goede voorbeeld niet heeft gegeven door zelf zijn weermacht te verminderen voor gebruik ervan overzee, in Algerije, en dat de Duitsers het verwijt moet treffen, dat zij niet bereid zijn geweest een passende financiële bijdrage te leveren, terwijl zij met de nakoming van hun belofte om troepen op te brengen, ook achterstallig zijn gebleven.

Defensielasten in procenten bruto nationaal produkt

Joego-Slavië

Moeilijke betrekkingen met Sowjet-Unie —

De Joegoslavische minister van buitenlandse zaken, *Popowitsj*, heeft op 26 febr. in het parlement te Belgrado verklaard, dat er behalve moeilijkheden op ideologisch terrein nu ook economische moeilijkheden tussen de Sowjet-Unie en Joego-Slavië zijn gerezen. In de Sowjet-Unie en in sommige delen van Oost-Europa is een campagne tegen Joego-Slavië op touw gezet met het doel de politiek van Belgrado in diskrediet te brengen en het land te isoleren, aldus *Reuter*.
De kern van het ideologische geschil wordt, aldus Popowitsj, gevormd door de uiteenlopende betrekkingen van Joego-Slavië met het „socialistische kamp" en door de vraag, wie aan het hoofd van dit kamp zou moeten staan. Joego-Slavië wenst evenwel niet toe te treden tot dit kamp, omdat dit niet met zijn politiek zou stroken en ook niet in het belang van de vrede of het socialisme zou zijn. Sprekend over het Westen zei de minister, dat de betrekkingen met Engeland zelfs gedurende de gebeurtenissen om Suez niet wezenlijk verstoord zijn geweest. De vooruitzichten voor een verdere ontwikkeling van deze betrekkingen acht hij zeer gunstig. Ook de betrekkingen met de Ver. Staten ontwikkelen zich gunstig en waren niet ongunstig geïnfluenceerd door het uitstellen van het bezoek van president Tito aan Washington.

Handelsverdrag

Volgens een op 28 febr. te Belgrado gepubliceerde officiële bekendmaking hebben de Sowjet-Unie en Joego-Slavië te Moskou na onderhandelingen, die zes weken hebben geduurd, een protocol getekend, waarbij de handel tussen beide landen voor het jaar 1957 wordt geregeld. De waarde van de goederenuitwisseling zal dit jaar het equivalent van iets meer dan 100 miljoen dollar belopen, vergeleken met iets minder dan 112 miljoen dollar in 1956. De Sowjet-Unie was het vorige jaar de voornaamste handelspartner van Joego-Slavië. Volgens *Tass* voorziet het protocol in een verdere uitbreiding van het goederenverkeer tussen beide landen.

Nederland

Minister Luns in Bonn - Naar algemene regeling van betrekkingen met Duitsland —

De Nederlandse minister van buitenlandse zaken, *Luns*, heeft op 2 en 3 maart een bezoek aan Bonn gebracht, waar hij met zijn Westduitse ambtgenoot, *Von Brentano*, heeft beraadslaagd over de mogelijkheid van een regeling van alle tussen beide partijen hangende geschillen. De regeling zelf was nog niet het directe doel van dit gesprek. Daarvoor was de tijd te kort. Blijkens het na afloop door beide ministers

ondertekende communiqué zijn de ministers „in de overtuiging, dat de steeds hechter wordende aaneensluiting van Europa en de samenwerking van de vrije volkeren op vertrouwen gebaseerde betrekkingen tussen beide buurlanden vereisen" overeengekomen, delegaties te benoemen, die over de nog niet opgeloste vraagstukken tussen beide landen zullen onderhandelen.
Bij deze onderhandelingen zullen, aldus de *Nieuwe Rotterdamse Crt.* (4-3), de volgende vraagstukken zeker aan de orde komen:

De Eems-Dollartkwestie (inpoldering stuit op verzet van Emden), het vraagstuk van de Auslandsbonds, dat van de schadevergoeding aan de Nederlandse slachtoffers van het nationaal-socialistische bewind (onlangs door Duitsland afgewezen), de Rijnvaart, de ontginning door Nederland van de op de Duits grondgebied gelegen kolenlagen langs de Limburgse grens. Duitslands belangstelling geldt vooral de gebieden, die onder de grenscorrecties van 1949 zijn gevallen en de traktaatlanderijen, aldus de NRC.

Secretaris-generaal van verkeer en waterstaat —

Met ingang van 1 mei 1957 is benoemd tot secretaris-generaal van het ministerie van verkeer en waterstaat mr. A. H. C. Gieben.
Mr. Gieben, die op 8 juni 1898 te Medemblik is geboren, bezocht het gymnasium te Middelburg en studeerde aan de rijksuniversiteit te Leiden in de rechtswetenschappen.
In het voormalige Nederlands-Indië heeft hij van 1923 tot 1941 verschillende rechterlijke functies vervuld.
Na verblijf in Japanse kampen werd mr. Gieben in 1946 benoemd tot directeur van justitie, welke functie hij in 1948 verwisselde voor die van adviseur-generaal van justitie.
Na de soevereiniteitsoverdracht werd hij plv. hoge commissaris te Djakarta.
In het jaar 1951 was hij vertegenwoordiger bij de UNCURK (United Nations Commission for Unification and Rehabilitation of Korea) met de titel van buitengewoon gevolmachtigd ambassadeur.
Na terugkeer uit Korea trad mr. Gieben op als chef van de afdeling politie van het directoraat-generaal van openbare orde en veiligheid bij het ministerie van binnenlandse zaken.
Mr. Gieben is ridder in de orde van de Nederlandse Leeuw, commandeur in de orde van Oranje Nassau en commandeur in de orde van de Zwarte Ster van Frankrijk.

Opheffing Nationale Reserve —

In de memorie van antwoord aan de Eerste Kamer over de begroting van zijn departement heeft minister *Staf* meegedeeld, dat hij overweegt de Nationale Reserve binnenkort van zijn tegenwoordige taak te ontheffen. Eerst zullen echter de noodzakelijke voorzieningen moeten zijn getroffen voor de territoriale verdediging. Het aantal vrijwilligers is onvoldoende gebleven en de reservisten zijn niet bereid gebleken de geoefendheid te verwerven, die nodig is voor een volwaardig verdedigingsonderdeel.

Grootmeesteres Koningin —

Naar het secretariaat van de koningin op 1 maart meedeelde, heeft koningin Juliana met ingang van 1 mei 1957 benoemd tot grootmeesteres mevrouw M. L. J. D. van Wickevoort Crommelin geboren jonkvrouwe Teixeira de Mattos.
De nieuw benoemde grootmeesteres trad in 1924 in het huwelijk met de heer G. J. van Wickevoort Crommelin. Met haar echtgenoot, die aan de Koninklijke Nederlandse Automobielclub was verbonden, maakte zij vele reizen in het buitenland, zowel in als buiten Europa.
Op 10 mei 1940 werd de heer Van Wickevoort Crommelin betrokken bij de gevechtshandelingen bij de Haagse Schouw, waar hij bij hulpverlening aan de Nederlandse troepen het leven liet. Mevrouw Van Wickevoort Crommelin vestigde zich later te Aerdenhout. Zij is werkmeesteres van de damesafdeling van de Orde van St. Jan.

Protest van hoogleraren tegen generaal Speidel —

Een aantal Nederlandse hoogleraren hebben, naar aanleiding van de benoeming van de Duitse generaal Speidel tot NAVO-commandant in Midden-Europa, aan de minister-president een brief geschreven, waarin zij uiting geven aan hun diepe teleurstelling en bezorgdheid over deze benoeming, met name over het uitblijven van een openlijk protest van de Nederlandse regering tegen deze benoeming.

In het midden kan worden gelaten, aldus de brief, de vraag in hoeverre het in de Nederlandse pers vermelde omtrent de verdiensten van generaal Speidel en zijn aandeel in de staatsgreep van juli 1944 al of niet juist is, omdat vaststaat dat deze generaal het Hitler-regime gedurende vele jaren in leidende functies heeft gediend. Het is naar de mening van de schrijvers onaanvaardbaar Nederlandse soldaten direct of indirect onder het bevel van generaal Speidel te stellen.
Zij spreken ten slotte de hoop uit, dat de Nederlandse regering alsnog bij de NAVO zal aandringen op intrekking van de benoeming van generaal Speidel of, zo dit niet meer mogelijk zou blijken, althans onomwonden zal uitspreken, dat Nederlandse troepen nimmer direct of indirect onder de bevelen van genoemde Duitse generaal zullen worden gesteld.

De brief was ondertekend door de volgende hoogleraren: dr. W. J. M. A. Asselbergs, Nijmegen; dr. M. A. Beek, Amsterdam; dr. G. A. van den Bergh van Eysinga, Utrecht; dr. ir. C. B. Biezeno, Delft; dr. P. A. H. de Boer, Leiden; dr. A. C. Bouman, Leiden; dr. C. J. Bouwkamp, Utrecht; dr. L. J. F. Broer, Delft; dr. F. J. J. Buytendijk, Utrecht; dr. J. M. Bijvoet, Utrecht; dr. W. Ph. Coolhaas, Utrecht; dr. S. Dresden, Leiden; dr. C. L. Ebeling, Amsterdam; ir. H. C. A. van Eldik Thieme, Delft; dr. ir. J. H. Engelhardt, Groningen; J. D. Fast, Delft; ir. W. Fontein, Delft; dr. H. J. Groenewold, Groningen; mr. G. de Grooth, Leiden; dr. J. Hemelrijk, Delft; dr. P. Hennipman, Amsterdam; dr. D. K. de Jongh, Utrecht; dr. H. Klomp, Wageningen; dr. ir. W. T. Koiter, Delft; dr. V. E. Korn, Leiden; ir. H. Kramers, Delft; dr. ir. W. P. A. van Lammeren, Delft; dr. M. J. Langeveld, Utrecht; dr. J. Lanjouw, Utrecht; dr. C. H. Lenshoek, Groningen; dr. C. A. Lobrij van Troostenburg de Bruijn, Delft; dr. M. G. J. Minnaert, Utrecht; mr. W. H. Nagel, Leiden; dr. J. F. Niermeyer, Amsterdam; dr. J. Presser, Amsterdam; dr. G. G. J. Rademaker, Leiden; dr. C. P. Raven, Utrecht; dr. J. M. Romein, Amsterdam; dr. M. G. Rutten, Utrecht; dr. J. A. Smit, Utrecht; dr. R. Timman, Delft; dr. W. C. van Unnik, Utrecht; dr. S. C. van Veen, Delft; dr. E. H. Vogelenzang, Leiden; L. G. van der Wal, Delft; dr. D. Wiersma, Leiden; dr. J. de Wilde, Wageningen; dr. W. F. van Wijk, Wageningen; dr. A. Zuithoff, Delft.

Pakistan

Inval in Kasjmir? —

Op een bijeenkomst van stamhoofden te Pesjawar is, aldus *United Press* (27-2), een ultimatieve resolutie goedgekeurd, waarin de waarschuwing wordt geuit, dat een miljoen gewapende stamleden aan de noordwestgrens van Pakistan staan, gereed om op 15 maart naar het door India bezette Kasjmir op te marcheren, tenzij de Pakistaanse regering spoedig stappen doet om het gebied te bevrijden.

Het ultimatum bevat een „eenstemmige resolutie" van 300 stamleiders, die ongeveer 4.000.000 mensen vertegenwoordigen. In een tweede resolutie wordt de Pakistaanse regering verzocht, de diplomatieke en handelsbetrekkingen met India af te breken. De plannen van de opmars zullen worden gemaakt door leiders van de Moslim-Liga, die op 1 maart in Lahore zullen bijeenkomen.

Polen

Reorganisatie regering - Regeringspolitiek - Vertrouwensvotum — Premier *Cyrankiewicz* heeft op 26 febr. in de Sejm, de landdag, de samenstelling bekendgemaakt van een nieuw kabinet, waarin tien ministeries zijn samengevoegd tot vijf. De lijst van ministers is ter goedkeuring bij de landdag ingediend. Nieuwe ministeries zijn onder meer dat van de metaalindustrie en dat van de steenkool-, olie- en elektriciteitsvoorziening. Verder zijn nieuw de ministeries van spoorweg-, weg- en luchtvervoer en van bouwnijverheid en bouwmaterialen. In de strijd tegen de bureaucratie zijn vorig jaar reeds zes ministeries opgeheven. Als gevolg van de thans voorgestelde inkrimping van het aantal ministeries en andere bureau's zullen 10.000 kamers ter beschikking komen van de huisvesting.

Cyrankiewicz stelt voor de drie huidige vice-premiers in hun functie te handhaven. De vice-premiers zijn *Ignar* (Verenigde Boerenpartij), *Jaroszewicz* (Verenigde Arbeiderspartij) en *Nowak* (Nalotin-groep). *Jendrychowski* blijft aan het hoofd staan van de plancommissie. Verder behouden onder anderen hun functies: generaal *Spychalski* (defensie), *Rapacki* (buitenlandse zaken), *Ochab* (landbouw), *Wicha* (binnenlandse zaken), *Waniolka* (steenkoolvoorziening), *Zepadjis* (metaalindustrie) en *Dietrich* (financiën). Mevrouw *Wassilowska* wordt als minister van justitie vervangen door *Rybicki.*

Politiek der regering

Cyrankiewicz verklaarde verder, aldus *Reuter,* dat Polen nog altijd het hoofd moet bieden aan het gevaar van agressie van de zijde van de imperialisten. De bewapening van West-Duitsland werpt een schaduw over de toekomst. Over enkele maanden zal West-Duitsland worden uitgerust met Amerikaanse atoomwapens, zei Cyrankiewicz.

Duitse strijdkrachten zullen binnenkort een overheersende rol in Europa spelen, waarbij de Duitsers gebruik zullen maken van het verzwakken van de positie van Groot-Brittannië en Frankrijk.

Polen wil echter samenwerken met alle landen in de wereld, ongeacht hun politiek stelsel. De handelsbalans met het buitenland is hachelijk gebleven. De loonpolitiek van de regering is, zo zei Cyrankiewicz, in 1956 zwak geweest, waardoor 2.000.000.000 zloty teveel is betaald. Dit was verderfelijk geweest voor de economie van het land. De regering is van plan in 1957 de industriële produktie met vier procent te verhogen. De hoeveelheid consumptiegoederen wil de regering vermeerderen met zestien procent, hetgeen gepaard zal moeten gaan aan loonsverhoging.

Cyrankiewicz zei, dat de steenkooluitvoer zal worden verlaagd met ruim 6.500.000 ton. Polen wenst kredieten van het buitenland om met buitenlandse grondstoffen de produktie sneller te vergroten. De twee belangrijkste factoren die de economische ontwikkeling van het land vertragen zijn, aldus Cyrankiewicz, verspilling en diefstal.

Oppositionele stem

De Sejm heeft op 27 febr. met 449 stemmen tegen één, bij zeven onthoudingen zijn vertrouwen uitgesproken in de nieuwe regering-Cyrankiewicz. Deze enige stem, die tegen de regering werd uitgebracht, was afkomstig van de partijloze afgevaardigde prof. *A. Wojtysiak,* directeur van de landbouwhogeschool te Breslau, die in het debat Cyrankiewicz aansprakelijk had gesteld voor „alle machtsmisbruik tijdens de stalinistische periode". „In de tijd van de persoonsverheerlijking", aldus Wojtysiak, „was Cyrankiewicz voorzitter van de ministerraad. Ik zie geen enkele reden om hem nu tot voorzitter van de nieuwe regering te benoemen." Deze verklaring lokte zowel kreten van afkeuring als applaus uit. De zeven afgevaardigden, die zich hadden onthouden, zijn ook niet aangesloten bij een partij. (De landdag bestaat uit 237 communisten, 118 afgevaardigden van de boerenpartij, 39 leden van de democratische partij en 63 partijlozen.)

In zijn rede heeft prof. Wojtysiak, aldus Reuter, nog gezegd: „Ik ben een geboren democraat. Ik ben voorstander van een wetenschappelijk socialisme, maar niet van een ideologische miskraam." Hoewel hij zijn steun aan het programma van Cyrankiewicz toezegde, noemde hij het „louter een herhaling van feiten, zonder oorspronkelijkheid en ontbloot van dynamiek".

Nieuw reglement van orde

De Sejm heeft een nieuw reglement van orde aanvaard. Voortaan zal er, naast het presidium bestaande uit de voorzitter en twee ondervoorzitters, een „raad van ouden" zijn, die gevormd wordt door de voorzitters en de vice-voorzitters van de drie fracties, die het parlement thans telt. Een andere nieuwe bepaling is, dat het parlement voortaan bij eenvoudige meerderheid van stemmen een minister kan benoemen of ontslaan. Voorts wordt bepaald, dat er speciale zittingen voor interpellaties kunnen worden gehouden.

In tegenstelling tot het vorige parlement, dat slechts zelden en op onregelmatige tijden bijeenkwam, moet het huidige parlement elk jaar minstens twee gewone vergaderingen houden. De mogelijkheid van geheime stemming is vervallen, ten einde de volledige openbaarheid van de debatten te verzekeren.

Siam

Noodtoestand na verkiezingen — Naar *Reuter* op 1 maart berichtte heeft de regering van *Piboel Songgram* de noodtoestand afgekondigd, met het oog op het streven van een aantal Siamezen om met hulp van buitenlanders de regering omver te werpen.

De onrust zou zijn ontstaan, nadat de (nog niet volledige) resultaten van de op 26 febr. gehouden verkiezingen bekend waren geworden. Bij deze verkiezingen hadden oppositionele kandidaten veel meer stemmen gewonnen dan in officiële kringen was verwacht.

Volgens de gepubliceerde verkiezingsuitslagen heeft premier *Piboel Songgram* een voorsprong van slechts 500 stemmen op de leider van de oppositionele democratische partij, *Nai Koeang Aphaiwongs.*

Deze partij is intussen — evenals de regeringspartij — voorstandster van samenwerking met het Westen, met name in de Zuid-Oost-Aziatische Verdragsorganisatie.

Sowjet-Unie

Kritiek op theorieën van Wisjinski

In de *Izwestija* (1-3), het blad van de Sowjet-regering, heeft prof. *A. Piontkowski,* hoogleraar in de rechten, kritiek geoefend op de theorieën van wijlen *Andrej Wisjinski,* gewezen Russisch minister van buitenlandse zaken en gewezen procureur-generaal der Sowjet-Unie. Piontkowski acht herziening dezer theorieën dringend noodzakelijk. Al te lang, meent hij, hebben de Sowjet-juristen tot basis van hun werkzaamheden de rede genomen die Wisjinski in juli 1938 op het congres der Russische juristen over het Sowjet-staatsrecht heeft gehouden.

Volgens Wisjinski zouden op dat tijdstip verraders en saboteurs elke wetenschappelijke arbeid op juridisch gebied hebben gesaboteerd. Thans blijkt dat Wisjinski een volkomen verkeerd beeld van de toestand heeft gegeven. Na ontmaskering van de „bende van Beria" zijn geleerden als *Krylenko* e.a., die tussen 1936 en 1938 tot verraders zijn bestempeld, volkomen gerehabiliteerd. Wisjinski heeft door zijn dwalingen ernstig nadeel berokkend aan de Russische juridische wetenschap.

Piontkowski veroordeelde met name — als grove schending van de „socialistische legaliteit" — de stellingen:

1) dat een beklaagde alleen reeds op grond van zijn eigen bekentenis veroordeeld kan worden;

2) dat bij het vaststellen van de schuld rekening gehouden kan worden met het karakter en de opvattingen van de beklaagde;

3) dat een rechtbank nooit absoluut of objectief de schuld kan vaststellen, doch slechts kan aantonen dat iemand „zeer waarschijnlijk" schuldig is;

4) dat een verdachte evenzeer zijn onschuld moet kunnen bewijzen als de openbare aanklager zijn schuld.

De Izwestia schreef, dat ieder die de rechten van de Sowjet-burgers schendt streng zal worden gestraft.

Syrië

Doodvonnissen —

Het militair gerechtshof te Damascus heeft, aldus *AFP,* op 26 febr. dertien doodvonnissen uitgesproken in het proces tegen deelnemers aan een samenzwering tegen de regering.

Zeven van de ter dood veroordeelden zijn voortvluchtig en bij verstek veroordeeld. Een achtste, die naar Beiroet (Libanon) gevlucht was, is daar de vorige week vermoord.

Oud-president Adib Sjisjekli is bij verstek tot levenslange dwangarbeid veroordeeld. Dertien andere beklaagden zijn veroordeeld tot straffen variërend van vier tot twintig jaar. Een aantal andere beklaagden kregen lichte straffen, variërend van drie maanden tot twee jaar, vijf beklaagden werden vrijgesproken.

Getuigen verklaarden de vorige maand tijdens het proces, dat volgens de plannen van de beklaagden Britse en Franse strijdkrachten in Syrië zouden landen om de samenzweerders te helpen bij het omverwerpen van de regering. Zij zeiden ook, dat Irak had aangeboden de samenzweerders te helpen. Het was de bedoeling Syrië in het kamp van de landen van het verdrag van Bagdad te krijgen, aldus deze getuigen.

Zwitserland

Dienstplicht voor vrouwen afgewezen - Het vrouwenkiesrecht —

De Zwitserse kiezers hebben zich, aldus *Reuter,* in een op 3 maart gehouden referendum o.m. uitgesproken tegen dienstplicht voor vrouwen bij de bescherming van de bevolking.

Zoals bekend hebben in Zwitserland alleen de mannen stemrecht. Reeds tientallen jaren wordt gestreden voor toekenning van het kiesrecht aan de vrouwen. In het dorpje Unterbäch (Wallis) hebben ook de vrouwen meegestemd, doch hun stemmen zullen ongeldig worden verklaard.

Naar aanleiding van de parlementaire discussie over het dienstplichtontwerp, werd er o.a. van de zijde van vrouwenorganisaties op gewezen, dat zij zich over de belangen van staat en volk tot nu toe niet kunnen uiten, terwijl zij op het punt van de genoemde dienstplicht met de mannen gelijk zouden worden gesteld. Daarop besloot een dorpje in het kanton Wallis, Unterbäch, de vrouwen bij de volksstemming over het ontwerp tot de stembus toe te laten.

Dit besluit heeft belangrijke gevolgen gehad, zoals uit een uitvoerig artikel van de Zwitserse correspondent van de *Nieuwe Rotterdamse Courant* (28-2) blijkt.

Aan dit artikel ontlenen wij het volgende:

De Raad van State van het kanton verbood de actie van Unterbäch, waarop de nog heel jonge „Gemeindepräsident", Paul Zenhäuzern, in een zeer waardige brief verklaarde, gesteund door de hele gemeenteraad, dat de Raad van State niet competent is, in verband met de desbetreffende bepalingen van de kieswet, die de autonomie der gemeenten garandeert.

Verder betwist Unterbäch het plan om de gelijke rechten voor de vrouw alleen door verandering van de grondwet te verwerkelijken; dat leidt tot niets, zegt deze gemeente: tot nu toe is er in Zwitserland dertigmaal over toelating van de vrouw tot de stembus gestemd, noodzakelijkerwijze alleen door de mannen, en elke keer was het resultaat negatief. Dat is dus een „slechte grap" of zelfs een bewust „op een dwaalspoor leiden". Op die manier zal het nooit gelukken, de rechten van de vrouw uit te breiden. De politieke rechten komen de burgers toe krachtens hun menselijke persoonlijkheid en kunnen de vrouwen door de mannen nóch gegeven nóch ontnomen worden. Er is geen bezwaar tegen, dat voorlopig eventueel enkele kantons vrouwenkiesrecht hebben en andere niet. (Ook dit is een zuiver Zwitserse traditie. Alle vernieuwingen zijn eerst via de kantons in de Bond ingevoerd.)

De veronachtzaming der rechten van de vrouw is voor Zwitserland beschamend, zo wordt gezegd. „De Wallisers hebben aan het Eedgenootschap al het referendum geschonken, het zou een eer voor ons zijn, nu de rechten der vrouwelijke burgers in de wet vast te leggen."

Voorstel Bondsraad

Hierop is een voorstel van de Bondsraad gepubliceerd, volgens hetwelk 18 artikelen van de grondwet zullen moeten worden herzien. Het belangrijkste is wel de revisie van artikel 74, dat voortaan als volgt zou moeten luiden: „Tot stemmen gerechtigd bij federale verkiezingen en stemmingen zijn alle Zwitsers en Zwitsersen, die hun twintigste levensjaar hebben voltooid."

Een probleem blijft: aan de definitieve stemming van het Zwitserse volk of het deze diepgaande hervorming wil, kunnen alléén de mannen deelnemen.

Kunst

Diversen —

G. B. Shaws nalatenschap — Volgens een testamentaire beschikking zou de nalatenschap van de in 1950 gestorven schrijver George Bernard Shaw, groot £ 716.000 plus gemiddeld £ 50.000 auteursrechten per jaar, gebruikt moeten worden voor de invoering van een nieuw alfabet. Met dit geld zou onder leiding van een Alfabet-Trust 21 jaar moeten worden getracht het nieuwe alfabet in te voeren; bij een mislukking van het project zou het geld na genoemde periode ten goede komen aan het Brits Museum, de Toneelschool en de National Gallery van Ierland in Dublin. Deze wilsbeschikking, bestreden door het Brits Museum en de Engelse Toneelschool, is op 20 februari door het Hoogste Gerechtshof ongeldig verklaard. Van deze uitspraak is nog cassatie mogelijk.

Emma Morel † — Op 21 febr. is de actrice mevrouw E. Pelger-Morel (Emma Morel, geb. te Bonn 1-6-1883) te Amsterdam overleden. Zij verwierf vooral bekendheid door haar rollen in De Bond der Jongeren (Ibsen), in Tartuffe (Molière) en Pygmalion (Shaw).

Wetenschap en Techniek

Probleem der aerodynamische verhitting —

De vliegtuigbouw heeft steeds meer rekening te houden met het bij grote snelheden optredende verschijnsel der aerodynamische verhitting, die het gevolg is van de wrijving tussen lucht en vliegtuigromp. Voor het oog niet zichtbare oneffenheden van het oppervlak veroorzaken dit effect: zij voeren luchtdeeltjes mee, die bij deze snelheden grote wrijving veroorzaken met de stationaire luchtlagen, dientengevolge sterk verhit worden en hun temperatuurverhoging aan de romp mededelen. Bij een snelheid van 2400 km per uur stijgt de temperatuur van de romp tot ± 250° C., waarbij aluminium — in vele opzichten het ideale metaal voor vliegtuigconstructies — reeds 40% van zijn vastheid verliest tengevolge van het zg. „vloeien" van het metaal, waardoor voor de bescherming van piloot en passagiers bijzondere inrichtingen vereist zijn. Dit maakt begrijpelijk, dat het probleem wel zeer urgent geworden is en men heeft dan ook op drie wijzen gepoogd aan deze moeilijkheden het hoofd te bieden.

Ten eerste: door het gebruik van andere metalen of alliages en door toepassing van bijzondere constructies. Men is voor de vliegtuigbouw titanium gaan gebruiken en later zelfs teruggekeerd tot staal. Het eerstgenoemde metaal begint eerst bij 600° te „vloeien", het tweede bij 900°. Staal kan ook nog gebruikt worden, zolang de snelheid van het vliegtuig de 3200 km per uur niet overschrijdt. Men beschikt evenwel niet over metalen of alliages, die bij nog hogere snelheden dienst zouden kunnen doen en daarom poogt men zijn toevlucht te nemen tot nieuwe constructies, zoals bijv. de Bell X-2, waarvan de toelaatbare snelheid nog enige honderden km hoger ligt.

Ten tweede: men poogt de lucht in het vliegtuig af te koelen, hetzij door middel van een inrichting verwant aan de autoradiator, hetzij langs chemische weg. Deze laatste methode eist echter het medevoeren van zeer gecompliceerde en grote apparaten, die tot ¼ van de energie der motoren verbruiken.

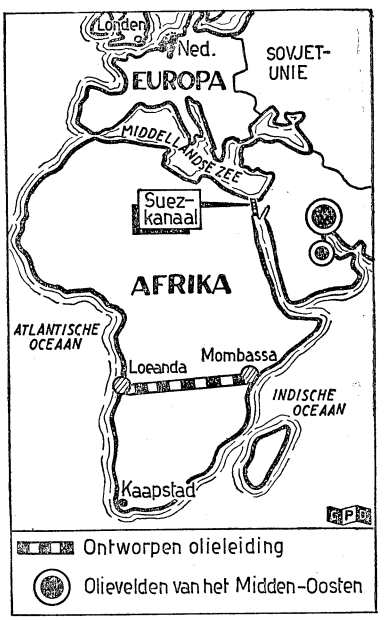
Ten derde: men is methoden van isolatie gaan toepassen. Het is bekend dat deze in ruime mate gebruikt worden bij geleide projectielen en alhoewel uiteraard redenen van militaire veiligheid publikatie onmogelijk maken, zijn toch enige dezer procédé's bekend geworden. (Het probleem is bij het geleide projectiel echter van veel eenvoudiger aard, daar hier geen piloot is, die beschermd moet worden tegen overmatig grote hitte en het wapen slechts eenmaal behoeft dienst te doen.) In navolging van hetgeen de constructeurs der geleide projectielen deden, worden thans vitale delen van de vliegtuigen geïsoleerd met behulp van vezelglas en krijgt de romp een speciale bekleding van magnesiumoxyde, die de wrijving weliswaar niet of nauwelijks vermindert (in sommige gevallen wordt zij zelfs groter), maar die de ontwikkelde warmte zo weinig geleidt, dat deze grotendeels door uitstraling aan de omringende lucht wordt medegedeeld.

Voor de bescherming van de piloot is een speciale kleding ontworpen, die bestaat uit twee lagen vinyl, waartussen afgekoelde lucht vrij kan circuleren. Een proefpersoon kon met behulp van deze kleding zonder enig bezwaar drie uur in een tot op 160° verwarmde kamer doorbrengen.

Plan voor olieleiding door Afrika —

De Britse minister-president *Macmillan* heeft dezer dagen in het Lagerhuis meegedeeld dat de Britse regering een plan in studie heeft voor de aanleg van een olieleiding dwars door Afrika. Deze studie wordt gedaan in verband met de moeilijkheden rond het Suezkanaal. Ongeveer 75% van de olie voor W.-Europa vond zijn weg via het Suezkanaal. Thans moet men gebruik maken van de dure route om de Kaap. De Britse regering acht het plan voor de aanleg van een olieleiding dwars door Afrika, waardoor de Kaaproute aanmerkelijk zou worden verkort, zeer belangrijk.

Het plan is ontworpen door de Empire Industry Association. Van Kenia uit is de pijpleiding naar Portugees West-Afrika gedacht, een afstand van ca. 3000 km. Dat de moeilijkheden bij het aanleggen van een pijpleiding dwars door Afrika groot zullen zijn is duidelijk. Het aanleggen van deze leiding zal dan ook ca. 160.000 gulden per km kosten. Er zullen intussen nog heel wat problemen moeten worden bestudeerd, eer met de aanleg kan worden begonnen.

Kogellagers die geen smering behoeven —

American Metal Products heeft een kogellager in de handel gebracht, dat in het geheel geen smering behoeft, dank zij de toepassing van een voldoende glad textielvezel (teflon). Dit teflon is een plastiek, welks molecuulketens fluoor- en koolstofatomen (in afwisseling) bevatten. Het wordt, verweven met een laag katoen of nylon op het oppervlak van de kooi aangebracht. Een aantal voordelen springen in het oog: de stof is 1) in hoge graad

chemisch-resistent ten gevolge van bovenvermelde moleculaire bouw en bezit 2) een hoog smeltpunt (± 290°), 3) een lage wrijvingscoëfficiënt en 4) grote duurzaamheid.
Vermelding verdient in het bijzonder, dat mede tengevolge van laatste beide eigenschappen bij de auto, waar dit kogellager wordt toegepast de onderhoudskosten niet onaanzienlijk zullen dalen en de besturing geringere kracht vereist.

Fusie waterstofatomen —
Uit verschillende door ons in de loop van de laatste jaren gepubliceerde berichten (zie o.a. pag. 12612/1 e.v.) blijkt, dat in verschillende landen, en met name in Engeland, de Sowjet-Unie en de Verenigde Staten, intensieve onderzoekingen van de mogelijkheid van de fusie van waterstofatomen en de praktische toepassing van de bij deze fusie vrijkomende warmte zijn ondernomen. Wij wezen toen reeds op het grote praktische belang van deze kwestie.
Naar de Westberlijnse *Der Abend* (1-3) berichtte zou thans een groep Westduitse geleerden onder leiding van prof. *von Weizsäcker* van de universiteit van Göttingen er in geslaagd zijn in theorie het probleem van de fusie van waterstofatomen bij hoge temperaturen op te lossen. De moeilijkheid is een isolatie te vinden, die bestand is tegen de geweldige hitte, waarmee de reactie gepaard gaat. De Westduitse geleerden willen hiervoor zeer krachtige magnetische velden gebruiken.
Door deze nieuwe werkwijze zou het mogelijk zijn, zonder uraniumoxyde en steenkool onbeperkte hoeveelheden energie vrij te maken.
Men wil uitgaan van zwaar water, dat in grote hoeveelheden uit zeewater kan worden gewonnen.

Gevaren van atoomexplosies —
Berichten uit Tokio spreken, aldus de NRC (2-3) in zijn rubriek „De Wetenschap vordert", van een toeneming van het gehalte aan strontium 90 (het gevaarlijke radioactieve element, dat bij waterstofbomontploffingen vrijkomt) in het voedsel en lichaam der Japanners. Deze vermeerdering is mogelijk een gevolg van de laatste „atoom"-ontploffingen in Siberië resp. op het eiland Wrangel. Prof. Hyama vreest, dat een voortzetting van zulke experimenten de hoeveelheid strontium 90 zal doen stijgen tot een niveau, dat een blijvende gevaarlijke bedreiging vormt voor de ganse mensheid. Ook van Amerikaanse zijde is reeds hiervoor gewaarschuwd. De Japanners zijn van plan hun rapporten m.b.t. deze materie aan de Ver. Naties voor te leggen, in de hoop dat men een of andere modus wil vinden en accepteren.

Nieuwe testreactor in de V.S. —
Onder de atoomreactoren waarover de VS beschikken telt men er verscheidene, die uitsluitend bestemd zijn voor gespecialiseerde onderzoekingen. Sinds de aanvang van dit jaar is deze categorie met nog één vermeerderd: volgens de *New York Times* (9-2) beschikt thans het Argonne National Laboratory over een reactor, met behulp waarvan de problemen der stroomlevering bestudeerd kunnen worden. Deze reactor vertegenwoordigt een nieuw type: hij kent nl. geen trapsgewijze afkoeling. De capaciteit bedraagt 5000 kilowatt, een energie waarmede een plaats van 7500 inwoners van stroom voorzien kan worden; de middellijn is ruim 25 m.

Diversen —
Tunnel onder Mont-Blanc — De Franse regering heeft, aldus de NRC (2-3) toestemming verleend tot het aanleggen van een tunnel onder de Mont-Blanc. Het werk zal worden uitgevoerd door een Italiaanse en een Franse onderneming, die elk de helft van de werkzaamheden voor hun rekening zullen nemen. Men hoopt de werkzaamheden in 1960 te hebben voltooid. Er zal een tol worden geheven, die de exploitatie mogelijk zal maken. De ingang van de tunnel zal zijn in Frankrijk bij de Hameau des Pèlerins, die zich bevindt boven Chamonix op een hoogte van 1203 meter en hij zal uitkomen in Italië bij Entrèves (1380 m). Deze tunnel zal een lengte hebben van bijna 12 km en een breedte van ruim 8 meter. Op het ogenblik zijn reeds verschillende luchttoevoersystemen in studie. Men schat het aantal voertuigen, dat per uur van deze tunnel gebruik zal maken op 210. De auto's mogen een snelheid van 40 km per uur niet overschrijden, zodat men de tunnel, die de langste ter wereld zal zijn, in ongeveer 15 à 20 minuten zal kunnen doorrijden.

TEKSTEN

UITTREKSELS EN COMPLETE TEKSTEN (VERTALINGEN) VAN BELANGRIJKE WETTEN, REDEVOERINGEN, VERDRAGEN ENZ

Chroesjtsjews rede over Stalin (VI)

(*Vervolg van pagina* 13045)

Wanneer in een gedeelte van het door mij ondertekende verhaal niet voldoende verband was, werd ik gedwongen een variatie te ondertekenen. Hetzelfde gebeurde ook met Roekimowitsj, die eerst werd geïdentificeerd als lid van de reservegroep en wiens naam later werd geschrapt, zonder dat mij iets was medegedeeld; hetzelfde gebeurde ook met de leider van de reservegroep, die in 1935 door Boekharin in het leven zou zijn geroepen.
Eerst ondertekende ik met mijn naam en later beval men mij de naam van Mesjlaoek 1) toe te voegen. Er waren meer van dergelijke incidenten.
Ik vraag en smeek U om mijn geval opnieuw te onderzoeken, en dit niet met het doel mij te sparen, maar teneinde de gemene provocatie te ontmaskeren, die zich als een slang rond vele personen windt, voor een groot deel ten gevolge van mijn laagheid en misdadige laster. Ik heb noch U noch de partij ooit verraden. Ik weet dat ik te gronde ga aan lage en gemene handelingen van de vijanden van de partij en het volk, die de provocatie tegen mij hebben geënsceneerd."
Men zou denken, dat zulk een belangrijke verklaring een onderzoek van het Centrale Comité waard was. Dit had echter niet plaats; de verklaring werd aan Beria doorgegeven, terwijl de verschrikkelijke mishandeling van het kandidaatlid van het Politieke Bureau, kameraad Eikhe, voortduurde.
Op 2 februari 1940 werd Eikhe voor het hof geleid. Hier ontkende hij alle schuld. Hij sprak als volgt:
„In al mijn zogenaamde bekentenissen werd geen letter door mij geschreven, behalve mijn handtekeningen onder de protocollen, die mij afgedwongen werden. Ik legde mijn bekentenis af onder druk van de met het onderzoek belaste rechter, die mij vanaf het tijdstip van mijn arrestatie heeft gemarteld. Daarna begon ik al deze nonsens te schrijven. Voor mij is het belangrijkste het hof, de partij en Stalin mede te delen, dat ik niet schuldig ben. Ik ben nooit schuldig geweest aan een samenzwering. Ik zal sterven met geloof in de partijpolitiek, zoals ik er mijn gehele leven in geloofd heb."
Op 4 februari werd Eikhe gefusilleerd. Het staat nu definitief vast, dat de zaak-Eikhe geënsceneerd werd; hij is posthuum in ere hersteld.
Kameraad Roedzoetak 2), kandidaatlid van het Politieke Bureau, die sinds 1905 lid van de partij was en tien jaar in een tsaristisch werkkamp doorbracht, trok ten overstaan van het hof de van hem afgedwongen bekentenis volledig in. Het protocol van de zitting van het college van het Opperste Militaire Hof bevat de volgende verklaring van Roedzoetak:
„Het enige pleidooi dat hij voor het hof houdt, is dat het Centrale Comité van de CPSU(B) kennis neme dat er in de NKVD een tot nu toe nog niet geliquideerde groep bestaat, die op een handige wijze gevallen in elkaar zet, die onschuldige mensen dwingt te bekennen; er is geen gelegenheid om te bewijzen, dat men niet heeft deelgenomen aan de misdaden, waarvan de bekentenissen van verschillende personen getuigen. De methoden van onderzoek zijn zo, dat zij de mensen dwingen te liegen en geheel onschuldigen te belasteren naast degenen die reeds beschuldigd waren.

Hij vraagt het hof om toestemming om het Centrale Comité van de CPSU(B) schriftelijk van dit alles op de hoogte te stellen. Hij verzekert het hof, dat hij persoonlijk nooit enige kwade bedoelingen heeft gehad tegenover de politiek van onze partij, omdat hij het altijd eens was geweest met de partijpolitiek op alle gebieden van economische en culturele activiteit."

Deze verklaring van Roedzoetak werd genegeerd, ondanks het feit dat Roedzoetak indertijd hoofd van de Centrale Controle Commissie was, die in het leven geroepen was in overeenstemming met Lenins voorschrift tot bevechting van de eenheid der partij. Op deze wijze werd het hoofd van dit hoge, gezaghebbende orgaan der partij slachtoffer van wrede willekeur: hij werd zelfs niet voor het Politieke Bureau van het Centrale Comité geroepen, omdat Stalin niet met hem wenste te spreken. In twintig minuten werd het vonnis over hem uitgesproken en hij werd gefusilleerd.

(Verontwaardiging in de zaal)

Na een zorgvuldig onderzoek van het geval in 1955 werd vastgesteld, dat de beschuldiging tegen Roedzoetak vals was en gebaseerd op lasterlijk materiaal. Roedzoetak is posthuum gerehabiliteerd.

De wijze waarop de voormalige NKVD-leden verscheidene gefingeerde „anti-Sowjetgroepen" en „blokken" met behulp van provocerende methodes hebben geënsceneerd, blijkt uit de bekentenis van kameraad Rozenblum, vanaf 1906 lid der partij, die in 1937 door de NKVD van Leningrad werd gearresteerd.

Bij het onderzoek van de zaak-Komarow 3) in 1955 heeft Rozenblum het volgende feit onthuld: Toen Rozenblum in 1937 was gearresteerd, werd hij aan verschrikkelijke martelingen onderworpen, tijdens welke hem werd bevolen valse inlichtingen te geven betreffende hemzelf en anderen. Vervolgens werd hij naar het bureau van Zakowski 4) gebracht, die hem de vrijheid bood op voorwaarde, dat hij voor het hof een in 1937 door de NKVD verzonnen bekentenis zou afleggen betreffende „sabotage, spionage en ideologische afwijkingen in een terroristisch centrum in Leningrad".

(Beweging in de zaal)

Met een ongelooflijk cynisme praatte Zakowsky over de gemene middelen, waarover men beschikte, tot het handig in elkaar zetten van gefingeerde „anti-Sowjet-complotten".

„Teneinde het mij duidelijk te doen worden", verklaarde Rozenblum," heeft Zakowski verschillende mogelijke varianten van de organisatie van dit centrum en van zijn vertakkingen gegeven. Nadat hij de organisatie tot in details had besproken, vertelde Zakowski me, dat de NKVD de zaak van dit centrum zou voorbereiden en hij merkte op, dat het proces openbaar zou zijn. Vier of vijf leden van dit centrum zouden voor het hof worden geleid: Tsjoedow, Oegarow, Smorodin, Pozern en Sjaposjnikowa (Tsjoedows vrouw) en anderen, tezamen met twee of drie leden van de vertakkingen van dit centrum ... De zaak tegen het centrum te Leningrad moet hecht worden opgebouwd en daarom zijn getuigen noodzakelijk. Maatschappelijke afkomst en de plaats van de getuige in de partij zullen meer dan een kleine rol spelen."

NKVD-instructies geciteerd

„Uzelf", zei Zakowski, „zult niets behoeven uit te denken. De NKVD zal voor u een volledige schets gereedmaken van iedere vertakking van het centrum; u zult deze zorgvuldig moeten bestuderen om u alle kwesties en antwoorden die het hof kan vragen, goed te kunnen herinneren. Deze zaak zal in vier of vijf maanden, of misschien in een half jaar gereed zijn. Al die tijd zult u u prepareren, zodat u het onderzoek en uzelf niet zult compromitteren. Uw toekomst hangt af van de loop van het proces en van de resultaten. Als u begint te liegen en een valse getuigenis aflegt, is het uw eigen schuld. Als u het klaarspeelt het te verdragen, redt ge uw hoofd en zullen wij u op regeringskosten voeden en kleden tot uw dood."

Dit is het soort laagheden, dat destijds in praktijk gebracht werd.

(Beweging in de zaal)

Nog algemener verspreid werd de vervalsing van gevallen in de provincies uitgeoefend. Het hoofdkwartier van de NKVD van het gebied van Swerdlowsk „ontdekte" de zogenaamde „staf van de Oeral-opstand", een orgaan van het blok van rechtsen, Trotskisten, socialistische revolutionairen en kerkelijke leiders, die verondersteld werden onder leiding te staan van Kabakow, secretaris van het partij-comité van het gebied van Swerdlowsk en lid van het Centrale Comité van de CPSU (B), die vanaf 1914 lid van de partij was.

Het onderzoekingsmateriaal uit die tijd toont, dat in bijna alle districten, provincies en republieken „organisaties en centra van rechts-trotskistische, centra van spionage, terreur, ideologische afwijkingen en sabotage" zouden bestaan en dat in de regel, om een onbekende reden, aan het hoofd van dergelijke organisaties eerste-secretarissen van een CP-comité van een provincie of een republiek, of van Centrale Comité's stonden.

(Beweging in de zaal)

Vele duizenden oprechte en onschuldige communisten stierven als gevolg van deze afschuwelijke falsificatie van zulke „gevallen", als gevolg van het feit dat allerlei lasterlijke „bekentenissen" werden geaccepteerd en als gevolg van de praktijk waarbij beschuldigingen tegen zichzelf en anderen werden afgedwongen. Op dezelfde wijze werden de „zaken" tegen eminente werkers van de partij en staat — Kosior 5), Tsjoebar 6), Postysjew 7), Kosarjew 8) en anderen — geënsceneerd. In deze jaren werd de onderdrukking op grote schaal toegepast, een onderdrukking, die op geen enkel tastbaar feit berustte en die zware verliezen voor het partijkader tot gevolg had.

De gemene praktijk, dat de NKVD lijsten van personen opstelde wier gevallen onder de jurisdictie van het Militaire College vielen en wier vonnissen vooruit werden gereedgemaakt, werd door de vingers gezien. Yesjow 9) placht deze lijsten naar Stalin persoonlijk te zenden, teneinde zijn goedkeuring te verkrijgen voor de voorgestelde straf. In 1937-1938 werden Stalin 383 van dergelijke lijsten, inhoudende namen van vele duizenden werkers uit de partij, de regering, de Komsomol 10), het leger en uit het economische leven, toegezonden. Hij hechtte aan deze lijsten zijn goedkeuring.

Vele gevallen nu herzien

Een groot deel van deze vonnissen wordt thans herzien en een groot deel zijn nietig verklaard, omdat ze ongegrond en vervalst waren. Laat het voldoende zijn te zeggen, dat vanaf 1954 tot nu toe het Militaire College van het Opperste Gerechtshof 7679 personen heeft gerehabiliteerd, van wie velen posthuum. De massa-arrestaties van partij-, regeringswerkers en werkers uit het economische leven en het leger hebben een enorme schade aan ons land en de zaak van de socialistische vooruitgang toegebracht. De massale onderdrukking had een negatieve invloed op de moreel-politieke gesteldheid der partij, schiep een onzekere toestand en zaaide ongezond wantrouwen en verdachtmaking onder de communisten. Allerlei lasteraars en strebers waren actief.

In 1938 hadden de resoluties van de plenaire zitting van het Centrale Comité der CPSU (B) in de organisaties der partij enigszins verbetering gebracht. Doch ook in 1938 bestond de algemene onderdrukking nog. Slechts doordat onze partij zulk een grote morele en politieke kracht tot zijn beschikking had, was het voor haar mogelijk de zorgwekkende gebeurtenissen van 1937-1938 te overleven en nieuwe kaders op te leiden. Het is echter niet aan twijfel onderhevig, dat onze opmars naar het socialisme en de voorbereiding van de verdediging van het land veel meer succes zou hebben gehad, als het enorme geleden verlies in de kaders, als gevolg van de ongegronde valse massa-onderdrukking in 1937-1938, niet had plaatsgevonden.

Terecht beschuldigen wij Yesjow van de ontaarde praktijken van 1937. Maar wij doen er goed aan de volgende vragen te beantwoorden: Zou Yesjow bv. Kosior hebben kunnen arresteren zonder medeweten van Stalin? Werd hierover van gedachten gewisseld of nam het Politieke Bureau hieromtrent een besluit? Nee, dit gebeurde niet, zomin als bij andere zaken van dit soort. Zou Yesjow in zulke belangrijke kwesties, als het lot van dergelijke eminente figuren uit de partij, hebben kunnen beslissen?

---

1) Valery I. Mesjlaoek, voormalig hoofd van de Staatslanderijencommissie. Na maart 1937 spoorloos verdwenen.

2) Jan E. Roedzoetak, lid van het Politieke Bureau (1927-1931), voormalig volkscommissaris voor de spoorwegen en hoofd van de centrale controle-commissie. In laatstgenoemde functie had hij het toezicht op de zuivering van 17% van de partijleden in 1934. In 1938 van het toneel verdwenen.

3) In Westen onbekend. Aangenomen wordt, dat hij een oude Bolsjewiek was, die een leidende rol speelde in de jaren 20.

4) Leonid Zakowski, in 1937 hoge functionaris van de geheime politie.

5) Stanislaw W. Kosior, in 1930 gekozen tot lid van het Politieke Bureau, in 1938 verdwenen.

6) Wlas B. Tsjoebar, in 1935 tot lid van het Politieke Bureau gekozen, in 1938 verdwenen.

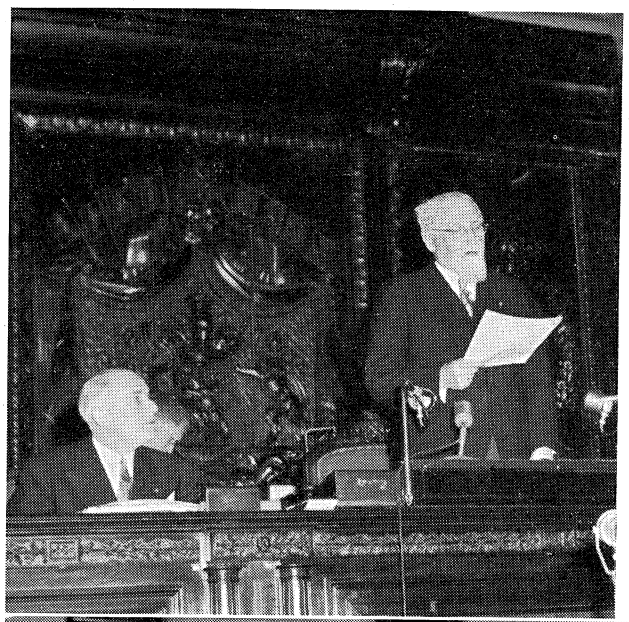
7) Pawel P. Postysjew, voormalig leider in de Oekraine, zelf „zuiveraar"; in 1937, na protest tegen Stalinistische excessen, verdwenen.

8) Alexander A. Kosarjew, voormalig secretaris-generaal van de jong-communistische Liga. Op 23 november 1938 weggezuiverd op beschuldiging, dat hij immorele en anticommunistische elementen in zijn organisatie had beschermd en had nagelaten de liga te zuiveren overeenkomstig een in 1937 door Stalin gegeven bevel.

9) Zie noot 11 op pag. 13029.

10) Komsomol, communistische jeugdbeweging.

(Wordt vervolgd)

Op 21 februari is de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad voor het eerst — in de vergaderzaal van de Belgische Senaat te Brussel — bijeen geweest. De heer F. van Cauwelaert, oud-president van de Belgische Kamer werd bij acclamatie tot voorzitter gekozen. Men ziet hem hier (foto links boven) tijdens het uitspreken van de openingsrede. Tal van ministers hadden op de ministerbanken plaats genomen (foto onder).

Eerste rij v.l.n.r.: de voorzitter van de Belgische Senaat Gillon, de Luxemburgse Kamervoorzitter Reuter, zijn Nederlandse en Belgische collegae Kortenhorst en Huysmans. Tweede rij v.l.n.r.: premier Bech van Luxemburg, de Belgische ministers van buitenlandse zaken, van buitenlandse handel en van landbouw, Spaak, Larock en Lefebvre, de Nederlandse ministers Luns (buitenl. zaken) en Zijlstra (econ. zaken). Op de derde rij v.l.n.r.: de Belgische ministers van justitie, van koloniën, van economische zaken, van financiën, van middenstand en van openbaar onderwijs, Lilar, Buisseret, Rey, Liebaert, Mundeleer en Collard.

Goudkust wordt Ghana

In het na Wereldoorlog II ook in Afrika zo zeer versnelde emancipatieproces vormt de 6de maart 1957 een belangrijke mijlpaal. Op die dag is nl. in de met nationale kleuren (rood-geel-groen, met zwarte ster) bevlagde hoofdstad Accra de Britse Westafrikaanse kolonie *Goudkust* tot onafhankelijke staat geproclameerd. Deze staat heeft, in overeenstemming met de wens van het inheemse parlement, de naam *Ghana* gekregen, als herinnering aan een oud Afrikaans neger-rijk, waaruit de volken van de Goudkust zouden zijn voortgekomen[1]). De zesde maart was voor deze, door vertegenwoordigers van meer dan zestig landen[2]) bijgewoonde, plechtigheid gekozen, omdat dit de verjaardag was van de overeenkomst, die in 1844 door de Britse regering met een aantal stamhoofden werd gesloten en die door de Britten beschouwd werd als de juridische basis van hun gezag in de Goudkust. Ghana is de eerste Britse kolonie in Afrika die de volledige onafhankelijkheid heeft verworven. Het lidmaatschap van het Britse Gemenebest doet immers niets af aan deze onafhankelijkheid. Ghana is het eerste neger-dominion van het Britse Gemenebest en de derde onafhankelijke negerstaat ter wereld (na Haïti en Liberia — Ethiopië wordt niet beschouwd als negerstaat). Het is op 8 maart — op aanbeveling van de Veiligheidsraad van 7 maart — door de Algemene Vergadering der VN met algemene stemmen toegelaten tot het lidmaatschap van deze volkerenorganisatie (81ste lid).

☆

De nationalistische beweging in de Goudkust dateert reeds van de vorige eeuw, maar zij won vooral in en na de wereldoorlog in omvang en kracht. Bloedige incidenten in 1948, die een materiële schade opleverden van ca. 250 miljoen gulden versnelden de ontwikkeling naar zelfbestuur en onafhankelijkheid. Deze incidenten, waarin zich op de eerste plaats de ontevredenheid van neger-veteranen uit Wereldoorlog II over de omstandigheden waarin zij na de oorlog moesten leven ontlaadden, waren voor dr. *Danqua*, een der oprichters van de United Gold Coast Convention (UGCC), aanleiding telegrafisch van de Londense regering de overdracht van het gezag te eisen aan de stamhoofden, aangezien het koloniale bestuur de situatie niet meer meester was. Londen zond een parlementaire commissie, de commissie-Coussey, en het resultaat was, dat een nieuwe constitutie tot stand kwam.

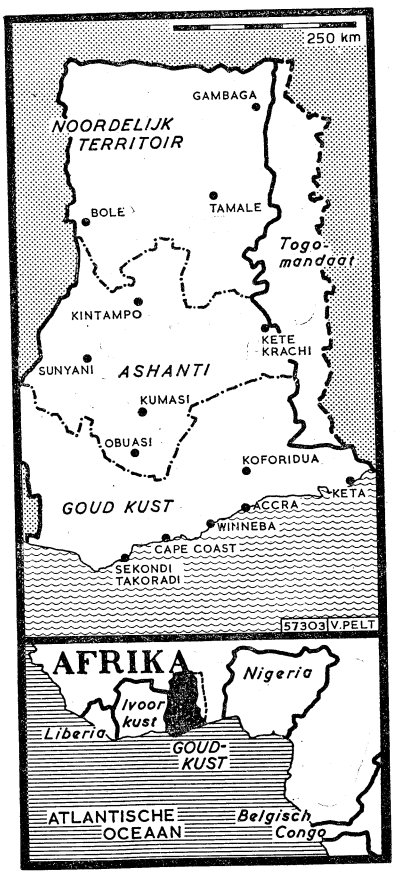
Met deze constitutie kwam een volledig, rechtstreeks gekozen parlement tot stand. Kwame Nkroemah, die in 1947 zijn politieke loopbaan in de Goudkust was begonnen als secretaris-generaal van de UGCC, maar inmiddels zijn eigen, meer radicale politieke partij, de Convention People's Party (CPP) had gesticht, behaalde bij de verkiezingen

(*Zie vervolg pag.* 13065)

1) Het oude Ghana lag meer naar het noordwesten dan de nieuwe staat.

2) Koningin Elizabeth II van Engeland zond de hertogin van Kent als haar vertegenwoordigster. De grote belangstelling van de Verenigde Staten bleek wel uit het feit, dat dit land vertegenwoordigd werd door niemand minder dan vice-president Nixon.

Ghana, derde negerstaat ter wereld —

OPPERVLAKTE EN BEVOLKING: Ghana bestaat uit de eigenlijke Goudkust-kolonie (Oostelijk en Westelijk Gebied), Trans-Volta-Togoland, Asjanti en de Northern Territories. Behalve aan de kust is Ghana geheel door Frans koloniaal gebied (in het oosten Frans trust-gebied) omgeven. De oppervlakte bedraagt ca. 237.870 km2. De bevolking telt ongeveer 4.620.000 zielen (+ 430.000 inwoners van Togoland). Ca. 13.000 inwoners, w.o. 9000 Engelsen, zijn van niet-Afrikaanse oorsprong. De hoofdstad Accra telt ongeveer 135.000 inwoners, w.o. ca. 3000 Europeanen. Voorts zijn er nog een tiental steden met meer dan 10.000 inwoners. De voornaamste volken zijn de Akans (Fanti, Asjanti, Twi en Guan), de Ewes, Ga en Mamprusi.

Engels is de officiële voertaal, maar er worden meer dan 50 verschillende Afrikaanse talen en dialecten gesproken.

Godsdienst: Ongeveer twee derde deel van de bevolking is heiden. Het gelooft in een opperwezen met een groep lagere goden. Ongeveer 30% is christen (zending en missie bloeien vooral in het zuiden). Moslems vindt men voornamelijk in het Noordelijke Territorium (ca. 4%). Het onderwijs is de laatste 10 jaar, door de activiteit van zowel missie en zending als van het landsbestuur zeer geïntensiveerd. In 1948 werd het met de Londense universiteit gelieerde University College geopend. Dit wordt uitgebouwd tot een volledige universiteit.

BODEM EN KLIMAAT: Het is een echt tropisch klimaat. De kust is zanderig. De oostelijke kuststrook is warm en droog, de Z.W. hoek is warm en zeer vochtig. Meer naar het binnenland bevindt zich een zwaar woudgebied, dat warm en vochtig is en doorbroken wordt door eveneens zwaar beboste heuvels. Dit gebied telt vele rivieren, waarvan de Volta, de Tano en de Ankobra de voornaamste zijn.

Het noordelijke deel heeft een parkachtig landschap, zij het dat het droog en heet is. West-Afrika werd vroeger en ook thans nog wel om het ongezonde klimaat de „White Man's Grave" genoemd.

BESTAANSMIDDELEN: Ghana is een nog vrijwel geheel agrarisch land, met cacao als voornaamste exportprodukt (30% van de wereldproduktie; uitvoer in de periode 1950-1956 200.000 à 250.000 ton per jaar. De waarde van de cacao-export beliep in 1905: £ 186.024, in '45 £ 8.997.141, in 1954 £ 84.598.864). Andere exportprodukten: goud, mangaan, diamant, bauxiet en timmerhout. Men wil aan de eenzijdige afhankelijkheid van de aan wisseling van prijzen zeer onderhevige cacao ontkomen door het in produktie nemen van andere landbouwprodukten en opbouw van een industrie. Het Volta-project (energie-opwekking door bedwinging van de Volta-rivier en opbouw van een aluminium-industrie met de aan de Volta voorkomende bauxietlagen) neemt hierbij een eerste plaats in.

Weekblad

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

België — 4 maart P. H. Spaak gekozen tot lid van de raad van beheer van de Francqui-Stichting, die prijzen toekent aan Belgische geleerden, die zich op het gebied van de natuur- en medische wetenschappen verdienstelijk hebben gemaakt. — **10 maart** De minister van buitenlandse zaken, P. H. Spaak, krijgt de Karel de Grote-prijs voor 1957.

Chili — 6 maart Bij verkiezingen voor de Nationale Vergadering heeft president Ibanez, die gesteund wordt door vijf linkse partijen, een nederlaag geleden.

China (Volksrepubliek) — 5 maart Te Peking begint de jaarlijkse bijeenkomst van de raadgevende politieke conferentie, waarin de vertegenwoordigers van de politieke partijen en de grote organisaties de gelegenheid hebben overleg te plegen over staatszaken en voorstellen in te dienen.

Cyprus — 3 maart De onderbevelhebber van de EOKA, G. Afxentiou, bij vuurgevecht om het leven gekomen.

Duitsland (Oost-) — 7 maart Te Oost-Berlijn begint een proces tegen de communistische theoreticus prof. W. Harich, die beschuldigd wordt van het onderhouden van betrekkingen met de nationaal-communistische Hongaarse prof. Lukacs en zijn Petöfi-kring.

Duitsland (West-) — 4 maart Aan Engeland zal een bedrag van DM 588 milj. worden betaald als bijdrage in de kosten van de legering van de Britse troepen in het land. — De minister van buitenlandse zaken, dr. H. von Brentano, te Washington aangekomen. — **8 maart** De minister van economische zaken, prof. L. Erhard, zal krachtig optreden tegen alle prijsverhogingen. — **10 maart** De plv. voorzitter van de SPD, W. Mellies, verklaart dat wanneer de socialisten bij de verkiezingen in september a.s. de overwinning zullen behalen, de dienstplicht onmiddellijk zal worden afgeschaft.

Egypte — 4 maart De voorzitter van de Egyptische raad van beheer voor het Suezkanaal, Helmi Badawi, overleden. — **8 maart** Het ministerie van financiën heeft alle regeringsinstanties opgedragen de economische boycot tegen Israël te verscherpen. — **9 maart** De regering verwerpt een westelijk voorstel tot het sluiten van een overgangsakkoord i.z. het Suezkanaal, waarbij 50% van het vaartrecht ten goede zou komen aan Egypte en 50% zou worden gestort bij de Wereldbank totdat de kanaalkwestie definitief zou zijn opgelost. — Pres. Nasser gaat „partij van de nationale eendracht" oprichten.

Eire — 5 maart Parlementsverkiezingen leveren een overwinning voor De Valera op.

Engeland — 4 maart De goud- en dollarreserves zijn in febr. gestegen van £ 2084 tot £ 2147 miljoen. — **7 maart** De minister van buitenlandse zaken, S. Lloyd, somt in een BBC-radiopersconferentie een vijftal voorwaarden op voor vrede in het Midden-Oosten. — **9 maart** Aankomst van de premier van Singapore, Lim Jew Hock, voor besprekingen over het zelfbestuur van de Britse kroonkolonie. — **10 maart** De regering zou besloten hebben de militaire dienstplicht af te schaffen.

Finland — 7 maart De coalitie-regering van Fagerholm zal niet aftreden.

Frankrijk — 1 maart De raad van de Franse Unie verklaart zich met 86 tegen 44 stemmen tegen bekrachtiging van het verdrag tot afstand van de Franse nederzettingen in India — Pondicherry, Mahé en Janaon — dat op 28 mei 1956 te New Delhi werd ondertekend. — **5 maart** Premier Mollet terug uit de VS en Canada. — **7 maart** De Nat. Vergadering besluit op voorstel van Mollet de stemming over verhoging van de melkprijs een week uit te stellen. — **8 maart** Met ingang van 15 april zullen meer benzinefaciliteiten worden verleend aan buitenlandse toeristen. — **9 maart** Premier Mollet begint besprekingen met zijn Britse collega Macmillan te Parijs.

Goudkust — 6 maart De Afrikaanse negerstaat de Goudkust wordt zelfstandig en krijgt de naam Ghana.

Griekenland — 8 maart De minister van buitenlandse zaken, A. Averoff, verklaart dat zijn regering niet van plan is met Engeland en Turkije over Cyprus te ononderhandelen. — Zware aardbevingen aan de oostkust.

Hongarije — 3 maart Volgens het partijorgaan Nep Szabadsag bedraagt het aantal leden van de CP 200.000 tegen 800.000 in oktober 1956. — **10 maart** Radio-Boedapest deelt mede, dat de veroordeling van kard. Mindszenty van kracht blijft.

Indonesië — 9 maart De militaire opperbevelhebber van Zuid-Sumatra, kol. Barlian, trekt het bestuur van de provincie aan zich.

Internationaal — 8 maart De Alg. Vergadering laat Ghana als 81ste lid tot de VN toe. — **9 maart** Engeland, Frankrijk en de VS verwerpen het Sowjet-plan i.z. gemeenschappelijke verklaring over de vrede in het Midden-Oosten. — De verdragen voor Euromarkt en Euratom zijn gereed voor ondertekening.

Irak — 4 maart Er zal een pijpleiding worden aangelegd die de olievelden van Z. Irak met Koeweit zal verbinden.

Israël — 4 maart Premier Ben Goerion machtigt zijn opperbevelhebber Dajan de ontruiming van de gebieden Gaza en Akaba met de VN-opperbevelhebber, gen. Burns, te bespreken; de beide bevelhebbers bereiken een akkoord. — **6 maart** De politiemacht der Ver. Naties neemt het bewind in het gebied van Gaza over. — Het parlement verwerpt moties van wantrouwen tegen de regering-Ben Goerion met betrekking tot de ontruiming van Gaza en Sjarm el-Sjeik. — **7 maart** Pres. Eisenhower verklaart, dat de Ver. Staten, tenzij het Int. Gerechtshof anders beslist, bereid zijn de golf van Akaba en de zeeëngte van Tiran te beschouwen als internationale waterwegen. — **8 maart** Het gebied van de golf van Akaba wordt door VN-troepen bezet. — VN-secretaris generaal Hammarskjöld deelt de Alg. Vergadering mede, dat de laatste Israëlische soldaat Egyptisch grondgebied heeft verlaten.

Italië — 7 maart De secretaris van de sociaal-democratische partij, M. Matteoti, afgetreden.

Luxemburg — 8 maart Met ingang van 1 april worden de beperkingen op het benzine-verbruik opgeheven.

Nederland — 1 maart Prins Bernhard doorbreekt nabij Los Angeles in een supersonisch lesvliegtuig van type Convair F-102 de geluidsbarrière — **2 maart** Koningin Juliana ontvangt te Soestdijk een deputatie van Vrijmetselaren t.g.v. het 200-jarig bestaan van de orde. — **5 maart** De maximumtarieven van het beroepsvervoer met 5% verhoogd. — **6 maart** Institutionele beleggers zullen de Bank voor Nederlandse Gemeenten ƒ 650 miljoen lenen, o.a. voor woningbouw. — Mr. H. W. Bloemers benoemd tot commissaris der koningin in Gelderland. — **7 maart** Het 6e congres van de PvdA te Den Haag geopend. — **8 maart** Prins Bernhard teruggekeerd na een reis door de VS. — Opbrengst kinderpostzegels 1956 ƒ 1,8 milj. — Bezoek van Mosje Sjaret, voorm. min.-president van Israël. — Luchtvaartonderhandelingen met de VS zullen 19 maart worden hervat. — De Nederlandse vereniging van Metaalindustrieën adviseert de regering de Euromarkt in haar huidige vorm niet te aanvaarden. — **9 maart** Minister-president Drees zendt brief aan pres. Eisenhower der VS i.z. de luchtvaartonderhandelingen.

Polen — 5 maart Te Moskou wordt Pools-Russisch akkoord ondertekend, waarbij de grenzen in het gebied aan de Baltische Zee zijn vastgelegd.

Sowjet-Unie — 2 maart Bij verscheidene grote steden, zoals Moskou, Leningrad en Kiew, zullen satellietsteden worden gebouwd. — **5 maart** De afgelopen maanden heeft de SU grote hoeveelheden goud in Europa verkocht.

Spanje — 1 maart De minister zonder portefeuille, P. G. Villalbi, zal zijn departement niet in Madrid maar in Barcelona (Catalonië) vestigen. — **8 maart** Lt.-gen. A. Munoz Grandes krijgt de titel van kapitein-generaal (maarschalk).

Thailand — 4 maart Gen. Soeratsjit Tsjaroeserani heeft namens het opperbevel der strijdkrachten verklaard, dat leger en politie een samenzwering tegen de regering onderdrukt hebben. Volgens de opperbevelhebber van het leger, maarschalk Thanaret, is er veel bij de verkiezingen geknoeid.

Ver. Staten — 5 maart De Senaat keurt met 72 tegen 19 stemmen de geamendeerde Eisenhower-doctrine goed. — **8 maart** Het Huis van Afgevaardigden keurt met 350 tegen 60 stemmen de door de Senaat geamendeerde Eisenhower-doctrine goed.

Zuid-Afrika — 7 maart Enkele uren voor zijn dood ondertekent aartsbisschop Dr. G. Clayton een ultimatum aan premier J. Strijdom, waarin wordt geprotesteerd tegen een regeringsbesluit, dat de kleurlingen verbiedt zonder toestemming van de minister voor naturellenzaken dezelfde kerk als de blanken te betreden.

(*Vervolg van pag.* 13063)

van 1951 een overweldigende overwinning en werd premier van de zich thans zelfbesturende kolonie. In 1954 kwam een nieuwe constitutie tot stand, die voorzag in een parlementair regeringsstelsel, dat in grote lijnen het Britse voorbeeld volgde, afgezien dan van het feit, dat het parlement slechts een Kamer (104 zetels) telt. Bij de verkiezingen van 1956 werd Nkroemah in zijn ambt bevestigd.

Politieke tegenstellingen

Hoewel alle politieke partijen de beweging naar zelfbestuur steunden ontstond er omstreeks 1954 onenigheid over de vorm van de uiteindelijke staatsinrichting. Er ontstond een nieuwe partij, de National Liberation Movement (NLM), die samen met andere, kleinere partijen scherpe oppositie voerde tegen de centraliserende opvattingen van Nkroemah c.s. en een losse federale staatsvorm propageerde. Deze oppositie uitte zich vooral in Asjanti en de sterk onder-ontwikkelde Northern Territories, die een dictatoriale overheersing door het zuiden (Nkroemah) vreesden.

Gezien deze tegenstellingen verklaarde Londen, dat het doel van spoedige volledige onafhankelijkheid slechts kon worden bereikt, indien een nieuw parlement, rechtstreeks en vrijelijk gekozen door alle volken van de Goudkust, hierom met een „redelijke meerderheid" zou vragen.

De bedoelde verkiezingen leverden de CPP (Nkroemah) 71 van de 104 zetels op, waarmee het pleit beslist leek (zie voor gedetailleerde verkiezingsuitslag de elders in dit artikel opgnomen samenstelling van het parlement). Inderdaad aanvaardde het parlement op 3 augustus 1956 de door Londen gevraagde motie met grote meerderheid, maar in het begin van dit jaar ontstond als gevolg van de gesignaleerde tegenstellingen een nieuwe crisis, die slechts door het persoonlijke, zeer tactische ingrijpen van de Britse minister van koloniën, Lennox-Boyd, in een (voorlopig?) compromis kon worden opgelost. Dit compromis voorziet in de instelling van plaatselijke volksvertegenwoordigingen ter behartiging van de belangen der stammen. De kwestie van de bevoegdheden van deze locale parlementen, en met name de vraag of zij ook financiële bevoegdheden zullen bezitten, zijn nog niet, of niet geheel geregeld. Psychologische weerstanden en met name vrees voor dictatoriale neigingen van Nkroemah spelen bij deze tegenstellingen een belangrijke rol.

Nkroemah's politieke visie

Deze vrees voor dictatoriale neigingen, resp. hardhandig optreden tegen de oppositie, is niet geheel zonder grond. Nkroemah schreef immers in zijn aan de vooravond van de onafhankelijkheidsverklaring gepubliceerde boek „Ghana" een inleiding die volgens zijn tegenstanders voor meerdere uitleg vatbaar is.

Historische data

In de stam-verhalen en -folklore leven herinneringen voort aan de tijd van vóór de komst van de Europeanen. De huidige inwoners schijnen zich in de eeuwen na 1200 in de Goudkust te hebben gevestigd, maar er zijn sporen gevonden van een veel oudere cultuur.

1471 — Als eerste Europeanen gaan de Portugezen in dit deel van Afrika aan land. Zij haalden er stofgoud, vandaar de naam Goudkust.

1482 — De Portugezen leggen versterkingen aan langs de kust: fort Sao Jorge de Mina (thans Elmina) en andere forten.

1637-1642 — De (Nederlandse) West-Indische Compagnie verovert Elmina en verdrijft de Portugezen. Slavenhandel (naar Amerika) was in deze tijd — meer dan de goudhandel — een profijtelijk bedrijf.

1662-1750 — Engelsen, Nederlanders, Zweden en Denen vestigen handelsstations aan de kust.

1806-1901 — Zeven oorlogen van de Britten tegen de Asjanti.

1815-1818 — Herman Willem Daendels gouverneur van de Nederlandse kolonie.

1821 — De Britse regering trekt de controle over de Britse vestigingen aan zich.

1844 — Overeenkomst getekend, waarbij de Fanti-leiders en hoofden van andere stammen het Britse oppergezag erkenden. De Asjanti blijven trouw aan hun bondgenootschap (1837) met de Nederlanders.

1850 — Wetgevende raad ingesteld voor de Britse Goudkust.

1871 — Nederland, het enige Europese land, dat naast Engeland nog vestigingen aan de kust had, draagt deze over aan de Britten.

1874 — Charter, waarbij de Goudkust tot kolonie wordt geproclameerd. Territoir van Wetgevende raad uitgebreid.

1900 — Grote opstand van de Asjanti met moeite onderdrukt.

1901 — Protectoraat geproclameerd over aangrenzende gebieden (Noordel. Territorium).

1906 — Grenzen van de kolonie vastgesteld.

1922 — Deel van het aangrenzende Duitse Togoland door de Volkenbond onder Brits mandaat geplaatst en sindsdien als deel van de Goudkust bestuurd.

1925 — Wetgevende vergadering uitgebreid met gekozen leden.

1946 — Togoland geplaatst onder Brits Trusteeship (Ver. Naties). Onofficiële Afrikaanse „meerderheid" ingevoerd in de wetgevende vergadering van de Goudkust.

1949 — Een veelzijdig, geheel uit Afrikanen samengestelde commissie krijgt opdracht een nieuwe constitutie op te stellen.

1951 — Verkiezingen voor parlement, waarin voor de eerste maal ook gekozen vertegenwoordigers van het Noordelijke Territorium en van Togoland zitting hebben. Onofficiële Afrikaanse meerderheid ingevoerd in de uitvoerende raad (regering). Verkiezingsoverwinning van de Convention People's Party (CPP) van Nkroemah. Afrikaanse ministers benoemd.

1952 — Dr. Kwame Nkroemah benoemd tot Eerste-Minister.

1953 — Voorstellen voor constitutionele hervorming voorgelegd aan de regering te Londen.

1954 — Nieuwe constitutie ingevoerd: volledig verantwoordelijk Afrikaans kabinet en direct volgens algemeen kiesrecht (volwassenen) gekozen parlement (een Kamer). Verkiezingsoverwinning van de CPP.

1956 — Plebisciet in Togoland (mei), op grond waarvan de VN (december) besluiten, dat Togoland, onder Brits bestuur, deel zal uitmaken van de onafhankelijke staat Ghana.

6 maart 1957 — Onafhankelijkheidsverklaring.

Samenstelling parlement (verkiezingen juli 1956)

(tussen haakjes zetelverdeling na verkiezingen van 1951)

	NLM en verbonden (oppositie-) partijen							
Gebied	CPP	NLM (GCP)	NPP	MAP	TC	FYO	Onafhankelijken	Totaal
Eigenlijke Goudkust (Gold Coast Colony) ..	44 (41)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (3)	44
Asjanti	8 (19)	12 (1)	0 (0)	1 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (1)	21
Trans-Volta Togoland	8 (8)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	2 (2)	1 (1)	2 (2)	13
Northern Territories .	11 (11)	0 (0)	15 (14)	0 (1)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	26
Totaal	71 (79)	12 (1)	15 (14)	1 (1)	2 (2)	1 (1)	2 (6)	104

CPP = Convention People's Party; NLM = National Liberation Movement; NPP = Northern People's Party; MAP = Moslem Association Party; TC = Togoland Congress; FYO = Federation of Youth Organizations; GCP = Ghana Congress Party.

„Kapitalisme is een te gecompliceerd systeem voor een pas onafhankelijk geworden natie. Vandaar de noodzaak van een socialistische maatschappij. Maar zelfs een systeem gebaseerd op sociale rechtvaardigheid en een democratische constitutie dient in de periode volgend op de onafhankelijkheidsverklaring waarschijnlijk gesteund te worden door nood-maatregelen van een totalitair soort. Zonder discipline kan de ware vrijheid niet in leven blijven. In ieder geval moet een loyaal, eerlijk, hard werkend en verantwoordelijk ambtenarencorps de basis vormen. Ook het leger moet ten behoeve van de defensie versterkt worden .... Ghana's onafhankelijkheid zal echter onvolledig zijn, indien zij niet verbonden wordt met de bevrijding van andere gebieden in Afrika. Het Afrikaanse continent wordt elders geregeerd door niet minder dan 6 Europese mogendheden. Ons voorbeeld moet een inspiratie vormen voor en kracht geven aan degenen die nog onder vreemde heerschappij leven."

☆

Ghana begint zijn bestaan niet zonder politieke zorgen. Maar ook economisch valt er nog heel wat te doen. Weliswaar heeft de nieuwe staat een zeer gunstige handelsbalans, maar deze is volkomen afhankelijk van één, op de wereldmarkt zeer wisselvallig produkt: cacao. Als in vele onderontwikkelde landen bestaan er weliswaar ambitieuze ontwikkelingsplannen (het Volta-project bv.), maar voor de uitvoering van deze plannen is buitenlandse financiële en technische hulp onontbeerlijk. Dat Engeland, dat zijn steun uit het koloniale ontwikkelingsfonds heeft stopgezet, hiertoe in staat en bereid zal zijn is waarschijnlijk, maar het is geenszins zeker.
Wellicht dat de grote belangstelling van Amerika [2]) voor de jonge onafhankelijke staat voor Engeland in deze een stimulans zal vormen.

☆

Nkroemah legde in de laatste vergadering van de wetgevende vergadering (5 maart), de nadruk op de onafhankelijkheid, al beloofde hij de betrekkingen met het Gemenebest te handhaven. Hij wees neutraliteit voor zijn buitenlandse politiek af. De investering van buitenlands kapitaal zou worden aangemoedigd, hoewel Ghana's politiek niet zal worden geleid door het zoeken van hulp bij andere landen. „Ons oogmerk is met anderen samen te werken om een Afrikaanse persoonlijkheid in internationale zaken te verwerven", aldus Nkroemah.

BIOGRAFIE

KWAME NKROEMAH

De minister-president of „Prime Minister" van de thans tot onafhankelijke staat Ghana geproclameerde Goudkust is geen nieuweling in de Afrikaanse politiek. Niet alleen heeft hij na de eerste Goudkust-verkiezingen van 1951 praktisch de leiding gehad van het regeringsbeleid, maar ook daarvoor heeft hij sinds 1947, toen hij van een langdurig studieverblijf in Amerika en Europa naar de Goudkust terugkeerde, een steeds meer domineren-de rol gespeeld in de politiek van zijn geboorteland. En aangezien hij nog jong is (47 jaar) wordt verwacht, dat hij ook in de toekomst nog een belangrijke rol zal spelen in zijn land, maar ook in de zaken van Afrika in het algemeen. Niet voor niets schreef de *New York Times* (6-3): „Het succes of de mislukking van het Britse experiment met de Goudkust-kolonie en de plannen van de heer Nkroemah voor de nieuwe staat zullen gedurende decenniën de geschiedenis van Afrika beïnvloeden."

☆

Kwame Nkroemah is op 9 september 1909 geboren in Nkroful, een primitief dorpje in het district Axim aan de kust van de Golf van Guinea, ten westen van de havenstad Takoradi, waar zijn vader het beroep van goudsmid uitoefende. Hij bezocht een school van de r.k. missie en ging vervolgens studeren aan het pas geopende Achimota College, waar hij werd opgeleid tot onderwijzer.
Een lezing te Accra gehouden door de Nigeriaanse leider dr. Nnamdi Azikiwe gaf de beslissende stoot aan Nkroemah's besluit zijn studie overzee voort te zetten. Een oom die succes had gehad in de diamantzoekerij fourneerde het reisgeld.
Nkroemah ging naar de Verenigde Staten waar hij aan de Lincoln Universiteit, de neger-universiteit van Pennsylvania, economie, sociologie, theologie en paedagogie studeerde en achtereenvolgens zijn B.A. (1935), M.A. en M.Sc. (1939), behaalde *).
Hij voorzag in deze periode in zijn onderhoud door in de vakanties te werken op scheepswerven en als zeeman. Ook trad hij een tijdlang op als docent aan genoemde universiteit.
Hij was zeer actief in het verenigingsleven der negerstudenten en verwierf zich hierbij een grote ervaring als leider en organisator. Hij werd tenslotte gekozen tot president van de „African Students' Association" in de Verenigde Staten en Canada. Hij kwam in aanraking met Paul Robeson en andere vooraanstaande Amerikaanse negers, begon de Westafrikaanse politiek te bestuderen en evolueerde wat zijn denkbeelden betreft sterk in de richting van een anti-Brits nationalisme. In het laatste jaar van Wereldoorlog II vertrok Nkroemah naar Engeland, om aan de universiteit van Londen economie en rechten te studeren. Van deze studie kwam weinig terecht aangezien hij geheel in beslag werd genomen door politieke activiteit. Hij werd bestuurslid van de Westafrikaanse Studenten Unie, waarvan hij het blad redigeerde; speelde een leidende rol bij de voorbereiding van het Panafrikaanse Congres, (Manchester, nov. 1945), dat hij bijwoonde als vertegenwoordiger van het Nationaal-Afrikaanse Bureau. Hij werd secretaris-generaal van het na het congres van Manchester opgerichte Westafrikaanse Nationaal Secretariaat, dat tot doel had te werken voor een verenigd Afrika. In deze hoedanigheid schreef hij een pamflet „Nieuw Afrika", dat in 1946 in de Goudkust werd verspreid. Ook woonde hij in de herfst van 1946 het te Londen gehouden congres van Westafrikanen in Engeland en Ierland bij. Hier verklaarde hij zich voorstander van een unie van Westafrikaanse republieken.

*) B.A. = Bachelor of Arts, te vergelijken met candidaat. M.A. = Master of Arts, te vergelijken met doctorandus, in het algemeen in de letteren of wijsbegeerte. M.Sc. = doctorandus, i.h.a. in exacte wetenschappen.

Intussen waren zijn leiderskwaliteiten en organisatietalenten ook in de Goudkust niet onbekend gebleven. Hier was door *dr. Danqua* een nieuwe nationalistische organisatie, de *United Gold Coast Convention* (UGCC), in het leven geroepen.
Nkroemah verklaarde zich bereid, de functie van secretaris-generaal van deze organisatie op zich te nemen. Aan het einde van 1947 vertrok hij naar West-Afrika.
In de volgende jaren ging hij, zoals gezegd, een steeds belangrijker rol spelen. Mede dank zij zijn redenaarstalent, dat hij in het gehele land demonstreerde, won hij een sterke persoonlijke aanhang, die hem volgde toen hij in 1949 de vrij gematigd nationalistische UGCC verliet en zijn eigen partij, de *Convention People's Party*, stichtte. Deze nieuwe partij wist door haar radicalisme vooral de jeugd voor zich te winnen. Met het gevolg, dat zij in 1951, toen op grond van een nieuwe constitutie verkiezingen werden gehouden, 35 van de 38 zetels wist te bezetten. Op dat tijdstip zat Nkroemah in de gevangenis.
In 1948 was hij al eens verbannen naar het „Noordelijke territorium", zulks in verband met door de UGCC geïnspireerde relletjes. In 1949 begon de CPP een campagne voor onmiddellijk zelfbestuur, een campagne die dreigde te ontaarden in nieuwe ongeregeldheden. Nkroemah werd toen — in 1950 — wegens opruiing gearresteerd. De politie trof toen op hem een niet gesigneerd bewijs van lidmaatschap van de Britse communistische partij aan. Later verklaarde Nkroemah, dat hij deze kaart placht te gebruiken, om toegang te krijgen tot bijeenkomsten van de CP, teneinde „hun techniek te leren".
Na de verkiezingsoverwinning van zijn partij werd hij niet alleen vrijgelaten, hij kreeg bovendien de leiding van de inheemse regering, en in 1951 zelfs de titel van Prime Minister.

☆

Als minister-president heeft Nkroemah zich steeds uitgesproken voor vriendschap met Engeland, zij het als onafhankelijk lid (dominion) van het Britse Gemenebest. Het woord *„imperialisme"*, vroeger veelvuldig door hem gebruikt, kwam steeds minder over zijn lippen.
Nkroemah is wat de toekomst van zijn land betreft een ambitieus man. Verschillende verreikende ontwikkelingsplannen zijn onder zijn auspiciën gelanceerd. Hieronder neemt het zg. *Volta River Project* een vooraanstaande plaats in. Met dit plan wordt beoogt de rivier de Volta, die o.m. langs de grenzen loopt van Asjanti en het Togo-trusteeship, te temmen en dienstbaar te maken aan de energie-produktie, de verwerking van bauxiet tot aluminium en aan de irrigatie van landbouwgronden. Hiermee verbonden is het plan voor de aanleg van een nieuwe diepwater-haven, annex stad, te Tema. Maar ook op kleinere schaal is de regering-Nkroemah erop uit de levensstandaard van de bevolking te verhogen door voortdurende verbetering en uitbreiding van de landbouw en ook van de industrie.
In de zomer van 1951 bezocht Nkroemah de Verenigde Staten en Engeland, teneinde onderwijzers, medici, ingenieurs, technici en andere deskundigen te recruteren voor zijn ontwikkelingsplannen. De Lincoln Universiteit verleende hem bij deze gelegenheid een eredoctoraat.
Het in 1954 te Wenen gehouden congres van de *World Veterans' Federation* (18 miljoen oud-strijders uit 29 niet-communistische landen) verleende hem zijn vredesprijs voor zijn „vooraanstaande rol bij de vreedzame ontwikkeling van zijn land van koloniale status naar zelfbestuur, door samenwerking met een progressieve controlerende mogendheid, daarbij aan de wereld een symbool verschaffend van vreedzame evolutie naar onafhankelijkheid van onderworpen volken; en voor de voortdurende gerichtheid van zijn bestuur op de verheffing van de levensstandaard van zijn volk.."
Dat zijn ambities verder reiken dan de grenzen van Ghana blijkt o.m. uit zijn uitspraak gedaan enige dagen voor de onafhankelijkheidsverklaring, dat hij streeft naar de vestiging van de „Verenigde Staten van West-Afrika".
Nkroemah, zo merkt de New York Times op, is de verpersoonlijking van de contrasten in het opkomende Afrika: Ondanks zijn westerse opvoeding en door het westen beïnvloede smaak — hij rijdt graag rond in een grote zwarte Cadillac — pleegt hij een joejoe, een Afrikaanse medicijnman te raadplegen.
Nkroemah is niet gehuwd.

België

Afschaffing handelingsonbekwaamheid gehuwde vrouw —
Minister Lilar heeft bij de Senaat een wetsontwerp ingediend betreffende de rechten en plichten van de echtgenoten. Het heeft tot doel de rechtstoestand van de gehuwde vrouw te veranderen. Aan *De Standaard* (18-1) ontlenen wij het volgende:
Het ontwerp strekt er voornamelijk toe het stelsel van het gezag van de man en van de onbekwaamheid van de gehuwde vrouw (die onder meer voortvloeien uit de artikelen 213a, 215 en 217 van het Burgerlijk Wetboek) te vervangen door een stelsel dat aan de vrouw voor het aangaan van verbintenissen en akten onder kosteloze titel een autonomie verleent.
Het ontwerp zou in de praktijk geen grote uitwerking hebben, als men geen nieuwe regel zou invoeren ter versoepeling van de bepalingen van het Wetboek betreffende het huwelijksgoederenstelsel (artikelen 1387 tot 1561). Zou men dit niet doen, dan zouden de mogelijkheden van de vrouw om een verbintenis aan te gaan verder belemmerd worden door de machten die haar man ingevolge de wet of het huwelijkscontract bezit en die onder meer onder de stelsels van de gemeenschap aanzienlijk zijn.
De afschaffing van de onbekwaamheid van de gehuwde vrouw mag, aldus de memorie van toelichting, niet tot een verslapping van de huwelijksbanden leiden. De wederkerige genegenheid en het nakomen van de huwelijksverplichtingen komen meer op moreel gebied dan op juridisch gebied op de voorgrond. Artikel 213 van het Burgerlijk Wetboek is er nooit in geslaagd in een gezin waar verstandhouding en plichtsbesef ontbraken, eendracht te bewaren.
Men mag hopen dat de aan de vrouw verleende machten, samen met de wijziging van de huwelijksvoorwaarden in een zin die een zekere onafhankelijkheid bij het beheer en een doeltreffender bescherming van haar belangen zal inhouden, elementen van stabiliteit zullen uitmaken voor sommige gezinnen, voornamelijk voor die gezinnen, waar de verkwisting van de man de vrouw ertoe noopt de ontbinding van het huwelijksleven na te streven om haar materiële belangen te vrijwaren of eenvoudig haar vermogen te beschermen.

Een nieuw artikel 214 beperkt zich ertoe aan de man bij het bepalen van de echtelijke woonplaats een voorrang te verlenen; voor het overige laat het de onderscheidenlijke rol der echtgenoten uit zich zelf tot stand komen.
Het ligt niet in de bedoeling om ten aanzien van de veelvuldige aspecten van het huishoudelijke leven en de daarbij te nemen beslissingen, de normale taak van het gezinshoofd te verminderen.

De man zal de natuurlijke raadsman van zijn vrouw blijven. Doch deze laatste zal op het gebied van het beheer der goederen, wanneer zij het nuttig zal achten, haar verantwoordelijkheden kunnen opnemen binnen de perken die door haar huwelijksstelsel zullen voorgeschreven zijn.
Wat de uitoefening van de ouderlijke macht betreft, worden geen nieuwigheden ingevoerd.
Het stelsel van de voorbehouden goederen, dat thans behandeld wordt in de artikelen 224a tot en met 224f van het Burgerlijk Wetboek, komt niet meer in het nieuwe ontwerp voor; het zal overgenomen worden in het in te dienen wetsontwerp betreffende het huwelijksgoederenstelsel.
Wegens de nieuwe machten die aan de vrouw in de verschillende vormen van het huwelijkscontract verleend worden, is het alleen nog in het stelsel van de gemeenschap dat het probleem der machten van de vrouw nopens de opbrengst van haar arbeid zal rijzen.
De andere door het ontwerp aangebrachte wijzigingen hebben betrekking op de bepaling van de echtelijke verblijfplaats, het verzet van een der echtgenoten tegen het drijven van een handel door de andere echtgenoot, sommige verbeteringen aan het stelsel der gedwongen bijdrage in de behoeften van het huishouden bij beslissing van de vrederechter, en aan de regels betreffende de tussenkomst van de voorzitter van de rechtbank wanneer een der echtgenoten zijn plichten verzuimt.
Ten slotte wordt de meerderjarige echtgenoot van rechtswege curator over de andere, minderjarige, echtgenoot ingevolge een in artikel 476 van het Burgerlijk Wetboek aangebrachte wijziging.

Diversen —

De ziekteverzekering — Teneinde een oplossing te vinden voor de moeilijkheden die gerezen zijn op het gebied van de maatschappelijke zekerheid, is medegedeeld dat eerste-minister Van Acker het beleid van het rijksfonds voor verzekering tegen ziekte en invaliditeit zal onttrekken aan minister Troclet en het persoonlijk in handen zal nemen. Dit zou evenwel niet betekenen dat de eerste-minister het beheer van dit rijksfonds onder zijn bevoegdheid zal nemen, maar wel dat het kabinet van de eerste-minister zal belast worden met de interministeriële bevoegdheden inzake ziekteverzekering. Men neemt aan, dat dit optreden van de eerste-minister zijn oorsprong vindt in de mislukking van de laatste besprekingen in het geneeskundig-mutualistisch college, waar geneesheren en mutualiteiten het niet eens konden worden over de wijze waarop de honoraria moeten worden uitbetaald (over het stelsel dus van de zogenaamde „derde-betalende").

Wetsontwerp dienstplichtwet — De Kamer van Volksvertegenwoordigers heeft op 28 februari met 93 stemmen tegen 83, bij 5 onthoudingen, het wetsontwerp op de dienstplichtwet goedgekeurd. Deze wet bevat bepalingen, waarbij de vrijwillige dienst voor vrouwen ingesteld wordt.

Bezoek Norstad — Generaal Norstad, opperbevelhebber van de NAVO-strijdkrachten in Europa, heeft van 25 tot 27 februari een bezoek gebracht aan België. Hij voerde besprekingen met de minister van landsverdediging en de militaire autoriteiten, woonde te Namèche oefeningen bij van de parade-commandotroepen en werd door de koning ten paleize ontvangen. Tijdens een persconferentie verklaarde de NAVO-bevelhebber zich voldaan over de lichamelijke hoedanigheden en het hoogstaande moreel van de Belgische soldaten. Hij gaf als zijn overtuiging te kennen dat, indien alle NAVO-landen hun taak naar behoren vervullen, de hoop op vrijheid en het vertrouwen in een duurzame vrede in de toekomst onwrikbaar vast zullen staan.

Helikopterdienst Parijs — Het Sabena-helikopternet is op 3 maart uitgebreid met een verbinding (2 maal daags) met Parijs.

Verhoging haventarieven Antwerpen — De gemeenteraad van Antwerpen heeft op 4 maart besloten tot de verhoging van enkele haventarieven. De algemene haventarieven op de zeescheepvaart worden verhoogd met ca. 25%, wat de gemeente 45 miljoen frank per jaar meer opbrengt. De tarieven voor het gebruik van droogdokken worden met 40% verhoogd en die voor het gebruik van drijvende kranen met 50%. Deze beide verhogingen zullen 16.5 miljoen frank per jaar opleveren.

Subsidie eierexport — De regering heeft besloten, de uitvoer van eieren te subsidiëren met een bedrag van 0.25 frank per ei. De produktie van eieren in België overtreft thans in ruime mate de vraag en door de hoge kostprijs in het binnenland is het de exporteurs vrijwel niet mogelijk tegen acceptabele prijzen uit te voeren.

Bedieningsgeld — Met ingang van 1 april zal in alle hotels e.d. een bepaald percentage voor bedieningsgeld worden berekend. Voor Brussel, Antwerpen, Luik, Charleroi en Gent bedraagt dit 12 tot 15% en voor de andere plaatsen 10 tot 15%.

Benelux

Eerste bijeenkomst raadgevende parlementaire Beneluxraad —

De raadgevende parlementaire Beneluxraad (zie pag. 12277/2) is op 22 en 23 februari in de vergaderzaal van de Belgische Senaat te Brussel voor de eerste maal bijeen geweest (zie ook pag. 13062).

Deze adviserende raad bestaat uit 49 leden, t.w. 21 Belgen, 21 Nederlanders en 7 Luxemburgers. De politieke samenstelling is als volgt: 21 katholieken („christen-democraten"), 18 socialisten, 5 liberalen en 5 (Nederlandse) protestanten. Het Nederlandstalige element is 32 man sterk.

Op de eerste (openbare) zitting (22-2) werd de Belgische minister van staat *F. van Cauwelaert* op voorstel van de Nederlandse vertegenwoordiger mr. Sassen bij acclamatie tot eerste voorzitter van de raad gekozen. Als onder-voorzitters werden aangewezen mr. *Burger* (Nederland) en *Schaffner* (Luxemburg). De griffier van de Belgische Kamer, *Pauwels*, werd benoemd tot griffier van de raad voor 1957. De adj.-griffier van de Belgische Kamer, *Bruyneel*, is voorlopig aangewezen tot vaste secretaris. Ook werden een zevental commissies ingesteld.

Voorts werd een voorlopig reglement van orde goedgekeurd. Een werkgroep zal rapport uitbrengen over het vraagstuk van de plaatsvervangers der leden en over de zetel der vergaderingen (in het voorlopige reglement van orde worden genoemd Brussel, Den Haag of Luxemburg, terwijl Maastricht een permanente zetel heeft aangeboden).

Diversen —

Handelsverdragen — In het kader van een gemeenschappelijke handelspolitiek hebben de Beneluxlanden in december een handelsovereenkomst met Portugal gesloten, waarbij o.a. de Beneluxhandel met Angola (Port. Afrika) met 40% is verminderd. Het verdrag heeft voor slechts 5% betrekking op de handel tussen de Benelux en Portugal, de overige 95% loopt via de OEES. Begin maart is ook het definitieve handelsverdrag met Denemarken (zie pag. 12886/3) gesloten, dat zal lopen tot 1 maart 1958. Ook met Zweden is een dergelijk verdrag (1 mrt. 1957-28 febr. 1958) gesloten. Deze overeenkomsten vervangen de bestaande afzonderlijke handelsverdragen. Ook met Engeland is reeds een verdrag tot stand gekomen. Het ligt voorts in de bedoeling gemeenschappelijke handelsbesprekingen te voeren met Noorwegen, Zwitserland, Oostenrijk en eventueel Frankrijk.

Duitsland

Briefwisseling Adenauer-Boelganin

De Sowjet-ambassadeur te Bonn overhandigde op 8 februari een brief van premier Boelganin aan Bondskanselier Adenauer. Volgens de door *Tass* (11-2) gepubliceerde tekst waarschuwde de Sowjet-premier dr. Adenauer voor de gevolgen van de bewapening van West-Duitsland. Hij wees in zijn brief op de voordelen van een handelsverdrag tussen beide landen en hij bood zijn bemiddeling aan bij de toenadering tussen beide Duitse landen in het belang van de hereniging van Duitsland.

Boelganin betreurde, dat de betrekkingen tussen de Sowjet-Unie en West-Duitsland zich sinds het bezoek van Adenauer aan Moskou in september 1955 (zie pag. 12107) niet hadden ontwikkeld als men had gehoopt. Met zorg zag de Sowjet-regering de opstelling van „sterke" Westduitse strijdkrachten en haar uitrusting met atoomwapens. Elke nieuwe divisie, aldus Boelganin, zal de buitenlandse politieke situatie van West-Duitsland compliceren en het wantrouwen van de buurlanden vergroten. Dit zal de oplossing van het nationale vraagstuk — het herstel van de eenheid van de Duitse democratische staat — alleen maar bemoeilijken.

Boelganin gewaagde verder van buitengewone mogelijkheden voor de ontwikkeling van de economische betrekkingen tussen beide landen. West-Duitsland zou op grote en voordelige orders van de Sowjet-Unie kunnen rekenen.

Antwoord Adenauer

Op 28 februari werd Adenauers antwoord op de brief van Boelganin te Bonn gepubliceerd. De Bondskanselier schreef volgens het *Alg. Handelsblad* (1-3) o.m.: „Laat 17 miljoen Duitsers vrij en u bewijst de vriendschappelijke samenwerking van onze landen een buitengewoon grote dienst." Hij deed de volgende drie voorstellen om de betrekkingen tussen beide landen te verbeteren:

1) onderhandelingen over een uitbreiding van de handel (Adenauer blijft afwijzend staan tegenover een handelsverdrag); 2) oplossing langs diplomatieke weg van de kwestie van de wetenschappelijke en technische samenwerking en 3) de Duitse ambassadeur in Moskou zal voorstellen doen voor een akkoord over consulaire bevoegdheden.

Adenauer weigerde verder het bestaan van twee Duitse staten te erkennen en hij herinnerde eraan, dat de Grote Vier verplicht zijn de hereniging te bewerkstelligen en dat de Sowjet-Unie zich niet aan deze plicht kan onttrekken door onderhandelingen tussen Bonn en Oost-Berlijn voor te stellen. Vriendschappelijke betrekkingen tussen beide landen zijn volgens Adenauer slechts mogelijk als de SU Oost-Duitsland vrij geeft.

Ollenhauer en Brentano in de Ver. Staten —

Zowel de voorzitter van de Westduitse socialistische partij, E. Ollenhauer, als de Westduitse minister van buitenlandse zaken, H. von Brentano, hebben een bezoek aan de Ver. Staten gebracht. Bondskanselier Adenauer zal bovendien einde mei naar Washington gaan voor het voeren van besprekingen met president Eisenhower over „zaken van wederzijds belang".

Ollenhauer was van 10-28 februari in de Ver. Staten en Canada. Het doel van zijn reis was de leidende Amerikaanse staatslieden in te lichten over het standpunt van zijn partij inzake de hereniging van Duitsland, de Europese veiligheid en de Duitse herbewapening. Ook was hij van plan in de Ver. Staten propaganda te maken voor een pact van collectieve veiligheid, zoals dit door de Westduitse socialisten is aanbevolen. Na zijn besprekingen met Dulles verklaarde Ollenhauer op 19 februari te Washington, dat hij met de Amerikaanse minister „zeer openhartig" had gesproken.

Op de vraag, of de Bondsrepubliek uit de NAVO zou treden, als zijn partij bij de verkiezingen in september a.s. de overwinning zou behalen, verklaarde Ollenhauer, dat dit niet de eerste stap zou zijn. Zijn partij was van plan de VS, Engeland en Frankrijk te vragen, met de SU te onderhandelen over de vorming van een gemeenschappelijk veiligheidsstelsel in Europa, waaraan een herenigd Duitsland met volledige rechten kan deelnemen. Ollenhauer zeide niet te geloven in de vorming van een herenigd Duitsland, als dit een „militair vacuüm" zou betekenen.

Bezoek van Brentano

Minister von Brentano vertrok op 2 maart uit Bonn voor bezoeken aan Engeland, de Ver. Staten, Australië en India. Na twee dagen van confereren tussen Dulles en Brentano werd op 5 maart in een gemeenschappelijke verklaring gezegd, dat de hereniging van de beide delen van Duitsland „een fundamenteel doel" is van de politiek van hun respectieve regeringen.

Een werkgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van Engeland, Frankrijk, de Ver. Staten en West-Duitsland is op 6 maart begonnen met de bestudering van het Duitse vraagstuk en de daarmede verbonden aspecten van de Europese veiligheid.

Beide ministers waren het er ook over eens, dat de kracht van de NAVO-strijdkrachten in verband met de recente ontwikkelingen in de Sowjet-Unie en Oost-Europa niet verzwakt moet worden.

Frankrijk

Mollet in de Ver. Staten —

Premier Guy Mollet heeft, o.a. vergezeld door minister Pineau, van 24-28 febr. een bezoek aan de Ver. Staten gebracht, waar hij besprekingen heeft gevoerd met o.a. president Eisenhower en minister Dulles. Na afloop van de besprekingen tussen Mollet en Eisenhower werd op 28 februari een communiqué uitgegeven, waarin o.m. het volgende werd gezegd.

Er kan volgens Mollet en Eisenhower een vreedzame oplossing voor de vraagstukken in het Midden-Oosten gevonden worden. Zij waren eensgezind over de vrijheid van de vaart door het Suezkanaal.

De zes door de Veiligheidsraad op 12 oktober aanvaarde beginselen (zie pag. 12802/1) worden uitdrukkelijk herhaald.

Premier Mollet heeft voorts president Eisenhower gewezen op de grote betekenis van de Europese Gemeenschappelijke Markt en Euratom. Mollet hecht veel waarde aan onderhandelingen over een Europese vrijhandelszone met Britse deelneming en aan het besluit van de EGKS-ministers om de overzeese gebieden met de Gemeenschappelijke Markt te associëren.

Voorts is gesproken over „de diepe wijzigingen", welke Frankrijk wil aanbrengen in Afrika en over het „Franse programma voor Algerije".

De Franse pers was volgens *Het Parool* (1-3) met het communiqué over de onderhandelingen tussen Eisenhower en Mollet zeer tevreden. Men zag er in het algemeen een groot succes in voor de premier

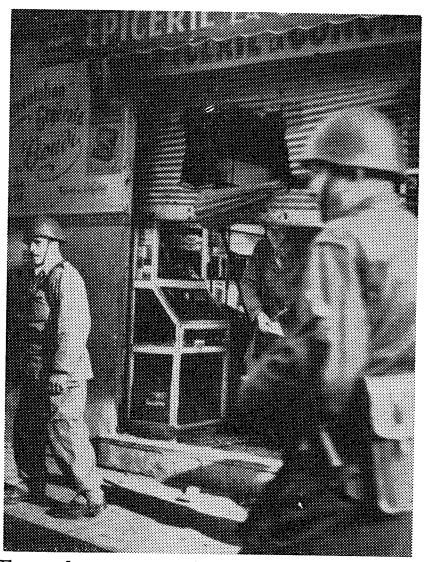
en constateerde vrijwel algemeen, dat er in Washington een grote mate van overeenstemming bereikt was, zeker op de fundamentele punten van de wereldpolitiek. De breuk tussen de VS en Frankrijk, die ontstaan was na de Brits-Franse interventie in Egypte, achtte men hersteld en wel op een wijze, die voor het Franse volk volkomen aanvaardbaar werd genoemd.

Lacoste over Algerije - Arrestaties

De Franse minister voor Algerije, R. Lacoste, heeft volgens *AFP* op 7 maart in een kabinetszitting verklaard, dat de toestand in Algerije verbeterd is, ondanks het feit, dat de opstandelingen wapens en geld krijgen „van bepaalde landen". Volgens Lacoste is deze verbetering toe te schrijven aan een merkbare ontwrichting van de organisatie der terroristen, aan de ontwikkeling van de openbare mening van Europeanen en mohammedanen in Algerije en aan de „belangwekkende inlichtingen" omtrent de plannen der rebellen ter zake van een toekomstige regeling van het Algerijnse probleem, die de Franse autoriteiten hebben ontvangen.

Arrestaties

De Franse veiligheidsdienst, de DST, heeft op 26 en 27 februari te Parijs vier leiders van de belangrijkste Algerijnse rebellenorganisatie, het „Front de Libération Nationale" (FLN), en zes medeplichtigen gearresteerd. De DST had op 22 oktober jl. reeds vijf andere leiders van het FLN gearresteerd (zie pag. 12847/3).

Een algemene staking door de Algerijnse nationalisten aan de vooravond van de behandeling van het Algerijnse vraagstuk door de VN (voor Frankrijk gunstig verlopen) geproclameerd, werd met grote moeite door de Fransen gebroken. Franse troepen dwongen met geweld de openstelling van winkels af en voerden de arbeiders op vrachtauto's naar fabrieken. Foto: een door Franse soldaten geforceerde winkel.

Volgens de *Nwe Rotterdamse Crt.* (28-2) behoren tot nieuwe arrestanten o.a. de chef van de federatie van het FLN in Frankrijk, de leider van de afdeling verbindingen en propaganda in Frankrijk, die over een bedrag van frs. 13 miljoen beschikte, dat in beslag is genomen, de penningmeester van de assemblée van de Franse Unie, die is aangesloten bij de kleine centrumpartij, waartoe de minister van justitie, Mitterand, behoort, en de drukker van de clandestiene publikaties van het FLN in Frankrijk. Een van de arrestanten, Ben Mhidi Larbi, heeft op 3 maart in de gevangenis zelfmoord gepleegd. Larbi was een van de vijf leden van het permanente comité van de nationale raad der Algerijnse revolutie.

Europese terroristen

In Algiers zijn volgens *AFP* op 4 maart 19 Europeanen die lid waren van de verboden contra-terroristische organisatie Comité voor Frankrijks Herrijzenis in staat van beschuldiging gesteld. De aanklachten variëren van moord tot het verborgen houden van wapens en het drukken van vlugschriften. De groep had in de kelder van een villa in Algiers een martelkamer ingericht, waar zij mohammedanen, die ervan verdacht werden rebellenleiders te zijn, „verhoren" afnam.

Ierland

Verkiezingen —

Op 5 maart hebben in de Ierse republiek verkiezingen plaatsgevonden voor de Dail, het Lagerhuis. De verkiezingen waren noodzakelijk geworden, doordat de drie leden van de republikeinse partij de coalitie van premier *J. Costello* hadden verlaten, waardoor de regeringsmeerderheid te gering was geworden. Premier Costello heeft daarop op 12 februari het parlement ontbonden. De regeringscoalitie van Costello bestond uit zijn eigen partij, de *Fine Gael,* met 48 zetels, de labourpartij met 18 zetels en de boerenpartij met 5 zetels. Daartegenover stond de *Fianna Fail* van De Valera met 67 zetels. Voorts hadden in het oude parlement nog de genoemde drie republikeinen en vijf onafhankelijken zitting, terwijl er één zetel vakant was.

De verkiezingen brachten een absolute meerderheid voor de partij van De Valera, de Fianna Fail, die thans 78 van de 147 zetels in het parlement bezet. De Fine Gael van oud-premier Costello kreeg 40 zetels, de labourpartij 12, de onafhankelijken 9, de Sinn Fein 4, de boerenpartij 3 en de nieuwe republikeinse partij 1 zetel.

De 74-jarige Eamon de Valera die thans vrijwel blind is, was van 1932 tot 1948 en van 1951 tot 1954 premier.

Israël

Troepen uit het gebied van Gaza en de Golf van Akaba teruggetrokken - Verklaring Ben Goerion —

Premier David Ben Goerion heeft op 5 maart in het parlement zijn besluit om de Israëlische troepen uit het gebied van Gaza en Sjarm el-Sjeik terug te trekken, verdedigd. Afgevaardigden van de nationalistische Heroetpartij vielen de premier herhaaldelijk in de rede en toen hij begon te spreken, klonken er sarcastische kreten van „Sta op voor de overwinnaar".

Ben Goerion verklaarde, dat de campagne in Sinaï juist en de moeite waard was geweest. De verklaring over de Israëlische terugtrekking, die minister Meir 1 maart in de Alg. Vergadering van de Ver. Naties had afgelegd (zie pag. 13052 /1), was door de regering goedgekeurd, zij het niet eenstemmig.

De operatie in Sinaï was een daad van zelfverdediging geweest. „In vijf dagen vernietigden wij drie Egyptische divisies in de woestijn van Sinaï en de strook van Gaza. Wij verwoestten alle bases van de Egyptische zelfmoordcommando's en vernielden grote hoeveelheden militaire uitrustingsstukken van Egypte (waaronder wapens van land-, zee- en luchtstrijdkrachten) of maakten deze buit."

„Er bestaat thans geen absolute zekerheid, dat de Egyptenaren niet naar de strook van Gaza zullen terugkeren." De premier voegde hier echter aan toe, dat het gebied zelfs onder Israëlisch bewind een gevaar voor de Israëlische grens betekende, zolang de daar wonende vluchtelingen niet naar elders zouden zijn overgebracht.

Over de kwestie betreffende de Golf van Akaba zei Ben Goerion, dat de op 1 maart door Lodge in de Alg. Vergadering afgelegde verklaring (pag. 13052/3) ongerustheid had veroorzaakt, welke niet geheel was weggenomen door de brief, die president Eisenhower de volgende dag aan hem (Ben Goerion) had gezonden.
„De regeling, die is bereikt, is naar de mening van onze vrienden in het buitenland de enig mogelijke. Het vraagstuk van Israëls veiligheid is een gewetenskwestie voor zeer vele staten geworden en er werd bij ons op aangedrongen om de familie der volkeren de gelegenheid tot deze morele proef te geven, nl. het voorkomen van een nieuwe Egyptische aanval op Israël", aldus Ben Goerion.
Het parlement verwierp drie moties van wantrouwen, die tegen de regering van Ben Goerion waren ingediend, met grote meerderheid. De moties waren ingediend namens partijen, die tegen het terugtrekken der Israëlische strijdkrachten zijn.

Overname door VN-troepen

De politietroepen van de Ver. Naties zijn op 6 maart begonnen met de bezetting van het gebied van Gaza. De bezetting bestaat uit Deense en Noorse troepen, terwijl later nog Brazilianen zouden volgen. De overdracht van het bestuur over dit gebied aan de politiemacht was in 24 uur voltooid.
Op 8 maart is het gebied van Sjarm el-Sjeik (Golf van Akaba) aan Finse eenheden van de Ver. Naties overgedragen. De Israëlische genie heeft de versterkte posities en geschutstellingen bij Ras Nasrani, het punt dat de nauwe straat van Tiran beheerst, in de lucht laten springen voordat de Israëlische vlag gestreken werd. De Israëlische stafchef, gen. Mosje Dajan, verklaarde te Sjarm el- Sjeik, dat alleen militaire objecten vernield waren, omdat toch „niemand van plan is ze nog te gebruiken."

Rapport Hammarskjöld —

De secretaris-generaal der VN, Hammarskjöld, heeft op 8 maart in een rapport aan de Alg. Vergadering medegedeeld dat Israël „volledig gehoor heeft gegeven" aan de door de Alg. Vergadering aanvaarde resoluties, waarin het werd verzocht zijn troepen uit Gaza en het gebied langs de Golf van Akaba terug te trekken.
Hij verklaarde verder, dat het hoofd van de VN-organisatie voor hulpverlening aan de Palestijnse vluchtelingen met hem was overeengekomen bij de huidige toestand in de strook van Gaza meer hulp te verlenen dan onder normale omstandigheden zou zijn geschied.
Hammarskjöld meldde de Alg. Vergadering voorts, dat de in het gebied van Gaza werkende eenheden van de Palestijnse bestandscommissie der VN onder het opperbevel der internationale politiemacht zullen worden geplaatst. Hij verzekerde, dat er een nauwe samenwerking tussen dit opperbevel en de commissie zal zijn.
De secretaris-generaal zeide in zijn verslag verder dat, nu de Israëlische troepen volledig van Egyptisch gebied zijn teruggetrokken, de paragraaf van de tweede, op 2 febr. door de Alg. Vergadering i.z. het Midden-Oosten aanvaarde resolutie (zie pag. 13006/1) van kracht wordt.

Nederland

Commissaris der Koningin in Gelderland —

Bij KB van 5 maart 1957 is met ingang van 1 april 1957 benoemd tot commissaris van de Koningin der provincie Gelderland mr. *H. W. Bloemers*, thans burgemeester van Deventer. Hij volgt jhr. dr. *C. G. C. Quarles van Ufford* op, die op 1 januari jl. met pensioen is gegaan.
Mr. Bloemers is op 2 mei 1908 te Borculo geboren. Hij volgde het gymnasium te Arnhem, studeerde aan de universiteit van Utrecht rechtswetenschappen en legde in 1932 het doctoraal examen af.
Nadat hij enige tijd advocaat en procureur te Amsterdam was geweest werd hij per 1 maart 1934 benoemd tot burgemeester van Roden (Dr.). Vervolgens werd hij op 15 maart 1941 benoemd tot burgemeester van Assen. In deze functie werd hij op 30 juni 1942 door de Duitse bezetter ontslagen.
Na de bevrijding vervulde mr. Bloemers opnieuw korte tijd het ambt van burgemeester van Roden. Hij was toen tevens raadsheer in het bijzonder gerechtshof te Leeuwarden. Met ingang van 20 juni 1946 werd hij benoemd tot burgemeester van Deventer, welke functie hij sindsdien vervuld heeft. Sinds 1 januari 1956 is hij tevens voorzitter van de voorlopige raad volkshuisvesting. Mr. Bloemers, die niet is aangesloten bij een politieke partij, belijdt de Nederlands-Hervormde godsdienst.

Ontslag staatssecretaris mej. dr. De Waal —

Bij KB van 5 maart is aan mej. dr. A. de Waal op haar verzoek met ingang van 16 maart op de meest eervolle wijze ontslag verleend als staatssecretaris van onderwijs, kunsten en wetenschappen.
Het ontslag van mej. dr. De Waal houdt verband met een herverdeling van de taken op het ministerie. De gehele onderwijssector valt thans onder minister Cals (zie ook pag. 12846/1).

De incidenten tussen KVP en PvdA bij de verkiezingen van '56

Naar aanleiding van de moeilijkheden, die zich bij de verkiezingen in 1956 tussen aanhangers van de PvdA en de KVP in het zuiden van het land hadden voorgedaan, werd eind juni op voorstel van de PvdA een commissie van onderzoek naar de incidenten ingesteld. Deze commissie, waarin op uitnodiging van de KVP zitting namen mr. J. P. Hustinx en mr. dr. Ch. J. M. A. van Rooy en op uitnodiging van de PvdA prof. dr. J. A. van Hamel en M. van Veen, zou een voorzitter aanwijzen, die niet tot een der betrokken partijen behoorde.
Begin maart heeft de commissie de voorzitters der beide partijen medegedeeld, dat zij, alvorens een vijfde persoon als voorzitter uit te nodigen, zich had beraden over de haar voorgelegde materie en het ter beschikking gestelde documentatiemateriaal. Dit had tot de eenstemmige conclusie geleid, dat voortzetting van het onderzoek niet tot een zodanig resultaat zou leiden, dat het redelijke mogelijkheid bood op de gestelde vragen een voldoend gegrond antwoord te geven. De besturen en instanties van beide organisaties hadden verklaard voor de gewraakte feiten geen verantwoordelijkheid te dragen en deze af te keuren.
Op voorstel van de commissie hebben de KVP en de PvdA derhalve besloten af te zien van het instellen van een onderzoek.

De kwestie Baarle-Hertog —

De minister van buitenlandse zaken, mr. J. M. A. H. Luns, en de Belgische ambassadeur te Den Haag, J. M. G. baron Van der Straeten Waillet, hebben op 7 mrt. een overeenkomst getekend op grond waarvan Nederland en België besluiten het reeds enkele jaren bestaande geschil over de Belgische enclave

Baarle-Hertog, gelegen in Noord-Brabant bij het Nederlandse Baarle-Nassau, waarbij enige woonhuizen zijn betrokken, aan het Internationale Gerechtshof in Den Haag voor te leggen.

Alle pogingen om een einde te maken aan de kwestie zijn, aldus de *Nwe Rotterdamse Crt* (7-3), mislukt, doordat er tussen Nederland en België onenigheid bestaat over de vraag, hoe precies de op de verdragsregeling van 1843 (uitvloeisel van het scheidingsverdrag van 1839) berustende grenslijn loopt.

Voordat de kwestie bij het Hof aanhangig kan worden gemaakt moet het Belgische parlement eerst een wetsontwerp goedkeuren, dat voorziet in verlenging met vijf jaar van de krachtens art. 36, 2e lid van het Statuut van het Hof vereiste verklaring, waarbij België de bevoegdheid van het Hof om in rechtsgeschillen recht te spreken erkent. De in 1948 aanvaarde verklaring was sedert 1953 verlopen. Op 5 februari jl. is het bedoelde wetsontwerp bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers ingediend.

Werkgevers- en werknemersbonden over de bestedingsnota —

De regeringsnota over de bestedingen (zie pag. 13039) heeft zowel bij de werkgevers- als bij de werknemersbonden kritiek en teleurstelling uitgelokt. Aan het *Alg. Handelsblad* en *Het Parool* ontlenen wij het volgende over de door de betrokken organisaties ingenomen standpunten.

De werkgevers

Het *Verbond van Nederlandsche Werkgevers* en het *Centraal Sociaal Werkgeversverbond* erkennen dat een zekere bestedingsbeperking noodzakelijk is, maar hebben toch ernstige kritiek op de nota. Zij achten het uitermate bezwaarlijk, dat de vennootschapsbelasting met een extra *f* 50 miljoen ten bate van de landbouw zou worden verhoogd.

Hoogst onbevredigend vinden zij het dat de fiscale maatregelen niet als tijdelijk zijn geformuleerd. Zij achten het verwerpelijk, dat de regering reeds een uitspraak heeft gedaan over een verhoging van de landarbeiderslonen en over de wenselijkheid om daarbij de landarbeiders alsnog te doen delen in de verhoging van de vakantiegelden met 2% en de verhoging van het basisloon daarbij van 3 op 6% te brengen. De voorwaarde voor deze loonsverhogingen in het overige bedrijfsleven was, dat verhogingen tot deze maxima niet tot prijsstijgingen aanleiding zouden geven: de kosten zouden moeten worden opgevangen door een gestegen produktiviteit. De regering heeft zich over dit aspect van deze reeds door haar bij voorbaat genomen beslissing niet uitgesproken, hetgeen deze verbonden als een tekortkoming aanmerken.

Het *Verbond van Protestants-Christelijke Werkgevers in Nederland* is eveneens verwonderd, dat de fiscale maatregelen niet als tijdelijk zijn bestempeld. De verhoging der landarbeiderslonen beschouwt het Verbond als een doorkruising van het op de regeringsbeslissing van 19 maart 1956 (zie pag. 12439/3) gebaseerde en tot nu toe gevoerde loonbeleid, welke voor de loon- en prijsstabilisatiepolitiek een ernstig gevaar betekent.

De werknemers

Het *Christelijk Nationaal Vakverbond* (CNV) is ernstig verontrust over de verhoging van de melkprijs. Uit deze prijsverhoging vloeit in het bijzonder voor de grotere gezinnen en voor de lagere inkomensgroepen een te zware belasting van het gezinsbudget voort. Het index-cijfer, dat per eind 1957 op 114,5 was gesteld door de drie vakverbonden als maximaal aanvaardbare grens voor kosten van het levensonderhoud, en dat per 22 januari jl. op 110 stond, laat, aldus het CNV, onvoldoende ruimte om de maatregelen van de nota uit te voeren. Voorts dient volgens het CNV de huurverhoging overeenkomstig het in de SER getroffen akkoord volledig te worden gecompenseerd.

De *Katholieke Arbeidersbeweging* (KAB) is ten volle bereid de gevolgen, voortvloeiend uit het SER-advies, aangevuld met de consequenties van enige verbetering van de landarbeiderslonen, te aanvaarden en te verdedigen.

De KAB is echter niet bereid de consequenties te aanvaarden, die voor de consumenten zouden ont-

Goederenverkeer in de havens —

Aan cijfers van het C B S (bulletin 25-2) ontlenen wij het volgende overzicht van de internationale goederenbeweging in de Nederlandse havens in 1955 en 1956 (brutogewicht in 1000 ton). De cijfers van de in- (uitvoer) hebben betrekking op de rechtstreekse in- (uitvoer) en op- (uitslag) in (uit) entrepot. Onder doorvoer wordt verstaan doorvoer met overlading (niet over entrepot).

	Totaal Nederland		Havens Noordzeekan.		Havens w.v. A'dam		Havens Nwe Waterweg		w.v. R'dam	
	1955	1956	1955	1956	1955	1956	1955	1956	1955	1956
Geloste goed.										
Ter zee										
invoer	29.555	36.138	4.940	6.631	3.047	4.408	23.800	28.500	22.745	27.471
doorvoer ..	26.855	31.625	1.751	2.171	1.747	2.171	24.941	29.249	22.541	25.562
Op rivieren en kanalen										
invoer	14.422	14.018	2.238	1.945	1.250	1.103	2.798	2.356	1.930	1.693
doorvoer ..	6.197	4.829	511	368	506	367	5.593	4.389	5.415	4.298
Per spoor										
invoer	4.807	4.880	164	195	141	164	295	310	221	220
doorvoer ..	678	570	60	65	60	65	284	257	261	242
Over de weg										
invoer	1.760	2.413	88	123	80	104	170	233	146	201
doorvoer ..	106	170	14	19	14	19	67	84	61	80
Totaal										
invoer	50.544	57.449	7.430	8.894	4.518	5.779	27.063	31.399	25.042	29.585
doorvoer ..	33.836	37.194	2.336	2.623	2.327	2.622	30.885	33.979	28.278	30.182
Geladen goed.										
Ter zee										
uitvoer	14.523	15.626	2.354	2.612	2.020	2.295	11.180	11.950	10.586	11.380
doorvoer ..	11.535	8.866	953	842	946	839	10.490	7.913	10.342	7.801
Op rivieren en kanalen										
uitvoer	11.968	14.278	862	1.002	504	675	4.576	6030	3.819	4.623
doorvoer ..	21.736	27.580	1.160	1.588	1.157	1.588	20.104	25.567	17.696	21.873
Per spoor										
uitvoer	3.027	3.158	70	83	56	67	331	364	223	250
doorvoer ..	359	456	53	74	53	74	291	358	284	349
Over de weg										
uitvoer	2.120	2.528	84	103	55	66	223	279	150	195
doorvoer ..	207	293	12	18	12	18	151	210	151	209
Totaal										
uitvoer	31.638	35.590	3.370	3.800	2.635	3.103	16.310	18.623	14.778	16.448
doorvoer ..	33.837	37.195	2.178	2.422	2.168	2.519	31.036	34.048	28.473	30.232

staan, indien de in de bestedingsnota gedane voorstellen zouden worden aanvaard. Deze gaan belangrijk uit boven datgene, waartoe ook de KAB zich heeft gebonden.
Het *Nederlands Verbond van Vakverenigingen* (NVV) vreest, dat de totale verhoging van de kosten van levensonderhoud aanzienlijk groter zal zijn dan destijds door de drie vakcentralen als grens is gesteld.
Op een te Utrecht gehouden buitengewone hoofdbesturenvergadering (16-2) verklaarde verbondsvoorzitter C. W. van Wingerden ernstig bezorgd te zijn over de prijsontwikkeling. Het NVV behoudt zich het recht voor van het aan de orde stellen van een nieuwe eis voor een loonronde, indien in de gang van zaken niet een gunstige wending komt.

Geen ontslag huwende onderwijzeres - Verkeersonderwijs - Duur schooltijd - Het leerplan —

Bij de Tweede Kamer is ingediend een wetsontwerp tot wijziging van de Lager-onderwijswet-1920. De belangrijkste wijzigingen hebben betrekking op de gehuwde onderwijzeres, het verkeersonderwijs, de duur van de lagere school en het leerplan.
De *gehuwde onderwijzeres* in een vaste betrekking bij het openbaar lager onderwijs behoeft voortaan niet meer te worden ontslagen. Wel wordt de gemeenteraad bevoegd bij verordening anders te bepalen. De besturen van bijzondere scholen kunnen in de akte van benoeming de bepaling opnemen, dat het huwelijk van de onderwijzeres haar ontslag tot gevolg heeft. Bij dit onderwijs zal echter de gehuwde onderwijzeres om financiële redenen niet langer behoeven te worden geweerd daar haar salaris door het rijk zal worden vergoed.
Het *verkeersonderwijs* wordt als onderdeel van het vak aardrijkskunde een verplicht vak voor alle scholen voor gewoon, voortgezet gewoon en uitgebreid lager onderwijs.
Volgens de thans geldende regeling moet een school voor gewoon lager onderwijs *acht leerjaren* tellen. Van deze verplichting kan de minister ontheffing verlenen, indien de mogelijkheid, aansluitend onderwijs te ontvangen, in voldoende mate verzekerd is. Volgens het wetsontwerp wordt de zesklassige lagere school regel en de zeven- of achtklassige lagere school uitzondering.
De vaststelling van het *leerplan* voor scholen voor lager onderwijs is thans gebonden aan een aantal van 40 zg. normale schoolweken.
Daar het begrip „normale schoolweek" in de praktijk aanleiding geeft tot moeilijkheden, wordt een regeling voorgesteld, waarbij een aantal van 1.040 uren als uitgangspunt is genomen.

Te weinig gelden voor chemische en fysische research —

Volgens *De Tijd* (2-3) heerst er in universitaire kringen onder de natuurkundigen en scheikundigen ernstige ongerustheid over het feit, dat er van overheidswege te weinig gelden worden toegekend om het chemisch en fysisch onderzoek naar behoren te verrichten. Men acht het gevaar niet denkbeeldig, dat Nederland op dit gebied een achterstand krijgt ten opzichte van het buitenland, waar het wetenschappelijk onderzoek financieel krachtig wordt gesteund. De van overheidswege toegekende gelden zijn niet toereikend om benodigde instrumenten aan te kopen. De bouwstop bemoeilijkt het oprichten van nieuwe laboratoria al evenzeer als de personeelsstop de aanstelling van wetenschappelijke, technische en administratieve medewerkers.
Men wijst erop, dat het natuur- en scheikundig onderzoek niet alleen een zuiver wetenschappelijk belang heeft, maar dat het tevens van groot belang is voor de maatschappij, omdat de industrie er in ruime mate op berust.
Behalve twee of drie professoren is zeker tien procent van de jonge fysici na Wereldoorlog II geëmigreerd.

Kredietregeling wateroverlast landbouw —

In een nota van wijziging op de begroting 1957 heeft de minister van landbouw, visserij en voedselvoorziening de Tweede Kamer een krediet van *f* 275.000 gevraagd voor financiële hulp aan land- en tuinbouwers, die niet meer of niet geheel in staat kunnen worden geacht zich met eigen middelen te herstellen van de schade veroorzaakt door de wateroverlast in de zomer van 1956. Op de hiervoor in aanmerking komende bedrijven zal een kredietregeling worden toegepast, die analoog is aan die, welke werd uitgevoerd ten aanzien van de in 1954 door wateroverlast getroffen be-

Indexcijfers kosten van levensonderhoud —

Aan het CBS-bulletin (4-3) ontlenen wij de volgende prijsindexcijfers van het levensonderhoud van hand- en hoofdarbeiders. Deze indexcijfers zijn berekend naar de gemiddelde kosten van levensonderhoud in Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en 18 kleinere gemeenten voor gezinnen van 4 personen, die in het basisjaar 1951 een bruto-inkomen hadden van *f* 3000-*f* 5000.

	1951 = 100			
	1953	1954	1955	1956
Voeding	104	108	110	113
w.o.				
Brood, gebak en grutterswaren	112	112	113	114
Aardappelen, groenten en fruit	101	113	112	132
Suiker, koloniale waren en dranken	103	110	109	105
Vlees, vleeswaren en vis	102	104	104	112
Oliën en vetten	90	88	82	78
Zuivelprod. (excl. roomboter)	107	113	127	130
Roken	98	98	98	98
Woning	102	111	114	116
w.o.				
Huur, water en onderhoud woning	101	120	122	126
Woninginrichting en huisraad	94	98	99	98
Verwarming en verlichting	112	115	121	126
Kleding en Schoeisel	86	87	87	83
w.o.				
Kleding	85	86	86	82
Schoeisel	88	88	90	90
Hygiënische en medische zorg	103	110	111	115
w.o.				
Reiniging en huish. hulp	94	97	99	101
Persoonlijke en gezondh.zorg	108	116	117	122
Ontwikkeling en Ontspanning	102	101	103	105
w.o.				
Ontwikkeling, ontspanningsver.	101	98	100	102
Verkeer	104	106	108	110
Verzekeringen, Belastingen, Sociale verplichtingen, e.d.	107	105	105	101
Totaal (excl. Belastingen)	101	105	107	109
Totaal (incl. Belastingen)	101	105	106	108

drijven, namelijk die met een schadepercentage van 30 of meer. Het te verlenen krediet zal de geleden schade, in geld uitgedrukt, niet te boven mogen gaan.

(Vor. ber. pag. 13007/3)

Diversen —

Bevolking in 1956 — In 1956 is het aantal inwoners met ruim 135.000 gestegen tot 10.956.251 per 1 jan. 1957. Omstreeks 1 mei 1957 zal de bevolking 11 miljoen zielen tellen. Er werden volgens het C B S-bulletin (16-2) in 1956 (1955) 92.275 (89.037) huwelijken gesloten, het aantal levend geborenen bedroeg 230.965 (229.911), d.i. 21.2 (21.4) per 1000 inwoners, het aantal overledenen beliep 84.451 (81.364), d.i. 7.8 (7.6) per 1000.

Landbouwtelling — Aan het C B S-bulletin (12-2) ontlenen wij onderstaande cijfers van de in dec. 1956 (1955) gehouden landbouwtelling.

	1956	1955
Hoenders (x 1000)	24.618	21.104
Rundvee (x 1000)	2785	2712
Varkens (x 1000)	2554	2447
Eenden (x 1000)	476	412
Stoppelgewassen (x 1000 ha)	113	117
Wintergewassen (x 1000 ha)	218	255
w.v. wintertarwe	40	56
winterrogge	158	172
wintergerst	7	10
koolzaad	7	12
karwijzaad	6	5

Laatste Rijngierpont — De laatste gierpont in de Nederlandse Rijnroute in de Waal bij Tiel, die voor de scheepvaart sinds jaren een gevaarlijk obstakel betekende, is op 9 maart uit de vaart genomen.

Herkenningsteken bromfiets — Minister Algera heeft op 28 febr. bij de opening van de 38ste RAI meegedeeld, dat hij de invoering overweegt van een duidelijk herkenningsteken voor bromfietsen, vermoedelijk een aan de voorzijde aangebrachte gele schijf.

Mevrouw Bouman — Op 3 maart zijn de heer en mevrouw Bouman in Nederland teruggekeerd van een reis door de Ver. Staten, waar mevrouw Bouman op uitnodiging van de Federal Bar Association een groot aantal openbare lezingen en lezingen in besloten kring heeft gehouden over de gang van zaken bij de tegen Nederlanders in Indonesië gevoerde processen. Zij hield dertien persconferenties, verscheen drie keer voor de radio en vier keer voor de televisie en vond, naar zij mededeelde, overal een aandachtig gehoor.

Wegvervoerstarieven verhoogd — De minister van verkeer en waterstaat heeft een verzoek van de nationale organisatie voor het beroepsgoederenvervoer (NOB) tot verhoging van de maximumtarieven voor het goederenvervoer over de weg ingewilligd. Deze tarieven worden zodanig verhoogd, dat de bestaande bijslag van 33 1/3% wordt gebracht op 40%, hetgeen betekent, dat de maximumwegvervoerstarieven met ca. 5% worden verhoogd.

Polen

Samenstelling nieuwe regering — In aansluiting op hetgeen wij op pag. 13057/1 publiceerden over de reorganisatie van het Poolse kabinet geven wij hieronder de volledige samenstelling van de nieuwe regering (*New York Times*, 27-2). Van de 32 ministers behoren er 24 tot de communistische partij, 3 tot de verenigde boerenpartij, 2 tot de democratische partij, terwijl er 3 partijloos zijn.

Premier: *J. Cyrankiewicz;* vice-premiers: *Z. Nowak, P. Jaroszewicz* en *S. Ignar* (boerenpartij); voorzitter plancommissie: *S. Jedrychowski;* defensie: *M. Spychalski;* binnenlandse zaken: *W. Wicka;* buitenlandse zaken: *A. Rapacki;* justitie: *M. Rybicki;* staatscontrole: *J. Gorecki;* financiën: *T. Dietrich;* mijnbouw en energie: *F. Waniolka;* metaalindustrie: *K. Zemajtis;* bouwnijverheid: *P. Pietrusiewicz;* chemische industrie: *A. Radlinski*; lichte industrie: *J. Stawinski;* agrarische produkten: *F. Pisula* (boerenpartij); kleinindustrie: *Z. Moskwa* (democr. partij); bosbouw en houtwarenindustrie: *J. Dab-Kociol* (boerenpartij); landbouw: *E. Ochab;* spoorwegen, weg- en luchtvervoer: *R. Strzelecki;* scheepvaart: *S. Darski* (partijloos); verkeer: *J. Rabanowski* (dem. partij); binnenlandse handel: *M. Minor;* buitenlandse handel: *W. Trampczynski* (partijloos); openbare nutsbedrijven: *S. Sroka;* onderwijs: *W. Bienkowski;* hoger onderwijs: *S. Zolkiewski;* kunst en cultuur: *K. Kurylek;* volksgezondheid: *R. Baranski* (partijloos); arbeid en sociale zaken: *S. Zawadzki;* minister zonder portefeuille (godsdienst): *J. Sztachelski.*

Diversen —

Beperking investeringen — Op 6 jan. berichtte het communistische partij-blad T r y b u n a L u d u, dat in 1957 een totaal bedrag van 47.5 miljard zloty zal worden geïnvesteerd tegen 53.336 miljard zoals aanvankelijk was voorzien. De investeringen in de kolenmijnen zullen worden verhoogd met 7% en die in het bouwbedrijf met 34%. Het totaal der kredieten aan zelfstandige landbouwbedrijven zal van 400 tot 700 miljoen zloty worden verhoogd.

R.K. bisschoppen — Radio-Vaticaan heeft op 1 december bekendgemaakt, dat vijf Poolse bisschoppen zijn benoemd tot vicarissen-generaal voor de voormalige Duitse gebieden, die na Wereldoorlog II bij Polen zijn gevoegd. Hoewel geen verdere bijzonderheden gegeven werden, neemt men volgens R e u t e r aan, dat deze benoemingen betekenen, dat het Vaticaan gedeeltelijk de overdracht van die Duitse gebieden aan Polen aanvaardt.

Terug uit SU — Het Poolse persbureau PAP heeft op 1 december bekendgemaakt, dat sinds eind juni jl. bijna 16.000 Polen, die zich in de Sowjet-Unie bevonden, naar huis zijn teruggekeerd. De meerderheid van hen had in de SU gevangen gezeten. In december worden nog 5000 Polen verwacht.

Waardevermindering zloty — De waarde van de Poolse zloty, die aan de Sowjetroebel was gekoppeld, is op 18 februari verminderd van 11 tot 67 zloty per pond sterling. Hoewel met deze waardedaling volgens westelijke zakenlieden de grootste hinderpaal voor de handel is verdwenen, zijn zij toch van mening, dat de daling nog niet groot genoeg is. De koopkracht van de zloty ligt volgens hen dichter bij 100 zloty per pond sterling. De koers op de zwarte markt is 200 tot 300 zloty per pond sterling. Door deze waardevermindering is Polen een van de goedkoopste landen voor toeristen geworden.

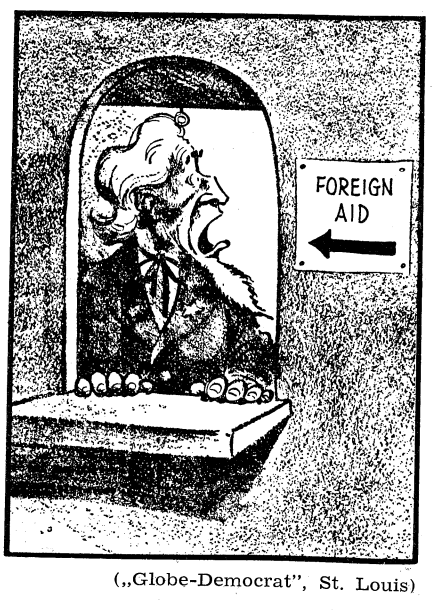
Status Sowjet-troepen — Door het uitwisselen van de ratificatieoorkonden is het Pools-Russische verdrag betreffende de status van de Sowjet-troepen (zie ook pag. 12917/1) op 27 februari van kracht geworden.

Duitsers — Bij het Westduitse Rode Kruis hebben zich volgens D P A (8-3) 180.000 Duitsers, die in de voormalige Duitse gebieden in Polen wonen, opgegeven voor vestiging in Duitsland. Sinds dec. 1955 zijn ongeveer 32.000 Duitsers uit de voormalige oostelijke gebieden verhuisd naar West-Duitsland.

Verenigde Staten

De buitenlandse hulp sinds 1917 — Volgens *U.S. News & World Report* (22-2) hebben de Ver. Staten sinds 1917 in totaal $ 115.7 miljard uitgegeven voor economische hulp aan het buitenland.

„O.K. — GET READY, BOYS"

(„Globe-Democrat", St. Louis)

Van de in Wereldoorlog I verstrekte leningen werd, inclusief de rente, een bedrag van $ 17.9 miljard niet terugbetaald. Tijdens Wereldoorlog II werd $ 40.2 miljard geschonken, o.a. onder de Leen- en Pachtwet. Sinds 1945 is aan economische en militaire hulp resp. $ 27.7 en $ 18.2 miljard uitgegeven. Aan leningen is sinds 1939 voor een bedrag van $ 11.6 miljard verstrekt.
Van het totale bedrag van $ 115.7 miljard werd $ 18.2 miljard uitgegeven voor militaire hulp aan niet nader genoemde landen en $ 4.0 miljard aan internationale organisaties. De overige $ 93.5 miljard gingen naar de volgende landen:

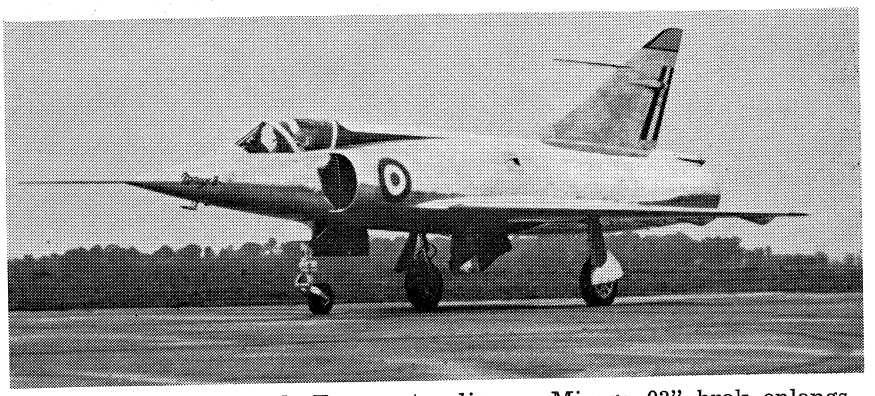
	In $ miljoenen	In % v.h. totaal
Engeland	38.464	41.1
Frankrijk	12.850	13.7
Sowjet-Unie ..	11.750	12.6
Italië	5.239	5.6
Duitsland	4.240	4.5
China	2.563	2.7
Japan	2.546	2.7
Korea	1.533	1.6
Griekenland ..	1.464	1.6
België	1.182	1.3
Nederland	1.139	1.2
Oostenrijk	1.043	1.1
Andere landen .	9.509	10.3

Diversen —

Stassen — Harold E. Stassen, die sinds maart 1955 de speciale medewerker van president Eisenhower is geweest (zie pag. 11803/1), staat sinds begin maart direct onder de minister van buitenlandse zaken, J. F. Dulles.

Fonds intern. ontwikkeling — De adviesraad voor internationale ontwikkeling (voorzitter: E. Johnston) heeft op 8 maart president Eisenhower aangeraden, een Amerikaans fonds voor internationale ontwikkeling op te richten, om zowel geallieerde als neutrale landen te kunnen helpen economisch vooruit te gaan.

Snelle Franse straaljager —

De hier gereproduceerde Franse straaljager „Mirage 03" brak onlangs onofficieel het wereldsnelheidsrecord. De machine wordt voortbewogen door een enkele straalmotor, eveneens van Franse makelij.

Wetenschap en Techniek

Toepassing van het cryotron in rekenmachines —

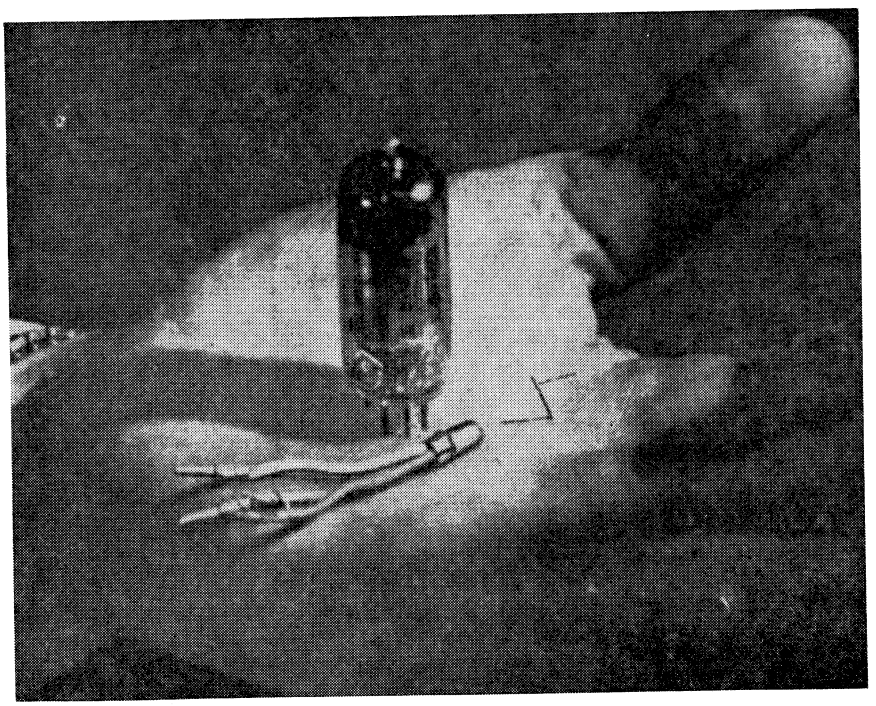
Gedurende de laatste maanden is het meer en meer duidelijk geworden, dat de invoering van het *cryotron* een omwenteling gaat betekenen in de techniek der elektronische rekenmachines. Dit cryotron is een apparaatje van zeer geringe afmetingen dat gebruikt kan worden in de plaats van vacuümbuizen,

Een vingerhoed kan er ± 100 van bevatten. Het in gebruik nemen ervan maakt het mogelijk, dat de afmetingen der computers (waarvan de kleinste tot nu de omvang van een groot vertrek hadden) sterk gereduceerd kunnen worden.

Mogen we de *New York Times* (6-2) geloven, dan zal de computer, ook de meest gecompliceerde, in de toekomst slechts de omvang van een flinke radiokast behoeven te hebben.

Van zijn tot nu toe belangrijkste onderdelen, de vacuümbuis en de transistor, zal het cryotron de functies bijna geheel kunnen overnemen. In de eerste plaats kunnen de „beslissingen" van de computer (ja of neen, één of nul), die tot nu toe de vacuümbuis „nam" thans door het cryotron „genomen" worden. Zoals men weet, wordt de galvanische weerstand van een geleider, indien men voortgaat deze af te koelen, plotseling — nl. bij een temperatuur van enkele graden boven het absolute nulpunt — uiterst klein (de zg. suprageleidende toestand), maar krijgt hij wederom een normale waarde bij aanbrenging van een magnetisch veld.

Een cryotron bestaat uit zulk een (door vloeibaar helium afgekoelde) draadvormige geleider, waaromheen een tweede draad gewonden is. De stroom, die door deze laatste

Vacuümbuis, transistor en cryotron (z-vormig „apparaatje") in de hand van een mens.

draad loopt, veroorzaakt het magnetische veld.
Hierdoor verkrijgt men een soortgelijke afwisseling van stroom en stroomloosheid (het „ja" of „neen" der computers) als bij de vacuümbuis.
Het is duidelijk dat , in de tweede plaats, het cryotron ook de transistor kan vervangen, voorzover deze laatste als versterker functioneert Het vereiste magnetische veld immers kan al door een geringe stroom in de tweede geleiddraad worden opgewekt.
Behalve in de grote ruimtebesparing zijn de voordelen van deze nieuwe computer gelegen in de grotere eenvoud der constructie en het veel geringere stroomverbruik.
Voor de constructie van het cryotron zijn niobium en tantalium de meest geschikte metalen gebleken.
De door *A. D. Little Company* ontworpen computer, die eerstdaags in de handel komt, bevat niet minder dan 210.000 cryotrons.

Een eenvoudig elektronisch gehoorapparaat —

Dank zij de ontwikkeling der elektronica is het aan de *Sonotone Corporation* gelukt, aldus de *New York Times* (6-2), een nieuw gehoorapparaat te ontwerpen, zonder toevoerdraden en klemmen. Het apparaat is nauwelijks groter dan een centstuk. Het bestaat niettemin uit 90 onderdelen, waaronder drie transistors en een batterij van zeer geringe afmetingen, die gedurende 50 uur stroom levert (het verbruik kost ± 1½ ct per uur).
Het geluid wordt hiermede 400 maal versterkt. De vorm ervan maakt het mogelijk het in de uitwendige gehoorgang aan te brengen zonder enig bevestigingsmechanisme. Het apparaat bestaat uit licht, roestvrij staal, zodat het niet verwijderd behoeft te worden als aanraking met vocht of damp te vrezen is (bv. tijdens het baden).

Sonotone Corporation brengt tegelijkertijd nog een tweede apparaat in de handel, dat zonder op te vallen op een bril gemonteerd kan worden.

Valse schaamte of sociale overwegingen weerhielden tot nu, aldus een der deskundigen der maatschappij, ongeveer 3½ miljoen Amerikanen ervan een gehoorapparaat te gebruiken, ofschoon zij er behoefte aan hadden. Thans behoeft zulks in het geheel niet meer het geval te zijn.

TEKSTEN UITTREKSELS EN COMPLETE TEKSTEN (VERTALINGEN) VAN BELANGRIJKE WETTEN, REDEVOERINGEN, VERDRAGEN ENZ

Chroesjtsjews rede over Stalin (VII)

(*Vervolg van pagina* 13061)

Stalin als schuldige aangewezen

Het zou naïef zijn om dit als het werk van Yesjow alleen te beschouwen. Het is duidelijk, dat in deze zaken door Stalin werd beslist en dat Yesjow dit zonder zijn bevelen en toestemming nooit had kunnen doen.

Wij hebben de gevallen onderzocht van Kosior, Roedzoetak, Postysjew, Kosarjew en anderen en hebben hen gerehabiliteerd.

Op welke gronden werden zij gearresteerd en gevonnist? De herziening van het bewijsmateriaal toont aan, dat er geen enkele grond voor was. Zij werden, zoals velen, zonder medeweten van de openbare aanklager gearresteerd. In zulk een situatie heeft men geen sanctie nodig, want wat voor een sanctie zou er nodig kunnen zijn als Stalin alles besliste. Hij was de hoofdaanklager in deze gevallen. Stalin stemde niet alleen in, maar hij vaardigde op eigen initiatief bevelen tot arrestatie uit.

Wij moeten dit vermelden, opdat de gedelegeerden naar het congres een en ander duidelijk kunnen vaststellen en de juiste conclusies kunnen trekken.

De feiten tonen aan, dat vele misstanden ontstonden door bevelen van Stalin, uitgevaardigd zonder dat hij rekening hield met de normen van de partij en Sowjetlegaliteit. Stalin was een zeer wantrouwend, ziekelijk achterdochtig man; we weten dat door ons werk met hem. Hij kon iemand aankijken en zeggen: „Waarom zijn Uw ogen vandaag zo rusteloos?" of „Waarom draait U zo vaak vandaag en vermijdt U mij recht in de ogen te kijken?"

De ziekelijke achterdocht riep in hem een algemeen wantrouwen wakker zelfs jegens eminente werkers der partij, die hij al jaren had gekend. Overal en in alles zag hij „vijanden", mensen met „twee gezichten" en „spionnen". Met zijn onbegrensde macht permitteerde hij zich een grote willekeur en kon hij iemand moreel en fysiek verstikken. Er ontstond een situatie waarin men zijn eigen wil niet meer kon uitdrukken. Als Stalin zei, dat de een of ander gearresteerd moest worden, moest men dit noodzakelijkerwijze accepteren, erop vertrouwende dat hij „een vijand van het volk" was. Tezelfdertijd overtrof de bende van Beria, die de organen van staatsveiligheid regeerde, zichzelf in het bewijzen van de schuld der gearresteerden en van de waarheid van door haar vervalste gegevens. En welke bewijzen werden aangevoerd? De bekentenissen van de gearresteerden; de met het onderzoek belaste rechters accepteerden deze „bekentenissen". En hoe is het mogelijk dat iemand misdaden bekent, die hij niet begaan heeft? Slechts op één manier — door toepassing van fysieke methoden om hem onder dwang te zetten, te martelen, hem in een staat van onbewustheid te brengen, door hem van zijn gezond verstand te beroven en hem zijn menselijke waardigheid te ontnemen. Op deze wijze werden de „bekentenissen" verkregen.

Martelingen door Stalin verdedigd

Toen de golf van massa-arrestaties in 1939 afnam en de leiders van de landelijke partij-organisaties de NKVD-leden begonnen te beschuldigen, dat ze bij de gearresteerden methodes van fysieke druk gebruikten, verzond Stalin op 20 januari 1939 een telegram in code aan de comité-secretarissen van oblasten en krais, de centrale comité's van communistische partijen in de republieken, de volkscommissarissen van binnenlandse zaken en de hoofden van de organisaties der NKVD. Dit telegram vermeldde:
„Het Centrale Comité der CPSU (B) verklaart, dat de toepassing van methoden van fysieke druk bij het NKVD-werk vanaf 1937 is toegestaan, in overeenstemming met de toestemming van het Centrale Comité van de CPSU (B). Het is bekend dat alle inlichtingen-diensten van de bourgeoisie methoden van fysieke beinvloeding toepassen op de vertegenwoordigers van het socialistische proletariaat en dat zij deze in hun meest schandalige vorm gebruiken.
De vraag rijst, waarom de socialistische inlichtingendienst menselijker zou moeten zijn tegen de krankzinnige agenten der bourgeoisie, tegen de doodsvijanden van de werkende klasse en van de arbeiders der collectieve boerderijen. Het Centrale Comité van de CPSU (B) is van mening, dat fysieke druk nog steeds verplicht gebruikt moet worden, als een uitzondering toepasselijk op bekende en hardnekkige vijanden van het volk, als een zowel te rechtvaardigen als geschikte methode."

Stalin sanctioneerde dus uit naam van het Centrale Comité van de CPSU (B) de ruwste geweldpleging van de socialistische legaliteit, martelingen en onderdrukking, wat, zoals wij hebben gezien, leidde tot belastering en zelfbeschuldiging van onschuldigen.

Nog niet zo lang geleden, slechts enige dagen voor het huidige congres, hebben we op de zitting van het presidium van het Centrale Comité de rechter van instructie Rodos, die indertijd de zaken Kosior, Tsjoebar en Kosarjew heeft onderzocht en hen ondervroeg, ontboden en ondervraagd.
Hij is een laaghartig mens, met de hersens van een vogel en moreel volkomen gedegenereerd. En deze man besliste nu over het lot van prominente werkers van de partij; ook over de politiek in deze kwesties oordeelde hij, want als hij hun misdaad vastgesteld had, verschafte hij daarmee gegevens, waaruit belangrijke politieke consequenties konden worden getrokken.

De vraag rijst, of een man met een dergelijk intellect alleen het onderzoek zou kunnen verrichten op een wijze dat de schuld van mensen zoals Kosior en anderen bewezen werd. Nee, zonder de juiste richtlijnen zou hij er niet toe in staat zijn geweest. Op de zitting van het presidium van het Centrale Comité heeft hij ons verteld: „Men deelde mij mede, dat Kosior en Tsjoebar vijanden

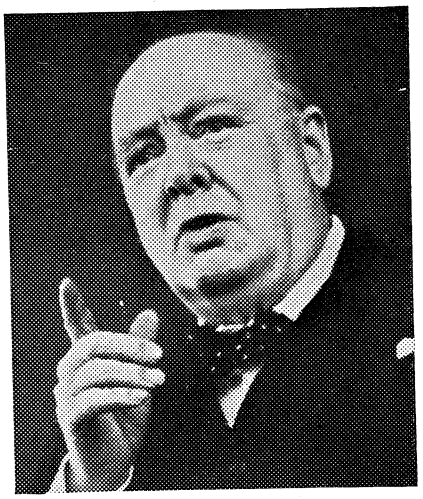
van het volk waren en daarom moest ik, als rechter van instructie, ze laten bekennen dat ze vijanden waren."
(Opschudding in de zaal)
Hij kon dit slechts doen door lange martelingen; deze paste hij toe volgens tot in details uitgewerkte instructies van Beria. Wij moeten zeggen, dat hij op de zitting van het presidium van het Centrale Comité cynisch verklaarde: „Ik dacht dat ik partijorders uitvoerde."
Op deze wijze werden Stalins orders tot het toepassen van methoden van fysieke druk tegen de gearresteerden in de praktijk toegepast. Dit — en nog vele andere feiten — toont, dat alle normen voor een juiste oplossing van problemen door de partij teniet waren gedaan en dat alles afhing van de willekeur van één man.

Stalins rol in de oorlog

Het feit dat de macht in de handen van één man, Stalin, was geconcentreerd, leidde in de grote patriottische oorlog tot ernstige consequenties.
Wanneer wij vele van onze romans, films en historische „wetenschappelijke werken" beschouwen, blijkt Stalin een volkomen onwaarschijnlijke rol te hebben gespeeld. Stalin had alles voorzien. Het Sowjet-leger paste, volgens een reeds lang door Stalin voorbereid plan, de tactiek der zogenaamde „actieve verdediging" toe, d.w.z. een tactiek die, zoals we weten, de Duitsers toestond tot bij Moskou en Stalingrad te komen. Door deze tactiek te gebruiken kon het Sowjet-leger, zoals verondersteld werd alleen dank zij Stalins genialiteit, overgaan tot het offensief en de vijand overwinnen. De epische zege, verkregen door de gewapende macht van het Land der Sowjets, door ons heroïsche volk, wordt in dit genre roman, film of „wetenschappelijke studie" beschreven als zijnde geheel te danken aan het strategische genie van Stalin.
Wij moeten deze kwestie zorgvuldig analyseren, omdat het van een enorme betekenis is, niet alleen vanuit het historische, maar vooral vanuit het politieke, opvoedkundige en praktische gezichtspunt.
Wat zijn de feiten in dezen?
Voor de oorlog werd onze pers en al ons politiek-opvoedkundige werk gekenmerkt door een toon van bluf: Als een vijand de heilige Sowjet-grond schendt, dan zullen wij op iedere slag van de vijand antwoorden met drie slagen, we zullen de vijand op zijn grond bestrijden en we zullen zonder veel schade voor onszelf overwinnen.
Maar deze positieve verklaringen waren niet altijd gebaseerd op concrete feiten, die de onaantastbaarheid van onze grenzen werkelijk garandeerden.

Stalins verontschuldiging bestreden

Gedurende de oorlog en daarna bracht Stalin de these naar voren, dat de tragedie die onze natie in het eerste gedeelte van de oorlog doormaakte, het gevolg was van de „onverwachte" aanval der Duitsers tegen de Sowjet-Unie. Maar kameraden, dit is absoluut onwaar.
Direct toen Hitler in Duitsland aan de macht kwam, legde hij zich de taak op het communisme te verdelgen. De fascisten kwamen daar openlijk voor uit; zij hebben hun bedoelingen niet verborgen. Om deze agressie te realiseren, werden allerlei pacten en blocs in het leven geroepen, o.a. de befaamde Berlijn-Rome-Tokio-As. Vele feiten uit de vooroorlogse tijd toonden duidelijk aan, dat Hitler er op uit was een oorlog te beginnen tegen de Sowjet-staat en dat hij omvangrijke gewapende eenheden en pantsereenheden bij de Sowjet-grenzen geconcentreerd had. Thans gepubliceerde documenten tonen aan, dat Churchill op 3 april 1941 Stalin via zijn ambassadeur in de USSR, Cripps, persoonlijk heeft gewaarschuwd, dat de Duitsers waren begonnen hun legereenheden te hergroeperen met de bedoeling de Sowjet-Unie aan te vallen. Het spreekt vanzelf, dat Churchill dit alles niet deed vanwege zijn vriendelijke gevoelens tegenover de Sowjet-natie. Hij had hierbij zijn eigen imperialistische doel voor ogen — Duitsland en de Sowjet-Unie in een bloedige oorlog te brengen teneinde daardoor de positie van het Britse Imperium te versterken. Dezelfde Churchill heeft in zijn geschriften bevestigd, dat hij Stalin wilde „waarschuwen en zijn aandacht wilde vestigen op het gevaar dat hem bedreigde".

Winston Churchill, destijds premier van Engeland, die Stalin waarschuwde voor de op handen zijnde Duitse aanval. Stalin sloeg, naar Chroesjtsjew verhaalde, hierop geen acht, zomin als op de andere waarschuwingen.

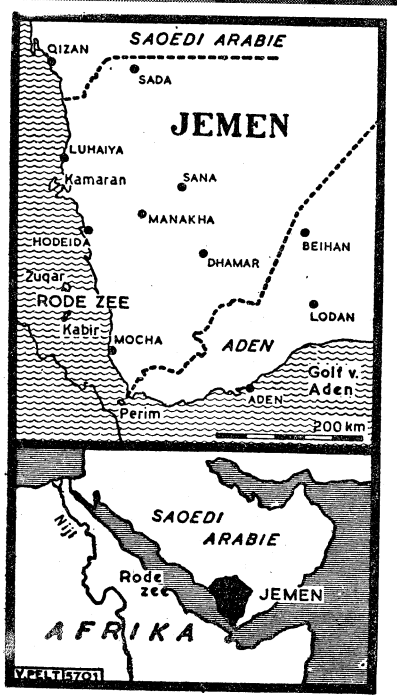
Churchill heeft dit in zijn telegrammen van 18 april en de volgende dagen herhaaldelijk onderstreept. Stalin sloeg echter op deze waarschuwingen geen acht. Wat meer is, Stalin gaf bevel, dat er geen geloof moest worden gehecht aan dergelijke inlichtingen, om het begin van militaire operaties niet uit te lokken.
Wij moeten vaststellen, dat zulke inlichtingen betreffende de dreiging van een Duitse gewapende inval in het Sowjet-grondgebied ook via onze eigen militaire en diplomatieke bronnen binnenkwamen; doch omdat de leiding vooringenomen was tegen dergelijke inlichtingen, werden deze gegevens met angst doorgeseind en er werd met voorbehoud kennis van genomen.
Zo vermeldden bv. de inlichtingen, die door de Sowjet militaire attaché Kapitein Vorontsow op 6 mei 1941 van Berlijn werden verzonden:
„Sowjet-burger Bozer ... heeft de plaatsvervangende marine-attaché medegedeeld, dat volgens een verklaring van een Duits officier van Hitlers hoofdkwartier Duitsland gereed staat om op 14 mei de USSR binnen te vallen vanuit Finland, de Baltische landen en Letland. Tezelfdertijd zullen Moskou en Leningrad zwaar worden gebombardeerd en zullen parachutisten in de grensteden worden neergelaten."
De plaatsvervangende militaire attaché in Berlijn, Khlopow, berichtte in zijn rapport van 22 mei 1941, „... het offensief van het Duitse leger is volgens geruchten vastgesteld voor 15 juni, maar het is mogelijk, dat het in de eerste dagen van juli begint".

Waarschuwing uit Londen

Een telegram van onze ambassade te Londen, gedateerd 18 juni 1941, meldde: „Cripps is momenteel ernstig overtuigd van de onvermijdelijkheid van een gewapend conflict tussen Duitsland en de USSR, dat niet later dan medio juni zou beginnen. Volgens Cripps hebben de Duitsers op het ogenblik 147 divisies (met inbegrip van de luchtmacht en verbindingstroepen) langs de Sowjet-grenzen geconcentreerd."
Ondanks deze bijzonder ernstige waarschuwingen werden niet de nodige stappen gedaan om het land op de juiste manier voor te bereiden op de verdediging en om te verhinderen dat het onverhoeds zou worden overvallen.
Hadden we de tijd en de middelen voor zulke voorbereidingen? Ja, wij hadden de tijd en de middelen. Onze industrie had zich al zodanig ontwikkeld, dat zij in staat was het Sowjet-leger van alles wat het nodig had, te voorzien. Dit is bewezen door het feit dat, hoewel we in de oorlog als gevolg van de vijandelijke bezetting van de Oekraine, Noord-Kaukasus en andere westelijke delen van het land bijna de helft van onze industrie en belangrijke en voedselvoortbrengende gebieden hadden verloren, de Sowjet-natie in de oostelijke delen van het land toch nog de produktie van militaire uitrustingen heeft kunnen organiseren, de outillage van de westelijke industriële gebieden daar heeft kunnen plaatsen, en onze strijdkrachten van alles wat nodig was om de vijand te vernietigen, heeft kunnen voorzien. Was onze industrie behoorlijk en op tijd gemobiliseerd om het leger van het noodzakelijke materiaal te voorzien, dan waren onze oorlogsverliezen aanzienlijk kleiner geweest. Zulk een mobilisatie werd echter niet op tijd begonnen.
Reeds in de eerste dagen van de oorlog werd het duidelijk dat ons leger slecht gewapend was, dat we onvoldoende artillerie, tanks en vliegtuigen hadden om de vijand terug te drijven. De Sowjet-wetenschappen en -technologie hebben voor de oorlog uitstekende modellen van tanks en artilleriestukken voortgebracht, maar hiervan werd geen massaproduktie georganiseerd en feitelijk begonnen wij onze militaire uitrusting eerst vlak voor de oorlog te moderniseren. Het gevolg was, dat op het tijdstip van de vijandelijke invasie in het Sowjet-land we noch van het oude materiaal, dat bij de wapenfabricatie niet meer werd vervaardigd, noch van het nieuwe materiaal, waarvan wij van plan waren de produktie in te leiden, voldoende hoeveelheden hadden.
Vooral wat het luchtdoelgeschut betreft was de situatie slecht: we hadden de produktie van anti-tank-ammunitie niet georganiseerd. Vele versterkte gebieden bleken onverdedigbaar zodra zij werden aangevallen, daar de oude wapens weggevoerd en de nieuwe nog niet voorradig waren.

(Wordt vervolgd)

De ongeregeldheden aan de grenzen tussen het Zuidarabische koninkrijk Jemen en het Britse protectoraat (resp. kolonie) Aden zijn weliswaar van de voorpagina van de dagbladen verdwenen, Jemen heeft echter zijn ambities ten aanzien van deze belangrijke Britse economische en militaire steunpunten niet opgegeven (zie ook de levensschets van koning Achmad op pag. 12925). Foto rechts boven: Ba Azab, een van de door Jemen beschermde Adense „vrijheidsstrijders". Foto links: de 33-jarige emir Sha' Aful Bin Ali Bin Shaif van het protectoraat Aden (rechts) met een van zijn officieren. (foto's Ass. Press/United Press)

Crisis in Indonesië

De economische en politieke moeilijkheden waarmede de jonge Indonesische staat te kampen heeft en waarvan wij er verscheidene in ons overzichtsartikel „Indonesië in de branding" (zie pag. 10983) signaleerden zijn in de jaren die inmiddels zijn verstreken niet of slechts ten dele tot oplossing gebracht. Zij zijn intussen met nieuwe moeilijkheden vermeerderd. De hoop door sommigen uitgesproken, dat de in 1955 gehouden algemene verkiezingen — de eerste parlementsverkiezingen die ooit in Indonesië zijn gehouden (zie nader pag. 12147 en 12430/2) — een stabiliserende uitwerking zouden hebben, is niet in vervulling gegaan. Integendeel bevindt Indonesië zich thans in een ernstige politieke crisis.

Kabinet-Sastroamidjojo afgetreden

Nadat een poging tot reorganisatie van het kabinet-*Ali Sastroamidjojo* vergeefs was gebleken, heeft de premier op 14 maart, na bijna 12 maanden aan het bewind te zijn geweest (zie 12441/2), zijn mandaat aan president *Sukarno* teruggegeven. Enige uren later kondigde de president voor geheel Indonesië de staat van oorlog en beleg af. Hierdoor is de macht (tijdelijk) in handen van de militaire leiding gelegd. Dit betekent tevens, dat de opperbevelhebber — president Sukarno — op grond van de betreffende bepalingen kan afwijken van de bestaande wetten, indien dat nodig wordt geacht.

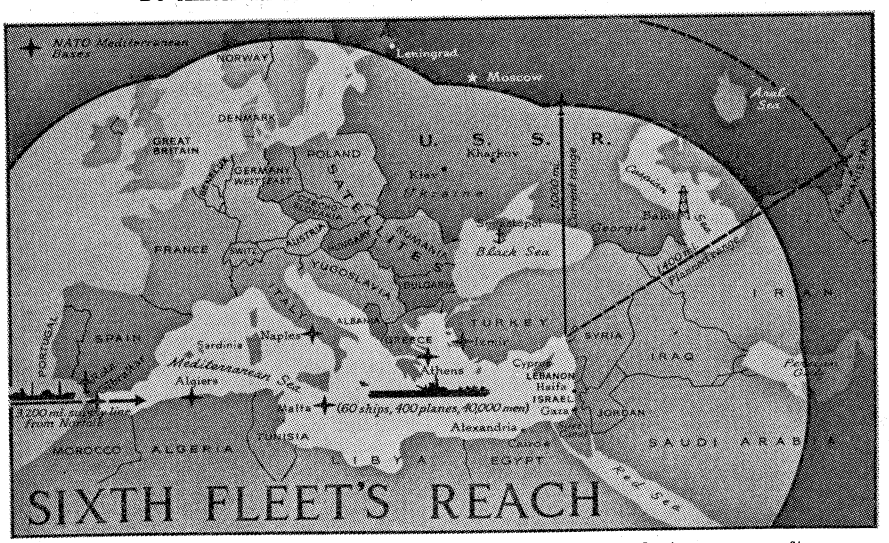
Het kabinet-Ali Sastroamidjojo was het zestiende kabinet sinds de proclamatie van de Indonesische onafhankelijkheid (augustus 1945) en het zevende sedert Nederland de soevereiniteit overdroeg (dec. 1949). De ontevredenheid met de gang van zaken in Indonesië is reeds lange tijd algemeen verspreid. Het kabinet-Ali Sastroamidjojo is er niet in geslaagd deze ontevredenheid weg te nemen of zelfs maar te verminderen, integendeel is deze ontevredenheid eer toegenomen. Zoals de *Internationale Spectator* (8-1-'57) in een uitvoerig artikel over „The political situation" [1]) uiteenzette, vormen het uitblijven van een verbetering in de levensomstandigheden, die van de onafhankelijkheidsverklaring werd verwacht, de heersende corruptie en de vrij tolerante houding van de regering tegenover deze corruptie, voorname oorzaken van de ontevredenheid. Dat corruptie een verspreid euvel is in Indonesië bleek o.m. uit een, niet op zich zelf staande waarschuwing van *Mohammed Hatta* (25 juli 1956), toen nog vice-president, dat door „ongebreidelde corruptie" Indonesië hetzelfde lot zou kunnen treffen als China onder het regiem van de Kwomintang. Bekend is het geval van *Ruslan Abdulgani*, destijds minister van buitenlandse zaken, die, op het ogenblik dat hij naar de eerste Suezkanaal-conferentie zou vertrekken (augustus 1956), op bevel van de militaire commandant van West-Java werd gearresteerd, na interventie van premier Ali Sastroamidjojo en de stafchef van het leger werd vrijgelaten, later door een speciale ministeriële commissie onschuldig werd verklaard, maar onlangs voor de rechter werd gebracht.

Drie factoren

In het genoemde artikel in de Internationale Spectator worden naast ontevredenheid en teleurstelling nog de volgende factoren genoemd, die bijdragen tot de algemene politieke malaise: 1) de gezagscrisis, die zich manifesteert in een wijd onder het volk verspreid gebrek aan respect voor de leiders, in willekeurig optreden van allerlei groepen, het ignoreren en saboteren van regeringsbesluiten, insubordinatie in het leger enz., en die door president Sukarno herhaaldelijk een gevaar voor de staat is genoemd; 2) het voortbestaan van de min of meer anti-Westerse „revolutionaire geest", door president Sukarno telkens weer aangemoedigd, die leidt tot een al te emotionele benadering van de economische, financiële en technische en andere vraagstukken waarmee de jonge staat wordt geconfronteerd (eisen van nationalisatie van buitenlandse ondernemingen, verdrijving van vreemdelingen, het elimineren van buitenlands kapitaal, de annexatie van Irian — W. Nieuw-Guinea — die dan als de oplossing van alle kwalen worden gezien). Deze „revolutionaire geest" veroorzaakt binnen verschillende partijen ook een scheiding tussen de pioniers van de vrijheid, de „generatie van 1927", en degenen die een meer zakelijke beoordeling van de hangende problemen voorstaan, die ondanks hun nationalis-

(*Zie vervolg pag.* 13081)

De Amerikaanse zesde vloot in de Middellandse Zee

Het is niet meer de Britse vloot die in de Middellandse Zee de toon aangeeft, maar de Amerikaanse zesde vloot, die sedert de afkondiging van de Truman-doctrine (1947) in de „oude wereldzee" patrouilleert en in de afgelopen jaren voortdurend is versterkt. Zoals uit bovenstaande, aan het Amerikaanse weekblad Time ontleende kaart blijkt omvat zij niet minder dan 60 schepen, 400 vliegtuigen, die hun explosieve (atoom-) lading eventueel tot bij Moskou (en binnenkort nog verder) kunnen brengen, en 40.000 manschappen. Deze formidabele macht vormt in de politieke strijd die in en om het Midden-Oosten wordt gevoerd een factor van grote betekenis.

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

Australië — 14 maart Premier Menzies deelt mee, dat de begin juli 1956 ingestelde invoerbeperkingen binnenkort zullen worden afgeschaft.

België — 14 mrt De minister van defensie deelt mee, dat de omvang van de (40.000 man) Belgische troepen in W.-Duitsland, in verband met de te kleine Duitse onderhoudsbijdrage (58 milj. mark) waarschijnlijk zal worden verkleind.

Cuba — 13 mrt Van mitrailleurs en andere wapens voorziene studenten doen in de hoofdstad Havanna een aanval op het paleis van president Fulgencio Batista, die door de lijfwacht wordt afgeslagen.

Cyprus — 14 mrt De EOKA biedt wapenstilstand aan, mits aartsbisschop Makarios wordt vrijgelaten.

Denemarken — 16 mrt Nabij de (Amerikaanse) luchtbasis Thule op Groenland zijn grote voorraden uranium en thorium ontdekt.

Duitsland (Oost-) — 11 mrt Het Opperste Gerechtshof heeft prof. W. Harich veroordeeld tot 10 jaar dwangarbeid wegens „het in gevaar brengen van de staatsveiligheid". — **12 mrt** De ministers van buitenlandse zaken en defensie der SU, Gromyko en Zjoekow ondertekenen te Berlijn een verdrag, waarbij de tijdelijke legering van 400.000 man Sowjet-troepen wordt geregeld. — **15 mrt** Op grond van de jongste Oostduits-Russische overeenkomst zullen de uraniummijnen financieel en economisch aan de Oostduitse wet onderworpen zijn.

Duitsland (West-) — 14 mrt Grenzen wijder open gezet voor de invoer van buitenlandse produkten teneinde de binnenlandse prijsstijging tegen te gaan. — **15 mrt** Bondsdag besluit tot wederinvoering van maximumsnelheid voor motorvoertuigen (50 km p. u. in bebouwde kom, 80 km p. u. daarbuiten).

Egypte — 11 mrt Volgens Radio-Cairo zal Egypte het bestuur over Gaza onmiddellijk in handen nemen. — **11 mrt** Pres. Nasser heeft het Westelijke plan tot gedeeltelijke blokkering van de kanaalgelden verworpen.

Engeland — 14 mrt De Britse artsen eisen een toeslag van 24% op hun honoraria en dreigen met staking. — **16 mrt** 200.000 arbeiders van de scheepswerven gaan in staking, met zeer ernstige consequenties voor de Britse scheepsbouw.

Filippijnen — 15 mrt President Magsaysay bij vliegtuigongeval om het leven gekomen.

Frankrijk — 14 mrt De regering besluit de invoer van buitenlandse produkten drastisch te beperken om inflatie tegen te gaan.

Hongarije — 15 mrt Nationale feestdag (revolutie 1848) verplichte werkdag. Er waren scherpe veiligheidsmaatregelen genomen in verband met de mogelijkheid van een nieuwe opstand.

Indonesië — 12 mrt Tegen de Nederlander H. de Braal is 10 jaar gevangenisstraf geëist wegens het verlenen van steun aan de vijand in oorlogstijd en lidmaatschap van subversieve organisaties. — De wnd. militair commandant van Borneo, lt.-kol. Hasan Basri, maakt bekend, dat een „revolutionaire raad" het bestuur van de drie provincies van Borneo heeft overgenomen. — **14 mrt** President Sukarno kondigt staat van oorlog af in geheel Indonesië. — De regering treedt af. — **15 mrt** Bijeenkomst te Djakarta van alle regionale troepencommandanten. — Soewirjo, voorzitter van de PNI, kabinetsformateur.

Internationaal — 11 mrt De zes landen van Euratom hebben een vijfjarenplan opgesteld voor gezamenlijk kernonderzoek; hiervoor zal een fonds van $ 215 milj. worden gesticht. — **13 mrt** Israël dient klacht in bij de Veiligheidsraad i.z. herleving van aanvallen van Egyptische zelfmoordcommando's vanuit Gaza. — De secr.-gen. der VN, Hammarskjöld, en de hoge commissaris voor de vluchtelingen, Lindt, hebben de leden der VN opgeroepen geld beschikbaar te stellen voor hervestiging van Hongaarse vluchtelingen in Oostenrijk en Joego-Slavië. — **14 mrt** Een Brits NAVO-commandant verklaart, dat bommenwerpers in Duitsland binnenkort zullen worden uitgerust met atoombommen, hetgeen de taak van de NAVO-luchtstrijdkrachten in Europa zou wijzigen.

Israël — 13 mrt Premier Ben Goerion dreigt, dat Israël zich de vrijheid van handelen voorbehoudt „voor het geval de Egyptenaren terugkeren in de kuststrook van Gaza". — Premier Ben Goerion krijgt het vertrouwen van het parlement i.z. de dreigende Egyptische terugkeer in Gaza.

Jemen — 12 mrt Secretaris-generaal der VN Hammarskjöld uitgenodigd ter plaatse een onderzoek in te stellen naar de „slechter wordende toestand als gevolg van de Britse agressie".

Jordanië — 13 mrt Bij de beëindiging van het verdrag tussen Gr.-Brittannië en Jordanië is besloten, dat de in het land gelegerde Britse soldaten binnen zes maanden teruggetrokken zullen worden.

Korea (Zuid) — 15 mrt Ernstige hongersnood.

Kunst — 12 mrt Everhard van Beijnum, wnd. directeur van het conservatorium te Den Haag, overleden (63).

Libye — 15 mrt Premier Moestafa ben Halim verklaart zich voorstander van Eisenhower-doctrine.

Midden-Oosten — 11 mrt Na een onderbreking van 4 maanden zijn de pijpleidingen naar de Middellandse Zee-haven Banias weer in gebruik genomen. — **12 mrt** De Am. regering doet een beroep op „alle partijen" in het Suez-conflict om met de VN samen te werken „tot het behoud van de vrede". — **14 mrt** Vice-secr. gen. der VN, Bunche, spreekt tegen, dat hij erin heeft toegestemd, dat Egypte het burgerlijk bestuur in Gaza overneemt. — Eerste olie uit Irak via Banias verscheept. — De Britse Minister Selwyn Lloyd (buitenl. zaken) verklaart zich voorstander van internationaal bestuur over de strook van Gaza. — De door Nasser benoemde gouverneur van Gaza, gen. Mohamed Abdoel Latif, te Gaza gearriveerd.

Nederland — 7 mrt J. Brandenburg, lid van de gemeenteraad van Amsterdam en van de Eerste Kamer voor de CPN, op 57-jarige leeftijd overleden. — **8 mrt** De minister van sociale zaken en volksgezondheid is van oordeel, dat de jeugd gewaarschuwd dient te worden tegen vroegtijdig en sterk roken. — **10 mrt** De KNVB-pool zal 24 mrt weer in werking treden. — **11 mrt** Mr. C. J. A. M. ten Hagen, lid van de Tweede Kamer voor de PvdA, op 52-jarige leeftijd overleden. — De regering zal Mr. J. Beyen, oud-minister van buitenl. zaken, benoemen tot commissaris voor Duitse aangelegenheden. — **12 mrt** Luis Castineiras benoemd tot ambassadeur van Argentinië; hij volgt Juan José Varela op. — **13 mrt** Opening van het Groot-Nederlandse studentencongres te Nijmegen. — Belgrado in het KLM-net opgenomen. — Prof. Dr. R. Casimir, bekend pedagoog, te Voorburg overleden op 79-jarige leeftijd. — **14 mrt** Brigade-generaal van de generale staf A. V. van den Wall Bake benoemd per 1 juli a.s. tot commandant van de (nieuw te vormen) parate 1e divisie, 7 december. — Kon. Juliana laat het motorschip „Prins der Nederlanden" van de KNSM te Rotterdam te water. — Ondanks langdurige onderhandelingen is geen overeenstemming bereikt over de CAO in het bankbedrijf. — **15 mrt** H. Offerhaus volgt Mr. H. P. J. van Lier op als alg. secretaris van het Kon. Instituut voor de Tropen. — Staatsblad bevat verhoging PTT-tarieven. — Met ingang van 4 mrt is een verhoging van de lonen in de landbouw van 3% en een verhoging van de vakantietoeslag tot 4% toegestaan. — Bezoek van de West-duitse minister van defensie, J. Strauss. — Minister Luns noemt de oproep van de algemene synode der Nederlands Hervormde kerk inzake Nieuw-Guinea een bij uitstek politiek document, dat door de regering niet wordt onderschreven. — **15 mrt** De posttarieven zullen met ingang van 1 april worden verhoogd. — **16 mrt** Prijsstop op havermout opgeheven.

Polen — 9 mrt Een delegatie onderhandelt in de VS over economische hulp ten bedrage van *f* 1,2 miljard.

Saoedi-Arabië — 15 mrt Beginsel van vrije vaart in Golf van Akaba afgewezen. **Spanje — 13 mrt** De regering kondigt bezuinigingsmaatregelen aan.

Sport — 9 mrt Dammen: W. Roozenburg behaalt Ned. kampioenschap. Schaken: Het Verenigde Amsterdamse Schaakgenootschap (VAS) behaalt kampioenschap van Nederland. — **11 mrt** D. Hanley (Am.) verbetert wereldrecord 220 yards vrije slag (heren) met 1,9 sec. in 2 min. 1,5 sec.; het oude record stond sinds 4-3-'55 op naam van J. Wardrop (Eng.): 2 min. 3,4 sec.

Ver. Staten — 14 mrt Eisenhower vertrekt naar Bermuda waar hij besprekingen zal voeren met de Britse premier Macmillan. — **15 maart** AEC deelt mee, dat op 12 febr. de kern van een proefreactor is ontploft. — Het ministerie van buitenl. zaken heeft meegedeeld, dat de in oktober in verband met de Israëlische aanval op Egypte stopgezette hulp aan Israël waarschijnlijk zal worden hervat.

Wetenschap en Techniek — 11 mrt De poolvorser Adm. R. E. Byrd (68) te Boston overleden. — **13 mrt** Studentencongres der Nederlanden (Nederland, Vlaanderen en Zuid-Afrika) te Nijmegen geopend.

(*Vervolg van pag.* 13079)

me niet afkerig zijn van Westerse hulp bij de economische ontwikkeling van het land, die zich realiseren, dat de economische en sociale toestand slechts verbeterd kan worden door verhoging van de arbeidsproduktiviteit, rationalisatie en groter efficiëncy.

„Opstanden" buiten Java

Een zware slag werd aan het gezag van de regering-Sastroamidjojo toegebracht in december 1956, toen opperofficieren van het leger op Noord- en Midden-Sumatra de macht in handen namen en de vorming van een werkelijk nationale regering eisten, die ook aandacht zou hebben voor de belangen van Sumatra [2]). De grote Islamitische partij Masjumi en twee kleine partijen traden in januari d.a.v. uit de regering, omdat zij meenden, dat deze alle gezag had verloren.
De gebeurtenissen in Sumatra bleken een onderdeel te vormen van een kettingreactie die zich in alle gebieden buiten Java voortzette. In maart braken ook Oost-Indonesië, Zuid-Sumatra en Borneo met de regering te Djakarta en werden ook in deze gebieden militaire besturen ingevoerd, die verklaarden allereerst te zullen werken voor de ontwikkeling van de genoemde gebieden, die zich door Java verwaarloosd en uitgebuit voelden.
Aangezien met name Sumatra een zeer belangrijke bijdrage leverde aan de inkomsten van de Republik Indonesia, brachten deze acties voor Djakarta ernstige economische en financiële consequenties met zich.

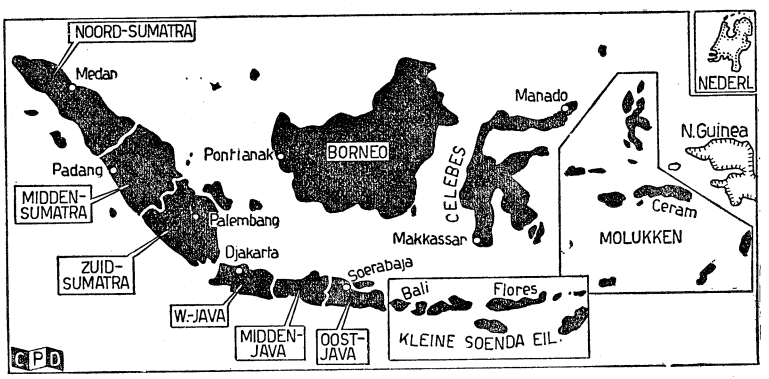
Rol leger

Het leger heeft in het leven van Indonesië steeds een grote rol gespeeld. Dit bleek o.m. bij de zg. 17 oktober-affaire (1952), waarbij hoge officieren demonstreerden tegen het parlement (zie 10267 en 10357/1), de 27 juni-affaire (1955) toen het leger de benoeming van een nieuwe onwelgevallige stafchef weigerde te accepteren (12030/2), bij de kwestie-Abdoelgani en thans weer in de gebieden buiten Java. Overigens bestaan er ook in het leger verschillende stromingen. Zo is er bv. enerzijds de „oude" revolutionaire garde (guerrilla-officieren) en anderzijds de volgens Westerse militaire opvattingen opgeleide officieren, die allereerst een modern leger wensen en een einde gemaakt wensen te zien aan de corruptie en de politieke stagnatie.
Zoals men weet wordt de inmiddels ondergedoken, voormalige plaatsvervangende stafchef, kolonel Z. *Lubis,* beschuldigd van een poging tot omverwerping van de regering en het aan de macht brengen van een militaire junta.

Sukarno's conceptie

Ook president Sukarno heeft zijn opvattingen over de gezondmaking van de politieke constellatie. Telkens weer heeft hij aangedrongen op samenwerking tussen Moslems, nationalisten en communisten.
Scherpe kritiek leverde hij op de politieke leiders, die weigerden met de communisten samen te werken. Kort na zijn reis door de Sowjet-Unie en de Chinese Volksrepubliek drong hij er op aan „alle politieke partijen te begraven" (zie 12872/2). Het Westerse parlementair-democratische systeem deugde niet voor Indonesië. Er diende één massabeweging, een geleide democratie te komen. Bij latere gelegenheden heeft Sukarno zijn gedachten nader uitgewerkt tot de overigens nog steeds tamelijk vage conceptie-Sukarno (zie uitvoerig op pag. 12958/2 en 13035/3). De grote Islamitische partijen en ook de meeste kleinere partijen hebben verklaard niets te voelen voor deze conceptie (zie ook 13051/3). Welke definitieve vorm Sukarno's conceptie nu zal krijgen, zal wel bij de kabinetsformatie blijken.

1) Verschillende aan dit interessante artikel ontleende gegevens zijn in ons overzicht verwerkt.
2) In 1953 was in Atjeh (N.-Sumatra) reeds een rebellie uitgebroken (zie ook 10869/2, 10965/1, 11121/1, 11169/1).

BIOGRAFIE

ADMIRAAL RICHARD E. BYRD

Midden in de voorbereidingen voor zijn grootste expeditie naar het Zuidpoolgebied is de Amerikaanse poolvorser Richard E. Byrd op 11 maart te Boston (Mass.) op 68-jarige leeftijd overleden. Hij was de eerste die over de Noord- en Zuidpool vloog. Hij heeft deelgenomen aan twee Arctische en vijf Antarctische expedities.

Richard Evelyn Byrd werd op 25 oktober 1888 te Winchester in de staat Virginia geboren als de tweede zoon van de advocaat R. E. Byrd en diens echtgenote E. Bolling Flood. Op 12-jarige leeftijd maakte Richard een reis om de wereld, die hem in Manilla, India en Europa bracht. Na een opleiding aan de militaire academie van Virginia studeerde hij aan de universiteit van zijn geboortestaat.

Daarna bezocht hij de marineacademie, die hij in 1912 als vaandrig verliet. Hoewel hij tijdens deze opleiding zijn grote bekwaamheid als officier had bewezen moest hij in 1915 wegens een bij een baseballwedstrijd opgelopen enkelblessure de marine verlaten.

Begin 1917, nadat de Ver. Staten actief aan Wereldoorlog I waren gaan meedoen, werd Byrd door de marine opgeroepen voor departementaal werk. In de herfst van dat jaar ging hij, ondanks afwijzende doktersadviezen, leren vliegen. In juli 1918 werd hij belast met het commando over de basis van de marine-luchtvaartdienst te Halifax (Nova Scotia).
In de jaren na 1918 legde hij zich toe op de bestudering van de navigatie-instrumenten voor de lucht-

vaart. In 1924 werkte hij mede aan de voorbereidingen van een vliegtuigexpeditie naar het Noordpoolgebied. Toen de expeditie evenwel op last van president Coolidge niet doorging, besloot Byrd alles in het werk te stellen om een dergelijke tocht toch mogelijk te maken.
Van *Edsel Ford* en *John D. Rockefeller Jr.* kreeg hij de nodige fondsen. Het ministerie van marine vroeg hij om vliegtuigen. Zijn landgenoot-poolvorser *Donald B. Mac Millan* had echter ook een dergelijk verzoek gedaan. Besloten werd de beide expedities samen te voegen. Byrd kreeg het bevel over het vliegtechnische onderdeel van deze MacMillan-expeditie, die in 1925 plaats vond. De expeditie vestigde haar basis te Etah (West-Groenland), van waaruit Byrd, samen met *Floyd Bennett,* per vliegtuig ongeveer 4800 km aflegde boven Groenland en Ellsmere Land.
In april 1926 vertrok Byrd voor de tweede maal naar het Noordpoolgebied. Ditmaal als leider van een expeditie, die was uitgerust door de Amerikaanse marine en waarvoor particuliere organisaties een bedrag van $ 100.000 bijeen hadden gebracht. De basis werd gevestigd te King's Bay op Spitsbergen. Tijdens deze expeditie maakten Byrd en Bennett op 9 mei, als eersten, een vlucht naar de Noordpool, waarbij zij in 15½ uur een afstand van 2185 km aflegden. Bij hun terugkeer te New York werden zij als helden ontvangen. Byrd kreeg het ereburgerschap van de stad New York en ontving uit handen van president Coolidge de zeldzame gouden Hubbard-medaille van de National Geographic Society. Bovendien werd hij bevorderd tot schout-bij-nacht b.d.
Het jaar 1927 is het jaar van de eerste transatlantische vluchten. *Charles A. Lindbergh* vloog op 20 en 21 mei in 33½ uur van New York naar Parijs, een afstand van ca. 5800 km. Op 4 en 5 juni vlogen *Clarence A. Chamberlain* en *Ch. A. Levine* van New York naar Eisleben (Duitsland): 6250 km in 42½ uur. Ook Byrd wilde de luchtsprong over de Atlantische Oceaan wagen. Na vele experimenten met Fokkervliegtuigen, waarbij Byrd zelf zijn arm brak en Bennett (overleden in 1928) zwaar gewond werd, vertrok hij op 29 juni vergezeld door drie metgezellen, B. Acosta, lt. G. O. Noville en B. Balchen, met het 3-motorige toestel „America" uit New York. Hij had besloten via de scheepvaartroutes te vliegen. Boven Noord-Frankrijk raakte men door de slechte weersomstandigheden uit de koers. De „America" kwam in de Atlantische Oceaan terecht, op 200 m voor de Franse kust nabij Ver-sur-Mer. De tocht had 42 uur geduurd, terwijl men ca. 7650 km had afgelegd. De Franse premier Poincaré verleende Byrd het commandeurschap in het Legioen van Eer, terwijl hij in New York wederom als een held werd ontvangen.

In oktober 1928 vertrok Byrd naar Dunedin (Nieuw-Zeeland) om van daaruit op 2 december aan zijn eerste tocht naar het Zuidpoolgebied te beginnen. De kosten van deze expeditie waren geschat op $ 500.000, maar in korte tijd was door de Amerikaanse bevolking een bedrag van $ 800.000 bijeengebracht. Behalve een vlucht naar de Zuidpool wilde Byrd het nog grotendeels onbekende Antarctische continent van ongeveer 13 miljoen km² onderzoeken. De expeditie, die 43 man telde en over 3 vliegtuigen beschikte, arriveerde omstreeks Kerstmis 1928 op de westelijke kust van de Bay of Wales (78° 30" Z.B.).
Nabij de plaats waar *R. Amundsen* ook had overwinterd werd in 1½ maand een kamp gebouwd: *„Little America".* Van april tot november 1929 was de expeditie door de poolwinter tot werkloosheid gedoemd. In november en december werd een groot gebied ten oosten van 150° W.L., o.a. omvattend Mary Byrd Land, het Edsel Ford-gebergte en het Rockefeller-gebergte, vanuit de lucht in kaart gebracht. Op 29 november maakte Byrd een geslaagde vlucht (de eerste) naar de Zuidpool. In februari 1930 begonnen de voorraden van de expeditie op te raken. Na een gevaarlijke tocht door de met ijs bedekte Rosszee keerde men naar de Ver. Staten terug. Byrd, die reeds door president Hoover tot vice-admiraal b.d. was benoemd, ontving opnieuw tal van onderscheidingen.
Drie jaar later — 1933 — begon adm. Byrd aan zijn tweede Zuidpoolexpeditie. Nu wilde hij de gebieden rondom de Pool in kaart brengen en voor zijn land „bezetten" en verder een onderzoek instellen naar de bodemschatten en de weersomstandigheden bestuderen. Met 70 man, schepen, vliegtuigen en rupstractoren vertrok hij uit Nw.-Zeeland. Na grote moeilijkheden slaagde de expeditie erin de Bay of Wales binnen te varen. In febr. 1934 had men zich te Little America geïnstalleerd.
Ongeveer 650 km naar het zuiden zou een kamp met voorraden voor enige mensen worden ingericht. Men wist evenwel slechts 200 km in zuidelijke richting door te dringen en een hoeveelheid levensmiddelen voor slechts één man over te brengen. Byrd besloot zelf deze eenzame post — Bolling Base — te betrekken om in de lange Poolwinter meteorologische waarnemingen te doen. Na bijna drie maanden in zijn hut te hebben doorgebracht seinde hij op 20 juni om hulp: door dampen, afkomstig van de kachel en de petroleummotor, welke zijn zendinstallatie van energie voorzag, was hij onwel geworden. Na twee mislukte pogingen slaagde een reddingsteam er op 9 augustus in hem op het nippertje te bevrijden.
Het resultaat van deze tweede expeditie, die twee jaar duurde, was, dat Byrd zijn veronderstelling, dat het Zuidpoolgebied langs 170° O.L. in tweeën wordt gedeeld, bevestigd zag. Verder ontdekte hij een groot plateau ten oosten en ten zuiden van het Edsel Ford-gebergte, dat aansloot bij Mary Byrd Land. Aan de top van de Thorne-gletsjer in het Queen Maud-gebergte vond hij tenslotte fossiele resten (boomstammen) en steenkool.
Van november 1939-mei 1940 leidde hij opnieuw een expeditie naar Antarctica, die was uitgerust door de Amerikaanse regering en tijdens welke Byrd nieuwe gebieden met een totale oppervlakte van ca. 260.000 km² ontdekte.
Tijdens Wereldoorlog II was adm. Byrd de assistent van de opperbe-

velhebber van de marine, adm. King. Voor het oplossen van luchtvaartvraagstukken bezocht hij het strijdgebied in de Pacific, België en Duitsland.
In 1946-'47 leidde hij een grote door de marine verzorgde expeditie („Operation High Jump") naar het Zuidpoolgebied. Hieraan werd deelgenomen door 4000 man, 13 schepen en 27 vliegtuigen. Naast het normale poolonderzoek was Byrd belast met de militaire training van marine-eenheden onder zeer strenge weersomstandigheden. Tijdens deze expeditie maakte hij in februari 1947 zijn tweede vlucht over de Zuidpool. Toen hij in maart d.a.v. in de Ver. Staten terugkeerde had Byrd een nieuw gebied van ca. 800.000 km² ontdekt en in kaart gebracht, terwijl verder bijna 1.4 miljoen km² minder bekend gebied eveneens vanuit de lucht gekarteerd was.
In 1954 ontving adm. Byrd opdracht voor zijn vijfde Zuidpool-expeditie. Hij werd benoemd tot leider van de marine-operatie „Deep Freeze", die van 1955 tot 1959 zou duren en die een Amerikaanse bijdrage vormt tot het Internationale Geofysische Jaar 1957-'58, dat op 1 juli a.s. zal beginnen. De Amerikaanse marine bouwt in het kader van deze expeditie in het Antarctische gebied zes observatiebases, waar 148 burgergeleerden gestationeerd worden. Adm. Byrd verbleef van 17 dec. 1955 tot 3 febr. 1956 in het Zuidpoolgebied.
Op 8 januari 1956 vloog hij voor de derde maal over de Zuidpool. Op 15 januari jl. zou hij de Ver. Staten weer verlaten om zich bij zijn expeditie te voegen. Zijn slechte gezondheidstoestand dwong hem evenwel thuis te blijven.
Adm. Byrd was door president Eisenhower belast met alle activiteiten der Ver. Staten in het Zuidpoolgebied. Hij was adviseur van de (Amerikaanse) Nationale Veiligheidsraad voor vraagstukken betreffende de voorbereiding en de uitvoering van de Antarctische politiek. Op 21 februari jl. ontving hij de Medal of Freedom van het Amerikaanse ministerie van defensie.
Adm. Byrd was sinds 1915 gehuwd met Marie D. Ames. Hij had een zoon, die marine-officier is, en drie dochters.
Van Byrds publikaties noemen wij: Skyward (1928), Little America (1930), Discovery (1935), Exploring with Byrd (1937) en Alone (1938).

België

Betrekkingen met Joego-Slavië - Bezoek van Popowitsj —

Koca Popowitsj, minister van buitenlandse zaken van de Joegoslavische Volksrepubliek heeft een officieel bezoek van 5 dagen gebracht aan België in antwoord op het bezoek dat Paul Henri Spaak, de Belgische minister van buitenlandse zaken, in april 1956 aan Belgrado heeft gebracht. Blijkens een op 8 maart uitgegeven gemeenschappelijk communiqué zijn er langdurige en hartelijke besprekingen gevoerd tussen Popowitsj en Spaak.
De ministers zijn van oordeel dat dergelijke besprekingen van groot nut zijn en in de toekomst veelvuldig dienen te worden gehouden. Vastgesteld werd, dat de ontwikkeling van de tussen Joego-Slavië en België bestaande betrekkingen voor beide landen bevredigend was en de wens werd te kennen gegeven, dat deze betrekkingen zich nog verder zullen uitbreiden.

Het talengebruik in Kongo - Strenge officiële onderrichtingen

De heer *Babillon,* gouverneur van de provincie Leopoldstad, heeft aan alle gewestbestuurders en aan alle hoofden van de provinciale diensten een rondzendbrief gezonden in verband met het talengebruik in Kongo.
Deze brief houdt de volgende beginselen en richtlijnen in:
In Kongo bestaat de taalvrijheid op ieder gebied. Alle overheidspersonen in Kongo, alsmede de officieren van het openbaar ministerie, dienen zorgvuldig iedere handeling te vermijden, die zou kunnen leiden tot beperking van de door de fundamentele wet van Kongo gewaarborgde vrijheid.
Het personeel van het bestuur van Afrika, dat tot voornaamste zorg heeft het algemeen welzijn, dient blijk te geven van verzoeningsgezindheid en begrip.
Het gouvernement van Kongo heeft blijk gegeven deze schikkingen te willen toepassen door te besluiten de rondzendbrieven in het Nederlands bekend te maken, hierbij de formules van aanspraak en beleefdheid aangevend welke gebruikt dienen te worden bij de in de Nederlandse taal opgestelde officiële briefwisseling.
De besluiten van de gouverneurs zullen in het Nederlands vertaald worden, evenals alle berichten aan het publiek en de door de administratie aan haar personeel gerichte dienstorders.
Sedert 1952 worden de bewijzen van inschrijving in het Frans of in het Nederlands opgesteld naar gelang de agenten Frans- of Nederlandstalig zijn. De inschrijvingen op dit blad moeten worden gedaan in de taal waarvan de betrokkene in dienstverband gebruik heeft gemaakt.
In een onlangs verzonden brief schrijft de gouverneur-generaal voor, dat alleen het feit dat een brief wordt verzonden opgesteld in een andere taal dan die van het dossier van de agent, aanleiding geeft tot tuchtmaatregelen.

De verbetering van het wegennet

De heer *Vanaudenhove,* minister van openbare werken, heeft voor de Kon. Automobielclub van België, de Bond der Verzekeraars en de Kamercommissie van Financiën, het probleem van de verbetering van het wegennet en de daaraan verbonden uitgaven besproken. Hij behandelde o.m. het beheer van het zelfstandig wegenfonds, waaruit gedurende 15 jaar jaarlijks ca. 2 miljard fr. zal besteed worden aan de verbetering van het wegennet. Van sept. 1955 tot het einde van december 1956 is reeds ongeveer 4 miljard, evenveel als gedurende de voorgaande 5 jaar, besteed.
De heer Vanaudenhove wees ook op het succes van de 2 miljardlening. Hij vermeldde enkele grote wegenwerken, die reeds ten dele uitgevoerd of in uitvoering zijn, zoals de verbeteringswerken aan de autoweg Antwerpen-Duitse grens waarvan de voltooiing tegen het einde van 1960 wordt verwacht. Na nog te hebben gesproken over de werken die te Brussel aan de gang zijn, stipte de minister aan, dat in de provinciën het totaal van de eerste aangewende uitgaven de 2 miljard fr. reeds ver te boven gaat. Tot heden ging 1,7 miljard naar Brussel op een totaal van 3,9 miljard. Zodra de wereldtentoonstelling haar poorten zal gesloten hebben zullen drie nieuwe tunnels gegraven worden onder de kleine ringlaan te Brussel. In 1957 zal de weg Brussel-Namen gereed zijn tot Overijse en de weg Brussel-Luik tot Zaventem.

Werkloosheid in 1950-1956 —

Tijdens het jaar 1956 werden er per dag gemiddeld 144.776 werklozen gecontroleerd tegenover 172.398 in 1955, d.i. een

vermindering met 27.622 personen of 16%. Zoals blijkt uit onderstaande tabel betrof deze vermindering bijna uitsluitend de categorie der volledig werklozen, t.w. 25.455 personen of 22% (18% voor de mannen en 28% voor de vrouwen).

DAGGEMIDDELDE VAN HET AANTAL GECONTROLEERDE WERKLOZEN

Volledig werklozen

Jaar	Man	Vrouw	Totaal
1950	127.887	42.085	169.972
1951	101.232	52.220	153.452
1952	108.059	65.511	173.570
1953	116.625	66.989	183.614
1954	107.458	59.468	166.926
1955	75.121	41.368	116.489
1956	61.382	29.652	91.034

Gedeeltelijk en toevallig werkl.

Jaar	Man	Vrouw	Totaal
1950	39.688	13.877	53.565
1951	30.869	22.199	53.068
1952	47.284	25.684	72.968
1953	41.342	20.851	62.193
1954	40.216	17.610	57.826
1955	39.115	16.794	55.909
1956	40.035	13.707	53.742

Totaal

Jaar	Man	Vrouw	Totaal
1950	167.575	55.962	223.537
1951	132.101	74.419	206.520
1952	155.343	91.195	246.538
1953	157.967	87.840	245.807
1954	147.674	77.078	224.752
1955	114.236	58.162	172.398
1956	101.417	43.359	144.776

De in vergelijking met het voorgaande jaar in 1956 vastgestelde vermindering van de werkloosheid is in hoofdzaak te danken aan de gunstige ontwikkeling van de conjunctuur die begin 1954 intrad en het gehele jaar 1956 heeft voortgeduurd.

Diversen —

Klacht EGKS — De organisatie van de Belgische ijzer- en staalindustrie, de „Groupement des hautes fourneaux et aciéries belges", heeft bij het hof van justitie der Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (EGKS) een klacht ingediend tegen het enige tijd geleden door de Hoge Autoriteit genomen besluit tot reorganisatie van het vereveningsstelsel voor ingevoerd schroot. Een dergelijke klacht werd reeds eerder ingediend door een Franse staalmaatschappij.
De nieuwe vereveningsregeling die op 1 februari jl. door de Hoge Autoriteit is ingevoerd, houdt een soort boeteregeling in voor de ondernemingen, die hun schrootverbruik te veel uitbreiden. De ijzer- en staalindustrieën der zes landen van de EGKS hadden zich eenstemmig uitgesproken voor handhaving van het oude stelsel.

Benelux

Verklaring minister Luns over de Belgisch-Nederlandse waterwegen

De Nederlandse minister van buitenlandse zaken, mr. J. M. A. H. Luns, heeft volgens de *Nwe Rotterdamse Crt* (13-3) op 13 maart in de Eerste Kamer verklaard, dat met de Belgische regering in beginsel overeenstemming was bereikt over de verbinding van Gent met de Westerschelde. Wat de opheffing van de stop van Ternaaien betreft kon thans worden overgegaan tot het sluiten van een verdrag op grond van het advies van de commissie-Steenberghe-Van Cauwelaert.
In verband met de Nederlandse Deltaplannen wenste de Belgische regering nog geen standpunt in te nemen ten aanzien van de aanleg van een kanaal tussen Antwerpen en het Hollandsch Diep. Er bestaat, aldus minister Luns, voor de Nederlandse minister van verkeer en waterstaat geen aanleiding van internationale aard meer om te wachten met de uitvoering van die plannen. De situatie zal zich op grond daarvan dusdanig wijzigen, dat het advies van de commissie-Steenberghe-Van Cauwelaert niet meer aan de werkelijke toestand zal beantwoorden.
Mocht de bestaande verbinding van Antwerpen met de Rijn in verband met die wijziging van de situatie ongunstiger worden, dan zal België zich op grond daarvan opnieuw tot Nederland kunnen wenden en zal de gehele kwestie van deze verbinding op grond van de dan bestaande toestand opnieuw in ogenschouw worden genomen, aldus minister Luns.

China (Volksrepubliek)

Meer produceren en sparen —

Vice-premier Tsjen Joen heeft volgens *AFP* (11-3) in een rede tot het raadgevende politieke congres, dat sinds 5 maart te Peking bijeen is, een beroep op de bevolking gedaan meer te produceren en zuiniger te leven. Een produktievergroting en besparingen zouden volgens Tsjen Joen in 1957 kunnen leiden tot een overwinning van de ernstige crisis, die in 1956 de consumptie nadelig heeft beïnvloed en de ontwikkeling van het levensniveau heeft vertraagd.
De vice-premier kondigde voorts aan, dat de regering maatregelen heeft genomen in verband met het gebrek aan bepaalde levensmiddelen, speciaal varkensvlees en spijsoliën. De uitvoer van deze beide produkten zal in 1957 met ca. 65% worden ingekrompen. Ook kondigde hij een aanzienlijke vermindering aan van de hoeveelheid graan, die de boeren verplicht moeten inleveren over de oogst van 1956-'57. Hij was van mening, dat de tekorten niet te wijten waren aan een vermindering van de produktie, maar aan een stijging van de koopkracht. Dat gold zowel voor de levensmiddelen als voor andere verbruiksgoederen, waaraan gebrek bestaat, zoals textiel, schoenen, papier en „luxe-goederen", zoals rijwielen en radiotoestellen. Gebrek heerste er ook aan de grondstoffen ijzer, staal, cement en hout.
Tsjen Joen, die als vice-premier de meeste economische departementen beheert, wees verder erop, dat de investeringen in China gestegen zijn van 6½ miljard joean in 1955 tot 14 miljard in 1956. In dat jaar heeft de staat 2½ miljoen nieuwe arbeiders in dienst genomen.
Ook noemde Tsjen Joen een aantal fouten, die er in 1956 gemaakt waren: te veel promoties, voorbarige oprichting van nieuwe bedrijven en te grote leningen aan landbouwcoöperaties.

Geboortenregeling —

Het orgaan van de Chinese communistische partij, het Volksdagblad, schreef volgens *Reuter* (5-3) begin maart, dat de economische ontwikkeling geen gelijke tred kon houden met het tempo van de bevolkingsaanwas. De bevolking (meer dan 600 miljoen zielen) neemt jaarlijks met meer dan 13 miljoen toe.
De minister van gezondheid, mevr. Lie Teh-tsjoean, heeft volgens *AFP/ Reuter* (8-3) medegedeeld, dat de regering „na lang aarzelen en met tegenzin" besloten had abortus en sterilisatie op verzoek te legaliseren om de grote bevolkingsaanwas te remmen.
In augustus 1953 had de staatsraad het ministerie van volksgezondheid opdracht gegeven de bevolking voor te lichten over geboortenbeperking. De bevolking wordt aangeraden niet voor hun 25ste jaar te trouwen. De minister legde echter de nadruk op vrijwillige geboortenbeperking. Hiervoor zal propaganda worden gevoerd.
Als gerekend wordt met een bevolkingsaanwas van 2,5% per jaar, betekent dat, dat China aan het einde van het tweede vijfjarenplan (in 1962) meer dan 700 miljoen inwoners zal tellen. Ondanks de vorderingen, die de industrie en de landbouw maken, zal het land niet de behoeften van een zo grote bevolkingsaanwas kunnen bevredigen, aldus de minister.
De onderdirecteur van het bureau voor volksgezondheid te Peking, Lie Tsjien-tsjeng, heeft zich tegen de regeringscampagne voor geboorten-

beperking door abortus en vrijwillige sterilisatie gekeerd. In antwoord op de mededelingen van de minister zeide hij, dat abortus en sterilisatie niet moeten worden toegelaten, indien zulks niet medisch obsoluut noodzakelijk is.

Diversen —

Gevangen Amerikanen — De Chinese premier Tsjoe En-lai heeft op 29 jan. in Khatmandoe (Nepal) verklaard, dat de Chinese regering niet in het proces tegen de tien Amerikaanse gevangenen tussenbeide zal komen en dat men de vraag van hun invrijheidstelling moet combineren met die van de invrijheidstelling van 33 Chinezen, die de Verenigde Staten vasthouden, aldus Tsjoe, die er evenwel aan toevoegde dat de tien Amerikanen „mogelijk voor het verstrijken van hun straftijd vrijgelaten zullen worden, wanneer zij zich goed gedragen." Het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken heeft naar aanleiding hiervan verklaard: „Er bevinden zich in dit land geen Chinezen, die naar het Chinese vasteland willen terugkeren." De betreffende woordvoerder noemde het denkbeeld van uitwisseling „belachelijk".

Cuba

Aanval op paleis van president Batista —

Studenten hebben op 13 maart te Havanna een aanval gedaan op het paleis van de president van Cuba, *Fulgencio Batista,* tegen wie reeds enkele maanden een guerrilla wordt gevoerd onder leiding van *Fidel Castro.* De aanval werd na ruim drie uur afgeslagen. Volgens de *New York Times* (15-3) kwamen 40 jongelui om het leven.

Onder de gesneuvelden bevond zich José Antonio Echeverria, voorzitter van de studentenfederatie. Ook elders in de Cubaanse hoofdstad werd gevochten. Gewapende jongelieden drongen de studio's van het radiostation Reloj binnen en dwongen de omroeper een „proclamatie" voor te lezen, dat Batista was gesneuveld en de opperbevelhebber Tabernilla ontslagen.

De volgende dag was het in de stad weer rustig.

Cyprus

De EOKA biedt wapenstilstand aan

In Nicosia zijn op 14 maart vlugschriften van de Grieks-Cypriotische verzetsbeweging, de EOKA, verspreid, waarin werd verklaard dat de EOKA bereid was alle operaties op te schorten „zodra aartsbisschop Makarios wordt vrijgelaten". De pamfletten waren, zoals altijd, ondertekend door „Dighenis".

In de pamfletten werden de jongste VN-resoluties (zie pag. 13054/2) aangehaald, waarin de hoop wordt uitgesproken dat een vreedzame regeling van het vraagstuk-Cyprus op basis van het handvest der Ver. Naties zal worden bereikt.

De Britse minister van staat voor buitenlandse zaken, Noble, verklaarde op 14 maart in het Lagerhuis, dat elk serieus initiatief om de rust op Cyprus te herstellen, door de Britse regering gunstig zou worden ontvangen.

Duitsland (Oost)

Verdrag met SU i.z. Sowjet-troepen —

Te Oost-Berlijn is op 12 maart een verdrag ondertekend betreffende de „tijdelijke legering" van ongeveer 22 Sowjet-divisies in Oost-Duitsland. Voor de Sowjet-Unie zetten de ministers van buitenlandse zaken, A. Gromyko, en van defensie, maarschalk Zjoekow, hun handtekening; voor Oost-Duitsland de ministers van buitenlandse zaken, L. Bolz, en van defensie, W. Stoph. Minister Gromyko verklaarde volgens *Reuter/United Press,* dat het verdrag tot stand was gekomen op basis van „de Leninistische beginselen van gelijke rechten, eerbied voor elkaars soevereiniteit en niet-inmenging in elkaars binnenlandse aangelegenheden". Hij noemde het resultaat van het overleg een „voorbeeld van het nieuwe type van internationale betrekkingen, dat zich tussen de socialistische landen heeft ontwikkeld". Volgens Gromyko moet West-Duitsland zich langzamerhand realiseren, dat hereniging van Duitsland en herbewapening niet samen kunnen gaan en dat men de mening van Oost-Duitsland op dit punt niet meer kan negeren.

Maarschalk Zjoekow zeide o.a. dat de legering van Sowjet-troepen in Oost-Duitsland noodzakelijk was om „de veiligheid van het gehele socialistische kamp te waarborgen". Later verklaarde hij, dat de politiek van het Westen, welke op het doen voortbestaan van de koude oorlog gericht is, aanleiding kan worden tot een echte oorlog. Hij stelde voor dat de vier bezettingsmachten ieder jaar één derde van hun troepen uit Duitsland terugtrekken, en binnen twee jaar alle militaire bases in het buitenland opheffen.

Diversen —

Prof. Harich — Het Opperste Gerechtshof heeft op 10 maart prof. W. Harich, een vooraanstaande Oostduitse intellectueel, veroordeeld tot 10 jaar dwangarbeid wegens het „in gevaar brengen van de staatsveiligheid" (zie ook kron. pag. 13064).

Duitsland (West)

De christelijke vakbeweging —

De secretaris van het in oktober 1955 opgerichte (zie pag. 12200/2) christelijke vakverbond (CGD), E. Koenig, heeft op 14 maart medegedeeld, dat de CGD met ingang van juli geen financiële steun meer nodig heeft van het internationale christelijke vakverbond. De CGD telt thans 133.000 leden, van wie er echter ruim 80.000 in Saarland leven.

Ertslagen ontdekt —

In Nedersaksen zijn volgens de *Nwe Rotterdamse Crt* (11-3) aanzienlijke ertslagen ontdekt. Reeds was dit Westduitse land de grootste ijzerertsleverancier van de Westduitse Bondsrepubliek; bij Salzgitter zit nog 2 miljard ton in de grond, bij Peine-Ilsede 130 miljoen ton, bij Echte 34 miljoen ton en bij Damme 44 miljoen ton.

Nieuwe ontdekkingen bij Gifhorn, ten noordoosten van Hannover, en bij Friedeburg, ten zuidwesten van Wilhelmshaven, zullen volgens deskundigen van Sleeswijk-Holstein een der rijkste ertsgebieden van geheel Europa maken.

Diversen —

Staalproduktie — Het Alg. Handelsblad (2-3) berichtte, dat in kringen van de Westduitse staalindustrie wordt aangenomen, dat de produktie van ruw staal van W.-Duitsland stijgen zal van 23.2 miljoen ton in 1956 tot 29 miljoen ton in 1960. Over de ontwikkeling van de vraag naar staal in binnen- en buitenland maakt men zich geen zorgen, doch de stijging van de produktiekosten — in 1955-56 met 10% — wordt met verontrusting gade geslagen. Een van de grote problemen waarmee men kampt vormen de kosten van transport van grondstoffen.

Karel de Groteprijs — De Karel de Groteprijs (medaille en DM 5000) van de stad Aken voor 1957 zal worden uitgereikt aan Paul Henri Spaak, de Belgische minister van buitenlandse zaken, wegens zijn verdiensten voor de bevordering van de Europese gedachte.

Filippijnen

President Magsaysay † —

President Ramón Magsaysay van de Filippijnen is op 17 maart bij een vliegtuigongeluk om het leven gekomen. Vice-president *Carlos Garcia* volgt de omgekomen president automatisch op.

Magsaysay werd op 31 augustus 1907 te Iba in de provincie Lembales (Luzon) geboren. Hij was o.a. lid van het Huis van Afgevaardigden (1946) en minister van defensie (sept. 1951-april 1953). Bij de

verkiezingen van 10 november 1953 versloeg hij president E. Quirino (zie pag. 10959).

Hongarije

De Hongaarse vluchtelingen —

De secretaris-generaal van de Ver. Naties, Hammarskjöld en de VN-Hoge Commissaris voor de vluchtelingen, Lindt, hebben op 12 maart de leden der Ver. Naties verzocht meer geld beschikbaar te stellen voor hervestiging van de Hongaarse vluchtelingen, die nog in Oostenrijk en Joego-Slavië verblijven.

Van de 170.743 Hongaren die tot 1 maart jl. naar Oostenrijk zijn gevlucht, zijn er 117.394 naar elders vertrokken. 2000 tot 3000 vluchtelingen zijn uit Oostenrijk naar Hongarije teruggekeerd. Naar Joego-Slavië zijn ruim 17.000 Hongaren uitgeweken. Slechts 237 van hen zijn naar andere landen gereisd en 976 keerden naar Hongarije terug.

Tot op 1 maart jl. hebben de volgende landen Hongaarse vluchtelingen opgenomen: Argentinië 443, Australië 3.426, *België* 3.149, Brazilië 354, Canada 13.505, Chili 155, Columbia 72, Denemarken 1.105, Frankrijk 8.878, West-Duitsland 11.560, IJsland 52, Ierland 541, Israël 1.581, Italië 3.807, Luxemburg 199, *Nederland* 2.958 (en 2.003 op doorreis naar Canada), Nieuw-Zeeland 617, Noorwegen 1.011, Spanje 14, Zweden 4.031, Zwitserland 10.325, Turkije 443, Zuid-Afrika 1.024, Engeland 18.115, Ver. Staten 27.958, Uruguay 3 en Venezuela 62.

Internationaal Nieuws

SEATO-conferentie —

De ministerraad van de acht landen[1]) omvattende Zuidoostaziatische Verdragsorganisatie (SEATO) heeft van 11-13 maart zijn derde jaarlijkse conferentie te Canberra (Australië) gehouden.

In het na afloop uitgegeven communiqué werd o.m. gezegd, dat de militaire kracht van de Chinese Volksrepubliek voortdurend wordt uitgebreid en dat het zogenaamde vredesfront in Azië in werkelijkheid een front is van miljoenen gewapende mannen. Op het ogenblik hebben de communisten uit tactische overwegingen besloten, hun druk niet met militaire middelen uit te oefenen, aldus het communiqué. Dat neemt echter niet weg, dat zij elke verzwakking van de militaire paraatheid der landen van het SEATO-pact onmiddellijk zouden uitbuiten.

De ministerraad heeft een plan aangenomen, dat uit de drie volgende punten bestaat: 1) Het behoud en de versterking van de defensieve capaciteit van de leden van het SEATO-pact; 2) de uitbreiding van een werkprogramma, dat communistische infiltratieactiviteiten wil ontmaskeren en bestrijden en 3) de ontwikkeling van de economische kracht van de verdragspartners en meer speciaal van de Aziatische leden van de SEATO (Thailand, Pakistan en de Filippijnen), door maatregelen binnen en buiten het verband van de SEATO.

De ministerraad heeft verder besloten een permanente secretaris-generaal te benoemen, wiens standplaats Bangkok (Thailand) zal zijn. Bovendien zal er een permanente plaatsvervangende secretaris-generaal komen. Dit secretariaat wordt o.a. belast met de coördinatie van de strijd tegen communistische infiltratie.

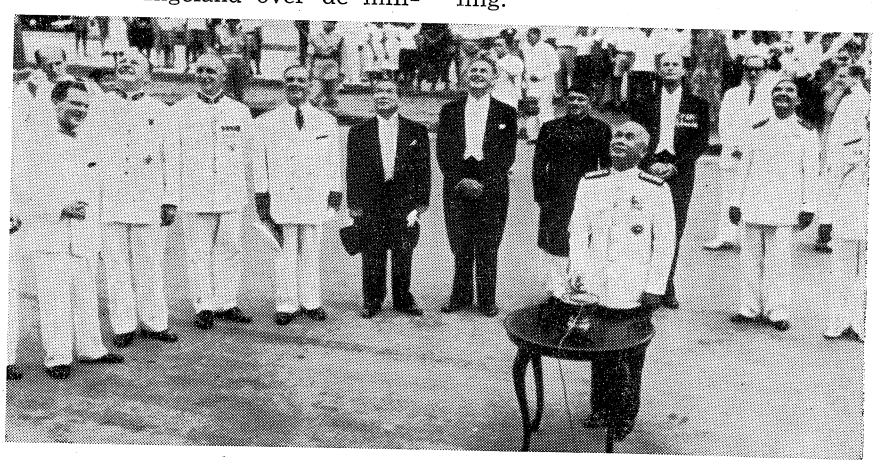
Brits-Amerikaanse steun

Op de eerste dag van de conferentie (11-3) hadden minister Dulles en de Britse minister voor Gemenebest-aangelegenheden, Lord Home, de landen van Zuidoost-Azië de verzekering gegeven, dat de Ver. Staten en Engeland over de militaire macht beschikken om terug te slaan, als de communisten dit gebied zouden aanvallen.

Tijdens de conferentie is ook gesproken over de „neutrale" landen en de houding, die men tegenover deze staten moet aannemen. Namens de Ver. Staten deelde minister Dulles zijn Aziatische bondgenoten — Pakistan, Thailand en de Filippijnen — mee, dat ook de niet bij de SEATO aangesloten landen kunnen rekenen op Amerikaanse economische hulp. Deze „neutralen" zullen echter „niet zo veel en niet zo snel" hulp van Washington ontvangen als de leden van de SEATO.

De erkenning van Peking

Bij het begin der conferentie verklaarde Dulles nog, dat de Ver. Staten vasthouden aan hun politiek van niet-erkenning van de Chinese Volksrepubliek. Hij verzekerde echter, dat de VS niet wensen dat de SEATO dezelfde politiek aanhangt. Twee SEATO-landen, Pakistan en Engeland, erkennen China wel. Frankrijk en Thailand betuigden hun instemming met deze verklaring van Dulles. Lord Home echter verzocht Dulles om de nadere verklaring, dat zijn woorden over China zuiver informatief waren en niet bedoeld als een officieel exposé van de politiek der SEATO. Dulles gaf deze gewenste aanvulling.

Op 6 juli 1956 opende de premier van Thailand, Phiboel Songgram, officieel het gebouw te Bangkok, waarin het hoofdkwartier van de SEATO is ondergebracht.

Brits-Frans overleg —

Te Parijs zijn op 9 en 10 maart besprekingen gevoerd tussen de Franse premier Mollet en zijn minister van buitenlandse zaken, Pineau, enerzijds en de Britse premier Macmillan en zijn minister van buitenlandse zaken, Selwyn Lloyd, anderzijds. De voornaamste punten van overleg waren: 1) het Suezkanaal; 2) de Britse militaire bezuinigingen en 3) de Euromarkt en de vrijhandelszone. Aan het *Alg. Handelsblad* (11-3) en de *Nwe Rotterdamse Crt* (11-3) ontlenen wij het volgende.

1) Australië, Engeland, de Filippijnen, Frankrijk, Nieuw-Zeeland, Pakistan, Thailand en de Ver. Staten.

Suezkanaal

Beide landen zouden hebben besloten een gemeenschappelijk standpunt in te nemen. Tijdens het Brits-Franse overleg werd uit Cairo bericht, dat president Nasser een plan om de vaartgelden voor het Suezkanaal gelijk te laten delen door Egypte en een internationaal lichaam, van de hand had gewezen. Volgens Britse en Franse mening zijn de voorwaarden voor een rechtsgeldige nationalisatie niet vervuld. Er is o.a. geen uitvoering gegeven aan de bepalingen voor een behoorlijke compensatie, die volgens het verdrag van 1888 „onmiddellijk" behoort te geschieden en „bevredigend" moet zijn. Daar o.a. die voorwaarde niet is vervuld, kan de nationalisatie ook niet worden erkend, zo is de Brits-Franse redenering. En in afwachting van de juridische beslissing, waarvoor bv. een uitspraak van het Internationale Hof van Justitie in Den Haag is voorgesteld, weigeren beide landen aan de genationaliseerde maatschappij te betalen, en willen zij alleen op geblokkeerde rekening betalen. Een compromis, waarover werd gerept, was dat Engeland en Frankrijk gelden zouden storten bij de Wereldbank.

De Britse strijdkrachten

De door Engeland voorgenomen bezuiniging op de militaire uitgaven door o.a. een Britse divisie uit W.-Duitsland terug te trekken zou enige wrijving in het overleg hebben veroorzaakt. Frankrijk heeft hiertegen bezwaren gemaakt. Premier Macmillan verklaarde echter bij zijn vertrek uit Parijs tegenover de pers, dat Engeland „niet van plan is op zijn tenen Europa uit te sluipen", en bij aankomst op London Airport voegde hij daar nog aan toe: „Het gaat de Fransen niet zozeer om de opstelling of de precieze samenstelling van onze strijdkrachten. Zij willen alleen voorkomen, dat hetgeen wij doen, op het begin van een algemene terugtocht („a walk-out") lijkt. Zij hechten veel meer waarde aan de psychologische aspecten van de zaak dan aan de militaire details. Op dat punt hebben wij hun een geruststellende verzekering kunnen geven. Ik ben erin geslaagd onze positie aan hen uiteen te zetten en hun uit te leggen, dat onze reorganisatie gedeeltelijk bedoeld is om onze te zwaar belaste economie geld te besparen, maar nog meer om waar voor ons geld te krijgen; en dat wij onze militaire positie met minder geld en manschappen even sterk willen houden als nu."

De Gemeenschappelijke Markt

Ook het vraagstuk van de binding van overzeese gebiedsdelen aan de gemeenschappelijke markt zou enige wrijving teweeg hebben gebracht. Engeland had de zes EGKS-landen reeds eerder laten weten, dat een dergelijke binding van discriminerende aard zou zijn ten opzichte van de handel uit Britse overzeese gebieden. Wat er thans te Parijs over deze kwestie is besloten is niet bekend geworden. Wel werd officieel medegedeeld, dat een Brits-Franse commissie met de bestudering van deze aangelegenheid is belast.
Volgens de Parijse correspondent van *The Times* zou Macmillan hebben aanvaard, dat de Franse koloniale gebieden in Afrika bij de Europese vrijhandelszone zouden worden opgenomen. Van andere Britse zijde werd dit evenwel tegengesproken.

Het Midden-Oosten: Na de Israëlische ontruiming —

Na de ontruiming van het gebied van Gaza door de Israëlische troepen (zie pag. 13070/3) werd de Deense kolonel *Karl Engholm* op 10 maart tot militair gouverneur van Gaza benoemd [1]). Hij kreeg voorlopig de leiding van het bestuur en de rechtspraak met naast zich een commissie van vijf leden. Meer dan duizend bestuursambtenaren in dit gebied weigerden echter met het voorlopige bestuur samen te werken, zolang zij hiervoor niet de toestemming van de Egyptische regering hadden gekregen.
De bevolking van de kuststrook begon onmiddellijk na de aftocht der Israëli's betogingen voor terugkeer van het Egyptische bestuur te houden, welke betogingen dagenlang voortduurden. Nadat de instelling van de „voorlopige regering" was bekendgemaakt, poogden demonstranten het hoofdkwartier van het politieleger binnen te dringen.

Egypte wil bestuur overnemen

Radio-Cairo maakte op 11 maart bekend, dat Egypte besloten had onmiddellijk het bestuur van de strook van Gaza in handen te nemen. Gen. Mohamed Abdel Latif werd benoemd tot gouverneur van het gebied van Gaza. Op 14 maart is hij aldaar aangekomen. De volgende dag verklaarde hij, dat de VN-troepen zich uit Gaza zouden moeten terugtrekken.

1) De opperbevelhebber van de VN-politiemacht, gen. Burns, ontkende echter enige dagen later, dat kol. Engholm tot militair gouverneur van het gebied van Gaza benoemd zou zijn. Drie bevelhebbers van het politieleger hadden opdracht gekregen zich met de plaatselijke autoriteiten in verbinding te stellen en met deze gezagsdragers te spreken over het herstel van de normale levensomstandigheden in de strook van Gaza. Geen van deze drie bevelhebbers had echter de functie van gouverneur gekregen.

Gaza met omliggend gebied is het voorwerp van strijd tussen Israël en Egypte. Israël, dat de „Gazastrip" veroverde maar op bevel van de Verenigde Naties weer ontruimde, eist dat Egypte niet weer de mogelijkheid krijgt, vanuit Gaza de vreedzame economische ontwikkeling in Israël te saboteren. De Arabische wever van de foto schijnt zich weinig aan te trekken van het dispuut. Met zijn primitieve hulpmiddelen weeft hij voort aan zijn tapijt.

Generaal Burns —

De Canadese generaal Eedson L. M. Burns, commandant van de VN-troepen in het Midden-Oosten (UNEF) heeft een allesbehalve gemakkelijke taak. Niet alleen moet hij militaire eenheden van de landen coördineren tot een efficiënt optredende politie- of strijdmacht, met alle moeilijkheden en verwikkelingen vandien, maar tevens wordt zijn taak verzwaard door de vaagheid waarmede de bevoegdheden van de UNEF zijn omschreven, het feit dat het verblijf van „zijn" troepen geheel afhankelijk is van de toestemming van Egypte en Israël, en andere internationale moeilijkheden.

Generaal Burns had, voor hij belast werd met de bovengenoemde taak, reeds enige jaren ervaring opgedaan met betrekking tot de gecompliceerde verhoudingen in het Midden-Oosten, een ervaring die hem thans ongetwijfeld van pas komt.
Burns is op 17 juni 1897 te Westmount (Quebec) geboren. Na een snelle militaire carrière kreeg hij in 1941 — hij was toen brigade-generaal — de leiding van de operaties der Canadese overzeese strijdkrachten. In 1944 werd hij benoemd tot commandant van de 5de Canadese divisie, die toen in Italië opereerde.
Na Wereldoorlog II werd hij benoemd tot onder-minister van de oudstrijders.
Begin augustus 1954 volgde hij de Deense generaal V. Bennike op als stafchef van de wapenstilstandscommissie der Verenigde Naties in Israël.

De Egyptische regering heeft op 11 maart aan de secretaris-generaal van de VN een nota gezonden, waarin geprotesteerd werd tegen „het optreden van de politietroepen van de VN in Gaza, dat in strijd is met hun bevoegdheden". In de nota werd ook geprotesteerd tegen het feit, dat de troepen geschoten zouden hebben tijdens betogingen voor terugkeer van het Egyptische bestuur. De troepen dienen, volgens de gesloten overeenkomsten, slechts te waken over de naleving van het bestand en het vertrek van de Israëlische troepen, aldus de nota. De Egyptische regering verzette zich ertegen, dat de troepen ook andere taken op zich namen. Door het hoofdkwartier van de VN-troepen werd echter ontkend, dat de troepen op burgers geschoten hebben en dat er bij de betogingen van 10 mrt. slachtoffers gevallen zouden zijn. Ook werd tegengesproken, dat de plaatselijke autoriteiten niet met het leger zouden willen samenwerken.

Amerikaanse verklaring

Het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken heeft op 13 mrt. een verklaring uitgegeven, waarin de hoop uitgesproken werd dat alle betrokken partijen met de Ver. Naties zullen blijven samenwerken om vrede en rust in het gebied van Gaza te handhaven.
Gezegd werd, dat de verklaring in de eerste plaats tot Egypte gericht was. Een woordvoerder van het State Department maakte duidelijk, dat het ministerie hoopte, dat Egypte er niet toe zou overgaan het bestuur over Gaza onmiddellijk weer op zich te nemen.

Israëlische reacties

Premier Ben Goerion waarschuwde op 13 maart, dat Israël zich vrijheid van handelen voorbehield voor het geval de Egyptenaren zouden terugkeren naar de strook van Gaza.
Dezelfde dag diende Israël bij de Veiligheidsraad een klacht in over herleving der aanvallen van Egyptische zelfmoordbrigades uit het gebied om Gaza. De permanente Israëlische vertegenwoordiger bij de Verenigde Naties, Abba Eban, verklaarde in een nota, die hij aan de huidige raadsvoorzitter, Sobolew (SU), overhandigde, dat de herleving van deze aanvallen door Israël buitengewoon ernstig werd opgevat, daar hierdoor een toestand van groot gevaar werd geschapen. Hij verzocht niet de Veiligheidsraad onmiddellijk handelend op te treden. Hij vroeg wel de inhoud van zijn brief ter kennis te brengen van de delegaties van de 81 bij de VN aangesloten landen. (Dit is in dergelijke gevallen de normale handelwijze en zij sluit niet uit, dat de Veiligheidsraad in de toekomst toch tot ingrijpen besluit.)
De Israëlische minister van buitenlandse zaken, mevrouw Meir, is op 15 maart naar de Ver. Staten vertrokken, waar zij contact met de Amerikaanse regering zou opnemen. „Wat er in de strook van Gaza gebeurt, is hoogst verontrustend voor onze regering en men is tot de conclusie gekomen dat er al het mogelijke op diplomatiek gebied gedaan moet worden alvorens de Israëlische regering een besluit neemt. In het gebied van Gaza geschiedt precies het tegenovergestelde van wat had behoren te gebeuren", aldus mevrouw Meir.

Diversen —

EGKS — René Mayer is op 28 jan. voor twee jaar herkozen tot president van de Hoge Autoriteit der Gemeenschap voor Kolen en Staal.

Nw.-Guinea in de VN — Tot de landen die in de Alg. Vergadering tegen de Afrikaans-Aziatische resolutie i.z. de vorming van een commissie van goede diensten hebben gestemd (zie pag. 13053/3) behoorde ook nog Cuba. Verder waren de vertegenwoordigers van Columbia en Hongarije bij de stemming niet aanwezig.

Jordanië

Beëindiging Brits-Jordaans verdrag

Engeland en Jordanië hebben op 13 maart het Brits-Jordaans vriendschapsverdrag van 1948 beëindigd en bekendgemaakt, dat Britse troepen binnen zes maanden uit Jordanië zullen zijn teruggetrokken. Beide landen willen echter vriendschappelijke en vreedzame betrekkingen blijven onderhouden. De Britse terugtocht uit Jordanië zou onmiddellijk beginnen.
De Britse steun aan Jordanië (£ 10 mln) zal eveneens worden gestaakt. Engeland zal Jordanië echter een renteloos voorschot verstrekken van £ 2 mln, bestemd tot de financiering van burgerlijke en publieke werken. Dit voorschot is voorlopig jaarlijks te betalen.
Jordanië neemt de Britse militaire voorraden over, waarvoor de regering een bedrag van £ 4¼ mln zal betalen.

Nederland

Mr. C. J. A. M. ten Hagen † —

Het lid van de Tweede Kamer mr. C. J. A. M. ten Hagen (PvdA) is op 11 maart op 52-jarige leeftijd aan de gevolgen van een verkeersongeluk te Den Haag overleden. Mr. Ten Hagen was ook lid van de gemeenteraad van Nijmegen.
De heer Ten Hagen werd op 19 november 1904 te Voorburg geboren. Hij bezocht het gymnasium en het Canisiuscollege te Nijmegen en studeerde daarna rechten aan de r.k. universiteit in die stad. Nadien vestigde hij zich als advocaat en procureur.

In de bezettingsjaren behoorde hij tot de oprichters van de verzetsgroep „Christofoor" en was hij hoofdredacteur van „Je Maintiendrai". In 1945 werd hij lid van de Nationale Adviescommissie.
In 1945 kreeg hij zitting in het noodparlement. Als lid van de Partij van de Arbeid, waarin hij behoorde tot de Katholieke werkgemeenschap, heeft hij sindsdien deel van de Tweede Kamer uitgemaakt. Hij was tevens lid van de gemeenteraad van Nijmegen, waar hij gedurende de eerste jaren na de oorlog wethouder van financiën en onderwijs was.
Mr. Ten Hagen was redacteur van het blad De Gemeente en commissaris van de NV Ten Hagens drukkerij te Den Haag.

J. Brandenburg † —
Op 7 maart is te Amsterdam op 57-jarige leeftijd overleden de heer J. Brandenburg, lid van de communistische fractie van de gemeenteraad van Amsterdam (sinds 20 okt. 1945) en lid van de Eerste Kamer (sinds 23 juli 1946). De heer Brandenburg, die op 22 augustus 1899 werd geboren, was oorspronkelijk bouwvakarbeider. Tijdens de februaristaking in 1941 was hij een van de Amsterdamse leiders.

Prof. dr. R. Casimir † —
Op 13 maart is op 79-jarige leeftijd te Voorburg overleden prof. dr. R. Casimir, de grondlegger van het schooltype lyceum.
Rommert Casimir werd op 29 september 1877 te Kollum geboren. Van 1896 tot 1899 was hij onderwijzer te Groningen en Sappemeer, daarna (1902-06) leraar aan de kweekschool te Groningen. Inmiddels was hij letteren en wijsbegeerte gaan studeren aan de rijksuniversiteit te Groningen, waar hij in 1909 promoveerde.
In 1906 werd hij hoofd van de Vervolgschool van de Haagsche Schoolvereniging, die de grondslag vormde voor het eerste lyceum hier te lande, het Nederlands Lyceum te Den Haag, waarvan hij van 1909-1930 rector was. De oprichting van dit schooltype had hij voorbereid in samenwerking met de pedagoog Jan Ligthart. Van 1918-50 was hij bijzonder hoogleraar in de opvoedkunde en empirische psychologie aan de rijksuniversiteit te Leiden.
Prof. Casimir heeft zich mede grote bekendheid verworven op het gebied der drankbestrijding, voorts sprak hij regelmatig voor de VPRO en was hij actief op het gebied van de Volksuniversiteiten. Hij was eredoctor van de universiteit van Gent. Van zijn publikaties noemen wij: Beknopte geschiedenis der wijsbegeerte (5e dr. 1955), Langs de lijnen van het leven (1937), Wij en de wereld (1937), Opbouw (1928), Alleen met U zelf (1928), Voor School en Leven (1949).

Mr. J. W. Beyen —
Het ministerie van buitenlandse zaken heeft op 13 maart medegedeeld, dat mr. J. W. Beyen, oud-minister van buitenlandse zaken, als regeringscommissaris voor Duitse aangelegenheden zal worden belast met de onderhandelingen waartoe tijdens de besprekingen die minister Luns en zijn Duitse collega, Von Brentano, te Bonn hebben gevoerd, werd besloten (zie pag. 13055/3).

De positie van de scheepvaart —
„Een al of niet gezonde welvarende koopvaardij betekent voor de Nederlandse gemeenschap, of ook in de toekomst onze boterham wel of niet belegd zal zijn. De zeescheepvaart is een conjunctuurgevoelig bedrijf en zij is zeer afhankelijk van het aanbieden der goederen, die zij dáár heen brengt, waar deze een hoger nut kunnen afwerpen. Aangezien de scheepvaart op de produktie van deze goederen geen invloed kan uitoefenen, ondervindt zij van conjunctuurschommelingen de directe invloed en onmiddellijke moeilijkheden bij een recessie.
Met dit alles dient de overheid wat betreft de fiscale faciliteiten, waarvan met de bestedingsbeperking een vermindering wordt beoogd, terdege rekening te houden."
Dit is, aldus *ANP/Het Parool* (28-2) de kern van de rede, die *mr. J. A. G. Jonckheer,* directeur van de N.V. Stoomvaart Maatschappij „Nederland" en voorzitter van de Koninklijke Nederlandse Redersvereniging, op 27 febr. onder de titel „Zeescheepvaart, haar belang voor Nederlands welvaart en haar problemen" heeft gehouden tijdens een lunch van het Departement Amsterdam van de Nederlandse Maatschappij voor Nijverheid en Handel in Krasnapolsky te Amsterdam.
Mr. Jonckheer schetste aan de hand van cijfers de groei van de Nederlandse koopvaardijvaart, die met een totale tonnage van vier miljoen thans 3,8 procent van de tonnage der wereldvloot uitmaakt. De lijnvaart, die thans 60 procent vormt van de Nederlandse tonnage, neemt af tengevolge van de toeneming der tankvaart, die nu 25 procent uitmaakt van de totale tonnage der Nederlandse vloot. De gezamenlijke tonnages van in aanbouw zijnde schepen in de wereld bestaat voor bijna 50 procent uit tankers.
„Wil de Nederlandse koopvaardij haar met moeite verkregen positie in de wereld behouden, dan is zij genoodzaakt haar tonnage geregeld te vervangen om niet in de wereldconcurrentie met verouderde tonnage de strijd te moeten leveren", zo zeide de heer Jonckheer.
Ook wees hij op het gevaar van de vlagdiscriminatie, hoewel enigszins op de achtergrond geraakt, en op dat van de schepen onder de vlaggen van de zg. belastingvrije landen als Panama en Liberia, waarbij zich thans ook San Remo wil voegen. „Wanneer de conjunctuur een teruggang zou gaan vertonen, zouden de traditionele scheepvaartlanden, waaronder Nederland, in versterkte mate de consequenties daarvan kunnen verwachten."
„Een vermindering van de fiscale faciliteiten, die de regering op dit moment beoogt, vervult de Nederlandse rederswereld met zorg." Een achteruitgang van de positie van de Nederlandse scheepvaart acht men zeer betreurenswaardig, temeer omdat in deze bedrijfstak, volgens mr. Jonckheer, de investeringsaftrek geen beperking van bestedingen op korte termijn met zich mee brengt. Worden nu de bestellingen voor oplevering over vijf jaar belemmerd, dan zullen de buitenlandse concurrenten maar al te gretig van deze openvallende kansen gebruik maken.

Duitse oppositie tegen Dollartplannen - De grenscorrecties —
De minister van economische zaken van de Westduitse deelstaat Nedersaksen, Ahrens, heeft op 10 maart uitvoering van de Nederlandse plannen tot indijking van de Dollart „de dood voor de haven Emden" genoemd.
De Westduitse minister voor verkeer, Seebohm, heeft op 9 maart verklaard, dat „de toegangsweg tot de haven van Emden in geen geval onder buitenlands beheer mag worden gesteld". De verbinding tussen Emden en het Ruhr-gebied mag

niet in het gedrang komen, aldus de minister.
Alle fracties van de Landdag van Noordrijnland-Westfalen hebben op 12 maart een beroep gedaan op Nederland, de kwestie van de na Wereldoorlog II bij Nederland gevoegde gebieden op een zelfde manier te regelen als België dit in 1956 heeft gedaan.

Soedan

Geen militaire hulp —
De Amerikaanse vice-president Nixon heeft tijdens zijn reis door Afrika op 13 maart met de Soedanese eerste-minister, Abdoellah Khalil, gesproken over economische hulp voor de Soedan. Op een persconferentie deelde Nixon volgens *Reuter* mede, dat Khalil gezegd had economische steun voor bevloeiings- en landbouwprojecten gaarne te aanvaarden, maar militaire hulp af te wijzen. Nixon zeide verder onder de indruk te zijn van de wijze waarop de Soedanese regering het vraagstuk van het communisme in eigen land aanpakt.

Sowjet-Unie

Nieuwe atoomproef —
De Amerikaanse commissie voor de kernenergie heeft volgens *United Press* op 9 maart medegedeeld dat in de Sowjet-Unie op 8 maart opnieuw een atoomwapen tot ontploffing is gebracht. Deze ontploffing geschiedde op dezelfde plaats als de voorgaande explosies en was ongeveer even sterk. Het Britse ministerie van buitenlandse zaken heeft volgens *Reuter* dit Amerikaanse bericht bevestigd.

Nieuwe opperbevelhebber luchtmacht —
Het Sowjet-blad Komsomol Prawda meldde eind februari, dat oppermaarschalk *P. F. Zjigarew* als opperbevelhebber van de luchtmacht was vervangen door luchtmaarschalk *K. Wersjinin,* die van 1946-'49 reeds deze functie heeft bekleed. Zjigarew zou belast zijn met de leiding van de Sowjet-luchtvaartmaatschappij Aerflot.

Diversen —
Decentralisatie politie — De politie in de Sowjet-Unie (niet de veiligheidspolitie) wordt thans gereorganiseerd en gedecentraliseerd om haar geschikter te maken tot het bestrijden van misdadigers. Dit is meegedeeld door het hoofd van de politie, B a r s o e k o w, in het weekblad Sowjetstaat en recht. Volgens Barsoekow heeft de politie thans veel administratief werk, waardoor de bestrijding van de misdaad in feite op de tweede plaats kwam. De Sowjet-regering wil verder een aantal ministeries en andere administratieve lichamen, die controle oefenen op de industrie, opheffen.

Uranium — Prof. D m i t r i S j t s j e r b a k o w, hoofd van het geografisch en geologisch instituut van de Russische academie der wetenschappen, heeft, naar R e u t e r berichtte, op 28 febr. op een persconferentie te Moskou verklaard, dat het „welbekend" is, dat er in de Centraal-Aziatische republiek Kazakhstan uranium voorkomt.

Tsjecho-Slowakije

Herziening economisch plan —
De regering heeft begin maart een herzien economisch plan voor 1957 gepubliceerd. Herziening van het oorspronkelijke plan was noodzakelijk gezien het ernstige gebrek aan kolen, ontstaan door uitblijven van de invoer uit Polen. De invoer van antraciet, waaraan bepaalde takken van de industrie een dringende behoefte hebben, is met ongeveer een derde gedaald. Met de hulp van de Sowjet-Unie hoopt men het bestaande tekort te kunnen dekken.
Volgens het plan zal de industriële produktie moeten stijgen met 7,8%, de produktiviteit met 5,3%, de landbouwproduktie met 6,8%, de buitenlandse handel met 11%, de produktie van elektrische stroom met 8,6% en de produktie van antraciet en bruinkolen met resp. 4,7 en 7,4%.

Verenigde Staten

Gestegen defensiekosten —
Aan U. S. N e w s & W o r l d R e p o r t (1-3) ontlenen wij onderstaand overzicht van de Amerikaanse defensiekosten in de fiscale jaren 1938-39, 1948-49 en 1957-58. In het op 1 juli a.s. beginnende jaar 1957-58 zullen de Ver. Staten, naar schatting, 43 maal zoveel voor hun defensie uitgeven als in 1938-39.

	1938-39		1948-49		1957-58	
	mrd. $	in %	mrd. $	in %	mrd $	in %
Leger	0.4	40	5.2	40.3	9.1	21.0
Luchtmacht	—	—	1.7	13.1	17.5	40.4
Marine	0.6	60	4.4	34.2	10.3	23.8
Andere uitgaven (atoomenergie, voorraadvorming, buitenl. hulp)	—	—	1,6	12.4	6.4	14.8
Totaal	1,0	100	12.9	100	43,4	100
w.v. uitgegeven aan:						
Uitrusting, wapens, enz.	0.6	60	8.6	66.7	32.8	75.8
Milit. salarissen, e.d.	0.4	40	4.3	33.3	10.5	24.2
Aantal manschappen (x 1000)	329		1598		2794	
Oorlogsschepen in dienst	415		710		983	
Aantal vliegtuigen	2402		22.400		41.301	
Gemidd. kosten zware bommenwerper (x 1000 $)	300 (B-17)		3600 (B-36)		8000 (B-52)	
Gemidd. kosten jager (x 1000 $)	60 (P-39)		300 (F-86)		1500 („century"-serie)	

De Eisenhower-doctrine goedgekeurd —
Nadat het Huis van Afgevaardigden op 30 januari de zg. Eisenhower-doctrine inzake het gedurende twee jaar verlenen van militaire en economische hulp (totaal $ 200 miljoen) aan het Midden-Oosten reeds had goedgekeurd (zie pag. 13009/3), heeft het nog ruim een maand geduurd eer de Senaat de betrokken resolutie aanvaardde. Dit geschiedde op 5 maart met 72-19 stemmen.
De oorspronkelijke resolutie is gewijzigd door twee door de Senaat goedgekeurde amendementen. Een amendement van senator *M. Mansfield* (dem.) draagt de president op om faciliteiten en militaire hulp te verlenen aan de politiemacht der Ver. Naties in het Midden-Oosten „met het doel het bestand in dit gebied te handhaven". De republikeinse fractieleider *W. F. Knowland* sprak zich tegen dit amendement uit, omdat het er volgens hem toe zou leiden, dat de VS meer dan de helft van de kosten van het VN-politieleger zouden moeten dragen, terwijl het congres dit aandeel wilde beperken tot 35%. Het amendement werd met 48-43 stemmen aanvaard.
Ook werd aangenomen een amendement van de dem. senatoren *J. Sparkman* en *P. Douglas,* dat beoogt ieder land in het Midden-Oosten, dat de bijstand der VS aanvaardt, de verplichting op te leggen deze hulp uitsluitend voor verdediging te gebruiken en niet voor agressieve doeleinden.

Nadat ook het Huis van Afgevaardigden op 7 maart de gewijzigde resolutie had goedgekeurd heeft president Eisenhower op 9 maart de resolutie ondertekend.
Het voormalige democratische lid van het Huis van Afgevaardigden, *J. P. Richards,* zal aan het hoofd van een bijzondere missie naar het Midden-Oosten vertrekken teneinde de mogelijkheden voor steunverlening te bestuderen. Beslissing omtrent de vraag voor welke projecten en in welke omvang economische steun zal worden verstrekt zal eerst volgen nadat Richards rapport heeft uitgebracht.

Diversen —

Grootscheeps bevloeiingsproject — De regering der VS is begonnen met de uitvoering van een grootscheeps bevloeiingsproject in de staten Utah, Wyoming, Colorado, New Mexico en Arizona in het gebied der Rocky Mountains, met het doel de Colorado en haar zijrivieren te beteugelen en de watervoorziening te verbeteren. Het machtigste bouwwerk van dit project wordt de Glen Canyon Dam, dicht bij de grens van Utah en Arizona, waar een geweldig reservoir gevormd zal worden door de rivieren Colorado en San Juan. Iets minder groot zal een reservoir nabij Split Mountain in Utah worden, waar een dam het water zal opstuwen van de Green River en haar zijrivieren. Van groot belang voor de betrokken gebieden zal de opwekking van elektrische stroom uit waterkracht zijn. Dit bevloeiingsstelsel zal een van de grootste ter wereld worden.

Nixon in Afrika — De belangstelling die de VS koesteren voor Afrika blijkt opnieuw uit de reis van 22 dagen, die vicepresident Nixon door Afrika maakt. Toen hij op 1 maart op het vliegveld van Rabat (Marokko) arriveerde riep het publiek o.m. „Leve Amerika", „Leve Ben Joessef" (sultan) en „Leve de vriendschap".

Kunst

Jean Cocteau —

De in maart tot lid van de Académie Française (in de zetel van Jérôme Tharaud) gekozen auteur *Jean Cocteau* (geboren op 5 juli 1889 te Maisons-Lafitte) neemt in het Franse letterkundige leven, of beter in het Franse kunstleven in het algemeen, een bijzondere plaats in. Het feit, dat bij zijn verkiezing tot lid van de Académie 11 van 28 stemmen op zijn tegencandidaat werden uitgebracht wijst er intussen op, dat Cocteau niet de onverdeelde bewondering genoot van de académiciens. Dit is niet zo vreemd, aangezien Cocteau zich in zijn artistieke loopbaan veelvuldig heeft ontpopt als het „enfant terrible" van het Franse kunstleven.
Hij heeft in zijn leven een zeer grote veelzijdigheid aan de dag gelegd. Hij schreef niet alleen gedichten en romans, maar ook toneelstukken, essays en kritieken; hij tekende en maakte verscheidene films. Maar ook waar hij een roman schrijft of een film maakt, noemt hij zichzelf dichter (poète de roman, poète cinématographique etc.).
In vrijwel alle literaire stromingen van de laatste halve eeuw heeft hij een, dikwijls aanvurende, rol gespeeld. Daarbij heeft hij verschillende figuren voor het eerst in de belangstelling van het publiek gebracht (zie o.m. pag. 12293).

Van zijn omvangrijke oeuvre noemen wij de romans: Le Potomak (1919, definitieve uitgave 1924), Le grand écart (1923), Thomas l'imposteur (1923), Les enfants terribles (1931), La fin du Potomak (1939); de toneelstukken: Parade (1917), Le Boeuf sur le Toit (1920), Les maries de la Tour Eiffel (1921), Roméo et Juliette (1924), Orphée (1926), Antigone (1927), Oedipe-Roi (1928), La voix humaine (1929), La machine infernale (1934), Les Chevaliers de la Table Ronde (1936-37), Les parents terribles (1938), Renaud et Armide (1943), l'Aigle à deux têtes (1946), Théatre de poche (1949); de gedichten: La lampe d'Aladin (1907), Le prince frivole (1911), l'Ode à Picasso (1919), l'Ange Heurtebise (1925), Opéra (1927); de kritieken: Visite à Barrès (1922), Secret professionnel (1922), d'Un ordre considéré comme une anarchie, La lettre à Maritain (1925), Opium (1930), Essai de critique indirecte (1932), Mon premier voyage (1936).

De Nederlandse boekenproduktie in 1956 —

Volgens het *Nieuwsblad voor de Boekhandel* (28-2) bedroeg het totaal aantal verschenen titels van boekwerken in 1956 7292 tegen 7353 in 1955. Hieronder waren 4233 (4260) nieuwe uitgaven en 3059 (3093) herdrukken. Een verdeling naar de taal geeft het volgende beeld: 5459 (5450) in het Nederlands, 17 (20) in het Fries, 1003 (924) in het Nederlands vertaald en 813 (959) in vreemde talen. Van de vertaalde werken waren er 594 (510) uit het Engels, 201 (184) uit het Duits en 104 (111) uit het Frans.

	Aantal	%
Encycl. en alg. werken, bibliografie, bibliotheekwezen	162	2,3
Wijsbegeerte, psychologie, occultisme, zedekunde	185	2,6
Godsdienst, kerkgeschiedenis, heiligenlevens	355	4,9
Pol., econ. en alg. cult. gesch.	396	5,5
Aardrijksk., landbeschr., volkenkunde	199	2,7
Soc. en econ. wetenschappen	381	5,2
Recht	228	3,1
Opvoeding, onderwijs	253	3,5
Lich. opvoed., sport, spelen	51	0,7
Krijgswetensch.	—	—
Exacte wetenschappen	854	11,7
Biologie, plant- en dierk.	148	2,0
Antropologie, geneesk., gezondheidsleer	110	1,5
Handenarbeid, handw., huishoudkunde	82	1,1
Techn. wetenschappen	240	3,3
Landb., veeteelt, jacht, viss., diergeneeskunde	68	0,9
Toonkunst	28	0,4
Muziekwerken	183	2,5
Toneel, film, dans	17	0,2
Toneelwerken	73	1,0
Beeldende kunsten	52	0,7
Plaatwerken	53	0,7
Taalwetensch., letterk.	1379	18,9
Dichtwerken	104	1,4
Romans, novellen	911	12,5
Jeugdlectuur	780	10,7
Totaal	7292	100,0

(Vor. ber. pag. 12588/2)

Diversen —

Geboortehuis Multatuli — De gemeenteraad van Amsterdam heeft op 14 maart besloten het geboortehuis van Multatuli, Korstjespoortsteeg 20, aan te kopen voor ƒ 20.000. In het pand zal een Multatulimuseum gevestigd worden.

Everhard van Beijnum — Op 13 maart is te Den Haag op 63-jarige leeftijd overleden Everhard van Beijnum, wnd. directeur van het Kon. Conservatorium voor Muziek in Den Haag. Op 1 februari 1917 werd hij als leraar piano aan het Haagse conservatorium verbonden. Voorts was hij onder-voorzitter van het Residentie-Orkest, secretaris van de staatsexamens voor muziek, voorzitter van de vereniging van leraressen en leraren aan het conservatorium, voorzitter van de Johan Wagenaarstichting en oud-algemeen secretaris van het Hoofdbestuur van de Kon. Ned. Toonkunstenaarsvereniging.

Paul Fierens † — Te Brussel is in de leeftijd van 62 jaar overleden prof. Paul Fierens, directeur der koninklijke musea in België en hoogleraar aan de universiteit van Luik. Hij nam niet alleen in het kunstleven van België een vooraanstaande plaats in, maar ook in dat van geheel Europa.

Wetenschap en Techniek

Onderzoek van gassen bij zeer hoge temperaturen —

Het onderzoek van gassen bij zeer hoge temperaturen heeft in en na de laatste oorlog een grote vlucht genomen. Aan een artikel, dat prof. *G. O. Jones* van de Londense universiteit hierover in de *Financial Times* (14-1) publiceerde ontlenen wij het volgende:

De vraagstukken die zich bij de bouw van kernreactoren en straaljagers voordeden, in het bijzonder zulke die de efficiëntie en veiligheid betroffen, vormden vooral de aanleiding tot intensiever onderzoekingen.

Astro-fysica — Daar geen bekende stof bij een temperatuur van 4000° nog in vaste toestand is, beschikt men niet over vaten, waarin gassen van nog hogere temperatuur bewaard kunnen worden, een omstandigheid die het onderzoek lange tijd zeer heeft bemoeilijkt. Men was voor dat geval aangewezen op de astronomie: het spectroscopisch onderzoek van de *corona* (de buitenste atmosfeer) van de zon verschafte talloze gegevens, in het bijzonder sinds een door de Fransman *Lyot* uitgevonden instrument het mogelijk maakte deze corona onder alle mogelijke condities te bestuderen en niet, gelijk vroeger, slechts tijdens een zonsverduistering.

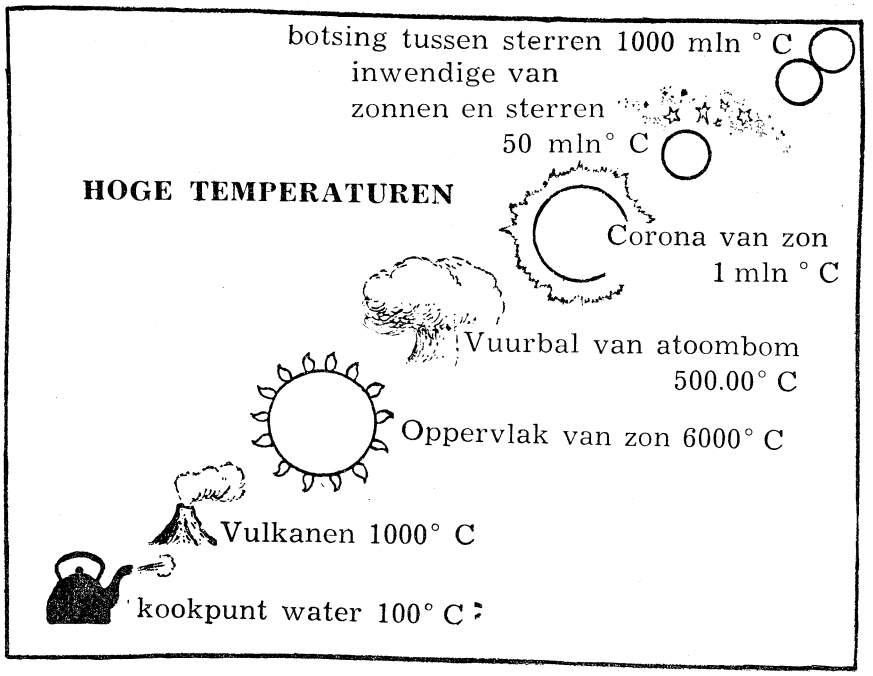
Koolstofboog — Evenwel zijn later ook kunstgrepen toegepast, die het mogelijk maakten het gedrag van gassen bij zeer hoge temperaturen in het laboratorium te onderzoeken. Zo met behulp van de elektrische koolstofboog, waarbij de gasmassa ten gevolge van de ontladingen slechts plaatselijk — nl. tussen de elektroden — zeer hoog verhit wordt, de omringende lagen daarentegen nauwelijks. Deze laatste kunnen dientengevolge de rol van „wand" vervullen. Onlangs is met deze methode in een te Kiel opgestelde koolstofboog van een speciaal type een temperatuur van 50.000° bereikt. De koolstofboog kreeg vooral de laatste tijd een belangrijke toepassing in de metallurgie (zuivering van metaalertsen).

Schokgolven — Ook heeft men gebruik gemaakt van het voortbrengen van een gasmassa van hoogfrequente evenwichtsverstoringen (vergelijkbaar met de bij grote vliegsnelheden optredende „schokgolven") die — eveneens slechts zeer plaatselijk — hoge temperaturen opwekken, tot 20.000° C en bij botsing van twee schokgolven zelfs hoger.

Gasontlading — In de VS zowel als in de Sowjet-Unie wordt sinds kort van een vierde methode gebruik gemaakt: ontlading van sterk geïoniseerde gassen. De doeltreffendheid van deze methode is te danken aan het feit, dat men daartoe sinds enige tijd bijzonder grote spanningen (1 à 2.000.000 volt) heeft leren gebruiken. Men heeft hierbij in de VS temperaturen bereikt van ± 250.000°.

De meestbelovende weg evenwel werd door Sowjet-fysici *(Koertsjatow* e.a.) ingeslagen, toen zij erin slaagden een sterke elektrische stroom door een geïoniseerde gasmassa te laten lopen (zie ook pag. 12612/1).

Het door de stroom opgewekte magnetische veld stuwt het gas naar het midden van de buis, waarbij het gedurende ± 1/20 sec. een temperatuur van ca. 1.000.000° bereikt. Het is vooral deze methode voor het opwekken van hoge temperaturen, waarvan men verwacht, dat ze dienstbaar gemaakt kan worden aan de voortbrenging van kernenergie op een zowel veilige als economisch waardevolle wijze. Op dit gebied is ook de Amerikaanse fysicus *dr. Richard Post* zeer actief. Prof. Jones schreef, dat praktisch onbegrensde hoeveelheden energie voor gebruik ter beschikking komen, indien men er in slaagt, deze thermo-nucleaire reacties onder controle te doen verlopen.

TEKSTEN UITTREKSELS EN COMPLETE TEKSTEN (VERTALINGEN) VAN BELANGRIJKE WETTEN, REDEVOERINGEN, VERDRAGEN ENZ

Chroesjtsjews rede over Stalin (VIII)

(*Vervolg van pagina* 13077)

Gebrek aan geweren voor het leger

Dit had helaas niet alleen betrekking op tanks, artillerie en vliegtuigen. Bij het uitbreken van de oorlog hadden we zelfs niet voldoende aantallen geweren om de gemobiliseerde manschappen te bewapenen. Ik memoreer, dat ik in die tijd kameraad Malenkow uit Kiew opbelde en hem mededeelde: „Er hebben zich mensen als vrijwilliger voor het nieuwe leger aangemeld en zij verlangen wapens. U moet ons wapens zenden."
Malenkow antwoordde mij: „Wij kunnen u geen wapens zenden. Wij zenden momenteel al onze geweren naar Leningrad en u zult uzelf moeten bewapenen."
(Beweging in de zaal)

Zo was het met de bewapening gesteld. In verband hiermee kunnen wij bijv. ook het volgende feit niet vergeten. Kort voor de inval van Hitlers leger in de Sowjet-Unie schreef Kirponos, leider van het Speciale Militaire District Kiew, aan Stalin, dat het Duitse leger de rivier de Boeg had bereikt en dat het een aanval voorbereidde en waarschijnlijk zeer binnenkort zijn offensief zou beginnen. In verband hiermee stelde Kirponos voor een sterke verdediging te organiseren, 300.000 personen uit de grensgebieden te evacue-

ren en daar dan verscheidene versterkte plaatsen te organiseren: tankgrachten, loopgraven voor de soldaten enz.
Moskou antwoordde op dit voorstel met de bewering, dat dit een provocatie zou zijn, dat er geen voorbereidend defensief werk ondernomen moest worden bij de grenzen en dat de Duitsers geen enkel voorwendsel gegeven moest worden voor het begin van een militaire actie tegen ons. Zo bleven wij onvoldoende in staat om de vijand aan onze grens terug te slaan.
Toen het fascistische leger inderdaad het Sowjet-grondgebied was binnengedrongen en de militaire operaties begonnen, vaardigde Moskou de order uit, dat Stalin, ondanks de duidelijke feiten, van mening was dat de oorlog nog niet begonnen was, dat dit slechts een provocatieve handeling was van verscheidene ongedisciplineerde afdelingen van het Duitse leger en dat onze reactie voor de Duitsers een aanleiding zou kunnen zijn om de oorlog te beginnen.

Geen acht geslagen op Duitse inlichtingen

Ook het volgende feit is bekend. Op de vooravond van de invasie in het gebied van de Sowjet-Unie door Hitlers leger passeerde een Duits burger onze grens en verklaarde, dat het Duitse leger bevelen had gekregen om in de nacht van 22 juni om 3 uur het offensief tegen de Sowjet-Unie te beginnen. Stalin werd hiervan onmiddellijk op de hoogte gesteld, maar ook op deze waarschuwing werd geen acht geslagen.
Zoals u ziet werd nergens aandacht aan geschonken: niet aan waarschuwingen van sommige legerbevelhebbers, niet aan verklaringen van deserteurs uit het vijandelijke leger en zelfs niet aan de openlijke vijandelijkheden van de tegenstander. Is dit een voorbeeld van de waakzaamheid van de leider der partij en de staat op dit wel zeer belangrijke historische moment?
En wat was het resultaat van deze zorgeloze houding, deze veronachtzaming van de duidelijke feiten? Het resultaat was, dat de vijand reeds in de eerste uren en dagen in onze grensstreken een groot deel van onze luchtmacht, artillerie en andere uitrustingen vernietigde; hij vernietigde grote delen van onze militaire kaders en desorganiseerde onze militaire leiding; als gevolg daarvan konden we de vijand niet verhinderen diep ons land binnen te rukken.
De liquidatie door Stalin, in 1937-41, van vele legerbevelhebbers en politieke leiders, ten gevolge van zijn achterdocht en door middel van lasterlijke beschuldigingen, had juist in verband met het begin van deze oorlog zeer ernstige gevolgen.
In deze jaren werd begonnen met de onderdrukking van sommige gedeelten van de militaire kaders, letterlijk vanaf het niveau compagnies- en bataljonscommandanten tot in de hogere militaire instanties toe. In deze periode werd het kader van leiders, die in het Verre Oosten en in Spanje militaire ervaring hadden opgedaan, bijna geheel geliquideerd. De politiek van onderdrukking op grote schaal van de militaire kaders heeft ook tot het ondermijnen van de militaire discipline geleid, want gedurende enige jaren werden officieren van alle rangen en zelfs soldaten in de cellen van de partij en komsomol onderwezen om hun superieuren als verborgen vijanden te „ontmaskeren".
(Beweging in de zaal)
Dit veroorzaakte natuurlijk een negatieve invloed op de toestand der militaire discipline in de eerste oorlogstijd. En, zoals u weet, hadden wij voor de oorlog uitmuntende militaire kaders, die zonder twijfel loyaal aan de partij en het vaderland waren. Laat ik volstaan met te zeggen, dat degenen onder hen die klaarspeelden het te overleven, ondanks de hevige martelingen waaraan zij in de gevangenissen werden onderworpen, vanaf de eerste oorlogsdagen hebben getoond werkelijke patriotten te zijn en heldhaftig hebben gevochten voor de glorie van hun vaderland.
Ik denk aan zulke kameraden als Rokossowski (die, zoals u weet, in de gevangenis werd geworpen), Gorbatow, Meretskow (die gedelegeerde is op dit congres), Podlas (hij was een uitnemende commandant, die aan het front verdween) en vele, vele anderen.
Vele van zulke commandanten kwamen om in kampen en gevangenissen; het leger heeft ze niet teruggezien. Dit alles leidde tot de situatie, die aan het begin van de oorlog bestond en die de grote bedreiging vormde voor ons vaderland.

Stalins wanhoop

Het zou niet juist zijn over het hoofd te zien, dat Stalin na de eerste ernstige catastrofe en nederlagen aan het front dacht, dat dit het einde betekende. In een van zijn redevoeringen uit die dagen heeft hij gezegd: „Alles wat Lenin heeft geschapen, hebben we voor altijd verloren."
Hierna heeft Stalin lange tijd geen daadwerkelijke leiding gegeven aan de militaire operaties. Hij kwam pas weer tot leidende activiteit wanneer leden van het Politieke Bureau hem bezochten en hem vertelden, dat het nodig was om onmiddellijk zekere stappen te doen om de situatie aan het front te verbeteren. Het dreigende gevaar dat boven ons vaderland hing in de eerste tijd van de oorlog was daarom voor het grootste deel te wijten aan verkeerde leiding, die Stalin zelf gaf aan de natie en de partij. Doch wij spreken niet slechts over het moment waarop de oorlog begon, ernstige desorganisatie van ons leger optrad en ons zware verliezen werden toegebracht. Ook nadat de oorlog was begonnen veroorzaakten de nervositeit en de hysterie, die Stalin ten toon spreidde, als hij zich met feitelijke militaire operaties bemoeide, ernstige schade aan het leger.
Stalin was ver verwijderd van een juist inzicht in de werkelijke situatie, die zich aan het front ontwikkelde. Dat lag ook voor de hand, waar hij in de gehele patriottische oorlog nooit enig gedeelte van het front of een bevrijde stad heeft bezocht, afgezien van een korte rit op de straatweg bij Mosjaisk, tijdens een stabiele situatie aan het front. Vele literaire werken, vol van allerlei fantasieën, en even zovele schilderijen zijn aan deze gebeurtenis gewijd.

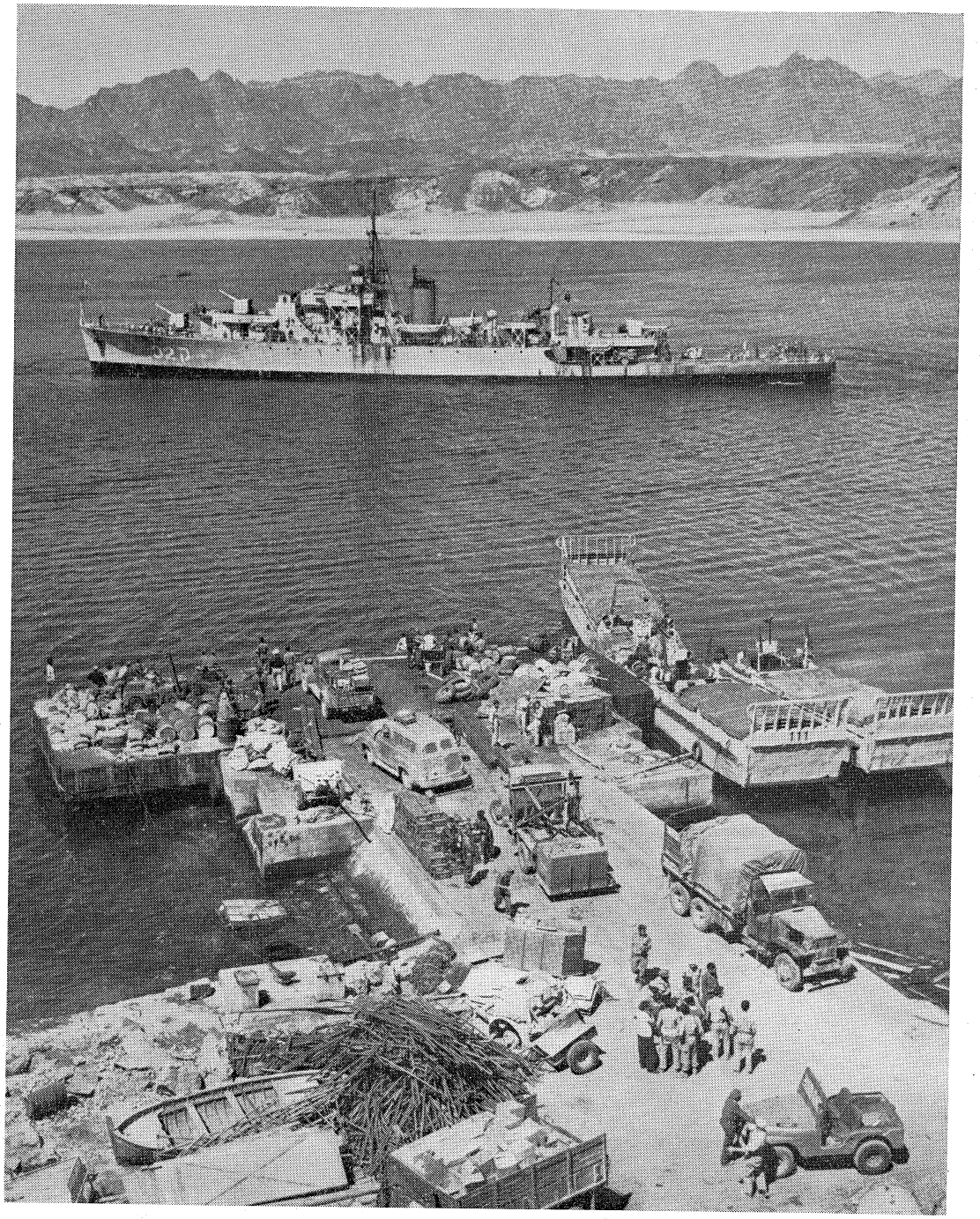
Stalin als strateeg

Tegelijkertijd kwam Stalin tussenbeide bij operaties en vaardigde hij orders uit, die niet met de werkelijke situatie in een bepaald gedeelte van het front overeenstemden en die wel reusachtige verliezen aan manschappen ten gevolge moesten hebben.
Ik veroorloof mij in dit verband een karakteristiek feit naar voren te brengen, dat illustreert op welke wijze Stalin de operaties aan het front leidde. Op dit congres is tegenwoordig maarschalk Bagramyan, die eertijds leider van de operaties van het hoofdkwartier van het zuidwestelijk front was en die bevestigen kan, wat ik u ga vertellen.
Toen zich in 1942 in het Kharkow-gebied voor ons leger een uitzonderlijk ernstige situatie had ontwikkeld, besloten we terecht om van een operatie, die tot doel had Kharkow te omsingelen, af te zien, omdat als deze operatie werd voortgezet, de werkelijke situatie ons gehele leger met de noodlottige gevolgen zou hebben bedreigd.
Wij deelden dit aan Stalin mede, verklarende dat de situatie veranderingen in de operatie-plannen vereiste, om de vijand te verhinderen een vrij grote concentratie van ons leger te vernietigen.

(wordt vervolgd)

Een der laatste foto's van de in november 1954 overleden Wisjinski (rechts), tot zijn overlijden permanent vertegenwoordiger der SU bij de Verenigde Naties. In de grote, door Chroesjtsjew gewraakte zuiveringsprocessen van de jaren '30 heeft Wisjinski als openbaar aanklager een grote rol gespeeld. Groot was ook de invloed van zijn publikaties op het Sowjet-strafrecht en strafprocesrecht. Zoals wij onlangs berichtten is ook hij het mikpunt geworden van scherpe kritiek (zie 13058/1).

Terugtocht van Israël: Terwijl het eerste contingent VN-troepen (een Finse eenheid) zich reeds in Sjarm el-Sjeik (Golf van Akaba) bevond waren de Israëlische troepen nog bezig met de evacuatie. Op de foto ziet men het vertrek van een Israëlisch oorlogsschip, terwijl op het havenhoofd de laatste Israëli's op hun evacuatie staan te wachten.
(foto United Press)

Amerikaanse visie op de Sowjet-economie

Het Amerikaanse maandblad Fortune (maart 1957) heeft onder de titel „The crisis of Soviet-Capitalism" een kritische analyse gepubliceerd van de economische toestand in de Sowjet-Unie. De schrijvers van het Fortune-artikel — G. Burck en S. S. Parker — verkregen bij het verzamelen en het verwerken van hun materiaal de medewerking van enige Amerikaanse deskundigen op het gebied van de Sowjet-economie: R. Rindl, schrijver van „Pattern of World Revolution", dr. D. B. Shimkin, schrijver van „Minerals; a Key to Soviet Power" en „Russia's Industrial Expansion", en N. Jasny, schrijver van „The Socialized Agriculture of the USSR."

Het artikel gaat er van uit dat het grote doel der Sowjet-staatslieden is het economisch overtroeven van de Ver. Staten, en bijgevolg worden er vergelijkingen tussen de twee landen gemaakt.

Het door de schrijvers verwerkte cijfermateriaal is gedeeltelijk gebaseerd op schattingen van de Amerikaanse inlichtingendienst (Central Intelligence Agency) en voor een ander deel overgenomen uit het in juni 1956 te Moskou gepubliceerde officiële statistische handboek van de Sowjet-Unie (zie ook pag. 12625 /1).

☆

Men kan de economische situatie in de Sowjet-Unie niet begrijpen, aldus *Fortune,* wanneer men er niet van uitgaat, dat de regering van dit land principieel heeft getracht de zaak te forceren. Zij heeft afgezien van een natuurlijke groei, waarbij consumptie en investeringen zouden oplopen met de toenemende arbeidskracht en de winst aan produktiviteit. De formidabele militaire en industriële macht, die de Sowjet-Unie heeft opgebouwd is in het leven geroepen door het collectiveren van de landbouw, door het gedwongen te werk stellen van de boerenbevolking in de industrie, en door het kunstmatig laag houden van de produktie van consumentengoederen.

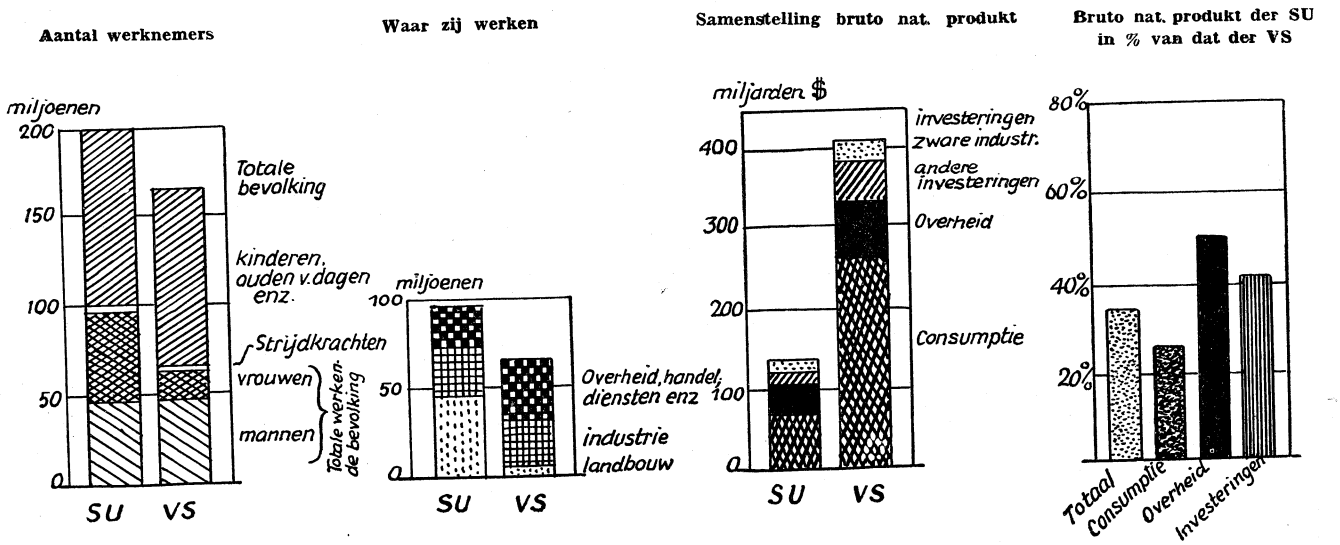
Produktiviteit steeds belangrijker

Deze middelen nemen nu in betekenis af. De efficiency in de landbouw groeit bijvoorbeeld zo langzaam, dat de industrie niet langer mag rekenen op een toevloed van arbeidskrachten uit die sector. Ook de normale bevolkingsaanwas brengt in dit geval geen redding, en de enige manier om de industriële capaciteit snel verder op te voeren, ligt dus in een verhoging van de produktiviteit. Met het oog hierop vroeg het zesde vijfjarenplan (zie pag. 12339) o.m. om een toeneming van het aantal arbeidskrachten van 10%, maar om een stijging in de produktiviteit per man/uur van 50%.

De industrie is in een stadium gekomen waarbij de technische kennis van de arbeiders van groot belang wordt. Men kan bij een dergelijke stand van de produktie de arbeidskrachten niet meer zo gemakkelijk heen en weer dirigeren. De specialistische scholing wint voortdurend aan betekenis. Ook hierdoor wordt het probleem beïnvloed, en men staat nu in Moskou voor het volgende onoplosbare vraagstuk: de hogere eisen die kundiger werknemers in de industrie stellen maken het noodzakelijk concessies te doen op de consumentenmarkt. Doch indien men hiertoe overgaat, zal het land nooit gelijke tred kunnen houden met, laat staan vooruitkomen op de militaire en economische ontwikkeling in de Ver. Staten.

Het moet wel bitter voor het Kremlin zijn, aldus Fortune, dat de industriële ontwikkeling van het Westen gepaard is gegaan met een onnoemelijke verbetering van het leven der arbeiders, terwijl de marxist juist het omgekeerde propageert in zijn afbrekende critiek over dat Westen. En dit omgekeerde is nu juist het geval in de marxistische heilstaat. De oorzaak hiervan moet worden gezocht in de onnatuurlijke investeringspolitiek der Sowjets. Terwijl de rijke Ver. Staten slechts een vijfde van het bruto nationale produkt afzonderen voor kapitaalvorming (inclusief de huizenbouw), reserveert de naar verhouding veel armere Sowjet-Unie 25% van het bruto nationale produkt voor dit doel, waarbij men de nadruk volledig laat vallen op de zware industrie, als energiebedrij-

(*Zie vervolg pag.* 13098)

Overgenomen uit „Fortune"

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

Cyprus — 15 mrt Aartsbisschop Makarios zal waarschijnlijk van de Seychellen-eilanden naar Londen worden overgebracht om aan onderhandelingen over een oplossing van de kwestie-Cyprus deel te nemen. — **20 mrt** De Britse regering maakt bekend, dat aartsbisschop Makarios zal worden vrijgelaten, als hij de terreur op het eiland in het openbaar veroordeelt.

Duitsland (West) — 20 mrt De ambassadeur der SU overhandigt Adenauer een schrijven van prem. Boelganin der SU, waarin hij voorstelt door vergroting van de handel de betrekkingen tussen beide landen te verbeteren. — De regering besluit lt.-gen. A. Heusinger te benoemen tot opperbevelhebber van het leger; op 1 mrt was hij benoemd tot hoofd van de afd. strijdkrachten van het min. van defensie als opvolger van lt.-gen. Speidel. — **22 mrt** De min. van defensie Strauss heeft verklaard, dat het Westduitse leger voor 50% uit dienstplichtigen en voor 50% uit vrijwilligers moet bestaan. Eind 1957 zullen 120.000 tot 135.000 man onder de wapenen zijn, eind maart '58 30.000 man meer.

Egypte — 20 mrt Het Suezkanaal opengesteld voor schepen tot 2000 ton; de tolgelden moeten aan de Egyptische maatschappij worden betaald. — De SU spreekt zich uit voor vrije doorvaart van Israëlische schepen door het Suezkanaal; zij steunt echter ook de Egyptische eis tot volledige betaling van de tolgelden aan de Eg. maatschappij. — Kol. Nasser heeft vooruitbetaling van de tolgelden voor doorvaart door het Suezkanaal geëist. — **21 mrt** Besprekingen tussen pres. Nasser en de secr.-gen. der VN, Hammarskjöld, i.z. het beheer van het Suezkanaal.

Engeland — 18 mrt Spoedvergadering van het kabinet over de stakingen op de Britse scheepswerven. — Prem. Macmillan doet een beroep op de stakende scheepsbouwarbeiders en hun werkgevers om hun conflict te onderwerpen aan een scheidsrechterlijke uitspraak. — **19 mrt** De vakbonden bereiken overeenstemming i.z. de te volgen methoden om voor 3 miljoen arbeiders in de metaalindustrie loonsverhoging af te dwingen. — **20 mrt** Dreigende staking van 380.000 spoorwegemployé's; zij eisen 10% loonsverhoging.

Frankrijk — 17 mrt Premier Mollet verklaart, dat Algerije vrijheid zal krijgen, maar geen onafhankelijkheid als staat. — **18 mrt** De min. van defensie, Bourgès-Maunoury, heeft opdracht gegeven een onderzoek in te stellen naar artikelen over het optreden van het Franse leger in Algerije, verschenen in L'Express van de hand van de oud-reservist Servan-Schreiber. — **20 mrt** De min. van financiën heeft verklaard, dat Frankrijk zich in een economische crisis bevindt, die door kredietbeperking en nieuwe belastingen zal moeten worden bestreden.

Indonesië — 18 mrt Formateur Suwirjo verklaart, dat hij in het nieuwe kabinet geen communisten wil opnemen en dat hij zelf geen premier zal worden. — Tegen Ruslan Abdulgani drie maanden voorwaardelijk geëist. — **19 mrt** Hatta heeft het plan van Sukarno tot het instellen van een Nat. Adviserende Raad verworpen en maakt op zijn beurt een „concept" bekend. — Volgens het blad Berita Indonesia zou een groep militairen het plan hebben de oud-vice-president Dr. Moh. Hatta te ontvoeren. Reeds eerder waren er plannen om president Sukarno af te zetten. — **22 mrt** Suwirjo heeft de PNI medegedeeld, dat hij er niet in geslaagd is overeenstemming te bereiken met de Nahdatul Ulama over de samenstelling van het kabinet. — **23 mrt** Suwirjo doet nieuwe poging tot samenstelling van een kabinet.

Internationaal — 17 mrt Bijeenkomst van de permanente raad der WEU, i.z. het Britse plan om een deel der Engelse troepen uit Duitsland terug te trekken. — **18 mrt** De SU heeft voorgesteld een Europese organisatie voor economische samenwerking, o.m. ook voor kernenergie, op te richten, i.p.v. Euromarkt en Euratom. — Te Londen heropening van de besprekingen van de UNO-subcommissie voor internationale ontwapening. — **19 mrt** De Hoge Autoriteit der EGKS zal begin april een lening van $ 30 milj. op de Am. kapitaalmarkt plaatsen. — **21 mrt** Pres. Eisenhower der VS en de Britse premier Macmillan openen de conferentie op Bermuda.

Midden-Oosten — 18 mrt In een na besprekingen tussen minister Dulles en Mevr. Meir, min. van buitenl. zaken van Israël, uitgegeven communiqué wordt meegedeeld, dat de VS hun invloed zullen aanwenden om vrede en rust in Gaza te bewaren en dat zij de vrije vaart in het Suezkanaal en de Golf van Akaba zullen blijven steunen. — Volgens radio-Cairo zal het VN-leger binnen 48 uur de steden in Gaza verlaten en zich uitsluitend gaan bezighouden met bewaking van de Israëlisch-Egyptische grens. — **19 mrt** Voor het eerst sinds de ontruiming van Sjarm el-Sjeik door de Israëli's vaart een (Costaricaans) schip door de Golf van Akaba. — **20 mrt** Aankomst van de secr.-gen. der VN, Hammarskjöld, in Cairo om met pres. Nasser overleg te plegen i.z. de exploitatie van het Suezkanaal. — **20 mrt** In een interview met Newsweek heeft Ben Goerion verklaard, dat Israël de wapens weer op zal nemen als Egypte zou trachten de vrije vaart voor Israël door de Golf van Akaba te beletten. — **21 mrt** De Israëlische premier Ben Goerion heeft bekendgemaakt, dat vrees voor stagnatie van wapenleveranties voor zijn land de voornaamste reden is geweest voor de terugtrekking van Israëlische troepen uit Egypte. Volgens Ben Goerion zou binnen enkele jaren weer een oorlog tussen de Arabische staten en Israël uitbreken.

Nederland — 18 mrt Zondagsrijverbod ingetrokken. — Drs. A. B. Speekenbrink zal mr. A. Struycken opvolgen als gouverneur van de Ned. Antillen. — **19 mrt** Philip Young benoemd tot ambassadeur der VS als opvolger van H. Freeman Matthews. — Besprekingen met de VS over een luchtvaartakkoord, dat de KLM mogelijk zou maken haar luchtlijnen in de VS uit te breiden. — **20 mrt** De regering zal de reiskosten vergoeden voor 120 Hongaarse vluchtelingen, die vóór 31 maart naar hun land willen terugkeren. De Hongaarse legatie propageert de terugkeer, doch weigert hiervoor te betalen. — Het min. van econ. zaken is van mening, dat de broodprijs met 1 cent verlaagd kan worden. — De Groningse universiteit verleent jhr. mr. A. W. L. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer het eredoctoraat.

Nigeria (Oost) — 18 mrt De partij van de Nat. Raad van Dr. Azikiwe heeft bij verkiezingen 43 van 84 zetels in de Volksvergadering behaald.

Polen — 19 mrt Staking onder het personeel van de herstelwerkplaatsen voor spoorwegmaterieel in Byd Goszcz n.a.v. nieuwe produktienormen, die neerkomen op loonsverlaging. — **20 mrt** Het Westduitse en Poolse Rode Kruis zijn overeengekomen, dat vanaf 1 april per maand 4000-6000 Duitsers uit de gebieden ten oosten van Oder en Neisse naar West-Duitsland gebracht zullen worden.

Spanje — 18 mrt Franco heeft verklaard, dat hij overweegt het Spaanse volk „meer vrijheden" te geven „en het in staat te stellen loyale en constructieve" politieke kritiek te leveren. — **21 mrt.** De primaat van Spanje, kard. Pla y Daniël, heeft het recht op vrije vakorganisaties bepleit.

Sport — 17 mrt Tennis: België-Nederland 4-3. — Biljarten: H. Popeyus Ned. kampioen driebanden. — **18 mrt** Zwemmen: V. Strujanow verbetert wereldrecord 4 x 100 m wisselslag persoonlijk in 5 min. 8.3 sec.; het oude record staat met 5.15.4 sinds 2-10-'54 ook op zijn naam. — Zwemmen: Een ploeg van De Robben verbetert Ned. record 10 x 100 m vrije slag (dames) in 11 min. 29,4 sec.; het oude record stond met 11.47.6 op naam van RDZ. — **19 mrt** Zwemmen: T. Lagerberg verbetert wereldrecord 220 yards vlinderslag (dames) in 2 min. 38.1 sec. (vor. record sinds 6-7-'56 op naam van S. Mann in 2.44.4; zij verbetert hiermee tevens het wereldrecord 200 m vlinderslag, in 2.42.3). — A. den Haan vestigt wereldrecord 220 yards schoolslag (dames) in 2 min. 50 sec. — J. Koster verbetert Ned. record 500 m vrije slag (dames) in 6 min. 20.6 sec.; het oude record stond op naam van M. Kok in 6.30.3. — **20 mrt** Voetbal: Nederland-Luxemburg 4-1.

Syrië — 21 mrt De rechtse leiders hebben een verenigd front gevormd tegen de linkse groeperingen onder leiding van het hoofd van de militaire inlichtingendienst, kol. Sarraj, die een pro-Sowjet koers voorstaan.

Ver. Staten — 17 mrt Bezoek van vicepresident Nixon aan het Vaticaan. — **21 mrt** New Yorkse avondbladen hebben in de afgelopen dagen de prijs voor losse nummers met 5—10 dollarcent verhoogd. — **22 mrt** Aardschokken te San Francisco. — Ch. Bohlen, ambassadeur in de SU, thans benoemd tot ambassadeur in de Filippijnen, als opvolger van de nov. '56 overleden A. Nufer.

Zuid-Afrika — 21 mrt De min. voor naturellenzaken, Verwoerd, wijst beschuldigingen van kerkelijke functionarissen van de hand, volgens welke de regering de vrijheid van godsdienst in gevaar brengt, als een naturel toestemming moet hebben voor het bijwonen van kerkdiensten in blanke stadswijken. — **23 mrt** De min. van landsverdediging, Erasmus, heeft verklaard, dat de Unie van Zuid-Afrika met haar strijdkrachten buiten de grenzen van het land zal ingrijpen, indien er zich in de buurlanden onlusten voordoen.

BIOGRAFIE

EAMON DE VALERA

Bij de verkiezingen van 5 maart voor de 16de Dail, het Ierse parlement (zie ook pag. 13070/2), heeft de partij van oud-premier Eamon de Valera, de Fianna Fail, de absolute meerderheid weten te behalen. De Dail heeft De Valera op 20 maart met 78 tegen 53 stemmen tot Taoiseach (premier) gekozen. Deze thans 74-jarige en bijna geheel blinde Ierse politicus heeft hiermede zijn derde premierschap aanvaard.

Eamon (Edward) de Valera is op 14 oktober 1882 geboren te New York als zoon van de Spaanse musicus Viveon de Valera en diens Ierse echtgenote Catherine Coll. Na het overlijden van zijn vader zond zijn moeder de 2-jarige Eamon naar Brurce in het Ierse graafschap Limerick, waar hij bij zijn grootmoeder verder werd opgevoed, terwijl zijn moeder na te zijn hertrouwd in de Ver. Staten bleef. De jonge De Valera leerde in zijn grootmoeders huis de eerste Keltische woorden spreken. In Ierland doorliep hij de lagere school, in welke jaren zijn geboortenaam Edward werd veranderd in Eamon.

Door een beurs werd hij in de gelegenheid gesteld te gaan studeren. Hij bezocht (1896-'98) de Christian Brothers School te Charleville (nabij Cork), Blackrock College te Dublin (1898) en voltooide aan de nationale Universiteit te Dublin zijn studie. In 1904 behaalde hij zijn „Bachelor of Arts" in de wiskunde. Drie jaar eerder — in 1901 — was hij reeds leraar in de wiskunde geworden op Blackrock College. Later doceerde hij aan andere scholen ook nog Latijn en Frans.

Na het einde van zijn universitaire studie begon hij zich toe te leggen op de bestudering van het oud-Iers (Keltisch). Hij sloot zich aan bij de *Keltische Liga*, die de stoot gaf tot het ontwaken van het Ierse nationalisme en tot een literaire renaissance. Met de vaste wil te strijden voor een vrij en onafhankelijk Ierland, los van Engeland, meldde Eamon zich in 1913 bij de *Ierse Vrijwilligers*, van welke organisatie hij van 1917-'21 de leider was.

In 1916 was hij een van de militaire leiders van de *Paasopstand* te Dublin, die was uitgebroken n.a.v. de Britse pogingen om in Ierland de dienstplicht in te voeren. Na een hevig vuurgevecht gaf hij zich als laatste commandant over. De vijf leiders werden ter dood veroordeeld, alleen Eamon ontkwam door zijn Amerikaanse geboorte aan het vuurpeloton. Zijn straf werd veranderd in levenslang, door te brengen in de strenge Dartmoor-gevangenis in Devonshire. Reeds in juni 1917 werd hij echter bij een algemene amnestie in vrijheid gesteld.

De Valera werd na zijn vrijlating gekozen tot voorzitter van de in 1900 opgerichte nationalistische organisatie *Sinn Fein* („Wij zelf"), die tegenover de door Engeland voorgestelde *Home-Rule* van Ierland een geheel zelfstandige regering eiste. De Valera werd voorts gekozen als afgevaardigde van het graafschap Clare naar het parlement te Londen. Hij heeft echter deze zetel nooit bezet, daar hij weigerde de eed van trouw aan de Britse kroon af te leggen.

In het voorjaar van 1918 braken te Dublin nieuwe ongeregeldheden uit. De Engelsen kondigden de staat van beleg af en zonden speciaal opgeleide politietroepen — de zg. *Black-and-Tans* — naar het Ierse gebied. De opstand werd bloedig onderdrukt. De Valera werd in mei gearresteerd, veroordeeld en naar de gevangenis van Lincoln (oostkust van Engeland) gezonden. In februari 1919 wist hij met hulp van buitenaf te ontsnappen.

Inmiddels had de Sinn Fein, die bij de verkiezingen van 1918 70% van de uitgebrachte stemmen wist te verwerven, in januari besloten tot de oprichting van de *Dail Eireann*, de Tweede Kamer van het Ierse parlement, dat voor het eerst sedert ruim een eeuw weer bijeengeroepen werd. De Dail Eireann koos De Valera in april 1919 tot president van de Ierse republiek. Hij had tevens zitting in de Dail voor Clare; later nog voor East Mayo (1919-'22), Down (1921-'29) en South Down (1933-'38).

In juni 1919 vertrok de nog steeds vogelvrij verklaarde De Valera als stoker vermomd naar de Ver. Staten, waar hij in de volgende 18 maanden $ 6 miljoen voor de Ierse zaak bijeen wist te brengen. Tijdens zijn verblijf in de Ver. Staten kwam er in 1920 een nieuwe Home-Rule-bill en werd Ulster van Ierland gescheiden. In juli 1921 kwam er een einde aan de strijd tussen de Ierse en Britse troepen. Onderhandelingen tussen beide partijen leidden in december 1921 tot een vredesverdrag. De vertegenwoordigers van De Valera hadden echter niet weten te bereiken dat de zes graafschappen van Noord-Ierland zouden worden opgenomen in de *Ierse Vrijstaat*, zoals het land als een nieuw *dominion* binnen het Britse Gemenebest ging heten. De Dail Eireann keurde in het begin van 1922 de overeenkomst met Engeland met 64 tegen 57 stemmen goed. Een minderheid van de Sinn Fein, geleid door de als president afgetreden De Valera, zette echter de strijd voor de oude idealen voort. Er brak een burgeroorlog uit, waartegen ook De Valera zich verzette. Tijdens een toespraak werd hij echter door officieren van de Ierse Vrijstaat gearresteerd. Na een gevangenschap van tien maanden werd hij in juli 1924 vrijgelaten.

In 1926 trad De Valera af als leider van de Sinn Fein n.a.v. de kwestie van het afleggen van de eed van trouw aan Engeland bij de toelating tot de Dail. Hij richtte de *Fianna Fail* (Soldaten van het Lot) op. In de Dail werd hij leider van de oppositie. De Fianna Fail streefde naar het bereiken van een algehele onafhankelijkheid, afschaffing van de eed van trouw, unie met Noord-Ierland en economische autarkie. In 1932 wist Fianna Fail met de steun van de Labourpartij de meerderheid in de Dail te behalen. De Valera werd voorzitter van de uitvoerende raad (premier) en minister van buitenlandse zaken.

In de volgende vijf jaar wist De Valera de banden met Engeland

steeds losser te maken: de kantoren van de gouverneur-generaal werden opgeheven en de eed van trouw afgeschaft. De „economische oorlog" met Engeland, die in het bijzonder over de landrenten ging, eindigde in 1938 na onderhandelingen met *Neville Chamberlain;* Engeland accepteerde een bedrag van £ 10 miljoen, terwijl het bepaalde rechten in oorlogstijden in een aantal Ierse havens overdroeg. Door de op 29 december 1937 tot stand gekomen grondwet werd de Ierse Vrijstaat de soevereine, onafhankelijke staat *Eire* met als eerste president *Douglas Hyde* en als premier Eamon de Valera. Tot 1948 heeft hij deze post bekleed en was hij tevens minister van buitenlandse zaken.

In september en oktober 1932 had De Valera reeds de Volkenbondsraad te Genève voorgezeten, in 1938 was hij voorzitter van de Assemblée van de Volkenbond. In 1939 stelde hij het rumoerige Ierse republikeinse leger (IRA) buiten de wet.

Tijdens *Wereldoorlog II* bleef Eire *neutraal.* In 1938 was de nieuwe staat van zijn verplichting, om zich ingeval van oorlog bij Engeland aan te sluiten, ontheven. Eire verwierp tijdens de oorlog een Brits verzoek inzake het gebruik van de Ierse havens door de Britse marine. Wel werden geëvacueerden uit Engeland gastvrij opgenomen. Hoewel de Duitse legatie en het Japanse consulaat te Dublin door de Ierse regering niet gesloten werden, werd het de vertegenwoordigers van de As-mogendheden toch moeilijk gemaakt een rechtstreeks contact met hun regeringen te onderhouden. Zowel bij het overlijden van Roosevelt als van Hitler werden de vlaggen halfstok gehangen. In 1946 werd Eire door een Sowjet-veto buiten de Ver. Naties gehouden. Ook van de NAVO is het geen lid.

Bij de verkiezingen van 1944 wist De Valera nog te zegevieren, maar bij die van 4 februari 1948 moest hij het veld ruimen voor *John A. Costello* (zie pag. 7478 B). In hetzelfde jaar bracht hij een bezoek aan India, Australië en de Ver. Staten. Op 18 april 1949 werd de republiek Ierland officieel uitgeroepen; dit betekende het einde van de Britse invloed (zie pag. 8091).

Begin mei 1951 werd het parlement ontbonden, nadat de regering van Costello bij een stemming over de landbouwprijzen verslagen was. Bij de op 29 mei d.a.v. gehouden verkiezingen wist de coalitie haar meerderheid te behouden (zie pag. 9428 E), maar op 13 juni kreeg De Valera het vertrouwen van de Dail, nadat enige onafhankelijken zijn zijde hadden gekozen. Van 1951-'54 regeerde De Valera met een meerderheid van slechts twee zetels. Toen deze meerderheid bij tussentijdse verkiezingen kwam te vervallen besloot de premier nieuwe verkiezingen uit te schrijven (18 mei 1954). De Fianna Fail verloor 6 zetels, terwijl de partij van Costello, de Fine Gael, er 7 won (zie pag. 11280/3). Op 2 juni werd John A. Costello met 79 tegen 66 stemmen tot premier gekozen.

De Valera is sinds 8 januari 1910 gehuwd met Jane O'Flanagan, die hij in de Keltische Liga leerde kennen. Zij hebben 7 kinderen.

(*Vervolg van pag.* 13095)

ven en metaalfabrieken, en relatief weinig aandacht besteedt aan de huizenbouw.

Erfenis van Stalin

Wanneer rekening wordt gehouden met alle factoren, is de levensstandaard in de SU waarschijnlijk weinig hoger dan in 1913. Stalin bedwong de spanningen, die van deze situatie het gevolg waren, door een verschrikkelijke terreur. Zijn opvolgers kunnen niet in die mate van dit middel gebruik maken, en de 4 jaren na zijn dood kunnen dan ook worden gekarakteriseerd als het voorzichtig schommelen van een balans, met op de ene schaal het oude tirannieke absolutisme, en op de andere het verlangen om sterker rekening te houden met de consumentensector en met de landbouw. Volgens Fortune zullen de verwachtingen, die Malenkow en ook Chroesjtsjew (door zijn anti-Stalin uitingen) hebben opgeroepen, niet meer tot zwijgen kunnen worden gebracht. Een duidelijk inzicht in de spanningen die er op het ogenblik zijn, levert de studie van de werkelijke lonen in de SU, zoals die in 1954 werd verricht door *Janet Champman* van de Rand Corporation. De reële netto lonen in 1952 waren tussen de 63 en 90% van die in 1928. Hierbij moet echter worden gezegd, dat in 1948 een stijging inzette, die tot op heden voortduurt. Aangenomen mag worden dat de werkelijke lonen nu nog iets beneden die van 1928 liggen.

Opmerkelijk is hierbij, dat er grotere verschillen in de lonen zijn dan dertig jaar geleden. Ongeveer 15% van de stedelijke bevolking behoort tot de zogenaamde „intelligentsia", die ver boven het gemiddelde wordt betaald. En deze groep is het die de voorhanden zijnde luxe-goederen opslorpt. De anderen verkeren in opvallend bekrompen omstandigheden. Dit komt onder meer tot uitdrukking in de huisvesting. In 1913 had men in de SU per hoofd van de bevolking 7 vierkante meter woonruimte, nu is dat minder dan 4.5 vierkante meter (een tiende van de woonruimte per capita in de Ver. Staten). Gedurende het vijfde vijfjarenplan ('51-'55) steeg de woonruimte in de steden per hoofd van de bevolking met 2,5%. Volgens het lopende plan zal de woonruimte in de jaren 1956-'60 met ca. 186 miljoen vierkante meter worden uitgebreid, hetgeen neerkomt op nog geen vierkante meter per hoofd van de bevolking. (Zie ook pag. 13042/1).

Het Kremlin heeft in de afgelopen tijd vele groepen in financieel betere posities gebracht, bijvoorbeeld de boeren door belastingverlaging en prijsverhogingen, verder de laagst geklassificeerde arbeiders, wier lonen dit jaar met een derde omhoog zullen gaan en die een zesde van 's lands arbeidspotentieel uitmaken, en ook de gepensioneerden. Bij allen neemt de vraag naar consumptiegoederen toe, en hier tegenover staat tot op heden slechts een vrij geringe verhoging van de produktie van deze artikelen. Dit verschijnsel is de verklaring voor de belangrijker positie, die Malenkow langzamerhand weer in het centrale comité gaat innemen. Andere factoren, zoals de verbeterde consumptieve positie van Polen (welke een kettingreactie in andere satellietlanden en in Rusland zelf teweeg dreigt te brengen) versterken deze ontwikkeling.

Het basisprobleem

Ieder land dat zijn produktie sneller wil opvoeren dan de bevolking groeit, staat voor hetzelfde probleem: hoe kan de produktiviteit of de man/uurprestatie worden opgevoerd? Het is in ieder land moeilijk om de produktiviteit per hoofd van de bevolking aan te geven.

Maar zo ver als de kennis van Fortune met betrekking tot de SU gaat, kan worden gezegd, dat de

man/uur produktiviteit in haar groei achterblijft bij die in de Ver. Staten. De Australische econoom *Colin Clark* heeft zich in dit onderwerp verdiept. Zijn cijfers wijzen een jaarlijkse stijging in de SU uit van 1,6% tussen 1928 en 1938 en van 2% tussen 1938 en 1953. Het gemiddelde in de Ver. Staten over dezelfde tijd was 2,3%. De becijfering van Clark suggereert nog andere interessante zaken. In 1900 was het Russische netto nationale produkt per man/uur 33% van dat in de Ver. Staten. In 1940 was het teruggelopen tot 20%, in de eerste jaren van de oorlog daalde het zelfs tot beneden de 13%. Daarna trad een herstel in en in 1949 bedroeg het 17%. Sindsdien is het geleidelijk verder omhoog gegaan, en aangenomen kan worden dat het nu iets boven 20% ligt.

De schrijvers in Fortune wijzen er op, dat dit *niet* de officiële Sowjetcijfers zijn. De Russen flatteren h.i. de zaak. Zij betrekken de zich langzaam ontwikkelende dienstensector niet in de berekening en leggen een te grote nadruk op de zware industrie. De zaak schijnt zo te liggen, aldus Fortune, dat de industriële produktie sedert 1928 niet twee en twintig maal zo groot is geworden, zoals officieel wordt opgegeven, maar acht maal, sinds 1940 niet met 250% is gegroeid, doch met 165%, niet met 85% gedurende het vijfde vijfjarenplan ('51-'55), maar met iets meer dan 65%. En de industriële (niet de nationale) produktie is de laatste jaren niet met 8% per jaar gestegen, doch met 6% of minder.

Toen in december 1956 *M. G. Perwoekin* (zie levensschets op pag. 12938), in economisch opzicht oppermachtig werd, stond hij direct voor het ingewikkeldste vraagstuk op het gebied der produktiviteit, dat de SU ooit heeft ontmoet. Enkele basis-industrieën, zoals steenkool en staal, hadden de voor 1956 gestelde doelen niet bereikt. De industriële produktie was, volgens het officiële cijfer, slechts met 10% gestegen, tegen 12% in ieder der voorafgaande vier jaren. Aangenomen mag hierbij wederom worden, dat deze 10% een te gunstig beeld geeft, en dat de werkelijkheid dichter bij 8% ligt. Het Kremlin gaf verder toe dat de investeringen in 1956 waren tegengevallen. In het kort, Moskou bekende in de detailgegevens wat het officieel nog steeds ontkent, nl. dat de industriële expansie is verminderd. Volgens Fortune zal zij nog verder afnemen.

Het arbeidstekort

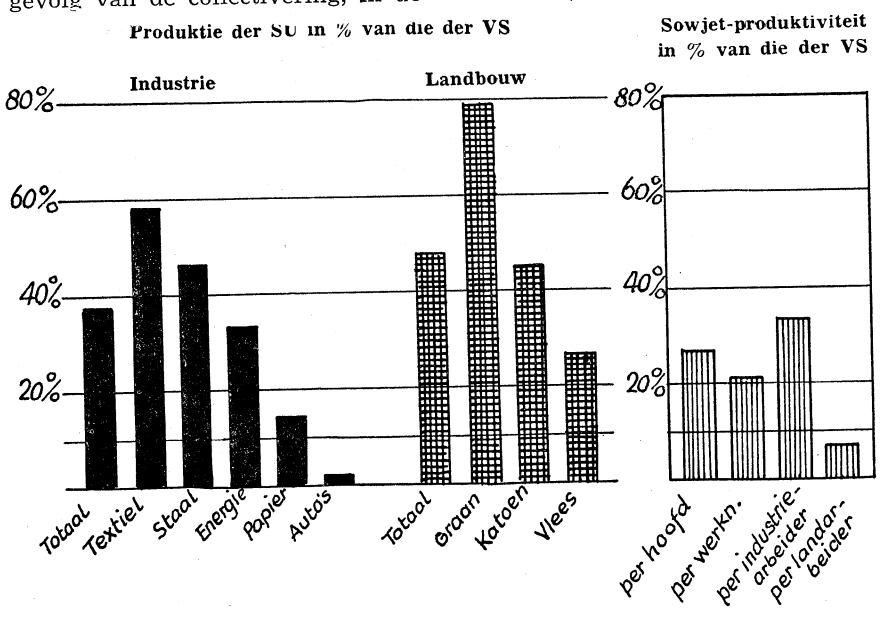
Een grote moeilijkheid voor Perwoekin is het tekort aan arbeidskrachten. Gedurende de eerste drie vijfjarenplannen, vóór 1940, verdriedubbelde de SU de beschikbare man/uurkracht voor de industrie, o.a. door de werkweek van 40 op 48 uur te zetten. De man/uur produktiviteit nam daarbij nauwelijks toe. Sinds 1940 groeide de industriële arbeidskracht met 60%. In diezelfde tijd nam de arbeidskracht in de andere sectoren (uitgezonderd de landbouw) toe met circa twee derde van die der industrie, wat tot gevolg heeft gehad — zoals ook Sowjet-economen toegeven — dat er een wanverhouding is ontstaan tussen bijvoorbeeld de dienstensector en de industrie. Toch steeg door dit alles het totaal aantal werknemers (uitgezonderd die in de landbouw) van 13 miljoen in 1928 tot 35 miljoen in 1940, en tot meer dan 50 miljoen in 1956. Twee derde van de stijging werd bereikt door de normale toename van het nationale arbeidspotentieel, de rest der arbeidskrachten kwam uit de landbouw.

Thans doet zich evenwel het verschijnsel voor dat de aanwas van de beschikbare arbeidskrachten veel langzamer verloopt. Fortune noemt de volgende oorzaken. Tien miljoen Russen kwamen aan hun eind als gevolg van de collectivering, in de tweede wereldoorlog stierven er 20 miljoen, en bovendien kwamen vele miljoenen in de concentratiekampen om. Deze verliezen, tezamen met de overbevolking in de steden, hebben het geboortencijfer van de SU met een derde teruggebracht van 38 per 1000 in 1938, tot 25 per 1000 nu.

In de vijf jaren van '51 tot '55 steeg het aantal mannen en vrouwen van ouder dan vijftien jaar met 12 miljoen. Maar de daaropvolgende vijf jaren zal deze stijging slechts 5 miljoen bedragen, om tussen '61 en '65 weer op te lopen tot ongeveer 8 miljoen. Pas tussen '66 en '70 zal de stijging weer een meer normaal aanzien krijgen, namelijk ongeveer 15 miljoen.

Fortune neemt aan, dat slechts een gedeelte van deze aanwas in het produktieproces zal kunnen worden ingeschakeld. Getrouwde vrouwen, die in de steden wonen, hebben grote moeite hun kinderen overdag ergens onder te brengen; meer mensen gaan met pensioen door liberalisering van de sociale wetten, en de Sowjet-regering is er op uit het aantal schooljaren te verlengen. Een schatting geeft nu het volgende beeld. Een aanwas van de arbeidskracht van 8 miljoen in de jaren '51 tot '55 zal dalen tot 3 miljoen in '56 tot '60, dan groeien tot 5 miljoen van '61 tot '65, en tot misschien 10 miljoen van '66 tot '70. En dit moet volgens Fortune een optimistische zienswijze worden geacht.

Van '51 tot '55 kwam het aantal arbeidskrachten (uitgezonderd de landbouw) van 41 op 49 miljoen.

Overgenomen uit „Fortune"

Dat is een stijging van 20% en dit kon alleen gebeuren door de gehele aanwas aan arbeidskrachten op te slorpen. Het zesde vijfjarenplan rekent op een aanwas van 7 miljoen of veertien procent tussen '56 en '60. Dit houdt in, en dat is de belangrijke conclusie van deze redenering, dat de niet-agrarische sector van de arbeidsmarkt de gehele aanwas (plus drie miljoen) tot zich moet trekken, en vier miljoen werknemers uit andere sectoren moet overnemen.

Landbouw onproduktief

Hiervoor komt natuurlijk alleen de landbouw in aanmerking, en het vraagstuk is of Moskou de produktiviteit in deze sector zo sterk zal kunnen opvoeren dat eensdeels miljoenen arbeidskrachten vrijkomen voor de industrie en tegelijk de landbouwproduktie voldoende opgevoerd wordt om de bevolking van de Sowjet-Unie te voeden.

Van de 96 miljoen arbeidskrachten in de Sowjet-Unie is ongeveer de helft, dat wil zeggen 47 miljoen, werkzaam in de landbouw. Fortune vergelijkt dit met de toestand in de Ver. Staten: van de 65 miljoen arbeidskrachten daar werkt ongeveer 10% in de landbouw, en deze 6,5 miljoen produceren twee maal zoveel landbouwprodukten als de hele 47 miljoen Russen. Ongeveer twee derde of 30 miljoen van de arbeiders in de landbouw in de SU zijn vrouwen en kinderen, en hun arbeidsprestatie komt ten naaste bij overeen met die van 15 miljoen volwassen arbeiders. Er moet natuurlijk rekening worden gehouden met de sterk voortgeschreden mechanisatie van de landbouw in de Ver. Staten, om een juist beeld van de onderlinge verhouding te krijgen.

De schrijvers van het artikel in Fortune zijn van mening dat de produktiviteit in de Sowjet-landbouw heel laag is en slechts langzaam toeneemt. De huidige bruto produktie per landarbeider, ofschoon twee derde hoger dan in 1928, is slechts een derde hoger dan in 1913, en de netto produktie is sinds 1928 nauwelijks veranderd.

Men mag, wil men dit in zijn juiste betekenis zien, evenwel niet vergeten dat de natuurlijke voorwaarden voor de landbouw in de Sowjet-Unie, als geheel, slechter zijn dan in de Ver. Staten. Toch mag de achterstand niet alleen op rekening van dit feit worden geschreven. De grote reden zit hierin, dat Stalin — gegrepen als hij was door de behoefte de zware industrie te bevorderen — veel te weinig investeerde in landbouwmachines en kunstmest, om de door de collectivering opgelopen achterstand in te halen. De Sowjet-Unie, aldus Fortune, pocht op zijn tractors tot een totaal van 22 miljoen PK, maar deze tractors waren juist voldoende om het verlies van 22 miljoen paarden sedert 1928 goed te maken. En zij hebben bovendien het nadeel, dat steeds een gedeelte in reparatie is. De SU heeft slechts 16% van de tractorkracht in de Ver. Staten, gerekend in PK's. En dat terwijl het land een derde meer in cultuur gebrachte grond bezit.

De voorname reden van de achterstand in de landbouwproduktiviteit is dus de collectivering. Stalin had hierbij niet in de eerste plaats het belang van de landbouw op het oog, zijn industrieel programma dwong hem ertoe. In 1928 werkten 60 miljoen mensen of 80% van de beschikbare arbeidskrachten in de landbouw, in 1947 was dit 47 miljoen of 60%. Sindsdien is het aantal vrijwel onveranderd gebleven, maar de bebouwde oppervlakte is toegenomen, en het aantal arbeidskrachten in de landbouw is iets minder dan 50% van de totale Russische werkkrachten geworden.

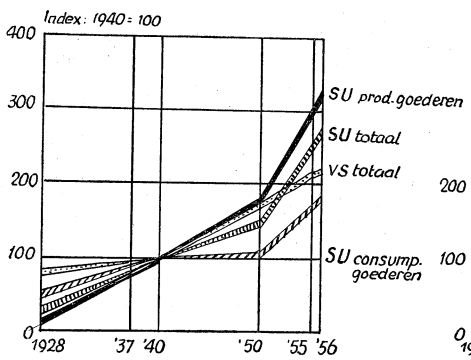
Landbouw in Siberië

Met de collectivering hing samen, dat de op de kolchozen te werk gestelde boeren een veel hogere opbrengst behaalden op het stukje land, dat zij zelf mochten bebouwen. Een der eerste maatregelen, die *Malenkow* en *Chroesjtsjew* in 1953 dan ook namen om dit kwaad tegen te gaan, was het verhogen der door de staat betaalde landbouwprijzen, zowel voor de produkten van de kolchozen als voor die van de particuliere stukjes grond. Dit bracht inderdaad enige verbetering in de produktiviteit van de landbouw. Begin 1954 leverde *Chroesjtsjew* ernstige kritiek op het landbouwbeleid in de Sowjet-Unie (11184/3). Kort daarna begon een actie tot openlegging van nieuw land in westelijk Siberië, de Oeral en Kazakstan (zie pag. 11209/2). Door het in cultuur brengen van uitgestrekte gebieden droog grasland is nu al de met graan bebouwde oppervlakte toegenomen van 101 miljoen ha in 1950 tot 138 miljoen.

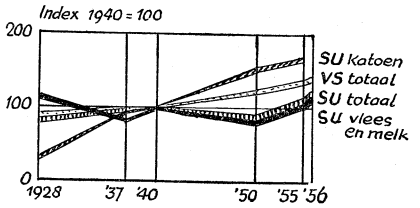
De graanopbrengst groeide in 1954 met ongeveer 18% en in 1955 nog eens met 15% tot 115 miljoen ton. De minimum behoeften van de bevolking van 200 miljoen Russen bedragen 130 tot 135 miljoen ton, wat aanzienlijk boven dit laatste getal ligt. Toch ziet het er naar uit dat *Chroesjtsjew* hier een overwinning heeft behaald. Echter — zo zegt *Fortune* — het is nog niet zo zeker dat dit een blijvende zege zal zijn. De nieuwe gronden hebben gebrek aan water en het is waarschijnlijk dat de oogst slechts in twee van iedere vijf jaren een succes zal kunnen zijn. In 1930 heeft men een zelfde proef met nieuw land genomen, en het liep toen op een mislukking uit. Rekening houdend met alle omstandigheden mag in de eerstkomende jaren op een oogst van 110 miljoen ton worden gerekend.

De vraag blijft bestaan hoe uit de landbouw de drie tot vijf miljoen arbeiders moeten worden losgemaakt, die nodig zijn om de industriële doelen, zoals zij zijn opgenomen in het zesde vijfjarenplan, te verwezenlijken. Om dit te kunnen doen zou de produktiviteit in de

Ontwikkeling industriële produktie

Ontwikkeling agrarische produktie

Overgenomen uit „Fortune"

landbouw in de jaren '56 tot '60 met 30% moeten toenemen. Opmerkelijk is ook een uitspraak van officiële landbouweconomen in de Sowjet-Unie, die hebben gezegd dat er 25% meer landarbeiders nodig zijn, willen de genoemde doelen worden bereikt.

Wat na 1960 zal gebeuren valt moeilijk te voorspellen, maar het is niet waarschijnlijk dat de Sowjet-Unie een vermindering van de landbouwbevolking tegemoet kan zien van een orde als in Amerika tussen 1880 en 1910 het geval was. De gang van zaken was daar aldus: in 1880 was 49% van de arbeidende bevolking in de landbouw werkzaam, in 1890 43%, in 1900 38% en in 1910 31%. De Sowjet-Unie zou vier miljoen arbeidskrachten uit de landbouw vrij kunnen maken, als zij de Amerikaanse gang van zaken tussen 1880 en 1900 in vijftien jaar voltooide, de landbouwopbrengst per hoofd van de bevolking gelijk deed blijven aan het huidige peil en de consumptieve standaard niet opvoerde.

Niet te bereiken

Aangezien de extra arbeidskrachten er dus simpelweg niet zullen zijn, kan het Kremlin zijn hooggegrepen doelen alleen bereiken door de industriële produktiviteit snel op te voeren. Zou het daarbij in 1970 vóór willen liggen op de Ver. Staten, dan zou de jaarlijkse stijging der produktiviteit 8 à 9% moeten bedragen. Valt dat te bereiken? De jaarlijkse stijging tijdens het lopende vijfjarenplan moet inderdaad 9% bedragen, terwijl voor de laatste daaraan voorafgaande jaren 8% wordt opgegeven. Dit laatste percentage komt in werkelijkheid echter dichter bij de 6%. Dit is op zichzelf zeker niet gering, maar de moeilijkheid is, het in de toekomst te handhaven. Het is immers alleen bereikt door de landbouwbevolking in de fabrieken te werk te stellen in de eerste jaren na de oorlog, en in de daarop volgende jaren ('51 tot '55) de nadruk te leggen op efficiency. In werkelijkheid mag in de naaste toekomst een vermeerdering der produktiviteit van 4% verwacht worden, en dan zal men nog heel wat te stellen hebben met een vervanging voor het weggevallen potentieel van sommige satellietstaten, de uiterst urgente behoefte aan meer woningen, en de andere grote aanspraken van een naar hoger levenspeil verlangende bevolking.

Daarbij komt dat de SU op onverantwoordelijke wijze gebruik heeft gemaakt van haar reserves aan kapitaalgoederen. Iedere ondernemer in het Westen weet, dat kapitaalgoederen verouderen, dat zij moeten worden afgeschreven, en dat zij op een bepaald ogenblik moeten worden vervangen. Het vervangingsproces heeft natuurlijk een gunstige invloed op de produktiviteit, maar aan de andere kant vermindert deze noodzakelijke gang van zaken de onmiddellijke industriële opbrengst. Een gedeelte der Sowjet-industrie staat nu voor een onontkoombaar economisch fenomeen: de industriële opbrengst vermindert terwijl de vervangingen toenemen.

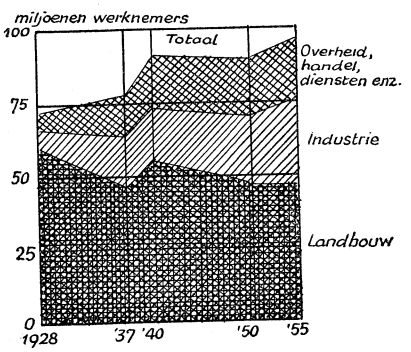
Er zijn meer redenen voor het langzamer tempo, waarmee de produktiviteit der Sowjet-industrie groeit. Zo is er een veel groter verschil in dit opzicht tussen de verschillende industrietakken, dan bijvoorbeeld in de Ver. Staten het geval is. Bovenaan staan de zware industrie en de bewapening, onderaan komen de grondstoffenindustrieën en de verbruiksgoederenindustrie. *Fortune* geeft aan, dat de produktiviteit in de staalindustrie ongeveer de helft is van die der Ver. Staten, oftewel gelijk aan die in Engeland. Maar voor het delven van drie kwart van de hoeveelheid steenkool die in de Ver. Staten wordt gewonnen, heeft de SU vijf maal zoveel mijnwerkers nodig. Om deze wanverhouding te kunnen herstellen, zou de SU dus kapitaal, technici en organisatoren weg moeten halen van juist die plaatsen, waar Moskou ze het liefst ziet werken.

Over-organisatie

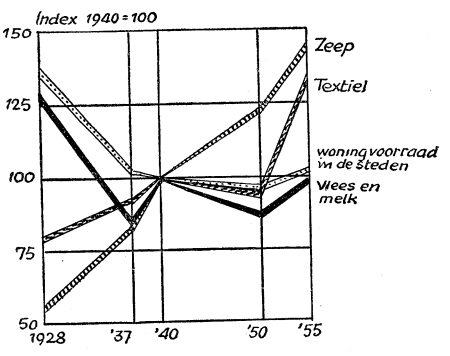
Een van de grootste nadelen van het economische systeem der SU is wellicht, dat de regering, wil zij het bedrijfsleven laten draaien, ieder onderdeel ervan moet regelen. Een eerste voorbeeld van over-organisatie vindt men in het optreden tegen de zwarte handel. Deze wordt met begrijpelijke argumenten met zware straffen bedreigd, maar vele locale autoriteiten laten hem oogluikend toe, eenvoudig omdat hij in een economisch niet te verwaarlozen behoefte voorziet. Zo is het voorgekomen dat een zwarte handelaar de brandstoffenpositie van een stad redde door via alleen aan hem bekende tussenpersonen een grote hoeveelheid hout aan te kopen. Een tweede voorbeeld van over-organisatie: iedere verantwoordelijke leider van een fabriek is verplicht zijn produktiequota te bereiken. Dit maakt het voor hem heel onaantrekkelijk gebruik te maken van halffabrikaten, die van buiten de fabriek komen, omdat hij dan is overgeleverd aan de prestaties van anderen. Hierdoor is er een krachtige tendens om alles, vanaf het begin tot het eind, in de eigen fabriek te produceren, en dat werkt hoogst nadelig op de efficiency van het bedrijfsleven.

Het valt dus te voorzien dat de groei van het aantal industriearbeiders zowel als de industriële produktiviteit zal afnemen. Hierdoor zal de groei der industriële produktie teruglopen van 10% in de jaren '51 tot '55, tot 8%, zoals het in 1956 was, en verder tot 6%, waarop de aanwas misschien enkele jaren zal blijven staan. Dit betekent dat de SU ten minste verscheidene decennia nodig zal hebben om gelijk te komen met de ogenblikkelijke industriële (niet totale) produktie der Ver. Staten. Want ook de produktie der Ver. Staten neemt toe, zij is op het ogenblik twee en half maal zo

Sowjet-werknemers in civiele sector

Sowjet-produktie consumptiegoederen per hoofd

Overgenomen uit „Fortune"

groot als die van de SU en het stijgingspercentage per jaar is 4%.

Bewapening

De Sowjet-Unie verkeert ook wat betreft de bewapening in een ongunstiger positie dan de VS. Deze bewapening vraagt op het ogenblik vooral inspanning op het gebied der atoomsplitsing, de elektronica, de geleide projectielen en de luchtvaart. Dit is een zeer kostbaar terrein en men kan het zo zeggen dat de Sowjet-Unie, met een economisch leven dat ongeveer een derde der grootte heeft van dat der Ver. Staten, zich militaire inspanningen moet getroosten die twee derde van die der Ver. Staten zijn. Op die manier drukt het militaire budget bijzonder zwaar op het economisch leven. De SU heeft economisch dan ook grote belangen bij ieder ontwapeningsprogramma. Haar militaire uitgaven zijn ongeveer gelijk aan de kapitaalsinvesteringen, groot $ 33 miljard. In de Ver. Staten zijn ze slechts de helft der kapitaalsinvesteringen, waarin dan de huizenbouw is opgenomen. Zouden de Russen bijvoorbeeld $ 13 miljard op hun militaire uitgaven kunnen besparen, dan zou daarmee de investering in machines kunnen worden verdubbeld.

Rekening wordt nu gepresenteerd

De geforceerde en onnatuurlijke groei van de Sowjet-industrie heeft, dit blijkt uit het bovenstaande voldoende, krachten in het leven geroepen, die in deze tijd steeds duidelijker zichtbaar worden, en die het Kremlin in onrust brengen. Wat zal gebeuren is nog onzeker. Er schijnen twee wegen open te staan: men houdt vast aan de grote nadruk, die tot op heden op de zware industrie is gevallen, of men laat deze politiek varen in een veel sterkere mate als door Malenkow is gesuggereerd. De eerste oplossing zal nieuwe grote offers van de bevolking vragen, en dientengevolge aanleiding zijn tot openlijke of verborgen onrust, de tweede zal leiden tot een desintegratie in de opbouw van de communistische partij der Sowjet-Unie.

Het ziet er naar uit, dat een tijd van kleine verschuivingen, nu eens in deze en dan in die richting, voor de deur staat, waarbij de hoofdrichting afgewend zal zijn van het staatskapitalisme, dat tot nog toe het economisch leven heeft beheerst, aldus *Fortune*.

België

Omvang schoolbevolking - Kredieten voor 1957 —

Aan het verslag van de Senaatscommissie van openbaar onderwijs over de onderwijsbegroting voor 1957 ontlenen wij de volgende cijfers van het aantal leerlingen in 1956: kleuteronderwijs 344.043, lager onderwijs 935.399, normaalonderwijs 19.905, middelbaar onderwijs (alleen officieel) 71.059, technisch onderwijs 250.104 en universiteiten 19.262. In totaal ongeveer 1.700.000 leerlingen. Dit komt overeen met ca. 20% van de totale bevolking.

De voor 1957 gevraagde kredieten bedragen, rekening houdend met de door de regering ingediende amendementen, ruim 10 miljard F., dit is 16.8% van de totale begroting. Voor de gesubsidieerde sector is uitgetrokken 6.2 miljard F en voor de staatssector 2.9 miljard F.

Nationale Arbeidsraad vraagt verlenging leerplicht —

De Nationale Arbeidsraad heeft volgens de *Gazet van Antwerpen* (15-3) met algemene stemmen een advies goedgekeurd betreffende het vraagstuk van de verlenging van de schoolplicht en van de valorisatie van het technisch onderwijs. Dit advies zal meegedeeld worden aan de eerste-minister, aan de minister van arbeid en sociale voorzorg en aan de minister van openbaar onderwijs. De raad is van oordeel, dat het volgen van een dagschool zo spoedig mogelijk en uiterlijk vóór 1960 tot de leeftijd van 15 jaar dient verplicht gemaakt te worden.

Ten einde het bestendig tekort aan geschoolde arbeiders en technici van alle graden te verhelpen en een teveel aan gediplomeerden uit het algemeen secundair onderwijs te voorkomen, is het volgens de raad wenselijk, dat bevoegde vertegenwoordigers der ondernemingshoofden en der werknemers worden betrokken bij het maken van een schoolkeuze aan het einde van de (lagere) schoolplicht.

Het technisch onderwijs

Wat de valorisatie van het technisch onderwijs betreft, is de Nationale Arbeidsraad van oordeel, dat de Hogere Raad voor het Technisch Onderwijs zich verder dient in te spannen om dit onderwijs te valoriseren. Deze doelstelling zal bereikt worden zowel door de waarde die aan diploma's van het technisch onderwijs wordt gehecht als door de hoedanigheid van het verstrekte onderricht, dat dient gegeven te worden door leerkrachten, die voor hetzelfde vak een gelijkwaardige vorming hebben genoten als die van de leraren uit het algemeen onderwijs op hetzelfde vlak.

De valorisatie van het technisch onderwijs onderstelt eveneens: a) een herziening van de lijst der diploma's, welke voor de uitoefening van sommige openbare betrekkingen worden geëist, ten einde deze voor de gediplomeerden uit het technisch onderwijs beter open te stellen; b) het toekennen van voorrang aan de gediplomeerden uit het technisch onderwijs voor het bekomen van de technische betrekkingen in de openbare besturen en in de parastatale instellingen; en c) gelijkwaardigheid tussen de bezoldigings- en werkvoorwaarden van de leraren uit het algemeen onderwijs en uit het technisch onderwijs, indien ze een gelijkwaardige vorming hebben genoten.

De eerste Belgische kernreactor —

De Belgische kerngeleerde *Louis Deheem,* algemeen directeur van het centrum voor toepassing van kernenergie in Brussel, heeft te Philadelphia (VS) in een toespraak op een internationale conferentie over kernenergie en industrie, bekendgemaakt, dat de eerste Belgische kernreactor tegen het einde van 1957 90% van de radio-isotopen zal vervaardigen, die nodig zijn voor de geneeskunde en de industrie in België.

De heer Deheem zeide voorts, dat gehoopt wordt dat België in 1958 zal hebben beslist, welk type kernreactor het best geschikt is voor zijn energie-centrales. Vier van deze centrales zullen tussen 1962 en 1967 in werking worden gesteld. Geschat wordt dat zij in 1967 in staat zullen zijn ongeveer 15% van de totale benodigde energie te produceren. Het programma voor de bouw van de energie-centrales is door de Belgische industrie opgesteld.

De heer Deheem deelde tenslotte nog mede, dat er op het ogenblik 550 personen, onder wie ongeveer 200 geleerden, verbonden zijn aan het Belgische centrum voor Kernonderzoek en dat hun wetenschappelijke onderzoekingen reeds tot oorspronkelijke resultaten hebben geleid.

Onafhankelijkheidsbeweging in Ruanda-Urundi —

De Standaard (23-3) ontleent aan het blad *Le Courrier d'Afrique*, dat in Ruanda-Urundi een politieke beweging zou zijn gesticht die op nationaal plan wil werken. Deze beweging, de Eurafrikaanse Koncentratie, zou de blanke en inlandse bewoners van Ruanda-Urundi groeperen die een democratische oplossing nastreven voor de politieke, economische en sociale vraagstukken van die gebieden.

De promotors van de beweging zouden in beginsel voorstanders zijn van een zelfstandige staat Ruanda-Urundi, die vooral economisch met Belgisch Kongo zou verbonden zijn. Gedurende een nog te bepalen periode zou het toezicht van België aanvaard worden ten einde de totstandbrenging van werkelijke democratische instellingen te waarborgen. De beweging richt zich tot de blanke en inlandse bewoners van het land en komt op tegen elke rassenscheiding en -voorrechten.

Op 18 maart is in de Voogdijraad der VN het jaarlijkse debat over Ruanda-Urundi begonnen.

Diversen —

Snelheid auto's — De regering heeft op 15 maart besloten elke snelheidsbeperking van het autoverkeer met ingang van 16 maart op te heffen. Tot dusver gold nog een maximumsnelheid van tachtig kilometer per uur.

Verkeersongevallen — Volgens door de minister van verkeer medegedeelde cijfers hebben in België in 1956 38.868 verkeersongevallen plaatsgevonden. Hierbij verloren 710 personen het leven; 5900 werden zwaar en 17.844 licht gewond. De verkeersongevallen waren als volgt over de provincies verdeeld: Brabant 6.588, West-Vlaanderen 4.106, Oost-Vlaanderen 5.125, Antwerpen 3.176, Limburg 3.016, Luik 5.145, Luxemburg 1.974, Henegouwen 6.174 en Namen 3.564.

Verkeersovertredingen — De minister van justitie heeft een wetsontwerp ingediend om de wetgeving op de vervoerpolitie te wijzigen. Het wetsontwerp wil wijzigingen brengen in de straffen die gesteld zijn op de overtredingen van het verkeersreglement. Het wil het maximum van de straffen opvoeren: voor de gevangenisstraf van 8 dagen tot een maand, voor de geldboete van 200 F tot 500 F. Verder wordt het minimum van de geldboeten verhoogd van 5 tot 10 F. Tenslotte zal de mogelijkheid om de geldboete in geval van verzachtende omstandigheden te verminderen vervallen.

A. Devèze — De minister van staat en voorzitter van de liberale Kamerfractie, A. Devèze, heeft volgens De Standaard (23-3) aan de ondervoorzitter van zijn fractie, H. Lahaye, schriftelijk medegedeeld, dat hij besloten heeft het voorzitterschap neer te leggen om plaats te maken „voor de volgende generatie".

Cyprus

Engeland bereid tot vrijlating van Makarios - Aanbod EOKA - Bemiddeling Lord Ismay —

De Britse minister van koloniën, Alan Lennox-Boyd, heeft volgens *Reuter* op 20 maart in het Lagerhuis bekendgemaakt, dat als aartsbisschop Makarios van Cyprus in een duidelijke openbare verklaring zal vragen om staking van de gewelddaden van de EOKA, de Britse regering bereid is een einde te maken aan de ballingschap van de aartsbisschop op de Seychellen, waar hij sinds maart 1956 verblijft (zie pag. 12417/2).

De minister verklaarde, dat er in het huidige stadium geen sprake kan zijn van terugkeer van Makarios naar Cyprus.

De minister maakte bekend, dat Engeland bereid is in beginsel een aanbod van Lord Ismay, de secretaris-generaal van de NAVO, te aanvaarden tot het verlenen van goede diensten bij het zoeken naar een aanvaardbare oplossing van de bestaande geschillen tussen de regeringen van Griekenland, Turkije en Engeland over Cyprus.

De verklaringen van Lennox-Boyd waren het Britse antwoord op een op 14 maart door de EOKA gedaan aanbod om haar verzetsactiviteit tijdelijk te staken op voorwaarde, dat aartsbisschop Makarios zal worden ontslagen uit zijn ballingschap. (Zie ook pag. 13085/1).

Griekenland heeft het bemiddelingsaanbod van Lord Ismay verworpen, aldus deelde op 20 maart de Griekse premier, Karamanlis, mede. Hij zeide: „De Britse regering stelt de pacificatie als voorwaarde voor het oplossen van het geschil, terwijl het duidelijk is, dat pacificatie slechts het gevolg kan zijn van een oplossing. De uitnodiging aan aartsbisschop Makarios om een staking van het geweld af te kondigen heeft geen zin, aangezien de leider van de EOKA reeds verklaard heeft, dat alle verzetsactiviteit zou worden gestaakt na de vrijlating van Makarios."

Naar op 21 maart werd medegedeeld heeft Turkije de aangeboden bemiddeling van Lord Ismay aanvaard.

Duitsland (West)

Nieuwe brief van Boelganin —

De Sowjet-ambassadeur te Bonn, Smirnow, heeft op 20 maart aan Bondskanselier Adenauer het antwoord overhandigd van de Sowjet-premier, Boelganin, op Adenauers brief van 22 februari (zie pag. 13089/1). Over de inhoud van Boelganins brief werd niets bekendgemaakt.

Op een persconferentie (20 mrt.) te Bonn herinnerde Smirnow, in antwoord op de vraag hoe sterk de Sowjet-Unie zich de Duitse strijdkrachten had voorgesteld, volgens het *Alg. Handelsblad* (21-3) aan het na Wereldoorlog I „zonder medewerking van de Sowjet-Unie gesloten vredesverdrag van Versailles", waarin voor de Reichswehr een maximumsterkte van 100.000 man was voorzien. „Dit aantal zou naar mijn persoonlijke mening voor ons aanvaardbaar zijn," aldus Smirnow.

Egypte

Egyptische voorwaarden voor hervatting van de vaart door het Suezkanaal —

De Egyptische regering heeft op 20 maart haar voorwaarden voor de hervatting van de vaart door het Suezkanaal gepubliceerd. Zij omvatten de volgende zes punten:

1) Egypte is vastbesloten de conventie van 1888 te respecteren, m.a.w. vrije doorvaart te garanderen; 2) de kwestie van schade, voortkomende uit de nationalisatie, zal door directe overeenkomst of arbitrage worden geregeld; 3) het stelsel van betaling der kanaalgelden moet blijven zoals dit was vastgesteld door de Egyptische regering in haar overeenkomst met de nieuwe nationale kanaalmaatschappij; 4) tolgelden moeten van te voren betaald worden aan de nationale kanaalmaatschappij; 5) het gezagsorgaan voor het kanaal zal een speciaal fonds vormen voor een plan tot verbetering van het kanaal, waarvoor een bepaald percentage van de inkomsten zal worden afgezonderd, een percentage niet lager dan dat van de oude kanaalmaatschappij en 6) de Egyptische regering zal in een nader gedetailleerde verklaring terugkomen op deze grondbeginselen.

Op 21 maart zijn de secretaris-generaal der VN, Hammarskjöld, en president Nasser onderhandelingen begonnen over de kwestie van de tolgelden.

Frankrijk

Bezuinigingsmaatregelen —

De minister van financiën, P. Ramadier, heeft op 19 maart tijdens

het economische debat in de Nationale Vergadering verklaard, dat Frankrijk zich in een economische crisis bevindt, welke zeker vier à vijf jaar zal duren. De minister pleitte voor een periode van soberheid, om een einde te maken aan het tekort op de Franse begroting. Hij zeide, dat er teveel van het nationale inkomen gebruikt wordt voor bevrediging van binnenlandse behoeften. „Wij moeten tot bezuinigingen overgaan en wij zullen ongetwijfeld een zekere mate van kredietbeperking moeten invoeren. Ik verwacht, dat uiteindelijk nieuwe belastingen zullen nodig zijn, maar meen dat begonnen moet worden met bezuinigingen op overheidsuitgaven", aldus Ramadier.

Het dringendste vraagstuk blijft dat van de betalingsbalans. De regering heeft een aantal maatregelen genomen. Het apparaat van de buitenlandse handel is vereenvoudigd en naar verwachting zal de export in 1957 met 50 mrd franc toenemen. De regering beijvert zich de invoer te beperken, onder meer door de overheid aan te bevelen in Frankrijk te kopen en de mijnwerkers, die onder de wapenen zijn naar de mijnen te laten terugkeren. Zij heeft plannen voor verlagingen van de invoercontingenten.

Er was volgens minister Ramadier echter ook een positieve factor, en dat is de expansie van de Franse economie. Wel geeft de ontwikkeling van de prijzen blijk van een zekere inflationistische druk, maar deze is in Frankrijk minder groot dan in het buitenland, daar sedert 1953 de groothandelsprijzen ongeveer evenveel zijn gestegen als in Duitsland, minder dan in Italië, minder ook dan in de Ver. Staten en veel minder dan in Engeland. Volgens Ramadier zijn de Franse prijzen het internationale niveau genaderd.

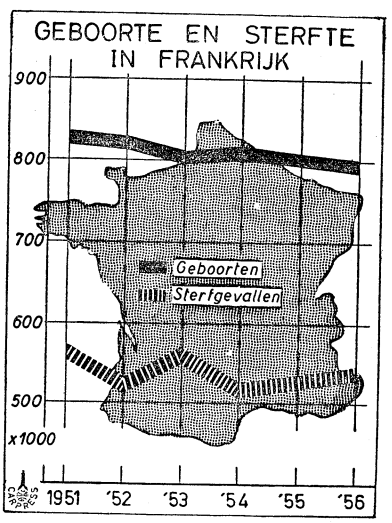
(Vor. ber. pag. 13019/3)

J. J. Servan-Schreiber aangeklaagd —

De Franse minister van defensie, Bourgès-Maunoury, heeft op 18 mrt de militaire rechtbank te Parijs opdracht gegeven een onderzoek in te stellen naar de artikelen over Algerije, welke de hoofdredacteur J. J. Servan-Schreiber in het weekblad *„L'Express"* (van 8, 15 en 22 mrt) heeft geschreven. Servan-Schreiber beschrijft hierin hetgeen hij als reserve-officier in het Franse leger in Algerije gedurende een half jaar heeft waargenomen. Deze opdracht staat in verband met het besluit van het ministerie om ieder te vervolgen, die „deelneemt aan een campagne van systematische bekladding van het leger".

Dalend geboortenoverschot —

In 1935-'37 bedroeg het sterfteoverschot in Frankrijk 13.600 per jaar. Na Wereldoorlog II is de bevolkingstoestand sterk verbeterd, al valt thans weer een lichte daling van het aantal geboorten te constateren. In 1956 was er een geboortenoverschot van 260.000. Volgens het Nationaal Instituut voor de Statistiek te Parijs moet de daling in het geboortencijfer worden toegeschreven aan de veranderde samenstelling der bevolking naar leeftijdsgroepen. In 1957 zal de daling zich voortzetten, omdat door de gebeurtenissen in Algerije er minder huwelijken zijn gesloten.

Ierland

Nieuwe regering —

De nieuwe Ierse regering van premier E. de Valera (zie levensschets op pag. 13097) is volgens *The Times* (21-3) als volgt samengesteld:

Sean Lemass (nijverheid en handel, plv. premier); *Frank Aiken* (buitenlandse zaken); Dr. *James Ryan* (financiën); *Oscar Traynor* (justitie); *Erskine Childers* (landerijen); *Patrick Smith* (binnenlandse en sociale zaken); *Sean MacEntee* (gezondheid); *Jack Lynch* (onderwijs); *Neal Blaney* (PTT); *Kevin Boland* (defensie); *Sean Moylan* (landbouw).

Indonesië

Conceptie-Hatta —

De oud-vice-president dr. Moh. Hatta heeft in een op 19 maart afgelegde verklaring de conceptie van president Sukarno inzake de instelling van een nationale adviesraad (zie pag. 12958/2 en 13035/3) verworpen en een eigen conceptie ontwikkeld om de ontstane crisis op te lossen.

Dr. Hatta verklaarde: „Onze crisis is een crisis van moraliteit en leiderschap. Zij kan alleen worden overwonnen door het terugvinden van de politieke moraliteit en door verkrijgen van een leiderschap, dat uit eerlijke en gerespecteerde figuren bestaat, die het vertrouwen van het volk kunnen behouden."

Wat betreft de eisen van de opstandige buitengewesten tot herstel van de twee-eenheid Sukarno-Hatta, zeide de oud-vice-president: „Het is het beste dat in plaats van ons vast te klampen aan een mythe, wij een uitweg uit de bestaande nationale moeilijkheden zoeken op basis van de bestaande feiten en uitvoerbaar binnen het raam van Indonesië's voorlopige grondwet."

Conceptie-Hatta

Hatta gaf als zijn oordeel te kennen, dat de oplossing van Indonesië's moeilijkheden van de volgende drie factoren afhankelijk zijn:

1. Wij moeten een bekwame regering hebben, die gezag heeft en is samengesteld uit figuren, die de verloren gegane politieke moraliteit kunnen terugvinden.
2. De instelling van een doeltreffend bestuur, zowel in Djakarta (het regeringscentrum) als in de provincies. Dit betekent niet alleen het zetten van de juiste man op de juiste plaats, doch ook het afschaffen van overbodige diensten en ministeries.
3. Een taakverdeling tussen het centrum en de andere gebieden op basis van democratische autonomie en een billijke en juiste toewijzing van gelden. Hierdoor zullen de bureaucratie en het centralisme, die de voornaamste hinderpalen zijn geweest in onze nationale ontwikkeling, verdwijnen.

Hatta zeide het vreemd te achten, dat de aan Suwirjo (PNI) gegeven opdracht luidde de formatie van een nationale raad en niet gericht was op uitvoering van de aspiraties der provincies. „Hierin ligt de tragedie van Sukarno's droom, die niet op de werkelijkheid is gebaseerd... Het is niet moeilijk om in te zien, dat in geval een advies van de raad door het kabinet mocht worden afgewezen, de nakoming ervan zal worden doorgedreven door middel van agitatie, demonstraties en mas-

sa-bijeenkomsten ‚van bepaalde functionele groepen in naam van de wil van het volk'. Vanzelfsprekend zou het kabinet dan in de verdrukking komen tussen de raad onder leiding van Sukarno en het parlement."
Ervoor waarschuwend, dat het volk zich niet moet vastklampen aan een mythe bij het zoeken van een uitweg, vervolgde Hatta: „Dit betekent niet, dat het voor Sukarno en mij onmogelijk is om in het belang van de staat samen te werken. Wij respecteren elkaar nog steeds ondanks onze afwijkende meningen. Samenwerking tussen een president en een gewoon burger is niet onmogelijk. Maar zij kan niet worden gedwongen."

Internationaal Nieuws

Bermuda-conferentie van Eisenhower en Macmillan —

De Amerikaanse president Eisenhower en de Britse premier Macmillan hebben van 21-23 maart besprekingen gevoerd in de Mid-ocean-club te Hamilton op de Bermuda-eilanden. Deze conferentie werd noodzakelijk geacht, daar door de gebeurtenissen in het Midden-Oosten de betrekkingen tussen de Ver. Staten en Engeland stroever waren geworden. Reeds eerder had de Franse premier Mollet president Eisenhower te Washington bezocht om ook de breuk tussen de VS en Frankrijk te herstellen. (Zie pag. 13069/3).

Conclusies

Na afloop van de besprekingen tussen de beide staatslieden werd een communiqué uitgegeven, waaruit o.m. bleek, dat de Ver. Staten aan Engeland geleide projectielen ter beschikking zullen stellen. Het communiqué ging vergezeld van twee aanhangsels, waarin melding werd gemaakt van de punten van overeenstemming en de conclusies, waartoe men bij de besprekingen is gekomen. Deze zijn samengevat in de volgende elf punten:
1. Erkenning van de waarde van collectieve veiligheidsverdragen binnen het raam van de Ver. Naties en het speciale belang van de Noordatlantische verdragsorganisatie voor beide landen als de hoeksteen van hun politiek in het Westen.
2. Bevestiging van het gemeenschappelijke belang bij de ontwikkeling van de Europese eenheid binnen de Atlantische gemeenschap.
3. Overeenstemming over het belang van nauwere samenwerking van het Verenigd Koninkrijk met de rest van Europa.
4. Overeenstemming over de voordelen, die, naar men voorziet, voor de Europese en wereldhandel zullen voortvloeien uit de plannen voor de Europese Gemeenschappelijke Markt en het vrijhandelsgebied, mits deze niet leiden tot een blok met hoge tarieven, en overeenstemming over de wenselijkheid, dat alle landen een liberale handelspolitiek volgen.
5. Bereidheid van de Ver. Staten om deel te nemen aan het werk van de militaire commissie van het verdrag van Bagdad (zie nader hieronder).
6. Steun voor het recht van het Duitse volk op spoedige hereniging van Duitsland in vrede en vrijheid.
7. Sympathie voor het Hongaarse volk en veroordeling van de „onderdrukkingspolitiek" der Sowjet-Unie ten aanzien van de volkeren van Oost-Europa.
8. Overeenstemming over de noodzaak van spoedige uitvoering van de jongste resoluties der Ver. Naties met betrekking tot de strook van Gaza en de golf van Akaba.
9. Overeenstemming over het belang van naleving van de resolutie van de Veiligheidsraad der Ver. Naties van 18 oktober, welke betrekking had op het Suezkanaal, en over steun voor de pogingen van de secretaris-generaal der Ver. Naties om een regeling tot stand te brengen in overeenstemming met deze resolutie. (Zie pag. 12802/1).
10. Gemeenschappelijke verklaring over de te volgen politiek aangaande proeven met kernwapens (zie nader hieronder).
11. Overeenstemming in beginsel, dat in het belang van de wederzijdse verdediging en economie bepaalde geleide projectielen door de Ver. Staten ter beschikking van de Britse strijdkrachten zullen worden gesteld (zie nader hieronder).

Geleide projectielen

In het na afloop van hun besprekingen uitgegeven communiqué zeggen Eisenhower en Macmillan het er in beginsel over eens te zijn, dat „in het belang van de wederzijdse verdediging en economie de Ver. Staten bepaalde geleide projectielen voor de Britse strijdkrachten beschikbaar zullen stellen". De geleide projectielen zullen zijn uitgerust met atoomladingen, maar de Amerikaanse leden van gemeenschappelijke Brits-Amerikaanse groepen, die met de zorg voor de projectielen belast zijn, zullen de controle over de atoomladingen behouden.
De perschef van Eisenhower, J. C. Hagerty, verklaarde nog, dat onder de projectielen voor Engeland zich intercontinentale ballistische projectielen van middelgrote reikwijdte (2400 km) zullen bevinden. Hij zeide, dat de Amerikaanse wet verbiedt, dat de controle over atoomladingen aan een ander land wordt overgedragen. Macmillan had hierom ook niet verzocht. Er zullen onmiddellijk onderhandelingen beginnen over de samenstelling van Brits-Amerikaanse groepen, die met de zorg voor de geleide projectielen zijn belast.
Van Amerikaanse zijde werd verder medegedeeld, dat de levering van geleide projectielen aan Engeland waarschijnlijk zal geschieden op leen- en pachtbasis. De bedoelde projectielen zijn nog niet in het produktiestadium. Het zal waarschijnlijk verscheidene maanden duren, alvorens zij zelfs op bescheiden schaal kunnen worden geproduceerd en dan alleen nog in geval van nood. Het zal een aantal jaren duren, voordat de projectielen in aanzienlijke omvang kunnen worden gemaakt.

Atoomwapens

Met betrekking tot de atoomwapens erkenden Eisenhower en Macmillan, dat „er oprechte bezorgdheid bestaat, dat voortgezette atoomproeven de radioactieve straling in de wereld mogelijk zullen vergroten tot een peil, dat schadelijk zou kunnen zijn". Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt, dat dit niet zal gebeuren, zolang men de proefnemingen beperkt.
Beide landen zijn dan ook van plan hun proeven zodanig uit te voeren, dat de radioactiviteit tot niet meer dan een fractie van het peil, dat gevaarlijk zou kunnen zijn, stijgt. Zij hopen, dat de Sowjet-Unie zich een zelfde beperking zal opleggen. Zij zullen hun atoomproeven van te voren blijven aankondigen.

Het Bagdadpact

Tijdens de besprekingen werd op 22 maart medegedeeld, dat de Ver. Staten Engeland ervan op de hoogte hadden gebracht, dat zij bereid zijn zich aan te sluiten bij de mili-

taire commissie van het pact van Bagdad, dat Engeland, Turkije, Perzië, Irak en Pakistan omvat. Tot dusver deden de Ver. Staten slechts mee aan het werk van het pact op economisch gebied en bij de bestrijding van communistische ondermijningspogingen.

Perschef Hagerty noemde het Amerikaanse besluit een logisch gevolg van de Eisenhowerdoctrine. (Zie pag. 12923). Het Amerikaanse lidmaatschap van de militaire commissie houdt alleen verband met de verdediging „tegen de communistische dreiging". Het brengt geen politieke betekenis in verband met kwesties in het gebied zelf met zich mee, aldus Hagerty.

De Amerikaanse onderminister van buitenlandse zaken, Andrew Berding, verklaarde nog, dat de toetreding van de Ver. Staten tot de militaire commissie niet betekent, dat de Ver. Staten volledig lid van het pact worden. Het volledige lidmaatschap brengt wederzijdse steun tegen elke aanval met zich, terwijl de Eisenhowerdoctrine slechts over bijstand in geval van communistische agressie spreekt.

Hagerty verklaarde ook, dat er op het ogenblik reeds bilaterale programma's voor militaire hulp tussen den Ver. Staten en de afzonderlijke leden van het pact van Bagdad bestaan. De aansluiting van de Ver. Staten bij de militaire commissie zal het opstellen van militaire plannen tegen een communistische aanval in het Midden-Oosten mogelijk maken. Dat is de reden van de Amerikaanse toetreding, aldus Hagerty.

De EGKS en de wereldeconomie — Aan VEV-Berichten (15-3) ontlenen wij onderstaande cijfers over de plaats die de EGKS in de wereldeconomie inneemt:

Algemene industriële produktie 1)

	1952	1956
	indexcijfers	
EGKS	100	139
Engeland	100	119
Ver. Staten	100	115
Sowjet-Unie	100	158-159

1) Excl. bouwnijverheid.

Staalproduktie

	1952	1956	stijging
	(miljoenen ton)		in %
EGKS	41,8	56,7	+ 35,6
Engeland	16,7	20,8	+ 24,0
Ver. Staten	84,5 1)	104,0	+ 22,1
Sowjet-Unie	34,5	49,0	+ 42,0

1) Tengevolge van stakingen lagere produktie.

Steenkoolproduktie

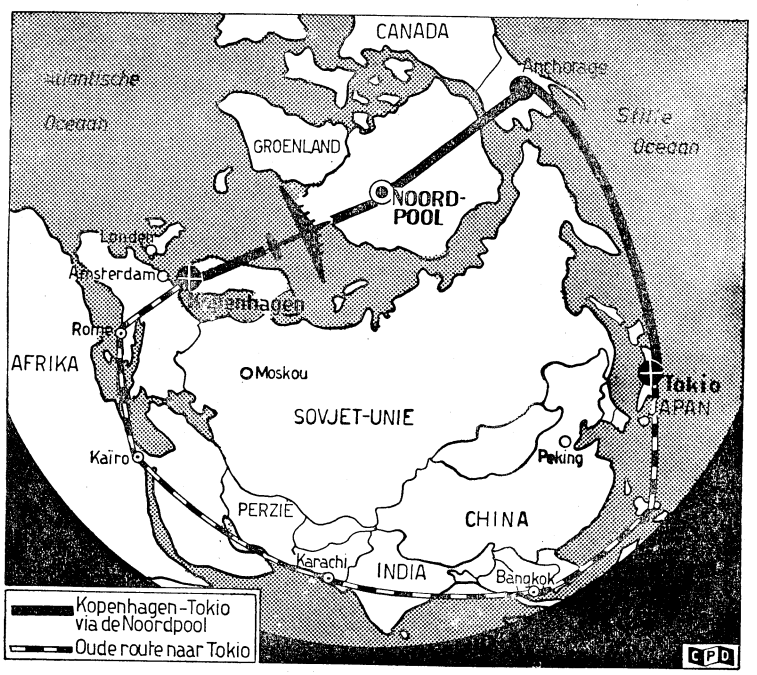
	1952	1956	stijging
	(miljoenen ton)		in %
EGKS	238,9	249,1	+ 4,2
Engeland	230,1	225,6	— 2,0
Ver. Staten	457,3	483,5	+ 5,7
Sowjet-Unie	215,0	300,0	+ 40,0

(Vor. ber. pag. 12991/1)

Diversen —

Wereldtankervloot — Volgens opgave van Davies & Newman Ltd. te Londen bedroeg de wereldtankervloot op 1 jan. 1957 45.253.256 reg.ton, hetgeen een toename van 5,3% sinds 1 jan. 1956 betekent. Engeland heeft met 8,5 miljoen ton de grootste tankervloot. Het wordt gevolgd door Noorwegen (7,0 mln ton), Liberia (6,3 mln ton), Ver. Staten (6,1 mln ton), Panama (3,4 mln ton), Nederland (1,6 mln ton), Zweden (1,6 mln ton) en Japan (1,1 mln ton). België heeft een tankervloot van 164,018 reg. ton.

Luchtlijn Europa-Azië via de Noordpool —

De Scandinavian Airlines System heeft op 24 februari een geregelde luchtlijn Kopenhagen-Tokio via de geografische Noordpool en Alaska geopend. Sinds november 1954 bestond er reeds een geregelde luchtdienst Los Angeles-Kopenhagen, die echter gebruik maakte van een zuidelijker route over het poolgebied, nl. via Söndre Strömfjord (Groenland) en Winnipeg (Canada). De nieuwe route van de SAS gaat via de Noordpool naar Anchorage (Alaska), waar een tussenlanding wordt gemaakt, en vandaar via de Aleoeten naar Tokio. De afstand van ca. 12.300 km wordt in ca. 30 uur afgelegd. De polaire route betekent een tijdbesparing van ca. 24 uur, daar deze route ca. 5500 km korter is dan de oude route via Cairo, Karatsji en Bangkok.

Nederland

Nieuwe Amerikaanse ambassadeur

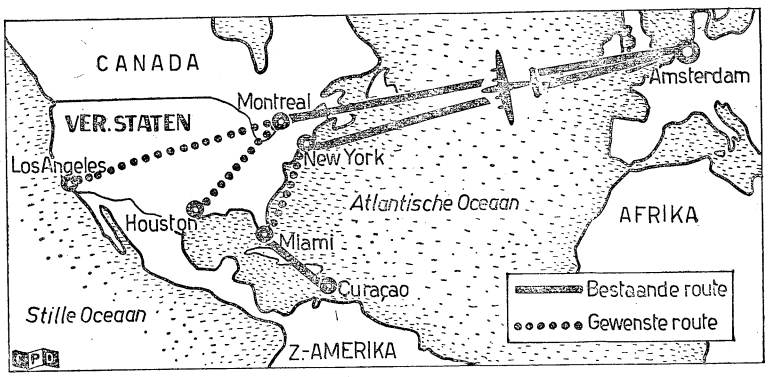
President Eisenhower heeft op 19 maart de heer Philip Young, oud-voorzitter van de commissie voor personeel in overheidsdienst, tot ambassadeur der Ver. Staten in Nederland benoemd. Hij volgt als zodanig de heer H. Freeman Matthews op.

Young is in 1910 te Lexington (Mass.) geboren. Hij studeerde aan de universiteiten van Sint Lawrence en Harvard. Na een jaar als assistent aan de universiteit van Harvard te hebben gewerkt, werd hij als econoom verbonden aan de commissie voor de effectenhandel te Washington. In 1938 werd hij assistent van de onderminister van financiën, Hanes. In 1940 kreeg hij als lid van de staf van de minister van financiën, Morgenthau, de verantwoordelijkhed voor de administratie van het hulpprogramma voor Engeland. Van 1941 tot 1944 bekleedde hij verscheidene administratieve functies, die verband hielden met de hulp aan het buitenland. In 1946 werd hij vice-president van de „Astraco Corporation" in New York en thesaurier van de „Van Lear Woodward Company". In 1948 werd hij benoemd tot deken van de handelsschool van de Columbia-University. In 1953 benoemde president Eisenhower hem tot voorzitter van de commissie voor personeel in overheidsdienst.

Luchtvaartbesprekingen met de VS

Op 19 maart zijn op het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken te Washington de besprekingen tussen Nederland en de Ver. Staten hervat over een verdrag, waarbij de KLM in staat wordt gesteld haar luchtnet in de Ver. Staten uit te breiden. De Nederlandse delegatie, die geleid wordt door de staatssecretaris van buitenlandse zaken, drs. E. H. van der Beugel, tracht voor de KLM landingsrechten te krijgen te Los Angeles (Californië) en Houston (Texas). Ook wenst de KLM toestemming om via Miami van New York naar Curaçao te vliegen.

Het sluiten van een dergelijke luchtvaartovereenkomst is tot dusver door bepaalde Amerikaanse kringen verhinderd. De onderhandelingen werden met enige onderbrekingen slepende gehouden. In haar laatste troonrede (sept. 1956) maakte koningin Juliana gewag van de teleurstelling die in Nederland was gewekt door de gang van zaken. Kort na het begin van het nieuwe overleg zond dr. Drees president Eisenhower een brief, waarin hij hem verzocht zijn persoonlijke aandacht te schenken aan de aan de gang zijnde onderhandelingen. De Amerikaanse president antwoordde op deze brief, dat hij de Amerikaanse delegatie bij de burgerluchtvaartonderhandelingen geïnstrueerd had „de factoren, in uw brief omschreven, in zeer ernstige overweging te nemen".

De Ruyter-herdenking —

Ter gelegenheid van het feit dat het op 24 maart 350 jaar geleden was, dat Michiel Adriaanszoon de Ruyter te Vlissingen werd geboren, is op 22 maart in de Jacobskerk te Vlissingen, de kerk waar de grote Nederlandse vlootvoogd werd gedoopt, een herdenkingsbijeenkomst gehouden, die o.m. werd bijgewoond door koningin Juliana en prins Bernhard.

In het Rijksmuseum te Amsterdam is op 23 maart een De Ruyter-tentoonstelling geopend, die daar tot 27 juni zal worden gehouden.

De Ruyter-medaille

Bij KB is een ereteken (medaille in goud, zilver, brons) ingesteld voor schippers, stuurlieden en verdere leden der bemanning van koopvaardijschepen en vissersvaartuigen en voor andere personen, die zich door verdienstelijke daden voor de Nederlandse scheepvaart hebben onderscheiden.

Deze medaille is bij KB aan de volgende personen toegekend:

In *goud* aan de heer W. H. de Monchy te Hulshorst, oudste directeur van de NV Nederlandsch-Amerikaansche scheepvaart maatschappij Holland-Amerika Lijn; prof. mr. J. Offerhaus, te Amstelveen, voorzitter van de Raad voor de Scheepvaart; prof. dr. ir. W. P. A. van Lammeren, te Wageningen, directeur van het Nederlandsch Scheepsbouwkundig Proefstation.

In *zilver* aan de heer C. van den Blink, te Rotterdam, gezagvoerder bij de NV Verenigde Nederlandsche Scheepvaart Maatschappij; de heer A. Haitsma, te Haarlem, gezagvoerder bij de NV Stoomvaart maatschappij Nederland; dr. L. B. J. Stuyt, te 's-Gravenhage; pater P. G. A. Koevoets, S.C.J., directeur-havenaalmoezenier van het havendistrict Rotterdam; mevrouw C. E. Schokking-de Visser, te Rotterdam; de heer J. Th. Verstelle, te 's-Gravenhage, cartograaf-hoofdambtenaar bij het ministerie van marine; de heer A. W. Ph. Weitzel, te Hilversum, verbonden aan Radio Nederland en Wereldomroep.

In *brons* aan de heer J. Dijkhuizen, te Katwijk aan Zee, schipper ter zeevisvaart.

Het parlement 1 jan.—20 mrt. —

Eerste Kamer

8/9 jan. — Algemene politieke beschouwingen over de rijksbegroting-1957.
15 jan. — Z.h.st. aangenomen de wetsontwerpen: Goedkeuring en uitvoering v. h. 15e protocol der Benelux-douaneovereenkomst, wijz. tarief invoerrechten i.v.m. de GATT en hernieuwde inwerkingstelling van de Prijsopdrijvings- en hamsterwet 1939.
15/16 jan. — Algemene financiële beschouwingen over de rijksbegroting-1957.
22 jan. — Wet bezettingsmaatregelen IV 1957 aangenomen met 49-11 (8 AR, 2 VVD en 1 SGP) stemmen.
29 jan. — Z.h.st. aangenomen hoofdstuk II A (algemene zaken) der rijksbegroting-1957; beperking pensioenen oud-ministers, oud-staatssecretarissen, oud-leden Tweede Kamer, oud-leden Ged. Staten, oud-wethouders en beperk. wed.-pens. bij gelijktijdige aanspraak op AOW-pens.
5 febr. — Z.h.st. aangenomen verlenging tijdelijke wet Monumentenzorg.
13 febr. — Z.h.st. aangenomen hoofdstuk XII A (maatschappelijk werk) der rijksbegroting-1957; voorzieningen i.v.m. vervallen Organisatiebesluit Voedselvoorziening 1941.
19 febr. — Jhr. mr. J. W. Roëll m.i.v. 20-2 benoemd tot griffier van de Eerste Kamer als opvolger van prof. mr. A. L. de Block. Z.h.st. aanvaard de wetsontwerpen: Goedkeuring Int. Tarwe Overeenkomst (Washington, 25 april 1956), deeln. in financ. NV voor de coördinatie van de afstandsgasvoorziening in Nederland, aanwijzingswet Staatsgasbedrijf, Destructiewet.
26 febr. — Z.h.st. aangenomen de wetsontwerpen: toevoeging v. h. grondgebied van Tienhoven en Westbroek bij Maarssen en Maartensdijk, grenzwijz. Delft en Pijnacker, wijz. Wet op het Praeventiefonds.
5 mrt. — Z.h.st. aangenomen de wetsontwerpen: inwerkingtreding v. enige artikelen v. d. Distributiewet 1939, goedkeuring verdrag (Genève, 19 juni 1948) betreff. de int. erkenning v. rechten op luchtvaartuigen, wet te boek gestelde luchtvaartlijnen.
13 mrt. — Z.h.st. aangenomen hoofdstuk III (buitenlandse zaken) der rijksbegroting-1957.
20 mrt. Z.h.st. aangenomen de hoofdstukken VIII A (oorlog) en VIII B (marine) der rijksbegroting-1957.

Tweede Kamer

31 jan. — Z.h.st. aangenomen hoofdstuk IV (justitie) der rijksbegroting-1957.
1 febr. — Z.h.st. aanvaard het wetsontwerp voorzieningen i.v.m. het vervullen v. h. Organisatiebesluit Voedselvoorziening 1941.
5 febr. — Z.h.st. aangenomen hoofdstuk V (binnenlandse zaken, bezitsvorming en publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie) der rijksbegroting; voorts de wetsontwerpen: verhoging loongrenzen, toevoeging v. h. grondgebied van Tienhoven en Westbroek bij Maarssen en Maartensdijk, wijz. gem. grens Delft en Pijnacker.
7 febr. — Z.h.st. aanvaard hoofdstuk VII B (financiën) der rijksbegroting-1957; voorts de wetsontwerpen: aanvull. bep. tot het verlenen o.a. bevoegdheden v. tandheelkundigen, wijz. Wet op het Praeventiefonds, Waterleidingswet.

14 febr. — Z.h.st. aangenomen het wetsontwerp inwerkingtreding v. enige artikelen v. d. Distributiewet 1939.
26 febr. — Z.h.st. aanvaard het wetsontwerp wijz. fin. verhouding tussen rijk en gemeenten en tussen rijk en provinciën. Begin van de beraadslaging over de nota inzake de beperking van de bestedingen; voortgezet op 27/2, 28/2, 5/3, 6/3, 7/3, 8/3 en 12/3; voor kennisgeving aangenomen.
1 mrt. — Z.h.st. aangenomen hoofdstuk XIII (zaken overzee) der rijksbegroting-1957.
20 mrt. — Z.h.st. aangenomen hoofdstuk XI (landbouw, visserij en voedselvoorziening) der rijksbegroting-1957.

(Vor. ber. pag. 12914/1)

Diversen —

Arbeidsverkorting mijnen — De mijnindustrieraad heeft zich op 13 maart in beginsel akkoord verklaard met een aantal verordeningswijzigingen, nodig om de voorstellen tot verkorting van de arbeidstijd voor het ondergrondse mijnpersoneel te verwerkelijken. In een door een commissie uitgebracht rapport werd voorgesteld met een arbeidsverkorting voor het ondergrondse personeel in het Nederlands mijnbedrijf een begin te maken door invoering van een eerste fase. Dit zal betekenen dat in twaalf door de mijnindustrieraad per kalenderjaar aan te wijzen weken voor het ondergronds personeel de gewone zaterdagse dienst vervalt. Voor het bovengrondse personeel blijft de totale arbeidsduur dezelfde als de thans bestaande.
Het is de bedoeling, dat deze eerste fase van de arbeidstijdverkorting zal duren tot 31 december 1958.

Territoriaal commandant — De generaalmajoor der artillerie C. J. Valk zal met ingang van 1 november a.s. worden benoemd tot Nederlands territoriaal bevelhebber. Hij volgt luitenant-generaal D. C. Buurman van Vreeden op. Gen. Valk is thans plaatsvervangend chef-staf voor logistiek en „administration" bij het hoofdkwartier van de geallieerde landstrijdkrachten in de Centraal-Europese sector te Fontainebleau.

Klachten over schooljeugd — De rectoren en directeuren van een groot aantal openbare middelbare scholen te Amsterdam hebben zich in een door hen gezamenlijk ondertekende brief gericht tot de ouders der leerlingen dezer scholen, waarin wordt gewezen op een tamelijk algemeen tekort aan ijver, toewijding en zorgvuldigheid bij de leerlingen. Ook wordt de klacht geuit, dat het huiswerk niet de aandacht krijgt, die zozeer noodzakelijk is en dat steeds meer leerlingen in de vakanties betaalde arbeid in het bedrijfsleven verrichten en dat zij het daarmee verdiende geld veelal besteden voor doeleinden, die niet zijn in te passen in de culturele taak van de school.

Zondagsrijverbod — Minister Zijlstra heeft op 18 maart het zondagsrijverbod, dat reeds eerder (zie pag. 13008/2) tijdelijk was opgeheven, ingetrokken.

Verplichte dekking Ned. Bank — De Nederlandsche Bank heeft het percentage geldende voor de renteloze dekking die het particuliere bankwezen verplicht is bij de centrale bank aan te houden, met ingang van de op 22 maart ingaande nieuwe berekeningsperiode met 1% verlaagd tot 6%. Dat komt er op neer dat de gezamenlijke dekking tot globaal ƒ 300 miljoen wordt teruggebracht en bijgevolg omtrent ƒ 50 mln. aan de liquiditeiten der banken wordt toegevoegd.

Ned. W.-Indië

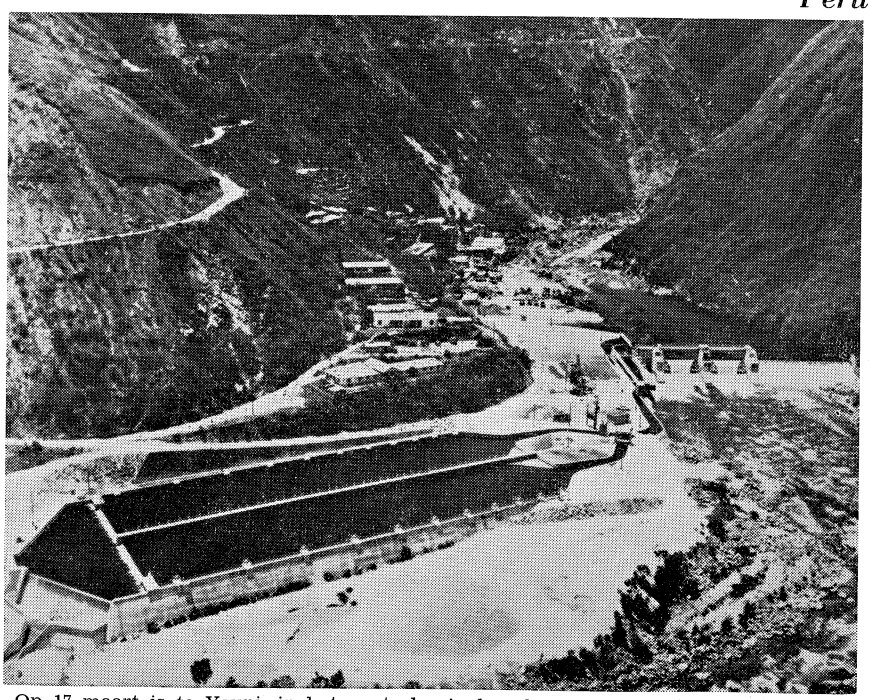
Nieuwe gouverneur Ned. Antillen

Bij KB is benoemd tot gouverneur van de Nederlandse Antillen drs. *A. B. Speekenbrink,* sinds 1953 buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister, hoofd economische afdeling bij de Nederlandse ambassade te Washington. Drs. Speekenbrink volgt *mr. Struycken* op, die thans minister van binnenlandse zaken, bezitsvorming en PBO is.
Drs. Speekenbrink is in 1905 in Breda geboren. Hij volgde de HBS te Bandung en werd daarna opgeleid te Dordrecht en Den Helder voor zee-officier. Te Rotterdam studeerde hij aan de economische hogeschool. Van 1927-1931 was hij verbonden aan de Bataafse Petroleum Mij. In 1933 deed hij zijn doctoraal examen in de economie. In 1934 kwam hij als ambtenaar aan economische zaken, waar hij op 1 juli 1945 directeur-generaal van de dienst buitenlandse economische betrekkingen werd. Tijdens Wereldoorlog II was hij aan dit ministerie in Londen verbonden. Hij is waarnemend secretaris-generaal geweest van de ministeries van scheepvaart en visserij en van handel en nijverheid.
Hij werkte onder Hirschfeld in Indonesië en was voorzitter van de NIVAS (Nederlands-Indische Vereniging voor de Afzet van Suiker). Op 1 januari 1950 volgde zijn benoeming tot financieel-economisch adviseur van het Nederlandse hoge commissariaat in Indonesië, met de rang en titel van buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister.
Drs. Speekenbrink is katholiek, maar hij is niet aangesloten bij een politieke partij.

De Surinaamsche Bank —

Het voorstel tot wijziging van de statuten van De Surinaamsche Bank, behelzende een aanpassing van de statuten aan de situatie na afloop van het octrooi, is goedgekeurd. De nieuwe statuten treden in werking op de dag waarop de nieuw opgerichte Centrale Bank van Suriname het circulatiebankbedrijf van De Surinaamsche Bank zal overnemen. Dit tijdstip is door de landsregering van Suriname bepaald op 1 april a.s. Na deze datum zal de Surinaamsche Bank uitsluitend als handelsbank werkzaam zijn.

Nieuw waterkrachtstation — *Peru*

Op 17 maart is te Yaupi, in het centrale Andesgebergte in Peru, een nieuw krachtstation van de Amerikaanse Cerro de Pasco Corp. in werking gesteld. Het krachtstation (kosten $ 25 miljoen) is gebouwd bij de Pancartamborivier. Het heeft een capaciteit van 65.000 kW, welke zonodig kan worden uitgebreid tot 100.000 kW. In de rivier is een 70 meter hoge dam gebouwd (op de foto rechts). De op te wekken energie is bestemd voor de koper-, lood- en zinkraffinaderijen van de maatschappij te La Oraya.

Kunst

Diversen —

C. Brancusi — De Roemeense beeldhouwer Constantin Brancusi is op 16 maart op 81-jarige leeftijd te Parijs overleden. Brancusi wordt beschouwd als de vader van de moderne abstracte beeldhouwkunst. Hij studeerde aan de academie voor beeldende kunsten te Boekarest toen hij 16 was. In 1904 ging hij naar Parijs, waar hij tot 1906 aan de Academie studeerde, maar die hij op advies van Rodin verliet. Werk van Brancusi vindt men in musea in alle delen van de wereld. Het museum voor moderne kunst te New York bezit enkele van zijn beste werken.

Haydn-onderzoek — De filosofische faculteit van de Christian Albrechtuniversiteit te Kiel heeft op 7 maart het eredoctoraat verleend aan de Nederlandse musicoloog Anthony van Hoboken wegens zijn bijzondere verdienste bij het onderzoek naar de werken van Joseph Haydn.
Anthony van Hoboken (70) woont te Ascona. Hij heeft in de loop van 30 jaren een catalogus van de werken van Joseph Haydn samengesteld, die circa 1.000 pagina's omvat. Het eerste deel daarvan, de instrumentale werken van de componist omvattend, zal binnenkort bij een uitgever te Mainz verschijnen. Zo zal de muziekwereld, voor wie „Köchels Verzeichnis" reeds zo'n gangbaar begrip is, eerlang een „Van Hobokens Verzeichnis" rijk zijn.

Kossuthprijs — De grote Kossuthprijs is op 14 maart door de Hongaarse regering uitgereikt aan de 74-jarige componist Zoltan Kodály. In dezelfde plechtigheid ontvingen ongeveer 60 vooraanstaande kunstenaars, wetenschapsmannen en anderen een Kossuthprijs. De grote prijs bedraagt 75.000 forint, de andere prijzen variëren van 50.000 tot 10.000 forint.

Bruno Walter — Met een concert in Carnegie Hall te New York heeft de wereldvermaarde te Berlijn geboren dirigent dr. Bruno Walter (80) op 26 febr. afscheid genomen van het openbare muziekleven. Hij dirigeerde het New York Philharmonic Orchestra in een Beethoven-programma, waarbij Dame Myra Hess soliste was in het vierde pianoconcert.

Visser-Neerlandiaprijs — Het bestuur van het Algemeen Nederlands Verbond heeft besloten aan de prijzen en steunverleningen, welke het verbond uit de opbrengst van de erfenis van wijlen mr. H. L. A. Visser toekent, de naam Visser-Neerlandiaprijs te geven. Deze prijs wordt o.a. uitgeloofd voor een hoogstaand Nederlands toneelspel en voor een voortreffelijk door een Nederlander gecomponeerd melodieus muzikaal werk. Op 5 maart zijn Visser-Neerlandiaprijzen uitgereikt aan Alexander Voormolen en Jan Masséus. Zij ontvingen elk een bedrag van *f* 1000 als waardering voor hun scheppende arbeid op muziekgebied. De heer Voormolen ontving deze prijs in het bijzonder voor zijn orkestwerk „Eline" lamento e notturno naar Louis Couperus' Eline Vere, de heer Masséus in het bijzonder voor zijn Gezelle-cyclus voor sopraan, alt, piano (vierhandig) en slagwerk.

Caroline van Dommelen — De actrice en publiciste Caroline van Dommelen is op 4 maart op 83-jarige leeftijd plotseling te Amsterdam overleden. Zij was een dochter van de acteur Charles van Dommelen. Zij heeft naast Louis Bouwmeester o.a. de rol van Hanna in Hauptmanns Voerman Henschel gespeeld. Tot het grootste succes in haar loopbaan behoort de vertolking van Claire Forster in De Vrouw in het spel bij Willem Royaards bij de NV Het Toneel. Zij heeft tal van rollen gespeeld en na de oorlog is zij o.m. nog opgetreden in Tsjechofs De drie zusters (1950). In 1949 oogstte zij in Arsenicum en oude kant groot succes. Caroline van Dommelen heeft zich ook als journaliste uiterst bekwaam betoond. Als spreekster is zij menigmaal opgetreden. Zij heeft een toneelstuk St. Helena met Napoleon als hoofdfiguur geschreven.

Vrienden van „Theater" — Te Arnhem is volgens het Alg. Handelsblad (9-3) de stichting Vrienden van „Theater" opgericht. De toneelgroep „Theater", aldus een toelichting bij deze oprichting, heeft een onvervangbare plaats veroverd in de toneelwereld. Het bestuur van de stichting constateert, dat voor „Theater" de tijd van experimenten en van opbouw is afgesloten. De stichting stelt zich ten doel een band te vormen tussen oostelijk Nederland en de toneelspelers, uit welk contact de acteurs en actrices de morele steun kunnen putten, die zo nodig is. Zij wil de belangstelling voor de toneelspeelkunst bevorderen en de leden-donateurs op de hoogte houden van premières en de gang van zaken bij het gezelschap. Zij wil daarom in diverse plaatsen bijeenkomsten houden, lezingen organiseren over toneel en voordrachten verzorgen, ook door leden van het gezelschap. Leden-donateurs hebben recht van voorbespreking bij openbare premières van „Theater". De stichting heeft zich tot het bedrijfsleven gewend in de overtuiging dat de industrie baat heeft bij een gunstig cultureel klimaat en bij een toneelleven, dat niet onderdoet voor dat in het westen.

Wetenschap en Techniek

Diversen —

Niels Bohr — De Deense natuurkundige prof. Niels Bohr heeft als eerste de prijs „atomen voor vreedzame doeleinden" gewonnen. Deze prijs van 75000 dollar is ingesteld door de Fordmaatschappij.

Penicilline — Dr. John C. Sheehan en dr. K. R. Henery-Logan van de Cambridge-universiteit te Massachusetts zijn volgens De Tijd (12-3) na onderzoekingen, die 9 jaar hebben geduurd, er in geslaagd penicilline op chemische wijze te vervaardigen. Penicilline werd tot op heden uit schimmels in een fermenteringsproces gewonnen. Beide geleerden hebben tien verschillende variëteiten penicilline ontwikkeld. De kosten van deze „synthetische" penicilline zijn hoger dan die van het natuurlijke produkt, doch men hoopt de chemisch-vervaardigde stof te kunnen gebruiken bij aandoeningen, waar het „klassieke" produkt niet helpt en bij een groot aantal infecties. Wellicht dat de nieuwe vorm van penicilline minder snel allergische reacties bij de patiënten opwekt. Om dit te onderzoeken worden reeds proeven op dieren genomen.
Gedurende Wereldoorlog II hebben Amerikaanse en Engelse geleerden vergeefs gezocht naar een wijze om penicilline synthetisch te vervaardigen. Aan dit onderzoek werd ook deelgenomen door dr. Sheehan. Hij zette zijn proefnemingen in 1948 voort. Het chemisch vervaardigen van penicilline scheen aanvankelijk onmogelijk, omdat penicilline-moleculen zeer snel uiteenvallen.

Virussen — Aan de universiteit van Californië is men er, aldus ontleent de NRC (2-3) aan Science News Letter, voor het eerst in geslaagd door scheikundige beïnvloeding de erfelijkheid van virussen te wijzigen. Reeds eerder heeft men op soortgelijke wijze mutaties verkregen, maar in dit geval is de frequentie veel en veel groter. Ongeveer 10% der nakomelingen waren mutanten. Dit komt neer op een mutatiefrequentie, die duizendmaal groter is dan normaal. Dit resultaat laat waarschijnlijk toe, dat men eens in de naaste toekomst met behulp van een of ander preparaat een ziekteverwekkend virus in vivo kan doen muteren in een onschuldig type. Dit onderzoek wordt beschouwd als een zeer belangrijke ontwikkeling in studies over de erfelijke veranderingen niet alleen t.a.v. virussen, maar ook t.a.v. alle levende vormen.

Nieuwe isotoop — De ontdekking van de zesde isotoop van elementen, die door kosmische stralen worden geproduceerd, is, aldus Science News Letter/NRC (2-3), dank zij het werk van dr. Goel van het Tate Institute of fundamental research te Bombay (India), een feit geworden. Zwavel-35 kan thans aan de lijst van isotopen van koolstof, waterstof, beryllium en van fosfor (tweemaal) worden toegevoegd. Dr. Goel trof de nieuwe isotoop aan in regenwatermonsters, verzameld op een 7500 voet hoge berg, ver verwijderd van industriële verontreinigingen. Volgens hem ontstaat zwavel-35 als resultaat van het bombarderen door kosmische partikeltjes van het edelgas argon uit de hogere regionen van de atmosfeer. Maar, aldus dr. Goel, men zou het eveneens kunnen produceren door kernexplosies.

Uraniumertsen — De Atomic Energy Commission heeft statistieken betreffende uraniumertsen, reserves en winning gepubliceerd. De NRC (9-3) ontleende aan Science het volgende: De nog niet aangesproken uraniumreserves in de bodem bedroegen op 1 november 1956 ongeveer 60 miljoen ton (41 miljoen in Nieuw Mexico, 7½ miljoen in Utah, 4.1 miljoen in Colorado, 2.6 miljoen in Arizona, 2.3 miljoen in Wyoming, 1½ miljoen in Washington en 1 miljoen in andere staten). Het gewonnen uranium gedurende de periode juli-december 1955 bedroeg 840.000 ton; van januari tot juni 1956 ruim 1.34 miljoen ton en van juli tot december 1956 ongeveer 1.6 miljoen ton. Op het ogenblik bevinden zich 12 in bedrijf zijnde uraniumfabrieken in de Verenigde Staten.

Pijnstillend middel — De Belgische arts dr. Paul Janssen heeft volgens De Tijd (20-2) een nieuw pijnstillend middel ontdekt, dat voorlopig met de codenaam R 875 wordt aangeduid. Het nieuwe middel, dat twintig maal actiever zou zijn dan morfine, behoort tot de familie der propylaminen. Bij ziekten, die met veel pijn gepaard gaan, zal R 875 onschatbare diensten kunnen bewijzen, te meer daar het veel minder schadelijk is dan morfine. Het gevaar voor vergiftiging schijnt gering te zijn, ook de kans op verslaafdheid zou veel kleiner zijn dan bij morfine.

De onafhankelijkheidsverklaring (pag. 13063) *van de Britse kolonie Goudkust — thans de staat Ghana — is o.m. een groot persoonlijk succes voor premier Kwame Nkroemah* (zie voor levensschets pag. 13066). *Men ziet hem hier op weg naar de eerste zitting van het parlement.* (foto Ass. Press)

„Euromarkt" en „Euratom" (I)

Op 25 maart hebben de ministers van buitenlandse zaken van West-Duitsland, Frankrijk, België, Nederland, Luxemburg en Italië te Rome hun handtekening gezet onder twee verdragen, waarvan het ene door de voorstanders van Europese integratie en Europese eenheid in het algemeen geestdriftig is begroet, door sommige economen en ondernemers uit de deelnemende landen met optimisme, door andere met scepsis en zelfs met afkeer wordt bezien. Het moet nog door de respectieve parlementen worden goedgekeurd en zal — na verkregen goedkeuring — ongetwijfeld een ingrijpende hervorming van het Europese economische leven ten gevolge hebben. Wij bedoelen het verdrag inzake het scheppen van een *Gemeenschappelijke Europese Markt,* een *Europese Economische Gemeenschap* door de landen die sedert 1952 reeds partners zijn in de *Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal* (EGKS). Deze markt is men reeds tijdens de onderhandelingen met de populaire benaming *Euromarkt* gaan aanduiden.
Het tweede verdrag betreft de vorming van een *Europese Gemeenschap voor de Atoomenergie,* waarvoor men de naam *Euratom* heeft gevonden.

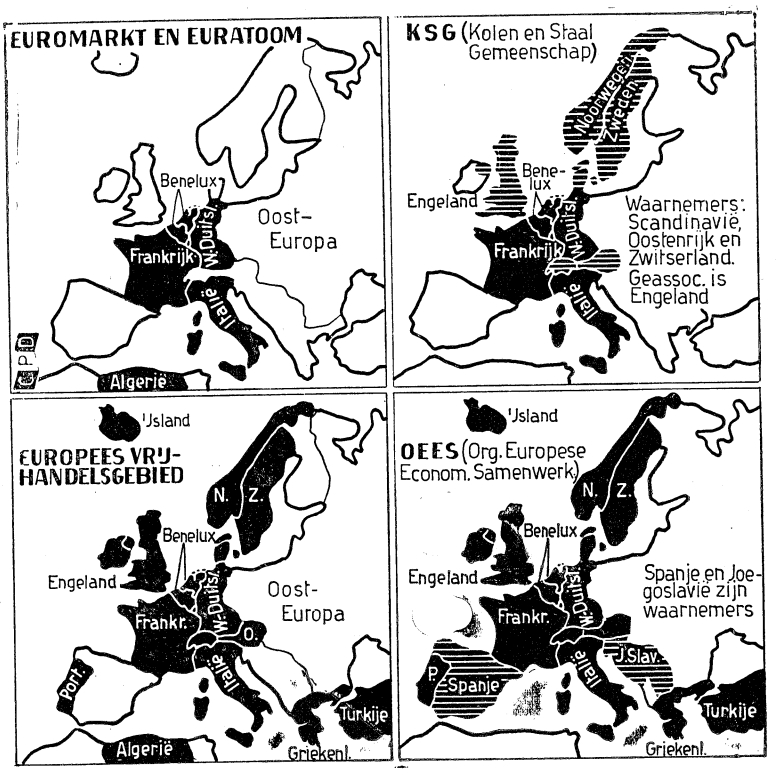
Van EGKS tot Messina

Zoals men weet zag de „vader" van de EGKS *Robert Schuman* (destijds Frans minister van buitenlandse zaken), en niet alleen hij, de „supranationale" EGKS (zie 9289, 9355 K, 9373, 10159 en 10487) als een eerste stap naar waarlijke *Europese integratie* [1]). Het *plan-Pleven* inzake een *Europese Defensie Gemeenschap* (EDG) en het denkbeeld van een *Europese Politieke Gemeenschap* (EPG) dienden het complement te vormen van dit supranationale („kleine") Europa. Het EDG-verdrag, in mei 1952 getekend (zie 10027, 10033 en 10487) werd op 30 aug. 1954 door de Franse Assemblée getorpedeerd. Met het EDG-verdrag werden de door een speciale commissie uitgewerkte EPG-plannen (zie nader 10499/3) in de archieven van de Europese kanselarijen opgeborgen. Voor de „Europeanen" brak er een tijd van malaise aan.
Jean Monnet, eerste voorzitter van de Hoge Autoriteit der EGKS (zie voor levensschets pag. 9292 A), die een grote rol heeft gespeeld in de voorbereiding van de Europese integratie-plannen, vond in de vooral in Frankrijk ontstane tegenstroom tegen deze integratie aanleiding, om in november 1954 zijn ambt neer te leggen (zie ook 11938). Hij nam het initiatief tot de vorming van een internationaal actie-comité voor de Verenigde Staten van Europa (zie nader 12159).
Toen de ministers van buitenlandse zaken der EGKS-landen in juni 1955 te *Messina* (Sicilië) bijeenkwamen om een opvolger voor Monnet te kiezen, was deze verkiezing niet het voornaamste onderwerp van gesprek. Dit was de vraag, wat nu ten aanzien van de Europese eenwording te doen stond.
Een Benelux-memorandum, waarin verschillende economische maatregelen werden geopperd (zie nader pag. 11975), droeg tijdens deze conferentie ten zeerste bij tot een nieuwe poging om de integratie weer op gang te brengen („relance européenne"), ook al stonden met name Frankrijk en West-Duitsland bijzonder sceptisch en gereserveerd tegenover de in het memorandum gedane suggesties. Het resultaat van de conferentie was, dat een commissie van regerings-gedelegeerden onder leiding van de Belgische min. van buitenlandse zaken, *P. H. Spaak,* de mogelijkheden ging bestuderen van nauwere economische samenwerking, in het bijzonder op het gebied van verkeer, energievoorziening in het algemeen en van de atoomenergie in het bijzonder en de mogelijkheid ook van de schepping van een gemeenschappelijke markt [2]).

Van Messina tot „Val Duchesse"

Op de minister-conferentie van Messina volgden die van *Noordwijk*

(*Zie vervolg pag.* 13113)

Frankrijk, West-Duitsland, Italië, België, Nederland en Luxemburg (kaart boven links), die sedert 1952 reeds partners waren in de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (kaart boven rechts) hebben besloten geleidelijk hun onderlinge tolmuren te slechten en een gemeenschappelijke Europese markt te stichten, een economische gemeenschap met ca. 160 miljoen mensen, alsmede een speciale organisatie voor samenwerking op het gebied van de atoomenergie.
Op initiatief van Engeland zullen binnenkort ook onderhandelingen beginnen over een rond deze Euromarkt te vormen „vrijhandelsgebied" (kaart onder links). De kaart onder rechts geeft aan de landen die reeds geruime tijd samenwerken in de uit het plan-Marshall geboren Organisatie voor Europese Economische Samenwerking (OEES).

Weekblad

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

Argentinië — 31 mrt J. C. Krause afgetreden als minister en opperbevelhebber van de luchtmacht, nadat hij in het openbaar kritiek had uitgeoefend op een besluit van pres. Aramburu, om de algemene verkiezingen pas te houden op 23 febr. 1958.

België — 26 mrt Aankomst te Charleroi van 100 Spaanse mijnwerkers.

Brits-Honduras — 25 mrt Bij de op 20-3 gehouden verkiezingen heeft de Verenigde Volkspartij 9 van de 15 zetels weten te krijgen.

Columbia — 25 mrt De grondwetgevende vergadering heeft besloten zichzelf op 10 april te ontbinden.

Cyprus — 28 mrt De Britse regering heeft de vrijlating bevolen van aartsbisschop Makarios uit zijn ballingschap op de Seychellen.

Denemarken — 29 mrt Het parlement heeft een regeringsvoorstel aangenomen i.z. een vermindering van het defensiebudget van Kr. 982 mln tot Kr. 922 mln.

Egypte — 25 mrt De secr.-gen. der VN, Hammarskjöld, beëindigt zijn besprekingen met pres. Nasser. — Het laatste grote obstakel in het Suezkanaal, de sleepboot Edgar Bonnet, gelicht. — **31 mrt** Pres. Nasser verklaart, dat Egypte zich zal verzetten tegen de vaart van Israëlische schepen door het Suezkanaal, zolang het vraagstuk van de Arabische vluchtelingen niet is geregeld.

Engeland — 26 mrt De regering verwerpt de Japanse bezwaren tegen de voorgenomen Britse kernwapenproeven op Christmas Island. — **29 mrt** Lord Salisbury, Lord President of the Council, afgetreden uit protest tegen de vrijlating van aartsbisschop Makarios. — De loonbesprekingen tussen de werkgevers in de metaalindustrie en de vakbondsleiders mislukt; de werkgevers willen 3% geven, terwijl de vakbonden een loonsverhoging van 10% eisen.

Finland — 28 mrt Het vakverbond neemt een resolutie aan, waarin de stabilisatiepolitiek van de coalitieregering wordt verworpen en de leden van de vakverenigingen worden opgeroepen zich voor te bereiden op „een langdurige strijd".

Frankrijk — 26 mrt Edouard Herriot overleden. — **29 mrt** De Nat. Vergadering spreekt met 221-188 stemmen haar vertrouwen uit in het algemene beleid van de regering-Mollet. — **31 mrt** Voor de eerste maal gaan in Frans West-Afrika, Frans Equatoriaal-Afrika en Madagaskar de Afrikanen en Madagasken naar de stembus om de leden van 12 territoriale en zes provinciale assemblées te kiezen. Deze verkiezingen werden gehouden, nu de Franse gebieden in Afrika en Madagaskar beperkt zelfbestuur zullen krijgen. Er was algemeen stemrecht. De gekozen territoriale assemblées zullen ieder een en de provinciale assemblées op Madagaskar gezamenlijk een regering kiezen.

Hongarije — 27 mrt Volgens een regeringsdecreet is voor de benoeming van hoge geestelijke functionarissen vooraf de goedkeuring nodig van de presidentiële raad. — **31 mrt** Premier Kádár terug uit Moskou.

India — 25 mrt De communisten hebben in het parlement van de staat Kerala 60 van de 126 zetels veroverd. — **28 mrt** Volgens nog niet volledige uitslagen heeft de Congres Partij van premier Nehroe bij de jongste verkiezingen 365 van de 500 zetels in het parlement verworven.

Indonesië — 25 mrt Pres. Sukarno wijzigt zijn opdracht aan kabinetsformateur Suwirjo en belast hem met de vorming van een kabinet van deskundigen, dat krachtig en juist kan optreden en een nationale raad zal moeten vormen in overeenstemming met de presidentiële conceptie. — **31 mrt** De militaire commandant van Zuid-Sumatra maakt bekend, dat hij een poging van een aantal officieren „om tegen de militaire hiërarchie in te gaan" heeft verijdeld.

Internationaal — 25 mrt Te Rome ondertekenden de zes EGKS-landen de verdragen i.z. de Euromarkt en Euratom. — Prem. Nehroe van India stelt een persoonlijke ontmoeting voor van president Eisenhower en de Sowjet-leiders om het probleem der ontwapening, het Midden-Oosten en andere vraagstukken te bespreken. — De Ver. Staten zijn bereid de Bagdad-pact-landen te helpen met de aanleg van de strategisch belangrijke verkeersweg van de Turkse hoofdstad Ankara naar de hoofdstad van Pakistan Karatsji. — **28 mrt** De NAVO heeft besloten in het kader van haar infrastructuurprogramma nog $ 630 mln te besteden voor de aanleg van vliegvelden, olieleidingen en het telecommunicatienet. — **28 mrt** De Sowjet-Unie waarschuwt Frankrijk en Israël ervoor geen geweld te gebruiken in het Midden-Oosten, daar een nieuwe actie tegen Egypte tot een gevaarlijk militair avontuur zou leiden. — Het Franse blad Le Figaro publiceert uittreksels uit een Frans boek over de actie tegen Egypte waarin wordt onthuld, dat Engeland en Frankrijk van te voren op de hoogte waren van de Israëlische aanval op Egypte. — **29 mrt** Te Cuxhaven (W.-Duitsland) wordt een nieuw marine-commando van de NAVO ingesteld, waarvan aanvankelijk alleen strijdkrachten van de Westduitse marine deel zullen uitmaken.

Japan — 26 mrt Premier N. Kisji heeft verklaard, dat zijn land niet van plan is toe te treden tot de ZOAVO. — De industriële produktie is met 40% gedaald door een recente mijnwerkersstaking en door gebrek aan elektrische energie, veroorzaakt door de droogte.

Joego-Slavië — 27 mrt De Nat. Vergadering heeft P. Stambolitsj tot haar voorzitter gekozen als opvolger van M. Pijade.

Jordanië — 27 mrt Volgens radio-Cairo zou tussen Egypte, Jordanië en Saoedi-Arabië een overeenkomst zijn gesloten i.z. het zenden van Saoedi-Arabische strijdkrachten naar de Jordaanse haven Akaba, nadat de Britse troepen zijn teruggetrokken.

Nederland — 23 mrt De tandartsen zeggen per 1 april hun overeenkomst met de ziekenfondsen op. — **25 mrt** Mej. mr. T. F. Lemaire benoemd tot lid van de Tweede Kamer in de vacature-Ten Hagen (PvdA). — **26 mrt** De min. voor defensie, Ir. C. Staf, vertrekt naar de VS voor besprekingen met de Am. defensie-autoriteiten over de toekomstige wapenhulp. — **28 mrt** De liedjeszanger Kees Pruis (68) overleden. — **29 mrt** De luchtvaartbesprekingen met de VS zijn in een impasse geraakt. — De prijs van het bruinbrood wordt met 1 cent per 800 gram verlaagd. — **30 mrt** De koordirigent A. Krelage Sr. (72) overleden. — **31 mrt** De Nederlandse Katholieke Mijnwerkersbond en de Katholieke Vereniging van Mijnbeambten besluiten met ingang van 1 april een langzaamaanactie te beginnen om hun eisen i.z. verbetering der lonen en secundaire arbeidsvoorwaarden kracht bij te zetten.

Polen — 25 mrt Met de SU is een overeenkomst gesloten, waarbij personen van Poolse afkomst, die op 17 sept. 1939 de Poolse nationaliteit bezaten, voor 31 dec. 1958 naar Polen kunnen terugkeren. — **27 mrt** De regering heeft besloten de strijdkrachten met 44.500 man te verminderen.

Saarland — 26 mrt De coalitieregering van Dr. H. Ney (chr.-dem.) afgetreden.

Singapore — 29 mrt Te Londen wordt overeenstemming bereikt over de toekomstige status van de kroonkolonie.

Sowjet-Unie — 28 mrt De componist D. Sjostakowitsj heeft in de Prawda aangedrongen op meer artistieke vrijheid en grotere vrijheid van discussie in de SU. — **31 mrt** Partijsecretaris Chroesjtsjew wil de administratie van het economische leven in de SU reorganiseren en daarbij meer zelfstandigheid geven aan de afzonderlijke republiek en nationale gebieden, waar nationale raden zullen worden opgericht, die belast worden met het beheer over de industrie en de economische projecten.

Spanje — 31 mrt Franco heeft medegedeeld, dat de begrenzing en de scheiding van de functies van leider van de staat en leider van de regering in een wet zullen worden vastgelegd.

Sport — 24 mrt Zwemmen: Jiskoot verbetert het Ned. record 4 x 100 m wisselslag persoonlijk (heren) in 5 min. 19 sec.; het oude record stond sinds 26-5-56 met 5.29.1 op naam van Ch. Ritton. — Hockey: België-Nederland (dames) 0-1.

Turkije — 25 mrt De regering heeft zich akkoord verklaard met de Eisenhowerdoctrine.

Ver. Staten — 26 mrt J. Roosevelt Jr. heeft voorgesteld dat de Ver. Staten het Panamakanaal onder beheer van de VN stellen op voorwaarde, dat Egypte hetzelfde doet met het Suezkanaal en de Golf van Akaba. — Minister Dulles verklaart, dat de Ver. Staten overwegen om via de Ver. Naties aan het Int. Hof van Justitie advies te vragen over de kwestie of Egypte de rechten van een oorlogvoerend land kan uitoefenen in de Straat van Tiran. — **26 mrt** Gen. N. F. Twining volgt adm. A. Radford op als voorzitter van de commissie van stafchefs.

Zuid-Afrika — 28 mrt De Duitssprekende bevolking van de voormalige kolonie Zuidwest-Afrika wenst, dat het Duits dezelfde positie krijgt als het Engels en het Afrikaans; er wonen in dit gebied 20.000 Duitssprekenden, 35.000 Afrikaanssprekenden en slechts enkele Engelssprekenden.

(*Vervolg van pag.* 13111)

(sept. 1955, zie pag. 12113). Nog in 1955 kwam de commissie-Spaak met een voorlopig rapport gereed (zie pag. 12255). Op 11 februari 1956 bespraken de EGKS-ministers te Brussel het zg. Euratom-plan (zie pag. 12399) [3]).

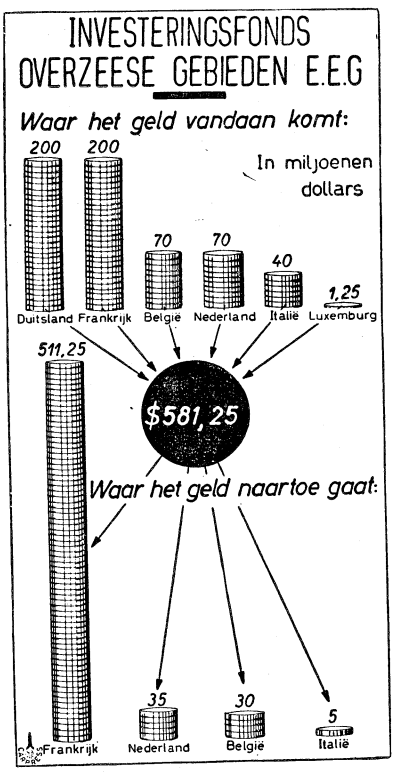
Het op 27 april 1956 gepubliceerde *rapport-Spaak* werd besproken tijdens een op 29 en 30 mei 1956 te *Venetië* gehouden conferentie (zie nader pag. 12624/3). Overeenkomstig een besluit van deze conferentie begonnen gedelegeerden van de zes landen, wederom onder leiding van Spaak, op 26 juni in het even buiten Brussel gelegen kasteel „Val Duchesse" („Hertoginnedal") met de opstelling van de desbetreffende verdragen. Op 20 februari werd tenslotte op een te Parijs gehouden minister-conferentie definitieve overeenstemming bereikt (zie 13037 /2).

Kritiek en bezwaren

Naarmate deze verdragen, in het bijzonder het Euromarkt-verdrag, hun definitieve vorm naderden, kwamen een aantal geschilpunten scherper naar voren (zie o.a. pag. 12999). Geschilpunten die via vele persberichten ook in de openbaarheid kwamen en die aanleiding gaven tot tal van kritische commentaren en zelfs afwijzende reacties (zie bv. de verklaring, die een groep vooraanstaande personen uit het Nederlandse bedrijfsleven op 31 jan. 1957 publiceerde, pagina 13022/1). Met name werd de vrees uitgesproken, dat de gemeenschappelijke markt een zodanig protectionistisch karakter zou tonen, dat de exportpositie van Nederland met betrekking tot niet aan de Euromarkt deelnemende landen ernstig zou worden getroffen.

Een van de vele andere moeilijkheden vormde de wijze waarop de Fransen hun overzeese gebiedsdelen in de gemeenschappelijke markt opgenomen wensten te zien. In het algemeen bestaat de indruk, dat aan Frankrijk heel wat concessies zijn gedaan.

De kritiek bleef overigens niet beperkt tot Nederland. Wij wijzen elders in dit artikel op het scepticisme van de Franse radicaal-socialist *Pierre Mendès-France,* die in Frankrijk zeker niet alleen staat met zijn kritiek. In Duitsland zou, als wij *Time* (1-4) mogen geloven, niemand minder dan de minister van economische zaken *Ludwig Erhard* de „economische wijsheid" van het Euromarkt-project in twijfel trekken. Volgens het genoemde Amerikaanse weekblad zou Bondskanselier Adenauer hem zelfs genoopt hebben af te zien van een lezing aan de Columbia Universiteit (VS), waarin Erhard voornemens was uitdrukking te geven aan zijn twijfel. Erhard steunde Adenauer in een aan de Euromarkt gewijd Bondsdag-debat, maar hij deed dit in hoofdzaak met de opmerking, dat welke economische bezwaren men ook mocht opperen, de Euromarkt een geval was waarbij het primaat van de politiek tot gelding moest worden gebracht.

De zes landen hebben in het Euromarktverdrag de wens te kennen gegeven de overzeese gebiedsdelen te associëren met de gemeenschappelijke markt en zij hebben zich — niet zonder langdurig onderhandelen — bereid verklaard bij te dragen tot de economische en sociale investeringen, die voor de versnelde ontwikkeling van deze overzeese gebieden zijn vereist. In een afzonderlijke conventie, gesloten voor de duur van 5 jaar worden deze beginselen nader uitgewerkt. O.m. wordt hierin aangegeven in welke mate de zes landen tot het ontwikkelingsfonds (met een totaalbedrag ter waarde van $ 581,25 mln.) zullen bijdragen.

In beginsel worden de gebieden die constitutioneel tot de deelnemende landen behoren met de gemeenschappelijke markt geassocieerd; de zelfstandige landen kunnen daaromtrent in onderhandeling treden.

In bovenstaande grafiek is aangegeven, hoeveel de afzonderlijke landen in de eerste 5 jaar zullen bijdragen en hoeveel zij ten behoeve van de overzeese gebieden zullen ontvangen. Vóór het verstrijken van de overeengekomen termijn van vijf jaar zal de „Raad van Ministers" zich over het sluiten van een nieuwe conventie beraden.

Kritiek en bezwaren blijven niet beperkt tot de zes direct betrokken landen. Zo is er in *GATT*-kringen [4]) een zekere onrust te bespeuren (*Neue Zürcher Zeitung,* 21-3-57), terwijl verschillende Latijns-Amerikaanse leiders de vrees hebben uitgesproken, dat de associatie van de overzeese gebiedsdelen der Europese landen met de Euromarkt en de grote investeringen, die de zes landen in deze gebieden voornemens zijn te doen, de handel tussen West-Europa en Zuid-Amerika en de Europese investeringen in Zuid-Amerika zullen benadelen (*Handelsblatt* 22 en 23-3-57).

Dr. N. Franken schreef in een „Europees commentaar" (*Economisch-Statistische Berichten,* 27-3), dat overigens van een positieve, zij het niet kritiekloze, instelling ten aanzien van beide Europese verdragen getuigde:

„De stroom van bezwaren, welke van vele zijden tegen de Europese gemeenschap, in de vorm zoals deze te Brussel werd ontwikkeld, naar voren wordt gebracht, schijnt onvermijdelijk te moeten leiden tot een afwijzing van de verdragen, waarin het integratiestreven is vastgelegd. Is een dergelijke opvatting gemotiveerd, ziedaar een vraag, die voor de toekomst van West-Europa van eminent belang is."

Het is aan de parlementen van de zes landen om thans op deze vraag antwoord te geven.

Economische achtergrond

De economische achtergrond van de thans getekende verdragen wordt gevormd door de overweging, dat Europa door zijn versnippering in verschillende, overigens historisch gegroeide, grote en kleine economische eenheden ten achter is gebleven bij de mogelijkheden van welvaartsschepping, die grotere economische eenheden bieden; dat de ontwikkeling van de produktietechniek en van het transportwezen grotere industriële eenheden en een grotere „binnenlandse" markt eisen naar het voorbeeld der Verenigde Staten en de Sowjet-Unie.

Het rapport-Spaak geeft een aantal typische voorbeelden van economische mogelijkheden, die als gevolg van de verbrokkeling van Europa,

in de VS wel en in de Europese landen niet konden worden gerealiseerd. Wij ontlenen deze voorbeelden aan *De Volkskrant,* die op 26-3 een speciale bijlage wijdde aan de ondertekening van de verdragen:

1) Er bestaat geen autofabriek in Europa, die groot genoeg is om op economisch verantwoorde wijze de grootste Amerikaanse machines te gebruiken.
2) Geen van de landen van het Europese vasteland is in staat om zonder hulp van buiten grote verkeersvliegtuigen te bouwen.
3) De kennis op het gebied van de atoomwetenschap, die met grote kosten in sommige Europese landen is verworven, vormt slechts een gering deel van de kennis, die de Verenigde Staten thans vrijelijk ter beschikking stellen van hun industrie en van andere landen; Europa zou jaren nodig hebben om enkele duizenden kilo's verrijkt uranium te produceren, terwijl Amerika een overschot van 40 ton ter beschikking van zijn industrie en de rest van de wereld kan stellen.

Het doel van het Euromarkt-verdrag wordt in het rapport-Spaak (gepubliceerd 27-4-56) als volgt geformuleerd:

„Het doel van een gemeenschappelijke Europese markt dient te zijn: het scheppen van een uitgestrekt gebied met een gemeenschappelijke economische politiek, dat een machtige produktie-eenheid vormt, die een voortdurende expansie mogelijk maakt, evenals een toeneming van de stabiliteit, een versnelde verhoging van de levensstandaard en de ontwikkeling van harmonieuze betrekkingen tussen de landen die erdoor worden verenigd."

Niet alleen een economisch doel

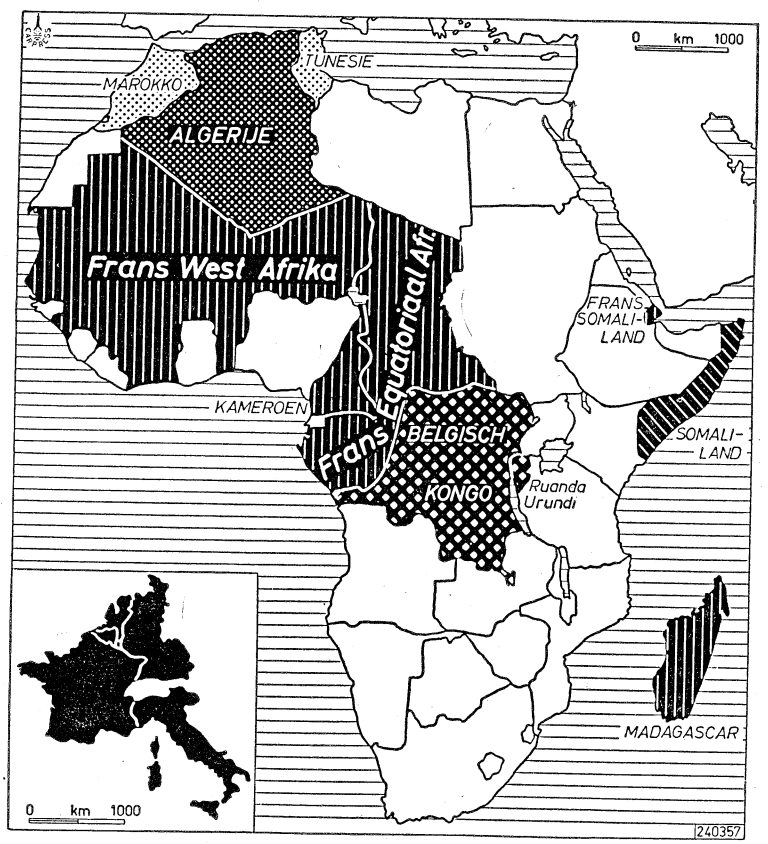
Zoals uit deze doelstelling blijkt streeft men dus niet alleen een economisch maar ook een ruimer politiek doel na („harmonieuze betrekkingen" tussen de betreffende Europese landen). Volgens sommigen zou bij de opstellers van het Euromarktverdrag, en met name bij Spaak het politieke doel van een verenigd Europa hebben overwogen. De bekende Franse journalist *Raymond Aron* verweet hun in een interview met *Pierre Mendès-France (Entreprise,* 1-4-57), dat zij hun politieke bedoelingen hebben verborgen achter een economische vlag. „Iedere overtuigde Europeaan weet heel goed, dat er geen sprake kan zijn van een definitieve economische eenmaking zonder politieke eenmaking.... Teneinde het verzet van degenen die in ieder geval vijandig staan tegenover (een verenigd) Europa te overwinnen, laat men na duidelijk de onmisbare voorwaarden te omschrijven, waaronder een werkelijke gemeenschappelijke markt tot stand kan worden gebracht", aldus Aron. Mendès-France, die niet bijster enthousiast is over het Euromarkt-project en er een groot gevaar voor Frankrijk in ziet, verklaarde hierop: „Ik geloof, dat men beter in de politieke sector had kunnen beginnen." Waarop hijzelf onmiddellijk moest toegeven, „dat het thans misschien een beetje laat is".

Inhoud Euromarkt-verdrag

De inhoud van het Euromarkt-verdrag komt zeer in het kort neer op het volgende:
De zes genoemde landen zullen in een overgangsperiode van 12 tot 17 jaren hun onderlinge handelsbetrekkingen geleidelijk bevrijden van alle invoerrechten, deviezenbeperkingen en contingenteringen, zodat er een vrije uitwisseling van goederen en personen binnen het gebied van de zes zal ontstaan.
Er zal een gemeenschappelijk invoerrecht (buitentarief) komen voor produkten afkomstig van buiten het Euromarktgebied. Verschillende maatregelen zullen worden genomen om de aanpassing, modernisering en ontwikkeling van industrieën en onderontwikkelde gebieden te bevorderen.
De overzeese gebieden worden in het Euromarktgebied opgenomen — voorlopig voor 5 jaar —, terwijl de zes zullen bijdragen aan een investeringsfonds, waarmede de ontwikkeling van de overzeese gebieden zal worden bevorderd.
Als organen van de Euromarkt zullen fungeren: 1) een raad van ministers van 17 leden (Frankrijk, Italië en Duitsland elk 4 leden, België en Nederland elk 2 leden, en Luxemburg 1 lid). In de overgangsperiode zijn voor een meerderheid in dit college minstens 12 stemmen nodig (bij belangrijke besluiten); daarna zal de besluitvorming bij gewone meerderheid plaats hebben; 2) Europese commissie (9 leden), die voorstellen doet aan de raad van ministers; 3) parlementaire vergadering gekozen door de nationale parlementen; 4) een gerechtshof.

☆

In een volgend artikel zullen wij hierover nadere bijzonderheden geven, evenals van het Euratom-verdrag.

De voornaamste overzeese gebieden die van het investeringsfonds zullen profiteren

1) Een kort overzicht van het streven naar een Verenigd Europa van de laatste eeuwen tot aan de eerste bijeenkomst van de Raad van Europa (8 aug. 1949) vindt de lezer op pag. 8259.

2) De Nederlandse minister Beyen had reeds in 1953 desbetreffende denkbeelden gelanceerd (zie nader 10487, 10499 en 11857/3).

3) Naast het Euratom-plan der zes EGKS-landen is er een project van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking (OEES) voor samenwerking op het gebied der kernenergie (zie 12399/3).

4) GATT = General Agreements on Tariffs and Trade, zie ook 11847/1.

BIOGRAFIE

ISKANDER MIRZA

President *Iskander Mirza* van Pakistan heeft op 21 maart, twee dagen voor de plechtige herdenking van het eenjarig bestaan van Pakistan als onafhankelijke Islamitische republiek, de grondwet in westelijk Pakistan buiten werking gesteld en de volledige verantwoordelijkheid voor het bestuur tijdelijk op zich genomen. Deze gebeurtenis vormt een nieuwe fase in de slepende politieke crisis, waarmee de jonge staat (in 1947 met de staat India voortgekomen uit het voormalige Britsindische keizerrijk) al vrijwel vanaf zijn geboorte te kampen heeft. Een politieke crisis, die gepaard gaat met verschillende economische crisisverschijnselen.

„Lekenstaat" of Islamitische staat?

Premier *Nehroe* van India, verbitterd over de recente kritiek in en buiten de Verenigde Naties op India's houding in het conflict met Pakistan over Kasjmir (zie nader pag. 12987), greep tot grote ergernis der Pakistaners de proclamatie van het presidentiële bewind aan om in het Indiase parlement uitvoerig stil te staan bij de moeilijkheden in Pakistan, die hij weet aan het streven om een staat op te bouwen op de grondslag van een religie, i.c. de Islam, als samenbindend element. Nehroe, die hiervan steeds tegenstander is geweest en die zich destijds ook tot het uiterste heeft verzet tegen de opdeling van Brits-Indië in twee staten, zei, dat dit streven wellicht in de middeleeuwen kans van slagen zou hebben gehad, maar dat het heden ten dage irreëel was. Te meer irreëel, wanneer men deze conceptie wilde toepassen op Kasjmir: „Wij zien in de kwestie-Kasjmir een conflict tussen de moderne tijd en de middeleeuwen, tussen vooruitgang en reactie" (*Times,* 22-3-'57).

Merkwaardig is, dat Pakistans president tot op zekere hoogte de visie van Nehroe met betrekking tot een op de Islam gebaseerde staat deelt. Althans volgens *John P. Callahan* (in de *New York Times,* 7-8-'55) herinneren de denkbeelden van Mirza over staat en samenleving aan de opvattingen van de „vader" van het moderne Turkije, *Moestafa Kemal Ataturk,* wiens 15-jarig bewind onder meer gekenmerkt werd door een geleidelijke uitbanning van de politieke invloed van de religieuze leiders en een ombuiging in de richting van de „lekenstaat". Intussen dient opgemerkt te worden, dat de in 1956 van kracht geworden grondwet slechts zeer ten dele in overeenstemming is met de wens der islamitische schriftgeleerden.

Wat betreft het door Nehroe weer ter sprake gebrachte probleem-

Kasjmir, houdt Mirza intussen — blijkens een op 23 maart gehouden radio-rede — vast aan de eis van een „vrij plebisciet onder de auspiciën van de Verenigde Naties". Als dit probleem op deze wijze, in overeenstemming met de wens van de bevolking van Kasjmir, is geregeld, is er geen enkele reden, aldus Mirza, waarom India en Pakistan niet nauw zouden samenwerken, zoals bv. Canada en de Verenigde Staten.

Mirza's levensloop

Iskander Mirza is op 13 november 1899 in Bengalen in het toen nog Britse Indië, thans oostelijk Pakistan, geboren als zoon van een rijke grootgrondbezitter en afstammeling van de Groot-Mogols, die eertijds Voor-Indië hebben beheerst. Hij studeerde aan het Ephinstone College in Bombay, maar brak deze studie af toen hij toegelaten werd tot de bekende Engelse militaire academie van Sandhurst (1918). Hij onderscheidde zich hier niet alleen in militaire vakken — hij werd een befaamd schutter — maar ook in cricket.

Hij was de eerste Indische cadet die als officier werd toegelaten tot het Britse leger. Hij vocht met verschillende beroemde Britse regimenten, met de „Cameronians" te Kohat (1922) en met het „17th Poona Horse" in Waziristan (1924). Gedurende twintig jaar was hij „Engelands eerste politieman" in de onrustige Noordwestelijke Grensprovincie (Khaiber-pas). In 1926 trad hij toe tot het Indische bestuursapparaat. Als adjunct-commissaris in verschillende streken gaf hij blijk van groot begrip de aangelegenheden van de volksstammen betreffende, op grond waarvan hij in 1940 benoemd werd tot waarnemend commissaris te Pesjawar, om in 1945 bevorderd te worden tot „politiek agent" voor de Orissa-staten. In 1946 werd hij Indisch onderminister van defensie. Bij de splitsing van het Britsindische keizerrijk in de twee onafhankelijke dominions India en Pakistan (1947) zag hij zich benoemd tot minister van defensie van Pakistan.

Toen in het voorjaar 1954 ernstige onlusten in oostelijk Pakistan uitbraken (zie nader 11281/2) zond de centrale regering te Karatsji Mirza als gouverneur naar dit gebied om de orde te herstellen. Hij werd hier geconfronteerd met een netelig probleem. In dit ver van de hoofdstad gelegen en zich verwaarloosd voelend gebied was juist een nieuw regionaal parlement gekozen (zie nader 11216/3). Bij deze verkiezingen — de eerste algemene stembusstrijd in Oost-Pakistan — had het Verenigde Front (communisten, socialisten en moslempriesters) de Moslem Liga een vernietigende nederlaag toegebracht. Deze verkiezingen hadden een uitgesproken voorstander van afscheiding van Karatsji aan de regering gebracht. Bloedige relletjes, waarvan de achtergrond nog duister is, waren voor Karatsji aanleiding de Oostpakistaanse regering af te zetten.

Mirza's eerste daad was de nieuwe volksvertegenwoordiging te ontbinden. Wie verwacht had, dat dit tot nieuwe onlusten zou leiden, bleek zich vergist te hebben. Mirza slaagde erin, aldus *Reporter* (27-1-'55), de orde onder deze ca. 42 miljoen Oost-Pakistani te handhaven, hoewel hij slechts één legerdivisie als machtsapparaat tot zijn beschikking had.

Door zijn bijzonder efficiënt optreden tijdens een overstromingsramp won hij de dankbaarheid van de meerderheid der bevolking. *Time*

(15-8-'55) citeerde in dit verband een „vooraanstaand Pakistaner", die gezegd zou hebben: „Mirza heeft meer gedaan voor de gewone man, die hij zegt te verachten, dan alle politici die, om stemmen te winnen, een nieuwe hemel op aarde hebben beloofd."

„Gecontroleerde democratie"

Op pagina 11623 e.v. hebben wij uitvoerig stilgestaan bij de politieke crisis die, na het voorspel in Oost-Pakistan, in oktober 1954 ook in westelijk Pakistan uitbrak en die leidde tot ontbinding van de grondwetgevende vergadering en de samensmelting van de westelijke provincies tot één staatkundige eenheid. In de vrij autoritaire nieuwe regering die toen door *Mohammed Ali* werd gevormd, maar sterk onder controle stond van gouverneur-generaal Ghoelam Mohammed, kreeg Mirza de portefeuilles van binnenlandse zaken, staten en grensgebieden. Een van zijn eerste uitspraken als minister luidde, dat enige weinig ontwikkelde landen nog moesten leren wat democratie was en — zolang dit het geval was — moesten worden gecontroleerd. Gezien het grote aantal onontwikkelde mensen kregen politici de kans een chaos te veroorzaken. De generaals zouden het volk tegen zichzelf in bescherming nemen, het bestuur verbeteren, verkiezingen houden en vervolgens de macht weer aan het volk teruggeven.

Gekozen tot president

Hoewel hij nog nooit lid van een partij was geweest — hetgeen gezien de zojuist geciteerde uitspraak niet verwonderlijk is — werd hij in juni 1955 op de lijst van de Moslem Liga, de „partij die verantwoordelijk is voor de schepping van Pakistan", gekozen tot lid van de nieuwe grondwetgevende vergadering. Lang is hij dit niet geweest, want op 19 september volgde hij *Ghoelam Mohammed,* die om gezondheidsredenen moest aftreden, op als gouverneur-generaal van Pakistan (Ghoelam Mohammed overleed in augustus 1956, zie nader 12769/2).

Op 23 maart 1956 werd Mirza beëdigd als president van het tezelfdertijd tot onafhankelijke Islamitische republiek geproclameerde Pakistan en volgde hij dus koningin *Elizabeth* op als staatshoofd. [1])

Hij was op 5 maart door de constituerende vergadering met algemene stemmen tot dit ambt geroepen, in afwachting van een later bij algemene verkiezingen te kiezen president (zie nader 12457 en 12320/2). Hiermee had Pakistan eindelijk zijn grondwet (praktisch opgesteld door Ghoelam Mohammed), was het naar de wens van velen een islamitische republiek geworden, de eerste ter wereld, en had het een president.

Een jaar republiek

De grondwet is nog geen jaar van kracht geweest, althans in West-Pakistan [2]), want op 21 maart moest Mirza in dit deel van het land de constitutie op advies van de West-pakistaanse premier schorsen.

In het regionale parlement was nl. een meerderheid ontstaan tegen de integratie van West-Pakistan tot één staatkundige eenheid en voor herstel van de provincies als evenzovele autonome gebieden. Hiermee was de *Westpakistaanse* regering onder *dr. Khan Sahib* in de minderheid gesteld.

De schorsing van de constitutie en de verklaring van Sahib, dat het regionale parlement niet in staat was behoorlijk te functioneren, heeft inmiddels scherpe reacties opgeroepen. *Sardar Bahadur Khan,* leider van de (oppositionele) Moslem Liga in het Westpakistaanse parlement, verklaarde dat de schorsing de wortels van de democratie had aangetast.

De Islamitische republiek Pakistan — lid van het Britse Gemenebest, maar volkomen onafhankelijk — omvat de volgende delen van het voormalige Brits-Indië: Baloedsjistan, de westelijke Pendsjaab, Sind, het Noordwestelijke Grensgebied, Oost-Bengalen en 13 voormalige vorstendommen, w.o. Bahawalpoer en Khairpoer. De bevolking telt ca. 81.540.000 zielen, overwegend mohammedaans. De (federale) hoofdstad is Karatsji. Zoals men op de kaart ziet bestaat de jonge republiek, de eerste islamitische republiek ter wereld, uit twee landsgedeelten, die op duizenden kilometers van elkaar verwijderd zijn. Het oostelijk deel telt ongeveer 42 miljoen zielen, w.o. een hindoeminderheid van ca. 9 miljoen.

Tot goed begrip memoreren wij, dat in september 1956 (zie nader 12769/2) *Tsoedry Mohammed Ali,* onder gelijktijdig uittreden uit de Moslem Liga, is afgetreden als hoofd van de *federale* regering. Hij is toen opgevolgd door *Soehrawardi,* leider van de Awami (Volks-) Liga, die een regering vormde van zijn partij en de door afsplitsing van de Moslem Liga ontstane Republikeinse partij. De Moslem Liga, door Mohammed Ali een „poel van intriges" genoemd, kwam derhalve in de oppositie. Thans wordt Soehrawardi's positie ernstig bedreigd, niet alleen door het gemanoeuvreer van de Westpakistaanse politici, maar ook door de agitatie van *Maulana Bhasjani,* de (inmiddels afgetreden) leider van de Awami Liga, de partij van Soehrawardi dus, in Oost-Pakistan tegen de buitenlandse politiek van de federale regering. De links georiënteerde Bhasjani is erop uit in het Oostpakistaanse parlement een motie aangenomen te krijgen, waarin vérgaande autonomie wordt geëist, hetgeen rechtstreeks in strijd is met de opvatting van de centrale regering. Bhasjani ageert ook fel tegen het lidmaatschap van het Bagdad-pact en de Zuid-Oost-Aziatische Verdrags-organisatie (ZOAVO).

De spanningen in Oost-Pakistan worden nog geaccentueerd door stakingen en studentendemonstraties. Met betrekking tot het streven van Bhasjani waarschuwde Mirza tijdens de herdenking van het eenjarig bestaan van de republiek, dat zulk een regionale autonomie de volledige ontbinding van Pakistan zou betekenen.

In de schaduw der verkiezingen

Het is niet onwaarschijnlijk dat het politieke geharrewar mede veroorzaakt wordt door het feit, dat Soehrawardi heeft beloofd, dat uiterlijk in maart 1958 verkiezingen zullen worden gehouden. De hierna te vormen regering zal moeten besluiten tot drastische maatregelen, met name zal, aldus de *Times* (23-3), een landhervorming in een of andere vorm moeten worden ingevoerd. Hiertegen nu verzetten zich de grootgrondbezitters met hand en tand en onder de politici zijn er nogal wat, die bereid zijn zich voor hun wagentje te laten spannen.

Zowel hierom als uit vrees hun positie te verliezen zijn heel wat poli-

tici erop uit de verkiezingen uitgesteld te krijgen.
In deze verwarde situatie vormt de president een „vast punt". De Britse *Times* (23-3) schreef in een uitvoerig commentaar op de jongste gebeurtenissen o.m., dat Pakistan steeds het geluk gehad heeft, aan de top enige integere en moedige mannen te hebben; een geluk, want „niet ver onder de top was de kwaliteit, men kan wel zeggen slecht".

Mirza's opvattingen

„Democratie", zo zei Mirza eens tot de bekende journalist *Philip Deane* (*Reporter,* 27-1-'55) „is een prachtig ideaal, maar wat betekent het? Macht voor het volk. Macht om te kiezen. Kiezen veronderstelt echter kennis. Gij hebt deze ongeletterde boeren gezien. Wat weten zij? In ieder geval weten zij zeker niet meer af van het leiden van een bestuursapparaat dan ik."
Deane, die Mirza bezocht tijdens de pacificatie van Oost-Pakistan, wist nog een karakteristieke anekdote te vertellen. Deane vroeg aan Mirza, wat deze zou doen, indien een bepaalde, befaamde „heilige man", tevens een bekend links agitator, uit Engeland zou terugkeren om moeilijkheden te veroorzaken. Volgens Deane sprak Mirza de hoop uit, dat de aanhangers van de heilige man dan op het vliegveld zouden demonstreren, „zodat ik hem door een van mijn voortreffelijke scherpschutters kan laten neerschieten." Op de vraag van de interviewer, of hij in zijn artikel melding mocht maken van deze verklaring, zou Mirza gezegd hebben: „Alstublieft ,ik hoop, dat onze vriend uw interview leest en besluit niet terug te keren."

Deane beschrijft de generaal als een der leden van de hiërarchie, die door de stichter van Pakistan, Mohammed Ali Djinnah, uitgezocht werden om leiding te geven aan het land. Djinnah gaf aan deze hiërarchie veel macht, maar wist haar op zijn beurt, als een geboren autocraat, te controleren. Na Djinnah's dood in 1948 en die van zijn opvolger, Liaquat Ali Khan (in 1951 door een Afghaans fanaticus vermoord), begonnen politici en godsdienstige leiders steeds meer invloed uit te oefenen.
Daarbij kwamen de gespannen betrekkingen met India over Kasjmir (zie o.a. 12987), de aan een oorlog grenzende moeilijkheden met Afghanistan over de noordwestelijke grensgebieden (zie ook 11923 e.v.), en ongeregeldheden en afscheidingsstrevingen in Oost-Pakistan (zie 11216/3).
Gouverneur-generaal Ghoelam Mohammed bevestigde door de constituerende vergadering te ontbinden het gezag van de hiërarchie. Ziekte dwong hem echter de teugels over te geven aan Iskander Mirza. Ook deze is een der autocraten uit de school van Djinnah.

☆

Mirza is gehuwd met een Perzische vrouw (tweede huwelijk). Hoemayoen, zoon van zijn eerste vrouw, is in 1954 gehuwd met Josephine Wing Hildreth, dochter van de Amerikaanse ambassadeur in Pakistan, Horace A. Hildreth.

1) Tot dan toe was hij als gouverneur-generaal vertegenwoordiger geweest van koningin Elizabeth, die formeel nog staatshoofd was.
2) Ook in Oost-Pakistan is de nieuwe grondwet al eens tijdelijk geschorst geweest (zie pag. 12769/3).

België

Afschaffing transmutatieklassen voorgesteld —

Een groep CVP-volksvertegenwoordigers, o.w. de heren G. Van den Daele, G. Eveman, P. Verbist, A. Verlakt en J. Verroken, heeft bij de Kamer een wetsvoorstel ingediend waarin voorgesteld wordt de „transmutatieklassen af te schaffen en de Franssprekende leerlingen dezer klassen tijd te geven tot het einde van het schooljaar 1957-58 om over te gaan naar het Nederlandstalig onderwijs."
De transmutatieklassen werden opgericht door de wet van 14 juli 1932, die bepaalde dat, in de door de staat gesubsidieerde lagere scholen van het Vlaamse land, uitsluitend onderwijs dient gegeven in het Nederlands, in de Waalse scholen in het Frans en in de scholen van Brussel Frans of Nederlands, naar gelang een der twee de voertaal is van het kind. Er werd op deze regel een uitzondering gemaakt voor de kinderen van ouders die een andere taal spreken dan de streektaal. Die kinderen mochten opgenomen worden in „transmutatieklassen", waar het onderwijs begint in de taal van het kind, waarna langzaam overgeschakeld wordt op de streektaal, opdat het vanaf het zesde studiejaar in staat zou zijn verder onderwijs te volgen in de streektaal. Dit kwam erop neer, dat Franssprekenden in Vlaanderen de kans kregen hun kinderen te laten vervlaamsen, want van transmutatie in Wallonië is nooit sprake geweest. Daar werden de Vlaamse kinderen zonder overgang in de Franse klassen opgenomen. Meer dan de helft van de leerlingen, die transmutatieklassen verlieten, volgen thans hoger onderwijs in het Frans. In Vlaanderen bestaan nog 155 dergelijke klassen met 4295 leerlingen.
De indieners van het voorstel halen de adviezen aan van alle culturele verenigingen uit Vlaanderen, die eensgezind de afschaffing van deze klassen eisen. Ook wordt het advies aangehaald van de chef van het kabinet van minister Collard, *J. Kuypers,* die in „Socialistische Standpunten" schreef: „De Franssprekende bourgeoisie beschikt op enkele plaatsen in Vlaanderen over bijzondere taalafdelingen, de zogenaamde transmutatieklassen, meer dan honderd in getal, die in feite slechts een middel zijn om op kosten van de gemeenschap aan haar kinderen zes jaar lang uitsluitend Frans lager onderwijs te doen geven. Terwijl Wallonië geen enkele school of zelfs klasse van die aard kent; de Vlaamse arbeidersjeugd in de mijn- en nijverheidsstreek wordt er, met goede wil van beide partijen, zonder moeite noch speciale schoolregeling geassimileerd. Waarom zou de Franstalige infiltratie, meest van Brussel uit benoorden de taalgrens, een andere behandeling dan de jonge „flamins" verdienen? Omdat het hier kinderen van kapitaalkrachtige, invloedrijke bourgeois geldt? Deze wettelijk geregelde apartheid is uit de tijd."

Pensioenwet voor bedienden door Senaat goedgekeurd —

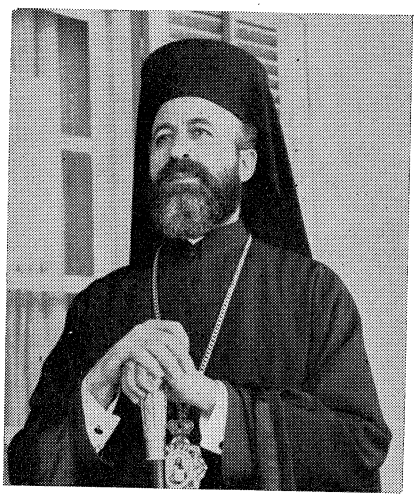
De Senaat heeft op 28 maart het wetsontwerp op de bediendenpensioenen goedgekeurd met 82 tegen 72 stemmen bij 10 onthoudingen.
Dit wetsontwerp heeft onder de bedienden vrij grote beroering verwekt en heeft zelfs aanleiding gegeven tot de oprichting van een vereniging tot verdediging van de bediendenpensioenen. Ook van de zijde van het Vlaams Economisch Verbond werd ernstige kritiek op dit ontwerp uitgeoefend. De kritiek heeft vooral betrekking op het feit dat in het wetsontwerp het begrip verzekering waarop de oude wetgeving steunde wordt vervangen door

het begrip bijstand. Ook het paritair beheer over de kas op de bediendenpensioenen wordt afgeschaft. Tevens werd gewezen op het gevaar dat er bestaat enorme kapitalen die de 80 miljard F kunnen bereiken te concentreren onder het uitsluitend gezag van de minister die erover zou kunnen beschikken volgens de regels die hij zelf zou bepalen. De onthoudingen kwamen vooral van liberale zijde waar men van oordeel was, dat het wetsontwerp geen voldoening schenkt aan de bedienden.
Verwacht wordt, dat het ontwerp nog wijzigingen zal ondergaan na bespreking in de Kamer van Volksvertegenwoordigers.

Jeugdcriminaliteit —
Aan een verslag van de Senaatscommissie voor justitie over de kinderbescherming ontlenen wij het volgende over de oorzaken van de jeugdmisdadigheid in België.
Uit een tabel van het Nationaal Instituut voor de Statistiek over de oorzaken van de jeugdmisdadigheid van 1935 tot 1955 blijkt, dat de twee belangrijkste factoren zijn: de ontwrichte huiselijke kring en de verderfelijke invloed van de straat.
Voor de jongens betekent de factor „ontwrichte huiselijke kring" een constante van meer dan 70%; voor de meisjes ligt hij tussen 50 en 60%.
De tweede factor geeft, zowel voor de meisjes als voor de jongens, een percentage van 50 tot 60. Op de jongens is de invloed van de zedeloze lectuur praktisch onbeduidend. Voor de meisjes levert zij in 1955 een percentage op van 33. De invloed van de bioscoop geeft 42% en die van de dancings 46%. In 1955 bedroeg het percentage van de misdadigheid onder de rubriek „stelselmatig bederf door het huisgezin en de onmiddellijke omgeving" 39,9, terwijl dit cijfer voor de vorige jaren dikwijls beneden 20% lag.
De Senaatscommissie voor Justitie acht een wet op de bescherming van de jeugd bij het bioscoop- en dancingbezoek dringend noodzakelijk.

Cyprus

Makarios in vrijheid gesteld
De Britse minister van koloniën, A. Lennox-Boyd, heeft op 28 maart in het Lagerhuis bekendgemaakt, dat zijn regering de vrijlating had bevolen van aartsbisschop Makarios uit zijn ballingschap op de Seychellen.
Uit protest tegen de vrijlating van Makarios is *Lord Salisbury,* Lord President of the Council en als zodanig woordvoerder van de Britse regering in het Hogerhuis, op 29 maart afgetreden. Tot zijn opvolger is benoemd lord *Home.*

Makarios heeft een door de Britse regering verlangde (zie pag. 13103/2) verklaring afgelegd, die echter, aldus minister Lennox-Boyd, niet kan worden beschouwd als een duidelijk beroep op de verzetsbeweging EOKA om de gewelddaden te staken. Het was echter niet langer noodzakelijk de detentie van de aartsbisschop voort te zetten.
Ook drie andere Cyprische geestelijken, die samen met Makarios zijn verbannen, zullen worden vrijgelaten. Er kan echter volgens de Britse regering geen sprake van zijn, dat Makarios en de andere ballingen thans reeds naar Cyprus kunnen terugkeren. Wel is aan de gouverneur van de Seychellen opdracht gegeven het vertrek van de aartsbisschop met het eerste beschikbare schip te regelen. Omstreeks 15 april zou een schip van het eiland Mahé vertrekken. Naar Makarios zelf nog heeft meegedeeld gaat hij eerst naar Griekenland en daarna naar Londen.
In zijn verklaring, die 22 maart gedagtekend was, had Makarios o.m. gezegd, dat hij de op 26 februari aangenomen resolutie van de Ver. Naties over Cyprus (zie pag. 13054/2) op dezelfde wijze uitlegt als de Griekse regering. Volgens deze regering betekent de resolutie, dat de VN onderhandelingen wensen tussen de Britse regering en het volk van Cyprus. Minister Lennox-Boyd verklaarde, dat zijn regering deze Griekse uitleg niet aanvaardt.
De aartsbisschop zei voorts: „Ik doe een beroep op de EOKA alle operaties te staken, aangenomen, dat de Britse regering van begrip blijk geeft en de huidige noodtoestand opheft." Hij voegde eraan toe: „De minister van koloniën heeft gezegd, dat ik, na het afleggen van een openbare verklaring, waarin bij de EOKA wordt aangedrongen op het staken van gewelddaden, vrij zou zijn overal te gaan, waar ik zou willen, met uitzondering van Cyprus. Ik wens duidelijk te maken, dat mijn persoonlijke vrijlating nooit het onderwerp van onderhandelingen zal zijn... Ik geloof oprecht, dat indien de Britse regering denkt, dat er één Griekse Cyprioot kan worden gevonden, die in mijn afwezigheid zal onderhandelen, zulks tijdverspilling is."
Daags na de mededelingen van minister Lennox-Boyd verklaarde Makarios te Mahé niet bereid te zijn over de politieke toekomst van Cyprus te onderhandelen als hem niet zou worden toegestaan naar Cyprus terug te keren. Hij wenste er de nadruk op te leggen, dat voor het volk van Cyprus „een democratische en rechtvaardige oplossing slechts neerkomt op de toepassing van het zelfsbeschikkingsrecht". Dit einddoel zou hij blijven nastreven.
Minister Lennox-Boyd had op 28 maart ook nog medegedeeld, dat de gouverneur van Cyprus, Sir John Harding, bereid was de leider van de EOKA, kol. *Grivas,* onmiddellijk een vrijgeleide aan te bieden voor diens vertrek van Cyprus om een snelle terugkeer van de vreedzame toestand op het eiland te bevorderen. Dit aanbod voor een vrijgeleide staat ook open voor andere buitenlanders die lid zijn van de EOKA en zich op Cyprus schuilhouden. Het zou worden uitgebreid tot Britse onderdanen, die bij deze organisatie zijn aangesloten, indien zij zouden beloven niet naar Brits gebied te zullen gaan zolang de noodtoestand op Cyprus nog van kracht is.

Frankrijk

E. Herriot † —
De Franse staatsman, politicus en historicus Edouard Herriot is op 26 maart op 84-jarige leeftijd overleden te Lyon, de stad waarvan hij meer dan een halve eeuw burgemeester is geweest. Herriot was erevoorzitter van de Nationale Vergadering.
Edouard Herriot werd op 5 juli 1872 te Troyes geboren. Na „met grote

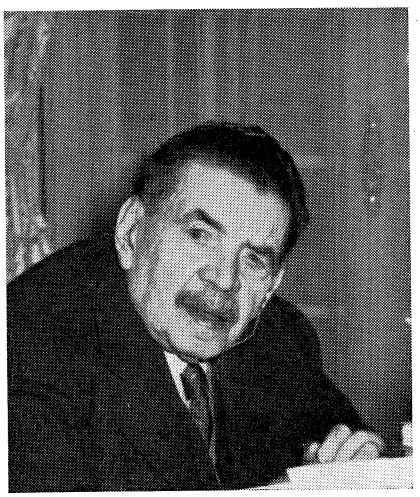
lof" de Ecole Nationale Supérieure te hebben doorlopen (1894) werd hij leraar te Nantes en Lyon. In 1897 verscheen zijn eerste boek, „Philon le Juif", dat bekroond werd. Herriot voelde zich echter meer tot de politiek aangetrokken. Hij werd lid van de radicale partij (1897), nam deel aan de strijd om Dreyfus en werd burgemeester van Lyon (1905), welke functie hij met een onderbreking in Wereldoorlog II tot aan zijn overlijden heeft vervuld. In 1912 werd hij lid van de Senaat.

Tijdens Wereldoorlog I was hij minister van bevoorrading in het kabinet van A. Briand (1916-'17). Tijdens deze oorlogsjaren schreef hij een tweetal boeken — „Agir" (1917) en „Créer" (1919) — waarin hij een schets gaf van de toekomstige technische ontwikkeling van de Franse hulpbronnen. Eind 1919 werd hij lid van de Kamer, waar hij spoedig leider van de linkse oppositie werd. In juni 1924 vormde Herriot zijn eerste regering, een linkse coalitie.

Op 17 april 1925 werd hij ten val gebracht. Hetzelfde jaar werd hij president van de Kamer. Op 19 juli 1926 werd hij voor de tweede maal premier, maar het duurde slechts drie dagen. In de jaren 1926-'28 was hij minister van onderwijs. Zijn derde kabinet hield zes maanden stand (4 juli-18 dec. 1932); hij trad af nadat de Kamer zijn voorstel om de oude oorlogsschuld aan de Ver. Staten te betalen had verworpen. In het kabinet-Doumergue (1934) was hij minister van staat. Van 1936-'40 was hij weer Kamervoorzitter.

Toen op 9 juli 1940 het parlement de benoeming van maarschalk Pétain tot chef van de Franse staat met 569 tegen 80 stemmen goedkeurde behoorde Herriot tot de 17 leden die zich van stemming onthielden. Hij bleef de volgende jaren tegen Pétain en Laval ageren en zond zijn „Légion d'Honneur" aan de maarschalk terug. In aug. 1944 werd hij gearresteerd en naar een kamp in Duitsland (Potsdam) overgebracht, waar hij in april 1945 door Sowjet-troepen werd bevrijd. Na zijn terugkeer in Frankrijk werd hij onmiddellijk herkozen als burgemeester van Lyon. Begin 1947 volgde hij Vincent Auriol op als voorzitter van de Nationale Vergadering. Tot eind 1953, toen hij zich om gezondheidsredenen terugtrok, heeft hij deze functie vervuld. De Assemblée koos hem daarna tot haar erevoorzitter.

Hoewel Europees georiënteerd, was Herriot een der leiders van de Franse tegenstanders van de Europese Defensie Gemeenschap (EDG). Een door hem verdedigde motie in de Nationale Vergadering torpedeerde op 30 augustus 1954 de EDG (zie pag. 11455). In juni 1955 ontving hij de gouden medaille van de Sowjet-vredesprijs (de vroegere Stalinprijs). In oktober 1956 verscheen Herriot voor de laatste maal in het openbaar: op het partijcongres van de radicale partij, dat eindigde met een breuk in de partij en het aftreden van Herriot als voorzitter (zie pag. 12791/2).

Herriot ontving in 1935 het eredoctoraat in de rechtswetenschap van de universiteit van Oxford. Sinds 5 dec. 1946 was hij lid van de Académie Française. Naast zijn politieke activiteit bleef hij zich wijden aan historische en literaire studie; zo verschenen nog o.a. van zijn hand een studie over Madame Récamier (1925), Beethoven (1935) en een geschiedenis der Franse letteren.

Protesten tegen Franse wreedheden in Algerije —

De juridische commissie van de Nationale Vergadering heeft de minister voor Algerije, Lacoste en de minister van justitie, Mitterand, volgens *AFP* (27-3) verzocht afzonderlijk voor haar te verschijnen om verklaringen af te leggen over de wijze van verhoren en de rechtspleging in Algerije. Dit verzoek is een gevolg van ongerustheid veroorzaakt door de zelfmoord, die mr. *Ali Boumendjel*, een mohammedaanse advocaat bij het gerechtshof te Algiers, op 24 maart in een Algerijnse gevangenis heeft gepleegd. Mr. Boumendjel werd begin februari jl. door Franse parachutisten te Algiers gearresteerd en aan zeer zware en langdurige verhoren onderworpen. Volgens *Le Monde* staat deze zaak niet alleen. Er zouden vele Europeanen en mohammedanen door de parachutisten zijn gearresteerd en gemarteld alvorens zij voor de rechter van instructie werden geleid.

Prof. *R. Capitant*, hoogleraar aan de juridische faculteit van Parijs heeft volgens de *Nwe Rotterdamse Crt* (26-3) de minister van onderwijs medegedeeld, dat hij uit protest tegen het Franse optreden in Algerije besloten had zijn colleges voorlopig te staken. Prof. Capitant schreef de minister o.a. dat de zelfmoord van mr. Boumendjel „op tragische wijze bevestigt" hetgeen de schrijver *P. H. Simon* schreef in zijn medio maart verschenen boek „Contre la torture". Simon levert in dit door *François Mauriac* aanbevolen boek een felle aanklacht tegen de in Algerije afgenomen verhoren en geeft tal van voorbeelden, door getuigenverklaringen bevestigd, van martelingen, waaraan mohammedaanse verdachten onderworpen zouden zijn.

Ook de bekende Parijse advocaat *Maurice Garçon*, de kardinalen en aartsbisschoppen hebben volgens de *NRC* (26-3) tegen deze praktijken geprotesteerd.

Generaal *P. de Bollardière*, commandant van een sector in het Algerijnse Atlasgebergte, heeft volgens de *NRC* (29-3) zijn bevel neergelegd en zijn ontslag aangeboden uit protest tegen de door het leger toegepaste methoden in Algerije. De artikelen van J. J. Servan-Schreiber in L'Express (zie pag. 13104/1) noemde hij „oprecht en objectief".

Diversen —

A. Philip — André Philip, lid van het hoofdbestuur van de socialistische partij (SFIO) is op 27 februari voor de duur van drie jaar geschorst uit al zijn partijfuncties, wegens zijn oppositie tegen de Algerijnse politiek der regering. Hij was ervan beschuldigd, dat hij van zijn afwijkende mening had blijk gegeven in niet-socialistische persorganen, zoals het weekblad „L'Express", het dagblad „Le Monde" en de liberale Algerijnse krant „L'Espoir".

Verliezen CP — De secretaris van de Franse CP, M. Servin, heeft begin maart medegedeeld, dat de CP 287.542 leden telde tegen 357.641 op 31 jan. 1956. In 1956 hadden 84.000 leden bedankt terwijl er slechts 14.000 nieuwe waren bijgekomen.

Regeringsraden Fr.-Afrika — De Nationale Vergadering heeft op 2 februari met 304 tegen 267 stemmen een plan goedge-

keurd voor de oprichting van regeringsraden voor binnenlandse aangelegenheden in de Franse Afrikaanse gebieden. Deze gebieden zijn: Senegal, Soedan, Mauretanië, Niger, Opper-Volta, Guinea, Ivoorkust en Dahomey in West-Afrika; Gabon, Midden-Congo, Tsjaad en Ooebangi-Tsjari in Equatoriaal-Afrika. Elke territoriale assemblée zal een regeringsraad kiezen, die door de gouverneur voorgezeten zal worden.

Hongarije

Kádár in Moskou —

Premier J. Kádár heeft van 20-30 maart een bezoek aan de Sowjet-Unie gebracht. Bij zijn terugkeer te Boedapest verklaarde hij, dat de in Hongarije gestationeerde Sowjettroepen de onafhankelijkheid en veiligheid van het land zullen verdedigen en er zullen blijven zolang zulks nodig is. De Hongaarse minister van staat, *Marosan*, heeft op 24 maart verklaard, dat de Sowjettroepen in Hongarije zouden blijven „zolang de Amerikaanse strijdkrachten in Duitsland, Italië en andere plaatsen gelegerd zijn". Na het vertrek van de Amerikaanse troepen zal de aanwezigheid van de Sowjet-troepen in de Oosteuropese landen niet meer nodig zijn, aldus Marosan.

Tijdens een bezoek aan Leningrad zei premier Kádár, dat zijn regering een tegenrevolutie had verijdeld die 15 maart, de jaardag van de revolutie van 1848, had moeten beginnen. „Ten koste van grote verliezen heeft het Hongaarse volk geleerd dat het zg. nationale communisme een schepping is van de imperialisten. Er bestaat geen nationaal communisme," aldus Kádár. Hij ontkende dat de opstand van oktober een „revolutie" zou zijn geweest, zoals men in het Westen beweerde. Deze opstand was „uitgevoerd door Amerikaanse, Britse en Franse imperialisten. Het volk was door horthyistisch-fascistische elementen, de bourgeoisie en de grootgrondbezitters aangevallen, die waardige medeplichtigen vonden onder de duizenden moordenaars en dieven die uit de gevangenissen werden bevrijd", aldus premier Kádár.

De president van de Opperste Sowjet, maarschalk K. E. Worosjilow (links), begroet premier Kádár bij diens aankomst te Moskou.

Internationaal Nieuws

Midden-Oosten: Hammarskjöld in Cairo - Vrijmaking Suezkanaal - Mevr. Meir in de VS - Sowjet-waarschuwingen aan Israël en Engeland - Egyptisch memorandum aan VS —

De secretaris-generaal der Ver. Naties, Dag Hammarskjöld, heeft van 21-25 maart te Cairo besprekingen gevoerd met president Nasser van Egypte om te komen tot een oplossing van de Suezkanaal-kwestie. Na afloop der besprekingen verklaarde een woordvoerder der Ver. Naties, dat het overleg tussen Hammarskjöld en de Egyptische regering „nuttig is geweest".

Naar *Reuter* van „gewoonlijk betrouwbare buitenlandse diplomatieke zijde" te Cairo vernam, is er „aanzienlijke voortgang" gemaakt bij het overleg van Hammarskjöld met Nasser. De kwestie van de vaart van Israëlische schepen door het Suezkanaal was nog niet definitief geregeld, maar zij zou waarschijnlijk aan het Internationale Hof van Justitie in Den Haag worden voorgelegd. Het was nog niet zeker, of een adviserend oordeel van het Hof zou worden gevraagd dan wel de kwestie als geschil zou worden voorgelegd.

Wat het vraagstuk van het Suezkanaal verder betreft, zou Egypte hebben laten weten, dat het erop stond van alle schepen, die het kanaal willen passeren, rechtstreeks de tolgelden te krijgen. Een kwart van de bruto-inkomsten zou dan worden apart gehouden voor onderhoud en verbetering van het kanaal.

Het werd verder onwaarschijnlijk genoemd, dat Egypte voor het ogenblik de kwestie van de vaart door de Golf van Akaba aan de orde zou stellen, maar dit betekent nog niet, dat Jordanië en Saoedi-Arabië een zelfde standpunt zouden innemen. Egypte zou er geen bezwaar tegen hebben, dat het internationale politieleger in de strook langs de golf is gelegerd.

Ten aanzien van de positie van het politieleger in Gaza en de toestand daar in het algemeen zou ook aanzienlijke voortgang zijn geboekt.

Egypte zou niet van plan zijn, leger- of politie-eenheden naar de strook te zenden. Ook voor de komst van Hammarskjöld zou het niet het plan daartoe hebben gehad. De Egyptische burgerlijke gouverneur handhaaft de orde en rust met hulp van de plaatselijke politie. Tegen een gezamenlijk patrouilleren van deze politie met het internationale leger langs de bestandsgrens zouden de Egyptenaren geen bezwaar maken. Degenen, die zich aan grensschendingen schuldig maken, zouden door de internationale politiemacht worden aangewezen en vervolgens door de inheemse politie worden aangehouden en gestraft.

De vrijmaking van het Suezkanaal

Op 25 maart is het grootste obstakel dat nog de vaart door het Suezkanaal belemmerde, de sleepboot „Edgar Bonnet" van de genationaliseerde Suezkanaal-maatschappij, gelicht. Er liggen thans nog twee wrakken in het kanaal, het Egyptische fregat „Aboekir" en een baggermolen, maar zij vormen geen be-

lemmering voor de scheepvaart. Op 29 maart werd het kanaal weer toegankelijk voor schepen van 19.000 ton; met ingang van 1 april mag er weer des nachts door het kanaal worden gevaren. De heropening van het Suezkanaal voor normaal verkeer is vastgesteld op 10 april. Dit is ruim een maand eerder dan de leider van de opruimingsploeg, gen. Wheeler, aanvankelijk beraamd had. Het Suezkanaal is geduende 145 dagen voor het scheepvaartverkeer gesloten geweest. De kosten van de bergingswerkzaamheden, die werden geleid door L. Smit & Co's Internationale Sleepdienst (Rotterdam) en Svitzers Bjergnings-Enterprise (Kopenhagen) en waaraan 25 schepen uit zes landen deelnamen, worden geschat op $ 20 miljoen. Het verlies, dat de scheepvaartmaatschappijen en de verschillende landen hebben geleden zou $ 70 miljoen per maand bedragen. Hiervan is $ 20 miljoen voor rekening van Europa, $ 30 miljoen voor de landen van het Midden-Oosten, $ 10 miljoen voor de landen ten oosten van het Suezkanaal en $ 10 miljoen voor de oliemaatschappijen.

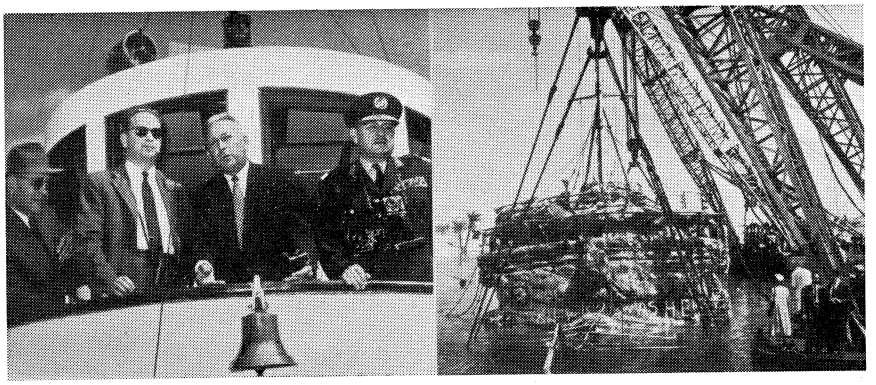
Mevr. Meir in de VS

De Israëlische minister van buitenlandse zaken, mevr. Golda Meir, vertrok op 15 maart onverwachts met een speciaal vliegtuig naar de Ver. Staten om contact met de Amerikaanse regering op te nemen. In een officiële Israëlische verklaring werd gezegd, dat de reis van mevr. Meir verband hield met de aankomst van een Egyptische gouverneur in Gaza (zie 13087/3). Op weg naar New York had zij te Parijs een onderhoud met de Franse premier G. Mollet en de minister van defensie, Bourgès-Maunoury.
Zij zou volgens *Entreprise* (1-4) te Parijs toezegging hebben gekregen, dat Frankrijk aan Israël vliegtuigen zal leveren voor de beveiliging van het Israëlische luchtruim. Deze toestellen zullen door Israëlische piloten gevlogen worden. Mevr. Meir heeft deze bewering tegengesproken. Na besprekingen met haar Amerikaanse ambtgenoot, J. F. Dulles, werd op 18 maart in een gemeenschappelijk communiqué gezegd, dat de Ver. Staten hun invloed zouden gebruiken om vrede en rust in het gebied van Gaza te handhaven.

De Israëlische minister van buitenlandse zaken, mevr. Golda Meir

Haar oorspronkelijke naam is Golda Meyerson, maar in 1956 heeft zij, evenals alle Israëlische ambtenaren, op verzoek van premier Ben Goerion haar naam gehebraïseerd.

Op 25 mrt is het laatste obstakel in het Suezkanaal, de sleepboot „Edgar Bonnet" door Nederlandse bergers gelicht (foto rechts). De werkzaamheden werden vanaf het dak van de Nederlandse sleepboot „Atlas" (foto links) gadegeslagen door (v.l.n.r.): R. Bunche, plv. secretaris-generaal der VN, D. Hammarskjöld, secretaris-generaal der VN, en gen. E. L. M. Burns (geheel rechts), commandant van de VN-politiemacht in het Midden-Oosten. De Edgar Bonnet, die 841 brt meet en de krachtigste sleepboot ter wereld was, werd in 1952-'54 gebouwd bij L. Smit & Zn, Kinderdijk, voor rekening van de Compagnie Universelle du Canal Maritime de Suez.

Sowjet-waarschuwing

De Sowjet-Unie heeft op 28 maart volgens *Tass* de „extremistische kringen" in Israël en Frankrijk gewaarschuwd geen geweld te gebruiken in het Midden-Oosten.
Deze kringen zouden thans een nieuw, gevaarlijk militair avontuur voorbereiden. Volgens de Sowjetregering zal het ontketenen van een nieuwe aanval op Egypte een gevaarlijke toestand scheppen. Er zal dan het gevaar bestaan van een militair conflict over een uitgestrekt gebied met ernstige gevolgen voor de zaak van de vrede.
Israëlische politici en Franse bladen hebben onlangs mededelingen gedaan over de voorbereiding van een nieuwe aanval van Israël op Egypte, aldus Tass. Israëlische politici hebben onomwonden bedreigingen geuit aan het adres van Egypte. Dergelijke provocerende verklaringen negeren op demonstratieve wijze de beslissingen van de Alg. Vergadering van de Ver. Naties. Zij tonen op ondubbelzinnige wijze aan, dat de Ver. Staten Israël een soort garanties hebben gegeven, die tegen de Arabische landen gericht zijn. Deze waarborgen zouden volgens Tass bestaan uit een afspraak zonder wettelijke kracht tussen de Amerikaanse en de Israëlische minister van buitenlandse zaken. Voorts zou de Franse regering Israël verzekerd hebben van Franse steun voor het geval de Israëlische regering zou besluiten tot een nieuwe aanval op Egypte. De Fransen zouden met vliegtuigen aan de strijd deelnemen.

Egyptisch memorandum aan VS

De Egyptische regering heeft volgens de *New York Times* (29-3) in een officieel memorandum aan de Amerikaanse regering verklaard, dat zij zelf, zonder buitenlandse hulp, het Suezkanaal zal beheren en exploiteren. Het tolgeld, dat vooruit betaald moet worden aan de Egyptische kanaalautoriteit, zal worden vastgesteld volgens een overeenkomst van 28 april 1956 (drie maanden vóór de nationalisatie), terwijl elke verhoging van de kanaalgelden binnen het komende jaar tot 1% beperkt zal blijven.
Een kwart van de ontvangen gelden zal worden gestort in een fonds

voor ontwikkeling van het aan het Suezkanaal grenzende gebied en het kanaal zelf. Vijf procent van de inkomsten van de Egyptische kanaalmaatschappij is bestemd voor de Egyptische regering.
Het memorandum spreekt niet over de Israëlische scheepvaart, doch volgens de New York Times zou de Egyptische regering bereid zijn het Internationale Gerechtshof een uitspraak over deze kwestie te laten doen.

De Amerikaanse ambassadeur te Cairo, R. Hare, heeft op 31 maart het antwoord van zijn regering op Nassers memorandum aan de Egyptische minister van buitenlandse zaken, dr. Moh. Fawzi, overhandigd. Nassers voorstellen worden door het State Department „onbevredigend en onredelijk" genoemd. Men drukte er zijn misnoegen over uit, dat de voorstellen van Egypte in strijd zijn met de Westelijke voorstellen voor een oplossing op korte termijn van het geschil om het Suezkanaal. De Ver. Staten zullen de zes grondbeginselen voor de exploitatie van het kanaal die door de Veiligheidsraad in oktober 1956 zijn aanvaard (zie pag. 12802/1), blijven steunen. Het belangrijkste grondbeginsel is, dat de exploitatie van het kanaal geïsoleerd moet worden van de politiek van welk land dan ook, aldus het Amerikaanse antwoord.

Egypte ging aanvankelijk met deze grondslagen akkoord maar noemde ze later met het oog op de Brits-Franse interventie in het gebied van het Suezkanaal ongeldig. In het memorandum van president Nasser werden ze volledig genegeerd.

In het Amerikaanse antwoord werd er voorts op gewezen, dat president Nassers voorstel om de kanaalgelden door de Egyptische kanaalautoriteit te laten innen in strijd is met het Amerikaans-Brits-Frans-Noorse voorstel. Volgens dit plan moet de helft van de kanaalgelden in bewaring blijven bij de Wereldbank en de rest aan Egypte worden uitbetaald om de kosten van de exploitatie van het kanaal te bestrijden, totdat er een blijvende oplossing voor het vraagstuk is gevonden.

Joego-Slavië

M. Pijade † —

De voorzitter van de Joegoslavische Nationale Vergadering, Mosje Pijade, is op 15 maart op 67-jarige leeftijd te Parijs overleden. Als leider van een parlementaire delegatie had hij een bezoek aan Engeland gebracht.

Pijade was reeds tijdens Wereldoorlog II een der naaste medewerkers van Tito. Wegens illegale communistische activiteiten zat hij van 1927-'41 in de gevangenis.

Sinds 1954 was hij voorzitter van de Nationale Vergadering. Hij had een groot aandeel in de vorming van een nieuw parlementair stelsel in zijn land en de opstelling van de grondwet.

Nederland

Politiewet aangenomen —

De Tweede Kamer heeft op 29 maart met 106 tegen 4 stemmen het wetsontwerp Regeling met betrekking tot de gemeente- en rijkspolitie (Politiewet) (zie ook pag. 11358 /1 en 12062/2) aangenomen. Tegen stemden prof. mr. P. S. Gerbrandy (AR), D. Kodde (SGP), mr. H. J. K. Beernink (CHU) en dr. J. J. R. Schmal (CHU).

Volgens de nieuwe politiewet zal er in gemeenten met minder dan 10.000 inwoners rijkspolitie zijn. De Kamer aanvaardde echter met algemene stemmen een amendement-Van Doorn (KVP), volgens hetwelk bij de wet kan worden bepaald dat in twee of meer gemeenten een gemeenschappelijk korps van gemeentepolitie kan optreden.

De regering nam een amendement-Boekhoven (PvdA) en -Van Doorn (KVP) over, waarin wordt bepaald dat voor de handhaving van de openbare orde de burgemeester optreedt als hoofd der politie en dat voor die handhaving de in de gemeente dienstdoende politie (eventueel dus ook rijkspolitie) onder zijn bevelen staat.

Ook nam de regering het amendement-Van Doorn over volgens hetwelk bij acties van de justitie in een gemeente met rijkspolitie tevoren het oordeel zal worden ingewonnen van de burgemeester, voorzover de actie de handhaving van de openbare orde raakt.

Een amendement-Oud (VVD), dat de burgemeester ook een taak wilde toekennen bij de bevordering van een doelmatig opsporingsbeleid, werd verworpen. Vóór stemden AR, CHU, CPN en VVD.

Een amendement-Calmeyer (CHU) om buiten twijfel te stellen dat ook de Kon. Marechaussee op grond van de haar bij KB van 6 februari 1954 toebedeelde taken een politieorgaan is, welk amendement minister Samkalden overbodig had genoemd, werd met 37-71 stemmen verworpen. Tegen stemden CPN, KVP en PvdA.

Nieuwe pensioenregeling Tweede-Kamerleden —

Bij de Tweede Kamer is een wetsontwerp ingediend tot wijziging van de pensioenregeling voor leden van de Tweede Kamer en van hun weduwen en wezen.

Het pensioen van een lid der Tweede Kamer bedraagt thans *f* 240 voor elk jaar, dat dit lid zitting heeft gehad met een maximum van *f* 4800. Voorgesteld wordt het pensioen te bepalen op 3,5% van de laatstelijk als lid der Kamer genoten schadeloosstelling, met dien verstande, dat niet meer dan 20 dienstjaren in aanmerking komen. Indien naast het pensioen als gewezen lid van de Tweede Kamer een ander eigen pensioen wordt genoten en het totaal dier pensioenen meer zou bedragen dan *f* 14.000, wordt eerstbedoeld pensioen beperkt tot een zodanig gedeelte van dat bedrag, als evenredig is aan de verhouding, waarin dat pensioen staat tot het totaal der pensioenen. Onder een ander eigen pensioen wordt verstaan een eigen pensioen ten laste van de schatkist.

Het weduwenpensioen zal bedragen de helft van het pensioen, waarop het overleden lid der Tweede Kamer aanspraak of uitzicht zou hebben gehad.

Het pensioen van de wezen zal bedragen: voor elk kind, welks moeder aan het overlijden van de vader aanspraak op pensioen ontleent, 1/5 van het bedrag van dat weduwenpensioen; voor elk ander kind 2/5 van het weduwenpensioen.

Het wezenpensioen wordt ambtshalve gebracht van 1/5 op 2/5, als het weduwenpensioen van de moeder is geëindigd.

Moeilijkheden bij nieuwe CAO voor dagbladjournalisten —

Te Utrecht zijn op 23 maart ruim 600 journalisten — d.i. een derde van de georganiseerde journalisten en de helft van de dagbladjournalisten — bijeen geweest ter bespreking van de lange duur der onderhandelingen over een nieuwe CAO

voor dagbladjournalisten. De vergadering, die uitgeschreven was door de Federatie van Nederlandse Journalisten, waartoe behoren de Nederlandse Journalistenkring, de Katholieke Nederlandse Journalistenkring en de Prot. Chr. Journalistenkring, nam met algemene stemmen een verklaring aan, waarin de wens werd uitgesproken dat de nieuwe CAO, waarover nog steeds geen volledige overeenstemming is bereikt, terugwerkende kracht dient te krijgen tot 1 januari 1957. Reeds op 15 juni 1956 zijn de besprekingen over deze nieuwe CAO begonnen.

In de verklaring werd verder geconstateerd, dat de positie van de journalisten in het dagbladbedrijf een pijnlijke achterstand vertoont bij die van maatschappelijke groepen, waarmee de journalisten in vroegere CAO's vergelijkbaar werden geacht. Ook in vergelijking met de honorering van de journalisten in het buitenland heeft de Nederlandse journalist een achterstand.

Teleurstellend werd ook genoemd de uitzonderingssituatie, waarin de dagbladjournalisten terecht zijn gekomen, doordat zij in het kader van de gedifferentieerde loonpolitiek slechts 3% salarisverhoging hebben gekregen. „Gevoegd bij de reeds zorgwekkende achterstand, heeft dit de journalistiek in een noodtoestand gebracht", aldus deze verklaring.

De gevolgen hiervan voor de voorlichting en de vorming van de publieke opinie in Nederland moeten met grote zorg tegemoet worden gezien. Gevreesd wordt, dat het streven om de vakopleiding in de journalistiek te verbeteren vergeefs zal zijn, wanneer niet tegelijkertijd een economisch aantrekkelijker perspectief wordt geopend. Op de Nederlandse Dagbladpers — de organisatie van de dagbladdirecteuren — werd een beroep gedaan, om te bevorderen dat de onderhandelingen alsnog tot een snel en bevredigend resultaat zullen leiden.

Singapore

Overeenstemming met Engeland — Een delegatie uit de Britse kroonkolonie Singapore, geleid door de eerste-minister, Lim Yew Hock, heeft van 10-29 maart te Londen besprekingen gevoerd met de Britse regering over de toekomstige positie van de kroonkolonie. Tijdens een in april-mei 1956 gehouden conferentie kon men niet tot overeenstemming komen (zie pag. 12561/1).

Op de jongste conferentie is men het volgens *Reuter* (29-3) eens geworden over de principes van een nieuwe grondwet, waarbij de kroonkolonie zelfbestuur in binnenlandse aangelegenheden krijgt. Wat betreft de defensie en de binnenlandse veiligheid zullen Engeland en Singapore nauw blijven samenwerken. De defensie zal onder Britse leiding blijven, maar de binnenlandse veiligheid onder die van de regering van Singapore.

Er zal verder een gemeenschappelijke consultatieve raad komen voor de buitenlandse betrekkingen. Engeland zal de diplomatieke verantwoordelijkheden behouden, maar Singapore zal de culturele en handelsrelaties behartigen. De 1.200.000 bewoners van Singapore zullen een assemblée van 51 leden kiezen, terwijl de ministerraad geen leden ex officio meer zal tellen. De rechten van de minderheidsgroepen in het in hoofdzaak Chinese Singapore zullen gegarandeerd worden.

Sowjet-Unie

Waarschuwing Zjoekow — De Sowjet-minister van defensie, maarschalk G. Zjoekow, heeft volgens *Tass* (19-3) op 16 maart tijdens een bijeenkomst van Sowjetvliegers te Moskou het Westen ervoor gewaarschuwd, dat „er geen plaats in de wereld is", die de Sowjet-luchtmacht niet zou kunnen aanvallen.

Hij voegde daaraan toe, dat de Amerikaanse verwachting, dat een toekomstige atoomoorlog uitgevochten zou kunnen worden in Europa of Azië en buiten het Amerikaanse vasteland „werkelijk te naïef" is. „Op het ogenblik is er geen plaats in de wereld, waar de aanvaller een schuilplaats zou kunnen vinden", aldus Zjoekow. Hij verklaarde voorts, dat atoomwapenen, ingeval van een ernstig conflict, „vanzelfsprekend gebruikt zullen worden als de voornaamste kracht om toe te slaan".

Tunesië

Viering onafhankelijkheid — Op 20 maart is in Tunesië met grote feestelijkheden het feit herdacht, dat het land een jaar geleden zelfstandig was geworden (zie pag. 12441/1 en 12467/2). Tot de 47 landen die zich bij de feestelijkheden hadden laten vertegenwoordigen behoorde ook Frankrijk. De Franse delegatie, geleid door de minister van justitie, Fr. Mitterand, is tijdens een jeugddemonstratie in het stadion van Tunis weggelopen uit protest tegen de aanwezigheid van leiders van de Algerijnse opstandelingen. De leden van een delegatie van het Algerijnse Bevrijdingsfront hadden zich aanvankelijk ach-

Van links naar rechts: de premier van Marokko, Si Bekkai, de premier van Tunesië, Habib Bourguiba, en de Algerijnse leider Ferhat Abbas.

teraf gehouden, maar bij een zitting van de grondwetgevende vergadering hadden zij temidden van de bezoekers plaats genomen. In het stadion ging de Algerijnse leider Ferhat Abbas op een van de gereserveerde plaatsen zitten. De Fransen verlieten daarop het stadion.

Bourguiba betwist Franse aanspraken op de Sahara —

De Tunesische premier Habib Bourguiba heeft op 26 maart de Franse aanspraken op de Sahara (zie ook pag. 12943/2) betwist. Vóór hem hadden koning Saoed en Allal el Fassi van Marokko zich reeds tegen de Franse plannen inzake de ontginning van dit gebied verklaard.
Volgens *The Times* (27-3) heeft Bourguiba in de Marokkaanse hoofdstad Rabat, waar hij op 25 maart was aangekomen voor besprekingen met sultan Mohammed V over zijn plan voor een conferentie van vrije Afrikaanse naties, in een interview met het blad „Al Alam" (Istiqlal), verklaard, dat de idee, dat Frankrijk de Sahara zou kunnen ontginnen zonder een voorafgaande overeenkomst met de geïnteresseerde landen, een ongerijmde kolonialistische aanspraak zou zijn. De natuurlijke bronnen van een land kunnen alleen worden ontgonnen met de toestemming van zijn inwoners. Zodra echter de landen van de Arabische Maghreb (Marokko, Tunesië en Algerije, vermoedelijk met het achterland van de Sahara inbegrepen) hun volledige vrijheid hebben verzekerd, zullen zij buitenlandse hulpverlening in deze uitgestrekte gebieden ongetwijfeld aanvaarden.

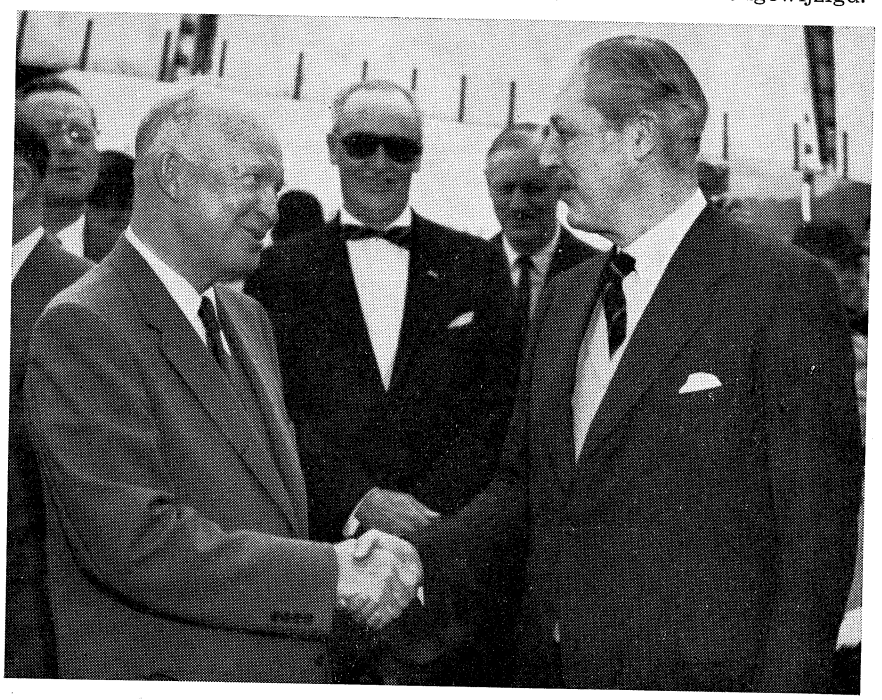
Verenigde Staten

Twining volgt Radford op als voorzitter stafchefs —

President Eisenhower heeft volgens *The New York Times* (27-3) op 26 maart gen. *Nathan F. Twining,* sinds juni 1953 stafchef van de luchtmacht, benoemd tot voorzitter van de commissie van stafchefs, in welke functie hij adm. *Arthur W. Radford* opvolgt. De benoeming die op 15 augustus ingaat, geldt voor twee jaar. Gen. *Thomas D. White* volgt gen. Twining op als stafchef van de luchtmacht.
President Eisenhower heeft verder het ontslag aanvaard van *Reuben Robertson,* de onderminister van defensie. In zijn plaats is benoemd *Donald A. Quarles,* die minister *Charles E. Wilson,* die volgens de New York Times binnen een half jaar zal aftreden, zal opvolgen. In de plaats van Quarles is benoemd *James H. Douglas.*

Minister Dulles over Bermuda —

De Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, J. F. Dulles, heeft volgens de *Nwe Rotterdamse Crt* (28-3) op zijn persconferentie van 26 maart gezegd, dat de Bermuda-conferentie (zie pag. 13105/1) een gemeenschappelijke Amerikaans-Britse politiek t.a.v. de problemen in het Midden-Oosten „waarschijnlijk" maakt, doch hij voegde eraan toe, dat geen vaste overeenkomsten zijn getroffen nopens vele niet te voorspellen mogelijkheden, die zich kunnen voordoen.
In welingelichte Amerikaanse kringen maakt men er volgens de NRC-correspondent geen geheim van dat geen der deelnemers aan de Bermuda-conferentie een bevredigend antwoord heeft ontworpen op wat dient te gebeuren als Nasser weigert aangaande de kwestie-Suez met een bevredigende oplossing in te stemmen. Van een gemeenschappelijke politiek te dien aanzien is daarom nog geen sprake. Er moge meer wederzijds begrip zijn gekweekt voor elkanders positie en inzichten, doch de standpunten bleven aan beide zijden in wezen ongewijzigd.

De Britse premier Macmillan (rechts) neemt afscheid van president Eisenhower na afloop van hun besprekingen op de Bermuda-eilanden.

Zuid-Afrika

Grootste uraniumproducent —

Naar *Le Monde* (26-3) berichtte staat thans vast, dat Zuid-Afrika de grootste uraniumproducent ter wereld is geworden met reserves die groter zijn dan die van de Noordamerikaanse landen. De export van uranium en andere radioactieve mineralen (geheel afgenomen door Engeland en de VS tegen ZA £ 4.- per pond) is even belangrijk als die van goud en wol, die tot dusver als verreweg de voornaamste exportprodukten van Z.-Afrika werden beschouwd. Hij bedroeg in 1956 ZA £ 40 mln.
Uranium wordt hier gewonnen als „nevenprodukt" van goud. Zuid-Afrika bezit 32 uraniumregeneratoren. Er is thans een uitgebreid research- en ontwikkelingsprogram opgesteld, dat Z.-Afrika in staat moet stellen de belangrijkste leverancier van kernprodukten voor Afrika te worden.
In 1967 lopen de contracten met de VS en Engeland af en zal Z.-Afrika aan elk land kunnen leveren.

Chroesjtsjews rede over Stalin (IX)

(*Vervolg van pagina* 13093)

Verzoek aan Wasilewsky

In strijd met elk gezond verstand verwierp Stalin onze suggestie en vaardigde de order uit, dat de operatie die de omsingeling van Kharkow tot doel had, moest worden voortgezet, ondanks het feit, dat op dat ogenblik de vele geconcentreerde legereenheden zichzelf blootstelden aan omsingeling en vernietiging. Ik belde Wasilewsky op en smeekte hem: „Alexander Michailowitsj, neem een kaart (Wasilewsky is hier aanwezig) en laat kameraad Stalin de situatie, zoals hij zich heeft ontwikkeld, zien."

We moeten even opmerken, dat Stalin de operaties op een globe beraamde.

(Beweging in de zaal)

Ja, kameraden, hij placht een globe te nemen en daarop de frontlijn uit te zetten.

Ik zei tot kameraad Wasilewsky: „Duid hem de situatie uit op een kaart; in de huidige situatie kunnen wij de operatie die beraamd was, niet voortzetten. Het oude besluit zal gewijzigd moeten worden ter wille van de goede zaak."

Wasilewsky antwoordde, dat Stalin dit probleem reeds had bestudeerd en dat hij, Wasilewsky, met Stalin niet verder over deze zaak zou spreken, omdat de laatste niet van argumenten over deze operatie wilde horen.

Na mijn gesprek met Wasilewsky belde ik Stalin in zijn villa op. Maar Stalin kwam niet aan de telefoon. In zijn plaats kwam Malenkow aan het toestel. Ik vertelde kameraad Malenkow dat ik van het front belde en dat ik met Stalin persoonlijk wilde spreken. Stalin deelde mij door middel van Malenkow mede, dat ik maar met Malenkow moest spreken.

Ik verklaarde voor de tweede maal, dat ik Stalin zelf wilde inlichten over de ernstige situatie die voor ons aan het front was ontstaan. Doch het schikte Stalin niet om de hoorn op te pakken en, hoewel hij slechts enige stappen van de telefoon verwijderd was, verklaarde hij nogmaals, dat ik door middel van Malenkow met hem moest spreken. Na op deze wijze naar ons pleidooi „geluisterd" te hebben, zei Stalin: „Laat alles blijven zoals het is!"

En wat was hiervan het resultaat? Het ergste wat we konden verwachten. De Duitsers omsingelden onze geconcentreerde legereenheden en als gevolg daarvan verloren we honderdduizenden van onze soldaten. Dit is Stalins militaire „genie"; dit is wat het ons heeft gekost. (Beweging in de zaal).

Bij een bepaalde gelegenheid na de oorlog, tijdens een vergadering van Stalin met leden van het Politieke Bureau, maakte Anastas Iwanowitsj Mikoyan er gewag van, dat Chroesjtsjew toch wel gelijk had gehad, toen hij over de operatie-Kharkow opbelde en dat het jammer was, dat zijn voorstel niet aanvaard was.

Stalin woedend

U had Stalins woede moeten zien. Hoe kon men zeggen, dat hij, Stalin, geen gelijk had gehad. Hij is uiteindelijk een „genie", en een genie kan alleen maar gelijk hebben. Iedereen kan dwalen, maar Stalin dacht dat hij nooit dwaalde, dat hij altijd gelijk had.

Hij heeft niemand toegegeven, dat hij ooit een fout, groot of klein, had gemaakt, ondanks het feit dat hij heel wat fouten maakte, zowel op theoretisch gebied als in de praktijk. Na het partijcongres zullen we waarschijnlijk opnieuw vele militaire operaties uit de oorlog weer op hun juiste waarde moeten schatten en hen in het juiste licht stellen.

De tactiek waarbij Stalin bleef, zonder van het essentiële van het leiden van gevechtshandelingen af te weten, heeft ons veel bloed gekost, totdat wij erin slaagden de tegenstander tot staan te brengen en tot het offensief over te gaan. De militaire leiding weet, dat Stalin reeds aan het eind van 1941 onophoudelijke frontaanvallen en de verovering van het ene dorp na het andere eiste, in plaats van grote, operatieve manoeuvres om de tegenstander in de flank aan te vallen en achter zijn rug door te dringen. Om deze reden leden wij grote verliezen tot onze generaals, op wier schouders het gehele gewicht van de leiding van de oorlog lag, erin slaagden verandering in de situatie te brengen en overgingen tot soepele manoeuvres, die onmiddellijk belangrijke, voor ons gunstige veranderingen aan het front teweeg brachten.

Des te beschamender was het feit dat Stalin, na onze grote overwinning die ons zoveel heeft gekost, vele bevelhebbers, die zoveel tot onze zege over de vijand bijdroegen, ging degraderen, daar Stalin iedere mogelijkheid uitsloot dat de aan het front bewezen diensten aan iemand anders dan hemzelf zouden worden toegeschreven.

Stalin was zeer geïnteresseerd in het oordeel over kameraad Zjoekow als militair leider. Hij heeft mij vaak naar mijn mening over Zjoekow gevraagd. Ik vertelde hem dan: „Ik ken Zjoekow al lang; hij is een goede generaal en een goed militair leider." Na de oorlog begon Stalin allerlei nonsens over Zjoekow te vertellen, o.m. het volgende: „U heeft Zjoekow wel geprezen, maar hij verdient het niet. Men beweert, dat Zjoekow zich voor iedere operatie aan het front als volgt gedroeg: hij placht een handvol aarde te nemen, eraan te ruiken en te zeggen: Wij kunnen de aanval beginnen of het tegenovergestelde: De beraamde operatie kan niet doorgaan." Ik heb toen gezegd: „Kameraad Stalin, ik weet niet wie dit heeft verzonnen, maar het is niet waar."

Het is mogelijk dat Stalin zelf deze dingen heeft uitgedacht met het doel om de rol en de militaire talenten van maarschalk Zjoekow te verkleinen.

In dit verband dient er op te worden gewezen, dat Stalin zichzelf met grote energie populair trachtte te maken als een groot leider. Op verschillende manieren poogde hij het volk de lezing in te prenten, dat alle overwinningen die in de grote patriottische oorlog door de Sowjetnatie waren behaald, te danken waren aan de moed, de durf en het genie van Stalin en aan niemand anders. Net als Koesma Krjoechkow*) trok hij zeven personen tegelijk hetzelfde pak aan.

(Beweging in de zaal)

Historische films in diskrediet

Als we bijv. onze historische en militaire films beschouwen en enige literaire scheppingen, dan zien we hetzelfde; zij maken ons misselijk. Het echte objectieve van hen is het propageren van het thema van het loven van Stalin als militair genie. Laten we de film „De val van Berlijn" in onze herinnering terugroepen. Hier handelt alleen Stalin; hij vaardigt orders uit in de zaal waar vele lege stoelen zijn en een man benadert hem slechts en rapporteert hem wat — dat is Poskrebysjew, zijn trouwe schildknaap.

(Gelach in de zaal)

En waar is de militaire leiding? Waar is het Politieke Bureau? Wat doen zij en waarmee zijn zij bezig? Er komt niets van hen in de film voor. Stalin handelt voor iedereen; hij houdt met niemand rekening; hij vraagt niemand om advies. Alles wordt in dit valse licht aan het volk getoond. Waarom? Om Stalin met roem te omgeven, in tegenstelling tot de feiten en de historische waarheid. De vraag komt naar voren: En waar is de militaire leiding op wier schouders de last van de oorlog heeft gerust? Zij komen niet in de film voor; er was voor hen naast Stalin geen plaats. Niet Stalin, maar de partij als geheel, de Sowjet-regering, ons heldhaftig leger, zijn talentvolle leiders en dappere soldaten, het gehele Sowjet-volk — zij zijn het die de overwinning in de grote patriottische oorlog zeker stelden.

(Stormachtige en langdurige bijval)

De leden van het Centrale Comité, ministers, onze economen, leiders van de Sowjet-cultuur, bestuurders van landelijke partij- en Sowjet-organisaties, ingenieurs en technici — ieder van hen gaf op zijn eigen arbeidsterrein overvloedig van zijn kracht en kennis om de zege over de vijand te waarborgen. Buitengewone heldhaftigheid werd getoond door onze harde kern — onze hele arbeidende klasse, de arbeiders op de collectieve boerderijen, de Sowjet-intellectuelen, die onder leiding van partijorganisaties talloze moeilijkheden te boven kwamen en, terwijl zij de ontberingen van de oorlog ondergingen, al hun krachten wijdden aan de zaak van de verdediging van het vaderland, zij allen zijn omgeven door glorie.

In de oorlog werden grote en moedige daden verricht door onze Sowjet-vrouwen, die de zware last droegen van de produktie-arbeid in de fabrieken, op de collectieve boerderijen en in verschillende economische en culturele sectoren; vele vrouwen namen aan de fronten rechtstreeks deel aan de grote patriottische oorlog; onze dappere jeugd leverde aan het front en thuis onmetelijke bijdragen tot de verdediging van het Sowjet-vaderland en tot de vernietiging van de vijand.

Onsterfelijk zijn de verdiensten van de Sowjet-soldaten, van onze bevelhebbers en politieke werkers uit alle rangen; na het verlies van een aanzienlijk deel van ons leger in de eerste maanden van de oorlog hebben zij hun hoofd niet verloren en waren zij tot reorganisatie in staat gedurende de voortgang van de strijd; zij hebben in de loop van de oorlog een sterk en heldhaftig leger geschapen en gehard en zij hebben niet alleen de druk van de sterke en sluwe vijand doorstaan, maar hem ook verpletterd.

(wordt vervolgd)

*) Bekende kozak.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekende gevolmachtigden hun handtekening onder dit Verdrag hebben gesteld.

Fait à Rome, le vingt-cinq mars mil neuf cent cinquante-sept.

Geschehen zu Rom, am fünfundzwanzigsten März neunzehnhundertsiebenundfünfzig.

Fatto a Roma, il venticinque marzo millenovecentocinquantasette.

Gedaan te Rome, de vijfentwintigste maart negentienhonderd zeven en vijftig.

In de zaal van de Horatii en de Curiatii van het Campidoglio-paleis (Kapitool) te Rome hebben op 25 maart vertegenwoordigers van Frankrijk, West-Duitsland, Italië, Nederland, België en Luxemburg hun handtekening gezet onder de verdragen inzake de Gemeenschappelijke Europese Markt en Euratom.

Foto boven, aan tafel gezeten v.l.n.r.: P. H. Spaak (België), Ch. Pineau (3de v. l. - Frankrijk), Adenauer en staatssecretaris W. Hallstein (5de en 6de v. l. - Duitsland) en A. Segni (Italië).

Het hier gereproduceerde document draagt de handtekeningen van Spaak en Baron Snoy (België), Adenauer en Hallstein (Duitsland), Pineau en M. Faure (Frankrijk), Segni en G. Martino (Italië), Bech en Baron Schaus (Luxemburg), Luns en J. Linthorst Homan (Nederland).

(foto's ANP)

„Euromarkt" en „Euratom" (II)

Met het verdrag inzake de vorming van een Europese Economische Gemeenschap („Euromarkt"), dat op 25 maart te Rome is ondertekend en waarvan wij de voorgeschiedenis hebben geschetst op pagina 13111 e.v., wordt beoogd: een steeds nauwere aaneensluiting van de volkeren van Europa door coördinatie van de welvaartsbronnen; voorts bevordering van de economische en sociale vooruitgang; verhoging van de levensstandaard en verbetering van de arbeidsvoorwaarden in de deelnemende landen, wegneming van de belemmeringen voor internationale handel, versterking van de banden tussen Europa en de overzeese gebieden.... (preambule).

Dat dit ambitieuze doel niet op zeer korte termijn kan worden bereikt spreekt vanzelf. Het verdrag voorziet in een overgangsperiode van 12 jaren, welke periode in bepaalde omstandigheden verlengd kan worden tot 15 jaren en, na een scheidsrechterlijke uitspraak, zelfs tot een groter aantal jaren.

De overgangsperiode valt uiteen in drie etappen, die in beginsel elk vier jaren zullen duren, maar welke etappen kunnen worden verlengd.

Zes delen

Het verdrag bestaat uit zes delen: In het *eerste* deel worden de algemene doelstellingen geformuleerd; het *tweede* deel bevat de bepalingen die ten doel hebben de vrije circulatie van goederen binnen de gemeenschap en gelijke invoerrechten voor goederen uit derde landen te realiseren, alsmede de vrije beweging van personen en kapitaal; dit deel bevat ook bepalingen over de landbouw; in het *derde* deel worden een aantal richtlijnen vastgesteld de economische politiek betreffende, voorts bepalingen over de investeringsbank (waarvan het statuut in een afzonderlijk aanhangsel is neergelegd); het *vierde* deel is gewijd aan de associëring van de overzeese gebieden; in het *vijfde* deel wordt een regeling gegeven van de instellingen; een *zesde* deel bevat algemene en financiële bepalingen.

De instellingen

Hoewel de voornaamste instellingen eerst in het vijfde deel worden behandeld, lijkt het ons voor het goede begrip nuttig eerst deze instellingen nader te bezien.

Zij dragen de volgende namen:

1. De Raad van Ministers.
2. Europese Commissie.
3. Algemene Vergadering (parlementaire vergadering).
4. Hof van Justitie.
5. Economisch en Sociaal Comité.
6. Monetaire adviescommissie.
7. Investeringsbank.
8. Fonds voor beroepsopleiding en verplaatsing.

RAAD VAN MINISTERS — De Europese Economische Gemeenschap (EEG) kent niet, zoals de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (EGKS) een afzonderlijk, niet-ministerieel *gezagsorgaan,* dat beperkte maar niettemin reële *gezagsrechten* bezit en juist hierdoor als *supra-nationaal* beschouwd kan worden. Weliswaar is de zg. Europese Comissie van de nieuwe organisatie in zeker opzicht te vergelijken met de Hoge Autoriteit van de EGKS, maar zij heeft slechts zeer beperkte eigen bevoegdheden. De hoogste macht, dus de beslissingsbevoegdheid inzake vrijwel alle belangrijke onderwerpen, komt in de EEG toe aan een Raad van Ministers, waarin voor elk der deelnemende landen één regeringsvertegenwoordiger zitting heeft en die aan de EEG meer het karakter van *internationale,* minder van *supranationale* samenwerking geeft.

In deze raad geldt een ingewikkelde, zeer gevarieerde stemprocedure. Hij neemt nl. besluiten, al naar de aard van het onderwerp a) met eenstemmigheid (waarbij dus ieder lid een indirect recht van veto heeft), b) met een gekwalificeerde, of c) met een eenvoudige meerderheid.

Wanneer een gekwalificeerde meerderheid nodig is, tellen de stemmen van Duitsland, Frankrijk en Italië elk voor 4, die van België en Nederland elk voor 2 en de stem van Luxemburg voor 1 (totaal 17 stemmen). De gekwalificeerde meerderheid bedraagt

(*Zie vervolg pag.* 13129)

Verkiezingen in India

Meer dan honderd miljoen kiezers hebben in februari-maart in India hun stem uitgebracht in de tweede parlementsverkiezing, die in dit land sedert de onafhankelijkheidsverklaring is gehouden. Hoewel de definitieve uitslag nog niet bekend is, staat wel vast, dat de Congres-partij van premier Nehroe wederom als de grootste partij uit de stembusstrijd is gekomen (ca. 54 miljoen stemmen tegen ca. 47.4 miljoen in 1951). Ook in het nieuwe parlement (van 494 zetels) zal de Congres-partij een dominerende positie innemen. Anderzijds is de positie van de communisten versterkt, hoofdzakelijk ten koste van de socialisten. Zij zijn thans in elke staat van India in de gewestelijke parlementen vertegenwoordigd. In de staat Kerala — de dichtstbevolkte staat van India en tevens de staat met het geringste analfabetisme — hebben de communisten zelfs een zodanige overwinning behaald, dat hun leider premier is geworden.

Foto: Verkiezingspropaganda op de muren van Calcutta.

Weekblad

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

België — 4 apr. De minister van buitenlandse zaken, P. H. Spaak, neemt in de Senaat afscheid van de Belgische politiek.

Canada — 4 apr. De ambassadeur te Cairo, E. H. Norman, pleegt zelfmoord nadat hij door een Amerikaanse senaatscommissie (ten onrechte) van communisme was beschuldigd.

Cyprus — 4 apr. Verzachting van de noodmaatregelen; o.a. is de doodstraf afgeschaft, behalve voor het gebruik van vuurwapens e.d. — **6 apr.** Aartsbisschop Makarios verlaat met de olietanker „Olympic Thunder" van de Griekse magnaat Onassis de Seychellen.

Duitsland (West) — 1 apr. Opkomst van de eerste dienstplichtigen (9700 man) van het nieuwe Westduitse leger. — **4 apr.** De leider van de socialistische oppositie, E. Ollenhauer, verklaart dat zijn regeringsprogram als voornaamste punten bevat: besprekingen van de Grote Vier over de hereniging van Duitsland, het onder regeringstoezicht plaatsen van de sleutelindustrieën en een betere verdeling van de fiscale lasten. — **5 apr.** Volgens Bondskanselier Adenauer moet het Westduitse leger met tactische atoomwapens worden uitgerust.

Engeland — 2 apr. De staking in de metaalindustrie en de scheepsbouw voorlopig opgeheven. — **3 apr.** De Labourfractie in het Lagerhuis keurt een resolutie goed, waarin de regering wordt verzocht de a.s. kernproeven op Christmas Island uit te stellen en onmiddellijk het initiatief te nemen voor een internationale overeenkomst i.z. de afschaffing van kernproeven. — **4 apr.** De regering publiceert een witboek over de defensie. — **5 apr.** De Britse regering verwerpt een verzoek i.z. onmiddellijke onderhandelingen over het verlenen van onafhankelijkheid aan Uganda.

Frankrijk — 4 apr. De minister van handel, Lemaire, heeft bekendgemaakt, dat de Sahara in 1958 508.000 ton olie zou opleveren, in 1960 10 mln ton, in 1966 25 mln ton en in 1975 70 mln ton. — **5 apr.** De regering besluit tot de instelling van een commissie van onderzoek naar beweerde wreedheden in Algerije.

Hongarije. — 7 apr. Volgens berichten uit Wenen zou de Sowjet-Unie van plan zijn in Hongarije atoom- en raketsteunpunten aan te leggen in het gebied ten westen van de Plattensee.

India — 5 apr. In de staat Kerala is een communistische regering gevormd.

Indonesië — 2 apr. De leider van de nationalistische partij (PNI), Suwirjo, is er niet in geslaagd een kabinet van deskundigen te vormen. — **4 apr.** President Sukarno deelt mede, dat hij een extra-parlementair zakenkabinet zal vormen.

Internationaal — 1 apr. De secr.-gen. van de VN, Hammarskjoeld, verklaart dat de Egyptische regering beloofd heeft te beletten, dat er invallen in Israël van Gaza uit worden gedaan. — **2 apr.** De Israëlische minister van buitenlandse zaken, mevr. G. Meir, verklaart dat de Israëlische regering erop zal staan, dat Israëlische schepen vrije doorvaart door het Suezkanaal krijgen, niet alleen in theorie, maar ook in de praktijk. — De Australische minister van buitenlandse zaken, R. Casey, ontvouwt een vijfpuntenplan ter regeling van de vraagstukken van het Midden-Oosten. — **3 apr.** Installatie van lt.-gen. H. Speidel als NAVO-bevelhebber. — **5 apr.** Engeland, Frankrijk en de VS hebben de scheepvaartmaatschappijen in hun landen aangeraden het Suezkanaal voorlopig nog te mijden.

Israël — 5 apr. De bevolking telt thans 1.872.000 zielen. — **6 apr.** De Sowjetambassadeur te Tel-Aviv is na een afwezigheid van 5 maanden weer teruggekeerd; dit wordt beschouwd als een herstel van de diplomatieke betrekkingen.

Italië — 4 apr. De partijen van de regeringscoalitie — christen-democraten, sociaal-democraten en liberalen — bereiken overeenstemming over de kwestie van de pachtovereenkomsten in de landbouw; hierdoor is een regeringscrisis afgewend.

Jordanië — 2 apr. De regering besluit met de Sowjet-Unie diplomatieke betrekkingen aan te knopen. — **4 apr.** Premier Naboelsi verklaart, dat zijn land hulp van de SU zou aanvaarden indien deze werd aangeboden, maar Amerikaanse hulp zal worden geweigerd, daar anders de betrekkingen tussen Jordanië en Egypte in gevaar zouden komen.

Kenia — 3 apr. De doodstraf op onwettig wapenbezit en op het afnemen of afleggen van de Mau-Mau-eed is afgeschaft; dit betekent dat de strijd tegen de Mau-Mau praktisch ten einde is.

Korea — 5 apr. De Ver. Staten zullen Zuid-Korea de modernste wapens zenden, teneinde een communistische agressie te kunnen weerstaan.

Libanon — 4 apr. Premier Sami Solh verzoekt het parlement om goedkeuring van het besluit der regering met de VS samen te werken bij hun gemeenschappelijke verdediging, in het bijzonder tegen het communisme.

Nederland — 1 apr. Langzaam-aan-actie in Limburgse mijnen. De mijnwerkers eisen een verbetering van de arbeidsvoorwaarden van het bovengronds personeel. — **2 apr.** De minister van defensie, Staf, verklaart, dat Nederland geen bezwaar zou hebben tegen het opslaan van atoomladingen. — De naam van het nationaal Fonds voor de bestrijding van kinderverlamming veranderd in: „Prinses Beatrix Polio Fonds". — **3 apr.** Einde langzaam-aan-actie in de mijnen. — De min. van ec. zaken, Zijlstra, vertrekt naar Zuid-Afrika, waar hij aan het hoofd zal staan van een economische missie. — **4 apr.** Tussen Nederland en de VS is een luchtvaartovereenkomst tot stand gekomen, waarbij de KLM het recht krijgt diensten te onderhouden naar New York en Houston (Texas) en van de Ned. Antillen via Miami naar New York; voor Los Angeles zijn geen landingsrechten verkregen. — **5 apr.** Mr. dr. Ch. van Rooy benoemd tot burgemeester van Eindhoven. — Overeenstemming tussen de Ned. Dagbladpers en de Federatie van Ned. Journalisten i.z. een concept-CAO voor dagbladjournalisten. — De regering adviseert de Nederlandse scheepvaartmaatschappijen voorlopig geen gebruik van het Suezkanaal te maken. — De voorzitter van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD), Prof. mr. P. J. Oud, stelt de vorming van een kabinet zonder de PvdA voor.

Pakistan — 3 apr. De wetgevende vergadering van Oost-Pakistan aanvaardt een resolutie, waarin volledige autonomie voor deze provincie wordt geëist.

Perzië — 2 apr. Einde van een vijfdaags bezoek van de Westduitse Bondskanselier Adenauer.

Polen — 5 apr. De Ver. Staten bieden economische bijstand tot een bedrag van $ 75 mln aan; Polen had oorspronkelijk $ 300 mln gevraagd.

Sowjet-Unie — 4 apr. Radio-Moskou waarschuwt Nederland, Engeland en W.-Duitsland, dat hun landen grote schade zouden ondervinden als zij erin toe zouden stemmen, dat vanaf hun grondgebied de SU met kernwapens zou worden bestookt. — **5 apr.** Het Britse ministerie van defensie heeft medegedeeld, dat op 3-4 in de SU opnieuw een proef met een kernwapen heeft plaatsgevonden. — De Prawda verklaart, dat ongeveer 500 ton Spaans goud door de Sowjet-regering is uitgegeven voor aankopen in het buitenland ten behoeve van de Spaanse republikeinse regering; ontkend wordt dat zich nog Spaans goud in de SU zou bevinden.

Sport — 1 apr. Zwemmen: Een ploeg van de Robben verbetert het Ned. record 5 × 50 m vrije slag estafette (dames) in 2 min. 31,4 sec.; het oude record stond sinds 23-11-55 met 2.35 ook op hun naam. — **3 apr.** Voetbal: Nederland-Duitsland 1—2. — **6 apr.** Hockey: Nederland-Engeland (dames) 0—1.

Verenigde Staten — 3 apr. President Eisenhower ontkent, dat hij generaal Tsjang Kai-sjek de persoonlijke verzekering heeft gegeven, dat de VS de eilanden Quemoy en Matsoe zouden helpen verdedigen tegen een eventuele communistische aanval.

IJsland — 4 apr. De minister van buitenlandse zaken, Gudmundsson, noemt neutraliteit „zinloos en zelfs gevaarlijk". IJsland is strategisch belangrijk geworden en „daarom heeft onze neutraliteitsverklaring geen enkele waarde meer".

Zuid-Afrika — 4 apr. Dr. Th. Wassenaar, die onlangs uit de Nationale Partij is gestoten omdat hij zich had verzet tegen het feit, dat premier Strijdom Engelssprekenden voor het bestuur van een school had uitgesloten, verklaart dat hij een nieuwe politieke partij zal stichten als de regering en de oppositie niet besluiten samen te werken voor de eenheid tussen de Afrikaans- en Engels-sprekende bevolkingsdelen. — **5 apr.** De Zuidafrikaanse vlag zal voortaan de enige officiële vlag van de Unie van Zuid-Afrika zijn; tot dusver werd ook de Britse „Union Jack" als zodanig beschouwd.

(*Vervolg van pag.* 13127)

a) 12 van de 17 stemmen, als er gestemd moet worden over een voorstel van de Europese Commissie.
b) in andere gevallen: 12 stemmen uitgebracht door tenminste vier leden.

EUROPESE COMMISSIE — Deze commissie is wat haar benoeming en samenstelling, maar *niet* wat haar bevoegdheden betreft te vergelijken met het Hoge Gezagsorgaan van de EGKS. Zij bestaat uit 9 „onafhankelijke" leden, die uitsluitend op grond van hun bekwaamheid, dus niet als vertegenwoordigers van de landen, worden gekozen. Ten hoogste 2 leden mogen van dezelfde nationaliteit zijn. Zij worden benoemd door de Raad van Ministers, op voordracht van de regeringen.
De Europese Commissie heeft als voornaamste taak voorstellen te doen en adviezen uit te brengen aan de Raad van Ministers en zorg te dragen voor de uitvoering van de besluiten van de Raad en de toepassing van de verdragsbepalingen. De commissie heeft slechts een zwak supra-nationaal karakter, maar dit supra-nationale element kan natuurlijk in de loop der jaren sterker worden. Jaarlijks brengt de Europese Commissie — evenals de Hoge Autoriteit in de EGKS — verslag uit aan de Algemene Vergadering over de gang van zaken in de Gemeenschap.

ALGEMENE VERGADERING — Deze parlementaire vergadering zal dienen zowel voor de Europese Economische Gemeenschap en de Euratom als voor de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal. De leden worden vooralsnog gekozen door de nationale parlementen *) der deelnemende landen, t.w. Duitsland, Frankrijk en Italië ieder 36, België en Nederland ieder 14 en Luxemburg 6 leden (totaal 142 leden).
De Alg. Vergadering komt eenmaal per jaar (derde dinsdag in oktober) in gewone zitting bijeen ter bespreking van het jaarverslag van de Europese Commissie. Deze kan tot aftreden worden gedwongen, indien de Algemene Vergadering met tweederde van de uitgebrachte stemmen en de meerderheid van het totale aantal leden een motie van wantrouwen aanneemt.

HOF VAN JUSTITIE — Ook het Hof van Justitie zal hetzelfde zijn als van de Euratom en de EGKS. Het bestaat uit 7 rechters, bijgestaan door 2 advocaten-generaal. De rechters worden voor een ambtsperiode van 6 jaren door de regeringen benoemd. Het Hof heeft het laatste woord bij de interpretatie van de verdragsbepalingen.

ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ — Dit comité fungeert als adviescollege voor de Europese Commissie en de Raad van Ministers. In sommige gevallen is de Europese Commissie verplicht het advies van het comité in te winnen. Het wordt samengesteld uit vertegenwoordigers van organisaties van ondernemers, arbeiders, boeren, vrije beroepen en van het algemeen belang. Duitsland, Frankrijk en Italië mogen elk 24 leden voordragen, België en Nederland elk 12 en Luxemburg 5. Hun benoeming geschiedt door de Raad van Ministers.

MONETAIRE COMMISSIE — Deze commissie, waarvan de bevoegdheden worden omschreven in het derde deel van het verdrag, zal toezicht houden op de betalingsbalans en zowel de Economische Commissie als de Raad van Ministers van advies dienen met het oog op de financieel-economische vraagstukken.

INVESTERINGSBANK — Deze bank (eveneens geregeld in deel III) met een kapitaal van 1 miljard rekeneenheden (dollars) dient een gemeenschappelijke investeringspolitiek te bevorderen, in het bijzonder voor de onder-ontwikkelde gebieden (niet overzeese gebieden) binnen de gemeenschap en voor nieuwe industrieën die moeilijk op nationale basis zijn te financieren. Zij zal uit eigen en op de kapitaalmarkt geleende fondsen leningen en garanties verstrekken ten behoeve van de economische ontwikkeling in de zes landen.
Frankrijk en Duitsland zullen elk $ 300 miljoen bijdragen tot het kapitaal van de bank, Italië $ 240 miljoen, België $ 86,5 miljoen, Nederland $ 71,5 miljoen en Luxemburg $ 2 miljoen. Een vierde van dit kapitaal zal worden ingebracht in goud, de rest in nationale munt.
De Raad van Ministers heeft de hoogste leiding. Voorts zal er een raad van directeuren worden benoemd, waarin Frankrijk, Duitsland en Italië ieder 3 zetels zullen hebben; de Beneluxlanden zullen samen beschikken over 2 zetels en de Economische Commissie over 1 zetel.

EUROPEES SOCIAAL FONDS — Dit zal in het kader van de nagestreefde gemeenschappelijke sociale politiek de tewerkstelling, eventuele omscholing en verplaatsing van werknemers, die als gevolg van de afschaffing van tarieven werkloos worden, bevorderen (deel III).

Douane-unie

Aan het einde van de overgangsperiode zullen alle douane-tarieven en contingenteringen die het handelsverkeer tussen de deelnemende landen thans beperken *(binnentarief)* dienen te zijn afgeschaft. Op dat tijdstip zullen de deelnemende landen ook een gemeenschappelijk tarief van invoerrechten hebben voor goederen uit landen buiten de gemeenschap *(buitentarief)*.

BINNENTARIEF — Een jaar na het in werking treden van het verdrag zal een tariefverlaging van 10% worden toegepast. Een tweede verlaging met 10% heeft 18 maanden later plaats, een derde verlaging van dezelfde omvang aan het einde van het vierde jaar.
Uitgangspunt is het op 1 januari 1957 toegepaste tarief. De verlaging betreft het bedrag aan invoerrechten dat in 1956 in een land op de invoer uit andere deelnemende landen zou zijn geheven, indien het gehele jaar 1956 het tarief van 1 januari 1957 had gegolden. De eerste verlaging vormt een algemene verlaging met 10% van alle basisrechten. De overige verlagingen betreffen verlagingen van gemiddeld 10%, waarbij voor ieder afzonderlijk recht een verlaging van tenminste 5% moet worden toegepast (voor rechten boven 30% minstens 10%), maar waarbij het aan de afzonderlijke landen wordt overgelaten om bij bepaalde rechten verder dan 10% te gaan, om het gemiddelde te bereiken.
Deze verlagingen zullen door de leden-staten worden toegepast „indien hun algemene economische toestand en de omstandigheden in de betreffende sector zulks toelaten". Bovendien kan de overgangsperiode, zoals gezegd, worden verlengd.
Indien na vier jaar geen unanieme overeenstemming bestaat over de overgang naar de volgende etappe,

*) Het ligt in de bedoeling dat de Algemene Vergadering een systeem ontwerpt voor verkiezing door het electoraat der resp. landen bij algemeen kiesrecht.

zal de eerste etappe een jaar worden verlengd, daarna eventueel met nog een jaar. Indien de etappe 6 jaar heeft geduurd, kan zij door de Raad van Ministers bij meerderheid van stemmen worden beëindigd. In dat geval kan een lid met een afwijkende mening nog een beroep doen op arbitrage door drie vanwege de Raad aan te wijzen personen.

De *contingenten,* die een land van de EES heeft ingesteld voor een of meer van de andere landen zullen bij de inwerkingtreding van het verdrag gaan gelden voor alle deelnemende landen. Het gemiddelde der op deze wijze verkregen globale contingenten zal ieder jaar met 20% worden verhoogd.

BUITENTARIEF — Na de overgangsperiode van 12 tot 15 jaren, waarin dus alle onderlinge douanetarieven en contingenteringen zullen zijn afgeschaft, zullen de EES-landen een gemeenschappelijk douanetarief hebben voor hun handel met derde landen, landen dus die niet tot de gemeenschap behoren. Dit buitentarief zal in beginsel voor elk produkt gelijk zijn aan het rekenkundig gemiddelde van de op 1 januari 1957 in de zes landen toegepaste nationale tarieven (d.i. de hoogste grens die art. 24 van de General Agreements on Tariffs and Trade — zie nader pag. 11847/1 — aan nieuw te vormen douane-unies toestaat).

In afwijking hiervan is een gedetailleerde regeling opgesteld voor afzonderlijke groepen van produkten: maxima voor grondstoffen (3%), voor halffabrikaten (10%), voor anorganische chemische produkten (15%), voor organische chemische produkten (25%) enz.

Ook ten aanzien van het buitentarief geldt een overgangsperiode. Wijkt het voorgenomen gemeenschappelijke tarief niet meer dan 15% af van het nationale basistarief, dan dient het eerstgenoemde tarief uiterlijk aan het einde van het vierde jaar te worden ingesteld. In andere gevallen zal op dat ogenblik het verschil tussen basistarief en gemeenschappelijk buitentarief met 30% worden verminderd. In de tweede etappe heeft eenzelfde vermindering van het verschil plaats, terwijl in de derde etappe het resterende verschil (40%) dient te worden weggenomen.

Het verdrag bevat terzake nog tal van uitwijkmogelijkheden.

De *uitvoerrechten* die thans gelden in het onderlinge verkeer zullen aan het einde van de eerste etappe zijn afgeschaft.

Speciale positie van Frankrijk

In een afzonderlijk protocol is het aan *Frankrijk* toegestaan zijn stelsel van speciale importheffingen en exportsteun voor een niet nader vastgestelde tijd te handhaven. Raad van Ministers en Europese Commissie dienen dit stelsel jaarlijks opnieuw te bezien. In bepaalde gevallen kan het aan andere landen worden toegestaan ten behoeve van bedrijfstakken die door het Franse systeem schade lijden beschermende maatregelen te nemen.

Zodra de betalingsbalans van de franc-zone gedurende een jaar geen tekort vertoont en de monetaire reserves bevredigend geacht mogen worden, kan (een gekwalificeerde meerderheid in) de Raad van Ministers aan Frankrijk verzoeken zijn speciale stelsel af te schaffen. Frankrijk kan in dit geval nog een beroep doen op arbitrage.

De landbouw

Ook agrarische produkten in de ruime zin (dus ook tuinbouw-, veeteelt-, zuivel- en visserijprodukten) worden in de gemeenschappelijke markt opgenomen. Met betrekking tot deze produkten zijn echter nog bepaalde, van de algemene verdragsregels afwijkende voorschriften vastgesteld betreffende minimumprijzen e.d. Hierbij is men ervan uitgegaan, dat de vestiging van een gemeenschappelijke markt voor dit soort produkten gepaard dient te gaan met de ontwikkeling — in de overgangsperiode — van een gemeenschappelijke agrarische politiek.

Hiertoe zullen speciale gemeenschappelijke organisaties worden ingesteld, die niet allen dezelfde vorm behoeven te hebben. Prijsregelingen, subsidies en voorraadvorming behoren tot het terrein van deze organisaties. Indien de afschaffing van invoerrechten en contingenteringen in deze sector ernstige moeilijkheden opleveren, kunnen de leden-staten minimum-invoerprijzen vaststellen, waarvoor de Raad van Ministers binnen drie jaar (met algemene stemmen) objectieve maatstaven vast zal moeten stellen.

In afwachting van het tot stand komen van bedoelde organisaties zullen de leden-staten onderlinge, op wederkerigheid gebaseerde, langlopende overeenkomsten afsluiten. De daarbij vast te stellen prijzen moeten geleidelijk naderen tot die welke in het kopende land aan de producenten worden betaald.

Inzake het buitentarief zijn de algemene regelen van toepassing, zij het dat ook hiervoor enige speciale regels zijn vastgesteld en uitwijkmogelijkheden geschapen.

Binnen 2 jaar na het in werking treden van het verdrag zal een door de Europese Commissie bijeen te roepen conferentie voorstellen moeten indienen betreffende een gemeenschappelijke landbouw.

Vrij verkeer van personen, diensten en kapitaal

Uiterlijk aan het einde van de overgangsperiode zal een vrije uitwisseling van arbeidskrachten tot stand zijn gebracht. Administratieve bepalingen die dit vrije verkeer hinderen zullen dan geëlimineerd moeten zijn. Er zullen methodes worden ontworpen om werkzoekenden in contact te brengen met werkgevers in andere landen.

Vestigingsbeperkingen zullen worden opgeheven met dien verstande, dat iedere staat het recht behoudt bepaalde maatregelen vast te stellen met het oog op de openbare veiligheid, orde en gezondheid.

Ook voor het tot stand brengen — in de overgangsperiode — van een verkeer van diensten en kapitaal geeft het verdrag richtlijnen, die echter nog nadere uitwerking behoeven.

Transport

Het verdrag bevat terzake het weg-, spoorwegvervoer en de binnenvaart, een aantal algemene richtlijnen. De Raad van Ministers moet deze tijdens de overgangsregeling nader uitwerken. Aan het einde van de tweede etappe dienen discriminerende en protectionistische regelingen te zijn geëlimineerd.

Gemeenschappelijke politiek

In het deel dat handelt over de gemeenschappelijke politiek (deel III) wordt o.m. gezegd, dat overeenkomsten en praktijken die inbreuk maken op de vrije concurrentie onverenigbaar zijn met de gemeenschappelijke markt, uitgezonderd overeenkomsten die bijdragen tot verbetering van de produktie, distributie en van de techniek. De Raad van Ministers zal regelen opstellen tot het tegengaan van kartel-vorming, dumping en misbruik van monopolie-posities. (Wordt vervolgd).

België

Afscheidsrede minister Spaak — Tijdens de behandeling van de begroting van buitenlandse zaken heeft de minister van buitenlandse zaken, P. H. Spaak, op 4 april in de Senaat een afscheidsrede gehouden, nu hij de Belgische politiek gaat verlaten om zijn functie van secretaris-generaal van de NAVO (zie pag. 12893/2) op te nemen.
Minister Spaak sprak o.a. over de Euromarkt, Euratom, NAVO en Ver. Naties. Met betrekking tot *Kongo* zeide hij, dat hij „een politiek van nationale verstandhouding" wenste. „Wij moeten in Kongo een stelsel vinden dat past voor de inboorlingen. Wij moeten sommige vergissingen vermijden."

De waterwegen

Wat de kwestie der waterwegen betreft verklaarde minister Spaak zich een voorstander van rechtstreekse diplomatieke onderhandelingen met de Nederlandse regering. Hij deelde de inhoud mede van een nota die hij had opgesteld in verband met de Schelde-Rijnverbinding.
In deze nota wordt herinnerd aan het verloop der onderhandelingen die gevolgd zijn op het indienen van het rapport Steenberghe-Van Cauwelaert op 11 maart 1954. De eerste Belgische nota inzake het Deltaplan dagtekent van 6 februari 1956, maar eerst in december heeft de Nederlandse regering hierop kunnen antwoorden. Een nieuwe nota is hierop gevolgd op 5 februari 1957.
Een overeenkomst mag in het vooruitzicht gesteld worden betreffende de verbinding van het Julianakanaal met het Albertkanaal. Nederland is bereid te onderhandelen over de verbinding tussen Terneuzen en de Westerschelde.
De Belgische regering geeft haar rechten niet op betreffende de Schelde-Rijnverbinding, maar heeft voorgesteld het verloop van de werken aan het Deltaplan af te wachten. Nederland zou in de gegeven omstandigheden kunnen instemmen met het aanleggen van een kanaal ter vervanging van het Moerdijkkanaal, volgens een tracé dat afwijkt van dat, vastgelegd in het rapport Steenberghe-Van Cauwelaert.

De betrekkingen tussen Oost en West

Volgens minister Spaak hangt de erkenning van communistisch China af van een gemeenschappelijke beslissing der Ver. Naties. Men mag echter niet vergeten dat Peking zich inzake Hongarije solidair heeft verklaard met de Sowjet-Unie.
Spaak was van oordeel, dat België tactische atoomwapens niet moet weigeren. Dit houdt naar zijn mening een groot gevaar in. Hij geloofde niet dat ontwapening doeltreffend kan zijn zonder een werkelijk toezicht.
De minister stelde niet veel vertrouwen in de goede werking van het toezicht op de bewapeningen in de schoot van de Westeuropese Unie.
Minister Spaak wees vervolgens op de gelijkenis, die er z.i. bestond tussen de recente gebeurtenissen in Europa en vroegere voorvallen, toen de menselijke beschaving werd bedreigd. Het communisme houdt een werkelijke bedreiging in voor de mensheid, aldus Spaak. Het ideaal van de menselijke betrekkingen ligt volgens hem vervat in het Handvest van de Ver. Naties, maar de houding der Sowjet-Unie in de Veiligheidsraad heeft tot ontelbare verwikkelingen geleid. De gerechtigheid bij de Ver. Naties is dikwijls uitgegroeid tot een karikatuur. De verglijding van de bevoegdheden van de Veiligheidsraad naar de Algemene Vergadering houdt naar zijn mening een gevaar in.
Een militaire organisatie als de NAVO is volgens minister Spaak echter ondoeltreffend zonder een samengeordende politiek. Dit is z.i. duidelijk gebleken bij de Suezcrisis.
Minister Spaak betoogde verder, dat de Europese taak die men thans heeft aangevat, het herstel beoogt van de politieke en economische macht die Europa vroeger heeft gekend. De verdragen van Euratom en de Gemeenschappelijke Markt zijn als instrumenten van de Europese herwording niet volmaakt, maar zij zijn niettemin geroepen om een belangrijke rol te vervullen bij het vestigen van vrede en welvaart.
Kleine volksgemeenschappen zijn niet in staat hun politieke, economische en sociale opgang in afzondering te verwezenlijken. Er voltrekt zich een vreedzame revolutie, die alle voorgaande in de schaduw stelt, aldus minister Spaak.

Koperwinning in Kongo —

De koperwinning in Kongo is eerst belangrijk geworden, toen tijdens Wereldoorlog II de vraag naar dit zo belangrijke metaal aanzienlijk was toegenomen. De produktie steeg in de oorlogsjaren van ca. 40.000 tot 130.000 ton. Deze stijging heeft zich sindsdien voortgezet. In 1955 bedroeg de produktie 220.000 ton. De koperwinning geeft werk aan 20.000 arbeiders. Bovenstaande foto geeft een beeld van een open kopermijn te Ruwe in de provincie Katanga.

Diversen —

Werkloosheidsuitkeringen — In het Staatsblad van 25/26 febr. is opgenomen een KB van 23 febr. 1957 tot vaststelling van het bedrag van de werkloosheidsuitkeringen. Deze bedragen resp. voor gemeenten van de 1e, 2e en 3e groep voor: 1) gehuwde arbeiders (echtgenote in het huishouden): 96.—, 88.— en 80.— F; 2) idem (echtgenote werkt), alleenstaande volwassen arbeiders en arbeiders die alleen leven met kinderen voor wie zij aanspraak hebben op kinderbijslag: 87.40,

80.— en 73.— F; 3) volwassen arbeiders die niet onder 1) of 2) vallen: 85.50, 78.— en 71.— F; 4) volwassen arbeidsters, arbeiders van 18 t.m. 20 jaar: 64.—, 59.— en 55.— F; 5) arbeidsters van 18 t.m. 20 jaar: 51.—, 47.— en 43.— F; 6) arbeiders tot 18 jaar: 40.—, 37.— en 34.— F; 7) arbeidsters tot 18 jaar: 33.—, 30.— en 28.— F.

Indexcijfer — Het indexcijfer der kleinhandelsprijzen voor maart bedraagt 105,92 tegenover 106,12 in februari. Deze daling met 0,20 punt zou in hoofdzaak voortspruiten uit een daling van de seizoenprijzen, o.m. van aardappelen, boter, eieren en spek.

Steenkool — In 1956 bedroeg de kolen-invoer 4.787.000 ton. Hiervan kwam uit West-Duitsland 1.188.000 t, Frankrijk 435.000 t, Nederland 342.000 t, Spanje 58.000 t, Polen 30.000 t, Engeland 597.000 t, de Ver. Staten 1.980.000 t, de Sowjet-Unie 68.000 t en Frans Noord-Afrika 13.000 t. De kolenuitvoer bedroeg 4.246.000 t. Hiervan werden 2.096.000 t in de Kempen voortgebracht en 2.150.000 t in de andere bekkens. De grootste hoeveelheden werden aan Frankrijk en Nederland verkocht.

Prof. Bruynoghe — Prof. Bruynoghe, oud-hoogleraar in de geneeskunde aan de universiteit van Leuven en secretaris van de Koninklijke Academie voor geneeskunde van België is op 26 maart op 76-jarige leeftijd overleden. In 1931 werd hij bekroond in de vijfjaarlijkse wedstrijd voor geneeskunde.

Kernenergie — Te Brussel is opgericht de Société Belge pour l'Industrie Nucléaire „Belgonucléaire"; deze vennootschap heeft tot taak de bestudering van de mogelijkheden van het gebruik van kernenergie voor industriële doeleinden en de bouw en exploitatie van kernreactoren hiervoor. Het beginkapitaal van de Belgonucléaire is op 10 miljoen frank gesteld. Tot de oprichters behoren de Société Générale de Belgique, de Brufina en verder belangrijke ondernemingen uit de scheepvaart, mijnbouw en industrie.

Spaanse mijnwerkers — Op 26 maart zijn te Charleroi honderd Spaanse mijnwerkers aangekomen, die in de mijnen te werk zullen worden gesteld. Nu Italië geen mijnwerkers naar België meer stuurt heeft men er in Spanje en Griekenland aangeworven.

Duitsland (West)

Adenauer wil A-wapens —

In antwoord op de vraag welk standpunt zijn regering inneemt ten aanzien van de atoombewapening van het nieuwe Westduitse leger heeft Bondskanselier Adenauer op 5 april op een persconferentie te Bonn verklaard, dat het Bondsleger dient te worden uitgerust met tactische atoomwapens. Deze wapens, aldus Adenauer, zijn in feite niets meer dan een ontwikkeling van de artillerie. De grotere atoomwapens vormden een ander geval. Een vergelijking met de strijdkrachten in Oost-Duitsland wees hij als misleidend van de hand. Behalve de zeven divisies van het Oostduitse leger ter sterkte van 100.000 man, 65.000 reservisten en 30.000 man grenspolitie, stonden daar 22 Sowjetdivisies ter sterkte van 420.000 man.

Diversen —

Maximumsnelheid — De Bondsdag heeft op 15 maart besloten de maximumsnelheid weer in te voeren. In bebouwde kommen wordt deze 50 km per uur. Op buitenwegen zal voor personenauto's, motorfietsen en stationcars geen snelheidsbeperking gelden, maar vrachtauto's en alle andere voertuigen mogen op die wegen niet sneller dan 80 km en voertuigen met aanhangers niet sneller dan 60 km rijden. In 1956 eiste het verkeer in de Bondsrepubliek 12.650 doden en 361.000 gewonden.

Heusinger — Het Westduitse kabinet heeft op 20 maart de benoeming goedgekeurd van luitenant-generaal A. Heusinger tot voorzitter van de commissie van de Westduitse stafchefs. Sinds 1 maart is gen. Heusinger hoofd van de afdeling strijdkrachten van het ministerie van defensie, als opvolger van gen. H. Speidel.

NAVO-marinebevelhebber — De Duitse marine-kapitein K. A. Zenker is met ingang van 1 april benoemd tot bevelhebber in een deel van het Noordzeegebied, met als hoofdkwartier Cuxhaven. Hij staat in deze functie onder de Nederlandse vice-admiraal H. Bos, bevelhebber van de NAVO-marinestrijdkrachten in Centraal-Europa.

Schadevergoeding I. G. Farben — De aandeelhoudersvergadering van de I. G. Farben in liquidatie heeft op 5 april het door de liquidatoren gesloten vergelijk met de „Conference of Jewish Material Claims against Germany" inzake de regeling van aanspraken van concentratiekampgevangenen, die in het complex Auschwitz voor de I. G. Farben hebben gewerkt, goedgekeurd. Door ruim 1100 voormalige Nederlandse gevangenen zijn claims tot een totaalbedrag van *f* 10 miljoen ingediend (zie ook pag. 13003/3).

Engeland

De Britse troepen in West-Duitsland - Defensiewitboek —

De zeven ministers van de West-europese Unie hebben volgens *The Times* (20-3) op 18 maart overeenstemming bereikt over het Britse voorstel tot vermindering van het aantal Britse militairen op het Europese continent (zie ook pag. 13019/2). Engeland aanvaardde een Nederlands voorstel om de voorgenomen reductie over twee jaar te spreiden. In het op 1 april begonnen fiscale jaar 1957-'58 zullen ongeveer 13.000 van de 77.000 man Britse troepen van het Europese vasteland worden teruggetrokken. Over de terugtrekking van nog eens 14.000 man in het jaar 1958-'59 zal de WEU in oktober a.s. beslissen. Vóórdien zal op voorstel van West-Duitsland een nieuw overzicht van de beschikbare NAVO-sterkte worden opgesteld.

Defensiewitboek

De Britse regering heeft op 4 april een witboek over haar in de komende vijf jaar te volgen defensiepolitiek gepubliceerd. De totale sterkte der strijdkrachten zal gehalveerd worden tot 375.000 man. In 1962 zal volgens *The Times* (4-4) het leger 160.000 man tellen, de luchtmacht 140.000 en de marine 75.000. De dienstplicht zal worden afgeschaft; de laatste oproep zal in 1960 plaatsvinden. Mocht evenwel de recrutering voor het beroepsleger niet voldoende militairen opleveren, dan zal een beperkte dienstplicht worden overwogen om het tekort aan te vullen.

Bezuinigingen

De defensieuitgaven zullen in 1957-'58 naar schatting £1483 miljoen bedragen, waarvan £63 miljoen zal bestaan uit militaire hulp uit het buitenland. De militaire uitgaven in 1956-'57 beliepen £1548 miljoen. De werkelijke uitgaven in 1956-'57 worden echter geraamd op £1600 miljoen, terwijl die van 1957-'58 zouden oplopen tot £1700 miljoen indien men het in 1956 opgestelde defensieprogramma verder zou uitvoeren.

Deze bezuinigingen zijn noodzakelijk geworden door de kosten van de expeditie in Egypte en door andere economische moeilijkheden.

De luchtmacht

Volgens het witboek kan Engeland niet doeltreffend tegen een aanval met kernwapens worden verdedigd, omdat van een groot aantal vijandelijke bommenwerpers er toch zeker enige door het afweersysteem zullen dringen en hun atoom- of waterstofbommen afwerpen. Daarom moet het grondbeginsel van de defensie het voorkomen van oorlog zijn. Deze politiek is volgens de Britse regering doeltreffender dan een gedragslijn, waarbij men zich op oorlog voorbereidt. Het Fighter Command, de afdeling jagers van de RAF, zal derhalve geleidelijk worden ingekrompen, en tot taak krijgen, de bases der bommenwerpers te verdedigen, in plaats van op te treden voor het gehele land. De jagers, waarvan de supersonische P-1 het laatste type zal zijn, worden

geleidelijk vervangen door van de grond afgeschoten geleide projectielen.
Voorts zal de omvang van de tweede tactische luchtmacht gehalveerd worden, maar als compensatie zullen enkele squadrons met atoombommen worden uitgerust.
De ontwikkeling van geleide projectielen voor de middelbare afstand zal worden voortgezet en men zal zich daarbij concentreren op die typen, die moderner zijn dan die, welke thans door de Ver. Staten worden ontwikkeld en aan Engeland zullen worden verschaft (zie ook pag. 13105/1).

De marine

De omvang van de vloot zal ongeveer gehalveerd worden. Er komen enige groepen vliegkampschepen, ieder bestaande uit één vliegkampschip, dat gesteund zal worden door raketschepen. Van de zeven vliegkampschepen waarover de Britse vloot de beschikking zal krijgen zijn er thans nog twee in aanbouw. De negen in dienst zijnde kruisers zullen geleidelijk vervangen worden door drie in aanbouw zijnde kruisers van de Tijgerklasse. De slagschepen, behalve de Vanguard, zullen voor schroot worden verkocht.

Het leger

De omvang van de landstrijdkrachten zal worden ingekrompen door het terugtrekken van de Britse troepen uit Jordanië en Korea, terwijl het aantal in Libië en West-Duitsland zal worden verminderd.

Kernwapens

De Britse regering deelde mede, dat het „megatonwapen" — een waterstofbom met een explosie-kracht die gelijk is aan 1 miljoen ton TNT — „binnenkort" nabij Christmas Island, in de Stille Oceaan, zal worden beproefd. Men zal doorgaan met de produktie van atoombommen, waarvan de luchtmacht er reeds „een aanzienlijk aantal in voorraad" heeft.

Besprekingen tussen Macmillan en St. Laurent —
Na zijn conferentie met Eisenhower (zie pag. 13105/1 en 13124/2) heeft premier H. Macmillan op 25 en 26 maart op de Bermuda-eilanden besprekingen gevoerd met zijn Canadese ambtgenoot St. Laurent. Na afloop van hun overleg werd bekendgemaakt, dat Engeland in de komende vijf jaar uranium ter waarde van $ 115 miljoen zal kopen voor vreedzame doeleinden. Er zijn voorts maatregelen besproken, „die wellicht kunnen worden genomen om een aanvaardbare regeling van vraagstukken op korte termijn in het Midden-Oosten te verzekeren". Volgens beide premiers heeft hun overleg de waarde aangetoond van de „familiebetrekkingen tussen de volkeren van het Gemenebest".
„Hoewel er zich van tijd tot tijd wel eens verschillen in benadering van of reactie op internationale vraagstukken kunnen voordoen, vertrouwen beide regeringen erop, dat hun speciale verwantschap het hun steeds mogelijk zal maken op doeltreffende wijze samen te werken."
Voorts is gesproken over de gevolgen voor de Canadese handel van de plannen voor een gemeenschappelijke markt en een vrijhandelsgebied in Europa.

Stakingen —
Op 16 maart gingen ruim 200.000 arbeiders in de Britse scheepsbouwindustrie in staking voor een loonsverhoging van 10%. Op 23 maart begon ook in de metaalindustrie een staking voor een zelfde loonsverhoging, waarbij aanvankelijk ongeveer 1 miljoen arbeiders betrokken waren, maar die tegen 6 april zou worden uitgebreid tot de gehele metaalindustrie (ongeveer 3 miljoen arbeiders in 4500 bedrijven). Het gevaar voor een spoorwegstaking kon worden afgewend doordat de National Union of Railwaymen een loonsverhoging wist te bewerkstelligen van 5% (gevraagd was 10%).
Op 2 april besloten de afgevaardigden van de scheepsbouw- en metaalbonden met 710.000 tegen 449.000 stemmen de stakingen, waarbij inmiddels 1.700.000 arbeiders betrokken waren, met ingang van 4 april voorlopig op te heffen.
Aan de door de minister van arbeid, I. Macleod, ingestelde hoven van onderzoek werd gelegenheid gegeven een onderzoek in te stellen naar de loongeschillen in beide industrietakken (de werkgevers in de scheepsbouw hebben 5% aangeboden en die in de metaalindustrie 3½%).

Economisch overzicht 1956 —
De Britse regering heeft op 2 april een witboek gepubliceerd over de economische toestand in 1956. De betalingsbalans vertoont voor de lopende rekening een overschot van £ 233 miljoen tegen een tekort van £ 79 miljoen in 1955. Dit overschot was groot genoeg voor investeringen in het buitenland, die op £ 191 miljoen worden begroot. Wil Engeland zijn economische positie veilig stellen, dan zal het overschot tot minstens £ 300 miljoen moeten stijgen.
De produktie per man/jaar daalde in 1956 met 2%, terwijl de nationale produktie van goederen en diensten met slechts ruim 1% steeg. Lonen en salarissen stegen met 9%, huren, dividenden en rentebetalingen met 6%, de particuliere inkomens met 8% en de prijzen met 5%. De uitvoer nam toe met 10%, terwijl de invoer nagenoeg gelijk bleef.
De algemene conclusie van het witboek is, aldus het *Alg. Handelsblad* (3-4), dat men een verdere vooruitgang in de industriële investeringen en een verdere verbetering in de levensstandaard van de gehele gemeenschap kan verwachten, mits de betalingsbalans op een werkelijk solide basis kan worden gesteld.
In het overzicht wordt voorts gesteld, dat Engeland momenteel over het algemeen goed is toegerust voor een verdere exportvergroting. De hoge investeringen der laatste twee à drie jaar hebben de industriële efficiency vergroot. Verwacht wordt, dat de investeringen door het particuliere bedrijfsleven op hun huidige hoge niveau gehandhaafd zullen worden en dat de publieke investeringen zullen toenemen. Zolang de vooruitzichten voor de wereldhandel gunstig blijven gelooft het overzicht, dat hoge besparingen en alle mogelijke beperkingen in overheidsuitgaven een situatie zullen kunnen scheppen, die voor een vergroting van de uitvoerinspanning gunstig zal kunnen zijn. Door de politiek van kredietrestrictie namen de persoonlijke besparingen toe, die momenteel op 10% van het beschikbare persoonlijke inkomen staan, hetgeen een naoorlogs record betekent.

Verkiezingen in Brits-Honduras —
Bij de op 20 maart gehouden verkiezingen voor de wetgevende vergadering van de Britse kroonkolonie Brits-Honduras (Centraal-Amerika) heeft de *People's United Party* (PUP) van *G. Price* beslag gelegd op 9 zetels. De overige 6 zetels worden bezet door benoemde leden.
De PUP wil volgens *The Times* (25-3) Brits-Honduras buiten de voorgestelde Westindische Federatie houden en streeft naar nauwere economische betrekkingen met Gua-

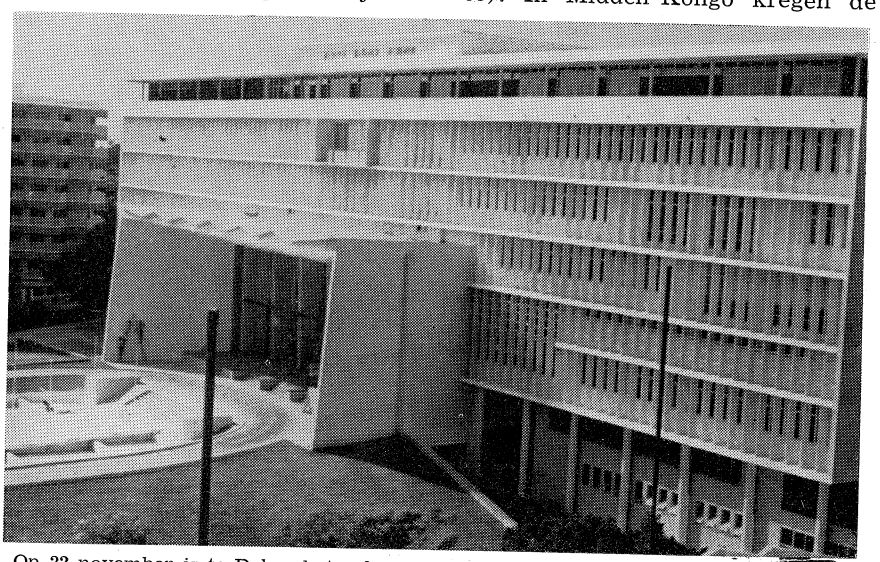
temala en de omringende Centraalamerikaanse republieken.
De bij de verkiezingen verslagen *Honduran Independence Party* van *L. Richardson* had zich daarentegen uitgesproken voor toetreding tot de Westindische Federatie. Volgens The Times wil het grootste deel van de 80.000 inwoners, dat de kroonkolonie een geheel onafhankelijke staat binnen het Britse Gemenebest wordt.

Frankrijk

Verkiezingen in Frans-Afrika —
Op 31 maart zijn voor de eerste maal algemene verkiezingen gehouden voor 18 territoriale en provinciale assemblées in Frans-Afrika en op Madagascar. De Nat. Vergadering had op 3 februari jl. de uitvoeringsdecreten goedgekeurd (zie pag. 12990/3) van een zg. kaderwet, die voorziet in de instelling van acht semi-autonome gebieden in West-Afrika — de Ivoorkust, Dahomey, Fr. Guinée, Opper-Volta, Mauretanië, Niger, Senegal en Fr. Soedan — en vier in Frans Equatoriaal Afrika, t.w. Midden-Kongo, Oebangui-Tsjari, Gabon en Tsjaad. De territoriale assemblées van West-Afrika en van Equatoriaal Afrika zullen op hun beurt ieder voor hun eigen gebied een regeringsraad (kabinet) kiezen. Verder zullen de gekozen assemblées van de zes provincies op Madagascar—Tamatave, Tananarive, Diégo-Suarez, Fianarantsoa, Tuléar en Majunga — gezamenlijk een federale regeringsraad kiezen, waarin iedere provincie door zes leden vertegenwoordigd zal zijn.

Het resultaat
Van de ruim 15 miljoen ingeschreven kiezers is ongeveer de helft opgekomen. Behalve Afrikanen zijn ook Europeanen gekozen. Volgens *Le Monde* (5-4) werden in Fr. Soedan 4 Europeanen (totaal 70 zetels) gekozen, in de Ivoorkust 7 (60), in Oebangui-Tsjari 7 (50) en op Madagascar ca. 35 (240).
In *West-Afrika* kwam de door de minister bij de Présidence du Conseil *Houphouet-Boigny* geleide (gematigde) *Ressemblement Démocratique Africain* (RDA) als sterkste partij uit de bus. De RDA wenst een stevige band met Frankrijk te bewaren. Van de 474 zetels die in West-Afrika beschikbaar waren kreeg zij er volgens *Le Monde* (3 en 4-4) 216. In de Ivoorkust (58 van de 60), Fr. Guinée (56 van de 60), Opper-Volta (34 van de 70) en Fr. Soedan (42 van de 70) behaalde zij de meeste zetels. De *Mouvement Socialiste Africain* (MSA) van *Lamine-Guèye* had de meeste aanhang in Niger (40 van de 60) en Senegal (12 van de 60). De *Convention Africaine* van *Léopold Senghor*, die een federatie van Afrikaanse gebieden voorstaat, kreeg de meeste stemmen in Senegal, waar zij 47 van de 60 zetels bezette. In Dahomey behaalde de republikeinse partij (PRD) met 35 van de 60 zetels de meerderheid.
In Tsjaad, het belangrijkste gebied in *Frans Equatoriaal Afrika*, behaalde de RDA, die daar met de lijst „Entente pour l'application de la loi-cadre" was uitgekomen, de absolute meerderheid (64 van de 65). In Midden-Kongo kregen de *Union de Défense des Intérêts Africains* (*UDIA*) van abbé *Fulbert Youlou* en het Democratische Front (MSA-RDA) ieder 21 van de 45 zetels.
Op *Madagascar*, waar het nationalisme altijd sterker is geweest dan in de andere Afrikaanse gebieden, kregen de gematigde nationalistische groeperingen de meerderheid. In de regeringsraad van het eiland zullen zitting hebben 27 gematigden, 18 linkse nationalisten en 9 katholieke nationalisten.

Commissie van onderzoek naar Algerije —
De Franse regering heeft volgens de *Nwe Rotterdamse Crt* (6-4) op 5 april besloten tot instelling van „een permanente commissie voor de waarborging van de individuele rechten en vrijheden", welke aan minister *R. Lacoste*, de minister met standplaats Algiers, zal worden toegevoegd.
Deze commissie, welker leden door premier Mollet zullen worden benoemd, zal worden geraadpleegd telkens wanneer op welke wijze ook (gerechtelijke aanklacht, reportages in de pers enz.) een nieuw feit, dat misbruik oplevert, ter kennis van de verantwoordelijke autoriteiten zal worden gebracht. Deze commissie kan ook ongevraagd advies uitbrengen. Zij zal niet alleen kennis nemen van de eventuele gegrondheid van gesignaleerde misbruiken, maar ook van het beledigende of systematisch overdreven karakter van zekere berichten. Te dien einde zal de commissie al degenen horen, die beschuldigingen tegen het leger of de burgerlijke administratie hebben geuit of zouden kunnen uiten om deze beschuldigingen toe te lichten en te bewijzen. In alle gevallen zal de commissie behoren te worden ingelicht over het gevolg, dat zal worden gegeven aan haar adviezen en ook omtrent eventuele vervolgingen, welke naar aanleiding van haar werkzaamheden zouden kunnen worden ingesteld.
(Vor. ber. pag. 13119/2)

Op 22 november is te Dakar het gebouw van de raad van Frans West-Afrika door de president van de Franse Unie, Albert Serrault, officieel in gebruik genomen.

Hongarije

Overeenkomst Kádár-Boelganin —
Na afloop van het bezoek van premier Kádár aan Moskou (zie ook pag. 13120/1) werd een communiqué uitgegeven, waarin o.m. het volgende werd gezegd:
„Beide partijen zijn overeengekomen, dat in de naaste toekomst be-

sprekingen gehouden zullen worden over de aanwezigheid en de numerieke sterkte van de Sowjet-troepen in Hongarije alsmede hun bases en dat zij over dit onderwerp een overeenkomst zullen ondertekenen, waardoor de wettelijke status van de Sowjet-troepen, die voorlopig op het gebied van de Hongaarse volksrepubliek gestationeerd zijn, geregeld zal worden."
Verder werd in het communiqué voor het eerst officieel gewag gemaakt van Hongaarse uraniumleveranties aan de Sowjet-Unie. Al het uranium „dat het Hongaarse volk niet nodig heeft voor zijn eigen economie, zal aan de Sowjet-Unie verkocht worden tegen voor beide zijden voordelige prijzen."

Diversen —

AVH-chef — Volgens Ass. Press is kol. Laszlo Matyas, die na de oktoberrevolutie tot chef van de Hongaarse geheime politie (AVH) was benoemd, ontslagen en gearresteerd. Tot zijn opvolger is benoemd Gyula Horvath, die een van de leiders was van het onderzoek tegen minister van buitenlandse zaken Laszlo Rajk, die in 1949 wegens titoïsme ter dood werd veroordeeld.

De industrie — AFP (9-3) meldt, dat volgens een Hongaarse statistiek er in januari jl. 681.000 arbeiders werkzaam waren in de industrie tegen 724.000 in september 1956. De industriële produktie was in januari 26% lager dan in september, maar er zou 30% meer aan loon zijn uitbetaald.

Arbeidersmilitie — Volgens United Press (11-3) heeft de regering te Boedapest en in andere grote industriële centra een arbeidersmilitie opgericht, die de politie zal helpen bij o.a. het bewaken van fabrieken. Haar leden zijn militante communisten, die over moderne wapens, o.a. machinepistolen, beschikken.

De CP — Het orgaan van de communistische partij, Nepszabadsag (3-3) heeft medegedeeld, dat de gereorganiseerde (communistische) socialistische arbeiderspartij thans 200.000 leden telt. De oude partij had in oktober 1956 800.000 leden. De leden van de nieuwe partij zouden allen betrouwbare communisten, voornamelijk mijnwerkers, zijn.

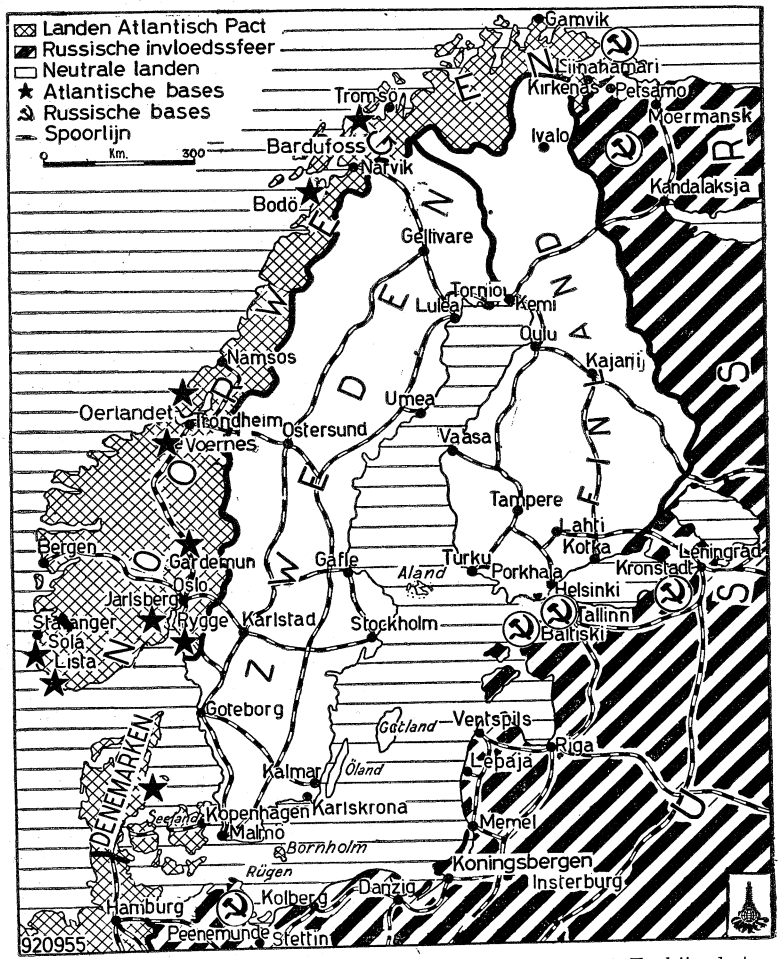
Concentratiekampen — Volgens AFP (12-3) zijn de „kampen voor de openbare veiligheid", die na de „stalinistische periode" waren gesloten, weer in gebruik genomen. Dit bleek uit een uitlating van de openbare aanklager in een proces tegen verzetsstrijders, dat te Boedapest werd gevoerd.

Vluchtelingen in Joego-Slavië — Van de 18.714 Hongaren, die sinds eind okt. 1956 naar Joego-Slavië zijn gevlucht zijn er 1787 naar hun land teruggekeerd; 406 hebben besloten in Joego-Slavië te blijven en 16.115 willen naar Westelijke landen worden overgebracht.

Internationaal Nieuws

Sowjet-waarschuwingen aan Scandinavië en West-Europa —

De premier van de Sowjet-Unie, *N. A. Boelganin*, heeft op 21 maart door de Sowjet-ambassadeur in *Noorwegen*, M. G. Gribanow, aan de Noorse premier, *Einar Gerhardsen*, een brief laten overhandigen, waarin hij (volgens *Tass*) Noorwegen waarschuwde dat dit land zich blootstelde aan een „verschrikkelijk gevaar", omdat er volgens Boelganin bases van de Noordatlantische Verdragsorganisatie op zijn grondgebied waren aangelegd.
Boelganin schreef verder: „De toekomstige veiligheid van Noord-Europa hangt af van het verzet, dat Noorwegen zal opbrengen tegen de druk van agressieve Westerse kringen." Ofschoon Boelganin erkende, dat Noorwegen zich tot nu toe gehouden heeft aan een politiek van vriendschap en geen buitenlandse troepen in het land heeft toegelaten, laakte hij scherp het lidmaatschap van de NAVO van Noorwegen. Dit hield volgens de Sowjet-premier voortdurend de mogelijkheid open, dat buitenlandse troepen onmiddellijk in Noorwegen kunnen worden gestationeerd op bases, die onderdelen vormen van de NAVO. Boelganin ging vervolgens in op de gevaren, die van Sowjet-zijde worden aangetrokken.
De Sowjet-Unie is, aldus Boelganin, paraat om aanvallers en hun voor-

De strategische positie van Scandinavië — Noorwegen is, met Turkije, het enige NAVO-land, dat onmiddellijk aan de Sowjet-Unie grenst. De NAVO-verdediging van Scandinavië omvat in hoofdzaak luchtmachtbases, waarvan die te Sola, bij Stavanger in Zuid-Noorwegen, de belangrijkste is. Andere grote militaire vliegvelden in Noorwegen zijn Gardemun, Oerlandet, Bodö en Bardufoss.
De Sowjet-Unie neemt in het Oostzeegebied, ook na de ontruiming van Porkhala in 1955 (zie pag. 12132/3), een overheersende positie in. Zij heeft bases te Tallinn en Baltiski aan de ingang van de Finse Golf en voor Leningrad ligt de basis Kronstadt. Andere Sowjet-steunpunten zijn Peenemünde, Koningsbergen, Memel, Lepaja (Libau) en Ventspils. In het noorden ligt in het vroegere Finse gebied van Petsamo de ijsvrije marine-basis Liinahamari. In het gebied tussen Moermansk en Kandalaksja zijn talrijke militaire vliegvelden aangelegd.

uitgeschoven bases uit te roeien met raketten en atoomwapens [1]). De ontwikkeling van de militaire techniek en vooral de techniek van het raket, heeft ertoe geleid, dat er voor de meest moderne wapensoorten geen onoverkomelijke afstanden meer bestaan.

Op 29 maart heeft de Sowjet-ambassadeur te Kopenhagen, N. W. Slawin, aan de premier van *Denemarken, H. C. Hansen,* een brief van Boelganin, waarin een soortgelijke waarschuwing werd uitgesproken, overhandigd.

Het officiële Sowjet-blad *Izwestia* heeft op 26 maart „militaire kringen" in *Finland* beschuldigd van pogingen „de oorlogspropaganda onder het mom van bezorgdheid voor de verdediging van het land" nieuw leven in te blazen. Finse „militaristen" zouden „oorlogszuchtige redevoeringen" houden met het oogmerk „fascistische organisaties", die krachtens het Russisch-Finse vredesverdrag verboden zijn, weer in het leven terug te roepen. De Izwestia was van mening, dat „zekere kringen binnen en buiten het land klaarblijkelijk het feit niet aanvaarden, dat Finland een vredespolitiek volgt".

West-Europa

Naar aanleiding van het 8-jarige bestaan van de NAVO heeft de Sowjet-Unie op 4 april waarschuwingen gericht tot Nederland, Engeland en West-Duitsland. In uitzendingen van radio-Moskou werden deze landen gewezen op de gevaren, welke volgens de Sowjet-Unie voortspruiten uit de aanwezigheid van Amerikaanse bases.

In de voor *Nederland* bestemde uitzending waarschuwde commentator *A. Melnikow* volgens *Ass. Press/ United Press,* dat de Sowjet-Unie, indien zij zou worden aangevallen, gedwongen zou zijn de doeltreffendste maatregelen te nemen om de aanvaller een vernietigende slag toe te brengen en de militaire bases, van waaruit de aanval was ondernomen, te vernietigen. „Eén bom op Soesterberg zou genoeg zijn om Amsterdam, Den Haag, Utrecht, Amersfoort en het gehele gebied tussen deze steden te vernietigen", aldus Melnikow.

Over de reis van minister Staf naar de Ver. Staten zeide Melnikow, „dat Nederland wordt getransformeerd in een Amerikaanse atoombasis... De heer Staf zal van de Ver. Staten zeker geleide projectielen en atoombommen ontvangen, doch niemand zal willen geloven, dat de Amerikaanse basis bij Soesterberg, evenals de andere oorlogsbases, die rondom de Sowjet-Unie zijn aangelegd, slechts voor defensiedoeleinden worden gebruikt. Het is algemeen bekend dat geleide projectielen geen verdedigingswapens zijn... De Sowjet-Unie heeft geen plannen ook maar enig land aan te vallen. Het is echter zonder meer duidelijk, dat wanneer de Sowjet-Unie zou worden aangevallen, zij genoodzaakt zal zijn de meest effectieve maatregelen te nemen om de agressor een vernietigende slag toe te brengen en de militaire bases, van waaruit de aanval wordt ondernomen, te vernietigen", aldus Melnikow.

In een uitzending voor *Engeland* werd o.m. gezegd, dat de kleine en middelgrote landen, vooral die welke in West-Europa bij elkaar liggen, over hun gehele lengte en breedte hard kunnen worden getroffen. „Het is een grote dwaling zelfs een ogenblik te denken, dat aanvallen met kernwapens (zoals waterstofbommen) eenzijdig kunnen of zullen zijn."

Radio-Moskou zeide in de tot West-Duitsland gerichte uitzending, dat de levering van atoomwapens aan het Westduitse leger vele gevaren voor West-Duitsland met zich mee zou brengen. „In geval van een atoomoorlog zou West-Duitsland het voornaamste strijdtoneel zijn. De logica van de oorlog eist, dat de vernietigendste slagen worden toegebracht juist op die plaatsen waar zich atoomwapens bevinden."

Het ontwapeningsgesprek hervat - Sowjet-voorstellen —

De subcommissie voor ontwapening der Ver. Naties, waarin de VS, de SU, Engeland, Frankrijk en Canada zitting hebben, heeft op 18 maart te Londen haar besprekingen hervat. De vorige bijeenkomst van de commissie werd in juli 1956 te New York gehouden (zie pag. 12639/1).

De afgevaardigde van de Sowjet-Unie, W. A. Zorin, diende op de openingszitting voorstellen van zijn regering in, die gebaseerd zijn op het Sowjet-ontwapeningsplan van jl. november (zie pag. 12843). Dit plan zou in twee fasen moeten worden uitgevoerd en in 1959 voltooid moeten zijn.

De eerste fase zou volgens het Sowjet-plan moeten omvatten: 1) de strijdkrachten en de gewone bewapening zullen niet boven het peil van 31 december 1956 uitkomen; 2) tegen eind 1958 zullen de VS, de SU en China hun strijdkrachten beperken tot 2.500.000 man elk en Engeland en Frankrijk tot 750.000 man; 3) er zal een wereldontwapeningsconferentie gehouden worden, waarop maxima voor de strijdkrachten van de andere landen vastgesteld zullen worden. Deze maxima zullen niet de 150.000 tot 200.000 man te boven gaan; 4) landen, die atoom- of waterstofwapens bezitten, beloven plechtig, dat zij die niet zullen gebruiken, hangende een algeheel verbod van atoomwapens. Zij zullen ook geen atoomwapens buiten de eigen grenzen opslaan of eenheden met atoomwapens buiten het eigen gebied legeren; 5) landen, die marine- of luchtmachtbases in andere landen bezitten, zullen deze bases opheffen; 6) de VS, de SU, Engeland en Frankrijk zullen hun strijdkrachten in Duitsland met een derde van de omvang op 31 december 1956 beperken; en 7) de VS, Engeland en Frankrijk zullen hun troepen in NAVO-landen „aanzienlijk" beperken. De SU zal hetzelfde doen met haar troepen in landen van het pact van Warschau.

De tweede fase, die in 1959 moet worden uitgevoerd, omvat: 1) verdere vermindering van de strijdkrachten van de VS, de SU en China tot 1½ miljoen man elk. De Britse en Franse troepensterkte zal tot 650.000 man verminderd worden. De begrotingen voor de strijdkrachten en de bewapening zullen overeenkomstig verminderd worden; 2) de produktie van atoom- en waterstofwapens wordt stopgezet. Toekomstige produktie van splijtbaar materiaal zal uitsluitend voor niet-militaire doelen zijn; 3) als de voor de tweede fase overeengekomen vermindering van strijdkrachten en gewone bewapening voor de helft is uitgevoerd, zullen de voorraden atoom- en waterstofwapens vernietigd worden; 4) gelijk met het uitschakelen van atoom- en waterstofwapens zal internationale controle op geleide projectielen worden ingesteld, opdat raketten, die voor het vervoer van atoom- en waterstofwapens geschikt zijn, alleen vreedzaam gebruikt zullen worden; 5)

1) Ook in zijn boodschappen aan Eden en Mollet van begin november 1956 had Boelganin op de raketten als vernietigingswapens gewezen. (Zie pag. 12838/1).

het opheffen van alle militaire bases in het buitenland moet voltooid worden en 6) de VS, de SU, Engeland en Frankrijk zullen voorts overeenkomen hun strijdkrachten in Duitsland — en andere landen van de NAVO en het pact van Warschau — verder te beperken.
Het op de bewapening bespaarde geld, dat voor economisch minder ontwikkelde gebieden gebruikt zal worden, zal in een speciaal in te richten hulpfonds van de Ver. Naties worden gestort.
De Chinese Volksrepubliek moet volgens de SU deelnemen aan de besprekingen over de Chinese verplichtingen volgens de conventie.
Voorts dient er doelmatige internationale controle te zijn. Tijdens de eerste fase moet een internationaal controle-orgaan opgericht worden met controleposten in grote havens, op belangrijke spoorwegknooppunten, op grote verkeerswegen en op vliegvelden, om verrassingsaanvallen te voorkomen.
De betrokken partijen „stemmen in met luchtverkenning binnen het gebied in Europa, waar de voornaamste strijdkrachten van de NAVO en de leden van het pact van Warschau zijn gelegerd, tot een diepte van 800 kilometer aansluitend op de oostelijke grens van het NAVO-gebied en de westelijke grens van het pact van Warschau".
In het laatste deel van de Sowjetvoorstellen wordt gezegd, dat in Europa een zone van beperkte bewapening en controle daarop ingesteld moet worden, die Oost- en West-Duitsland en de aangrenzende landen omvat.
Volgens Zorin moet de kwestie van het staken van kernproeven voorlopig los worden gezien van een algeheel verbod van kernwapens. De proeven zouden z.i. onmiddellijk moeten worden gestaakt, zonder te wachten op overeenstemming over de ontwapening. Op 26 maart stelde Zorin in de subcommissie voor de tijdelijke staking van de proeven met kernwapens onmiddellijk op de agenda te plaatsen.

Japan

Kisji volgt Isjibasji op als premier

De Japanse premier, T. Isjibasji, is op 23 februari om gezondheidsredenen afgetreden. Hij heeft het premierschap slechts twee maanden vervuld (zie pag. 12903). Het Japanse parlement, de Diet, heeft op 25 februari *Nobusuke Kisji*, tot dusver plv. premier en minister van buitenlandse zaken, tot premier gekozen. Hij kreeg 276 stemmen tegen de voorzitter van de socialistische partij, Suzuki, 129. Kisji behoort evenals zijn voorganger tot de liberaal-democratische partij.
Kisji heeft onmiddellijk na zijn benoeming een kabinet samengesteld, dat echter volgens *The Times* (26-2) identiek is aan dat van premier Isjibasji. De enige wijziging is, dat Kisji zijn vroegere post als minister van buitenlandse zaken gecombineerd heeft met het premierschap. Voorts is de voormalige secretaris van de liberale partij, *Isji*, in het kabinet opgenomen als staatssecretaris.
Premier Kisji heeft medegedeeld, dat hij een bezoek aan de Ver. Staten zal brengen. Op 25 maart verklaarde hij, dat Japan niet van plan is toe te treden tot de Zuidoostaziatische Verdragsorganisatie, omdat hij van oordeel is, dat de vrede niet door wapens gehandhaafd moet worden.

Nederland

Nieuwe burgemeester van Eindhoven benoemd —

Bij KB van 5 april is met ingang van 1 mei benoemd tot burgemeester van Eindhoven mr. dr. *Ch. J. M. A. van Rooy*. Hij volgt in deze functie mr. *H. A. M. T. Kolfschoten* op, die burgemeester van Den Haag is geworden (zie pag. 12961/2).

Charles Joan Marie Adriaan van Rooy is op 23 januari 1912 te Rotterdam geboren. Na zijn studie aan de universiteiten te Amsterdam en te Utrecht, promoveerde hij in 1938 tot doctor in het Indisch recht met een proefschrift over het burgemeesterschap in het toenmalige Nederlands-Indië en in Nederland, getiteld: „Het verschil van de gemeentelijke wetgeving in Nederland en Nederlands-Indië".

In deze tijd werkte hij op de gemeentesecretarie van Castricum. Op 23 november 1939 werd hij benoemd tot burgemeester van Hontenisse, vanwaar hij op 16 december 1945 vertrok om een gelijke functie te Etten en Leur te aanvaarden. In deze laatste gemeente heeft hij veel gedaan in het werklozenreservoir, dat de gemeente en naaste omgeving in die tijd in West-Brabant vormde. Op zijn initiatief werd een „industrialisatieraad" ingesteld, waarmee de grondslag werd gelegd voor een nieuwe industriële welvaart voor deze streek. Sinds 1 mei 1952 was hij burgemeester van Venlo.
Mr. dr. Van Rooy is bestuurslid van de Vereniging voor Nederlandse Gemeenten afdeling Limburg, lid van de Televisieraad en de Radioraad, en lid van de Raad van Beheer van de Nederlandse Omroepzender Maatschappij. Hij is ridder in de orde van St. Gregorius de Grote.

Wijziging Winkelsluitingswet voorgesteld —

Bij de Tweede Kamer is ingediend een wetsontwerp tot wijziging van de Winkelsluitingswet 1951. De belangrijkste voorgestelde wijzigingen zijn:
1. Koopavond rond St.-Nicolaas en Kerstmis tot 9 i.p.v. tot 10 uur, behalve op 24 dec., wanneer normaal om 6 uur gesloten moet zijn; 2. voor sabbat- of zevende dag houdende winkeliers op zondag winkels open van 10 tot 18 uur i.p.v. 8 tot 14 uur; 3. verkoop van zacht fruit door markt- en straathandelaren en handelaren te water in juni, juli en aug. op werkdagen tot 21 uur i.p.v. tot 19 uur; 4. broodbezorging op werkdagen 's avonds geheel vrij; 5. bevoegdheid aan B. en W. om ontheffing winkelsluitingsverbod voor het houden van lezingen in boekenwinkels na sluitingstijd; 6. andere regeling voor de halve dag- en vakantiesluiting. Vaststelling van dergelijke sluitingsregelingen uitsluitend op verzoek van Kamer van Koophandel; 7. mogelijkheid voor verschillende koopavonden voor verschillende delen van gemeenten en 8. bijvullen van winkelautomaten tot een half uur na sluitingstijd i.p.v. tót sluitingsuur.

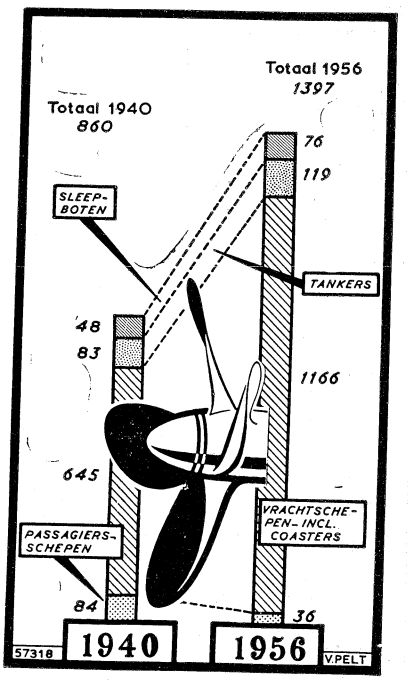
Roken en longkanker —

Op 8 maart is een rapport gepubliceerd, dat een commissie van de Gezondheidsraad op verzoek van de directeur van de volksgezondheid heeft opgesteld omtrent een mogelijk verband tussen roken (in het bijzonder het roken van sigaretten) en longkanker. De commissie is op statistische gronden tot de overtuiging gekomen dat een samenhang tussen beide bestaat. Aan het *Alg. Handelsblad* (8-3) ontlenen wij nog het volgende.

De vraag of hier sprake is van een causaal verband, en zo ja in hoe-

De scheepsbouw en de koopvaardijvloot —

Op nevenstaande kaart zijn aangegeven de bij de Nederlandse scheepsbouw betrokken industrieën. Bovenstaande grafiek toont de groei van de koopvaardijvloot sinds 1940 (zie ook pag. 13009/1).

verre, kan de statistiek niet beantwoorden, zo wordt in het rapport opgemerkt. Doch andere mogelijke, eveneens uitvoerig bestudeerde, factoren bleken in dit opzicht alle minder in aanmerking te komen dan het roken.

Mede op grond van deze overweging is de minister van sociale zaken en volksgezondheid van oordeel, dat stappen dienen te worden ondernomen om de jeugd van vroegtijdig en sterk roken te weerhouden. De minister hoopt daarmede te bereiken dat bij een volgende generatie van volwassenen de nu reeds verontrustende stijging in de frequentie van longkanker zich niet zal voortzetten.

De Gezondheidsraad heeft aan een nieuw ingestelde commissie opdracht gegeven na te gaan op welke wijze de jeugd het beste kan worden benaderd en voorgelicht omtrent de aan het roken als gewoonte verbonden gevaren. Deze commissie heeft bovendien tot taak richtlijnen aan te geven, die door daarvoor in aanmerking komende instanties kunnen worden gevolgd.

Diversen —

Woningbouwverenigingen — Bij het gereedkomen van de 50.000ste woningwetwoning te Amsterdam heeft de minister van bouwnijverheid en volkshuisvesting, ir. H. B. J. Witte, op 18 maart verklaard, dat hij van mening was, dat de woningbouwverenigingen een grotere vrijheid krijgen wanneer zij zich verzekeren van een klein eigen kapitaal, waarbij hij dacht aan een bedrag van 5% van het totaal geïnvesteerde kapitaal. Immers, zolang het financiële risico voor 100% door de gemeenten wordt gedragen is het billijk dat de gemeenten enige zeggenschap in de bouwprojecten krijgen.

Amsterdam — Eind 1956 telde Amsterdam 871.200 inwoners, d.i. bijna 3000 meer dan eind 1955. Bij een gelijkblijvende toeneming zou de hoofdstad over 10 jaar 900.000 inwoners tellen en over 40 jaar zou dan het miljoen kunnen worden bereikt. De toename van 1956 is geheel het gevolg van het geboortenoverschot (7000), daar er meer mensen Amsterdam verlaten dan zich er vestigen.

Nederlanders in Indonesië — Op 1 maart verbleven er nog 55.000 Nederlanders in Indonesië. Sinds 1945 zijn er ongeveer 165.000 gerepatrieerd. Vóór 1940 woonden er in Indonesië 250.000 Nederlanders. In 1956 zijn 18.500 personen naar Nederland gekomen. Er zijn thans in Nederland 285 opvangcentra. Het aantal gezinnen en personen in contractpensions bedroeg op 1 maart jl. resp. 2504 en 10.853. Sinds 1945 zijn ongeveer 32.500 woningen ter beschikking van de gerepatrieerden gekomen.

Dr. Neher — Dr. L. Neher, oud-directeur-generaal der PTT, is benoemd tot voorzitter van de adviescommissie voor de doelmatige organisatie in de rijksdienst (Ned. Staatscrt. 26-3).

CAO-dagbladjournalisten — De onderhandelingsdelegaties van de Nederlandse Dagbladpers en de door de Federatie van Nederlandse journalisten vertegenwoordigde journalistenkringen hebben volgens ANP (6-4) overeenstemming bereikt over een concept-CAO voor dagbladjournalisten (zie ook pag. 13122/3).

Pakistan

Oost-Pakistan wil autonomie —

De wetgevende vergadering van Oost-Pakistan heeft volgens *Reuter* op 3 april een resolutie aangenomen, waarin volledige autonomie voor de provincie wordt geëist. De centrale regering te Karatsji zou zich dan uitsluitend mogen bemoeien met de defensie, de buitenlandse zaken en de financiële politiek. De resolutie, die werd inge-

diend door de Awami-partij, waartoe ook premier Soehrawardy behoort, werd met overweldigende meerderheid zowel door de regeringspartijen als door de oppositie aanvaard.

De centrale wetgevende vergadering kan echter op grond van de constitutie weigeren de resolutie in behandeling te nemen. Premier Soehrawardy is zelf gekant tegen verlening van volledige autonomie aan de twee provincies van Oost- en West-Pakistan.

Perzië

Premier Hoessein Ala afgetreden - Premier *Hoessein Ala* is op 3 april afgetreden. De sjah heeft *Manoetsjehr Eghbal,* de minister van hofzaken, tot premier benoemd. Hoessein Ala volgt Eghbal op als minister van hofzaken.

Het aftreden van Hoessein Ala volgde na de moord op drie leden van de Amerikaanse hulpverleningsmissie van het Point Four-programma in de provincie Baloechistan, in Z. O. Perzië. De sjah zou Hoessein Ala hebben verweten onvoldoende maatregelen te hebben getroffen om de moordenaars, een bende rovers onder leiding van de in Oost-Perzië beruchte bandiet Dadsjah, op te sporen.

De leider van de Amerikaanse missie, Gregory, heeft besloten het werk van de missie in Baloechistan stop te zetten en niet eerder te laten hervatten, dan nadat de bandieten zijn gearresteerd. Hij verklaarde ontevreden te zijn over de maatregelen, die de Perzische regering had genomen.

De Perzische minister van binnenlandse zaken, *Assadoellan Alam,* die verantwoordelijk was voor de opsporing van de bandieten is benoemd tot ambassadeur in Parijs.

De nieuwe premier Eghbal, die vroeger titulair hoofd van de universiteit van Teheran is geweest, werd in juni 1956 tot minister van hofzaken benoemd. Hij is goed bevriend met de sjah en maakte naam als een felle vijand van het communisme, toen hij in 1950 gouverneur van Perzisch Azerbeidsjan was. Dit was een belangrijke functie omdat de Sowjet-communisten die de macht in dit gebied in 1945 hadden overgenomen, nadat zij zich hadden teruggetrokken, een politieke en economische chaos achterlieten.

Spanje

Franco over de toekomstige ontwikkeling —

Generaal Franco heeft volgens *Reuter* (31-3) in een interview met het Spaanse monarchistische blad *ABC* gezegd, dat de begrenzing en de scheiding van de functies van leider van de staat en leider van de regering in de toekomst in een wet zullen worden neergelegd, die aan een volksstemming zal worden onderworpen. Thans worden beide functies door Franco bekleed.

Hij zeide verder, dat Spanje niet geregeerd wordt door partijen, maar door groepen mannen, die „trouw de beginselen van de nationale beweging toepassen". „Als de natuurlijke omstandigheden zulks raadzaam maken, treden deze mannen af en worden zij opgevolgd door anderen, die voortgaan met het werken aan de ontwikkeling, zoals die wordt voorgeschreven door het gemeenschappelijk belang. Deze vervangingen verstoren niet in het minst de normale weg van het volk", aldus Franco over de recente reorganisatie van de Spaanse regering (zie pag. 13047).

Verder verklaarde Franco, dat de vakbonden moeten worden gehoord over alle kwesties, die de arbeid en de arbeiders betreffen.

Tunesië

Verdrag met Marokko —

Tunesië en Marokko hebben op 30 maart een verdrag van vriendschap en samenwerking getekend. In dit verdrag is ook een passage opgenomen, waarin beide landen aandringen op een „rechtvaardige oplossing van de Algerijnse kwestie, in overeenstemming met de bepalingen van het Handvest van de Ver. Naties over het recht tot zelfbeschikking".

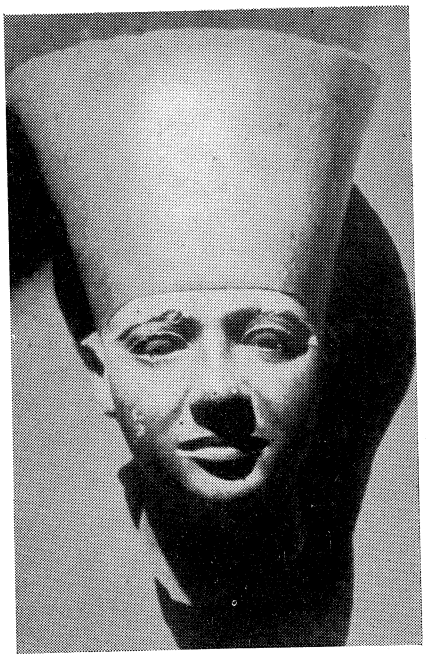
De Tunesische premier Bourguiba heeft medegedeeld, dat hij gedurende zijn bezoek aan Marokko besprekingen had gevoerd met leiders van het Algerijnse nationale bevrijdingsfront (zie ook pag. 13123/2 en 13124/1). Hij sprak over een formule om de vicieuze cirkel, waar het Algerijnse probleem in is gevangen, te doorbreken.

Amerikaanse hulp —

Tunesië heeft volgens de *New York Times* (27-3) op 26 maart met de Ver. Staten een overeenkomst inzake Amerikaanse hulp gesloten. Tot 30 juni a.s. zullen de VS $ 5 miljoen verstrekken in de vorm van goederen, die in Tunesië zelf gekocht zullen worden. Verder wordt $ 500.000 besteed aan de technische opleiding van Tunesiërs in de VS en in Europese landen. Reeds eerder hadden de VS $ 6.5 miljoen verstrekt voor de aankoop van tarwe.

Kunst

Kop van farao gevonden —

Prof. Hans Stock, directeur van het Duitse Archeologische Instituut, heeft volgens *The Times* (2-4) op 1 april te Cairo medegedeeld, dat een groep Zwitserse en Duitse archeologen op ongeveer 10 km ten zuiden van de pyramide van Gizeh een stenen kop van een farao uit de vijfde dynastie (ca. 2500 v. Chr.) heeft gevonden.

De kop, die gehouwen is uit donkergroene leisteen en bijna geheel gaaf was, is nog niet geïdentificeerd. Naar prof. Stock volgens *United Press* verklaarde zou de kop behoord kunnen hebben bij het standbeeld van koning Oeserkaf, de eerste farao die de zonnegod aanbad.

Diversen —

J. Wigersma — Te Haarlem is op 80-jarige leeftijd overleden de kunstschilder Jaap Wigersma.

Hij werd op 16 februari 1877 te Hoorn geboren en was aanvankelijk werkzaam op een kantoor. Later kwam hij op een atelier voor decoratieve kunst, waar hij vele opdrachten, ook buitenlandse, uitvoerde. Aangemoedigd door Thérèse Schwartze wijdde hij zich aan de vrije kunst. Sedert 1914 was hij werkzaam in Haarlem.

Chroesjtsjews rede over Stalin (X)

(*Vervolg van pagina* 13125)

De grootse en heroïsche daden van honderden miljoenen mensen uit oost en west in de strijd tegen de dreiging van fascistische onderwerping die voor ons opdoemde, zal eeuwen en millennia in de herinnering van de dankbare mensheid blijven.

(Donderend applaus)

De belangrijkste rol en de grootste eer van het zegevierende einde van de oorlog komt toe aan onze Communistische Partij, aan de strijdkrachten van de Sowjet-Unie en aan de tientallen miljoenen van de door de partij opgevoede Sowjetbevolking.

(Donderend en langdurig applaus)

Minderheden verbannen

Kameraden, laten we enige andere feiten in ogenschouw nemen. De Sowjet-Unie wordt terecht beschouwd als een voorbeeld van een multi-nationale staat, omdat wij in de praktijk de gelijkheid en vriendschap van alle volkeren die in ons grote vaderland wonen, hebben verzekerd. Des te beestachtiger waren de daden, waartoe Stalin het initiatief nam en die grove schendingen zijn van de elementaire leninistische principes van de nationale politiek van de Sowjetstaat. Wij doelen hier op de massale deportaties van hun geboortegrond van gehele naties, tezamen met alle communisten en komsomols zonder uitzondering; deze werden niet door militaire overwegingen voorgeschreven. Zo werd reeds aan het eind van 1943, toen er zich aan de fronten van de grote patriottische oorlog een definitieve doorbraak ten gunste van de Sowjet-Unie voordeed, een besluit genomen en uitgevoerd betreffende de deportatie van alle Karatsjais uit het land, waarin zij woonden. In dezelfde tijd, eind december 1953, trof hetzelfde lot de gehele bevolking van de autonome Kalmukken-republiek.

In maart 1944 werden alle Tsetsjens en Ingoesjen gedeporteerd en de autonome Tsetsjen-Ingoesj republiek werd geliquideerd.

In april 1944 werden alle Balkaren gedeporteerd naar streken die ver verwijderd waren van de autonome Kabardino-Balkar republiek en de republiek zelf werd herdoopt in de Kabardinische autonome republiek. De Oekrainers ontkwamen alleen aan dit lot, omdat er teveel van hen waren en er geen ruimte was waarheen zij gedeporteerd konden worden. Anders had hij hen ook gedeporteerd.

(Gelach en beweging in de zaal)

Niet alleen een Marxist-Leninist, maar ook iemand met gezond verstand kan niet begrijpen hoe het mogelijk is om gehele volkeren, met inbegrip van vrouwen, kinderen, bejaarden, communisten en komsomols, verantwoordelijk te stellen voor schadelijke activiteit, om massale onderdrukking tegen hen te gebruiken en hen bloot te stellen aan ellende en lijden voor de vijandige handelingen van individuelen of groepen mensen.

Na het einde van de patriottische oorlog legde de Sowjet-natie trots de nadruk op de schitterende overwinningen, die door grote opofferingen en geweldige inspanningen verkregen werden. Het land onderging een tijdperk van politiek enthousiasme. De partij kwam zelfs nog eensgezinder uit de oorlog; in het vuur van de oorlog waren de partijkaders gehard. Onder deze omstandigheden kon niemand zelfs maar hebben gedacht aan de mogelijkheid van een samenzwering in de partij.

De Leningrad-affaire

En juist toen werd de zogenaamde „Leningrad-affaire" in het leven geroepen. Deze zaak werd geënsceneerd, zoals wij nu hebben bewezen. Degenen die onschuldig hun leven verloren waren o.m. de kameraden Woznesensky, Koeznetsow, Rodionow, Popkow.

Zoals bekend is, waren Woznesensky en Koeznetsow begaafde en eminente leiders. Zij stonden Stalin eens zeer na. Het is voldoende te vermelden, dat Stalin Woznesensky eerste plaatsvervangend premier maakte en dat Koeznetsow gekozen werd tot secretaris van het Centrale Comité. Het feit, dat Stalin aan Koeznetsow de supervisie van de staatsveiligheidsdiensten toevertrouwde, toont toch wel het vertrouwen dat hij genoot aan. Hoe kon het dan gebeuren, dat deze mensen als vijanden gebrandmerkt en geliquideerd werden? De feiten bewijzen, dat ook de „Leningrad-affaire" het resultaat is van de door Stalin uitgeoefende eigenmachtigheid tegen de partijkaders. Als er een normale situatie in het Centrale Comité van de partij en in het Politieke Bureau van het Centrale Comité bestaan had, zouden dergelijke gevallen daar in overeenstemming met de partijgebruiken onderzocht zijn en alle feiten ter zake vastgesteld; het resultaat zou zijn geweest, dat zulk een geval zowel als andere niet zou hebben plaatsgevonden.

We moeten vaststellen, dat de situatie na de oorlog zelfs nog gecompliceerder werd. Stalin werd zelfs nog grilliger, prikkelbaarder en wreder; in het bijzonder groeide zijn achterdocht. Zijn vervolgingswaanzin nam ongelofelijke afmetingen aan. Vele werkers werden vijanden voor zijn eigen ogen. Na de oorlog wendde Stalin zich zelfs nog meer van het collectief af. Hij besliste alles alleen, zonder rekening te houden met iemand of iets.

De verachtelijke provocateur en laaghartige vijand Beria, die duizenden communisten en loyale Sowjet-burgers vermoordde, deed handig zijn voordeel met deze ongelooflijke achterdocht. De opkomst van Woznesensky en Koeznetsow alarmeerde Beria. Zoals we nu bewezen hebben, was het juist Beria die Stalin de enscenering door hem en zijn vertrouwelingen voorstelde van gegevens in de vorm van verklaringen en anonieme brieven en in de vorm van verschillende geruchten en praatjes.

Het Centrale Comité heeft deze zogenaamde „Leningrad-affaire" onderzocht; mensen die onschuldig hebben geleden zijn nu gerehabiliteerd en de roemrijke partij-organisatie van Leningrad is in ere hersteld. Abakoemov en de anderen die deze zaak hadden geënsceneerd, zijn voor het gerecht gedaagd; hun proces vond plaats in Leningrad en zij hebben gekregen wat zij verdienden.

De vraag rijst: Waarom zien wij pas nu de waarheid van deze zaak en waarom hebben wij vroeger, tijdens Stalins leven, niets gedaan om het verlies van onschuldige levens te voorkomen? De reden was, dat Stalin persoonlijk toezicht hield op de „Leningrad-affaire" en de meerderheid van de leden van het Politieke Bureau wist toen niet van alle omstandigheden van deze zaak en zij konden daarom niet tussenbeide komen.

Het Mingrelische „complot" aangehaald

Toen Stalin zekere gegevens van Beria en Abakoemow had ontvangen, gaf hij, zonder deze lasterlijke gegevens te onderzoeken, bevel een onderzoek in te stellen naar de „zaak"-Woznesensky en Koeznetsow. Hiermee was hun lot bepaald.

Leerzaam is ook het geval van de Mingrelische nationalistische organisatie, die in Georgië zou hebben bestaan. Zoals bekend werden door het Centrale Comité van de CPSU(B) in november 1951 en maart 1952 betreffende deze zaak resoluties opgesteld. Deze resoluties werden zonder voorafgaand overleg met het Politieke Bureau opgesteld. Stalin had ze persoonlijk gedicteerd.

Zij uitten ernstige beschuldigingen tegen vele loyale communisten. Men had, op basis van vervalste documenten, bewezen, dat er in Georgië een veronderstelde nationalistische organisatie bestond, welke tot doel had de liquidatie van het Sowjet-gezag in deze republiek met behulp van imperialistische machten. In verband hiermede werd een aantal verantwoordelijke Sowjet- en partijwerkers in Georgië gearresteerd. Zoals later werd bewezen was dit een tegen de Georgische partij-organisatie gerichte laster. Wij weten dat er in Georgië, zoals in verschillende andere republieken, zo nu en dan manifestaties van plaatselijk bourgeois-nationalisme plaatsvonden.

De vraag rijst: Zou het mogelijk zijn, dat in de periode waarin bovengenoemde resoluties opgesteld werden, de nationalistische tendenties zo sterk groeiden, dat het gevaar bestond dat Georgië de Sowjet-Unie zou verlaten om zich bij Turkije te voegen?

(Beweging in de zaal, gelach)

Dit is natuurlijk nonsens. Men kan zich onmogelijk voorstellen hoe zulke veronderstellingen bij iemand op zouden kunnen komen. Iedereen weet hoe Georgië zich economisch en cultureel onder het Sowjet-bewind heeft ontwikkeld.

De vooruitgang in Georgië

De industriële produktie van de Georgische republiek is 27 maal groter dan voor de revolutie. Vele industrieën zijn in Georgië verrezen, die daar voor de revolutie niet bestonden: ijzergieterijen, olie- en machinebouw-industrie enz. Het analfabetisme, dat in het Georgië van voor de revolutie 78% van de bevolking omvatte, is reeds lang verdwenen. Zouden de Georgiërs streven naar een vereniging met Turkije, als zij de toestand in hun republiek zouden vergelijken met de moeilijke situaties van de werkende klassen in Turkije? In 1955 produceerde Georgië 18 maal zoveel staal per man als Turkije. Georgië produceert per man 9

maal zoveel elektrische energie als Turkije.
Volgens de beschikbare gegevens van de volkstelling van 1950 is 65% van de gehele Turkse bevolking analfabeet en van de vrouwen is 80% analfabeet. Georgië heeft negentien inrichtingen voor hoger onderwijs met ongeveer 39.000 studenten, dat is acht maal zoveel als in Turkije (voor iedere 1000 inwoners). De welvaart van de werkende klasse is in Georgië kolossaal gegroeid onder het Sowjet-bewind. Het is duidelijk dat als de economie en de cultuur zich ontwikkelen en het sociale bewustzijn van de werkende klasse in Georgië groeit, de bron waaruit het bourgeois-nationalisme zijn kracht put, opdroogt.

Met deze ontwikkeling was er geen nationalistische organisatie in Georgië. Duizenden onschuldigen werden het slachtoffer van eigenmachtigheid en wetteloosheid. Dit alles gebeurde onder het „geniale" leiderschap van Stalin, „de grote zoon van het Georgische volk", zoals de Georgiërs Stalin graag noemen.
(Beweging in de zaal)

De eigenmachtigheid van Stalin kwam niet slechts tot uiting in besluiten binnenlandse aangelegenheden betreffende, maar ook in de internationale betrekkingen van de Sowjet-Unie. De in juli gehouden voltallige vergadering van het Centrale Comité heeft de oorzaken voor de ontwikkeling van het conflict met Joego-Slavië tot in details bestudeerd. Stalin heeft hierbij een schandelijke rol gespeeld. Het „geval-Joego-Slavië" bevatte geen problemen, die niet hadden kunnen worden opgelost door partij-discussies onder kameraden.

Er was geen argument van betekenis voor de ontwikkeling van dit „geval", het was absoluut mogelijk geweest om de breuk in de betrekkingen met dat land te voorkomen.

Dit betekent echter niet, dat de Joegoslavische leiders geen fouten hebben gemaakt of geen tekortkomingen hebben getoond. Maar deze fouten en tekortkomingen werden op afschuwelijke wijze door Stalin vergroot, met als resultaat een breuk in de betrekkingen met een vriendschappelijk gezind land.

Ik memoreer de eerste dagen, dat men het conflict tussen de Sowjet-Unie en Joego-Slavië kunstmatig begon op te blazen. Toen ik eens van Kiew naar Moskou kwam, werd ik geïnviteerd om Stalin een bezoek te brengen, die mij vroeg, terwijl hij wees op een kopie van een kort geleden aan Tito gezonden brief: „Heeft U dat gelezen?"

„Val" van Tito door Stalin beloofd

Hij wachtte niet op mijn antwoord en hij antwoordde: „Ik zal mijn kleine vinger schudden — en er zal geen Tito meer zijn. Hij zal vallen."

Wij hebben duur betaald voor dit „schudden van de kleine vinger". Deze verklaring weerspiegelde Stalins hang naar grootheid, maar hij handelde ook op deze manier: „Ik zal mijn kleine vinger nog eens schudden en Postisjew en Tsjoebar zullen er niet meer zijn." „Ik zal weer mijn kleine vinger schudden — en Woznesensky, Koeznetsow en vele anderen zullen verdwijnen."

Maar dit gebeurde met Tito niet. Hoe veel of weinig Stalin ook schudde, niet alleen zijn kleine vinger maar al het andere dat hij kon schudden, Tito viel niet. Waarom? De reden in deze zaak

Stalin en Chroesjtsjew in 1938

van onenigheid met de kameraden van Joego-Slavië was, dat Tito een land en een volk achter zich had, dat een strenge school van strijd voor vrijheid en onafhankelijkheid doorlopen had, een volk dat steun gaf aan zijn leiders. U ziet waartoe Stalins grootheidswaanzin leidde. Werkelijkheidszin had hij volkomen verloren; hij spreidde zijn achterdocht en hooghartigheid niet alleen ten toon met betrekking tot personen in de USSR, maar ook met betrekking tot gehele partijen en volkeren.
Wij hebben de zaak-Joego-Slavië nauwkeurig onderzocht en hebben een juiste oplossing gevonden, die goedgekeurd werd zowel door het volk van de Sowjet-Unie en dat van Joego-Slavië als door de werkende klassen van alle volksdemocratieën en door de gehele progressieve mensheid. De liquidatie van de abnormale betrekkingen met Joego-Slavië werd verricht in het belang van het gehele kamp van het socialisme, in het belang van het versterken van de vrede in de gehele wereld.
Laten we ook het „Geval van het artsencomplot" memoreren.
(Beweging in de zaal)

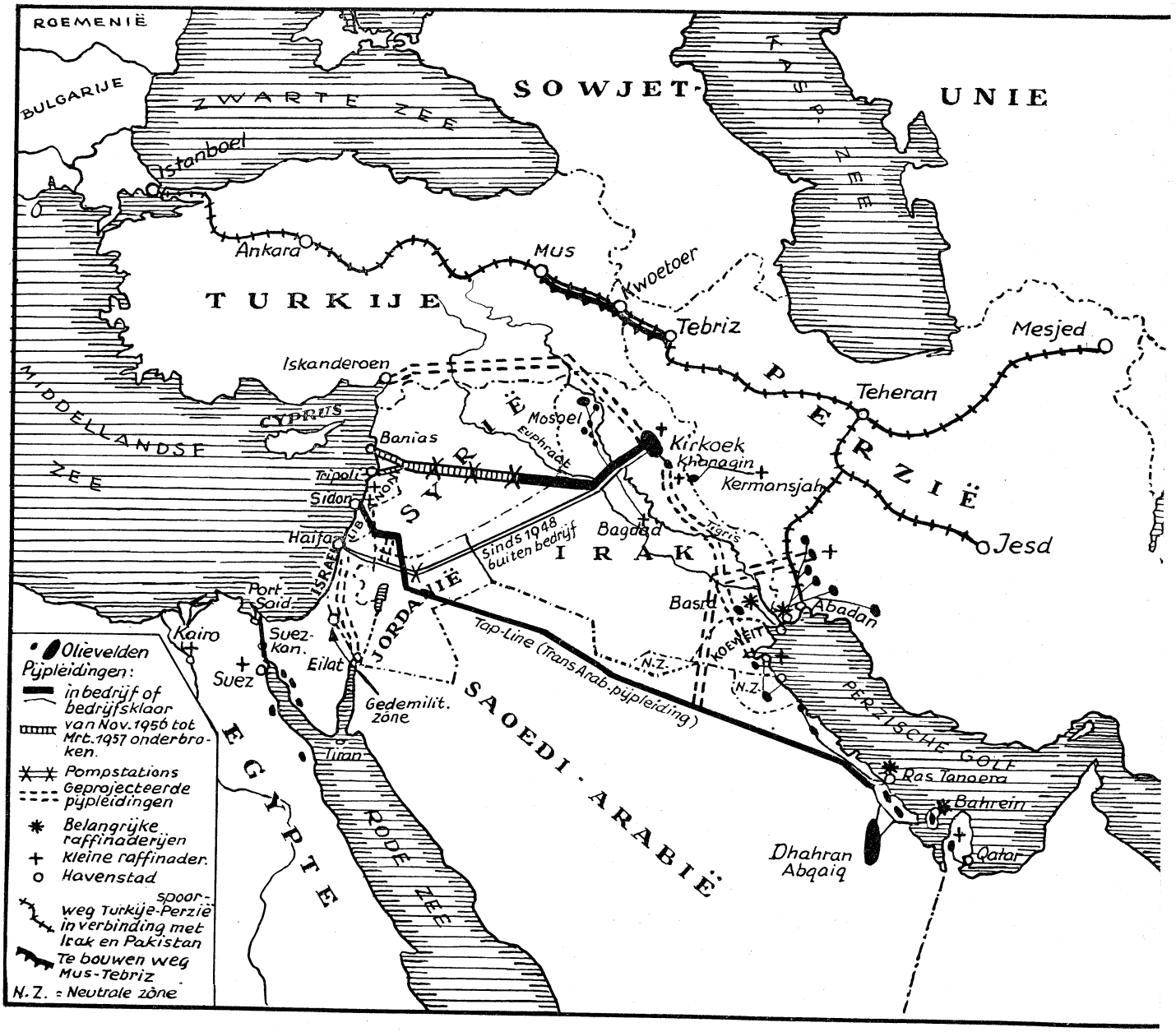
In werkelijkheid was er geen „zaak", behalve de verklaring van de vrouwelijke arts Timasjoek, die waarschijnlijk beïnvloed werd of bevel had gekregen van iemand (zij was uiteindelijk een onofficiële medewerkster van de staatsveiligheidsorganen) om Stalin een brief te schrijven, waarin zij verklaarde, dat artsen verondersteld werden onjuiste methoden van medische behandeling toe te passen. Een dergelijke brief was voor Stalin voldoende om onmiddellijk te concluderen, dat er samenzwerende artsen in de Sowjet-Unie zijn. Hij vaardigde orders uit om een groep eminente Sowjet-medische specialisten te arresteren. Hij gaf persoonlijk advies omtrent de leiding van het onderzoek en de methode van ondervraging van de gearresteerde personen.

Stalins bedreiging gememoreerd

Hij zei, dat het lid van de academie Vinogradow in de ketenen geslagen moest worden, een ander moest geslagen worden. De voormalige minister van staatsveiligheid, kameraad Ignatiew, is als gedelegeerde op dit congres tegenwoordig. Stalin zei hem kortaf: „Als u geen bekentenissen van de artsen verkrijgt, zullen we u een kopje kleiner maken."
(Rumoer in de zaal)

Stalin persoonlijk riep de rechter van instructie gaf hem instructies, raadde hem aan van welke methoden van onderzoek gebruik moest worden gemaakt; deze methoden waren eenvoudig — slaan, slaan en nog eens slaan.
Kort nadat de artsen gearresteerd waren, ontvingen wij, de leden van het Politieke Bureau, protocollen van de artsen; schuldbekentenissen. Na deze protocollen verdeeld te hebben zei Stalin ons: „Jullie zijn zo blind als jonge katten; wat zou er zonder mij gebeuren? Het land zou te gronde gaan, omdat jullie een vijand niet weten te onderscheiden."

(wordt vervolgd)

(Eigen tek

De Israëlisch-Brits-Franse actie tegen Egypte van eind oktober/begin november 1956 betekende de stopzetting van de toevoer van olie uit het Midden-Oosten naar West-Europa. Het Suezkanaal was geblokkeerd en de pompstations van de pijpleiding die de olie uit Noord-Irak naar de Middellandse Zee-havens Tripoli (Libanon) en Banias (Syrië) pompten, waren buiten werking gesteld. Alleen de Tap-Line (Bahrein-Sidon) bleef intact. Slechts een verhoogde olieaanvoer uit de Ver. Staten kon Europa's motoren draaiende houden.

Thans is de oude toestand weer bijna geheel hersteld. De eerste olietanker is inmiddels het Suezkanaal gepasseerd (al zullen de grote oliemaatschappijen op advies van hun regeringen het kanaal voorlopig nog mijden, zolang de kwestie van de tolgelden niet geregeld is). De pompstations van de pijpleiding van Noord-Irak naar Tripoli en Banias zijn op 11 maart weer in werking gesteld. Voorlopig kunnen zij slechts 11 mln ton per jaar verwerken tegen 25 mln ton voorheen.

Er zijn inmiddels plannen in studie genomen voor de aanleg van de nieuwe pijpleiding van Kirkoek (Irak) naar Iskanderoen (Turkije). Deze zou later kunnen worden uitgebreid tot de olievelden van Perzië, Dhahran en Saoedi-Arabië. Het project, waarvan de kosten worden geschat op $ 500 mln, is medio maart op een conferentie te Londen besproken door een aantal grote oliemaatschappijen. Naar de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, J. F. Dulles, op 26 maart volgens de New York Times (27-3) mededeelde, wordt overwogen deze nieuwe pijpleiding een „internationale status" te geven.

De landen van het Bagdad-pact hebben, zo ontlenen wij aan de New York Times (23-3), plannen opgesteld voor de aanleg van nieuwe wegen en spoorwegen in het Midden-Oosten. Zo wil men bv. de spoorlijn van de Bosporus in Turkije naar Mus verbinden met de in Tebris beginnende lijn naar de Perzische Golf. Verder wil men een grote verkeersweg aanleggen, die Pakistan (Karatsji) via Perzië en Irak met Turkije (Ankara) zal verbinden.

„Euromarkt" en „Euratom" (III)

In een tweetal overzichten hebben wij de voorgeschiedenis (pag. 13111) en de inhoud (pag. 13127) geschetst van het op 25 maart getekende verdrag inzake de *Europese Economische Gemeenschap*. Wij laten hier nog enige punten volgen uit dat deel van het Euromarktverdrag, dat gewijd is aan de gemeenschappelijke politiek (deel III), het deel dat handelt over de overzeese gebieden en het slothoofdstuk, om vervolgens de voornaamste bepalingen weer te geven van het *Euratom*-verdrag.

Gemeenschappelijke politiek (vervolg)

Ook overheidssteun wordt in het algemeen onaanvaardbaar geacht, tenzij hij voor de ontwikkeling van onder-ontwikkelde gebieden of voor projecten van gemeenschappelijk Europees belang wordt gegeven.

De leden zullen elkaar raadplegen met betrekking tot de als een gemeenschapsbelang geziene *conjunctuurpolitiek*. De Raad van Ministers kan middelen en richtlijnen voor de conjunctuurpolitiek van een lid aangeven, resp. met eenstemmigheid en met gekwalificeerde meerderheid.

Ieder lid zal een economische politiek voeren gericht op evenwicht in zijn betalingsbalans en vertrouwen in zijn munt, daarbij tevens nastrevend een hoge mate van werkgelegenheid en prijsstabiliteit. Hiertoe zal een Monetaire Advies-Commissie worden gevormd.

Indien een staat zijn wisselvoet zodanig wijzigt, dat de vrije mededinging geweld wordt aangedaan, zullen andere staten voor een door de Economische Commissie nader vast te stellen periode tegenmaatregelen mogen nemen.

Indien een der leden met ernstige betalingsbalansmoeilijkheden te kampen heeft, dient de Economische Commissie zich onmiddellijk met deze situatie bezig te houden en bepaalde aanbevelingen te doen, eventueel strekkende tot hulp door andere leden. De Europese Commissie zal overeenkomstig richtlijnen van de Raad van Ministers de nodige onderhandelingen voeren met derde landen over het gemeenschappelijke tarief. Het resultaat hiervan dient aan de Raad van Ministers ter goedkeuring worden voorgelegd (gekwalificeerde meerderheid). Voor het einde van de overgangsperiode moeten de steunmaatregelen voor export naar derde landen zijn geharmoniseerd.

Sociale politiek

De zes landen zullen ook samenwerken met betrekking tot de arbeidsvoorwaarden, sociale zekerheid, onderhandelingen tussen werkgevers en werknemers etc. Zij zullen in de eerste etappe moeten overgaan tot toepassing van de overeenkomst inzake de gelijke beloning van mannelijke en vrouwelijke werknemers.

De Europese Commissie zal aan de Raad van Ministers voorstellen doen — met algemene stemmen goed te keuren — inzake het met elkaar in overeenstemming brengen van de wetgevingen der resp. landen.

Over het in dit verband te noemen *Europees Sociaal Fonds* hebben wij reeds gesproken op pag. 13129/3, evenals over de voor het scheppen van werkgelegenheid zeer belangrijke *Europese Investeringsbank* (pag. 13129/2).

Overzeese gebieden

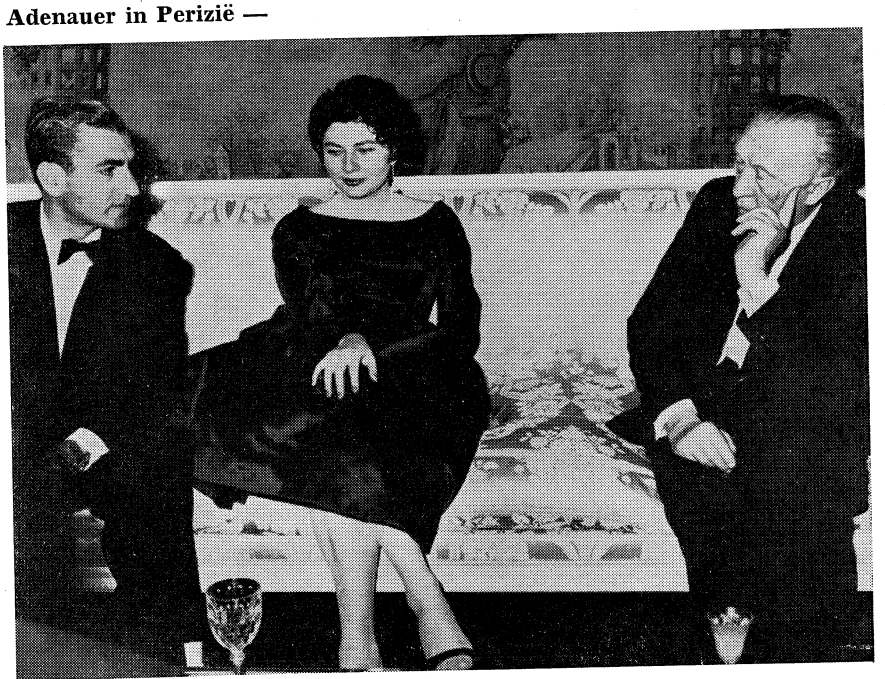
Op pag. 13113/2 hebben wij reeds gesproken over de associatie van de overzeese gebiedsdelen van Frankrijk, België, Italië en Nederland en het voor de ontwikkeling van deze gebieden te vormen *investeringsfonds* (in een speciaal, voor 5 jaar geldend protocol vastgelegd). Als zodanige overzeese gebieden worden genoemd:

Frankrijk: Frans West-Afrika, met inbegrip van Senegal, de Franse Soedan, Frans-Guinea, de Ivoorkust, Dahomey, Mauretanië, de Niger en Opper-Volta; Frans Equatoriaal Afrika, mede omvattend de Midden-Kongo, Oubangui Chari, Tchad en Gabon; de Franse gebieden St. Pierre et Miquelon, de Comorenarchipel, Madagascar, de kuststrook van Frans Somaliland, Nieuw Caledonië, de Franse eilanden in Oseanië, de republiek Togoland en het trustgebied van Kameroen.

België: Belgische Kongo en Ruanda Urundi.

(*Zie vervolg pag.* 13145)

Adenauer in Perzië —

Na in Rome de verdragen i.z. de Euromarkt en de Euratom te hebben getekend (zie 13126), heeft de Westduitse Bondskanselier, dr. Konrad Adenauer (rechts), een officieel bezoek gebracht aan Perzië, waar hij de gast was van Sjah Achmed Reza Pahlevi (links) en zijn echtgenote keizerin Soraya. Dit bezoek trok in de gehele wereld de aandacht en werd in verband gebracht met de economische expansie van West-Duitsland ook buiten de grenzen van Europa en met name in de zg. onder-ontwikkelde gebieden (zie ook pag. 13151).

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

België — 10 april Een door de r.k. vakbeweging uitgeroepen staking bij de banken mislukt.

Bulgarije — 10 april Volgens de New York Times zijn in de laatste twee maanden ongeveer 10.000 personen uit Sofia en andere steden verbannen.

Canada — 11 april De regering overweegt de afspraken met de Ver. Staten op het gebied van veiligheidsmaatregelen te herzien, zulks in verband met de zelfmoord van de Canadese ambassadeur te Cairo, H. Norman (zie kron. pag 13128).

Cyprus — 9 april De linkse burgemeester van Larnaca, Christodoelides, die gearresteerd werd toen in dec. 1955 de communistische partij op het eiland verboden werd, vrijgelaten. — **11 april** De EOKA dreigt de strijd te hervatten als de gouverneur, Sir John Harding, zijn actie tegen de verzetsbeweging niet staakt en alle uitzonderingsmaatregelen niet opheft.

Duitsland (West-) — 9 april De communistische partij van Saarland op last van het constitutionele gerechtshof verboden. In de Bondsrepubliek is de CP reeds sinds aug. 1956 verboden. — De minister voor atoomenergie, S. Balke, maakt bekend, dat het programma van de Bondsrepubliek voor de produktie van elektriciteit door atoomreactors onmiddellijk na de sluiting van akkoorden tussen zijn land, de Ver. Staten en Canada voor de levering van splijtbare grondstoffen tot uitvoering zal worden gebracht. Deze verdragen zullen voorzien in de levering van 1500 kg zuiver uranium door de Ver. Staten en een even grote hoeveelheid uraniummetaal door Canada. — **12 april** Achttien vooraanstaande atoomgeleerden waarschuwen tegen de uitrusting van het Westduitse leger met atoomwapens. — De Bondsdag besluit tot aanstelling van een gevolmachtigde voor het leger, bij wie de soldaten hun beklag over hun superieuren of bepaalde aangelegenheden kunnen indienen.

Egypte — 9 april De Egyptische Suezkanaalmaatschappij verklaart het Suezkanaal officieel geopend voor schepen van alle tonnages. — **11 april** Engeland is bereid een bedrag van £ 15 miljoen uit de geblokkeerde Egyptische saldi vrij te maken voor transfer naar de Soedan. — **12 april** Volgens opgave der Ver. Naties hebben de kosten voor de vrijmaking van het Suezkanaal $ 10.8 mln. bedragen, d.i. ongeveer de helft van het geraamde bedrag.

Engeland — 9 april De begroting 1957-'58 ingediend. — Een jury spreekt het „niet schuldig" uit in de moordzaak tegen de arts J. B. Adams. — **14 april** Tweehonderd piloten van de RAF beneden de rang van majoor hebben ontslag uit de dienst gevraagd. De minister voor militaire luchtvaart heeft verklaard, dat hij het ontslag der RAF-vliegers zal overwegen als de BOAC en de BEA de mannen omschreven emplooi kunnen bieden. Enkele weken geleden begonnen de civiele burgerluchtvaart-maatschappijen een rekruteringscampagne onder de RAF-piloten. De vliegers toonden grote belangstelling na de publikatie van het defensie-witboek waarin praktisch het einde van Engelands militaire luchtvloot werd aangekondigd in verband met de nieuwste technische ontwikkelingen.

Frankrijk — 6 april Oud-premier Henri Queuille is gekozen tot voorzitter van de radicaal-socialistische partij, die zich eind 1956 heeft afgescheiden van de radicale partij van ex-premier Mendès-France, omdat zij bezwaar had tegen diens liberale politiek ten aanzien van Noord-Afrika. — **8 april** Koningin Elizabeth en prins Philip van Engeland arriveren voor een 4-daags bezoek. — **10 april** Een nieuw (rechts) dagblad verschenen: Les Débats de Ce Temps. — De Europese studenten van de universiteit van Algiers gaan in staking uit protest tegen de deken van de juridische faculteit, prof. J. Peryrega, die in een brief aan de minister van defensie, Bourgés-Maunoury, zich beklaagd had over het neerschieten van een mohammedaanse krijgsgevangene door Franse militairen. — **11 april** De Parijse gemeenteraad besluit in de hoofdstad een standbeeld op te richten voor Ferdinand de Lesseps.

Hongarije — 11 april Een geschenkzending van 2500 ton Nederlandse pootaardappelen aan de Hongaarse grens teruggezonden, omdat de zending zou zijn aangetast door schurft en aardappelmoeheid (door Ned. regering ontkend). — De oud-minister van onderwijs prof. G. Lukacs heeft toestemming gekregen weer naar Hongarije terug te keren. — **12 april** De regering-Kádár nodigt de secretaris-generaal der VN, Hammarskjoeld, voor een bezoek uit, maar deze weigert de uitnodiging te aanvaarden, daar z.i. de tijd voorbij is, dat een dergelijk bezoek nut kon afwerpen.

Indonesië — 8 april Een nieuw kabinet gevormd; premier ir. Djuanda. — **11 april** De regering-Djuanda in functie. — **12 april** Premier Djuanda belooft de buitengewesten autonomie.

Internationaal — 9 april Canada en Engeland zijn in principe overeengekomen een tweede telefoonkabel te leggen in de Atlantische oceaan. In sept. 1956 werd de eerste kabel tussen Engeland en de VS in gebruik genomen. De kosten hiervan bedroegen $ 40 miljoen. In 1961 zou het project gereed moeten zijn. — **10 april** De Westduitse regering pleit voor toelating van Spanje tot de NAVO. — Einde van een conferentie van de ministers van buitenlandse zaken der Scandinavische landen te Helsinki. — **11 april** Japan geeft in een nota aan West-Duitsland uiting aan zijn vrees, dat de Euromarkt een aantal voordelen, die het thans krachtens internationale overeenkomsten op het gebied van de douanetarieven en de handel geniet, verloren zal doen gaan. — **12 april** Op de ontwapeningsconferentie te Londen dienen de Ver. Staten nieuwe voorstellen inzake de kernwapens in. — **13 april** Saoedi-Arabië heeft in een nota aan Hammarskjoeld laten weten, dat het de Golf van Akaba niet beschouwt als een vrije waterweg, maar als behorend tot haar territoriale wateren. — De V.S. zullen nog in 1957 aan bepaalde NAVO-landen geleide projectielen en raketten gaan leveren.

Israël — 14 april In gebruikneming van een oliepijpleiding van Eilat naar Bersjeba.

Italië — 11 april Bij de verkiezing van sociale voormannen in de Fiat-automobielfabrieken te Turijn heeft de communistische vakbond (CGIL) 21% der stemmen verkregen tegen 28.8% in 1956 en 63.2% in 1954.

Joego-Slavië — 11 april De communistische leider Vl. Dedijer, die was veroordeeld tot een gevangenisstraf van 2 jaar, heeft toestemming gekregen om in het buitenland lezingen te gaan houden.

Jordanië — 10 april De pro-Sowjetregering van S. Naboelsi treedt op last van koning Hoessein af. — **14 april** Koning Hoessein ontslaat de stafchef van het leger, Ali Aboel Noewar, en verbant hem naar Syrië.

Kunst — 10 april De esthetische adviseur en ontwerper Otto van Tussenbroek (75) is op 6-4 overleden.

Nederland — 10 april Prinses Margriet onthult het nationale monument voor de koopvaardij 1940-1945 — „De Boeg" — te Rotterdam. — **11 april** De aardolieconcessie van de NAM uitgebreid tot een oppervlakte van 189.850 ha in de provincie Zuidholland.

Perzië — 9 april De sjah heeft de plannen goedgekeurd voor de ontwikkeling van de nieuwe olievelden van Koem (120 km z.w. v. Teheran); de exploratie en verwerking zal geschieden door de National Iranian Oil Comp.

Polen — 11 april Wycech, de vice-voorzitter van de Poolse boerenpartij, heeft er bij de Poolse communisten op aangedrongen hun aanmatigende houding te laten varen. Er moest een einde komen aan de oppervlakkige beoordeling van de activiteit der boerenpartij. Hij was voor samenwerking der beide partijen bij het vormen van sociale en agrarische organisaties op het platteland, bij de oprichting van coöperatieve boerderijen en het verrichten van culturele arbeid. — **12 april** Bevolking per 31 dec. 1956: 28 miljoen zielen.

Saoedi-Arabië — 8 april Ondertekening van een verdrag met de Ver. Staten, waarbij de luchtmachtbasis te Dharan voor een nieuwe periode van 5 jaar aan de VS wordt verpacht. De VS zullen $ 50 mln. beschikbaar stellen voor o.a. de opleiding van de Arabische strijdkrachten en de opbouw van een burgerluchtvaartnet.

Sowjet-Unie — 11 april Volgens de Amerikaanse commissie voor atoomenergie is op 10-4 voor de derde maal in 8 dagen in de SU een kernproef genomen.

Spanje — 8 april De aartsbisschop van Sevilla en voormalig r.k. primaat van Spanje, P. kard. Segura y Saenz (76) overleden.

Sport — 10 april Zwemmen: J. Jiskoot verbetert het Nederl. record 200 m schoolslag (heren) in 2 min. 24.2 sec.; het oude record stond sedert nov. '56 met 2.28.2 op naam van G. Korteweg.

(*Vervolg van pag.* 13143)

Italië: Trustgebied Somaliland.
Nederland: Nederlands Nieuw-Guinea (zie ook de kaart op pag. 13114).
In beginsel gelden ook voor deze gebieden de algemene regels inzake de opheffing van tarieven en contingenten. Zij mogen invoertarieven handhaven, voorzover dit ook geschiedt op goederen afkomstig uit het moederland, indien deze rechten noodzakelijk zijn om de eigen industrie te beschermen, dan wel een fiscaal doel hebben.
De leden hebben zich verder bereid verklaard te onderhandelen over eventuele associatie van de zelfstandige gebieden van de Franczone, van Libye, Suriname en de Nederlandse antillen.

Budget en tijdsduur

De gemeenschap verkrijgt haar inkomsten uit jaarlijkse bijdragen van de regeringen der zes landen.
Frankrijk, Duitsland en Italië nemen ieder 28% van de begroting voor hun rekening, België en Nederland ieder 7,9% en Luxemburg 0,2%. De door de Europese Commissie op te stellen begroting zal met algemene stemmen door de Raad van Ministers moeten worden goedgekeurd.
Het verdrag is voor onbepaalde tijd aangegaan. De Raad van Ministers dient binnen een maand na het in werking treden van het verdrag bijeen te komen, de Algemene Vergadering twee maanden later, het Hof van Justitie zodra het is benoemd.

GEMEENSCHAP VOOR KERNENERGIE

Naast het Euromarkt-verdrag is op 25 maart te Rome het verdrag getekend inzake de vorming van een gemeenschap voor de ontwikkeling en het gebruik van atoom-energie (Euratom). Ook dit verdrag is een lijvig document (224 artikelen met 5 annexen). Het eerste deel omschrijft de doelstellingen van de gemeenschap; het tweede, zeer omvangrijke deel behandelt de ontwikkeling van het onderzoek, de verbreiding van de kennis, maatregelen tot bescherming van de gezondheid, de investeringen, gemeenschappelijke ondernemingen, de voorziening met splijtbare stoffen, veiligheidscontrole, de eigendom, de gemeenschappelijke „atoom-markt" en de betrekkingen met derde landen; in het derde deel worden de organen beschreven; hierna volgen de financiële en algemene regelingen en de overgangsbepalingen.

Preambule

In de preambule verklaren de zes landen dat zij de kernenergie beschouwen als een essentiële hulpbron, die de ontwikkeling en vernieuwing mogelijk maakt van de produktie en van de „werken des vredes" in het algemeen. De zes zijn blijkens de preambule vast besloten om de voorwaarden te scheppen, die noodzakelijk zijn voor de ontwikkeling van een „machtige industrie voor kern-energie, als een bron van grote hoeveelheden energie en van mogelijkheden tot modernisering van de produktietechnieken"; zij zijn voorts besloten maatregelen te nemen tot beveiliging van leven en gezondheid, andere landen te associëren met hun onderneming en samen te werken met internationale organisaties voor de vreedzame ontwikkeling van de atoom-energie.

Taak gemeenschap

De gemeenschap zal tot taak hebben om, door middel van de bevordering van de snelle groei van de industrie voor kernenergie, de voorwaarden te scheppen voor de verhoging van de levensstandaard der leden-staten en voor de ontwikkeling der handelsbetrekkingen. Deze ontsluiting van de bronnen van kernenergie voor vreedzaam gebruik is de eigenlijke taak van de gemeenschap.

Vreedzaam en militair gebruik

Er wordt in het verdrag geen onderscheid gemaakt tussen het gebruik van kern-energie voor vreedzame en voor militaire doeleinden. Deze kwestie wordt trouwens in het verdrag in het geheel niet aangesneden. Wel bevat het enige bepalingen volgens welke de gemeenschap aan Frankrijk de voor militaire doeleinden benodigde splijtbare stoffen levert. Deze stoffen vallen echter daarna praktisch buiten de werkingssfeer van de gemeenschap. Op deze wijze heeft men derhalve rekening gehouden met de door de Franse premier, *Guy Mollet,* op 1 juli 1956 aan de Parijse Nationale Vergadering gegeven verzekering, dat het verdrag de Franse bewegingsvrijheid op het gebied van de kernwapens niet zou beperken.
In dit verband worde nog gememoreerd, dat (West-)Duitsland bij het Verdrag van Parijs van 1954 (zie nader 11551 en 11558 e.v.) uitdrukkelijk heeft afgezien van de produktie van kernwapens op zijn grondgebied (pag. 11560/3).

Instellingen

Evenals bij de Euromarkt het geval is, berust ook bij de Euratom de beslissingsbevoegdheid praktisch bij de RAAD VAN MINISTERS, binnen welk orgaan Duitsland, Frankrijk en Italië elk 4 stemmen hebben, België en Nederland elk 2, Luxemburg 1. De besluiten worden, al naar gelang de onderwerpen, genomen met eenvoudige meerderheid, gekwalificeerde meerderheid (12 van de 17) of met algemene stemmen (waarbij één land zijn veto kan uitspreken).
Een (Europese) COMMISSIE van 5 leden wordt belast met de lopende en voor te bereiden zaken. Deze zowel van regeringen als van belanghebbende particulieren (ondernemingen) „onafhankelijke" leden moeten door de Raad met algemene stemmen worden benoemd (voor vier jaar). Zij moeten van verschillende nationaliteit zijn. De Commissie wordt bijgestaan door een (uitsluitend adviserend) WETENSCHAPPELIJK EN TECHNISCH COMITE, dat 20, door de Raad benoemde leden telt, en door een ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITE (adviserend).
Voorts is er een AGENTSCHAP voor de bevoorrading met kernbrandstoffen e.d. Tenslotte is er ook hier weer een ALGEMENE VERGADERING (parlementaire vergadering van 142 leden) en een HOF VAN JUSTITIE.
De Raad van Ministers, de Algemene Vergadering, het Economisch en Sociaal Comité en het Hof van Justitie zijn dezelfde als die van de Euromarkt (zie nader 13127). De Algemene Vergadering kan met een meerderheid van tweederde de Commissie tot aftreden dwingen.

Onderzoekingswerk

De bevordering van het onderzoekingswerk is een van de voornaamste taken van de Commissie. Ter vermijding van doublures (coördinatie) dienen de leden-staten hun onderzoekingsprogramma's aan de Commissie voor te leggen. De Commissie kan deze programma's helpen financieren, zij kan grondstoffen en met name splijtbare grond-

stoffen leveren en installaties en deskundigen ter beschikking stellen. De Raad stelt (met algemene stemmen) gemeenschappelijke programma's op voor onderzoek en onderwijs, waarvan de tijdsduur de 5 jaar niet mag overschrijden. De fondsen voor deze programma's zullen komen uit het jaarlijkse gemeenschappelijke budget voor onderzoek en investeringen, dat voor de eerste periode van 5 jaar $ 215 miljoen zal bedragen. Er zal een gemeenschappelijk *centrum voor kernonderzoek* worden opgericht, terwijl ook de oprichting van instituten voor de *opleiding van specialisten* op het programma staat.
De Commissie mag ten behoeve van de uitvoering van het program overeenkomsten aangaan met leden-staten, individuele personen en met ondernemingen.

Verbreiding kennis

Een onderscheid wordt gemaakt tussen de kennis die de gemeenschap als zodanig ter beschikking staat en door *licenties* en *patenten* beschermde kennis van particulieren. De Commissie kan, op bepaalde voorwaarden en met inachtneming van bepaalde termijnen, de bekendmaking van deze particuliere kennis verlangen. Met het oog hierop heeft men een zeer gedetailleerde regeling opgesteld, die ook voorziet in beroep op een speciaal *scheidsgerecht.* Bijzondere bepalingen zijn opgesteld inzake de geheimhouding van gegevens, waarvan de onthulling schade zou kunnen berokkenen aan een of meer leden-staten.
De Commissie kan het gebruik van de kennis beperken en de bekendmaking aan derde landen verbieden.
Behoudens enige uitzonderingen dienen de leden-staten de Commissie binnen 18 maanden op de hoogte te stellen van iedere aanvrage voor een patent, dat de ontwikkeling van de kernenergie in de gemeenschap rechtstreeks raakt.

Bescherming gezondheid

Binnen de gemeenschap zullen bepaalde grondregels worden opgesteld voor de bescherming van de arbeiders en van de bevolking in het algemeen tegen de gevaren van radio-actieve stralingen, welke regels hun plaats zullen vinden in de wetgeving der leden-staten. Elk lid is voorts verplicht in zijn gebied de radio-activiteit van de lucht, de grond en van het water voortdurend te controleren. De Commissie is bevoegd het functioneren van deze controle te inspecteren. De leden-staten dienen de Commissie te kennen met betrekking tot elk plan voor de verwijdering van radio-actieve afvalstoffen.

Investeringen

Teneinde de investeringsactiviteit te bevorderen en te coördineren, zal de Commissie periodiek investeringsprogramma's publiceren, die echter slechts het karakter van algemene aanwijzingen zullen dragen. Voorts zijn alle personen en ondernemingen, die betrokken zijn bij de produktie of het gebruik van kernmaterialen verplicht, al hun plannen voor nieuwe installaties e.d. voor te leggen aan de Commissie, die het recht heeft deze plannen nader met de opstellers te bespreken. Unanimiteit in de Raad van Ministers is vereist voor de deelneming van de Gemeenschap in de financiering van *gemeenschappelijke ondernemingen,* evenals voor de deelneming van andere staten, van een internationale organisatie of van een burger van een andere staat in de financiering of in het beheer van een dergelijke gemeenschappelijke onderneming. Aan zulke ondernemingen kunnen speciale voorrechten (vrijdom van tolrechten en belasting bv.) worden toegestaan.
Dit is ongeveer alles wat van de oorspronkelijk vérgaande voorstellen tot het doen van gemeenschappelijke investeringen in de tekst van het verdrag overgebleven is. Concrete plannen voor gemeenschappelijke ondernemingen zullen eventueel later worden opgesteld. Zo is sprake van een dergelijke onderneming voor de winning van „verrijkt" uranium. Maar intussen hebben de *Verenigde Staten* zich bereid verklaard verrijkt uranium te leveren op relatief gunstige condities, welk aanbod het zeer dure plan voor een eigen gemeenschappelijke onderneming minder urgent heeft gemaakt. De „drie wijzen" van Euratom (Armand, Etzel en Giordiani) zullen hierover advies uitbrengen.

Bevoorrading

Alle leden-staten hebben via een gemeenschappelijk bevoorradingssysteem gelijkelijk toegang tot grondstoffen en splijtbare materialen. Alle praktijken die de verwerving van een geprivilegieerde positie beogen zijn verboden. Een *Agentschap* van de gemeenschap, dat met de bevoorrading is belast, krijgt een optie voor alle mineralen, kerngrondstoffen e.d. die in de landen van de gemeenschap (of hun overzeese gebieden) worden geproduceerd en een exclusief recht elk aan- of verkoopcontract voor deze materialen binnen of buiten de gemeenschap af te sluiten. Producenten binnen de gemeenschap mogen de door hen gewonnen kernbrandstoffen slechts behouden, indien zij in eigen bedrijf of gelieerde ondernemingen worden gebruikt.
Het Agentschap zal onder controle staan van de Commissie, die haar veto kan uitspreken over de beslissingen van het Agentschap.
De Raad van Ministers zal een nadere omschrijving geven van de bevoegdheden van het Agentschap, welks kapitaal voor meer dan de helft moet toebehoren aan de gemeenschap en de leden-staten.
Het Agentschap heeft dus de opdracht te zorgen voor de bevrediging van de behoeften binnen de gemeenschap.
Gebruikers van kernmaterialen zullen het Agentschap in kennis stellen van te verwachten behoeften, terwijl de producenten een opgave doen van beschikbare voorraden.
Het Agentschap mag van zijn recht om materialen aan te kopen gebruik maken, om tegemoet te komen aan de behoeften van de gebruikers in de gemeenschap, om voorraden te vormen en om te exporteren, zulks met machtiging van de Commissie.
Indien het Agentschap naar het oordeel van de Commissie niet in staat is om binnen een redelijke tijd en/of tegen redelijke prijzen een bestelling uit te voeren, zullen de gebruikers het recht hebben bevoorradingscontracten met leverancier buiten de gemeenschap te maken, zulks voor de tijdsduur van een jaar (eventueel te verlengen). Aldus tot stand gekomen contracten moeten worden voorgelegd aan de Commissie. Bij het optreden van schaarste moet het Agentschap de beschikbare voorraden gelijkmatig onder de verbruikers verdelen. Overigens mogen de verbruikers in geval van schaarste zelf kopen waar zij willen.
De Raad van Ministers kan (met algemene stemmen) de *prijzen* van kernmaterialen binnen de gemeenschap fixeren. In principe zijn de prijzen afhankelijk van vraag en aanbod.
Gedurende een periode van maxi-

maal 10 jaar mogen ondernemingen voor uit het grondgebied van het eigen land of van zijn overzeese gebieden afkomstige kerngrondstoffen een voorkeursrecht uitoefenen. Zo zal dus België gedurende deze periode vrij in zijn behoeften kunnen voorzien met het Kongolese uranium.

Veiligheidsmaatregelen

In nauw verband met het voorgaande staan de bepalingen inzake veiligheidscontrole en de eigendom van kernbrandstoffen.
De Commissie moet er op toezien, dat kernmaterialen niet onttrokken worden aan het doel waarvoor zij door het Agentschap bestemd zijn. Voorschriften worden gegeven voor een nauwkeurige boekhouding de kernmaterialen betreffende. De Commissie heeft het recht, na overleg met de betreffende staat, inspecteurs te zenden ter controle op het gebruik van kernbrandstoffen. De Commissie kan regeringen verzoeken een einde te maken aan schendingen van de veiligheidsmaatregelen. Als sanctie kan de Commissie financiële of technische hulp intrekken, kernmaterialen terugnemen of de betreffende onderneming gedurende vier maanden onder ander beheer stellen.
Deze controlemaatregelen hebben *geen* betrekking op kernmaterialen bestemd voor *defensie*-doeleinden, processen die deze materialen voor deze doeleinden geschikt moeten maken of die materialen, die door een militaire instantie in voorraad zijn genomen.

Eigendom

Speciale splijtbare materialen zijn, onverschillig of zij door een lidstaat, een persoon of onderneming zijn geproduceerd of geïmporteerd, het *eigendom* van de gemeenschap. De *bezitters* van dergelijke materialen mogen ze ge- en verbruiken, overeenkomstig de bepalingen van het verdrag. Het eigendomsrecht van de gemeenschap is meer een juridische *fictie* ter vergemakkelijking van de controle op het gebruik. Het strekt zich uit tot alle materialen die onderworpen zijn aan de veiligheidscontrole, maar niet verder, dus niet tot voor defensie-doeleinden bestemde materialen.
Het Agentschap zal de bedoelde speciale splijtbare materialen registreren. De bedoelde splijtbare materialen, die dus gemeenschapseigendom zijn, zijn: plutonium 239, uranium 233, verrijkt uranium (235 of 233), alle materialen die een of meer van deze isotopen bevatten, en zodanige splijtbare materialen als de Raad van Ministers nader zal omschrijven. De term „speciale splijtbare materialen" is niet van toepassing op grondstoffen als bv. uraniumerts dat een minder dan normale hoeveelheid uranium 235 bevat.

Gemeenschappelijke kernmarkt

Een jaar na het van kracht worden van het verdrag worden in principe alle in- en uitvoerrechten en kwantitatieve beperkingen op de handel tussen de leden-staten in kernbrandstoffen en in andere voor de kernindustrie benodigde materialen afgeschaft. Tegelijkertijd wordt voor deze materialen een gemeenschappelijk tarief jegens derde landen (buitentarief) ingevoerd.
De uitvoering van dit beginsel kent in de praktijk verschillende modaliteiten. De betreffende produkten zijn in drie lijsten vastgelegd.
De *lijst A 1* bevat mineralen en kernbrandstoffen, waarvoor het toekomstige gemeenschappelijke tarief wordt vastgesteld op basis van het laagste in een der leden-staten op 1 januari 1957 geldende tarief.
Lijst A 2 bevat zwaar water, reactoren en andere slechts in de kernindustrie te gebruiken apparaten en machines. Hiervoor zal het tarief worden vastgesteld op grond van onderhandelingen.
Lijst B bevat een reeks van metalen en produkten die ook buiten de kernindustrie kunnen worden gebruikt. Voor deze produkten wordt het *binnen*tarief eerst dan afgeschaft als het gemeenschappelijke *buiten*tarief van kracht wordt. Dat wil in de praktijk zeggen: wanneer de algemene gemeenschappelijke markt (Euromarkt) een feit zal zijn. De vrijheid van rechten in het onderlinge verkeer geldt slechts voor die produkten van lijst B, waarvoor de Commissie een verklaring heeft afgegeven, dat zij nodig zijn voor kernindustriële doeleinden.

Betrekkingen met derde landen

De Commissie mag met goedkeuring van de Raad van Ministers overeenkomsten aangaan met derde landen, burgers van deze landen en met internationale organisaties. Leden-staten dienen de Commissie in kennis te stellen van overeenkomsten die zij denken te sluiten met staten, of organisaties buiten de gemeenschap. De Commissie kan bezwaren tegen deze overeenkomsten aanvoeren, tegen welke bezwaren beroep open staat op het Hof van Justitie.
Overeenkomsten gesloten vóór het van kracht worden van het verdrag, worden door het verdrag niet aangetast, indien zij althans binnen 30 dagen na het van kracht worden van het verdrag ter kennis gebracht worden van de Commissie.

Financiële bepalingen

De Euratom kent een begroting voor de bestuurstaken en een budget voor onderzoekingswerk en investeringen.
Tot dekking van de bestuurskosten dragen Duitsland, Frankrijk en Italië elk 28% bij, België en Nederland 7.9% en Luxemburg 0.2%.
De bijdragen tot het onderzoekings- en investeringsbudget zijn voor Duitsland en Frankrijk vastgesteld op 30%, voor Italië op 23%, voor België op 9.9%, voor Nederland op 6.9% en voor Luxemburg op 0.2%.
De landen beschikken bij het vaststellen van de bestemming van deze fondsen over een stemmen-aantal, dat evenredig is aan hun bijdragen.
De Euratom mag voor investeringsdoeleinden leningen sluiten zowel binnen als buiten de gemeenschap.
Voor de eerste periode van vijf jaar denkt men een program van onderzoekingen en investeringen ten bedrage van $ 215 miljoen te realiseren.

Samenwerking met OEES

Zoals men weet houdt ook de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking (OEES) zich bezig met de bevordering van de samenwerking tussen haar leden*) op het gebied van de kernenergie. In het Euratom-verdrag wordt bepaald, dat de nieuwe organisatie van 6 landen zo nauw mogelijk zal samenwerken met de organisatie der 16 OEES-landen, waartoe een overeenkomst dient te worden gesloten.
Gezien de snelle ontwikkeling (veranderingen) op het gebied der kernenergie, wordt in het verdrag bepaald, dat de Raad van Ministers, op voorstel van de Commissie en na de Algemene Vergadering te hebben gehoord, het verdrag kan aanpassen aan eventueel gewijzigde omstandigheden. Een dergelijk besluit van de Raad moet met algemene stemmen worden genomen.
Het verdrag wordt gesloten voor onbepaalde tijd. (Slot)

*) Zie kaarten op pag. 13111.

BIOGRAFIE

GUSTAVO ROJAS PINILLA

Columbië of Colombia is, wat betreft oppervlakte, het derde land van Latijns-Amerika, na Brazilië en Argentinië, wat bevolking betreft (ca. 12 miljoen) het vierde land, na Mexico. Het is een Spaanssprekend land met het rooms-katholicisme als officiële godsdienst.

Koffie is de voornaamste bestaansbron: Columbië is na Brazilië de grootste koffieproducent. Als bananenleverancier komt het na Ecuador en Brazilië. Het is verder de grootste smaragdenleverancier ter wereld en de tweede producent van goud en platina van de drie Amerika's. Het land is verder rijk aan ertsen, maar met de ontginning is nog maar nauwelijks een begin gemaakt. De woelige geschiedenis van het land is hiervan mede de oorzaak.

Woelige geschiedenis

Na verschillende eeuwen (vanaf 1536) een Spaanse kolonie te zijn geweest werd Columbië in 1819 deel van het door *Simon Bolivar* (1783-1830) tot onafhankelijke staat geproclameerde Groot-Columbië (met Panama, Venezuela en Ecuador), om in 1830 een afzonderlijke republiek te worden.

Vanaf de tijd van Bolivar is Columbië het toneel geweest van vele revoluties en burgeroorlogen. De tegenstelling conservatieven („klerikalen")-liberalen („anti-klerikalen") heeft daarbij dikwijls een grote rol gespeeld. Een tegenstelling die meer het bezetten van ambten betreft dan werkelijk politieke beginselen. Deze groepen strijden *in wezen* ook thans nog om de macht, en — zoals de Zuidamerikaanse correspondent van de *Nwe Rotterdamse Courant* (25-3) schreef — „als twee honden strijden om een been, loopt de derde er ras mee heen." Die derde is generaal *Gustavo Rojas Pinilla,* die in juni 1953 door het leger in de plaats gesteld werd van de dictator-president *Laureano Gómez,* vrede en vrijheid beloofde, maar zich op grond van de „staat van beleg" praktisch niets gelegen laat liggen aan het parlement.

Toen hij aan de macht kwam was er reeds bijna vijf jaar een strijd om de macht gaande tussen liberalen en conservatieven. Een strijd die gelijk stond met een burgeroorlog. En hoewel vertegenwoordigers van beide groeperingen aanvankelijk hun instemming betuigden toen Rojas Pinilla aan de macht kwam, zijn thans beide partijen in de oppositie. Zij voeren in de bergen zelfs een felle guerilla tegen leger en president. Deze strijd en de voorafgaande burgeroorlog hebben in acht jaar tijds meer dan 100.000 mensen het leven gekost. De guerilla onttrekt vele produktieve krachten aan het economische leven, berokkent ook anderszins de in principe redelijke economische positie van het land ernstige schade en heeft van Columbië de slechtste betaler van Latijns-Amerika gemaakt.

Levensloop van Rojas

Gustavo Rojas Pinilla is op 12 maart 1900 geboren te Tunja in het departement Boyacá. Zijn opleiding genoot hij in zijn geboorteplaats aan de universiteit van Boyacá, waar hij een graad in de wijsbegeerte en letteren behaalde (1917). Hij bezocht vervolgens gedurende drie jaren de militaire academie van Bogotá, waar hij zich specialiseerde in het wapen van de artillerie. In 1920 verliet hij deze academie als 2de luitenant. Na vier jaar legerdienst trok hij zich vrijwillig terug uit het militaire leven, om zich naar de Verenigde Staten te begeven.

Hier studeerde hij aan het Tri-State College (Indiana) voor ingenieur. Om in zijn levensonderhoud te voorzien werkte hij 's nachts in een auto-fabriek.

Toen hij in 1927 met het diploma van civiel ingenieur in Columbië terugkeerde, trad hij in dienst van het ministerie van openbare werken. Hij werkte mede aan verschillende belangrijke wegenprojecten en trad in 1932 weer in het leger, thans als technisch adviseur van de nationale munitiefabriek. Hij maakte, als een van de weinige technisch onderlegde officieren, geregeld promotie en werd in 1944 benoemd tot onder-directeur van de hogere krijgsschool. Na enige tijd directeur van de luchtvaart te zijn geweest kreeg hij in 1946 het bevel over de eerste brigade. In 1948 werd hij commandant van de derde brigade om het jaar daarop benoemd te worden tot luitenant-generaal, de hoogste rang in het Columbiaanse leger. In 1949 benoemde president *Ospina* hem tevens tot minister van verbindingen.

In 1951 bracht Rojas als commandant van het Columbiaanse detachement verscheidene maanden door in Korea. In 1952 werd hij Columbiaans gedelegeerde naar de te Washington gehouden bijeenkomst van de Inter-Amerikaanse verdedigingsraad. Volgens *Newsweek* (29-6-'53) vestigde hij hier de indruk zeer anti-communistisch en pro-Amerikaans te zijn.

In 1953 werd hem door de wegens ziekte van president *Gómez* waarnemende president *Roberto Urdaneta Arbeláez* meegedeeld, dat hij uit de militaire dienst zou worden ontslagen. Gómez beschouwde hem nl. als een mogelijke rivaal. Dit ontslag werd een feit toen Gómez op 13 juni Urdaneta opzij zette en het bewind weer geheel in handen nam.

Rojas president

Rojas, die grote invloed in het leger had verworven, nam zijn tegenmaatregelen, arresteerde Gómez' nieuwe minister van oorlog, gaf het leger opdracht Bogotá te bezetten en arresteerde een uur later president Gómez wegens „onconstitutionele activiteiten".

Naar verluidt zou hij het presidentschap hebben aangeboden aan Ospina en Urdaneta. Beiden zouden hebben geweigerd. Hoe dit zij, op 14 juni nam hij zelf officieel de macht in handen.

Gómez had voor 15 juni het parlement bijeengeroepen om het een grondwetswijziging volgens totalitair model te laten goedkeuren. In de plaats daarvan bevestigde de constituerende vergadering generaal Rojas als president voor de rest van de ambtsperiode van Gómez (die naar Spanje vluchtte).

Dictatuur

Een jaar later werd de constituerende vergadering uitgebreid met zetels voor het leger, en 2 r.k. geestelijken, terwijl ook het aantal liberale en conservatieve zetels werd uitgebreid. Het parlement herkoos Rojas op 3 augustus 1954 voor een ambtsperiode van vier jaar.

De in juni 1953 uitgevaardigde staat van beleg is inmiddels steeds van kracht gebleven. En op grond hiervan kwamen, na een tweetal jaren van betrekkelijke persvrijheid, herhaaldelijk gevallen voor, dat de persbreidel werd gehanteerd. Bekend zijn de gevallen van El Siglo en El Tiempo.

De laatste tijd bestaat er — aldus de Londense *Times* (2-4) — een strenge perscensuur. Dit maakt het moeilijk de huidige situatie juist te beoordelen. Hoewel Rojas de uiterlijke verschijningsvormen van een parlementaire staat tracht te handhaven, is zijn bewind in feite een dictatuur.

Tot dusver regeerde hij met de steun van de conservatieven, maar toen de militaire leiders einde jan. 1957 Rojas verzochten een nieuwe ambtstermijn te aanvaarden — waarvoor wijziging van de grondwet noodzakelijk is *) — distancieerden zich de „gematigde conservatieven" van Rojas. Zij kwamen met de liberalen overeen zich te verzetten tegen zijn herverkiezing. Voor een op 20 maart gehouden bijeenkomst van de constituerende vergadering werden alleen voorstanders van de regering geconvoceerd. Er werden 25 door de regering benoemde nieuwe leden beedigd, terwijl vervolgens een voorstel ter tafel kwam tot ontbinding van de vergadering. De nieuwe leden moesten de regeringsmeerderheid tegenover de in kracht groeiende oppositie (43 van de 93 leden) beveiligen. De liberalen en de oppositionele conservatieven antwoordden met een manifest, mede ondertekend door zes van de zeven nog levende ex-presidenten, waarin opgeroepen werd tot „burgerlijk verzet tegen de systematische vernietiging van de morele, institutionele en juridische erfenis van Colombia". Het manifest, dat uit het parlement werd geweerd, maar dat wel door de pers werd gepubliceerd, eist o.m. het houden van vrije presidentsverkiezingen in augustus 1958, waarvoor de oppositiepartijen een gemeenschappelijke kandidaat (waarschijnlijk de conservatief *Guillermo Leon Valencia*) zouden willen stellen.

Generaal Rojas schijnt echter op de door hem ingeslagen weg te willen voortgaan en zijn herverkiezing te willen doorzetten. Hij schijnt een goede kans te maken dit doel te bereiken, al duurt in de bergen de guerilla voort.

Tad Szulc schreef in de *New York Times* (23-1-'56), „dat vele Columbianen aan de dictatuur van Rojas de voorkeur geven boven terugkeer naar de verschrikkingen van de burgeroorlog".

Op 28 maart 1956 schreef hetzelfde blad, dat Colombia, als gevolg van Rojas' weigering toe te geven aan de denkbeelden van vrijheid en democratie, die diep in de harten en tradities van het Columbiaanse volk verankerd liggen, een voorbeeld geeft van de meest bittere teleurstelling in het na-oorlogse Latijns-Amerika.

☆

Rojas heeft met behulp van Amerikaanse adviezen — o.a. van Henry J. Kaiser en David Lilienthal, oud-voorzitter van de Tennessee Valley Authority (TVA) — enige niet onbelangrijke industriële projecten geëntameerd, w.o. de oprichting van een auto-fabriek („jeeps") en een plan tot regulering van de Cauca-rivier.

☆

Rojas is gehuwd met Carola Correa Londoña. Hij heeft twee zoons, Gustavo en Carlos Julio, en een dochter Mariá Eugenia, die gehuwd is met de regeringsgezinde eigenaar van een krantenbedrijf.

Rojas is volgens *Newsweek* niet alleen militair en technisch geschoold, hij spreekt ook Frans, Duits en Engels en heeft reizen gemaakt naar Engeland, Frankrijk, Duitsland, Spanje, Canada, Venezuela, Cuba, Ecuador, Japan en Korea.

*) Volgens de grondwet is herverkiezing van een president voor een tweede termijn niet mogelijk. De minister van oorlog, brigade-generaal Gabriël Paris, heeft openlijk verklaard, dat het leger een tweede ambtsperiode van Rojas als een „niet te wijzigen besluit" eist.

België

Dienstweigering uit gewetensbezwaar —

De minister van justitie heeft een wetsontwerp ingediend betreffende het statuut van de dienstweigeraar uit gewetenbezwaren. Het ontwerp maakt een onderscheid tussen degenen die om godsdienstige of zedelijke redenen in het geheel geen militaire dienst willen vervullen en diegenen die alleen tegen gewapende dienst gekant zijn. De dienstplichtige moet zijn bezwaren bekendmaken aan de minister van binnenlandse zaken. Elk geval zal voorgelegd worden aan een raad voor de dienstweigering die de grond en oprechtheid van de voorgebrachte bezwaren zal onderzoeken.

Deze raad kan dit verzoek afwijzen of de dienstweigeraar van iedere militaire dienst vrijstellen of alleen van gewapende dienst ontslaan.

In de laatste gevallen zal de verzoeker een langere dienstverbintenis worden opgelegd. Indien de dienstweigeraar van gewapende dienst wordt ontslagen, dan zal hij worden aangewezen voor de gezondheidsdienst of een andere, niet-gewapende eenheid waar hij echter de helft langer zal moeten dienen dan de gewone dienstplichtige. Op dit ogenblik dus 27 maanden in plaats van 18. Wordt de dienstweigeraar vrijgesteld van militaire dienst, dan zal hij in het korps van de burgerlijke bescherming ingelijfd worden en ook daar 27 maanden moeten dienen.

Belastingvermindering t.b.v. kapitaalbelegging in de nijverheid —

Teneinde de industrialisatie van de achtergebleven gewesten te bevorderen is het krachtens de wet van 1 juli 1954 voor de industrie mogelijk belastingvermindering te verkrijgen voor kapitaalbelegging.

Naar aanleiding van een parlementaire vraag heeft de minister van financiën medegedeeld, dat hij niet precies de belastingvermindering kon opgeven, maar hij gaf wel het bedrag per 15 juli 1956 van de afschrijfbare waarden van de produktieve beleggingen, die tot grondslag dienen van de berekening van de belastingvrije inkomsten, die 30% van de afschrijfbare waarde bedragen.

In totaal werd voor een bedrag van 31.318.153.657 frank aan afschrijfbare waarden belastingvrijstelling aangevraagd. Een verdeling per provincie geeft (in miljoenen franken) het volgende beeld: Antwerpen 3688, West-Vlaanderen 1413, Oost-Vlaanderen 2057, Limburg 1625, Brabant 9739, Henegouwen 6025, Luik 5680, Luxemburg 105 en Namen 986. Een verdeling per bedrijfstak toont de volgende cijfers (in miljoenen franken): kolenmijnen 4685, scheikundige nijverheid 2231, leder- en schoennijverheid 64, textiel 2463, elektriciteit 3043, ijzer- en metaalbewerking 8256, ambachten 75 en diversen 10231.

De spreiding van de werkloosheid —

In januari bedroeg het daggemiddelde van het aantal gecontroleerde werklozen 178.682. Wanneer men, aldus *De Standaard* (13-4), het aantal werklozen per provincie vergelijkt met het aantal inwoners (zie onderstaande tabel), dan ziet men dat de toestand het ongunstigste in de Vlaamse provincies West- en Oost-Vlaanderen en Antwerpen. De Waalse provincie Henegouwen, die ongeveer evenveel inwoners telt als Oost-Vlaanderen en minder dan Antwerpen, heeft, ondanks het feit dat er een grote industriële concentratie bestaat, veel minder werklozen dan de beide Vlaamse gewesten.

De werkloosheid heerst niet in de eerste plaats in de industriegebieden. Zij is vooral het gevolg van de bevolkingsaanwas in de provincies waar een tekort aan werkgelegenheid bestaat. De provincies met de zg. zware nijverheid hebben een laag werkloosheidscijfer, terwijl daarentegen in de streken van de textiel-, kleding- en schoennijverheid de cijfers hoog zijn. Voor West- en Oost-Vlaanderen moet rekening worden gehouden met het grote aantal grens- en seizoenarbeiders, die elders werk zoeken, omdat de provincie zelf daartoe geen gelegenheid biedt.

	a	b	c
Antwerpen	1.362.908	36.150	26.5
Brabant	1.887.782	29.579	15.8
West-Vlaanderen	1.032.169	30.276	29.3
Oost-Vlaanderen	1.249.435	38.131	30.5
Henegouwen	1.261.125	14.810	11.7
Luik	994.185	12.148	12.2
Limburg	528.123	9.520	18.0
Luxemburg	216.394	3.891	18.0
Namen	364.125	4.177	11.5
Totaal	8.896.246	178.682	20.0

a: aantal inwoners; b: aantal werklozen; c: aantal werklozen per 1000 inwoners.

Diversen —

Degrelle — De secretaris van de internationale Liga tegen fascisme, racisme en anti-semitisme, G. Delbos, heeft volgens Belga (12-4) op 11 april te Luxemburg verklaard, dat te Malmö (Zweden) een fascistische internationale organisatie bestaat, die geleid wordt door een zekere Martinez. Deze zou niemand anders zijn dan de Belgische oud-Rexistenleider Léon Degrelle.

Benelux

Samenstelling raadgevende interparlementaire Beneluxraad —

Aan *Benelux Nieuws* (mrt.-april) ontlenen wij de volgende samenstelling van de raadgevende interparlementaire Beneluxraad (zie ook pag. 13068/3).

België — De Senaatsleden G. Crommen (BSP), A. Doutrepont (BSP), J. Duvieusart (CVP), H. Moreau de Melen (CVP), A. Moulin (BSP), G. Mullie (CVP), E. Ronse (CVP), P. Segers (CVP), W. van Remoortel (BSP) en P. Warnant (lib.). De Kamerleden Ch. du Bus de Warnaffe (CVP), Fr. van Cauwelaert (CVP), J. Chalmet (BSP), A. Deveze (lib.), J. Dupont (CVP), Ch. Heger (CVP), G. Hoyaux (BSP), J. Martel (BSP), M. A. Pierson (BSP), P. A. Verbist (CVP) en J. van Winghe (BSP).

Nederland — De leden der Eerste Kamer mr. W. F. Lichtenauer (CHU), prof. mr. A. N. Molenaar (VVD), mr. N. de Niet (PvdA), H. Oosterhuis (PvdA), ir. A. L. H. Roebroek (KVP), M. Ruppert (AR) en mr. E. M. J. A. Sassen (KVP). De leden der Tweede Kamer mr. B. W. Biesheuvel (AR), dr. J. A. H. J. S. Bruins Slot (AR), mr. J. A. W. Burger (PvdA), dr. I. N. Th. Diepenhorst (CHU), dr. ir. W. J. Droesen (KVP), F. G. van Dijk (VVD), dr. W. L. P. M. de Kort (KVP), W. J. A. Mulders (KVP), D. Roemers (PvdA), prof. mr. C. P. M. Romme (KVP), F. J. F. M. van Thiel (KVP), E. A. Vermeer (PvdA), dr. ir. A. Vondeling (PvdA) en J. M. Willems (PvdA).

Luxemburg — De Kamerleden T. Biever (chr.-soc.), R. Fandel (soc.), M. Fischbach (chr.-soc.), J. Gremling (soc.), R. Schaffner (dem.), A. Schiltges (chr.-soc.) en Ch. Wirtgen (chr.-soc.).

Duitsland (West)

Waarschuwing atoomgeleerden —

Achttien vooraanstaande Westduitse atoomgeleerden, allen leden van het Max Planck-Instituut te Göttingen, hebben in een op 12 april uitgegeven gemeenschappelijke verklaring gewaarschuwd tegen de uitrusting van het Westduitse leger met atoomwapens.

Tot de ondertekenaars van de verklaring behoren volgens de *New York Times* (13-4) de Nobelprijswinnaars prof. O. Hahn, prof. W. Heisenberg, prof. M. von Laue en prof. M. Born. Verder ondertekenden prof. C. F. von Weiszäcker, prof. Fr. Bopp, prof. R. Fleischmann, prof. W. Gerlach, prof. O. Haxel, prof. H. Kopferman, prof. H. Maur-Liebnitz, prof. J. Mattauch, prof. F. A. Paneth, prof. W. Paul, prof. W. Riezler, prof. Fr. Strassman, prof. W. Walcher en prof. K. Wirtz.

De achttien geleerden stellen zich op het standpunt, dat een klein land als de Bondsrepubliek zichzelf het best kan beschermen en de vrede het best kan dienen door vrijwillig afstand te doen van alle soorten atoomwapens.

De atoomgeleerden verklaren niet bereid te zijn bij te dragen tot de ontwikkeling van atoomwapens. Wel achten zij de bevordering van het vreedzaam gebruik van atoomenergie van groot belang. Zij voegen eraan toe, dat zij weliswaar geen politici zijn, doch dat zij medeverantwoordelijk zijn voor de mogelijke gevolgen van hun wetenschappelijke arbeid.

De achttien hoogleraren wijzen erop, dat een tactische atoombom of -granaat een zelfde kracht heeft als de eerste atoombom, die op Hirosjima viel. Er bestaan nu veel van deze tactische atoomwapens en zij zijn niet alleen voor de strijd tegen steden, maar ook het gebruik tegen

troepen te velde bestemd. Er is geen natuurlijke grens bekend voor de mogelijkheid van ontwikkeling van deze wapens.
De geleerden verklaren verder, dat geen technische mogelijkheid bekend is, om grote groepen mensen te beschermen tegen het gevaar van uitroeiing door radioactiviteit als gevolg van waterstofbomontploffingen.

Verklaringen Adenauer

Kort na het verschijnen van de verklaring van de achttien atoomgeleerden heeft Bondskanselier Adenauer verklaard, dat de verklaring geheel overeenstemde met de opvattingen van de Bondsregering, als het de bedoeling was een lans te breken voor een algemeen verbod van atoomwapens. Indien evenwel de geleerden bedoelden, dat een klein land als de Bondsrepubliek van dergelijke wapens moet afzien, dan heeft volgens Adenauer de verklaring niets te maken met natuurkunde.

„Dan is het zuiver een zaak van buitenlandse politiek". De Bondskanselier had overigens de indruk, dat de geleerden niet op de hoogte waren van de resultaten van de proeven in de Ver. Staten op het gebied van de bescherming van burgers en militairen tegen atoomwapens. „Wij zullen hun gaarne deze resultaten meedelen", aldus Adenauer. Hij betreurde voorts, dat de geleerden geen overleg met hem hadden gepleegd, voordat zij hun verklaring publiceerden.

Tijdens een bijeenkomst van de door hem geleide CDU heeft Adenauer op 13 april over de eis der geleerden af te zien van het gebruik van atoomwapens o.m. gezegd: „Een dergelijke eis betekent in feite de ontbinding van de Noordatlantische verdragsorganisatie en van de gehele westelijke verdedigingsgordel tegenover de Sowjet-Unie. Het is, met het oog op de huidige toestand in de wereld, onrealistisch in principe af te zien van de modernste wapens. Wij kunnen een eventuele aanvaller alleen afschrikken, indien hij weet, dat hij door vergeldingsmaatregelen zal worden vernietigd." Adenauer gaf toe, dat een atoomoorlog het ergste is, dat de mensheid zou kunnen overkomen. Daarom zal zijn regering al het mogelijke doen om te komen tot een ontwapening op atoomgebied in alle landen.

Antwoord Heisenberg

Prof. W. Heisenberg heeft naar aanleiding van Adenauers verklaring op 13 april aan een correspondent van *AFP*, mede namens de andere 17 ondertekenaars, medegedeeld, dat de Bondsregering geheel op de hoogte is geweest van het plan der geleerden om te protesteren tegen de politiek, die de Bondsregering op atoomgebied voert.

Volgens Heisenberg hebben de geleerden al in november 1956 aan de ministers Strauss (defensie) en Balke (atoomenergie) hun bezorgdheid kenbaar gemaakt over de politiek van de regering op atoomgebied. Hun bezwaren tegen deze politiek zijn ook niet uit de weg geruimd tijdens een tweede onderhoud, dat zij in januari jl. met dezelfde ministers hebben gehad. „Bij dit onderhoud", aldus prof. Heisenberg, „heb ik de regering er van in kennis gesteld, dat wij ons tot de publieke opinie zouden richten als de regering volhardde in haar politiek op atoomgebied." Hij kantte zich overigens tegen elke poging om de stap der Westduitse geleerden te misbruiken voor politieke doeleinden.

Oostduitse oproep

Prof. G. Hertz, winnaar van de Nobelprijs, de Leninprijs en de nationale prijs van de Oostduitse republiek, heeft op 12 april in een radiorede gezegd, dat de Duitse natuurkundigen, die lid zijn van het Genootschap voor natuurkunde van de Duitse Democratische Republiek, alle geleerden ter wereld uitnodigen bij hun respectieve regeringen stappen te doen om te komen tot een beëindiging van de proeven met atoomwapens. Door het voortzetten van deze proeven wordt het gevaar van een atoomoorlog ongetwijfeld vergroot. De proeven vormen ook een gevaar voor de gezondheid en de toekomst van de bevolking, aldus prof. Hertz.

Economische hulp aan Perzië - Industrie-tentoonstelling te Cairo - Duits economisch offensief in het Midden-Oosten? —

Bondskanselier Adenauer heeft van 28 maart-2 april een bezoek aan Perzië gebracht (zie ook foto pag. 13143). Volgens *Reuter* (4-4) is met de Perzische autoriteiten een overeenkomst uitgewerkt, die voorziet in de verstrekking van een eerste krediet van DM 150 miljoen aan Perzië, dat later kan worden verdubbeld. Dit krediet zou voor een periode van 5 of 7 jaar worden verstrekt door een Westduitse kas voor de buitenlandse markten, een organisatie tot bevordering van de uitvoer, welke voor de helft door de Bondsregering wordt gefinancierd. Het krediet zou met Perzische exportgoederen worden terugbetaald. West-Duitsland heeft voorts Perzië hulp aangeboden voor het mechaniseren van de Perzische landbouw en is bereid de specialisten ter beschikking te stellen, die de jonge industrie van Perzië nodig heeft. Ten slotte zal de Westduitse bondsregering speciale kredieten tot een tegenwaarde van $ 1 miljoen verstrekken voor de oprichting van twee vakscholen te Teheran en Tebriz.

Het Westduitse ministerie van buitenlandse zaken heeft volgens de *Manchester Guardian* (3-4) medegedeeld, dat het primaire doel van Adenauers bezoek aan Perzië politiek en niet economisch was. Volgens Adenauer is er nog geen definitief besluit genomen over de aard van de Duitse economische hulp aan Perzië. Ook is geen vaste toezegging gedaan over Duitse hulp bij de ontwikkeling van de Perzische olievelden te Koem.

Industrie-tentoonstelling te Cairo

In maart is op het in de Nijl gelegen eiland Gezira te Cairo een tentoonstelling gehouden van de Westduitse industrie, de grootste industrietentoonstelling die tot dusverre in het Midden-Oosten is gehouden. Aan deze tentoonstelling werd volgens *The Times* (18-3) deelgenomen door 425 Duitse firma's die 4000 ton aan goederen (waarde: DM 100 miljoen) naar Cairo hadden overgebracht. De expositie heeft in Egypte en de andere Arabische landen een grote mate aan "goodwill" voor de Bondsrepubliek opgeleverd. Volgens de *Manchester Guardian* (3-4) heeft Egypte echter te weinig deviezen om op het ogenblik grote orders in West-Duitsland te plaatsen. De Duitse invoer, die in 1954 nog DM 141 miljoen bedroeg, is in 1956 gedaald tot DM 108 miljoen.

Economische expansie in het Midden-Oosten?

De bezoeken in de afgelopen jaren aan Azië en het Midden-Oosten gebracht door Hjalmar Schacht, Al-

fred Krupp en de voorzitter van het Verband der deutschen Industrie, Fritz Berg, en de recente bezoeken van Adenauer, vice-kanselier Blücher en minister Von Brentano hebben, en vooral in Engeland, aanleiding gegeven tot de veronderstelling, dat de Duitse Bondsrepubliek bezig is met een handelsoffensief in het Midden-Oosten. Vice-kanselier *Blücher* heeft dit volgens de *Nwe Rotterdamse Crt* (8-4) ontkend.

Blücher wees erop, dat de West-duitse uitvoer in 1955 naar de landen, die geen lid van de OEES zijn, 38,8% bedroeg; 61,2% ging naar de OEES-landen. Engeland daarentegen voerde in hetzelfde jaar naar de niet-OEES-landen 71% uit en Frankrijk 57%. Een grootscheeps handelsoffensief is West-Duitsland wegens de situatie van zijn eigen kapitaalmarkt niet mogelijk en zonder kapitaal kan een verhoogde uitvoer naar de onontwikkelde landen niet tot stand komen. In de behoefte aan kapitaal kan door Duitsland minder dan door andere landen worden voorzien. Vandaar dat, aldus Blücher, West-Duitsland het standpunt inneemt, dat alleen de verenigde financiële kracht van de vrije wereld rust en sociale welstand in de onderontwikkelde gebieden kan brengen.

De redenen waarom Duitse politici, industriëlen en economen reizen naar het Midden-Oosten en Azië ondernemen, zijn, aldus de vice-kanselier, van verschillende aard. Een land als Duitsland, dat zolang van de wereld is geïsoleerd geweest, moet in de eerste plaats alles doen om het contact te herstellen. Zijn vertegenwoordigers moeten trachten een juist oordeel te krijgen van de situatie, de mogelijkheden en de plannen van andere volken. Anderzijds is het nodig, dat West-Duitsland zijn situatie en zijn houding aan de betrokken landen begrijpelijk maakt. Ook op economisch gebied is een uitwisseling van ervaringen gewenst. Door hun ervaring kunnen de Duitsers ertoe bijdragen de plannen voor de ontwikkeling van de landbouw en van de industrie in de landen van het Midden-Oosten en Azië in de juiste volgorde en binnen het raam van de bestaande mogelijkheden uit te voeren, zodat de kredietwaardigheid van deze landen erdoor wordt bevorderd. Duitsland heeft volgens Blücher het voordeel, dat het zonder het wantrouwen dat de koloniale volken belast, kan handelen.

Engeland

Begroting 1957-58 —

De minister van financiën, P. Thorneycroft, heeft op 9 april bij het parlement de begroting voor 1957-'58 ingediend. Aan *The Times* (10-4) en *The Economist* (13-4) ontlenen wij het volgende.

De lopende rekening sluit met een overschot van £ 462 miljoen. De begroting 1956-'57 is afgesloten met een overschot van £ 290 mln., terwijl £ 460 mln was geraamd. De kapitaalsrekening vertoont een tekort van £ 587 mln. tegen £ 621 mln. in 1956-'57. De totale begroting heeft derhalve een geraamd tekort van £ 125 mln. tegen een werkelijk deficit van £ 430 mln. over 1956-'57. De lopende rekening vertoont het volgende beeld.

	1956-'57 werkelijk	1957-'58 raming
	in miljoenen £	
Ontvangsten		
Belastingen	2705	2811
Invoerr., accijnzen .	2101	2117
Motorrijtuigenbel. .	91	93
Div. ontv.	261	268
Totaal	5158	5289
Uitgaven		
Schuldendienst	824	757
Defensie	1525	1420
Civiele uitg. (incl. belasting-inning) .	2519	2650
Overschot	290	462
Totaal	5158	5289

Voor *defensie* is in totaal $ 1483 mln. uitgetrokken. Hiervan is £ 446 mln. bestemd voor het leger, £ 316 mln. voor de marine, £ 506 mln. voor de luchtmacht en $ 215 mln. voor de ministeries van defensie en van bevoorrading. Van de uitgetrokken £ 1483 miljoen wordt £ 63 mln. ontvangen uit de Ver. Staten en West-Duitsland.

Belastingen verlaagd

Minister Thorneycroft kondigde een aantal belastingverlagingen aan, die de Britse schatkist in het lopende jaar £ 100 mln. en het volgend jaar £ 130 mln. zullen kosten. Van deze £ 100 mln. komt £ 25 mln. ten goede aan de ondernemers, £ 40 mln. aan de betalers van de directe belastingen en £ 35 mln. aan de gehele bevolking (indirecte belastingen).

Bij de *inkomstenbelasting* heeft de verlaging betrekking op personen met inkomens boven de £ 2000 per jaar, op gezinnen met studerende kinderen en op personen boven de 65 jaar (voor alleenstaanden inkomens beneden de £ 250 en voor gehuwden beneden de £ 400 belastingvrij). De *omzetbelasting* op een aantal huishoudelijke artikelen wordt verlaagd van 30 tot 15%. De *investeringsaftrek* bij de aankoop van nieuwe *schepen* wordt verhoogd van 20 tot 40%. Britse *maatschappijen*, die in Engeland zijn gevestigd, maar *in het buitenland* werkzaam zijn, worden vrijgesteld van inkomsten- en winstbelasting. Hiervan uitgezonderd worden de banken en de scheepvaart- en verzekeringsmaatschappijen. De na het begin van de Suezcrisis ingevoerde extra-belasting op de *benzine* van 1 sh per gallon komt te vervallen. De *vermakelijkheidsbelasting* voor schouwburgen en sportmanifestaties vervalt, terwijl die voor de bioscopen wordt verlaagd. Tenslotte wordt het *kijkgeld* voor de *TV* verhoogd van £ 3 tot £ 4 per jaar.

Aan The Economist (13-4) ontlenen wij nog het volgende overzicht van hetgeen een getrouwd man met 2 kinderen (tussen 11 en 17 jaar) aan belasting (in %) over zijn bruto verdiende inkomen moet betalen in Engeland, de Ver. Staten, Canada en Nederland.

Inkomen in £	Engeland oud	Engeland nieuw	VS	Canada	Ned.
2000	20.7	19.6	11.9	10.5	25.6
3000	31.6	26.6	14.8	13.9	34.2
4000	38.7	32.2	16.8	17.0	39.9
5000	44.0	37.5	18.7	20.3	43.9
6000	48.0	41.9	20.5	23.4	47.2
7000	52.1	45.7	22.1	26.2	49.8
8000	55.0	48.8	23.6	28.3	51.9
9000	57.8	51.6	25.2	30.0	53.8
10.000	60.0	54.0	26.7	31.7	55.3

Zelfbestuur voor Singapore —

Nadat eind maart tussen Engeland en Singapore overeenstemming was bereikt over het verlenen van binnenlands zelfbestuur aan de Britse kroonkolonie (zie pag. 13123/1) is op 11 april te Londen de desbetreffende overeenkomst getekend.

Op het laatste ogenblik heeft Engeland volgens *Reuter/United Press* nog een voorbehoud gemaakt ten aanzien van de samenstelling van het eerste parlement van de nieuwe staat, waarin geen „subversieve elementen" zitting mogen hebben. De premier van Singapore, Lim Yew Hock, heeft onder protest deze voorwaarde aanvaard. Engeland was naar zijn mening hiermede afgeweken „van het normale democratische gebruik".

Er zal thans een nieuwe grondwet voor Singapore worden opgesteld, die na januari 1958 van kracht zal worden.

Volgens de nieuwe grondwet zal Singapore volledig binnenlands zelfbestuur hebben. De zorg voor de buitenlandse betrekkingen — ook op handels- en cultureel gebied — en de defensie blijft echter in Britse handen. Ook behoudt Engeland het recht om de constitutie op te schorten. In een dergelijk geval wordt de regering overgenomen door de Britse commissaris, die de Britse regering in Singapore vertegenwoordigt.

Er zal een raad voor de binnenlandse veiligheid worden ingesteld, bestaande uit drie Britten, drie vertegenwoordigers van Singapore en een afgevaardigde van Malakka. De beslissingen van deze raad zullen bindend zijn.

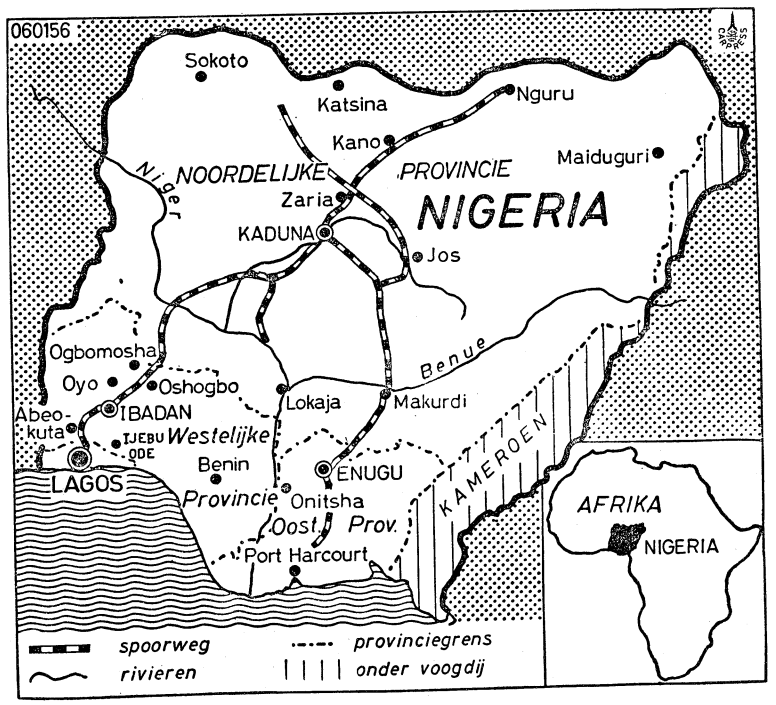
Het hooggerechtshof zal voortaan geheel bestaan uit rechters uit Singapore. Het staatshoofd, dat koningin Elizabeth zal vertegenwoordigen, moet een inwoner van Malakka zijn, te benoemen na overleg tussen de Britse regering en die van Singapore. Een intergouvernementele commissie zal optreden als raadgevend lichaam over kwesties die beide landen betreffen, met uitzondering van de binnenlandse veiligheid.

De wetgevende vergadering zal het recht hebben die artikelen van de grondwet, welke betrekking hebben op zuiver binnenlandse aangelegenheden, te wijzigen. Er zal een apart staatsburgerschap van Singapore worden ingesteld.

Verkiezingen in Oost-Nigeria —

Op 15 maart hebben verkiezingen plaatsgevonden voor het parlement van Oost-Nigeria, een van de drie provincies van de Britse kolonie Nigeria. Het vorige parlement was, aldus *The Times* (19-3), in januari jl. ontbonden nadat een Britse commissie van onderzoek had vastgesteld dat premier dr. *Azikiwe*, leider van de *National Council of Nigeria and the Cameroons (NCNC)*, overheidsgelden had gebruikt voor de sanering van zijn eigen bank.

Azikiwe behaalde bij de verkiezingen de overwinning, al verloor zijn partij, de NCNC, volgens de *Neue Zürcher Ztg* (23-3) acht zetels en bezet zij nu nog slechts 64 van de 84 zetels in het parlement. Het verlies van de NCNC is vooral ten goede gekomen aan de Actiepartij van de premier van West-Nigeria, dr. *Awolowo*, die tot dusver in Oost-Nigeria nog weinig aanhang had. Hierdoor is de NCNC niet meer de enige partij die in alle drie de provincies aanhangers heeft.

De Afrikaanse kolonie Nigeria (30 miljoen inwoners) is administratief verdeeld in drie provincies, de Noordelijke Provincie, de Zuidelijke Provincie en de Oostelijke Provincie. De federale hoofdstad Lagos, waar ook het centrale parlement gevestigd is, heeft een eigen statuut.

Meer dan de helft van de leden van het centrale parlement is afkomstig uit het numeriek veel sterkere islamitische noorden, dat wantrouwend staat tegenover het animistische en enigszins christelijke zuiden. In de door de Britse gouverneur-generaal voorgezeten centrale regering te Lagos is vooral de NCNC van dr. Azikiwe sterk vertegenwoordigd. De Actiepartij van dr. Awolowo vormt de oppositie in het parlement. Zowel Azikiwe als Awolowo zijn felle voorstanders van een onverdeeld Nigeria als soevereine staat. Daarentegen wenst de grootste partij in de Noordelijke Provincie, de *Northern People's Congress* van de "Sardauna" van de heilige stad Sokoto de status van kolonie te handhaven. Volgens de *Neue Zürcher Ztg* (24-3) is de congrespartij eerst tot onafhankelijkheid bereid als het noorden over voldoende eigen bestuursambtenaren beschikt, opdat voorkomen wordt dat het gebied een „kolonie" van het zuiden wordt.

Op 23 april begint te Londen een conferentie waarop de toekomstige status van de federatie besproken zal worden.

Indonesië

Nieuwe regering —

Na het aftreden van de regering van dr. Ali Sastroamidjojo op 14 maart (zie pag. 13079/1) werd de voorzitter van de nationalistische partij (PNI), *Suwirjo*, door president Sukarno belast met de vorming van een nieuw kabinet. Zijn eerste poging — vorming van een coalitie-regering, waarin de PNI en de Nahdatul Ulama de kern zouden vormen — mislukte doordat de NU in ieder geval de opneming van de Masjumi en de uitsluiting van de communisten eiste.

Op 20 maart gaf president Sukarno Suwirjo opdracht een kabinet van deskundigen te vormen, dat krachtig en juist zou kunnen optreden en dat een nationale raad zou moeten vormen in overeenstemming met de presidentiële conceptie. Ook deze poging mislukte, daar de NU de opneming weigerde van de links-georiënteerde prof. Prijono, winnaar van de Stalin-vredesprijs. De Masjumi verklaarde zich bovendien solidair met de NU en onthield haar steun. Het bleek de formateur ook niet mogelijk om zijn opdracht bui-

ten de partijen om uit te voeren. Op 2 april gaf hij zijn opdracht aan Sukarno terug.

Op 4 april deelde president *Sukarno* op een bijeenkomst in zijn paleis te Djakarta van 69 politieke leiders, hoge militairen en regeringsautoriteiten mede, dat hij *„burger dr. Sukarno"* had aangewezen om een extra-parlementair zakenkabinet te vormen, dat doortastend en op de juiste wijze zal kunnen handelen en in staat zal zijn een nationale raad te vormen naar het concept van de president.

Sukarno kondigde aan bij het samenstellen van de nieuwe regeringsvorm twee handelingen te zullen verrichten: in de eerste plaats zou hij optreden als formateur en als zodanig de juiste lieden uitnodigen voor het bezetten van de juiste plaatsen. Ten tweede zou hij als president, tevens opperbevelhebber der strijdkrachten, onder de staat van oorlog en beleg deze mensen benoemen in het nieuwe kabinet.

Op 8 april maakte Sukarno de vorming van het extra-parlementaire zakenkabinet bekend. Het staat onder leiding van de partijloze ir. *Djuanda*, die in het kabinet van Ali Sastroamidjojo minister van staat voor planning is geweest. De president bekleedt zelf geen zetel.

De nieuwe regering bestaat uit 23 leden. Hiervan behoren er drie tot de PNI, vier tot de NU, een tot de Masjumi, een tot de protestantse partij, de Parkindo, vier tot de kleinere partijen en tien zijn partijloos. Er zijn drie uiterst linkse ministers, t.w. prof. Prijono, Sardjarwo en Hafani, in het nieuwe kabinet opgenomen. De communisten hebben er geen zitting in.

Programma

Het regeringsprogramma omvat volgens *Antara* (9-4) de volgende vijf punten: 1) vorming van een nationale adviesraad in overeenstemming met de presidentiële conceptie (zie pag. 12958/2 en 13035/3); 2) normalisering van de binnenlandse toestand; 3) uitvoering van de maatregelen genomen in verband met het verbreken van de RTC-overeenkomsten met Nederland; 4) terugkeer van West-Irian tot het Indonesische grondgebied en 5) intensivering van de nationale wederopbouw.

Samenstelling

Het nieuwe kabinet is volgens *Antara* (8-4) als volgt samengesteld:

Premier en minister van defensie a.i.: dr. *Djuanda* (partijloos); 1e vice-premier: dr. *Hardi* (PNI); 2e vice-premier: *Idham Chalid* (NU); buitenlandse zaken: dr. *Subandrio* (partijloos); binnenlandse zaken: *Sanusi Hardjadinata* (PNI); justitie: *G. A. Maengkom* (partijloos; was bij het proces-Jungschläger president van het landgerecht); financiën: *Sutikno Slamat* (PNI); industrie: dr. *Ingkiriwang* (partijloos); handel: prof. *Sunardjo* (NU); voorlichting: *Subidjo* (PSII); landbouw: *Sadjarwo* (Barisan Tani Indonesia, een linkse boerenpartij); scheepvaart: kol. *Nazir* (partijloos, marinecommandant van Surabaja); openbare werken: dr. *Pangeran Mohammed Noor* (Masjumi); arbeid: dr. *Samjono* (partijloos); volksgezondheid: dr. *Azis Saleh* (IPKI); godsdienst: *Kyahi Hadji Iljas* (NU); onderwijs en cultuur: prof. *Prijono* (partijloos); agrarische zaken: dr. *Sunarjo* (NU); verbindingen: dr. *Sukardan* (partijloos); sociale zaken: dr. *J. Leimena* (Parkindo, de protestantse partij); inter-Indonesische betrekkingen: dr. *F. L. Tobing* (partijloos); veteranenzaken: *Chairul Saleh* (partijloos); volksmobilisatie voor de nationale wederopbouw: *A. M. Hanafi* (links volkscongres).

Rede Djuanda

Premier Djuanda heeft op 12 april in een radiorede volgens *ANP* als directe taak van zijn regering genoemd het verlenen van grote autonome bevoegdheden aan de provincies en het intensiveren van het opbouwwerk. Hij legde er de nadruk op, dat het nieuwe kabinet een „werk-kabinet" is, dat zou pogen de toestand van de binnenlandse veiligheid te verbeteren en een eind te maken aan de verwarde economie en financiën van het land. In een rechtstreeks beroep op de opstandige buitengewesten zeide de premier, dat hij hoopt op volledig begrip en „verdraagzaamheid" van de bevolking bij de pogingen van de regering om de vraagstukken van de provincies op te lossen. Hij noemde het „bewaren van de nationale eenheid een eerste vereiste daartoe".

Diversen —

Beperking Amerikaanse hulp — Suwito Kusumowidagdo, woordvoerder van het Indonesische ministerie van buitenlandse zaken, heeft medio december verklaard, dat de Ver. Staten hun hulpprogramma voor Indonesië hebben beperkt tot de helft van de „hulp die wij dit jaar hadden verwacht".

Er was $ 35 miljoen beloofd, doch $ 20 miljoen beschikbaar gesteld.

„De Indonesiërs waren van oordeel dat de Amerikaanse buitenlandse politiek aan het veranderen was ten gunste van Azië", aldus Suwito, „en dat Amerika meer aandacht aan de Aziatische volkeren zou besteden en meer begrip zou gaan tonen." De beperking van de Amerikaanse hulp kwam dan ook als een „koude douche". Niet-Indonesische kringen in Djakarta legden verband tussen het Amerikaanse besluit en recente redevoeringen van president Sukarno.

(In Indonesische politieke kringen achtte men volgens United Press (10-12) het Amerikaanse besluit „niet verstandig", nu de SU $ 100 miljoen heeft aangeboden voor hulp op lange termijn. De Ver. Staten hebben sinds 1945 meer dan $ 320 miljoen ter beschikking gesteld van Indonesië.)

Internationaal Nieuws

Amerikaans ontwapeningsvoorstel —

Op de Londense conferentie van de ondercommissie voor ontwapening der Ver. Naties (zie ook pag. 13138/2) heeft de Amerikaanse gedelegeerde, Harold E. Stassen, op 12 april het volgende voorstel gedaan:

1) stopzetting van de vervaardiging van splijtbare stoffen voor het maken van kernwapens; 2) instelling van een doeltreffend internationaal toezicht, om naleving van een desbetreffende overeenkomst te verzekeren; 3) in het vervolg mag slechts splijtbaar materiaal voor vredelievende doeleinden worden vervaardigd; 4) splijtbare stoffen, die thans zijn opgeslagen voor de vervaardiging van atoomwapens, moeten worden overgebracht naar plaatsen, waar zij slechts voor niet-militaire doeleinden zullen worden gebruikt en 5) tegengegaan moet worden dat kernwapens worden vervaardigd in landen, waar geen kernsplitsingsindustrie bestaat.

Stassen stelde voor dat technici uit de vijf landen 1 september a.s. bijeen zouden komen om te overleggen over de organisatie van het stelsel voor internationaal toezicht. Hij stelde, dat dit eerst in werking kan treden, wanneer er een internationale overeenkomst is gesloten. Het is zijn bedoeling dat de internationale inspectie 1 maart 1958 zou beginnen, „of zoveel later, als de betrokken landen deze overeenkomst hebben bekrachtigd". Het internationale toezichtsstelsel zou binnen een maand, nadat de organisatie ervan voltooid zou zijn, in werking moeten treden, aldus Stassen.

Amerikaanse geleide projectielen voor de NAVO-landen —

De NAVO-raad te Parijs heeft op 12 april medegedeeld, dat de Ver. Staten in het fiscale jaar 1957 aan de landen van de Noordatlantische Verdragsorganisatie geleide projectielen zullen leveren. De geleide projectielen — van de typen Honest John en Matador (beide voor gronddoelen) en Nike (voor luchtdoelen) — zullen echter niet voorzien zijn van een atoomlading, daar dit krachtens een Amerikaanse wet verboden is. Deze levering zal geschieden in het kader van het Amerikaanse Mutual Aid Program. Volgens deskundigen zou het ongeveer 18 maanden kunnen duren, voordat er volledig geoefende troepen in Europa zijn om de batterijen van de nieuwe projectielen te bedienen. Maar aangezien men al vele maanden bezig is met de uitwisseling van inlichtingen over de nieuwe techniek, zou deze periode vermoedelijk bekort kunnen worden. De eerste niet-Amerikaanse batterijen zullen vermoedelijk nog dit jaar gereed zijn voor dienst in Europa.

OEES-raport —

Op 12 april is het eerste deel („Europa vandaag") van het achtste jaarlijkse rapport van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking (OEES) verschenen. Het rapport komt tot de conclusie, dat naar alle waarschijnlijkheid in 1957 in Europa de taak om een voortdurende economische expansie te verzekeren en tegelijkertijd de interne financiële stabiliteit te handhaven, grote aandacht vraagt. Niettegenstaande economische problemen op korte termijn, waarvoor West-Europa zich bij het begin van 1957 zag gesteld, zijn er echter belangrijke mogelijkheden voor een voortgezette expansie van de produktie en verbetering van de levensstandaard.

Produktie, werkgelegenheid en levenspeil waren in West-Europa in 1956 hoger dan in enige voorafgaand jaar. Het zeer hoge tempo van de economische expansie, die sinds het einde van 1952 heeft plaatsgevonden, verminderde echter in de loop van het jaar aanzienlijk.

De moeilijkheden, die veroorzaakt werden door de Suezcrisis, moeten gezien worden tegen de achtergrond van de nieuwe tendenzen, die in de voorafgaande maanden aan de dag zijn getreden. Het tempo van de economische groei werd na het tweede kwartaal van het jaar veel minder snel. In de vertraging in de groei van de industriële produktie weerspiegelen zich de toenemende spanningen t.a.v. arbeidskrachten en de produktiemiddelen en de maatregelen, die genomen werden om de inflatoire spanningen tegen te gaan.

Deze spanningen, die reeds in 1955 duidelijk merkbaar waren duurden in 1956 voort en werden in sommige landen aanzienlijk sterker. In sommige opzichten — in het bijzonder door het effect van hogere importprijzen — heeft de Suezcrisis de inflatoire gevaren nog versterkt. Andere aspecten van de crisis daarentegen, zoals het effect van de lagere produktie op de inkomens en derhalve op de uitgaven van particulieren en van het bedrijfsleven, werkten in tegengestelde richting. De inflatoire spanningen echter schijnen nog steeds het voornaamste probleem te vormen in vele landen.

De externe transacties van West-Europa hebben zich over het geheel genomen bijna het gehele jaar vrij gunstig ontwikkeld. Het volume van in- en export nam snel toe, de betalingsbalans op lopende rekening was zeker tot de Suez-crisis gunstig en vrij stabiel en de toeneming van de goud- en deviezenreserves zette zich over het algemeen voort. Het ziet er echter naar uit, dat het eerste halfjaar 1957, in het bijzonder voor enkele deelnemende landen, een merkbare verslechtering van de lopende balans met het dollargebied te zien zal geven.

Verdere voortgang is gemaakt met de liberalisatie van de handel. Niettegenstaande de betalingsmoeilijkheden, die sommige landen ondervonden, heeft geen enkel land zijn toevlucht genomen tot een verlaging van het peil van zijn liberalisatie van de handel om hierdoor zijn externe problemen tot een oplossing te brengen.

Het verslag bevat voorts het volgende overzicht van de Europese economie in 1954, 1955 en 1956.

	1954	1955	1956 *)
Bruto nationaal produkt ($ miljard in prijzen van 1954)	201,7	213,9	221,7
Particuliere consumptie (id.)	132,0	139,6	145,3
Bruto investeringen in vaste activa (id.)	35,6	39,5	42,0
Bruto nationaal produkt (wijziging in % t.o.v. het vorige jaar)	+ 4,9	+ 6,0	+ 3,6
Particuliere consumptie (id.)	+ 4,2	+ 5,7	+ 4,1
Bruto investeringen in vaste activa (id.)	+10,1	+11,1	+ 6,3
Industriële produktie (id.)	+10,0	+ 9,1	+ 4,2
Werkgelegenheid in de industrie (id.)	+ 3,0	+ 3,9	+ 2,5
Gemiddelde prijsstijging (id.)	+ 1,3	+ 2,5	+ 4,0
Omvang van extra Europ. importen (id.)	+ 8,0	+11,1	+ 8,3
Omvang van extra Europese exporten (id.)	+ 9,0	+ 7,3	+ 6,8
Omvang intra-Europese handel (id.)	+14,0	+11,4	+ 7,1
Goud- en dollarreserves ($ miljoen)	12.568	13.431	13.800

*) Voorlopige gegevens.

Israël

Pijpleiding Eilat-Bersjeba —

Na de sluiting van het Suezkanaal (begin nov. 1956) is men in Israël in ijltempo begonnen met de aanleg van een oliepijpleiding van Eilat, aan de Golf van Akaba, naar Bersjeba. Op 14 april is deze pijpleiding in gebruik genomen. Per etmaal vloeit ca. 1700 ton olie door de leiding. De eerste olie die door de leiding gepompt wordt, is afkomstig uit het gebied rondom de Perzische Golf en werd aangevoerd door de Amerikaanse tanker Kern Hills (16.000 ton).

De leiding wordt nog doorgetrokken naar Haifa, aan de Middellandzee.

De aanleg van de pijpleiding

se Zeekust (zie ook kaart op pag. 13142). Tot zolang zal de olie, die bestemd is voor de raffinaderij aan Haifa, per trein van Bersjeba naar Haifa worden vervoerd.

Jordanië

Politieke crisis: regering-Naboelsi afgetreden - Ingrijpen door koning Hoessein —

De regering van *Soeleiman Naboelsi*, die sinds oktober 1956 aan het bewind was (zie pag. 12064/2), heeft op 10 april op verzoek van koning Hoessein haar ontslag ingediend. Hoewel voor het ontslag officieel geen reden werd opgegeven, was, aldus de *New York Times* (11-4), algemeen bekend dat koning Hoessein het niet eens was met de door Naboelsi gevolgde pro-Sowjet-politiek (op 2 april besloot hij diplomatieke betrekkingen met de Sowjet-Unie aan te knopen).

De oud-minister van buitenlandse zaken, *Fakhri Khalidi*, werd belast met de vorming van een nieuwe regering. Hij slaagde er niet in, daar vier partijen — de nationale socialisten, de linkse partij Baath, de communisten en de nationalisten — weigerden mede te werken als niet Naboelsi in de nieuwe regering zou worden opgenomen.

De volgende formateur, *Abdoel Halim el Nimr*, onder Naboelsi minister van defensie, had op 13 april een nieuw kabinet samengesteld, maar koning Hoessein had bezwaren tegen verscheidene personen die op de lijst van ministers voorkwamen.

Nimr had Naboelsi opgenomen als minister van buitenlandse zaken.

Een derde formateur, *Sadi el Moefti*, de voorzitter van de Senaat, zou daarna nog een lijst van ministers hebben opgesteld die echter eveneens door de koning werd geweigerd.

Op 15 april slaagde de partijloze politicus dr. *Hoessein Kjalidi* erin een regering samen te stellen die door koning Hoessein werd geaccepteerd. In dit kabinet van zeven leden beheert Naboelsi de portefeuille van buitenlandse zaken.

Actie van koning Hoessein

Koning Hoessein heeft op 14 april de links-georiënteerde stafchef van het leger, *Ali Aboe Noewar*, laten arresteren en hem naar Syrië verbannen.

Deze koninklijke actie werd uitgevoerd met steun van het Arabische Legioen, bedoeïnen en conservatieve elementen. Ook Naboelsi en enige ministers kregen toestemming naar Syrië, dat een zeer linkse, anti-Westerse regering heeft (zie pag. 12873/3), te vertrekken. Verder heeft koning Hoessein Syrië verzocht zijn strijdkrachten uit Jordanië terug te trekken.

Perzië

Nieuwe regering —

Zoals wij reeds hebben bericht (zie pag. 13139) is de regering van *Hoessein Ala* op 3 april afgetreden. Op 5 april is het nieuwe kabinet, dat geleid wordt door dr. *Manouchehr Eghbal* beëdigd.

De hier gereproduceerde foto van de nieuwe ministers werd genomen na de beëdigingsplechtigheid in het keizerlijke paleis te Teheran. Eerste rij v.l.n.r. generaal Vali Ansari (wegenbouw), gen. Ahmed Vossragh (defensie), Ghassem Eshraghi (PTT), dr. Manouchehr Eghbal (premier), Khalil Teleghani (zonder portefeuille), Mahmoed Mehran (onderwijs), gen. Teymour Bakhtiar (ass. premier voor veiligheidszaken). Tweede rij v.l.n.r.: dr. Fathollah Jalali (binnenlandse zaken), Ashraf Ahmadi (ass. premier), Agha Khan Belchtiar (arbeid), Ali Asghar Nasser (financiën), brigade-generaal Hassan Akhavi (landb.). Derde rij v.l.n.r.: Mostafa Tajaddod (handel), dr. Abdal Hossein Radji (volksgezondheid), Khosrow Hedayat (ass. premier) en een niet nader aangeduide persoon.

Verenigde Staten

Nixons reis door Afrika - Amerikaanse belangstelling voor Afrika

Zoals wij reeds hebben bericht, heeft de Amerikaanse vice-president, Richard Nixon, in opdracht van president Eisenhower een „goodwill"-reis („hand-shaking tour", zoals de New York Times, 22-3-57, schreef) van 22 dagen door Afrika gemaakt, waarbij hij de volgende landen bezocht: Marokko, Ghana (Goudkust), Liberia, (Brits) Oeganda, Ethiopië, de Soedan, Libië en Tunesië. Nixon bezocht voorts nog Rome, waar hij werd ontvangen door paus Pius XII.

Nixon, die op 21 maart in de VS terugkeerde, zou, naar op 26 maart werd bericht, aan Eisenhower hebben geadviseerd de Amerikaanse diplomatieke vertegenwoordigingen in Afrikaanse landen te versterken en grotere technische en economische hulp aan deze landen te verstrekken.

In een rapport aan de president, waarvan een samenvatting op 8 april werd gepubliceerd, concludeert Nixon o.m.:

De communisten vinden Afrika thans even belangrijk voor hun plannen ter verovering van de wereldheerschappij als China 25 jaar geleden. Daarom is het nodig de politieke, culturele en economische banden tussen Afrika en de Verenigde Staten te versterken.

Nixon zegt voorts, dat het gevaar van communistische overheersing in Afrika niet een direct dreigend

Nixon (rechts) in gesprek met Mustafa Ben Halim, premier van Libie

gevaar is. De strijd om de 200 miljoen inwoners van Afrika begint pas. Maar men moet er zich van bewust zijn, dat de communisten hun beste krachten op het gebied der diplomatie, der intrige en der revolutionaire activiteit naar Afrika zenden, aldus Nixon.

De vice-president acht het bovendien noodzakelijk alles te doen om een einde te maken aan de rassendiscriminatie in de Verenigde Staten zelf, „aangezien wij niet over gelijkheid met de volken van Afrika en Azië kunnen praten als wij thuis de ongelijkheid handhaven." Tot de aanbevelingen die Nixon doet, behoort o.m. de suggestie, Amerikaans particulier kapitaal aan te moedigen naar investeringsmogelijkheden in Afrika uit te kijken. Ook is hij voor de benoeming van een onderminister van buitenlandse zaken, belast met Afrikaanse aangelegenheden.

De aanbevelingen van Nixon gingen vergezeld van vier rapporten, die geheim zullen blijven. Deze hebben betrekking op de gevolgen der gebeurtenissen in Algerije in andere Afrikaanse landen, op de Amerikaanse betrekkingen met het Midden-Oosten, op de mogelijkheden voor Amerikaanse hulp aan de economie van Afrika en op de kwaliteiten en eigenschappen van het personeel der Amerikaanse diplomatieke en voorlichtingsdiensten in Afrika.

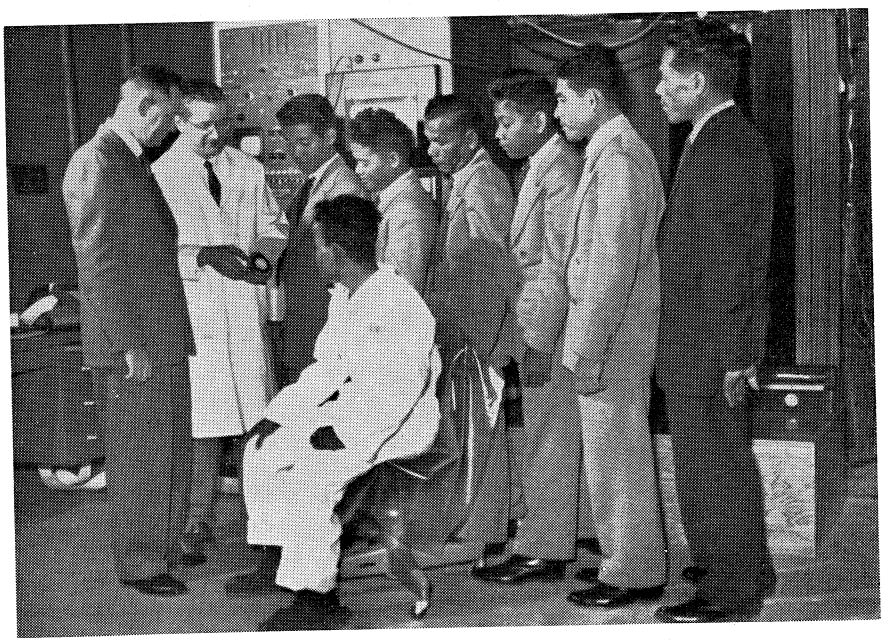
Diversen —

Britse atoom-duikboot — Op een Schotse werf is, aldus de News Chronicle de kiel gelegd voor de eerste Engelse atoomduikboot, waarvan de kosten op 200.000.000 gulden zijn geschat. De atoomreactor en de motoren voor deze boot zullen op Pentland Firth in het atoomlaboratorium van Dounready getest worden. Na zes maanden beproeving zullen de machines uit elkaar gehaald en in Hull opnieuw gemonteerd worden.

Professor Tuntler — In de nacht van 12 op 13 maart is te Groningen overleden prof. dr. J. H. Tuntler, hoogleraar in de sociale en preventieve geneeskunde aan de rijksuniversiteit te Groningen. Prof. Tuntler is 69 jaar geworden.

Jan Harms Tuntler werd op 8 december 1887 te Groningen geboren. Hij was sedert 1947 hoogleraar te Groningen. Hij was voorts o.m. landelijk voorzitter van de algemene Nederlandse vereniging Het groene kruis en van 1938 tot 1 jan. jl. bestuurslid van Zonnestraal, voorzitter van Centraal woningbeheer in Groningen, en vele jaren hoofdbestuurslid van de AVRO.

Radio-actieve straling —

Als gevolg van de explosie van een Amerikaanse waterstofbom in 1954 werden een aantal bewoners van de Marshall-eilanden blootgesteld aan verhoogde radio-actieve straling. Het Amerikaanse „Argonne National Laboratory" onderzoekt thans de gevolgen en met name de hoeveelheid radio-activiteit die in het lichaam van de slachtoffers is achtergebleven.

De foto toont een aantal bewoners van de Marshall-eilanden, die onderzocht worden. Staande v.l.n.r.: dr. Robert A. Conrad (van de Amerikaanse commissie voor de atoomenergie) en dr. Charles E. Miller.

Griekenland heeft niet alleen in Wereldoorlog II zwaar geleden, ook de daaropvolgende burgeroorlog en verschillende aardbevingen hebben het land grote offers gekost aan mensen en materiële bestaansmiddelen. Vele jeugdige Grieken verloren hun ouders. De Internationale Arbeidsorganisatie levert thans een belangrijke bijdrage aan de scholing van deze wezen, door ze op te leiden tot vaklieden waaraan Griekenland grote behoefte heeft: metselaars, timmerlieden, mecaniciëns enz. De hier gereproduceerde foto werd genomen in een van de opleidingscentra.

(foto ILO)

De Jordaanse crisis

Aan de ernstige politieke crisis in Jordanië, waarvan wij reeds op pag. 13156 melding maakten, is met het optreden van een nieuwe, door *dr. Hoessein Fakhri el Khalidi* gevormde regering nog geen einde gekomen. En het heeft er de schijn van, dat niet alleen het voortbestaan van de Jordaanse troon, maar zelfs dat van de Jordaanse staat bij deze crisis op het spel staat.

De jonge koning Hoessein heeft op 13 april door persoonlijk ingrijpen een complot verhinderd van pro-Syrische en pro-Egyptische officieren, die hem met geweld ten val wilden brengen om, naar het voorbeeld van Naguib en Nasser in Egypte, een republiek uit te roepen.

De leiding van dit complot zou berust hebben bij de door de koning, na de verdrijving van de Britse generaal Glubb, tot stafchef benoemde *Ali Aboe Noewar*, een persoonlijke vriend van de koning. Hoessein bood Noewar de gelegenheid met zijn familie een goed heenkomen te zoeken in Syrië en benoemde generaal *Hajari* tot zijn opvolger. Op 21 april, twee dagen na zijn benoeming tot stafchef nam echter ook generaal Hajari de wijk naar Damascus, van waaruit hij telefonisch zijn ontslag aanbood.

In de Syrische hoofdstad hebben beide officieren op een persconferentie ontkend dat er door officieren een complot tegen koning Hoessein zou zijn gesmeed. Integendeel moest er in Jordanië gesproken worden van een „imperialistisch complot tegen volk en leger", waarbij paleiskringen en vertegenwoordigers van vreemde mogendheden („buitenlandse militaire attachés") waren betrokken. Noewar beschuldigde zelfs openlijk de Amerikaanse ambassade in Amman ervan, druk op hem te hebben uitgeoefend om een militaire regering te vormen, die de Eisenhower-doctrine zou aanvaarden.

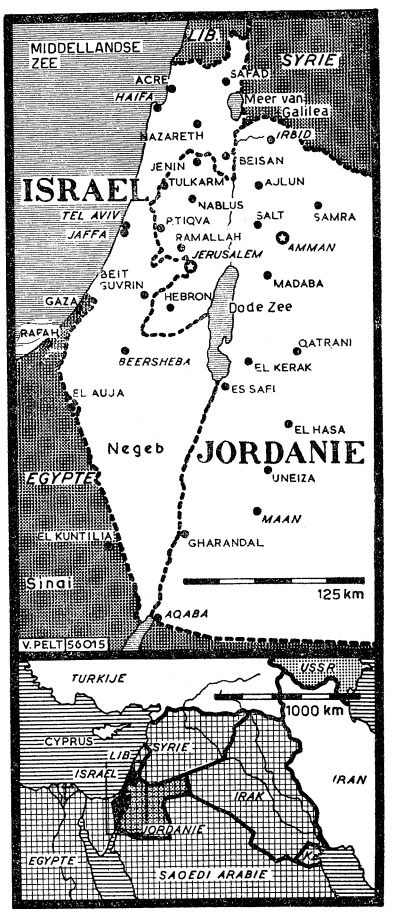
Hajari verklaarde, dat het Jordaanse leger ten onrechte van een poging tot een staatsgreep tegen de koning was beschuldigd, nadat de legerleiders geweigerd hadden „het leger tegen het volk te laten optreden", als dit volk een pro-Egyptische en pro-Syrische regering aan de macht zou brengen.

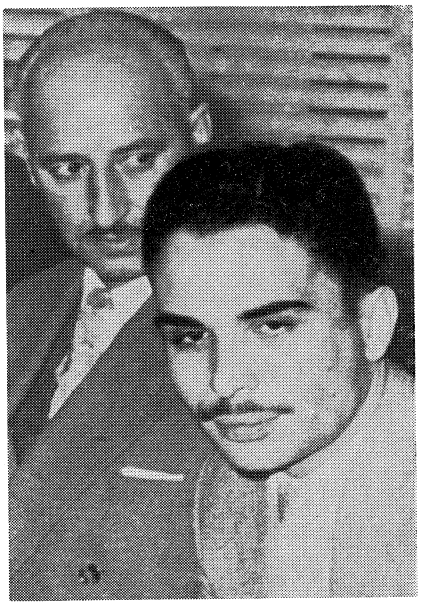
Jordanië dankt, evenals Irak, zijn ontstaan aan Engeland. Tot in Wereldoorlog I maakte het, evenals de rest van de Arabische landen, deel uit van het Turkse rijk, dat als gevolg van deze oorlog uiteenviel.

De Britten hadden hun trouwe bondgenoot en leider in de Arabische opstand tegen Turkije, sjerif Hoessein van Mekka, een grote Arabische staat in het vooruitzicht gesteld, maar de Hasjemietenleider Hoessein werd uit Mekka verdreven door de leider der Wahabieten, wijlen Ibn Saoed, die een koninkrijk stichtte, dat vrijwel het gehele Arabische schiereiland omvat (Saoedi-Arabië) en dat thans geregeerd wordt door zijn zoon Saoed.

De zonen van Hoessein, Feisal en Abdoellah, kregen van de Britten het emiraat van de in 1921 gevormde Britse mandaatgebieden Irak (Feisal) en Transjordanië (Abdoellah).

Transjordanië werd na Wereldoorlog II omgezet in een koninkrijk met Abdoellah als koning. Hoewel het een onafhankelijke soevereine staat was, bleef de Britse invloed zeer groot. Niet alleen berustte de

Koning Hoessein met ex-premier Naboelsi

leiding van het door de Britten gecreëerde Transjordaanse leger, het „Arabische Legioen" — de beste Arabische troepenmacht in het gehele Midden-Oosten —, bij de Britse generaal Glubb, maar ook had Engeland op grond van een (in 1948 hernieuwd) verdrag het recht belangrijke militaire bases in dit land te handhaven.

Het Arabische Legioen bewees voor Abdoellah zijn diensten, toen het in 1948, in de Arabisch-Israëlische oorlog, een groot deel van het ten westen van de Jordaan gelegen Palestina bezette.

Dit gebied werd door Abdoellah, ondanks protesten van Egypte en andere Arabische landen, officieel ingelijfd in zijn „Hasjemietisch Koninkrijk van de Jordaan", kortweg Jordanië genoemd.

Telde Transjordanië nauwelijks 450.000 inwoners, deze vergroting van het grondgebied deed het inwonertal groeien tot 866.000 inwoners, niet meegerekend de ca. 465.000 Arabische vluchtelingen uit het deel van Palestina, dat werd getransformeerd in de staat Israël. Jordanië was het enige lid van de Arabische Liga, dat — als we de door Egypte bezette kuststrook van Gaza buiten beschouwing laten — zijn grondgebied in de Palestijnse oorlog wist te vergroten. De toeneming van de bevolking en met name de niet als inwoners erkende,

(*Zie vervolg pag.* 13161)

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

Albanië — 17 apr. Einde van Russisch-Albanese besprekingen te Moskou.

Chili — 16 apr. President Carlos Ibanez krijgt voor een periode van twee maanden van het congres speciale volmachten (o.a. perscensuur en detinering) om nieuwe subversieve uitbarstingen te voorkomen.

Cyprus — 17 apr. Aartsbisschop Makarios te Athene (Griekenland) aangekomen. — **18 apr.** De Turkse premier A. Menderes spreekt er zijn leedwezen over uit, dat de Britse regering gemeend heeft Makarios in vrijheid te moeten stellen. Volgens de premier is de aartsbisschop een „berucht terrorist".

Duitsland (West-) — 17 apr. Onderhoud tussen Bondskanselier Adenauer en de atoomgeleerden (zie ook pag. 13150/3).

Egypte — 18 apr. Protest bij de Veiligheidsraad over de „voortdurende provocerende daden" van Israël in het gebied van Gaza. — **19 apr.** Voor de eerste maal vaart weer een Brits schip door het Suezkanaal.

Engeland — 15 apr. Het Lagerhuis keurt met 317 tegen 252 stemmen de begrotingsvoorstellen van minister Thorneycroft (zie pag. 13152/2) goed. — De regering deelt mede, dat de benzinedistributie voorlopig gehandhaafd blijft. — **20 apr.** Premier Macmillan publiceert de brieven die de Sowjet-premier Boelganin hem de laatste maanden geschreven heeft.

Frankrijk — 15 apr. De dienstplichtige militairen in Algerije zullen m.i.v. 1 juli a.s. niet langer dan 24 (thans 30) maanden onder de wapenen blijven. — **17 apr.** De spoorwegarbeiders beginnen voor hogere lonen een staking van 48 uur, waarbij ook het personeel van de Parijse metro en busdiensten en het grondpersoneel van de Air France zich aansluiten. — **19 apr.** Het kabinet besluit frs. 250 miljard te bezuinigen op de regeringsuitgaven. Er zou over deze bezuiniging ernstig verschil van mening bestaan tussen premier Mollet en zijn ministers. — Gen. P. de Bollardière (zie pag. 13119/3) krijgt 60 dagen arrest wegens zijn sympathie met de artikelen van J. J. Servan-Schreiber in l'Express. — **21 apr.** De politie verricht razzia's in de Noordafrikaanse wijken van Parijs en andere grote steden waar leden van de Algerijnse verzetsbeweging een ware terreur uitoefenden onder hun landgenoten, die niet bereid waren de opstand in Algerije financieel of op andere wijze te steunen.

Hongarije — 17 apr. De minister van buitenlandse zaken, I. Horvath, heeft verklaard, dat de SU voor Hongaars uranium een prijs betaalt die boven de wereldmarktprijs ligt. Volgens Horvath is de Hongaarse uraniumproduktie bijzonder laag.

India — 18 apr. Premier Nehroe heeft een nieuwe regering gevormd.

Indonesië — 16 apr. Het hooggerechtshof te Djakarta veroordeelt de oud-minister van buitenlandse zaken, Ruslan Abdulgani, tot een geldboete van 5000 rupia's wegens het meenemen van buitenlandse valuta naar het buitenland zonder toestemming van het deviezeninstituut. De eis was 3 jaar. — De kantoren van het Ind. persbureau PIA door de militaire autoriteiten voor een week gesloten. — **17 apr.** De luchtvaartmaatschappij Garuda Indonesia Airways staakt de diensten op Makassar, de hoofdstad van Celebes, in verband met de gespannen toestand in dat gebied. — Oud-vice-president Moh. Hatta schrijft in een aantal dagbladen, dat hij het eens is met de opvatting, dat de kabinetsformatie feitelijk in strijd is geweest met de grondwet, doch dat Sukarno's handelwijze kan worden gerechtvaardigd, gezien de bestaande noodtoestand.

Internationaal — 15 apr. Engeland steunt het door de VS in de VN-subcommissie ingediende ontwapeningsvoorstel (zie pag. 13154/3). — **16 apr.** De SU heeft medegedeeld, dat zij weer actief lid wil worden van de Wereldgezondheidsorganisatie der VN. — Een Deense delegatie begint te Brussel besprekingen met het voorlopige comité der Europese Economische Gemeenschap over de invloed van de Euromarkt op de Deense landbouwexport.

Italië — 17 apr. De secretaris van de socialistische partij van Saragat, M. Matteotti, afgetreden. — **19 apr.** Volgens de linkse socialisten van Nenni is er op het ogenblik geen kans op een fusie met de socialisten van Saragat.

Joego-Slavië — 16 apr. Aan Argentinië is de uitlevering gevraagd van het voormalig hoofd van de staat Kroatië, dr. A. Pawelitsj, die bij verstek wegens oorlogsmisdaden is veroordeeld. — **18 apr.** President Tito zet uiteen waarom zijn land geweigerd heeft tot het „socialistische kamp" toe te treden.

Jordanië — 15 apr. Dr. Khalidi heeft een nieuwe regering gevormd met Naboelsi als minister van buitenlandse zaken. — **16 apr.** De naar Syrië verbannen chef van de generale staf, gen. Ali Aboe Noewar, dient zijn ontslag in. — **17 apr.** President Eisenhower verklaart, dat in bepaalde gevallen de Brits-Frans-Amerikaanse verklaring van 1950 en de Eisenhower-doctrine voor het Midden-Oosten gebruikt zouden kunnen worden om Jordanië tegen een aanval te beschermen. — **19 apr.** De pas benoemde stafchef van het leger, gen.-maj. Hajari vlucht naar Syrië en dient van daaruit zijn ontslag in.

Kunst — 17 apr. De concertzangeres en muziekpedagoge Berthe Seroen (74) overleden.

Nederland — 16 apr. Mr. W. J. Geertsema, burgemeester van Warffum, m.i.v. 1 mei benoemd tot hoofd van de afd. algemene zaken van het staatssecretariaat bij het ministerie van binnenlandse zaken, bezitsvorming en publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie. — Drie vrijmetselaarsloges hebben een afzonderlijke Grootloge der Nederlanden gesticht. — Op giro 777 van het Ned. Roode Kruis is voor de Hongaarse vluchtelingen thans ruim ƒ 5 miljoen binnengekomen. — De onderwijzersorganisaties worden het eens met de regering over een nieuwe salarisregeling. — **18 apr.** Er zal een oliepijpleiding worden aangelegd van Rotterdam naar de raffinaderij van de Deutsche Shell AG, welke bij Godorf (Roergebied) zal worden gebouwd.

Noorwegen — 15 apr. Premier E. Gerhardsen antwoordt op Boelganins dreigement van 21 mrt. (zie pag. 13135/2), dat zijn land in de NAVO zal blijven. Zijn regering blijft echter bij haar voornemen om de legering van gewapende buitenlandse troepen niet toe te staan.

Panama — 17 apr. President E. de la Guardia heeft verklaard, dat zijn land, hoewel het soeverein is over zijn kanaalzone, er niet over kan denken het Panamakanaal zelf te exploiteren en te beschermen.

Perzië — 16 apr. Met de Italiaanse oliemaatschappij ENI is een akkoord gesloten voor de prospectie naar en eventuele exploitatie van olie in drie gebieden met een totale oppervlakte van ca. 13000 km².

Polen — 19 apr. De Sowjet-partijsecretaris Chroesjtsjew verklaart te Moskou, dat de SU wel eens een kapitalistisch land „op zijn vingers zou kunnen tikken", dat zou pogen in Polen een opstand te doen ontstaan als in Hongarije.

Roemenië — 15 apr. Overeenkomst met de SU i.z. de legering van Sowjet-troepen.

Sowjet-Unie — 15 apr. Chroesjtsjew verklaart op een receptie van de Albanese ambassade te Moskou, dat de SU haar betrekkingen met Joego-Slavië moet verbeteren. — President Worosjilow te Peking aangekomen. Hij zal ook Indonesië en Mongolië bezoeken. — **16 apr.** Premier Boelganin verklaart, dat zijn regering bereid is een nieuwe poging ter verbetering van de internationale betrekkingen te doen. — **17 apr.** Chroesjtsjew verklaart tegen de Amerikaanse ambassadeur te Moskou, Ch. Bohlen: „Wij koesteren opnieuw de hoop, dat zich een concreet feit zal voordoen, waardoor de gelegenheid zal worden geboden de goede internationale betrekkingen te herstellen."

Spanje — 19 apr. Radio-Moskou waarschuwt de Spanjaarden, dat de VS van plan zijn Spaanse soldaten in de NAVO te gebruiken „in de frontlinie van de agressie" tussen Rijn en Elbe.

Sport — 16 apr. Zwemmen: S. Ruuska (VS) verbetert het wereldrecord 4 x 100 yards wisselslag persoonlijk (dames) in 5 min. 8 sec.; het oude record stond sinds 10-12-55 met 5.10.5 op naam van M. Kok (Ned.). — **20 apr.** Zwemmen: Een LZO-ploeg verbetert het Nederlandse record 5 × 50 m vrije slag estafette (heren) in 2 min. 12.4 sec.; het oude record stond sinds 31-7-38 met 2.14.5 op naam van een Triton-ploeg.

Ver. Staten — 16 apr. Het Huis van Afgevaardigden besluit het budget voor 1957-'58 van de Amerikaanse voorlichtingsdienst (USIS) met 26% te besnoeien. — **18 apr.** De minister van defensie, Ch. E. Wilson, deelt mede, dat de produktie van de B-52 intercontinentale straalbommenwerpers zal worden vertraagd. Een van de voornaamste redenen voor deze stap is het feit, dat de inlichtingendienst heeft geconstateerd dat de Sowjet-Unie thans veel minder intercontinentale straalbommenwerpers bezit dan de Ver. Staten.

Zuid-Afrika — 16 apr. Een boycot der inheemsen tegen de bussen in Johannesburg na 14 weken beëindigd. De boycot was een protest tegen een tariefverhoging.

(*Vervolg van pag.* 13159)

in kampen levende Arabische vluchtelingen uit het westen vormden echter een bron van gevaarlijke spanningen en onenigheid.
De overwegend uit herders bestaande bevolking van het vroegere Transjordanië (ten o. van de Jordaan) is in het algemeen loyaal jegens de troon. Dit kan men niet zeggen van de bevolking (en vluchtelingen) ten w. van de Jordaan. Vooral na de moord op koning Abdoellah (1951, zie pag. 9501), die een groot persoonlijk gezag had, is deze steeds meer het doelwit geworden van Egyptische, Syrische en communistische propaganda. De moord op Abdoellah sloeg tevens de Israëlische hoop op een vredesregeling met althans één der Arabische landen de bodem in. Abdoellahs zoon en opvolger Tallal bleek wegens ernstige geestelijke stoornissen niet in staat het koninklijke gezag uit te oefenen (zie ook 10072), zodat diens zoon, de in Engeland (Harrow en Sandhurst) opgevoede Hoessein in 1952 tot koning werd geproclameerd (zie nader 10167 en 10625/3).

Einde Britse invloed

De thans 21-jarige Hoessein heeft in de eerste jaren van zijn bewind niet de indruk gevestigd, dat hij van hetzelfde krachtige hout is gesneden als zijn grootvader, al heeft zijn optreden in de jongste crisis verscheidene waarnemers hun aanvankelijke oordeel doen herzien.
Hoewel hij doorging voor pro-Westers, kon hij niet verhinderen, dat een vooral door Egypte (Nasser), maar ook door Syrië — en indirect de Sowjet-Unie — gestimuleerd radicaal anti-Westers nationalisme de overhand kreeg.
De blijkbaar door Hoessein voorgestane aansluiting van Jordanië bij het door Egypte en Syrië zo zeer verfoeide Bagdad-pact — waarvan ook Irak ondertekenaar is — werd door bloedige anti-Westerse onlusten verhinderd (1955, zie nader 12336/1). De regering trad af en het parlement werd ontbonden. Een jaar later werd generaal Glubb uit het land gezet en werden alle Britse officieren van het Arabische Legioen ontslagen (zie 12432/2).
Tenslotte werd ook het Brits-Jordaanse verdrag opgezegd (zie 13088/3).

Afhankelijkheid van Liga-genoten

Hiermee kwam echter ook een einde aan de belangrijke jaarlijkse Britse subsidies, de voornaamste en onmisbare inkomstenbron van Jordanië (in 1956/57 £ 12,7 miljoen). Hiertegenover hebben Egypte, Syrië en Saoedi-Arabië beloofd gezamenlijk gedurende een tiental jaren een zelfde bedrag aan steun te verstrekken.
Hoessein schijnt lang geaarzeld te hebben deze steun, die hem zeer afhankelijk maakt van genoemde buurlanden, te aanvaarden.

Regering-Naboelsi

Bij de verkiezingen van oktober 1956 (zie nader 12864/2) behaalden de voorstanders van een politiek van nauwe aansluiting bij Egypte en Syrië de meerderheid. De Westjordaniër dr. Naboelsi vormde een regering, die volgens de Londense *Economist* (20-4) waarschijnlijk de meest populaire was, die Jordanië ooit heeft gehad. Deze populariteit vloeide niet alleen voort uit de politiek van „Arabische solidariteit", maar ook uit beloften van sociale hervormingen en het kortwieken van invloedrijke conservatieve functionarissen, waarvan er verscheidene zijn ontslagen.
De „linkse" signatuur van het kabinet bleek o.m. ook uit de aankondiging, dat Jordanië diplomatieke betrekkingen met de Sowjet-Unie en de Chinese Volksrepubliek zou aanknopen.

De nieuwe regering

In het begin van dit jaar waarschuwde koning Hoessein de premier, dat hij diende op te treden tegen de toegenomen activiteit van de communisten. Inderdaad zijn toen enige maatregelen genomen, maar deze gingen naar de mening van de koning blijkbaar niet ver genoeg. Op 10 april nam de regering-Naboelsi ontslag (zie 13156). De meeste politieke waarnemers verwachten niet dat de regering die thans door Khalidi is gevormd, een lang leven beschoren zal zijn. Zij wordt algemeen beschouwd als een overgangskabinet, welks optreden een adempauze zou betekenen in de strijd om de macht tussen links georiënteerde politici als oud-premier Naboelsi en hun gevarieerde, radicale aanhang enerzijds en koning Hoessein en de meer conservatieve elementen anderzijds.
Het karakter van zaken- of overgangskabinet blijkt ook uit het feit, dat in het nieuwe kabinet slechts drie politici zitting hebben naast een bankier, een arts, een tandarts en een rechter.
Opmerkelijk is het feit, dat de tot aftreden gedwongen premier Naboelsi in het nieuwe kabinet de portefeuille van buitenlandse zaken beheert. Dit zou erop wijzen, dat de nieuwe regering vooralsnog de buitenlandse politiek van de coalitie-regering van Naboelsi wenst voort te zetten. Inderdaad heeft zowel koning Hoessein als premier Khalidi uitdrukkelijk verklaard, dat Jordanië voort zal gaan met te streven naar Arabische eenheid, dat het afwijzend staat tegenover „imperialisme" en buitenlandse allianties en dat „positieve neutraliteit" beschouwd moet worden als de hoeksteen van de Jordaanse politiek. Deze verklaringen worden door de Londense *Economist* (20-4) beschouwd als een poging het radicale, sterk onder linkse invloeden staande nationalisme de wind uit de zeilen te halen, waarschijnlijk in de hoop de radicale elementen geleidelijk te kunnen uitschakelen.
De ontwikkeling in Jordanië wordt door de Westerse bladen beschouwd als een tegenslag voor president Nasser van Egypte en zijn ambitie naar het leiderschap van de Arabische volkeren.
De *Nieuwe Rotterdamse Courant* (19-4) schreef: „Hoewel men de recente gebeurtenissen in Jordanië nog niet een zege voor het Westen kan noemen, staat het vast, dat zij in geen geval een triomf voor Nasser zijn geweest."
De toestand in Jordanië blijft intussen labiel. De toestand wordt nog gecompliceerd door het feit, dat sedert de Israëlisch-Engels-Franse acties tegen Egypte in het najaar van 1956 Syrische en Saoedi-Arabische troepen in Jordanië zijn gelegerd.

☆

President Eisenhower van Amerika heeft op 17 april tijdens zijn wekelijkse persconferentie gezegd, dat in bepaalde omstandigheden zowel de Brits-Frans-Amerikaanse verklaring van 1950 als de Eisenhowerdoctrine voor het Midden-Oosten gebruikt zou kunnen worden om Jordanië tegen een aanval te beschermen. Dit zei hij in antwoord op een verzoek om de verklaring aan te vullen welke een woordvoerder van het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken op 16 april had afgelegd en welke heette te betekenen dat Amerika zich tegen elke tussenkomst van buitenaf in de Jordaanse crisis zal verzetten.

Albanië

Overleg in Moskou - Kritiek van Tito —

Een delegatie van Albanië heeft te Moskou besprekingen gevoerd met de Sowjet-regering. Aan het einde van deze besprekingen is op 17 april een gemeenschappelijke verklaring ondertekend, waarin, aldus *Reuter,* o.m. wordt gezegd, dat geen land het socialisme kan opbouwen los van de andere landen uit het communistische kamp. De Sowjet-Unie en Albanië zullen blijven ijveren voor het behoud van de vrede en voor versterking van de internationale veiligheid. Beide landen betreuren, dat hun betrekkingen met Joego-Slavië zich in ongunstige zin hebben ontwikkeld en hopen dat verbetering in deze toestand zal komen. De verklaring van Eisenhower over het Midden-Oosten is volgens het communiqué ongunstig geweest voor de internationale betrekkingen en heeft geleid tot nieuwe conflicten. Beide regeringen kunnen zich volkomen verenigen met het streven der volken van het Oosten ter bestrijding van het kolonialisme en ter verovering van hun nationale zelfstandigheid. De beide landen spreken zich ten slotte uit voor het toelaten van communistisch China tot de Verenigde Naties.

De Sowjet-Unie heeft Albanië een bedrag van 348 miljoen roebel kwijtgescholden, die zij dit land had geleend voor het bouwen van industriële bedrijven. De Sowjet-Unie zal voorts aan Albanië voor 31 miljoen roebel levensmiddelen leveren tegen gunstige betalingsvoorwaarden.

☆

In een op 18 april te Brioni gehouden rede heeft president *Tito* van Joego-Slavië scherpe kritiek geleverd op de campagne, die Albanië tegen Joego-Slavië voert inzake de Albanese minderheden in Joego-Slavië. Hij noemde deze campagne „verontrustender" dan de verschillen op ideologisch gebied.

Tito zei, dat het moeilijk is te geloven, dat deze kwestie uitsluitend het werk is van de Albanese leiders. Volgens hem gaat het hier om een door haat geïnspireerde tactiek, die ten doel heeft Joego-Slavië te verzwakken en zijn prestige te verminderen. Tito verklaarde, dat Hongarije soortgelijke eisen als Albanië aan Joego-Slavië zou kunnen stellen, wat betreft de Hongaarse minderheden.

„In deze kwesties zullen we met een waardige houding reageren zonder ons in polemieken te begeven", aldus Tito.

België

Vlaamse economie en Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal - De kolenproduktie van België en van de EGKS —

Vooral sedert het tot stand komen van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (1953) en de hiervoor essentiële gemeenschappelijke markt van genoemde produkten (overigens nog niet geheel verwezenlijkt) heeft de positie van de Belgische kolenproduktie in sterke mate de aandacht getrokken, zowel in als buiten België.

In V.E.V.-Berichten van 15 april troffen wij een verslag aan van een door de heer F. Bertrand, Belgisch volksvertegenwoordiger en lid van de Algemene Vergadering van de EGKS, gehouden spreekbeurt over „Mogelijkheden van de Vlaamse economie in de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal". Deze op uitnodiging van de Unie der Licentiaten van de St. Ignatius Handelshogeschool gehouden spreekbeurt trok blijkens het verslag vooral de aandacht door het „samenkoppelen van de Vlaamse economie, als regionaal probleem in het kader van een Europese Gemeenschap".

Het lijkt ons zowel voor onze Belgische als Nederlandse abonnees nuttig hier een samenvatting te geven van het V.E.V.-verslag.

De heer Bertrand herinnerde eraan, dat België door de inschakeling van zijn gehele produktie van kolen en staal in de EGKS in een moeilijke positie kwam te staan. „Onze kolendelving vormt de basis onzer economische onafhankelijkheid tegenover onze buren. De kostprijs hiervan beïnvloedt in grote mate onze levensstandaard en de kostprijs onzer produkten, zowel op de binnenlandse als op de buitenlandse markt.

Hoogste kostprijs

Bijgevolg eist onze economie dat onze kolendelving kunne geschieden tegen kostprijzen die onze export-industrie moeten toelaten de concurrentie te doorstaan met de buitenlandse markten. Nu wij lid zijn van de EGKS stellen wij vast dat deze enige grondstof waarover wij beschikken, bij ons opgedolven wordt tegen de hoogste kostprijzen in vergelijking met onze medecontractanten, tenminste wanneer wij deze kostprijzen in globo beschouwen voor het gehele land.

Oorzaken

Hiervoor zijn drie oorzaken aan te geven: 60% van onze kolenlagen liggen op een diepte van 750 tot 1000 meter, de dikte ervan bedraagt 70 cm in Wallonië en 1.09 in de Kempen; naargelang de levensstandaard stijgt, daalt het aantal mijnwerkersgezinnen. 57% der in België werkende mijnwerkers zijn vreemdelingen; het Kempische kolenbekken is zeer modern uitgerust. De jaarproduktie van elke put bedraagt 1.380.000 ton. Het zuidelijk bekken daarentegen beschikt over zeer verouderde uitrustingen. In dit bekken zijn nog hoogstens 10% mijnwerkers der autochtone bevolking tewerk gesteld. Al de overige zijn vreemdelingen en Vlamingen. De jaarlijkse produktie per put bedraagt er nog slechts 170.000 ton.

Men ziet al onmiddellijk welk figuur wij slaan in het kader van de EGKS met een relatief lage produktie en zeer hoge kostprijzen. In de Europese Gemeenschap is het gemiddeld rendement van een mijnwerker per dag 1.510 kg, in België is het 1.170 kg. Wanneer men dit alles voor ogen houdt, kan men zich de vraag stellen waarom België ertoe besloten heeft samen met o.a. de twee grote buurstaten, Frankrijk en Duitsland, een gemeenschap te vormen.

Belang van staalproduktie

Hier komt het belang naar voren van de staalproduktie, de ijzerertsen en het schroot. De gemeenschappelijke markt opent voor onze metaalindustrie ruime afzetgebieden en geeft ons toegang tot de ijzerertsen die op het grondgebied der gemeenschap gedolven worden, op gelijke wijze als dit het geval is met onze partners.

Anderzijds beschikt België over een periode van vijf jaar als overgang teneinde de kolenindustrie te reorganiseren. Een perekwatie-systeem laat ons daarbij toe de prijzen onzer

brandstof op de gemiddelde prijzen die in de andere landen der gemeenschap toepasselijk zijn, af te stemmen. De belangrijkste reden vormen de mogelijkheden welke het Kempische kolenbekken biedt."

EGKS-produktie

Hier komt de heer Bertrand tot de kern van zijn betoog.

„Sinds enkele jaren bevindt West-Europa zich in een periode van steeds stijgende conjunctuur, ten minste voor wat een groot aantal sectoren betreft. Een van deze gunstig evoluerende bedrijfstakken is de staalnijverheid. De staalproduktie bedroeg in België in 1938 2.290.000 ton, in 1955 waren we geklommen tot 5.960.000 ton en voor 1960 wordt een produktie voorzien van 8.000.000 ton. Deze vooruitzichten zijn niet lichtzinnig berekend. Wil Europa zich kunnen handhaven, dan is deze geleidelijke stijging noodzakelijk. Zo niet, dan worden wij doodgedrukt door het Sowjet-blok, dat in totaal 59.200.000 ton voortbrengt en de Verenigde Staten, die 106.000.000 ton bereiken. Hier zij vermeld dat de produktie van de EGKS 53.000.000 ton bedraagt.

Tekort steenkolen

Deze resultaten tonen aan dat West-Europa een toenemend tekort aan steenkolen gaat ondervinden. Nu reeds hebben de landen van de EGKS ongeveer 30.000.000 ton steenkolen uit de Verenigde Staten ingevoerd, tegen prijzen die 20% hoger liggen dan de onze. Het tekort aan cokes doet zich eveneens gevoelen en men vraagt zich af waarom niet sinds geruime tijd een nieuw cokesbedrijf werd aan gang gebracht, dat tevens zou toelaten nevenbedrijven in het leven te roepen."

Aan de hand van een studie, gepubliceerd door het (Belgische) ministerie van economische zaken, die in een planning voorziet van onze energiebehoeften van 1955 tot 1975 (zie ook 13034/2), vroeg spreker zich af waar en hoe deze verhoging van onze kolenproduktie kan worden verkregen.

Het Kempische kolenbekken

„Het aanboren van een nieuwe schacht kost 3,5 miljard Belgische frank, en vooraleer de eerste kolen kunnen worden opgedolven verlopen 12 tot 15 jaar. Wanneer men dit alles in acht neemt, beschikt de EGKS uitsluitend over de Kempische kolenreserve om een onmiddellijke verhoging der kolenproduktie te bereiken. Sommige reserven zijn onmiddellijk ontginbaar wanneer de daarnaastliggende concessiehoudende maatschappijen vanuit de bestaande schachten dit delvingsgebied kunnen aanvatten.

De huidige produktie van het Kempische kolenbekken bedraagt 36% van de totale Belgische voortbrengst. De reserves van onze ondergrond bedragen 11 miljard ton, waarvan 8 miljard in de Kempen en 3 miljard in Wallonië. Dank zij deze rijke ondergrond is het Vlaamse landsgedeelte, in casu Limburg, de grote voorraadschuur van het Westen.

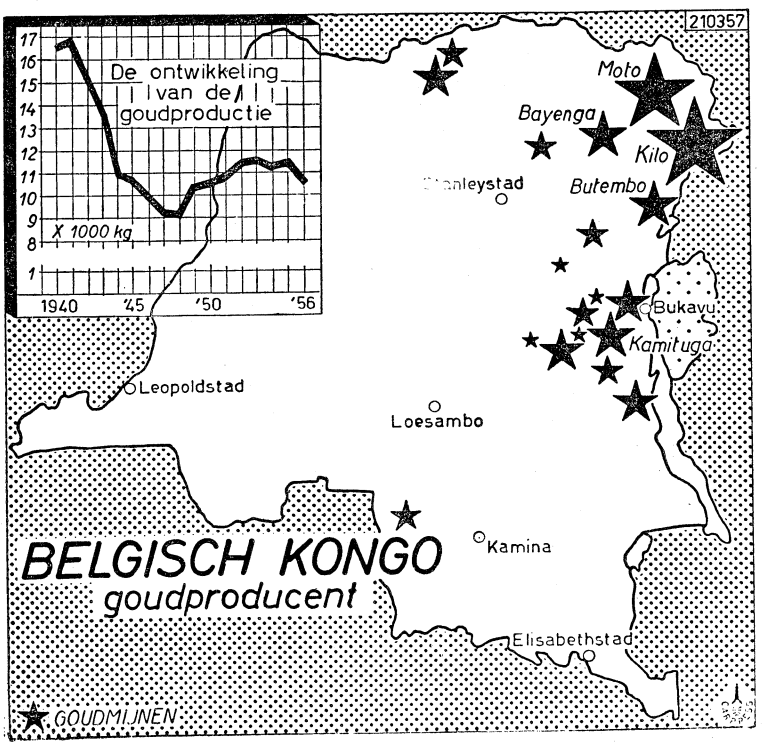
De regering heeft daarom als plicht alles in het werk te stellen, opdat deze valorisatie zo snel mogelijk kunne aanvangen. Zij zal tot gevolg hebben een opmerkelijke daling van de kostprijs en anderzijds voor Limburg belangrijke economische voordelen meebrengen. Men vergete niet dat Limburg het gewest is van ons land met de hoogste bevolkingsaangroei en dat in de bevolkingspiramide 1/3 van het totaal minder dan 15 jaar oud is.

Al de voordelen van deze valorisatie zouden echter verloren gaan zo de regering er aan zou denken opnieuw een compensatiestelsel tussen de mijnen in te stellen ofwel, zoals zij het momenteel van zins schijnt te zijn, een perekwatiestelsel dat tot doel zou hebben de kostprijs voor de exploitatie van alle Belgische kolenmijnen gelijk te stellen.

Al de gegevens zijn voorhanden — de bevolkingsaangroei, de grondstoffen, een goed verkeersnet en de aanwezigheid van een wereldhaven — om van Limburg een industrieel kerngebied in West-Europa te maken. Nederlands Limburg is daarbij een voorbeeld van wat in korte jaren mogelijk is wanneer het spel der natuurlijke krachten en der economische wetten de vrije loop wordt gelaten.

Wat in het kader van de Belgische eenheidsstaat niet mogelijk is gebleken, maakt thans kans op verwezenlijking in het ruimere perspectief der Europese Gemeenschap".

De goudproduktie in Kongo —

De goudproduktie in de Kongo bedraagt slechts ruim 1% van de wereldgoudproduktie. Een verhoogde ontginning van de Kongolese goudlagen kan alleen plaatsvinden wanneer de opbrengst de kosten dekt. De opbrengst wordt bepaald door de officiële goudprijs, die sinds vele jaren willekeurig wordt gehandhaafd op $ 35 per troy ounce (31.1 gram).

Diversen —

H. Marck — De oud-minister en quaestor van de Kamer, Hendrik Marck, is op 11 april op 73-jarige leeftijd overleden. Hij werd op 1 oktober 1883 te Mechelen geboren. In het kabinet-Janson (febr. 1938) was hij minister van verkeer en PTT en in dat van Pierlot (febr. 1939) minister van openbare werken. Na Wereldoorlog II was hij bijzonder actief in de beweging voor de terugkeer van koning Leopold. In de Kamer vertegenwoordigde hij de CVP en specialiseerde hij zich vooral in militaire vraagstukken. Hij was tot 1954 voorzitter van het college der quaestoren van de Kamer. Als Kamerlid wordt hij opgevolgd door J. Mertens de Wilmars.

Verkoop op afbetaling — De Senaat heeft op 9 april een wetsontwerp betreffende de verkoop op afbetaling goedgekeurd. De kopers worden beschermd tegen overdreven voorwaarden, terwijl de maximum-interesten bij koninklijk besluit zullen worden vastgesteld.

Frankrijk

Beroep op Algerijnse rebellen - Mollet over Algerije —

Radio-Algiers heeft op 10 april een beroep op de Algerijnse opstandelingen gedaan om binnen twee weken de strijd te staken en de wapens bij de Franse autoriteiten in te leveren. „Er zullen geen wettelijke stappen worden ondernomen jegens hen, die zich te goeder trouw bij de rebellen hebben aangesloten en zich thans willen overgeven. Zij zullen zich kunnen vestigen in de plaats hunner keuze en de autoriteiten zullen hun werk verschaffen", aldus de oproep van radio-Algiers.

Premier *Guy Mollet* heeft op 15 april in een radio- en televisie-uitzending medegedeeld, dat de Franse regering had besloten de maximum-diensttijd m.i.v. 1 juli a.s. op 24 maanden (thans 30) te stellen. De normale diensttijd blijft 18 maanden. De Algerijnse opstandelingen weten, aldus Mollet, dat er voor hen geen militaire oplossing is. In het afgelopen jaar is er een belangrijke verandering in de toestand in Algerije ingetreden. Een jaar geleden waren de opstandelingenleiders ervan overtuigd, dat zij over een niet al te lange tijd de Europeanen uit Algerije zouden hebben gejaagd. Thans hebben zij dit idee volkomen opgegeven, aldus Mollet. Hij herinnerde eraan dat Frankrijk in Algerije het vreedzaam naast elkaar bestaan van de mohammedaanse en de Franse volksgemeenschap, onder gelijkheid van rechten, beoogt. De middelen ter bereiking van dit doel zijn de oproep tot staking der vijandelijkheden, daarna vrije (door democratische landen gecontroleerde) verkiezingen, waarna over de toekomstige status van het land kan worden onderhandeld. „Ik ben bereid tot elke discussie", aldus Mollet. Over de beschuldigingen inzake wreedheden door de Franse troepen in Algerije zeide premier Mollet, dat er steeds wanneer de aandacht van de regering op incidenten werd gevestigd, een onderzoek is ingesteld. Dikwijls bleek het onderzoek vruchteloos. Indien er in bepaalde gevallen werkelijk sprake was van ongeoorloofde praktijken werden de schuldigen gestraft. Er zijn in totaal 700.000 mannen naar Algerije gegaan. Indien er enkelingen zijn, die zich hebben schuldig gemaakt aan buitensporigheden, moet men eisen, dat zij worden gestraft, maar het mag niet worden toegestaan, dat wordt gezegd, dat 700.000 zonen van het Franse volk folteraars zijn, aldus premier Mollet.

Transportstaking —

Op 17 en 18 april hebben 365.000 man spoorwegpersoneel en het personeel van de Parijse metro- en autobusdiensten gestaakt voor een loonsverhoging van 10 à 12%. Op 16 april had de regering een verhoging van 1½% met terugwerkende kracht tot 1 januari aangeboden. Volgens *Ass. Press* (17-4) liggen de lonen van de spoorwegarbeiders tussen *f* 380 en *f* 540 per maand. De staking werd gesteund door de communistische (CGT) en socialistische (Force Ouvrière) vakbonden. De staking, waarbij zich o.a. ook het grondpersoneel van de Air France had aangesloten, heeft het spoorwegverkeer in Frankrijk en het verkeer in de hoofdstad volledig verlamd. De directe schade van de twee dagen staken wordt volgens *De Telegraaf* (19-4) op *f* 150 à *f* 200 miljoen geschat.

De staking kwam, aldus het *Alg. Handelsblad* (17-4) niet alleen uit bijzondere eisen van de spoorwegarbeiders voort, doch was ook een uitdrukking van de algemene ontevredenheid over het feit, dat de regering tracht de inflatie te bestrijden door géén toestemming tot loonsverhogingen te geven, terwijl anderzijds de prijzen voortdurend stijgen.

Diversen —

Disconto verhoogd — De Nationale Bank heeft op 11 april het discontotarief verhoogd van 3 tot 4%. Het Franse disconto werd het laatst gewijzigd in december 1954, toen het werd verlaagd van 3¼ tot 3%. De verhoging is een nieuwe maatregel van de regering in haar strijd tegen de inflatie.

Toerisme — In 1956 hebben 4.305.000 buitenlanders Frankrijk bezocht, d.i. 7% meer dan in 1955. De meesten (898.000) kwamen uit België en Luxemburg. Engeland en Ierland stonden op de tweede plaats met 680.000 bezoekers, gevolgd door de Ver. Staten en Canada 677.000, Duitsland en Oostenrijk 511.000, Nederland 380.000, Zwitserland 374.000, Italië 285.000, Spanje 215.000, de Scandinavische landen 125.000, Zuid-Amerika 60.000, Portugal 48.000 en andere landen 52.000.

Atlantische vloot — De Franse marine overweegt de bouw van een Atlantische vloot, die volgens Reuter (8-3) even sterk zou worden als de huidige Middellandse-Zeevloot van 250.000 ton. De meeste schepen zouden worden gestationeerd in Brest, dat de basis van de Atlantische vloot zou worden.

India

Nieuwe regering —

Premier Nehroe heeft zijn regering gewijzigd. De voornaamste wijziging is de benoeming van *Krisjna Menon* tot minister van defensie. Tot dusver was hij als minister zonder portefeuille hoofdzakelijk belast met buitenlandse aangelegenheden en trad hij op als Nehroe's reizende ambassadeur. Op de begroting voor 1957-58 is volgens de *New York Times* (18-4) voor defensie ruim *f* 2 miljard uitgetrokken (d.i. 39% van de totale ontvangsten) tegen *f* 1,6 miljard in 1956-57.

De leider van de Congrespartij te Bombay, *S. K. Patil,* die bekend staat als een fel anti-communist, is benoemd tot minister van bevloeiing en energie.

Nehroe's nieuwe regering is volgens de New York Times als volgt samengesteld:

Premier, buitenlandse zaken en atoomenergie: *Jawaharlal Nehroe;* defensie: *V. K. Krisjna Menon;* binnenlandse zaken: *Govind Ballabh Pant;* onderwijs en wetenschappelijk onderzoek: *Aboe Kalam Azad;* handel en industrie: *Moranji Ranchhodji Desai;* spoorwegen: *Jagjivan Ram;* arbeid en planning: *Goelzarilal Nanda;* financiën: *Tiroevalloer Thattai Krisjnamachari;* verkeer en verbindingen: *Lal Bahadoer Sjastri;* staal, mijnen en brandstoffen: *Swaran Singh;* openbare werken, huisvesting en bevoorrading: *Kyzambally Changalaraya Reddy;* voedselvoorziening en landbouw: *Ajit Prasad Jain;* bevloeiing en energie: *Sadasjiv Kanoji Patil.*

Internationaal Nieuws

OEES-resolutie i. z. vrijhandelsgebied, geassocieerd met de „Euromarkt" —

Zoals wij reeds eerder hebben bericht (zie pag. 12791/1 en 12815/3) is, toen eenmaal de plannen van Duitsland, Frankrijk, Italië en de Benelux-landen om een douane-unie aan te gaan en een gemeenschappelijke markt (Euromarkt) te scheppen, min of meer vaste vorm hadden gekregen en inderdaad kans maakten in een verdrag *) vastgelegd te worden, in oktober 1956 van Britse zijde het denkbeeld gelanceerd, om een wijdere, zij het partiële vrijhandelszone te associëren aan de nagestreefde gemeenschappelijke markt van „klein-Europa".

De Britse regering, zo schreef de *Manchester Guardian* (Weekly 7-2), heeft zich nooit in staat gevoeld zich aan te sluiten bij de gemeenschappelijke markt, anderzijds wilde zij niet uitgesloten worden van de Euromarkt.

De Britse stappen ten deze zijn, zo schreef het *Alg. Handelsblad* (19-2), een uiting van de groeiende Engelse vrees voor protectionisme in de Douane-Unie.

Van 1958 af zou deze de onderlinge rechten met 10% reduceren, waardoor de Duitse automobielen in de Benelux b.v. 21.6% invoerrecht zouden betalen, maar de Engelse auto's 24%. Doch ook de bekommernis, dat de Engelse koloniale produkten en grondstoffen op de algemene markt in het nadeel zouden komen, is in Londen gegroeid.

Volgens het door de Britten gelanceerde denkbeeld zouden de leden van deze vrijhandelszone hun onderlinge douanetarieven en die met de Euromarktlanden verlagen en tenslotte afschaffen, maar hun eigen tarieven met derde landen behouden. Voor Engeland is dit laatste een belangrijk punt, aangezien het de mogelijkheid openlaat de voor het Gemenebest geldende preferentiële rechten te handhaven.

☆

Een op 12 en 13 februari te Parijs gehouden conferentie van de ministers van buitenlandse zaken der landen, die deel uitmaken van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking (OEES), heeft zich uitgesproken voor onderhandelingen „teneinde wegen en middelen vast te stellen op grond waarvan een Europees vrijhandelsgebied zou kunnen worden gevormd, dat op multilaterale basis de Europese Gemeenschappelijke Markt zou associëren met de andere OEES-landen.

De Raad van de OEES, die werd voorgezeten door de Britse minister van financiën, Peter Thorneycroft, vestigt, aldus de resolutie, „in het bijzonder de aandacht op de doelstellingen om wegen te vinden, die de uitbreiding van de handel in landbouwprodukten op niet-discriminatoire grondslag tussen alle OEES-landen verzekeren. Zij vestigt eveneens de aandacht op de noodzaak zich bezig te houden met de bijzondere situatie van OEES-landen, die zich economisch ontwikkelen".

Blijkens de resolutie zal een desbetreffend rapport op een zodanig tijdstip aan de Raad moeten worden uitgebracht, dat deze vóór 31 juli 1957 verdere beslissingen kan nemen.

Er zijn op voorstel van Thorneycroft drie werkgroepen ingesteld: de eerste heeft tot taak vast te stellen onder welke voorwaarden een Europees vrijhandelsgebied zou kunnen worden verwezenlijkt; de tweede zal zich met de bestudering van de landbouwkundige vraagstukken dienen bezig te houden; de werkzaamheden van de derde werkgroep omvat de bestudering van de economische ontwikkeling der deelnemende landen in het bijzonder. In de drie werkgroepen kunnen alle deelnemende landen vertegenwoordigd zijn; de Ver. Staten en Canada zijn eveneens uitgenodigd zich daarin te doen vertegenwoordigen.

*) Een samenvatting van de voorgeschiedenis en van de inhoud van het inmiddels getekende, maar nog niet door de betreffende parlementen goedgekeurde Euromarkt-verdrag vindt de lezer op pag. 13111 e.v., 13127 e.v. en 13143.

De Sowjet-Unie en de slavernijconventie —

De Sowjet-Unie heeft als eerste land de nieuwe conventie der Ver. Naties tegen slavernij (zie pag. 12771) geratificeerd. Op 12 april hebben de Sowjet-gedelegeerden bij de VN G. P. Arkadew (links) en A. A. Sobolew (midden) de ratificatie-oorkonde aan de secretaris-generaal der Ver. Naties, D. Hammarskjoeld, overhandigd.

Diversen —

NAVO-radarnet — De NAVO heeft op 27 maart bekendgemaakt dat er plannen bestaan tot aanleg van een uitgebreid telecommunicatiestelsel en een netwerk van radar-waarschuwingsposten ter versterking van de verdediging tegen een vijandelijke aanval. De aanleg zal vier jaar duren en een bedrag van *f* 2.400 miljoen vergen. In dit programma is tevens opgenomen de aanleg van nieuwe vliegvelden, benzineleidingen en -opslagplaatsen en de voltooiing van het bestaande programma van de aanleg van vlootbases. Het telecommunicatiestelsel tussen de diverse commando-posten zal met de nieuwste technische vindingen worden uitgerust. Aangezien de installatie is bestemd voor de gemeenschappelijke defensie, zullen alle NAVO-leden moeten bijdragen tot de financiering van het project. In 1961 zal de NAVO een bedrag van *f* 10.640 miljoen hebben belegd in onroerende installaties. Er zijn reeds 150 vliegvelden in gebruik. Van een communicatie-program ter waarde van *f* 1.330 miljoen is reeds 90% uitgevoerd en tegen midden 1958 zal het grootste deel van het stelsel van vervoer en opslag van petroleumderivaten voltooid zijn. Een aantal marinebases is voltooid of in het eindstadium van constructie.

Italië

Verkiezingen bij FIAT - De communistische achteruitgang —

Op 9 april hebben op de FIAT-autofabrieken te Turijn, Milaan en Modena verkiezingen plaatsgevonden voor nieuwe bedrijfsraden. Te Turijn verkreeg de communistische vakbond, de *CGIL*, volgens *ANSA/Ass. Press* 21.1% van de stemmen tegen 28.8% in 1956 en 63.2% in 1954. Zij bezet thans 34 van de 205 zetels in de bedrijfsraad (voorheen 45 van de 204). De christendemocratische *CISL* kreeg met 50% der stemmen (47.2% in 1956) 114 (111) zetels. De socialistische *UIL* verwierf 28.5 (23.9)% der stemmen en 57 (46) zetels. In Milaan en Modena verkreeg de CGIL resp. 14.1 (43.5) en 33.4 (40.6)%, de CISL resp. 52.1 (37.6) en 31.8 (30.1)% en de UIL resp. 33.8 (18.9) en 34.8 (29.3)%. De verkiezingen bij FIAT hebben behalve voor het bedrijf zelf ook een algemenere betekenis. Zij geven een aanwijzing over de politieke stemming onder de Italiaanse industrie-arbeiders. De sociale voorzieningen en het loonpeil zijn, aldus de Romeinse correspondent van *Het Parool* (16-4), bij FIAT echter beter dan bij de meeste andere Italiaanse bedrijven. Deze voorsprong heeft men zonder stakingen kunnen bereiken sinds de CISL en de UIL in 1955 de meerderheid in de bedrijfsraden hebben weten te verkrijgen (zie pag. 11871/3).

De achteruitgang bij de CP

Bij enige recente tussentijdse gemeenteraadsverkiezingen — o.a. te Cremona (Lombardije) en Rimini (Adriatische kust) — hebben de communisten, aldus *Het Parool* (8-4), winst weten te boeken, terwijl de linkse socialisten en de extreemrechtse partijen aanzienlijke verliezen hebben geleden. Hieruit zou men volgens de Parool-correspondent kunnen afleiden, dat de crisis in de CP (zie ook pag. 13038/2) beperkt is gebleven tot de topregionen der partij en een gedeelte van de CGIL. Een groot aantal leden zou om financiële redenen bedankt hebben. De jongste communistische winst zou o.a. het gevolg zijn van de crisis in de socialistische partij van Nenni (zie ook pag. 13038/1).

Matteotti afgetreden —

De secretaris van de Italiaanse soc.-democratische partij van Saragat, M. Matteotti, is op 17 april samen met het dagelijks bestuur van de partij afgetreden. Matteotti nam ontslag, omdat hij er niet in geslaagd was zijn partij te laten afzien van verdere deelneming aan de coalitieregering van premier Segni teneinde de fusie met de linkse socialisten van P. Nenni te verhaasten. Het partijdirectoraat heeft de voormalige plaatsvervangende secretaris, M. Tanassi, tot opvolger van Matteotti benoemd. Ook werd een nieuw dagelijks bestuur gekozen, dat de meerderheid in de partij, die het eens is met haar voorzitter, vice-premier Saragat, vertegenwoordigt.

Diversen —

Ontwikkeling landbouw — De minister van landbouw heeft begin april bij het parlement een plan ingediend dat beoogt de Italiaanse landbouw te steunen. In de dienstjaren 1957/58 tot 1964/65 zal 50 miljard lire worden uitgegeven voor landverbetering. In 1957/58 zal 300 miljoen lire en de beide jaren daarna 200 miljoen lire per jaar aan de boeren worden verstrekt, als staatsbijdrage voor de betaling van interest op leningen die voor het verkrijgen van eigen land zijn aangegaan. Verder zal 5 miljard lire voor de financiering van de vetvee-fokkerij en voor de bevordering van de pluimveehouderij ter beschikking worden gesteld. De middelen voor deze steunverlening worden verkregen uit leningen die door de Ver. Staten zijn verstrekt.

Joego-Slavië

Tito en Rankowitsj over verhouding tot Moskou en het Westen - „Stalinistische tendenties" nog aanwezig —

In een te Brioni gehouden toespraak heeft president *Tito* op 18 april een uitvoerige uiteenzetting gegeven van de verhouding van zijn regering tot de Sowjet-Unie.

„Wij hebben niet in het socialistische kamp kunnen blijven, omdat Joego-Slavië anders de rol, die het in de wereld speelt, had moeten opgeven. Deze rol stelt ons in staat een onafhankelijke houding aan te nemen en onze opvattingen over alle vraagstukken op het gebied van de binnenlandse en buitenlandse politiek naar voren te brengen. En juist dit heeft onze Russische kameraden zo erg verbitterd", aldus Tito. Hij merkte op dat, hoewel de Sowjet-Unie haar betrekkingen met de socialistische landen tot op zekere hoogte gewijzigd heeft, de stalinistische tendenties nog steeds aanwezig zijn in de Sowjet-politiek tegenover Joego-Slavië en andere landen. De houding van bepaalde Sowjet-leiders toont aan, dat zij zich niet kunnen ontworstelen aan hun oude opvattingen. Men moest echter, aldus Tito, het conflict „niet dramatiseren".

„Het zal niet lang duren, want de kameraden in de Sowjet-Unie zullen begrijpen, dat het Joego-Slavië van vandaag geen reden heeft zijn politiek te wijzigen. Verandering brengen in deze politiek zou schadelijk zijn voor zowel Joego-Slavië als voor de ontwikkeling van de socialistische gedachte in de wereld."

Volgens Tito zullen de Russen later begrijpen, dat de houding die Joego-Slavië heeft aangenomen, niet alleen geen bedreiging vormt voor de Sowjet-Unie, maar integendeel, zelfs haar en allen die de vrede willen, tot voordeel zal strekken.

Tito zei, dat de jongste rede van Chroesjtsjew, uitgesproken op de Albanese ambassade in Moskou,

aanvankelijk deed hopen, dat er een verandering in de betrekkingen tusshen de SU en Joego-Slavië op komst is. „Maar kort na deze rede beschuldigde de Rus Soeslow ons van revisionisme en van pogingen om te komen tot een nationaal communisme, dat echter niet e-staat."

„Wat moeten wij nu geloven? De ene dag zegt men dit en de volgende dag precies het tegenovergestelde", aldus Tito. Volgens de president moest Joego-Slavië de SU duidelijk maken, dat het zo niet kan doorgaan.

Tito verklaarde voorts, dat zijn land goede betrekkingen met het Westen wil onderhouden zonder echter het kapitalistische systeem te willen overnemen.

Vice-president *Rankowitsj* klaagde over een „steeds scherper wordende" systematische campagne in communistische landen om de Joegoslavische politiek, staatsinrichting en sociale instellingen in een kwaad daglicht te stellen. Die campagne is volgens *Rankowitsj* vorig jaar, direct na het bezoek van president Tito aan Moskou, begonnen. Moskou is ons weer gaan wantrouwen, aldus de vice-president. De samenwerking van Joego-Slavië met het Westen wordt beschouwd als „verraad van de beginselen van het proletarische internationalisme en de solidariteit van de socialistische landen". Hiertegenover staat, dat sommigen in het Westen Joego-Slavië beschuldigen van „verraad van de vrije wereld".

Men hoort wel spreken van een Joegoslavisch „nationaal communisme", aldus Rankowitsj, en sommigen hebben dat als een „Marxistisch argument" tegen onze regering gebruikt, doch niemand in Joego-Slavië heeft ooit deze term gebruikt om het nieuwe, socialistische Joego-Slavië te karakteriseren.

De leiders en pers van sommige Oosteuropese landen noemen weer alles wat Joegoslavisch is „revisionistisch", „opportunistisch" en „verraad van het socialisme".

Joego-Slavië gelooft echter nog steeds, aldus Rankowitsj, dat de in 1955 en 1956 door de SU en Joego-Slavië ondertekende gemeenschappelijke verklaringen een gezonde basis bieden voor ontwikkeling van samenwerking. Men moet daarbij alleen maar beseffen, dat Joego-Slavië ten aanzien van sommige kwesties een afwijkend standpunt inneemt.

Nederland

Congres VVD - Prof. Oud stelt minderheidskabinet voor —

De voorzitter van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, prof. mr. P. J. Oud, heeft op 5 april de te Groningen gehouden jaarvergadering van de VVD geopend met een rede over de binnen- en buitenlandse toestand. Aan het *Alg. Handelsblad* (6-4) ontlenen wij het volgende:

„Wat ons in het gebeuren buiten onze grenzen het meest en het pijnlijkst getroffen heeft is wel, hoe uiterst moeilijk het is in de wereld iets op te bouwen, dat op een internationale rechtsorde gelijkt. . . . .Hoe bitter steken de gulden woorden van het Handvest der Verenigde Naties, die in de wereld van 1945, bloedende uit duizend wonden, de hoop op een betere toekomst moesten wekken, af tegen de praktijk van een twaalftal jaren. Hoe lang is de lijst van het onrecht, dat de Verenigde Naties gedurende de tijd sedert San Francisco verstreken, rustig zijn gang hebben laten gaan", aldus prof. Oud.

De binnenlandse toestand

Sprekend over de binnenlandse toestand zeide prof. Oud, dat uit het recente Kamerdebat over de bestedingsnota is gebleken, welk een principiële kloof de socialisten van de anderen scheidt. Is voor de socialisten belastingverhoging de aangewezen remedie om de moeilijkheden te boven te komen, voor de anderen staat beperking van overheidsuitgaven op de voorgrond. De VVD staat, aldus prof. Oud, in haar bezwaren tegen de regeringspolitiek niet alleen. In feite worden zij door het gehele niet-socialistische deel van de Kamer gedeeld.

Een „derde macht", van AR, CHU en VVD, uiteraard met behoud van eigen zelfstandigheid, zou in de naoorlogse ontwikkeling van de politieke verhoudingen in Nederland een tegenwicht tegenover de twee politieke grootmachten — KVP en PvdA — hebben betekend. De AR en de CHU hebben daarvan niet willen weten, maar zij hebben daarvan, blijkens de verkiezingsuitslag van 1956, weinig plezier beleefd, aldus prof. Oud.

Zou in een kabinet van de breedste basis de „derde macht" haar rol hebben kunnen spelen, in een kabinet van de rechterzijde met de VVD zou de VVD een aanhangsel kunnen zijn van de rechtse coalitie. Die positie wilde prof. Oud zo enigszins mogelijk vermijden.

Een kabinet zonder socialisten zou, naar de overtuiging van prof. Oud, onder de tegenwoordige omstandigheden op een heel wat steviger grondslag staan. Zo'n kabinet zou stellig mogelijk zijn, als er bij de katholieken wat meer durf was.

Prof. Oud legde er echter de nadruk op, dat hem geenszins een kabinet, gevormd uit de rechterzijde en de VVD, voor ogen stond.

De katholieken zouden daarvoor ook terugschrikken. Maar waarom, aldus prof. Oud, doet de rechterzijde het niet alleen en wanneer de christelijk-historischen daarvoor niet te vinden zijn, waarom vormen de KVP en de AR dan niet samen een „minderheidskabinet?" Wat ons betreft zou zulk een kabinet niet slechts van een loyale, maar zelfs van een welwillende oppositie verzekerd zijn.

Reactie Tilanus

De voorzitter van de Christelijk-Historische Unie, de heer H. W. Tilanus, heeft volgens *Trouw* (8-4) op 6 april te Goes verklaard, dat hij de uitspraken van prof. Oud niet serieus kon nemen. Hij noemde de rede van prof. Oud „stoken". Volgens de heer Tilanus is een kabinet van KVP, AR en CHU niet in het belang van het land.

Minister Staf over de Britse defensie, de Amerikaanse militaire leveranties, geleide projectielen en atoomwapens —

De minister van defensie, ir. C. Staf, is op 12 april van een tweeweeks bezoek aan de Ver. Staten, waar hij o.a. besprekingen heeft gevoerd over de Amerikaanse defensieleveranties, in Nederland teruggekeerd. Over de wijzigingen van de Britse defensiepolitiek (zie pag. 13132/2) verklaarde ir. Staf volgens *Het Parool* (12-4) het zeer te betreuren, dat de Britse regering deze ingrijpende wijziging heeft vastgesteld zonder enig overleg met de NAVO. De minister was bezorgd over het feit dat de nieuwe Britse politiek in zo sterke mate uitgaat van de verdediging met raketten en geleide projectielen in een periode waarin, zoals hem in de Ver. Staten was gebleken, deze projectielen niet in toereikende aantallen beschikbaar zijn. Bovendien zou bij een dergelijke verandering van defensiepolitiek verwacht moeten worden een verho-

ging van de defensieuitgaven, terwijl men in Engeland deze omschakeling juist met een vermindering der uitgaven gepaard doet gaan.
Ir. Staf was verheugd over het feit, dat hem in de VS was gebleken, dat Washington er niet over denkt zijn middelen ter verdediging met conventionele wapens af te breken. Hij erkende, dat de nieuwe Britse defensiepolitiek voor Nederland belangrijke consequenties heeft, omdat de zg. forward strategy, die steeds als het enig toereikende middel is beschouwd om een snelle doorstoot naar het Nederlandse grondgebied te voorkomen, nu pas volledig zal kunnen worden toegepast als alle Duitse divisies er zijn, hetgeen een vertraging van één of meer jaren betekent.
De minister deelde volgens het *Alg. Handelsblad* (12-4) voorts mede, dat zijn besprekingen te Washington ertoe geleid hadden, dat de betalingsregeling voor de leverantie van materieel, waarvan Nederland tot voor kort een groot gedeelte gratis kreeg via het Mutual Defence Aid Program (MDAP), op bevredigende wijze is geregeld. De regeling houdt in dat de betaling van leveranties niet, zoals gebruikelijk, bij bestelling zal geschieden, maar pas na aflevering. Dit betekent o.a., dat voor ongeveer *f* 30 à *f* 40 miljoen verschoven kan worden van het reeds overvolle defensiebudget van 1957 naar dat van 1958. Verder mag Nederland de Amerikaanse wapens-in-bruikleen van de op te heffen vijfde divisie (zie pag. 13006/3) houden. „Wij hebben natuurlijk voor de vierde divisie (nieuwe stijl) naar verhouding meer materieel en verbindingsmiddelen nodig, dan te voren", aldus ir. Staf.

Geleide projectielen

Over de geleide projectielen Honest John voor de landmacht zeide minister Staf, dat deze thans in de Ver. Staten reeds divisiegewijs worden ingevoerd. „Dit is voor ons land zeker onmogelijk, daar wij de verzorgingseenheden en bijbehoren niet uit de grond zouden kunnen stampen. De Nederlandse bataljons artillerie die met deze wapens zullen gaan werken, worden dus afhankelijk van de Amerikaanse verzorgingsorganisatie. Voor de opleiding zullen enkele specialisten naar de VS gaan, speciaal voor het opdoen van kennis betreffende het tactische gebruik van deze projectielen.
Al het andere personeel zal in Duitsland en in de praktijk worden getraind." De geleide projectielen zullen vóór april 1958 in Nederland zijn.

Atoomwapens

Over de opslag van atoomprojectielen zei de minister, dat deze in Nederland inderdaad zonder meer mogelijk zou zijn, gezien de overeenkomsten dienaangaande. Het leek hem echter niet waarschijnlijk, dat de Amerikanen, onder wier beheer alle atoomprojectielen zullen blijven, hiertoe in vredestijd zullen overgaan. Voor de inrichting van een dergelijk depot zijn grote technische voorzieningen noodzakelijk; controle en bewaking stellen hoge eisen en hiervoor zijn uitgebreide maatregelen nodig. Het is onwaarschijnlijk dat men thans in een gebied als Nederland een dergelijke opslagplaats zou gaan inrichten. „Men zal slechts zorgen dat ze beschikbaar komen in een tijd van crisis", aldus de minister.
De tactische jager-bommenwerpers van de luchtmacht (Thunderstreaks) zullen binnen korte tijd worden uitgerust voor het meenemen van atoom-projectielen.

Luchtvaartovereenkomst met de Ver. Staten —

De luchtvaartbesprekingen met de Ver. Staten (zie ook pag. 13107/1) hebben op 3 april geleid tot een nieuwe luchtvaartovereenkomst tussen Nederland en de Ver. Staten.
Deze overeenkomst is volgens *De Volkskrant* (5-4) tot stand gekomen na persoonlijk ingrijpen van president Eisenhower. Minister Dulles zou de verantwoording voor de concessies in Houston en op Curaçao ten gunste van de KLM niet langer zelf hebben willen aanvaarden. Hij zou onder sterke druk van de Amerikaanse luchtvaartmaatschappijen hebben gestaan, die Europese luchtlijnconcessies in de Ver. Staten wilden verhinderen of beperken.
Naast de drie nieuwe routes die de KLM zijn toegezegd (Amsterdam—Montreal—Houston, Curaçao—Miami—New York en Curaçao—New York rechtstreeks) omvat de overeenkomst de volgende concessies aan Nederland:
1. De formele erkenning — vastgelegd in de briefwisseling tussen de onderhandelingsdelegaties — dat de deur open blijft voor een Nederlands verzoek om een lijn naar Californië (Los Angeles) te beginnen; 2. het intrekken door de VS van de ongunstige voorwaarde dat de Nederlandse regering in de toekomst zal moeten bewijzen dat minstens de helft van het vervoer op de nieuwe lijnen zal bestaan uit passagiers en vracht met eindbestemming en/of uitgangspunt Nederlands grondgebied en 3. het niet langer beperkt zijn van de verbinding Miami—Curaçao tot een rechtstreekse route. Deze lijn omvat ook tussenliggende punten.
De president-directeur van de KLM, de heer I. A. Aler, heeft op 4 april medegedeeld, dat de nieuwe diensten 1 juni a.s. zullen worden geopend.

Salarissen onderwijzers verhoogd —

In de bijzondere commissie georganiseerd overleg voor het onderwijzend personeel werkzaam bij het lager onderwijs is op 16 april volledige overeenstemming met de regering bereikt over de onderwijzerssalarissen.
De voornaamste punten van het akkoord zijn:
1. De nieuwe regeling heeft terugwerkende kracht tot 1 januari 1957.
2. De salarisschaal wordt verlengd van 20 tot 26 dienstjaren.
3. De onderwijzer *zonder hoofdakte* bereikte tot dusver na 20 jaar een maximum van *f* 544.57. Dit wordt *f* 633.75 na 26 jaar. De nieuwe regeling begint voor deze groep eerst bij 10 dienstjaren effect te sorteren. De onderwijzer *met hoofdakte* heeft thans een aanvangswedde van *f* 378.34. Dit wordt *f* 393.46. Het maximum salaris bedraagt na 20 jaar *f* 635.75. Dit wordt na 26 jaar *f* 690.99.
Het verschil tussen beide groepen loopt thans van ongeveer *f* 45 tot *f* 90. Dit wordt over de gehele diensttijd een constant verschil van ruim *f* 60.
4. *De hoofdenmarge* van *f* 75 en *f* 100, die een hoofd boven zijn salaris geniet voor resp. normale en voor grote scholen wordt verhoogd tot resp. *f* 120 en *f* 150.
5. Bij het *ULO* ontvangt de bezitter van de hoofdakte en twee lagere bijakten of één middelbare akte thans *f* 808.65, dit wordt *f* 839,39. Voor het ULO werd m.i.v. 1 september 1955 reeds bij wijze van noodregeling een salarisverhoging ingevoerd. Voor zover deze noodregeling voordeliger is (hetgeen bij ULO-leerkrachten met minder dan 16 dienstjaren het geval kan zijn) wordt deze noodmaatregel voor hen gehandhaafd.

6. Bij het *VGLO* en *BLO* zullen voortaan ook de niet-hoofdaktebezitters van een z.g. VGLO-marge profiteren; bovendien zijn voor het VGLO en BLO enige verhogingen ingevoerd.
7. De *bonusvergoeding* voor het behalen van een der akten Frans, Duits, Engels, wiskunde, handelskennis of lich. oefening wordt van *f* 250 verhoogd tot *f* 600. In totaal wordt voor niet meer dan twee akten een bonus toegekend.
8. Als salaris werd hierboven aangegeven het bruto maandbedrag, met inbegrip van de 6% verhoging en de aan een maximum gebonden AOW-compensatie.

Behoefte aan ULO-onderwijzers —

Het sociologisch instituut van het Convent der Christelijke Sociale Organisaties heeft in opdracht van de Bond van Christelijke MULO-scholen en de Vereniging voor Christelijk MULO een rapport uitgebracht over de toekomstige ontwikkeling van het ULO. Het rapport berekent, dat het aantal leerlingen der ULO-scholen sinds 1949 met 40% is gestegen en dat tot 1962 een stijging tot 185% moet worden verwacht.
Volgens het rapport zullen er in de jaren 1957 t.m. 1964 5543 onderwijzers bij het ULO nodig zijn. Er is thans reeds een aantal onvervulbare vacatures. Om het tekort wegens uitbreiding en vervanging ook kwalitatief op te vangen, zouden er in de komende acht jaar rond 11.000 akten geproduceerd moeten worden of rond 1400 per jaar, alleen ten behoeve van het ULO.
In 1953 voldeden 84% van het aantal onderwijzers bij het ULO aan de eis van het bezit van hoofdakte plus 2 bijakten. Sindsdien is deze verhouding ongunstiger geworden; bij het chr. MULO is het percentage gedaald van 91,3 tot 75%.

De a. s. huurverhoging —

De minister van volkshuisvesting en bouwnijverheid, ir. Witte, heeft in zijn memorie van antwoord aan de Eerste Kamer medegedeeld, dat hij van mening is, dat de 12½% huurverhoging, die de eigenaar ingevolge de aanhangige wetsvoorstellen, die een verhoging van in totaal 25% inhouden, zal ontvangen, voldoende is voor een normale exploitatie. De vrees voor een grote administratieve rompslomp, verbonden aan de gedeeltelijke blokkering van de uit de voorgestelde 25% verhoging voortvloeiende gelden, is volgens de minister ongegrond. Het systeem van huurverhoging met gedeeltelijke blokkering is op zijn uitvoerbaarheid getoetst en de minister heeft dit systeem eerst aanvaard, nadat gebleken was dat de administratieve opzet en behandeling heel eenvoudig konden zijn. De minister verwacht van ingediende voorstellen een nieuw begin voor de oplossing van het huurprobleem. Hoewel hij een vast plan voor verdere verhoging in beginsel aantrekkelijk vindt, acht hij dit thans moeilijk te verwezenlijken.
Het *CNV* en de *KAB* hadden reeds eerder ervoor gepleit de voorgestelde huurverhoging van 25% te verlagen tot een van 12½% voor de huiseigenaar. De voorzitter van de PvdA, *E. Vermeer,* heeft volgens *Het Parool* (5-4) verklaard, dat de huren slechts verhoogd dienen te worden als er „afroming" komt. „Als men af wil van de afspraak over huurverhoging die bij de verkiezingen is gemaakt, dan moet men zonder ons verder gaan", aldus de heer Vermeer.

Diversen —

Aantal ouden van dagen — Van 1889 tot 1945 is de bevolkingsgroep van 65 jaar en ouder toegenomen met 220%, tegen de totale bevolking met 134%. Volgens berekeningen zal in 1975 11½% van de totale bevolking 65 jaar of ouder zijn.

Omvang BLO — Volgens cijfers van het CBS telt het bijzonder lager onderwijs, welke tak van onderwijs naast het lager onderwijs aan kinderen van de varende en rijdende bevolking (ruim 6000 leerlingen) de zorg voor het geestelijk en/of lichamelijk gehandicapte kind omvat, in 1956-'57 ca. 450 scholen, bijna 3.200 leerkrachten en ruim 45.000 kinderen.

Herstel olieuitvoer — De Centrale Dienst voor In- en Uitvoer heeft in de Ned. Staatscrt. van 15 april bekendgemaakt, dat de maatregel van 13 november 1956, waarbij de uitvoer van een aantal produkten van de aardolie-industrie aan vergunning per transactie werd gebonden, met ingang van 16 april 1957 is ingetrokken. Dit houdt in, dat voor de invoer van ruwe aardolie, zware en halfzware oliën, lichte oliën waaronder benzine, smeermiddelen op aardoliebasis, asfalt en enkele aanverwante produkten van de aardolie-industrie de situatie van vóór de Suezcrisis is hersteld.

Panama

Panama en het Panamakanaal - Sowjet beschuldigingen —

Sedert de nationalisatie van het Suezkanaal in juli 1956 zijn in en buiten Panama stemmen opgegaan, die pleiten voor de nationalisatie van het door de VS aangelegde en geëxploiteerde Panamakanaal.
Thans heeft president *Ernesto de la Guardia* van Panama, aldus *Reuter* (17-4), verklaard, dat zijn land, als het werkelijkheidszin heeft, er niet over kan denken, het Panamakanaal zelf te exploiteren en te beschermen. Hij was van oordeel, dat nationalisatie van het kanaal geen openbare kwestie is.
De president zei met nadruk, dat Panama de VS uitsluitend met het oog op de aanleg en de exploitatie van het kanaal op het gebied van de jurisdictie rechten heeft gegeven, maar dat deze géén afbreuk doen aan de soevereiniteit van Panama over de kanaalzone.

☆

De Sowjet-Unie heeft, aldus de *New York Times* (10-4), in een op 8 april te Washington overhandigde nota de VS beschuldigd van een discriminerende behandeling van Sowjetschepen in het Panamakanaal in januari jl., waardoor deze schepen ernstige vertraging hadden ondervonden, zulks in „flagrante strijd met de volledige gelijkheid van gebruik voor alle landen van kanalen met internationale betekenis, zoals deze met betrekking tot het Panamakanaal in het verdrag van 19 november 1901 vastgelegd en door het gebruik bevestigd is."
Volgens de New York Times plachten Sowjet-schepen het Panamakanaal te vermijden. Na de sluiting van het Suezkanaal is hierin verandering gekomen.

Roemenië

Verdrag met SU i.z. Sowjet-troepen

Te Boekarest is op 15 april tussen de Sowjet-Unie en Roemenië een verdrag getekend inzake het stationeren van Sowjet-strijdkrachten op Roemeens gebied. Van Sowjetzijde waren aanwezig de ministers van buitenlandse zaken, A. Gromyko, en van defensie, maarschalk Zjoekow.
Volgens waarnemers in Wenen zou het verdrag niet veel afwijken van de met Polen (zie pag. 12917/1) en Oost-Duitsland (zie pag. 13085/2) gesloten verdragen.
Vóór het begin van de Hongaarse revolutie in oktober 1956 had volgens *United Press* (16-4) de SU in Roemenië één divisie plus luchtmacht- en marine-eenheden. Sindsdien heeft men echter reden om

aan te nemen, dat nog vijf Sowjet-divisies zijn aangevoerd. Roemenië heeft zelf een leger van naar schatting 230.000 man en voorts een aantal grenswachten, beroepssoldaten, arbeiderstroepen en dergelijke semi-militaire eenheden. Men schat het totaal hiervan op 400.000 man.

De begroting-1957 —
De begroting voor 1957 voorziet volgens het *Roemeense Informatie Bulletin* (15-4) in inkomsten ad 46.1 miljard lei en uitgaven ad 45.2 miljard lei. De inkomsten zijn 8.9% en de uitgaven 8.2% hoger dan in 1956. Van de inkomsten is 91% afkomstig uit de „socialistische sector van de economie" en 9% uit de belastingen.
Van de uitgaven is 33.3 mrd lei bestemd voor de financiering van de nationale economie. Voor defensie is 3.7 mrd lei uitgetrokken, d.i. 7.2% minder dan in 1956.

Saoedi-Arabië

Overeenkomst met de VS i.z. militaire hulp —
Saoedi-Arabië en de Ver. Staten hebben volgens de *New York Times* (9-4) op 8 april een overeenkomst gesloten, waarbij de luchtbasis Dhahran voor een nieuwe periode van vijf jaar door de Amerikaanse luchtmacht gebruikt mag worden. De basis ligt ca. 1600 km ten zuiden van de grote olievelden van Bakoe (SU).
De Ver. Staten zullen oorlogsmaterieel aan Saoedi-Arabië leveren tegen gedeeltelijke terugbetaling. Zij zullen verder hulp verlenen bij de opleiding van manschappen voor de Saoedi-Arabische grond-, lucht- en vlootstrijdkrachten (het leger telt ca. 13.000 man). De waarde van deze diensten wordt geschat op ca. $ 50 miljoen.
Saoedi-Arabië zal geen gratis-leveranties aan militaire hulp ontvangen. Wel zullen de VS, op basis van een in 1951 gesloten overeenkomst, tegen betaling vaartuigen voor de kustbewaking leveren, benevens tanks, artillerie, machinegeweren, geweren en munitie.
Straaljagers zullen niet worden geleverd, maar wel zullen Amerikaanse instructeurs het luchtvaartpersoneel van Saoedi-Arabië met deze toestellen vertrouwd maken.
Saoedi-Arabië had de Ver. Staten om militaire hulp tot een bedrag van $ 300 miljoen gevraagd. De VS wezen er echter op dat het land een zelfde bedrag ook voor de olie ontvangt, zodat de nodige militaire uitrusting van dit geld gekocht kon worden. Een Saoedi-Arabisch verzoek om huur voor het gebruik van de basis te Dhahran werd door Washington afgewezen.

Sowjet-Unie

Decentralisatie van de economie —
De Opperste Sowjet is tegen 7 mei bijeengeroepen voor een bespreking van een rapport van partijsecretaris N. S. Chroesjtsjew over een voorgenomen wijziging van de economische structuur van de Sowjet-Unie. *Tass* heeft op 30 maart een aantal stellingen van Chroesjtsjew met betrekking tot deze structuurverandering gepubliceerd.
De economische reorganisatie beoogt een groter deel van het arbeidende volk bij de leiding te betrekken, in overeenstemming met het leninistische principe van het democratische centralisme. Aan de afzonderlijke republieken en nationale gebieden zal meer zelfstandigheid t.a.v. het economische beleid worden gegeven. Daartoe zullen in alle republieken en gebieden nationale economische raden worden afgericht, die het beheer over de industrie en de economische projecten in hun gebied van de verschillende ministeries zullen overnemen. Deze raden zullen verantwoordelijk zijn aan de in december 1956 gereorganiseerde en door vice-premier Perwoekin geleide staatscommissie voor het vijfjarenplan (zie pag. 12917/2). Deze zal bepaalde nieuwe functies krijgen, om haar in staat te stellen, de uitvoering te verzekeren van een bepaalde gecentraliseerde politiek en de taak over te nemen van de huidige economische ministeries. Onder die omstandigheden wordt de staatscommissie voor economische zaken overbodig en zou dus moeten worden opgeheven, aldus Chroesjtsjew.

In de stellingen van de partijsecretaris wordt nog eens herhaald, dat de nadruk bij de industriële ontwikkeling moet blijven liggen op de zware industrie, omdat anders de fundamenten der toekomstige economische ontwikkeling ondermijnd worden. Nadruk op de zware industrie betekent ook, dat de Sowjet-industrie over de modernste machines zal beschikken, die de SU in staat zullen stellen het hoge peil van zijn defensiepotentieel te handhaven.

„Bevriezing" van de staatsschuld —
Partijsecretaris N. S. Chroesjtsjew heeft volgens *Tass* (10-4) in een op 8 april te Gorki uitgesproken rede bekendgemaakt, dat regering en partij aan de Sowjet-arbeiders hebben voorgesteld, met ingang van 1958 het uitgeven van staatsleningen te staken. Daartoe zou slechts worden overgegaan, wanneer de arbeiders zouden goedkeuren, dat de reeds uitgegeven leningen pas over 20 tot 25 jaar worden afgelost.
Zelfs na afloop van de genoemde termijn, aldus Chroesjtsjew, zal het niet mogelijk zijn, om in een keer de 260 miljard roebel van de tegenwoordige staatsschuld af te lossen. Er zou dus rekening gehouden moeten worden met aflossingen van 13 miljard roebel per jaar.
Hij deelde verder mede dat, wanneer het voorstel aanvaard zou worden, de lening van dit jaar slechts 12 miljard roebel groot zou zijn en geen 26.6 miljard roebel, zoals voorzien bij de begroting voor 1957. De opbrengst van de lening zou gebruikt worden om in de behoeften van de bevolking te voorzien.
Hoewel de leningen vrijwillig zijn, wordt bij elke uitgifte bij ministerieel besluit het bedrag vastgesteld, waarvoor door de arbeiders moet worden ingeschreven (in 1956 3 à 4 weken loon). Sinds 1945 hebben de Sowjet-burgers voor 300 miljard roebel ingeschreven, waarvan tot 1950 voor 129,6 miljard roebel.

Zuid-Afrika

Gevaren van de rassenpolitiek —
Het Zuidafrikaanse instituut voor rassenbetrekkingen heeft, aldus *Reuter* (2-4), de Zuidafrikanen opgewekt „acht te slaan" op de gevaren van rassenpolitiek van de regering „voordat het te laat is."
In een desbetreffende verklaring, die is ondertekend door de bisschop van Johannesburg, mgr. Ambrose Reeves, twee senatoren en verscheidene bekende Zuidafrikaanse burgers, wordt gewaarschuwd, dat de huidige politiek van de regering grote onrust en wantrouwen zaait onder de blanken t.a.v. de toekomst van Zuid-Afrika en onder de niet-blanken een toenemende afkeer verwekt tegen het gezag van de blanken.

De ondertekenaars van de verklaring voorzien, dat tenslotte de verschillende rassen in Zuid-Afrika volkomen gescheiden worden in elkaar vijandige kampen.

Wetenschap en Techniek

Lage temperaturen —

De *Financial Times* bevatte onlangs (17-2) enige mededelingen betreffende recente onderzoekingen bij lage temperaturen. Zowel de theoretische betekenis — nl. voor de ontwikkeling der atoomtheorie — als de technisch-industriële hiervan is zeer groot. Wat deze laatste betreft, kan gewezen worden op:

1) het bevriezen van produkten als koffie en farmaceutische artikelen, in het bijzonder zulke die hormonen bevatten, tengevolge waarvan ze verpulverd kunnen worden, zonder dat de hierbij ontwikkelde warmte schadelijke scheikundige veranderingen meebrengt;

2) het vervoer van waterstof en zuurstof in vloeibare vorm, sinds 1950 in speciaal voor dit doel geconstrueerde schepen, hetgeen belangrijke besparingen oplevert;

3) de toepassing van gefractioneerde distillatie, in het laboratorium sinds lang bekend, bij de raffinage van petroleum;

4) het cryotron, een instrumentje, dat dank zij zijn bescheiden afmetingen in raketten dienst kan doen, evenals in de computer, die dientengevolge in de toekomst van simpeler constructie en van veel geringere omvang zal kunnen zijn;

5) een extra-gevoelige radar-apparatuur, die reeds in Wereldoorlog II zijn nut bewezen heeft.

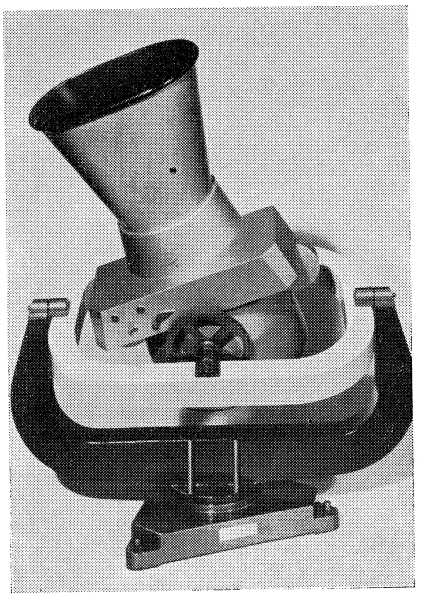
In beide laatstgenoemde instrumenten wordt gebruik gemaakt van de (door Kamerlingh Onnes ontdekte) zg. suprageleidende toestand, die metalen aannemen in de nabijheid van het absolute nulpunt. De sterke afkoeling, benodigd voor het bereiken van deze zeer lage temperatuur, wordt verkregen met behulp van vloeibaar helium (zie ook 13075/2). (N.)

Kunstmaan voor weervoorspelling

De Amerikaanse geleerde *Elliot Felt,* die belast is met de technische leiding van het lanceren van de eerste kunstmaan in 1958 (zie ook 12373/1), heeft zich op een bijeenkomst van het Amerikaanse raketgenootschap te Washington uitgesproken voor het gebruik van kunstmatige aardsatellieten door de weerkundige diensten. Dit zou duizenden mensenlevens en miljarden dollars, die thans door orkanen, wervelstormen, sneeuwstormen, droogte e.d. verloren gaan, kunnen besparen.

Telescopische camera —

Met het oog op de in het kader van het Internationale Geofysische jaar af te schieten „kunstmaan" (kunstmanen) is in de VS een telescopische camera ontwikkeld (waarvan wij hier een model op schaal reproduceren), die de betreffende onderzoekers in staat moet stellen de kunstmatige satelliet op zijn baan rond de aarde te fotograferen. Er zullen 12 van dergelijke camera's op verschillende plaatsen in de wereld worden geplaatst. De hoogte van de camera is ca. 9 m.

Enige nieuwe technische procédés

Ontzilting van water — Het was sinds lang bekend dat men water kan ontzilten door het in plastieken reservoirs te brengen en het vervolgens bloot te stellen aan de straling van het zonlicht. Deze methode van ontzilting was echter tot voor kort nauwelijks lonend, daar de ultraviolette stralen die het zonlicht bevat, bijna alle plastieken in korte tijd (enige dagen) tot ontbinding brengen. Sinds het vorige jaar evenwel beschikt men over een nieuw plastiek, een modificatie van polytetrafluooraethyleen, dat — indien zekere voorzorgen in acht genomen worden — ongeveer tien jaar bestand is tegen ultraviolette straling. De produktiekosten van een uit dit materiaal vervaardigd reservoir zijn zeer gering (± *f* 0.25 per capaciteit van 1000 l.)

Was uit boombast — De U.S. Forestry Board is met behulp van een nieuw procédé begonnen tannine, was en enige andere produkten te winnen uit de tot nu toe bijna waardeloze bast van de Douglasden en andere met deze boom verwante soorten. De opbrengst van verschillende uitgestrekte bosgebieden zal hierdoor ettelijke malen groter worden.

Atmosfeeronderzoek en elektronika — Het type, de dichtheid en de samenstelling van wolken kunnen vastgesteld worden met behulp van een elektronisch apparaat, dat door een vliegtuig wordt medegenomen. Dit apparaat onttrekt op regelmatige afstanden een aantal monsters aan de wolkenatmosfeer. Met behulp van een foto-elektrische cel wordt de lichtsterkte van het door de waterdeeltjes teruggekaatste licht gemeten, waarna het instrument langs elektronische weg een aantal grootheden berekent, die op de atmosfeer betrekking hebben. De resultaten kunnen zowel aan de meteorologie als aan de vliegtuigbouw dienstbaar worden gemaakt.

Controle-op-afstand van metaal — Ter microscopische controle van het oppervlak van metalen en alliages die aan radioactieve straling zijn blootgesteld, is een methode uitgewerkt in het Hanford Laboratorium der Atomic Energy Commission. Hierbij wordt een lichtbundel zijdelings geworpen op een fragment der te onderzoeken stof. Dit fragment bevindt zich in een stalen cel en kan door een paar „mechanische handen" worden gehanteerd. Het teruggekaatste licht wordt via een verstelbaar lenzensysteem naar het oculair van een microscoop gevoerd, die op de wand van de cel gemonteerd is. In het bijzonder kunnen langs deze weg metalen en alliages onderzocht worden op hun geschiktheid voor de constructie van kernreactoren.

Ontschuimingsmiddel — Een pas ontdekt silicoon zal binnenkort als ontschuimingsmiddel in de handel worden gebracht. De voordelen tegenover overeenkomstige middelen zijn gelegen in de bijzonder snelle verspreiding in de te ontschuimen vloeistof, de omstandigheid, dat het silicoon ook in de dampvorm werkzaam is en de sterke mate waarin het chemisch resistent is, tengevolge waarvan het zeer lang bewaard kan worden.

(Ontleend aan de Financial Times, 2-2.)

Diversen —

IJzersterk plastiek — Het Italiaanse chemische concern Montecatini te Milaan heeft bekendgemaakt, dat er een zeer licht plastiek is ontdekt, dat naar beweerd wordt sterker is dan gewoon staal. Het draagt de naam Moplen en is het lichtste plastiek, dat ooit werd geproduceerd. Het is bestand tegen temperaturen tot 160 graden celsius en zou ook zeer goede weerstand bieden aan chemische en corrosie-invloeden. Een dunne strook Moplen van 3 cm breedte en een halve mm dikte kan volgens Montecatini gemakkelijk een gewicht van meer dan 300 kilo dragen. Uit proefnemingen is gebleken, dat Moplen gebruikt zal kunnen worden voor vrijwel alle soorten produkten, onder andere ook voor films. Ook zou het in enkel- en veelvoudige draden voor textielvezels gebruikt kunnen worden. Moplen wordt verkregen door polymerisatie van propyleen, een gas dat uit petroleum in vrijwel onbeperkte hoeveelheden beschikbaar komt. In mei zal Montecatini beginnen met de commerciële produktie.

Chroesjtsjews rede over Stalin (XI)

(*Vervolg van pag.* 13141)

De zaak werd zo voorgesteld, dat niemand de feiten, waarop het onderzoek gebaseerd was, kon verifiëren. Er was geen mogelijkheid om te proberen de feiten na te gaan door contact op te nemen met degenen, die schuldbekentenissen hadden afgelegd. Wij voelden echter, dat de zaak van de gearresteerde artsen twijfelachtig was. Wij kenden sommigen van deze mensen persoonlijk, omdat zij ons vroeger behandeld hadden. Toen wij dit „geval" na Stalins dood aan een onderzoek onderwierpen, ontdekten wij, dat het van het begin tot het einde verzonnen was.

Deze schandelijke „zaak" werd door Stalin opgezet; hij heeft echter niet de tijd gekregen om haar tot een einde te brengen (zoals hij zich dat einde had voorgesteld) en dit is de reden, dat de artsen nog leven. Ze zijn nu allen gerehabiliteerd. Zij werken in dezelfde functies als zij vroeger deden; zij behandelen, topfunctionarissen, leden van de regering niet uitgezonderd; zij hebben ons volledig vertrouwen; en zij vervullen hun plicht eerlijk, zoals zij ook vroeger deden.

Bij het organiseren van de verschillende lage en schandelijke gevallen werd een zeer minderwaardige rol gespeeld door de verbeten vijand van onze partij en agent van een buitenlandse spionagedienst, Beria 1), die zich in Stalins vertrouwen gedrongen had. Hoe kon deze provocateur zulke posities in de partij en de staat verkrijgen, zoals eerste plaatsvervangende voorzitter van de raad van ministers van de Sowjet-Unie en lid van het Politieke Bureau van het Centrale Comité? Thans is aangetoond, dat deze schurk de regeringsladder beklom over een aanzienlijk aantal lijken. Waren er aanwijzingen, dat Beria een vijand van de partij was? Ja, die waren er.

De dood van Kaminsky

Reeds in 1937 verklaarde de vroegere volkscommissaris van gezondheid, Kaminsky 2), op een plenaire zitting van het Centrale Comité, dat Beria voor de Moessawat-spionagedienst werkte. Doch nauwelijks was de plenaire zitting van het Centrale Comité afgelopen, of Kaminsky werd gearresteerd en daarna gefusilleerd.

Onderzocht Stalin de verklaring van Kaminsky? Nee, want Stalin geloofde in Beria en dat was voor hem genoeg. Als Stalin in iets of iemand geloofde, dan kon niemand iets zeggen dat tegen zijn mening inging; iedereen die een tegengestelde mening naar voren zou hebben durven brengen, zou hetzelfde lot hebben ondergaan als Kaminsky.

Er waren ook andere aanwijzingen. De verklaring die kameraad Snegow 3) aflegde voor het Centrale Comité van de partij is belangwekkend (tussen haakjes, ook hij werd niet lang geleden in ere hersteld, na een verblijf van 17 jaar in gevangenkampen). In deze verklaring schrijft Snegow: „In verband met de voorgestelde rehabilitatie van het voormalige lid van het Centrale Comité, Kartwelisjwili-Lawrentiew 4), heb ik de vertegenwoordiger van het comité van staatsveiligheid toevertrouwd een tot in details uitgewerkte verklaring betreffende de rol van Beria in de voorbereiding van de zaak-Kartwelisjwili en betreffende de misdadige motieven, waardoor Beria werd geleid".

Een andere zaak gememoreerd

„Naar mijn mening is het noodzakelijk een belangrijk feit met betrekking tot deze zaak in herinnering te brengen en het aan het Centrale Comité mede te delen, want het leek mij niet juist om het in de documenten van het onderzoek op te nemen. In de zitting van het Organisatie-Bureau van het Centrale Comité der CPSU (B) van 30 oktober 1931 bracht Kartwelisjwili, secretaris van het comité van het Transkaukasische district, verslag uit. Alle leden van het uitvoerend orgaan van het districtscomité waren aanwezig: van hen ben ik slechts nog in leven".

„Tijdens deze zitting stelde J. W. Stalin aan het slot van zijn rede een motie voor betreffende de organisatie van het secretariaat van het Transkaukasische districtscomité, dat als volgt werd samengesteld: eerste secretaris Kartwelisjwili; tweede secretaris Beria (dat was de eerste maal in de partijgeschiedenis dat Beria's naam genoemd werd als kandidaat voor een partijfunctie). Kartwelisjwili antwoordde, dat hij Beria zeer goed kende en daarom pertinent weigerde met hem samen te werken. Daarna stelde Stalin voor, dat deze kwestie zou worden aangehouden en in de loop van het werk zelf zou worden opgelost. Twee dagen later werd een besluit genomen, waarbij Beria de partijfunctie zou krijgen en Kartwelisjwili uit de Trans-Kaukasus zou worden gedeporteerd. Dit feit kan bevestigd worden door de kameraden Mikoyan en Kaganowitsj, die op deze zitting aanwezig waren".

De langdurige onvriendschappelijke betrekkingen tussen Kartwelisjwili en Beria waren algemeen bekend. Zij dateerden uit de tijd, dat kameraad Sergo 5) in de Trans-Kaukasus werkzaam was; Kartwelisjwili was de eerste assistent van Sergo 5). De onvriendschappelijke verhouding heeft Beria aangezet tot het ensceneren van een „zaak" tegen Kartwelisjwili. Het is kenmerkend, dat Kartwelisjwili in deze „zaak" beschuldigd werd van een terroristische handeling tegen Beria.

De aanklacht in de zaak-Beria bevat een bespreking van zijn misdaden. Sommige kwesties dienen echter in herinnering gebracht te worden, vooral omdat het mogelijk is, dat niet alle gedelegeerden naar het congres dit document hebben gelezen. Ik wil Beria's wrede maatregelen memoreren in de zaken tegen Kedrow 6), Goloebjew en Goloebjews pleegmoeder, Batoerina, mensen die het Centrale Comité wilden inlichten over Beria's verraderlijke activiteit. Zij werden zonder vorm van proces gefusilleerd en het vonnis werd achteraf geveld, na de executie.

„Oude communist" geciteerd

Hier volgt wat de oude communist, kameraad Kedrow, aan het Centrale Comité door bemiddeling van kameraad Andrejew 7) schreef (kameraad Andrejew was toen een secretaris van het Centrale Comité): „Ik smeek u om hulp vanuit een duistere cel in de Lefortowsky-gevangenis. Laat mijn kreet van afschuw uw oor bereiken; blijf niet doof; plaats mij onder uw bescherming; help alstublieft de nachtmerrie van verhoren verdrijven en toon aan, dat alles op een vergissing berust.

Ik lijd onschuldig. Geloof me alstublieft. De tijd zal de waarheid aan het licht brengen. Ik ben geen agent-provocateur van de tsaristische Okrana; ik ben geen spion; ik ben niet lid van een anti-Sowjet-organisatie, waarvan ik beschuldigd ben op basis van aanklachten. Ik ben ook niet schuldig aan andere misdaden tegen de partij en de regering. Ik ben een oude bolsjewiek, vrij van smetten; ik heb meer dan veertig jaar eerlijk gevochten in de gelederen van de partij voor het welzijn en de welvaart van de natie.

Vandaag ben ik, een 62-jarige man, door de rechters van instructie met nog meer ernstige, wrede en vernederende methodes van fysieke druk bedreigd. Zij (de rechters) zijn niet meer in staat om zich van hun dwaling bewust te worden en om in te zien, dat hun behandeling van mijn geval onwettig en ontoelaatbaar is. Zij proberen hun handelingen te rechtvaardigen door mij af te schilderen als een geharde en krankzinnige vijand en zij eisen steeds toenemende onderdrukking.

Maar de partij dient te weten dat ik onschuldig ben en dat er niets is, wat een zelfs tot zijn laatste ademtocht loyale zoon van de partij kan veranderen in een vijand.

Ik zie echter geen uitweg. Ik kan de snel naderende nieuwe en krachtige slagen niet afwenden.

Maar alles heeft zijn grenzen. Mijn kwelling heeft het uiterste bereikt. Mijn gezondheid is gebroken, mijn kracht en energie nemen af, het einde komt snel nader. Wat kan voor een eerlijk man afschuwelijker zijn dan te sterven in een Sowjet-gevangenis, gebrandmerkt als een lage verrader van het vaderland. En hoe afschuwelijk is dit alles! Onovertroffen verbittering en smart knijpen mijn hart samen. Neen, neen, dit zal niet gebeuren; dit kan niet, roep ik uit. Noch de partij, noch de Sowjet-regering, noch de volkscommissaris L. P. Beria zal deze wrede, onherstelbare onrechtvaardigheid toestaan. Ik ben er vast van overtuigd dat, als er een rustig, objectief onderzoek plaats vindt zonder valse, bombastische redevoeringen, zonder woede en zonder vreselijke martelingen, het makkelijk zou zijn de ongegrondheid der beschuldigingen te bewijzen. Ik geloof vast, dat de waarheid en het recht zal zegevieren. Ik geloof het. Ik geloof het."

De oude bolsjewiek, kameraad Kedrow, werd door het militaire college onschuldig bevonden. Maar ondanks dat werd hij op bevel van Beria gefusilleerd.

(*Verontwaardiging in de zaal*) Beria heeft ook de familie van kameraad Ordzjonikidze wreed behandeld. Waarom? Omdat Ordzjonikidze geprobeerd had Beria te weerhouden zijn schandelijke plannen te verwerkelijken. Beria heeft allen die hem mogelijk zouden kunnen tegenwerken, uit de weg geruimd. Ordzjonikidze is altijd een tegenstander van Beria geweest, wat hij Stalin heeft verteld. In plaats van deze zaak te onderzoeken en de juiste stappen te ondernemen, stond hij de liquidatie

van de broeder van Ordzjonikidze toe en heeft hij Ordzjonikidze in zulk een situatie gebracht, dat hij gedwongen werd zichzelf dood te schieten.
(Verontwaardiging in de zaal)
Zo was Beria.
Kort na Stalins dood werd Beria door het Centrale Comité van de partij ontmaskerd. Aan het eind van een bijzonder uitgebreid onderzoek werd vastgesteld, dat Beria afschuwelijke misdaden had gepleegd en Beria werd doodgeschoten.
De vraag rijst, waarom Beria, die tienduizenden partij- en Sowjetwerkers liquideerde, niet tijdens Stalins leven ontmaskerd werd? Hij werd niet eerder ontmaskerd, omdat hij heel handig van Stalins zwakheid gebruik maakte; zijn achterdocht aanwakkerend, hielp hij Stalin met alles en handelde hij met zijn steun.

Cultus van het individu

Kameraden: de cultus van het individu heeft hoofdzakelijk zulk een afschuwelijke afmeting verkregen, omdat Stalin zelf met gebruikmaking van alle denkbare methoden de verheerlijking van zijn eigen persoon ondersteunde. Dit wordt door talrijke feiten onderstreept. Een van de meest karakteristieke voorbeelden van Stalins zelfverheerlijking en van zijn gebrek aan de meest elementaire vorm van bescheidenheid is de uitgave van zijn „Korte Biografie", die in 1948 gepubliceerd werd. Dit boek is een uiting van de meest liederlijke vleierij, een voorbeeld van het verheffen van een mens tot een godheid, van hem voor te stellen als een onfeilbaar, betrouwbaar mens, „de grote leider", „subliem strateeg aller tijden en volkeren". Tenslotte konden geen woorden worden gevonden om Stalin hemelhoog te verheffen.

Stalins zelfverheerlijking

Wij behoeven hier geen voorbeelden te geven van de weerzinwekkende vleierijen, waarmee dit boek gevuld is. Het enige wat wij hieraan hoeven toe te voegen is, dat zij alle goedgekeurd en geredigeerd werden door Stalin persoonlijk en sommige werden aan het manuscript van het boek in zijn eigen handschrift toegevoegd.
Wat beschouwde Stalin als essentieel om in dit boek te schrijven? Wenste hij de vurigheid van de vleiers die bezig waren zijn „Korte Biografie" samen te stellen, te temperen? Neen. Hij gaf juist de plaatsen aan, waar hij de lof voor zijn verdiensten onvoldoende achtte.
Hier zijn enige, Stalins activiteit kenmerkende voorbeelden, die in Stalins eigen handschrift werden toegevoegd:
„In deze strijd tegen sceptici en overlopers, Trotskisten, aanhangers van Zinowjew, Boekharin en Kamenew werd na Lenins dood definitief een leidende kern van de partij . . . 8) samengesmeed, die de grote banier van Lenin hoog hield, de partij weer achter Lenins bevelen schaarde en het Sowjet-volk bracht op de brede weg van industrialisatie van het land en de landelijke economie collectiviseerde. De leider van deze kern en de stuwende kracht van de partij en de staat was kameraad Stalin." Zo schrijft Stalin zelf. Vervolgens voegde hij toe: „Hoewel hij zijn taak van leider van de partij en het volk met volleerde bekwaamheid verrichtte en hij zich verheugde in de zonder enig voorbehoud gegeven steun van de gehele Sowjetnatie, liet Stalin zijn werk nooit bederven door maar een spoor van ijdelheid, verwaandheid of zelf-verheerlijking."
Waar en wanneer kon een leider zichzelf zo prijzen? Is het een leider van het Marxistisch-Leninistische type waardig? Neen. Juist tegen dit namen Marx en Engels fel stelling. Ook door Wladimir Iljitsj Lenin werd dit altijd sterk veroordeeld.
In het manuscript van zijn boek kwam de volgende zin voor: „Stalin is de Lenin van nu." Deze zin scheen Stalin te zwak toe, dus veranderde hij hem in zijn eigen handschrift, tot hij luidde:
„Stalin is de waardige voortzetter van Lenins werk, of zoals in onze partij gezegd wordt, Stalin is de Lenin van nu."
U ziet hoe goed het uitgedrukt is, niet door het volk, maar door Stalin zelf.

„Militair genie"

Het is mogelijk vele van deze zichzelf roemende loftuitingen te memoreren, die met Stalins handschrift in het manuscript van dat boek zijn geschreven. Speciaal tracteerde hij zich royaal op lof aangaande zijn militair genie en zijn strategische gave. Ik zal nog een door Stalin gemaakte tussenvoeging citeren, betrekking hebbend op het thema van Stalins militair genie. Hij schrijft:
„De voortgeschreden Sowjet-krijgswetenschappen werden door kameraad Stalin verder ontwikkeld. Kameraad Stalin werkte de theorie van de constant werkende factoren uit, die de uitslag van oorlogen bepalen, van actieve defensie en de wetten van tegenoffensief en offensief, van de samenwerking van alle diensten en wapens in de moderne oorlogvoering, van de rol van grote massa's tanks en luchtstrijdkrachten in de moderne oorlog en van de artillerie als de meest geduchte van de gewapende strijdkrachten. In de verschillende stadia van de oorlog vond Stalins genie, dat met alle omstandigheden van de situatie rekening hield, de juiste oplossingen."
(Beweging in de zaal)
En verder schrijft Stalin: „Stalins militair meesterschap kwam zowel in het defensief als in het offensief tot uiting. Het genie van kameraad Stalin stelde hem in staat de plannen van de vijand te raden en hem te verslaan. De gevechten waarin kameraad Stalin de Sowjet-legers aanvoerde, zijn schitterende voorbeelden van operatief militaire bekwaamheid".
Op deze manier werd Stalin als strateeg geprezen. Wie deed dat? Stalin zelf, niet in de rol van schrijver-redacteur, een van de voornaamste scheppers van zijn zelfverheerlijkende biografie.
Dit, kameraden, zijn de feiten. Wij moeten eigenlijk zeggen schandalige feiten.
En nog een bijkomend feit uit dezelfde „Korte Biografie" van Stalin. Zoals bekend is, werd de Korte Cursus in de Geschiedenis van de Communistische Partij van de Sowjet-Unie (Bolsjewiki) door een commissie van het Centrale Comité van de partij geschreven.
Dit boek was, tussen haakjes, ook doordrongen van persoonsverheerlijking en werd door een groep benoemde auteurs geschreven. Dit feit werd weerspiegeld in de volgende formulering op de drukproeven van de „Korte biografie van Stalin":
„Een commissie van het Centrale Comité van de CPSU (B), onder leiding van kameraad Stalin en met zijn meest actieve persoonlijke deelneming, stelde een „Korte Cursus in de Geschiedenis van de Communistische Partij der Sowjet-Unie (Bolsjewiki) samen".
Maar zelfs deze zin stelde Stalin niet tevreden: de volgende frase verving hem in de laatste versie van de „Korte Biografie":
„In 1938 verscheen het boek „Geschiedenis van de Communistische Partij van de Sowjet-Unie (Bolsjewiki), Korte Cursus", geschreven door kameraad Stalin en goedgekeurd door een commissie van het Centrale Comité der CPSU (B)".
Kan iemand er nog iets aan toevoegen?
(Beweging in de zaal)
Zoals u ziet, veranderde een verbazingwekkende metamorfose het door een groep gecreëerde werk in een boek, dat door Stalin geschreven was. Het is niet nodig vast te stellen, hoe en waarom deze metamorfose plaats vond.
Een toepasselijke vraag komt in ons op: „Als Stalin de auteur van dit boek is, waarom moest hij de persoon van Stalin zo aanprijzen en moest hij de gehele periode na de oktoberrevolutie van onze roemvolle Communistische Partij veranderen in daden die uitsluitend zijn toe te schrijven aan het „genie-Stalin"?
Weerspiegelde dit boek op juiste wijze de inspanningen van de partij in de socialistische transformatie van het land, in de opbouw van de socialistische maatschappij, in de industrialisatie en collectivisering van het land, en ook de andere door de partij genomen stappen, die de door Lenin uitgestippelde weg vastberaden betrad? Dit boek spreekt hoofdzakelijk over Stalin, over zijn redevoeringen, over zijn verslagen. Alles, zonder ook maar de kleinste uitzondering, is met zijn naam verbonden.
En als Stalin zelf beweert, dat hij zelf de „Korte Cursus in de Geschiedenis van de Communistische Partij der Sowjet-Unie (Bolsjewiki)" heeft geschreven, dan wekt dat toch op zijn minst verwondering. Kan een Marxist-Leninist zo over zichzelf schrijven, zichzelf hemelhoog prijzend?
Of laten wij de kwestie van de Stalinprijzen eens bezien.
(Beweging in de zaal)
Zelfs de tsaren hebben geen prijzen in het leven geroepen, die zij naar zichzelf noemden.

---

1) L. Beria, voormalig hoofd van de geheime politie, zie ook pag. 13013, noot 3.
2) Kaminsky, voormalig volkscommissaris van openbare gezondheid, in 1937 weggezuiverd.
3) Snegow, lid van het Centrale Comité van de Transkaukasische communistische partij in de jaren dertig.
4) Kartwelisjwili - Lawrentiew, voormalig secretaris van de CP in Trans-Kaukasië, in 1931 weggezuiverd.
5) Grigori K. (Sergo) Ordzjonikidze, vanaf zijn verkiezing tot lid van het Politieke Bureau (in 1930) tot aan zijn dood in 1937 een der hoogste Sowjetleiders.
6) Mikhaili Kedrow, vriend van Lenin, aan het einde der jaren dertig ter dood gebracht.
7) Andrej A. Andrejew, in 1952 door Stalin uit het Politieke Bureau gestoten.
8) In de in 1949 bij het Foreign Languages Publishing House te Moskou uitgekomen Engelse editie „A Short Biography" worden op pag. 89 als leden van deze kern genoemd: „Stalin, Molotow, Kalinin, Worosjilow, Koeibisjew, Frunze, Dzerzjinsky, Kaganowitsj, Ordzjonikize, Kirow, Yaroslawsky, Mikoyan, Andrejew, Swernik, Zjdanow, Sjkiryatow en anderen".

(wordt vervolgd)

De beroemde, thans ernstig zieke Spaanse cellist Pablo Casals heeft steeds afwijzend gestaan tegenover fotografen en schilders, die hem wilden portretteren. Zijn landgenoot Luis Quintanilla heeft na lang aandringen — gedurende een kleine 20 jaar had hij erom verzocht — toestemming gekregen Casals te schilderen. Hij wilde echter alleen poseren tijdens het repeteren. (foto United Press)

De NAVO in het atoomtijdperk

Vrees voor communistische agressie gaf in april 1949 het aanzien aan de Noordatlantische Verdragsorganisatie (NAVO). In een uitvoerig artikel in de *New York Times* (3-3) gaf *Hanson W. Baldwin* een overzicht van de ontwikkeling, die de NAVO sindsdien heeft doorgemaakt. Deze organisatie onderging de spanningen van ernstige conflicten buiten haar eigenlijke werkingssfeer. De conflicten — en dat geldt met name voor de Suezkwestie — leidden tot ernstige meningsverschillen tussen de verdragspartners. Desondanks bleek volgens Baldwin de NAVO voldoende kracht en samenhang te bezitten om een invloed in de wereldaangelegenheden te krijgen, die geen enkele Europese natie afzonderlijk zou kunnen uitoefenen.

De ontwikkeling op internationaalpolitiek terrein en op militair-technisch gebied plaatst de NAVO intussen opnieuw voor een aanpassingsprobleem.

De reis van premier *Mollet* naar Washington (zie nader pag. 13069/3) en de conferentie van president *Eisenhower* der VS met de Britse premier *Macmillan* op Bermuda (zie nader pag. 13105) hebben de scherpe kanten weggenomen van het ernstige conflict om Suez tussen Engeland en Frankrijk enerzijds en de VS anderzijds.

Diplomatiek offensief der SU

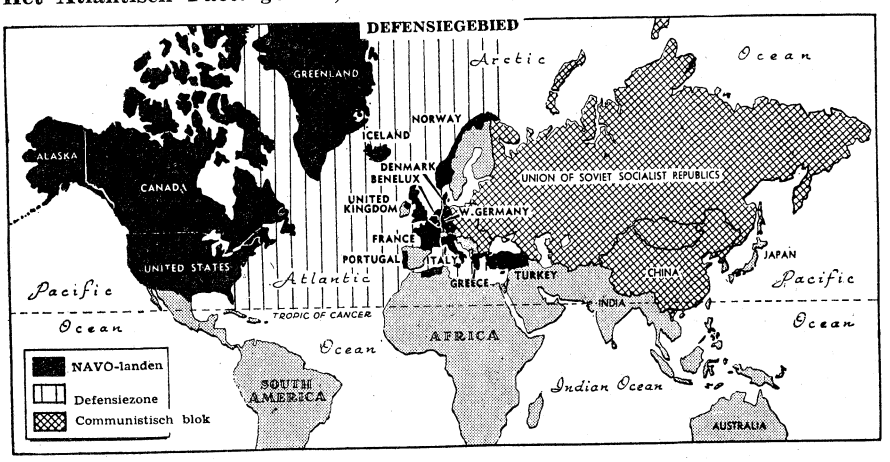
Inmiddels heeft de Sowjet-Unie weer een omvangrijk diplomatiek offensief geopend tegen het lidmaatschap van de Europese landen van de NAVO en voor neutralisering van (Midden-) Europa.
De reeks aan Europese landen gezonden Sowjet-nota's bevatten in zoverre iets nieuws, dat hierin in suggestieve bewoordingen het vermogen van de Sowjet-Unie naar voren wordt gebracht om NAVO-bases met raketten en atoomwapens uit te roeien (zie 13135/2).
De ontwikkeling van de militaire techniek en met name van geleide en zelfrichtende projectielen (die van een atoomlading kunnen worden voorzien), waarop de Sowjet-nota's wijzen, houdt de NAVO-leiders reeds geruime tijd bezig. Dat de NAVO wordt aangepast aan de technologische revolutie blijkt o.m. uit de uitrusting van de NAVO-strijdkrachten met geleide projectielen voor tactische doeleinden (zie ook de verklaringen van minister Staf op pag. 13167/3).

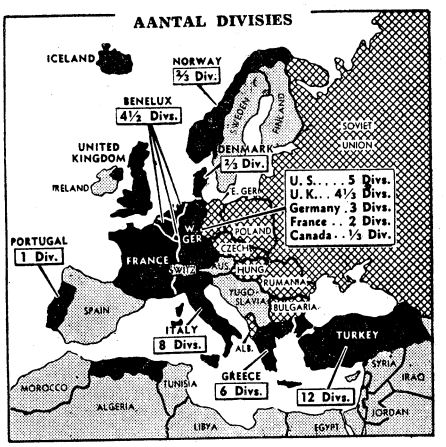
NAVO-strategie

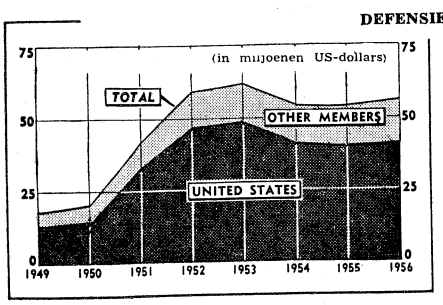
Afschrikken van oorlog is het doel dat de NAVO verklaard heeft zich te stellen. Het „offensief-afschrikkende zwaard" wordt volgens Baldwin gevormd door het Amerikaanse Strategische Luchtcommando, de met atoombommen uitgeruste vliegdekschepen, tactische luchtmacht en geleide projectielen die vanuit

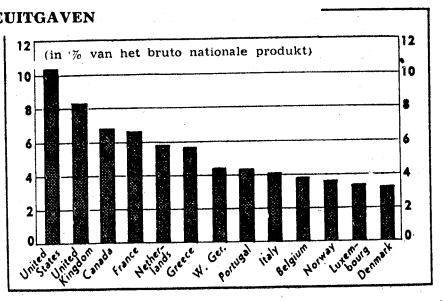
(*Zie vervolg pag.* 13177)

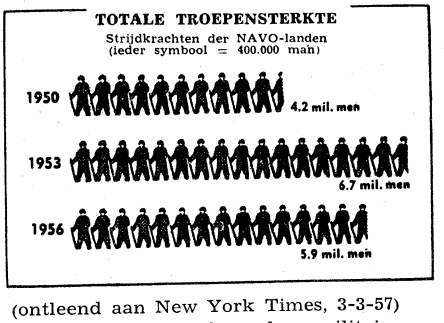
Het Atlantisch Pact: gebied, defensie-uitgaven en troepensterkte —

(ontleend aan New York Times, 3-3-57)

In 1950 had Europa 15 vliegvelden die voldeden aan de NAVO-eisen, thans 185. Er zijn inmiddels vele andere militaire installaties gebouwd, w.o. is begrepen het leggen van 10.000 mijl aan verbindingskabels te land en 1000 mijl ter zee. De NAVO beschikt in Europa over 6000 vliegtuigen (plus duizenden andere nog tot de nationale defensie gerekende vliegtuigen). De VS verschaften aan de NAVO-partners militaire hulp ter waarde van ongeveer $ 14,2 miljard.

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

Chili — 22 apr. President Ibanez ontbindt de regering. — **23 apr.** Nieuw kabinet gevormd.

China (Volksrepubliek) — 23 apr. Uit officiële gegevens blijkt, dat de industriële produktie in 1957 kleiner zal zijn dan in de voorafgaande acht jaar. Dit zou het gevolg zijn van een gebrek aan grondstoffen en van een grotere agrarische inspanning.

Egypte — 24 apr. De regering zendt de secr.-gen. der VN een memorandum over het Suezkanaal.

Engeland — 21 apr. Op het 25ste congres van de Britse CP worden de partijleiders ervan beschuldigd, dat zij als Stalinisten verantwoordelijk zijn „voor de misdaden van de partij en voor politieke degeneratie". — **22 apr.** De regering publiceert de briefwisseling uit het najaar van 1956 tussen oud-premier Sir Anthony Eden en de Sowjet-premier Boelganin over de kwestie-Suez. — **26 apr.** De regering heeft ermee ingestemd om in 1960 een conferentie te houden over meer onafhankelijkheid voor de federatie van Rhodesia en Niassaland.

Finland — 24 apr. V. Tanner, in 1946 als oorlogsmisdadiger veroordeeld, gekozen tot leider van de sociaal-democratische partij. — **25 apr.** De regering van premier K. A. Fagerholm treedt af.

Frankrijk — 24 apr. De leiders van de radicale partij beschuldigen de minister voor Algerije, R. Lacoste, ervan, dat hij het verzamelen van nieuws over de gebeurtenissen in Algerije probeert te verhinderen. — **26 apr.** Brigade-generaal J. P. de Bollardière, die onlangs zijn bevel in Algerije had neergelegd, benoemd tot plv. bevelhebber van de strijdkrachten in Frans Equatoriaal-Afrika.

Honduras — 25 apr. Troepen van Nicaragua zouden de grens hebben overschreden.

Hongarije — 25 apr. De voormalige minister van defensie en hoofd van de politieke commissie, M. Farkas, veroordeeld tot 16 jaar gevangenisstraf wegens „ernstige schendingen van het recht".

Indo-China — 24 apr. De VS, Engeland en Frankrijk zeggen hun steun toe aan de regering van Laos bij haar strijd tegen de communisten in de noordelijke provincie.

Indonesië — 26 apr. President Sukarno opent in zijn paleis te Djakarta een conferentie van militaire commandanten en gouverneurs uit het gehele land. Besproken zal worden hoe de bepalingen van de door Sukarno afgekondigde noodtoestand ten uitvoer kunnen worden gelegd. — Het partijblad van de Masjumi, Abadi, stelt voor dat de militaire autoreiteiten onder de staat van oorlog en beleg de buitenlandse (Nederlandse en Chinese) kranten zullen sluiten.

Internationaal — 19 apr. In nota's aan Engeland, Frankrijk en de Ver. Staten stelde de Sowjet-Unie voor gezamenlijk het gebruik van geweld als middel om de nog hangende problemen in het Midden-Oosten op te lossen, te veroordelen. — **23 apr.** Dr. Albert Schweitzer doet een beroep op de wereld de proeven met kernwapens te staken. — Volgens de Organisatie voor Europese Samenwerking (OEES) zal West-Europa in 1960, ondanks de te verwachten vooruitgang op het gebied van de atoomenergie, 50% meer olie nodig hebben dan thans. — **25 apr.** Op de ontwapeningsbesprekingen te Londen verklaren de VS zich bereid om, als eerste stap naar een internationale ontwapeningsovereenkomst, toe te stemmen in een verbod van geleide projectielen met boven-atmosferische baan. — **26 apr.** De Veiligheidsraad der VN bijeen ter bespreking van het Egyptische Suezkanaal-plan.

Israël — 23 apr. De regering erkent de gemeenschap van de Droezen in Israël (in totaal 20.000) als een religieuze gemeenschap met eigen culturele en religieuze instellingen. — **24 apr.** Een Isr. woordvoerder beschuldigt Egypte van het organiseren van Arabische guerrilla's in de onder VN-bevel staande zone van Gaza.

Jordanië — 22 apr. De voormalige stafchef, gen.-maj. Ali Aboe Noewar, beschuldigt van Damascus uit de VS ervan, dat zij voor Israël tegen Jordanië complotteren. — Premier Khalidi raadt de Arabische landen — en in het bijzonder Cairo en Damascus — dringend aan „voorzichtig" te zijn met het pers- en radionieuws over de toestand in Jordanië. — **24 apr.** De Ver. Staten waarschuwen, dat zij „de onafhankelijkheid en de integriteit van Jordanië van vitaal belang" beschouwen. — Ongeregeldheden te Amman. — Koning Hoessein beschuldigt het internationale communisme ervan direct verantwoordelijk te zijn voor de „pogingen mijn land te vernietigen". — **25 apr.** Koning Hoessein kondigt de staat van beleg af, vormt een nieuwe regering met als premier Ibrahim Hasjem. — De Ver. Staten zenden de Am. Zesde Vloot (gestationeerd te Cannes en Napels) naar het oostelijk deel van de Middellandse Zee. — De Sowjet-Unie beschuldigt de VS van inmenging in de binnenlandse aangelegenheden van Jordanië. — Besprekingen te Cairo tussen president Nasser en de Syrische president Sjoekri el-Koewatli over de gebeurtenissen in Jordanië. — **26 apr.** Arrestaties van linkse en communistische leiders. — Aankomst van de Syrische president Sjoekri el-Koewatli in Djeddah (Saoedi-Arabië) voor overleg met koning Saoed. — Koning Saoed wenst koning Hoessein geluk met de jongste ontwikkeling in Jordanië. — **28 apr.** Koning Hoessein vertrekt onverwachts naar Saoedi-Arabië voor besprekingen met koning Saoed.

Nederland — 24 apr. Jhr. mr. A. C. D. de Graeff (84), oud-gouverneur van Nederlands-Indië en oud-minister van buitenlandse zaken, overleden. — **25 apr.** Kon. Juliana brengt een werkbezoek aan Zaandam. — **26 apr.** Het tarief voor telefoongesprekken met Indonesië wordt m.i.v. 3 mei aanzienlijk verhoogd.

Ned. W.-Indië — 24 apr. De nieuwe gouverneur van de Ned. Antillen, Drs. A. B. Speekenbrink, aanvaardt zijn ambt.

Noorwegen — 24 apr. Een op 15 febr. ondertekend verdrag met de Sowjet-Unie over de zeegrens tussen de beide landen in Varangerfjord van kracht geworden.

Polen — 26 apr. De Amerikaanse Ford Foundation stelt $ 500.000 ter beschikking ter bevordering van de culturele, wetenschappelijke en technische uitwisseling tussen Polen en de Westelijke landen.

Sowjet-Unie — 23 apr. Radio-Moskou maakt de tekst bekend van een brief van premier Boelganin aan zijn Britse ambtgenoot Macmillan, waarin hij o.a. voorstelt de handelsbetrekkingen tussen beide landen te verstevigen. — De regering publiceert een serie brieven, die in het najaar van 1956 aan Engeland en Frankrijk werden gericht over de kwestie-Suez. — **24 apr.** Protest bij de Amerikaanse regering tegen de „vijandige houding" tegen Sowjet-diplomaten in de VS. — **25 apr.** De kleinhandelsprijzen van verscheidene artikelen (o.a. stofzuigers en grammofoons) met 10 à 32% verlaagd.

Sport — 23 apr. Voetbal: Nederland-België 1—1.

Tsjecho-Slowakije — 25 apr. Radio-Praag spreekt Oostenrijkse berichten tegen volgens welke in het grensgebied Sowjet-bases voor geleide projectielen zouden zijn ingericht.

Turkije — 22 apr. De veiligheidspolitie heeft de grootste Griekse vereniging in het land, de Hellenistische Unie (4500 leden), verboden en haar secretaris, L. Gulakis, gearresteerd op beschuldiging van spionage voor Griekenland en complotteren tegen de Turkse regering.

Vaticaan — 24 apr. In een nota aan de Japanse regering heeft paus Pius XII ernstig gewaarschuwd tegen het gebruik van kernwapens.

Ver. Staten — 22 apr. De directie van The Associated Press dringt er bij het State Department op aan Amerikaanse journalisten toestemming te geven Communistisch China te bezoeken. — Minister Dulles zegt op de jaarlijkse lunchbijeenkomst van The Associated Press te New York, dat de buitenlandse hulp der Ver. Staten, zowel de militaire als de economische, kan bijdragen tot een geweldloze bevrijding van de bevolkingen van de Sowjet-Unie en haar satellietlanden van de Sowjet-dictatuur. — **23 apr.** Minister Dulles verklaart, dat het houden van een topconferentie afhankelijk is van de vraag wat de SU wil ondernemen ten aanzien van de Duitse hereniging, de bevrijding van de satellietlanden en de ontwapening. — Minister Dulles deelt mede, dat hij bereid is aan een aantal Amerikaanse journalisten visa voor Communistisch China te verstrekken. — **25 apr.** De regering zal het congres vragen om volledige openbaarheid van de financiën der vakbonden. — De jeugdcriminaliteit is in 1956 met 17.3% toegenomen; van de ernstige misdaden wordt 45.8% gepleegd door personen onder de 18 jaar.

(*Vervolg van pag.* 13175)

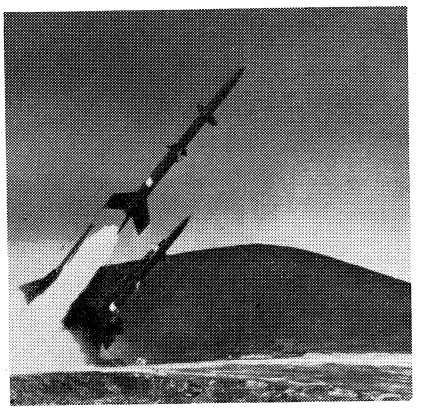
West-Europa kunnen worden gelanceerd.
De grondstrijdkrachten van de NAVO vormen het „schild". Zij zullen over kernwapens beschikken om hun relatieve numerieke zwakheid te compenseren.
Het succes van deze strategie van afschrikking is, aldus Baldwin, afhankelijk van twee factoren: 1) voortgezette Amerikaanse superioriteit op het gebied van kernwapens en de middelen om deze te vervoeren („het zwaard"); 2) de ontwikkeling van de Duitse militaire macht ten behoeve van het Westen („het schild").
Het eerste punt schijnt voorlopig verzekerd, maar naarmate er tussen beide blokken op dit gebied een evenwicht ontstaat, wordt het tweede punt, het schild, steeds belangrijker — te meer, waar Frankrijk militair zo zeer verwikkeld is in Algerije en Engeland voornemens is zijn troepensterkte op het Europese continent in te krimpen (zie ook 13132/2).

Betekenis van Duitsland

De politieke ontwikkeling in (West-) Duitsland, waar verkiezingen voor de deur staan (zie ook 12999) is van groot belang voor de toekomst van de NAVO.
Indien een nieuwe Duitse regering bereid zou zijn voor de hereniging van de beide Duitslanden de prijs van neutralisering te betalen en daarmee uit het NAVO-bondgenootschap te stappen, zou de gehele NAVO-strategie moeten worden herzien. Er zou immers een zeer ernstige slag zijn toegebracht aan het NAVO-„schild".
Het is mede om deze reden, dat intensiever gestreefd wordt naar Europese eenheid en NAVO-samenwerking in ruimer, ook niet-militair verband.
Tot zover Baldwin.

Technologische revolutie

De technologische revolutie, die wij hierboven reeds vermeldden, wordt duidelijk onderstreept door het jongste Britse witboek inzake de defensie (zie ook 13132/2), waaraan het Lagerhuis op 17 april zijn goedkeuring heeft gehecht.
Het Amerikaanse weekblad *Time* (15-4) noemde dit witboek een „historische mijlpaal in de militaire geschiedenis". Het Britse besluit om vrijwel geheel over te schakelen op van kernladingen voorziene geleide projectielen is van grote betekenis voor de gehele wereld en ook voor de Verenigde Staten.
Van grote betekenis achtte Time vooral de volgende passage in het witboek: „De vrije wereld is heden ten dage voor haar bescherming in hoofdzaak aangewezen op de nucleaire capaciteit der Verenigde Staten. Engeland kan in vergelijking niet meer dan een bescheiden bijdrage leveren."

„Terriers", zo heten deze geleide projectielen, die door de Amerikaanse vloot zijn ontwikkeld. Zij zijn bedoeld als luchtafweermiddelen. Er bestaan twee typen die een reikwijdte hebben van resp. 16 en 32 km.

Britse „missiles"

Dat Engeland overigens voornemens is juist op het gebied van de schrikwekkende moderne wapens een belangrijke bijdrage te leveren blijkt nog eens uit de opsomming die de Britse regering op 25 april heeft gegeven van de in ontwikkeling zijnde Britse raketten en elektronisch geleide projectielen. Aan een samenvatting hiervan in *De Volkskrant* (26-4) ontlenen wij het volgende:

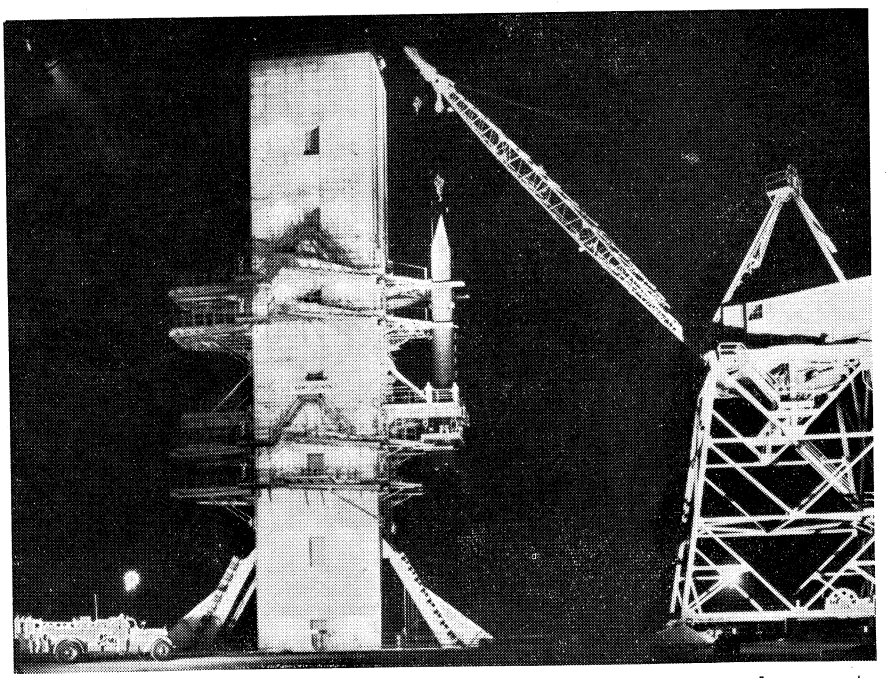
1) De Britse V-bommenwerpers — Valiant, Vulcan en Victor — worden uitgerust met geleide bomprojectielen, die op eigen kracht honderden kilometers verder vliegen, nadat zij door het moedertoestel zijn losgelaten.

2) Naast de „Fireflash" (al gereed) komt een nieuw vliegtuigraket voor luchtdoelen: de „Firestreak", die met zijn infrarode „oog" onafwendbaar afvliegt op de hittestralen van een vijandelijk toestel.

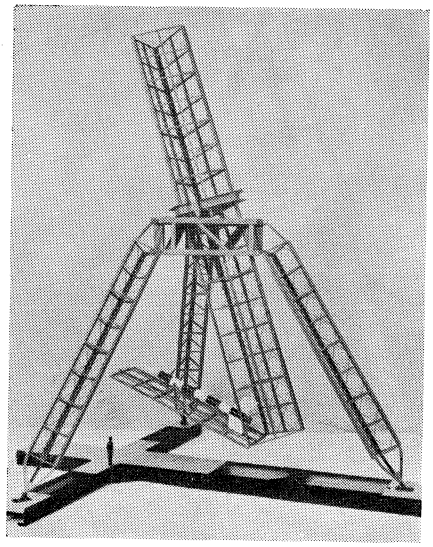
3) Voor de afweer van vliegtuigen vanaf de grond is de „Bloedhond" ontwikkeld: een supersonisch raket, dat onder radarcontrole met een snelheid van 1600 kilometer naar zijn doel raast.

4) Engeland werkt aan een intercontinentaal projectiel, dat met een vaart van 16.800 kilometer door de stratosfeer vliegt Het monster reikt met zijn atoombomlading 3200 kilometer ver.

De meest opzienbarende onthulling in het regeringsmemorandum is de geleide bom, het hypermoderne „kanon", waarmee de V-toestellen worden uitgerust.

Voorbereidingen voor een nachtelijke proef van het Amerikaanse leger met een door het Amerikaanse leger uit de Duitse V-2 (uit Wereldoorlog II) ontwikkeld geleid projectiel, de Redstone. De lanceertoren is zo hoog als een gebouw van 15 verdiepingen. De reikwijdte van de Redstone is ca. 320 km. Hij wordt beschouwd als het prototype van een projectiel met een reikwijdte van ca. 2400 km.

Model van een Britse lanceer-installatie voor een raket, dat uitgerust met een omvangrijke apparatuur een hoogte van 160 km kan bereiken. Hoewel de techniek die hiermede wordt toegepast uiteraard militaire betekenis heeft, is dit raket ontworpen voor zuiver wetenschappelijk onderzoek door de Royal Society.

Het projectiel heeft de omvang van een kleine conventionele jager. Het wordt door het moedertoestel opgesleept tot nabij de gevaarlijke zone en schiet dan op eigen kracht hoog de lucht in, onbereikbaar voor vijandelijke vliegtuigen en raketten.

De supersonische „Bloedhonden" zijn bestemd om in een eventuele nieuwe „slag om Engeland" de taak van de bemande jagers over te nemen.

Zodra radarstations aan de Britse kust de eerste beelden van naderende (vijandelijke) toestellen ontvangen, gaat automatisch een signaal naar de controlepost van de naaste batterij „Bloedhonden". Een elektronisch apparaat op de controlepost geeft een waarschuwing, wanneer de vliegtuigen binnen schietbereik zijn. Op een sein van de wachters op de post gaan automatisch precies zo veel „Bloedhonden" de lucht in als voor de afweer vereist is.

Amerikaanse projectielen

Vooralsnog zullen de VS de voornaamste leverancier blijven van geleide projectielen, zowel voor Engeland (zie 12986/1, 13004/1 en 13105), als voor andere Europese landen, als b.v. Nederland (zie ook 13167). Zo heeft de Nederlandse commandant van het eerste Nederlandse legerkorps, luitenant-generaal *J. H. Couzij,* meegedeeld (*De Tijd,* 9-4), dat men bij de samenstelling van dit legerkorps op papier reeds een plaats heeft ingeruimd voor een eenheid uitgerust met Amerikaanse Honest John-raketten. Van de Amerikaanse projectielen vindt de lezer elders op deze pagina een overzicht.

Amerikaanse projectielen

Lange-afstandsprojectielen

ATLAS	Ballistisch proj. Draagwijdte: 8000 km. Motoren in produktie; fabriek in aanbouw.
TITAN	Ballistisch proj. met raketaandrijving. Draagwijdte: 8000 km. In ontwikkeling.
NAVAHO	Proj. met straalaandrijving, langzamer dan Atlas. Draagwijdte: 8000 km. Prototype gebouwd.
SNARK	Geleid proj. Draagwijdte: 8000 km. Wordt beproefd (luchtmacht).
THOR	Ballistisch proj. (luchtmacht). Draagwijdte: 2400 km. Gereed voor proefvluchten.
JUPITER	Ballistisch proj. (leger). Draagwijdte: 2400 km. Produktie stopgezet.
POLARIS	Ballistisch proj. (marine). Draagwijdte: 2400 km. In ontwikkeling.

Super-artillerie

REDSTONE	Lange-afstandsraket (leger). Draagwijdte: 320 km. In ontwikkeling.
MATADOR	Pilootloze bommenwerper met straalaandrijving (luchtmacht). Draagwijdte 320 km. In gebruik.
SERGEANT	Lange-afstandsproj. (leger). In ontwikkeling.
CORPORAL	Raket (leger). Draagwijdte: tot 160 km.
REGULUS	Proj. met straalaandrijving (vloot). Kan worden voorzien van atoomlading.
REGULUS II	Verbeterde uitvoering (grotere draagwijdte) van Regulus I. In produktie.
HONEST JOHN	Standaardraket (leger). Draagwijdte: 24 km. Atoomlading mogelijk.
LITTLE JOHN	Kleinere uitvoering van Honest John. Lang: 3.60 m. In produktie.
DART	Korte-afstandsprojectiel (leger). Lang: 1.50 m. In produktie.
LACROSSE	Nieuw type artillerie-raket (leger). Lang: 5.70 m. Draagwijdte: 13 km. In ontwikkeling.
TRITON	Proj. (marine) voor beschieting van de kust. In ontwikkeling.

Super-luchtafweergeschut

NIKE-AJAX	Luchtafweerproj. (leger) voor bescherming steden. Draagwijdte: 40 km.
NIKE-HERCULES	Grotere uitvoering van Nike-Ajax. In produktie. Draagwijdte: 80 km.
NIKE-ZEUS	Geheim proj. tegen vijandelijke projectielen.
BOMARC	Luchtafweerproj. (luchtmacht). In produktie. Draagwijdte: 320 km.
TERRIER I	Proj. (marine) tegen vijandelijke vliegtuigen. Draagwijdte: 16 km.
TERRIER II	Grotere uitvoering van Terrier I. Draagwijdte: 32 km. In produktie.
TALOS	Proj. met grotere draagwijdte (luchtmacht) tegen vijandelijke vliegtuigen. In produktie.
TARTAR	Idem, nieuw type. In ontwikkeling.
FALCON	Proj. (luchtmacht) tegen vijandelijke vliegtuigen, vuurt automatisch.
SIDEWINDER	Proj., binnenkort in gebruik bij de marine tegen vijandelijke vliegtuigen.
DING-DONG	Proj. met atoomlading (luchtmacht) tegen vijandelijke toestellen. In ontwikkeling.
SPARROW I	Proj. in gebruik bij marine tegen vijandelijke vliegtuigen.
SPARROW II	Opvolger van Sparrow I. Produktie op kleine schaal.
SPARROW III	Nieuw model. Sinds kort in ontwikkeling.

Projectielen voor beschieting vanuit de lucht

RASCAL	Proj. (luchtmacht), gelanceerd vanuit vliegtuigen tegen gronddoelen. Draagwijdte: 160 km. In gebruik.
BULLPUP	Proj. (marine), gelanceerd door vliegtuigen tegen gronddoelen. In ontwikkeling.
PETREL	Proj. (marine), gelanceerd door vliegtuigen tegen onderzeeërs. In gebruik.

(Overzicht ontleend aan U.S. News and World Report, 19-4-57)

De Amerikaanse TM-61 B Martin Matador op mobiele lanceerinrichting.

BIOGRAFIE

WERNER KARL HEISENBERG

Tot de grote Europeanen op het gebied der fysica behoort ongetwijfeld de directeur van het Max Planck Institut voor natuurkunde te Göttingen, professor dr. *Werner Heisenberg*. Hij behoort met de professoren *Otto Hahn, von Laue* en *von Weizsäcker* tot de bekendste ondertekenaars van de zg. verklaring van Göttingen (zie nader 13150/3) van achttien Westduitse fysici.

Hoewel de nieuwe technische vindingen en produktiemethoden die het grote publiek in verbazing brengen in het algemeen te herleiden zijn tot het werk van geleerde theoretici en onderzoekers in laboratoria, weet dat grote publiek meestal weinig van deze geleerden.

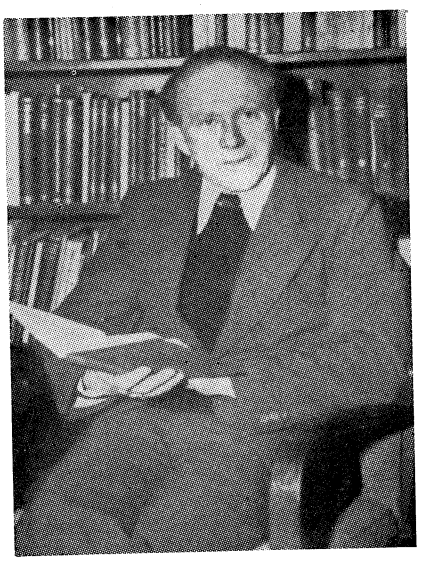
Er zijn er enkelen, als *Albert Einstein* (zie levensschets op pag. 11851), die, meestal ongewild, een meer dan incidentele aandacht van de publiciteitsorganen hebben getrokken of nog trekken. Stilte en concentratie zijn de sfeer, waarin de arbeid der geleerden vrucht draagt. Zij hebben hun onderlinge, over de grenzen heen reikende contacten — voor zover deze niet door politieke en militaire belemmeringen worden verhinderd — en zij hebben hun congressen. Sommige van deze congressen trekken de aandacht van de buitenwacht, maar in het algemeen kan men zeggen, dat de mannen en vrouwen die zich gewijd hebben aan de wetenschap, en vooral de beoefenaren van de natuurwetenschappen, slechts zelden de aandacht van het publiek zoeken.

Toch hebben wij vooral de laatste jaren enige malen gezien, dat geleerden individueel of gezamenlijk naar voren traden, om te getuigen van hun maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Zo — als demonstratie van hun gevoel voor verantwoordelijkheid — kan men het optreden zien van de Nobelprijswinnaars, die in 1955 waarschuwden tegen de gevaren van een atoomoorlog (zie 12081/1 en 12044/1) en zo kan men, ook al is men het wellicht niet eens met de verkondigde visie, de activiteit zien van de achttien Westduitse atoomgeleerden.

Er is op de „Verklaring van Göttingen" nogal wat kritiek losgekomen. De ernst van de bedoelingen van de ondertekenaars werd echter niet in twijfel getrokken.

Bondskanselier *Adenauer*, die in de o.m. door de socialisten toegejuichte verklaring een ernstige aanval zag op zijn politiek, een pleidooi voor de opheffing van het Atlantisch Pact en van het gehele westelijke defensiesysteem (zie 13151/1) en een mogelijk wapen tegen hem in de verkiezingsstrijd, reageerde uiterst fel.

Hoe ernstig hij deze zaak opnam bleek ook uit het feit, dat hij vijf van de ondertekenaars van de verklaring onmiddellijk uitnodigde voor een gesprek met de generaals Speidel van de NAVO, Heusinger van de Bundeswehr en met hemzelf.

In een na afloop van dit op 17 april gehouden gesprek gepubliceerd gemeenschappelijk communiqué werd o.m. gezegd, dat de Duitse regering niet denkt aan een eigen produktie van kernwapens en de atoomgeleerden ook niet gevraagd zal worden zich met kernwapens bezig te houden. Duitsland zou verder met alle middelen pogen een akkoord tussen de twee wereldblokken over een gecontroleerde atoom-ontwapening te bevorderen.

De atoomgeleerden hadden volgens het communiqué het initiatief willen nemen voor een actie om de wereld voor ondergang te behoeden. Als Duitsers waren zij daarmee in eigen land begonnen.

Werner Karl Heisenberg is op 5 dec. 1901 in Duisburg geboren, als zoon van dr. August Heisenberg, hoogleraar in het Grieks. Hij werd grootgebracht in München. Hier studeerde hij onder leiding van professor *A. Sommerfeld* theoretische natuurkunde.

Reeds als student trok hij de aandacht van de vakgeleerden door op een te Göttingen gehouden internationaal natuurkundig congres een belangrijke stelling te introduceren en met succes te verdedigen.

Na zijn promotie in 1923 werd hij assistent van professor *Max Born* *) van de universiteit van Göttingen, die — evenals Sommerfeld — een belangrijke bijdrage leverde tot de ontwikkeling van de quantum-mechanica. In 1924 stelde de Rockefeller Foundation Heisenberg in de gelegenheid om te gaan werken bij *Niels Bohr* (Nobelprijs 1922), hoogleraar aan de universiteit van Kopenhagen.

In 1927 keerde Heisenberg terug naar Duitsland, waar hij was benoemd aan de universiteit van Leipzig.

Door zijn werk werd Heisenberg een der grondleggers van de voor de moderne natuurkunde zeer belangrijke „matrices-rekenwijze" in de quantum-mechanica (theorie van het gedrag en de beweging van kleine deeltjes als elektronen, protonen enz. en van de door die deeltjes uitgezonden elektro-magnetische straling) en van de quantummechanica in het algemeen.

Voor zijn in 1930 verschenen werk „Die physikalischen Prinzipien der Quantentheorie" kreeg hij in 1932 de Nobelprijs voor natuurkunde.

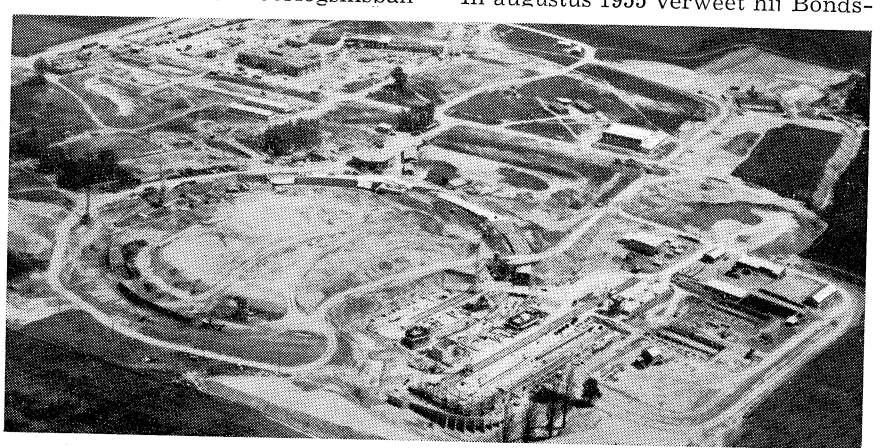
Heisenberg bleef tot 1941 in Leipzig. In dat jaar werd hij benoemd tot hoogleraar aan de universiteit van Leipzig en tot directeur van het beroemde Kaiser Wilhelm Institut voor natuurkunde. Als zodanig had hij de leiding van het onder supervisie van het leger staande Duitse atoomonderzoek en was hij — volgens *Life* (20-10-47) — „de door de Amerikaanse atoombomspecialisten meest gevreesde man". Na de oorlog werd Heisenberg benoemd tot hoogleraar in de natuurkunde aan de universiteit van Göttingen (1946), terwijl hij ook directeur werd van het Max Planck Institut, thans het centrum bij uitstek van het Duitse natuurkundig onderzoek.

Na Wereldoorlog II onthulde Heisenberg, dat Duitsland tussen 1933

en 1939 weinig belangstelling had getoond voor de problemen van de kernfysica, dat het beschikte over slechts twee behoorlijk uitgeruste laboratoria en geen cyclotron bezat.

De Duitse natuurkundigen waren weliswaar weinig ten achter geweest bij de Amerikaanse fysici wat betreft hun theoretische kennis van kettingreacties en de algemene beginselen die konden worden toegepast voor het maken van een atoombom, maar de Duitse regering had de fysici opgedragen te zoeken naar de mogelijkheden van het gebruik van atoomenergie voor industriële doeleinden. In juni 1942 werd een rapport aan de regering uitgebracht, waarin werd gezegd, dat binnen 2 jaar atoomenergie en eventueel „atomische explosiva" konden worden vrijgemaakt. Voor plannen op lange termijn had de Duitse regering echter geen belangstelling. Overigens ontbrak het Duitsland aan de benodigde grote en ingewikkelde technische installaties om een atoombom te maken. De geallieerde bombardementen deden ook steeds meer hun uitwerking op de industriële capaciteit gevoelen. Zodoende hadden zij — de in Hitler-Duitsland werkzame fysici — „nooit de morele beslissing behoeven te nemen, of zij al of niet een atoombom zouden construeren".

Het *Alg. Handelsblad* van 20-4 bevatte een artikel, waarin de indruk wordt beschreven die het nieuws van de atoombommen op Hirosjima en Nagasaki maakte op Duitse atoomgeleerden als b.v. Hahn, die aanvankelijk niet hadden geloofd, dat de Amerikanen in staat zouden zijn bij de geweldige oorlogsinspanning nog een atoomprogramma uit te voeren. In dit artikel wordt de thans door deze atoomgeleerden gepubliceerde „verklaring van Göttingen" o.m. gezien als een bewijs van angst, dat de Duitsers vermoedelijk wel het minst geschikte volk vormen om over de macht van de kernsplitsing te beschikken.

Heisenberg maakte ook deel uit van de Westduitse delegatie naar de UNESCO-conferentie over de oprichting van een Europees centrum voor kernonderzoek. Dit centrum (CERN) is thans in opbouw te Meyrin in de omgeving van Genève. Bij de opstelling en uitwerking van de plannen voor dit centrum speelde Heisenberg een vooraanstaande rol. De hier gereproduceerde foto geeft een beeld van het in opbouw zijnde CERN-complex.

☆

In 1949 vroegen Heisenberg en andere Duitse geleerden de toestemming van het geallieerde opperbevel om zich bezig te houden met atoom-onderzoekingen. Zij wensten, aldus de *New York Times* (13-12-49) een onderzoekingscentrum te stichten en contacten te leggen met internationale wetenschappelijke organisaties.

In 1952 verleenden de Westelijke commissarissen toestemming tot niet-militair atoomonderzoek. Hangende de ratificatie van de verdragen met (West-) Duitsland (deze ratificatie werd in 1955 een feit), werd het de Duitsers toegestaan jaarlijks 9 ton uranium te produceren en atoom-reactors te construeren met een capaciteit van 15.000 kw. In de genoemde verdragen is het West-Duitsland uitdrukkelijk verboden atoomwapens (en bacteriologische en chemische wapens — ABC-wapens) te vervaardigen.

Sindsdien heeft Duitsland zich geconcentreerd op de toepassing van atoomenergie voor industrieel en ander niet-militair gebruik. Heisenberg, thans ongetwijfeld de leidende theoretische fysicus van West-Duitsland, nam in dit werk een belangrijk aandeel.

In augustus 1955 verweet hij Bondskanselier Adenauer te geringe fondsen beschikbaar te stellen voor de bouw van een atoomreactor. Uit protest weigerde hij deel uit te maken van de Westduitse delegatie naar de onder auspiciën van de Verenigde Naties te Genève gehouden internationale conferentie over de vreedzame toepassingen van de atoomenergie (zie nader pag. 12083).

De op dit gebied zeer ambitieuze regering van de staat Beieren maakte van deze onenigheid met de federale regering te Bonn gebruik om Heisenberg uit te nodigen de leiding op zich te nemen van het Beierse reactor-bouwprogram.

Heisenberg heeft naast zijn Nobelprijs vele andere onderscheidingen ontvangen. Zo kreeg hij o.m. de Barnard-medaille (Columbia University), de Mateucci-medaille (Rome) en de Planck-medaille. Hij is voorts lid van de academiën van Leipzig, Halle, Berlijn, Göttingen, Oslo, Boekarest en Uppsala, van de American Philosophical Society en verscheidene andere wetenschappelijke instellingen.

Heisenberg heeft behalve het werk waarvoor hij de Nobelprijs ontving een gehele reeks van publikaties op zijn naam staan. Hij is een geregeld medewerker aan Europese en Amerikaanse wetenschappelijke tijdschriften.

In 1937 huwde hij met Elisabeth Schumacher.

*) Nobelprijswinnaar 1954, zie 11619/2.

België

Nieuwe regeling inzake kinderbijslagen —

In het Staatsblad van 16 april is opgenomen een KB waarbij een aantal wijzigingen worden ingevoerd inzake de kinderbijslag voor loonarbeiders. Dit besluit is getroffen in uitvoering van de wet van 12 maart 1957 houdende bepalingen op financieel, economisch en sociaal gebied (de wet op de buitengewone conjunctuurbelasting). De minister van Arbeid, Troclet, heeft op 15 april de hervormingen inzake kinderbijslagen toegelicht. Hij herinnerde eraan dat de gemengde commissie niet tot een beginselovereenkomst was gekomen en dat het huidig Kon. Besluit derhalve werd uitgewerkt door een beperkt ministerieel comité.

Bij de hervorming inzake kinderbijslagen heeft de regering zich laten leiden door de volgende beginselen: a) voor geen enkel gezin

mogen de voordelen welke het vroeger stelsel toekende, worden verminderd; b) het bedrag van de kinderbijslagen wordt gekoppeld aan de index, d.w.z. dat de vergoedingen aangepast zijn aan de stijging of de daling van de levensduurte en c) de bijslagen worden verhoogd in verhouding met de rang en de leeftijd van de kinderen, d.w.z. de bijslagen verhogen naar gelang de leeftijd van de kinderen stijgt.

Wij geven hieronder de tabel van de kinderbijslagen zoals deze tot dusver waren en zoals deze met ingang van 1 april zijn geworden. De toelagen die vroeger werden toegekend voor de moeder in het gezin (TMIG) zijn door de regering afgeschaft. Zij worden opgeslorpt in de verhoging van de kinderbijslagen.

Rang	Vroegere schaal		Nieuwe schaal		
	met de TMIG	zonder TMIG	van 0 tot 6 jaar	van 6 tot 10 jaar	10 jaar en meer
1ste kind	415	315	425	425	425
2de kind	365	315	425	525	600
3de kind	480	430	500	600	675
4de kind	575	525	575	675	750
5de kind	745	695	745	745	920
Gezin met 5 kinderen	2580	2280	2670	3070	3370

Minister Troclet verklaarde verder dat de hervormingen inzake kinderbijslagen ongeveer 1.600.000.000 fr. meer zouden kosten dan vroeger voor kinderbijslagen werd uitgegeven.

Ook de geboortebijslagen zijn verhoogd. Voor een eerste geboorte wordt dit bedrag vastgesteld op 5000 fr. en voor de volgende op 2500 fr., in plaats van respectievelijk 1800 fr. en 900 fr. Deze laatste verhoging betekent een stijging der uitgaven met 212 mln. fr.

Deze nieuwe regeling van de gezinsvergoedingen is in de syndicale en familiale milieus gunstig doch ook met reserve onthaald. Van christelijke zijde stelt men het voor dat de regering eindelijk toegegeven heeft aan de druk van de christelijke sociale organisaties, doch aan de andere kant zijn zij niet tevreden over de getroffen regeling. Door de afschaffing van de toelagen voor de moeder in het gezin zijn de grote gezinnen inderdaad proportioneel minder begunstigd geworden dan de gezinnen met één of twee kinderen. Waar de stijging van de vergoedingen voor de grote gezinnen ongeveer 5% bedraagt, is de stijging voor de kleinere gezinnen met één of twee kinderen van 35 tot 60%.

De christelijke organisaties protesteren dan ook tegen deze maatregelen die van sociaal en democratisch standpunt uit te verwerpen zijn. Het socialistisch vakverbond heeft daarentegen zijn tevredenheid uitgedrukt over het nieuwe stelsel.

Het vakverbond drukt zijn voldoening uit over het feit dat de bijslagen thans om de maand in plaats van om de drie maanden zullen uitgekeerd worden. De Bond der grote gezinnen heeft een standpunt ingenomen dat nagenoeg overeenstemt met dat van de christelijke sociale organisaties.

De algemene raad van Ruanda-Urundi —

Bij besluit van de regering dd. 4 maart 1947 werd de raad van het vice-gouvernement-generaal van Ruanda-Urundi opgericht. Krachtens een onlangs verschenen KB is dit raadgevend lichaam vervangen door de Algemene Raad van Ruanda-Urundi.

Het nieuwe Kon. Besluit bepaalt in art. 1, dat een Algemene Raad van Ruanda-Urundi wordt opgericht met als leden: de gouverneur van Ruanda-Urundi, voorzitter van de raad, de procureur des konings, de provinciecommissarissen, de provinciesecretaris, de residenten van Ruanda en van Urundi, de bami, vier vertegenwoordigers van de plattelandsgebieden (twee voor elk gewest, gekozen door de hoge raad van de landen), zes vertegenwoordigers van de kapitaalondernemingen, zes vertegenwoordigers van de zelfstandige middenstand, zes vertegenwoordigers van de werkgevers, zes notabelen, vier vertegenwoordigers van de niet-plattelandsgebieden en vier personen, die niet deel uitmaken van het Europees of het inlands bestuur.

De volgende artikelen handelen over de beschikkingen inzake benoeming van de raadsleden. Benevens de bami zomede de hoge ambtenaren en magistraten dienen de andere raadsleden de volgende voorwaarden te vervullen: minstens vijf jaar in Ruanda-Urundi gevestigd zijn, geen straffen van meer dan twee maanden of een andere straf wegens aanslag op de veiligheid van de staat opgelopen hebben, nooit gevangen gezeten hebben of geïnterneerd zijn geweest. Deze leden worden voor 3 jaar benoemd. De adviseurs van de bami hebben zitting in de raad, maar hebben geen beraadslagende stem. Telkens wanneer de raad kwesties te behandelen heeft, welke onder de bevoegdhied vallen van de dienstoversten en de hoofden van openbare instellingen, kan de gouverneur betrokkenen ontbieden, maar ze hebben evenmin beraadslagende stem.

Om de drie jaar bepaalt de gouverneur bij decreet de verenigingen of Kamers van Koophandel die gemachtigd zijn kandidaten als lid of plaatsvervanger aan te duiden. Hij bepaalt ook het aantal kandidaten welke door elke vereniging worden voorgedragen.

Het besluit bepaalt voorts, dat de Algemene Raad van Ruanda-Urundi uitsluitend adviserende bevoegdheid heeft. Hij komt ten minste eenmaal per jaar bijeen, en zo vaak het nodig is, telkens op bevel van de gouverneur en op de door hem aangeduide plaats. De vergaderingen zijn openbaar ten ware de gouverneur er anders over beschikt. Tijdens de vergadering mag gebruik gemaakt worden van het Frans, het Nederlands of van inlandse talen (Kirundi en Kirwanda). Een of meer officiële vertalers zullen bij de debatten aanwezig zijn, en de processen-verbaal zullen in het Nederlands en het Frans worden opgemaakt.

De raad onderzoekt o.m. de begrotingsvraagstukken en beraadslaagt over alle kwesties welke door de gouverneur worden voorgelegd. De raad is gemachtigd wensen in te dienen bij het gouvernement. Hij mag tevens om de voor zijn werkzaamheden nodig geachte inlichtingen verzoeken.

Diversen —

Kinderrijkdom — Een verdeling per 30 sept. 1956 van het aantal kinderen per gezin geeft het volgende beeld.

1 kind	379.375	gezinnen	52.10%
2 kinderen	192.375	„	26.47%
3 „	81.835	„	11,22%
4 „	39.790	„	5,46%
5 „	18.578	„	2,54%
6 „	8.607	„	1,18%
7 „	4.142	„	0,57%
8 „	1.929	„	0,26%
9 „	865	„	0,12%
10 „ en meer	607	„	0,08%

Chili

Verkiezingen - Onlusten - Nieuwe regering —

Op 3 maart zijn in Chili verkiezingen gehouden voor de 147 leden tellende Kamer van Afgevaardigden en voor 20 van de 45 zetels van de Senaat. De partijen die president *Carlos Ibanez del Campo* steunen, waarvan de Partido Agrario Laborista (landarbeiderspartij) de belangrijkste is, en het linkse blok („Frap"), dat tot dusver in de Kamer de meeste zetels bezat, leden hierbij een aanzienlijke nederlaag. De oppositionele radicale partij behaalde een grote overwinning en is de grootste partij in de Kamer geworden. Dit betekent, dat deze partij, die van 1938-'52 het presidentschap in handen had, bij de presidentsverkiezingen van november 1958 een zeer goede kans maakt.
Ook de chr.-dem. Falange (oppositie) boekte winst, evenals de conservatieven en de liberalen, welke beide laatste partijen in de regel president Ibanez steunen. De onafhankelijken die in de oude Kamer 11 zetels bezetten, zijn in de nieuwe Kamer niet teruggekeerd. De Kamer is volgens *AFP/United Press* thans als volgt samengesteld:

	nieuw	oud
Radicalen	36	20
Liberalen	26	23
Ver. conservatieven	23	19
Falange	15	5
Landarbeiderspartij	13	23
Links blok	26	37
Conservatieven	1	0
Nationale partij	6	9
Nat.-rep. beweging	1	0
Onafhankelijken	0	11
	147	147

President Ibanez had volgens de *New York Times* (5-3) vóór de verkiezingen verklaard, dat de inzet was het al dan niet goedkeuren van zijn anti-inflatiepolitiek, die gebaseerd is op een advies, uitgebracht door de Amerikaanse economische consulentenfirma Klein & Saks. Deze politiek, ofschoon zeer impopulair bij de bevolking, heeft het tempo van de inflatie weten te vertragen. Volgens de *Neue Zürcher Ztg.* (13-4) is echter de economische situatie de laatste maanden weer slechter geworden door een daling van de koperprijs op de wereldmarkt. De president zou de Ver. Staten om financiële hulp hebben verzocht.
Na het bekendworden van de uitslag der verkiezingen heeft volgens *The Times* (5-3) de minister van economische zaken, *Lazo*, op 4 maart zijn ontslag aangeboden. Hij werd opgevolgd door de minister van onderwijs, *Borquez*.

Onlusten

Uit protest tegen een verhoging met 50% van de tarieven der openbare vervoersmiddelen hielden studenten en scholieren eind maart in Santiago, Valparaiso, Vina del Mar en Concepcion demonstraties. Deze liepen uit op ongeregeldheden, waarbij het, vooral in de hoofdstad Santiago, op 1 april tot hevige gevechten met de politie en het leger kwam. De president kondigde de staat van beleg of. Drie dagen duurden de onlusten in Santiago: volgens officiële cijfers werden, aldus de *Neue Zürcher Ztg.* (13-4), 18 personen gedood en enige honderden gewond, terwijl de aangerichte schade op 3 miljard pesos (ca. *f* 17 miljoen) wordt geschat. Volgens de regering waren de communisten (de CP is officieel verboden) en andere extreem-linkse groepen voor de onlusten verantwoordelijk.
De Kamer keurde op 11 april bijzondere volmachten voor de president goed, waarbij deze gedurende 60 dagen, zonder raadpleging van het Congres, alle noodzakelijke maatregelen (o.a. perscensuur en detinering) kan treffen om een nieuwe opstand te voorkomen.

Nieuwe regering

De arrestatie, op beschuldiging van communisme, van vier advocaten, die een onderzoek instelden naar de vernieling (begin april) van de drukkerij van het communistische dagblad Horizonte leidde volgens de *New York Times* (23-4) tot nieuwe politieke moeilijkheden. President Ibanez liet hen weer in vrijheid stellen. De plv. minister en de onder-ministers van binnenlandse zaken, *R. Infante* en *C. Ferrer*, traden af, waarop op 22 april de president het gehele kabinet verzocht af te treden. Op 23 april werd een nieuwe regering gevormd, bestaande uit acht aanhangers (landarbeiderspartij) van Ibanez en vier hoge officieren. Dit nieuwe kabinet is volgens de *New York Times* (24-4) als volgt samengesteld:
Binnenlandse zaken: *Jorge Aravena*; buitenlandse zaken en mijnbouw: *Osvaldo Sainte Marie;* onderwijs: vice-adm. *Mario Quintana;* economische zaken: *Horacio Arce*; financiën: *Eduardo Urzua;* justitie: *Arturo Zuniga;* defensie: gen. *Adrian Barrientos;* openbare werken: gen. *Eduardo Yanez;* landbouw: *Mario Astorga*; landerijen: *Oscar Pinochet;* arbeid: *Raul Barrios*; volksgezondheid: dr. *Munos Urrutia.*

Egypte

Memorandum aan VN over Suezkanaal —

De Egyptische regering heeft op 24 april een memorandum over het Suezkanaal overhandigd aan de secretaris-generaal der Ver. Naties, D. Hammarskjoeld. In dit memorandum wordt vastgesteld, dat Egypte het Suezkanaal zal beheren en alle vaartgelden zal dienen te ontvangen voordat de betrokken schepen het kanaal zullen zijn binnengevaren. Van de bruto-inkomsten zal 5% aan de Egyptische regering worden uitgekeerd, terwijl er 25% zal worden gestort in een fonds tot onderhoud van het kanaal. De tolgelden zullen moeten worden gestort bij de Nationale Bank van Egypte.

Egypte verplicht zich in de komende twaalf maanden de tolgelden met niet meer dan 1% te verhogen zonder toestemming van de gebruikers van het kanaal. Ook verbindt de Egyptische regering zich een nauwe samenwerking tussen de kanaalgebruikers en het orgaan voor de exploitatie aan te moedigen. Bovendien verbindt zij zich tegenover de Ver. Naties de geest en de letter van de conventie van Constantinopel van 1888 (zie pag. 12745) te eerbiedigen.

De Egyptische regering verbindt zich vrijheid van scheepvaart te garanderen aan de schepen van alle landen „binnen de beperkingen van de bepalingen van de conventie van Constantinopel".

Overeenkomstig deze conventie mogen geen schepen worden bevoordeeld boven andere. In geval van een klacht over discriminatie of schending van het kanaalstatuut zal de kwestie geregeld kunnen worden door middel van onderhandelingen met het beheersorgaan. Indien men hierbij geen overeenstemming kan bereiken, kan de zaak worden voorgelegd aan een hof van arbitrage, bestaande uit een vertegenwoordiger van elk der betrokken partijen en een derde lid, door de twee partijen gezamenlijk aan te wijzen.
Als men het niet over een gemeenschappelijke keuze eens kan wor-

den, zal het derde lid worden gekozen door de president van het Internationale Gerechtshof. De beslissingen van het hof van arbitrage worden genomen bij meerderheid van stemmen. De partijen verplichten zich deze besluiten te goeder trouw na te komen.
Het vraagstuk van de schadeloosstelling als gevolg van de nationalisatie van de oude kanaalmaatschappij zal overeenkomstig de internationale rechtsregels aan arbitrage worden onderworpen, ingeval de partijen zelf niet tot overeenstemming kunnen komen.
De geschillen betreffende de toepassing van de conventie van Constantinopel zullen worden geregeld in overeenstemming met de beginselen van de Ver. Naties. Als men niet tot een regeling kan komen zal de zaak aan het Internationale Gerechtshof worden voorgelegd. De Egyptische regering zal maatregelen nemen, opdat de eventuele uitspraken van dit hof worden nageleefd.
De Veiligheidsraad is op 26 april bijeengekomen ter bespreking van de Suezkwestie.

Engeland

Briefwisseling Eden-Boelganin gepubliceerd —

Enkele uren nadat de perschef van het Sowjet-ministerie van buitenlandse zaken, Iljitsjew, had bekendgemaakt, dat in het regeringsorgaan *Izwestia* de briefwisseling tussen de premiers van de Sowjet-Unie, Engeland en Frankrijk aan de vooravond van het Brits-Franse optreden tegen Egypte zou worden gepubliceerd, heeft premier Macmillan na overleg met zijn voorganger, Sir Anthony Eden, deze brieven voor publikatie vrijgegeven. Het zijn drie brieven van maarschalk Boelganin en twee van Sir Anthony Eden.
Een brief van Boelganin van 11 september had betrekking op de aanwezigheid van Franse eenheden op Cyprus en de klaarblijkelijke bereidheid van Engeland en Frankrijk een militaire actie tegen Egypte te beginnen. Boelganin vroeg: „Hoe laten deze acties zich rijmen met het lidmaatschap van de Ver. Naties?" Een dergelijke actie zou geweldige schade aan het kanaal zelf, olievelden en leidingen tot gevolg hebben. Alle Arabieren zouden in het geweer komen en dit zou betekenen dat de materiële schade, vooral voor Engeland en Frankrijk en daardoor ook voor geheel Europa geweldige afmetingen zou aannemen.
Volgens Boelganin zou een schending van Egyptisch gebied de haat van alle Afrikaans-Aziatische landen opwekken. Hij schreef, dat het niet langer mogelijk is met wapengeweld te dreigen. „De tijden zijn veranderd en militaire maatregelen kunnen slechts op mislukking uitlopen." Boelganin vroeg voorts, of het niet duidelijk was, dat Frankrijk, dat een oorlog in Vietnam verloren heeft en thans oorlog in Algerije voert, Engeland in zijn koloniale moeilijkheden betrekt. „De Sowjet-Unie kan zich niet afzijdig houden in deze aangelegenheid. Wij willen u op vriendschappelijke wijze waarschuwen voor de gevaren die kunnen ontstaan als de nodige voorzichtigheid niet betracht wordt."
Sir Anthony Eden antwoordde 16 september, dat Boelganins brief scheen te berusten op „een volkomen misvatting van de positie der Britse regering" en „zekere feitelijke vergissingen" bevatte. „U sprak van officiële verklaringen over de bereidheid van Engeland en Frankrijk om troepen op Egyptisch gebied te brengen. Een dergelijke officiële verklaring is niet afgelegd. De Britse regering heeft integendeel openlijk verklaard, dat het haar bedoeling is een vreedzame oplossing te zoeken." Hij herinnerde Boelganin eraan, dat Engeland in antwoord op kolonel Nassers „provocerende en onwettige daden" een internationale conferentie had bijeengeroepen om de kwestie van het Suezkanaal te bespreken. Nasser had zich aan eigendom van de kanaalmaatschappij vergrepen en employés bedreigd. „Toch heeft dit gebruik van geweld geen afkeuring van Moskou ontlokt", aldus Sir Anthony.
In een brief van 28 september haalde Boelganin een rede van Sir Anthony Eden in het parlement van 12 september aan, waarin hij voortgezette militaire maatregelen gerechtvaardigd acht. Boelganin schreef, dat de Sowjet-Unie het ermee eens was, dat de Suezkwestie toen door de Veiligheidsraad werd behandeld. Hij merkte evenwel op, dat Engeland en Frankrijk de Veiligheidsraad tot goedkeuring trachtten te bewegen van het plan voor een vereniging van kanaalgebruikers tegen de wil van Egypte in. De oprichting van deze vereniging zou volgens Boelganin „een grove schending van de conventie van 1888 betekenen en inbreuk maken op de soevereiniteit van Egypte". Boelganin stelde voor, dat de kwestie van het Suezkanaal door een commissie in de Veiligheidsraad zou worden bestudeerd.
Eden antwoordde op 6 oktober, dat de militaire voorzorgsmaatregelen van Engeland en Frankrijk niet slechts verenigbaar waren met de beginselen van de Ver. Naties maar ook ten volle gerechtvaardigd door het gedrag van Egypte. Hij herinnerde Boelganin er aan, dat vier jaar geleden Europeanen in Cairo waren vermoord. Onder aanstichting van Nasser zouden de Egyptische massa's opnieuw tot geweld kunnen overgaan. „Ik kan slechts mijn spijt betuigen", aldus de Britse premier, „dat de Sowjet-regering voortgaat de slachtoffers van geweld te critiseren voor het nemen van voorzorgsmaatregelen, die lang niet zover gaan als het gebruik van geweld zelf."
Engeland, Frankrijk en de Ver. Staten hadden een conferentie belegd waarvoor ook Egypte was uitgenodigd, dat echter de uitnodiging van de hand wees. Elke poging was gedaan om een vreedzame regeling te bereiken.
In de laatste brief in deze briefwisseling schreef Boelganin, dat hij en zijn collega's er tevreden over waren, dat in de Veiligheidsraad, met deelneming van een Britse vertegenwoordiger, een besluit was genomen aangaande de beginselen die een basis verschaffen voor een definitieve regeling van de Suezkwestie. Op deze brief heeft Sir Anthony Eden niet geantwoord. Wel gaf hij antwoord op een latere brief van Boelganin van 5 november in een verklaring in het Lagerhuis.

Brief van Boelganin aan Macmillan —

Radio-Moskou heeft op 24 april de tekst bekend gemaakt van een brief die de Sowjet-premier N. A. Boelganin op 20 april aan zijn Britse ambtgenoot, Harold Macmillan, heeft gezonden.
Boelganin schreef volgens *Ass. Press/Reuter*, dat Engeland en de Sowjet-Unie „een zeer belangrijke, zo niet beslissende bijdrage kunnen en moeten leveren" ter vermindering van de internationale spanning. De Sowjet-premier stelde derhalve voor de volgende stappen te nemen: 1) stopzetting, eventueel tijdelijk, van de proeven met kern- en wa-

terstofwapens; 2) sluiting van een collectief Europees veiligheidsverdrag; 3) een niet-aanvalspact tussen de landen van de Noordatlantische Verdragsorganisatie en die van het verdrag van Warschau; 4) bespreking van de door de Britse oud-premier Sir Anthony Eden gedane voorstellen inzake de instelling van gedemilitariseerde zones in Europa en de afbakening van gebieden waar alleen een beperkte bewapening zou moeten worden toegestaan en 5) ernstige bestudering van de Westelijke en Sowjet-ontwapeningsplannen, met inbegrip van de instelling van een zone voor luchtverkenningen door de landen van de NAVO en het Warschaupact.

Het Midden-Oosten

De Sowjet-Unie heeft, aldus Boelganin, begrip voor de economische belangen van Engeland in het Midden-Oosten, maar die belangen moeten niet met geweld doch door onderhandelingen worden bevorderd. Hij bepleitte opnieuw het uitgeven van een gemeenschappelijke verklaring van de grote mogendheden, waarin het gebruik van geweld in het Midden-Oosten wordt veroordeeld. De Sowjet-premier vroeg ook aandacht en begrip voor de Sowjet-belangen. Het Midden-Oosten grenst onmiddellijk aan de Sowjet-Unie, aldus Boelganin, en de toestand in dat gebied moet dus wel van invloed zijn op de veiligheidsbelangen van de SU. Men kan van opvatting verschillen over bepaalde kwesties, zoals bijvoorbeeld die van het Suezkanaal, maar het is volgens Boelganin ontoelaatbaar dat roekeloze acties van de een of andere staat de vrede in het Midden-Oosten in gevaar brengen.

De betrekkingen tussen Engeland en de SU

Premier Boelganin schreef verder het van belang te achten, dat de huidige spanning in de Brits-Russische betrekkingen plaats maakt voor „goede vriendschappelijke betrekkingen". Hij bood aan dat de Sowjet-Unie in vijf jaar voor een bedrag van £ 1 miljard aan Britse goederen zal kopen, mits de huidige beperkingen worden verzacht en Engeland voor eenzelfde bedrag in de SU koopt. Verder stelde hij voor in de naaste toekomst gemeenschappelijk maatregelen te nemen, „om een aanzienlijke verruiming van culturele, wetenschappelijke en technische uitwisseling tussen de Sowjet-Unie en Groot-Brittannië tot stand te brengen". De Sowjet-Unie is bereid haar vertegenwoordigers te machtigen, in aanmerking komende vraagstukken met Britse vertegenwoordigers te bespreken, aldus Boelganin.

Indonesië

Ministers van corruptie beschuldigd

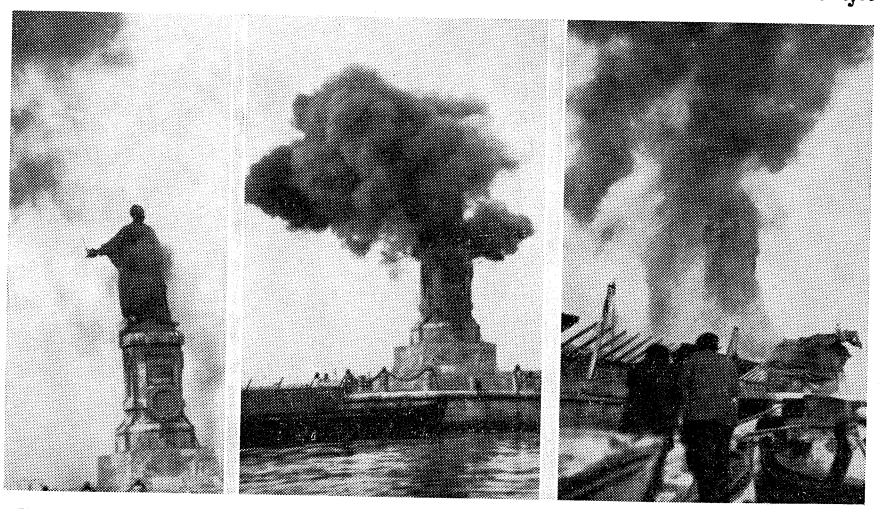
Het hoofdkwartier van het Indonesische leger te Djakarta heeft op 19 april bekendgemaakt, dat een onderzoek heeft aangetoond, dat vier oud-ministers en vijf legerofficieren zich aan overtredingen hebben schuldig gemaakt. De betrokken ministers zijn dr. *A. K. Gani* van de PNI, dr. *Lie Kat Teng,* van de PSII, *Zainul Arifin,* van de Nahdatul Ulama, die allen in 1954 deel uitmaakten van het eerste kabinet-Ali Sastroamidjojo, en mr. *Jusuf Wibisono* van de Masjumi, die minister van financiën was in het tweede kabinet-Ali Sastroamidjojo.

Dr. Gani had volgens de bekendmaking 1,7 miljoen rupiah ontvangen ten behoeve van de Indonesian Rubber Industry Ltd., waarin hij was geïnteresseerd. Wibisono had kredieten tot een totaal van 400 miljoen rupiah verstrekt aan nationale ondernemingen, welke door regeringspartijen werden gesteund. Volgens het leger had slechts een klein deel van de gemeenschap geprofiteerd van de beschikbaarstelling van deze kredieten, doch Wibisono verklaarde dat zijn politiek in overeenstemming was met het politieke regeringsprogramma. Dr. Lie Kat Teng had een derde deel van de aandelen van een hotel in Palembang gekocht, tot een bedrag van een miljoen rupiah. De aankoop van dit hotel kwam niet tot stand door bemiddeling van het ministerie van openbare werken, doch werd verricht door een handelsonderneming, waarvan de echtgenote van deze oud-minister directrice was. Zainul Arifin tenslotte werd o.m. eigenaar van een vennootschap zonder daarvoor ook maar iets te betalen.

Diversen —

Abdulgani — Het hooggerechtshof te Djakarta heeft op 16 april oud-minister van buitenlandse zaken Ruslan Abdulgani, veroordeeld tot een geldboete van vijfduizend rupiah, subs. een maand hechtenis, wegens het „onopzettelijk meenemen van buitenlandse valuta, waardepapieren en documenten zonder toestem-

Standbeeld voor De Lesseps — *Frankrijk*

De Parijse gemeenteraad heeft op 11 april besloten op een der pleinen van de Franse hoofdstad een standbeeld te doen plaatsen van Ferdinand de Lesseps (1805—1894), de Fransman, onder wiens leiding van 1859—1869 het Suezkanaal werd gegraven. Het bronzen standbeeld van De Lesseps aan de ingang van het Suezkanaal te Port Said werd op 24 december, twee dagen na het vertrek van de Brits-Franse troepen, door de Egyptenaren opgeblazen. Nadat de beide eerste pogingen waren mislukt (foto's links en midden) werden drie kisten dynamiet aan de stenen voet van het beeld tot ontploffing gebracht, waardoor het beeld totaal vernield werd (foto rechts).

ming van het deviezeninstituut". De openbare aanklager had drie maanden gevangenisstraf voorwaardelijk geëist, met een proeftijd van een jaar. Abdulgani had, toen hij president Sukarno op zijn reis naar de Ver. Staten vergezelde, op verzoek van de plv. directeur van de staatsdrukkerij, Lie Hok-thay, een enveloppe meegenomen, welke bankbiljetten en geldswaardige papieren tot een gezamenlijke waarde van $ 11.000 bevatte.

In- en uitvoer — Volgens voorlopige cijfers beliep de Indonesische invoer in 1956 (1955), inclusief olie en olie-produkten, Rp 9775 (6887) miljoen met een totaal gewicht van 5665 (3258) miljoen kg. De invoer excl. olie en -produkten bedroeg in 1956 Rp 9097 mln, de uitvoer Rp 7495 mln. Het tekort op de handelsbalans van 1956 ad Rp 1602 mln is hoofdzakelijk het gevolg van een hogere invoer van zout en rijst.

Internationaal Nieuws

Oproep dr. Schweitzer tot staking atoomproeven —

Voor de Noorse radio heeft op 23 april de voorzitter van het Noorse Nobelcomité, G. Jahn, een boodschap voorgelezen van dr. Albert Schweitzer, waarin de 82-jarige zendeling-arts uit Lambarene (Fr. Equatoriaal Afrika) en winnaar van de Nobelprijs voor de vrede 1952, een beroep op de wereld doet de proeven met kernwapens te staken, teneinde „het grootste en vreselijkste gevaar dat haar bedreigt" te vermijden.

In zijn boodschap, die ook werd uitgezonden in het Frans, Duits, Engels en Russisch en door radiostations van ruim 50 landen gerelayeerd werd, waarschuwde Schweitzer dat iedere toeneming van het bestaande gevaar door voortgaande creatie van radioactieve elementen door atoombomexplosies als een catastrofe voor het menselijk ras beschouwd moet worden.

Schweitzer constateerde dat het gevaar, dat de kernexplosies voor de mens vormen, de openbare mening niet in die mate heeft beïnvloed als verwacht zou mogen worden. Dit gevaar moet de mensen gedemonstreerd en duidelijk gemaakt worden, aldus Schweitzer. „Ik verhef mijn stem samen met anderen die het de laatste tijd als hun plicht zagen om in woord en geschrift op te treden als waarschuwers voor het gevaar", zo verklaarde hij. Hij zeide dat zijn leeftijd en de sympathie, die hij heeft verworven door de gedachte van eerbied voor het leven voor te staan, hem de hoop geven dat zijn beroep kan bijdragen tot de verkrijging van het inzicht dat zo dringend nodig is.

Volgens Schweitzer wordt met verklaringen, dat de toeneming van de radioactiviteit in de lucht niet uitgaat boven de hoeveelheid die zonder schadelijke gevolgen getolereerd kan worden door het menselijk lichaam, het probleem alleen maar omzeild. Zelfs als geen directe beïnvloeding plaats heeft door het radioactief materiaal in de lucht, vindt indirecte beïnvloeding plaats door wat is neergevallen, neervalt en zal neervallen. We absorberen dit door radioactief drinkwater en door dierlijk en plantaardig voedsel. Helaas spaart de natuur op wat uit de hemel neervalt.

Schweitzer zeide, dat niet alleen deze generatie zal moeten lijden door de radioactiviteit, die door de kernexperimenten vrijkomt, maar dat ook de nakomelingen van mens en dier grote gevaren te wachten staan. Het is een feit dat de cellen der voortplantingsorganen buitengewoon kwetsbaar zijn voor straling. Ernstige beschadiging van deze cellen betekent ernstige schade voor onze afstammelingen, in de vorm van levenloze geboorten en de geboorte van babies met geestelijke of lichamelijke afwijkingen.

Schweitzer besloot zijn boodschap met een beroep te doen op de volkeren, invloed te oefenen op hun regeringen om gezamenlijk te besluiten de experimenten met atoom- of waterstofwapens te staken, daar anders een verschrikkelijke prijs betaald moet worden. Door de rapporten die zij ontvangen zijn de staatslieden voldoende geïnformeerd om hun eigen oordeel te vormen en ook moet worden aangenomen, dat zij zich van hun verantwoordelijkheden bewust zijn. In elk geval vertellen Amerika, Rusland en Engeland elkaar telkens weer dat zij het liefst een overeenkomst willen bereiken om de proeven met atoomwapens te beëindigen. Terzelfdertijd verklaren zij echter dat zij met de proeven moeten doorgaan zolang zulk een overeenkomst niet bestaat. Waarom worden zij het niet eens? Omdat in hun eigen landen geen openbare mening is die daarom vraagt, meent Schweitzer.

Scandinavische conferentie te Helsinki —

In de Finse hoofdstad Helsinki is op 9 en 10 april een conferentie gehouden van de ministers van buitenlandse zaken van Finland (R. Törngren), IJsland (G. Gudmundsson), Noorwegen (H. Lange) en Zweden (O. Unden) en de Deense onderminister van buitenlandse zaken, E. Christiansen. Volgens de *Neue Zürcher Ztg.* (12-4) werden een aantal aanbevelingen besproken, die in februari jl. door de Noordse Raad waren aangenomen. Zo is men het er o.a. over eens geworden, dat gestreefd dient te worden naar de oprichting van een Scandinavisch instituut voor theoretische atoomfysica en de vorming van een gemeenschappelijk contactorgaan voor vraagstukken op het gebied van de atoomenergie.

Met betrekking tot het Midden-Oosten waren de ministers het er

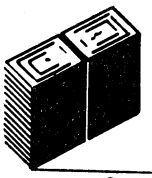
(*Zie vervolg pag.* 13186, 3*e kolom*)

Een overzicht tijdens een der zittingen van de conferentie

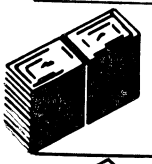
Inkomen per hoofd —

(jaarlijks gemiddelde 1952-'54 in U. S. $; cijfers ILO)

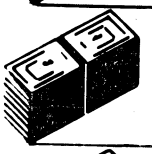
Canada
Ver. Staten
Zwitserland

boven **$ 1,000**

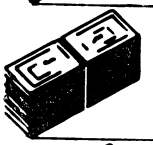
Australië
Nieuw-Zeeland
Zweden

$ 900 - $ 1,000

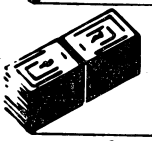
België
Luxemburg

$ 800 - $ 899

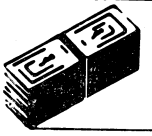
Denemarken
Frankrijk
Noorwegen
Ver. Koninkrijk
IJsland

$ 700 - $ 799

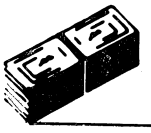
Finland

$ 600 - $ 699

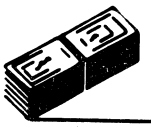
Nederland
Venezuela
West-Duitsland

$ 500 - $ 599

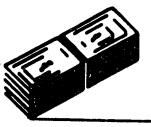
Argentinië
Ierland
Israël

$ 400 - $ 499

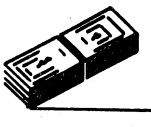
Chili
Cuba
Italië
Oostenrijk
Zuid-Afrika

$ 300 - $ 399

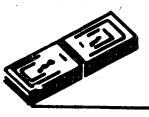
Brazilië
Colombia
Griekenland
Libanon
Mexico
Panama
Portugal
Turkije

$ 200 - $ 299

Ceylon
Dominicaanse Republiek
Ecuador
Egypte
Filippijnen
Guatemala
Honduras
Japan
Paraguay
Peru

$ 100 - $ 199

Birma
India
Korea
Pakistan
Thailand

$ 100

over eens, dat steun dient te worden gegeven aan de pogingen der Ver. Naties om in dit gebied een duurzame verbetering in de verhoudingen te bewerkstelligen. Een voor de internationale scheepvaart bevredigende oplossing van de Suezkwestie werd voor de Scandinavische landen „buitengewoon dringend" geacht.

Aangezien een spoedige oplossing voor het vraagstuk der ontwapening niet te verwachten is, zijn de Scandinavische ministers van oordeel, dat men zich voorlopig moet bezig houden met detailkwesties. Daarom hebben zij hun steun gegeven aan een door Noorwegen bij de Ver. Naties ingediend voorstel om proeven met kernwapens van tevoren te doen registreren. De ministers zien dit Noorse voorstel als een eerste stap naar de oplossing van het ontwapeningsprobleem. De kwestie van een gemeenschappelijke Scandinavische markt is op de conferentie niet besproken.

Nederland

Jhr. mr. A. C. D. de Graeff † —

Op 24 april is op 84-jarige leeftijd te Den Haag overleden de oud-gouverneur-generaal van Nederlands-Indië en oud-minister van buitenlandse zaken jhr. mr. A. C. D. de Graeff.

Jonkheer Andries Cornelis Dirk de Graeff werd 7 augustus 1872 te Den Haag geboren als zoon van de Nederlandse oud-gezant in Japan, jhr. D. de Graeff. Na de voltooiing van zijn rechtskundige studiën vertrok hij op 23-jarige leeftijd naar Ned.-Indië waar hij bij de Algemene Secretarie werd aangesteld. In september 1905 werd hij tot secretaris aan het gouvernement van Nederl.-Indië benoemd, kort daarop tot algemeen secretaris. In 1914 volgde zijn benoeming tot lid en in 1916 tot vice-president van de Raad van Indië. In 1918 ging hij met pensioen. In 1919 werd hij benoemd tot Nederlands gezant in Japan, daarna werd hij gezant te Washington.

Op 26 maart 1926 werd jhr. De Graeff benoemd tot gouverneur-generaal van Nederlands-Indië. In 1931 keerde hij naar Nederland terug. In 1933 nam dr. Colijn hem als minister van buitenlandse zaken in zijn tweede kabinet op. Vier jaar lang heeft hij op het Plein geresideerd, tot hij met het derde kabinet-Colijn in 1937 heenging en werd

opgevolgd door mr. J. A. N. Patijn. Wanneer men, aldus het *Alg. Handelsblad* (27-4), de loopbaan van jhr. mr. A. C. D. de Graeff overziet, dan vallen de jaren, waarin hij het land heeft gediend als bekwaam hoofdambtenaar, als voortreffelijk diplomaat of minister, in het niet bij de hoogtepunten van zijn loopbaan gedurende de jaren 1926-1931, toen hij als gouverneur-generaal van Nederlands-Indië een historische figuur werd. Evenwel, hij ging uit Indië heen als een teleurgesteld man. Maar reeds in die tijd dwong hij allen, die hem hadden verguisd, door de waardigheid van zijn optreden en van zijn afscheid, tot de erkenning, dat hij had uitgeblonken door karakter en door de voorname hoogheid van zijn persoonlijkheid.

Ir. J. W. Albarda † —

Op 19 april is op 79-jarige leeftijd te Den Haag overleden ir. J. W. Albarda, oud-minister van waterstaat, oud-lid van de Raad van State, oud-lid der Tweede Kamer en oud-voorzitter van de Tweede Kamerfractie van de SDAP.

Johan Willem Albarda werd op 5 juni 1877 te Leeuwarden geboren. Nadat hij de 5-jarige HBS in zijn geboortestad had doorlopen, bezocht hij de toenmalige Polytechnische school te Delft, die hij in 1903, als werktuigkundig ingenieur verliet. Van 1903-1905 was hij leraar in de wis-, natuur- en werktuigkunde aan de HBS te Almelo en van 1905 tot 1911 leraar in de wis- en werktuigkunde te Den Haag. In 1911 werd hij directeur van de gemeentelijke arbeidsbeurs te Amsterdam.

In 1913 werd ir. Albarda, sinds 1899 lid van de Sociaal-Democratische Arbeiderspartij, voor deze partij gekozen tot lid van de Tweede Kamer. Van 1915 tot 1927 had hij voor de SDAP zitting in de Haagse gemeenteraad. Van 1917 tot 1923 was hij wethouder van onderwijs in die gemeente. Bovendien was hij van 1916 tot 1919 lid van de provinciale staten van Zuid-Holland. In 1925 werd hij voorzitter van de sociaal-democratische fractie der Tweede Kamer als opvolger van mr. P. J. Troelstra.

Met ingang van 10 augustus 1939 werd ir. Albarda benoemd tot minister van waterstaat in het tweede kabinet-De Geer. Met dr. J. van den Tempel was hij de eerste socialist, die zijn intrede deed in een Nederlandse regering. In mei 1940 week hij naar Engeland uit, waar hij als minister van waterstaat opgenomen werd in het kabinet-Gerbrandy. In 1942 werd hij tevens (tijdelijk) minister van financiën, in welke functie hij in 1945 werd opgevolgd door ir. Ph. Tromp. In 1945 werd hij benoemd tot lid van de Raad van State. In dit college had hij zitting tot 1 juli 1952, toen hij aftrad na het bereiken van de 75-jarige leeftijd.

Van de hand van ir. Albarda verschenen tal van tijdschrift- en dagbladartikelen, brochures en pre-adviezen. Hij had zitting in tal van besturen en commissies. Hij was jarenlang lid van het partijbestuur van de SDAP. Verder was hij o.m. lid van de Zuiderzeeraad, voorzitter van de Centrale Commissie van Bijstand voor de Arbeidsbemiddeling en voorzitter van de Hefschroefvliegtuigcommissie.

Ir. Albarda was commandeur in de Orde van Oranje-Nassau en ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw.

Wetsontwerpen i.z. belastingverhoging ingediend —

Op 23 april zijn in de Tweede Kamer ingediend een drietal wetsontwerpen betreffende de fiscale voorzieningen, die de regering in de nota inzake de bestedingsbeperking (zie pag. 13039/1) had aangekondigd en die nodig zijn voor het herstel van het evenwicht tussen de nationale middelen en de bestedingen en voor de dekking van de nieuwe uitgaven op het gebied van de landbouw. Met de fiscale maatregelen zal op jaarbasis in totaal een bedrag van *f* 250 miljoen zijn gemoeid. De ingediende wetsontwerpen omvatten het volgende:

Verhoging van de *vennootschapsbelasting* van 40-43% tot 44-47%. Deze verhoging, die in het wetsontwerp is beperkt tot de jaren 1957 en 1958, zal de schatkist een bedrag van *f* 100 miljoen opleveren.

Wijziging van het tussentarief en het weeldetarief van de *omzetbelasting* met ingang van 1 augustus a.s. Deze wijziging zal gelden tot 1 aug. 1959. Opbrengst op jaarbasis: *f* 24 miljoen.

Wijziging van de *personele belasting* (opbrengst *f* 7 miljoen) en van de financiële verhouding tussen het rijk enerzijds, de gemeenten en provinciën anderzijds.

Bij deze voorstellen is geen rekening gehouden met de handhaving van een melksubsidie van 4 cent per liter. De regering handhaaft haar standpunt, dat voor deze meerdere uitgaaf een compensatie moet worden gevonden. Het onderzoek naar de mogelijkheid of, en zo ja, in hoeverre het ten laste van 1957 komende bedrag van *f* 30 miljoen alsnog door een verdere verlaging van uitgaven kan worden verkregen, is nog niet beëindigd.

De regering heeft de belastingverhogingen een tijdelijk karakter gegeven, omdat de huidige toestand naar haar oordeel een belangrijk aspect van conjuncturele aard bevat.

Begin april heeft de regering reeds een wetsontwerp tot opschorting van de *investeringsaftrek* (opbrengst *f* 75 miljoen) bij de Tweede Kamer ingediend voor investeringen in de periode van 6 november 1956 tot en met 31 december 1957.

De regering is voornemens nader te overwegen of, en zo ja, welke fiscale maatregelen daarna met het oog op het verloop van de conjunctuur en de positie van de overheidshuishouding noodzakelijk zullen zijn.

In haar bestedingsnota heeft de regering zich bereid verklaard de hogere opbrengst van de tabaksaccijns (*f* 44 miljoen) als gevolg van de inmiddels reeds doorgevoerde prijsverhoging van tabaksartikelen mede als dekking te aanvaarden.

Omzetbelasting

De ingediende voorstellen tot tijdelijke wijziging van de omzetbelasting behelzen de volgende maatregelen, welke voornamelijk het gebruik van die goederen treffen, die tot de minder noodzakelijke kunnen worden gerekend.

1. Verhoging van het tussentarief van 8 tot 10%, behalve voor gedistilleerd (opbrengst op jaarbasis *f* 6 miljoen);
2. Verhoging van het weeldetarief van 15 tot 18%, behalve voor personenauto's en motorrijwielen (*f* 3 miljoen);
3. Rangschikking van bier, radio- en televisietoestellen onder het tussentarief (*f* 12 mln.);
4. Rangschikking van nieuwe banden voor personenauto's en motorrijwielen onder het 15-procentstarief (*f* 3 mln.).

Gedistilleerd, alsmede auto's en motorfietsen zijn buiten de voorgestelde verhoging gehouden, omdat op deze goederen reeds de last van de recente verhoging van de gedistilleerdaccijns en van de benzinebelasting is gelegd.

Het tussentarief dat van 8 op 10%

komt, zal gelden voor chocolade en chocoladewerken, suikerwerken en suikergoed, al dan niet alcoholhoudende dranken (met uitzondering van gedistilleerd, waarvoor de omzetbelasting op 8% gehandhaafd blijft, en met uitzondering van door horecabedrijven bereide dranken, welke aan particulieren voor gebruik ter plaatse worden geleverd), bier, radio- en televisie-ontvangtoestellen (voor bier, radio- en televisie-ontvangtoestellen is het huidige percentage 5).
Voor auto's en motorfietsen zal het tarief van 15% blijven gelden; onder dit tarief zullen nu nieuwe banden voor deze motorvoertuigen worden gebracht (thans 5%). Voor de overige in de zg. weelde-artikelentabel opgenomen goederen zal in plaats van 15% een tarief van 18% gaan gelden.

Personele belasting

De regering acht een beperkte aanpassing aan de komende stijging van het algemene huurpeil wenselijk. In overeenstemming hiermede bevat het wetsontwerp het voorstel de minimumbedragen voor de belastbaarheid naar de grondslagen huurwaarde en meubilair, alsmede de grensbedragen voor de kinderaftrek met 25% (het percentage van de huurverhoging) te verhogen; deze verruiming wordt ook voorgesteld met betrekking tot de aftrekbedragen voor de grondslag huurwaarde. Door de verhoging van de minimumbedragen wordt voorkomen, dat personen, die tot dusverre in het geheel geen personele belasting verschuldigd zijn omdat de huurwaarde van hun woning beneden het belastbare minimum ligt, als gevolg van de huurverhoging nu wel deze belastingen zouden moeten gaan betalen. Tevens wordt voorkomen dat de meubilairvrijstelling verloren zou gaan voor woningen die tot nu toe alleen tot een aanslag naar de grondslag huurwaarde aanleiding geven.

In beginsel wordt de personele belasting geheven naar de toestand op 1 juni van elk kalenderjaar. In verband met de huurverhoging per 1 juli a.s. wordt, ter vermijding van een gecompliceerde regeling waarbij de aanslagen over het belastingjaar 1957-'58 voor de duur van één maand op de oude huur en voor het overige deel van het jaar op de nieuwe huur zouden moeten worden gebaseerd, voorgesteld de belasting naar de grondslag huurwaarde voor het gehele jaar 1957-'58 te heffen naar de toestand op 1 juli in plaats van op 1 juni 1957.

Rijk en gemeenten

Door de verhoging van de personele belasting zal naar schatting de opbrengst van deze belasting met inbegrip van de provinciale en gemeentelijke opcenten met ongeveer *f* 7 miljoen per jaar toenemen. Dit bedrag komt derhalve ten goede aan de gemeenten en de provinciën. Nu in het verleden aan deze lichamen voor een verlaging van de personele belasting van rijkswege compensatie is verleend, acht de regering het redelijk deze compensatie thans met de bedoelde hogere opbrengst te verminderen.

De compensatieuitkering, welke gegeven wordt wegens vroegere tariefsverlaging, wordt zodanig aangepast, dat uit de voorgestelde verhoging van de personele belasting geen vergroting van de middelen der lagere publiekrechtelijke lichamen voortvloeit. Op basis van de verhoogde opbrengst van de personele belasting zou, bij een stijging van het huurpeil van 100 naar 125, het kortingspercentage 20 moeten bedragen. In verband met de afrondingen evenwel, die ten gunste van belastingplichtigen hebben plaats gevonden bij de vaststelling van de nieuwe aftrekbedragen en grensbedragen voor de kinderaftrek, wordt voorgesteld het percentage iets lager, nl. op 18 te stellen.

TEKSTEN UITTREKSELS EN COMPLETE TEKSTEN (VERTALINGEN) VAN BELANGRIJKE WETTEN, REDEVOERINGEN, VERDRAGEN ENZ

Chroesjtsjews rede over Stalin (XII)

(*Vervolg van pag.* 13173)

Stalin en het volkslied

Stalin beschouwde een tekst van het volkslied van de Sowjet-Unie, die geen woord bevatte over de Communistische Partij, als de beste; hij hield echter de volgende, weergaloze lof aan Stalin in: Stalin voedde ons op in loyaliteit tegenover het volk. Hij wekte ons op tot grote moeite en daden.
In deze regels van het lied wordt de gehele opvoedende, leidende en bezielende activiteit van de grote Leninistische partij toegeschreven aan Stalin. Dit is natuurlijk een duidelijke afwijking van het Marxisme-Leninisme, een duidelijke verlaging en kleinering van de rol van de partij. Wij dienen te uwer informatie toe te voegen, dat het presidium van het Centrale Comité reeds een resolutie heeft aangenomen aangaande de samenstelling van een nieuwe tekst van het lied, die de rol van het volk en de rol van de partij zal weerspiegelen.
(Luid en langdurig applaus)

Monumenten

En was het zonder Stalins medeweten, dat vele van de grote ondernemingen en steden naar hem genoemd werden? Was het zonder zijn medewéten, dat monumenten ter ere van Stalin in het gehele land werden opgericht — deze „gedenktekenen aan de levende"? Het is een feit dat Stalin zelf op 2 juli 1951 een resolutie van de raad van ministers van de USSR ondertekende betreffende de oprichting van een indrukwekkend, aan Stalin gewijd monument aan het Wolga-Don-kanaal. Op 4 september van hetzelfde jaar vaardigde hij een order uit, om 33 ton koper beschikbaar te stellen voor de constructie van dit indrukwekkende monument.
Iedereen die Stalingrad en omgeving heeft bezocht, moet het reusachtige standbeeld dat daar opgericht is, wel gezien hebben, en dat op een plek waar nauwelijks mensen komen. Enorme sommen werden uitgegeven om het te bouwen, terwijl de mensen uit dit gebied sinds de oorlog in barakken leefden. Bedenkt u zelf eens, had Stalin gelijk, toen hij in zijn biografie schreef, dat „hij zichzelf zelfs niet een zweem van verwaandheid, trots of zelfverheerlijking toestond"?

Gebrek aan eerbied voor Lenins nagedachtenis

Tezelfdertijd bewees Stalin zijn gebrek aan respect voor Lenins nagedachtenis. Het is geen toevallige samenloop van omstandigheden dat, ondanks het meer dan dertig jaar geleden genomen besluit om een paleis voor de sowjets te bouwen als een monument gewijd aan Wladimir Iljitsj, dit paleis niet werd gebouwd; de bouw werd steeds uitgesteld en men liet het project verlopen. Wij mogen niet vergeten de resolutie van de Sowjetregering van 14 augustus 1925 te memoreren betreffende „de stichting van Lenin-prijzen voor werk op opvoedkundig gebied". Deze resolutie werd in de pers gepubliceerd, maar tot op heden zijn er geen Lenin-prijzen. Dit dient ook verbeterd te worden.
(Onstuimige, langdurige bijval.)
Dank zij de door mij genoemde, bekende methodes en door b.v. feiten aan te halen uit de „Korte biografie" van Stalin, werden alle gebeurtenissen tijdens Stalins leven geïnterpreteerd alsof Lenin slechts een ondergeschikte rol speelde, zelfs in de socialistische oktoberrevolutie. In vele films en literaire werken werd de figuur van Lenin onjuist uitgebeeld en op ontoelaatbare wijze onderschat.

De waarheid

Stalin hield ervan de film „Het onvergetelijke jaar 1919" te zien, waarin hij uitgebeeld werd op de treden van een

gepantserde trein en waar hij de vijand praktisch overwon met zijn eigen sabel. Laat Kliment Jefremowitsj 1), onze beste vriend, de nodige moed bijeenrapen om de waarheid omtrent Stalin te schrijven; hij weet uiteindelijk hoe Stalin vocht. Het zal voor kameraad Worosjilew moeilijk zijn dit te ondernemen, maar het zou nuttig zijn als hij het deed. Iedereen zal het goedkeuren, zowel het volk als de partij. Zelfs zijn kleinzoon zal hem dankbaar zijn.

(Langdurig applaus)

Als men sprak over de gebeurtenissen van de oktoberrevolutie en over de burgeroorlog, werd de indruk gewekt, dat Stalin altijd de hoofdrol speelde, alsof Stalin overal en altijd Lenin suggereerde wat er gedaan moest worden en hoe. Dit is echter laster over Lenin.

(Langdurig applaus)

Dit alles moet grondig herzien worden, zodat de geschiedenis, de literatuur en de schone kunsten W. I. Lenins rol en de grote daden van onze Communistische Partij en van het Sowjetvolk — de scheppende natie — juist weergeven.

(Applaus)

Kameraden! De cultus van het individu heeft het gebruik van verkeerde principes in het partijwerk en de economische activiteit veroorzaakt. Het bracht ruwe schending van de interne partij- en Sowjetdemocratie met zich, onvruchtbaar bestuur, afwijkingen van allerlei aard, die tekortkomingen verborgen en de realiteit verdoezelden.

Onze natie schonk het leven aan vele vleiers en specialisten in vals optimisme en bedrog.

Wij dienen ook niet te vergeten, dat door de talrijke arrestaties van partij-, Sowjet- en economische leiders vele werkers in hun arbeid onzeker werden, overvoorzichtigheid ten toon spreidden en bang waren voor alles wat nieuw was, hun eigen schaduwen vreesden en minder initiatief bij hun werk toonden.

Neem bijvoorbeeld de partij- en Sowjetresoluties. Zij werden in een sleur opgemaakt, vaak zonder met de werkelijke toestand rekening te houden. Dit ging zo ver dat de partijwerkers, zelfs tijdens de onbelangrijkste zittingen, hun toespraken oplazen. Dit alles bracht het gevaar van het verstarren van de partij en het Sowjet-werk en van bureaucratisering van het gehele apparaat.

Stalins weerzin om met de realiteit van het leven rekening te houden en het feit, dat hij zich niet bewust was van de werkelijke stand van zaken in de provincies, kan geïllustreerd worden door zijn landbouwbeleid.

Allen die zich ook maar even hadden verdiept in de nationale toestand, erkenden de moeilijke situatie in de landbouw, maar Stalin heeft het zelfs nooit opgemerkt. Hebben wij Stalin daaromtrent ingelicht? Ja, wij vertelden het hem, maar hij steunde onze mening niet. Waarom? Omdat Stalin nooit ergens naar toe ging, nooit werkers uit de steden en de collectieve boerderijen ontmoette; hij kende de werkelijke toestand in de provincies niet. Hij kende het land en de landbouw slechts van films. En deze films hadden de bestaande situatie in de landbouw opgesmukt en verfraaid. Vele films schilderden het leven op collectieve boerderijen zo af, alsof de tafels onder het gewicht van kalkoenen en ganzen bogen. Klaarblijkelijk dacht Stalin, dat het werkelijk zo was.

Wladimir Iljitsj Lenin beschouwde het leven op andere wijze. Hij stond altijd dicht bij het volk; hij placht afgevaardigden van de boeren te ontvangen en hij sprak vaak op fabrieksbijeenkomsten; hij placht dorpen te bezoeken en met de boeren te spreken. Stalin zonderde zich van het volk af en ging nooit ergens naar toe. Dit duurde zo tientallen jaren. De laatste maal dat hij een bezoek aan een dorp aflegde was in januari 1928, toen hij Siberië bezocht in verband met graanleveranties. Hoe kon hij dan op de hoogte zijn van de situatie in de provincies? En toen hem eens tijdens een discussie verteld werd, dat de situatie op het platteland moeilijk was en dat de situatie van de veefokkerij en vleesproduktie bijzonder slecht was, werd een commissie gevormd die belast werd met de voorbereiding van een resolutie, getiteld: „Middelen tot verdere ontwikkeling van de veefokkerij in de kolchozen en sowchozen". Wij hebben dit project uitgewerkt.

Natuurlijk behelsden onze toenmalige voorstellen niet alle mogelijkheden, maar wij hebben plannen aangegeven, waardoor de veefokkerij op de kolchozen en sowchozen werd uitgebreid. Wij hadden voorgesteld om de prijzen van dergelijke produkten te verhogen om een materiële stimulans voor de ontwikkeling van de veefokkerij voor de werkers van kolchozen, tractoren-stations en sowchozen te scheppen. Doch ons project werd niet aangenomen en in februari 1953 geheel terzijde gelegd. Wat meer zegt, toen hij dit plan doornam, stelde Stalin voor, dat de door de kolchozen en de arbeiders op de kolchozen betaalde belastingen dienden te worden verhoogd met 40 miljard roebel. Volgens hem waren de boeren er goed aan toe en de kolchos-arbeider behoefde slechts één kuiken meer te verkopen om zijn belasting volledig te betalen.

Denkt u eens in, wat dit betekende. 40 miljard roebel is een som, die de kolchozen-arbeiders voor alle produkten die zij aan de regering hadden geleverd en verkocht, niet ontvingen. In 1952 bijvoorbeeld ontvingen de kolchozen en de kolchozen-arbeiders 26,28 miljard roebel. Was Stalins opinie dan gebaseerd op feiten van welke aard dan ook? Natuurlijk niet. Feiten en cijfers interesseerden hem niet in zulke zaken. Als Stalin iets zei, dan betekende het, dat het zo was — hij was uiteindelijk een genie en een genie behoeft niet te rekenen, het behoeft slechts te kijken en kan dan onmiddellijk vertellen hoe het moet zijn. Als een genie zijn mening uitspreekt, moet iedereen deze beamen en zijn wijsheid bewonderen.

Wijsheid t.a.v. de belasting twijfelachtig

Hoeveel wijsheid was er echter vervat in het voorstel om de landbouwbelasting met 40 miljard roebel te verhogen? Geen, totaal geen, want het voorstel was niet gebaseerd op een werkelijke schatting van de situatie, maar op de fantastische ideeën van een man, die van alle werkelijkheidszin gespeend was. Momenteel zijn wij bezig ons langzaam uit een moeilijke agrarische toestand te werken. De toespraken van de gedelegeerden naar het twintigste congres doen ons allen genoegen. Wij zijn blij, dat vele gedelegeerden toespraken houden, waaruit blijkt, dat er mogelijkheden zijn voor de volbrenging van het zesde vijfjarenplan voor de veeteelt, niet in de periode van vijf jaar, maar in twee of drie jaar. Wij zijn er zeker van, dat de taken van het nieuwe vijfjarenplan met succes zullen worden volbracht.

(Langdurig applaus)

Kameraden! Als wij heden scherpe kritiek leveren op de cultus van het individu, die tijdens Stalins leven zo algemeen verbreid was, en als wij spreken over de vele negatieve verschijnselen die zijn voortgevloeid uit deze cultus, die zo vreemd is aan de geest van het marxisme-leninisme, dan kan menigeen vragen: Hoe kan dat toch.. Stalin stond meer dan dertig jaar aan het hoofd van de partij en het land en vele overwinningen zijn in zijn leven behaald. Kunnen we dit ontkennen?

Naar mijn mening kan deze vraag alleen maar zo gesteld worden door degenen die verblind en hopeloos gehypnotiseerd zijn door de cultus van het individu, slechts door degenen die het wezen van de revolutie en van de Sowjet-staat niet begrijpen, slechts door degenen die niet, op leninistische wijze, de rol van de partij en van de natie in de ontwikkeling van de Sowjet-maatschappij begrijpen.

De socialistische revolutie werd door de werkende klasse en de arme boerenbevolking, met gedeeltelijke steun van meer bemiddelde boeren, verkregen. Zij werd verkregen door het volk onder de leiding van de Bolsjewistische partij. Lenins grote verdienste bestond uit het feit, dat hij een strijdbare partij schiep uit de werkende klasse, maar hij was gewapend met een marxistisch begrip van de wetten van sociale ontwikkeling en met de wetenschap van de zege van het proletariaat in de strijd tegen het kapitalisme en hij staalde deze partij in de vuurproef van de revolutionaire strijd van de volksmassa's.

In deze strijd heeft de partij steevast de belangen van het volk verdedigd; de partij werd zijn ervaren leider en bracht de werkende massa's tot kracht en tot de schepping van de eerste socialistische staat.

U herinnert zich nog goed de wijze woorden van Lenin, dat de Sowjet-staat sterk is door het bewustzijn van de massa's, dat de geschiedenis gemaakt wordt door miljoenen en tientallen miljoenen mensen. Onze historische overwinningen werden verkregen dank zij het organisatiewerk van de partij, de vele provinciale organisaties en het zelfopofferende werk van onze grote natie.

Deze overwinningen zijn het resultaat van de grote stuwkracht en activiteit van de natie en van de partij als geheel; zij zijn beslist niet de vruchten van Stalins leiderschap, zoals in de tijd van de cultus van het individu werd gezegd. Als wij deze kwestie als marxisten en als leninisten beschouwen, dan moeten wij ondubbelzinnig vaststellen, dat de praktijk van het leiderschap, die in de laatste jaren van Stalin ontstond, een ernstige hindernis werd op de weg naar de sociale ontwikkkeling in de Sowjet-Unie. Stalin bleef soms maanden in gebreke met de behandeling van ongewoon belangrijke problemen aangaande het bestaan van de partij en van de staat, waarvan de oplossing niet uitgesteld kon worden. Gedurende Stalins leiderschap werden onze vreedzame relaties met andere volkeren vaak bedreigd, omdat eenmansbesluiten ernstige complicaties konden veroorzaken en vaak veroorzaakten.

---

1) Kliment Jefremowitsj Worosjilow, Sowjet-maarschalk, thans voorzitter van het presidium van de Opperste Sowjet.

(wordt vervolgd)

De gebeurtenissen in Jordanië hebben mede het probleem der Palestijnse vluchtelingen tot achtergrond. De 450.000 *uit westelijk Palestina (thans Israël) afkomstige Arabische vluchtelingen, die zich in Jordanië bevinden, maar daar niet als burgers worden erkend, vormen immers een uiterst ontevreden, en voor propaganda zeer vatbaar element. In de jongste crisis richtten zij zich met de ten opzichte van de Jordaanse troon weinig loyale Westjordaanse burgers tegen koning Hoessein. De hier afgedrukte foto werd genomen in een vluchtelingenkamp in het gebied van Gaza. De vluchtelingen, w.o. zich vele kinderen bevinden, worden door hulporganisaties van de Verenigde Naties in het leven gehouden.* (foto United Press)

Sowjet-nota's en NAVO-beraad

Wij hebben de laatste weken melding gemaakt van een reeks verklaringen van de zijde der Sowjet-Unie, al of niet in de vorm van nota's ,waarin gewezen werd op vernietigende represailles met atoomraketten en dergelijke wapens, waaraan NAVO-landen zich blootstelden, zo een oorlog mocht uitbreken tussen de Sowjet-Unie en een NAVO-land (zie nader pag. 13135). Mogen wij afgaan op de publikaties in de dagbladen, dan hebben deze verklaringen bij de bevolkingen in de betreffende landen tot dusver weinig reacties teweeggebracht.

Sowjet-nota aan Bonn

Anders is het gesteld met een nota die de Sowjet-regering op 27 april — enige dagen voor de opening van de voorjaarszitting van NAVO-ministers te Bonn — aan de regering van West-Duitsland deed overhandigen. In West-Duitsland was een zekere onrust ontstaan naar aanleiding van berichten en officiële verklaringen betreffende de bewapening van het in oprichting zijnde Westduitse leger met (tactische) atoomwapens. Deze onrust werd ongetwijfeld nog gestimuleerd door de zg. Verklaringen van Göttingen (zie nader 13150/3 en 13179), waarin 18 Duitse atoomgeleerden zich uitspraken tegen deze bewapening.

Deze onrust en vrees spelen ook reeds een rol in de langzaam op gang komende verkiezingscampagne in West-Duitsland (zie ook pag. 12999). Onmiddellijk werd dan ook door tal van bladen verband gelegd tussen de nota en deze verkiezingscampagne.

„Een groot kerkhof"

De Sowjet-nota bevatte de waarschuwing, dat West-Duitsland zich, door een atoom-basis van de NAVO te worden zou blootstellen aan „een gevaar zo verschrikkelijk, dat het niet vergeleken kon worden met rampen die het Duitse volk vroeger hadden getroffen".

In geval van oorlog zou Duitsland nl. onmiddellijk het doel worden van „represailles met alle moderne wapens, raket-wapens inbegrepen". Duitsland zou aldus het gevaar lopen „een groot kerkhof" te worden. De vitale centra van West-Duitsland zouden kunnen worden verlamd door een enkele waterstofbom; deze ernstige gevolgen kunnen niet voorkomen worden door hulp van buitenaf. In plaats van te spreken van dergelijke hulp zou het beter zijn voor de federale regering om gezond verstand aan de dag te leggen en „niet met vuur te spelen". De Sowjet-Unie had, aldus de nota, niet de bedoeling de federale republiek te dreigen, maar wilde slechts de aandacht vestigen op de „werkelijke stand van zaken in Europa". Zij waarschuwde voor de „noodlottige verantwoordelijkheid" van degenen die van plan zijn West-Duitsland te bewapenen met atoomwapens. De Sowjet-Unie was bereid met de Westelijke mogendheden een overeenkomst aan te gaan ertoe strekkende, dat geen atoomwapens in Duitsland zouden worden opgeslagen.

Westduitse reacties

In Westduitse regeringskringen wekte de Sowjet-nota verbazing en verontwaardiging. Deze kringen beschouwen de nota o.m. als een propagandistische inmenging in de Westduitse verkiezingsstrijd. Verbazing en verontwaardiging wekte de nota vooral om het feit, dat met geen woord melding werd gemaakt van de verklaring, die Bondskanselier *Adenauer* enige dagen tevoren, op 25 april, in een voor het publiek onverwachts gesprek [1]) met de Sowjet-ambassadeur in Bonn, *Smirnow,* had afgelegd.

In een scherpe brief aan Smirnow (d.d. 28-4, op 30-4 gepubliceerd) heeft Adenauer zich hierover beklaagd. Adenauer schreef in deze, protocollair gezien nogal ongewone brief:

„Bij deze gelegenheid heb ik u uitdrukkelijk gezegd, 1. dat de Bondsregering niet over enigerlei atoomwapens beschikt en dat zij ook niet om levering van atoomwapens heeft gevraagd; 2. dat ik geen voorstander ben van nucleaire bewapening van andere mogendhe-

*) Adenauer kwam voor dit gesprek speciaal uit Wiesbaden. Volgens de correspondent van De Tijd (1-5) versterkt de gang van zaken het vermoeden, dat de Sowjet-nota al klaar lag, toen Adenauer met Smirnow sprak. Waarschijnlijk wist Adenauer via zijn ambassadeur in Moskou, dat de Sowjet-nota op komst was. „Gezien de moeilijkheden, die de Bondskanselier kort tevoren had met de 18 atoomgeleerden, vreesde hij, dat een Russische nota van het soort als ook naar Denemarken en Noorwegen werd verzonden, in de kaart van de sociaal-democratische oppositie in West-Duitsland zou spelen en heeft hij de verzending ervan willen voorkomen met zijn categorische verklaringen aan de Russische ambassadeur", aldus de Tijd-correspondent.

(*Zie vervolg op pag.* 13193)

VOOR HET NAVO-BERAAD IN BONN: Voor de eerste maal in de geschiedenis van de Noordatlantische Verdragsorganisatie hebben de NAVO-ministers in Bonn geconfereerd. De eigenlijke conferentie werd gehouden in de „Weltsaal" van het Westduitse ministerie van buitenlandse zaken.

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

België — 1 mei De voorzitter van de socialistische partij, M. Buset, heeft verklaard dat alles in het werk moet worden gesteld om de duur van de militaire dienstplicht opnieuw te verkorten.

Cyprus — 28 apr. Volgens de Times of Cyprus heeft aartsbisschop Makarios het ontwerp van Lord Radcliffe voor een grondwet voor het eiland als basis voor onderhandelingen verworpen. Hij noemde het plan verouderd en zeide, dat er een geheel nieuwe basis moet worden geschapen.

Duitsland (Oost) — 27 apr. De minister van financiën, Rumpf, heeft meegedeeld, dat de DDR in 1957 aan het onderhoud der Sowjet-troepen op haar gebied 800 mln mark moet besteden tegen 1600 mln mark in 1956. Voor het Oostduitse leger zal ruim 976 mln worden uitgegeven, d.i. 2,6% van de totale begroting.

Duitsland (West) — 27 apr. De SU waarschuwt, dat de Bondsrepubliek in een oorlog „een grote dodenakker" zal worden, indien in dit land NAVO-bases voor kernwapens zouden zijn aangelegd.

Egypte — 27 apr. Met het oog op de in juli te houden verkiezingen keurt het kabinet een wet goed, waarbij het land verdeeld wordt in 350 kiesdistricten, die elk met één afgevaardigde (van de enige partij, de Nationale Unie) in de nationale vergadering vertegenwoordigd zullen zijn.

Engeland — 30 apr. Premier Macmillan heeft in het Lagerhuis medegedeeld, dat Engeland en de Ver. Staten er bij hun toekomstige kernproeven voor zullen zorgen, dat de atoomstraling in de wereld beneden het peil blijft, dat gevaar zou kunnen opleveren. — Volgens twee parlementsleden zou de Amerikaanse terroristische geheime Ku Klux Klan proberen in Engeland filialen te vestigen. — **3 mei** Sir Winston Churchill oefent kritiek op de houding der Ver. Naties in het Suezconflict en verklaart, dat Engeland en de conservatieve partij veel dank verschuldigd zijn aan oud-premier Sir Anthony Eden.

Frankrijk — 29 apr. Premier Mollet waarschuwt, dat er ondanks de bezuinigingen van de regering, die in totaal frs. 250 miljard belopen, nieuwe belastingen nodig zullen zijn om de waarde van de franc te handhaven en om „de grote doeleinden" die Frankrijk zich in Algerije heeft gesteld, te bereiken.

Indonesië — 27 apr. De minister van justitie, Maengkom, maakt bekend, dat zijn ministerie gereed is gekomen met het opstellen van een wetsontwerp tot instelling van een nationale raad volgens de conceptie van president Sukarno. — **28 apr.** Op een conferentie van militaire commandanten en burgerlijke gouverneurs is men tot de conclusie gekomen, dat herstel van de samenwerking tussen Sukarno en Hatta de voornaamste oplossing is voor de talrijke binnenlandse moeilijkheden. — **29 apr.** Pres. Sukarno heeft enige ondergeschikte wijzigingen in het kabinet-Djuanda aangebracht. — **30 apr.** De Ver. Staten zullen via de International Corporation Administration een bedrag van $ 15 mln lenen; voorts is nog $ 77 mln toegezegd voor economische projecten. — De stafchef van het leger, gen.-maj. Nasution, deelt aan de pers mede aan welke regels de journalisten zich moeten houden bij hun verslagen over de huidige toestand in Indonesië.

Internationaal — 28 apr. De voorzitter van de internationale kamer van koophandel, W. L. Pierson, heeft een ontwikkelingsplan voor de landen rond het Middellandse Zeegebied ontvouwd. — **29 apr.** De Westeuropese landen wijzen de kritiek van de Sowjet-Unie op de Euromarkt en Euratom van de hand. — **30 apr.** Op de ontwapeningsconferentie der VN te Londen dient de Sowjet-gedelegeerde, Zorin, nieuwe Sowjet-voorstellen in (o.a. betreffende de wederzijdse luchtinspectie). — Zuid-Afrika heeft de uitnodiging van de premier van Ghana om deel te nemen aan een conferentie van onafhankelijke Afrikaanse staten afgewezen, met de motivering dat een grotere Europese vertegenwoordiging vereist is. — **1 mei** De nieuwe conventie der Ver. Naties i.z. de slavernij is van kracht geworden doordat Engeland als tweede land (zie ook pag. 13165/2) de ratificatie-oorkonde heeft ingediend. — Honduras beschuldigt op een spoedbijeenkomst van de Organisatie van de Amerikaanse Staten zijn nabuurland Nicaragua van agressie. — De Nederlander dr. W. Ae. Timmerman benoemd tot adjunct-dir.-gen. van de wereldgezondheidsraad (WHO), waarvan hij sinds 1950 directeur is. — **2 mei** Te Bonn begint een zitting van de Atlantische Raad, de raad van de ministers van buitenlandse zaken van de 15 NAVO-landen. — De Organisatie van de Amerikaanse Staten besluit een commissie van onderzoek in te stellen voor het grensgeschil tussen Honduras en Nicaragua. — De organisatie van gebruikers van het Suezkanaal (SCUA) heeft nog geen overeenstemming bereikt over een hervatting van de vaart door het kanaal. — Gen. Wheeler die het opruimingswerk der VN in het Suezkanaal heeft geleid, deelt mede, dat de laatste bergingsschepen zijn vertrokken. — De Italiaan L. Benvenuti benoemd tot secr.-gen. van de Raad van Europa.

Italië — 30 apr. De burgemeester van Florence, G. la Pira, afgetreden.

Joego-Slavië — 27 apr. De nationale vergadering keurt een resolutie goed, die voorziet in een grote ontwikkeling van de landbouw en vervanging van de collectivisering door onderlinge samenwerking. — **1 mei** President Tito spreekt zich uit voor een communistische regering met een humanistisch karakter.

Jordanië — 30 apr. De regering aanvaardt een Amerikaans aanbod van extra economische hulp van $ 10 mln, maar zij blijft afwijzend tegenover de Eisenhower-doctrine. — **1 mei** De regering beveelt de ontbinding van de vakbonden en werknemersverenigingen.

Marokko — 2 mei Op last van de regering zijn vijf zonen van wijlen de pasja van Marrakesj, El Glaoui, gearresteerd op beschuldiging van anti-nationale activiteiten.

Nederland — 29 apr. De chef van de generale staf, gen. B. R. P. F. Hasselman, benoemd tot adjudant der koningin in buitengewone dienst. — **30 apr.** Jhr. mr. dr. A. B. G. M. van Rijckevorsel (75), oud-commissaris der koningin in de provincie Noord-Brabant en oud-lid van de Tweede Kamer (kath. staatspartij), overleden. — **1 mei** Inwerkingtreding van de bepalingen i.z. de beschermde oversteekplaatsen. — Introductie op de beurzen van Amsterdam en New York van KLM-aandelen.

Oostenrijk — 27 apr. Einde van het bezoek van de eerste vice-premier der SU, Mikoyan. — **5 mei** Presidentsverkiezingen; de socialistische vice-kanselier dr. A. Schärf tot president gekozen.

Polen — 1 mei De Amerikaanse regering heeft hulp ten bedrage van $ 95 mln aangeboden, waarvan $ 65 mln in de vorm van landbouwoverschotten.

Singapore — 30 apr. De wetgevende vergadering keurt het Londense akkoord i.z. volledig binnenlands zelfbestuur goed, maar zij weigert de Britse voorwaarde te aanvaarden, dat ondermijnende elementen uit het eerste parlement geweerd dienen te worden.

Sowjet-Unie — 1 mei De vliegtuigontwerper Toepolew verklaart, dat men thans in de SU een passagiersvliegtuig (de Tu-104) voor lange afstand bouwt, dat 170 passagiers kan vervoeren.

Sport — 27 apr. Zwemmen: Een IZO-ploeg vestigt een Nederlands record 4 x 100 m wisselslag estafette (heren) met een tijd van 4 min. 38.4 sec. — **28 apr.** Schaken: De Russische schaker Smislow wereldkampioen. — Atletiek: De Amerikaan Gutowski verbetert het wereldrecord polsstok-hoogspringen met een sprong van 4.78 m; het oude record stond sinds 1942 met 4.77 m op naam van J. Warmerdam (VS).

Syrië — 1 mei De woordvoerder van de Britse regering in het Hogerhuis te Londen, Lord Home, verklaart dat de SU in de afgelopen maanden militaire technici en adviseurs naar Syrië heeft gezonden om de Syrische strijdkrachten op te leiden in het gebruik van Sowjetwapens.

Vaticaan — 28 apr. In een nieuwe encycliek, „Fidei Donum", wijst Paus Pius XII op de grote gevaren die Afrika bedreigen.

Ver. Staten — 28 apr. President Eisenhower noemt de vermindering met $ 47 mln van de begroting van buitenlandse zaken door het Huis van Afgevaardigden „schadelijk voor de Ver. Staten". — **30 apr.** Pres. Eisenhower maakt bekend, dat de VS in het tweede halfjaar van 1956 voor $ 570 mln aan militaire goederen aan het buitenland hebben geleverd. — **2 mei** De republikeinse senator J. McCarthy (47) overleden; hij is bekend en berucht geworden als communistenjager. — President Eisenhower heeft zijn speciale afgezant J. Richards, die een rondreis maakt door de landen van het Midden-Oosten om daar de Eisenhower-doctrine uiteen te zetten, naar Washington teruggeroepen. — Het ministerie van defensie heeft medegedeeld, dat de Amerikaanse strijdkrachten over een atoomgranaat van 20.32 cm beschikken, die door kanonnen en houwitsers kan worden afgevuurd.

(*Vervolg van pag.* 13191)

den, omdat daardoor een gecontroleerde atomaire ontwapening zou worden bemoeilijkt; 3. dat de Bondsregering alles zal doen wat in haar macht ligt om een algemene gecontroleerde nucleaire ontwapening tot stand te doen komen".

„Ik heb u destijds met nadruk verzocht, deze verklaring aan uw regering en in het bijzonder aan premier Boelganin te willen overbrengen. Nu krijg ik de nota van de Sowjet-Unie van 27 april 1957, die mijn verklaringen volledig ignoreert. Ik kan mij niet voorstellen, dat u mijn mededelingen verkeerd begrepen zoudt hebben. Evenmin acht ik het denkbaar, dat u uw regering niet onmiddellijk volledig over de inhoud van ons gesprek hebt geïnformeerd. Aangezien ik mij onder deze omstandigheden werkelijk moet afvragen, welke zin onze gesprekken nog hebben, zou ik u dankbaar zijn, wanneer u mij met spoed een opheldérende mededeling zoudt kunnen doen toekomen."

Reeds op de dag van ontvangst van de Sowjet-nota (27-4) had Bonn in een voorlopige regeringsverklaring gereageerd.

Hierin werd gezegd, dat de Sowjet-nota „massale dreigementen bevat en tracht politieke tegenstellingen binnen de Westduitse bondsrepubliek uit te buiten".

Tijdens een op 29 april gehouden persconferentie heeft de Westduitse minister van buitenlandse zaken, *Von Brentano,* de bewering, dat de Westduitse strijdkrachten met atoomwapens worden uitgerust, tegengesproken. Er bestonden volgens Von Brentano geen plannen voor de bewapennig van de „Bundeswehr" met dergelijke wapenen. Deze kwestie zou eerst aan de orde kunnen komen, indien — na twee of drie jaar — geen vooruitgang was geboekt in de richting van wereldontwapening*).

Wat betreft de bewering der Sowjet-regering dat de Bondsrepubliek haar gebied voor het opslaan van kernwapens van de Westelijke mogendheden beschikbaar heeft gesteld zei Von Brentano volgens de *Nwe Rotterd. Crt.* (1-5), dat alle in de Noordatlantische verdragsorganisatie aaneengesloten staten een eenheid vormen, welker grondgebied gemeenschappelijk wordt verdedigd. De Atlantische gemeenschap is op het beginsel van gelijkheid van rechten en van wederzijdse hulp in geval van een aanval opgebouwd.

Aangaande het voorstel van de Russen om in beide delen van Duitsland geen kernwapens op te slaan, vroeg Von Brentano zich af, of de Russen werkelijk geloven dat de veiligheid in Europa door de verplaatsing van de kernwapens enige honderden kilometers verder westelijk of oostelijk, ook maar enigszins zou worden verhoogd. De ontwikkeling van de moderne techniek heeft de praktische waarde van zulke afstanden illusoir gemaakt. Een weigering van de Westduitse regering om op haar gebied kernwapens te laten opslaan zou geen bijdrage tot ontspanning zijn.

De nota van de Sowjet-Unie is onbegrijpelijk, aldus wordt aan het slot van de verklaring van Von Brentano vastgesteld, omdat een uitrusting van de Europese continentale mogendheden met kernwapens in de komende twee tot drie jaar om technische redenen niet mogelijk is. Deze periode moet worden gebruikt om te streven naar een wapening op dit gebied.

Sowjet- en NAVO-troepen in Duitsland

Von Brentano gaf, aldus *De Volkskrant* (30-4), de volgende cijfers met betrekking tot de Sowjet- en NAVO-troepen in (Oost- en West-) Duitsland.

Op het grondgebied van de Westduitse republiek staan in totaal 20 Duitse en geallieerde divisies. Hiertegenover staan volgens Duitse berekening in de kleinere Russische zone van Duitsland 400.000 man Russische troepen met 8.000 pantsers en ongeveer 1500 vliegtuigen, plus nog 150.000 man van het Oostduitse volksleger. Dit potentieel aan mensen en wapens wordt geruggesteund door 75 parate divisies in de satellietstaten en nog eens 153 divisies met 20.000 vliegtuigen in de SU zelf, aldus Von Brentano, die voorts o.m. nog memoreerde, dat de Bondsrepubliek plechtig afstand heeft gedaan van de produktie op haar grondgebied van de zg. A.B.C. (atoom-, biologische en chemische) wapenen, „de enige staat ter wereld, die zich vrijwillig zulk een zelfbeperking oplegde en daarmede een effectieve bijdrage tot atoom-ontwapening leverde".

Reactie oppositie

De oppositie van socialisten en liberalen, die reeds eerder de „Verklaring van Göttingen" had aangegrepen om kritiek te leveren op de Bondsregering en in het bijzonder op Adenauer, vond ook in de Sowjet-nota en de behandeling van deze nota door de regering nieuwe aanleiding tot kritiek.

Mellies, de ondervoorzitter van de Westduitse soc.-dem. partij, waarschuwde op 28 april de regering dat zij de nota niet zo lichtzinnig mag behandelen als dat in haar verklaring is geschied. „De nota is een bewijs van de stijgende spanning in de wereld. Alles wat in de nota is gezegd over het gevaar van de bewapening op kerngebied, kan woord voor woord worden bevestigd en is een bevestiging van de sociaal-democratische opvattingen. Als het stuur niet wordt omgeworpen, gaan wij in de komende jaren met open ogen de derde wereldoorlog tegemoet. De inhoud van de Sowjet-nota komt, wat de atomaire bewapening betreft, woord voor woord overeen met onze opvatting", aldus Mellies.

Later schreef de sociaal-democratische persdienst, dat de sociaal-democratische partij geen steun van de SU nodig had. Zij, deze partij, had, evenals de Duitse kernfysici, al lang vóór de Sowjet-nota de overtuiging dat een nucleaire bewapening een groot ongeluk voor het Duitse volk zou zijn. De Sowjet-nota zou echter een laatste waarschuwing kunnen inhouden, die, als zij niet wordt opgevolgd, een intensivering van de onderhandelingen over de hereniging van Duitsland onmogelijk zou kunnen maken. Het bestuur van de liberale partij betreurde, dat de Sowjet-nota de regeringspartij het argument kan bieden, de Russen te beschuldigen zich te mengen in de Duitse kiesstrijd. De voorzitter van de liberale partij achtte de verzekering van de Bondsregering, dat zij noch kernwapens bezit noch om toewijzing daarvan heeft verzocht „slechts de halve waarheid".

Naar aanleiding van de verklaring

*) Op 9 april had de Westduitse min. van defensie, Strauss, verklaard, dat er voor „minstens een jaar en acht maanden" geen sprake kon zijn van bewapening met tactische atoomwapens. Er moesten eerst een aantal militaire en ook politieke voorwaarden worden vervuld, voor er van uitrusting van Westduitse troepen met atoomwapens sprake zou kunnen zijn. West-Duitsland wenste in geen geval in het bezit van strategische atoomwapens te worden gesteld.

van Brentano zei Erich Ollenhauer, voorzitter van de sociaal-democratische partij: „De Bondsregering heeft op een slechte nota van de Sowjet-Unie een slecht antwoord gegeven ... Op de beslissende vraag of de Bondsrepubliek niet zal deelnemen aan de atomaire bewapening, geeft de verklaring van de minister van buitenlandse zaken geen bevredigend antwoord."

Herinneringen aan Rapallo

Opmerkelijk is, dat de jongste Sowjet-nota aan Duitsland vooraf is gegaan door Sowjet-suggesties inzake uitbreiding van de handel tussen West-Duitsland en de Sowjet-Unie en de wenselijkheid en mogelijkheid van een nieuw „Rapallo"*).

Belangstelling voor handel met Duitsland werd ook gedemonstreerd door de grote, door 3 Sowjet-ministers geleide delegatie naar de industriebeurs van Hannover.

Brief aan Macmillan - Terugkeer naar „plan-Eden"?

De dreigende Sowjet-nota aan Bonn moet volgens de Londense *Times* (29-4) gelezen worden in verband met de brief van premier *Boelganin* der SU aan de Britse premier, Macmillan, waarin hij o.m. suggesties doet voor terugkeer naar het „plan-Eden" en voor neutralisatie van Duitsland.

Mikoyan, vice-premier van de SU, heeft aan het einde van een bezoek aan Wenen, eveneens gezinspeeld op de wenselijkheid het plan-Eden tenuitvoer te leggen.

De Times vroeg zich echter af, welk plan de Sowjet-leiders bedoelen.

Het Londense blad memoreerde, dat het eigenlijke Eden-plan voor het eerst naar voren werd gebracht op de Berlijnse conferentie van 1954 (zie nader 11091). Het werd verder uitgewerkt op de in oktober 1955 te Genève gehouden conferentie van ministers van buitenlandse zaken (zie nader 12231). Volgens dit plan zou Duitsland, na vrije verkiezingen, worden herenigd, terwijl — teneinde vrees van de SU voor een herenigd, bewapend Duitsland weg te nemen — bij verdrag aan beide zijden van de toekomstige Oostelijke grens van Duitsland zones zouden worden ingesteld, binnen welke de omvang van strijdkrachten in onderling akkoord zou worden beperkt. Deze zones zouden open staan voor wederzijdse inspectie.

Zou een niet-NAVO-lid aangevallen worden door een NAVO-lid ,of omgekeerd, dan zouden alle ondertekenaars van het verdrag stappen nemen om het hoofd te bieden aan het gemeenschappelijke gevaar.

Het herenigde Duitsland zou de keuze hebben zich al of niet bij de NAVO aan te sluiten. Van verplichte neutralisatie was dus geen sprake.

Mikoyan in Wenen

Mikoyan echter verklaarde voor zijn vertrek uit Wenen o.m.: De landen, die verenigd zijn in de organisatie van de NAVO of in het pact van Warschau kunnen voorlopig lid blijven van deze organisaties. Zij kunnen echter beginnen met een systeem van controle op de bewapening, de vermindering van de bewapening en streven naar betere verstandhouding. Aldus zouden de grondslagen, waarop de NAVO en het pact van Warschau steunen, stap voor stap worden vernietigd.

Mikoyan identificeerde dit voorstel met het „van werkelijkheidszin" getuigende plan-Eden. Volgens de Times is dit onjuist.

Over de hereniging van Duitsland zei Mikoyan, dat eerst de Duitsers zelf in gemeenschappelijk overleg moeten trachten een oplossing te vinden. Rusland is bereid alle pogingen ter hereniging van Duitsland te steunen, maar het kan geen hulp verlenen zonder de toestemming zowel van West- als van Oost-Duitsland.

NAVO-beraad in Bonn

Op 2 en 3 mei is te Bonn de voorjaarszitting van NAVO-ministers gehouden. Het was de eerste maal, dat een NAVO-bijeenkomst in Duitsland werd gehouden. Deze bijeenkomst had, mede omdat er geen ministers van defensie en van financiën aan deelnamen, een uitgesproken politiek karakter. Zulks, hoewel ook de reorganisatie van de Britse defensie en haar gevolgen op het program stond (zie ook 13132/2 en 13175 e.v.).

Het officiële *Bulletin* van de Westduitse regering schreef aan de vooravond, „dat het feit, dat deze conferentie in West-Duitsland wordt gehouden op een ogenblik, dat dit land het doelwit is van een nieuw Sowjet-offensief, weliswaar een coincidentie is, maar anderzijds toch zal worden beschouwd als een teken, dat de 14 geallieerde landen besloten hebben de zaak van Duitsland te verdedigen op dezelfde wijze als het Duitse volk bereid is de zaak van het recht, de vrijheid en vrede te verdedigen".

Op enige aspecten van deze conferentie komen wij in een volgende aflevering nog terug.

Wij volstaan hier met enige punten te memoreren uit het slotcommuniqué: Er heerst geen twijfel over, dat het gevaar van een agressie bestaat en dat daarom de Atlantische mogendheden vereend moeten blijven om zich te kunnen verdedigen. Men heeft er nota van genomen, dat de vooraanstaande mannen van de Sowjet-Unie sedert de vorige bijeenkomst van de Atlantische Raad een actie zijn begonnen die ten doel heeft aan de ene kant de Russische onderdrukking in Hongarije te doen vergeten, en anderzijds de openbare mening in een aantal NAVO-landen ertoe te bewegen zich te keren tegen de modernisering van hun strijdkrachten en daardoor de collectieve veiligheid te ondermijnen.

De raad heeft vastgesteld dat een van de doelen van de Russische campagne is de Russische strijdkrachten van het monopolie van de kernwapens op het Europese vasteland te verzekeren. Met voldoening heeft men kennis genomen van de vastberaden reacties op de Russische manoeuvres.

Het Atlantische bondgenootschap moet in staat zijn met alle ter beschikking staande middelen elke aanval te beantwoorden. Slechts als men beschikt over de modernste verdedigingsmiddelen zal men elke aanval kunnen afschrikken. Tot de sluiting van een aannemelijk akkoord over bewapeningsbeperking kan geen mogendheid het Atlantische bondgenootschap het bezit van de voor de verdediging vereiste moderne wapens willen verbieden. De vrees van de Sowjet-Unie kan gemakkelijk worden overbrugd, als de Russen het voorstel van het Westen over een algemeen akkoord inzake de bewapeningsbeperking, verbonden met de mogelijkheid van een effectieve controle en inspectie, konden aanvaarden, aldus het NAVO-communiqué.

*) In 1922 sloten Duitsland en de Sowjet-Unie te Rapallo een verdrag, waarbij beide landen o.m. afstand deden van alle wederzijdse financiële claims, inbegrepen die betreffende oorlogsschade uit Wereldoorlog I. Op handelsgebied verkreeg Duitsland t.a.v. de SU het „meestbegunstigingsrecht".

België

Ontwikkeling van de buitenlandse handel 1954-1956 —

De minister van buitenlandse handel, V. Larock, heeft op 29 april een toelichting gegeven op een door zijn departement samengestelde nota over de buitenlandse handel van de BLEU in de jaren 1954 t.m. 1956.

De *uitvoer* bedroeg in 1954 115,1 miljard frank, d.i. een stijging t.o.v. 1953 van 2%. In 1955 werd uitgevoerd voor een bedrag van 138,9 miljard en in 1956 voor 158,1 miljard.

In het 1e kwartaal van 1957 beliep de uitvoer 41,9 miljoen frank tegen 38,1 miljoen in het 1e kwartaal van 1956.

Ten opzichte van 1954 is de *invoer* van 1955 en 1956 niet in dezelfde mate als de uitvoer toegenomen. De dekkingscoëfficiënt is van 90,3 in 1954 gestegen tot 97,7 in 1955 en 96,6 in 1956.

Naar Nederland werd in 1956 voor bijna 35 miljoen fr. uitgevoerd, terwijl de invoer uit dit land 22 miljoen fr. bedroeg. De uitvoer naar het *Oosten* is beperkt gebleven: ca. 4 miljard in 1956. De voornaamste hinderpaal bij de handel met de communistische landen houdt, aldus minister Larock, verband met het feit dat deze landen, om meer bij ons te kopen ons daartoe meer zouden moeten verkopen ten einde niet gedwongen te zijn het teveel van onze verkoop ten opzichte van onze aankopen in goud en deviezen te betalen.

Minister Larock deelde mede, dat zijn departement een intensieve actie in de Ver. Staten op touw heeft gezet ten einde de Amerikaanse industriëlen voor nieuwe fabrikaties en voor industriële reconversies in België te interesseren. Ruim 200 voorstellen worden bestudeerd in samenwerking met economische zaken en de Belgische dienst voor de buitenlandse handel. Een dertigtal van deze voorstellen heeft reeds aanleiding gegeven tot contracten. Ten opzichte van 1954 is de *textieluitvoer* met 14% in omvang en met 13% in waarde gestegen.

De invoer van Nederlandse textielwaren beliep in 1956 3.2 miljard frank, terwijl naar Nederland voor 7.8 miljard werd uitgevoerd.

Minister Larock wees er verder met nadruk op, dat de *beleggingen* van België, in vergelijking met sommige andere landen van de OEES betrekkelijk gering waren. Hij onderstreepte hierbij het belang van het *wetenschappelijk onderzoek*, dat in België nog te zeer verwaarloosd wordt. Hij hoopte echter dat deze achterstand zal worden ingehaald tijdens de overgangsperiode van 5 jaar die voorzien wordt bij de instelling van de Gemeenschappelijke markt (Euromarkt) en Euratom.

Diversen —

Franqui-prijs — De Franqui-prijs voor 1957 (250.000 frank), die dit jaar bestemd was voor een Belgisch geleerde, die zich heeft onderscheiden op het gebied van de geneeskunde en de natuurwetenschappen, is toegekend aan prof. dr. Lucien Massart, gewoon hoogleraar aan de faculteit van wetenschappen van de universiteit te Gent. Prof. Massart is op 22 augustus 1908 geboren te Lint. Hij promoveerde in 1932 aan de Vrije Universiteit te Brussel. In 1941 werd hij tot docent benoemd aan de Veeartsenijschool bij de universiteit en in 1948 werd hij bevorderd tot gewoon hoogleraar aan de Rijksuniversiteit te Gent.

Polio-prijs — De Belgische nationale bond voor bestrijding van de Kinderverlamminig heeft de driejaarlijkse prijs van de bond en de prijs ingesteld door het studiecentrum „Prinses Josephine-Charlotte" toegekend aan Prof. P. de Somer van de Leuvense universiteit voor de opzoekingen die hij met zijn medewerkers ondernam en die hem in staat stelden een entstof met dood virus tegen de kinderverlamming te bereiden, die sedert enkele maanden in België wordt toegediend.

China (Volksrepubliek)

Kritiek op leiding - Hervormingsactie —

Het persbureau *Nieuw-China* heeft, aldus het *Alg. Handelsblad* (2-5), medegedeeld, dat in opdracht van partijleider Mao Tse-toeng een hervormingsactie is begonnen tegen bureaucratie, tweedracht en stagnatie in de communistische partij van China. Volgens het persbureau zijn de aanwijzingen van Mao ter kennis gebracht van brede lagen der kaders en van intellectuelen en zullen ze ook worden meegedeeld aan alle partijleden en aan het volk.

Het persbureau maakt melding van een plotselinge uitbarsting van kritiek in China op een politieke conferentie van het Chinese volk welke in maart jl. is gehouden. In geen jaren waren zo luid in het openbaar klachten uitgesproken.

Personen uit de literaire wereld hadden kritiek op de onderdrukking der klassieken door sommige communistische autoriteiten. Een leider der christelijke kerk, die de hoogste leiding prees, zeide, dat functionarissen op lager niveau zonder reden het werk van de kerk hadden belemmerd.

In het directief van het centrale

Bezoek van Worosjilow —

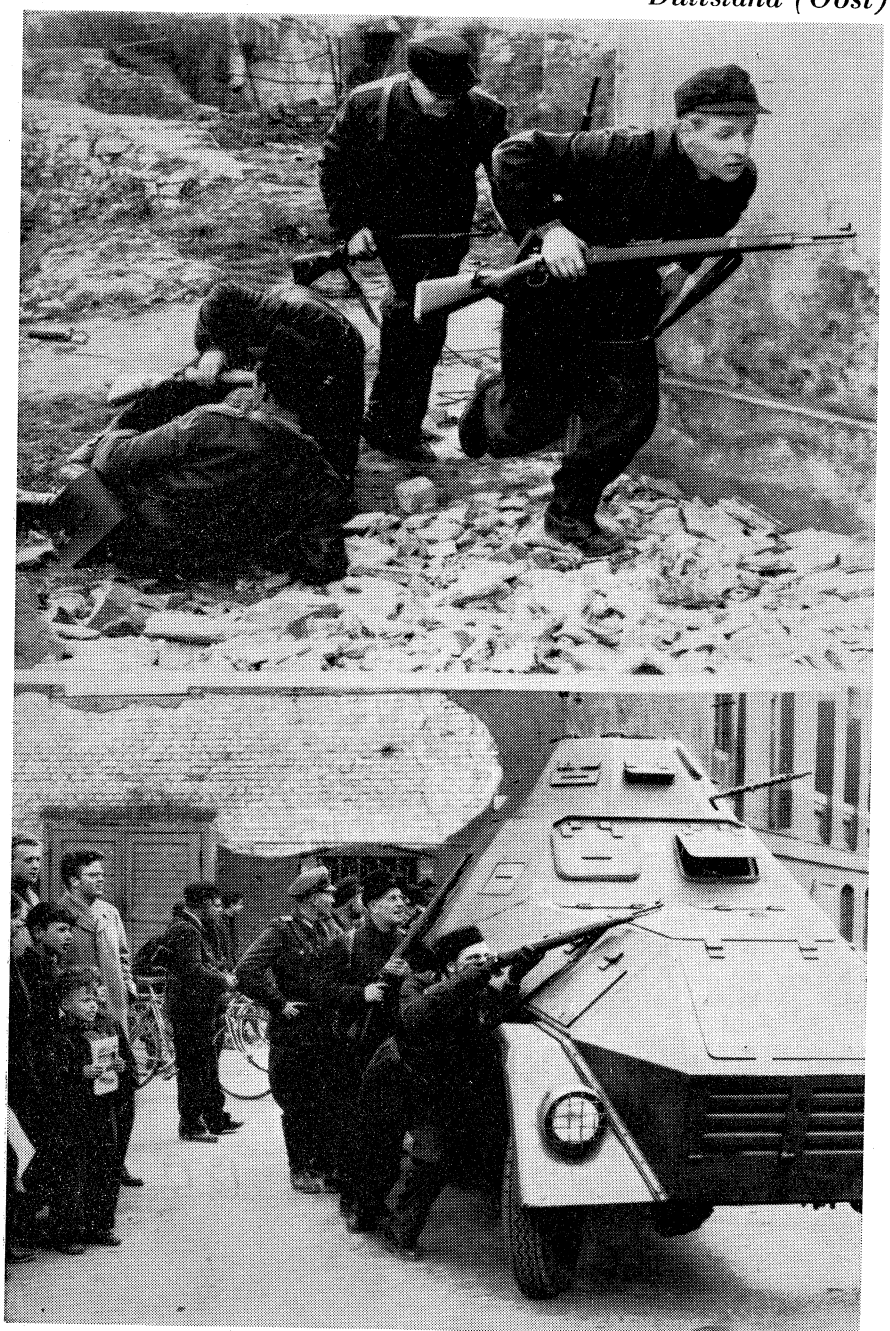
De president van de Opperste Sowjet, maarschalk K. J. Worosjilow, heeft van 16 april-5 mei een bezoek aan de Chinese volksrepubliek gebracht. Bij zijn aankomst te Peking waren meer dan een miljoen Chinezen op de been om de Sowjet-president toe te juichen. De ontvangst was volgens waarnemers grootser dan die welke in 1955 de president van Noord-Vietnam, Ho Tsji-minh en in 1956 president Sukarno van Indonesië was bereid. In een verklaring die Worosjilow kort na zijn aankomst aflegde, werd steun van de Sowjet-Unie toegezegd aan het streven van China om Formosa „in het vaderland op te nemen" en wordt de weigering om China toe te laten tot de Ver. Naties een „schreeuwend onrecht" genoemd.
Foto: Mao Tse-toeng en Worosjilow op weg van het vliegveld naar Peking.

comité van de partij wordt nota genomen van een nieuwe groei van bureaucratie, sectarisme en subjectivisme, welke afwijken van de wil der massa en de realiteit. Daarom acht het centrale comité het nodig, binnen de partij opnieuw een ingrijpende rectificatie-campagne te beginnen.

Het te Peking verschijnende *Volksdagblad* heeft volgens *Reuter* (5-5) de communistische leiders aangeraden „uit hun ivoren torens te komen" en zich bescheiden bij het volk te voegen. „Allen dienen gelijk te zijn", aldus het blad, „en deze gelijkheid is gebaseerd op afschaffing van de exploitatie van de ene mens door de andere... De leiders dienen de invloeden der klassemaatschappij te laten verdwijnen en de bureaucratie zo spoedig mogelijk uit te roeien." Het *Volksdagblad* besluit met de opmerking, dat door arrogantie en invloeden van de oude klassemaatschappij bepaalde leiders van het volk zijn vervreemd.

Duitsland (Oost)

Schijngevechten te Oost-Berlijn —

Enige duizenden gewapende leden der communistische fabriekswachten zijn op 13 april te Oost-Berlijn in actie gekomen tegen een voor de gelegenheid georganiseerde „opstand van verzetsstrijders". Zij werden in deze actie gesteund door de Vereniging voor sport en techniek, een paramilitaire organisatie, en door de politie. Een groep rukte op naar de Dom, een andere naar het hoofdbureau van politie, dat door de „vijand" werd aangevallen. De fabriekswachten maakten gebruik van pantserwagens en vrachtauto's.

Hongarije

Amerikaans rapport over de opstand —

De Amerikaanse regering is ervan overtuigd, dat de meerderheid van het Hongaarse volk in opstand is gekomen om een democratie te vestigen overeenkomend met die in West-Europa, maar meer socialistisch en meer neutraal in de internationale politiek. Zij is eveneens van mening, dat slechts een zeer klein aantal mensen in Hongarije de bedoeling had het politieke en sociale stelsel van voor de oorlog te herstellen. De Ver. Staten beschuldigen verder de Sowjet-Unie ervan in de herfst van 1956 oorlog te hebben gevoerd tegen het Hongaarse volk. Een en ander wordt gezegd in een nota van de permanente vertegenwoordiger bij de Ver. Naties, H. Cabot Lodge, aan secretaris-generaal Hammarskjoeld, ter begeleiding van een „feitelijk verslag" van de gebeurtenissen in Hongarije tussen 23 oktober en 20 februari, zoals deze waren waargenomen door of gemeld aan vertegenwoordigers van de Amerikaanse regering.

Het verslag, waarvan de inhoud niet onmiddellijk werd bekendgemaakt, is doorgezonden aan de speciale commissie van de Alg. Vergadering die zich met het Hongaarse vraagstuk bezighoudt (zie ook pag. 13035 /2). Lodge verklaarde in zijn nota verder, dat de methoden, die werden gebruikt om de opstand te onderdrukken, „uiterst monsterachtig" waren.

„Van 25 oktober tot omstreeks 18 november kan de toestand beter worden omschreven als oorlog dan als revolutie. De methoden, die door de Sowjet-strijdkrachten en haar Hongaarse helpers werden gebruikt om het verzet van het Hongaarse volk te breken, waren die welke in

een oorlog worden gebruikt", aldus Lodge, die eraan toevoegde, dat de Sowjet-interventie „een rechtstreekse militaire aanval" op het Hongaarse volk was. Deze interventie was imperialistisch per definitie, want een nationale oppositie-beweging werd door een buitenlandse strijdmacht neergeslagen en er werd een marionettenregering gevormd, welke de belangen van de buitenlandse bezettende mogendheid vertegenwoordigt in plaats van die van het Hongaarse volk. De regering van Kádár blijft aan de macht louter en alleen door de aanwezigheid van de Sowjet-strijdkrachten, aldus Lodge.

Diversen —

Deportaties — Volgens The Observer (24-3) worden gezinnen uit Boedapest, die gevaarlijk voor de staat en de openbare orde worden beschouwd omdat zij familie zijn van contra-revolutionaire leiders, naar de industriële en mijncentra gedeporteerd.

Lukacs — Prof. G. Lukacs, die in de regering-Nagy minister van onderwijs is geweest, is volgens radio-Boedapest (29-4) benoemd tot redacteur van het nieuwe Hongaarse „Tijdschrift voor Wijsbegeerte". Lukacs was na de Sowjet-aanval op Boedapest naar de Joegoslavische ambassade gevlucht. Later werd hij met Nagy door de Russen gearresteerd en naar Roemenië gezonden. Begin april keerde hij in Hongarije terug.

Hammarskjoeld — De secretaris-generaal der Ver. Naties, D. Hammarskjoeld, werd op 12 april door de regering-Kádár uitgenodigd een bezoek aan Hongarije te brengen. Hammarskjoeld, die in november herhaaldelijk verzocht heeft in Hongarije te worden toegelaten maar hier geen toestemming voor kreeg, heeft naar hij op 28 april te New York mededeelde, besloten voorlopig niet te antwoorden op de Hongaarse uitnodiging. Hij wilde eerst het rapport van de speciale VN-commissie voor Hongarije afwachten.

Internationaal Nieuws

De Sowjet-Unie tegen Euromarkt en Euratom —

De regering van de Sowjet-Unie heeft zich op 16 maart — 9 dagen vóór de ondertekening van de verdragen betreffende de Euromarkt en Euratom (zie pag. 13111) — in nota's aan de regeringen van de zes EGKS-landen, en aan die der Ver. Staten uitgesproken tegen de vorming van de Europese gemeenschappelijke Markt en de Europese Gemeenschap voor de Atoomenergie, welke verdragen volgens haar „maatregelen voorzien, die gevaarlijke gevolgen voor de Europese landen" kunnen hebben. Zij verklaarde verder voorstandster te zijn van internationale samenwerking in het belang van het gebruik van de kernenergie voor vredelievende doeleinden en grote waarde te hechten aan een dergelijke samenwerking voor het beëindigen van de splitsing van Europa in militaire groepen, die tegenover elkaar staan. Deze splitsing is volgens haar het gevolg van de politiek der Westelijke mogendheden.

Volgens de Sowjet-regering zijn de Euromarkt en Euratom volkomen in strijd met het streven naar een duurzame vrede in Europa. Zij wees erop, dat alle aanhangers van deze organismen lid van de NAVO zijn en zij was van mening, dat elke activiteit van Euratom en Euromarkt zal worden bepaald door de doeleinden van de NAVO, „waarvan het agressieve karakter wel bekend is". Daarom zullen de Euromarkt en Euratom de verdeeldheid van Europa verscherpen, de spanning doen toenemen en de economische en politieke Europese samenwerking, alsook de oplossing van het probleem van de Europese veiligheid in gevaar brengen, aldus de Sowjet-nota.

In tegenstelling tot wat bepaalde Europese kringen verwachten meent de Sowjet-Unie, aldus de nota, dat de economische afhankelijkheid der Europese landen van de Ver. Staten nog zal toenemen ten nadele van de nationale soevereiniteit, daar de Ver. Staten in werkelijkheid Euratom zullen controleren aangezien zij de voornaamste leverancier van splijtbaar materiaal en van de nodige installaties voor de kernindustrie zijn. De Euromarkt zal volgens de SU bijzonder gunstig zijn voor de monopolies. De economisch sterke staten zullen de zwakkere overheersen, Frankrijk en de andere landen van West-Europa zullen worden onderworpen aan de hegemonie van de Duitse monopolies.

Voorts zal volgens de Sowjet-regering de levensstandaard der deelnemende landen door de Euromarkt niet worden verhoogd.

Sowjet-voorstel

De Sowjet-regering, aldus de nota, is er ernstig van overtuigd, dat de werkelijke oplossing van de economische problemen van Europa, van de economische samenwerking en van het vreedzaam gebruik van de kernenergie, niet kan worden gevonden in de vorming van gesloten organisaties waardoor een groep landen van Europa tegenover een andere groep wordt geplaatst. Deze oplossing kan en moet worden gevonden op pan-Europese basis met de hulp van de reeds bestaande organisaties met pan-Europees karakter of door de oprichting van nieuwe organisaties, die voor alle Europese landen aanvaardbaar zullen zijn, onafhankelijk van hun sociale structuur. De Sowjet-Unie is bereid elk voorstel over de grondslagen en de vormen van de pan-Europese economische samenwerking en de samenwerking op het gebied van het vreedzame gebruik der kernenergie te steunen. Zij is van mening dat deze vraagstukken zouden kunnen worden behandeld op de 12de vergadering van de economische commissie van Europa (ECE) van de VN. Deze ECE-bijeenkomst is op 29 april te Genève begonnen. [1])

Antwoord van het Westen

Op 29 april hebben België, West-Duitsland, Frankrijk en Luxemburg de Sowjet-Unie geantwoord. Zij verwierpen nadrukkelijk de Sowjet-beschuldiging, dat de Euromarkt en Euratom „agressieve groeperingen" zouden zijn. Zij wezen op het vreedzame karakter van beide organisaties en constateerden, dat deze organisaties voor ieder land openstaan.

Wat het Sowjet-voorstel van economische samenwerking der Europese landen aangaat verklaarden de vier landen, dat zij een dergelijke samenwerking zouden begroeten. Zij waren van mening, dat de Sowjet-voorstellen zullen moeten worden behandeld op de 12de zitting van de ECE.

Op 3 mei is ook het antwoord van de Nederlandse regering bekendgemaakt. Volgens haar zou een objectieve beschouwing van de Europese verdragen niet nalaten iedere verkeerde indruk bij de Sowjet-regering weg te nemen „tenzij haar politiek geen ander doel beoogt dan iedere poging tot samenwerking en versterking van het Westen in de ogen van de Europese publieke opinie in discrediet te brengen".

1) De SU heeft bij de ECE een nota ingediend waarin zij haar voorstellen nader uiteenzet. Deze voorstellen, die op de agenda van de ECE-zitting zijn geplaatst, omvatten het volgende: onderzoek van de mogelijkheden van ontwikkeling van de samenwerking tussen Europese landen voor het bouwen van op kernenergie berustende elektrische centrales; bestudering van maatregelen van praktische aard, die de bij de ECE aangesloten landen zouden kunnen nemen tot vergroting van hun samenwerking bij de bouw van grote hydro-elektrische projecten; uitwisseling

van technische kennis en ten slotte bestudering van de maatregelen, die genomen moeten worden voor een intensievere exploitatie van de in Europa aanwezige voorraden aan brandstof.

Nieuwe Sowjet-ontwapeningsvoorstellen —

De Sowjet-gedelegeerde bij de subcommissie voor de ontwapening der Ver. Naties, W. A. Zorin, (zie ook pag. 13136/2 en 13154/3) heeft op 30 april nieuwe voorstellen ingediend. In een van deze voorstellen wordt de door president Eisenhower in 1955 voorgestelde wederzijdse luchtinspectie (zie pagina 12026/2) gedeeltelijk aanvaard. De Sowjet-Unie is bereid luchtverkenningen toe te staan boven Oost-Siberië met het schiereiland Kamtsjatka, Sachalin en andere eilanden en de landen van het pact van Warschau. Sowjet-toestellen zouden dan toestemming moeten krijgen te vliegen boven Alaska en het westelijke deel der Ver. Staten, tot aan de lijn St. Louis—New Orleans, en vrijwel het gehele gebied der Noordatlantische verdragsorganisatie, tot en met Zuidoost-Engeland. Volgens de *New York Times* (1-5) beslaat het gebied dat onder Sowjet-controle zou komen te staan 7.17 miljoen km², terwijl de VS een gebied van 7.07 miljoen km² zouden kunnen controleren.

De Sowjet-Unie stelt verder de oprichting voor van een veiligheidsorgaan in het kader van de Veiligheidsraad der Ver. Naties, dat waarnemingsposten moet inrichten langs de westelijke grens van de SU, het oostelijke deel der VS en in de landen van de NAVO en het verdrag van Warschau, ter voorkoming van verrassingsaanvallen. Deze waarnemingsposten dienen te komen in de grote havens op spoorwegknooppunten, langs de grote verkeerswegen en in een volgend stadium op de vliegvelden.

Zorin herhaalde voorts de Sowjet-voorstellen inzake stopzetting van alle proeven met A- en H-wapens, vermindering van de strijdkrachten en een bekrimping van 15% op alle uitgaven voor conventionele wapens. Hij verklaarde, dat zijn regering de nieuwe voorstellen als een minimum beschouwt, dat noodzakelijk, uitvoerbaar en dringend is.

Jordanië

Ontwikkeling en einde van de politieke crisis - Amerikaanse hulp —

De op 15 april gevormde regering van Khalidi (zie pag. 13159) is op 24 april weer afgetreden. In zijn ontslagbrief verklaarde Khalidi te zijn afgetreden omdat bepaalde groepen in het volk hun steun aan hem hadden ingetrokken. Er hadden op 24 april grootscheepse stakingen en demonstraties plaats. Door Amman trokken groepen jonge demonstranten, die riepen „Weg met de Eisenhowerleer". De stakingen waren geproclameerd door de linkse oppositiegroepen. Zij beschuldigden koning Hoessein ervan, dat hij met „misdadige Brits-Amerikaanse imperialisten" samenzwoer om Jordanië de Eisenhowerleer te laten aanvaarden.

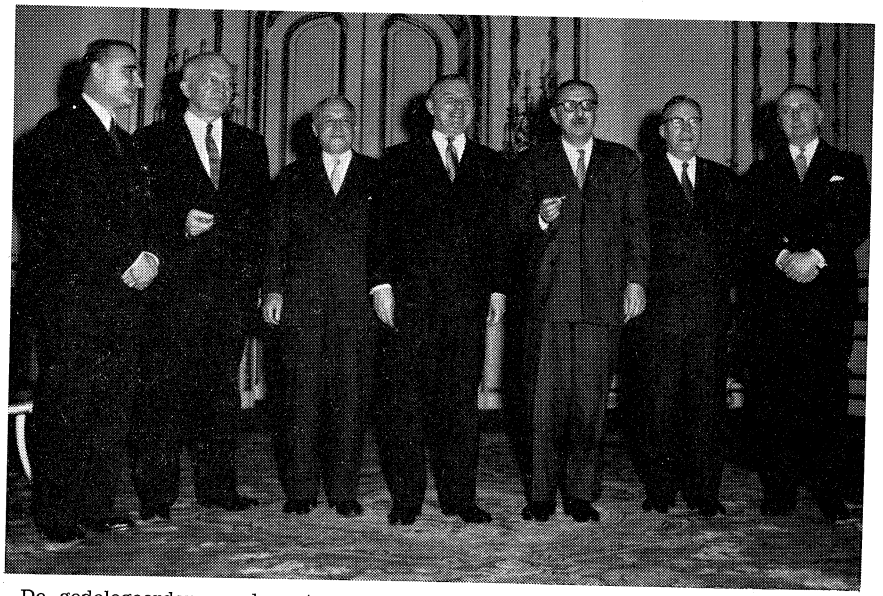
Op 25 april vormde koning Hoessein een nieuwe regering, die geleid wordt door *Ibrahim Hasjem* en waarin *Samir el-Rijai* plv. premier en minister van buitenlandse zaken is. De nieuwe premier heeft de staat van oorlog en van beleg afgekondigd en de linkse politieke partijen, wier tegenstand tegen de koning de crisis heeft doen ontstaan, buiten de wet gesteld.

Koning Hoessein verklaarde op 25 april in een radiorede, dat de communisten trachtten de „misleide politiek" van het voormalige kabinet van premier Naboelsi ten eigen voordeel aan te wenden. Hij zeide voorts te hopen, dat zijn „broeders in Egypte hun pogingen om onrust in Jordanië en verzet tegen mij uit te lokken zouden staken" en dat de „Stem der Arabieren" (radio-Cairo) zijn anti-Jordaanse campagne zou beëindigen.

De Amerikaanse Zesde Vloot

De Amerikaanse regering gaf op 25 april de in het westen van de Middellandse Zee (Cannes, San Remo en Rapallo) gestationeerde Zesde Vloot (zie ook pag. 13079/2) opdracht onmiddellijk naar het oostelijk deel van de Middellandse Zee op te stomen. Het vertrek van deze vloot —onder bevel van vice-adm. Ch. R. Brown en volgens de *New York Times* (26-4) bestaande uit ongeveer 50 schepen, met als grootste het vliegdekschip Forrestal (60.000 ton), 160 à 170 vliegtuigen (o.w. ca. 100 straaljagers) en met een totale bemanning van 25.000 koppen (o.w. een versterkt mariniersbataljon van 1800 man) — werd beschouwd als een voorzorgsmaatregel voor het geval de Jordaanse crisis niet meer te stuiten zou zijn en Amerikanen snel geevacueerd zouden moeten worden.

President Eisenhower en minister Dulles hadden op 24 april verklaard, dat de Ver. Staten het van vitaal belang achtten, dat de onafhankelijkheid en integriteit van Jordanië gehandhaafd bleef. Deze verklaring werd volgens de New Yorkse correspondent van de *Nwe Rotterdamse Crt* (27-4) te Washington geïnterpreteerd als het leggen van een grondslag voor de politieke rechtvaardiging van een eventuele toekomstige interventie wanneer de omstandigheden hiertoe mochten

De gedelegeerden op de ontwapeningsbesprekingen te Londen (v.l.n.r.): dr. D. Protitch (onder-secretaris der Ver. Naties voor politieke en veiligheidsaangelegenheden), H. Stassen (Ver. Staten), W. A. Zorin (Sowjet-Unie), S. Lloyd (Engeland), J. Moch (Frankrijk), D. Johnson (Canada) en A. Noble (Engeland).

dwingen. Het Sowjet-blad *Prawda* noemde de bewegingen van de Amerikaanse Zesde Vloot „een actie tegen de onafhankelijke Arabische staat Jordanië".

Op 3 mei zijn de voornaamste schepen van de Zesde Vloot weer naar het centrale deel van de Middellandse Zee vertrokken om deel te nemen aan NAVO-oefeningen. Alleen de amfibie-eenheden, w.o. de 1800 mariniers, en een aantal escortevaartuigen zijn in het oostelijk bekken achtergelaten.

Hoessein naar Saoed

Koning Saoed van Saoedi-Arabië heeft op 26 april koning Hoessein in een boodschap gelukgewenst met de jongste ontwikkeling van de toestand in Jordanië. Saoed uitte zijn tevredenheid over de wijze waarop koning Hoessein het voorbeeld had gegeven en de weg aan de Arabische naties getoond had. „Nog nimmer zijn de gezichtspunten van Saoedi-Arabië en Jordanië op het gebied van de buitenlandse politiek zo met elkaar in overeenstemming geweest", zo verklaarde een Jordaanse officiële functionaris.
Op 28 april vertrok koning Hoessein naar Riaad, de hoofdstad van Saoedi-Arabië, voor besprekingen met koning Saoed. Tevoren had de Syrische president Sjoekri el-Koewatli, na een bezoek aan Nasser, eveneens besprekingen met koning Saoed gevoerd. [1])
In een op 29 april uitgegeven communiqué spreken Saoed en Hoessein zich uit voor trouw aan het Arabische nationalisme en de Arabische Liga en tegen aansluiting bij buitenlandse bondgenootschappen.
De besprekingen tussen beide vorsten schijnen er volgens verscheidene commentators op te wijzen, dat de jarenlange vete tussen beider geslachten beslecht is.

De rust hersteld

Na de ongeregeldheden van 24 april zijn vele linkse leiders in hun functie hersteld.
De regering van Hasjem heeft op strenge wijze een in onbruik geraakte anti-communistische wet toegepast. Op 27 april werden twee militaire rechtbanken ingesteld, die belast zijn met de berechting van de gearresteerden. Het voor dag en nacht geldende uitgaansverbod in de steden is geleidelijk aan opgeheven.
Koning Hoessein heeft geweigerd zijn goedkeuring te hechten aan het besluit van de regering-Naboelsi om diplomatieke betrekkingen met de Sowjet-Unie aan te knopen.
De regering heeft op 14 mei opdracht gegeven de vakbonden en werknemersverenigingen te ontbinden.
De Jordaanse veiligheidsdienst heeft op 30 april de kantoren in Amman en Jeruzalem van het door de Egyptische regering gesteunde persbureau voor het Midden-Oosten gesloten.

Amerikaanse hulp

De Jordaanse regering heeft op 30 april officieel een Amerikaans aanbod aanvaard voor extra economische hulp van $ 10 miljoen. Naar het State Department heeft verklaard, is dit bedrag niet verstrekt krachtens de Eisenhowerleer voor het Midden-Oosten, maar zal het uit de fondsen voor de normale hulpverlening aan het buitenland worden genomen. Dit staat in verband met het feit, dat Jordanië te kennen heeft gegeven, de Eisenhowerleer niet te willen aanvaarden.
Koning Hoessein verklaarde nl. op 25 april gekant te zijn tegen een bezoek van president Eisenhowers bijzondere vertegenwoordiger, J. P. Richards, die op dat ogenblik een reis door het Midden-Oosten maakte om de Eisenhower-doctrine (zie pag. 12923) uiteen te zetten. [2])
Op 2 mei werd te Washington medegedeeld, dat president Eisenhower Richards, die zich toen in Israël bevond, had teruggeroepen om met hem de voorbereidingen voor een nieuw wetsontwerp betreffende de wederkerige veiligheid te bespreken. De bezoeken van Richards aan Egypte, Syrië, Jordanië en West-Duitsland gaan derhalve niet door. Wel zou hij nog Tunesië en Marokko bezoeken.
De *New York Times* (3-5) vernam in regeringskringen te Washington nog een andere verklaring voor het beëindigen van de reis van Richards. De winst van een verdere uitbreiding van Richards' rondreis zou volgens deze zegslieden teniet worden gedaan door de politieke verplichtingen die daar waarschijnlijk uit zouden voortvloeien.

Sowjet-waarschuwing

Het Sowjet-ministerie van buitenlandse zaken heeft op 30 april de Westelijke landen en in het bijzonder de Ver. Staten, alsmede „extremistische kringen in Israël en Irak" gewaarschuwd, zich niet te mengen in Jordaanse binnenlandse aangelegenheden. De gebeurtenissen in Jordanië werden het produkt van een nieuwe imperialistische samenzwering genoemd. De Jordaanse regering heeft in een commentaar hierop verklaard, dat de buitenlandse inmenging in Jordanië gekomen is van de zijde van het internationale communisme. „De daden van de Ver. Staten en die van de Sowjet-Unie spreken voor zichzelf", aldus een woordvoerder van het Jordaanse ministerie van buitenlandse zaken.

1) Naar de Daily Telegraph volgens De Volkskrant (4-5) te Beiroet (Libanon) vernam zou de werkelijke reden van het bezoek van Koewatli aan koning Saoed zijn geweest de ontdekking (21 april) van een komplot, geleid door de Egyptische ambassade te Gedda (Saoedi-Arabië), tegen het leven van koning Saoed. Koewatli zou op verzoek van de Egyptische president Nasser naar Saoedi-Arabië zijn gegaan om koning Saoed te verzekeren, dat Nasser zelf geen kennis droeg van dit komplot. Deze berichten werden volgens het Alg. Handelsblad (6-5) op 4 mei door de Saoedi-Arabische ambassade te Rome en door het Egyptische blad Al Akhbar tegengesproken.
Het blad sprak van een „imperialistisch komplot om Egypte te brandmerken als aanstichter van onrust en moord in de Arabische landen". Later werd echter van Saoedi-Arabische zijde medegedeeld, dat koning Saoed opdracht had gegeven tot oprichting van een speciale politiedienst om een onderzoek in te stellen naar de „ondermijnende activiteiten".
2) De regeringen van de volgende acht landen van het Midden-Oosten hebben zich bereid verklaard mede te werken aan Eisenhowers plan: de Libanon, Libië, Turkije, Perzië, Pakistan, Afghanistan, Irak en Saoedi-Arabië.

Nederland

Partijconvent ARP —

De situatie, waarin we nu met de brede basis zitten, is volstrekt onbevredigend. Zij is niet gezond voor de politieke verhoudingen en nog minder voor een duidelijke politieke meningsvorming. De huidige toestand mag niet te lang duren. Het is de laatste maanden wel gebleken, dat de politieke verhoudingen zich scherper gaan aftekenen. Het gaat nu, als in de vorige eeuw, om grote lijnen, nog des te meer omdat de politiek, het optreden van de staat, een veel grotere plaats in de samenleving heeft gekregen dan vroeger het geval was, aldus volgens *Trouw* (27-4) *dr. W. P. Berghuis,* voorzitter van de Anti-Revolutionaire Partij in zijn openingsrede op het op 27 april te Utrecht gehouden partijconvent van de ARP. Daarom moet er, aldus dr. Berg-

huis, lijn in onze politiek zitten, in onze Nederlandse politiek en in onze AR-politiek. Dan is het ongetwijfeld niet altijd gemakkelijk onze lijn in concreto precies te zien en te laten uitkomen. Verschil in zienswijze of in waardering der omstandigheden is zeker niet te vermijden. Dat behoeft ook niet. Maar de grote lijn is duidelijk, zij wordt getrokken in ons zijn van christelijke politieke partij, in ons aan politiek willen doen vanuit de Bijbel.
Niemand — behalve dan prof. Oud, die welwillend tegenover een kabinet van KVP en AR zegt te zullen staan — weet, aldus dr. Berghuis, een direct-reële mogelijkheid tot versterking en verduidelijking van de onbevredigende politieke situatie aan te geven. Nodig is allereerst een duidelijke en principiële standpuntbepaling ten aanzien van de zaken, waarover in de eerste tijd beslissingen zullen moeten vallen. Wij zullen ons moeten bezinnen op onze houding als AR-partij ten opzichte van de huidige situatie en ten opzichte van de andere partijen. De ARP neemt, zowel uit hoofde van de historische politieke ontwikkeling in Nederland als vanwege principiële noodzaak in het heden, een duidelijke eigen plaats in het Nederlandse politieke leven in en zij moet die ook innemen, aldus de ARP-voorzitter.

ARP en KVP

Eensdeels op gronden van principiële gelijkgezindheid, anderdeels in verband met de concrete politieke situatie zal de ARP, aldus dr. Berghuis, haar positiekeuze ten opzichte van de andere partijen hebben te doen. Twee factoren spelen daarbij een belangrijke rol, de ene is van principieel-organisatorische, de andere van principieel-staatkundige aard.
De eerste houdt rechtstreeks verband met de *doorbraakgedachte.*
Vooral in de AR-kring is, na de teleurstellende verkiezingsuitslag van 1956 duidelijk ingezien, dat het momenteel gaat om het behoud van de georganiseerde protestants-christelijke invloed in Nederland. Het gaat hier volgens de ARP-voorzitter om een essentiële zaak, die het bestaan raakt niet alleen van de christelijke politieke partijen, maar op de duur ook die van de chr. sociale organisaties, de chr. school, de chr. radio, de chr. pers. In deze strijd wil de ARP staan naast de CHU en staat zij ook naast de KVP, ondanks de diepe geloofsbezwaren tegen het Rooms-Katholicisme en tegen zeer wezenlijke Roomse staats- en maatschappijopvattingen. Maar als partijen stellen wij — ARP en KVP — ons uitdrukkelijk onder goddelijke geboden voor het politieke leven en als partijen willen we dezelfde God en dezelfde Christus dienen in onze politieke arbeid. Daarom staan we als AR-*partij* nu eenmaal dichter bij de KVP als *partij* dan bij de PvdA of de VVD, ondanks de geloofsgemeenschap welke er is met reformatorische christenen, die tot deze partijen behoren. Wie nu echter beweert, dat onze partij een aanhangwagen is van de KVP, kent beslist de AR-Partij niet.
Als tweede factor voor de bepaling van de houding van de ARP ten opzichte van de andere partijen noemde dr. Berghuis de bedreiging van het moderne socialisme, dat na de oorlog zijn marxistisch-revolutionaire streven heeft losgelaten en zich heeft ingezet voor een langs democratische weg tot stand te brengen omzetting van staats- en maatschappijverhoudingen. Daarom is de ARP niet in de eerste plaats tegen de PvdA omdat zij een doorbraakpartij is, maar omdat zij de partij van het socialisme is.

Dr. Bruins Slot over prof. Oud

De voorzitter van de Tweede-Kamerfractie van de ARP, *dr. J. A. H. J. S. Bruins Slot,* zeide volgens de *Nwe Rotterdamse Crt.* (29-4) over de rede van prof. Oud te Groningen (zie pag. 13167/2) o.m., dat prof. Oud een minderheidskabinet van KVP en AR heeft bepleit, omdat hij een scherpe tegenstelling zag tussen de socialistische en de niet-socialistische partijen. Dr. Bruins Slot noemde dit een uiterst goedkope wijze van politiek bedrijven. De KVP en de AR op de bok van de koets met de PvdA als een stel wolven achter hen aan en de heer Oud welwillend en loyaal aan de kant van de weg. Dit zou de situatie zijn, aldus dr. Bruins Slot, waarvoor de liberalen wel iets voelen. Hij vond, dat dit plan van prof. Oud toch wel in een vreemd daglicht komt te staan, gelet op de voortdurende felle kritiek van liberale zijde geuit op het economisch beleid van minister Zijlstra, een beleid, dat volgens dr. Bruins Slot de AR-fractie in hoofdlijnen tot het hare heeft gemaakt. Hij adviseerde prof. Oud om onder het huidige bestand eens meer blijk te geven van zijn loyale gezindheid t.a.v. de sociaal-economische politieke denkbeelden van de AR inplaats van deze AR op een ongedekte wissel op de toekomst te vergasten.

Jaarverslag Nederlandsche Bank — De conjuncturele hausse, die de beide voorafgaande jaren reeds had gekenmerkt, heeft ook in 1956 onverflauwd aangehouden, aldus dr. M. W. Holtrop, president van de Nederlandsche Bank, in zijn algemeen overzicht van het op 23 april verschenen jaarverslag over 1956.
Wanneer niettemin 1956 moet worden aangemerkt als een jaar van omslag, dan is dit niet omdat het jaar een breuk bracht in de conjunctuur, maar omdat in de loop van het jaar het evenwicht tussen nationale bestedingen en nationale middelen in toenemende mate verstoord bleek.
Het teveel aan bestedingen openbaarde zich in spanningen op de geld- en kapitaalmarkt, en in een aanzienlijk *betalingsbalanstekort,* dat aan het eind van het jaar bleek te zijn opgelopen tot ruim *f* 900 miljoen, waarvan ruim *f* 600 miljoen uit hoofde van het lopende verkeer.
Tegenover de nominale *inkomensstijging* met 7% stonden een toeneming van het *particuliere verbruik* met 10%, een toeneming der overheidsbestedingen met 12½% en een toeneming der netto-investeringen in vaste activa, de woningbouw inbegrepen, met 25%. Daar tenslotte ook voor de *voorraadvorming* een toeneming met meer dan 20% wordt geraamd, behoeft het geen verwondering te wekken, dat het nog vrij aanzienlijke nationale overschot, dat 1955 te zien gaf, in 1956 omsloeg in een *tekort.*

Over de ontwikkeling van de *export* bestaat thans reden tot enige bezorgdheid. Of bij de relatieve achteruitgang van de export slechts sprake is van de invloed van de vergroting van de binnenlandse vraag, of dat ook reeds de binnenlandse kostenstijging heeft geleid tot een verzwakte concurrentiepositie in het buitenland, valt thans nog moeilijk te beoordelen, aldus dr. Holtrop.

De sterk tot de verbeelding sprekende *omslag in de economische positie* van het land heeft voor de in een zeker welvaartsoptimisme geraakte volkshuishouding een ernstige ontnuchtering gebracht. De bewustwording, dat alleen door

een vrij ingrijpende beperking van de bestedingen het evenwicht weer kon worden hersteld, heeft, aldus dr. Holtrop, veel discussies doen ontstaan over de vraag, aan welke oorzaken de omslag moest worden geweten. Met het uitgeput raken van de speelruimte moest de spanning op geld- en kapitaalmarkt onvermijdelijk toenemen en naderde het tijdstip, waarop de overbesteding niet kon worden voortgezet, omdat de inflatoire financieringsmiddelen, die daarvoor nodig zijn, gingen ontbreken. Het voorgestelde programma van bestedingsbeperking van de Sociaal Economische Raad lijkt, mits op jaarbasis gezien, voldoende om het evenwicht in de rijksfinanciën te herstellen, en te verzekeren, dat door de schatkist voor eigen behoefte, buiten de rijksfondsen, geen noemenswaard beroep op de kapitaalmarkt zal behoeven te worden gedaan. Het zal echter vrijwel zeker onvoldoende blijken om de financieringsspanningen te doen verdwijnen en de aandrang tot het gebruik van inflatoire financieringsmiddelen weg te nemen.

Het verslag van de Nederlandsche Bank bespreekt uitvoerig de economische ontwikkeling van Nederland, inclusief de *woningbouw* en zegt, dat de onevenredigheid tussen vergunningsafgifte en taakcijfer moeilijk in overeenstemming is te brengen met de eisen van een efficiënte woningbouw en met de noodzakelijkheid van een zo doelmatig mogelijk gebruik der beschikbare financieringsmiddelen.

Sprekend over de *lonen* zegt het verslag, dat de overmatige loonstijging in 1956 een te ernstiger bedreiging van de prijsstabiliteit vormde, omdat bovendien rekening moest worden gehouden met de extra lastenverzwaring, waaraan het bedrijfsleven in 1957 zou worden blootgesteld uit hoofde van de te verwachten loonsverhoging ter compensering van de premie voor de algemene ouderdomsverzekering en van de vierde huurverhoging.

Het moet wel zeer worden betreurd, aldus dr. Holtrop, dat de periode van produktiviteitsvergroting niet dienstbaar is gemaakt aan het oplossen van het zo urgente huurvraagstuk. Het blijft dringend noodzakelijk, dat voor de komende jaren een geleidelijke huuraanpassing, volgens vast plan, wordt aanvaard. Daarbij zal dan echter tevens erkend moeten worden, dat het niet verantwoord en voor de prijsstabiliteit uiterst gevaarlijk is, aan een dergelijke huuraanpassing de eis van een automatische loon-compensatie te verbinden. Loon-compensatie kan inderdaad plaatsvinden, voorzover deze mogelijk wordt gemaakt door de produktiviteitsontwikkeling. Het streven, hier bovenuitgaande compensatie te vinden, miskent het reële karakter van de aanpassing en kan er slechts toe leiden, dat ofwel de prijsstabiliteit ofwel de werkgelegenheid wordt ondergraven, aldus dr. Holtrop in het verslag van de Nederlandsche Bank.

Diversen —

CNV — Het aantal leden van het Christelijk Nationaal Vakverbond is in 1956 met 9641 gestegen tot 215.944 per 1 januari 1957. In het winstcijfer over 1956 is verwerkt het verlies van het ledental van het Nederlands Christelijk Werknemersverbond in Indonesië, hetwelk tot 1 april 1956 bij het CNV aangesloten was en dat toen 1748 leden telde. Dit betekent, dat de vooruitgang van de in Nederland werkzame CNV-organisaties over 1956 in werkelijkheid 11.389 bedroeg. Deze ledenwinst is belangrijk groter dan die over 1955, die 6596 bedroeg.

Nieuw lid Eerste Kamer — Mevr. H. J. van Ommeren-Averink (CPN) is op 9 april geïnstalleerd als lid van de Eerste Kamer als opvolgster van de heer J. Brandenburg (zie pag. 13089/1).

Autorijscholen — Minister Algera heeft in de memorie van antwoord op zijn begroting aan de Eerste Kamer medegedeeld, dat hij een proefproces zal uitlokken over de vraag of het onderwijs door autorijscholen wettelijk kan worden geregeld. Wanneer dit volgens rechterlijke uitspraak niet mogelijk zal zijn, dan zal hij het wegenverkeersreglement wijzigen, waardoor toch eisen van vakbekwaamheid aan autorijschoolhouders kunnen worden gesteld.

Verenigde Staten

De militaire hulp aan het buitenland

President Eisenhower heeft volgens *Reuter* op 30 april bekendgemaakt dat de Ver. Staten in de tweede helft van 1956 militaire goederen ter waarde van $ 570 mln aan de geallieerde landen geleverd hebben.

In een halfjaarlijks verslag aan het Congres over het programma voor de wederzijdse veiligheid zegt de president dat er sinds 1950 in totaal voor ca. $ 14.800 mln aan bevriende landen gezonden is. Het grootste deel van de hulp in het tweede halfjaar van 1956 ging naar Europa (meer dan 40%) en naar het Verre Oosten (33%). Eind 1956 is slechts een „minimale" hoeveelheid militaire goederen aan Joego-Slavië geleverd.

Inzake de technische hulp wordt opgemerkt, dat er ongeveer 4.400 Am. technici in meer dan vijftig economisch minder ontwikkelde landen werken.

President Eisenhower heeft het Congres gevraagd zijn goedkeuring te hechten aan het verstrekken van $ 4.400 mln in het komende fiscale jaar ten behoeve van alle hulp aan het buitenland.

Wetenschap en Techniek

De strijd om de superioriteit in de lucht —

De vraag, welke mogendheid in het tijdperk van het straalvliegtuig de superioriteit in de lucht bezit of zal bezitten, de Sowjet-Unie of de Ver. Staten — is in laatstgenoemd land een telkens terugkerend onderwerp van gesprek.

Nu een nieuwe luchtmacht-begroting is ingediend (ten bedrage van meer dan 17,5 miljard dollar), hoort men in Congres-kringen weer de klacht, dat de Amerikaanse produktie van straalvliegtuigen veel te traag is. Generaal *Nathan Twining*, stafchef van de Amerikaanse luchtmacht is ook bezorgd door het feit, dat het budget hem slechts 11 bommenwerper-„wings" voor lange afstand toestaat, waar hij er 17 heeft gevraagd.

Newsweek (29-4) heeft getracht een juist beeld van de situatie te schetsen. De deskundigen zijn, aldus dit Amerikaanse weekblad, van mening, dat de VS nog steeds een voorsprong hebben, maar dat de SU haar achterstand snel inloopt. Aan een overzicht in genoemd blad ontlenen wij het volgende.

Bemande vliegtuigen en onbemande projectielen

Niemand weet, aldus Newsweek, of de Russen er in zullen slagen hun achterstand in bemande straalvliegtuigen in te halen vóór onbemande ballistische projectielen voor de lange afstand ook deze toestellen verouderd maken. Het zal echter minstens vijf jaar duren, en mogelijk tien, eer deze projectielen zullen zijn geperfectioneerd en op grote schaal zullen worden geproduceerd. Op zijn vroegst in 1963, en mogelijk eerst in 1967 zullen zij het dominerende Amerikaanse wapen zijn. Zólang zal de defensie van de vrije wereld berusten op bemande vliegtuigen.

Vergelijking

De VS hebben thans meer dan 1600

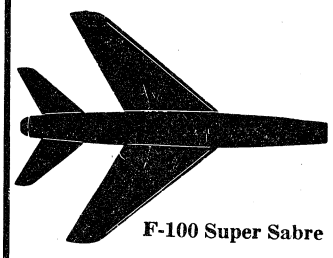
B-47's. Zij hebben op het gebied der middelzware bommenwerpers een flinke voorsprong op de SU. Deze B-47 heeft met zijn 6 straalmotoren een snelheid van bijna 1000 km p.u., een vliegbereik van bijna 5000 km en kan een bommenlast van meer dan 10 ton meevoeren. De SU produceert thans in grote getale de vergelijkbare, zij het ietwat betere, „Das" en loopt hierdoor op dit gebied snel in op de VS.

De race in de produktie van een moderne lange-afstands bommenwerper met uitsluitend straalaandrijving is nog maar juist begonnen. De VS hebben moeilijkheden gehad met hun B-52, zoals de SU moeilijkheden ondervond met haar „Bison". Beide bommenwerpers kunnen met een snelheid van ca. 1000 km p.u. atoombommen vervoeren over een afstand van ca. 10.000 km. De aantallen beschikbare toestellen zijn geheim. Newsweek komt op een schatting van 170 voor de VS en iets minder voor de SU.

Medio 1958 hoopt de Amerikaanse luchtmacht 380 B-52's in gebruik te hebben. De produktie is onlangs verlaagd van 20 tot 15 per maand mede in verband met de goede resultaten behaald bij proefvluchten met de B-58 („Hustler"), een toe-

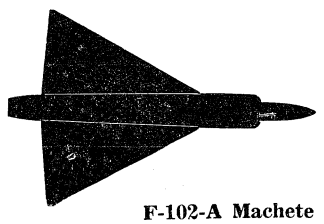
Voornaamste gevechtsvliegtuigen

Verenigde Staten

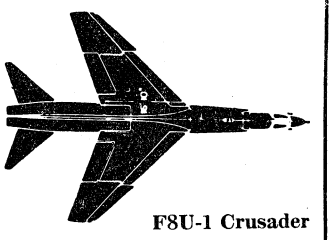
F-100 Super Sabre

„Werkpaard", snelh. ca 1250 km p. u., (kanon en projectielen).

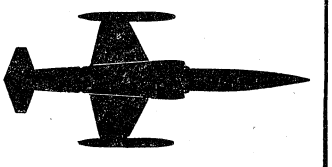
F-102-A Machete

Supersonisch vliegtuig, voor elke weersgesteldheid en grote hoogten. (Falcon-projectiel).

F8U-1 Crusader

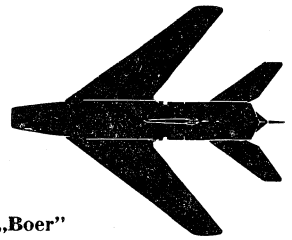
(Geheim) marine-dekvliegtuig met revolutionaire vleugel (1600 km p. u.).

F-104 Starfighter

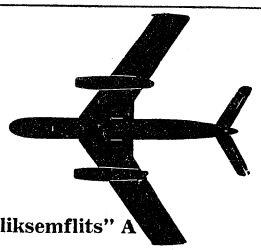
Waarschijnlijk het snelste gevechtsvliegtuig (1920 km p. u.) Vulcan-kanon.

Sowjet-Unie

„Boer"

Steunpilaar der Sowjet-luchtdefensie, 2-3 kanonnen (1250 km p. u.).

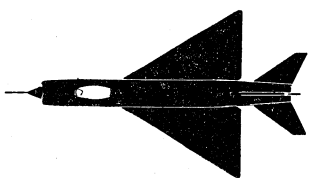
„Bliksemflits" A

Tweemotorig, vliegt op rand van geluidssnelheid. Radar, 20 mm. kanon en raketten.

„Fresco"

Lichte en wendbare MIG-17, opvolger van MIG-15, niet supersonisch

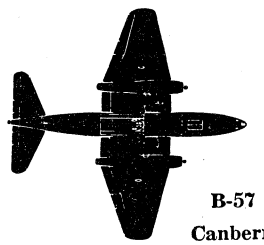

„Vispot"

Krachtig, groot en waarschijnlijk supersonisch. Geen verdere gegevens bekend.

Voornaamste bommenwerpers

Verenigde Staten

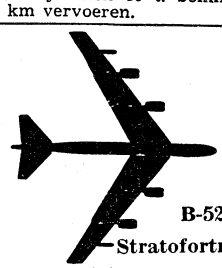
B-57 Canberra

Kopie van Brits model. Raketten en lichte bommenlading

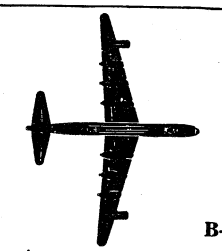
B-47 Stratojet

Zesmot straalbommenw., kan zonder bijtanken 10 t. bommen 4800 km vervoeren.

B-52 Stratofortress

Beste Am A-bommenwerper, kan 10-ton over 9600 km vervoeren (hoogte van 15000 m).

B-36

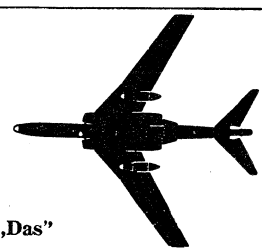
Aangedreven door 6 propellers en 4 straalmotoren, raakt in onbruik

Sowjet-Unie

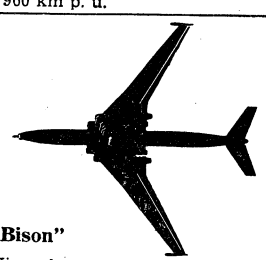
IL-28 „Jachthond"

Lichte bommenwerper, in massaproduktie, snelh. 835 km p. u., actie-radius 2400 km.

„Das"

Tweemot. straalbommenwerper, actie-radius 4800 km, snelheid 960 km p. u.

„Bison"

Vier krachtige straalmotoren, actie-radius ruim 9600 km, kan A-bommen vervoeren.

„Beer"

Turbinevliegtuig (met propeller), actie-radius 16000 km, grootste bedreiging voor de VS.

(Ontleend aan Newsweek)

stel met „delta"-vleugels, dat een snelheid bereikte van meer dan 1600 km p.u. en in 1958 in produktie wordt genomen.
Aangezien de VS geen turbo-propeller-bommenwerper bezitten die vergelijkbaar is met de snelle, voor zeer lange afstanden (16.000 km) geschikte Russische „Beer", vormt dit Sowjet-toestel thans de grootste bedreiging voor de VS.
De SU heeft twee tot drie maal zoveel gevechtstoestellen als de VS. Bovendien is het produktie-tempo der SU het drievoudige van dat der VS. Een van de gevaarlijkste Sowjet-toestellen is de Mig-19, in NAVO-terminologie de „Boer" geheten. Het is een ontwerp van het bekende ontwerperspaar Artem Mikoyan en Mikhail Goerewitsj.
Op het gebied der marine-vliegtuigen hebben de VS de leiding (ongeveer 6000 gevechtstoestellen, tegenover de 3500 van de Sowjet-marine — in eerste linie).

Numerieke en kwalitatieve superioriteit

In totaal bezit de SU ongeveer 20.500 gevechtsvliegtuigen in georganiseerde eenheden, tegenover ongeveer 17.000 operationele Amerikaanse vliegtuigen. Volgens generaal Twining, heeft de SU duizenden gevechtsvliegtuigen met straalaandrijving meer dan de Amerikaanse vloot en luchtmacht samen. Hiertegenover wijzen Amerikaanse experts erop, dat numerieke vergelijking en type-vergelijking alleen niet voldoende zijn om de kracht te meten. Voorts, dat de SU meer toestellen voor defensie nodig heeft, mede om het feit, dat zij langere grenzen heeft te beschermen dan de VS.

Bovendien vormt het wereldwijde systeem van Amerikaanse bases volgens deze experts een tegenwicht, dat van vitaal belang is.
Amerikaanse bommenwerpers kunnen binnen 3 uur boven Leningrad en Moskou zijn. Een Sowjet-bommenwerper, die van de dichtstbijgelegen Noordpool-basis zou opstijgen heeft minstens 6 uur nodig om Detroit of New York te bereiken.
Een belangrijke factor is tenslotte de kwaliteit. In de Koreaanse oorlog bleken de Sowjet-vliegtuigen even goed als de Amerikaanse, maar de vuurkracht en de middelen tot volledige aanwending van deze vuurkracht bleken bij de Amerikaanse toestellen beter te zijn. Intussen hebben de Amerikanen tal van aanwijzingen in handen gekregen, dat de Sowjet-techniek op dit gebied, als op ander gebied, tot verbazingwekkende prestaties in staat is.
Verantwoordelijke Amerikaanse experts zijn minder bezorgd over het feit, dat de VS geen *kwantitatieve* voorsprong op de SU kunnen behouden dan wel over het feit dat de VS niet voldoende investeren ten einde de Amerikaanse *kwalitatieve* voorsprong te handhaven.
Newsweek geeft dan een reeks voorbeelden van noodzakelijke researchprojecten, waarvoor geen of onvoldoende fondsen beschikbaar worden gesteld.

Evenwicht in vermogen tot wederzijdse vernietiging?

Volgens admiraal *Radford* en andere Amerikaanse strategen hebben de VS reeds thans het vermogen de SU volkomen te vernietigen. „Hoewel de Sowjets het vermogen kunnen ontwikkelen de VS te vernietigen", zo verklaarde een dezer strategen aan een Newsweek-redacteur, „kunnen zij niet verhinderen, dat wij de macht behouden om terug te slaan en hen te vernietigen."
Een andere, bezorgde functionaris van het *Pentagon* (Amerikaans ministerie van defensie) zei: „Wij naderen een toestand van parallelisme, of hebben deze misschien al bereikt. Dat wil zeggen, dat wij de Sowjets kunnen vernietigen en dat zij in staat zijn of spoedig in staat zullen zijn ons te vernietigen. Dat is het wat de president bedoelt, als hij zegt, dat een atoom-oorlog wederzijdse zelfmoord betekent."

TWINTIG JAAR BOMMENWERPERS: De ontwikkeling op het gebied van bommenwerpers wordt gedemonstreerd door de beide modellen die de filmster Robert Taylor op bovenstaande foto in de hand houdt. Links de nieuwe B-58 van de Amerikaanse luchtmacht. Rechts de B-17 (vliegend fort). Laatstgenoemd toestel werd in 1937 geïntroduceerd. Hoewel het thans verouderd is, was het destijds, evenals de supersonische B-58 thans in zeker opzicht is, een „revolutionair" type.

TEKSTEN UITTREKSELS EN COMPLETE TEKSTEN (VERTALINGEN) VAN BELANGRIJKE WETTEN, REDEVOERINGEN, VERDRAGEN ENZ

Chroesjtsjews rede over Stalin (XIII)

(*Vervolg van pag.* 13189)

Vooruitgang

In de laatste jaren, toen we het klaargespeeld hadden onszelf te bevrijden van de praktijk van de cultus van het individu en wat betreft binnen- en buitenlandse politiek verscheidene juiste stappen hadden ondernomen, zagen allen hoe de activiteit voor hun ogen groeide, hoe zich de scheppende activiteit van brede lagen der bevolking ontwikkelde, hoe gunstig de ontwikkeling van economie en cultuur op dit alles reageerde.
(Applaus)
Sommige kameraden zouden ons kunnen

vragen: Waar waren de leden van het Politieke Bureau van het Centrale Comité? Waarom zijn zij niet op tijd opgekomen tegen de cultus van het individu? Waarom wordt dit nu pas gedaan?

Allereerst moeten wij bedenken, dat de leden van het Politieke Bureau deze zaken in verschillende tijden verschillend beoordeelden. Aanvankelijk steunden velen van hen Stalin krachtig, omdat Stalin een van de sterkste marxisten was en zijn logica, zijn kracht en zijn wil de kaders en het partijwerk sterk hebben beïnvloed. Het is bekend, dat Stalin, na Lenins dood, vooral in de eerste jaren, actief streed voor het Leninisme tegen de vijanden van de leninistische leer en tegen degenen die daarvan afweken. Beginnend met de leninistische leer, begon de partij, met haar Centrale Comité aan het hoofd, op grote schaal aan het werk van de socialistische industrialisatie van het land, collectivisering van de landbouw en de culturele revolutie. Stalin verwierf toen grote populariteit, sympathie en steun. De partij moest degenen die poogden het land van het juiste leninistische pad af te brengen, bestrijden; zij moest vechten tegen de Trotskisten, de aanhangers van Zinowjew, de rechtsen en de bourgeois-nationalisten. Deze strijd was noodzakelijk.

Naderhand echter begon Stalin, zijn macht meer en meer misbruikend, eminente leiders van partij en regering te bestrijden en terroristische methoden te gebruiken tegen eerlijke Sowjet-burgers. Zoals we reeds hebben vermeld, handelde Stalin zo met eminente partij- en regeringsleiders als Kosior, Roedzoetak, Eikhe, Postisjew en vele anderen. Pogingen om de ongegronde verdenkingen en beschuldigingen tegen te gaan, hadden het tegenovergestelde tot resultaat, men werd het slachtoffer van de onderdrukking. Dit kenmerkte de val van kameraad Postisjew.

In een van zijn toespraken drukte Stalin zijn ongenoegen met Postisjew uit en vroeg hem: „Wie bent U eigenlijk?"

Postisjew antwoordde duidelijk: „Ik ben een bolsjewiek, kameraad Stalin, een bolsjewiek". Deze bewering werd eerst beschouwd als een bewijs van gebrek aan eerbied jegens Stalin; naderhand werd zij beschouwd als een schadelijke handeling en had dientengevolge tot resultaat, dat Postisjew werd vernietigd en zonder enige reden gebrandmerkt als „volksvijand". In de toen heersende situatie heb ik vaak overleg gepleegd met Nikolai Alexandrowitsj Boelganin. Toen wij op een dag samen in een auto reisden, zei hij: „Het gebeurt wel, dat iemand Stalin als een vriend, op zijn uitnodiging, bezoekt. En als hij bij Stalin is, weet hij niet waarheen hij daarna gezonden zal worden, naar huis en of naar de gevangenis."

Het is duidelijk dat dergelijke omstandigheden ieder lid van het Politieke Bureau in een zeer moeilijke situatie plaatsten. En als wij het feit in aanmerking nemen, dat in de laatste jaren voltallige zittingen van het Centrale Comité niet meer bijeengeroepen werden en dat zittingen van het Politieke Bureau slechts zo nu en dan plaatsvonden, dan zullen wij begrijpen hoe moeilijk het was voor een lid van het Politieke Bureau om stelling te nemen tegen een of andere onrechtvaardige of onjuiste procedure, tegen ernstige dwalingen en tekortkomingen in de praktijken van het leiderschap. Zoals we reeds aangetoond hebben, werden vele besluiten genomen of door één man of op een terloopse wijze, zonder collectieve discussies. Het droeve lot van kameraad Woznesensky, die het slachtoffer werd van Stalins onderdrukking, is ons allen bekend. Het is kenmerkend, dat over het besluit om hem uit het Politieke Bureau te verwijderen nooit is gediscussieerd, doch dat het op een slinkse wijze is tot stand gebracht. Zo kwam ook het besluit betreffende de verwijdering van Koeznetsow en Rodionow van hun posten tot stand. De belangrijkheid van het Politieke Bureau van het Centrale Comité werd gereduceerd en zijn werk gedesorganiseerd door de vorming van verschillende commissies binnen het Politieke Bureau, de zogenaamde „kwintetten", „sextetten", „septetten" en „negentallen".

Hier is bijvoorbeeld een resolutie van het Politieke Bureau van 3 oktober 1946:

Stalins voorstel:

1. De commissie voor buitenlandse zaken van het Politieke Bureau („sextet") moet voortaan, naast buitenlandse zaken, ook als haar taak beschouwen kwesties van binnenlandse opbouw en politiek.
2. Het sextet dient aan zijn rooster de voorzitter van de staatscommissie voor economische planning van de USSR, kameraad Woznesensky, toe te voegen, en zal bekend staan als een „septet".

Getekend: Secretaris van het Centrale Comité, J. Stalin.

Wat een kaarters-terminologie.

(G e l a c h i n d e z a a l)

Het is duidelijk dat de vorming binnen het Politieke Bureau van dit soort commissies — „kwintetten", „sextetten", „septetten" en „negentallen" — tegen het principe van het collectieve leiderschap indruiste. Het gevolg was, dat sommige leden van het Politieke Bureau op deze wijze weerhouden werden van zeggenschap over de belangrijkste staatszaken. Een van de oudste leden van onze partij, Kliment Jefromowitsj Worosjilow, kwam in een bijna onmogelijke situatie. Hij was verscheidene jaren in feite beroofd van het recht van deelneming aan de zittingen van het Politieke Bureau. Stalin verbood hem de vergaderingen van het Politieke Bureau bij te wonen en documenten te ontvangen. Als het Politieke Bureau in vergadering bijeen was en kameraad Worosjilow daarover werd ingelicht, telefoneerde hij altijd en vroeg of hij aanwezig zou mogen zijn. Soms stond Stalin het toe, doch altijd gaf hij blijk van zijn ongenoegen.

Worosjilow onder verdenking

Door zijn buitengewone achterdocht speelde Stalin ook met de absurde en belachelijke argwaan, dat Worosjilow een Engels agent was. (G e l a c h i n d e z a a l). Werkelijk, een Engels agent. In zijn huis werd een afluisterapparaat aangebracht om te luisteren naar wat daar werd gezegd.

(V e r o n t w a a r d i g i n g i n d e z a a l)

Door een eenzijdige beslissing had Stalin ook een ander van het werk van het Politieke Bureau afgescheiden — Andrei Andrejewitsj Andrejew. Dit was een daad van de meest ongeremde willekeur.

Laat ons de eerste plenaire zitting van het Centrale Comité na het negentiende partijcongres eens bezien, toen Stalin, in zijn rede tot de vergadering, een karakteristiek gaf van Wyatsjeslaw Mikhailowitsj Molotow en Anastas Iwanowitsj Mikoyan en suggereerde, dat deze oude werkers van onze partij schuldig waren aan enige gefantaseerde misdaden. Het is niet uitgesloten dat, als Stalin nog enige maanden aan het roer was gebleven, de kameraden Molotow en Mikoyan op dit congres geen toespraken zouden hebben gehouden. Stalin was klaarblijkelijk van plan te breken met de oude leden van het Politieke Bureau. Hij verklaarde vaak, dat de leden van het Politieke Bureau vervangen moesten worden door nieuwe. Zijn na het negentiende congres gedane voorstel aangaande de verkiezing van vijfentwintig personen voor het presidium van het Centrale Comité had tot doel de oude leden van het Politieke Bureau te verwijderen en minder ervaren mensen ervoor in de plaats te stellen, zodat deze hem op allerlei mogelijke manieren zouden verheerlijken. Wij mogen aannemen, dat hiermee ook de vernietiging van de oude leden van het Politieke Bureau beoogd werd, om op deze wijze een dekmantel te krijgen voor alle schandelijke daden van Stalin, daden die wij nu bezien.

Kameraden! Het Centrale Comité heeft zich, met het doel de fouten van het verleden niet te herhalen, vastberaden uitgesproken tegen de cultus van het individu. Wij zijn van mening dat Stalin buitensporig verheerlijkt werd. In het verleden heeft Stalin echter ongetwijfeld grote diensten bewezen aan de partij, aan de werkende klasse en aan de internationale arbeidersbeweging.

Deze kwestie wordt nog ingewikkelder door het feit, dat alles waar wij juist over gesproken hebben in Stalins leven onder zijn leiderschap en met zijn medewerking werd gedaan; Stalin was ervan overtuigd dat het noodzakelijk was voor de verdediging van de belangen van de werkende klassen tegen de samenzweringen der vijanden en tegen de aanval vanuit het imperialistische kamp.

Hij bekeek dit vanuit het belang van de overwinning van het socialisme en communisme. We kunnen niet zeggen, dat het de daden van een onbezonnen despoot waren. Hij was van mening dat dit gedaan moest worden in het belang van de partij; van de werkende massa's, in naam van de verdediging van de verworvenheden der revolutie. Hierin ligt de gehele tragedie!

Het namen geven aan steden

Kameraden! Lenin legde er vaak de nadruk op, dat bescheidenheid een absoluut integrerend deel is van een echte bolsjewiek. Lenin zelf was de personificatie van de grootste bescheidenheid. We kunnen niet zeggen, dat wij dit voorbeeld van Lenin in alle opzichten hebben nagevolgd. Het is voldoende erop te wijzen, dat vele steden, fabrieken en industriële ondernemingen, kolchozen en sowchozen, Sowjet-instituten en culturele instellingen door ons werden aangeduid, als het ware bij wijze van titel van privé eigendom — als ik het zo mag uitdrukken — met de namen van deze of gene bestuurs- of partijleiders die nog actief waren en een goede gezondheid genoten.

Velen van ons deden mee met het geven van onze namen aan verschillende steden, districten, fabrieken en kolchozen. Wij moeten dit verbeteren. (A p p l a u s).

Dit moet echter langzaam en rustig worden gedaan. Het Centrale Comité zal dit vraagstuk bespreken en zorgvuldig overwegen om fouten en excessen te voorkomen. Ik kan mij nog herinneren hoe men in de Oekraine de arrestatie van Kosior vernam. Radio-Kiew placht zijn programma aldus te beginnen: „Hier is Radio-Kosior". Toen de programma's op zekere dag begonnen zonder de naam Kosior te vermelden, was ieder er absoluut zeker

van, dat er iets met Kosior gebeurd was, dat hij waarschijnlijk gearresteerd was.
Als wij dus vandaag beginnen overal de naamborden te verwijderen en de namen te veranderen, dan zullen de mensen denken dat die kameraden, naar wie de betreffende ondernemingen, kolchozen en steden genoemd zijn, ook door het noodlot zijn getroffen en dat zij ook gearresteerd zijn. (Beweging in de zaal).
Hoe wordt de autoriteit en de belangrijkheid van een of andere leider beoordeeld? Naar het aantal steden, industriële ondernemingen en fabrieken, kolchozen en sowchozen die zijn naam dragen. Wordt het nu geen tijd dat wij dit „privé bezit" uitschakelen en de fabrieken, de industriële ondernemingen, de kolchozen en de sowchozen „nationaliseren"?
(Gelach, applaus, instemmende uitroepen). Dit zal onze zaak ten goede komen. Uiteindelijk treedt de cultus van het individu ook op deze wijze aan het licht.
Wij moeten het vraagstuk van de cultus van het individu in alle ernst bestuderen. We moeten deze zaak in de boezem van de partij houden, en vooral niet in de pers laten komen. Daarom behandelen wij deze kwestie hier op een besloten congreszitting. Wij dienen de grenzen te kennen; wij moeten de vijand geen wapens in handen geven; wij moeten onze vuile was niet buiten hangen. Ik denk dat de gedelegeerden naar het congres dit zullen begrijpen en deze voorstellen op hun juiste waarde zullen schaten. (Donderend applaus)

De voorgestelde partijpolitiek

Kameraden. Wij moeten de cultus van het individu beslist afschaffen, voor eens en voor altijd; wij moeten de juiste conclusies trekken zowel wat het ideologisch-theoretische als wat het praktische werk betreft. Hiertoe is het volgende noodzakelijk:
Ten eerste, om op bolsjewistische wijze de cultus van het individu als vreemd aan het marxisme-leninisme en niet in overeenstemming met de principes van het partij-leiderschap en de normen van het partijleven te veroordelen en uit te roeien en om alle pogingen tot het in een of andere vorm terugkeren tot deze praktijk onverbiddelijk te bestrijden.
Terug te keren tot en werkelijk in praktijk te brengen, in al ons ideologisch werk, de belangrijkste stellingen van de marxistisch-leninistische wetenschap omtrent het volk als schepper van de geschiedenis en als schepper van alle materiële en geestelijke goederen der mensheid, omtrent de beslissende rol van de marxistische partij in de revolutionaire strijd voor de hervorming der maatschappij, omtrent de overwinning van het communisme.
In verband hiermee zullen wij gedwongen zijn veel werk te verrichten om vanuit het marxistisch-leninistische standpunt de algemeen verbreide foutieve opvattingen betreffende de cultus van het individu op het gebied van de geschiedenis, filosofie, economie en andere wetenschappen, zowel als in de literatuur en de schone kunsten kritisch te onderzoeken en te verbeteren. Het is vooral noodzakelijk dat wij in de naaste toekomst een degelijk handboek van de geschiedenis van onze partij samenstellen, dat overeenkomstig de wetenschappelijke marxistische objectiviteit zal worden geredigeerd, een handboek van de geschiedenis van de Sowjet-maatschappij, een boek dat betrekking heeft op de burgeroorlog en de grote patriottische oorlog.

De Leninistische principes

In de tweede plaats moeten wij het in de laatste jaren door het Centrale Comité van de partij gedane werk systematisch en vastberaden voortzetten, een werk dat gekenmerkt wordt door een nauwkeurig naleven van de leninistische principes van partijleiderschap in alle partijorganisaties van de onderste lagen tot de top, gekenmerkt vooral door het voornaamste principe van collectief leiderschap, gekenmerkt door het vasthouden aan de normen van het partijleven, zoals deze in de statuten van onze partij beschreven zijn en tenslotte gekenmerkt door de algemene praktijk van kritiek en zelfkritiek.
Ten derde moeten wij de leninistische principes van de socialistische Sowjetdemocratie, zoals deze in de grondwet van de Sowjet-Unie zijn vastgelegd, volkomen herstellen, moeten wij de willekeur van enkelingen, die hun macht misbruiken, bestrijden. Het kwaad dat veroorzaakt is door handelingen die de Sowjet-legaliteit geweld aandoen, handelingen die, als gevolg van de negatieve invloed van de cultus van het individu gedurende een lange periode sterk in aantal zijn toegenomen, moet volkomen worden teniet gedaan.

Kameraden! Het twintigste congres van de Communistische Partij van de Sowjet-Unie heeft met nieuwe kracht de onwankelbare eenheid van onze partij, de eenheid rond het Centrale Comité en de vastberaden wil om de grote taak van het opbouwen van het communisme te volbrengen, gedemonstreerd. (Donderend applaus)
En het feit dat wij in volle omvang aan de orde stellen het fundamentele vraagstuk van de uitroeiing van de cultus van het individu, die vreemd is aan het marxisme-leninisme, evenals het vraagstuk hoe wij de drukkende gevolgen van deze cultus teniet kunnen doen, is een bewijs van de grote morele en politieke kracht van onze partij. (Langdurig applaus)
Wij zijn er absoluut zeker van, dat onze partij, gewapend met de historische resoluties van het twintigste congres, het Sowjet-volk langs het leninistische pad naar nieuwe successen en nieuwe overwinningen zal leiden. (Donderend, langdurig applaus)
Lang leve het zegevierende banier van onze partij — het Leninisme! (Donderend, langdurig applaus, in een ovatie eindigend. Allen staan)

(Slot)

De herinnering aan Lenin wordt in de Sowjet-Unie op tal van wijzen levendig gehouden. In het bijzonder na de „destaliniseringsrede" van Chroesjtsjew in februari 1956, waarvan wij thans het laatste deel hebben gegeven — waarvan Chroesjtsjew overigens enige tijd geleden een meer gematigde interpretatie heeft gegeven (zie nader 12951) — is ook de officiële publiciteit, gegeven aan de naam Lenin weer toegenomen. Dit wordt o.m. gedemonstreerd in de recente verandering van de „Stalin-vredesprijs" in „Lenin-vredesprijs". De hier afgedrukte foto is genomen in het Centrale Lenin-Museum te Moskou tijdens het draaien van een documentaire film over het leven van Lenin. Sedert de oprichting (mei 1936) hebben meer dan 15 miljoen personen het museum bezocht.

Een van de bekendste groepen van Europese emigranten, die zich in de 17e eeuw in het nog „lege" Amerika vestigden, was die van 102 Britse Puriteinen, die omdat zij het kerkelijke oppergezag van de koning van Engeland niet erkenden, in 1607 hun vaderland ontvlucht waren en hun toevlucht in Holland (Leiden) hadden gezocht. In 1620 verlieten zij — de „Pelgrimvaders" — Holland weer om zich in Virginia te vestigen. Op 11 december 1620 landde hun schip — de „Mayflower" — bij Plymouth aan de kust van Massachusetts. Thans, bijna 3½ eeuw later, maakt een getrouwe nabootsing van het schip der „Pelgrimvaders" dezelfde reis als in 1620. Op 20 april is de „Mayflower" II (zie foto), met een bemanning van 32 koppen, uit de Engelse haven Plymouth vertrokken voor de tocht naar Plymouth (Mass.). (foto United Press)

13206

Schärf president van Oostenrijk

Na 10 jaar door Russische, Engelse, Franse en Amerikaanse troepen bezet te zijn geweest is Oostenrijk sedert juli 1955 weer een onafhankelijke staat [1]). In de zomer van 1955 ratificeerden nl. de vier bezettende mogendheden het Oostenrijkse „Staatsverdrag" (zie pag. 12032/3). Enige maanden later (25 oktober) verlieten de laatste bezettingstroepen het land en werd een wet afgekondigd, die de bepaling bevat, dat Oostenrijk voorgoed neutraal zal blijven (zie pagina 12213/1).

Neutraliteit

Dit betekende, dat het nieuwe Oostenrijk beloofde, zich in de toekomst niet bij militaire bondgenootschappen aan te sluiten en geen toestemming te geven voor de vestiging van militaire bases door andere landen op zijn grondgebied. Dit betekent niet, dat Oostenrijk en de Oostenrijkers ook neutraal zouden zijn in de ideologische strijd tussen Oost en West. Wat de ideologische instelling betreft heeft Oostenrijk, ook na het sluiten van het Staatsverdrag, duidelijk getoond, dat het zichzelf beschouwt als een Westelijk land. In de organisatie der Verenigde Naties heeft het zich, zoals het *Alg. Handelsblad* (15-4) opmerkte, in de meeste gevallen geschaard naast de meerderheid der Westeuropese landen.

Van de zijde van de Sowjet-Unie is op deze houding herhaaldelijk kritiek geoefend. Vooral Oostenrijks houding ten tijde en na de anticommunistische opstand in Hongarije, toen het minstens 150.000 Hongaarse vluchtelingen opnam, is door Sowjet-functionarissen en Sowjetbladen (de *Izwestia* vooral) scherp gekritiseerd als „oneerlijke neutraliteit".

In het aan het einde van de Russisch-Hongaarse besprekingen (Moskou, 20-28 maart, zie ook pag. 13134/3) uitgegeven communiqué werd de Oostenrijkse regering ervan beschuldigd, dat zij „het overbrengen van fascistische Horthy-benden en van wapens voor Hongaarse contrarevolutionairen" oogluikend had toegelaten. Het land was „een doorgangshuis voor pogrom-verwekkers en huursoldaten van de Westelijke spionagediensten" geworden.

Mikoyan in Wenen

Ondanks deze kritiek heeft *Mikoyan,* vice-premier der SU, onlangs een officieel bezoek aan Wenen gebracht, tijdens hetwelk hij uitermate vriendelijk is opgetreden en hij een aanzienlijke verbetering van de handelsrelaties met de Sowjet-Unie in het vooruitzicht heeft gesteld.

Het meest hebben echter Mikoyans verklaringen over de internationale situatie en zijn pleidooi voor een neutraal Midden-Europa, waarvan wij reeds op pag. 13194/2 melding maakten, de aandacht getrokken. Zij werden — o.m. door het Alg. Handelsblad — in verband gebracht met *Boelganins* brief aan premier *Macmillan* van Engeland (zie ook 13183/3 en 13194/1).

Adolf Schärf, president van Oostenrijk

Binnenkort gaan kanselier (premier) *Julius Raab* en de staatssecretaris van buitenlandse zaken, *Bruno Kreisky,* naar Moskou en dan zal moeten blijken in hoeverre Oostenrijk thans inderdaad goede zaken met de Sowjet-Unie zal kunnen doen.

In zaken-kringen leven bepaalde verwachtingen en inderdaad zou Oostenrijk een stimulans kunnen gebruiken.

Sinds 1945 zijn grote vorderingen gemaakt op het gebied van de hydro-elektrische industrie, de olie- en staalnijverheid [2]). De toenemende industrialisatie wordt ook weerspiegeld in de teruggang van het percentage in de landbouw werkzame Oostenrijkers van 33% in 1939 tot 22% in 1956.

De regering heeft, mede dank zij Marshall-hulp, met succes een politiek kunnen volgen van volledige tewerkstelling, maar de lonen zijn laag, evenals de levensstandaard in het algemeen.

Presidentsverkiezing

Op 5 mei hebben de Oostenrijkers hun derde na-oorlogse president gekozen [3]). Wederom is een socialist als overwinnaar uit de stembusstrijd gekomen: de 67-jarige *Adolf Schärf,* vice-kanselier (vice-premier) en voorzitter van de Oostenrijkse socialistische partij. Zijn door de (katholieke) Volkspartij gestelde tegenkandidaat was de 75-jarige Weense chirurg *Wolfgang Denk,* in tegenstelling tot Schärf een man zonder politiek verleden. Van de 4.502.258 uitgebrachte stemmen (97,2% van het electoraat nam deel aan de verkiezingen) won Schärf er 2.259.975 en Denk 2.160.551. Aangezien 81.732 stemmen ongeldig werden verklaard, behaalde Schärf dus een meerderheid van 99.424 stemmen.

Levensloop van de nieuwe president

Adolf Schärf is op 20 april 1890 geboren in Nikolsburg (Neder-Oostenrijk) als zoon van een glasblazer. Kort na zijn geboorte verhuisde de familie Schärf naar Wenen, waar zijn ouders, bijgestaan door hun zeven kinderen, in het onderhoud van het gezin voorzagen met het maken van imitatie-parels.

Het was vooral aan zijn moeder te danken, dat Adolf de kans kreeg om te studeren. Overigens slaagde hij er weldra zelf in door het geven van bijlessen een groot deel van zijn studie in de rechten aan de universiteit van Wenen te bekostigen.

Reeds tijdens zijn studie-tijd toonde hij grote belangstelling voor de politiek en was hij zo actief in de socialistische jeugdbeweging, dat hij de aandacht trok van burgemeester *Karl Seitz.*

In 1914 promoveerde hij tot doctor in de rechtswetenschappen en de wijsbegeerte. In de kort daarop uitgebroken Eerste Wereldoorlog diende hij in het Oostenrijkse leger aan het Italiaanse front — met onderscheiding [4]), schreef de *New York Times* (6-5-57) — om na deze oorlog, die een einde maakte aan de monarchie der Habsburgers, secretaris te worden van de socialistische

(Zie vervolg pag. 13209)

Weekblad

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

Colombia — 8 mei President G. Rojas Pinilla herkozen voor een nieuwe ambtstermijn van vier jaar, die in augustus 1958 zal aanvangen. —**10 mei** President Rojas door een militaire junta afgezet.

Duitsland (West) — 3 mei De Bondsdag keurt een wetsontwerp goed, waarbij de vrouw dezelfde rechten krijgt als de man bij de opvoeding van de kinderen en in het huwelijksgoederenrecht. — **6 mei** Te München begint een proces tegen twee medeplichtigen aan de moord in 1934 op de SA-leider E. Röhm. — **7 mei** De Britse premier H. Macmillan arriveert voor een driedaags bezoek aan Bondskanselier Adenauer. — **10 mei** Groot debat in de Bondsdag over kernwapens.

Egypte — 7 mei Volgens een rapport van de minister van sociale zaken waren er eind 1956 1249 vakbonden met in totaal ruim 600.000 leden; in de laatste jaren van het Faroek-bewind waren er slechts 448 vakbonden.

Engeland — 9 mei Koningin Elizabeth benoemt Lord Hailes tot eerste gouverneur en opperbevelhebber van de begin 1956 gevormde Westindische Federatie.

Frankrijk — 6 mei De radicale partij heeft van de regering een beslissende verandering in de politiek t.a.v. Algerije geëist. — **7 mei** Le Monde (200.000 ex.) verhoogt de prijs van 18 tot 20 frs. — **8 mei** In de beheerschapsraad van de Ver. Naties overhandigt de Franse vertegenwoordiger de tekst van een nieuw statuut, krachtens hetwelk aan Frans-Kameroen in binnenlandse aangelegenheden autonomie wordt verleend. — **10 mei** Premier Mollet opent de eerste vergadering van de commissie ter verzekering van de individuele rechten en vrijheden in Algerije; deze commissie werd ingesteld in verband met berichten over wreedheden van Franse militairen bij de bestrijding van de opstandelingen. — **11 mei** De minister van defensie, Bourgès-Maunoury heeft aangekondigd dat de Franse strijdkrachten gereorganiseerd zullen worden.

Hongarije — 9 mei De nationale vergadering komt voor de eerste maal sinds de oktoberrevolutie weer bijeen. — Premier Kádár wijzigt zijn kabinet.

India —10 mei Dr. Rajendra Prasad voor een nieuwe ambtstermijn van 5 jaar herkozen als president.

Indo-China — 5 mei De president van Zuid-Vietnam, Ngo Dinh Diem, vertrekt voor een 10-daags bezoek naar de Ver. Staten. — **6 mei** Bij decreet worden m.i.v. 9 mei alle in Zuid-Vietnam wonende Chinezen tot Vietnamezen verklaard.

Indonesië — 6 mei Aankomst van de president van de Sowjet-Unie, K. E. Worosjilow, voor een bezoek van twee weken. —**8 mei** De regering kondigt de noodwet tot instelling van een nationale raad volgens de conceptie-Sukarno af. — **11 mei** Het hoofdkwartier van het leger heeft bekendgemaakt, dat een samenzwering tegen de regering is ontdekt.

Internationaal — 4 mei De raadgevende vergadering van de Raad van Europa heeft het ministerscomité gevraagd een conferentie te beleggen van vooraanstaande geleerden, die zo spoedig mogelijk een rapport moeten opstellen over de gevaren van de radio-actieve straling als gevolg van kernexplosies. — **5 mei** Oud-premier Paul van Zeeland van België legt de eerste steen van een Europees dorp, dat nabij Augsburg (West-Duitsland) wordt gebouwd voor 20 ontheemde gezinnen. — **6 mei** Honduras en Nicaragua gaan akkoord met een door de Organisatie van Amerikaanse Staten voorgestelde onmiddellijke wapenstilstand. — De „drie wijzen" van Euratom publiceren hun rapport over de toekomstige ontwikkeling van de kernenergie in de zes EGKS-landen. — In het parlement van de Westeuropese Unie wordt een motie van afkeuring ingediend tegen de door de ministerraad van de WEU goedgekeurde vermindering van de Britse troepen op het continent. — Te Napels begint het 16de congres van de Internationale Kamer van Koophandel. — **8 mei** Het WEU-parlement verwerpt met 31-27 stemmen bij 10 onthoudingen de motie van afkeuring i.z. de vermindering van de Britse troepensterkte. — **9 mei** Saoeui-Arabië protesteert in een memorandum aan de Ver. Naties tegen „herhaalde agressieve daden van Israël" in de territoriale wateren en tegen de veiligheid van Saoedi-Arabië. — De organisatie van gebruikers van het Suezkanaal (SCUA) is van oordeel, dat de Egyptische verklaring i.z. de vaart door het kanaal (zie pag. 13182) onvoldoende is en niet voldoet aan de zes punten voor een regeling van de kwestie van het Suezkanaal, die zijn neergelegd in de op 13 oktober 1956 door de Veiligheidsraad aangenomen resolutie (zie pag. 12802/1). **Italië — 6 mei** 100.000 PTT-employé's beginnen een staking van drie dagen voor hogere lonen. — De regering-Segni afgetreden.

Japan — 8 mei De Japanse organisatie die van plan was een protestvloot te sturen naar Christmas Island in de Stille Oceaan, waar Engeland een proef met een waterstofbom gaat nemen, heeft van dit plan afgezien, daar zij een dergelijke actie niet redelijk acht, aangezien de SU haar kernproeven voortzet zonder zelfs van te voren te waarschuwen.

Kunst — 6 mei De jaarlijkse Amerikaanse Pulitzerprijs voor het beste toneelstuk is posthuum toegekend aan E. O'Neill. — **8 mei** De schilder J. C. B. (Jan) Sluyters (75) overleden. — **9 mei** De Italiaanse operazanger Ezio Pinza (64) in de VS overleden.

Libië — 6 mei De Ver. Staten zullen onmiddellijk de nodige maatregelen nemen om de reeds bestaande economische en culturele hulp aan Libië aan te vullen.

Marokko — 9 mei Te Rabat beginnen besprekingen met de Ver. Staten over de Amerikaanse bases in het land.

Nederland — 4 mei Prinses Wilhelmina onthult tijdens de nationale dodenherdenking te Rotterdam een monument voor de gevallenen van de beeldhouwer Mari Andriessen. — In het najaar zal worden begonnen met de vaccinatie van kinderen tegen kinderverlamming. — **6 mei** Mevr. M. S. Bouman-van den Berg ontvangt aan de rijksuniversiteit van Groningen het eredoctoraat in de rechtsgeleerdheid. — **7 mei** De koningin heeft m.i.v. 1 september a.s. benoemd tot haar particulier secretaresse jonkvrouwe C. E. D. Roëll en tot haar particulier secretaris mr. J. van der Hoeven. — **8 mei** Koningin Juliana opent het herbouwde Zeehospitium te Kijkduin. — **10 mei** Het aantal inwoners is de 11 miljoen gepasseerd. — **11 mei** Prof. Romme verklaart, dat de KVP een beëindiging van de medewerking aan het huidige kabinet ernstig zal overwegen, als dit kabinet voor bepaalde problemen geen oplossing weet te vinden. — Tot Israëlisch gezant te Den Haag is benoemd de heer H. A. Cidor.

Polen — 6 mei In het zuidoosten van het land hebben militairen en militie een van de ernstigste relletjes sinds de anti-Sowjet-opstand van Poznan onderdrukt. — De primaat van Polen, Stephan kardinaal Wyszynski, vertrekt naar Rome voor een bezoek aan Paus Pius XII. — De waarde van de zloty is t.o.v. de Sowjet-roebel met 1/3 verminderd (1 roebel = 1,5 zloty).

Saoedi-Arabië — 11 mei Koning Saoed arriveert te Bagdad voor een vierdaags bezoek aan Irak.

Sowjet-Unie — 6 mei De Opperste Sowjet heeft bekendgemaakt, dat de Stalin-vredesprijs voortaan Lenin-vredesprijs zal heten. — J. J. Koezmin is benoemd tot eerste vice-premier en tot voorzitter van het Gosplan (de commissie voor plannen op lange termijn). — **7 mei** De secr.-gen. der CPSU, N. S. Chroesjtsjew, zet voor de Opperste Sowjet zijn plan tot reorganisatie in de leiding der Sowjet-industrie uiteen. — **11 mei** In een interview met de New York Times heeft partijsecretaris Chroesjtsjew verklaard, dat de zekerste, zo niet de enige, weg voor de Ver. Staten en de Sowjet-Unie om een oorlog op grote schaal tussen de communistische en de niet-communistische landen te voorkomen, het vinden van een of andere manier ter vermindering van de spanningen in de wereld is. Hij sprak zich krachtig uit voor een conferentie van de grote Vier.

Syrië — 5 mei Bij tussentijdse verkiezingen boekt de linkse coalitie een overwinning.

Tunesië — 5 mei Gemeenteraadsverkiezingen, waaraan voor de eerste maal ook door vrouwen werd deelgenomen.

Ver. Staten — 5 mei De stafchef van de marine, adm. A. Burke, heeft medegedeeld, dat de marine van plan is een aantal oorlogsbodems te bouwen die worden aangedreven door kernenergie. — **9 mei** President Eisenhower doet op de republikeinse en democratische leiders van het Congres een beroep om steun voor een besnoeid programma voor hulp aan het buitenland in 1957-'58 tot een bedrag van $ 3,8 miljard; oorspronkelijk had hij het Congres om $ 4,4 miljard gevraagd. — **10 mei** Aan landen in het Midden-Oosten is voor $ 120 mln aan economische en militaire hulp toegezegd.

(Vervolg van pag. 13207)

fractie in het Oostenrijkse parlement.
In 1933 werd hij gekozen tot lid van de Bundesrat, te vergelijken met de Nederlandse Tweede Kamer. Hij was een fel tegenstander van de regering-*Dolfuss*, die hem in 1934 liet arresteren. Na zijn vrijlating, enige maanden later, begon hij een advocatenpraktijk, waarbij hij zich voornamelijk toelegde op de verdediging van personen die wegens politieke misdrijven werden vervolgd.
Daarnaast wijdde hij zich aan de voortzetting, thans ondergronds, van de socialistische beweging. Hij werd de leider van de „revolutionair-socialistische" vleugel, die in 1934 een resolutie aannam, waarin o.m. werd gezegd, dat „de arbeidersklasse de fascistische dictatuur moet omverwerpen en aan de macht moet blijven door middel van een revolutionaire dictatuur".
Het is een opmerkelijk feit, dat Schärf elf jaar later — jaren, die de „Anschluss" bij Hitlers „Grootduitse Rijk", de ineenstorting van dat rijk en de ongedaanmaking van de aansluiting brachten — een leidende rol speelde, niet alleen bij het samenbrengen van sociaal-democraten en revolutionair-socialisten, maar ook bij het totstandkomen van de regeringscoalitie van de socialistische partij en de (katholieke) volkspartij. Uiteraard speelde hierbij het feit, dat de communisten, als gevolg van de Sowjet-bezetting, aanvankelijk een sterke positie in Oostenrijk innamen, een belangrijke rol.
Tijdens het bewind van Hitler is Schärf twee maal door de Gestapo gearresteerd. Toen deze hem, kort voor de ineenstorting van het „duizendjarig rijk", voor de derde maal wilde gevangen nemen — ditmaal met het doel de socialistische voorman uit de weg te ruimen — bleek Schärf ondergedoken.
In 1945 was hij een der eersten, die door president *Renner* werd uitgenodigd zitting te nemen in de voorlopige regering. Kort daarna werd hij gekozen tot voorzitter van de herenigde socialistische partij en toen Oostenrijk zijn eerste op een verkiezingsuitslag berustende regering kreeg werd Schärf vice-kanselier (vice-premier), een ambt, dat hij dus bijna 12 jaar heeft bekleed.
De *New York Times* (6-5) kenschetste de nieuwe Oostenrijkse president als een „man van de daad, eerder dan van woorden, een bestuurder, een ernstig en zakelijk leider, die op bekwame wijze de meer radicale linkervleugel van de socialistische partij in bedwang heeft weten te houden. Hij onderhoudt goede betrekkingen met het internationale socialisme en in het bijzonder met de leiders van de Britse Labor Party".
In 1952 bracht hij een bezoek aan de Verenigde Staten, terwijl hij in 1955 deel uitmaakte van de door kanselier Raab geleide delegatie, die in Moskou besprekingen voerde over de sluiting van het vredesverdrag.
Schärf is weduwnaar en heeft een dochter.

Kanselier Julius Raab

De coalitie

Oostenrijk wordt al sedert Wereldoorlog II geregeerd door een coalitie van de (katholieke) volkspartij (geleid door Julius Raab, Leopold Figl en Karl Gruber) en de socialistische partij (geleid door Adolf Schärf, Oskar Helmer en Karl Waldbrunner). De zetelverhouding in de Bundesrat is sedert de verkiezingen van 1956: 82 leden volkspartij, tegenover 74 socialisten. Daarnaast hebben in dit college nog 6 leden van de vrijheidspartij en 3 communisten zitting.
De communisten gaven bij de jongste presidentsverkiezingen hun steun aan de socialistische kandidaat. Kanselier Raab heeft hieraan na het bekend worden van de verkiezingsuitslag herinnerd, hetgeen de socialisten hem zeer kwalijk hebben genomen.
De volkspartij had een „verkiezingspakt" met de vrijheidspartij gesloten, maar meer dan de helft van de aanhangers van deze partij schijnt — volgens de *Neue Zürcher Zeitung* (7-5-57) onder de leuze „liever rood dan zwart" — op Schärf te hebben gestemd.
Het politieke resultaat van de verkiezingen is, aldus dit Zwitserse blad, op eenvoudige wijze samen te vatten: Het geldt hier geen nederlaag van de volkspartij en ook geen overwinning van de socialisten. De uitslag vormt een nieuwe etappe in de neergang van de vrijheidspartij. Het bondgenootschap van volkspartij en vrijheidspartij was voor eerstgenoemde een taktische fout, die zij waarschijnlijk niet zal herhalen. De verkiezingsuitslag zal geen verandering brengen in het bestand tussen de coalitie-genoten, aldus de Neue Zürcher Zeitung, die er in haar nummer van 10 mei nog op wijst, dat deze constatering bevestigd wordt door de verkiezing van *Bruno Pittermann* tot opvolger van Schärf als voorzitter van de socialistische partij. Pittermann zou nl. een krachtig voorstander zijn van voortzetting der coalitie.

Enige cijfers

	1955	1956
Bevolking:		
—Aantal inwoners (x 1000)	6.974	—
—Geboortecijfer (per 1000 inw.)	15.6	16.4
—Sterftecijfer (id.)	12.2	12.3
—Huwelijken (id.)	8.1	8.2
Werklozen (x 1000)	120.7	107.5 1)
Produktiecijfers (maand gemidd.):		
—Steenkool (x 1000 kub. ton)	14.3	13.8
—Natuurgas (x mln. kub. ton)	62.4	70.1
—Aardolie (x 1000 kub. ton)	305	286 2)
—IJzererts (van 30% id.)	237	271
—Cement (id.)	162.7	170.6
—Staal (id.)	151.9	171.1
—Koper (id.)	0.86	0.89 2)
—Lood (id.)	0.70	0.72 2)
—Aluminium (id.)	5.65	5.92 2)
—Elektr. energie (x mln. kWu)	701	770
Buitenlandse handel:		
—Invoer (x mln. Schilling)	23.068	25.319
—Uitvoer (id.)	18.169	22.073

1) nov. 1956; 2) over 11 mnd.

1) Zie voor voorgeschiedenis het artikel „Neutraliteit als brandmuur"op pag. 11899 en voor tekst van „Staatsverdrag" pag. 11931.

2) In 1946 werd een niet onbelangrijk deel van de Oostenrijkse economie genationaliseerd, w.o. de drie grootste handelsbanken, de olie-industrie en het grootste deel van de kolenmijnen en de ijzer- en staalnijverheid.

3) Dr. Karl Renner (1945-1950), Theodor Körner (1951-1957).

4) Hij werd als eerste-luitenant gedemobiliseerd.

België

Afscheid minister Spaak in de Kamer - Opvolger benoemd —

De minister van buitenlandse zaken, P.-H. Spaak, heeft op 9 mei, nadat hij het wetsontwerp ter bekrachtiging van de te Rome ondertekende verdragen inzake Euratom en Euromarkt had ingediend, in de Kamer van Volksvertegenwoordigers zijn afscheidsrede als minister en volksvertegenwoordiger gehouden (zie ook pag. 13131/1).

Minister Spaak wees in zijn rede o.a. op de rol van de pers, die volgens hem geen nieuws zou moeten verspreiden vooraleer het werkelijk nieuws is. Mocht ik een land beheren, aldus Spaak, zou ik wensen dat de bladen geen titels zouden gebruiken groter dan 1 cm. Een titel van 1 cm is nieuws. Een titel die groter is houdt alleen sensatie in. Hij gaf echter toe, dat de pers hiervoor niet verantwoordelijk is maar alleen beantwoordt aan een zucht van het publiek.

Minister Spaak zeide niet te geloven dat een nieuwe wereldoorlog nabij is. „Ik ga zelfs verder: ik hoop dat de internationale vraagstukken zullen kunnen opgelost worden; ik denk zelfs, dat de mensheid een nieuwe hoopvolle weg inslaat." Hij legde er echter de nadruk op, dat een ongeluk steeds mogelijk is. „Het is ook mogelijk, en het is reeds gebeurd, dat een zot aan het hoofd van het land komt. Dit kan natuurlijk veranderingen teweegbrengen", aldus Spaak.

De minister zette vervolgens de redenen uiteen waarom volgens hem de Sowjet-Unie geen oorlog wenst. De leiders van het Kremlin hechten veel waarde aan de geschiedenis. Zij zijn ervan overtuigd aan de goede zijde te staan en de ideologische overwinning te zullen behalen. Zij weten, dat de wereld verdeeld is maar beseffen, dat zij door een militaire overwinning de ideologische macht niet zullen verwerven, aldus Spaak.

Over de ontwapening zei de minister, dat deze algemeen moet zijn en onder toezicht dient te gebeuren. Het Sowjet-voorstel inzake de luchtinspectie (zie pag. 13198/1) noemde hij onaanvaardbaar en „propaganda".

Hulde van Eyskens

Namens de oppositie bracht de heer G. Eyskens (CVP) hulde aan minister Spaak. „Het is voor mij een delikate kwestie", aldus de heer Eyskens. „Wat ik zal zeggen is te veel, gezien de scherpe binnenlandse tegenstellingen, te weinig omdat ik u ken als mens en omdat de Belgische buitenlandse politiek sinds 1945 eenzelfde lijn heeft gevolgd. Ik breng U, mijnheer de minister, boven de binnenlandse tegenstellingen, namens de oppositie het eresaluut, dat U verdient. Onze beste wensen vergezellen U."

Victor Larock

Opvolger

Tot opvolger van Spaak is benoemd *Victor Larock,* die sinds 1945 minister van buitenlandse handel is geweest. Larock is doctor in de filosofie en de sociologie. Hij is leraar geweest en politiek hoofdredacteur (1944-'45) van het socialistisch dagblad „Le Peuple".

De portefeuille van buitenlandse handel is overgenomen door het socialistische Kamerlid *Henri Fayat.* Hij is lange tijd advocaat en voorzitter van de Vlaamse Advocaten Vereniging geweest. Sinds 1946 is hij volksvertegenwoordiger voor Brussel. Voorts is hij lid van de Raad van Europa en van het EGKS-parlement.

Nationaal produkt en verbruik —

De Leuvense hoogleraar *prof. Baudhuin* publiceert ieder jaar berekeningen van het nationaal produkt, het nationaal inkomen en de besteding ervan. Zijn cijfers wijken, zoals in *De Standaard* (5-5) wordt aangetoond, af van die van het Nationaal Instituut van de Statistiek en van het Instituut Solvay van de Vrije Universiteit van Brussel, welke cijfers altijd later in het jaar verschijnen.

Besteding nationaal inkomen

(in miljarden F)
(volgens prof. Baudhuin)

	1955	1956
Voeding	110	114
Kleding	42	44
Huisvesting	28	31
Verwarm., meubil. enz.	32	35
Reizen, opvoeding	42	44
Weelde, vermaak	45	49
Rechtstr. belasting	37	38
Gespaard	37	39

Bruto nationaal produkt

(in miljarden F)

	a	b	c
1948	248	256	279
1949	253	255	285
1950	270	274	289
1951	301	312	335
1952	311	321	348
1953	314	332	350
1954	330	356	363
1955	356	366	388
1956	375		

a: prof. Baudhuin; b: Inst. v. d. Statist.; c: Inst. Solvay.

Diversen —

Reclame — Volgens de Bond van Adverteerders is in 1955 aan reclame uitgegeven een bedrag van 2350 miljoen F of 311 F per inwoner per jaar of 0.80% van het nationale inkomen. Dit bedrag wordt als volgt verdeeld: dagbladen 700 mil. (29.8%), tijdschriften en vakbladen 200 mln. (8.5%), affiches 250 mln. (10.6%), bioscoop en radio 150 mln. (6.4%), jaarbeurzen e.d. 300 mln. (12.8%), gerichte reclame 250 mln. (10.6%), verkoopbevordering, etalage e.d. 150 mln. (6.4%) en diversen 300 mln. (14.9%).

Prof. Dehousse — In de Staatscourant van 1 mei is opgenomen een KB inzake de benoeming van prof. F. Dehousse, hoogleraar te Luik en socialistisch senator, tevens voorzitter van de Raad van Europa, tot lid van het permanent Hof van Arbitrage, bij het Internationaal Gerechtshof te Den Haag, waar hij prof. Ch. de Visscher opvolgt.

Tabakproduktie — Volgens VEV-Berichten (31-3) werden in 1956 (1955) geproduceerd: 126.9 (111.1) miljoen sigaren, 612.0 (527.6) miljoen sigarillo's, 9460.0 (9164.9) miljoen sigaretten en 9.4 (9.6) miljoen kg kerftabak.

Brood- en Bierprijs — Volgens Belga (10-5) heeft de regering besloten de broodprijs op 7.50 F te handhaven. De subsidies aan de molenaars zullen verminderd worden. Voorts is besloten m.i.v. 18 mei een verhoging van de prijs van het bier toe te staan, waardoor deze prijs 50 cent. per glas hoger zal worden.

Financiering scholenbouw —

Het ministerie van openbare werken heeft op 4 mei de volgende cijfers bekendgemaakt betreffende de financiering van de scholenbouw (in miljoenen F).

Provincie	Rijksscholen			Gemeentescholen			Provinciescholen		
	1950	1954	1956	1950	1954	1956	1950	1954	1956
Antwerpen	29.7	84.7	71.9	47.2	37.4	11.9	—	—	—
Brabant	54.3	112.4	181.1	42.5	12.8	64.5	—	—	4.0
W.-Vlaanderen ..	50.2	40.3	73.9	14.9	114.0	7.5	—	—	—
O.-Vlaanderen	50.4	65.6	156.2	10.2	20.0	22.7	—	—	5.2
Henegouwen	45.3	82.8	94.1	36.6	23.4	29.7	0.2	—	0.2
Luik	20.3	80.7	98.4	22.1	16.3	42.7	0.6	—	3.6
Limburg	34.3	24.9	39.6	8.7	6.2	6.4	—	0.8	—
Luxemburg	18.5	10.6	37.4	12.4	10.6	5.9	—	—	—
Namen	18.8	32.7	31.4	3.9	4.7	15.8	0.05	0.6	0.6

Columbia

President Rojas afgezet —

De president van Columbia, lt.-gen. *Gustavo Rojas Pinilla* (zie levensschets op pag. 13148), is op 10 mei door het leger afgezet. Rojas is via Panama naar Madrid vertrokken, waar hij op 13 mei is aangekomen.

De macht werd overgenomen door een militaire junta, die volgens de *New York Times* (11-5) geleid werd door gen.-maj. G. Paris (minister van oorlog) en verder bestond uit gen.-maj. D. Fonseca (commandant van de nationale politie), vice-adm. R. Piedrahita (min. van openb. werken), brig. gen. R. N. Prado (opperbevelhebber van het leger) en brig. gen. L. E. Ordonez (hoofd van de geheime politie).

Op 11 mei is een nieuw kabinet gevormd, volgens *Reuter/United Press* bestaande uit vijf conservatieven, vijf liberalen en drie militairen. Premier en minister van binnenlandse zaken is *J. M. Villareal.*

Verzet tegen herverkiezing van Rojas

Aan het afzetten van Rojas waren negen dagen vooraf gegaan met demonstraties — hoofdzakelijk van studenten — en stakingen tegen de voorgenomen herverkiezing van de president. Om deze herverkiezing mogelijk te maken had Rojas nieuwe leden in de constituerende en wetgevende vergadering benoemd (zie ook pag. 13149/1), terwijl deze vergadering volgens de *New York Times* (8-5) op 7 mei een wet had goedgekeurd waarbij de bepaling in de grondwet van 1886 volgens welke een president niet herkozen kan worden buiten werking werd gesteld. Voorts besloot de vergadering toe te staan dat de president niet bij algemene verkiezingen herkozen behoefde te worden. Op 8 mei vond de herverkiezing (76-1 stem) van Rojas door de constituerende vergadering plaats; zijn nieuwe ambtstermijn van 4 jaar zou op 8 aug. 1958 ingaan. Tijdens de dagen van onrust zijn in de hoofdstad Bogota, in Cali (centrum van de opstand) en Medellin — in het zuidwesten — meer dan honderd personen om het leven gekomen.

Duitsland (West)

Debat in Bondsdag over atoombewapening —

Naar aanleiding van een socialistische motie, waarin o.a. aan de Bondsregering werd gevraagd of zij de legering van atoomwapens in de Bondsrepubliek zou weigeren, heeft de Bondsdag op 10 mei een langdurig debat gehouden over de gevaren van een atoomoorlog. De voorzitter van de Bondsdag, Gerstenmaier, zeide volgens het *Alg. Handelsblad* (11-5) in antwoord op de SPD-motie, dat het afzien van atoomwapens voor de Bundeswehr en vooral het de bondgenoten verbieden in Duitsland gelijkwaardige wapens tegenover het Sowjet-leger te plaatsen, het terugtrekken van de Britse en Amerikaanse troepen ten gevolge zou hebben en een crisis in de NAVO zou veroorzaken.

Het debat werd besloten met het aanvaarden van een door de regeringspartijen ingediende motie.

Hierin werd: 1) een beroep gedaan op de grote mogendheden, in het bijzonder op de Sowjet-Unie, tot een ontwapeningsakkoord te komen en de atoomwapens uit te bannen; 2) aan de grote mogendheden dringend verzocht om tot een algemene gecontroleerde ontwapening te komen en voorlopig hun experimenten met A- en H-wapens stop te zetten. 3) De bewapening van de Bundeswehr met kernwapens staat op het ogenblik niet ter discussie. Zij hangt samen met het resultaat van de aan de gang zijnde ontwapeningsbesprekingen te Londen; 4) het Duitse volk verwacht van zijn bondgenoten bescherming tegen een Sowjet-aanval. Daarom is er voor de Bondsrepubliek geen reden van haar bondgenoten een beperking van de bewapening van hun voor de verdediging van het land ingezette troepen te eisen en 5) de regering werd verzocht bekend te maken welke maatregelen zij wil nemen om de bescherming van de Duitse bevolking in geval van een atoomoorlog te organiseren en een adviescommissie voor atoomaangelegenheden in te stellen, die uit wetenschapsmensen, politici en militaire deskundigen moet bestaan.

De socialisten stemden tegen de motie, omdat deze volgens hen niet ver genoeg ging. Om dezelfde reden onthielden de vluchtelingenpartij en enige Vrije Democraten zich van stemming.

Overleg Adenauer - Macmillan —

De Britse premier H. Macmillan heeft van 7-9 mei te Bonn besprekingen gevoerd met de Bondskanselier dr. K. Adenauer. Dit overleg heeft volgens *Het Parool* (9-5) geen concrete resultaten opgeleverd. In een op 9 mei uitgegeven communiqué werd o.m. het volgende gezegd:

1) Beide regeringsleiders zijn het geheel eens over de doeleinden van hun politiek en over de beoordeling van de politiek der Sowjet-Unie. De samenwerking tussen beide landen, gebaseerd op wederzijds vertrouwen, is een bijdrage tot handhaving van de vrede;

2) Beide regeringen wensen de totstandkoming van een overeenkomst over ontwapening, die alle soorten wapens omvat en die berust op de grondslagen van een doelmatige controle. Zolang de Sowjet-Unie hiertoe niet bereid is moeten de bestaande defensie-organisaties verder versterkt worden;

3) De defensie moet berusten op een werkzaam, afschrikwekkend wapen en op een schild van land-, zee- en luchtstrijdkrachten;

4) De Britse regering ziet in de verdragen inzake de gemeenschappelijke markt en Euratom een verdere stap naar de eenheid van Europa. Beide regeringen zijn het er over eens, dat de gemeenschappelijke markt moet worden aangevuld met een vrijhandelszone. Bovendien menen beide regeringen dat het noodzakelijk is om de structuur van de Europese instellingen te vereenvoudigen en te verhelderen. Dit zou het beste kunnen geschieden na de

ratificatie van de verdragen inzake de gemeenschappelijke markt en Euratom;

5) De Britse regering bevestigt dat de hereniging van Duitsland een van haar belangrijkste politieke doeleinden blijft. Beide regeringen zijn ervan overtuigd dat er geen echte veiligheid in Europa kan zijn zolang Duitsland verdeeld blijft.

Frankrijk

Reorganisatie van het leger —

De Franse minister van defensie, Bourgès-Maunoury, heeft volgens *AFP/Reuter* op 10 mei op een persconferentie te Parijs plannen ontvouwd voor reorganisatie van de Franse strijdkrachten, waarbij rekening wordt gehouden niet alleen met de technische ontwikkeling op het gebied van nucleaire wapens en geleide projectielen, maar ook met de eveneens snelle verbetering van de conventionele wapens.

Het Franse leger heeft, aldus de minister, drie taken, t.w. 1) deelneming aan de Westelijke defensie in het kader van de NAVO, 2) verdediging van het grondgebied, waarvoor lichte mobiele eenheden geoefend in de guerrilla de conventionele grote formaties zullen aanvullen en 3) verdediging van de Franse unie, met de nadruk op beweeglijkheid en luchtvervoer in verband met de grote afstanden.

Het risico van een conventionele invasie is, aldus de minister, niet kleiner geworden door de dreiging van de nucleaire wapens en dit maakt het handhaven van het schild van conventionele wapens noodzakelijk.

Als gevolg van de reorganisatie zal de sterkte der Franse strijdkrachten met ongeveer 100.000 man verminderd worden. Dit zou voornamelijk worden bereikt door dienstplichtigen na 24 in plaats van 30 maanden met groot verlof te sturen (zie ook pag. 13164/1).

Verder deelde de minister mede, dat hij opdracht had gegeven, onmiddellijk een studie te maken van ballistieke projectielen met een reikwijdte van 3000 km, die zowel een gewone springlading als een atoombom kunnen bevatten. In afwachting daarvan zal Frankrijk een bommenwerper voor vergeldingsaanvallen met actieradius van 1000 km vervaardigen.

Verwacht wordt, dat de reorganisatie van de Franse strijdkrachten twee tot drie jaar in beslag zal nemen. De minister verwacht, dat tegen 1965 projectielen met een grote reikwijdte beschikbaar zullen zijn voor het onderscheppen van vliegtuigen, die sneller vliegen dan het geluid.

Hongarije

Eerste bijeenkomst parlement - Geen verkiezingen - Nieuwe regering —

Het Hongaarse parlement is op 9 mei voor de eerste maal sinds de opstand van oktober 1956 bijeen geweest. Premier J. Kádár verzocht volgens *Reuter* de nationale vergadering haar mandaat, dat eind juni a.s. afloopt, met twee jaar te verlengen. Men kan, aldus Kádár, zijn energie beter besteden aan het herstel van de schade dan aan de voorbereiding van verkiezingen. Bovendien zou de overweldigende meerderheid van de kiezers toch stemmen op de kandidaten van het door de communisten geleide volksfront. Een stelsel van meer partijen zou op het ogenblik niet geschikt zijn voor het land. Het zou, aldus de premier, maar leiden tot verwarring en onenigheid terwijl eenheid thans dringend nodig is. Op 11 mei heeft de nationale vergadering besloten nog twee jaar in functie te blijven.

Nieuwe regering

Radio-Boedapest maakte volgens de *New York Times* (10-5) op 9 mei de volgende samenstelling van een nieuwe regering bekend.

Premier: *J. Kádár;* 1e vice-premier: *dr. F. Münnich;* vice-premier: *A. Apro*; buitenlandse zaken: *I. Horvath;* binnenlandse zaken: *B. Biszku;* defensie: gen.-maj. *G. Revesz;* landbouw: *I. Dogei;* financiën: *I. Antos;* zware industrie: *S. Czottner;* lichte industrie: mevr. *J. Nagy;* justitie: *F. Nesval*; cultuur: *G. Kallai;* volksgezondheid: *dr. F.Dolleschal*; ijzergieterijen en machinebouw: *J. Csergo;* buitenlandse handel: *J. Incze;* binnenlandse handel: *J. Tausz;* voedselvoorziening: *I. Kovacs;* bouwnijverheid: *R. Trautman*; PTT en vervoer: *I. Kossa*; arbeid: *O. Kishazi;* planbureau: *A. Kiss* en minister van staat: *G. Marosan.*

Internationaal Nieuws

Rapport van de „drie wijzen" van Euratom —

Op 16 november 1956 kreeg een commissie van drie — bestaande uit *Louis Armand,* president-directeur van de Franse spoorwegen, *Francesco Giordani,* hoofd van de chemische afdeling van de Italiaanse nationale raad voor onderzoekingen en de Luxemburger *Franz Etzel,* vicepresident van de Hoge Autoriteit van de EGKS — van de ministers van buitenlandse zaken van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal opdracht een rapport op te stellen over de mogelijkheden en problemen van de produktie van kernenergie door de zes landen. Op 6 mei is dit rapport — „Euratoms bijdrage tot de energievoorziening" — verschenen. Aan de *Nwe Rotterdamse Crt.* (7-5) en *De Tijd* (7-5) ontlenen wij het volgende.

De „drie wijzen" zijn tot de conclusie gekomen, dat de zes landen van Euratom door atoomkracht gedreven elektrische centrales moeten oprichten met een totale capaciteit van vijftien miljoen kilowatt, die eind 1967 honderdduizend miljoen kWu per jaar zouden moeten produceren. De thans bestaande plannen voor dergelijke centrales voorzien slechts in een produktiecapaciteit van zes miljoen kW in 1967.

Indien het doel van 15 miljoen kW kan worden bereikt, zal Europa zijn energie-import in 1967 kunnen stabiliseren op een hoeveelheid, die gewonnen zou kunnen worden uit 165 miljoen ton kolen per jaar.

Bovendien zal Euratom dan in 1967 twee à twee en een half maal zoveel elektriciteit uit atoomenergie winnen als Engeland, dat plannen voor een produktiecapaciteit van zes miljoen kW in 1967 heeft. Op het ogenblik is de produktie van elektriciteit der zes landen 2.8 maal zo groot als die van Engeland.

Invoer van energie

In het rapport wordt erop gewezen, dat de Europese energie-importen zonder atoomenergie tot ondraaglijke hoogten zouden stijgen. Op het ogenblik voeren de zes landen bijna een vierde van hun energie-voorraden in, het equivalent van 100 miljoen ton kolen, waarvan het meeste olie uit het Midden-Oosten is. Voor 1967 kan dat op 200 miljoen ton worden gesteld (33% van de totale behoeften) en tien jaar later wellicht op 300 miljoen ton (40%).

Een ander, nog ernstiger gevaar is, dat de beschikking over de in te voeren energie onzeker is. In dit verband worden de recente politieke moeilijkheden en de daaruit voortgekomen tekorten aan olie ge-

noemd. Men kan niet verwachten de olie van het Westelijk halfrond te verkrijgen, omdat daar de vraag sneller toeneemt dan de produktie. Het enige gebied ter wereld, dat in staat is deze hoeveelheden te leveren, is het Midden-Oosten. Zonder atoomenergie zal de afhankelijkheid van Europa van het Midden-Oosten toenemen.
De Europese economie moet worden beschermd tegen een onderbreking van de olieleveringen, door alternatieve energiebronnen te vinden, teneinde de verdere verhoging van olie-importen te beperken.
Hoewel reeds enkele atoomcentrales in aanbouw zijn of binnenkort in aanbouw zullen komen, kan niet worden verwacht, dat de atoomenergie voor 1963 een werkelijke bijdrage tot de energievoorziening kan leveren. Samenwerking met Engeland, Canada en de Ver. Staten is essentieel. Indien oude industrieën niet op grote schaal van atoomenergie gebruik zullen maken, zullen zij spoedig niet meer in staat zijn de mededinging vol te houden van industrieën die haar kansen bijtijds hebben gezien en genomen.
Het rapport zegt voorts, dat Europa thans jaarlijks twee miljard dollars uitgeeft voor energie-importen. Dat zal in 1967 zijn opgelopen tot vier miljard en tot 6 miljard in 1975. Een dergelijke druk op de buitenlandse betaalmiddelen zou een groot gevaar zijn voor de Europese economieën.
De Britse ervaring is volgens het rapport de enige, die een inzicht kan geven in de wijze, waarop de industrie zich kan aanpassen aan een belangrijk programma voor de atoomenergie.

Pool

Euratom zou de wetenschappelijke en industriële bronnen der zes landen in een pool bijeenbrengen. Een gemeenschappelijke markt voor atoomuitrusting, binnen een jaar te vormen, zal de industriële specialisatie bevorderen. Samenwerking met de Ver. Staten, Engeland en Canada moet volgens het comité de grondslag vormen voor de Europese atomische vooruitgang.
Bovendien moet er een nauwe samenwerking worden ontwikkeld met de buurlanden, in het bijzonder met Zwitserland, Oostenrijk en de Scandinavische landen, door middel van de OEES of op andere wijzen.

Typen van kernreactoren

De onderscheidene typen van kernreactoren, die kunnen worden gebruikt worden uitvoerig besproken. De ervaring met de watergekoelde reactor, die licht verrijkt uranium gebruikt, welke bijna twee jaar is toegepast in de atoomduikboot „Nautilus", schenkt een groot vertrouwen in de betrouwbaarheid van dit type reactor. Ook wordt de gasgekoelde reactor genoemd, waarvoor natuurlijk uranium wordt gebezigd. Deze wordt met succes gebruikt in Calder Hall in Engeland. De Franse reactoren zijn van hetzelfde type.
Daarnaast zal aandacht geschonken moeten worden aan twee andere typen, die nog niet in een commercieel stadium zijn, maar die in het bijzonder geschikt voor Europa blijken te zijn, versies van de Britse gasgekoelde reactor, welke het meest in Canada worden ontwikkeld. De industrie en Euratom zouden bij de ontwikkeling dezer reactoren kunnen samenwerken.

Hulp van de Ver. Staten en Engeland

Over de Amerikaanse hulp zegt het rapport o.m., dat een aantal van Amerika's meest bekwame mannen ter beschikking van Euratom zullen staan, om met de Europese deskundigen de studie van de vele technische problemen voort te zetten.
De Britse autoriteiten hebben zich bereid verklaard, de contacten tussen de Britse ondernemingen en die in Europa, welke geïnteresseerd zijn in het bouwen van het Britse type reactor, te vergemakkelijken.
Ten aanzien van de behoeften aan brandstoffen wordt gezegd, dat, hoewel de nationale uraniumproduktie in de zes landen op het ogenblik klein is, verwacht wordt, dat deze zal stijgen, daar de onderzoekingen het terrein van de bekende voorraden vergroten. Verder hebben de zes landen de verzekering dat in Canada de natuurlijke uraniumopbrengst belangrijk kan worden vergroot, als er een vaste vraag is.
Grote betekenis wordt in het rapport gehecht aan de verklaring van de autoriteiten in de Ver. Staten, dat zij brandstoffen niet als een beperkende factor beschouwen. Daar die verklaring komt uit een land, dat 's werelds grootste producent van verrijkt uranium is en een van de grootste van natuurlijk uranium, kan men er zeker van zijn, dat de beschikbaarheid van kernbrandstoffen voor de verwezenlijking van het door de zes landen te stellen doel geen probleem zal vormen.

Kosten

De drie wijzen schatten de totale uitgave aan brandstoffen voor de atoomenergie in de periode van 10 jaar, die vereist is om het doel van 15 miljoen kW te bereiken, op 2000 miljoen dollars.
De eerste operatiekosten voor de produktie van elektriciteit zullen, naar wordt verwacht, hoog zijn, maar zij zullen verminderen als de technieken voor het gebruik van de brandstof zijn verbeterd. In het algemeen kan een daling worden verwacht van de kosten voor de produktie van atoomenergie in de komende 10 tot 15 jaar. De kosten van de conventionele krachtstations bewegen zich daarentegen in stijgende lijn.
Het rapport bevat voorts de eerste grondige kostenvergelijking voor de elektriciteit, die geproduceerd kan worden met de Britse en Amerikaanse atoomreactors. Daaruit blijkt, dat de investeringskosten van de Britse atoomcentrales hoger zijn maar dat de benodigde splijtstof bij het Britse type veel goedkoper is. Als men rekent met een afschrijvingstermijn van vijftien jaren, zijn de produktiekosten per kW elektriciteit bijna gelijk.
De schattingen variëren van 0,011 tot 0,014 dollar per kWu. Dit is een prijs die nauwelijks hoger ligt dan de kosten van de elektriciteitsproduktie in de tegenwoordige centrales, die moeten werken met ingevoerde brandstoffen.
De „drie wijzen" schatten de kosten van de produktie in de bestaande centrales op 0,011 tot 0,012 dollar per kWu.

Investeringen

Brandstofkosten vormen een belangrijk deel van de kosten van elektriciteit, voortgebracht in conventionele centrales, doch slechts een gering gedeelte van door kernenergie opgewekte elektriciteit. Ten aanzien van investeringen geldt het tegenovergestelde.
Een voorzichtige raming laat voorzien dat de investeringskosten voor de in de volgende tien jaar in gebruik genomen reactoren 2,5 maal meer zullen bedragen. Het verschil zal bij installatie van 15 miljoen kW (het gestelde doel) circa vier miljard dollar bedragen. Dit bedrag ligt tussen 1 en 2% van de geschatte totale bruto investeringen in de zes landen tezamen gedurende de volgende tien jaar.
Het opbrengen van dit extra te inves-

teren bedrag stelt ongetwijfeld een lastig probleem. Men dient, aldus het rapport, echter te bedenken dat, indien er geen atoomcentrales worden gebouwd meer olie en steenkool moeten worden ingevoerd. De toenemende export, nodig om deze brandstoffen te betalen, zal additionele investeringen in de exportindustrieën vereisen.
Het transport van grotere hoeveelheden zal nieuwe investeringen in schepen en haveninstallaties meebrengen. Dergelijke algemene overwegingen lossen echter het investeringsprobleem van de elektriciteitsproducenten niet op. Het algemeen belang eist de snelle bouw van atoomcentrales, maar aan de bouw van deze centrales zijn grotere commerciële risico's verbonden. In het rapport worden ter zake geen concrete oplossingen voorgesteld. De „drie wijzen" dringen erop aan dat de regeringen en de betrokken industrieën samen het investeringsvraagstuk onderzoeken en dit in overleg met de Euratomcommissie.

Nieuwe secretaris-generaal van de Raad van Europa —

Met 75 van de 119 uitgebrachte stemmen is de Italiaanse christen-democraat dr. *Ludovico Benvenuti* op 2 mei gekozen tot secretaris-generaal van de Raad van Europa. Hij volgt de op 24 sept. 1956 overleden Fransman *Léon Marchal* op. De Nederlandse kandidaat, het Tweede-Kamerlid *J. J. Fens* (KVP), verkreeg 44 stemmen.
Dr. L. Benvenuti is, zo meldt de *Neue Zürcher Ztg.* (5-5), op 12 april 1899 te Verona geboren. Van 1919-'26 was hij actief in de Italiaanse volkspartij. Nadat Mussolini aan de macht was gekomen trok dr. Benvenuti zich uit de politiek terug. In 1946 werd hij in de wetgevende vergadering gekozen en sinds 1948 is hij lid van de Kamer. In 1951 werd hij onder-staatssecretaris voor de buitenlandse handel en van 1953-'55 bekleedde hij dezelfde functie bij buitenlandse zaken. Sinds 1949 is hij lid van de raadgevende vergadering van de Raad van Europa.

Afrikaanse conferentie - Weigering Zuid-Afrika —

In antwoord op een invitatie van premier Nkroemah van Ghana tot deelneming aan een conferentie van de onafhankelijke Afrikaanse staten Ghana, Zuid-Afrika, Egypte, Ethiopië, Liberië, Libië, Marokko, de Soedan en Tunesië heeft de Zuid-afrikaanse regering volgens *Reuter/United Press* (30-4) verklaard, dat zij ernstig betwijfelt dat de doelstellingen van de conferentie verwezenlijkt kunnen worden, tenzij ook uitnodigingen worden gestuurd aan alle regeringen met directe verantwoordelijkheid in Afrika, nl. die van België, Frankrijk, Portugal en Engeland. Zuid-Afrika zou wel bereid zijn een conferentie die op brede geografische basis geconvoceerd zou worden, bij te wonen.

Ontwikkelingsplan Middellandse Zeegebied —

De voorzitter van de internationale kamer van koophandel, Warren Lee Pierson, heeft, aldus *United Press* (29-4), in New York een plan ontvouwd voor een samengaan van overheids- en particulier kapitaal voor de economische ontwikkeling van Spanje, Frankrijk, Italië, Marokko, Algerije en Tunesië.
De technische vaardigheid en hulpbronnen van deze zes landen zouden kunnen worden verbonden met de Europese Gemeenschappelijke Markt. De Ver. Staten zouden het plan, dat tevens een nieuwe benadering van de Arabische landen betekent, steun verlenen.

Wereldolieproduktie —

Aan het jaarverslag over 1956 van de Koninklijke Nederlandsche Petroleum Maatschappij ontlenen wij onderstaand overzicht van de wereldproduktie (in miljoenen tonnen) van ruwe olie en gasbenzine in 1955 en 1956.

	1955	1956
Noord-Amerika		
Ver. Staten	364.54	383.13
Canada	17.63	23.65
Mexico	12.93	13.23
Andere landen	0.05	0.08
Totaal	395.15	420.09
Zuid-Amerika		
Venezuela	113.07	129.10
Columbia	5.73	6.37
Argentinië	4.34	4.42
Trinidad	3.64	4.18
Peru	2.42	2.53
Brazilië	0.28	0.53
Chili	0.37	0.50
Ecuador	0.49	0.49
Bolivia	0.37	0.44
Totaal	130.71	148.56
Europa		
W.-Duitsland	3.16	3.52
Oostenrijk	3.67	3.43
Frankrijk	0.90	1.29
Nederland	1.02	1.09
Italië	0.26	0.62
Andere landen	0.31	0.35
Totaal	9.32	10.30
Midden-Oosten en Afrika		
Koeweit	54.76	54.99
Saoedi-Arabië	47.54	48.71
Irak	33.68	31.34
Perzië	16.18	26.51
Qatar	5.45	5.88
Egypte	1.82	1.68
Neutrale zone	1.28	1.67
Bahrein	1.50	1.51
Andere landen	0.34	0.48
Totaal	162.55	172.77
Azië, excl. Midden-Oosten		
Indonesië	11.68	12.71
Brits-Borneo	5.38	5.80
India	0.33	0.39
Nieuw-Guinea	0.47	0.37
Japan	0.31	0.30
Pakistan	0.29	0.30
Birma	0.21	0.24
Andere landen	0.50	0.70
Totaal	19.17	20.81
Sowjet-Unie en O.-Europa	82.75	96.40
Totaal-generaal	799.65	868.93

Joego-Slavië

Collectivisatie landbouwbedrijven afgeschaft —

De nationale vergadering heeft volgens *AFP* (29-4) een resolutie goedgekeurd, die voorziet in een grote ontwikkeling van de landbouw en vervanging van de collectivisatie door een stelsel van samenwerking tussen de boeren en de coöperatieve ondernemingen.
Volgens de resolutie heeft het stelsel van collectivisatie der landbouwbedrijven, hoewel deze reeds jaren facultatief is geweest, een negatieve uitwerking gehad: verlies van elke belangstelling bij de boeren en vermindering van de produktie. Volgens de plannen moet de landbouwproduktie de komende jaren met 33% stijgen en de veeteelt met 50%. De bevolking van Joego-Slavië bestaat voor 60% uit boeren.

Nederland

Het parlement 20 mrt.-4 mei —

Eerste Kamer

26 mrt. — Aangenomen met 48—12 (6 CHU en 6 VVD) stemmen het wetsontwerp tot verhoging (van *f* 6000 tot *f* 6900) van de loongrenzen van de sociale verzekeringswetten.
4 apr. — Hoofdstuk XII (sociale zaken en volksgezondheid) van de rijksbegroting-1957 z.h.st. aangenomen. Voorts z.h.st. aanvaard het wetsontwerp Regelen met betrekking tot het toezicht op waterleidingbedrijven en tot de organisatie van de openbare drinkwatervoorziening (Waterleidingwet).
9 apr. — Z.h.st. aangenomen: hoofdstuk IX B (verkeer en waterstaat) van de rijksbegroting-'57 en motie-Matser (KVP), waarin de minister o.a. wordt uitgenodigd de voortgang te bevorderen van de bouw van de IJ-tunnel en van een tweede autotunnel onder het Noordzeekanaal (welke laatste noodzakelijk wordt geacht voor de ontwikkeling van de Zaanstreek). Voorts z.h.st. aanvaard: wijz. boetemaxima in de Spoorwegwet alsmede in de Locaalspoor- en Tramwegwet, idem in de Rijtijdenwet 1936, Garantiewet leningen Nijverheidsonderwijs.
16 apr. — Z.h.st. aangenomen: hoofdstuk VI (onderwijs, kunsten en wetenschappen) van de rijksbegroting-1957; goedkeuring van de KB's van 23 april '56 en 20 aug. '56 i.z. wijz. van de aanwijzing

van de goederen, voor welke de omzetbelasting bij invoer wordt verhoogd.
17 apr. — In verband met haar benoeming tot lid van de Sociaal-Economische Raad dient mevr. dr. H. Verwey-Jonker (PvdA) per 15 mei haar ontslag in.
24 apr. — Z.h.st. aangenomen hoofdstuk IV (justitie) van de rijksbegroting-1957.

Tweede Kamer

20 mrt. — Z.h.st. aangenomen: wijz. boetemaxima in de Spoorwegwet alsmede in de Locaalspoor- en Tramwegnet, idem in de Rijtijdenwet 1936.
26 mrt. — Z.h.st. aanvaard Garantiewet leningen Nijverheidsonderwijs.
28 mrt. — Z.h.st. aangenomen het wetsontwerp Nieuwe regelen ter bevordering van de voortbrenging, de afzet en een redelijke prijsvorming van voortbrengselen van de landbouw en de visserij en in verband daarmede ten behoeve van de afnemers van produkten (Landbouwwet).
29 mrt. — Het wetsontwerp Regeling met betrekking tot de gemeente- en rijkspolitie (politiewet) met 106—4 stemmen goedgekeurd (zie pag. 13122/2). Z.h.st. aangenomen het wetsontwerp Nieuwe bepalingen betreffende de loodsdienst voor zeeschepen.

(Vor. ber. pag. 13107/3)

Eredoctoraat voor mevr. Bouman —

De rijksuniversiteit van Groningen heeft op 6 mei het eredoctoraat in de rechtsgeleerdheid uitgereikt aan mevr. M. S. Bouman - van den Berg, die hoewel geen juriste, in Indonesië onder moeilijke omstandigheden de Nederlanders Jungschläger en Schmidt heeft verdedigd.

De promotor, prof. mr. *B. V. A. Röling,* hoogleraar in het strafrecht, beschreef volgens de *Nwe Rotterdamse Crt.* (7-5) hoe mevr. Bouman, nadat haar echtgenoot, die de senaat voor het werk, dat hij gedurende de eerste helft van de processen verrichte, in het eerbetoon wilde betrekken, uit lijfsbehoud Indonesië moest ontvluchten, de taak van raadsvrouwe aanvaardde. Zij heeft, aldus prof. Röling, dat gedaan met een bekwaamheid die alom werd geprezen. Maar bewonderd heeft men haar om de moed waarmee zij bleef vechten voor de taak: mensen te verdedigen die volgens haar diepste overtuiging geheel onschuldig waren. Jungschläger stierf vóór het eindvonnis, Schmidt kreeg levenslang. Wij kunnen hier, zo zei de promotor, slechts de hoop uitspreken, dat de rechter, die in appèl over zijn zaak zal hebben te oordelen, de onpartijdigheid zal doen blijken, waarvan het lot van Schmidt en de rechtseer van Indonesië afhangen.

Na haar promotie zei mevr. dr. Bouman in een rede o.m.: „De mij geschonken eer aanvaard ik met gebogen hoofd. Want zelden zal zoveel lof gegeven zijn bij zo weinig succes. Terwijl ik hier sta gaan mijn gedachten uit naar één mens die nu al meer dan een jaar met het leed van deze wereld heeft afgedaan en naar een andere, die nu aan de andere kant van de aarde tussen de vier muren van zijn cel slaapt, naar ik voor hem hoop, of nadenkt over zijn geringe kansen om nog eens in vrijheid de buitenwereld te aanschouwen. Voor hen hebben mijn man en ik niets kunnen bereiken. Een kleine troost is de gedachte dat wij mogelijk anderen — althans voorlopig — een zelfde lot hebben bespaard."

De secretaris van de senaat, prof. dr. F. H. van Os, hangt de erepromovenda — met doctorsbul — de wijnrode cappa en stola om als tekenen van haar waardigheid, terwijl de rector-magnificus, prof.dr. J. Ariëns Kappers, toekijkt.

Uitbreiding aardolieconcessie „Rijswijk" —

In de *Ned. Staatscourant* van 11 april is opgenomen een KB van 20 maart 1957, waarbij aan de NV Nederlandse Aardolie Maatschappij concessie wordt verleend voor de ontginning van bitumina, als bedoeld in art. 2 van de wet van 21 april 1810 („loi, concernant les mines, les minières et les carrières"), zoals aardolie en aardgas, over een oppervlakte van ongeveer 189.850 ha in 98 Zuidhollandse gemeenten. De NAM had reeds de bij KB van 3 jan. 1955 verleende concessie-Rijswijk.
Er zijn regelingen getroffen ter bescherming van de drinkwaterwinning. Voorts dient in nader aan te wijzen recreatiegebieden het natuurschoon zoveel mogelijk te worden ontzien.

Diversen —

Samenvoeging Zeeuwse polders — Provinciale Staten van Zeeland hebben op 15 april zonder hoofdelijke stemming besloten tot samenvoeging van de 80 à 90 polders op Schouwen-Duiveland, Tholen en Noord-Beveland tot drie grote waterschappen.

Wereldomroep — De totale zendtijd van Radio Nederland Wereldomroep bedroeg in 1956 6139 uur 27 minuten. Hierbij waren inbegrepen 312 uur 27 min. van het „Happy Station"-programma. De verdeling naar taal van de overige zendtijd geeft het volgende beeld: Nederlands 3467 u. 48 min., Engels 832 u. 19 min., Spaans 618 u. 26 min., Arabisch 390 u. 30 min., Indonesisch 365 u. 54 min. en Afrikaans 152 u. 3 min.
Er waren per werkdag 15 uitzendingen (5 Ned., 4 Eng., 3 Spaans, 1 Arab., 1 Indon. en 1 Afr.) en iedere zondag 9 (4 Ned., 1. Indon. en 4 „Happy Station"). In 1956 (1955) zijn transcriptieprogramma's met een totale zendtijd van 5898 (2579) uur verspreid in 31 (26) talen in

Produktiecijfers —

Aan het Maandschrift (april) van het CBS ontlenen wij de volgende produktiecijfers uit enige takken van nijverheid over de jaren 1951 t.m. 1956.

	1951	1952	1953	1954	1955	1956
Steenkool (1000 t.)	12424	12532	12297	12071	11895	11836
Cokes (1000 t.)	4119	4341	4238	4309	4769	4993
w.v. cokesovencokes (1000 t.)	3010	3268	3286	3380	3901	4237
El. energie (netto) (mln kWu)	7467	8105	9072	10033	10583	11788
w.o. openb. bedr. (mln kWu)	5431	5932	6713	7647	8118	9197
Steenkoolmenggas (mln m3) ..	1891	1983	2107	2311	2457	2531
w.o. openb. bedr. (mln m3)	903	928	922	967	975	929
Ruwe aardolie (1000 t.)	714	715	820	939	1024	1097
Ruw ijzer (1000 t.)	524	539	593	611	670	662
Ruw staal (1000 t.)	561	694	867	934	980	1050
IJzergietwerk (1000 t.)	196	186	192	208	212	224
Stalen walserijprod. (1000 t.) ..	425	432	599	711	866	865
Wollen garens (1000 t.)	21.1	24.1	25.6	27.7	28.8	29.7
Katoenen garens (1000 t.)	62.2	56.1	64.5	68.6	69.9	69.8
Rayongarens (1000 t.)	24.4	21.5	25.4	29.5	31.1	30.4
Rayonvezel (1000 t.)	11.8	10.4	11.6	11.7	12.7	12.4
Papier (1000 t.)	360.7	327.9	381.3	418.7	445.1	463.1
w.v. courantenpapier (1000 t.)	92.1	97.5	97.6	103.5	107.1	109.8
Fabrieksboter (1000 t.)	83.6	73.6	83.1	81.6	73.7	76.8
Fabriekskaas (1000 t.)	120.3	125.3	140.9	147.1	156.3	149.6
Gecond. melk (1000 t.)	179.1	227.9	219.1	225.8	261.9	291.8
Melkpoeder (1000 t.)	34.2	49.4	53.7	57.5	53.4	62.1
Margarine (1000 t.)	181	188	201	233	250	253
Bier (1000 hl)	1603	1611	1832	1980	2317	2487
Straatklinkers (mln stuks) ..	591	563	540	528	527	536
Metselstenen (mln stuks)	1239	1311	1336	1427	1439	1486
Kalkzandstenen (mln stuks) ..	715	693	753	795	775	852
Dakpannen (mln stuks)	110	102	106	109	110	114
Cement (1000 t.)	702	813	861	972	1101	1256
Afzet hulpmotorrijw. (1000 st)	81.0	90.9	91.7	125.3	200.0	195.3
Afzet overige rijw. (1000 stuks)	488.1	519.8	488.0	567.9	498.0	525.3

110 (93) landen. In okt. 1956 werd de 100.000ste transcriptie sinds 1947 verzonden. Aan nieuws (iedere week 122 bulletins) werden in totaal 1096 zenduren besteed.

Geestelijk Leven

Paus Pius XII en prof. Barth over het gevaar van de kernproeven —

Het blad van het Vaticaan, de *Osservatore Romano*, heeft op 24 apr. de tekst gepubliceerd van een nota, die Paus Pius heeft overhandigd aan dr. M. Matsoesjita, die op 14 april door de paus in audiëntie werd ontvangen tijdens een reis door het Westen, welke hij in opdracht van de Japanse premier, N. Kisji, heeft gemaakt om in de Ver. Staten en Engeland te protesteren tegen de voorgenomen Britse kernproeven op Christmas Island.

In de nota werd volgens de *New York Times* (25-4) o.m. gezegd, dat de toenemende beheersing van de natuurkrachten door de mens een opeenhoping van de machtige atoomwapenen heeft veroorzaakt, welke een ernstige bedreiging voor de wereldvrede vormt. Deze opeenhoping kan op een catastrofe uitlopen.

De paus deed vervolgens een beroep op de geleerden van alle landen en religies om de kernenergie aan te wenden tot welzijn van de mensheid in plaats van hun activiteit te verspillen aan een „afmattende en kostbare race naar de dood". De wetenschappelijke, economische en politieke organisaties moeten al hun krachten en pogingen steunen, die tot doel hebben deze energie op een voor de mens aanvaardbare wijze te gebruiken.

Prof. Barth

De Zwitserse Protestantse theoloog prof. dr. Karl Barth heeft op verzoek van het Westberlijnse blad *SOS* zijn standpunt bekend gemaakt inzake het probleem der kernwapens. Volgens het *Weekbulletin* (11-5) van het persbureau van de N.H. Kerk schreef prof. Barth o.a., dat de mensen zelf „de verantwoordelijken in het Oosten en in het Westen een halt moeten toeroepen, zodat hun oren tuiten: Stop! met de voorbereidingen van een oorlog met wapenen, die deze voor alle deelnemers eraan van te voren zinloos maken! Stop ook met de wederzijdse bedreiging met de aanwending van zulke wapenen! Laat er direct een eind komen aan de kennelijk al in vredestijd voor ons allen gevaarlijke experimenten. De mensen in het Oosten en in het Westen moeten opstaan tegen de waanzin, die hier aan de gang is. Daarmee moeten zij een politieke daad stellen van de eerste orde, waarmee ook regeringen en pers hebben te rekenen. Het gaat niet om principes, ideologieën en systemen. Het gaat niet om machtsvragen. Het gaat om het leven. Om de mensen. Een zaak van het meest gewone gezond verstand dienen zij in het rechte spoor te brengen vóór het te laat is."

Wetenschap en Techniek

Gids voor Kernwapens —

Aan *The Times* (30-4) ontlenen wij het volgende overzicht van de bestaande typen kernwapens en het gebruik daarvan.

Atoom- en waterstofbommen

In de praktijk verstaat men onder een atoombom een bom, waarbij de energie vrijkomt door splitsing van plutonium of uranium-235. In tegenstelling tot de waterstofbom is hiervoor geen warmte nodig. Logisch gesproken zou de atoombom evenals de waterstofbom een kernbom genoemd kunnen worden. De term „waterstofbom" is niet geheel juist, daar de rol die de waterstof hierbij speelt, waarschijnlijk wel essentieel, maar in de regel klein is.

Splitsings- en fusiebommen

Het verschil tussen beide soorten ligt in de hierbij betrokken kernprocessen: In het eerste geval wordt een grote kern gesplitst in twee nagenoeg gelijke delen en een aantal neutronen, die op hun beurt een splitsing in andere kernen teweeg brengen. In het tweede geval komt energie vrij door de wisselwerking tussen twee betrekkelijk kleine kernen, waarvan er in de regel één uit zwaar-waterstof bestaat. Onder de term „fusie" verstaat men een ideale reactie, waarbij de kernen van twee atomen worden verondersteld tot één samen te smelten zonder enig bijprodukt; dit gebeurt echter in geen enkele tot dusver bekende bomreactie, zodat deze term misleidend is.

Om een fusie-reactie op gang te brengen is warmte nodig. Voor zover bekend is tot op heden steeds de benodigde warmte opgewekt door een splitsingsreactie, welke derhalve de eerste fase is van een fusiebom. Het is niet bekend of een in militair opzicht bevredigend wapen, waarbij alleen de twee fasen van splitsing en fusie nodig waren, tot nog toe is geproduceerd.

In de „driedekker"- of splitsing-fusie-splitsing-bom is de derde fase de splitsing van natuurlijk uranium (of uranium-238) dat ook als rem wordt gebruikt, d.w.z. om de bom voldoende lang bijeen te houden om de explosie doeltreffend te maken. De splitsing van uranium-238 (in tegenstelling tot die van plutonium of uranium-235) vereist een grote warmte (geproduceerd in de fusie-fase) om de reactie effectief te maken.

Thermonucleaire wapens

Dit is een juistere benaming voor de waterstofbommen. Hierbij wordt nl. de nadruk gelegd op de warmte die nodig is om de latere stadia van de explosie teweeg te brengen, ongeacht de gebruikte reactievorm (fusie of fusie gevolgd door splitsing).

Kiloton- en megatonwapens

Deze onderscheiding is gebaseerd op de hoeveelheid vrijkomende energie, uitgedrukt in de tonnage explosieven, die eenzelfde hoeveelheid energie zouden kunnen produceren.
De oorspronkelijke atoombom was een kilotonwapen (effect vergelijkbaar met dat van 1000 ton TNT [1]). De energie die vrijkomt bij de explosie van de grootste thermonucleaire wapens bedraagt verscheidene megatons (mln. ton TNT). Aangezien de militairen waarschijnlijk streven naar tussen kiloton en megaton liggende explosieve krachten is de eenvoudige onderscheiding tussen beide typen vermoedelijk niet langer juist.

„Vuile" en „schone" bommen

Hierbij wordt de nadruk gelegd op de hoeveelheid radio-actieve stof die bij de explosie vrijkomt. Bij het splitsingsproces is deze hoeveelheid recht evenredig met die van de vrijkomende energie. Bij de fusiereactie is de produktie van radio-actieve stof secundair en hangt in hoofdzaak af van de aard van het materiaal, dat wordt gebruikt om de bom bij elkaar te houden. Meer radio-actieve stof wordt geproduceerd bij een explosie op geringe hoogte, waarbij de vuurbal de grond raakt.
Hoewel bij iedere kernexplosie steeds een hoeveelheid radio-actieve stof wordt geproduceerd kan men in principe een bom zo „schoon" mogelijk maken en wel door: a) beperking van de omvang van het splitsingsproces in de eerste fase en b) vermijding of beperking van de derde fase. De onmiddellijke radio-actieve neerslag wordt ook minder bij explosies op grote hoogte. Ook de uiteindelijke neerslag wordt beperkt door het uiteenvallen van splitsingsprodukten met korte levensduur. Splitsingsprodukten met langere levensduur, met name strontium-90, zullen echter tenslotte uit bovenste lagen van de atmosfeer op de aarde terechtkomen.

Tactisch en strategisch gebruik

Deze terminologie is afkomstig uit Wereldoorlog II, toen bij strategische bombardementen het vijandelijke moederland werd aangevallen en schade werd toegebracht aan zijn verbindingen, industriële capaciteit en moreel van de bevolking — kortom: de totale oorlog; de taak van de tactische luchtmacht was beperkter: vernietiging van de vijandelijke strijdkrachten. Thans worden beide termen gebruikt om, overigens op niet geheel juiste wijze, een onderscheid te maken tussen de wapens die in een totale oorlog zouden worden gebruikt en die welke alleen bij een beperkte atoomoorlog zouden worden toegepast.
Van een strategisch gebruik van kernwapens zou men kunnen spreken indien een der partijen in een totale oorlog met waterstof- en atoombommen het moederland van de andere partij zou willen verwoesten; van een tactisch gebruik zou sprake zijn indien een der partijen een conflict tot een bepaald gebied zou willen beperken.
De waterstofbom is in het bijzonder geschikt als een strategisch wapen, terwijl atoombommen zowel strategisch als tactisch kunnen worden gebruikt.

Defensieve kernwapens

Er zijn twee typen defensieve kernwapens in ontwikkeling, nl. voor luchtverdediging tegen vijandelijke vliegtuigen en geleide projectielen en voor het gebruik door de marine tegen vijandelijke onderzeeërs.

1) TNT = trinitrotoluol

TEKSTEN

UITTREKSELS EN COMPLETE TEKSTEN (VERTALINGEN) VAN BELANGRIJKE WETTEN, REDEVOERINGEN, VERDRAGEN ENZ

De oproep van dr. Schweitzer - Brief van prof. Libby —

Hieronder geven wij de tekst van de oproep van dr. *A. Schweitzer* (zie ook pag. 13185/1), die wij mochten ontvangen van de VPRO, welke omroepvereniging de oproep op 3 mei heeft uitgezonden. Daarna volgt de tekst (van de USIS) van een brief van prof. dr. *W. F. Libby*, lid van de Amerikaanse commissie voor atoomenergie, op 25 april gezonden aan dr. Schweitzer als antwoord op diens oproep.

Het gevaar dat radio-actieve elementen, die bij proeven met atoombommen ontstaan, voor de mensheid opleveren —

Sedert, voor het eerst in maart 1954, door de Amerikanen op Bikini in de Stille Oceaan en later door de Russen in Siberië proeven met waterstofbommen zijn genomen, is men zich er rekenschap van gaan geven, dat het met de proefnemingen met atoomwapens anders gesteld is, dan bij die met de vroegere wapens. Als een nieuw geschutsmonster op het proefterrein werd afgevuurd, was de zaak daarmee afgelopen. Maar niet bij de explosie van een waterstofbom: hierbij bleef namelijk iets over, en wel in de lucht een enorme hoeveelheid kleine deeltjes van radio-actieve elementen, die stralen uitzonden. Dit was reeds bij de uraniumbommen die op Hirosjima en Nagasaki vielen, het geval geweest. Omdat het verschijnsel, door de kleinere omvang en geringere werking van deze eerste bommen, nog niet zo opviel als bij de waterstofbom, schonk men er nauwelijks aandacht aan.

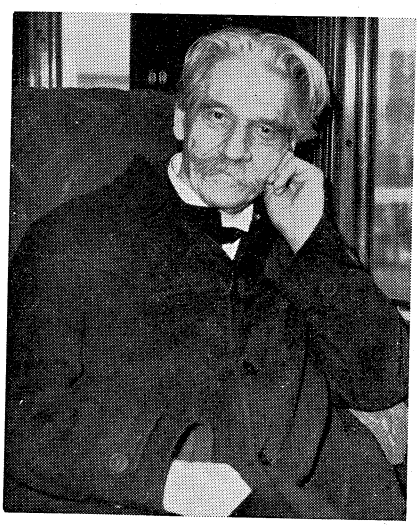
Radio-actieve straling een gevaar

Daar radio-actieve straling, als deze in een bepaalde hoeveelheid en sterkte aanwezig is, een schadelijke invloed op het menselijk lichaam uitoefent, begon de discussie over de vraag of de stralen, afkomstig van tot nu toe tot explosie gebrachte waterstofbommen reeds een gevaar inhielden, dat door nieuwe explosies zou toenemen.
Nadien hebben in de loop van drie en een half jaar vertegenwoordigers van de natuurkundige en medische wetenschap zich met dit probleem beziggehouden. Er werden onderzoekingen naar de aanwezigheid, de herkomst en de aard van de stralen gedaan. Het proces, waarop hun werking op het menselijk lichaam berust, is nagespeurd. Op grond van het verzamelde materiaal, al is dit lang niet volledig, moet men tot de slotsom komen, dat de radio-activiteit die bij de explosie van atoombommen is opgetreden, een niet te onderschatten gevaar voor de mens-

heid betekent en dat dit gevaar bij verdere atoomexplosies op angstaanjagende wijze zou toenemen. Deze mening is, vooral in de laatste maanden, herhaaldelijk uitgesproken. Merkwaardigerwijze is dit niet in de mate als men zou verwachten tot de openbare mening doorgedrongen. Enkelingen en volken voelen zich niet gedrongen aan het gevaar waarin wij ons bevinden, de aandacht te schenken, waarom het helaas vraagt.
Met anderen die zich verplicht voelen in deze dagen een waarschuwend geluid te laten horen, verhef ik mijn stem. Mijn leeftijd en de sympathie die de door mij voorgestane idee van eerbied voor het leven mij heeft gebracht, doen mij hopen, dat mijn waarschuwing ertoe zal kunnen bijdragen, dat het inzicht dat nodig is, geboren wordt.
Het radiostation van Oslo, de stad van de Nobel-vredesprijs, dank ik voor de hulp bij de verspreiding door de ether van wat ik meen te moeten uitspreken.

Radio-activiteit

Wat is radio-activiteit?
Deze veroorzaakt een straling, die zich van die van het licht onderscheidt, doordat zij onzichtbaar is en niet alleen door glas heengaat, maar ook door dunne metalen platen en ook door lagen van het celweefsel van mens en dier. Dit soort stralen werd in 1895 door Wilhelm Röntgen ontdekt en naar hem genoemd. In het jaar 1896 stelde Henri Becquerel vast, dat deze stralen in de natuur voorkomen. Zij worden uitgezonden door het element uranium. In 1898 ontdekten Pierre Curie en zijn vrouw het sterk radio-actieve element radium in een uraniumerts.

Aanvankelijk was er enkel vreugde en trots, dat zulke stralen de mens ter beschikking stonden. Het bleek namelijk, dat zij inwerkten op de betrekkelijk snel groeiende en betrekkelijk snel uiteenvallende cellen van kwaadaardige gezwellen als kanker en sarcoom. Ze vernietigen deze wanneer ze meermalen gedurende enige tijd erop inwerken.

Het lot van Madame Curie

Na verloop van tijd moest men helaas tot de ontdekking komen, dat de vernietiging van kankercellen niet altijd genezing van kanker betekent, en dat ook de normale cellen van het menselijk lichaam, gedurende een bepaalde tijd door radio-actieve stoffen bestraald, ernstig beschadigd worden.

Toen Madame Curie na vier jaar werken met uraniumerts het eerste gram radium in haar handen hield, vertoonde haar huid kloven die door geen enkele behandeling te genezen waren. In de loop der jaren kreeg zij een kwaal, doordat de radio-actieve stralen het merg van haar beenderen en daardoor haar bloed hadden aangetast. In 1934 overleed zij.
Omdat men jarenlang geen rekening ield met het gevaar dat Röntgenstralen kunnen vormen voor hen die daaraan veelvuldig zijn blootgesteld, zijn honderden artsen en verpleegsters door het bedienen van Röntgenapparaten ongeneeslijk ziek geworden.

Drie soorten stralen

Er zijn drie soorten radio-actieve stralen. Zij zijn naar de eerste drie letters van het Griekse alfabet alpha,beta en gamma genoemd. De gamma-stralen zijn het krachtigst en zij hebben de sterkste uitwerking. Dat elementen stralen uitzenden wordt veroorzaakt doordat zij uiteenvallen. De radio-activiteit van deze elementen is de energie die daarbij geleidelijk vrijkomt. Naast uranium en radium zijn er nog enkele andere elementen die, zij het zeer zwak, radio-actief zijn. Bij de daardoor veroorzaakte straling, die van de aarde uitgaat, komt nog de in de wereldruimte aanwezige straling, voor zover deze ons bereiken kan. Gelukkig beschermt de luchtmassa, die onze aarde tot op een hoogte van 400 kilometer omgeeft, ons daartegen.
Slechts een zeer gering deel ervan bereikt ons. Zou deze straling in volle sterkte het aardoppervlak treffen, dan zou zij alle leven vernietigen. Wij worden dus zowel van de zijde van de aarde als van boven af voortdurend aan radio-actieve straling blootgesteld. Maar deze is zo zwak, dat zij ons geen schade kan doen. We weten echter uit ervaring met Röntgenapparaten met uranium en radium, dat men slechts een beperkte tijd blootgesteld behoeft te zijn aan sterkere bestraling om de nadelige gevolgen te ondervinden. Nu zijn radio-actieve stralen onzichtbaar. Hoe kunnen we hun aanwezigheid en hun sterkte vaststellen? Met behulp van een Geigerteller. Een klein toestel dat in dit apparaat is ingebouwd, maakt ze hoorbaar. Gaat het om sterke straling, dan geeft de Geigerteller een ware roffel te horen.

Twee soorten bommen

Er zijn twee soorten bommen: uraniumbommen en waterstofbommen. De werking van de uraniumbom berust op het feit, dat er energie vrijkomt bij het uiteenvallen van het uranium. Bij de waterstofbom berust het vrijkomen van energie op de verandering van het element waterstof in het element helium.
Interessant is, dat dit zelfde proces zich in het binnenste van de zon afspeelt en steeds weer zonne-energie levert, die als licht en warmte wordt uitgestraald. De aard van het effect van beide bommen is dezelfde. Maar dat van één van de nieuwste waterstofbommen moet, volgens verscheidene schattingen, het tweehonderdvoudige zijn van de bom die op Hirosjima viel. Bij deze beide atoombommen is kort geleden nog de kobaltbom als super-atoombom gekomen. Dit is een waterstofbom, omgeven door een uit kobalt bestaande mantel. De werking hiervan moet die van de sterkste tot nu toe bekende waterstofbommen vele malen overtreffen.

Wat er bij een atoombom-explosie ontstaat

Bij de ontploffing van een atoombom ontstaat een onvoorstelbaar groot aantal kleine deeltjes van radio-actieve elementen. Ze hebben met uranium gemeen, dat ze bezig zijn uiteen te vallen. Bij sommige gaat dit zeer snel, bij andere langzaam of zeer langzaam. De allersterkste stralers onder deze elementen hebben al 10 seconden na de ontploffing van de bom opgehouden te bestaan. In deze korte tijd kunnen ze echter in een omtrek van verscheidene kilometers massa's mensen gedood hebben. Dan blijven de zwakker werkende elementen over. Met deze hebben wij nu te maken. Men moet zich thans bewust worden van het gevaar dat de radio-activiteit van deze elementen, ondanks de betrekkelijke zwakheid, voor ons met zich kan brengen. Van deze elementen zijn sommigen na uren, andere na dagen, maanden, jaren of miljoenen jaren nog aanwezig.

Radio-actieve wolken en neerslag

In radio-actieve stofwolken bewegen zij zich in de hoogte voort. De zware deeltjes vallen het eerst omlaag. De lichtere blijven hangen in de lucht of komen in regen of sneeuw naar beneden. Hoe lang het duurt tot in de lucht niets meer aanwezig is van wat er door explosies van atoombommen in terecht kwam, kan niet met zekerheid worden nagegaan. Volgens verschillende schattingen zou dit op zijn kortst na 30 of 40 jaar het geval zijn.
Met stelligheid kunnen wij echter zeggen, dat de wolken van radio-actief stof, die in de lucht ontstaan, met de winden mee aldoor om de aarde gaan, en dat aanhoudend iets van dit stof, hetzij rechtstreeks, hetzij door regen, sneeuw, nevel en dauw meegevoerd, overal op het vaste aardoppervlak, de rivieren en de zeeën neerkomt.
Van welke aard zijn nu de radio-actieve elementen, waarvan bij atoomexplosies zeer kleine deeltjes in de lucht vliegen en nu weer naar beneden zullen komen? Het zijn merkwaardige variëteiten van gewone, niet radio-actieve elementen. Ze hebben dezelfde chemische eigenschappen als deze, maar een ander atoomgewicht. Daarom wordt achter de naam van het element het getal van zijn atoomgewicht gevoegd. Hetzelfde element kan in verschillende radio-actieve soorten voorkomen: naast jodium-131, dat slechts 16 dagen kan bestaan, is er jodium-129, dat het tot 200 miljoen jaren brengt. Gevaarlijke elementen zijn: fosfor-32, calcium-45, jodium-131, ijzer-55, bismuth-210, plutonium-239, cerium-144, strontium-89, caesium-137. Wordt de waterstofbom met een kobalt-mantel omgeven, dan komt hierbij nog kobalt-60.

Bijzonder gevaarlijk

Bijzonder gevaarlijk zijn die elementen, die bij een betrekkelijk lange levensduur een betrekkelijk sterke straling geven. Onder hen neemt strontium-90 de eerste plaats in. In de massa van radio-actief stof is het bijzonder rijk aanwezig. Ook kobalt-60 is zeer gevaarlijk. De door deze elementen toegenomen radio-activiteit van de lucht kan ons van buiten af niet deren; deze is niet sterk genoeg om door onze huid te dringen. Anders staat het al bij het inademen ervan, waardoor radio-actieve elementen in ons lichaam kunnen geraken. Het gevaar waar bovenal rekening mee moet worden gehouden is echter, dat wij ten gevolge van de verhoogde radio-activiteit van de lucht

radio-actief water drinken en radio-actief voedsel te eten krijgen.
Ten gevolge van de explosies die op Bikini en in Siberië plaatsgevonden hebben, komt van tijd tot tijd in Japan een regen neer, waarvan het water zo radio-actief is, dat het niet gedronken mag worden. Dit komt echter niet alleen daar voor. Overal ter wereld waar de laatste tijd de regenval het voorwerp van onderzoek is, wordt van tijd tot tijd de val van radio-actieve regen gemeld. Daaronder is ook regen die zo radio-actief is, dat het water niet meer als drinkwater in aanmerking komt. Bronwater wordt eerst door langdurig en overvloedig neerkomen van radio-actief regenwater in belangrijke mate radio-actief. Wordt ergens radio-actief regenwater ontdekt, dan wil dat zeggen, dat de aarde in de betreffende omgeving het eveneens is, en wel in hoge mate. Dit komt niet alleen door de neervallende regen, maar ook door vrij neerkomend radio-actief stof. En niet alleen de aarde, maar ook de daarop groeiende planten zijn dan radio-actief.

Plant en dier

Wat zich aan radio-actieve elementen op de aarde verzamelt, wordt aan de planten doorgegeven. En, wat vooral de aandacht verdient, er ontstaat een opeenhoping. Ten gevolge van dit proces kan het voorkomen, dat wij met een aanzienlijke hoeveelheid radio-actieve elementen te maken krijgen, die ons langzaam bedreigen. Betreft het gras dat dieren, waarvan het vlees eenmaal op onze tafel zal komen, als voedsel dient, dan zullen wij bij het eten daarvan de radio-actieve elementen, die de dieren door dit gras binnen krijgen ook opnemen. Gaat het om koeien, dan gebeurt dit reeds bij het drinken van de melk. Kleine kinderen hebben zo al de kans radio-actieve elementen binnen te krijgen. Dat is voor hen bijzonder gevaarlijk. Eten wij groenten en fruit, dan komen de daarin opeengehoopte radio-actieve elementen ook in ons lichaam.

Concentratie

Om welke getallen het bij de opeenhoping van radio-actief materiaal kan gaan, kunnen wij zien uit de gegevens die men tijdens een periode van radio-activiteit van de Columbia-rivier in Noord-Amerika vastlegde. Deze radio-activiteit was veroorzaakt door in de rivier uitmondend afvalwater van de Hanford-atoomfabrieken, die atoomenergie voor de industrie produceren. De radio-activiteit van het water was niet hoog. Maar die van het daarin voorkomende plankton was 2000 maal zo groot, die van eenden die zich met dit plankton voedden 40.000 maal, die van de riviervissen 150.000 maal, die van jonge zwaluwen, door de vader en moeder met waterinsecten gevoerd, 500.000 maal zo groot, terwijl de radio-activiteit van het eigeel van eieren van watervogels meer dan 1 miljoen maal zo groot bleek.
Wanneer ons steeds weer van ambtelijke en niet-ambtelijke zijde verzekerd wordt, dat de vastgestelde, verhoogde radio-activiteit van de lucht nog niet zou uitgaan boven dat wat het menselijk lichaam zonder schade zou kunnen verdragen, dan gaat men aan het eigenlijke probleem voorbij. Ook al ondervinden wij geen direct nadeel van de in de lucht aanwezige radio-actieve elementen, wij doen dit wel indirect: door dat wat reeds neergekomen is, wat nog steeds neer komt en neer zal komen.
Dit nemen wij in radio-actief water en in ons plantaardig en dierlijk voedsel op in de mate waarin het in onze omgeving, in de voor ons in aanmerking komende planten opgehoopt was. Tot onze schade woekert de natuur hier dus met dat, wat haar uit de lucht wordt toegevoerd. Geen radio-activiteit van de lucht die door de radio-actieve elementen, bij explosies ontstaan, veroorzaakt werd, is zo nietig, dat daaruit niet op de duur, door opeenhoping van deze elementen in ons lichaam, voor ons een gevaar kan groeien. Wat ons lichaam aan radio-actieve elementen opneemt, wordt in het celweefsel niet gelijkmatig verdeeld, maar komt op bepaalde plaatsen terecht, voornamelijk in het beenderstelsel of ook wel in de milt en de lever. Van daaruit vindt dan bestraling plaats, waardoor de daarvoor gevoelige organen zwaar beschadigd worden. Wat daarbij aan intensiteit ontbreekt, wordt door de lange duur bereikt. Jaar in jaar uit gaat deze bestraling dag en nacht door.
Op welke wijze worden de cellen van een orgaan door de stralen beschadigd? Hierdoor, dat zij geïoniseerd, dat wil zeggen, elektrisch geladen worden. Deze verandering heeft ten gevolge, dat in de cellen de chemische processen niet meer op de juiste wijze verlopen. Zij kunnen hun voor het leven noodzakelijke functie niet meer verrichten. Van belang is ook, dat door de straling cellen van een orgaan in grote hoeveelheid degenereren of te gronde kunnen gaan.

Ziekten

Welke ziekten kunnen het gevolg zijn van de straling, die van binnen uit plaats vindt? Dezelfde ziekten waarvan wij weten, dat zij door de van buiten komende radio-actieve straling worden veroorzaakt. Hoofdzakelijk hebben wij hier te maken met ernstige bloedziekten. De cellen van het beenmerg, waarin de rode en de witte bloedlichaampjes worden gevormd, die in grote hoeveelheid in ons bloed aanwezig zijn en het in staat stellen een zo grote rol te spelen, zijn zeer gevoelig voor radio-actieve stralen. Worden zij ziek door hun inwerking, dan heeft dit ten gevolge, dat te weinig witte bloedlichaampjes geproduceerd worden of abnormale, die reeds bezig zijn te degenereren.
In beide gevallen treden bloedziekten op die meestal de dood ten gevolge hebben. Hieraan zijn de martelaren van Röntgenstralen en radio-activiteit gestorven. Aan een van deze ziekten leden de Japanse vissers, die op een afstand van 150 km van Bikini met hun schip in de asregen van de explosie van een waterstofbom terecht kwamen. Pas korte tijd en betrekkelijk licht ziek konden zij, op één na, door bloedtransfusies gered worden. In de genoemde gevallen is er sprake van een straling, die van buiten af komt. Dat de van binnen uit komende straling, die jarenlang op het beenmerg werkt, dezelfde uitwerking heeft, is helaas waarschijnlijk, in het bijzonder omdat juist de straling van het beenweefsel op het beenmerg inwerkt. Zoals ik reeds zei, hopen zich de radio-actieve elementen bij voorkeur in het beenweefsel op.

Gevaar voor nageslacht

Tegelijk met onze gezondheid wordt ook die van ons nageslacht door de straling van binnen uit in gevaar gebracht.
Bovenal gevoelig ervoor zijn namelijk de cellen van de organen die voor de voortplanting dienen. Bij deze cellen veroorzaakt de straling zelfs een beschadiging van de celkern, die in een microscoop zichtbaar gemaakt kan worden. Met de diepgaande beschadiging van deze cellen gaat een even ingrijpende schade aan het nageslacht gepaard: dood- en misgeboorten, met lichamelijke en geestelijke gebreken. Ook hier kunnen wij ons beroepen op wat radio-actieve straling van buiten af reeds heeft aangericht.
Een feit is — ook al moeten de statistieken die bij de pers in omloop zijn, nog op hun juistheid worden nagegaan — dat in Hirosjima in de jaren na het werpen van de atoombom, abnormaal veel dode kinderen geboren werden en abnormaal veel kinderen met misvormingen ter wereld kwamen.
Om een juist inzicht te krijgen in de vraag op welke wijze radio-actieve bestraling die heeft plaatsgevonden, invloed heeft op het nageslacht, heeft men onderzocht of tussen artsen die jarenlang Röntgen-apparaten bedienden en artsen bij wie dit niet het geval was, een onderscheid bestond. Het onderzoek strekte zich uit over ongeveer 3000 artsen van beide groepen. Een niet te verwaarlozen onderscheid kwam aan het licht. Bij de nakomelingschap van de radiologen waren 14.030/00 doodgeborenen, bij andere artsen 12.220/00. Bij de eerste groep had 5.010/00 van de kinderen aangeboren gebreken, bij de tweede groep was dit slechts 4.820/00. Het aantal gezonde kinderen bedroeg bij de eersten 80.420/00, bij de laatsten aanzienlijk meer, nl. 83.230/00.
Hierbij is op te merken, dat ook de zwakste bestraling van binnen uit een schadelijke werking op het nageslacht kan hebben. Iedere schade die radio-actieve bestraling van de ouders bij de nakomelingschap aanricht, zal volgens de erfelijkheidswetten niet dadelijk bij de volgende generaties, maar eerst later, na 100 of 200 jaar, aan de dag treden.
Bij de huidige stand van zaken kan men dus nog geen zware of zeer zware gevallen naar voren brengen, die door de van binnen uit komende stralen veroorzaakt zijn. Voor zover deze straling bestaat, is deze nog niet in die intensiteit aanwezig en ook nog niet lang genoeg werkzaam, dat letsel, als waarvan wij spraken, erdoor veroorzaakt zou kunnen zijn. Men kan niet anders doen dan op grond van de beschadigingen die door straling van buiten af veroorzaakt worden, een gevolgtrekking maken voor die, welke door die van binnen uit te verwachten zijn. Al is de straling van binnen uit nog niet zo sterk als de andere, dan kan deze het langzamerhand worden, doordat deze jarenlang ononderbroken werkt en daardoor een effect bereikt, dat dezelfde gevolgen kan hebben als een op zichzelf sterkere uitwendige straling. Het effect van beide stralingen moet men bovendien bij elkaar optellen.
Ook moet men in aanmerking nemen, dat de inwendige bestraling niet, zoals die van buiten af huid-, bindweefsel- en spierlagen moet doordringen om de organen te treffen. De bestraling vindt van nabij plaats en wordt op geen enkele wijze verzwakt. Roept men zich de voorwaarden voor de geest waaronder de bestraling van binnen uit plaats heeft, dan denkt men hier niet licht meer over. Al is het waar dat men ten aanzien van het gevaar dat hier dreigt, vooralsnog geen speciale gevallen kan noemen, maar slechts zijn vrees kan uiten, dan is deze vrees toch zo sterk gegrond op feiten, dat hij voor het bepalen van onze gedragslijn reëel is.
Wij zijn dus genoodzaakt elke vergroting van het reeds bestaande gevaar, doordat

wij opnieuw radio-actieve elementen doen ontstaan door atoom-explosies, als een ongeluk voor de mensheid te beschouwen, dat onder alle omstandigheden moet worden verhinderd. Een andere houding kan voor ons alleen daarom al niet in aanmerking komen, omdat wij die met het oog op de gevolgen die deze voor onze nakomelingen zou kunnen hebben, niet kunnen verantwoorden. Hiervoor bestaat immers het eerste en ernstigste gevaar.

Dat in de natuur door ons verwekte radio-actieve elementen aanwezig zijn, is een niet te vatten gebeuren in de geschiedenis van de aarde en van de mensheid. Zich niet met de betekenis hiervan en met de gevolgen bezighouden is een dwaasheid, die de mensheid ontzaglijk duur kan komen te staan. In gedachteloosheid gaan we verder. Het mag niet gebeuren, dat wij ons niet nog tijdig vermannen en het inzicht, de ernst en de moed opbrengen ons hiervan los te maken, om ons standpunt tegenover de werkelijkheid te bepalen.

In wezen denken de staatslieden van de landen die atoombommen produceren, er niet anders over. Door de berichten die zij krijgen, zijn zij voldoende op de hoogte om zich een oordeel te vormen. En verantwoordelijkheidsgevoel moeten wij bij hen ook veronderstellen.

Staking proeven

In elk geval laten Amerika, Rusland en Engeland elkaar in de laatste tijd weten, dat zij niets anders verlangen dan met elkaar een overeenkomst te sluiten over het staken van de proeven met atoomwapens. Tegelijkertijd verklaren zij echter dat zij, zolang een dergelijke overeenkomst niet bestaat, niet kunnen afzien van verdere proeven.

Waarom komen zij er niet toe een overeenkomst te sluiten? De laatste en meest wezenlijke reden is, dat er geen openbare mening is in deze landen die dit eist, en ook niet bij de andere volken, uitgezonderd bij de Japanners.

Bij hen moest deze mening noodzakelijkerwijs ontstaan, omdat zij door de fatale gevolgen van alle proeven voortdurend zeer zwaar getroffen worden en daardoor in een beklagenswaardige toestand zijn komen te verkeren.

Een overeenkomst als juist genoemd vraagt betrouwbaarheid en vertrouwen. De garanties moeten aanwezig zijn, dat bij geen van de partners het sluiten van de overeenkomst mede zijn grond vindt in de verwachting, dat voor hem daardoor bovendien een belangrijk, alleen door hem te voorzien tactisch voordeel ontstaat. De overeenkomst moet door de gemeenschappelijke openbare mening van de betrokken volkeren ingegeven en bekrachtigd worden.

Wanneer dus in de landen waarvoor de overeenkomst zou gelden en bij de volkeren in het algemeen, een openbare mening ontstaat, die zich van de grote gevaren, aan voortzetting van de proefnemingen verbonden, rekenschap geeft en zich door het noodzakelijke gezonde verstand laat leiden, dan kunnen de staatslieden het over een overeenkomst, om de proeven te staken, eens worden. Een dergelijke openbare mening heeft, om zich te doen gelden, geen behoefte aan stemmingen en het instellen van commissies. Zij werkt doordat zij bestaat. Komt het tenslotte tot een staken van proeven met atoombommen, dan is dit de morgenschemering van de zonsopgang der hope, waarnaar onze arme mensheid met verlangen uitziet.

De brief van dr. Libby

Geachte Dr. Schweitzer,

Ik schrijf u in mijn hoedanigheid van geleerde om u enige inlichtingen te verschaffen over een wetenschappelijk feit: de mate, waarin voor de mensheid gevaar dreigt door radio-actieve neerslag tengevolge van de proefnemingen met kernwapens.

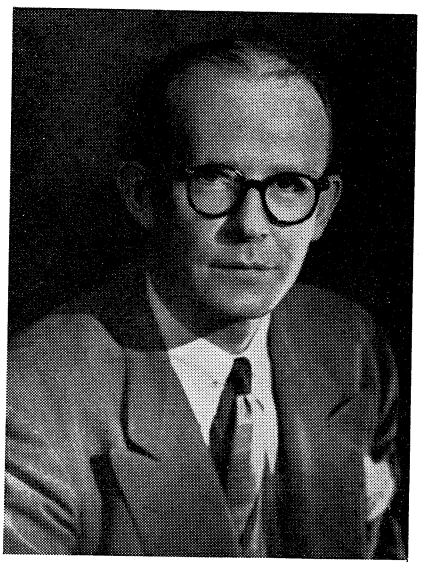
In de bladen van 24 april heb ik uw door radio-Oslo uitgezonden verklaring gelezen over de gevaren tengevolge van de proefnemingen met kernwapens en zodoende heb ik kennis genomen van uw vrees dat het huidige programma van proeven gevaar kan opleveren. Aangezien ik in de afgelopen jaren veel tijd heb besteed aan de bestudering van deze kwestie, ben ik zo vrij het woord tot u te richten. Aangezien uw verklaring via de pers werd gepubliceerd en wijd en zijd de aandacht heeft getrokken, ben ik zo vrij deze brief openbaar te maken in de vaste overtuiging dat al het mogelijke gedaan moet worden om een beter begrip te vestigen inzake de belangrijke kwestie van proefnemingen met kernwapens.

Uw gevoel van eerbied voor het leven en de toewijding, waarmee gij uw eigen leven en gaven op onbaatzuchtige wijze in dienst hebt gesteld van de mensen, hebben op velen in de gehele wereld een diepe indruk gemaakt. Uw bezorgdheid over mogelijke gevolgen van kernproeven is kenmerkend voor de menslievende eigenschappen, die gij steeds hebt betoond en waarvoor u onlangs terecht bent geëerd. Ik weet, dat gij naast deze eigenschappen de intellectuele kracht en integriteit bezit om bij alles naar de waarheid te zoeken. Ik schrijf u in deze geest, omdat ik erop vertrouw, dat gij van alle feiten die ik u zal kunnen verschaffen over de radio-actieve neerslag tengevolge van proefnemingen met kernwapens gaarne kennis zult nemen.

Het is mij niet bekend van welke gegevens u bij de bestudering van deze kwestie gebruik hebt gemaakt, maar uit de inhoud van uw verklaring is de ernstige twijfel bij mij gerezen, of de allerlaatste gegevens wel te uwer beschikking hebben gestaan. Na lezing van uw verklaring heb ik u een afschrift gezonden van een rede, die ik onlangs heb uitgesproken over wat wij weten uit de wetenschappelijke onderzoekingen inzake de radio-activiteit van de neerslag en haar gevolgen. Hierbij sluit ik een afschrift in van een voordracht die ik 26 april zal houden voor het Amerikaans Fysisch Genootschap. Ik hoop dat deze documenten u van nut zullen zijn. Daaruit blijkt dat een intensieve poging is gedaan om de bestaande mate van radioactiviteit in bodem, water, levensmiddelen en het menselijk lichaam als gevolg van de wapenproeven op theoretische gronden te berekenen en uit talrijke monsters te bepalen.

Indien bij u de indruk post heeft gevat dat in de verklaringen van Amerikaanse autoriteiten geen rekening wordt gehouden met het mogelijke gevaar van inwendige straling — en uit uw verklaring moet ik wel aannemen dat dit het geval is — dan haast ik mij u te verzekeren dat hier geen sprake van is: in regeringskringen is uitvoerig op deze kwestie ingegaan. Eveneens is dit omstandig behandeld in een rapport dat voor de Nationale Academie van Wetenschappen is samengesteld door een groot aantal eminente geleerden en in een ander, opgesteld door de Britse Raad voor Medisch Onderzoek; beide rapporten zijn in juni van het vorig jaar verschenen.

Vooral sedert de zomer van 1953 heeft de Commissie voor Atoomenergie uitgebreide onderzoekingen verricht over radio-actieve neerslag in alle delen van de wereld; deze onderzoekingen hebben het grootste deel van het materiaal opgeleverd, waarover wij thans beschikken. Hierbij werden analyses gemaakt van bodem, planten, voedsel en andere materialen uit alle delen van de wereld. De Amerikaanse regering heeft deze inlichtingen zonder terughoudendheid ter kennis gebracht van de wetenschappelijke VN-commissie inzake atomische straling, die is opgericht op aanbeveling van de Verenigde Staten en die de gegevens, die door andere landen werden verschaft, heeft bestudeerd.

Ofschoon de bevindingen van de Amerikaanse geleerden enigszins van die der buitenlandse afwijken, bestaat er overeenstemming op het punt van de geschatte omvang van de neerslag en het tempo, waarin deze uit de stratosfeer neerdaalt. Misschien bestaat er minder overeenstemming over de graad van de fysiologische gevolgen die door de straling van deze neerslag wordt veroorzaakt. Men is het er niettemin algemeen over eens dat de bestraling tengevolge van deze neerslag veel en veel te gering is dan dat er waarneembare gevolgen voor de bevolking door zouden ontstaan. Amerikaanse regeringsinstanties zien er voortdurend nauwlettend op toe dat deze conditie van uiterst geringe door straling ontstane gevaren gehandhaafd blijft en ze hebben geen enkele maatregel of onderzoek ter vermindering van het gevaar verwaarloosd.

Daarmee wil ik niet zeggen dat er in het geheel geen gevaar bestaat. Wat ik u zou willen aantonen is dat het gevaar uiterst klein is in vergelijking met andere gevaren die de mensen overal normaliter in hun leven lopen. Tegelijkertijd verzoek ik u het grote gevaar voor de vrijheidslievende mensen overal ter wereld onder de ogen te zien, indien onze verdedigingsmaatregelen tegen de totalitaire machten in de wereld niet in stand worden gehouden, alvorens een gewaarborgde ontwapening kan worden bereikt. Een uitvoerbaar, gewaarborgd stelsel van internationale ontwapening is natuurlijk

een allerbelangrijkste doelstelling van de Amerikaanse regering, waarvoor wij moeten arbeiden en hopen en bidden totdat deze een feit is.

Om nu iets dieper in te gaan op de kwestie van het gevaar tengevolge van een radio-actieve neerslag in de gehele wereld, verdeel ik deze in twee categorieën van mogelijk gevaar. De eerste bestaat in het genetische gevaar, veroorzaakt door bestraling van de geslachtsorganen door binnendringende gammastralen en de tweede in het gevaar tengevolge van de bestraling van de beenderen door opgenomen strontium-90, dat hoofdzakelijk met voedsel het lichaam binnenkomt. Deze twee soorten van mogelijk gevaar moeten niet met elkaar verward worden; er bestaat geen reden om genetische gevaren te vrezen van de zijde van strontium-90, aangezien het zich verzamelt in de beenderen en geen merkbare invloed uitoefent op de geslachtsorganen.

Om een inzicht te krijgen in de mate dezer gevaren moeten wij de dosis straling die verkregen wordt uit de neerslag vergelijken met de dosis, die alle levende wezens doorlopend ontvangen tengevolge van de natuurlijke radioactiviteit van de omgeving. Op deze wijze is het mogelijk de gevaren tengevolge van de proefnemingen met kernwapens in verband te brengen met de normale ervaringen der mensen.

Wanneer wij deze vergelijking maken dan wordt het duidelijk dat wij allen in ons lichaam meevoeren en in onze omgeving blootstaan aan een mate van radioactiviteit, die veel groter is dan die welke veroorzaakt wordt door de radio-actieve neerslag.

De kosmische stralen, die vanuit het heelal tot ons komen, worden bij het doordringen van de atmosfeer geleidelijk afgezwakt. Iemand die dus op een hoogte van anderhalve kilometer boven het zee-oppervlak woont krijgt een dubbele dosis kosmische straling in vergelijking met iemand die op zeeniveau woont. Er zijn nog andere variaties in de natuurlijke „achtergrond" doseringen. Zo zullen mensen, die in bepaalde streken wonen, waar uranium- en thoriumertsen aanwezig zijn, veel meer aan straling blootstaan dan elders en hun voorouders hebben deze veel grotere doses eeuwenlang in vele delen van de wereld ontvangen. Het wonen in een bakstenen huis — in plaats van in een houten huis — zal wanneer in bepaalde delen van de wereld daarvoor een bepaald soort baksteen is gebruikt, de bestraling vele malen intensiever maken dan die, welke ontstaat tengevolge van de neerslag na een proefneming met atoomwapens.

De meerdere dosis straling die de mensen tengevolge van de neerslag ontvangen is veel geringer dan de natuurlijke dosis en zelfs dan de variaties op de natuurlijke dosis. Om precies te zijn: de dosis in de jonge beenderen van kinderen tengevolge van strontium-90 is momenteel ongeveer gelijk aan de grotere dosis, die een mens die op zeeniveau woont door de kosmische straling zou ontvangen indien hij verhuist naar een punt dat een paar honderd meter hoger op een heuvel ligt.

Er bestaat geen twijfel dat een buitensporige dosering van radio-actief strontium beenkanker en leucaemie bij dieren kan veroorzaken; daarom moeten we niet zonder meer de mogelijkheid uitschakelen dat de neerslag der proefnemingen nadelige gevolgen kan hebben.

Wanneer wij evenwel in aanmerking nemen dat de wereldbevolking is blootgesteld aan natuurlijke bestralingen die aanzienlijk groter zijn dan de dosis van de neerslag dan kunnen wij trachten om vast te stellen tot welke controleerbare gevolgen zulks aanleiding heeft gegeven. Wanneer wij de beschikbare gegevens onderzoeken dan blijkt uit niets dat er een dergelijke inwerking bestaat. Belangrijke statistieken zijn evenwel niet altijd zorgvuldig opgesteld en daarom moeten verdere onderzoekingen worden verricht onder auspiciën van de Verenigde Naties, waarbij moet worden nagegaan of dergelijke gevolgen kunnen worden vastgesteld. Eén ding staat echter vast — er is nooit vastgesteld kunnen worden dat de mensen het voorkomen van deze verschrikkelijke ziekten in aanmerkelijke mate hebben kunnen vergroten door op grotere hoogte te gaan wonen of door te verhuizen van een streek, waar geen radium wordt aangetroffen naar een vulkanische grond of naar een gebied met granietrotsen, waarvan het uraniumgehalte veel hoger is, of door uit een houten huis naar een bakstenen woning te verhuizen.

Een andere manier om zich een idee te vormen van het mogelijke gevaar van strontium-90 in de radio-actieve neerslag is deze te vergelijken met de toelaatbare concentratie van strontium-90, zoals deze door competente geleerden is vastgesteld. Deze toelaatbare dosis strontium-90 is voor arbeiders in de „atoom-industrie" in de Verenigde Staten ongeveer 2000 maal zo hoog als het huidige strontium-90 gehalte in beenderen van kinderen in de Verenigde Staten tengevolge van de neerslag. (Strontium-90 concentraties in de rest van de wereld zijn over het algemeen lager dan in de Verenigde Staten). Deskundigen hebben uit voorzichtigheidsoverwegingen aanbevolen de toelaatbare grens voor gehele bevolkingsgroepen vast te stellen op een tiende van die voor de arbeiders in de atoomindustrie. Op deze basis is het strontium-90 gehalte in de beenderen van kinderen in de Verenigde Staten iets minder dan één procent van de maximaal toelaatbare concentratie voor de bevolking.

Misschien moet enige nadere opheldering worden gegeven ten aanzien van deze maximaal toelaatbare concentraties. Zoals u weet spreken geleerden niet van „risico's" of „gevaren" in de betekenis, welke die woorden doorgaans bezitten. Zij trachten de mogelijkheid bijna tot de limiet van het eindige te bepalen; daarom omvat het woord „risico" ook de mogelijkheid van gevolgen, die ver buiten het bereik van het mogelijke of bespeurbare liggen. De maximaal toelaatbare concentraties zijn geen veiligheidsmarges, maar een aanwijzing dat er bij aanzienlijk grotere concentraties, misschien tienmaal zo groot, een aanwijsbaar gevolg zou bestaan.

Tot dusver heb ik het in hoofdzaak gehad over de mogelijke gevaren van radio-actief strontium. In de radio-actieve neerslag komen ook andere stoffen voor, die zich niet binnen het lichaam ophopen, maar die doordringende stralen uitzenden, die de geslachtsorganen en andere delen van het gehele lichaam van buitenaf kunnen aantasten; een dergelijke straling kan de oorzaak zijn van genetische mutaties.

Bij het nagaan van de mogelijkheid van genetische gevolgen door de radio-actieve neerslag moeten we deze wederom trachten te vergelijken met wat ons reeds uit ervaring bekend is. Deze bepaalde „uitwendige" dosis, die dus genetische gevolgen kan hebben, heeft in de laatste drie, vier jaar in de Verenigde Staten geschommeld tussen één en vijf duizendste van een röntgen per jaar. Dit cijfer dienen we te vergelijken met de normale dosis van 150/1000 röntgen per jaar afkomstig van de kosmische straling en de natuurlijke radio-actieve materialen in de omgeving. Met andere woorden, de „uitwendige" straling van de neerslag heeft van 0,7-3 procent bedragen van de natuurlijke radio-actieve straling.

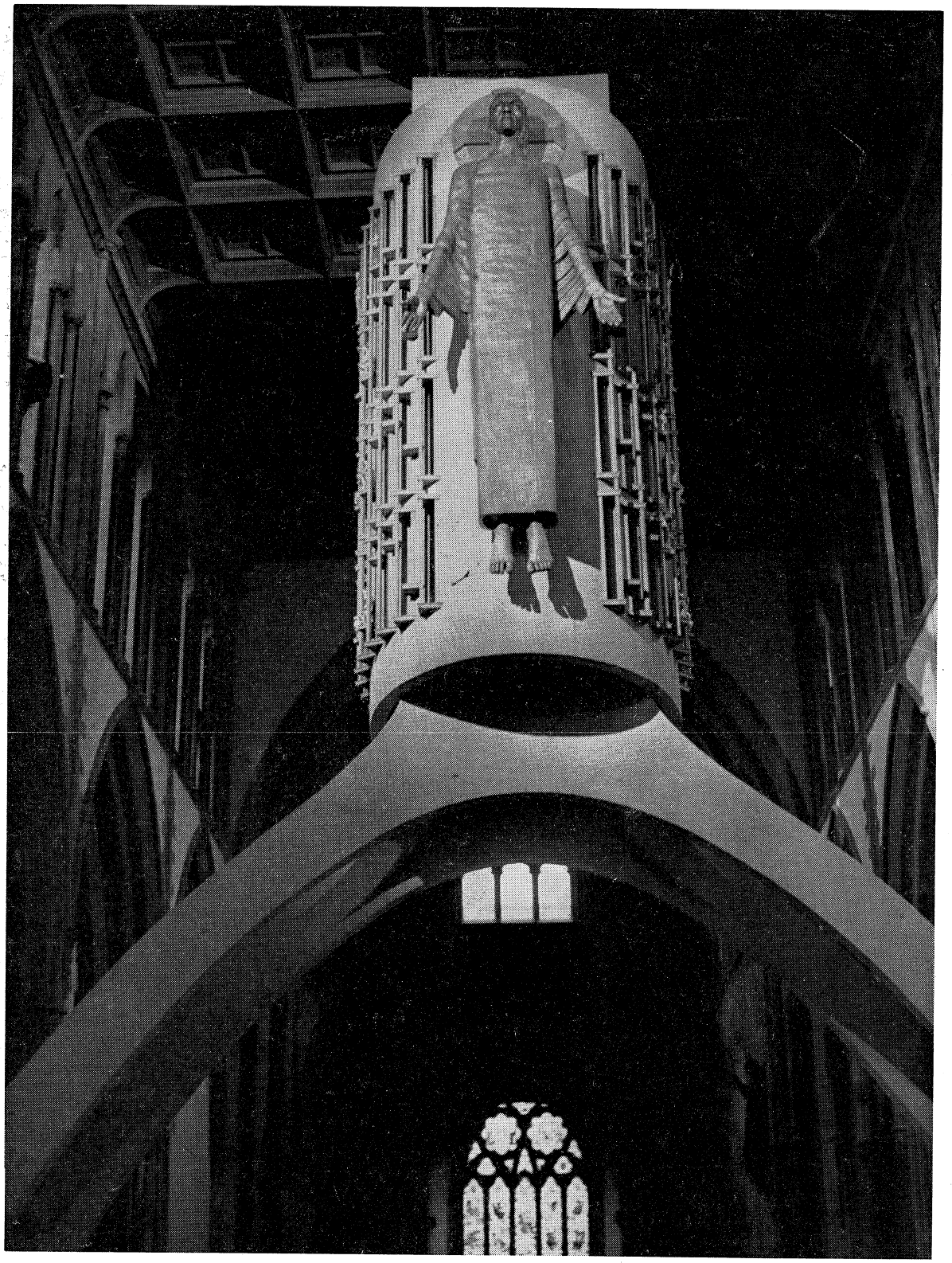
Nog een ander voorbeeld: in bepaalde streken van de wereld bezit soms een bakstenen huis in de muren genoeg radio-actieve stoffen om een stralingsdosis op te leveren die 40/1000 röntgen per jaar groter is dan die van een houten huis, terwijl een huis van beton ongeveer 100/1000 röntgen per jaar meer afgeeft. Deze doses zijn dus in vergelijking met die van de radio-actieve neerslag van 8 tot 100 maal groter.

Het is dus duidelijk dat de genetische gevolgen van de radio-actieve neerslag wel zeer gering zijn in vergelijking met de genetische gevolgen van de natuurlijke straling.

U wijst er in uw verklaring op dat de radio-activiteit van proefnemingen, die reeds hebben plaatsgehad, nog in de stratosfeer aanwezig is, waaruit ze in de komende jaren op aarde zal neerkomen. De radio-activiteit van deze stoffen neemt tengevolge van de normale uiteenvalling van radio-actieve stoffen voortdurend af. De uiterst kleine radioactieve deeltjes vallen zo langzaam uit de stratosfeer dat de voortgaande neerslag in de Verenigde Staten ongeveer overeenkomt met het radio-actieve verval van het strontium-90 dat reeds is afgezet; zo komt het dat het huidige gehalte aan radio-actief strontium in de bodem ongeveer even groot is als we in de toekomst zullen hebben tengevolge van de reeds genomen proefnemingen met kernwapens. Een voortzetting van deze proefnemingen zal niet tot gevolg hebben dat de radioactiviteit op zuiver additionele wijze wordt vergroot, aangezien er een evenwicht zal ontstaan tussen de radio-activiteit, die wordt toegevoegd en het radioactieve verval. Indien de proeven tot 1983 in het tempo van de afgelopen vijf jaar zouden worden voortgezet dan zou de radio-activiteit, naar wordt aangenomen, in de Verenigde Staten ongeveer het viervoudige van het huidige niveau bereiken. Een zesmaal zo hoog niveau zou eerst in het jaar 2011 worden bereikt, indien de proeven nog zo lang zouden worden voortgezet.

Ik hoop dat ik genoeg gegevens heb aangevoerd om aan te tonen dat de gevaren uit hoofde van proeven met kernwapens in het huidige tempo gering zijn. Er staan mij natuurlijk veel meer gedetailleerde gegevens ter beschikking en als u dat wenst zal ik u deze gaarne doen toekomen. Geen enkele geleerde beweert dat er geen gevaar aanwezig is. Wij aanvaarden echter het risico terwille van onze genoegens, ons gemak en onze materiële vooruitgang. Hier schijnt mij de keus veel duidelijker te zijn — het verschrikkelijke risico, gelegen in het opgeven van onze defensie-inspanning, die van zo groot belang is onder de huidige omstandigheden voor het voortbestaan van de vrije wereld in vergelijking tot het kleine controleerbare risico van de proefnemingen met atoomwapens.

Met vriendelijke groeten,
W. F. Libby

De beroemde 76-jarige Engelse beeldhouwer Sir Jacob Epstein heeft voor de in de oorlog grotendeels verwoeste, maar thans gerestaureerde Kathedraal van Llandaff te Cardiff in Wales een Christus-beeld gemaakt. Dit beeld — „Christ in Majesty" — is uitgevoerd in aluminium. Het is geplaatst tegen het (ronde) orgel, dat op zijn beurt rust op een betonnen boog. Volgens Epstein zelf is dit beeld zijn „grootste werk".

(Foto Ass. Press)

13222

Het Suezkanaal weer bevaren

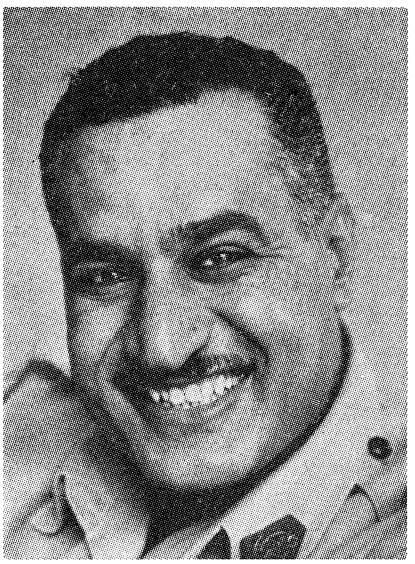
Het Suezkanaal, als gevolg van de Brits-Franse en Israëlische actie (zie 12824 en 12837 e.v.) in de herfst van 1956 door wrakken geblokkeerd, kon, na onder supervisie van de Verenigde Naties door Europese (w.o. Nederlandse) ondernemingen uitgevoerde opruimingswerkzaamheden, begin april weer geheel voor de scheepvaart worden opengesteld (zie nader 13121/1). De vraag was, wat de grote zeevarende mogendheden, die een boycot hadden aanbevolen, op de duur zouden doen. De in een memorandum aan de VS neergelegde Egyptische eisen (zie 13121/3) weken wel sterk af van de 6 beginselen waarover men het in oktober 1956 — vóór de gewapende actie — in de Veiligheidsraad eens was geworden (zie nader 12802/1).

Egyptisch memorandum in Veiligheidsraad

Besprekingen van de Amerikaanse ambassadeur in Cairo met de Egyptische regering leidden niet tot de hernieuwde erkenning door Egypte van deze beginselen. Tenslotte maakte dit land in een memorandum aan de VN de regeling bekend voor de scheepvaart door het kanaal (zie nader pag. 13182/3). In deze eenzijdig vastgestelde, dus niet in een multilaterale overeenkomst vastgelegde, regeling is geen sprake van de door de Westelijke mogendheden gewenste medezeggenschap der gebruikers bij de vaststelling en inning van de tolgelden. Uitsluitend het Egyptische gezagslichaam zal met de exploitatie van het kanaal worden belast. Ook bevat het memorandum geen verklaring, dat de functionering van het kanaal onafhankelijk zal zijn van de politiek van welk land ook. Evenmin wordt uitdrukkelijk toegezegd, dat Egypte zich met betrekking tot de vrije doorvaart (vastgelegd in de door Egypte erkende conventie van Constantinopel, zie 12745) zal onthouden van iedere discriminatie (in de eerste plaats vooral voor Israël van belang).

De Veiligheidsraad heeft zich slechts een dag (26-4) met het memorandum beziggehouden. Op voorstel van de Amerikaanse gedelegeerde besloot men stilzwijgend de Egyptische regeling op de proef te stellen en zich dus bij het voldongen feit neer te leggen. De vergadering werd voor onbepaalde tijd verdaagd, ondanks het aandringen van de gedelegeerden van Frankrijk en Engeland op nieuwe onderhandelingen voor een werkelijk internationale regeling.

Alleen de vertegenwoordiger van de Sowjet-Unie aanvaardde de Egyptische regeling, zonder enige reserve, als definitief.

President Nasser van Egypte

SCUA buigt het hoofd

Het bestuur van de in oktober 1956 opgerichte (zie pag. 12776 en 12817 /1) vereniging van kanaalgebruikers (Suez Canal Users Association - SCUA) is na verschillende bijeenkomsten in Londen op 9 mei uiteengegaan, het aan de leden overlatend of zij al of niet van het Suezkanaal gebruik zullen maken. Inmiddels was de vaart door het kanaal reeds door verscheidene lijnen hervat. De landen, die aan de boycot van het kanaal hebben meegedaan, waren reeds in een nadelige positie gekomen ten opzichte van de landen die niet mee hebben gedaan en met name ten opzichte van de toch al sterk concurrerende „goedkope vlaggen" [1]). De meerderheid van de leden der vereniging had dan ook te kennen gegeven, dat zij niet bij machte was de scheepvaartmaatschappijen in haar land te beletten van het kanaal gebruik te maken.

In het op 9 mei uitgegeven SCUA-communiqué wordt o.m. gezegd, dat de leden van de vereniging het er algemeen over eens zijn, dat de Egyptische verklaring inzake de vaart door het kanaal onvoldoende is en niet voldoet aan de zes punten voor een regeling van de kwestie van het Suezkanaal, die zijn neergelegd in de resolutie, die de Veiligheidsraad op 13 oktober 1956 heeft aangenomen.

Voor zover de schepen van ledenstaten het kanaal weer gaan gebruiken, wil dit niet zeggen, dat deze leden de Egyptische verklaring accepteren als een regeling van de kanaalkwestie. Dienovereenkomstig behouden zij zich de bestaande rechten voor, zoals die voortvloeien uit de conventie van Constantinopel van 1888.

In het communiqué wordt voorts gezegd, dat de Franse afgevaardigde het voorbehoud heeft gemaakt, dat het naar de mening van zijn regering onmogelijk is onder de huidige omstandigheden de leden-staten aan te bevelen de vaart door het kanaal te hervatten. De Spaanse afgevaardigde had als zijn mening te kennen gegeven, dat alleen de Ver. Naties bevoegd zijn te beslissen, of de Egyptische verklaring al dan niet overeenkomt met de resolutie van de Veiligheidsraad.

Britse omzwaai

Op 13 mei hebben zowel de VS als Engeland de boycot van het Suezkanaal opgeheven.

Het Britse Lagerhuis heeft zich op 15 en 16 mei beziggehouden met de kwestie van het Suezkanaal. Aan het einde van de debatten werd het besluit van de regering om Britse schepen weer toe te staan gebruik te maken van het kanaal goedgekeurd. Een socialistische motie van wantrouwen werd nl. met 308 tegen 259 stemmen verworpen. In deze motie werd de schade, die het prestige en de economische belangen van Engeland hebben geleden door de politiek van de regering met betrekking tot het Suezkanaal diep betreurd.

De mededeling van de hervatting van de vaart door het kanaal was door premier *Macmillan* reeds op 13 mei gedaan. Hieraan waren (te Bern gehouden) besprekingen voorafgegaan tussen de Bank van Engeland en de Nationale Bank van Egypte over de betaling van de kanaalgelden. Op 14 mei maakte de regering bekend, dat de in verband met de

(*Zie vervolg pag.* 13225)

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

Argentinië — 16 mei President Aramburu heeft het ontslag aanvaard van de minister voor het leger, gen. O. Arana; tot minister voor het leger a.i. is benoemd commodore E. Mac Loughlin. — **17 mei** Een groep hoge officieren zou de president gevraagd hebben binnen drie maanden algemene verkiezingen te laten houden. — **19 mei** Het ministerie voor het leger spreekt dit tegen.

België — 15 mei Met ingang van 1 juni a.s. zal de Sabena een dagdienst van Brussel naar New York instellen. — **16 mei** De Belgische Koninklijke Academie voor Medische Wetenschappen heeft op voorstel van Nobelprijswinnaar Prof. Huysmans met algemene stemmen een resolutie aangenomen, waarin de kernproeven veroordeeld worden. — **18 mei** Volgens de CVP is de militaire organisatie van België te log en slecht aangepast aan de huidige militaire vereisten.

Canada — 16 mei De minister van buitenlandse zaken, L. B. Pearson, waarschuwt, dat de betrekkingen tussen Canada en de VS in de toekomst minder gemakkelijk en automatisch zullen zijn.

Ceylon — 15 mei Bezoek van premier Nehroe van India.

China (Nationalistisch) — 17 mei Maarschalk Tsjang Kai-sjek heeft besloten een persoonlijke afgezant naar de VS te zenden, die tot taak zal hebben de leiders van de Chinese gemeenschappen in de VS ervan te overtuigen, dat er geen compromis met Peking zal worden gesloten.

China (Volksrepubliek) — 11 mei Het ministerie van buitenlandse zaken noemt het legeren van een met raketten uitgeruste Amerikaanse eenheid op Formosa een „aanvalsdaad". — **13 mei** De regering zou besloten hebben een groot deel van het Chinese leger en het Chinese personeel dat op het ogenblik in Tibet is, terug te trekken. — Het volksdagblad „Peking" verdedigt een stakingsbeweging van arbeiders en oefent kritiek op de ambtenaren, omdat zij geen begrip zouden hebben getoond voor de behoeften van de arbeiders. — **19 mei** De minister van gezondheid heeft nieuwe regelingen voor geboortencontrole uitgegeven, waarin als middel voor geboortenbeperking abortus wordt afgeraden, doch sterilisatie van zowel mannen als vrouwen wordt aangemoedigd.

Denemarken — 14 mei Parlementsverkiezingen . — **15 mei** De socialistische regering van premier H. C. Hansen afgetreden.

Dominicaanse Republiek — 16 mei Gen. Trujillo Molina voor een nieuwe ambtsperiode van 5 jaar als president herkozen. Tot vice-president is gekozen de minister van onderwijs en kunsten, Dr. J. Balaguer.

Duitsland (Oost) — 16 mei De staatsveiligheidsdienst beschuldigt de Amerikaanse en Franse geheime diensten ervan, dat zij in november 1956 geprobeerd hebben aan de Oostberlijnse Humboldt-universiteit een opstand naar Hongaars model uit te lokken.

Duitsland (West) — 14 mei De voormalige hoge SS-officieren Dietrich en Lippert veroordeeld tot 18 maanden gevangenisstraf wegens resp. moord (30 juni 1934) op hoge SA-leiders en wegens medeplichtigheid aan de moord op de SA-stafchef E. Röhm. — **16 mei** De oorlogsmisdadiger W. Funk uit de gevangenis te Spandau vrijgelaten. — **17 mei** De leider der socialisten, E. Ollenhauer, verklaart dat zijn partij akkoord zal gaan met de instelling van een gecontroleerde zone in Midden- en Oost-Europa. — De voorzitter van het verbond der Westduitse industrie, Fr. Berg, verklaart, dat ondanks de grote betalingsbalansoverschotten de Bondsrepubliek geen rijk land is, dat zonder meer kapitaal aan anderen kan lenen. — **19 mei** De in 1952 gestichte splinterpartij, de Duitse Volkspartij, wordt ontbonden; de leden is geadviseerd zich bij de SDP aan te sluiten.

Egypte — 14 mei De Egyptische banken mogen weer transacties sluiten met Britse banken. — Volgens radio-Cairo zal met Engeland de deblokkering van Egyptische rekeningen in dat land worden besproken. — **18 mei** Op 3 juli a.s. zullen algemene verkiezingen plaatsvinden.

Engeland — 13 mei Premier Macmillan deelt mede, dat aan Britse reders toestemming is gegeven weer van het Suezkanaal gebruik te maken. — Uit protest tegen de regeringsbeslissing t.a.v. het Suezkanaal zijn acht leden uit de conservatieve Lagerhuis-fractie getreden. — **15 mei** Einde van de benzinerantsoenering. — De Britse atoomproeven bij Christmas-Island beginnen met de ontploffing van een waterstofbom op grote hoogte. — Zowel Labour als de conservatieven zullen bij de komende verkiezingscampagne voorstellen doen voor herziening van de ouderdomspensioenen. — **16 mei** Saoedi-Arabië zou de Britse regering hebben gepolst over een mogelijke hervatting van de in okt. 1956 afgebroken diplomatieke betrekkingen. — Aan de VN zal $ 45,4 mln beschikbaar worden gesteld voor hulp aan Palestijnse vluchtelingen. — Het Lagerhuis verwerpt met 308-259 stemmen een Labour-motie, waarin het regeringsbeleid m.b.t. het Suezkanaal werd afgekeurd. — **17 mei** De havenarbeiders aanvaarden een loonsverhoging van 5%.

Finland — 16 mei De regering van K. A. Fagerholm, die op 25-4 haar ontslag had ingediend, heeft besloten aan te blijven.

Frankrijk — 11 mei Volgens de Revue de la Sécurité Sociale zijn er in 1955 in Frankrijk 170.000 personen overleden aan alcoholisme of aan een door drankmisbruik ontstane leverziekte. — **12 mei** Volgens een Franse opgave zouden er sinds het begin van de Algerijnse opstand (nov. 1954) ca. 12.000 Franse militairen en burgers — w.o. 8.000 mohammedanen — om het leven zijn gekomen. Het „geregelde rebellenleger" telt 20.000 man en beschikt over 12.000 wapens. — **14 mei** Verhoging van belastingen en PTT-tarieven (opbrengst: frs. 44 mld). — **15 mei** De regering heeft een wetsontwerp ingediend ter bestrijding van de zwarte handel in zuigelingen, welke de laatste tijd verontrustende vormen aannam. — De 37 Poujadistische afgevaardigden in de Nat. Vergadering zullen samengaan met de 16 afgevaardigden van de Boerenpartij, die tot dusver met conservatieven samenwerkten. — A. M. Mbida gekozen tot eerste premier van Frans Kameroen. — **17 mei** In de Nat. Vergadering begint debat over de bezuinigingsmaatregelen der regering.

Hongarije — 11 mei De Nat. Vergadering heeft besloten, dat de rood-wit-groene Hongaarse vlag voortaan geen embleem (na de oktoberopstand was de rode ster vervangen door het Kossuth-embleem) meer zal vertonen in de witte baan. — **17 mei** De door de oktoberopstand aangerichte schade bedraagt 10 mld forint.

Indonesië — 11 mei Complot tot omverwerping van de regering opgerold. — **14 mei** De regering van premier Djuanda stelt zich volledig achter de door de militairen genomen maatregelen tot bestrijding van de corruptie. — **16 mei** Oud-vice-president Dr. Moh. Hatta verdedigt het optreden van de „opstandige" provincies. — **19 mei** Einde van het bezoek van de president van de SU, K. E. Worosjilow.

Internationaal — 13 mei Israël deelt mede, dat het bij wijze van proef een koopvaardijschip door het Suezkanaal zal sturen. Wanneer dit vaartuig iets in de weg wordt gelegd, zal dit door Israël beschouwd worden als een oorlogsdaad. — **15 mei** Frankrijk zal de kwestie-Suezkanaal voor de Veiligheidsraad brengen. — **16 mei** De administrateur van de vereniging van Kanaalgebruikers (SCUA), Bartels, heeft zijn ontslag ingediend. — **16 mei** P. H. Spaak begint zijn werkzaamheden als secr.-generaal van de NAVO. — **19 mei** Premier Nehroe verklaart, dat elk land het recht moet hebben van het Suezkanaal gebruik te maken.

Irak — 17 mei Einde van de besprekingen tussen koning Feisal en koning Saoed van Saoedi-Arabië.

Italië — 19 mei A. Zoli vormt christen-democratische minderheidsregering.

Joego-Slavië — 14 mei De VS hebben het verbod op de uitvoer van zware wapens naar Joego-Slavië opgeheven.

Luxemburg — 15 mei Prinses Josephine Charlotte heeft het leven geschonken aan een tweeling.

Nederland — 13 mei Een VARA-commissie wijst de commerciële TV af. — **16 mei** De regering stelt de looncompensatie voor de a.s. huurverhoging vast. — **17 mei** Koningin Juliana en Prins Bernhard bezoeken de Philips-fabrieken te Eindhoven.

Ned. W.-Indië — 13 mei De minister van economische zaken en welvaartszorg, Dr. E. J. van Romondt, treedt uit het Antilliaanse kabinet.

Verenigde Staten — 13 mei De regering heeft een Japans verzoek om afgelasting der atoomwapenproeven in Nevada verworpen. — **14 mei** Minister Dulles verklaart, dat de VS geen enkele overeenkomst i.z. ontwapening zullen aanvaarden, welke gebaseerd is op de huidige verdeling van Duitsland. — President Eisenhower doet een beroep op het Congres zijn begroting niet verder te besnoeien.

Zuid-Afrika — 14 mei Begonnen zal worden met de produktie van zwaar water.

(*Vervolg van pag.* 13223)

Suez-crisis ingevoerde benzinedistributie met onmiddellijke ingang was opgeheven.

Reeds voor de aanvang van bovenvermeld debat waren acht conservatieve Lagerhuisleden onder aanvoering van Viscount *Hinchingbrooke* [2]) uit protest tegen de slappe buitenlandse politiek van de regering-Macmillan (Suez én Cyprus), en met name tegen de „capitulatie voor Nasser", uit de conservatieve fractie getreden. Zij zullen als „onafhankelijke" conservatieven hun districten blijven vertegenwoordigen. Bij de bovenvermelde stemming onthielden zich in totaal 14 conservatieven van stemming.

Radio-Cairo's eerste reactie op Macmillans verklaring luidde: „Het besluit van de Britse regering om het nieuwe statuut van het Suezkanaal te erkennen en handelsbesprekingen met Egypte te beginnen toont aan dat het recht en de rechtvaardigheid het steeds winnen van het geweld en de agressie."

Het Lagerhuis-debat was fel. *Bevan* was de voornaamste en felste woordvoerder van de Labour-oppositie. Hij beschuldigde de regering van misdadige, lichtzinnige krankzinnigheid. Maar volgens de Londense *Times* (17-5) werd het telkens plotseling stil, wanneer een spreker trachtte vooruit te zien. Regering en oppositie bleken vrij eensgezind in hun afkeer van Nasser. Afgezien van de conservatieve Suez-rebellen, bleek men het ook wel algemeen eens te zijn met het besluit van de regering om de vaart door het Suezkanaal te hervatten. „Voortzetting van de boycot zou alleen maar een straf zijn voor onze exporteurs en onze deviezenvoorraden aantasten", zei Labour-leider *Gaitskell,* „en dat kunnen wij ons niet veroorloven." *Gaitskell* verweet de (gehele) regering-*Eden,* waarvan ook de huidige premier *Macmillan* deel uitmaakte, dat zij de kansen van oktober op een betere regeling had verspeeld. *Macmillan* gaf toe dat de huidige regeling onbevredigend is, maar toch niet beschouwd kan worden als een succes zonder meer van Nasser. De regering zou blijven streven naar een betere regeling.

Engeland had door de actie tegen Egypte ongetwijfeld een terugslag gehad, maar anderzijds had president *Nasser* in de Arabische staten sterk aan gezag ingeboet. Voor zijn ontwikkelingsplannen zou hij tenslotte om hulp bij het Westen moeten aankloppen.

De minister van buitenlandse zaken, *Selwyn Lloyd,* die zeer scherpe aanvallen van de oppositie te verduren kreeg, deelde nog mede, dat Engeland het Franse verzoek om een debat in de Veiligheidsraad over het Suezkanaal steunde (zie hieronder).

Premier Mollet van Frankrijk

Zowel *Macmillan* als *Selwyn Lloyd* verklaarde, dat de regering al het mogelijke zou doen om de afhankelijkheid van West-Europa van het Suezkanaal te verminderen. De *Times* noemde dit streven „the most promising line".

Nieuwe oliebuisleiding en super-tankers

De *Manchester Guardian* gaf in zijn blad van 15 mei een overzicht van de succesvolle operaties van de grote oliemaatschappijen, waardoor de ernstige economische moeilijkheden, die men van het sluiten van het Suezkanaal en het buiten werking stellen van de Syrische pijpleidingen (waardoor tot aan de Suez-crisis 2/3 van de voor West-Europa bestemde olie werd vervoerd) voor de Europese industriële landen verwachtte, zijn voorkomen. Een gedwongen sluiting van de op olietoevoer aangewezen fabrieken is uitgebleven, dank zij de doeltreffende uitvoering van plannen, met de opstelling waarvan men reeds in de zomer van 1956, dus voor de eigenlijke Suez-crisis, was begonnen.

Inmiddels zijn vertegenwoordigers van 17 grote oliemaatschappijen enige malen te Londen bijeen geweest, om plannen te ontwerpen voor het minder afhankelijk maken van de olietoevoer van het Suezkanaal en genoemde pijpleidingen en in het algemeen ook om de mogelijkheden onder de ogen te zien van het voldoen aan de vraag naar olie, die naar men verwacht tegen 1960 nog sterker zal gaan toenemen dan thans reeds het geval is.

Een van de middelen is de bouw van super-tankers, waarvan er geleidelijk meer in de vaart komen (zie ook 12696). Een ander middel is de aanleg van nieuwe pijpleidingen.

De Britse premier zei in bovenvermeld Lagerhuis-debat, dat op de werven van de „vrije wereld" op het ogenblik meer tankschepen in aanbouw zijn dan ooit tevoren: 30 miljoen ton laadruimte in totaal. Een derde deel hiervan zal binnen twee jaar in dienst komen. Er zijn op dit ogenblik niet meer dan een dozijn super-tankers van meer dan 40.000 ton in de vaart. Maar dit aantal zal vóór 1965 oplopen tot 300, dat is een kwart van de totale wereldtankertonnage. Al die nieuwe olieschepen zijn zo geconstrueerd, dat zij snel en economisch om de Kaap kunnen varen, aldus *Macmillan,* die ook wees op de plannen voor de aanleg van een nieuwe pijpleiding van de Perzische Golf via Turkije naar de Middellandse Zee, die het Westen minder kwetsbaar zal maken voor Egyptische pressie.

De genoemde grote oliemaatschappijen hebben intussen — op 17 mei — in principe besloten tot de aanleg van deze pijpleiding (die wij reeds op onze overzichtskaart op pag. 13142 hebben aangegeven).

Deze pijpleiding (doorsnede ca. 1 m) zal naar schatting 3 miljard gulden kosten. Hierdoor zullen jaarlijks ongeveer 70 miljoen ton ruwe olie naar de kust van de Middellandse Zee kunnen worden vervoerd.

Frankrijk handhaaft boycot

Het Britse besluit wekte in Franse regeringskringen verbittering. In Parijs sprak men zelfs van een „capitulatie" en een „dolkstoot in de rug". Een woordvoerder van de *Quai d'Orsay* verklaarde (14 mei), dat er geen verandering in het Franse standpunt zou komen en dat Frankrijk zich niet zou neerleggen bij de nieuwe toestand, ondanks het feit, dat de Franse scheepvaart hierdoor zwaar belast zou blijven.

Het Parijse blad *Le Monde* (14-5) herinnerde er overigens aan, dat het Britse besluit was gevallen, nadat de positie van het Westen tegenover Egypte door de Suez-actie zeer was verzwakt. Vóór deze actie had

Nasser de zg. 6 beginselen van de Veiligheidsraad aanvaard en stonden onderhandelingen te Genève in het vooruitzicht. Maar nu staat het Westen vrijwel zonder troeven; de Franse en Britse zaken in Egypte zijn in beslag genomen; alle Westeuropese landen hebben grote verliezen geleden als gevolg van de sluiting van het kanaal; en *Nasser* kan met het kanaal praktisch doen wat hij wil.

Frans beroep op Veiligheidsraad

Premier *Mollet* van Frankrijk bood op 15 mei zijn ontslag aan, maar dit werd door president *Coty* geweigerd — hetgeen, aldus de Parijse correspondent van het *Algemeen Handelsblad* (16-5) ook de bedoeling was geweest. Vervolgens kondigde hij, na een zitting van de ministerraad, aan, dat de regering had besloten de Veiligheidsraad te verzoeken, zich opnieuw bezig te houden met de Suezkanaal-kwestie.
In een verklaring, waarin kritiek werd geoefend op Engeland, de VS en de organisatie van kanaalgebruikers, zei *Mollet,* dat Frankrijk geen oplossing kon aanvaarden, die rechtstreeks indruist tegen de zes principes. Zulks ondanks de aandrang van enige ministers (*Ramadier* van financiën o.a.) en de Franse reders om dezelfde houding aan te nemen als de Britse regering.
„Het schijnt mij onmogelijk toe, dat er op die manier twee maten en twee gewichten worden gebruikt in de internationale verhoudingen ten nadele van de democratie èn ten voordele van de dictatoren. De ervaring heeft geleerd dat een dergelijke situatie avonturen aanmoedigt en uiteindelijk de vrede in gevaar brengt. Het is daarom noodzakelijk dat wij een laatste beroep doen op de VN, welker gezag hier op het spel staat. Het antwoord dat op het verzoek van Frankrijk zal worden gegeven gaat in belang ver uit boven de kanaalkwestie. Van dit antwoord hangt het vertrouwen af dat de volkeren kunnen geven aan internationale organisaties, waaraan zij hebben opgedragen om de vrede te handhaven en het recht en de rechtvaardigheid," aldus *Mollet.*
Met een halsstarrigheid die men tot dusver beschouwde als het privilege der Britse regeringen, zo schreef *Le Monde* (17-5), heeft *Guy Mollet* dus besloten, alleen door te vechten tegen het voldongen feit van Suez. Volgens dit Parijse blad is dit overeenkomstig de „logica der feiten". De regering kan immers, nu zij in Noord-Afrika gewikkeld is in een gewapende strijd tegen de panarabische beweging, in de kwestie-Suez moeilijk voor deze beweging het hoofd buigen. Anderzijds meent het blad, dat de Suez-kwestie grotendeels reeds verleden tijd is en dat het thans gaat om het geheel van betrekkingen tussen de Westelijke naties en de Arabische wereld. Men zal moeten afwachten of de nieuwe Amerikaanse en Britse politiek ten deze zal slagen.

Binnenlands aspect

De verklaring van *Mollet* heeft volgens verscheidene bladen ook een binnenlands politiek aspect. Trouwens *Mollet* zei zelf, dat hij zijn ontslagaanvrage onmiddellijk weer had ingetrokken, aangezien dit ontslag, in verband met de moeilijkheden van de regering met de radicale partij [3]) en met het oog op het verzet in het parlement tegen pas ingediende bezuinigingsplannen, op een vlucht zou hebben geleken.
Mollets tegenstanders — als b.v. het weekblad *l'Express* — zeiden, dat *Mollet* met zijn beroep op de Veiligheidsraad en het verbinden van de vertrouwenskwestie aan de bezuinigingsplannen het parlement onder druk wilde zetten, door een internationale situatie te scheppen, waarin een parlement moeilijk de regering naar huis kan sturen.

Israël, Suezkanaal en Golf van Akaba

Tot de „veronderstellingen" (niet voorwaarden), waarmee Israël, nadat het onder zeer zware diplomatieke druk was gezet (zie pag. 13031 en 13043), zijn toezegging vergezeld deed gaan tot terugtrekking van zijn troepen uit de kuststrook van Gaza en langs de Golf van Akaba (Sjarm el-Sjeik), behoorde de verwachting, dat Israëlische schepen niet zouden worden gehinderd in de uitoefening van het recht van vrije doorvaart door het Suezkanaal en de Golf van Akaba (straat van Tiran, zie kaart op pag. 13031). Zoals wij hebben bericht (zie pag. 13043) waren deze verwachtingen mede gegrond op officiële Amerikaanse uitspraken.
Egypte beriep zich echter onmiddellijk — als vóór de Suez-crisis — op de staat van oorlog, die nog steeds tussen Egypte en Israël zou bestaan, en die Egypte het recht zou geven Israëlische schepen de doorvaart door het Suezkanaal te weigeren [4]). Met betrekking tot de doorvaart door de straat van Tiran, die de Rode Zee verbindt met de Golf van Akaba, verklaarde zowel Egypte als Saoedi-Arabië, dat hier geen recht van vrije doorvaart bestond, aangezien deze straat geheel zou behoren tot de territoriale wateren van genoemde landen. Hiertegenover wordt wel gesteld, dat deze straat de verbinding vormt tussen twee internationale wateren en derhalve volgens het internationale recht — als b.v. het Kielerkanaal — een voor schepen van alle nationaliteiten vrij bevaarbare waterweg is.
Ook deze kwestie is voor Israël van groot belang, aangezien dit land van de haven Elath aan de Golf van Akaba een grote haven wil maken voor zijn handel met Azië en Afrika.

Israëlische proefvaart door Suezkanaal?

Op 13 mei heeft de Israëlische regering bekendgemaakt, dat zij overwoog, bij wijze van proef „in de nabije toekomst" een Israëlisch schip door het Suezkanaal te zenden.
Hierover werden volgens deze bekendmaking besprekingen gevoerd met de Franse regering.
De Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, *John Foster Dulles,* zei op 14 mei naar aanleiding hiervan, dat zijn land zich niet zou verzetten tegen het zenden van een Israëlisch schip door het Suezkanaal, indien Israël van mening was, dat zulks in zijn belang is. Het lag niet op de weg van de VS om een land aan te sporen zijn rechten al of niet uit te oefenen, maar wel zouden de VS zich verzetten tegen elke poging om deze kwestie door geweld of oorlogshandelingen te beslechten. In dezelfde geest sprak president *Eisenhower* der VS op 15 mei. Hij merkte daarbij op, dat de VS altijd de mening hebben verkondigd, dat het niet van tevoren als vaststaand moet worden aangenomen, dat Egypte niet kan worden overgehaald om Israëlische schepen door te laten. Hij voegde hieraan toe, dat de VS vasthielden aan hun overtuiging, dat de Golf van Akaba een internationale waterweg is.
Overigens zou president *Eisenhower* in een speciaal verzoek aan Israël hebben meegedeeld, dat een poging

om door het Suezkanaal heen te breken van geen nut zou zijn en dat de Amerikaanse regering de voorkeur geeft aan andere middelen tot regeling van het doorvaart-geschil. *Dag Hammarskjoeld,* secretaris-generaal der VN, zei op 16 mei, dat het Internationale Gerechtshof te Den Haag, als hoogste rechtsinstantie ter wereld, het aangewezen orgaan is om uit te maken, of de conventie van Constantinopel Egypte het recht geeft de rechten van oorlogvoerende uit te oefenen ten aanzien van Israëlische schepen in het Suezkanaal. De Veiligheidsraad was, ondanks zijn uitspraak van 1951 [4]), geen rechtscollege. Bedoelde uitspraak had trouwens geen betrekking op de interpretatie van de conventie van Constantinopel. De Britse premier, *Macmillan,* had intussen — op 15 mei — in het Lagerhuis verklaard, dat zijn regering alles in het werk zou stellen om te bereiken, dat Israëlische schepen vrij door het Suezkanaal mogen varen. Dit kon z.i. sneller worden bereikt via de VN dan door middel van het Internationale Gerechtshof.

Nederlandse schepen

Evenals de regeringen van andere zeevarende mogendheden — met uitzondering van de Franse — heeft de Nederlandse regering haar bezwaren tegen hervatting van de vaart door het Suezkanaal ingetrokken. In een desbetreffende verklaring (15 mei 1957) wordt echter gezegd, dat dit niet betekent, dat zij de Egyptische verklaring als een definitieve regeling voor het beheer van het Suezkanaal aanvaardt. Deze verklaring voldoet haars inziens niet aan de Veiligheidsraadsresolutie van 13 oktober. De Nederlandse regering behoudt zich dan ook alle rechten voor met betrekking tot het verkrijgen van een meer bevredigende regeling.
Op grond van een Nederlands-Egyptisch betalingsakkoord zullen de Nederlandse schepen kunnen betalen in guldens, die binnen de Europese Betalings Unie vrij inwisselbaar zijn. Het Parool (16-5) merkte hierbij op, dat Egypte volgens het oude betalingsakkoord (van 1953) de op zijn rekening gestorte guldens slechts in Nederland kon besteden.

1) Volgens het Egyptische persbureau passeerden op 10 mei 30 schepen het kanaal.
2) Hinchingbrooke verklaarde tijdens het hoogtepunt van de Suez-crisis, dat de betwiste waterweg geografisch eigenlijk tot het Ver. Koninkrijk behoort (Volkskrant, 14-5).
3) De door P. Mendès-France geleide radicalen dreigen hun ministers uit de regering terug te trekken.
4) In 1951 besloot de Veiligheidsraad, dat de Egyptisch-Israëlische bestandsovereenkomst van 1949 redelijkerwijze uitsluit, dat Egypte tegenover Israël rechten van oorlogvoerende uitoefent.

België

De nieuwe ministers van buitenlandse zaken en van buitenlandse handel —

Zoals wij reeds op pag. 13210/2 hebben bericht is tot opvolger van de minister van buitenlandse zaken, P. H. Spaak, benoemd V. Larock, tot dusver minister van buitenlandse handel en is in de plaats van Larock benoemd H. Fayat.
Hieronder geven wij nog enige bijzonderheden over beide ministers.
Larock — Victor Larock is in 1904 geboren te Ans, nabij Luik. Hij behaalde het diploma van doctor in de klassieke filologie aan de universiteit te Luik en studeerde daarna te Parijs waar hij het diploma behaalde van doctor in de sociologie. Hij begon zijn loopbaan bij het onderwijs, eerst in Henegouwen, daarna als leraar aan het Koninklijk Atheneum te Elsene, bij Brussel. Hij werd ook professor aan het Hoger Handelsinstituut te Gent en werkte mee aan verschillende socialistische tijdschriften.
Tijdens Wereldoorlog II maakte hij deel uit van het verzet. Na de bevrijding werd hij benoemd tot politiek directeur van „Le Peuple". In 1947 was hij afgevaardigde bij de Ver. Naties en daarna bij de Raad van Europa. Hij is sedert 1949 lid van de Kamer van Volksvertegenwoordigers. In april 1954 werd hij minister van buitenlandse handel.
Fayat — Hendrik Fayat is op 28 juni 1908 geboren (Brussel). Hij studeerde rechten aan de vrije universiteit van Brussel en promoveerde er in 1933. Na gedurende twee jaar beursstudent te zijn geweest van de Universitaire Stichting, werd hij in 1935 advocaat te Brussel. In 1937 werd hij juridisch adviseur op het ministerie van openbare werken.
Van 1940 tot 1942 verbleef hij in onbezet Frankrijk, waar hij juridische bijstand verleende aan in nood verkerende Belgen. In 1942 vertrok hij naar Engeland, waar hij vrijwillig dienst nam bij de Belgische strijdkrachten. Korte tijd later werd hij juridisch adviseur van minister Spaak. Daarna was hij nog kabinetshoofd van de minister van binnenlandse zaken en landbouw, A. de Schrijver. Na de bevrijding werd hij kabinetshoofd van de eerste-minister Pierlot.
In 1946 werd Fayat socialistisch Kamerafgevaardigde voor het arrondissement Brussel. In hetzelfde jaar werd hij voorts secretaris en in 1953 ondervoorzitter van de Belg.-Britse parlementaire groep.
In 1948 werd hij docent aan de Nederlandse rechtsfaculteit van de Brusselse universiteit, waar hij koloniaal recht doceert. Hij was verder rechtskundig raadgever bij de Belgische afvaardiging op de conferentie betreffende handel en tarieven te Havana (Cuba) in 1947. Hij vertegenwoordigde België bij de Ver. Naties in 1952 en bij de UNESCO in 1951. Tenslotte is hij nog lid van de raadgevende vergadering van de EGKS.

Ruanda-Urundi in de VN —

De Beheerschapsraad der Ver. Naties heeft op 7 mei een aantal resoluties betreffende Ruanda-Urundi goedgekeurd. Tussen deze resoluties en die van 1956 (zie ook pag. 12454/1 en 12463/1) bestaan volgens *Belga* (8-5) de volgende verschillen:
In 1956 had de Beheerschapsraad een reeks aanbevelingen goedgekeurd die gunstig waren voor de inspanningen van de besturende overheid doch deze werden op het laatste ogenblik aangevuld met een resolutie waarbij België werd gelast voor zijn politiek program in Ruanda-Urundi „tijdelijke doeleinden en termijnen" vast te stellen. Dit jaar zijn de algemene aanbevelingen even welwillend, wellicht wegens de gunstige reactie verwekt door de reorganisatie van de raad van het vice-gouvernement-generaal en de invoering van het algemeen stemrecht. In een met 8-6 stemmen aangenomen Indiase aanbeveling voor de tussentijdse etappen van de politieke ontwikkeling werd niet aangedrongen op het vastleggen van data doch werd bepaald: „De oprichting van een centraal wetgevend lichaam en de uitbreiding van het stemrecht der volwassenen bij de verkiezingen van alle representatieve organen zouden geschikte doeleinden zijn."
Een Sowjet-amendement, waarin België werd aangeraden binnen een maximum-termijn van vijf jaren aan Ruanda-Urundi de onafhankelijkheid of zelfbestuur toe te kennen, werd met 8-2 stemmen bij 4 onthoudingen verworpen. Een Syrisch amendement, waarin werd gezegd, dat „de door de besturende autoriteit gemaakte vorderingen ontoereikend zijn, vooral op politiek gebied", werd ingetrokken nadat was gebleken dat het verworpen zou worden.
De aanbeveling om een autochtone

weermacht op te richten werd met 6-0 stemmen bij 8 onthoudingen goedgekeurd.
De Belgische afgevaardigde, Smolderen, wees op de hoge kosten welke een dergelijke maatregel met zich zou brengen, op de tegenkanting welke hij zou verwekken bij de inlandse bevolking en op de vooruitzichten een beroep te zullen moeten doen op buitenlandse instructeurs.
Op economisch gebied beval de Beheerschapsraad België aan de openbare middelen van het gebied te vermeerderen door het belastingvermogen van de verschillende elementen van de bevolking zoveel mogelijk te nutte te maken.
De raad sprak voorts de hoop uit dat het besturende gezag binnenkort alle rassenscheiding in de scholen, hospitalen en woonwijken zal uitschakelen. De Belgische vertegenwoordiger verklaarde dat de bestaande scheiding veeleer een sociale dan een raciale inslag had, maar dat zijn regering trachtte door de opvoeding de bestaansreden ervan te doen verdwijnen.

Diversen —

Nationaal inkomen — In aansluiting op de op pag. 13210/2 gepubliceerde cijfers geven wij hieronder nog de samenstelling van het nationaal inkomen in 1955 en 1956 (in miljoenen F).

	1955	1956	in % 1956
Lonen	109.200	115.900	29.4
Bedienden	43.200	47.700	12.1
Ambtenaren	44.300	44.400	11.3
Vrije beroepen	7.700	8.100	2.0
Pensioen. enz.	14.200	15.700	4.0
Industrie	30.000	32.000	8.1
Hand. - Amb.	43.000	45.000	11.4
Landbouw	26.000	24.000	6.1
Gebouwen	26.000	29.000	7.4
Effekten	18.800	20.000	5.1
Reserves NV's	5.000	5.500	1.4
Fisk. op NV's	6.000	6.500	1.7
Bruto prod.	373.400	393.800	100
Minus: overdrachten	17.900	18.600	
Netto prod.	355.500	375.200	

Bescherming voetganger — Het socialistische Kamerlid F. Brunfaut heeft een wetsvoorstel ingediend dat ertoe strekt een nationaal fonds op te richten tot beveiliging van de voetgangers. Tussen 1955 en 1969 zou 3 miljard frank worden uitgegeven voor de aanleg van bijzondere werken voor de bescherming van de voetganger.

Staking bij Cockerill — Op 16 mei is een einde gekomen aan een op 1 april uitgebroken staking van 550 man administratief personeel van de scheepswerven van Cockerill-Ougrée te Hoboken. Als gevolg van deze staking was de directie genoodzaakt over te gaan tot uitsluiting, waardoor 3200 arbeiders werden getroffen. De stakers zijn akkoord gegaan met voorstellen van de directie, die bijna volledig aan hun eisen tegemoet kwamen. Een groot deel der ontslagen arbeiders heeft inmiddels elders werk gevonden.

Denemarken

Verkiezingen - Regering afgetreden —

Op 14 mei zijn verkiezingen gehouden voor het Deense parlement (Folketing). Bij deze verkiezingen, waaraan werd deelgenomen door 83.7% (in 1953 80.6%) van de ingeschreven kiezers, verloren de sociaal-democraten van premier H. C. Hansen en de communisten resp. 4 en 2 zetels, terwijl de liberale boerenpartij Venstre en de Georgistische rechtsstaatspartij (een belastingpartij) ieder 3 zetels wonnen.

Als gevolg van deze uitslag heeft premier Hansen op 15 mei het ontslag van zijn regering aangeboden. De conservatieven en liberalen (radicalen) wisten hun zetelaantal te handhaven. De ultra-conservatieve onafhankelijken van K. Kristensen slaagden er, evenals in 1953, niet in de 60.000 stemmen die voor een zetel nodig zijn te behalen.

Het Folketing telt in totaal 179 zetels. Op Groenland en de Faroereilanden, die ieder 2 afgevaardigden in het parlement hebben, moeten nog verkiezingen worden gehouden, maar deze uitslag heeft geen invloed op het totale resultaat. Aan *Ass.-Press/Reuter* ontlenen wij de volgende uitslag.

	aantal stemmen	percentage 1956	percentage 1953	zetels 1956	zetels 1953	verschil
Sociaal-democraten	910.356	39.4	41.3	70	74	—4
Venstre	578.558	25.1	23.1	45	42	+3
Conservatieven	383.867	16.6	16.8	30	30	—
Liberalen	179.559	7.8	7.8	14	14	—
Georgisten	122.852	5.3	3.5	9	6	+3
Communisten	72.512	3.1	4.3	6	8	—2
Onafhankelijken	52.924	2.3	2.7	—	—	—
Duitse minderheid (Sleeswijk-Holstein)	9.211	0.4	0.5	1	1	—
Totaal	2.309.839	100	100	175	175	

Duitsland (West)

Congres CDU —

De Christen-Democratische Unie (CDU) van Bondskanselier Adenauer heeft van 12-15 mei te Hamburg haar jaarlijkse congres gehouden. Over dit partijcongres, dat geheel stond in het teken van de in september te houden verkiezingen, ontlenen wij aan *DPA, Alg. Handelsblad* en *Nwe Rotterdamse Crt* het volgende.
Een van de onder-voorzitters van de CDU, de voorzitter van de Bondsdag, dr. *Gerstenmaier,* gaf als oorzaken van Adenauers succes op het terrein van de buitenlandse politiek aan: a) via NAVO en Europese integratiepogingen werd aansluiting gevonden bij de vrije wereld, die nu mede garant is voor West-Duitslands veiligheid; b) met vasthoudendheid heeft Adenauer bereikt, dat Duitslands goede naam in de wereld is hersteld en c) er is afgezien van het streven naar het herstel van vroegere machtsposities.
Ook op binnenlands economisch en sociaal gebied is onder leiding van de CDU sedert 1949 een grote vooruitgang bereikt. Zo is b.v. het nationale inkomen met DM 63 tot 137 miljard gegroeid, terwijl de lonen met 54%, de prijzen met slechts 13% zijn gestegen, aldus dr. Gerstenmaier. Hij wees er echter op, dat na de recente hervorming van het ouderdomspensioen, de schadevergoeding aan oorlogsslachtoffers en andere grote sociale wetten, in W.-Duitsland de uiterste grens is bereikt, die de sociale staat scheidt van de „welfare"-staat, de zg. verzorgingsstaat met zijn sterke socialistische invloeden. West-Duitsland mag z.i. niet vervallen in de massawaan van het collectivisme, het moet zich ervan bewust blijven, dat alles wat de staat geeft ten slotte aan andere gelijkgerechtigde burgers moet worden ontnomen. De christen-democraten pleiten, aldus Gerstenmaier, voor een sociale rechtsstaat, voor de plicht van de staat de sociale rechtvaardigheid te dienen. Zij willen echter dat de mens zo onafhankelijk mogelijk op eigen benen staat, want alleen dan streeft hij naar vrijheid.
De moderne protestantse theoloog prof. *Thielicke* uit Hamburg sprak over de verantwoordelijkheid in het *atoomtijdperk.* Volgens hem

maakt de ontwikkeling van de kernwapens slechts één conclusie mogelijk, nl. dat er geen nucleaire oorlog mag komen en dat de oude christelijke problematiek of een gerechtvaardigde oorlog geoorloofd is, achterhaald is en niet van toepassing is op de atoomoorlog. Een algemene eis om kernwapens eenvoudig af te schaffen vindt hij onrealistisch, terwijl hij het appèl van de Duitse atoomgeleerden gevaarlijk noemde, omdat het zuiver emotioneel was. Toch moet hun voorstel om het Westduitse leger geen kernwapens te geven opdat geen kettingreactie ontstaat worden gezien als een eerste stap in ethische richting. Het appèl mag men niet naast zich neerleggen, ook al strookt het niet met de politieke argumenten, aldus prof. Thielicke.

De minister van economische zaken, prof. *Erhard,* verklaarde o.a., dat meer welstand gevaarlijk kan worden als hij leidt tot groter verbruik maar niet tot bezitsvorming. De CDU wil bereiken, dat zoveel mogelijk mensen de kans op bezitsvorming krijgen. Zij zal in de Bondsdag een wet indienen inzake het overbrengen in particulier bezit van de Volkswagenfabriek. Er zal dan een begin worden gemaakt met de emissie van zg. *volksaandelen.* Deze zullen DM 50 groot zijn en op naam luiden. Verhinderd zal worden, dat grote pakketten aandelen in één hand komen. Burgers met kleine inkomens kunnen de aandelen verwerven door 10 of 20% als eerste bijdrage te storten. De overheveling van andere ondernemingen uit het bezit van de Bondsrepubliek in particulier bezit wordt overwogen.

Diversen —

Funk in vrijheid — Dr. Walter Funk, tijdens Hitler minister van economische zaken, die in 1946 te Neurenberg als oorlogsmisdadiger tot levenslange opsluiting was veroordeeld, is, in verband met zijn leeftijd (66 jaar) en zijn slechte gezondheidstoestand, op 16 mei uit de gevangenis van Berlijn-Spandau ontslagen. Te Spandau zijn thans nog opgesloten Rudolf Hess (levenslang), plaatsvervanger van de Führer, Baldur von Schirach (20 jaar), rijksjeugdleider, en Albert Speer (20 jaar), minister van bewapening.

De moord op Röhm — De voormalige SS-generaal S. Dietrich en de vroegere commandant van het concentratiekamp Dachau, Lippert, zijn op 14 mei te München tot 18 maanden gevangenisstraf veroordeeld, resp. wegens moord op zes hoge SA-leiders op 30 juni 1934 en wegens medeplichtigheid aan de moord op de SA-stafchef Ernst Röhm. Ruim 100 personen werden op bevel van Hitler in de „nacht van de lange messen" (29/30 juni 1934) om het leven gebracht in een strijd om de macht tussen Hitlers SS en Röhms SA.

Indonesië

Nationaalraad gevormd —

De Indonesische regering heeft volgens *ANP/United Press* op 8 mei de noodwet tot instelling van een nationale raad afgekondigd. Deze raad vormt een onderdeel van het door president Sukarno ontworpen plan tot redding van het land (zie ook pag. 12958/2 en 13035/3). In de wet is bepaald, dat de raad onder leiding zal komen te staan van de president, die tevens, na raadpleging van het kabinet, beslist over de benoeming en het ontslag van de leden.

De leden zullen afkomstig zijn uit functionele groepen van de maatschappij, zoals landbouwers, arbeiders, intellectuelen, zakenlieden, islamitische godgeleerden, katholieken, protestanten, leden van vrouwen- en jeugdorganisaties en de initiatiefnemers van de onafhankelijkheidsproclamatie. Voorts zullen worden opgenomen figuren, die geacht worden deskundig te zijn op het gebied van provinciale vraagstukken, alsmede civiele en militaire autoriteiten en ministers, wier lidmaatschap van de raad noodzakelijk wordt geacht. In de wet is niet aangegeven uit hoeveel leden de raad zal bestaan.

In een toelichting op de wet wordt gezegd, dat een nationale raad vereist is voor het kanaliseren van de aspiraties van de groeiende krachten in de maatschappij, die voortdurend in beweging zijn en in de bestaande instellingen geen behoorlijke uitlaat kunnen vinden.

Op 8 mei werd ook bekendgemaakt, dat de staat van beleg in Indonesië is verlengd.

Djuanda over het regeringsprogramma —

Premier Djuanda heeft op 17 mei in het parlement een toelichting gegeven op het uit vijf punten bestaande programma van zijn kabinet (zie ook pag. 13153/3). Deze vijf punten zijn: 1. de instelling van een Nationale Raad; 2) het normaliseren van de toestand in Indonesië; 3) voortzetting van de tenuitvoerlegging van de opzegging der met Nederland gesloten RTC-overeenkomsten; 4) de strijd om West-Irian (Nederl. Nieuw-Guinea); en 5) bevordering van de opbouw.

De premier zeide volgens *ANP* dat de regering het nodig heeft geoordeeld een Nationale Raad in te stellen, die op verzoek van de regering dan wel uit eigen initiatief adviezen aan de regering zal moeten geven. Deze adviezen zullen niet bindend zijn, omdat het kabinet verantwoordelijk blijft tegenover het parlement.

Wat betreft het normaliseren van de verwarde binnenlandse toestand verklaarde de premier, dat de situatie in Indonesië de laatste tijd „kritiek" is geweest, waardoor de president genoodzaakt was voor het gehele land de staat van oorlog en beleg af te kondigen. Een alles omvattende oplossing voor de problemen was nog niet gevonden, waardoor het nodig was in het regeringsprogramma een punt op te nemen tot het zo spoedig mogelijk weer normaliseren van de toestand. Premier Djuanda gaf verder een overzicht van zijn bezoeken aan de opstandige provincies in een poging om de ontevreden regionale militaire en politieke leiders zachter te stemmen en hij kondigde aan, dat de regering enige praktische maatregelen heeft ontworpen, waaronder het bespoedigen van het verlenen van autonomie aan de verschillende provincies.

Wat betreft de opzegging van de met Nederland gesloten RTC-overeenkomsten merkte de premier op, dat verschillende besluiten waren genomen over het annuleren van enkele schulden aan Nederland en over andere aangelegenheden, „doch de tenuitvoerlegging van de opzegging dezer overeenkomsten betekent geenszins, dat de regering de weg tot samenwerking met de Nederlanders wil afsnijden, doch deze samenwerking moet worden gekanaliseerd langs nieuwe voorwaarden, die niet schadelijk zijn voor onze nationale belangen". Ten aanzien van Indonesië's nationale aanspraken op Nederlands Nieuw-Guinea, verklaarde hij dat dit voor Indonesië een kwestie van „sine qua non" is.

De wederopbouw van het land, moet, aldus ir. Djuanda, worden uitgevoerd langs volkomen nationale lijnen, waarin de functionele groepen deelnemen op basis van het „gotong rojong"-systeem, het systeem van gemeenschappelijke inspanning. Hij maakte echter tevens bekend, dat op elk gebied ten sterkste zal worden bezuinigd, om te voorkomen dat de alarmerende financiële positie van het land nog meer zal verslechteren.

Internationaal Nieuws

Het Sowjet-voorstel inzake luchtinspectie —

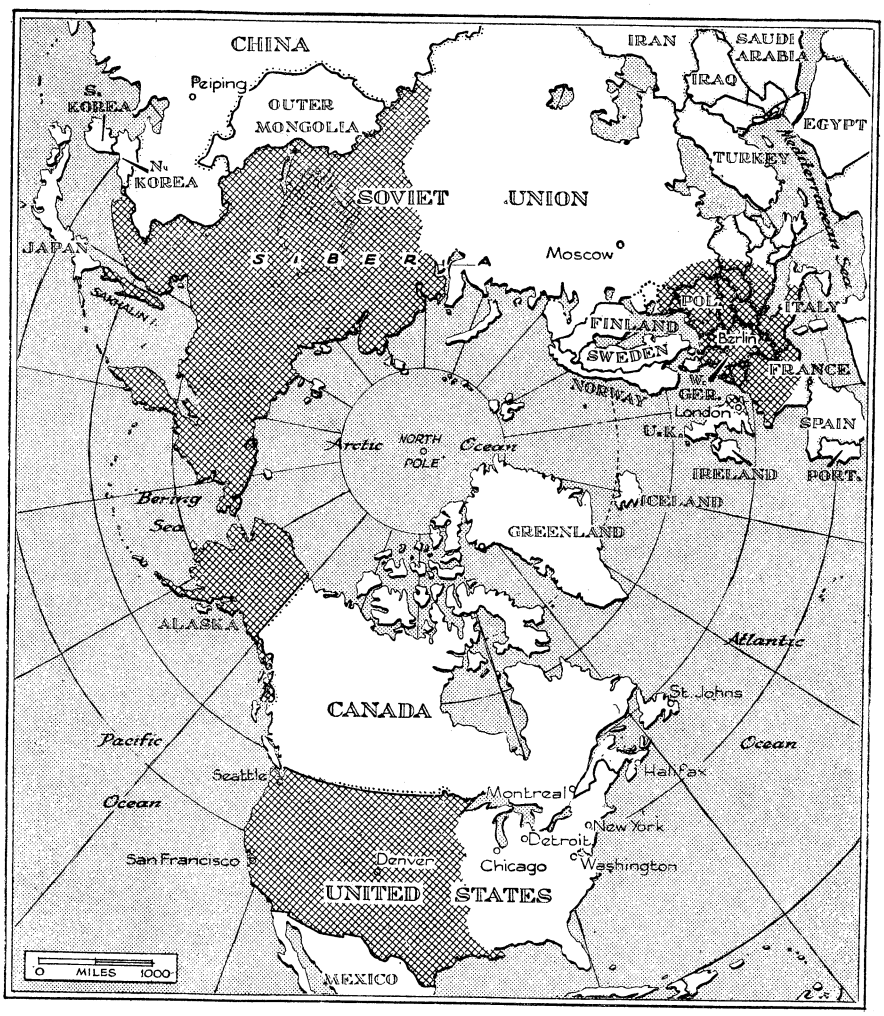
Ter verduidelijking van het door de Sowjet-Unie op de ontwapeningsconferentie ingediende voorstel inzake wederzijdse luchtinspectie (zie pag. 13198/1) publiceren wij hiernaast twee kaarten, ontleend aan de *New York Times* (1-5) en *The Times* (2-5). President Eisenhower heeft op 8 mei op zijn wekelijkse persconferentie in Washington verklaard, dat uit de jongste Sowjetvoorstellen voor luchtverkenning blijkt, dat er op de huidige Londense ontwapeningsconferentie harder en eerlijker gewerkt wordt dan bij vroegere gelegenheden. Deze voorstellen zijn een ernstige bestudering waard, aldus de president. Volgens hem gaat het er niet zozeer om welke gebieden voor luchtverkenning opengesteld worden als wel wat er in die gebieden te verkennen valt.

Amerikaans voorstel

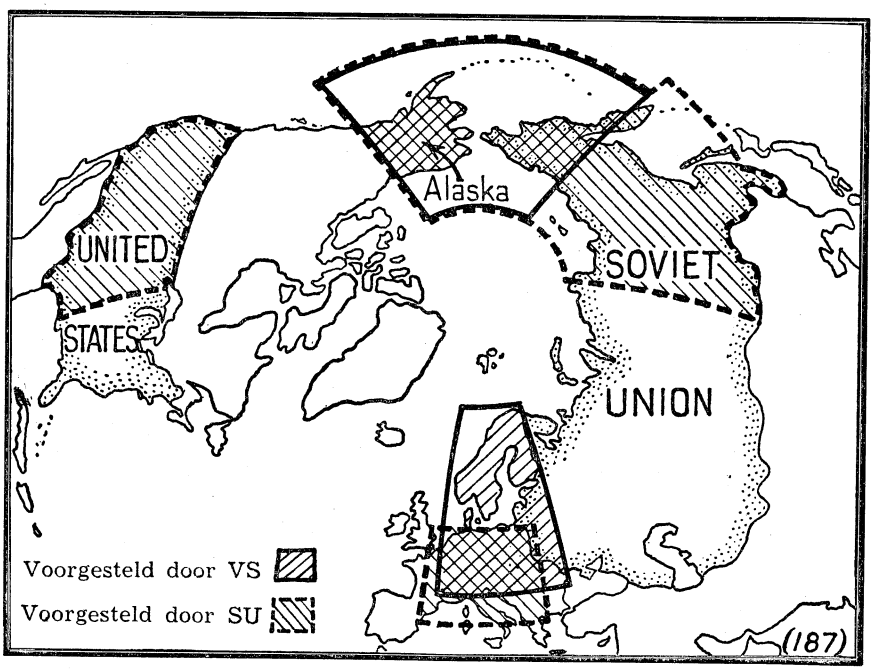
De Amerikaanse vertegenwoordiger bij de ontwapeningsconferentie te Londen, H. Stassen, heeft, zo werd op 13 mei te Washington volgens *Reuter* medegedeeld, het denkbeeld geopperd om in Europa en in het Verre Oosten zones in te stellen voor wederzijdse luchtverkenning. De Europese zone zou zich van de Noordpool tot de 45ste breedtegraad en van 35 graden oosterlengte moeten uitstrekken en Zwitserland, Duitsland, de helft van Nederland en België, een deel van Oost-Frankrijk, Noord-Italië, Oostenrijk en het noordelijke deel van Joego-Slavië, de landen van Oost-Europa met uitzondering van Bulgarije, Albanië en Zuid-Roemenië, en een deel van West-Rusland omvatten. In het Verre Oosten zou het verkenningsgebied Alaska en ongeveer een even groot stuk van Russisch Siberië moeten omvatten. Zowel het gebied in Europa als dat in het Verre Oosten zouden van uit de lucht en op de grond mogen worden geïnspecteerd volgens de lijnen, die president Eisenhower destijds in zijn plan voor luchtverkenning heeft uiteengezet.

Kritiek in WEU-parlement op vermindering Britse troepen —

In de parlementaire vergadering [1]) van de Westeuropese Unie werd op 6 mei een motie van afkeuring ingediend, de eerste in een van

(Ontleend aan de New York Times)

(Ontleend aan The Times)

de Europese parlementaire vergaderingen, aldus de *Nwe Rotterdamse Crt* (6-5). In de motie werd gezegd, dat het deel van het jaarverslag van de ministerraad, waarin de goedkeuring van de vermindering van Engelse troepen op het continent was behandeld, onvoldoende was; men wenste een nader rapport. De motie was ondertekend door christen-democraten uit Frankrijk, Italië, Luxemburg en Nederland, socialisten uit België en Nederland en „liberalen" uit Frankrijk.
Tijdens de vergadering van 8 mei behaalde de motie volgens de *NRC* (9-5) niet de vereiste meerderheid (45 stemmen). De stemverhouding was: 31 vóór, 27 stemmen tegen en 10 onthoudingen.

1) Deze bestaat, aldus de NRC (6-5), uit de leden van de Raadgevende Vergadering van de Raad van Europa, maar dan zonder Scandinaviërs, Ieren, Oostenrijkers, Turken en Grieken.

Plannen tot hergroepering van Europese instellingen —

In de Raad van Europa zijn Britse en Italiaanse plannen ter sprake gekomen inzake een hergroepering van de Europese instellingen. In het ministercomité verdedigde de Britse onderminister Ormsby-Gore op 29 april volgens de *Nwe Rotterdamse Crt* (1-5) het plan van minister Selwyn Lloyd, terwijl hij, aldus de *NRC* (2-5) op 1 mei in de raadgevende vergadering dit plan nader toelichtte.
Het Britse plan — het zg. *„grand design"* [1]) — stelt voorop, dat in de Atlantische gemeenschap de NAVO, met als Europese kern de Westeuropese Unie, haar leden politiek en strategisch richting kan geven. Voor economische samenwerking — dit is het tweede punt — zal de Organisatie voor Europese economische samenwerking (OEES) het kader zijn, waarbinnen men zich met de Gemeenschappelijke Markt van de zes EGKS-landen kan associëren. Het derde punt van het „grand design" is de instelling van één enkele assemblee van parlementsleden voor Europa.
Men moet volgens het Britse plan afstappen van het stelsel van raadgevende assemblees, die als orgaan van een overigens intergouvernementele organisatie zijn ingesteld (zoals de raadgevende vergadering van de Raad van Europa en de parlementaire vergadering van de Westeuropese Unie). Deze ene assemblee zou alle aspecten van de Westelijke samenwerking kunnen bespreken en directe betrekkingen met alle intergouvernementele organisaties moeten onderhouden: de NAVO, de OEES, de WEU en de Europese conferentie van ministers van vervoer (maar niet de EGKS-gemeenschappen, die immers niet intergouvernementeel zijn en hun eigen parlementaire vergaderingen met bijzondere bevoegdheden hebben of zullen hebben). Die ene assemblee zou daartoe commissies kunnen vormen: een voor economische, een voor politieke, een voor sociale en culturele, een voor juridische zaken en een voor defensie-aangelegenheden. Sommige landen zouden deelneming aan bepaalde commissies achterwege kunnen laten; zo zullen er Europese landen zijn (de neutralen), die buiten de defensiecommissie willen blijven.
Ofschoon Ormsby-Gore sprak van „één assemblee van parlementsleden voor Europa" wilde hij ook in daartoe geëigende zaken Amerikaanse en Canadese parlementsleden erbij betrokken zien.

Het Italiaanse plan

De Italianen wensen, zoals minister Martino op 29 april in het ministercomité heeft verklaard, ook één assemblee. Zij gaan echter niet uit van het Atlantische verband, zij betrekken er wel de EGKS-gemeenschappen bij. Zij willen echter elk orgaan zijn oorspronkelijke bevoegdheden laten houden (de bevoegdheden van het EGKS-parlement bv. zijn heel anders dan die van de raadgevende vergadering van de Raad van Europa of die van de parlementaire vergadering van de Westeuropese Unie). Het Italiaanse plan beoogt vooral een organisatorische rationalisatie van de parlementaire vergaderingen.

1) Deze naam is ontleend aan het „Grand Dessein" van de Franse staatsman hertog de Sully (1560-1641). Dit was, aldus The Times (16-5), een plan voor een Europese confederatie teneinde de vrede te bewaren en een gemeenschappelijk front te kunnen vormen tegen de Turken.

Diversen —

Veiligheid in de mijnen — De raad van ministers der EGKS heeft op 10 mei besloten een permanent orgaan voor de veiligheid in de mijnen in het leven te roepen, dat maatregelen moet voorstellen om de veiligheid te verhogen. In het eerste jaar zal het orgaan 24 leden tellen, vier uit ieder land. Daarvan zullen telkens twee de regeringen, één de werkgevers en één de werknemers vertegenwoordigen. Engeland en het Internationale Arbeidsbureau in Genève zullen worden uitgenodigd waarnemers te sturen. De Hoge Autoriteit der EGKS zal het presidium en het secretariaat van het permanente orgaan instellen.

EBU verlengd — De Organisatie voor Europese Economische Samenwerking heeft op 15 mei medegedeeld, dat de Europese Betalings Unie, die belast is met de vereffening van alle transacties tussen de deelnemende OEES-landen en tussen deze landen en hun geassocieerde monetaire gebieden, na 1 juli 1957 met een jaar zal worden verlengd. Deze verlenging zal geen enkele wijziging brengen in de regels welke ten aanzien van het functioneren van de EBU bestaan. Dit betekent, dat de vereffening van overschotten en tekorten van deelnemende landen in de EBU gedurende de periode 1957-'58 blijven geschieden op basis van 75% door middel van goudbetalingen en 25% door kredietverlening.

Oproep Russische emigranten — Russische emigranten, die van 25 tot 27 april in Den Haag een congres hebben gehouden, hebben zich op 5 mei gericht tot de Westelijke regeringen op wie zij een beroep doen „de communistische dictatuur in de Sowjet-Unie niet te beschouwen als de vertegenwoordiging van het Russische volk". Zij vragen de regeringen en volkeren van de vrije wereld, een duidelijk onderscheid te maken tussen het volk van Rusland, dat strijdt voor vrijheid, en de communistische dictators, die het volk de macht hebben ontnomen.

Leningen Wereldbank 1946-1956 —

De Internationale Bank voor Herstel en Ontwikkeling (Wereldbank) heeft sinds zij in 1946 met haar werkzaamheden begon aan 44 landen of overzeese gebieden in totaal 166 leningen tot een bedrag van $ 3005,6 miljoen verstrekt. Een geografische verdeling geeft het volgende beeld:

	Aantal leningen	Bedrag × $ miljoen
Latijns-Amerika		
Brazilië	10	194,1
Chili	5	51,9
Colombia	11	111,2
Costa Rica	1	3,0
Ecuador	2	13,5
El Salvador	2	23,6
Guatemala	1	18,2
Haiti	1	2,6
Honduras	1	4,2
Mexico	6	141,3
Nicaragua	10	23,0
Panama	3	6,9
Paraguay	1	5,0
Peru	8	40,9
Uruguay	3	64,0
Totaal	65	703,4
Afrika		
Algerije	1	10,0
Ethiopië	3	8,5
Frans West-Afrika	1	7,1
Kongo (Belg.)	1	40,0
Oost-Afrika	1	24,0
Rhodesia/Nyassaland	3	122,0
Zuid-Afrika	5	135,2
Totaal	15	346,8
Azië		
Birma	2	19,4
Ceylon	1	19,1
India	10	224,0
Irak	1	6,3
Japan	7	76,0
Libanon	1	27,0
Pakistan	6	77,3
Perzië	1	75,0
Thailand	5	40,8
Totaal	34	564,9

Australië	6	317,7
Europa		
België	3	66,0
Denemarken	1	40,0
Finland	6	65,1
Frankrijk	1	250,0
Italië	4	163,0
Joego-Slavië	3	60,7
Luxemburg	1	11,8
Nederland	9	221,5
Noorwegen	3	75,0
Oostenrijk	4	53,0
Turkije	6	60,8
IJsland	5	5,9
Totaal	46	1072,8

(Vor. ber. pag. 12960/1)

Irak

Overleg Feisal-Saoed —

Koning Feisal van Irak en koning Saoed van Saoedi-Arabië hebben van 11-16 mei te Bagdad besprekingen gevoerd over Arabische aangelegenheden. In een na afloop van de besprekingen uitgegeven communiqué werd volgens *Reuter* (18-5) gezegd, dat zij volkomen overeenstemming hadden bereikt over „de bescherming van de onafhankelijkheid van beide landen tegen elke buitenlandse inmenging". Zij waren van mening dat de „verderfelijke grondslagen van het zionisme" en „het gevaar van het imperialisme" de Arabische landen bedreigen en zij hadden daarom besloten dit gevaar „op alle mogelijke manieren" te bestrijden.

Verder werd gezegd, dat het bezoek van koning Saoed aan koning Feisal een nieuw tijdperk van vriendschap en solidariteit tussen beide koningen en hun families inluidt. Ook is men overeengekomen de grondslagen van de Arabische Liga en het collectieve veiligheidsverdrag te handhaven en de resoluties van de VN en de conferentie van Bandung te steunen, omdat beide regeringen van mening waren dat een politiek, gebaseerd op deze grondslagen, de Arabische landen zal beschermen en de zaak van de vrede in de wereld zal dienen. Tenslotte was volledige overeenstemming bereikt over de bestrijding van het internationale communisme.

Tijdens hun besprekingen nodigden Feisal en Saoed koning Hoessein van Jordanië uit ook naar Bagdad te komen. Hij antwoordde volgens *Reuter* (14-5) echter, dat hij gezien de toestand in zijn land niet kon komen. Volgens *Reuter* (19-5) heeft het Arabisch persbureau medegedeeld, dat koning Saoed begin juni a.s. een bezoek aan Jordanië zal brengen.

Koning Feisal (midden) in gesprek met koning Saoed tijdens een banket in het koninklijk paleis te Amman. Tweede van links is de premier van Irak, Noeri es-Said, uiterst links staat kroonprins Emir Abdoel Iljah, oom van koning Feisal.

Nederland

Prof. Romme over medewerking KVP aan kabinet-Drees —

Tijdens een op 11 mei te Utrecht gehouden vergadering van de partijraad van de Katholieke Volkspartij heeft de voorzitter van de KVP-fractie in de Tweede Kamer, prof. mr. C. P. M. Romme, o.m. gesproken over de medewerking van de KVP aan het kabinet-Drees. Volgens *ANP* verklaarde hij, dat naar zijn gevoelen ernstige overweging van beëindiging van de medewerking der KVP aan het huidige kabinet, wanneer dit „in zijn intern beraad niet tijdig tot oplossingen zal weten te komen, zodat het bij de normale duur van de lopende parlementaire periode toch niets wordt", aanbeveling verdient boven een „ongewijzigd voortglijden naar 1960". Als een van de voornaamste kwesties van intern beraad merkte hij aan de kwestie van de *bezitsvorming,* die volgens hem een onbehaaglijke situatie heeft geschapen, doordat het kabinet er nog niet in is geslaagd een praktische oplossing hiervoor te vinden.

Prof. Romme geloofde, dat de noodzaak van de bestedingsbeperking bij velen nu wel de ogen zal hebben doen opengaan voor het grote actuele belang van duurzame bezitsvorming onder alle lagen van de bevolking. Wanneer de kern van de moeilijkheden van vandaag zit in een teveel aan consumptieve besteding, dan moet men daaruit de les trekken, dat verschuiving van de inkomensverhoudingen ten gunste van de „kleine man" op den duur onhoudbaar is, als die niet gepaard gaat met de omvorming van een deel van het inkomen tot kapitaal, tot duurzaam in binnen- of buitenland aan te wenden bezit, aldus prof. Romme.

Over de opmerkingen, die de heren Oud, Tilanus en Berghuis over de mogelijkheden van vervanging van het huidige kabinet hebben gemaakt zeide prof. Romme, dat hij die van de heer Tilanus de belangrijkste opmerking achtte. De heer Tilanus had op de algemene vergadering van de CHU te kennen gegeven, zo meende prof. Romme, dat de tegenwoordige toestand maar moet voortduren, totdat de stembus opnieuw heeft gesproken. Volgens prof. Romme gaf dr. Berghuis op het AR-partijconvent van een zelfde mening blijk. Hij geloofde, dat dit allemaal nogal realistisch, zij het misschien te donker bekeken is.

Drie mogelijkheden

Prof. Romme vermocht niet te overzien, of eventueel uittreden van de ministers van de KVP uit het huidige kabinet zou uitlopen op vervroegde verkiezingen of op een ander kabinet met of zonder KVP. De in zulk een geval aan te nemen houding van de KVP leek hem op dit ogenblik vrij irrelevant.

Als een tweede, maar zuiver theoretische mogelijkheid om uit de onbehaaglijke situatie met dit „noodkabinet" te raken, zag prof. Romme de vorming van een meerderheids-

kabinet. Als derde mogelijkheid zag hij de „kwaal van het noodkabinet-Drees te vervangen door een andere kwaal: een zakenkabinet."

Al is er, zo vervolgde de KVP-fractieleider, vandaag de dag geen alternatief van een meerderheidskabinet voorhanden, dit kan niet leiden tot het laten voortbestaan van het huidige kabinet tot elke prijs. Alleen zal men zich bij elke beslissing moeten afvragen wat in 's lands belang beter is: voortzetting van de huidige ongezonde en onbehaaglijke situatie, of vervanging door een situatie waarop in beginsel dezelfde toevoegingen van toepassing kunnen zijn. Hij meende, dat dit afwegen, telkens wanneer een geval zich voordoet, zo en niet anders zal mogen geschieden. Men mag in welke situatie dan ook de ogen niet sluiten voor de gevolgen van zijn daden. Hij vond dit een zaak van politieke zelfbeheersing, die door 's lands belang ten enenmale wordt gevorderd.

Verhouding parlement-kabinet

Vervolgens stond prof. Romme stil bij de kwestie van de huidige invloedsmogelijkheid van het parlement op het kabinet en omgekeerd. Hij meende, dat het met de invloed van het parlement op het ogenblik zo is, dat de regering besluit het parlement te trotseren, waar zij dat in een gegeven geval noodzakelijk acht in 's lands belang, maar dat trotsering van de Kamers wordt vermeden als het gaat om zaken, die de regering wel wenselijk maar niet noodzakelijk voorkomen. Wel wordt, zo meende prof. Romme, op het ogenblik afbreuk gedaan aan het deel van de parlementaire taak, dat bestaat in het meetrekken van de algemene beleidslijnen.

Invloed PvdA

Prof. Romme signaleerde voorts een groeiende overneming onder niet-socialisten van de mening, dat alles wat de overheid tot stand brengt naar de socialisten wordt toegerekend. Hij zei, dat de socialisten ongetwijfeld invloed hebben, mogelijk meer invloed dan hun toekomt wegens het geheel der zetels, die zij bezetten in het kabinet. Maar hij meende, dat deze invloed niet overdreven moet worden voorgesteld.

Hij noemde een aantal voorbeelden van Kamerdebatten, waarbij de niet-socialistische groeperingen hun mening aanvaard kregen.

Looncompensatie bij de a.s. huurverhoging —

Nadat in langdurige besprekingen in de Stichting van de Arbeid de werkgevers- en de werknemersorganisaties niet tot overeenstemming waren gekomen over de wijze waarop de a.s. huurverhoging (zie ook pag. 12991/3 en 13169/1) gecompenseerd dient te worden heeft de regering op 16 mei bij de Tweede Kamer concrete voorstellen voor deze compensatie ingediend.

De compensatie voor de loontrekkenden geschiedt in de vorm van een bijslag van 2%. Deze bijslag is onderworpen zowel aan een minimum als aan een maximum. Het maximum bedraagt *f* 4 per week. Het minimum wordt bepaald volgens de indeling in gemeenteklassen, voor welke indeling die van de Noodwet Ouderdomsvoorziening wordt toegepast. De minima bedragen voor: klasse 1 *f* 3.10, klasse 2 en 3 *f* 2.60 en klasse 4 en 5 *f* 2.10.

De compensatie zal niet worden toegekend aan degenen, die jonger zijn dan 23 jaar, tenzij zij gehuwd of kostwinner zijn. De toekenning geschiedt evenmin aan werkende gehuwde vrouwen, tenzij deze kostwinner zijn.

Overwogen wordt de premie voor de kinderbijslag te verlagen met 0,3 à 0,4%. Hieromtrent zal aan de Sociale Verzekeringsraad advies worden gevraagd.

De consequenties van de looncompensaties voor het overheidspersoneel alsook de eventuele gevolgen daarvan voor de gepensioneerden zullen op korte termijn in het Georganiseerd Overleg aan de orde worden gesteld.

Over de compensaties moeten evenwel loonbelasting en sociale premies worden betaald. Daartegenover staat een verhoging van de kinderbijslag voor het eerste en tweede kind met 2 cent per dag, dus 24 cent per week. Met de hogere lasten en ten dele met de kinderbijslagverhoging voor eerste en tweede kind rekening houdende, zijn bovenbedoelde bedragen vastgesteld. De compensatie zal ruim 2,4% van de totale loonsom bedragen.

De verwerking in de collectieve arbeidsovereenkomsten of loonregelingen zal mogen beginnen op 1 juli 1958, tenzij de economische omstandigheden dit alsdan ongewenst zouden maken.

Reacties werkgevers en -nemers

De centrale werkgeversorganisaties verklaarden teleurgesteld te zijn over de regeringsbeslissing. Zij waren van oordeel, dat de door de regering vastgestelde maatregel leidt tot overcompensatie in het bijzonder in de lagere gemeenteklassen. Bovendien heeft door het gestelde maximum de maatregel een nivellerende werking, welke, gelet op de ontwikkeling van de inkomensverhoudingen, gedurende de laatste jaren sterk moet worden afgekeurd. Aangenomen moet worden, dat de uitwerking van deze maatregel leidt tot een verhoging van de loonsom met circa 2.5%, d.w.z. ca. *f* 320 miljoen per jaar (excl. sociale lasten), waar tegenover staat, dat de door de werknemers op te brengen huurverhoging circa *f* 226 miljoen zal bedragen. Een verruiming in deze mate van de middelen in de consumptieve sfeer achten zij een inbreuk op de grondslagen van het beleid, zoals dit neergelegd is in het SER-advies van november 1956 en in de regeringsnota van maart 1957. Ernstig teleurgesteld was men er voorts over, dat nog geen beslissing was genomen met betrekking tot een verlaging (minstens 0.4%) van de kinderbijslagpremie. Deze premieverlaging moet noodzakelijk worden geacht om enig tegenwicht te vormen tegen de thans getroffen te hoge compensatiemaatregel.

Het C N V betreurde het, dat de regering een tussenvoorstel van drie vakcentralen niet had overgenomen (een bijslag van *f* 3.15 voor klasse 1 en 2 en van *f* 2.40 voor de overige klassen). De in 1954 begonnen afschaffing van het loonverschil, veroorzaakt door de gemeenteklassen, wordt thans tijdelijk met *f* 1 vergroot.

De K A B-voorzitter, Middelhuis, verklaarde: „Gezien het feit, dat de hele huurverhoging geen gelukkige aangelegenheid is, geeft ook de looncompensatie geen reden tot jubelen, maar zij geeft ook geen reden tot klagen."

Het N V V zag eveneens als bezwaar, dat het verschil tussen de gemeenteklassen was vergroot, zij het in mindere mate dan volgens de werkgeversvoorstellen het geval zou zijn. Het NVV had voorts bezwaren tegen de uitzondering voor de gehuwde vrouw en tegen het feit, dat rekening was gehouden met een verhoging van de kinderbijslagen, waardoor de gezinnen zonder kinderen niet aan hun trek komen. Tevreden was het NVV over het aan de compensatie gebonden maximum.

De betalingsbalans in 1956 —

Volgens een nota inzake de betalingsbalans die de minister van financiën op 3 mei aan de Tweede Kamer heeft aangeboden leverde, aldus A N P/Het P a r o o l (4-5), het totale betalingsverkeer van Nederland met het buitenland in 1956 het aanzienlijke tekort op van *f* 965 miljoen, resulterende in een intering op de goud- en deviezenreserves met ditzelfde bedrag. Sedert 1948 was 1956 het eerste kalenderjaar, waarin de nationale goud- en deviezenreserves een belangrijke daling ondergingen. Het grootste deel hiervan kwam voor rekening van De Nederlandsche Bank, die haar goud- en deviezenbezit zag teruglopen met *f* 787 miljoen. Hiermee verloor deze instelling in een jaar rond 17% van haar totale reserves. Het tekort kwam voor ongeveer tweederde gedeelte voor rekening van het lopende verkeer (*f* 608 miljoen). Bij vergelijking met 1955 blijkt een zeer aanzienlijke achteruitgang te zijn opgetreden, die vrijwel geheel aan het lopende verkeer moet worden toegeschreven. Het kapitaalverkeer leverde nl. in 1956 bijna geen groter negatief saldo op dan in 1955, nl. *f* 357 miljoen tegen *f* 317 miljoen. De laatste jaren, aldus de minister, zijn trou-

wens tekorten in de kapitaalbewegingen met het buitenland voor ons land normaal.

De achteruitgang bij het lopende verkeer bedroeg vergeleken met 1955 *f* 910 miljoen; hiermee werd de tendens van de laatste jaren in versneld tempo voortgezet. De ontwikkeling ging ditmaal zover dat voor het eerst sinds 1951 in het lopende verkeer een tekort ontstond.

De achteruitgang in 1956 van de nationale reserves aan goud en convertibele deviezen heeft *f* 339 miljoen bedragen. De totale daling ad *f* 965 miljoen is dus overwegend tot uiting gekomen in een afvloeiing van niet of slechts beperkt convertibele deviezen.

De achteruitgang op lopende rekening is in de eerste plaats toe te schrijven aan inflatoire tendenties in het binnenland, waardoor de nationale bestedingen een grotere toeneming te zien gaven dan de nationale produktie. Daarnaast speelden bijzondere factoren een rol, zoals een verslechtering van de ruilvoet, abnormale voorraadvorming in het binnenland en bijzondere mutaties in het dienstenverkeer.

De minder gunstige ontwikkeling van de uitvoer kan, aldus minister Hofstra, niet worden toegeschreven aan een geringe buitenlandse vraag, aangezien ook de ontwikkeling in het buitenland in 1956 werd gekenmerkt door een voortgezette hoogconjunctuur. Zij kan in het algemeen slechts worden verklaard door een grotere zuigkracht van de binnenlandse vraag. De verantwoordelijkheid daarvoor ligt dus bij inflatoire tendenties in de binnenlandse sfeer.

Bijzonder tekenend noemt de minister de relatieve achteruitgang van de reservepositie. Bezigt men voor de beoordeling hiervan bijv. een vergelijking met de invoer, dan blijkt de dalende tendens van de laatste jaren in versneld tempo te zijn voortgezet in 1956. Per ultimo 1953 waren onze deviezenreserves voldoende voor 5.9 maanden invoer; eind 1954 waren dit 5.1 maanden, eind 1955 4.6 maanden en eind 1956 nog slechts 3,3 maanden. Een stijging van de deviezenreserves tot een bevredigend peil kan op korte termijn echter nog niet worden verwacht, aldus de minister.

11 miljoen inwoners —

Volgens gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek is het aantal inwoners van Nederland op 10 mei de 11 miljoen gepasseerd. Op 1 maart jl. bedroeg het ruim 10.973.000, op 1 april bijna 10.985.000 en op 1 mei ongeveer 10.996.000.

De toeneming met het laatste miljoen heeft 7½ jaar geduurd, dat is een kortere periode dan de voorgaande miljoenen hebben gevergd. Nadat in 1897 de 5 miljoen bereikt was volgde de vermeerdering met een miljoen in: 1911, 1922, 1931, in dec. 1941 (zie pag. 4955), in okt. 1949 (pag. 8435) en in mei 1957. Elk volgend miljoen zal, bij gelijkblijvende omstandigheden, weer sneller bereikt worden.

De minister van sociale zaken en volksgezondheid, *J. G. Suurhoff*, heeft op 10 mei in een toespraak voor de Wereldomroep o.m. gezegd, dat het begrip „overbevolkt" zeer betrekkelijk is, want toen Nederland 7 miljoen inwoners had, sprak men voor het eerst van overbevolking. Hij zag het bevolkingsprobleem meer in het ruimtelijke dan in het economische vlak, omdat met het toenemen van het inwonertal de economie kwetsbaarder wordt door een stijgende noodzaak tot import,

BETALINGSBALANS VAN NEDERLAND

SAMENVATTING VAN DE DOOR DE NEDERLANDSCHE BANK GEREGISTREERDE BUITENLANDSE BETALINGEN

(In miljoenen guldens)

TOTALE REKENING

	Totaal verkeer									Verkeer in goud en convertibele geldsoorten								
	1954			1955			1956 [1]			1954			1955			1956 [1]		
	1ste halfjaar	2de halfjaar	Totaal	1ste halfjaar	2de halfjaar	Totaal	1ste halfjaar	2de halfjaar	Totaal	1ste halfjaar	2de halfjaar	Totaal	1ste halfjaar	2de halfjaar	Totaal	1ste halfjaar	2de halfjaar	Totaal
Saldo lopende rekening	393	98	491	84	218	302	−168	−440	−608	− 84	−382	−466	−300	−299	−599	−411	−448	−859
Nederlands particulier kapitaal	74	−328	−254	−321	−290	−611	−226	−123	−349	94	75	169	− 30	− 28	− 58	− 8	25	17
Buitenlands particulier kapitaal	179	297	476	304	291	595	37	6	43	169	270	439	279	289	568	46	17	63
Migratie en particuliere schenkingen	14	20	34	15	22	37	13	9	22	6	5	11	6	6	12	6	4	10
Particuliere deviezenomzettingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	19	22	30	37	67	232	12	244
Langlopende overheidskredieten:																		
(*a*) ontvangen kredieten (netto)	−264	−229	−493	−230	− 29	−259	− 55	− 25	− 80	− 37	−227	−264	−229	− 29	−258	− 55	− 25	− 80
(*b*) verstrekte kredieten (netto)	14	10	24	10	14	24	6	37	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Overig overheidskapitaal en overheidsbijdragen [2]	− 35	− 21	− 56	− 39	− 32	− 71	− 47	70	23	− 1	− 1	− 2	—	—	—	—	123	123
Totaal overschot of tekort (−)	375	−153	222	−177	194	17	−440	−466	−906	150	−241	− 91	−244	− 24	−268	−190	−292	−482
Salderingsposten:																		
Amerikaanse regeringsschenkingen	42	9	51	− 11	6	− 5	6	− 1	5	42	9	51	− 11	6	− 5	6	− 1	5
Geconsolideerde vorderingen voortvloeiende uit betalingsakkoorden	—	—	—	—	− 27	− 27	8	− 72	− 64	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Deviezenomzettingen Nederlandsche Bank	—	—	—	—	—	—	—	—	—	91	238	329	226	85	311	172	− 34	138
Vermeerdering (−) of vermindering van:																		
(*a*) goudvoorraad	−151	− 72	−223	− 31	−231	−262	44	35	79	−151	− 72	−223	− 31	−231	−262	44	35	79
(*b*) deviezenvoorraad Nederlandsche Bank	− 67	137	70	78	177	255	314	394	708	−152	73	− 79	6	202	208	30	378	408
(*c*) deviezenvoorraad deviezenbanken	−199	79	−120	141	−119	22	68	110	178	20	− 7	13	54	− 38	16	− 62	− 86	−148
Totaal	−375	153	−222	177	−194	− 17	440	466	906	−150	241	91	244	24	268	190	292	482

1 Voorlopige cijfers.

2 Inclusief kapitaaltransacties van overheidsinstanties, welker financiën buiten de Rijksbegroting vallen.

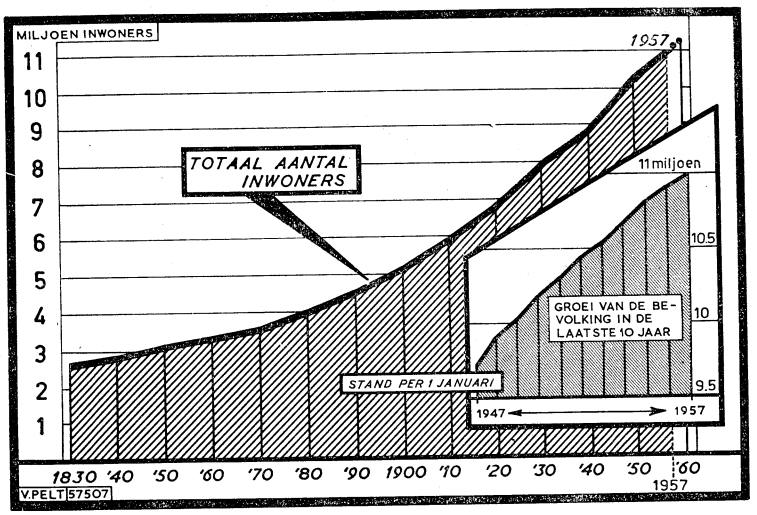
LOPENDE REKENING

	Totaal verkeer									Verkeer in goud en convertibele geldsoorten								
	1954			1955			1956 [1]			1954			1955			1956 [1]		
	1ste halfjaar	2de halfjaar	Totaal	1ste halfjaar	2de halfjaar	Totaal	1ste halfjaar	2de halfjaar	Totaal	1ste halfjaar	2de halfjaar	Totaal	1ste halfjaar	2de halfjaar	Totaal	1ste halfjaar	2de halfjaar	Totaal
ONTVANGSTEN																		
Goederenexport	4.135	4.478	8.613	4.483	5.044	9.527	5.059	5.471	10.530	478	482	960	427	502	929	472	526	998
Dienstenverkeer	1.068	1.302	2.370	1.391	1.564	2.955	1.537	1.557	3.094	174	134	308	283	309	592	288	255	543
Coupons, dividenden en andere kapitaalopbrengsten	398	278	676	335	398	733	367	334	701	64	71	135	72	86	158	76	94	170
Niet gerubriceerde kleine betalingen	—	—	—	—	—	—	39	38	77	—	—	—	—	—	—	6	5	11
	5.601	6.058	11.659	6.209	7.006	13.215	7.002	7.400	14.402	716	687	1.403	782	897	1.679	842	880	1.722
UITGAVEN																		
Goederenimport	4.532	5.182	9.714	5.387	5.911	11.298	6.150	6.850	13.000	668	914	1.582	960	1.067	2.027	1.105	1.182	2.287
Dienstenverkeer:																		
(*a*) particulieren	449	506	955	507	667	1.174	657	750	1.407	68	64	132	67	79	146	71	68	139
(*b*) overheid	48	71	119	− 4	30	26	44	18	62	4	12	16	− 24	− 25	− 49	− 15	− 23	− 38
Coupons, dividenden en andere kapitaalopbrengsten	179	201	380	235	180	415	270	185	455	60	79	139	79	75	154	89	98	187
Niet gerubriceerde kleine betalingen	—	—	—	—	—	—	49	37	86	—	—	—	—	—	—	3	3	6
	5.208	5.960	11.168	6.125	6.788	12.913	7.170	7.840	15.010	800	1.069	1.869	1.082	1.196	2.278	1.253	1.328	2.581
SALDO (tekort −)	393	98	491	84	218	302	−168	−440	−608	− 84	−382	−466	−300	−299	−599	−411	−448	−859

1 Voorlopige cijfers

die met een stijgende export betaald moet worden. Maar er kunnen, aldus de minister, nog heel wat gronden worden drooggelegd voor landbouw en de produktie kan worden opgevoerd door mechanisatie en automatisering. Doch men moet ruimte hebben om een beetje menselijk te kunnen leven. Dit probleem zal moeten worden opgelost door een toenemende emigratie, met behulp van de Europese integratie en met meer energie, discipline en saamhorigheid.

De directeur-generaal van de statistiek, prof. *Ph. J. Idenburg,* zei in een radiotoespraak (10-5), dat het niet mogelijk en zelfs ondoenlijk is precies vast te stellen wie de elf miljoenste inwoner is. Hij wees er verder op, dat de bevolking is gegroeid door het geboortenoverschot, dat sinds de vorige bevolkingsmijlpaal 1.125.000 heeft bedragen. Het zg. emigratieoverschot — het verschil tussen naar het buitenland vertrekkende personen en uit het buitenland komende personen — is 125.000. Nederland is thans niet alleen het dichtst bevolkte land van Europa, maar ook dat met de snelste groei.

Polen

Congres CP - Gomulka over eigen weg naar socialisme —

Van 15-18 mei is te Warschau de negende plenaire zitting van de Poolse communistische partij gehouden. Op de openingsbijeenkomst verklaarde de leider van de partij, Wladislaw Gomulka, volgens *Reuter,* dat er op het ogenblik geen sprake van kan zijn, dat de bevoegdheden van de arbeidsraden zullen worden uitgebreid of dat zij het volledige beheer over de fabrieken zullen krijgen, daar men anders het gevaar zou lopen, de economische chaos, die reeds in Polen bestaat, nog te vergroten.

Gomulka zei voorts, dat de weg naar het socialisme in de verscheidene landen niet gelijk behoeft te zijn aan die, welke in de Sowjet-Unie is gevolgd. De SU heeft, voor zij een grote mogendheid met een beslissende invloed op de mensheid werd met ernstige moeilijkheden te kampen gehad, maar het is niet noodzakelijk dat andere landen bij de opbouw van het socialisme met dezelfde moeilijkheden te maken krijgen. Gomulka voegde eraan toe, dat historische en andere verschillen tussen de diverse landen de weg bepalen, die elk land naar het socialisme moet volgen. Elke nationale weg naar het socialisme, ook die van Polen, moet echter de voor alle landen geldende algemene fundamentele grondslagen, die door Lenin zijn vastgesteld, hebben.

Over de arbeidsraden in de fabrieken zei Gomulka nog, dat, als elke fabriek het collectieve eigendom van de arbeiders zou worden, alle wetten van de kapitalistische economie zich zouden laten gelden, maar met slechtere resultaten. Arbeiders met een zeer lage levensstandaard zouden altijd geneigd zijn hun levensstandaard te verhogen en geen aandacht te besteden aan investeringen. Gomulka stelde in dit verband vast, dat „het sociale en socialistische verantwoordelijkheidsgevoel, dat zo essentieel voor ons is" aan het verdwijnen is. Men moet eerst de heersende opvatting uitroeien, dat diefstal van staatsbezit alleen de staat benadeelt en niet de arbeiders. Dergelijke diefstallen van miljarden zloty's hebben de levensstandaard van de bevolking verlaagd.

Kerk en Staat

Gomulka verklaarde voorts, dat zowel de staat als de r.k. kerk het feit moet erkennen, dat er in Polen gelovigen en niet-gelovigen zijn en dat kerk en socialisme alsook volksregering en kerkelijke hiërarchie naast elkaar bestaan. De regering belet de r.k. kerk niet haar eigen weg te volgen, maar deze kerk moet inzien, dat Polen zijn vroegere stelsel overboord heeft gezet en thans het socialisme opbouwt. „Wij wensen, dat de kerk in aangelegenheden van levensbelang voor de volksrepubliek Polen en voor haar bevolking samen met ons opmarcheert langs de Poolse weg."

Gomulka noemde voorts de onderdrukking van het verzet in Hongarije een „droeve en onontkoombare noodzakelijkheid" om de vrede en veiligheid van alle socialistische landen te bewaren.

Besluiten

De partijleiding heeft volgens *Reuter* (18-5) besloten een commissie in te stellen, die amendementen zal moeten opstelllen op de bestaande partijregels. In december a.s. zal een partijcongres worden gehouden. E. Ochab is, i.v.m. zijn benoeming tot minister van landbouw, ontheven van zijn lidmaatschap van het secretariaat van het centrale comité. *J. Morawski* is tot lid van het politieke bureau gekozen, terwijl *Z. Kliszko* lid van het secretariaat is geworden.

Gomulka heeft tijdens de zitting nog een scherpe aanval gedaan op de „stalinisten" in de partij, die hem hadden beschuldigd van „te ver doorgedreven democratie", terwijl zij ook kritiek hadden op het feit, dat Gomulka weliswaar een communistische politiek voert, doch onafhankelijk van het Kremlin.

Verenigde Staten

Eisenhower verdedigt zijn begroting

President Eisenhower heeft zich op 14 mei in een TV-rede rechtstreeks tot het Amerikaanse volk gericht om zijn begroting te verdedigen, die in het Congres scherp is aangevallen. Deze begroting (zie pag. 13025/3) is met uitgaven ad

$ 71.8 miljard de grootste uit de Amerikaanse geschiedenis.
Eisenhower verklaarde, dat de Ver. Staten een onnodig risico zullen nemen, als het voor de defensie uitgetrokken bedrag ($ 38 miljard) van de begroting belangrijk wordt besnoeid. Hij zeide nimmer akkoord te zullen gaan met een onjuist economisch programma, waardoor de VS en het leven van de burgers opnieuw aan gevaar zouden worden blootgesteld. Volgens de pres. kan men geen onmiddellijke internationale ontspanning waarnemen, waardoor belangrijke besnoeiingen in het regeringsprogramma kunnen worden aangebracht. De besnoeiingen zijn aangebracht in programma's, die de president onontbeerlijk acht, zoals b.v. het programma voor internationale voorlichting (USIA).
Volgens de New Yorkse correspondent van de *Nwe Rotterdamse Crt* (16-5) is de reactie in Congreskringen op Eisenhowers beroep niet gunstig geweest. Zowel het Huis van Afgevaardigden als de Senaat zijn voortgegaan met hun besnoeiingen. Algemeen was men van oordeel, dat de president te laat heeft ingegrepen om het bezuinigingsgetij nog te kunnen keren.

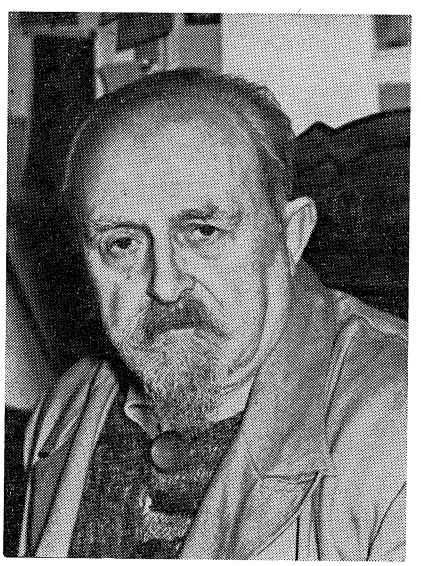
Dulles over ontwapening en Duitse hereniging —

De minister van buitenlandse zaken, J. F. Dulles, heeft op 14 mei op zijn wekelijkse persconferentie te Washington, volgens *Ass. Press/ Reuter*, verklaard, dat de Ver. Staten geen enkele overeenkomst inzake ontwapening zullen aanvaarden, die gebaseerd zou zijn op de huidige verdeling van Duitsland. Hij verklaarde dat de VS in alles wat direct of indirect Duitsland en zijn vooruitzichten op hereniging raakt slechts in de nauwste samenwerking met de Westduitse kanselier, dr. Adenauer, zouden handelen.
Deze verklaring is op het CDU-congres te Hamburg (zie ook pag. 13228/2) met opluchting en tevredenheid ontvangen. Er was nl. ongerustheid ontstaan door berichten in de Duitse pers volgens welke de Amerikaanse regering voorstandster zou zijn geworden van een gedemilitariseerde zone in Duitsland. Gevraagd naar deze berichten, zeide Dulles, dat de Ver. Staten, wat Europa aangaat, nog helemaal geen „uitgekristalliseerde gedachten" hadden. Men dacht nog slechts aan de mogelijkheid van zones, die aan grond- en luchtinspectie onderworpen zouden kunnen worden en dit niet in de eerste plaats met betrekking tot Europa, maar wel tot het Noordpoolgebied, Alaska, Siberië en dergelijke gebieden.
Dulles zeide de mogelijkheid van zo'n zone in Europa niet uit te sluiten, maar de moeilijkheden om luchtinspectie tot Europa uit te breiden waren aanzienlijk groter dan in andere gebieden, wegens de poltieke verwikkelingen en het aantal landen, dat er in Europa bij betrokken zou zijn. De plannen, die de Amerikaanse regering aan het bestuderen en overwegen was, kwamen niet neer op aanvaarding van Duitslands splitsing of demilitarisatie. Tot dusverre had de Amerikaanse regering, naar Dulles meende, nog geen enkel plan voor een geneutraliseerde zone aanvaard.

Kunst

Jan Sluyters † —

De schilder Jan Sluyters is op 8 mei op 75-jarige leeftijd te Amsterdam overleden.
Johannes Carolus Bernardus Sluyters werd geboren op 17 december 1881 te Den Bosch. Na de HBS bezocht hij de Rijksnormaalschool voor tekenonderwijs, behaalde in 1901 de akte m.o. tekenen en werkte vervolgens aan de Rijksacademie voor beeldende kunsten te Amsterdam, waar hij les kreeg van August Allebé. Hij verwierf in 1904 de Prix de Rome voor schilderkunst en maakte een studiereis van twee jaar naar Italië, Spanje en Frankrijk.
Van 1907-'09 woonde hij te Amsterdam, van 1909-'11 te Laren en daarna weer te Amsterdam. Hij schilderde figuren, portretten, naakten en stillevens. Doeken van hem hangen in musea te Amsterdam (Rijks- en Stedelijk Museum), Den Haag, Rotterdam, Dordrecht, Den Bosch, Utrecht, Parijs (Musée du Jeu de Paume), Antwerpen en Brussel (Musée des Beaux Arts).

Als lithograaf maakte hij naam door illustraties van kinderboeken en door zijn prenten in de Groene Amsterdammer gedurende Wereldoorlog I. In 1910 voerde hij een opdracht uit voor muurschilderingen op de wereldtentoonstelling te Brussel.
Jan Sluyters was in het bezit van de gouden medailles van Arti, van Pulchri en van de stad Amsterdam. Hij was lid van de Académie de Belgique, ridder in de orde van de Nederlandse Leeuw en officier in de orde van Oranje-Nassau.

Erich von Stroheim † —

De filmacteur Erich von Stroheim is op 2 mei te Maurepas nabij Parijs op 71-jarige leeftijd overleden.
Hij was op 22 september 1885 geboren als zoon van een kolonel bij de Oostenrijkse dragonders; zijn moeder was hofdame van keizerin Elisabeth. Van 1902-'09 diende hij bij de Oostenrijkse cavalerie en de keizerlijke paleisgarde.
In 1909 emigreerde hij naar de Ver. Staten, waar hij enige jaren figurant bij de film was en later in Hollywood acteur en spoedig daarna regisseur. Zijn eerste grote succes behaalde hij met „Foolish wives". Zijn aantrekkingskracht in schurkachtige rollen op het publiek bleek zeer groot maar ook in de rollen van minnaars was hij graag gezien.
Van zijn bekendste werken uit de tijd van de stomme film noemen wij hier: „Foolish wives", „Merry-go-round", „Greed", „The wedding march" en „Queen Kelly".
In 1936 vestigde Von Stroheim zich in Frankrijk, waar zijn voornaamste rol die was in „La grande Illusion", tezamen met Jean Gabin en Pierre Fresnay. Verder maakte hij „Mademoiselle docteur", „Les disparus de Saint-Agil" en „Ultimatum". Daarna vertrok hij weer naar de VS. Zijn laatste grote rol vertolkte hij in „Sunset-Boulevard".

Prof. dr. A. Smijers † —

Op 15 mei is te Huis ter Heide op 68-jarige leeftijd overleden prof. dr. A. Smijers, hoogleraar in de muziekwetenschappen aan de rijksuniversiteit te Utrecht.

Albert Smijers werd op 19 juli 1888 te Raamsdonkveer geboren. Hij studeerde bij Anton Averkamp, de dirigent van het Amsterdamse A Cappellakoor. Te Wenen bezocht hij de kerkmuziekafdeling van de Akademie für Musik en werd hij een der begaafdste leerlingen van prof. Guido Adler. In 1917 promoveerde hij op een proefschrift over „Karel Luython als motettencomponist".

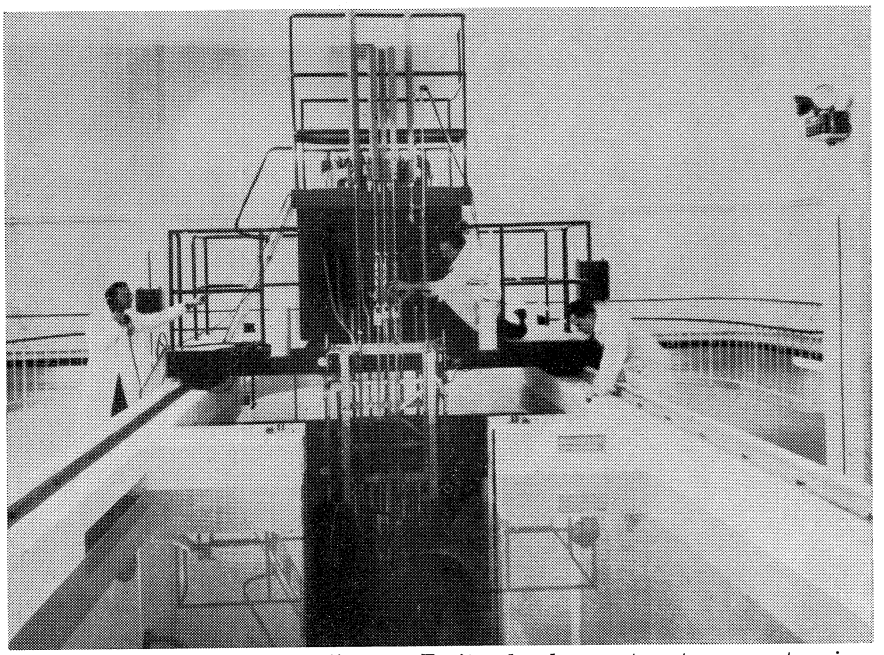
In Nederland teruggekeerd werd hij professor aan het seminarie te St. Michielsgestel en leider van de kerkmuziekafdeling van het conservatorium der r.k. leergangen te Tilburg, terwijl hij zich in zijn vrije tijd bezighield met de studie van de Nederlandse muziek uit de vijftiende en zestiende eeuw. Dit werd zijn levensarbeid, vooral toen de Vereniging voor Nederlandse muziekgeschiedenis hem in 1919 de volledige uitgave opdroeg van de werken van Josquin des Prez.

Van 1925-'30 was prof. Smijers hoofdleraar voor muziekgeschiedenis aan het Amsterdamse conservatorium. In 1930 werd hij benoemd tot hoogleraar in de muziekwetenschappen aan de rijksuniversiteit te Utrecht. Hij was een muziekgeleerde van internationale reputatie. Behalve voorzitter van de Internationale Gesellschaft für Musikwissenschaft was hij o.a. ook de Nederlandse muziekadviseur van de UNESCO, voorzitter van de Internationale vereniging voor r.k. kerkmuziek, voorzitter van de St. Gregoriusvereniging, hoofdredacteur van het tijdschrift van deze vereniging en sinds 1952 president van de Assemblée Générale de la Société Internationale de Musicologie.

Diversen —

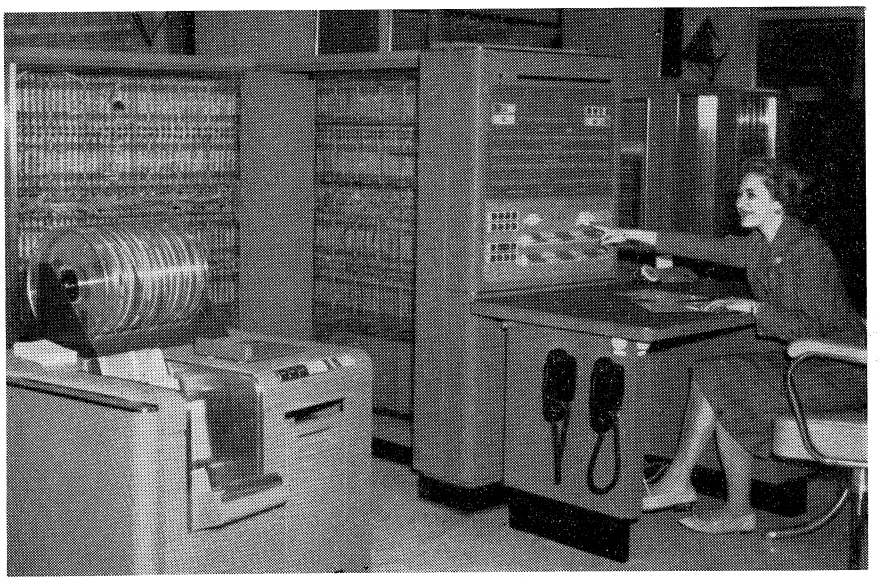
P. C. Hooftprijs — De staatsprijs letterkunde (P. C. Hooftprijs) 1956 is verleend aan de letterkundige Anna Blaman voor haar gehele oeuvre. Hoewel enkele juryleden bezwaren bleken te hebben tegen de voor hen niet altijd aanvaardbare thematiek van de romans van Anna Blaman, wilden zij toch deze bezwaren minder zwaar laten wegen dan hun waardering voor de uitzonderlijke kwaliteiten van het proza van deze schrijfster. De jury vestigt er in haar rapport de aandacht op, dat Anna Blaman haar talent in dienst heeft gesteld van het motief van de eenzaamheid van de mens, gelegen in zijn hedendaags schijnbestaan dat niet is geworteld in een morele, ideële of religieuze grond. Volgens de jury is het werk van Anna Blaman in zijn geheel en zeer bijzonder in de bundel verhalen Ram Horna een hartstochtelijke poging om een uitkomst te vinden in een loutering, die inderdaad een verworvenheid zal zijn.

Zwitserlands eerste atoomreactor —

Op 17 mei is in Wuerlingen Zwitserlands eerste atoomreactor in bedrijf gesteld. Het is een „zwembad-reactor" van Amerikaanse constructie. De reactor is bestemd voor wetenschappelijk onderzoek.

Grootste electronisch brein van Europa —

Op 14 mei is te Parijs het grootste elektronische brein (rekenmachine) van Europa in gebruik gesteld. Deze IBM-704 is gebouwd door en eigendom van de Intern. Business Machines (IBM) en wordt verhuurd aan iedereen in Europa die er gebruik van wil maken. De bouwkosten van deze apparatuur, die 42.000 „instructies" per seconde kan uitvoeren en ieder 24 miljoenste seconde een „logische beslissing" kan nemen, bedragen ongeveer 5 miljoen gulden.

Op het dak van het gebouw, waarin de apparatuur is geplaatst, bevindt zich een reservoir met 10 ton water, dat moet verhinderen dat het brein te heet wordt als het werkt. Een fonds van 1 miljoen gulden is gesticht, om mannen van de wetenschap in staat te stellen gratis van deze machine, die zeer kostbaar in de exploitatie is, gebruik te maken.

Op 6 mei heeft Israël de negende verjaardag van de stichting van de staat gevierd. Militaire parades, en de tentoonstelling van de Russische wapenen die men vorig najaar in de Sinaï heeft buitgemaakt, namen bij de viering een voorname plaats in.
De grote parade werd in Tel Aviv gehouden. De bovenste foto laat zien hoe een vrouwelijke eenheid van het Israëlische leger in de parade meemarcheerde. Op de onderste foto ziet men een eenheid van de marine marcheren voorbij de ere-tribune, waarop regeringspersonen en diplomaten waren gezeten. Op de tribune v.l.n.r. de Israëlische staf-chef generaal Mosje Dayan, premier David Ben Goerion en twee militaire leiders. De vertegenwoordigers van de Sowjet-Unie, Bulgarije, Roemenië en Tsjecho-Slowakije waren niet verschenen, wel die van Joego-Slavië, Polen en Hongarije. (foto ANP)

Minderheidskabinet in Italië

Toen *Adone Zoli* op 19 mei uit de werkkamer van de Italiaanse president, *Giovanni Gronchi,* in het Quirinaal kwam, na benoemd te zijn tot minister-president, keek hij naar de spiegelgladde marmeren vloer van de „zaal der veldslagen" en mompelde: „Nu oppassen, dat ik niet meteen uitglijd."

Voor de waarheid van dit verhaal kunnen wij niet instaan. Wij ontlenen het aan de *New York Times* (20-5), die tenslotte als devies voert de leuze: „All the News That's Fit to Print". Deze anekdote is in ieder geval zeer toepasselijk, want *Zoli* zal inderdaad op moeten passen om niet uit te glijden op het glibberige pad van een premier van een kabinet, dat niet kan steunen op een vaste meerderheid in het parlement. De vorming van een minderheidskabinet is nl. het resultaat van de jongste Italiaanse kabinetscrisis. Het is een „homogene" christen-democratische regering, die 32 zetels te kort komt voor een meerderheid in de Tweede Kamer van het Italiaanse parlement, en aangezien over 11 maanden algemene verkiezingen moeten worden gehouden (zie voor vorige verkiezingen pag. 10686/2) kan deze 18de regering sinds de val van Mussolini beschouwd worden als een interim-kabinet.

Het aftreden van Segni

De 22 maanden oude, door de christen-democraat *Segni* geleide coalitie-regering van christen-democraten, (zie voor vorming en samenstelling pag. 12031/2), liberalen en *(Saragat-)*socialisten was op 6 mei afgetreden, hoewel men algemeen van mening was, dat deze regering zich nog wel tot het voorjaar van 1958 zou kunnen handhaven. De aanleiding van deze onverwachte regeringscrisis was een redevoering van de socialistische vice-premier *Saragat.* In deze op 5 mei in een beperkte kring van rechtse socialistische leiders te Rome gehouden rede had *Saragat* verklaard, dat de sociaal-democraten onmiddellijk hun vrijheid van handelen dienden te hernemen en derhalve uit de regering moesten treden.

Het merkwaardige van deze verklaring is, dat *Saragat* en zijn aanhangers nog geen maand tevoren de secretaris van de partij *Matteotti,* leider van de steeds roeriger wordende linkervleugel, tot aftreden hadden gedwongen, omdat *Matteotti* had gepleit voor uittreden uit de regering. *Saragat* zei thans (op 5 mei): „Wij zijn niet tegen de politiek van democratische solidariteit. Wij vinden alleen, dat de regering te zwak is om met succes hervormingen tot stand te kunnen brengen. De illusie, dat het communisme niet langer een gevaar betekent, heeft de band tussen de democratische partijen losser gemaakt." Hij zei voorts, aldus de correspondent van de *Nieuwe Rotterdamse Courant* (6-5), dat allerlei groepjes in de Democrazia Christiana, die de huidige regering liever kwijt dan

Ex-premier Segni

rijk waren, weliswaar sabotage pleegden, maar de regering pas ten val wilden brengen als het in hun kraam te pas kwam. Dan is het maar beter, zo zou *Saragat* gezegd hebben, dat wijzelf het initiatief nemen, want anders zouden wij maar in de kaart spelen van die christen-democraten, die hopen, dat hun partij bij de komende kamerverkiezingen de absolute meerderheid zal heroveren. Verder zei hij dat het uittreden uit de regering de unificatie van de rechtse en linkse (*Nenni-*) socialisten zou bevorderen — iets dat *Matteotti* dus voor zijn afzetting reeds had verklaard.

Met de verklaring van *Saragat* was in feite het lot van de coalitie-regering bezegeld. Twee maanden geleden waren de republikeinse coalitie-genoten reeds in de oppositie gegaan, zodat na het uittreden van *Saragat* en de zijnen *Segni* voor het behalen van een meerderheid in het parlement een aanzienlijk aantal stemmen te kort zou zijn gekomen.

De republikeinen

Volgens de correspondent van het *Algemeen Handelsblad* (8-5) was het niet *Saragats* bedoeling om met zijn uittreden uit de regering betere voorwaarden te scheppen voor een verzoening met *Nenni,* maar om de republikeinen weer terug in de regering te krijgen. De meerderheid van het bestuur van deze kleine, maar door haar positie toch wel belangrijke partij heeft te kennen gegeven, dat voor haar de coalitie heeft afgedaan, daar een dergelijke coalitie de haars inziens urgente problemen toch niet tot een oplossing zou kunnen brengen. Tot deze urgente problemen rekent zij de pachtwetgeving, de bestrijding van de werkloosheid, een schoolpolitiek waarbij aan het openbaar onderwijs de plaats zou worden hergeven, waarop het volgens deze partijleiders recht heeft, en de decentralisatie van het bestuur. Een der voornaamste bestuursleden van de republikeinse partij, *Pacciardi,* die onder *De Gasperi* lange tijd minister van defensie is geweest, bleek het echter niet eens te zijn met zijn medebestuursleden en trad zelfs uit het bestuur.

De nieuwe regering

De nieuwe regering ziet er als volgt uit:

Premier en minister van begroting: *Adone Zoli.*
Vice-premier en minister van buitenlandse zaken: *Giuseppe Pella.*
Binnenlandse zaken: *Fernando Tambrioni.*
Defensie: *Paolo Emilio Taviani.*
Schatkist: *Giuseppe Medici.*
Financiën: *Giulio Andreotti.*
Onderwijs: *Aldo Moro.*
Openbare werken: *Emilio Colombo.*
Vervoer: *Armando Angelini.*
P.T.T.: *Bernardo Mattarella.*
Industrie: *Silvio Gava.*
Arbeid: *Luigi Gui.*
Buitenlandse handel: *prof. Guido Carli.*
Koopvaardij: *Gennaro Cassiani.*
Justitie: *Giudo Gonella.*

(*Vervolg op pag.* 13241)

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

Argentinië — 22 mei De minister voor het leger, lt.-gen. Majo, is tevens benoemd tot opperbevelhebber van het leger. Hij vervangt gen. Bussetti, die onder arrest zou zijn geplaatst.

België — 20 mei Einde van een staking in de steenkolenmijnen in de Borinage. — **21 mei** De gemengde parlementaire militaire commissie opgeheven. — **22 mei** De Kamer aanvaardt een wetsontwerp volgens hetwelk het geschil met Nederland over Baarle-Hertog aan het Internationale Gerechtshof zal worden voorgelegd. — De invoer van Nederlandse tomaten stopgezet.

China (Volksrepubliek) — 21 mei De NAVO-landen beginnen te Parijs besprekingen over een eventuele verzachting van de beperkingen op de handel met de Chinese Volksrepubliek. — **23 mei** Het Volksdagblad (Peking) heeft de VS ervan beschuldigd, dat zij drie eilanden in de Spreatly-archipel (ten noorden van Borneo) hebben bezet en daardoor het Chinese vasteland en Indo-China bedreigen. — Volgens de Chinese academie van wetenschappen wordt er in het land uranium, thorium en ander splijtbaar materiaal gedolven. — De strijdkrachten zullen worden gereorganiseerd om arbeidskrachten vrij te maken voor de landbouw en de industrie.

Cuba — 24 mei In de provincie Oriente is een groep van 27 revolutionairen aan land gegaan; zij zouden zijn gezonden door oud-president Carlos Prio.

Duitsland (West) — 20 mei Engeland, Frankrijk en de VS zullen de SU voorstellen de gevangenis voor oorlogsmisdadigers te Spandau, waar alleen nog R. Hess, B. von Schirach en A. Speer verblijven, te sluiten. — De minister van defensie, Strauss, deelt mede, dat het nieuwe leger over 5 jaar en de luchtmacht over 7 jaar geheel klaar zal zijn. — **21 mei** Aankomst van de opperbevelhebber van de NAVO-strijdkrachten in Europa, gen. L. Norstad, die besprekingen zal voeren met Dr. Adenauer. — **23 mei** De socialistische partij maakt een plan van Ollenhauer voor de hereniging van Duitsland bekend. — Begonnen is met het oprichten van een nationale territoriale militie, die bestemd is voor de luchtverdediging, achterhoededekking van de frontstrijdkrachten en bewaking van belangrijke installaties. — Bondskanselier Adenauer vertrekt naar de Ver. Staten. — Nota's aan de Sowjet-Unie over de atoombewapening en de hereniging. — **24 mei** De SU heeft voorgesteld handelsbesprekingen te beginnen.

Egypte — 20 mei Alle discriminerende maatregelen t.a.v. Britse en Franse schepen opgeheven. — **23 mei** Volgens radio-Cairo heeft de SU aangeboden grote hoeveelheden Egyptische katoen te kopen. — **24 mei** Te Rome beginnen Egyptisch-Britse besprekingen over de deblokkering van de Egyptische pond sterling-tegoeden in Engeland, de materiële schade als gevolg van de militaire actie en schadeloosstelling van Egypte voor de schade veroorzaakt door de staking van de scheepvaart door het Suezkanaal.

Engeland — 21 mei Premier Macmillan verklaart in het Lagerhuis, dat de proef met de waterstofbom op Christmas Island zowel uit wetenschappelijk als operatief oogpunt een succes is geweest. — **23 mei** Loonovereenkomst in de staalindustrie. — **23/24 mei** Besprekingen tussen de minister van defensie, Duncan Sandys, en zijn Westduitse ambtgenoot F. Strauss.

Finland — 22 mei Premier Fagerholm dient opnieuw het ontslag van zijn kabinet in.

Frankrijk — 18 mei De premier van de Sowjet-Unie, Boelganin, richt een speciale boodschap aan premier Mollet. — **21 mei** De Nat. Vergadering brengt met 250-213 stemmen het kabinet-Mollet ten val door haar goedkeuring te weigeren voor de fiscale plannen van de regering. — **22 mei** De financiële hulp aan Tunesië (frs. 2 miljard) opgeschort wegens de houding die de Tunesische regering inneemt t.a.v. de Algerijnse kwestie. — **23 mei** P. Mendès-France treedt af als leider van de linkse radicalen. — **24 mei** Volgens de New York Times zou West-Duitsland hulp willen bieden in de Franse financiële crisis.

Haïti — 21 mei De stafchef van het leger, gen. L. Cantave, die op 20-5 door de regeringsraad van zijn functie werd ontheven, verklaart deze raad voor ontbonden.

Indonesië — 20 mei President Eisenhower heeft een uitnodiging van Sukarno tot een bezoek aan Indonesië afgewezen. — De Nederlander H. de Braal, die beschuldigd werd van subversieve activiteit tegen de Indonesische regering, veroordeeld tot een gevangenisstraf van zes jaar. — **21 mei** De vereniging van Islamitische godsdienstleraren verzoekt pres. Sukarno zijn „conceptie" in te trekken. — **25 mei** Muljadi Djojomartono (Masjumi) geïnstalleerd als minister van sociale zaken. — De hoofdredacteur van het Chinese dagblad „Keng Po" te Djakarta door de militaire autoriteiten gearresteerd. — Een influenza-epidemie breidt zich over het gehele land snel uit.

Internationaal — 20 mei India verklaart zich geen voorstander van een nieuwe Aziatisch-Afrikaanse conferentie van Bandung. — De conferentie van het internationaal bureau voor atoomenergie der Ver. Naties, die op 19 aug. te Wenen zou beginnen, uitgesteld tot 1 okt. — Zuid-Afrika zou ernstig een herziening van zijn tarievenstelsel moeten overwegen, wanneer de Euromarkt ook de Afrikaanse gebieden van de aangesloten landen zou gaan omvatten. — J. Hood (Australië) volgt Rafik Asja (Syrië) op als voorzitter van de beheerschapsraad van de VN. — **20-21 mei** Debat in de Veiligheidsraad over de kwestie-Suez. — **21 mei** De VS wensen een proefgebied voor ontwapening in Midden- of Oost-Europa. — **22 mei** De Oekraine heeft verzocht toegelaten te worden tot de voedsel- en landbouworganisatie van de VN.

Israël — 21 mei De regering verklaart zich akkoord met de Eisenhower-doctrine. — **23 mei** De uiterst links socialistische partij Mapam heeft besloten tegen elke regeringsverklaring ten gunste van de Eisenhower-doctrine te stemmen.

Italië — 21 mei De openbare aanklager in het proces-Montesi acht de voornaamste verdachte, P. Piccioni, niet schuldig aan de dood van Wilma Montesi. — **22 mei** Volgens de Italiaanse vertegenwoordiger in de beheerschapsraad van de VN heeft het onder Italiaans beheer staande Somaliland jaarlijks ongeveer *f* 16 mln aan buitenlandse hulp nodig als het in 1960 onafhankelijk zal zijn geworden.

Japan — 24 mei Premier Kisji verklaart dat zijn regering er tegen is, dat de VS atoomwapens naar Japan overbrengen.

Joego-Slavië — 24 mei President Tito heeft verklaard, dat de Sowjet-Unie de ideologische campagne tegen zijn land heeft stopgezet en dat hij optimistischer gestemd is t.a.v. de betrekkingen met het Kremlin.

Jordanië — 21 mei Saoedi-Arabië betaalt Jordanië £ 1½ mln; dit is de rest van de eerste termijn van £ 5 mln die krachtens een overeenkomst tussen Egypte, Saoedi-Arabië en Syrië jaarlijks aan Jordanië zal worden betaald als vervanging van de vroegere Britse toelage. — **24 mei** Op Jordaans verzoek trekt Syrië zijn troepen uit het land terug.

Libanon — 25 mei Premier Moestafa ben Halim afgetreden.

Nederland — 21 mei Koningin Juliana en Prins Bernhard brengen een bezoek aan Zweden. — Het kabinet besluit, dat er voorlopig geen IJ- of Coentunnel zullen komen. — Opening van het nieuwe Centraal Station te Rotterdam. — **23 mei** Prinses Beatrix heeft het erevoorzitterschap aanvaard van het Nederlands Comité UNICEF (kinderfonds van de VN). — **24 mei** Te Deventer is een actiecomité gevormd, dat zich ten doel stelt in de stad een instelling voor hoger onderwijs voor Oost-Nederland gevestigd te krijgen.

Polen — 20 mei Zuiveringen in het politieke bureau van de communistische partij.

Portugal — 24 mei Verschillende Portugese bladen hebben aangedrongen op de uitvaardiging van een perswet, die in de plaats dient te komen van de huidige censuur.

Saoedi-Arabië — 23 mei Japanse ondernemers hebben zich bereid verklaard financiële hulp te verstrekken voor de ontwikkeling van nieuwe olievelden in Saoedi-Arabië.

Sport — 13 mei Wielrennen: De Belg R. van Looy wint de ronde van Nederland. — **17 mei** Zwemmen: L. de Nijs (Ned.) brengt de wereldrecords 220 yards en 200 m rugslag (dames) op 2 min. 38,5 sec. — **18 mei** Zwemmen: A. den Haan (Ned.) brengt de wereldrecords 220 yards en 200 m schoolslag (dames) op 2 min. 52,6 sec. Een Nederlandse ploeg brengt de wereldrecords 4 x 110 yards en 4 x 100 m (dames) op 4 min. 57.0 sec. G. Kraan (Ned.) brengt het wereldrecord 110 yards rugslag (dames) op 1 min. 13,2 sec. — **19 mei** Atletiek: M. Preussger (Duitsl.) vestigt een nieuw Europees record polsstokhoogspringen (4.52 m.). — Voetbal: Ajax kampioen van Nederland. — Hockey: Duitsland-Nederland (heren) 3-1. — **21 mei** Atletiek: A. Iwanow (SU) verbetert het wereld- en Europees record 30.000 m in 1 uur 33 min. 33 sec. — **25 mei** Atletiek: T. Courtney (VS) brengt het wereldrecord 880 yards (heren) op 1 min. 46,8 sec. — **26 mei** Voetbal: Oostenrijk-Nederland 3-2.

BIOGRAFIE

ADONE ZOLI

De nieuwe Italiaanse premier *Adone Zoli* is thans 69 jaar oud. Hij is geboren in Cesena in het noordelijk deel van Midden-Italië aan de Adriatische Zee. Hij verbleef echter het grootste deel van zijn jeugdjaren in Predappio, de geboorteplaats van *Mussolini,* die vier jaar jonger was dan *Zoli*. Het is bekend, dat hij niet op bijzonder goede voet stond met de jonge *Mussolini*.
Signor *Zoli*'s vader bezat in Predappio grond en fungeerde daar als ontvanger van de belastingen.
Adone en een broer studeerden rechten aan de universiteit van Bologna en samen begonnen zij een advocatenpraktijk in Florence.
Als jongeman was *Zoli* lid geworden van de christelijke partij van *Don Luigi Sturro,* die men in zekere zin kan beschouwen als de voorloopster van de Democrazia Christiana. Hij stond bekend als fel tegenstander van het fascisme en werd op grond hiervan tegen het einde van Wereldoorlog II gearresteerd. Twee maanden zat hij in de gevangenis, terwijl — zo schreef de *New York Times* (20-5) — de nazi's en de zwarthemden er over twistten of hij moest worden gefusilleerd en door wie.
Na de ineenstorting van het rijk van *Mussolini* hervatte hij zijn Florentijnse advocatenpraktijk. Vier jaar later werd hij door de christen-democratische kiezers naar het Romeinse parlement afgevaardigd. Hij vestigde zich echter niet, zoals de meeste politici, definitief in Rome, maar hield vast aan Florence als zijn woonplaats. Als parlementariër trad hij niet bijzonder op de voorgrond, maar onder zijn collegae kreeg hij weldra een grote reputatie als een geduldig en tactisch onderhandelaar met veel humor en zonder veel persoonlijke politieke ambities. Ook als snelle en preciese rekenmeester trok hij de aandacht. Het was niet voor niets, dat hij in 1956 minister van financiën werd. In deze kwaliteit kwam hij natuurlijk meer in het licht van de nationale publiciteit te staan. Te meer waar hij zich niet ontzag bepaalde nationale „heilige huisjes" aan te tasten. Zo dwong hij de opera's van Milaan en Rome zuiniger te zijn door de ruime subsidies drastisch te beperken, tegen alle protesten in.

Maar zijn belangrijkste politieke rol speelde *Zoli* tot dusver als voorzitter van de uit 150 leden bestaande nationale raad van de christen-democratische partij, in welke hoedanigheid hij de opvolger was van wijlen *Alcide de Gasperi*. In deze functie heeft hij veelvuldig en met succes vrede gesticht tussen tegengestelde groeperingen in de Democrazia Cristiana.
Demonstreerde *Segni* twee jaar geleden bij de vorming van een regering zijn meesterschap op het gebied van het na de oorlog in Italië traditioneel geworden *dosaggio* — het verdelen van functies tussen rivaliserende partijen —, ook Zoli heeft zijn bekwaamheid op dit gebied bij de jongste kabinetsformatie bewezen, zij het dan dat het hier geen verschillende partijen, maar groeperingen binnen dezelfde partij betrof.
Zoli is gehuwd en heeft drie zonen en drie dochters.

(*Vervolg van pag.* 13239)

Verder is *Giorgio Bo* minister voor de geheel of gedeeltelijk genationaliseerde industrieën.
Mario Zotta is minister zonder portefeuille, belast met de hervorming van de bureaucratie, terwijl *Pietro Campilli* minister zonder portefeuille is, belast met de ontwikkeling van het zuiden van Italië, en *Rinaldo del Bo* minister zonder portefeuille, voor de betrekkingen tussen regering en parlement.
Zoli heeft tien van de 21 uittredende ministers uit het kabinet-*Segni* in zijn nieuwe regering behouden.
Van de nieuwe ministers behoren zeven tot de centrum-groepering binnen de christen-democratische partij, het zg. „Initiativa Democratica", waarvan partijsecretaris *Fanfani* als de leider wordt beschouwd, zes ministers behoren tot de rechtervleugel van de partij, waarvan *Pella* de exponent is, en één tot de linkervleugel, waartoe staatspresident *Gronchi* en de nieuwe minister van justitie *Gonella* worden gerekend. Uit deze opsomming blijkt wel, dat de Democrazia Cristiana een verre van homogene partij is. Maar ook in andere Italiaanse partijen en met name in de sociaaldemocratische partij van *Saragat* leven spanningen en tegenstellingen.

Zoals uit bovenstaande lijst blijkt is de liberaal *Gaetano Martino* als minister van buitenlandse zaken opgevolgd door *Giuseppe Pella*. Op *Martino* is de laatste tijd enige malen kritiek geoefend door president *Gronchi* en andere invloedrijke christen-democraten. Deze kritiek zou mede aanleiding zijn geweest voor de kabinetscrisis. Ook *Pella* is sterk pro-Westers, maar anderzijds deelt hij, naar men althans meent te weten, de opvattingen van *Gronchi,* die een grotere autonomie van de Italiaanse diplomatie zou wensen, zowel in als buiten de Noordatlantische Verdragsorganisatie (NAVO). In dit verband zij vermeld, dat *Gronchi* onlangs de woede van *Segni* uitlokte, door voor te stellen een brief aan Eisenhower te schrijven met een min of meer „neutralistische" strekking.
Pella was premier van augustus 1953 tot januari 1954. Later trad hij op als voorzittter van de assemblée van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal. Hij zou voorstander zijn van een snelle ratificatie van de verdragen inzake de Euromarkt en Euratom, die in maart jl. te Rome zijn getekend (zie nader 13111).

Problemen voor de nieuwe regering

Als de regering het vertrouwensvotum van het parlement krijgt, zal zij op korte termijn moeten zorgen, dat een begroting 1957-1958 wordt goedgekeurd. Vervolgens moeten, zo merkt de *NRC*-correspondent

(22-5) op, de beide Europese verdragen worden geratificeerd en ten slotte is er de grondwetswijziging, waardoor het aantal leden van de Senaat zal worden uitgebreid en waardoor deze voortaan gelijktijdig met de Kamer zal worden gekozen. Voor al deze wetten is er in het parlement een ruime meerderheid. Daarenboven is er de slepende kwestie van de pachtwet. Nu de liberalen uit de regering zijn, kan *Zoli*, aldus genoemde correspondent, rustig de amendementen van de christen-democratische en sociaal-democratische vakbondsleiders aanvaarden, zodat de wet kan worden goedgekeurd door een meerderheid die loopt van de christen-democraten tot en met de communisten.

Precies omgekeerd is het met de herziening en aanvulling van de belastingwet, waarvoor *Zoli* de steun kan krijgen van de monarchisten en de liberalen nu hij zich niets meer hoeft aan te trekken van de sociaal-democratische verlangens. Alleen al uit deze voorbeelden blijkt dat de regering-*Zoli* een „pendelregering" zal zijn, die nu eens haar meerderheid rechts zoekt en dan weer links.

Ten slotte zal de regering ongetwijfeld aandacht moeten schenken aan de landarbeidersstaking in de Povlakte en andere dreigende arbeidsconflicten.

„Voetbalelftal"

De reeds geciteerde *NRC*-correspondent vergelijkt de politieke constellatie met een voetbalelftal. De communisten en de fascisten zijn de linksbuiten en de rechtsbuiten. De *Nenni*-socialisten en de monarchisten zijn de linksbinnen en de rechtsbinnen. De Democrazia Christiana is de middenvoor en de sociaal-democraten, republikeinen en liberalen vormen de middenlinie.

Sinds de verkiezing van de constituerende vergadering in 1946 heeft Italië elf regeringen gehad. Niet minder dan vijf daarvan zijn door *Saragat* ten val gebracht, te weten: de tweede, derde, vijfde en zesde regering-*De Gasperi* en op 5 mei jl. (met de befaamde redevoering) de regering-*Segni*. Twee regeringen (de vierde en de zevende regering-*De Gasperi)* traden af na de verkiezingen van 1948 en 1953. Door het parlement werden de achtste regering-*De Gasperi* en de regering-*Fanfani* ten val gebracht (waarbij *Saragat* dus ook van de partij was) terwijl de Democrazia Cristiana zelf de regeringen van *Pella* en *Scelba* tot aftreden dwong.

Het socialistische fusie-streven

Zoals wij reeds eerder hebben bericht is het streven naar de vorming van één grote socialistische partij op democratische grondslag, door fusie van de door *Pietro Nenni* geleide „linkse socialisten" en de sociaal-democraten van *Saragat,* de laatste jaren steeds sterker geworden. De vorming van een dergelijk krachtig socialistisch blok zou, zoals *De Tijd* (8-5) opmerkte, totaal nieuwe machtsverhoudingen scheppen.

President Gronchi

Hoewel *Nenni* zich, vooral na de door Sowjet-troepen onderdrukte Hongaarse opstand, gedistantieerd heeft van de door *Togliatti* geleide communisten (zie 13038), was de tijd voor deze fusie blijkbaar nog niet gekomen. De groep in *Nenni's* partij die van het begin af tegen fusie was, schijnt de laatste tijd sterker te zijn geworden.

Nenni heeft op 7 mei in een rapport aan het algemeen bsetuur van zijn partij een beroep gedaan op de sociaal-democraten om niet langer *Saragat* te volgen, maar zich bij zijn (*Nenni's*) partij te voegen voor „een grote politieke veldslag" tegen het bewind van de guldenmiddenweg.

Voor deze veldslag formuleerde hij het volgende program:

1. De vakbonden moeten getransformeerd en gemoderniseerd worden, zodat zij „op doeltreffende wijze het hoofd kunnen bieden aan de toegenomen macht van het kapitalisme in de moderne wereld".

2. De partij moet haar „eigen vredespolitiek" ontwikkelen nu zij de communistische wereldvredesraad verlaten heeft, omdat deze weigerde de Russische interventie in Hongarije te veroordelen.

3. „Euromarkt" en „Euratom" worden goedgekeurd, maar de regering-*Segni* wordt scherp veroordeeld, omdat deze er niet in geslaagd zou zijn het economische leven in Italië op deze grote krachtproeven te hebben voorbereid.

Saragat verweet hij, dat deze nog steeds de onvruchtbare politiek van de guldenmiddenweg (coalitie met christen-democraten en liberalen) verdedigde.

Saragat grondde echter op 5 mei zijn besluit om uit de regering te treden mede op de eerder tegenover *Matteotti* betwiste redenering, dat een fusie met *Nenni* erdoor vergemakkelijkt zou worden. Volgens *Saragat* was sinds *Matteotti* hetzelfde had gezegd iets veranderd: de Britse socialistische leider *Gaitskell* was nl. op bezoek in Rome geweest en deze had zich volledig achter *Saragat* en de zijnen geplaatst. „Welnu, aldus *Saragat,* nu dus de leider van de belangrijkste socialistische partij ter wereld gezegd heeft, dat hij het volledig eens is met ons standpunt, kunnen wij, zonder gevaar voor verwarring en verkeerde interpretatie, de grote stap zetten." Inderdaad heeft *Gaitskell* einde april gedurende twee dagen te Rome besprekingen gevoerd, zowel met *Nenni,* als met *Saragat* en andere socialisten. Volgens de correspondent van *Het Parool* (29-4) heeft *Gaitskell* na afloop van deze besprekingen gezegd, dat er niet de minste twijfel over kan bestaan, dat de aaneensluiting van de socialisten in Italië alleen op sociaaldemocratische basis mogelijk is, d.w.z. in overeenstemming met de beginselen der Socialistische Internationale, hetgeen de definitieve breuk van de PSI *(Nenni*-socialisten) met de communisten vooropstelt.

Het is echter moeilijk in te zien, hoe deze verklaring van *Gaitskell* — mede gezien de hierboven vermelde oproep van *Nenni* — de fusie zou kunnen vergemakkelijken. *Time* (20-5) verklaarde dan ook de omzwaai van *Saragat* uit diens verlies aan invloed in eigen partij tegenover de „jonge stokebrands" die aandringen op fusie.

Economische situatie

Hoewel Italië zeer zeker nog grote economische en sociale moeilijkheden kent en met name het nog steeds grote aantal werklozen zorgen baart, valt er de laatste jaren een opmerkelijke economische vooruitgang te bespeuren, mede dank zij de activiteit van ondernemingen als Fiat (automobielen e.d.), Innocenti (scooters), Montecatini (mijnbouw en chemische industrie), Olivetti (kantoormachines) enz. en niet het minst het Istituto per la Ricostruzione Industriale, een enorme holding van de staat. Vergeten wij verder ook niet de landbouw en het

Nenni

toerisme (in 1956 brachten 7 miljoen buitenlandse toeristen ongeveer 300 miljard lire in het laatje).

Aan een speciale Italië-bijlage van de Parijse editie van de *New York Herald Tribune* (april 1957) ontlenen wij de volgende gegevens:

Het bruto nationale inkomen beliep in 1956 14.050 miljard lire, dat is 1.148 miljard lire meer dan in 1955. Rekening houdend met een gemiddelde prijsstijging van 5%, bedraagt de werkelijke stijging van het nationale inkomen 4%, hetgeen in Italië — gezien vorst-schade en de gevolgen van de Suez-affaire — met voldoening is geconstateerd. De winter '55-'56 had tot gevolg dat de agrarische produktie in 1956 4,5% lager was dan in 1955 (een goed jaar). De industriële produktie steeg in 1956 met 8%. De Italiaanse industrie is niet alleen volledig hersteld van de grote oorlogsschade, zij slaagde er zelfs in de produktie in tien jaar tijds te verdubbelen. Vooral de mijnbouw, machinebouw en de energie-industrie leverden topprestaties.

De staalproduktie steeg in 1956 met 500.000 ton tot 5.900.000 ton (9,6%), de produktie van ijzer en ijzer-verbindingen steeg met resp. 15 en 12%.

De vervaardiging van industriële produkten steeg met 13%, waarbij de automobiel-industrie nieuwe records vestigde. In de chemische sector werden verhogingen van 10% geregistreerd, terwijl de produktie van gas en elektriciteit met 5,6% steeg. Ondanks de prijsstijging van 5% werd de monetaire stabiliteit in 1956 gehandhaafd. Ook de besparingen namen op bevredigende wijze toe.

Het jaar 1956 werd gekenmerkt door een aanzienlijke vermeerdering, zowel van het volume als van de waarde van de in- en uitvoer. De waarde van de buitenlandse handel steeg in 1956 met 15% tegen 12% in 1955.

Het feit dat het tekort op de handelsbalans (invoer-overschot) steeds stijgende is (412 miljard lire in 1955, en naar schatting 610 miljard in 1956) wordt door de *New York Herald Tribune* niet onrustbarend geacht. Het weerspiegelt volgens dit blad de expansie van de Italiaanse economie. Zo eiste de uitbreiding van de ijzer- en staalindustrie een vergrote import van ertsen e.d.

De stijging van de invoer kwam voor 32% voor rekening van de invoer van voedingsmiddelen en vooral van eetbare vetten.

Het Amerikaanse blad stelt de vraag, of de nieuwe olie-wet (20 dec. 1956) niet strijdig is met de politiek van industriële expansie. Het feit, dat deze wet van buitenlandse oliemaatschappijen royalties bedingt die hoger liggen dan de gebruikelijke 50%, heeft althans reeds een grote Amerikaanse maatschappij (de Gulf Oil) bewogen zich uit Italië terug te trekken.

Libero Lenti gaf in een artikel in de *Financial Times* (Italië-bijlage d.d. 23-4-57) over de behoefte aan buitenlands kapitaal de volgende opsomming van wat hij de essentiële kenmerken noemde van de Italiaanse economie: tekort aan natuurlijke grondstoffen, overvloed van ongeschoolde arbeidskrachten, gebrek aan kapitaal en een behoorlijk actieve ondernemingsgeest.

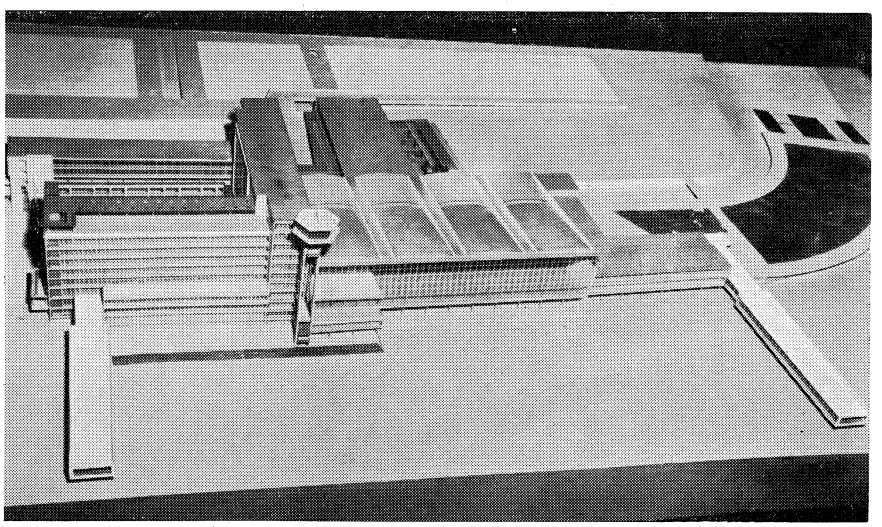
België

Politieke strijd over verkorting diensttijd - Parlementaire commissie ontbonden —

Tijdens een vergadering van de socialistische partij te Chimay verklaarde partijvoorzitter *Max Buset*, dat alles in het werk diende te worden gesteld om de duur van de militaire diensttijd opnieuw te verminderen, daarbij rekening houdend met de eisen van de Belgische defensie en de internationale verplichtingen.

In maart 1951 werd de diensttijd

Luchthaven Melsbroek —

In april 1958 zal op de luchthaven Melsbroek, nabij Brussel, een nieuw stationsgebouw worden geopend. Op bovenstaande foto ziet men een maquette van het zeven verdiepingen tellende gebouw, dat een oppervlakte beslaat van 15.000 m2.

gebracht van 12 op 24 maanden (zie pag. 9221 H, 9269 A, 9294 C). In augustus 1952 volgde een verlaging tot 21 maanden (zie pag. 10167/1) en in mei 1954 tot 18 maanden (zie pag. 11264/2).

Het nationaal comité van de oppositionele *Christelijke Volkspartij* gaf op 18 mei een verklaring over het militaire vraagstuk uit. Volgens deze verklaring was de CVP tot de overtuiging gekomen, dat de militaire organisatie van België te log is en slecht aangepast aan de huidige militaire eisen. Daarom achtte zij het noodzakelijk aan het leger een zeer sterke basis van vrijwilligers te geven zonder het om te schakelen tot een leger uitsluitend uit beroepssoldaten samengesteld. Zij was van mening, dat de verwezenlijking van deze algemene hervorming zou toelaten de diensttijd tot 12 maanden te verminderen.

Op 21 mei vond een vergadering plaats van de gemengde *parlementaire militaire commissie,* die sinds oktober 1956 de reorganisatie van het leger bestudeert met het oog op een eventuele vermindering van de diensttijd. De socialistische leden verlangden van de voorzitter van de CVP, *Th. Lefèvre,* dat hij de verklaring van zijn partijbestuur nader zou toelichten en zijn plan tot hervorming van het leger en vermindering van de diensttijd bekend zou maken. Hij weigerde dit en verzocht eerst het hoofd van de generale staf, gen. O. Harteon in de commissie te horen. De socialistische en liberale leden verlieten daarop de vergadering. Naar de voorzitter van de commissie, senator W. van Remoortel (BSP), aan de pers mededeelde betekende deze gang van zaken het einde van de werkzaamheden der commissie.

Overeenkomst i. z. sociale zekerheid met Engeland —

De minister van arbeid en sociale voorzorg, L. E. Troclet, en de Britse ambassadeur te Brussel, Sir George Peter Labouchere, hebben op 21 mei een overeenkomst inzake sociale zekerheid tussen beide landen, alsmede een protokol betreffende het verstrekken in natura inzake ziekteverzekering ondertekend. De overeenkomst heeft betrekking op de reglementering aangaande de ziekte- en invaliditeitsverzekering; de verzekering tegen ouderdom en vroegtijdige dood; de arbeidsongevallen en beroepsziekten; het rustpensioen voor mijnwerkers; de kinderbijslag; de verzekering tegen werkloosheid. De overeenkomst verzekert voorts de gelijkheid van bezoldiging tussen de onderdanen van beide landen, de toepassing van de wetgeving inzake werkplaatsen en de samenvoeging der in beide landen gepresteerde arbeidsperiodes om het ingaan van het recht op verstrekkingen te bepalen.

Produktiecijfers —

Aan de door de Algemene Directie voor Studiën en Documentatie van het ministerie van economische zaken uitgegeven Bundel Grafieken en Statistische Tabellen (mei 1957) ontlenen wij de volgende cijfers van de produktie in verschillende takken van nijverheid in de jaren 1951 t.m. 1956.

	1951	1952	1953	1954	1955	1956
	(maandgemiddelden)					
Steenkool (1000 t.)	2472	2532	2505	2436	2498	2463
Cokes (id.)	508,9	534,9	496,1	512,4	550,0	605,9
Gas (mln m3)	232	239	227	236	245	266
Elektriciteit (mln kWu)	791,5	789,0	817,2	881,0	933,2	987,2
Gietijzer (1000 t.)	403,9	397,9	351,4	384,9	449,5	480,0
Ruw staal (id.)	417,0	416,3	366,3	406,7	480,9	522,1
Afgewerkt staal (id.)	323,6	313,4	279,9	302,0	366,0	397.4
Koper (id.)	11,85	12,23	12,53	12,80	13,07	14,15
Zink (id.)	16,74	15,57	16,12	17,76	17,66	19,04
Lood (id.)	6,07	6,63	6,36	5,99	6,90	8,43
Stikstof (primair) (id.)	16,0	15,8	15,2	18,6	17,4	19,6
Ruwe teer	17,0	17,5	16,8	16,9	18,2	20,7
Motorbenzol (ton)	70	1752	2118	2305	3096	3444
Verwerkte ruwe petroleum (mln. l.)	82,7	254,7	307,7	365,2	453,0	521,6
Cement (1000 t.)	366,3	342,5	385,5	362,7	390,7	388,6
Rayongarens (ton)	1032	603	668	952	905	917
Vezels (id.)	1407	957	1580	1639	1749	1814
Spinnerijen:						
— Kamwol (id.)	1454	1375	1835	1817	1996	2219
— Kaardwol (id.)	1309	1081	1247	1365	1474	1559
— Katoen (id.)	8867	6774	7408	9378	8963	9021
— Vlas (id.)	1019,7	898,0	760,1	729,2	730,9	763,2
— Hennep (id.)	252,6	164,8	151,8	181,2	192,5	170,9
—Jute (id.)	5603	5141	5973	6062	6504	6381,1
Weverijen:						
— Katoen (id.)	6586	5162	5678	6425	6176	6636
— Vlas (id.)	652	665	618	630	582	601
— Wol (id.)	2092	1686	2013	2089	2372	2574
— Rayon (id.)	527	373	523	604	586	687
— Jute (id.)	3824	3569	3654	3284	3481	3225
Geraff. suiker (1000 t.)	12,4	11,1	12,0	12,4	15,2	16,2
Margarine (ton)	5796	6175	6302	7053	7369	7658
Bier (1000 t.)	12,0	12,4	12,5	12,6	13,2	13,1
Alcohol (mln l.)	2,4	2,0	2,0	2,0	2,1	2,2
Meel (1000 t.)	52,6	63,6	62,9	64,1	62,5	66,2
Vis (aanvoer) (ton)	4290	5185	5427	5173	5792	4467
Vlees (slachtingen) (1000 t.)	81,2	88,3	90,8	94,2	97,1	—
Ruwe lijnolie (ton)	—	3563	1508	1190	1178	1271
Tabak (id.)	2069	2029	2010	2100	2000	—

Diversen —

Rijkstechnisch onderwijs — De minister van openbaar onderwijs, L. Collard, heeft de volgende cijfers verstrekt over de schoolbevolking van het rijkstechnisch onderwijs. Nederlands taalstelsel: volledig leerplan 5206 jongens en 1157 meisjes; beperkt leerplan: 7762 jongens en 5168 meisjes. Frans taalstelsel: 3075 jongens en 1502 meisjes; beperkt leerplan: 4382 jongens en 2118 meisjes.

Vrouwelijke vrijwilligers — De Senaatscommissie van binnenlandse zaken heeft op 21 mei het wetsontwerp tot wijziging van de dienstplichtwet met 10-9 stemmen aangenomen (zie ook pag. 13068/2). Art. 45, dat de toetreding van vrouwelijke vrijwilligers mogelijk maakt, werd verworpen bij staking van stemmen (9-9).

Baarle-Hertog — De Kamer heeft op 22 mei een wetsontwerp aangenomen, waarbij het geschil met Nederland over bepaalde percelen in Baarle-Hertog wordt voorgelegd aan het Internationaal Gerechtshof (zie pag. 13071/3).

Duitsland (West)

Nota's aan de SU - De SU wil handelsbesprekingen —

De Westduitse minister van buitenlandse zaken, dr. H. von Brentano, heeft op 23 mei de Sowjet-ambassadeur te Bonn, Smirnow, het Duitse antwoord op de Sowjet-nota van 27 april (zie pag. 13191) overhandigd. De Bondsregering ontkent volgens *DPA/Reuter* de Sowjetbeschuldigingen, dat zij bezig zou zijn van West-Duitsland de voornaamste basis van de NAVO voor atomische oorlogvoering te maken. De Bondsrepubliek bezit geen atoomwapens voor haar strijdkrachten en heeft er ook niet om gevraagd, aldus de Duitse nota. Indien er echter door de houding van de

Sowjet-Unie geen akkoord zou komen op de Londense ontwapeningsconferentie, behoudt West-Duitsland zich als elk soeverein land het recht voor, zijn standpunt te zamen met zijn bondgenoten te herzien.
Op 24 mei heeft de Westduitse ambassadeur te Moskou, dr. W. Haas, een memorandum van zijn regering over de Duitse hereniging overhandigd. Hierin werd opgemerkt, dat de houding die de SU tot dusver heeft aangenomen, het vermoeden wekt dat zij geen belang heeft bij de hereniging van Duitsland. Geprotesteerd werd tegen de inmenging van de SU in de binnenlandse aangelegenheden van West-Duitsland, hetgeen o.m. blijkt uit het Sowjet-verzet tegen de opbouw van het Westduitse leger. De Bondsregering zou voorts, ingeval de Duitse hereniging in vrijheid tot stand komt, bereid zijn contractueel vast te leggen, dat Duitsland afziet van het gebruik van geweld tegen de landen van het socialistische blok.
De Sowjet-regering heeft op 23 mei aan de Westduitse ambassadeur te Moskou een nota overhandigd, waarin volgens *Reuter* de Bondsrepubliek werd voorgesteld op 15 juni te Moskou besprekingen te beginnen over handelskwesties, een consulaire conventie en over uitwisseling op cultureel en wetenschappelijk gebied.

Plan-Ollenhauer i.z. hereniging —

De Westduitse sociaal-democratische partij heeft op 23 mei een plan van haar voorzitter E. Ollenhauer voor de hereniging van Duitsland gepubliceerd. Krachtens dit plan mag, aldus de *Nwe Rotterdamse Crt* (24-5), een herenigd Duitsland geen lid van de NAVO of van het oostelijke militaire blok zijn, maar moet het deel uitmaken van een Europees veiligheidsstelsel.
Onderhandelingen over de grondslagen van de Duitse hereniging kunnen niet geïsoleerd worden gevoerd, daar de SU deze zou blokkeren wegens de vrees, dat zij op deze wijze haar machtspositie in Oost-Duitsland zou verliezen. Derhalve moeten besprekingen over een nieuw Europees veiligheidsstelsel hand in hand gaan met de onderhandelingen over de Duitse eenmaking. Het herenigd Duitsland moet volgens het plan-Ollenhauer aan het veiligheidsstelsel een militaire bijdrage leveren, over welker omvang met de grote mogendheden zal moeten worden onderhandeld. De belangrijkste bepalingen van het veiligheidsstelsel moeten zijn: a) het zal moeten worden gevormd door Duitsland en zijn buren in het westen en in het oosten, b) de leden sluiten onderling niet-aanvalsverdragen, c) de leden hebben de plicht tot wederzijdse bijstand tegen een aanvaller zonder recht van veto en d) bewapening van de leden moet begrensd en gecontroleerd zijn.

De hereniging van Duitsland moet als volgt worden verwezenlijkt: door middel van vrije en internationaal gecontroleerde verkiezingen in West- en Oost-Duitsland en in Berlijn wordt een nationale vergadering gekozen. Deze vergadering stelt een grondwet op, zij vormt de regering en vaardigt wetten uit. De Duitse regering moet deelgenoot zijn bij de vredesonderhandelingen, die ten spoedigste moeten worden begonnen.

Daar een terugtrekking van de buitenlandse troepen uit Duitsland zeer waarschijnlijk niet reeds op de dag van de hereniging kan worden bewerkstelligd, wil het plan-Ollenhauer een overeenkomst van de Grote Vier met de Duitse regering, waarin de onschendbaarheid van het Duitse gebied wordt erkend, en van het gebruik van geweld wordt afgezien. Voor de regeling van geschillen zullen de desbetreffende bepalingen van de Ver. Naties als richtsnoer moeten dienen.

Diversen —

Beroepsbevolking —De minister van arbeid heeft medegedeeld, dat ca. 19.1 miljoen Westduitsers in loondienst werkzaam zijn, terwijl 6.1 mln een eigen bedrijf hebben. De bevolking telt 50.7 mln zielen, zodat 49.7% (in 1950 32.8%) tot de beroepsbevolking behoort.

Koopkracht mark — De koopkracht van de mark is sedert 1949 met 5.3% gedaald. Volgens de minister van financiën, Fr. Schäffer, is dit minder dan de daling van enige andere belangrijke munt ter wereld (zie ook pag. 12777/1).

Investeringen in buitenland — De totale Westduitse investeringen in het buitenland, die sedert februari 1952 weer zijn toegestaan, bedragen thans ca. DM 1438 mln. Hiervan is DM 480 mln. geïnvesteerd in Europese landen, DM 489 mln. in Midden- en Zuid-Amerika en DM 305 mln. in Noord-Amerika. De ijzer- en staalindustrie heeft met DM 250 mln. het grootste bedrag in het buitenland geïnvesteerd. Daarna komen de chemische en farmaceutische industrie (DM 190 mln.), de elektro-industrie (DM 158.6 mln.), de machine-industrie (DM 112.5 mln.) en de automobielindustrie (DM 88 mln.).

Engeland

Militaire samenwerking met West-Duitsland —

De Westduitse minister van defensie, Fr. J. Strauss, heeft op 23 en 24 mei te Londen besprekingen gevoerd met zijn Britse ambtgenoot, Duncan Sandys. In een na afloop van hun besprekingen uitgegeven communiqué werd volgens *Reuter* (24-5) gezegd, dat beide ministers het volledig eens waren geworden over de grondslagen van een collectief verdedigingsstelsel, waarvan het voornaamste doel het voorkomen van oorlog blijft. Dit doel kan alleen worden bereikt „door middel van de afschrikwekkende kracht van de strategische wapens, die de Ver. Staten en Engeland bezitten, en door handhaving van de strijdkrachten, die een krachtig verdedigingsschild op het vasteland van Europa vormen".
Voorts werd gezegd, dat minister Strauss de nadruk had gelegd op het belang dat de Bondsrepubliek aan dit schild hecht en dat minister Sandys duidelijk te kennen had gegeven dat de Britse regering vast van plan was om een belangrijke bijdrage aan dit schild te blijven leveren. *Reuter* wijst er op, dat Engeland de mankracht wil besnoeien om meer reliëf te geven aan het „zwaard", dat wordt gevormd door de kernwapens en andere moderne wapens. West-Duitsland daarentegen legt de nadruk op het „schild", gevormd door strijdkracht van het conventionele type.
Naar minister Strauss op een persconferentie te Londen mededeelde hebben Engeland en de Bondsrepubliek besloten een commissie van drie Britse en drie Duitse experts in te stellen voor wetenschappelijke samenwerking op militair gebied. Deze commissie zal zich niet bezig houden met atoomwapens, maar wel o.a. met de bouw en het gebruik van bestuurbare projectielen.
Minister Strauss verklaarde verder, dat West-Duitsland voor een bedrag van £ 66 miljoen aan wapenbestellingen in Engeland heeft geplaatst. Er wordt nog onderhandeld over bestellingen ter waarde van £25 à 30 miljoen.

Diversen —

Loonsverhogingen — De havenarbeiders hebben een loonsverhoging aanvaard van 5%, die op 20 mei is ingegaan. Ook de voorwaarde, dat dit jaar geen verdere algemene verhogingen zouden worden geëist werd aanvaard. Op 23 mei is ook in de metaalindustrie een loonakkoord tot stand gekomen: m.i.v. 27 mei een verho-

ging van 6.5%. De metaalbewerkers zullen een jaar lang afzien van verdere looneisen (zie ook pag. 13133/2).

Westindische Federatie — Koningin Elizabeth heeft op 9 mei lord Hailes benoemd tot eerste gouverneur-generaal en opperbevelhebber van de begin 1956 gevormde Westindische Federatie. Deze federatie omvat de voormalige Britse kolonies Antigua, Barbados, Dominica, Grenada, Jamaica, Montserrat, St. Christopher-Nevis, St. Lucia, St. Vincent, Anguilla, Trinidad en Tobago. De nieuwe statenbond heeft besloten zijn hoofdstad te vestigen nabij Port of Spain, op het eiland Trinidad.

Frankrijk

Regering-Mollet ten val gebracht –

De regering-Mollet heeft op 21 mei niet de parlementaire meerderheid behaald voor een reeks nieuwe belastingmaatregelen, die haar o.m. in staat moesten stellen de militaire actie in Algerije (kosten per dag 10 à 15 miljoen gulden) te financieren. Mollet had aan de stemming over het betreffende wetsontwerp de vertrouwenskwestie verbonden. De uitslag van de stemming was 213 tegen 250. Volgens de letter van de grondwet is voor het vertrouwensvotum een „constitutionele meerderheid" vereist, d.i. de helft plus één van het totale aantal assemblée-leden, dus 299 stemmen. Volgens de letterlijke tekst van de grondwet zou uit de bovenvermelde stemmingsuitslag geconcludeerd kunnen worden, dat de assemblée weliswaar het wetsontwerp heeft verworpen, maar niet haar vertrouwen aan de regering heeft geweigerd. De regering zou derhalve kunnen blijven zitten.

Mollet heeft deze technische mogelijkheid niet aangegrepen en heeft onmiddellijk het ontslag van zijn regering aan president Coty aangeboden.

Hij had dit reeds een week eerder gedaan, maar deze eerste ontslagaanvrage werd algemeen beschouwd als een gebaar om indruk te maken, zowel op de kiezers als op de assemblée. Coty had deze ontslagaanvrage dan ook niet aanvaard.

Als een gebaar om indruk te maken en druk uit te oefenen, werd ook uitgelegd het beroep dat de regering-Mollet op 15 mei deed op de Veiligheidsraad, om opnieuw de Suez-kwestie in behandeling te nemen. Zij deed dit beroep nadat Engeland en andere zeevarende mogendheden — mede door concurrentie gedwongen — zich bij het voldongen feit van de eenzijdige Egyptische regeling voor het verkeer door het Suezkanaal hadden neergelegd (zie uitvoerig op pag. 13223 e.v.).

Balans van de regering-Mollet

De correspondent van de *Nieuwe Rotterdamse Courant* (22-5) gaf de volgende balans van de regering-Mollet, die wat tijdsduur betreft (16 maanden) alle records van de voorafgaande naoorlogse kabinetten heeft geslagen (gemiddelde levensduur 6 maanden).

In deze voor Frankrijk ongewoon lange periode is de minister-president er niet in geslaagd, de *Algerijnse* strijd tot een gelukkige oplossing te brengen. Integendeel, in dit uitzichtloos lijkende geschil heeft hij meer mannen (bijna een half miljoen) en meer geld (meer dan 1½ miljard francs per dag) gestoken dan één van zijn voorgangers.

In deze regeringsperiode is de verhouding met de voormalige Noordafrikaanse protectoraten (*Marokko* en *Tunesië*), die onder een vorige regering tot onafhankelijkheid waren gebracht, aanzienlijk slechter geworden, vooral als gevolg van de „broederstrijd" in Algerije.

Alleen in *Frans West-Afrika* en *Equatoriaal Afrika* (zg. zwart Afrika) lijkt de toestand ietwat hoopvoller, dank zij een vooruitziende politiek, waarmee deze regering een begin heeft gemaakt door de afkondiging van een soort autonomie voor deze gebiedsdelen.

De regering laat verder achter een *astronomisch tekort* op de *staatsbegroting* (1.400 miljard) en een vrijwel lege *deviezenkas*. Devaluatie, de zevende maal sinds de bevrijding, lijkt onontkoombaar, tenzij de opvolgster van deze regering werkelijk keiharde maatregelen zou willen treffen en daardoor een parlementaire meerderheid zou kunnen winnen. Het opnemen van een voorschot bij de circulatiebank is zeer binnenkort te verwachten en daarna een aanspreken van de goudschat van de Banque de France.

De hoop is verder gevestigd op een *Amerikaanse lening* (van de 260 miljoen dollar aan het eind van het vorig jaar door het Internationale Monetaire Fonds aan Frankrijk verstrekt is nog ongeveer 40 miljoen over). En wellicht, dat op de *Europese Betalingsunie* ook nog een beroep zal moeten worden gedaan.

President *Coty* was van plan zich op 27 mei op de Ile de France in te schepen voor een officieel bezoek aan de VS (van belang ook voor de genoemde lening), maar dit bezoek is thans uitgesteld.

De deplorabele toestand van 's lands financiën heeft de meeste conservatieven in de Nationale Vergadering bewogen tegen de regering te stemmen. Deze partij wil „niet medeplichtig zijn aan een faillissement", heeft een van haar woordvoerders gezegd. Sommige leiders van deze partij, zoals oud-premier *Paul Reynaud, Pinay en Laniel,* zouden de genadestoot nog even hebben willen uitstellen, maar de meerderheid heeft deze opvatting verworpen.

Bij de radicalen heerst een nog grotere verdeeldheid, in deze kring gebruikelijk sinds de groep-*Faure* en daarna de groep-*Morice* gevormd zijn en de recalcitrante rest in de verre van ijzeren greep van *Mendès-France* gevat is. De twee eerste groepen hebben voor de regering gestemd, maar de meerderheid (dat is de rest onder *Mendès-France*) heeft zich bij de stemming onthouden, met uitzondering van de twaalf radicale ministers, die voor de regering (dus op zichzelf) hebben gestemd.

In de zestien maanden van *Mollet* heeft Frankrijk *internationaal* gesproken ook al geen opvallend goed figuur geslagen. In de *Suezkwestie* heeft het met Engeland een eigen weg gevolgd, die niet geleid heeft tot de in de kring van de initiatiefnemers verwachte resultaten. In tegenstelling tot Engeland heeft Frankrijk nog altijd niet bonne mine à mauvais jeu gemaakt: minister *Pineaus* demarche bij de Veiligheidsraad is daarvan een recente illustratie. De zg. Atlantische solidariteit is zodoende op een zware proef gesteld.

Alleen de ondertekening van de zg. *Europese verdragen* (Euratom en Euromarkt) kunnen op het credit van de regering-*Mollet* worden geboekt. Of de parlementaire behandeling van deze verdragen thans vertraagd dreigt te worden is een vraag, welke alleen beantwoord kan worden, als men de samenstelling van de nieuwe ministeriële ploeg zal kennen.

Met de toekenning van een *ouderdomspensioen,* een derde betaalde *vakantieweek* en de optrekking van de *lonen* in de provincie aan de Parijse, heeft deze regering getracht de socialistische vlag hoog te houden. Verdere op dit gebied gedane beloften, zoals de *socialisatie* van de medische stand, hebben de rech-

terzijde danig in beweging gebracht en indien de premier zich verbonden zou hebben, dit ontwerp in te trekken, zou hij wellicht, zij het dan niet erg vast, nog in het zadel zitten, gesteld dat hij deze concessie voor zijn volgelingen aannemelijk zou hebben kunnen maken.

Verdediging-Mollet

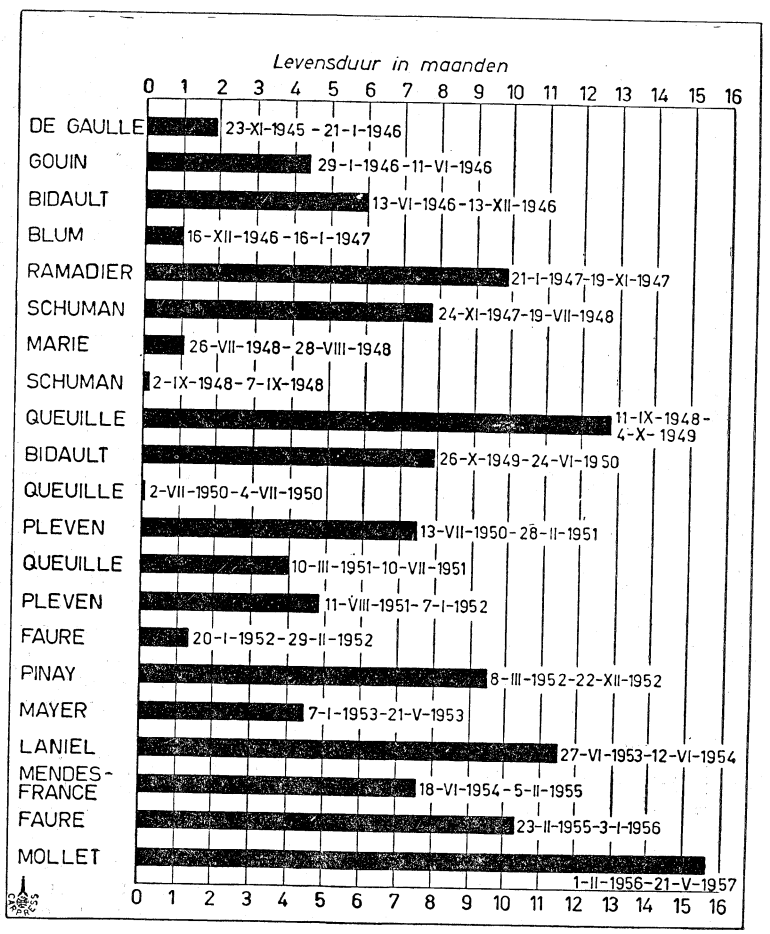
In de assemblée zei Mollet vóór de beslissende stemming, dat in Algerije geen sprake was van een oorlog. Anders, zo gaf hij te verstaan, was de strijd al lang in Frankrijks voordeel beslist. Sociale en politieke hervormingen behoren nog altijd tot het credo van zijn kabinet, aldus de premier.
Frankrijk was niet naar de Veiligheidsraad gegaan om binnenlandse politieke redenen, maar omdat het niet in een München kon berusten, zei de premier met enige stemverheffing. Het wilde bij de Verenigde Naties pleiten voor eerbied voor de voor allen geldende wet (loi commune) en zich schrap zetten tegen het meten met twee maten (Hongarije en Israël).

De balans van zijn regering opmakend somde de premier als creditposten op: het verplichte ouderdomspensioen, de derde week van betaalde vakantie en de optrekking van de lonen in de provincie aan de Parijse. Wat verder gedaan was was met goedkeuring van het parlement geschied, zei Mollet.

Aan de wil van de regering, niet te devalueren zou de oppositie niet mogen twijfelen.

Zijn politiek, zei Mollet, was één geheel: „un tout". Hij had Frankrijks onafhankelijkheid bewaard, de grootheid van het vaderland verzekerd, een internationale en Europese politiek gevoerd in overeenstemming met Frankrijks bondgenoten, de vriendschap in de Franse unie bevorderd, noodzakelijke hervormingen nagestreefd in Algerije en Frankrijks presentie aldaar gewaarborgd. Zijn economisch, financieel en sociaal beleid was niet alleen berekend om te „conserveren", maar ook om de arbeidersklasse te bevoordelen.

Twaalf jaren Franse kabinetten —

Indonesië

Bezoek van Worosjilow - Sowjetlening —

De president van de Sowjet-Unie, K. E. Worosjilow, heeft van 6-19 mei een staatsiebezoek aan Indonesië gebracht. Kort na zijn aankomst te Djakarta (6-5) ontstonden bij het paleis van president Sukarno ongeregeldheden, waar politie en leger optraden tegen anti-communistische betogers.
Worosjilow verklaarde op 7 mei tijdens een diner in Sukarno's paleis, dat de economische en culturele banden tussen beide landen sterker worden. Beide landen hebben dezelfde mening over de wereldvrede en hij voegde hieraan toe, dat de SU de „rechtvaardige en rechtmatige aanspraken" van het volk van Indonesië, wat Nieuw-Guinea betreft, steunt. President Sukarno noemde in zijn antwoord drie punten, waarin Indonesië en de SU elkaar ontmoeten en die nauwe betrekkingen waarborgen: universele vrijheid, universele sociale gerechtigheid en universele wereldvrede.

Sowjet-lening

Het hoofd van het Directoraat internationale economische betrekkingen van het Indonesische ministerie van buitenlandse zaken, Ismael Thajeb, heeft op 7 mei medegedeeld, dat de lening van $ 100 miljoen van de Sowjet-Unie aan Indonesië, welke werd toegezegd in de op 12 aug. 1956 te Djakarta tussen beide landen geparafeerde overeenkomst, niet in geld zal worden verstrekt doch in de vorm van kapitaalsgoederen en machinerieën, welke door de SU ten behoeve van Indonesische industriële projecten zullen worden geleverd. Tot deze projecten behoren steenkolenmijnen, de winning van steenkolen voor chemische doeleinden, fabrieken voor het produceren en verwerken van non-ferrometalen, en papierfabrieken. Volgens de overeenkomst moet de lening binnen twaalf jaar nadat zij is verleend, worden terugbetaald.
De Indonesische regering heeft haar goedkeuring gehecht aan het ontwerp voor een handelsovereenkomst met de SU, dat eveneens op 12 aug. 1956 werd geparafeerd (zie pag. 12705/1). De overeenkomst, die een jaar van kracht zal zijn en zo spoe-

dig mogelijk na de uitwisseling der documenten in werking zal treden, bepaalt, dat alle betalingen in convertibele ponden sterling zullen moeten geschieden. Indonesië zal aan de SU landbouwprodukten leveren, waaronder rubber, koffie, kopra en tabak, en zal van de SU afnemen machinerieën, krachtcentrales, mobiele elektrische installaties, dieselmotoren, landbouwwerktuigen e.d.

Het leger treedt op tegen corruptie

De stafchef van het leger, gen.-maj. A. H. Nasution, heeft als hoofd van het militaire bestuur in Indonesië op 9 april een anti-corruptie-decreet uitgevaardigd. Volgens *Antara* (9-4) is een gevangenisstraf van maximaal vijf jaar gesteld op het plegen van corruptie. Verder zal al wat de verdachte in kwestie door zijn corruptheid rijker werd, worden geconfiskeerd.

Naar Nasution mededeelde wordt iedereen tegen wie verdenking bestaat van corruptie, aan een onderzoek onderworpen. De militaire politie heeft het recht overal binnen te gaan, ook wanneer daar verzet tegen wordt aangetekend.

Maatregelen tegen de pers —

De kantoren van het Indonesische persbureau *PIA* (het vroegere Aneta) werden op 16 april op last van de militaire autoriteiten voor de tijd van zeven dagen gesloten. Volgens *Antara* (17-4) zou deze maatregel zijn genomen, omdat het persbureau mededelingen zou hebben verspreid, welke niet uit officiële bronnen afkomstig waren. Volgens de wnd.-hoofdredacteur van *PIA*, Subanto Taif, hield de sluiting verband met de publikatie van een bericht over een door kolonel Simbolon, de afgezette militaire commandant van Noord-Sumatra, afgelegde verklaring waarin hij had gezegd, dat hij driemaal naar Djakarta was opgeroepen, doch dat hij niet meende dat zijn komst naar de hoofdstad tot een oplossing van de huidige gecompliceerde problemen zou leiden.

Het socialistische blad *Pedoman* en het linkse *Bintang Timur*, beide te Djakarta, kregen op 20 april een verschijningsverbod van drie dagen opgelegd, omdat zij berichten hadden gepubliceerd, die niet afkomstig waren van het voorlichtingsbureau van het leger. Om dezelfde reden mocht ook het onafhankelijke dagblad *Indonesia Raya* van 24-26 april niet verschijnen,

De stafchef van het Indonesische leger, generaal-majoor Nasution, heeft op 30 april een aantal regels opgesomd, welke journalisten moeten nakomen bij hun verslagen over de kritieke toestand in Indonesië. Deze regels waren de volgende: 1) geef het nieuws geen sensationeel karakter, vooral niet indien het nog vaag is en verkregen uit twijfelachtige bronnen; 2) geef alleen de juiste feiten; 3) vermeng geen feiten met commentaar; 4) schrijf geen artikelen welke het gezag van de regering, de strijdkrachten en de politie kunnen schaden en 5) geef geen berichten die de militaire discipline kunnen ondermijnen.

Amerikaanse lening — Het Amerikaanse bureau voor hulp aan het buitenland, de International Cooperation Administration, heeft aan Indonesië een lening verstrekt van $ 15 miljoen voor ontwikkelingsdoeleinden en voorts leningen tot een bedrag van $ 77 miljoen toegezegd voor economische projecten. De 15 miljoen dollar zullen gebruikt worden voor de aanleg van een verkeersweg van ca. 500 km op Sumatra en voor de bouw van elektrische centrales op Sumatra, Borneo, Celebes en Oost-Indonesië.

De Braal — Het landgerecht te Madjalengka heeft op 20 mei de Nederlander H. de Braal, die terecht heeft gestaan op beschuldiging van subversieve activiteit tegen de Indonesische regering, veroordeeld tot een gevangenisstraf van zes jaar, met aftrek van de drie en een half jaar, welke hij reeds in preventieve hechtenis heeft doorgebracht. Het openbaar ministerie had tien jaar geëist.

Corruptie — De oud-minister van economische zaken dr. A. K. Gani en de vroegere vicepremier Zainul Arifin hebben volgens ANP (4-5) in verband met het onderzoek naar tegen hen ingebrachte beschuldigingen van corruptie van het militair gezag huisarrest gekregen. Deze twee vooraanstaande figuren uit het Indonesische politieke leven zijn tezamen met enkele andere leidende persoonlijkheden door de militaire autoriteiten verhoord op beschuldiging van corruptie en andere illegale manipulaties. Op 20 mei berichtte ANP verder, dat de militaire autoriteiten een arrestatiebevel hebben uitgevaardigd tegen de oud-minister van financiën, prof. Sumitro Djojohadikusomo, die beschuldigd wordt van corruptie. Hij was reeds verscheidene malen door de militaire politie te Bandung opgeroepen om over deze zaak te worden gehoord, doch hij heeft nimmer aan die oproepen gevolg gegeven.

Internationaal Nieuws

Sowjet-nota over het Midden-Oosten —

De Sowjet-Unie heeft op 19 april in nota's aan de Ver. Staten, Frankrijk en Engeland voorgesteld, gezamenlijk het gebruik van geweld als middel om de nog hangende problemen in het Midden-Oosten op te lossen, te veroordelen.

De nota's vormen een antwoord op de Westelijke commentaren op het programma voor het Midden-Oosten, zoals dat in febr. jl. (zie pag. 13025/1) werd ontvouwd door de toenmalige Sowjet-minister van buitenlandse zaken, D. T. Sjepilow. Volgens de Sowjet-regering moet een dergelijke veroordeling van geweld worden uitgesproken als eerste stap op weg naar de normalisering van de toestand in het Midden-Oosten. Gebruik van geweld zou een grove schending van de beginselen van het handvest der VN betekenen. De voornaamste belemmering voor een vreedzame oplossing van de geschillen in het betrokken gebied is volgens de SU de buitenlandse inmenging in de aangelegenheid van de staten in het Midden-Oosten. De Eisenhower-doctrine (zie pag. 12923) is een voorbeeld van dergelijke inmenging en vergroot de spanning in het gebied.

In de nota aan Engeland werd verklaard, dat het akkoord tussen de VS en Engeland over de aansluiting van de VS bij de militaire commissie van het pact van Bagdad (zie pag. 13105/3) bewijst dat de militaire groeperingen en de buitenlandse bases in het Midden-Oosten niets hebben te maken met het behoud van de vrede in het Midden-Oosten. In de nota aan Frankrijk werd gezegd dat Israël, in strijd met de besluiten van de VN, openlijk dreigt „de agressie tegen Egypte" te hervatten, indien zijn eisen niet worden ingewilligd.

De Britse houding

Naar *Reuter* (20-5) uit „gewoonlijk betrouwbare" kringen te Londen vernam, zou er een meningsverschil bestaan tussen de Ver. Staten en Frankrijk enerzijds en Engeland anderzijds over de beantwoording van de Sowjet-nota. Bij het Westelijke overleg over de beantwoording van de nota wordt de houding van Engeland bepaald door twee factoren: zijn betrekkingen tot de SU en die tot de landen van het Midden-Oosten.

Wat zijn betrekkingen met de SU betreft, houdt Engeland, aldus het *Reuter*-bericht, rekening met de mogelijkheid van een geleidelijke verbetering in deze betrekkingen, die zou kunnen culmineren in een bezoek van premier Macmillan aan

Moskou a.s. winter of voorjaar. Hoewel de Britse houding tegenover de SU nog koel is als gevolg van Moskous rol in de Hongaarse crisis, wordt een voorzichtige hervatting van contacten, te beginnen met contacten op culturele en niet-politieke basis, de komende maanden niet onmogelijk geacht.

Bovendien meent Engeland in de laatste ontwikkelingen in het Midden-Oosten een verbetering van zijn betrekkingen met de landen aldaar te kunnen constateren. In het licht van deze ontwikkelingen in dit gebied wordt het van Britse zijde van waarde geacht de Sowjet-bedoelingen in het Midden-Oosten te polsen en de nota niet, zoals de Ver. Staten en Frankrijk bepleiten, bij voorbaat van de hand te wijzen. Dit betekent niet, dat Engeland de Sowjet-voorstellen zou willen accepteren, aldus *Reuter*.

De kwestie-Suez in de Veiligheidsraad —

Op verzoek van Frankrijk (zie pag. 13226/1) heeft de Veiligheidsraad der Ver. Naties op 20 en 21 mei de kwestie-Suez besproken. Na een tweedaags debat werd besloten om de bespreking te schorsen tot een nader te bepalen datum. Het werd voorts aan Egypte overgelaten maatregelen te overwegen die de twijfel van sommige kanaalgebruikers aan het door Egypte gevoerde beheer weg kunnen nemen. De raad zou attent op de zaak blijven en de bespreking voortzetten als de toestand dat wenselijk maakte.

Kort na opening van de zitting maakte de Sowjet-gedelegeerde Sobolew bezwaar tegen de heropening van het debat omdat het Egyptische memorandum van 24 april (zie pag. 13182/3) in overeenstemming zou zijn met de conventie van Constantinopel van 1888, het Handvest van de VN en met de zes beginselen inzake het Suezkanaal, die de Veiligheidsraad in oktober had aangenomen (zie pag. 12802/1). De raad besloot echter met 10 stemmen vóór en één onthouding (SU) toch het Franse voorstel tot het houden van een nieuw debat op de agenda te plaatsen.

Het Franse standpunt

De Franse minister van buitenlandse zaken, Christian Pineau, verklaarde, dat het werkelijke doel van Frankrijks beroep op de raad was „vast te stellen of de Ver. Naties twee regels geven: één voor de landen, die zich steeds aan haar besluiten houden en een andere voor de landen die ze ongestraft naast zich kunnen neerleggen". Pineau ontkende, dat de binnenlandse toestand van zijn land de aanleiding zou zijn geewest tot het brengen van de Suezkwestie in de Veiligheidsraad.

„Het is duidelijk, dat Egypte van plan is de conventie van Constantinopel van 1888 naar eigen believen te interpreteren wat betreft het toelaten of weren van bepaalde landen," aldus Pineau. Hij achtte de Egyptische verklaring van 24 april niet in overeenstemming met de zes beginselen van de Veiligheidsraad.

Het Egyptische standpunt

De Egyptische afgevaardigde Omar Loefti verklaarde, dat de beste manier om het kanaal voor politieke invloeden te vrijwaren de aanvaarding van een plechtige internationale verplichting zou zijn, hetzij door bevestiging van de conventie van 1888, hetzij door herziening daarvan. Hij wees erop, dat de belangrijkste zeevarende landen het kanaal weer gebruiken. Egypte had alles gedaan om de doorvaart te vergemakkelijken in het belang van de internationale handel en welvaart. Er zijn geen klachten gewees, aldus Loefti.

De andere leden

De Britse afgevaardigde Sir Pierson Dixon zei, dat hij het in grote trekken eens was met de kritiek, die Pineau heeft op de Egyptische verklaring van 24 april. Het was aan Egypte om zich tegenover de VN en de wereld te rechtvaardigen door zijn internationale verplichtingen in zulk een belangrijke kwestie na te komen. De Egyptische verklaring bevatte niet de garanties van een regeling, die tot stand was gekomen door internationale onderhandelingen.

De Sowjet-gedelegeerde Sobolow verklaarde dat Frankrijk Israël aanmoedigde om nieuwe provocatieve daden tegen Egypte te bedrijven, zoals de poging om een Israëlisch „proefschip" door het Suezkanaal te zenden. Hierdoor zou de weg bereid worden voor een nieuw conflict in het Midden-Oosten. De Egyptische verklaring moest als een internationaal document worden beschouwd. Het ware te wensen, aldus Sobolew, dat de scheepvaart door andere internationale waterwegen, zoals het Panamakanaal, volgens dergelijke beginselen zou zijn geregeld.

De afgevaardigden van Australië en van nationalistisch China gaven hun steun aan het Brits-Franse standpunt. De afgevaardigde van Irak keerde zich daarentegen tegen het Franse standpunt en tegen de Franse politiek in Algerije. De Zweedse gedelegeerde zeide, dat zijn regering niet geheel tevreden was met de huidige toestand, maar van mening was, dat het Egyptische kanaalbeheer een kans moet hebben. Er moest voorlopig minder waarde worden gehecht aan de juridische vorm van de Egyptische beleidsverklaring dan aan de praktische uitvoering ervan.

De wereldproduktie van mineralen

De moderne beschaving onderscheidt zich van vroegere perioden der wereldgeschiedenis vooral daardoor, dat de minerale rijkdommen veel meer dan voorheen nuttig worden gemaakt aan energieproduktie en in de vorm van metalen gebruikt worden in dienst van de techniek. De winning van mineralen is onder die omstandigheden van beslissende betekenis voor de economische ontwikkeling en tevens voor de politieke macht der hoogontwikkelde volkeren. Alle grote industrielanden en alle staten die op politiek terrein grote invloed uitoefenen, beschikken tevens over belangrijke minerale rijkdommen en hun plaats in de economische ontwikkeling en in de wereldpolitiek is in hoge mate afhankelijk van de rijkdom aan mineralen. Aldus begint een beschouwing over de wereldmijnbouw in het *Wochenbericht* van 10 mei van het *Deutsche Institut für Wirtschaftsforschung*.

Om een onderlinge vergelijking naar landen met betrekking tot de winning van mineralen te maken, moet men er allereerst rekening mede houden, dat de economische betekenis van de verschillende bodemschatten sterk verschilt. Men zou hun economische waarde dus allereerst moeten gaan herleiden tot een eenheid, die onderlinge vergelijking toelaat. Men kan voor vergelijking ook uitgaan van de geldswaarde, doch dan ontmoet men weer het bezwaar, dat vele landen geen cijfers publiceren over de waarde van hun mijnbouwproduktie. Voor de landen van het oostelijk blok beschikt men niet eens

over betrouwbare hoeveelheidscijfers.
De prijs is bovendien in vele gevallen sterk afhankelijk van de kwaliteit der gewonnen produkten en van de plaats van winning, terwijl ook de te bezigen omrekeningskoers vele mogelijkheden openlaat.
Tenslotte moet men rekening houden met de in vele landen bestaande subsidies voor de mijnbouw.
De waardevermeldingen van de verschillende landen zijn daarom voor een internationale vergelijking niet bruikbaar en dat is waarschijnlijk ook de reden, dat men vergelijkingen van de produktie van mineralen over de gehele wereld zelden tegenkomt, met uitzondering dan voor produkten als petroleum en steenkool.
Er blijft alleen de mogelijkheid over, met een zekere willekeur de waardeopgaven van een bepaald land als basis te nemen en deze te gebruiken bij de omrekening van hoeveelheden gewonnen mineralen in de andere landen. Het meest hiervoor geschikt zijn de waardecijfers van de minerale produktie, zoals die door het Amerikaanse *Bureau of Mines* worden vermeld.

VS toonaangevend

De Ver. Staten nemen niet alleen ongeveer 1/3 van de totale minerale produktie in de wereld voor hun rekening, doch zij staan ook als importeurs van mineralen op de eerste plaats. In verband hiermede kunnen de in de Ver. Staten genoteerde prijzen beschouwd worden als toonaangevend voor de gehele wereld. De publicaties van het Bureau of Mines staan wat volledigheid en betrouwbaarheid betreft op de eerste plaats. Daarom zijn in de volgende cijfers correcties slechts in die gevallen aangebracht, waar de waardeopgaven in de Ver. Staten om bijzondere redenen niet typisch zijn.
In het bijzonder geldt dit voor bruinkool, welke in de VS slechts in geringe hoeveelheid, doch dan van prima kwaliteit wordt gewonnen, terwijl elders, speciaal in Duitsland, de bruinkool van geringere kwaliteit een grote rol speelt.
Voor de ertsen is zoveel mogelijk de metaalinhoud vermeld, daar het metaalgehalte van de gewonnen ertsen sterk uiteenloopt. Voor zover de ertshoeveelheden zijn vermeld,

Mineraal	Eenheid	Wereldproduktie	Waarde milj .$	Aandeel in proc.
Aardolie	1000 t.	659.500	12.370	37,8
Steenkool	,,	1.507.000	8.315	25,4
IJzererts	,,	341.400	2.270	6,9
Kopererts	,,	2.815	1.740	5,3
Goud	kg	1.048.000	1.180	3,6
Aardgas	Mill. m3	261.240	850	2,6
Bruinkool	1000 t.	435.000	785	2,4
Zinkerts 1)	,,	2.630	665	2,0
Looderts 1)	,,	1.930	575	1,8
Mangaanerts	,,	9.300	420	1,3
Tinerts 1)	,,	190	405	1,2
Diamant	1000 karaat	3.566)	340	1,0
Sierstenen	,,	16.600)		
Industriediamant	1000 t.	70	295	0,9
Wolframerts (60% WO3)	,,	206	255	0,8
Nikkelerts 1)	t	8.000	250	0,8
Uraniumerts (U308)	1000 t.	6.550	250	0.8
Kali (K20)	t	6.890	200	0.6
Zilver	1000 t.	6.790	180	0.5
Zwavel	,,	40.020	165	0,5
Zout	,,	25.130	150	0,4
Ruwe fosfaat	,,	1.380	130	0,4
Chroomerts (Cr203)	,,	1.140	125	0,4
Asbest	,,	13.870	115	0,3
Bauxiet	,,	46	100	0,3
Molybdenumerts 1)	t	12.550	70	0,2
Kobalt 1)	1000 t.	1.230	67	0,2
Vloeispaath	,,	1.420	65	0,2
Salpeter	,,	11.160	60	0.2
Zwavelkies	,,	3.590	58	0,2
Kaolin	kg	18.330	55	0,2
Platina	t	5.450	30	0,1
Kwikzilver	1000 t.	4.290	29	0,1
Magnesium	,,	30	25	0,1
Antimoniumerts 1)	1000 t.	45)	20	0,1
Titaniumerts	,,	990)		
Ruwe Rutil	,,	660	18	0,1
Ruw Ilmenit	,,	1.190	17	0,1
Borax	,,	1.410	16	0,1
Bentonit	,,	130	15	0,1
Talk	,,	900	10	0.0
Grafiet	,,	60	5	0,0
Zwavelzuur spaath	,,	90	5	0,0
Lithium	kg	5.290	4	0,0
Mica	,,	220	1	0,0
Paladium				
Osmiridium				
Totaal			32.700	100,0

1) Metaalgehalte

hetwelk het geval is bij ijzererts, mangaanerts en bauxiet, moet men de verschillen in gehalte op de koop toe nemen.

Opgave 1953

De opgave heeft betrekking op het jaar 1953, omdat slechts tot dat jaar betrouwbare en volledige opgaven ter beschikking staan. Dit is evenwel van weinig betekenis, omdat 1953 voor de winning van mineralen een jaar was, dat met de situatie van thans niet zo heel veel verschilt. De opgave omvat slechts de zuivere produkten van de mijnbouw. De methode, die men in de Ver. Staten toepast, om ook de produktie van steen- en zandgroeven ten behoeve van de bouwnijverheid mee te tellen, is hier niet gevolgd.
De berekening van de waarde van de wereldproduktie van mineralen verschaft allereerst een goed inzicht in haar structuur en de relatieve betekenis van afzonderlijke produkten in het geheel.

Totale wereldproduktie

De totale wereldproduktie van bodemschatten der aarde was dan in 1953 $ 32,7 miljard, hetwelk ongeveer overeenkomt met 5% van de totale produktie der mensheid. Afgezien van mogelijke onnauwkeurigheid der cijfers geeft dit percentage natuurlijk lang niet de juiste economische betekenis van deze produktie weer.
De Franse mijnbouwkundigen F. Blondel en E. Ventura komen voor het jaar 1953 tot een totaalbedrag van $ 36.5 miljard, welk verschil voortspruit uit de gevolgde wijze van berekening. Zij vermelden afzonderlijk de waarde van nevenprodukten, welker waarde echter

reeds is opgenomen in het hoofdprodukt. Voorts gaven zij de Europese steenkool een hogere waarde. Afgezien van deze verschillen komen zij tot ongeveer gelijke uitkomsten.

Uit de cijfers blijkt dat olie, steen-, bruinkool en gas samen niet minder dan 68% van de mineraalwinning vormen, waarvan alleen de olie reeds 38% voor haar rekening neemt. Van de ertsen komen alleen ijzererts en kopererts in de kopgroep. De edele metalen komen ver achteraan.

Deze volgorde dateert pas uit de laatste jaren. Gedurende de middeleeuwen tot aan het begin van de 19e eeuw stond zilver op de eerste plaats. Omstreeks 1850 werd het zilver van de eerste plaats verdrongen door het goud en tegen het ind van de 19e eeuw nam de steenkool de eerste plaats in. Vijftig jaar lang stonden steenkolen vooraan en pas na de tweede Wereldoorlog, in 1948, kwam olie op de eerste plaats te staan. Nieuw is ook de verschijning van uraniumerts, dat met een totale waarde van $ 250 miljoen in 1953 nog op de 15e plaats stond. In 1955 werd reeds een totale produktie bereikt van $ 500 miljoen, waardoor het niet alleen zilver, maar ook tinerts, diamant en mangaan voorbij streefde.

Vergelijking naar landen

Als men de wereldmijnbouw naar landen vergelijkt komen eveneens belangrijke feiten aan het licht. De grote betekenis van de twee wereldmachten, de Ver. Staten en de Sowjet-Unie, blijkt ook uit hun produktie van mineralen. In de Ver. Staten heeft deze een waarde van $ 11.9 miljard, in de Sowjet-Unie van $ 3.8 miljard. Daarna komt Venezuela en dan Duitsland in zijn oude vorm. Buitengewoon gering is de produktie in grote landen als Brazilië en Argentinië.

De 10 vooraanstaande landen: Ver. Staten, Sowjet-Unie, Venezuela, Duitsland, Engeland, Canada, Zuid-Afrika, Koeweit, Saoedi-Arabië en Frankrijk, met een totale bodemoppervlakte van 33% der aarde, leveren 76% van de totale produktie aan mineralen.

De gunstige positie die landen als Engeland en West-Duitsland innemen is niet het gevolg van een overvloed aan minerale voorkomens, maar van zeer intensieve exploitatie.

Waarde der wereldproduktie aan mineralen in 1953 naar landen verdeeld

Landen	milj. $	Aandeel in proc.
Ver. Staten	11.850	36,2
Sowjet-Unie	3.815	11,7
Venezuela	1.755	5,4
Duitsland		
Bondsrepubliek	1.135)	
Sowjet-zone	470)	5,2
Saargebied	90)	
Engeland	1.385	4,2
Koeweit	815	2,5
Zuid-Afrika	1.025	3,1
Canada	1.105	3,4
Saoedi-Arabië	780	2,4
Frankrijk	670	2,0
Polen	550	1,7
China	540	1,6
Irak	520	1,6
Mexico	475	1,5
Belg. Kongo	415	1,3
India	410	1,3
Japan	400	1,2
Australië	380	1,2
Chili	335	1,0
Indonesië	280	0,9
N.-Rhodesia	245	0,7
Tsjecho-Slowakije	240	0,7
Roemenië	230	0,7
Spanje	185	0,6
Peru	165	0,5
België	165	0,5
Overige landen	2.270	6,9

Als men de produktie van het Sowjetblok en de vrije wereld tegenover elkaar stelt komt men op percentages van resp. 17 en ruim 80. Neemt men die van het Sowjetblok en de NAVO-landen, dan zijn de percentages 17 en ruim 50.

Verschuivingen

Ook in de volgorde der landen hebben zich in de laatste tijd belangrijke verschuivingen voorgedaan. Tot aan het einde van de vorige eeuw stond Engeland onbedreigd op de eerste plaats. Het werd omstreeks 1890 verdrongen door de Ver. Staten en tot aan de tweede Wereldoorlog vormden de Ver. Staten, Engeland en Duitsland de topgroep. De opschuiving van de Sowjet-Unie naar de tweede plaats is van de laatste tijd. Zij is niet het gevolg van de ontdekking van nieuwe minerale voorkomens, maar van de systematische exploitatie der bestaande rijkdommen.

Ongelijkmatige verdeling

Als men de mogelijkheid van zelfvoorziening met belangrijke mineralen voor een aantal landen bekijkt, dan valt het op dat de minerale rijkdommen zeer ongelijkmatig over de aarde verstrooid liggen en dat de produktie zich steeds tot slechts enkele landen beperkt. Bij bijna alle belangrijke mineralen is 80% en meer van de totale produktie afkomstig uit 6 produktielanden.

Het aandeel van 6 vooraanstaande produktielanden en van de industriële landen aan de wereldproduktie

(In procenten)

	Telkens 6 vooraanstaande produktielanden 1)	Industriële landen
Aardolie	85	53
Steenkool	76)	62
Bruinkool	90)	
IJzererts	80	± 60
Kopererts	84	42
Goud	81 2)	6 2)
Zinkerts	65	26
Mangaanerts	82	51
Looderts	66	28
Aardgas	95	93
Uraniumerts	bijna 100	34
Tinerts	82	6
Diamant	94	0
Nikkelerts	bijna 100	17
Chroomerts	83	17
Kalizout	bijna 100	94
Bauxiet	85	34

1) Voor ieder mineraal verschillend
2) Zonder de Sowjet-Unie

Tenslotte volgt nog een opgave van de mate waarin de vijf grootste industriële landen in 1955 in staat waren hunne behoeften aan bepaalde belangrijke mineralen uit eigen produktie te dekken.

Mineraal	V.S.	1) S.U.	Engeland	Frankrijk	West-Duitsl.
Aardolie	86	97	0	4	29
Kolen	112	97	102	85	105
IJzererts	81	108	47	162	33
Kopererts	48	93	0	3	84
Zinkerts	22	103	0	0	0
Mangaanerts	74	93	0	0	0
Looderts	43	89	3	8	37
Tinerts	1	70	1	6	0
Diamant	—	—	—	—	—
Nikkelerts	4	90	0	0	0
Chroomerts	8	110	0	0	0
Kalizout	98	100	0	154	136
Bauxiet	35	75	0	143	0

1) Schatting

Ten aanzien van de Russische cijfers valt op te merken, dat betreffende dit land geen in- en uitvoercijfers bekend zijn. In overeenstemming met de gevolgde economische politiek worden produktie en verbruik volgens plan geregeld. Eventuele tekorten worden slechts dan ingevoerd als de staat de invoer voor mogelijk en gewenst houdt.

Diversen —

Tweede transatlantische telefoonkabel — Canada en Engeland zijn volgens Reuter (9-4) overeengekomen een tweede onderzeese telefoonkabel door de Atlantische Oceaan te leggen. De eerste kabel is in september 1956 in gebruik genomen (zie pag. 12777/2). De VS zullen voor deze tweede kabel, die in 1961 zal gereedkomen, niet in de kosten bijdragen.

Europese prijs — In de zitting van 3 mei van de raadgevende vergadering van de Raad van Europa is de Europese prijs uitgereikt aan de Hongaarse socialiste Anna Kethly, die thans voorzitster is van de Hongaarse Revolutionaire Raad in ballingschap. De prijs bestaat uit Zw.frs. 10.000 en wordt uitgereikt aan Europeanen, die in woord en geschrift veel hebben gedaan voor de Europese gedachte.

UNICEF — De directeur van het kinderfonds der Ver. Naties (UNICEF), M. Paté, heeft op 17 mei medegedeeld, dat het fonds in 1957 aan 45 miljoen kinderen en moeders hulp zal verstrekken, terwijl eigenlijk 13 maal zoveel kinderen en moeders geholpen moeten worden. De UNICEF biedt thans hulp aan 319 programma's in 102 staten of gebieden. Deze omvat moeder- en kinderzorg in 10.200 centra in 68 landen, kindervoeding in 55 landen en noodhulp in 8 landen. Het fonds, dat geheel afhankelijk is van vrijwillige bijdragen (in tegenstelling tot de andere organen van de VN die toewijzingen krijgen), is voornemens voor 1960 zijn begroting van $ 20 miljoen per jaar op $ 30 miljoen te brengen.

Wereldproduktie — Volgens statistische gegevens van de Ver. Naties is het indexcijfer der industriële wereldproduktie sinds 1953 (100) gestegen tot 115.5. In 1956 bedroeg de stijging 4.5% t.o.v. 1955. In deze cijfers is de produktie der communistische landen niet inbegrepen. In de Ver. Staten bedroeg de stijging der industriële produktie in 1956 bijna 3%. In Engeland deed zich een daling voor. Daarentegen deed zich op het Europese continent een stijging voor van 8% in 1956 en van 25% sinds 1953. De stijging van de Europese produktie in 1956 was voornamelijk toe te schrijven aan de hogere produktie in Frankrijk, West-Duitsland, Oostenrijk, Finland en Noorwegen.

Nederland

Bouw IJ- en Coentunnel stopgezet

De ministerraad heeft op 20 mei een beslissing genomen inzake het vraagstuk van de oeververbindingen van het Noordzeekanaal. Het kabinet is, aldus een op 23 mei uitgegeven regeringsmededeling, van mening, dat de tegenwoordige financieel-economische situatie op dit ogenblik de bouw van de IJ- en Coentunnel niet toelaat, derhalve evenmin het nemen van een beslissing over het toekennen van een rijksbijdrage in de bouw van de IJtunnel, zodat in elk geval op de begroting van het dienstjaar 1958 hiervoor geen gelden kunnen worden uitgetrokken. Wanneer de toestand voldoende is opgeklaard kan worden beslist of de bouw van een, dan wel van twee tunnels zal geschieden.

Intussen kan worden begonnen met het overleg over het IJtunnelproject tussen de betrokken instanties van rijk en gemeente. Het kabinet is nl. van oordeel, dat, indien van rijkswege een subsidie voor de bouw van de IJtunnel zal worden gegeven, het rijk ook in staat moet zijn te verklaren, dat de uitvoering van het betreffende plan verantwoord is te achten. Voorts kunnen besprekingen worden begonnen over de mate waarin en de wijze waarop een eventuele subsidie zal worden verleend.

Het regeringsbesluit is te Amsterdam en in de Zaanstreek met „teleurstelling" en „verslagenheid" ontvangen. B. en W. van Amsterdam zullen in de raadsvergadering van 29 mei hun standpunt uiteenzetten. Het Tweede-Kamerlid ir. S. A. Posthumus (PvdA) zal de Kamervoorzitter verlof vragen tot het houden van een interpellatie over deze kwestie.

De directeur-generaal van de Rijkswaterstaat, ir. A. G. Maris, heeft in een interview met *De Telegraaf* (25-5) verklaard, dat er geen sprake van was, dat er over het IJtunnelplan een controverse zou bestaan tussen zijn dienst en het Amsterdamse gemeentebestuur. Wel had de kwestie van de financiering aanleiding tot misverstand gegeven.

Motie in Tweede Kamer over opheffing Nationale Reserve —

Mr. *A. B. Roosjen* (AR) heeft op 21 mei in de Tweede Kamer een interpellatie gehouden over de voorgenomen opheffing van de Nationale Reserve (zie ook pag. 13056/2). Volgens de interpellant betekent het verdwijnen van de Nationale Reserve een verzwakking van de weerbaarheid van het Nederlandse volk.

De minister van defensie, ir. *C. Staf*, deelde mede, dat de beslissing, dat de Nationale Reserve per 1 aug. a.s. zou ophouden nog niet was gevallen. Volgens hem kan volksverzet in een komende oorlog weinig doen, tenzij met grote verliezen. De regering mag deze verantwoordelijkheid niet nemen. Hij zeide verder dat zich 60.000 vrijwilligers hadden gemeld. Hiervan bleken er slechts 12.000 bruikbaar, terwijl er 16.000 nodig waren. Bovendien kan de Nationale Reserve volgens ir. Staf niet uitgroeien tot een volwaardig militair apparaat, daar door het absenteïsme velen een onvoldoende geoefendheid hadden.

Mr. *Roosjen* diende daarop een motie in, waarin o.a. de regering verzocht werd de vrijwilligers te behouden door aan de Nationale Reserve andere taken toe te wijzen dan wel door reorganisatie de vrijwilligers de kern te doen vormen van een breed op te zetten vrijwilligersorganisatie. Deze motie werd bij zitten en opstaan door de Kamer aangenomen.

Diversen —

Binnenlandse migratie — Volgens cijfers van het CBS zijn in de periode 1953-'55 per jaar 450.000 personen van woongemeente veranderd, d.i. ca. 43 per 1000 inwoners (vóór 1940 waren dit er 50 per 1000). De gemiddelde jaarlijkse migratie is het hoogste in de provincie Utrecht (50 per 1000), het laagst in Zuid-Holland en Overijsel (nog geen 40 per 1000).

Prijsstoppen ingetrokken — De op 28 dec. 1956 afgekondigde prijsstop voor haarden en kachels is m.i.v. 11 mei ingetrokken. M.i.v. 18 mei zijn ingetrokken de prijsstoppen voor melk en voor kapperswerkzaamheden.

Studenten — Volgens het CBS waren er op 1 april 1957 (1956) aan de universiteiten en hogescholen 30.790 (29.397) studenten, waarvan 5525 (4840) eerstejaars, ingeschreven. Bij alle faculteiten is het aantal eerstejaars gestegen, alleen bij de medische faculteiten daalde het aantal met 4%.

Promoties Delft — Op 22 mei heeft aan de TH te Delft de 500ste promotie (sinds de stichting in 1905) tot doctor in de technische wetenschappen plaatsgevonden.

Ledental KVP — De penningmeester van de Katholieke Volkspartij, P. Alberts, heeft op 20 mei medegedeeld, dat de KVP thans ruim 439.000 leden telt.

Vleesverbruik — In 1956 bedroeg het vleesverbruik per hoofd gemiddeld 40 kg. Dit is evenveel als in 1955 en 2 kg meer dan in 1954.

Diergaarde Rotterdam — Ter gelegenheid van zijn 100-jarig bestaan is aan de Diergaarde Blijdorp te Rotterdam het praedicaat „Koninklijke" verleend.

Ambonese Eenheidsraad — De Ambonese organisaties hebben besloten tot de vorming van een „Zuidmolukse Nationale Eenheidsraad". Hierin zijn vertegenwoordigers van de CRAMS, de BPRMS en de PNMS opgenomen.

Ned. W.-Indië

De persvrijheid op de Ned. Antillen in geding - Minister Van Romondt afgetreden —

Dr. *E. J. van Romondt,* minister van economische zaken en welvaartszorg in de regering der Nederlandse Antillen, heeft op 13 mei zijn ontslag ingediend. Aanleiding tot dit ontslag was een conflict, dat ontstaan was naar aanleiding van de uitwijzing door de landsregering van de hoofdredacteur van het Curaçaosche dagblad Beurs- en

Waarnemend gouverneur van Suriname geïnstalleerd —

Op 18 mei is in een buitengewone zitting van de Staten van Suriname Zijne Excellentie H. J. de Vries beëdigd tot waarnemend gouverneur van Suriname. Hij is de eerste Surinamer die deze hoge functie vervult.

Nieuwsberichten, de heer *A. de Wit*. De betrokken journalist had naar het oordeel van de landsregering voor het land schadelijke artikelen geschreven [1]). De procureur-generaal, dr. *W. C. van Binsbergen*, weigerde volgens *Trouw* (18-5) het door de minister van justitie, mr. *S. W. van der Meer*, gegeven bevel tot uitwijzing uit te voeren. Volgens dr. Van Binsbergen werd door de uitwijzing de persvrijheid aangetast. Minister Van der Meer, die lid is van de Democratische Partij en die door de betrokken hoofdredacteur in diens krant scherp werd gekritiseerd, vond deze houding van de procureur-generaal in strijd met de autonomie van het land en ontsloeg deze functionaris. De nieuwe gouverneur drs. *A. B. Speekenbrink* heeft tot dusver het hem door de minister van justitie ter ondertekening voorgelegde ontslag en het uitwijzingsbevel nog niet getekend.

Volgens het *Alg. Handelsblad* (21-5) liggen de oorzaken tot de uitwijzing van De Wit dieper en gaan terug tot ver voor dit kabinet, zelfs tot voor het Statuut, tot de dagen, toen een groep van wat genoemd werden conservatieve Curaçaoënaars, met name in het inmiddels opgeheven weekblad Curaçao, haar visie op de gang van zaken op de Ned. Antillen gaf.

De Curaçaose Onafhankelijke Partij (COP), de partij waartoe dr. Van Romondt behoort, heeft na het aftreden van de minister haar medewerking aan de regering opgezegd. De regering steunt thans, aldus het *Alg. Handelsblad* (21-5) met de meerderheid van slechts één stem op de Staten. Deze meerderheid bestaat uit de Democratische en Patriottische fracties van Curaçao en Aruba, plus één stem van Bonaire.

Volgens de Nwe Rotterdamse Crt (9-5) „doet A. de Wit niet anders dan de ondergang van de Antillen voorspellen, vooral naar aanleiding van de recente ontwikkelingen op het gebied van de arbeidsverhoudingen". Verder had hij o.a. uit het Amerikaanse weekblad Time (4-2-'57) een fel geschreven artikel over de vakbeweging in Venezuela volledig overgenomen. De landsregering zag hierin een gevaar, daar de gehele economie van de Ned. Antillen afhankelijk is van de olietoevoer van Venezuela.

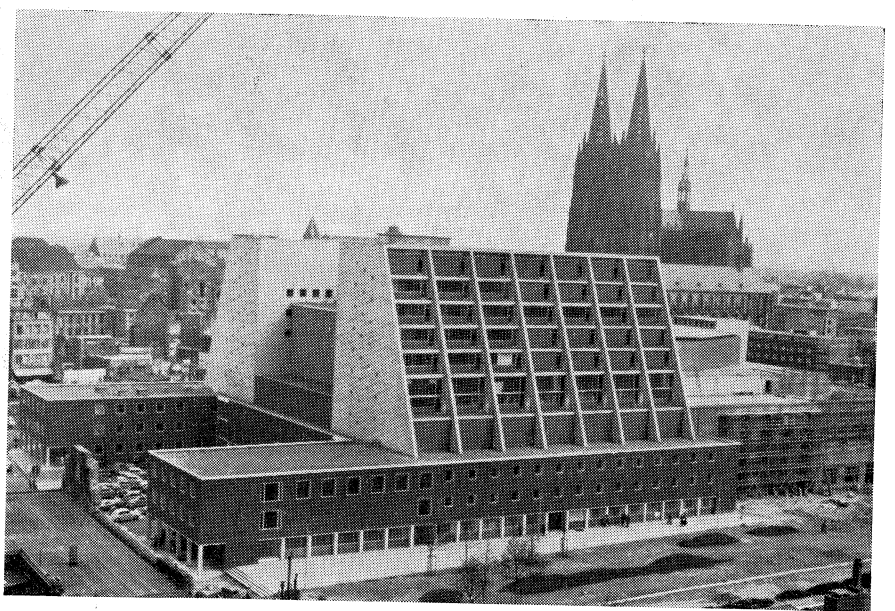
Kunst

Diversen —

Otto van Rees — De Nederlandse kunstschilder Otto van Rees is op 18 mei bij een verkeersongeluk te Utrecht om het leven gekomen. Hij was 73 jaar oud. Otto van Rees werd op 20 april 1884 te Freiburg geboren. Op jeugdige leeftijd, aldus het Alg. Handelsblad (20-5), vertrok hij naar Parijs, waar hij met Picasso en Braque samenwerkte. Veel contact had hij ook met Kees van Dongen. Hij werkte verder in België, Italië en Zwitserland en later, toen hij zich voorgoed in Utrecht had gevestigd, maakte hij nog reizen naar Afrika en Noorwegen. Hij is vooral bekend geworden als vertegenwoordiger van het kubisme. Bekendheid genoot hij ook door zijn vele wandschilderingen in kerken in binnen- en buitenland.

NAR-prijs — De door de Amsterdamse artistenvereniging NAR uitgeloofde prijs (*f* 1000) voor een werk van een beeldende kunstenaar over het theater- en circusleven is voor de eerste maal toegekend aan G. Lataster voor zijn abstracte schilderij „Trapeze".

Nieuwe opera te Keulen —

Op 18 mei is te Keulen een nieuw operagebouw geopend. Het onorthodoxe gebouw van prof. W. Riphahn dat reeds de bijnamen heeft van „cultuursilo" en „Aidaturm", is een van de modernste schouwburgen ter wereld. Behalve een groot toneel van 25 bij 22 meter bij 8 meter hoogte zijn er drie verplaatsbare tonelen waardoor het wisselen van decors in de kortst mogelijke tijd kan geschieden. De zaal biedt plaats aan 1380 toeschouwers. De decorruimte is geplaatst tussen twee kantoorgebouwen van elk twee verdiepingen. De bouwkosten beliepen DM 15 miljoen.

Koningin Juliana en Prins Bernhard hebben van 21-24 mei een staatsiebezoek aan Zweden gebracht. Bovenstaande foto toont koningin Juliana en koning Gustaaf Adolf tijdens een rijtoer door de Zweedse hoofdstad Stockholm. (foto Pressens Bild/ANP)

Nieuwe regering in Finland

V. J. Sukselainen, voorzitter van de Finse Rijksdag en een vooraanstaand leider van de boerenpartij, heeft op 27 mei een nieuwe regering gevormd, de elfde Finse regering sedert 1945.
Premier *Fagerholm* (socialist), die sedert februari 1956 (zie 12429/2) een coalitie-kabinet van socialisten en agrariërs heeft geleid, trad, na een reeds lang slepende politieke crisis, op 23 mei met zijn gehele kabinet af.
Hiermee is, althans voorlopig, een einde gekomen aan deze coalitie van socialisten en agrariërs, die het land reeds vele jaren, met enige onderbrekingen, heeft geregeerd.

Minderheidskabinet

De nieuwe regering bestaat uit zeven leden van de boerenpartij, drie leden van de Zweedse volkspartij, drie leden van de (liberale) Finse volkspartij en een partijloze minister van justitie (zie voor namen het onderschrift bij de foto).
Genoemde partijen beschikken in de Rijksdag over slechts 79 van de 200 zetels. Het kabinet-Sukselainen is derhalve een minderheidskabinet.
Het hoopt op voldoende steun van de zijde der conservatieven. Deze zijn echter, aldus de *Neue Zürcher Zeitung* (1-6), ontevreden over het feit, dat de agrariërs en de Finse volkspartij de deelneming van de rechtse groeperingen — waardoor het kabinet over een kleine parlementaire meerderheid had kunnen beschikken — hebben verhinderd.
Vooral de agrariërs hadden bezwaren tegen deelneming van de conservatieven. Zij vreesden, dat deze in het nieuwe kabinet zouden aansturen op een meer zelfstandige houding tegenover de Sowjet-Unie, dus op een afwijking van de tot dusver door de agrariërs gevolgde buitenlandse politiek. Een politiek die ook wordt voorgestaan door president *Kekkonen,* die tot aan zijn verkiezing tot president in februari 1956 (zie 12383/3) een leidende rol heeft gespeeld in de boerenpartij.

Krachtsverhouding in parlement

Tot goed begrip van de politieke krachtsverhouding geven wij hier nog eens de zetelverdeling in de Rijksdag volgens de verkiezingen van maart 1954 (zie 11157/3):
Sociaal-democraten (links, maar fel anti-communistisch, voornamelijk steunend op fabrieksarbeiders) 54 zetels; *volksdemocraten* of *democratische unie* (sterk links — hiertoe behoren ook de communisten) 43 zetels; *boerenpartij* 53 zetels; *nationale unie* (conservatieven) 24 zetels; *Zweedse volkspartij* 13 zetels; *Finse volkspartij* (ontstaan uit fusie van de liberale partij en verschillende rechtse groepen) 13 zetels.

Slepende crisis

Aan deze regeringswisseling is een slepende crisis voorafgegaan, waarin niet alleen politieke factoren (b.v. tegenstellingen in de socialistische partij) een rol speelden, maar vooral economische en sociaal-economische factoren, die te herleiden zijn tot de zeer ernstige economische moeilijkheden, waarmee Finland reeds geruime tijd wordt geconfronteerd. Deze economische moeilijkheden vormden ook de achtergrond van de reeks van kabinetscrises, die Finland sedert 1951 heeft gekend.
Op 1 maart traden de zes agrariërs die deel uitmaakten van het kabinet-Fagerholm af. Hierop gaf Fagerholm te kennen, dat hij met zijn hele kabinet zou aftreden.
De bezwaren van de agrariërs golden op dat ogenblik voornamelijk de prijspolitiek inzake boter en margarine. De prijs van de margarine diende nl. volgens de socialisten gelijk te blijven, terwijl de agrariërs verhoging wensten, die van boter zou minder worden verlaagd dan de boerenpartij wenste.
Een week later kwamen de agrariërs, na interventie van president Kekkonen, terug op hun besluit om af te treden en besloot Fagerholm zijn regering te continueren.

Belangenstrijd

Het geschil om de prijzenpolitiek had intussen een veel belangrijker achtergrond dan op het eerste gezicht uit het bovenstaande zou kunnen blijken.
De *Nieuwe Rotterdamse Courant* (1-3) wees erop, dat een „buitengewoon scherpe belangenstrijd" gaande is tussen de boeren en „de anderen", waarbij in de eerste plaats gedacht moet worden aan de industrie-arbeiders.
Ongeveer 40% van de Finse bevolking behoort tot de sector van de agrarische beroepen. Bij de verdeling van het nationale inkomen, komt dit deel van de bevolking slechts tot ruim 20%. De boerenpartij streeft naar verhoging van het boereninkomen tot het peil van dat van de rest van de bevolking. Stimulering van het boterverbruik zou hierbij een rol kunnen spelen. De boerenpartij wordt in verschillende gebieden gedwongen op te bieden tegen de onder de agrarische bevolking zeer actieve communisten. An-

(*Zie vervolg pag.* 13257)

De nieuwe Finse regering tijdens haar eerste bijeenkomst. V.l.n.r.: O. B. Lindh (tweede minister van landbouw), Atte Pakkanen (defensie), Harras Kytta (binnenlandse zaken), mevrouw Kerttu Saalasti (opvoeding), Esa Kaitila (handel), Martti Miettunen (landbouw), Nils Meinander (financiën), V. J. Sukselainen (premier), Johannes Virolainen (buitenlandse zaken), Kusti Eskola (verbindingen en openbare werken), mevrouw Irma Karvikko (sociale zaken), Arvo Helminen (justitie), Torsten Nordstrom (tweede minister van verbindingen en openbare werken), Wiljam Sarjala (tweede minister van financiën).

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

Algerije — 28 mei Tunesië vraagt de Ver. Naties om hulp voor de ca. 100.000 Algerijnen die tot dusver naar Tunesië zijn gevlucht. — **31 mei** Algerijnse opstandelingen hebben bij een overval op het Oostalgerijnse dorp Melouza ruim 300 Algerijnen vermoord.

België — 28 mei Het indexcijfer der kleinhandelsprijzen bedraagt voor mei 106.28 tegen 106.13 voor april.

Benelux — 29 mei Bijeenkomst te Brussel van het comité van ministers ter bespreking van het ontwerp-verdrag van de Economische Unie.

Cyprus — 30 mei Engeland heeft een voorstel van aartsbisschop Makarios, dat hij zal deelnemen aan bilaterale besprekingen met de Britse regering over de toekomst van Cyprus, verworpen.

Denemarken — 27 mei Nieuwe regering van premier Hansen.

Duitsland (Oost) — Te Moskou is een protocol ondertekend voor een grotere samenwerking tussen de machine-industrieën van de SU en O. Duitsland. — **31 mei** Volgens Westduitse berichten zou de omvang van het Oostduitse volksleger worden verminderd van 126 tot 91.000 man.

Duitsland (West) — 27 mei A. Krupp von Bohlen verklaart, dat hij met de Turkse autoriteiten de mogelijkheid heeft besproken van deelneming van de Kruppfabrieken aan de Turkse plannen voor industriële heruitrusting. — **28 mei** Adenauer en Eisenhower geven te Washington een gezamenlijk communiqué uit, waarin o.a. gezegd wordt, dat oplossing van het probleem van de Duitse hereniging vooraf moet gaan aan een alomvattende ontwapeningsovereenkomst met de Sowjet-Unie. — **31 mei** De minister van economische zaken van Neder-Saksen, H. Ahrans, verklaart, dat men behalve aan de uitbreidingsplannen van Wilhelmshaven als oliehaven ook moet werken aan plannen voor de omslag van erts aldaar.

Egypte — 28 mei President Nasser ondertekent een decreet i.z. oprichting van de „nationale volkspartij", de enige partij die volgens de nieuwe grondwet is toegestaan en waarvan Nasser voorzitter is.

Engeland — 30 mei De minister van buitenlandse zaken, S. Lloyd, deelt mede, dat Engeland de beperkingen op de handel met de Chinese Volksrepubliek gedeeltelijk zal afschaffen. — Met Nigeria is overeenstemming bereikt over een „algemeen beginsel", inhoudende dat spoedig zelfbestuur aan twee der drie Nigeriaanse gebieden zal worden verleend. — **31 mei** — In het gebied van Christmas Island wordt een tweede en zwaardere waterstofbom tot ontploffing gebracht.

Finland — 27 mei Nieuwe coalitieregering gevormd; premier is de boerenleider Sukselainen. — **31 mei** De socialistische oud-premier Fagerholm gekozen tot voorzitter van de Tweede Kamer.

Frankrijk — 29 mei In de komende vijf jaar zal een bedrag van frs. 500 miljard worden besteed aan de produktie van kernenergie voor vreedzame doeleinden.

Hongarije — 29 mei Volgens de „Neuer Kurier" (Wenen) zouden 50.000 werkloze Hongaren naar de SU worden gezonden. — **30 mei** Het Hongaarse ministerie van buitenlandse zaken spreekt dit bericht tegen.

India — 31 mei Lening van de Wereldbank ad $ 9,8 mln. aan de Tata-groep voor de uitbreiding van een thermo-elektrische centrale nabij Bombay.

Indo-China — 30 mei De premier van Laos, prins Souvanaphouma, dient zijn ontslag in, nadat de Kamer een motie van wantrouwen tegen zijn regering had aangenomen. Men was het niet eens met de wijze van onderhandelen over de integratie van de communistische Pathet Lao-strijdkrachten.

Indonesië — 28 mei De oud-minister van financiën, dr. Sumitro Djojohadikusumo, ontkent, dat hij betrokken zou zijn bij malversaties. — **29 mei** Oud-premier dr. Ali Sastroamidjojo benoemd tot permanent vertegenwoordiger bij de Ver. Naties als opvolger van Sudjarwo Thondronegoro. — Mutaties in de diplomatieke dienst. — Een speciale regeringsdelegatie vertrekt naar Makassar voor een onderzoek naar de financiële en economische vraagstukken tussen de centrale regering en het militaire commando van O. Indonesië. — Acht hoofdofficieren van het leger hebben ontslag genomen, omdat zij het niet eens waren met de politiek van de legerleiding. — **1 juni** De minister van voorlichting, Dubidjo, verklaart, dat een goede samenwerking tussen Indonesië en Nederland slechts bereikt kan worden indien de Nederlandse regering zich bewust wordt van de huidige veranderde omstandigheden.

Internationaal — 27 mei De Hoge Commissaris voor de vluchtelingen, dr. A. R. Lindt, deelt mede, dat eind 1958 alle vluchtelingenkampen dicht zullen zijn. — **28 mei** De Ned. regeringscommissaris voor de belastingen, dr. W. H. van den Berge, gekozen tot voorzitter van de internationale douaneraad te Brussel. — **29 mei** India vraagt opheldering over de Euromarkt. Het land vreest een vermindering van zijn uitvoer naar omliggende landen. — **30 mei** Volgens radio-Cairo heeft de economische raad van de Arabische Liga besloten tot de bouw van een Arabische vloot van tankschepen en van raffinaderijen in Arabische landen teneinde te verhinderen, dat de olie in ruwe vorm wordt uitgevoerd. — **31 mei** Volgens de Britse minister van buitenlandse zaken, S. Lloyd, zou het werk van de Ver. Naties kunnen worden verbeterd door wijziging van de betrekkingen tussen de Alg. Vergadering en de Veiligheidsraad, door oprichting van een permanent internationaal politieleger en door beperking van het vetorecht. — Honduras en Nicaragua hebben toegezegd, dat zij alleen met vreedzame middelen zullen trachten hun meningsverschillen uit de weg te ruimen. — Het Internationale Rode Kruis ontvangt de Nansenmedaille voor 1957. — Volgens Argentinië, Brazilië, Paraguay en Uruguay is een Zuidatlantisch defensieverdrag „onnodig", daar de bestaande defensieverdragen aan alle eisen voldoen.

Japan — 28 mei De regering heeft besloten met de Sowjet-Unie besprekingen te voeren over het sluiten van een handelsovereenkomst.

Jordanië — 28 mei Het hoofdkwartier van het leger beschuldigt het hoofd van de Syrische geheime dienst, kol. A. H. Sarraj, ervan een samenzwering tegen de Jordaanse regering te hebben georganiseerd. — **30 mei** Aan Engeland is verzocht de hulp voor de economische ontwikkeling van het land voort te zetten.

Nederland — 28 mei De Indonesische zaakgelastigde, Kwee Djie Hoo, vertrekt naar Indonesië. — Ondertekening van een luchtvaartovereenkomst met Hongarije. — **29 mei** Voor de eerste maal sinds de Adoptiewet tot stand is gekomen, wordt in Nederland een kind geadopteerd. — De drie journalistenorganisaties aanvaarden de nieuwe CAO voor dagbladjournalisten. — Oplevering van de eerste zeedijk (op Zuid-Beveland langs de Westerschelde) op Deltahoogte (8.50 m boven NAP).

Paraguay — 28 mei Komplot tegen de regering ontdekt, dat zou zijn uitgegaan van de liberale partij, de voornaamste oppositiebeweging.

Soedan — 28 mei De minister van buitenlandse zaken, Moh. Achmed Mahgoeb, deelt mede, dat zijn land niet zal antwoorden op de Amerikaanse voorstellen die voortvloeien uit de Eisenhower-doctrine.

Sowjet-Unie — 30 mei President K. E. Worosjilow terug van zijn reis door het Verre Oosten. — Partijsecretaris Chroesjtsjew heeft tegenover Poolse journalisten verklaard, dat de Sowjet-leiders sedert de dood van Stalin in een „normale werkroutine" hun arbeid verrichten. Tijdens Stalin moest er 's nachts gewerkt worden. — **31 mei** De ministeries voor de plattelandseconomie en de sowchozen samengevoegd tot één ministerie, dat geleid zal worden door W. Matskewitsj.

Spanje — 29 mei Einde van het bezoek van de sjah van Perzië. — **31 mei** Het Spaanse verbond van vakverenigingen bepleit het sluiten van collectieve arbeidsovereenkomsten, die tot stand moeten komen door vrije onderhandelingen tussen de vakbonden en de directies van de bedrijven.

Ver. Staten — 28 mei Het Amerikaanse burger- en militaire personeel op Formosa zal worden ingekrompen. — De commissie voor atoomenergie (AEC) ontwerpt een plan voor ondergrondse kernproeven. — Atoomontploffing in de woestijn van Nevada, de eerste in een nieuwe serie proefnemingen. — **30 mei** De stafchef van het leger, gen. M. Taylor, verklaart, dat medio 1958 iedere Amerikaanse infanterie- en luchtlandingsdivisie over atoomwapens zal beschikken. — **2 juni** Nieuwe atoomexplosie in Nevada.

Wetenschap en Techniek — 28 mei Van Amerikaanse zijde is verklaard, dat de radio-actieve neerslag als gevolg van kernontploffingen vooral in de gematigde luchtstreken op het noordelijk halfrond schijnt neer te komen. — **1 juni** Op grond van de toeneming van de radioactiviteit in de atmosfeer is berekend, dat Engeland, de SU en de VS sinds Wereldoorlog II bij hun proeven met kernwapens ontploffingen (in totaal ruim 110) hebben teweeggebracht met een gezamenlijke kracht van ongeveer 100 mln. TNT.

(*Vervolg van pag.* 13255)

derzijds stelt de vakbeweging, die eveneens met de communisten moet concurreren, hoge eisen.

„Zodra de agrariërs iets van hun achterstand in menen te kunnen lopen", aldus de NRC, „worden de compensatie-eisen van de vakverenigingen levendig. Compromissen bestonden tot nu toe uit verhogingen over de hele linie met als gevolg een forse inflatie*). De grote investeringen, die in Finland na de oorlog ondernomen zijn, zowel op industrieel gebied, o.a. in verband met de herstelleveranties aan Rusland, als op het gebied van woningbouw e.d., zijn op deze manier niet rechtstreeks betaald met aanhoudende soberheid en sparen, maar indirect door inflatie. Herhaaldelijk is in de afgelopen jaren sprake geweest van versoberingsprogramma's maar dat heeft tot niets geleid. Integendeel, voor het jaar 1956 zou men kunnen spreken van een „prijsexplosie". De invoer is sterker gestegen dan voorzien was, waardoor er ook nog een tekort op de handelsbalans is verschenen, ten dele ook veroorzaakt door het slechter worden van Finlands ‚terms of trade'. Een nadeel is verder, dat het roebeloverschot niet meer in de satellietlanden kan worden gebruikt."

Uit het voorgaande blijkt al, dat het moeilijk is de tegengestelde verlangens te bevredigen, als de te verdelen „nationale koek" niet groter wordt.

Tegenstellingen in socialistische partij

Vooral in maart en april traden ernstige tegenstellingen in de socialistische partij van premier Fagerholm aan het daglicht. Partijsecretaris *Leskinen* had al vorig jaar scherpe kritiek geleverd op de economische politiek van de regering. Met name hekelde hij het z.i. ontbreken — als gevolg van het verzet der agrariërs — van een doelbewuste en doeltreffende industrialisatie-politiek.

Tegenover de groep-Leskinen stond een door *Skog*, minister van defensie onder Fagerholm, geleide groep die veel minder afwijzend stond tegenover de agrariërs. Fagerholm trachtte een positie te handhaven tussen beide groepen.

In april echter werd Fagerholm bij de verkiezingen voor het voorzitterschap van de partij met één stem verslagen door de 75-jarige oud-minister van buitenlandse zaken *Tanner*. Fagerholm interpreteerde dit als een opzeggen van het vertrouwen in zijn leiding en diende op 25 april het ontslag van zijn regering in. Het socialistische partijbestuur en ook de socialistische fractie in de Rijksdag wensten echter Fagerholms aanblijven als premier.

Loonpolitiek

Ook president Kekkonen oefende druk uit op Fagerholm, zodat deze op 17 mei — dus na lang aarzelen — besloot aan te blijven. Op voorwaarde echter, dat de coalitiegenoten het binnen een week eens werden over de uitvoeringsmaatregelen van een reeds in maart door het parlement in grote lijnen goedgekeurd economisch stabiliseringsprogram. Het ging hier in de eerste plaats over de loonpolitiek. De vakbeweging eiste een onmiddellijke loonsverhoging van 12 tot 15%. Fagerholm bewoog de vakbondsleiders genoegen te nemen met 8%. Maar de agrarische coalitie-genoten wilden slechts tot 3% gaan, zoals ook in het oorspronkelijke stabiliseringsprogram was vastgelegd. Zij stelden, dat de inflatie door een nieuwe grote loonsverhoging fataal versterkt zou worden. Het resultaat van deze en nog andere meningsverschillen was, dat Fagerholm op 23 mei zijn ontslag indiende.

Bezoek van Chroesjtsjew en Boelganin

In een radio-rede, gehouden voor zijn aftreden, heeft *Fagerholm* een overzicht gegeven van de moeilijkheden, waarvoor Finland geplaatst is. Welk resultaat de besprekingen over het stabiliseringsprogram zullen hebben, zo zei hij o.m., één ding staat vast, nl. dat het thans niet gaat om een verhoging van de levensstandaard, maar om de vraag, in welke mate deze levensstandaard thans verlaagd moet worden. Mede met het oog op de viering van het 50-jarig bestaan van de Rijksdag, waarvoor vele buitenlandse gasten zijn uitgenodigd en een voor begin juni vastgesteld bezoek van de Sowjet-leiders *Boelganin* en *Chroesjtsjew*, kwam deze crisis zeer ongelegen.

President *Kekkonen* gaf onmiddellijk aan de voorzitter van de Rijksdag, *Sukselainen*, opdracht zo snel mogelijk een uitweg te vinden uit de verwarde situatie. Het resultaat: de vorming van een minderheidskabinet hebben wij in de aanhef reeds vermeld. Het beantwoordt niet aan de verwachtingen van vele waarnemers, dat hij een „coalitie-kabinet van alle burgerlijke partijen" zou formeren, dat ook over een, zij het geringe, parlementaire meerderheid zou beschikken. Afgezien van het hierboven reeds gememoreerde, op de buitenlandse politiek betrekking hebbende aspect, pleitten, aldus de *Neue Zürcher Zeitung* (24-5) nog andere argumenten tegen opneming van de conservatieven in de regering: met een lege schatkist, de overstelpende economische en handelspolitieke moeilijkheden, met de vakbeweging op het oorlogspad en de socialisten in de oppositie, zou een dergelijke regering waarschijnlijk onmiddellijk op onoverkomelijke moeilijkheden stuiten.

De koers van Sukselainen

In een op 28 mei gepubliceerde verklaring heeft de regering de nadruk gelegd op de wel zeer slechte positie van de schatkist**). Een uitstel van de door de staat verschuldigde betalingen kan, aldus deze verklaring, niet in overweging worden genomen, aangezien zulks in strijd is met het Finse recht. Voor 15 juni zou de regering een noodprogram bekendmaken, dat gezien moet worden als een aanvulling op het reeds door het parlement goedgekeurde plan op langere termijn voor een algemene sanering van de economie en de staatsfinanciën.

Het noodprogram van de regering zal uitgaan van de straffe geldpolitiek van de Finse staatsbank en beoogt de waarde van het geld te verzekeren en tegelijkertijd de beschikbare middelen aan te wenden tot bevordering van de spaar-activiteit en tot verbetering van de situatie voor de produktieve sectoren der economie. Daarbij zal de regering een beroep doen op de offervaardigheid van het gehele volk.

De genoemde datum van 15 juni is intussen nog om een andere reden belangrijk. De vakbeweging heeft nl. aangekondigd, dat zij een algemene staking zal afkondigen, indien vóór die datum niet een bevredigende oplossing is gevonden voor het loonvraagstuk.

---

*) Sedert de algemene staking van 1956 (zie 12463) en de daarop gevolgde loonsverhoging is het prijspeil met 12% gestegen.

**) Volgens de minister van financiën beliepen de opeisbare verplichtingen van de staat op 28 mei 12 miljard Finse marken.

België

Koning Boudewijn onthult Leie-monument —

Koning Boudewijn heeft op 25 mei te Kortrijk het Leie-monument onthuld. Dit monument — een ruiterstandbeeld van koning *Leopold* — is bedoeld als een hulde aan de weerstand en de moed van het Belgische leger in de meidagen van 1940. Door de weerstand die op de Leie-linie door het Belgische leger onder het opperbevelhebberschap van koning Leopold geboden werd, was het de geallieerde troepen mogelijk te Duinkerken in te schepen. Na deze slag volgde de capitulatie van het Belgische leger en de beslissing van koning Leopold om bij zijn soldaten en zijn volk te blijven. Deze handelwijze van de koning was mede één van de grieven die men tegen koning Leopold koesterde na zijn bevrijding in 1945.

In een rede die hij bij de onthulling uitsprak bracht eerste-minister *Van Acker* hulde aan het beleid van koning Leopold in de meidagen van 1940. Tijdens zijn rede werd Van Acker voortdurend door uitroepen van jonge toeschouwers onderbroken en uitgejouwd.

Koning *Boudewijn* bracht in een toespraak hulde aan het leger en aan zijn opperbevelhebber, koning Leopold. „Koning Leopold", aldus koning Boudewijn, „was ervan overtuigd, dat hij de nationale saamhorigheid in de hand zou werken door, zelf krijgsgevangen, bij zijn volk te verblijven. Hij voorzag dat zijn aanwezigheid de standvastige bevestiging zou zijn van België's onafhankelijkheid... De driften, verwekt door de tegenslagen van 1940 zijn thans geluwd. Het standbeeld dat voor ons oprijst, zal ons herinneren aan de hardnekkige kamp der strijders van 1940 bezield door de wil van hun opperbevelhebber".

Statutenwijziging Nationale Bank - Waarde frank —

Op 27 mei is een buitengewone algemene vergadering gehouden van aandeelhouders van de Nationale Bank van België, die onder leiding stond van de gouverneur van de bank, *Maurice Frère*. Deze vergadering was, aldus *Belga* (27-5), belegd om over te gaan tot de wijziging van de statuten, die noodzakelijk was door de wet van 12 april 1957 betreffende het monetair statuut van België.

De belangrijkste statutenwijziging betreft artikel 30, dat in zijn nieuwe tekst als volgt luidt: „De bank is gehouden een kasvoorraad in goud te hebben, die ten minste gelijk is aan het derde (deel) van het bedrag van haar verbintenissen op zicht." De gouverneur merkte op, dat sinds enkele jaren de waarde van de Belgische munt tegenover de dollar is gestabiliseerd. De door de bank aangehouden goud- en deviezenvoorraad vertegenwoordigt thans een hoog percentage van haar verbintenissen op zicht, de wisselcontrole werd geleidelijk verzacht. Het ogenblik leek dan ook gekomen om een feitelijke verwezenlijking juridisch te bekrachtigen.

De wet van 12 *april* 1957

Deze wet beoogt in zo groot mogelijke mate de door de oorlog opgedrongen uitzonderingsbepalingen af te schaffen en de Belgische munt weer een goed bepaald wettelijk statuut te geven.

De wet geeft verder op monetair gebied het parlement de uitsluitende bevoegdheid terug, welke het door art. 74 van de grondwet is toegekend. Zo de waarde van de frank eens opnieuw zou moeten worden gewijzigd, zou dit slechts bij een wet, d.w.z. door het parlement, kunnen geschieden.

De wet bepaalt tenslotte, dat de frank voortaan gevormd is uit 19.75 milligram goud met een gehalte van 900 duizendsten fijn metaal, dat is 17.77 milligram fijn goud. De tegenwoordige frank vertegenwoordigt 6.12% van zijn waarde van 1914 en 59% van die van 1936.

Inga-commissie geïnstalleerd —

De minister van koloniën, Buisseret, heeft op 30 april een commissie van deskundigen geïnstalleerd, die belast is met de bestudering van het tot ontwikkeling brengen van het gebied rondom Inga, in beneden-Kongo. Het ligt in de bedoeling de watervallen van de Kongo-rivier aan te wenden voor de opwekking van elektrische energie.

Dit hydro-elektrische project kan slechts verwezenlijkt worden, indien ook grote internationale industrieën voor de plannen kunnen worden geïnteresseerd. Zo wordt b.v. gedacht aan de oprichting van een aluminiumindustrie en aan de bouw van een isotopenfabriek voor de Euratom.

De Inga-commissie bestaat volgens *De Standaard* (1-5) uit de voorzitter prof. *F. Campus* (hoogleraar in de burgerlijke bouwkunde aan de universiteit van Luik), prof. *I. de Magnée* (hoogleraar in de geologie aan de vrije universiteit te Brussel), prof. *Dupriez* (hoogleraar in de economie aan de universiteit van Leuven), prof. *P. Fourmarier* (hoogleraar in de elektriciteit aan de universiteit van Luik), *prof. J. Lamoen* (hoogleraar in de hydraulica aan de universiteiten van Luik en Brussel), *Cl. E. Brice* (hoofdingenieur van de Tennessee Valley Authority), ir. *Lawton* (hoofdingenieur van de Canadese Aluminium Ltd.), *Cl. Marcello* (hoofdingenieur van de Italiaanse Edison Mij.), *Vogt* (directeur-generaal van de hydro-elektrische centrales van Noorwegen) en *H. Juillard* (technisch adviseur te Bern).

De Nationale Dienst voor Maatschappelijke Zekerheid in 1956 —

De adjunct-administrateur-generaal van de Nationale Dienst voor Maatschappelijke Zekerheid, W. L e e n, heeft op 20 mei een overzicht gegeven van de innings- en verdelingsverrichtingen over 1956 tussen de verschillende sectoren van de maatschappelijke zekerheid: ouderdoms- en overlevingspensioen, ziekte en invaliditeit, werkloosheid, gezinsbijslagen en vakantiegelden.

Bijdragen — De bij de RVZI in 1956 door de werkgevers aangegeven bijdragen beliepen 26.368,4 miljoen, waarvan 20.421,6 mln. voor de arbeiders en 5946,8 voor de bedienden. Het persoonlijk aandeel van de arbeiders bedroeg 7500 mln. De totale verhoging t.o.v. 1955 bedroeg 1773,3 mln. (7,2%). Om de globale begroting van de maatschappelijke zekerheid in 1956 te schatten, zouden bovengenoemde bedragen nog vermeerderd moeten worden met de ontvangsten der bijdragen van het stelsel der minderjarige arbeiders (3,1 miljard) en de financiële tussenkomst van de staat (ca. 9 miljard). De bijzondere inningen der bijdragen voor het pensioen van de huisarbeiders beliepen 128 miljoen.

Uitkeringen — Het totale bedrag aan uitkeringen steeg met 7,5% van 100,5 miljard tot 108,7 miljard. De opbrengst van de inningen der bijdragen door de RVZI bedroeg 99,54%, waarbij rekening is gehouden met de achterstallige betalingen. Met toevoeging van de verhogingen en de in 1956 geïnde interesten wegens verwijl bedroeg de opbrengst 100%. Door nieuwe mechaniserings- en rationaliseringsmethoden bleven de bestuursuitgaven van de instelling beperkt tot 4,5 per 1000 van de geïnde bijdragen.

Diversen —

Kleinhandelsprijzen — Het ministerie van economische zaken heeft volgens B e l g a (28-5) medegedeeld, dat het indexcijfer der kleinhandelsprijzen voor mei 1957 106,28 bedraagt tegen 106,13 voor april. Deze verandering is voornamelijk het gevolg van de stijging der prijzen van aardappelen en eieren, alsmede van een daling der prijzen van boter, melk en zeep. Bij de huidige langzame stijging van de index is er voorlopig nog geen gevaar,

dat het cruciale punt 107,44 wordt overschreden, waarbij belangrijke industriële sectoren een loonsverhoging zouden moeten toepassen; daartoe moet echter het rekenkundige gemiddelde van twee achtereenvolgende maanden de indexstand 107,44 hebben overschreden. Een vergelijking van de index gedurende de eerste maanden van 1955, 1956 en 1957 geeft het volgende beeld:

	1955	1956	1957
januari	100,7	102,2	105,88
februari	100,2	102,4	106,12
maart	100,0	102,9	105,92
april	99,6	102,9	106,13
mei	99,2	103,3	106,28

Prof. Heymans — In de kroniek op pag. 13224 berichtten wij, dat op voorstel van de Belgische Nobelprijswinnaar prof. Huysmans de Belg. Kon. Academie voor Medische Wetenschappen een resolutie heeft aangenomen, waarin de kernproeven worden veroordeeld. De indiener van het voorstel was echter de Nobelprijswinnaar prof. C. Heymans.

Technici voor Kongo — Na een rondreis in Kongo heeft de voorzitter van het Verbond der Belgische Nijverheid, L. Beeckaert, verklaard, dat in de komende jaren voor Kongo een groot aantal ingenieurs en technici nodig zal zijn. Hij pleitte voor een sterke industrialisatie van Kongo. Het is volgens hem nodig de investeringspolitiek in Afrika in de eerste plaats op de welvaart der inheemsen te richten, d.w.z. op de ontwikkeling van de landbouw, de cultures en de verbruiksgoederenindustrieën. Daartoe dient de Belgische staat een bijzondere begrotingspolitiek te huldigen en het belastingstelsel te hervormen op een wijze welke de opvoering van de produktiviteit aanmoedigt.

Benelux

Bijeenkomst ministercomité —

Voor de eerste maal sinds 24 april 1956 is op 29 mei het comité van ministers uit België, Nederland en Luxemburg bijeengeweest voor een bespreking van het ontwerp-verdrag voor de tussen de drie landen te sluiten economische unie.

Volgens het *Alg. Handelsblad* (31-5) werd volledige overeenstemming bereikt over het ontwerp-verdrag van de economische unie en over de overeenkomst betreffende de overgangsregelingen. Alleen het laatste hoofdstuk „Verkeer" van de overgangsregelingen, waarin een ontwerp-artikel over de Rijnvaartpremies voorkomt, zal op 15 juni tijdens een tweede en laatste werkvergadering worden behandeld. Dan zal ook de definitieve tekst van het verdrag worden goedgekeurd, waarna een datum voor de parafering of de ondertekening van het verdrag en de overgangsregelingen zal kunnen worden vastgesteld.

Tijdens de bijeenkomst van 29 mei zijn de honderd artikelen van het ontwerp-verdrag behandeld, evenals de talrijke overgangsregelingen met hun termijnen van toepassing, in de meeste gevallen beperkt van twee tot vijf jaren.

Het Europese Hof van Justitie zal, aldus het Alg. Handelsblad, in het raam van de Euromarkt recht kunnen spreken in geschillen tussen Nederland en België, wanneer blijkt, dat een geschil niet door het college van scheidsrechters van de Benelux kan worden opgelost. Het Europese Hof van Justitie wordt dus een soort hof van beroep voor de Benelux-geschillen. Van de acht organen, die volgens het verdrag zullen worden opgericht, zal het comité van ministers het voornaamste zijn. Dit zal beslissen over de verschillende vraagstukken, de overeenkomsten opstellen, aanbevelingen doen en richtlijnen verstrekken.

In art. 73 van het verdrag is vastgelegd, dat de drie regeringen een gemeenschappelijk beleid zullen voeren tot het bevorderen van een harmonische ontwikkeling en een actieve samenwerking tussen haar zeehavens.

Op sociaal gebied gaat het Beneluxverdrag veel minder ver dan het Europese verdrag. Bepaald is, dat de drie regeringen in overleg met het bedrijfsleven een politiek zullen voeren, gericht op de sociale voorzieningen, welke aan de bevolkingen een zo groot mogelijke bescherming en bestaanszekerheid verschaffen.

China (Nationalistisch)

Anti-Amerikaanse relletjes —

Op 24 mei hebben in de hoofdstad van Formosa, Taipeh, ernstige anti-Amerikaanse relletjes plaatsgevonden, waarbij één Chinees om het leven kwam en 43 personen, o.w. 11 Amerikanen gewond werden.

De ongeregeldheden waren het gevolg van de vrijspraak door een Amerikaanse krijgsraad van de Amerikaanse sergeant R. R. Reynolds, die op 20 maart een Chinees die Reynolds' vrouw bespioneerde, had doodgeschoten. Nadat op 24 mei aanvankelijk alleen de weduwe van de doodgeschoten Chinees voor de Amerikaanse ambassade had gedemonstreerd, trok volgens de *New York Times* (25 en 27-5) later een menigte van ca. 3000 Formosanen het ambassadegebouw, en ook dat van de Amerikaanse voorlichtingsdienst, binnen en vernielde de interieurs. Later op de dag deden 20 à 30.000 Chinezen een aanval op het hoofdbureau van politie. De nationalistische regering kondigde onmiddellijk de staat van beleg af. Met de hulp van drie Chinese divisies werd de menigte tenslotte verdreven.

De Amerikaanse ambassadeur op Formosa, *K. L. Rankin*, had naar aanleiding van deze gebeurtenissen op 26 mei een onderhoud met president *Tsjiang Kai-sjek*. Deze verzekerde, dat de relletjes niet het bestaan van een anti-Amerikaanse campagne op Formosa betekenden. Hij gaf Rankin de verzekering, dat alles gedaan zou worden om een herhaling van de onlusten te voorkomen.

Tsjiang Kai-sjek heeft verder op 26 mei drie generaals, nl. de commandant van het garnizoen van Taipeh, de commandant van de militaire politie en de chef van de provinciale politie, ontslagen, omdat zij hun plicht bij de relletjes hadden verzaakt. De president weigerde echter het aangeboden ontslag van de regering van premier O. K. Yui te aanvaarden.

Naar *Reuter* op 30 mei berichtte overweegt de Amerikaanse regering de inkrimping van het Amerikaanse burgerlijke en militaire personeel — in totaal 9000 personen — op Formosa.

In de *New York Times* (25-5) werd er nog op gewezen, dat de regering van Tsjiang Kai-sjek sinds 1949 van de Ver. Staten voor een bedrag van $ 770 miljoen aan economische en technische hulp heeft ontvangen. Hierbij komt nog een „aanzienlijk" bedrag aan militaire hulp.

Colombia

Nieuwe regering —

Na de afzetting van president *G. Rojas Pinilla* (zie pag. 13211/1) is op 11 mei een nieuwe regering gevormd, die geleid wordt door gen. *Gabriel Paris*, voorzitter van de militaire junta. Volgens de *Neue Zürcher Ztg.* (13-5) is deze regering als volgt samengesteld.

Financiën: *Antonio Alvarez Restrepo* (cons.); binnenlandse zaken: *Jesus Maria Villarreal* (cons.); buitenlandse zaken: *Carlos Sanz de Santamaria* (lib.); justitie: gen. *Alfredo Duarte Blum* (partijloos); landbouw: *Jorge Mejia* (lib.); arbeid: *Raimundo Emiliani* (cons.); gezondheid: *Juan Pablo Llinas* (lib.); economische ontwikkeling: *Joaquin Vallejo* (lib.); mijnbouw en oliewinning: *Julio Cesar Turbay* (lib.); op-

voeding: *Prospero Cabronell* (cons.); verkeer: gen. *Pedro Munoz* (partijloos); openbare werken: *Tulio Ospina-Perez* (cons.) en defensie a.i.: gen. *Alfonso Saiz-Montoya* (partijloos).

Denemarken

Nieuwe regering —

Op 27 mei is een nieuwe Deense regering gevormd, die evenals het op 15 mei afgetreden kabinet (zie pag. 13228/2), onder leiding staat van de socialistische premier *H. C. Hansen*, die tevens minister van buitenlandse zaken is. De nieuwe coalitie-regering, die bestaat uit negen socialisten, vier radicaal-liberalen en drie georgisten, kan in het parlement op de steun van 93 van de 197 zetels rekenen.

De georgistische partij, die officieel Rijksverbond heet, heeft voor de eerste maal zitting in de regering. Zij staat één enkele belasting voor, nl. op de grond, en beroept zich daarbij op de Amerikaanse econoom Henry George (1839-1897).

Nieuw gevormd is het ministerie voor Scandinavische zaken, dat zich zal bezighouden met de Noordse samenwerking op het gebied van de handel, economie, arbeid, cultuur en wetenschap.

De nieuwe regering is volgens de *New York Times* (28-5) als volgt samengesteld:

Premier en minister van buitenlandse zaken: *H. C. Hansen* (soc.); financiën: *V. Kampmann* (soc.); buitenlandse economie: *J. O. Krag* (soc.); sociale zaken: *J. Bomholt* (soc.); justitie: *H. Häkkerup* (soc.); openbare werken en Groenland: *K. Lindberg* (soc.); defensie: *P. Hansen* (soc.); kerkelijke zaken: mevr. *B. Koch* (soc.); arbeid en huisvesting: *K. Bundvad* (soc.); onderwijs: *J. Jörgensen* (rad. lib.); economie en Scandinavische zaken: *B. Dahlgaard* (rad. lib.); landbouw: *K. Skytte* (rad. lib.); handel: *K. Philip* (rad. lib.); binnenlandse zaken: *S.Olesen* (georg.); visserij: *O. Pedersen* (georg.) en minister zonder portefeuille: *V. Starcke* (georg.)

De financiële politiek

Premier Hansen heeft op 29 mei in het parlement medegedeeld, dat het nieuwe coalitiekabinet onmiddellijk de financiële politiek zal verscherpen. Het anti-inflatieprogramma van de regering omvat besparingen op de staatsbegroting, verhoogde indirecte belastingen en gedwongen besparingen. Premier Hansen zeide, dat prijsverhogingen, de Suezcrisis en de daling van de prijzen van Deense landbouwexportprodukten een zeer sterke ongunstige invloed hebben gehad op de betalingsbalans. Sedert begin 1957 is het deviezenbezit van de Deense nationale bank met 200 miljoen kronen verminderd. De premier noemde het noodzakelijk, dat de deviezeninkomsten uit scheepvaart en export van industrieprodukten belangrijk toenemen. Hiertoe zal een reorganisatie van de Deense buitenlandse handel en de produktie nodig zijn.

Duitsland (West)

Adenauer in de Ver. Staten —

Bondskanselier dr. K. Adenauer heeft van 24-30 mei een bezoek aan de Ver. Staten gebracht, waar hij o.a. besprekingen heeft gevoerd met president Eisenhower en de minister van buitenlandse zaken, J. F. Dulles. Na zijn besprekingen met Eisenhower werd op 28 mei een gemeenschappelijk communiqué uitgegeven, waarin volgens *Reuter* verklaard werd, dat oplossing van het probleem van de hereniging van Duitsland vooraf moet gaan aan een alomvattende ontwapeningsovereenkomst met de Sowjet-Unie.

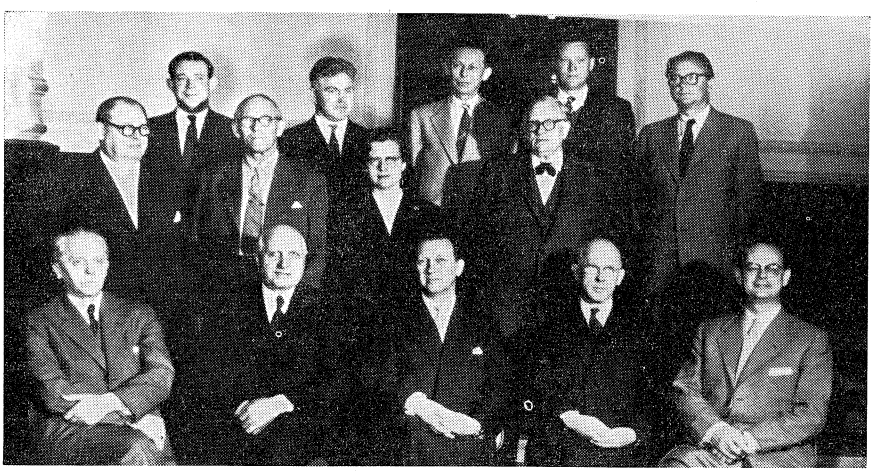
Adenauer heeft, aldus het communiqué, als zijn oordeel gegeven, dat het sluiten van een inleidende overeenkomst over ontwapening misschien de juiste tijd zal zijn voor een conferentie van de ministers van buitenlandse zaken van de Grote Vier over de hereniging van Duitsland. De Ver. Staten zullen hierover van gedachten wisselen met Engeland en Frankrijk.

Eisenhower heeft volgens het communiqué Adenauer meegedeeld, dat in Europa te nemen ontwapeningsmaatregelen alleen door de Ver. Staten zullen worden aanvaard, indien de overige leden van de NAVO ermee instemmen. De Ver. Staten zullen de Westduitse regering nauwkeurig op de hoogte houden van alle bijzonderheden over de ontwapeningsbesprekingen, die van belang zijn voor Duitsland.

De Ver. Staten, zo werd verder gezegd, zijn van plan troepen in Europa, met inbegrip van Duitsland, te handhaven, zolang dit gebied wordt bedreigd. Het eindigen van de „onnatuurlijke en onrechtvaardige splitsing van Duitsland" is een van de belangrijkste doelen van de buitenlandse politiek van beide landen. „Indien de Sowjetheersers werkelijk vrede en vermindering van de internationale spanning wensen, kunnen zij dit niet beter bewijzen dan hereniging van Duitsland door vrije verkiezingen mogelijk te maken", aldus het communiqué.

Adenauer in het Congres

In een voor het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden gehouden rede heeft Adenauer op 28 mei gezegd, dat de Bondsrepubliek met grote aandacht en sympathie het streven der Ver. Staten volgt tot vermindering van het oorlogsgevaar door gecontroleerde ontwapening over de gehele linie. Niemand in de Bondsrepubliek, aldus Adenauer, denkt eraan gebruik te maken van geweld, ook niet als het gaat om de hereniging van Duitsland, die door de Duitsers zo vurig wordt gewenst. In de Senaat verklaarde de Bondskanselier nog, dat West-Duitsland

Het nieuwe Deense kabinet - Eerste rij v.l.n.r. de ministers: B. Dahlgaard, J. Jörgensen, H. C. Hansen, V. Starcke, V. Kampmann; tweede rij v.l.n.r.: K. Lindberg, S. Olesen, B. Koch, O. Pedersen; derde rij v.l.n.r.: P. Hansen, K. Skytte, K. Bundvad, J. O. Krag en K. Philip.

de hereniging wenst met zeventien miljoen Duitsers, mensen „die even Duits en vrijheidslievend zijn als wij".

Persconferentie

Op een persconferentie te Washington verklaarde Adenauer, dat zijn besprekingen met Eisenhower van de grootste politieke betekenis zowel voor Europa als voor West-Duitsland zijn. Hij zeide, dat het communiqué over zijn overleg met de president niet slechts een belangrijk diplomatiek stuk is, „doch evenzeer een politiek document van gewicht, dit in verband met de komende Westduitse verkiezingen".
Adenauer verklaarde voorts o.m., dit in verband met de Londense ontwapeningsbesprekingen, dat W.-Duitsland zijn verplichtingen zal nakomen en zijn beloften zal vervullen. Hij voegde eraan toe, dat de zeggenschap over atoomwapens, die de Ver. Staten voor de verdediging van West-Duitsland beschikbaar hebben gesteld, bij de Ver. Staten moet blijven.

Engeland

Verruiming van de handel met de Chinese Volksrepubliek —

De Britse minister van buitenlandse zaken, Selwyn Lloyd, heeft op 30 mei volgens *Reuter* in het Lagerhuis verklaard, dat Engeland de beperkingen op de handel met de Chinese Volksrepubliek gedeeltelijk zal afschaffen en deze handel op dezelfde voet zal drijven als met de Sowjet-Unie en de andere communistische landen.
Lloyd zei dat Engeland de samenwerking met zijn bondgenoten bij het beperken van de handel met de communistische landen wil voortzetten in het belang van de wederzijdse veiligheid. Maar wat de handel met China betreft is aan de bondgenoten meegedeeld, dat Engeland de extra beperkingen zal afschaffen.
De Britse regering heeft, aldus de *Nwe Rotterdamse Crt* (31-5) dit besluit genomen, nadat zij in Parijs sinds begin mei over deze kwestie had geconfereerd met andere leden van de zg. Chinacommissie. Deze bestaat uit alle leden van de NAVO (behalve IJsland) plus Japan. De Britse regering heeft te kennen gegeven, dat zij verwachtte, dat de meeste andere leden van de Chinacommissie haar voorbeeld zullen volgen.
Het Britse besluit gaat lijnrecht in tegen de uitdrukkelijke wensen van de Ver. Staten. De Amerikaanse regering handhaaft nog altijd een absoluut verbod op alle vormen van handel met China. Dit verbod stamt uit de Koreaanse oorlog. In Parijs hebben de Amerikanen hun partners in de „Chincom" getracht te overreden, zo min mogelijk beperkingen op de handel met China af te schaffen.

Lijst van goederen

Het Britse ministerie van handel heeft op 30 mei de soorten goederen bekendgemaakt, die voortaan uit Engeland naar de Chinese Volksrepubliek mogen worden uitgevoerd. Hiertoe behoren volgens *Reuter* bepaalde werktuigmachines, elektromotoren en generatoren, machines voor de bewerking van rubber, de meeste motorvoertuigen en locomotieven, rollend en ander spoorwegmaterieel, verbrandingsmotoren, bepaalde wetenschappelijke instrumenten, rubber en diverse chemicaliën. Volgens een woordvoerder van een groep handelaren, die handel drijven met China, zal het besluit geen onmiddellijke toeneming van de handel met China tengevolge hebben.

Reactie in de VS

Het Amerikaanse State Department heeft volgens *Reuter* (30-5) medegedeeld, dat de regering „zeer teleurgesteld" is over het Britse besluit. Vele landen die betrokken waren bij de besprekingen te Parijs hebben zich voor een voortzetting van de tot dusver jegens China gevoerde handelspolitiek uitgesproken, aldus het State Department, dat daaraan toevoegde dat de Ver. Staten geen wijziging beogen van hun totale embargo op de handel met China. De meeste van de „Chincom"-landen wilden de in vergelijking met de andere communistische landen strenge bepalingen voor China handhaven. Na een aanvankelijk verschil van mening over de omvang van de extra beperkingen, aldus het State Departement, heeft Amerika zich akkoord verklaard met een voorstel van een aantal deelnemende landen. Dit voorstel had de steun van de meerderheid der deelnemers. Engeland, door enkele landen gesteund, was echter een andere mening toegedaan en wilde niet langer onderscheid tussen China en de overige communistische landen maken.

Beperking uitbreiding olie-invoer - Grotere produktie atoomenergie

De uitbreidingsplannen voor Engelands olie-invoer in de komende acht jaar zullen volgens de *Manchester Guardian/Nwe Rotterd. Crt.* (28-5) op last van de Britse regering drastisch worden beperkt. In 1955 importeerde Engeland 26 miljoen ton olie. Tot voor kort lag het in de bedoeling deze import tegen 1965 op te voeren tot 50 miljoen ton. Daarop waren alle plannen voor de bouw van raffinaderijen, tankers, opslagplaatsen en binnenlandse vervoercapaciteit gericht. Nu heeft de Britse regering echter aan de oliemaatschappijen laten weten, dat zij in 1965 slechts 41 miljoen ton zullen behoeven te importeren en verwerken. Dit betekent dus nog steeds, dat de vervoer- en verwerkingscapaciteit tussen 1955 en 1965 met ruim 50% zal moeten worden uitgebreid. De oorspronkelijke opzet voorzag echter een uitbreiding van bijna 100%.
De beperking van deze plannen is een gevolg van de uitbreiding van het programma voor de bouw van atoomkrachtstations. In februari jl. maakte de minister van energie, Lord Mills, bekend, dat het constructieprogramma voor elektrische centrales, die door atoomenergie aangedreven worden, verdriedubbeld wordt, vergeleken met de plannen die in 1955 werden opgesteld (zie pag. 11743). Dit betekende, dat er minder steenkool of minder olie nodig zal zijn. De Britse regering stond toen voor de keuze de olieimport te beperken, of de huidige uitbreidingsplannen af te remmen van de steenkoolindustrie, die in 1965 20 miljoen ton (bijna 10%) meer hoopt te winnen dan nu.
Tegen het laatste bestonden strategische zowel als maatschappelijke bezwaren. Hoe meer steenkool Engeland wint, des te minder afhankelijk is het van de invoer van energiebronnen overzee. En het leven in de mijnstreken zou ernstig ontwricht kunnen worden door een beknotting van de huidige moderniserings- en uitbreidingsplannen.

Frankrijk

Mendès-France afgetreden als leider radicalen —

Pierre Mendès-France is volgens *AFP* op 23 mei afgetreden als leider van de Franse linkse radicalen, nadat op een bestuursvergadering een voorstel van hem om twee radicale afgevaardigden uit de partij te sto-

ten met 17 tegen 15 stemmen was verworpen. Hij had de uitstoting van deze afgevaardigden geëist, omdat zij op 20 mei bij de vertrouwensstemming in de Nationale Vergadering voor de regering-Mollet hadden gestemd.
De partij had beslist, dat alleen de radicale ministers voor de regering zouden stemmen. De radicale afgevaardigden moesten zich van stemming onthouden. Dit was een compromis, als gevolg van verdeeldheid binnen de partij over de Algerijnse en de financiële politiek van de regering-Mollet. Het aftreden van Mendès-France moet nog door het volledige partijbestuur worden aanvaard.

Brief van Boelganin aan Mollet —
Op 20 mei, daags voor de val van de regering-Mollet, is te Parijs de tekst gepubliceerd van een brief van de Sowjet-premier Boelganin, die op 17 mei aan Mollet was overhandigd. In deze gematigde brief schreef Boelganin, dat Frankrijk en de SU van alle landen van het Europese vasteland het meest belang hebben bij het behoud van de Europese veiligheid. Hij stelde bilateraal overleg tussen beide landen voor, dat langs diplomatieke weg zou kunnen geschieden.
Verder wilde Boelganin uitbreiding van de wederzijdse handelsbetrekkingen, samenwerking op het gebied van het vreedzaam gebruik van kernenergie, en een conventie over de ontwikkeling van de culturele samenwerking tussen Frankrijk en de SU.

Bloedbad in Algerije - Algerijnse aanslagen in Frankrijk —
Algerijnse opstandelingen hebben in de nacht van 28 op 29 mei bijna alle mannelijke inwoners — in totaal waren er 303 slachtoffers — van Melouza en het aangrenzende gehucht La Casbah, gelegen in het oosten van Algerije op 160 km ten zuidoosten van Algiers, vermoord. Het bloedbad, dat was aangericht door leden van het Algerijnse „Front van Nationale Bevrijding" (FLN), was bedoeld als een represaille, omdat enige dorpelingen aan de Franse militaire autoriteiten inlichtingen hadden verstrekt over een FLN-eenheid.
De massamoord te Melouza is de ergste slachting sedert het begin van de opstand. In de zomer van 1955 werden 200 dorpelingen in de Soemmanvallei ten oosten van Algiers door opstandelingen gedood, nadat zij uiting hadden gegeven aan hun trouw jegens Frankrijk.
President *Coty* heeft op 31 mei in een tot alle Fransen gerichte radiotoespraak, volgens *AFP*, de aandacht van de „openbare mening in de gehele wereld" gevestigd op het bloedbad door de Algerijnse rebellen. „Er bestaat niet een Fransman, en er is ook geen enkele man met een hart in de wereld, die thans niet door medelijden en afschuw is overweldigd bij het vernemen van deze gruweldaad ... De moordenaars gaan voort met het uitvoeren van de orders van hun leiders, dezelfde leiders die nog gisteren via een buitenlands radiostation hun vreugde uitten over de lafhartige en verraderlijke moord op de Algerijn Ali Chekkal, wiens enige fout was, dat hij van Frankrijk hield. Het zijn deze zelfde leiders, die reeds een vijfduizend weerloze Algerijnen, mannen, vrouwen, ouden van dagen en kinderen lieten afslachten", aldus Coty.

Algerijnse aanslagen in Frankrijk
Het terrorisme der Algerijnse nationalisten in Frankrijk is sterk toegenomen. Op 17 mei kwam de vrouw van de prefect van het departement Bas-Rhin te Straatsburg, *P. Trémeaud,* die van jan. 1952-juli 1955 prefect van Algiers is geweest, door een bomaanslag om het leven. De handlangers van de Algerijnse opstandelingen, die voor deze moord verantwoordelijk worden gesteld, zouden in verbinding staan met een Oostduitse communistische strijdgroep, die de betrekkingen tussen Frankrijk en Duitsland tracht te vertroebelen.
De vooraanstaande pro-Franse Algerijnse politicus, *Ali Chekkal,* voormalig vice-voorzitter van de Algerijnse Assemblée werd op 26 mei bij het stadion van Colombes, nabij Parijs, door een Algerijn doodgeschoten. De FLN had volgens de *Nwe Rotterdamse Crt* (27-5) Chekkal wegens zijn pro-Franse gezindheid ter dood veroordeeld.

Nieuw vijfjarenplan voor de atoomenergie —
Frankrijk zal volgens *AFP* (29-5) in de komende vijf jaar een bedrag van 500 miljard franken of 0,8% van zijn nationale inkomen besteden om een van de voornaamste landen te worden, waar kernenergie voor vreedzame doeleinden wordt geproduceerd. Dat betekent, dat Frankrijk in die periode voor kernenergie meer dan het viervoudige zal uitgeven van de 120 miljard franken die in de twaalf jaar sedert 1945 hiervoor werden besteed.
De veel grotere inspanning in het tweede vijfjarenplan (1957-62) is noodzakelijk geworden door het toenemende tekort aan energie in Frankrijk. De behoefte aan energie wordt elke tien jaar dubbel zo groot. De invoer van energie (olie en kolen) vertegenwoordigt op het ogenblik 25% van de met deviezen te betalen Franse invoer. Zonder toevoeging van de kernenergie en zonder het exploiteren van de olie in de Sahara zou hij spoedig 35, later zelfs 50% van deze invoer gaan uitmaken, waardoor een onmogelijke toestand zou ontstaan.
Het plan omvat in de eerste plaats de voortzetting van de prospectie, met name in de overzeese gebieden, teneinde Frankrijk in staat te stellen in 1961 1500 ton uranium te produceren en in 1970 3000 ton.
Voorts wil men de bouw van een in aanbouw zijnde door kernenergie voortbewogen duikboot voltooien en andere motoren voor duikboten bouwen, alsmede een bedrijf voor het splijten van isotopen.
In 1959 zal het mogelijk zijn te Chinon de eerste atoomzuil in gebruik te nemen. De produktie van elektriciteit met behulp van kernenergie zal daarna alle 14 à 18 maanden verdubbeld worden door de installatie van nog twee atoomzuilen. Aldus wordt in 1959 een produktie van 60.000 kW verwacht, 15 maanden later een produktie van 120.000 kW enz., tot men ten slotte in 1965 2 miljoen kW zal bereiken en in 1967 4 miljoen.

Hongarije

Status Sowjet-troepen —
Vertegenwoordigers van Hongarije en de Sowjet-Unie hebben op 27 mei te Boedapest een overeenkomst over de juridische status van de Sowjet-strijdkrachten, die „tijdelijk" in Hongarije zijn gestationeerd, getekend. De minister van buitenlandse zaken, A. Gromyko, en de minister van defensie, maarschalk Zjoekow, tekenden voor de SU en hun respectieve ambtgenoten, Horvath en gen. G. Revesz, voor Hongarije.
Krachtens de overeenkomst wordt volgens *Tass/Reuter* een gemengde commissie, bestaande uit drie Russische en drie Hongaarse vertegenwoordigers en met Boedapest als

zetel, in het leven geroepen, welke geschillen over de interpretatie van het akkoord moet oplossen. Wat de jurisdictie over de Sowjet-militairen in Hongarije betreft is bepaald, dat als regel de Hongaarse wet van toepassing is en dat Hongaarse rechtbanken misdaden van Sowjet-militairen of hun gezinsleden zullen berechten. Verplaatsingen der Sowjet-militairen buiten hun legeringsgebieden moeten de goedkeuring van de Hongaarse autoriteiten hebben. Verder wordt in de overeenkomst bepaald, dat de „tijdelijke legering van Sowjet-troepen in Hongarije op de Hongaarse soevereiniteit geen enkele invloed heeft" en dat de Sowjet-troepen „zich niet zullen inlaten met Hongaarse binnenlandse aangelegenheden".
Maarschalk *Zjoekow* heeft op een na de ondertekening gehouden receptie verklaard dat de „militaire bases, die rondom de Sowjet-Unie en de volksdemocratieën liggen, hun militaire betekenis hebben verloren, nu raketten en andere projectielen van een groot verwoestend vermogen nauwkeurig en met grote snelheid op hun doelen kunnen worden gelanceerd".

Internationaal Nieuws

Wereldbevolking toegenomen —

In 25 jaar tijds, van 1930 tot 1955, is de totale wereldbevolking toegenomen met 34% ofwel 678 miljoen mensen. In de laatste vijf jaren van deze periode nam de wereldbevolking toe met 215 miljoen zielen, aldus blijkt uit het eind mei verschenen Demografisch Jaarboek-1956 van de Ver. Naties. Deze cijfers berusten ten dele op volkstellingen, ten dele op schattingen.
In de vijf jaren tussen 1950 en 1955 is de wereldbevolking bijna even sterk gestegen als in de voorafgaande tien jaren van 1940 tot 1950. Sinds 1920 is de wereldbevolking toegenomen met 881 miljoen zielen. Er zijn thans ongeveer 2700 miljoen mensen op de wereld. Elke minuut worden er gemiddeld 170 baby's geboren, terwijl er 90 mensen sterven. In Latijns-Amerika groeit de bevolking het snelst in aantal (2.6% per jaar). Azië heeft echter de grootste bevolking. Meer dan de helft van het aantal mensen woont daar. Van de wereldbevolking is 34% beneden 15 jaar, 58% tussen 15 en 59 jaar en 8% boven de 60 jaar.
In de meeste landen ter wereld neemt de *kindersterfte* geleidelijk af. Zo is b.v. in Birma de kindersterfte beneden de leeftijd van één jaar in slechts negen jaar tijds gedaald van 28,3% tot 17.8% van alle levendgeborenen. De cijfers van de meeste Aziatische landen geven een soortgelijk beeld te zien. In verschillende gebieden van Latijns-Amerika daarentegen is de kindersterfte in 1955 ten opzichte van het voorgaande jaar iets toegenomen, doch over een langere reeks van jaren beschouwd is ook daar de totale kindersterfte sinds Wereldoorlog II aanzienlijk afgenomen. Zo b.v. op de Ned. Antillen, waar het percentage van de kindersterfte beneden één jaar in negen jaar tijds kon worden gehalveerd tot 2.03%, hetgeen het laagste is van alle landen van de beide Amerika's. In Europa gaat Zweden aan de spits met een kindersterfte van slechts 17.4 per 1000 levendgeborenen, gevolgd door Nederland met 20.1 in 1955 tegen nog 33.5 in 1947.
Vrijwel overal in de wereld heeft de vrouw een langere *levenskans* dan de man. De levensduur van de bevolking loopt in de verschillende delen van de wereld echter sterk uiteen. Alleen in Nederland hebben pasgeboren baby's van beide geslachten een gemiddelde levenskans van meer dan 70 jaar. Enkele cijfers betreffende deze levenskansen volgen hieronder:

	jongen	meisje
Nederland ..	70,6 jaar	72,9 jaar
Ver. Staten .	67,4	73,6
Australië ..	66,1	70,6
India	32,5	31,7
Siam	48,7	51,9
Chili	49,4	53,9
Guatemala .	43,8	43,5
Groenland ..	32,2	37,5
Egypte	35,7	41,5

Veiligheidsraad verwerpt Syrische klacht —

De Veiligheidsraad der Ver. Naties heeft volgens *Reuter/United Press* op 28 mei zonder hoofdelijke stemming een Syrische klacht tegen de bouw van een Israëlische baileybrug in het gebied van de Hoelehmoerassen in Palestina verworpen. De beslissing viel door middel van een opsomming der uitgesproken verklaringen, bij monde van de Amerikaanse voorzitter H. Cabot Lodge.
Deze opsomming — het was de tweede keer dat men deze werkwijze volgde — heeft het voordeel dat er geen hoofdelijke stemming plaatsvindt, en dus geen vetorecht kan worden uitgeoefend.
Lodge drong er bij de betrokken regeringen op aan samen te werken om betere omstandigheden in het Midden-Oosten tot stand te brengen. „Dit is", aldus Lodge, „het overheersende doel van de raad."

Gemeenschappelijke markt voor Latijns-Amerika in studie —

De economische commissie voor Latijns-Amerika der Ver. Naties (EC LA) heeft volgens *Reuter* (28-5) op een bijeenkomst te La Paz in Bolivia een resolutie aangenomen, waarin werd aangedrongen op „speciale studies", met het doel te komen tot de oprichting van een Zuidamerikaanse gemeenschappelijke markt. De commissie drong o.a. aan op bestudering van de grote beweeglijkheid van kapitaal tussen Latijnsamerikaanse landen en op het maken van een studie over een markt, welke geheel Latijns-Amerika omvat.
De commissie verzocht het secretariaat van de ECLA de bestudering voort te zetten van het plan voor de Europese Gemeenschappelijke Markt (Euromarkt) en met andere instellingen van de Ver. Naties de indirecte invloed op de Latijnsamerikaanse handel te bespreken van de repercussies welke de Europese integratie zal hebben op landen die niet deelnemen aan de Euromarkt.
De commissie merkte op, dat de oprichting van de Euromarkt en van een mogelijk vrijhandelsgebied in Europa, repercussies zou kunnen hebben op prijzen van Latijnsamerikaanse produkten op de wereldmarkt en dat de Latijnsamerikaanse landen, die met de Euromarkt te maken zullen hebben, een stelsel van preferentiële handel zouden kunnen invoeren. Europese investeringen in Latijns-Amerika zouden kunnen verminderen, aldus de commissie, die zich verder uitsprak voor de noodzaak van toepassing van atoomenergie in de landen van Latijns-Amerika.

Bagdadpact: Atoomcentrum - Gemeenschappelijke markt? - Amerikaanse hulp —

De economische commissie van het Bagdadpact is van 18-20 mei te Karatsji bijeen geweest. De commissie heeft volgens *Reuter* een ontwerpresolutie aanvaard betreffende de oprichting van een atoomcentrum te Bagdad, waarvoor Engeland de kosten van de inrichting zal betalen, terwijl de andere leden van het verdrag — Irak, Pakistan, Perzië en

Turkije — de lopende onkosten voor hun rekening zullen nemen.
Twee ontwerp-resoluties inzake de oprichting van een douane-unie en een vrijhandelsgebied voor de landen van het verdrag zullen nader worden onderzocht door een werkgroep, die in september te Londen bijeenkomt. Naar verluidt hebben enige leden bezwaren tegen deze voorstellen. Volgens *AFP* (20-5) zou de subcommissie voor de handel van de economische commissie een werkgroep hebben ingesteld, die het plan voor een Europese gemeenschappelijke markt zal onderzoeken en zal nagaan, of het mogelijk is een dergelijke gemeenschappelijke markt voor de Bagdad-landen in te stellen.
In een op 21 mei uitgegeven communiqué werd gezegd, dat het belangrijkste resultaat van de bijeenkomst is geweest het leggen van de grondslagen voor de toevloed van technische hulpverlening aan de Mohammedaanse landen van het pact.
De Amerikaanse ambassade in Karatsji heeft volgens *Reuter* op 21 mei de ondertekening bekendgemaakt van acht bilaterale overeenkomsten met Pakistan, Perzië en Turkije voor de ontwikkeling van wegen, spoorlijnen en telecommunicaties in het gebied van het pact van Bagdad waarmee een bedrag van $ 12.570.000 is gemoeid. Met Irak zullen nog twee soortgelijke bilaterale overeenkomsten worden gesloten.

De Europese olievoorziening tijdens de sluiting van het Suezkanaal

De *First National City Bank of New York* geeft in haar mei-bulletin een overzicht van hetgeen plaats vond na de sluiting van het Suezkanaal, om te voorkomen dat de olievoorziening van Europa spaak zou lopen. Zij herinnert eraan, dat de Amerikaanse regering op 18 april de noodmaatregelen ter verzekering van Europa's olievoorziening heeft ingetrokken „omdat er toen geen gebrek aan olie in Europa meer was". De gecombineerde inspanning van overheid en industrie om het olietekort te dekken zijn zowel bewonderd als bekritiseerd.
De Londense *Times* sprak van „een merkwaardige prestatie, waarvoor de olie-industrie grote lof toekomt". In de Ver. Staten gebruikte senator O'Mahony, voorzitter van een senaatscommissie, die een onderzoek moest instellen naar de verhoging der olieprijzen in de VS in januari de woorden: „Het benutten van de Suezcrisis om het Amerikaanse volk uit te buiten". De bank meent dat het nuttig is, nu het leed is geleden, de toen bestaande problemen en de genomen maatregelen nog eens te overzien.
De taak waarvoor men gesteld werd was geweldig. Toen de vaart door het Suezkanaal stil kwam te liggen, betekende dit, dat de oliestroom uit het Midden-Oosten van ongeveer 2 miljoen vaten per dag plotseling werd afgesneden. Het was van het hoogste belang maatregelen te nemen, opdat de olietoevoer naar Europa niet tot stilstand kwam, wilde men ernstige storingen in het produktieproces met daarmede gepaard gaande massawerkloosheid voorkomen. Bovendien zou gebrek aan olie de kracht van de NAVO hebben kunnen ondermijnen en zou een tekort aan stookolie voor miljoenen Europeanen een zeer onbehaaglijke winter hebben betekend.
In 1951 werd in de Ver. Staten het Foreign Petroleum Supply Committee gevormd om in tijden van crisis op te treden om de wereldolievoorziening te garanderen. Het kwam in actie tijdens de nationalisatie van de raffinaderij van de Iraq Petroleum Co. in Abadan.
Kort nadat Egypte op 31 juli was overgegaan tot nationalisatie van het kanaal, vroeg de Amerikaanse minister van binnenlandse zaken aan het Foreign Petroleum Supply Committee, een plan van actie op te stellen, om een eventueel olietekort te voorkomen.
De oliemaatschappijen kwamen in samenwerking met regeringsvertegenwoordigers met een plan, dat in grote trekken overeenkwam met dat hetwelk gebruikt werd tijdens de oliecrisis van Abadan. Het plan waarbij het MEEC (Middle East Emergency Committee) werd gevormd werd op 10 aug. goedgekeurd. Het MEEC was een adviserend lichaam, dat gegevens verzamelde betreffende de produktie en distributie van olie en deze met zijn aanbevelingen aan de regering overlegde. Het was niet bevoegd ondernemingen of personen bevelen te geven, noch olie aan te kopen of te verkopen, toewijzingen te doen, beslissingen te nemen inzake de binnenlandse olievoorziening, pools van tankers te vormen, of vrachttarieven of prijzen voor olie en olieprodukten vast te stellen. Deze taak kwam toe aan de OEES via haar oliecommissie (OPEG).
Tussen 10 augustus en de sluiting van het kanaal op 31 oktober maakte het MEEC studie van het komende olietekort. Van het begin af aan

Vluchtelingendorp —

Te Augsburg is op 5 mei de eerste steen gelegd voor een derde Europees dorp voor vluchtelingen. Dit dorp wordt gebouwd onder auspiciën van een in 1949 in België opgerichte internationale vereniging, die zich het lot der ontheemden aantrekt. Op de foto ziet men de voormalige Belgische eerste-minister Paul van Zeeland, die een koperen rol met de oprichtingsoorkonde inmetselt. Links de Westduitse minister voor vluchtelingen, Th. Oberländer, en rechts de oprichter en leider van de hulporganisatie, de Belgische pater Piro.

was het duidelijk, dat het hier ging om een probleem van transport, niet om een van produktie. Voldoende produktie was beschikbaar aan de Perzische Golf, in Venezuela en in de Ver. Staten. Daartegenover stond, dat de bestaande tankervloot nauwelijks in staat was het tegenwoordig noodzakelijke transport van olie te verzorgen. Toen er vijandelijkheden uitbraken staakte de regering de besprekingen met het MEEC, totdat de verwarde politieke situatie duidelijker zou zijn geworden.

Intussen gingen de oliemaatschappijen, gebruik makend van de inlichtingen, die van het MEEC beschikbaar waren gekomen, zelfstandig er toe over, de tekorten in Europa aan te vullen. Meer ruwe olie werd via de pijpleidingen naar de Golf van Mexico gedirigeerd, de produktie van Zuidamerikaanse dochtermaatschappijen werd vergroot en tankroutes werden gewijzigd.

De resultaten waren af te lezen uit de cijfers. Gedurende november waren de verschepingen van de Gulfhavens naar Europa gemiddeld 420.000 vaten per dag, tegen 50.000 normaal. De verschepingen uit Venezuela namen eveneens toe met 80.000 vaten per dag, terwijl ongeveer 140.000 vaten van de normale Amerikaanse invoer uit het Midden-Oosten naar Europa werden gezonden.

Toen half december de politieke spanning ontstaan uit het Frans-Engels-Israëlisch ingrijpen verminderde, kwam het MEEC op aansporing van de regering opnieuw tot leven. Een gecoördineerde actie om maximum olieverschepingen naar Europa uit te voeren begon. Zoals uit het hierbij weergegeven oliekaartje is af te lezen, namen voor de Suezcrisis W.-Europa en N.- en W.-Afrika dagelijks circa 3.2 miljoen vaten olie op. Hiervan kwam 2.2 mln van het Midden-Oosten door het Suezkanaal of via de opgeblazen pijpleidingen in Irak, terwijl 700.000 vaten per dag van Venezuela kwamen en 300.000 vaten verkregen werden uit eigen produktie.

Bij beschouwing van het probleem van Europa's olietekort bleken al direct enige belangrijke feiten:

1o. Aan de Perzische Golf was olie genoeg aanwezig om Europa's tekorten te dekken, doch er waren niet voldoende tankers om dit transport, dat via de lange Kaaproute moest plaats vinden, uit te voeren. Indien alle beschikbare tankers hiervoor zouden zijn ingezet zou er in Europa nog een tekort geweest zijn van 1 miljoen vaten per dag.

2o. Indien daarentegen alle beschikbare tankers zouden zijn ingezet op de veel kortere route Amerika-Europa, zou er geen sprake zijn geweest van een tekort. Er was alleen maar het onoverkomelijke bezwaar, dat op het Westelijk Halfrond niet voldoende direct beschikbare olie aanwezig was.

Dus was er een compromis nodig: de aanvoer moest geschieden zowel uit het Midden-Oosten om de Kaap, als uit de VS en Venezuela. De grootste tankers werden ingezet op de route Amerika-Europa en er werd gezorgd voor een regelmatige aanvoer met schepen vanaf de Perzische Golf om de Kaap.

Er waren natuurlijk nog ontelbare andere problemen: wijziging in het transport in de Ver. Staten,aanpassing van de raffinaderijen aan de speciale produkten welke in Europa gevraagd werden, het voldoen aan contractuele verplichtingen door producenten en de betaling der buitenlandse leveringen in verschillende valuta's.

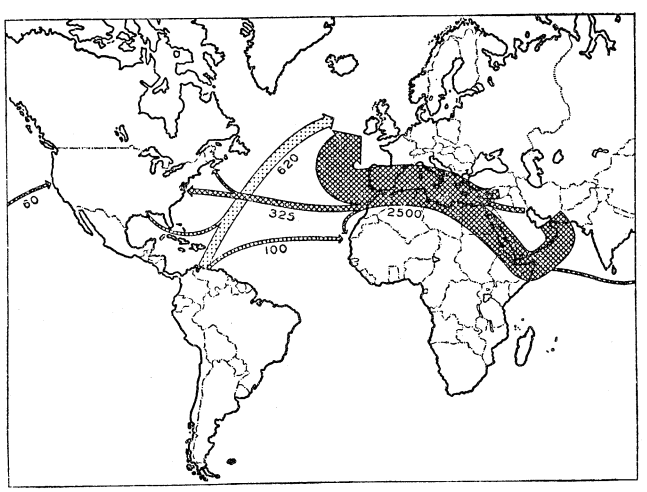
Het tweede kaartje laat zien hoe men het tekort overwon. Het transport om de Kaap ging gemakkelijker dan verwacht was: kapiteins van tankers slaagden erin, de snelheid van hun schepen op te voeren en groter efficiency werd bereikt in het laden en lossen. Europa ontving aldus ongeveer 1 miljoen vaten per dag.

Voor de sluiting van het kanaal was de Amerikaanse invoer uit het Midden-Oosten en O.-Canada 385.000 vaten per dag. Hiervan werden in december en januari 330.000 vaten naar Europa gedirigeerd. De export van olie uit het Westelijk Halfrond werd ongeveer verdubbeld tot 1.4 miljoen vaten per dag. 30% van deze verhoging kwam van Venezuela, de rest van verhoging der produktie in de VS en door intering van voorraden aldaar.

Het succes van de oliehulporganisatie blijkt uit enkele cijfers: in januari hadden W.-Europa en N.- en W.-Afrika dagelijks de beschikking over bijna 3 miljoen vaten, hetgeen overeenkomt met 90% van de normale aanvoer.

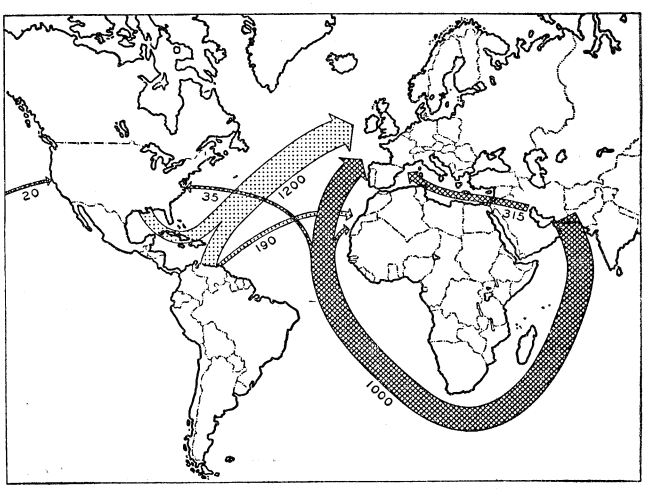
Gunstige omstandigheden

Gunstig weer heeft zeker ertoe bijgedragen om de gevolgen van de Suezcrisis uit te schakelen. Zowel in

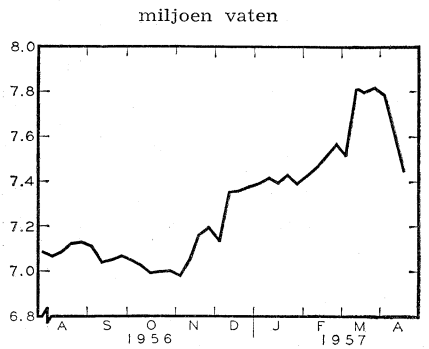
De oliestroom naar Europa en N.- en W.-Afrika oktober 1956

(duizenden vaten per dag)

De oliestroom naar Europa en N.- en W.-Afrika na sluiting Suezkanaal dec. 1956-jan. 1957
(duizenden vaten per dag)

de VS als in Europa kon men van een zachte winter spreken, hetgeen van veel betekenis was voor de vraag naar stookolie. Dit geldt speciaal voor de Scandinavische landen, welke voor verwarming veel stookolie gebruiken. Ook de medewerking die van de verbruikers in Europa door gedwongen of vrijwillige beperking van het verbruik werd ondervonden, heeft bijgedragen tot het succes van de operatie. En ten slotte was ook de grote voorraad in de VS een factor

Produktie van ruwe olie en olieprodukten in de VS. Daggemiddelden.

van betekenis. Bij de sluiting van het kanaal bevond hij zich op een niveau van 284 miljoen vaten, hetwelk 10% hoger was dan een jaar ervoor. In februari was deze gedaald met 36 miljoen vaten, gedeeltelijk als gevolg van de seizoensinvloeden.

(Vor. ber. pag. 12879)

Diversen —

Zuidatlantische defensie — Vertegenwoordigers van Argentinië, Brazilië, Paraguay en Uruguay zijn van 15-30 mei te Buenos Aires bijeen geweest voor inleidende besprekingen over het organiseren van een regionaal verdedigingsstelsel, overeenkomstig de aanbevelingen van een conferentie van ministers van buitenlandse zaken der 21 Amerikaanse staten te Washington in 1951. Deze verdedigingsorganisatie in het zuidelijk gedeelte van de Atlantische Oceaan zou tot doel moeten hebben de gehele 6500 km lange oostelijke kustlijn van Zuid-Amerika, van Guyana tot het eiland Vuurland, te beschermen. De conferentie is volgens A F P/R e u t e r (31-5) tot de slotsom gekomen, dat een Zuidatlantisch verdrag „onnodig" is, daar de bestaande defensieverdragen aan alle eisen voldoen. De vier landen verklaarden zich voorts tegenstander van „elk initiatief, dat zou kunnen leiden tot een mateloze aanschaffing van wapens".

Nansenmedaille — De Liga van Rode-Kruisverenigingen (het Int. Rode Kruis) heeft volgens R e u t e r (31-5) voor haar buitengewoon verdienstelijk werk ten behoeve van de vluchtelingen de Nansenmedaille voor 1957 gekregen. Deze onderscheiding, genoemd naar de Noorse ontdekkingsreiziger en Hoge Commissaris voor de vluchtelingen bij de Volkenbond, dr. Fridtjof Nansen, werd in 1954 ingesteld door de toenmalige Hoge Commissaris voor de vluchtelingen, wijlen mr. G. J. van Heuven Goedhart.

Financiële hulp aan minder-ontwikkelde gebieden — Frankrijk en Canada hebben verhoudingsgewijze meer uitgegeven dan de Ver. Staten voor de ontwikkeling van achtergebleven gebieden. Als men niet in dollars rekent, doch uitgaat van hetgeen een land economisch kan opbrengen, heeft Frankrijk anderhalf maal zoveel uitgegeven als de VS, en de bijdrage van Canada was een zesde groter dan die van de VS. Tot deze conclusie komt een verslag, dat een Amerikaanse particuliere organisatie heeft opgesteld voor een commissie van de Amerikaanse Senaat. Van 1952-'55 hebben de VS $ 20 miljard uitgegeven voor hulp aan het buitenland. Andere landen besteedden in die periode $ 6 miljard voor dit doel. Engeland en Frankrijk namen samen meer dan de helft van deze 6 miljard voor hun rekening. De Franse hulp was voornamelijk bestemd voor afhankelijke of vroeger afhankelijke gebieden.

Joego-Slavië

Tito over de verhouding tot de Sowjet-Unie —

President Tito heeft in een op 24 mei gepubliceerd interview met het Joegoslavische dagblad *Politika* volgens *Reuter/United Press* verklaard dat de SU haar ideologische campagne tegen Joego-Slavië had gestaakt en dat hij thans „optimistischer" was over de mogelijkheid van een verbetering in de betrekkingen met Moskou. Hij zeide dat het Kremlin had gereageerd op een Joegoslavisch initiatief om een verscherping van het ideologisch conflict te vermijden.
Dit conflict begon toen Joego-Slavië weigerde toe te treden tot het door Moskou geleide „socialistische kamp" en Belgrado van mening verschilde over de oorzaken van de Hongaarse opstand.
Tito verklaarde verder: „Ik heb de diepe overtuiging gekregen, dat dit conflict en een verdere verscherping ervan zinloos waren. Wij hebben besloten het initiatief in dit opzicht te nemen en te zeggen, dat wij bereid waren samen te werken ten aanzien van alle vraagstukken, waar wij dit konden doen zonder onze beginselen te verzaken... Wanneer wij de dingen in perspectief zien, is het onmogelijk om geen goede betrekkingen te hebben met die landen, die het dichtst bij ons liggen en die onze buren zijn. Dit zou niet in overeenstemming zijn met onze beginselen van samenwerking op voet van gelijkheid met alle landen, die dit willen en met welke dit mogelijk is... Daarom is het nodig, dat wij goede betrekkingen hebben met de Oosteuropese landen, niettegenstaande sommige kleine verschillen van ideologische aard... Ik was ervan overtuigd, dat wij op deze wens een reactie zouden krijgen van de Sowjet-leiders en wij hebben ons niet vergist, want zij hebben reeds hun campagne gestaakt. Naar mijn mening hebben zij erop gestaan, dat ook de andere landen Joego-Slavië voortaan enigszins verschillend zullen behandelen en ons niet meer beginselloos zullen aanvallen", aldus de president.
Volgens Tito waren de aanvallen op de Joegoslavische politiek, die tot voor kort een herhaaldelijk weerkerend verschijnsel waren in de pers van de Sowjet-Unie en andere Oosteuropese landen, ongeveer een maand geleden begonnen af te nemen en waren deze op het ogenblik zo goed als opgehouden.
Tito zeide, dat de SU niet de discussie gestaakt had van sommige theoretische en ideologische kwesties „in een vorm, die niet gebruikelijk is, maar ik geloof dat het geleidelijk zover zal komen, dat discussies over bepaalde kwesties, waarover wij het niet met elkaar eens zijn, gehouden zullen worden zonder gevoel van onbehagen".
Maarschalk Tito zeide voorts dat reeds twee jaar geleden was besloten tot het bezoek van de Joegoslavische minister van defensie, generaal-majoor Iwan Gosnjak, aan Moskou. Gosnjak vertrekt in juni naar de SU. „In het Westen hebben zij, die geen voorstander zijn van goede betrekkingen tussen Joego-Slavië en de Sowjet-Unie, over dit bezoek onvriendelijke dingen geschreven. Er is echter niet de minste reden voor slechte betrekkingen met de Sowjet-Unie", aldus Tito.

De Sowjet-hulp —

Joego-Slavië heeft de Sowjet-Unie verzocht het besluit om de plannen voor de investering van meer dan $ 175 miljoen in de economie van Joego-Slavië op te schorten, te herzien. Dit vernam *Reuter* (2-6) in „betrouwbare kringen" te Belgrado. Men hoopt dat de SU akkoord zal gaan met een investering in de een of andere „nieuwe vorm". Men was van mening dat de Joegoslavische regering verwacht dat Moskou op kleinere schaal hulp zal verlenen.
In februari jl. heeft de SU zich teruggetrokken uit een project door de SU en Oost-Duitsland gezamenlijk gefinancierd — voor de bouw

van een Joegoslavische aluminiumfabriek, die 100.000 ton aluminium per jaar zou moeten kunnen produceren. Het investeringsprogramma voorzag ook in de bouw van drie kunstmestfabrieken en een krachtstation van 100.000 kilowatt.

Zware wapens uit de VS —

De Amerikaanse regering heeft volgens *Reuter* op 14 mei het in 1956 ingestelde verbod op de uitvoer van zware wapens naar Joego-Slavië opgeheven. Joego-Slavië zal thans onder meer ook straaljagers mogen ontvangen. Het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken heeft verklaard dat de wapenleveringen thans weer voortgang zullen hebben, „doch op bescheidener schaal dan voor de instelling van het verbod". De opheffing van het verbod was gebaseerd op een uitspraak van president Eisenhower, dat Joego-Slavië „onafhankelijk is en er vastbesloten naar streeft dat te blijven." Naar aanleiding van het Amerikaanse besluit heeft de Joegoslavische regering volgens *AFP* op 18 mei verklaard, dat het de vraag was, of aanvaarding van een oplossing, die schijnt af te hangen van de waardering van de betrekkingen van Joego-Slavië met derden, in overeenstemming is met de Joegoslavische onafhankelijkheidspolitiek en of een hulpverlening op een dergelijke basis van periodieke herziening met de behoeften van Joego-Slavië overeenkomt.

Dezelfde dag dat de Joegoslavische regering dit verklaarde landden volgens *Reuter* te Belgrado drie Amerikaanse straaljagers. Zij kwamen van een Amerikaanse basis in West-Duitsland en maakten deel uit van de militaire uitrusting, die door de Ver. Staten aan Joego-Slavië is toegezegd.

Nederland

De IJtunnel in de Amsterdamse gemeenteraad - Lening —

In de Amsterdamse gemeenteraad heeft de loco-burgemeester, wethouder mr. A. de Roos, op 29 mei volgens het *Alg. Handelsblad* (29-5) medegedeeld, dat B. en W. van Amsterdam van oordeel zijn, dat het standpunt van de regering ten aanzien van de IJtunnel (zie pagina 13252/1) een miskenning betekent van verschillende gewichtige belangen, die door de IJtunnel worden gediend. Het gemeentebestuur van Amsterdam zal, gegeven zijn verantwoordelijkheid voor de toekomst van de stad, de mede op grond van de door de minister van verkeer en waterstaat op 16 maart 1955 afgelegde verklaring aangevangen uitvoering der tunnelwerken, niet kunnen stopzetten.

Het standpunt van de regering inzake de noodzaak van de bestedingsbeperking aanvaardende, zal het gemeentebestuur een zodanig investeringsbeleid volgen, dat een aantal andere werken, welke in 1957 tot uitvoering zouden worden gebracht, voorshands zal blijven rusten. Indien zulks noodzakelijk blijkt, zullen bovendien de tunnelwerken getemporiseerd tot uitvoering kunnen komen.

Om de financiering van de tunnelbouw mogelijk te maken, zal bovendien een lening worden uitgeschreven, waarbij ook een beroep zal worden gedaan op de burgerij.

Het college van B. en W. blijft, aldus mr. De Roos, onverminderd op het standpunt staan, dat de Hembrug op de kortst mogelijke termijn door een tunnel dient te worden vervangen. Zij zullen de totstandkoming daarvan met kracht bij de regering blijven bepleiten.

De financiering

B. en W. van Amsterdam stellen het volgende voor over de wijze, waarop de tunnellening zal worden gesloten. Zij willen met ingang van een nader door hen te bepalen datum, de inschrijving openstellen op: a. een in te stellen „Grootboek IJtunnel" tot bedragen van *f* 25, *f* 50 en veelvouden daarvan; b. een uit te geven obligatielening genaamd „IJtunnellening 1957" tot bedragen van *f* 250, *f* 500 en *f* 1000.

De inschrijvingen in het Grootboek IJtunnel zullen plaats vinden, onder nadere door B. en W. vast te stellen voorwaarden, met inachtneming van: 1. inschrijvingen vinden plaats voor de duur van 30 jaar; 2. terugbetaling zal geschieden in 30 jaarlijkse termijnen, voor het eerst in 1958, waarbij in de eerste 29 jaren 1/30 gedeelte van het totaal ingeschreven bedrag afgerond op een veelvoud van *f* 25 zal worden afgelost en in het 30ste jaar het restantbedrag; 3. de rente zal bedragen 4¼%, jaarlijks betaalbaar op 1 juni, voor het eerst op 1 juni 1958; 4. de gemeente behoudt zich de bevoegdheid voor om na verloop van 2 jaren de inschrijvingen in het „Grootboek IJtunnel" om te zetten in obligaties onder gelijktijdige aflossing van bedragen, kleiner dan *f* 250.

De IJtunnellening 1957 zal worden uitgegeven onder nadere door B. en W. vast te stellen voorwaarden, met inachtneming van: 1. de rente zal bedragen 4¼%, jaarlijks betaalbaar, voor het eerst op 1 juni 1958; 2. de koers van uitgifte zal bedragen 99; 3. de obligatiën worden uitgegeven voor de duur van 30 jaar; 4. aflossing zal plaats vinden in 30 gelijke jaarlijkse termijnen, verschijnende op 1 juni, voor het eerst op 1 juni 1958; 5. algehele of gedeeltelijke aflossing zal gedurende de eerste 10 jaren der lening niet mogen geschieden, daarna zal dit uitsluitend eenmaal per jaar mogen plaatsvinden en wel op de aflossingsverschijndag met inachtneming van een opzeggingstermijn van drie maanden en bovendien gedurende de op bovenvermelde termijn volgende vijf jaren alleen tegen een vergoeding van 1½% en gedurende de rest van de looptijd tegen een vergoeding van 1%.

De belastingen, welke van de rente der inschrijvingen op het Grootboek IJtunnel en der obligaties geheven mochten worden, komen voor rekening van de gemeente.

De uitvoering van het Deltaplan —

In de memorie van antwoord aan de Tweede Kamer inzake de Deltawet (zie ook pag. 12235/1) delen de ministers van verkeer en waterstaat en van landbouw, visserij en voedselvoorziening volgens de *Nieuwe Rotterdamse Crt* (23-5) mede, dat voor de uitvoering van het gehele complex van Deltawerken zeker een termijn van ten minste twintig jaar nodig zal zijn.

Naar men verwacht, zullen de drie eerste fasen van de afsluiting van de zeegaten in 1968 verwezenlijkt kunnen zijn. Deze fasen zijn: de stormvloedkering in de Hollandse IJssel, die in de loop van 1958 voltooid zal kunnen zijn, het Drieeilandenplan, dat omstreeks 1961 gereed kan zijn, en de afsluiting van het Haringvliet, ongeveer in 1968. Wordt gedurende de uitvoering van deze werken ook de aanleg van de Volkerakdam ter hand genomen, dan zal het streven erop gericht zijn deze dam omstreeks 1968 in bedrijf te stellen.

Wat de *Zuiderzeewerken* betreft, de bedijking van de Markerwaard zal in 1968 haar beslag krijgen en die

van de laatste IJsselmeerpolder, Westelijk Flevoland, omstreeks 1977. Het is de bedoeling zowel de Zuiderzeewerken in een doelmatig tempo voort te zetten als bij de uitvoering van de Deltawerken spoed te betrachten.

De ontginning van Oostelijk Flevoland —

In september 1956 werd de dijk rondom de polder Oostelijk Flevoland gesloten (zie pag. 12738/3). Direct daarna werd met de bemaling begonnen en het resultaat daarvan is, dat nu ongeveer 20.000 ha van de 54.000, die de polder groot is, geheel droog ligt. Met het in cultuur brengen daarvan is, aldus *De Tijd* (24-5), inmiddels reeds een begin gemaakt. Verwacht kan worden dat tegen eind juni Oostelijk Flevoland, de derde IJsselmeerpolder na de Wieringermeer, die 20.000 ha en de Noordoostpolder, die 48.000 ha omvat, geheel droog zal komen te liggen.

Het wegennet zal een lengte krijgen van 500 km; men hoopt het in een tijdsverloop van ongeveer 7 jaar te kunnen realiseren.

Gezorgd wordt voor een goede rietvegetatie, die een groot „concurrentievermogen" tegenover ander onkruid heeft. Niet minder dan 36.000 ha van de polder zullen met riet worden bezaaid. Dit geschiedt met behulp van een vliegmachine. Dit jaar zal er 10 à 12.000 ha kunnen worden bezaaid en volgend voorjaar zal de rest van het rietplan worden uitgevoerd. Verwacht wordt dat de Cultuurtechnische afdeling van de Dienst Zuiderzeewerken het land niet langer dan drie jaar in cultuur zal hebben, daarna komen de pachters aan de beurt. Als alles volgens de plannen verloopt zal de laatste uitgifte in 1969 worden gedaan. Men verwacht dan dat in 1965 de laatste ontginning haar beslag heeft gekregen.

Wat de bebouwing van het nieuwe land betreft: in 1958 zal men beginnen met de bouw van de eerste arbeidersbedrijven voor ongeveer 600 man te Dronken. Men voorziet in een definitieve bouw van 1900 boerderijen, 5000 woningen, 60 scholen, 40 kerken en 200 winkels en bedrijfspanden. Dit alles zal dan behoren tot 10 dorpen, die deel uitmaken van 4 gemeenten.

Door middel van een vliegtuig wordt het rietzaad over het nog drassige gebied van Oostelijk Flevoland verspreid.

Diversen —

Parlementaire missie naar Nieuw-Guinea — Op 4 aug. zal een parlementaire missie naar Ned. Nieuw-Guinea vertrekken. Op 1 sept. zal deze missie weer in Nederland terug zijn. Van de missie maken deel uit de leden van de Eerste Kamer H. Algra (AR), dr. ir. W. Schermerhorn (PvdA) en J. H. M. Derksen (KVP); van de Tweede Kamer de leden F. H. van de Wetering (CHU), J. de Kadt (PvdA), J. G. H. Cornelissen (VVD), mr. Th. M. J. de Graaf (KVP), ir. C. J. van Meel (KVP) en W. Wierda (PvdA). De heer Van de Wetering is leider der missie.

Hervorming bestuursvorm Landbouwhogeschool — Bij KB is bepaald, dat de wet van 1 augustus 1956 tot wijziging van de wet op het hoger landbouwonderwijs met ingang van 15 mei 1957 in werking is getreden. Dit betekent, dat bij de Landbouwhogeschool te Wageningen het college van curatoren is vervangen door een bestuur van acht leden, waarin ook de rector magnificus uit hoofde van zijn functie en twee andere hoogleraren zitting hebben. Tot leden van dit bestuur zijn benoemd de heren J. M. van Bommel van Vloten te Goes (tevens voorzitter); mr. M. de Niet te Wageningen; jhr. mr. J. Th. M. Smits van Oyen te Eindhoven; A. Luytjes te Naarden en jhr. dr. C. G. S. Quarles van Ufford te Arnhem. De voorzitter van het bestuur, die zich in Wageningen zal gaan vestigen, en de rector magnificus vormen tezamen het dagelijks bestuur van de Landbouwhogeschool. Zij worden bijgestaan door de secretaris van de Landbouwhogeschool, die tevens secretaris van het bestuur en van het dagelijks bestuur is en onder wiens algehele leiding de administratie van de school ressorteert.

Loonsverhoging intellectuele beroepen — De Federatie organisaties intellectuele beroepen (Stichting FOIB) heeft er in een adres bij de Tweede Kamer op aangedrongen rekening te houden met de belangen van beoefenaren van de intellectuele beroepen bij het nemen van besluiten over de loonsverhoging ter compensatie van de huurverhoging. De federatie betoogt, dat een loonsverhoging van 2% tot een maximum van *f* 208 per jaar betekent, dat ten aanzien van de salarissen groter dan *f* 10.400 per jaar wederom een nivellering optreedt. Deze wordt nog versterkt doordat in het algemeen de personen met in-

komens boven dit bedrag huren betalen die met grotere bedragen dan *f* 208 per jaar zullen worden verhoogd. Daarbij dient, aldus de Federatie, in aanmerking te worden genomen, dat de algemene kostenverhogende factor, welke van deze huur- en loonronde het onvermijdelijk gevolg is, en de belastingprogressie, welke juist voor de bovenbedoelde inkomens uitzonderlijk nadelig werkt, het effect van de compenserende loonronde grotendeels teniet zullen doen. De huurverhoging en de hieruit voortvloeiende algemene kostenverhogende factor treffen, naar de Federatie stelt, in het bijzonder ook de beoefenaren van vrije beroepen, voor wie geen compensatiemaatregelen zijn voorgesteld.

Sowjet-Unie

Economische reorganisatie —

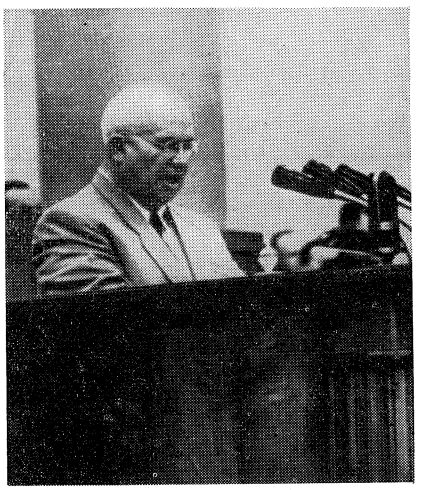
De secretaris-generaal der CPSU, *N. S. Chroesjtsjew*, heeft op 7 mei in een vergadering van de Opperste Sowjet zijn plan tot reorganisatie van de leiding over de industrie (zie ook pag. 13170/2) nader toegelicht. Hij deelde mede, dat dit plan tussen 30 maart en 4 mei is besproken op 514.000 bijeenkomsten in het gehele land, waaraan was deelgenomen door 40 miljoen mensen.

Chroesjtsjew noemde dit een „nieuw bewijs van Sowjet-democratie". De volkeren der SU, voegde hij eraan toe, hebben met enthousiasme en van ganser harte hun steun aan de voorgestelde maatregelen toegezegd.

De ontwikkeling van de nationale economie, aldus Chroesjtsjew, vereist, dat het zwaartepunt van de leiding over de industrie en de bouwnijverheid wordt verschoven in de richting van de bedrijven. De leiding moet niet meer uitgaan van gespecialiseerde ministeries. De exploitatie moet ter plaatse worden geleid. Hij stelde voor van de in aanmerking komende ministeries alleen die voor de vliegtuigindustrie, de scheepsbouw, de radio-industrie, de chemische industrie, de middelzware machine-industrie en het verkeer te handhaven. Het ministerie voor de defensie-industrie diende met dat voor de algemene machinebouw te worden verenigd en dat voor de elektrische centrales met dat voor de bouw van dergelijke centrales. In het geheel zouden meer dan 20 ministeries verdwijnen.

Er zullen voorts 92 economische raden worden ingesteld, waarvan 68 in de republiek Rusland, 18 in de Oekraine en een in elk van de overige republieken der SU. Deze raden zullen elk toezicht houden op een bepaalde tak van industrie. Zij zullen ook worden gevestigd in gebieden nabij de Chinese grens om de produktie der SU te coördineren met die van de communistische landen in het Verre Oosten. Het ministerie voor de steenkoolindustrie van de federale Russische republiek zal niet te Moskou maar te Kemerowa, een mijngebied dat ruim 2400 km ten oosten van Moskou ligt, worden gevestigd. Het ministerie voor ijzer en staal moet verhuizen naar de Oeral, 1600 km ten oosten van Moskou.

Door de bureaucratie worden jaarlijks volgens Chroesjtsjew duizenden miljoenen roebel verspild. Het aantal ambtenaren bedraagt 850.000,

die het land tien miljard roebel per jaar kosten. Er zijn te veel Russen die toezien op het werk van andere Russen. „Onze taak is het de produktie aan te moedigen tot het punt, waar de arbeider geen toezichthouder meer achter zich nodig heeft". Verdere verspilling moet ook worden voorkomen om aldus het produktievermogen der Ver. Staten sneller te kunnen evenaren, aldus de Sowjet-partijsecretaris.

De Opperste Sowjet heeft volgens de *Neue Zürcher Ztg.* (12-5) op 10 mei de wet op de reorganisatie van de industrie, zoals deze door Chroesjtsjew was voorgesteld, met enkele ondergeschikte wijzigingen goedgekeurd.

Nieuwe functie voor Perwoekin - Nieuwe vice-premier en leider Gosplan —

De *Prawda* heeft op 2 mei de benoeming bekendgemaakt van eerste vice-premier *M. G. Perwoekin* tot minister van de middelzware machinebouwindustrie. Sinds december 1956 was hij voorzitter van de staatsplancommissie (zie pag. 12917/2 en 12938/2).

Koezmin

Het presidium van de Opperste Sowjet heeft volgens *Tass* (4-5) *J. J. Koezmin* benoemd tot eerste vicepremier en tot voorzitter van het *Gosplan*, de commissie voor plannen op lange termijn, die gaat fungeren als het centrale planbureau.

Volgens de *Neue Zürcher Ztg.* (29-5) is Koezmin een partijfunctionaris die tot dusver niet op de voorgrond was getreden. Hij is afkomstig uit de Moskouse partij-organisatie en behoort waarschijnlijk tot de medestanders van Chroesjtsjew. Hij zou zich met de planning van de zware industrie hebben beziggehouden.

Het presidium onthief voorts *N. Baibakow* van het voorzitterschap van het Gosplan en benoemde hem tot eerste vice-premier van de Russische federale republiek en tot voorzitter van het Gosplan in deze Sowjet-deelstaat. Er waren reeds 5 eerste vice-premiers, nl. W. M. Molotow, L. Kaganowitsj, A. I. Mikojan, M. Z. Saboerow en M. G. Perwoekin.

Nieuwe ministers —

Zeven hoge Sowjet-functionarissen zijn volgens *Tass* op 24 mei krachtens een decreet van het presidium van de Opperste Sowjet tot minister benoemd. Het zijn *A. Kosigin, M. Chroenitsjew, W. Zotow* en *I. Strokin*, allen leden van het Gosplan (de staatscommissie voor het maken van plannen) en de hoofden van afdelingen van het Gosplan, *A. Zasjadko, E. Nowoselow* en *G. Chlamow*.

Samenvoeging ministeries —

Bij decreet van het presidium van de Opperste Sowjet zijn volgens *AFP* (31-5) de ministeries voor de plattelandseconomie en de sowchozen samengevoegd. Het nieuwe departement, dat de naam ministerie voor de plattelandseconomie zal dragen, zal worden geleid door *Wl. Matskewitsj*, die sinds lange tijd een van de naaste medewerkers van partijsecretaris Chroesjtsjew is.

I. Benediktow, die door deze samenvoeging zijn post van minister voor de sowchozen verliest, wordt beschouwd als een van de grootste landbouwdeskundigen van de SU. Sinds 1937 heeft hij deel uitgemaakt van de Sowjet-regering, met uitzondering van enige maanden in 1953, toen hij ambassadeur te New Delhi was. Niettegenstaande zijn technische capaciteiten was er de laatste tijd herhaaldelijk kritiek op zijn beleid geleverd.

Als onderdeel van de Pan American Highway (zie ook pag. 12287/2), die Alaska met Zuid-Amerika verbindt, is in Venezuela een nieuwe autosnelweg gereed gekomen. Deze weg, die een lengte heeft van 900 km, loopt van Caracas naar de grens met Colombia. Dit traject kon tot dusver in twee dagen worden afgelegd, thans zijn er slechts 15 uur voor nodig. Bovenstaande foto toont een gedeelte van de nieuwe weg nabij Caracas. (foto United Press)

Chroesjtsjew als TV-ster

Miljoenen (naar schatting 10 miljoen) Amerikanen hebben op 2 juni *Nikita Chroesjtsjew,* eerste secretaris van het centrale comité van de communistische partij der Sowjet-Unie, in persoon op het televisiescherm zien optreden als pleitbezorger van de politiek der Sowjet-Unie en als zelfverzekerde profeet van de overwinning van het communisme: „....wij geloven, dat ons socialistische systeem de meest gezonde elementen bevat, ...en ik kan voorspellen, dat uw kleinkinderen in Amerika onder het socialisme zullen leven...."

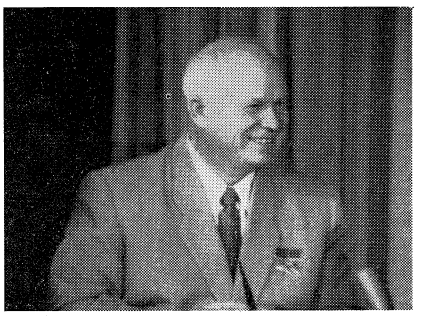
Het gold hier een uitzending van het Columbia Broadcasting System van een — naar gezegd werd — onvoorbereid interview, dat *D. Schorr, Stuart Novins* en *B. J. Cutler* op 28 mei de Sowjet-leider in zijn werkkamer in het Kremlin hadden afgenomen.

Het optreden van Chroesjtsjew schijnt, te oordelen naar verscheidene persreacties, een grote indruk gemaakt te hebben op het Amerikaanse publiek. De TV-criticus van de *New York Times, Gould,* schreef o.m.: „Voor een leek, wiens voorstelling van een communistische leider is beperkt tot onpersoonlijke krantekoppen of de zwaar bewaakte figuur van de bioscoopjournaals, was het een openbaring. De zaak van het communisme heeft op het ogenblik een handige handelsreiziger. De onmenselijkheid ervan leek bijna menselijk bij het ongedwongen gesprek met Chroesjtsjew."

Een hoofdartikel-schrijver van hetzelfde Amerikaanse blad merkte op: „Hij heeft zeker zijn uiterste best gedaan om van zichzelf een beeld te geven van ernst, oprechtheid en humor. Maar nu en dan drongen tijdens het interview sporen van het harde, meedogenloze wezen dat hij is door in het uiterlijke beeld. Geen mens die gisteren de heer Chroesjtsjew heeft gezien kan er aan twijfelen, dat wij bij hem staan tegenover een lastige, vastberaden tegenstander."

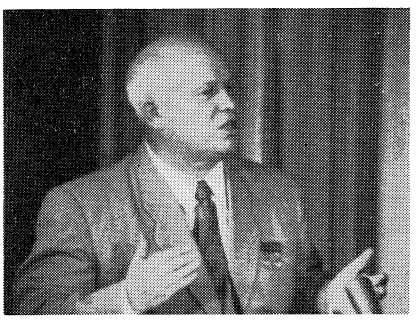
De Londense *Economist* (8-6) schreef naar aanleiding van de heruitzending van het TV-interview door de Britse TV op 4 juni, dat Chroesjtsjew in dit interview zijn reputatie als een in de kunst van het ontwijken doorkneed politicus heeft bevestigd.

De Economist vroeg zich af, of de

Chroesjtsjew voor de Amerikaanse televisie

Sowjet-TV en -radio thans op hun beurt hun diensten ter beschikking zouden stellen van vooraanstaande Westelijke woordvoerders. Een weigering zou Chroesjtsjews uiterlijk zo van zelfvertrouwen getuigend aanbod van een eerlijke ideeënstrijd onzinnig maken. Indien het tot zulk een wederhoor zou komen, aldus The Economist, zal het de moeite waard zijn het ook aan het Westelijke gehoor voor te zetten, teneinde de eventuele twijfels, die Chroesjtsjews handig optreden mocht hebben gewekt, te verdrijven.

Leden van de Sowjet-delegatie bij de Verenigde Naties gaven op 3 juni te kennen, dat huns inziens in beginsel geen bezwaar zou bestaan tegen uitzending van een TV-vraaggesprek met president Eisenhower door de Moskouse TV.

De *New York Times* (3-6) publiceerde de vertaling van het gehele interview. Het opende met een vraag van *Schorr* naar Chroesjtsjews recente verklaring, dat de SU binnen enige jaren de Amerikaanse produktie van melk, boter en vlees zal evenaren. *Schorr* wees daarbij op de twijfel van Amerikaanse deskundigen.

Melk, boter en vlees

Chroesjtsjew ging hierop zeer uitvoerig in en zei, dat het buitenland steeds een verkeerd beeld had gehad van de levenskansen van de Russische Oktober-revolutie en daarna van de prestaties van de Sowjet-Unie. „Maar nu, 40 jaren later, is de produktie van onze economie verveertigvoudigd, en hebben wij grote industriële mogendheden als Engeland, Frankrijk en Duitsland voorbijgestreefd. Wij komen thans op de tweede plaats na de VS en hebben ons thans tot doel gesteld de produktie per hoofd van de kapitalistische landen te overtreffen. Wat melk en boter betreft zullen wij in produktie per hoofd de VS in 1958 evenaren. Reeds dit jaar zal de totale produktie van deze produkten even groot zijn als die in de VS. De vleesproduktie van de SU zal eerst in 1960 of 1961 die van de VS evenaren, hoewel ook sommige der Sowjet-experts zeggen, dat dit eerst in 1975 het geval zal zijn. Wij lachen om deze profeten...."

Op een opmerking van *Cutler,* dat het nog geen enkel land ter wereld was gelukt om zijn vleesproduktie in vier jaar tijds drie en een half maal zo groot te maken en of de SU wellicht een speciale manier had om tweelingen te fokken, zei *Chroesjtsjew* dat de produktie van rundvlees nog wel enige tijd achter zou blijven, maar dat hij zijn voornaamste hoop had gesteld op varkens en gevogelte.

Sprekend over de graanproduktie,

(*Zie vervolg pag.* 13273)

Weekblad

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

Algerije — 3 juni De permanente afvaardiging van het Algerijnse Bevrijdingsfront (FLN) in Tunis heeft Frankrijk verantwoordelijk gesteld voor de massamoord in La Casbah. — **4 juni** De Algerijnse Nationale Beweging (MNA) heeft verklaard, dat zij de Veiligheidsraad der VN zal verzoeken de vrede in Algerije te herstellen. — **6 juni** Leger en politie hebben verscherpte veiligheidsmaatregelen genomen wegens de verhoogde activiteit van de opstandelingen. — De politie te Parijs onderneemt grootscheepse razzia's tegen Noord-Afrikanen. — **7 juni** Sinds begin 1956 hebben Noordafrikaanse terroristen in Frankrijk 208 mensen vermoord en 1951 gewond; zij pleegden 134 aanvallen op bars en hotels.

China (Volksrepubliek) — 3 juni De universiteiten hebben gevraagd om herziening van het onderwijsprogramma in de vreemde talen; zij willen beperking van het onderwijs in het Russisch en uitbreiding van dat der andere talen. — **4 juni** Volgens The Times (Londen) is de regering te Peking gedwongen bezuinigingen in te voeren — in het bijzonder op de aankopen in het buitenland — als gevolg van misrekeningen en overstromingen. — **7 juni** Aan het einde van de nationale plan-conferentie is medegedeeld, dat de stijging der investeringen in de landbouw en in de industrie en de handhaving van prioriteit voor de zware industrie de fundamentele beginselen zullen zijn van het tweede vijfjarenplan.

Cyprus — 8 juni Graaf Coudenhove-Kalergi stelt voor van Cyprus een onafhankelijke monarchie te maken onder koning Paul van Griekenland.

Denemarken — 4 juni De regering zal de beperkingen op de uitvoer naar de Chinese Volksrepubliek verzachten en in overeenstemming brengen met die, welke voor de handel met de SU en Oost-Europa gelden.

Duitsland (Oost) — 5 juni Premier Grotewohl verwerpt het denkbeeld, dat vrije verkiezingen in geheel Duitsland een eerste stap op de weg naar hereniging moeten zijn.

Duitsland (West) — 3 juni De Bondsregering beschouwt de bespreking van het vraagstuk der repatriëring van de ca. 85.000 Duitsers, die nog in de SU worden vastgehouden, als de voorwaarde waarop zij bereid is een delegatie naar Moskou te sturen voor het overleg, dat op 15-6 zou moeten beginnen. — **4 juni** Nieuwe Saarlandse regering gevormd. — De vroegere burgemeester van W.-Berlijn, Mevr. L. Schröder (70), overleden. — **6 juni** De voorzitter van de Vrije Democratische Partij, Maier, verklaart, dat „in de toekomst een herstel van onze betrekkingen met Polen even belangrijk zal zijn als het herstel van de goede betrekkingen met Frankrijk was". — **7 juni** Akkoord met Engeland en de VS i.z. de legeringskosten van de Britse en Amerikaanse strijdkracht. — Dr. Hubertus prins zu Löwenstein, afgevaardigde voor de Vrije Democratische Partij in de Bondsdag, bedankt als partijlid en treedt toe tot de Duitse Partij.

Egypte — 4 juni De Egyptische banken krijgen van de regering opdracht een begin te maken met de uitvoering van de te Rome bereikte Brits-Egyptische overeenkomst voor de invoer van verbruiksgoederen en grondstoffen uit het sterlinggebied. — **7 juni** President Nasser zou hebben medegedeeld, dat Egypte uit de opbrengst van het Suezkanaal de bouw van de Assoeandam wil financieren.

Engeland — 3 juni Oud-premier Anthony Eden in het land teruggekeerd. — **4 juni** Premier H. Macmillan deelt mede, dat de Britse waterstofbomexplosie van 30-5 volgens plan is verlopen; de radio-actieve neerslag zal onbetekenend zijn. — **6 juni** De linkse Labour-leider A. Bevan levert felle kritiek op de Britse kernproeven en roept op tot een grootscheepse campagne tegen de proefnemingen. — Opgericht is een vereniging van Labourpartijen van het Britse gemenebest.

Finland — 6 juni Aankomst van de Sowjet-premier, maarschalk Boelganin, en de Sowjet-partijsecretaris, Chroesjtsjew.

Frankrijk — 5 juni De socialisten weigeren zitting te nemen in een kabinet, waarvan de MRP-leider, P. Pflimlin, premier is. — Pflimlin staakt zijn poging een nieuw kabinet te vormen. — De socialistische leider G. Mollet wijst uitnodiging tot vorming van nieuwe regering af. — De radicaal M. Bourgès-Maunoury, de aftredende minister van defensie, aanvaardt een verzoek tot vorming van een nieuw kabinet.

Hongarije — 4 juni Aan defensie zal in 1957 1912 mln. forint worden uitgegeven tegen 4800 mln. forint in 1956. — **5 juni** Gen. P. Maleter, een der leiders van de oktoberopstand, zou in de gevangenis ernstig ziek zijn geworden. — **4 juni** De Nat. Vergadering keurt de begroting-1957 goed: inkomsten 52.7 mld., uitgaven 51.9 mld. forint. — Hongaarse vrouwen mogen voortaan zonder toestemming van de presidentiële raad met buitenlanders huwen.

Indonesië — 3 juni Opheffing van het verbod op de invoer van essentiële grondstoffen. — Volgens een woordvoerder van het ministerie van buitenlandse zaken is het Nederlandse bestuur over Nieuw-Guinea „slechts mogelijk met de steun van bajonetten". — **4 juni** De minister van voorlichting, Sudibjo, heeft medegedeeld, dat de regering een regeling opstelt om de huidige jacht tegen corruptie door het leger en de veiligheidsdiensten te legaliseren. — **7 juni** Premier Djuanda verklaart, dat de vraagstukken waarvoor Indonesië zich thans ziet geplaatst „een gevaar vormen voor de veiligheid van de staat".

Internationaal — 3 juni Te Karatsji begint bijeenkomst van de ministerraad van het Bagdad-pact; de Ver. Staten treden toe tot de militaire commissie van dit pact. — Een speciale commissie van de Ver. Naties besluit met 67-0 stemmen bij 9 onthoudingen de herziening van het VN-handvest voorlopig uit te stellen. — **4 juni** De Ver. Staten hebben besloten voorlopig niet tot het Bagdad-pact toe te treden. — Economische overeenkomst tussen Saoedi-Arabië, Jordanië, Syrië en Jemen. — De socialistische partijen in de zes EGKS-landen hebben te Luxemburg besloten de ratificatie en uitvoering van de verdragen i.z. Euromarkt en Euratom te steunen. — **5 juni** De Sowjet-gedelegeerde op de ontwapeningsconferentie te Londen, W. A. Zorin, verklaart, dat de SU bereid is te beloven geen gebruik te maken van atoomwapens. — **7 juni** De scheidende opperbevelhebber der NAVO-marinestrijdkrachten in N. Europa, de Britse vice-adm. Gladstone, verklaart, dat de kleinere NAVO-landen in de komende vier of vijf jaar hulp zullen krijgen om hun vloot te moderniseren.

Israël — 3 juni Het parlement keurt met 59-5 stemmen bij 39 onthoudingen het regeringsbeleid t.a.v. de Eisenhower-doctrine goed. — **5 juni** Koeweit legt een krachtig embargo op Israëlische produkten. — **7 juni** Premier Ben Goerion heeft verklaard, dat „Israël schepen onder eigen of buitenlandse vlag naar het Suezkanaal (zal) zenden en vechten voor het recht op vrije doorvaart".

Italië — 4 juni De regering-Zoli krijgt het vertrouwen van de Senaat. — **6 juni** De regering besluit de concessie van de nog bestaande particuliere telefoonmaatschappijen niet te verlengen, hetgeen betekent, dat alle telefoondiensten onder staatsbeheer komen. — **7 juni** Premier Zoli verklaart, dat zijn kabinet zal aftreden, als zijn mandaat afhankelijk zal zijn van de stemmen der neo-fascisten. — De regering-Zoli krijgt vertrouwen van de Kamer van Afgevaardigden.

Kunst — 3 juni De toneelprijzen „Theo d'Or" en „Louis d'Or" toegekend aan Myra Ward en Ko van Dijk.

Nederland — 4 juni Tewaterlating van de „Groene Draeck", de aan prinses Beatrix aangeboden Lemsteraakjacht. — **5 juni** De door Johan Bodegraven voor de NCRV-microfoon gebrachte radio-actie „Goed Zo" ten bate van lichamelijk gehandicapte kinderen heeft ƒ 2,8 mln. opgebracht. — **5-6 juni** Bezoek van de NAVO-bevelhebber lt.-gen. H. Speidel. — **7 juni** De heer F. van 't Sand benoemd tot raad-adviseur van het Huis van H.M. de Koningin. — De Tweede Kamer aanvaardt de huurwetten.

Ned. W. Indië — 7 juni Het ontslag van minister Van Romondt aanvaard.

Polen — 5 juni Gomulka verklaart, dat het thans nog niet mogelijk is de lonen te verhogen. — **7 juni** De Ver. Staten zullen economische hulp ten bedrage van $ 95 mln. verstrekken.

Sowjet-Unie — 5 juni Wijzigingen in de regering en de partijleiding van Georgië. — **6 juni** De jeugd wordt ingeschakeld bij het zoeken naar uranium.

Uruguay — 7 juni Oscar Secco Ellauri benoemd tot minister van buitenlandse zaken als opvolger van Francisco Gamarra. Juan Rodriguez Correa benoemd tot minister van binnenlandse zaken en Florentino Guimaraens tot minister van defensie en openbare werken.

Ver. Staten — 3 juni 2000 Amerikaanse geleerden hebben een oproep ondertekend tot staking van de kernwapenproeven. — Het opperste gerechtshof beschuldigt de Dupont de Nemours Company van overtreding der antitrustwet. — **5 juni** Akkoord met Engeland i.z. de uitwisseling van inlichtingen over het vreedzaam gebruik van atoomenergie.

(*Vervolg van pag.* 13271)

zei *Chroesjtsjew*, dat deze vorig jaar in Siberië en Kazakhstan uitstekend was geweest, maar dat de oude graanschuur, de Oekraine, een zeer slechte oogst had opgeleverd als gevolg van het slechte weer. De vooruitzichten zijn thans beter.

Vreedzame wedijver

Novins herinnerde aan een uitspraak van *Chroesjtsjew* betreffende de „heilzame wedijver" tussen de volkeren van de SU en de VS. In dit verband zei *Chroesjtsjew* dat het herstel van de normale betrekkingen tussen beide landen het vraagstuk is, dat het dringendste een oplossing vergt. Om te beginnen zouden alle handelsbeperkingen moeten worden opgeheven. Vervolgens zouden „culturele delegaties" moeten worden uitgewisseld. „Er moet meer contact zijn tussen onze volkeren, tussen zakenlieden. Thans past gij discriminatie jegens ons toe. Dat doet ons weinig schade. Wij moeten ons integendeel extra inspannen om zaken te maken die wij anders van u zouden hebben gekocht. Wij doen ons best ‚vreedzame samenleving' tussen kapitalistische en socialistische landen tot stand te brengen."

„IJzeren gordijn" in VS

Chroesjtsjew meende, dat opheffing van bewegingsbeperkingen van diplomaten bij wederzijdse overeenstemming mogelijk zou zijn. Hij maakte met een glimlach gebruik van het Amerikaanse TV-net om te klagen, dat er in Amerika een „ijzeren gordijn" bestaat, dat vrije contacten verhindert. Op een vraag naar het storen van buitenlandse radio-uitzendingen (the Voice of America) door de SU zei hij, dat Rusland „zeer muzikaal" is en dat het daarom natuurlijk iedere stem stoort die op zijn zenuwen werkt. „Aangezien de Voice of America niet de stem van het Amerikaanse volk is, wensen wij te verhinderen, dat ons volk een verkeerd beeld van het Amerikaanse volk krijgt."

Geen tegenstellingen in SU

Chroesjtsjew zag hierin geen tegenspraak met zijn wens te wedijveren. In deze wedijver zou „ons socialistische systeem" het meest gezonde blijken. *Schorr* herinnerde aan een recente verklaring van Peking, dat er in een socialistische staat tegenstellingen konden bestaan tussen de massa's en de leiders. *Chroesjtsjew* ontkende, dat er in de Sowjet-Unie tegenstellingen van deze aard bestonden.

Communisme en oorlog

Op een vraag van *Cutler*, of *Chroesjtsjew* inderdaad geloofde, dat de VS een oorlog tegen de SU voorbereiden, zei Chroesjtsjew, dat hij slechts herhaald had, wat Amerikaanse politieke leiders, generaals en in het bijzonder admiraals hadden gezegd. Hij bestreed, dat maarschalk *Zjoekow* in dezelfde geest had gesproken. Slechts een krankzinnige kon een oorlog willen ontketenen, die grote ellende zou brengen aan de gehele mensheid. In een toekomstige oorlog zou het kapitalisme vernietigd worden, maar niet de mensheid en aangezien het communisme de onsterfelijke idee van de mensheid was, zou het communisme blijven leven.

Beperkte ontwapeningsstap

Voorts zei *Chroesjtsjew* op een desbetreffende vraag van *Schorr*, dat de Sowjet-leiders bereid waren genoegen te nemen met een bescheiden ontwapeningsstap in plaats van onmiddellijk een allesomvattend akkoord te sluiten. De SU had reeds 1,8 miljoen man gedemobiliseerd, 30.000 soldaten uit Oost-Duitsland teruggenomen en Finland de militaire basis teruggegeven die de SU in dit land bezat. De VS, Frankrijk en Engeland hadden dergelijke stappen niet ondernomen. Op een desbetreffende vraag van *Cutler* zei *Chroesjtsjew* niet precies te weten hoeveel manschappen het militaire apparaat van de SU thans omvat; dat moest hij eerst „aan mijn minister, aan onze minister van defensie" vragen.
Hij herhaalde, dat de SU een einde wenste te maken aan alle proeven met atoom- en waterstofbommen, deze wapens wenste te verbieden, en de bewapening wenste te beperken. Voorstellen om atoomproeven tevoren te laten registreren waren een poging de kern van de zaak — stopzetting van alle proeven — te ontwijken.
De Sowjet-Unie was nergens bang voor. „Wij voelen ons voldoende veilig". Waarom zouden echter, om een oorlog te voorkomen, de VS en andere landen hun troepen niet kunnen terugtrekken uit Duitsland, Frankrijk, Italië, en andere landen waar zij troepen hadden. De SU zou tegelijkertijd haar troepen terugtrekken uit Oost-Duitsland, Polen, Hongarije en Roemenië. „Wij hebben nergens anders troepen".
Novins wees op het verschil in afstand (bijna 5000 km) waarover de VS hun troepen zouden moeten terugtrekken in vergelijking met de SU (twee uur). Hierop wees Chroesjtsjew op de afstand van Irkoetsk en Wladiwostok tot Oost-Duitsland. „Wij zijn bereid ons woord te geven en de middelen tot controle te verschaffen", zodat de mogelijkheid van een plotselinge aanval wordt uitgeschakeld.

Sowjet-troepen en communistisch systeem

Cutler stelde hierop de vraag, of *Chroesjtsjew* niet enige twijfel koesterde, of, wanneer de Sowjet-troepen uit bepaalde staten zouden worden teruggetrokken, deze landen wel communistisch zouden blijven.
Chroesjtsjew ontkende, dat het communistische systeem in enig land, door de Sowjet-troepen op de been werd, of zelfs kon worden gehouden. Als het communistische systeem niet op de wil van het volk berust, moest het volk een ander systeem invoeren. Daarom was hij niet bang de Sowjet-troepen terug te trekken.

Het Kádár-regiem

Op de pertinente vraag van *Schorr*, of Chroesjtsjew inderdaad in zijn hart ervan overtuigd was, dat in elk land met een communistisch regiem dit regiem op de wil van het volk berust —, antwoordde *Chroesjtsjew:* „absoluut, absoluut", waarna hij het regiem van Tsjiang Kaisjek op Formosa als voorbeeld van het tegendeel aanhaalde. *Schorr* vroeg hierop: „Hoe lang denkt u, dat het regiem van Kádár in Hongarije zou blijven bestaan zonder Sowjet-troepen en Sowjet-tanks?". *Chroesjtsjew* antwoordde hierop: „Laten wij de proef op de som nemen. Waarom trekt gij uw troepen niet terug uit Duitsland en Frankrijk, wij zullen dan de onze uit Duitsland, Polen en Hongarije terugtrekken en gij zult zien, dat het Kádár-regiem, dat het volks-regiem in Hongarije is, zal bloeien, eeuwenlang. Waar de arbeidende klasse aan de macht is gekomen, zal zij deze macht niet afstaan aan de uitbuiters, maar zij zal haar economie en cultuur tot ontwikkeling brengen. Dat is het Kádár-regiem. Het is niet werkelijk het regiem van Kádár, omdat Kádár een dienaar is van het Hongaarse volk."

België

Dienstplicht 12 maanden —

De regering heeft volgens *Belga* (25-5) besloten de dienstplicht van 18 op 12 maanden te brengen. Deze vermindering mag, zo werd officieel medegedeeld, de positie van de Belgische strijdkrachten in het kader van het Atlantisch Pact niet verzwakken. Het zal derhalve nodig zijn een aantal beroepsvrijwilligers aan te werven, hetgeen een verhoging van de gewone begroting van defensie met zich mede zal brengen.

(Vor. ber. pag. 13243/2)

Verhoging van de bijdrage en van het grensbedrag der maatschappelijke zekerheid —

Bij KB van 26 maart 1957 (Stbl. 1 en 2 april) is: a) de werkgeversbijdrage voor de kinderbijslagen verhoogd met 1%; b) het grensbedrag van de bezoldiging der werknemers tot heffing hunner bijdrage voor de maatschappelijke zekerheid bepaald op 6000 f.; c) het nieuwe grensbedrag aan het indexcijfer der kleinhandelsprijzen gekoppeld.

Ter toepassing van deze nieuwe beschikking is in V E V - B e r i c h t e n (31-5) de volgende tabel der sociale lasten van het tweede kwartaal 1957 gegeven.

a: werknemers; b: werkgevers; c: totaal.

Arbeiders

	Bijdragen in % a	b	c
1. Tot 6000 fr. per maand begrensde bezoldigingen			
Ziekte- en invaliditeitsverzekering	3.5	3.5	7.0
Werkloosheid	1.0	1.0	2.0
Kinderbijslagen	—	8.5	8.5
	4.5	13.0	17.5
2. Niet begrensde bezoldigingen			
Pensioen	4.25	4.25	8.5
Jaarlijks verlof	—	6.5	6.5
	4.25	10.75	15.0

Bedienden

	Bijdragen in % a	b	c
1. Tot 6000 fr. per maand begrensde bezoldigingen			
Ziekte- en invaliditeitsverzekering	2.75	3.25	6.0
Werkloosheid	1.0	1.0	2.0
Kinderbijslagen	—	8.5	8.5
Jaarlijks verlof	—	0.5	0.5
Totaal	3.75	13.25	17.0
2. Tot 5000 fr. per maand begrensde bezoldigingen			
Pensioen	4.25 1)	6.02 2)	10.25

1) Waarvan 3% wordt gestort aan het verzekeringsorgaan en 1.25% aan de RMZ; 2) waarvan 4% voor het verzekeringsorgaan en 2% voor de RMZ.

Lening Wegenfonds —

De minister van openbare werken, Van Audenhove heeft op 2 juni tijdens de viering van het 50-jarige bestaan van het Belgisch nationaal verbond van aannemers van wegenwerken een tweede nationale wegenlening van enige miljarden fr. aangekondigd. Het wegenbouwfonds, dat los van de budgetaire positie van de regering staat, hetgeen continue wegenbouw in de hand werkt, leende in 1955 met groot succes reeds 2,5 miljard fr. Daarnaast is van 1 januari jl. af reeds voor 800 miljoen fr. wegenbouwwerken aanbesteed.

Cyprus

Engeland verwerpt voorstel Makarios - Voorstel Coudenhove-Kalergi —

Op 30 mei heeft de Britse regering volgens *Reuter* bekendgemaakt, dat zij een voorstel van aartsbisschop Makarios, dat hij zal deelnemen aan bilaterale besprekingen met de Britse regering over de toekomst van Cyprus, verwerpt. Zij verklaarde, dat zij Makarios' voorstel, dat over de toekomst van het eiland door besprekingen tussen hem en Engeland alleen zal worden beslist, niet kon aanvaarden. Zij handhaafde haar standpunt, dat zij bereid is de voorstellen van iedere persoon en iedere gemeenschap op Cyprus n.a.v. de in het rapport van Lord Radcliffe gedane voorstellen inzake zelfbestuur in overweging te nemen.

De stichter en voorzitter van de pan-Europese unie, graaf Richard Coudenhove-Kalergi, heeft volgens *Reuter* op 8 juni Engeland, Griekenland en Turkije verzocht om van Cyprus een onafhankelijke, democratische en constitutionele monarchie te maken onder koning Paul van Griekenland.

Bij het indienen van zijn voorstel aan de drie regeringen zei Coudenhove-Kalergi, dat de Cyprioten niemand anders dan koning Paul van Griekenland zullen aanvaarden. Hij stelde voor Cyprus een parlement van twee kamers te geven. In de Eerste Kamer zouden evenveel christenen als mohammedanen zitting moeten hebben. Zelfregering binnen het Gemenebest, annexatie door Griekenland of deling zal leiden tot een ramp voor het eiland, aldus Coudenhove-Kalergi.

Dominicaanse Republiek

President Trujillo herkozen —

Gen. *Hector B. Trujillo Molina* is volgens *Ass. Press/United Press* voor een tweede ambtstermijn van vijf jaar als president van de Dominicaanse Republiek gekozen. Dr. *Joaquín Balaguer,* minister van onderwijs en kunsten, werd tot vicepresident gekozen.

Gen. Hector Trujillo is een broer van gen. *Rafael L. Trujillo Molina,* die sinds 1930 de feitelijke dictator van de republiek is en die zelf ook president was. De 1,2 miljoen kiezers hadden geen andere mogelijkheid dan te stemmen op de lijst van de enige toegestane partij, de Algemene Dominicaanse Partij.

Duitsland (Oost)

Grotewohl tegen vrije verkiezingen

De Oostduitse premier, Otto Grotewohl, heeft op 5 juni volgens *Reuter* tijdens een bijeenkomst van spoorwegarbeiders te Oost-Berlijn het denkbeeld dat vrije verkiezingen in geheel Duitsland een eerste stap op de weg naar hereniging moeten zijn, verworpen. Hij zeide, dat deze opvatting, onlangs nog verkondigd door Ollenhauer, de leider van de Westduitse socialisten (zie pag. 13245/1), „heden ten dage slechts een gevaarlijke illusie is".

Grotewohl verklaarde: „Wij wensen geen zogenaamde vrije verkiezingen in een land met atoomkanonnen, voor overeenstemming over onze voorstellen is bereikt, nl.: 1) stopzetting van alle propaganda en voorbereiding voor een atoomoorlog op Duits gebied; 2) overeenstemming tussen Oost- en West-Duitsland over verbod van atoomwapens en de produktie ervan in Duitsland en 3) verbod van het legeren van atoomwapens op Duits gebied."

Diversen —

Vice-minister — Heinz Kessler, een generaal-majoor van de Oostduitse luchtstrijdkrachten, is volgens R e u t e r (20-5) benoemd tot vice-minister van defensie.

Pamfletten — De „Strijdgroep tegen onmenselijkheid" — een anti-communistische organisatie in West-Berlijn — heeft volgens D e V o l k s k r a n t (4-6) in 1956 meer dan 71 miljoen pamfletten per luchtballon in Oost-Duitsland verspreid. Deze pamfletten bevatten voornamelijk lijsten met namen en adressen van spionnen in Oost-Duitsland, gedragsregels tegenover nieuwe communistische maatregelen, en berichten en commentaren over de gebeurtenissen in Hongarije en Polen. Sinds 1954 wordt in Oost-Duitsland per ballon ook een krantje verspreid, „Die Wahrheit", met een oplage van 125.000 exemplaren. Sinds begin 1956 verschijnt bovendien een illegale krant voor het Oostduitse leger, „Der Kämpfer", dat per luchtballon wordt afgeworpen boven kazernes en militaire oefenterreinen. In 1957 zijn daar nog twee andere „ballon-kranten" bijgekomen: „Elternhaus und Schule" (voor ouders en opvoeders), „Geist

und Leben" (voor intellectuelen en studenten). Tenslotte is er nog een illegaal blad voor de functionarissen en leden van de Oostduitse CP, „Der Parteiarbeiter".

Duitsland (West)

Legeringskosten Amerikaanse en Britse strijdkrachten —

Op 7 juni is volgens *Reuter* een akkoord met Engeland en de Ver. Staten getekend, waarin de bedragen zijn vastgesteld, die de Bondsrepubliek moet betalen als bijdrage voor de Britse en Amerikaanse strijdkrachten in Duitsland. Engeland zal DM 588 miljoen en de Ver. Staten zullen DM 325 miljoen ontvangen. In 1956 ontvingen Engeland en de VS resp. DM 400 miljoen en DM 650 miljoen. Van de betaling aan Engeland is DM 200 miljoen bestemd voor de legering van vier Britse divisies en de tactische luchtmacht in Duitsland en DM 388 miljoen voor „wederzijdse hulp" krachtens het Noordatlantisch Verdrag.

Naar de woordvoeder van de Westduitse regering heeft medegedeeld, zal Frankrijk DM 225 miljoen ontvangen en Denemarken DM 1,2 miljoen. In totaal wil de Westduitse regering niet meer dan DM 1200 miljoen bijdragen. Dit houdt in, dat Nederland en België tezamen niet meer dan DM 60,8 miljoen zullen ontvangen.

Diversen —

Prof. Hausenstein — De eerste ambassadeur van de Bondsrepubliek in Frankrijk, prof. W. Hausenstein, is, zo meldt de Neue Zürcher Ztg. (5-6), op 3 juni overleden.

Voordat hij in 1951 belast werd met de leiding van de Westduitse diplomatieke missie te Parijs had prof. Hausenstein vooral naam gemaakt als kunsthistoricus.

Louise Schröder — De vroegere burgemeester van West-Berlijn, mevr. Louise Schröder is op 4 juni op 70-jarige leeftijd overleden. Van 1920 tot 1933 was zij sociaal-democratisch lid van de Rijksdag. In 1946 werd zij een der vier vice-burgemeesters van Berlijn. Toen de Russen zich in april 1947 verzetten tegen de benoeming van prof. E. Reuter tot burgemeester van geheel Berlijn, werd zij waarnemend burgemeester. Tijdens de blokkade der stad door de Russen was zij burgemeester. In 1949 legde zij haar functie neer.

Engeland

Organisatie van Gemenebest-socialisten - Labour over de Britse koloniën —

Socialistische partijen uit 23 landen van het Britse Gemenebest hebben volgens *Reuter* (6-6) in Londen besloten een aparte Gemenebestorganisatie op te richten, die bedoeld is als aanvulling van de Socialistische Internationale en de Conferentie van Aziatische socialistische partijen.

De Labourpartij heeft volgens de *Nwe Rotterdamse Crt* (8-6) op 7 juni een pamflet over de koloniale politiek gepubliceerd. Daarin bespreekt zij o.a. het probleem van een dertig Britse koloniale gebieden, die te klein zijn, om zelfstandige staten te vormen, maar die onafhankelijk moeten worden.

Voorgesteld wordt dergelijke gebieden de nieuwe status van dominion te geven. Deze dominionstatus moet volgens de Labourpartij betekenen, dat de betrokken gebieden autonoom worden, zowel wat de binnenlandse, als wat de buitenlandse politiek betreft.

Als andere mogelijkheden voor dergelijke gebieden worden genoemd de aaneensluiting tot een federatie of het opgaan in een soevereine staat buiten het Gemenebest, zoals de voorstanders van de aansluiting bij Griekenland op Cyprus willen. De Labourpartij hoopt evenwel, dat door tijdige en volledige erkenning van het recht op zelfbestuur de koloniale gebieden hun volledige democratische rechten binnen het Gemenebest zullen verkrijgen.

Zelfbestuur voor Nigeria —

Vertegenwoordigers van Engeland en Nigeria hebben volgens *Reuter* (30-5) overeenstemming bereikt over een „algemeen beginsel", inhoudend dat spoedig zelfbestuur aan twee der drie Nigeriaanse gebieden zal worden verleend.

Het uiteindelijke doel der Brits-Nigeriaanse besprekingen is: algehele onafhankelijkheid voor de gehele 32.000.000 inwoners (negers) tellende Nigeriaanse federatie, die thans de grootste Britse kolonie is. De twee bovengenoemde gebieden vormen het oostelijke en het westelijke deel des lands. Het mohammedaanse noorden streeft niet naar zelfbestuur op korte termijn, doch het wil wel, evenals de twee andere gebieden, dat geheel Nigeria in 1959 onafhankelijk wordt.

(Vor. ber. pag. 13153/2)

Overeenkomst met Ceylon —

Het Britse ministerie van defensie heeft volgens *Reuter* op 7 juni bekendgemaakt dat er met de regering van Ceylon een overeenkomst is gesloten over de ontruiming van de Britse bases op Ceylon. Volgens deze overeenkomst zullen de marinebasis van Trincomalee en de luchtbasis van Katunajake resp. op 15 oktober en 1 november aan de autoriteiten van Ceylon worden overgedragen. De ontruiming van de Britse etablissementen zal echter in een periode van 3 jaar geschieden. Verder zullen de Britse strijdkrachten van bepaalde etablissementen nog vijf jaar lang gebruik kunnen maken.

De regering van Ceylon zal materiaal en installaties ter waarde van 22 miljoen rupees van Engeland kopen. De Britse regering heeft besloten een nieuwe luchtbasis in te richten op de Malediven, een eilandengroep onder Brits protectoraat ten zuidwesten van Ceylon. De marinebasis van Trincomalee zal niet worden vervangen.

Pensioenvoorstellen —

Op het ogenblik heeft iedere Britse vrouw van 60 jaar af en elke Britse man van 65 jaar af recht op een pensioen van £ 2 per week, waarvoor men tot de pensioengerechtigde leeftijd wekelijks een premie van enige shillingen verschuldigd is. Dit stelsel geldt voor allen die in loondienst zijn of zijn geweest. Zowel de conservatieve als de Labourpartij hebben plannen opgesteld tot herziening van het huidige pensioenstelsel.

Volgens het conservatieve voorstel moet iedere gesalarieerde vanaf zijn 65ste jaar pensioen krijgen, dat gelijk is aan 50% van het gemiddelde salaris, dat hij heeft genoten.

In het op 15 mei gepubliceerde Labourplan wordt voorgesteld het pensioen te laten afhangen van de periode waarin men premie heeft betaald. De premies zullen evenredig zijn aan het ontvangen salaris. Het pensioen zou niet meer dan £ 750 en niet minder dan £ 156 per jaar mogen bedragen. De benodigde gelden zouden niet moeten worden verkregen uit de inkomstenbelasting, zoals aanvankelijk het plan was. Men zou volgens Labour geen beroep moeten doen op de particuliere verzekeringsmaatschappijen. De werknemers zouden een premie van 3% van het salaris moeten betalen, waarvan door de werkgever en de staat resp. 5% en 2% zouden moeten worden toegevoegd.

Diversen —

Nieuwe wapens — De minister van oorlog, J. Hare, heeft op 14 mei medegedeeld, dat het Britse leger in de komende vijf jaar een groot aantal nieuwe wapens zal krijgen. De belangrijkste zijn volgens de Nwe Rotterdamse Crt (16-5): een

bestuurbaar projectiel met atoomlading, ontworpen en gemaakt in Engeland en bedoeld als aanvulling van de Corporal, die Engeland thans van de Ver. Staten ontvangt; een bestuurbare luchtafweerraket, de Thunderbird; een nieuw kaliber luchtafweerkanon met een verbeterde radar-vuurleiding, speciaal bedoeld voor de bestrijding van laag vliegende vliegtuigen; een bestuurbare antitankraket „die de zware tank tot het verleden zal doen behoren"; een nieuwe middelzware tank en een pantserwagen met evenveel vuurkracht als een middelzware tank.

Staatsloterij — Op 1 juni heeft volgens Reuter in Engeland voor het eerst in 130 jaar een soort staatsloterij gedraaid. Het betrof de rente van staatsobligaties, die werd verloot onder de houders van deze obligaties, die zelf renteloos zijn en die op elk gewenst ogenblik door de houders verkocht kunnen worden. Heeft men echter een obligatie een half jaar in zijn bezit, dan dingt men mee naar prijzen die variëren van £ 25 tot £ 1000. Sinds november 1956 hebben 50 miljoen Britten obligaties tot een gezamenlijke waarde van £ 720 miljoen gekocht.

Picture Post — Op 1 juni is het laatste nummer verschenen van het sinds 1 oktober 1938 bestaande geïllustreerde weekblad Picture Post. Naar de directeur van het blad, Sir Edward Hulton, heeft medegedeeld is het verdwijnen van het blad te wijten aan: a) te hoge financiële lasten, b) veranderingen in de belangstelling van de lezers en c) concurrentie van de televisie. De oplage van Picture Post, die in 1948 nog 2 miljoen exemplaren bedroeg, was teruggelopen tot 700.000.

Huurwet — Een omstreden wetsontwerp betreffende de huren is op 5 juni in laatste lezing door het Lagerhuis aanvaard. Op 6 juni is in het Hogerhuis aan het wetsontwerp de koninklijke bekrachtiging verleend. De Labouroppositie was hierbij uit protest niet aanwezig. De nieuwe wet schaft het huurplafond voor ongeveer 800.000 woningen af, terwijl de huren van meer dan vier miljoen andere woningen worden verhoogd.

Hongarije

De r.k. kerk en de nationale vredesbeweging —

De r.k. bisschoppen in Hongarije hebben volgens *Reuter* (23-5) besloten deel te nemen aan de nationale vredesbeweging. Zij zijn met de nationale vredesraad tot overeenstemming gekomen over de oprichting van een r.k. commissie van die raad, waarvan dr. *Endre Hamvas*, de bisschop van Csanad, voorzitter zal zijn. Verder is besloten een organisatiecomité te vormen van de nieuwe r.k. vredesbeweging „Opus Pace". Dr. Joszef Groesz, aartsbisschop van Kalocsa, en waarnemend hoofd van de r.k. kerk in Hongarije, wordt van dit comité de voorzitter.

Volgens waarnemers te Boedapest zou uit deze gang van zaken zijn af te leiden, dat kerk en staat tot een akkoord zijn gekomen in een kwestie, die de betrekkingen de laatste maanden moeilijk maakte. De gespannen verhouding was ontstaan doordat het Vaticaan in januari een aantal r.k. „vredesgeestelijken" ontsloeg en ook door het geval van kard. Mindszenty, de primaat van Hongarije, die een toevlucht heeft gezocht in de Amerikaanse legatie te Boedapest.

De beweging van „vredesgeestelijken" werkt samen met het communistische regime. Eerder was reeds door de Hongaarse regering medegedeeld, dat kerk en staat tot een akkoord waren gekomen over het herstel in hun functie van ververscheidene ontslagen „vredesgeestelijken" en dat de betrekkingen weer normaal waren, hoewel enkele kwesties nog moesten worden geregeld. Het Vaticaan heeft de excommunicatie van de vice-voorzitter van de beweging van „vredesgeestelijken", dr. *Richard Horvath*, opgeheven.

Het Vaticaanse blad *Osservatore Romano* heeft op 24 mei gewaarschuwd tegen de Hongaarse berichten over een overeenkomst tussen staat en kerk. Het blad twijfelt aan de juistheid ervan.

Diversen —

Vlag — De nationale vergadering heeft volgens Reuter op 11 mei besloten, dat de Hongaarse vlag (rood-wit-groen) voortaan geen embleem meer zal vertonen in de witte baan. Tijdens de opstand in oktober werd de rode ster, die in de witte baan van de vlag was aangebracht, vervangen door het Kossuth-embleem.

Schade en slachtoffers — Volgens het officiële Hongaarse blad Nepszabadsag (16-5) bedraagt de door de oktoberopstand aangerichte schade 10.000 miljoen forint. Naar Tass (21-5) heeft medegedeeld zijn bij deze opstand 2700 personen om het leven gekomen, waarvan alleen al in Boedapest 1945. In Hongaarse ziekenhuizen zijn verder 20.000 gewonden behandeld.

Doodvonnissen — Volgens gegevens van de Internationale Juristencommissie zijn tussen 4 november 1956 en 23 februari 1957 door Hongaarse tribunalen 38 doodvonnissen geveld. Volgens de Nwe Rotterdamse Crt (1-6) is dit aantal inmiddels gestegen tot ver boven de vijftig.

Indo-China

Ngo Dinh Diem in de Ver. Staten

De president van Zuid-Vietnam, Ngo Dinh Diem, heeft een bezoek van tien dagen aan de Ver. Staten gebracht. Aan het einde van een 4-daags verblijf te Washington, tijdens hetwelk hij met president Eisenhower onderhandeld heeft over een uitbreiding van de Amerikaanse economische en militaire hulpverlening aan Zuid-Vietnam, werd een gezamenlijke verklaring uitgegeven, waarin beide presidenten volgens *Ass. Press* (11-5) wezen op de toenemende communistische dreiging in Zuidoost-Azië en waarin zij verklaarden, dat hun landen aan bedoelde dreiging krachtig het hoofd zouden bieden.

Van de zijde van de Ver. Staten werd verder op de bereidheid om doeltreffende bijstand te blijven bieden de nadruk gelegd, maar er werd geen belofte gedaan deze hulp (thans $ 280 miljoen per jaar) te vergroten.

Internationaal Nieuws

Conferentie Bagdadpact —

De raad van ministers van buitenlandse zaken van de vijf landen van het pact van Bagdad — Engeland, Irak, Pakistan, Perzië en Turkije — is van 3-6 juni in de Pakistaanse hoofdstad Karatsji bijeen geweest. Na afloop van deze bijeenkomst werd een communiqué uitgegeven, waarin volgens *AFP/Reuter* (6-6) werd verklaard dat het gevaar van ondergrondse acties in het verdragsgebied die worden geleid door personen buiten de landsgrenzen, ernstig is. De militaire commissieleider der verdragsorganisatie heeft de aard van het gevaar onderkend en er is overeenstemming bereikt over de maatregelen, die in vredestijd moeten worden genomen, om dergelijk ondergronds gewroet de kop in te drukken. De ministers hebben hun goedkeuring gehecht aan uitgebreidere militaire voorzorgsmaatregelen in het verdragsgebied.

De raad sprak zich uit voor het betrachten van aanhoudende waakzaamheid en versterking van het vermogen der aangesloten landen om zich te verweren „tegen de nog steeds bestaande bedreiging van een rechtstreekse of indirecte aanval door het internationale communisme".

De Ver. Staten

Naar *Reuter* op 4 juni te Washington vernam, hebben de Ver. Staten aan de ministerraad medegedeeld, dat zij besloten hebben voorlopig niet tot het Bagdadpact toe te treden. Volgens ambtenaren van het Amerikaanse State Department zou dit besluit zijn ingegeven door de wens van de VS om landen als India en Egypte, die vijandig staan tegenover de verdragsorganisatie, niet tegen het hoofd te stoten.

De Ver. Staten zijn op 3 juni wel lid geworden van de militaire commissie van het pact. Hiermede hebben zij zitting in drie van de vier commissies; de beide andere zijn de economische commissie en de commissie tegen ondermijnende activiteiten.

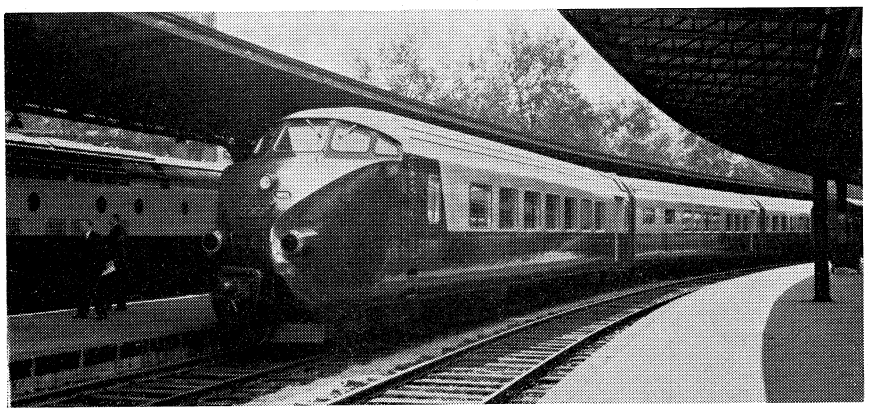
Trans-Europ-Express —

Op 2 juni is door samenwerking van zeven Westeuropese landen — Nederland, België, Luxemburg, Frankrijk, Italië, Zwitserland en West-Duitsland — een snellere treinverbinding tussen de hoofdsteden van deze landen tot stand gekomen.

Snelle en comfortabele treinen verbinden thans 70 Europese industrie- en handelscentra.

Het denkbeeld voor deze Trans-Europ-Express werd in 1953 gelanceerd door de president van de Nederlandse Spoorwegen, dr. ir. *F. Q. den Hollander*. De in de kleuren bordeaux-rood en crème gespoten TEE-treinen rijden met een gemiddelde snelheid van 140 km per uur. Op afstanden van 600 tot 800 km wordt gereden met korte dieselelektrische treinstellen (114 zitplaatsen) van vaste samenstelling van begintot eindpunt, dus zonder verwisseling van locomotieven. Er is nog geen overeenstemming bereikt over het te gebruiken materieel. Nederland en Zwitserland hebben dezelfde treinstellen. De andere landen, met uitzondering van België en Luxemburg die niet met een eigen type komen, rijden nog met drie andere typen.

Tegelijk met de ingebruikneming van het TEE-net is ook een nieuwe verbinding van trein en boot tussen Hamburg en Londen tot stand gekomen, die de reistijd op dit traject met 2½ uur verkort tot nog geen 15 uur.

Een TEE-treinstel op Gare de l'Est te Parijs

Economische samenwerking Arabische landen —

Economische deskundigen van Saoedi-Arabië, Jordanië, Syrië en Jemen hebben volgens *Reuter* op 4 juni een overeenkomst getekend, waarbij een Arabische financiële organisatie met een kapitaal van £ 20 miljoen ten behoeve van de economische ontwikkeling der Arabische landen in het leven wordt geroepen. Andere landen van de Arabische Liga zullen de overeenkomst eveneens ondertekenen. Ook de Arabische landen, die niet bij de Liga zijn aangesloten, zullen zich erbij mogen aansluiten.

De economische raad van de Arabische Liga, die bekendmaakte, dat 75% van het kapitaal door de leden-staten in goud of harde valuta zal worden gestort, drong er voorts bij de Arabische landen op aan eigen maatschappijen voor het vervoeren van olie op te richten en zo te komen tot de vorming van een Arabische vloot van tankschepen, die in hun eigen vervoerbehoeften en die van andere landen voorzien. De economische raad van de Arabische Liga keurde op 4 juni nog een overeenkomst voor economische eenheid goed. Deze overeenkomst beoogt vrijheid van kapitaaltransfer tussen de Arabische en niet-Arabische goederen en een vrije werkgelegenheid voor Arabieren in alle Arabische landen.

Wijziging VN-handvest uitgesteld

Een speciale commissie der Ver. Naties heeft op 3 juni met 67 tegen 0 stemmen en 9 onthoudingen besloten, dat de Algemene Vergadering der VN een voorgestelde conferentie ter wijziging van het handvest op zijn minst twee jaar dient uit te stellen. De negen onthoudingen waren van de landen, die tot het Sowjet-blok behoren. Deze zijn tegen een wijziging van het handvest gekant. Bij de stemming waren 5 landen niet aanwezig.

De goud- en dollarreserves —

De totale goud- en dollarvoorraad van staat en particulieren buiten de Ver. Staten en buiten het Sowjet-blok is volgens de Basler National Ztg. (4-6) in 1956 met $ 1.9 miljard gestegen tot $ 29.3 miljard. Van deze toeneming kwam $ 1.5 miljard uit handels- en regeringstransacties en $ 0.4 miljard uit leningen van het Int. Monetair Fonds en goudtransacties.

De meeste goud- en dollarreserves buiten de Ver. Staten bevinden zich in West-Europa (59%, waarvan 10% in Engeland), Canada (10%) en Latijns-Amerika (15%). Afgezien van de goudvoorraad in de Sowjet-Unie worden de Oosteuropese goud- en dollarreserves geschat op $ 295 miljoen.

De goud- en dollarreserves in de afzonderlijke landen bedroegen per 31 december 1956 (1955):

	1955	1956
	(in miljoenen $)	
West-Duitsland	2382	3341
Canada	2610	2996
Engeland	2882	3010
Zwitserland	2398	2646
Frankrijk	2137	1541
Italië	1139	1290
België, Luxemburg	1211	1236
Japan	1033	1171
Nederland	1144	1080
Venezuela	671	1061
Portugal	601	628
Mexico	560	604
Brazilië	468	551
Cuba	558	514

Van de landen met goud- en dollartegoeden kleiner dan $ 500 miljoen hebben in 1956 Oostenrijk, Noorwegen, Zweden, Guatemala en de Filippijnen hun voorraad weten te vergroten. Spanje, Argentinië en Indonesië leden grote verliezen. De voorraad van Australië nam eveneens af, maar in begin 1957 is de situatie aldaar verbeterd.

Portugese kritiek op de Ver. Naties

De Portugese minister van buitenlandse zaken, *Paulo Cunha*, heeft tegenover een verslaggever van *United Press* (30-5) scherpe kritiek geleverd op de Verenigde Naties. De idee van de volkerenorganisatie noemde hij bijzonder interessant, doch niet voldoende in overeenstemming met de realiteit.

Bepaalde ingewikkelde problemen zouden door de afgevaardigden der landen, die direct hierbij betrokken zijn, moeten worden bestudeerd en behandeld. Op een dergelijke wijze zou volgens de Portugese minister kunnen worden vermeden dat alle landen die al dan niet bij de zaak zijn betrokken, een stem hebben in de beslissingen.

Er heeft volgens Cunha soms een ontstellende koehandel plaats in stemmen, die in een bepaalde kwestie van beslissend belang kunnen zijn. „U stemt hierin voor mij, dan zal ik in die kwestie voor u stemmen." Hij erkende dat er problemen bestaan, die voor alle mogendheden van belang zijn. Doch de meeste zijn beperkt tot bepaalde gebieden en een zeer grondige kennis van alle omstandigheden is vereist om een enigszins gefundeerd oordeel te kunnen geven.

De vluchtelingen —

De Hoge Commissaris der Ver. Naties voor de vluchtelingen, de Zwitser dr. *A. R. Lindt,* de opvolger van de in 1956 overleden Nederlander dr. G. J. van Heuven Goedhart, heeft volgens *ANP* op 27 mei te Genève medegedeeld, dat er van de bijna 200.000 gevluchte Hongaren nog 44.000 niet zijn geholpen. Bovendien zijn er in Europa nog 50.000 andere vluchtelingen, die reeds vele jaren in kampen verblijven.

Dr. Lindt achtte het daarom gewenst de volkeren van Europa en Amerika het vluchtelingenprobleem in zijn geheel onder de aandacht te brengen. Het was zijn streven, tegen het einde van 1958, als zijn ambtstermijn afloopt, te kunnen zeggen dat het Hongaarse vluchtelingenprobleem was opgelost en dat er ook geen andere vluchtelingen meer in kampen zitten. Hij was er echter niet van overtuigd dat hij hierin zou slagen.

De waarnemende Hoge Commissaris, *J. Read,* deelde mede, dat één miljoen personen, die de status van vluchteling hebben, onder het mandaat van de Hoge Commissaris vallen. Voor 800.000 hunner behoeft het Hoge Commissariaat echter niet meer te zorgen, daar zij enkel nog vluchteling zijn, omdat zij nog niet in het land dat hen heeft opgenomen zijn genaturaliseerd. Zij zijn er gevestigd en verdienen er hun brood. Voor 200.000 echter, van wie 50.000 nog in kampen wonen in verscheidene Europese landen, is wel hulp nodig. Van die kampen zijn er nog meer dan 500.

In het Midden-Oosten zijn volgens het *Alg. Handelsblad* (28-5) 922.000 Arabieren uit Palestina, onder wie circa 225.000 kinderen beneden de 8 jaar, die als vluchteling zijn geboren. Voor hen moeten de Ver. Naties zorgen, die daartoe een speciaal fonds hebben gesticht. Verder zijn er nog de 20.000 Joden, die sinds oktober 1956 uit Egypte zijn gewezen.

Het dagelijks bestuur van de UNREF — de organisatie van de VN die gelden voor de hulp aan vluchtelingen beschikbaar stelt — heeft volgens *Reuter* op 4 juni te Genève met algemene stemmen een voorstel van Amerikaanse zijde aangenomen, waardoor het oorspronkelijk door de Hoge Commissaris gevraagde bedrag voor de uitvoering van het hulpprogramma voor de Hongaarse vluchtelingen in Oostenrijk (in totaal 33.000 personen) van $ 4½ tot $ 3½ miljoen wordt teruggebracht.

Israël

Eisenhower-doctrine aanvaard - Parlement keurt buitenlandse politiek goed —

De Israëlische regering heeft volgens *Reuter* op 21 mei in een officiële verklaring medegedeeld, dat zij de Amerikaanse stappen voor het behoud van de vrede, onafhankelijkheid en economische kracht van het Midden-Oosten toejuicht. In de verklaring werd gezegd dat Israël met de VS en andere bevriende naties wil samenwerken om te komen tot een permanente vrede in dit gebied en in de gehele wereld.

Het Israëlische parlement heeft volgens *Reuter/United Press* op 3 juni de buitenlandse politiek van premier David Ben Goerion en de aanvaarding van de Eisenhower-doctrine met 59 tegen 5 stemmen bij 39 onthoudingen goedgekeurd. Tegen stemden de communisten, terwijl de onthoudingen afkomstig waren van de twee partijen van de linkervleugel in het coalitiekabinet en van de rechtse oppostie. Het parlement verwierp drie moties van wantrouwen van de oppositiepartijen (communisten, algemeen-zionisten en de Heroethpartij).

Tijdens een rede ter verdediging van de aanvaarding van de Eisenhower-doctrine door de regering zeide premier Ben Goerion, dat Israël met alle landen, onverschillig welk regime daar aan de macht is, goede betrekkingen wil onderhouden. Israël is tegen agressie van welke kant ook en heeft zelf geen agressieve bedoelingen. De Eisenhower-doctrine is een waarborg voor Amerikaanse hulp bij een aanval van een land, dat onder leiding staat van het internationale communisme, aldus Ben Goerion.

Kasjmir

Rapport Jarring —

De Zweedse vertegenwoordiger in de Veiligheidsraad *Gunnar Jarring,* aan wie de raad op 21 februari bij resolutie had opgedragen te trachten in een persoonlijk onderzoek in India en Pakistan een oplossing te vinden voor het vraagstuk-Kasjmir, heeft op 30 april aan de raad verslag uitgebracht. In zijn rapport verklaarde Jarring, dat hij voor het ogenblik geen concreet voorstel kon doen, maar dat beide partijen, ondanks de huidige impasse, hem verlangend schenen te zijn om samen met de Ver. Naties tot een vreedzame oplossing te komen.

Jarring was van mening dat de vroeger aanbevolen oplossingen nu in een ander verband misschien niet meer geldig zijn. Hij verklaarde, dat hij beide regeringen had voorgesteld, de kwestie van de tenuitvoerlegging van de vroegere resoluties der commissie van de VN (over het staakt-het-vuren en de demilitarisering) aan arbitrage te onderwerpen. India had echter dit voorstel afgekeurd omdat het de Indische regering toescheen, dat hierin het Indische en Pakistaanse standpunt op hetzelfde vlak werden geplaatst, terwijl Kasjmir sinds 1947 volgens India wettig tot zijn gebied behoort. In het rapport werd verder over de kwestie van het zenden van een internationale politiemacht naar Kasjmir niet meer gesproken.

(Vor. ber. pag. 13056/3, 12993/2)

Verkiezingen —

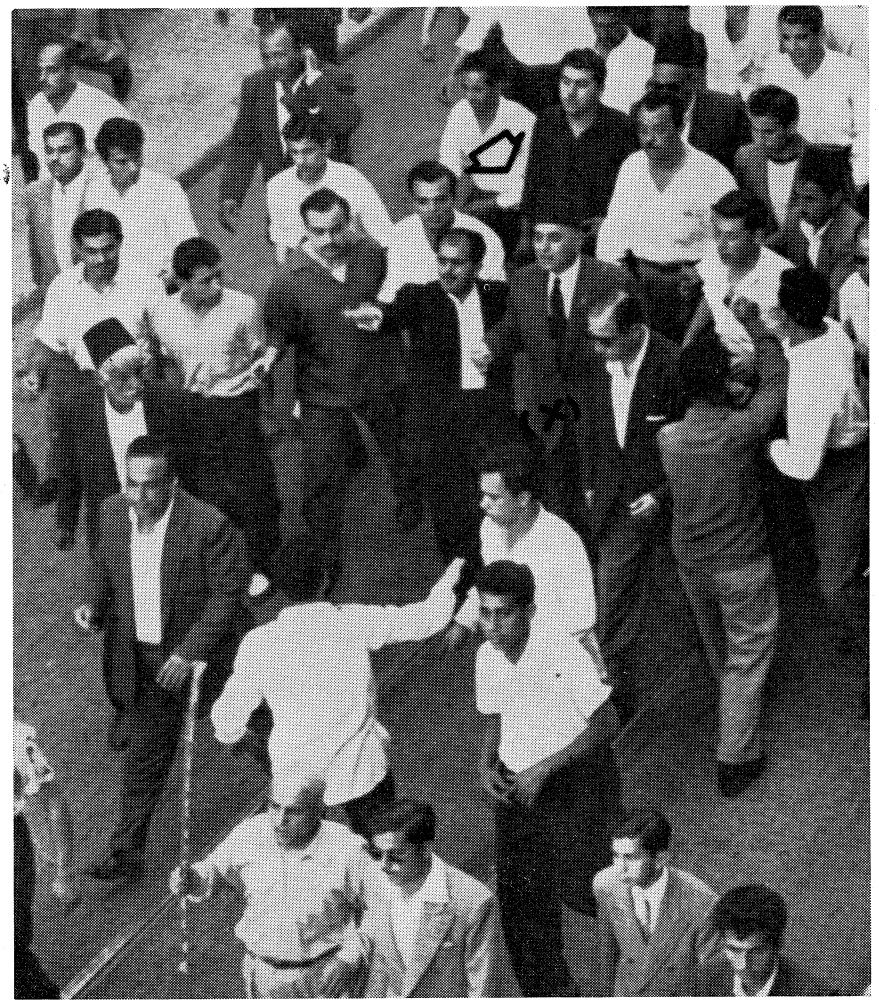
Na algemene verkiezingen voor de wetgevende raad van Kasjmir is volgens *Reuter* (4-6) de zetelverdeling aldus: de Nationale Conferentie 68 zetels, Pradja Parisjad 5 zetels, Haridjan Mandal 1 zetel en onafhankelijken 1 zetel.

Libanon

Ongeregeldheden te Beiroet —

In de hoofdstad van de Libanon, Beiroet, hebben zich op 30 mei ernstige ongeregeldheden voorgedaan, waarbij, volgens *Ass. Press/Reuter,* vijf personen om het leven zijn gekomen en enige tientallen werden gewond.

Er was een demonstratieverbod ingesteld, toen bekend was geworden, dat leden van de oppositiepartijen een betoging tegen de regering wil-

Onder de demonstranten bevond zich ook de voormalige premier Saeb Salem (op de foto aangegeven met ×).

den houden. De oppositie was van mening, dat de regeringsgezinde ambtenaren corruptie plegen bij de voorbereiding van de verkiezingen, die 9 juni beginnen. Ook beschuldigde zij de regering ervan, dat zij de onafhankelijkheid van het land voor de dollars van de Eisenhowerdoctrine had verkocht.
De relletjes droegen dan ook een anti-Amerikaans karakter.
Verder werd de aansluiting bij de buitenlandse politiek van Egypte en Syrië geëist.
Een reeds afgekondigde staking werd op 3 juni door de oppositie afgelast, nadat volgens *Reuter* de regering bepaalde — niet bekendgemaakte — waarborgen had gegeven.
Premier *Dami Sohl* heeft volgens *AFP* (3-6) *Joessef Hitti* en *Mohammed Ali Bejoem* als (neutrale) ministers van staat in zijn regering opgenomen.

Luxemburg

Groothertogelijke tweeling geboren

Prinses Josephine-Charlotte van Luxemburg, zuster van koning Boudewijn van België, heeft op 15 mei het leven geschonken aan een dochter en een zoon. Bij de doop (18-5) ontvingen zij resp. de namen: Margaretha Antonia Maria Felicitas en Jan Felix Maria Willem.
Prinses Josephine-Charlotte is op 9 april 1953 in het huwelijk getreden met groothertog Jan, de Luxemburgse troonopvolger. Zij hadden reeds een dochter van drie (zie pag. 11122/1) en een zoon van twee jaar (zie kron. pag. 11840).

Nederland

Raad-adviseur Huis van de Koningin benoemd —

Met ingang van 1 juni 1957 is de heer *F. van 't Sant,* wonende te Londen, benoemd tot raad-adviseur van het Huis van H.M. de Koningin. Hij is de opvolger van de heer A. van Veen, die in 1956 is overleden. De heer Van 't Sant is geboren in 1883. Nadat hij aanvankelijk bij de PTT werkzaam was geweest, kwam hij in 1906 bij de havenpolitie te Rotterdam. In 1916 werd hij hoofdcommissaris van politie te Utrecht, in 1920 volgde zijn benoeming in dezelfde functie te Den Haag, waaruit hij in 1935 ontslag nam. Tijdens Wereldoorlog II verbleef hij te Londen, waar hij thesaurier van koningin Wilhelmina en prins Bernhard was.

Eredoctoraten Amsterdamse Universiteit —

Ter gelegenheid van het 325-jarig bestaan van de Gem. Universiteit van Amsterdam zijn op 4 juni aan vijf Nederlanders en twee buitenlanders eredoctoraten verleend. Het waren ds. *J. J. Buskes,* prof. *M. Gutzwiller* (Zwitserland), prof. dr. *N. H. Swellengrebel,* prof. dr. *W. J. Jongmans,* dr. *H. E. van Gelder,* prof. *G. L. Gonggrijp* en *J. W. Fulbright* (Ver. Staten).

De eredoctores

Aan *De Telegraaf* (4-6) ontlenen wij de volgende personalia van de zeven eredoctores.
Ds. *J. J. Buskes,* Ned. Herv. predikant. Sinds 1950 wijkpredikant in Amsterdam. Door deze erepromotie, aldus promotor prof. dr. G. C. van Niftrik, wordt ds. Buskes geëerd wegens „uitzonderlijke verdiensten als voorstrijder voor een vernieuwde theologie".
Prof. *Max Gutzwiller.* In 1889 te Bazel geboren. Hoogleraar te Freiburg. Werd in 1929 benoemd aan de Academie voor Internationaal Recht te Den Haag. Promotor prof. mr. J. Offerhaus, prees hem wegens zijn grote verdiensten voor de kennis van het internationale recht.
Prof. dr. *N. H. Swellengrebel,* 1885 te Amsterdam geboren. Hij werd in 1946 buit.gew. hoogleraar in de parasitologie. In 1937 ontving hij de Darling-prijs voor onderzoekingen op het gebied van de malariabestrijding. Promotor mevr. prof. dr. A. Charlotte Ruys, zeide: „Een bioloog, die niet terugdeinsde voor levensgevaarlijke proeven in het be-

Op bovenstaande foto ziet men v.l.n.r. de erepromovendi ds. J. J. Buskes (godgeleerdheid), de Zwitserse hoogleraar prof. dr. M. Gutzwiller (rechtsgeleerdheid), prof. dr. N. H. Swellengrebel (geneeskunde), prof. dr. W. J. Jongmans (wis- en natuurkunde), dr. H. E. van Gelder (letteren en wijsbegeerte), prof. G. Gonggrijp (economische wetenschappen) en de heer A. Ronhovde, lid van de Amerikaanse ambassade te Den Haag, die het eredoctoraat in ontvangst nam voor de Amerikaanse senator J. W. Fulbright (politieke en sociale wetenschappen).

lang van de pestbestrijding. Van jongs af aan heeft hij het stempel gedragen dat eigen is aan de arts, die om de patiënten te helpen, gevaar voor zichzelf niet ontwijkt."

Prof. dr. *W. J. Jongmans.* In 1878 te Leiden geboren. Was van 1932-1950 bijz. hoogleraar te Groningen. In 1938 benoemd tot eredoctor universiteit te Glasgow. Promotor prof. dr. H. J. Mac Gillavry zeide: „U hebt grote verdiensten als geoloog maar ook als mens; u hebt tijdens de bezetting geholpen om Nederlandse geologen uit de handen van de vijand te houden."

Dr. *H. E. van Gelder.* In 1876 te Amsterdam geboren. Heeft een groot aandeel gehad in de voorbereidingen van belangrijke exposities van Nederlandse Kunst. Lange tijd directeur van het Haagse Gemeentemuseum geweest. Promotor prof. dr. J. Q. van Regteren Altena zeide: „Hij was het die de Haagse kunstschatten een nieuw tehuis bood, het op één na grootste kunstmuseum in Nederland!"

Prof. *G. L. Gonggrijp.* In 1885 in Indonesië geboren. Na zijn studie te Leiden werd hij ambtenaar bij het BB in het toenmalige Ned.-Indië. Hij heeft sinds 1919 verscheidene lectoraten in Nederland vervuld. Sinds 1930 buitengewoon hoogleraar in koloniale economie geweest te Amsterdam. Sinds 1939 buitengewoon hoogleraar te Rotterdam. Eervol ontslag in 1956. Promotor prof. dr. G. H. van der Kolff noemde hem „een kenner van de tropen en een begenadigd docent."

James W. Fulbright. Amerikaans senator. In 1905 geboren. Studeerde rechten aan verscheidene Amerikaanse universiteiten. Nam het initiatief tot het programma dat een internationale uitwisseling van studenten en hoogleraren beoogde. Promotor prof. dr. A. N. J. den Hollander verklaarde: „Tienduizenden gaf hij de gelegenheid om hun wetenschappelijke activiteit te ontplooien."

Verhoging sociale uitkeringen —

Bij de Tweede Kamer zijn op 7 juni ingediend een vijftal wetsontwerpen, waarin wordt voorgesteld, ter compensatie van de huurverhoging, met 3% te verhogen de uitkeringen land- en tuinbouwongevallenwet ingevolge de ongevallenwet, de land- en tuinbouwongevallenwet en de zeeongevallenwet met de daarop verleende bijslagen, de invaliditeits- en weduwenrenten ingevolge de invaliditeitswet met de daarop verleende bijslagen, en de kinderbijslagen ingevolge de kinderbijslagwet, de kinderbijslagwet voor invaliditeits-, ouderdoms- en wezenrentetrekkers en de noodwet kinderbijslag kleine zelfstandigen. Aan *De Telegraaf* (8-6) ontlenen wij verder het volgende:

De kosten van de verhoging van de ongevalsuitkeringen worden voor 1957 op *f* 500.000 en voor 1958 op *f* 1 miljoen geschat. De kosten van de verhoging van de invaliditeitsrenten worden voor 1957 op *f* 690.000 en voor 1958 op *f* 1.600.000 geraamd.

De verhoging der kinderbijslagen zal geschieden met ingang van 1 juli a.s. De kosten worden geraamd op rond *f* 13.500.000. De bedragen voor de kinderbijslag voor het eerste kind worden verhoogd van 56 cent per dag op 58 cent; voor het tweede en derde kind van 63 cent per dag tot 65 cent; voor het vierde en vijfde kind van 88 cent per dag tot 91 cent per dag en voor het zesde en volgende kinderen van 99 cent per dag tot *f* 1.02 per dag. De kosten van de verhoging der kinderbijslagen voor invaliditeit-, ouderdom- en wezenrentetrekkers komen op ongeveer *f* 800.000 per jaar. De kinderbijslagen worden voor deze categorie voor het eerste kind verhoogd van *f* 14.75 per maand tot *f* 15.30; voor het tweede en derde kind van *f* 16.60 per maand tot *f* 17.15; voor het vierde en vijfde kind van *f* 23.20 per maand tot *f* 24 en voor het zesde en volgende kinderen van *f* 25.80 per maand tot *f* 26.90.

Voorgesteld wordt de kinderbijslag voor kleine zelfstandigen voor het derde kind van 35 cent op 36 cent per dag te brengen en voor de volgende kinderen van 51 cent op 53 cent. De kosten hiervan worden geraamd op circa *f* 180.000 per jaar.

Voorts wordt voorgesteld de inkomensgrenzen met ingang van 1 jan. 1958 te verhogen. Thans gaat het recht op kinderbijslag voor kleine zelfstandigen in bij een inkomen van niet meer dan *f* 3200 per jaar bij het derde kind, bij een inkomen van meer dan *f* 3200 doch minder dan *f* 3400 per jaar bij het vierde kind, bij een inkomen van meer dan *f* 3400 per jaar, doch minder dan *f* 3600 bij het vijfde kind enz.

Voorlopige resultaten woningtelling -1956 —

Het Centraal Bureau voor de Statistiek heeft op 5 juni enige uitkomsten gepubliceerd van een steekproef van 1 op 30, getrokken uit het materiaal verkregen bij de woningtelling van 1956 (zie ook pag. 12716 /1). Bij deze telling zijn in totaal 2.549.000 bewoonde woonverblijven aangetroffen, waarvan 2½ miljoen bewoonde woningen en 49.000 bewoonde, andere ruimten. Van de 2½ miljoen bewoonde woningen

vormen de gewone woningen (2.134.000) de overgrote meerderheid, naast 194.000 boerderijen en tuinderswoningen, 161.000 andere bedrijfswoningen en bijna 11.000 bijzondere wooneenheden.

Bouwwijze — Uit een onderscheiding naar bouwwijze blijkt, dat de Nederlandse bevolking overwegend is gehuisvest in eengezinshuizen. De totale voorraad bewoonde en onbewoonde woningen telde nl. 1.730.000 eengezinshuizen (waarvan 580.000 of een derde vrijstaand). In meergezinshuizen zijn 780.000 woningen geteld (boven- en benedenwoningen, etagewoningen, e.d.).

Eigendom — Bijna 80% (nl. ruim 1.9 miljoen) van de bewoonde woningen waren eigendom van particuliere personen en instellingen (w.o. circa 3500 in de nieuwe vorm van zg. horizontale eigendom). Van de overige bewoonde woningen waren bijna 265.000 in het bezit van gemeenten en ruim 307.000 eigendom van woningbouwcorporaties. Van het totaal bewoonde woningen werden 730.000 of bijna 30% bewoond door de eigenaar.

Overheidssteun — Van de totale voorraad bewoonde woningen is bijna 75% tot stand gekomen zonder enige vorm van overheidssteun. In dit opzicht bestaat echter een volkomen tegengestelde verhouding voor de naoorlogse en de vroegere bouw. Terwijl van de voor 1946 gebouwde woningen bijna 90% zonder overheidssteun is gebouwd, is van de in 1946 en later gereedgekomen woningen meer dan 90% met steun gebouwd. Beziet men alle 690.000 met overheidssteun gebouwde woningen onder de huidige voorraad bewoonde woningen als afzonderlijke groep dan blijkt dat ruim 450.000 of tweederde deel daarvan na de oorlog is tot stand gekomen.

Bouwjaar — De woningvoorraad bestond op 30 juni 1956 voor ruim 500.000 of 20% uit na 1945 gebouwde woningen. Voorts dateerden ruim 800.000 van voor 1906, d.w.z. dat ruim 30% van de woningvoorraad 50 jaar of ouder is. De rest van de woningvoorraad, 1,2 miljoen of bijna 50% is gebouwd tussen 1906 en 1946.

Aantal vertrekken — Van de gewone woningen zonder bedrijf, in totaal bijna 2,1 miljoen, waren ruim 20.000 éénvertreks- en bijna 95.000 tweevertrekswoningen. Het aantal woningen met 8 of meer vertrekken bedroeg 6% van het totaal. Het sterkst vertegenwoordigd was de groep woningen met 5 vertrekken, ruim 600.000 of ruim 50%. De woningen met 3 en 4 vertrekken vormden resp. 10 en bijna 20% van het totaal.

Huurwaarde — Van de gewone woningen zonder bedrijf viel ruim 30% in huurklassen beneden *f* 300. Bijna 50% in de klassen van *f* 300, tot *f* 500. Voor de naoorlogse (t.o.v. de vooroorlogse) woningen blijkt een duidelijke verschuiving naar hogere klassen en tegelijkertijd een concentratie in de middenklassen. Van de voor 1946 gebouwde woningen had 56% een huur van *f* 300 tot *f* 600, van de in 1946 of later gebouwde 70%.

Outillage — Bij 90% van alle bewoonde woningen werd een openbare aansluiting op een waterleidingnet aangetroffen, bij 70% op een gasleiding en bij 98% op een elektriciteitsnet. Het aantal woningen zonder eigen privaat is te verwaarlozen. In ruim 700.000 of in bijna 30% der bewoonde woningen bevond zich een afzonderlijke badruimte.

Inwoning — In totaal zijn 2.587.000 huishoudens tezamen met 10.175.000 personen en 320.000 alleenstaanden (o.w. 105.000 mannen) geteld. Van de 2.587.000 huishoudens wonen 2.1 miljoen of ongeveer 80% zonder inwoning alleen in een woning. Er zijn ruim 225.000 huishoudens, die wèl inwoning hebben, maar waarvan, volgens hun opgave, bijna 100.000 om andere redenen dan de woningnood. Daarnaast zijn even-

Verkeersongevallen in 1956 —

Aan het CBS-Bulletin (31-5) ontlenen wij de volgende cijfers van het aantal verkeersongevallen en slachtoffers in 1956.

Verkeersongevallen en slachtoffers per gemeentegroep.

a: absolute cijfers. b: 1956 in % van 1955

	Aantal verkeersongevallen				Aantal slachtoffers							
	totaal		w.v. met alleen materiële schade		gedood 1)		ernstig gewond		licht gewond		totaal	
gemeenten met:	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
100.000 en meer inw.	69.080	112.4	54.307	114.4	359	101.1	7.648	108.0	8.198	103.8	16.205	105.7
20.000-100.000 inw.	30.211	110.4	21.898	113.0	394	101.5	5.801	104.5	3.255	102.5	9.450	103.7
minder dan 20.000 inw.	29.412	112.1	19.203	112.5	851	105.2	7.993	115.3	3.695	106.8	12.539	112.0
Totaal	128.703	111.9	95.408	113.7	1.604	103.4	21.442	109.6	15.148	104.2	38.194	107.1

De slachtoffers naar wijze van deelneming aan het verkeer.

a: absolute cijfers. b: 1956 in % van 1955

	gedood 1)		ernstig gewond		licht gewond		totaal	
	a	b	a	b	a	b	a	b
Bestuurders en inzittenden (c.q. duopassagiers) van:								
motordriewiel	2	66.7	64	101.6	50	68.5	116	83.5
4- en meerwielige vrachtauto's 2)	38	80.9	604	116.4	388	100.3	1.030	108.1
autobus	8	200.0	288	205.7	190	92.7	486	139.3
personenauto's	240	121.8	2.555	113.3	1.748	106.5	4.543	110.0
motorrijwiel 3)	217	120.6	3.325	106.8	2.454	107.2	5.996	107.4
bromfiets	223	93.7	4.643	127.6	3.522	128.1	8.388	126.6
rijwiel	399	103.1	5.558	97.7	4.285	91.7	10.242	95.3
ander vervoermiddel	14	53.9	197	85.3	168	69.4	379	76.0
voetganger	463	98.5	4.208	107.5	2.343	103.1	7.014	105.3
Totaal	1.604	103.4	21.442	109.6	15.148	104.2	38.194	107.1

1) incl. de personen die binnen 30 dagen na het ongeluk aan hun verwondingen zijn overleden.
2) incl. vrachtauto met aanhangwagen en trekker met oplegger.
3) incl. scooter.

eens ruim 225.000 inwonende huishoudens geteld, waarvan, eveneens volgens hun opgave, ruim 165.000 inwoonden tengevolge van de woningnood en ruim 60.000 om andere redenen. Ook waren nog ruim 50.000 huishoudens gehuisvest in bewoonde andere ruimten. Van de 165.000 vanwege de woningnood inwonende huishoudens stonden ruim 55.000 in geen enkele familierelatie tot de hoofdbewoner. Onder de 110.000 andere gevallen waren ca. 90.000 huishoudens van kinderen, inwonend bij ouders, waaronder ruim 33.000 van gehuwde paren zonder en bijna 55.000 met kinderen.

Alleenstaanden — Van de ruim 310.000 in woningen gehuisveste alleenstaanden wonen ruim 120.000 (w.o. 30.000 mannen) alleen in een woning. Voorts zijn bijna 70.000 alleenstaanden hoofdbewoner en hebben inwoning. De overige alleenstaanden, 120.000, zijn inwonend en voor ruim 90.000 van hen, overwegend de normale kamerbewoners, gaat de inwoning buiten de woningnood om. Onder de overige 30.000 vallen b.v. de door de woningnood gescheiden wonende gehuwden (ca. 4500 echtparen).

Woningnoodforensen — Voor de meeste forensen houdt de scheiding tussen woon- en werkgemeente geen verband met de woningnood. In totaal zijn ruim 50.000 zg. woningnoodforensen aangetroffen, welk aantal, voorzover op dit ogenblik kan worden vastgesteld, 10 tot 15% van het totaal aantal buiten hun woongemeente werkende hoofden van huishoudens uitmaakt. Ca. 30% van deze 50.000 woningnoodforensen zijn in hun woongemeente inwonend en zijn dus reeds onder de eerder vermelde inwonende huishoudens begrepen.

Statistische gegevens over studenten —

De door het Centraal Bureau voor de Statistiek samengestelde statistiek voor het hogere onderwijs 1954-'55—1955-'56 bevat tal van gegevens over de studenten, vooral ook sociale gegevens. Wij ontlenen hieraan het volgende.

In het studiejaar 1954-'55 was 49% der studenten afkomstig uit het hoger milieu, 44% uit het middelbaar milieu en 7% uit het lager milieu. Verder was 27% Rooms-Katholiek, 26% Nederlands-Hervormd, 11% Gereformeerd, terwijl 29% geen kerkelijke gezindte vermeldde.

Meer dan de helft der studenten bleek uit de grote en middelgrote steden, die tezamen 40% der bevolking omvatten, afkomstig te zijn. Het platteland (44% der bevolking) leverde 20% der studenten en de forensengemeenten (5% der bevolking) 12%. Doordat in de directe omgeving van Groningen en Nijmegen weinig grote en middelgrote steden liggen, is van de studenten aan deze universiteiten 1/3 van het platteland afkomstig. Verdeeld over het land is het aantal studenten afkomstig uit de „Randstad Holland" verreweg het grootst.

De gemiddelde leeftijd der studenten, die de leeftijd van 35 jaar nog niet hadden bereikt was in 1954-'55 24 jaar; in 1949-'50 was dit gemiddelde 23 jaar. Eén derde deel van de mannelijke eerstejaarsstudenten is 22 jaar en ouder; de overeenkomstige vrouwelijke groep omvat slechts 15%.

Voor het eerst zijn gegevens beschikbaar over de eventuele invloed van de militaire dienst op de studie. Zo was 28% der mannelijke studenten geheel van dienstplicht vrijgesteld, 22% was reeds onder de wapenen geweest (waarvan de helft tijdens de studie), terwijl 26% nog voor de eerste oefening moest opkomen.

Wat de burgerlijke staat betreft waren in 1954-'55 2620 studenten gehuwd (o.w. 338 vrouwelijke), dat is 10% van alle ingeschrevenen. Voor de studenten jonger dan 30 jaar bedroeg dit percentage 5%. Met betrekking tot de huisvesting blijkt, dat 27% der studenten buiten de universiteitsstad woonde, 73% in de universiteitsstad, t.w. 53% op kamers en 20% bij ouders of zelfstandig. Van de studenten, die in steden in de directe omgeving van de universiteit woonden (Den Haag, Haarlem, e.d.) had ruim een derde in de universiteitsstad kamers gezocht; de anderen waren forens. Het aantal studenten, dat zich niet als lid van een gezelligheidsvereniging had opgegeven steeg van 41% in 1947-'48 tot 47% in 1954-'55 (spoorstudentenverenigingen inbegrepen). Van de studenten van 20 jaar en jonger was een derde deel niet aangesloten.

In 1956 vervulden 3832 academici een functie bij het hoger onderwijs, waaronder 889 hoogleraren. Van de wetenschappelijke ambtenaren is 10% tevens docent.

De universiteiten blijken een duidelijke regionale functie te hebben. Op dit punt maakt alleen de Vrije Universiteit (Amsterdam) met een landelijk confessioneel karakter een uitzondering. Gebieden die op grote afstanden van de universiteiten liggen, tonen geen bepaalde voorkeur voor een bepaalde universiteit (Zeeland, Achterhoek).

Stichting Kernvoortstuwing Koopvaardijschepen opgericht —

Te Den Haag is opgericht de Stichting Kernvoortstuwing Koopvaardijschepen. Het doel der Stichting is de bestudering in de ruimste zin van de problemen — ook economische — verband houdend met de toepassing van de kernenergie bij de voortstuwing van koopvaardijschepen.

Als oprichters traden op de heren *J. P. Kruseman* (directeur van de Kon. Ned. Stoomboot Mij. NV, Amsterdam), mr. *J. J. Oyevaar* (lid van de raad van beheer van Phs. van Ommeren NV, Rotterdam), *J. W. Hupkes* (voorzitter van de Centrale Bond van Scheepsbouwmeesters in Nederland te Den Haag) en ir. *J. E. Woltjer* (vice-voorzitter van die bond). Het bestuur van de Stichting zal voor de eerste maal worden gevormd door de heren *J. P. Kruseman*, mr. *J. J. Oyevaar*, *J. W. Hupkes*, ir. *J. E. Woltjer*, ir. *J. P. Hulsman* (centrale organisatie TNO te Den Haag), prof. ir. *H. E. Jaeger* (Technische Hogeschool te Delft) en prof. dr. *J. M. W. Milatz* (Reactor Centrum Nederland te Den Haag).

Ned. W.-Indië

De buitenlandse handel van Aruba en Curaçao —

Aan Economische Voorlichting (7-6) ontlenen wij de volgende cijfers over de handelsbalans van Aruba en Curaçao in de jaren 1952 t.m. 1956 (in miljoen Ant. gulden).

Aruba

	Invoer	Uitvoer	Saldo
1952	700	671	—29
1953	657	692	+35
1954	765	752	—13
1955	798	817	+19
1956	782	799	+17

Curaçao

	Invoer	Uitvoer	Saldo
1952	821	701	—120
1953	730	652	— 78
1954	777	703	— 74
1955	768	696	— 72
1956	873	786	— 87

De stijging van de invoer in Curaçao in 1956 met ƒ 105 miljoen is voor 80% toe te schrijven aan olieprodukten en overigens aan machines, vervoermiddelen, con-

structiemateriaal en elektrisch materiaal in verband met de uitbreiding van de installaties der petroleumraffinaderijen. De toename van de export in genoemd jaar komt geheel voor rekening van olieprodukten.
Gedurende de laatste jaren is een achteruitgang van het Amerikaanse aandeel in de invoer van de Nederl. Antillen te constateren. In 1948 bedroeg dit aandeel ruim 50% van de totale invoer exclusief de olieprodukten en in 1956 32%. De verdeling over de landen van herkomst (excl. de olieprodukten) was in 1956 als volgt (in miljoen Ant. gulden):

	Aruba	Curacao
Ver. Staten	41.0	46.9
Engeland	7.2	28.4
Nederland	6.0	38.1
Overige landen	11.9	34.0
Totaal	66.1	147.4

Ontslag minister Van Romondt aanvaard —

Met ingang van 31 mei is aan dr. *E. J. van Romondt*, de Antilliaanse minister van economische zaken en welvaartszorg (Cur. Onafhankelijke Partij) op zijn verzoek eervol ontslag verleend onder dankbetuiging voor de door hem in deze functie den lande bewezen diensten (zie ook pag. 13252/3).

Polen

Kardinaal Wyszynski te Rome —

De primaat van Polen, Stefan kardinaal Wyszynski, is op 8 mei in Rome aangekomen voor besprekingen met paus Pius XII. Op 18 mei overhandigde de paus kardinaal Wyszynski de rode kardinaalshoed. De kardinaal was reeds in 1953 tot zijn hoge functie verheven, maar de rode hoed kon hem niet eerder worden overhandigd omdat hij Polen niet kon verlaten. In september 1953 werd hij gevangen gezet en eerst in oktober jl. herkreeg hij zijn vrijheid.

Volgens *De Volkskrant* (27-5) heeft kardinaal Wyszynski in een in het openbaar te Rome uitgesproken rede erop gewezen, dat de kerk en het gezin de twee grote krachten zijn, waarop de Poolse natie steunt. Hij riep zijn landgenoten in Polen en daarbuiten op tot nationale eenheid en gebed. De primaat zeide verder nog: „Er is een tijd geweest, dat wij geen angst hebben gehad voor de kanonnen. Het is noodzakelijk om thans evenmin angst te hebben voor de feiten van heden. Men zegt, dat wij individualisten zijn. Maar dit heeft onze jeugd gered. Men zegt, dat wij de vrijheid overdreven liefhebben, maar dit heeft ons geholpen om stand te houden. Men zegt, dat wij gevoelsmensen zijn, maar onze jeugd is gezonder dan men verwacht zou hebben na jaren van experimenten, waarvan de mensen met werkelijkheidszin in het land zich thans afkeren."

Kardinaal Wyszynski ontvangt uit handen van de paus de rode kardinaalshoed.

„Op 8 december", aldus de kardinaal, „werd het decreet ondertekend, waarbij het godsdienstonderwijs weer werd toegelaten in de communistische scholen. Ondanks het feit, dat de ouders voor dit facultatieve onderwijs een speciale vergunning moeten aanvragen, heeft nagenoeg 100 percent der ouders dit gedaan. Ik kan dit niet verklaren, ik kan alleen het feit als zodanig registreren."

Sowjet-Unie

Interview Chroesjtsjew-New York Times —

Partij-secretaris Chroesjtsjew heeft de hoofdredacteur van de *New York Times, Turner Catledge* een interview toegestaan, dat genoemd blad in zijn nummer van 11 mei heeft afgedrukt. Wij ontlenen er het volgende aan:

Volgens Chroesjtsjew was de zekerste, zo niet de enige, weg voor de Ver. Staten en de Sowjet-Unie om een oorlog op grote schaal tussen de communistische en niet-communistische landen te voorkomen, het vinden van een of andere manier ter vermindering van de spanningen in de wereld.

Chroesjtsjew uitte zich als krachtig voorstander van een *conferentie* tussen Rusland, de Ver. Staten, Engeland en Frankrijk. Hij zei herhaaldelijk met nadruk, dat de *verantwoordelijkheid* voor een ontspanning in de wereld zeer zwaar drukt op de Ver. Staten en de Sowjet-Unie maar vooral op de Ver. Staten.

Catledge merkt op dat Chroesjtsjew het grootste deel van de vragen, die hij hem stelde, gemakkelijk en vlotweg beantwoordde. Slechts op één vraag ging hij niet nader in en dat was een verzoek om de landen, die hij als *pseudocommunistische* had omschreven, met name te noemen. Chroesjtsjew zeide dat zijn weigering berustte op zijn geloof dat er wellicht meer en meer pseudocommunisten zouden komen naarmate het gezag van de marxistisch-leninistische theorieën zich uitbreidde van land tot land.

Volgens Chroesjtsjew was de *Europese kwestie* de voornaamste oorzaak van spanning. Hij noemde haar een „knoop", die twisten veroorzaakte. Een regeling van deze kwestie zou bv. de oprichting van een *permanent lichaam* kunnen inhouden geleid door de Ver. Staten en de Sowjet-Unie, ter bestudering van toekomstige vraagstukken. Zo'n lichaam zou natuurlijk de ontbinding van de Noordatlantische Verdragsorganisatie (NAVO) met zich brengen. De *Duitse kwestie* moet ter oplossing overgelaten worden aan de West- en Oostduitsers, aldus Chroesjtsjew.

Chroesjtsjew noemde de *Verenigde Naties* een nuttig instrument voor de vrede, maar op het ogenblik niet belangrijk vanwege de overheersende rol die de Verenigde Staten erin speelden.

Het was volgens Chroesjtsjew een „onbetwistbaar feit", dat de *Ver. Staten* en hun bondgenoten een *agressieve oorlog* tegen de Sowjet-Unie en haar communistische bondgenoten in den zin hadden. Zelfzuchtige lieden in de Ver. Staten waren bezig een politiek te voeren, die „balanceerde op de rand van de oorlog". Het volk van de Ver. Staten was in de jongste verkiezingscampagne „handig om de tuin geleid" teneinde oorlogshitsers te volgen.

„Een land dat geen oorlog wil", aldus Chroesjtsjew, „zou niet doorgaan zijn strijdkrachten te ontwikkelen en wapens op te slaan, maar zou een akkoord proberen te bereiken met de andere partij. Het staat buiten twijfel, dat het Amerikaanse volk geen oorlog wil. Maar in uw hogelijk gecentraliseerde kapitalistische staat bestaat de regering uit vertegenwoordigers van banken en grote concerns, die handelen zonder het volk te vertellen van hun winsten.

Er zijn zelfzuchtige mensen, die een politiek voeren van balanceren langs de rand van de oorlog. Zelfs een ervaren acrobaat glijdt nu en dan wel eens uit en valt. Wanneer dat gebeurt, vinden we dat naar, maar een acrobaat is slechts in zijn eentje. Als een politieke leider uitglijdt en valt, kan hij miljoenen mensen in de dood sleuren.

Zij die voorstander zijn van de vrede en geen oorlog willen — dat zijn de arbeiders van Amerika. Maar zij hebben weinig invloed op de politiek van de Verenigde Staten. Zij worden handig om de tuin geleid tijdens de verkiezingscampagnes en stemmen op iemand waarvan zij niets weten. De pers, radio, televisie, vergaderzalen en al de materiële middelen van deze media zijn in handen van een handjevol kapitalisten, van rijke mannen die in staat zijn te doen wat zij willen."

In de Sowjet-Unie zou de censuur blijven bestaan, omdat zij een „redelijk instrument van de maatschappij was ter voorkoming van verspilling van artikels, zoals papier, inkt, en verf, ten bate van informatie die toch alleen maar schade aanricht."

Chroesjtsjew zag er geen theoretisch bezwaar in, dat Polen of andere „socialistische" landen hulp van „kapitalistische" landen zouden aannemen, maar zij moesten voorzichtig zijn „niet in de honig te verdrinken".

Stalin werd door Chroesjtsjew gezien als iemand, die grote bijdragen tot het communisme had geleverd, maar hij had fouten gemaakt die gebrandmerkt zouden blijven worden, opdat „anderen niet dezelfde fouten zouden maken".

De interventie van de Ver. Staten in het Midden-Oosten achtte Chroesjtsjew te veroordelen, maar de Sowjet-interventie in Hongarije was „iets anders" omdat „de Hongaren een onafhankelijke status en onafhankelijke regering hebben".

Chroesjtsjew verklaarde ook nog, dat Noorwegen als gevolg van een „misverstand" lid van de NAVO was geworden. De meerderheid van de Noren zou de NAVO thans willen verlaten, aldus Chroesjtsjew, die hieraan toevoegde, dat dit ook gold voor Denemarken en Nederland.

Chroesjtsjew zei, dat wanneer de VS bleven vasthouden aan voorwaarden voor toenadering tussen de VS en SU als minister Dulles pleegt te stellen, zo bv. de bevrijding van Oosteuropese landen van slavernij, het nog wel 200 jaar kan duren „eer wij bij elkaar komen". „Want in dit soort zaken zijn wij onbuigzaam".

„Gij beschouwt ons systeem als een slaven-systeem. Wij beschouwen uw systeem als een slaven-systeem. Marx heeft er 100 jaar geleden over geschreven. Het is beter er niet over te praten."

Kritiek van radio-Moskou

Radio-Moskou heeft op 15 mei gezegd, dat de New York Times de bevestiging door Chroesjtsjew van de mogelijkheid van overeenstemming tussen de VS en de SU ten onrechte heeft geïnterpreteerd als een voorstel een akkoord te sluiten tot verdeling van de wereld tussen de twee grote mogendheden. Radio-Moskou ontkende verder, dat het de bedoeling van de SU was een wig te drijven tussen de VS en de andere Westelijke mogendheden.

Zoals bekend, wenst de SU haar betrekkingen met alle landen te verbeteren, aldus radio-Moskou.

Chroesjtsjew over Amerikaanse versie van destaliniseringsrede —

De Sowjet-Russische partijsecretaris *Nikita Chroesjtsjew* heeft in het vraaggesprek, dat hij met de hoofdredacteur van de *New York Times* heeft gehad — en dat op 11 mei door genoemd blad werd gepubliceerd — verklaard dat de tekst, die het State Department in juni 1956 heeft gepubliceerd als zijnde het rapport van Chroesjtsjew over Stalin, „van a tot z door de Amerikaanse geheime dienst onder leiding van Allan Dulles in elkaar is gezet". Dit werd op 13 mei bekendgemaakt door radio-Moskou.

Blijkens het in de New York Times gepubliceerde interview had *Turner Catledge* aan Chroesjtsjew gevraagd de destijds in de New York Times gepubliceerde tekst *) te verifiëren of te corrigeren. Chroesjtsjew zei hierop, dat hij niet wist wat Catledge bedoelde met de „tekst van mijn rede" en dat hij geen interesse had in een door de Amerikaanse inlichtingendienst gefabriceerde tekst.

*) Een vertaling hiervan werd door ons gepubliceerd op pag. 12980, 12996, 13012, 13027, 13045, 13060, 13076, 13092, 13125, 13140, 13172, 13188 en 13203.

Chroesjtsjew over de landbouw-Voorsprong op de Ver. Staten —

Partijsecretaris Chroesjtsjew heeft volgens *Reuter* (24-5) op 22 mei in een te Leningrad gehouden rede gezegd, dat de Sowjet-Unie tegen 1958 meer melk per hoofd van de bevolking zal kunnen produceren dan de Verenigde Staten en in 1960 of 1961 meer vlees. „Wij gaan de kapitalistische wereld niet met bommen opblazen. Indien wij de Ver. Staten voorbijstreven in de produktie van vlees, boter en melk per hoofd van de bevolking, zullen wij de zuilen van het kapitalisme met de krachtigste torpedo hebben getroffen, die ooit is gezien ... Deze overwinning zal meer resultaat hebben dan de waterstofbom", aldus Chroesjtsjew.

De Sowjet-Unie heeft zich volgens Chroesjtsjew de mogelijkheden geschapen de Amerikaanse produktie per hoofd van de bevolking te overtreffen (pag. 12339 en 13271). Hij gaf vergelijkende cijfers van de produktie in 1956. De SU produceerde toen 32,3 kg vlees per hoofd; de VS 102,3. De melkproduktie in de SU was 245 kg per hoofd en in de VS 343 kg. In de SU was de produktie van boter 2,8 kg; in de VS 3,8 kg Chroesjtsjew deelde mede, dat het bestuur van de communistische partij en de Sowjet-regering de afschaffing overwegen met ingang van 1 januari van de verplichte levering van landbouwprodukten van akkers, die het particulier eigendom van boeren van collectieve bedrijven zijn. Hij herinnerde eraan dat de omvang van deze levering reeds in 1953 werd beperkt.

Herziening partijstructuur —

Partijsecretaris Chroesjtsjew heeft volgens radio-Moskou op 22 mei aangekondigd, dat de samenstelling van het centraal comité der communistische partij herzien zal worden. Hij verklaarde o.a.: „Wij moeten een aanzienlijk aantal mensen voor andere taken beschikbaar maken. Maar het heeft geen zin, overal tegelijk te beginnen. Laat ons eerst één ding doen: de organisatie van het industriële en bouwapparaat herzien."

Ook de vakorganisaties hebben volgens de partijsecretaris te veel mensen in hun apparaat aan het werk, evenals de politieke en bestuursorganisaties der districten, provincies en republieken.

Economische hulp voor Buiten-Mongolië —

Na besprekingen die van 10-15 mei te Moskou hebben plaatsgevonden is, aldus heeft radio-Moskou volgens *Ass. Press/New York Times* (17-5) op 16 mei medegedeeld, tussen de Sowjet-Unie en de Mongoolse Volksrepubliek (Buiten-Mongolië) een economisch akkoord gesloten. De SU zal haar belangen in de Mongoolse olie- en metaalindustrie overdragen en de door haar gecontroleerde vliegvelden te Ulan-Bator en Sain-Shanda, die voor militair verkeer werden gebruikt, aan Mongolië teruggeven.

Sowjet-eigendommen ter waarde van 100 miljoen roebel worden ter vrije beschikking van de Mongoolse Volksrepubliek gesteld. De SU zal verder helpen bij de bouw van 18 Mongoolse industriële en agrarische ondernemingen. Voorts zal zij in de periode 1958-'60 2500 tractoren, 550 oogstmachines, 200 diesel- en stoomkrachtstations, 3000 vrachtwagens en tal van andere uitrustingen leveren. Teneinde deze goederen te kunnen betalen zal Mongolië „op gunstige voorwaarden" een krediet

van 200 miljoen ontvangen. Sinds 1947 heeft de SU reeds voor een bedrag van 900 miljoen roebel aan kredieten op lange termijn verstrekt.

Cultureel contact met het buitenland —

Volgens *Tass/AFP* (21-5) is opgericht een staatscommissie die met de zorg voor de culturele betrekkingen met het buitenland belast is. Voorzitter is *Jieri Zjoekow*, die een van de naaste medewerkers van de oud-minister van buitenlandse zaken Sjepilow is geweest, toen deze nog hoofdredacteur van de Prawda was. Naar Zjoekow heeft medegedeeld is de voornaamste taak van de commissie het „verwijderen van het ijzeren gordijn, waarmee zekere landen trachten zich geïsoleerd te houden van het socialistische kamp". De commissie zal alle culturele activiteit moeten samenbundelen en is bevoegd culturele akkoorden met het buitenland te sluiten.

Diversen —

Staatslening — De ministerraad heeft volgens A F P (14-5) besloten over te gaan tot het uitgeven van een lening van 12 miljard roebel voor de ontwikkeling der nationale economie in 1957. De lening zal in vijf jaar aflosbaar zijn.

Verlegging loop rivieren — Naar R e u t e r (11-4) uit Moskou heeft gemeld hebben Sowjet-ingenieurs een plan ontworpen tot verlegging van de loop van verscheidene in noordelijke richting stromende rivieren in het Europese gedeelte der SU. Het doel hiervan is volgens T a s s enorme hoeveelheden elektriciteit te kunnen opwekken en grote oppervlakten steppen- en woestijngebieden te bevloeien. Voor dit doel zal tienmaal zoveel aarde moeten worden verplaatst als voor de aanleg van het Suezkanaal. Door de rivieren Petsjora, Dwina, Mezen en Onega stromen thans enorme hoeveelheden water zonder enig nuttig doel naar de noordelijke IJszee, aldus Tass. Het plan houdt in, dat het waterpeil in sommige van deze rivieren wordt verhoogd voor het vormen van een enorm reservoir, waaruit de in zuidelijke richting stromende Kama en Wolga kunnen worden gevoed. Deze rivieren drijven reeds vele waterkrachtstations aan.

Vrijlating gevangenen — De plv. procureur-generaal, P. I. Kudryawtsjew, heeft volgens U n i t e d P r e s s (15-5) in een onderhoud met de Amerikaanse professor Harold J. Berman, van de juridische faculteit van de universiteit van Harvard, medegedeeld dat sinds het overlijden van Stalin meer dan 70% van de gevangenen is vrijgelaten uit de Sowjet-gevangenkampen en dat tweederden van het aantal concentratiekampen in Siberië door de overheid geliquideerd is. Nog geen 2% van de personen die thans nog gevangen zitten zijn politieke gevangenen. Het merendeel zijn „verraders die met de Duitsers hebben samengewerkt tijdens strafmaatregelen tegen Sowjetburgers", aldus Kudryawtsjew. Ongeveer 52% van het aantal in vrijheid gestelde gevangenen is direct na afkondiging van de amnestiewet in 1953 op vrije voeten gesteld.

Atoomonderzoek — Prof. Blokhintsjew heeft volgens A F P op 15 mei voor de wetenschappelijke raad van het instituut voor atoomonderzoek van de Oosteuropese landen te Doebna (bij Moskou) verklaard, dat er thans te Doebna een ionenversneller met een vermogen van 120 miljoen volt wordt gebouwd. Voorts is men bezig met de bouw van een nieuw radio-chemisch laboratorium voor onderzoek naar een nieuw type warmte-kernenergie (thermo-nucleair). Tenslotte wordt er een fabriek voor vervaardiging van proefapparaten gebouwd, die bestemd zijn voor atoomcentra in Dresden, Praag, Boekarest en Boedapest.

Verenigde Staten

Eisenhower over proeven met kernwapens - Het TV-interview van Chroesjtsjew - De handel met China —

Op zijn wekelijkse persconferentie van 5 juni heeft president *Eisenhower* o.m. gezegd, dat hij gaarne de bezorgdheid in de wereld over de radio-actieve neerslag zou verminderen door een totaal verbod van proeven met kernwapens, maar dit verbod zou een onderdeel van een effectieve algemene ontwapeningsovereenkomst moeten zijn. De VS zullen dan ook nooit een akkoord met de Sowjet-Unie sluiten om een einde te maken aan de kernproeven, indien er niet tegelijkertijd een absoluut verbod komt, atoomwapens in een toekomstige oorlog te gebruiken.

In antwoord op een vraag verklaarde Eisenhower verder niet te geloven, dat de Ver. Staten nog eens een waterstofbom tot ontploffing zullen brengen van de grootte der bom, waarmee in 1954 een proef is genomen (zie pag. 11175/2). Hij liet zich er echter niet over uit, waar de grens ligt van de kracht van bommen, waarmee nog wel geëxperimenteerd zal worden.

Eisenhower zeide verder, dat hij verheugd was over de verklaring van *Chroesjtsjew*, dat de SU bereid is tot een beperkte ontwapeningsovereenkomst met het Westen te komen. Amerika zal het standpunt van Chroesjtsjew diepgaand bestuderen (zie ook pag. 13271).

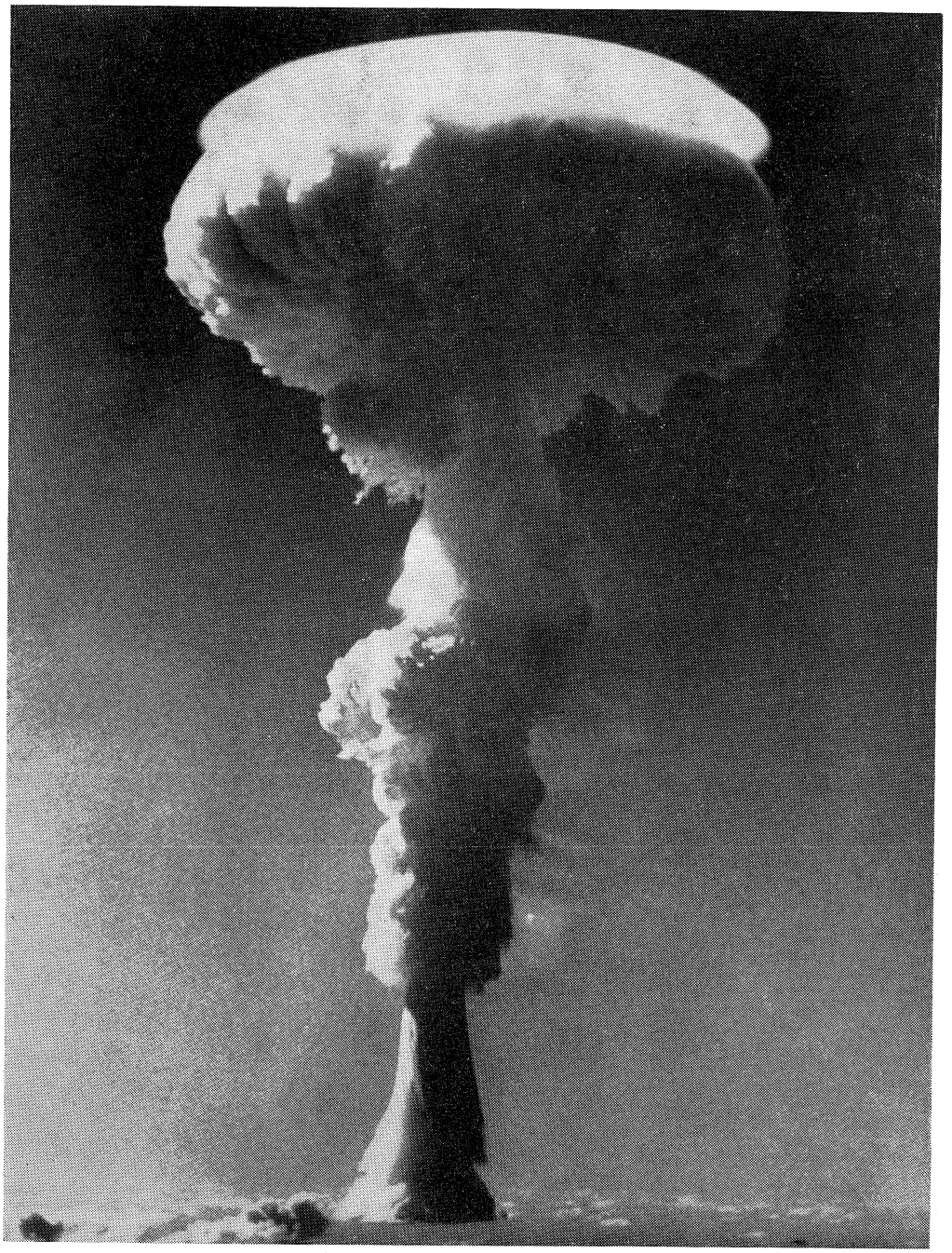
Chroesjtsjews voorstel, om de Amerikaanse en Russische troepen uit Europa terug te trekken, noemde Eisenhower een poging tot het drijven van een wig tussen bondgenoten. Chroesjtsjew had niet gezegd, dat hij Duitsland graag herenigd zou zien, maar wel had hij gesproken over zijn voorstel betreffende het terugtrekken van de Amerikaanse troepen uit Europa, een voorstel, dat reeds vele malen door de Amerikaanse regering is verworpen.

Op vragen over de uitspraak van verschillende geleerden, dat talrijke thans nog ongeboren kinderen door de radio-actieve neerslag geestelijk misvormd ter wereld zullen komen of korter zullen leven, antwoordde de president, dat naar zijn mening sommige van deze geleerden in hun antwoorden buiten het terrein hunner bevoegdheden schijnen te zijn geraakt. Het leek hem allemaal georganiseerd te zijn — waarmee hij niet wilde zeggen, dat het georganiseerd was met kwade bedoelingen. Persoonlijk gaf hij er echter de voorkeur aan zijn oordeel te baseren op een studie, die vorig jaar oktober door de nationale academie van wetenschappen is verricht (zie ook pag. 13220/2 e.v.).

Eisenhower verklaarde, dat ook hij zelf natuurlijk bezorgd is over de mogelijkheid, dat de neerslag gevaar oplevert voor toekomstige geslachten. Maar hij was tevens verantwoordelijk voor de defensie der Ver. Staten. Als opperbevelhebber moest hij er zeker van zijn, dat de Amerikaanse troepen te allen tijde over alle wapens kunnen beschikken, die in een nieuw conflict gebruikt kunnen worden. Hij voegde hieraan toe, dat de Ver. Staten erin geslaagd waren, de radio-actieve neerslag met negen tienden van de oorspronkelijke hoeveelheid te beperken.

Handel met China

Op een desbetreffende vraag verklaarde Eisenhower, dat naar zijn mening handel met de Chinese Volksrepubliek op den duur niet tegengehouden kon worden. Hij zag in het handhaven van het verschil in westelijke embargo's op goederenvervoer naar communistisch China en de Europese communistische landen niet evenveel voordeel als anderen deden (zie besluit Engeland i.z. verruiming: pag. 13261/1). Hij voegde eraan toe, dat hij een volledig opheffen van het verschil nooit had voorgestaan. „De wet tot het verbod van handel met communistisch China zal echter gehandhaafd blijven zolang deze wet van kracht is", aldus Eisenhower. In de betrekkingen tot communistisch en nationalistisch China zal geen verandering worden gebracht, aldus de president.

Engeland is bij Christmas Island — in de Stille Oceaan — begonnen met een nieuwe serie kernproeven. Op 15 mei is de eerste waterstofbom in deze serie tot ontploffing gebracht. Bovenstaande foto is gemaakt van uit een vliegtuig, dat boven het wolkendek vloog. De door de explosie gevormde paddestoelvormige wolk schijnt op het wolkendek te staan. Door de zware normale bewolking is echter het gedeelte van de atoomkolom boven het wateroppervlak niet zichtbaar. Volgens Britse mededelingen zou het hier een zeer „schone bom" (zie pagina 13216/3) betreffen. (foto United Press)

Verkiezingsverrassing in Canada

In Canada zijn reeds sedert 1935 de door de 75-jarige *Louis St. Laurent* geleide liberalen onafgebroken aan het bewind geweest en men nam vrij algemeen aan, dat dit bewind na de verkiezingen van 10 juni zou worden gecontinueerd, zij het misschien met een kleinere parlementaire meerderheid.

De Canadese kiezers hebben echter voor een grote verrassing gezorgd: zij bezorgden de door *John Diefenbaker* geleide conservatieven — sedert 1935 de officiële oppositie — 111 zetels in het 265 zetels tellend Lagerhuis (tegen 51 zetels in het oude Huis).

Weliswaar had men een conservatieve winst voorspeld, maar zeker niet zulk een grote winst.

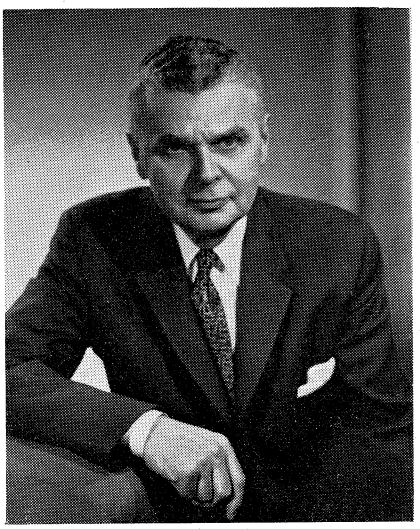
De liberalen kregen slechts 103 zetels, tegen 170 bij de verkiezingen van 1953. Daarnaast boekten de overwegend op gewestelijke belangen gerichte coöperatieve gemenebestfederatie (geleid door *M. J. Coldwell)* en sociale kredietpartij (geleid door *S. E. Low)* enige winst: zij kregen respectievelijk 25 (in 1953: 23) en 19 (15) zetels.

Opmerkelijk is, dat negen van de zeventien ministers uit het kabinet-St. Laurent er niet in slaagden hun parlementszetel te behouden. Tot deze negen behoren de minister van handel, *C. D. Howe,* en de minister van financiën, *Walter Harris,* die doorgingen voor de voornaamste bouwers van Canada's welvaart. Op deze welvaart hadden de liberalen bij hun verkiezingscampagne sterk de nadruk gelegd.

Geen absolute meerderheid

Hoewel het aantal Lagerhuiszetels van de conservatieven meer dan verdubbeld is en zij thans de grootste partij zijn, hebben zij geen absolute meerderheid behaald. Als gevolg hiervan zal Canada voor het eerst sedert 1945 een regering hebben, die niet op een vaste meerderheid in het parlement steunt. De toekomstige regering zal dus afhankelijk zijn van de steun van kleinere partijen en onafhankelijken.

Gezien de Canadese verhoudingen zal deze regering hierdoor geen bijzonder sterke positie innemen. Tot dusver is het in Canada steeds zo geweest, dat een partij gewoonlijk lange tijd (15 tot 30 jaar) aan het bewind bleef. Hiervoor lijkt thans de voorwaarde — een duidelijke meerderheid — te ontbreken. De *Financial Times* (12-6) achtte het mogelijk, dat de overwinning van de conservatieven slechts een begin is van een politieke omslag, slechts het breken van een (liberale) machtspositie, die veel kwetsbaarder bleek dan iemand had gedacht. Waarschijnlijk zullen, aldus dit blad, binnen niet al te lange tijd nieuwe verkiezingen noodzakelijk worden. Zulks om te komen tot een vaste regeringsmeerderheid.

John Diefenbaker

Record-deelneming

Hoewel er in Canada geen stemplicht bestaat, was er op 10 juni een record-opkomst van kiezers: meer dan 6.166.000 (tegen 5.848.766 in 1949 en 5.640.256 in 1953 — eveneens records). Ongeveer 71% der kiesgerechtigden (21 jaar en ouder) brachten hun stem uit, tegen 67.1% in 1953.

De progressieve conservatieven verenigden 39% van het aantal uitgebrachte stemmen op zich (in 1953: 31%), de liberalen 41% (49%). Dat de progressieve conservatieven met minder stemmen meer zetels behaalden dan de liberalen is een gevolg van het feit, dat in Canada het district-stelsel geldt en niet het stelsel der evenredige vertegenwoordiging.

Verkiezingen en immigratie

De bevolking van Canada telt ruim 15.482.000 zielen (cijfer 1955). Zoals uit onderstaande cijfers blijkt, is de bevolkingstoeneming sedert Wereldoorlog II, als gevolg van immigratie, zeer groot geweest:

Immigratie volgens afkomst 1946—1954

		%
Engeland	381.697	(34,3)
Baltische Staten	38.592	(3,5)
België	10.757	(1,0)
Tsjecho-Slowakije	10.889	(1,0)
Frankrijk	29.739	(2,6)
Duitsland	146.803	(13,2)
Griekenland	13.016	(1,2)
Hongarije	12.205	(1,1)
Italië	116.641	(10,5)
Joden	41.654	(3,7)
Nederland	110.387	(9,9)
Polen	60.956	(5,4)
Scandinavië	23.966	(2,2)
Oekraïne	34.199	(3,1)
Joego-Slavië	15.693	(1,4)
Azië	14.762	(1,3)
Anderen	50.417	(4,6)
	1.112.373	(100)

Men neemt aan dat vele immigranten, die intussen de Canadese nationaliteit hebben verworven en thans voor het eerst hun stemrecht hebben uitgeoefend, op de partij van Diefenbaker hebben gestemd, omdat Diefenbaker — aldus *Reuter* (11-6) — veel belangstelling voor de immigranten heeft getoond. Volgens *Het Parool* (12-6) schijnen zij over het algemeen de partij van de oppositie te hebben gekozen, „voornamelijk omdat het immigrantenbestaan de eerste generatie op zichzelf al zoveel moeilijkheden geeft, dat men bijna automatisch de zittende regering hiervan de schuld geeft".

Oorzaken politieke omslag

Hiermee wordt dus reeds getracht een oorzaak aan te geven van de nederlaag der liberalen. De meeste bladen zijn het er wel over eens, dat

Zetelverdeling in Lagerhuis

	1957	*1953*
Progressieve conservatieven	*111*	*51*
Liberalen	*103*	*170*
Coöperatieve gemenebestfederatie	*25*	*23*
Sociale kredietpartij	*19*	*15*
Onafhankelijken	*2*	*3*
Onafh. liberalen	*2*	*2*
Onafhankelijke progressieve conservatieven	*1*	*0*
Liberale arbeidspartij	*1*	*1*
Nog over te stemmen	*1*	—
	265	*265*

(Zie vervolg pag. 13289)

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

Algerije — 9 juni Bij een aanslag op een dancing te Algiers komen 7 mensen om het leven en worden 83 gewond. — **11 juni** De Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, J. F. Dulles, heeft verklaard, dat de VS niet van plan zijn zich op welke wijze dan ook in de kwestie-Algerije te mengen. — Het comité van oud-strijders in Algiers en een studentenbond hebben in verband met de aanslag van 9—6 een staking uitgeroepen, welke leidt tot ongeregeldheden. — **13 juni** De Afrikaans-Aziatische groep in de Ver. Naties zal trachten gedaan te krijgen, dat een internationaal onderzoek wordt ingesteld naar de toestand in Algerije. — **14 juni** De Arabische Liga heeft bij de Veiligheidsraad van de VN geprotesteerd tegen „agressieve activiteit" van de Fransen in Algerije.

Argentinië — 8 juni Ongeveer 3000 Peronisten houden betogingen te Buenos Aires. — **13 juni** De voorlopige president, gen. Aramburu, verklaart, dat elke Argentijnse regering die na de te houden algemene verkiezingen het bewind zou overnemen, de steun zal hebben van de huidige gezaghebbers „ook al zou zij als gevolg van de verkiezingsuitslag zijn samengesteld uit vertegenwoordigers van hen die ons thans aanvallen".

België — 12 juni De primaat van België, J. kardinaal van Roey, geeft richtlijnen uit voor de rooms-katholieken t.a.v. hun houding bij de a.s. verkiezingen. — **14 juni** De regering heeft besloten het controlestelsel voor de handel met de Chinese Volksrepubliek aan te passen aan dat voor de handel met het Sowjet-blok. — **15 juni** De regering heeft besloten de diensttijd te verminderen van 18 tot 15 maanden. — De Sabena vervoert de 100.000ste passagier via haar helikopternet.

Benelux — 15 juni Het ministeriële Benelux-comité keurt het ontwerp-verdrag der economische unie goed.
Canada — 10 juni Verkiezingen.

China (Volksrepubliek) — 8 juni Het Pekingse Volksdagblad waarschuwt, dat sommige mensen proberen van de huidige „rectificatie-campagne" misbruik te maken en een klassenstrijd te ontketenen. — **14 juni** Twee Amerikaanse r.k. priesters vrijgelaten, die sinds 1953 gevangen hebben gezeten op beschuldiging van spionage. — **16 juni** De regering heeft besloten het grootste deel van haar personeel uit Tibet, waar een ernstig voedseltekort zou bestaan, terug te roepen.

Denemarken — 11 juni De regering heeft een aantal wetsontwerpen ingediend, welke een bestedingsbeperking beogen in verband met de ongunstige ontwikkeling van de betalingsbalans.

Duitsland (Oost) — 16 juni De Oostduitse „Lufthansa" opent haar binnenlandse dienst.

Duitsland (West) — 13 juni Bondskanselier dr. Adenauer vertrekt voor staatsiebezoek naar Wenen. — **14 juni** Lt-gen. H. Speidel en Lt.-gen. A. Heusinger bevorderd tot generaal. — **16 juni** De voorzitter van de socialistische partij, E. Ollenhauer, verklaart voorstander te zijn van een „normalisering van onze betrekkingen met de Sowjet-Unie en de volkeren van Oost-Europa".

Egypte — 13 juni De Franse regering heeft bekendgemaakt, dat Franse schepen weer gebruik mogen maken van het Suezkanaal. — **14 juni** Volgens Britse marinekringen zouden drie Sowjet-duikboten onderweg naar Egypte zijn. — **16 juni** De bevolking telt thans ruim 24 miljoen zielen.

Engeland — 7 juni Macmillan antwoordt de Sowjet-premier Boelganin op diens brief van 24 april. — **11 juni** De vakverenigingsleiders van de scheepsbouwindustrie aanvaarden een aanbod tot loonsverhoging voor 200.000 arbeiders. — De Britse regering denkt er niet aan de oase van Boeraimi aan Saoedi-Arabië af te staan. — **14 juni** De Britse vertegenwoordiger in de Beheerschapsraad der VN verklaart, dat het door Engeland beheerde vroegere mandaatgebied Tanganjika in Oost-Afrika „ernstige behoefte heeft aan nieuw kapitaal voor zijn economische ontwikkeling".

Finland — 13 juni Einde van het bezoek van Boelganin en Chroesjtsjew. — De OEES heeft bekendgemaakt, dat een meerderheid van de aangesloten landen die handel drijven met Finland in principe de Finse voorstellen hebben aanvaard, die een herstel van het verstoorde evenwicht in de betalingsbalans beogen.

Frankrijk — 12 juni M. Bourgès-Maunoury krijgt van de Nat. Vergadering goedkeuring van het door hem gevormde nieuwe kabinet.

Haiti — 14 juni De voorlopige president, D. Fignole, afgezet en in ballingschap gegaan.

Hongarije — 8 juni De minister van staat, Marosan, verklaart, dat de Hongaarse schrijvers en journalisten de meeste schuld hebben aan het ontstaan van de oktoberrevolutie van 1956. — **13 juni** Gen. B. Kiraly, die onder de regering-Nagy militair bevelhebber van Boedapest was, heeft te Londen medegedeeld, dat tijdens Kádár 2000 mensen ter dood zijn veroordeeld, terwijl de Russen ruim 35.000 mensen hebben gedeporteerd.

Indonesië — 9 juni De stafchef van het leger, gen.-maj. Nasution, heeft het militaire commando in Oost-Indonesië opgeheven en het militaire bestuur in dit gebied onder zijn rechtstreekse commando geplaatst. — **13 juni** De opstandelingenleider in Atjeh, Daud Beureuh, heeft zich bij de provinciale autoriteiten gemeld. — De woordvoerder van het ministerie van buitenlandse zaken verklaart, dat er „geen beperkingen zijn opgelegd aan buitenlandse correspondenten voor het zenden van nieuwsberichten uit Indonesië". — **15 juni** Het kabinet keurt de instelling van een nationale raad onder voorzitterschap van pres. Sukarno goed.

Internationaal — 8 juni De voorzitter van de republikeinse fractie in de Amerikaanse senaat, W. Knowland, heeft voorgesteld Noorwegen neutraal te verklaren in ruil voor een vrij Hongarije; na het terugtrekken van de Sowjet-troepen zouden er in Hongarije vrije verkiezingen gehouden moeten worden, terwijl Noorwegen zou kunnen toetreden tot een „neutraal blok van Baltische staten". — **11 juni** Engeland, Frankrijk en de Ver. Staten verwerpen het Sowjet-voorstel i.z. het Midden-Oosten (zie pag. 13248/2). — **14 juni** De Ver. Staten zouden bereid zijn de emigratie van Italiaanse, Japanse en Nederlandse boeren naar Zuid-Amerika te financieren. — De raadgevende vergadering van de Raad van Europa heeft de „Prix de l'Europe" toegekend aan de steden Bordeaux en Turijn.

Irak — 8 juni Premier Noeri es Said heeft zijn ontslag aangeboden.

Italië — 10 juni Het kabinet van Zoli dient zijn ontslag in. — In het gehele land staken 1 miljoen arbeiders, o.w. 850.000 bouwvakarbeiders. — **12 juni** Ruim 100.000 arbeiders uit de staalindustrie beginnen een 24-uurs-staking; zij eisen een 40-urige werkweek.

Japan — 16 juni Met de Ver. Staten is een overeenkomst gesloten volgens welke de VS vóór 1960 vijf Amerikaanse luchtmachtbases aan Japan zullen teruggeven, alsmede 24 radarstations. De Amerikaanse luchtmacht zal echter van de bases gebruik mogen maken, indien de noodzaak hiertoe zich mocht voordoen.

Jemen — 10 juni De regering heeft de Eisenhower-doctrine en een aanbod i.z. Amerikaanse hulp verworpen.

Jordanië — 8 juni Aankomst van koning Saoed van Saoedi-Arabië. — **10 juni** De Jordaanse ambassadeur te Cairo teruggeroepen, terwijl de Egyptische militaire attaché te Amman en de Egyptische consul te Jeruzalem zijn uitgewezen. — **13 juni** De regering beschuldigt de uitgewezen Egyptische diplomaten van pogingen om een aantal leden van het koninklijk huis en de regering te laten vermoorden. — Koning Hoessein en koning Saoed spreken hun vastbeslotenheid uit om „de onafhankelijkheid van de beide landen te verdedigen". — **15 juni** De VS geven een voorschot van $ 5 miljoen op een toewijzing van $ 10 miljoen voor economische doeleinden. — **16 juni** Egypte en Syrië zullen de beloofde hulp aan Jordanië niet geven.

Mexico — 8 juni De VS verstrekken een krediet van $ 10 miljoen voor de aankoop van oorlogsmateriaal.

Nederland — 12 juni Prinses Marijke verricht haar eerste officiële daad door in de dierentuin te Rhenen namens de Nederlandse jeugd een door de jeugd van Pakistan aangeboden dromedaris te aanvaarden. — **15 juni** Koningin Juliana reikt aan twaalf Nederlanders, die zich voor de Nederlandse scheepvaart hebben onderscheiden de De Ruytermedaille uit. — **16 juni** Onthulling te Kerkrade van een bronzen mijnwerkersstandbeeld, vervaardigd door de beeldhouwer W. van Hoorn.

Oostenrijk — 15 juni Ondertekening van een overeenkomst met West-Duitsland i.z. het Duitse eigendom in Oostenrijk. Krachtens deze overeenkomst zullen Duitse staatsburgers hun tot nu toe geblokkeerde particuliere vermogen — in totaal DM 300 à 400 mln. — bijna geheel terugontvangen, terwijl het beslag op het eigendom van Duitse firma's en rechtspersonen gehandhaafd blijft.

(Vervolg van pag. 13287)

er geen grote nationale twistpunten waren, wel een aantal economische grieven en gewestelijke kwesties.
Gezien de algemene welvaart, meende men, dat de liberalen sterk stonden. De liberalen zelf ook. Zij gedroegen zich, aldus de *Financial Times,* zelfvoldaan en arrogant, overtuigd als zij waren van de overwinning. Ook de regering was volgens dit blad arrogant en zelfs onredelijk geworden zowel tegenover de Canadese burgers als tegenover de provinciale regeringen. Dit alles zou dan bij de bevolking het gevoel teweeggebracht hebben, dat het tijd was voor een verandering. Men voegt er dan aanstonds bij, zo schreef *Het Parool* (12-6), dat het niet de bedoeling van de kiezers kan zijn nu ook een gloed „ nieuwe" in de zin van „andere" politiek te verlangen. Hier zou zich dus het psychologische verschijnsel herhalen, dat ook in vele andere democratische landen niet onbekend is, nl., dat een partij, die lang en succesvol regeert, op de duur niet meer voldoende aantrekkingskracht op de kiezers behoudt en noodzakelijk eens een tijd in de oppositie dient te gaan, voornamelijk om zichzelf intern te vernieuwen en te verfrissen.

Kritiek op regering

Met name wensten de boeren in de zeeprovincies bescherming tegen de invoer van landbouwprodukten uit de Verenigde Staten, welk land er van beschuldigd werd door zijn steun aan de Amerikaanse landbouwprijzen een politiek van dumping te volgen.
Ook op ander gebied is er een zeker antagonisme *) tot de Verenigde Staten gegroeid: bezwaren worden geopperd tegen de dominerende positie, die Amerikaans kapitaal inneemt in de Canadese industrie; verontwaardiging ontstond naar aanleiding van de dramatische dood van de Canadese ambassadeur in Egypte, *E. Herbert Norman,* die enige tijd geleden zelfmoord pleegde, nadat van de zijde van het Amerikaanse Congres de beschuldiging was geuit, dat hij een communistisch verleden had; ook was er kritiek op de Amerikaanse (en officiële Canadese) politiek ten aanzien van Engeland in de Suez-kwestie. De conservatieven kwamen voorts op voor een grotere (o.a. fiscale) autonomie van de provincies.

Zelfde grote lijn

Overigens is niet gebleken, dat de conservatieven zouden willen afwijken van de hoofdlijnen van de tot dusver gevolgde binnen- en buitenlandse politiek: economische expansie en actieve buitenlandse politiek, gericht op steun aan NAVO en bevordering van de vrede via de Verenigde Naties, eventueel door een bemiddelende rol te spelen.
De grote moeilijkheid waarvoor Diefenbaker en de zijnen komen te staan, wanneer zij een regering vormen — hetgeen bij het afsluiten van dit artikel nog niet geheel vaststond — is het feit, dat zij in het geheel geen regeringservaring hebben, buiten de grenzen van Canada nauwelijks bekend zijn, en zullen moeten werken met een uitermate kritisch parlement.

Diefenbaker

De leider van de progressieve conservatieve partij, *John Diefenbaker* is op 18 september 1895 in Grey County (Ontario) geboren. Hij studeerde rechten aan de universiteit van Saskatchewan en de McMaster-universiteit. Na in Wereldoorlog I twee jaar bij het Canadese detachement in Europa te hebben gediend vestigde hij zich in 1919 als advocaat in Saskatchewan. Hij wist een bloeiende praktijk op te bouwen. In 1925 en 1926 trachtte hij een parlementszetel te veroveren, maar zonder succes. Wel werd hij weldra een leidende figuur in de provinciale politiek van Saskatchewan.
In 1940 slaagde hij er wel in zitting te krijgen in het federale Lagerhuis. In 1942 en opnieuw in 1948 werd hij bovendien candidaat gesteld voor het leiderschap van de progressieve conservatieve partij. Hij werd echter verslagen door zijn partijgenoot *George Drew.* Toen Drew zich in 1956 om gezondheidsredenen moest terugtrekken, werd Diefenbaker tot zijn opvolger, en daarmee tot leider van de officiële oppositie, gekozen. Onmiddellijk trok hij er op uit, om zich als zodanig in het gehele land bekend te maken.

*) Hoewel de regering-St. Laurent sterk op de VS was georiënteerd, waarschuwde zelfs de minister van buitenlandse zaken, Lester Pearson, medio mei, dat de Amerikanen moeten beseffen, dat „wij indertijd geen koloniaal aanhangsel van Engeland wilden zijn en dat wij nu niet beschouwd willen worden als een soort noordelijk aanhangsel van de Verenigde Staten".

België

Richtlijnen van kardinaal Van Roey voor de a.s. verkiezingen

De primaat van België, Joseph kardinaal Van Roey, aartsbisschop van Mechelen, heeft op 12 juni aan de priesters van zijn bisdom de volgende richtlijnen verstrekt voor de in 1958 te houden algemene verkiezingen.
„Overwegende dat de Rooms Katholieke godsdienst in zijn instellingen en zijn invloed door de huidige regering planmatig wordt belemmerd en tegengewerkt, niet alleen in België maar ook in de missies van Belgisch Kongo;
Overwegende dat geen enkele aanduiding toelaat te verwachten dat de thans regerende partijen, indien zij opnieuw het bewind kunnen voeren na de aanstaande verkiezingen, hun vijandige en noodlottige werking tegen de Katholieke Kerk zullen staken;
Overwegende dat de aanstaande wetgevende verkiezingen aldus een beslissende invloed zullen uitoefenen op het geloof en de zeden van de gedoopten die God aan onze herderlijke zorg heeft toevertrouwd;
Hebben wij besloten de volgende richtlijnen te geven aan onze diocesane priesters en aan de kloosterlingen:
1) Indien men u vraagt of een gelovige in geweten bij de aanstaande wetgevende verkiezingen zijn stem mag uitbrengen ten voordele van een partij welke de godsdienstige en zedelijke belangen bekampt of in gevaar brengt, dient geantwoord, dat dit niet kan gerechtvaardigd worden en in geweten zwaar ongeoorloofd is;
2) Indien men u vraagt of de gelovigen op het politieke plan eendrachtig moeten optreden, dient geantwoord dat geen enkele reden van persoonlijke, economische, sociale, culturele, volkse of politieke aard in de huidige omstandigheden, een scheuring in geweten kan verrechtvaardigen;
3) Indien men u vraagt of een gelovige bij de aanstaande wetgevende verkiezingen zich mag onthouden of blanco stemmen, dient geantwoord dat hij zodoende in een belangrijke zaak grotelijks zou te kort komen aan zijn plicht."

De verkorting van de diensttijd — Op pag. 13274/1 publiceerden wij het bericht, dat de regering besloten zou hebben de diensttijd van 18 op 12 maanden te brengen. Dit bericht

blijkt echter voorbarig — en derhalve onjuist — te zijn geweest. In de kabinetsraad van 24 mei was de diensttijdverkorting wel besproken, maar er was nog geen beslissing genomen.
Op 15 juni heeft *Belga* bekend gemaakt, dat de regering besloten heeft de diensttijd tot *vijftien maanden* te verminderen.
Voor kandidaat reserve-officieren blijft de diensttijd evenwel 18 maanden. In een officiële bekendmaking werd o.a. nog gezegd, dat er speciale maatregelen nodig zijn om er voor te zorgen, dat België toch zijn internationale verplichtingen kan nakomen.

Rapport over de mijnramp te Marcinelle —

De commissie die werd ingesteld voor een onderzoek naar de mijnramp te Marcinelle, welke in augustus 1956 aan 261 van de 274 ingesloten mijnwerkers het leven kostte (zie pag. 12679/1, 12692/3 en 12718/3), heeft haar rapport gepubliceerd. De commissie heeft 89 oorzaken aangegeven, die tot deze mijnramp hebben bijgedragen. Aan de *Gazet van Antwerpen* (13-6) ontlenen wij het volgende.
Als gevolg van een storing raakte een kolenwagentje in de liftkooi beklemd. Door een misverstand bij het ingewikkelde signaalsysteem werd de kooi toch opgehaald en beschadigde daarbij een onbeschermde olieleiding en twee eveneens onbeschermde elektrische kabels. Vervolgens kwam er op deze kabels olie terecht, waardoor op 975 m een brand ontstond. De vuurhaard werd gevoed door een hoeveelheid olie (850 liter) die zich op 907 m bevond. Deze olie werd gebruikt voor de balansinrichting van de liften. Door de luchtververser aan de oppervlakte werd het vuur naar boven, de schacht in gezogen en vond een prooi in een houten bekisting en de houten liftleiding.
Door het in brand raken van de 850 liter olie werd een grote hoeveelheid kolendamp gevormd, waardoor de atmosfeer op 975 en 1935 m dodelijk werd. Bovendien was de hitte (1250 graden) ondragelijk. Als gevolg van de brand braken de ophaalkabels van de lift en stortten de liftkooien naar beneden. De reddingswerkzaamheden ondervonden tal van moeilijkheden (o.a. het uitvallen van de telefoonverbinding, het verouderde signaalsysteem en het ontbreken van verse lucht).

Nota vakbonden

Bij het verslag is een nota gevoegd van de afgevaardigden van de mijnwerkersvakbonden, die van de commissie van onderzoek deel uitmaakten. In deze nota werd volgens *Het Volk* (14-6) o.a. gezegd, dat de mijninrichting verouderd en gevaarlijk was. Dergelijke inrichtingen zijn economisch niet verantwoord en kunnen voor de arbeiders niet alle veiligheidswaarborgen bieden. In de nota werd er voorts op gewezen, dat het bestuur van de mijn reeds lang op de hoogte was van de vele tekortkomingen.

De handel met de Chinese Volksrepubliek —

Na ruggespraak met de Nederlandse en de Luxemburgse regering heeft de Belgische regering volgens *Belga* (14-6) besloten haar controlestelsel voor de handel met de Chinese Volksrepubliek aan te passen aan het voor de handel met de landen van het Sowjet-blok geldende systeem.
In de mededeling van het ministerie van buitenlandse zaken en van buitenlandse handel werd o.m. gezegd, dat de regering geen poging heeft nagelaten om over de handel met China een algemeen akkoord van alle betrokken landen te bereiken. Zij heeft zich sedert meer dan een jaar uitgesproken voor een geleidelijke aanpassing van de regelen voor China aan die voor de handel met het Sowjet-blok. Thans zijn de verhoudingen van dien aard, dat de regering het besluit heeft genomen deze aanpassing door te voeren.
Naar minister Fayat op 11 juni volgens *De Standaard* (12-6) in de Kamer heeft medegedeeld, bedroeg de Belgische uitvoer naar China in 1956 1070 miljoen frank, d.i. 6% van de totale Belgische uitvoer. De invoer uit China bedroeg slechts 815 miljoen frank. De minister was van mening, dat in de nabije toekomst een grote uitbreiding van de handel met China uitgesloten is, mede omdat de Chinese produkten voor België niet zo interessant zijn.

Diversen —

Radioluisteraars — Begin 1957 waren er in België 2.229.352 radioluisteraars. Een verdeling per provincie geeft het volgende beeld: Antwerpen 333.623, Brabant 484.846, West-Vlaanderen 251.039, Oost-Vlaanderen 304.301, Henegouwen 324.689, Luik 280.450, Limburg 105.519, Luxemburg 50.900 en Namen 93.985.

Uitbreiding TV — De raad van beheer van het NIR heeft een voorstel tot uitbreiding van de televisie aangenomen. Het voorstel omvat de oprichting van een zender te Luik met een kracht van 130 kW en een zender te Ruislede met een zelfde vermogen. De kracht van de twee zenders te Brussel — de Vlaamse en de Franse — zou verhoogd worden tot 135 kW. De zenders die zich thans op het gerechtshof te Brussel bevinden, zouden worden overgebracht naar Waver, waar het NIR inrichtingen bezit. Dit gebeurt opdat Limburg en de Borinage zouden kunnen bereikt worden. De studio's blijven te Brussel gevestigd. De zender te Antwerpen blijft bestaan op verminderde kracht. De uitgaven die met deze uitbreiding verband houden, bedragen ongeveer 85 miljoen frank. Wanneer dit programma begin 1958 zal zijn verwezenlijkt, zal het gehele land de TV-uitzendingen kunnen ontvangen.

Helikopternet — De Sabena heeft op 15 juni haar 100.000ste helikopterpassagier geboekt. De Sabena stelde in sept. 1953 haar internationale helikopternet open voor het geregeld vervoer van passagiers. Sinds 3 maart jl. is het net uitgebreid met een verbinding Brussel-Parijs met een intensiteit van 5 retourdiensten per dag. De andere steden die met Brussel zijn verbonden zijn: Rotterdam, Maastricht, Eindhoven en Axel in Nederland, Bonn, Keulen, Duisburg en Dortmund in Duitsland, Lille in Frankrijk en Luik in België. Dit net heeft thans een lengte van 1350 km.

Denemarken

Bestedingsbeperking —

De Deense regering heeft volgens *Reuter* (11-6) een aantal wetsvoorstellen ingediend, welke een bestedingsbeperking beogen in verband met de ongunstige ontwikkeling van de Deense betalingsbalans. Zij omvatten o.m.: verhoging van de accijns voor sigaretten, rooktabak, bier en wijn.
Er zal een systeem voor gedwongen besparingen worden ingevoerd voor inkomens boven de 14.000 kronen, waaruit in twee jaar een bedrag van 200 miljoen kronen moet worden verkregen. Het toezicht op de belastinginning zal worden verscherpt. Maatschappijen mogen hoogstens 10% dividend uitkeren.
Prijsverhogingen op bepaalde goederen zullen alleen na goedkeuring door de overheid mogen geschieden. De accijnsverhogingen mogen niet in het prijsindexcijfer worden verwerkt en kunnen hierdoor niet tot automatische loonsverhogingen leiden.
De minister van financiën, *V. Kampmann,* noemde volgens de *Nwe Rotterdamse Crt.* (17-6) in een rede, waarmede hij het versoberingsprogram in het Folketing voorlegde als de voornaamste oorzaken van de valutacrisis: 1) de afzetcrisis in de landbouw, 2) de prijsstijging op ingevoerde goederen na de ac-

tie in Egypte en 3) de in verhouding tot de exportproduktie te grote verhoging van de inkomsten in 1956.

Duitsland (West)

Nota aan de SU —

Het Westduitse antwoord op het Sowjet-voorstel inzake handelsbesprekingen (zie pag. 13244/3) is op 8 juni op het ministerie van buitenlandse zaken te Moskou overhandigd. In deze op 11 juni te Bonn gepubliceerde nota maakte de Bondsregering volgens *Het Parool* (12-6) het bezwaar, dat de Sowjetregering met geen woord heeft gerept van de repatriëring der Duitse burgers, die zich nog in de SU bevinden. De Bondsregering herinnerde eraan, dat premier Boelganin tijdens Adenauers bezoek aan Moskou in september 1955 op dit punt concrete toezeggingen heeft gedaan. Van Duitse zijde wenste men daarom het repatriëringsvraagstuk uitdrukkelijk op te nemen in de lijst van onderwerpen, waarover met Moskou onderhandeld zou worden. De nota wees er verder op, dat men in een eerder stadium der voorbesprekingen het er al over eens geworden was, dat onderhandelingen over de technische, wetenschappelijke en culturele samenwerking via de normale diplomatieke kanalen zouden worden gevoerd.

Samenvattend kwam de Bondsregering tot de conclusie, dat in Moskou tussen een Sowjet- en een Duitse regeringsdelegatie diende te worden onderhandeld over: 1. een handelsakkoord; 2. de wederzijdse verlening van consulaire bevoegdheden; 3. een akkoord over de repatriëring van de Duitse burgers uit de SU.

Engeland

Brief van Macmillan aan Boelganin

De Britse ambassadeur te Moskou heeft op 14 juni de premier der Sowjet-Unie, maarschalk Boelganin, het antwoord van de Britse premier, Macmillan, op Boelganins brief van 20 april (zie pag. 13183/3) overhandigd.

In zijn brief schreef Macmillan volgens de *Nwe Rotterdamse Crt* (17-6) over het *Duitse vraagstuk,* dat, tenzij de Sowjet-Unie bereid is om de Duitsers het recht van zelfbeschikking te geven, er weinig kans is op oplossing van de andere geschilpunten tussen Oost en West.

„De beste manier zou zijn, het Duitse volk toe te staan vrijelijk zijn eigen regering te kiezen en over zijn eigen toekomst te beslissen", aldus Macmillan.

Hij noemde verder het plan-Eden voor een gedemilitariseerde zone in Europa een voorwaarde voor de totstandkoming van een herenigd Duitsland.

Met betrekking tot het *Midden-Oosten* sprak Macmillan de beschuldiging uit, dat de SU elementen steunt, die vijandig staan tegenover vitale belangen van Engeland. „De Sowjet-regering voert een beleid met betrekking tot dit gebied, dat schadelijk is voor het welzijn van dit land en dat niet in overeenstemming is met de betuigingen van vriendschap uit uw boodschap", aldus Macmillan.

De Sowjet-Britse betrekkingen

Volgens Macmillan heeft het optreden van de SU in Hongarije in belangrijke mate bijgedragen tot de verslechtering van de betrekkingen tussen beide landen. Desondanks was hij bereid middelen tot verbetering van deze betrekkingen te overwegen. Als eerste stap opperde hij, dat de SU zou helpen door het IJzeren Gordijn op te halen. Hij schreef evenwel verder, dat hij meer vertrouwen zou hebben in de vooruitzichten op deze verbetering, indien de uitzendingen in de Russische taal van de BBC niet gestoord zouden worden. Voorts achtte hij de onbeperkte verkoop in de SU van Britse boeken en dagbladen en de vrijheid voor het Russische volk om Westerse landen te bezoeken gewenst.

Verder diende de SU meer consumptiegoederen en voertuigen in Engeland te kopen en zijn handelsinstanties meer vrijheid te geven om bestellingen te plaatsen voor goederen, die niet onder embargo vallen. Tot dusver heeft de SU geen uitvoering gegeven aan het inkoopprogramma, dat de Sowjet-leiders bij hun bezoek aan Engeland in april 1956 bekend hebben gemaakt. (zie pag. 12507)

Andere punten

Macmillan stelde verder in zijn brief nog de volgende punten:

Overeenstemming ten aanzien van beperking of staking van de kernproeven is op zichzelf geen overeenkomst voor ontwapening. Hij brak een lans voor een onmiddellijke afspraak ten aanzien van registratie vooruit van proeven en de aanwezigheid van internationale waarnemers bij proeven.

Engeland kan niet instemmen met sterke beperking van de Westerse defensie, zonder de waarborg van parallel lopende schikkingen op politiek terrein.

De Sowjet-voorstellen bevatten geen wezenlijk doeltreffend plan voor controle op de kernontwapening. Overeenkomsten op papier zijn onvoldoende.

Engeland kan niet gescheiden worden van zijn partners in het Gemenebest of in de Westerse wereld, wat betreft zijn benadering van deze problemen.

Finland

Bezoek van Boelganin en Chroesjtsjew —

De premier van de Sowjet-Unie, maarschalk *Boelganin,* en de secretaris van de Sowjet-CP, *Chroesjtsjew,* hebben van 6-14 juni een staatsiebezoek aan Finland gebracht.

Tijdens dit bezoek vernam *Reuter* (10-6) in diplomatieke kringen te Helsinki, dat de Sowjet-leiders de Finse regering zouden hebben gevraagd een plan voor het *neutraliseren* van de *Oostzee* te steunen.

Volgens dit plan zouden de SU, Zweden, Denemarken, Polen en Oost- en West-Duitsland moeten samenwerken om in tijd van oorlog de Oostzee voor alle scheepvaart van oorlogvoerenden af te sluiten.

In ruil voor steun aan dit plan zou de SU aan Finland een lening in goud of harde valuta hebben aangeboden om de Finse handel met het Westen te vergemakkelijken. Een woordvoerder van het Finse ministerie van buitenlandse zaken heeft echter volgens *AFP* (11-6) de berichten over dit Sowjet-plan officieel tegengesproken.

In een op 12 juni uitgegeven gemeenschappelijk *communiqué* dringen, aldus *Reuter,* de Finse premier, *V. J. Sukselainen,* en zijn Sowjetcollega, *Boelganin,* aan op het sluiten van een internationaal akkoord over het verbieden van kernwapens. Voorts was er overeenstemming bereikt over een aanvulling op het lopende handelsakkoord, krachtens welke de handel tussen beide landen voor een waarde van 100 miljoen roebel zal worden uitgebreid.

Boelganin (rechts), Chroestjsjew (midden), de Finse president Kekkonen (links) en de Finse premier Sukselainen (gedeeltelijk zichtbaar) op het balkon van de ambtswoning van president Kekkonen, kort na de aankomst van de beide Sowjet-leiders.

In het communiqué werd verder verklaard dat goede betrekkingen tussen beide landen belangrijk zijn om Finlands veiligheid te verzekeren en vrede in het noorden te waarborgen, hetgeen ook overeenkomt met de veiligheidsbelangen der SU. De Finse leiders gaven de verzekering dat Finland als neutraal land met kracht alles zal vermijden wat de botsingen in het internationale leven zou kunnen vermeerderen.

Chroesjtsjew over ontwapening

Chroesjtsjew heeft volgens *AFP* op 13 juni te Helsinki verklaard, dat de SU bereid is, waar en wanneer men wil, deel te nemen aan een conferentie op het hoogste niveau, op voorwaarde dat men de vraagstukken wil oplossen, die de vrede kunnen verzekeren en een vreedzaam naast elkander bestaan kunnen garanderen. „De Sowjet-Unie is bereid akkoord te gaan met de instelling van inspectie-posten in de Sowjet-Unie, de Ver. Staten, Engeland en andere landen, als dit een gunstige invloed kan hebben op het onmiddellijk ingaan van het verbod om kernproeven te doen", aldus Chroesjtsjew. Hij noemde het Amerikaanse voorstel om in het gebied van de Noordpool een zone voor luchtinspectie in te stellen „belachelijk" (hiermee is dit Amerikaanse voorstel voor de eerste keer officieel door de SU verworpen).

Volgens Chroesjtsjew moeten de VS, de SU en Frankrijk een overeenkomst sluiten inzake de dringende vraagstukken, die de wereldvrede raken. „De oplossing van het ontwapeningsprobleem is echter niet mogelijk als er niet een klimaat van oprecht vertrouwen tussen de grote mogendheden geschapen wordt, vooral tussen die mogendheden die kernwapens bezitten. Deze mogendheden moeten ophouden elkaar te beschouwen als ‚wegpiraten' ", aldus Chroesjtsjew. Hij verklaarde voorts dat hij en Boelganin bereid zijn om naar de Ver. Staten te gaan, mits zij officieel worden uitgenodigd.

Volgens Chroesjtsjew verwerpt de SU elke mogelijkheid om rechtstreeks met de VS onderhandelingen te voeren over de hereniging van Duitsland, want de SU is van mening dat dit vraagstuk door de Duitsers zelf moet worden opgelost. Wel is zij genegen om aan een regeling inzake de Duitse hereniging mee te werken, maar dit niet door inmenging in de binnenlandse aangelegenheden van Duitsland, noch door onderhandelingen, die achter de rug van de Duitsers om worden gevoerd, aldus Chroesjtsjew.

Frankrijk

Nieuwe regering —

Nadat op 21 mei de regering van *G. Mollet* in de Nationale Vergadering ten val was gebracht (zie pag. 13246/1), belastte president *R. Coty* op 24 mei de oud-premier *R. Pleven* van de kleine radicale centrumpartij UDSR met een informatieve opdracht. Op 29 mei deelde hij Coty mede, dat hij niet wilde proberen een kabinet te vormen. Hij was er niet in geslaagd zowel de socialisten als de conservatieven te winnen voor een nationaal kabinet. De socialisten wensten geen verbreding van de basis van het kabinet, waarin ook de conservatieven zitting zouden hebben.

Na de weigering van Pleven verzocht de president oud-premier *A. Pinay* zich met de informatie te belasten. Ook deze weigerde. Daarna deed Coty een beroep op oud-minister *P. Pflimlin,* voorzitter van de christen-democratische partij, de MRP. Deze aanvaardde de opdracht „voorlopig". Op 3 juni keurde het congres van de socialistische partij met 2464 tegen 1071 deelneming aan een kabinet-Pflimlin goed op bepaalde voorwaarden (geen conservatieven, voortzetting Algerijnse politiek, ratificatie Europese verdragen en geen „sociale pauze"). Twee dagen later (5-6) besloten het socialistische partijbestuur en de parlementaire fractie met 74 tegen 22 stemmen echter wel een parlementaire investituur van Pflimlin te steunen, maar niet in zijn kabinet zitting te nemen. Dezelfde dag nog deelde de informateur de president mede, dat hij van een formatie afzag.

Coty verzocht daarop *R. Billères,* de radicaal-socialistische minister in het kabinet-Mollet de taak over te nemen. Hij wilde het aanbod niet aanvaarden. De radicaal-socialistische minister van defensie uit het vorige kabinet, *M. Bourgès-Maunoury,* aanvaardde echter „in beginsel" Coty's verzoek. Zijn eigen radicale partij besloot op 6 juni hem te steunen. Ook de socialisten, die de beide informateurs hadden afgewezen, gaven op 7 juni met 51-33 stemmen hun steun aan Bourgès-Maunoury. De MRP besloot evenwel op 8 juni niet aan een kabinet onder zijn leiding deel te nemen. Op 10 juni deelde hij Coty mede, dat hij verwachtte een regering te kunnen vormen en bereid was de Nationale Vergadering om goedkeuring te vragen. De president benoemde hem daarop officieel tot premier.

Nieuwe regering

Op 12 juni werd de samenstelling van de nieuwe regering bekendgemaakt (*Le Monde* 12-6). Premier: *M. Bourgès-Maunoury* (rad.-soc.);

minister van staat: *F. Houphouet-Boigny* (Rassemblement Démocratique Africain); justitie: gen. *Corniglion-Molinier* (Rassemblement des Gauches Rép.); buitenlandse zaken: *Chr. Pineau* (soc.); binnenlandse zaken: *Gilbert-Jules* (rad. soc.); defensie: *A. Morice* (rad.); Algerije: *R. Lacoste* (soc.); financiën: *F. Gaillard* (rad. soc.); onderwijs: *R. Billères* (rad. soc.); overzeese gebieden: *G. Jaquet* (soc.); sociale zaken: *A. Gazier* (soc.); oudstrijders: *A. Dulin;* verkeer en openbare werken: *E. Bonnefous* (UDSR).
Voorts is een groot aantal staatssecretarissen benoemd; *Le Monde* (12-6) vermeldde 21 portefeuilles.

Aanvaarding Nat. Vergadering

De Nationale Vergadering heeft in de nacht van 12 op 13 juni met 240 tegen 194 stemmen haar goedkeuring gehecht aan de regering van Bourgès-Maunoury. Volgens *Le Monde* (14-6) behoorden tot de 240 afgevaardigden die vóór stemden: 91 van de 100 socialisten, 27 van de 45 radicalen, 12 van de 22 van de dem. soc. verzetsunie en dem. Afrikaanse unie (UDSR/RDA), de 13 rad.-socialisten, 10 van de 13 van de links-republikeinse unie (RGR), 2 van de 74 christen-democraten (MRP), 12 van de 21 soc.-republikeinen, 59 van de 89 onafhankelijke boeren, 8 van de 14 van de boerenpartij en 6 van de 12 partijlozen. Tegen stemden: 133 van de 143 communisten, 5 van de 6 progressieven, 11 rep.-radicalen, 35 van de 37 poujadisten, 2 van de 6 leden van de IOM, 1 rep.-soc., 2 onafhankelijken, 2 van de boerenpartij en 3 partijlozen. Van de overige leden van de Nat. Vergadering onthielden zich 74 van stemming, terwijl 86 leden niet aanwezig waren.

Programma

In de rede, waarin de nieuwe premier de Nat. Vergadering verzocht hem te aanvaarden, noemde hij volgens *AFP* de financiële toestand van Frankrijk „ernstig". Hij stelde voor onmiddellijk over te gaan tot ingrijpende maatregelen, gecombineerd met een actie op lange termijn. Hij zeide, dat er in het binnenland te veel wordt uitgegeven en dat de uitvoer niet groot genoeg is. Volgens Bourgès-Maunoury zal Frankrijk de komende achttien maanden soberheid moeten betrachten. Hij verklaarde het bezuinigingsprogram van frs. 250 miljard van de regering-Mollet over te nemen. Hij zal verder verzoeken om een bedrag van frs. 150 miljard aan nieuwe belastingen in 1957. Hij verklaarde nog niet te weten, welke vorm de nieuwe belastingen zullen hebben..
Bourgès-Maunoury beloofde voorts „de bouw van een nieuw Algerije". Frankrijk zal niet wachten, totdat zijn tegenstanders dit wensen te doen. Na gewezen te hebben op de doelen van de regering-Mollet in Algerije zei de nieuwe premier, dat zijn kabinet door zich te houden aan dezelfde wil en dezelfde actie Algerije en de wereld zal tonen, dat de Franse belofte tot vestiging van een nieuwe toestand in Algerije geen lege verklaring is.

M. Bourgès-Maunoury

Hij zeide, dat het aanbod van het kabinet-Mollet tot een staken van het vuren gehandhaafd blijft en dat hij zo spoedig mogelijk een wetsontwerp zal indienen over een nieuwe federale structuur in Algerije. Invoering van deze nieuwe structuur zou beginnen op plaatselijk niveau en worden voortgezet op departementaal en provinciaal niveau.
Wat de opbouw van Europa betreft, zeide Bourgès-Maunoury, dat zijn kabinet de Nat. Vergadering nog vóór het zomerreces zal verzoeken om goedkeuring van de verdragen voor de Euromarkt en de Euratom. Verder zal het nieuwe Franse kabinet onderhandelingen voor een vrijhandelszone bevorderen.

De nieuwe premier

Maurice Bourgès-Maunoury is op 19 augustus 1914 te Luisant (dept. Eure-et-Loire) geboren. Hij bezocht de Ecole Polytechnique te Parijs. In 1939 werd hij als reserve-officier bij de artillerie opgeroepen. In 1940 werd hij krijgsgevangen gemaakt door de Duitsers en naar Duitsland overgebracht. In 1941 was hij weer in Frankrijk terug en trad hij toe tot de verzetsbeweging. In september 1943 werd hij een der militaire vertegenwoordigers in het bezette Frankrijk van de vrije voorlopige Franse regering te Algiers.
In deze functie reisde hij op en neer naar Londen.
Na de oorlog (1946) kreeg hij zitting in de Nat. Vergadering als afgevaardigde van het departement Haute Garonne. Voorts was hij elf maal minister, o.a. onder R. Mayer, P. Mendès-France en E. Faure. In het kabinet van Mollet was hij minister van defensie. Hij was en is voor een krachtig optreden tegen de Algerijnse opstandelingen. Hij gaf opdracht tot vervolging van de journalist J. J. Servan-Schreiber, die in zijn blad L'Express een serie artikelen had geschreven die het moreel van de Franse troepen zouden hebben ondermijnd (zie pag. 13104/1). In 1954 brak hij met de radicale partij van Mendès-France, toen deze de ontworpen EDG torpedeerde.

Indonesië

Nationale raad goedgekeurd —
Het Indonesische kabinet heeft volgens *ANP* op 15 juni de instelling van een nationale raad onder voorzitterschap van president *Sukarno* goedgekeurd. Sukarno zal de raad samenstellen. De vroegere minister van buitenlandse zaken *Ruslan Abdulgani* is benoemd tot vicevoorzitter van de raad die 45 leden zal tellen.
Ruslan Abdulgani, die behalve vicevoorzitter ook secretaris-generaal van de raad is, deelde in een onderhoud met het ANP in Djakarta mede, dat hoewel in beginsel het advies van de raad niet bindend is voor de regering, er naar zal worden gestreefd zodanig redelijke en praktische adviezen uit te brengen, dat ze niet zonder meer in de wind zullen worden geslagen.
Hij gaf toe, dat de raad niet voor honderd procent representatief is. De samenstelling kan echter „bevredigend" worden genoemd, aldus de voormalige minister van buitenlandse zaken.
Onder de leden van de raad zijn er ten minste zeven, die beschouwd worden als communistische sympathisanten. In de raad hebben ook

islamitische leiders zitting, evenals protestantse geestelijken; voor een katholiek lid is ook een zetel gereserveerd.
De buitengewesten zijn in de raad als volgt vertegenwoordigd: drie leden uit Sumatra, twee uit Java, twee uit Borneo, twee uit Celebes en twee uit de kleine Soendaeilanden met inbegrip van Bali en de Molukken. Voorts zijn er twee leden uit „West-Irian": Radja Rumagessang en N. J. Suwames.
De groeperingen uit de Indonesische maatschappij, die in de raad zijn vertegenwoordigd, zijn: arbeiders, landbouwers, intellectuelen, jeugdorganisaties, strijders voor de onafhankelijkheid, nationale ondernemers, kunstenaars, burgers van vreemde afkomst, journalisten, vrouwenorganisaties en de godsdienst.
Ruslan Abdulgani deelde voorts mede, dat de raad zal bestaan tot de nieuwe grondwet, waaraan thans wordt gewerkt door de constituante, gereed is voor afkondiging. Volgens waarnemers zal dit nog van drie tot vijf jaar duren. De raad zal zijn bijeenkomsten houden in het presidentiële paleis in Djakarta.

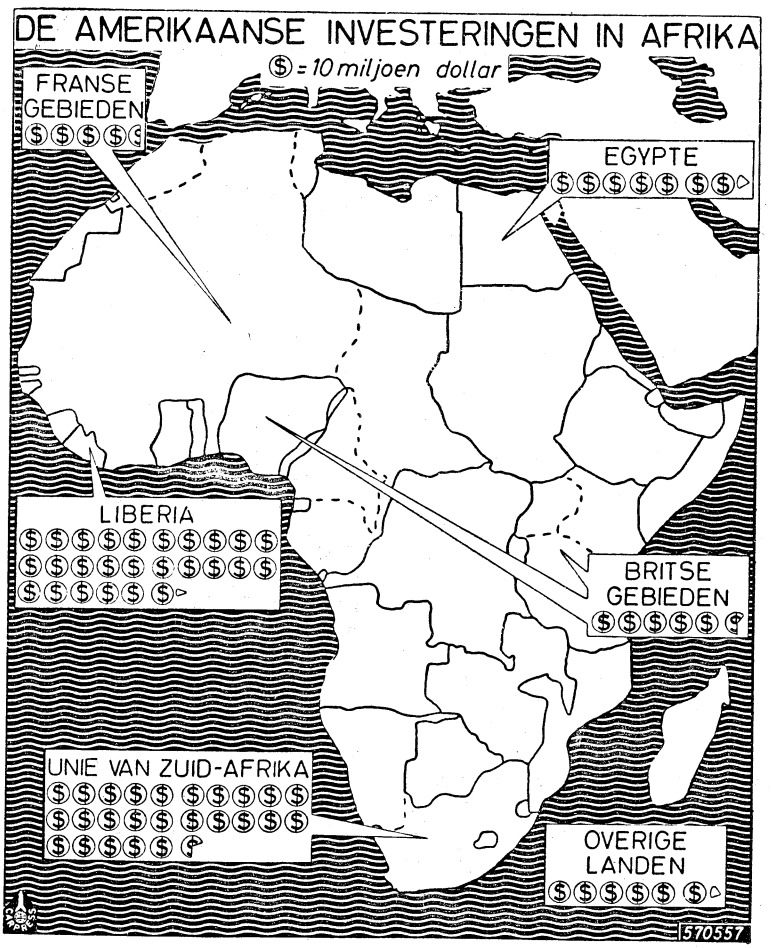
Internationaal Nieuws

Nieuw ontwapeningsvoorstel van de SU —

De Sowjet-gedelegeerde bij de ontwapeningsbesprekingen der Ver. Naties, *W. A. Zorin,* heeft op 14 juni formeel voorgesteld alle proeven met kernwapens gedurende twee of drie jaar te verbieden, en een controlemechanisme in het leven te roepen, om op de handhaving van dit verbod toe te zien. Het Sowjetvoorstel omvat de inrichting van controleposten, uitgerust met wetenschappelijke instrumenten, in de VS, de SU, Engeland en het gebied van de Stille Oceaan.
Een internationale commissie zou met de uitoefening van de controle moeten worden belast en rapporten moeten uitbrengen aan de Veiligheidsraad en de Algemene Vergadering der Ver. Naties.
Volgens *Reuter* (14-6) kwam het nieuwe Sowjet-voorstel voor politieke kringen in Londen als een verrassing. Verwacht was, dat Zorin zou wachten, totdat de Amerikaanse vertegenwoordiger Stassen formeel de nieuwe Amerikaanse ontwapeningsvoorstellen zou hebben ingediend. Verschillende Westelijke diplomaten noemden de voorstellen van Zorin een belangrijke stap vooruit. Ook meenden zij, dat de voorstellen een uitwerking zijn van de opmerkingen, die partijsecretaris Chroesjtsjew te Helsinki heeft gemaakt (zie pag. 13291/3).
Men legde er voorts de nadruk op, dat de SU thans voor het eerst heeft voorgesteld ook op Russisch gebied controleposten te plaatsen. Tot dusver wilde de SU alleen maar een plechtige belofte geven, geen kernproeven meer te verrichten, maar achtte zij een controleorganisatie niet nodig. Aangenomen werd voorts, dat de SU met haar nieuwe voorstel het Britse argument wil omzeilen, dat onder de huidige technische omstandigheden de SU proeven zou kunnen nemen, die men in het buitenland niet meer zou kunnen ontdekken.

Amerikaanse investeringen in Afrika —

De belangstelling voor Afrika is in de Ver. Staten de laatste tijd sterk toegenomen, zoals o.a. blijkt uit de reis die de Amerikaanse vice-president, R. Nixon, begin van dit jaar door dit werelddeel heeft gemaakt (zie nader pag. 13156/2).
Volgens Nixon zijn er in Afrika voor particuliere investeerders grote mogelijkheden.
Uit cijfers van het Amerikaanse ministerie van handel blijkt, dat de boekwaarde van de Amerikaanse investeringen in de particuliere sector in 1955 slechts $ 774 miljoen beliep. De werkelijke waarde zal misschien het dubbele zijn geweest, maar ook dat cijfer vertegenwoordigt slechts enkele percenten van het totale in het buitenland geïnvesteerde Amerikaanse kapitaal.
Op onderstaande kaart ziet men de aardrijkskundige spreiding van de Amerikaanse investeringen in Afrika. Liberia en Zuid-Afrika nemen de eerste plaatsen in met resp. $ 261 miljoen en $ 257 miljoen. Dan komt Egypte met $ 72 miljoen, terwijl in alle Franse gebieden tezamen slechts $ 45 miljoen en in alle Britse gebieden slechts $ 56 miljoen is geïnvesteerd.
Van het totaal van $ 774 miljoen is meer dan de helft ($ 379 miljoen)

in de petroleumnijverheid geïnvesteerd, waarvan weer $ 205 miljoen in de tankvloot die onder Liberiaanse vlag vaart. Ongeveer $ 60 miljoen is geïnvesteerd in de petroleumindustrie van Zuid-Afrika, waarvan $ 20 miljoen in de grote raffinaderij te Durban, welke eigendom is van de Standard Oil Company. Andere belangrijke investeringen in de petroleumnijverheid zijn $ 49 miljoen in Egypte, $ 38 miljoen in de Franse gebieden en $ 27 miljoen in de Britse gebieden. Bijna de gehele rest van de investeringen in Liberia betreffen de rubberplantages van de Firestone Company, ofschoon ook Amerikaans kapitaal is geïnteresseerd in de mijnbouw. Belangrijker zijn de Amerikaanse investeringen in de mijnbouw van Zuid-Afrika en in die van Rhodesië, resp. $ 73 miljoen en $ 64 miljoen. Voorts zijn er nog de investeringen in de Zuidafrikaanse automobielnijverheid (General Motors, Ford, Studebaker).

Nederland

Centraal Economisch Plan 1957 — Op 13 juni is verschenen het door het Centraal Planbureau samengestelde Centraal Economisch Plan 1957. Aan *Het Parool* (13-6) ontlenen wij het volgende.

Gegeven de economische ontwikkeling in het buitenland, zou zonder de op de bestedingsbeperking gerichte regeringsmaatregelen de in 1956 in Nederland gegroeide onevenwichtige economische toestand worden gecontinueerd. De betalingsbalans zou op lopende rekening een tekort van ca. *f* 200 miljoen opleveren. De kapitaalmarkt zou krap blijven, zodat de financieringsbehoeften van de overheid en de particuliere sector op een met een verantwoord monetair beleid onverenigbare wijze gedekt zouden moeten worden. Door de tenuitvoerlegging van het regeringsprogramma inzake de bestedingsbeperking en de verhoging van het agrarische inkomen zal de betalingsbalans op lopende rekening *f* 100 miljoen positief kunnen worden, terwijl de monetaire situatie daardoor aanzienlijk kan verbeteren.

Ondanks de maatregelen der regering inzake de bestedingsbeperking, die de particuliere consumptie met ca. 1.5% (naar volume) zullen doen afnemen, zal deze t.o.v. 1956 in totaal met nog 1.7% stijgen (van 1955 op 1956 met 8.5%), een toeneming die als gevolg van de Algemene Ouderdomswet ten goede komt aan de ouden van dagen. De bruto particuliere investeringen in vaste activa stijgen in volume met ca. 3.5%.

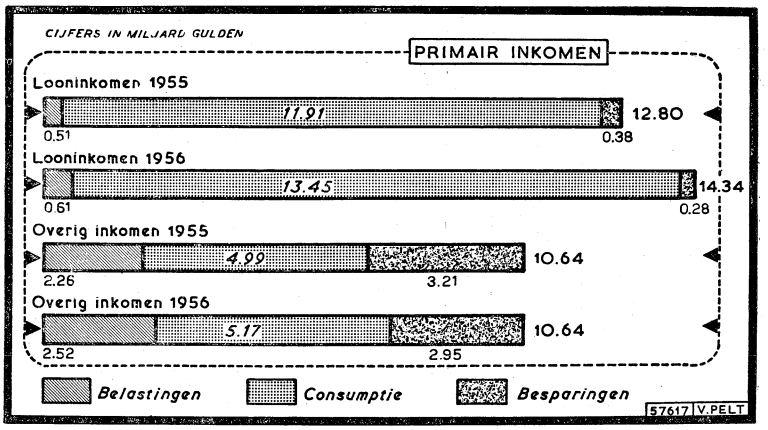
De prijsindex van het levensonderhoud zal in 1957 een jaargemiddelde bereiken, dat 4.5 à 5.5% hoger ligt dan in 1956, een schatting die o.a. op de veronderstelling berust dat de gemiddelde loonstijging van 1956 op 1957 tot 6.7% beperkt blijft en dat de loonsverhogingen voor slechts 1.8% worden doorberekend.

De produktiestijging zal in 1957 slechts ca. 1% bedragen (1956: 4%). Gezien deze geringe stijging en gelet op het accrès van de beroepsbevolking zou, indien wordt geabstraheerd van de huidige spanning op de arbeidsmarkt (in 1956 stonden bij de gewestelijke arbeidsbureaus 106.000 aanvragen open) een toeneming van de geregistreerde arbeidsreserve met rond 20.000 personen mogen worden verwacht. Hierdoor zou het jaargemiddelde stijgen tot 62.000 personen. Als gevolg echter van de bestaande overspanning op de arbeidsmarkt lijkt het niettemin aannemelijk, dat het gemiddelde voor 1957 aanzienlijk beneden de 62.000 personen zal kunnen blijven.

Met de verwachte produktiestijging in 1957 corresponderen voor de belangrijke sectoren de volgende stijgingspercentages van de totale bruto-afzet: voedings- en genotmiddelen 1%, textiel 3%, metalen 5%, chemie 4%, mijnbouw 5%, openb. nutsbedrijven 4%, bouwnijverheid 0%, overige industrieën 3%, landbouw 3%, verkeer 5% en overige diensten 2%.

Voor 1957 is gerekend met een stijging van de nieuwbouw met 5%. Hierbij is rekening gehouden met een hogere produktie, van 2 à 3% op basis van normale weersomstandigheden (1956 was slechter dan normaal) en voorts met ca. 2 à 3% produktiestijging als gevolg van meer arbeiders, mechanisatie, industrialisatie en verschuiving naar staal- en betonconstructies. Het aantal gereedgekomen woningen zal van 1956 op 1957 stijgen van ruim 68.000 tot 77.000.

Terwijl de arbeidskosten in Ne-

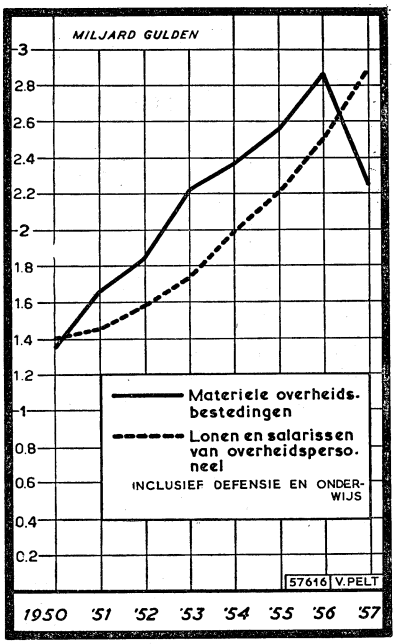

Inkomen en particuliere consumptie

Aan Economische Voorlichting (14-6) ontlenen wij onderstaande staat van de middelen en bestedingen in 1956 en 1957. De cijfers van 1957 zijn geschat op basis van het regeringsprogramma.

Middelen:	1956 in werkelijke prijzen (miljoen gulden)	1957 in werkelijke prijzen (miljoen gulden)
Nat. produkt tegen factorkosten afkomstig van:		
I Bedrijven:		
a. lonen en salarissen	11.80	12.64
b. overige inkomens .	10.90	11.60
II overheid	2.50	2.85
III buitenland	0.32	0.31
Nat. produkt tegen factorkosten	25.52	27.40
Kostprijsverh. belast. minus subsidies	3.12	2.88
Netto nat. produkt tegen marktprijzen	28.64	30.28
Afschr. van bedrijven ..	2.46	2.62
Bruto nat. produkt tegen marktprijzen	31.10	32.90
Invoer van:		
a. goederen (c.i.f.) ..	14.09	14.67
b. diensten	2.84	3.16
Totaal invoer	(16.93)	(17.83)
Totaal	48.03	50.73

Bestedingen:	1956 in werkelijke prijzen (miljoen gulden)	1957 in werkelijke prijzen (miljoen gulden)
Consumptie door gezinnen	18.62	19.80
Consumptie door de overheid:		
a. netto materiële consumptie en investeringen	2.87	2.67
b. lonen en salarissen	2.50	2.85
Tot. overheidsbestedingen	(5.37)	(5.52)
Bruto investeringen van bedrijven:		
a. vaste activa	6.66	7.12
b. voorraadvorming ..	1.04	0.37
Totaal bruto investeringen van bedrijven	(7.70)	(7.49)
Totaal binnenl. bestedingen	31.69	32.81
Uitvoer van:		
a. goederen (f.o.b.)	10.85	11.92
b. diensten	5.49	6.00
Totaal uitvoer	(16.34)	(17.92)
Totaal	48.03	50.73

Lonen en bestedingen van de overheid

derland tot 1953 minder zijn gestegen dan in de overige landen, trad daarna een tegengestelde beweging op. Er is, gezien de thans plaats vindende en nog te verwachten kostenstijgingen in de voornaamste concurrentielanden, voorlopig weinig reden te vrezen voor een belangrijke verslechtering der Nederlandse concurrentiepositie in 1957.

Sowjet-Unie

Redactie „Historische Vraagstukken" ontslagen —

Tien leden van de redactie van het Sowjet-tijdschrift *Historische Vraagstukken* zijn volgens *AFP* (16-6) ontslagen, omdat zij slechts hebben gewezen op „de fouten van Stalin" en niet met kracht „de huidige revisionistische tendenties" hebben veroordeeld. Onder de ontslagen redacteuren bevinden zich de hoofdredacteur *Boroedjalow* en de ook in het buitenland bekende hoogleraren *Artsiklowski* en *Jeroessalinski*. Slechts drie leden van de redactie blijven gehandhaafd.

Het tijdschrift, dat tot dusver werd uitgegeven door het Historische Instituut, zal thans het orgaan worden van de afdeling geschiedenis van de Sowjet-academie van wetenschappen. Het blad was reeds herhaaldelijk door de partijpers beticht van „grove fouten" en ook *Konstantinow*, leider van de afdeling agitatie en propaganda van het centrale partijcomité, had ernstige kritiek op de redactie geoefend.

In het laatste verschenen nummer van het tijdschrift wordt, in een hoofdartikel, gezegd, dat „de oude redactie de weg van het sensationele en van de concessie aan de burgerlijke objectiviteit had ingeslagen, die niets gemeen heeft met de ware wetenschap". De nieuwe redactie zal niet alleen de partij helpen in haar strijd tegen de persoonsverheerlijking, maar zal ook met kracht de revisionistische neigingen bestrijden, die zich in bepaalde landen voordoen en die ten doel hebben de Sowjet-CP te bekladden en te kleineren.

Venezuela

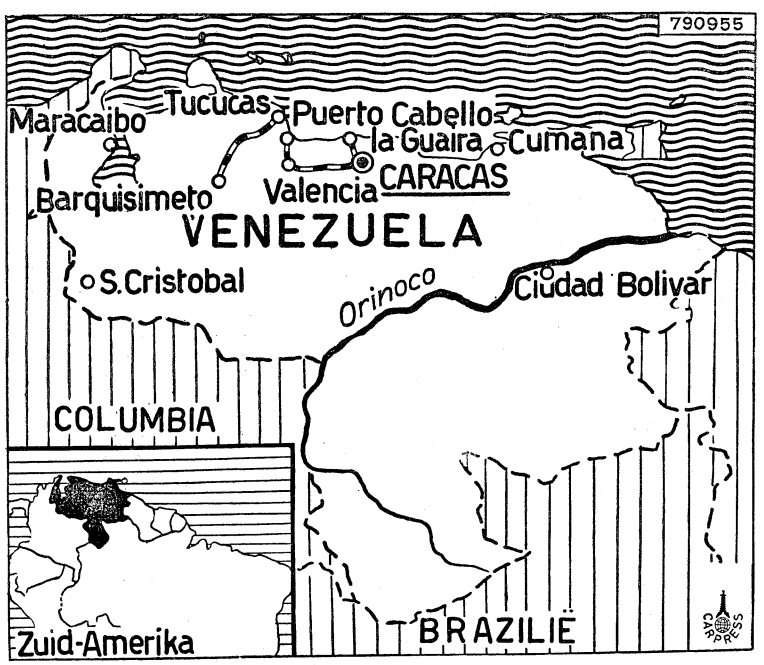
De economische ontwikkeling in 1956 —

De voornaamste bestaansbron van Venezuela — een republiek in het noordwestelijke deel van Zuid-Amerika met ongeveer 6 miljoen inwoners op ruim 900.000 km² — is de olie. Meer dan 90% van de waarde van de Venezolaanse uitvoer is afkomstig uit de olie. Deze wordt voor het grootste gedeelte in de Nederlandse Antillen geraffineerd, al is de laatste jaren de raffinagecapaciteit in Venezuela zelf sterk toegenomen. De regering ontvangt krachtens een overeenkomst met Amerikaanse oliemaatschappijen, nl. de Gulf Oil, de Shell Oil, de Creole Oil (dochtermij. van de Standard Oil of New Jersey) en de Texas Oil, 56% van de bruto-winst uit de verkoop van de Venezolaanse olie.

In de *Neue Zürcher Ztg.* (2-6) is een beschouwing gepubliceerd over de economische ontwikkeling van Venezuela in 1956. Wij ontlenen hieraan het volgende.

Sedert het Suezconflict en de crisis in het Midden-Oosten is de kapitaalstroom uit de Ver. Staten en W.-Europa aanzienlijk toegenomen. De hotels in Caracas zijn overvol en de spreekkamers van banken, financiële instellingen en verzekeringsmaatschappijen blijken ruimte te kort te komen, aldus de *NZZ*.

Hoewel politieke spanningen aan deze geweldige activiteit niet geheel vreemd zijn, is zij toch voornamelijk het gevolg van een „boom", die ontstaan is sedert in de herfst van 1956 de regering er toe is overgegaan, nieuwe olieconcessies met een totale oppervlakte van 301.170 ha uit te geven. Deze nieuwe concessies vormen slechts 5% van het eind 1955 in totaal voor exploratie en exploitatie beschikbaar gestelde gebied van 6.3 miljoen ha. Er zullen nog meer concessies uitgegeven worden aan producenten die tot heden nog niet in Venezuela vertegenwoordigd waren. De bedoeling van een en ander is de staatsinkomsten uit olie, die in 1956 reeds meer dan $ 500 miljoen bedroegen, te verdubbelen. De toename van de *olieproduktie* is geweldig. In 1956 bereikte zij een hoeveelheid van 142.9 miljoen metr. tonnen, met een daggemiddelde van 2.46 miljoen vaten, tegen 125.2 mil-

joen metr. tonnen en een daggemiddelde van 2.16 miljoen vaten in 1955. Thans ligt de gemiddelde dagproduktie op 2.8 miljoen vaten.
De produktie van *natuurgas* bedroeg in 1956 27 miljard m³, waarvan 30% werd afgezet aan de binnenlandse industrie en voor huishoudelijk gebruik.
De produktie van *ijzererts* bedroeg in 1956 11.1 miljoen ton en de export 11.2 miljoen ton, waardoor Venezuela na Zweden en Canada de derde plaats inneemt in de wereldexport. De produktie van *asbest* nam in vergelijking met het vorig jaar toe met 32%, die van goud met 14%. Men zal beginnen met de winning van fosfaten, koper en nikkel en mangaanertsen.
De *industriële produktie* in totaal vertoont over 1956 een toeneming van ongeveer 14.3%. De toenemende industrialisering blijkt uit de sterk gedaalde invoer van cement, rubber, papier, katoen, huiden en vellen, grondnoten en tabak.
De geweldige projecten der metaalindustrie en van de petrochemie naderen hun voltooiing. Eind 1956 was de petrochemische industrie reeds in staat produkten van de eerste serie aan de markt te brengen. Het grote industriecentrum *Moron*, berekend op 200.000 arbeiders, zal worden uitgebouwd tot een stad van 500.000 inwoners, en wordt daardoor in inwonertal de tweede stad van Venezuela.

Financiële situatie

De financiële situatie is zeer gunstig. In 1956 nam het tegoed op het buitenland toe met $ 425 miljoen. De *staatsinkomsten* stegen van 2.99 miljard Bol. in 1955 tot $ 4.37 miljard Bol. in 1956. De olie-industrie leverde hiervan 67½% tegen vorig jaar 57%. Als men de staatsinkomsten uitdrukt in procenten van het nationale inkomen, dan komt men voor Venezuela op 38% tegen 21.6% in de Ver. Staten en 29.3% in Engeland. De *staatsuitgaven* bedroegen in 1956 3.35 miljard Bol. waarvan 44% diende tot dekking van de kosten van beheer, 33% werd bestemd voor produktieve staatsinvesteringen en 23% werd aangewend tot versterking der reserves. Dit betekent dus dat 56% van de staatsontvangsten bestemd wordt voor kapitaalvorming.
In de begroting 1957-58 worden inkomsten en uitgaven geraamd op 2.8 miljard Bol. Bij de inkomsten zijn de directe belastingen met 721 miljoen Bol. en indirecte belastingen met 696.1 miljoen Bol. vermeld, de belastingen op de winning van mineralen met 1.176.8 miljoen, andere inkomsten met 206 miljoen Bol. Onder de uitgaven komen voor: openbare werken 849.2 miljoen, verkeer 147.7 miljoen, gezondheidsdienst en sociale voorzieningen 199.3 miljoen, voor research op het gebied van mijnbouw en oliewinning 29.3 miljoen Bol. Van de totale uitgaven dienen 43.8% produktieve doeleinden, terwijl 56.2% dient voor de eigenlijke onkosten van beheer.
De financiële situatie is inderdaad uitstekend en levert de verklaring voor de grote kapitaaltoevloed.
De circulatiebank volgt een conservatieve politiek. De *deviezenreserves* bedroegen eind 1954 1.5 miljard Bol., thans zijn zij 2.73 miljard Bol. De *bankbiljettenomloop* is met 154.82% door goud gedekt. Goud en deviezen, onder aftrek van de verplichtingen aan het buitenland, vormden per 31 maart 1957 217.48% van de bankbiljettencirculatie.
Over de toevloed van buitenlands kapitaal zijn geen nauwkeurige gegevens bekend. Men spreekt van $ 800 miljoen tot $ 1 miljard, doch deze cijfers zullen wel overdreven zijn. Een bedrag van $ 500 à $ 600 miljoen komt waarschijnlijk de waarheid meer nabij, aldus de NZZ.

Verenigde Staten

J. McCarthy † —

De republikeinse senator Joseph McCarthy is op 2 mei op 46-jarige leeftijd overleden. In de jaren 1950-1954 verwierf hij door zijn jacht op een ieder die communist was en alles wat naar communisme zweemde grote bekendheid als „heksenjager". Joseph McCarthy werd op 14 november 1910 in een uit Ierland afkomstig boerengezin te Wheeling (West-Virginia) geboren. Hij studeerde rechten aan de universiteit van Marquette. In 1935 vestigde hij zich als advocaat te Shawano (Wisconsin). In 1946 werd hij tot republikeins senator voor de staat Wisconsin gekozen.
Hij kwam voor het eerst „in het nieuws" toen hij op 9 februari 1950 beweerde te beschikken over de namen van 205 belangrijke ambtenaren van het State Department, die lid van de communistische partij zouden zijn.
In de volgende vier jaar — hij was voorzitter van de subcommissie uit de Senaat voor onderzoek naar on-Amerikaanse activiteiten — beschuldigde hij in zijn extreme redevoeringen vele Amerikanen van communisme. In 1954 kreeg hij een berisping van de Senaat, waardoor een einde aan zijn activiteiten kwam (zie pag. 11537/2).

Hulp aan het buitenland besnoeid

President Eisenhower heeft op 21 mei het Congres gevraagd zijn goedkeuring te hechten aan een (besnoeid) programma voor militaire en economische hulp aan het buitenland ten bedrage van $ 3865 miljoen voor het op 1 juli aanvangende fiscale jaar 1958. In januari jl. had Eisenhower voor deze hulp een bedrag van $ 4,3 miljard gevraagd. Op 18 april deelde de president aan de voorzitter van de Senaat, S. Rayburn mede, dat het voorgestelde bedrag van $ 4.3 miljard met $ 500 miljoen kon worden verminderd als gevolg van „beter beheer der gelden" en van „nieuwe exploitatiemethoden waardoor de produktiekosten-per-uur zijn gedaald".
Eisenhower stelde voor de $ 3865 miljoen als volgt te verdelen: 1) $ 1.9 miljard voor militaire uitrusting en diensten; 2) $ 900 miljoen voor defensiesteun; 3) $ 500 miljoen voor het fonds voor leningen tot economische ontwikkeling. Daar hij een grote toeneming voorzag van de verzoeken om economische bijstand in de belastingjaren 1959 en 1960, verwachtte Eisenhower dat voor het fonds in elk van deze jaren een bedrag van 750 miljoen dollar nodig zou zijn; 4) $ 152 miljoen voor technische samenwerking; 5) $ 300 miljoen voor speciale hulp, in de vorm van schenkingen en 6) $ 113 miljoen voor „multilaterale programma's betreffende atoomenergie voor de vrede en de uitvoering van zekere niet-militaire programma's".
De president stelde verder voor de militaire hulp af te scheiden van de economische en op te nemen in de gewone begroting van het ministerie van defensie. De economische hulp zou hoofdzakelijk door middel van leningen in plaats van door schenkingen verschaft dienen te worden en zou door het Congres veeleer op lange termijn dan van jaar tot jaar moeten worden goedgekeurd. Eisenhower verzocht het Congres voorts, de instelling van een fonds voor leningen tot economische ontwikkeling goed te keuren. Dit fonds zou zijn werkzaam-

heden moeten coördineren met de Internationale Bank en de Amerikaanse Export-Import-Bank.

Geleerden wensen staking atoomproeven —

Tweeduizend Amerikaanse geleerden hebben een oproep ondertekend om tot een internationale overeenkomst te geraken, waarbij het nemen van proefnemingen met kernwapens wordt gestaakt, aldus heeft dr. *Linus Pauling*, deken van de chemische faculteit van het California Institute of Technology (Pasadena) en Nobelprijswinnaar (scheikunde 1954) op 3 juni medegedeeld. Tot de ondertekenaars behoren 1000 biologen en 1000 biochemici, chemici en medici.

In de door dr. Pauling opgestelde oproep wordt o.m. verklaard: „Bij elke nieuwe ontploffing van een kernwapen komt radio-activiteit vrij, die nadelig is voor de gezondheid van mensen in de gehele wereld. Als geleerden kennen wij de gevaren, die hierdoor de mensheid bedreigen en het is onze plicht daarvoor te waarschuwen." Dr. Pauling heeft aan de oproep een schriftelijke verklaring toegevoegd, dat geen enkele organisatie de stoot tot het doen ervan heeft gegeven.

Dr. Pauling heeft op 2 juni in een TV-interview verklaard, dat de radio-actieve neerslag na kernproeven voldoende zou zijn om de geboorte van 200.000 abnormale kinderen in elk der twintig komende generaties te veroorzaken. Indien de proeven worden voortgezet zal het leven van een miljoen mensen in de gehele wereld met vijf tot tien jaar worden bekort. Het is bekend, aldus dr. Pauling, dat de uitstraling, zelfs indien deze betrekkelijk zwak is, kanker en leucaemie tot gevolg kan hebben. Zij kan eveneens de oorzaak zijn van een geringere weerstand tegen infectieziekten.

Prof. *J. Hildebrand* van de universiteit van California heeft op 6 juni verklaard, dat nog geen één procent van de 2000 ondertekenaars van Paulings oproep specialistische kennis van het onderwerp bezitten. Volgens hem hadden de geleerden hun status als geleerde gebruikt om uiting te geven aan hun politieke zienswijze.

De subcommissie voor binnenlandse veiligheid van de Senaat heeft inmiddels dr. Pauling gedagvaard voor haar te verschijnen om te onderzoeken of er achter zijn campagne een organisatie staat.

TEKSTEN

UITTREKSELS EN COMPLETE TEKSTEN (VERTALINGEN) VAN BELANGRIJKE WETTEN, REDEVOERINGEN, VERDRAGEN ENZ

Statuut van de Internationale Organisatie voor Atoomenergie —

Een te New York gehouden conferentie van 82 landen der Ver. Naties heeft op 22 oktober 1956 met algemene stemmen besloten tot oprichting van een internationaal bureau voor atoomenergie. De instelling van dit bureau is het resultaat van de rede, die president Eisenhower op 8 december 1953 heeft uitgesproken in de Alg. Vergadering der Ver.Naties over *„Atoms for Peace"* (zie pag. 11000/2). Op 26 oktober 1956 kwam eveneens te New York tot stand het Statuut van de Internationale Organisatie voor Atoomenergie.

De toetreding der *Ver. Staten* tot deze internationale organisatie is in de Amerikaanse Senaat op verzet gestuit. Er waren, aldus *Reuter* (20-5), politici, die vreesden, dat de Chinese Volksrepubliek misschien lid van het atoombureau zou worden en dat andere communistische landen mogelijk hulp op atoomgebied van de Ver. Staten zouden krijgen. Op 13 juni heeft de Senaatscommissie voor buitenlandse betrekkingen evenwel een ontwerp-verdrag i.z. de Amerikaanse deelneming goedgekeurd. De Senaatscommissie heeft volgens *Reuter* (13-6) in de resolutie, waarin zij haar goedkeuring heeft uitgedrukt, een bepaling opgenomen, die inhoudt dat de Ver. Staten zich uit de internationale organisatie zullen terugtrekken, indien het Statuut hiervan wordt gewijzigd, zonder dat een dergelijke wijziging door de Amerikaanse Senaat is goedgekeurd. Naar de voorzitter der commissie verklaarde heeft het State Departement met het opnemen van deze bepaling ingestemd.

Door de gang van zaken bij de behandeling in de Amerikaanse Senaat is de eerste algemene conferentie van het bureau, die op 19 augustus in Wenen zou worden gehouden, uitgesteld tot 1 oktober.

In *Nederland* heeft de regering begin mei bij de Tweede Kamer ingediend een ontwerp van rijkswet tot goedkeuring van het internationale atoomstatuut. Aan het Nederlandse *Tractatenblad* (1957 Nr. 50) ontlenen wij de vertaling van dit statuut.

Artikel I

Oprichting van de Organisatie

Partijen hierbij richten een Internationale Organisatie voor Atoomenergie op (hierna te noemen „de Organisatie"), op hierna uiteen te zetten voorwaarden.

Artikel II

Doelstellingen

De Organisatie zal er naar streven de bijdrage van de atoomenergie tot de vrede, de gezondheid en de welvaart in de gehele wereld op te voeren en te verhogen. Zij zal er, naar vermogen, voor zorgdragen dat hulp welke door, of op verzoek, of onder toezicht of controle van de Organisatie wordt verleend niet wordt aangewend ten behoeve van enig militair doel.

Artikel III

Functies

A. De Organisatie is gemachtigd:

1. het wetenschappelijk onderzoek inzake de vreedzame toepassingen van de atoomenergie, alsmede de ontwikkeling en de praktische toepassingen daarvan voor vreedzaam gebruik over de gehele wereld te stimuleren en te helpen bevorderen; en, desgevraagd, haar bemiddeling te verlenen om het verrichten van diensten of het leveren van materialen, uitrusting of installaties door een lid van de Organisatie voor of aan een ander lid te verzekeren; en alle handelingen of diensten te verrichten welke het wetenschappelijk onderzoek inzake de vreedzame toepassingen van atoomenergie, of de ontwikkeling of de praktische toepassingen daarvan voor vreedzaam gebruik, ten goede kunnen komen;
2. overeenkomstig dit Statuut te voorzien in voldoende materialen, uitrusting, installaties en diensten voor de behoeften van wetenschappelijk onderzoek inzake het vreedzame gebruik van atoomenergie, alsmede van de ontwikkeling en de praktische toepassingen daarvan voor vreedzaam gebruik, daarbij begrepen de produktie van elektriciteit en met voldoende inachtneming van de behoeften der onderontwikkelde gebieden;
3. de uitwisseling van wetenschappelijke en technische gegevens betreffende het vreedzaam gebruik van atoomenergie te bevorderen;
4. de uitwisseling en opleiding van wetenschappelijke werkers en deskundigen op de gebieden van vreedzaam gebruik van atoomenergie te stimuleren;
5. waarborgen vast te stellen en toe te passen ten einde te verzekeren dat splijtstoffen en andere materialen, diensten, uitrusting, installaties en gegevens welke door, of op verzoek, of onder toezicht of controle van de Organisatie, beschikbaar zijn gesteld niet worden aangewend ten behoeve van enig militair doel; en op verzoek der partijen betreffende elke bilaterale of multilaterale regeling, of, op verzoek van een Staat, op alle werkzaamheden van die Staat op het gebied der atoomenergie, waarborgen toe te passen;
6. veiligheidsnormen voor de bescherming der gezondheid en voor het zoveel mogelijk beperken van het gevaar voor levende wezens en goederen, waaronder zijn begrepen dergelijke veiligheidsnormen met betrekking tot de arbeidsomstandigheden vast te stellen of te aanvaarden, in overleg en, waar nodig, in samenwerking met de bevoegde organen der Verenigde Naties en met de betrokken gespecialiseerde organisaties, en er

voor zorg te dragen dat deze normen zowel op de werkzaamheden van de Organisatie als op werkzaamheden waarbij gebruik gemaakt wordt van materialen, diensten, uitrusting, installaties en gegevens beschikbaar gesteld door de Organisatie of op haar verzoek of onder haar toezicht of controle, worden toegepast; en, op verzoek van partijen, zorg te dragen voor de toepassing van deze normen op werkzaamheden welke krachtens enigerlei bilaterale of multilaterale regeling worden verricht, of, op verzoek van een Staat, zorg te dragen voor de toepassing van deze normen op alle activiteiten van die Staat op het gebied der atoomenergie;
7. installaties, apparatuur en uitrusting te verwerven of in te richten welke dienstig zijn voor het uitoefenen der functies waartoe de Organisatie gemachtigd is, in die gevallen waar de overigens in het betrokken gebied voor de Organisatie beschikbare installaties, apparatuur en uitrusting ontoereikend zijn of slechts beschikbaar op voorwaarden welke de Organisatie onaanvaardbaar acht.

B. Bij het uitoefenen van haar functies zal de Organisatie:
1. haar activiteiten uitoefenen overeenkomstig de doelstellingen en beginselen der Ver. Naties ter bevordering van de vrede en de internationale samenwerking, alsmede in overeenstemming met het beleid der Ver. Naties ter bevordering van de totstandkoming van een met de nodige waarborgen omgeven ontwapening over de gehele wereld en in overeenstemming met alle uit hoofde van dit beleid aangegane internationale overeenkomsten;
2. controle instellen op het gebruik van door de Organisatie ontvangen splijtstoffen teneinde te verzekeren dat deze splijtstoffen uitsluitend voor vreedzame doeleinden worden gebruikt;
3. de bestemming van de haar ter beschikking staande middelen zo kiezen dat een doelmatig gebruik en grootst mogelijke nut daarvan overal ter wereld worden verzekerd, daarbij rekening houdend met de speciale behoeften der onderontwikkelde gebieden;
4. jaarlijkse rapporten over haar werkzaamheden bij de Algemene Vergadering der Verenigde Naties indienen, en, indien nodig, bij de Veiligheidsraad; indien zich in verband met de activiteiten van de Organisatie problemen mochten voordoen welke binnen de bevoegdheid van de Veiligheidsraad vallen, stelt de Organisatie de Veiligheidsraad, zijnde het orgaan dat de voornaamste verantwoordelijkheid draagt voor de handhaving der internationale vrede en veiligheid, hiervan in kennis en mag zij tevens die maatregelen nemen waartoe zij krachtens haar Statuut gerechtigd is, met inbegrip van de maatregelen voorzien in lid C van art. XII;
5. rapporten bij de Economische Sociale Raad en andere organen der Verenigde Naties indienen betreffende vraagstukken welke binnen de bevoegdheid van deze organen vallen.

C. Bij het uitoefenen van haar functies zal de Organisatie geen hulp aan leden verlenen onder politieke, economische, militaire of andere voorwaarden welke onverenigbaar zijn met de bepalingen van het Statuut.

D. Behoudens de bepalingen van dit Statuut en van de tussen een Staat of groep van Staten en de Organisatie gesloten overeenkomsten die in overeenstemming dienen te zijn met de bepalingen van het Statuut, zullen de activiteiten van de Organisatie worden uitgevoerd met volledige inachtneming van de soevereine rechten der Staten.

Artikel IV

Lidmaatschap

A. De oorspronkelijke leden van de Organisatie zijn die Staten welke lid zijn van de Verenigde Naties of van een der gespecialiseerde organisaties en dit Statuut hebben ondertekend binnen negentig dagen nadat het voor ondertekening is opengesteld en die een akte van bekrachtiging hebben nedergelegd.

B. Andere leden van de Organisatie zijn die Staten welke, ongeacht of zij lid zijn van de Verenigde Naties of van een der gespecialiseerde organisaties, een akte van aanvaarding van dit Statut hebben nedergelegd nadat de Algemene Conferentie op aanbeveling van de Raad van Beheer haar goedkeuring aan het lidmaatschap heeft gehecht. Bij het aanbevelen van een Staat voor het lidmaatschap en bij het hechten van de goedkeuring hieraan, overtuigen de Raad van Beheer en de Algemene Conferentie zich ervan dat die Staat in staat en bereid is de verplichtingen van het lidmaatschap van de Organisatie na te komen en houden daarbij terdege rekening met het vermogen en de bereidheid van die Staat te handelen overeenkomstig de doelstellingen en beginselen van het Handvest der Verenigde Naties.

C. De Organisatie is gebaseerd op het beginsel der soevereine gelijkheid van alle leden en alle leden dienen derhalve, opdat zij allen de rechten en voordelen van het lidmaatschap zullen genieten, de verplichtingen welke zij overeenkomstig dit Statuut op zich hebben genomen te goeder trouw na te komen.

Artikel V

De Algemene Conferentie

A. Een Algemene Conferentie, bestaande uit vertegenwoordigers van alle leden, komt elk jaar in gewone zitting bijeen en kan door de Directeur-Generaal op verzoek van de Raad van Beheer of van de meerderheid der leden eveneens in buitengewone zittingen bijeengeroepen worden. De zittingen vinden plaats op het hoofdbureau van de Organisatie, tenzij door de Algemene Conferentie anders wordt bepaald.

B. Bij deze zittingen wordt elk lid vertegenwoordigd door een afgevaardigde, die vergezeld mag zijn van plaatsvervangers en adviseurs. De kosten van het bijwonen der vergaderingen door een afvaardiging worden door het betrokken lid betaald.

C. Bij het begin van elke zitting kiest de Algemene Conferentie een President en andere eventueel nodige functionarissen. Hun ambtstermijn valt samen met de duur der zitting. De Algemene Conferentie stelt, met inachtneming van de bepalingen van dit Statuut, haar eigen huishoudelijk reglement vast. Elk lid heeft één stem. Besluiten krachtens lid H van art. XIV, lid C van art. XVIII en lid B van art. XIX worden genomen met een tweederde meerderheid der aanwezige, hun stem uitbrengende leden. Besluiten inzake andere aangelegenheden, daaronder begrepen de vaststelling van andere aangelegenheden of categorieën van aangelegenheden waarover met een tweederde meerderheid dient te worden beslist, worden genomen met een enkelvoudige meerderheid der aanwezige, hun stem uitbrengende leden. Een meerderheid van leden vormt een quorum.

D. De Algemene Conferentie mag alle aangelegenheden en onderwerpen welke binnen de werkingssfeer van dit Statuut vallen of welke betrekking hebben op de bevoegdheden en functies van alle bij dit Statuut voorziene organen, bespreken en mag met betrekking tot deze kwesties en zaken aanbevelingen doen bij de leden van de Organisatie of bij de Raad van Beheer of bij beiden.

E. De Algemene Conferentie:
1. kiest de leden van de Raad van Beheer overeenkomstig art. VI;
2. hecht haar goedkeuring aan het lidmaatschap van Staten overeenkomstig art. IV;
3. ontheft een lid tijdelijk van de rechten en voorrechten van het lidmaatschap overeenkomstig art. XIX;
4. bestudeert het jaarrapport van de Raad van Beheer;
5. keurt, overeenkomstig art. XIV, de door de Raad van Beheer aanbevolen begroting van de Organisatie goed of zendt deze, vergezeld van aanbevelingen het geheel of delen ervan betreffend, aan de Raad van Beheer terug ter wederindiening bij de Algemene Conferentie;
6. keurt bij de Verenigde Naties in te dienen rapporten goed, zoals dit in de overeenkomst nopens de betrekkingen tussen de Organisatie en de Verenigde Naties is voorgeschreven, uitgezonderd de in lid C van art. XII bedoelde rapporten, of zendt deze aan de Raad van Beheer terug vergezeld van haar aanbevelingen;
7. hecht haar goedkeuring aan elke overeenkomst of alle overeenkomsten tussen de Organisatie en de Verenigde Naties en andere organisaties als bepaald in art. XVI of zendt deze overeenkomsten vergezeld van haar aanbevelingen aan de Raad van Beheer terug ter wederindiening bij de Algemene Conferentie;
8. hecht haar goedkeuring aan voorschriften en beperkingen betreffende de uitoefening van de bevoegdheden van de Raad van Beheer om leningen aan te gaan, in overeenstemming met lid G van art. XIV; hecht haar goedkeuring aan voorschriften betreffende de aanvaarding van vrijwillige bijdragen aan de Organisatie; en hecht, overeenkomstig lid F van art. XIV, haar goedkeuring aan de wijze waarop het in dat lid bedoelde algemene fonds gebruikt mag worden;
9. keurt overeenkomstig lid B van art. XVIII wijzigingen in dit Statuut goed;
10. hecht haar goedkeuring aan de aanstelling van de Directeur-Generaal overeenkomstig lid A van art. VII.

F. De Algemene Conferentie heeft de bevoegdheid:
1. beslissingen te nemen aangaande zaken welke voor dit doel door de Raad van Beheer speciaal naar de Algemene Conferentie worden verwezen;
2. onderwerpen voor te leggen ter bestudering door de Raad van Beheer, en de Raad om rapporten te verzoeken inzake elke aangelegenheid welke betrekking heeft op de functies van de Organisatie.

Artikel VI

De Raad van Beheer

A. De Raad van Beheer is als volgt samengesteld:
1. de aftredende Raad van Beheer (of waar het de Eerste Raad van Beheer betreft, de in bijlage I bedoelde Commissie van Voorbereiding) wijst voor lidmaatschap van de Raad de vijf leden aan welke het verst gevorderd zijn in de techniek der atoomenergie, de produktie van basismaterialen inbegrepen, en het lid dat het verst gevorderd is in de techniek der atoomenergie. de produktie van basismaterialen inbegrepen, in elk der navolgende niet door de bovenbedoelde vijf leden vertegenwoordigde gebieden:
1) Noord-Amerika; 2) Latijns Amerika; 3) West-Europa; 4) Oost-Europa; 5) Afrika en het Midden-Oosten; 6) Zuid-Azië; 7) Zuidoost Azië en het gebied der Stille Zuidzee en 8) het Verre Oosten.
2. De aftredende Raad van Beheer (of waar het de Eerste Raad van Beheer betreft, de in bijlage I bedoelde Commissie van Voorbereiding) wijst voor lidmaatschap van de Raad twee leden aan van de navolgende andere producenten van basismaterialen: België, Tsjecho-Slowakije, Polen en Portugal; en wijst ook voor lidmaatschap van de Raad een ander lid aan dat technische hulp zal verlenen. Een lid dat in een bepaald jaar in bovengenoemde categorie vertegenwoordigd is geweest komt het volgende jaar niet meer opnieuw in aanmerking om voor dezelfde categorie te worden aangewezen.
3. De Algemene Conferentie kiest tien leden voor het lidmaatschap in de Raad van Beheer, en zorgt ervoor dat de leden in de Raad als geheel gelijkelijk over de in lid A van dit artikel sub 1 opgesomde gebieden verdeeld zijn, zodat de Raad te allen tijde in deze categorie een ver-

tegenwoordiger van elk van die gebieden, met uitzondering van Noord-Amerika, telt. Met uitzondering van de vijf leden welke overeenkomstig lid D van dit artikel voor een tijdvak van een jaar worden gekozen, is geen enkel lid in deze categorie gedurende enige ambtstermijn herkiesbaar in dezelfde categorie voor de navolgende ambtstermijn.

B. De in lid A sub 1 en 2 van dit artikel voorzoene aanwijzingen moeten minstens zestig dagen voor elke gewone jaarlijkse zitting van de Algemene Conferentie plaatsvinden. De in lid A sub 3 van dit artikel bedoelde verkiezingen vinden plaats tijdens de gewone jaarlijkse zittingen van de Algemene Conferentie.

C. Leden welke overeenkomstig lid A sub 1 en 2 van dit artikel in de Raad van Beheer vertegenwoordigd zijn, zullen daarin zitting hebben vanaf het einde van de volgende gewone jaarlijkse zitting der Algemene Conferentie welke na hun aanwijzing plaatsvindt tot aan het einde van de daarop volgende gewone jaarlijkse zitting van de Algemene Conferentie.

D. Leden welke overeenkomstig lid A sub 3 van dit artikel in de Raad van Beheer vertegenwoordigd zijn, zullen daarin zitting hebben vanaf het einde van de gewone jaarlijkse zitting der Algemene Conferentie waarop zij worden gekozen tot aan het einde van de tweede daarop volgende gewone jaarlijkse zitting van de Algemene Conferentie. Bij de verkiezing van deze leden voor de Eerste Raad van Beheer worden er evenwel vijf gekozen voor een tijdvak van een jaar.

E. Elk lid van de Raad van Beheer heeft een stem. Besluiten inzake het bedrag der begroting van de Organisatie worden genomen met een tweederde meerderheid der aanwezige, hun stem uitbrengende leden, zoals bepaald in lid H van art. XIV. Besluiten inzake andere aangelegenheden, daaronder begrepen de vaststelling van andere aangelegenheden of categorieën van aangelegenheden waarover met een tweederde meerderheid dient te worden beslist, worden genomen met een enkelvoudige meerderheid der aanwezige, hun stem uitbrengende leden. Tweederde van alle leden van de Raad vormt een quorum.

F. De Raad van Beheer heeft de bevoegdheid de functies van de Organisatie in overeenstemming met dit Statuut uit te oefenen behoudens de verantwoordelijkheid welke hij tegenover de Algemene Conferentie volgens dit Statuut bezit.

G. De Raad van Beheer komt bijeen op door de Raad vast te stellen tijden. De bijeenkomsten vinden plaats op het hoofdbureau van de Organisatie tenzij de Raad anders bepaalt.

H. De Raad van Beheer kiest uit zijn leden een Voorzitter en andere functionarissen en stelt, met inachtneming van de bepalingen van dit Statuut, zijn eigen huishoudelijk reglement vast.

I. De Raad van Beheer kan commissies instellen indien hij dit raadzaam acht. De Raad kan personen aanstellen om hem te vertegenwoordigen in zijn betrekkingen met andere organisaties.

J. De Raad van Beheer stelt een jaarrapport voor de Algemene Conferentie samen betreffende de zaken van de Organisatie, alsmede betreffende alle door de Organisatie goedgekeurde projecten. De Raad stelt ook ter indiening bij de Algemene Conferentie die rapporten samen, welke de Organisatie moet of kan moeten indienen bij de Verenigde Naties of bij enige andere organisatie waarvan het werk verband houdt met dat van de Organisatie. Deze rapporten, alsmede de jaarrapporten, worden tenminste een maand voor de gewone jaarlijkse zitting van de Algemene Conferentie aan de leden van de Organisatie voorgelegd.

Artikel VII

Personeel

A. Aan het hoofd van het personeel van de Organisatie staat een Directeur-Generaal. De Directeur-Generaal wordt door de Raad van Beheer met goedkeuring van de Algemene Conferentie voor een tijdvak van vier jaren benoemd. Hij is de voornaamste bestuursfunctionaris van de Organisatie.

B. De Directeur-Generaal is verantwoordelijk voor de aanstelling, de organisatie en het werk van het personeel en staat onder het gezag en het toezicht van de Raad van Beheer. Hij verricht de hem opgedragen werkzaamheden overeenkomstig de door de Raad vastgestelde voorschriften.

C. Het personeel omvat al zulke wetenschappelijke, technische en andere leden als vereist zijn om de doelstellingen en functies van de Organisatie ten uitvoer te leggen. De Organisatie houdt zich aan het beginsel dat het personeel in vaste dienst tot een minimum beperkt blijft.

D. Bij het aantrekken en het in dienst hebben van personeel en bij het vaststellen der dienstvoorwaarden moet de overweging, werknemers aan te werven die aan de hoogste eisen van individuele prestatie, technische bekwaamheid en onkreukbaarheid voldoen, voorop staan. Zonder afbreuk te doen aan deze overweging, dient in voldoende mate rekening te worden gehouden met de bijdragen der leden aan de Organisatie en met het belang personeel aan te trekken op een zo breed mogelijke geografische basis.

E. De voorwaarden waarop het personeel zal worden aangesteld, gesalarieerd en ontslagen dienen in overeenstemming te zijn met de door de Raad van Beheer getroffen regelingen, onverminderd de bepalingen van dit Statuut en door de Algemene Conferentie op aanbeveling van de Raad van Beheer goedgekeurde algemene voorschriften.

F. Bij het verrichten van hun werkzaamheden mogen de Directeur-Generaal en het personeel geen instructies trachten te krijgen of deze ontvangen van bronnen buiten de Organisatie. Zij onthouden zich van elke actie welke een blaam zou kunnen werpen op hun positie als functionaris van de Organisatie; afgezien van hun verantwoordelijkheid tegenover de Organisatie, mogen zij geen enkel industriegeheim of andere vertrouwelijke gegevens onthullen, waarvan zij uit hoofde van hun ambtelijke werkzaamheden voor de Organisatie kennis krijgen. Elk lid verbindt zich, het internationale karakter van de verantwoordelijkheden van de Directeur-Generaal en van het personeel te eerbiedigen en tracht niet hen bij het verrichten van hun werkzaamheden te beïnvloeden.

G. In dit artikel omvat de uitdrukking „personeel" eveneens de bewakers.

Artikel VIII

Uitwisseling van gegevens

A. Elk lid stelle die gegevens beschikbaar die naar zijn overtuiging voor de Organisatie van nut zijn.

B. Elk lid stelt aan de Organisatie alle wetenschappelijke gegevens beschikbaar, welke zijn verkregen als gevolg van de door de Organisatie krachtens art. XI verleende hulp.

C. De krachtens lid A en B van dit artikel aan de Organisatie beschikbaar gestelde gegevens worden door de Organisatie verzameld en op toegankelijke wijze beschikbaar gesteld. De Organisatie neemt alle maatregelen die ertoe strekken om de uitwisseling onder de leden van gegevens welke betrekking hebben op de aard en het vreedzaam gebruik van atoomenergie daadwerkelijk te bevorderen en treedt ter verwezenlijking van dit doel als tussenpersoon tussen de leden op.

Artikel IX

Het leveren van materialen

A. De leden kunnen aan de Organisatie die hoeveelheden splijtstoffen beschikbaar stellen als zij raadzaam achten en op met de Organisatie overeen te komen voorwaarden. De aan de Organisatie beschikbaar gestelde materialen mogen, met goedvinden van het lid dat de materialen beschikbaar stelt, bij het betrokken lid worden opgeslagen of, met toestemming van de Organisatie, in de depots van de Organisatie.

B. De leden mogen eveneens aan de Organisatie basismaterialen, als omschreven in art. XX, beschikbaar stellen, alsmede andere materialen. De Raad van Beheer stelt de hoeveelheden van die materialen vast, welke de Organisatie krachtens de in art. XIII voorziene overeenkomsten wenst te aanvaarden.

C. Elk lid stelt de Organisatie in kennis van de hoeveelheden, de vorm en de samenstelling van de splijtstoffen, basismaterialen en andere materialen welke dat lid, overeenkomstig de bij dat lid geldende wetten, bereid is onmiddellijk of gedurende een door de Raad van Beheer vastgesteld tijdvak beschikbaar te stellen.

D. Op verzoek van de Organisatie dient een lid dat materiaal beschikbaar heeft gesteld hiervan onverwijld aan een ander lid of een groep van leden die hoeveelheden en die materialen te leveren als door de Organisatie wordt bepaald, en dient eveneens onverwijld aan de Organisatie zelf die hoeveelheden van die materialen te leveren, welke voor werkzaamheden alsmede wetenschappelijk onderzoek in de installaties van de Organisatie strikt noodzakelijk zijn.

E. De hoeveelheden, de vorm en de samenstelling van de door een lid beschikbaar gestelde materialen kunnen te allen tijde door het lid worden gewijzigd met goedkeuring van de Raad van Beheer.

F. Een eerste kennisgeving overeenkomstig lid C van dit artikel wordt gedaan binnen drie maanden te rekenen vanaf de inwerkingtreding van dit Statuut ten aanzien van het betrokken lid. Indien de Raad van Beheer niet anders heeft beslist, worden de voor het eerst beschikbaar gestelde materialen beschikbaar gesteld voor het tijdvak van het kalenderjaar dat volgt op het jaar waarin het Statuut ten aanzien van het betrokken lid in werking treedt. Latere kennisgevingen hebben eveneens, indien de Raad van Beheer niet anders heeft beslist, betrekking op het tijdvak van het kalenderjaar dat volgt op de kennisgeving en worden niet later gedaan dan de eerste november van elk jaar.

G. De Organisatie bepaalt de plaats en wijze van levering en, indien nodig, de vorm en samenstelling van de materialen welke op verzoek van de Organisatie worden geleverd door een lid uit de hoeveelheden welke dat lid, blijkens een desbetreffende kennisgeving aan de Organisatie, bereid is beschikbaar te stellen. De Organisatie controleert eveneens de hoeveelheden geleverde materialen en brengt over deze hoeveelheden periodiek aan de leden verslag uit.

H. De Organisatie is verantwoordelijk voor het opslaan en beschermen der zich in haar bezit bevindende materialen. De Organisatie draagt er zorg voor dat deze materialen worden beschermd tegen (1) de gevaaarlijke inwerkingen van het weer, (2) wegneming door onbevoegden of een ander gebruik dan waarvoor zij bedoeld zijn, (3) beschadiging of vernietiging, sabotage inbegrepen, (4) beslaglegging. Bij het opslaan van de zich in haar bezit bevindende splijtstoffen draagt de Organisatie er zorg voor dat deze materialen geografisch zodanig verspreid zijn dat geen opeenhoping van grote hoeveelheden van deze materialen ontstaat in een bepaald land of in een bepaald gebied.

I. De Organisatie dient zodra zulks uitvoerbaar is van het volgende, voorzover nodig, te betrekken: 1) apparatuur, uitrusting en installaties voor het ontvangen, opslaan en afgeven der materialen; 2) materiële beveiligingen; 3) afdoende maatregelen ter handhaving van gezondheid en veiligheid; 4) controle-laboratoria voor de analyse en verificatie van de ont-

vangen materialen; 5) huisvesting en administratie ten behoeve van het in verband met het bovenstaande benodigde personeel.

J. De ingevolge dit artikel beschikbaar gestelde materialen worden gebruikt op de door de Raad van Beheer overeenkomstig de bepalingen van dit Statuut vastgestelde wijze. Geen der leden heeft het recht te eisen dat de materialen welke het aan de Organisatie beschikbaar stelt door de Organisatie gescheiden worden gehouden of het project aan te wijzen waarin zij moeten worden gebruikt.

Artikel X

Diensten, uitrusting en installaties

De leden kunnen aan de Organisatie diensten, uitrusting en installaties beschikbaar stellen, welke nuttig kunnen zijn om de doelstellingen en de functies van de Organisatie te bereiken en te vervullen.

Artikel XI

Projecten van de Organisatie

A. Elk lid of elke groep leden van de Organisatie, welke een project voor onderzoek op het gebied van, of ontwikkeling of praktische toepassing van de atoomenergie voor vreedzame doeleinden wenst te ondernemen, kan ter verkrijging van splijtstoffen en andere materialen, diensten, uitrusting en installaties welke voor dit doel nodig zijn, de bemiddeling van de Organisatie inroepen. Elk zodanig verzoek dient te worden vergezeld van een toelichting van het doel en de omvang van het project en zal door de Raad van Beheer worden bestudeerd.

B. Op verzoek kan de Organisatie eveneens steun verlenen aan een lid of aan een groep van leden bij het treffen van regelingen teneinde de nodige financiële middelen van buitenaf te verkrijgen ter verwezenlijking van dergelijke projecten. Bij het verlenen van deze steun is de Organisatie niet gehouden om enigerlei garanties nopens het project te verschaffen of daarvoor enigerlei financiële verantwoordelijkheid te aanvaarden.

C. De Organisatie kan regelingen treffen voor het leveren door een of meer leden van alle materialen, diensten, uitrusting en installaties welke voor het project nodig zijn of kan zich verplichten enige of alle der bovengenoemde materialen, diensten, uitrusting en installaties zelf rechtstreeks te verschaffen, daarbij rekening houdend met de wensen van het lid of de leden van wie het verzoek afkomstig is.

D. Teneinde het verzoek in behandeling te kunnen nemen kan de Organisatie een persoon of personen, bevoegd het project te onderzoeken, naar het grondgebied zenden van het lid of de groep leden van wie het verzoek afkomstig is. Voor dit doel kan de Organisatie, met toestemming van het lid of de groep leden van wie het verzoek afkomstig is, leden van haar eigen personeel gebruiken of onderdanen van ieder lid, die de daarvoor vereiste bevoegdheden bezitten.

E. Alvorens zijn goedkeuring te hechten aan een krachtens dit artikel ondernomen project, overtuigt de Raad van Beheer zich van:

1. het nut van het project, met inbegrip van zijn wetenschappelijke en technische uitvoerbaarheid;
2. De geschiktheid van de opzet van het project, de toereikendheid der fondsen, en de geschiktheid van het technische personeel, om een doeltreffende uitvoering van het project te verzekeren;
3. de doeltreffendheid der voorgestelde gezondheids- en veiligheidsnormen voor het behandelen en opslaan van materialen en voor het doen functioneren van installaties;
4. het onvermogen van het lid of de groep leden van wie het verzoek afkomstig is om de nodige fondsen, materialen, installaties, uitrusting en diensten te verkrijgen;
5. de rechtvaardige verdeling van materialen en andere voor de Organisatie beschikbare hulpbronnen;
6. de bijzondere behoeften der onderontwikkelde gebieden; alsmede
7. alle andere terzake dienende aangelegenheden.

F. Wanneer de Organisatie haar goedkeuring aan een project hecht, gaat zij een overeenkomst aan met het lid dat of de groep leden die het voorstel tot het project indient, waarin:

1. de toewijzing aan het project van alle daartoe benodigde splijtstoffen en andere materialen wordt voorzien;
2. de overdracht wordt geregeld van splijtstoffen van de plaats waar zij op dat ogenblik worden bewaard, ongeacht of de materialen berusten bij de Organisatie of bij het lid dat ze beschikbaar stelt, om te worden gebruikt voor projecten van de Organisatie, naar het lid dat of de groep leden die het voorstel tot het project heeft ingediend, op een wijze welke de veiligheid van elke vereiste zending waarborgt en voldoet aan de van toepassing zijnde gezondheids- en veiligheidsnormen;
3. de voorwaarden, met inbegrip van de kosten, zijn opgenomen, waarop de materialen, diensten, uitrusting en installaties door de Organisatie zelf moeten worden verschaft en, indien deze materialen, diensten, uitrusting en installaties door een lid moeten worden verschaft, de voorwaarden welke worden overeengekomen tussen het lid dat of de groep leden die het voorstel tot het project hebben ingediend en het lid dat voor de levering zorgt;
4. de belofte is vervat van het lid of de groep welke het voorstel tot het project indient (a) dat de verleende steun niet zal worden gebruikt op een zodanige wijze dat daarmede enig militair doel wordt gediend; en (b) dat het project wordt onderworpen aan de in artikel XII voorziene waarborgen, waarbij de voor elk speciaal geval geldende veiligheidsvoorschriften in de overeenkomst worden omschreven;
5. de nodige voorzieningen zijn opgenomen inzake de rechten en belangen van de Organisatie en van het lid of de leden betrokken bij eventuele uit het project voortkomende uitvindingen of ontdekkingen of eventuele patenten daarop;
6. de nodige voorzieningen zijn opgenomen inzake het bijleggen van geschillen;
7. andere ter zake dienende voorzieningen en bepalingen zijn opgenomen.

G. De bepalingen van dit artikel gelden ook, waar nodig, voor een verzoek om materialen, diensten, installaties of uitrusting in verband met een bestaand project gedaan.

Artikel XII

Waarborgen van de Organisatie

A. Met betrekking tot elk project van de Organisatie of tot een andere regeling waarbij de Organisatie door de betrokken partijen wordt verzocht veiligheidsvoorschriften toe te passen, heeft de Organisatie de volgende rechten en verantwoordelijkheden ten opzichte van het project of de regeling:

1. de ontwerpen voor bijzondere uitrusting en installaties, kernreactoren inbegrepen, aan een onderzoek te onderwerpen en het al of niet verlenen van goedkeuring uitsluitend te baseren op de vraag of vaststaat dat daarmede geen militaire doeleinden zullen worden gediend, dat zij voldoen aan de geldende gezondheids- en veiligheidsnormen en dat zij een doeltreffende toepassing van de in dit artikel voorziene waarborgen mogelijk maken;
2. de naleving te eisen van alle door de Organisatie voorgeschreven maatregelen ter bescherming van de gezondheid en de veiligheid;
3. te eisen dat werkstaten worden bijgehouden en overgelegd om aldus het doeltreffend afleggen van verantwoording ten aanzien van bij het project of de regeling gebruikte of geproduceerde basismaterialen of splijtstoffen te vergemakkelijken;
4. rapporten over de vorderingen der werkzaamheden te eisen;
5. goedkeuring te hechten aan de voor de chemische regeneratie van bestraalde materialen aan te wenden middelen, uitsluitend om te verzekeren dat deze chemische regeneratie er niet toe zal leiden dat de materialen aan hun oorspronkelijke bestemming kunnen worden onttrokken om voor militaire doeleinden te worden gebruikt en dat zij aan de geldende gezondheids- en veiligheidsnormen voldoen; te eisen dat splijtstoffen welke zijn verkregen of geproduceerd als bijprodukt onder voortdurende toepassing van de waarborgen van de Organisatie voor vreedzame doeleinden worden gebruikt, hetzij voor wetenschappelijk onderzoek hetzij in door het betrokken lid of de betrokken leden aangewezen reeds bestaande of in aanbouw zijnde reactoren; en het in bewaring geven bij de Organisatie te eisen van elke hoeveelheid als bijprodukt verkregen of geproduceerde splijtstoffen welke uitgaat boven hetgeen voor het bovenvermelde gebruik nodig is teneinde voorraadvorming van deze materialen te voorkomen, mits daarna de op deze wijze bij de Organisatie in bewaring gegeven splijtstoffen op verzoek van het betrokken lid of de betrokken leden onmiddellijk aan het betrokken lid of de betrokken leden worden teruggegeven om met inachtneming van de hierboven vermelde bepalingen te worden aangewend;
6. naar het gebied van de ontvangende Staat of Staten inspecteurs te zenden, aangewezen door de Organisatie in overleg met de betrokken Staat of Staten, die te allen tijde toegang dienen te hebben tot alle plaatsen en gegevens, alsmede tot elke persoon die uit hoofde van zijn beroep te maken heeft met materialen, uitrusting of installaties welke krachtens dit Statuut aan veiligheidsvoorschriften onderworpen dienen te zijn, voor zover zulks nodig is voor het afleggen van verantwoording voor geleverde basis-materialen en splijtstoffen en voor geproduceerde splijtstoffen en om na te gaan of de belofte om deze niet ten behoeve van enig militair doel, zoals bedoeld in art. XI, lid F sub 4, te gebruiken, wordt nageleefd, alsmede of wordt voldaan aan de in lid A sub 2 van dit artikel bedoelde maatregelen ter bescherming der gezondheid en veiligheid en aan alle andere in de overeenkomst tussen de Organisatie en de betrokken Staat of Staten voorgeschreven voorwaarden. De door de Organisatie aangewezen inspecteurs zullen, op verzoek van de betrokken Staat, worden vergezeld door vertegenwoordigers van de autoriteiten van die Staat, mits de inspecteurs hierdoor niet bij de uitoefening van hun werkzaamheden vertraging ondervinden of anderszins daarin worden belemmerd;
7. de hulpverlening op te schorten of te beëindigen en alle door de Organisatie of door een lid ter bevordering van het project beschikbaar gestelde materialen en uitrusting terug te nemen, indien de ontvangende Staat of Staten verzuimt/verzuimen de voorschriften na te leven of niet binnen redelijke tijd de gevraagde maatregelen neemt/nemen ter correctie van de situatie.

B. De Organisatie stelt naar behoefte een inspectie-apparaat in. De inspecteurs hebben tot taak alle door de Organisatie zelf verrichte werkzaamheden te onderzoeken teneinde na te gaan of de Organisatie zich houdt aan de maatregelen ter bescherming van de gezondheid en de veiligheid welke zijzelf heeft opgesteld inzake de projecten welke aan haar goedkeuring, toezicht of controle zijn onderworpen, alsmede of de Organisatie afdoende maatregelen neemt om te verhinderen dat de bij haar berustende of door haar, voor eigen werkzaamheden benutte basismaterialen en splijtstoffen en de splijtstoffen die daarbij werden geproduceerd, gebruikt worden ten dienste van enig militair doel. De Organisatie neemt onmiddellijk maatregelen om elke niet-naleving of elk verzuim afdoende maatregelen te nemen, te corrigeren.

(wordt vervolgd)

Te Washington is op 7 juni een overeenkomst gesloten volgens welke de Ver. Staten aan Polen landbouwprodukten uit de surplusvoorraden en machinerieën ter waarde van $ 48,9 miljoen zullen leveren. De Amerikaanse regering heeft voorts toegezegd, dat zij zal bemiddelen bij de aankoop van $ 46,1 miljoen aan landbouwprodukten, zodra het Congres een uitbreiding van de economische hulp aan Polen heeft goedgekeurd. De overeenkomst werd ondertekend door de Amerikaanse onder-minister van buitenlandse zaken belast met economische aangelegenheden, Th. V. Kalijarvi (op de foto links), de president van de Amerikaanse Export-Import-Bank, S. G. Waugh (midden) en de directeur-generaal van het Poolse ministerie van financiën, H. Kotlicki (rechts). (foto United Press)

„Laat honderd bloemen bloeien..."

Nieuwe stellingen van Mao Tse-toeng

Het persbureau *Nieuw-China* heeft op 18 juni de tekst gepubliceerd van een opzienbarende rede, die op 27 februari door president *Mao Tse-toeng* van de Chinese Volksrepubliek is uitgesproken en die tot dan toe officieel geheim was gehouden. De inhoud van deze voor de „Opperste Staatsconferentie"*) gehouden rede was intussen reeds gedeeltelijk — via verklaringen van Poolse communistische leiders en publikaties in de Warschause pers — in het Westen bekend geworden.

Deze rede heeft vooral de aandacht getrokken, omdat er een nieuwe theorie in werd ontwikkeld: dat ook in een communistische staat tegenstellingen kunnen bestaan en inderdaad bestaan tussen regeerders en geregeerden. Zoals wij op pag. 13273 /1 hebben vermeld, heeft de eerste secretaris van de communistische partij der Sowjet-Unie, Chroesjtsjew in zijn bekende interview voor de Amerikaanse televisie verklaard, dat er in de Sowjet-Unie dergelijke tegenstellingen *niet* bestaan.

Blijkens een inleiding op de publikatie van Nieuw-China, heeft Mao Tse-toeng in zijn oorspronkelijke rede (van vier uur) bepaalde passages geschrapt of aangevuld. De geschrapte passages bevatten, aldus de *New York Times* (19-6), kritiek op de politiek van Stalin in de Sowjet-Unie en op de communistische politiek in Hongarije**). Mao heeft op 12 maart nog een rede gehouden voor partij-propagandisten, welke rede, naar de *New York Times* en de *Neue Zürcher Zeitung* menen te mogen aannemen, hetzelfde onderwerp hadden.

Laat honderd bloemen tegelijk bloeien en honderd denkrichtingen om de leiding strijden, is een der stellingen van Mao Tse-toeng, die daarbij echter wel de eis van „socialistische discipline" stelde.

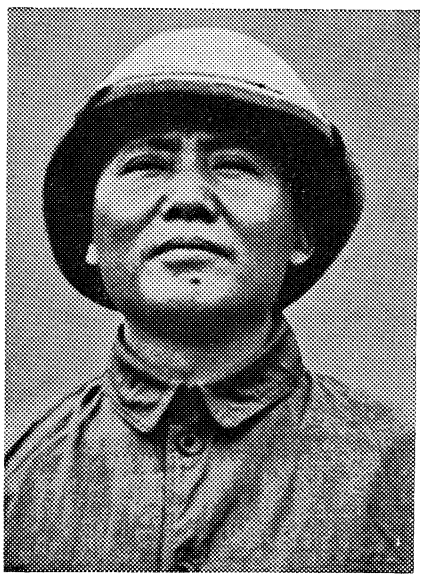
„Klassiek" document

Het New Yorkse blad verwacht, dat de „herziene verklaring betreffende China's weg naar het socialisme een der voornaamste communistische documenten" zal worden van de periode na Stalin. De Londense *Times* (19-6) spreekt van een „klassiek werk van de communistische leer".

Voornaamste punten

De voornaamste punten van de publikatie van *Nieuw-China* kunnen als volgt worden samengevat:

1. Er zijn nog steeds een aantal mensen die tevergeefs hopen op een herstel van het kapitalistische systeem.

2. Anderzijds zijn sommige functionarissen op gevaarlijke wijze op persoonlijk gewin uit in plaats van de vreugden en lasten van de massa's te delen.

3. Democratische vrijheden moeten worden aangemoedigd, zolang het volk zich binnen de perken houdt van de socialistische discipline.

4. Een revolte als in Hongarije heeft plaats gehad zou in China mislukken, omdat de massa's zouden weigeren haar te ondersteunen.

5. Godsdienst kan niet door een decreet worden afgeschaft. Het volk kan niet gedwongen worden er *niet* in te geloven, zo min als het volk gedwongen kan worden te geloven in het Marxisme.

6. Aangezien de omstandigheden in verschillende socialistische landen verschillend zijn kan China nooit het model vormen voor andere communistische naties.

7. De Sowjet-Unie is China's voornaamste vriend en leermeester.

8. Tegenstellingen in de Chinese maatschappij moeten worden weggenomen door middel van democratische discussie. Tegenover degenen die het regiem trachten te vernietigen moet men echter onverbiddelijk optreden.

9. Stakingen moeten niet meedogenloos worden onderdrukt, maar zij moeten beschouwd worden als symptomen van verkeerde toestanden die moeten worden verbeterd.

10. Marxistische studies waren eens „de rage" in China. Thans zijn zij echter niet meer zo populair. Er moeten meer vastberaden pogingen worden ondernomen om de Marxistische visie te populariseren.

Aan de Londense *Times* ontlenen wij nog het volgende:

Onze volksregering is een regering die werkelijk de belangen van het volk vertegenwoordigt en het volk dient, aldus Mao; toch bestaan er bepaalde tegenstellingen tussen de regering en de massa. Hieronder zijn tegenstellingen tussen de belangen van de staat, collectieve belangen en individuele belangen; tussen democratie en centralisme; tussen degenen die leidende posities innemen en de geleiden; tegenstellingen die voortkomen uit de bureaucratische praktijken van bepaalde staatsfunctionarissen in hun betrekkingen met de massa. Dit alles zijn tegenstellingen binnen het volk.

Veranderd gelaat van China

In de concrete omstandigheden die in China bestaan, kan een dergelijke antagonistische tegenspraak, zo zij op de juiste wijze wordt behandeld, omgevormd worden in een niet-antagonistische en worden opgelost op een vreedzame wijze. Indien echter deze tegenstelling op onjuiste wijze wordt behandeld, indien wij b.v. niet een politiek volgen van vereniging, van kritiek, van opvoeding van de nationale bourgeoisie, kan de tegenstelling tussen de arbeidende klasse en de nationale bourgeoisie ontaarden in een antagonistische te-

*) Een adviescollege bestaande uit topfunctionarissen van partij en staat.

**) Ook ontbreekt de uitspraak, waarvan in de Warschause berichten sprake was, dat in China in de periode 1949-1954 800.000 mensen zijn geliquideerd.

(Zie vervolg pag. 13305)

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

Albanië — 22 juni Italië zal $ 2,6 mln. vergoeding voor oorlogsschade betalen.

België — 19 juni De minister van financiën deelt mede, dat het batig saldo van 4055 mln. frank van de gewone begroting-1956 als definitief mag worden beschouwd. — **20 juni** De regering heeft besloten het kijkgeld voor de televisie vast te stellen op 114 fr. per jaar (tot dusver nihil). — **21 juni** Staking van bouwvakarbeiders uitgebroken. — De bond van metaalarbeiders gelast een algemene staking met ingang van 1 juli.

Cambodja — 21 juni De premier, prins Sihanoek, om gezondheidsredenen afgetreden.

Canada — 21 juni J. Diefenbaker vormt conservatieve regering.

China (Volksrepubliek) — 18 juni Te Peking wordt de tekst gepubliceerd van een rede, welke president Mao Tse-toeng op 27 febr. jl. heeft gehouden over „binnenlandse meningsverschillen". — **18 juni** Bomaanslag in de universiteit van Peking. — **19 juni** De opening van het nationaal volkscongres (het Chinese wetgevende lichaam), die op 20-6 was vastgesteld, uitgesteld. — **20 juni** De leden van de vakbonden eisen grotere onafhankelijkheid. — **23 juni** Volgens het communistische persbureau Nieuw-China zijn in een voorstad van Peking „reactionaire aanplakbiljetten" aangebracht, waarop kritiek werd uitgeoefend op het één-partijbewind en gepleit werd voor een instelling van een parlementaire democratie met twee kamers.

Denemarken — 18 juni De regering heeft besloten een Amerikaans aanbod tot levering van raketwapens van het type „Honest John" en „Nike" te aanvaarden, maar dan zonder atoomlading.

Duitsland (Oost) — 18 juni Aankomst van een Poolse delegatie, geleid door partijsecretaris Gomulka en premier Cyrankiewicz. — **23 juni** Verkiezingen voor districts- en gemeenteraden.

Duitsland (West) — 18 juni De regering heeft besloten het embargo op de handel met de Chinese Volksrepubliek te verzachten. — De verboden CP heeft voorzitter R. Reimann als eerste-secretaris van het centrale comité herkozen. — **22 juni** Van sociaal-democratische zijde is de beschuldiging geuit, dat de r.k. kerk de socialisten tegenwerkt in de verkiezingscampagne; met name wordt kritiek geleverd op de bisschop van Münster, dr. M. Keller, die verklaard heeft, dat een katholiek in geweten niet voor de sociaal-democraten kan stemmen.

Egypte — 18 juni De Egyptische vloot is uitgebreid met drie Sowjet-onderzeeboten.

Frankrijk — 17 juni De regering van Bourgès-Maunoury besluit de liberalisatie van de invoer in de handel met de 16 andere leden van de OEES tijdelijk buiten werking te stellen (tot dusver was 82,5% van de Franse invoer geliberaliseerd). — De regering besluit de benzine-rantsoenering per 1 juli af te schaffen en de prijs van de gewone kwaliteit benzine van 76.60 tot 90 fr. per liter te verhogen. — De regering besluit door middel van belastingverhogingen de staatsinkomsten in 1957 met in totaal 150 mld. fr. te verhogen. — **20 juni** Verzachting van het embargo op de handel met de Chinese Volksrepubliek. — De regering stelt het parlement een programma voor, dat beoogt de Franse economische en financiële toestand in 18 maanden weer gezond te maken. — **21 juni** In 1956 zijn 5977 Franse mannen en vrouwen aan alcoholmisbruik overleden. — Premier Bourgès-Maunoury stelt in de Nat. Vergadering de vertrouwenskwestie i.z. de voorgestelde nieuwe noodbelastingen.

Hongarije — 20 juni Een bijzondere commissie der VN publiceert een rapport over de Hongaarse opstand van oktober en november 1956. — De Amerikaanse luchtvaartattaché te Boedapest, kol. W. F. Dallam, uitgewezen. — **23 juni** Vooraanstaande Franse communistische intellectuelen en schrijvers (o.w. P. Picasso) verzoeken premier Kádár het leven van twee Hongaarse schrijvers, J. Cali en C. Obersovszki, die ter dood zijn veroordeeld, te sparen.

Indonesië — 17 juni De gouverneur van Atjeh spreekt de berichten tegen, als zou de leider der Atjehse opstandelingen, Daud Beureuh, zich hebben overgegeven. — Het vliegveld Kemajoran, de luchthaven van Djakarta, onder controle van de luchtmacht gesteld. — **20 juni** Invoering van een nieuw systeem van deviezencertificaten. — **21 juni** De regering kondigt verschillende belastingverhogingen en nieuwe belastingheffingen aan. — **22 juni** Gemeenteraadsverkiezingen te Djakarta.

Internationaal — 14 juni De OEES heeft besloten jaarlijks ca. ƒ 1.250.000 te besteden aan een programma van hulpverlening aan Griekenland, Turkije en Italië, ten behoeve van de ontwikkeling van achtergebleven streken in deze landen. — **17 juni** Volgens het Amerikaanse departement van handel zal dit jaar het wereldaanbod van krantenpapier de vraag overtreffen. — **19 juni** President Eisenhower verklaart, dat de VS bereid zijn de een of andere bevredigende regeling voor een tijdelijk staken van de kernproeven te treffen. Die periode zou kunnen worden gebruikt voor het sluiten van een permanent akkoord. Van een onvoorwaardelijke opschorting van de proeven zou echter geen sprake zijn. — **20 juni** De Amerikaanse gedelegeerde bij de ontwapeningsconferentie der VN te Londen, H. Stassen, dient Amerikaanse voorstellen in. — **21 juni** De 40ste conferentie van de ILO keurt een conventie goed, die alle vormen van dwangarbeid verbiedt.

Irak — 18 juni Ali Djawdat heeft een nieuwe regering gevormd.

Israël — 21 juni De minister van financiën, L. Eshkol, verzoekt de Ver. Staten om meer economische hulp als een bijdrage tot het oplossen van de vraagstukken, welke de toegenomen immigratie stelt. — **22 juni** De directeur-generaal van het ministerie van defensie spreekt Egyptische berichten tegen, volgens welke te Rome tussen Israël en zekere Arabische landen geheime onderhandelingen zouden worden gevoerd om de Palestijnse kwestie definitief te regelen.

Italië — 16 juni Verkiezingen op Sardinië. — **17 juni** De voorzitter van de Senaat, Merzagora, geeft opdracht tot kabinetsformatie terug. — **18 juni** De leider van de christen-democratische partij, A. Fanfani, belast met de samenstelling van een nieuwe regering. — **21 juni** Fanfani geeft opdracht terug. — **22 juni** President Gronchi aanvaardt op 10-6 ingediende ontslag van premier Zoli niet.

Japan — 19 juni Premier Kisji arriveert te Washington voor besprekingen met pres. Eisenhower. — **21 juni** De VS zullen hun veiligheidsstrijdkrachten in Japan in het komende jaar aanzienlijk verminderen.

Jordanië — 17 juni Egypte en Syrië zullen Jordanië geen financiële hulp verlenen. — **22 juni** Koning Hoessein vertrekt naar Bagdad (Irak).

Korea — 21 juni De VS zullen onmiddellijk beginnen met het zenden van moderne wapens (o.m. straalvliegtuigen) naar Korea. Het opperbevel der VN deelt de Koreaanse wapenstilstandscommissie mede, dat het zich niet meer gebonden voelt door de bepaling in de wapenstilstandsovereenkomst, welke modernisering van wapens aan beide zijden van de bestandslijn gebiedt.

Kunst — 18 juni De toneelspeler en -directeur Louis A. Saalborn (66) overleden.
Laos — 20 juni Katay Don Sasorith, die was aangewezen om een nieuwe regering te vormen, verkrijgt voor zijn kabinet in de Nat. Vergadering niet de vereiste meerderheid. — **22 juni** Bong Soevannavong belast met de kabinetsformatie.

Libanon — 17 juni De twee „neutrale" ministers van staat, die belast waren met het toezicht op het verloop van de verkiezingen, afgetreden.

Nederland — 18 juni Prinses Irene slaagt voor het eindexamen middelbare meisjesschool van het Incrementum van het Baarns Lyceum. — De werkzaamheden van de Amerikaanse voorlichtingsdienst, de USIS, ingekrompen. — **20 juni** Uitreiking van de Zilveren Anjers voor 1957. — Het college van rijksbemiddelaars keurt de nieuwe CAO voor dagbladjournalisten goed. — **21 juni** Het NVV wenst herstel van de sinds 1954 verbroken samenwerking met CNV en KAB in de Raad van Vakcentralen.

Noorwegen — 22 juni De volksvertegenwoordiging keurt het regeringsbesluit i.z. aanvaarding van een Amerikaans aanbod voor de levering van raketten goed.

Polen — 19 juni Kardinaal Wyszynski terug van zijn bezoek aan Rome. — **20 juni** Met Engeland worden besprekingen gevoerd over het verstrekken van kredieten tot een bedrag £ 5 mln.

Sport — 11 juni Zwemmen: Een LZO-ploeg verbetert het Ned. record 4 × 100 m vrije slag (heren) in 3 min. 56.2 sec.; het oude record stond sinds 27-2-55 met 3.58.4 op naam van een HPC-ploeg. — Atletiek: M. Itkina (SU) verbetert het wereldrecord 400 m (dames) in 54 sec.; het oude record stond met 55.2 op naam van P. Lazarewa (SU). — **16 juni** Atletiek: C. van den Bosch brengt het Ned. record kogelstoten dames op 13,39 m; het oude record stond sinds 27-7-56 met 12,62 m ook op haar naam. — J. Fikkert verbetert het Ned. record speerwerpen heren in 70,40 m; het oude record stond met 69,495 m sinds 24-7-56 ook op zijn naam.

(Vervolg van pag. 13303)

genspraak als tussen onszelf en een vijand.
Nooit is ons land verenigd geweest als thans. De overwinningen van de burgerlijke democratische revolutie en van de socialistische revolutie, gecombineerd met onze prestaties op het gebied van de socialistische opbouw, hebben het gelaat van het oude China snel veranderd. Thans zien wij vóór ons een zelfs nog schitterender toekomst.
Mao Tse-toeng verklaarde verder, dat in het huidige stadium van de socialistische opbouw alle klassen, geledingen en sociale groepen die de zaak van de socialistische opbouw goedkeuren, ondersteunen, en ervoor werken, behoren tot de categorie van „het volk", terwijl die sociale klassen en groepen die weerstand bieden aan de socialistische revolutie en vijandig staan tegenover de socialistische opbouw en deze trachten te saboteren, „vijanden" zijn.
Het is volgens Mao Tse-toeng de eerste taak van de volksdemocratische dictatuur om reactionairen en uitbuiters te onderdrukken, evenals al degenen die trachten de socialistische opbouw te saboteren. De tweede taak is het land te beschermen tegen subversieve activiteiten en mogelijke agressie.
Er bestaat volgens Mao een grote mate van democratische vrijheid in China, maar er moet een gecentraliseerde regering zijn: democratie onder een gecentraliseerde leiding, geen anarchie. Op het gebied van ideologie en godsdienst kunnen de communisten de geesten van het volk niet met geweld dwingen. Zij moeten overreden; hun leidend beginsel moet zijn de nationale eenheid. De sociale democratie is in China democratie in de wijdste zin, die men niet vindt in welk kapitalistisch land ook.
Dit is vrijheid onder leiderschap.

Hongarije

Sommige mensen in China waren verheugd, toen de Hongaarse gebeurtenissen plaats grepen. Zij hoopten, dat iets dergelijks in China zou gebeuren, dat duizenden en duizenden mensen in de straten tegen de volksregering zouden demonstreren. Dergelijke verwachtingen waren echter in strijd met de belangen van de massa en konden daarom onmogelijk de steun van deze massa verwerven. In Hongarije had een bepaald gedeelte van het volk, bedrogen door binnenlandse en buitenlandse contra-revolutionairen, de vergissing gemaakt geweld te gebruiken tegen de volksregering, met het resultaat, dat zowel de staat als het volk eronder hadden geleden. Er waren andere mensen in China, die een weifelende houding hadden aangenomen tegenover de Hongaarse gebeurtenissen, omdat zij onwetend waren met betrekking tot de feitelijke wereldsituatie. Zij meenden, dat er te weinig vrijheid was onder de Chinese volksdemocratie en meer vrijheid onder het stelsel van de Westelijke parlementaire democratie. Zij vroegen om overneming van het twee-partijensysteem uit het Westen, waar één partij aan het bewind is en de andere niet.
Maar dit zg. twee-partijensysteem is niets anders dan een middel om de dictatuur van de bourgeoisie te handhaven. Onder geen enkele omstandigheid kan dit stelsel de vrijheid van het arbeidende volk waarborgen.

„Slechte leer"

Dwangmaatregelen echter kunnen geen ideologische kwesties regelen. De leer van meedogenloze strijd en onverbiddellijke slagen, zoals die in het verleden door linkse doctrinairen werd verkondigd, is een slechte leer. Van wezenlijk belang is, dat men begint met het verlangen naar eenheid en dat men werkt volgens een plan van eenheid-kritiek-eenheid.

Mao Tse-toeng verklaarde verder, dat het communisme beter in staat is de produktie tot ontwikkeling te brengen dan het oude systeem, hieraan toevoegend, dat de jaarlijkse staalproduktie gestegen is van 900.000 ton tot meer dan 4 miljoen ton. Het socialisme heeft een automobiel-industrie en een vliegtuigindustrie geschapen, die tevoren in het geheel niet bestonden. De feiten geven het antwoord, aldus Mao; slechts het socialisme kan China redden. Dit is een feit, dat zelfs onze buitenlandse vijanden moeten erkennen.

Intellectuelen

Volgens Mao was het werk van herstel van gemaakte fouten op gang gebracht en zouden beslissingen i.z. zuivering en rehabilitatie dezelfde mate van publiciteit krijgen als de oorspronkelijke foute beslissingen. Door de Hongaarse gebeurtenissen waren sommige Chinese intellectuelen enigszins uit hun evenwicht geslagen, maar zij waren geen verraders. De Ver. Staten en de kliek van Tsjiang Kai-sjek zonden echter voortdurend geheime agenten. De landbouwcoöperatie was in wezen gezond. Er waren fouten gemaakt, maar deze waren niet ernstig. Het zal misschien nog vijf jaar of langer duren om de coöperaties te consolideren. Industriëlen en zakenlieden moesten volgens Mao deelnemen aan studie en ideologische omvorming. Voor de kolossale taak van de socialistische opbouw waren vele intellectuelen nodig. Wij moeten de intellectuelen die werkelijk de zaak van het socialisme willen dienen, vertrouwen; en wij moeten onze betrekkingen met hen radicaal verbeteren en hen helpen hun problemen op te lossen, zodat zij hun talenten volledig kunnen gebruiken. Vele van onze kameraden kunnen niet goed omgaan met intellectuelen. Zij zijn terughoudend tegenover hen, hebben gebrek aan eerbied voor hun werk, en komen tussenbeide in wetenschappelijke en culturele aangelegenheden op een wijze die door niets gewettigd wordt. Hieraan moet een einde komen.

Gevaarlijke tendens

Mao Tse-toeng spoorde aan tot zuinigheid en constateerde een gevaarlijke tendens onder vele partijleden, nl. gebrek aan bereidheid om de vreugden en lasten van de massa te delen en een begeerte naar persoonlijk gewin. Een der middelen om hier een einde aan te maken was volgens Mao Tse-toeng de organisaties te stroomlijnen en de overtollige kaders naar produktief werk over te hevelen.
China dient op zijn weg naar de industrialisatie lering te trekken uit de ervaringen van alle landen, maar voornamelijk uit die van de Sowjet-Unie. Met betrekking tot de „imperialistische landen" zei Mao: Wij moeten eveneens aansluiting zoeken bij hun volken en streven naar vreedzaam samenleven met hen, met hen zaken doen en iedere mogelijke oorlog voorkomen; in geen enkele omstandigheid dienen wij echter irreële denkbeelden te koesteren met betrekking tot deze landen.

België

Lonen en arbeidsduur —

De ontwikkeling van de directe en indirecte lonen in België werd in 1956 gekenmerkt door een zeer sterke stijging tengevolge van de aanpassing der lonen en salarissen aan het indexcijfer, de doorvoering der beperking van de arbeidsduur, en de extra-conventionele verhogingen tengevolge van de heersende spanningen op de arbeidsmarkt.

Volgens een recente raming van het Verbond der Belgische Nijverheid die bovendien rekening houdt met de stijging der sociale lasten, mag de verhoging van het uurloon van september 1956 tot het einde van het eerste kwartaal van 1957 op minstens 12% worden geschat. In diezelfde tijd steeg het indexcijfer der kleinhandelsprijzen met 4%. Uit deze beide gegevens blijkt duidelijk de omvang van de stijging der koopkracht bij de arbeiders en, aldus schrijft het *Verbond der Belgische Nijverheid* in zijn jaarverslag over 1956, tevens de dwingende noodzakelijkheid voor de industrie om een versnelde opvoering van haar produktiviteit te verwezenlijkcn, ten einde het hoofd te kunnen bieden aan een dergelijke verzwaring van haar loonkosten.

Logischerwijze had men niet verwacht dat de vakverenigingen in deze tijd van hoogconjunctuur en volledige werkgelegenheid een actie zouden gaan voeren voor de verkorting van de arbeidstijd. En nu ziet men dat de beweging ook buiten België verder om zich heen grijpt. Intussen worden er steeds meer overeenkomsten gesloten tot verkorting van de arbeidstijd in België. Volgens sommige belangrijke overeenkomsten wordt direct overgegaan van 48 uur naar 45 uur per week (mijnbouw, staalindustrie, non-ferrometalen, vele firma's van de sector metaalverwerkende nijverheid, bouwbedrijf, textielbedrijf, enz.), volgens andere overeenkomsten zal deze overgang trapsgewijze geschieden.

Het ministerie van arbeid heeft een telling gehouden op 31 oktober 1956 volgens welke op dat tijdstip ongeveer 1.100.000 werknemers uit de particuliere sector, d.i. 55%, minder dan 48 uur in de week werkten. Hierbij kwamen de bedienden die over het algemeen een kortere arbeidstijd dan 45 uur per week hebben. De arbeidsweek is dus zowel verkort voor arbeiders als voor bedienden; op enkele uitzonderingen na kan worden aangenomen dat de 45-urige arbeidsweek in 1957 praktisch algemeen zal worden toegepast.

De lonen in België zijn, althans voor de periode tot begin 1956, naar die van zijn buren toegegroeid, behalve wat Nederland betreft. Hieronder volgt de ontwikkeling van de lonen voor mannelijke arbeiders, sociale lasten inbegrepen:

	1949	1950	1956
	(begin van het jaar)		
België	100	100	100
Duitsland	80,1	76,3	91,7
Frankrijk	68	63,4	89,5
Nederland	75,6	63	65,6
Engeland	68,9	87,6	98,5

Ten opzichte van Nederland blijft de toestand praktisch gelijk. Er zijn in dat land belangrijke stijgingen geweest, bv. in maart 1956 met ca. 13%. Maar de aanpassing die daaruit zou moeten voortvloeien voor onze produktiekosten, aldus het VBN, wordt vaak teniet gedaan door nieuwe verhogingen van onze eigen lonen.

De Belgische directe uurlonen zijn de laatste maanden voortdurend omhooggegaan. Een groot deel van deze verhoging komt op rekening van de verkorting van de arbeidstijd. Bovenstaande cijfers tonen aan dat het inkomen van de werknemers zijn deel heeft in de gestadige toeneming van de produktiviteit, of liever, dat factoren als de stijging van de produktiviteit, de economische toestand in een bepaalde sector, de industriële baten, van invloed zijn op het loonpeil, zoals tussen de werknemers- en werkgeversorganisaties in juli 1955 werd vastgesteld. Het streven om dat protocol (zie ook pag. 12052/3) op de produktiviteit toe te passen is de voornaamste factor in het loonprobleem. Het in concrete formules omzetten van beginselen die nu vrij algemeen aanvaard worden, is echter geen gemakkelijke taak. De verhoudingen verschillen van sector tot sector, soms zelfs van werkplaats tot werkplaats. Maar de collectieve vormen waarin alle loonverrichtingen gegoten worden, nopen al te vaak tot veralgemening en uniformisering van de mogelijke oplossingen. En daarbij komt nog dat de eisen zelf van het syndicaal beleid de vaststelling van gestandaardiseerde en stabiele verhoudingen onmogelijk maken. Niettemin wordt er verder gezocht, om een einde te maken aan het empirisme dat oorzaak is van misverstand en conflicten, aldus het Verbond der Belgische Nijverheid.

Maatschappelijke zekerheid

Onderzoekt men het probleem van het loon in de ruime zin des woords, dan ziet men, aldus het VBN, dat het deel van de beloning dat vooral aan de maatschappelijke zekerheid besteed wordt, van jaar tot jaar bovenmatig toeneemt. Terwijl de sociale lasten in 1938 ca. 10% van het nominaal loon uitmaakten, bedroegen zij in 1945 26%, in 1956 40%, en weldra wordt dit 41%. Als men hieraan toevoegt wat aan belastingen wordt ingehouden, komt men tot de slotsom dat de gemiddelde werknemer nog slechts iets meer dan de helft van de aan hem bestede uitgave in handen krijgt.

De werkgeversverenigingen, aldus het VBN, zijn niet de enigen die menen dat de maatschappelijke zekerheid in België moet herzien worden. Het verwijst hiervoor naar verschillende resoluties ook van de vakverenigingen in het afgelopen jaar. Overal bestaat het verlangen naar een grotere stabiliteit, naar een vereenvoudiging van de methoden en naar meer zuinigheid. De regering is op dit verlangen ingegaan door op 17 april 1956 een gemengde commissie in te stellen uit parlementsleden, ambtenaren en vertegenwoordigers van werkgevers- en werknemersorganisaties. Deze commissie had ten doel de studie van de hervorming van de maatschappelijke zekerheid ter hand te nemen. Tot dusver is haar werkzaamheid echter beperkt gebleven tot de behandeling van de regeling van de kinderbijslag.

De vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers ontmoetten elkaar inofficieel op 19 oktober '56 ten einde een plan op te stellen om dat doel te bereiken. Maar de wet van 12 mei 1957 houdende bepalingen op economisch, sociaal en financieel gebied (zie ook pag. 12801) eist praktisch voor de uitvoerende macht de ruimste bevoegdheden op ter hervorming van de sectoren, die in het brandpunt van de belangstelling liggen.

Cijfers hoger onderwijs —

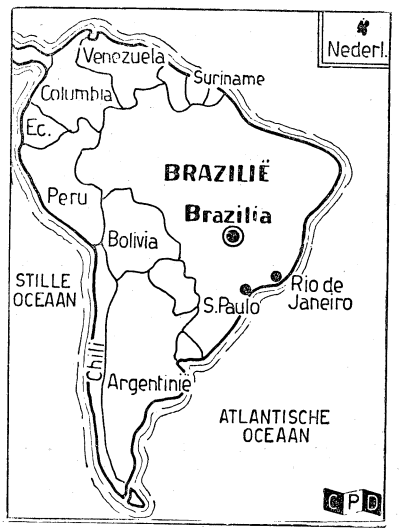
Het Volk (20-6) ontleent aan het verslag over 1957 van de Universitaire Stichting de volgende cijfers

betreffende het hoger onderwijs in België in het studiejaar 1956-57.
Het aantal studenten (Belgen en buitenlanders) bedroeg 25.169, waarvan 20.627 mannen en 4542 vrouwen. Over de leervakken waren de inschrijvingen als volgt verspreid:
geneeskunde en artsenijbereidkunde: 7277; handelswetenschappen: 3685; rechten: 3671; wijsbegeerte en letteren: 3193; toegepaste wetenschappen: 3093; wetenschappen: 2890. In de geneeskunde, wijsbegeerte en letteren, wetenschappen en toegepaste wetenschappen werden ongekend hoge cijfers bereikt.
Het aantal buitenlandse studenten bedroeg 1320. Onder hen waren er 226 uit de Ver. Staten, 159 uit Luxemburg, 114 uit Nederland, 72 uit Frankrijk, 60 uit Italië, 46 uit Griekenland en 40 uit Hongarije.
Volgens het taalstelsel omvatte de bevolking van de inrichtingen voor hoger onderwijs 15.517 studenten die in het Frans studeerden en 9652 in het Nederlandstalig stelsel. Gent telde 3479 (Nederlandstalige), Luik 3902 (Franstalige), Brussel 3648 Franstalige en 154 Nederlandstalige en Leuven 5376 Franstalige en 4982 Nederlandstalige studenten.

Kongo — Aan de officiële universiteit te Elizabethstad bedroeg het aantal inschrijvingen voor het academisch jaar 1956-57 87 (65 mannen en 22 vrouwen); 42 van hen studeerden in de opvoedkunde, 21 in de natuurwetenschappen-geneeskunde en 11 in de Romaanse filologie-rechten. De universiteit Lovanium te Leopoldstad telde 104 studenten, van wie 21 in de geneeskunde, 22 in de sociale en bestuurswetenschappen en 10 in de landbouwkunde. Voor de twee universiteiten bedroeg het aantal Belgische studenten met Kongolees statuut 72.

Brazilië

Nieuwe hoofdstad —
In Brazilië is men sinds enige tijd bezig met de voorbereidende werkzaamheden voor de aanleg van een nieuwe hoofdstad. Deze stad, die de naam zal krijgen van *Brazilia,* zal worden gebouwd op de hoogvlakte van de staat Goiás, waar een „federaal district" voor dit doel is gereserveerd. Dit gebied, dat een oppervlakte heeft van 5000 km², ligt op ca. 750 km van de huidige hoofdstad Rio de Janeiro (2.400.000 inwoners) en even ver van de grootste stad van het land, het zich snel uitbreidende Sao Paulo (3.000.000 inwoners).
Reeds de grondwet van 1824 sprak van de stichting van een nieuwe hoofdstad in het geografisch centrum van het land. Dat men dit oude plan thans gaat uitvoeren vindt zijn oorzaak in de rivaliteit tussen Rio en Sao Paulo. De regering is bevreesd, dat deze rivaliteit het separatistische streven van het zuiden zal aanwakkeren.

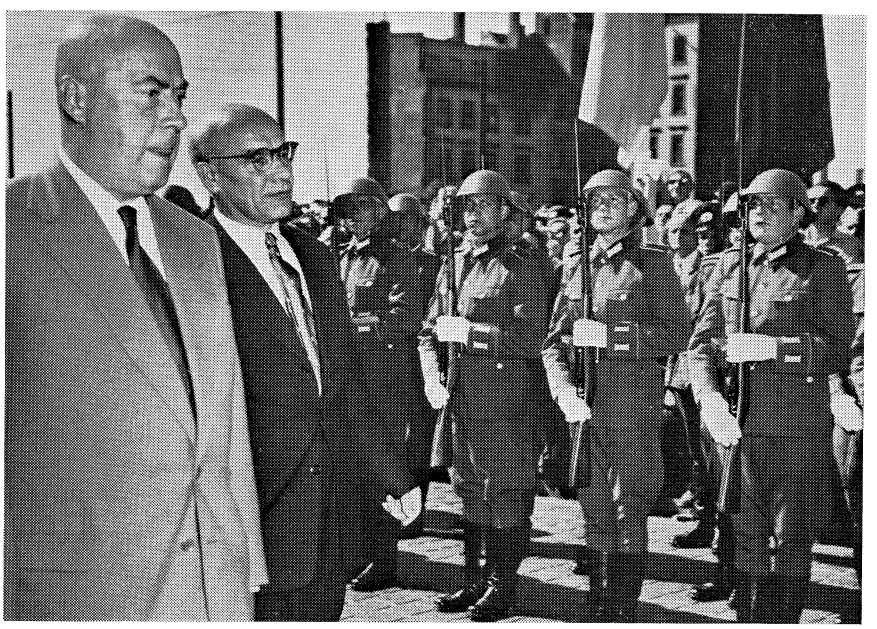

Canada

Nieuwe regering —
De eerste conservatieve Canadese premier sinds 1935, *J. G. Diefenbaker* (zie pag. 13287), is op 21 juni beëdigd als premier en minister van buitenlandse zaken. Zijn regering is volgens *The Times* (22-6) als volgt samengesteld:
Gordon Churchill (handel), *George Nowlan* (staatsontvangsten), *Michael Starr* (arbeid), *E. Davie Fulton* (justitie), *Howard Green* (openbare werken), *A. J. Brooks* (veteranen), *Donald Fleming* (financiën), *Douglas Harkness* (aangelegenheden betreffende het noorden), *Angus Maclean* (visserij), gen.-maj. *G. R. Pearkes* (defensie), *William Hamilton* (PTT), *George Hees* (verkeer), mevr. *Ellen Fairclough* (staatssecretaris), *Leon Balcer* (advocaat-generaal), *James Macdonnell* en *William J. Browne* (ministers zonder portefeuille).

Duitsland (Oost)

Bezoek van Gomulka —
Een delegatie van de regering en de communistische partij van Polen, die geleid werd door partijsecretaris *Gomulka* en premier *Cyrankiewicz,* heeft van 18-20 juni een bezoek aan Oost-Duitsland gebracht. Na afloop van de besprekingen met de Oostduitse regerings- en partijleiders werd een door Cyrankiewicz en zijn Oostduitse ambtgenoot Grotewohl ondertekende gemeenschappelijke verklaring uitgegeven, waarin volgens *Reuter* werd gezegd, dat beide landen willen samenwerken aan versterking van het verdrag van Warschau.
De Oostzee moet een „Vredeszee"

Gomulka (rechts) en Cyrankiewicz (links) inspecteren bij hun aankomst te Oost-Berlijn een ere-wacht van het Oostduitse leger.

worden. De twee regeringen zijn bereid hierover verdragen met andere Oostzeelanden te sluiten. Zij zijn van mening dat alle internationale vraagstukken op vreedzame wijze kunnen worden opgelost. Zij willen een verbod van kernwapens en vermindering van de legersterkten en hun uitrusting. Dit geldt ook voor de andere onderdelen der weermacht. Zij zijn het eens met de Sowjet-voorstellen tot stopzetting der proefnemingen met kernwapens.

In de verklaring werd voorts gesproken over het „opslaan van kernwapens op Westduits grondgebied" en de „pogingen van imperialistische kringen om het Westduitse leger met atoomwapens uit te rusten". Dit werd beschouwd als een „ernstig gevaar voor de Europese vrede en veiligheid". Voorts waren beide landen van oordeel, dat de Westduitse herbewapening een „bedreiging vormt van de veiligheid van Oost-Duitsland, Polen en andere landen". Hieraan werd toegevoegd: „Elk streven, om de definitieve en onschendbare Oder-Neissegrens tussen Oost-Duitsland en Polen te herzien betekent een aanslag op vrede en veiligheid in Europa." De Poolse regering verklaarde voorts, dat zij blijft streven naar normalisering der betrekkingen met West-Duitsland.

Het orgaan van de Oostduitse communistische partij, *Neues Deutschland* publiceerde op 21 juni een door *Gomulka* en de Oostduitse partijleider, *Ulbricht*, getekende gemeenschappelijke verklaring, waarin werd gezegd, dat elk land zijn eigen vormen en methoden moet gebruiken bij de ontwikkeling van het socialisme. Voorts werd verklaard, dat hun partijen zich vastberaden kanten tegen alle pogingen om de eenheid en samenwerking van de socialistische landen door anti-Russische propaganda te verzwakken.

Indonesië

Sukarno: Geleide democratie —

President Sukarno heeft volgens *Reuter* (20-6) op 19 juni verklaard dat met de instelling van de nationale raad (zie pag. 13293/3) Indonesië de fase van „geleide democratie" is binnengetreden. Hij noemde de nationale raad „een middenweg tussen het Westerse stelsel en het communistische stelsel". De raad was niet het resultaat van zijn bezoek, vorig jaar, aan de Sowjet-Unie en de Chinese volksrepubliek, zoals sommige mensen beweerden, doch het resultaat van zijn langdurig nadenken, aldus Sukarno. Dit bezoek had slechts de „finishing touch" geleverd.

Nieuw deviezenregiem - Andere maatregelen - Verkapte devaluatie —

Indonesië is volgens *ANP* op 20 juni overgegaan tot de invoering van een nieuw systeem voor deviezencertificaten, dat neerkomt op het vaststellen van een vrije valutakoers voor de Indonesische rupiah. Voortaan zal de valutakoers van de rupiah worden bepaald door vraag en aanbod van nieuwe exportcertificaten.

De regering heeft bekendgemaakt, dat de nieuwe maatregelen zijn gericht op: 1) herstel van de handelsbalans; 2) verbetering van de deviezenpositie door vergroting van de exporten en 3) vereenvoudiging van de deviezenprocedures.

Volgens het nieuwe systeem zal een exporteur exportcertificaten ontvangen voor de nominale waarde van zijn export in buitenlandse valuta, die tevens zal zijn uitgedrukt in rupiahs tegen de officiële koers (rp. 3 voor de Nederlandse gulden en rp. 11.40 voor de Amerikaanse dollar). Deze certificaten kunnen worden verhandeld tegen een prijs welke afhankelijk zal zijn van vraag en aanbod. Van de verkoopprijs moet 20% worden gestort in 's lands schatkist.
Bij het aanvragen van invoervergunningen moeten importeurs certificaten overleggen tot het equivalent van de waarde der aangevraagde invoeren. Tegelijkertijd heeft de regering bekendgemaakt, dat de uitvoerrechten zijn opgeheven en dat de invoerrechten opnieuw in zes groepen zijn ingedeeld, variërend van nihil voor essentiële goederen, tot 175% voor luxe goederen. Tot dusver werden extra invoerrechten geheven, welke in sommige gevallen 400% bedroegen.
De nieuwe exportcertificaten zullen ook vereist worden voor de transfer van winsten van buitenlandse ondernemingen in Indonesië, alsmede voor sociale transfers ten behoeve van het buitenlandse personeel.

Andere maatregelen

Naast de doorvoering van de maatregelen op het gebied van de in- en uitvoer, heeft de regering volgens *ANP* op 21 juni ook verschillende belastingverhogingen en nieuwe belastingheffingen aangekondigd. Zo zullen b.v. de belastingen op motorvoertuigen worden verhoogd, evenals de accijnzen op bier en suiker. Tevens zal voorlopig het in dienst nemen van nieuwe burgerlijke ambtenaren worden gestaakt. Al deze besluiten zijn genomen in het streven om verbetering te brengen in de voortdurend slechter wordende financiële en economische situatie van het land. Naar premier *Djuanda* verklaarde, heeft de smokkel op grote schaal van rubber en copra en in mindere mate van thee en andere landbouwprodukten naar Singapore, de Filippijnen en Brits-Borneo de laatste jaren aan het land een schade van tientallen miljoenen toegebracht.

De minister van financiën, *Sutikno Slamet*, verklaarde, dat de genomen maatregelen op fiscaal, monetair en handelsgebied als één geheel kunnen worden beschouwd. Hij gaf toe dat deze maatregelen neerkomen op een „verkapte devaluatie". De minister van handel, prof. *Sunardjo*, voorspelde, dat de prijzen van sommige produkten als gevolg van de maatregelen zullen stijgen. Hij vertrouwde er evenwel op, dat zij geleidelijk aan weer tot het normale peil zullen teruglopen, vooropgesteld dat de produktie zou worden opgevoerd.

De minister van industrie, dr. *Ingkiriwang*, verklaarde te hopen, dat de industriële ontwikkeling beter zal worden als gevolg van afschaffing van de bureaucratie onder het nieuwe systeem.

Premier Djuanda wees er nog op, dat de economische plannen van de regering met de uitvaardiging van deze regeling niet zijn voltooid. Monetair evenwicht kan op het ogenblik niet bereikt worden, maar de thans uitgevaardigde regeling moet volgens de premier worden beschouwd als een eerste stap in de richting van monetaire stabiliteit.

Internationaal Nieuws

VN-rapport over de Hongaarse opstand —

Op 20 juni is gepubliceerd een rapport over de opstand in Hongarije in oktober-november 1956, samengesteld door een in januari door de Alg. Vergadering der Ver. Naties ingestelde speciale commissie, waarin vertegenwoordigers van vijf landen zitting hadden. Deze commissie bestond uit: *Keith C. O. Shann* (Australië), *Alsing Andersen* (Denemarken), *Mongi Slim* (Tunesië), *R. D. S. Gunewardene* (Ceylon) en prof. *Enrique Rodriguez Fabregat* (Uruguay).

Het 150.000 woorden tellende rap-

port is opgesteld door het Australische commissielid Shann. De commissie heeft te New York, Londen, Genève, Wenen en Rome 111 getuigen — Hongaarse vluchtelingen en diplomaten — gehoord. Op 21 februari had de commissie reeds een tussentijds rapport gepubliceerd (zie pag. 13035/2).

Het rapport bevat een verslag van de gebeurtenissen in Hongarije gedurende de maanden oktober en november en trekt voorts een dertiental conclusies uit deze gebeurtenissen. De voornaamste van deze conclusies zijn:

De Sowjet-Unie heeft op reusachtige schaal van wapengeweld gebruik gemaakt, om de spontane Hongaarse volksopstand in de herfst van 1956, ondernomen onder leiding van studenten, arbeiders, soldaten en intellectuelen, waaronder vele communisten of gewezen communisten, neer te slaan. De bewering, dat de opstand werd geïnspireerd door „reactionaire kringen" in Hongarije, of door „reactionaire Westerse kringen" noemt de commissie onjuist. De opstand werd niet voorbereid, in feite is hij voor de deelnemers eraan bij verrassing gekomen.

De huidige Hongaarse premier, *Janos Kádár,* heeft stelselmatig de ene stap na de andere genomen om de macht der arbeiders te vernietigen. Sinds het tweede ingrijpen der Sowjet-Unie, op vier november 1956, is er geen enkele aanwijzing geweest van steun van het Hongaarse volk voor Kádárs bewind, aldus de commissie.

Aan *Reuter* en de *Nwe Rotterdamse Crt.* (20-6) ontlenen wij verder nog het volgende.

Wat in oktober en november 1956 in Hongarije gebeurd is, was een spontane nationale opstand, die veroorzaakt werd door grieven die het volk reeds lange tijd gekoesterd had, aldus het VN-rapport. Als voorbeelden van deze grieven geeft de commissie: de ondergeschiktheid van Hongarije als verzorger van de Sowjet-Unie, het handhaven van het regime, grotendeels in ieder geval, door middel van een terreursysteem waarvoor de politieke politie (AVH) in het leven was geroepen, het onderdrukken van de vrije meningsuiting en Sowjet-druk, die er onder andere oorzaak van was dat het Hongaarse leger in een uniform gekleed werd dat van Sowjet-model was. De Hongaren voelden geen persoonlijke vijandschap voor de Sowjet-soldaten individueel, maar de buitenlandse strijdkrachten in hun land vormden een symbool van iets dat het trotse volk irriteerde en voedsel gaf aan de wens naar vrijheid.

Geen „reactionaire" steun

De bewering, dat de afstand aangewakkerd zou zijn door „reactionaire kringen" en ondersteund door „Westerse imperialisten", heeft „het onderzoek van de commissie niet kunnen overleven". De opstand is van begin tot einde geleid door studenten, arbeiders, soldaten en intellectuelen, van wie velen communisten waren of waren geweest. Op geen enkel ogenblik heeft men horen eisen, dat figuren uit de dagen van het vooroorlogse fascistische regime weer aan de macht zouden moeten komen. „Zwaargewapende ‚fascisten' of ‚saboteurs' zouden nooit op Hongaarse vliegvelden hebben kunnen aankomen, want die waren in Sowjet-handen. En evenmin zouden zij de grens van Oostenrijk met Hongarije hebben kunnen oversteken", aldus de commissie.

Opstand niet voorbereid

„De opstand is niet voorbereid geweest. Geen enkele uitleg is toereikend om precies te verklaren, waarom de opstand juist op een bepaald moment is uitgebroken", aldus de commissie. Zij noemt evenwel twee omstandigheden, die wellicht een rol hebben gespeeld: de maatregelen om in Polen groter onafhankelijkheid van de SU te winnen, in oktober 1956, en de teleurstelling die in Hongarije gevoeld werd toen Ernö Gerö, de eerste secretaris van de Hongaarse communistische partij, na zijn terugkeer van een bezoek aan Joego-Slavië op 23 oktober een rede hield, waaruit bleek dat hij geen enkele van de overal in het land geuite verlangens wenste in te willigen.

Sowjet-voorzorgsmaatregelen

„Hoewel er geen enkel bewijs is gevonden voor de geuite veronderstelling, dat de opstand voorbereid was en terwijl blijkt dat de revolutie het absolute kenmerk draagt van een spontane beweging, is aannemelijk geworden dat de Sowjet-autoriteiten reeds op 20 oktober, drie dagen vóór de opstand, maatregelen hadden genomen, die gewapende interventie in Hongarije mogelijk maakten", aldus de commissie.
Bewijzen van troepenbewegingen uit die tijd maken aannemelijk, dat de Sowjet-troepen reeds gereed waren in actie te komen, nog voordat afvaardigingen van de Hongaarse studenten met de regering hun verlangens besproken hadden.

In strijd met Warschaupact

„Hoewel door feiten bewezen wordt, dat Sowjet-troepen van buiten Hongarije direct al in het begin van de interventie gebruikt werden, rechtvaardigt geen enkele clausule uit het Pact van Warschau het gebruik van Sowjet-troepen bij interventie ter beheersing van de politieke ontwikkelingen binnen de grenzen van enig ondertekenend land", aldus de commissie.

Opstand werd oorlog

De eerste demonstraties waren volkomen vreedzaam en geen van de betogers was gewapend. De opstand kreeg het karakter van een oorlog toen de AVH in Boedapest, bij het gebouw van de radio, het vuur had geopend op de betogers. Enkele uren later kwamen Sowjet-tanks in actie. „Het verschijnen van Sowjet-soldaten, niet als vrienden, maar als vijanden in de strijd had tot gevolg dat de eenheid van het volk nog verder werd gesmeed", aldus de commissie.

Geen Sowjet-hulp gevraagd

Imre Nagy, de premier van de revolutionaire regering, heeft de Sowjet-regering niet verzocht troepen te zenden. Het kan zijn dat een dergelijk verzoek privé door Gerö is gedaan, maar de commissie beschikt niet over de tekst van een dergelijk verzoek.

Rol Kádár

De commissie vond het opmerkelijk dat over de bewegingen van Janos Kádár weinig bekend is. „Van hem mag niet worden aangenomen, dat er redenen zijn om geloof te hechten aan zijn verklaring, dat hijzelf de Sowjet-troepen, in naam van de regering, naar Hongarije heeft geroepen om te helpen. En in ieder geval zijn er overvloedige bewijzen, dat al sinds oktober Sowjet-maatregelen ter uitvoering van een interventie waren getroffen, en deze maatregelen omvatten zelfs bewegingen van troepen en tanks van het buitenland uit naar Hongarije."

Nagy

Toen Nagy premier werd, kon hij zijn macht niet volledig uitoefenen, maar „overdonderd door de snelheid van de ontwikkelingen" koos hij de zijde der opstandelingen „en werd een symbolische figuur in de opstand, hoewel hij er niet toe aangezet had en nooit een feitelijke leider is geweest".

Kortstondige vreugde

In de „weinige dagen van vrijheid", die de Hongaren vóór de tweede Sowjet-interventie genoten, kwamen een vrije pers en een vrije radio overal in Hongarije tot leven, en het opheffen van de AVH was het sein voor algemene vreugde „die onthulde welk een sterke eenheid het volk bereikt had toen de vrees eenmaal was weggenomen".

Deportaties

„De commissie is ervan overtuigd, dat de talrijke verklaringen over martelingen en onmenselijk optreden door de AVH als juist moeten worden aanvaard. Door het bewijsmateriaal is de commissie eveneens overtuigd, dat een aantal Hongaren, onder wie ook vrouwen, naar de Sowjet-Unie zijn gedeporteerd en dat sommigen van hen niet naar hun woonplaatsen zijn teruggekeerd."

Beloften ingetrokken

Er is geen bewijs, dat de regering van Janos Kádár door het volk wordt gesteund. Van het revolutionaire programma, dat hij het volk voorhield, heeft hij bijna alle punten ingetrokken. Hij heeft geweigerd de kwestie van terugtrekking der Sowjet-troepen te bespreken. Voor stakingsactiviteiten kan de doodstraf worden toegepast. Speciale politie-eenheden en rechtbanken negeren de rechten van het volk. De sociaal-democratische partij is opnieuw met harde hand geliquideerd. Schrijvers en intellectuelen worden onderworpen aan „represaillemaatregelen".

Ver. Naties

In het licht van de uitgebreidheid der buitenlandse interventie hadden, aldus het rapport, de Ver. Naties het recht zich te beraden over de Hongaarse kwestie. Bovendien heeft de wettige Hongaarse regering om dit beraad verzocht. Wat

de rechten van de mens betreft, daarover heeft de Hongaarse regering in het vredesverdrag (van 1946), specifieke verplichtingen aanvaard. Derhalve hebben de tegenwerpingen, gebaseerd op paragraaf 7 van artikel 2 van het Handvest der Ver. Naties, in het onderhavige geval geen rechtsgeldigheid. „Een veelomvattende gewapende interventie van een land op het grondgebied van een ander land, met de vooropgestelde bedoeling zich te mengen in de binnenlandse aangelegenheden van dat land, moet — indien men de Sowjet-definitie van agressie hier als maatstaf neemt — beschouwd worden als een zaak van internationaal belang."

Radio „Vrij Europa"

Over de rol van de door Amerika gesteunde radio „Vrij Europa" zegt het verslag, dat bepaalde uitzendingen mede de indruk hebben gewekt dat er hulp voor de Hongaren op komst was.

De Brits-Franse actie in Egypte

De Australische rapporteur van de commissie, Shann, heeft volgens *Reuter* op een persconferentie te New York verklaard, dat het niet juist is, dat de Brits-Franse actie in Egypte de SU heeft geholpen de Hongaarse opstand neer te slaan. Uit haar ondervragingen had de commissie de indruk gekregen, dat de SU in elk geval op 4 november tussenbeide gekomen zou zijn, onafhankelijk van wat elders in de wereld gebeurde. Shann verklaarde dit in antwoord op vragen over de uitlating van de Amerikaanse vertegenwoordiger bij de VN, dat de Brits-Franse interventie in Egypte de Ver. Naties belet zou hebben in te grijpen.

Reacties

Radio-Moskou verklaarde volgens *Reuter* op 20 juni als commentaar op het VN-rapport, dat het een „grof, vals en walgelijk stuk is, dat duidelijk de propaganda van de Verenigde Staten verraadt". De VN-commissie die het rapport heeft opgesteld is volgens radio-Moskou ingesteld „in strijd met het belangrijkste artikel van het Handvest, waarin met klem inmenging in de binnenlandse aangelegenheden van leden-staten wordt verboden".

De *Hongaarse regering* noemde volgens *Reuter* op 21 juni het VN-rapport een „verzameling leugens", die ontleend zijn aan de getuigeverklaringen van „politieke avonturiers, gewone misdadigers en uitgeweken verraders". Hongarije beschouwt het werk van de VN-commissie als een inmenging in zijn binnenlandse aangelegenheden en zal nooit de competentie van de commissie erkennen.

De groei van de wereldbevolking

De waarschijnlijke veranderingen in de omvang en de structuur van de bevolking zijn belangrijke factoren voor de toekomstige economische ontwikkeling. Van de beide factoren die de loop der bevolking bepalen, namelijk de natuurlijke aanwas en de migratie is van de eerste het toekomstige verloop tot op zekere hoogte te schatten van de tweede echter in het geheel niet. Maar desondanks gaat men er steeds weer toe over, omtrent het toekomstige bevolkingsverloop berekeningen te maken, uit hoofde van de grote economische betekenis die hieraan te hechten is.

Daarom schatte het bureau voor bevolkingsvraagstukken van de Ver. Naties, op basis van volkstellingen in 1950 gehouden, de toekomstige ontwikkeling van de wereldbevolking tot aan 1980 (zie pag. 11583/3) en de OEES verzocht de aangesloten landen in 1953, schattingen te maken van het verloop der bevolking over de periode 1951-1971.

Daar intussen voor een groot aantal landen opgaven van het inwonertal over de jaren 1955 en 1956 beschikbaar zijn gekomen, is het thans mo-

Vergelijking van de wereldbevolking in 1955 met een schatting van de Ver. Naties gebaseerd op bevolkingscijfers van 1950

Demografisch type. Gebied	Bevolking 1955 1)	Schatting Ver. Naties 2) Laag	Midden	Hoog	Afwijkingen schatting van de werkelijke bevolking (%) Laag	Midden	Hoog
Type 1							
Midden-Afrika	152,4	144,9	148,6	152,3	— 4,9	— 2,5	— 0,1
Type 2							
N.-Afrika	47,5	46,5	46,5	46,6	— 2,1	— 2,1	— 1,9
Zuidwest-Azië	69,7	65,9	66,1	66,2	— 5,5	— 5,2	— 5,0
Midden-Zuid-Azië	491,9	493,9	495,3	496,2	+ 0,4	+ 0,7	+ 0,9
Z.O.-Azië (vasteland) ..	79,0	78,3	79,0	79,2	— 0,3	0,0	+ 0,3
id. (eilanden)	106,0	105,5	105,7	105,9	— 0,5	— 0,3	— 0,1
Oost-Azië	643,4	543,0	556,5	570,6	—15,6	—13,5	—11,3
id. zonder China	43,4	3) 40,5	43,1	3) 45,1	— 6,7	— 0,7	+ 3,9
Type 2 totaal	1.437,6	1.333,6	1.349,1	1.364,7	— 7,2	— 6,2	— 5,1
Type 2 zonder China	837,6	831,1	835,7	839,2	— 0,8	— 0,2	+ 0,2
Type 3							
Z.-Afrika	15,3	15,4	15,5	15,5	+ 0,7	+ 1,3	+ 1,3
M.-Amerika, vasteland .	40,0	39,6	39,7	39,8	— 1,0	— 0,8	— 0,5
M.-Amerika, Antillen ..	18,0	18,0	18,0	18,1	0,0	0,0	+ 0,6
Tropisch Z.-Amerika	93,9	93,9	94,2	94,4	0,0	+ 0,3	+ 0,5
Totaal type 3	167,2	166,9	167,4	167,8	— 0,2	+ 0,1	+ 0,4
Type 4							
Gematigd Z.-Amerika ..	30,1	29,1	29,1	29,2	— 3,3	— 3,3	— 3,0
Japan en Rioekioe-eil. ..	89,9	91,2	91,4	91,5	+ 1,4	+ 1,7	+ 1,8
Balkan, schiereiland	51,9	51,1	51,2	51,3	— 1,5	— 1,3	— 1,2
Sowjet-Unie	200,0	214,6	215,0	215,6	+ 7,3	+ 7,5	+ 7,8
Type 4 totaal	371,9	386,0	386,7	387,6	+ 3,8	+ 4,0	+ 4,2
Type 4 zonder de Sowjet-Unie	171,9	171,4	171,7	172,0	— 0,3	— 0,1	+ 0,1
Type 5							
N.-Amerika	181,2	179,1	179,4	179,7	— 1,2	— 1,0	— 0,8
N.-Europa	19,5	19,5	19,6	19,6	0,0	+ 0,5	+ 0,5
W.-Europa, vasteland	63,2	63,3	63,5	63,6	+ 0,2	+ 0,5	+ 0,6
W.-Europa, eilanden	54,0	55,0	55,1	55,2	+ 1,9	+ 2,0	+ 2,2
West. M.-Europa	83,1	83,8	84,1	84,2	+ 0,8	+ 1,2	+ 1,3
Oost. M.-Europa	50,2	49,4	49,5	49,5	— 1,6	— 1,4	— 1,4
Iberisch schiereiland	37,8	37,6	37,7	37,8	— 0,5	— 0,3	0,0
Apennijns schiereiland .	48,7	48,5	48,6	48,7	— 0,4	— 0,2	0,0
Australië en N.-Zeeland	11,3	11,0	11,0	11,0	— 2,7	— 2,7	— 2,7
Type 5 totaal	549,0	547,2	548,5	549,3	— 0,3	— 0,1	+ 0,1
Eilanden Stille Oceaan ..	3,3	2,8	2,9	3,0	—15,2	—12,1	— 9,1
Wereldtotaal	2.681,4	2.581,4	2.603,2	2.624,7	— 3,7	— 2,9	— 2,1
Wereld zonder China en Sowjet-Unie	1.881,4	1.864,3	1.874,8	1.883,6	— 0,9	— 0,4	+ 0,1

1) Volgens opgaven van het Monthly Bulletin of Statistics en het Demographic Yearbook 1955 der Ver. Naties, aangevuld door eigen schattingen op grond van nieuwste gegevens.
2) Framework for Population Estimates 1950-1980 by World Regions. Uitgave van de Population Division der Ver. Naties.
3) Laag en hoog cijfer geschat daar voor de afzonderlijke landen door de Ver. Naties slechts middencijfers worden vermeld.

gelijk, aldus het *Deutsche Institut für Wirtschaftsforschung* in zijn *Wochenbericht* van 7 juni, over de eerste 5 jaar van beide bovengenoemde onderzoekingen te bepalen, hoe groot de afwijkingen zijn van de destijds gemaakte schattingen van de werkelijkheid. Men kan dan deze afwijkingen weer gebruiken voor het opstellen van nieuwe en meer de werkelijkheid nabijkomende schattingen.

Bij de schattingsmethode van de VN werd uitgegaan van de veronderstelling, dat de ontwikkeling van de wereldbevolking zich in een bepaald ritme voltrekt, afhankelijk van de hoogte van ontwikkeling, waarop zich bepaalde bevolkingsgroepen bevinden. Men kwam aldus tot de onderscheiding van 5 demografische bevolkingstypen:

1. Hoge geboortecijfers en hoge sterftecijfers;
2. Hoge geboortecijfers en dalende, maar toch nog vrij hoge sterftecijfers;
3. Hoge geboortecijfers en reeds tamelijk lage sterftecijfers;
4. Dalende geboortecijfers en tamelijk lage sterftecijfers;
5. Lage of schommelende geboortecijfers en lage sterftecijfers.

Het ligt voor de hand, dat de grens tussen verschillende landen en gebieden niet steeds scherp is te trekken. Dit geldt in het bijzonder voor de typen 1 en 2 en 3 en 4, omdat eerst na verloop van tijd is vast te stellen, of een land door een begonnen daling van het sterftecijfer van type 1 is overgegaan naar type 2, resp. van type 3 naar 4.

De schattingen van de Ver. Naties hebben betrekking op de waarschijnlijke bevolkingsgroei der 5 verschillende bevolkingstypen, waarbij men drie aantallen heeft vermeld, nl. een hoog, een midden- en een laag cijfer.

Voor de vergelijking van de schatting met de werkelijke bevolkingsgrootte in 1955, werden bij het onderzoek de landen gegroepeerd naar demografische typen, zoals toegepast door de Ver. Naties. Daar niet voor alle landen cijfers van volkstellingen beschikbaar waren, moesten de ontbrekende gegevens door schattingen aangevuld worden. Dit was echter voor niet meer dan 4% van de totale wereldbevolking noodzakelijk. De schattingen kwamen het meeste voor (ongeveer 25%) voor de tot type 1 behorende landen van Midden-Afrika, terwijl de bevolking van type 2 (Noord-Afrika en Azië, met uitzondering van Japan en de Sowjet-Unie) voor bijna 95% naar volkstellingen kon worden vastgesteld. Voor de rest van de wereldbevolking waren de gegevens praktisch volledig.

De vergelijking van de op deze manier berekende wereldbevolking in 1955 toont aan dat deze de hoge schatting het meest benadert. Het verdient aanbeveling bij de vergelijking China en de Sowjet-Unie uit te schakelen, omdat voor deze uitgestrekte gebieden, wegens het ontbreken van betrouwbare gegevens, schattingen slechts plaats kunnen vinden met zeer ruime afwijkingen.

Op deze omstandigheid is bij de schatting van de Ver. Naties voor China uitdrukkelijk gewezen. Terwijl in deze schatting de bevolking van China in 1950 werd geraamd op 500 miljoen, met een jaarlijkse aanwas van 0 tot 1%, werd de bevolking in 1953 volgens nieuwe verstrekte gegevens op 582.6 miljoen gesteld.

Zonder rekening te houden met China en de Sowjet-Unie overtreft de hoge schatting van de Ver. Naties (1883.6 miljoen) de werkelijke bevolking (1881.4 miljoen) slechts met 2.2 miljoen of 0.1%. Voor de middenschatting (1874.8 miljoen) is er een verschil van 0.4% en voor de lage schatting van 0.9%.

De afwijkingen voor de verschillende demografische typen zijn uit de bovenstaande staat af te lezen. Voor sommige gebieden komt de werkelijkheid meer het midden- of zelfs het lage schattingscijfer nabij. Dit geldt voor Midden-Zuid-Azië en voor het Zuidoostaziatische vasteland, voor Z.-Afrika, tropisch Z.-Amerika en de Antillen, voor Japan en voor Noord- en West-Europa.

Ook de door de OEES gepubliceerde schattingen, die van de bevolkingscijfers van 1951 uitgingen waren gebaseerd op een optimistisch, een midden- en een pessimistisch geschat cijfer. Bovendien werden voor landen waar emigratie en immigratie een belangrijke rol spelen cijfers gegeven waarin de invloed daarvan is verwerkt. De schattingen hadden betrekking op de bevolkingsgrootte in 1956, 1961, 1966 en 1971. Het Deutsche Institut für Wirtschaftsforschung vergelijkt de schattingen voor 1956 met de werkelijk aanwezige bevolking.

Vergelijking bevolking van enkele Europese landen begin 1956 met een schatting der OEES

(p = pessimistische schatting; m = middencijfer; o = optimistische schatting; w = middencijfer rekening houdend met migratie)

Landen	Bevolking 1) in 1000	Schatting voor 1-1-1956 p	m	o	w	Afwijking tussen werkelijkheid en schatting p	m	o	w
			in 1000				in %		
Noord-Europa									
Denemarken	4.456	4.405	4.468	4.512	—	— 1,1	+ 0,3	+ 1,3	—
Noorwegen	3.442	3.441	3.450	3.458	—	— 0,0	+ 0,2	+ 0,5	—
Zweden	7.286	7.184	7.251	7.247	—	— 1,4	— 0,5	— 0,5	—
West-Europa									
België	8.893	8.868	8.871	8.874	—	— 0,3	— 0,2	— 0,2	—
Frankrijk	43.437	43.423	43.490	43.552	—	— 0,0	+ 0,1	+ 0,3	—
Engeland	51.089	51.403	51.437	51.472	51.373	+ 0,6	+ 0,7	+ 0,7	+ 0,6
Ierland	2.902	4) 2.930	4) 2.945	4) 2.960	2.945	4) + 1,0	4) + 1,5	4) + 2,0	+ 1,5
Nederland	10.820	10.914	10.935	10.955	10.829	+ 0,9	+ 1,1	+ 1,2	+ 0,1
Midden-Europa									
W.-Duitsland	3) 50.318	49.007	49.107	49.205	49.509	— 2,6	— 2,4	— 2,2	— 1,6
Oostenrijk	6.972	6.979	6.984	6.997	—	+ 0,1	+ 0,2	+ 0,4	—
Zwitserland	5.000	4.861	4.868	4.890	—	— 2,8	— 2,6	— 2,2	—
Zuid-Europa									
Italië	48.097	—	48.530	—	48.147	—	+ 0,9	—	+ 0,1
Portugal	8.801	8.910	8.948	9.002	8.747	+ 1,2	+ 1,7	+ 2,3	— 0,6

1) Omgerekend op begin 1956 uit gegevens van het Monthly Statistical Bulletin; 2) Uit: Demographic Trends in Western Europe 1951-1971 (OEES 1956); 3) Bevolking op 31 dec. 1955; 4) Rekening houdend met emigratie.

Bij de vermelde 13 landen wijkt in vier gevallen (Noorwegen, Frankrijk, Ierland en Oostenrijk) de pessimistische schatting het minst van de werkelijkheid af. Voor Ierland is bij alle drie der opgenomen cijfers rekening gehouden met de voor dit land steeds belangrijke emigratie. Als men de emigratie buiten beschouwing laat, ligt het middencijfer 194.000 of 6.7% hoger dan de werkelijke bevolking begin 1956.
Voor de overige landen waar emigratie van betekenis is (Nederland, Engeland, W.-Duitsland, Italië en Portugal), is alleen in het middencijfer daarmede rekening gehouden en voor deze landen benadert dit middencijfer de werkelijkheid het dichtst. Voor W.-Duitsland werd rekening gehouden met een immigratie uit het oosten van 100.000 personen. Tot dusver kwamen jaarlijks echter 200.000 personen W.-Duitsland binnen, doch desondanks vertoont W.-Duitsland slechts een afwijking van 1.6%. Slechts in Zweden, België en Zwitserland ligt de optimistische schatting nog onder de werkelijke bevolkingsomvang.
Resumerend kan men vaststellen, dat de beide bovenvermelde schattingen dermate geringe verschillen met de werkelijkheid tonen, dat het uitvoeren van dergelijke berekeningen over een lange termijn volkomen gerechtvaardigd blijkt. Voorts is gebleken dat de werkelijkheid het meest de optimistische schattingscijfers nabij komt. Dit is voornamelijk veroorzaakt door de snelle bevolkingsaanwas in de onontwikkelde gebieden. In de hoogontwikkelde landen van W.-Europa is de bevolkingsgroei zelfs bij de laagste schatting ten achter gebleven. Uit een vergelijking der werkelijkheid met de door de OEES gepubliceerde cijfers blijkt, dat in de meeste Europese landen de bevolkingsgroei in de jaren 1951-'56 geringer is geweest dan werd verwacht.

Jordanië

Bezoek van koning Saoed —
Koning Saoed van Saoedi-Arabië heeft van 8-14 juni een bezoek aan Jordanië gebracht, waar hij te Amman besprekingen heeft gevoerd met koning Hoessein.
In een na afloop uitgegeven communiqué werd volgens *Reuter* (14-6) gezegd, dat beide staatshoofden hun vastbeslotenheid om „de onafhankelijkheid van hun twee landen te verdedigen" hebben uitgesproken. Zij verklaarden voorts plechtig „de Arabische soevereiniteit over de golf van Akaba" in samenwerking met alle Arabische staten te zullen verdedigen en zij verwierpen elke verklaring die ten doel zou hebben de golf als een internationale waterweg voor te stellen.

Beide vorsten bevestigden hun steun voor de Algerijnse „onafhankelijkheidsstrijd" en „het pact van de Arabische Liga, het Handvest van de VN, het Arabische collectieve veiligheidspact, de resoluties van de conferentie van Bandung, het Arabische solidariteitspact en de besluiten van de conferentie van Arabische koningen en leiders".

Tenslotte werd nog medegedeeld, dat beide landen „de economische samenwerking en de aanmoediging van Saoedi-Arabische en Jordaanse investeringen in economische projecten" zullen bespreken.

Het vertrek van koning Saoed uit Amman was aanvankelijk vastgesteld op 13 juni. Op die dag echter ontving koning Saoed in de Jordaanse hoofdstad drie voormalige premiers van Libanon, t.w. Saeb Salam, Abdallah Jafi en Haje Hoessein Oueyni. Volgens *AFP* (13-6) zou koning Saoed de Libanese politici hebben voorgesteld zijn bemiddeling te verlenen in het conflict tussen de regering en de oppositie in Libanon. Voorts zou hij hun gevraagd hebben te bemiddelen in het geschil tussen Jordanië en Egypte.

Koning Saoed (rechts) neemt op het vliegveld van Amman afscheid van koning Hoessein.

Nederland

De IJtunnel in de Tweede Kamer
Ir. S. A. Posthumus (PvdA) heeft op 13 juni in de Tweede Kamer de regering geïnterpelleerd over het door de regering genomen besluit, de bouw van de Coentunnel en de toekenning van een bijdrage aan de bouw van de IJtunnel voorlopig op te schorten (zie pag. 13252/1).
De interpellant legde de minister van verkeer en waterstaat, mr. J. Algera, volgens *Het Vaderland* (13-6) de volgende zes vragen voor:

1) Wat is het oordeel van de minister over de conclusie van het rapport van de commissie-De Vos van Steenwijk inzake de oeververbinding van Noordzeekanaal en IJ?; 2) acht de minister de bouw van de Coentunnel (autotunnel onder het Noordzeekanaal) noodzakelijk?; 3) meent hij niet dat zijn uitspraak van 16 maart 1955 in de Eerste Kamer (zie pag. 11796/2) moet worden opgevat als een akkoordverklaring van de regering met de bouw van de IJtunnel?; 4) is de noodzaak van bestedingsbeperking de beslissende aanleiding geweest om de bouw van de Coentunnel en de verlening van een rijksbijdrage aan de IJtunnel voorlopig uit te stellen?; 5) hoever gaat de bewegingsvrijheid en beslissingsmogelijkheid van een gemeente die werken uitvoert met een rijksbijdrage? In hoeverre is het rijkstoezicht in zo'n geval beslissend?; 6) in hoeverre bestaat de mogelijkheid dat Amsterdam binnen het kader der bestedingsbeperking voorlopig zonder financiële steun van het rijk de werkzaamheden aan de IJtunnel voortzet?

Antwoord ministers

Minister *Algera* zeide volgens het *Alg. Handelsblad* (13 en 14-6) ter beantwoording van de vragen van ir. Posthumus o.m., dat de verklaring, die hij op 16 maart 1955 in de Eerste Kamer had afgelegd, veel misverstand had gewekt. Zijn enige bedoeling was geweest mede te delen, dat hij het plan-Volkers terugnam in de controverse, welke er bestond tussen dit plan en het zogenaamde Plan-5 (van de gemeente Amsterdam). Daar er verder geen financiële consequenties aan deze verklaring waren verbonden, kon spreker de verantwoordelijkheid toen verder aan Amsterdam overlaten.

In een bespreking met de wethouder van Amsterdam had de minister erkend, dat het redelijk zou zijn, dat het rijk een financiële bijdrage zou verlenen, maar hij had toen al nadrukkelijk een voorbehoud gemaakt voor de financiële situatie. Eind november 1956 ontving de minister een subsidievoorstel van Amsterdam. Hierin werd een percentage van 90% van het

niet nader genoemde kostenbedrag voorgesteld. Het bleek daarbij later, dat het totale bedrag voor tunnel- en verkeersvoorzieningen werd geschat op *f* 800 à *f* 1000 miljoen[1]). Dit was onaanvaardbaar en dat is aan Amsterdam medegedeeld bij brief van 2 januari 1957.

De financieel-economische situatie vordert, aldus de minister, dat geen van beide tunnels op het ogenblik worden gebouwd. Als de toestand financieel eenmaal is opgeklaard, herleeft de situatie van thans, d.w.z.: de zeggenschap over de bouw van de Coentunnel berust bij het rijk en die over de IJtunnel bij Amsterdam. Dan blijft echter nog, dat een veel hoger percentage als bijdrage is gevraagd over een veel hoger bedrag en dat de rijkswaterstaat ernstige technische bezwaren heeft tegen het tunnelplan.

De minister erkende verder de wenselijkheid van de bouw van de Coen- en IJtunnel, mits de financiën dit toelaten en de technische overeenstemming is vastgesteld.

Tolheffing noemde hij in het algemeen weinig sympathiek, maar hij zeide open te staan voor nieuwe inzichten op dit punt.

De minister van financiën, *H. J. Hofstra,* bevestigde de vraag van de interpellant, of de noodzaak van bestedingsbeperking de beslissende aanleiding is geweest om de bouw van de Coentunnel en de verlening van een rijksbijdrage aan de IJtunnel voorlopig uit te stellen, onvoorwaardelijk.

Moties

Tijdens het daarop volgende debat werden drie moties ingediend, t.w. van de heren *Posthumus* (PvdA), *Gortzak* (CPN) en *Romme* (KVP), welke laatste motie mede was ondertekend door de AR, CHU en VVD.

In de motie-Posthumus werd de regering uitgenodigd:
a) voort te gaan met alle nodige voorbereidende werkzaamheden voor de bouw van de Coentunnel, zodat met deze bouw, zodra de huidige financiële moeilijkheden zijn overwonnen, kan worden aangevangen;
b) de gemeente Amsterdam geen verhindering in de weg te leggen, wanneer deze gemeente zonder financiële steun van het rijk en met inachtneming van de door de regering beoogde bestedingsbeperking, werkzaamheden aan de bouw van de IJtunnel wenst te verrichten, waarna een bijdrage van het rijk kan worden verleend, zodra de huidige financiële moeilijkheden overwonnen zijn.
Later wijzigde ir. Posthumus zijn motie in die zin, dat punt a) daarvan gaat luiden: met de bouw van de Coentunnel te beginnen zodra de huidige financiële moeilijkheden zijn overwonnen.

De motie-Gortzak vroeg de onverwijlde voortgang van de bouw van de IJtunnel te willen bevorderen; een redelijke rijksbijdrage in de kosten van deze bouw te willen bevorderen; de krachtige voortgang te geven aan de voorbereiding van de bouw van een tweede autotunnel onder het Noordzeekanaal, die noodzakelijk geacht wordt voor de ontwikkeling van de Zaanstreek.

In de motie-Romme werd de Kamer uitgenodigd als haar oordeel uit te spreken:
1) dat het primair aan het gemeentebestuur van Amsterdam toekomt om te bepalen, wat voor de ontwikkeling van de stad wordt vereist, zijnde ten deze de totstandbrenging van een IJtunnel met financiële medewerking van het rijk, binnen het raam van het bestedingsbeperkingsbeleid der regering en derhalve volgens een plan, waarvoor ook het rijk verantwoordelijkheid kan aanvaarden;
2) dat het op de weg van het rijk ligt, om medewerking te verlenen en derhalve het bereiken van zowel een overeenstemming betreffende een over en weer verantwoord geacht plan als aangaande een redelijke kostenverdeling te bevorderen;
3) dat het bereiken van overeenstemming betreffende een plan als bedoeld het best en het snelst lijkt te kunnen geschieden in een overleg aan de hand van het zg. Plan-5, waarbij te overwegen ware de leiding van een deskundige buitenstaander alsmede de inschakeling, naast rijk en gemeente, van de aannemersgroep, welke op grond van de aanstaande inschrijving op het Plan-5 daarvoor naar de mening van Amsterdam, na raadpleging van het rijk, het meest in aanmerking zal blijken te komen.

De gewijzigde motie-Posthumus werd op 14 juni met 42 tegen 72 stemmen verworpen; alleen de PvdA stemde vóór. De motie-Gortzak werd met 5 tegen 110 stemmen verworpen, vóór de CPN. De motie-Romme werd met 66 tegen 47 stemmen aangenomen; tegen stemden de CPN en de PvdA.
(Vor. ber. pag. 13267/1)

1) Volgens Het Parool (14-6) is op 14 juni van de zijde van het Amsterdamse gemeentebestuur officieel medegedeeld, dat Amsterdam nooit een cijfer van *f* 800 tot *f* 1000 miljoen heeft genoemd. In de onderhandelingen tussen rijk en gemeente heeft men zich echter niet alleen beperkt tot een bespreking van de kosten van de tunnel alleen — die indertijd zijn geraamd op rond *f* 200 miljoen — doch hierbij is ook ter sprake gekomen de medewerking van het rijk aan alle werkzaamheden, die nodig zijn om de IJtunnel aan te sluiten op het rijkswegennet.

NVV wenst herstel van samenwerking met CNV en KAB —

De hoofdbesturenvergadering van het *Nederlands Verbond van Vakverenigingen* heeft op 21 juni te Utrecht een verklaring goedgekeurd, waarin o.m. gezegd werd: Het verbondsbestuur heeft zich opnieuw uitvoerig en diepgaand beraden en is tot de conclusie gekomen dat een herstel van de samenwerking tussen de bona fide vakcentralen een zodanig belang vertegenwoordigt, dat, indien enigszins mogelijk, het NVV daartoe geen beletsel kan en wil vormen.

Op 17 juli 1954 besloot het NVV de samenwerking in de *Raad van Vakcentralen* te beëindigen (zie pag. 11419/3) op grond van de passages in het mandement van het r.k. Episcopaat over „de katholiek in het openbare leven van deze tijd" (zie pag. 11311/1, 11406/2, 11418/1).

In de vergadering van 21 juni heeft de tweede voorzitter van het NVV, de heer *D. Roemers,* verslag uitgebracht van enige besprekingen, die de toenmalige voorzitter, de heer *H. Oosterhuis,* en hij zelf, namens het verbondsbestuur, met de aartsbisschop van Utrecht, mgr. dr. *B. Alfrink,* hebben gevoerd over beëindiging van de samenwerking in de Raad van Vakcentralen.

Mgr. Alfrink is, aldus het verbondsbestuur, namens het Episcopaat met de (ontwerp) verklaring als een juiste weergave van het besprokene akkoord gegaan.

„De aartsbisschop heeft er", aldus de verklaring van het NVV, „geen twijfel aan laten bestaan, dat het voor het Episcopaat in de gegeven situatie van ons volk uit overwegingen van zielszorg niet mogelijk is, terug te komen op zijn beslissing, die het lidmaatschap van het NVV voor katholieken verbiedt. Het bestuur van het NVV stelt zich daarentegen op het standpunt, dat er, gezien zijn beginselverklaring en zijn gedragingen in de praktijk, geen gronden aanwezig zijn voor handhaving van het verbod."

„Hiernaast is in de gesprekken met mgr. Alfrink uitvoerig van gedachten gewisseld over een aantal formuleringen, die in het mandement ten aanzien van het NVV zijn gebruikt... Mgr. Alfrink erkende, dat bepaalde formuleringen uit het mandement een ander accent hadden gekregen dan was bedoeld, naar zijn mening vooral gevolg van het feit, dat het mandement zo onverwachts ook buiten de katholieke kring zoveel belangstelling en reacties had verwekt. Zo zou de formulering ‚uit een zuiver beginsel' moeten worden verstaan als ‚uit een naar katholieke opvatting objectief juist beginsel'. En waar het NVV wordt genoemd als één van de ‚onchristelijke stromingen,' zou dit primair de betekenis hebben,

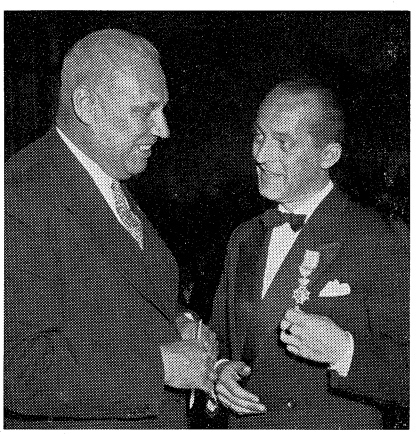
dat het NVV niet op christelijke grondslag berust zonder dat hiermede een ongunstig oordeel bedoeld wordt over alle strevingen en individuele leden van het NVV."
Het verbondsbestuur heeft er, zo vervolgt de verklaring, „met voldoening kennis van genomen, dat in het gesprek met de aartsbisschop duidelijk is geworden, dat een aantal formuleringen uit het mandement, blijkens verschillende reacties, tot misverstand aanleiding hebben gegeven en dat mgr. Alfrink het zou betreuren, indien enkel op grond daarvan het herstel van de vakorganisatorische samenwerking zou afstuiten."

Verklaring Middelhuis

De verbondsvoorzitter van de Katholieke Arbeidersbeweging (KAB), de heer J. A. Middelhuis, zeide op 22 juni volgens De Volkskrant (24-6) naar aanleiding van de verklaring van het NVV in een uitzending van de KRO, dat hij er niet aan twijfelde „of de KAB zal, met respect voor het NVV, de uitgestoken hand gaarne aanvaarden ... De hernieuwde samenwerking zal ... de positie van de bona fide werknemersorganisaties versterken en, mede daardoor, het vertrouwen van de werknemers nieuwe steun geven."

Johan Bodegraven geridderd —

Johan Bodegraven, de „aartsbedelaar" van de NCRV, die in de afgelopen jaren door middel van de radio ongeveer *f* 10 miljoen voor menslievende doeleinden bijeen heeft weten te brengen is benoemd tot ridder in de Orde van Oranje-Nassau. Dit werd medegedeeld op 14 juni door de burgemeester van Hilversum, de heer J. J. Boot, tijdens een in de Amsterdamse effectenbeurs gehouden effectenveiling ten bate van het Prinses Beatrix Poliofonds. Deze veiling, die ruim *f* 250.000 opbracht, vormde het slot van de door Bodegraven georganiseerde actie „Goed Zo" (opbrengst: *f* 2,8 miljoen) voor de Hongaarse vluchtelingen en het lichamelijk gehandicapte kind.

Johan Bodegraven (rechts), nadat de burgemeester van Hilversum hem de versierselen van het ridderschap in de Orde van Oranje-Nassau had opgespeld.

Diversen —

Atoomreactor in werking — Op 21 mei heeft in het gebouw voor de a.s. tentoonstelling Het Atoom op Schiphol een voor Nederland historische gebeurtenis plaatsgevonden. Voor de eerste keer is nl. in Nederland een atoomreactor zogenaamd kritisch geworden. Dit wil zeggen dat hij zodanig „aan de gang gebracht" is, dat hij verder doorwerkt op grond van de door hemzelf ontwikkelde atoomenergie. Deze reactor is een klein type voor onderwijsdoeleinden, dat thans onder verantwoordelijkheid van het Reactor Centrum Nederland in bedrijf is en dat na afloop der tentoonstelling aan de Technische Hogeschool te Delft voor onderwijsdoeleinden zal worden overgedragen.

De handel met de Chinese Volksrepubliek — De regering heeft zich volgens ANP (15-6) beraden omtrent het door haar in te nemen standpunt ten aanzien van de door verschillende landen getroffen maatregelen, waarbij de beperkingen op de handel met de Chinese Volksrepubliek, Noord-Korea en Noord-Vietnam aangepast worden aan het controlestelsel, geldende voor de handel met enkele Oosteuropese landen. Na overleg met de Belgische regering (zie ook pag. 13290/2) is besloten ook voor wat betreft de Nederlandse embargomaatregelen met betrekking tot de uitvoer, de doorvoer en de verscheping van goederen naar China, Noord-Korea en Noord-Vietnam, een overeenkomstige voorziening te treffen.

USIS — In verband met een besnoeiing door het Amerikaanse Congres in de begroting voor de United States Information Agency voor het fiscale jaar 1958 zijn de werkzaamheden van het kantoor van de USIS te Amsterdam m.i.v. 21 juni beëindigd. Het werk van de USIS te Den Haag wordt sterk ingekrompen.

Prinses Irene geslaagd — Prinses Irene heeft op 18 juni met goed gevolg het eindexamen middelbare meisjesschool van het incrementum van het Baarns Lyceum afgelegd.

Noord-Willemskanaal — In een bij de Tweede Kamer ingediend wetsontwerp wordt, aldus Trouw (11-6), de overneming in beheer en onderhoud bij het rijk voorgesteld van het 28 km lange Noord-Willemskanaal tussen Assen en Groningen. De exploitatie van deze belangrijke scheepvaartweg door de Noord-Willemskanaalmaatschappij te Groningen heeft de laatste jaren steeds een nadelig saldo opgeleverd. De reserves van de vennootschap zijn uitgeput. Zij is niet in staat onderhoudswerken van grotere omvang aan kanaal en kunstwerken te financieren.

Ned. W.-Indië

De olie en de vakbeweging op de Ned. Antillen —

Terwijl de kwestie van de voorgenomen uitzetting van de hoofdredacteur van het Antilliaanse blad *Beurs- en Nieuwsberichten* (zie pag. 13252/3) de gemoederen blijft bezighouden, hebben, zo ontlenen wij aan de *Nwe Rotterdamse Crt.* (18-6) nieuwe berichten van enigszins alarmerende aard Nederland bereikt. Sedert enkele jaren immers doet zich reeds een latent conflict voor tussen de directie van de *Lago* en de vakbeweging, dat juist de laatste weken in een nieuw stadium schijnt te treden.

Tot goed begrip geeft de NRC eerst een korte uiteenzetting van de feitelijke stand van zaken. De Antilliaanse welvaart steunt slechts op een enkele pijler t.w. de olie-industrie, op Curaçao vertegenwoordigd door de Curaçaose Petroleum Industrie Maatschappij (een dochteronderneming van de BPM) en op Aruba door de Lago Oil en Transport Co. (een dochteronderneming van de Amerikaanse Standard Oil). Voordat deze beide maatschappijen zich in het eerste kwart van deze eeuw op de Ned. Antillen hadden gevestigd, vormden de eilanden een voortdurende deficitpost op de Nederlandse begroting. Zij waren betrekkelijk dun bevolkt en hadden sedert de opheffing van de slavenplantages in het midden van de negentiende eeuw nagenoeg geen eigen middelen van bestaan tot hun beschikking. De olie bracht een fundamentele wijziging in dit beeld.

De bevolking van Curaçao liep in enkele jaren tijds op van ongeveer 10.000 tot ongeveer 120.000 inwoners en Aruba telt tegenwoordig al meer dan 60.000 ingezetenen.

Deze ontwikkeling kon slechts ontstaan op grond van thans niet langer actuele omstandigheden. De olievindplaatsen zijn immers gelegen in Venezuela en het feit, dat de grote maatschappijen de olie op de Nederl. Antillen wensten te raffineren, vloeide voort uit de gunstige ligging van de eilanden, de ondiepte van het meer van Maracaibo en de politieke stabiliteit. Ten gevolge van de voortschrijdende techniek konden intussen de beide eerste moeilijkheden geleidelijk worden overwonnen, terwijl sedert het dictatorschap sinds 1949 van president *Perez Jimenez* in Venezuela ook het argument van politieke onbestendigheid in deze staat geen opgeld meer doet. Een belangrijk deel van de ruwe-olievoorraad wordt dan ook tegenwoordig reeds in Venezuela zelf verder

verwerkt en het aanhouden van de raffinagebedrijven op Curaçao en Aruba is meer een kwestie geworden van het continueren van bestaande investeringen dan van een strikte economische noodzaak.
Het behoeft daarom, aldus de NRC, niet te verbazen, dat de ongerustheid in brede Antilliaanse kringen omtrent het fragiele karakter van 's lands welvaartspijler de laatste jaren groot is. Op alle mogelijke manieren tracht men nevenbronnen aan te boren. Van Antilliaanse zijde heeft men getracht ook Nederland voor verschillende plannen (vrije havenzone, zeewaterdestillleerinrichting, ananasplantages e.d.) te interesseren.

Er doet zich echter het merkwaardige en bedenkelijke feit voor, dat terwijl in kringen van de Antilliaanse regering kennelijk voldoende oog voor de noodzaak van verbreding van de welvaartsbasis bestaat, deze zelfde regering tegelijkertijd een ondermijning van de voornaamste welvaartspijler in de hand werkt. Het Antilliaanse gouvernement is namelijk zeer geporteerd voor een bevordering van het *vakverenigingswezen* op de Ned. Antillen. Die vakbeweging probeert, aldus nog steeds de NRC, internationale contacten te leggen en agitatie te ontplooien en het is dit wat zowel een doorn in het oog van Venezuela als van de grote Amerikaanse oliemaatschappij is. In Venezuela zijn vrije vakbewegingen verboden en de Amerikaanse maatschappij is waarschijnlijk beducht voor de mogelijkheid van sympathie-stakingen, terwijl anderzijds te veel activiteit van vakverenigingen op de Antillen het voor de oliewinning belangrijke Venezuela voor het hoofd zou kunnen stoten.

In de afgelopen jaren is er al eens arbeidsonrust bij de Lago Oil geweest. In 1955 kwam het tot een openlijk conflict tussen de directie van de Lago en het bestuur van de vrije vakbond over de erkenningskwestie en de directeur van de Lago, de heer J. J. Horrigan, haastte zich duidelijk te maken, dat verder verblijf van de Amerikaanse maatschappij op Aruba geen onder alle omstandigheden buiten twijfel staande wetmatigheid was.

Het bleef echter bij dreigementen over en weer, maar nu is er blijkens de brief van de Antilliaanse correspondent van de NRC opnieuw een ernstig conflict op het punt van uitbreken, waarbij de Antilliaanse regering rechtstreeks is geïnteresseerd. Het gaat wederom over de kwestie van de erkenning. De vrije vakbonden beschouwen de door de directies van de CPIM en de Lago Oil ingestelde „werknemersraden" als marionetten in handen van deze directies en willen het zelf voor het zeggen hebben. Bij de CPIM heeft dit inderdaad tot volledige erkenning geleid. De verkiezingen bij de Lago leverden ook al niet de vereiste meerderheid voor de LEC (de werknemersraad) op, doch de directie heeft er toen de ongeldige stemmen en de onthoudingen bijgeteld. De leiders van de vrije vakbonden protesteerden, maar de directie van de Lago liet wederom weten, dat de maatschappij slechts in Aruba zal kunnen blijven, indien stabiele toestanden en „redelijke bedrijfskosten" ook voor de naaste toekomst verzekerd zijn.
Intussen heeft men reeds de school tot opleiding van nieuwe krachten ten behoeve van het bedrijf gesloten en de hier reeds opgeleide krachten niet in het bedrijf geplaatst met alle gevolgen van dien.

Ver. Staten

Minister van financiën afgetreden

De minister van financiën, *George Humphrey,* is volgens *Reuter* op 29 mei afgetreden. Hij is opgevolgd door *Robert Anderson,* die onderminister van defensie was. Humphrey, die sinds 1953 de portefeuille van financiën heeft beheerd, zal naar het particuliere zakenleven terugkeren.

Diversen —

De Export-Import-Bank — De in 1934 opgerichte Export-Import-Bank te Washington is een Amerikaanse staatsbank, die o.a. leningen aan het buitenland verstrekt ter bevordering van de buitenlandse handel der Ver. Staten. Sinds 1934 heeft zij, zo ontlenen wij aan De Zakenwereld (20-4) leningen toegestaan tot een bedrag van ca. $ 8.5 miljard, waarvan ca. $ 5.5 miljard is opgenomen. Tot dusver werd hiervan ca. $ 2.7 miljard terugontvangen. In 1956 werd aan 193 debiteuren in 38 landen in totaal een bedrag van $ 1156.6 miljoen geleend. Hiermede werd ca. 4% van Amerika's exporthandel gefinancierd.
Van de in 1956 verstrekte leningen was o.a. $ 409.3 miljoen bestemd voor landen in Latijns-Amerika, $ 557.2 miljoen voor Europa en $ 189.5 miljoen voor Azië.

Mayflower II — De Mayflower II (zie pag. 13206) is op 13 juni de haven van Plymouth (Mass.) binnengelopen. Het schip heeft de ca. 10.000 km lange route in 54 dagen afgelegd.

Misdaad en jeugd — Het Federal Bureau of Investigation heeft volgens U. S. News & World Report (3-5) medegedeeld, dat meer dan de helft van het aantal ernstige misdrijven wordt gepleegd door personen beneden de 21 jaar. Van de voor deze misdrijven gearresteerde personen zijn 46% jongens en meisjes van nog geen 18 jaar. In 1956 zijn in de VS ruim 2.6 miljoen ernstige misdrijven gepleegd, w.v. 12.620 moorden, 56.770 roofovervallen, 116.730 gevallen van verkrachting en ontvoering, 263.720 autodiefstallen, 525.720 inbraken en 1.587.590 diefstallen.

TEKSTEN UITTREKSELS EN COMPLETE TEKSTEN (VERTALINGEN) VAN BELANGRIJKE WETTEN, REDEVOERINGEN, VERDRAGEN ENZ

Statuut van de Internationale Organisatie voor Atoomenergie —

(Vervolg van pag. 13301)

C. Het inspectie-apparaat heeft eveneens tot taak er voor te zorgen dat de in lid A sub 6 van dit artikel bedoelde verantwoording inderdaad wordt afgelegd, alsmede deze aan controle te onderwerpen en na te gaan of de in artikel XI, lid F sub 4 bedoelde belofte wordt nageleefd, of aan de in lid A sub 2 van dit artikel bedoelde maatregelen de hand wordt gehouden en of aan alle andere in de overeenkomst tussen de Organisatie en de betrokken Staat of de betrokken Staten voorgeschreven voorwaarden met betrekking tot het project wordt voldaan. De inspecteurs rapporteren elk geval van niet-naleving aan de Directeur-Generaal, die vervolgens het rapport aan de Raad van Beheer doorgeeft. De Raad van Beheer nodigt de ontvangende Staat of Staten uit onmiddellijk elke niet-naleving die hij aldus heeft geconstateerd te corrigeren. De Raad rapporteert de niet-naleving aan alle leden, alsmede aan de Veiligheidsraad en de Algemene Vergadering der Verenigde Naties. Bij verzuim door de ontvangende Staat of Staten om binnen redelijke tijd alle maatregelen te nemen, welke nodig zijn ter correctie van de situatie kan de Raad een der volgende of beide volgende maatregelen nemen: onmiddellijke besnoeiing of opschorting van de door de Organisatie of door een lid verleende bijstand en teruggave eisen der aan een ontvangend lid of aan een groep ontvangende leden beschikbaar gestelde materialen en uitrusting. De Organisatie kan eveneens, overeenkomstig art. XIX, elk lid dat zich niet aan de naleving der voorschriften houdt, tijdelijk van de rechten en voorrechten van het lidmaatschap ontheffen.

Artikel XIII

Vergoeding aan leden

Tenzij tussen de Raad van Beheer en het lid dat aan de Organisatie materialen, diensten, uitrusting of installaties verschaft anderszins is overeengekomen, gaat de Raad met dat lid een overeenkomst aan ter vergoeding van het geleverde.

Artikel XIV

Financiën

A. De Raad van Beheer dient bij de Algemene Conferentie de jaarlijkse be-

groting voor de uitgaven van de Organisatie in. Ten einde in deze het werk van de Raad van Beheer te vergemakkelijken wordt de begroting in eerste instantie door de Directeur-Generaal opgesteld. Indien de Algemene Conferentie de begroting niet goedkeurt, zendt zij deze vergezeld van haar aanbevelingen aan de Raad van Beheer terug. De Raad van Beheer dient daarna wederom een begroting bij de Algemene Conferentie ter goedkeuring in.

B. De uitgaven van de Organisatie worden als volgt ingedeeld:

1. Uitgaven betreffende de administratie: deze omvatten

a) kosten in verband met het personeel van de Organisatie dat niet behoort tot het personeel dat de zorg heeft voor de materialen, diensten, uitrusting en installaties als bedoeld in lid B sub 2 hieronder; kosten in verband met vergaderingen, alsmede uitgaven welke nodig zijn voor het voorbereiden van projecten van de Organisatie en voor de verspreiding van gegevens;

b) kosten voor de toepassing van de in art. XII in verband met projecten van de Organisatie bedoelde waarborgen of, krachtens art. III, lid A sub 5, kosten in verband met elke bilaterale of multilaterale regeling, alsmede de kosten voor het hanteren en opslaan van splijtstoffen door de Organisatie, met uitzondering van de kosten voor het hanteren en opslaan als bedoeld in het hiernavolgende lid E;

2. Uitgaven welke niet behoren tot de uitgaven bedoeld sub 1 van dit lid, gedaan in verband met materialen, installaties, apparatuur en uitrusting welke zijn verworven of opgericht door de Organisatie bij de uitoefening van de functies waartoe zij gemachtigd is, alsmede de kosten van materialen, diensten, uitrusting en installaties door de Organisatie geleverd krachtens overeenkomsten met een of meer leden.

C. Bij het vaststellen van de uitgaven krachtens lid B sub 1 (b) hierboven, brengt de Raad van Beheer die bedragen in mindering welke krachtens overeenkomsten tussen de Organisatie en partijen bij bilaterale of multilaterale regelingen betreffende de toepassing van waarborgen verhaalbaar zijn.

D. De Raad van Beheer slaat de in lid B sub 1 hierboven bedoelde uitgaven onder de leden om, volgens een door de Algemene Conferentie vast te stellen schaal. Bij het vaststellen van de schaal laat de Algemene Conferentie zich leiden door de door de Verenigde Naties aanvaarde beginselen met betrekking tot het vaststellen der bijdragen van de Staten Leden tot de gewone begroting der Verenigde Naties.

E. De Raad van Beheer stelt periodiek kostentarieven vast, hierbij inbegrepen redelijke en uniforme kosten voor opslaan en behandeling voor door de Organisatie aan de leden geleverde materialen, diensten, uitrusting en installaties. De tarieven worden zodanig berekend dat de Organisatie inkomsten verwerft welke voldoende zijn om de in lid B sub 2 bedoelde kosten en uitgaven, verminderd met eventuele vrijwillige bijdragen welke de Raad van Beheer overeenkomstig lid F voor dit doel kan leveren, te dekken. De opbrengst van deze kosten wordt in een afzonderlijk fonds gestort, dat zal worden aangewend om de leden te betalen voor alle door hen geleverde materialen, diensten, uitrusting of installaties en teneinde andere in lid B sub 2 hierboven bedoelde kosten welke eventueel door de Organisatie zelf worden gemaakt, te dekken.

F. Alle bedragen welke van de in lid E bedoelde inkomsten overblijven, nadat de in dat lid bedoelde uitgaven en kosten bestreden zijn, alsmede alle vrijwillig aan de Organisatie geleverde bijdragen, worden in een algemeen fonds gestort, dat kan worden aangewend op een door de Raad van Beheer met goedkeuring van de Algemene Conferentie te bepalen wijze.

G. Behoudens de door de Algemene Conferentie goedgekeurde regelingen en beperkingen, is de Raad van Beheer bevoegd leningen aan te gaan ten behoeve van de Organisatie zonder dat dit evenwel voor de leden van de Organisatie enige aansprakelijkheid medebrengt met betrekking tot krachtens deze bevoegdheid aangegane leningen, alsmede vrijwillige bijdragen aan de Organisatie te aanvaarden.

H. De beslissingen van de Algemene Conferentie inzake financiële aangelegenheden en van de Raad van Beheer inzake het bedrag der begroting van de Organisatie worden genomen met een tweederde meerderheid der aanwezige, hun stem uitbrengende leden.

Artikel XV

Voorrechten en immuniteiten

A. De Organisatie bezit op het grondgebied van elk lid die rechtsbevoegdheid en geniet die voorrechten en immuniteiten welke voor de uitoefening van haar functies nodig zijn.

B. De afgevaardigden der leden, alsmede hun plaatsvervangers en adviseurs, leden van de Raad van Beheer, alsmede hun plaatsvervangers en adviseurs, de Directeur-Generaal en het personeel van de Organisatie genieten die voorrechten en immuniteiten welke nodig zijn voor de zelfstandige uitoefening van hun functies in verband met de Organisatie.

C. De in dit artikel bedoelde rechtsbevoegdheid, voorrechten en immuniteiten zullen in een afzonderlijke overeenkomst of overeenkomsten tussen de Organisatie, in deze vertegenwoordigd door de Directeur-Generaal optredend op last van de Raad van Beheer, en de leden, worden omschreven.

Artikel XVI

De betrekkingen met andere organisaties

A. De Raad van Beheer is, met goedkeuring van de Algemene Conferentie, bevoegd een overeenkomst of overeenkomsten aan te gaan tot regeling van de betrekkingen tussen de Organisatie en de Verenigde Naties en alle andere organisaties waarvan de werkzaamheden verband houden met die van de Organisatie.

B. De overeenkomst of overeenkomsten tot regeling van de betrekkingen tussen de Organisatie en de Verenigde Naties zullen voorzien in:

1. Indiening door de Organisatie van de in lid B van art. III sub 4 en 5 voorziene rapporten;

2. Overweging door de Organisatie van op haar betrekking hebbende resoluties welke door de Algemene Vergadering of door een of meer der Raden van de Verenigde Naties zijn aanvaard en de indiening, wanneer daartoe het verzoek wordt gedaan, van rapporten aan het daarvoor aangewezen orgaan van de Verenigde Naties inzake de stappen door de Organisatie of haar leden genomen overeenkomstig dit Statuut als gevolg van bovenbedoelde overweging.

Artikel XVII

Regeling van geschillen

A. Elk vraagpunt of geschil betreffende de interpretatie of toepassing van dit Statuut dat niet door onderhandeling wordt geregeld, wordt verwezen naar het Internationale Gerechtshof overeenkomstig het Statuut van dit Hof, tenzij de betrokken partijen overeenstemming bereiken over een andere wijze van regeling.

B. De Algemene Conferentie en de Raad van Beheer hebben beiden afzonderlijk de bevoegdheid, behoudens machtiging van de Algemene Vergadering der Verenigde Naties, het Internationale Gerechtshof te verzoeken advies te geven over alle juridische vraagstukken welke zich binnen het kader van de werkzaamheden van de Organisatie kunnen voordoen.

Artikel XVIII

Wijzigingen en uittredingen

A. Elk lid mag voorstellen doen tot het aanbrengen van wijzigingen in dit Statuut. De Directeur-Generaal verzorgt de gewaarmerkte afschriften van de tekst van elke voorgestelde wijziging en zendt deze tekst tenminste negentig dagen voordat hij door de Algemene Conferentie zal worden bestudeerd, ter kennisneming aan alle leden toe.

B. Op de vijfde jaarlijkse zitting van de Algemene Conferentie, welke volgt op het inwerkingtreden van dit Statuut, zal het vraagstuk van een algemene herziening van de bepalingen van dit Statuut op de agenda van die zitting worden geplaatst. Indien een enkelvoudige meerderheid der aanwezige, hun stem uitbrengende leden daaraan haar goedkeuring hecht, worden de bepalingen van dit Statuut tijdens de navolgende Algemene Conferentie opnieuw in beschouwing genomen. Hierna kunnen, krachtens dezelfde procedure, voorstellen inzake de kwestie van een algemene herziening van dit Statuut worden ingediend ter beoordeling door de Algemene Conferentie.

C. De wijzigingen worden ten aanzien van alle leden van kracht indien zij

(i) door de Algemene Conferentie met een tweederde meerderheid der hun stem uitbrengende aanwezigen goedgekeurd zijn, nadat de door de Raad van Beheer ten aanzien van elke voorgestelde wijziging ingediende opmerkingen zijn bestudeerd;

(ii) door tweederde van alle leden overeenkomstig hun onderscheidene grondwettelijke procedures zijn aanvaard. Aanvaarding door een lid vindt plaats door middel van nederlegging van een akte van aanvaarding bij de in lid C van art. XXI bedoelde depot-Regering.

D. Op ieder ogenblik na de datum waarop het vijf jaar geleden zal zijn dat dit Statuut overeenkomstig lid E van art. XXI voor het eerst in werking trad of te allen tijde wanneer een lid niet bereid is een in dit Statuut aangebrachte wijziging te aanvaarden, kan een lid uit de Organisatie treden door middel van een schriftelijk daartoe strekkende kennisgeving aan de in lid C van art. XXI bedoelde depot-Regering, welke de Raad van Beheer en alle leden onmiddellijk hiervan in kennis stelt.

E. Uittreding door een lid uit de Organisatie heeft geen invloed op zijn krachtens artikel XI aangegane contractuele verplichtingen of op zijn financiële verplichtingen voor het jaar waarin het zich terugtrekt.

Artikel XIX

Tijdelijk vervallen der voorrechten

A. Een lid van de Organisatie dat achterstallig is in de betaling van zijn financiële bijdragen aan de Organisatie heeft geen stem meer in de Organisatie indien het bedrag van zijn achterstallige betalingen gelijk is aan het bedrag der over de twee afgelopen jaren door het lid verschuldigde bijdragen of dit overtreft. De Algemene Conferentie kan evenwel zulk een lid toch toestemming verlenen te stemmen indien zij ervan overtuigd is dat het niet voldoen door het lid aan zijn financiële verplichtingen een gevolg is van omstandigheden waarop het lid zelf geen invloed kan uitoefenen.

B. Een lid dat de bepalingen van dit Statuut of van enigerlei door dat lid krachtens dit Statuut aangegane overeenkomst bij herhaling geschonden heeft kan door de Algemene Conferentie, handelend met tweederde meerderheid der aanwezige, hun stem uitbrengende leden, op aanbeveling van de Raad van Beheer tijdelijk van de rechten en voorrechten van het lidmaatschap worden ontheven.

Artikel XX

Definities

Zoals in deze Statuten gebruikt:

1. betekent de uitdrukking „splijtstoffen": plutonium-239; uranium-233; ura-

nium verrijkt in de isotopen 235 of 233; elk materiaal dat een of meer der bovengenoemde stoffen bevat; alsmede zulk ander splijtbaar materiaal als de Raad van Beheer van tijd tot tijd zal bepalen; de uitdrukking „splijtstoffen" omvat evenwel geen basismateriaal.
2. betekent de uitdrukking „uranium verrijkt in de isotopen 235 of 233"; uranium dat de isotopen 235 of 233 of beide bevat in zulk een hoeveelheid dat de verhouding van de totale hoeveelheid van deze isotopen tot het isotoop 238 groter is dan de verhouding van het isotoop 235 tot het isotoop 238 zoals dat in de natuur voorkomt.
3. betekent de uitdrukking „basis-materiaal": uranium dat het mengsel van de in de natuur voorkomende isotopen bevat; uranium waaraan het isotoop 235 is onttrokken; thorium; elk der bovengenoemde stoffen in de vorm van metaal, alliage, scheikundige samenstelling of scheikundig concentraat; elk ander materiaal dat een of meer der bovengenoemde stoffen bevat in die concentratie als de Raad van Beheer van tijd tot tijd zal vaststellen; alsmede zulk ander materiaal als de Raad van Beheer van tijd tot tijd zal bepalen.

Artikel XXI

Ondertekening, aanvaarding en inwerkingtreding

A. Dit Statuut wordt op 26 oktober 1956 ter ondertekening opengesteld voor alle Staten welke lid zijn van de Verenigde Naties of van een of meer der gespecialiseerde organisaties en zal ter ondertekening door die Staten gedurende een tijdvak van negentig dagen open blijven staan.
B. De ondertekenende Staten worden bij dit Statuut partij door nederlegging van een akte van bekrachtiging.
C. De akten van bekrachtiging van ondertekenende Staten en de akten van aanvaarding van Staten wier lidmaatschap krachtens lid B van art. IV van dit Statuut werd goedgekeurd, worden bij de Regering der Verenigde Staten van Amerika nedergelegd, welke Regering hierbij wordt aangewezen als depot-Regering.
D. De bekrachtiging en aanvaarding van dit Statuut door de Staten vindt plaats overeenkomstig hun onderscheidene grondwettelijke procedures.
E. Dit Statuut, doch niet de Bijlage, treedt in werking wanneer achttien Staten overeenkomstig lid B van dit artikel hun akte van bekrachtiging hebben nedergelegd, mits zich onder deze achttien Staten tenminste drie van de volgende Staten bevinden: Canada, Frankrijk, de Unie van Socialistische Sowjet Republieken, het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, de Verenigde Staten van Amerika. Akten van bekrachtiging of van aanvaarding welke daarna worden nedergelegd dragen gevolg op de datum van ontvangst.
F. De depot-Regering stelt onmiddellijk alle Staten welke dit Statuut hebben ondertekend in kennis van de datum van elke nederlegging van een akte van bekrachtiging en van de datum van inwerkingtreding van dit Statuut. De depot-Regering stelt alle ondertekenende Staten, alsmede alle leden, onmiddellijk in kennis van de data waarop er nadien Staten bij dit Statuut partij worden.
G. De Bijlage bij dit Statuut wordt van kracht op de eerste dag dat dit Statuut voor ondertekening openstaat.

Artikel XXII

Registratie bij de Verenigde Naties

A. Dit Statuut wordt door de depot-Regering geregistreerd krachtens art. 102 van het Handvest der Verenigde Naties.
B. Overeenkomsten tussen de Organisatie en een of meer der leden, overeenkomsten tussen de Organisatie en een andere organisatie of andere organisaties, alsmede overeenkomsten tussen leden welke onderworpen zijn aan de goedkeuring van de Organisatie, worden bij de Organisatie geregistreerd. Zulke overeenkomsten worden bij de Verenigde Naties geregistreerd indien registratie krachtens artikel 102 van het Handvest der Verenigde Naties verplicht is.

Artikel XXIII

Authentieke teksten en gewaarmerkte afschriften

Dit Statuut, gedaan in de Chinese, Engelse, Franse, Russische en Spaanse taal, zijnde al deze teksten gelijkelijk authentiek, wordt in het archief van de depot-Regering nedergelegd. Behoorlijk gewaarmerkte afschriften van dit Statuut worden door de depot-Regering aan de Regeringen van de andere ondertekenende Staten, alsmede aan de Regeringen der krachtens lid B van art. IV tot het lidmaatschap toegelaten Staten, toegezonden.
TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekenden, daartoe behoorlijk gemachtigd, dit Statuut hebben ondertekend.
GEDAAN op het Hoofdkwartier der Verenigde Naties, de zesentwintigste oktober negentienhonderd zesenvijftig.

Bijlage I

Commissie van Voorbereiding

A. Er wordt op de eerste dag dat dit Statuut voor ondertekening openstaat een Commissie van Voorbereiding gevormd. Deze Commissie zal bestaan uit een vertegenwoordiger van elk der navolgende landen: Australië, België, Brazilië, Canada, Tsjecho-Slowakije, Frankrijk, India, Portugal, de Unie van Zuid-Afrika, de Unie van Socialistische Sowjet Republieken, het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland en de Verenigde Staten van Amerika, alsmede een vertegenwoordiger van elk van zes andere Staten welke worden gekozen door de Internationale Conferentie inzake het Statuut van de Internationale Atoomorganisatie. De Commissie van Voorbereiding blijft bestaan totdat dit Statuut in werking treedt en daarna totdat de Algemene Conferentie is bijeengekomen en een Raad van Beheer is gekozen overeenkomstig art. VI.

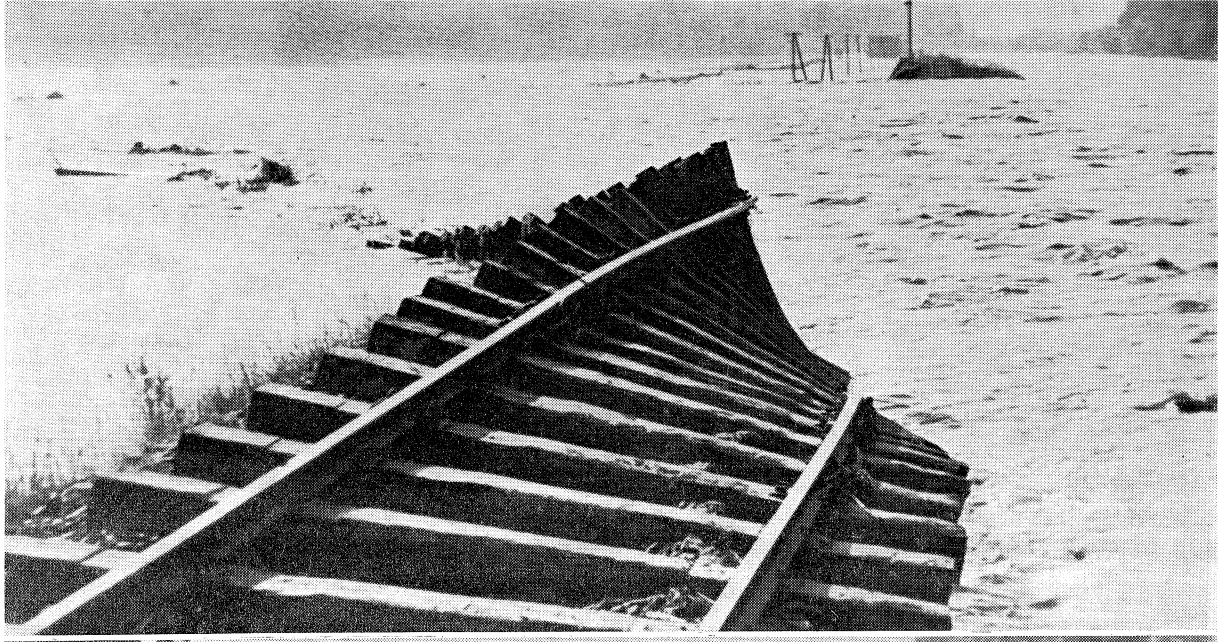
B. De uitgaven van de Commissie van Voorbereiding kunnen worden bestreden uit een door de Verenigde Naties verstrekte lening en met dit doel treft de Commissie van Voorbereiding de nodige regelingen met de daartoe bevoegde autoriteiten van de Verenigde Naties, regelingen ter terugbetaling van de lening door de Organisatie inbegrepen. Indien deze fondsen ontoereikend mochten blijken, kan de Commissie van Voorbereiding voorschotten van Regeringen aanvaarden. Deze voorschotten kunnen in mindering worden gebracht op de bijdragen der betrokken Regeringen aan de Organisatie.

C. De Commissie van Voorbereiding zal:
1. haar eigen functionarissen kiezen, haar eigen huishoudelijk reglement vaststellen, zo vaak bijeenkomen als nodig blijkt, zelf haar plaats van bijeenkomst bepalen en de door haar nodig geachte commissies instellen;
2. een secretaris met uitvoerende bevoegdheid aanstellen, alsmede de nodige personeelsleden, die door de Commissie vast te stellen bevoegdheden zullen hebben en door de Commissie vast te stellen functies zullen uitoefenen;
3. regelingen treffen voor de eerste zitting der Algemene Conferentie, met inbegrip van de opstelling van een voorlopige agenda en van een ontwerp voor een huishoudelijk reglement; de eerste zitting dient zo spoedig mogelijk na de inwerkingtreding van dit Statuut te worden gehouden;
4. candidaten aanwijzen voor lidmaatschap van de Eerste Raad van Beheer overeenkomstig lid A sub 1 en 2 en lid B van art. VI;
5. studiën ondernemen, rapporten samenstellen en aanbevelingen doen voor de eerste zitting van de Algemene Conferentie en voor de eerste bijeenkomst van de Raad van Beheer inzake onderwerpen welke de Organisatie betreffen en welke om onmiddellijke aandacht vragen, zoals (a) de financiering van de Organisatie; (b) de programma's en de begroting voor het eerste jaar van het bestaan van de Organisatie; (c) technische vraagstukken met betrekking tot plannen inzake toekomstige werkzaamheden van de Organisatie; (d) de instelling van een permanente staf personeel voor de Organisatie; en (e) de vaststelling van de plaats voor een permanent hoofdbureau van de Organisatie;
6. aanbevelingen doen voor de eerste bijeenkomst van de Raad van Beheer betreffende de bepalingen van een overeenkomst inzake het hoofdbureau, waarin de status van de Organisatie, alsmede de rechten en verplichtingen welke zullen bestaan ten aanzien van de verhouding tussen de Organisatie en de Regering welke de Organisatie gastvrijheid verleent, worden omschreven;
7. (a) onderhandelingen met de Verenigde Naties aanknopen met het doel een ontwerpovereenkomst krachtens art. XVI van dit Statuut op te stellen; deze ontwerpovereenkomst dient aan de eerste zitting van de Algemene Conferentie en aan de eerste bijeenkomst van de Raad van Beheer te worden voorgelegd; en (b) aanbevelingen doen aan de eerste zitting van de Algemene Conferentie en aan de eerste bijeenkomst van de Raad van Beheer ten aanzien van de verhouding van de Organisatie tot andere internationale organisaties als in art. XVI van dit Statuut beoogd.

Ondertekenaars

Het Statuut is op 26 oktober 1956 ondertekend door de vertegenwoordigers van de volgende 73 landen:
Albanië, Argentinië, Australië, België, Bolivia, Brazilië, Bulgarije, Cambodja, Canada, Ceylon, Chili, China (Nationalistisch), Colombia, Costa Rica, Cuba, Denemarken, Dominicaanse Republiek, Ecuador, Egypte, Ethiopië, Filippijnen, Frankrijk, Duitsland (West-), Griekenland, Guatemala, Haiti, Honduras, Hongarije, India, Indonesië, Israël, Italië, Japan, Jemen, Joego-Slavië, Korea, Libanon, Liberia, Mexico, Monaco, Nederland, Nieuw-Zeeland, Noorwegen, Oekraine, Oostenrijk, Pakistan, Panama, Paraguay, Peru, Perzië, Polen, Portugal, Roemenië, San Salvador, Saoedi-Arabië, Soedan, Sowjet-Unie, Spanje, Syrië, Thailand, Tsjecho-Slowakije, Turkije, Uruguay, Vaticaan, Venezuela *), Ver. Koninkrijk, Ver. Staten, Viet-Nam, Wit-Rusland, IJsland, Zuid-Afrika, Zweden en Zwitserland.
Daarna is het Statuut nog door 8 landen ondertekend, t.w. Tunesië (8 jan. '57), Birma (9 jan.), Marokko (9 jan.), Irak (15 jan.), Laos (17 jan.), Luxemburg (18 jan.), Afghanistan (23 jan.) en Nicaragua (23 jan.).

*) Venezuela heeft bij de ondertekening het volgende voorbehoud gemaakt: Ad referendum en onder de voorwaarden neergelegd in de brief van de 25ste dezer aan de voorzitter van de conferentie.
Het in de bedoelde brief opgenomen voorbehoud luidt:
De delegatie van Venezuela ondertekent het onderhavige Statuut ad referendum met dien verstande dat:
1. wat art. XVII van het Statuut betreft, de ondertekening of de bekrachtiging van deze akte voor Venezuela op zichzelf niet betekent de aanvaarding van de rechtsmacht van het Internationale Gerechtshof zonder zijn uitdrukkelijke instemming van geval tot geval.
2. dat geen enkele wijziging van deze akte, waarop lid C van art. XVIII betrekking heeft, zal kunnen worden beschouwd als van kracht voor Venezuela, zonder dat eerst zijn grondwettelijke voorschriften inzake de bekrachtiging en de nederlegging van verdragen zijn vervuld.

Terwijl medio juni in Noord- en West-Europa tropische temperaturen de zomer aankondigden, werden het Alpengebied — van Oostenrijk tot Frankrijk — en Noord-Italië getroffen door een watersnood, veroorzaakt door zware regenstormen en het smeltwater van de bergrivieren. De bovenste foto toont een door het water vernielde spoorweg in Oost-Tirol, de verbinding tussen Oostenrijk en Noord-Italië. Op de foto in het midden ziet men verwoestingen in het Noorditaliaanse dorpje Acceglio. De onderste foto toont de spoorlijn Turijn-Parijs nabij Candove, waar water en rotsblokken schade aanrichtten aan de rails en de bovenleidingen.
(foto's ANP/United Press)

13318

De Zuidafrikaanse „apartheids"-politiek

De Unie van Zuid-Afrika, die in en na Wereldoorlog II in economisch opzicht een benijdenswaardige expansie te zien heeft gegeven, is in politiek opzicht reeds jaren het toneel van ernstige spanningen, en — internationaal — het voorwerp van kritiek, met name van de zijde der Verenigde Naties. Het onderwerp van deze kritiek is in het bijzonder de door de Zuidafrikaanse regering gevoerde rassenpolitiek, die wordt aangeduid met het begrip „apartheid". Een politiek, die — in het algemeen gesproken — schijnt te worden ingegeven door de vrees voor politieke en economische overheersing van de blanken, die het land groot hebben gemaakt, door de vele malen talrijker zwarten (naturellen) en kleurlingen. Behalve dat het aantal negers in Zuid-Afrika veel groter is, dan dat der blanken, geschiedt de bevolkingstoeneming van de negers in een veel sneller tempo dan die van de blanken.

Het is niet de bedoeling van dit artikel een oordeel uit te spreken over de politiek van de Zuidafrikaanse regering. Ons doel is slechts een overzicht te geven van de maatregelen, die deze regering in het kader van haar apartheidspolitiek heeft genomen. Wij baseren ons hiervoor in hoofdzaak op een artikel, dat de Londense *Times* op 18 juni jl. onder de titel „A guide to apartheid" heeft gepubliceerd en waarin de voornaamste wettelijke maatregelen worden opgesomd, die in Zuid-Afrika op het gebied van de rassenscheiding zijn genomen, sedert de nationalistische partij hier in de zomer van 1948 aan het bewind kwam (zie nader 7621 I).

„Apartheid" en „segregasie"

Zoals men zich zal herinneren vormde de leer van de *apartheid* een der belangrijkste punten van de verkiezingscampagne van de toen nog door dr. *Daniel Malan* (levensschets pag. 7622) geleide nationalistische partij. Wat apartheid precies omvatte was toen overigens niet geheel duidelijk. Duidelijk was alleen, dat hiermee beoogd werd een scherper omschreven scheiding tussen de verschillende rassen in Zuid-Afrika dan de *„segregasie"*, die steeds de basis van het Zuidafrikaanse sociale systeem is geweest.

Negen jaar van nationalistisch bewind, en dan met name de wetgeving van die jaren, hebben een nadere precisering gebracht van het begrip apartheid.

Een van de meest omstreden regeringsmaatregelen van deze periode was gericht op het buiten werking stellen van bepaalde constitutionele bepalingen, teneinde in staat te zijn afzonderlijke kieslijsten voor kleurlingen in te voeren. Een voorstel hiertoe was op 14 juli 1954 door het parlement verworpen. Door de afschaffing van de evenredige vertegenwoordiging voor de senaat en vergroting van het aantal senatoren, waardoor een grote nationalistische meerderheid ontstond, slaagde de regering erin dit wetsontwerp ook in de senaat aangenomen te krijgen.

Apartheidswetten

Van de eigenlijke apartheidswetten noemen wij de volgende:

Verbod gemengde huwelijken (juli 1949): door deze wet werden alle huwelijken tussen Europeanen en leden van andere rassen verboden en bestaande huwelijken van deze aard nietig verklaard.

De wet op de groepsgebieden (1950) bracht een klassificatie van de bevolking in drie rassen: blanken, naturellen (zwarten) en kleurlingen. Naturellen en kleurlingen werden verder onderverdeeld in etnische, taalkundige en culturele groepen. Aan de regering werd de bevoegdheid gegeven gebieden aan te wijzen, waarop deze groepen zich moesten vestigen. Een lid van een bepaalde groep werd het recht ontnomen eigendom te bezitten of te verwerven of om een beroep uit te oefenen in een gebied dat aan een andere groep was toegewezen, tenzij het hiertoe uitdrukkelijk zou worden gemachtigd door de minister van binnenlandse zaken.

Bevolkingsregistratie. De betreffende wet van juli 1950 voerde een op rassenscheiding gebaseerd bevolkingsregister in. Aan alle inwoners van Zuid-Afrika werden identiteitskaarten verstrekt, volgens de klassificatie blank, zwart en gekleurd, en wat de laatstgenoemde twee groepen betreft, met de hierboven vermelde verdere onderverdeling.

Het immoraliteitsamendement (wet van mei 1950) vulde de wet op het verbod van gemengde huwelijken aan met de bepaling, dat geslachtelijk verkeer in of buiten huwelijk tussen blanken enerzijds en naturellen en kleurlingen anderzijds

(*Zie vervolg pag.* 13321)

Stakingen in België —

De maand juni bracht België een staking van bouwvakarbeiders die zich geleidelijk uitbreidde en in de tweede helft van juni ook Brussel en daarmee het bouwterrein van de Wereldtentoonstelling bereikte. Op 1 juli hebben de stakers hun arbeid weer opgenomen, nadat overeenstemming was bereikt over een loonsverhoging. Maar intussen hadden 125.000 arbeiders in de metaalnijverheid het werk neergelegd, een aantal dat op 1 juli nog toenam. De foto geeft een beeld van Brussel tijdens de staking van de bouwvakarbeiders. Gendarmen patrouilleerden door de straten van de stad. Er kwamen echter geen ongeregeldheden voor.

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

Algerije — 27 juni De Ver. Staten hebben de Arabische landen laten weten, dat zij niet bereid zijn deel te nemen aan een internationaal onderzoek naar „de wreedheden die de Fransen in Algerije bedrijven". — Volgens het onafhankelijke Franse blad „France-Soir" hebben de Franse autoriteiten in Oost-Algerije een bergachtig gebied van 4000 km², dat reeds lang een bolwerk van de opstandelingen is, tot verboden gebied verklaard. De 300.000 mohammedaanse inwoners zijn geëvacueerd, terwijl dit gebied thans door de Franse luchtmacht met bommen wordt bestookt. — **30 juni** De voornaamste leiders van het Algerijnse Bevrijdingsfront zijn te Cairo bijeengekomen voor een belangrijke conferentie.

Argentinië — 27 juni De in 1955 afgekondigde staat van beleg opgeheven.

Benelux — 24 juni Ondertekening van een handelsovereenkomst met Zwitserland.

Bolivia — 25 juni De links-socialistische vice-president, Nuflo Chavez Ortiz, afgetreden, omdat hij het niet eens is met de politiek van president Siles.
Brazilië — 30 juni De minister van marine, A. Camara, afgetreden.

China (Volksrepubliek) — 25 juni Het Pekingse Volksdagblad maakt melding van een „contra-revolutionair complot", dat alle leden van de communistische partij in een gebied van de provincie Sjantoeng wilde doden. — **26 juni** Premier Tsjoe En-lai heeft in het Nat. Volkscongres een rede gehouden over de strijd tegen de contra-revolutionairen. — **27 juni** Volgens radio-Peking is een anticommunistische groep, die verantwoordelijk was voor het verspreiden van strooibiljetten op de universiteit van Nanking, opgerold. — **29 juni** In 1956 is aan defensie 6,1 mld. joean (ca. *f* 9 mld.) besteed, dat is 6% minder dan in 1955.

Duitsland (West) — 24 juni Volgens een woordvoerder van het ministerie van defensie worden in de Bondsrepubliek op het ogenblik drie normale en drie onderbezette divisies gevormd; eind 1957 zullen de strijdkrachten 120.000 à 135.000 man sterk zijn. — **27 juni** Sowjet-nota als antwoord op de Westduitse nota van 23 mei betreffende de eventuele legering van atoom-eenheden in de Bondsrepubliek. — **28 juni** De atoomgeleerde en Nobelprijswinnaar prof. Otto Hahn doet een voorstel tot het bijeenroepen van een internationale conferentie over een staking van de proeven met kernwapens. — Het dragen van de tijdens Wereldoorlog II toegekende militaire decoraties wordt door de Bondsdag goedgekeurd.

Egypte — 28 juni De Egyptische autoriteiten hebben in beginsel overeenstemming bereikt met de Griekse reder Onassis over de oprichting van een Egyptische maatschappij voor de aanleg en exploitatie van een olieleiding langs het Suezkanaal. — De chef van het kabinet van president Nasser, Ali Sabri, heeft verklaard, dat de betrekkingen met de VS slechter zijn geworden doordat de Amerikaanse leiders Egypte niet toestaan een politiek van positieve neutraliteit te voeren.

Engeland — 26 juni Te Londen begint de conferentie van de premiers van het Britse Gemenebest. — **28 juni** Er zal een uit leden van de Kroonraad bestaande commissie worden ingesteld, die zich zal bezighouden met de vraag of de telefoongesprekken van particulieren, al dan niet door de politie mogen worden afgeluisterd.

Ethiopië — 29 juni Lening van de Wereldbank van $ 15 mln. voor de uitbreiding van het wegennet.

Frankrijk — 24 juni De regering krijgt in de Nat. Vergadering met 251 tegen 210 stemmen het vertrouwen voor haar belasting- en bezuinigingsvoorstellen. — **25 juni** De assemblée van de Franse unie spreekt zich met 100 tegen 43 stemmen uit voor de verdragen i.z. Euromarkt en Euratom. — **26 juni** De regering sluit een overeenkomst met de Banque de France, waarbij deze bank een bijzonder voorschot aan de schatkist zal verstrekken van frs. 300 mld. en verder aan de schatkist het recht toekent te kunnen trekken op de goudreserves van de bank tot een bedrag van frs. 100 mln. — De 600.000 metaalbewerkers in het gebied van Parijs krijgen een loonsverhoging van 10%. — De Nat. Vergadering keurt met 280-221 stemmen in laatste lezing de nood-belastingwet goed. — **27 juni** Te Toulouse begint congres van de socialistische partij (SFIO). — **29 juni** De secretaris-generaal van de SFIO, G. Mollet, verklaart, dat onafhankelijkheid geen oplossing voor Algerije is en in elk geval geen socialistische oplossing. — Met Marokko is overeengekomen ambassadeurs uit te wisselen. — **30 juni** De staatscourant bevat een decreet, waarbij de Algerijnse Nationale Beweging (MLN) en het Nationale Bevrijdingsfront (FLN) op Frans gebied voor ontbonden verklaard wordt.

Ghana — 27 juni De minister zonder portefeuille, Baako, deelt mede, dat het Britse volkslied voortaan bij geen enkele gelegenheid in Ghana meer gebruikt zal worden.

Hongarije — 25 juni De Hongaarse procureur-generaal heeft bij het Hooggerechtshof bezwaar aangetekend tegen de doodvonnissen over de schrijvers G. Obersovski en J. Gali. — Volgens het Weense blad „Neuer Kurier" zou oud-president Nagy van Roemenië naar een gevangenis in Boedapest zijn overgebracht. — **27 juni** Op last van de Sowjet-autoriteiten zou er uit Hongarije oorlogsmateriaal ter waarde van 1600 mln. forint (ca. *f* 500 mln.) zijn weggevoerd en voor 70% aan landen in het Midden-Oosten geleverd. — Te Boedapest begint congres van de communistische partij. — **28 juni** Alle Hongaren moeten voor 30 september hun identiteitskaarten laten verlengen. — **29 juni** Volgens radio-Boedapest zal het proces tegen gen. P. Maleter onmiddellijk na beëindiging van het aan de gang zijnde vooronderzoek beginnen. — **30 juni** De regering zou zich niet officieel tot de Amerikaanse legatie te Boedapest hebben gewend met het verzoek om hulp bij het verkrijgen van Salk-vaccin ter bestrijding van het vrij grote aantal gevallen van polio.

India — 30 juni De in januari 1952 gesloten Amerikaans-Indiase overeenkomst voor technische samenwerking, die op 30-6 zou aflopen, voor onbepaalde tijd verlengd. Krachtens deze overeenkomst heeft India reeds $ 400 mln. aan Amerikaanse hulp ontvangen, terwijl voorts met de Import-Export-Bank te Washington overeenkomsten zijn gesloten voor leningen tot een bedrag van $ 281,5 mln.

Indonesië — 25 juni Op 21-6 is door militaire leiders op een conferentie te Gontala besloten tot instelling van de provincie Noord-Celebes.

Indo-China — 30 juni De Zuidvietnamese Nat. Vergadering keurt een wetsontwerp goed, dat de regering machtigt de eigendommen van het in 1955 bij referendum afgezette staatshoofd Bao Dai te confisqueren.

Internationaal — 23 juni Oostenrijk zal geen lid worden van de Europese Gemeenschappelijke Markt, doch wel deelnemen aan de totstandkoming van de Europese vrijhandelszone. — **25 juni** De Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) aanvaardt met 240-0 stemmen bij 1 onthouding de nieuwe conventie tot verbod van dwangarbeid. — **26 mei** Denemarken is in beginsel bereid delen van Groenland te laten opnemen in een mogelijke internationale inspectiezone. — **27 juni** Sluiting van de 40ste conferentie van de ILO. — **29 juni** De internationale eenheidstarieven voor het spoorwegvervoer van produkten der EGKS zullen m.i.v. 1 juli ook voor het Zwitserse grondgebied gelden.

Israël — 25 juni Van Amerikaanse zijde is bevestigd, dat de VS met een aantal bondgenoten een voorbereidende gedachtenwisseling hebben gehouden over de vraag of de tijd gekomen is om op internationaal plan stappen te doen ter regeling van het probleem der Arabische vluchtelingen. — **26 juni** Een woordvoerder van het Israëlische ministerie van buitenlandse zaken nodigt Egypte uit rechtstreeks besprekingen met Israëlische vertegenwoordigers te voeren, welke eventueel buiten het kader van de gemengde wapenstilstandscommissie zouden moeten vallen.

Italië — 24 juni De regering-Zoli blijft aan.

Joego-Slavië — 25 juni President Tito beschuldigt de Oosteuropese leiders van „kwaadaardige" kritiek op de politiek van zijn land.

Jordanië — 24 juni Irak zal financiële hulp verlenen. — **29 juni** De VS zullen militaire uitrustingen ter waarde van $ 10 miljoen leveren.

Korea — 26 juni Noord-Korea stelt een internationale conferentie voor ter bespreking van het terugtrekken van de buitenlandse troepen uit de beide delen van het land.

Nederland — 25 juni Opening van de nationale landbouwexpositie te Utrecht. — **26 juni** Schout-bij-nacht H. H. L. Pröpper, bevelhebber der zeestrijdkracht en chef marinestaf, bevorderd tot vice-admiraal. — **28 juni** Prins Bernhard opent op Schiphol (Amsterdam) de internationale tentoonstelling „Het Atoom". — Dr. W. P. H. van Oorschot m.i.v. 1 juli benoemd tot directeur-generaal van de buitenlandse economische betrekkingen als opvolger van S. Th. J. Teppema. — **30 juni** De Hongaarse gezant te Den Haag, J. Karpati, door zijn regering van zijn functie ontheven.

(*Vervolg van pag.* 13319)

voortaan een strafbaar feit zou zijn.
De wet op de onderdrukking van het communisme (juli 1950) gaf de minister van justitie de bevoegdheid om iedere organisatie buiten de wet te plaatsen en iedere persoon als een „communist" te brandmerken, indien naar zijn mening de betreffende organisatie of persoon de verspreiding van het communisme had bevorderd. Het communisme werd in zeer ruime termen omschreven; als communisme werd ook beschouwd de aanmoediging van gevoelens van vijandschap tussen Europeanen en niet-Europeanen. Een organisatie die onwettig wordt verklaard, is daarmee ipso facto ontbonden; een persoon die gebrandmerkt wordt als communist, wordt beroofd van verscheidene burgerlijke rechten.
Het amendement op de wet tot onderdrukking van het communisme (1951) vulde enige leemten aan, die inmiddels in de wet van het vorig jaar waren ontdekt, en bepaalde o.m., dat een parlementszetel openvalt, zodra het betreffende parlementslid gebrandmerkt wordt als een communist.

De wet op de Bantoe-autoriteiten (juli 1951) ontbond de consultatieve naturellenraad, die in 1936 was opgericht, toen de zwarten werden beroofd van hun recht zich te laten inschrijven op de kiezerslijst van de Kaapprovincie. De nieuwe wet voorziet in de instelling van plaatselijke autoriteiten, op basis van stam of streek, na overleg met de betreffende stam.
De wet op de zwarte bouwvakarbeiders (oktober 1951) beperkte het gebied, waarin naturellen tewerk mochten worden gesteld in de bouwnijverheid.
In 1952 werden er in het kader van de apartheidswetgeving geen nieuwe wetten afgekondigd. In dit jaar steeg de onenigheid over de constitutionele wijzigingen ten top.
In 1953 werden algemene verkiezingen gehouden (in april), waarbij de nationalistische regering haar parlementaire meerderheid wist te vergroten (zie nader 10593).
De wet op de hervestiging van naturellen (augustus 1954) gaf aan de regering de bevoegdheid landeigenaars van hun eigendom vervallen te verklaren en zwarten die op bepaalde gebieden verbleven naar andere plaatsen over te brengen.
Van deze bevoegdheid is vooral gebruik gemaakt in de westelijke gebieden van Johannesburg, vanwaar zwarten, die hier reeds lang gevestigd waren, overgebracht werden naar een plaats waar zij geen contact meer hebben met de blanken. De anti-communistische wetten werden o.m. gebruikt om te voorkomen, dat de naturellen-vertegenwoordigster van de westelijke Kaapprovincie haar zetel innam. Aan leidende leden van het „Afrikaanse Nationale Congres" (een naturellen-organisatie) werd een verbod opgelegd bijeenkomsten bij te wonen.

Malan

Eind november 1954 trok *Malan* zich terug uit de politiek en had er een reorganisatie van de regering plaats, die nu kwam te staan onder *Strijdom* (zie nader 11633, levensschets 11626).

De wet op het Bantoe-onderwijs (april 1955) droeg alle verantwoordelijkheid voor de opvoeding van Afrikaanse schoolkinderen over van de provincies op het ministerie van naturellen-zaken in Pretoria. De regering deed aan de kerken van alle richtingen het aanbod hun schoolgebouwen te kopen. Als zij hun scholen wensten te behouden, zouden zij slechts de helft ontvangen van de vroegere staatssubsidie. De subsidies zouden voortaan gefixeerd worden, tenzij een zwaardere belasting van de zwarten een vergroting mogelijk zou maken. De regering gaf uitdrukking aan haar wens om aan de Bantoekinderen een opvoeding te geven, die in overeenstemming zou zijn met de sociale omgeving van hun ras, waarbij meer de nadruk zou worden gelegd op praktische dan op geestelijke onderwerpen.
In het jaar 1955 hield het parlement zich voornamelijk bezig met de oplossing van de constitutionele crisis. Deze oplossing viel uit zoals de regering wenste. Intussen werden bovendien nog een aantal wetten van 1950 verscherpt.
De wet tot invoering van afzonderlijke kiezerslijsten (1956) voerde de 50.000 zg. Kaapse kleurlingen af van de gemeenschappelijke kiezerslijst. Processen om deze maatregel onwettig te laten verklaren mislukten.

De wet op de industriële verzoening (1956) verbood het bestaan van vakbewegingen met gemengd lidmaatschap: blanken en Indiërs of blanken en andere kleurlingen (gemengde vakbewegingen van blanken en zwarten bestonden niet). Stakingen werden in bepaalde omstandigheden onwettig en de vakbewegingen mochten voortaan niet meer gelieerd zijn aan een politieke partij of financiële steun aan een kandidaat voor een politieke functie verstrekken. Aan de minister van arbeid werden grote bevoegdheden gegeven inzake het reserveren van bepaalde soorten werk voor bepaalde rassen.

De wet op afzonderlijke universitaire opvoeding (ingediend in 1957, waarover de definitieve beslissing nog niet is gevallen) beoogt een einde te maken aan het recht van twee universiteiten (Kaapstad en Witwatersrand) om niet-blanken toe te laten. Volgens dit wetsontwerp zal de opvoeding van niet-Europeanen op universitair niveau afzonderlijk geschieden in colleges gecontroleerd door de staat.
Een amendement op de naturellenwetten beoogt de macht van de regering over alle organisaties met gemengd lidmaatschap te vergroten. Dit amendement zal de minister van naturellen-zaken o.m. de bevoegdheid geven aan naturellen te verbieden kerkdiensten bij te wonen in stadsgedeelten die gereserveerd zijn voor de blanken, indien zulks de oorzaak zou kunnen zijn van overlast.
De minister van naturellen-zaken, *Verwoerd*, zei tijdens het debat over dit wetsontwerp (1 mei), dat het voor Zuid-Afrika van vitaal belang is, dat sociale integratie tussen blanken en niet-blanken wordt verhinderd. Afrikanen dienen eigen kerken te hebben en moeten eigen maatschappelijke voorzieningen treffen, inclusief het *Rode Kruis* en de gezondheidsdiensten. Minister Verwoerd richtte zijn kritiek vooral

op de mogelijke integratie via clubs, instellingen en maatschappelijke verenigingen. Een toestand, waarin allerlei organisaties met rassenmenging worden opgericht, kan niet worden getolereerd, aldus Verwoerd.

Op 20 juni 1957 heeft het parlement een wetsontwerp goedgekeurd, dat *rassenscheiding in de Zuidafrikaanse ziekenhuizen* invoert. Volgens het ontwerp moeten o.a. de blanke en niet-blanke verpleegsters verschillende kostuums dragen. Niet-blanke verpleegsters mogen voorts niet in de algemene raad van verpleegsters worden gekozen.

Protesten

Niet alleen in het buitenland, maar ook in Zuid-Afrika zelf is tegen de meeste van de hierboven opgesomde maatregelen geprotesteerd, zowel door negers als door blanken. Deze protesten leidden in bepaalde gevallen tot ongeregeldheden van min of meer ernstige aard.

De kerken hebben zich in het bijzonder gekeerd tegen de wet op het Bantoe-onderwijs en op het wetsontwerp betreffende de interraciale godsdienstige bijeenkomsten. Hoewel laatstgenoemd ontwerp enigszins werd gewijzigd, bleven de kerkelijke leiders protesteren.

Zo zei de Anglicaanse bisschop van Johannesburg in een preek op 26 maart jl., dat als de betreffende (overlast-) clausule zou worden gebruikt door de huidige minister voor naturellen-aangelegenheden of een van zijn opvolgers, om in te grijpen in de vrijheid van eredienst, de Kerk niet zou kunnen gehoorzamen. Zij zou de geestelijken en de gelovigen adviseren hetzelfde te doen.

„Door dit te zeggen", aldus de bisschop, „erken ik, dat het een ernstige zaak is ongehoorzaam te zijn aan de wetten van het land, en nog erger om anderen te adviseren dit te doen. Doch wij hebben ten volle de mogelijke gevolgen van ons optreden overwogen en menen dat wij liever elk lijden, dat hieruit kan voortkomen tegemoet moeten treden dan dat wij ons onderwerpen aan inmenging in het leven van de Kerk."

De bisschop wees er op, dat het gewijzigde wetsontwerp in principe de minister de macht geeft om te bepalen wie wel en wie niet in een bepaalde kerk de dienst mag bijwonen.

De Christenraad van Zuid-Afrika heeft een commissie van deskundigen opgedragen nauwlettend toe te zien op de handhaving van de geloofsvrijheid. De r.k. bisschoppen van Zuid-Afrika hebben na afloop van een conferentie verklaard, dat de nieuwe vorm van het wetsontwerp hun verontrusting geenszins heeft verminderd. De Anglicaanse bisschop van Pretoria was van mening, dat de godsdienstvrijheid alleen dan gehandhaafd wordt, wanneer de minister de clausule intrekt.

Strijdom

Kerken in Zuid-Afrika bereid tot ongehoorzaamheid

De katholieke bisschop van Pretoria zei: „Wij kunnen aan niemand verlof vragen, of iemand van welk ras of welke kleur hij ook moge zijn, in onze kerk mag komen. In de 80 jaren, dat de Katholieke Kerk in Zuid-Afrika werkt, heeft zij nog nooit iemand de toegang tot de kerk ontzegd. Zelfs in het geval dat in de Europese parochies geen enkele inboorling zou wonen, zouden wij toch om het beginsel deze wet moeten verwerpen."

De president van de Methodisten-Kerk in Zuid-Afrika, (die 1 miljoen leden heeft) *Storey* verklaarde: „Wij hebben nu het punt bereikt, waarop de burgerlijke ongehoorzaamheid gelijk staat met gehoorzaamheid aan God. Deze actie van de overheid is een directe aanval op de vrijheid van godsdienst en geweten."

In een interview met de *„Cape Argus"* een dagblad in Kaapstad heeft minister Verwoerd einde 1956 ontkend, dat de beoogde maatregelen de vrijheid van geweten aantasten. „Het gaat er alleen maar om dat men de godsdienst niet voor politieke doeleinden misbruikt. Bovendien géeft de wet de minister al het recht toezicht te houden op de godsdienstoefeningen van zwarten in de blanke gebieden", aldus Verwoerd.

Argentinië

Hervorming grondwet - Staat van beleg opgeheven —

„Terroristen voeren een meedogenloze oorlog tegen de republiek, doch zij zullen de Argentijnse regering er niet van weerhouden de voorgestelde hervorming van de grondwet uit te voeren. En deze gewijzigde grondwet zal de verijdeling bij voorbaat betekenen van de plannen van alle tirannen, die nog eens in Argentinië naar de macht zouden willen grijpen", aldus heeft president-generaal *Aramburu* volgens *Reuter* op 13 juni te Buenos Aires in een radiotoespraak verklaard.

Op 28 juli worden in Argentinië verkiezingen gehouden voor het aanwijzen van 205 leden ener grondwetgevende vergadering, die wijzigingen moet aanbrengen in de nog van 1853 daterende grondwet. Deze vergadering moet nog in 1957 haar werk voltooien, ten einde aldus de weg te banen voor de in begin 1958 te houden algemene verkiezingen. Zij moet omschrijven welke rechten individu en gemeenschap in het nieuwe Argentinië zullen hebben. Ook moet zij de macht van gemeenten en provincies vergroten, terwijl de bevoegdheden van de uitvoerende macht moeten worden beperkt door het Congres meer zeggenschap te verlenen.

Staat van beleg opgeheven

De staat van beleg in Argentinië, die op 16 september 1955 door president Perón werd afgekondigd (zie pag. 12111/2) is volgens *AFP* (28-6) op 27 juni door de regering-Aramburu opgeheven. De minister van binnenlandse zaken, Alconada, maakte bekend, dat ook personen die geïnterneerd werden zonder veroordeeld te zijn vrijgelaten zouden worden. Onder hen bevindt zich generaal Bengoa, die minister voor het leger in de regering-Lonardi is geweest. Volgens waarnemers heeft de regering de staat van beleg opgeheven met het oog op de a.s. verkiezingen voor een grondwetgevende vergadering.

België

De herziening van de Grondwet: het briefgeheim —

De Senaatscommissie voor de grondwetsherziening heeft volgens *De Standaard* verslag uitgebracht over de herziening van art. 22 van de Grondwet dat handelt over de onschendbaarheid van het briefgeheim. Het verslag werd opgesteld door de socialistische senator *De Block*.

De huidige tekst van dit artikel luidt: „Het briefgeheim is onschendbaar. De wet bepaalt welke agenten verantwoordelijk zijn voor de schending van het geheim der aan de post toevertrouwde brieven."

In de commissie werden voor dit artikel twee nieuwe teksten voorgesteld. De eerste, opgesteld door senator De Bock, had tot inhoud: „Het geheim van de kommunikatie door brieven of door andere middelen van overbrenging is onschendbaar. Niemand mag kennis nemen van kommunikaties die niet voor hem bestemd zijn, noch de inhoud daarvan ruchtbaar maken, hetzij in de gevallen waarin de wet voorziet en in de vorm die zij voorschrijft."

De minister van binnenlandse zaken stelde de volgende tekst voor: „Het geheim van de briefwisseling en van de overige kommunikaties is onschendbaar. Alleen de wet kan daarop beperkingen stellen."

Tenslotte keurde de commissie met algemene stemmen als nieuwe tekst goed: „Het briefgeheim is onschendbaar, evenals het geheim van elk ander bericht, op welke wijze het ook wordt overgebracht. Alleen de wet kan hierop beperkingen stellen."

In haar verslag merkt de commissie nog op, dat de nieuwe technische communicatiemiddelen uitzonderingen met zich mede brengen. De overbrenging van berichten is zodanig ingericht dat een bepaald aantal mensen, b.v. de telegrafisten, kennis moeten nemen van de teksten die zij overseinen. Zij hebben het recht dit te doen. Dit geldt echter niet voor de telefonist. Hij heeft geenszins het recht om het gesprek te beluisteren of tussenbeide te komen, tenzij om technische redenen.

Er dient derhalve een uitzondering te worden gemaakt ten aanzien van de ambtenaren die verplicht zijn van de berichten kennis te nemen en ook ten aanzien van hun meerderen. Het kan gebeuren dat een telegrafisch bericht — waaronder niet alleen de tekst moet worden verstaan maar ook het beeld — in strijd is met de veiligheid van de staat of met de goede zeden. In dat geval moet het bericht tegengehouden kunnen worden, juist zoals het vervoer van sommige zaken kan worden tegengehouden. De inhoud van het bericht behoeft evenwel niet te worden medegedeeld.

Hoewel de commissie sterk tegen censuur is, meent zij toch dat deze bij een bijzondere wet ingevoerd moet worden wanneer de uitwendige veiligheid van de staat zulks dwingend mocht eisen. Overigens zij opgemerkt dat de eerbiediging van het beroepsgeheim niet mag worden verward met de bescherming van het geheim van brieven en berichten.

De Nationale Raad voor de Steenkolenmijnen - Ontginning Kempische kolenreserves —

Op 27 juni is de tekst gepubliceerd van een wetsontwerp tot wijziging en aanvulling van de wet van 13 aug. 1947 houdende instelling van de Nationale Raad voor de Steenkolenmijnen. In de memorie van toelichting wordt volgens *Belga* gezegd, dat aan de Raad nieuwe volmachten zullen worden verleend. De raad heeft o.m. tot taak, de bedrijvigheid der kolenmijnen te controleren en de regering op de hoogte te brengen van alle toestanden welke, indien ze mochten voortduren of zich ontwikkelen, het algemeen belang zouden schaden; uniforme regels uit te werken, volgens welke de kolenmijnen hun balans en hun winst- en verliesrekening moeten opmaken; een grondig onderzoek in te stellen naar de meest dringende behoeften met het oog op de wederuitrusting en het doen van aanbevelingen op dit gebied.

Voorts moet de raad de nationale gemengde mijncommissie alle inlichtingen verstrekken met het oog op de verbetering van het statuut en de arbeidsvoorwaarden der mijnwerkers en een grondig onderzoek instellen naar de geologische spreiding der steenkolenmijnconcessies, de stand van de ondergrondse werken en de uitrusting van elk bedrijf. Na dit onderzoek moet hij verslag uitbrengen over elke versmelting of ruilverkaveling van kolenmijnen, welke hij nodig mocht achten om de omvang der produktie te verhogen of de kosten ervan te verlagen.

De raad moet verder nota nemen van de kostprijzen der kolenmijnen en er toezicht op uitoefenen en advies uitbrengen over de algemene voorwaarden der verlening aan derden van vergunningen tot ontginning der kolenreserves in de Kempen, alsook over de ontginningsmogelijkheden van diep gelegen lagen in de Borinage.

Ontginning Kempische kolenreserves

De minister van economische zaken, Rey, heeft op 26 juni een wetsontwerp ingediend betreffende de ontginning der Kempische kolenreserves. In de memorie van toelichting wordt o.m. gezegd, dat door de kolenmarkt binnen de EGKS en de geleidelijke verkorting van de werktijd in de mijnen het noodzakelijk is geworden, de in de Kempen voorbehouden kolenvelden zo spoedig mogelijk in gebruik te nemen en het verbod van concessie op te heffen. De economische expansie vereist een aanzienlijke toename van de produktie van cokeskolen tegen vrij lage kostprijzen om het concurrentievermogen van de ijzer- en staalfabrieken te waarborgen. In de Kempen zijn de benodigde kolen voorhanden en het rendement voorkomt dat de verkorting van de arbeidsduur de produktiekostprijzen aanmerkelijk opdrijft. Niet alleen in België maar ook door de Hoge Autoriteit der EGKS is op exploitatie der Kempische reserves aangedrongen. Aangenomen wordt, dat deze reserves het eerste jaar reeds 700.000 ton zouden kunnen opleveren, om geleidelijk te stijgen en na tien jaar een produktie van 2.500.000 ton te bereiken.

Over verdeling der concessies wordt o.m. het volgende gezegd. Bij de mijnwet van 1911 zijn de mijnreserves in het Kempische bekken in drie delen gesplitst, die resp. de volgende oppervlakten hebben: A 10.330 ha, B 4800 ha en C 4800 ha. In het thans ingediende wetsontwerp wordt bepaald, dat alleen aan de staat de concessie kan verleend worden voor de steenkolenmijnen A, B en C en andere terreinen die het voorwerp hebben uitgemaakt van een steenkolenmijnconcessie en gelegen zijn binnen het gebied begrensd ten zuiden door de over de toren der St Kwintenskerk te Hasselt lopende breedtegraad, ten westen door de over de toren der St Gummaruskerk te Lier lopende middaglijn en ten noorden en ten oosten door de rijksgrens.

Van de hem geconcedeerde steenkolenmijnen kan de staat echter alleen die verpachten welke gelegen zijn in de terreinen B en C. Deze mijnen kunnen alleen aan reeds ontginnende vennootschappen worden verpacht en slechts bij wijze van inbreng en tegen vergoeding door afgifte van aandelen die het maatschappelijk kapitaal van de betrokken vennootschappen vertegenwoordigen. De duur van de verpachting mag niet meer dan vijftig jaar bedragen.

De aan de staat verschuldigde pachtvergoeding wordt bepaald volgens de in het verpacht gedeelte jaarlijks gewonnen tonnemaat. De vergoeding per ton bedraagt minstens 2½% der gemiddelde waarde van de door elke pachter gewonnen kolen zoals deze waarde door de Koning vastgesteld is voor het bere-

kenen van het aan de eigenaars van de bovengrond verschuldigde recht. In geval van laagconjunctuur kan dit percentage op advies van de Nationale Raad voor de Steenkolenmijnen worden verlaagd. Het ontwerp bepaalt tenslotte, dat de Koning op advies van de raad een commissaris moet aanwijzen die voor de goede en volledige ontginning der verpachte reserves moet zorgen.

China (Volksrepubliek)

Tsjoe En-lai over de binnenlandse en de economische toestand —

De premier van de Chinese Volksrepubliek, *Tsjoe En-lai,* heeft op 26 juni bij de opening van het nationale volkscongres volgens *Reuter/AFP* medegedeeld, dat er in de periode van 1949 tot 1957 16% van de gearresteerde „contra-revolutionairen" is terechtgesteld, 42% in kampen is opgesloten en 32% onder politie-controle is gebleven. De 17% „contra-revolutionairen" waren terechtgesteld, „omdat zij afschuwelijke misdaden hadden begaan en het volk uitermate vertoornd op hen was". De premier noemde niet het aantal personen, dat in deze periode was terechtgesteld of gevangen gezet. Volgens een bericht uit Polen, dat pretendeerde Mao Tse-toengs rede van 27 febr. (zie ook pag. 13303) aan te halen, zou deze hebben toegegeven, dat er 800.000 personen geliquideerd waren.

Tsjoe En-lai zeide ervan overtuigd te zijn, dat een onderzoek van deze zuivering, waartoe Mao Tse-toeng opdracht had gegeven, weinig onrechtvaardigheden aan het licht zou brengen, maar hij voegde eraan toe dat „in het openbaar verontschuldigingen dienen te worden aangeboden aan degenen, die tijdens de grote acties tegen contra-revolutionairen onrechtvaardig zijn behandeld." Hij zeide, dat men niet uit het oog moest verliezen, dat er nog steeds een klassenstrijd werd gevoerd en dat de „contra-revolutionairen" nog niet geheel waren uitgeroeid.

„Sommige rechtse elementen doen aanvallen op het grondbeginsel van de communistische staat, onder het voorwendsel dat zij de communistische partij willen helpen beter werk te leveren. Doch zij streven er hoofdzakelijk naar het socialistische land een kapitalistische koers op te dringen. Wij kunnen dit niet toestaan ....Het bestuur van de Chinese Volksrepubliek berust thans op twee pijlers: democratie en dictatuur. Wij kunnen geen verzwakking van de tweede pijler toestaan, omdat er nog steeds overblijfselen van contra-revolutionaire krachten in China zijn, die dan hun kans schoon zouden zien", aldus Tsjoe En-lai.

Sprekend over de internationale situatie verklaarde de premier, dat deze zich over het algemeen gunstig voor de wereldvrede ontwikkelde, „met uitzondering van de bedreigingen van het Amerikaanse imperialisme". Ten aanzien van de gebeurtenissen in Hongarije betoogde Tsjoe, dat deze „de eenheid van het socialistische kamp niet hebben versterkt en niet verzwakt".

De economische toestand

Tsjoe En-lai heeft volgens *Ass. Press* (27-6) op de bijeenkomst van het volkscongres ook rapport uitgebracht over de economische toestand in China.

De staalopbrengst in de periode van het eerste vijfjarenplan zal in totaal 16.3 miljoen ton zijn, meer dan dubbel de hoeveelheid, die in de 49 jaren voorafgaande aan het communisme is geproduceerd.

De totale industriële opbrengst zal wanneer men de produktie van 1952 op 100 stelt, in 1957 220% zijn.

De totale landbouwopbrengst zal stijgen tot 126% vergeleken bij 1952, dat een bijzonder onproduktief jaar geweest is.

De Sowjet-Unie heeft in 1956 de ontwerpen en het materiaal voor 156 projecten geleverd. De 8500 km sporwegen, die eind 1957 klaar moeten komen zullen 3¾ maal de aanleg van spoorwegen tijdens het bewind van de Kwo Mintang vertegenwoordigen.

Van de inkomsten is 60% besteed aan de opbouw. De uitgaven voor het bestuur van het land en de defensie zijn verhoudingsgewijs gedaald, hetgeen wijst op de vreedzame bedoelingen van China, aldus de premier.

Hij sprak zijn dank uit aan de SU voor de grotere prestaties, die er geleverd zijn vergeleken bij de voorafgaande jaren, doch hij gaf toe, dat er enkele fouten zijn begaan. Deze waren o.m.: overbesteding van 1500 à 2000 miljoen joean bij de produktie van kapitaalgoederen, het aannemen van te veel nieuwe employés en een te sterke verhoging van salarissen, het aannemen van te veel leerlingen en studenten op scholen en universiteiten. Dientengevolge was er, ook al steeg de produktie van kapitaalgoederen met 42% en van verbruiksgoederen met 22%, een tekort van 1800 miljoen joean. Hiervan werd 1620 miljoen joean gedekt door een surplus van het vorig jaar. Er moest echter meer geld in omloop worden gebracht en voorraden ter waarde van 2000 miljoen joean moesten worden gebruikt.

De totale industriële produktie bereikte een peil van 58.600 miljoen joean, dit is meer dan het doel dat voor 1957, het laatste jaar van het vijfjarenplan, was gesteld. Er bestaan plannen om de produktie op te voeren tot 60.300 miljoen joean.

De totale landbouwopbrengst steeg ondanks het slechte weer met 2750 miljoen joean — 360 miljoen joean meer dan de gemiddelde toeneming sinds 1953.

In 1956 is begonnen met de produktie van straalvliegtuigen, zware motorvoertuigen en sterke elektrische generatoren. De nieuwe smeltcapaciteit bedraagt 1,42 miljoen ton.

Over de koopkracht gaf de premier de volgende cijfers: die van de boeren was het vorige jaar 136% groter dan in 1950. De lonen van de arbeiders waren van 1952 tot 1956 met 37% toegenomen. De koopkracht van de boeren bedroeg in 1956 19.100 miljoen joean tegenover 8100 in miljoen in 1950. Het jaarlijkse gemiddelde inkomen van de arbeiders was 610 joean vergeleken bij 446 joean in 1952.

In 1957 zou het nationale inkomen 2% groter zijn en de uitgaven 4% minder dan in 1956. De reserves van de staat zouden toenemen.

Over de algemene economische toestand zeide Tsjoe En-lai, dat de particuliere commerciële exploitatie uitgeschakeld was door geplande aankopen en verkopen van graan en andere noodzakelijke produkten. Hij schreef een groot deel van de successen toe aan de bestudering van de in de SU opgedane ervaringen.

„Rechtse afwijkingen" —

Drie leiders van de Chinese Democratische Liga, een der acht kleine partijen in de Chinese Volksrepubliek [1]), hebben zich uitgesproken voor „afschaffing van de communistische leiding en het socialisme" in China, aldus heeft het officiële persbureau *Nieuw-China* volgens *AFP* (28-6) medegedeeld. De uitlatingen van deze drie leiders zouden onder de Ligaleden „grote verontwaardiging" hebben gewekt, die in dit

verband van „ketterij" hunner voormannen zouden hebben gesproken.
Het bestuur van de Chinese Democratische Liga heeft volgens Nieuw-China op 18 juni een resolutie aangenomen, waarin de „verkeerde denkbeelden" der drie leiders werden afgekeurd en waarin met nadruk werd verklaard dat de Liga „verenigd moet strijden tegen de anti-socialistische inzichten van rechtsgezinden".

1) Aan een artikel in People's China van november 1956 ontlenen wij, dat er naast de officiële communistische partij in China nog de volgende kleine partijen bestaan: het Revolutionaire comité van de Chinese Kwo Min-tang, de Chinese Democratische Liga, de Chinese Democratische Nationale Opbouw Associatie, de Chinese Associatie ter Bevordering der Democratie, de Chinese Tsjih Koeng-tang, de Tsjioe San Sociëteit, de Formosaanse Liga voor Democratisch Zelfbestuur en de Chinese Democratische Boeren- en Arbeiderspartij.

Cyprus

Beschuldigingen Makarios —
Aartsbisschop Makarios heeft volgens *Reuter* op 19 juni op een persconferentie in Athene de Britse autoriteiten op Cyprus beschuldigd van „afschuwelijke wreedheden" bij het verhoor van arrestanten. De aartsbisschop zeide 317 verklaringen van Cyprioten in handen te hebben, die bezweren bij verhoren gepijnigd te zijn. Ruim honderd van die gevallen heeft hij reeds aan de gouverneur van Cyprus voorgelegd.
Een woordvoerder van het Britse bestuur op Cyprus heeft verklaard, dat de beschuldigingen van Makarios vol „groteske en tendentieuze onjuistheden" zijn en gedeeltelijk een „weer opwarmen van afgezaagde beweringen, waarmee reeds in het verleden is afgerekend".

Duitsland (Oost)

Gemeenteraadsverkiezingen —
Op 23 juni zijn in Oost-Duitsland voor het eerst sinds 1950 verkiezingen gehouden voor districts- en gemeenteraden. Ongeveer 13 miljoen stemgerechtigden konden daarbij hun stem uitbrengen.
Volgens Westduitse inlichtingen zouden deze verkiezingen in 1954 en 1956 zijn uitgesteld wegens meningsverschillen over de manier waarop gestemd zou moeten worden. Het thans gevolgde systeem was dat van de eenheidslijst zonder oppositie. De kandidaten waren aangewezen door het nationale front, dat door de communisten wordt beheerst.
Volgens een officiële bekendmaking is 99,52% van de uitgebrachte geldige stemmen op de communistische eenheidslijst uitgebracht. Slechts 0,48% had tegengestemd. Het percentage ongeldige stemmen had volgens *DPA/Reuter* 0,36% bedragen.

Diversen —
Binnenlands luchtnet — De Oostduitse luchtvaartmaatschappij „Lufthansa" heeft volgens AFP op 16 juni haar binnenlandse dienst geopend. Vier toestellen van een Sowjet-type vlogen voor de eerste maal op de lijn Oost-Berlijn, Barth, Erfurt, Dresden en Leipzig, welke een geregelde verbinding zal vormen. De nieuwe dienst vervangt het stelsel van „luchttaxi's". Door overeenkomsten met buitenlandse maatschappijen kan de „Lufthansa" bovendien voor haar klanten een net van 600.000 km openstellen.

Koopvaardijvloot — Het ligt, zo ontlenen wij aan de Nwe Rotterdamse Crt (26-6), in het voornemen van de Oostduitse regering voor Oostduitse rederijen 63 koopvaardijschepen met een totale tonnage van 167.000 ton te laten bouwen. Het gaat hier o.m. om 12 schepen van elk 10.000 ton scheepsvermogen, 6 vrachtboten van elk 3600 ton voor de vaart op de Levant, 25 kustvaarders en 2 tankboten. Al deze schepen zullen als thuishaven een van de drie grote Oostduitse havens Rostock, Warnemünde of Wismar, krijgen. Het is echter de vraag of de Oostduitse machine-industrie in staat is de nodige machinerieën te leveren, daar deze industrie in grote moeilijkheden verkeert en alle opdrachten reeds thans niet meer kan uitvoeren. De Oostduitse koopvaardij profiteert thans van een „hausse" in de Oosteuropese vaart op de Levant.

Duitsland (West)

Sowjet-nota —
In antwoord op de Westduitse nota van 23 mei (zie pag. 13244/3) heeft de Sowjet-Unie volgens *DPA* in een op 27 juni aan de Westduitse ambassadeur te Moskou overhandigde nota de Bondsrepubliek verweten, dat zij tracht zekere voorwaarden te verbinden aan een akkoord over een internationale ontwapening. Daardoor plaatst zij zich als een soort scheidsrechter boven de onderhandelende partijen, aldus de Sowjet-nota.
De Sowjet-regering verklaarde verder dat zij wel degelijk bevoegd is van de Bondsregering rekenschap te vragen in militaire kwesties zolang er geen vredesverdrag is gesloten. In de tamelijk scherp gestelde nota werd verder gezegd, dat de Bondsrepubliek de NAVO-belangen blijkbaar hoger acht dan het nationale belang. Wie zich voor atoombewapening uitsprak, liep het gevaar „als doodgraver van de Duitse eenheid de geschiedenis in te gaan". In een vroegere nota — van 27 april (zie pag. 13191) — heeft de SU gedreigd, dat Duitsland in geval van oorlog een kerkhof zou worden als het niet voor altijd van atoomwapens afzag.
In Westduitse kringen verklaarde men volgens *AFP* (27-6), dat de „Sowjet-nota niet bijdraagt tot de zuivering van de atmosfeer" en „geen enkel concreet voorstel bevat voor regeling van het Duitse vraagstuk".

Diversen —
Modernisering spoorwegen — De Westduitse spoorwegen hebben volgens Reuter (13-6) de aanmaak van stoomlocomotieven stopgezet om geleidelijk over te schakelen op diesel- en elektrische locomotieven, en wellicht t.z.t. op door atoomkracht aangedreven locomotieven. Van de ca. 10.000 in gebruik zijnde locomotieven worden 7500 door stoom voortbewogen. Deze zullen in dienst blijven tot zij versleten zijn, een proces dat nog tientallen jaren zal duren.

De handel met China — De Bondsregering heeft op 19 juni besloten de beperkingen op de handel met de Chinese Volksrepubliek te verzachten. De Westduitse export naar China had in 1956 een waarde van DM 155 miljoen en bestond voornamelijk uit produkten van de chemische en de metaalindustrie. West-Duitsland, dat de grootste westelijke handelspartner van China is, maakte reeds uitzondering voor 200 artikelen op de oude, omvangrijke embargolijst voor China.

Strasser — Otto Strasser, de gewezen leider van het „Zwarte Front" en voormalig medewerker van Hitler, heeft volgens het Alg. Handelsblad (24-6) bekendgemaakt, dat zijn „Sociale Unie", de partij die hij in 1955 bij zijn terugkeer uit een ballingschap van 22 jaar heeft opgericht, niet aan de algemene verkiezingen in de Bondsrepubliek in september zal deelnemen. De partij, die ongeveer 2000 leden telt, was tot de conclusie gekomen, dat zij geen kans maakt om de vereiste 5% van de stemmen te behalen. Strasser heeft op een bijeenkomst van zijn partij een plan voor de hereniging van de twee delen van Duitsland ontvouwd. Volgens hem moeten er eerst in de Bondsrepubliek, in Oost-Duitsland en in Berlijn een volksstemming worden gehouden. Hij pleitte voor een „gewapend neutraal Duitsland".

Egypte

Suezkanaalmaatschappij wil onderhandelen —
Op de jaarlijkse algemene vergadering van aandeelhouders van de (oude) Suezkanaalmaatschappij te Parijs heeft de voorzitter volgens het *Alg. Handelsblad* verklaard, dat onderhandelingen tussen de maatschappij en de Egyptische regering

nodig zijn om de voorwaarden te bepalen voor de aan de maatschappij te betalen schadevergoeding. Als deze onderhandelingen geen succes zouden hebben zou het vraagstuk aan arbitrage moeten worden onderworpen. In het jaarverslag over 1956 wordt voorgesteld, dat een deel van de Egyptische activa, welke in Engeland, Frankrijk en de Ver. Staten zijn geblokkeerd, bestemd zou moeten worden voor schadevergoeding aan aandeelhouders der Suezkanaalmaatschappij.

Aandeelhouders hebben het voorstel goedgekeurd tot wijziging van het internationale karakter der maatschappij. Voortaan zal de maatschappij zich geheel richten naar de Franse wetgeving.

Uit de balans per ult. 1956 blijkt, dat de maatschappij over activa buiten Egypte beschikt in de vorm van contanten, bankdeposito's en effecten voor een totaal bedrag van ruim *f* 410 miljoen. De waarde van de door de Egyptische regering in Egypte in beslag genomen activa bedraagt ruim *f* 700 miljoen.

Pijpleiding langs het Suezkanaal —

Volgens *Reuter* (28-6) is van „betrouwbare zijde" te Cairo medegedeeld, dat de Griekse reder *A. Onassis* in beginsel met de Egyptische autoriteiten overeenstemming heeft bereikt over de oprichting van een Egyptische maatschappij voor de aanleg en exploitatie van een olieleiding langs het Suezkanaal. Onassis heeft op 27 juni te Cairo besprekingen gevoerd met de voorzitter van de Egyptische staatsorganisatie voor economie. De Egyptische kanaalmaatschappij zou in de oprichting van de nieuwe maatschappij deelnemen. De nieuwe maatschappij zal buitenlands kapitaal aantrekken.

Op 30 januari jl. had een woordvoerder van Onassis medegedeeld, dat Onassis een aanbod had gedaan voor de aanleg van een olieleiding. Dit aanbod werd gedaan voor het uitbreken van de Suezkanaalcrisis. In de Egyptische pers werd gemeld, dat de kosten voor de aanleg van de olieleiding geraamd werden op $ 40 miljoen en dat de leiding binnen 10 maanden gereed zou kunnen zijn. De Egyptische regering zou een bepaald bedrag heffen voor elke ton olie welke door de leiding, die van Port Said naar Suez zal lopen, zou worden vervoerd.

De betrekkingen met de VS —

De chef van het kabinet van president Nasser, *Ali Sabri,* heeft volgens *Reuter* (28-6) voor radio-Cairo verklaard, dat de betrekkingen met de Ver. Staten slechter zijn geworden, doordat de VS aan Egypte niet toestaan, langer een politiek van positieve neutraliteit te voeren. „Maar wij stappen tot geen enkele prijs van die politiek af", aldus Sabri.

Engeland

Het afluisteren van telefoongesprekken —

Er zal in Engeland een commissie bestaande uit leden van de Kroonraad — het hoogste adviserende orgaan — worden ingesteld, die zich zal bezighouden met de vraag of de politie en andere autoriteiten al dan niet de telefoongesprekken van particulieren mogen afluisteren. Dit is men volgens *Reuter* op 28 juni overeengekomen op een bijeenkomst van premier Macmillan, de minister van binnenlandse zaken, Butler, de leider van de Labour-oppositie Gaitskell en de leider van de liberale partij Grimond.

In het Lagerhuis was op 6 juni van socialistische zijde een vraag gesteld naar aanleiding van het bekendworden van het feit, dat de politie de telefoongesprekken van de advocaat *P. Marrinan* had afgeluisterd. Marrinan werd ervan beschuldigd betrekkingen te hebben onderhouden met de „koning van de Londense onderwereld", *Billy Hill.* De inhoud van deze telefoongesprekken had de politie doorgegeven aan de raad van toezicht op de balie. Op 27 juni is tegen Marrinan een disciplinair onderzoek begonnen.

De onafhankelijkheid van Nigeria

De te Londen gehouden constitutionele conferentie is, aldus *The Times* (27-6), op 26 juni geëindigd, zonder dat overeenstemming is bereikt over een vaste datum voor federale onafhankelijkheid van Nigeria. Wel werd overeengekomen, dat West- en Oost-Nigeria nog in 1957 regionale autonomie zullen verkrijgen (zie ook pag. 13275/2). Het mohammedaanse Noord-Nigeria heeft om regionale zelfstandigheid tegen 1959 verzocht.

De Britse minister van koloniën, Lennox-Boyd, achtte het niet verantwoord om deze grootste Britse kolonie over twee jaar zelfstandigheid te verlenen. Hij verklaarde, dat Engeland bereid was om onafhankelijkheid aan Nigeria te verlenen als het nieuwe federale parlement in januari 1960 hierom zal verzoeken.

De drie regionale premiers van Nigeria hebben in een verklaring hun teleurstelling uitgesproken over het feit, dat Nigeria niet reeds in 1959 onafhankelijk zal worden.

Diversen —

De Home Guard — De minister van oorlog heeft op 27 juni in het Lagerhuis medegedeeld, dat de Home Guard — de 80.000 man tellende Britse nationale reserve — met ingang van 31 juli a.s. wordt ontbonden. De minister verklaarde, dat met de komst van de nieuwe wapens de organisatie niet langer nodig is. De Home Guard, die zeer goed werk deed in de zomer van 1940, toen een Duitse invasie dreigde, was tijdens de Koreaanse oorlog opnieuw georganiseerd.

Crabb — Het stoffelijk overschot van de Britse kikvorsman Lionel Crabb is op 9 juni nabij Chichester aan de Britse Kanaalkust aangespoeld. Crabb verdween onder geheimzinnige omstandigheden in de haven van Portsmouth, toen daar in april 1956 de Sowjet-kruiser Ordjonikidze lag, die Boelganin en Chroesjtsjew naar Engeland had gebracht.

De nationale kolenraad — De Britse National Coal Board heeft over 1956 een winst geboekt van £12,8 miljoen. In 1955 werd een verlies van £19,6 miljoen geleden. Het grootste deel der ontvangsten kwam van de ondergrondse mijnen (£26,5 miljoen), voorts droegen de cokesovens en de dagbouwbedrijven resp. £4,4 en 8,6 miljoen bij. Voor investeringen werd £95 miljoen uitgegeven (in 1955 £93 mln.). Hiervan werd £81 miljoen intern gefinancierd en £14 miljoen geleend van de overheid, die in feite eigenaresse van alle mijnen is. Het aantal Britse mijnwerkers bedroeg 703.000. De produktie per man en per jaar bedroeg in 1956 298 ton. De totale produktie was 222 miljoen ton, d.i. 17% meer dan in 1955.

Labour over Cyprus — In een op 17 juni gepubliceerd rapport van de Labourpartij over het koloniale vraagstuk wordt o.a. gepleit voor zelfbeschikkingsrecht voor Cyprus. Volgens deze partij heeft „strategische belangrijkheid geen invloed op het recht tot zelfbeschikking". Indien een kolonie te klein is om zelfstandig te zijn, moet het mogelijk zijn, dat zij zich bij een ander land aansluit, eventueel buiten het Gemenebest, zoals de Cyprische voorstanders van aansluiting bij Griekenland verlangen, aldus het Labour-rapport.

Tanganjika — De Britse vertegenwoordiger in de beheerschapsraad van de Verenigde Naties, John Fletcher-Cooke, heeft volgens Reuter op 14 juni in een bijeenkomst van de raad verklaard dat het door Engeland beheerde vroegere mandaatgebied Tanganjika in Oost-Afrika (een voormalige Duitse kolonie) een wanhopige behoefte heeft aan nieuw kapitaal voor zijn economische ontwikkeling. „Komt dit er niet, dan zal Tanganjika zich economisch slechts zeer langzaam ontwikkelen, waarvan vooral de inheem-

se bevolking de terugslag zou ondervinden", verklaarde hij. Volgens Fletcher-Cooke zijn „verantwoordelijke leiders van alle rassengroepen in het gebied van mening dat door vertegenwoordigers van bepaalde stromingen afgelegde onverantwoordelijke verklaringen de buitenlandse beleggers hebben afgeschrikt". Hij sprak de hoop uit, dat de politieke hervormingen, die het bestuur van Tanganjika thans uitvoert, tegemoet zullen komen aan de eisen op politiek gebied en dat hierdoor een ontwikkeling zal ontstaan, die buitenlandse beleggers zal aanmoedigen kapitaal in ondernemingen in dit gebied te steken.

Frankrijk

Beperking invoer - De deviezenpositie —

De Franse regering heeft op 17 juni besloten de liberalisatie van de Franse invoer in de handel met de andere leden van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking (OEES) tijdelijk buiten werking te stellen. Dit besluit is genomen om de invoer te beperken en de daling van de deviezenreserves, welke thans bijna uitgeput zijn, tegen te gaan. Het betekent het herstel van de invoercontingenten, die de laatste jaren in het kader van de OEES geleidelijk waren verminderd.

Frankrijk had tot dusverre 82,5% van de invoer uit de landen der OEES geliberaliseerd, terwijl de OEES een liberalisatie van 90% ten doel had gesteld.

Naar de minister van financiën, F. Gaillard, mededeelde, overtreft de invoer met bijna $ 150 miljoen de uitvoer, terwijl in de afgelopen anderhalf jaar het invoeroverschot nooit kleiner is geweest dan $ 100 miljoen. De deviezenreserves zijn uitgeput, zodat een beroep op de goudreserves van de Bank van Frankrijk zal moeten worden gedaan om aan de verplichtingen te voldoen.

De minister van financiën heeft volgens *AFP* op 21 juni in de Nationale Vergadering medegedeeld, dat de regering een nood-invoerplan opstelt voor invoer ten bedrage van frs. 100 miljard per maand of 20% minder dan de reële behoeften van het Franse bedrijfsleven. Met de handelspartners zal worden nagegaan hoe het beste de gevolgen van deze invoervermindering kunnen worden opgevangen, terwijl Frankrijk voorts een krachtige campagne zal gaan voeren ter verruiming van de Franse uitvoer.

De regering verwacht, dat Frankrijk binnen 18 maanden weer zal kunnen terugkeren tot het aanvankelijke percentage van de invoerliberalisatie. Als niet tot ingrijpende maatregelen zou worden overgegaan, zou het deficit van de Franse schatkist volgens de minister in 1957 stijgen tot frs. 1200 miljard en in 1958 tot frs. 1700 miljard. Een dergelijk deficit kan niet met de normale middelen van de schatkist worden gedekt. De regering stelt daarom voor handhaving van de door de regering-Mollet reeds besloten bezuiniging van frs. 250 miljard, nieuwe bezuinigingen in 1958 van frs. 200 miljard en nieuwe belastingen in dit jaar tot een bedrag van frs. 150 miljard.

Het Franse ministerie van financiën heeft volgens *AFP* (24-6) medegedeeld, dat de einde juni vervallende deviezenschulden zonder vertraging op normale wijze konden worden afgewikkeld. Het betreft een totaal bedrag van $ 72 miljoen voor aflossing van schulden aan de Export-Import-Bank en aan de Amerikaanse en Canadese regering. Eerst in juli zou het nodig zijn, een beroep te doen op de goudvoorraad van de Bank van Frankrijk om tot de schuldaflossing in deviezen over te gaan.

De Organisatie voor Europese Economische Samenwerking heeft volgens de Nwe Rotterdamse Crt (25-6) over Frankrijks betrekkingen met de EBU en de OEES nog het volgende medegedeeld: Aangezien de bestaande vereffeningsfaciliteiten van Frankrijk in de Europese Betalingsunie, na voltooiing van de operaties voor mei, nagenoeg uitgeput zijn heeft de raad van de OEES zijn goedkeuring gehecht aan het voorstel van de bestuursraad van de OEES om de „rallonge" van 200 miljoen rekeneenheden voor het quotum van Frankrijk, die vastgesteld was voor de periode 1 juli 1957-30 juni 1958, reeds beschikbaar te stellen voor de operaties van de EBU voor juni 1957.

Derhalve zal het tekort, dat voor Frankrijk uit de operaties van juni kan voortvloeien, voor 75% worden vereffend door betaling van goud of dollars aan de EBU en voor 25% door kredietverlening van de EBU aan Frankrijk. Deze wijze van vereffening zal ook toegepast worden op alle tekorten, die voor Frankrijk in de komende maanden zullen kunnen ontstaan, binnen de limiet van het bedrag van de „rallonge", die nog beschikbaar is.

Belastingverhogingen goedgekeurd

Nadat op 24 juni de Nationale Vergadering met 251 tegen 210 stemmen haar vertrouwen in de regering van Bourgès-Maunoury had uitgesproken en de nood-belastingwet in eerste lezing had goedgekeurd gaf op 25 juni de Raad van de Republiek (Senaat) met 47 tegen 34 stemmen zijn goedkeuring aan de fiscale voorstellen. De vrijwel ongewijzigde voorstellen werden op 26 juni in vierde en laatste lezing met 280 tegen 221 stemmen door de Nationale Vergadering aanvaard.

Bovendien keurden de Nationale Vergadering en de Senaat op 26 juni een nieuwe conventie tussen de regering en de Bank van Frankrijk goed, die voorziet in een speciaal voorschot van de bank aan de schatkist ten bedrage van frs. 300 miljard en het recht van de staat om uit de goudreserves van de bank te putten tot een bedrag van frs. 100 miljard.

De belastingverhogingen

De door de Nationale Vergadering goedgekeurde voorstellen houden de volgende belastingverhogingen in:

1) verhoging van de benzineprijs van frs. 78,6 tot 90 frs. per liter voor de gewone soorten en van frs. 81,5 tot 95 frs. per liter voor superkwaliteit. Deze verhogingen zijn op 1 juli ingegaan. (De opbrengst van deze verhoging voor het resterende deel van dit jaar wordt geraamd op frs. 71 miljard);

2) verhoging van de vennootschapsbelasting met 10%. Dit betekent voor dit jaar een extra-opbrengst van frs. 26 miljard;

3) verhoging van de zegelrechten met 20%, hetgeen voor dit jaar extra frs. 10 miljard zal opleveren;

4) een belasting van ongeveeer 5% zal worden geheven op ¼ van de waarde der voorraden van maatschappijen met een omzet van meer dan frs. 45 miljoen per jaar. De opbrengst voor de rest van dit jaar hiervan wordt geraamd op frs. 21 miljard;

5) verhoging van de post- en telefoontarieven. De opbrengst dezer verhogingen wordt geraamd op frs. 23 miljard;

6) verhoging van de omzetbelasting op een aantal niet-essentiële goederen van 19,5 tot 25% waarvan een opbrengst wordt verwacht van frs. 18 miljard.

Kredietbeperkingen —

De Franse regering heeft volgens *Reuter* (28-6) op 27 juni besloten kredietbeperkingen en strengere bepalingen ten aanzien van de aankopen op afbetaling in te voeren. Naar een woordvoerder van de nationale kredietraad mededeelde was besloten tot de volgende maatregelen:

1. Het plafond voor de herdiscon-

teringen van handelszaken zal voor juli en augustus met 10% worden verlaagd, met het doel de banken te noodzaken de voorschotten aan haar cliëntèle te beperken; 2) banken zullen echter dit plafond mogen overschrijden, wanneer zij wissels herdisconteren voor de financiering van de Franse export. Het doel hiervan is de exporthandel te bevorderen; 3) de eerste betaling bij aankoop op afbetaling wordt verhoogd van 30 tot 35%. De periode, waarover de afbetalingen zich kunnen uitstrekken, wordt met 3 maanden verkort.

Internationaal Nieuws

Amerikaans ontwapeningsplan —

De Amerikaanse vertegenwoordiger op de ontwapeningsconferentie van de Ver. Naties te Londen, *Harold Stassen,* heeft op 20 juni het deel van de nieuwe Amerikaanse ontwapeningsvoorstellen bekendgemaakt, waarover men het in westelijke kringen eens is. Wat de sterkte der strijdkrachten betreft, zijn de Ver. Staten bereid om zonder politieke voorwaarden, maar gekoppeld aan een akkoord over de kernproeven, in te stemmen met een vermindering van de troepensterkte van de VS en de SU tot ieder 2.500.000 man. Deze vermindering zou moeten worden uitgevoerd binnen een jaar na ondertekening van een verdrag. De VS zijn voorts bereid een verdere vermindering te overwegen — teneinde de SU halverwege tegemoet te komen — tot een getal dat aanzienlijk lager dan deze 2.500.000 ligt.

Ook het leger van de Chinese Volksrepubliek zou in de eerste fase van de ontwapening op 2.500.000 man moeten worden gebracht en de legers van Engeland en Frankrijk op 750.000 man. De VS willen echter niet zover gaan als de door de SU voor de beide groepen voorgestelde sterkten, namelijk 1.500.000 en 650.000 man.

Stassen verklaarde, dat de VS hun strijdkrachten niet tot 1 à 1½ miljoen — zoals door de SU voorgesteld — kunnen verminderen met het oog op hun verplichtingen in diverse bondgenootschappen voor collectieve veiligheid, die, naar hij zei, van zuiver defensieve aard zijn.

Op de bijeenkomst van de VN-subcommissie van 25 juni stelde Stassen voor de strijdkrachten der VS en SU na de eerste fase (tot 2.500.000 man) te verminderen tot 2.100.000 in een tweede fase en tot 1.700.000 in een derde fase. De tweede en derde vermindering zouden echter afhangen van de voortgang bij de oplossing van de hangende internationale politieke problemen.

De Sowjet-gedelegeerde, *W. A. Zorin,* verklaarde voordat hij zijn mening over het Amerikaanse voorstel kon geven eerst te willen weten welke politieke problemen Stassen bedoelde en hoe hij dacht over een vermindering van de bewapening en de militaire uitgaven. Zorin betreurde het, dat Stassen niet had gereageerd op het Sowjetvoorstel van 14 juni (zie pag. 13294 /1) tot een schorsing van de kernproeven gedurende twee of drie jaar.

Oosteuropese economische samenwerking —

Volgens *Tass* (24-6) is van 18 tot 22 juni te Warschau een conferentie gehouden van de raad voor wederkerige economische hulp der landen van Oost-Europa. In het slotcommuniqué van de conferentie werd medegedeeld, dat alle landen die lid zijn van deze raad zich hadden uitgesproken voor het scheppen van de voorwaarden welke nodig zijn voor het ontwikkelen van de economische samenwerking tussen alle Europese landen, ongeacht het politieke en sociale stelsel dezer landen.

Verder werd verklaard, dat de verdragen inzake de Europese Economische Gemeenschap en Euratom nadelig zijn voor de ontwikkeling van de buitenlandse handel en voor de andere vormen van economische samenwerking. Voorts werd medegedeeld, dat een clearingsovereenkomst tussen de landen van de bovengenoemde raad werd getekend. Ook werden aanbevelingen goedgekeurd om samen te werken bij het nemen van maatregelen, welke de bevoorrading der ledenlanden op het gebied van kolen, petroleum en metallurgische cokes moeten verbeteren.

Aan de conferentie werd deelgenomen door de Sowjet-Unie, Bulgarije, Hongarije, Albanië, Oost-Duitsland, Polen, Roemenië en Tsjecho-Slowakije. China, Noord-Korea en Joego-Slavië hadden waarnemers gezonden.

Zwitserland en de EGKS —

Met ingang van 1 juli wordt volgens *ANP* (29-6) het Zwitserse grondgebied beschouwd als deel uit te maken van de EGKS voor wat betreft het vervoer per spoor van kolen en staal tussen de EGKS-landen. Doordat het akkoord dat op 28 juli 1956 bereikt werd tussen de Zwitserse regering en de Hoge Autoriteit, op 1 juli in werking is getreden, zijn met ingang van die datum de voorwaarden, die gelden voor het spoorwegvervoer tussen de zes landen ook van kracht voor het transitovervoer van goederen van de Gemeenschap door Zwitserland.

De inwerkingtreding van dit vervoer zal voor de verbruikers van kolen en staal in de Gemeenschap een besparing opleveren, die globaal kan worden geschat op 200 miljoen Franse francs.

Italië

Ontslag Zoli niet aanvaard —

Op 10 juni bood de regering-Zoli (zie pag. 13239) president Gronchi haar ontslag aan, nadat zij op 7 juni in het Huis van Afgevaardigden er niet in geslaagd was een meerderheid te verkrijgen. Aanvankelijk werd gemeld, dat zij deze meerderheid wèl had behaald. Bij een natelling der uitgebrachte stemmen bleek echter, dat het kabinet juist één stem te weinig had gekregen.

Premier *A. Zoli* had vóór de stemming over het vertrouwen in zijn regering verklaard, dat hij de stemmen van de neo-fascisten niet wenste en zonder hun stemmen de meerderheid wilde behalen. Hij kreeg volgens *AFP* (10-6) 305 van de 562 stemmen. Van deze 305 stemmen waren er 24 van neo-fascisten. Als men de stemmen der neo-fascisten niet meerekent, kreeg Zoli dus 281 stemmen, precies de helft van het aantal stemmen.

President Gronchi verzocht premier Zoli aan te blijven totdat een nieuwe regering zou zijn gevormd. Allereerst werd de voorzitter van de Senaat, *Merzagora,* met een informatieve opdracht belast. Hij zag echter geen kans een nieuw (coalitie-)kabinet te vormen. Ook de leider van de christen-democratische partij, *A. Fanfani,* slaagde hierin niet. Op 24 juni deelde premier Zoli mede, dat hij op verzoek van president Gronchi zijn ontslag had ingetrokken.

Verkiezingen op Sardinië —

Op 16 juni zijn op Sardinië verkiezingen gehouden voor de regionale assemblée, waarbij de communisten een nederlaag leden, de christen-democraten iets vooruit gingen en

de volksmonarchisten de grootste winst boekten.
De communistische partij kreeg volgens *Ass. Press* 116.909 stemmen of 17,4% tegen 22,4% in 1953. De christen-democratische kandidaten behaalden 277.973 stemmen of 41,7% tegen 41,3% in 1953.
De Nenni-socalisten kregen 9,6% van het stemmenaantal, tegen 8,9% in 1953. De volksmonarchisten van de scheepsmagnaat en burgemeester van Napels, *Achille Lauro* kregen 60.032 stemmen (9.1%).
De sociaal-democraten van Saragat kregen 18.159 stemmen of 2,7% (1953: 1,9%), de neofascisten 33.599 stemmen of 5,1% tegen 7,8% in 1953 en de nationale monarchisten 38.801 stemmen of 5,8% (8,7%). De liberalen kregen 18.170 stemmen of 2,7% tegen 2,0 in 1953.

Joego-Slavië

Aanval van Tito op de Oosteuropese landen —

President Tito heeft volgens *Reuter* op 25 juni de landen van het communistische blok beschuldigd van „kwaadaardige" kritiek op de politiek van Joego-Slavië. In een rede tot de 1800 afgevaardigden op het congres van arbeidersraden verklaarde de president, dat de leiders van de landen van dit blok enerzijds pleiten voor samenwerking en vriendschap en anderzijds Joego-Slavië beschuldigen van revisionisme, anarchisme en kapitalisme.
Deze nieuwe aanval van Tito op de Oosteuropese landen kwam volgens Reuter voor de buitenlandse waarnemers als een volslagen verrassing, nadat het Joegoslavische staatshoofd in mei jl. had verklaard, dat een door de Sowjets geleide campagne tegen zijn land was geëindigd en dat de betrekkingen „steeds beter" werden. (Zie pag. 13266/2). Het congres, waar Tito het woord voerde, werd bijgewoond door vertegenwoordigers van de vakbeweging in de Sowjet-Unie en andere communistische landen.
„Wij eisen, dat er geen vertekend beeld van onze situatie wordt gegeven en dat wat er aan goeds en positiefs in ons land is ook als zodanig wordt vermeld", aldus Tito.
„Alleen op deze manier kunnen er met de landen van het socialisme en de volksdemocratie goede betrekkingen worden onderhouden."
De president noemde niet eenmaal de Sowjet-Unie of andere communistische landen bij name, terwijl hij ook niet sprak over de Sowjet-partijleider Chroesjtsjew, die in april opnieuw heeft aangedrongen op verbetering van de relaties tussen de Sowjet-Unie en Joego-Slavië. Van de zijde van de Joegoslavische vertegenwoordigers werd de verklaring met gejuich begroet, maar de voorzitter van het bestuur der Sowjet-vakbeweging, *V. Grisjin,* hoorde Tito's woorden, volgens *Reuter* „onbewogen" aan.

Het congres, dat drie dagen heeft geduurd, was volgens Reuter (25-6) het eerste van deze soort, dat in Joego-Slavië werd gehouden sinds in 1950 de arbeidersraden werden ingesteld. Deze arbeidersraden, waarop van de zijde van andere communistische landen veel kritiek is geoefend, worden door de arbeiders van de betrokken bedrijven gekozen om de fabrieken te leiden onder het toezicht van de benoemde directeuren wier ontslag door de arbeiders kan worden geëist.

Tito voor de Amerikaanse TV —

President Tito heeft volgens *Reuter/AFP* (30-6) in een vraaggesprek met de Amerikaanse TV-maatschappij CBS, dat op 30 juni in de Ver. Staten is uitgezonden, verklaard, dat hij niet zo ver wilde gaan als de Sowjet-partijleider Chroesjtsjew, die voor de Amerikaanse televisie verklaarde, dat de kleinkinderen van de Amerikanen van vandaag onder een communistisch regiem zouden leven (zie pag. 13271). „Dat zou ik niet zo categorisch willen zeggen, omdat het het Amerikaanse volk zelf is, dat te beslissen heeft, welke soort maatschappij het wenst", aldus Tito. Hij zeide verder, dat zijn land dezelfde doeleinden als de Sowjet-Unie wil verwezenlijken: de vestiging van het socialisme en het communisme, maar dan op een andere wijze.
Er bestaan enige ideologische verschillen, maar deze zijn niet groot, aldus Tito. Hij zeide het eens te zijn met het staatshoofd van de Chinese Volksrepubliek, Mao Tse-toeng, dat er ook in een communistische staat meningsverschillen kunnen ontstaan tussen de leiding en de bevolking (zie pag. 13303). Voorts was Tito van mening, dat de nieuwe situatie in Polen zeker een positieve invloed heeft op de omringende landen.
Tito zeide, dat het Westen niet alleen in de Hongaarse kwestie maar ook met betrekking tot de toestand in andere Oosteuropese landen en in Joego-Slavië zelf, niet steeds van werkelijkheidszin heeft blijk gegeven. Hij was van mening, dat de regering-Kádár steeds meer kan rekenen op de steun van het volk.

Korea

Moderne wapens voor Zuid-Korea - Noord-Korea stelt conferentie voor —

De Ver. Staten, bij wie het verenigd opperbevel in Korea berust, hebben volgens *Ass. Press/Reuter* op 21 juni bekendgemaakt, dat zij onmiddellijk zullen beginnen met het zenden can „moderne wapens" naar Z.-Korea. Hiertoe zullen o.m. straalvliegtuigen behoren. Het opperbevel der Ver. Naties heeft de Koreaanse wapenstilstandscommissie medegedeeld, dat het zich niet meer gebonden voelt door de bepaling in de Koreaanse wapenstilstandsovereenkomst van 1953, welke de modernisering van wapens aan beide zijden van de wapenstilstandslinie verbiedt. Deze stap is nodig geworden door de „flagrante wijze, waarop de communisten sedert lang hun verplichtingen krachtens de wapenstilstandsovereenkomst negeren", aldus heeft het Amerikaanse ministerie van defensie verklaard.
De modernisering betreft alleen de Amerikaanse strijdkrachten in Korea. Voor de Zuidkoreaanse strijdkrachten is een modernisering nog in overweging. De nieuwe straalvliegtuigen zullen atoombommen kunnen vervoeren.

Conferentie?

De communistische vertegenwoordigers in de Koreaanse bestandscommissie hebben volgens *Reuter* (26-6) voorgesteld een internationale conferentie uit te schrijven, waarop gesproken zou moeten worden over terugtrekking van alle buitenlandse troepen uit N.- en Z.-Korea. In het voorstel werd niet aangegeven welke staten een dergelijke conferentie zouden moeten bijwonen.
Het terugtrekken der buitenlandse troepen zou moeten worden gevolgd door een vermindering der sterkte van de Noord- en Zuidkoreaanse strijdkrachten. Hierdoor zou volgens hen de „mogelijkheid ontstaan, dat het Koreaanse volk zelf op korte termijn op vreedzame wijze besluit over hereniging van zijn vaderland op democratische basis."
De communistische vertegenwoor-

digers stelden verder voor dat Noord- en Zuid-Korea zouden onderhandelen over het sluiten van economische en culturele overeenkomsten, „waardoor een vrij reizigersverkeer tussen beide delen van het land zou ontstaan."

Nederland

Commandant reservevloot Kon. Marine —

Met ingang van 1 juni 1957 is ingesteld de functie van commandant reservevloot van de Koninklijke Marine. Deze commandant is gesteld onder bevelen van de commandant der zeemacht in Nederland. Als commandant reservevloot is aangewezen kapitein-ter-zee *C. L. J. F. Douw van der Krap.* Hij voert het bevel over de jagers, fregatten, voorraadschepen, vaartuigen van de maritieme havenverdediging en vaartuigen van de mijnenuitkijkdienst, die in de eerste reserve zijn opgenomen, en over de wachtschepen, nodig voor de huisvesting van het personeel, dat is gesteld bij de conservatie van de onder zijn bevel staande schepen.

KAB en CNV over de NVV-verklaring —

In een op 24 juni gehouden vergadering heeft het dagelijks bestuur van de *Katholieke Arbeidersbeweging* het commentaar onderschreven, dat door de verbondsvoorzitter reeds was gegeven op de verklaring van het NVV over een mogelijk herstel van de samenwerking tussen de drie vakcentralen (zie pag. 13313/2).

Het belangrijke besluit van het NVV verdient naar de mening van het dagelijks bestuur van de KAB respect en waardering. Ofschoon het NVV in deze verklaring zijn eigen standpunt inzake het bisschoppelijke verbod voor katholieken om lid te zijn van het NVV handhaaft, erkent het NVV toch de beslissing van het Episcopaat.

Deze loyale erkenning van het NVV getuigt naar de mening van het KAB-bestuur van de ernstige wil om in het belang van de gehele economische en sociale ontwikkeling van Nederland te komen tot een herstel van de samenwerking. Door de NVV-verklaring is de mogelijkheid tot een hernieuwde samenwerking weer opnieuw aanwezig, zij het dan, dat over de vorm waarin deze tot stand zal komen nader overleg zal moeten plaatsvinden, aldus het dagelijks bestuur van de KAB.

Het verbondsbestuur van het *Christelijk Nationaal Vakverbond* heeft met waardering kennis genomen van de verklaring van het NVV. In 1954 bestreed het CNV het naar zijn mening ten onrechte tegen dit verbod gerichte deel van de NVV-motivering voor de verbreking van de gereglementeerde samenwerking in de raad van vakcentralen, maar bleef steeds tot samenwerking tussen de drie vakcentralen bereid. Overigens stelt het CNV in verband hiermee vast, dat de samenwerking tussen de drie vakcentralen in belangrijke aangelegenheden steeds heeft plaatsgevonden ook nadat in 1954 het NVV de gereglementeerde samenwerking verbrak. Een voor de toekomst geldige regeling voor de samenwerking ontmoet bij het CNV dan ook geen bezwaar. De vorm van zulk een regeling zal naar de mening van het verbondsbestuur echter nader overwogen moeten worden.

Zilveren Anjers uitgereikt —

Prins Bernhard heeft, zo meldt de *Nwe Rotterdamse Crt* (20-6) op 20 juni de jaarlijkse Zilveren Anjers uitgereikt aan de heer *Joh. M. Coffeng,* mr. *S. baron van Heemstra,* prof. dr. *J. van der Poel* en aan mevr. *A. Singer-Brugh,* die echter wegens ziekte niet aanwezig kon zijn en voor wie de burgemeester van Laren de heer N. van der Ven de onderscheiding in ontvangst heeft genomen.

Aan de heer Coffeng werd de Zilveren Anjer, als erkenning voor culturele verdiensten, uitgereikt voor zijn zeer bijzondere prestatie om geheel alleen, en met grote persoonlijke offers in tijd en geld, in tien jaar van stugge, liefdevolle arbeid de uitgebreide verzameling van de stichting Het Toneelmuseum op voortreffelijke wijze te ordenen en deze collectie bovendien belangrijk aan te vullen. Aan baron Van Heemstra werd de Zilveren Anjer toegekend voor zijn zeer belangrijke arbeid van initiatief, bekwame leiding en voortdurende actieve belangstelling vooral op het terrein van de natuurbescherming in de provincie Gelderland. Door zijn groot idealisme, verantwoordelijkheid en onvermoeide arbeid kon o.a. de stichting Het Geldersche Landschap, waarvan hij sinds de oprichting in 1928 voorzitter is, uitgroeien tot een van de belangrijkste lichamen op dit gebied.

De met zeer grote liefde en speurzin volvoerde taak om een buitengewoon gevarieerde, zeer aanzienlijke collectie voorwerpen, documenten, schilderijen, prenten, enz. en historisch materiaal betreffende de betalingskwijting der belasting in Nederland bijeen te brengen is de overweging geweest om prof. Van der Poel de Zilveren Anjer toe te kennen. Door zijn jarenlange arbeid bezit Nederland het enige belastingmuseum ter wereld.

De Amerikaan Singer en zijn vrouw, Anna Singer-Brugh, hebben lange tijd in Nederland vertoefd en hebben, toen zij woonachtig waren in Laren, de daar gevestigde schilderswereld belangrijke stimulansen gegeven door aankoop van vele werken. De heer Singer is in 1943 overleden, zijn vrouw heeft ter nagedachtenis van het werk van haar man gesticht het Singer Memorial Museum te Laren met een kostbare verzameling schilderijen.

De handel met de SU in 1956 —

In het jaarverslag over 1956 van het Nederland-USSR-instituut te Rotterdam wordt volgens *De Volkskrant* (25-6) medegedeeld, dat de Nederlandse invoer uit de Sowjet-Unie vorig jaar 579.135 ton heeft bedragen ter waarde van *f* 160,2 miljoen. De Nederlandse uitvoer naar de SU beliep 15.671 ton ter waarde van *f* 30 miljoen. De Nederlandse invoer voor eigen gebruik bestond in hoofdzaak uit hout voor *f* 6 miljoen, graan voor *f* 33 miljoen, antraciet voor *f* 16 miljoen en ruw fosfaat voor meer dan *f* 5 miljoen. Het voor een waarde van bijna *f* 33 miljoen ingevoerde platina was praktisch geheel bestemd voor herexport. Doordat aanzienlijk meer graan werd ingevoerd dan in 1955 was de totale waarde van het goederenverkeer met de SU hoger, ondanks het feit dat de Nederlandse export belangrijk onder de uitvoer van 1955 bleef. Verreweg de grootste post bij de Nederlandse uitvoer (*f* 17 miljoen) werd gevormd door scheepsbouwprodukten. Er werd geen haring aan de SU verkocht (in 1955 voor *f* 6 miljoen).

Het totale handelsverkeer met de SU toont het volgende beeld: rechtstreeks goederenverkeer *f* 157 miljoen, transitohandel geschat op *f* 107 miljoen, door Nederland bewezen diensten geschat op *f* 10 miljoen; totaal *f* 274 miljoen.

Diversen —

Textiel en koffie — Met ingang van 20 juli zullen de ca. 6000 bij de Federatie van Middenstandsorganisaties in de Textieldetailhandel „Mitex" aangesloten textielzaken koffie tegen inkoopsprijs gaan verkopen. De „Mitex" heeft hiertoe samen met de Vereniging van Textielaankoopcombinaties besloten om aldus te protesteren tegen het cadeau geven van textiel door andere branches, met name door de levensmiddelenhandel. De „Texaroma"-koffie zal *f* 0.42 tot *f* 0.58 per half pond goedkoper zijn dan de reeds verkrijgbare koffiesoorten.

Melkprijs — Met ingang van 1 juli is de melkprijs verhoogd met zes cent per liter. In sommige gebieden — o.a. in het westen — bedraagt de verhoging vijf cent.

Verhoging ouderdomspensioen — De Sociaal-Economische Raad heeft zich akkoord verklaard met de door de minister voorgestelde verhoging van het algemeen ouderdomspensioen. Met terugwerkende kracht tot 1 januari 1957 zullen er in totaal drie verhogingen komen. Voor het tijdvak 1 januari tot 1 juli is het pensioen voor gehuwden vastgesteld op *f* 1428, voor ongehuwden op *f* 858, hetgeen dus neerkomt op een nabetaling van respectievelijk *f* 12 en *f* 6. Van 1 juli tot 1 augustus worden deze bedragen verhoogd tot *f* 1446 en *f* 870. Na 1 augustus zal men het definitieve peil bereiken, dat is gesteld op *f* 1512 voor gehuwden, en *f* 930 voor ongehuwden.

Ned. W.-Indië

De financiering van het Brokopondo-plan —

Begin februari werd een door de Surinaamse regering en de Aluminum Co. of America (Alcoa) opgesteld plan inzake de ontwikkeling van het waterkrachtpotentieel van Suriname en de verwerking in eigen land van een deel van het Surinaamse bauxiet tot aluminium gepubliceerd (zie ook kron. pag. 13000). De uitvoering van dit project (het zg. Brokopondo-plan) zal, naar wordt verwacht, naast het tienjarenplan in belangrijke mate bijdragen tot de industriële ontwikkeling van Suriname. Op 2 mrt. hebben de Staten van Suriname de zg. „richtlijnenovereenkomst" met de Alcoa met algemene stemmen goedgekeurd.

De Surinaamse minister-president dr. *Joh. Ferrier* en de Surinaamse minister van financiën de heer *W. Smit*, hebben van 11-24 juni in Nederland besprekingen gevoerd over de financiering van het Brokopondo-plan. Tevens werden besprekingen gevoerd met een vertegenwoordiger van de Alcoa over de omzetting van een richtlijnenovereenkomst die met deze maatschappij is gemaakt inzake de uitvoering van het project-Brokopondo in een definitieve overeenkomst.

Naar dr. Ferrier op 24 juni vóór zijn vertrek uit Nederland volgens het *Alg. Handelsblad* (25-6) verklaarde, is met betrekking tot het Brokopondo-plan voor de bouw van een dam en een waterkrachtwerk in de Suriname-rivier een lening van $ 60 miljoen nodig. Wordt dit werk uitgevoerd, dan staat de Alcoa door het afnemen van 92% van de op te wekken elektrische energie, in feite garant voor de terugbetaling. Deze maatschappij zal dan in Suriname een smeltbedrijf (voor het omwerken van bauxiet tot aluminium, waarvan de kosten op $ 50 miljoen kunnen worden geraamd) en in een later stadium ook een aluinaardefabriek (een noodzakelijk bestanddeel voor het verwerkingsproces) eveneens begroot op $ 50 miljoen, bouwen.

Voor de financiering van het Brokopondo-plan was in de eerste plaats gedacht aan Nederland, maar Nederland zal niet deelnemen. Volgens dr. Ferrier zou de bestedingsbeperking een van de redenen zijn waarom Nederland niet in de lening deelneemt.

De beide Surinaamse ministers gaan in Washington met de Wereldbank bespreken op welke wijze het project-Brokopondo gefinancierd kan worden. Gehoopt wordt, dat Nederland in een later stadium nog in het plan-Brokopondo zal willen participeren. Het is niet de bedoeling, dat de Wereldbank zelf het plan-Brokopondo zal financieren, maar dat hij als „sponsor" voor dit plan zal willen optreden, door aan te geven op welke wijze financiering mogelijk is. Minister Ferrier zeide, dat van Antilliaanse en Surinaamse particuliere zijde belangstelling bestaat voor financiële deelneming in het Brokopondo-plan.

Dr. Ferrier liet uitkomen, dat het project-Brokopondo een onderdeel is van een veel groter project, het project-Tapanahony, dat indien het in zijn geheel wordt uitgevoerd ongeveer viermaal zo veel energie zal leveren als alleen met het Brokopondo-plan het geval zal zijn.

Het Tapanahony-plan voorziet in de kering van een deel van de waterloop van de rivier Tapanahony, welk water dan aan het stuwmeer van het Brokopondo-plan zal kunnen worden toegevoerd.

Van Amerikaanse zijde (Alcoa) is men in het Tapanahony-plan geïnteresseerd, omdat men dan pas een economisch verantwoord geheel verkrijgt, waarbij ook de bouw van de aluinaardefabriek tot zijn recht komt.

Van Nederlandse zijde was men niet in de bouw van een aluminiumfabriek in Suriname geïnteresseerd. Een aanvankelijk geïnteresseerde Nederlandse onderneming heeft haar optie aan de Alcoa afgestaan en andere Nederlandse maatschappijen achtten het economisch niet verantwoord. Voor het maken van aluminium heeft men grote hoeveelheden aluinaarde nodig, die dan in Suriname moet worden ingevoerd. Van Nederlandse zijde zag men geen kans om ook nog een aluinaardefabriek in Suriname op te richten en dan zou men dus toch bij een Amerikaanse onderneming terecht moeten komen. De Alcoa heeft zich thans in de richtlijnenovereenkomst verplicht om, acht jaren nadat het project-Brokopondo zal zijn begonnen, een aluinaardefabriek in Suriname te bouwen. Met de Alcoa zullen nog andere verplichtingen worden aangegaan. Deze maatschappij zal Sf. 10 miljoen in de exploratie van een terrein van 500.000 ha steken. Na ongeveer twintig jaar krijgt de Alcoa de concessies op een terrein van 20.000 ha bauxiethoudende grond, doch de resultaten van het overige geologische onderzoek worden ter beschikking van de Surinaamse regering gesteld.

Kunst

Louis Saalborn † —

De Nederlandse toneelspeler en regisseur Louis Saalborn is in de nacht van 17 op 18 juni in zijn woning te Amsterdam overleden. De laatste jaren liet zijn gezondheid al te wensen over en moest hij telkens korte of lange tijd rust houden.

Aan *De Volkskrant* (19-6) ontlenen wij de volgende biografische gegevens:

Louis Saalborn, die op 13 juni 1891 in Rotterdam werd geboren, stamde uit een oude toneelfamilie. Zijn vader, Alexander, in Rusland geboren, leidde in Rotterdam het Duits operagezelschap der Meiningers en trad later op als toneel-impresario. Zijn moeder was de actrice Jeanne de Groot. Aanvankelijk wilde Louis Saalborn schilder worden. Hij studeerde, na de HBS te hebben bezocht, aan de Academie voor Beeldende Kunsten te Amsterdam, maar in 1908 besloot hij, zeventien jaar oud, toch maar aan het toneel te gaan. Hij debuteerde in het Amsterdamse Rembrandt-theater, waar zijn vader toen de directie voerde van een operettegezelschap. Drie jaar later kwam hij bij het gezelschap van Willem Royaards. De tijd, die hij daar, eerst bij „Het Toneel" en later bij de „Koninklijke vereniging Het Nederlands Toneel", doorbracht, was beslissend voor zijn verdere vorming. Onder leiding van Royaards ontwikkelde hij zich tot een groot karakterspeler. Belangrijke rollen uit die jaren zijn Mephisto in „Faust", Malvolio in „Driekoningenavond", Belial in „Adam in Ballingschap", Gijsbreght in „Gijsbreght van Aemstel", Robespierre in „Dantons dood", Marc in „De Violiers". Later was Louis Saalborn artistiek leider en directeur van verscheidene gezelschappen, soms samen met anderen (Dirk Verbeek en Cor van der Lugt Melsert) en soms zelfstandig. Het vorig jaar werd Saalborn, samen met zijn schoonzoon Lo van Hensbergen benoemd tot directeur van het nieuw opgerichte „Zuidelijk Toneel".

Het *Alg. Handelsblad* (18-6) schreef over Louis Saalborn o.m.: In Louis Alexander Saalborn verliest de Nederlandse toneelkunst een harer grootste figuren, een acteur wiens kracht overal als onaantastbaar werd ervaren. Hij vormde de overbrugging tussen twee toneelgeneraties: het grootse werk van Willem Royaards, wiens leerling Saalborn zich altijd met trots heeft genoemd, en de moderner, ingetogen speelwijze die na de tweede wereldoorlog ons toneelleven is gaan beheersen. In soevereine onafhankelijkheid heeft Louis Saalborn de jaren door zijn eigen stijl beleden, waarin men zowel de brede zwier van een ouder geslacht als een bedwongen intensiteit, die geheel van onze tijd is, kon herkennen. Louis Saalborn te zien spelen is in veel opzichten een maatstaf voor het beoordelen van toneelspel geweest. Weinigen in Nederland konden als hij de volle pracht en sterke maatslag van een Vondeliaanse alexandrijn laten horen, geen waarschijnlijk bezat de fabuleuze stembeheersing die Saalborn tot ragfijn gefluister en volstrekt verstaanbaar binnensmonds praten in staat stelde. Technisch vond hij nauwelijks zijn gelijke; maar al evenzeer voorbeeldig was de concentratie waarmee Saalborn een belangrijke rol doorgronden en tot in de geringste vertakkingen uitbouwen kon.

Het Parool (18-6) schreef: In al zijn acteursprestaties waren het vooral zijn warme, persoonlijke menselijkheid en zijn formidabele toneeltechnische kwaliteiten die bewondering wekten en hem een aparte plaats in ons theaterleven deden innemen.

Jan Lamers schreef in *De Volkskrant* (19-6): Met zijn gul, kostelijk improviserend talent is hij al die jaren een van de grootsten geweest van het Nederlandse toneel. Een prachtige, onafhankelijke vrijbuiter, die speelde om te spelen; die met volle handen gaf wat hij uit de rijke schat van zijn toneelspelershart te geven had aan een publiek, waar hij midden tussen in stond. Een begenadigd kunstenaar; een van die zeldzaam geworden toneelspelers, waarvan Shakespeare zei, dat het „u beter ware een slecht grafschrift te hebben bij uw dood, dan hun slechte getuigenis bij uw leven".

De Amsterdamse correspondent van de *Nieuwe Rotterdamse Courant* (18-6) eindigde een uitvoerig in memoriam aldus: Saalborns dood treft pijnlijk op een tragisch ogenblik. Wij bedoelen dit: men heeft na de bevrijding ons toneel geadviseerd en gecoördineerd, in vele gevallen tot jachtveld gemaakt naar gunsten, subsidies en leiderschappen, een jongere generatie — ook al niet meer de jongste — heeft min of meer openlijk, althans te Amsterdam, de oudere generatie, die van Saalborn, voorbij verklaard.

De tijd zal leren hoeveel talent en hoeveel middelmatigheid ten troon is en wordt verheven of het zichzelf heeft of zal weten te doen. Maar toen het Amsterdams Toneelgezelschap uiteen viel en nieuwe constellaties in onze toneelwereld waren tot stand gekomen, zonder dat ook maar enigermate deze grote komediant naar een hem waardige plaats temidden van de tegenwoordige overvloed van middelmatigheid was verzocht, scheen Saalborns verlangen om geheel tot de schildersezel terug te keren het karakter van noodwendigheid te krijgen. Het bleek dat dit niet het geval was, hij is weer opgetreden, al valt het te betreuren dat hij op het laatst van zijn leven verbonden is geweest aan een gezelschap waar zijn gaven niet tot hun recht hebben kunnen komen.

Alfred Döblin† —

De bekende Duitse auteur *Alfred Döblin* is op 28 juni in een ziekenhuis te Emmendingen bij Freiburg, in de leeftijd van 78 jaar overleden. Aan een beschouwing van *H. Wielek* in *Het Parool* (29-6) ontlenen wij het volgende:

Tot de hevigst omstreden, tot de hevigst strijdende Duitse schrijvers van onze eeuw heeft Alfred Döblin behoord. Wil men de eerste helft van deze eeuw met zijn geloof en illusies, met zijn hoop en ontgoocheling, zijn romantiek en zakelijkheid, zijn dweperijen en ver doorgevoerde specialisme, zijn fantastische overdrijvingen en zijn groeiende belangstelling voor de natuurwetenschappen, zijn wil tot opbouw en zijn lust tot chaotisering, in een mens gesymboliseerd zien? Zie het werk en de persoonlijkheid van Alfred Döblin.

Wat heeft hij niet allemaal geschreven! Hoe vaak heeft hij zichzelf niet tegengesproken in zijn romans, novellen, essays en toneelstukken. Hij heeft niet alleen veel exotische en erotische onderwerpen gekozen. De taal is voor hem Eros geweest. Hij kon er niet genoeg van krijgen. Hij wilde er alles uithalen (en haalde er juist daarom dikwijls te weinig uit); hij was de eeuwige minnaar van de taal. Van de Duitse taal. Hij, Joodse intellectueel uit Stettin, die arts werd in Berlijn, werd een van de meest Duitse (men zou nauwkeuriger kunnen zeggen: een van de meest Berlijnse) en een van de meest internationale „kosmopolitische" schrijvers.

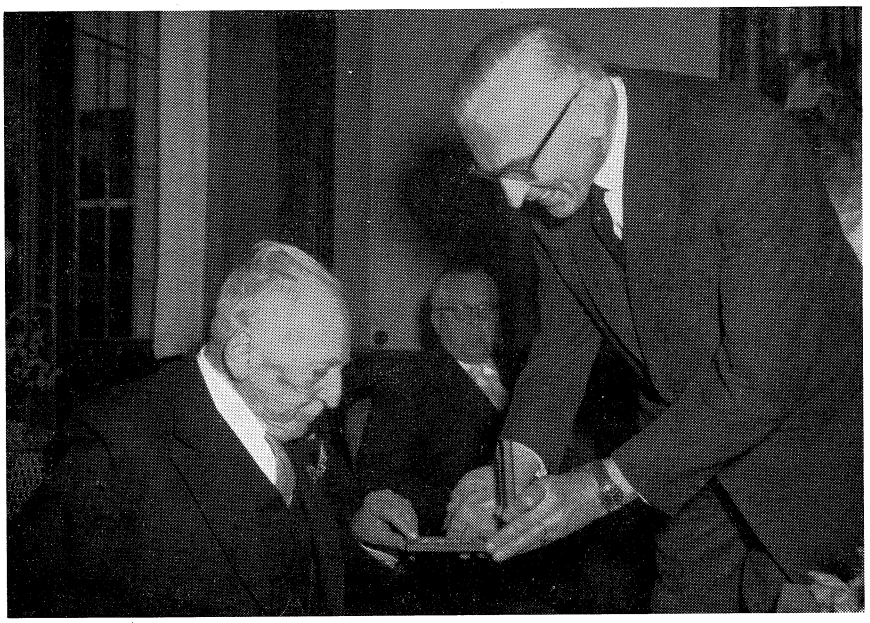
Toen Hitler kwam, was er voor Döblin — wiens misdaad het niet alleen was Jood, maar ook de auteur van „Berlin Alexanderplatz" (Nederlandse titel: „De geschiedenis van Franz Biberkopf") te zijn — geen plaats meer in Duitsland. In Zwitserland mocht hij als emigrant niet blijven. Frankrijk naturaliseerde hem en gaf hem een ambtelijke functie.

Toen hij zestig was — in 1940 — moest hij opnieuw vluchten. Hij belandde in Hollywood. Steeds nieuwsgierig, steeds enthousiast.. steeds gedesillusioneerd.

Als Frans kolonel arriveerde hij in november 1945 in Zuid-Duitsland. Hier was hij enkele jaren de literatuur-paus. Ondertussen was de „inquisiteur van het atheïsme" katholiek geworden. Hij had het Niets beschreven (en geprezen) in enkele op Marx en Freud gebaseerde romans. Na de oorlog schreef hij: „Tegen het Niets beschermt Jezus van Nazareth."

Met Alfred Döblin, die geen groot romanschrijver is geweest, is een van de grote, meest typische vertegenwoordigers van de Europese literatuur uit de eerste decennia van onze eeuw heengegaan. Was hij altijd een soeverein beheerser van de taal? De taal heeft hèm beheerst.

Dr. Max Friedlaender ridder Nederlandse Leeuw —

Mr. H. J. Schoelvinck, loco-secretaris-generaal bij het ministerie van onderwijs, kunsten en wetenschappen, heeft op 5 juni in het Rijksmuseum te Amsterdam aan Dr. *Max I. Friedlaender,* kunsthistoricus te Amsterdam, de versierselen uitgereikt behorende bij de onderscheiding van ridder in de orde van de Nederlandse Leeuw welke Dr. Friedlaender bij K.B. is verleend ter gelegenheid van zijn negentigste verjaardag. De uitreiking geschiedde tijdens een intieme huldiging door autoriteiten en vakgenoten.

Wetenschap en Techniek

Proef met intercontinentale raket – Op 11 juni is, aldus *Reuter/Ass. Press,* van de basis voor proefnemingen met raketten te Kaap Canaveral, in de Amerikaanse staat Florida, een geleid projectiel van het type *Atlas* afgeschoten. Dit intercontinentale projectiel zou ongeveer 8000 kilometer ver kunnen vliegen.

Toen het projectiel een hoogte van ongeveer 1000 meter had bereikt, werd een als extra aandrijvende kracht fungerende hulpraket afgeworpen, die in zee verdween. Een grote, oranje gekleurde vlam tekende zich achter het geleide projectiel af. De explosies maakten opvallend weinig geluid.

Waarnemers, wie het al was opgevallen, dat de raket reeds spoedig na het afvuren van haar koers scheen af te wijken, zagen, hoe zij op een gegeven ogenblik in de lucht uiteenspatte. Na deze ontploffing werd niets meer van enig projectiel waargenomen.

Daar het hier een geheime proefneming betrof, wilde de leiding van de basis te Kaap Canaveral geen inlichtingen over al dan niet slagen ervan geven. Men zei slechts, dat er waardevolle gegevens waren verkregen en dat er geen doden of gewonden waren gevallen.

Nieuwe Sowjet-bom? —

De Japanse kernfysicus prof. dr. *Seitoro Koyama* heeft, aldus de *Volkskrant* (24-6) verklaard, dat de SU beschikt over een nieuw kernwapen, een waterstofbom die niet, zoals de Amerikaanse en Britse, op uranium maar op thorium is gebaseerd. Koyama heeft radio-actieve neerslag verzameld die na de Russische kernproeven in april op Japan is gevallen. Bij bestudering van de monsters kon hij geen uraniumsporen ontdekken maar wel sporen van thorium 231 en andere elementen.

(Op 18 april is zowel te Londen als te Washington bekend gemaakt, dat Rusland op 16 april een kernwapen tot ontploffing had gebracht. De Amerikaanse regering noemde het een der zwaarste explosies. De volgende dag werd er boven Japan zeer hoge radio-activiteit gemeten.)

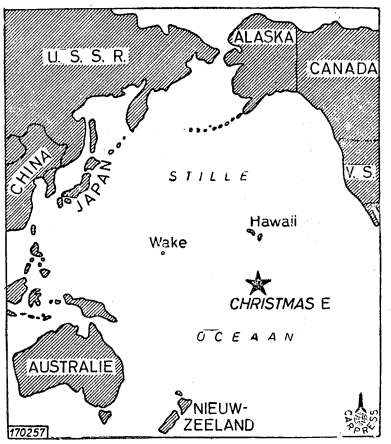
Derde Britse waterstofbom —

Op 19 juni is de derde Britse waterstofbom op zeer grote hoogte boven het centrale gedeelte van de Stille Oceaan (Christmas-Island), ontploft. (Zie ook foto pag. 13286). In een verklaring van het ministerie van bevoorrading te Londen wordt meegedeeld, dat de ontploffing de derde en de laatste is in de huidige serie van Britse proeven.

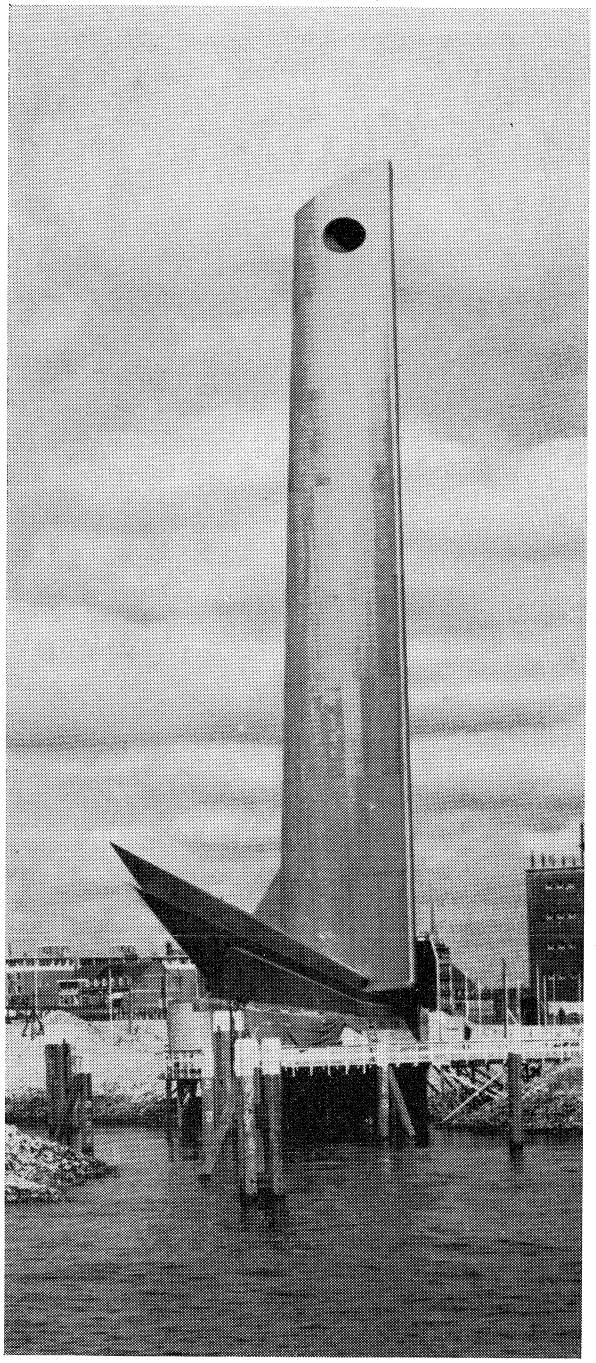
De bom werd door een bommenwerper van het type „Valiant" uitgeworpen.

De Britse premier, *Macmillan,* heeft onlangs verklaard, dat de eerste twee ontploffingen van de huidige serie (15 mei en 31 mei) — Engelands eerste waterstofbommen — met veel succes teweeg waren gebracht. De hoeveelheid radio-actieve neerslag was zeer gering, zo zei hij.

Volgens de met de proef van 31 mei belaste geleerden zou de bom van die dag een hitte van naar schatting 10 miljoen graden hebben voortgebracht.

In doorgaans welingelichte kringen te Londen verklaarde men onlangs, aldus *Reuter,* dat de regering order had gegeven de proeven te beperken als gevolg van druk van de Labour-oppositie en de openbare mening wegens de gevaren van radio-actieve besmetting. Tot beperking der proeven, zo zei men, was ook besloten, omdat het succes zó groot was, dat zij niet behoefden te worden voortgezet.

Rotterdam is onlangs twee monumenten rijker geworden. Op 10 april onthulde prinses Margriet het Nationaal Monument voor de Koopvaardij (foto boven), dat aan de oever van de Maas is opgericht ter nagedachtenis van de 3500 Nederlandse zeelieden die tijdens Wereldoorlog II het leven verloren. Het monument, dat bekend is als „De Boeg", is een schepping van de beeldhouwer F. Carasso. De foto rechts toont het door de beeldhouwer Mari Andriessen vervaardigde standbeeld voor de gevallenen, dat tijdens de nationale dodenherdenking (4 mei) door prinses Wilhelmina werd onthuld.

(foto's L. W. Schmidt en ANP)

Strijd in het Kremlin

Op de avond van 3 juli heeft Radio-Moskou een besluit bekendgemaakt van het centrale comité van de communistische partij der Sowjet-Unie, welk besluit algemeen beschouwd wordt als een historische mijlpaal in de politiek van de Sowjet-Unie, zoals die zich sedert de dood van Stalin heeft ontwikkeld.

Dit besluit betrof de veroordeling van de hoge Sowjet-leiders *Molotow, Kaganowitsj, Malenkow* en *Sjepilow* wegens „partij-vijandige" en met de leninistische beginselen strijdige activiteit, en hun uitstoting uit de hoge colleges van partij en staat. Later werd bekend, dat nog meerdere hoge Sowjet-functionarissen, w.o. *Saboerow* en *Perwoekhin,* hun functies hebben verloren — en zelfs uitte *Chroesjtsjew* op 6 juli tijdens een grote vergadering in Leningrad (ter herdenking van het 250-jarig bestaan van deze stad) zo ernstige beschuldigingen aan het adres van *Malenkow,* dat Westelijke waarnemers de indruk kregen, dat deze verklaring van Chroesjtsjew de inleiding vormde op een strafrechtelijke actie tegen deze vroegere partijsecretaris en oud-voorzitter van de raad van ministers.

De dood van Stalin

Na alles wat sedert 1953 is geschied en bekend geworden, kan men wel zeggen, dat met de dood van *Stalin* in maart 1953 (zie nader 10511 e.v.) een tijdperk afgesloten werd, het tijdperk van de vrijwel absolute heerschappij van één man. Er stond geen opvolger gereed met voldoende gezag en macht over de andere topfiguren en over partij, staat en leger, om deze heerschappij te kunnen overnemen.

Chroesjtsjew, partijsecretaris, wordt thans beschouwd als de machtigste man in de Sowjet-Unie. Zijn macht is overigens niet op een lijn te stellen met die van Stalin. Het „collectieve leiderschap" is vooralsnog meer dan een woord.

Hoewel *Malenkow, Beria* en *Molotow* bij Stalins bijzetting in het Lenin-mausoleum op het Rode Plein de herdenkingsredevoeringen uitspraken (zie nader pag. 10523) vormden zij geen college, dat als driemanschap in de plaats trad van Stalin.

Malenkow, die tot dan toe als secretaris een zeer grote invloed had gehad in het partij-apparaat, en die door velen was gedoodverfd als Stalins „kroonprins", werd weliswaar, bij de op 6 maart bekendgemaakte reorganisatie van de regering, voorzitter van de raad van ministers, maar hij werd als partijsecretaris opgevolgd door *Chroesjtsjew.*

Beria, Molotow, Worosjilow, Boelganin en Kaganowitsj kregen of behielden belangrijke minister-portefeuilles, zij werden tevens vicevoorzitters van de raad van ministers.

Het machtigste partij-orgaan — het presidium van het centrale comité — werd beperkt tot 10 leden: *Malenkow, Beria, Molotow, Worosjilow, Chroesjtsjew, Boelganin, Kaganowitsj, Saboerow, Perwoekhin* en *Mikojan.*

Het einde van Beria

Beria, die als beheerser van de geheime politie over een eigen machtsapparaat beschikte, wist zich in dit gezelschap niet lang te handhaven. Reeds in juli 1953 werd hij als „vijand van de partij en van het Sowjet-volk" uit de partij gestoten, van zijn ambten ontheven en gearresteerd (zie nader 10727). Volgens Moskouse mededelingen had hij de macht aan zich willen trekken. Na een geheim proces werd hij in december d.a.v. ter dood gebracht. De val van Beria bracht een grote reeks van mutaties met zich.

Ontslag van Malenkow

In de augustus-zitting 1953 van de Opperste Sowjet kondigde Malenkow een nieuwe economische politiek aan, die o.m. de belofte inhield van een belangrijke algemene verbetering der levensomstandigheden (zie nader 10787 e.v. en 10819 e.v.). Waarnemers meenden te mogen aannemen, dat Malenkows invloed groeiende was. Maar tevens meenden zij te kunnen constateren, dat de ster van Chroesjtsjew stijgende was, zeker toen hij in september 1953 optrad als rapporteur in het centrale comité over de nieuwe agrarische politiek (zie 10863, ook 10817/3 en 11233/2).

Maarschalk Zjoekow, oorlogsheld, na de oorlog door Stalin verbannen naar de provincie, behoort thans eveneens tot de topleiders. Chroesjtsjews positie schijnt mede hierdoor zo sterk, dat hij de ruggesteun heeft gekregen van Zjoekow en het militaire apparaat (zie ook levensschets op pag. 11733/2).

Ook in de voorjaarszitting 1954 van de Opperste Sowjet hield Malenkow de voornaamste redevoering over binnen- en buitenlandse vraagstukken, en bij de hierop gevolgde reorganisatie van de regering (zie 11257/2) bleef hij voorzitter van de raad van ministers. Molotow, Boelganin en Kaganowitsj werden daarbij bevorderd van vice-premiers tot eerste vice-premiers.

In de zomer van 1954 begon men bij officiële plechtigheden de namen van hoge functionarissen, die aan deze plechtigheden deelnamen, in alfabetische volgorde te noemen, zulks om de nadruk te leggen op het beginsel der collectieve leiding (zie ook 11328/1).

Het voorjaar van 1955 bracht ingrijpende mutaties. De belangrijkste was wel het ontslag van Malenkow als premier wegens „gebrek aan ervaring". Hij werd als zodanig opgevolgd door maarschalk Boelganin, welke benoeming aan de Opperste

(Zie vervolg pag. 13337)

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

Argentinië — 6 juli De regering heeft bij Venezuela geprotesteerd tegen de politieke activiteiten, die oud-president Perón van Venezuela uit tegen Argentinië voert. — **7 juli** De diplomatieke betrekkingen met Venezuela verbroken.

Australië — 2 juli De minister voor de Australische beheersgebieden, P. Hasluck, heeft tijdens een bezoek aan Ned. Nieuw-Guinea verklaard, dat de belangen van dit gebied bij de Nederlanders in betere handen zijn dan bij enig ander land of organisatie.

België — 1 juli Het stakingsparool in de ijzer- en staalindustrie is in het algemeen opgevolgd. — **3 juli** De staking van de bouwvakarbeiders in de streek van Turnhout en in het noorden van de Kempen breidt zich uit. — **4 juli** Prins Albert de Ligne (82 jr.) overleden.

China (Volksrepubliek) — 1 juli De omvang van de buitenlandse handel zal in 1957 8.4% kleiner zijn dan in 1956. De uitvoer van machinerieën en vervoersmiddelen zal ter bevordering van de ontwikkeling van de eigen machine-industrie worden verminderd. — **2 juli** De president van het hooggerechtshof te Peking verklaart, dat corruptie, diefstal, geweldpleging e.d. vrij algemeen voorkomen op het Chinese platteland en in verscheinene grote steden. — **4 juli** De president van de universiteit van Woean heeft het bestaan van een anti-communistische groep van intellectuelen in de Volksrepubliek onthuld. — **5 juli** Bij het nationale volkscongres is een voorstel ingediend om nog twee autonome gebieden voor minderheden in te stellen, nl. in Kwangsi en in een deel van de provincie Kansoe.

Duitsland (West) — 2 juli Een amendement op de grondwet, dat het mogelijk moet maken atoomenergie voor vredesdoeleinden op te wekken, krijgt in de Bondsdag niet de vereiste meerderheid van twee derde. — 18 vrouwenorganisaties, die bijna alle vrouwen in de Bondsrepubliek zouden vertegenwoordigen, eisen stopzetting van de kernproeven. — **4 juli** De Bondsdag keurt het kartelwetsontwerp goed. — De Bondsdag aanvaardt de wet op de centrale bank. — **5 juli** De Bondsdag aanvaardt met grote meerderheid de verdragen i.z. de Europese Economische Gemeenschap en Euratom. — Officiële overdracht van de eerste drie Westduitse divisies aan de NAVO.

Egypte — 2 juli De defensiekosten voor het belastingjaar 1957-'58 bedragen Eg. £ 71.8 mln. tegen Eg. £ 75.3 mln. in 1956-'57. — **3 juli** Algemene verkiezingen. — **6 juli** Koning Saoed van Saoedi-Arabië zou na een onderhoud met de Egyptische opperbevelhebber, gen. Abdel Hakim Amer, te Djeddah hebben verklaard de politiek van „positieve neutraliteit" van president Nasser te steunen en „alle vreemde verdragen" af te wijzen.

Engeland — 2 juli Lord Cherwell (71 jr.) overleden. — De mijnwerkers besluiten aan te dringen op een onmiddellijke verkorting van de arbeidstijd tot 40 uur per week voor de bovengrondse en 7 uur per dag voor de ondergrondse arbeiders. — De goud- en dollarreserves zijn in juni met $ 36 mln. gestegen tot 2381 mln. — **4 juli** De vergoeding voor de ministers en parlementsleden verhoogd. — **5 juli** Einde van de Gemenebestconferentie. — **6 juli** Oud-premier Sir Winston Churchill acht de gevolgen van de kernproeven onschadelijk.

Frankrijk — 2 juli De Nat. Verg. keurt met 416-149 stemmen het vijfjarenplan voor de kernenergie goed. — Het officiële indexcijfer der kosten van levensonderhoud (voor juni 149.1) is tot op 0.1 punt het niveau genaderd waarop automatisch een verhoging van 5% van de minimumlonen van enige milj. Franse arbeiders van kracht wordt. — In Frans Equatoriaal Afrika is uranium ontdekt. — **5 juli** Prins Henri van Orleans, de zoon van de Franse troonpretendent, de graaf van Parijs, treedt in het huwelijk met hertogin Maria-Theresa van Württemberg.

Hongarije — 4 juli Het hooggerechtshof te Boedapest wijzigt de doodvonnissen van de schrijvers G. Obersowszki en J. Gali in resp. levenslange en 15 jaar gevangenisstraf.

India — 1 juli De uitvoering van het tweede vijfjarenplan zal door de stijging der prijzen waarschijnlijk 12 mld. rupees (ca. ƒ 10 mld.) meer kosten dan oorspronkelijk was geraamd en daarom zullen onderdelen van het plan moeten worden uitgesteld.

Indonesië — 3 juli De chef van het leger, gen.-maj. Nasution, verscherpt de controle op buitenlanders. — **6 juli** De totale goud- en deviezenreserves gedaald met Rp. 32 mln.; het dekkingspercentage met 0,36% tot 12,69%. — **7 juli** De door Sukarno in begin juni ontslagen militaire commandant van Oost-Indonesië, Ventje Sumual, herstelt zichzelf in zijn functie.

Internationaal — 1 juli De Amerikaanse senator J. Kennedy (dem.) verzoekt de Amerikaanse regering de politieke onafhankelijkheid van Algerije te steunen. — 1 juli Zweden, Italië, Oostenrijk, Noorwegen- en West-Duitsland zullen de invoersbeperkingen, in het bijzonder op goederen uit het dollargebied, verzachten. — **2 juli** Japan zal zich kandidaat stellen voor het niet-permanente lidmaatschap voor de Veiligheidsraad. — **3 juli** Denemarken, Noorwegen, Zweden en Finland hebben besloten een gemeenschappelijk paspoortgebied voor niet-Scandinaviërs in te stellen. — **6 juli** Einde van het congres van de Socialistische Internationale te Wenen.

Jordanië — 1 juli De Ver. Staten zullen een nieuw krediet van $ 10 mln. verstrekken voor economische hulp; in totaal is sinds april jl. door de Ver. Staten $ 30 mln. verstrekt. — **3 juli** Egypte zal financiële hulp ten bedrage van Eg. £ 5 mln. verlenen. — **4 juli** Volgens radio-Cairo zou de Jordaanse stafchef, gen. Habis el Madjali, zijn ontslagen; de generaal spreekt dit tegen.

Malakka — 2 juli Volgens een te Londen gepubliceerd Witboek zal de Maleise Federatie op 31 augustus een onafhankelijk land binnen het Britse gemenebest worden.

Nederland — 1 juli Dr. H. H. Dingemans zal dr. J. G. de Beus opvolgen als ambassadeur te Karatsji, terwijl de ambassadeur te Ottawa, A. H. J. Lovink, naar Canberra zal gaan als opvolger van A. M. L. Winkelman. — De schade die in het afgelopen voorjaar door de nachtvorst is toegebracht aan het fruit, wordt geschat op ƒ 60 mln. — **3 juli** Prof. dr. G. H. A. Grosheide Fzn. benoemd tot rector-magnificus van de Vrije Universiteit te Amsterdam. — Het rijk zal in 1957 ƒ 122 mln. bezuinigen. — **4 juli** Tussen de tandartsen en de ziekenfondsen is nog geen overeenstemming bereikt. — Overeenstemming met België i.z. de opheffing van de „Stop van Ternaaien".

Ned. W. Indië — 5 juli De advocaat-generaal op de Ned. Antillen, dr. W. C. van Binsbergen, vraagt per 1 augustus a.s. ontslag. — **7 juli** Met Amerikaanse bankiers is overeenstemming bereikt i.z. de financiering van het Surinaamse Brokopondo-plan (zie ook 13331).

Perzië — 1 juli Aardbeving ten n.o. van Teheran. — **7 juli** De sinds 1948 voortvluchtige communistische leider K. Roesbéh („de Lenin van Perzië") gearresteerd.

Polen — 1 juli De regering heeft bij het parlement een wetsontwerp ingediend, dat voorziet in volledige vrijheid bij het kopen en verkopen van grond.

Portugal — 4 juli President Salazar verklaart zich tegen de oprichting van politieke partijen in zijn land.

Sowjet-Unie — 3 juli Radio-Moskou maakt bekend, dat Malenkow, Kaganowitsj, Molotow en Sjepilow wegens het vormen van een tegen de partij gerichte groep uit het presidium van het centrale comité der CPSU en uit het centrale comité zijn gestoten. Voorts zijn nieuwe leden van het presidium benoemd. — **4 juli** Molotow, Kaganowitsj en Malenkow zijn ook van hun ministeriële functies ontheven. — Het centrale comité van de CPSU heeft besloten tot afschaffing van de verplichte leveranties van landbouwprodukten. — **5 juli** Perwoekin en Saboerow ontslagen als eerste vice-premiers. — **6 juli** Partijsecretaris Chroesjtsjew verklaart, dat de ontslagen Sowjet-leiders zich hadden verzet tegen maatregelen om de spanning in de wereld te verkleinen.

Spanje — 1 juli De VS verstrekken een extra-krediet van $ 20 mln.; het totaal van de Amerikaanse hulp in het fiscale jaar 1956-'57 bedraagt $ 70 mln.

Sport — 7 juli Atletiek: M. Itkina (SU) verbetert het wereldrecord 400 m dames in 53,6 sec.; het oude record stond sinds 10-6 met 54 sec. ook op haar naam. — Zwemmen: T. Isjimoto (Jap.) verbetert het wereldrecord 100 m vlinderslag (heren) in 1 min. 1,3 sec.; het oude record stond sinds 16-6 met 1.1.5 ook op zijn naam.

Ver. Staten — 3 juli President Eisenhower waarschuwt de Amerikaanse bevolking voor een tweede maal, dat er moeilijkheden zullen komen indien de vakbeweging en het bedrijfsleven niet gezamenlijk trachten de stijging van de kosten van levensonderhoud tegen te gaan. — De Senaat keurt een bedrag van $ 34,5 mld. goed voor de defensie in het fiscale jaar 1957-'58. — **5 juli** In de Nevada-woestijn wordt het krachtigste atoomwapen tot ontploffing gebracht, dat ooit in de VS is gebruikt.

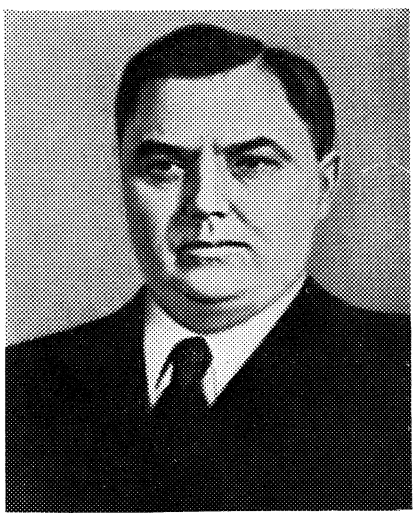
(Vervolg van pag. 13335)

Sowjet werd meegedeeld door Chroesjtsjew. Belangrijk was ook de benoeming van maarschalk Zjoekow (een echte beroepsmilitair, in tegenstelling tot Boelganin, die meer een politieke generaal was) tot minister van defensie (zie nader 11714/3, 11731, 11737/2 en 11767).

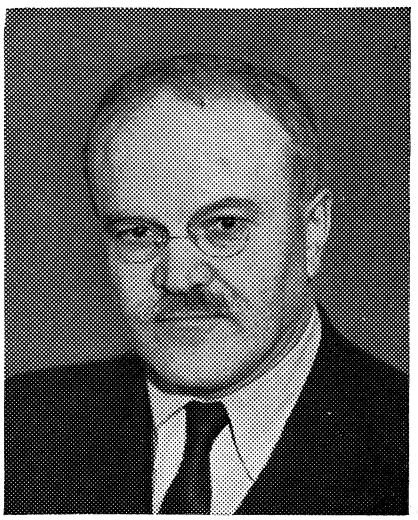
Chroesjtsjews ster rijzende

De toeneming van Chroesjtsjews invloed was inmiddels weer gebleken uit zijn actie tot openlegging van nieuw land in het oostelijk deel van de Sowjet-Unie (zie nader 11683), zij bleek o.m. ook uit het feit dat hij steeds meer optrad als woordvoerder bij alle belangrijke binnen- en buitenlandse vraagstukken, zijn bezoek aan Tito in Joego-Slavië (zie 11935), zijn Azië-reis met Boelganin (zie 12279 en 12297), zijn deelneming aan de „top-conferentie" te Genève (zie 12011 en 12023) en zijn bezoek aan Engeland (zie 12042/1 en 12507), beide eveneens met Boelganin. Het was vooral Chroesjtsjew die van Russische zijde in het diplomatieke verkeer een „nieuwe stijl" van jovialiteit en „dramatische" openhartigheid meebracht.

Formeel was Boelganin de regeringschef, die waar dit nodig was zijn handtekening plaatste, onder een of ander stuk, het was echter Chroesjtsjew, die het meeste sprak en het meest van zich deed spreken.

Malenkow, lange tijd partijsecretaris en als zodanig gedoodverfd als Stalins „kroonprins"; na de dood van Stalin premier, in 1956 als zodanig afgezet; thans beschuldigd van medeplichtigheid aan moord en geheel ten val gebracht? (levensschets op pag. 11782/3).

Molotow, trouwe uitvoerder van Stalins opdrachten en vele malen minister van buitenlandse zaken; enige tijd eerste vice-premier na Stalins dood; thans uit alle staats- en partij-functies ontheven. (levensschets op pag. 7601 en 11782/3).

Het XXste partijcongres

Een historische gebeurtenis werd in februari 1956 het XXste partijcongres (zie nader 12411 e.v., 12423 en 12432).

Historisch vooral om het feit, dat op dit congres door Mikojan, maar vooral door Chroesjtsjew een scherpe aanval werd ingezet op Stalin en het stalinistische systeem. De onthullende rede, die Chroesjtsjew tijdens een geheime zitting van dit congres heeft uitgesproken, is officieel nooit gepubliceerd, de grote lijn en bepaalde bijzonderheden werden echter weldra bekend. In juli 1955 publiceerde het Amerikaanse State Department (ministerie van buitenlandse zaken) een „versie" van Chroesjtsjews rede. (Wij hebben deze versie in extenso gepubliceerd in de jaargang 1957 van Keesings Historisch Archief.)

Na het XXste partijcongres, met zijn veroordeling van de terroristische alleenheerschappij van Stalin, werd nog meer dan voorheen de nadruk gelegd op het collectieve leiderschap. Er waren echter aanwijzingen, dat in de boezem van de hoogste colleges van partij en staat bepaalde tegenstellingen en ernstige spanningen bestonden.

Gevolgen „destalinisatie"

De „destalinisatie" (zie ook 12555) had kennelijk een grote invloed op de geesten in de Sowjet-Unie. Deze invloed bleef niet beperkt tot de Sowjet-Unie.

De opheffing van de Cominform (zie 12483) bracht Tito een zekere genoegdoening.

De onthullingen van Chroesjtsjew zaaiden verwarring in de communistische partijen in de Westelijke wereld. Zij zagen hun aanhang verminderen (zie ook 12591).

In Midden-Europa deden zich verschijnselen voor die wezen op een vermindering van de invloed van Moskou op sommige communistische regeringen aldaar en op het optreden van „nationale communisten". De „opstand van Poznan" (in Polen) in juni 1956 (zie 12599) werd weliswaar onderdrukt, maar in het najaar kwam — ondanks pogingen van Moskou om zulks te verhinderen — de „nationale" communist Gomoelka aan het bewind in Warschau. Deze stippelde een eigen Poolse weg uit naar het socialisme en maakte een gehele reeks van maatregelen op het gebied van bestuur en economie ongedaan (zie ook 12845 en 12864).

In Hongarije kwam het tot de grote gewapende volksopstand die door Sowjet-tanks werd onderdrukt (zie nader 12819). Van de zijde van vele landen en ook van de organisatie der VN werd op het Sowjet-optreden scherpe kritiek geleverd. Kritiek en resoluties werden echter door de Sowjet-leiders en door Kádár van de hand gewezen (zie ook rapport VN-commissie: pag. 13308/3).

Deze ontwikkeling bracht in zekere zin een verzwakking van de positie

Kaganowitsj, oude aanhanger van Stalin, beschouwd als steunpilaar van het stalinisme; economische plannenmaker; na Stalins dood eerste vice-premier; uit al zijn functies ontheven (levensschets pag. 11733/2).

Mevrouw Foertsewa, technisch ingenieur, na Stalins dood naar voren gekomen. Gaat door voor een beschermelinge van Chroesjtsjew. Sedert 1956 kandidaat-lid van het presidium van de Opperste Sowjet. Thans lid van het presidium van het centrale comité der CPSU.

van de Sowjet-Unie in de wereld met zich. In de communistische wereld zag men bovendien het gezag van de Chinese communisten toenemen, en met name het gezag van Mao Tse-toeng, die met zijn „honderd bloemen"-theorie een eigen Chinese weg naar het communisme aangaf, zonder zich overigens uitdrukkelijk van Moskou te distanciëren (zie ook 12783 en 13303).
Hoewel de kritiek op Stalin in Moskou nu en dan werd afgeremd (zie o.a. pag. 12951), kwam de op het XXste partijcongres uitgestippelde nieuwe politiek geleidelijk tot ontwikkeling.

Zowel de nieuwe agrarische politiek als de politiek van economische decentralisatie, die beide aan de inspiratie van Chroesjtsjew worden toegeschreven, schijnen echter op verzet te stuiten, vooral in de toporganen van de partij.

De jongste ontwikkeling

Deze indruk wordt thans bevestigd door de jongste ontwikkeling in het Kremlin.
In het voorgaande hebben wij getracht in het kort enige hoofdlijnen aan te geven van de ontwikkeling in de Sowjet-Unie sedert de dood van Stalin. Wij zijn er ons intussen van bewust, dat deze ontwikkeling veel meer genuanceerd is, veel meer zijden heeft (volkomen duistere zijden ook), dan hierboven werd beschreven.
Dit geldt evenzeer voor de jongste gebeurtenissen in het Kremlin. *De Nieuwe Rotterdamse Courant* (4-7) schreef dan ook:

„Weer stelt Moskou de wereld voor verrassingen en... voor raadsels. Want welke conclusies ook getrokken mogen worden uit de paleisrevolutie in het Kremlin, er blijven nog genoeg onbeantwoorde vragen over. Goed, het is duidelijk dat Chroesjtsjew zich ontdoet van de laatste resten van de oude garde — terecht worden zij „conservatieven" genoemd — die zijn politiek in binnenzowel als in buitenland steeds hebben gedwarsboomd, maar vielen daar Malenkow en Sjepilow ook onder? Zo ja, dan is dat nieuw. Malenkow immers werd tot dusver min of meer als een klasse apart beschouwd: weliswaar een andere politiek dan Chroesjtsjew toegedaan, maar toch niet te vereenzelvigen met wat gemeenlijk het stalinisme wordt genoemd. En Sjepilow ging door voor een creatuur van Chroesjtsjew.
Hieruit blijkt alleen maar, hoe voorzichtig men moet zijn met pogingen om de afzonderlijke leiders te zien als onveranderlijke exponenten van bepaalde stromingen."

Het nieuwe presidium

Uit het op 4 juli gepubliceerde communiqué blijkt, dat het centrale comité van de communistische partij der Sowjet-Unie (CPSU) van 22 tot 29 juni in voltallige zitting bijeen is geweest.
„Besproken is", zo luidt het communiqué, „de zaak van de partijvijandige groep van *G. M. Malenkow, L. M. Kaganowitsj* en *W. M. Molotow*. De zitting nam een resolutie aan waarvan de tekst gisteren is gepubliceerd. De volledige zitting heeft de kameraden *Malenkow, Kaganowitsj, Molotow* van het lidmaatschap van het presidium van het centrale comité van de CPSU en van het centrale comité van de CPSU uitgesloten. Kameraad *Sjepilow* werd ontheven van de functie van secretaris van het centrale comité, van het kandidaat-lidmaatschap van het presidium van het centrale comité, alsmede van het lidmaatschap van het centrale comité zelf. Het plenum heeft het volgende presidium van de CPSU gekozen: De kameraden *A. P. Aristow, N. I. Beljajew, L. I. Brezjnjew, N. A. Boelganin, K. E. Worosjilow, G. K. Zjoekow, N. G. Ignatjew, A. I. Kiritsjenko, F. R. Kozlow, O. V. Kuusinen, A. I. Mikojan, M. A. Soeslow, E. A. Foertsewa, N. S. Chroesjtsjew, N. M. Sjwernik.*

Kandidaat-leden: *N. A. Moechitdinow, P. N. Pospelow, D. S. Korotsjenko, V. E. Kalnberzin, A. P. Kirilenko, A. N. Kosygin, K. T. Mazoerow, V. P. Mzjawanadze, M. G. Perwoekhin.*

Sjepilow, na Stalins dood naar voren gekomen; werd aanvankelijk beschouwd als protégé van Chroesjtsjew; was korte tijd minister van buitenlandse zaken en kreeg daarna de supervisie over de culturele aangelegenheden. Thans ontzet uit alle functies (levensschets op pag. 12569).

De zitting vulde het secretariaat aan door kameraad O. V. Kuusinen te kiezen tot secretaris van het centrale comité van de CPSU."

In de resolutie, waarvan in dit communiqué sprake is, wordt een uitvoerige, maar nog wel een aantal vragen openlatende, motivering gegeven van de genoemde maatregelen.

De volledige tekst van deze resolutie vindt de lezer op pag. 13347 e.v.

Gesteld wordt, dat Malenkow, Kaganowitsj, Molotow een „tegen de partij gericht blok" hebben gevormd, waarbij Sjepilow zich later heeft aangesloten. Hun „met de leninistische beginselen onverenigbare" activiteit was gericht tegen de partijlijn zoals die voor de binnenlandse en buitenlandse politiek was vastgesteld op het XXste partijcongres (1956). In het bijzonder probeerden zij de strijd tegen de „persoonsverheerlijking" te saboteren, alsmede de strijd tegen de bureaucratie en de politiek van economische decentralisatie (zie 13269) en het streven om de Verenigde Staten voorbij te streven op het gebied van voedingsmiddelen.
Molotow zou in het bijzonder het streven tot vermindering van de internationale spanning hebben gehinderd.

(Wordt vervolgd)

China (Volksrepubliek)

Beperking buitenlandse handel —

De omvang van de buitenlandse handel van de Chinese Volksrepubliek zal in 1957 volgens de huidige plannen ongeveer 8.4% kleiner zijn dan in 1956. De voorzitter van de nationale economische commissie, Po I-po, die dit volgens *Reuter* (1-7) in een verslag aan het Volkscongres bekendmaakte, deelde mede, dat de uitvoer van granen 540.000 ton en die van varkensvlees 85.000 ton kleiner zal zijn dan in 1956. Er zullen in 1957 1.900.000 ton graan en 77.000 ton varkensvlees worden uitgevoerd.

Po I-po deelde voorts mede, dat er voortaan aanzienlijk minder machines en transportmateriaal zullen worden ingevoerd; dit heeft tot doel de eigen machine-industrie van China te stimuleren. Anderzijds zal de invoer van bepaalde grondstoffen voor de industrie en de landbouw en van bepaalde verbruiksgoederen, waaraan China behoefte heeft, geleidelijk worden uitgebreid.

Volgens de mededelingen van Po I-po is de Volksrepubliek in staat zelf haar elektrische centrales te bouwen. Ook kan het land thans zelf voorzien in zijn behoefte aan materiaal voor de mijnbouw en voor vele andere takken van nijverheid, zowel van de zware industrie als van de lichte industrie. In 1957 nog zal een aanvang worden gemaakt met de uitvoering van 591 omvangrijke ontwikkelingsprojecten, waartoe 58 nieuwe kolenbedrijven, 21 elektrische centrales en 14 metallurgische ondernemingen behoren.

Naar raming zijn er thans 22.168.000 arbeiders in het produktieproces ingeschakeld. De lonen zullen in 1957 gemiddeld 37% hoger zijn dan in 1952.

Het nieuwe plan is veel minder ambitieus dan sommige vorige plannen en men vermoedt volgens Reuter, dat China thans streeft naar een zekere consolidatie na de overhaaste vooruitgang van het vorige jaar. Het doel van het nieuwe plan is de grondslagen te versterken voor het tweede vijfjarenplan met de uitvoering waarvan in januari 1958 zal worden begonnen.

De fouten, die volgens het rapport van Po I-po in 1956 zijn begaan, betroffen te hoge investeringen in grote bouwwerken, te veel leningen aan landbouwers en een te grote uitbreiding van het aantal arbeiders. Er zijn o.a. te veel arbeiders ingeschakeld, die niet rechtstreeks produktief zijn, terwijl het aantal studenten te veel is uitgebreid.

Bovendien beleefde China in 1956 zijn ergste hongersnood sedert de „bevrijding", hetgeen in het lopende jaar een ongunstige invloed heeft op alle aspecten van het economische leven.

Nieuwe autonome gebieden —

De Chinese vice-premier Oe Lanfoe, heeft volgens *Reuter* op 5 juli op het Volkscongres een voorstel ingediend om nog twee autonome gebieden voor minderheden in te stellen, nl. Kwangsi, waar 6,5 miljoen Tsjoeangs leven, en een deel van de provincie Kansoe, waar veel Mohammedanen wonen. De Tjoeangs vormen het grootste minderheidsvolk in China.

Er zijn reeds twee autonome gebieden in China, nl. Binnen-Mongolië en Sinkiang-Oeighoer. De instelling van een autonoom gebied dat Tibet omvat, wordt voorbereid.

De minderheden in China maken slechts 6% van de totale bevolking uit, doch het gebied, waar zij wonen, beslaat 60% van de Volksrepubliek.

Duitsland (West)

Kartelwet —

De door de minister van economische zaken, prof. L. Erhard, voorgestelde wet tegen de belemmering van de concurrentie (de zg. kartelwet) is volgens de *Nwe. Rotterdamse Crt.* (5-7) op 4 juli na een strijd van zeven jaar met vele wijzigingen door de Westduitse Bondsdag aangenomen. Tegen stemden de sociaal-democraten, de vluchtelingenpartij en drie afgevaardigden van de christen-democratische unie. De wet wordt 1 januari 1958 van kracht en komt in de plaats van de geallieerde bepalingen inzake de dekartellisering. Principieel zijn afspraken ten opzichte van vaststelling van prijzen verboden, maar er zijn een aantal uitzonderingen overgelaten, bv. de prijsbinding voor tweedehands merkartikelen.

Basis van de wet is de bepaling dat verdragen en besluiten van ondernemers en ondernemersverenigingen niet zullen worden toegestaan als zij ertoe kunnen leiden op de produktie en de marktverhoudingen door concurrentiebeperking invloed te oefenen. Voor voorwaarden-kartels en rabat-kartels gelden uitzonderingen.

De toelating van structuurcrisiskartels, rationalisering-kartels en import-kartels is mogelijk. Het centrale kartelbureau zal te Berlijn worden gevestigd. Daarna zullen kartelbureaus van de Länder worden opgericht.

Nieuwe centrale bank —

De Westduitse Bondsdag heeft volgens *DPA* op 4 juli in tweede en derde lezing de wet op de centrale bank aangenomen. Bij deze wet wordt een nieuwe centrale bank — de Deutsche Bundesbank — in het leven geroepen, die in de plaats zal komen van de Bank Deutscher Länder.

De nieuwe bank zal onafhankelijk van de Bondsrepubliek zijn. De bank zal weliswaar verplicht zijn de algemene economische politiek der Bondsregering te steunen, maar zal bij de uitoefening van haar bevoegdheden niet gebonden zijn aan aanwijzingen van de Bondsregering. Zolang de regering haar zetel nog niet te Berlijn heeft, zal de bank te Frankfort aan de Main gevestigd zijn.

Egypte

Nasser voor de Britse TV - Geheime rede —

President Nasser heeft volgens *Reuter* in een vraaggesprek, dat op 1 juli door de commerciële Britse televisie is uitgezonden, verklaard, dat de nationalisten in het Midden-Oosten door de politiek van de Ver. Staten tot communisten zullen worden gemaakt.

Op de vraag, of hij van mening was, dat hij een risico loopt als de Sowjet-Unie haar positie in het Midden-Oosten versterkt, antwoordde Nasser, dat Egypte gekant is tegen overheersing van het Midden-Oosten door wie dan ook. Over de Egyptische wapenaankopen in communistische landen zeide hij, dat zijn land zich moet verdedigen tegen agressie.

De vaart van Israëlische schepen door het Suezkanaal kon volgens Nasser niet los worden gezien van het gehele Palestijnse vraagstuk. Overeenkomstig de bepaling van de Conventie van Constantinopel van 1888 had Egypte sinds 1948 geen Israëlische schepen door het kanaal laten varen.

Nasser ontkende, dat zijn buitenlandse politiek tegenover de andere Arabische staten in stukken ligt.

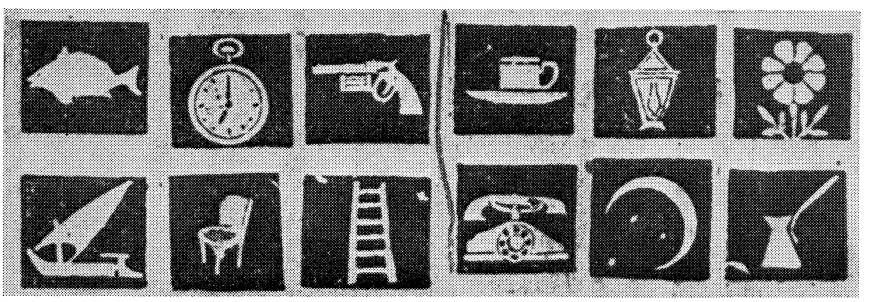
„Men heeft wel eens van mij gezegd, dat ik samenzweringen op touw zette in de gehele Arabische wereld. Als dat zo was, zou ik de beste organisator ter wereld zijn. Ik geloof echter niet, dat ik een genie ben in dit opzicht."
Nasser betuigde verder zijn spijt over de periode van slechte betrekkingen met Engeland en hij voegde hieraan toe, dat beide landen de normale betrekkingen moeten herstellen.

Geheime rede

Het Iraakse blad *„Al Sjaab"* heeft volgens *Reuter/AFP* op 1 juli de tekst gepubliceerd van een rede, die Nasser in maart jl. tot een groep van Egyptische officieren zou hebben gehouden. Hij zou toen o.a. gezegd hebben, dat Egypte het recht heeft „alle Arabische landen onder zijn vlag te verenigen". Hij ontkende dat het dan om de een of andere vorm van imperialisme zou gaan. Om die „Arabische eenheid" tot stand te brengen zou Egypte een machtig leger nodig hebben. Volgens Nasser zouden de Arabische broedervolken eraan wennen de Egyptische strijdkrachten als een instrument van de Arabische eenheid te zien. Om de sterkste strijdmacht van het Midden-Oosten te krijgen had Egypte in de Sowjet-Unie niet alleen jachtvliegtuigen, maar ook bommenwerpers besteld.

Verkiezingen —
Op 3 juli hebben in Egypte de eerste algemene verkiezingen plaatsgevonden sedert de afschaffing van het parlement in 1952. Voor deze verkiezingen voor de Nationale Vergadering waren aanvankelijk 2500 kandidaten gesteld. Na grondig onderzoek door een commissie van de door Nasser geleide Nationale Unie werden echter slechts 1318 kandidaten toegelaten.
Van de 350 beschikbare zetels waren er 16 „automatisch" voor de ministers en 52 voor andere trouwe volgelingen van de president. De enige partij waar de kiezers hun stem op konden uitbrengen was de Nationale Unie. Van de ca. 6 miljoen geregistreerde kiezers behoefde 20% niet te stemmen, daar in 72 kiesdistricten geen tegen-kandidaten waren. Er is in Egypte stemplicht voor de mannen, maar de vrouwen boven 18 jaar mogen ook stemmen.

In meer dan de helft van de 269 kiesdistricten waar gestemd werd wist geen der kandidaten een absolute meerderheid te behalen. In deze districten zal op 14 juli een nieuwe stemming worden gehouden.

Meer dan de helft van de Egyptische bevolking is nog analfabeet. Daarom bevatten de stembiljetten niet alleen de namen der kandidaten, maar werden deze ook aangeduid door een figuurtje, bv. een halve maan, een klok, een revolver enz.

Engeland

Lord Cherwell † —
Lord Cherwell, tijdens Wereldoorlog II wetenschappelijk adviseur van Sir Winston Churchill, is, zo meldt *De Tijd* (4-7) op 3 juli op 71-jarige leeftijd overleden.
Voordat hij in 1941 in de adelstand werd verheven, heette hij Frederick Alexander Lindemann. Hij studeerde aan de universiteiten van Darmstadt, Berlijn, Parijs en Oxford. Tijdens Wereldoorlog I was hij directeur van het natuurkundig laboratorium van de Britse luchtmacht. Na de oorlog werd hij hoogleraar in de experimentele fysica aan de Universiteit van Oxford.
Tijdens Wereldoorlog II hield hij premier Churchill op de hoogte van de ontwikkelingen op het gebied van de kernsplitsing. Van 1942-45 en van 1951-53 maakte Lord Cherwell als Paymaster General deel uit van de regering. Hij hield zich toen voornamelijk bezig met alle kwesties aangaande de atoomenergie.

Finland

Wijziging regering —
Uit protest tegen het besluit van de Finse regering het parlement tot 17 september op reces te zenden en de oplossing der financiële problemen tot na deze datum uit te stellen, zijn volgens *United Press* op 2 juli de drie ministers van de Zweedse volkspartij uit de op 27 mei gevormde (zie pag. 13255) regeringscoalitie getreden. De afgetreden ministers waren N. Meinander, B. Lindt en T. Nordstrom.
In hun plaats zijn volgens de *New York Times* (4-7) twee ministers van de agrarische partij en één van de liberale partij benoemd. De coalitie van agrariërs en liberalen kan op slechts 66 van de 200 stemmen in het parlement rekenen. Voor de wijziging waren dit er 79.
De Finse regering is thans als volgt samengesteld: premier: *dr. V. J. Sukselainen* (agr.); buitenlandse zaken: *J. Virolainen* (agr.); justitie: *A. Helminen* (partijloos); binnenlandse zaken: *H. Kytta* (lib.); defensie: *A. Pakkanen* (agr.); financiën: *M. Miettunen* (agr.); onder-minister van financiën: *A. Karjalainen* (agr.); onderwijs: *K. Saalasti* (agr.); landbouw: *K. Eskola* (agr.); verkeer: *V. Sarjala* (agr.); onder-minister van verkeer: *K. Tiitu* (agr.); handel en vice-premier: *E. Kaitila* (lib.); sociale zaken: *I. Karvikko* (lib.) en *P. Malinen* (lib.).

Frankrijk

Amerikaans senator wil onafhankelijk Algerije —
De Amerikaanse senator *John Kennedy* (dem.), voorzitter van de subcommissie van de Senaat voor buitenlandse betrekkingen, heeft volgens *Reuter/AFP* op 1 juli in de Senaat een resolutie ingediend, waarin een beroep wordt gedaan op beide Huizen van het Congres de Amerikaanse regering te machtigen om via de NAVO, Marokko of Tunesië haar invloed aan te wenden om te komen tot de politieke onafhankelijkheid van Algerije. Kennedy verklaarde voorstander te zijn van een blijvende Franse invloed in Noord-Afrika, maar hij achtte het bereiken van de onafhankelijkheid van Algerije langs de we-

gen waarop Marokko en Tunesië onafhankelijk waren geworden, de eerste noodzakelijke stap die moet worden gedaan.
Volgens Kennedy heeft de strijd van Frankrijk tegen de Algerijnse rebellen de NAVO-strijdkrachten op het vasteland van Europa tot op het merg verzwakt, de hoop op een gemeenschappelijke Europese markt verduisterd en de vrijmaking van de handel ernstig bedreigd, doordat Frankrijk opnieuw beperkende maatregelen voor de invoer heeft opgelegd. De regering-Eisenhower moet op de Algemene Vergadering van de Ver. Naties, die in september gehouden zal worden, „de internationale poging om langs ordelijke weg te komen tot de onafhankelijkheid van Algerije steunen", als eerdere pogingen hiertoe tegen die tijd schipbreuk hebben geleden, aldus Kennedy.
De Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, Dulles, heeft op 2 juli op een persconferentie commentaar geleverd op de ontwerpresolutie van Kennedy. De minister verklaarde, dat de Amerikanen, die zich met het vraagstuk van het kolonialisme willen bezighouden, een beter doelwit kunnen vinden dan de verhouding tussen Frankrijk en Algerije. Hij legde er de nadruk op, dat de Amerikaanse regering het dienstiger acht, zich niet te mengen in een probleem dat niet tot haar bevoegdheid behoort.

Hongarije

Congres communistische partij —
De Hongaarse communistische partij heeft te Boedapest haar eerste congres na de opstand van oktober gehouden. In een op 27 juni door premier *Kádár* ingediend rapport wordt volgens *Reuter* o.a. gezegd, dat in de huidige leiding van de partij geen vroegere leiders zitten die betrokken waren bij „dogmatische en sectarische dwalingen", omdat hij van mening is dat niet iemand in de hoogste leiding moet zitten die belast is met oude fouten en die de partij zo in de richting van sectarisme zou kunnen trekken. Hij was ervan overtuigd dat de huidige toestand in de partij en haar leiding gezond is, maar klaagde dat er twisten en meningsverschillen onder haar leden voorkwamen.
De minister van binnenlandse zaken, gen. *B. Biszku,* verklaarde op 29 juni volgens *Reuter* op het congres, dat zijn ministerie nog steeds bezig was met het ontdekken van nieuwe samenzweringen. De contra-revolutie had zich in de illegaliteit teruggetrokken en viel van daar uit de arbeiders aan. Zij probeerde, volgens de minister, op aanwijzingen van de Ver. Staten de Hongaarse arbeiders permanent in onrust te houden en gebruikte hiertoe elk middel.
In een resolutie aan het slot van het congres werd opgewekt tot een algeheel tegenoffensief tegen „het opdringen van de contra-revolutie in ons culturele leven". Contra-revolutionaire elementen moeten uit het politieke leven en dat van de wetenschap verwijderd worden. De kunst en literatuur zouden in de richting van het socialistische realisme ontwikkeld dienen te worden. Voorgesteld werd de studie van het marxisme en leninisme opnieuw verplicht te stellen op hogescholen en universiteiten.
Verder werd hulde gebracht aan „de broederlijke hulp van de Sowjet-Unie". Geconstateerd werd, dat „de reorganisatie van het bestuur, het leger, de grensbewakingsdienst en de politie tot een goed einde is gebracht" en dat „de volksrepubliek nu sterk genoeg is om elke binnenlandse contra-revolutionaire poging te verijdelen".
In de resolutie werd voorts medegedeeld, dat de partij thans 346.000 leden telt, dit is 40.2% van het aantal in de oude partij.
Het congres heeft de huidige partijleiding waarvan premier Kádár eerste-secretaris is, gehandhaafd. Het Politbureau is aanzienlijk uitgebreid. Gekozen zijn o.a. *J. Revai* en *S. Nogradi,* die respectievelijk minister van cultuur en van nationale defensie in de kabinetten van Rakosi waren. Zij zijn volgens *AFP* (30-6) de enige vertegenwoordigers van de Hongaarse stalinistische groep in het Politbureau. Beide mannen speelden een belangrijke rol in het Hongaarse politieke leven in de afgelopen jaren. Volgens waarnemers te Parijs vormt hun verkiezing een aanwijzing voor een terugkeer naar oude methoden der partij.

Indonesië

Het werk van de Constituante —
De op 10 november 1956 door president Sukarno geïnstalleerde grondwetgevende vergadering (zie pag. 12872/2) werkt sindsdien te Bandung aan de opstelling van een nieuwe grondwet, ter vervanging van de voorlopige grondwet van 1950. De Constituante heeft haar eerste arbeid voltooid, nl. de opstelling van een lijst van onderwerpen, die in de grondwet dienen te worden opgenomen.
Een uit tien leden bestaande missie van de grondwetgevende vergadering, onder leiding van haar voorzitter Wilopo, is op 25 juni naar Peking vertrokken voor een bezoek aan de Chinese Volksrepubliek, op uitnodiging van het Chinese nationale volkscongres. Het doel van het bezoek is tevens materiaal te verzamelen voor de opstelling van de nieuwe grondwet.
De eensgezindheid, welke de vergadering te Bandung heeft weten te bereiken over de materie, die in de grondwet dient te worden verwerkt, houdt, aldus *ANP/Nwe. Rotterdamse Crt.* (25-6) overigens bepaald niet in, dat er gesproken zou mogen worden van overeenstemming over de inhoud van de artikelen, welke men daarin opgenomen wil zien.
De algemene beschouwingen in de Constituante hebben de bestaande diepgaande verschillen van mening over de structuur van de staat tussen de verschillende partijen en groepen nog eens duidelijk in het licht gesteld.
Men is het dan eens geworden, dat 37 onderwerpen in de grondwet behandeld moeten worden. Het eerste daarvan betreft de rechten van de mens. Andere behandelen de staatsvorm, de staatsinrichting, de taal, de vlag, het volkslied en het staatsburgerschap. Een reeks van artikelen zal betrekking hebben op financiën en economie, agrarische zaken, leger, politie, huwelijksrecht, verkiezingen en vrouwenrechten.
Maar in concreto bestaat thans onder de leden van de Constituante nog slechts volkomen eensgezindheid over de formulering van de menselijke vrijheden, een formulering, welke overeenkomt met die van de Ver. Naties. Alle andere zaken zijn grote of kleine vraagtekens gebleven.

Ideologie van de staat

De verwachting bestond, dat de strijd voornamelijk zou gaan over de ideologie van de staat, over de vraag of Indonesië met zijn overwegend islamitische bevolking een islamstaat zou moeten zijn dan wel een staat, gebaseerd op de door president Sukarno geformuleerde *pantja sila* — de vijf beginselen van

geloof in de almachtige god, volkssoevereiniteit, sociale rechtvaardigheid, democratie en nationalisme.
De gedachte aan een staat gebaseerd op de islam leeft in min of meer uitgesproken vorm bij alle islamitische partijen, bij de Masjumi, de grootste religieuze partij, wel in de eerste plaats. Maar hoewel met verwijzing naar Pakistan en Egypte de islamstaat door vertegenwoordigers van die partijen met kracht werd bepleit, kan men aan het einde van de algemene beschouwingen toch niet concluderen, dat voor Masjumi, Nahdatul Ulama, Perti of PSII deze kwestie een conditio sine qua non is. De voorzitter van de Masjumi had reeds eerder gezegd, dat er geen principiële tegenstellingen bestonden tussen de pantja sila en de doctrine van de islam. Wel wenste hij uiteraard, dat de godsdienst, en meer specifiek de islam, zijn stempel zou drukken op Indonesiës wetgeving.

Maar ook indien de islamitische partijen zich in minder vage bewoordingen zouden hebben uitgelaten over dit punt, zou het nog de vraag zijn geweest of zij een meerderheid in de vergadering van hun inzichten hadden kunnen overtuigen. De grootste partij, de nationalistische PNI heeft zich duidelijk uitgesproken voor de pantja sila. En met de steun van de katholieken en de christelijken — kleine partijen, die in zaken van praktische politiek dikwijls met de Masjumi samenwerken, maar kennelijk vrezen voor beperking van de godsdienstvrijheid in een islamitische staat — en van de communisten zou zij ongeveer de helft van de vergadering achter zich weten.

De staatsvorm

De duidelijkste meningsverschillen bleken te bestaan over de staatsvorm en de staatsinrichting. Volgens de voorlopige grondwet is Indonesië een eenheidsstaat met een onschendbare president aan het hoofd. Het parlement bestaat uit één kamer.
Verscheidene vertegenwoordigers van gebieden buiten Java en sprekers voor kleinere politieke groeperingen hebben in de Constituante gepleit voor een federale staatsvorm. Dezelfde sprekers, daarbij gesteund door leden van islamitische partijen, spraken hun voorkeur uit voor een twee-kamerstelsel. Vrij veel sprekers eisten de instelling van een senaat, die zou moeten bestaan uit vertegenwoordigers van de verschillende eilanden en eilandengroepen. Vertegenwoordigers van de Masjumi spraken zich voorts uit voor een presidentieel kabinet naar Amerikaans voorbeeld, dat zij meer in overeenstemming achten met de Indonesische behoeften dan de tot nu toe gebruikelijke parlementaire regeringen.
Er bleken voorts verschillen van inzicht te bestaan over de betekenis van de *zelfbesturende gebieden* in het Indonesische bestel, alsmede die van het adat-recht, dat in sommige streken nog in hoge ere wordt gehouden. Het probleem van de *minderheden* — en dat is hoofdzakelijk het vraagstuk van de economisch sterke Chinese minderheid — was een andere bron van tegenstellingen. In het algemeen was het gevoelen, dat een of andere vorm van geleide economie, in ieder geval geen liberale economie, voor het land geschikt moet worden geacht.
De actuele conflicten in de Indonesische maatschappij, die president Sukarno deden uitroepen, dat zij de fundamenten brachten, zijn ook van invloed geweest op de debatten in de grondwetgevende vergadering. Vele sprekers betreurden, dat de beschouwingen niet werden gevoerd in de sfeer van tolerantie, waarin men de werkzaamheden begon.

Ook indien de huidige problemen buiten de vergaderzaal van de Constituante gehouden kunnen worden, zal het volgens waarnemers te Djakarta nog wel drie jaar, zo niet vijf jaar duren, voor de beraadslagingen te Bandung zullen hebben geresulteerd in een grondwet voor de Indonesische republiek.

De ontwikkeling in Noord-Celebes

Volgens *ANP* (25-6) heeft het Indonesische persbureau *PIA* gemeld, dat regionale leiders tijdens een op 21 juni te Gorontalo gehouden conferentie een afzonderlijke provincie Noord-Celebes hebben ingesteld, vooruitlopend op een beslissing hierover van de centrale regering.
Deze conferentie werd bijgewoond door luitenant-kolonel *Ventje Sumual*, de vroegere militaire commandant van Oost-Indonesië, die begin juni door Sukarno uit zijn functie werd ontheven, door de militaire commandant van Noord-Celebes en andere regionale autoriteiten en leidende figuren.
De militaire commandant van N.-Celebes, majoor *Somba*, heeft volgens *ANP* (28-6) een algemene mobilisatie van de bevolking van dit gebied afgekondigd. In een radio-uitzending uit Menado noemde hij de mobilisatie een experiment voor de uitvoering van de algemene dienstplichtwet, die bij het Indonesische parlement is ingediend.
De minister van voorlichting *Sudibjo*, heeft volgens *ANP* op 29 juni verklaard, dat de instelling van de provincie Noord-Celebes zonder toestemming van de regering is geschied. Daarom keurde de regering deze handeling af. Hij voegde daaraan toe, dat de regering op het ogenblik een nieuwe indeling van de verschillende autonome provincies in de gehele Indonesische archipel in studie heeft.
De gouverneur van de nieuwe provincie Noord-Celebes, *H. D. Manoppo*, heeft volgens *ANP* op 3 juli aangekondigd, dat Noord-Celebes zal trachten economisch onafhankelijk te worden door over te gaan tot barter-handel in kopra, specerijen en koffie.
Overste *Ventje Sumual* heeft zich volgens *ANP* op 7 juli weer tot militaire commandant van geheel Oost-Indonesië uitgeroepen en zijn hoofdkwartier verplaatst van Makassar naar Menado, de hoofdstad van de nieuwe provincie Noord-Celebes.

Controle op buitenlanders —

De stafchef van het Indonesische leger, generaal-majoor Nasution, heeft volgens *ANP* (3-7) in zijn kwaliteit van centraal militair gezaghebber van Indonesië, een coördinatielichaam ingesteld, dat zal worden belast met het toezicht op de gedragingen van buitenlanders, die in Indonesië verblijven.
Dit lichaam is samengesteld uit vertegenwoordigers van de ministeries van justitie, binnen- en buitenlandse zaken en van het parket van de procureur-generaal benevens uit officieren van leger en politie. De nieuwe instantie zal het toezicht op de gedragingen van de buitenlanders verscherpen.

Internationaal Nieuws

Het ontwapeningsgesprek te Londen —

De Ver. Staten zijn bereid alle kernproeven voorlopig te staken indien de Sowjet-Unie wil onderhandelen over een gecontroleerde stopzetting

van de produktie van kernwapens. Dit is volgens *Ass. Press/Reuter* (1-7) door Amerikaanse zegslieden bij de ontwapeningsconferentie te Londen medegedeeld. Stassen zou de steun van Frankrijk en Engeland hebben verkregen voor de volgende voorstellen:

1. stopzetting van de proeven met kernwapens voor 10 of 12 maanden indien Rusland belooft te onderhandelen over gecontroleerde staking van de produktie van kernwapens; 2. ondertekening van een verklaring, nooit gebruik te maken van kernwapens behalve voor zelfverdediging tegen een onuitgelokte agressie van grote omvang.

De Britse minister van buitenlandse zaken, *Selwyn Lloyd*, heeft volgens *Reuter* op 2 juli mede namens de Ver. Staten, Canada en Frankrijk op de ontwapeningsconferentie te Londen verklaard, dat de aanvaarding door de Sowjet-Unie van het beginsel van inspectieposten te land een tijdelijke opschorting van proeven met kernwapens mogelijk heeft gemaakt. Hij stelde een bijeenkomst van deskundigen voor om te spreken over een stelsel van toezicht op naleving van een eventueel akkoord over opschorting van de proeven. De hoofden van de delegaties dienen, aldus het Westelijke voorstel, voort te gaan met het vaststellen van het verband tussen een tijdelijke opschorting en andere voorzieningen van een akkoord over ontwapening in het eerste stadium.

Het voorstel houdt, aldus werd van Britse zijde vernomen, een antwoord in op de Sowjet-voorstellen van 15 juni tot opschorting van kernproeven voor de tijd van twee tot drie jaar met vestiging van inspectieposten te land. De Westelijke mogendheden streven naar een overeenkomst over opschorting van kernproeven, die verbonden is aan overeenstemming in beginsel over beëindiging van de produktie van splijtbaar materiaal voor militaire doelen en over beperking van het aantal conventionele wapens.

De Sowjet-gedelegeerde, *W. A. Zorin*, heeft volgens *Tass* op 2 juli de eis gesteld, dat een Indiase afgevaardigde wordt toegestaan deel te nemen aan de werkzaamheden van de subcommissie.

Stassen verklaarde echter volgens *Reuter* op 3 juli, dat hij het tijdstip niet geschikt achtte voor het horen van een Indiase vertegenwoordiger.

Amerikaanse voorstellen

Harold Stassen heeft volgens *Reuter* op 5 juli in de subcommissie verklaard, dat de Ver. Staten niet bereid zijn in te stemmen met een volledig verbod van het gebruik van kernwapens. Wel waren de VS genegen, in een ontwapeningsakkoord te beloven, dat zij nooit kernwapens zullen gebruiken tegen een staat, tenzij deze het Handvest der Ver. Naties heeft geschonden. Stassen deed voorstellen betreffende het aanwenden van splijtbaar materiaal uit militaire voorraden voor vreedzame doeleinden. De hoeveelheid hiervan zou na overleg moeten worden vastgesteld en de overbrenging zou onder internationale controle moeten geschieden.

Hij stelde voor, dat de VS en de SU elk de helft van het splijtbare materiaal in hun bezit overbrengen naar een internationaal depot. Door deze voorstellen zouden landen, die aan de constructie van kernbommen zijn begonnen, dit werk kunnen voltooien. In dit verband verklaarde Stassen, dat de VS zich het recht voorbehouden om ook na het van kracht worden van een verbod om militaire kernapparaten te vervaardigen, de bestaande „vuile" bommen te maken tot „schone" bommen.

Volgens de Amerikaanse voorstellen zouden de staten, die splijtbaar materiaal onder internationaal toezicht stellen, wel het eigendomsrecht over dit materiaal behouden. Ook zouden de VS kunnen doorgaan met het opleiden van de militairen van andere landen in het gebruik van kernwapens. Bovendien zouden de VS atoomwapens kunnen blijven stationeren in andere landen, zonder dat zij evenwel de eigendom van deze wapens aan andere landen zouden kunnen overdragen.

Met deze suggesties heeft Stassen alle Amerikaanse voorstellen op het gebied der kernontwapening ter kennis van de subcommissie gebracht. De kernpunten hiervan zijn:

1. een opschorting van de kernproeven gedurende tien maanden; 2. een hierop volgend staken van de produktie van kernwapens onder internationaal toezicht en 3. het aanwenden van de voorraad kernapparaten voor militair gebruik ten behoeve van vreedzame doeleinden.

(Vor. ber. pag. 13328/1)

Nederland

Belastingverhogingen goedgekeurd

De Tweede Kamer heeft op 3 en 4 juli een drietal wetsontwerpen inzake tijdelijke verhogingen van enige belastingen (zie ook pag. 13187/2) goedgekeurd. De inkomsten van het rijk zullen door deze verhogingen *f* 131 miljoen groter worden. Het betreft:

1) een verhoging met 4% van de *vennootschapsbelasting* (opbrengst *f* 100 miljoen). Een amendement van dr. *A. M. Lucas* (KVP) om de verhoging te halveren werd door de indiener ingetrokken nadat hem gebleken was, dat het niet voldoende steun in de Kamer zou krijgen. De KVP-leden A. E. M. Duynstee en Ch. J. I. M. Welter en de SGP-fractie wensten geacht te worden tegen het wetsontwerp te hebben gestemd.

2) een wijziging van de *omzetbelasting* (*f* 24 miljoen).

3) een wijziging van de *personele belasting* (*f* 7 miljoen).

Grotere lasten voor ondernemingen en particulieren - Bezuinigingen door het rijk —

De minister van financiën, *H. J. Hofstra*, heeft volgens de *Nwe. Rotterdamse Crt.* (2-7) aan de Tweede Kamer een opsomming gegeven van de lasten welke de regering aan de onderscheidene sectoren van het maatschappelijke leven wil opleggen.

Als fiscale maatregelen in de ondernemingssfeer noemde de minister (in miljoenen guldens):

schorsing investeringsaftrek .	75
verhoging vennootschapsbelasting	100
Totaal	175

Als fiscale maatregelen in de persoonlijke sfeer:

verhoging invoerrecht op benzine, inbegrepen verhoogde belasting voor auto's met andere dan benzinemotoren	120
verhoogde gedistilleerdaccijns	30
meeropbrengst tabakaccijns ..	44
verhoging omzet- en weeldebelasting	24
beperkte doorwerking huurverhoging op de personele belasting	7
Totaal	225

Hiertegenover staat een opbrengstderving voor het rijk van *f* 70 mil-

joen door de vrijstelling van omzetbelasting op textielprodukten.

Als niet-fiscale lasten somde de minister op:	
afschaffing consumentensubsidie op suiker	12
verhoging melkprijzen	90
beëindiging tijdelijke vrijstelling van omzetbelasting op suiker	12
Totaal	114

Bezuinigingen door het rijk

Minister Hofstra heeft de Tweede Kamer volgens het *Alg. Handelsblad* (3-7) medegedeeld, dat de staat, in het kader van de bestedingsbeperking (zie ook pg. 13039), op zijn eigen huishouding in 1957 in totaal 122 miljoen zal bezuinigen. Hiervan heeft betrekking op consumptieve uitgaven (in hoofdzaak lonen, salarissen en materiële uitgaven) *f* 52 miljoen en op uitgaven voor investeringsdoeleinden *f* 70 miljoen.
De belangrijkste posten van het bedrag ad 70 miljoen, waarmede de investeringen van het rijk in 1957 zullen worden beperkt, zijn de volgende: weg- en waterbouwkundige werken *f* 25 mln., cultuurtechnische werken *f* 14 mln., investeringen van staatsbedrijven *f* 10 mln., bijdragen ten behoeve van aanvullende werken *f* 10 mln.

Tweede Kamer keurt huurvoorstellen goed —

De Tweede Kamer heeft op 7 juni na een 4-daags debat het wetsontwerp inzake wijziging van de Huurwet, welke wijziging een huurverhoging met 25% inhoudt (zie ook pag. 12991/3), zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd. De CPN en de SGP wensten geacht te worden te hebben tegengestemd.
De Kamer aanvaardde verder met 105-39 stemmen een amendement van de heer *J. Bommer* (PvdA), dat de huurverhoging voor bedrijfspanden (zonder blokkering) wilde beperken tot 15%. Tegen dit amendement stemden de KVP (met uitzondering van de heren B. J. Verhoeven, A. E. M. Duynstee, J. Groen Azn., mr. E. G. M. Roolvink, Ch. J. I. M. Welter, J. J. Fens, Th. D. J. M. Koersen, J. M. Peters en mej. A. H. Nolte) en het VVD-lid mr. H. F. van Leeuwen.
Een door de minister onaanvaardbaar verklaard amendement van de heer mr. *K. J. Beernink* (CHU), dat een verhoging van 12½% i.p.v. 25% wenst, terwijl dan de blokkering diende te vervallen, werd verworpen met 97-46 stemmen. Vóór stemden de AR, de CHU (met uitzondering van jkvr. mr. C. W. T. Wttewaall van Stoetwegen en de heren H. W. Tilanus en H. Kikkert), de CPN, de KVP-leden A. E. M. Duynstee en Ch. J. I. M. Welter, de SGP en de VVD.

De blokkering

Het wetsontwerp Grootboek woningverbetering, dat betrekking heeft op de (gedeeltelijke) blokkering van de huurverhoging werd met 94-44 stemmen aangenomen. Tegen stemden de AR, 8 van de 11 aanwezige CHU-leden (vóór stemden jkvr. Wttewaall van Stoetwegen en de heren Tilanus en Kikkert) en 9 KVP-leden, t.w. de heren E. Visch, mr. K. T. M. van Rijckevorsel, M. M. A. A. Janssen, M. P. van der Weijden, A. E. M. Duynstee, J. Groen Azn., dr. A. M. Lucas, mr. J. Th. M. de Vreeze en Ch. J. I. M. Welter.
Een amendement van de heer *W. J. G. Peters* (KVP) inzake de rentevergoeding voor de geblokkeerde gelden werd met 77-64 stemmen verworpen. Tegen dit amendement, dat beoogde de voorgestelde 3% rentevergoeding te verhogen indien de promesse-disconto op 1 augustus van enig jaar een ¼% of veelvoud daarvan hoger zou zijn dan 3%, stemden de AR, de CHU, (met uitzondering van de heren dr. J. J. R. Schmal, C. F. van der Peijl en M. R. H. Calmeyer), de CPN en de PvdA.
Een amendement van de heer *W. J. Andriessen* (KVP), dat de mogelijkheid opende geblokkeerde gelden naar andere woningen over te hevelen vóór het einde van de stortingsplicht werd door minister Witte overgenomen.
Een amendement van de heer *W. J. G. Peters* (KVP) om de uitbetaling van gestorte gelden en bijgeschreven rente, welke niet voor woningverbetering zijn gebruikt, op 31 december 1970 te doen geschieden werd bij zitten en opstaan door de Kamer aangenomen.
Het derde wetsontwerp, houdende fiscale voorzieningen i.v.m. de reservering van gelden voor verbetering van woningen, werd zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Politieke achtergronden

Waren er in voorgaande stadia van het debat toch wel reeds enkele momenten van geladenheid geweest, werkelijke politieke hoogspanning en iets van crisissfeer heersten er, aldus het *Alg. Handelsblad* (7-6), in de avondvergadering van 6 juni, toen bij de replieken verschillende fractievoorzitters aan het woord kwamen over de politieke achtergronden en de al dan niet bestaande bindingen tussen fracties en kabinet. Prof. *Oud* (VVD) bestreed, als eerste in de rij der sprekers, daarbij iedere bindingsgedachte op staatsrechtelijke gronden. Dr. *Bruins Slot* (AR) verklaarde: „Wij hebben geen enkele behoefte, ons aan dit kabinet gebonden te voelen". Prof. *Romme* (KVP) verklaarde, dat alleen hijzelf zich moreel gebonden voelde aan de bij de kabinetsformatie gemaakte afspraak, maar dat dit voor geen van zijn fractiegenoten gold.
Het bestaan van deze politieke hoogspanning bleek, aldus het *Alg. Handelsblad* (8-6), uit hetgeen minister *Zijlstra* (AR) de volgende dag (7-6) verklaarde. Uit zijn woorden was duidelijk op te maken, dat hij zou zijn heengegaan (en met hem waarschijnlijk ook minister Algera), wanneer zijn geestverwanten zich op principiële in plaats van op praktische gronden tegen de huurblokkering hadden uitgesproken.

De gelden voor de woningbouw —

Met de thans geleende gelden kan de woningbouw nog ongeveer een half jaar voortgang vinden. De helft van het geld zal moeten worden gebruikt voor consolidatie van de vlottende schuld en het afmaken van de in aanbouw zijnde woningen, de andere helft om nieuwbouw te beginnen. Daarna zal moeten worden bezien hoe men verder aan geld kan komen voor de woningbouw.
Dit heeft de minister van volkshuisvesting en bouwnijverheid, ir. H. B. J. Witte, volgens *Het Parool* (6-7) medegedeeld tijdens een op 4 juli gehouden bijeenkomst van leden van Gedeputeerde Staten en vertegenwoordigers van grote gemeenten. De bijeenkomst was belegd, omdat de regering de gemeenten wilde mededelen, dat zij de woningbouw niet langer mogen financieren met zogenaamd „kort geld" (leningen op korte termijn), zulks in verband met de financiële positie van rijk en gemeenten. Bovendien mag niet tegen een hoger percentage worden geleend dan 4¼%,

terwijl op de geldmarkt 5½% reeds normaal is.
Volgens de *Nwe. Rotterdamse Crt.* (5-7) bedraagt de gezamenlijke schuld aan korte leningen van de gemeenten thans ca. *f* 1500 miljoen.
De minister van financiën, H. J. Hofstra, heeft zo meldt *De Volkskrant* (6-7) op 5 juli in de Tweede Kamer verklaard, dat er, ondanks de financieringsmoeilijkheden en de maatregelen, die de regering naar aanleiding daarvan gaat nemen, geen vrees voor de woningbouw behoeft te bestaan, althans dit jaar niet. De regering geeft het woningbouwprogramma „een hoge mate van prioriteit". Zij zal er het hare voor doen om het programma niet op financiële bezwaren te laten afstuiten.

De arbeidsmarkt in 1956 —

De directie voor de arbeidsvoorziening heeft de jaarlijkse arbeidsmarktbeschrijving gepubliceerd.
Aan *ANP* (22-6) ontlenen wij over het op het jaar 1956 betrekking hebbende rapport het volgende.
De sinds 1952, onder invloed van de conjunctuur, aan de gang zijnde ontwikkeling op de arbeidsmarkt, waarbij enerzijds de werkgelegenheid van jaar tot jaar sterk toenam, terwijl anderzijds de arbeidsreserve voortdurend slonk, heeft zich ook in 1956 voortgezet. Zo is in het afgelopen jaar een situatie ontstaan met een ongekend lage werkloosheid en een vrijwel algemeen tekort aan arbeidskrachten.
De bestedingsbeperking is de voornaamste oorzaak, waardoor deze ontwikkeling in 1957 enigszins zal worden geremd. Hoewel de werkloosheid hiervan waarschijnlijk nog weinig invloed zal ondervinden, kan niettemin een vrij belangrijke verruiming van de arbeidsmarkt worden verwacht, aldus het rapport.

Beroepsbevolking — De mannelijke beroepsbevolking steeg in 1956 met 35.000 man en bereikte een totale omvang van 3.181.000. Voor 1957 wordt een toeneming met 37.000 man verwacht. De vrouwelijke beroepsbevolking nam met ca. 15.000 toe tot 1.004.000.
Voor 1957 wordt een toeneming van 12.000 geraamd, daar als gevolg van de geringere uitbreiding van de werkgelegenheid zich minder vrouwen op de arbeidsmarkt zullen presenteren.

Werkgelegenheid — Hoewel in de periode 1952 t.m. 1956 de industriële produktie een toeneming te zien gaf van 37%, kon de arbeidsbezetting in de industrie zich in deze periode slechts met 10% uitbreiden. De groei van de beroepsbevolking en de nog beschikbare arbeidsreserve waren niet voldoende om aan de sterk stijgende vraag naar arbeidskrachten te voldoen, mede waardoor het toepassen van meer arbeidsbesparende produktiemethoden werd bevorderd. Het totaal aantal bezette arbeidsplaatsen nam in deze periode met 322.000 toe. Het grootst was deze toeneming in de hoofdzakelijk industrieel georiënteerde provincies, alsmede in Noord-Brabant en Gelderland.
In 1956 heeft de totale arbeidsbezetting zich met 48.000 mannen en 16.000 vrouwen uitgebreid tot een omvang van 4.145.000. In de nijverheidssector was deze uitbreiding verreweg het grootst. De landbouw daarentegen vertoont een voortdurend dalende werkgelegenheid, voornamelijk als gevolg van de steeds verder voortschrijdende mechanisatie en rationalisatie.

Tekorten — Het tekort aan arbeidskrachten, dat in 1956 met ca. 13.000 toenam, wordt in 1957 geraamd op bijna 100.000, t.w. 67.000 mannen en 30.000 vrouwen, hetgeen in totaal 2,3% van de totale arbeidsbezetting uitmaakt. Relatief het grootst zijn deze tekorten in de mijnindustrie (6.7%) en de kleding- en reinigingsindustrie (6.3%). Het meest klemmend zijn de tekorten in de bouwnijverheid (2.6%) en de metaalnijverheid (5.4%).
In de loop van 1957 kan een verruiming van de arbeidsmarkt worden verwacht, waardoor het tekortcijfer ongetwijfeld belangrijk zal dalen.

Werkloosheid — Het jaargemiddelde van de geregistreerde arbeidsreserve van mannen (met inbegrip van personen op aanvullende werken), dat in 1952 nog 181.000 bedroeg, was in 1956 gedaald tot 37.000, hetgeen in verhouding tot de mannelijke beroepsbevolking een daling inhield van 4,3% tot 1,2%. In Groningen, Friesland en Drente komen echter nog percentages voor van resp. 3,8, 3,6 en 6,1. De werkloosheid van vrouwen liep in genoemde periode terug van 8.000 tot 3.000. De verwachtingen ten aanzien van de werkloosheid in 1957 sluiten een verder gaande daling uit, doch evenmin wordt een belangrijke stijging voorzien. Een jaargemiddelde, dat ongeveer gelijk is aan dat over 1956, wordt het meest aannemelijk geacht.

Diversen —

Sticusa — De Nederlandse stichting voor culturele samenwerking met Suriname en de Nederlandse Antillen (Sticusa), die, voortbouwend op de grondslagen van de voormalige Stichting voor culturele samenwerking, tot doel heeft het versterken van de culturele banden tussen bovengenoemde landen (zie ook pag. 12310/1), zegt in haar eerste jaarverslag (1956) o.m., dat in Nederland nog steeds niet algemeen voldoende begrip bestaat voor de nieuwe situatie, namelijk het in een koninkrijk verbonden zijn met de gelijkgerechtigde partners overzee, met name het begrip voor de verplichtingen, die daaruit op cultureel gebied voortvloeien. Zoals de Sticusa voor Nederland zal kunnen fungeren als het culturele venster op de transatlantische rijksdelen en omliggende gebieden, zo zal zij voor deze rijksdelen het uitzicht kunnen blijven openen op Nederland en West-Europa. De belangstelling in Nederland voor culturele manifestaties van Suriname en de Antillen is dusdanig toegenomen, dat het aantal daarvan verviervoudigd kon worden.

Ondernemingsraden — De staatssecretaris van sociale zaken, mr. dr. A. A. van Rhijn, heeft op 4 juli medegedeeld, dat in de uitvoering van de wet op de ondernemingsraden, die in juni 1954 haar beslag had moeten hebben, een vertraging is opgetreden. Op 1 januari jl. was van de naar schatting in te stellen 5000 raden slechts 16% aanwezig. Op grond van het aantal goedgekeurde voorlopige reglementen mag worden verwacht, dat binnenkort 25% van de daarvoor in aanmerking komende ondernemingen een ondernemingsraad zal hebben. Bij de 5000 ondernemingsraden zullen 25.000 arbeiders worden betrokken.

De Braakman — Op 29 en 30 juni is, zo meldt het Alg. Handelsblad (1-7), het eerste lustrum gevierd van de afsluiting van de Braakman tussen West- en Oost-Zeeuws-Vlaanderen. De inpoldering van de Braakman heeft grote ontplooiingsmogelijkheden geschapen voor de kleine agrarische gemeenten Biervliet, Hoek en Philippine. De polder heeft een totale oppervlakte van ca. 1400 ha. Er zullen in totaal 24 landbouwbedrijven komen met een oppervlakte van 910 ha. Tien van deze bedrijven zijn al uitgegeven aan boeren uit de Zeeuwse rampgebieden. Van de resterende is er één bestemd voor de onlangs opgerichte Stichting Demonstratiebedrijf Zeeuws-Vlaanderen. In het zuidoostelijk deel van de polder zal waarschijnlijk een zoetwaterbekken worden aangelegd ten behoeve van de drinkwatervoorziening. Een ander deel wordt bestemd voor bos- en recreatieterreinen langs een kreek van 140 ha, die geschikt is voor alle soorten van watersport.

Verenigde Staten

De rechten van de negers —

Het Huis van Afgevaardigden heeft volgens *Reuter* op 18 juni een door president Eisenhower voorgesteld wetsontwerp goedgekeurd, dat bepaalde burgerrechten van negers opnieuw bevestigt. Het ontwerp geeft de minister van justitie het recht schending van burgerrechten van negers voor het federale gerechtshof te brengen. Het Huis verwierp met 251-158 stemmen een amendement van zuidelijke afgevaardigden, dat juryrechtspraak zou hebben ingevoerd voor gevallen van „minachting van het hof". De objectiviteit van jury's in de zuidelijke staten wordt nogal eens betwijfeld.

Eisenhower over controle op de Amerikaanse kernproeven —

President Eisenhower heeft volgens *Ass. Press* op 3 juli op zijn persconferentie verklaard, dat hij bij toekomstige proeven met kernwapens alle andere landen zal uitnodigen om ter plaatse met instrumenten de hoeveelheid radio-actieve neerslag te controleren. Volgens de president zou dit het bewijs kunnen leveren dat de Amerikaanse bommen „schoner" worden. Binnen vier of vijf jaar zouden Amerikaanse geleerden een kernwapen kunnen produceren, dat in het geheel geen

radio-actieve neerslag zou veroorzaken.
Op de vraag of de VS hun kennis betreffende het vervaardigen van „schone" bommen aan de SU zullen meedelen, antwoordde hij, dat de Amerikaanse geleerden hem hadden gezegd, dat zij dit direct willen doen, als zij in hun opzet zijn geslaagd.
President Eisenhower deelde verder mee, dat de VS de hoeveelheid uranium 235, die zij voor het vreedzaam gebruik van atoomenergie in binnen- en buitenland beschikbaar stellen van ruim 40.200 tot 100.000 kg zullen verhogen.

De veiligheid van de staat —
Een in de VS ingestelde commissie die de wijze, waarop de veiligheid van de Amerikaanse staat wordt gewaarborgd moest onderzoeken, heeft volgens *Reuter* (23-6) de volgende aanbevelingen gedaan:

1. Handhaving van het voorschrift, dat vingerafdrukken moeten worden genomen van alle buitenlanders, die de VS tijdelijk binnenkomen of er zich voorgoed vestigen; 2. uitbreiding van dit voorschrift tot alle Amerikanen, die een paspoort aanvragen voor bezoeken aan het buitenland, „opdat niet meer gezegd kan worden, dat dit voorschrift discriminerend voor vreemdelingen is"; 3. afschaffing van de gewoonte om kunstenaars en andere personen tijdelijk toe te laten onder dekmantel van een vergunning als regeringswerknemer; 4. personen, aan wier getrouwheid aan de Amerikaanse staat wordt getwijfeld, moeten met anderen kunnen worden geconfronteerd en aan een kruisverhoor kunnen worden onderworpen, mits dit kan geschieden, zonder dat de staatsveiligheid in gevaar wordt gebracht; 5. onthulling van vertrouwelijke of geheime gegevens door ambtenaren of particulieren moet worden gestraft, indien gebleken is dat de onthullers op de hoogte waren van het vertrouwelijke karakter van het door hen meegedeelde en 6. bewijsmateriaal, verkregen door het afluisteren van telefoongesprekken, dient als wettelijk bewijs te worden aanvaard, indien het afluisteren is geschied door personeel van officiële, met nasporingen en onderzoek belaste instanties.

Kunst

Bouwmeesterprijzen uitgereikt —
De door Vereniging van Schouwburg- en Concertzaaldirecties ingestelde — jaarlijkse — Bouwmeesterprijzen zijn op 3 juni uitgereikt aan *Myra Ward* (de Theo d'Or) en *Ko van Dijk* (Louis d'Or). Voorts waren voor het eerst zilveren medailles beschikbaar gesteld voor één bijzondere hoofdrol van een acteur en een actrice zomede bronzen voor twee „andere dan eersteplansrollen". De zilveren zijn gewonnen door *Elise Hoomans* en *Cees Laseur;* de bronzen door *Mimi Boesnach* en *Johan Fiolet.*
Ko van Dijk, die bij de uitreiking niet aanwezig was, heeft de hem toegekende prijs geweigerd. In een brief aan de vereniging schreef hij o.a. dat het Nederlandse toneel „in hoge mate gebaat kan zijn met de uitreiking van blijken van waardering voor artistieke prestaties door deskundige jury's: voor de kunstenaars kan het van grote betekenis zijn om een belangrijk blijk van appreciatie voor hun pogen te ontvangen. Ik meen echter dat de uitreiking van een attentie als de Louis d'Or of een andere belangrijke onderscheiding op kunstgebied geenszins vergezeld moet gaan van openbare pedagogisch bedoelde en kritische opmerkingen aan het adres van de bekroonde. Een dergelijke kritiek is m.i. misplaatst bij een als feestelijk bedoelde gebeurtenis. U dank zeggende voor de goede bedoelingen moet ik daarom tot mijn leedwezen de onderscheiding weigeren".

De jury had in haar rapport o.m. te kennen gegeven, dat „de grote verdiensten van Ko van Dijk voor de Nederlandse toneelspeelkunst vooralsnog niet op het gebied der tragische en heroïsche protagonisten liggen, doch veeleer op het terrein der onmiddellijk herkenbare directe sentimenten." Verder was de jury van oordeel, dat „zijn rijk en onomstreden toneelspelerschap het meest met eenvoud en zelfbeperking is gediend."

Diversen —
Claude Farrère † — De Franse schrijver Claude Farrère, die vooral voor Wereldoorlog II een grote naam had als schrijver van avonturenromans, waarvan er velen op zee of in het Verre Oosten speelden, is op 20 juni te Parijs op 81-jarige leeftijd overleden. Farrère, wiens echte naam Charles Bargonne was, was 21 jaar, toen hij zijn literair debuut maakte. Tussen de beide wereldoorlogen was hij een van de meest gelezen schrijvers. In 1935 werd hij tot lid van de Académie Française gekozen. Zijn meest bekende werken zijn: Les condamnés à mort; Loti, le chef; Les quatre dames d'Angora; L'Inde perdu; L'homme seul; La seconde porte; La gueule du lion.

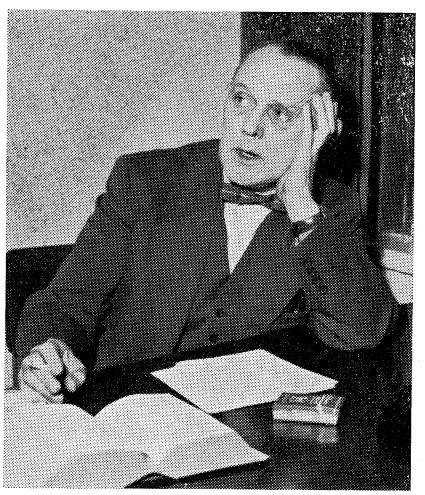
Wetenschap en Techniek

Kankeronderzoek van Dr. Van Everdingen —
Dr. *W. A. G. van Everdingen,* die verbonden is als arts-specialist aan de gemeentelijke geneeskundige en gezondheidsdienst te Utrecht, heeft een kankertherapie ontwikkeld, waarmee door de medische universiteitskliniek te Keulen opmerkelijke resultaten zouden zijn behaald. Een werkgroep van deze kliniek, die zich bezighoudt met de chemo-therapie bij kanker, past sinds juli 1955 de therapie van dr. Van Everdingen daar toe. In het medische tijdschrift *Medizinische Klinik* zijn volgens *ANP* (7-1) door deze werkgroep mededelingen gedaan over de klinische resultaten, bereikt met de door de Nederlandse arts ontwikkelde enzympreparaten bij de therapie van kanker.

Van de 62 in 15 maanden behandelde patiënten vertoonden 9 een objectieve verbetering met teruggang van de klinische symptomen, terwijl bij 80% van de meestal in het ergste stadium van kanker verkerende patiënten een duidelijke verbetering van de algemene toestand werd waargenomen, gedeeltelijk met gewichtstoeneming en vermindering van de subjectieve bezwaren.
De door dr. Van Everdingen ontwikkelde preparaten zijn een injectievloeistof van leverextractdialysaten en een concentraat van enzymsystemen, waardoor het tot zich nemen van grote hoeveelheden rauwkost door de patiënt overbodig wordt.
Door de Keulse werkgroep werd er tenslotte op gewezen, dat met de preparaten van dr. Van Everdingen geen „wondergenezingen" bereikt kunnen worden. Alleen reeds de mogelijkheid om de patiënt een lang lijden te besparen en hem daarenboven gedurende langere tijd ambulant en zonder klachten te houden betekent volgens de werkgroep een belangrijke stap vooruit, die verplicht tot een diepgaand verder klinisch en enzymchemisch onderzoek.

Commissie van onderzoek

Een door de *Landelijke Organisatie voor de Kankerbestrijding* op 20 juni 1956 ingestelde commissie van onderzoek naar de methode-Van Everdingen heeft begin april rapport uitgebracht. De commissie, die onder voorzitterschap stond van dr. *A. L. C. Schmidt,* is volgens *Het Parool* (2-4) tot de volgende conclusies gekomen:

Dr. W. A. G. van Everdingen

1) Een genezing van een kankerpatiënt door de methode-Van Everdingen is niet waargenomen; 2) door toepassing van deze methodiek is geen verlenging van de levensduur gezien en 3) in een deel der gevallen werd door enige clinici een verbetering van de algemene toestand der patiënten waargenomen gedurende de normaal te verwachten laatste periode van hun leven.

In een toelichting schreef de commissie verder, dat hoewel het door dr. Van Everdingen nooit werd gesteld, dat een genezing wel te verwachten zou zijn, het goed was dit nog eens te herhalen, omdat het normaal een begrijpelijk verschijnsel is dat het publiek vaak meer van een bepaalde handeling verwacht dan deze in feite bieden kan. De commissie waarschuwde ervoor uit de bevindingen omtrent de verbetering van de algemene toestand van onderzochte patiënten „reeds in dit stadium een eindoordeel omtrent deze werkzaamheid van de preparaten van dr. Van Everdingen bij kankerpatiënten te vormen. Wel zijn echter deze bevindingen van zodanige betekenis, dat het gewenst is onder nauwkeurige controle en beoordeling van de resultaten de behandeling met deze preparaten voort te zetten", aldus de commissie.

Steun KWF

De directeur van het Koningin Wilhelmina Fonds (KWF), P. C. Besanger, heeft volgens de Nwe. Rotterdamse Crt. (25-5) op 25 mei medegedeeld, dat het KWF bereid is een groots opgezet onderzoek naar de methode-Van Everdingen financieel te steunen, maar dan zal het KWF daarom door belanghebbenden moeten worden gevraagd en zal een plan aan het fonds worden voorgelegd. Het stichten van een nieuw fonds naast het KWF om de preparaten volgens de methode van dr. Van Everdingen te financieren, acht de heer Besanger gevaarlijk. Ook kan het KWF volgens hem niet als financier van deze preparaten optreden omdat het fonds zich dan op het terrein van de ziekenfondsen begeeft. Het verstrekken van de preparaten van dr. Van Everdingen door de ziekenfondsen heeft in sterke mate de aandacht van de ziekenfondsraad.

Afscheid van prof. Vening Meinesz

Prof. dr. ir. F. A. Vening Meinesz, sinds 1935 buitengewoon hoogleraar in de geodesie aan de Technische Hogeschool, heeft op 9 mei te Delft zijn afscheidscollege gegeven. Op 21 mei nam hij afscheid van de rijksuniversiteit te Utrecht, waar hij van 1927-45 buitengewoon hoogleraar in de geodesie, kartografie, en geofysica is geweest. Prof. Vening Meinesz die in de gehele wereld bekendheid heeft verworven door zijn metingen van de zwaartekracht, heeft zijn hoogleraarsambten neergelegd in verband met het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd.

Tijdens het afscheid in Utrecht deelde de minister van O. K. en W., mr. J. M. L. Th. Cals mede, dat H.M. de Koningin prof. Vening Meinesz had bevorderd tot commandeur in de Orde van Oranje-

---

TEKSTEN UITTREKSELS EN COMPLETE TEKSTEN (VERTALINGEN) VAN BELANGRIJKE WETTEN, REDEVOERINGEN, VERDRAGEN ENZ

De veroordeling van Malenkow, Molotow, Kaganowitsj en Sjepilow - Resolutie van het centrale comité der CPSU —

Hieronder volgt de tekst van de resolutie goedgekeurd aan het einde van de van 22-29 juni gehouden voltallige zitting van het centrale comité van de communistische partij der Sowjet-Unie (CPSU). Deze resolutie bevat het besluit, en de motivering van dit besluit, om *Malenkow, Kaganowitsj, Molotow* en *Sjepilow* te veroordelen wegens „partijvijandige" en met de leninistische principes strijdige groepsvorming en andere activiteit.

Wij ontlenen deze tekst aan *De Waarheid* van 4 juli. De tussenkoppen in deze tekst zijn van de redactie van De Waarheid. Wij verwijzen voorts naar ons overzichtsartikel op pagina 13335 e.v.

„Op de bijeenkomst van 22 tot 29 juni besprak het plenum van het centrale comité van de CPSU de kwestie van de partijvijandige groep van Malenkow, Kaganowitsj en Molotow, die zich binnen het presidium van het centrale comité van de CPSU heeft gevormd.

In een tijd, waarin de partij, onder leiding van het centraal comité en gesteund door het hele volk, een kolossaal werk verricht om de historische besluiten van het XXste congres uit te voeren:

de opbouw en de verdere ontwikkeling van de nationale economie,

de voortdurende verhoging van het levenspeil van het Sowjet-volk,

het herstel van de leninistische normen in het leven van de partij,

het opheffen van de schendingen van het revolutionaire recht,

de verdieping van de verbindingen van de partij met de volksmassa's,

de ontwikkeling van de socialistische Sowjet-democratie,

de versterking van de vriendschap tussen de Sowjet-volkeren,

de juiste nationaliteitenpolitiek en

een juiste buitenlandse politiek, gericht op de ontspanning en het waarborgen van een duurzame vrede,

in een tijd, waarin op al deze gebieden aanzienlijke en aan iedereen in de Sowjet-Unie bekende successen geboekt zijn, heeft de partijvijandige groep van Molotow, Malenkow en Kaganowitsj zich tegen de partijlijn gekeerd.

Met het doel de politieke lijn van de partij te wijzigen, trachtte deze groep met partijvijandige fractiemethoden een verandering in de samenstelling van de door de voltallige zitting van het centrale comité van de CPSU gekozen leidende partij-organen te bewerkstelligen. Dat was niet toevallig.

In de laatste drie tot vier jaar, waarin de partij een vastbesloten strijd voert tegen de gevolgen van de persoonsverheerlijking en zowel op het internationaal strijdtoneel als in het land zelf met succes tegen de revisionisten van het marxisme-leninisme strijdt, waarin de partij een groot werk verricht heeft om de in het verleden gepleegde verminkingen van de leninistische nationaliteitenpolitiek ongedaan te maken, hebben de deelnemers van de thans ontdekte en volledig ontmaskerde partijvijandige groepering deze door het XXste congres van de CPSU vastgestelde koers door directe of indirecte tegenstand gesaboteerd.

Verzet tegen leninistische politiek

In wezen trachtte deze groep zich te verzetten tegen de leninistische politiek van het vreedzaam naast elkaar bestaan van staten met een verschillend maatschappelijk stelsel, van internationale ontspanning en het aanknopen van vriendschappelijke betrekkingen met alle volkeren ter wereld. Zij verzette zich tegen het feit, dat aan de Unie-republieken bij de economische en culturele opbouw en in de wetgeving grotere rechten werden toegekend en dat de plaatselijke Sowjets bij de uitvoering van deze taken een grotere rol toebedeeld kregen. Daarbij nam deze groepering stelling tegen de door de partij vastgestelde politiek van een versnelde ontwikkeling van economie en cultuur van de nationale republieken, die de verdere versterking van de leninistische vriendschap van alle volkeren van ons land garandeert.

De partijvijandige groep begreep de maatregelen van de partij ter bestrijding van de bureaucratie en tot inkrimping van het topzware staatsapparaat niet, ja, zij verzette er zich zelfs tegen.

Op al deze punten keerde deze groep zich tegen het leninistische principe van het democratisch centralisme, dat door de partij wordt voorgestaan.

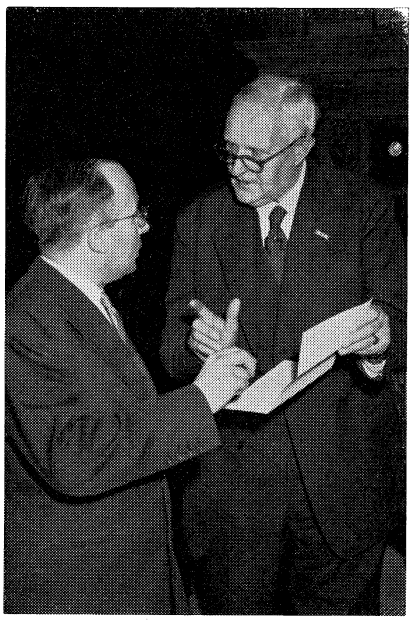
Deze groep verzette zich hardnekkig tegen de maatregelen tot de door de partij en het hele volk goedgekeurde reorganisatie in het beheer van de industrie en het bouwwezen en de vorming van economische raden in de verschillende economische gebiedseenheden, en trachtte deze maatregelen te verijdelen. Zij wilde niet begrijpen, dat het op het ogenblik nu de ontwikkeling van de socialistische industrie een enorme hoogte heeft bereikt voor de verdere en snelle groei van deze industrie, met voorrang voor de

Nassau. Prof. dr. G. L. Smit Sibinga, voorzitter van het Koninklijk Aardrijkskundig Genootschap, overhandigde de scheidende hoogleraar de gouden *Plancius-medaille*, die het laatste werd uitgereikt in 1933 aan de Zweedse geoloog en ontdekkingsreiziger Sven Hedin.

Naar prof. Vening Meinesz te Utrecht mededeelde bestaan er plannen om in de herfst van 1957 de zwaartekrachtsmetingen met onderzeeboten van de Kon. Marine te herhalen. Dit zal geschieden tijdens een oefentocht van vier maanden, die de „Walrus" en de „Zeeleeuw" naar West-Indië zullen maken.

De Nederlandse Organisatie voor Zuiver Wetenschappelijk Onderzoek heeft volgens *ANP* (27-5) aan prof. Vening Meinesz een subsidie verleend voor een studie, waarin zal worden aangetoond, dat aan de spreiding van continenten en oceanen een mathematische regel ten grondslag ligt.

Felix Andries Vening Meinesz is op 30 juli 1887 te Den Haag geboren. Hij studeerde aan de TH te Delft, waar hij in 1910 civiel ingenieur werd. In hetzelfde jaar werd hij ook ingenieur der Rijkscommissie voor graadmeting en waterpassing, in het bijzonder voor zwaartekrachtsonderzoek in Nederland. In 1915 promoveerde hij op het proefschrift „Bijdragen tot de theorie der slingerwaarnemingen".
In 1923 begon hij het zwaartekrachtsonderzoek volgens een nieuwe methode op zee voort te zetten aan boord van onderzeeboten. Hij maakte daartoe reizen met de K II, K XI, K XIII, K XVIII, O 13, O 16 en O 12 van de Kon. Marine.
In 1927 werd hij lid van de Rijkscommissie voor graadmeting en waterpassing, waarvan hij bovendien van 1938-46 voorzitter was; sinds 1950 is hij wederom voorzitter van deze commissie.
Prof. Vening Meinesz was van 1927-45 buitengewoon hoogleraar in de geodesie, kartografie en geofysica aan de Rijksuniversiteit te Utrecht en van 1935-57 buitengewoon hoogleraar in de geodesie aan de Technische Hogeschool te Delft.
Van 1945-51 was hij hoofddirecteur van het Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut te De Bilt, waarvan hij sinds 1951 president-curator is.
Prof. Vening Meinesz heeft het initiatief genomen tot de grote expeditie die in 1958 naar Nederlands Nieuw-Guinea zal worden ondernomen (zie pag. 12787/3).
Sinds 1927 is hij lid van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen. Van 1933-45 was hij president van de Association Internationale de Géodésie en van 1948-51 van de Internationale Geodesische en Geofysische Unie. Hij is verder o.a. eredoctor van de universiteiten te Luik (1946), Helsinki (1947), Straatsburg (1950), Brussel (1950) en Columbia University (1955).
Sinds 1 oktober 1955 is hij lid van de Raad van de Ned. Organisatie voor Zuiver Wetenschappelijk Onderzoek. Van zijn hand verschenen vele publikaties over zwaartekrachtsmeting, geofysica en de elasticiteitstheorie.

Prof. Vening Meinesz (rechts) ontvangt van minister Cals het document behorend bij de benoeming tot Commandeur in de Orde van Oranje-Nassau.

(Vervolg Teksten)

zware industrie, noodzakelijk is gebleken, hiervoor nieuwe en geperfectioneerde beheersvormen te vinden, die de grote reserves kunnen vrijmaken en een nog sneller groeitempo van de Sowjetindustrie kunnen waarborgen. De groep ging zefs zo ver dat zij, nog na de goedkeuring van de genoemde maatregelen in de openbare besprekingen in het volk, en de daarop volgende aanvaarding van de wet op de zitting van de Opperste Sowjet, de strijd tegen de reorganisatie van de leiding van de industrie voortzette.

Geen oog voor agrarische ontwikkeling

Wat de landbouw betreft, bewees deze groep dat zij voor de nieuwe en veelbelovende doelstellingen op dit gebied geen begrip kon opbrengen. Zij gaf niet toe, dat het noodzakelijk was de kolchosboeren een grotere materiële basis tot opvoering van de landbouwproduktie te bieden. Zij was tegen de afschaffing van de vroegere, bureaucratische planningsmethoden in de collectieve bedrijven en tegen de invoering van de nieuwe planningsmethode, die de kolchozen de mogelijkheid tot vrije initiatieven in hun economisch beleid geeft, een methode, die reeds goede vruchten heeft afgeworpen.
Zij zijn reeds in die mate van het leven vervreemd, dat zij het begrip niet meer kunnen opbrengen voor de reële mogelijkheden om tegen het einde van dit jaar de verplichte leveranties van landbouwproducten voor de kolchosboeren uit hun persoonlijke aandelen op te heffen. Deze voor miljoenen werkers in de Sowjet-Unie van vitaal belang gebleken maatregelen zijn mogelijk gemaakt door de snelle groei van de gesocialiseerde veeteelt der kolchozen en door de ontwikkeling van de staatslandbouwbedrijven. In plaats van de noodzakelijk geworden maatregelen te ondersteunen, keerden de leden van de partijvijandige groep zich hiertegen.
Zij voeren een volkomen ongerechtvaardigde strijd tegen de door de collectieve bedrijven, gemeenten, districten en republieken actief ondersteunde maatregelen van de partij om in de eerstkomende jaren de Verenigde Staten in de produktie van melk, vlees en boter per hoofd van de bevolking in te halen.
Daardoor demonstreerden de deelnemers aan de partijvijandige groep hun hooghartige houding tegenover de dringende en vitale belangen van de brede volksmassa's en hun ongeloof in de kolossale mogelijkheden van de socialistische economie, hun gemis aan vertrouwen in de campagne voor een snelle toename van de melk- en vleesproduktie, die zich onder het hele volk heeft ontplooid.
Men kan het onmogelijk als een toeval beschouwen, dat kameraad Molotow, als deelnemer aan de partijvijandige groep, die een behoudzuchtige en bekrompen houding aan de dag legde, niet alleen de noodzaak van de ontginningsactie afwees, maar zelfs de actie voor het in cultuur brengen van de 35.000.000 ha nieuw land tegenwerkte, die voor de economie van zo enorm belang is gebleken.

Tegen bestrijding persoonsverheerlijking

De kameraden Molotow, Malenkow en Kaganowitsj verzetten zich hardnekkig tegen de maatregelen van het centrale comité en de hele partij om de gevolgen van de persoonsverheerlijking ongedaan te maken, de in vroeger dagen gepleegde schendingen van het revolutionaire recht teniet te doen en verhoudingen te kweken, waarin het herhalen van dergelijke schendingen uitgesloten is.
Terwijl de arbeiders en kolchosboeren, onze prachtige jeugd, de ingenieurs, technici en wetenschapsmensen, de schrijvers en alle andere intellectuelen eensgezind de maatregelen ondersteunden, die de partij op grond van de besluiten van het XXste congres van de CPSU nam, terwijl het hele Sowjet-volk zich inzette voor de strijd voor deze maatregelen, terwijl ons land een kolossale ontwikkeling van de activiteit van het volk doormaakt en een toevloed van nieuwe, scheppende krachten beleeft, liet de ondernemingsgeest en de activiteit van de massa's de leden van de partijvijandige groep zo goed als onbewogen.

De buitenlandse politiek

In de buitenlandse politiek legde deze groep, en vooral kameraad Molotow, bekrompenheid aan de dag, en wierp zij alle mogelijke belemmeringen op voor de noodzakelijk geworden maatregelen ter bereiking van internationale ontspanning en versterking van de wereldvrede. Lange tijd achtereen ondernam kameraad Molotow in zijn functie van minister van buitenlandse zaken niet alleen geen enkele stap via het ministerie om de betrekkingen tussen de Sowjet-Unie en Joego-Slavië te verbeteren, maar hij keerde zich herhaaldelijk tegen de maatregelen, die het presidium van het centrale comité van de CPSU voor verbete-

ring van de betrekkingen met Joego-Slavië nodig achtte.
De foutieve instelling van kameraad Molotow inzake de Joegoslavische kwestie werd door het plenum van de CPSU in juni 1955 eenstemmig veroordeeld, omdat zij in tegenspraak was met de belangen van de Sowjetstaat in de historische omstandigheden en de grondslagen van de leninistische politiek.
Kameraad Molotow voerde obstructie tegen de afsluiting van een Staatsverdrag met Oostenrijk en de verbetering van de betrekkingen met deze staat in het hart van Europa. Het totstandkomen van het Staatsverdrag met Oostenrijk had echter grote betekenis voor de internationale ontspanning.
Kameraad Molotow was ook tegen de normalisering van de betrekkingen met Japan.
Deze normalisering heeft bij de vermindering van de internationale spanning in het Verre Oosten een grote rol gespeeld.
Molotow keerde zich tegen de door de partij geformuleerde grondstellingen over de mogelijkheid om oorlogen in de huidige omstandigheden te verhinderen, over de mogelijkheid, dat verschillende landen langs verschillende wegen naar het socialisme overgaan en over de noodzaak om de contacten van de CPSU met vooruitstrevende partijen in het buitenland te versterken.
Kameraad Molotow sprak zich herhaaldelijk uit tegen de noodzakelijke nieuwe stappen van de Sowjet-regering ter verdediging van de vrede en de veiligheid der volkeren. Onder meer bestreed hij de wenselijkheid van persoonlijke contacten tussen leidende persoonlijkheden van de Sowjet-Unie en staatslieden van andere landen, ofschoon deze in het belang zijn van het wederzijds begrip en de verbetering der internationale betrekkingen.
Op vele punten werd kameraad Molotow hierbij door kameraad Kaganowitsj, en herhaaldelijk ook door kameraad Malenkow ondersteund.
Het presidium van het centrale comité en het centrale comité in zijn geheel wezen hun geduldig en vasthoudend op hun fouten, in de hoop, dat zij hieruit hun conclusies zouden weten te trekken, niet in hun fouten zouden volharden en gelijke tred zouden weten te houden met het gehele leidende orgaan van de partij. Niettemin volhardden zij in hun foutieve, anti-leninistische standpunt.

Oorzaak van de fouten

De omstandigheid die aan de houding van de kameraden Malenkow, Kaganowitsj en Molotow ten grondslag ligt en die in strijd is met de partijlijn, is het feit dat zij aangetast waren en zijn door oude opvattingen en methodes, dat zij vervreemd zijn van het partijleven en van het land, dat zij weigeren de nieuwe omstandigheden, de nieuwe toestand in te zien, dat zij een behoudzuchtige houding innemen, hardnekkig vasthouden aan overleefde vormen en werkmethodes die niet langer in overeenstemming zijn met de belangen van de opmars naar het communisme, dat zij verwerpen wat uit de werkelijkheid zelf geboren wordt en door de belangen van de vooruitgang van de Sowjet-maatschappij en de belangen van het gehele socialistische kamp wordt voorgeschreven.
Zowel op het stuk van de binnenlandse vraagstukken als op dat van de buitenlandse politiek zijn zij sectariërs en dogmatici en geven zij blijk van een scholastische en bewegingloze benadering van het marxisme-leninisme.
Zij willen niet begrijpen, dat het levende en actieve marxisme-leninisme en de strijd voor het communisme op het ogenblik tot uiting komen in de uitvoering van de besluiten van het 20ste partijcongres, in de stelselmatige tenuitvoerlegging van de politiek van vreedzame coëxistentie, de strijd voor de vriendschap tussen de volkeren en de politiek van versterking van het socialistische kamp op alle gebieden; in een beter industrieel beheer, in de strijd voor de grootst mogelijke vooruitgang van de landbouw, voor een overvloed aan levensmiddelen, voor woningbouw op grote schaal; voor de uitbreiding van de rechten van de Unie-republieken, voor de opbloei van de nationale cultuur, voor de voortdurende aanmoediging van de geest van initiatief van de massa.

Fractievorming

Toen zij zagen, dat hun foutieve opvattingen en daden voortdurend werden bestreden door het presidium van het Centrale Comité, dat voortdurend de lijn van het 20ste partijcongres ten uitvoer heeft gelegd, gingen de kameraden Molotow, Malenkow en Kaganowitsj over tot de fractiestrijd tegen de leiding van de partij.
Terwijl zij dus op een partijvijandige basis op botsingen aanstuurden, probeerden zij de partijpolitiek te veranderen, de partij terug te dringen naar de foutieve methoden van leiding geven, die door het 20ste partijcongres waren veroordeeld.
Zij namen hun toevlucht tot intrigeren en vormden een oppositie-groep tegen het centrale comité. De feiten, die op de voltallige zitting van het centrale comité aan het licht zijn gebracht tonen aan, dat de kameraden Malenkow, Kaganowitsj en Molotow evenals kameraal Sjepilow, die zich bij hen aansloot, door de weg van de fractie-vorming te betreden. de partijstatuten hebben geschonden, evenals het besluit van het 10de partijcongres over de eenheid in de partij, de door Lenin opgestelde resolutie, die onder meer het volgende zegt: „Om een strikte discipline binnen de partij en in al het werk van de Sowjets te handhaven en de grootste eenheid bij het bestrijden van scheurmakersgedoe tot stand te brengen, machtigt het congres het centrale comité in gevallen van inbreuk op de discipline of van toenemende verdraagzaamheid jegens bepaalde scheurmakers-activiteiten alle partijstraffen, daarbij inbegrepen uitsluiting uit de partij en, als het leden van het centraal comité betreft, hun terugzetting tot de positie van candidaatlid of, in het uiterste geval hun royement uit de partij toe te passen.
Om deze uiterste maatregel toe te passen op de leden van het centraal comité, candidaat-leden van het centraal comité en leden van de controlecommissie, dient een voltallige zitting van het centrale comité te worden gehouden, waarvoor alle leden en candidaat-leden worden uitgenodigd. Indien zulk een voltallige zitting van de meest verantwoordelijke partijleiders bij tweederde meerderheid de noodzaak erkent om een lid van het centraal comité terug te zetten tot de positie van candidaat-lid of uit de partij te royeren, dient deze maatregel onmiddellijk te worden uitgevoerd."
Deze resolutie van Lenin verplicht het centraal comité en alle partij-organisaties de partij-eenheid te versterken en met beslistheid alle symptomen van fractie- of groepsvorming de kop in te drukken, zich ervan te overtuigen, dat het werk inderdaad gemeenschappelijk wordt verricht, dat dit werk inderdaad uiting geeft aan de collectieve wil en het optreden van de voorhoede van de arbeidersklasse, de communistische partij.

Eenheid van het centrale comité

De voltallige zitting van het centrale comité constateert met grote voldoening de onverbrekelijke eenheid en solidariteit van alle leden en candidaat-leden van het centrale comité en van de centrale controle-commissie van de CPSU, die de partijvijandige groep eensgezind hebben veroordeeld.
Niet één lid van het plenum van het centraal comité heeft de groep ondersteund.
Geconfronteerd met de eensgezinde veroordeling van de partijvijandige activiteiten van de groep door de voltallige zitting van het centrale comité en onder de omstandigheid, dat de leden van het centrale comité eensgezind de verwijdering van de leden van de groep uit het centrale comité en hun royement uit de partij hebben geëist, hebben zij het bestaan van een geheime fractievorming en de schadelijke aard van hun partijvijandige activiteit toegegeven en zich verplicht aan de besluiten van de partij gevolg te geven

Besluiten

Gezien het voorafgaande en geleid door het streven naar alzijdige versterking van de leninistische eenheid van de partij, heeft het centrale comité van de CPSU het volgende besloten.
1) De fractie-activiteiten van de partijvijandige groep van Malenkow, Kaganowitsj en Molotow, en van Sjepilow, die zich bij hen heeft aangesloten, als in strijd met de leninistische principes van onze partij te veroordelen;
2) de kameraden Malenkow, Kaganowitsj en Molotow van het lidmaatschap van het presidium van het centrale comité en van het centrale comité zelf te ontheffen, kameraad Sjepilow uit de functie van secretaris van het centrale comité te ontzetten en hem van het candidaat-lidmaatschap van het presidium van het centrale comité en van het lidmaatschap van het centrale comité te ontheffen.
De eensgezinde veroordeling van de fractie-activiteiten van de partijvijandige groep van de kameraden Malenkow, Kaganowitsj en Molotow door het centrale comité van de partij zal bijdragen tot de verdere versterking van de eenheid in de rijen van onze leninistische partij, de versterking van de leiding en van de strijd voor de algemene lijn van de partij.
Het centrale comité roept alle communisten op, zich nog nauwer rondom het onoverwinnelijke vaandel van het marxisme-leninisme aaneen te sluiten en alle energie te wijden aan de geslaagde uitvoering van de taken van de communistische opbouw.
Deze resolutie werd op 29 juni met algemene stemmen door alle leden van het centrale comité, alle candidaat-leden van het centrale comité en alle leden van de centrale controlecommissie met één onthouding, namelijk van kameraad Molotow, aangenomen."

Door de droogte en de overstromingen van 1956 zijn de oogsten in een groot deel van India mislukt, waardoor meer dan 100 miljoen inwoners in de staten West-Bengalen, Behar en Uttar Pradesj honger lijden. De grote steden worden overstroomd door bewoners van het platteland, die om voedsel bedelen, hetgeen vaak tot relletjes leidt. Bovenstaande foto toont de ingang van een hulpkamp, dat is ingericht door een organisatie van Hindoe-monniken.

(foto ANP)

Strijd in het Kremlin (II)

Op pagina 13335 e.v. hebben wij een samenvatting gegeven van de politieke ontwikkeling in de Sowjet-Unie vanaf de dood van Stalin in 1953 tot de zitting van het centrale comité van de communistische partij der Sowjet-Unie (CPSU) in juni jl. die leidde tot uitstoting van *Malenkow, Kaganowitsj, Molotow* en *Saboerow* uit het presidium van het centrale comité en uit het centrale comité zelf, het ontslag van *Sjepilow* als kandidaat-lid van het presidium en als lid van het centrale comité, de degradatie van *Perwoekhin* van lid van het presidium tot kandidaat-lid van het centrale comité.

Wat er aan voorafging

Verschillende communistische bladen buiten de Sowjet-Unie, w.o. de Italiaanse *Unità*, de Poolse *Trybuna Ludu* en de Londense *Daily Worker* hebben van hun correspondenten in Moskou afkomstige verslagen gepubliceerd. Aan de hand van deze verslagen en eigen bronnen hebben verscheidene grote Westelijke bladen getracht een zo goed mogelijke reconstructie te geven van het gebeurde in Moskou.

Het schijnt zo te zijn geweest, dat Chroesjtsjew zich in een op aandrang van Malenkow en Molotow op 19 juni laat gehouden zitting van het presidium van het centrale comité in de minderheid bevond tegenover de oppositie-groep. Drie leden van het presidium waren op dat moment niet in Moskou, t.w. Kiritsjenko, een aanhanger van Chroesjtsjew, Soeslow, die vroeger met Chroesjtsjew van mening heeft verschild maar zich de laatste tijd op een aantal punten met hem heeft verenigd, en Saboerow, die gelieerd zou zijn geweest met Malenkow. Op de eerste bijeenkomst waren derhalve aanwezig: oppositie: Kaganowitsj, Malenkow, Molotow, Perwoekhin; Chroesjtsjew-groep: Boelganin, Worosjilow, Mikojan, Chroesjtsjew. Deze verhouding kan men — aldus *Victor Zorza* in de *Manchester Guardian Weekly* (11-7) — afleiden uit officiële mededelingen, maar, aldus Zorza, zelfs pro-Chroesjtsjew-bronnen geven toe, dat Chroesjtsjew in de minderheid was, dus geeft deze verhouding geen zuiver beeld. Het zou in dit verband bekend zijn, dat Worosjilow en zelfs Boelganin geen onvoorwaardelijke steun aan Chroesjtsjew zouden hebben gegeven. De oppositie zou een lijst geproduceerd hebben met nieuwe benoemingen, volgens welke Molotow eerste secretaris van de partij zou zijn geworden in de plaats van Chroesjtsjew, terwijl Malenkow weer premier zou zijn geworden in de plaats van Boelganin.

Verslag van de Unità

Het Italiaanse communistische dagblad *Unità* publiceerde op 8 juli een verslag van zijn Moskouse correspondent *Giuseppe Boffa,* waarin deze de volgende bijzonderheden gaf van de strijd in het Kremlin.

„Op 17 en 18 juni vroegen Molotow en Malenkow, dat het presidium van het centrale comité der CPSU onmiddellijk in speciale zitting zou bijeenkomen, om overleg te plegen, wat er wel en wat er niet gezegd zou worden op een te Leningrad ter viering van het 250-jarig bestaan van de stad te houden feestvergadering. De zitting werd inderdaad gehouden. Drie leden van het presidium waren echter afwezig. Zodra de vergadering was geopend, openden Molotow, Malenkow en de twee anderen een algemene aanval op Chroesjtsjew en noemden zijn beleid trotskistisch en opportunistisch.

Zij eisten een reorganisatie van het partij-secretariaat en van de regering en legden een lijst voor van hun eigen kandidaten. Ofschoon in het verleden menig meningsverschil tussen deze vier mannen heerste, waren zij nu volledig met elkaar akkoord. Zij eisten, dat hun voorstellen onmiddellijk in stemming werden gebracht en hoopten een meerderheid te verkrijgen mede door de afwezigheid van drie leden van het presidium. Het eerste gevecht moest dan ook worden geleverd om te voorkomen, dat bij afwezigheid van deze drie leden werd gestemd, maar zelfs toen zij in alle haast naar Moskou waren teruggekeerd, bleven de vier „anti-partijleiders" bij hun eis.

Chroesjtsjew en zijn aanhangers hielden het ervoor, dat het probleem alleen door het volledige centrale comité kon worden opge-

(*Zie vervolg pag.* 13353)

HET NIEUWE PRESIDIUM van het centrale comité der CPSU

Na de op 3 juli aangekondigde reorganisatie is het presidium van het centrale comité van de communistische partij der Sowjet-Unie als volgt samengesteld:

Averky B. Aristow	Nikita S. Chroesjtsjew 1)
Nikolay I. Beljajew	Erol R. Kozlow 2)
Leonid I. Brezjnew 2)	Otto V. Kuusinen
Nikolaj A. Boelganin 1)	Anastas I. Mikojan 1)
Yekaterina A. Foertsewa 2)	Nikolaj M. Sjwernik 2)
Nikolaj G. Ignatow	Mikhail A. Soeslow 1)
Alexej I. Kiritsjenko 1)	Kliment Y. Worosjilow 1)

Georgi K. Zjoekow 2)

Kandidaat-leden van het presidium zijn:

Noeritdin A. Moechitdinow	Wasily P. Mzjawanadze
Petr. N. Pospelow	Mikhail G. Perwoekhin 3)
Demyan S. Korotsjenko	Yan E. Kalnberzin
Andrej P. Kirilenko	Alexej N. Kosygin

Kirill T. Mazoerow

Uit het presidium gestoten:

Lazar M. Kaganowitsj	Wjatsjeslaw M. Molotow
Georgi M. Malenkow	Maxim Z. Saboerow

Ontslagen als kandidaat-lid:

Dmitri T. Sjepilow

1) Was reeds lid van het presidium. 2) Bevorderd van kandidaat-lid tot volledig lid. 3) Gedegradeerd tot kandidaat-lid.

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

Afghanistan — 7 juli De minister van financiën Abdoel Malik afgezet in verband met toenemende corruptie in het ministerie. — **11 juli** Volgens radio-Kaboel is een komplot ontdekt, dat gericht was op de vermoording van de koning en van premier Daoed.

Algerije — 7 juli Robert Lacoste, minister-resident in Algerije, verklaart, dat de Franse pogingen om de Algerijnse opstand te onderdrukken voortgezet zullen worden ondanks de internationale kritiek. — **9 juli** President Coty herhaalt, dat Frankrijk zal vasthouden aan de soevereiniteit over Algerije. — **11 juli** De Franse politie arresteert een Tunesische politieke leider, assistent van Bourguiba, bij aankomst in Parijs. Hij had een boodschap bij zich van premier Bourguiba van Tunis aan zijn ambassadeur in Parijs, Mohammed Masmoedi. Deze boodschap zou bestemd zijn voor de in een Franse gevangenis verblijvende vijf Algerijnse verzetsleiders.

Buiten-Mongolië — 7 juli Premier Tsedenbal afgetreden. Volgens radio-Peking heeft hij zich bereid verklaard zo lang als waarnemer op te treden tot een nieuwe regering is gevormd.

China (Volksrepubliek) — 7 juli In tegenstelling met vroegere berichten deelt de New York Times mee, dat het ministerie van opvoeding te Peking heeft besloten, dat op de scholen in Communistisch China het traditionele Chinese schrift verplicht blijft. De leerlingen zullen voorts blijven schrijven met de ouderwetse penselen en niet met moderne pennen. — **12 juli** Lu Ting-yi doet in de zitting van het Nat. Volkscongres scherpe aanvallen op de „rechtse bourgeois-afwijkelingen", die erop uit zouden zijn het leiderschap in het hele land aan zich te trekken en een contra-revolutionaire dictatuur in te stellen.

Egypte — 12 juli Het Britse ministerie van buitenlandse zaken ontkent, dat premier Nehroe van India tijdens zijn bezoek aan Cairo officieel pogingen heeft ondernomen de betrekkingen tussen Egypte en Engeland te herstellen.

Engeland — 9 juli Zowel premier Macmillan als oud-premier Churchill doen een beroep op Engeland om deel te nemen aan de Europese vrijhandelszone.

Frankrijk — 9 juli De Nat. Vergadering keurt de Europese verdragen goed.

Geestelijk leven — 11 juli De 79-jarige Aga Khan overleden. — **12 juli** Prins Karim, zoon van prins Ali Khan, aangewezen als opvolger van zijn grootvader als leider van de Moslemsekte der Ismailieten.

Hongarije — 8 juli C. Marosan, eerste secretaris van de CP afdeling Boedapest en minister van staat, verklaart dat, „wanneer degenen die de huidige partijlijn niet accepteren de kop opsteken, wij hen zullen neertrappen, zodat er niets van hen zal overblijven".

Ierland — 8 juli Naar aanleiding van de activiteit van het zg. Ierse republikeinse leger tegen Noord-Ierland maakt de regering-De Valera gebruik van speciale bevoegdheden om leden van dit onwettig verklaarde leger te interneren enz.

Indonesië — 7 juli Luitenant-kolonel Ventje Sumual roept zich uit tot militair commandant van geheel Oost-Indonesië. Hij verplaatst zijn hoofdkwartier van Makassar in Zuid-Celebes naar Menado, de hoofdstad van de onlangs geproclameerde provincie Noord-Celebes. Sumual revolteerde tegen de centrale regering op 2 maart. Begin juni werd hij door Sukarno afgezet als militair commandant van Oost-Indonesië.

Internationaal — 8 juli Ontwapeningsgesprek te Londen: De Sowjet-gedelegeerde Valerian A. Zorin verklaart, dat het tijdverknoeien is om wetenschappelijke experts bijeen te roepen, die een systeem van inspectie en controle op kernproeven zouden moeten voorbereiden, zoals door het Westen was voorgesteld, als stap naar een schorsing van kernwapenproeven. — **11 juli** Op de ontwapeningsbesprekingen te Londen vraagt de Amerikaanse gedelegeerde aan de Sowjet-gedelegeerde te kiezen tussen het Amerikaanse voorstel tot schorsing van de kernwapenproeven voor een korte periode, bij voorkeur 10 maanden, en anderzijds voortzetting van deze proeven.

Israël — 7 juli Beperkende bepalingen voor Arabische burgers van Israël verzacht. — **10 juli** Dr. N. Goldmann, voorzitter van de Wereld Zionisten Organisatie, verklaart dat de mogelijkheid van vrede tussen de Arabische staten en Israël groter is dan ooit tevoren.

Japan — 10 juli Premier Kisji vormt een nieuw kabinet.

Jordanië — 7 juli Koning Hoessein levert openlijk kritiek op Arabische leiders die communistische infiltratie in het Midden-Oosten toestaan.

Kunst — 8 juli De Van der Hoogt-prijs is toegekend aan prof. dr. J. Presser voor zijn novelle „De nacht der Girondijnen", welk boek als geschenk voor de boekenweek 1957 was gekozen. — De Wijnaendts Francken-prijs (essay en literaire kritiek) is toegekend aan de Vlaamse essayist en criticus C. Bittremieux voor zijn boek over Jan van Nijlen.

Nederland — 8 juli Premier Nehroe van India arriveert voor een tweedaags officieel bezoek. — **10 juli** De Amsterdamse gemeenteraad gaat akkoord met het stichten van een nieuw beheerslichaam in de vorm van een N.V. voor Schiphol. — Minister Cals installeert de raad voor het technisch hoger onderwijs (voorzitter dr. L. Neher). Deze raad moet een schakel vormen tussen de technische hogescholen te Delft en te Eindhoven. — Wetsontwerpen i.z. de goedkeuring (ratificatie) van de Europese verdragen (gemeenschappelijke markt en Euratom) bij de Tweede Kamer ingediend. — **11 juli** Minister Staf verklaart voor een commissie van beide Kamers der Staten-Generaal, dat verkorting van de diensttijd in Nederland niet mogelijk is, zonder het plan tot vorming van twee parate divisies prijs te geven. — In een vraaggesprek met de radio van India verklaart minister-president Drees dat Nederland gaarne bereid is zoveel als het kan bij te dragen aan de ontwikkelingsplannen van India. De bijdrage die Nederland zou kunnen verlenen ligt eerder op het terrein van technische kennis dan op dat van het kapitaal, aldus de minister-president.

Ned. W. Indië — 8 juli De Surinaamse premier dr. J. H. E. Ferrier heeft te Paramaribo meegedeeld, dat er thans zekerheid bestaat dat het Brokopondoplan zal kunnen worden gefinancierd. Hij verklaarde dit na besprekingen in Nederland, Washington en New York, o.m. met de president van de Wereldbank, Eugène Black.

Pakistan — 12 juli Einde van driedaagse besprekingen van premier Soerawardi van Pakistan met de Amerikaanse regering in Washington.

Polen — 12 juli De Sejm (parlement) keurt met algemene stemmen het ontwerp goed voor het nieuwe vijfjarenplan, dat tot doel heeft de levensstandaard te verhogen, de produktie te vergroten en het tekort op de handelsbalans te liquideren.

Soedan — 7 juli De regering verbiedt aan Soedanezen deel te nemen aan het wereldjeugdcongres te Moskou.

Sowjet-Unie — 8 juli A. V. Zakarow, wnd. minister van buitenlandse zaken en hoofd van de delegatie naar de zitting van de economische en sociale raad van de Ver. Naties, doet een voorstel voor het bijeenroepen van een internationale economische conferentie op regeringsniveau ter bestudering van de wereld-economische problemen. — Chroesjtsjew en Boelganin vertrekken naar Tsjecho-Slowakije voor een bezoek dat, als gevolg van de strijd in het Kremlin, een week was uitgesteld.

Spanje — 9 juli Aan het einde van een tweedaagse conferentie tussen Franco en Salazar wordt een communiqué uitgegeven, waarin wordt gezegd, dat Portugal en Spanje hebben besloten hun economische banden te versterken als waarborg tegen een mogelijke isolering van de Europese gemeenschappelijke markt.

Ver. Staten — 8 juli Senator Hubert H. Humphrey verklaart het noodzakelijk te achten, dat Communistisch China wordt opgenomen in een eventueel ontwapeningssysteem. — **10 juli** Lewis Strauss, voorzitter van de commissie voor de atoomenergie, stemt in met een Democratisch voorstel gedaan in een Congrescommissie, om kleine atoomenergiecentrales te construeren voor agrarische coöperaties. — **11 juli** De luchtmacht zet het werk stop aan het project voor een intercontinentaal geleid projectiel („Navaho"), na hieraan $ 500 mln. besteed te hebben. — **12 juli** Grote oefening tegen luchtaanvallen met kernwapens (Operation Alert 1957). Verondersteld werd, dat in New York City 2.339.012 mensen waren gedood door een waterstofbomexplosie boven de haven van New York. — De Amerikaanse bond van dagbladuitgevers protesteert tegen het verbod van het ministerie van buitenlandse zaken (Dulles) op het reizen van journalisten naar China. De uitgevers verklaren dat de burgers het recht hebben inlichtingen in binnen- en buitenland te verzamelen, tenzij de militaire noodzaak zulks verbiedt.

(*Vervolg van pag.* 13351)

lost. Maar de vier anderen wilden, dat het presidium eerst een beslissing zou nemen alvorens de kwestie voor het centrale comité te brengen. Sjepilow zou een verklaring opstellen, die in de dagbladen en over de radio bekend zou worden gemaakt.

Minstens drie dagen lang werd over dit punt gedebatteerd. Maar het nieuws over de strijd had zich intussen snel verspreid onder de leden van het centrale comité die in Moskou wonen. Zij verzamelden zich voor de deur van de zaal, waar het presidium vergaderde en eisten te worden binnengelaten om te horen wat er gaande was. Maar de vier verzetten zich tegen hun toelating. Een van hen — Boffa meent, dat het Kaganowitsj is geweest — had het zelfs over „druk uitoefenen op het presidium".

„Er werden uitdrukkingen gebezigd, die duidelijk aantoonden, dat de vier voor het centrale comité de grootste minachting hadden. Er werd gezegd, dat het presidium het centrale comité had voor te schrijven wat dit moest doen en niet andersom. De leden van het centrale comité antwoordden, dat zij verantwoordelijk waren voor het beleid van de partij en dat zij daarom wensten gehoord te worden.

Daags daarna was het presidium nog steeds in vergadering bijeen. andere leden van het centrale comité kwamen intussen van alle kanten uit de Sowjet-Unie naar Moskou. Er waren reeds 107 leden bijeen, toen de vier anti-partijleiders hun verzet tegen de bijeenkomst van het centrale comité opgaven. De voltallige vergadering van het centrale comité begon 22 juni. Kameraad Soeslow lichtte haar in over wat er zich in het presidium had afgespeeld.

In de zeven of acht dagen, dat het centrale comité zich met het probleem bezighield, was er geen enkele stem, die vóór de vier mannen pleitte. De groep-Malenkow kwam herhaaldelijk in de discussie tussenbeide, maar zette tevens de aftocht in onder de druk van de verpletterende eenstemmigheid tegen hen. Zij trokken hun eisen in, maar het centrale comité was hiermee niet tevreden en wilde, dat alle kaarten op tafel kwamen. Toen stonden de vertegenwoordigers van de partij op als aanklagers. Er werden talrijke feiten geopenbaard om aan te tonen, dat de groep-Malenkow het werk van de partij had verlamd in plaats van versterkt. Zo kwamen de besluiten tot stand, die men nu reeds kent, aldus de correspondent van „Unità".

Sommige waarnemers schreven, dat de steun van Zjoekow de doorslag zou hebben gegeven bij de overwinning van Chroesjtsjew. Boelganin daarentegen zou op een kritiek ogenblik onvoldoende steun hebben gegeven.

Malenkow opnieuw beschuldigd

Na het besluit van het centrale comité verschenen in de Sowjet-pers scherpe aanvallen op de afgezette leiders. De *Rode Ster* sprak van „zwaarste misdaad tegen het moederland en zijn toekomstige generatie". Malenkow c.s. waren volgens dit blad „politieke intriganten die zich niets gelegen lieten liggen aan de belangen van de partij of van het volk". Hun activiteiten waren „gezonken tot de diepste diepten van laagheid". Zij wilden het volk „de weg van de honger" opdringen.

Volgens de *Literaire Gazet* hadden zij zich schuldig gemaakt aan „revisionisme" en „nihilisme".

Op 6 juli verklaarde Chroesjtsjew in een te Leningrad — tijdens de viering van het 250-jarig bestaan van deze stad — gehouden rede, dat Malenkow een der voornaamste organisatoren was geweest van de zg. Leningrad-affaire (1948-49) waarbij verscheidene hoge Sowjet-leiders w.o. de vroegere minister van staatsveiligheid *Abakoemow* onschuldig geëxecuteerd waren.

Daags daarna zei *Sjwernik,* eveneens in Leningrad, dat Malenkow, Molotow en Kaganowitsj zich schuldig hadden gemaakt aan „het dulden van de schending van het revolutionaire recht tijdens de periode van de massale onderdrukkingsmaatregelen".

Naar aanleiding van dit soort beschuldigingen spraken verscheidene Westelijke waarnemers, w.o. *Isaac Deutscher,* de verwachting uit, dat Malenkow binnenkort wel terecht zou moeten staan.

Op 10 juli berichtte radio-Moskou evenwel, dat Malenkow was benoemd tot directeur van een waterkrachtcentrale in Oostelijk Kazakstan (zie kaart). En op 12 juli dementeerde radio-Moskou nadrukkelijk de geruchten over een op handen zijnde proces. Deze waren „volkomen uit de lucht gegrepen". Ook de andere leiders zouden andere functies hebben gekregen. Welke werd echter niet meegedeeld.

(ontleend aan New York Times)

G. Malenkow, oud-partijsecretaris, oud-premier en oud-minister voor elektrische centrales is, na zijn uitstoting uit zijn leidende functies in partij en staat, benoemd tot directeur van de waterkracht-centrale van Ust-Kamenogorsk. Deze plaats is op bovenstaande kaart aangegeven met een kruisje.

Argentinië

Grote staking —

Bijna twee miljoen Argentijnse arbeiders hebben, aldus *AFP* (12-7) gehoor gegeven aan de stakingsoproep, die de commissie van Argentijnse vakbonden op 11 juli heeft uitgevaardigd. Vele industrieën zijn door de staking getroffen.

Deze 24 uurs-staking is uitgeroepen uit protest tegen de voortdurende stijging van de kosten van het levensonderhoud.

De minister van arbeid heeft verklaard, dat de staking onwettig is.

Diplomatieke betrekkingen met Venezuela verbroken —

Venezuela en Argentinië hebben, aldus *De Volkskrant* (8-7) op 7 juli elkaars ambassadeurs tot „persona non grata" verklaard in een geschil over de Argentijnse ex-dictator Perón, die als balling in Caracas woont. De diplomatieke betrekkingen tussen de twee landen zijn verbroken en de beide ambassadeurs — Carnevali en Carlos Toranzo Montero — zijn naar hun land vertrokken.

Volgens de Venezolaanse regering zijn er aanwijzingen, dat in de ambassade samenzweringen uitgebroed zijn om „politieke vluchtelingen" in Venezuela te vermoorden.

Argentinië gaf geen enkele reden, waarom de Venezolaanse ambassadeur Carnevali tot persona non grata verklaard was. Maar het had Venezuela op 4 juli gevraagd de voormalige Argentijnse president Perón, die politiek asiel in Venezuela geniet, uit het land te zetten, omdat hij vanuit zijn ballingsoord de „staatsgevaarlijke en terroristische" activiteiten in Argentinië leidde.

Volgens de *New York Times* voorspellen diplomaten in Buenos Aires scherpe verdeeldheid tussen de democratieën en de dictaturen van het westelijk halfrond als gevolg van de verbreking der diplomatieke betrekkingen tussen Argentinië en Venezuela.

Australië

Visie op Ned. Nieuw-Guinea —

De minister voor de Australische beheersgebieden, P. Hasluck, die begin juli een beleefdheidsbezoek heeft gebracht aan Nederlands Nieuw-Guinea, heeft, aldus *ANP* (2-7) te Hollandia o.a. gezegd: „Het is geen geheim, dat naar de Australische mening, de belangen van Westelijk Nieuw-Guinea bij de Nederlanders in betere handen zijn dan bij welk ander land of organisatie ook. Nederland en Australië koesteren dezelfde idealen en tussen beide landen bestaat dan ook de wens tot een volledige samenwerking in aangelegenheden van gemeenschappelijk belang; wij hopen, nog heel lang buren te zullen blijven."

Sprekend over verschillende eisen ten aanzien van het grondgebied van Ned. Nieuw-Guinea zeide de heer Hasluck dat het hem altijd heeft getroffen, dat daarbij een ding over het hoofd wordt gezien: het belang van de bevolking.

De welvaart van de autochtone inwoners vormt immers de beslissende factor.

Met betrekking tot Australisch Nieuw-Guinea zeide de minister, dat de bevolking aldaar te zijner tijd zelf over de toekomstige staatsvorm zal moeten beslissen. „De geschiedenis heeft mij geleerd, dat het onmogelijk is, het tijdstip vast te stellen, waarop een volk zelfbestuur moet verkrijgen; dit is iets dat moet groeien. Eerst dienen sociale en economische onafhankelijkheid te worden bereikt, alvorens men zich kan wijden aan de politieke onafhankelijkheid. Aldus beschouwd acht ik iedere vaststelling van een datum waarop zelfbestuur zal moeten worden verleend, belachelijk."

Diversen —

Begrotingsoverschot — Het fiscale jaar 1956-57 is volgens The Financial Times (6-7) afgesloten met een begrotingsoverschot van Austr. £ 111.2 miljoen, d.i. Austr. £ 2,7 miljoen minder dan was geraamd. Na aftrek van de voor openbare werken en woningbouw benodigde gelden bedraagt het werkelijke surplus Austr. £ 16.9 miljoen.

België

Gouverneur Nationale Bank —

Bij koninklijk besluit is, aldus *Het Volk* (12-7) de heer Hubert Anciaux, vice-gouverneur van de Nationale Bank van België, benoemd tot gouverneur van deze instelling, voor een periode van vijf jaar, met ingang van 8 augustus.

De heer Franz De Voghel, directeur van de Nationale Bank van België, is aangewezen om de gouverneur van deze instelling in geval van verhindering te vervangen. Hij zal de titel van vice-gouverneur dragen.

De heer Maurice Frère, die de leeftijdsgrens heeft bereikt, zal op 8 aug. zijn functies van gouverneur der Nationale Bank van België neerleggen en is gemachtigd de eretitel van genoemde functies te dragen.

Hubert Anciaux werd op 24 november 1908 te Elsene geboren.

Als handelsingenieur van de vrijzinnige universiteit van Brussel, werd hij in 1944 benoemd tot lid van de raad van beheer van het Belgisch-Luxemburgs Valuta-instituut. Hij was voorts ondervoorzitter van het Nationaal Delcrederebureau, Alternate Governor van het Internationaal Valutafonds, plaatsvervangend beheerder van de Bank voor Internationale Regelingen, voorzitter van het Betalingscomité der OEES en beheerder van de Koninklijke Donatie. Hij is tevens reserve-officier van de artillerie.

De strijd tegen de krotwoningen —

Het *Nationaal Instituut voor de Huisvesting,* opgericht bij de wet van 27 juni 1956, heeft een nieuw tweemaandelijks tijdschrift „Wonen" uitgegeven*). Aan het dezer dagen verschenen eerste nummer ontlenen wij de volgende gegevens betreffende de situatie op het gebied van krotwoningen in de voornaamste Belgische wooncentra.

Brussel-stad telt 5.000 te slopen woningen, Antwerpen heeft er 17.000, Gent 5.500, Leuven en Mechelen elk 1.000. Luik telt meer dan 10% ongezonde woningen die moeten gesloopt worden. In de Borinage moet 17% van de woningen gesloopt worden. In de streek van Doornik werden ruim 39.000 woningen onderzocht waarvan er 9,3% dienen afgebroken te worden en 21,3% verbeterd. In de streek van Aat dient 20% der woningen gesloopt te worden.

Gevreesd wordt dat er van de 3.000.000 woningen in België 200.000 zullen moeten worden afgebroken, wat gelijk is aan tien maal de stad Mechelen of de provincies Luxemburg en Namen samen. De overbevolkte woningen zijn niet in deze ramingen begrepen, daar zij niet als ongezond worden beschouwd zo zij aan geen enkel fysisch criterium van ongezondheid beantwoorden.

Dienaangaande bleek uit een studie van de algemene telling van het Rijk van 31 december 1947 dat er toen meer dan 450.000 (16%) overbevolkte woningen waren.

Uitvoerig wordt stilgestaan bij het

woonprobleem in de stad Gent. Einde 1954 telde Gent 44.489 woonhuizen tegen 39.926 te Antwerpen, 28.309 te Luik en 27.919 te Brussel. Gent heeft dus het grootste aantal gebouwen bestemd voor huisvesting in België. Het kadastraal inkomen, berekend op de normale huurwaarde, verminderd met een vijfde van herstellingskosten, bedraagt slechts 144.556.400 fr. voor Gent tegenover 168.842.800 fr. voor Luik, 363.961.600 fr. voor Brussel en 368.997.300 fr. voor Antwerpen.
De stad Gent telt 6.605 gezinnen die over onvoldoende woonruimte beschikken, waaronder 455 zeer grote gezinnen, zijnde 242 gezinnen van 7 personen en 213 van 8 of meer.
Er zijn nog steeds 12.062 woningen of 20% der woongelegenheden die niet over een privé W.C. beschikken. 27.530 woongelegenheden of 43% van de woningvoorraad zijn niet aangesloten op de waterleiding, zelfs zijn er 19.647 gevestigd in gebouwen waar deze leiding niet voorhanden is. Op dit ogenblik is de toestand te Gent dan ook aanzienlijk slechter dan in de andere grote steden. Ten slotte zijn er 6.763 huizen of 15% der woongelegenheden niet aangesloten op het rioolnet.

*) Verkrijgbaar bij het instituut, St. Lazarusstraat 86 te Brussel.

Diversen —

Prins Albert de Ligne — Op 4 juli is te Brussel prins Albert de Ligne op 82-jarige leeftijd overleden. In de Belgische diplomatieke dienst heeft hij verschillende belangrijke posten bekleed, o.m. in Den Haag, Rome en Washington.

Birma

Het grensgeschil met China —

Premier Tsjoe En-lai van de Chinese Volksrepubliek heeft op 9 juli voor het Nationale Volkscongres te Peking verklaard, dat China en Birma het eens zijn geworden over de totale demilitarisering van de drie omstreden gebieden aan de grens tussen Birma en communistisch China.
De onderhandelingen ter bepaling van de juiste grens tussen beide landen zullen worden voortgezet, aldus Tsjoe.

Duitsland (West)

Invoerrechten verlaagd —

De Bondsregering heeft, aldus *Het Parool*, op 10 juli bij verordening besloten met ingang van 15 augustus de invoerrechten voor de meeste handelswaren met 25 procent te verlagen. Op deze wijze wil Bonn er toe bijdragen, de extreme Duitse crediteurenpositie in het buitenlandse betalingsverkeer tot normale omvang terug te brengen.
De verordening wordt pas rechtsgeldig, als de Bondsraad zijn goedkeuring hecht aan de wet, waarbij de regering wordt gemachtigd om bij verordening maatregelen op het gebied van de invoerrechten te nemen.

De notawisseling met de SU - Bonn stemt toe in gesprek —

In een nota van 6 juli heeft de Sowjet-Unie volgens *Reuter* (8-7) ingestemd met het Westduitse verzoek van 8 juni (zie pag. 13291/1) om behandeling van de kwestie van de repatriëring van Duitsers uit de Sowjet-Unie. Volgens de Sowjet-nota kan dit vraagstuk besproken worden, evenals de terugkeer van de Sowjet-burgers, die naar Duitsland zijn gedeporteerd.
In de Sowjet-nota werd ontkend, dat zich nog vele duizenden Duitsers in de SU zouden bevinden. Verklaard werd dat de terugzending van „Duitse burgers, die werden veroordeeld, wegens jegens het Sowjet-volk begane misdrijven," voltooid is en dat er thans nog slechts sprake kan zijn van repatriëring van individueel in de SU verblijvende Duitse burgers. De Sowjetregering verklaarde zich bereid hierover te spreken. Zij verwachtte, dat de Bondsregering een aanvaardbare aanvangsdatum voor de onderhandelingen zou voorstellen.
De Westduitse regering heeft zich volgens *De Volkskrant* (11-7) op 10 juli bereid verklaard tot het openen van handelsbesprekingen met de Sowjet-Unie. Zij stelde voor op 29 juli te Moskou met de onderhandelingen te beginnen.

(Vor. ber. pag. 13325/2)

Diversen —

Lening aan de Wereldbank — De Wereldbank heeft volgens Reuter (10-7) $ 100 miljoen geleend bij de Bank Deutscher Länder. De financiering hiervan zal geschieden in 4.25% obligaties. Van deze lening zal $ 40 miljoen vervallen op 11 juli 1958, $ 30 miljoen op 11 juli 1959 en $ 30 miljoen op 11 juli 1960.

Egypte

Interview met Nasser —

Ter gelegenheid van de vijfde verjaardag van de Egyptische revolutie heeft president Nasser aan de directeur voor het Midden-Oosten van *United Press* een interview toegestaan (7-7) waarin hij o.a. verklaarde, dat de Ver. Staten moeten ophouden met het uitoefenen van druk op Egypte wanneer zij de relaties tussen beide landen willen verbeteren. De Eisenhower-doctrine is voor Egypte niet aanvaardbaar, omdat er politieke implicaties aan verbonden zijn. Maar hij wilde andere Arabische staten niet het recht ontzeggen de doctrine te aanvaarden wanneer zij dat wensen.
Als voornaamste taken voor Egypte in de komende vijf jaar zag Nasser de verhoging van de levensstandaard en opbouw van het politieke leven. De verkiezingen (zie pag. 13340/1) noemde hij een experiment. De vraag of in de toekomst een georganiseerde oppositie zou worden toegelaten, zou van de afloop van dit experiment afhangen.
De pogingen van het Westen om Egypte te isoleren zijn volgens Nasser tot mislukking gedoemd.
„Egypte kan niet geïsoleerd worden van dit gebied. Als wij naar de geschiedenis kijken, kunnen wij vele pogingen vinden die gedaan zijn om Egypte te isoleren, maar ze zijn alle mislukt. Wat bereikt is, is isolatie van sommige regeringen van hun volk. Wij zijn van gevoelen dat bestrijding van het nationalisme niet alleen geen succes zal hebben, doch het nationalisme op de lange duur zelfs versterken zal", aldus Nasser.

(Vor. ber. pag. 13339/3)

De „stem der Arabieren" - Nieuwe krachtige zenders —

De Egyptische radio-omroep, waaronder de „Stem der Arabieren", is uitgebreid met zenders van Tsjechisch fabrikaat. Blijkens berichten uit de Egyptische pers zal het, aldus het *Alg. Handelsblad* (10-7) aanzienlijk moeilijker worden de uitzendingen van radio-Cairo te storen, zoals in de voornaamste steden van Jordanië en Irak wordt gedaan.
Dank zij de nieuwe zendapparatuur zal radio-Cairo het krachtigste station van het gehele Middellandse Zee-gebied zijn. Het station zendt uit in veertien talen: voor Europa, voor Latijns-Amerika in het Spaans en Portugees, voor Afrika in het Swahili, Amharisch en Tigrine(deze drie talen worden in Centraal Afrika gesproken) en voor Azië in het Hebreeuws, Perzisch, Oerdoe, Maleis en Bahasa.

Engeland

Inflatiegevaar —

De Britse minister van financiën, *Peter Thorneycroft,* heeft op 12 juli tijdens een bijeenkomst van de nationale adviesraad voor de produktie van de industrie aangedrongen op grotere produktie ter bestrijding van de inflatiegevaren, waardoor Engeland bedreigd wordt. Hij wees erop, aldus *ANP,* dat verleden jaar de lonen met bijna 900 miljoen pond sterling zijn toegenomen, en zeide dat het aanbod van de goederen, die met dit inkomen gekocht kunnen worden, vermoedelijk niet in die omvang zal kunnen toenemen.

De regering overweegt de instelling van een of ander onpartijdig lichaam, dat een onafhankelijke analyse zal moeten maken van de met elkander verwante vraagstukken van inkomen, kosten en prijzen. Deze strijd tegen de inflatie, aldus de minister, zal op vele fronten gestreden moeten worden.

De regering is niet voornemens haar kredietbeperking op te geven, welke het lenen van geld moeilijker maakt en de aankopen op afbetaling beperkt. De tarieven waartegen de plaatselijke autoriteiten en de staatsindustrieën overheidsgeld kunnen lenen, zijn op 11 juli verhoogd om ze in overeenstemming te brengen met de tarieven op de open markt.

„Wij in Engeland zijn te veel afhankelijk van de wereldhandel en te veel andere mensen zijn van ons afhankelijk, om toe te laten, dat de waarde van onze munt kleiner wordt", aldus Thorneycroft. Ambtenaren verklaarden later, dat de rede van de minister niet mocht worden opgevat als het signaleren van een economische crisis.

Diversen —

Beperking immigratie kleurlingen? — De grootste Britse vakorganisatie, de Transport en General Workers Union heeft er bij de Britse regering op aangedrongen, het binnenkomen van gekleurde arbeidskrachten uit de staten van het Britse Gemenebest te beperken. Op de jaarvergadering van de bond werd een resolutie aangenomen, waarin de regering werd verzocht een streng toezicht uit te oefenen op de immigratie van deze arbeiders, opdat de werkgelegenheid en levensstandaard van de Britse arbeiders gehandhaafd zou blijven. Volgens een verklaring van de algemene secretaris van deze bond zou een onbeperkte immigratie de onderhandelingskracht van de bond bij arbeidsconflicten verzwakken. Hij voegde eraan toe, dat de bond is gekant tegen onderscheid naar ras, kleur of godsdienst.

Luchtlijn op Moskou? — De Britse luchtvaartmaatschappij BEA wil volgend jaar april een luchtdienst beginnen tussen Moskou en Londen. Deze maatschappij hoopt de voornaamste steden van Oost-Europa in haar net op te nemen.

Frankrijk

Nieuw plan van Lacoste voor Algerije —

De minister voor Algerije, Lacoste, heeft volgens *AFP* op 27 juni op een congres van de Franse socialistische partij in Toulouse verklaard, dat hij van plan was een voorstel te doen voor een nieuw statuut voor Algerije, gelijk aan het statuut dat door de regering-Mollet is gegeven aan Frans West- en Equatoriaal Afrika (wet-Deferre).

Diversen —

„Zwarte Garde" in Algerije — Volgens A F P (7-7) zijn Franse boeren in Algerije bezig met het organiseren van een „Zwarte Garde" van 12.000 tot 15.000 man voor het beschermen van afgelegen boerderijen en oliebronnen tegen aanvallen van opstandelingen. Begin 1957 waren zij reeds overgegaan tot een gemeenschappelijke verdediging van hun bezit. Nadat in het gebied van Oran circa 70% van de 43.000 boerderijen door de eigenaars verlaten was als gevolg van gewelddaden der rebellen legden andere boeren prikkeldraadversperringen om hun hoeven aan en bouwden zij uitkijktorens voorzien van telefoon en zoeklichten. In het gebied van Algiers werd een dertigtal boerderijen, wat de verdediging betreft, georganiseerd naar het model van de Israëlische kibboets.

Algerijnse organisaties ontbonden — De Franse regering heeft teneinde de juridische vervolging van aanslagplegers in Frankrijk te vergemakkelijken, volgens A F P (26-6) besloten, de Algerijnse nationalistische bewegingen „het nationale bevrijdingsfront" (FLN) en „de Algerijnse Nationale Beweging" (MNA) te ontbinden,

Atoomenergieplan — De Franse Nationale Vergadering heeft volgens R e u t e r op 2 juli met 416-149 stemmen het tweede vijfjarenplan (1957-61) voor de ontwikkeling van de kernenergie (zie pag. 13262/2) goedgekeurd. Hiermee is frs. 235 miljard gemoeid. Een door J. M. Louvel (MRP) ingediende resolutie, waarin erop werd aangedrongen binnen vijf jaar een eigen installatie voor isotopenscheiding te bouwen om de produktie van verrijkt uranium te verhogen en Frankrijk in de kwestie van hulpbronnen voor atoomenergie onafhankelijk te maken, zonder rekening te houden met het Franse aandeel in Euratom, werd verwaterd tot de wens de installatie in 1961 voltooid te zien, hetzij door Frankrijk zelf, hetzij in samenwerking met de Europese partners.

Olie in de Sahara — Het aanboren van een derde oliebron in de Sahara heeft volgens A F P (11-6) het vermoeden doen ontstaan, dat zich onder de woestijn een uitgestrekt olieveld bevindt. In een put te Hassi-Messaoed in het oostelijk deel van de Sahara is olie aangeboord. De dikte van de aangeboorde olielaag zou erop wijzen, dat het hierbij om zeer omvangrijke oliereserves zou gaan, doch deskundigen weigeren dienaangaande een nadere raming te geven.

Ierland

Regering treedt op tegen republikeinse extremisten —

Eamon de Valera, de 74-jarige minister-president van de Ierse republiek, heeft de noodtoestand afgekondigd. Dit wijst er, aldus *De Volkskrant* (9-7), op, dat de op

6 juli ingezette campagne tegen republikeinse extremisten die zich schuldig maken aan geweldplegingen in Noord-Ierland ditmaal volledig en onverbiddelijk zal zijn. Onder de noodtoestand heeft de regering de macht ieder verdacht persoon zonder vorm van proces te detineren.

De Valera heeft het leger opdracht gegeven het gevangenkamp bij Curragh in het graafschap Kildare, waar tijdens de oorlog gewapende agitators werden vastgehouden, te heropenen. De eerste gedetineerden zijn naar het kamp overgebracht. Het zijn de 60 leden van de Sinn Fein, de politieke ruggegraat van het verboden Ierse republikeinse leger (IRA), die op 6, 7 en 8 juli in alle delen van de republiek zijn gearresteerd. Onder hen is het gehele hoofdbestuur van de Sinn Fein.

De Valera heeft tot deze drastische maatregelen besloten, omdat het gevaar voor een burgeroorlog de laatste dagen sterk is toegenomen. De regering van Eire en de katholieke primaat, kardinaal D'Alton, hebben de extremisten voortdurend gewaarschuwd, dat hun activiteiten conflicten op grote schaal tot gevolg konden hebben.

Indonesië

Nationale Adviesraad —

President Sukarno heeft, aldus *ANP*, op 12 juli de nationale adviesraad geïnstalleerd. Deze plechtigheid, die in het paleis werd gehouden, werd bijgewoond door alle leden van het drie maanden geleden door de president gevormde kabinet. In zijn rede noemde Sukarno deze raad een experiment, waarvoor hijzelf verantwoordelijk is. De raad zal moeten dienen als een brug tussen de gemeenschap en de regering, en zijn werk zal een bijdrage moeten zijn voor het bereiken der idealen van Indonesiës onafhankelijkheidsproclamatie van augustus 1945. De president legde er de nadruk op, dat de raad geen afbreuk zal doen aan de positie van het kabinet en die van het parlement. Het kabinet blijft verantwoording verschuldigd aan het parlement, aldus Sukarno. Er werden 42 leden van de raad beedigd, waaronder twee vice-premiers, de chefs van staven der drie gewapende machten, de procureur-generaal, het hoofd van de staatspolitie, en vertegenwoordigers van de „functionele groepen" en van de buitengewesten. Voor enkele benoemde leden, die hun lidmaatschap hadden geweigerd, zijn nieuwe in de plaats gekomen.

Verkiezingsstrijd in Djakarta — De straten van Djakarta in Indonesië stonden onlangs vol met verkiezingsaffiches van de diverse politieke partijen voor de gemeenteraadsverkiezingen van 22 juni. Vooral het (communistische) P.K.I.-affiche domineerde.

„Nieuw Leven"-beweging —

President Sukarno heeft volgens *ANP* in een op 10 juli te Bodjonegoro (Oost-Java) gehouden redevoering verklaard, dat de twaalf jaren van Indonesiës onafhankelijkheid hebben bewezen, dat „wat achter ons ligt, volkomen verkeerd is geweest". Hij zeide, dat de jonge republiek zich ziet geplaatst voor een aantal crises, waaronder een morele crisis, een politieke crisis, een gezagscrisis, en een crisis onder de gezagsorganen zelf.

Sukarno kondigde aan op 17 augustus, de twaalfde verjaardag van de Indonesische onafhankelijkheid, een „Nieuw Leven"-beweging te zullen beginnen. Hij bedoelde daarmee een nieuwe geestelijke revolutie onder het volk, die een nieuw ras zou moeten scheppen, „niet gelijk aan dat uit het verleden, dat conservatief is en orthodox, en over alles twist". De koloniale manier van denken moet, aldus de president, worden uitgebannen en worden vervangen door een „nieuwe geest".

Belasting voor buitenlanders —

De Indonesische regering heeft volgens *ANP* (9-7) een speciale belasting voor in Indonesië wonende buitenlanders ingevoerd. Het belastingtarief bedraagt per jaar Rp. 1500 per gezinshoofd, Rp. 750 voor de echtgenote, Rp. 375 voor elk minderjarig kind en Rp. 750 voor elk ander gezinslid. De nieuwe noodwet, waarbij deze belasting werd ingesteld, treedt in werking met terugwerkende kracht van 1 januari 1957.

Van deze heffing zijn uitgezonderd buitenlanders in dienst van de Indonesische regering, diplomatieke vertegenwoordigers, toeristen die korter dan drie maanden in Indonesië verblijven en buitenlanders, die met een visum voor drie maanden tijdelijk in Indonesië verblijven. De nieuwe belasting is een onderdeel van de pogingen der regering tot verhoging der staatsinkomsten en verbetering van de financiële situatie.

Naar schatting zullen ongeveer 600.000 overzeese Chinezen en omstreeks 60.000 Nederlanders deze belasting moeten voldoen, benevens nog enige duizenden andere Europese en Aziatische vreemdelingen, die op Java en Sumatra wonen.

Internationaal Nieuws

De Europese verdragen - Goedkeuring door Westduitse Bondsdag en Franse Assemblée —

De Westduitse Bondsdag heeft op 5 juli, als eerste Europese parlement, met zeer grote meerderheid de zg. Europese verdragen — i.z. Euromarkt en Euratom — goedgekeurd. Behalve de regeringspartijen gaven ook de socialisten (oppositie) hun stem aan de verdragen. Alleen de FDP en de Vluchtelingenpartij stemden tegen.

De voorstemmers waren intussen van mening dat het klein-Europese aspect naar de westelijke zijde moest worden doorbroken. De regering werd opgedragen te streven naar een zo snel mogelijke completering van de gemeenschappelijke markt, naar een vrijhandelszone, die naar men hoopt, zoveel mogelijk Europese landen aan deze kant van het IJzeren Gordijn zal omvatten.

Voorts werd, aldus het *Alg. Handelsblad* (6-7) als voorwaarde gesteld, dat de regering de ratificatieoorkonden niet zou deponeren vóór de parlementen der andere vijf betrokken landen de verdragen zullen hebben geratificeerd.

Tenslotte stelde de Bondsdag dat het Euratomverdrag slechts mocht

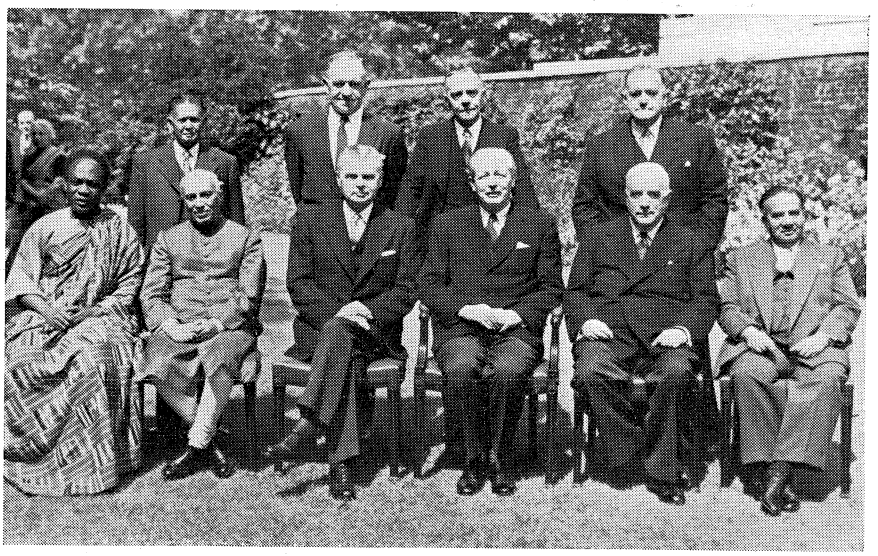
leiden tot het vreedzaam gebruik van kernenergie.
Op 9 juli heeft ook de Franse Nationale Vergadering de verdragen goedgekeurd. De uitslag van de stemming over de Europese gemeenschappelijke markt was 341 voor en 235 tegen. Vóór Euratom stemden 332 afgevaardigden, tegen: 240. Bij de eindstemming (over beide verdragen tezamen) was de uitslag: 342 voor, 234 tegen.

De SU verwerpt Westelijk ontwapeningsvoorstel —

De Sowjet-afgevaardigde op de Londense ontwapeningsconferentie, W. A. Zorin, heeft volgens *Reuter* op 8 juli het Amerikaanse ontwapeningsvoorstel verworpen, dat de steun van de Westelijke landen had gekregen en voorzag in de afgelasting voor de duur van tien maanden van alle atoomproeven (zie pag. 13342/3). De tijdelijke stilzetting van de proeven met kernwapens is in het Westelijke voorstel verbonden aan stopzetting van de produktie van kernwapens.
Zorin verklaarde dat een dergelijke binding totaal nutteloos is, wees de voorstellen van de hand om experts aan het werk te zetten voor het samenstellen van maatregelen ter inspectie en controle en herhaalde de Sowjet-eis: stopzetting van de atoomproeven voor de tijd van twee of drie jaar (zie pag. 13294/1).

Gemenebestconferentie —

De premiers (of hun vervangers) van de landen van het Britse Gemenebest hebben op 5 juli in een communiqué, dat na een conferentie van een week in Londen is gepubliceerd, verklaard, dat zelfs een beperkte ontwapeningsovereenkomst zou bijdragen tot het scheppen van voorwaarden die een meer omvattende ontwapeningsovereenkomst mogelijk zullen maken. Een beperkte overeenkomst zou het wantrouwen en de spanning in de wereld verminderen.
De premiers hebben besloten volgend jaar in Engeland een informele conferentie van atoomdeskundigen uit Gemenebestlanden te organiseren ter bespreking van samenwerking bij het vreedzame gebruik van atoomenergie. De premier van Canada, Diefenbaker, heeft de ministers van financiën van het Gemenebest uitgenodigd voor een verdere bespreking van de economische samenwerking in Ottawa, na de jaarlijkse vergadering van het Internationale Monetaire Fonds en de Wereldbank, die in september zal worden gehouden.
De deelnemers aan de conferentie, die Engeland, Canada, Australië, Nieuw-Zeeland, Zuid-Afrika, India, Pakistan, Ceylon, Ghana en de federatie van Rhodesia en Nyassaland vertegenwoordigen, zijn het er over eens, dat de stabiliteit in het Naburige Oosten op lange termijn het beste gediend is met vorderingen op economisch en sociaal gebied. Op korte termijn moet echter geijverd worden voor vermindering van de spanning tengevolge van het geschil tussen de Arabische staten en Israël, het vraagstuk van de Arabische vluchtelingen en de onopgeloste kwesties betreffende het Suezkanaal.
Over Hongarije wordt in het communiqué gezegd, dat de deelnemers aan de conferentie uiting hebben gegeven aan hun ernstige bezorgdheid over „de tragische gebeurtenissen" in dat land. Zij merken op, dat de VN bij de behandeling van het rapport over Hongarije de gelegenheid zullen hebben om hun mening over deze gebeurtenissen kenbaar te maken. Over de conferentie wordt voorts verklaard: „In deze vereniging van vrije en onafhankelijke volkeren is het onvermijdelijk dat er enige meningsverschillen zijn. Deze bijeenkomsten brengen echter een grote gelijkheid van benadering en doel aan de dag. Het is niet de bedoeling om besluiten en formele resoluties te registreren", aldus het communiqué.

Deelnemers aan Gemenebestconferentie. Zittend v.l.n.r. premier Nkroemah van Ghana (voormalige Goudkust), premier Nehroe van India, premier Diefenbaker van Canada, premier Macmillan van Groot-Brittannië, premier Menzies van Australië, premier Soerawardi van Pakistan. Staande v.l.n.r. M. H. De Silva, voorzitter van de senaat van Ceylon en minister van justitie, T. L. Macdonald, minister van buitenlandse zaken van Nieuw-Zeeland, E. Louw, minister van buitenlandse zaken van Zuid-Afrika, Sir Roy Walensky, premier van de Centraal-afrikaanse Federatie.

Het vervoer op de Rijn - EGKS-overeenkomst - Strijd tegen vervuiling —

De bijzondere raad van ministers van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (EGKS) heeft op 11 juli, na twee jaar voorbereidende besprekingen, een overeenkomst bereikt inzake de vrachten en voorwaarden voor het vervoer van kolen en staal op de Rijn. De overeenkomst zal worden bekend gemaakt in het officiële orgaan van de gemeenschap, nadat elk der zes regeringen aan de secretaris-generaal van de ministerraad officieel heeft meegedeeld, dat deze kan worden toegepast volgens de wetgeving in eigen land. De overeenkomst zal drie maanden na publikatie in werking treden.
Deze overeenkomst, aldus het *Alg. Handelsblad* (12-7), betekent de oplossing van het dispariteitenvraagstuk voor het verkeer op de wateren van de Akte van Mannheim. Zij kan worden gezien als de uitvoering van de verplichtingen, aangegaan bij het EGKS-verdrag. Door enkele regeringen is nog de mogelijkheid van een parlementaire procedure voor de inwerkingtreding gesteld.

Zulks geldt in feite alleen voor Duitsland. Daar zal de binnenscheepvaartwet moeten worden veranderd, ofwel deze zal overbodig worden door een formele ratificatie van de overeenkomst.

☆

De regering van Noordrijn-Westfalen heeft besloten op krachtige wijze de vervuiling van de Rijn te gaan bestrijden. In de komende 3 jaar zal men 154 miljoen mark voor de zuiveringsinstallaties besteden, waarvan de industrie 62 miljoen voor haar rekening moet nemen. De regeringen van Württemberg en Beieren hebben een arbeidsgemeenschap gesticht om de rivier van bron tot monding van afvalwater vrij te houden. Deze gemeenschap wil ook medewerken in de internationale commissie voor de bescherming van de Rijn, waarin ook Nederland, Frankrijk, West-Duitsland en Zwitserland zitting hebben.

Diversen —

Scandinavisch paspoortgebied — Denemarken, Noorwegen, Zweden en Finland hebben besloten een gemeenschappelijk paspoortgebied voor niet-Scandinaviërs in te stellen. De regeringen hebben toegezegd de noodzakelijke wetswijzigingen aan te brengen. De bedoeling is, dat buitenlanders alleen bij de eerste grens hun paspoorten zullen moeten tonen, maar niet bij het overschrijden van de grens tussen twee Scandinavische landen.

Veiligheid EGKS-mijnen — De bijzondere raad van ministers der EGKS heeft op 10 juli het mandaat vastgesteld van het permanente orgaan voor de veiligheid in de steenkolenmijnen. Het reglement van dit permanente orgaan werd eveneens goedgekeurd. De voorzitter zal worden benoemd door de hoge autoriteit. De 24 leden worden aangewezen door de regeringen der zes leden-staten, vier door elke regering.

Arabisch-Israëlisch overleg tegengesproken — Israëlische en Arabische woordvoerders hebben op 8 juli met nadruk ontkend dat in Rome onderhandelingen zouden zijn gevoerd over de kwestie van de Palestijnse vluchtelingen.

Atoomconferentie — Twintig Russische, Chinese, Japanse en Westerse geleerden hebben aan het einde van een vierdaagse conferentie in Canada, als gasten van de industrieel en financier Syrus Stephen Eaton (uit Cleveland), een verklaring gepubliceerd die een waarschuwing bevat aan de regeringen van de wereld, dat misbruik van kernenergie kan leiden tot de vernietiging van de mensheid. Twee geleerden onthielden zich van ondertekening van de verklaring.

Socialistische Internationale — Het congres van de socialistische Internationale te Wenen is op 6 juli na vijfdaagse besprekingen geëindigd met de goedkeuring van resoluties i.z. het Midden-Oosten, hulp voor economisch minder ontwikkelde landen, de internationale toestand en over Hongarije en de politieke gevangenen.

Italië

Buitenlandse investeringen —

Uit een publikatie van het Italiaanse instituut voor de buitenlandse handel blijkt dat gedurende de periode dat de oude wet voor buitenlandse beleggingen in Italië van kracht was, d.i. van 2 maart 1948 tot einde 1955, er in het land lire 100 miljard door het buitenland is geïnvesteerd, waarvan lire 35.6 mld. in 1955. In 1956 beliepen deze investeringen lire 59.38 mld. Van de tot einde 1956 geïnvesteerde lire 159 mld. kwamen er beleggingen variërende van lire 34 mld. tot lire 4 mld. tot stand in de aardolie-industrie, handel, metallurgische industrie, textielindustrie, elektriciteitsvoorziening, elektrotechnische industrie, financieringsinstellingen, chemische industrie, machine-industrie, voedingsmiddelenindustrie en grondbezit.

Sinds de nieuwe wet op de buitenlandse beleggingen van kracht is, d.i. van maart 1956 tot maart 1957, is er ruim lire 68 mld. geïnvesteerd en wel lire 13 mld. voor de productieve investeringen die in het genot van transfer zijn gesteld en lire 55 mld. voor andere beleggingen, waarvan de transfer is beperkt tot 8% van de winst en waarvan het restant pas na twee jaar voor transfer in aanmerking komt. Eerstgenoemde beleggingen stegen van lire 13 mld. in maart tot lire 17 mld. in april en meer dan lire 25 mld. in mei.

Nederland

Nota inzake kernenergie —

De minister van economische zaken, prof. Zijlstra, heeft op 4 juli aan de Tweede Kamer een nota inzake de kernenergie aangeboden. Had de eerste nota van juli 1955 (zie pag. 12044/1) betrekking op het in Nederland te verrichten onderzoek op het gebied van kernreactoren en hun toepassingen, de nieuwe nota beperkt zich tot de toepassing van kernenergie t.b.v. de elektriciteitsvoorziening en de daarmede verband houdende activiteiten, aangezien de ontwikkeling van deze vorm van toepassing reeds zover is gevorderd, dat zij ook in Nederland met vrucht ter hand zal kunnen worden genomen.

De taak van de overheid op het gebied van de kernenergie ligt naar het oordeel van de minister voornamelijk in het stimuleren, het steunen en coördineren van de verschillende maatschappelijke groeperingen, alsmede waar nodig in het stellen van regels. Wat dit laatste betreft, deelt de minister mede, dat reeds veel voorbereidend werk is besteed voor de totstandkoming van een atoomwetgeving waarin o.m. volledige aandacht zal worden besteed aan het belangrijke veiligheidsaspect alsmede aan de verplichtingen voortvloeiende uit internationale verdragen.

De energieproduktie en -behoefte in Nederland

Uit onderstaande tabel blijkt, dat Nederland zelfs bij een maximumcapaciteit van de eigen kolen- en olie-exploitatie in 1975 slechts voor een derde in zijn energiebehoeften zou kunnen voorzien en voor het resterende gedeelte zou zijn aangewezen op aanvoer over grote afstanden. Voor 1955 en 1960 zijn de betreffende percentages resp. 53 en 45. Deze ontwikkeling is zorgwekkend te noemen, aangezien de gehele levensstandaard steunt op de beschikbaarheid van voldoende energie tegen redelijke prijzen. Het is daarom noodzakelijk, dat een adequate energievoorziening op lange termijn krachtig wordt bevorderd. De toepassing van kernenergie voor de opwekking van elektriciteit biedt hiervoor thans de beste perspectieven. Het is van het grootste belang, dat deze toepassing in Nederland, in nauwe samenwerking met de Westeuropese organisaties zoals Euratom en de OEES krachtig ter hand wordt genomen ter verlichting van het snel toenemend nadelig verschil tussen produktie en behoefte aan energie.

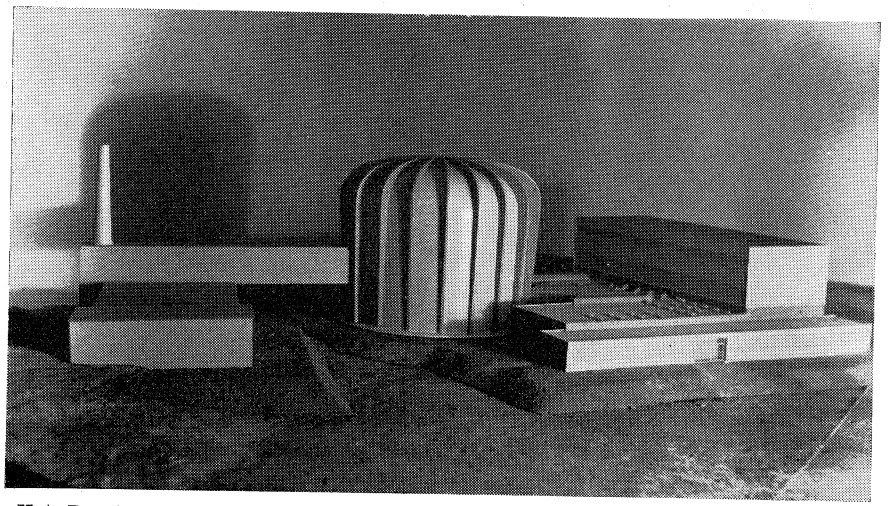
Energieproduktie en -behoefte

(1000 ton steenkool-equivalent)

	1955	1960	1975
A. Produktie van:			
Steenkolen	11.900	11.900	12.000
Bruinkolen	80	p.m.	—
Aardgas	170	300	400
Aardolie	1.500	1.600	1.700
Totaal	13.650	13.800	14.100
B. Totaal verbruik .	26.000	31.000	43.000
C. Niet gedekt door eigen produktie .	12.350	17.200	28.900
D. Nationaal voorzieningspercentage (A in % van B) .	53	45	33

Een kostenvergelijking tussen conventionele en kernenergiecentrales

Kernreactor te Zijpe bij Petten —

Het Reactor Centrum Nederland heeft een atoomcentrum ontworpen, dat zal worden gebouwd bij Petten in de gemeente Zijpe. Dit atoomcentrum zal voornamelijk een wetenschappelijk en toegepast wetenschappelijk karakter hebben. Er zal een zg. hoge flux reactor, waarmee materialen onder sterke radio-actieve bestralingen kunnen worden gebracht, worden geplaatst en later één van het door Nederlandse atoomfysici in de KEMA-werkgroep ontwikkelde suspensie-principe, een zg. SUSPOP reactor.
De reactor wordt geplaatst in een stalen omhulsel van 25 meter diameter. Nabij de reactorhal zal een laboratoriumcomplex verrijzen.

geeft een duidelijke aanwijzing, dat reeds thans reële mogelijkheden in Nederland aanwezig zijn om elektriciteit door middel van kernenergie op te wekken tegen een economisch verantwoorde prijs. De verwachting is dat deze prijsverhoudingen zich steeds meer zullen wijzigen ten gunste van de kernenergie. De hoge kapitaalslasten, die zijn verbonden aan de kernenergiecentrales, zullen naar het zich laat aanzien geleidelijk dalen. Anderzijds zullen de exploitatielasten van de conventionele centrales stijgen naarmate de prijzen van kolen en olie door de toenemende vervoers-, opsporings- en ontginningskosten zullen oplopen.
Als de elektriciteitsproducenten in staat zijn de groei van energiebehoefte en de vervanging van verouderd produktievermogen volgens gemaakte plannen op te vangen door kernenergiecentrales zal in 1975 ongeveer 35% van het elektrische vermogen uit kernenergievermogen bestaan. Dit zou betekenen, dat de kernenergie in 1975 voor bijna 15% in de totale energiebehoefte zou voorzien.
Door middel van import van kolen en olie zou ook in 1975 nog voor 52% in de totale energiebehoefte moeten worden voorzien. Het huidige importpercentage (47% in 1955) zou dus niet gehandhaafd kunnen blijven. Dit betekent dat ook de importbehoefte aan conventionele brandstoffen nog met het equivalent van ca. 10 miljoen ton kolen zal toenemen. Op den duur zal de kernenergie zonder twijfel een aanzienlijk groter gedeelte van de behoefte aan energie dekken.
Van 1950-'55 is het elektriciteitsverbruik jaarlijks met ca. 10% gestegen. Voor de periode 1955-'75 kan deze stijging op gemiddeld 6½% worden gesteld. Dit betekent, dat in 1975 het verbruik zal zijn gestegen tot het 3½-voudige van dat van 1955. Uitgedrukt in jaarlijks aan het net geleverde kWu betekent dit een stijging van rond 8,5 miljard in 1955 tot ca. 30 miljard in 1975.
Met het oog op de vergroting van het produktie-apparaat en rekening gehouden met de vervanging van verouderd vermogen, moet in deze decennia in totaal 7250 megawatt (MW) aan nieuw vermogen worden geïnstalleerd.

Investeringen

De kosten van een kernenergiecentrale vertonen een andere structuur dan die van een conventionele thermische centrale. De kapitaalskosten van de eerste zijn, zeker voorlopig, aanmerkelijk hoger, de brandstofkosten aanzienlijk lager. Aangezien met de op natuurlijk uranium gebaseerde reactoren met grafietmoderator en gaskoeling reeds een zekere bedrijfservaring in het buitenland werd opgedaan, is dit type tot leidraad genomen om een globaal inzicht te kunnen geven in de kostenstructuur. De kosten van zulk een centrale zullen waarschijnlijk ongeveer het 2½- à 3-voudige bedragen van die van een conventionele centrale. Deze investeringsverhouding zal geleidelijk tot het 1½- à 2-voudige dalen.
Indien men de bouwkosten van een conventionele thermische centrale van omstreeks 100 MW (1 MW = 1000 kW) met inbegrip van de nodige voorzieningen op *f* 600 per kW stelt, kan men de investering voor zulk een centrale op *f* 60 miljoen stellen tegen *f* 180 voor een 100 MW kernenergiecentrale. In dit laatste bedrag is niet begrepen de investering, die samenhangt met de voorraad kernbrandstoffen, waarover de kernreactor met het oog op zijn goede werking steeds moet beschikken, de zg. initiële lading.
Voor de 100 MW centrale wordt een initiële lading van ca. 160 ton natuurlijk uranium in de vorm van splijtstofelementen vereist, waarvan de investering op *f* 35 à 45 miljoen gulden is te stellen.
Uitgaande van een grondlastbedrijf met een bedrijfstijd van 6000 uur per jaar, alsmede van een afschrijvingsperiode van 15 jaar en een rente van 5%, kan men het bedrag van de kapitaalskosten per aan de rails geleverde kWu voor de kernenergiecentrale berekenen op nagenoeg 3 cent (excl. kosten voor de initiële lading). De rentekosten, die met deze lading verband houden zijn op ca. 0,3 à 0,4 cent per kWu berekend. De kapitaalskosten per kWu van een conventionele thermische centrale komen bij een zelfde bedrijfstijd per jaar slechts op ca. 1 cent per kWu.

Een 100 MW centrale, die bij een bedrijfstijd van 6000 uur per jaar 600 miljoen kWu produceert, verwerkt hierbij ruim 33 ton uranium. In een moderne kolencentrale worden voor dezelfde produktie nagenoeg ¼ miljoen ton kolen verstookt. Op grond van de huidige Amerikaanse prijzen mag worden aangenomen, dat de brandstofkosten voor een kernenergiecentrale van het type dat hier als voorbeeld is genomen, zullen liggen tussen 0.7 en 1 cent per aan de rails geleverde kWh. De brandstoffenkosten voor een moderne kolen- of oliecentrale zijn hier thans bij grondlastbedrijf circa 3 cent per kWh. Tenslotte zijn voor een kernenergiecentrale en een conventionele centrale de onderhouds- en bedieningskosten ongeveer gelijk, n.l. 0.4 cent per kWu.
Resumerend kan de volgende kostprijs-

vergelijking worden opgesteld (in centen per kWu).

(A: kernenergiecentrales; B: conventionele chemische centrales)

	A	B
Kapitaalskosten	3,0	1,0
Kosten initiële lading	0,3—0,4	—
Brandstofkosten	0,7—1,0	3,0
Onderhouds- en bedieningskosten	0,4	0,4
	4,4—4,8	4,4

Een goed inzicht in de kostenopbouw van de elektrische energie van beide soorten centrales geeft een procentuele specificatie van de kostenfactoren. Voor een bedrijfstijd van 6000 uren is deze als volgt:

	Kernenergiecentrale	Conventionele centrale
Kapitaalskosten	70	20
Brandstofkosten	20	70
Onderhouds- en bedieningskosten ..	10	10
	100	100

Kernenergiecentraleplan

Door de elektriciteitsproduktiebedrijven wordt een onderzoek ingesteld naar de toepassingsmogelijkheden van kernreactoren bij de elektriciteitsopwekking. De inbedrijfstelling van de eerste kernenergiecentrale zal omstreeks 1962 kunnen plaatsvinden. Een verdere vervanging van het produktievermogen op basis van kernenergie zal slechts geleidelijk kunnen plaatsvinden, omdat er belemmeringen zijn op het terrein van de fabricage van kernreactoren, van de hiervoor vereiste materialen, van de splijtstofvoorziening, van de personeelsopleiding en van de geoefendheid van het personeel in bediening en onderhoud. Aannemende, dat deze factoren in 1975 geen rol van betekenis meer zullen spelen kan men ervan uitgaan, dat vanaf 1975 het te installeren elektriciteitsproduktievermogen geheel uit kernenergieproduktiemiddelen zal kunnen bestaan.

In 1975 zal voor 560 MW aan elektriciteitsproduktievermogen moeten worden geïnstalleerd, hiervan 550 MW (98.2%) aan kernenergievermogen. Eind 1957 zal er dan in totaal 8650 MW aan vermogen zijn geïnstalleerd (1956: 3180 MW), waarvan 3000 MW (34.7%) aan kernenergievermogen. De totale jaarlijkse produktie zal in 1975 30.4 miljard kWu bedragen (1956: 9.2 mrd kWu), waarvan 15.5 (51.0%) uit kernenergie.

Financiering

Tenuitvoerlegging van het kernenergiecentraleplan zal met zich brengen, dat in de periode 1962-'75, boven de geraamde *f* 3,6 miljard, die vereist worden voor de bouw van uitsluitend conventionele centrales, *f* 2,6 miljard of ongeveer 70% extra moet worden geïnvesteerd. Deze investeringsbedragen hebben uitsluitend betrekking op de tot stand te brengen produktiemiddelen. Boven de genoemde bedragen komen dus nog de complementaire investeringen in het elektriciteitstransport- en distributieapparaat, die voor de gehele beschouwde periode een bedrag van *f* 3 à *f* 3,5 miljard vereisen. Houdt men hiermede rekening, dan zou de extra investering voor de kernenergiecentrales komen op ca. 40% van de kapitaalsbehoefte voor de openbare elektriciteitsvoorziening gedurende de beschouwde periode.

Een verhoging van de investeringen t.b.v. de elektriciteitsproduktie met 70% heeft uiteraard consequenties voor de verhouding tussen besparingen en investeringen in Nederland. De bedoelde extra investeringen zullen naar globale schatting in de betrokken periode gemiddeld ongeveer 7% van de investeringen in de gehele industrie of ca. 3½% van de totale investeringen in Nederland uitmaken.

Een stijging van de deviezenbehoefte voor de aanschaffing van kernenergiecentrales, voor de bouw waarvan Nederland voorshands nog voor een belangrijk gedeelte is aangewezen op het buitenland, is gedurende deze periode nog onvermijdelijk. Wordt daarenboven rekening gehouden met de kosten voor de initiële lading, dan kan deze extra deviezenbehoefte voor het gehele tijdvak worden geschat op *f* 1,5 à *f* 2 miljard méér dan wanneer uitsluitend conventionele centrales zouden worden gebouwd.

Daar staat echter tegenover, dat het kernenergiecentraleplan in de periode 1962-75 zou leiden tot een besparing aan conventionele brandstoffen van het equivalent van 26 miljoen ton kolen. Dit is 21% van de totale hoeveelheid brandstoffen, welke gedurende die periode nodig zou zijn indien de produktie uitsluitend in conventionele centrales zou plaatsvinden. De besparing zal in 1975 bijna 50% bedragen. Gedurende de periode 1962-75 behoeft bij uitvoering van het plan *f* 1,5 miljard minder voor brandstoffen te worden uitgegeven dan nodig zou zijn indien uitsluitend conventionele centrales zouden worden gebruikt. Dat is een voordeel van ca. 16%. Gedurende de periode 1970-'75 bedragen de brandstofkosten bij uitvoering van het plan reeds 26% minder.

De uitvoering van het plan zal over het gehele tijdvak een deviezenbesparing tot gevolg hebben van ca. *f* 1 miljard. Deze besparing weegt nog niet op tegen de stijgende deviezenbehoefte tengevolge van de investeringskosten. Naar schatting resulteert over de gehele periode 1952-75 een extra behoefte aan deviezen van *f* ½ à 1 miljard. Wel zou reeds een belangrijk voordeel optreden indien de deviezen ten behoeve van de kernenergieproduktiemiddelen in andere valuta dan US-dollars zouden kunnen worden voldaan, hetgeen volgens de minister geenszins is uitgesloten.

Minister Zijlstra wijst er tenslotte op, dat dit programma in de eerste plaats een indicatieve betekenis heeft. De primaire verantwoordelijkheid voor de uitvoering hiervan blijft bij de bestaande elektriciteitsbedrijven. De centrale overheid zal echter een vergunning moeten verlenen voor de oprichting van een kernenergiecentrale. Zij zal zich hierbij stellig afvragen of de gedachte investeringen passen in het totale investeringsbeeld van de elektriciteitsvoorziening, resp. van de nationale economie. Tevens kan een verband worden gelegd met een eventueel Europees kernenergiecentraleplan.

Bij het verlenen van vergunningen zal volledige aandacht moeten worden besteed aan de veiligstelling van de volksgezondheid.

Aanschaffing reactoren

Voor de verkrijging van de reactoren die nodig zullen zijn voor de uitvoering van het kernenergiecentraleplan bestaan drie mogelijkheden: 1) aanschaffing van complete reactoren in het buitenland, 2) vervaardiging door de Nederlandse industrie krachtens met het buitenland gesloten licentie-overeenkomsten en 3) de eigen ontwikkeling.

Ook bij de aanschaffing van complete reactoren in het buitenland zal men over de vereiste deskundigen en onderzoekfaciliteiten moeten beschikken. Dit impliceert dat men in Nederland kennis van de diverse reactorsystemen en van de economische en technische voor- en nadelen daarvan zal moeten verwerven. Om een reactor te kunnen exploiteren zal men voorts over deskundigen moeten beschikken. De bijdrage van de Nederlandse industrie zal bij deze weg slechts gering zijn; ongetwijfeld zal zij echter voor bepaalde onderdelen als onderaannemer van buitenlandse leveranciers kunnen optreden.

De bouw krachtens licentie vereist een grotere Nederlandse deskundigheid, in het bijzonder bij de industrie. Deze weg zal aan de Nederlandse industrie de mogelijkheid bieden om een eigen positie op het gebied van de bouw van reactoren te verwerven.

Het volgen van de weg van eigen ontwikkeling is duur en kost veel tijd. Desondanks zal Nederland ook deze weg moeten bewandelen, daar de oplossing van de zich daarbij voordoende problemen de grootste bijdrage zal leveren aan het vergaren van kennis en vooral langs deze weg zullen voor Nederland moge-

lijkheden worden geboden om zich op de internationale markt een positie te verwerven. Deze eigen ontwikkeling behoeft overigens niet uitsluitend gericht te zijn op gehele reactoren, maar kan zich tot bepaalde onderdelen daarvan beperken, hetgeen onder meer tot gevolg kan hebben, dat de te sluiten licentie-overeenkomsten van beperkte omvang zijn. Een eigen ontwikkeling, op deze wijze uitgevoerd, is minder kostbaar en biedt toch grote voordelen; zij ligt zeker binnen het bereik van de Nederlandse mogelijkheden.

De noodzaak om zo snel mogelijk te komen tot de verwezenlijking van een kernenergiecentraleplan maakt het onmogelijk af te wachten of de eigen Nederlandse reactorontwikkeling tot een goed eind zal kunnen worden gebracht, zodat Nederland zich voorshands voornamelijk op het buitenland zal moeten oriënteren.

Reactor Centrum Nederland

Voor het vergaren van eigen kennis en ervaring is in belangrijke mate een taak aan het Reactor Centrum Nederland toegedacht, een stichting, die in juli 1955 door de ministers van O., K. en W. en van economische zaken werd opgericht en waarin een samenwerking tot stand is gekomen tussen de bij de kernenergie betrokken groeperingen, i.c. de centrale overheid, de Stichting Fundamenteel Onderzoek der Materie (FOM), de NV tot Keuring van Elektrotechnische Materialen (KEMA) en een belangrijk deel van het Nederlandse bedrijfsleven (zie nader pag. 12044/1).

„Stop van Ternaaien" verdwijnt —

Tussen Nederland en België is volgens *De Volkskrant* (6-7) op 4 juli volledige overeenstemming bereikt over de technische uitwerking van de opheffing van de „Stop van Ternaaien". Begin september zal in België worden overgegaan tot de aanbesteding van een grote nieuwe sluis voor schepen van 2000 ton.

De „Stop van Ternaaien" is de bij Ternaaien op Belgisch gebied gelegen sluis, in het verbindingskanaal tussen de Maas en het Albertkanaal, die voorheen slechts schepen met een kleine diepgang kon verwerken. Door de uitbreiding van de capaciteit zullen Nederlandse schepen gemakkelijker in de Belgische wateren kunnen komen, in het bijzonder in het Prins Albertkanaal en in de omstreken van Luik. Omgekeerd zullen dan ook de Belgische schepen gemakkelijker in het Nederlandse watergebied kunnen komen.

Portugal

Salazar tegen politieke partijen —

Premier Salazar heeft volgens *AFP* op 4 juli naar aanleiding van de a.s. verkiezingen verklaard, dat er geen politieke partijen opgericht mogen worden. Dat zou een terugkeer naar de „wanorde van vroeger en de onmogelijkheid om te regeren" betekenen. De huidige parlementaire democratie is „in diskrediet en verkeert in staat van ontbinding", aldus Salazar.
Wat de monarchistische kwestie in Portugal betreft verklaarde de premier, dat het vroegere vorstenhuis Braganza niet in een positie is om politieke leiding te geven.

Roemenië

Zuivering —

Het Roemeense persbureau *Agerpress* heeft volgens *AFP* (4-7) medegedeeld, dat twee leden van het Politbureau van het centrale comité der Roemeense arbeiderspartij van hun functie zijn ontheven. Het zijn *Josef Tsjisinewski,* lid van het Politbureau en secretaris van het centrale comité en *Miron Constantinescu,* lid van het Politbureau.
Het besluit tot de uitstoting was genomen tijdens een eind juni gehouden plenaire zitting van het centrale comité n.a.v. een verslag van eerste partijsecretaris Georghiu-Dej over „de daden van de partij in verband met de taken, uitgestippeld op het tweede congres, in het licht van de besluiten van het twintigste Sowjet-partijcongres en met betrekking tot de internationale gebeurtenissen."

Tsjecho-Slowakije

Kritiek —

Tijdens een bijeenkomst van het centrale comité van de Tsjechoslowaakse communistische partij hebben vooraanstaande partijleiders er volgens *Reuter* (20-6) over geklaagd, dat er „grove politieke beledigingen" aan het adres van het socialisme en de SU worden geuit en dat er onder de Tsjechoslowaakse jongeren zo weinig communisten voorkomen.
Jiri Hendrych, een der partijsecretarissen, waarschuwde tegen „een nieuwe revisionistische golf" in de internationale communistische beweging.

Vice-premier *Vaclav Kopecky,* een vooraanstaand lid van het politieke bureau, verklaarde, dat een deel van de intelligentsia, vooral in kunstenaarskringen, een „aarzelende" houding tegenover het communisme aanneemt. Hij voegde eraan toe, dat de partij niet zal toestaan, dat literaire tijdschriften gebruikt worden voor het verbreiden van „liberalistische bourgeois-opvattingen". De voorzitter van de jeugdorganisatie, *Vecker,* deelde mede, dat slechts 5% van de 1.200.000 leden van de organisatie lid van de CP is. Dit percentage nam bovendien elk jaar nog af.

De Tsjechoslowaakse unie van schrijvers heeft volgens *Reuter* (28-6) medegedeeld, de kritiek, tijdens de vergadering van het centrale comité geuit, volkomen te aanvaarden. De Tsjechoslowaakse schrijvers, aldus een gepubliceerde resolutie, veroordelen beslist alle neigingen, die het grondbeginsel van de opbouw van het socialisme, de grote rol van de arbeidersklasse en haar voorhoede, de communistische partij, afbreuk kunnen doen.

Ver. Staten

Diversen —

De invoer in 1956 — De waarde van de Amerikaanse invoer is in 1956 met $ 1160 miljoen gestegen tot $ 12.490 miljoen. Hieronder volgen de belangrijkste landen van herkomst.

	1955	1956
	(in $ miljoenen)	
Canada	2.646,0	2.869,0
Brazilië	629,4	745,4
Engeland	615,1	721,8
Venezuela	582,4	694,1
Japan	416,0	547,6
West-Duitsland	362,3	491,1
Cuba	416,6	457,9
Colombia	441,8	409,1
Mexico	392,3	394,4
België-Luxemburg	243,8	300,7
Filippijnen	251,4	256,6
Frankrijk	200,4	228,1
Italië	177,2	213,7
Indonesië	224,4	204,6
India	211,6	190,8
Zwitserland	147,1	177,1
Nederland	148,0	164,3
Argentinië	127,2	130,9
Zweden	84,7	108,8
Turkije	62,5	73,3
Noorwegen	61,6	71,3
Spanje	58,8	64,2
Denemarken	57,7	58,2
Finland	43,9	48,3

Geestelijk Leven

Prof. dr. G. A. van den Bergh van Eysinga † —

Te Bloemendaal is op 26 mei op 82-jarige leeftijd overleden prof. dr. G. A. van den Bergh van Eysinga, oud-hoogleraar in de algemene godsdienst aan de gemeentelijke universiteit van Amsterdam en bijzonder hoogleraar aan de universiteit van Utrecht, vanwege het Haags Genootschap tot verdediging van de christelijke godsdienst, in de wordingsgeschiedenis van het Christendom.

Hij was, zo ontlenen wij aan het *Alg. Handelsblad* (27-5), een van de laatste, maar zeker niet het minst bekende, theologen van de radicale school. Zijn theologisch denken maakte front naar twee zijden, zowel tegen een deel van de toenmaals gangbare vrijzinnigheid als tegen de meest gangbare ideeën der orthodoxie.

Gustaaf Adolf van den Bergh van Eysinga werd 27 juni 1874 te Den Haag geboren. Hij bezocht het gymnasium te Sneek en studeerde theologie te Leiden, terwijl hij ook te München colleges volgde bij de hoogleraren Ernst Kuhn en Krumbache; ook te Berlijn volgde hij enige lessen aan de hogeschool.

In 1901 promoveerde hij cum laude op een proefschrift „Indische invloeden op oud-christelijke verhalen". In hetzelfde jaar aanvaardde hij een beroep als predikant bij de Ned. Herv. kerk te Oss. In 1911 ging hij als zodanig naar Helmond en in 1915 naar Santpoort. In 1904 werd hij privaat-docent in de wordingsgeschiedenis van het Christendom aan de universiteit te Utrecht. In 1935 benoemde de Amsterdamse gemeenteraad hem buiten de voordracht om tot buitengewoon hoogleraar om onderwijs te geven aan de gem. universiteit aldaar. In 1936 werd hij gewoon hoogleraar aan deze universiteit, als opvolger van wijlen prof. dr. D. Plooy. In 1944 legde hij zijn professoraat neer en ging met emeritaat.

Dr. v. d. Bergh van Eysinga was o.a. secretaris-redacteur van het Nieuw Theologisch Tijdschrift; redacteur van het Tijdschrift voor Wijsbegeerte; bestuurder van het „Haagsch Genootschap", lid van het „Prov. Utrechtsch Genootschap", voorzitter der Stichting Internationale School voor Wijsbegeerte.
Van zijn voornaamste geschriften noemen wij „Die holländische radikale Kritik"; „Radical Views about the New Testament"; biografie Balland in „Mannen van Betekenis; Vertaling van de Apostolische Vaders"; „Voor-Christelijk Christendom". „De wereld van het Nieuwe Testament," „Studies over Hegel", „Inleiding tot de oud-christelijke letterkunde". Groot was het aantal bijdragen van zijn hand in verzamelwerken en tijdschriften; vele brochures werden door hem uitgegeven.
Op 27 september 1950 promoveerde ds. G. Hartdorff aan de rijksuniversiteit te Utrecht tot doctor in de theologie op een proefschrift over een onderzoek naar de visie van prof. v. d. Bergh v. Eysinga op de wordingsgeschiedenis van het Christendom.

Kunst

Sjolem Asch overleden —

De Jiddische schrijver Sjolem Asch is op 10 juli op 77-jarige leeftijd te Londen overleden. Hij was uit Israël naar de Britse hoofdstad gekomen voor een bezoek aan zijn dochter.

Sjolem Asch werd op 1 januari 1880 in de Poolse stad Kutno geboren. Op veertigjarige leeftijd werd hij Amerikaans staatsburger. In 1953 verhuisde hij naar Londen, omdat naar hij zei, de onverdraagzaamheid van de joden in de VS hem het werken onmogelijk maakte. In februari van het vorige jaar vestigde Asch zich in Israël.

In 1900 werd zijn eerste verhaal, getiteld „Mojsjele", gepubliceerd. Vier jaar later verscheen zijn roman „A Sjtetl" (Het stadje), waardoor hij een belangrijke plaats in de nieuwe joodse letteren kreeg. Daarna verwierf hij zich door een aantal romans, novellen en toneelstukken, zowel over hedendaagse als over historische onderwerpen betreffende het leven van de joden, een grote populariteit, die ook buiten de joodse kring reikte. Wij noemen: „Drie steden", (dat zich bezighoudt met de Russische revolutie), „Het lied van het dal", „De Nazarener", „De apostel" en „Kinderen van Abraham".

In 1946 werd te New York het boek „Het brandende braambos" gepubliceerd, dat een reeks verhalen bevat uit het leven van de joden in Polen onder de Duitse bezetting.

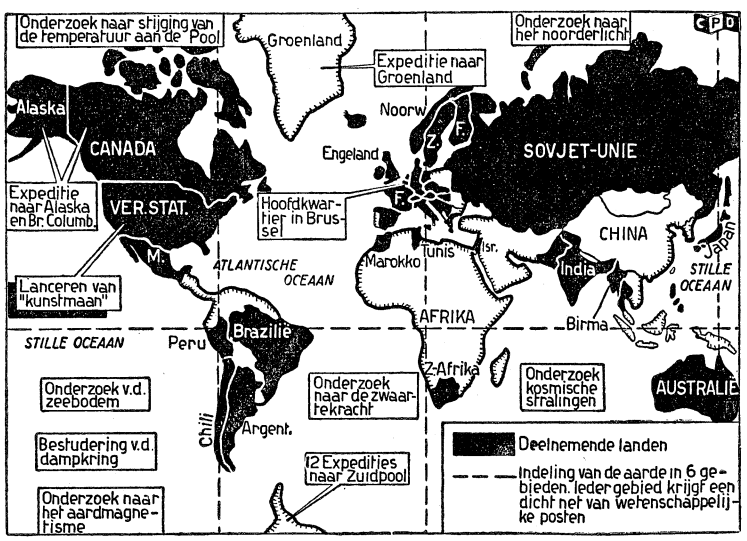
Wetenschap en Techniek

Het Internationaal Geofysisch Jaar 1957-'58 begonnen —

Op 1 juli te middernacht (0.00 uur Greenwich Mean Time) is het Internationaal Geofysisch Jaar 1957-'58 (IGJ) officieel begonnen. In de achttien maanden, dat het IGJ duurt zullen meer dan 30.000 geleerden en onderzoekers uit 56 landen gegevens verzamelen omtrent de aarde, de dampkring en de zon. De onderzoekingen, die worden geleid door een internationaal comité — het *„Comité Spécial pour l'Année Géophysique Internationale" (CSAGI)*, waarvan het secretariaat berust bij de Brusselse hoogleraar prof. *M. Nicolet* — strekken zich uit over de volgende twaalf gebieden: meteorologie, aardmagnetisme, poollicht, ionosfeer, activiteit van de zon, kosmische straling, lengte- en breedtebepaling, glaciologie, oceanografie, seismologie, zwaartekracht en radio-activiteit van lucht en water.
Men heeft voor dit grootste internationale wetenschappelijke onderzoek dat ooit heeft plaatsgevonden [1]) de periode van 1 juli tot 1 jan. 1959 gekozen omdat was berekend, dat in deze periode de activiteit van de zon een hoogtepunt zou bereiken. Volgens de *New York Times* (1-7) zijn er echter aanwijzingen, dat de elf-jarige cyclus waarin de *zonnevlekken* toenemen thans reeds het hoogste punt heeft bereikt. Vijf uur voordat het IGJ officieel begon — met de voorbereidende werkzaamheden (o.a. in het Zuidpoolgebied) is reeds veel eerder een begin gemaakt, terwijl verscheidene waarnemingen ook na 1 januari 1959 worden voortgezet — meldde het observatorium te Krasnaja Pakhra, nabij Moskou, een grote uitbarsting op de zon. Op 1 juli nam het observatorium te Sacramento in Californië (VS) een nieuwe explosie waar. Twee dagen later (3-7) meldden Zweedse geleerden van een waarnemingsstation op het eiland Capri (Italië) nieuwe, nog zwaardere uitbarstingen.
Het Atheense observatorium deelde op 5 juli mede, dat het een geweldige ontploffing op de zuidwestelijke rand van het zonne-oppervlak had waargenomen. Deze erupties op de zon veroorzaakten hevige magnetische en elektrische stor-

1) Van veel beperktere omvang waren het eerste internationale pooljaar van '83 en het tweede van 1932-'33.

men in de hoogste lagen van de dampkring, waardoor het radioverkeer werd verstoord.
De totale kosten van het IGJ-project worden volgens de *Financial Times* (1-7) geschat op £ 130 miljoen, d.i. ruim *f* 1350 miljoen. De grootste kosten zullen worden gemaakt door de Ver. Staten en de Sowjet-Unie. Beide landen zullen gedurende het IGJ *kunstmanen* lanceren (zie ook pag. 12047). De Amerikaanse geleerden zullen begin 1958 een satelliet met behulp van raketaandrijving tot minstens 480 km hoogte lanceren. Voor deze kunstmaan was oorspronkelijk $ 41 miljoen uitgetrokken, maar op 18 juni moest president Eisenhower het Congres een aanvullende toewijzing van $ 34 miljoen vragen, waardoor de uitvoering van het Amerikaanse project, dat bekend is onder de naam „Vanguard", ruim $ 75 miljoen zal gaan kosten.
Over de kunstmaan die de Sowjet-Unie zal lanceren is nog niet veel bekend geworden. Hij zou een doorsnede hebben van 30-60 cm (de Amerikaanse heeft een diameter van 38-50 cm) en zou op een hoogte van 200-500 km het gehele aardoppervlak kunnen observeren.
Over het tijdstip van lanceren van de Sowjet-satelliet is nog niets medegedeeld.
Ook in het *Zuidpoolgebied* zijn waarnemingsposten (in totaal 21) gevestigd. Ongeveer 6000 geleerden en technici uit elf landen — Argentinië, Australië, België, Chili, Engeland, Frankrijk, Japan, Nieuw-Zeeland, Noorwegen, de Sowjet-Unie en de Ver. Staten — verrichten hier reeds sinds 1956 in het kader van het IGJ wetenschappelijke onderzoekingen.
Aan een artikel van prof. dr. *J. Veldkamp* (Utrecht) in de *Internationale Spectator* (8-4) ontlenen wij de volgende bijzonderheden over het IGJ-program.
Het doel van het *meteorologische program* is het verkrijgen van meer kennis van de algemene luchtcirculatie in de hogere troposfeer en in de stratosfeer. Men wil dit bereiken door radiosonde-opstijgingen tot grote hoogte. Op speciale „wereld-dagen" moeten zo mogelijk op alle stations vier radiosondes per dag de lucht ingaan.
Ter zake van het *aardmagnetisme* gaat het om de verschijnselen die zich voordoen tijdens magnetische stormen. Men weet dat deze te danken zijn aan elektrische stromen hoog in de dampkring, maar men weet nog maar weinig over hun loop en over de wijze waarop ze ontstaan. Wel is het zeker dat deze stromen samenhangen met uitbarstingen op de zon waarbij enorme vlagen zonnegas worden weggeslingerd. De door de zon uitgestoten deeltjes kunnen op een of andere wijze in de aardse atmosfeer binnendringen en daar aanleiding geven tot elektrische stromen in de polaire dampkring.
De grote dichtheid van de stations in de poolgebieden zal het mogelijk maken te komen tot een beter overzicht van de verdeling der *poollichten*. Spectra van deze soms kleurrijke lichtverschijnselen zullen de processen van de lichtuitstraling onthullen, en tevens aanwijzingen kunnen geven over de gassen die in de ijle buitenste lagen van onze dampkring aanwezig zijn.
Meer dan 100 peilstations zullen in actie zijn voor het onderzoek van de *ionosfeer*, het samenstel van geioniseerde lagen tussen 80 en 500 km hoogte. Deze peilstations zullen door middel van radiosignalen de samenstelling en de eigenschappen van deze lagen die voor het radioverkeer van enorme betekenis zijn, op regelmatige tijden bepalen.
Voorts wil men het overdrijven van losse ionenwolken en andere onregelmatigheden in de ionosfeer nagaan en men hoopt hieruit conclusies te trekken over windsnelheden en windrichtingen in de hoogste lagen van de dampkring.
Verschillende astronomische waarnemingsposten zullen de storingsverschijnselen en de *uitbarstingen op de zon* signaleren. De radiotelescopen zullen speciaal letten op de radiostraling die bij een uitbarsting vrijkomt. Een internationale waarschuwingsdienst is aan deze keten van waarnemingsstations gekoppeld; de middelpunten zijn Fort Belvoir in de VS, Meudon in Frankrijk, Nederhorst den Berg (het ontvangstation van de Nederlandse PTT) en Tokio.
De zeer doordringende straling, die voortdurend uit de wereldruimte op de aarde neerdaalt, zal worden gemeten door middel van telapparaten en fotografische platen die aan reusachtige ballons (zg. sky-hooks) uren lang in de stratosfeer zwevende worden gehouden. Nu in de uitbarstingen op de zon de *kosmische straling* sterker wordt, wil men bij dergelijke gebeurtenissen de telapparaten zelfs in vuurpijlen (rockets) laten opstijgen.
De bedoeling van de *lengte-* en *breedtemeting* is te komen tot een nauwkeuriger bepaling van de geografische lengte. Deze bepaalt de plaatselijke tijd, en een zeer nauwkeurige observatie van de plaatselijke tijd zal de onregelmatigheden in de snelheid waarmee de aarde om haar as draait, duidelijk aan het licht brengen.
De *glaciologie* is vooral van belang voor de poolgebieden. Men wenst te komen tot een inventarisering van de ijsmassa's op de poolkappen en tot een meting van het totale volume van het landijs. Op de achtergrond van deze onderzoekingen ligt de vraag naar de klimaatveranderingen der aarde. Het is bekend dat

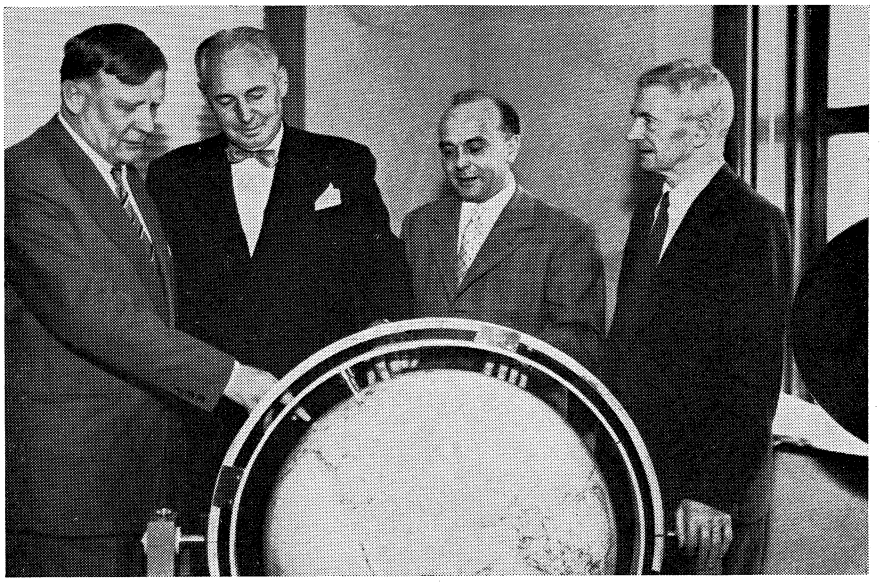

Overzicht van de belangrijkste activiteiten tijdens het Internationaal Geofysisch Jaar.

sedert het einde van de vorige eeuw de temperatuur in Europa en waarschijnlijk ook in het Noordpoolgebied stijgende is, wat blijkt uit het terugtrekken van het ijs.
De onderwerpen die bij het *oceanografisch onderzoek* zullen worden bestudeerd zijn: de circulatie van het water in de oceanen, de warmte-uitwisseling tussen zee en lucht, de werkingen van eb en vloed, de deining van de oceaan en de structuur van de zeebodem.
Voor de *seismologie* betekent de vestiging van vele geografische stations in onbewoonde gebieden een prachtige kans tot het optekenen van aardbevingen met een veel dichter en vooral veel nauwer samenhangend net van seismografen dan gewoonlijk het geval is.
Ook kunnen thans zonder veel extra inspanning metingen van de *zwaartekracht* worden verricht op plaatsen die anders niet gemakkelijk in aanmerking zouden komen. Verder wil men op enkele plaatsen de zeer kleine periodieke veranderingen van de zwaartekracht registreren, die het bewijs vormen van een eb- en vloedbeweging in de vaste aardkorst.
Van Nederlandse zijde is aangedrongen op regelmatige metingen van de kunstmatige *radio-activiteit*, waarmee de dampkring en het oceaanwater steeds meer besmet raken. In geofysisch opzicht biedt dit onderzoek de mogelijkheid tot bestuderen van de circulatie van de lucht en van het oceaanwater, doordat men de baan van een radio-actief gemerkte hoeveelheid lucht of water in zijn loop kan volgen.
Voor het onderzoek van de *hoogste luchtlagen* zal op grote schaal gebruik worden gemaakt van „V 2-achtige" projectielen voorzien van apparatuur voor metingen op grote hoogte. Deze vuurpijlen zullen vooral in de VS worden opgelaten, voorts in Canada, het Zuidpoolgebied, Australië, in de Sahara en bij Japan.

De Nederlandse bijdrage

In Nederland is onder auspiciën van de Koninklijke Academie van Wetenschappen een nationaal IGJ-comité opgericht, waarvan prof. dr. ir. *F. Vening Meinesz* voorzitter is. De Nederlandse bijdrage tot het IGJ zal volgens *ANP* (1-7) uit verschillende waarnemingen bestaan. Een speciaal op Curaçao ingericht station zal zich in het bijzonder met lengte- en breedtebepalingen bezighouden. Nieuwe geofysische stations

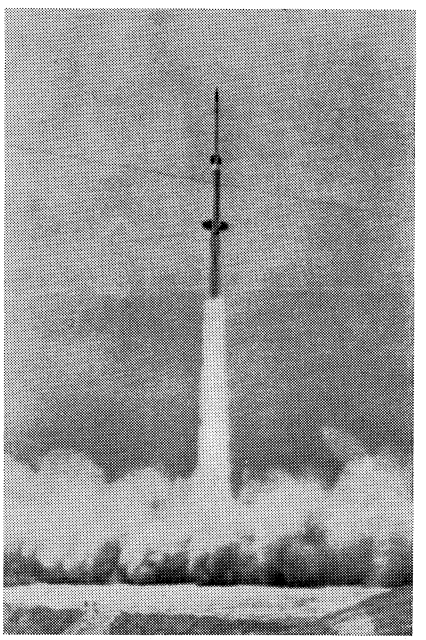

De raad van het CSAGI. Van rechts naar links: voorzitter S. Chapman (Engeland), secretaris prof. M. Nicolet (België), vice-voorzitter L. V. Berkner (VS) en W. Beloessow (SU).

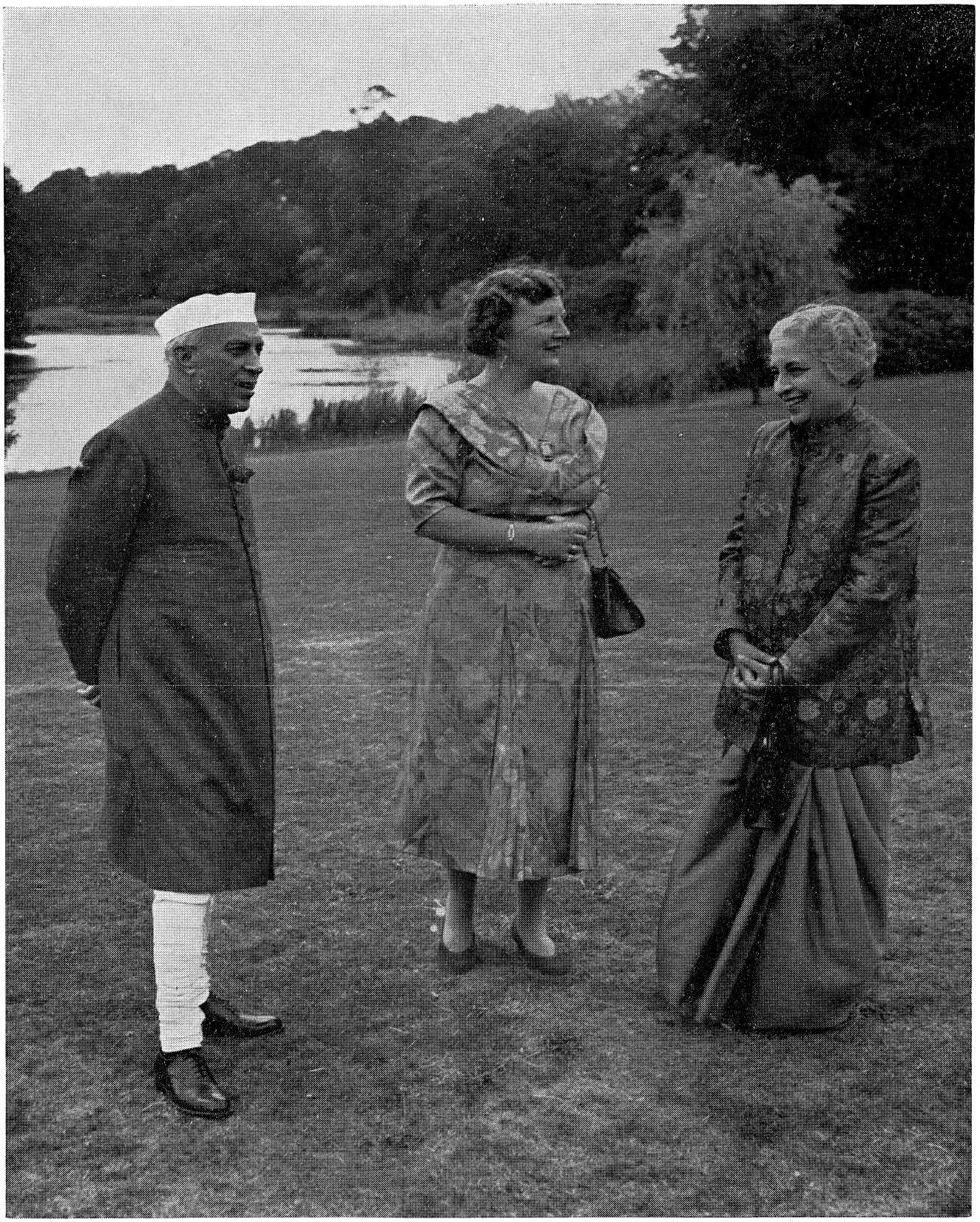
te Paramaribo en te Hollandia zullen de radio-activiteit in de lucht meten, het aardmagnetisme bepalen, peilingen in de ionosfeer verrichten met behulp van radiosignalen en door middel van radiospiegels de radiostraling van de zon meten. In Nederland zelf zal een uitgebreid onderzoek worden ingesteld naar de radio-activiteit van de lucht, waarbij Nederland internationaal de leiding is toegekend. Het KNMI in De Bilt zal de radiosondes en weerballons hoger laten opstijgen dan gewoonlijk het geval is. De Sterrewacht te Utrecht zal op intensieve wijze de zon waarnemen en de uitbarstingsverschijnselen, die daar plaats grijpen. De afdeling ionosfeer en de radio-astronomie van de PTT zal zich bezighouden met het bestuderen van de storingen in het radioverkeer in verband met uitbarstingen op de zon.
Ook de radiotelescoop te Dwingelo (zie pag. 12518) zal bij de bestudering van de activiteit van de zon worden ingeschakeld. De kosmische straling zal worden geregistreerd door het natuurkundig laboratorium van de gem. universiteit van Amsterdam.

De Belgische Zuidpoolexpeditie

De Belgische Zuidpoolexpeditie, die onder leiding staat van *Gaston de Gerlache*, zal volgens *Het Laatste Nieuws* (28-2) begin november a.s. met het Noorse poolschip „Polarhav" uit Antwerpen vertrekken en in december in het Zuidpoolgebied aan land gaan. De expeditie bestaat uit 17 leden en een aantal technici die het kamp zullen opbouwen. De 17 expeditieleden zullen in januari 1959 naar België terugkeren. De kosten van de expeditie zullen 46 miljoen fr. bedragen.

De Amerikaanse marine heeft op 1 juli op het eiland San Nicholas (Californië) in het kader van het IGJ de eerste van een veertiental raketten gelanceerd ter bestudering van de explosies op de zon. De raketten worden afgeschoten tot op een hoogte van 128 km boven de aarde.

Op 9 juli heeft H.M. Koningin Juliana de premier van India, Nehroe, op het paleis te Soestdijk ontvangen. We zien de Koningin hier in gesprek met de premier en zijn zuster Shrimati Vijakakhsmi Pandit, die Hoge Commissaris van India in Londen is. (foto ANP)

Volmachten voor Franse regering

Na langdurige debatten heeft de Nationale Vergadering op 19 juli, met 280 stemmen vóór, 183 tegen en 29 onthoudingen, haar goedkeuring gehecht aan een wetsontwerp tot verlenging van de indertijd aan de regering-Mollet (met het oog op de Algerijnse kwestie) verstrekte speciale bevoegdheden en tot gedeeltelijke uitbreiding van de werkingssfeer van deze bevoegdheden tot het Franse moederland.

Premier Bourgès-Maunoury had aan deze stemming de vertrouwenskwestie verbonden. Voor de regering stemden de gematigde conservatieven, de meeste socialisten, de meeste volksrepublikeinen en de meerderheid van de radicalen. Onder de tegenstemmers waren de communisten, de radicalen van Mendès-France en de Poujadisten.

Bedoelde wet machtigt de regering (de minister van binnenlandse zaken) o.m. personen die op grond van bepaalde delicten tot een gevangenisstraf of geldboete zijn veroordeeld, na volbrenging van hun straf of voldoening van hun boete, voor onbepaalde tijd te interneren.

Andere bepalingen betreffen:

1) De verlenging van de preventieve hechtenis van vijf tot een-en-twintig dagen (de regering wilde aanvankelijk geen tijdslimiet accepteren) voor personen, verdacht van diverse delicten waarop een maximum gevangenisstraf staat van twee jaar, zoals het clandestiene bezit van of handel in wapens, lidmaatschap van buiten de wet gestelde organisaties (o.a. het Algerijnse Nationale Bevrijdingsfront), rebellie of aanslagen op de integriteit van het grondgebied.

2. De mogelijkheid om zowel des nachts als overdag huiszoekingen te doen verrichten door de politie bij in verband met bovengenoemde delicten verdachte personen.

Hoewel de regering de verzekering heeft gegeven, dat zij deze bijzondere volmachten uitsluitend zal gebruiken voor de bestrijding van de Algerijnse terreur (in Frankrijk) — en niet om politieke tegenstanders uit te schakelen, hebben vele parlementsleden slechts ongaarne hun stem aan het wetsontwerp gegeven. In *Le Monde* (19-7) schreef *Duverger,* dat men met de instelling van interneringskampen in zekere zin ook de demarcatielijn, die de democratie scheidt van de dictatuur, heeft overschreden.

Met de aanneming van de volmachten-wet is het parlementaire werk van de huidige zitting praktisch beëindigd. Althans wat de Nationale Vergadering betreft. De Raad van de Republiek (senaat) moet deze wet nog goedkeuren en ook de behandeling van de zg. Europese verdragen (zie nader 13357 en 13143) nog voltooien.

Intussen hebben de debatten over de speciale bevoegdheden, naar de Parijse correspondent van de *Neue Zürcher Zeitung* opmerkt, geleid tot een aanzienlijke verscherping van de in de verschillende parlementsfracties bestaande tegenstellingen, in het bijzonder in de socialistische fractie. Meer dan 20 socialistische deputé's braken bij de in de aanhef vermelde stemming de fractie-discipline en onthielden zich van stemming, om op deze wijze hun ontevredenheid met het regeringsbeleid tot uitdrukking te brengen. Zij behoren grotendeels tot de minderheid, die tijdens het onlangs te Toulouse gehouden partijcongres scherpe kritiek heeft geleverd op de Algerijnse politiek.

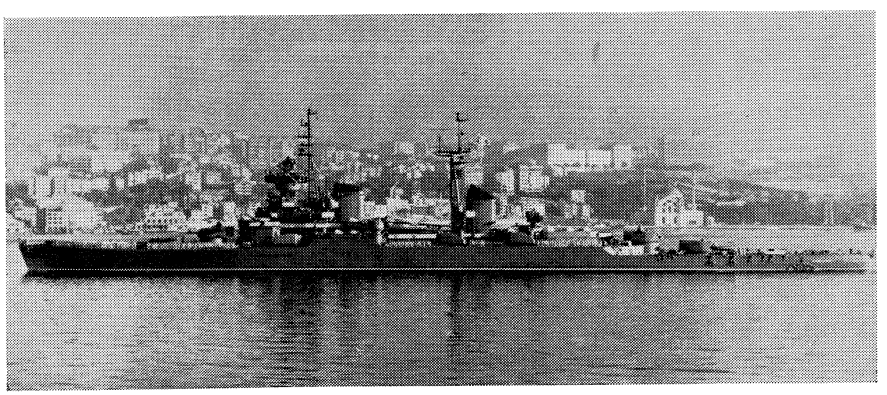
De regering Bourgès-Maunoury zal het parlementaire reies van 2 maanden hard nodig hebben om concrete maatregelen inzake Algerije voor te bereiden. Daarnaast vragen de economische en de financiële politiek sterk de aandacht.

De Algerijnse politiek schijnt enerzijds in de richting te gaan van een *Kader-wet,* waardoor een spoedige reorganisatie van het bestuur, met name op lokaal niveau, mogelijk zou worden. Voor de behandeling van deze wet wordt de bijeenroeping van een speciale zitting van de Nationale Vergadering overwogen. Anderzijds zal de regering ook maatregelen moeten treffen voor de economische vernieuwing in Algerije. In dit verband heeft de regering zich op 20 juli beziggehouden met de hoofdlijnen van een 10-jarenplan voor de economische ontwikkeling. Voor de financiering van dit plan zal een speciaal fonds worden gesticht. Bijzondere aandacht zal worden besteed aan de industrialisatie, waarvoor de recente olievondsten in de Sahara nieuwe mogelijkheden schijnen te bieden.

Deze plannen doen intussen niets af aan het feit, dat de toestand in Algerije er de laatste maanden zeker niet beter op is geworden. De Arabisch-Aziatische groep in de VN is van plan de Algerijnse kwestie op de agenda te doen plaatsen van de Algemene Vergadering der VN (najaarszitting). Vóór die tijd zal Frankrijk met concrete maatregelen moeten komen.

Of tot deze concrete maatregelen zal behoren het opnemen van contact met de Algerijnse opstandelingen is nog een open vraag. Er is sprake van geweest, dat de Franse regering zeer onlangs officieus contact heeft gehad met bepaalde leiders, maar dit bericht is inmiddels weer tegengesproken.

Sowjet-oorlogsschepen in de Bosporus —

Een Sowjet-kruiser passeert de Bosporus op weg van de Zwarte Zee naar de Middellandse Zee. Het is een der oorlogsschepen van de SU (kruisers, onderzeeërs en andere schepen) die de laatste tijd (juni) door de Turkse zeestraten zijn gevaren. De definitieve bestemming is niet bekend (afgezien van enige onderzeeërs die aan Egypte zijn verkocht), maar Westelijke waarnemers nemen aan, dat deze vlootbeweging ook als een diplomatieke manoeuvre is bedoeld, in verband met de aanwezigheid van de Amerikaanse Zesde Vloot in de Middellandse Zee.

Weekblad

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

Bulgarije — **16 juli** Georgi Tsjankow, eerste vice-premier, is uit het politieke bureau van de Bulgaarse communistische partij verwijderd, evenals Dobri Terpetsjew en Janko Panow. Zij worden beschuldigd van tegen de partij gerichte activiteiten.

China (Volksrepubliek) — **14 juli** Premier Tsjoe En-lai doet een scherpe aanval op de Amerikaanse politiek in het Midden-Oosten. — **15 juli** Dr. Lo Lungtsji, minister van de houtindustrie en Tsjang Po-tsjoen, minister van transport, die beide vice-voorzitters zijn van de democratische liga, een van de niet-communistische minderheidspartijen, bekennen dat zij zich schuldig hebben gemaakt aan anti-communistische activiteiten. — De New York Times maakt melding van in Hong Kong ontvangen berichten over wijdverbreide ontevredenheid onder universiteitsstudenten. — **18 juli** Volgens het Pekingse Volksdagblad zijn in 1955 meer dan 81.000 contra-revolutionairen berecht. Onder hen zijn niet begrepen degenen die op grond van de regeringspolitiek van clementie in vrijheid zijn gesteld. In datzelfde jaar zouden 190.000 mensen hebben bekend contra-revolutionairen te hebben verborgen.

Cyprus — **15 juli** 1059 geïnterneerden gaan in hongerstaking.

Duitsland (Oost) — **15 juli** Tribune, het blad van de door communisten geleide vakbeweging, levert scherpe kritiek op de leiders van de vakverenigingen in de chemische en de metaalindustrie. — **19 juli** Neues Deutschland publiceert voorstellen van Walter Ulbricht, secretaris van de Oostduitse communistische partij, tot vereenvoudiging van het staatsapparaat en voor decentralisatie. — De Bondsraad hecht zijn goedkeuring aan de kartelwet, waarvan het doel is een grote mate van concurrentie in industrie en handel te verzekeren.

Egypte — **15 juli** Voor het eerst in de geschiedenis van Egypte worden twee vrouwen gekozen tot lid van het parlement. — **18 juli** Mededelingen betreffende een komplot om president Nasser te vermoorden.

Formosa — **18 juli** Volgens een Amerikaanse woordvoerder in Taipeh zou de omvang van de Amerikaanse militaire eenheden op Formosa in 1958 in tamelijk sterke mate worden beperkt. Deze beperking zou geen betrekking hebben op de 7e Amerikaanse vloot die kruist in de straat van Formosa.

Frankrijk — **19 juli** Met Zwitserland is een overeenkomst gesloten voor het gebruik van atoomenergie voor vredesdoeleinden. — De regering Bourgès-Maunoury wint in de Nat. Vergadering het vertrouwensvotum over de bijzondere volmachten in Algerije.

Indonesië — **19 juli** Bij verkiezingen voor gemeente- en provinciale raden behalen de communisten een zeer grote voorsprong op de andere partijen.

Internationaal — **15 juli** Valerian Zorin geeft op de ontwapeningsbesprekingen te Londen te kennen, dat de Sowjet-Unie bereid is tot een compromis wat betreft het verbod van atoombomproeven. — De zeven landen van het Oosteuropese blok hebben volgens de New York Times een betalingsunie gevormd. — **18 juli** De inter-Amerikaanse defensieraad (21 staten van het westelijk halfrond) keuren een nieuw gemeenschappelijk defensieplan goed, het eerste sinds 1951. Volgens de New York Times gaat het plan ervan uit, dat de dreiging van een Sowjet-aanval nog steeds reëel is. Anderzijds beoogt het plan beperking van de defensiekosten. — In een witboek verklaart de Britse regering, dat de vooruitzichten op een beperkt akkoord over de ontwapening sedert maart, toen de subcommissie der VN haar werk hervatte, zijn verbeterd.

Israël — **15 juli** Premier Ben Goerion waarschuwt Syrië, dat Israël gereed is terug te slaan, zo dit nodig zou zijn.

Italië — **19 juli** De Nenni-socialisten delen mede, dat zij zich bij de stemming over de Europese verdragen van stemming zullen onthouden. Het bestuur heeft meegedeeld dat het voorstander is van een Europese economische gemeenschap, maar dat het zich met de inhoud van de desbetreffende verdragen niet kan verenigen.

Japan — **16 juli** In navolging van Engeland en enige andere Europese landen verzacht de Japanse regering het embargo op de handel met communistisch China.

Kunst — **19 juli** De Italiaanse schrijver Curzio Malaparte na een langdurige ziekte in Rome overleden.

Midden-Oosten — **19 juli** In het sultanaat Muskate en Oman is een opstandige beweging uitgebroken tegen de sultan. Het sultanaat, dat onder protectoraat staat van Engeland, maakt aanspraak op de oase Boeraimi. Ook Saoedi-Arabië maakt aanspraak op deze oase, waar men de aanwezigheid van grote hoeveelheden olie vermoedt.

Nederland — **18 juli** In de ouderdom van 79 jaar is te Utrecht overleden de heer F. H. H. Herold, oud-hoofddirecteur van de N.V. Uitgeversmij. „Neerlandia" te Utrecht. — **19 juli** De Nederlandse regering heeft krachtig geprotesteerd tegen de door Indonesië geuite beschuldiging, dat de Nederlanders hun toevlucht hebben genomen tot wreedheden tegen en executies van Indonesische burgers in Nederlands Nieuw-Guinea.

Nepal — **14 juli** Koning Mahendra heeft Dr. K. I. Singh verzocht een regering te vormen. Singh vluchtte in 1952 uit een Nepalese gevangenis naar communistisch China. Hij keerde in 1955 terug in Nepal.

Pakistan — **14 juli** Premier Soerawardy verklaart ervan overtuigd te zijn, dat de VS Pakistan in de VN zullen steunen met betrekking tot het geschil met India over Kasjmir.

Polen — **16 juli** Premier Cyrankiewicz verklaart te Poznan, dat de Sowjet-Unie thans op een weg is die meer parallel loopt aan die van Polen.

Roemenië — **14 juli** Ion Georghe Maurer benoemd tot minister van buitenlandse zaken.

Saoedi-Arabië — **18 juli** Volgens een Egyptisch blad is Saoedi-Arabië begonnen met de versterking van zijn kant van de nauwe toegang tot de Golf van Akaba om deze waterweg te beschermen tegen Israëlische agressie.

Sowjet-Unie — **14 juli** Tijdens de viering van de vlootdag in Leningrad wordt maarschalk Zjoekow op triomfale wijze begroet. — **16 juli** De Prawda laat zich voor het eerst, zulks in prijzende bewoordingen, uit over recente redevoeringen van Mao Tse-toeng. — **18 juli** Volgens de Prawda heeft de Sowjet-Unie besloten haar goudproduktie in de komende jaren sterk te vergroten. — Volgens het persbureau Tass houden Albanese, Bulgaarse, Joegoslavische en Sowjetrussische communistische leiders een „kameraadschappelijke bijeenkomst" in een villa nabij Moskou.

Spanje — **15 juli** Een van Franco's voornaamste medewerkers, minister Luis Carrero Blanco, verklaart in het parlement, dat Franco, wanneer hij zou overlijden of zou aftreden, zal worden opgevolgd door een koning. De nieuwe monarchie zou „noch liberaal noch absoluut zijn, maar traditioneel, representatief en katholiek". — **18 juli** Don Juan, graaf van Barcelona en pretendent naar de Spaanse troon, heeft te Lausanne in Zwitserland verklaard, dat hij nooit zijn aanspraken op de troon zal opgeven ten gunste van zijn 19 jaar oude zoon Juan Carlos. Wanneer de monarchie wordt hersteld, komt de opvolging natuurlijk aan mij, aldus Don Juan.

Tsjecho-Slowakije — **16 juli** Einde van het bezoek van de Sowjet-leiders Boelganin en Chroesjtsjew. In een gemeenschappelijk communiqué worden alle communisten in de gehele wereld opgeroepen te strijden tegen groepsvorming.

Ver. Staten — **15 juli** Een container met radio-actieve afvalstoffen, die door de VS in volle zee zou worden neergelaten (met 25 andere), op drift geraakt. De Amerikaanse kustvaart heeft de scheepvaart hiervoor gewaarschuwd. — **16 juli** Minister Dulles verklaart, dat de VS de mogelijkheid bestuderen om voorraden atoomwapens ten behoeve van de Europese bondgenoten op te slaan op het Europese continent. — De minister van defensie, Charles E. Wilson, deelt mede, dat de gewapende strijdkrachten voor het einde van het jaar met 100.000 man verminderd zullen worden (besparing $ 200 mln.). — **19 juli** Verscheidene leden van het Huis van Afgevaardigden spreken zich uit tegen de suggestie van Eisenhower om maarschalk Zjoekow van de Sowjet-Unie naar de Ver. Staten uit te nodigen. Zij noemen Zjoekow de „slager van Boedapest". — Volgens de New York Times is in de boezem van het kabinet een conflict uitgebroken over een voorstel van het State Department om ongeveer $ 300 mln. aan Duitse en Japanse activa, waarop in Wereldoorlog II beslag werd gelegd, terug te geven. — In New York is geopend het World Affairs Center for the United States, een particuliere instelling, waar men inlichtingen kan krijgen over internationale aangelegenheden. Het is opgericht door de vereniging voor buitenlandse politiek, in samenwerking met het Carnegiefonds voor wereldvrede. — **21 juli** De regering zou hebben besloten de Russische minister van defensie, Zjoekow, niet voor een bezoek aan de Ver. Staten uit te nodigen.

België

Koning Leopold bij auto-ongeluk gewond —

Koning Leopold en zijn gemalin, prinses Liliane, zijn licht gewond toen hun door de prinses bestuurde auto op 21 juli op een bergweg bij de Italiaanse wintersportplaats Cortina d'Ampezzo door een technische storing uit de bocht vloog en in een greppel terecht kwam.

Koning Leopold en prinses Liliane hadden eerder op de dag de onthulling bijgewoond van een borstbeeld van de in 1934 in de Ardennen omgekomen koning Albert, die tijdens zijn leven dikwijls Cortina d'Ampezzo bezocht om van daaruit tochten te ondernemen in de nabijgelegen Dolomieten.

Stakingen —

Op 1 juli is het werk in de Belgische bouwnijverheid hervat, nadat op 27 juni de werkgeversorganisaties en de algemene centrale van het Algemeen Belgisch Vakverbond (ABVV) tot een akkoord waren gekomen.

De bouwvakstaking was op 27 mei in een aantal plaatsen in de provincies Oost- en West-Vlaanderen begonnen. De staking, die was uitgeroepen door het r.k. vakverbond, was bedoeld om kracht bij te zetten aan de eis tot een loonsverhoging van 10%. Toen de werkgevers niet over de looneisen der arbeiders wilden onderhandelen sloten ook de socialistische bonden zich bij de staking aan. Op 21 juni werd de bouwvakstaking algemeen.

Het bereikte akkoord houdt o.m. in, dat de verschillen tussen de loongroepen zullen worden verminderd. Erkend werd, dat het levenspeil in de provincie minstens even hoog is als in Brussel. Het akkoord heeft voorts betrekking op het zg. klein werkverlet wegens vorst of regen. De eis der arbeiders tot een loonsverhoging is dus niet volledig ingewilligd.

Metaalnijverheid

Tegelijk met de bouwvakken werd ook in de metaalnijverheid gestaakt. De staking, die was geproclameerd door het (socialistische) ABVV en waarbij zich later ook de r.k. arbeiders aansloten, beoogde een dubbel vakantiegeld voor de arbeiders te krijgen. Toen op 1 juli deze staking algemeen werd waren er meer dan 200.000 arbeiders bij betrokken.

Tijdens een op 12 juli in de ambtswoning van eerste-minister Van Acker tussen afgevaardigden van de werkgeversorganisaties en van het ABVV gehouden bespreking werd overeengekomen het werk op 15 juli te hervatten. De werkgevers gingen er mede akkoord om met ingang van 1 januari 1958 een loonsverhoging van 2 à 3% toe te staan, een verhoging die ten laste valt van de verhoging van de produktiviteit. De werknemers besloten af te zien van hun eis om onmiddellijk dubbel vakantiegeld uit te betalen. Zij handhaafden echter hun eis voor dubbel vakantiegeld van het jaar 1958 af.

Uit de commentaar die na deze overeenkomst in de pers en in de overheidskringen op dit akkoord gegeven werd, bleek dat men niet duidelijk wist wie nu de overwinning had behaald bij deze stakingen. Zowel de werkgevers als de werknemers verklaarden dat zij het pleit gewonnen hadden. Dit feit was mede aanleiding, dat in sommige dagbladen de kwestie werd gesteld van het wettelijk statuut dat aan de vakbonden zou moeten verleend worden. Het komt er inderdaad op aan dat de vakbonden rechtspersoonlijkheid zouden bezitten en dus juridisch zouden erkend worden. Daardoor zouden in geval van conflicten de verantwoordelijkheden scherper kunnen bepaald worden en wil men voorkomen dat men al te lichtzinnig toevlucht zou nemen tot stakingen.

Inlandse bevolking Kongo —

Op 31 december 1956 had Kongo volgens de *Gazet van Antwerpen* (2-7) een inlandse bevolking van 12.843.574 inwoners tegen 12.562.631 op 31 december 1955 en een niet-inlandse bevolking van 113.376 zielen (103.118). De dichtheid der bevolking per vierkante kilometer bedroeg 5.47 tegen 5.36 op het einde van 1955.

De verdeling van de bevolking over de provincies was op 31 december 1956 de volgende:

Leopoldstad: 3.024.102 inlanders; 33.641 niet-inlanders.
Evenaarsprovincie: 1.723.449 inlanders; 6.224 niet-inlanders.
Oost-provincie: 2.347.745 inlanders; 16.459 niet-inlanders.
Kivoe: 2.112.477 inlanders; 13.756 niet-inlanders.
Katanga: 1.561.344 inlanders, 34.936 niet-inlanders.
Kasaï: 1.074.457 inlanders; 8.360 niet-inlanders.

De groep der niet-inlanders omvat de inwoners van het blanke, het Aziatische en het zwarte ras en voorts de halfbloeden.

Inlandse arbeiders — Volgens cijfers van het gouvernement-generaal waren er eind 1956 1.197.086 inlandse arbeiders in Kongo, tegen 1.179.675 in 1955.
Per provincie ziet de verdeling er als volgt uit: Leopoldstad: 322.375 (326.845); Evenaarsprovincie: 136.859 (127.020); Oost-provincie: 213.687 (211.147); Kivoe: 225.312 (217.414); Katanga: 189.772 (183.052) en Kasaï: 109.081 (114.197).

Het onderwijs in Kongo —

Volgens door het gouvernement-generaal van Kongo bekendgemaakte statistieken is, zo ontlenen wij aan *Het Laatste Nieuws* (30-6), het aantal officiële scholen met Kongolees regiem van 72 in 1955 tot 111 in 1956 gestegen, en het aantal leerlingen van 27.383 tot 36.650. Einde 1956 bedroeg het aantal Europese onderwijskrachten 246, tegen 182 in 1955, en 762 inlandse tegen 597 in 1955.

Het katholiek onderwijs met Kongolees regiem telde 12.754 scholen met 777.990 leerlingen tegen in 1955 12.265 scholen met 770.694 leerlingen. Het protestants gesubsidieerd onderwijs telde 14.173 scholen met 869.977 leerlingen tegen 13.882 en 863.646 leerlingen in 1955.

In het niet gesubsidieerd onderwijs telt men: scholen van de katholieke missies 2.252 met 55.441 leerlingen (2.261 en 61.395 in 1955), scholen van de protestantse missies 9382 met 249.164 leerlingen (9.295 met 230.593 leerlingen), scholen van maatschappijen 617 met 71.414 leerlingen (756 en 75.553 in 1955).

In totaal waren er einde 1956 voor het onderwijs voor Kongolezen 26.535 scholen met een bevolking van 1.282.646 leerlingen, en een onderwijzend personeel van 3.471 Europeanen en 42.727 inlanders.

Benelux

Vergelijking begrotingen —

De commissie voor de vergelijkende studie der begroting van de publieke parastatale instellingen van de Raad voor de Economische Unie heeft onder auspiciën van de Nederlands-Belgisch-Luxemburgse Douane Unie een rapport uitgebracht over de begrotingen der drie Benelux-landen. Volgens dit rapport kan van een grote mate van overeenkomst in de functioneel-economische opbouw van de staatstaak

in de drie landen worden gesproken. Geconcludeerd wordt, dat de belangrijkste overdrachtsuitgaven aan de particuliere sector, ten laste van het staatsbudget 1956, in de drie landen als volgt over de functionele categorieën zijn verdeeld. Nederland: sociale voorzieningen, oorlogsschade, volkshuisvesting, landbouw en overzeese rijksdelen. België: sociale voorzieningen, oorlogsschade, landbouw, volkshuisvesting en verkeer. Ten aanzien van de directe investeringen is de verdeling: Nederland: verkeer, defensie en onderwijs. Luxemburg: verkeer en defensie. Ten aanzien van de indirecte investeringen is de verdeling: Nederland: verkeer en nijverheid. Luxemburg: verkeer.

Indien de onderscheidene functionele categorieën worden uitgedrukt in een percentage van het begrotingstotaal voor 1956 van elk der drie Beneluxlanden ontstaat het volgende beeld:

	Belg.	Ned.	Lux.
Algemeen	7	6	11
Defensie	24	24	14
Sociale voorzieningen	19	17	20
Onderwijs	15	13	10
Verkeer	10	11	19
Oorlogsschade	12	7	7
Landbouw	2	7	11
Justitie	3	5	3
Volkshuisvesting	2	4	2
Nijverheid	4	3	2
Buitenl. betrekkingen	1	2	1
Overzeese rijksdelen	1	1	—
	100	100	100

Volgens de commissie kan uit het verloop der cijfers worden geconcludeerd dat de totale consumptieve uitgaven de neiging hebben om te stijgen. De lonen en salarissen hebben daarin het belangrijkste aandeel.

Nationaal inkomen

Het saldo van deze rekening, en daarmede het netto-beroep van de staat op de internationale middelen voor consumptieve doeleinden, wordt steeds groter. De stijging der netto-consumptieve uitgaven was in Nederland procentueel ongeveer gelijk aan die welke de ontwikkeling van het nationale inkomen te zien geeft. In België en Luxemburg daarentegen is de stijging van het nationaal inkomen procentueel hoger dan de toeneming van de netto-consumptieve uitgaven.

Rente en kosten van staatsschulden zijn in België hoger dan in Nederland of Luxemburg. Bovendien nemen zij in België aanzienlijk toe. De rentebetaling op staatsschuld is in Nederland gedaald van 512 miljoen gulden in 1949 tot 419 miljoen gulden in 1956. In België daarentegen is deze rentebetaling gestegen van 5975 tot 8770 miljoen frank. De staatsschuld is in Nederland gedaald van 23 miljard gulden in 1949 tot 18 miljard in 1956 en in België gestegen van 262 tot 333 miljard frank.

Het algemeen resultaat van het beheer der overheidsbedrijven geeft in Nederland per saldo een overschot te zien, in België een steeds toenemend tekort, welke stijging in belangrijke mate wordt veroorzaakt door de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

Uit een vergelijking van de inkomensoverdrachten blijkt, dat in Nederland de belastingopbrengsten het hoogst zijn, dat de relatieve betekenis van de kostprijsverhogende belastingen in Nederland sinds 1953 toeneemt, dat in België de kostprijsverhogende belastingen belangrijker zijn dan de belastingen op winst, inkomen en vermogen en dat de betekenis van de belastingen op winst, inkomen en vermogen in België afneemt, waardoor het sedert 1953 vrijwel constante aandeel van de kostprijsverhogende belastingen in België relatief nog toeneemt.

(Vor. ber. pag. 12501/2)

Bulgarije

Zuivering —

Eerste vice-premier *Georgi Tsjankow* is uit het politieke bureau en het centrale comité van de Bulgaarse communistische partij gezet. Voorts zijn de gewezen minister *Dobri Terpetsjew* en de gewezen generaal *Janko Panow* uit het centrale comité verwijderd. Deze besluiten zouden volgens *Reuter* (16-7) in een voltallige zitting van het centrale comité met algemene stemmen zijn genomen.

Tsjankow werd ervan beticht stelselmatig de eenheid en de collectiviteit in het werk van het politieke bureau en van het centrale comité te hebben ondermijnd en een gedragslijn te hebben aangenomen, die indruist tegen de politiek van de partij. De beide anderen zouden „ondanks ernstige waarschuwingen" hun tegen het centrale comité, de partijlijn en de eenheid van de partij gerichte activiteit hebben voortgezet.

Het centrale comité heeft volgens het Bulgaarse persbureau *BTA* besloten het aantal leden van het Politbureau van 9 tot 11 te verhogen en het aantal candidaat-leden van 2 tot 4. Tot nieuwe leden zijn volgens de *Neue Zürcher Ztg.* (18-7) gekozen Dimitri Dimow en Mladen Stojanow. Verder zijn *Entsjo Stajow* en *Boris Taskow* ontslagen als secretaris van het centrale comité. In hun plaats zijn benoemd *Dantsjo Dimitrow* en *Stanko Todorow*.

China (Volksrepubliek)

Zelfkritiek —

Van 26 juni tot en met 15 juli is te Peking de vierde zitting van het „Volkscongres" gehouden (zie ook pag. 13324/1). Op de slotbijeenkomst gaven drie ministers, die beschuldigd waren van „rechtse afwijkingen" volgens *AFP/Neue Zürcher Ztg.* (17-7) hun dwalingen toe. Het waren de ministers voor de houtindustrie, *Lo Loeng-tsji*, de minister van verkeer, *Tsjang Po-tsjoen*, en de minister van onderwijs, *Tsjang Nai-tsji*. De ministers, die leiders zijn van een drietal kleine partijen (zie pag. 13324/3), vroegen „het volk" om vergiffenis.

Op 17 juli meldde het persbureau *Nieuw China*, dat de vice-minister van hoger onderwijs, *Tseng Tsjaotoen*, op een bijeenkomst van de (niet-communistische) Chinese democratische liga ervan is beschuldigd een bewonderaar te zijn van de Amerikaanse democratie. Hij werd ook beticht van het prijsgeven van staatsgeheimen en zou niet meegedaan hebben aan de campagne tegen corruptie, verspilling en bureaucratie. De voornaamste beschuldiging tegen hem was echter, dat hij zijn fouten tracht goed te praten in plaats van ze openlijk te bekennen, aldus Nieuw China.

Chinese troepen uit Tibet vertrokken —

De laatste Chinese troepen zijn, naar *Reuter* (16-7) in welingelichte zijde te Katmandoe (Nepal) vernam, op 5 juli uit Lhasa, de hoofdstad van Tibet, vertrokken. In Lhasa bevindt zich thans nog alleen een groep Chinese technici en bodemdeskundigen, die door Tibetanen zullen worden vervangen zodra laatstgenoemden hun opleiding in China hebben voltooid. (Zie ook kron. pag. 13288).

Duitsland (Oost)

Moeilijkheden in de industrie —

De Oostduitse minister van handel, Rau, heeft volgens *Reuter/Nieuwe Rotterdamse Crt.* (18-7) in een voor het centrale comité der communis-

tische partij gehouden rede verklaard, dat de (genationaliseerde) Oostduitse zware industrie jaren ten achter is met haar export. Orders voor goederen, die dit jaar moesten worden geleverd, zullen niet voor 1960 kunnen worden uitgevoerd. Volgens officiële gegevens zou de achterstand in de uitvoering van de exportorders 100 miljoen roebel (ca. *f* 90 mln.) bedragen.
De Oostduitse vice-premier, Selbmann, heeft medegedeeld dat Westelijke ideologieën een ernstig gevaar zijn voor de Oostduitse chemische produktie. Er wordt schade door ondervonden bij de produktie. Hij voegde eraan toe, dat 80.000 van de 170.000 arbeiders in deze industrie vroeger in dienst zijn geweest van de I.G. Farben. Hun invloed is nog steeds merkbaar, doordat bijna de helft van de vroegere ploegbazen en vele van de vroegere directeuren en chemische ingenieurs nog altijd hun functies bekleden. Zij hebben „politieke neutraliteit" in acht genomen en het initiatief van de arbeiders gedwarsboomd. In zes grote fabrieken in het gebied van Halle zijn „bijzondere politieke moeilijkheden" waar te nemen.

Ulbricht wenst decentralisatie —
Walter Ulbricht, de secretaris van de Oostduitse communistische partij, heeft volgens *AFP* (19-7) op een bijeenkomst van het centrale comité van de partij een vereenvoudiging van het staatsapparaat en een wijziging van de werkmethoden van de ambtenaren voorgesteld. Hij wil meer decentralisatie. Het ministerie van arbeid moet volgens hem worden opgeheven en het werk hiervan over andere ministeries worden verdeeld.

Duitsland (West)

Erhard over de economische politiek —
De minister van economische zaken, prof. *L. Erhard,* heeft volgens *DPA* (18-7) op een bijeenkomst van de Chr.-Dem. Unie (CDU) en de met haar samenwerkende (Beierse) Chr.-Sociale Unie (CSU) verklaard, dat het de voornaamste taak van de toekomstige economische politiek van West-Duitsland zal zijn, het gehele volk tot sparen te bewegen. Hij verdedigde opnieuw zijn plan tot emissie van „volksaandelen" (zie ook pag. 13229/1), de z.i. enige mogelijkheid om tegenover de economische concentratie een deconcentratie van het bezit te stellen.
De minister keerde zich beslist tegen een revaluatie van de Westduitse mark. Als crediteur kan men volgens hem een goed gebaar maken door zijn schulden vervroegd af te lossen. De mogelijkheden hiertoe zullen worden onderzocht. Ook zullen de mogelijkheden voor de kapitaaluitvoer worden verruimd.
In de tweede fase van de markteconomie, aldus prof. Erhard, zullen de tot dusver gehuldigde beginselen niet worden prijsgegeven. Vrije concurrentie en vrije prijsvorming zullen worden gehandhaafd. Er moet echter een juiste verhouding zijn tussen investeren en sparen. Tot nu toe is, onder de druk der omstandigheden, voorrang gegeven aan de bevordering van het verbruik. In de toekomst zal de vermogensvorming op de voorgrond moeten staan.

Egypte

Komplot ontdekt —
Te Cairo is volgens *Ass. Press* op 18 juli bekendgemaakt dat negen officieren en vijf Egyptische burgers zijn gearresteerd na de ontdekking van een samenzwering, die het vermoorden van Nasser en zijn voltallige regering ten doel had. Onder de gearresteerden bevindt zich de voormalige minister van buitenlandse zaken dr. *Mohammed Salah el Din.* De arrestaties zijn in april jl. verricht; de samenzweerders zouden toen reeds een jaar aan hun plannen hebben gewerkt.
Het komplot zou een burgerlijke en een militaire vertakking hebben gehad. De oud-minister Salah el Din had de leiding van de samenzwering. Hij zou na een geslaagde staatsgreep president zijn geworden. Salah el Din was lid van de thans ontbonden Wafd-partij en had als minister van buitenlandse zaken zitting in de regering van Moestafa Nahas, die in 1950 werd gevormd nadat de Wafd bij de algemene verkiezingen in dat jaar een grote overwinning had behaald.
De minister van handel onder Nahas, *Abdoel Fattah Hassan,* is eveneens gearresteerd.
De militaire groep zou onder leiding hebben gestaan van brigadegeneraal *Ahmed Atif Nassar.* In het leger was een geheime organisatie opgericht onder de naam van „De groep van het zegevierende recht". Leden van deze organisatie zouden een belangrijke rol hebben moeten spelen bij de uitschakeling van Nasser en zijn medewerkers. Tijdens een kabinetszitting zouden zij het paleis moeten overvallen en Nasser met zijn gehele kabinet vermoorden.

Engeland

Labour en de nationalisatie - Voorkeur voor staatsdeelneming in particuliere bedrijven —
In een op 17 juli door de Britse Labourpartij gepubliceerd pamflet („Industrie en Gemeenschap"), dat op het in oktober te houden jaarlijkse congres zal worden behandeld, heeft het partijbestuur voorgesteld de nationalisatiepolitiek in zoverre te wijzigen, dat meer gestreefd zal worden naar deelneming van de staat in de 500 voornaamste particuliere bedrijven (door het verwerven van aandelen via aankoop of successierechten), zonder dat deze bedrijven volledig overgaan in het bezit van de staat. Wel wil Labour de mate van toezicht, die de staat op de exploitatie van deze bedrijven kan oefenen, vergroten.

Aan een correspondentie in de *NRC* (18-7) ontlenen wij nog het volgende: De ijzer- en staalindustrie en het vrachtvervoer over de weg zullen door de eerstvolgende Labour-regering opnieuw in hun geheel genationaliseerd worden. De volledige nationalisering van andere industrieën wordt echter niet uitdrukkelijk aanbevolen, hoewel de mogelijkheid wordt opengelaten.

Deze brochure is de vrucht van een der tien studiën over belangrijke vraagstukken, die het socialistische partijbestuur twee jaar geleden aan kleine commissies van vooraanstaande leden opdroeg. Zij zal op de eerstvolgende jaarlijkse conferentie in de herfst nader besproken worden en ten slotte zullen de genoemde voorstellen — door die discussie al dan niet geamendeerd — worden opgenomen in het nieuwe verkiezingsprogramma van de Labourpartij.

Door de naasting van afzonderlijke bedrijven in een tak van industrie, die verder in particuliere handen wordt gelaten, hoopt de Labourpartij een algemene stimulerende invloed op die hele industrie te kunnen oefenen. Geen bedrijf zou worden overgenomen dan nadat het grondig was onderzocht. Alleen als uit zulk een onderzoek bleek, dat

het bedrijf in zijn taak te kort schoot, zou het door de staat genaast worden. De oorspronkelijke eigenaars zouden een volledige en billijke vergoeding ontvangen.

De leider van de Labourpartij, *Gaitskell*, die lid was van de commissie, die deze plannen heeft opgesteld, heeft de brochure op een persconferentie nader toegelicht. Toen hem gevraagd werd welke maatstaven Labour wilde aanleggen bij het bepalen of een bedrijf al dan niet in zijn taak te kort schoot, noemde Gaitskell o.a. hardnekkige monopolievorming, hopeloos gebrek aan efficiency, het verlies van exportorders door gebreken in de structuur van de industrie, en onvoldoende expansie of research. Tegen een besluit tot naasting zou geen beroep kunnen worden aangetekend.

In de brochure wordt met grote nadruk gewezen op de dominerende plaats, die de 500 grootste particuliere bedrijven in de nationale economie innemen. De Labourpartij wenst de staat een aandeel in zulke bedrijven te laten verwerven, niet zozeer om de leiding ervan te laten overnemen, als wel om de hele gemeenschap in de welvaart van die bedrijven te laten delen. In de brochure worden twee manieren voorzien, waarop de staat zulke aandelen zou kunnen verkrijgen: door ze te accepteren als successierechten en door aankoop. Uit een vorige brochure, die enige maanden geleden werd gepubliceerd, is reeds gebleken, dat de Labourpartij een groot fonds wil stichten voor nationale ouderdomspensioenen, die op den duur vijftig procent of meer van het laatst genoten loon zouden bedragen. Uit de brochure werd duidelijk, dat de partij een deel van dit fonds in de bovengenoemde aandelen van particuliere bedrijven zou willen beleggen.

Een tweede brochure van Labour, die eveneens op 17 juli in het licht gegeven is, houdt zich bezig met de reeds bestaande genationaliseerde bedrijven. Belangrijke veranderingen worden daarin niet aanbevolen.

Diversen —

Brigade basis-eenheid — De brigade is aanvaard als basis voor de reorganisatie van het Britse leger, aldus meldt de militaire correspondent van The Times (12-7). De brigade zou de grootste permanente georganiseerde eenheid van het leger worden en eigen kentekenen krijgen. De brigade zou uit drie à vier regimenten komen te bestaan.

Hongarije

Verplichte leveranties afgeschaft —

Het orgaan van de Hongaarse communistische partij heeft volgens *Reuter* (17-7) medegedeeld, dat de regering besloten heeft de verplichte leveranties in de landbouw niet opnieuw in te voeren. Men is van mening, dat dit systeem meer nadan voordelen heeft. Het zal echter moeilijk zijn, aldus het blad, in de bevoorrading van het land langs zuiver commerciële weg te voorzien aangezien driekwart van de landbouwproduktie van kleine verbouwers komt.

Indonesië

Chinese wapenleveranties? —

President *Sukarno* heeft, aldus *ANP*, op 20 juli meegedeeld, dat de president van de Chinese Volksrepubliek, *Mao Tse-toeng*, hem tijdens zijn bezoek aan Peking in oktober 1956, een van kracht blijvend aanbod heeft gedaan voor de levering van militaire uitrusting.

In een toespraak tot plaatselijke leiders in Bandjermasin zeide Sukarno, dat toen hij in Peking samen met Mao Tse-toeng een militaire parade gadesloeg, de Chinese president hem vertelde, dat de gehele militaire uitrusting met inbegrip van kanonnen, geweren, vrachtauto's en jeeps in China was vervaardigd.

„Houd me op de hoogte, indien u deze dingen nodig heeft", aldus de Chinese president.

President Sukarno betoogde nog eens opnieuw met nadruk, dat Indonesië voor het bereiken van eenheid naar de Chinese Volksrepubliek moet kijken.

Na kritiek te hebben geleverd op de misvattingen in Indonesië over het begrip democratie, zeide de president, dat het beter zou zijn als Indonesië zich hield aan het Chinese beginsel van „eenheid-kritiek-eenheid", teneinde de huidige moeilijkheden in Indonesië te overwinnen.

Tenslotte zeide de president tijdens zijn rondreis door China zeer onder de indruk te zijn gekomen van de vorderingen in dat land op het gebied van de wederopbouw.

Begrotingstekort —

De Indonesische ontwerp-begroting voor 1957 sluit met een tekort van 1599 miljoen rupiah.

De begroting is thans bij het parlement ingediend en zal nog worden gevolgd door aanvullende begrotingen, waardoor het tekort zal worden teruggebracht tot 1542 miljoen. De totale uitgaven zullen dan bedragen 22.187 miljard rupiah, waartegenover inkomsten staan, met inbegrip van de nieuwe belastingopbrengsten, van 20.63 miljard.

Het dekkingspercentage aan goud en buitenlandse valuta is, aldus het *Alg. Hbld.* (13-7), gedaald, en wel met 0.61 tot 12.08% van de geldcirculatie en andere verplichtingen.

De voorschotten aan de regering namen toe met 505 miljoen tot 11.375 miljoen rupiah. De geldcirculatie steeg met 290 miljoen tot 10.918 miljoen, terwijl de goud- en deviezenreserves met 17 miljoen terugliepen tot 1.282 miljoen rupiah.

Protest i.z. Euromarkt —

Een woordvoerder van het Indonesische ministerie van buitenlandse zaken heeft op 13 juli meegedeeld, dat de regering van Indonesië een protest heeft ingediend bij de regeringen der landen, welke zijn aangesloten bij het Euromarktverdrag, tegen het opnemen van Nederlands Nieuw-Guinea in de Europese Economische Gemeenschap.

Internationaal Nieuws

Brits witboek over de ontwapening

De Britse regering acht de vooruitzichten op een beperkt akkoord over de ontwapennig sedert maart jl., toen de subcommissie der Ver. Naties te Londen haar werk hervatte, verbeterd. Zij heeft dit volgens *Reuter* medegedeeld in een op 18 juli gepubliceerd witboek. Dit witboek is uitgegeven met het oog op een debat over deze kwestie, dat op 23 juli in het Lagerhuis zal worden gehouden.

Er bestaat, aldus het witboek, in beginsel overeenstemming over een aantal kwesties. Zo zouden de SU en de VS hun troepensterkte tot 2,5 miljoen man moeten verminderen. Voor Engeland en Frankrijk zou een plafond van 750.000 man gelden. Men moet echter nog vaststellen, wat in dit verband onder „troepen" dient te worden verstaan. Voorts moeten alle staten in dit eerste stadium hun klassieke bewapening beperken door een uitwisseling van lijsten van wapens, die onder internationaal toezicht in depot zouden moeten worden gehouden. Hoe zulks zal geschieden moet echter nog worden geregeld.

Men is het er tevens over eens, dat door middel van controle uit de

lucht en te land moet worden gewaakt voor een eventuele verrassingsaanval. Ten slotte schijnt men het erover eens te zijn, dat men in eerste instantie beter naar een gedeeltelijk dan naar een volledig ontwapeningsakkoord kan streven. Men is het nog niet eens over de kernwapens en over de proeven met deze wapens. De SU wil de proeven onmiddellijk staken, maar de Westelijke afgevaardigden willen een dergelijke maatregel verbinden aan een verbod om kernwapens te vervaardigen.
De Amerikaanse voorstellen over een gedeeltelijke ontwapening worden in het Witboek niet behandeld, daar Stassen het gehele plan nog niet heeft ontvouwd.

(Vor. ber. pag. 13358/1)

De groei van de Europese chemische industrie - Rapport van de OEES

Een aantal werkgroepen van de commissie Chemische Produkten van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking hebben een rapport uitgebracht over de Europese chemische industrie.
Blijkens dit rapport is de totale kapitaalsinvestering in de West-europese *petro-chemische industrie* (gerekend naar de op de betrokken tijdstippen in werking zijnde bedrijven) gestegen met ongeveer 15% tot $ 372 miljoen aan het einde van 1956. Verwacht wordt, dat de omvang van de investeringen zelfs nog in sneller tempo zal toenemen en wel tot meer dan $ 980 miljoen tegen einde 1959. Als gevolg van de toenemende investeringen stijgt de produktie snel. Gerekend naar de hoeveelheid koolstof, voorkomende in de voortgebrachte petro-chemische produkten, steeg de produktie in de deelnemende landen van ongeveer 200.000 ton in 1953 tot ca. 400.000 ton in 1955 en 470.000 ton in 1956. Voor 1957 wordt een totale produktie verwacht van bijna 580.000 ton en in 1960 van meer dan 1.2 miljoen ton. Deze stijging van de produktie, waarvan het tempo nog gestadig toeneemt, omvat in hoofdzaak synthetische rubber (zowel het s-type als butyl-rubber) polyethyleen en thyleen oxide derivaten, oplosmiddelen en grondstoffen voor plastics en wasmiddelen.
In 1956 bedroeg de produktie van *kleurstoffen* in de aan de OEES deelnemende landen 112.000 ton, hetgeen iets minder was (nl. 4%) dan in het jaar daarvoor. Volgens de verwachtingen zal de produktie in 1957 een toeneming van 3% te zien geven en over het geheel genomen schijnt de situatie zich meer te stabiliseren. Sinds begin 1956 is de vraag van de textielindustrie toegenomen en de vraag in andere verbruikssectoren schijnt eveneens te stijgen. Ofschoon de handel tussen de deelnemende landen toenam in vergelijking met 1955, bleef de handel met derde landen op hetzelfde peil als in dat jaar. De prijzen neigden in 1956 tot dalen, doch sinds 1957 is er meer sprake van een stabilisatie en zelfs van een stijgende tendens.

In 1956 lag de produktie van plantaardige *looistoffen,* van 87.500 ton zuivere looistof, ongeveer 5% hoger dan in 1954 en vrijwel op hetzelfde niveau als in 1955. Voor 1957 wordt een soortgelijk beeld verwacht als in 1956. Gedurende de laatste paar jaren is de produktie van synthetische looistoffen min of meer stabiel gebleven. De import van plantaardige looistoffen uit niet-deelnemende landen (63.000 ton in 1956) nam sinds 1955 regelmatig af, behalve in 1955 toen hij iets hoger was (3%) dan in het voorafgaande jaar. De export naar deze landen is tussen 1950 en 1955 aanzienlijk gestegen, nl. van 18.500 ton tot 32.000 ton, maar liep in 1956 iets terug en wel tot 30.000 ton. De handel met de OEES-landen en hun overzeese gebiedsdelen bedroeg 55.000 ton in 1955 en 51.000 ton in 1956. Ook deze cijfers waren iets hoger dan in de voorafgaande jaren.

In 1956 was de export van synthetische looistoffen van 6.000 ton, ongeveer 15% hoger dan in 1955. Gedurende de laatste jaren hebben de prijzen een dalende tendens te zien gegeven, voornamelijk als gevolg van de concurrentie van geïmporteerde plantaardige looistoffen, die in het begin van 1957 nog werd geaccentueerd. Ten gevolge van de afneming van de vraag naar zoolleder en in verband met verschillende technische ontwikkelingen in de looi-industrie was de vraag over het algemeen in 1956 kleiner, in het bijzonder naar plantaardige looistoffen. Het ziet er naar uit, dat deze ontwikkeling zich in de eerstkomende tijd zal voortzetten.

In de 14 Europese landen, die tezamen vrijwel de gehele fabricage van *zeep* en *synthetische middelen* (wasmiddelen) in de deelnemende landen voor hun rekening nemen, was de zeepproduktie in 1956 van 1.600.000 ton, 4% hoger dan in het voorafgaande jaar.
In 1956 was de produktie van synthetische wasmiddelen, t.w. bijna 900.000 ton, 14% hoger dan in 1955. De toeneming van de zeepproduktie in 1956, in het bijzonder in enige van de betreffende landen, is veeleer toe te schrijven aan een tijdelijke uitbreiding van de vraag ten gevolge van de politieke situatie aan het einde van het jaar, dan aan een kentering in de benedenwaartse tendens, die gedurende een aantal jaren in deze sector aan de dag trad. Het lijkt derhalve waarschijnlijk, dat de zeepproduktie in de landen, waar deze in 1956 een toeneming te zien gaf, in 1957 aanzienlijk zal dalen. De produktietoeneming van synthetische wasmiddelen zal zich waarschijnlijk voortzetten, doch in een langzamer tempo dan in vorige jaren. De prijzen van zeep en synthetische wasmiddelen hebben in de meeste landen weinig verandering ondergaan.

De kinderverlamming in 1950-'55 — Volgens een statistiek van de Wereldgezondheidsraad der Ver. Naties (WHO) over de kinderverlamming in de jaren 1950 tot 1955 is het aantal ziektegevallen bijna overal in Europa en Amerika in '52 het grootst geweest. In Europa was het aantal gevallen toen 30.808, waarvan 2.275 met dodelijke afloop en in de Ver. Staten 57.879, waarvan 3.145 met dodelijke afloop. Het geringste aantal deed zich voor in 1951, namelijk in Europa 15.708 met 1.459 sterfgevallen en in de Ver. Staten 28.386 met 1.551 sterfgevallen. In 1954 waren deze getallen 18.318 (1.296) en 38.476 (1.368). De nog niet geheel volledige cijfers voor 1955 zijn: 21.098 (993) en 28.985 (1.043).
Er zijn naar verhouding meer mannelijke dan vrouwelijke patiënten aan de ziekte bezweken.
In Europa, zonder de oostelijke landen, deden zich minder gevallen voor dan in de Ver. Staten, die slechts de helft van het aantal inwoners hebben van de 23 in de statistiek opgenomen Europese landen, maar het aantal sterfgevallen was in Europa procentsgewijze hoger. In 1950 werden Noorwegen en Zweden het zwaarst door de ziekte getroffen, in 1951 Noorwegen en Zwitserland, in 1952 Denemarken, in 1953 Noorwegen en in 1954 Zwitserland. In 1950 werd België het minst ernstig getroffen, 1951 Dene-

marken, in 1952 Schotland en 1953 en 1954 Nederland.
In Zuid- en Midden-Amerika deden zich in 1950 een groot aantal gevallen voor in Chili en Mexico, in 1953 in Argentinië, Brazilië en Mexico en in 1955 in Mexico, Peru, Porto Rico en Uruguay. In Australië, Nieuw Zeeland en op de Hawaii-eilanden was het aantal ziektegevallen in 1951 zeer hoog, namelijk 4.779 ziektegevallen met 348 sterfgevallen.

Financieel verslag Hoge Autoriteit EGKS —

De Hoge Autoriteit van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (EGKS) heeft volgens *Belga* op 16 juli haar financieel verslag uitgegeven over het jaar 1956, evenals haar balans, afgesloten op 31 dec. 1956.

Het actief van de balans bedraagt $ 274.393 miljoen. Het bestaat uit de gelden die zijn gestort voor de financiering van industriële investeringen ($ 111.655 miljoen), de gelden gestort voor de bouw van arbeiderswoningen ($ 7.3 miljoen), nog niet bestede gelden $ 480.000) evenals de nagenoeg $ 146 miljoen van de beschikbare gelden.

Het passief van de balans beloopt eveneens $ 274.393 miljoen en omvat obligaties en gewaarborgde effecten ($ 127.574 miljoen), reserves ($ 108.6 miljoen) en pensioenfonds ($ 2.167 miljoen), provisies voor de uitgaven voor heraanpassing, technisch en economisch onderzoek, voor de diensten der aangegane leningen evenals voor administratieve uitgaven (ca. $ 36 miljoen).

Israël

De betrekkingen met Duitsland - De verhouding tot Syrië - Geen Pakistaanse bemiddeling in conflict met Arabische landen? —

Premier Ben Goerion van Israël heeft, aldus *Reuter/Het Parool,* op 15 juli in het parlement zijn plan om op den duur diplomatieke betrekkingen met West-Duitsland aan te knopen, verdedigd. Hij zei dat men er beter aan deed naar het heden te zien dan zich blind te staren op „het Duitsland van gisteren".

De premier was van mening, dat het mogelijk zal worden betrekkingen met de Bondsrepubliek aan te knopen „tot groot voordeel voor Israël". Een motie, waarin kritiek werd geoefend op het voornemen der regering, ingediend door de rechtse partij „Heroeth", werd verworpen.

Ben Goerion zei verder dat Israël, niettegenstaande de stroom van Sowjet-wapens naar Syrië, gewapenderhand kan reageren op de Syrische aanvallen. In antwoord op een vraag van een communistische afgevaardigde over de toestand in het Israëlisch-Syrische grensgebied zei de premier: „Vertel uw vrienden, dat het doden en verwonden van Israëlische burgers niet ongestraft kan voortgaan. Iedereen weet waar de wapens en de opruiende propaganda vandaan komen. Zelfs de communistische leden van het Israëlische parlement weten dat."

☆

Een Israëlische woordvoerder heeft op 15 juli een aanbod van premier Soehrawardy van Pakistan om in het Arabisch-Israëlische geschil te bemiddelen, verwelkomt als teken van de toenemende erkenning in de Arabische wereld van Israëls bestaansrecht. Israël geeft echter, aldus deze woordvoerder, de voorkeur aan rechtstreekse onderhandelingen met Arabieren. Met het oog op Soehrawardys verklaring voor de Amerikaanse televisie, dat de stichting van Israël „verkeerd is geweest", achtte hij trouwens de Pakistaanse regeringsleider niet de geschikte persoon voor bemiddeling.

Italië

Togliatti over de SU —

In een verslag, uitgebracht aan het centrale comité van zijn partij, heeft *Palmiro Togliatti,* secretaris van de Italiaanse communistische partij, aldus *United Press* (12-7), verklaard, dat de nieuwe koers, die in de Sowjet-Unie in economische en politieke aangelegenheden wordt gevolgd, niet, „zoals onze vijanden beweren", betekende dat wat daarvóór gedaan was, verkeerd was. Het betekende eenvoudig dat de Sowjet-economie op een punt was gekomen waar verbetering mogelijk was geworden (zie ook 13351).

Hij gaf toe, dat de ervaring van de laatste jaren getoond had, dat zelfs na de grootste resultaten en overwinningen van het socialisme, er problemen konden ontstaan, omdat een „bewegingloze maatschappij" niet bestaat en niet kan bestaan. Hij onderschreef de stelling van Mao Tse-toeng, dat er tegenstellingen kunnen ontstaan onder het volk, tussen het volk en zijn leiders, en ook onder de leiders (zie ook 13303).

Japan

Nieuwe regering-Kisji —

Premier *Nobosoeke Kisji* heeft op 10 juli een nieuwe regering gevormd. Slechts twee ministers uit zijn oude kabinet zijn aangebleven, nl. *Mitsoejiro Isjii,* die vice-premier blijft, en de kabinetssecretaris *Hiroehide,* die minister van arbeid is geworden. Kisji heeft vijftien nieuwe ministers benoemd. De zakenman Aitsjiro Foejieyama is benoemd tot minister van buitenlandse zaken. Hij is voorzitter van de Japanse Kamer van Koophandel en directeur van 97 maatschappijen. Als minister van financiën zal optreden Hisato Itsjimada.
Toen *Noboesoke Kisji* in februari aan het bewind kwam nam hij praktisch het regeringsteam van zijn voorganger over. Men kan zeggen, dat hij thans een regering naar eigen keuze heeft samengesteld. Hij deed dit na twee grote reizen gemaakt te hebben: een door zes landen van zuidelijk Azië en een naar Washington. Deze reizen hebben weliswaar, aldus de correspondent van de *Neue Zürcher Zeitung* (12-7) geen direct tastbare resultaten opgeleverd, zij hebben niettemin het prestige van Kisji aanzienlijk versterkt.

Samenstelling kabinet

De samenstelling van het nieuwe kabinet-Kisji luidt als volgt:
Minister-president: Noboesoeke Kisji
Vice-premier: Mitsoejiro Isjii
Buitenlandse zaken: Aitsjiro Foejieyama
Justitie: Tosjiki Karasawa
Financiën: Hisato Itsjimada
Onderwijs: To Matsoenaga
Landbouw: Moenenori Akagi
Verkeer: Sannojo Nakamoera
Arbeid: Hiroehide Isjida
Bouwnijverheid: Ryoetaro Nemoto
Defensie: Joeitsji Tsoesjima
Openbare veiligheid: Matsoetaro Sjoriki
Atoomenergie: Yoeitsji Kori
Buitenl. handel: Sjigesaboero Maeo
Sociale zaken: Kenzo Horiki
PTT: Kakoeëi Tanaka
Eerste kabinetssecretaris: Kiitsji Aitsji
Hoofd planbureau: Itsjiro Kono

Jordanië

Vertrek Britse troepen —

Met de opzegging van het Anglo-Jordaans verdrag (zie 13088/3) is ook de juridische basis ontnomen aan het verblijf van Britse troepen in Jordanië. Jordanië is dus opgehouden een Brits militair steunpunt te zijn. Op 8 juli zijn de laatste Britse troepen te Akaba scheep gegaan. Foto: als laatste Britse soldaat verlaat de commandant van het garnizoen van Akaba, kolonel J. R. Cordy-Simpson, de Jordaanse bodem.

Nederland

Kritiek van Izwestia —

Het blad van de Sowjet-regering *Izwestia* heeft op 10 juli geschreven, dat „de politiek van de koude oorlog, waartoe Nederland wordt aangezet, in geen enkel opzicht gerechtvaardigd is en niet in overeenstemming is met zijn nationale belangen". Het blad schreef dit naar aanleiding van het feit, dat de Sowjet-Unie en Nederland vijftien jaar geleden diplomatieke betrekkingen hebben aangeknoopt.

De huidige betrekkingen tonen de levensvatbaarheid aan van de Sowjetpolitiek van vreedzaam naast elkaar bestaan van landen met een verschillend sociaal stelsel, „maar onlangs hebben zekere reactionaire kringen in Nederland wanhopige pogingen gedaan de samenwerking tussen beide landen te vergiftigen", aldus de Izwestia. „De geschiedenis leert echter", zo gaat het blad voort, „dat het nationale bestaan van Nederland nooit in gevaar is gebracht door de Sowjet-Unie, maar wel door de staten die internationale problemen willen oplossen door het verhogen van de spanning, oorlog en agressie", aldus de Izwestia, die verder de hoop uitsprak op versterking van de betrekkingen tussen beide landen.

NV-vorm voor Schiphol —

De Amsterdamse gemeenteraad heeft op 10 juli met 31 tegen 10 stemmen een voorstel van B. en W. aangenomen om aan de luchthaven Schiphol een NV-vorm te geven. Het desbetreffende wetsontwerp moet nog door de Staten-Generaal worden goedgekeurd.

De vennootschap heeft, aldus *Het Parool* (11-7) ten doel: de aanleg, het onderhoud, de ontwikkeling en de exploitatie van het luchtvaartterrein Schiphol, als centrale luchthaven van Nederland. In het kapitaal zal bij de oprichting worden deelgenomen door de staat en de gemeenten Amsterdam en Rotterdam.

Het bestuur berust bij een directie onder toezicht van een raad van commissarissen. Het is de bedoeling, bij de akte van oprichting de huidige directeur de heer *U. F. M. Dellaert,* als zodanig te benoemen. De raad van commissarissen zal uit elf leden bestaan, zes namens het rijk, vier voor Amsterdam en één voor Rotterdam. Als commissarissen voor Amsterdam zijn aangewezen: burgemeester mr. *G. van Hall,* wethouder mr. *R. van den Bergh,* de heer *C. A. Klaasse,* directeur van de Amsterdamsche Bank en lid van het college van adviseurs voor de Luchthaven en de heer *W. Rehbock,* directeur van de Hollandsche Stoombootmaatschappij NV, in zijn hoedanigheid van voorzitter der commissie voor verkeer en vreemdelingenverkeer van de Kamer van Koophandel en fabrieken voor Amsterdam.

Het maatschappelijk kapitaal van de te vormen vennootschap zal *f* 200.000.000 bedragen, waarvan bij de oprichting *f* 73.500.000 zal worden geplaatst. De verdeling van dit geplaatst kapitaal is gedacht als volgt: het rijk *f* 47.500.000 (plm. 65%), Amsterdam *f* 25.000.000 (plm. 34%), Rotterdam *f* 1.000.000 (plm. 1%).

Compensatie voor huurverhoging

Indien de wetswijziging, die de huurverhoging regelt, op 1 augustus a.s. in werking treedt, zal het College van Rijksbemiddelaars een beschikking „Compensatiebijslag Huurverhoging 1957" uitvaardigen, die in werking zal treden met ingang van het loontijdvak, waarin 1 augustus 1957 valt.

Volgens deze beschikking zal de werkgever een bijslag van 2% van het rechtens geldende in geld genoten loon moeten uitkeren aan in Nederland wonende werknemers van 23 jaar en ouder, met uitzondering van gehuwde vrouwen die geen kostwinster zijn, en aan in Nederland wonende werknemers beneden 23 jaar, voorzover zij kostwinner zijn.

Voor het bedrag van de bijslag worden zowel minima als maxima

gesteld. In de vijf gemeenteklassen volgens de noodwet ouderdomsvoorziening zal het per week, resp. per maand, niet minder mogen zijn dan: klasse I *f* 3.10 en *f* 13.50; klasse II *f* 2.60 en *f* 11.30; klasse III *f* 2.60 en *f* 11.30; klasse IV *f* 2.10 en *f* 9.10; klasse V *f* 2.10 en *f* 9.10. De bijslag mag per week resp. per maand niet hoger zijn dan *f* 4.— resp. *f* 17.40.

Uitbetaling van de bijslag is niet verplicht ten aanzien van de werknemers, die meer dan *f* 10.400 per jaar verdienen en wier loon niet is geregeld in een CAO of bindend vastgestelde loonregeling. Wel is het de werkgever toegestaan ook aan deze werknemers de bijslag toe te kennen.

De regering, aldus het College van Rijksbemiddelaars, is van mening dat wijziging van bindende loonregelingen en CAO's, ten doel hebbende deze bijslag in het loon te verwerken, niet voor 1 juli 1958 mogelijk zal zijn. Van die datum af zal de verwerking in bindende loonregelingen kunnen geschieden, mits tenminste een jaar verlopen is sinds de loonbepalingen voor het laatst zijn gewijzigd, terwijl voor CAO's de verwerking moet samenvallen met de afloopdatum. In beide gevallen zal de verwerking bij voorkeur binnen een half jaar, nadat zij mogelijk is geworden, dienen te zijn gerealiseerd.
De regering staat op het standpunt dat de uit de maatregel voortvloeiende kosten niet in de prijzen zullen mogen worden doorberekend.

Kosten levensonderhoud gestegen

Het prijsindexcijfer van het levensonderhoud, dat maandelijks door het Centraal Bureau voor de Statistiek wordt samengesteld op basis 1951 = 100, vertoonde van 15 mei tot 15 juni een stijging met 4 punten. Het indexcijfer exclusief de AOW steeg van 111 naar 115 en het indexcijfer inclusief de AOW van 116 naar 120.

Deze belangrijke stijging deed zich in hoofdzaak voor in de sector voeding (van 115 naar 124) en wel met name bij de nieuwe aardappelen, het zomerfruit (aardbeien en kersen) en de nieuwe haring. Het indexcijfer voor groenten, dat de vorige maand een belangrijke stijging onderging, vertoonde deze maand een lichte daling.

Bij de niet-voedingsmiddelen steeg het indexcijfer voor de groep hygiënische en medische zorg met 1 punt. Deze stijging werd enerzijds veroorzaakt door een verhoging van de kapperstarieven en anderzijds door het oplopen van het indexcijfer voor de premie voor verplicht ziekenfonds. Deze laatste stijging, evenals de stijging van het indexcijfer voor de groep verzekeringen en belastingen, moet worden toegeschreven aan de omstandigheid, dat stijging van de uitgaven voor consumptieve doeleinden tevens een stijging veroorzaakte van de indexcijfers voor de posten, waarvan de hoogte samenhangt met het voor aanschaffing van het goederen- en dienstpakket noodzakelijke loon.

Aan het *CBS-Bulletin* (19-7) ontlenen wij de cijfers van het verloop in 1957. Voor de indexcijfers van de jaren 1953 t.m. 1956 zie men pag. 13073/2.

	Jan.	Febr.	Mrt.	Apr.	Mei	Juni
Voeding	116	115	114	113	115	124
w.o.						
Brood, gebak en grutterswaren	119	119	118	118	118	118
Aardappelen, groenten en fruit	129	122	117	112	120	177
Suiker, koloniale waren en dranken	110	110	110	110	110	110
Vlees, vleeswaren en vis	116	115	114	115	116	119
Oliën en vetten	78	81	81	80	80	79
Zuivelprod. (excl. roomboter)	131	130	129	130	131	130
Roken	99	99	109	109	109	109
Woning	119	119	119	119	120	120
w.o.						
Huur, water, onderhoud woning	126	127	127	127	127	127
Woninginrichting en huisraad	100	100	99	99	100	100
Verwarming en verlichting	132	133	134	134	135	135
Kleding en schoeisel	86	87	86	86	86	86
w.o.						
Kleding	85	86	84	85	85	85
Schoeisel	90	91	91	91	91	91
Hygiënische en medische zorg	120	121	121	124	124	125
w.o.						
Reiniging en huish. hulp	102	103	103	103	103	103
Persoonlijke en gezondh.zorg	128	129	129	134	134	136
Ontwikkeling en ontspanning	107	108	108	111	112	112
w.o.						
Ontwikkeling, ontspanningsver.	105	105	105	107	107	108
Verkeer	111	113	114	119	119	119
Verzekeringen, belastingen, sociale verplichtingen, e.d.	141	142	141	142	144	152
Totaal	115	115	114	115	116	120
Totaal, excl. verplichte sociale verzekeringen en belastingen	111	111	110	111	111	115
Totaal, excl. belastingen	116	116	116	116	117	121
Totaal, excl. AOW	110	110	110	110	111	115

Disconto verhoogd —

Het voortgezet gebrek aan evenwicht in de Nederlandse volkshuishouding heeft geleid tot een toenemend beroep op de Nederl. Bank en een hernieuwde daling van de deviezenreserves. Op grond hiervan heeft De Nederlandsche Bank besloten in het belang van een herstel van het evenwicht tussen nationale middelen en nationale bestedingen, haar rentetarieven, die sedert oktober 1956 onveranderd waren gebleven met ingang van 17 juli met een half procent te verhogen.

De rentetarieven zijn thans als volgt vastgesteld:

wisseldisconto 4¼%; promessendisconto 4¾%; rentevoorschotten in rekg.-crt. en beleningen particulieren 5¾% en voor anderen 4¾%.

Wetsontwerp jeugdspaarregeling ingediend —

Bij de Tweede Kamer is ingediend het ontwerp-jeugdspaarwet, zijnde een van de drie concrete maatregelen waarmede de regering de bezitsvorming wil bevorderen. Een spaarpremieregeling voor ambtenaren kan waarschijnlijk in de loop van dit jaar tegemoet worden gezien, terwijl daarnaast nog beoogd wordt vrijstelling van sociale en fiscale lasten te verlenen over ondernemersbijdragen in spaarfondsen van werknemers. Met de gepremieerde spaarregelingen wordt in het algemeen getracht een regelmatige spaargewoonte aan te kweken en een bijdrage te leveren tot de vorming van, zij het dikwijls nog bescheiden bezit.

In de memorie van toelichting wordt volgens de *Nwe Rotterdamse Crt.* (18-7) gezegd, dat men met de faciliteiten, welke de jeugdspaarwet biedt, hoopt de jeugd vroegtijdig tot sparen te brengen en op die wijze ook op latere leeftijd de spaarzin te kunnen aankweken. De gespaarde fondsen zouden met name door de jeugdige spaarders gebruikt kunnen worden ten behoeve van de beroepsuitrusting of voor een vakopleiding. Van sociaal-economisch standpunt gezien mag aan

het jeugdsparen slechts een beperkte betekenis worden toegekend, daar in de aanvangsperiode weliswaar een niet onaanzienlijk bedrag voor investeringsdoeleinden beschikbaar komt, doch bij een gelijkmatige ontwikkeling van het jeugdsparen na verloop van enige jaren geen belangrijk extra aanbod van besparingen meer mag worden verwacht. Niettemin mag in de huidige periode van overbesteding van de jeugdspaarregeling een gunstige, zij het bescheiden invloed, op de financiële en monetaire situatie worden verwacht. Men moet dan denken in de orde van grootte van een bedrag aan besparingen over de eerstkomende drie jaar van *f* 171 miljoen, waarin echter de overgang van bestaande spaarbanksaldi naar de jeugdspaarregeling is begrepen. Volgens de memorie van toelichting wordt door de jeugd veel te weinig gespaard. In 1955 waren ruim één miljoen 16- tot 24-jarigen in het produktieproces opgenomen, waarvan 48% een spaarbankboekje bij de Rijkspostspaarbank had. Meer dan de helft van hen was echter geen actief spaarder, d.w.z. deed in 1955 geen enkele inlage. In totaal blijkt gemiddeld per jaar nog geen 5% van het nettoloon op een spaarbankboekje of spaarrekening te zijn gespaard. Bij de 20- tot 24-jarigen beginnen de spaarprestaties 10% van de netto-lonen te benaderen.

De voorgestelde regeling komt erop neer, dat men bij een jaarlijkse inleg van *f* 200 tegen een rente van 2,4% na drie jaar de beschikking krijgt over een inleg plus rente van *f* 621,88. De extra spaarpremie bedraagt dan *f* 62,19 zodat het eindtegoed na die drie jaar *f* 684,07 bedraagt. In totaal kan men gedurende negen jaar van de jeugdspaarregeling profiteren. Bij een jaarlijkse inleg van *f* 200 kan men derhalve over die periode zich een extra premie van *f* 200,60 verschaffen. Het ligt namelijk in de bedoeling bij algemene maatregel van bestuur de premie op 10% te bepalen. Mocht er echter een sterke waardedaling van het geld optreden dan wel de stimulans om te sparen onvoldoende aantrekkelijk blijken, dan bestaat de mogelijkheid tot verhoging van deze premie.

De leeftijd van toetreding tot de jeugdspaarregeling is op 15 tot en met 20 jaar bepaald. De minimumspaarperiode zal in grote trekken op zes jaar worden gesteld; de maximumperiode op negen. Het minimumbedrag der inlagen is gesteld op *f* 30 per jaar; het maximumbedrag op *f* 200 per jaar.

De kosten van de regeling zullen gedurende de eerste drie jaren *f* 50.000 per jaar belopen; na het vierde jaar stijgen deze van circa *f* 1 miljoen tot *f* 12.5 miljoen in het negende jaar na de invoering van de regeling. Op den duur zullen de kosten gemiddeld *f* 8,5 miljoen per jaar bedragen.

Onderzoek status intellectuelen — De Federatie Organisaties Intellectuele Beroepen (FOIB) heeft in '55 een enquête gehouden onder de leden van zeer talrijke aangesloten organisaties, van notarissen, ambtenaren, ingenieurs en chemici, leraren, artsen, tandartsen, dierenartsen, officieren, accountants e.d. Op grond van deze enquête hebben volgens *Het Parool* (16-7) de heren dr. J. G. M. Delfgaauw en A. I. V. Massio een rapport samengesteld. Er zijn 8777 formulieren verwerkt, waarvan 6045 van academici en 251 van vrouwen. 20% van de academici had een vader, die ook een dergelijke opleiding had genoten. Buitenkerkelijk was 34% van de mannen en 36% van de vrouwen. Ongeveer 30% van de ondervraagden kwam met 25 of 26 jaar in het arbeidsproces, slechts 5% met 20 jaar of jonger.

7050 geënquêteerden waren loontrekkenden, van wie 2586 betaalde nevenfuncties hadden. 641 ondervraagden oefenden een vrij beroep voor eigen rekening uit, 531 waren directeur van een overheidsbedrijf, NV, coöperatie e.d. Van de loontrekkenden die bijverdiensten hadden gaven 2093 lessen of adviezen, schreven artikelen, traden op als gecommitteerde, woonden vergaderingen bij e.d. 64.5% besteedde hier minder dan vijf uur per week aan, 4.5% vijftien uur of meer.

In de gezinnen van academici genoten ongeveer 43% van de kinderen academisch onderwijs, bij de gezinnen van de niet-academici 33%. Voor grote en kleine gezinnen zijn deze percentages vrijwel gelijk. Van de onderzochte academici had 3% een vader, die handarbeider was. Bij de leeftijdsgroep beneden 25 jaar was dit percentage echter 10. Veertien ondervraagden hadden jaarinkomens van *f* 100.000 of meer, maar de grootste groep (768 personen) verdiende tussen de *f* 10.000 en *f* 11.000.

De beloning van academici tussen 40 en 44 jaar bedraagt ongeveer: voor juristen en economen bij de overheid *f* 10.330, in het bedrijfsleven *f* 12.500, artsen: overheid *f* 13.170, bedrijfsleven *f* 13.940, wis- en natuurkundigen *f* 9700 en *f* 14.250, technische ingenieurs *f* 10.680 en *f* 14.470, en landbouwkundige ingenieurs *f* 10.450 en *f* 10.750.

Diversen —

Omvang onderwijs — Uit een nieuwe publikatie van het C B S, „De Nederlandse jeugd en haar onderwijs, 1955/'56" blijkt dat 2.660.000 personen (waaronder bijna 1¼ miljoen vrouwen) in Nederland onderwijs ontvangen. Kleuteronderwijs ontvangen 370.000 kinderen; lager onderwijs 1½ miljoen, ULO 170.000, dag-VHMO 108.000, dag-vakonderwijs bijna 150.000 en hoger onderwijs 30.000. Het part-time (meestal avond-) onderwijs wordt gevolgd door ongeveer 250.000 personen. Van het 7e t.m. het 13e jaar ontvangt praktisch de gehele bevolking onderwijs, terwijl dit in de leeftijdsjaren 15 t.m. 18 resp. 81, 60, 50, 40 en 30% bedraagt. Daarna loopt dit percentage snel terug. In deze cijfers zijn het schriftelijk onderwijs en de particuliere ongesubsidieerde opleidingen niet begrepen.

Landbouwmechanisatie — Volgens cijfers van het C B S bedroeg het aantal landbouwtractoren, dat bij de Nederlandse landbouw in gebruik is, in mei jl. rond 60.000 stuks (45.000 in mei 1955 en 24.000 in december 1950). Dit betekent een toeneming van resp. 33 en 144%. Het aantal eigen tractoren van particuliere land- en tuinbouwbedrijven nam, vergeleken met 1955, het sterkst toe in de provincies Limburg (+ 63%), Noordbrabant (+ 46%) en Gelderland (+ 45%). Er valt een duidelijke verschuiving waar te nemen van petroleum- naar dieseltractoren. De plaats van de benzinetractoren in het geheel blijft vrijwel stationair. Zowel voor benzine- als voor dieseltractoren blijkt algemeen een streven naar lichtere trekkers te bestaan. Toeneming van de zwaardere trekkers komt met name bij de coöperaties voor.

Onderwijzerssalarissen — In het Staatsblad no. 248 is opgenomen een KB van 15 juli 1957 tot wijziging van de salarisregeling van het onderwijzend personeel bij het lager onderwijs en het lager land- en tuinbouwonderwijs. In dit KB is het resultaat van het akkoord omtrent de herziening van de onderwijzerssalarissen van 16 april jl. verwerkt. Het besluit werkt terug tot 1 januari 1957. (Zie ook pag. 13168/3).

Beheersvorm openbaar LO — Op 16 juli heeft de minister van onderwijs, kunsten en wetenschappen, mr. J. M. L. Th. Cals, de commissie beheersvorm openbaar lager onderwijs geïnstalleerd.

TH te Delft — Voor het studiejaar 1956-'57 werden aan de Technische Hogeschool te Delft 5511 studenten ingeschreven, tegen 5138 voor het studiejaar 1955-'56. Het aantal studenten in de richting civiel ingenieur steeg van 673 tot 714; werktuigkundig ingenieur van 1090 tot 1193, en natuurkundig ingenieur van 394 tot 458. In de andere studierichtingen was de stijging geringer; het aantal, dat voor mijningenieur studeert is slechts met één gestegen en wel van 218 tot 219. Het aantal vrouwelijke studenten steeg van 83 tot 90. Het aantal nieuw ingeschreven studenten is gestegen van 1005 tot 1184. De grootste stijging onderging het aantal studenten voor werktuigkundig ingenieur: het steeg van 188 tot 271.

Sowjet-Unie

Zjoekow over groep Molotow — Maarschalk *Zjoekow,* minister van defensie en sedert de jongste zuivering volledig lid van het presidium van het centrale comité der CPSU (zie nader 13351) heeft tijdens een op 15 juli te Leningrad

uitgesproken rede een felle aanval gedaan op de groep *Molotow*. Volgens *Reuter/Ass. Press* zei hij, dat *Molotow, Malenkow* en *Kaganowitsj* het recht hadden verloren, zich volwaardige leden van de partij te noemen, doordat zij zich hadden verzet tegen een onderzoek naar de „onwettigheden", die tijdens de periode van de persoonsverheerlijking waren begaan.
De rede van Zjoekow is op 16 juli door radio-Moskou uitgezonden.
„De tegen de partij gerichte groep van Molotow, Malenkow en Kaganowitsj heeft zich hardnekkig verzet tegen de maatregelen, die door de partij werden nagestreefd om de gevolgen van de persoonsverheerlijking uit te roeien, vooral wat betreft het bekend maken en het ter verantwoording roepen van hen die in eerste instantie verantwoordelijk waren voor de schendingen van de wet", aldus Zjoekow en hij ging verder: „Het is thans duidelijk geworden waarom zij zich tegen de onthulling van de begane onwettige daden hebben verzet; zij vreesden namelijk dat hun verantwoordelijkheid aan het licht zou komen voor het feit dat zij van hun rechten misbruik hadden gemaakt en onwettig waren opgetreden tegen partij en volk."

Prawda over rede Mao —

Het blad van de communistische partij der Sowjet-Unie, de *Prawda,* heeft op 16 juli voor het eerst gereageerd op de rede, die president Mao Tse-toeng van China onlangs gehouden heeft en waarin hij zei dat er in een communistische staat „tegenstrijdigheden" kunnen bestaan tussen de leiders en het volk (zie nader 13303). De Prawda noemt die rede „een geweldige gebeurtenis" voor China. „Een aantal in deze rede ontwikkelde leerstellingen is van grote betekenis voor de marxistisch-leninistische theorie in het algemeen".
Mao heeft bij die gelegenheid gezegd: „Laat honderd bloemen bloeien en honderd scholen wedijveren"; dit zal het Chinese volk helpen vast te stellen, welke woorden en daden van nut zijn voor de zaak van het socialisme en welke niet, aldus de Prawda.
De „rectificatie"-campagne die volgde en tijdens welke kritiek op de regering geoorloofd was, is volgens de Prawda geëindigd met de isolering niet van de communisten, maar van de „rechtsgezinden" die getracht hebben het communisme te ondergraven. „Kameraad Mao heeft door zijn rede de krachten vermenigvuldigd van miljoenen aanhangers van het socialisme in China, die overgingen tot een resolute aanval op de vijandige machinaties van de rechtse bourgeoisie".

Diversen —

Koning van Afghanistan — Mohammed Zahis Sjah, de koning van Afghanistan, is op 17 juli te Moskou aangekomen. President Worosjilow heeft hem tot dit bezoek uitgenodigd. Op het vliegveld van Moskou werd de koning begroet door Worosjilow, Boelganin en Chroesjtsjew.

Spanje

Conferentie Franco-Salazar —

Radio-Madrid heeft volgens *Reuter/Alg. Handelsblad* (15-7) medegedeeld, dat gen. Franco en premier Salazar van Portugal op een conferentie in het grensplaatsje Ciudad Rodrigo hebben besloten in het bestaande verdrag tussen beide landen, het zg. Iberische Pact, ook economische aangelegenheden op te nemen. Dit verdrag had tot dusver alleen betrekking op kwesties van politieke en militaire aard.
Ook zou bij de ontmoeting tussen Franco en Salazar o.m. de wederinstelling van de monarchie in Spanje en Portugal zijn besproken.

Herstel monarchie aangekondigd - Voor de eerste maal stemming over wetsontwerp —

Carrero Blanco, het hoofd van het kabinet van generaal Franco, heeft op 15 juli het parlement officieel medegedeeld, dat in Spanje de monarchie zal worden hersteld, wanneer Franco overlijdt of als staatshoofd aftreedt. De minister zei, dat het koningschap „traditioneel en katholiek zal zijn en dat het getrouw de beginselen van het regiem zal dienen". De vorst, die generaal Franco zal opvolgen, zal echter niet dezelfde macht hebben als generaal Franco, aldus minister Blanco. De volgende koning zal, naar men verwacht, de thans 19-jarige prins Juan Carlos zijn.

Op 31 maart 1947 verklaarde gen. Franco dat Spanje weer een monarchie zou worden, met een regentschapsraad en hemzelf als staatshoofd (zie ook pag. 7111 E). Ingeval van ongeschiktheid of dood van het staatshoofd moet de regentschapsraad met een meerderheid van twee-derden een koning of regent voorstellen, die dan door een meerderheid van twee-derden van het parlement moet worden aanvaard. Op 6 juli 1947 werd deze opvolgingswet bij volksstemming aangenomen, waarbij 14 miljoen van de 16 miljoen stemgerechtigden vóór stemden. (Zie pag. 7231 G.)

Juan Carlos, zoon van Don Juan, de pretendent naar de Spaanse troon, is op 6 juli te Madrid aangekomen. Hij heeft zijn officiersopleiding aan de militaire academie van Saragossa beëindigd en zou nu op de hoogte worden gebracht van de werking der fundamentele instellingen in Spanje.
Don Juan, graaf van Barcelona, heeft volgens Reuter (18-7) te Lausanne (Zwitserland) verklaard, dat hij nooit zijn aanspraken op de troon ten gunste van zijn zoon Juan Carlos zal opgeven. „Wanneer de monarchie wordt hersteld, komt de opvolging natuurlijk aan mij", aldus don Juan.

Minister Blanco deelde ook mee, dat de regering maatregelen voorbereidt om het mogelijk te maken, in de parlementaire debatten een groter terrein te bestrijken.
Het parlement stemde later voor het eerst onder het regiem van Franco over een wetsvoorstel. Een wetsontwerp, waarbij het aantal technische studenten aan de universiteiten wordt beperkt en aan r.k. en andere bijzondere hogescholen het recht wordt gegeven om studenten in technische vakken op te leiden, werd met 301 tegen 49 stemmen aanvaard. Normaal keurt het parlement wetsvoorstellen automatisch goed, nadat deze door de desbetreffende commissie zijn gewijzigd of aan de regering zijn teruggezonden.

Tsjecho-Slowakije

Bezoek van Boelganin en Chroesjtsjew —

Premier Boelganin en partijsecretaris Chroesjtsjew zijn op 8 juli — dus zeer kort na de zuivering in het Kremlin (zie nader 13335 en 13351 e.v.) — naar Tsjecho-Slowakije vertrokken voor een bezoek, dat eerst op 16 juli eindigde. De datum van dit bezoek was in verband met genoemde gebeurtenissen in Moskou uitgesteld.

Communiqué

Aan het einde van het bezoek is in Praag een uitvoerig gemeenschappelijk communiqué uitgegeven over de aldaar gevoerde besprekingen. Hierin wordt o.m. gezegd, dat deze zijn gevoerd in een geest van broederlijke vriendschap en volkomen wederzijds begrip. Men heeft met voldoening vastgesteld, dat sinds de ondertekening van de gemeenschappelijke verklaring in januari jl., de betrekkingen tussen beide landen zich op alle gebieden gunstig zijn blijven ontwikkelen.
De afgelopen maanden zijn er belangrijke besprekingen gevoerd over de coördinatie van de indu-

striële produktie en de economische politiek van beide landen, alsmede over de wetenschappelijke en technische samenwerking.

Men is het volkomen eens geweest in de beoordeling van de internationale toestand. Men is van mening, dat het hoofddoel van alle vredelievende volken de vermindering van de internationale spanning, de algemene ontwapening, een onvoorwaardelijk verbieden van het gebruik van kernwapens en een onmiddellijk staken van de proeven met deze wapens moet zijn. Het grondbeginsel van de internationale betrekkingen moet vrede, vriendschap en verdraagzaamheid zijn, hoe ook de politieke en economische structuur in de verschillende landen moge zijn.

In het communiqué wordt scherpe kritiek geoefend op „de politiek van de heersende kringen in de Duitse Bondsrepubliek, die er niet toe bijdraagt het oorlogsgevaar in Europa of in de wereld als geheel af te wenden". Het communiqué gewaagt in dit verband van „Westduitse militaristen, die met de hulp van de heersende kringen van Groot-Brittannië, de Ver. Staten en Frankrijk chauvinistische propaganda bedrijven, de schepping van een oorlogspotentieel en de opleiding van het leger in het gebruik van kernwapens bevorderen en pan-Germaanse agressieve inzichten verkondigen en geleidelijk de weg bereiden voor het algeheel fascistisch maken van het land".

De Sowjet-leiders Boelganin en Chroesjtsjew waren in Tsjecho-Slowakije het middelpunt van vele openbare manifestaties, waarbij vooral Chroesjtsjew het woord heeft gevoerd. Op één dag zelfs zeven maal.
Bij hun aankomst op Tsjechoslowaaks grondgebied ontvingen de Sowjet-leiders grote boeketten bloemen. Foto: v.l.n.r. Boelganin en Chroesjtsjew.

De Tsjechoslowaakse republiek en de Sowjet-Unie zullen steun verlenen aan de opbouwende pogingen van Oost-Duitsland om tot een oplossing van de Duitse kwestie te komen.

Beide landen bevestigen hun verbondenheid met het pact van Warschau en hun bereidheid om de pogingen tot het scheppen van een systeem van collectieve veiligheid in Europa voort te zetten.

Van Russische zijde is bijval betuigd met de door het centrale comité van de Tsjechoslowaakse communistische partij op ideologisch en economisch gebied genomen maatregelen, van Tsjechoslowaakse zijde met de maatregelen die door het Russische centrale comité zijn genomen tegen de groep van Malenkow, aldus het communiqué.

Verenigde Staten

De zaak Girard —

Het Opperste Gerechtshof in Washington heeft, aldus *ANP*, op 11 juli de Amerikaanse autoriteiten bij eenstemmig besluit gemachtigd de Amerikaanse militair William Girard aan de Japanse gerechtelijke autoriteiten uit te leveren. Girard zal moeten terecht staan wegens dood door schuld. Hij heeft enige tijd geleden een Japanse vrouw, die hij van een Amerikaans schietterrein in Japan wilde verjagen doodgeschoten.

Deze kwestie heeft zowel in Japan als in de VS veel stof doen opwaaien. Een lager Amerikaans gerechtshof had de uitlevering van Girard verboden. Hiertegen was de Amerikaanse regering bij het Opperste Gerechtshof in beroep gegaan. Zulks mede om het feit, dat het besluit van het lagere gerechtshof in Japan voor de VS ongunstige reacties had verwekt.

Geestelijk Leven

Aga Khan overleden —

Op 11 juli is te Versoix bij Genève op 79-jarige leeftijd aan een hartaanval overleden de Aga Khan, geestelijk leider van de 10 à 12 miljoen mohammedaanse leden van de ismailitische sekte, die over Azië en Afrika verspreid is.

Het stoffelijk overschot van de Aga Khan is op 19 juli ter aarde besteld in een tijdelijk graf op het terrein van zijn villa te Noer es Salam, bij Assoean aan de Nijl. De echtgenote van de Aga Khan, de Begum, heeft opdracht gegeven tot de bouw van een luxueuze moskee te Assoean ter nagedachtenis aan haar echtgenoot.

Prins *Karim*, de 20-jarige oudste kleinzoon van de Aga Khan, is benoemd tot zijn opvolger als 49ste imam van de ismailitische mohammedaanse sekte. De nieuwe spirituele leider zal Aga Khan IV heten.

De vader van prins Karim is prins Ali Khan, de oudste zoon van de Aga Khan uit diens tweede huwelijk. Prins Karims moeder is de Engelse Joan Yarde-Buller, de eerste echtgenote van Ali Khan.

In zijn op 12 juli geopende testament zegt de Aga Khan, dat hij het, gezien de gewijzigde toestanden in de wereld, het beste acht voor de gemeenschap der ismailitische mohammedanen, dat hij wordt opgevolgd door een jonge man, die is opgevoed en tot volwassenheid is gekomen midden in dit nieuwe tijdperk en die een nieuwe kijk op het leven heeft.

Prins Karim, die een goed sportsman is, studeert aan de universiteit van Harvard. Naar hij heeft medegedeeld zal hij geen tijd meer hebben zijn studie die nog anderhalf jaar zou moeten duren, af te maken. De prins heeft nog een broer, Amin Mohammed, en een halfzuster, Yasmin. Hij heeft nog niet besloten waar hij zich zal vestigen. Waarschijnlijk zal zijn permanente residentie in het Midden-Oosten zijn. Hij heeft de wens uitgesproken „temidden van zijn gemeenschap" te leven.

☆

Aga Sultan Sir Sultan Mohammed Sjah, zoals de Aga Khan heette, werd op 2 november 1877 geboren te Karatsji, in het toenmalige Brits-Indië. Zijn familie is van Perzische keizerlijken bloede. Hij stamde in rechtstreekse linie af van Fatima, de dochter van de profeet Mohammed. Hij werd beschouwd als de 48ste rechtstreekse afstammeling van Ali, neef en schoonzoon van de profeet.

In 1885 volgde hij zijn overleden vader op als Aga Khan III. Zijn hoofdkwartier was in Bombay gevestigd, maar hij verbleef voornamelijk in zijn villa's in Zuid-Frankrijk of in Zwitserland. De Aga Khan was zeer Engelsgezind. Volgens *The Times* (12-7) is zijn invloed op de mohammedaanse wereld in het algemeen en op de mohammedanen in India in het bijzonder van grote

betekenis geweest voor de Britse invloed in Azië. In Wereldoorlog I bewees hij Engeland grote diensten door zijn invloed aan te wenden tegen de Duits-Turkse propaganda voor een mohammedaanse heilige oorlog.
In 1930 presideerde hij de eerste Ronde-Tafelconferentie te Londen. Ook in 1931 en 1932 leidde hij daar de zittingen. In 1932 vertegenwoordigde hij India in de vergadering van de Volkenbond en in 1934 was hij vice-president van de Volkenbondsvergadering. Tijdens Wereldoorlog II verbleef hij in Zwitserland voor een medische behandeling. Wegens ziekte moest hij een hoge diplomatieke functie van het onafhankelijk geworden India weigeren. In 1949 nam hij de Perzische nationaliteit aan, maar bleef tevens Brits onderdaan.

De Aga Khan behoorde tot de rijkste mannen ter wereld. Zijn inkomsten genoot hij uit zijn leiderschap van zijn sekte. Bij zijn zilveren ambtsjubileum werd hem zijn gewicht uitbetaald in zilver, in 1936 in goud, in 1946 — hij woog toen 213 pond — in diamant en in 1954 (200 pond) in platina. De gelden die hij uit deze wegerij ontving gebruikte hij voor charitatieve doeleinden. De Aga Khan bezat ook een beroemde renstal.

In 1918 publiceerde de Aga Khan een studie over de toestand in India en het Midden-Oosten: „India in Transition". In 1954 publiceerde hij een autobiografie: „The Memoirs of the Aga Khan".

De Aga Khan is vier maal getrouwd geweest. Zijn eerste, in 1888 gesloten huwelijk met zijn nicht *Sjahzadi* werd ontbonden omdat zij hem geen kinderen schonk. In 1906 ertrouwde hij met de Italiaanse beeldhouwster *Teresa Magliano*. Uit dit huwelijk werden twee zoons geboren. De eerste overleed op zeer jonge leeftijd, de tweede (geboren in 1911) is *Ali Khan* (die bekend is geworden door zijn inmiddels ontbonden huwelijk met de filmster *Rita Hayworth*). In 1926 overleed zijn tweede echtgenote. In 1929 trad hij in het huwelijk met de Parijse couturière *Andrée Carron*. In 1942 werd deze verbintenis, waaruit een zoon, *Sadruddin*, werd geboren, door echtscheiding ontbonden. In 1944 werd de voormalige Franse schoonheidskoningin *Yvette Labrousse* de vierde echtgenote (Begum) van de Aka Khan.

(zie ook foto's op pag. 13382)

Vacatures Ned. Herv. Kerk —
De Nederlands Hervormde Kerk telde, aldus het *Alg. Hbld.* (20-7), op 1 juli jl. in totaal 3.383.748 zielen.
Deze kerk heeft 1.287 gemeenten met 2.030 predikantsplaatsen. Van deze laatsten worden er 333 tot de vrijzinnige modaliteit gerekend, 311 tot die van de gereformeerde bond en 1.386 tot de zogenaamde middenorthodoxie.
Van de gemeenten heeft Friesland er de meeste, nl. 200; met het aantal predikantsplaatsen staat Zuid-Holland bovenaan met 398 en Limburg onderaan met 22.
De vrijzinnigen hebben de meeste predikanten in Friesland, nl. 84, terwijl de geref. bond en de midden-orthodoxie beide in Zuid-Holland de meeste predikantsplaatsen tellen, resp. 120 en 1253.
Totaal zijn er 194 predikantsplaatsen vacant, nl. 57 vrijzinnige, 66 van de geref. bond en 71 van de midden-orthodoxie. Zuid-Holland heeft de meeste vacante predikantsplaatsen (49) en Overijssel de minste (6).
Van de vacatures zijn er 69 onvervulbaar, onderverdeeld in 27 vrijzinnige, 18 geref. bond en 24 midden-orthodoxie. Friesland heeft de meeste onvervulbare vacatures (15).

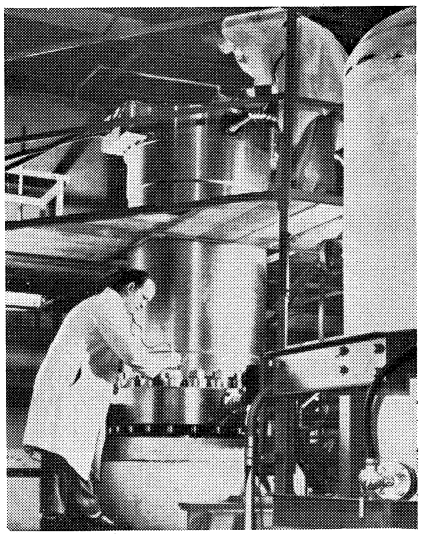
Kunst

Curzio Malaparte † —
Te Rome is op 19 juli, na een langdurige ziekte, overleden de 59-jarige schrijver Curzio Malaparte.
Curzio Malaparte werd op 9 juni 1898 te Prato in de Italiaanse provincie Florence geboren, als zoon van een Duitse vader en een Italiaanse moeder. Zijn eigenlijke naam was Kurt Erich Suckert. Hij diende als zestienjarige met de Garibaldisten in Frankrijk en werd daarbij zwaar gewond. Na enige tijd werkzaam te zijn geweest bij het ministerie van buitenlandse zaken ging hij zich wijden aan de journalistiek. In 1917 schaarde hij zich achter de eerste fascisten. Hij werd aangeduid als het hoofd van de literaire richting van het „Strapaese". Hij liet toen zijn naam veranderen in Malaparte. In 1931 trad hij met veel rumoer uit de fascistische partij en werkte geruime tijd te Parijs. Bij zijn terugkeer in Italië werd hij gevangen gezet en werd hem tenslotte een gedwongen verblijfplaats toegewezen.
In 1938 werd hij, toen Hitler Rome bezocht, opnieuw gevangen gezet.
In 1940 werd hij als oorlogscorrespondent (Corriere della Sera) naar het Oostelijke front gestuurd, maar een jaar later wegens pro-Russische houding weggezonden. Over Finland ging hij naar Zweden waar hij de val van het fascisme in Italië heeft afgewacht.
Na de tweede wereldoorlog hield hij zich buiten de politiek, al bleken aldus het *Alg. Handelsblad* (20-7) zijn linkse sympathieën. Zijn werk, voorheen van het poëtische genre, kreeg toen een ander karakter.
Toen hij tijdens de eerste wereldoorlog in Frankrijk en Italië onder dienst was, kreeg Malaparte een longziekte, die acuut werd tijdens een reis, die hij in het begin van dit jaar door communistisch China maakte. Na 3 maanden in ziekenhuizen te Hankou en Peking verpleegd te zijn, werd hij per vliegtuig naar Italië gebracht.
Malaparte, die van huis uit protestant was, is kort voor zijn dood rooms-katholiek geworden.
Zijn bekendste werken zijn de romans *Kaputt, La Pelle* (De Huid) en de film *De verboden Christus, Don Cameleo, De techniek van de staatsgreep.*

Wetenschap en Techniek

Beveiliging tegen explosies —
Een Britse firma brengt volgens *Entreprise* een apparaat in de handel waarvan gezegd wordt, dat het op afdoende wijze beveiliging biedt tegen explosies. Dank zij met uiterste nauwkeurigheid uitgevoerde experimenten heeft men nl. kunnen vaststellen, dat de drukverhoging, door de ontvlamming van een ontplofbaar mengsel in de omringende gasmassa teweeggebracht, in zijn allereerste fase slechts zeer langzaam voortschrijdt. Men maakt daarom gebruik van een uiterst gevoelig membraan dat reeds bij de geringste gasdrukvermeerdering uitwijkt en daar bij een stroom sluit, tengevolge waarvan een vat, waarin zich onder hoge druk een anti-explosieve gasmassa bevindt, zich opent. Dit gas heeft een tweevoudige werking: het dooft ogenblikkelijk de ontploffingshaard èn het maakt de omgeving van deze haard chemisch-inert. De afdoende werking berust op het feit, dat het explosiewerende gas zich voortbeweegt met een snelheid (60 m per sec.) groter dan die van de vlam van elke willekeurige ontploffing.
(N.)

Pomp voor atoomreactor —

De Westinghouse Electric Corporation bouwt te Shippingport in de Amerikaanse staat Pennsylvania een reactor van 60.000 kw, die in de loop van 1957 gereed zal komen. Op bovenstaande foto ziet men een der drie koelpompen, die 13 ton weegt en in staat is per minuut 160.000 liter radio-actief water onder een druk van ca. 250 kg per cm^2 en van een temperatuur van 500° F. door de primaire circulatiebanen van de reactor te zenden. De pomp heeft een capaciteit van 1600 pk. Volgens de deskundigen heeft de hermetische afsluiting een graad van volmaaktheid, die tot nu toe onbekend was. (N.)

Nieuwe vorm van permanent magnetisme —

Zoals bekend, berust de magnetische toestand van staal, ijzer en andere metalen op een gelijkgericht-zijn hunner moleculen. Elk molecule dezer stoffen vertegenwoordigt een elementair magneetje en het magnetiseren bestaat in het parallel stellen, door middel van een uitwendige kracht, van de assen dezer magneetjes, tengevolge waarvan hun werking geaccumuleerd wordt. Enige tijd geleden ontdekte men — evenwel zonder in staat te zijn tot het geven van een mechanische verklaring —, dat in het gemagnetiseerde metaal zones van zeer sterke gelijkrichting afgewisseld worden met zones, waarin de gelijkrichting veel zwakker is en die dan ook aan de kracht van het uitwendige veld zeer weinig bijdragen.

Ingenieurs van het laboratorium der General Electric Company zijn nu op het denkbeeld gekomen om laatstgenoemde zones te elimineren. Niet zonder dat grote technische moeilijkheden overwonnen moesten worden, slaagden zij erin een instrument te vervaardigen waarmee staal tot zeer dunne lamellen van een dikte van niet meer dan 2 honderdduizendste mm gesneden kan worden. De sterkst magnetische van deze lamellen worden langs machinale weg uitgezocht en opeengeperst. Men verkrijgt aldus een permanente magneet, die een groot aantal malen sterker is dan de tot nu bestaande en waarvan de weerstand tegen demagnetisatie 100.000 maal groter is.

Het grote technische nut van deze uitvinding is gelegen in het feit, dat men nu langs goedkopere weg voor verschillende doeleinden (de metallurgie, de geneeskunde, de electro- en de lichtboogtechniek, voor het onderzoek van materialen en dat van moleculen, atomen en kernen) over magnetische velden van hoge intensiteit kan beschikken. (N.)

Diversen —

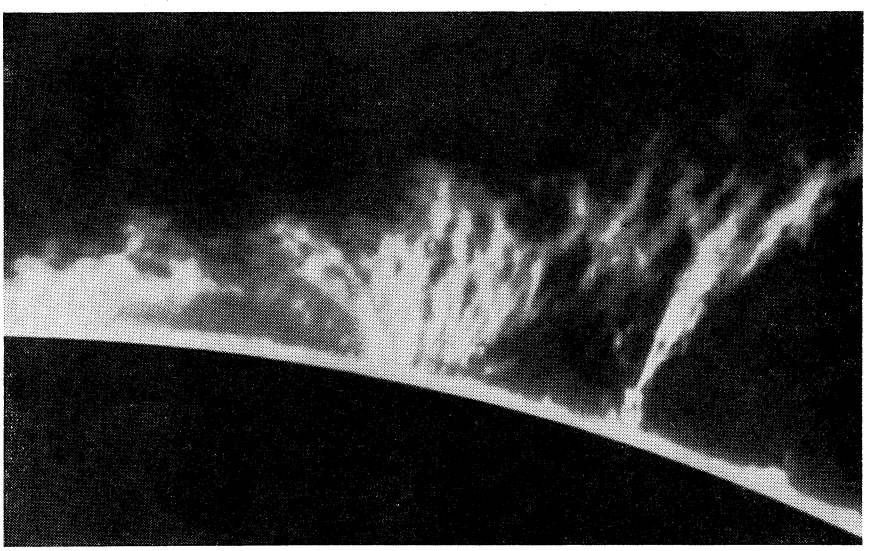
Vliegtuig-atoomraket — Boven de woestijn van Nevada in de VS is op 19 juli voor de eerste maal door een vliegtuig, dat zich in de lucht bevond, een atoomraket gelanceerd. Dit type raketten is bedoeld voor de strijd tussen vliegtuigen onderling. De atoomraket werd gelanceerd door een straaljager van het type F-89. Toen de raket ontplofte, ontvlamde er een heldere vuurbol op meer dan 5 kilometer hoogte. Op het moment van de explosie bevonden zich vijf officieren vlak onder de vuurbal op de grond voor studiedoeleinden. Zij hadden, aldus R e u t e r, geen speciale bescherming nodig.

Snelheidsrecord — De English Electric P. 1, de laatste bemande straaljager die voor de RAF wordt gebouwd, heeft, aldus de Londense correspondent van D e V o l k s k r a n t (18-7), tijdens normale proefvluchten verschillende malen het wereldsnelheidsrecord van 1811,2 kilometer per uur gebroken. Gedurende een van de vluchten bereikte de testpiloot, de 36-jarige Roland Beamont, een snelheid van ruim 1900 kilometer per uur. Op dat moment klom de jager nog en de motoren draaiden nog niet op volle toeren. Verwacht wordt, dat de P. 1 uiteindelijk een snelheid van 2400 kilometer per uur zal kunnen ontwikkelen.

(Het wereldsnelheidsrecord van 1811,2 kilometer per uur staat op naam van testpiloot Peter Twiss met het Engelse toestel Fairey Delta II. Voor de P. 1 zal voorlopig geen officieel record worden geëist, omdat de juiste behaalde snelheden nog geheim worden gehouden.)

Nobelium — Een groep Zweedse, Britse en Amerikaanse geleerden, werkzaam resp. in het Argonne-laboratorium te Chicago, het Atoominstituut van Harwell (Engeland) en het Nobel-instituut (Zweden), heeft op 9 juli de ontdekking bekendgemaakt van het element no. 102. Het is het tiende synthetische element „van het atoomtijdperk". Het is verkregen in een cyclotron door curium, ook een synthetisch element, te bombarderen met ionen, die versneld zijn door positief geladen koolstof. Men heeft het de naam Nobelium gegeven. Nobelium is zeer onstabiel en kan niet langer dan tien tot twaalf minuten bestaan.

Storm op de zon —

Stormen op de zon veroorzaken soms ernstige storingen bij het radio-verkeer op aarde. De hier afgedrukte foto van een dergelijke storm op de zon werd genomen door het Mt. Wilson Observatory in de VS. Resten van deze stormen dringen door tot de buitenste atmosfeer van de aarde. Radio-golven worden dan geabsorbeerd in plaats van teruggekaatst.

Bovenstaande foto van de op 11 *juli jl. overleden Aga Khan III, de geestelijke leider (imam) van de Ismailieten, werd in* 1954 *genomen, toen hij zich vergezeld van zijn echtgenote, de Begum, van Londen naar Parijs begaf. De onderste foto werd op* 12 *juli genomen in de tuin van Villa Barrakat nabij Genève — het sterfhuis van Aga Khan III — tijdens de inhuldiging van prins Karim als Aga Khan IV. Prins Karim is de kleinzoon van Aga Khan III en zoon uit het eerste huwelijk van prins Ali Khan.*

(foto's ANP/United Press)

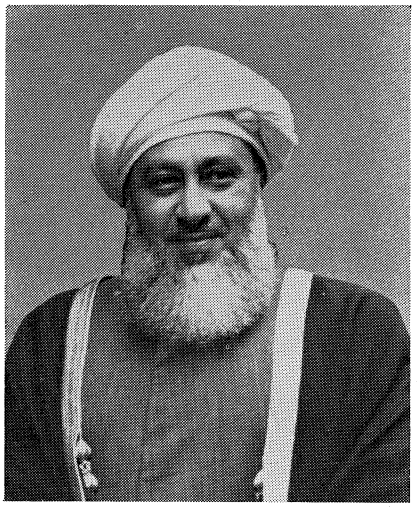
Strijd in Oman

Een land, waarvan in de wereldpers slechts zelden melding werd gemaakt, is plotseling in het middelpunt van de publiciteit komen te staan. Wij bedoelen het sultanaat Oman en Muskate in de Zuid-Oosthoek van het Arabische schiereiland.

Volgens de berichten is een mohammedaanse geestelijke leider, imam *Galeb ben Ali,* in opstand gekomen tegen het wereldlijke (staats)hoofd, sultan *Said ben Taimoer* van Muskate. Het sultanaat heeft, evenals verscheidene andere vorstendommen langs de kusten van de Arabische Zee en de Perzische Golf, een verdrag met Groot-Brittannië. Op grond van dit verdrag heeft de sultan een beroep op Engeland gedaan om hulp. De Britse regering heeft dit verzoek ingewilligd en vervolgens zijn op 24 juli straaljagers van de Royal Air Force vanuit de vliegbasis Sjarjah (sjeikdom aan de Perzische Golf) in actie gekomen tegen een aantal bergforten in het binnenland, eerst met waarschuwende pamfletten, later ook met raketwapens. Voorts zijn enige compagnieën Britse troepen uit Kenya naar Bahrein in de Perzische Golf overgebracht.

Opstand of bevrijdingsstrijd?

Algemeen wordt in de westelijke bladen gesproken van een „opstand" en een „opstandige beweging", terwijl van de zijde van de Arabische Liga en in de Egyptische pers sprake is van een „moorddadige aanval" van Britse strijdkrachten en van strijd tegen „reactie en imperialisme" door de imam. President *Nasser* zei op 26 juli, tijdens de viering van de vijfde verjaardag van de Egyptische revolutie o.m.: „In Oman en in alle Arabische landen, van de Atlantische Oceaan tot de Perzische Golf bestaat het Arabische nationalisme in het hart van iedere Arabier. Met Gods hulp zal het Arabische nationalisme in deze strijd de overwinning behalen." Volgens president Nasser geldt het hier een nationale bevrijdingsstrijd. Het is echter de vraag of de imam beschouwd kan worden als de representant van een nationale of nationalistische beweging. Eerder lijkt het, dat het hem te doen is om de bevestiging van zijn eigen positie. Weliswaar berust de formele soevereiniteit

Sultan Said ben Taimoer

over het gehele gebied van Oman bij de sultan, maar in feite had deze in het binnenland weinig of niets te zeggen. Hier domineerde het gezag van de imam.

Olie

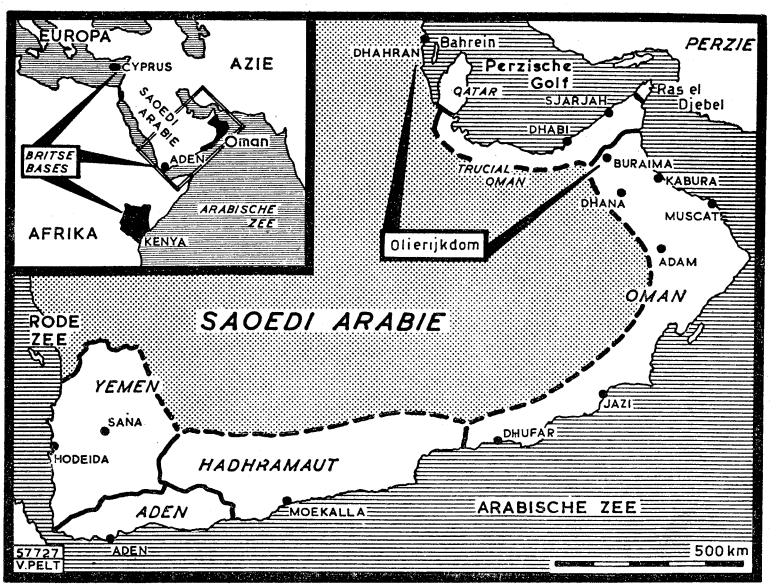
Vooral de mogelijkheid van de aanwezigheid van olie in de bodem van Oman heeft de traditionele tegenstelling tussen imam en sultan — reeds enige jaren geleden — in een acuut stadium gebracht. Daarbij bleek, dat de imam de steun had van koning *Saoed* van Saoedi-Arabië. Deze maakt aanspraak op de oase Boeraimi aan de „grens" tussen Oman en Saoedi-Arabië. Wij zetten hier het woord grens tussen aanhalingstekens, omdat deze woestijngrenzen eigenlijk nooit vastgesteld zijn. De Saoedi-Arabische belangstelling voor deze oase wordt gemotiveerd zowel door de expansiedrang van het door Ibn Saoed in een kwart eeuw opgebouwde koninkrijk in de richting van de Arabische Zee en de Perzische Golf als — in het bijzonder — door de vermoede aanwezigheid van olie juist onder de oase Boeraimi. Over het bezit van deze oase is reeds jaren een strijd gaande.

Ten slotte is in de wereldpers ook gezinspeeld (en méér dan gezinspeeld) op rivaliteit tussen Amerikaanse en Britse oliemaatschappijen in het betrokken gebied.

Engelands invloed in Arabië

Hoewel de politieke en militaire invloed in het Midden-Oosten na de jongste wereldoorlog steeds meer is afgebrokkeld, domineert deze invloed nog steeds langs de zuidelijke en oostelijke kusten van het Arabische schiereiland. Het grootste deel (centrum) van het schiereiland wordt beheerst door koning Saoed van Saoedi-Arabië (oppervlakte ongeveer 1.2 miljoen km², bevolking ongeveer 6 miljoen zielen), en Jemen (ca. 120.000 km², 3.5 miljoen zielen). Langs de kusten zijn gelegen: de Britse kolonie (vlootbasis) Aden en het protectoraat Hadramaut (ca. 180.000 km² 700.000 zielen), het sultanaat Oman en Muskate (ca. 150.000 km²,

(*Zie vervolg pag.* 13385)

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

België — 22 juli De luchtvaartbesprekingen met de Ver. Staten zijn, zonder dat een resultaat werd bereikt, opgeschort. — **25 juli** De Nationale Bank verhoogt de discontovoet met 1%.

Duitsland (Oost) — 27 juli Grotewohl stelt voor om bij verdrag een Duitse statenbond te vormen als inleiding tot de hereniging van Oost- en West-Duitsland.

Duitsland (West) — 23 juli Te Moskou beginnen besprekingen tussen de Bondsrepubliek en de SU over de repatriëring van de nog in de SU verblijvende Duitsers en over een handels- en consulaire overeenkomst.

Egypte — 22 juli President Nasser opent het nieuwe parlement. Hij kondigt o.a. aan, dat „binnenkort" met de bouw van de Assoeandam zal worden begonnen. — **26 juli** President Nasser beschuldigt de Australische premier Menzies ervan hem (Nasser) in september 1956, toen Menzies als woordvoerder van de Suez-conferentie te Londen een bezoek aan Egypte bracht, onder druk te hebben gezet.

Engeland — 23 juli Lagerhuisdebat over de ontwapening; een Labour-motie om het budget van buitenlandse zaken te verminderen met een symbolisch bedrag van £ 5 als uiting van afkeuring over het ontwapeningsbeleid van de regering verworpen met 322 tegen 262 stemmen. — **27 juli** Einde van een staking van 100.000 man personeel van de provinciale busondernemingen.

Frankrijk — 23 juli De wijnprijs met frs. 5 per liter gestegen. — **24 juli** Oud-premier P. Mendès-France heeft bij de Nat. Vergadering een ontwerp-resolutie ingediend, waarin wordt gevraagd om een conferentie met Tunesië en Marokko over de bestaande kwesties tussen Frankrijk en de Noordafrikaanse landen en over een federatie in Noord-Afrika. — **25 juli** In 1956 zijn door verkeersongevallen 8283 mensen om het leven gekomen en werden 180.614 gewond. — **26 juli** De minister van financiën, F. Gaillard, stelt het kabinet een begroting van „versterkte versobering" voor 1958 en ingrijpende nieuwe beperkingen van de overheidsbestedingen voor. — Een delegatie van de „International Commission against Concentration Camp Practices" brengt rapport uit over een onderzoek dat zij in Algerije heeft ingesteld. Zij heeft aldaar geen concentratiekampen aangetroffen, maar wel gevallen geconstateerd waarin arrestanten waren mishandeld.

Griekenland — 26 juli De Grieks-orthodoxe primaat, aartsbisschop Dorotheos (68) overleden.

Guatemala — 26 juli President Carlos Castillo Armas vermoord. De voorzitter van de wetgevende vergadering, dr. Luis Arturo Gonzalez Lopez beëdigd als voorlopig president.

Hongarije — 22 juli De regering heeft gelast, dat het stelsel van betaling naar prestatie overal moet worden ingevoerd waar dit „voordeliger is voor de werkers en de economie van het volk". Dit normenstelsel, dat na de oktoberrevolutie van 1956 was afgeschaft, zou niet moeten worden toegepast in ondernemingen met een ingewikkeld arbeidsproces of in bedrijven waar produkten met een hoge kwaliteit worden vervaardigd.

Indonesië — 25 juli Ook Oost-Celebes heeft zich akkoord verklaard met de wens van andere buiten Java liggende provincies naar een grotere autonomie.

Internationaal — 22 juli De Nederlander dr. J. Vixseboxe gekozen tot voorzitter van de VN-commissie voor inlichtingen uit niet-zelfbesturende gebieden. — Indonesië zal zijn troepencontingent (584 man) dat deel uitmaakt van het VN-politieleger in Egypte, terugtrekken. — **24 juli** Volgens gegevens van de economische commissie van het Britse Gemenebest heeft de wereldgraanproduktie (excl. die van de SU en China) in 1956 met een totaal van 465 mln. ton een record bereikt. — **25 juli** De Amerikaanse gedelegeerde op de VN-ontwapeningsconferentie te Londen, H. Stassen, stelt voor een inspectie-systeem in het leven te roepen, dat moet verzekeren dat ruimteprojectielen alleen zullen worden gelanceerd voor vreedzame en wetenschappelijke doeleinden.

Israël — 23 juli De Shell en de British Petroleum, welke gezamenlijk eigenaar zijn van de „Consolidated Refineries", welke de olieraffinaderij te Haifa exploiteert, hebben onder Arabische druk besloten hun operaties in Israël te staken.

Joego-Slavië — 24 juli De vroegere medewerker van Tito, Djilas, die thans in de gevangenis zit, heeft in een boek dat te New York gepubliceerd zal worden een felle aanval op het communisme gedaan.

Kunst — 24 juli De Franse toneelschrijver, acteur en filmregisseur Sacha Guitry (72) overleden.

Nederland — 22 juli De minister van justitie heeft aan de Ned. Federatie voor Vluchtelingenhulp toegezegd, dat hij wil bevorderen, dat nog maximaal 150 vluchtelingen in 1957 naar Nederland kunnen komen, mits het particulier initiatief zich garant stelt voor hun verzorging. — **23 juli** Drs. A. J. J. van der Made benoemd tot directeur van de KRO. — Met ingang van 16 augustus is mr. C. J. G. Brecht benoemd tot burgemeester van Tilburg. — **24 juli** De tandartsen gaan akkoord met een door minister Suurhoff voorgestelde arbitrageregeling i.z. de honorering van de tandheelkundige hulp aan ziekenfonds-verzekerden. — De Eerste Kamer aanvaardt de huurwetten. — **16 juli** Daar de loononderhandelingen met de KLM-directie vast zijn gelopen, zullen de piloten met ingang van 29-7 geen extra prestaties meer leveren. — **28 juli** Met ingang van 29-7 wordt de prijs van suiker voor de consument met 8 cent per kg verhoogd.

Oman — 22 juli De Britse minister van buitenlandse zaken, Selwyn Lloyd, verklaart in het Lagerhuis, dat er in verband met de toestand in het sultanaat Muskate en Oman een kleine troepenbeweging van Britse strijdkrachten had plaatsgevonden; er waren echter nog geen Britse militairen op het grondgebied van het sultanaat. Volgens Lloyd hadden de opstandelingen hulp van buitenaf gekregen. — **23 juli** Minister Selwyn Lloyd maakt in het Britse Lagerhuis bekend, dat aan de plaatselijke militaire autoriteiten in het sultanaat „carte blanche" was gegeven voor een „beperkte interventie". — **24 juli** De Britse luchtmacht begint actie tegen de opstandelingen.

Polen — 22 juli „De meerderheid van ons volk heeft de Poolse weg naar het socialisme aanvaard. Immers, deze is de beste en de enige kans om onze soevereiniteit te versterken en de culturele en economische ontwikkeling van ons land voor te staan", aldus heeft Gomulka in een toespraak ter gelegenheid van de 13de verjaardag van de Poolse volksrepubliek verklaard.

Sowjet-Unie — 25 juli Het „directoraat-generaal voor de economische betrekkingen met de volksdemocratieën" is omgezet in een aan de ministerraad verbonden staatscommissie voor de economische betrekkingen met het buitenland. M. Perwoekin is benoemd tot voorzitter van deze commissie; hij wordt als minister voor de middelzware machinebouwindustrie opgevolgd door E. Slawski. — **26 juli** Chroesjtsjew wil studenten met de Ver. Staten uitwisselen.

Sport — 19 juli Atletiek: De Britse atleet D. Ibbotson verbetert het wereld- en Europese record op de Engelse mijl in 3 min. 57.2 sec.; het wereldrecord stond sinds 21-6-54 met 3.58.0 op naam van de Australiër J. Landy en het Europese record met 3.59.0 op naam van de Hongaar L. Tabori. — **20 juli** Wielrennen: J. Anquetil (Fr.) wint de Tour de France. — **27 juli** Zwemmen: J. Koster (Ned.) verbetert het wereldrecord 1500 m vrije slag (dames) met 20 min. 3.1 sec.; het oude record stond sinds 21-8-56 met 20.22.8 ook op haar naam.

Tunesië — 25 juli De constituerende vergadering zet de Bey, Sidi Lamine, af, proclameert de republiek en kiest premier Habib Bourguiba tot eerste president. — **26 juli** In verband met de uitroeping van de republiek treedt het kabinet af.

Ver. Staten — 23 juli Minister Dulles heeft in een toespraak voor radio en TV verklaard, dat hij nog niet wanhoopt aan het welslagen van de ontwapeningsconferentie te Londen. — **24 juli** De Senaat ontneemt gedeeltelijk de kracht aan een wetsvoorstel van Eisenhower (het „civil-rights"-ontwerp), dat beoogde de nodige garanties te scheppen dat de negers in de zuidelijke staten hun elementaire burgerrechten zouden kunnen uitoefenen. De Senaat schrapte nl. de bepaling, dat de minister van justitie of eventuele gedupeerden machtigt bij geschillen over de uitoefening van alle burgerrechten, waaronder dus ook de integratie op de scholen, het oordeel te vragen van federale gerechtshoven.

(*Vervolg van pag.* 13383)

550.000 zielen), de Piratenkust (zes sjeikdommen, met een bevolking van ca. 80.000 zielen), het sjeikdom Quatar (ca. 15.000 km², 30.000 zielen), het emiraat Koeweit (ca. 3.500 km², 100.000 zielen) en de Bahrein Eilanden, een kalifaat (ca. 350 km² en 120.000 zielen.

Al deze gebieden, behalve Aden dat een Britse kolonie is, hebben verdragen met Engeland, sommige reeds sedert het einde van de 18de eeuw, waarbij een soort protectoraatsverhouding is gevestigd.

Land en volk van Oman)*

Het sultanaat Oman en Muskate is door de natuur in twee geheel verschillende delen verdeeld. Langs de kust strekt zich een vruchtbare strook uit, waar koffie, dadels, rijst, maïs en katoen worden verbouwd**). Ook het naar zee toegewende deel van het gebergte van Djebel Achdar en Dhofar is nog betrekkelijk vruchtbaar. Maar deze meer dan 3000 m hoge bergketen (Djebel Achdar) vormt tevens een bijna onoverkomelijke natuurlijke afscheiding. Achter dit gebergte, landinwaarts, in de richting van Saoedi-Arabië strekt zich de Roeb el Khali uit, de grootste Arabische woestijn.

Oman is echter niet alleen door de natuur in tweeën gedeeld — vruchtbare landbouwgrond en dorre woestijnen —, ook de bevolking is verdeeld. Zij behoort tot twee verschillende groepen stammen (de Hanawi en Ghafari), die ook aanhangers zijn van twee verschillende Mohammedaanse sekten. Beide groepen voeren al eeuwen strijd met elkaar.

De omvang van de bevolking is nooit precies vastgesteld; de schattingen variëren van 500.000-830.000. Het zijn overwegend Arabieren (van verscheiden stam), behalve in de twee havens Muskate en Matrah, waar vele Baloedsji's, Indiërs, Pakistani's en negers wonen.

Sultan en imam

Van de oude geschiedenis van het sultanaat is weinig bekend. De Portugezen maakten in 1508 van de stad Muskate een belangrijke factorij, maar in 1650 werden zij door de Arabieren verdreven. Het sultanaat slaagde er zelfs in (1730) Portugese nederzettingen in Oost-Afrika te veroveren (Magadishoe, Mombassa, Matia en Zanzibar).

Een Perzische inval (1741-1743) eindigde met de opkomst van de huidige dynastie, de „El Aboe Saids," die niet alleen wereldlijke heersers waren, maar ook gedurende enige perioden imam (geestelijk leider) van de islamitische Zjadki-sekte. In het algemeen echter waren de sultan en de imam twee verschillende personen. De sultan behoorde tot de Ghafarigroep, de imam tot de groep der Hanawi's. De sultan resideerde in de havenstad Muskate, de imam in de bergvesting Nezwe of Nirwa. De soevereiniteit van de sultan over het gehele land was meestal slechts van formele aard. De praktijk was, dat de sultan buiten het kustgebied weinig te zeggen had en dat de imam in feite over het binnenland regeerde. Soms ging dat korte perioden goed, maar meestal was er strijd tussen beiden.

De sultan kon in deze strijd gewoonlijk rekenen op de steun van Engeland, dat reeds 150 jaar nauwe relaties met hem onderhoudt.

Volgens de Britse „Background Note"*) schonk de sultan bij de „overeenkomst van Sib" aan de imam, als complement van diens geestelijke gezag, ook die mate van wereldlijk gezag welke volgens de traditie bij het ambt behoorde. Dit nam de vorm aan van een beperkte mate van provinciale autonomie over diegenen van de stamgenoten van Oman die bereid waren de jurisdictie van de Imam te aanvaarden. De soevereiniteit van de sultan over het gehele sultanaat bleef echter onverminderd gehandhaafd. „Vele jaren was er gelijkgezindheid tussen de opeenvolgende sultans en hun leenmannen, welke zeer duidelijk bleek toen imam Mohamed Khalili in 1952 militaire hulp gaf aan zijn opperheer, toen de sultan een leger bijeenbracht om de Saoedi-Arabiërs te verdrijven die de Boeraimi-oase waren binnengedrongen".

Na de dood van de oude imam in 1951 geraakte zijn opvolger, Galeb, „verwikkeld in pogingen om een onafhankelijke staat in Oman te vestigen". Overeenkomstig de „verzoeken van verschillende sjeiks deed de sultan zijn gezag over het gehele land in december 1955 weer gelden". Volgens nieuwsberichten werd op 15 december 1955 officieel in Muskate verklaard dat „verschillende ontevreden sjeiks" een „samenzwering hadden gesmeed om het sultanaat met behulp van buitenlands geld, wapenen en propaganda te ontwrichten"; een dergelijke samenzwering „kon niet langer worden geduld" en er werden maatregelen genomen „om het vertrouwen te herstellen, de vrede te bewaren en aan de petitie van ‚trouwe onderdanen' te voldoen". Tot zover de „Background Note".

De *Neue Zürcher Zeitung**) dateert de overeenkomst van Sib in 1930 en merkt voorts op, dat men sedert 1945 weet, dat er nauwe betrekkingen bestaan tussen de imam en Saoedi-Arabië. Herhaalde bezoeken aan Ryad, de hoofdstad van dit land zijn aanleiding geworden tot de bewering, dat de imam in 1950 de opperheerschappij van de koning van Saoedi-Arabië zou hebben erkend.

De oase Boeraimi

Over de kwestie-Boeraimi schreef de Neue Zürcher Zeitung:

De sultan zou gaarne in zijn land een soortgelijke ontwikkeling zien als in verscheidene buurlanden, waar olie enorme rijkdom heeft gebracht. Met het oog hierop heeft hij voor geheel Oman een exploratie-concessie toegestaan aan de Iraq Petroleum Co. De imam — evenals de imam van Jemen — een conservatieve anti-westerse mohammedaanse leider heeft zich niet alleen verzet tegen het binnendringen van Europese „christelijke geologen", maar heeft zelfs getracht, met steun van zijn vriend de heerser van Saoedi-Arabië, zijn invloedssfeer ten koste van de sultan uit te breiden. Zo veroverde hij in 1952 de stad Ibri.

In februari 1954 vestigde zich een afgezant van Saoedi-Arabië in een der dorpen van de oase Boeraimi. Met rijke geschenken won hij de sympathie van de bewoners. Nu vormt de weg van Boeraimi naar Ibri de natuurlijke toegang (karavaanweg) naar het gebied, dat gelegen is tussen de Roeb el Khali (woestijn) en de Djebel Achdar (gebergte). De bezetting van deze toegangsweg door afgezanten en bondgenoten van Saoedi-Arabië begon sterk te gelijken op een sprong van Saoedi-Arabië over de

---

*) Deze gegevens zijn voornamelijk ontleend aan een uitvoerig artikel in de Neue Zürcher Zeitung van 15 januari 1957. Ook is gebruik gemaakt van een „Background Note" (No. 8, d.d. 24-7-57) van de persdienst van de Britse ambassade.

**) De voornaamste exportprodukten zijn wierookhars en dadels. Voorts gedroogde vis (de kustzee van Muskate is een der visrijkste ter wereld).

barrière die gevormd wordt door de Roeb el Khali; een barrière die tot dusver de Zuidarabische landen tegen de expansiedrang van het Noorden heeft beschermd.
De door Britse officieren geleide troepen van de sultan hebben met steun van bedoeïnen die in het betreffende gebied weidegronden hebben, met steun ook van de oliemaatschappij en — nu en dan — van de Royal Air Force Ibri heroverd (1954), de hand gelegd op Nazwe en de imam zelf (1955) en de afgezanten van Saoedi-Arabië uit Boeraimi verjaagd (1956). Volgens de Engelse opvatting behoort deze oase deels aan de sultan van Oman, deels aan een eveneens met Engeland verbonden sjeik. Naar verluidt verbleef de imam na deze woestijnveldtocht onder bewaking in de bergstad Miskin, maar blijkbaar heeft hij zich aan deze bewaking kunnen onttrekken.
Zijn hernieuwde strijd heeft, blijkens verklaringen van officiële woordvoerders, de steun van de Arabische Liga en van Egypte. In de hoofdstad van dit land bevindt zich ook een „Bureau van de imam van Oman", dat inmiddels allerlei verklaringen heeft gepubliceerd.

Brits-Amerikaans olieconflict tegengesproken

Verscheidene bladen hebben geopperd, dat rivaliteit tussen de in Saoedi-Arabië werkende Arabisch-Amerikaanse Oliemaatschappij (Aramco) — die er op uit is haar olieproducerende gebied uit te breiden — en de Iraq Petroleum Co. mede de achtergrond zou vormen van de strijd in Oman.
Volgens de *Nwe. Rotterdamse Crt.* (22-7) hebben Engelse vliegtuigen meermalen Amerikaanse ingenieurs in de betwiste grensgebieden het boren onmogelijk gemaakt. Dit blad weet zelfs te berichten, dat een expeditie van de Aramco in het woestijngebied van Oman „er al eens vandaan gejaagd" is „met achterlating, naar verluidt, van materiaal ter waarde van 300.000 dollar".
Een woordvoerder van de Britse regering heeft op 26 juli stelling genomen tegen de berichten, dat een Brits-Amerikaans olieconflict de achtergrond zou vormen van de strijd in Oman.
Hij wees er op, dat zowel de Standard Oil of New Jersey als de Socony Mobil — twee vooraanstaande Amerikaanse maatschappijen, die de in Saoedi-Arabië opererende Aramco hebben gevormd — ook in belangrijke mate deel hebben in de Iraq Petroleum Company. In laatstgenoemde maatschappij zijn Britse belangen voor nog geen 50% geïnteresseerd. De rest van het kapitaal is verstrekt door genoemde Amerikaanse maatschappijen en de Compagnie Française des Pétroles.
Het is niet aannemelijk, aldus de woordvoerder, dat de Amerikaanse oliemaatschappijen tegen zich zelf zouden intrigeren.
Volgens *DPA* (26-7) hebben Amerikaanse officiële woordvoerders zich in dezelfde geest uitgelaten. Washington zou zich intussen nogal bezorgd maken. De Amerikaanse regering wil, zo mogelijk, geheel buiten het geschil blijven om niet op een gegeven ogenblik te moeten kiezen tussen de twee bondgenoten: Engeland en Saoedi-Arabië.

België

Luchtvaartoverleg met de VS mislukt —

De op 16 juli te Washington begonnen onderhandelingen tussen België en de Ver. Staten over een herziening van het in 1946 tussen beide landen gesloten luchtvaartverdrag zijn op 22 juli geëindigd zonder dat de partijen tot overeenstemming zijn gekomen. Naar men verwacht zal het overleg in het a.s. najaar worden hervat.
De Belgische luchtvaartmaatschappij, de Sabena, had verzocht haar lijn op Montreal (Canada) tot San Francisco (VS) te mogen doortrekken. De Belgische delegatie, die werd geleid door *Guy Daufresne de la Chevalerie,* heeft er tijdens de onderhandelingen op gewezen, dat de Sabena slechts één lijn op de VS heeft (New York), terwijl de Amerikaanse maatschappijen landingsrechten hebben in Brussel en in Leopoldstad (Kongo).

De kosten van het tienjarenplan voor Kongo —

In het verslag van de directie voor de economische studiën van het ministerie van koloniën wordt eraan herinnerd dat de globale uitgaven van het tienjarenplan voor Kongo (zie pag. 8519 en 8536 E), die in 1950 op ongeveer 25 miljard frank werden geraamd, belangrijke herzieningen hebben ondergaan.
Thans voorziet het plan uitgaven ten bedrage van 51 miljard frank. In 1950 werd de tenuitvoerlegging begonnen en tot dusver zijn in het kader van het plan twee driejaarlijkse buitengewone begrotingen opgemaakt die de perioden 1950-1952 en 1953-1955 omvatten. De eindbegroting, die de periode 1956-1959 omvat, is reeds volledig aangevat. Als vastleggings- en betalingskredieten van 1950 tot 31 december 1956 vermeldt zij 31.311 miljoen frank vastleggingskredieten en 29.460 miljoen frank gedane betalingen. In deze cijfers zijn de bedragen niet begrepen van het aanvankelijke plan van de Otraco voor 3387 miljoen frank.

Disconto verhoogd —

De Nationale Bank heeft met ingang van 25 juli het disconto- en rentetarief met 1% verhoogd. Het officiële disconto bedraagt thans 4½%. In augustus 1955 had een verhoging van 2¾ tot 3% plaatsgevonden (zie pag. 12038/3) en in december 1956 (zie kron. 12880) tot 3½%.
De discontoverhoging is o.a. het gevolg van de slechtere positie van de betalingsbalans. De betalingsbalanstekorten stegen in april en mei jl. tot resp. 806 en 578 miljoen frank. De goud- en deviezenreserves van de Nat. Bank daalden van 58.3 miljard frank per 3 januari jl. tot 52.7 miljard frank per einde juni. Deze reserves zijn echter sindsdien weer stijgende, terwijl de betalingsbalans voor juni weer een batig saldo heeft aangewezen (256 miljoen frank).
Tot het besluit het disconto te verhogen heeft ook bijgedragen de verhoging in Nederland tot 4¼%.
Door de in verhouding tot andere landen lage discontovoet heeft de laatste jaren een vlucht van Belgisch kapitaal naar het buitenland plaatsgevonden. De kapitaaluitvoer bedroeg in 1956 9.7 miljard en in 1955 8.9 miljard frank. De nieuwe verhoging van het disconto heeft derhalve mede tot doel de kapitalen in het land te houden.

Het disconto- en rentetarief is thans als volgt samengesteld:

Disconto — Geaccepteerd in een bank gedomicilieerd papier, warrants, en bankaccepten vooraf door de Nationale Bank van België geviseerd: 4½%. Geaccepteerd niet in een bank gedomicilieerd papier: 5¼%. Niet geaccepteerd in een bank gedomicilieerd papier: 6%. Niet geaccepteerd en niet in een bank gedomicilieerd papier, promessen: 6¼%.

Voorschotten in rekening-courant en beleggingen — Schatkistcertificaten, uitgegeven op max. 366 dagen: ongewijzigd. Speciale Schatkistcertificaten, uitgifte december 1956-januari 1957: 4½%. Schatkistcertificaten, uitgegeven op meer dan 366 dagen, 4½%, obligaties lening 1951 met 10 of 15 jaar looptijd, 4½%, obligaties lening 1952-1962 met 10 jaar looptijd, 4½%, obligaties lening 1952-1964 met 12 jaar looptijd, 3½%, obligaties Muntsaneringslening derde reeks (paar), vierde en vijfde reeks, 4%, Schatkistcertificaten 1950 van Belgisch-Kongo met 5 of 10 jaar looptijd, 4%, Koloniale Schuld 1950-1960: 6¼%. Andere overheidsfondsen: 6¼%.

In 1956 minder gespaard —

In het jaarverslag over 1956 van de Spaar- en Lijfrentekas wordt erop gewezen, dat er in 1956 8.5% minder is gespaard dan in 1955, nl. 51.2 miljard tegen 55.9 miljard frank. Door de particulieren werd in totaal in 1956 (1955) 40.8 (46) miljard frank gespaard, terwijl de ondernemingsbesparingen 10.4 (9.9) miljard frank bedroegen.

Volgens het verslag houdt voor sommige spaarvormen deze evolutie verband met factoren van institutionele aard. De verzwakking bij het sparen door fondsvorming is het gevolg van het feit, dat in de stelsels der sociale verzekeringen de uitgaven sneller stijgen dan de lopende ontvangsten. De inkrimping van de middelen, die door particulieren besteed werden, hetzij aan woningbouw, hetzij aan het verstrekken van hypotheekleningen, vindt haar oorsprong voornamelijk in de ruimere bijdragen van de overheids- en van de particuliere instellingen die zich bijzonder met de financiering van deze sectoren bezighouden.
Daarentegen is de vertraging bij het depositosparen en bij de intekeningen op effectenemissies in de eerste plaats te wijten aan de verstoringen die uit de internationale gebeurtenissen tijdens de laatste maanden van het jaar voortvloeiden en die tot het vloeibaar maken van aanzienlijke vroeger aangelegde tegoeden leidden.
De weerslag van deze factoren kan nochtans niet alleen de inkrimping van het sparen verklaren. De Spaarkas heeft er nl. reeds eerder op gewezen, dat het verkeerd zou zijn te menen dat het sparen ontoereikend is om de essentiële investeringen te financiëren. De oorzaak van de in dat opzicht ondervonden moeilijkheden schijnt veeleer te moeten gezocht worden in de bestemming die aan de gespaarde gelden gegeven wordt. Een aanzienlijk gedeelte hiervan wordt inderdaad afgeleid, hetzij naar beleggingen in het buitenland die in de loop van de jongste jaren bestendig toegenomen zijn, hetzij naar niet produktieve aanwendingen, zowel in de particuliere als in de overheidssector van de volkshuishouding.

Beroepskredieten —

Blijkens het verslag van de Beheersraad van de Nationale Kas voor Beroepskrediet (NKBK) zijn, zo ontlenen wij aan V E V - B e r i c h t e n (30-6), in 1956 6934 kredieten met een totaalbedrag van 1234 miljoen frank verleend tegen 6920 kredieten met 1126 miljoen frank in 1955. De terugbetalingen op de uitstaande kredieten beliepen 716 miljoen frank, terwijl het bedrag van de geschrapte kredieten 48 miljoen frank bereikte. De uitstaande kredieten en kredietverbintenissen bedroegen per 31 dec. 1956 (1955) 4004 (3534) miljoen frank. Sinds haar oprichting in 1929 heeft de NKBK 74.310 kredieten tot een bedrag van 8531 miljoen frank verleend. Over de in 1956 verleende kredieten worden nog de volgende bijzonderheden gegeven:

Aard der kredieten

	Aantal	Bedrag (in mln. F.)	in %
Discontering handelspapier	43	7,2	0,58
Discontering promessen	30	4,0	0,33
Kaskrediet	279	48,1	3,90
Kred. op lange en halfl. termijn	6582	1175,0	95,19
Totaal	6934	1234,3	100

Doel der kredieten

	Aantal	Bedrag (in mln. F.)	in %
Aankoop materiaal	2780	332,6	26,96
Aank. beroepseigendommen	993	270,6	21,92
Bouw en verbouwing beroepsgebouwen	1352	353,9	28,67
Overname handelszaken	421	65,3	5,29
Boedelscheiding	96	21,9	1,78
Bedrijfskapitaal	1078	148,9	12,06
Terugbetal. beroepsschulden	214	41,0	3,32
Totaal	6934	1234,3	100

Economische sectoren

	Aantal	Bedrag (in mln. F.)	in %
Groot- en kleinhandel	1413	244,7	19,82
Voedingsnijverheid	1505	200,8	16,27
Bouwbedrijf	1110	183,0	14,82
Transportbedrijven	516	154,5	12,52
Textielnijverheid	426	76,4	6,20
Metaalverwerkende bedrijven	495	97,5	7,90
Diverse nijverheden	332	57,3	4,64
Landbouw, veeteelt, visvangst	214	42,4	3,43
Vrije beroepen	127	34,3	2,78
Houtnijverheid	171	32,7	2,65
Ledernijverheid	109	14,6	1,18
Diversen	516	96,1	7,79
Totaal	6934	1234,3	100

Geografische verspreiding

	1955 %	1956 %
Antwerpen	18,63	18,68
Brabant	18,88	17,07
West-Vlaanderen	14,39	15,84
Oost-Vlaanderen	9,26	10,16
Henegouwen	11,79	12,63
Luik	12,59	12,59
Limburg	6,34	4,91
Luxemburg	3,94	3,94
Namen	4,18	4,18
Totaal	100	100

Diversen —

De Kamer in 1956/57 — Tijdens het afgelopen parlementair jaar is, aldus D e S t a n d a a r d (25-7), de Kamer van Volksvertegenwoordigers 13 maal in ochtendvergaderingen en 77 maal 's namiddags bijeen gekomen, zijnde in totaal 308 uren en 10 minuten. De Kamercommissies kwamen 210 maal bijeen en de bijzondere commissies 30 maal. De Kamer keurde 116 wetsontwerpen en 15 wetsvoorstellen goed, verwierp 12 voorstellen en 1 wetsontwerp, terwijl 12 wetsvoorstellen door hun indieners werden teruggetrokken. De leden dienden 42 verzoeken tot interpellatie in, waarvan er 39 gehouden werden, één verzoek om interpellatie werd teruggetrokken en twee hadden niet plaats. De leden stelden voorts 1286 vragen.

Grensarbeiders — In 1955 werkten er ongeveer 4000 Nederlandse grensarbeiders in België, welk cijfer in 1956 nagenoeg gelijk is gebleven. Verder werken er thans 16.000 andere Nederlanders, waarvan 12.000 mannen, in België, die daar tevens gevestigd zijn. Omgekeerd was in 1955 het gemiddeld aantal Belgische grensarbeiders, dat in Nederland werkte, 5500. Dit cijfer is in 1956 gestegen tot 7300. Er zijn echter veel minder Belgen die in Nederland werken en er tevens wonen, nl. 5000, waarvan 4000 mannen. Ten slotte gaat een stijgend aantal Belgische grensarbeiders in Luxemburg werken; dit zijn er thans 1700, terwijl 2000 Belgische arbeiders aldaar wonen.

Canada

Beperking immigratie - De werkgelegenheid —

De Canadese minister voor de immigratie, Fulton, heeft volgens *United Press* op 26 juli te Ottawa verklaard, dat Canada in de tweede helft van 1957 alleen immigranten zal toelaten, die reeds een betrekking in Canada zelf hebben gevonden, en immigranten die in Canada familieleden hebben, die zich garant stellen voor woonruimte en werkgelegenheid.
Deze maatregel is getroffen, aldus Fulton, om de toevloed van immigranten binnen de perken van het absorptievermogen van de Canadese economie te houden en de beschikbare huisvesting niet te overbelasten.
Later is nog medegedeeld, dat volgens immigratiebepalingen immigranten die geen van te voren geregeld arbeidscontract hebben, na 31 juli niet meer zullen worden aangenomen voor plaatsing op de open arbeidsmarkt. Het totaal aantal immigranten in de eerste helft van 1957 bedroeg 175.000, dit is meer dan het totaal voor het gehele jaar 1956.

De arbeidsraad voor Toronto en omgeving heeft volgens R e u t e r op 18 juli een verklaring opgesteld, die bestemd was voor publikatie in de buitenlandse pers. „Wij geloven", aldus deze verklaring, „dat het zeer belangrijk is voor immigranten uit de Europese landen te beseffen, dat de weersomstandigheden een grote invloed hebben op de werkgelegenheid in Canada. In de wintermaanden zal de werkloosheid snel toenemen en ongeschoolde en halfgeschoolde arbeiders

en bouwvakarbeiders zullen niet te plaatsen zijn. De toestand op het gebied van de huisvesting is bijna hopeloos. De toekomstige immigrant moet er op voorbereid zijn dat hij een groot deel van zijn inkomsten aan onderdak zal moeten besteden, als hij dat tenminste kan vinden en als hij erin slaagt een betrekking te bemachtigen."

Beperking handel met VS —
Premier *Diefenbaker* heeft volgens *Ass. Press* (24-7) verklaard niet tevreden te zijn met de ongelijke positie waarin de Ver. Staten en Canada elkaar op economisch niveau ontmoeten. Hij heeft bekendgemaakt, dat het in zijn bedoeling ligt de Canadese handel met Engeland aanzienlijk aan te moedigen en tezelfdertijd het wederzijdse handelsprogramma met de VS met ongeveer $ 600 miljoen per jaar in te krimpen.
Verder heeft de Canadese regering de in Canada gevestigde Amerikaanse bedrijven voorgesteld meer Canadese beleggers op te nemen, Canadezen in de raden van commissarissen te benoemen en, in feite, als Canadese concerns te gaan werken. Canada wil voornamelijk, aldus Ass. Press., de invloed van de Amerikaanse dollar in dat land beperken.

Duitsland (Oost)

Duitse confederatie voorgesteld —
De Oostduitse regering heeft volgens de *Nieuwe Rotterdamse Crt.* (29-7) op 27 juli verklaard, dat zij de vorming van een confederatie van de Oostduitse en Westduitse republiek als enig mogelijke weg naar de hereniging van Duitsland beschouwt. Algemene vrije verkiezingen in geheel Duitsland wijst zij van de hand, omdat volgens haar beide staten niet „mechanisch" kunnen worden herenigd.
Naar de opvatting van de Oostduitse regering moeten de Oostduitse en Westduitse republiek het voor het sluiten van een confederatie over de volgende punten eens worden: geen kernwapens in Duitsland van Westelijke of van Oostelijke zijde. West-Duitsland moet zijn lidmaatschap van de NAVO en Oost-Duitsland zijn lidmaatschap van het Oostelijke militaire blok opzeggen. De in West-Duitsland bestaande militaire dienstplicht moet worden opgeheven en er moet een regeling komen over de sterkte van beide legers. Oost- en West-Duitsland moeten ten slotte de vier grote mogendheden verzoeken hun troepen uit Duitsland terug te trekken. Na het sluiten van de confederatie kunnen dan economische, verkeerstechnische en andere kwesties worden geregeld. Een uit leden van de parlementen van beide staten gekozen Duitse raad zal echter slechts een adviserende stem hebben. De door deze raad aanbevolen stappen leggen geen verplichtingen aan de regeringen op.
De Westduitse Bondskanselier Adenauer zeide op 28 juli over het Oostduitse voorstel, dat deze oplossing inhoudt dat in Oost-Duitsland het communistische stelsel voorshands blijft bestaan; men wil dus feitelijk door een staatsverdrag de slavernij bestendigen.

De decentralisatie —
Het Oostduitse communistische partijblad *Neues Deutschland* heeft volgens *Reuter* (22-7) over de voorgenomen decentralisatie van het staatsapparaat (zie ook pag. 13371/1) nog medegedeeld, dat de departementen, die toezicht uitoefenen op bepaalde staatsfabrieken zullen worden verplaatst. De fabrieken krijgen een grotere onafhankelijkheid door middel van „verenigingen van fabrieken en staat". Deze verenigingen zullen worden opgericht in de staal- en ijzerindustrie, de steenkolenmijnen, de kunstvezelindustrie, de bandenindustrie en de filmindustrie.
De grote ondernemingen, waaronder de chemische fabrieken van Leuna, de ijzergieterijen in Stalinstadt en de optische fabrieken Zeiss blijven echter onder rechtstreeks toezicht van de ministeries.

Weerspannige hoogleraren —
Neues Deutschland heeft volgens *Reuter* op 21 juli medegedeeld, dat gebleken was, dat een aantal hoogleraren en docenten van de universiteit van Halle tegenstanders van de partij zijn. Dit was tot uiting gekomen in gesprekken, die zij met partijfunctionarissen hadden gevoerd. Zij hadden daarbij de theorieën gesteund van prof. dr. W. Harich, de Oostberlijnse hoogleraar, die op 10 maart jl. wegens landverraad tot 10 jaar dwangarbeid werd veroordeeld (zie pag. 13085/2). De betrokken hoogleraren en docenten waren allen verbonden aan de literaire faculteit.

Duitsland (West)

Eisen der vluchtelingen —
Een van de beide grote organisaties van vluchtelingen en ontheemden uit de Duitse gebieden in het oosten, de „Verband der Landsmannschaften", heeft volgens de *Nwe. Rotterdamse Crt.* (22-7) een beroep op de circa 10 miljoen vluchtelingen in West-Duitsland gedaan om bij de parlementsverkiezingen op 15 september alleen die kandidaten hun stem te geven, die hun politieke eisen erkennen. De organisatie wees erop dat 20% van de Westduitse kiezers vluchtelingen zijn.
De organisaties van de vluchtelingen eisen o.m. dat over de definitieve oostgrens van Duitsland pas in een vredesverdrag zal worden beslist. De hereniging van Duitsland op de grondslag van de grenzen van 1937 — een gebied dat dus een deel van het huidige Polen en van de SU inhoudt — moet bij de vredesonderhandelingen als minimumeis gelden. Basis voor de definitieve regeling van de Duitse oostgrens moet het recht op zelfbeschikking zijn voor de van hun vaderland beroofde Duitsers. Dit geldt ook voor de Sudetenduitsers. De Tsjechisch-Duitse grens kan eveneens pas definitief door het vredesverdrag worden geregeld. Tot wederopneming van diplomatieke betrekkingen met Polen, Tsjecho-Slowakije en andere landen achter het IJzeren Gordijn, waaruit Duitsers zijn verdreven, mag niet worden overgegaan, zolang de regeringen van deze landen de algemene rechten van de mens niet erkennen. Van de Bondsregering wordt door de organisaties van vluchtelingen verlangd, dat zij de kwestie van de ontheemden aan de Ver. Naties voorlegt en schadevergoeding voor de betrokkenen eist.

De bisschoppen en de vakbeweging —
Kardinaal Frings, de aartsbisschop van Keulen, had op 16 maart jl. een brief gezonden aan alle Westduitse r.k. organisaties en daarin actieve ondersteuning verlangd van de „Christliche Gewerkschaftsbewegung Deutschlands", die in oktober 1955 is opgericht (zie pag. 12200/2) door enkele leiders der Westduitse vakbeweging, die zich, uit overwegingen van religieus-politieke aard, niet met het beleid van de grote „Deutsche Gewerkschaftsbund" (DGB) konden verenigen.
Op 16 mei hebben daarop een aantal r.k. leiders van de DGB in een brief aan de kardinaal gevraagd, of het nu een katholiek verboden is

lid of functionaris te zijn van een bij de DGB aangesloten vakvereniging. Tot de ondertekenaars van deze brief behoorde o.m. de tweede voorzitter van de DGB, B. Tacke. Naar de *Nwe. Rotterdamse Crt.* (27-7) aan de *Süddeutsche Zeitung* ontleent, heeft kardinaal Frings aan de schrijvers van de brief van 16 mei geantwoord dat zijn verklaring van de 16e maart geen objectieve aanleiding tot de door hen gestelde vraag geeft. Hij wenst zich ook op het ogenblik van een beantwoording van deze vraag te onthouden. Alles moet z.i. worden vermeden, wat verdeeldheid zou kunnen brengen in de gelederen der r.k. werknemers. De ondertekenaars van de brief zouden met dit antwoord niet tevreden zijn en zouden nog gezamenlijk overleggen, welke consequenties eruit moeten worden getrokken.

Diversen —

Kanalisatie Main — Op de jaarvergadering der Rhein-Main-Donau AG te München, welke 28 waterkrachtcentrales exploiteert aan de Main, de Donau en de Lech, is volgens ANP (17-7) door het bestuur medegedeeld, dat de kanalisatie van de Main tot aan Bamberg tegen ongeveer 1962 gereed zal zijn. De regering van Beieren is voornemens t.z.t. te beginnen met de kanalisatie van het traject van Bamberg naar Neurenberg.

Uitbreiding olie-industrie — De Duitse aardolie-industrie zal volgens het Alg. Handelsblad (20-7) in 1957 met de uitvoering van een groot uitbreidingsprogramma beginnen, waarmee in totaal DM 2 miljard is gemoeid. Dit bedrag zal in de komende 3 à 4 jaren in hoofdzaak door de twee grootste ondernemingen op dit gebied in Duitsland, de Deutsche Shell AG en de Esso AG, aan de bouw van nieuwe raffinaderijen in het Ruhrgebied, olietankers en pijpleidingen worden besteed. De Deutsche Shell zal tot 1960 DM 700 miljoen aan investeringen ten koste leggen om zodoende de snel toenemende behoefte aan aardolieprodukten in de Bondsrepubliek te kunnen dekken.

Maximum snelheid — De Bondsraad heeft een verordening goedgekeurd, volgens welke m.i.v. 1 september in bebouwde kommen geen enkel voertuig sneller mag rijden dan 50 km per uur.

Egypte

Nasser opent parlement —

Het nieuw gekozen Egyptische parlement (zie ook pag. 13340/1) is op 22 juli voor het eerst bijeengekomen. *Abdel Latif el Boghadi,* die o.m. minister van gemeentezaken is, werd tot voorzitter gekozen. Hij zal ontslag als minister nemen. De 350 afgevaardigden werden allen als zodanig beëdigd, terwijl Nasser de eed als president aflegde.

In een grote rede zette president Nasser uiteen, waarom niet eerder kon worden overgegaan tot herstel van het normale parlementaire leven. Hij zeide volgens *Reuter/Ass. Press,* dat Egypte de plicht had het land te zuiveren van de imperialistische agenten. „Wij hebben daarom de koning afgezet, de feodalisten verpletterd door de agrarische hervorming in te voeren, de macht van de kapitalisten, die onze regeringen de wet voorschreven, gebroken, en ons ten slotte bevrijd van de partijen, die hun orders uit het buitenland kregen", aldus Nasser.

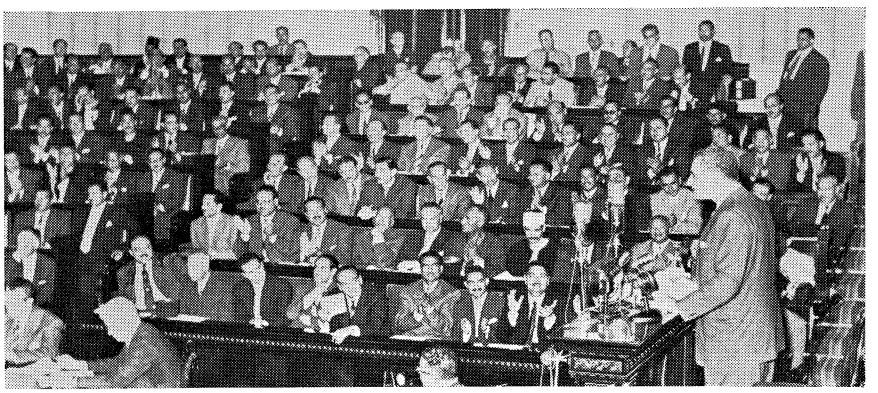
De president verklaarde dat de buitenlandse handel, de industriële produktie en de opbrengst van de landbouw sedert de revolutie aanzienlijk zijn toegenomen. Dit jaar zal er een ijzer- en staalfabriek met een jaarproduktie van 200.000 ton gereedkomen. De produktie van de olieraffinaderij te Suez is gestegen van 400.000 tot 1.300.000 ton per jaar. Men is bezig met de bouw van een kunstmestfabriek, die jaarlijks 370.000 ton kunstmest zal leveren, aldus Nasser. Het vijfjarenplan voor de ontwikkeling van de industrie zal het nationale inkomen met ongeveer 135 miljoen pond vermeerderen en aan een half miljoen nieuwe arbeiders werk verschaffen.

Nasser verklaarde voorts, dat de Egyptische handelsbalans in de jaren 1951-'52 een tekort vertoonde van bijna 80 miljoen pond. In 1956 bedroeg dit tekort nog slechts ongeveer 44 miljoen pond, terwijl de handelsbalans over de eerste zes maanden van 1957 een batig saldo vertoonde van ongeveer 7 miljoen pond.

Nasser deelde verder mede, dat de regering 320.000 hectaren land aan zich getrokken heeft voor verdeling onder voormalige boeren zonder grond. Hiervan zijn reeds 113.060 hectare verdeeld onder 68.737 gezinnen, die 466.495 personen omvatten.

De president maakte voorts bekend, dat „binnenkort" begonnen zal worden met de bouw van de nieuwe dam bij Assoean. De eerste fase van de bouw zal zich uitstrekken over een periode van 5 jaar en ongeveer 60 miljoen pond kosten, waarvan ca. 14 miljoen in buitenlandse deviezen.

Nasser verklaarde voorts, dat de Brits-Franse aanval op Egypte de geschiedenis zal ingaan als de laatste dwaasheid van het imperialisme. Maar ondanks hun nederlagen hebben de imperialisten de wapens nog niet neergelegd. Egypte is evenmin als Syrië en de andere Arabische landen gevrijwaard tegen een nieuwe aanval, aldus Nasser.

President Nasser tijdens zijn rede bij de opening van het parlement.

Jurisdictie Int. Gerechtshof aanvaard —

Op 22 juli is volgens *Reuter* officieel te New York door de Ver. Naties bekendgemaakt dat de Egyptische regering de jurisdictie van het Internationaal Gerechtshof te Den Haag heeft aanvaard in alle gevallen, waarin Egypte te ener en enig land te anderer zijde verschil van mening hebben over uitvloeisels van de nationalisatie van het Suezkanaal.

De Egyptische regering zal alle niet oplosbare geschillen tussen de landen die de Conventie van Constantinopel van 1888 (zie tekst pag. 12745) hebben ondertekend, over het Suezkanaal, voorleggen aan het Internationale Hof. Dit houdt in, dat geschillen over de doorvaart van Israëlische schepen niet door

het Hof kunnen worden behandeld, omdat Israël niet tot de ondertekenaars van de Conventie behoort.

Engeland

Ontwapeningsdebat in het Lagerhuis —

Het Lagerhuis heeft op 23 juli een motie van Labour met 322 tegen 262 stemmen verworpen. In de motie werd kritiek geoefend op de ontwapeningspolitiek van de regering (zie ook pag. 13372/3). Tijdens het debat had de socialistische oud-minister *Noel Baker* namens de Labourpartij een internationale overeenkomst geëist voor onmiddellijke staking van de proeven met kernwapens, los van allerlei voorwaarden, als eerste fase van een ontwapening.

Dat een overeenkomst over een onmiddellijk verbod van het gebruik van kernwapens het papier, waarop zij geschreven was, niet waard zou zijn, was volgens de *Nwe. Rotterdamse Crt.* (24-7) de mening van de minister van buitenlandse zaken, *Selwyn Lloyd*. Geen der partijen zou geloven, dat in het uiterste geval de ander de in zijn bezit zijnde wapens niet zou gebruiken. De minister trok hieruit de conclusie, dat de mogelijkheden van een realistische regeling op het gebied van de kernwapens op het ogenblik beperkt zijn tot opschorting van de proeven en stopzetting van de vervaardiging van splijtbare stoffen voor militaire doeleinden.

Lloyd zeide voorts, zich niet te kunnen verenigen met de opvatting, dat kernwapens verboden moeten worden, terwijl conventionele wapens in grote hoeveelheden zouden blijven bestaan. Hij zag moreel geen verschil tussen het zenden van duizend bommenwerpers om een stad met zeer ontplofbare stoffen te verwoesten en het zenden van een toestel met een waterstofbom. De wereld zou met conventionele wapens evengoed verwoest kunnen worden als met kernwapens. De plannen voor een luchtinspectie en controleposten op de grond vond hij een vrij grote vooruitgang. Er bestond evenwel geen overeenstemming over het te inspecteren gebied, waar de controleposten zouden moeten worden gevestigd, noch over de bevoegdheden, die deze posten zouden hebben.

Aneurin Bevan (Labour) verklaarde, dat men door de ontwapening te koppelen aan de hereniging van Duitsland op een dood punt is gekomen. De SU zal z.i. niet akkoord gaan met de hereniging van Duitsland, als Duitsland de vrijheid heeft om zich aan de kant van de Westelijke mogendheden te scharen. Hij drong er bij de regering op aan onderhandelingen met de SU te beginnen over een Europees veiligheidssysteem.

De inkrimping van het leger —

Op 24 juli zijn de bijzonderheden bekendgemaakt van de wijze waarop de reeds aangekondigde halvering van de Britse landmacht zal geschieden (zie ook pag. 13132/2). Aan het *Alg. Handelsblad* (25-7) ontlenen wij, dat 30 infanterie-regimenten, waaronder vele met beroemde namen en een lange geschiedenis, worden samengesmolten, evenals 20 cavalerie- en tankregimenten. De lijfgarde te voet wordt met 2 bataljons ingekrompen. In 1962 zal de Britse landmacht volgens plan 165.000 man tellen, allen vrijwilligers en beroepssoldaten.

Ruime compensatie wordt gegeven aan beroepssoldaten, die als gevolg van deze halvering het leger verlaten. De meesten zijn natuurlijk officieren. Er zijn er 14.000 in totaal, die gezamenlijk £ 50 miljoen uitgekeerd zullen krijgen.

Het nieuwe Britse leger zal de brigade als eenheid krijgen, waarin de oude regimenten worden opgenomen. Het is de bedoeling dat de manschappen de traditie van het regiment op de brigade overbrengen.

De samenvoeging van regimenten heeft grote tegenzin verwekt bij sommige militairen. Het meest wel bij de Highland Light Infantry, die zal worden verenigd met de Royal Scots Fusiliers tot een nieuwe Lowland brigade. De Highland Schotten zullen daardoor de rok van hun uniform (kilt) moeten opgeven voor de Laaglandse pantalons.

Macmillan over de economische vooruitzichten —

Premier Harold Macmillan heeft volgens *Reuter* op 20 juli in een te Bedford gehouden rede verklaard, dat de algemene economische vooruitzichten van Engeland goed zijn. Het ziet er naar uit, dat de betalingsbalans zich in gunstige zin zal ontwikkelen en naar alle waarschijnlijkheid zal Engeland in 1957 een belangrijk betalingsbalansoverschot hebben.

De Britse uitvoer kan zich op de wereldmarkten goed handhaven en vooral de exportontvangsten uit hoofde van de scheepvaart en de olie-industrie zijn goed.

In de eerste helft van 1957 zijn de goud- en dollarreserves met £ 88 miljoen gestegen en Engeland heeft daardoor nog geen gebruik behoeven te maken van de lening, die het van de Amerikaanse Export-Import Bank heeft ontvangen, noch van het speciale krediet van het Internationale Monetaire Fonds. Beide zullen echter in reserve worden gehouden.

De grotere deviezenontvangsten zijn afkomstig uit de grotere produktie van de meeste van Engelands belangrijke industrieën: staal, kolen en auto's. Een groot gedeelte van de produktiestijging is bestemd voor de uitvoer of voor investeringen.

Macmillan sprak voorts waarschuwend over de inflatie. Hij beweerde echter, dat ondanks de „ziekten", waaraan de Britse volkshuishouding thans lijdt, Engeland een grote welvaart geniet. De meeste Engelsen hebben het nog nooit zo goed gehad als thans, aldus de premier. Zowel in de industriesteden als in de landbouw kan men een welvaart waarnemen, zoals nog nimmer is voorgekomen in de geschiedenis van Engeland. Er is echter vrees, dat deze welvaart niet zal aanhouden. De lonen en salarissen zijn sneller gestegen dan de prijzen en er zijn gevaren. De regering heeft in dit verband twee plichten, nl. haar eigen uitgaven zo laag mogelijk te houden en een politiek tot bevordering van het sparen en tot het beperken van de bestedingen te voeren. De kredietbeperkingen, die zijn ingesteld om de bestedingen te beperken, zullen zolang als dit nodig is gehandhaafd worden. Op de lange duur zal echter alleen een grotere produktie in staat zijn de inflatie te overwinnen. De stijging der prijzen is een vraagstuk op lange termijn, aldus Macmillan.

Diversen —

Uitbreiding staalindustrie — De ijzer- en staalraad heeft volgens Reuter (25-7) in een rapport aan de regering bekendgemaakt, dat de Britse staalproduktie in de periode 1958 t.m. 1962 met ongeveer 1/3 zal worden verhoogd tot 29 miljoen ton. In 1956 bedroeg de produktie 20.660.000 ton. In 1958 zal zij ca. 23.5 miljoen bedragen, waarna zij in de jaren tot 1962 met 5½ miljoen ton zal worden verhoogd. Voor het verwezenlijken van dit uitbreidingsplan zal in de komende vijf jaar investeringen voor een bedrag van £ 600 miljoen nodig zijn.

Busstaking — Een op 19 juli uitgebroken staking van 100.000 man van het provin-

ciale buspersoneel is op 27 juli geëindigd door een besluit van de stakers om een bemiddelingsvoorstel voor een loonsverhoging van elf shilling per week te aanvaarden. De werknemers hadden ongeveer een pond per week geëist, de werkgevers een verhoging van drie shilling aangeboden. De staking was uitgeroepen door de unie van transportarbeiders (TGWU), waarvan Frank Cousins secretaris-generaal is. Ruim 30.000 bussen, toebehorende aan 74 busmaatschappijen, waren bij de staking betrokken. Ruim de helft van deze ondernemingen is eigendom van twee grote concerns, waarvan de aandelen in handen zijn van de (genationaliseerde) spoorwegen.

Frankrijk

Mendès-France stelt Noordafrikaanse federatie voor —

Oud-premier Pierre Mendès-France heeft volgens *AFP* (23-7) bij de Nationale Vergadering een ontwerp-resolutie ingediend, waarin hij de regering verzoekt, een conferentie met Tunesië en Marokko te beleggen voor het bespreken van de bestaande kwesties tussen Frankrijk en de landen van Noord-Afrika, dus ook Algerije. Op deze conferentie zou de basis moeten worden gelegd voor een „Frans-Noordafrikaanse gemeenschap". Op deze wijze zou het gevaar van een „internationalisering van het Algerijnse vraagstuk" kunnen worden bezworen, aldus de oud-premier.
Mendès-France is van oordeel, dat men ten aanzien van Noord-Afrika een „stoutmoedige politiek moet voeren, die leidt tot een federatief stelsel". De Frans-Noordafrikaanse gemeenschap zou o.a. moeten zorgen voor de economische en sociale ontwikkeling van het gehele gebied door de exploitatie van de natuurlijke rijkdommen, in het bijzonder die van de Sahara. Hiervoor behoeft men, aldus de oud-premier, niet te wachten tot de toekomstige status van Algerije zal zijn geregeld, want er zal voor dit land een plaats worden gereserveerd.

Senaat keurt Europese verdragen goed —

De Raad van de Republiek (Senaat) heeft op 24 juli de verdragen inzake de Europese gemeenschappelijke markt en Euratom met 222 stemmen tegen 70 stemmen goedgekeurd. Vóór de stemming over het wetsontwerp in zijn geheel keurde de Senaat het verdrag inzake de gemeenschappelijke markt met 231 tegen 69 stemmen en het verdrag inzake Euratom met 218 tegen 88 stemmen goed.
De Nationale Vergadering heeft op 9 juli haar goedkeuring aan beide verdragen gegeven (zie pag. 13358 /1).

Senaat keurt volmachten goed —

De Raad van de Republiek (Senaat) heeft volgens *AFP* op 25 juli het wetsontwerp inzake speciale bevoegdheden voor de regering met 269 tegen 25 stemmen goedgekeurd. Het ontwerp, dat reeds op 19 juli door de Nationale Vergadering was aangenomen (zie pag. 13367) vernieuwt de speciale bevoegdheden, die de regering reeds had om de opstand in Algerije te bestrijden, en breidt sommige uit tot het moederland.

De financiële maatregelen —

De Franse regering heeft volgens *AFP* (17-7) in een memorandum haar partners in de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking een uiteenzetting gegeven van de financiële saneringsmaatregelen, die zij heeft moeten nemen (zie ook pag. 13327/1) om „verbetering te brengen in een toestand, die de opheffing van de liberalisatie onvermijdelijk had gemaakt". Zij heeft daarbij gewezen op de belastingmaatregelen, die genomen werden en volgens welke de bevolking in het tweede halfjaar van 1957 frs. 145,5 miljard zal moeten opbrengen en in 1958 frs. 298 miljard, waarbij nog komt de verhoging van de posttarieven.
Deze aanvullende belasting is volgens het memorandum wel het maximum. De heffing op het bruto nationale inkomen zal in 1957 ten minste 23,6% belopen. In de afgelopen jaren was deze alleen in West-Duitsland hoger (25.7%).
Verder is naar voren gebracht, dat de nieuwe belastingen, waartoe de regering besloten heeft, normaal de uitwerking moeten hebben, dat de bestaande inflatieverschijnselen erdoor beperkt worden. Ook werd eraan herinnerd, dat Frankrijk voor onvermijdelijke lasten staat, die in het bijzonder het gevolg zijn van de sterke toeneming van de bevolking sedert 1945 en van de ontwikkeling der investeringen.

Guatemala

President Armas vermoord —

President *Carlos Castillo Armas* is op 26 juli in Guatemala City door een soldaat van de garde van het presidentiële paleis vermoord. De moordenaar heeft zelfmoord gepleegd. Hij zou volgens *Reuter/Ass. Press* lid geweest zijn van de communistische partij.
Dr. *Luis Arturo González*, de vicepresident, is in overeenstemming met de grondwet Armas opgevolgd. Hij heeft verklaard, dat hij de anticommunistische politiek van zijn voorganger zal voortzetten.
Castillo Armas leidde in juni 1954 een anti-communistische inval in Guatemala van het naburige Honduras uit. Hij wierp het regime van

Kolonel Carlos Castillo Armas (midden) in het regeringspaleis te Guatemala, na de geslaagde opstand van juni 1954.

president *Jacobo Arbenz Guzmán*, waarop de communisten enige invloed hadden verkregen, omver (zie pag. 11355 en 11399/2). Hij had daarbij de steun van de Ver. Staten. Na deel te hebben uitgemaakt van een junta van vijf man wist hij zijn mededingers uit te schakelen en president te worden.
Armas' voornaamste probleem was het analfabetisme der arme boeren geweest (die Arbenz Guzmán vereerden omdat hij hun land had gegeven) en de tegenstand der voormalige landeigenaars die hun vroegere bezittingen onmiddellijk terugwensten. Het bewind van Armas had overigens grotendeels een dictatoriaal karakter.

Hongarije

Loon voor prestatie —

De Hongaarse regering heeft gelast, dat het stelsel van betaling naar prestatie overal moet worden ingevoerd waar dit „voordelig is voor de werkers en de economie van het volk", aldus heeft het Hongaarse blad *Pesti Hirlap* volgens *Reuter* (21-7) gemeld. Het zou echter niet moeten worden toegepast in ondernemingen met een ingewikkeld arbeidsproces of in bedrijven waar produkten van een hoge kwaliteit worden vervaardigd.
Een groot aantal fabrieken heeft het stelsel reeds, na een perscampagne, ingevoerd. Het gelijkt in sommige opzichten op het voormalige „normenstelsel", dat na de opstand van vorig jaar in onbruik raakte. De „norm" was de hoeveelheid produkten, die de arbeiders moesten vervaardigen om aan hun volle loon te komen. Vele fabrieken gingen na de opstand over op het stelsel van uurlonen.

Indonesië

Verkiezingen te Djakarta en in Midden-Java —

Op 22 juni zijn te Djakarta gemeenteraadsverkiezingen gehouden (zie ook foto pag. 13357). Aan deze verkiezingen werd door ongeveer 40 partijen deelgenomen. De communistische partij (PKI) was de enige die winst boekte. Zij steeg van de vierde naar de tweede plaats. Volgens *Antara* (23-7) zijn de 42 zetels thans als volgt verdeeld: Masjumi 9, PKI 8, PNI 8, Nahdatul Ulama 6 en kleinere partijen in totaal 11 zetels. De op de vier grootste partijen uitgebrachte stemmen waren, vergeleken met de algemene verkiezingen van 1955, volgens *ANP* (23-7) aldus verdeeld:

	1955	1957
PKI	96.351	137.313
Masjumi	200.478	154.050
Nahdatul Ulama	120.696	104.663
PNI	151.733	123.955

Midden-Java

In Midden-Java hebben op 17 juli verkiezingen voor de provinciale en gementeraden plaatsgevonden.
Volgens de nog niet volledige gegevens zijn deze, aldus *ANP* (22-7), een groot succes voor de communistische partij geworden. De PKI is in deze provincie de grootste partij geworden. Zij behaalde een absolute meerderheid in Semarang, Solo, Salatiga, Demak, Kudus, Blora, Wonogiri, Sukohardjo, Karanganjar, Bojalali, Klaten en Purwodadi, terwijl in alle andere districten en steden, in vergelijking met 1955, het aantal op de communisten uitgebrachte stemmen eveneens is gestegen.
De grootste verliezer is de nationalistische partij (PNI). Volgens voorlopige gegevens kregen de communisten twee maal zoveel stemmen als de nationalisten. In sommige districten verloor de nationalistische partij 40% van het aantal stemmen, dat zij in 1955 kreeg. Men verwacht, dat de communistische zege in Midden-Java door een soortgelijke overwinning zal gevolgd worden in Oost-Java, waar de provinciale verkiezingen nog moeten worden gehouden.
Indonesische politieke waarnemers in Djakarta hebben volgens *ANP* (22-7) voorspeld, dat de communisten daarna in Midden- en Oost-Java de provinciale en gemeenteraden zullen gaan beheersen. Sommige weinig optimistisch gestemde politici in de Indonesische hoofdstad voorspelden zelfs, dat tegen 1960 de communistische partij op Java de absolute meerderheid zal behalen bij de dan te houden algemene verkiezingen.

Modernisering leger —

De Indonesische regering heeft volgens *ANP* (19-7) een plan opgesteld om de gewapende strijdkrachten met moderne wapens uit te rusten. Overeenkomstig dit plan zal militaire uitrusting worden aangekocht, op basis van kredieten op lange termijn, in elk land dat bereid is op een dergelijke voorwaarde te leveren.
Als eerste stap in de richting van vervanging van de verouderde wapens en uitrusting, die thans bij de strijdkrachten in gebruik zijn, heeft de regering, aldus heeft het ministerie van defensie medegedeeld, van de Sowjet-Unie jeeps gekocht.

Internationaal Nieuws

De Europese katoentextielindustrie - Rapport van de OEES —

Volgens een rapport van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking (OEES) hangt de toekomstige welvaart van de Europese katoentextielindustrie in hoofdzaak af van de groei van de Europese markt zelf en moet niet worden gerekend op herovering van de verloren exportmarkten. Sedert 1945 is de Europese uitvoer naar andere gebieden van de wereld op opzienbarende wijze gedaald maar de OEES acht het niet waarschijnlijk, dat deze uitvoer zal kunnen worden hersteld. Wel kunnen de OEES-landen verwachten, dat zij hun markten voor produkten van hoge kwaliteit nog lange tijd zullen kunnen behouden. Om dit te bereiken dienen de Europese textielfabrikanten gezamenlijk de afzetmogelijkheden te bestuderen, hun produktiecapaciteit samen te smelten of te groeperen en overeenkomsten te sluiten voor specialisatie in bepaalde produkten.
Op grond van de vermoedelijke ontwikkeling van het Europese verbruik, de uitvoer en de invoer voorspelt de OEES, dat de totale produktie van de Europese katoen- en rayonverwerkende industrie de eerstkomende jaren gemiddeld niet veel meer dan 1% per jaar zal stijgen.

De toenemende invoer van textielgoederen uit Azië vormt volgens de OEES een bedreiging voor de Europese katoenindustrie. Deze invoer zal de eerstkomende jaren waarschijnlijk blijven stijgen, maar niet een zodanige omvang aannemen, dat hij het streven naar reorganisatie van de Europese industrie in gevaar brengt.
De vorming van een gemeenschappelijke markt en een vrijhandelsgebied in Europa zal naar de mening van de OEES kunnen bijdragen tot verlaging van de produktiekosten voor textielgoederen en bovendien op den langen duur leiden tot een stijging van de inkomens en de uitgaven voor textielgoederen. Voorts zal het gevolg hiervan zijn dat de concurrentiepositie der Europese landen op de wereldmarkten beter wordt. De vorming

van de Gemeenschappelijke Markt zal leiden tot een uitbreiding van de interne markt voor textielprodukten, waardoor mogelijkheden zullen worden geschapen voor de dringend vereiste specialisatie in de textielindustrie. Hoe groter de interne markt is, des te kleiner is het risico, dat aan specialisatie is verbonden. De voornaamste oorzaak van de lagere produktiviteit der Europese textielfabrieken in vergelijking met de Amerikaanse industrie is volgens de OEES gelegen in het feit, dat de Europese fabrikanten een te grote verscheidenheid van goederen in te kleine hoeveelheden produceren.

De OEES is van oordeel, dat de Europese textielindustrie veel oude machines moet vervangen. Of dit verwezenlijkt zal worden, zal ervan afhangen, of het vertrouwen in de toekomst van de industrie wordt hersteld. Indien de omvang der investeringen, die thans het equivalent van $ 110 miljoen per jaar bedragen, gedurende 8 à 10 jaar wordt verdubbeld, zal het mogelijk zijn, voldoende moderne uitrusting te verkrijgen.

De OEES raamt voorts, dat het interne Europese verbruik van katoen- en rayonstoffen in de periode van 1955 tot 1960 met ongeveer 13% zal toenemen.

De situatie in Nederland

Van bevoegde Nederlandse zijde is er n.a.v. het OEES-rapport op gewezen, dat de laatste jaren de Nederlandse produktie en export van katoenen en rayonweefsels zich op een hoog peil bewegen. Het produktieapparaat is volledig bezet, terwijl er nog steeds sprake is van een tekort aan textielarbeiders. Van de noodzaak tot modernisering van het produktieapparaat, welke in het OEES-rapport tot uitdrukking komt, is de Nederlandse textielindustrie ten volle overtuigd.

Dat Nederland tot de grootste importeurs van katoenen weefsels in West-Europa behoort, wordt veroorzaakt door het feit, dat in West-Europa en met name in Nederland wel in bijzonder grote mate een belangrijke textielveredelingsindustrie bestaat, die de te veredelen ruwe weefsels van overzee betrekt om deze als afgewerkt produkt weer te exporteren en wel voor het grootste deel naar landen buiten Europa. Aan de toenemende import in Nederland van in hoofdzaak katoenen weefsels mag dan ook niet de conclusie worden verbonden, dat de Nederlandse textielindustrie terrein moest prijsgeven.

Het transatlantische passagiersverkeer —

Het Alg. Handelsblad (25-7) ontleent aan een rapport van de maritieme transport-commissie van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking de onderstaande statistiek van het passagiersverkeer per schip en vliegtuig tussen Noord-Amerika en Europa.

Uit deze cijfers blijkt, dat het totale transatlantische passagiersverkeer sinds 1952 met 36% is gestegen. Het verkeer per schip steeg met 20%, dat per vliegtuig met 63%. Het aandeel van het vliegtuig in het totale verkeer bedroeg in 1956 44% tegen 34% in 1952. De scheepvaartmaatschappijen houden met deze ontwikkeling rekening. De nieuwe schepen, die reeds zijn gebouwd of nog worden gebouwd voor de transatlantische route bevatten meer en betere accommodatie voor toeristen en minder voor eerste klas passagiers.

Het wereldpassagiersverkeer per vliegtuig is eveneens sterk toegenomen. Dit steeg van 9.3 miljoen vervoerde passagiers in 1945 tot 78.0 miljoen in 1956. Voor vracht in mijlen per ton steeg dit in deze jaren van 77 tot 1000 miljoen en voor poststukken van 90 tot 275 miljoen.

	per schip (in 1000)	stijging t.o.v. vor. jaar in %	per vliegtuig (in 1000)	stijging t.o.v. vor. jaar in %	totaal (in 1000)	stijging t.o.v. vor. jaar in %	aandeel schip in %	aandeel vliegtuig in %
1952	842		433		1275		66	34
1953	892	6	522	21	1414	11	63	37
1954	938	5	578	11	1516	7	62	38
1955	964	3	692	16	1656	9	58	42
1956	1018	6	796	15	1814	10	56	44

Israël

Shell en BP trekken zich terug —

Volgens de *Daily Telegraph* en *AFP* (23-7) zullen de Shell en de British Petroleum (BP) zich uit Israël terugtrekken. Alle activiteiten zouden einde 1957 worden stopgezet en het distributieapparaat zou worden verkocht. Het besluit zou zijn genomen, aldus de Daily Telegraph, onder druk van de Arabische landen, in het bijzonder Saoedi-Arabië.

Volgens het blad moeten beide maatschappijen zich terugtrekken om hun oliebelangen in de Arabische landen te beschermen. De regering van Israël zou de Britse regering hebben verzocht, haar invloed aan te wenden om beide oliemaatschappijen te bewegen op haar besluit terug te komen.

De Britse regering heeft Israël officieel doen weten, dat het besluit om commerciële redenen is genomen, zonder dat de Britse regering vooraf is geraadpleegd.

De betrokken maatschappijen hebben gezamenlijk de Consolidated Refineries in bezit, welke onderneming de olieraffinaderij in Haifa exploiteert.

De Israëlische regering heeft volgens het *Alg. Handelsblad* (29-7) de Nederlandse regering verzocht haar invloed aan te wenden bij de Shell te Londen, opdat deze maatschappij van haar besluit terugkomt. Naar het ministerie van buitenlandse zaken te Den Haag heeft medegedeeld, acht de Nederlandse regering hier geen taak voor zich aanwezig. Het is niet haar gewoonte zich te mengen in handelingen van particuliere ondernemingen.

Joego-Slavië

Djilas over het communisme —

Milovan Djilas, tot 1954 een van de naaste medewerkers van president Tito, die in november tot 3 jaar gevangenisstraf werd veroordeeld (zie pag. 12908/1) is er volgens *Ass. Press* (25-7) in geslaagd een door hem geschreven boek uit de cel te smokkelen. Het boek, dat te New York zal worden gepubliceerd, behelst een veroordeling van het Sowjet-systeem en voorspelt het einde van het internationale communisme.

De Britse Ruslandkenner *Edward Crankshaw* heeft in het Amerikaanse tijdschrift *Life* Djilas' boek, dat tot titel zal krijgen „De Nieuwe Klasse", „het meest vernietigende anti-communistische geschrift dat ooit is geschreven" genoemd.

In zijn boek constateert Djilas, aldus *Het Parool* (25-7), dat het „wereldcentrum van de communistische ideologie" niet langer bestaat. Het verkeert volgens hem in volledige staat van ontbinding en er zijn geen zichtbare mogelijkheden dat dit ooit kan worden hersteld. De dorst naar macht onder de communisten is niet te lessen en onweerstaanbaar ... Het streven naar carrière-maken, de buitensporigheid en de begeerte naar macht zijn onvermijdelijk en dat is ook het geval met de corruptie" aldus Djilas.

„De nieuwe klasse", aldus Djilas, „verkrijgt haar bevoegdheden, voorrechten door middel van een speciale vorm van eigendom — het collectieve bezit — dat door de klasse wordt verdeeld uit naam van het land en de maatschappij."

Volgens hem schept het communistische regiem een vorm van latente burgeroorlog tussen regering en volk.

„Ten gevolge van haar totalitarisme en monopolisme voert de nieuwe klasse onvermijdelijk oorlog met alles wat niet door haar toegekend of behandeld wordt en moet zij bewust er naar streven het te vernietigen of te veroveren."

Volgens Djilas werd de nieuwe klasse van communistische bureaucraten in het leven geroepen door de noodzaak, achtergebleven gebieden te industrialiseren. Maar nu die functie is vervuld, „kan de nieuwe klasse niets anders doen dan haar brute kracht versterken en het volk uitplunderen. Zij houdt op te creëren. Als de nieuwe klasse het historische toneel verlaat — en dat zal gebeuren — dan zal er minder verdriet zijn dan er ooit was over het verdwijnen van welke klasse tevoren. Alles smorend met uitzondering van wat het eigen ego diende, heeft zij zichzelf veroordeeld tot mislukken en ineenstorting", aldus Djilas.

Nederland

KLM-toestel „Neutron" verongelukt —

Op 15 juli om 19.10 uur Ned. tijd is de superconstellation „Neutron" van de KLM, kort na het vertrek van het vliegveld Biak, in Ned. Nieuw-Guinea, voor een vlucht naar Amsterdam, nabij het op ongeveer 10 mijl ten zuiden van Biak gelegen eilandje Owi in zee gestort en verongelukt. Van de 68 inzittenden — 59 passagiers en een bemanning van 9 koppen — konden slechts 12 personen — 11 passagiers en de stewardess — worden gered. Kort na de redding is een gewond kind overleden, terwijl de stewardess, mej. D. J. Klein Klouwenberg, op 24 juli is overleden. In totaal hebben dus 58 personen bij de vliegramp, de grootste in de geschiedenis van de Nederlandse luchtvaart, het leven verloren.

Wetsontwerpen inzake Euromarkt en Euratom ingediend —

De regering heeft op 10 juli bij de Tweede Kamer de wetsontwerpen ingediend tot ratificatie van het verdrag voor de Europese Economische Gemeenschap (EEG) en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (Euratom). Voor de voorgeschiedenis en de inhoud van beide verdragen verwijzen wij naar pag. 13111 e.v., 13127 e.v. en 13143 e.v. In de memorie van toelichting deelt de regering volgens *De Volkskrant* (10-7) mede, dat de EEG-verplichtingen de totale loonsom in Nederland met 6 à 7% zullen doen stijgen. Het gelijk trekken van de lonen van mannen en vrouwen is een directe verplichting, die uit het verdrag voortvloeit. Op het loon voor overuren, die boven de 40 uren zijn gemaakt, zal een percentuele toeslag komen, die gelijk is aan de toeslag die op het ogenblik in Frankrijk bestaat. In 1963 zal dit een feit moeten zijn. De regering acht dit geen onaanvaardbare verplichting. De toeslag zal bestaan uit 25% voor de uren boven de 40 en 50% voor de uren boven de 48 per week. Volgens het Centraal Planbureau zal de stijging van de arbeidsproduktiviteit in Nederland ongeveer 2 tot 2.8% per jaar bedragen. In een periode van 12 jaar zou dit betekenen, dat de nationale middelen met 24 tot 34% zouden toenemen. Wanneer de sociale eisen van het verdrag in hun geheel zouden worden doorgevoerd, zouden de kosten dus ruimschoots kunnen worden gefinancierd zonder dat er een prijsstijging zou optreden, aldus de regering.

De oprichting van de EEG zal van de Nederlandse schatkist voor de eerste vijf jaren een bedrag van ongeveer *f* 320 miljoen vragen (nadat het verdrag in werking zal zijn getreden). Het is mogelijk, dat dit bedrag uiteindelijk hoger of lager wordt.

In de memorie van toelichting gaat de regering uitvoerig in op de bezwaren, die van verschillende kanten zijn geuit. Zij vertrouwt er echter op, dat ook Nederland „naar behoren zal kunnen meeprofiteren" in het geheel van de gemeenschappelijke markt. De betekenis van de gemeenschap ligt volgens de regering vooral in de bijdrage, die zij kan leveren voor een verdere versterking van de Europese eenheid. Die eenheid acht de regering van „wezenlijk politiek belang".

Maar ook economisch gezien is er alle aanleiding het verdrag te beschouwen als een wezenlijke bijdrage aan de Europese en Nederlandse welvaart. De voordelen zijn: 1) grotere afzetmogelijkheden; 2) betere specialisatie van de produktie in Europa, waardoor ook Nederlandse bedrijven kostprijsverlagende produktiemethoden kunnen gaan aanwenden en 3) het aandeel van het Nederlandse goederenvervoer met de landen van de gemeenschap zal toenemen.

De oprichting van de EEG houdt een gevaar in voor het Nederlandse kostenpeil, aldus de regering. Bepaalde prijzen zullen de neiging gaan vertonen zich in de loop der jaren op te trekken aan het peil van de andere landen van de gemeenschap.

De EEG kan ook tot gevolg hebben, dat een „sterke aandrang" zal worden uitgeoefend op de lonen, andere arbeidsvoorwaarden en sociale voorzieningen. Men zou kunnen proberen ze op te trekken tot het hoogste peil, dat binnen de gemeenschap bestaat. Ook de rentestand zou misschien kunnen stijgen. Wanneer zo'n proces zich snel zou voltrekken — en wanneer er met name loonsverhogingen zouden komen, die niet worden gecompenseerd door een evenredige stijging van de produktiviteit — houdt dit volgens de regering het gevaar in van prijsstijgingen en van een verzwakking van de internationale concurrentiepositie van Nederland.

Euratom

In de memorie van toelichting op het wetsontwerp i.z. Euratom wordt volgens het *Alg. Handelsblad* (10-7) o.m. gezegd, dat van Nederlandse zijde grote waarde wordt gehecht aan de regelingen betreffende de bescherming van de gezondheid. Met name wat betreft een internationale controle op de radio-activiteit van lucht, land en water. De geografische ligging van Nederland aan de mond van de grote rivieren heeft tot gevolg, dat een dergelijke controle van het grootste belang is. Ten aanzien van de uitwisseling van kennis en hetgeen werd overeengekomen betreffende de gemeenschappelijke ondernemingen voldoet, aldus de memorie, het bereikte onderhandelingsresultaat geheel aan de verwachtingen.

Aangaande het vraagstuk van de voorziening van ertsen, grondstoffen en bijzondere splijtstoffen wordt in de memorie verklaard dat het uiteindelijke samenstel van verdragsbepalingen geredelijk kan worden aanvaard. Aan de ene kant worden de producenten binnen de gemeenschap in staat gesteld door middel van contracten op lange termijn een vele jaren omvattend produktieprogramma op te stellen. Anderzijds blijven de gebruikers vrij via en met toestemming van het agentschap ertsen, grondstoffen, indien zij dit wensen buiten de gemeenschap te kopen. De grondstoffenvoorziening is in het bijzonder van belang omdat een vrije wereldmarkt in deze materialen ontbreekt. De producentenlanden stellen steeds bijzondere voorwaarden bij levering. Om West-Europa een zekere onafhankelijkheid bij de voorziening en een sterke onderhandelingspositie tegenover derde landen te verschaffen, is onderlinge samenwerking dus nuttig.

Het aandeel van Nederland in het

onderzoek- en onderwijsprogramma zal over vijf jaar ongeveer *f* 56 miljoen bedragen.

Eerste Kamer aanvaardt huurwetten —

De Eerste Kamer heeft op 24 juli de huurwetten, die op 7 juni door de Tweede Kamer werden aanvaard (zie pag. 13344/1), goedgekeurd.
Het wetsontwerp tot verhoging van de huren met 25% werd aangenomen met 56 tegen 8 stemmen. Tegen stemden de ARP — met uitzondering van prof. mr. I. A. Diepenhorst — en de CPN.
Een door Prof. *Hellema* (ARP) ingediende en door leden van de fracties van de KVP, PvdA, CHU en VVD mede-ondertekende motie, waarin de regering werd verzocht, een eventuele verhoging van de huren der na 1950 gebouwde woningwetwoningen in elk geval te beperken tot wat „strikt noodzakelijk is teneinde een evenwichtige verhouding tot de huren van oudere woningen tot stand te brengen", werd zonder hoofdelijke stemming aangenomen.
Het blokkeringsontwerp werd met 40 tegen 24 stemmen aangenomen. Tegen dit ontwerp stemden de ARP — met uitzondering van prof. Diepenhorst —, de VVD, de CHU, de CPN en de KVP-leden mr. L. F. H. Regout en jhr. mr. P. G. M. van Meeuwen.
Het derde ontwerp, houdende fiscale voorzieningen in verband met de reservering van gelden voor verbetering van woningen, werd zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Richtlijnen huurverhoging —

De minister van volkshuisvesting en bouwnijverheid heeft volgens A N P (13-7) aan de gemeentebesturen een aantal richtlijnen gezonden over de verhogingen, die verschillende categorieën woningen met ingang van 1 augustus zullen ondergaan.

Woningen met rijkssteun — Voor woningen die tot stand zijn gekomen met premiën krachtens de premieregeling woningbouw 1950, de verminderde premieregeling woningbouw 1950 of de premieen bijdrageregeling woningbouw 1953, deelde de minister mede, dat, aangezien de huurprijzen van deze categorieën woningen voor het merendeel uitgaan boven de verhoogde huren van vergelijkbare particuliere objecten waarop de algemene huurverhoging van toepassing is, geen aanleiding bestaat tot een algemene verhoging over te gaan.
Slechts ten opzichte van huurprijzen in deze categorieën, welke lager liggen dan de krachtens de huurwet verhoogde huurprijzen van vergelijkbare objecten, zullen op verzoek van belanghebbenden de huurprijzen worden verhoogd. Deze verhoging kan variëren van 1 tot en met 25%, afhankelijk van de huurprijzen van vergelijkbare objecten, waarbij rekening zal worden gehouden met woninggrootte, woongerief e.d.
Verzoeken als hierboven bedoeld moeten worden ingediend door tussenkomst van het gemeentebestuur dat de verzoeken, voorzien van een advies, zal doorzenden aan de minister. In afwachting van de beslissing op dergelijke verzoeken bestaat geen bezwaar de huurverhoging in rekening te brengen, mits het verzoek om huurverhoging gedekt is door een gunstig advies van het gemeentebestuur. Indien de beslissing van de minister mocht afwijken van het ingediende voorstel, zal een nadere verrekening met de huurder moeten geschieden.

Financieringsregelingen 1947 en 1948 — De huurprijzen van woningen, tot stand gekomen met toekenning van een jaarlijkse bijdrage ingevolge de financieringsregelingen woningbouw 1947 en 1948, zouden met ingang van 1 augustus 1957 worden verhoogd met 25%. Dit percentage moet worden berekend over de zogenaamde sobere huurprijs op 31 juli 1957, dus na aftrek van eventuele toegestane verhogingen, bijslagen of vergoedingen voor bijzondere voorzieningen.
Aangezien door deze huurverhoging de onrendabele top van de bewuste woningen kleiner wordt, zal de jaarlijkse bijdrage met ingang van 1 augustus 1957 worden herzien. Daarbij zal mede de huurverhoging van 5% ingegaan op 1 september 1955, in aanmerking worden genomen.

Woningwetwoningen — De huurprijzen van woningwetwoningen, tot stand gekomen in de periode van 27 december 1940 t.m. het jaar 1950, alsmede die van een aantal in 1951 gereedgekomen woningen, zouden met 25% worden verhoogd.
Voor de woningwetwoningen, waarvoor steun is verleend op voet van de bijdragegregelingen 1950 (bouwjaren 1950 tot heden) geldt het volgende:
Indien de huurprijzen van deze woningen onder de verhoogde huurprijzen van vergelijkbare woningen komen te liggen, dienen zij, rekening houdend met woninggrootte, woongerief, e.d. tot het huurniveau van deze woningen te worden opgetrokken. De mate van huurverhoging voor deze groep woningen staat in eerste instantie ter beoordeling van het gemeentebestuur, dat daartoe strekkende voorstellen aan de minister ter goedkeuring zal voorleggen. Zolang de door het gemeentebestuur voorgestelde huurverhogingen niet zijn goedgekeurd, dragen zij een voorlopig karakter en de huurders dienen derhalve rekening te houden met een eventuele nadere vaststelling door de minister.

Noodwoningen — De huurprijzen van noodwoningen, zoals zij gelden op 31 juli 1957, worden eveneens met 25% verhoogd. Indien evenwel wegens de kwaliteit der woningen de huurverhoging naar het oordeel van het gemeentebestuur tot een lager percentage dan 25 beperkt dient te blijven, is de minister bereid een daartoe strekkend verzoek in overweging te nemen. Zolang deze geringere huurverhoging niet is goedgekeurd, dient van de huurder de volle huurverhoging te worden gevorderd. Na eventuele goedkeuring zal het te veel betaalde aan de huurder worden gerestitueerd.
De huurverhoging wordt berekend over de zogenaamde kale huurprijzen en derhalve niet over de in de totale prijs begrepen vergoedingen voor de levering van water, het gebruik van een geiser of boiler, onderhoud gemeenschappelijke tuinen, verlichting en het schoonhouden van portieken, glasverzekering enz.

Eerste fase Delta-afsluiting voltooid —

Een eerste voorlopige fase in de uitvoering van het Deltaplan is, aldus de N w e R o t t e r d a m s e C r t (17-7) bereikt bij de bouw van een ringdijk om een werkput waarin eerlang de spuisluis geconstrueerd zal worden die een noodzakelijke voorwaarde is voor de afsluiting van het Haringvliet, welke afsluiting het eerste deel zal zijn van de uitvoering van het Deltaplan.
Het eerste deel van de door rijkswaterstaat ontworpen plannen, die tezamen het z.g. Deltaplan vormen (zie pag. 12235) is de afsluiting van het Haringvliet, de circa 5 km brede zeearm tussen Voorne-

Een beeld van de werkzaamheden bij Hellevoetsluis waar de bouw van een ringdijk voor de bouwput thans zover is gevorderd dat men geen gevaar meer ducht van de jaarlijkse herfststormen.

Putten en Goeree-Overflakkee. Zou zonder meer een dam in het Haringvliet worden opgetrokken, dan zou, volgens deskundigen, het gevolg zijn, dat de binnenwateren en ook de Nieuwe Waterweg niet voldoende afvloeiing meer zouden hebben. Daarom moet in de dijk tussen genoemde eilanden een spuisluis komen, die een kilometer breed zal zijn.

Gezien de stromingen wordt het nodig geacht allereerst deze sluis te bouwen, doch dit gaat ook niet weer zonder meer. Men moet de sluis diep in de bodem verankeren en daarvoor is de werkput nodig. Deze ovale werkput, die circa 1500 bij 500 meter groot zal worden, komt op ongeveer 5 km ten westen van Hellevoetsluis, zeewaarts. Men hoopt de ringdijk eind oktober gesloten te hebben.

De hoogte van de ringdijk wordt ruim 8 meter, de diepte van de werkput ca. 20 meter, een hoogteverschil dus van bijna 30 meter. Dan kan begonnen worden met de bouw van de sluis en hiervoor denkt men 7 jaar nodig te hebben. Is ook dat werk gereed, dan kan men — nadat de ringdijk weer zal zijn weggebaggerd — beginnen met aan weerszijden de dam te bouwen, die aansluiting geeft op de duinen van Voorne en Goeree.

De IJtunnel —

Op 10 juli verscheen het prospectus voor de IJtunnellening 1957 ten laste van de gemeente Amsterdam. In een korte toelichting schreven B. en W. o.m., dat zij uit de resultaten van de debatten in de Tweede Kamer naar aanleiding van de op 13 en 14 juni gehouden interpellatie inzake de IJ-oeververbindingen (zie pag. 13312/3) en op grond van de door hen te bevoegder plaatse ingewonnen inlichtingen de overtuiging hadden gekregen, dat de IJtunnelwerken voortgang zouden kunnen vinden op een wijze en volgens een schema nader met de regering overeen te komen.

B. en W. achtten het van het grootste belang, dat bij de met de regering te voeren besprekingen zou kunnen worden medegedeeld, dat minstens de tot het einde van het jaar 1958 voor de IJtunnelbouw benodigde bedragen (*f* 15 à *f* 20 miljoen), welke geheel uit eigen middelen gefinancierd zullen moeten worden, op lange termijn ter beschikking staan.

De inschrijving werd opengesteld op 19 juli tegen 99%. De lening is verdeeld in obligaties aan toonder van *f* 1000. Een nader te bepalen aantal obligaties kan worden gesplitst in onderdelen van *f* 500 en *f* 250. De obligaties zijn voorzien van 30 jaarlijkse coupons, verschijnende op 1 juni van elk jaar, voor het eerst op 1 juni 1958. De aflossing geschiedt in 30 jaarlijkse, nagenoeg gelijke termijnen, voor het eerst per 1 juni 1958. Vervroegde algehele of gedeeltelijke aflossing van de geldlening zal niet geschieden voor 1 juni 1972. Met ingang van die datum t.m. 1 juni 1976 zullen vervroegde aflossingen slechts geschieden op de aflossingsverschijndagen tegen de koers van 101,5%, daarna gedurende de verdere looptijd van de geldlening, eveneens op de aflossingsverschijndagen, tegen de koers van 101%.

Verklaring regering

Het *ANP* ontving op 11 juli van de Rijksvoorlichtingsdienst de volgende mededeling:

De regering heeft met verwondering kennis genomen van de mededelingen betreffende de plannen voor de IJtunnel, die de indruk kunnen geven alsof het vast zou staan, dat thans met de uitvoering kan worden doorgegaan.

In het standpunt der regering, zoals het in de Tweede Kamer is uiteengezet, is geen verandering gekomen.

Het kan voor haar oordeel ook niet beslissend zijn of voor een beperkt deel der kosten een lening kan worden gesloten.

De regering heeft zich bereid verklaard tot besprekingen met het Amsterdamse gemeentebestuur, zowel over de technische als over de financiële problemen.

Zij betreurt het, indien daarop wordt vooruitgelopen.

Verklaring B. en W.

B. en W. van Amsterdam hebben naar aanleiding van bovenstaand communiqué het volgende medegedeeld:

B. en W. hebben uit het feit, dat de regering de motie-Romme heeft aanvaard, alsmede uit de door hen na de Kamerdiscussies met verschillende ministers opgenomen contacten de overtuiging geput, dat de tunnelwerken voortgang zullen kunnen hebben, zodra met de regering over de wijze van uitvoering en over het investeringsschema overeenstemming is verkregen. Van een en ander hebben zij in het prospectus voor de IJtunnellening mededeling gedaan.

B. en W. zijn er erkentelijk voor, dat de minister van verkeer en waterstaat met voortvarendheid een breed overleg, dat op 23 juli e.k. aanvangt, heeft voorbereid.

B. en W. hebben nimmer de bedoeling gehad op het overleg op enigerlei wijze vooruit te lopen.

Op 17 juli werd medegedeeld, dat B. en W. besloten hadden de inschrijving op de IJtunnellening tot een nader te bepalen datum op te schorten.

Op de op 23 juli gehouden bespreking tussen delegaties van het Amsterdamse gemeentebestuur en de regering is men het volgens *De Telegraaf* (24-7) eens geworden over een spoedig aan te vangen technisch overleg inzake het IJtunnelproject.

Op 26 juli heeft de aanbesteding van de tunnelwerken plaatsgevonden. Drie combinaties van aannemingmaatschappijen hebben hierop ingeschreven voor bedragen van resp. *f* 103 tot *f* 139 miljoen. De raming van Publieke Werken was *f* 110 miljoen.

Disconto verhoogd —

De Nederlandsche Bank heeft met ingang van 17 juli het disconto met ½% verhoogd. De rentetarieven zijn thans als volgt vastgesteld: wisseldisconto 4¼%; promessendisconto 4¾%; rente voor voorschotten in rekening-courant en beleningen; voor particulieren 5¾%; voor anderen 4¾%.

Ter toelichting op de discontoverhoging is medegedeeld, dat het voortgezet gebrek aan evenwicht in de Nederlandse volkshuishouding in de afgelopen weken geleid heeft tot een toenemend beroep op de Nederlandsche Bank en een hernieuwde daling van de deviezenreserves.

Uit de verkorte balans van de Nederlandsche Bank van 15 juli blijkt, dat sinds 8 juli door de financiële instellingen voor ruim *f* 80 miljoen aan nieuw geld is opgenomen. Wissels in disconto stegen van *f* 28.2 miljoen tot *f* 100 miljoen en de voorschotten in rekening-courant van *f* 122.5 miljoen tot *f* 131.8 miljoen.

De deviezenreserve liep in deze periode terug van *f* 730 miljoen tot *f* 695 miljoen. Het convertibele deel hiervan liep terug van *f* 190 miljoen tot 164 miljoen. Medio juni bedroeg het convertibele deel van de deviezenreserve nog *f* 222 miljoen, zodat in korte tijd een waardevol bezit aan harde valuta verloren is gegaan.

Kunst

Sacha Guitry † —

De Franse schrijver, regisseur en acteur Sacha Guitry is in de nacht van 23 op 24 juli op 72-jarige leeftijd te Parijs overleden. Aan de *Nwe. Rotterdamse Crt.* (24-7) ontlenen wij o.m. het volgende:

Alexandre Pierre Georges Guitry werd op 21 februari 1885 geboren te St. Petersburg (Rusland), waar zijn vader, de Franse toneelspeler Lucien Guitry, grote triomfen vierde. Als jongen van vijf jaar speelde hij in de keizerlijke salon van tsaar Alexander III de rol van Pierrotszoon in een pantomime.

In Frankrijk deed zijn vader hem in de leer bij de toneelspeler Talbot en liet hem onder de schuilnaam Lorcey als acteur debuteren, in de

rol van Paris in Bonne Hélène van Lemaître. Lang heeft dit toneelspelen niet geduurd. Sacha's eerste grote succes als toneelschrijver kwam toen hij 20 jaar was met Nono. In 1935 kwam zijn 100ste toneelstuk: Geneviève. Van zijn overige stukken noemen wij enkele titels, die ook Nederlandse vertoningen in de herinnering roepen: Veilleur de Nuit, Désiré, Châteaux en Espagne, Nouveau Testament, Je t'aime, Jacqueline, La Prise de Berg-op-Zoom, L'Illusioniste, Mon père avait raison, Le Comédien. Cees Laseur koos in 1953 N'écoutez pas, Mesdames voor zijn jubileum. Gaarne heeft Sacha Guitry, al of niet in de hem zo gemakkelijk afgaande vrije verzen, de levens van grote mannen gedramatiseerd: Jean de la Fontaine, Béranger, Frans Hals, Mozart, Pasteur.

Uiterst produktief is Sacha Guitry geweest: zijn toneelstukken, merendeels blijspelen, ook de ernstige met een licht accent; revues en operettes (L'Amour masqué, Mariette, Histoires de France); een Roman d'un tricheur; scenario's voor de film. De film had hij lange tijd beschouwd als niet opgewarmd maar afgekoeld toneel, doch hij kreeg de smaak te pakken: hij speelde in zijn roman-als-film, in Yvette, Le diable boîteux, Les perles de la couronne, in Hollywood en te Parijs heeft hij geregisseerd.

In 1936 verkreeg hij een uitgebreide renommee als cineast met zijn film Le roman d'un tricheur. Al spoedig verbleekte zijn reputatie van cineast echter. In 1937 maakte hij nog tezamen met Christian-Jaque Les perles de la couronne, die nog enige van de goede oude kenmerken bezat, maar de talloze films die daarop volgden bestonden meestal uit soms zeer ondeugende, maar voor het filmbeeld weinig betekenende dialogen. Voor zijn latere ontwikkeling was echter nog belangrijk zijn film „Remontons les Champs Elysées" (1939), waarin hij in de vorm van een causerie over de geschiedenis van deze vermaarde avenue, een soort van bewegend prentenboek kon ontwerpen. Na 1945 ontstonden nog: Si Versailles m'était conté, Napoléon en Si Paris m'était conté.

Oppervlakkig was veel van zijn werk, doch het beste had een kwaliteit, die met afstand de naam van Molière, door Guitry bewonderd, kon oproepen. Dat hij niet algemeen een „petit Molière" werd geacht, is in 1931 gebleken bij zijn benoeming tot lid van de Académie Goncourt.

Er is vaak gerucht rondom Guitry geweest. Tijdens Wereldoorlog I is het hem kwalijk genomen, dat hij op de deur van zijn kleedkamer had geschreven: „Hier wordt niet over de oorlog gesproken." Oudfrontstrijders kwamen in verzet, toen hij in 1927 bij een liefdadigheidsvoorstelling een legerbevel van generaal Joffre in veiling bracht ten bate van de oorlogsverminkten. In 1944 werd Guitry gearresteerd onder beschuldiging van collaboratie: hij had in de oorlogsjaren doorgespeeld en was met Duitsers omgegaan. Na enkele weken is hij vrijgelaten, doch zijn populariteit had een knauw gekregen. Quatre ans d'occupation luidde de titel van zijn verweer.

De ster was verbleekt. Een tweeledig proces, want zijn werk na Wereldoorlog II (o.a. Aux deux Colombes) vermocht vroegere roem niet op te halen. Als acteur greep hij in 1952 terug naar Deburau, een zijner vroege stukken in vrije verzen, geestig en tragisch, waarin Parijs eenmaal zijn vertolking van de beroemde pantomimespeler geestdriftig had bewonderd. De reprise vond bij publiek en pers slechts geringe belangstelling. En Deburau was een zijner beste stukken.

Marie van Zeggelen † —

In de nacht van 14-15 juli overleed, zevenentachtig jaar oud, te Huizen in het bejaardencentrum „Voor Anker" de schrijfster *Marie van Zeggelen.*

Aan een beschouwing van *Marie Schmitz* in de *Nieuwe Rotterdamse Courant* (16-7) over deze schrijfster ontlenen wij het volgende:

Met het verscheiden van deze op 8 juli 1870 te 's-Gravenhage geboren schrijfster, is een einde gekomen aan een uiterst produktief leven en is een markante figuur uit de rij der oudere Nederlandse schrijfsters heengegaan. Behalve in haar geboorteplaats woonde zij in Amsterdam en vele jaren in Indië (Java, Borneo, Sumatra, Celebes), waarheen zij door huwelijk reeds jong vertrok. Tweeërlei levenssferen worden aldus inspiratief voor haar werk; in Amsterdam werden het de oude Amsterdamse regentenfamilies, tot wier familie-archieven en weidse buitenplaatsen, nog uit Nederlands glorietijd, zij toegang kreeg en waar zij de geur van een verleden ademde, die zij in de geschiedenissen, die zij verhaalde, wist vast te leggen, geschiedenissen dus, gebaseerd op archiefmateriaal, waarbij de fantasie een aanvullende factor werd.

Op deze wijze ontstonden, behalve de tussen 1915 en 1923 verschenen trilogie Een Broederdienst in 1815, De vrede van het Maerland, De zoon des Huizes, in 1930 De plaetse aan de Vecht, en in de jaren tussen 1936 en 1939 de trilogie Een liefde in Kennemerland, Een hofdame in de 18de eeuw en Festijnen en perikelen. Voorts schreef zij: Twee Amsterdamse joffers, De wachters van het groene huis en Maria van Oranje (het leven van Willem de Zwijgers oudste dochter Maria). Tot haar Indische verhalen behoren: De gouden kris, Onderworpenen, Indische levens, Aan de kruiswegen en Bij het hart van Indië.

Vijf toneelwerken vermeldt Marie van Zeggelens bibliografie. De kostbare sproke, een Indisch spel naar een van haar verhalen („Het Mysterie"), werd door het amateurstoneel in een aantal plaatsen gespeeld.

Diversen —

Servische kloosters musea — De Joegoslavische regering heeft besloten musea in te richten in twee van de bekendste middeleeuwse Servische orthodoxe kloosters in het berggebied van Zuid-Servië, bij de Albanese grens. Een dezer kloosters, Visoki-Decani, is in de eerste helft van de veertiende eeuw door koning Stefanus van Servië gebouwd in de Byzantijnse stijl. Het telt meer dan duizend fresco's. Het andere, van het patriarchaat van Pec, is eigenlijk een groep van vijf kloosters die de eerste zetel van de Servische patriarchen in de veertiende eeuw vormde.

Marcel Coole — De Vlaamse dichter Marcel Coole heeft de driejaarlijkse prijs voor koloniale letterkunde (1954-1956) gekregen voor zijn bundel Kongogedichten „Kaluwa". M. Tinel kreeg dezelfde prijs voor Franstalige koloniale letterkunde voor zijn roman „Elianga".

Te Madrid is op 15 juli officieel bekendgemaakt, dat na het overlijden van het huidige staatshoofd, generaal Franco, in Spanje de monarchie zal worden hersteld (zie nader pag. 13378/2). Als toekomstige koning wordt genoemd prins Juan Carlos, de zoon van Don Juan, de pretendent naar de Spaanse troon. Don Juan heeft echter medegedeeld, dat hij nooit zijn aanspraken op de troon ten gunste van zijn zoon zal opgeven. Foto (v.r.n.l.): Don Juan, Juan Carlos en Don Juans echtgenote, Dona Maria. (foto United Press)

Tunesië republiek

De Tunesische grondwetgevende vergadering heeft op 25 juli met algemene stemmen besloten de monarchie af te schaffen, de republiek uit te roepen en premier *Bourguiba* te benoemen tot president.
Deze (mondelinge) stemming volgde op een rede van twee uur, waarin premier Bourguiba de 76-jarige bey, *Sidi Lamine,* een „overblijfsel van het kolonialisme" had genoemd. Bourguiba had hieraan echter toegevoegd: „Er zal geen door wraakzucht ingegeven daad ten aanzien van de bey of zijn familie worden gesteld".
Kort na de stemming werd de bey, begeleid door de kroonprins, onder politiebewaking uit zijn paleis in Carthago naar een „aangewezen residentie", een villa in de omgeving van Tunis, gebracht.

Niet onverwachts

De afzetting van de bey, Sidi Lamine, en de afschaffing van de monarchie, zijn niet onverwachts gekomen. De bey was niet populair. Hij werd beschouwd als een marionet van de Fransen. En hij heeft het waarschijnlijk te danken aan het feit, dat hij na Wereldoorlog II — toen de nationalistische beweging zich steeds meer ging roeren — heeft geweigerd zijn zegel te hechten aan enige decreten van de Franse regering, dat hij na de onafhankelijkheidsproclamatie van Tunesië (1955) werd gehandhaafd.
Van de inspirator en leider van de nationalistische beweging en in het bijzonder van de Neo-Destour-partij, Habib Bourguiba, was echter niet te verwachten, dat hij de monarchie zou continueren. Bourguiba, die zijn opleiding in Frankrijk genoot, is altijd republikeins gezind geweest. Bovendien is hij zeer ambitieus, zodat hij moeilijk een staatshoofd, al was dit slechts een nominaal staatshoofd, boven zich kon verdragen.

„Verdorde boom"

Het laatste jaar heeft de Neo-Destour in het geheim en openlijk geageerd tegen de bey en de dynastie. Medio juli werd een van de zonen van de bey, prins Sala Heddine, gearresteerd, beschuldigd van een poging tot moord op een politieman (hij zou getracht hebben deze politieman met zijn auto omver te rijden). Daags tevoren, op 19 juli, had

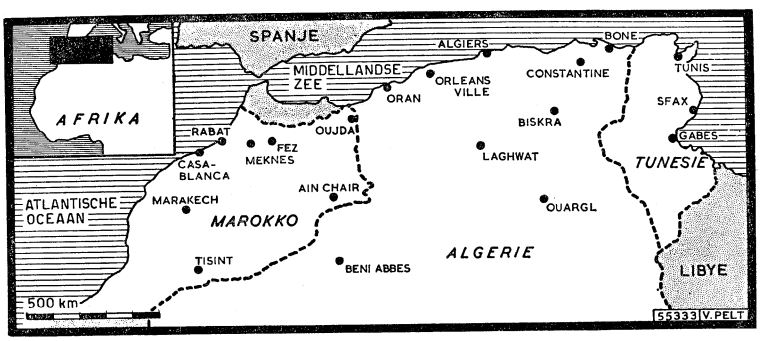
Sidi Lamine

Bourguiba een scherpe aanval gedaan op de bey, zijn familie en de ambtenaren van de bey, die zich op onrechtmatige wijze zouden hebben verrijkt: „Spoedig zal het uur van de vergelding slaan. Het land zal het kwaad in de hoogste kringen niet langer dulden. Niemand zal worden gespaard, al is hij minister, hofdignitaris of lid van de beylikale familie. Alle goederen die door misbruik van macht zijn verkregen, zullen door de staat worden opgeëist", aldus Bourguiba.
Action, het blad van de Neo-Destour, schreef hierop: „Sinds Tunesië onafhankelijk is geworden, is de bey van geen nut meer geweest. Hij staat wel niemand in de weg, maar zijn aanwezigheid op een wankele troon geeft het staatsregiem een dubbelzinnig karakter. Zodra hij zal zijn afgetreden, zal alle verwarring op dit gebied voorbij zijn ... De dynastie is een verdorde boom. Het Tunesische volk en zijn leiders gaan hem omhakken".

De bey en zijn dynastie

In onze overzichtsartikelen op pagina 9847 en 11403 e.v. hebben wij uitvoerige beschouwingen gewijd aan land en volk van Tunesië en de ontwikkeling sedert Wereldoorlog II. Wij vatten hier nog in het kort de geschiedenis van de dynastie samen. Deze werd gesticht door *Hoessein ben Ali,* die zich in 1705 tot bey uitriep en verklaarde, dat hij zich niet langer ondergeschikt achtte aan de sultan van Constantinopel (Turkse rijk). Frankrijk oefende reeds in die tijd een zekere invloed in Tunis uit. In 1728 sloot Hoessein Ben Ali een verdrag met Parijs, dat Frankrijk vergaande privileges schonk. Met de vestiging van een protectoraatsverhouding (1881) kwam de macht vrijwel geheel in handen van Franse functionarissen, ook al werden de bestuursdecreten met het zegel van de bey afgekondigd. De dynastie was niet populair, mede als gevolg van het feit dat de beys zich in het algemeen geheel voegden naar de wensen van de Fransen. Onder het bewind van de nationalistisch gezinde bey *Moncef* kreeg de dynastie weer enige populariteit. Hij werd echter in 1943, na de bezetting van Tunesië door de geallieerden, wegens collaboratie met de Duitsers, voor het leven verbannen. Ook tijdens deze verbanning behield hij de sympathie van de Neo-Destour en van een groot deel van het volk, dat de door de Fransen ten troon verheven bey Lamine (15 mei 1943) als een usurpator beschouwde. Na de dood van Moncef (1948) werd de verhouding tussen Lamine en Neo-Destour wat beter, als gevolg van het feit dat de bey een meer afwijzende houding tegenover de Fransen ging aannemen.

(*Zie vervolg pag.* 13402)

Weekblad

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

Argentinië — 28 juli Verkiezingen voor de grondwetgevende vergadering.

Australië — 31 juli De immigratie zal niet worden beperkt. Van de Canadese beperking wordt voordeel verwacht.

België — 30 juli Aan de minister van staat en oud-voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, dr. J. F. van Cauwelaert, is het Grootkruis in de Orde van de Nederlandse Leeuw verleend. — Het indexcijfer der kleinhandelsprijzen is in juli met 0.84 punt gestegen tot 107.29. — **1 aug.** De regering maakt plannen inzake een uitbreiding van de haven van Zeebrugge bekend. De Griekse scheepsmagnaat A. S. Onassis wil te Zeebrugge een groot scheepsbouwbedrijf stichten.

Cuba — 2 aug. De regering van president Batista heeft de grondwettelijke vrijheden voor 45 dagen opgeschort.

Duitsland (West-) — 27 juli De voormalige minister-president van Noordrijnland-Westfalen, K. Arnold, doet een beroep op Nederland, de onder Nederlands beheer staande Duitse gebieden terug te geven. — **29 juli** Engeland, Frankrijk, de Ver. Staten en West-Duitsland ondertekenen te West-Berlijn een gezamenlijke verklaring inzake de Duitse hereniging. — De Beierse Partij heeft een bondgenootschap met het Centrum, dat onder de naam Federalistische Unie aan de verkiezingen van 15 september zal deelnemen, aanvaard. — **30 juli** De kolenreserves van het Ruhrgebied zijn zo groot, dat in de komende 20 jaar de kolenproduktie aldaar met ca. 40 miljoen ton per jaar kan worden verhoogd. — **2 aug.** Het ministerie van buitenlandse zaken deelt aan acht Europese landen mede, dat de kwestie van de schadevergoeding aan oud-gevangenen uit de Duitse concentratiekampen opnieuw zal worden bestudeerd. — Volgens de Frankfurter Allgemeine Ztg. zou Fr. Etzel, thans vicevoorzitter van de Hoge Autoriteit van de EGKS, weer in de Westduitse politiek terugkeren.

Engeland — 2 aug. De goud- en dollarreserves zijn in juli met $ 14 miljoen gedaald tot $ 2367 miljoen. — **3 aug.** De hoofdredacteur van het conservatieve tijdschrift National and English Review, Lord Altrincham, levert ernstige kritiek op koningin Elizabeth.

Frankrijk — 2 aug. De minister van financiën, Ph. Gaillard, is erin geslaagd frs. 550 miljoen van de nieuwe begroting te schrappen. — De regering besluit het gegarandeerde minimumloon van de arbeiders met 5½% te verhogen; het nieuwe loon wordt frs. 133 per uur.

Indonesië — 29 juli Het landgerecht te Djakarta spreekt de hoofdredacteur van het onafhankelijke dagblad Indonesia Raya, Mochtar Lubis, vrij van de tegen hem ingebrachte beschuldiging van belediging van de regering. — **1 aug.** De Indonesische ambassadeur in Canada, Palar, heeft zich uitgesproken voor de actie van Noord-Celebes voor autonomie. — **2 aug.** Volgens het socialistische dagblad Pedoman zal de PNI de samenwerking met de communisten verbreken.

Internationaal — 29 juli De Ver. Staten ratificeren de Internationale Organisatie voor Atoomenergie, waardoor het Statuut van deze organisatie in werking treedt. — **31 juli** De Economische en Sociale Raad der Ver. Naties verwerpt met 12-6 stemmen een Sowjet-resolutie, waarin Engeland, de Ver. Staten en de Sowjet-Unie worden verzocht gelijktijdig hun proefnemingen met kernwapens te staken. De ECOSOC aanvaardt met 15-3 stemmen een resolutie, waarin er bij de Alg. Vergadering op wordt aangedrongen op haar a.s. zitting over te gaan tot de oprichting van SUNFED. — Sir Winston Churchill bepleit een herziening van de structuur van de Ver. Naties, omdat er z.i. in de volkerenorganisatie geen recht wordt gedaan. — Engeland en West-Duitsland hebben besloten samen te werken bij de ontwikkeling van geleide projectielen. — **1 aug.** De Ver. Staten en Canada hebben besloten een gezamenlijk luchtcommando in te stellen. — **2 aug.** De Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, J. F. Dulles, dient op de ontwapeningsconferentie te Londen een Westelijk plan tot instelling van inspectiezones in. — Engeland is bereid gegevens te verstrekken over bepaalde geleide projectielen aan de landen van de Westeuropese Unie.

Italië — 30 juli De Kamer van Afgevaardigden aanvaardt de verdragen inzake de Euromarkt en Euratom.

Joego-Slavië — 31 juli De vice-presidenten Kardelj en Rankovic keren terug van een vakantiebezoek aan de Sowjet-Unie.

Kunst — 30 juli De componist Sem Dresden (76) overleden. — **1 aug.** De pianiste Alice Heksch (45) overleden.

Malakka — 3 aug. De vorsten van de staten kiezen monarch van de op 31 aug. a.s. onafhankelijk wordende federatie.

Mexico — 28 juli Een zware aardbeving teistert de hoofdstad, Mexico-City, en de badplaats Acapulco.

Nederland — 30 juli De Eerste Kamer aanvaardt de voorstellen tot belastingverhoging en tot schorsing van de investeringsaftrek. — **31 juli** De heer H. J. Lakenman benoemd tot directeur van het Grootboek-woningverbetering. — Ingesteld is een commissie spreiding hoger onderwijs. — De Mijnindustrieraad stelt, tegen het advies van de regering in, de premieregeling vast. — **1 aug.** De huurverhoging wordt van kracht.

Oman — 28 juli De Britse politieke resident in Bahrein en Engelands voornaamste vertegenwoordiger aan de Perzische Golf, Sir Bernard Burrows, heeft na een bezoek aan Muskat verklaard, dat de sultan van Oman en Muskat zeer optimistisch was over het verloop van de strijd. De rebellen waren teruggedrongen naar een klein gebied met Nizwa als belangrijkste plaats. — **29 juli** Britse troepen zijn de olierijke Boeraimi-oase binnengerukt. De oase ligt ca. 24 km. ten noordwesten van het gebied dat in handen van de opstandelingen is.

Portugal — 29 juli Vijf leiders van de (linkse) Nationale Democratische Beweging tot gevangenisstraffen veroordeeld.

Sowjet-Unie — 28 juli Te Moskou begint het zesde internationale jeugdfestival, waaraan door 30.000 jonge mensen uit ongeveer 90 landen wordt deelgenomen.

Spanje — 28 juli Generaal Franco heeft het uitgebreide bestuursapparaat van de Falangepartij aanzienlijk ingekrompen.

Sport — 31 juli Atletiek: R. Moens (Belg.) verbetert het wereldrecord 800 m in 1 min. 46 sec.; het oude record stond met 1.46.3 ook op zijn naam. — Lauer brengt het Europees record 110 m horden (heren) op 13.7 sec.; Germar brengt het Europees record 200 m (heren) op 20.4 sec.

Tsjecho-Slowakije — 2 aug. De minister voor de zware industrie, J. Bukal, is vervangen door de minister van mijnbouw, J. Reitmajer.

Tunesië — 29 juli President Bourguiba vormt een nieuwe regering.

Venezuela — 29 juli Het nationale congres heeft besloten, dat op 15 december a.s. presidentsverkiezingen zullen worden gehouden.

Ver. Staten — 28 juli De Sowjet-regering heeft zich in antwoord op een Amerikaanse nota van 24-6 bereid verklaard het Amerikaanse voorstel tot uitwisseling van radio- en TV-programma's te bestuderen. — Te Chicago doen een groep blanken een aanval op negers. — **29 juli** De minister van buitenlandse zaken, J. F. Dulles, komt te Londen aan om deel te nemen aan het Westelijke overleg over de ontwapening. — **30 juli** De regering maakt bekend, dat zij in de volgende zitting van het Congres voorstellen zal indienen inzake de teruggave van de Duitse en Japanse activa, die tijdens Wereldoorlog II in de VS zijn geconfisqueerd. — **31 juli** De regering wil een vrijwillige beperking van de olie-invoer met 10%, zulks ter bescherming van de kleine Amerikaanse olieproducenten. — Uit een rapport van de Amerikaanse commissie voor de atoomenergie blijkt, dat op 21 maart een kleine hoeveelheid radioactief materiaal (isotopen) naar de Sowjet-Unie is gegaan om te dienen voor kankeronderzoek op het biochemisch instituut van de academie van wetenschappen te Moskou. — **1 aug.** De regering lijdt in de Senaat een nederlaag bij de behandeling van het wetsontwerp ter verzekering van de burgerrechten (en met name het stemrecht) van de negers. — De minister van defensie, Ch. Wilson, deelt mede, dat de VS van plan zijn tegen het einde van het jaar 25.000 man landstrijdkrachten uit Japan terug te trekken en de rest (ca. 15.000 man) tegen augustus 1958. — **2 aug.** De Amerikaanse CP publiceert de namen van 9 secretarissen, die tezamen een collectief leiderschap vormen.

Wereldoorlog II — 31 juli Uit door het State Department gepubliceerde Duitse documenten uit de zomer van 1940 blijkt, dat de Duitsers geprobeerd hebben de hertog van Windsor, de broer van de toenmalige koning George VI van Engeland, voor zich te winnen.

BIOGRAFIE

HABIB BOURGUIBA

De eerste president van de jongste republiek, Tunesië, Habib Bourguiba, is op 3 augustus 1903 in de stad Monastir geboren als jongste in een gezin van acht kinderen. Zijn vader was officier in het leger van de bey. Toen hij 5 jaar was, werd hij naar Tunis gezonden, waar reeds twee van zijn broers woonden, om daar een schoolopleiding te krijgen. Hij bezocht het Lycée Carnot en het Sadiki-college, maar deze studie moest hij in 1919 wegens ziekte onderbreken. Reeds op zeer jeugdige leeftijd begon hij zich te interesseren voor de politiek en in 1922 — hij was toen nog geen jaar hersteld van zijn ziekte — werd hij lid van de (nationalistische) Destour-partij.

☆

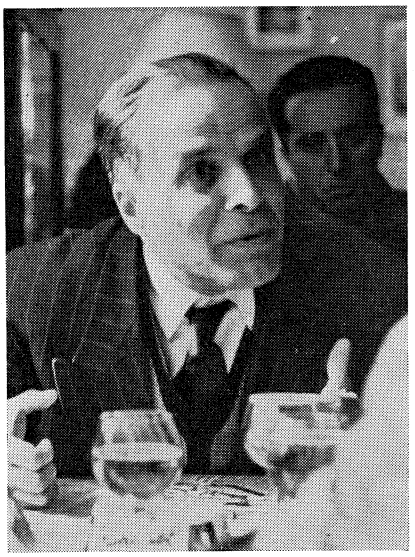
Van 1923 tot 1927 studeerde hij rechten in Parijs. Hier huwde hij met een Franse vrouw. Na zijn terugkeer in Tunis vestigde hij zich als advocaat. In 1930 begon hij een zeer actieve rol te spelen in de politiek. Hij kwam in het bestuur van de Destour-partij, maar deze was hem niet revolutionair genoeg. In 1934 stichtte hij met nog enige andere jonge leden van de Destour-partij de Neo-Destour-partij. In hetzelfde jaar werd hij wegens zijn agitatie gedeporteerd naar Zuid-Tunesië. Eerst in 1936 werd hij weer vrijgelaten, toen in Parijs de volksfrontregering aan het bewind kwam.

☆

Na de bloedige relletjes van 9 april 1938 werd hij weer gearresteerd. Tezelfdertijd werd de Neo-Destour-partij ontbonden verklaard. Bourguiba werd gevangen gezet, eerst in Tunesië en vervolgens in Frankrijk. Na de val van Frankrijk in 1940 lieten de Duitsers hem vrij. Hij keerde terug naar Tunesië. Hoewel sommige Fransen hem later uitkreten voor „fascist" en met name maarschalk Juin het op hem gemunt had, schijnt Bourguiba steeds geweigerd te hebben zich voor de wagen van de Duitse propaganda te laten spannen.

☆

In maart 1945 vertrok hij naar het Midden-Oosten, waar hij een zeer levendige propagandistische activiteit ontplooide. In 1947 maakte hij een reis naar Amerika, om eerst in september 1949 naar Tunesië terug te keren.

In 1950 stelde Habib Bourguiba een program op, waarin als eerste eis voorkwam de beëindiging van het directe Franse bestuur over Tunesië. Vervolgens ondernam hij een nieuwe propagandareis door de mohammedaanse landen, waarbij hij zelfs Pakistan en Indonesië bezocht. Op 15 december 1951 keerde Bourguiba naar Tunesië terug en noopte hij de regering-Tsjenik een beroep te doen op de Ver. Naties. Op 18 maart 1952 werd hij wederom gearresteerd en werd hem een dwangverblijf in Fontainebleau toegewezen. Op 1 juni 1955 werd Bourguiba weer vrijgelaten, waarna hij een triomfale intocht deed in Tunesië. Enige maanden later ondernam hij reizen door het gehele land om de oppositie van Salah ben Joessef te bestrijden. Deze meest radicale politicus werd door Bourguiba praktisch uitgeschakeld. In november 1955 werd hij met algemene stemmen herkozen als voorzitter van de Neo-Destour-partij. Bij de vorming van een grondwetgevende vergadering (april 1956) werd hij tot president gekozen van dit college. Weldra trok hij zich echter uit dit ambt terug om de post van minister-president op zich te nemen als opvolger van Tahar ben Amar.

☆

Bourguiba staat bekend als een zeer tactisch onderhandelaar en een ambitieus politicus, wiens redevoeringen grote indruk maken op het eenvoudige volk. Hoewel hij herhaaldelijk door de Fransen is gearresteerd, heeft hij steeds verklaard voorstander te zijn van samenwerking tussen een onafhankelijk Tunesië en Frankrijk. Gevangenschap om politieke redenen werd overigens in zijn familie als een eer beschouwd. Ook zijn grootvader en oom werden destijds door de toenmalige bey om politieke redenen in de gevangenis geworpen.

☆

De afzetting van de bey en zijn eigen verkiezing, met algemene stemmen, tot eerste president van de republiek Tunesië zijn niet alleen een uitvloeisel van zijn populariteit, zij hebben zijn gezag in en buiten Tunesië nog vergroot. Hiervan zal hij ongetwijfeld gebruik maken om ook zijn medezeggenschap in geheel Noord-Afrika te vergroten. Intussen heeft — zoals de *Neue Zürcher Zeitung* (28-7) opmerkte — de sociaal-revolutionaire beweging in Tunesië met de afzetting van de bey opnieuw een hoogtepunt bereikt. Bourguiba voelt zich minder verwant met de leer van de Islam dan met de gedachtensfeer van de Franse revolutie. Zijn doel is de schepping van een moderne staat naar Europees model. Snel gaat hij voort op de weg der hervorming, een weg die eigenlijk ook de Franse administrateurs reeds voor hem hadden betreden. Als premier heeft hij diep ingegrepen in de traditionele mohammedaanse sociale en juridische structuur. Essentiële onderdelen van het personenrecht werden onttrokken aan de op de Koran gebaseerde rechtsspraak, die in vrijwel alle andere Arabische landen nog het recht beheerst. Zo heeft hij de polygamie afgeschaft, zij het niet met terugwerkende kracht, en huwelijk en scheiding geregeld volgens de Franse „Code Civil". Deze afschaffing van overgeleverde zeden en gebruiken is eigenlijk het best te vergelijken met de hervormingsarbeid van Kemal Attaturk in Turkije.

(*Vervolg van pag.* 13399)

Volgens de Parijse correspondent van de *Nieuwe Rotterdamse Courant* (23-7) is bey Lamine in de meeste gevallen „slechts toeschouwer geweest van de evolutie, welke zijn land zo snel van de interne autonomie naar de onafhankelijkheid zou voeren". Bovendien heeft de bey, aldus genoemde correspondent, „aanstoot gegeven door het vergaren van een onmetelijk fortuin, belegd in paleizen, landerijen en juwelen, dat in de miljarden zou lopen". Dit thema — de rijkdom van de bey — is door tal van bladen bij gelegenheid van zijn afzetting uitvoerig behandeld, evenals zijn passie voor het verzamelen van klokken, natuurkundige en chemische „experimenten" en muziek.

De betrekkingen met Frankrijk

Bij de zg. overeenkomst van Bardo (1881) had Frankrijk de verplichting op zich genomen de bey zo nodig te beschermen, maar met de onafhankelijkheidsproclamatie (van 1955) is deze overeenkomst, en daarmee deze verplichting, juridisch vervallen.

De Franse regering heeft ongetwijfeld nog steeds belang bij de ontwikkeling in Tunesië, in het bijzonder met het oog op de opstand in Algerije. Zij heeft zich intussen noch vóór noch tégen de afzetting van de bey uitgesproken. Een officiële woordvoerder te Parijs verklaarde, dat dit een zuiver binnenlandse aangelegenheid was.

De betrekkingen tussen Frankrijk en Tunesië zijn overigens de laatste maanden gespannen geweest. Parijs schortte toegezegde financiële steun aan Tunis op uit protest tegen de Tunesische hulpverlening aan de Algerijnse opstandelingen.

Premier Bourguiba eiste hierop de terugtrekking van alle Franse troepen die hier nog (contractueel) verbleven.

Inderdaad is Parijs aan deze eis tegemoetgekomen. Bourguiba maakte althans op 28 juni melding van een overeenkomst met de Franse regering, krachtens welke de Franse troepen binnen een half jaar uit Tunesië zullen worden teruggetrokken. Alleen de bases Auine, Abes, Gafsa, Aase en Remada zullen voorlopig door Fransen bezet blijven. Volgens Bourguiba zou dit akkoord bijdragen tot een gezondere verstandhouding met Frankrijk, maar Tunesië zou niet eerder denken over besprekingen met Frankrijk aangaande gemeenschappelijke defensie, voordat alle Franse troepen het Tunesische grondgebied, uitgezonderd Bizerta, zullen hebben verlaten. Van Franse zijde is de hoop uitgesproken, dat Tunesië, in ruil voor bovenvermelde Franse tegemoetkoming, maatregelen zal nemen om grensoverschrijding van Algerijnse opstandelingen te beletten.

Voorbeeld voor andere Arabische landen?

De Londense *Economist* (27-7) memoreerde, dat er in de Arabische landen meer erfelijke heersers zijn dan in de gehele rest van de wereld en dat de verwijdering van één hunner de vooruitzichten voor de overblijvenden verduistert. Het laatste slachtoffer was koning Faroek. Thans is de bey van Tunesië aan de beurt. Dat Bourguiba tot president gekozen zou worden, was te voorzien. Hij had de regiemswisseling bij voorbaat aangekondigd.

De dynastie die thans verdwijnt, zo vervolgde de Economist, is sinds 1705 op de troon geweest, maar voor het grootste deel van die tijd was zij onderdanig aan het gezag van een andere mogendheid — eerst Turkije en later Frankrijk. Er zijn slechts weinige beys van formaat geweest. Een hunner was *Moncef*, die in de laatste oorlog verzet bood, zowel aan Italiaanse als aan Franse druk, en die hierom werd gedeporteerd. De laatste bey, *Sidi Lamine*, zal geen stempel drukken op de geschiedenis. Hij heeft steeds met berusting de rol van „verouderd ornament" geaccepteerd.

Het is buiten Tunesië, dat hij gemist zal worden, niet in Tunesië zelf. Voor republikeins gezinde onderdanen van de koning van Libië en van de sultan van Marokko zal zijn vervanging door een president nieuwe gezichtspunten openen. Het is misschien met het oog hierop, dat de sultan van Marokko zich een week eerder op zo krachtige en populaire wijze heeft uitgesproken over de toekomst van Algerije. Tot dusver had hij zich hierover slechts uitgelaten in zorgvuldig gekozen woorden, kennelijk om zijn Franse vrienden en investeerders niet van zich te vervreemden. Maar thans heeft hij uitdrukkelijk gevraagd om „erkenning van de Algerijnse onafhankelijkheid".

Tot zover de Economist, dat lang niet het enige blad is, dat hierover in deze geest schreef.

Wat de toekomst van de Arabische vorsten betreft, men denke hierbij niet alleen aan de sultan van Marokko en de koning van Libië, maar ook aan de koningen *Feisal* (Irak), *Hoessein* (Jordanië), *Saoed* (Saoedi-Arabië) en de reeks sjeiken, sultans en imams aan de kusten van de Rode Zee, de Arabische Zee en de Perzische golf.

In dit verband dient ook gewezen op de rol van president *Nasser* van Egypte, die bij zijn streven naar Arabische eenheid onder Egyptische leiding weliswaar een conservatieve Mohammedaanse leider als de imam van Oman (zie 13383 e.v.) steunt, maar zich tezelfdertijd fel keert tegen zg. reactionaire heersers.

Om het leiderschap in Noord-Afrika

Het streven van Nasser naar het Arabische leiderschap is niet alleen oostwaarts gericht. Ook Noord-Afrika ligt, getuige zijn steun aan de Algerijnse opstandelingen, in het krachtveld van zijn ambities. Hier speelt echter de sultan van Marokko een belangrijke rol. Zijn nationaal-Marokkaanse leiderschap is tot dusver populair. Het is nl. de sultan geweest, die Marokko tot de onafhankelijkheid heeft geleid.

Maar ook de ontwikkeling in Algerije laat de sultan niet onverschillig.

In zijn streven naar het morele leiderschap in geheel westelijk Noord-Afrika vindt hij een ernstige rivaal in Bourguiba. Deze staat nu als staatshoofd niet alleen in politiek, maar ook in staatsrechtelijk opzicht op hetzelfde niveau als de sultan van Marokko. Bourguiba heeft zich reeds eerder als bemiddelaar in de voor de toekomst van Noord-Afrika zo belangrijk geworden Algerijnse kwestie opgeworpen. Met name van Franse zijde verwacht men, dat hij zulks in de nabije toekomst met nog meer kracht zal doen.

Presidentieel kabinet

Op 29 juli heeft Bourguiba een nieuwe regering gevormd: een presidentieel kabinet naar het model der Verenigde Staten. Hiermee is de titel van premier afgeschaft. De titel van minister is vervangen door die van staatssecretaris. Het kabi-

net bestaat uit de president, 12 staatssecretarissen — hoofden van departementen — en 3 onder-staatssecretarissen. Bourguiba heeft gebroken met het Franse regeringssysteem, waarbij de regering rechtstreeks verantwoordelijk is aan het parlement.
Alle leden van de nieuwe Tunesische regering komen voort uit de Neo-Destour-partij. De meesten hunner hadden reeds zitting in de vorige regering. De samenstelling luidt:

Staatssecretarissen voor:
— Coördinatie en defensie: Bahi Ladgham
— Buitenlandse zaken: Sadok Mokkadem
— Binnenlandse zaken: Tayeb Mehiri
— Financiën: Hedy Nouira
— Justitie: Ahmed Mestiri
— Handel en nijverheid: Azzedine Abassi
— Landbouw: Mastafa Filali
— Openbare werken en huisvesting: André Barrouche
— PTT: Rachid Driss
— Onderwijs: Lamine Chabbi
— Volksgezondheid: Ahmed ben Salah
— Arbeid en sociale zaken: Mohammed Chakroun

Onder-staatssecretarissen voor:
— Voorlichting: Bechir ben Yahmed
— Jeugd en sport: Azonz Rebai
— Planning: Adeslem Khani

Sadok Mokkadem is gezant geweest in Cairo. *Ahmed ben Salah* is voorzitter geweest van het Tunesische vakverbond.

☆

Mongi Slim, vertegenwoordiger van Tunesië bij de Verenigde Naties heeft secretaris-generaal Hammarskjoeld ervan in kennis gesteld, dat de republiek Tunesië alle verplichtingen van de vroegere monarchie heeft overgenomen.

Afghanistan

Bezoek van Koning Zahir aan de Sowjet-Unie —

Koning *Mohammed Zahir Sjah* van Afghanistan heeft van 17 t.m. 31 juli een bezoek aan de Sowjet-Unie gebracht. De koning, die was vergezeld van de tweede vice-premier en minister van buitenlandse zaken, *Sardar Mohammed Naim*, bracht dit bezoek op uitnodiging van de president van de Sowjet-Unie, *K. E. Worosjilow*.
Op 30 juli ondertekenden de koning en de Sowjet-president een gezamenlijk communiqué, waarin o.a. werd gezegd, dat gevoerde besprekingen waren verlopen in een sfeer van vriendschap, oprechtheid en wederzijds begrip. Worosjilow heeft een uitnodiging voor een tegenbezoek aan Afghanistan aanvaard.

Sowjet-hulp

De besprekingen tussen de Afghaanse minister van buitenlandse zaken en zijn Sowjet-ambtgenoot, *A. A. Gromiko*, hebben volgens *Soviet News* (31-7) tot resultaat gehad, dat de Sowjet-Unie Afghanistan belangeloos hulp zal verlenen, zonder hier politieke voorwaarden aan te verbinden. De SU zal deelnemen aan de exploitatie van de olievelden in Noord-Afghanistan en helpen bij het opleiden van economen en technici. Er zal een speciale commissie in het leven worden geroepen voor het regelen van grenskwesties. Voorts zal er een akkoord worden gesloten betreffende het gebruik van het water van de rivieren, die zowel op Afghaans als op Russisch gebied stromen.

Argentinië

Verkiezingen —

Op 28 juli zijn in Argentinië verkiezingen gehouden voor de 205 leden van een grondwetgevende vergadering, die tot taak zal krijgen de herziening van de grondwet van 1853 — de door Péron ingevoerde grondwet van 1949 is op 1 mei 1956 door de (voorlopige) regering van president *P. E. Aramburu* ingetrokken (zie pag. 12512/2) — en de opstelling van een nieuwe kieswet voor toekomstige parlementsverkiezingen. Wanneer deze constituante met haar taak gereed zal zijn gekomen, dan zullen in februari 1958 algemene verkiezingen worden gehouden, waarna op 1 mei 1958 het parlementaire stelsel zal worden ingevoerd met een gekozen president.
Blijkens de nog officieuze uitslag kregen de regeringspartijen volgens de *New York Times* (31-7) ruim 4 miljoen stemmen en daarmede 118 van de 205 zetels in de constituante. De grootste regeringspartij is die der volksradicalen, die met 2.1 miljoen stemmen 77 zetels verkreeg. Op de oppositiepartijen werden ruim 2.3 miljoen stemmen uitgebracht. Zij bezetten in totaal 87 zetels. De belangrijkste oppositiepartij, de „intransigente radicale unie" van *A. Frondizi* verwierf 1.8 miljoen en 73 zetels.
Van de ruim 9.7 miljoen ingeschrevenen hebben er ongeveer 7.9 miljoen hun stem uitgebracht. Hiervan stemden er 2 miljoen (25%) blanco. Volgens de *New York Times* (3-8) zou een derde deel van deze blancostemmers tot de niet-peronistische rechtse groep behoren, terwijl de overigen als aanhangers van Perón zijn te beschouwen.

België

Hoge Nederlandse onderscheiding voor Van Cauwelaert —

Dr. J. F. Van Cauwelaert, minister van staat en oud-voorzitter van de Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers, is benoemd tot Grootkruis in de Orde van de Nederlandse Leeuw. Deze hoogste Nederlandse onderscheiding wordt slechts bij zeer grote uitzondering verleend.

De Nederlandse minister van buitenlandse zaken, mr. J. M. A. H. Luns (links) heeft op 30 juli te Brussel de versierselen behorende bij de onderscheiding aan dr. Van Cauwelaert (rechts) uitgereikt. Minister Luns wees hierbij op de vele diensten welke dr. Van Cauwelaert aan de zaak van de Belgisch-Nederlandse samenwerking heeft bewezen.

Uitbreiding van de haven van Zeebrugge —

Tijdens een op 1 augustus te Brussel gehouden persconferentie hebben de eerste-minister, *A. Van Acker*, en de minister van openbare werken, *O. Vanaudenhove*, bijzonderheden verstrekt over het studieplan van de regering betreffende de uitbreidingsmogelijkheden van de haven van Zeebrugge en het vraagstuk van de bevaarbaarheid voor de grootst mogelijke schepen van de Schelde.

De eerste-minister wees o.a. op de inspanningen die geleverd worden om de kanalen bevaarbaar te maken voor schepen van 1350 ton en om de Belgische handelsvloot uit te breiden. Op 30 juli 1957 bedroeg de totale in dienst zijnde tonnemaat 518.000 ton, terwijl 277.000 ton in aanbouw zijn.

De minister van openbare werken deelde mede, dat een werkgroep, bestaande uit afgevaardigden van de verschillende bij deze aangelegenheid betrokken departementen, in opdracht van het ministerieel comité voor economische samenordening een studie heeft gemaakt over de huidige ontwikkeling van het zeevaartverkeer en de huidige tendenzen inzake bouw van koopvaardijschepen. In verband met de plannen om supertanks te bouwen van 100.000 ton en meer, die gemiddeld zes maal meer zullen kunnen vervoeren met een bemanning die nog niet het dubbele bedraagt van de bezetting van een schip van 16.000 ton, zal o.a. de haven van Le Havre geschikt worden gemaakt voor schepen van 140.000 ton, terwijl overwogen wordt te Rotterdam een kustvoorhaven te bouwen voor schepen van 100.000 ton.

Daarom heeft de Belgische regering eraan gedacht de haven van Zeebrugge aan de nieuwe omstandigheden aan te passen. Hiervoor zullen grote werken nodig zijn. Men beoogt o.m. de ophoging van de beide schiereilanden op de rede van Zeebrugge, nl. het ooster- en het westerschiereiland. De werkgroep stelt eveneens voor dat de kademuur van de havendam versterkt zal worden, om een geul van 13 meter bij laag tij te kunnen uitbaggeren. Door deze versterkingswerken zal ook het bovenvlak van de dam van 70 meter tot 85 meter worden verbreed. De totale kosten van deze en andere werken worden geraamd op 750 miljoen fr. De ministerraad heeft zich in beginsel met de voorstellen van de werkgroep akkoord verklaard. Men verwacht in 1960 met de werkzaamheden, die vijf jaar zullen duren, te kunnen beginnen.

Onassis bouwt dokken

Verder werd medegedeeld, dat de *Olympic International Shipyard*, de te Monte Carlo gevestigde maatschappij van de Griekse reder *A. S. Onassis* (zie pag. 12497), heeft voorgesteld tijdens het eerste stadium van de werken te Zeebrugge een grote scheepswerf met twee droogdokken van resp. 65.000 en 100.000 ton aan te leggen. Onassis wil met de steun van een Belgische maatschappij in twee jaar tijds deze scheepswerf gereed hebben. Voor de periode 1960-'65 is een programma uitgewerkt, dat in beginsel de bouw omvat van 4 tankers van ongeveer 100.000 ton en van 12 tankers van ongeveer 65.000 ton, die naar de huidige ramingen ongeveer 10 miljard fr. zouden kosten.

Indien men de economische gevolgen die de eigenlijke bouw van de scheepswerf zullen hebben, buiten beschouwing laat, zou de bedrijvigheid van die werf in 5 jaar tijd een financieel voordeel van ongeveer 1 miljard fr. aan de schatkist bezorgen. Er zouden nl. daar meer dan 4000 arbeiders werk kunnen krijgen, zodat de structurele werkloosheid in West-Vlaanderen grotendeels zou worden opgevangen.

De bevaarbaarheid van de Schelde

In verband met de toegankelijkheid van de haven van Antwerpen voor schepen met grote diepgang werd erop gewezen, dat in de huidige omstandigheden de Schelde bevaarbaar is tot aan de Kruisschans- en de Boudewijnsluis voor schepen van ongeveer 215 meter lengte en 35 voet diepgang, wat overeenstemt met een tonnemaat van ongeveer 35.000 ton.

De minister deelde mede, dat het mogelijk is gebleken om zonder al te grote kosten schepen van 45.000 of van 50.000 ton Fort Frederik en Zandvliet bij Antwerpen te doen bereiken. Wel zullen dan o.a. de bestaande veiligheidsinrichtingen moeten worden uitgebreid.

Omvang der bevolking —

In het Staatsblad van 1 augustus 1957 is opgenomen de officiële opgave van het bevolkingscijfer op 31 december 1956. België telde toen 8.951.443 inwoners, waarvan 4.398.492 mannen en 4.552.951 vrouwen. De bevolkingscijfers per landsgedeelte zien er als volgt uit:

VLAAMSE LAND

Provincie Antwerpen	
Arr. Antwerpen	833.177
Arr. Mechelen	264.110
Arr. Turnhout	278.826
	1.376.113
Provincie Oost-Vlaanderen	
Arr. Aalst	249.920
Arr. Dendermonde	166.992
Arr. Eeklo	80.637
Arr. Gent	451.856
Arr. Oudenaarde	114.217
Arr. St.-Niklaas	189.586
	1.253.208
Provincie West-Vlaanderen	
Arr. Brugge	210.876
Arr. Diksmuide	48.804
Arr. Ieper	122.207
Arr. Kortrijk	288.919
Arr. Oostende	115.441
Arr. Roeselare	130.423
Arr. Tielt	75.503
Arr. Veurne	45.874
	1.038.047
Provincie Limburg	
Arr. Hasselt	258.419
Arr. Maaseik	124.784
Arr. Tongeren	152.579
	535.782
Arrondissement Leuven	337.658
Totaal Vlaamse land:	4.540.808

WAALSE LAND

Provincie Henegouwen	
Arr. Aat	80.174
Arr. Charleroi	461.024
Arr. Bergen	267.985
Arr. Zinnik	170.436
Arr. Thuin	137.878
Arr. Doornik	148.440
	1.265.937
Provincie Luik	
Arr. Hoei	94.549
Arr. Luik	598.056
Arr. Verviers	236.123
Arr. Borgworm	69.833
	998.561
Provincie Luxemburg	
Arr. Aarlen	43.737
Arr. Bastenaken	38.048
Arr. Marche-en-Famenne	39.892
Arr. Neufchateau	54.142
Arr. Virton	40.379
	216.198
Provincie Namen	
Arr. Dinant	85.380
Arr. Namen	222.438
Arr. Philippeville	57.891
	365.709
Arrondissement Nijvel	192.414
Totaal Waalse land	3.038.819
Arrondissement Brussel	1.371.816

Duitsland (West)

Westelijke verklaring inzake de Duitse hereniging —

De ambassadeurs van Engeland, Frankrijk en de Ver. Staten in de Bondsrepubliek en de Westduitse minister van buitenlandse zaken, H. von Brentano, hebben op 29 juli te West-Berlijn een gemeenschappelijke verklaring ondertekend, waarin het Westelijke standpunt ten aanzien van de Duitse hereniging is vastgelegd (zie ook foto op pag. 13414). Twee dagen tevoren — op 27 juli — had de Oostduitse regering, als enige mogelijke weg naar een hereniging, de vorming van een Duitse confederatie voorgesteld (zie pag. 13388/1).

Aan het *Alg. Handelsblad* (29-7)

ontlenen wij over de aanleiding tot het opstellen van de Westelijke verklaring het volgende: Te Bonn had een aangekondigd bezoek van Boelganin en Chroesjtsjew aan Oost-Duitsland enige nervositeit teweeggebracht. De regering vreesde dat de SU een voorstel voor de hereniging zou doen dat onaanvaardbaar, maar voor vele kiezers op het eerste gezicht aantrekkelijk zou zijn. Adenauers afwijzing zou dan de socialisten bij de a.s. verkiezingen ten goede komen. Daarom werd aan de ambassadeurs van de Westelijke Grote Drie voorgesteld in Berlijn een gemeenschappelijke verklaring over de herenigingspolitiek te ondertekenen. Daar er geen aanknopingspunten konden worden gevonden voor een nieuwe benadering van het Duitse vraagstuk vormt de „Verklaring van Berlijn" niet meer dan een samenvatting in twaalf punten van een reeks reeds bekende Westelijke standpunten.

Twaalf punten

In de twaalf punten van de Westelijke verklaring wordt volgens de *New York Times* (30-7) o.m. gezegd:

1) Het Duitse volk moet het recht hebben over zijn eigen lot te beslissen en, rekening houdend met de belangen van andere landen, zelf voor zijn veiligheid zorg te dragen.
2) De Duitse hereniging blijft onder de verantwoordelijkheid van de Grote Vier, zoals door de vier staatshoofden in juli 1955 te Genève opnieuw is bevestigd.
3) Aan de internationale spanning over de verdeling van Duitsland kan een einde komen; in Europa kan alleen een stabiliteit worden bereikt als het land in vrijheid herenigd is.
4) Een regering voor geheel Duitsland moet op vrijelijke wijze tot stand zijn gekomen wil zij de andere landen vertrouwen inboezemen.
5) Zulk een regering kan alleen gevormd worden door vrije verkiezingen voor een nieuw parlement.
6) De vrijheid en de veiligheid van een verenigd Duitsland moeten niet worden geschaad door een verplichte neutraliteit of ontwapening.
7) Teneinde de veiligheidsbelangen van Duitslands buurlanden te beschermen zullen de Westelijke mogendheden bepaalde schikkingen treffen, zoals zij op de conferentie van Genève reeds hebben toegezegd.
8) Een herenigd Duitsland moet zelf kunnen beslissen of het zich bij de NAVO zal aansluiten.
9) Indien het nieuwe Duitsland lid wordt van de NAVO, dan zullen de Westelijke mogendheden bereid zijn de Sowjet-Unie en andere Oosteuropese landen veiligheidswaarborgen aan te bieden. Verder zullen zij dan bereid zijn de verzekering te geven, dat zij geen voordeel zullen trekken uit het terugtrekken van de Sowjet-strijdkrachten uit Duitsland.
10) De Westelijke mogendheden zullen echter niet onderhandelen over het voortbestaan van de NAVO zelf.
11) De Duitse hereniging en nieuwe Europese veiligheidsovereenkomsten kunnen de ontwapening bevorderen en omgekeerd. De Westelijke mogendheden wensen evenwel geen ontwapeningsovereenkomst die de Duitse hereniging zou kunnen schaden.
12) Alle ontwapeningsmaatregelen inzake Europa moeten de goedkeuring hebben van de betrokken landen en moeten rekening houden met de Duitse hereniging.

Sowjet-verklaring

De regering van de Sowjet-Unie heeft volgens *Tass/Reuter* op 2 augustus verklaard, dat de „verklaring van Berlijn" de zaak van de Duitse hereniging niet bevordert. De politiek van de Westelijke mogendheden berust volgens de Sowjet-verklaring op de verkeerde opvatting, dat de Duitse kwestie de oorzaak is van de huidige spanning in internationale aangelegenheden. De reden van de huidige spanning is volgens de Sowjet-regering te vinden in de politiek van de koude oorlog.
De SU zou een herenigde Duitse staat erkennen als deze hereniging door de Duitsers tot stand gebracht zou zijn. Wat de zogenaamde waarborgen voor de SU aangaat, waarmee een overeenkomst over de Duitse hereniging gepaard zou gaan, moet de SU nogmaals zeggen, dat zij geen waarborgen wenst, aldus de Sowjet-verklaring.

Arnold over de grenscorrecties —
De gewezen minister-president van Noordrijnland-Westfalen, *Karl Arnold,* heeft volgens *DPA* op 27 juli op een verkiezingsbijeenkomst van de CDU te Oberbruch een ernstig beroep op Nederland gedaan, de onder Nederlands beheer staande Duitse gebieden terug te geven. „Wij zijn tot tegenprestaties bereid", voegde hij eraan toe. De vermeende voordelen, die Nederland van de betrokken gebieden verwachtte, stonden volgens hem in ernstige wanverhouding tot de politieke gevaren, die uit deze onopgeloste kwestie zouden moeten voortvloeien.
„Ik weet, wat Nederland onder Hitler te lijden heeft gehad", aldus Arnold, „doch het verleden moet ter wille van de toekomst eens worden overwonnen. Wij zijn thans bondgenoten, militair, economisch en politiek, en dit bondgenootschap kan nog inniger worden, wanneer Nederland de Duitse gebieden teruggeeft," aldus Arnold.

Diversen —

Amerikaanse tanks — In Amerikaanse kringen te Bonn is volgens D P A op 22 juli medegedeeld, dat de tankeenheden van het Westduitse leger zullen worden uitgerust met het nieuwste model Amerikaanse tank, de M 48 A 1. Een verdrag over de levering van 800 tanks van dit type zal door het Westduitse ministerie van defensie en de Amerikaanse fabrikanten van dit type tank ondertekend worden.

Vergroting Ruhrproduktie — Het Ruhrgebied heeft nog zulke grote reserves aan onontsloten kolenvelden, dat zijn kolenproduktie in de komende 20 jaren met bijna 40 miljoen ton per jaar kan worden verhoogd, aldus heeft volgens D P A op 30 juli de organisatie van de kolenmijnindustrie van het Ruhrgebied te Essen bekendgemaakt. De industrie heeft plannen uitgewerkt om de technische capaciteit van de mijnen van het Ruhrgebied en het bekken van Aken zodanig te verbeteren, dat in 1960 reeds 187 miljoen en 20 jaar daarna zelfs 200 miljoen ton per jaar kunnen worden gedolven. In 1956 hadden de Westduitse bekkens (excl. die van Saarland) een steenkolenproduktie van ongeveer 134 miljoen ton bij een produktiecapaciteit van circa 160 miljoen ton. De hogere produktie moet zowel door versterkte mechanisatie als door de bouw van nieuwe schachten worden bereikt. Voorwaarde voor de verwezenlijking van deze plannen is de huidige werktijd der mijnwerkers met 300 werkdagen per jaar. Een andere voorwaarde is het beschikbaar zijn van voldoende arbeidskrachten.

Engeland

Kritiek op koningin Elizabeth —
In het conservatieve tijdschrift *National and English Review* heeft de hoofdredacteur, de 33-jarige Lord *Altrincham,* volgens *Reuter* (2-8) kritiek geleverd op koningin Elizabeth en haar aangeraden zich minder te omringen met aristocratische adviseurs. De redevoeringen van de koningin lijken volgens hem op die van een eigenwijs schoolmeisje en hij concludeert, dat het Engelse hof op een betreurenswaardige wijze in

gebreke is gebleven om met zijn tijd mee te gaan.
Volgens de schrijver ziet men het betrekkelijk klasseloze karakter van George V niet bij zijn kleindochters. De koningin en prinses Margaret dragen nog het stempel van de „debutante". De omgeving van de koningin bestaat bijna zonder uitzondering uit mensen die tot wat men noemt de Britse „ladies and gentlemen" behoren.
Terwijl de monarchie een monarchie van het volk is geworden, vele rassen omvattende, is het hof een kleine gesloten kring gebleven.
In alle openhartigheid gezegd, aldus Lord Altrincham, is de manier van spreken van de koningin onuitstaanbaar. Wat de inhoud van haar redevoeringen betreft: de persoonlijkheid, die spreekt uit de dingen die haar in de mond worden gelegd, is die van een eigenwijs schoolmeisje, de aanvoerster van een hockeyploeg.

Frankrijk

Geen concentratiekampen in Algerije —

Een delegatie van het Internationale Comité tegen Concentratiekampen heeft van 18 juni—5 juli een onderzoek in Algerije ingesteld. In een te Parijs gepubliceerd rapport wordt volgens het *Alg. Handelsblad* (27-7) gezegd, dat er in Algerije geen concentratiekampstelsel in de strikte zin van het woord bestaat. Wel zijn er gevallen geweest, waarin arrestanten zijn gemarteld. De delegatie, die onder leiding stond van de Belg dr. *Georges André* en waarvan ook het Amsterdamse gemeenteraadslid mr. *C. van Rij* deel uit maakte, zegt in haar rapport verder, dat de omstandigheden in de gevangenissen „niet onmenselijk" zijn. „In vrijwel alle centra schijnen de geïnterneerden een grote mate van vrijheid van beweging en bezigheid te hebben". Het aantal sterftegevallen onder de gevangenen is zeer gering, vier gevallen in één jaar volgens de officiële cijfers.

Diversen —

Uraniumvondst — In het gebied van Gaben in Frans Equatoriaal Afrika hebben volgens Reuter (2-7) Franse onderzoekers uranium aangetroffen.

Verhoging minimumloon — De regering heeft op 2 augustus besloten het minimumloon met 5.5% te verhogen, daar de index van 213 artikelen, waaruit de maandelijkse kosten voor levensonderhoud worden berekend, in juli de limiet heeft overschreden welke een dergelijke verhoging wettelijk voorschrijft. Het gegarandeerde minimumloon, dat in september op frs. 100 was vastgesteld en sindsdien eenmaal werd vermeerderd met een premie van frs. 26.50, bedraagt als gevolg van deze verhoging sinds 1 augustus frs. 133. In totaal zouden ongeveer 800.000 arbeiders automatisch van deze verhoging profiteren. Er zijn verschillende collectieve arbeidsovereenkomsten welke zijn gekoppeld aan de minimumlonen, bv. van de mijnwerkers. Hun lonen zijn onmiddellijk met 5% verhoogd.

Douane-unie in W.-Afrika — De premier van Oost-Nigeria heeft volgens Reuter (30-7) voorgesteld dat vijf Westafrikaanse landen — nl. Sierre Leone, Gambia, Ghana, Liberië en Nigeria — een douane-unie zouden vormen om hierdoor tot verbetering van de handelsbetrekkingen te kunnen komen. De Franse gebieden zouden zich hierbij later kunnen aansluiten. Als een politieke unie thans niet mogelijk is zouden wij, aldus de eerste-minister, toch minstens een douane-unie kunnen hebben. Doch zolang Nigeria nog niet onafhankelijk is, kan het initiatief niet van Nigeria uitgaan, doch moet dit van elders komen.

Indonesië

Ernstige financiële crisis —

Neutrale deskundigen op financieel gebied zijn volgens *ANP/Alg. Handelsblad* (31-7) van mening, dat Indonesië op het ogenblik de ernstigste financiële crisis beleefd sinds het onafhankelijk is geworden. De in juni ingevoerde nieuwe regeling voor de in- en uitvoer (zie pag. 13308/2) heeft tot dusver geen uitbreiding van de export van betekenis tot gevolg gehad. Wel zijn de prijzen van de dagelijkse levensbehoeften scherp gestegen.
De laatste jaren is de produktie der cultuurondernemingen geleidelijk aan het dalen. Voor een deel is dit het gevolg van de toenemende disparitеit tussen de kostprijzen en de prijzen op de wereldmarkten. Weliswaar leverden de produkten als gevolg van de nieuwe bepalingen thans een hogere opbrengst in rupiahs op — waardoor de cultuurondernemingen in staat worden gesteld over te gaan tot uitvoeringen van de zo dringend noodzakelijke verjonging van de aanplant, hierbij vooropgesteld dat de kostprijzen niet tot een nog hoger peil zullen stijgen — doch de andere factoren, die hebben bijgedragen tot de lagere produktie, zijn evenwel blijven bestaan. Als zodanig zijn te noemen: de onvoldoende arbeidsvrede en produktiviteit, tekort aan geschoold personeel, onveiligheid en diefstallen, de onwettige occupaties, de toenemende moeilijkheden bij het inhuren van gronden voor suiker en tabak, verslechtering van het irrigatiesysteem, de onzekerheid op het gebied van de agrarische wetgeving en de smokkel van exportprodukten.
De Indonesische goud- en deviezenreserves, die in januari jl. nog 22% van de geldcirculatie en andere opeisbare verplichtingen bedroegen, waren bij het afkondigen van de nieuwe exportmaatregelen gedaald tot 13.05% en zijn sindsdien verder teruggelopen tot ongeveer 12%. De voorschotten van de regering, opgenomen bij de Bank Indonesia, stegen van Rp. 6861 miljoen in jan. tot Rp. 10.63 miljard in juni en tot bijna Rp. 12 miljard in juli. De geldcirculatie en opeisbare verplichtingen zijn sinds eind juni met Rp. 1 miljard gestegen tot bijna Rp. 15 miljard. Verwacht wordt, dat de prijzen van goederen, die volgens de nieuwe procedure worden ingevoerd, ongeveer 70 tot 100% hoger zullen zijn dan in juni.
Voorts worden verdere looneisen verwacht. Wanneer deze moeten worden ingewilligd, zullen de voordelen van de nieuwe bepalingen voor de exportproducenten weer geheel ongedaan worden gemaakt. Volgens verschillende Indonesische dagbladen zou het ministerie van arbeid een algemene loonsverhoging van 25% overwegen.

Lubis vrijgesproken —

Het landgerecht te Djakarta heeft volgens *Antara* op 30 juli de hoofdredacteur van het onafhankelijke dagblad Indonesia Raya, *Mochtar Lubis*, vrijgesproken van de tegen hem ingebrachte beschuldiging van belediging van de regering. De openbare aanklager had een gevangenisstraf van twee maanden tegen Lubis geëist.
Lubis was op 21 december 1956 gearresteerd; op 5 januari werd hij weer vrijgelaten; maar stond sindsdien onder huisarrest. Dit is na zijn vrijspraak verlengd op grond van een andere, nog niet bekendgemaakte beschuldiging.
Lubis was ten laste gelegd, dat hij art. 154 van het Indonesische wetboek van strafrecht had geschonden door artikelen in de Indonesia Raya op 14 augustus 1956 onder het hoofd „de minister van buitenlandse zaken betrokken bij een zaak van anderhalf miljoen rupiah" en een ander artikel onder de titel „premier Ali en de chef van de staf van het leger beschermen het kwade". Verder had hij in de In-

donesia Raya van 6 september 1956 een artikel geschreven, dat tot opschrift droeg „Indonesisch dagblad beschuldigt het kabinet-Ali".

Internationaal Nieuws

Nieuw Westelijk ontwapeningsvoorstel —

De Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, *John Foster Dulles,* is van 29 juli tot en met 2 aug. te Londen om deel te nemen aan het Westelijke overleg in verband met het werk van de subcommissie voor ontwapening van de Ver. Naties. Ook de Franse minister van buitenlandse zaken, *Pineau,* nam op 1 en 2 aug. aan dit overleg deel.

De VN-subcommissie, die op 18 maart jl. te Londen haar werk hervat heeft, had voor 1 augustus rapport aan de Algemene Vergadering der Ver. Naties moeten uitbrengen. Op 2 augustus diende minister Dulles in de subcommissie namens de Westelijke delegaties een plan in tot instelling van inspectiezones.

Deze zones zouden zowel van de lucht uit als op de grond moeten worden geïnspecteerd om verrassingsaanvallen te voorkomen. Het Westelijke plan stelt de Sowjet-Unie voor een keuze te doen uit twee zones: a) tussen Noord-Amerika (de Ver. Staten en Canada) en de gehele Sowjet-Unie; b) het gehele gebied binnen de noordpoolcirkel — met uitzondering van de betrokken delen van Zweden en Finland —, geheel Alaska, de oostelijke punt van Siberië, het gehele schiereiland Kamtsjatka, de Aleoeten en de Koerillen.

Wanneer de SU een van de twee zones zou aanvaarden, dan bieden de Westelijke mogendheden een inspectiezone in Europa aan, die reikt tot Noord-Spanje en Turkije. De Westelijke mogendheden zijn bereid over een meer beperkte zone in Europa te spreken, mits deze een aanzienlijk deel van de Sowjet-Unie en van Oost-Europa omvat.

Reactie Zorin

De eerste reactie van de Sowjet-afgevaardigde, *Zorin,* was niet gunstig. Hij verklaarde dat het plan aanleiding geeft tot gevoelens van verbazing en twijfel. Hij maakte er met name bezwaar tegen, dat de voorgestelde inspectiezones niet de Amerikaanse militaire bases in enige NAVO- en SEATO-landen, in Noord-Afrika, het Midden-Oosten, Pakistan, Japan en elders omvatten. Volgens Zorin heeft de Sowjet-regering er steeds op gewezen, dat de afschaffing van de kernwapens en een aanzienlijke vermindering van de conventionele bewapening en de strijdkrachten de kern vormen van het ontwapeningsvraagstuk. Staking van kernproeven moet een eerste doel zijn.

De Sowjet-Unie had nooit het belang van de inspectie door middel van fotografie uit de lucht als vorm van internationale inspectie overschat, maar toen de Ver. Staten hieraan bleven vasthouden, had zij voorgesteld dit systeem zowel in Europa als in het Verre Oosten toe te passen, aldus Zorin.

Internationale Organisatie voor Atoomenergie in werking —

De Ver. Staten hebben op 29 juli de oprichting geratificeerd van de Internationale Organisatie voor Atoomenergie (zie pag. 13298/2 en 13315/2). Het Statuut van deze organisatie is reeds door 19 landen — w.o. Engeland en de Sowjet-Unie — geratificeerd.

Daar in de statuten der organisatie is bepaald (art. XXI), dat zij in werking treedt wanneer de overeenkomst waarbij zij werd opgericht, door 18 landen, waaronder drie grote mogendheden, is ondertekend, heeft het toetreden der Ver. Staten de inwerkingtreding tot een feit gemaakt.

ECOSOC aanvaardt SUNFED —

De Economische en Sociale Raad (ECOSOC) van de Ver. Naties heeft op 31 juli te Genève met 15 tegen 3 stemmen een resolutie aangenomen waarin er bij de Algemene Vergadering van de Ver. Naties op wordt aangedrongen, op haar komende zitting een speciaal fonds te stichten voor de economische ontwikkeling van minderontwikkelde gebieden (SUNFED). In de Alg. Vergadering is een meerderheid van twee derde (van de 81 leden) nodig om de instelling van het fonds te realiseren.

Tot de voorstemmers behoorden o.a. Nederland, de Sowjet-Unie en Joego-Slavië. Tegen stemden de gedelegeerden van Canada, Engeland en de Ver. Staten. Zij waren van oordeel, dat bilaterale hulpovereenkomsten, zoals die nu in gebruik zijn, en een toenemende vloed van particulier beleggingskapitaal, betere middelen zijn om de financiële hulp te financieren.

Diversen —

De haven Eilat — Officiële bronnen in Cairo hebben op 7 juli meegedeeld, dat Egypte en de Arabische staten een actie voorbereiden om Israël het recht op de haven van Eilat aan de Golf van Akaba te betwisten. Akaba zou juridisch het eigendom zijn van Egypte of van Jordanië.

Brits-Duitse samenwerking i.z. geleide projectielen — Engeland en West-Duitsland hebben volgens Ass. Press (26-7) overeenstemming bereikt over plannen voor de gemeenschappelijke ontwikkeling en produktie van geleide projectielen, lange-afstandsraketten en andere moderne wapens. Deze zijn het gevolg van een overeenkomst, die in mei jl. tot stand gekomen is tussen de ministers van defensie Duncan Sandys en Franz Josef Strauss (zie pag. 13245/3).

Wereldbank in 1956/57 — De Wereldbank heeft in het op 30 juni geëindigde boekjaar 1956/57 een nettowinst van $ 36 miljoen behaald tegen $ 29 miljoen in 1955/56. Aan het einde van het afgelopen boekjaar bedroegen de totale reserves van de Bank $ 289 milj. De Wereldbank heeft in 1956/57 in totaal 20 leningen aan 15 landen verstrekt. Het totaal van deze leningen bedroeg $ 388 miljoen. De Bank heeft thans 60 leden-staten. Het totale ingeschreven kapitaal beliep op 30 juni $ 9268 miljoen.

Italië

Kamer aanvaardt Europese verdragen —

De Italiaanse Kamer van afgevaardigden heeft volgens *AFP* op 30 juli de verdragen inzake Euratom en de Gemeenschappelijke Markt aangenomen met 311-144 stemmen bij 54 onthoudingen. Alleen de communisten stemden tegen. De linkse socialisten van Nenni onthielden zich alleen van stemming bij de Euromarkt. Alle andere partijen stemden voor beide verdragen. In september zal de Senaat zich over de verdragen uitspreken.

Malakka

Monarch gekozen —

De vorsten van de staten op Malakka hebben op 3 augustus de vorst van Negri Sembilan gekozen tot eerste constitutionele monarch van de federatie Malakka.

De vorst *Toeankoe sir Abdoel Rahman ibn Almarhoem Toeankoe Mohammed,* zal twee dagen nadat Malakka (op 31 augustus a.s.) onafhankelijk geworden zal zijn, geïnstalleerd worden. De sultan van Selangor is gekozen tot zijn plaatsvervanger.

Sir Abdoel Rahman zal vijf jaar regeren, doch hij moet aftreden als de andere vorsten het erover eens zijn dat hij als gevolg van ziekte of afwezigheid daartoe niet meer in

staat is. Zijn bevoegdheden zijn door de nieuwe grondwet zeer beperkt, doch als geestelijk leider van de mohammedanen zal hij grote invloed hebben op de moslembevolking, die de helft van de totale bevolking van Malakka uitmaakt.
De nieuwe monarch is op 24 augustus 1895 geboren. Hij staat bekend als een deskundige op het gebied van constitutionele kwesties. Hij heeft veel officiële functies bekleed en verscheidene malen Engeland en Europa bezocht.

Nederland

Overzicht van de huurverhoging —
In de op 30 juli uitgegeven Staatsbladen 271, 272 en 276 zijn opgenomen de met ingang van 1 augustus in werking getreden maatregelen tot huurverhoging. Het zijn resp. de wet-Grootboek woningverbetering, de wet tot wijziging van de huurwet en de wet, houdende fiscale voorzieningen in verband met de reservering van gelden voor verbetering van woningen.
Tot directeur van het Grootboek woningverbetering is benoemd de heer *H. J. Lakenman,* plaatsvervangend hoofd van de afdeling comptabiliteit van het ministerie van volkshuisvesting en bouwnijverheid.
Op pag. 12991/3 publiceerden wij een samenvatting van de ingediende huurontwerpen. Op pag 13344/1 vindt men de aanvaarding door de Tweede Kamer en op pag. 13395/1 door de Eerste Kamer. Voorts hebben wij op pag. 13395/1 opgenomen de door de minister verstrekte richtlijnen inzake de huurverhoging. Hieronder volgt een overzicht van de huurverhoging en -blokkering, ons verstrekt door het ministerie van volkshuisvesting en bouwnijverheid.

Verhogingen van 1—25%

Het wetsontwerp tot wijziging van de huurwet beoogt een huurverhoging met 25% voor de vooroorlogse woningen en van een deel der tijdens en na de oorlog gebouwde woningen.
Van niet onder de wettelijke huurverhoging vallende tijdens en na de oorlog gebouwde woningen kan de huurprijs eveneens worden verhoogd, indien deze als gevolg van de algemene huurverhoging onder de huurprijzen van gelijksoortige woningen komt. Deze verhoging wordt dan voor elk geval afzonderlijk door de minister van volkshuisvesting en bouwnijverheid vastgesteld. Zij kan variëren van 1-25%.

Verhoging op grond van de huurwet

Onder de wettelijke huurverhoging vallen:
a. Alle vooroorlogse woningen (woningen die gereed gekomen zijn voor 27 december 1940).
b. Alle tijdens de oorlog gereed gekomen woningen, waarvoor ook de voorlaatste huurverhoging van 5% heeft gegolden. Dat zijn de woningen waarvan de huurprijzen op verzoek van de verhuurders door de minister van volkshuisvesting en bouwnijverheid zijn verhoogd, alsmede de woningen welke in die periode met financiële steun van het rijk zijn gebouwd.
c. Na-oorlogse woningen, gebouwd met rijkssteun op grond van de beschikking bijdragen woningwetbouw 1948, de financieringsregeling woningbouw 1947 of de financieringsregeling woningbouw 1948, alsmede de na de oorlog gereed gekomen noodwoningen. De woningen van deze groepen zijn vrijwel alle tot stand gekomen voor 1953.
d. Woningen welke zijn gebouwd of herbouwd met een rijksbijdrage in geleden oorlogsschade en waarvoor voor 24 februari 1950 boven die bijdrage extra steun uit 's rijks kas is verleend.

Verhoging voor andere categorieën woningen.

Voor de tijdens of na de oorlog gebouwde woningen die niet onder de wettelijke huurverhoging vallen en waarvan de huurprijs na 31 juli 1957 lager dan die van gelijksoortige panden zou worden, kan de minister van volkshuisvesting en bouwnijverheid een hogere huur vaststellen. Het percentage van de verhoging kan dan variëren van 1 tot 25.
Bij de na-oorlogse woningen geschiedt deze vaststelling eerst nadat het betrokken gemeentebestuur hierover heeft geadviseerd. Indien een gemeentebestuur gunstig adviseert kan de huurverhoging reeds per 1 augustus 1957 voorlopig in rekening worden gebracht in afwachting van de ministeriële goedkeuring. Deze mogelijkheid tot afzonderlijke huurverhoging geldt bij de na-oorlogse woningen alleen voor die welke met rijkssteun zijn gebouwd. De huren in de zogenaamde vrije sector zijn namelijk geheel vrij.

Weekwoningen

Voor weekwoningen kàn de huurverhoging ingaan met het begin van de eerste volle week in augustus 1957.

Afronden naar boven

De nieuwe prijzen (huur vermeerderd met eventuele vergoedingen) worden naar boven afgerond op een veelvoud van vijf cent.

Lagere huurprijzen mogelijk

De verhoging der huren van woningen geldt onafhankelijk van hetgeen in huurcontracten is bepaald. De huurders zijn dus verplicht de wettelijke huurverhoging te betalen. Verhuurders zijn echter niet verplicht tot huurverhoging over te gaan.
Partijen zijn vrij om lagere huurprijzen dan krachtens de wet is bepaald, overeen te komen.

Wijze van berekening

De verhoging wordt berekend over de huurprijzen, dat wil zeggen over het bedrag van de totale prijs na aftrek van eventueel daarin begrepen vergoedingen wegens bijkomende voorzieningen of verhogingen wegens aangebrachte verbeteringen, enz., aan de woningen.

Onderscheiding van bedrijfspanden

De huurverhoging heeft alleen betrekking op zelfstandige woningen en woningen (niet winkelwoningen zijnde) die met een bedrijfsruimte een zelfstandig geheel vormen en waarvan het woongedeelte meer dan 60% van het totale vloeroppervlak beslaat.

Deel- en onderhuren

Bij huur van een deel van een woning, hetzij rechtstreeks van de eigenaar (deelhuur) of van de huurder (onderhuur) geldt, dat de huurprijs van dat deel stijgt in evenredigheid met de huurprijs van het gehele pand. In geval de eigenaar of hoofdhuurder zelf hoofdbewoner is, mag deze de evenredige onderhuur met 20% verhogen als vergoeding voor het ongerief, dat hij een deel van de woning aan anderen heeft afgestaan.

Uitzonderingen

Uitgezonderd van de huurverhoging zijn ingevolge de woningwet onbewoonbaar verklaarde woningen en woningen die door de minister van volkshuisvesting en bouwnijverheid daaraan zijn of worden

gelijkgesteld. Voor deze woningen geldt de huurprijs die 31 december 1950 verschuldigd was.
Uitgesloten van de huurverhoging zijn of kunnen worden woningen, die niet voldoen aan redelijke eisen ten aanzien van instandhouding en bewoonbaarheid. Van woningen, die door verwaarlozing welke aan de verhuurder is te wijten, niet voldoen aan de eisen welke daaraan in de huidige omstandigheden kunnen worden gesteld, kan de huurprijs voor zover dit niet reeds is geschied, namelijk worden teruggebracht tot die welke gold op 31 augustus 1955. Niet alleen gaat dan de 25% huurverhoging niet door, maar ook werd of wordt de voorlaatste huurverhoging, namelijk die van 5% per 1 september 1955, ongedaan gemaakt. Verzoeken tot vervallen verklaring van deze huurverhogingen moeten worden ingediend bij de huurcommissie of bij Burgemeester en Wethouders der gemeente van inwoning.

Huurverhoging bedrijfspanden

Het wetsontwerp staat voor bedrijfspanden een maximale huurverhoging van 15% toe. Een verhoging van deze huren kan echter slechts tot stand komen door een overeenkomst tussen partijen. Tot de bedrijfspanden worden ook gerekend:

a. alle winkelwoningen;
b. alle woningen waarin een bedrijf wordt uitgeoefend, indien het bedrijfsgedeelte 40% of meer van de totale vloeroppervlakte beslaat.

Evenals bij de huren voor woningen kunnen ook de nieuwe prijzen (huren vermeerderd met eventuele vergoedingen) voor bedrijfspanden naar boven worden afgerond op veelvouden van vijf cent.
De onderhuren voor gedeelten van bedrijfspanden worden op gelijke wijze vastgesteld als die voor gedeelten van woningen.

Geschillen

Bij het ontbreken van overeenstemming omtrent de betalingsverplichting (mede inbegrepen de vraag of al dan niet sprake is van een bedrijfspand) kan men het advies vragen van de betrokken Huuradviescommissie en zo nodig daarna de huurprijs door de kantonrechter bindend doen vaststellen.

Grootboek woningverbetering

Het wetsontwerp Grootboek woningverbetering voorziet in de reservering van de helft der door de verhuurders van vooroorlogse woningen in het tijdvak 1 augustus 1957—31 december 1966 te ontvangen hogere huuropbrengsten.

Aanmelding per 1 augustus

Vooroorlogse verhuurde woningen moeten door de verhuurders of beheerders voor 1 oktober 1957 bij het Grootboek woningverbetering worden aangemeld. Formulieren hiervoor worden begin augustus kosteloos bij de postkantoren ter beschikking gesteld.

Mutaties

Vooroorlogse woningen die op 1 augustus 1957 geen huurder hadden en die daarna worden verhuurd, of die om andere reden op 1 augustus 1957 niet aangemeld behoefden te worden, doch later wèl, moeten binnen één maand worden aangemeld. Formulieren hiervoor worden op aanvrage ter beschikking gesteld. Alle veranderingen in de eigendomsverhoudingen van aangemelde woningen moeten eveneens binnen een maand worden aangemeld.

Stortingen

De directeur van het Grootboek stelt de bedragen vast, die jaarlijks uiterlijk 1 augustus op het Grootboek moeten worden gestort.

Rentevergoeding

Jaarlijks wordt over de gelden, die een geheel stortingsjaar (1 augustus—31 juli) ingeschreven zijn geweest, een rente van 3% bijgeschreven.

Terugbetaling

Uiterlijk 31 december 1970 worden de ingeschreven gelden terugbetaald, hetzij in contanten, hetzij in verhandelbare en rentedragende schuldbewijzen.
Voor die tijd is terugbetaling mogelijk nadat een woningverbetering, schilders- en stukadoorswerkzaamheden (binnenshuis en in bepaalde door de minister van volkshuisvesting en bouwnijverheid aan te wijzen perioden) is uitgevoerd.

Deblokkering na woningverbetering

Om voor deblokkering in aanmerking te komen moet een verbetering ten minste 30% kosten van wat naar verwachting in totaal vóór 1 januari 1967 voor de betrokken woning op het Grootboek moet zijn gestort.
Na een verbetering enz., worden niet alleen de voor de verbetering gedane uitgaven terugbetaald, maar voor de dan ontstaande belastingschuld ook een bedrag groot tweederde deel van dat der verbeteringskosten.

Overheveling en ontheffing

Indien het voor een woning ingeschreven bedrag niet voldoende is om een woningverbetering geheel te bekostigen, kunnen, als de verhuurder nog andere woningen heeft welke bij het Grootboek zijn ingeschreven, ook voor die andere woningen ingeschreven gelden voor die verbetering worden terugbetaald (3/5 deel voor de verbetering en 2/5 voor de belastingschuld).
Indien ook dan nog onvoldoende gelden voor uitbetaling op grond van een verbetering beschikbaar zijn, kan de verhuurder voor het resterende bedrag geheel of ten dele ontheffing van de verdere stortingsverplichting voor de verbeterde woning worden verleend.

Werkgeversverbonden aanvaarden beginsel van de Euromarkt —

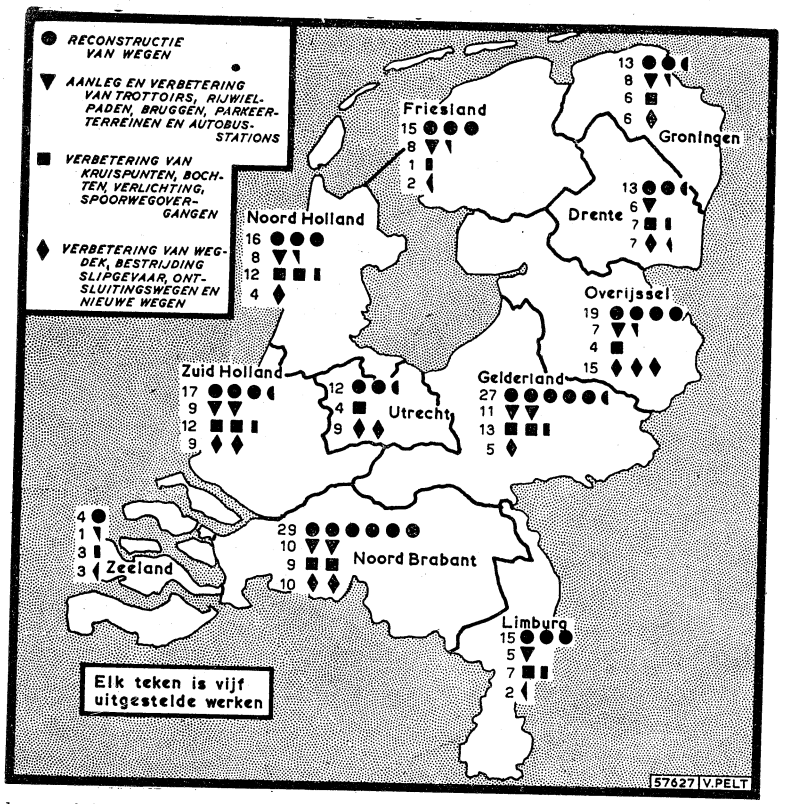
In een brief aan de leden van de Tweede Kamer hebben de besturen van de Nederlandse werkgeversverbonden volgens *ANP* (26-7) hun instemming betuigd met het beginsel van een gemeenschappelijke markt, welke voor de Nederlandse industrie van essentieel belang kan zijn. Zij geven echter als hun oordeel te kennen, dat met het oog op de thans aanhangige verdragen tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap en de Europese gemeenschap voor atoomenergie, het beleid erop gericht moet zijn, dat:

1. de modaliteiten van de te nemen maatregelen zodanig worden gekozen, dat vitale Nederlandse sociale en economische belangen geen gevaar lopen;

2. in het belang van een voortgezette industrialisatie gestreefd wordt naar het behoud van een economisch verantwoord peil van lonen en prijzen om, met instandhouding van een zo hoog mogelijk reëel loonpeil, de werkgelegenheid in ons land ook in de toekomst te verzekeren.

Een nauw overleg met het georganiseerde bedrijfsleven zal volgens de verbonden hiertoe een belangrijke bijdrage kunnen leveren.

De bestedingsbeperking en de wegenbouw —

Op bovenstaande kaart is aangegeven hoeveel voor het wegverkeer van belang zijnde werken per provincie door de bestedingsbeperking moeten worden uitgesteld.

Verhoging AOW-pensioenen —

Op 30 juli is een KB tot verhoging van de AOW-uitkering afgekondigd. De pensioenen zijn met ingang van 1 juli 1957 vastgesteld op *f* 876 voor ongehuwden en *f* 1452 voor gehuwden. Voorts zal er nog een nabetaling over het eerste halfjaar plaatshebben, welke bedraagt *f* 1 per maand voor ongehuwden en *f* 2 per maand voor gehuwden.

Het ligt in het voornemen de pensioenbedragen ingevolge de Algemene Ouderdomswet met ingang van 1 augustus 1957 weder te verhogen, in verband met de huurverhoging. Aan de Sociaal-Economische Raad is omtrent deze laatste verhoging advies gevraagd, waarbij aan de SER werd voorgelegd een ontwerp-besluit, inhoudende, dat de pensioenbedragen ingaande 1 augustus 1957 zouden worden verhoogd tot *f* 1512 en *f* 930. De SER verklaarde zich akkoord met deze bedragen.

Evenwel zijn ook de na de verhoging, ingaande 1 augustus 1957, geldende pensioenbedragen mede afhankelijk van het indexcijfer der lonen, nl. van het indexcijfer op 31 augustus 1957. Aangezien dit cijfer pas in de loop van de maand september bekend zal worden, zijn de voorgestelde nieuwe bedragen (resp. *f* 1512 en *f* 930) nog niet definitief.

Diversen —

TBC — De voorzitter van de Koninklijke Nederlandse centrale vereniging tot bestrijding der tuberculose, dr. M. R. Heynsius van den Berg, heeft op 28 juni medegedeeld, dat Nederland van alle landen ter wereld het laagste sterftecijfer voor TBC heeft.

Per 100.000 inwoners zijn er slechts 5,4 die aan deze ziekte sterven (in 1900: 200). Jaarlijks komen 8000 mensen voor TBC onder medische behandeling.

Woonwagenkampen — De Tweede Kamer heeft volgens De Volkskrant een wetsontwerp goedgekeurd, waardoor de zorg voor bewoners van woonwagens en woonschepen van de minister van justitie wordt overgedragen aan de minister van maatschappelijk werk. Verder wordt de mogelijkheid geschapen, dat gemeenschappelijke woonwagenkampen worden opgericht door een aantal gemeenten. Tot nu toe was het niet mogelijk de woonwagens naar gemeenschappelijke kampen te verwijzen.

Er zijn in Nederland 4400 woonwagens; 18.000 woonwagenbewoners hebben speciale zorg nodig.

Nieuw Kamerlid — Als nieuw lid van de Tweede Kamer in de vacature, ontstaan door het bedanken van de heer J. C. Deering (PvdA), is op 7 juni geïnstalleerd de heer A. C. Verhoef te Utrecht.

Hoofdbestuur CHU — Tijdens een op 29 juni gehouden vergadering van het hoofdbestuur van de Christelijk-Historische Unie zijn herkozen als lid van het dagelijks bestuur de heren C. J. van Mastrigt en H. W. Tilanus. Als leden van het dagelijks bestuur werden gekozen de heren mr. J. W. van Gelder te Nieuwer-Amstel en H. M. Gerbrandy te Nijland (Fr.).

Maximumsnelheid — In het Staatsblad no. 264 is opgenomen een KB tot wijziging van het wegenverkeersreglement, waarin de wederinvoering van de maximum snelheidslimiet in de bebouwde kom per 1 november a.s. wordt vastgelegd. Van die datum af zullen bestuurders van motorrijtuigen op een weg of weggedeelte, gelegen binnen een bebouwde kom, niet met een grotere snelheid dan 50 km per uur mogen rijden, tenzij de weg of het weggedeelte een aanduiding heeft, dat grotere snelheid is toegestaan. In dat geval is de maximumsnelheid 70 km per uur. De borden met deze aanduidingen zullen op rijkswegen door het rijk worden geplaatst. Op andere wegen zullen Gedeputeerde Staten beslissen.

Nepal

Nieuwe regering —

Koning *Mahendra* van Nepal heeft volgens *Reuter* op 26 juli een nieuwe regering van elf ministers beëdigd. De koning heeft sinds 14 juli, toen de regering van *Tanka Prasad Acharya* aftrad, het bewind in handen gehad.

De vorst heeft ook de instelling bekendgemaakt van een nationale raad van zeven leden, die de regering moet bijstaan. Een commissie van vijf leden heeft tot taak, werk van nationale betekenis te bespoedigen.

Tenslotte deelde hij mede, dat speciale voorbereidingen zullen worden getroffen voor algemene verkiezingen.

De nieuwe regering, de zesde sinds 1951, wordt geleid door premier dr. *Koenwar Indar Singh*, leider van de Verenigde Democratische Partij. In januari 1952 deed dr. Singh een poging tot een staatsgreep (zie pag. 9880 H). Hij werd gevangen genomen, maar wist uit de gevangenis uit de hoofdstad van Nepal, Katmandoe, te ontsnappen. Met een groot deel van zijn aanhangers vluchtte hij via Tibet naar de Chinese Volksrepubliek. In 1955 kreeg hij van koning Mahendra toestemming om naar zijn land terug te keren. Hij keerde volgens *AFP* terug als een felle anti-communist. Hij was de enige politieke leider, die openlijk het besluit van Nepal om diplomatieke betrekkingen met de SU en China aan te knopen, veroordeelde.

Dr. Singh heeft volgens *Reuter* op 28 juli bekendgemaakt, dat zijn regering zo spoedig mogelijk algemene verkiezingen zal houden, de strijd zal aanbinden met het huidige voedseltekort en zal optreden tegen corruptie en rechteloosheid. Hij zeide verder, dat er geen verandering zal komen in de bestaande diplomatieke betrekkingen. Hij

drong erop aan nauwe banden te behouden met India.

Oostenrijk

Akkoord over de Duitse eigendommen —

Te Wenen is op 15 juni, kort voor de terugkeer naar Bonn van de Westduitse Bondskanselier Adenauer die een officieel bezoek van drie dagen aan Oostenrijk had gebracht, een overeenkomst getekend betreffende de Duitse eigendommen in Oostenrijk. Door deze overeenkomst zullen volgens *Reuter* Duitse staatsburgers hun tot nu toe in Oostenrijk geblokkeerde particuliere vermogen — in totaal DM 300 à 400 miljoen — bijna geheel terugontvangen. Het beslag op het eigendom van firma's en rechtspersoonlijkheden uit Duitsland blijft echter gehandhaafd, voorzover dit eigendom niet voor culturele of liefdadigheidsdoeleinden dient.

Diversen —

Uranium — In Oostenrijk heeft men de eerste uranium gewonnen uit het water van de Donau en uit de steenkool van een mijn te Trimmelkam, zo heeft prof. Hecht van de Weense universiteit op 15 mei bekendgemaakt. Het water van de Donau bevat 1,7 microgram uranium per liter en de kolen van Trimmelkam een kilogram per 25 ton, aldus prof. Hecht.

Olieraffinaderij — De Oesterreichische Mineraloelverwaltung, de staatsoliemaatschappij, zal volgens Ass. Press (5-6) bij Wenen één der grootste olieraffinaderijen van Centraal-Europa laten bouwen. Het bedrijf krijgt een capaciteit van 2,6 miljoen ton olie per jaar. Voorts overweegt men de aanleg van een pijpleiding van Triëst naar Wenen (600 km) voor de aanvoer van olie uit het Midden-Oosten.

Luchtvaartmaatschappij — Te Wenen is op 3 juli medegedeeld, dat 30% der aandelen van de nieuwe luchtvaartmaatschappij, de Oesterreichische Luftverkehrs-Aktiengesellschaft (OELAG), gelijkelijk verdeeld, aan de Scandinavian Airlines System en de Fred Olsons Flyselskap komt. De OELAG werd in juni jl. opgericht, nadat Oostenrijkse socialisten en rooms-katholieken twee jaar vruchteloos hadden onderhandeld over de status van luchtvaartmaatschappijen, die zij elk hadden opgericht. De katholieken, eigenaars van de „Air Austria", waarin ook de KLM geïnteresseerd was, zullen 42% van de aandelen van OELAG (25.2 miljoen schilling) bezitten, terwijl de socialisten, die de „Austrian Airlines" hadden opgericht, 28% (16,8 miljoen schilling) krijgen.

Perzië

Amerikaanse lening —

De Amerikaanse Export-Import-Bank heeft de regering van Perzië een lening van $ 10 miljoen verstrekt. Deze lening zal bijdragen tot de financiering van de aankoop in de Ver. Staten van 50 dieselelektrische locomotieven en onderdelen ten behoeve van de Perzische staatsspoorwegen. De lening maakt deel uit van een in 1954 voor de economische ontwikkeling van Perzië beschikbaar gesteld krediet van $ 53 miljoen.

Polen

Viering 13de verjaardag van de republiek —

De Poolse republiek heeft op 21 juli haar dertiende verjaardag gevierd. Partijleider *Gomulka* heeft bij deze gelegenheid op een bijeenkomst te Warschau volgens *Reuter/AFP* verklaard, dat de meerderheid van het Poolse volk de weg die naar het socialisme leidt, heeft aanvaard. Deze is de beste kans om de Poolse soevereiniteit te versterken en de culturele en economische ontwikkeling van Polen te bevorderen. Polen zal nimmer tot het kapitalistische regime terugkeren. Zij die zulks hopen begrijpen niets van geschiedenis. Gomulka verzekerde nog, dat de Poolse economie niet had gefaald en ook niet zou falen. Premier *Cyrankiewicz* keerde zich in een toespraak tegen de economische misdrijven en sociale tuchteloosheid, waaronder Polen thans te lijden heeft.

Ho Tsji-minh, de president van Noord-Vietnam, die de bijeenkomst bijwoonde, stelde in een toespraak vast, dat Polen op de weg naar het socialisme vele moeilijkheden had overwonnen, hetgeen een grote overwinning is voor de Poolse natie, voor het socialistische kamp en voor het front van vrede en democratie.

Wyszynski tegen de „Pax"-beweging —

Kardinaal Wyszynski, de primaat van Polen, heeft volgens *Reuter* (12-7) de r.k. geestelijken in Polen gewaarschuwd, dat zij zich aan kanonieke sancties blootstellen als zij zich inlaten met de Poolse katholieke organisatie die met de communisten samenwerkt, de „Pax". De kardinaal heeft verboden, dat r.k. geestelijken artikelen voor de „Pax" schrijven. In mei jl. wees hij alle verantwoordelijkheid af voor redevoeringen en preken van hemzelf die in de bladen van de „Pax" gepubliceerd worden.

Nog voor de kardinaal eind 1956 uit ballingschap werd vrijgelaten, drongen de Poolse geestelijken er bij de gelovigen op aan de bladen van de „Pax" te boycotten en het was bekend, dat de zogenoemde patriottische geestelijken gevaar liepen geëxcommuniceerd te worden. Sedertdien is er een soort overeenkomst voor coëxistentie gesloten tussen de staat en de rooms-katholieke kerk in Polen.

De „Pax"-organisatie, waar de kardinaal niets van weten wil, staat geheel los van Gomulka en diens aanhang. Uit hoge kerkelijke bron werd vernomen, dat men uit de waarschuwing van de kardinaal tegen de „Pax" niet diende op te maken, dat er een verwijdering tussen kardinaal Wyszynski en Gomulka was ontstaan.

Vijfjarenplan —

Het Poolse parlement (Sejm) heeft volgens de *Neue Zürcher Ztg* (16-7) op 12 juli het door de regering voorgestelde vijfjarenplan voor 1956-'60 met algemene stemmen aangenomen. Naar de voorzitter van de staatsplancommissie, *S. Jedrychowski,* mededeelde, beoogt het plan een verhoging van de levensstandaard van de stads- en plattelandsbevolking met 30%, van de industriële produktie met 49% en van de agrarische produktie met 25%.

Diversen —

Gevangenen — Polen heeft op het ogenblik 140 gevangenissen, waarin 50.000 mensen gevangen zitten, aldus heeft volgens Reuter (17-7) het hoofd van het Poolse gevangeniswezen bekendgemaakt. Hij zeide dat het gevangenisstelsel sinds vorig jaar geheel was gewijzigd en in overeenstemming gebracht met de desbetreffende resoluties der Ver. Naties. Het administratieve personeel van de gevangenissen was gezuiverd, waardoor bijna 6000 functionarissen waren ontslagen, van wie enigen zelfs gerechtelijk waren vervolgd.

Grondaankopen en zwarte handel — Het Poolse parlement heeft volgens Reuter op 13 juli een wet aangenomen, volgens welke iedere Pool het recht krijgt grond te kopen, maar ten hoogste 15 à 20 hectaren. De koper moet bovendien kunnen bewijzen, dat hij de nodige eigenschappen bezit om het land met succes te bewerken. Boeren die minder dan 2 ha bezitten, zullen geen graan meer moeten afleveren. Voor de anderen worden de af te leveren hoeveelheden beperkt. Een wet inzake de zwarte handel bepaalt o.m. dat in ernstige gevallen het gehele vermogen van de schuldigen in beslag kan worden genomen.

Prijsverhogingen — De Poolse regering heeft volgens Reuter (16-7) een aanzienlijke prijsverhoging aangekondigd voor een aantal luxe-artikelen, waarmee al te druk wordt gespeculeerd. Dit geldt o.m. voor tapijten en bontmantels. De prijsverhogingen variëren van 25 tot 100%.

Portugal

Linkse leiders veroordeeld —

De rechtbank te Oporto heeft volgens *AFP/Ass. Press* op 29 juli uitspraak gedaan in een proces tegen vijf leden van het bestuur der Nationale Democratische Beweging, onder wie Rui Lui Gomes, een bekende wiskundige en voormalige kandidaat voor het presidentschap in Portugal.

De beschuldigden werden veroordeeld tot gevangenisstraffen variërend van tien maanden tot twee jaar en tot boeten van 5000-11.000 escudo's. Zij zullen voorts onder toezicht van de politie staan en voor vijf jaar beroofd zijn van hun politieke rechten.

De veroordeelden waren vervolgd wegens de publikatie van een manifest over de kwestie-Goa, waarin zij onderhandelingen met India bepleitten, waarbij rekening gehouden zou moeten worden met de verlangens van de bewoners van Goa, Damao en Diu. De vervolging geschiedde ook op grond van hun lidmaatschap van de Nationale Democratische Beweging, die een mantelorganisatie van de Portugese communistische partij wordt genoemd.

Roemenië

Nieuwe minister van buitenlandse zaken —

Ion Gheorghe Mauer is volgens *Reuter* (14-7) benoemd tot minister van buitenlandse zaken. Hij volgt in deze functie *Grigori Preoteasa* op, die kandidaat-lid van het presidium van de Roemeense communistische partij en secretaris van het centrale comité van de partij is geworden.

Verder is het ontslag gemeld van *Miron Constantinescu,* vice-premier en minister van onderwijs. Zijn activiteit zou in strijd zijn geweest met de beginselen van de communistische partij.

Diversen —

Deviezenpremie — De Roemeense staatsbank heeft volgens het Alg. Handelsblad (18-7) het volgende medegedeeld: Ter bevordering van het vreemdelingenverkeer in Roemenië en ter vergroting van het deviezeninkomen uit niet-commerciële transacties, legt de staatsbank van de Roemeense Volksrepubliek van 1 juli jl. af bij de aan- en verkoop van valuta voor niet-commerciële transacties met het buitenland op de officiële koers een premie van 100% en wel voor de volgende categorieën: verblijfkosten voor reizigers, individuele personen of groepen, delegaties, buitenlandse missies en officiële vertegenwoordigingen van allerlei aard, ondersteuningen, inkomsten uit arbeid, auteursrechten, honoraria, premies, gerechtskosten, pensioenen, renten, diverse inkomsten (huren, enz.), bedragen afkomstig van erfenissen, de omzet van goederen, overmakingen van deviezen, bijdragen en contributies die ontvangen worden uit het buitenland of daarheen gezonden worden. De premie van 100% wordt gelegd op deze transacties wanneer zij door de staatsbank zijn goedgekeurd.

Sowjet-Unie

Nieuwe koers buitenlandse politiek

De buitenlandse politiek van de Sowjet-Unie is niet langer gebaseerd op het marxistisch-leninistische stelsel dat oorlogen onvermijdelijk zijn zolang het imperialisme bestaat. Dit is volgens *Reuter* verklaard in het op 24 juli verschenen nummer van het officiële tijdschrift *Partijleven.*

Volgens het blad was de oude stelregel juist voor de periode waarin hij werd opgesteld. Maar sindsdien is de situatie radicaal veranderd ... De onvermijdelijkheid van oorlog bestaat niet meer en op deze basis wordt de buitenlandse politiek van de Sowjet-staat gebouwd".

Nieuwe functie voor Perwoekin —

Bij decreet van het presidium van de Opperste Sowjet is volgens *Ass. Press* (25-7) het directoraatgeneraal voor de economische betrekkingen met de volksdemocratieën omgezet in een staatscommissie voor de economische betrekkingen met het buitenland. *Michail Perwoekin* is tot voorzitter van deze commissie benoemd, na ontheven te zijn van zijn post van minister der middelzware machinebouwindustrie.

De staatscommissie is aan de ministerraad verbonden. Perwoekin, die bij de jongste wijziging in de SU (zie pag. 13335 en 13351) werd ontheven van zijn functie van eerste vice-premier en werd gedegradeerd van volledig lid tot kandidaat-lid van het presidium, wordt als minister opgevolgd door *Efim Slawski,* die tot dusver directeur-generaal voor het gebruik van atoomenergie was.

Kunst

Sem Dresden † —

De componist Sem Dresden is in de nacht van 29 op 30 juli op 76-jarige leeftijd te Den Haag overleden. In Sem Dresden verliest het Nederlandse muziekleven, aldus *Lex van Delden* in *Het Parool* (30-7), de belangrijkste figuur van zijn generatie niet alleen, maar van heel deze tijd. Talrijk zijn de functies geweest, die hij in de loop van zijn lange carrière heeft uitgeoefend, als scheppend kunstenaar, als uitvoerende en pedagoog. Maar belangrijker wellicht nog is de betekenis, welke Dresden heeft gehad als pionier, als ontginner van mogelijkheden, die de Nederlandse muziek in internationaal verband konden brengen. Evenals Willem Pijper heeft hij jarenlang, tot de laatste dag van zijn leven, op de bres gestaan in de strijd om erkenning van onze eigen toonkunst, om de grenzen van een eng nationalisme te doorbreken.

Sem Dresden werd op 20 april 1881 te Amsterdam geboren. Aanvankelijk was hij voor de handel bestemd, maar al spoedig ging hij onder leiding van M. Hageman, F. Roeske, F. Togni en B. Zweers muziek studeren. Van 1903-'05 studeerde hij te Berlijn onder Hans Pfitzner.

Van 1905-'14 was hij koordirigent te Tiel, Laren en Amsterdam. In 1914 richtte hij de Madrigaal-Vereniging op, een a capella-koor van negen vakzangers, onder wie zijn echtgenote Jacoba Dhont, Van Tulder en Ravelli. Van deze groep, die tot 1926 heeft bestaan, is een grote invloed op het Nederlandse muziekleven uitgegaan. In 1918 richtte Dresden de Vereniging van Moderne Muziek op.

In 1919 werd Dresden leraar voor compositie aan het Amsterdamse Conservatorium, waarvan hij van 1924-'37 directeur was. In 1938 werd hij directeur van het Koninklijk Conservatorium te Den Haag, welke functie hij tot de pensioengerechtigde leeftijd heeft vervuld. Dresden was lid van vele commissies op zijn

terrein. In 1954 werd hij lid van verdienste der Maatschappij tot Bevordering der Toonkunst.
Dresden was van 1923-'27 muziekcriticus van De Telegraaf. Van zijn publikaties noemen wij: Het muziekleven in Nederland sinds 1880 en Stromingen en tegenstromingen in de muziek. Voorts verschenen van zijn hand tal van artikelen in tijdschriften en jaarboeken.

Wetenschap en Techniek

Roken en longkanker —

In de laatste jaren zijn tal van medische publikaties verschenen, waarin het verband tussen roken, met name van sigaretten, en longkanker werd geconstateerd. In februari 1954 bv. publiceerde de Britse minister van gezondheid een rapport over deze kwestie (zie pag. 11173/2). In maart jl. verscheen een rapport van de Nederlandse gezondheidsraad (zie pag. 13137/3). Op 4 juni jl. publiceerde de *American Cancer Society* (ACS) de resultaten van een onderzoek naar het verband tussen roken en longkanker.

Volgens dit rapport staat het, zo ontlenen wij aan *US News & World Report* (14-6), voor de Ver. Staten vast, dat het aantal sterfgevallen dat aan longkanker te wijten is sinds enige jaren regelmatig is toegenomen, maar evenzeer dat het aandeel hierbij van het roken nog geenszins nauwkeurig vast is komen te staan. Het onderzoek van de ACS duurde 44 maanden. Er waren 187.783 personen, tussen 50 en 70 jaar oud, bij betrokken. Hiervan overleden er tijdens de periode van onderzoek 11.870. Het rapport der Society stelt o.a. vast dat,

1) bij slechts 4% der overledenen longkanker de doodsoorzaak vormde, maar dat het sterftecijfer der rokers aanzienlijk hoger lag dan dat der niet-rokers. Vanaf een bepaald punt nam de mortaliteit min of meer evenredig toe aan de per dag gebruikte hoeveelheid tabak;

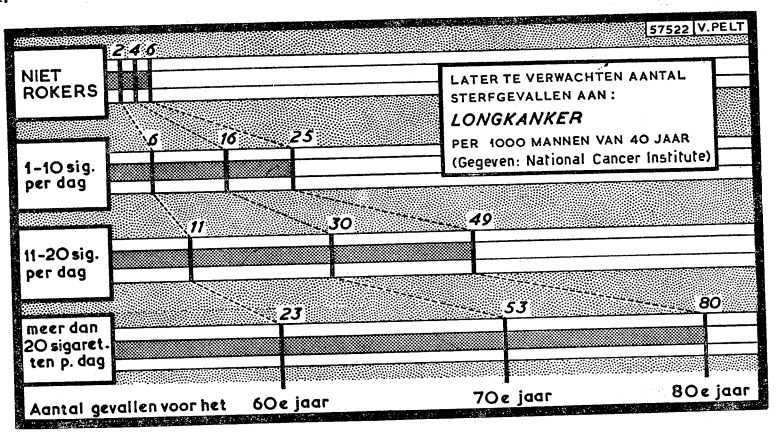
2) ongeveer de helft der sterftegevallen aan hartgebreken te wijten was en dat ook in deze gevallen de rokers een hoger sterftecijfer vertoonden dan de niet rokers. In het bijzonder werd voor rokers van sigaretten vastgesteld, dat het sterftecijfer van hen die een half pakje sigaretten per dag gebruikten 29% en van hen die een heel pakje gebruikten zelfs 89% hoger was dan dat der niet rokers;

3) het roken van een relatief grote hoeveelheid sigaretten de te verwachten levensduur met ongeveer zeven jaar verkortte, terwijl van de rokers van sigaren en pijpen, ceteris paribus, de verkorting respectievelijk 1½ jaar en 2 maanden bedroeg;

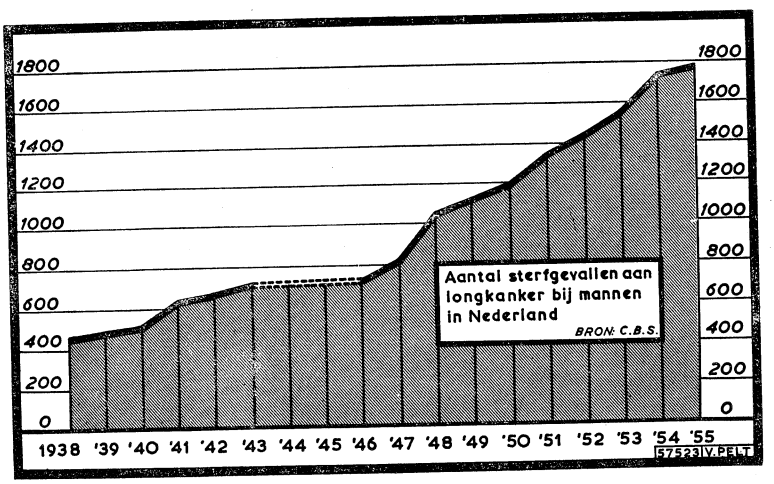
4) de groep van degenen die reeds 10 jaar opgehouden hadden te roken geen hoger sterftecijfer vertoonde dan dat der niet-rokers. Dat bij sigarettenrokers onder overigens gelijke omstandigheden ongunstiger effecten optreden zal wel verklaard mogen worden uit het feit, dat bij deze groep het inhaleren een grotere rol speelt. Geen verklaring daarentegen kon gegeven worden van een andere omstandigheid, die de resultaten van het onderzoek compliceerde, nl. dat de rokers van sigaretten ook meer getroffen worden door kanker van de mond.

Over een eventuele gunstige invloed van het gebruik door rokers van een filter (na de eerste verontrustende berichten is in de VS de toepassing hiervan sterk toegenomen en wordt het thans gebruikt door 28% der rokers) kon de ACS nog geen voldoende zekere resultaten mededelen, al is zij wel sterk geneigd in zulk een invloed te geloven. Zij acht dit probleem van genoeg belang om er een aanvullend onderzoek op te richten.

Tenslotte wordt medegedeeld, dat als gevolg van de verontrusting, in 1954 het gebruik van sigaretten per hoofd van de bevolking voor het eerst een daling (van 5%) vertoonde. Deze daling heeft zich eerst voortgezet, maar sinds kort is het gebruik per hoofd weer gestegen, al is het cijfer van 1953 niet opnieuw bereikt. (N.)

Uit bovenstaande grafiek blijkt duidelijk, dat de kans op longkanker stijgt naarmate het aantal geregeld gerookte sigaretten groter is. Bovenstaande getallen gelden alleen voor hen, die na hun 40ste jaar in dezelfde mate blijven doorroken.

In Nederland steeg het aantal sterfgevallen aan longkanker bij mannen van 475 in 1938 tot 1767 in 1955. Tegenover deze toeneming met 272% stond een bevolkingsaanwas in diezelfde periode van 24%. Vooral in de laatste vijf jaren is de toeneming van longkanker zeer groot geweest. (Daar de statistiek der doodsoorzaken voor de laatste oorlogsjaren zeer onnauwkeurig is, zijn de aantallen gevallen van longkanker voor 1944 en 1945 niet in de grafiek opgenomen).

De Westelijke Grote Drie en de Duitse Bondsrepubliek hebben op 29 juli te West-Berlijn een verklaring ondertekend, waarin zij in een twaalftal punten een samenvatting hebben gegeven van hun standpunten t.a.v. de Duitse hereniging (zie nader pagina 13404/3). Foto (rondom de tafel v.l.n.r.): de vertegenwoordiger van de Bondsrepubliek te West-Berlijn, H. Vockel, de Amerikaanse ambassadeur, D. K. E. Bruce, de Franse ambassadeur, M. Couvé de Murville, de Westduitse minister van buitenlandse zaken, H. von Brentano (staande), de Britse ambassadeur, Sir Christopher Steel, een ambtenaar van het Westduitse ministerie van buitenlandse zaken, dr. W. Greve, en de loco-burgemeester van West-Berlijn, Fr. Amrehn.

(foto United Press)

Stijgende onrust in Cuba

De Cubaanse regering van dictator-president *Fulgencio Batista* heeft op 1 augustus bij decreet de grondwettelijke vrijheden voor 45 dagen buiten werking gesteld. Dit decreet geeft de politie o.m. het recht verdachte personen aan te houden en zonder vorm van proces vast te houden. Voorts is de censuur ingesteld op pers en radio en op alle in- en uitgaande berichten.
Deze maatregelen zijn door de regering genomen in verband met „pogingen van elementen, die met terreur, opruiende propaganda en gewelddaden orde en rust willen verstoren en om tevens een rustig beloop van de campagne voor de komende algemene verkiezingen (om het presidentschap in 1958) te verzekeren".
Het is niet de eerste maal, dat in Cuba een dergelijk decreet wordt afgekondigd. Sedert december van het vorige jaar is dit zelfs al vier keer gebeurd.
Op 2 dec. 1957 landde de rebellenleider *Fidel Castro* met een 80-tal bewapende aanhangers vanuit Mexico in de Oostelijke provincie (Oriente) — de vruchtbaarste en dichtstbevolkte provincie van Cuba — en begon daar een guerilla tegen de dictatuur van Batista.
Hoewel het leger herhaaldelijk de vernietiging of spoedige vernietiging van het legertje van Castro heeft aangekondigd, schijnt deze zich in het gebergte Sierra Maestra te hebben kunnen handhaven.
Het is niet de eerste maal, dat de naam Fidel Castro opduikt. Op 26 juli 1953 leidde Castro nl. een aanval op een militaire post nabij Santiago de Cuba, hoofdstad van de provincie Oriente en tweede stad van het land. Hij werd toen gevangen genomen en tot 30 jaar gevangenisstraf veroordeeld. Enige maanden later kwam hij op grond van een amnestiebesluit weer vrij en trok hij naar Mexico.

Gezien het militaire en politie-apparaat, dat Batista heeft opgebouwd, zou de activiteit van Castro geen ernstige bedreiging voor hem behoeven te vormen. Deze activiteit heeft echter weerklank gevonden in verscheidene delen van Cuba en met name in de bij traditie zeer vrijheidslievende provincie Oriente. Verscheidene, vooral jeugdige personen hebben zich aangesloten bij de guerilla-strijders van wat Castro de *26 juli-beweging* noemt. Het zijn niet zo zeer de gevechtshandelingen van deze guerilleros die de aandacht trekken, maar wel de ontevredenheid en politieke onrust, die reeds enige jaren bestaat, maar die door acties als die van Castro sterk wordt gestimuleerd.

Fulgencio Batista

Op pagina 11575 (november 1954) hebben wij een uitvoerige beschouwing gewijd aan Cuba en dictator Batista, die zich toen juist door algemene verkiezingen had laten bevestigen als president.

Lot van Batista op het spel

Batista was het die in 1933 de leiding had van de zg. „opstand der sergeanten", waarbij president *Cespedes* was afgezet. *Ramón Grau San Martin* was toen president geworden, maar Batista verving hem reeds in januari 1934 door *Mendietta*. In de hieropvolgende zes jaren manoeuvreerde Batista met nog een hele reeks presidenten en voorlopige presidenten. Op 14 juni 1940 werd hij zelf tot president gekozen. Door middel van een grondwetswijziging verschafte hij zich groter bevoegdheden, maar dit verhinderde niet, dat bij de verkiezingen*) van juli 1944 een ander — dr. Ramón Grau San Martin — tot president werd gekozen. In 1948 werd deze, met steun van Grau, opgevolgd door *Carlos Prio Socarras***). Maar op 10 maart 1952 werd deze door Batista afgezet.
Batista trad op als voorlopig president. Op 1 november 1954 werd hij, ondanks de oppositie van Grau, tot president gekozen.
Thans zijn weer verkiezingen in het vooruitzicht. Volgens de grondwet moeten zij gehouden worden op 1 november 1958, maar Batista heeft voorgesteld ze te vervroegen tot juni 1958. De officiële oppositiepartijen wensen echter dat aan een aantal voorwaarden wordt voldaan, w.o. de afkondiging van een algemene politieke amnestie en het herstel van de kieswet van 1943. Aan deze laatste eis is Batista tegemoetgekomen, maar een amnestie wijst hij van de hand, daar hiervoor (gezien de aanslagen, sabotagedaden, guerillastrijd) de voorwaarden niet aanwezig zouden zijn.
De politie treedt inmiddels uiterst hardhandig op tegen alles wat naar burgerlijk verzet zweemt, hetgeen weer protesten heeft uitgelokt — en meer dan protesten — van allerlei burgerlijke organisaties. Ook r.k. bisschoppen hebben geprotesteerd en op regering en oppositie een beroep gedaan, geen geweld te gebruiken.

De oppositie

De correspondent van de *New York Times,* Matthews, heeft, vooral in de maanden juni en juli, in een hele reeks verslagen de stijgende spanning geschetst. In vele kringen zou de noodzaak van een regiemswisseling openlijk worden besproken. Anderzijds kan de oppositie blijkbaar niet tot een gemeenschappelijk program komen.
Batista schreef in een recent interview (New York Times, 6-6) de wijdverspreide onrust toe aan de „activiteiten van een combinatie van criminele elementen, inclusief communistische collaborateurs en een oppositionele groep geleid door Carlos Prio Socarras".
Batista heeft ook Fidel Castro als communist bestempeld, maar dit is moeilijk in overeenstemming te brengen met een door Castro afgelegde verklaring (New York Times, 23-7), dat hij voorstander is van een gematigd, niet-revolutionair regiem met aan het hoofd een burger (waarmee hij niet zichzelf op het oog had), en met een niet overdre-

*) De ambtsperiode van de Cubaanse president is 4 jaar. Volgens de grondwet kan hij niet direct herkozen worden.
**) Prio week uit naar de VS, waar hij vanuit Miami Beach blijft ageren voor zijn terugkeer.

(*Zie vervolg pag.* 13417)

Weekblad

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

China (Volksrepubliek) — 6 aug. Volgens de regering leveren de boeren te weinig graan af.

Cyprus — 7 aug. Griekenland is bereid deel te nemen aan een nieuwe conferentie over de toekomst van het eiland. — **9 aug.** Een aantal noodverordeningen die o.a. betrekking hadden op de censuur op pers en radio en op de bewegingsvrijheid van de Cyprioten, ingetrokken.

Duitsland (West-) — 3 aug. Bondskanselier Adenauer verklaart, dat binnen enkele maanden contact tussen de Bonds- en Poolse regering mogelijk zal zijn. Dit contact kan worden begonnen in de vorm van handelsbesprekingen. — **5 aug.** De minister van defensie, Strauss, heeft verklaard, dat de Oostduitse communistische propagandacampagne onder de Westduitse strijdkrachten „zonder uitwerking" is gebleven. — **6 aug.** De goud- en deviezenreserves zijn in juli met DM 826 miljoen gestegen. — **7 aug.** De invoerrechten voor industrieprodukten worden m.i.v. 20-8 verlaagd met 25%.

Duitsland (Oost-) — 7 aug. Aankomst van een Sowjet-delegatie met o.a. Chroesjtsjew, Mikojan en Gromiko.

Egypte — 8 aug. Bevolking: 22.840.000 inwoners.

Engeland — 3 aug. Richard Stoke (60 jr.), een vooraanstaand lid van de Labourfractie in het Lagerhuis, overleden. — **6 aug.** De TUC wil er zeker van zijn, dat de volledige werkgelegenheid gehandhaafd blijft in een Europees vrijhandelsgebied, daar zij anders de voorstellen van de hand zal wijzen. — **8 aug.** Minister Reginald Maudling, de paymaster-general, is door premier Macmillan belast met het toezicht op de onderhandelingen over de instelling van een vrijhandelsgebied in Europa.

Finland — 7 aug. De regering heeft president Kekkonen een economisch programma voorgelegd, dat beoogt het begrotingstekort door tal van bezuinigingen te verminderen.

Frankrijk — 5 aug. G. Dominici, de oude boer uit het Zuidfranse dorpje Lurs, die ter dood veroordeeld was wegens moord (aug. 1952) op het Britse gezin Drummond, heeft gratie (levenslang) gekregen. — De staatsschuld bedroeg op 30-4 frs. 6552.3 miljard, d.i. frs. 185.5 miljard meer dan per 1-1-57. — **6 aug.** In de stad Algiers zijn sedert 1 november 1954 751 aanslagen gepleegd op burgers, militairen en politiemannen; 314 werden er gedood en 917 gewond. — **7 aug.** De ministerraad aanvaardt het bezuinigingsplan van minister Gaillard, dat beoogt de begroting voor 1958 met frs. 600 miljard te besnoeien. — De grootmoefti van Mostaganem in West-Algerije, de hoogste mohammedaanse autoriteit ter plaatse, vermoord. — **8 aug.** De regering heeft twee nieuwe departementen in de Sahara ingesteld, die samen een bevolking hebben van ca. 500.000 mensen.

Hongarije — 4 aug. De minister van onderwijs, G. Kállai, verklaart, dat er een nieuwe zuivering op handen is onder schrijvers en kunstenaars om de culturele wereld in Hongarije van „contrarevolutionaire elementen" te zuiveren.

India — 6 aug. Premier Nehroe heeft bij het parlement een wet ingediend, die stakingen in openbare diensten en bedrijven verbiedt.

Indonesië — 5 aug. Het onafhankelijke dagblad Indonesia Raya gekozen als het beste Indonesische blad van 1957 in een opinie-onderzoek door de faculteit voor journalistieke en politieke wetenschappen (zie ook pag. 13406/3).

Internationaal — 5 aug. De Noor D. F. Austad benoemd tot internationale jeugdsecretaris van de NAVO. — **6 aug.** In de VN-ontwapeningscommissie te Londen stelt Zorin vragen over de Westelijke inspectievoorstellen. — De Franse afgevaardigde loopt weg uit een vergadering van de VN-commissie voor inlichtingen uit gebieden zonder zelfbestuur uit protest tegen het besluit van de commissie, de Euromarkt in discussie te brengen. Volgens de Fransman was de commissie niet bevoegd deze zaak te bespreken.

Jemen — 9 aug. Volgens de Britse regering heeft Jemen wapens uit de Sowjet-Unie ontvangen.

Jordanië — 3 aug. De minister van buitenlandse zaken, Rifai, heeft Syrië gewaarschuwd, dat als de Syrische pers haar campagne tegen de Jordaanse regering niet eindigt, Jordanië zich het recht voorbehoudt „alle maatregelen te nemen welke het noodzakelijk acht, zelfs met het gevaar dat deze zullen leiden tot een gewapend treffen tussen beide landen". — De Iraakse regering heeft Jordanië voor een bedrag van ongeveer ƒ 16 miljoen financiële hulp verleend. — **5 aug.** Van Jordaanse zijde wordt medegedeeld, dat de spanning tussen Jordanië en Syrië is weggenomen. — **7 aug.** Engeland zal een rentevrije lening van £ 1.130.000 verstrekken ten behoeve van het Jordaanse ontwikkelingsplan.

Kasjmir — 5 aug. In een nota aan de Veiligheidsraad der Ver. Naties beschuldigt Pakistan India ervan, dat het probeert de mohammedaanse meerderheid in het door India bezette deel van Kasjmir teniet te doen door vestiging van niet-mohammedanen.

Kunst — 3 aug. De Jacob Marisjeugdprijzen uitgereikt aan Krijn Giezen (schilderkunst) en Aat Verhoog (grafische kunst). — **7 aug.** De filmkomiek Oliver Hardy (65 jr.) overleden. — **8 aug.** De Gijsbert Japicxprijs voor 1957 toegekend aan de Friese dichter D. A. Tamminga.

Libanon — 7 aug. Bij de Egyptische regering is geprotesteerd tegen de Egyptische perscampagne tegen de Libanese regeringsleiders.

Malakka — 5 aug. De oude overeenkomst met Engeland wordt ontbonden. Tegelijkertijd sluiten Malakka en Engeland een nieuw verdrag, waarin met ingang van 31 aug. Malakka's onafhankelijkheid binnen het raam van het Britse Gemenebest wordt erkend.

Nederland — 4 aug. Een parlementaire missie vertrekt naar Ned. Nieuw-Guinea.

Oman — 5 aug. De Imam van Oman, de leider van de opstandelingen, doet een beroep op de VS en de SU en verzoekt hen de Britse regering ervan te weerhouden zich te mengen in het geschil tussen de sultan en hem.

Polen — 4 aug. Het voltallige bestuur van het district Warschau van de CP is afgetreden na kritiek, die op een bijeenkomst van het centrale comité van het district was geoefend. Deze kritiek was gericht tegen Gomulka.

Sowjet-Unie — 5 aug. Volgens de Prawda vertonen sommige van de onlangs ingestelde 92 regionale economische raden een „duidelijke neiging tot bureaucratie en andere tekortkomingen".

Sport — 2 aug. Zwemmen: G. Heinrich (V. S.) brengt het wereldrecord 4 × 100 m wisselslag (heren) op 5 min. 15.6 sec. — **3 aug.** Ada den Haan (Ned.) verbetert haar eigen wereldrecord 200 m schoolslag (dames) met 0.7 sec. en brengt het op 2 min. 51.9 sec. — **4 aug.** Ada den Haan brengt dit zelfde record op 2.51.3.

Syrië — 7 aug. De Sowjet-Unie zal helpen bij de aanleg van wegen, spoorwegen en irrigatiewerken en bij de bouw van waterkrachtinstallaties en de verwezenlijking van andere industriële projecten.

Tunesië — 7 aug. De eigendommen van de afgezette bey geconfisqueerd.

Ver. Staten — 4 aug. Senator W. George (Dem.) overleden (79 jr.). — **5 aug.** De marine maakt bekend, dat zij in de komende vijf maanden 60 schepen uit actieve dienst zal nemen. Dit besluit is genomen, omdat de marine-uitgaven moeten worden beperkt. — Te Washington wordt bekendgemaakt, dat de Ver. Staten zijn gezwicht voor het aandringen van hun bondgenoten op een verdere verzachting van de beperkingen op de handel met de Chinese volksrepubliek. — De Senaat keurt een wet goed, waardoor het mogelijk wordt, dat Amerikaanse landbouwoverschotten gedurende nog een jaar worden uitgevoerd naar communistische landen, met uitzondering van de SU en China. — **6 aug.** President Eisenhower benoemt Neil H. McElroy, de president van de zeepmaatschappij Procter & Gamble, tot minister van defensie als opvolger van Charles E. Wilson. — **7 aug.** De Senaat aanvaardt met 72—18 stemmen het geamendeerde wetsontwerp inzake de burgerrechten. — De Sowjet-onderdaan R. Abel wegens spionage voor de Sowjet-Unie gearresteerd. — Aan de Hongaarse regering is medegedeeld, dat geen nieuwe Amerikaanse gezant te Boedapest zal worden benoemd. — **8 aug.** Een gemengde Congrescommissie keurt het wetsontwerp voor hulp aan het buitenland tot een bedrag van $ 3366 miljoen goed. Dit is ruim $ 498 miljoen minder dan door Eisenhower was gevraagd. — Vier van de twaalf federale reservebanken hebben het disconto met ½% verhoogd tot 3½%. — Senator J. W. Bricker heeft een wetsontwerp ingediend, volgens hetwelk het aan buitenlandse luchtvaartmaatschappijen zou worden verboden passagiers anders dan uit hun eigen land naar de Ver. Staten te vliegen.

Wetenschap en techniek — 2 aug. De Tsjechische astronoom Mrkos ontdekt in het sterrenbeeld Lynx een nieuwe, zeer heldere komeet. — **6 aug.** De Duitse scheikundige en Nobelprijswinnaar H. Wieland (80 jr.) overleden.

(*Vervolg van pag.* 13415)

ven radicaal sociaal-economisch program. Batista zou moeten aftreden, waarna de „burgerlijke instellingen" een voorlopige president zouden moeten benoemen. Er zou een amnestie moeten worden afgekondigd voor alle politieke gevangenen. Binnen een jaar zouden dan presidentsverkiezingen gehouden moeten worden.

Op 30 juli publiceerde de parlementaire oppositie een vaag manifest. Dit werd echter slechts ondertekend door een deel van de oppositie, w.o. aanhangers van de expresidenten Grau en Prio. De verklaring van Fidel Castro werd van de hand gewezen, hetgeen niet te verwonderen valt, aangezien Castro enige tijd eerder had verklaard, dat niet alleen Batista, maar ook alle oude oppositieleiders uitgeschakeld dienden te worden en dat nieuwe, jonge figuren aan het hoofd van de regering moesten worden geplaatst. Een deel van de politieke oppositie — niet-ondertekenaars van het manifest — bleek de verklaring van Castro te steunen. Tot hen behoren o.a. Raul Chibas, broer van wijlen de stichter van de Ortodoxo-partij, Eddy Chibas, en Felipe Pazos, exgouverneur van de Nationale Bank.

Houding der VS

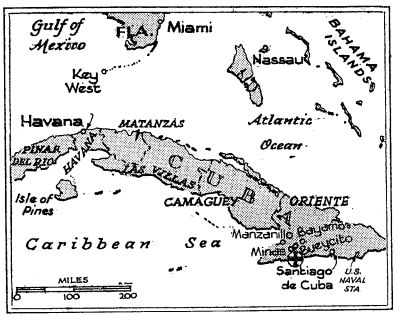
Zoals hieronder nader wordt uiteengezet, hebben de VS groot economisch en militair-strategisch belang bij Cuba. Hoewel zij de laatste twee decenniën elke schijn van inmenging willen vermijden, genoot Batista lange tijd de onuitgesproken sympathie van Washington, daar hij beschouwd werd als een betrouwbaar bondgenoot. Of dit nog steeds de Amerikaanse visie is, is niet duidelijk.

Op 15 juni verklaarde de Amerikaanse ambassadeur *Arthur Gardner,* dat de VS niet voornemens zijn te intervenieren in de binnenlandse aangelegenheden van andere landen. Zijn opvolger, *Earl E. T. Smith,* die tijdens een kennismakingsbezoek aan Santiago de Cuba op 31 juli midden in een anti-Batista-demonstratie terecht kwam, liet op een persconferentie zijn sympathie voor de (overwegend vrouwelijke) demonstranten spreken, door te verklaren, dat hij het „buitensporige optreden van de politie" betreurde. Smith zei te hopen, dat de gearresteerde vrouwen in vrijheid zouden worden gesteld. Hij verklaarde dat het Amerikaanse volk bedroefd is en zich bezig houdt met de politieke onrust in Cuba, welke het punt van bloedvergieten heeft bereikt.

Batista en zijn aanhangers hebben hierop fel gereageerd.

Een senator verklaarde na een conferentie met Batista dat Cuba beslist elke poging afwijst welke gericht is op binnenlandse bemoeiing met de zaken van de Cubaanse regering. De minister van verkeer schreef in het dagblad Alerta, dat Smith gedaan had alsof Cuba „een yankeeprotectoraat" was.

Een en ander was voor het Amerikaanse State Department aanleiding, om op 2 augustus nog eens uitdrukkelijk te verklaren, dat de VS niet dachten aan interventie.

(New York Times)

Een week later (9-8) werd bericht, dat zich voor het eerst ook in midden-Cuba (provincie Las Villas) gevechten tussen rebellen en regeringstroepen hadden voorgedaan.

Land en volk van Cuba

De republiek Cuba bestaat uit het eiland Cuba en nog een 1600 andere eilandjes. Zij is gelegen tussen de Golf van Mexico en de Caraïbische Zee. De totale oppervlakte bedraagt ca. 114.525 km2. De bevolking telt 5.832.277 zielen (telling 1953).

Spaans is de voertaal. De hoofdstad is Havana. De oorspronkelijke Indiaanse bevolking is verdwenen. De bevolking bestaat thans uit afstammelingen van Spaanse kolonisten en van de sedert de 16de eeuw ingevoerde negerslaven (verhouding blanken tot kleurlingen bedraagt ongeveer drie tot een).

Cuba was van de 16de tot de 19de eeuw een Spaanse kolonie. In de 19de eeuw kwam het herhaaldelijk tot opstanden tegen het Spaanse gezag. In de Spaans-Amerikaanse oorlog bezetten de Verenigde Staten, die reeds eerder steun hadden gegeven aan de Cubaanse onafhankelijkheidsbeweging, het eiland (1898).

In 1901 werd Cuba een republiek met aan het hoofd een president, senaat en huis van afgevaardigden. De Amerikaanse militaire bezetting bleef gehandhaafd tot 1902. Ook daarna behielden de VS het recht te interveniëren, hetgeen geschiedde van 1906-1909, toen Amerikaanse gouverneurs het eiland bestuurden.

Dit recht tot interventie berustte op het zg. Platt-amendement, dat eerst in 1934 werd herroepen. Ook hierna bleef er een Amerikaanse vlootbasis gevestigd in Guantánamo.

De traditionele Amerikaanse belangstelling voor Cuba heeft zowel een economische als militair-strategische achtergrond (ligging nabij Panama-kanaal!). Hoewel de VS zich thans onthouden van openlijke inmenging is de Amerikaanse invloed in Havana steeds groot geweest.

Economische gegevens

Het allervoornaamste middel van bestaan is de suikerindustrie: op 56% van de bouwgrond wordt suikerriet verbouwd. Van de suikerproduktie gaat gewoonlijk 50 à 60% naar de Ver. Staten en een zeer groot deel van de suikerfabrieken is in Amerikaanse handen. De suikerprijs heeft een grote invloed, niet alleen op het levenspeil, maar ook op de politiek van het land.

Stijging en daling van deze prijs — mede als gevolg van de Amerikaanse invoerpolitiek — hebben steeds belangrijke sociaal-economische gevolgen.

Ook de Sowjet-Unie heeft de laatste jaren enige malen aanzienlijke hoeveelheden suiker afgenomen.

De plantage-arbeiders en boeren, *colones* genaamd, leiden in het algemeen een zeer armelijk bestaan, met als gevolg sociale onrust, vooral in tijden van suikeroverschotten.

Naast de suiker vormt tabak een voornaam exportprodukt. Voorts bezit Cuba niet onbelangrijke ijzerertslagen, waarvan de concessies behoren aan Amerikaanse staalfabrikanten. De door de VS gefinancierde Cuban-Colombian Petroleum Company hoopt van Cuba een olieproducerend land van betekenis te maken en in ieder geval te kunnen voorzien in de behoeften van het land zelf.

De Cubaanse regering bevordert

buitenlandse investeringen. Deze komen, zoals ook al uit het voorgaande is gebleken, voornamelijk uit de VS, die tot dusver volgens sommige bronnen 700 miljoen dollar, volgens andere bronnen 1,2 miljard dollar in Cuba zouden hebben geïnvesteerd. Deze investeringen vormen na die in Canada de grootste Amerikaanse investeringen in een enkel land van het Westelijk halfrond.

Enige cijfers

Aan *Economische Voorlichting* (2-8) ontlenen wij nog de volgende economisch-statistische gegevens:

BEROEPSBEVOLKING — De beroepsbevolking bestond in 1953 uit 1.972.266 personen, verdeeld als volgt:

Landbouw, bosb., visserij	818.706
Mijnbouw	9.618
Industrie	327.208
Bouwnijverheid	65.292
Openb. nutsbedrijven	8.439
Verkeer en vervoer	104.003
Handel	232.323
Diensten	395.904
Niet geclass.	10.773

LANDBOUW — De uitvoer van suiker en bijprodukten bedroeg de laatste jaren gemiddeld 86% van de totale export. Met een aandeel van 6,4% t.o.v. de totale uitvoer is tabak het tweede exportprodukt. Enige produktiecijfers (x 1000 ton):

	1955	*1956*
Suiker	4.528	5.170
Tabak	46	43
Koffie (milj. lbs)	85	120
Cacao (milj. lbs.)	6	4
Rijst	215	250
Mais	170	180
Citrusfruit	67	64
Grondnoten	7	7
Agava vezels	9	10

VISSERIJ — Hoewel de wateren rond Cuba zeer visrijk zijn, is de visserij niet erg ontwikkeld. De totale vangst bedraagt gemiddeld per jaar 50-60 miljoen lbs. Het Nationaal Visserij Instituut, opgericht in januari 1955, hoopt op verschillende manieren de visserij te kunnen stimuleren.

VEETEELT — Na suiker is de veeteelt de belangrijkste inkomstenbron in de landbouwsector.

In 1955 werden 895.000 runderen geslacht, 1.180.000 varkens, 36.000 schapen en lammeren en 32.000 geiten. De produktie van vlees en reuzel was in 1955 als volgt:

Rund- en kalfsvlees	172.400 ton
Varkensvlees	38.500
Schapen-, lamsvlees	576
Geitenvlees	512
Varkensreuzel	25

De produktie van verse melk bedroeg in 1955 735.000 ton, en van alle soorten melk in blik (gecondenseerd, poeder etc.) 31.350 ton. De produktie van boter en kaas was in 1955 resp. 3.700 en 8.200 ton.

Veestapel (x 1000 stuks) in 1955 (schatting):

Rundvee	4.500
Varkens	1.395
Schapen	210
Geiten	180
Paarden	400

MIJNBOUW — Een grote verscheidenheid aan mineralen bevindt zich in de Cubaanse bodem, waarvan koper, mangaan en sinds kort nikkel een constante produktie vertonen. Het meest uitgebreid zijn de ijzerertsreserves, die echter niet intensief worden geëxploiteerd doordat het ijzer moeilijk te scheiden is van chroom, nikkel en kobalt, waarmee het innig is vermengd.

Enige produktiecijfers (x 1000 ton):

	1955
Mangaanerts	144,7
IJzererts	19,0
Kopererts	17,5
Chroomerts	26,0
Nikkelerts	13,7
Zout	64,1
Petroleum	40,0

INDUSTRIE — De industriële produktie - behalve van suiker - is niet buitengewoon ontwikkeld. Er is echter een grote spreiding in de produktie, vnl. voedings- en genotmiddelen, dranken en verbruiksartikelen voor de binnenlandse markt. Over het algemeen echter in onvoldoende hoeveelheden, zodat import noodzakelijk is. Cuba bezit geen zware industrie.

HANDEL — De Cubaanse handelsbalans vertoont de laatste jaren regelmatig een — zij het steeds kleiner wordend — positief beeld. In 1956 bedroeg de uitvoer t.m. november 624.7 miljoen en de invoer over het 1e halfjaar 274,2 miljoen pesos. Rekening houdende met het feit, dat de importen gewoonlijk tegen het eind van het jaar gaan oplopen, zou men voor 1956 toch een gunstiger saldo mogen verwachten dan voor 1955.

Handelsbalans
(x miljoen pesos)

	Invoer	*Uitvoer*	*Saldo*
1946	300,2	475,9	+175,7
1948	527,5	709,9	+182,4
1950	595,1	642,0	+ 46,9
1952	618,3	675,3	+ 57,0
1954	487,9	539,0	+ 51,0
1955	575,1	594,2	+ 19,2

De voornaamste invoerpost wordt gevormd door levensmiddelen en dranken, gevolgd door machines n voertuigen, mineralen en produkten en metalen en produkten.

Uitvoer voornaamste produkten

(x miljoen pesos).

	1954
Totaal	*539,0*
Suiker, ruw	333,4
Suiker, geraffineerd	68,5
Ruwe tabak	34,3
Melasse en stroop	29,6
Nikkelerts	12,8
Kopererts	8,3
Mangaanerts	7,0
Sigaren	6,8

Bij analyse van de *Nederlandse* uitvoer naar Cuba, blijkt dat de export van landbouwprodukten in 1956 12,5 miljoen gulden bedroeg. Dit was ongeveer 3 miljoen minder dan in 1955. Deze daling werd alleen veroorzaakt door de teruggelopen uitvoer van gecondenseerde melk. De uitvoer van de overige landbouwprodukten gaf in 1956 een lichte stijging te zien.

De totale industriële uitvoer nam toe van 9,7 miljoen gulden in 1955 tot 11,2 miljoen in 1956.

België

De rapportage aan de Ver. Naties inzake Kongo —

Het ministerie van buitenlandse zaken heeft volgens *Het Laatste Nieuws* (2-8) medegedeeld, dat de Belgische regering zich steeds aan de verplichtingen heeft gehouden die haar door het Handvest der Ver. Naties werden opgelegd, door regelmatig aan de secretaris-generaal „statistische en andere inlichtingen van technische aard aangaande de economische en sociale toestanden en het onderwijs" betreffende Kongo over te maken.

De Belgische regering heeft evenwel steeds geprotesteerd tegen de manier, waarop deze inlichtingen gebruikt worden. Deze worden in de vorm van beknopte verslagen overgemaakt aan de commissie voor inlichtingen uit gebieden zonder zelfbestuur, waarvan de Belgische regering de wettelijkheid betwist en waarin zij sedert ettelijke jaren geen zitting heeft.

De Belgische regering heeft bovendien herhaaldelijk vastgesteld, dat talrijke landen, die lid zijn van de Ver. Naties en die eveneens inlichtingen aangaande gebieden zonder zelfbestuur moeten onderwerpen, niet erkennen dat deze beschikkingen op hen van toepassing zijn. De verwarring dienaangaande is nu zodanig groot geworden, dat een studie van de toestand in zijn geheel noodzakelijk is. De Belgische regering verlangt deze studie en wacht op de besluiten die er uit zullen voortvloeien, ten einde haar eigen houding vast te leggen.

Ondertussen zal de Belgische regering zich verder aan de strikte bewoordingen van het Handvest houden door bedoelde inlichtingen aan de Ver. Naties te verstrekken.

Indexcijfer gestegen —

Het indexcijfer van de kleinhandelsprijzen is voor de maand juli gestegen tot 107.32; voor juni bedroeg het indexcijfer 106.45. De oorzaak van deze stijging ligt in het feit, dat de normale seizoenprijsdalingen van groenten en fruit de stijging van andere produkten niet voldoende hebben kunnen neutraliseren.

Indien het indexcijfer voor augustus zou stijgen tot 107.44, dan zal dit automatisch een loonsverhoging van 2½% voor de ambtenaren en de industrie-arbeiders ten gevolge hebben.

Het indexcijfer van 107.32 is het gemiddelde van het gehele land. In de provincies Oost-Vlaanderen en Brabant is dit cijfer het hoogst, nl. 108. Voor de provincie Luxemburg geldt het laagste cijfer (105.3). Te Brussel bedraagt het indexcijfer 108.2.

Diversen —

De uitvoer — De uitvoer bereikte in het eerste halfjaar van 1957 de recordwaarde van 82.7 miljard frank. Dit betekent een stijging van ongeveer 3 miljard of 4% ten opzichte van het vorige record, dat in de eerste helft van 1956 werd behaald. Een zeer grote stijging vond plaats bij de uitvoer van textiel, machines, papier en houtprodukten. Een daling trad op bij de export van edelstenen, transportmateriaal, landbouwprodukten en levensmiddelen. Nederland bleef met 22.8% de grootste afnemer. Daarna volgden o.a.: Frankrijk (11.3%), West-Duitsland (9.3%), de Ver. Staten (9%) en Engeland (5.5%).

Ondernemingsraden — De minister van arbeid en sociale voorzorg heeft medegedeeld, dat er tot dusver 934 ondernemingsraden zijn opgericht. Hiervan zijn er 39 bevoegd verklaard om de functies van de comité's voor veiligheid en gezondheid te vervullen.

Oliemaatschappij — In België is een nieuwe maatschappij opgericht, die zich bezig houdt met de exploratie en exploitatie van olievelden. Deze maatschappij, de Société Belge de Recherches et d'Exploitation Petrolières (Petrobelge), heeft een kapitaal van 500 miljoen frank. De belangrijkste deelhebbers zijn Petrofina, die is belast met de zorg voor de technische activiteiten en de afzet van de produkten en de Traction et Electricité, die verantwoordelijk zal zijn voor het administratieve en financiële beheer. Andere participanten zijn de Société Générale de Belgique, Electrobel en de Minière du Beceka. De Petrobelge zou reeds actief zijn op het gebied van de exploratie in Zuid-Amerika.

De Italiaanse mijnwerkers — De Italiaanse minister van arbeid, L. Gui, heeft volgens Reuter (8-8) in een radiorede, uitgesproken ter herdenking van de mijnramp van Marcinelle, waarbij 136 Italianen het leven verloren, verklaard, dat de veiligheid voor de tienduizenden Italiaanse arbeiders, die in de Belgische mijnen werken, nog steeds niet zo groot is als door de Italiaanse regering wordt gewenst. Door de grote mate van veiligheid in de mijnen in Frankrijk, Nederland en Duitsland zijn de Italiaanse mijnwerkers weer begonnen naar die landen te emigreren. De emigratie naar België is echter nog steeds niet toegestaan.

Ceylon

De Sowjet-Unie wil de rubbercultuur financieren —

De Sowjet-Unie heeft volgens de *Daily Telegraph/De Volkskrant* (6-8) op 4 augustus aan de regering van Ceylon voorgesteld de financiering op zich te nemen van het met jonge rubberbomen beplanten van 12.000 ha cultuurgrond. Als tegenprestatie zou Ceylon de op deze plantages te oogsten rubber aan de SU dienen te verkopen tegen een van te voren overeengekomen prijs. Het is nog niet bekend op welke wijze de Sowjet-hulp zou geschieden.

Men verwacht, dat de linksgerichte minister van landbouw en voedselvoorziening van Ceylon, *Philip Gunawardena*, sterke aandrang zal uitoefenen het Sowjet-aanbod te aanvaarden. De rechtse minister van handel, onder wie de gehele rubberuitvoer ressorteert. *Senanayeke*, zou zich daarentegen tegen het financieringsplan verzetten.

Naar schatting zou het beplanten met jonge rubberbomen van het voorgestelde areaal de SU tenminste *f* 69 miljoen kosten, omdat het ontginnen en beplanten van een hectare grond in Ceylon momenteel ongeveer *f* 5700 kost. Het duurt vijf jaar alvorens jonge rubberaanplant in produktie komt.

Het probleem van verouderde rubbercultuur is in Ceylon zeer groot. Het eiland heeft in totaal ruim 300.000 ha grond met rubber beplant, maar daarvan produceert slechts 60.000 ha hoogwaardige rubber. Het resterende deel moet dringend worden verjongd. Een zeer groot deel van de in Ceylon geproduceerde sheet-rubber wordt naar de Chinese volksrepubliek geexporteerd. Er gaat vrijwel niets naar de SU.

China (Volksrepubliek)

Komplotten ontdekt —

Tussen 24 juli en 7 augustus heeft radio-Peking de ontdekking bekendgemaakt van in totaal zeven „contrarevolutionaire organisaties", die het bewind van Peking omver wilden werpen. In twee gevallen werd verklaard, dat de groepen onder invloed stonden van „imperialisten" en van „buitenlandse mogendheden". Een der groepen wilde de socialisering van de landbouw ongedaan maken en het herstel van de particuliere eigendom aanmoedigen.

De ontdekte groepen waren werkzaam in de provincies Kwantoeng, Kwangsi, Sjantoeng, Tsjechwan, Sjinghai, Hoenan en Hoejeh.

Anticommunistische groep —

Radio-Peking heeft volgens *Reuter* op 7 aug. medegedeeld, dat zich onder leiding van de schrijfsters *Ting Ling* en *Tsjen Tsji-hsia* in de Chi-

nese literaire wereld een anticommunistische groep heeft gevormd, die zich verzet tegen de partijdiscipline en individualisme in de kunst eist. „Tot de principes van deze groep behoort de verwerping van de leiding en supervisie door de partij, vernietiging van de eenheid in de partij door provocaties, het propageren van bourgeois-individualisme en het bevorderen van de eerbied voor dit individualisme", aldus radio-Peking. „Het doel van deze kliek is verdeeldheid te zaaien onder de schrijvers die in oktober een nationale conferentie zullen houden".
De leidsters behoren beiden tot de communistische partij. Ting Ling schreef in 1942 een artikel, waarin de partij en de revolutie belasterd werden. Dit artikel werd volgens radio-Peking door de Chinese nationalisten gebruikt als anticommunistische propaganda. In deze periode werd de nu aangevallen groep gevormd, die zich verder uitbreidde na de communistische verovering van het Chinese vasteland.
Op een bepaald ogenblik poogde de groep een „onafhankelijk koninkrijk" te stichten. Ofschoon verschillende leden hun misdaden reeds hebben toegegeven, en Ting Ling ook reeds gestraft is, gaan zij door met hun activiteiten. Tsjen heeft haar fouten erkend. Ting Ling was hiertoe echter niet te bewegen.
De voorzitter van de Chinese schrijversfederatie heeft verklaard, dat hij in Ting Ling het beeld zag van de heldin uit haar eerste roman Mevrouw Safei, een opportuniste. De roman werd gepubliceerd in 1927.

Katholieke patriottische vereniging opgericht —
Aan het slot (op 2 augustus) van een te Peking gehouden nationale katholieke conferentie is, naar het persbureau *Nieuw China* volgens *AFP/Ass. Press* heeft medegedeeld, een patriottische vereniging van Chinese katholieken opgericht.
De conferentie, waaraan werd deelgenomen door 241 vertegenwoordigers van de 3 miljoen Chinese katholieken, nam een resolutie aan, waarin werd verklaard, dat de r.k. Chinezen het Vaticaan zullen gehoorzamen in zaken van geloof en zeden, „want deze kunnen geen afbreuk doen aan de belangen en de onafhankelijkheid van China", maar dat zij zich zullen verzetten tegen elk plan van het Vaticaan, dat inmenging in de binnenlandse zaken van China zou betekenen of zijn soevereiniteit zou aantasten en „onze patriottische beweging tegen het imperialisme" zou ondermijnen.
Volgens de resolutie heeft het Vaticaan zich gemengd in de werkzaamheden van de Chinese katholieken en heeft het een groot aantal decreten, orders en beroepen gepubliceerd, waarin zij aangespoord worden tot stellingneming tegen hun regering en die beogen de Chinese r.k. kerk tot een instrument tegen het socialistische regime te maken. Het Vaticaan werd verder beschuldigd van bedreiging van de Chinese katholieke geestelijkheid met „schorsingen" en „excommunicaties".

Diversen —
Graanleveranties — Radio-Peking heeft volgens Reuter (6-8) gemeld, dat de regeringsorganen voor de inkoop van landbouwprodukten slechts de helft van de voorgestelde hoeveelheid produkten van de boeren hebben kunnen aankopen. De onvoldoende leveranties van graan aan de staat worden toegeschreven aan „rampzalige overstromingen", die de provincie Sjantoeng, een der graanschuren van China, hebben verwoest, en aan het feit dat talrijke boeren hun eigen belangen boven die van de natie stellen. Er zullen „doeltreffende maatregelen" worden genomen om aan het euvel van de onvoldoende graanleveranties een einde te maken.

Overstromingen — Overstromingen, die sinds 19 juli de provincies Sjantoeng en Kiangsoe hebben geteisterd, hebben volgens AFP (23-7) aan circa 1000 mensen het leven gekost. Gebieden met een totale oppervlakte van 1.400.000 ha. zijn onder water komen te staan en 1 miljoen mensen zijn dakloos geworden.

Duitsland (Oost)

Bezoek van Chroesjtsjew —
Een Sowjet-delegatie onder leiding van Chroesjtsjew, Mikojan en Gromiko is op 7 augustus voor een bezoek van ongeveer een week aan Oost-Duitsland te Oost-Berlijn aangekomen. In tegenstelling met een officiële aankondiging van 22 juli maakt de Sowjet-premier Boelganin geen deel uit van de delegatie. Van Sowjet-zijde is over het thuisblijven van de premier niets naders medegedeeld.

Op 8 augustus hield Chroesjtsjew een toespraak voor het Oostduitse parlement. Hij verzekerde de Oostduitse leiders, dat zij niet door de Sowjet-Unie zullen worden opgeofferd. De Duitse hereniging zal alleen geschieden op basis van de Oostelijke voorwaarden. Hij sloot zich aan bij de verklaring van Grotewohl dat de enige weg om de Duitse hereniging tot stand te brengen via onderhandelingen tussen de twee Duitse staten liep. Duitsland kan niet van buitenaf verenigd worden.

Hij ondersteunde de idee van een Duitse statenbond (zie pag. 13388/1). Chroesjtsjew verklaarde voorts, dat de Sowjet-Unie bereid is al haar troepen uit Oost-Duitsland, Polen, Hongarije en Roemenië terug te trekken, als de Ver. Staten zich zouden terugtrekken uit West-Duitsland, Engeland en Frankrijk. Hij beschuldigde de VS ervan, dat deze „troepen in Europa nodig hebben, om Duitsland en andere landen onder controle te houden".

De ontvangst van Chroesjtsjew te Oost-Berlijn

Duitsland (West)

Atoomwet —

De Bondsregering heeft op 24 juli een wetsontwerp ingediend over de voorlopige regeling van het economische en het wetenschappelijke gebruik van kernenergie. Deze wet is bedoeld als gedeeltelijke vervanging van de algemene wet over het gebruik van kernenergie, waarvoor op 2 juli in de Bondsdag geen meerderheid kon worden gevonden daar een deel van de regeringspartijen bezwaren maakte tegen bepaalde formuleringen waarvan zij in de toekomst moeilijkheden verwachtten.

De voorlopige wet, die tot eind 1958 zal gelden, regelt, aldus de *Nwe Rotterdamse Crt.* (26-7), de toelating van kernreactoren tot een capaciteit van 15 megawatt voor onderzoek of studiedoeleinden. Het industriële gebruik van kernenergie wordt in de wet niet geregeld. Verder bevat de wet bepalingen over de bescherming tegen stralen, over de vervulling van internationale verplichtingen en over vergoedingen in geval van schade.

Volgens de Bondsregering is voor deze wet — anders dan voor de algemene wet — wijziging van de grondwet niet vereist. Ook zal de wet de toestemming van de Bondsraad, de vertegenwoordiging van de landen, niet behoeven.

Mocht de „korte" atoomwet door de Bondsdag niet worden aanvaard, dan is de ingebruikneming van de opgestelde kernreactoren toch niet bedreigd, daar de betrokken landen door eigen wetten de basis daartoe willen scheppen. In Beieren is reeds een wet dienaangaande op 1 augustus van kracht geworden.

De katholieken in de DGB —

Naar wij op pag. 13388/3 hebben bericht, heeft kardinaal Frings, aartsbisschop van Keulen, aan een commissie van r.k. leden van het algemeen Westduits vakverbond (DGB), op de vraag of rooms-katholieken al dan niet lid van dit verbond mogen zijn, een ontwijkend antwoord gegeven. In een nieuwe brief aan de kardinaal heeft de commissie volgens *DPA* (1-8) verklaard uit het antwoord van de kardinaal te hebben opgemaakt dat de kerk geen bezwaar tegen de DGB heeft.

Diversen —

Aflossing Britse schuld — Het Westduitse ministerie van financiën heeft op 8 augustus bekendgemaakt, dat West-Duitsland aan Engeland een bedrag van £ 75 miljoen heeft betaald als vervroegde aflossing van Duitse schuld aan Engeland. De regeringen van beide landen waren het in maart jl. over deze vervroegde schuldaflossing eens geworden. De betaling heeft plaatsgevonden, ofschoon het desbetreffende wetsvoorstel nog niet door het Westduitse parlement is behandeld.

Marineplan — In het noorden van Sleeswijk-Holstein, langs de Oostzeekust, zal voor de nieuwe Duitse marine een keten van steunpunten worden gebouwd. Het gaat hierbij, aldus de Nwe Rotterdamse Crt. (9-8), om een driejarenplan, waarmee een bedrag van DM 365 miljoen is gemoeid. Nabij Kiel, Flensburg en Eckernförde zullen zeven kleine havens worden gebouwd, die speciaal geschikt zullen worden gemaakt voor snelle marineschepen. Van het totale investeringsbedrag van DM 365 mln. zullen DM 68 mln. worden gebruikt voor de verbouwing van de zg. Kieler Förde. Voor Flensburg en omgeving zal DM 32 mln. ter beschikking komen en voor Eckernförde DM 100 mln., dit laatste in verband met de bouw van scholen voor opleiding van specialisten voor activiteiten onder water en voor marineartillerie. De Westduitse marine is voorts van plan een radarwaarschuwingsketen aan de Oostzee in te richten, terwijl zij tenslotte oliebuisleidingen en munitie- en torpedodepots wil bouwen tot een totale waarde van DM 165 mln.

Schadevergoeding politieke gevangenen — Het Westduitse ministerie van buitenlandse zaken heeft op 1 augustus acht Europese landen medegedeeld, dat het probleem van de schadevergoeding aan politieke gevangenen, die in concentratiekampen opgesloten zijn geweest, opnieuw zal worden bestudeerd. De acht landen (Nederland, België, Denemarken, Frankrijk, Griekenland, Groot-Brittannië, Luxemburg en Noorwegen) hebben het eerste Westduitse voorstel tot schadeloosstelling verworpen. Dit eerste voorstel behelsde vrijwillige ondersteuning aan slachtoffers van vervolging door de nazi's. De regeringen van de acht landen zijn van oordeel, dat allen die in concentratiekampen opgesloten zijn geweest, recht hebben op schadevergoeding, omdat het concentratiekampstelsel in strijd was met het volkenrecht.

Deviezenreserves — De goud- en deviezenreserves van de Bank Deutscher Länder zijn in de periode van 1 tot 29 juli met DM 826 miljoen gestegen. In juni bedroeg de stijging DM 266 mln., in mei DM 640 mln. en in april DM 553 mln. De Bank Deutscher Länder schrijft volgens DPA (6-8) deze grote deviezenontvangsten toe aan speculatieve geldbewegingen en in het bijzonder aan buitenlandse vooruitbetalingen voor toekomstige Duitse leveranties. Het vertrouwen van het buitenland in de Duitse munt heeft de laatste tijd ook omvangrijke buitenlandse aankopen van aandelen op de Duitse beurzen ten gevolge gehad.

Invoer buitenlands bezit — De Westduitse minister van economische zaken heeft volgens DPA (1-8) bepaald, dat het aan buitenlanders niet is toegestaan om per jaar meer dan DM 500.000 aan eigendommen in het land in te voeren. Het zal echter aan buitenlandse maatschappijen wel zijn toegestaan om produktie-installaties en handelsmerken tot een onbeperkt bedrag in te voeren.

Finland

Bezuiniging —

De Finse regering heeft volgens *United Press* (6-8) president Kekkonen een economisch programma voorgelegd, dat beoogt het begrotingstekort te verminderen. De minister van financiën heeft tevens een aanvullende begroting van 14 miljard Finse marken ingediend.
De regering wil 1700 miljoen Finse marken besparen door de gratis verstrekking van kunstmest te staken, de subsidiëring van de woningbouw op te heffen, althans geen leningen hiertoe meer te verstrekken, en aanzienlijk minder geld beschikbaar te stellen voor staatswoningbouw. Tevens zijn diverse maatregelen voorgesteld, die het staatsinkomen met vijf miljard marken moeten vergroten.
Deze maatregelen voorzien o.a. in een stijging van de inkomsten- en vermogensbelasting van ten minste 10% — voor de hoogste inkomensgroepen —, een hogere belasting voor de luciferindustrie en een herziening van de wetgeving betreffende de tabaksproduktie, zodat eventueel later kan worden besloten de belasting op tabaksverbruik te verhogen.

Frankrijk

Begroting besnoeid - Financiële maatregelen - Verkapte devaluatie —

De Franse ministerraad heeft op 7 augustus het bezuinigingsplan, dat de minister van financiën, *Felix Gaillard,* op 26 juli had ingediend, definitief goedgekeurd. Het doel, dat de minister zich had gesteld, nl. een korting op de door de verschillende ministeries aangevraagde kredieten voor het begrotingsjaar-1958 ten bedrage van frs. 600 miljard was hiermee bereikt. Minister Gaillard had reeds aangekondigd, dat hij zou aftreden, indien het kabinet zijn voorstellen niet zou aanvaarden.
Het begrotingstekort is thans gereduceerd tot frs. 825 miljard. Over 1956 beliep het tekort frs 1000 miljard en over 1957 frs. 900 miljard. De uitgaven voor 1958 zijn gesteld

op frs. 5270 miljard, dit is frs. 400 miljard meer dan in 1957. De voornaamste bezuinigingen betreffen volgens het *Alg Handelsblad/Nwe Rotterdamse Crt.* (8-8):

De begroting voor de defensie wordt tot frs. 1200 miljard ingekrompen. De maximale periode voor de dienstplicht wordt teruggebracht op 24 maanden. Dientengevolge zullen voor eind 1957 naar schatting 130.000-160.000 man worden gedemobiliseerd. Dit betekent een bezuiniging, omdat zij die langer dan 24 maanden dienst deden allerlei financiële voordelen genoten, zoals leningen, welke nu kunnen worden afgeschaft. Het betekent voorts een ontspanning op de krappe arbeidsmarkt, aangezien nu ruim 200.000 man (in 1958 zullen nog 70.000 man afzwaaien) aan het arbeidsproces kunnen worden toegevoegd.

De regering heeft verder besloten, dat het regime van de sociale voorzieningen intern zijn evenwicht moet vinden, waardoor een eind wordt gemaakt aan het bijpassen van tekorten van overheidswege.

Geen enkele nieuwe uitgave zal worden toegestaan voor het programma van openbare werken. Dat betekent, dat de werkzaamheden voor de tunnel van de Mont Blanc in het komende begrotingsjaar niet zullen aanvangen, dat verschillende plannen voor wegenaanleg en wegenverbetering vertraagd zullen worden en dat er voorlopig geen gebouw zal komen, waarin de diensten van de radio en televisie gevestigd zullen worden.

Voorts worden de uitgaven verminderd door de geleidelijke afschaffing van de subsidies op produktiegoederen, waarmee de regering-Mollet de levenskosten-index en de daaraan gekoppelde minimumlonen kunstmatig laag had gehouden.

Rede Gaillard

Minister Gaillard heeft op 8 augustus via radio en TV een ernstig beroep gedaan op de bevolking, de regering te steunen in haar streven door een algemene versobering de grondslag te leggen voor het economisch en financieel herstel van het land. Hij zeide, aldus de *Nwe Rotterdamse Crt* (9-8), dat de aangekondigde bezuinigingen slechts een eerste stap betekenen en dat de grootste moeilijkheid is, de crisis van Frankrijks betalingsbalans.

Om beter te leven, aldus de minister, heeft Frankrijk zijn kapitaal geliquideerd, heeft het steun ontvangen van bevriende naties en leningen aangegaan. 's Lands reserves zijn thans uitgeput en zijn krediet is tot nul gereduceerd. Frankrijk moet nu op eigen kracht trachten de kost te verdienen, d.w.z. zijn behoefte aan invoer in evenwicht brengen met zijn uitvoer. Als het dit niet zou kunnen, zouden de eventuele importen van grond- en hulpstoffen, zoals steenkool, petroleum, koper, wol, katoen, in één woord alles wat de fabrieken doet draaien en een inkomen verschaft aan de bevolking, verminderd moeten worden. Iedereen moet er zich rekenschap van geven, dat als hij zich niet enige beperking wil opleggen om de export te bevorderen, de gehele nationale volkshuishouding met verstikking en werkloosheid bedreigd zal worden.

Deze inspanning van de regering om meer te exporteren kan alleen slagen, indien de kostprijzen niet stijgen en indien allen een redelijk offer brengen, een klein maar vitaal offer, teneinde het binnenlands verbruik te beperken.

Minister Felix Gaillard is met zijn 37 jaar de jongste Franse minister, die sinds 1913 de portefeuille van financiën heeft beheerd. Gaillard deed in 1946 voor de radicale partij zijn intree in de Nationale Vergadering. In 1947 werd hij in het kabinet van R. Schuman onder-staatssecretaris voor economische zaken. Tussen 1948 en 1954 bekleedde hij onder de premiers R. Pleven, E. Faure, A. Pinay en R. Mayer eveneens ministeriële posten. In 1955 leidde hij de Franse delegatie naar de conferentie van Brussel over Euromarkt en Euratom.

De minister waarschuwde tenslotte tegen een eventuele wedloop van prijzen en lonen. De regering is vastbesloten het huidige prijspeil te handhaven en speculatieve prijsstijgingen te bestrijden. Indien arbeiders, producenten, in industrie en landbouw, en winkeliers tot onrechtvaardige prijsverhogingen zouden overgaan, zou de regeringspolitiek mislukken. „Onze mislukking zou ook hun mislukking zijn. In één woord, onze toekomst is in onze handen en alleen in onze handen. Wij kunnen alles in de waagschaal stellen of alles redden", aldus Gaillard.

Financiële maatregelen

Op 9 augustus werden volgens het *Alg. Handelsblad* (10-8) de volgende maatregelen bekendgemaakt:

1) Het plafond van het totale bedrag tot hetwelk de banken mogen gaan bij herdiscontering bij de Bank van Frankrijk, is met 10% verlaagd, zodat het totale bedrag dat in herdisconto mag worden gegeven tot frs. 500 miljard is teruggebracht. Binnen de hun opgelegde quota moeten de banken 4% betalen, daarboven tot een bepaalde grens 6% en wordt ook deze grens overschreden dan moeten zij 10% interest betalen.

2) De regering heeft een indexcijfer voor de kosten van levensonderhoud, waaraan het minimumloon is gekoppeld, vastgesteld. In plaats van uit 213 artikelen wordt het uit 178 artikelen (het budget van een ongeschoolde ongetrouwde arbeider in Parijs vertegenwoordigend) samengesteld. Er zijn deze maal ook verse groenten en fruit in opgenomen. Bepaald werd dat bij overschrijdingen van een bepaald punt van het indexcijfer, het minimum uurloon iedere keer 2% zal stijgen in plaats van vroeger 4%. Het minimumloon, dat op 1 augustus op frs. 132 per uur was gebracht, werd om technische redenen nog verder verhoogd tot frs. 133.5.

3) Minister Gaillard heeft een plan ontworpen voor steun aan de kwijnende vleesproduktie door aanmoediging van de stijging der prijzen voor die soorten, die het schaarst zijn, en kredietverlening aan de boeren. Op deze wijze zal het deviezenverlies dat door vleesimport ontstond, kunnen worden opgeheven. Ook graan- en suikerproduktie zal worden aangemoedigd.

4) Aan exporteurs zal een exporteurskaart of brevet worden uitgereikt, die formaliteiten vergemakkelijkt, speciale staatskredieten mogelijk maakt en prioriteit geeft bij verkrijging van grondstoffen en machines voor die exporteurs, die een belangrijk deel van hun produktie uitvoeren. Daardoor hoopt de minister de export met 20% te verhogen.

Verkapte devaluatie

Minister Gaillard heeft op 10 aug. een nieuwe serie maatregelen bekendgemaakt, die in feite neerkomen op een devaluatie van de franc met 20%. De maatregelen, die op 11 augustus van kracht zijn geworden en door het Internationale Monetaire Fonds te Washington zijn goedgekeurd, komen volgens het *Alg. Handelsblad* (12-8) op het volgende neer:

1. Ofschoon de officiële koers gehandhaafd blijft zullen buitenlandse toeristen in Frankrijk thans officieel een premie van 20% verkrijgen bij het inwisselen van buitenlandse betaalmiddelen. De koers, die officieel frs. 350 voor de dollar is, wordt dus in de praktijk frs. 420 voor de dollar. Op de vrije markt noteerde de dollar op 9 augustus frs. 424.
2. Fransen, die naar het buitenland reizen, zullen 20% meer dan de officiële koers moeten betalen.
3. Op alle importen zal een belasting van 20% moeten worden betaald. Veertig procent der totale Franse import, nl. grondstoffen zoals elektriciteit, kolen, olie enz., die noodzakelijk zijn om de produktie op peil te houden en die de exportprijzen beïnvloeden, zullen uitgezonderd zijn van die belasting. Deze regeling komt in de plaats van de 15% belasting, die tot nu toe werd geheven op geïmporteerde goederen, die ongeveer 25% van de import uitmaakten.
4. Alle exporteurs krijgen een premie van 20% voor de buitenlandse betaalmiddelen, die zij aan de Franse Bank afleveren. Daarmee wordt de oude regeling opgeheven, die in gedeeltelijke vergoeding van sociale lasten en belastingvrijdom aan exporteurs voorzag.

Hongarije

Actie tegen kunstenaars —

De Hongaarse minister van onderwijs, *K. Kállai,* heeft volgens *Reuter* op 4 augustus in het partijblad *Nepszabadsag* verklaard, dat er een nieuwe zuivering op handen is onder schrijvers en kunstenaars om de culturele wereld in Hongarije van „contrarevolutionaire elementen" te zuiveren. Volgens Kállai „bezetten de ‚contra-revolutionairen' in de kunst nog steeds vele belangrijke plaatsen en beramen nieuwe plannen voor agressie".

Kállai schreef verder, dat de andere intellectuelen, die zich door de burgerlijke groep op een dwaalspoor hebben laten brengen, zich duidelijk van deze groep moeten afwenden. Het aantal communistische intellectuelen, waarop de regering moet vertrouwen, is slechts zeer gering, aldus de minister.

In de toekomst zal de kunst worden geleid door de regering en de partij. Schrijvers en beeldende kunstenaars zullen scherp worden onderzocht op hun ideologische en politieke opleiding, aldus Kállai.

Op 8 augustus schreef Kállai in hetzelfde blad, dat de nieuwe golf van arrestaties in kringen van schrijvers en artiesten „nodig was om een nieuw offensief van de contrarevolutionairen te voorkomen. De contrarevolutionairen bezetten op het culturele front nog steeds sterke posities . . .

Na een hergroepering van hun krachten zijn zij tot de aanval overgegaan, daarom is ingrijpen van de regering nodig", aldus Kállai.

Internationaal Nieuws

Het ontwapeningsdebat: Zorin stelt vragen —

De Sowjet-vertegenwoordiger op de conferentie te Londen van de subcommissie voor ontwapening van de Ver. Naties, *W. A. Zorin,* heeft volgens *Reuter* op 6 augustus de Westelijke vertegenwoordigers de volgende drie vragen gesteld over de voorstellen inzake inspectie (zie ook pag. 13407/1):

1. Waarom zijn in de gebieden voor inspectie uit de lucht Noord-Afrika, het Midden-Oosten, Turkije, Pakistan en andere gebieden, waar de Ver. Staten, de NAVO en de SEATO bases hebben, niet begrepen?
2. Waarom moet de instelling van een inspectiezone in Europa afhangen van aanvaarding door de Sowjet-Unie van één van de voorstellen voor een zone op het westelijk halfrond?
3. Moet er overeenstemming over een inspectiestelsel worden bereikt voor het van kracht worden van een gedeeltelijke ontwapeningsovereenkomst of kunnen de besprekingen over een akkoord worden uitgesteld tot na het sluiten van een dergelijke ontwapeningsovereenkomst?

W. A. Zorin

De Amerikaanse vertegenwoordiger, *H. Stassen,* wees er bij de beantwoording van de eerste twee vragen op, dat het Sowjet-voorstel van 30 april voor inspectiezones (zie pag. 13198/1) niet het gehele noordelijke halfrond betrof. Het Westen heeft grote gebieden in Azië, die verbonden zijn met de Sowjet-Unie, niet in de voorstellen opgenomen, omdat zulks misschien aanleiding zou kunnen geven tot moeilijke politieke problemen. Stassen zeide te verwachten, dat de inspectiezones later zullen kunnen worden uitgebreid. De Westelijke landen zijn van oordeel, dat in de eerste periode het inspectiestelsel de Ver. Staten en de Sowjet-Unie moet omvatten om de andere betrokken landen bescherming te bieden, aldus Stassen.

In antwoord op de derde vraag zeide de Franse vertegenwoordiger, *J. Moch,* dat het inspectiestelsel zal kunnen gaan werken op het ogenblik, dat een gedeeltelijke ontwapeningsovereenkomst van kracht wordt.

De Amerikaanse minister *Dulles* heeft op 6 augustus verklaard, dat aanvaarding van het voorstel tot inspectie tot ontspanning zou leiden. Indien de Sowjet-Unie het voorstel zou afwijzen, kon er van de volgende etappen (beperking der bewapening) niets komen. De inspectie moest dienen om een verrassende overval te voorkomen.

Inflatie —

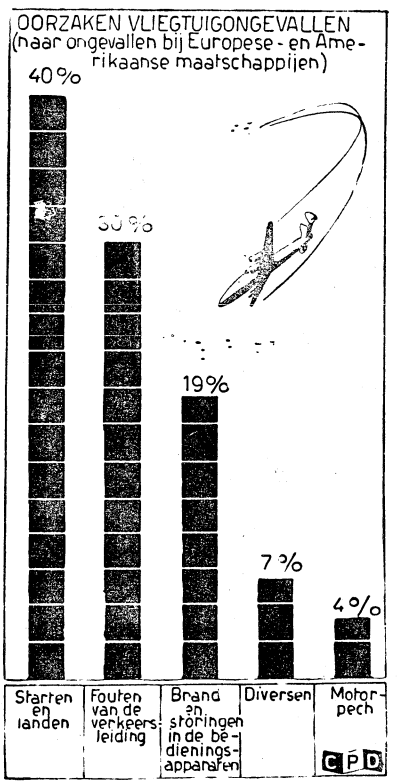
In zijn jaarlijks overzicht van de valuta's der wereld constateert de internationaal bekende Amerikaanse monetaire deskundige Franz Pick, dat in de gehele wereld inflatie heerst. Ruim 40 valuta's, waarvan tezamen ongeveer tweederde van de wereldbevolking zich bedient, komen in aanmerking voor devaluatie.
Het overal gevolgde monetaire beleid is volgens Pick van dien aard, dat men zich weinig moeite heeft getroost om verbetering in de situatie te brengen. Alleen in West-Duitsland en Zwitserland heeft men een gevaarlijke stijging van het binnenlandse prijspeil doeltreffend kunnen tegenhouden. In alle andere landen werd daar wel over gesproken, maar men heeft er weinig aan gedaan.
Tot de stabiele valuta's rekent Pick de Nederlandse gulden, de Canadese en Amerikaanse dollar, de Belgische frank, de Westduitse mark, de Italiaanse lire en de Zwitserse franc.
Het pond sterling heeft zich, ondanks tal van moeilijkheden, schitterend gehouden, aldus Pick, die overigens constateert, dat de grote stijging van de kosten van levensonderhoud in de wereld een zware tol heeft geëist van de internationale valuta.
De koopkracht van de dollar is sedert 1940 met ruim 50% gedaald. Van maart 1956 tot maart 1957 bedroeg deze daling 3.7%.
De Canadese dollar wordt door Pick als de sterkste valuta van de wereld beschouwd, ondanks een stijging met 3% van de kosten van levensonderhoud in 1956.

De wereldolieproduktie —

De geleidelijke terugkeer naar normaler verhoudingen in de olieproduktielanden van het Midden-Oosten, behalve in Noord-Irak, alsmede een recordstijging van de olieproduktie in Venezuela hebben de produktie van ruwe olie in de vrije wereld in de eerste helft van 1957 gebracht op het record van ongeveer 381 miljoen metrieke ton tegen bijna 372 miljoen ton in de tweede helft van 1956 en 367,7 miljoen ton in de eerste helft van 1956, aldus meldt Petroleum Press Service.
In de meeste landen van de vrije wereld is de produktie gestegen, echter met uitzondering van Mexico, waar de produktie in de eerste helft van dit jaar 6.250.000 metrieke ton heeft bedragen tegen 6.550.000 ton in de tweede helft van 1956. De produktie in Venezuela steeg tot het record van 75.400.000 ton, tegen 67.273.000 ton in de tweede helft van 1956 en 61.650.000 ton in de eerste helft van 1956. De Noordamerikaanse produktie bedroeg in de eerste helft van dit jaar 194.740.000 metrieke ton tegen 189.698.000 ton in de tweede helft van 1956 en 186.277.000 ton in de eerste helft van 1956. De produktie van de Ver. Staten bedroeg 181.740.000 tegen resp. 177.121.000 en 175.728.000 ton en de produktie van Canada 13 miljoen ton tegen resp. 12.577.000 en 10.549.000 ton.
De produktie van de gehele wereld wordt voor de eerste helft van 1957 geraamd op 435.068.000 ton tegen 422.594.000 ton in de tweede helft van 1956 en 414.848.000 ton in de eerste helft van 1956. Vooral in de Sowjet-Unie is de olieproduktie gestegen, namelijk van 40 miljoen ton in de eerste helft van 1956 tot 43,8 miljoen ton in de tweede helft van 1956 en 47 miljoen ton in de eerste helft van 1957.
Van de produktie in de vrije wereld komt in de eerste helft van 1957 voor rekening van het westelijk halfrond 286.955.000 ton tegen 273.529.000 ton in de tweede helft van 1956 en 263.394.000 ton in de eerste helft van 1956, terwijl voor rekening van het oostelijk halfrond kwam 104.299.000 ton, tegen resp. 98.294.000 en 94.073.000 ton.

De veiligheid van het vliegen —

De ramp met het KLM-toestel „Neutron" (zie pag. 13394/1) heeft bij velen de vraag doen rijzen of vliegen nu werkelijk gevaarlijk is? Uit cijfers van Amerikaanse en Europese luchtvaartmaatschappijen blijkt (zie onderstaande grafiek), dat de meeste vliegtuigongevallen veroorzaakt worden door fouten van de mens (70%), terwijl de schuld van het vliegtuig zelf bij slechts 23% van het aantal ongevallen aantoonbaar is. De ongelukken waarvoor geen verklaring te geven zijn, zijn ondergebracht in de rubriek „Diversen". Dat het vliegen niet als gevaarlijk wordt beschouwd blijkt uit de verzekeringspremies. In 1932 bedroeg deze premie nog ca. 15% van de waarde van het toestel; thans is de premie nog geen 4%.

Diversen —

„Jeugdsecretaris" NAVO — De Noorse socialist Dag Finn Austad heeft volgens United Press de functie van internationale jeugdsecretaris van de Noordatlantische verdragsorganisatie aanvaard. Deze nieuwe functie is een van de resultaten van de pogingen van de „drie wijzen" om de culturele samenwerking in de NAVO te vergroten. Austad zal de samenwerking tussen de verschillende jeugdorganisaties van de 15 NAVO-landen coördineren.

Amerikaanse „Euromarkt"? — De Canadese minister van financiën, Donald Fleming, heeft volgens Ass. Press (8-8), belangstelling getoond voor een suggestie van Eric Johnston voor een gemeenschappelijke markt voor het gehele westelijke halfrond. Johnston, die voorzitter is van de economische adviesraad van president Eisenhower, bracht het idee op 7 augustus in een rede te Rio de Janeiro naar voren.

Handelsbanken — Het Alg. Handelsblad (3-8) ontleent aan een Amerikaanse publikatie, dat van de 500 grootste handelsbanken in de vrije wereld er 296 in de Ver. Staten zijn gevestigd. De grootste bank ter wereld is de Bank of America met deposito's, die einde juni jl. niet minder dan $ 8.9 miljard beliepen. De grootste Europese bank is de Midland Bank te Londen, die als vierde op de wereldranglijst prijkt met ca $ 4 miljard aan deposito's. Op de tweede plaats verschijnt de Chase Manhattan Bank te New York, gevolgd door de National City Bank, die eveneens te New York is gevestigd. Barclays Bank te Londen met deposito's ad $ 3.9 miljard neemt de vijfde plaats in en Lloyds Bank te Londen de zevende met deposito's van $ 3.3 miljard. Van de tien grootste bankinstellingen bevinden zich vijf in de Ver. Staten, drie in Engeland en twee in Canada. De grootste bank in Frankrijk, het Crédit Lyonnais, komt op de 22ste plaats voor en de Nederlandsche Handel-Mij. op de 91ste.

Jemen

Wapens uit de Sowjet-Unie —

Een woordvoerder van het Britse ministerie van buitenlandse zaken heeft volgens *Reuter* op 9 augustus medegedeeld, dat de Britse regering over gegevens beschikt, dat de Sowjet-Unie zes of zeven scheepsladingen wapens aan Jemen heeft geleverd. Daarbij waren ook een aantal vliegtuigen. Bovendien bevinden zich ca. vijftig Sowjet-instructeurs of technici in Jemen.
Het geleverde oorlogsmaterieel zou verder tanks van het type T-34, luchtdoelkanonnen en militaire voertuigen omvatten. De wapenleveranties zijn waarschijnlijk omstreeks begin 1957 begonnen. De woordvoerder wist niet, of over deze kwestie al contact was opgenomen met de Sowjet-Unie.
Een woordvoerder van het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken heeft bevestigd, dat Engeland de Ver. Staten eind juni reeds van de wapenleveranties aan Jemen op de hoogte had gesteld.
Later werd nog gemeld, dat Jemen de Ver. Staten heeft medegedeeld, wapens uit de SU te ontvangen.

Joego-Slavië

Besprekingen tussen Tito en Chroesjtsjew —

Radio-Moskou heeft volgens *Reuter* op 3 augustus bekendgemaakt, dat een Joegoslavische delegatie onder

leiding van president *Tito* en een Sowjet-delegatie onder leiding van partijsecretaris *Chroesjtsjew* gedurende twee dagen besprekingen hebben gevoerd in Roemenië. Men was het eens geworden over concrete vormen van samenwerking tussen de twee partijen door middel van het uitwisselen van partijdelegaties en het verstrekken van inlichtingen en publikaties aan elkaar. Ook had men besloten te werken aan een verdere algehele ontwikkeling van de onderlinge betrekkingen en de verwijdering van de hinderpalen, die deze ontwikkeling in de weg staan.
Bij het overleg werd opnieuw vastgesteld, dat men het eens was in de beoordeling van de voornaamste internationale vraagstukken. Er was nadruk gelegd op het „bijzondere belang" van de samenwerking tussen de communistische landen. Voorts hadden de delegaties gewezen op de betekenis van goede betrekkingen tussen de Sowjet-Unie en Joego-Slavië op basis van gelijkheid, wederzijdse bijstand en samenwerking en eerbied voor elkaars soevereiniteit en onafhankelijkheid.
De in 1955 en 1956 na de besprekingen te Belgrado en Moskou uitgegeven verklaringen (zie pag. 11935 en 12609/1) betreffende de ontwikkeling van vriendschappelijke betrekkingen op basis van het marxisme-leninisme werden bevestigd.
Het officiële Joegoslavische blad *Borba* schreef volgens *AFP* (5-8) in een eerste commentaar, dat de besprekingen tussen Tito en Chroesjtsjew een „groot succes" waren geweest. De conferentie had de weg vrijgemaakt voor de ontwikkeling der Joegoslavisch-Russische samenwerking, die werd belemmerd door geschillen welke voor beide landen en het socialisme schadelijk waren. De wens om de betrekkingen te normaliseren had een einde gemaakt aan een toestand, die op een bepaald ogenblik ernstig is geweest. Het blad was van mening, dat het ontslag van Molotow, Kaganowitsj en Malenkow ongetwijfeld had bijgedragen tot het opheffen van de geschillen.

Nederland

De vakbonden over de huurverhoging —

Het *Christelijk Nationaal Vakverbond* heeft volgens *ANP* (4-8) in een brief aan de minister van volkshuisvesting zijn ongerustheid uitgesproken over het beleid van de bewindsman met betrekking tot de verhoging van de huren van nieuwe woningen. Met nadruk wijst het CNV erop, dat de besprekingen over de compensatie van de huurverhoging in de Sociaal-Economische Raad en de Stichting van den Arbeid zijn gevoerd in de veronderstelling, dat deze huurverhoging alleen betrekking had op de vooroorlogse woningen en een zeer beperkt aantal huizen, gebouwd onmiddellijk na 1945.
Het CNV acht het objectief volkomen uitgesloten, dat — zoals thans te Amsterdam dreigt te moeten geschieden — mensen met een laag inkomen (ongeveer *f* 75 per week) een vierde van dit inkomen moeten gaan verwonen. Vroeg of laat zal dit volgens het CNV moeten leiden tot spanningen op het gebied van de loonpolitiek. Het vakverbond verzocht de minister met grote klem alles in het werk te stellen om aan deze bezwaren tegemoet te komen.
„Ook in KAB-kringen heerst enige onrust over de uitleg, die in verschillende gemeenten en met name in Amsterdam gegeven wordt aan de maatregelen in verband met de huurverhoging", aldus heeft de voorzitter van de *Katholieke Arbeiders Beweging*, de heer *J. Middelhuis*, volgens *De Volkskrant* (4-8) verklaard. „De beslissingen over de praktische uitvoering van de richtlijnen zijn echter door de gemeenten genomen en dragen een voorlopig karakter, aangezien ze nog door de minister moeten worden goedgekeurd".
„We wensen eerst zekerheid te hebben over de definitieve beslissingen. Mochten die in de richting gaan, die men blijkbaar vreest, dan zal ook de KAB niet aarzelen haar stem te laten horen, omdat dan een buitengewoon moeilijke situatie geschapen zou worden", aldus de verbondsvoorzitter.
„Wij hebben er steeds op gerekend, dat de huurverhoging en de daarmee overeenkomende compensatie geen te zware last zou leggen op de loontrekkers met een laag inkomen, en dat ook een rechtvaardige verhouding zou ontstaan ten opzichte van de bewoners van nieuwere huizen. Deze verhouding zou verstoord dreigen te worden, wanneer een te groot aantal na-oorlogse woningen in de nieuwe huurronde betrokken werd."
Het dagelijks bestuur van het *Nederlands Verbond van Vakverenigingen* heeft zich in zijn vergadering van 5 augustus opnieuw beziggehouden met de huurverhoging voor woningwetwoningen, die volgens de bijdrageregeling 1950 zijn gebouwd. Het dagelijks bestuur van het NVV heeft er ernstig bezwaar tegen dat de huurverhoging van deze woningen een vrij grote omvang aanneemt, nadat aanvankelijk in het vooruitzicht was gesteld, dat deze huurverhoging slechts van zeer beperkte betekenis zou zijn. Het bestuur wijst er met nadruk op, dat van de zijde der regering bij de onderhandelingen over de looncompensatie niet op deze omstandigheid is gewezen, omdat bij de onderhandelingen met deze factor ook geen rekening kon worden gehouden.

(Vor. ber. pag. 13408/1)

De huren van nieuwe woningen —

In antwoord op vragen van het Tweede Kamerlid *J. Bommer* heeft de minister van volkshuisvesting en bouwnijverheid volgens *De Volkskrant* (7-8) o.m. het volgende medegedeeld:
a) de richtlijnen aan de gemeentebesturen voor de huurverhoging van (dure, nieuwe) woningwetwoningen zijn geen wettelijk besluit, doch een voorlopige beslissing;
b) de vaststelling van de huurprijs van deze woningen door de gemeentebesturen is dus ook slechts voorlopig;
c) de definitieve beslissing zal de minister pas nemen, nadat de vaste commissie voor volkshuisvesting van de Tweede Kamer gelegenheid heeft gekregen, haar zienswijze kenbaar te maken;
d) dat men de bewoners van de (dure) woningwetwoningen toch al hogere huren laat betalen, gebeurt omdat eventuele navordering van te weinig geïnde huurpenningen over enige tijd voor vele huurders een (te) zware last zou betekenen.

Notariële studie aan de universiteit —

Bij de Tweede Kamer is, aldus *Trouw* (9-8), ingediend een wetsontwerp tot wijziging van de hoger onderwijswet en de wet op het notarisambt, dat beoogt een reorganisatie van de notariële studie, waardoor deze geheel aan de universiteit zal worden volbracht.
Het ligt blijkens de memorie van toelichting in de bedoeling de notariële studie onder te brengen in

de juridische faculteit, waar zij tot en met het kandidaatsexamen gelijk zal zijn met de studie van het Nederlands recht. De totale studieduur is in normale gevallen 5 jaar. Op grond van het met goed gevolg afgelegd notarieel doctoraal examen zal men benoembaar zijn tot notaris en de bevoegdheid hebben om de titel meester in de rechten te voeren. Voor benoembaarheid bij de rechterlijke macht en voor toelating tot de advocatuur is een aanvullen examen nodig.

Als overgangsmaatregel wordt bepaald, dat nog drie jaar de mogelijkheid tot het afleggen van het huidige examen voor de notariële examencommissie open blijft. Verder geldt dat gedurende tien jaar na de invoering der hervorming, personen met eindexamen hbs (voor wie krachtens de hoger onderwijswet de rechtenstudie niet open staat) op grond van een voortentamen Latijn de nieuwe notariële studie mogen beginnen.

Wijziging ziekenfondsverzekering voor bejaarden —

Bij de Tweede Kamer is op 8 augustus ingediend een wetsontwerp tot wijziging van de wet op de ziekenfondsverzekering voor bejaarden (verhoging inkomensgrenzen).

Tot nu toe gold de regeling, dat personen van 65 jaar en ouder met een inkomen van niet meer dan ƒ 3140 per jaar een ziekenfondsverzekering kunnen sluiten tegen een premie, welke de helft van de gemiddelde kosten dekt. Zij wier inkomen niet meer dan ƒ 2400 per jaar bedraagt, betalen een premie die gelijk is aan een vierde van de kosten.

Nu de uitkering voor gehuwden krachtens de algemene ouderdomswet met ingang van 1 augustus is verhoogd met ƒ 108 per jaar, komt het de minister onvermijdelijk voor, de toetredingsgrens voor de bejaardenverzekering eveneens met dit bedrag te verhogen. Deze verhoging zou gelden voor beide grenzen, die van ƒ 3410 en van ƒ 2400. De uit het ontwerp voortvloeiende verhoging van de rijksbijdrage wordt voor 1957 geraamd op een bedrag in de orde van grootte van ƒ 55.000 (op jaarbasis ongeveer ƒ 130.000).

De belastingontvangsten in het 1e halfjaar 1957 —

In de eerste helft van 1957 werd ƒ 375 miljoen minder aan kohierbelastingen ontvangen dan in de eerste helft van 1956. Deze daling is bijna geheel toe te schrijven aan een vermindering van de ontvangsten aan vennootschapsbelasting. Ter verklaring diene, dat in 1956 de voorlopige aanslagen versneld zijn geïnd, tengevolge waarvan in het afgelopen halfjaar minder dan bij een ongewijzigd verloop van de inning werd ontvangen.

De niet-kohierbelastingen brachten in het eerste halfjaar van 1957 ƒ 2395 miljoen op, dit is ƒ 285 miljoen meer dan in de eerste helft van 1956.

De ontvangsten uit de kohierbelastingen in de afgelopen drie halve jaren zijn in het volgende overzicht weergegeven:

	1e helft 1956	2e helft 1956	1e helft 1957
	(mln. guldens)		
Inkomstenbel. ..	775	840	784
Vermogensbel. ..	66	53	50
Vennootschapsbel.	483	877	161
Grondbelasting (incl. opcenten)	30	40	23
Person. belasting (incl. opcenten)	33	11	35
Overige kohierbel.	1	—	—
Totaal	1.388	1.821	1.053
Waarvan voldaan door inlevering van staatsschuld	1	84	11
Ontvangen in kas	1.387	1.737	1.042

Diversen —

Agrarisch onderzoek Nw. Guinea — Opgericht is de stichting voor agrarisch onderzoek ten behoeve van Nederl. Nieuw-Guinea. Oprichters zijn de ministers van zaken overzee, financiën en landbouw. De stichting heeft ten doel de bevordering van het wetenschappelijk onderzoek ten dienste van de land- en bosbouw in Nederl. Nieuw-Guinea, o.m. door het oprichten en in stand houden van een of meer proefstations voor de land- en bosbouw aldaar en door het doen verrichten van onderzoekingen in Nederland en eventueel elders. De leden van de raad van bestuur van de stichting zijn de heren: B. Krijger, mr. S. Boomstra, ir. A. W. van de Plassche, dr. ir. G. Hellinga, prof. dr. V. J. Koningsberger, prof. dr. ir. C. H. Edelman en prof. dr. ir. C. Coolhaas.

Sowjet-Unie

Chroesjtsjew over economische kwesties —

Volgens het Hongaarse blad Nepszabadsag (*Reuter*, 22-7) heeft Chroesjtsjew op een receptie te Moskou tegenover Hongaarse journalisten betoogd, dat er „grote vergissingen" waren gemaakt omdat communistische landen als Hongarije, Polen en Roemenië, tegen de raad van de Sowjet-Unie in, trachten zich economisch zelf te bedruipen.

„Lang geleden hebben we gezegd dat er betere samenwerking tussen onze landen moest komen. Het is een onmogelijkheid alles tezelfdertijd overal te produceren. Maar helaas, het was tevergeefs. Hongarije, Polen, Roemenië en de anderen trachten elk op zichzelf alles te produceren. Zulk een economische ontwikkeling had grove fouten tot gevolg en zo konden onze vijanden de Sowjet-Unie belasteren. Zij zeiden dat we slechts raad hadden gegeven, maar in feite had de Sowjet-Unie daarentegen herhaaldelijk hiervoor gewaarschuwd. Men moet als communist denken bij het oplossen van economische vraagstukken. Kleinere landen kunnen ze niet op eigen houtje oplossen. Ieder socialistisch land moet die goederen voortbrengen die het 't goedkoopst en in de grootste hoeveelheden kan produceren. Wij wedijveren met de kapitalisten en deze strijd kunnen we alleen winnen indien wij meer en goedkoper dan zij produceren en het systeem van massaproduktie gebruiken", aldus Chroesjtsjew.

Diversen —

Transsiberische buisleiding — Radio-Moskou heeft op 17 mei bekendgemaakt, dat er een begin is gemaakt met de aanleg van een transsiberische buisleiding van 4000 km, die jaarlijks 13 miljoen ton olie zal kunnen vervoeren van het oliecentrum Koeimaza via Omak en Nowessibirsk naar Irkoetsk. Door middel van deze leiding zullen de industriële centra in centraal-Siberië van olie worden voorzien.

Nieuwe atoomstad — De New York Times (31-5) ontleent aan de Izwestia, dat in de Kaukasus een nieuwe stad — Lermontow — is gebouwd. Hier zou een geheim atoomcentrum zijn gevestigd. Tot

Omvang ziekenfondsverzekering —

Aan een artikel in Economisch Statistische Berichten (7-8) over „De omvang der ziekenfondsverzekering" ontlenen wij de volgende cijfers:

	Verplicht verzekerd[1]		Vrijwillig verzekerd (gewoon)		Vrijwillig verzekerd (bejaarden)		Totaal verzekerd	
	× 1000	in %[2]	× 1000	in %[2]	× 1000	in %[2]	× 1000	in %[2]
1946	3604	38.2	2373	25.2	—	—	5977	63.4
1950	4549	45.0	2462	24.3	—	—	7011	69.3
1951	5338	52.0	2038	19.9	—	—	7376	71.9
1954	5789	54.5	1993	18.8	—	—	7782	73.3
1955	5920	55.0	1936	18.5	—	—	7906	73.5
1956	5978	54.9	1993	18.3	—	—	7971	73.2
1-4-57	5472	49.8	1926	17.6	642	5.8	8040	73.2

1 De verzekerden van het Algemeen Mijnwerkersfonds, die onder een afzonderlijke regeling vallen, zijn in de cijfers betreffende het aantal verplicht-verzekerden niet medegeteld. Het aantal van deze verzekerden blijft iets beneden de 2% van de totale bevolking. Zeelieden zijn niet medegeteld in de cijfers over 1946 en 1950, wel in die over latere jaren, omdat deze categorie toen verplicht-verzekerd was. Het spoorwegpersoneel is verplicht-verzekerd sinds 1953 en dus in de bovenstaande tabel eerst begrepen in de cijfers over 1954; 2 aantal verzekerden bij ziekenfondsen in % van de bevolking.

dusver was alleen bekend, dat er in de SU atoomcentra waren gevestigd te Doebna (129 km ten noorden van Moskou) en Obninsk (90 km ten zuidwesten van Moskou).

Het strafrecht — De Sowjet-rechtsgeleerde prof. Romasjkin heeft volgens Reuter (28-7) in het regeringsblad Izwestia geschreven, dat bij een toekomstige codificatie van het strafrecht de mogelijkheid dat onschuldigen worden gestraft, moet worden uitgesloten. Ook de medeverantwoordelijkheid van de familie wanneer een lid daarvan een misdrijf pleegt, moet spoedig verdwijnen, zegt hij. Het was nog niet mogelijk de doodstraf geheel af te schaffen, maar zij diende tot uitzonderlijk ernstige gevallen te worden beperkt, zoals thans werd gedaan. Romasjkin noemde in dit verband verraad, spionage en ondermijnende activiteit.

Woningnood — De Sowjet-regering en het centrale comité van de CPSU hebben einde juli richtlijnen gegeven „om een eind te maken aan de huidige woningnood" in de Sowjet-Unie, „een van de dringendste vraagstukken" in de SU. Van 1958 af zal men in de steden en op het platteland eensgezinshuizen gaan bouwen. In de jaren 1956-'60 zal 215 miljoen m2 bewoonbare oppervlakte gereedkomen in plaats van de op het twintigste partijcongres genoemde 205 miljoen m2. Daarbij komen 113 miljoen m2 door particuliere bouw (met staatshulp) in plaats van de vroeger genoemde 84 miljoen m2. De kolchozen zullen in dezelfde periode 4 miljoen huizen bouwen tegen 2 miljoen in de jaren 1951-'55.

Geestelijk Leven

Bijeenkomst centrale comité van de Wereldraad van Kerken —

Het centrale comité van de Wereldraad van Kerken is van 30 juli tot en met 7 augustus te New Haven, in de Amerikaanse staat Connecticut, in vergadering bijeengeweest. Deze zitting, die onder leiding stond van dr. Franklin Clark Fry (VS), was de eerste grote bijeenkomst van de Wereldraad sinds die welke in augustus 1954 te Evanston (Illinois) plaats vond (zie pag. 11488/3).

Het centrale comité nam o.a. een resolutie aan, waarin er bij de regeringen van de atoombom-bezittende landen op werd aangedrongen, zelfstandig een einde te maken aan de proeven met atoombommen. Deze proeven zouden ten minste gedurende een korte periode moeten worden stopgezet.

Ook nam het comité een resolutie aan, waarin rassenscheiding werd veroordeeld als in strijd met het Evangelie en onverenigbaar met de christelijke leer. Aan alle ledenkerken die het kwaad van de rassenscheiding trachten te bestrijden, werd steun beloofd.

Verder aanvaardde het comité een resolutie, waarin het bestuur van de Wereldraad werd uitgenodigd een onderzoek in te stellen naar „het vraagstuk van de godsdienstvrijheid in de r.k. landen en elders". De resolutie was ingediend door de aartsbisschop van Canterbury, dr. Geoffrey Fisher, die van mening was dat men op deze wijze „een rechtstreeks contact met de r.k. kerk kan krijgen ten aanzien van vraagstukken waarvoor zowel zij als wij ons zien geplaatst". Een resolutie van ds. Niemöller welke in felle bewoordingen gestelde kritiek bevatte op de r.k. kerk, werd verworpen evenals een poging om de r.k. kerk te veroordelen als een „schendster van de godsdienstvrijheid". Deze laatste resolutie was ingediend door de methodistische bisschop van Argentinië, Uruguay en Bolivië, Sante Barbieri.

Van verschillende zijden werd kritiek geleverd op de benoeming van de Tsjechische theoloog dr. J. L. Hromadka tot lid van het dagelijks bestuur van de Wereldraad. Er werd aan herinnerd, dat dr. Hromadka in het blad van de Tsjechoslowaakse protestantse kerken had geschreven, dat het optreden van de Sowjet-troepen in Hongarije gerechtvaardigd was. Bij de stemming onthielden talrijke afgevaardigden zich van stemming en stemden zeven tegen, doch de voordracht van een nieuw bestuur met dr. Hromadka werd aangenomen.

Het centrale comité heeft voorts de volgende vijf kerken tot de Wereldraad toegelaten: de baptistenkerk uit Birma, de gereformeerde kerk van Indonesië, de presbyteriaanse kerken van Oost-Afrika en van Jamaica en de Amerikaanse evangelisch-lutherse kerk. De evangelisch-lutherse kerk van Litouwen werd het lidmaatschap geweigerd.

Kunst

Alice Heksch † —

De Nederlandse pianiste Alice Heksch is op 1 augustus op 45-jarige leeftijd te Laren (N.H.) overleden. Zij was de echtgenote van de violist Nap de Klijn.

Alice Heksch werd op 12 februari 1912 te Wenen geboren. Zij studeerde aan het Amsterdamse Conservatorium bij Ulfert Schults en later te Parijs bij Marcelle Meyer. In 1936 behaalde zij te Amsterdam het solistendiploma en in 1937 kreeg zij te Parijs de Prix de Gabriel Fauré.

Een zeer ernstig verlies treft, aldus het Alg. Handelsblad (2-8), het Nederlandse muziekleven met de dood van deze hoogbegaafde musicienne. Zij was een pianiste van ongewone kwaliteiten, maar haar grootste dienst aan de muziek heeft zij verricht in samenwerking met haar echtgenoot Nap de Klijn. Beiden hebben zich door ernstige studie tot waarachtige muzikanten ontwikkeld, maar eerst hun huwelijk en artistieke samenwerking luidde de muzikaal belangrijkste periode in: het optreden van het duo De Klijn-Heksch, dat in Nederland, allengs ook daarbuiten, grote naam verwierf. Langzaam maar zeker is het repertoire van het duo uitgegroeid tot de zeer grote omvang die het nu had bereikt. Een programma van alle vioolsonates van Beethoven kwam regelmatig terug, en diende als toetssteen voor de groei van het echtpaar.

Daarnaast vond Alice Heksch regelmatig tijd tot eigen, solistisch optreden, in binnen en buitenland. Warme, rijpe muzikaliteit kenmerkte immer haar spel, evenzeer als aangeboren beschaving.

Diversen —

Critisch Bulletin — Het Maandblad voor Letterkundige kritiek, Critisch Bulletin, dat in 1930, zich aanvankelijk voegend in het tijdschrift De Stem, later zelfstandig geworden, werd opgericht door Anthonie Donker (prof. dr. N. A. Donkersloot) heeft aldus de Nwe. Rotterdamse Crt. (31-5) met het twaalfde nummer van de 23ste jaargang zijn einde bereikt. Slechts gedurende vier jaar — tijdens de bezetting — is het tijdschrift niet verschenen. Na de oorlog heeft het Critisch Bulletin enige extra nummers uitgegeven die van groot belang zijn voor hen die de letteren meer dan oppervlakkig wensen te kennen en te volgen. De laatste jaren was de redactie van Donkers tijdschrift zo samengesteld, dat met Nederland ook Vlaanderen en Zuid-Afrika vertegenwoordigd waren. Behalve de oprichter maakten R. Blijstra, Karel Jonckheere, Paul Rodenko en N. P. van Wijk Louw deel uit van de redactie.

Namens de redactie luidt Anthonie Donker zijn tijdschrift uit met stille trom. Aan deze oraison funèbre ontlenen wij: Er is economisch gedacht geen plaats meer voor (het C.B.) in ons land, ondanks het regeringssubsidie. Wij constateerden reeds vroeger dat de regeringssubsidies, de goede bedoeling ten spijt, onvoldoende zijn om tijdschriften wekelijks in het leven te helpen houden. Het ziekbed wordt een sterfbed als men de patiënt in plaats van een bloedtransfusie een glas melk aanbiedt als versterkend middel.

Kenneth Roberts † — De Amerikaanse schrijver Kenneth Lewis Roberts is op 21 juli in zijn woonplaats Kennebunkport (Maine). Hij was 71 jaar oud. Roberts, die in 1885 in Kennebunkport is geboren, heeft vermaardheid gekregen als schrijver van historische romans, die zich bijna alle afspelen in zijn geboortestreek en die zich kenmerken door historische nauwgezetheid. Hij schreef o.m.: Arundel, The lively lady, Rabble in arms, Captain Caution en zijn bekendste werk Northwest passage.

Delphi — De Griekse regering zal de Raad van Europa een stuk land van 10 hectare schenken voor vestiging van een internationaal cultureel centrum te Delphi, de zetel van het bekendste orakel uit de Griekse oudheid. De leden-staten

van de Raad van Europa zullen worden uitgenodigd op dit terrein elk een eigen tehuis op te richten, waar intellectuelen uit deze landen zullen kunnen studeren.

Anne Frankstichting — De Amsterdamse firma H. Berghaus NV, eigenaresse van het perceel Prinsengracht 263 te Amsterdam, waarvan het achterhuis tijdens de oorlogsjaren door het Joodse gezin Frank werd bewoond en waar Anne Frank haar beroemd geworden dagboek heeft geschreven, heeft dit perceel aan de Anne Frankstichting ten geschenke aangeboden. Deze stichting stelt zich ten doel het herstellen van het oude huis en speciaal het in stand houden van het achterhuis zomede het uitdragen van de idealen, aan de wereld nagelaten in het dagboek van Anne Frank. Het bestuur der stichting heeft verder het plan opgevat het voorhuis te bestemmen als internationaal werkcentrum voor buitenlandse studenten.

Mozart-ring — De Mozart-ring, de hoogste onderscheiding van de Oostenrijkse regering op muziekgebied, is uitgereikt aan Bruno Walter. De met diamanten bezette ring draagt een Latijnse inscriptie die in vertaling luidt: „Het leven gaat voorbij, maar het werk blijft". Bruno Walter, die in Duitsland is geboren en nu de Amerikaanse nationaltieit bezit, is elf jaar dirigent van de Weense opera geweest.

Herman Roelvink — De toneelschrijver ir. Herman Chr. J. Roelvink (geboren 4 september 1883 te Amsterdam) is op 5 juli overleden. Van zijn 26 werken noemen wij: „De stormvogel", „Freuleken", „Mrs. O.", „Lentewolken", „De Egoïsten" en „De mannen van Mary". Voor het marionettentheater schreef hij: „Het Toverpaard" en „Koning Beer".

Filmprijs Raad van Europa — De filmprijs van de Raad van Europa is toegekend aan de Westduitse film „Stresemann". Het is de eerste maal dat deze prijs, bestemd voor de film die voor de zaak van de Europese eenwording de meeste waarde heeft of een bepaald aspect van het leven in Europa in het licht stelt, wordt uitgereikt. De film is gewijd aan het leven van de vroegere Duitse minister van buitenlandse zaken, Gustav Stresemann, winnaar (1926) van de Nobelprijs voor de vrede. Hij onderhandelde o.m. over het sluiten van het verdrag van Locarno en bewerkstelligde Duitslands opneming in de Volkenbond.

Ned.-Belg. luisterspelen — De auteur Jozef Cohen (Groningen) heeft met zijn hoorspel „Het staat op de muren" de eerste prijs (*f* 1500) gewonnen van een luisterspelwedstrijd, die was uitgeschreven door de Nederlandse Radio Unie en het Belgische Nationale Instituut voor de Radio Omroep. Albert v. Hoeck (Ruanda-Urundi) verwierf met „De rechter en de gouverneur" de tweede prijs (*f* 750) en Jan Statens (Antwerpen) met „Feiten hebben geen belang" de derde prijs (*f* 375). Eervolle vermeldingen kregen: Wil Barnard (Overasselt) voor „Zilveren Albatros" en A. van Achteren (Antwerpen) voor „Ros vrouwenhaar gevraagd".

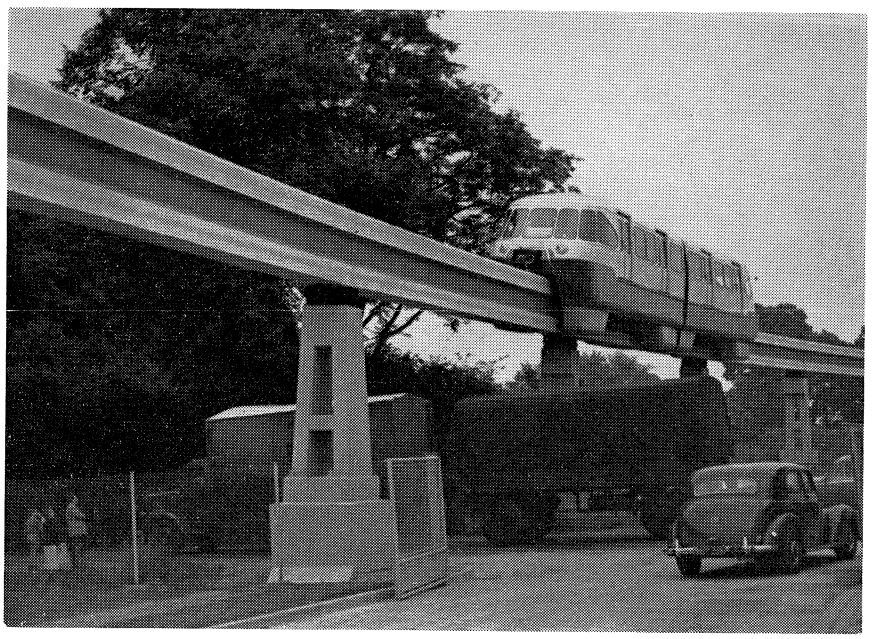
Pierre Bayleprijs — De in 1955 door de Rotterdamse Kunststichting ingestelde Pierre Bayleprijs (kritiekprijs) voor 1957 is op 29 juni uitgereikt aan de filmcriticus L. J. Jordaan.

Wetenschap en Techniek

Monorail —

De door de Zweedse industrieel en multimiljonair *Axel Wenner-Gren* tot ontwikkeling gebrachte monorail-trein heeft volgens *United Press* op 23 juli op een 1800 meter lange proefbaan nabij Keulen zijn eerste rit gemaakt. Het betrof hier een model op ware grootte. In oktober 1952 had reeds een model van 1 op 2½ een proefrit gemaakt (zie pag. 10275/1). Een van de sindsdien aangebrachte wijzigingen is, dat de stalen wielen zijn vervangen door luchtbanden, waardoor de trein vrijwel geruisloos rijdt. Tijdens de jongste proefrit werd een snelheid van 80 km per uur bereikt, maar deze zou kunnen worden opgevoerd tot 300 km per uur. De trein, die 200 passagiers kan vervoeren, rijdt over een rail van ca. 80 cm. breed, die wordt gedragen door betonnen pijlers van 4 à 5 meter hoogte, die ongeveer 15 meter uit elkaar staan. De aanleg zou rendabel zijn vergeleken met de gangbare spoorwegen, vooral wanneer men de geringere slijtage in aanmerking neemt. Men acht de monorail een snel en geschikt vervoermiddel voor massavervoer in grote steden, omdat de rail op iedere gewenste hoogte, boven of onder de grond, kan worden aangelegd.

Wenner-Gren heeft aan de ontwikkeling van de monorail tot dusver 20 miljoen gulden uitgegeven. Sao Paulo in Brazilië zal waarschijnlijk de eerste stad zijn, die de monorail als openbaar vervoermiddel gaat toepassen (zie ook pag. 12941/2).

Roken: Brits rapport - Nederlands proefschrift —

De Britse *Medical Council* heeft op 27 juni zijn jaarverslag gepubliceerd. Hierin worden o.a. de resultaten van het jongste wetenschappelijke onderzoek over de oorzaken van longkanker samengevat. De raad komt in zijn rapport volgens de *Nwe Rotterdamse Crt.* (28-6) tot de volgende vijf hoofdconclusies:

1. In de afgelopen 25 jaar is het aantal sterfgevallen aan longkanker in Groot-Brittannië en vele andere landen zeer sterk toegenomen;
2. een betrekkelijk gering aantal hiervan kan worden toegeschreven aan het werken in bepaalde bedrijven;
3. een aantal gevallen van longkanker wordt mogelijk veroorzaakt door besmetting van de atmosfeer;
4. uit in vele landen vergaarde gegevens blijkt, dat het overgrote deel van de toeneming in het aantal gevallen van longkanker een gevolg is van het roken van sigaretten;
5. deze theorie wordt bovendien gestaafd door het feit, dat in tabaksrook vele kanker verwekken-

de bestanddelen zijn aangetroffen.

Nederlands proefschrift

De heer C. *van Proosdij*, specialist voor interne ziekten bij het Hilversumse sanatorium Zonnestraal, is op 28 juni aan de gemeentelijke universiteit van Amsterdam gepromoveerd tot doctor in de geneeskunde op een proefschrift getiteld: Roken, een individueel en sociaal-geneeskundige studie. In deze dissertatie worden die aspecten van het tabaksgebruik in onderlinge samenhang behandeld, die direct of indirect van geneeskundig belang zijn.

„Het staat vast, dat men door te roken allerlei, soms zelfs zeer ernstige aandoeningen kan opdoen. Niet iedereen is bij machte voor zichzelf de grens aan te geven, die de gebieden van gebruik en misbruik van elkander scheidt", aldus dr. Van Proosdij. Het roken zoals dit in onze onrustige maatschappij geschiedt, heeft een individueel en sociaal-geneeskundig probleem van grote importantie opgeworpen. Wijziging in arbeidstempo, levensgewoonten en -instelling deed de behoefte ontstaan aan een dagelijks frequent te gebruiken genotmiddel en „ontsnappingsmiddel". De sigaret voorziet hierin in hoge mate. De achtergrond van deze behoefte is aan te duiden als een menselijk tekort; het streven naar geluk en het vermijden van onlust hebben de mensheid steeds beziggehouden en zijn nimmer bevredigend opgelost.

Het is mogelijk door verandering van de techniek van het roken een deel van de gevaren te ondervangen. Rookhygiënische maatregelen, zoals niet inhaleren en roken in een niet te snel tempo, betekenen een stap in de goede richting. Het niet te ver oproken van de sigaret is eveneens van groot belang. Het vervangen van sigaret door sigaar of pijp is zeker aan te bevelen, aldus dr. Van Proosdij.

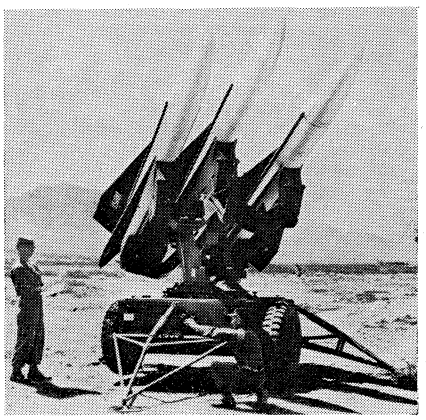
Het roken door de jeugd blijkt volgens schrijver ontstellende afmetingen te kunnen aannemen. Over de noodzaak hierin verandering te brengen bestaat geen verschil van mening. Een rookverbod voor de jeugd komt zowel om psychologische als om praktische redenen niet in aanmerking. De beste weg om de jeugd van het roken af te houden is het scheppen van een gezond geestelijk klimaat door een adequate opvoeding, aldus dr. Van Proosdij.

(Vor. ber. pag. 13413/1).

Zeewater als energiebron —

In een speciaal rapport van de Ver. Naties wordt volgens *Reuter* (13-6) medegedeeld, dat de sluimerende warmte-energie in gewoon zeewater bruikbaar gemaakt zou kunnen worden voor het verrichten van mechanische arbeid. Deze warmte-energie zou gebruikt kunnen worden, wanneer men de beschikking heeft over twee reservoirs van uiteenlopende temperaturen. Een installatie, die op dit principe gebaseerd is, wordt nog niet gebruikt, maar er wordt er een gebouwd te Abidjan aan de Ivoorkust. Deze zou uiteindelijk 7.000 kW elektrische energie kunnen produceren plus vier miljoen gallons zoet water per dag als bijprodukt. Andere bruikbare bijprodukten van een dergelijke installatie zouden zijn: zout, magnesium en andere chemische zee-concentraten.

Nieuw Amerikaans geleid projectiel —

Het Amerikaanse leger heeft een nieuw geleid projectiel — de „Hawk" — in gebruik genomen. Deze projectielen zijn bestemd om vijandelijke luchtaanvallen af te slaan en zij kunnen gebruikt worden tegen vliegtuigen die of zeer laag of zeer hoog vliegen. De raketten kunnen zowel van een vaste installatie af als door snel oprukkende troepen gelanceerd worden.

Diversen —

Hoogterecord — De 28-jarige kapitein Kittinger van de Amerikaanse luchtmacht heeft op 2 juni het hoogterecord voor bemande ballons verbeterd en gebracht op 29.250 m. Het vorige record stond op naam van twee Amerikaanse piloten, die in november van 1956 een hoogte van 23,2 km hadden bereikt.

Apparatuur tot onderzoek van het hart — Het diagnostiseren van verscheidene hartziekten wordt aanzienlijk vereenvoudigd door het gebruik van een apparatuur ontworpen door de Amerikaanse medicus David H. Lewis. Bij deze methode wordt, zo ontlenen wij aan Science et Vie (maart), een plastieken sonde via een arterie in een der kamers of boezems van het hart gebracht. Aan het uiteinde is de sonde voorzien van een instrumentje van zeer geringe omvang, dat ultrageluidsgolven uitzendt. Deze worden door de wand van de kamer of boezem teruggekaatst en opgevangen door een microfoon die met behulp van een tweede sonde in het hart gevoerd wordt. Uit de tijd die verloopt tussen opwekking en ontvangst van een signaal, is de grootte van de betreffende holte (kamer of boezem) af te leiden. Verzwakte of onregelmatige reflectie wijst op afwijkingen. (N)

De mythe der Argonauten — De Griekse archeoloog Demetrios Theoharis heeft volgens Science et Vie (februari) aan de kust van de Golf van Volo de ruïnes van een stad ontdekt die, naar hij meent, identiek is met het oude Jolcos, waaraan zich de mythe der Argonauten heeft gehecht. De stad is gelegen rondom een paleis, waarvan enkele delen voortreffelijk bewaard zijn gebleven. In drie verschillende perioden is aan dit paleis gebouwd. In het oudste gedeelte, dat van ongeveer 1550 v. Chr. dateert, vond Theoharis vazen waarop o.m. schepen afgebeeld zijn die door 20 roeiers worden voortbewogen. Hij trekt hieruit de conclusie dat de techniek die de ontdekkingsreizen en roofvaarten, die in Jolcos hun uitgangspunt vonden (en die de historische kern vormden van de mythenkring der Argonauten), mogelijk maakte, van veel oudere datum is dan tot nu toe werd aangenomen. (N.)

Nederlandse dialectologie — De Nederlandse Organisatie voor Zuiver Wetenschappelijk Onderzoek heeft volgens ANP (19-7) dr. A. Weynen, rector van de r.k. leergangen te Tilburg, een subsidie verleend voor de uitgave van zijn boek „Nederlandse dialektkunde". In deze studie geeft de schrijver een nieuwe synthese van al het op Nederlands dialectologisch gebied verschenen materiaal. Aan dit boek heeft dr. Weynen sinds 1939 gewerkt. Het behandelt ook Belgisch- en Frans Vlaanderen.

Nova-Zembla — Dit Russische eiland in de Noordelijke IJszee wordt warmer. De gletsjers worden kleiner. Er zijn riviertjes die zelfs bij koud weer niet bevriezen. In het uiterste zuiden van het eiland groeit gras en 's zomers bloeien er bloemen. Een Sowjet-wetenschappelijke expeditie is volgens Tass (11-7) naar het eiland vertrokken om experimenteel werk te verrichten in het kader van het Int. Geofysische Jaar.

H. Wieland — De Duitse scheikundige en Nobelprijswinnaar Heinrich Wieland is op 6 augustus te München overleden in de ouderdom van 80 jaar. De Nobelprijs werd hem in 1927 toegekend wegens zijn onderzoekingen van galnotenzuren en van zijn ontdekking van lobberlin, een geneesmiddel voor het stimuleren van de ademhaling. Hij was uitgever van „Liebigs Annalen der Chemie".

Hirosjima — Te Hirosjima is op 6 augustus het feit herdacht, dat twaalf jaar geleden de eerste atoombom boven deze stad tot ontploffing werd gebracht. Tijdens een plechtigheid werden o.a. de namen voorgelezen van de 185 mensen, die in 1956 alsnog aan de gevolgen van de aanval in 1945 het leven hebben gelaten.

De strijd in het Arabische sultanaat Oman en Muskate (zie ook pag. 13383) *is praktisch ten einde. Troepen van sultan Said ben Taimoer hebben, met steun van Britse eenheden, op* 11 *augustus Nizwa, waar het hoofdkwartier van de opstandige imam, Galeb ben Ali, was gevestigd, bezet.*
Foto: het fort Nizwa van de lucht uit gezien. (foto United Press)

De ontwikkeling in Syrië

Er is vrijwel geen land in het Midden-Oosten dat de laatste jaren niet de voortdurende aandacht heeft van de regeringen die aan wereldpolitiek doen. Het Midden-Oosten ligt nu eenmaal in het krachtveld van de twee mogendheden: de Sowjet-Unie en de Verenigde Staten.

Het laatste jaar heeft ook Syrië bijzonder de aandacht getrokken. Niet alleen omdat het sterk de lijn van Egypte volgde en op slechte voet kwam te staan met zijn „Arabische" buurlanden Libanon, Irak en Jordanië, maar vooral omdat de invloed van de Sowjet-Unie er ging toenemen. In september gingen berichten circuleren over belangrijke Russische en Tsjechische wapenleveranties en de komst van Sowjet-technici (zie ook pag. 12873/3).

President *Sjoekri el Koewatli,* van wie wij op pagina 12970 een uitvoerige levensschets gaven, heeft deze berichten aanvankelijk tegengesproken, daarbij onderstrepend, dat Syrië een „politiek van strikte neutraliteit" voerde. Later — in december — gaf hij echter toe, dat de Sowjet-Unie aan Syrië „enige middelen had gegeven om zich te verdedigen". Volgens Amerikaanse en Canadese bronnen behoorden tot deze „middelen" ook Mig-straaljagers. Voorts zouden, zo werd in februari van dit jaar bericht, ca. 200 Sowjet-experts in Syrië werken.

Op de achtergrond van deze ontwikkeling schijnt te staan het hoofd van de Syrische veiligheidsdienst, kolonel *Seraj,* die beschouwd wordt als de „sterke man" in Syrië.

Land en volk

Syrië ligt in het oostelijk deel van het Middellandse Zee-gebied. Het wordt in het noorden begrensd door Turkije, in het oosten en zuiden door Irak en Jordanië, in het zuidwesten en westen door Israël, Libanon en de Middellandse Zee.

De overwegend islamietische bevolking telt ongeveer 3.807.000 zielen, op een oppervlakte van ca. 2,9 miljoen km². De bevolking is samengesteld uit Arabieren, Armeniërs, Turken en Koerden. De hoofdstad is Damascus.

Syrië is een overwegend agrarisch land. Het is arm aan minerale grondstoffen, hoewel voortdurend gezocht wordt naar olie. Toch trekt Syrië indirect niet onbelangrijke inkomsten uit de olie. Over zijn grondgebied lopen namelijk pijpleidingen van de Iraq Petroleum Cy en van de Trans Arabian Pipeline Cy, via welke pijpleidingen olie uit Irak en Saoedi-Arabië naar de kust van de Middellandse Zee wordt gevoerd. Syrië ontvangt hierop bepaalde rechten.

Aleppo en Damascus bezitten een textielindustrie, die na de oorlog aanzienlijk is uitgebreid. Verbetering van de irrigatie en van de verbindingen zou de welvaart van Syrië aanmerkelijk kunnen vergroten, maar hiervoor is kapitaal nodig en hieraan heeft Syrië een chronisch gebrek.

Sjoekri el Koewatli, de 65-jarige president van Syrië

„Jonge" staat

Syrië voert nog maar kort het bestaan van onafhankelijke staat.

Eeuwen lang heeft het, evenals de andere landen van het Midden-Oosten en Noord-Afrika, deel uitgemaakt van het Turkse (Ottomaanse) rijk. Na het uiteenvallen van dit rijk in Wereldoorlog I werd het een Volkenbonds-mandaat met Frankrijk als mandataris (1922). De proclamatie van emir *Feisal,* zoon van emir Hoessein van de Hedzjas, die in 1920 onder auspiciën van Engeland plaats had, werd door de Fransen ongedaan gemaakt. Feisal werd later koning van Irak.

Hoewel Syrië dus een mandaatgebied was, behandelde de Fransen het als een kolonie. Zij scheidden de Libanon af van Syrië.

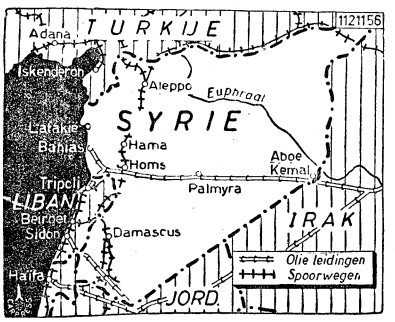
In 1925 brak een ernstige opstand uit. In 1932 werd Frankrijk genoopt een (zij het benoemde) regering en een parlement in te stellen. De volksfrontregering van Léon Blum sloot in 1936 een overeenkomst, op grond waarvan aan Syrië na een proeftijd van drie jaar onafhankelijkheid zou worden toegekend, waarbij Frankrijk bepaalde militaire rechten zou behouden. Het betreffende verdrag zou in 1939 van kracht worden, maar intussen deden zich allerlei moeilijkheden voor, w.o. opstandige bewegingen, door Franse officieren georganiseerd, met het doel aan te tonen, dat er onder de Syriërs verzet bestond tegen de overeenkomst. De rechtse partijen in Parijs verhinderden trouwens de ratificatie.

Onafhankelijkheid

Syrië steunde Frankrijk, toen in 1939 Wereldoorlog II uitbrak. Het was een der gebieden waar de „regering van Vichy" aanvankelijk zeggenschap behield. In 1941 echter bezetten geallieerde troepen, w.o. „Vrije Fransen", het land. Op aandrang van de Engelsen proclameerde De Gaulle de onafhankelijkheid van Syrië (en van Libanon). Na het einde van Wereldoorlog II probeerden de Franse troepen de macht in handen te houden. Zij bombardeerden hierbij zelfs de hoofdstad Damascus (1945). Niettemin werden zij gedwongen, o.m. door Engelse druk en aandringen der Verenigde Naties, het land te verlaten (1946) en werd Syrië tenslotte een onafhankelijke staat.

Dictatuur van Sjisjakli

Het bleef echter een in politiek opzicht zeer onrustig land. In maart 1949 werd president *Sjoekri el Koewatli* afgezet door kolonel *Hoesni,* die een dictatuur vestigde en tal

(*Zie vervolg pag.* 13433)

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

België — 14 aug. De nieuwe gezant in Indonesië, M. De Vlieger, overhandigt aan president Sukarno zijn geloofsbrieven.

Bolivia — 17 aug. Het congres aanvaardt het ontslag van vice-president N. Chavez Ortiz.

Duitsland (Oost) — 13 aug. Chroesjtsjew levert felle kritiek op de Westduitse Bondskanselier Adenauer. — Volgens het blad van het Oostduitse leger, „Die Volksarmee", heeft de „politieke betrouwbaarheid van het leger" nog niet het peil bereikt, dat door het centrale comité van de communistische partij wordt geëist". — **14 aug.** De Sowjet-delegatie met Chroesjtsjew en Mikojan keert naar de SU terug.

Duitsland (West) — 11 aug. De democratische partij in het Saargebied (dr. H. Schneider) sluit zich aan bij de Westduitse democratische partij. — **13 aug.** De economische besprekingen met de SU worden, na een onderbreking van 14 dagen, hervat. — De minister van economische zaken, prof. L. Erhard, acht in verband met de devaluatie van de Franse franc een internationale valuta-conferentie noodzakelijk. — De vrije democratische partij is bereid na de verkiezingen met de CDU van Adenauer een coalitie-regering te vormen. — **15 aug.** Indienststelling van de eerste Westduitse duikboot. — **17 aug.** De leider van de Westduitse delegatie, dr. R. Lahr, welke te Moskou onderhandelingen voert over de repatriëring van Duitsers, naar Bonn teruggeroepen.

Egypte — 12 aug. Overeenkomst met Frankrijk, waarbij dit land voor een bedrag van Eg. £ 12 miljoen aan katoen zal afnemen en aan Egypte goederen zal leveren, welke met dollars betaald moeten worden. — Frankrijk heeft voorgesteld op 26-8 besprekingen te beginnen over economische, financiële en culturele betrekkingen.

Engeland — 12 aug. Algemene verkiezingen in Brits-Guyana. — **14 aug.** Het Britse gezagsorgaan voor atoomenergie heeft met het Noorse instituut voor atoomenergie een akkoord gesloten voor samenwerking in het Noorse Haldenplan. — **16 aug.** Lord Jowitt (72 jr.), oud-voorzitter van het Hogerhuis, overleden.

Frankrijk — 14 aug. De regering heeft een fonds voor de ontwikkeling van Algerije ingesteld. — Sinds 1 november 1954 zijn ongeveer 36.000 Algerijnse opstandelingen gesneuveld. — **15 aug.** Een lid van de oorlogsraad van het Nat. Algerijnse Bevrijdingsfront, Saad Dahlab, heeft verklaard dat de Algerijnen met Frankrijk willen praten over een vrede.

Indonesië — 10 aug. De regering zal een rondetafelconferentie beleggen met de buitengewesten. — Tsjecho-Slowakije heeft aangeboden bijstand te verlenen aan de Indonesische industriëlen. — **12 aug.** Oud-vice-president dr. Moh. Hatta heeft een beroep op de regering gedaan de in juni ingevoerde in- en uitvoerbepalingen weer in te trekken. — **14 aug.** Het militaire hoofdkwartier te Djakarta onthult het bestaan van een komplot tegen de staat.

Internationaal — 12 aug. België wenst, dat de Ver. Naties een campagne organiseren om „de volken van de wereld in te lichten over de gevaren van de bewapeningswedloop en in het bijzonder over de vernietigende gevolgen der kernwapens". — **13 aug.** Zorin kritiseert de Westelijke ontwapeningsvoorstellen. — Hammarskjoeld dient de nieuwe begroting in (totaal $ 54.728.000). — De Nederlander prof. G. Goudswaard (CBS) gekozen tot secretaris-generaal van het internationale instituut voor de statistiek. — **15 aug.** Te Buenos Aires begint interamerikaanse economische conferentie. — **16 aug.** India en Pakistan willen nieuw VN-debat over de Zuidafrikaanse apartheidspolitiek. — 21 Afrikaans-Aziatische landen verzoeken opneming van de kwestie-Nieuw-Guinea op de agenda van de Alg. Vergadering der VN. — Het mandaat van de secretaris-generaal der Arabische Liga, Abdel Chalek Hassoena, voor 5 jaar verlengd.

Italië — 11 aug. De bond van arbeiders ter zee breekt met het (communistische) algemene vakverbond.

Japan — 10 aug. Lening van de Wereldbank van $ 7 miljoen voor de uitvoering van bevloeiingswerken op het eiland Honsjoe. — **16 aug.** Premier Kisji verklaart, dat Japan „onder geen enkele voorwaarde" zal toestaan, dat zijn strijdkrachten met kernwapens worden uitgerust.

Laos — 9 aug. Nieuwe regering gevormd.

Libanon — 15 aug. De regering van Sami el Solh afgetreden. — **18 aug.** Nieuwe regering gevormd.

Marokko — 14 aug. De sultan heeft besloten zijn titel te veranderen in koning.

Nederland — 10 aug. Overeenstemming bereikt in het conflict tussen ziekenfondsen en tandartsen. — 12 aug. Treinbotsing bij Woensel tussen Best en Eindhoven: 5 doden en 24 gewonden. — Marine-vliegtuig bij Merauke (Nw.-Guinea) neergestort: 9 doden. — **12 aug.** De goud- en deviezenvoorraad is sinds 5-8 met *f* 100 miljoen verminderd tot *f* 3592 miljoen. — **14 aug.** De bestedingsbeperking heeft geleid tot een minder overspannen arbeidsmarkt. — Aantal radioluisteraars per 1 aug.: 2.309.041; aangesloten op het draadomroepnet: 532.341, TV-kijkers: 168.762. — **15 aug.** De Ned. Bank trekt de alg. vergunning betreffende de binnenlandse contante handel tussen ingezetenen in bepaalde buitenlandse vorderingen in.

Nieuw-Zeeland — 11 aug. Premier Sydney Holland treedt af.

Oman — 12 aug. De Arabische Liga besluit de kwestie-Oman voor de Veiligheidsraad te brengen. — **13 aug.** De strijd tegen de opstandelingen praktisch ten einde. — **15 aug.** Tien Arabische landen vragen om een spoedzitting van de Veiligheidsraad i.v.m. de kwestie-Oman. — — **18 aug.** De Britse troepen trekken zich terug.

Perzië — 15 aug. De Kamer keurt de olieovereenkomst met een Italiaanse maatschappij goed.

Polen — 12 aug. Het bezoek van de Chinese president Mao Tse-toeng is uitgesteld. — De regering is een campagne begonnen tegen het alcoholmisbruik — Trampersoneel te Lodz gaat voor hogere lonen in staking. — **14 aug.** Het trampersoneel te Lodz hervat het werk.

Saoedi-Arabië — 13 aug. De regering ontkent, dat zij wapens in Joego-Slavië heeft gekocht.

Sowjet-Unie — 13 aug. Amerikaans protest tegen de sluiting van de Peter de Grote-baai bij de Sowjet-vlootbasis Wladiwostok. — **15 aug.** Officieel wordt tegengesproken, dat Boelganin uit het partijpresidium verwijderd zou zijn. — Bij decreet van de Opperste Sowjet zijn de bevoegdheden van de gemeenteraden in de fed. republiek Rusland op economisch en cultureel gebied uitgebreid.

Sport — 11 aug. Atletiek: W. Germar (Duitsland) brengt het Europese record 100 yards (heren) op 9.5 sec.; het oude record stond sinds 1947 met 9.6 op naam van de Brit McDonald Baily. — M. Larney (VS) verbetert het wereldrecord speerwerpen (dames) tot 57.19 meter; het oude record stond sinds 6.8.54 met 55.48 m op naam van N. Koniewa (SU). — Wielrennen: J. Derksen (Ned.) wereldkampioen sprint (profs). — **15 aug.** Atletiek: J. Skoba (Tsjech.) brengt het Europese record kogelstoten op 18.05 meter; het oude record stond sinds 25.8.56 met 17.76 m ook op zijn naam. — Zwemmen: S. Ruusska (VS) brengt het wereldrecord 4 x 110 yards wisselslag persoonlijk (dames) op 4 min. 49.5 sec. — **19 aug.** Wielrennen: De Belg R. van Steenbergen wereldkampioen (profs) op de weg.

Syrië — 12 aug. Er zou een „Amerikaanse samenzwering" tegen de regering zijn ontdekt. — **13 aug.** Drie Amerikaanse diplomaten uitgewezen. — **14 aug.** De regering der Ver. Staten heeft de Syrische ambassadeur te Washington, dr. F. Zeineddine, „persona non grata" verklaard. — **16 aug.** De stafchef van het leger, gen. Tewfik Nizamoeddin, dient zijn ontslag in.

Tunesië — 15 aug. President Bourguiba deelt mede, dat zijn land voor eind 1957 een eigen munt zal hebben, die de Franse franc zal vervangen.

Ver. Staten — 9 aug. James H. Smith benoemd tot directeur van het bureau voor hulp aan het buitenland als opvolger van John Hollister. — J. Albam en mrs. M. Soble wegens spionage voor de SU veroordeeld tot 5½ jaar gevangenisstraf. — **10 aug.** De VS en de SU zullen medische missies uitwisselen. — **13 aug.** De Senaat keurt de verlening van militaire en economische hulp aan het buitenland tot een bedrag van $ 3.3 miljard goed; Eisenhower had $ 3.8 miljard gevraagd. — **14 aug.** Het Huis keurt de hulp aan het buitenland goed. — **15 aug.** De juridische commissie van het Huis verwerpt met 15-11 stemmen een regeringsvoorstel, dat voorzag in het verlenen van permanente verblijfsvergunningen aan de sinds eind 1956 toegelaten 25.000 Hongaarse vluchtelingen. — President Eisenhower protesteert bij het Congres tegen de vermindering van de hulp aan het buitenland. — **16 aug.** Het bruto-nationale produkt bedroeg in het 2e kwartaal op jaarbasis $ 434.5 miljard tegen $ 429.5 mrd. in het 1e kwartaal. — In het 1e halfjaar 1957 zijn de VS door 702 tornado's getroffen (130 doden). — Aan de SU is voorgesteld tot uitwisseling van radio- en TV-deskundigen over te gaan.

(*Vervolg van pag.* 13431)

van economische, sociale en politieke hervormingen in het vooruitzicht stelde. Hoesni werd op 14 augustus van hetzelfde jaar vermoord (zie nader 8277 C), waarna *Hasjem Atassi* optrad als president. Slechts voor korte tijd, want in december kreeg kolonel *Sjisjakli* een dominerende invloed op de politiek van zijn land. Uiterlijk bleef de parlementair-democratische regeringsstructuur bestaan, maar in feite regeerden Sjisjakli en het leger.

In juli 1953 liet Sjisjakli zich tot president verkiezen. Zijn partij, de Arabische Bevrijdingsbeweging, kreeg bij de parlementsverkiezingen 72 van de 82 zetels. De instelling van een door „gewapende neutraliteit" tussen Oost en West beschermde „welvaartsstaat" vormde het voornaamste punt (zie voor nadere bijzonderheden en levensschets Sjisjakli pag. 10823 e.v.) van het program van deze partij.

In februari 1954 werd ook Sjisjakli door een nieuwe opstand van het leger afgezet. Hij verdween naar het buitenland 1).

De voormalige president, de 90-jarige *Hasjem Atassi,* werd in zijn ambt hersteld. Deze werd in 1955 opgevolgd door Sjoekri el Koewatli, die tijdens het regiem van Sjisjakli verblijf had gehouden in Egypte.

Politieke partijen

De voornaamste politieke partijen zijn thans de Arabische socialistische vernieuwingspartij (Baath), die geleid wordt door *Akram Hoerani* (voorstander van nauwe samenwerking met Egypte en fel tegenstander van het Bagdad-pact tussen Turkije, Irak, Perzië, Pakistan en Engeland); de Syrische volkspartij, een min of meer fascistische groep die voorstander is van de samensmelting van Syrië en Irak (in 1955 ontbonden); de pro-Egyptische nationale partij, die geleid wordt door *Faris el Khoeri* en *Sabri Assali;* en de „onafhankelijken", geleid door dr. *Chaled el Azem,* expremier en thans minister van openbare werken en waarnemend minister van defensie.

Zeer onlangs is een nieuwe partij opgericht, het „democratische blok" genaamd, die verklaard heeft wel de buitenlandse politiek van de regering te steunen, maar ernstige bezwaren te hebben tegen de binnenlandse politiek, waardoor de slechte economische en sociaal-economische toestand wordt gecontinueerd.

Kolonel Seraj, chef van de Syrische veiligheidsdienst, die zijn machtspositie opnieuw schijnt te hebben versterkt.

Buitenlandse politiek

Syrië is lid van de Verenigde Naties en van de Arabische Liga. De regering is, evenals die van Egypte, een fel tegenstandster van het Bagdad-pact. Met Egypte werkt Syrië nauw samen. In 1955 sloot het met dit land een verdrag, waarbij een gemeenschappelijk militair opperbevel werd ingesteld. Ook streeft het naar nauwere economische banden met Cairo. Er is zelfs sprake geweest van een economische unie. Syrië behoort ook tot de felste tegenstanders van Israël en herhaaldelijk wordt melding gemaakt van incidenten in de gedemilitariseerde zone tussen Syrië en Israël.

Het meest belangwekkende aspect van de Syrische buitenlandse politiek van het laatste jaar is wel de toenadering tot de Sowjet-Unie en andere landen van het Sowjet-blok, die tot uiting komt in wapenleveranties en toezeggingen van hulp bij de economische ontwikkeling van het land.

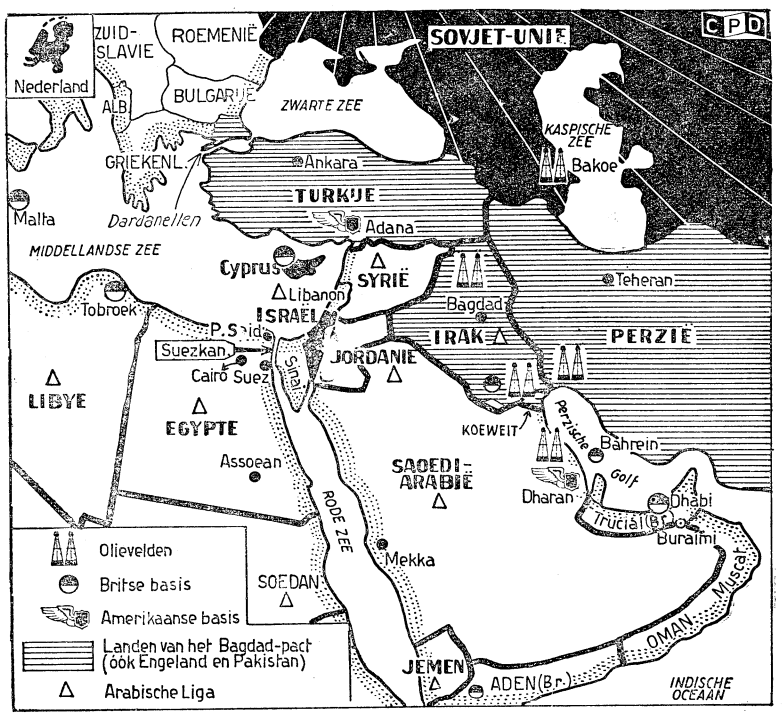
Syrië maakt aanspraak op de haven Alexandretta en omgeving, die in 1918 bij Syrië werd gevoegd, maar in 1939 door de Fransen aan Turkije werd afgestaan als prijs voor het sluiten van een Frans-Brits-Turks pact voor wederzijdse bijstand. De haven heet thans Iskenderoen en is een NAVO-basis.

Jongste ontwikkeling

De allerjongste ontwikkeling wordt gekenmerkt door drie feiten (in chronologische volgorde):

1) Het sluiten van nieuwe overeenkom-

1) Volgens recente berichten zou hij in Parijs leven van een toelage van koning Saoed van Saoedi-Arabië.

sten met de Sowjet-Unie en Tsjecho-Slowakije.
2) De ontdekking van een „Amerikaans komplot" tot het weer aan het bewind brengen van Sjisjakli.
3) Het aftreden van generaal Nizamoeddin als stafchef en de benoeming van kolonel Afif el Bizri, die als pro-Russisch bekend staat en volgens sommigen een „communist" zou zijn, tot zijn opvolger.

☆

De aankondiging van de overeenkomsten met de Sowjet-Unie en Tsjecho-Slowakije werd gedaan op 8 en 10 augustus aan het einde van bezoeken, die een door minister Chaled el Azem geleide missie aan Moskou en Praag heeft gebracht. In een communiqué, dat na afloop van het bezoek aan Moskou is uitgegeven, heeft de Sowjet-regering zich bereid verklaard omvangrijke hulp te verlenen bij de economische ontwikkeling van Syrië (aanleg wegen en spoorwegen, bouw waterkrachtcentrales en fabrieken, irrigatiewerken enz.). Een gemeenschappelijke Russisch-Syrische raad zal toezicht houden op het gebruik van deze hulp.
Het Amerikaanse weekblad Time (19-8) sprak intussen van een militair hulpprogram ter waarde van 65 tot 100 miljoen dollar, op grond waarvan Syrië van de SU o.m. twee duikboten en zes torpedoboten zou ontvangen.

☆

Op 12 augustus maakte radio-Cairo (Egypte) een officieel communiqué van de Syrische regering bekend, volgens welk communiqué ex-president Sjisjakli 1) en de Syrische militaire attaché te Rome, kol. Ibrahim el Hoesseini, met Amerikaanse hulp een staatsgreep zouden hebben voorbereid. Zij zouden op 11 aug. in Damascus besprekingen hebben gevoerd. Hoesseini was weer naar Rome vertrokken, maar Sjisjakli zou nog ergens in Syrië verblijf houden.

☆

Het doel van het komplot was volgens dit communiqué de vervanging van de huidige regering door een nieuw bewind, dat Israël zou erkennen, het aangrenzende Libanon zou inlijven en de bondgenoot van de VS zou worden, in ruil voor hulp tot een bedrag van 400 miljoen dollar.
De Syrische regering wees op 12 augustus drie Amerikaanse diplomatieke functionarissen uit. De VS wezen de Syrische beschuldigingen als volkomen verzonnen van de hand en wezen op hun beurt een aantal Syrische diplomaten uit.

☆

De vervanging van stafchef Nizamoeddin (op 17 augustus bekendgemaakt) en het daarmee gepaard gaand ontslag van een aantal hoge officieren wordt in het Westen verschillend geïnterpreteerd. Volgens sommigen zou dit de door Moskou geeiste „prijs" zijn voor de economische en militaire Sowjet-hulp. Anderen achten het ook mogelijk, dat deze wijzigingen niet direct verband houden met de betrekkingen met Moskou, maar een gevolg zijn van de vrees voor een mogelijke door de Verenigde Staten geïnspireerde staatsgreep in pro-Westelijke geest.

Argentinië

Partij van Perón de sterkste partij

Uit officiële cijfers, op 10 augustus gepubliceerd door het Argentijnse blad La Nacion, is volgens *AFP* (11-8) gebleken dat de partij van ex-president Perón nog steeds de sterkste partij is. Dit in tegenstelling tot de voorlopige officiële cijfers, die op 31 juli door het Argentijnse ministerie van binnenlandse zaken over de verkiezingen van 28 juli (zie pag. 13403/2) zijn gepubliceerd. Volgens de door La Nacion aangehaalde cijfers hebben 2.146.946 personen blanco gestemd; zoals bekend had Perón zijn aanhangers opdracht gegeven blanco te stemmen. De regeringspartij verwierf 2.105.489 stemmen.

Onteigening elektriciteitsmaatschappijen —

De Argentijnse regering heeft op 26 juli aangekondigd, dat zij besloten had de in 1936 door de gemeente Buenos Aires gedecreteerde verlenging der concessies aan de twee grote elektriciteitsmaatschappijen, de *CADE* en de *CIADE*, ongeldig te verklaren. Volgens financiële kringen te Buenos Aires laat de regering echter, aldus de *Nwe Rotterdamse Crt* (15-8), de mogelijkheid open, een nieuwe overeenkomst met de betrokken maatschappijen aan te gaan.

De CADE, de grootste der twee maatschappijen, die naam en zetel in de loop van vijftig jaren herhaaldelijk gewijzigd heeft, is een dochtermaatschappij van de SODEC, met zetel te Brussel, welke op haar beurt is aangesloten bij het internationale syndicaat Sofina. Haar concessie voor 50 jaar dateert van 1907; aan het eind van dit jaar zou zij dus aflopen. Maar in 1936 verlengde de gemeente Buenos Aires haar concessie (met belangrijke wijzigingen) tot 1972 of, met optie voor de regering, tot 1998. Volgens de oorspronkelijke concessie van 1907 gaan alle eigendommen der CADE na afloop der concessie over aan de gemeente, die vergoeding zal betalen, niet voor de oorspronkelijke eigendommen per inventaris van 1907, die geacht worden afbetaald te zijn uit een amortisatiefonds van 2% per jaar, doch alleen voor de sindsdien verworven eigendommen, op kostenbasis met aftrek van 2% per jaar voor genoten gebruik.
De CIADE, in Argentinië gewoonlijk „Italo" genaamd, is een dochtermaatschappij van het concern Motor Columbus AG, met hoofdzetel te Zürich. Haar concessie van 1912 zou eerst in 1962 afgelopen zijn. Ook haar concessie werd in 1936 verlengd.

Diversen —

Luchtvaartminister — De minister van luchtvaart, commodore E. McLoughlin, is op 7 augustus afgetreden.
Tot zijn opvolger is aangewezen Horacio Landaburu. Volgens Reuter is McLoughlin afgetreden omdat sommige hoge officieren van de luchtmacht kritiek hebben geoefend op zijn besluit om leden van de luchtmacht te begenadigen die in juni 1956 hadden deelgenomen aan een mislukte peronistische staatsgreep. Op 18 augustus hebben 27 hoge officieren van de luchtmacht ontslag gevraagd uit protest tegen de benoeming van gen. Landaburu. De „rebellen" hebben er bezwaar tegen dat hij benoemd is zonder overleg met de bevelhebber van de luchtmacht. Onder hen zijn Landaburu's voorganger, gen. McLoughlin, en gen. Krause, die eveneens minister van luchtvaart is geweest.

Olieleiding — De Argentijnse staatsoliemaatschappij YPF is volgens Reuter op 31 juli door de regering gemachtigd met een particuliere groep een contract te sluiten voor de aanleg van een olieleiding van 1500 km en een gasleiding van 1700 km van de Salta-olievelden naar de rivierhaven San Lorenzo, resp. Buenos Aires. Het betreffende decreet, waarin investeringen van ongeveer $ 200 miljoen zijn opgenomen, voorziet tevens in uitbreiding van bestaande raffinage-installaties. De aanleg der leidingen zal geschieden door de Tipsa, een groep bestaande uit Amerikaanse firma's, welke gefinancierd worden door een groep Britse, Franse, Italiaanse en Oostenrijkse firma's.

België

Nieuwe besluiten i.z. de ziekteverzekering —

In het Staatsblad van 13 augustus zijn opgenomen een KB en twee ministeriële besluiten betreffende de sanering van de ziekte- en invaliditeitsverzekering. Het KB dient volgens *De Standaard* (13-8) gezien te worden in het kader van de verscherping van de voortijdige controle van de zieken, door het tot stand brengen van meer coördinatie tussen de raadgevende geneesheren en de dokter-controleurs van het RVZI.
Een artikel van dit KB houdt verband met de maatregelen welke zullen worden genomen ten aanzien van de ten onrechte door de verzekeringslichamen gedane betalingen. Het beginsel is het volgende: Wanneer de onrechtmatige betaling het gevolg is van een fout van de verzekerde, moet het verzekeringslichaam zorgen voor de recuperatie van dat bedrag, ingeval de onrechtmatige betaling voortspruit uit een vergissing van het verzekeringslichaam, moet dat laatste eveneens zorgen voor de recuperatie en eventueel uit zijn eigen middelen het tekort van het teruggontvangen bedrag aanvullen. Dit maakt het mogelijk de verantwoordelijkheid van de ziekenbonden bij het toezicht van de verzekeringen te betrekken.

Het eerste ministeriële besluit geeft het rijksfonds opdracht met de ziekenhuizen en klinieken te onderhandelen over de overeenkomsten, ten einde de werkelijke prijs vast te stellen van een onderhoudsdag en later de nieuwe tarieven voor terugbetaling van de verzekering vast te stellen. Krachtens het inrichtingsbesluit van het RVZI had de regering de verzekeringslichamen belast de overeenkomsten te sluiten met de verplegingsinrichtingen. Daar de desbetreffende onderhandelingen tot geen gunstig gevolg hebben geleid, werd thans het RVZI met deze taak belast.
Het tweede ministeriële besluit bepaalt het nieuwe tarief voor terugbetaling aan de in sanatoria verpleegde zieken. De terugbetalingstarieven worden als volgt verhoogd: voor personen onder de 14 jaar: 140 tot 168 F en voor personen boven de 14 jaar: van 146 tot 175 F. De nieuwe tarieven zullen van 1 juli van dit jaar toegepast worden.

De rijksfinanciën in 1956 —

De minister van financiën heeft de Kamer een nota doen toekomen, waarin hij de algemene stand weergeeft van de Belgische schatkist per 1 januari 1957. Daarnaast wordt een overzicht gegeven van de financiële verrichtingen door het rijk gedurende 1956. Wij ontlenen aan dit document het volgende.
Rijksschuld — De totale rijksschuld steeg met 9632,4 miljoen F van 308.200.1 mln F per 31 dec. 1955 tot 317.832.5 mln F per 31 dec. 1956. De vlottende schuld verminderde met 1043 mln F van 119.362.5 mln F tot 118.319.5 mln F. De geconsolideerde schuld steeg met 10.675.4 mln F van 188.837.6 mln F tot 199.513 mln F. Van de totale directe schuld per 31 dec. 1956 (301.078 miljoen F) bedroeg de directe geconsolideerde schuld 183.731 mln F (61.03%), de directe schuld op korte termijn 92.586 mln F (30.75%) en de directe schuld op middellange termijn 24.761 mln F (8.22%). Van de totale indirecte schuld (16.755 mln F) beliep de indirecte geconsolideerde schuld 15.782 mln F (94.2%) en de indirecte schuld op middellange termijn 973 mln F (5.8%).
Belastingopbrengst — De fiscale inkomsten waren in 1956 6,5 miljard F hoger dan in 1955. Hiervan werd 4.9 mrd F gestort als vervroegde storting.
Geldomloop — De totale geldvoorraad steeg met 6.2 miljard F van 192.7 mrd tot 198.9 mrd F. De uitgifte van biljetten van de schatkist (20 en 50 F) daalde met 200 miljoen, maar de uitgifte van de Nationale Bank (100 en 1000 F) steeg met 3.9 mrd F. De totale omloop van papieren- en metaalgeld steeg met 3.7 mrd F, terwijl het girale geld met 2.5 mrd F vermeerderde. De stijging van de geldomloop werd o.a. beïnvloed door de toeneming van de staatsuitgaven, die in '56 2.2 miljard F hoger waren dan in 1955. Ook de stijging van de prijzen, die voor 1956 3.2% hoger worden geraamd, heeft tot de geldtoename bijgedragen.
Het goud-incasso bleef ongeveer 46 miljard F, terwijl het valutavolume met 2.3 mrd steeg. De bankdeposito's stegen met 3 mrd F, de plaatsingen bij de spaarkas met 3.6 mrd F en de rekeningen op de postcheck met 1 mrd F.

Het Inga-project —

De watervallen van de Kongo-rivier zullen worden aangewend voor de opwekking van elektrische energie (zie ook pag. 13258/2). Bovenstaande foto toont de rivier in de buurt van Inga, waar zij over een afstand van ongeveer 28 km een verval heeft van slechts 9 meter, maar waar in het droge jaargetijde 25.000 kubieke meter water per seconde passeert. (Niagara-watervallen: 6000 m³ bij een val van 86 m).

Bolivia

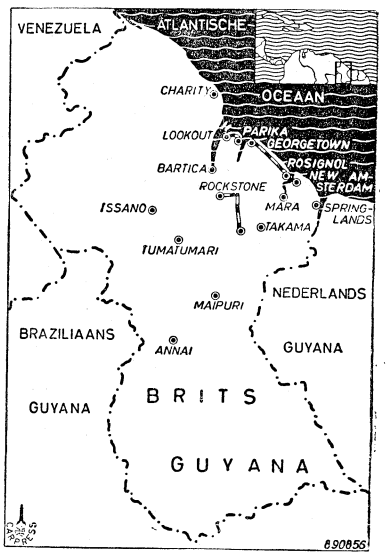
Ontslag vice-president —

Het Boliviaanse congres heeft volgens *AFP* op 17 augustus met 48 tegen 25 stemmen het ontslag van vice-president *Nuflo Chavez Ortiz* aanvaard. Ortiz had 24 juni zijn ontslag ingediend omdat hij zich verzette tegen het door president *Siles Suazo* ingediende monetaire stabilisatieplan. Later trok hij zijn ontslagaanvraag in, maar de wettigheid van deze daad werd in twijfel getrokken.
Ortiz heeft in augustus 1956 zijn functie aanvaard, tegelijk met president Hernan Siles Suazo, nadat beiden hadden gezegevierd bij de in juni gehouden verkiezingen (zie pag 12631/1), als kandidaten van de regeringspartij, de nationale revolutionaire beweging. Ortiz heeft de president beschuldigd van pogingen, het land aan het „Amerikaanse imperialisme" over te leveren.
In linkse Boliviaanse kringen verklaarde men, dat het besluit van het congres neerkomt op afzetting van Ortiz. Waarnemers te La Paz vrezen, dat hierdoor een breuk in de regeringspartij zal ontstaan en dat stakingen er het gevolg van zullen zijn.

Brits-Guyana

Verkiezingen —

Op 12 augustus zijn in Brits-Guyana verkiezingen gehouden voor 14 zetels in de wetgevende vergadering. Van de overige 14 zetels worden er drie bezet door Britse koloniale ambtenaren en elf door leden, die door de gouverneur worden benoemd. Het waren de eerste algemene verkiezingen sedert in 1953 de grondwet werd geschorst (zie pag. 10923).

Blijkens de op 16 augustus bekendgemaakte uitslag zijn negen van de veertien zetels gewonnen door de progressieve volkspartij, de *People's Progressive Party* (PPP), die geleid wordt door de links-georiënteerde tandarts, dr. *Cheddi Jagan*. Dr. Jagan werd in 1953 als premier van Brits-Guyana afgezet op beschuldiging van een poging tot vorming van een communistische staat.

Van de overige zetels gingen er drie naar de in 1955 van Jagan afgescheiden gematigde fractie van de PPP, die geleid wordt door *Forbes Burnham*.

Dr. Jagan heeft op 17 augustus van de Britse gouverneur, sir *Patrick Renison*, opdracht gekregen een kabinet te vormen. Jagan heeft verklaard marxist te zijn, maar dit zou hem er niet van weerhouden democratisch te regeren. „De gebeurtenissen van oktober 1953 zullen zich niet herhalen," aldus dr. Jagan.

Cuba

De buitenlandse handel —

In aansluiting op het overzichtsartikel Cuba op pag. 13415 e.v. geven wij hieronder nog enige cijfers over de buitenlandse handel, welke eveneens ontleend zijn aan Economische Voorlichting (2-8).

UITVOER

	1954		1955		1956	
	in $ 1000	in %	in $ 1000	in %	in $ 1000	in %
Totaal wereld	**539.048**	**100.0**	**594.155**	**100.0**	**666.203**	**100.0**
Van:						
Ver. Staten	367.860	68,3	400.634	67,4	429.663	64,5
Canada	8.172	1,5	8.038	1,4	10.240	1,5
Ned. Antillen	416	0,1	478	0,1	509	0,1
Japan	22.643	4,2	23.712	4,0	39.962	6,0
Sowjet-Unie	808	0,2	36.410	6,1	14.223	2,1
Europa	**74.772**	**13,9**	**115.573**	**19,5**	**130.035**	**19,5**
w.v.						
Duitsland	8.451	11,3	14.651	12,7	18.497	14,2
Ver. Koninkrijk ..	21.520	28,8	7.028	6,1	28.986	22,3
Spanje	9.806	13,1	10.090	8,7	10.327	7,9
België	3.596	4,8	1.155	1,0	2.537	2,0
Frankrijk	4.363	5,8	6.412	5,6	4.885	3,8
Nederland	9.029	12,1	10.917	9,4	11.187	8,6
Italië	1.957	2,6	1.932	1,7	4.099	3,2
Noorwegen	477	0.6	1.251	1,1	5.752	4,4
Zweden	989	1,3	3.330	2,9	7.027	5,4
Tsj. Slowakije	—	—	1.348	1,2	510	0,4
Zwitserland	7.908	10,6	9.149	7,9	9.162	7,0

INVOER

Totaal wereld	**487.889**	**100,0**	**575.121**	**100.0**	**649.006**	**100.0**
Van:						
Ver. Staten	366.738	75,2	423.094	73,6	486.948	75.0
Canada	10.424	2,1	16.017	2,8	14.124	2,2
Ned. Antillen	13.242	2,7	15.742	2,7	22.781	3,5
Japan	2.862	0,6	3.961	0,7	3.256	0,5
Sowjet-Unie	—	—	—	—	—	—
Europa	**65.068**	**13,3**	**76.761**	**13,3**	**84.953**	**13,1**
w.v.						
Duitsland	12.173	18,7	14.932	19,5	18.152	21,4
Ver. Koninkrijk ..	11.548	17,7	12.964	16,9	18.018	21,2
Spanje	9.763	15.0	11.971	15,6	9.833	11,6
België	10.574	16,3	11.423	14,9	9.057	10,7
Frankrijk	3.680	5,7	4.490	5,8	7.072	8,3
Nederland	4.486	6,9	6.862	8,9	5.764	6,8
Italië	3.805	5,8	4.353	5,7	5.044	5,9
Noorwegen	2.407	3,7	2.572	3,4	2.624	3,1
Zweden	1.448	2,2	1.607	2,1	2.176	2,6
Tsj. Slowakije	849	1,3	1.322	1,7	1.931	2,3
Zwitserland	1.658	2,5	1.754	2,3	1.642	1,9

Duitsland (Oost)

Einde van het bezoek van Chroesjtsjew c.s. —

De Sowjet-delegatie met Chroesjtsjew, Mikojan en Gromiko, die een bezoek van een week aan Oost-Duitsland heeft gebracht (zie ook pag. 13420/3), is op 14 augustus naar Moskou teruggekeerd.

Op 13 augustus hield *Chroesjtsjew* tijdens een grote bijeenkomst op het Marx-Engelsplein in Oost-Berlijn, waar zich een 150.000 mensen verzameld hadden, een redevoering, waarin hij volgens *Reuter/AFP* de Oostduitse partijsecretaris Ulbricht prees als de „trouwe strijder voor de socialistische klasse". De sowjet-partij is het volkomen eens met de politiek van de Oostduitse socialistische eenheidspartij onder Ulbrichts leiding, aldus Chroesjtsjew. Hij leverde felle kritiek op de Westduitse Bondskanselier Adenauer, die volgens hem de Westduitsers psychologisch op een nieuwe oorlog voorbereidt, door de terugkeer van duizenden Duitsers uit de Sowjet-Unie te eisen, terwijl hij weet dat deze mensen gesneuveld zijn, aldus de Sowjet-leider.

Chroesjtsjew waarschuwde West-Duitsland, dat er slechts één weg naar hereniging van Duitsland is, de weg van onderhandelingen met Oost-Duitsland. Het Duitse volk moet dit vraagstuk zelf oplossen.

Adenauer houdt geen rekening met de belangen van het Duitse volk en de lessen van de geschiedenis. Hij wil militaristische en revanchistische wensen bevredigen. Hij moet niet proberen vanuit een machtspositie tot hereniging te komen, doch de kwestie redelijk benaderen, aldus Chroesjtsjew.

Bondskanselier *Adenauer* heeft volgens *DPA* (13-8) in antwoord op Chroesjtsjews aanval o.m. verklaard:
„Het bezoek der Sowjetrussische leiders aan Oost-Berlijn, vijf weken vóór de Westduitse verkiezingen, is evenmin toevallig als het feit, dat de leider der Sowjet-communistische partij niets dan slechts van Bondskanselier en regering van West-Duitsland wist te vertellen. En dit alles vindt plaats, terwijl tezelfdertijd, op voorstel van het Kremlin, Westduits-Sowjetrussische besprekingen worden gevoerd", aldus Adenauer.
Op 13 augustus werd te Oost-Berlijn een gemeenschappelijk Oostduits-Russisch communiqué ondertekend. Hierin werd volgens *Reuter* o.m. gezegd, dat er overeenstemming was bereikt ten aanzien van besprekingen op korte termijn in Berlijn over een wederzijdse levering van goederen voor de tijdspanne van 1958 tot 1960. Men zou zich eveneens spoedig beraden op een scheepvaart- en handelsakkoord en nauw samen gaan werken, o.a. in de machinebouw.
Vice-premier *Mikojan* heeft tijdens het bezoek van de Sowjet-delegatie aan Oost-Duitsland volgens *AFP* (12-8) tegenover een correspondent van het Poolse persbureau PAP verklaard, dat „de instelling van een vredeszone langs de Oostzee in het belang is niet allen van de Oostzeelanden, maar ook van de mensheid als geheel".

Duitsland (West)

Liberale kritiek op de Amerikanen —
In een verkiezingsrede te Bonn heeft de voorzitter van de Westduitse liberale partij, *dr. Reinhold Maier,* zich volgens *Het Vaderland* (17-8) op 16 augustus tot de Amerikanen gericht en hen doen weten, dat zij door bondskanselier Adenauer te steunen de democratie in West-Duitsland dreigen te vernietigen. Dr. Maier verklaarde, dat hij sprak tot de vele Amerikanen, die „onze leraren in democratie" geweest zijn. Hij zeide er verbaasd over te zijn, dat de Amerikanen sterke steun schijnen te geven aan Adenauer en zijn Christen-democratische Unie. Hij voegde eraan toe: „Slechts een haarbreedte scheidt West-Duitsland van een nieuwe éénpartijregering. In West-Duitsland bestaat geen permanente verkiezingswet. Als de CDU opnieuw een absolute meerderheid krijgt, kan de democratie in Duitsland de zaak wel sluiten".
De liberalen vormen de derde partij in West-Duitsland. Zij hebben in de Bondsdag ongeveer 8% van de zetels. Deze partij heeft tezamen met de socialistische partij gedurende de laatste maanden Adenauer zwaar gekritiseerd.

Diversen —
Bouwsparen — Volgens een mededeling van de Westduitse minister voor woningbouw neemt het bouwsparen gestadig in betekenis toe. De uitbetaling van premiën bedroeg in 1953, het eerste jaar na het van kracht worden van de desbetreffende wet, DM 28 miljoen, in de volgende jaren resp. 67 miljoen, 131 miljoen en 190 miljoen. Aan het in 1956 uitgekeerde bedrag ligt een spaarsom van DM 760 miljoen ten grondslag.

Oliebuisleiding — Met de reeds lang voorgenomen aanleg van een oliebuisleiding van Wilhelmshafen naar het Duitse industriegebied aan de Rijn en de Ruhr zal een aanvang worden gemaakt, zodra de graanoogsten in West-Duitsland zullen zijn binnengehaald, aldus is volgens D P A op 15 augustus van bevoegde zijde te Wilhelmshafen bekendgemaakt. De buisleiding zal ongeveer 345 km lang worden en in het eindstadium een capaciteit van ongeveer 20 miljoen ton olie per jaar bereiken. De uitvoering van het plan heeft vertraging ondervonden, doordat tussen de betrokken oliemaatschappijen en de vertegenwoordigers der Duitse landbouwers geen overeenstemming kon worden bereikt over de vergoeding voor de te gebruiken grond der landbouwers. De B.P. Benzin- und Petroleumgesellschaft te Hamburg heeft volgens D P A (10-8) definitief besloten, in het noorden van het district Dinslaken een raffinaderij te bouwen, welke in de eerste bouwfase per jaar 4 miljoen ton ruwe olie zal verwerken. Met de bouw van de installatie op een terrein groot 270 ha aan het Lippe-Seitenkanaal, waarvan de kosten DM 350 miljoen zullen bedragen, zal nog in 1957 worden begonnen. De raffinaderij zal ruwe olie uit het Midden-Oosten verwerken, welke via de buisleiding van Wilhelmshafen naar het Ruhrgebied zal worden aangevoerd. Aan de Rijn zal een nieuwe overslaghaven worden aangelegd.

Het quotum bij de Wereldbank — Te Bonn is volgens R e u t e r op 13 augustus medegedeeld, dat West-Duitsland na de Ver. Staten en Canada het derde land is, dat zijn quotum in het kapitaal van de Wereldbank geheel zal hebben gestort. De minister van economische zaken, prof. Ludwig Erhard, heeft aan de president van de Wereldbank, Eugene R. Black, medegedeeld, dat op 1 september a.s. het Westduitse quotum in het bankkapitaal (277,2 miljoen mark) geheel volgestort zal worden. Het genoemde bedrag is slechts 20% van de Westduitse totale bijdragen, daar de overige 80% een garantiesom vormt, welke de Wereldbank slechts op kan vragen, wanneer zij dit geld dringend nodig heeft, om te kunnen voldoen aan verplichtingen tegenover crediteuren. Volgens U n i t e d P r e s s (13-8) heeft West-Duitsland DM 113 miljoen ter beschikking van de Wereldbank gesteld voor leningen aan onderontwikkelde gebieden. Het bedrag zal op 1 september disponibel zijn.

U-boot — De eerste onderzeeboot van de Westduitse marine is op 15 augustus te Kiel in dienst gesteld. Het vaartuig meet 250 ton. Het was in 1945 door zijn bemanning in de Oostzee tot zinken gebracht, maar werd in 1956 gelicht.

Egypte

Sabri minister van staat —
Majoor *Ali Sabri,* de voornaamste politieke adviseur van president Nasser, is volgens *Belga* (2-8) bij decreet benoemd tot minister van staat voor presidentiële aangelegenheden. Door deze benoeming blijft hij de voornaamste raadgever van Nasser.

Engeland

Inflatiedebat in het Lagerhuis —
In het Lagerhuis is op 25 juli de inflatie in Engeland besproken. Volgens de Britse minister van financiën, Peter Thorneycroft, bevindt het land zich thans in de greep van de ergste inflatie sinds Wereldoorlog II. Dit is volgens hem uitsluitend het gevolg van het afdwingen van steeds hogere lonen en het uitkeren van steeds grotere winsten, zonder dat hiertegen een stijging van de produktiviteit staat.
Daarom zullen eisen tot loonsverhogingen niet meer worden ingewilligd, als de hogere lonen niet gepaard gaan met een hogere produktie, zelfs niet als deze weigering stakingen ten gevolge zou hebben.
Verder dienen volgens de minister de overheidsuitgaven zo laag mogelijk te worden gehouden, moeten investeringen en sparen samengaan en zullen de banken hun kredietverlening blijven beperken.
De minister heeft een onafhankelijke raad ingesteld, die de ontwikkeling van de prijzen, lonen, produktiviteit en winsten in het oog moet houden.
Het Lagerhuis verwierp tenslotte met 304 tegen 241 stemmen een Labour-motie van afkeuring van de economische politiek der regering.

Brits vertegenwoordiger bij het overleg i.z. de Europese vrijhandelszone —
Minister *Reginald Maudling,* de paymaster-general, heeft blijkens een op 7 augustus uitgegeven verklaring van premier Macmillan het toezicht gekregen op de onderhandelingen over de instelling van een

vrijhandelsgebied in West-Europa. In de mededeling werd o.a. gezegd, dat in de komende maanden uitvoerige besprekingen en onderhandelingen zullen worden gevoerd door Engeland en andere landen over de instelling van een Europees vrijhandelsgebied. Premier Macmillan heeft daarom Maudling belast met het toezicht op en de coordinatie van de voorbereidingen en hem aangewezen als vertegenwoordiger van de regering.

Lord Jowitt † —

Lord Jowitt, die onder het laatste Labourbewind voorzitter van het Hogerhuis (Lord Chancellor) was, is volgens Reuter in de nacht van 15 op 16 augustus op 72-jarige leeftijd overleden.

William Jowitt werd geboren als zoon van een Anglicaanse predikant. In 1922 kwam hij als vertegenwoordiger van de liberale partij in het parlement. In 1929 trad hij toe tot de Labourpartij. Na de val van het Labour-kabinet in 1931 werd Lord Jowitt lid van het nationale kabinet onder Ramsay Macdonald. Hij werd daarop uit de Labourpartij gestoten. In 1936 werd hij echter weer als lid toegelaten. In het coalitiekabinet dat Churchill in 1940 vormde, werd Lord Jowitt juridisch adviseur van de kroon. Later was hij minister voor de sociale voorzieningen. Onder het socialistische bewind na Wereldoorlog II was hij Lord Chancellor, waardoor hij niet alleen de vergaderingen van het Hogerhuis leidde, maar ook de hoogste autoriteit van de rechterlijke macht was.

Als jurist heeft Lord Jowitt enige van de beroemdste rechtszaken van zijn tijd behandeld. Zo trad hij in 1937 op voor de hertog van Windsor, die de schrijver en de uitgevers van een boek, getiteld „Commentaar op de kroning", wegens smaad had aangeklaagd.

Diversen —

Polio — Sinds het begin van 1957 zijn volgens Reuter (8-8) in Engeland 2105 gevallen van kinderverlamming geregistreerd, 749 meer dan in dezelfde periode van 1956. Dit is ook meer dan in enig jaar sedert 1950. In drie provinciesteden — Coventry, Maidstone en Lincoln — heeft de kinderverlamming epidemische omvang aangenomen.

Tekort aan technici — Engeland zal over vijftien jaar niet meer dan een tweederangs mogendheid zijn, als het tegen die tijd niet honderden nieuwe ingenieurs heeft opgeleid. Dit heeft volgens AFP (15-8) de voormalige technische adviseur van de NAVO, Sir Roy Fedden, te Londen verklaard.

Doodvonnis — Voor het eerst sinds bijna twee jaar is op 23 juli in Engeland weer een doodvonnis voltrokken. De doodstraf voor een aantal misdrijven is afgeschaft (zie pag. 12552/1). Op 12 augustus 1955 was het laatste doodvonnis voltrokken. Sindsdien zijn er ca. 40 moordenaars, die ter dood waren veroordeeld, begenadigd.

Frankrijk

Nieuw plan-Lacoste voor Algerije

De Franse minister-resident van Algerije, *Lacoste,* heeft volgens *AFP* op 13 augustus zijn „persoonlijke opvatting" bekendgemaakt omtrent de inhoud van een nieuw statuut voor Algerije, dat van dit gebied een federale staat met verregaande autonomie, maar toch nog sterke banden met Frankrijk zou maken.

Hij gaat er daarbij van uit, dat Algerije een integraal deel van Frankrijk is en daarom in het Franse parlement vertegenwoordigd moet zijn.

De verschillende etnische, geografische en economische gemeenschappen in Algerije laten zich moeilijk met elkaar versmelten. Daarom moet het land verdeeld worden in gebieden, die elk de grootst mogelijke autonomie krijgen. Elk dezer gebieden moet een regeringsraad hebben. De vertegenwoordigers moeten gekozen worden door een kiescollege en de minderheden moeten een rechtvaardige en verplichte vertegenwoordiging hebben. De territoriale assemblees moeten op hun beurt weer afgevaardigden sturen naar een federale assemblee voor geheel Algerije. Bovendien moet er een regeringsraad voor geheel Algerije komen, gepresideerd door de vertegenwoordiger der Franse republiek.

Geschillen tussen de delen van Algerije zouden moeten worden opgelost door een arbitrageraad in Parijs, die benoemd zou worden door de Franse president. Op de besluiten van de raad zou geen beroep mogelijk zijn.

Lacoste acht de uitvoering van dit plan alleen maar mogelijk, indien eerst de Franse grondwet wordt herzien en een krachtig Frans federaal stelsel wordt geschapen.

Ontwikkelingsfonds voor Algerije

Algerije heeft voortaan de beschikking over een „fonds voor de ontwikkeling", een belangrijk bestanddeel voor een economisch tienjarenplan, waarvan de grote lijnen werden vastgelegd tijdens recente ministeriële beraadslagingen. In de Staatscourant is volgens *AFP* (14-8) een besluit gepubliceerd, dat betrekking heeft op de in de ministerraad van 31 juli jl. bereikte overeenstemming.

Het fonds zal gevoed worden door subsidies, of door leningen van het moederland of van het buitenland — bv. van internationale organen — waarvoor de staat zijn garantie zal kunnen verlenen. Het zal zorgdragen voor de uitvoering van studie- en onderzoekingsprogramma's in Algerije, deelnemen aan de oprichting van maatschappijen, subsidies verlenen en tevens leningen verstrekken in het kader van het tienjarenplan voor de economische ontwikkeling.

De zetel van het fonds zal Parijs zijn. Het beheer zal onder toezicht van een opperste raad geschieden door een algemene administrateur en deskundigen. De opperste raad zal aan de regering principes en doelen voor het ontwikkelingsplan voorstellen.

De Saharagebieden in Algerije, die onlangs in twee departementen werden georganiseerd, vallen niet onder de bevoegdheid van het ontwikkelingsfonds, doch onder die van de gemeenschappelijke organisatie voor de Saharagebieden.

De verliezen in Algerije —

Naar *Reuter* (10-8) te Algiers vernomen heeft, hebben de Fransen sinds het begin van de opstand in Algerije in november 1954 (zie ook pag. 11587) ongeveer 35.000 opstandelingen gedood en ca. 20.000 gevangenen genomen. Tot 1 augustus jl. verloren de Fransen ongeveer 2900 man aan doden onder wie 200 officieren, 9000 man aan gewonden en 700 man vermisten.

Onder de mohammedaanse burgerbevolking bedroegen de verliezen 6000 doden, 3700 gewonden en 2300 vermisten, terwijl er 945 Europeanen werden gedood, 2700 gewond en 140 worden vermist.

Dat de strijd sinds begin 1957 zeer in felheid is toegenomen blijkt uit het feit, dat het aantal gesneuvelde opstandelingen op 1 augustus jl. bijna het dubbele was van het aantal, dat op 1 februari jl. werd genoemd. De geschatte cijfers waren toen: 19.000 opstandelingen gedood en 7200 gevangen genomen; voorts waren 2600 Franse militairen gedood en 5650 gewond.

Op 14 augustus berichtte Reuter, dat de Franse strijdkrachten „in de afgelopen tien dagen" tijdens operaties in verschillende delen van Algerije ongeveer 1000 opstandelingen hadden gedood. De operaties hadden ten doel een groot offensief van de opstandelingen vóór de a.s. zitting van de Alg. Vergadering der VN in de kiem te smoren. Volgens het opperbevel in Algiers maakten oorlogsvliegtuigen in deze periode ter ondersteuning van de landstrijdkrachten meer dan 2000 vluchten; oorlogsschepen hielpen sterkten van de opstandelingen langs de kust bombarderen en patrouilleerden om de aanvoer van wapens over zee te voorkomen.

Volgens *Reuter* (14-8) hebben de Fransen thans 400.000 militairen in Algerije. De sterkte van geregelde troepen der opstandelingen wordt op ongeveer 20.000 man geschat.

Diversen —

Staatsschuld — De Franse staatsschuld bedroeg volgens A F P (4-8) op 30 april 1957 frs. 6552.3 miljard of frs. 185.5 miljard meer dan op 1 januari jl. De stijging kwam vooral voor rekening van de binnenlandse schuld, welke een stijging te zien gaf van frs. 171.1 miljard, terwijl de buitenlandse schuld steeg met frs. 14.4 miljard. Van de totale staatsschuld bedraagt de niet-opeisbare schuld frs. 5,761 miljard, terwijl de opeisbare schuld bestaat uit frs. 631,6 miljard aan binnenlandse en frs. 158,8 miljard aan buitenlandse onmiddellijk opeisbare schuld.

Disconto — De Banque de France heeft het disconto met ingang van 12 augustus verhoogd van 4% tot 5%.

Broodprijs — De Franse regering heeft volgens A F P (13-8) besloten de subsidie op het graan te handhaven en de broodprijs onveranderd te laten. Wel is de garantieprijs van graan voor de boeren voor de nieuwe oogst verminderd met frs. 100 per kwintaal. Dit is geschied, omdat de oogst overvloedig is geweest en voorts om de boeren aan te sporen meer land te gebruiken voor de veeteelt. De prijs bedraagt thans frs. 3350 per kwintaal.

Suez Kanaalmij. — De Suez Kanaalmaatschappij heeft volgens A F P (10-8) bekendgemaakt, dat zij haar werkzaamheden zal gaan uitstrekken tot de financiering van olieëxploitatie en -produktie. Zij heeft samen met de Banque de Paris et des Pays-Bas, welke grote oliebelangen heeft, de Comparex opgericht (Compagnie de participation de recherche et d'exploitation pétrolières). Deze nieuwe olie-investeringsmaatschappij heeft een aanvangskapitaal van frs. 20 miljoen.

Vertegenwoordiger bij NAVO — De Franse diplomaat De Crouy-Chanel is op 2 augustus benoemd tot permanent Frans vertegenwoordiger bij de NAVO. Hij volgt Parodi op, die benoemd is tot Frans ambassadeur in Marokko.

Hongarije

Aanval op het VN-rapport —

De Hongaarse regering heeft volgens *Reuter* (7-8) de Ver. Staten ervan beschuldigd het rapport der Ver. Naties over Hongarije (zie pag. 13308/3) zo spoedig mogelijk in de Alg. Vergadering besproken te krijgen teneinde de Hongaarse regering niet de gelegenheid te geven de nodige stukken op te stellen, waarmede het rapport moet worden weerlegd.

Volgens een verklaring van het Hongaarse ministerie van buitenlandse zaken hebben „imperialistische kringen" gepoogd het rapport op de agenda te houden.

De Hongaarse regering beschouwt het werk van de commissie van onderzoek als een grove inmenging in de binnenlandse aangelegenheden van het land. De commissie heeft niets vermeld over de honderden miljoenen dollars, die de Amerikanen hebben uitgegeven voor ondermijnende activiteit in de communistische landen. Slechts zeer summier is in het rapport melding gemaakt van radio Vrij Europa, hoewel dit „propaganda- en spionagecentrum" een leidende rol heeft gespeeld in de contrarevolutie.

Volgens nog niet-definitieve berichten zou op 10 september — een week voor het begin van de 12de zitting van de Alg. Vergadering — een speciale zitting aan Hongarije gewijd worden.

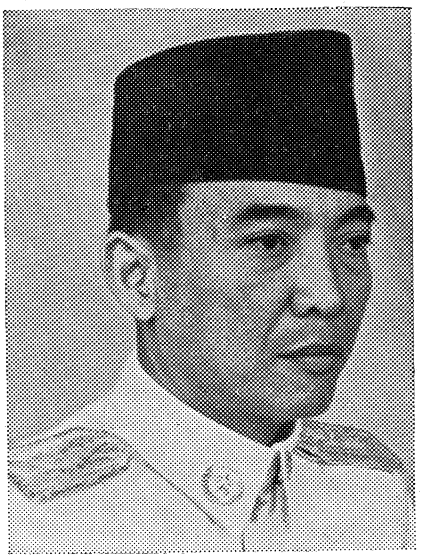
Indonesië

Rede Sukarno —

Ter gelegenheid van de 12de verjaardag van de onafhankelijkheidsverklaring heeft president Sukarno op 17 augustus een rede gehouden, waarin hij volgens het *Alg. Handelsblad* (17-8) zeide, dat er drie grondproblemen zijn, die thans de aandacht vragen: 1. hoe en van waar kunnen wij kapitaal krijgen voor onze nationale opbouw?; 2) hoe verwerven wij de technische kennis en de wetenschap der bedrijfsleiding nodig voor onze opbouw? en 3) welk politiek systeem is het beste voor Indonesië?

Kapitaal en kennis

Deze drie problemen kunnen volgens Sukarno niet los van elkaar worden gezien, het is gemakkelijk zich luidkeels uit te laten over de noodzaak van de nationale opbouw, maar daarmede ontkomt men niet aan het feit, dat we de zaken, die we voor de opbouw behoeven, kapitaal en kennis, ontberen. Zelfs komt het maar al te vaak voor, dat het ons aan ernst ontbreekt om ons met de zaken van opbouw bezig te houden. Wat kapitaal betreft zullen wij er goed aan doen ons te bevrijden van wat er nog is overgebleven van de banden van de RTC, want de verplichtingen, welke wij hierbij op ons genomen hebben, zijn er oorzaak van, aldus Soekarno, dat een groot deel van onze rijkdommen verdwijnt in de zakken van anderen.

En wat betreft de kennis: wij moeten alle krachten waarover wij beschikken, gebruiken om leiders en kader voor onze nationale opbouw te vormen.

Geleide democratie

Aangaande het politieke systeem wees president Sukarno erop, dat de democratie in de tot dusverre in Indonesië toegepaste vorm niet past bij de levensopvattingen van het Indonesische volk. Een democratie welke geen leiding aanvaardt en welke geen discipline kent, past niet bij het karakter van het volk van Indonesië. De vrijheid welke door de democratie wordt gewaarborgd, heeft haar grenzen: de belangen van het volk, de zedelijkheid, de veiligheid van de staat, de persoonlijkheid van de natie en de verantwoordelijkheid jegens God. De democratie in de vorm waarin Indonesië deze tot dusverre heeft gekend, is een soort vrijgevochten liberalisme, een *hantem kromo* democratie (hantem kromo = doe wat je wilt), een democratie van praten en niets uitvoeren.

Wij lopen gevaar, dat wij het doel aan het middel opofferen. Het wordt hoog tijd, dat wij daarin verandering brengen. Onze democratie moet, wil zij ergens toe leiden, gericht zijn op een doel: een maatschappij doortrokken van sociale rechtvaardigheid. Zij moet worden een democratie met discipline, die aansluit bij de *Gotong Rojong* gedachte. Zij moet leiderschap aanvaarden. Wij hebben behoefte aan geleide democratie, aldus Sukarno.

De buitengewesten

Over de gebeurtenissen in de gebieden buiten Java merkte de president op: De reactie van het volk op de ongewenste toestanden moeten wij aanvaarden als een correctie van het volk op de daden der regering. Een reactie op het centralisme wijst op het bestaan van separatistische en provincialistische tendenzen. Als wij deze reacties niet aanvaarden als correcties op het beleid van de centrale regering lopen wij het gevaar, dat zij zullen uitgroeien tot werkelijk separatisme en tot werkelijk provincialisme. Dit is zeker het laatste, dat wij wensen.
Zij die deze reacties van het volk op verkeerde toestanden misbruiken, zijn niets anders dan verraders. In de periode van natie-vorming kan het idealisme momenten van eb vertonen en kunnen egocentrische krachten de overhand krijgen.

Nieuw-Leven-beweging

Aan het einde van zijn rede zette Sukarno het doel van de Nieuw-Leven-beweging uiteen (zie ook pag. 13357/1). Wij moeten de moed opbrengen het oude te verlaten en nieuwe wegen durven inslaan. De oude wereld, die achter ons ligt, is verscheurd en vernield; zij belemmert de vooruitgang en veroorzaakt ongetelde moeilijkheden. Wij zijn aangekomen aan het „point of no return". Wij moeten ons leven vereenvoudigen, teneinde de produktie te verhogen. Wij moeten onze geest verjongen, wij moeten ons geestelijk wassen, ons geestelijk nieuwe glans geven en onze harten stalen. Het is niet tot de bedelaars en de armen, dat ik mij richt, aldus de president. Die hebben weinig om te vereenvoudigen. Maar tot de strijders met een brandende geest. In dit jaar van beslissing is de Nieuw-Leven-beweging een geestelijke revolutie, die tot doel heeft de Indonesische mens te smeden tot een nieuwe mens met de geest van een *elan radja wali* (een soort adelaar), die in staat is een grote strijd tot een goed einde te brengen, aldus Sukarno.

Internationaal Nieuws

„Slechte gewoonten" —

Het Britse blad *The Economist* (17-8) heeft nagegaan of de inwoners van het Verenigd Koninkrijk, wat een aantal misbruiken en misdaden — roken en drinken, narcotica, zelfmoord en moord, onwettige geboorten en echtscheidingen — betreft, nu veel „slechter" zijn dan de mensen uit andere landen. Het blad komt tot de conclusie, dat de Britten op deze gebieden een midden-positie innemen. Nederland wordt verder geprezen als het land waar men de minste „slechte gewoonten" heeft. Daarentegen hebben de Nederlanders meer politieagenten nodig om op ze te letten dan de Britten, nl. 2.1 tegen 1.5 per 1000 inwoners.
Voor Canada en Zweden zijn dit er 1.1, voor de Ver. Staten 1.7 en voor Frankrijk 3 per 1000 inwoners.
Aan het Economist-artikel ontlenen wij verder de volgende cijfers.

ROKEN EN DRINKEN

(Jaarlijks verbruik per hoofd der bevolking)

	Tabak (lb)	Bier (gallons)	Alcohol (gallons)	Wijn (gallons)
Canada	6.9	13.3	0.40	—1)
Ver. Staten	6.8	13.1	0.89	0.74
België	6.5	30.8	0.31	0.32
Nederland	5.6	3.9	0.48	0.15
Nieuw-Zeeland	5.3	21.8	0.46	0.41
Denemarken	5.2	14.2	0.25	0.56
Australië	5.1	23.8	0.26	1.48
Ver. Koninkrijk	4.8	17.8	0.23	0.33
Duitsland (West)	3.6	16.1	0.52	2.00
Zweden	3.2	6.2	1.08	0.42
Frankrijk	2.9	6.4	0.45	21.06
Italië	2.1	0.8	0.35	19.71

1) niet bekend.

NARCOTICA

(Aantal verslaafden per miljoen inwoners)

Canada	220	Spanje	21
Noorwegen	175	Zwitserland	21
Denemarken	135	België	18
Ver. Staten	66	Duitsland (West)	10
Finland	57	Ver. Koninkrijk	6
Oostenrijk	40	Sowjet-Unie	2
Griekenland	29	Frankrijk	3

ZELFMOORD EN MOORD

(Aantal gevallen per 100.000 inwoners)

	Zelfmoord	Moord		Zelfmoord	Moord
West-Berlijn	29.6	0.7	België	13.8	0.8
Japan	25.2	2.4	Zd.-Afrika (blanken)	11.9	2.9
Oostenrijk	23.4	0.9	Australië	10.8	1.4
Denemarken	23.3	0.5	Ver. Koninkrijk	10.6	0.7
Zwitserland	22.6	1.1	Ver. Staten	10.1	4.8
Hongarije	20.6	2.0	Nieuw-Zeeland	8.9	0.8
Finland	19.9	2.6	Noorwegen	7.4	0.4
Duitsland (West)	19.3	1.0	Canada	7.1	1.1
Zweden	17.0	0.8	Italië	6.1	1.7
Frankrijk	16.0	0.8	Nederland	6.0	0.3
Alaska	15.9	7.2	Griekenland	3.6	2.0

ONWETTIGE GEBOORTEN

(in % van het aantal levend-geborenen)

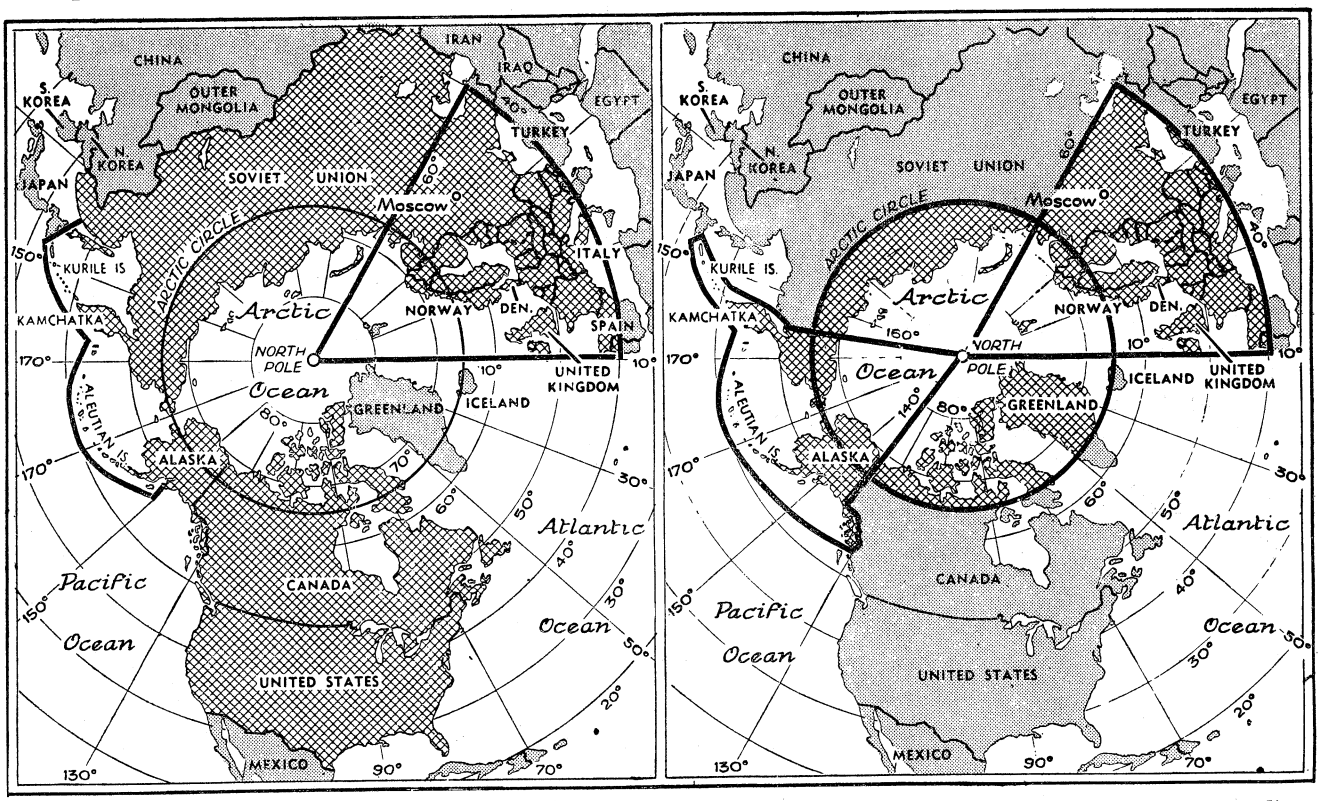
Oostenrijk	15.5	Ver. Staten	4.4
Zweden	9.8	Canada	3.7
Duitsland (West)	7.7	Noorwegen	3.5
Frankrijk	6.7	België	2.2
Denemarken	6.1	Zd.-Afrika (blanken)	1.6
Ver. Koninkrijk	4.6	Nederland	1.4

ECHTSCHEIDINGEN

(Aantal per 1000 inwoners)

Alaska	2.58	Australië	0.73
Ver. Staten	2.35	Nieuw-Zeeland	0.73
Denemarken	1.53	Frankrijk	0.67
Zd.-Afrika (blanken)	1.43	Noorwegen	0.62
Oostenrijk	1.29	Ver. Koninkrijk	0.55
Zweden	1.22	Nederland	0.51
Zwitserland	0.89	België	0.50
Duitsland (West)	0.85	Canada	0.37
Japan	0.84	Mexico	0.36
Finland	0.82	Portugal	0.11

De inspectieplannen —

Aan de *New York Times* (3-8) ontlenen wij bovenstaande kaart, waarop links is aangegeven (gearceerd) welke gebieden volgens het op de ontwapeningsconferentie te Londen ingediende Westelijke plan tot de in te stellen inspectiezone (zie ook pag. 13407/1) dienen te behoren. Mocht dit voor de Sowjet-Unie onaanvaardbaar zijn, dan stelt het Westen voor het gebied rechts op de kaart (gearceerd) voor inspectie open te stellen.

Nederland

Nieuwe samenstelling burgerlijke gerechten —

Bij de Tweede Kamer is op 13 aug. een wetsontwerp ingediend tot nieuwe regeling van de samenstelling der burgerlijke gerechten en van de bezoldiging van de rechterlijke ambtenaren. In het wetsontwerp zijn voorstellen neergelegd om de maximale bezetting van de Hoge Raad, de gerechtshoven te Den Haag, Amsterdam en Arnhem, voorts van de rechtbanken en van een aantal kantongerechten uit te breiden.

Hoge Raad — De volgende samenstelling wordt voorgesteld: 1. president, ten hoogste 2 vice-presidenten, ten hoogste 17 raadsheren, 1 procureur-generaal, ten hoogste 4 advocaten-generaal, 1 griffier.

Gerechtshoven — Ieder Hof heeft: 1 president, 1 procureur-generaal en 1 griffier. Verder worden de volgende maxima voorgesteld:

Amsterdam en Den Haag: 8 vice-presidenten, 20 raadsheren, 3 advocaten-generaal; Arnhem: 5 vice-presidenten, 13 raadsheren, 2 advocaten-generaal; Den Bosch en Leeuwarden: 3 vice-presidenten, 10 raadsheren, 2 advocaten-generaal.

Arrondissementsrechtbanken — Iedere rechtbank heeft 1 president, 1 griffier en 1 officier van justitie, hoofd van het parket.
Verder gelden de volgende maxima:

Amsterdam: 10 vice-presidenten, 30 rechters, 3 officieren van justitie; Den Haag en Rotterdam: 8 vice-presidenten, 25 rechters; 3 officieren van justitie; Den Bosch, Breda, Maastricht, Arnhem, Haarlem, Utrecht, Leeuwarden en Groningen: 3 vice-presidenten, 11 rechters, 2 officieren van justitie; Roermond, Zutphen, Zwolle, Almelo, Dordrecht, Middelburg, Alkmaar en Assen: 2 vice-presidenten, 7 rechters, 1 officier van justitie.

Kantongerechten — Deze worden in drie klassen verdeeld. Het aantal kantonrechters is als volgt voorgesteld (waarboven 1 griffier): Amsterdam 9; Den Haag en Rotterdam 7; Hilversum, Haarlem, Utrecht en Groningen 4; voor de overige kantongerechten der eerste klasse 3; voor kantongerechten der tweede en derde klasse 1.

Bezoldiging — Het wetsontwerp strekt o.m. tot wettelijke regeling van de, reeds bij wijze van voorschot gehonoreerde, toekenning van een uitkering ten bedrage van 3% van het salaris over 1955 en een uitkering van 6% van het salaris over het tijdvak van 1 september 1956 tot 1 januari 1957. Verder is bepaald, dat de salarisverhoging van 6% met ingang van 1 januari 1957 wordt geïncorporeerd in het salaris. Hetzelfde geldt voor de AOW-compensatie van 5.6%.
Voorts wordt gewezen op de wenselijkheid, de salarissen van de presidenten der drie grootste recht-

banken en, zij het in mindere mate, die van de presidenten der middelgrote rechtbanken te verhogen, daar door het steeds toenemend aantal korte gedingen de taak van deze presidenten aanzienlijk is verzwaard.

Disconto verhoogd - Maatregel tegen kapitaalvlucht —

De Nederlandsche Bank heeft met ingang van 16 augustus haar rentetarieven met ¾% verhoogd. Op 17 juli waren ze reeds met ½% verhoogd (zie pag. 13396/3). Het wisseldisconto is thans vastgesteld op 5% (4¼%), het promessendisconto op 5½% (4¾%) en rente voor voorschotten in rekeningcourant en beleningen op 6½% (5¾%) voor particulieren en voor anderen op 5½% (4¾%).

De Nederlandsche Bank heeft verder met ingang van 15 augustus de algemene vergunning betreffende de binnenlandse contante handel tussen ingezetenen in bepaalde buitenlandse vorderingen van 20 december 1956 ingetrokken.

Deze maatregel is genomen nadat was gebleken, dat particulieren op grote schaal EBU-valuta of guldens in Duitse marken en ook in Zwitserse francs gingen omzetten.

De bestedingsbeperking en de arbeidsmarkt —

Blijkens het maandelijks overzicht van de stand van de arbeidsmarkt van het ministerie van sociale zaken en volksgezondheid is in de loop van juli het aantal werkloze mannen van 22.403 met 2903 jeugdigen beneden 19 jaar en 3648 ouderen tot 28.954 gestegen, terwijl de bezetting van de aanvullende werken toenam van 31.484 met 5531 tot 37.015. Op 30 juni 1956 bedroeg de arbeidsreserve 26.063, t.w. 18.485 werklozen en 7578 man op aanvullende werken.

De stijging van het aantal ingeschreven jeugdigen is, aldus het *ANP* (14-8), een in juli en augustus jaarlijks terugkerend verschijnsel en houdt verband met het einde van het schooljaar. In juli pleegt echter het aantal ingeschreven ouderen te dalen. Onder invloed van de bestedingsbeperking en de krapte op de kapitaalmarkt is dat dit jaar niet het geval. Deze invloeden waren tot dusverre slechts waar te nemen in de water-, spoor- en wegenbouw en in de utiliteitsbouw, terwijl de bedrijfstakken, die opdrachten voor genoemde bedrijfstakken uitvoeren zoals de betonwarenindustrie en sommige metaalbedrijven, eveneens enige terugslag ondervonden. Thans beginnen deze invloeden echter ook merkbaar te worden in enkele andere bedrijfstakken, zoals de kleding- en textielindustrie.

Het niveau van de openstaande aanvragen, gecorrigeerd voor het seizoen, ligt thans ongeveer 20.000 lager dan aan het begin van 1957. Het niveau van de geregistreerde arbeidsreserve is onder invloed van bestedingsbeperking en kapitaalschaarste tot nu toe naar schatting ten hoogste 15.000 gestegen, hetgeen een terugkeer naar een minder overspannen arbeidsmarkt, een van de oogmerken van de bestedingsbeperking, betekent.

Driejarenplan van het Reactor Centrum Nederland —

In het op 15 augustus verschenen jaarverslag van het Reactor Centrum Nederland 1956 wordt melding gemaakt van een driejarenplan. Dit plan (1958-'60) voorziet voor 1960 in een jaarrekening van *f* 7 miljoen (thans *f* 1.7 miljoen). De regering, aan wie het plan inmiddels is aangeboden, heeft — uiteraard behoudens goedkeuring van de Staten-Generaal — steun aan dit plan toegezegd, daar zij het van nationaal belang acht.

Het plan berust op twee grondgedachten, nl. gerichte activiteit met het oog op een spoedige realisering van een programma voor de produktie van elektriciteit door middel van atoomkernenergie en medewerking aan een zo snel mogelijke verbreding van de Westeuropese energiebasis door Europese samenwerking. Gedacht is voorts aan werkzaamheden op gebieden als scheepsvoortstuwing, stadsverwarming en de niet-atoomkernenergetische toepassing, zoals die van isotopen.

De regering heeft toegezegd, dat het rijk de bijdrage van het RCN aan het in 1951 opgerichte Nederlands-Noorse centrum JENER, mits deze binnen redelijke grenzen blijft, geheel voor zijn rekening zal blijven nemen en overigens zijn bijdrage zal verhogen met inachtneming van de bestaande 50/50 verhouding.

Het personeel van het RCN wordt voor 1960 geschat op ca. 300 personen.

Atoomcentrale in Noordbrabant —

De directeur van de Provinciale Noordbrabantse Elektriciteits Maatschappij (PNEM), ir. J. P. A. M. Petit, heeft op 8 juli medegedeeld, dat de eerste atoomcentrale in Nederland in 1962 of 1963 in Noordbrabant zal komen. Als plaats van vestiging is gekozen Geertruidenberg, waar ten westen van de grote Amercentrale aan het grote vaarwater nog een terrein beschikbaar is. Blijkens het op 15 augustus verschenen jaarverslag over 1956 heeft de PNEM een reservefonds van *f* 3 miljoen gevormd.

De middenstand over het EEG-verdrag —

In een brief aan de leden van de Tweede Kamer over het verdrag tot vorming van een Europese Economische Gemeenschap merkt het *Ned. Verbond van Middenstandsverenigingen* volgens de *Nieuwe Rotterdamse Crt.* (15-8) op, dat het voor het verbond in eerste instantie van voornaam belang is dat op redelijke wijze rekening wordt gehouden met de belangen van het midden- en kleinbedrijf en dat voor een deskundige vertegenwoordiging in de lichamen, waarin ook de vraagstukken van deze bedrijfsvorm aan de orde komen, zorg wordt gedragen.

In het bijzonder vraagt het verbond de aandacht voor de volgende punten: in het verdrag is sprake van het in de eerste etappe verwezenlijken van een gelijke beloning voor mannen en vrouwen. Erkennende, dat er geen redelijke aanleiding is voor een verschil in beloning tussen mannen en vrouwen, meent het verbond er toch op te moeten wijzen, dat vooral in het midden- en kleinbedrijf veel met vrouwelijk personeel gewerkt wordt en dat een gelijke beloning voor mannen en vrouwen niet alleen tot een belangrijke kostenstijging in deze bedrijfsvormen aanleiding zal geven. maar het ook invloed zal hebben op het prijspeil.

Gezien de geheel eigen problematiek en de bijzondere structuur van het midden- en kleinbedrijf is het volgens het verbond uitermate gewenst dat in het Europese parlement een voldoende mate van deskundigheid t.a.v. het midden- en kleinbedrijf aanwezig is, daar anders gevreesd moet worden, dat aan de belangen van deze belangrijke groep van ondernemers onvoldoende aandacht geschonken zal

worden. Medewerking wordt verzocht opdat in de door het Nederlandse parlement aan te wijzen veertien leden een redelijke vertegenwoordiging van middenstandsdeskundigen zal zijn opgenomen.
Ook wat de samenstelling van het economisch en sociaal comité betreft wordt verzocht er bij de regering op aan te dringen, dat zij bij de opstelling van de voordracht streeft naar een met de betekenis van het midden- en kleinbedrijf overeenstemmende vertegenwoordiging in de Nederlandse afvaardiging van 12 leden.

De in- en uitvoer in het 1e halfjaar 1957 —

Het Centraal Bureau voor de Statistiek heeft de cijfers betreffende de in- en uitvoer gedurende het 1e halfjaar 1957 gepubliceerd.

	Invoer (in milj. gld. *)		Uitvoer (in milj. gld. *)		Uitvoer in % v.d. invoer	
	1956	1957	1956	1957	1956	1957
Totaal w.v.	6784	7936	5351	5614	79	71
België, Luxemburg	1292	1468	744	888	58	60
Verenigd Koninkrijk	566	627	682	598	120	95
Frankrijk	237	253	283	317	119	125
W.-Duitsland	1208	1435	905	960	75	67
Zweden	190	257	253	274	133	107
Italië	75	101	126	136	168	135
Ver. Staten	992	1117	340	287	34	26
Indonesië	219	228	156	164	71	72

*) Incl. pakketpost en diamanthandel; excl. ruw en halfbewerkt goud, gouden munten en circulatiemunten van ander metaal.

Diversen —

Buitenlandse overnachtingen. — Volgens cijfers van het CBS steeg het aantal overnachtingen van buitenlanders in Nederlandse hotels in 1956 met 8% tot 2.6 miljoen. De toename was het grootst in Den Haag en Rotterdam (ieder 11%). Daarna kwamen Utrecht (9%), Amsterdam (8%) en „overig Nederland" (7%). In 1956 (1955) bedroeg het aantal overnachtingen van buitenlanders te Amsterdam 937.299 (865.430), Rotterdam 269.972 (243.563), Den Haag 393.979 (356.458), Utrecht 39.262 (36.065) en in overig Nederland 936.274 (875.583); in totaal 2.576.786 (2.377.059). Het aantal gasten uit de volgende landen is belangrijk toegenomen: Canada (29%), Suriname en Nederlandse Antillen (20%), Azië (excl. Indonesië), Australië en Oceanië (19%), Engeland en Schotland (13%), Duitsland, Oostenrijk en Ierland (12%), Italië, Spanje en Portugal (11%). Daarentegen daalde het aantal gasten uit België, Luxemburg en Indonesië.

Maximumsnelheid — In het op 27 juli uitgegeven Staatsblad no. 264 is opgenomen een KB tot wijziging van het Wegenverkeersreglement. Krachtens dit KB is het de bestuurder van een motorrijtuig verboden daarmede te rijden over een weg of een weggedeelte gelegen binnen een bebouwde kom, met een grotere snelheid dan 50 km per uur, tenzij de weg of het weggedeelte een aanduiding draagt voor grotere snelheid. In dat geval is de maximumsnelheid 70 km per uur. Voor rijkswegen worden deze aanduidingen aangebracht door het rijk, voor andere wegen op aanwijzing van Gedeputeerde Staten. Het besluit treedt 1 november 1957 in werking.

Krotten — Volgens de centrale directie van de volkshuisvesting en de bouwnijverheid zijn er nog ongeveer 145.000 krotten in Nederland, d.w.z. 2.6% van de totale woningvoorraad. Tot 1970 zullen er nog ruim 65.000 bijkomen.

Suikerprijs — De prijs van suiker voor de consument is met ingang van 29 juli met 8 cent per kg verhoogd tot *f* 0.93 per kg.

Pakistan

Betrekkingen met Afghanistan verbeterd —

Premier *Soehrawardi* heeft volgens *Reuter* op 11 juni na een driedaags bezoek aan Afghanistan verklaard, dat beide landen de wederzijdse betrekkingen, die in 1955 erg hebben geleden door meningsverschillen over onafhankelijkheidswensen van Pathanen in het grensgebied (zie pag. 11923, 12100/3 en 12178/1) zullen verbeteren. Om te beginnen zullen ambassadeurs uitgewisseld worden. De beide landen zullen trachten de meningsverschillen door vriendschappelijke onderhandelingen uit de weg te ruimen en de „bestaande basis voor permanente vriendschap te consolideren", aldus de premier.

Perzië

Nieuwe oliewetgeving - Perzisch-Italiaans akkoord —

De Perzische Nationale Vergadering heeft op 11 juli een nieuwe oliewet goedgekeurd. Naar de directeur van de nationale Perzische oliemaatschappij volgens *AFP* (29-7) heeft medegedeeld, machtigt deze wet de regering tot het voeren van onderhandelingen met buitenlandse maatschappijen voor de exploitatie van oliebronnen buiten het gebied in het zuidwesten van het land, dat gereserveerd is voor het internationale olieconsortium. Wat de juridische en politieke aspecten der nieuwe oliewet betreft werd erop gewezen, dat voor de eerste maal een nationale oliemaatschappij in het Midden-Oosten een aanbod doet tot samenwerking met buitenlandse ondernemingen in gemengde maatschappijen, waarbij de nationale oliemaatschappij deelneemt met kapitaal en technici.
De buitenlandse maatschappijen zullen de keus hebben tussen drie mogelijkheden: 1) oprichting van een gemengde maatschappij waarin de nationale Perzische oliemaatschappij minstens 50% van het kapitaal verschaft, 2) een maatschappij waarin de nationale Perzische oliemaatschappij minder dan 50% doch meer dan 30% van het aandelenkapitaal verschaft of 3) de totstandkoming van een beheersovereenkomst. De verdeling van de winsten zal voor de gemengde maatschappijen geschieden in overeenstemming met het aandeel in het maatschappelijk kapitaal, na een voorheffing van 50% op de geboekte winst, in overeenstemming met de bepalingen der nieuwe wet. In het geval van een gemengde maatschappij, waarin de nationale Perzische oliemaatschappij 50% van het aandelenkapitaal bezit, zoals het geval is bij het contract met de Italiaanse groep Eni-Agip, zal de Perzische staat derhalve 75% van de winst ontvangen.

Perzisch-Italiaans akkoord

De Perzische kamer heeft volgens *AFP* (15-8) een olieovereenkomst goedgekeurd welke werd gesloten tussen de Italiaanse nationale onderneming, de Eni-Agip, en de nationale Perzische oliemaatschappij. Tijdens het debat verklaarde de minister-president, dat dit akkoord in overeenstemming is met de nieuwe oliewet. Er zal een Italiaans-Perzische onderneming worden opgericht ter exploitatie van bepaalde oliegebieden. (Zie ook kron. 13144 en kron. 13160).

Polen

Staking te Lodz —

Van 12-14 augustus hebben in de textielstad Lodz 10.000 man tram- en buspersoneel gestaakt voor hogere lonen. Het was de grootste staking sinds de opstand te Poznan in juni 1956 (zie pag 12599). Lodz is de tweede stad in Polen en heeft een bevolking van 674.000 zielen. Het ligt in het midden van het land, ongeveer 100 km ten zuidwesten van Warschau.
De staking te Lodz volgde op een staking van het personeel van de abattoirs en slagerijen, dat ondanks de leiders van bonden en partij een verdubbeling van het loon had geëist. Deze staking, die de vleesvoorziening belemmerde, duurde vijf dagen en heeft toen een tijdelijke oplossing gevonden, waarvan,

aldus de *Nuwe Rotterdamse Crt.* (14-8), de bijzonderheden niet bekend zijn geworden.

Het stakende tram- en buspersoneel eiste volgens *Reuter* een loonsverhoging van 50%, een extra maand loon per jaar, zoals vroeger de gewoonte was, en een herziening van het loonstelsel, dat zij onrechtvaardig achtte.

De vertegenwoordiger van de regering deelde volgens *AFP* de stakers echter mede, dat door de huidige economische moeilijkheden de regering slechts een zeer beperkte loonsverhoging kan toestaan. Volgens *Reuter* variëren de lonen van het trampersoneel te Lodz van 750 tot 1100 zloty per maand, terwijl *United Press* berichtte, dat het gemiddelde loon slechts 800 zloty (ca. *f* 120) per maand bedroeg. Op 13 augustus werd volgens *Reuter* aan de stakers medegedeeld, dat een bedrag van 50 miljoen zloty was uitgetrokken om de lonen te verhogen. Dit zou erop neer komen, dat elk lid van het personeel er iedere maand iets minder dan 100 zloty bij zou krijgen. Op 13 augustus namen volgens *Reuter* politie en militairen de bediening van de trams ter hand, terwijl later op de dag ook de inspecteurs van het trambedrijf werden ingeschakeld. Aan de stakers werd een ultimatum gesteld volgens hetwelk het werk dezelfde dag hervat moest worden. Een half uur voor het ultimatum afliep, werd de belangrijkste tramremise door 3000 man politie en militairen omsingeld en daarna, zonder dat de stakers verzet boden, ingenomen. Volgens sommige berichten echter zou bij de bezetting van de remise traangas zijn gebruikt om de stakers te verdrijven. De volgende dag (14 aug.) functioneerde het tram- en busverkeer weer bijna geheel normaal, ondanks het feit dat de regering de eisen der stakers slechts voor een gedeelte had ingewilligd.

Toespraak Gomulka

De leider van de Poolse communistische partij, *Gomulka,* heeft volgens *Reuter* op 17 augustus in een toespraak te Krakau o.m. verklaard, dat slechts enkele groepen Poolse arbeiders in de onmiddellijke toekomst op loonsverhoging kunnen rekenen. Deze groepen zijn o.a. het trampersoneel, verpleegsters, houthakkers en arbeiders in de kalk- en cementindustrie.

„Het resultaat van een staking in Polen is altijd hetzelfde: de arbeiders gaan weer aan het werk zonder loonsverhoging te hebben gekregen", aldus Gomulka. Hij waarschuwde de arbeiders tegen het „drijven van volksmenners en ordeverstoorders", dat hij „schadelijk voor henzelf en voor de staat" noemde. Hij zeide verder nog: „Vijandige of ordeverstorende elementen zijn er hier en daar in geslaagd wilde stakingen te doen uitbreken, zoals kortgeleden onder het trampersoneel van Lodz. Doch ook de leiding der trambedrijven van Lodz is in sterke mate verantwoordelijk voor het uitbreken van de staking, daar zij de werkers heeft misleid door hun verschillende onvervulbare beloften te doen. In feite wilde een groot gedeelte van het personeel van het trambedrijf van Lodz niet in staking gaan", aldus Gomulka.

Diversen —

Misdaden — Te Warschau is volgens AFP (29-7) medegedeeld, dat in het eerste halfjaar van 1957 129 misdadigersbenden, waarvan er 41 zich schuldig hadden gemaakt aan gewapende overvallen, onschadelijk zijn gemaakt. De autoriteiten maken zich bezorgd over het toenemende aantal moorden. In de genoemde periode was het aantal ruim 50% hoger dan in de eerste helft van 1956.

Ambtenaren ontslagen — De Poolse regering heeft volgens Reuter (5-8) uit bezuiniging ruim 27.000 ambtenaren ontslagen; er zullen nog 12.000 volgen.

Inkrimping partij-apparaat — Tijdens de in oktober 1956 gehouden achtste plenaire zitting van het centrale comité van de Poolse communistische partij, werd besloten tot een drastische inkrimping van het partij-apparaat. Radio-Warschau heeft volgens AFP (7-8) medegedeeld, dat 8669 politieke functionarissen zijn ontslagen en in de industrie te werk gesteld. Ruim 1600 partij-functionarissen studeren nu aan universiteiten en 300 zijn landbouwer geworden. De administratieve staf van de vakbonden is sedert oktober met 2600 man, of 45% van het totaal, ingekrompen.

Herziening onderwijs — De onderwijsprogramma's zullen diepgaand gewijzigd worden „om ernstige vergissingen van het verleden ongedaan te maken", zo heeft volgens AFP (9-8) het Poolse persbureau PAP gemeld. Er zullen nieuwe geschiedenis- en letterkundeboeken worden ingevoerd. Alle publikaties over „Polen en de huidige wereld" zullen worden ingetrokken. De onderwijzers moeten in het vervolg „objectief de feiten" geven.

Belastingontduiking — De Poolse regering heeft volgens Reuter (9-8) de strijd aangebonden tegen belastingontduikers en mensen, die speculeren in vreemde valuta, in het bijzonder in dollars. De ministerraad heeft verder een voorstel aangenomen tot een sterk progressieve toeneming van de belasting op inkomens van meer dan 96.000 zloty per jaar. De minister van financiën, Dietrich, heeft verklaard, dat velen door belastingontduiking in staat zijn op grote voet te leven. Deze mensen hebben met belastinggeld auto's en onroerende goederen gekocht, aldus de minister.

Absenteïsme — Volgens het Poolse persbureau PAP (AFP 10-8) is het absenteïsme in Polen zo groot, dat het economische programma van de regering erdoor wordt verstoord en dat men alle hoop op een verbetering op korte termijn van de arbeidsomstandigheden en de lonen heeft moeten opgeven. De eerste helft van 1957 gingen in de industrie in totaal meer dan 26 miljoen arbeidsuren verloren, 11 miljoen meer dan in de eerste helft van 1956. Met het oog hierop heeft de regering het bestuur van het vakverbond opdracht gegeven, maatregelen te overwegen om aan het absenteïsme een eind te maken.

Alcoholmisbruik — De prijs van alcoholhoudende dranken met een alcoholgehalte van meer dan 11% is volgens Reuter (11-8) door de regering met 15% verhoogd. Tevens worden andere maatregelen ter bestrijding van het alcoholisme aangekondigd. In de eerste drie maanden van 1957 werden 71.000 volwassenen en 650 jongelieden wegens dronkenschap in hechtenis genomen. In hetzelfde tijdperk werden meer dan 58.000 personen veroordeeld, die zich onder de invloed van alcohol aan de een of andere wetsovertreding hadden schuldig gemaakt. Het verbruik van zuivere alcohol bedraagt thans 84 miljoen liter per jaar. In de eerste zes maanden van 1957 is dit verbruik met bijna 2½ miljoen liter gestegen.

Amerikaanse gift — De Amerikaanse Rockefeller Foundation heeft een bedrag van $ 475.000 beschikbaar gesteld voor de ontwikkeling der wetenschappen in Polen. Hiervan moet $ 175.000 worden besteed voor studiebeurzen aan Poolse studenten, die in het buitenland willen studeren. Voor de overige $ 300.000 moeten installaties voor instituten e.d. worden gekocht.

Rhodesia

Staking in de kopermijnen —

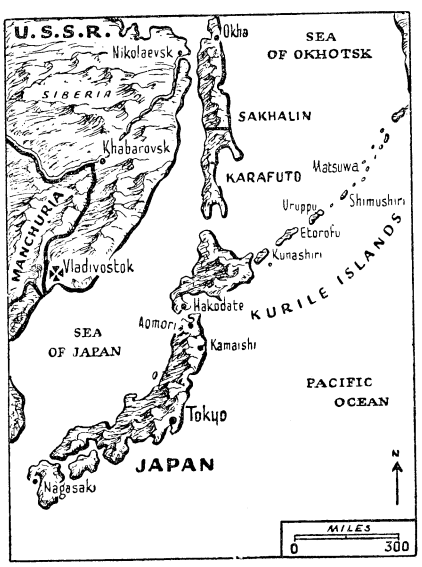
Een staking in de kopermijnen in Noord-Rhodesia is op 30 juli geëindigd, doordat de mijnondernemingen en de vakbond instemden met arbitrage door een commissie van onderzoek. Het geschil ontstond volgens Reuter (30-7) door de eis van ongeveer 300 houwers die een werkdag van zes uur op zaterdag en een 46-urige werkweek eisten. De mijndirecties verwierpen deze eis op grond van de overweging, dat inwilliging niet economisch was. Toen de houwers op 20 juli de normale acht uur op zaterdag weigerden te werken, werden zij uitgesloten. Binnen een paar dagen waren ongeveer 40.000 blanke en zwarte mijnwerkers in staking.

Sowjet-Unie

Baai van Wladiwostok gesloten —

De Sowjet-regering heeft volgens *Ass. Press/United* Press op 20 juli bekendgemaakt, dat een groot gebied nabij de Siberische haven aan de Japanse Zee, Wladiwostok, voortaan verboden is voor buitenlandse schepen en vliegtuigen. Verkeer van buitenlandse schepen en vliegtuigen mag alleen met toestemming van de Sowjet-autoriteiten in dit gebied geschieden, met uitzondering van gevallen waar buitenlandse schepen de haven van Nakhodka binnenvaren of verlaten. De baai van Wladiwostok is ook bekend als de baai van Peter de Grote. Nakhodka is een kleinere haven, ongeveer 20 km ten zuidoosten van Wladiwostok, de basis voor de Sowjet-Pacific-vloot en de grootste marine-basis der SU in het Verre Oosten. De laatste maanden is een toenemende activiteit van de Sowjet-vloot in het Verre Oosten waargenomen.

De Amerikaanse regering heeft volgens *Reuter* (13-8) tegen de sluiting van de baai van Wladiwostok geprotesteerd. Zij noemde deze „een poging tot het onwettig in bezit nemen van een uitgestrekt stuk volle zee".

(New York Herald Tribune)

Overleg met VS inzake radio en TV —

De Sowjet-regering heeft zich volgens *Tass* (29-7) in antwoord op een Amerikaanse nota van 24 juni bereid verklaard een Amerikaans voorstel tot uitwisseling van radio- en televisieprogramma's te bestuderen. Zij stelde voor over een dergelijke uitwisseling te onderhandelen en was van mening dat details van een eventuele overeenkomst het best langs diplomatieke weg kunnen worden geregeld.

De Sowjet-regering verklaarde voorts dat zij al talrijke voorstellen tot een nauwer contact tussen beide landen heeft gedaan, maar dat de Ver. Staten daar nooit van hebben willen weten. Sowjet-delegaties werden uit de Ver. Staten geweerd. In 1956 hadden meer dan 1200 Amerikaanse toeristen de SU bezocht, maar geen enkele toerist uit de SU had de Ver. Staten kunnen bezoeken.

De Amerikaanse regering heeft volgens *AFP* op 16 augustus de SU voorgesteld over te gaan tot uitwisseling van delegaties van deskundigen op het gebied van radio en televisie, bv. in de loop van september, ter voorbereiding van onderhandelingen voor een uitwisseling tussen beide landen van niet-gecensureerde radio- en televisieprogramma's.

Spanje

Reorganisatie Falange —

Generaal Franco heeft bij decreet van 20 juli de Falangepartij gereorganiseerd. Hij heeft daarmede volgens de *Handelsblad-UP-Dienst* (30-7) het grootste deel van de politieke macht aan de Falange ontnomen. Deze reorganisatie volgde kort na de officiële bekendmaking, dat de monarchie in Spanje zal worden hersteld (zie pag 13378/2). De Falange telde tot nu toe 16 „nationale delegaties". Zes daarvan heeft gen. Franco laten bestaan, twee nieuwe (waarin een aantal bestaande delegaties werden opgenomen) zijn ingesteld. Vijf politiek zeer belangrijke „nationale delegaties" hebben hun zelfstandig bestaan verloren: de organisaties van studenten, van leraren, van professoren, van oud-strijders, van ex-gevangenen.

Aan het hoofd van één belangrijke delegatie die is blijven bestaan — die van pers, radio en propaganda — is een gematigd politicus met monarchistische sympathieën gesteld.

De sociale taak van de Falange wordt beperkt, doordat de gezondheidszorg staatszaak zal worden. De secretaris-generaal van de corporaties (de „syndicaten") wordt bij decreet benoemd door gen. Franco.

Nieuwe staatsregeling —

In het Spaanse staatsblad is op 22 juli een wet op de „juridische regeling van het staatsbestuur" gepubliceerd. De wet, die met algemene stemmen door het parlement werd goedgekeurd, bepaalt de bevoegdheden van de „hoge bestuursorganen" (de raad van ministers, het hoofd van de regering, de ministers enz.) met uitzondering van die van het staatshoofd, die „door hun in wezen politieke aard het onderwerp van een aparte wet zullen uitmaken". De bevoegdheden van het regeringshoofd zijn echter in de wet uiteengezet. Hij moet o.m. de regering vertegenwoordigen, voornamelijk in zijn betrekkingen met het staatshoofd en de Cortes (het parlement), de regering in haar taak leiden en de ministerraad bijeenroepen.

Krachtens de wet kan de ministerraad besluiten tot gedeeltelijke of algehele opschorting van een aantal artikelen van het „Handvest van de Spanjaarden", dat op 6 juli 1947 bij een volksstemming werd goedgekeurd (zie pag 7231 G). Deze artikelen betreffen de vrije meningsuiting, het briefgeheim, het recht van vereniging en vergadering, het verbod van willekeurige huiszoeking en arrestatie, en het recht van vrije bepaling van de woonplaats.

Diversen —

Atoomcentrales — Spanje moet binnen acht jaar over atoomcentrales beschikken, omdat de waterkrachtcentrales dan niet meer voldoende stroom zullen leveren, aldus heeft volgens A F P (20-5) het hoofd van het nationale water-, gas- en elektriciteitsbedrijf, Daniël Suarez Candeira, verklaard.

Buitenlandse handel — Volgens de N e w Y o r k T i m e s (2-6) beliep de invoer in 1956 $ 767.4 miljoen en de uitvoer $ 441.8 mln., zodat er een tekort was van $ 325.6 mln. In 1955 bedroeg dit tekort $ 169.5 mln.

Amerikaanse hulp — De Ver. Staten zullen volgens A F P (1-7) Spanje aanvullende hulp verlenen tot een bedrag van $ 20 miljoen. Hierdoor komt het totaal van de Amerikaanse hulpverlening aan Spanje voor het op 30 juni geëindigde fiscale jaar 1956/57 op $ 70 miljoen. Sedert 1953 heeft de Amerikaanse regering aan Spanje hulp verleend tot een totaal bedrag van $ 300 miljoen. Hiervan werd $ 85 miljoen gebruikt voor de aankoop van katoen in de Ver. Staten.

Disconto — De Bank van Spanje heeft op 20 juli het bankdisconto van 4¼ tot 5% verhoogd.

De Franse schrijver, dichter, filmmaker en schilder Jean Cocteau heeft een oude kapel te Villefranche-sur-Mer, aan de Franse Rivièra, van moderne muurschilderingen voorzien. Een van de eerste bezoekers, die Cocteau's schepping — hij zelf noemt het zijn meesterwerk — kwam bewonderen, was de thans in Zwitserland wonende filmacteur Charley Chaplin. Foto (v.r.n.l.): Chaplin, Cocteau, mevr. Oona Chaplin (Charley's echtgenote), Geraldine en Michael Chaplin. (Foto United Press)

Het kiesrecht der Amerikaanse negers

Ongeveer een jaar geleden hebben wij een overzicht gegeven van de achtergrond en de stand van het negervraagstuk in de Verenigde Staten van Amerika (zie nader pag. 12735 e.v.). Wij deden dit naar aanleiding van het feit, dat het Opperste Gerechtshof der VS de rassenscheiding bij het onderwijs, zoals die nog in 17 van de 48 staten der VS bestond, onwettig had verklaard. Hoewel in de zuidelijke staten fel verzet rees tegen de opheffing van de rassenscheiding bij het onderwijs, vordert deze opheffing gestadig.

Thans is er weer een aanleiding om een ogenblik stil te staan bij een der aspecten van het Amerikaanse negervraagstuk.

President *Eisenhower* heeft nl. enige maanden geleden een wetsontwerp ingediend inzake de „burgerrechten". Met dit ontwerp beoogde hij niet nieuwe burgerlijke rechten toe te kennen aan de Amerikaanse burgers. Deze zijn geregeld in de Amerikaanse constitutie. Het doel van het ontwerp is te verzekeren, dat alle Amerikaanse burgers, dus ook de negers, hun rechten en dan in het bijzonder het actieve en passieve kiesrecht kunnen uitoefenen.

Zoals wij reeds hebben bericht (zie pag. 13345) heeft het Huis van Afgevaardigden het ontwerp van de president op 18 juni goedgekeurd, zonder ingrijpende wijzigingen aan te brengen. Een poging van afgevaardigden der zuidelijke staten om het wetsontwerp sterk te verzwakken, werd hier verijdeld. In de Senaat echter hebben de vertegenwoordigers van het zuiden — waar de meeste negers wonen [1]) en waarvoor het wetsontwerp ook het meeste belang heeft — meer succes gehad. Zo zeer zelfs, dat president Eisenhower, na het aannemen van een bepaald amendement, verklaarde, dat door het verzwakken van het oorspronkelijke ontwerp, het fundamentele doel van de wet niet zou worden bereikt.

Het kiesrecht in de praktijk

In publikaties naar aanleiding van de debatten over het ontwerp-Eisenhower is het licht komen vallen op tal van bijzonderheden op het terrein van het kiesrecht, die, aldus *U.S. News and World Report* (19-7), ook in de Verenigde Staten weinig bekend waren. Zo zijn het de staten, en niet de federale regering, die in feite beslissen wie zijn stem kan uitbrengen. In vrijwel alle staten bestaan hiervoor verschillende regels.

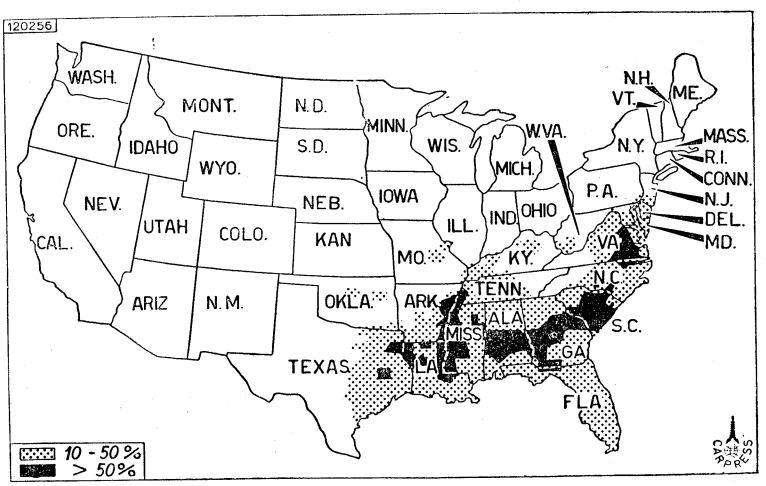
De Unie-constitutie raakt, aldus genoemd Amerikaans weekblad, het kiesrecht slechts op negatieve wijze. Het zg. vijftiende amendement zegt, dat niemand het kiesrecht mag worden ontzegd op grond van ras, kleur of het feit dat hij vroeger slaaf is geweest. Het negentiende amendement stelt voorts, dat niemand het kiesrecht kan worden ontzegd op grond van zijn geslacht. Wetten van alle afzonderlijke staten, zowel in het noorden als het zuiden, leggen beperkingen op aan de uitoefening van het kiesrecht. Dit geschiedt echter nergens op grond van ras, godsdienst of sekse. Deze beperkingen hebben betrekking op leeftijd, ontwikkeling, gedrag, bezit, duur van vestiging in de betreffende staat, enz. U.S. News and World Report geeft hiervan nadere bijzonderheden [2]) en concludeert, dat, mede als gevolg van beperkende maatregelen, van alle personen die de kiesgerechtigde leeftijd hadden bereikt niet meer dan 63% hun stem inderdaad bij de verkiezingen hebben uitgebracht.

De kieswetten in de zuidelijke staten zijn op hetzelfde stramien gebaseerd als elders; wel wordt hier sterk de nadruk gelegd op het „karakter" van de a.s. kiezer. Maar plaatselijke functionarissen die de kiezerslijsten moeten opstellen, passen soms „tests" toe, waardoor het aantal neger-kiezers wordt beperkt. Dit geschiedt vooral op het platteland. Ook oefenen blanken economische en sociale druk uit op negers om niet te stemmen. Hier en daar gaat deze druk zelfs gepaard met geweldpleging. Niettemin is ook het aantal uitgebrachte negerstemmen de laatste jaren toegenomen, in het bijzonder in de steden en de nieuwe industriële centra. In de 9 staten (van de 48) waarvan gegevens bekend zijn, steeg het aantal neger-stemmen van 440.000 in 1947 tot 865.000 in 1952 en 1.011.000 in 1956.

Doel van de wet

De Civil Rights Bill, zoals die door president Eisenhower gedurende twee jaar is gepropageerd en dit jaar is ingediend, zou de federale regering te Washington, en in het bijzonder het departement van justitie, nieuwe bevoegdheden en gerechtelijke middelen geven om de negers in het zuiden in staat te stellen hun constitutionele rechten uit te oefenen; het ontwerp bood dus aan de centrale regering nieuwe middelen om een einde te maken aan het ingewikkelde obstructie-systeem, waarmee de zuidelijke staten er tot dusver steeds in geslaagd zijn te verhinderen, dat alle negers inderdaad de gelijkheid van rechtspositie genieten, die zij in naam reeds 90 jaar bezitten.

(Zie vervolg pag. 13449)

De gebieden waar negers 10—50% van de bevolking uitmaken zijn gestippeld aangegeven. In de met zwart aangeduide gebieden vormen negers meer dan 50% van de bevolking.

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

Afghanistan — 21 aug. De SU zal militair materiaal ter waarde van ƒ 230 miljoen leveren.

Argentinië — 22 aug. Stakingen te Buenos Aires ter ondersteuning van looneisen en uit protest tegen de stijging van de kosten van levensonderhoud.

België — 21 aug. In de Ver. Staten zal een openbare lening van $ 30 miljoen geplaatst worden. — **23 aug.** In de diamantindustrie dreigt een staking, die kracht moet bijzetten aan de eisen voor aanpassing van de lonen en instelling van een sociaal fonds.

China (Volksrepubliek) — 19 aug. 16.000 in de politieke wetenschap gespecialiseerde redenaars zullen op de scholen les gaan geven in het marxisme-leninisme. — **20 aug.** De regering heeft bekendgemaakt, dat de toewijzingen van katoen aan de bevolking met 1 tot 2 meter per jaar zullen worden verminderd tot 6 à 7 meter per persoon. Dit is het gevolg van de verminderde katoenproduktie.

Duitsland (West) — 20 aug. De regering deelt mede, dat er geen herziening van de wisselkoers van de Duitse mark zal plaatsvinden. — Invoerrechten verlaagd. — **22 aug.** De leider van de Westduitse delegatie die te Moskou besprekingen voert over economische kwesties en repatriëring van Duitsers uit de Sowjet-Unie, dr. Lahr, vertrekt weer naar Moskou. — De Sowjet-Unie heeft geprotesteerd tegen de inrichting van Westduitse vlootsteunpunten aan de Oostzee. — **23 aug.** Het vakverbond verzoekt Bondskanselier Adenauer maatregelen te nemen tegen een algehele prijsstijging.

Egypte — 17 aug. Aankomst van de Griekse premier Karamanlis voor een bezoek van 4 dagen. — **23 aug.** Op de plaats waar het standbeeld van F. de Lesseps stond (Port Said) zal een monument van een „Egyptische fellah met echtgenote" komen.

Engeland — 19 aug. Na een staking van 5 weken hervatten de sjouwers van de Londense groente-, fruit- en bloemenmarkt Covent Garden het werk, evenals de havenarbeiders te Londen die uit solidariteit ook in staking waren gegaan. — **21 aug.** De Bank of England neemt maatregelen tegen valutaspeculatie. — Het tekort op de handelsbalans is in juli gestegen tot £ 69 miljoen. — **23 aug.** Er zijn thans 7.119.509 geregistreerde TV-bezitters.

Frankrijk — 21 aug. De commissie voor Noord-Afrika van de regering heeft overeenstemming bereikt over de beginselen van een nieuw statuut voor Algerije. — **22 aug.** De minister van financiën heeft medegedeeld, dat de door de regering genomen maatregelen een einde hebben gemaakt aan de onttrekkingen aan de deviezenreserves en dat het valutastabilisatiefonds voor de eerste maal sinds 1955 dagelijks overschotten kan melden. — **23 aug.** De regering bespreekt maatregelen om het prijspeil te bevriezen. — **24 aug.** De staatssecretaris van buitenlandse zaken, M. Faure, voert te San Sebastian (Spanje) besprekingen met de Spaanse minister van buitenlandse zaken, F. de Castiella.

Ghana — 22 aug. De regering heeft een wetsontwerp opgesteld tot deportatie van twee mohammedaanse leiders, Baba eb Lalemie. — **23 aug.** De beide leiders gedeporteerd.

Honduras — 20 aug. Oud-president Julio Lozano Diaz overleden. Hij is van 1955 tot okt. 1956 president geweest. — **22 aug.** De militaire junta heeft voor 22 sept. verkiezingen uitgeschreven voor de grondwetgevende vergadering.

Hongarije — 20 aug. Premier Kádár levert kritiek op het besluit om het rapport over Hongarije op een speciale zitting van de Alg. Vergadering der VN te behandelen. — **24 aug.** M. Ognyenovics, een voormalige aanhanger van de in 1949 geëxecuteerde minister Rajk, is in het politieke leven teruggekeerd. — Volgens de New York Times zou Kádár aftreden om zich geheel aan zijn werk van eerstesecretaris van de CP te kunnen wijden.

Ierland — 22 aug. In 1956 zijn 80.000 Ieren geëmigreerd, d.i. meer dan het dubbele van het gemiddelde van de afgelopen 5 jaar. De produktie van landbouw en industrie is in 1956 gedaald en de werkloosheid toegenomen.

India — 21 aug. In de staat Kerala, waar de communisten aan het bewind zijn, is een schoolstrijd ontbrand n.a.v. een wetsontwerp, dat nationalisatie van de scholen beoogt.

Indonesië — 21 aug. De regering zal de accijns voor petroleum en benzine niet verhogen, zulks i.v.m. de mogelijke weerslag op economisch gebied. — **22 aug.** Het kabinet heeft een voorstel van de Nationale Raad goedgekeurd tot het houden van een inter-Indonesische conferentie om te trachten de betrekkingen tussen de federale regering en de opstandige buitengewesten te normaliseren. — **24 aug.** De regering heeft een bedrag van Rp. 37.5 miljoen bestemd voor opvoering van de voedselproduktie.

Internationaal — 19 aug. Jordanië heeft om een spoedbijeenkomst van de Veiligheidsraad verzocht. Het beschuldigt Israël van agressie in het gebied van Jeruzalem. — **21 aug.** De Westelijke mogendheden dienen op de ontwapeningsconferentie te Londen een nieuw voorstel inzake het staken van de kernproeven in. — De Amerikaanse regering heeft Sterling Cole, lid van het Huis van Afgevaardigden kandidaat gesteld voor de functie van directeur-generaal van het Int. atoombureau der VN. — **22 aug.** Op de inter-Amerikaanse conferentie te Buenos Aires heeft Peru een motie ingediend, welke beoogt alle niet-Amerikaanse landen uit te sluiten van de toepassing van de clausule van meestbegunstigde natie. — **24 aug.** Marokko zal tot de Arabische Liga, die thans 9 leden telt, toetreden.

Jordanië — 22 aug. Koning Hoessein arriveert te Stamboel voor besprekingen met de Turkse regering en koning Feisal van Irak over de toestand in Syrië.

Kasjmir — 21 aug. Pakistan verzoekt om een bijeenkomst van de Veiligheidsraad ter bespreking van de kwestie-Kasjmir. — **22 aug.** India heeft bij de Veiligheidsraad geprotesteerd tegen het plan van Pakistan om bij Mongla in het Pakistaanse deel van Kasjmir een stuwdam te bouwen. Volgens India is dit een schending van de door de Veiligheidsraad in 1948 aanvaarde resolutie.

Nederland — 19 aug. De tijdelijke zaakgelastigde te Djakarta, de heer H. Hagenaar, zal worden opgevolgd door de heer H. Hasselman. — De prijs van de rookartikelen zal worden verhoogd. — **20 aug.** Lt.-gen. H. Schaper zal m.i.v. 1 jan. 1958 gen. B. R. P. F. Hasselman opvolgen als voorzitter van het comité verenigde chefs van staven. — De goud- en deviezenvoorraad is sinds 12-8 met ƒ 231 miljoen verminderd. — Te Leiden wordt de eerste bedrijfstechnische school voor eenvoudig begaafde jongens geopend. — **21 aug.** Kapitein-ter-zee H. A. W. Goossens benoemd tot commandant der zeemacht in de Ned. Antillen. — B. Groenier benoemd tot hoofd van de hoorspelafdeling van de NRU. — **22 aug.** Koningin Juliana brengt een bezoek aan Schouwen en Duiveland. — Griekenland schaft de visa voor Nederlanders af. — **23 aug.** De regering vraagt ƒ 1.3 miljoen voor de poliobestrijding.

Nepal — De VS zullen in de komende 5 jaar tezamen met India 1450 km verkeersweg in Nepal aanleggen.

Oman — 20 aug. De Veiligheidsraad spreekt zich uit tegen plaatsing van de kwestie-Oman op de agenda van de raad. — Het Sowjet-ministerie van buitenlandse zaken beschuldigt Engeland van een „onmenselijke oorlogvoering" in Oman. — **22 aug.** Volgens de vertegenwoordiger van de opstandige imam zou Nizwa nog in handen van de aanhangers van de imam zijn.

Polen — 22 aug. De regeringscommissie die de klachten van het trampersoneel te Lodz heeft onderzocht, is tot de conclusie gekomen, dat deze klachten voor een groot deel gerechtvaardigd zijn.

Rhodesia — 21 aug. Het parlement van Zuid-Rhodesia keurt een wijziging in de kieswet goed, waarbij duizenden Afrikanen stemrecht wordt toegekend. Er komt een gemeenschappelijke kiezerslijst voor alle rassen.

Soedan — 21 aug. De Sowjet-Unie deelt mede, dat zij bereid is de Soedanese produkten, b.v. katoen, te kopen om Soedan „te helpen zich te bevrijden van imperialistische invloed".

Sowjet-Unie — 20 aug. Volgens de Sowjetgeleerde dr. Wl. Kotelnikow van de Sowjet-academie van wetenschappen kan de SU tengevolge van een gebrek aan ingenieurs de raketten die nodig zijn voor het lanceren van een kunstmaan, niet vervaardigen. — **21 aug.** Er is een wetsontwerp opgesteld, dat voorziet in verbanning van of verplichte arbeid voor mensen, die arbeidsschuw zijn. — **23 aug.** Volgens de Sowjet-rechtsgeleerde prof. Strogowitsj dient in het strafrecht van de SU te worden bepaald, dat geen verdachte tot straf mag worden veroordeeld uitsluitend op grond van een bekentenis.

Sport — 19 aug. Zwemmen: V. Svozil (Tsj.-Slow.) verbetert het Europees record 100 m schoolslag (heren) in 1 min. 12.2 sec.; het oude record stond met 1.12.7 ook op zijn naam. — **20 aug.** A. Voorbij (Ned.) verbetert het Europees record 100 m vlinderslag (dames) in 1 min. 10 sec.

(Vervolg van pag. 13447)

Om tactische redenen legde het ontwerp de nadruk op de verzekering van het kiesrecht der negers, maar hiermee eindigde niet de reikwijdte van het ontwerp. De vertegenwoordigers van de zuidelijke staten althans zagen het ontwerp, en dat niet zonder reden, als een middel om het systeem van rassenscheiding in zijn geheel aan te tasten.

Oude kwestie

De „civil rights"-kwestie is, zoals de *New York Times* (21-7) schreef, voor het Congres een oude geschiedenis. Het Huis van Afgevaardigden heeft vele malen wetsontwerpen aangenomen ter realisering van de voor het gehele gebied der VS geldende constitutionele bepalingen, in het bijzonder van het vijftiende amendement betreffende het recht van iedere burger, ongeacht zijn huidskleur, om te stemmen. Maar deze wetsontwerpen werden even zovele malen tot stof vermalen in de debatteer-molen van de Senaat.

Nieuw aspect

Dit jaar schenen de kansen gunstiger te zijn. Dit hangt samen met het feit, dat beide grote Amerikaanse partijen grote waarde zijn gaan toekennen aan de stemmen van de negers. In het *noorden,* waar de negers inderdaad van hun stemrecht gebruik kunnen maken, zijn de stemmen der negers in de periode van de (Democratische) „New Deal"[3]) grotendeels naar de Democraten gegaan. Bij de verkiezingen van 1952 en 1956 openbaarde zich echter een tendens van terugkeer der neger-stemmen naar de Republikeinen. Zulks mede als gevolg van de onenigheid in de boezem der Democraten over de „civil rights"-kwestie. President Eisenhower heeft deze tendens aangemoedigd met zijn uitspraken tegen de rassenscheiding bij het onderwijs en in de overheidsdienst. De noordelijke Republikeinen zagen in het aannemen van een Civil Rights Bill een middel om deze omslag te versnellen. Van de andere kant zagen ook de noordelijke Democraten om dezelfde reden de noodzaak in, om in deze kwestie een vooruitstrevend standpunt in te nemen.

De overwegend Democratische politici uit het *zuiden,* bedacht op handhaving van hun grote invloed in het Congres (de meeste commissie-voorzitters komen uit het zuiden), vreesden dat zij, door vast te houden aan hun afwijzende standpunt inzake de „civil rights", het *nationale* Democratische kiezerscorps zouden verkleinen, als gevolg waarvan de Republikeinen wel eens de meerderheid in het Congres zouden kunnen behalen.

Inhoud ontwerp-Eisenhower

Met het oog op deze voor een nieuwe stap gunstige situatie diende de regering-Eisenhower dit jaar haar ontwerp in, dat als volgt kan worden samengevat:

I. Vorming van een zes leden tellende commissie inzake burgerrechten, samengesteld uit vertegenwoordigers der twee grote partijen. Deze commissie zal gedurende twee jaar een onderzoek instellen naar de wetten en misbruiken op het gebied van de burgerrechten en naar de wijze waarop door de federale regering de wetten ter bescherming van deze rechten worden toegepast.

II. Benoeming van een nieuwe assistent-procureur-generaal (minister van justitie), die belast zal worden met de leiding van het departementale werk inzake de burgerrechten.

III. Toekenning, op grond van een oude wet, van een recht aan de procureur-generaal om voor een federaal hof een vervolging in te stellen tegen een ieder (officiële functionaris of niet) die iemands burgerlijke rechten schendt of die met anderen samenspant om iemand te verhinderen zijn rechten uit te oefenen.

IV. Machtiging voor de procureur-generaal om dergelijke acties te ondernemen met betrekking tot het kiesrecht. Bij voortzetting van de gewraakte praktijken zou de federale rechter de betrokkenen tot boete of gevangenisstraf kunnen veroordelen, wegens „minachting van het hof". Aan deze procedure zou geen jury te pas komen. Zulks met het oog op het onuitgesproken vermoeden van partijdigheid van zuidelijke (blanke) jury's.

Het Huis van Afgevaardigden keurde vorig jaar reeds een ontwerp goed, dat deze punten bevatte, maar de juridische commissie van de Senaat blokkeerde de voortgang van de parlementaire procedure. In juni keurde het Huis met overweldigende meerderheid het ontwerp-Eisenhower goed en in juli besloot de Senaat tenslotte het ontwerp in behandeling te nemen.

Aanval der zuidelijken

Mede als gevolg van het feit dat president Eisenhower steeds verklaarde, dat verbetering van het kiesrecht der negers zijn voornaamste doel was, schonk men aanvankelijk weinig aandacht aan de andere aspecten van de wet. Senator *Richard B. Russell* (Democraat uit Georgië), die de leiding nam van het offensief der zuidelijken, concentreerde echter zijn aanvallen juist op dat deel van de wet (III), dat een ruimere strekking had.

In zijn eerste grote rede stelde hij o.m., dat het wetsontwerp weliswaar werd voorgesteld als een „gematigde wet", die ten doel had de uitoefening van het kiesrecht te verzekeren, maar dat dit slechts geraffineerde propaganda was.

„De kern van de wet kan men" zo verklaarde Russell, „vinden in deel III, dat de procureur-generaal machtigt een vervolging in te stellen, of de benadeelde partij zulks wenst of niet. Onder deze procedure zouden Amerikaanse burgers in de gevangenis gezet kunnen worden zonder de uitspraak van een jury waarop zij recht hebben. Zelfs zou de president troepen mogen gebruiken om de toepassing van de wet af te dwingen....." „Zonder aarzeling verklaar ik", aldus Russell, „dat deel III van de wet is ontworpen met het vooropgesteld doel, het gebruik van de strijdkrachten mogelijk te maken, om het systeem van rassenscheiding, waarop de maatschappelijke orde in de zuidelijke staten is gegrondvest, te vernietigen....."

„Als het Congres wordt gedreven deze wet in zijn huidige vorm goed te keuren, zal het onbeschrijfelijke verwarring, verbittering en bloedvergieten veroorzaken in een groot deel van ons gemeenschappelijk land. Men mag dan wel reeds thans concentratiekampen gaan bouwen, want er zullen dan niet genoeg gevangenissen zijn om de mensen uit het zuiden te bevatten, die zich zullen verzetten tegen het ruwe geweld van de federale regering dat hen wil dwingen blanke en negerkinderen te mengen in dezelfde scholen en plaatsen van publiek vermaak."

Deze rede vormde het startsein voor het debat, waarin de zuidelijken — onder de erkende leiding van Russell — tenslotte een verrassende overwinning behaalden, zonder dat zij hun toevlucht behoefden te ne-

men tot hun oude, beproefde middel, de „filibuster"[4]). Verscheidene „gematigden" kwamen geleidelijk onder de indruk van de tot een compromis bereide houding, die Russell c.s. tijdens het debat aannam. Ook buiten het Congres begon men te spreken over de mogelijkheid deel III uit het ontwerp te schrappen. De *New York Times,* aanvankelijk voorstander van een „sterke" wet, bedacht zich en schreef, dat het van wijs beleid zou getuigen, een stap tegelijk te zetten en zich thans, in deze wet, eerst te concentreren op het fundamentele recht van vrije verkiezingen. Trouwens, ook president Eisenhower had, aldus *Time* (29-7) twijfel gezaaid, door op een gegeven ogenblik te verklaren, dat het onverstandig was te proberen „te ver en te snel" te gaan.

De overwinning die de zuidelijken tenslotte behaalden bestond in de schrapping van deel III en de aanneming van een amendement op deel IV, waarbij de jury-rechtspraak werd ingevoerd (en de bevoegdheid van de federale regering dus beperkt). De wet werd tenslotte door de Senaat aangenomen met 72 stemmen voor en 18 tegen.

„Waardevol" half ei

Van grote invloed op de eindbeslissing is geweest de uitspraak ten gunste van het „verwaterde" ontwerp van een aantal prominente figuren, die bekend staan als felle voorstanders van 100 % gelijkgerechtigdheid der negers, w.o. *Joseph Rauh jr.*, vice-president van de „Americans for Democratic Action" *Roy Wilkins,* secretaris van de „National Association for the Advancement of Colored People", en de vakbewegingsleiders *Walter Reuther* en *James Carey.*

Wilkins, zelf een neger, verklaarde, aldus *USIS* (13-8), dat de NAACP het door de Senaat aangenomen ontwerp een „waardevol" document is, zij het ook „niet zo vergaande" als de NAACP wenste. Ofschoon het meest doeltreffende element er aan onttrokken is, zijn, aldus Wilkins, zelfs in de door de Senaat aangenomen versie mogelijkheden aanwezig voor een verbetering van de positie van de neger in het zuiden.

Wilkins merkte nog op dat voor het eerst sinds 87 jaar een wetsontwerp inzake de burgerrechten door de Senaat was aangenomen zonder dat het door een „obstructionist uit het zuiden" werd getorpedeerd. „Dat dit met bedoeld wetsontwerp niet gebeurd is, is op zichzelf reeds veelbetekenend", zeide hij. In dit verband herinnerde hij er aan, dat hij, opgeroepen om te verschijnen voor de commissie van de burgerrechten, heeft aangedrongen op de opstelling van een wetsontwerp dat aan „minimum" eisen beantwoordt.

„Het thans aangenomen wetsontwerp kan niet als zodanig worden beschouwd", zeide hij, „het is duidelijk een minimum, maar het is toch van betekenis voorzover de Senaat het stemrecht (der negers) erkent en de federale regering de middelen in handen geeft dat recht af te dwingen. In de beide door de Senaat en het Huis opgestelde versies van het wetsontwerp worden geen nieuwe rechten toegekend, maar zij houden louter een bevestiging in van reeds bestaande grondwettelijke rechten en de belofte van een ruimere tenuitvoerlegging van deze rechten", aldus Wilkins.

---

1) Men zie hiervoor het artikel „Negers in de Verenigde Staten" op pag. 12735 e.v.

2) Zo moeten in 19 staten, w.o. 6 zuidelijke, de a.s. kiezers proeven afleggen van hun geletterdheid; in 5 zuidelijke staten moeten de kiezers een bepaalde belasting betalen, enz.

3) De „New Deal" („Nieuwe Bedeling"), in 1933 begonnen door president Roosevelt, werkte sterk ten voordele van de economisch zwakken, w.o. ook de negers. Het is begrijpelijk, dat deze toen in grote getale op de Democraten gingen stemmen. Tot dan toe hadden zij gewoonlijk op de Republikeinen gestemd.

4) Filibuster: Amerikaanse term voor vorm van obstructie in een vertegenwoordigend lichaam, hierin bestaande, dat men „eindeloze" redevoeringen houdt om een beslissing tegen te houden, of om een beslissing te forceren. De filibuster kan bijzonder effectief zijn in de Senaat der VS, waar in het algemeen de spreektijd niet beperkt is (Politieke Encyclopedie, Uitg. Keesing, Amsterdam).

Afghanistan

Wapens uit de Sowjet-Unie —

De Sowjet-Unie zal Afghanistan militair materieel ter waarde van *f* 230 miljoen leveren, aldus vernam *AFP* (21-8) van gezaghebbende zijde te Kaboel.

In ruil voor wapens zal Afghanistan grondstoffen leveren, zoals katoen en wol en misschien ook aardolie. Afghanistan heeft in de SU vliegtuigen, vechtwagens, stukken geschut en voertuigen besteld. Een deel is reeds geleverd. Hiertoe behoren o.a. jachtvliegtuigen, die op het vliegveld Mazare Sjarif zijn gestationeerd.

(Vor. ber. pag. 13403/1)

België

Lening in de Ver. Staten —

Het ministerie van financiën heeft volgens *Belga* (21-8) medegedeeld, dat België omstreeks 11 september a.s. zal overgaan tot de openbare emissie van een lening van $ 30 miljoen, met een looptijd van 15 jaar op de Amerikaanse markt.

Deze lening wordt terugbetaald door middel van een dotatie van $ 1.5 miljoen die elk halfjaar zal worden gestort in een amortisatiefonds en voor het eerst op 23 febr. 1963. België behoudt zich het recht voor vervroegde terugbetalingen te doen met ingang van 1968.

De nieuwe lening wordt vast overgenomen door een syndicaat dat banken groepeert, gevestigd in alle streken der Ver. Staten, onder de leiding van Morgan Stanley and Co. en Smith, Barney and Co.

Voor de tweede maal sinds Wereldoorlog II worden Belgische staatsobligaties in de Ver. Staten ter openbare inschrijving aangeboden. In december 1954 heeft België in de VS voor $ 30 miljoen obligaties uitgegeven waarvan de looptijd tussen 3 en 10 jaar schommelde en die van 3⅜% rente opbrachten voor de obligaties met 3 jaar looptijd tot 4% voor de obligaties met 10 jaar looptijd, welke rentepercentage aan de toenmalige marktvoorwaarden beantwoordde.

Ter aanvulling van de op de Amerikaanse markt uitgegeven lening wordt met de Internationale Bank voor Herstel en Ontwikkeling (Wereldbank) over een lening aan België onderhandeld, groot $ 10 miljoen, of van een gelijk bedrag in andere valuta ter financiering van de verbeteringswerken aan het kanaal Brussel-Charleroi.

België ontving reeds drie leningen van de Wereldbank, nl. $ 16 miljoen in 1949, $ 30 miljoen in 1951, waarvan de tegenwaarde in Belgische franken ter beschikking van Kongo werd gesteld, en $ 20 miljoen in 1954.

Voorts zijn er onderhandelingen aan de gang tussen de Wereldbank en Kongo over een lening van $ 40 miljoen in andere valuta, welke lening door België zal gewaarborgd worden. In 1951 ontving Kongo een lening van $ 40 miljoen ter financiering van de uitvoering van het tienjarenplan. Er werd door de Bank ook een lening van $ 4,8 miljoen toegekend aan Ruanda-Urundi tijdens het lopende jaar.

De economische toestand in Kongo

In navolging van de Belgische Nationale Bank heeft ook de Centrale Bank van Belgisch Kongo haar disconto verhoogd en wel van 3½ tot 4% voor in een bank gedomicilieerde geaccepteerde wissels op Kongo en Ruanda-Urundi. De krappe toestand van de kapitaalmarkten in de wereld oefent een ongunstige invloed uit op de economie van Kongo. De grondstoffenprijzen, vooral de kopernoteringen, zijn de laatste tijden gedaald. Niettegenstaande in de eerste vier maanden van dit jaar (latere cijfers zijn nog niet beschikbaar) de omvang van de uitvoer, vergeleken met dezelfde periode van 1956, met ruim 5% toenam, daalde door de aanhoudende prijsdaling de uitvoerwaarde met 10½%. Zo bracht het koper bijna 1 miljard frank minder op.

Streven naar een meer harmonische ontwikkeling

In de landbouw onderging men de gevolgen van minder goed gelukte oogsten. Zo beperkten in het noorden de overvloedige regens het rendement van de katoenplantages, maar voor de voornaamste produkten — koffie en palmolie — zien wij een verdere stijging van de uitvoer, zowel wat de waarde als de omvang betreft. De afzet van rubber en cacao vermeerderde nog wat de omvang betreft, maar de opbrengst was geringer dan in januari-april 1956.

De invoer verliep gelijkmatiger en steeg in het eerste kwartaal van 1957 met 4,4%, vergeleken met het eerste kwartaal van 1956. Tenslotte liet de handelsbalans over de eerste 3 maanden van dit jaar een overschot van 608 miljoen frank. Maar in dezelfde tijd van 1956 beliep het overschot 1.597 miljoen frank en maart liet zelfs een klein tekort (78 miljoen frank).

In een overzicht in de *Weekberichten* (27-7) van de *Kredietbank* wordt erop gewezen dat de daling van de grondstoffenprijzen via de douane- en accijnsrechten ook de begrotingsontvangsten beïnvloedde. Waarschijnlijk levert de begroting voor 1957 tot dusverre een tekort op. De uitgaven ondergaan de gevolgen van de toenemende last van de openbare schuld en van de sociale instellingen. Daarbij komt dat de financiering van het tienjarenplan nog aanzienlijke kapitalen vergt, die slechts moeilijk zullen kunnen worden verkregen (zie ook pag. 13386/2).

Financiële moeilijkheden

Van eind februari tot eind mei 1957 daalden de goud- en deviezenvoorraden van de Centrale Bank met 694 miljoen frank, maar de onmiddellijk opvraagbare verbintenissen liepen terug met fr. 208 miljoen, zodat de dekkingscoëfficiënt toch nog 65,5% bedroeg.

De stijging van de rentestand veroorzaakte een koersverzwakking van de te Leopoldstad verhandelde leningen. De 4,25% Koloniale Schuld 1954-74 verloor van begin april tot begin juli 1,5 punt, terwijl de 4% Kongolese Schuld 1955-75 nog 1,15 punt moest prijsgeven. Op de aandelenmarkt te Brussel daalde het indexcijfer van de koersen der koloniale ondernemingen in het afgelopen kwartaal met ruim 4%, terwijl de algemene index slechts met 1,7% daalde. Deze sterkere daling van de Kongolese aandelen was vooral toe te schrijven aan de achteruitgang van de grondstoffenprijzen. Het gemiddeld rendement van de koloniale aandelen bedroeg eind juni 1957 4% tegen 3,9% einde maart 1957 en 3,5% eind juni 1956.

In het jaarverslag van de Centrale Bank van Belgisch Kongo en Ruanda-Urundi over 1956 lezen we dat de Kongolese schatkist sinds 1950 — begin van de toepassing van het tienjarenplan — het hoofd heeft moeten bieden aan aanzienlijke uitgaven die 34,5 miljard frank bedroegen, waarvan 25,3 miljard voor de vervoerssector en 5 miljard voor de stedebouw. De uitvoering van het plan blijkt voor ongeveer 60% verwezenlijkt. Het uitvoeringstempo handhaaft zich op ongeveer zes miljard per jaar. De verwezenlijking van het plan leidt onvermijdelijk tot een stijging van de staatsschuld. Alleen in 1956 is deze met 6,2 miljard toegenomen tot 32,7 miljard frank. Het is van belang dat de financiering van de ontwikkeling van deze gebieden voor het grootst mogelijke deel uit de Kongolese besparingen zelf geschiedt.

Blijkens de invoerstatistieken zijn de investeringen in 1956 verder toegenomen met ca. 8%, althans voor het uitrustingsmaterieel; de particuliere investeringen in de bouwwerken zijn daarentegen achteruitgegaan. De overheidsemissies en de emissies van Kongolese ondernemingen zijn gestegen van 8,4 miljard in 1955 tot ruim 9 miljard in 1956, wat een maximum is. Deze stijging komt echter hoofdzakelijk op rekening van de overheidsemissies, die 6,9 miljard beliepen. De netto-emissies van de vennootschappen beliepen ruim 2 miljard, waarvan 2/3 afkomstig was van Kongolese ingezetenen of 377 miljoen meer dan in 1955. De nettoinschrijvingen uit het moederland daalden van 1059 miljoen tot 786 miljoen. Dit resultaat dient beschouwd te worden in het licht van de daling der Kongolese waarden op de beurs van Brussel, die in 1956 16% bedroeg, aldus het verslag.

Tekort

Hoewel in 1956 de expansie verdere voortgang maakte, werd de vooruitgang van het verbruik en de investeringen verwezenlijkt ten koste van een verscherping van het tekort op de lopende betalingsbalans; dit tekort steeg van 2039 miljoen frank in 1955 tot 3861 miljoen frank in 1956. Alleen de toevoer van overheidskapitaal op lange termijn maakte het mogelijk dit tekort te compenseren, terwijl daarentegen de terugtrekking van particulier kapitaal op lange termijn tot de verscherping ervan bijdroeg.

De Kongolese economie, aldus het verslag, staat voor het vraagstuk de eisen van een snelle en harmonische ontwikkeling van haar produktiecapaciteit te verzoenen met die van het binnenlands en buitenlands evenwicht van haar uitgaven en haar middelen. Kongo werd tot nu toe hierbij geholpen door de ruime waardering van zijn basisprodukten op de internationale markten en de hierdoor verkregen hoge buitenlandse ontvangsten. De kapitaaltoevoer, vooral uit het moederland, die de middelen van de nationale besparing aanvulde, liet toe de stijgende behoeften van de economie te dekken. Naarmate de inlandse bevolking aan de vooruitgang deelneemt, worden de verbruiksbehoeften groter en dringender. De handhaving van de investeringen op het huidige hoge peil vergt, onder deze omstandigheden, een aanhoudende en progressieve stijging van de waarde van het nationaal produkt en het nationaal inkomen. Daarom moet Kongo kunnen rekenen op een ononderbroken buitenlandse medewerking niet alleen van technici maar ook van kapitaal, ter aanvulling van de plaatselijke middelen, die niet voldoende zijn om een snelle en evenwichtige ontwikkeling te verzekeren.

De sedert enkele maanden optredende daling op de grondstoffenmark-

ten, die de Kongolese economie in het bijzonder aangaat, zou een weerslag kunnen hebben op de betalingsbalans en de binnenlandse besparing. Daarom is het des te belangrijker dat op een regelmatige toevoer van publiek en buitenlands kapitaal kan worden gerekend, onafhankelijk van de wisselvalligheden der politieke of economische conjunctuur. België heeft de verantwoordelijkheid van de ontsluiting van Kongo en Ruanda-Urundi op zich genomen. Dit houdt tevens de verplichting in erover te waken, dat de financiering van de economische en de sociale ontwikkeling van de Afrikaanse gebieden verzekerd wordt door een toevoer van middelen, die in overeenstemming is met de grote behoeften, aldus het jaarverslag van de Centrale Bank van Belgisch Kongo.

Diversen —

Gezinsvakantiegeld — In het Staatsblad van 8 juni is opgenomen een KB van 31 mei 1957 betreffende de toekenning van het gezinsvakantiegeld in 1957. Het bedrag van het gezinsvakantiegeld wordt vastgelegd naar rata van de dagen die in 1956 aanleiding hebben gegeven tot het toekennen van kinderbijslag. Het bedraagt per dag: 1.30 F voor het eerste kind; 1.30 F voor het tweede kind; 1.75 F voor het derde kind; 2.20 F voor het vierde kind en 2.90 F vanaf het vijfde kind. Wanneer echter de dagelijkse kinderbijslag, voor een bepaalde maand, door een maandelijkse forfaitaire bijslag vervangen werd, is het bedrag van het vakantiegeld dat met deze maand overeenstemt, gelijk aan: 32.50 F voor het eerste kind; 32.50 F voor het tweede kind; 43.75 F voor het derde kind; 55.— F voor het vierde kind en 72.50 F vanaf het vijfde kind. Het gezinsvakantiegeld wordt uitgekeerd door de organen die de kinderbijslag in 1956 hebben betaald.

Nieuwe telegraaftarieven — In verband met het verlies dat de telegraafdienst, ondanks een vermindering in de exploitatiekosten, nog steeds lijdt, worden met ingang van 1 september de telegraaftarieven verhoogd. Door deze verhoging kan het deficit, dat in 1956 47 miljoen frank bedroeg, met 23 miljoen frank worden verminderd. Volgens de nieuwe tarieven zal een telegram van 10 woorden in het binnenland 14 frank gaan kosten; iedere 5 woorden meer komen op 4 frank. De binnenlandse telegramwissels worden 20 frank. De toeslag voor een luxe telegram wordt 10 frank.

Bulgarije

Collectivisatie voltooid —

Het Bulgaarse ministerie van landbouw en bosbouw heeft volgens *Handelsblad-Times-Dienst* (23-8) de voltooiing aangekondigd van het collectiviseringsprogramma voor bebouwbaar land, dat in 1945 begon. Er zijn thans 3128 coöperaties van producenten voor boeren, die tezamen met de staatsboerderijen 87% van al de bebouwbare grond in het land dekken; 960.000 boerengezinnen zijn leden van deze coöperaties.

Een sterke ontevredenheid van de boeren over deze coöperaties heeft de landbouwoogsten verlaagd: de resultaten van het economische plan voor 1956 b.v. geven een verhoging van 15% aan voor het gemeenschappelijk bewerkte land, maar een vermindering van de produktie met 11% voor tarwe en met 30% voor maïs. Om dit tegen te gaan verleende de regering in november 1956 een reeks concessies aan de boeren. Deze concessies hielden o.a. in: pensioen voor de oudere boeren, die lid van de coöperatie waren en het vrijstellen van verplichte afleveringen van bepaalde fruitsoorten, aardappelen, haver, hooi en melk. In plaats hiervan koopt de staat nu de coöperatieve produkten tegen „vrije handelsprijzen" in. Ook behoeven de coöperatieve boeren niet langer wol van hun eigen schapen aan de staat te leveren.

Duitsland (Oost)

Prof. Kantorowicz naar West-Berlijn gevlucht —

Prof. Alfred Kantorowicz, hoogleraar aan de Humboldt-universiteit te Oost-Berlijn is volgens *DPA* (22-8) naar West-Berlijn gevlucht. Hij heeft in West-Duitsland asiel gevraagd. Kantorowicz (58 jaar), die een bekend communistisch theoreticus en schrijver is, was hoogleraar in de moderne letterkunde en directeur van het Instituut voor germanistiek van de Humboldt-universiteit. Op 22 augustus verklaarde hij voor de Westberlijnse radio, dat de opstand in Oost-Duitsland op 17 juni 1953, de recente gebeurtenissen in Hongarije en een „nieuwe golf van terreur tegen intellectuelen" in Oost-Duitsland hem gedwongen hadden, naar het Westen te vluchten.

Kantorowicz, die als officier van de Internationale Brigade aan de Spaanse burgeroorlog had deelgenomen, verliet Duitsland toen Hitler aan de macht kwam. Hij woonde eerst te Parijs; in 1940 vertrok hij naar de Ver. Staten, waar hij werkzaam was bij de Columbia Broadcasting Corporation. In 1945 keerde hij naar Oost-Berlijn terug.

Duitsland (West)

Geen herwaardering van de mark

Een woordvoerder van de Bondsregering heeft volgens *Reuter* op 20 augustus officieel medegedeeld, dat de regering met de leiders der Duitse centrale bank diepgaand de internationale valutasituatie had besproken, welke veroorzaakt werd door de aanhoudende krachtige toeneming der overschotten op de Westduitse betalingsbalans. De buitenlandse wisselkoers van de mark wordt, aldus de verklaring, bepaald door de verhouding tot de Amerikaanse dollar, zoals dit voor de meeste andere valuta's het geval is. De verhouding van de mark tot de Amerikaanse dollar vereist geen wijziging op grond van economische feiten. Alle geruchten omtrent voorgenomen opwaartse herwaardering van de mark zijn van alle grond ontbloot.

Naar *United Press* te Bonn vernam werd deze verklaring in hoofdzaak afgelegd om te voorkomen dat buitenlandse banken haar geld in Duitsland onderbrengen om zodoende winst te maken, wanneer de mark revalueert.

De beslissing van de Westduitse regering om niet over te gaan tot herwaardering van de mark zal de druk op het Engelse pond in hoge mate ontlasten, aldus verklaarden volgens *Ass. Press* financiële experts in Londen. Het Duitse besluit zal een einde maken aan de jacht der speculanten op Duitse valuta en zal daardoor een gunstige invloed oefenen op de Europese geldhandel.

Diversen —

Invoerrechten verlaagd — Met ingang van 20 augustus 1957 is volgens D P A (21-8) het ad valoremrecht voor ingevoerde industrieprodukten, voor zover het 1,5 à 2% ad valorem bedroeg, verlaagd tot 1% ad valorem en voor zover het 2,5 à 21% ad valorem bedroeg, is het met 25% verlaagd. Van deze verlaging van invoerrechten zijn uitgezonderd de tarieven voor produkten die vallen onder het EGKS-verdrag, alsmede de industriegoederen, die in een beschermingslijst zijn opgenomen. Het betreft hier het vierde deel van de verlaging van invoerrechten om redenen van conjunctuurpolitiek.

Geboortencijfer — Het ministerie van gezinszaken heeft bekendgemaakt, dat het geboortencijfer in het gebied van de Bondsrepubliek sterk is gedaald, nl. van 33-36 per 1000 inwoners in het begin van deze eeuw tot 15,7 in 1955. Hiermede heeft West-Duitsland na Zweden en Engeland het laagste geboortencijfer van West-Europa.

Aantal partijleden — Volgens een opgave van het ministerie van binnenlandse zaken zijn er van de ruim 50 miljoen Westduitsers ongeveer 1 miljoen bij een politieke partij aangesloten. De meeste leden heeft de sociaal-democratische partij, nl. 546.000. De Christen-Democratische Unie en de Christelijk-Sociale Unie, haar zusterpartij in Beieren, hebben samen 293.000 leden, de partij van de vluchtelingen heeft er 162.000, de liberale partij (de Freie Demokratische Partei) 78.000 en de conservatieve Duitse partij 41.000.

SS-ers in het leger — Naar A F P (23-8) verneemt zijn 566 leden van de nieuwe Westduitse strijdkrachten oud-SS-ers. 45 van hen zijn vroegere officieren en 316 vroegere onder-officieren. De commissie van de strijdkrachten die beslist over toelating van vrijwilligers, heeft voorts nog haar goedkeuring gehecht aan het in dienst nemen van nog 1326 oud-SS-ers, van wie 299 ex-officieren en 644 ex-onderofficieren. In totaal hebben 4386 oud-SS-ers zich aangemeld.

Engeland

Maatregelen tegen valutaspeculatie

Een belangrijke maatregel voor het tegengaan van speculatie in valuta's is op 21 augustus genomen door de Bank of England. Met ingang van die datum is het de Britse banken verboden kredietfaciliteiten te verlenen aan buitenlanders zonder voorafgaande machtiging van de Bank of England. Als deze laatste meent, dat het doel van het krediet de financiering van speculatieve wissel-operaties is, zal de machtiging niet worden verleend.

Volgens *AFP* (21-8) zullen vooral de Duitsers de gevolgen van deze maatregel ondervinden, daar van Duitse zijde gebruik werd gemaakt van de kredietfaciliteiten op korte termijn op de Londense markt voor de aankoop van Duitse marken in de verwachting, dat de mark in opwaartse richting zou worden geherwaardeerd.

Frankrijk

Nieuw statuut voor Algerije —

De commissie voor Noord-Afrika van de Franse regering, waarin de betrokken ministers en de chefs van de staven zitting hebben, heeft volgens *Reuter* (21-8) overeenstemming bereikt over de beginselen van een nieuw statuut voor Algerije. Voordat de tekst aan het kabinet wordt voorgelegd, zullen eerst de voornaamste politieke partijen worden geraadpleegd.

Volgens de gewoonlijk welingelichte politieke commentator van het conservatieve blad *Paris-Presse*, Paul Charpy, zou het nieuwe statuut het volgende inhouden:

1. Algerije is een integrerend deel van Frankrijk. De Franse regering blijft verantwoordelijk voor de diplomatie, de verdediging, de financiën en de justitie. Het nieuwe Algerije zal in de Franse parlementaire lichamen worden vertegenwoordigd. Het krijgt dertig afgevaardigden in de Nationale Vergadering.
2. Algerije zou worden verdeeld in zes of zeven zelfbesturende provincies, elk met een assemblee, die volgens algemeen kiesrecht wordt gekozen en met een regeringsraad. De vertegenwoordiging van de minderheden zou gewaarborgd zijn door het kiesstelsel, dat de minderheid een derde van de zetels garandeert. In zeker twee provincies — Algiers en Oran — zou een Europese meerderheid verzekerd zijn. Wellicht ook in Constantine.
3. In Algiers zou een coördinerende assemblee zetelen, aan welke de regionale assemblees bevoegdheden kunnen delegeren.
4. Een vertegenwoordiger van de Franse regering en een door de Franse president te benoemen en in Parijs gevestigd hof van arbitrage zouden eventuele geschillen tussen de assemblees en tussen de mohammedaanse en Europese gemeenschappen beslechten.

Indonesië

Inter-Indonesische RTC —

Het Indonesische kabinet heeft volgens *ANP* (22-8) ingestemd met het voorstel van de Nationale raad tot het houden van een inter-Indonesische conferentie als een poging om de betrekkingen tussen de centrale regering en de opstandige buitengewesten te normaliseren. Dit voorstel werd door president Sukarno in zijn functie van voorzitter van de Nationale raad, aan het kabinet voorgelegd.

In een door de regering uitgegeven communiqué werd medegedeeld, dat deze „ronde-tafelconferentie" in september te Djakarta zal worden gehouden, in het gebouw waarin in 1945 de onafhankelijkheid van Indonesië werd afgekondigd. Zij zal onder leiding staan van premier *Djuanda Kartawidjaja*. Het kabinet zal de deelnemers aan deze RTC uitnodigen, namelijk vertegenwoordigers van de centrale regering en vertegenwoordigers van de burgerlijke en militaire besturen van de buitengewesten met hun adviseurs, en andere prominente leiders „die naar het oordeel der regering geschikt zijn om aan de conferentie deel te nemen".

Dit nieuwe plan van de regering is in de hoofdplaatsen van de buitengewesten met gemengde gevoelens ontvangen.

In Padang, de hoofdstad van Midden-Sumatra, wees majoor *Sowjan Ibrahim*, lid van de Bantengraad welke daar het gezag uitoefent, Djakarta als conferentieplaats van de hand, omdat „de hoofdstad vol spanningen, controversen en intriges is". Weliswaar juichte hij het idee van een dergelijke conferentie toe, doch hij herinnerde er aan, dat reeds eerder tal van conferenties zijn gehouden, welker besluiten evenwel nooit werden uitgevoerd.

In Palembang, de hoofdstad van Zuid-Sumatra, waarschuwde de islamitische leider *Rasjid Siddik*, dat de conferentie van geen enkele betekenis zal zijn, als bij het uitnodigen van de vertegenwoordigers van de buitengewesten dezelfde procedure wordt gevolgd als bij de vorming van de Nationale raad, toen president Sukarno alleen maar die mensen koos die hij graag mocht.

Majoor *Somba*, de militaire gouverneur van de provincie Celebes, juichte de conferentie toe als een poging tot het vinden van een oplossing voor de talloze binnenlandse problemen.

Zowel president Sukarno als oud-vice-president Hatta hebben zich volgens *ANP* (24-8) bereid verklaard de ronde-tafelconferentie bij te wonen.

Jaarverslag Bank Indonesia —

„Kon ik in mijn vorig verslag melding maken van gunstige externe factoren in de vorm van stijgende prijzen voor Indonesische exportprodukten, in het thans achter ons liggende jaar is dat niet meer het geval. De exportmarkten, waarvan de economische ontwikkeling van Indonesië nog zo uitermate afhankelijk is, vertoonden in de huidige verslagperiode een dalende tendentie. Weliswaar verbeterde de toestand enigszins in de laatste maanden van 1956 ten gevolge van voorraadvorming en/of speculatieve aankopen in verband met de zg. Suez-crisis, doch toen het gewapend conflict werd geëindigd, zette de onderbroken daling zich verder voort", aldus ontleent de *Nwe Rotterdamse Crt.* (19-8) aan een beschouwing van de president van de Bank Indonesia, *Sjafruddin Prawi-*

ranegara, in zijn verslag over het op 31 maart geëindigde boekjaar 1956/1957.

De gevolgen van deze ongunstige externe ontwikkeling, tezamen met andere interne oorzaken zijn uiteraard niet uitgebleven. De exportopbrengst, die van 1954 op 1955 met ruim Rp. 1,2 miljard toenam, verminderde met Rp. 400 miljoen. Op zichzelf lijkt deze achteruitgang van niet al te grote betekenis. Men heeft evenwel in 1954 en 1955 de import met het oog op de toenmalige deviezenpositie sterk aan banden gelegd. Toen de exportopbrengsten in de loop van 1955 ruimer vloeiden, was het begrijpelijk, dat men de import verhoogde met het resultaat dat in de laatste maanden van 1955 flinke prijsdalingen in vele sectoren optraden. De volle uitwerking van de vrijmaking van de import tekende zich evenwel eerst in 1956 af.

Inflatoire invloeden

Door de plaatsgehad hebbende enorme toeneming van de overheidsuitgaven, waartegenover geen adequate vermeerdering van de overheidsontvangsten stond hetgeen resulteerde in een nog groter deficit over 1956 dan reeds het geval was in 1955, zomede de inflatoire invloed in de particuliere kredietsector, nam de import echter een grotere omvang aan dan in verband met de deviezenpositie wenselijk en toelaatbaar was te achten. Bovendien werd de import ook nog vergroot door een aanzienlijke vermeerdering van de rijstimport (ongeveer Rp. 1 miljard), m.a.w. de import liep door de plaatsgevonden liberaliserende maatregelen en de daaropvolgende enorme inflatoire tendensen, zich uitende in een onverzadigbare importhonger, min of meer uit de hand. De import beliep in 1956 Rp. 9,389 miljoen, of Rp. 3,142 miljoen meer dan in het voorgaande jaar.

Achteruitgang buitenlandse handel

Deze gang van zaken kon niet anders dan tot een vermindering van het saldo op de handelsbalans leiden. In 1955 sloot de buitenlandse handel met het fraaie cijfer van bijna Rp. 3,8 miljard, in 1956 met slechts 218 miljoen. Op de lopende rekening was het actieve saldo in 1955 Rp. 1,184 mln., in 1956 sloeg dit saldo om in een passief ad Rp. 1.788 mln. Ten slotte teerde men in 1956 aan deviezen in met een bedrag van Rp. 1.112 mln. tegen een deviezenwinst van Rp. 1.015 mln. in 1955. De deviezenreserves zelf bedroegen per eind 1955 Rp. 2.678 mln., per eind 1956 Rp. 1.566 mln.

Het spreekt vanzelf, dat de overheid niet werkeloos is gebleven bij deze gang van zaken. Enerzijds werden maatregelen genomen om de export op gang te houden, of zo mogelijk te verbeteren, anderzijds wilde men de import door kostenverhogingen, derhalve langs indirecte weg, beperken.

Met betrekking tot de overheidsfinanciën kan worden opgemerkt, dat de *netto-uitgaven* in het verslagjaar gestegen zijn van Rp. 12.397 mln., in 1955 tot Rp. 18.031 mln., terwijl de netto-ontvangsten een stijging vertoonden van Rp. 10.307 mln. tot Rp. 15.733 mln.

Een *tekort* op de begroting doet altijd het ergste vrezen voor de monetaire positie, aldus het verslag. Inderdaad is de geldcirculatie in 1956 wederom toegenomen van Rp. 12.234,0 mln. in 1955 tot Rp. 13.393,5 mln., een vermeerdering derhalve met Rp. 1.159,5 mln.

De monetaire situatie

Per saldo is de overheid tot een bedrag van Rp. 2.267,4 mln. debet geweest aan de toeneming van het geldvolume. Daarnaast heeft de particuliere sector met Rp. 988,7 mln. tot inflatore geldschepping bijgedragen. Daarentegen bracht de buitenlandse sector een deflatoor effect ten belope van Rp. 1.815,0 mln. teweeg, welke tezamen met enkele andere deflatore invloeden ad Rp. 281,6 mln. ten slotte de geldvermeerdering brachten tot het hierboven aangegeven cijfer.

Gedurende de eerste drie maanden van 1957 bleef de geldhoeveelheid, vergeleken bij december 1956, nagenoeg ongewijzigd, zij beliep toen nl. Rp. 13.395,0 mln.

Het is duidelijk, dat het land zich in een ernstige financieel-monetaire toestand bevindt, aldus het verslag. Terwijl derhalve de export zelf door externe factoren, t.w. lagere wereldmarktprijzen dan in 1955, stagneerde, worden de moeilijkheden voortspruitende uit dalende deviezenontvangsten, nu in niet geringe mate vergroot. Opmerkelijk in dit verband is dat de exportaanmeldingen een scherpe daling vertonen.

De grotere geldcreatie met daarnaast de afnemende deviezen-inkomsten resulteerden in een voortdurend dalende gouddekking. Deze beliep eind 1955 29,1%, eind maart 1956 26,8%, eind december 1956 21,9% en eind maart 1957 17,6%.

Gebrek aan onderling begrip

Meer dan ooit is het duidelijk, dat zolang in Indonesië geen politieke stabiliteit aanwezig is, er van een economisch beleid, gericht op de ontwikkeling van het land, en van een daarop afgestemd financieel en monetair beleid door de betrokken autoriteiten vrijwel geen sprake is en kan zijn, aldus het verslag.

De grondoorzaak van het gebrek aan onderling begrip tussen centrale regering en regionale autoriteiten is naar de mening van de directie te vinden in het feit, dat de centrale overheid inderdaad te weinig aandacht heeft geschonken aan de wensen en behoeften van de gebieden buiten Djakarta, in het bijzonder de gebieden buiten Java. Deze verwaarlozing is weer een gevolg van de omstandigheid, dat de politieke partijen, die het parlement beheersen, te veel bezig werden gehouden door onderlinge veten en verdeling van ambten. Hierdoor schoot het parlement, en implicite de regering, in haar taak tekort; zij had eenvoudigweg te weinig gelegenheid voldoende aandacht te schenken aan het gehele gebied van Indonesië met zijn vele en velerlei belangen, noden, behoeften en wensen.

Het spreekt intussen vanzelf, dat voor het herstel van het onderlinge begrip tussen centrale en regionale overheden, deze laatste, met alle autonomie die haar toekomt, niettemin dienen te beseffen, dat het noch vanzelfsprekend noch economisch verantwoord is, om de begrotingsinkomsten en de deviezenopbrengsten tussen haar en de regering eenvoudigweg mathematisch te verdelen.

Voor alles is, aldus het verslag, nodig herstel van de politieke stabiliteit, de verstoring waarvan het land thans in een ernstige financieel-economische toestand heeft gebracht. Zonder deze politieke stabiliteit kunnen de zuiver economische maatregelen weinig effect sorteren, omdat de lekken ten aanzien van deviezenopbrengsten en begrotingsuitgaven aanhouden. Vertrouwen en wederzijds begrip zijn nodig, waarbij in dezen de centrale overheid dient voor te gaan door zoveel mogelijk tegemoet te komen aan de economische noden en behoeften

van de daerah's, en deze op hun beurt bereidheid dienen te tonen tot redelijk overleg en zelfbeheersing, aldus besluit het verslag.

Internationaal Nieuws

Nieuw Westelijk ontwapeningsvoorstel —

Op de ontwapeningsconferentie te Londen hebben de vier Westelijke landen volgens *Reuter* op 21 augustus voorgesteld de kernproeven voorlopig gedurende een periode van twee jaar op te schorten.
Voorwaarde is dat met de Sowjet-Unie overeenstemming wordt bereikt over een bevredigend inspectiesysteem. Dit nieuwe voorstel vormt een onderdeel van het Westelijke plan voor een gedeeltelijk ontwapeningsakkoord. Het laat de mogelijkheid open om de voorgestelde beginperiode voor staking der proeven te verlengen.
President *Eisenhower* heeft in een op 21 augustus afgelegde verklaring gezegd, dat de VS bereid zijn de kernproeven voor een periode van twee jaar te staken, onder bepaalde voorwaarden en waarborgen, als een ontwapeningsakkoord voor een eerste fase. Een van de vereiste waarborgen is, dat de Sowjet-Unie het Amerikaanse standpunt aanvaardt, dat men in de periode van twee jaar een aanvang maakt met blijvende stopzetting van de produktie van splijtbare stoffen voor wapendoeleinden, en instemt met inspectiesystemen, om de tenuitvoerlegging daarvan te verzekeren. De VS zullen totdat een dergelijk akkoord van kracht wordt, voortgaan met de kernproeven.
De beide door de Westelijken voorgestelde stadia omvatten, aldus *Reuter*, elk twaalf maanden. De eerste fase der staking van kernproeven zou ingaan na totstandkoming van een gedeeltelijk ontwapeningsakkoord indien daarbij overeenstemming is bereikt over de instelling van met wetenschappelijke instrumenten uitgeruste controleposten in de Sowjet-Unie, Engeland, de Ver. Staten en het gebied van de Grote Oceaan. Deze periode van twaalf maanden zou met eenzelfde tijdvak worden verlengd.
Men zou na de tijd van twee jaren de kernproeven weer voortzetten, indien dit laatste inspectiesysteem niet tot tevredenheid van alle partijen zou zijn ingesteld. De proeven mogen ook reeds na het eerste jaar hervat worden, indien het eerstgenoemde inspectiesysteem (voor controle op de staking van kernproeven) niet tot tevredenheid van alle partijen zou hebben gewerkt. Zo men weer voortgaat met de proeven zouden alle partijen van te voren opgave doen van de te nemen proeven en van de grootte der vrijkomende hoeveelheden energie, om althans een beperkte waarneming te doen geschieden, en tevens om de hoeveelheid vrijkomende radio-actieve stof te beperken.
De Sowjet-gedelegeerde *Zorin* verklaarde naar aanleiding van het Westelijke voorstel, dat, hoewel de voorgestelde periode van opschorting was verlengd (de SU heeft een onvoorwaardelijke opschorting van twee tot drie jaar geëist) het voornaamste struikelblok was gebleven. Dit was de Westelijke eis, dat men het bij voorbaat eens moest zijn geworden over alle maatregelen van gedeeltelijke ontwapening, voordat opschorting van de proeven een feit kan worden.

(Vor. ber. pag. 13423/2).

België wenst voorlichting door de VN over het bewapeningsgevaar

In een nota aan de secretaris-generaal der Ver. Staten, Hammarskjoeld, heeft België gevraagd, dat de Alg. Vergadering de mogelijkheden zal onderzoeken „de volken van de wereld in te lichten over de gevaren van de bewapeningswedloop en in het bijzonder over de vernietigende gevolgen der kernwapens". De Belgische afgevaardigde bij de Ver. Naties, *J. Nisot*, heeft op 12 aug. Hammarskjoeld verzocht de kwestie op de agenda van de a.s. Alg. Vergadering te plaatsen.
Het verzoek ging vergezeld van een ontwerpresolutie, die Hammarskjoeld opdracht wil geven het volgende jaar een plan voor een collectieve publiciteitscampagne bij de Alg. Vergadering in te dienen. Via de radio, televisie en de film zou men het publiek moeten inlichten over de kosten van de bewapeningswedloop, de gevaren van de kernwapens en de onmogelijkheid om zich tegen kernwapens te verdedigen, aldus het Belgische ontwerp.

Engeland en het Internationale Hof

De Britse regering heeft volgens *Reuter* (23-8) in een witboek voorbehoud gemaakt ten aanzien van de aanvaarding der bindende jurisdictie van het Internationaal Gerechtshof. Voorheen aanvaardde zij die jurisdictie ipso facto, op voorwaarde van wederkerigheid. Volgens een voorbehoud, waarvan reeds in een brief aan de secretaris-generaal der VN d.d. 18 april jl. is kennisgegeven, wordt de voorwaarde van wederkerigheid verscherpt.
Een uitzondering wordt namelijk gemaakt voor gevallen, waarbij de andere partij in een geschil alleen met betrekking tot die kwestie de bindende jurisdictie van het Hof heeft aanvaard of voor het geval die aanvaarding geschiedde minder dan een jaar voordat de betrokken kwestie bij het Hof aanhangig werd gemaakt. De bedoeling van dit voorbehoud is de mogelijkheid uit te sluiten, dat een andere regering de jurisdictie van het Hof voor een bepaalde kwestie aanvaardt, wanneer zij denkt ten deze in een gunstige positie te verkeren, maar dit weigert wanneer de Britse regering meent in het voordeel te zijn.
Volgens een tweede voorbehoud aanvaardt de Britse regering de jurisdictie van het Hof niet meer in geschillen, die betrekking hebben op kwesties welke, naar de mening van de Britse regering, de nationale veiligheid van Engeland of een van zijn afhankelijke gebieden betreffen. De interpretatie van het begrip „nationale veiligheid" behoudt de Britse regering zich voor.

Nederland

Brief vakbonden aan regering over de huurverhoging —

De drie grote vakbonden, het CNV, de KAB en het NVV, hebben zich op 21 augustus in een gezamenlijke brief tot de ministerraad gewend, waarin zij verklaren dat zij de ontstemming, welke volgens hen alom in den lande is ontstaan over de verhoging van de huren van nieuwe woningen, alleszins gerechtvaardigd achten. Zij dringen erop aan dat deze huurverhoging tot het strikt noodzakelijke wordt beperkt en hopen dat dit opgelost zal worden in een bespreking van de minister van volkshuisvesting en bouwnijverheid met de desbetreffende commissie uit de Tweede Kamer.

(Vor. ber. pag. 13425/1)

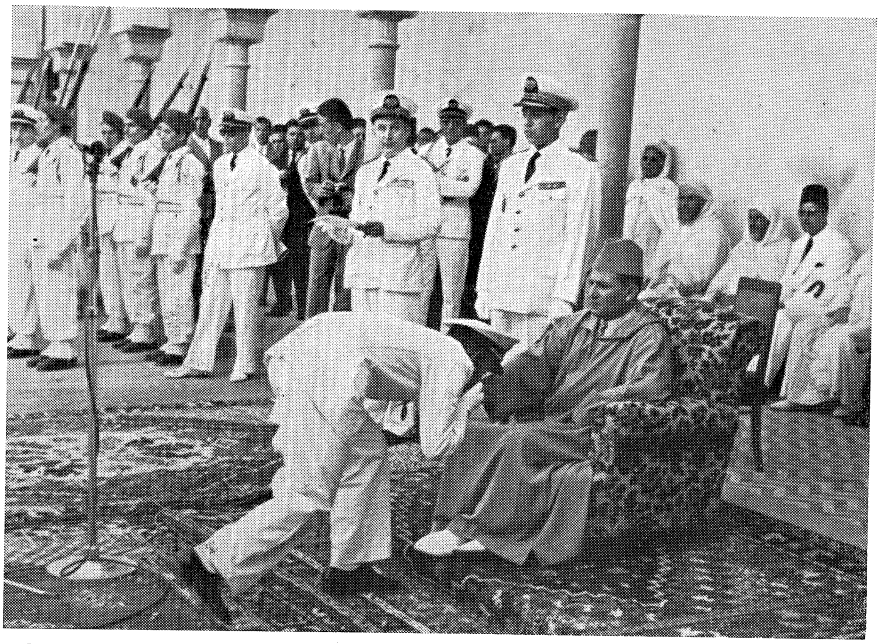
De emigratie in 1956 —

De repatriëring uit Indonesië was in 1956 belangrijk, doch het aantal — 23766 — bleef onder dat van 1955,

Marokko

Koninkrijk —

Naar op 14 augustus te Rabat is medegedeeld, heeft sultan Mohammed V besloten zijn titel te veranderen in koning. Hij zal voortaan aangesproken worden als Zijne Majesteit Mohammed V, koning van Marokko. Vroeger luidde dit: „Zijne Majesteit Mohammed Ben Joessef, sultan van Marokko". Dientengevolge heet het land voortaan het Koninkrijk Marokko in plaats van het Cherifijnse Rijk.

Op 21 augustus hebben ruim 500 jonge officieren en 240 onder-officieren de eed van trouw aan koning Mohammed afgelegd. Naast de koning staat zijn zoon, prins Moulay Hassan, die opperbevelhebber van de Marokkaanse strijdkrachten is.

toen het 29634 bedroeg, aldus ontleent *Het Vaderland* (20-8) aan het jaarverslag over 1956 van de organen voor de emigratie.

De emigratiecijfers naar Canada, 7651, vertoonden een stijging, (v.j. 6654, in 1952 20653). De emigratie naar Australië (10959, v.j. 13731), Zuid-Afrika (1819, v.j. 2839) en Brazilië (288, v.j. 447) verminderde. Zij wordt als constant beschouwd voor Nieuw-Zeeland (1335, v.j. 1266), en Rhodesia (356, v.j. 449).

Het totaal aantal emigranten dat sinds 1946 tot einde 1956 uit Nederland vertrok, bedraagt voor Argentinië 944, Australië 81603, Brazilië 3418, Canada 112674, Nieuw-Zeeland 14413, Rhodesia 1175, de Ver. Staten 35575, Zuid-Afrika 24722, en overige landen (excl. Europa) 2367.

De agrarische emigratie vertoont een sterke teruggang sinds 1952, na tot die tijd van 1948 af gestegen te zijn van 2384 tot 4067. Het aantal geëmigreerde agrarische beroepsoefenaren was in 1953 3487, in 1954 2110, in 1955 1169 en in 1956 993.

In totaal verlieten in 1956 31778 emigranten ons land, ruim 2000 meer dan in 1955.

De Ver. Staten hadden in 1953 een extra-quotum van 17000 personen toegestaan. Het moest vóór 31 december 1956 verbruikt worden. Negentig procent werd vóór deze datum uitgegeven.

Bij de huidige omvang van de emigratie is van een aanmerkelijke verlichting van het bevolkingsvraagstuk nauwelijks sprake, aldus het verslag. Dit blijkt uit het aantal gerepatrieerden uit Indonesië, de 3000 Hongaren die in Nederland werden opgenomen en nog anderen. Daardoor steeg het overschot — meer binnenkomenden dan vertrekkenden — van 5198 in 1955 tot 11138 in 1956.

Industrieel garantiefonds —

In het Staatsblad no. 295 is opgenomen de wet van 18 juli 1957, houdende oprichting van een stichting ter bevordering van de voorziening in de behoefte van in Nederland gevestigde of te vestigen industriële ondernemingen aan risicodragend kapitaal (Wet Stichting Industrieel Garantie Fonds).

De stichting, die te Den Haag is gevestigd, tracht haar doel te verwezenlijken door: a) het mede-oprichten van en/of het deelnemen in financieringsmaatschappijen; b) het verstrekken van garanties voor door die financieringsmaatschappijen op te nemen leningen en, in verband daarmede, het verlenen van vergoedingen aan deze maatschappijen voor de door hen geleden verliezen; c) het verstrekken van dividendgaranties op participaties.

De stichting heeft een stichtingskapitaal van *f* 30 miljoen. De minister van economische zaken is gemachtigd, ter aanvulling van dit kapitaal, telkens wanneer hij zulks nodig oordeelt, ten laste van het rijk bedragen tot een totaal van ten hoogste *f* 70 miljoen ter beschikking van de stichting te stellen.

Europa-postzegel —

De PTT zal op 16 september postzegels uitgeven, die zijn gewijd aan de Europese samenwerking. De zegels, die de waarden van 10 en 30 cent hebben, zijn ontworpen door Dick Elffers (Amsterdam). Het hoofdmotief bestaat uit een zespuntige ster; bij elke punt staat een letter van het woord Europa. De ster, die gebouwd is in de vorm van een schoepenrad, symboliseert de activiteiten van de bij de Europese Kolen- en Staalgemeenschap aangesloten landen.

Voorzitter stafchefs —

Op voordracht van de Verenigde chefs van staven heeft de minister voor defensie besloten luitenant-generaal *H. Schaper,* chef van de luchtmachtstaf, met ingang van 1

januari 1958 te benoemen tot voorzitter van het comité Verenigde chefs van staven, als opvolger van generaal *B. R. P. F. Hasselman.*

Het parlement 5 mei-30 juli —

Eerste Kamer

8 mei — Hoofdstuk IX A (volkshuisvesting en bouwnijverheid) der rijksbegroting-1957 z.h.st. aangenomen.
14 mei — Hoofdstuk V (binnenlandse zaken, bezitsvorming en publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie) der rijksbegroting-1957 z.h.st. aangenomen.
22 mei — Hoofdstuk VII B (financiën) der rijksbegroting-1957 z.h.st. aangenomen.
28 mei — Z.h.st. aangenomen rijkswet tot goedkeuring van de luchtvaartovereenkomst (Washington, 3 april 1957) met de Ver. Staten.
5 juni — Z.h.st. aangenomen de hoofdstukken XI (landbouw, visserij en voedselvoorziening) en XIII (zaken overzee) der rijksbegroting-1957. Met 37-11 (PvdA) stemmen aangenomen de motie-Geuze (CHU) betreffende uitkering v. d. bijdragen, gemoeid met de verhoging v. d. voor bedrijfsgebouwen geldende normen in de kostprijsberekeningen voor garantieprijzen van landbouwprodukten.
18 juni — Z.h.st. aangenomen de wetsontwerpen: verlenging werkingsduur noodwet kinderbijslag kleine zelfstandigen; wijz. fin. verhouding tussen rijk en gemeenten en tussen rijk en provinciën; wijz. inkomsten- en loonbelasting.
2 juli — Z.h.st. aangenomen de wetsontwerpen: uitkering kraamgeld aan enige groepen niet ingevolge het ziekenfondsbesluit verzekerden; wijz. kindertoelagewet voor gepensioneerden; wijz. wet op de strandvonderij; politiewet (met aant. J. Reijers (CHU) tegen); nadere wijz. vleeskeuringswet; overbrenging kraamgelduitkering van ziektewet naar ziekenfondsbesluit; compensatie premie AOW ongevallenrentetrekkers; regeling rechtsbijstand aan on- en minvermogenden.
9 juli — Z.h.st. aangenomen de wetsontwerpen: aanvullende bepalingen tot het verlenen van de bevoegdheid van tandheelkundige — een voorstel-Matser (KVP) — om de stemming uit te stellen tot de regering de nota i.z. de tandheelkundige behandeling heeft ingediend, verworpen met 31—27 stemmen); nadere wijz. invaliditeitswet; nieuwe bepalingen betreffende de loodsdienst voor zeeschepen.
16 juli — Z.h.st. aangenomen de wetsontwerpen: verhoging met een tijdelijke toeslag v. d. pensioenen krachtens de wet buitengewoon pensioen zeelieden-oorlogsslachtoffers; idem krachtens de wet buitengewoon pensioen 1940-1945; wet Stichting Industrieel Garantiefonds.
23 juli — Z.h.st. aangenomen de wetsontwerpen: goedkeuring overeenkomst (Washington, 22 juni 1956) met de Ver. Staten betreffende het niet-militair gebruik van atoomenergie; beperkingswet Ned. toeslagen op Ind. pensioenen; toelagewet Ind. pensioenen; wijz. grens tussen de provinciën Gelderland en Noordbrabant; wijz. grens Heerenveen en Opsterland en Utingeradeel en Doniawerstal; wijz. grens Venlo en Grubbenvorst.
24 juli — Wijz. huurwet (zie pag. 13395/1) met 56-8 stemmen aangenomen; wet grootboek woningverbetering aangenomen met 40—24 stemmen; z.h.st. aangenomen: fiscale voorzieningen i.v.m. de reservering van gelden voor verbetering van woningen; motie-Hellema (pag. 13395/1) landbouwwet.
30 juli — Z.h.st. aangenomen de wetsontwerpen: nadere regeling toekenning v. e. uitkering en pensioen aan oud-leden v. d. Tweede Kamer zomede v. e. pensioen aan hun weduwen en wezen; tijdelijke verhoging van vennootschapsbelasting; tijdelijke wijz. omzetbelasting; wijz. personele belasting; wijz. fin. verhoudingen tussen rijk, gemeenten en provinciën; schorsing investeringsaftrek; wijz. sociale uitkeringen; regeling aanspraken op uitkering terzake v. Duitse rentenverzekeringen van Ned. werknemers, die tussen 13 mei 1940 en 1 sept. 1945 in Duitsland in loondienst werkzaam zijn geweest; wijz. Wetboek v. Koophandel en Wetboek v. Strafrecht; wet havenschap Delfzijl.

Tweede Kamer

7 mei — Z.h.st. aangenomen de wetsontwerpen: nadere wijz. invaliditeitswet; compensatie premie AOW ongevallenrentetrekkers.
8 mei — Wetsontwerp regeling rechtsbijstand aan on- en minvermogenden z.h.st. aangenomen.
14 mei — Goedkeuring verdrag (den Haag, 27 maart 1956) van vriendschap, handel en scheepvaart met de Ver. Staten met 120-12 (2 CHU, 6 CPN, 1 PvdA en 3 SGP) stemmen aangenomen. Z.h.st. goedgekeurd de wetsontwerpen: goedkeuring luchtvaartovereenkomst (Washington, 3 april 1957) met de Ver. Staten; wijz. inkomsten- en loonbelasting.
21 mei — Wetsontwerp verlenging werkingsduur noodwet kinderbijslag kleine zelfstandigen z.h.st. aangenomen. Interpellatie-Roosjen n.a.v. opheffing Nat. Reserve (zie pag. 13252/2). Interpellatie-Wagenaar (CPN) n.a.v. bezoek van gen. Speidel.
7 juni — Wijz. huurwet z.h.st. aangenomen (zie pag. 13344/1); wet grootboek woningverbetering aangenomen met 94-44 stemmen; fiscale voorzieningen i.v.m. de reservering v. gelden voor verbetering van woningen z.h.st. goedgekeurd.
12 juni — Z.h.st. aangenomen de wetsontwerpen: wijz. art. 349, 2e lid, en art. 250 Wetboek v. Strafvord.; wijz. kindertoelagewet voor gepensioneerden; nadere wijz. vleeskeuringswet. Interpellatie-Ruijgers (PvdA) betreffende de besteding van *f* 25 miljoen voor de hulp aan minder ontwikkelde gebieden. Voorstel-Burgers (PvdA), waarin de commissie van voorbereiding werd verzocht eindverslag uit te brengen over de ontwerpwet geneesmiddelenvoorziening, verworpen met 52-45 stemmen.
13-14 juni — Interpellatie-Posthumus (PvdA) over de IJtunnel (zie pag. 13312/3).
14 juni — Z.h.st. aangenomen de wetsontwerpen: wijz. wet op de strandvonderij; overbrenging kraamgelduitkering van ziektewet naar ziekenfondsbesluit; uitkering kraamgeld aan enige groepen niet ingevolge het ziekenfondsbesluit verzekerden.
19 juni — Wetsontwerp schorsing investeringsaftrek z.h.st. aangenomen.
25 juni — Het kweekscholenplan voor kennisgeving aangenomen.
27 juni — Z.h.st. aangenomen de wetsontwerpen: verhoging met een tijdelijke toeslag van de pensioenen krachtens de wet buitengewoon pensioen zeelieden-oorlogsslachtoffers; idem krachtens de wet buitengewoon pensioen 1940-1945.
3 juli — Z.h.st. aangenomen de wetsontwerpen; wet havenschap Delfzijl; wijz. personele belasting (zie pag. 13343/3); wijz. financiële verhouding tussen rijk, gemeenten en provinciën.
4 juli — Z.h.st. aangenomen de wetsontwerpen: wet havenschap Delfzijl; wijz. schapsbelasting; tijdelijke wijz. omzetbelasting.
5 juli — Z.h.st. aangenomen de wetsontwerpen: wijz. wet op woonwagens en woonschepen; wijz. Wetboek v. Koophandel en Wetboek v. Strafrecht.
9 juli — Wetsontwerp nieuwe regeling van de pacht met 104-7 (5 CPN en 2 SGP) stemmen aangenomen. Z.h.st. aangenomen de wetsontwerpen: beperkingswet Ned. toeslagen op Ind. pensioenen; toeslagwet Ind. pensioenen; goedkeuring overeenkomst (Washington, 22 juni 1956) met de Ver. Staten betreffende het niet-militair gebruik van atoomenergie; goedkeuring statuut (New York, 26 okt. 1956) v. d. Int. Organisatie voor Atoomenergie (zie ook pag. 13298/2); nadere regeling toekenning v. e. uitkering en pensioen aan oud-leden v. d. Tweede Kamer zomede v. e. pensioen aan hun weduwen en wezen; wijz. grens Heerenveen en Opsterland en Utingeradeel en Doniawerstal; wijz. grens Venlo en Grubbenvorst; wijz. grens tussen de provinciën Gelderland en Noordbrabant; regeling aanspraken op uitkering ter zake van Duitse rentenverzekeringen van Ned. werknemers die tussen 13 mei 1940 en 1 sept. 1945 in Duitsland in loondienst werkzaam zijn geweest; wijz. sociale uitkeringen. Met alg. stemmen goedgekeurd de verhoging van pensioenen v. oud-ministers, oud-staatssecretarissen en oud-leden der Tweede Kamer.

(Vor. ber. pag. 13214/3)

Sowjet-Unie

Geen „eerste vice-premiers" meer

De Sowjet-regering heeft volgens *Reuter* (8-8) de titel „eerste vice-premier" weer afgeschaft. Sedert Stalins dood in maart 1953 werd er onderscheid gemaakt tussen eerste vice-premiers en gewone vice-premiers.

A. Mikojan en *J. Koezmin,* tot dusver eerste vice-premiers, zijn voortaan vice-premiers, evenals *Kosygin,* die begin juli tot gewoon vice-premier is benoemd. De regering wordt thans geleid door één premier (*Boelganin*) en drie vice-premiers. Aangenomen wordt, dat de titel is afgeschaft, omdat er door de recente reorganisaties nog maar één gewone vice-premier over was.

Diversen —

Waterkrachtcentrales — De grote waterkrachtcentrale te Krasnojarsk aan de rivier de Jenisei in Siberië, aan de bouw waarvan men is begonnen, zal volgens Tass (27-6) de grootste centrale van de wereld worden. Zij zal in 1961 gereed moeten komen. De capaciteit was aanvankelijk bepaald op 3,6 miljoen kW, doch er is gebleken, dat de capaciteit kan worden verhoogd tot 4 miljoen kW. De capaciteit van de waterkrachtcentrale Bratsk, in aanbouw aan de rivier Angara in Siberië, zal 3,6 mln. kW bedragen. De capaciteit van de waterkrachtcentrale te

Koebisjew aan de Wolga zal 2,1 mln. kW bedragen. De centrale te Krasnojarsk zal tweemaal het vermogen hebben van de centrale van de Grand Couleedam in de Ver. Staten.

Verplichte levering afgeschaft — Het centrale comité der CPSU en de Sowjetregering hebben volgens Tass op 4 juli besloten met ingang van 1 januari 1958 de verplichte levering van landbouwprodukten voor een aantal categorieën kleine individuele exploitanten af te schaffen. Van deze afschaffing zullen profiteren de leden van de collectieve boerderijen (kolchozen), de leden van de industrie- en visserijcoöperaties, de leden van de coöperaties van oorlogsinvaliden, de fabrieksarbeiders en ambtenaren die permanent werken in staatsbedrijven en -instellingen en die op het platteland, in de steden of in de onmiddellijke omtrek hiervan wonen. Het betreft hier de opbrengst van de particuliere stukjes grond van deze mensen. De normen voor de verplichte levering van landbouwprodukten door leden van de kolchozen, de arbeiders en employés waren in 1953 al aanzienlijk verlaagd. De collectieve boerderijen en de staatsboerderijen leverden in 1956 84% van de totale hoeveelheid melk en 81% van het vlees. De hoeveelheden melk en vlees, die de individuele bedrijven van leden van kolchozen, arbeiders en employés verplicht hadden geleverd, hadden resp. slechts 7.2 en 10.2% van het totaal bedragen.

Sachalin — Japanners die na een jarenlang verblijf op het eiland Sachalin, dat vóór Wereldoorlog II voor de helft Japans was, in Japan zijn teruggekeerd, hebben volgens Ass. Press (30-7) verklaard dat het eiland een grote basis voor de Sowjet-luchtmacht en vloot is geworden. De vroegere havenstad Odomari is de marinebasis Korsakow geworden. Er zijn veel vliegvelden, wegen en spoorwegen in het vroegere zuidelijke deel van het eiland aangelegd. De bevolking is sedert de oorlog verdrievoudigd en telt nu circa een miljoen zielen. De Japanners ramen de kolenproduktie van Sachalin op een miljoen ton per jaar. Het grootste deel van deze produktie wordt naar Siberië uitgevoerd.

Ver. Staten

Nieuwe minister van defensie —
President Eisenhower heeft op 7 augustus *Neil H. McElroy,* president-directeur van Procter & Gamble Co. (zeep), benoemd tot minister van defensie als opvolger van *Charles E. Wilson.*
McElroy is ook directeur van de General Electric Co. en van de Chrysler Corp., welke maatschappijen veel defensie-opdrachten uitvoeren. Van deze functies zal hij afstand moeten doen, wanneer zijn benoeming tot minister van defensie bekrachtigd is. Zijn inkomen bedroeg tot dusver $ 285.000 per jaar. Als minister zal hij slechts $ 25.000 per jaar ontvangen.
De nieuwe minister is in Washington geen onbekende figuur. In 1955 was hij voorzitter van een conferentie over onderwijsvraagstukken in het Witte Huis. Voorts was hij lid van de adviesraad van het ministerie van handel, waarin vooraanstaande zakenlieden zitting hebben.

Nieuwe directeur ICA —
President Eisenhower heeft op 9 augustus *James H. Smith Jr.* benoemd tot directeur van de International Cooperation Administration, het bureau voor Amerikaanse hulp aan het buitenland. Hij volgt in deze functie *John B. Hollister* op. Smith was van 1953-1956 adjunct-secretaris van de marineluchtvaartdienst.

De CP: Veroordelingen herzien - Collectief leiderschap —
Het Opperste Gerechtshof te Washington heeft volgens *Reuter* op 17 juni de veroordeling van 5 leiders der Amerikaanse communistische partij in Californië nietig verklaard. Zij zijn ontslagen van rechtsvervolging.
Tegen 9 andere communistische partijfunctionarissen, die evenals de eerste 5 veroordeeld waren wegens samenzwering om de gewelddadige omverwerping van de Amerikaanse regering te propageren, gelastte het Hof een nieuw proces. Zij waren allen in augustus 1952 veroordeeld tot 5 jaar gevangenisstraf en een boete van $ 10.000. (Zie pag. 10169/2).
De Amerikaanse communistische partij heeft volgens *Ass. Press* op 2 augustus de namen gepubliceerd van 9 secretarissen, die tezamen een collectief leiderschap vormen. Dit zijn: Eugene Dennis, Sid Stein, Benjamin Davis, James Jackson, Hy Lumer, Fred M. Fine, John Gates, Earl Curham en Carl Ross. *Dennis* is de nieuwe partijvoorzitter.
Op de lijst ontbreekt de zieke 77-jarige *William Z. Foster,* voormalig voorzitter van de partij en voorstander van nauwere banden met Moskou. In februari jl. was hij uit de partij gestoten.

Dulles en de Assoeandam —
Senator *J. W. Fulbright* (Dem.) heeft volgens *Reuter/AFP* op 14 augustus in het Congres verklaard, dat het in juli 1956 door minister Dulles genomen besluit om het aanbod van Amerikaanse steun voor de bouw van de dam bij Assoean in Egypte in te trekken (zie pag. 12646/3), waardoor Egypte in de armen van de Sowjet-Unie werd gedreven, genomen is „tegen het advies van de Amerikaanse ambassadeur in Egypte en de directeur van de internationale herstelbank in." Na de intrekking van dit aanbod nationaliseerde president Nasser het Suezkanaal (zie pag. 12663). De redenen voor dit „slecht overwogen" besluit, die het ministerie van buitenlandse zaken naar voren heeft gebracht, waren volgens Fulbright onjuist. Het Amerikaanse aanbod werd niet vóór, doch na de Egyptische overeenkomst met Tsjecho-Slowakije voor ruil van katoen tegen wapens, gedaan.
Fulbright is voorzitter geweest van de subcommissie van de Senaat voor onderzoek naar de politiek ten aanzien van het Midden-Oosten.

Rapport over de Eisenhower-doctrine —
President Eisenhower heeft op 5 augustus het Congres het eerste rapport over de toepassing van de Eisenhower-leer (zie pag. 12923) over de afgelopen vier maanden voorgelegd. Volgens dit rapport heeft, aldus *AFP,* de politiek van de VS er veel toe bijgedragen, dat de toestanden in de landen van het Midden-Oosten in de laatste tijd verbeterd zijn.
In het rapport wordt verder o.m. gezegd, dat James Richards, de speciale afgezant van Eisenhower, op zijn reis door het Midden-Oosten aan de landen in dit gebied economische hulp ten bedrage van $ 60,7 miljoen en militaire hulp ten bedrage van $ 51 miljoen heeft toegezegd.
Voorts heeft het orgaan voor hulp aan het buitenland in het kader van de Eisenhower-doctrine aan deze landen economische hulp ten bedrage van $ 55,1 miljoen verleend.

Beperking buitenlandse luchtvaartmaatschappijen —
Senator *John W. Bricker* heeft volgens *United Press* (7-8) bij het Congres een wetsontwerp ingediend, volgens hetwelk het aan buitenlandse maatschappijen zou worden verboden, passagiers anders dan uit hun eigen land naar de Ver. Staten te vervoeren. Dit zou betekenen, dat b.v. de KLM alleen passagiers uit Nederland naar de VS mag brengen, maar niet meer uit Italië of Engeland.
Het State Department heeft de senator erop gewezen, dat een dergelijk ontwerp onmiddellijk tegen-

acties van de zijde van de erdoor getroffen landen met zich mee zou brengen. Er worden op het ogenblik altijd nog meer passagiers door Amerikaanse maatschappijen over de oceaan vervoerd dan door alle andere maatschappijen samen. Wanneer het aandeel van een buitenlandse maatschappij te hoog is dan tracht het State Department door besprekingen tot een minnelijke schikking met het betrokken land te komen.

Het wetsontwerp zou de beperkingen kunnen invoeren op grond van enkele bepalingen van de overeenkomst van Bermuda, volgens welke een land, waarheen vliegtuigen van buitenlandse maatschappijen vliegen, het recht heeft de luchtvaartovereenkomsten met de betrokken landen te herzien, indien het van oordeel is, dat het aantal „fifth freedom-passagiers", dat door een bepaalde luchtvaartmaatschappij wordt vervoerd, te hoog is. De „fifth freedom" heeft betrekking op passagiers, die over de Atlantische Oceaan worden gevlogen en die niet komen uit het land van de betrokken maatschappij.

In het ontwerp van Bricker wordt van buitenlandse maatschappijen geëist, dat zij jaarlijks aan de Civil Aviation Board (raad voor de burgerluchtvaart) een gedetailleerde lijst vorleggen van de landen, waar haar passagiers vandaan zijn gekomen. Deze raad zou dan het State Department op de hoogte moeten stellen van zijn conclusies ten aanzien van het „fifth freedom-vervoer" en eventueel een actie tegen een buitenlandse luchtvaartmaatschappij moeten aanbevelen.

Verzachting handel met China —

Te Washington is volgens *Reuter* op 5 augustus bekendgemaakt, dat de Ver. Staten zijn gezwicht voor verzoeken van bondgenoten om een verdere verzachting van de beperkingen op de handel met de Chinese Volksrepubliek. In de te Parijs gehouden bijeenkomst van de NAVO-commissie voor de handel met China (CHICOM) heeft de Amerikaanse afgevaardigde in opdracht van het State Department ermede ingestemd, dat de uitvoer wordt toegestaan van bepaalde machinewerktuigen, chemicaliën, metaalprodukten, transportmiddelen en schepen.

Volgens Amerikaanse regeringsfunctionarissen waren de VS genoodzaakt toe te geven wegens het door Engeland genomen besluit om op de handel met China geen andere beperkingen toe te passen dan die, welke voor de handel met de Sowjet-Unie en de andere Oosteuropese landen gelden (zie pag. 13261/1). De VS zullen echter hun volledig verbod op de handel met China handhaven.

Diversen —

Dupont — Het Opperste Gerechtshof heeft op 3 juni met 4 tegen 2 stemmen beslist, dat de Dupont de Nemours Comp. de anti-trustwet heeft overtreden door haar bezit van 23% van het aandelenkapitaal der General Motors Corp. Deze uitspraak kwam 8 jaar nadat de Amerikaanse regering voor de eerste maal een aanklacht tegen Dupont had ingediend op grond van beweerde overtreding van de anti-trustwet.

Tarweoogst — Volgens een schatting van het ministerie van landbouw zal de tarweoogst 1957 een omvang hebben van 970.533.000 schepels. De produktie in 1956 bedroeg 997.207.000 schepels. Geschat wordt dat met ongeveer 950.000.000 schepels de binnenlandse behoefte en de uitvoer zijn gedekt.

Drankmisbruik — Naast hartkwalen, kanker en geestesziekten, is, aldus het Alg. Handelsblad (6-7), drankmisbruik een van de grote gezondheidsproblemen der Ver. Staten geworden. Ongeveer 5 miljoen Amerikanen zijn alcoholici; hun aantal wordt ieder jaar 100.000 hoger. Vóór 1930 was 1 op de 25 alcoholici een vrouw; thans is dit 1 op de 5. Per jaar wordt in de VS ruim $ 10 miljard aan alcohol uitgegeven. Ieder jaar gaan $ 432 miljoen aan loon en salaris door dronkenschap verloren. De autoriteiten besteden per jaar $ 700 miljoen aan de wetenschappelijke bestudering van de dronkenschap, d.i. 1/5 van het bedrag dat jaarlijks aan de research voor mond- en klauwzeer wordt besteed.

Jeugdcriminaliteit — De misdadigheid van de jeugd van New York heeft in 1956 een nieuw hoogtepunt bereikt. Het aantal arrestaties van jongens en meisjes beneden 16 jaar nam toe met 32,5%, dat van personen tussen 16 en 20 met 12.7%. Het aantal grote misdaden in het algemeen steeg slechts met 2,2%. Er zijn in New York 500 jeugdbenden met in totaal 8000 leden. Begin augustus is de politie een grootscheepse actie tegen de terreur van deze benden begonnen.

Gevangenen — Op 31 dec. 1956 bevonden zich in de gevangenissen der VS 188.730 volwassen gedetineerden, of 2% meer dan einde 1955. De stijging stemt overeen met de groei der bevolking.

Bevolking — De bevolking bedroeg volgens USIS (13-8) op 1 juli 171.200.000 zielen; dit betekent een stijging van 3 miljoen t.o.v. 1 juli 1956 en van 20 miljoen t.o.v. 1 juli 1950.

Autoproduktie — De drie grootste automobielfabrieken, General Motors, Ford en Chrysler, hebben in het eerste halfjaar 1957 in totaal 3.279.716 auto's gebouwd tegen 3.072.119 in de eerste helft van 1956. General Motors bouwde er 1.543.323 (1.729.362), Ford 1.015.311 (868.848) en Chrysler 721.082 (473.909).

Honderdjarigen — Volgens USIS (6-8) zijn er in de VS 4500 honderdjarigen, d.i. 1 op elke 37.000 inwoners.

Begrotingsoverschot — Het op 30 juni geëindigde belastingjaar 1956-'57 vertoonde een overschot van $ 1645 miljoen. De ontvangsten beliepen $ 70.989 mln en de uitgaven $ 69.344 mln. In 1955-'56 was er een overschot van $ 1600 mln en in 1954-'55 een tekort van $ 4200 mln. Voor 1957-'58 wordt een overschot van $ 1800 mln verwacht. De openbare schuld bedroeg op 30 juni jl. $ 270,6 miljard tegen $ 272,8 miljard op 30 juni 1956.

Zuid-Afrika

Nieuwe partij —

Dr. Theo Wassenaar, een vroegere nationalistische leider in Transvaal, heeft volgens *Reuter* op 28 juni de oprichting bekendgemaakt van een nieuwe partij, die de nationale democratische partij zal heten. Zij streeft naar volledige gelijkheid tussen Engels- en Afrikaanstaligen in Zuid-Afrika, maar staat scheiding tussen blank en niet-blank voor.

Dr. Wassenaar trad in maart jl. af als leider van de nationalisten in de provinciale raad van Transvaal uit protest tegen het feit, dat premier Strijdom Engelssprekende Zuidafrikanen uit een schoolbestuur had uitgesloten.

Op een bijeenkomst van de nieuwe partij zijn volgens *Reuter* (5-8) Wassenaars beginselen, in het bijzonder zijn formule voor eenheid tussen de blanken in Zuid-Afrika eenstemmig goedgekeurd. Dr. Wassenaar verklaarde o.m.: „Wij zijn hier voor één doel — de vereniging van de blanken van Zuid-Afrika. Het land moet uiteindelijk een republiek worden, maar alleen wanneer tweederde der blanken het wenst. De republiek moet deel uitmaken van het Britse Gemenebest. In een dergelijke republiek moeten de taal en culturele rechten van beide blanke groepen worden gegarandeerd."

Vluchtelingenorganisatie opgericht

In Kaapstad is volgens *Reuter* op 6 augustus een Zuidafrikaanse vluchtelingenorganisatie opgericht, die zich tot doel stelt de blanke bevolking van Zuid-Afrika te vergroten en „de morele plicht" ten aanzien van slachtoffers van politieke strijd na te komen.

Generaal-majoor Kenneth van der Spuy verklaarde op de stichtingsvergadering, dat Zuid-Afrika bij het toelaten van vluchtelingen ver achterblijft bij andere landen. Als de immigratie van vluchtelingen goed wordt geleid, kan zij nuttig zijn. Wij willen vluchtelingen uit Europa, wat hun nationaliteit, geloof, leeftijd of beroep ook is, helpen, aldus de generaal

De organisatie is niet tegen de regering gericht. Zij wil slechts trachten de overheid over te halen een verdraagzamer houding ten aanzien van de politieke vluchtelingen aan te nemen, zo voegde hij hieraan toe.

De economische ontwikkeling —
Volgens de laatste statistische gegevens heeft de economische toestand in Zuid-Afrika zich in 1956 gunstig ontwikkeld, waarbij de betekenis van de secundaire industrie duidelijk naar voren komt. Het aantal fabrieken en ondernemingen steeg van 10.000 in 1938 tot meer dan 16.000 in 1957. Opvallend is de toeneming van buitenlandse ondernemingen. De meeste bedrijven konden in 1956 de produktie geleidelijk verhogen. Terwijl in 1938 de totale produktie (excl. goud) £ 35 miljoen bedroeg, werd in 1956 voor een waarde van £ 415 miljoen geproduceerd. In diezelfde tijd verminderde de invoer met 80%. Thans levert de secundaire industrie de grootste bijdrage tot het nationale inkomen, nl. £ 1400 mln.; in 1953 was dit £ 1165 mln. en in 1939 £ 200 mln. De waarde van de jaarlijkse uitvoer wordt thans geschat op £ 100 mln. De goudproduktie bedroeg in 1956 £ 197 mln. tegen £ 182 mln. in 1955.
Uit een overzicht van de nationale bank van Zuid-Afrika van de economische toestand in het eerste halfjaar van 1957 blijkt, dat er een teruggang in het tempo van de groei van het nationale inkomen is te constateren. Toch worden de vooruitzichten in het algemeen gunstig geacht. De betalingsbalans gaf voor de eerste maal sinds het einde van Wereldoorlog II een overschot te zien en wel van £ 10 mln., een groot contrast met het gemiddelde jaarlijkse tekort van £ 39 miljoen over de afgelopen 3 jaren. Ondanks de verdere liberalisatie van de invoer bleef de betalingsbalans voor de eerste helft van 1957 een gunstig beeld vertonen.
Als een ander gunstig verschijnsel wordt genoemd het feit, dat er nu meer kapitaal het land binnenvloeit, dan er wegstroomt. Ten aanzien van de verwerkende industrie wordt opgemerkt, dat de situatie zich gunstig blijft ontwikkelen. De laatste indexcijfers toonden aan, dat de produktie in haar geheel op een hoog niveau kon worden gehandhaafd. Ook in de handelssector is sprake van een handhaven van de activiteit op hoog niveau.

Volgens de Fin. Times/NRC (16-7) is in 1956 het kapitaal, dat voor binnenlandse investering in Zuid-Afrika beschikbaar was, gedaald tot £ 479 miljoen (1955: £ 504 mln.). Deze daling was het gevolg van die in de buitenlandse investering in Zuid-Afrika. In 1956 kwam slechts £ 15 mln. netto het land binnen uit andere landen. In 1955 was dit £ 51 mln. Een stijging van £ 9 mln. van het bedrag dat in Zuid-Afrika zelf verkregen wordt, was onvoldoende om de verkleining van de buitenlandse fondsen te compenseren.

Geestelijk Leven

Congres Lutherse wereldfederatie
Tijdens het te Minneapolis gehouden congres van de Lutherse wereldfederatie heeft bisschop Hans Lilje van Hannover, de voorzitter van de federatie, verklaard, dat de wereld van heden gekenmerkt wordt door vrees en door de technische ontwikkeling, waardoor de verschillen in levensomstandigheden steeds geringer worden. Deze ontwikkeling heeft de mensheid echter niet gelukkiger gemaakt, omdat er een mogelijkheid alle andere overschaduwt — nl. de kans op algehele vernietiging.
De secretaris van de wereldfederatie, dr. Carl Lundquist uit de VS, deelde in zijn verslag mee, dat er sinds het congres te Hannover in 1952 vijf lutherse kerken tot de federatie zijn toegetreden, nl. de lutherse kerk van Madagascar met 191.000 leden, de Duits evangelische kerk in Chili met ongeveer 25.000 leden, de lutherse kerk in N.-Tanganjika met 91.000 leden, de evangelische kerk van Pommeren met 650.000 leden en de evangelische kerk van de Augsburgse confessie in Oost-Silezië (Tsjecho-Slowakije) met 50.000 leden.

Verhouding tot rooms-katholieken

De federatie is voornemens studie te maken van het hedendaagse rooms-katholicisme. „Wij willen betrekkingen met de r.k. kerk", aldus heeft bisschop Lilje op een persconferentie hierover gezegd, „en niet alleen polemische". Hij zei dat de r.k. kerk niet meer dezelfde is als in de tijd van Luther. Een bestudering van de r.k. theologie zou helpen voorkomen dat er alleen maar strijd was tussen katholieken en protestanten.
„De studie zal jaren vergen en het is onder meer nodig", aldus bisschop Lilje, „te zeggen waarom wij geen katholieken zijn". Alle protestanten zijn volgens hem bereid tot een openhartig gesprek met de katholieken in elk geval over de meningsverschillen. De r.k. kerk heeft steeds de uitnodigingen van protestantse zijde, die ten doel hadden een band tussen rooms-katholicisme en protestantisme te leggen, afgewezen.

Strijd tussen geloof en „materialistische wereldopvatting"

De 77-jarige lutherse bisschop van Berlijn, Otto Dibelius, wiens diocees voor het grootste deel in Oost-Duitsland ligt, vestigde de aandacht op de strijd die er in Europa en elders gaande is tussen het christelijke geloof en wat hij noemde de „materialistische wereldopvatting". „Het materialistische leven is gedoemd een vormloos, massaal bestaan te worden op dierlijk niveau of lager zelfs", aldus bisschop Dibelius.
In dit verband zij vermeld, dat de Lutherse wereldfederatie een vijfjarenplan heeft ontworpen, dat ten doel heeft de tendentie te bestrijden welke leidt in de richting van „een internationale beschaving zonder God".
De gedelegeerden hebben het programma goedgekeurd voor grotere samenwerking tussen de lutherse zendelingen in die delen van de wereld waar het Evangelie nog niet is verkondigd. Dit programma beoogt o.m.: organisatie van kerkelijke conferenties, die een geheel wereelddeel omvatten; stimulering van nieuwe evangelische methoden „die onze technologische eeuw mogelijk maakt"; hulp bij de bouw van inlandse kerken, vooral in Afrika en Azië; totstandbrenging van een grotere eenheid onder de kerken in alle delen van de wereld.

Onderdrukking

De bisschop van Pommeren in Oost-Duitsland, *Friedrich Wilhelm Krummacher*, verklaarde, dat beproeving, onderdrukking en zelfs bloedige vervolging een zegen voor de kerk kunnen zijn. Volgens bisschop Krummacher zou in landen die door de communisten geregeerd worden, de kerk wellicht van gedaante moeten veranderen en vrije gemeenten moeten instellen die bereid zijn te getuigen en desnoods te strijden.

Azië

Een luthers leider uit India, bisschop *Rajah Mamkam*, heeft een pleidooi gehouden voor een evangelisch-lutherse campagne in Azië ter bestrijding van het communisme en de niet-christelijke godsdiensten. Hij waarschuwde ervoor, dat met de verspreiding van de communistische ideologie de opvatting dat godsdienst opium is voor het volk, terrein wint.

Hongarije

Bisschop Lajos Ordass uit Hongarije heeft op een persconferentie gezegd, dat het kerkbezoek in zijn land sedert de revolutie is toegenomen. De primaat van de Hongaarse lutherse kerk ontweek alle politieke vragen, maar hij zei wel dat de kerkcontributies zevenmaal meer hebben opgebracht en dat er een toeneming viel te constateren van de inschrijving van kinderen voor godsdienstonderwijs.

Rassen

Dr. Edgar Carlson, voorzitter van het Gustavus Adolphus College, in St.-Peter (Minnesota), heeft verklaard, dat het vraagstuk van de betrekkingen tussen de rassen zich als een dringend vraagstuk opwerpt voor de moderne christenen. Hij meende, dat de christenen in de Ver. Staten reden hebben om trots en dankbaar te zijn voor het geduld en het goede oordeel, die in het algemeen de reactie zijn geweest van het negervolk op het besluit van het Opperste Hof ten gunste van gelijkheid. „Wij hebben echter ook redenen" — aldus dr. Carlson — „om ons beschaamd te voelen, daar er zekere elementen onder het blanke ras zijn die niet die zelfde kwaliteiten van karakter en burgerzin hebben getoond."

Atoomwapens

Op 23 augustus heeft de wereldfederatie er bij de betrokken regeringen op aangedrongen de proeven met en de produktie van kernwapens stop te zetten en de nationale bewapening te verminderen. In de desbetreffende resolutie werd instemming betuigd met het koppelen van opschorting der proeven met kernwapens aan een overeenkomst tot het stopzetten van de produktie van splijtbaar materiaal voor kernwapens. Men beval de leden-kerken aan „een gepaste actie te bestuderen" en achtte het Westelijke aanbod (zie pag. 13455) bemoedigend.

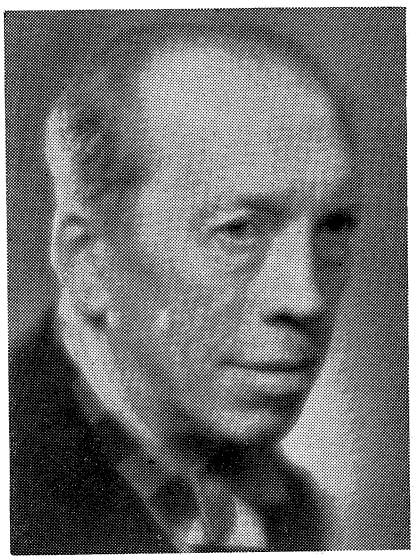
Bestuur

Dr. Franklin Clark Fry uit New York is voor vijf jaar gekozen tot president van de federatie, als opvolger van Hans Lilje uit Hannover.

De Hongaarse bisschop Lajos Ordass werd benoemd tot lid van de bestuurscommissie met vijf Duitsers, vijf Amerikanen, een Zweed, een Deen, een Noor, een Fin, een Fransman, een Braziliaan, een Ethiopiër, een Indiër en een Indonesiër.

Kunst

Huib Hoste † —

Huib Hoste, een van Vlaanderens meest vooraanstaande architecten, is op 18 augustus, 76 jaar oud, overleden. Mede door een verblijf in Nederland tijdens Wereldoorlog I vertonen zijn opvattingen, die hij zijn leven door ook in woord en geschrift heeft gepropageerd, sterke invloed van de groep van de Stijl. Grote opdrachten zijn hem maar in beperkte mate ten deel gevallen — wij noemen de kerk van Zonnebeke en een woningcomplex bij Brussel —, doch tal van landhuizen, over geheel het Vlaamse land verspreid, getuigen van zijn betekenis voor de vernieuwing van de architectuur in België.

(Zie voor levensschets pag. 12371/1)

Wetenschap en Techniek

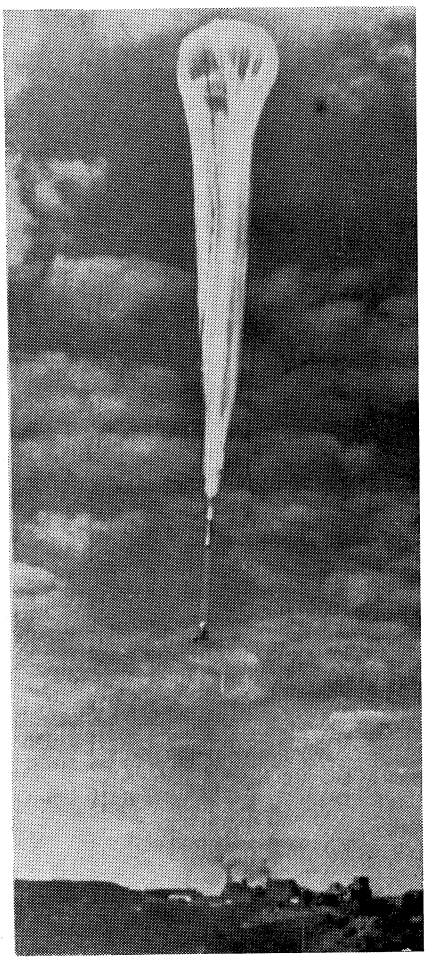
Record-ballontocht —

De 34-jarige majoor David Simons, arts bij de Amerikaanse luchtmacht, is op 19 aug. met een met helium gevulde ballon gestegen tot ongeveer 34 km hoogte. Hij bevond zich op deze tocht in een luchtdichte cylindervormige gondel, die onder aan de ballon was bevestigd. Het doel van deze opstijging was een onderzoek in te stellen naar de reacties van het menselijk lichaam op grote hoogte en naar kosmische stralingen. De majoor landde op 21 aug., na 32 uur in de hoogste luchtlagen te hebben doorgebracht. Naar verluidt is de tocht in dit opzicht zeer goed geslaagd.

De majoor brak tezelfdertijd het hoogterecord voor bemande ballons en het duurrecord voor ballonvluchten op grote hoogte.

In een vliegtuig heeft de mens reeds grotere hoogten bereikt. Kapitein Ivan Kinchloe van de Amerikaanse luchtmacht klom in 1956 met een Bell X-2 experimenteel raketvliegtuig tot bijna 38 km. Een andere luchtmachtofficier heeft op 2 juni in dezelfde gondel reeds een proefvlucht gemaakt tot ca. 29 km hoogte.

Simons stond in voortdurend radiocontact met de aarde. Per radio meldde hij te genieten van „een onbeschrijfelijk mooi gezicht". Het nachtelijk uitspansel varieerde van gitzwart tot diep violet; de sterren schitterden helderder dan ooit en het noorderlicht vertoonde zich in een pracht die vanaf de aarde niet waar te nemen is.

De tachtig meter lange plastic ballon, nog slechts gedeeltelijk gevuld met heliumgas dat door de zonnewarmte op grotere hoogte zal gaan uitzetten, met onderaan de gondel waarin majoor Simons zit, kort na de start boven Crosby in Minnesota.

President Ngo Dinh Diem van Zuid-Vietnam heeft van 15-20 *augustus een statiebezoek aan Thailand gebracht: Foto: Bij zijn aankomst in de Thailandse hoofdstad Bangkok inspecteerde Ngo Dinh Diem (midden), begeleid door koning Phoemiphol (links), de erewacht van de Thailandse koninklijke garde.* (foto Ass. Press)

De woningbouw in Europa

Aan de *Nieuwe Rotterdamse Courant* (13-8) ontlenen wij het volgende overzicht van de woningbouw en de woningvoorraad in een aantal Europese landen. Dit overzicht is gebaseerd op een publikatie van de Economische Commissie voor Europa (ECE) van de Verenigde Naties: „European housing trends and policies in 1956". De ECE heeft dit rapport samengesteld aan de hand van door de resp. regeringen verstrekte statistische cijfers van officiële publikaties en van door het secretariaat zelf verzameld materiaal.

*

Deel I bevat gegevens omtrent de woningbouw en de woningpolitiek in 1956, deel II behandelt de woningbouwprogramma's, deel III het woningbeheer.

Uit het eerste deel blijkt, dat in 1956 in Europa (Turkije en de Sowjet-Unie inbegrepen) 3,9 miljoen woningen zijn gebouwd tegen 3,7 miljoen in 1955. De toeneming van de produktie van 1955 op 1956 was 4% tegen 8% van 1954 op 1955.

Van de bijna 4 miljoen woningen, die tot stand zijn gekomen, is ongeveer één miljoen ten goede gekomen aan een verbetering van de huisvestingspositie in Europa. Het aantal gebouwde woningen per 1000 inwoners bedroeg 6,3 tegen 6,2 in 1955 en 5,8 in 1954.

De aanbouw is in 1956 teruggelopen in *België*, Denemarken, Finland, Noorwegen en Engeland. De aanbouw bleef in Zweden, Zwitserland en Joego-Slavië ongeveer op hetzelfde peil. In de overige landen van West-Europa, waaronder *Nederland* nam de aanbouw toe.

Het aantal gebouwde woningen per 1000 inwoners bleef het hoogste in West-Duitsland, gevolgd door Noorwegen, Zweden, Zwitserland en de Sowjet-Unie.

Een en ander blijkt uit de volgende tabel, die in verkorte vorm aan het rapport is ontleend.

Aantal gebouwde woningen per 1000 inwoners

	1955	1956
België	5.0	4.5
Denemarken	5.4	4.5
Duitsland (West)	10.6	11.0
Engeland	6.4	6.0
Finland	7.8	7.5
Frankrijk	4.9	5.5
Griekenland	6.7	6.9
Ierland	3.4	3.8
Italië	4.5	4.8
Joego-Slavië	1.7	2.1
Nederland	5.8	6.4
Noorwegen	9.4	8.0
Oostenrijk	6.0	6.0
Spanje	3.9	4.2
Zweden	7.9	7.9
Zwitserland	7.9	7.9

Het cijfer voor *Nederland* ligt ongeveer gelijk met het gemiddelde voor geheel Europa met inbegrip van de Oosteuropese landen. Het gemiddelde voor de zestien landen van de tabel ligt aanmerkelijk boven het Nederlandse cijfer.

*

Het is niet mogelijk na te gaan, hoe de woningbouw in de onderscheiden landen zich verhoudt tot de toeneming der behoefte door bevolkingsgroei, veroudering van de bestaande woningvoorraad, binnenlandse migratie, enz. De omstandigheden zijn in ieder land weer geheel anders. Ook de bestaande toestand — het nog aanwezige tekort en de kwaliteit van de aanwezige woningvoorraad — vormt een moeilijk punt.

Uit de beschikbare gegevens kan echter worden afgeleid, dat in *België*, Denemarken en Zwitserland de aanbouw in 1956 in een redelijke verhouding stond tot de behoefte. In Bulgarije, Finland, *Nederland*, Spanje, Tsjecho-Slowakije en de Duitse Bondsrepubliek zal de tegenwoordige aanbouw nog gedurende vele jaren moeten worden voortgezet, voordat het bestaande tekort zal zijn opgeheven. In andere landen kan de aanbouw niet anders dan als volstrekt ontoereikend worden aangemerkt.

Zelfs in Zweden en Zwitserland, waar de aanbouw het grootst is ten opzichte van de behoefte, is de gemiddelde woningbezetting hoger dan in Denemarken en Noorwegen. Voorts heeft men in Zweden te veel kleine woningen gebouwd, zodat er behoefte is aan grotere woningen. In Zwitserland heeft men veel dure woningen gebouwd en is in de behoeften van de lagere inkomensklassen onvoldoende voorzien.

De bouwkosten blijken in alle landen regelmatig te stijgen. De gegeven cijfers zijn theoretisch en hebben betrekking op een eenheidshuis. Zij weerspiegelen dus niet een stijging van de produktiviteit, waaromtrent geen gegevens beschikbaar zijn, en evenmin veranderingen in grootte of kwaliteit van de woningen.

De stijging was het sterkst in Oostenrijk en Finland (ongeveer 8%) en in Frankrijk (13%). Een uitzondering vormt de Westduitse Bondsrepubliek, waar de prijzen van de bouwmaterialen in 1956 zijn gedaald. Door de stijging van de lonen vertoonde dit land ten slotte toch nog een stijging van de bouwkosten van circa 3%.

Nederland neemt met een bouwkostenstijging van 11.6% een „vooraanstaande" plaats in. Vergeleken met 1948 stonden de bouwkosten in 1954 nog op 96; in 1955 waren zij 107 en in 1956 118. In het laatste kwartaal van 1956 stonden zij echter reeds op 125.

*

Het rapport schenkt nog bijzondere aandacht aan eventuele wijzigingen in de *woningpolitiek*, die in zes groepen worden ondergebracht:

a. doelstelling van de woningbouwprogramma's en het algemene beleid;
b. financiële politiek;
c. huurpolitiek;
d. technische politiek;
e. stedebouwkundig beleid en grondpolitiek;
f. administratief beleid.

Wat punt a. betreft wordt met name gewezen op het streven van de landen achter het ijzeren gordijn om de woningproduktie, die tot nu toe bijzonder laag is geweest, meer in overeenstemming te brengen met de behoeften.

Op financieel gebied hebben zich allerwegen veranderingen voltrokken. Voor een deel zijn deze een gevolg van de toenemende inflatore druk; voor een ander deel echter ook van een bewuste ombuiging van het overheidsbeleid, die tot uiting kwam in een herziening van het subsidiestelsel.

Algemeen is een streven merkbaar om de algemene subsidiëring van de woningbouw geleidelijk te laten aflopen. Eén van de wegen hiertoe ligt in een verhoging van het huur-

(Zie vervolg pag. 13465)

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

Australië — 28 aug. De minister van buitenlandse zaken, Casey, verklaart, dat Australië zich zal verzetten tegen elke bespreking over de toekomst van Ned. Nieuw-Guinea door de Ver. Naties. Hij voegde hieraan toe, dat deze kwestie het enige meningsverschil is in de verder goede betrekkingen tussen Australië en Indonesië.

Brits-Guyana — 30 aug. De Britse regering heeft op voorstel van de gouverneur, Sir Patrick Renison, de regering van dr. Jagan, leider van de progressieve volkspartij, goedgekeurd.

China (Volksrepubliek) — 27 aug. De leider van de communistische partij in Sjanghai, Ko Tsjing-sjih, heeft verklaard, dat de huidige campagne tegen de rechtse elementen in de Volksrepubliek geen einde zal maken aan de politiek van de communistische partij, die gebaseerd is op de stellingen van Mao Tse-toeng: „Laat honderd bloemen bloeien en laat honderd denkrichtingen wedijveren".
Cyprus — 28 aug. Griekenland heeft een Brits voorstel tot het beleggen van een internationale conferentie over Cyprus verworpen.

Duitsland (West) — 28 aug. De omzet in de chemische industrie is in het eerste halfjaar van 1957 toegenomen tot DM 8370 mln., d.i. 14% meer dan in dezelfde periode van 1956. — **30 aug.** De burgemeester van West-Berlijn, prof. O. Suhr, overleden.

Engeland — 28 aug. De minister van defensie, D. Sandys, heeft de Australische regering op een te Canberra gehouden conferentie de verzekering gegeven, dat Engeland in Z.O.-Azië aanzienlijke lucht-, vloot- en landstrijdkrachten zal handhaven. — **30 aug.** Premier Macmillan beantwoordt de nota van 20 juni van de Sowjet-premier Boelganin.

Frankrijk — 27 aug. De minister van financiën, F. Gaillard, maakt bekend, dat de regering met het doel de inflatie tot staan te brengen heeft besloten de prijzen te bevriezen op het peil van 15 aug. jl.; hierop zijn echter twee uitzonderingen toegestaan. — De regering voert een nieuw indexcijfer van de kosten van levensonderhoud in.

India — 30 aug. Het Lagerhuis neemt een wet aan, waarbij een belasting op de rijkdom wordt ingevoerd.

Indonesië — 26 aug. De militaire autoriteiten hebben een stakingsverbod afgekondigd. — **29 aug.** De minister van oudstrijders, Chairul, verklaart in het parlement, dat de Indonesische regering van plan is schadeloosstelling te eisen van Nederland voor de verliezen die het Indonesische volk tijdens de strijd voor de onafhankelijkheid heeft geleden.

Internationaal — 26 aug. Te Den Haag begint het tiende jaarlijkse congres van de beweging van wereldfederalisten. — De permanente raad van de NAVO keurt het Westelijke voorstel betreffende een eerste ontwapeningsfase goed. — Te Genève beginnen economische, financiële en culturele besprekingen tussen Egypte en Frankrijk. — **27 aug.** De Westelijke landen dienen op de ontwapeningsconferentie te Londen hun nieuwe, gecombineerde ontwapeningsvoorstellen in. De Sowjet-gedelegeerde Zorin wijst het Westelijke plan van de hand. —**29 aug.** Met ingang van 1 sept. a.s. zal een Europese arbeidskaart worden ingevoerd voor de arbeiders in de kolen- en staalindustrie van de zes EGKS-landen. — **30 aug.** Te Oxford begint een liberaal wereldcongres.

Japan — 27 aug. Te Tokai, een dorp ten noordoosten van Tokio, wordt de eerste Japanse atoomreactor voor wetenschappelijk onderzoek in gebruik genomen.
Joego-Slavië — 25 aug. De leider van de Poolse communisten, W. Gomulka, zal in oktober a.s. een ontmoeting met president Tito hebben.

Jordanië — 28 aug. De Ver. Staten hebben erin toegestemd een aantal middelzware tanks van het Patton-type naar Jordanië te zenden, op grond van het nieuwe militaire steunprogramma, waarvoor $ 10 mln. ter beschikking van Jordanië is gesteld.

Kunst — 25 aug. De Duitse kunsthistoricus prof. dr. H. Hildebrandt (79 jaar) overleden. — 29 aug. Karel de Groteprijs voor literatuur van de gemeente Nijmegen is toegekend aan ds. J. Wit. — **1 sept.** De Britse hoornist Dennis Brain (35 jr.) overleden.

Malakka — 25 aug. Premier Tengkoe Abdoel Rahman heeft verklaard, dat zijn land de Chinese Volksrepubliek niet zal erkennen, zolang Malakka nog moet strijden tegen de communistische terroristen. Hij voegde hieraan toe, dat zijn regering zich bij dit besluit door geen enkel land, met name niet door de VS, heeft laten beïnvloeden. — **31 aug.** De Maleise Federatie wordt onafhankelijk.

Nederland — 26 aug. Prins Bernhard opent te Breda eerste cellofaanfabriek in Nederland. — De vlasindustrieën zullen naar gezamenlijke afweermiddelen zoeken tegen de dumping door de Sowjet-Unie op de Europese vlasmarkt. — **28 aug.** De stichting voor fundamenteel onderzoek der materie (FOM) heeft een vijfjarenplan voor de periode 1957-'62 opgesteld. — Het NVV publiceert een studie over de inkomens- en vermogensverdeling. — De regering stelt voor de luisterbijdrage van *f* 12 tot *f* 15 per jaar te verhogen. — De regering wil de Middeneuropese tijd handhaven. — **29 aug.** De Britse minister zonder portefeuille, R. Maudling, voert te Den Haag besprekingen over het vraagstuk van een Europees vrijhandelsgebied. — De tandartsen zullen hun medewerking aan de ziekenfondsen hervatten. — **30 aug.** B. J. Slingenberg volgt dr. J. H. Zeeman op als zaakgelastigde bij de Chinese Volksrepubliek.

Nigeria — 30 aug. A. Balewa vormt een nieuwe regering, waarin alle partijen zijn vertegenwoordigd.

Sowjet-Unie — 24 aug. Volgens het Sowjet-blad Komsomolskaja Prawda is het getuigenis van de in 1937 terechtgestelde maarschalk Toechatsjewski over de onderdrukking van de opstand te Kronstadt (Leningrad) in 1921 opgenomen in een door het ministerie van defensie uitgegeven historische publikatie; dit zou het eerherstel van de maarschalk betekenen. — **26 aug.** Tass deelt mede, dat in de SU als onderdeel van een wetenschappelijk programma geslaagde proefnemingen met een intercontinentale ballistische raket zijn uitgevoerd en dat voorts nieuwe atoom- en waterstofwapens tot ontploffing zijn gebracht. — **28 aug.** Partijleider Chroesjtsjew heeft de in juli jl. ontslagen minister Malenkow ervan beschuldigd geheel onder de invloed te hebben gestaan van het (terechtgestelde) gewezen hoofd van de geheime politie. — **31 aug.** De voormalige minister van buitenlandse zaken W. Molotow benoemd tot ambassadeur bij de Mongoolse Volksrepubliek. — De reisbeperkingen voor buitenlanders zijn verzacht.

Soedan — 30 aug. De minister van buitenlandse zaken, M. A. Machboeb heeft verklaard, dat het thans niet in het belang van Soedan is de Eisenhower-doctrine te onderschrijven.

Syrië — 25 aug. President Koewatli, die, toen de pro-communistische officieren de macht in het leger overnamen, voor medische behandeling naar Egypte vertrok, keert te Damascus terug. — **26 aug.** Volgens Britse persberichten zou het hoofd van de Sowjet geheime dienst, gen. I. Serow, in de tweede helft van juli een bezoek aan Damascus hebben gebracht. Hij zou o.a. hebben gesproken over een communistische opstand in Jordanië. — **27 aug.** Volgens The Times (Londen) heeft Syrië reeds voor een bedrag van £ 50 mln. aan wapens (kanonnen, voertuigen, vliegtuigen, motortorpedoboten enz.) uit de Sowjet-Unie ontvangen. — **28 aug.** Te Damascus is medegedeeld, dat Boelganin en Chroesjtsjew dit jaar nog een bezoek aan Syrië zullen brengen. — Te Moskou arriveert een Syrische economische delegatie voor onderhandelingen over een met de SU te sluiten handelsverdrag.

Ver. Staten — 26 aug. Na General Motors en Chrysler heeft ook Ford het voorstel van de vakbondsleider W. Reuther tot onmiddellijke prijsverlaging van automobielen van de hand gewezen. — **27 aug.** De Senaat keurt met 62—25 stemmen de hulp aan het buitenland tot een bedrag van $ 3.692.710.000 goed. De militaire hulp wordt van $ 1.25 mld. op $ 1.47 gebracht. — Bij een tussentijdse verkiezing in de staat Wisconsin, die nodig was geworden door het overlijden van de Republikeinse senator J. McCarthy, wordt de Democraat W. Proxmire gekozen. Het aantal Democratische senatoren is hierdoor gestegen tot 50. — **28 aug.** Een gezamenlijke commissie van de Senaat en het Huis bereikt een compromis i.z. de buitenlandse hulp en stelt het bedrag vast op $ 3.435.810.000. — **29 aug.** De Senaat aanvaardt met 58—19 stemmen het compromis-voorstel i.z. de buitenlandse hulp. — **30 aug.** Het Huis van Afgevaardigden keurt het wetsontwerp i.z. de buitenlandse hulp goed. — De Senaat aanvaardt het compromis-wetsontwerp i.z. de burgerrechten der negers na een ongekend lange „filibuster" van de Democratische senator Thurmond. — De Senaat keurt immigratiewet goed, waarin de bepaling, volgens welke vreemdelingen die de VS bezoeken vingerafdrukken moeten laten nemen, wordt afgeschaft. — Het Congres verdaagd tot 7 januari.

(Vervolg van pag. 13463)

peil van de bestaande woningvoorraad, waardoor de behoefte aan subsidie voor de nieuwe bouw vermindert en bovendien een betere verdeling van de woningvoorraad wordt bevorderd.

*

Interessant is ten slotte een vergelijking van de woningvoorraad per 1000 inwoners en de gemiddelde grootte per woning. Deze gegevens dateren echter reeds van 1953.

	Aantal woningen p. 1000 inw.	Aantal vertrekken p. woning	Aantal vertrekken p. 1000 inw.
België	347	3.9	1350
Denemarken .	312	4.0	1250
Duitsl. (W.) .	223	4.0	890
Engeland ..	282	4.6	1300
Finland	260	2.5	650
Frankrijk ..	288	3.65	1050
Ierland	238	4.2	1000
Nederland ..	230	4.8	1100
Noorwegen .	279	4.3	1200
Oostenrijk ..	320	3.5	1120
Zweden	342	3.1	1060
Zwitserland .	282	4.8	1355

Wat het aantal woningen betreft neemt *Nederland* na Duitsland de laatste plaats in. Ten aanzien van het aantal vertrekken per woning staat Nederland met Zwitserland bovenaan, zodat Nederland ten slotte met het aantal vertrekken per 1000 inwoners, wat uiteraard een vrij globaal gegeven is, ongeveer een gemiddelde plaats inneemt.

België

De demografische toestand —
In het laatste nummer van *De Gids op Maatschappelijk Gebied* is een demografisch overzicht van België opgenomen, dat, bij gebrek aan de jongste gegevens, betrekking heeft op de toestand in 1955. *Het Volk* (25-8) heeft deze cijfers aangevuld met nieuwe cijfers van het Nationaal Instituut voor de statistiek en met de in het Belgische Staatsblad van 1 augustus opgenomen officiële opgave van het bevolkingscijfer op 31 december 1956 (zie ook pag. 13404/2).

Leeftijdsopbouw — Op 31 december 1955 had België 8.896.246 inwoners waarvan 4.373.063 mannen en 4.523.183 vrouwen. In 1954 bedroeg dit totale aantal 8.840.704 wat een vermeerdering betekent met 55.542 personen of 6,24 per 1000 inwoners. Op 31 december 1956 stegen deze cijfers tot 8.951.443 inwoners in het totaal, van wie 4.398.492 mannen en 4.552.951 vrouwen. Tot in 1900 was meer dan de helft van de bevolking, nl. 50.3% jonger dan 25 jaar. In 1955 bedraagt deze verhouding nog slechts 35,2%. De groep tussen 25 en 45 jaar is voor beide jaartallen even sterk (27,3%) zodat de winst dus gaat naar de overige lagen van 45 tot 65 jaar en ouder. De bevolking per provincie op 31 december 1956 bedraagt voor Brabant 1.901.888 inwoners, voor Antwerpen 1.376.113, voor Henegouwen 1.265.937, voor Oost-Vlaanderen 1.253.208, voor West-Vlaanderen 1.038.047, voor Luik 998.561, voor Limburg 535.782, voor Namen 365.709 en voor Luxemburg 216.198.

Huwelijken — Het aantal huwelijken bedroeg in 1955 in het totaal 68.881 of 7,76 per 1000 inwoners tegen 67.931 in 1954. In 1956 bedraagt dit getal 68.700. De toestand in de provincies is niet overal dezelfde en West-Vlaanderen staat aan de spits met 8,60 per 1000 inwoners, terwijl Henegouwen de lijst sluit met 6,83 per 1000. In de Vlaamse provincies en Luxemburg neemt het aantal huwelijken toe, in Brabant en de overige provincies nemen zij in aantal af wat een normaal gevolg is van de huidige bevolkingsstructuur in die gebieden. De leeftijd waarop de meeste echtverbintenissen worden aangegaan bij de man loopt over een langere periode dan bij de vrouw nl. van 21 tot 30 jaar tegenover hoofdzakelijk van 20 tot 25 jaar. Er zijn evenveel Belgische mannen die een vreemdelinge tot echtgenote namen in 1955 (2219) als vreemde mannen die een Belgische vrouw huwden (2142).

Echtscheidingen — Kon de laatste jaren worden vastgesteld dat het aantal echtscheidingen aanhoudend terugliep, dan viel van deze gunstige kentering in 1955 niet veel meer te bespeuren. Immers er werden toen 417 echtscheidingen meer uitgesproken dan in 1954, zodat in 1955 het aantal 4416 bedroeg tegenover 3999 het jaar tevoren of 49,64 tegenover 45,23 per 100.000 inwoners, zó, dat zelfs de relatieve vermeerdering 10% benadert. Hoewel nog in drie provincies nl. Oost-Vlaanderen, Luxemburg en Limburg het aantal verminderde, nam het in de overige provincies aanzienlijk toe.

Geboorten — Het aantal geboorten voor 1955 bedraagt 148.798 of 16,73 per 1000 inwoners. In 1956 steeg dit totale aantal tot 150.181. In Vlaanderen en Brussel is een aanhoudende maar toch lichte vooruitgang merkbaar, in Wallonië daarentegen een lichte achteruitgang. Als men de cijfers vergelijkt met die van de periode 1930-40, valt het op dat Vlaanderen thans heel wat lager staat dan toen, terwijl voor Wallonië en Brussel de toestand iets beter is. Limburg staat aan het hoofd met 24,85 per 1000 inwoners, dan volgt West-Vlaanderen met 18,29, Antwerpen met 18,24, Luxemburg met 17,11, Oost-Vlaanderen met 16,86, Namen met 16,56, Henegouwen met 15.55, Luik met 14,43 en ten slotte Brabant met 14,40.

In vergelijking met 1954 steeg de geboortecoëfficiënt in 1955 in 18 arrondissementen, waarvan 12 Vlaamse, 5 Waalse en Brussel. Anderzijds verminderden de geboorten in 23 arrondissementen waarvan 9 Vlaamse en 14 Waalse. Slechts de helft van de arrondissementen bereikt het nationaal peil (16,73 per 1000) nl. 22 op de 41. Hieronder vallen 17 op de 21 Vlaamse en 5 op de 19 Waalse arrondissementen.
Van het Vlaamse land blijven onder dit gemiddelde: Antwerpen (16,45), Eeklo (16,31), Oudenaarde (15,66) en Gent (15,31). Zowel de eerste als tweede geboorten nemen aanhoudend af zoals ook de negende geboorte en verder. De derde, vierde, vijfde en zesde daarentegen worden elk jaar relatief belangrijker. Dit wijst erop dat de kleine en heel grote gezinnen in aantal verminderen, terwijl de middel-grote gezinnen steeds talrijker worden, alhoewel toch nog 64,50% van het totaal een eerste of tweede geboorte is.

Sterfgevallen — In 1955 waren er 108.316 sterfgevallen d.w.z. 12,13 per 1000 inwoners. In 1954 bedroeg dit cijfer 11,85. Het aantal sterfgevallen in 1956 bedraagt in het totaal 108.016. De rangschikking der provincies in 1955 is de volgende: Henegouwen met 14,72 per 1000 inwoners, Namen met 14,42, Luik met 13,87, Luxemburg met 12,76, Brabant met 12,13, Oost-Vlaanderen met 11,98, West-Vlaanderen met 11,03, Antwerpen met 10,64 en Limburg met 7,95. Buiten de plaatsverwisseling van Namen dat door Luik

wordt voorbijgestreefd is de volgorde dezelfde als de vorige jaren. Limburg weet zijn peil te verbeteren, hetzelfde geldt voor Luik waar de verbetering blijft aanhouden. In alle Waalse provincies is de mortaliteit hoger dan het gemiddelde van het rijk. Dit is zelfs op twee uitzonderingen na waar voor alle Waalse arrondissementen. Alleen Bastenaken met 11,64 en Aarlen met 12,34 blijven onder de 16,18 per 1000, zoals ook trouwens Brabant, de vier Vlaamse provincies en 17 van de 21 Vlaamse arrondissementen.

Stakingen in 1956 —
De *Gazet van Antwerpen* (27-8) ontleent aan het *Statistisch Tijdschrift*, dat zich in 1956 148 arbeidsgeschillen hebben voorgedaan. Op het ogenblik dat de werkstakingen uitbraken, werkten in de 464 erbij betrokken inrichtingen 226.345 arbeiders. Het aantal stakers bedroeg 133.292, dat der gedwongen stakers 42.848. In totaal gingen 948.170 arbeidsdagen verloren.
Van de in totaal 133.292 stakers, waren 101.819 (76%) tewerkgesteld in de mijnen en 27.079 (20%) in de metaalverwerkende nijverheid. Over het algemeen waren de stakingen van korte duur: 122 stakingen (78%) hebben minder dan 10 dagen geduurd. De twee langste stakingen hebben 101 dagen (in de steenbakkerijen) en 158 dagen (in de textielnijverheid) geduurd.
79 van de 148 geschillen waren proteststakingen van korte duur, die meer bedoeld waren om uiting te geven aan een zekere ontevredenheid onder de arbeiders, dan om een duidelijk gestelde eis kracht bij te zetten. Deze sporadische stakingen, waarvan de afloop nauwelijks een weerslag heeft op de arbeidsvoorwaarden, kunnen worden toegeschreven aan de geestesgesteldheid van de arbeiders in bepaalde bedrijfstakken, in het bijzonder de steenkolenmijnen, waar 55 stakingen van ten hoogste drie dagen werden vastgesteld. 45.620 stakers, d.i. 34% van het totaal, hebben deelgenomen aan dit soort stakingen en het verlies veroorzaakt van 65.782 arbeidsdagen.
Tot de 69 andere geschillen behoorden 7 collectieve geschillen, waarvan 1 in de mijnen, 5 in de metaalverwerkende nijverheid en 1 in de steenbakkerijen om de eisen in verband met loonsverhogingen of vermindering van arbeidsduur kracht bij te zetten.
Afgezien van 79 hierboven besproken proteststakingen, lagen aan de stakingen van 1956 twee hoofdeisen ten grondslag, nl. loonsverhoging en vermindering van arbeidsduur. Een loonkwestie vormde de aanleiding van 56 geschillen, ze brachten een verlies mede van 731.913 arbeidsdagen, d.i. 77% van alle in 1956 verloren gegane arbeidsdagen. Deze verhouding bedroeg 56% in 1955, 92% in 1954, 67% in 1953, 56% in 1952, 92% in 1951, 95% in 1950 en 97% in 1949.
Vijftien geschillen hadden een vermindering van de arbeidsduur op het oog en veroorzaakten het verlies van 28.168 arbeidsdagen, d.i. 3% van het totaal. Deze verhouding bedroeg 32% in 1955.
69 geschillen, waarin 45.165 stakers van 105 inrichtingen waren betrokken, eindigden voor de arbeiders zonder succes. In 25 geschillen kwam een vergelijk tot stand tussen de 10.665 stakers en de patroons der 51 inrichtingen, waar deze geschillen waren uitgebroken.
36 geschillen, waarin 25.503 stakers en 38.317 gedwongen stakers van 215 inrichtingen waren betrokken, brachten een gunstige oplossing voor de arbeiders.

Diversen —
M. Verbaet — Oud-minister Maurice Fr. Verbaet is op 26 augustus op 74-jarige leeftijd overleden. Hij werd op 23 januari 1883 te Antwerpen geboren. In het kabinet-Pierlot (sept. 1944-febr. 1945) was hij minister van justitie. Voor de CVP was hij van 1946-'54 lid van de Senaat.

Rector Gentse universiteit — Bij KB is prof. P. Lambrechts benoemd tot rector van de rijksuniversiteit te Gent.

Woningvoorraad — Eind 1956 (1955) telde België in totaal 2.427.451 (2.390.569) gebouwen, waarvan er 2.298.920 (2.268.971) uitsluitend bestemd waren voor huisvesting. De woningvoorraad vermeerderde derhalve in 1956 met 29.949 woningen. Er werden o.a. 31.485 huizen gebouwd en 1906 herbouwd, terwijl er 3576 vernield of gesloopt werden.

Inkomstenbelastingen — De opbrengst van de inkomstenbelastingen bedroeg in 1956 35.8 miljard fr. In 1948 was dit 27.4 miljard, in 1949 29.3 miljard, in 1950 23.8 miljard, in 1951 35.9 miljard en in 1954 30.1 miljard.

Onderwijs in Kongo — Op pag. 13369/3 vermeldden wij, dat het protestants gesubsidieerd onderwijs in Kongo 14.173 met 869.977 leerlingen telt. Naar ons van hooggeleerde zijde werd medegedeeld, hebben deze cijfers betrekking op het gezamenlijke katholieke en protestantse onderwijs. De afzonderlijke cijfers luiden: 12.754 katholieke scholen met 777.990 leerlingen en 1419 protestantse scholen met 91.987 leerlingen.

Uitvoer Kongo — De uitvoer van Kongo en Ruanda-Urundi bereikte in het 1e halfjaar van 1957 in gewicht 733.5 miljoen kg en in waarde 11.769 miljoen fr.

Brazilië

De economische toestand —

De Braziliaanse economie is in de laatste tijd herhaaldelijk het onderwerp geweest van soms diepgaande besprekingen. De deskundigen waren het dan zonder uitzondering eens over de grote mogelijkheden en de op de lange duur sterk voortschrijdende economische evolutie. Aan de andere kant werd iedere keer de nadruk gelegd op actuele moeilijkheden en zelfs crisisverschijnselen.

Een mijlpaal was, aldus de *Neue Zürcher Ztg.* (26-7), zonder twijfel de herziening van de Braziliaanse *buitenlandse handel* in 1954. Door invoering van het zogenaamde Aranha-plan (glijdende wisselkoers) werd de invoer aan banden gelegd, terwijl men tegelijkertijd moeite deed de export te bevorderen. Doordat slechts een deel van de deviezen, waarover de Banco do Bresil de beschikking kreeg, aan de meestbiedende importeur ter beschikking werd gesteld, werd een evenwicht op de *handelsbalans* bereikt. Het succes kon natuurlijk niet uitblijven, en nadat men vanaf 1951 met een passieve handelsbalans te maken had gehad, volgde nu een periode van een actieve handelsbalans. Deze ontwikkeling had vooral in 1956 een toename van de koffie-export tot gevolg (toename $ 417 miljoen tegenover $ 372 miljoen in 1955). Het deficit op de handelsbalans was in 1954 $ 72 miljoen, het actieve saldo bedroeg in 1955 $ 116 miljoen en in 1956 zelfs $ 248 miljoen. Aan de andere kant ontstond op de binnenlandse markt een tekort aan bepaalde goederen.

De koffie maakte in 1956 met $ 1482 miljoen 70% van de totale uitvoer uit (in 1954 en 1955 was dit 60%). Daarna volgden katoen met 6%, cacao met 4% en vervolgens tabak en bananen. De invoer in 1956 beliep $ 1234 miljoen. De voornaamste produkten waren vloeibare brandstoffen (22%), granen, steenkool, kunstmest en krantenpapier. De voornaamste afnemers van Brazilië zijn de Ver. Staten, Frankrijk, Duitsland en Italië. De belangrijkste leveranciers zijn de Ver. Staten, Venezuela, Argentinië en Nederlands West-Indië.

De regering wil het *tarievensysteem der douane* reviseren. Men wil de basistarieven aanmerkelijk verhogen en een schaal in-

stellen voor de belangrijkheid der importgoederen. Hierdoor zou de staat meer inkomsten trekken en eerder kunnen afzien van de deviezenagio's, die hij ontvangt van de deviezen kopende importeurs. Deze agio's vormden namelijk een dergelijke belangrijke inkomst, dat de overheid ze nauwelijks meer kan missen zonder vervanging.

Het is onwaarschijnlijk dat de tegenwoordige regering-Kubitschek een andere invoerpolitiek zal gaan voeren. Ook in de toekomst zal met maatregelen op het gebied der kredietpolitiek gepoogd worden de import in de hand te houden.

De industrie

Met de beperking van de invoer ging voor de *industrie* een voelbaar gebrek aan ingevoerde grondstoffen en machines gepaard. Dit heeft natuurlijk een verlangzaming in de economische ontwikkeling van het land tot gevolg gehad. De produktie steeg in 1950, 1951 en 1952, ja zelfs in 1954 met 6% per jaar. In 1955 echter met 3%, en in 1956 slechts met 1%. De produktie der zware industrie nam met meer dan het gemiddelde toe, evenals die der petroleum-raffinaderijen en der cementindustrie. De elektriciteitsbedrijven verhoogden hun produktie in 1956 zelfs met 14%. Ook de auto-industrie leverde aanmerkelijk betere prestaties. Doch daartegenover waren er industrietakken, die met volkomen verouderde methoden bleven produceren. Het duidelijkste voorbeeld daarvan vormt de textielindustrie. Door modernisering en rationalisering zou volgens onpartijdige deskundigen de produktie in de spinnerijen kunnen worden verdrievoudigd, en die in de weverijen zelfs verzevenvoudigd. In andere sectoren heersen overeenkomstige toestanden.

Voor de *landbouw* heeft de invoerbeperking eveneens gevolgen gehad, zij het niet in die mate als voor de industrie. De motorisering en mechanisering stagneert, nadat zij voor 1954 behoorlijke voortgang had gemaakt.

Het totstandkomen van de *Euromarkt* heeft in Brazilië een alarmtoestand in verband met de koffieexport in het leven geroepen. Men vreest dat de Afrikaanse koffie invoerfaciliteiten zal genieten, en doet reeds pogingen de positie van het Braziliaanse produkt te verbeteren door opvoering van de kwaliteit.

De financiële situatie

De wijziging in de handelsbalans heeft niet tot gevolg gehad, dat een halt werd toegeroepen aan de inflationistische ontwikkeling in het land zelf. De *staatsbegroting* laat ieder jaar een deficit zien (tekort 1957: Cr. 17 miljard; tekort 1958 Cr. 30 miljard). Voor de dekking hiervan wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheid de bankbiljettencirculatie te vergroten. Het volume van het in omloop zijnde geld steeg van Cr. 47 miljard einde 1953 tot Cr. 81 miljard einde 1956. Parallel daarmee stegen de *kosten voor levensonderhoud*. Van een stabilisering van de cruzeiro is op het ogenblik, tijdens het bewind van Kubitschek, nog geen sprake. Iedere poging daartoe is van te voren tot mislukking gedoemd door de zware *looneisen* die de vakbonden stellen. Er worden in sommige gevallen zelfs loonsverhogingen verlangd van 50 tot 60%. De Braziliaanse regering heeft hoop de inflatie de baas te kunnen worden door een restrictieve kredietpolitiek, maar de economische situatie maakt dit, aldus de *Neue Zürcher Ztg.*, heel onwaarschijnlijk. Wel heeft de minister van financiën bereikt, dat de vrije cruzeirokoers relatief stabiel bleef.

Het is vooral op het huidige punt der ontwikkeling van Brazilië's economie heel jammer, dat de financiële en economische toestand zo labiel is, want voor de verdere uitbouw van het bedrijfsleven is veel buitenlands kapitaal nodig. Inderdaad heeft de Amerikaanse Export-Import-Bank, na een onderbreking van enige tijd, weer enige kredieten aan Braziliaanse maatschappijen verstrekt, doch de Wereldbank is erg terughoudend, hetgeen natuurlijk ook van invloed is op het particuliere buitenlandse kapitaal. De Ver. Staten hebben in 1956 $ 24 miljoen in Brazilië geïnvesteerd, West-Duitsland $ 17 miljoen en Frankrijk $ 5 miljoen. In het geheel werd in 1956 voor $ 55 miljoen aan buitenlands kapitaal aangetrokken.

Duitsland (West)

Regeling van het partijwezen —

De Westduitse minister van binnenlandse zaken, Schröder, heeft in november 1955 een uit een groot aantal prominente hoogleraren samengestelde commissie benoemd, die de taak had zich uit te spreken over de juridische grondslagen van het partijwezen. De commissie heeft op 22 augustus haar conclusies gepubliceerd in een rapport van 246 bladzijden. Dit rapport werd door de *Frankfurter Allgemeine Ztg.* (23-8) beschouwd als de eerste stap op de weg naar een wet op het partijwezen.

De hoogleraren in het staatsrecht, geschiedenis, sociologie en filosofie, die van de commissie hebben deel uitgemaakt, hebben volgens de *Nwe Rotterdamse Crt.* (24-8) in het rapport de historische en sociologische grondslagen van het partijwezen geanalyseerd en voorts ook hun opvattingen over de functies der politieke partijen toegelicht. Het rapport bevat voorstellen voor een wettelijke regeling van de interne structuur der partijen en van de wijze waarop kandidaten voor openbare verkiezingen dienen te worden gesteld. De commissie heeft ook de kwestie van de financiering der politieke partijen onderzocht, maar geen eensgezind oordeel over deze kwestie kunnen bereiken.

Minister Schröder verklaarde op een persconferentie te Bonn, dat de geest, welke de partijen bezielt, een kwestie van levensbelang is voor de parlementaire democratie. Vele kwesties zijn reeds geregeld. Zo beslist b.v. over het verbod van partijen het Constitutionele Hof. Het rapport van de commissie moet als basis dienen voor een discussie over de nog bestaande niet opgeloste problemen. De minister sprak zich uit voor een zo vrij mogelijke vorming van partijen. Door het aanvaarden van een wet op het partijwezen krijgt de staat een verder stuk constitutioneel recht. Daarom is het gewenst voor een dergelijke wet een zo groot mogelijke meerderheid te vinden. De minister acht het moeilijk de partijen te bewegen openlijk rekenschap over hun fondsen af te leggen.

Vakverbond waarschuwt tegen prijsstijging —

Het Westduitse vakverbond (DGB) heeft volgens *Reuter/DPA* (23-8) Bondskanselier Adenauer verzocht maatregelen te nemen tegen een algehele stijging der prijzen, die zich volgens het DGB eerst na de a.s. verkiezingen in haar volle gewicht zal doen gevoelen. De bevoegdheden, die het parlement aan de regering heeft toegekend, moe-

ten volgens het DGB op energieke wijze worden toegepast, waardoor een bijdrage zou kunnen worden geleverd tot het voorkomen van een verdere daling van de koopkracht. Het DGB denkt hierbij o.a. aan een aanzienlijke verlaging of een algehele opheffing van douanetarieven en een liberale behandeling van de invoercontingenten.
Volgens het vakverbond bestaat er een soort overeenkomst tussen de ministers en de industrie om de voorgenomen prijsverhogingen niet voor de verkiezingen te doen ingaan. Het DGB is van oordeel, dat de inflatie, waardoor het land wordt bedreigd, slechts door de redelijke loonpolitiek der vakbonden wordt geremd. Deze loonpolitiek betekent, dat de koopkracht van de Westduitse arbeiders het aanbod van verbruiksgoederen niet overtreft. De sterk overdreven winstaanspraken der werkgevers kunnen alleen worden ingewilligd met de hulp van de grote handelsbalansoverschotten, aldus het DGB.

Regeling Reichsschulden —
De Bondsdag heeft volgens *Het Parool* (30-8) op 29 augustus een wet aangenomen — „Kriegsfolgen-Schlussgesetz" — die de schadevergoeding regelt naar aanleiding van vorderingen tegen het voormalige Duitse Rijk, het vroegere Pruisen, de rijksspoorwegen, de rijkspost en de rijksautobanen.
Verplichtingen van de genoemde overheidsorganen worden door de wet van in totaal ongeveer RM 800 miljard gereduceerd tot DM 5 miljoen. De schadevergoeding voor door het Rijk uitgeschreven leningen vindt plaats op een basis van 1 op 10.
De aanneming van de wet betekent dat ook buitenlandse crediteuren vorderingen aanhangig kunnen maken.

Diversen —
Prof. Suhr — Prof. Otto Suhr, sinds januari 1955 burgemeester van West-Berlijn en sinds juli jl. voorzitter van de Bondsraad is op 30 augustus op 63-jarige leeftijd overleden. Prof. Suhr was van 1925-1933 hoogleraar in de politieke wetenschappen op de „Hochschule für Politik" in Berlijn. In 1945 werd hij benoemd tot secretaris-generaal van de Berlijnse socialistische partij, in oktober werd hij voorzitter van het Berlijnse parlement en in 1949 directeur van het instituut voor politieke wetenschappen.

Autoproduktie — De produktie van motorvoertuigen is van 163.583 eenheden in 1949 gestegen tot 1.075.619 eenheden in 1956. De prijsindex voor alle motorvoertuigen steeg van 100 in 1950 tot 107 in de eerste vier maanden van 1957. Voor wagens alleen daalde de index van 100 tot 99. Eind 1956 waren er 2.104.158 wagens in West-Duitsland tegen 1.271.983 in het gehele Duitse rijk in 1938.

Egypte

Bezoek van de Griekse premier Karamanlis —
De Griekse premier *Karamanlis* heeft van 17-20 augustus een bezoek aan Egypte gebracht, waar hij o.a. besprekingen met president *Nasser* heeft gevoerd. Tijdens zijn besprekingen met Karamanlis zou Nasser volgens *Reuter* (18-8) de Griekse premier de verzekering hebben gegeven, dat de wetgeving inzake de „Egyptianisering" geen invloed zou hebben op de positie der Griekse minderheid (80.000 personen). Verder zou Nasser zich bereid verklaard hebben, steun te verlenen aan de Enosisbeweging op Cyprus, een steun zowel binnen als buiten de Ver. Naties. Daardoor zou Egypte zich dan verzekerd hebben van de Griekse sympathie voor de Arabische problemen.
In een gezamenlijk communiqué werd volgens *Reuter* (19-8) o.m. gezegd, dat beide landen zullen streven naar uitbreiding van de culturele samenwerking. Egypte en Griekenland zullen deelnemen aan internationale economische projecten, die verhoging van de levensstandaard der volkeren in het Middellandse-Zeebekken tot doel hebben.

Frankrijk

Prijsstop - Versobering —
De Franse minister van financiën, F. Gaillard, heeft op 27 augustus bekendgemaakt, dat de regering met het doel de inflatie tot staan te brengen, heeft besloten de prijzen te bevriezen op het peil van 31 juli jl. De prijsbeheersing geldt voor de prijzen van alle produkten en diensten, die tot dusverre vrij konden worden vastgesteld. Ten aanzien van enkele artikelen, groenten zowel als industriële produkten is echter 15 augustus als peildatum genomen.
Er wordt in twee gevallen vrijstelling van de prijsbeheersing toegestaan, nl. a) aan ondernemingen, die zich ertoe verbinden een bepaalde hoeveelheid goederen te exporteren en b) voor goederen, waarin staal of geïmporteerde materialen zijn verwerkt, waarvan de prijzen door de importbelasting van 20% zijn verhoogd. Deze kostenstijgingen kunnen worden doorberekend, waarbij echter de prijsverhoging niet meer dan 2% mag bedragen.
Verder zijn de prijzen van alle farmaceutische produkten met 5 à 6% verlaagd.
Minister Gaillard herinnerde er in zijn bekendmaking aan, dat de grote warenhuizen en een aantal andere winkels reeds vrijwillig zijn overgegaan tot een verlaging van 6 à 10% van de prijzen van huishoudelijke goederen, elektrische toestellen, radio- en televisietoestellen, grammofoonplaten en camera's.

Versobering
Premier *Bourgès-Maunoury* heeft op 30 aug. in een rede voor radio en TV verklaard, dat er nog meer soberheid nodig is om het land uit zijn financiële crisis te voorschijn te helpen. Hij zeide, dat men nog meer belastingverhogingen en begrotingsbesnoeiingen in de toekomst kan verwachten. De jongste regeringsmaatregelen — kredietbeperkingen, het bevriezen van de prijzen, besnoeiingen op de begroting en hogere belastingen — waren alleen maar de eerste stappen in de strijd van zijn regering tegen de dreigende inflatie. Hij maakte verwijten aan het adres van de vakbonden, die zijn streven in gevaar brengen door eisen naar voren te schuiven inzake hogere lonen en aan dat van de boeren en producenten, die tegen de prijsstop protesteren.

Frans-Spaans overleg —
De Franse staatssecretaris van buitenlandse zaken, Maurice Faure, en de Spaanse minister van buitenlandse zaken, Fernando de Castiella, hebben op 24 augustus te San Sebastian en Biarritz van gedachten gewisseld over vraagstukken, die voor beide landen van belang zijn, zoals de verhoudingen in Noord-Afrika en de Europese gemeenschappelijke markt. Het was de eerste maal sinds Wereldoorlog II, dat staatslieden van de twee landen een dergelijke gedachtenwisseling hadden.
Behalve over economische kwesties is volgens *Reuter/AFP* ook over vraagstukken van de buitenlandse politiek gesproken. Spanje wil graag weer in de Europese gemeenschap worden opgenomen. Niettegenstaande het feit, dat Frankrijk bezwaren heeft tegen het bewind van Franco, zou het graag de steun van Spanje hebben ten aanzien van

Marokko. Madrid is bereid over deze kwestie te praten. Maar hoewel de Spaanse regering nauwer wil gaan samenwerken met Frankrijk, acht men het toch onwaarschijnlijk dat zij hiervoor haar politiek jegens de Arabische landen zou opgeven.

Diversen —

Deviezen voor toeristen — De Franse regering heeft met ingang van 28 augustus de regeling ingetrokken, waarbij aan buitenlanders met tegoeden in Frankrijk was toegestaan, geld van deze rekeningen op te nemen voor de betaling van hun levensonderhoud tijdens bezoeken aan Frankrijk. Deze tegoeden mogen thans niet meer voor toeristische doeleinden worden gebruikt. De regeling hield in, dat buitenlanders maximaal frs. 10.000 per dag per persoon tot een maximum van frs. 500.000 per maand per gezin van hun tegoeden mochten opnemen. Ook konden zij deze zg. „kapitaalfranken" naar het buitenland overmaken, door de franken aan banken te verkopen tegen betaling in hun eigen valuta. De banken konden de kapitaalfranken dan aan toeristen met reischeques beschikbaar stellen tegen voordelige wisselkoersen.

Handel met China — Begin september zal een economische delegatie naar de Chinese Volksrepubliek vertrekken, die moet trachten door middel van de Franse genationaliseerde industrieën een belangrijk aandeel in de Chinese markt te verkrijgen. Er zijn nieuwe door de staat gesteunde maatschappijen opgericht, welke in het buitenland produkten van de Franse staatsindustrieën moeten trachten te verkopen. Tot dusverre werden opgericht de „Sofrerail" die de spoorwegen vertegenwoordigt en de „Sofremine", welke voor de kolenmijnen werkt. Deze maatschappijen hebben reeds belangrijke contracten in India en Japan gesloten. Verder is in oprichting „Sofrelec", als vertegenwoordigster van de staatselektriciteitsmaatschappij.

Wijnoogst — De Franse wijnhandelaars hebben 1957 een slecht wijnjaar genoemd. Evenals in 1956 zijn langdurige nachtvorst en een tekort aan zonneschijn er de oorzaak van, dat de oogst niet best is. Volgens officiële ramingen zal de wijnproduktie in Frankrijk dit jaar ruim 37.5 miljoen hl bedragen, tegen 61 miljoen hl in 1955 en een gemiddelde van 59 miljoen hl in de tien jaren voor Wereldoorlog II.

Indonesië

Eis tot schadeloosstelling door Nederland? —

De Indonesische minister voor oudstrijdersaangelegenheden, Chairul Saleh, heeft volgens *ANP* op 29 augustus in het parlement verklaard, dat de Indonesische regering van plan is schadeloosstelling te eisen van Nederland voor de verliezen, die het Indonesische volk tijdens de strijd voor de onafhankelijkheid heeft geleden.

Saleh zeide tijdens de behandeling van een wetsontwerp, waarin de kwestie van de oudstrijders wordt geregeld, dat deze verliezen zijn ontstaan tijdens de Nederlandse agressie. De Indonesische regering is van mening, dat in de wet de periode van de strijd voor de onafhankelijkheid dient te worden gesteld van 17 augustus 1945 tot 27 december 1949, de dag van de overdracht van de soevereiniteit. Bij de debatten merkte Rasjid Fakih (Masjumi) op, dat naar zijn mening het onjuist is te spreken van 27 december 1949 als einde van de strijd, „daar de strijd tegen de Nederlandse handlangers daarna nog moest worden voortgezet".

Islamitische federatie bepleit —

Kjai Whab, een van de leidende figuren van de orthodoxe islamitische partij, Nahdatul Ulama, in Indonesië, heeft volgens *ANP* op 15 augustus de hoop uitgesproken, dat als afweer tegen het communisme in Indonesië, de islamitische politieke partijen tot een federatie zullen kunnen komen. Zulk een federatie zou in het parlement, met steun van de christelijke en katholieke partijen en van de kleinere rechtse groeperingen, een meerderheid hebben, zelfs als de nationalisten en communisten in de oppositie zouden gaan.

Diversen —

Schoonmaak — Als eerste stap voor de verwezenlijking van zijn „Nieuw-Leven"-beweging (zie pag. 13440/1) heeft president Sukarno volgens A N P op 19 augustus meegeholpen om de smerige pasars en sloppen in Djakarta schoon te vegen. Hij ruimde afval en rotte groenten op, die op Pasar Senen, de grootste marktplaats in het centrum der stad, verspreid lagen. Ook leden van het kabinet en hun echtgenotes namen aan deze zindelijkheidsactie deel. Na anderhalf uur werken zag de pasar er netjes uit.

Voedselproduktie — De Indonesische regering heeft volgens A N P (24-8) een bedrag van Rp. 37,5 miljoen bestemd voor opvoering van de voedselproduktie. Deze gelden zullen worden bestemd voor verbetering van irrigatiewerken en voor de aankoop van plantmateriaal en kunstmest. Beoogd wordt de rijstproduktie met 25.000 ton te verhogen, die voor maïs met 44.000 ton, voor cassave met 524.000 ton en voor oebi, een soort zoete aardappel, met 816.000 ton.

Stakingsverbod — Volgens nieuwe militaire voorschriften die zijn afgekondigd als onderdeel van de staat van oorlog en beleg, zijn in geheel Indonesië stakingen verboden. Personen en organisaties, die opdracht geven tot een staking in vitale ondernemingen, kunnen worden gestraft met een jaar gevangenisstraf of een boete van Rp. 10.000. Stakers kan negen maanden gevangenisstraf worden opgelegd of een boete van Rp. 7500. De militaire commandanten in de buitengewesten zullen vaststellen of een onderneming van vitaal belang wordt geacht voor de nationale economie.

Internationaal Nieuws

Het Westelijke ontwapeningsplan

De vier Westelijke landen op de ontwapeningsconferentie te Londen hebben op 29 augustus hun volledige ontwapeningsplan ingediend. Het omvat, aldus de *Nwe Rotterdamse Crt.* (30-8) alle eerder in afzonderlijke vorm gedane voorstellen van het Westen met de reeds voorgestelde concessies aan het Sowjet-standpunt. Maar het volledige combinatieplan van de Westerse mogendheden bevatte, in de definitieve vorm, waarin het aan de conferentie werd voorgelegd, één vrij belangrijke concessie, nl. een voorstel om reeds voor militaire doeleinden geproduceerd kernmateriaal progressief en in onderlinge evenredigheid over te hevelen van de oorspronkelijke militaire bestemming naar een gebruik voor vreedzame doeleinden.

Er is in het definitieve plan ook een nieuwe formule opgenomen, bevattende het voorstel dat men zal beloven af te zien van het gebruik van kernwapenen, behalve in gevallen waarin een gewapende aanval „de aangevallen partij heeft geplaatst in een situatie van individuele of collectieve zelfverdediging" en waarin tevens wordt beloofd, dat men geen kernwapenen beschikbaar zal stellen voor andere mogendheden die niet dezelfde principes van uitsluitend gebruik voor zelfverdediging onderschrijven.

Met betrekking tot de militaire begrotingen, waarvan de Sowjet-Unie een definitieve en evenredige vermindering eist, is het Westen slechts bereid de begrotingen ter controle voor te leggen aan een of ander internationaal lichaam. De nieuwe punten vormen tezamen met het reeds eerder in afzonderlijke vorm ter conferentie besprokene het ontwapeningsplan van het Westen.

Samenvatting

De punten komen neer op het volgende:

1. Progressieve *vermindering* van de bestaande *strijdkrachten,* te beginnen met een vermindering, welke de strijdkrachten van de VS en SU zal reduceren tot 2.500.000 man elk en van Engeland en Frankrijk tot 750.000 man elk. Het Westen stelt verdere vermindering afhankelijk van de vooruitgang, bereikt in de pogingen tot het oplossen van

belangrijke politieke problemen, waaronder natuurlijk hereniging van Duitsland een belangrijke rol speelt. De Sowjet-Unie heeft reeds eerder en herhaaldelijk verklaard, dat dit ontwapening afhankelijk maakt van de grillen van dr. Adenauer.

2. *Vermindering van conventionele bewapening,* welke gelijke tred zal moeten houden met een vermindering in de strijdkrachten. Met betrekking tot de verlaging van de militaire begrotingsposten is er sprake van een klein mysterie. De SU wilde een definitieve toezegging van een verlaging van de begroting tot 15%, de VS deden een tegenvoorstel van 10%. Hierop volgde, aldus de *NRC,* een merkwaardig stilzwijgen op dit punt van Westerse zijde. En nu blijken de Westerse mogendheden zich niet te willen binden aan enig percentage. Zij stellen slechts voor, dat de militaire begrotingen ter controle zullen worden voorgelegd aan een internationaal lichaam. Dit laatste weerspiegelt vermoedelijk het Westerse wantrouwen over de mate van controleerbaarheid van de militaire begroting van de SU, aangezien onder een absoluut regime zeer belangrijke bedragen, welke in feite bestemd zijn voor militaire doeleinden, kunnen worden weggemoffeld naar andere posten.

3. Wat betreft *kernwapens* stelt het Westen als minimumeis het staken van de produktie van kernmateriaal bestemd voor gebruik in wapenen, de zg. „cutoff", maar de SU wil hiertoe eerst overgaan in een volgend stadium van ontwapening en eist een plechtig afzweren van het gebruik van kernwapenen en een belofte, de bestaande kernwapenen te verminderen, een voorstel, dat door de Westerse mogendheden wordt beschouwd als niet meer dan een reeks „papieren" beloften.

4. Het Westen stelt verder voor elkaars gebieden, althans gedeeltelijk, open te stellen voor *inspectie* van de lucht uit en voor inspectie van de begane grond af.

5. Wat de *proefontploffingen* betreft, stelt het Westen voor deze te staken voor een periode van twee jaar, mits men het eens wordt over andere ontwapeningsvoorstellen, gekoppeld aan het staken van de ontploffingen. De bezwaren van de SU hiertegen waren, dat dit staken van de ontploffingen slechts een voorwaardelijke staking was. Zij verlangde het einde van de proefontploffingen terstond voor een periode van twee of drie jaar en zulks ongeacht enigerlei andere ontwapeningsmaatregelen.

Reactie Zorin

De Sowjet-vertegenwoordiger *Zorin* heeft het Westelijke plan verworpen. Hij verklaarde volgens de *NRC* (30-8), dat de inspectievoorstellen slechts beoogden de spionagemogelijkheden voor het Westen te vergroten. De vermindering van het Amerikaanse leger tot het oorspronkelijk overeengekomen aantal van 2.500.000 betekende volgens hem slechts een nietszeggende vermindering met 100.000 man. Hij verklaarde, dat het gehele Westerse combinatieplan niets van „enige werkelijke waarde" bevatte en dat het zelfs beschouwd dient te worden als een achteruitgang op reeds bereikte overeenstemming.

Zorin vond het volkomen onrealistisch van het Westen om een combinatieplan voor te leggen, waarin het ene onderdeel van het voorstel afhankelijk wordt gesteld van het aanvaarden van de rest van het voorstel. Hij verweet de Westerse mogendheden, dat hun voorstel geen melding maakte van de opheffing van militaire bases in het buitenland en het verwijderen van troepen, gestationeerd op buitenlands gebied.

De Britse staatssecretaris *Noble* vroeg Zorin, of dit het definitieve antwoord was op de Westerse voorstellen, maar Zorin gaf hier geen antwoord op. Noble herinnerde Zorin aan diens „in allergrofste termen" op 27 augustus geuite beschuldiging, dat het de Westerse mogendheden geen ernst zou zijn met hun wens, tot een ontwapeningsovereenkomst te geraken. Noble zeide, dat Zorins rede betreurenswaardig was geweest en niet had meegeholpen, de discussies tot een bevredigend einde te brengen. De Westerse delegatie had zich evenwel niet laten ontmoedigen en uit het nu voorgelegde plan bleek duidelijk hoezeer het de Westerse mogendheden ernst was met ontwapening, aldus Noble.

Diversen —

Mohammedaanse kalender — Er zal een internationale conferentie worden gehouden om de tijdrekeningen, die in de mohammedaanse wereld worden gebruikt, in één stelsel te coördineren. De noodzaak hiervan is volgens A F P (31-7) opnieuw gebleken, toen de Egyptenaren niet met zekerheid wisten, of het nieuwe islamitische jaar al dan niet was begonnen. Volgens de officiële sterrenwacht was het op 28 juli nieuwe maan, waarmee het nieuwe jaar begint. De geleerden van de Al Azhar universiteit, die volgens de traditie het begin van het nieuwe jaar moeten aankondigen, waren echter van mening, dat het jaar 1377 pas op de 29ste begon.

Begroting VN — De secretaris-generaal van de Ver. Naties, Dag Hammarskjoeld, heeft op 13 augustus voor het nieuwe begrotingsjaar een begroting tot een bedrag van $ 54.728.000 ingediend, d.i. $ 3.966.800 meer dan voor het lopende jaar. De begrotingscommissie der VN heeft echter voorgesteld dit bedrag met $ 1.052.800 te verminderen. De stijging van de kosten is blijkens de toelichting van Hammarskjoeld te zoeken in drie „buitengewone evenementen", die in 1958 voor rekening van de VN komen: een in maart 1958 te beleggen conferentie over het zeerecht zal $ 280.000 kosten; de tweede internationale conferentie over het vreedzaam gebruik van atoomenergie (10 sept. 1958 te Genève) zal naar schatting $ 1.250.000 kosten en de bouw van een film- en televisiestudio in het hoofdkwartier van de VN te New York zal $ 160.000 vragen.

Vrouwenkiesrecht — Volgens een mededeling van de Ver. Naties zijn er nog elf landen waar vrouwen geen kiesrecht hebben en niet verkiesbaar zijn. Het zijn: Afghanistan, Irak, Jemen, Jordanië, Libië, Liechtenstein, Paraguay, Perzië, San Marino, Saoedi-Arabië en Zwitserland. In Saoedi-Arabië en Jemen hebben de mannen evenmin kiesrecht.

Walvisvangst — Er is volgens R e u t e r (25-8) internationale overeenstemming bereikt inzake vaststelling van het aantal jagers, dat aan de walvisvangst in het komende seizoen zal deelnemen. De bereikte overeenkomst beperkt het aantal jagers voor Noorwegen tot 95 evenals in het vorige seizoen, voor N e d e r l a n d tot 14 (evenals in het vorige seizoen), terwijl de 3 Britse expedities 37 jagers mogen gebruiken, of één meer dan het vorige jaar. Japan zal 68 jagers kunnen gebruiken tegen 54 in het vorige seizoen. Deze aanzienlijke stijging is toe te schrijven aan het feit, dat Japan het aandeel van een Zuidafrikaanse expeditie heeft overgenomen, welke 12 jagers mocht gebruiken.

De 100 grootste niet-Amerikaanse industriële ondernemingen —

Het Amerikaanse maandblad *Fortune* publiceert ieder jaar een lijst van de 500 grootste Amerikaanse industriële maatschappijen (zie pag. 13477). Dit jaar (in het *juli*-nummer) is bij deze lijst ook opgenomen een overzicht van de 100 grootste niet-Amerikaanse ondernemingen. Deze maatschappijen zijn gerangschikt naar de omvang van hun verkopen. De cijfers hebben in de meeste gevallen betrekking op 1956, in andere op 1955.

De beide grootste maatschappijen zijn Nederlands-Brits bezit. Van de overige zijn er o.a. 31 in Engeland gevestigd, 23 in West-Duitsland, 18 in Frankrijk en 7 in Canada.

Volg-orde 1956	Maatschappij	Hoofd-kantoor in	Industrie	Verkopen (x $ 1000)	Activa (x $ 1000)	Netto-Winst (x $ 1000)	Perso-neel
1	Royal Dutch-Shell	Nederland-Engeland	Petroleum	6.500.126	3.496.454	502.679	250.000
2	Unilever	Nederland-Engeland	Levensmidd., chemicaliën	4.680.070	1.317.742	131.972	121.000
3	Imperial Tobacco	Engeland	Tabak	2.380.000	756.000	34.440	47.000
4	British Petroleum	Engeland	Petroleum	2.020.572	1.206.643	148.441	96.000
5	Imperial Chemical Industries	Engeland	Chemicaliën	1.218.000	1.540.000	67.165	115.306
6	Nestlé	Zwitserland	Levensmiddelen	1.100.000	89.701	10.735	54.239
7	Dunlop Rubber	Engeland	Rubberprodukten	845.600	169.680	7.657	89.000
8	Mannesmann	Duitsland	Steenkool, ijzer, staal	809.500	571.440	9.760	72.500
9	Hawker Siddeley	Engeland	Vliegtuigen	750.000	270.200	35.974	73.500
10	Friedr. Krupp	Duitsland	IJzer, staal, machinerieën	740.967	n.b.	n.b.	89.826
11	Philips' Gloeilampenfabrieken	Nederland	Elektrische apparaten	706.848	849.279	41.562	152.000
12	Siemens & Halske	Duitsland	Elektrische apparaten	619.060	614.274	7.095	166.000
13	Gelsenkirchener Bergwerke AG	Duitsland	IJzer, staal, machinerieën	595.225	523.798	6.150	87.000
14	Gutehoffnungshütte	Duitsland	IJzer, staal, machinerieën	571.440	n.b.	n.b.	68.000
15	British Motor	Engeland	Automobielen	560.000	299.600	15.120	51.000
16	Rheinische Stahlwerke	Duitsland	Steenkool, ijzer, staal	559.535	452.390	5.143	80.724
17	Fiat	Italië	Automobielen	544.000	892.601	22.488	77.000
18	Turner & Newall	Engeland	Asbest	500.000	213.934	16.452	34.700
19	Tube Investments	Engeland	IJzer, staal	500.000	254.800	14.756	40.000
20	Cie. Française des Pétroles	Frankrijk	Petroleum	500.000	n.b.	n.b.	n.b.
21	Hoesch	Duitsland	Steenkool, ijzer, staal	496.894	418.562	7.133	50.045
22	Aluminium	Canada	Aluminium	486.946	1.084.452	58.962	47.627
23	Renault	Frankrijk	Automobielen	486.200	206.778	7.436	56.000
24	Vickers	Engeland	Vliegtuigen	456.400	585.200	14.000	90.000
25	Volkswagen	Duitsland	Automobielen	452.371	153.568	1.493	30.000
26	Courtaulds	Engeland	Rayon, synthetische vezels	450.000	365.960	28.000	n.b.
27	International Nickel	Canada	Nikkel en koper	444.740	571.687	96.296	27.902
28	ARBED (Aciéries Réunies de Burbach-Eich-Dudelange)	Luxemburg	IJzer, staal	413.999	155.840	6.219	23.534
29	Daimler-Benz	Duitsland	Automobielen	390.246	122.911	2.122	49.188
30	Farbenfabriken Bayer	Duitsland	Chemicaliën	380.008	427.544	13.181	48.826
31	Assoc. Electrical Industries	Engeland	Elektrische apparaten	372.400	426.322	12.247	88.912
32	Massey-Harris-Ferguson	Canada	Landbouwmachines	372.129	296.037	3.159	23.232
33	Hiram Walker-Gooderham & Worts	Canada	Alcoholische dranken	370.928	221.870	21.079	6.344
34	English Electric	Engeland	Elektrische apparaten	364.000	312.393	9.349	72.000
35	Tate & Lyle	Engeland	Levensmiddelen	358.400	98.500	5.090	15.000
36	Badische Anilin	Duitsland	Chemicaliën	357.150	390.151	12.229	36.325
37	Farbwerke Hoechst	Duitsland	Chemicaliën	352.626	368.266	10.084	39.615
38	J. & P. Coats	Engeland	Naaigaren	350.000	238.700	12.660	n.b.
39	Distillers	Engeland	Alcoholische dranken	350.000	364.756	25.771	n.b.
40	Guest, Keen & Nettlefolds	Engeland	IJzer, staal	350.000	352.800	26.600	62.000
41	Bergwerksgesellschaft Hibernia	Duitsland	Steenkool, chemicaliën	346.350	347.695	4.286	62.500
42	Ranks	Engeland	Levensmiddelen	336.000	147.000	7.002	n.b.
43	Steel of Wales	Engeland	IJzer, staal	336.000	406.280	11.200	7.800
44	Phoenix-Rheinrohr	Duitsland	IJzer, staal	333.816	n.b.	4.336	n.b.
45	British Insulated Callender's Cables	Engeland	Kabels	333.200	218.400	11.900	39.000
46	SIMCA (Soc. Ind. de Mécanique et Carrosserie Automobile)	Frankrijk	Automobielen	331.443	176.074	6.519	25.000
47	Stewarts & Lloyds	Engeland	IJzer, staal	319.200	280.000	23.800	n.b.
48	Schneider (Creusot)	Frankrijk	IJzer, staal	314.600	39.863	1.662	50.000
49	Peugeot	Frankrijk	Automobielen	314.600	n.b.	n.b.	20.000
50	SKF (Svenska Kullagerfabriken)	Zweden	Kogellagers	299.265	281.238	14.889	43.124
51	Klöckner	Duitsland	Steenkool, ijzer, staal	298.101	191.631	4.762	45.208
52	Yawata Iron & Steel	Japan	IJzer, staal	297.671	292.948	6.714	36.350
53	Gillet	Frankrijk	Textiel	286.000	n.b.	n.b.	40.000
54	Montecatini	Italië	Chemicaliën	284.194	479.990	17.269	60.000
55	Cockerill-Ougrée	België	Steenkool, ijzer, staal	282.000	280.075	14.085	42.500
56	United Steel	Engeland	IJzer, staal	281.887	285.600	14.026	36.146
57	Steel of Canada	Canada	IJzer, staal	272.887	250.183	22.694	14.404
58	Union Minière du Haut-Katanga	Belg. Kongo	Koper, uranium, kobalt	270.000	91.420	191.275	23.000
59	Bowater Paper	Engeland	Papier	266.857	424.670	14.784	22.000
60	Pechiney	Frankrijk	Chemicaliën, aluminium	263.000	n.b.	n.b.	n.b.
61	AEG (Allg. Elektrizitäts-Gesellsch.)	Duitsland	Elektrische apparaten	261.196	257.594	3.429	51.500
62	Canadian Breweries	Canada	Alcoholische dranken	261.184	180.304	9.721	7.000
63	August Thyssen-Hütte	Duitsland	IJzer, staal	259.529	270.243	3.214	17.500
64	Citroën	Frankrijk	Automobielen	255.000	162.162	2.866	20.000
65	de Wendel	Frankrijk	IJzer, staal	254.540	171.600	2.574	22.000
66	Dortmund-Hörder Hüttenunion	Duitsland	IJzer, staal	249.910	222.896	2.629	21.331
67	USINOR (Union Siderurgique du Nord de la France)	Frankrijk	IJzer, staal	243.912	214.629	3.012	17.600
68	Lorraine-Escaut	Frankrijk	IJzer, staal	243.100	241.507	2.799	30.000
69	Fuji Iron & Steel	Japan	IJzer, staal	240.259	303.567	6.291	26.296
70	General Electric	Engeland	Elektrische apparaten	238.000	246.806	7.743	75.000
71	Colonial Sugar Refining	Australië	Levensmiddelen	235.200	135.823	3.762	10.200
72	ASEA (Allmänna Svenska Elektriska)	Zweden	Elektrische apparaten	233.700	217.182	4.941	34.700
73	St. Gobain	Frankrijk	Glas, chemicaliën	228.800	190.081	4.550	15.000
74	Richard Thomas & Baldwins	Engeland	IJzer, staal	224.000	184.000	12.040	26.000
75	Michelin	Frankrijk	Banden	214.500	62.637	3.752	30.000
76	British Cocoa & Chocolate	Engeland	Levensmiddelen	213.630	178.000	2.600	n.b.
77	SIDELOR (Union Siderurgique Lorraine)	Frankrijk	IJzer, staal	208.780	213.070	1.430	16.200

Volgorde 1956	Maatschappij	Hoofdkantoor in	Industrie	Verkopen (x $ 1000)	Activa (x $ 1000)	Netto-Winst (x $ 1000)	Personeel
78	Grangesberg-Oxelösund	Zweden	IJzermijnbouw	207.160	390.053	15.790	13.093
79	Japan Steel Tube	Japan	IJzer, staal	206.884	209.056	4.665	26.267
80	Broken Hill	Australië	IJzer, staal	201.600	235.700	14.800	30.075
81	J. Lyons	Engeland	Levensmiddelen	196.000	100.000	12.500	30.000
82	Hitachi	Japan	Elektrische apparaten	193.216	187.678	5.460	29.153
83	CIBA	Zwitserland	Chemicaliën	189.242	108.237	5.140	18.763
84	Antar-Pétroles de L'Atlantique	Frankrijk	Petroleum	188.760	76.016	1.627	n.b.
85	John Summers	Engeland	IJzer, staal	185.000	150.984	10.313	n.b.
86	Boots Pure Drug	Engeland	Chemicaliën	185.000	96.700	4.860	36.000
87	Hachette	Frankrijk	Drukkerij	180.180	48.048	1.716	4.800
88	MacMillan & Bloedel	Canada	Papier	176.001	161.879	18.686	9.120
89	Colvilles	Engeland	IJzer, staal	175.000	140.560	11.760	18.000
90	De Beers	Zuid-Afrika	Diamanten	175.000	350.000	52.100	n.b.
91	Boussac	Frankrijk	Textiel	171.600	143.000	n.b.	30.000
92	British Aluminium	Engeland	Aluminium	168.000	92.196	3.906	11.000
93	Robert Bosch	Duitsland	Elektrische apparaten	166.670	94.513	991	40.000
94	Demag	Duitsland	Machinerieën	166.663	109.760	1.571	22.000
95	Hüttenwerk Oberhausen	Duitsland	IJzer, staal	163.670	146.350	2.035	13.786
96	Rolls-Royce	Engeland	Automobielen, vliegtuigmotoren	162.400	93.240	5.964	n.b.
97	Volvo	Zweden	Automobielen	158.828	128.456	1.662	12.327
98	Rhône-Poulenc	Frankrijk	Chemicaliën	157.300	104.024	6.567	12.500
99	Vereinigte Glanzstoff Fabriken	Duitsland	Rayon	153.884	64.072	2.146	22.871
100	Gusstahlwerk Bochumer Verein	Duitsland	IJzer, staal	153.562	136.756	985	18.218
	TOTAAL			48.969.311	31.693.579	2.083.993	3.916.977

Dollars voor Afrikaanse vakbeweging — Het Parijse bureau van de AFL-CIO heeft volgens Ass. Press medegedeeld, dat het dagelijks bestuur van de Amerikaanse vakcentrale besloten heeft $ 50.000 uit te trekken om de ontwikkeling van de vakbeweging in Afrika te bespoedigen. Een deel van het geld zal gebruikt worden om Afrikaanse arbeiders in Amerika op te leiden tot toekomstige vakbondsleiders.

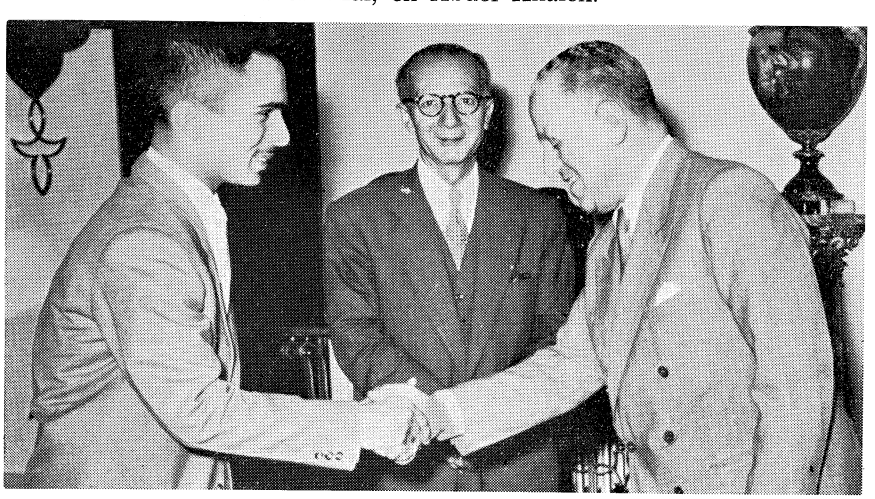
EGKS-arbeidskaarten — Op 1 september is op beperkte schaal een begin gemaakt met de vrije migratie van arbeidskrachten in de EGKS. Arbeiders uit deze zes landen, die geschoold zijn voor een beroep in de kolenmijnen of de staalindustrie — 29 beroepen in de mijnen en 27 beroepen in de staalindustrie — kunnen onder bepaalde voorwaarden een arbeidskaart van de EGKS krijgen. De houders van deze kaarten zullen hun beroep vrij kunnen uitoefenen in alle landen der Gemeenschap, zonder verplicht te zijn een werkvergunning aan te vragen. Zij zullen zonder meer kunnen solliciteren als ergens in de Gemeenschap werk wordt aangeboden.

Wolverbruik — Het totale wereldwolverbruik is in 1956 met 8% toegenomen tot 2.830.000 lb, basis gewassen gewicht. Het verbruik overtrof de totale wereldproduktie in het seizoen 1955-56 met 85 miljoen lb.

Jordanië

Koning Hoessein naar Turkije en Spanje —

Koning Hoessein heeft van 22-24 augustus een bezoek aan Turkije gebracht, waar hij te Istanboel met koning Feisal van Irak en met de Turkse regering de toestand in het Midden-Oosten, en in het bijzonder die in Syrië, heeft besproken. Op 25 augustus is koning Hoessein naar Spanje vertrokken voor een particulier bezoek van twee weken. Koning Hoessein had kort voor zijn vertrek naar Turkije te Amman nog een onderhoud met de secretaris-generaal van de Arabische Liga, Abdel Khalek. Foto (v.l.n.r.): koning Hoessein, de Jordaanse minister van buitenlandse zaken Samir el-Rifai, en Abdel Khalek.

Financiële hulp van Engeland - Amerikaanse tanks —

De Britse regering heeft volgens *Reuter* (6-8) aan Jordanië een renteloze lening verschaft van £ 1.130.000. Daarvan is £ 500.000 bestemd voor het lopende jaar. De gehele lening is een restant van een totaal bedrag van £ 2.250.000, dat in 1955 is toegezegd en waarvan de helft reeds in de loop van 1956 is opgenomen. Het geld dient om ontwikkelingsplannen te financieren.
Naar *Ass. Press* (28-8) in kringen van het Amerikaanse State Department heeft vernomen, hebben de Ver. Staten erin toegestemd, een aantal middelzware tanks van het type Patton naar Jordanië te zenden, op grond van het nieuwe militaire steunprogram voor Jordanië waarvoor $ 10 miljoen beschikbaar is gesteld. De VS willen de tanks leveren in de hoop, dat de aanwezigheid ervan de rust in het Midden-Oosten zal bevorderen.

Sowjet-Syrische samenzwering? —

Verscheidene Britse bladen meldden op 26 augustus, dat het hoofd van de Sowjet-geheime dienst, gen. *I. Serow*, tussen 19 juli en 1 augustus in de Syrische hoofdstad Damascus besprekingen zou hebben gevoerd met het hoofd van de geheime dienst van het Syrische leger, kolonel Serraj, over de mogelijkheid van het voorbereiden van een omwenteling in Jordanië. Volgens de bladen zou gen. Serow kol. Serraj een bedrag van 250.000 Syrische ponden (ca. *f* 300.000) hebben geschonken voor het organiseren van sabotage en moordaansla-

gen in Jordanië. Van Syrische zijde zijn de berichten over een bezoek van Serow aan Syrië echter officieel tegengesproken.

Libanon

Verkiezingen - Nieuwe regering - De buitenlandse politiek —

Op 9, 16, 23 en 30 juni hebben in Libanon verkiezingen plaatsgevonden voor een nieuw parlement, waarvan het aantal leden is uitgebreid van 44 tot 66. De pro-Westerse regeringspartijen verwierven hierbij in totaal 48 zetels.

Nieuwe regering

De Libanese premier, *Sami el Solh*, heeft een nieuwe regering gevormd, waarin hij volgens *AFP* (19-8) zelf minister van justitie en binnenlandse zaken is. *Charles Malik* blijft minister van buitenlandse zaken. Sami el Solh had op 15 augustus het ontslag van zijn oude regering aangeboden, nadat het nieuw gekozen parlement drie dagen tevoren bijeengekomen was. President *Camille Chamou* verzocht hem toen een nieuwe regering te vormen.

De buitenlandse politiek

Premier Sami el Solh heeft volgens *Reuter* op 29 augustus in het parlement verklaard, dat zijn nieuwe regering de buitenlandse politiek van zijn vorige kabinet zal voortzetten. Deze omvatte onder meer de aanvaarding van de Eisenhower-doctrine ten aanzien van het Midden-Oosten.

Palestina blijft het belangrijkste buitenlandse probleem, aldus de premier. „Niemand van ons zou er ooit over denken vrede met Israël te sluiten en wij zullen degenen die het land wederrechtelijk in bezit hebben genomen, blijven bestrijden, totdat de Arabieren hun volledige rechten in Palestina hebben herkregen."

Sami el Solh verzekerde, dat de Libanon bij de aanvaarding van de leer van Eisenhower geen enkele geheime militaire overeenkomst heeft getekend en aan geen enkel land zal toestaan, militaire bases in de Libanon te vestigen. Hij deelde voorts mee, dat de Libanese regering onderhandelingen met Frankrijk zal beginnen over nieuwe grondslagen voor de Libanese betrekkingen met Franse maatschappijen, die kapitaal in de Libanon hebben belegd.

Goede betrekkingen met Syrië achtte de Libanese premier noodzakelijk. Ook een herziening van het statuut van de Arabische Liga zou nodig zijn om een nauwere samenwerking tussen de leden daarvan te verzekeren.

Diversen —

Olieprospectie — De Compagnie Libanaise des Pétroles, welke de concessie voor 75 jaar heeft voor het zoeken naar olie in Libanon, heeft volgens A F P (14-8) met vertegenwoordigers van de Amerikaanse firma Husky Williard Goldstone een overeenkomst gesloten, volgens welke deze maatschappij zich verplicht maximaal $ 2 miljoen te besteden aan boringen in Sonmer Yonmor. De overeenkomst werd ondertekend door de nieuwe voorzitter van de bestuursraad van de CLP. De vorige voorzitter was afgetreden, omdat hij het niet eens was met de clausule, welke voor de Amerikaanse firma 75% van de ruwe olie reserveert, welke er overblijft nadat het aandeel voor de Libanese regering van de produktie is afgenomen.

Royalties — De Libanese regering heeft volgens R e u t e r (22-8) besloten tot het instellen van een commissie van vier leden voor het voeren van onderhandelingen over hogere royalties met de eigenaars van de oliebuisleidingen, welke via het grondgebied van Libanon lopen. Vroegere onderhandelingen met de oliemaatschappijen over het vraagstuk van de royalties zijn vastgelopen.

Nederland

De werknemer als kapitaalverschaffer —

Drs. W. K. N. Schmelzer, staatssecretaris van binnenlandse zaken, bezitsvorming en PBO heeft op 25 aug. in een toespraak voor een studie-conferentie te Voorhout van de Katholieke Arbeidersbeweging argumenten genoemd, die er naar zijn persoonlijke visie voor pleiten de werknemer tot effectenbezitter te maken. Hij vond, dat er geen doorslaggevende redenen zijn om, bij aanvaarding van de gedachte van de economische medezeggenschap van de werknemer, de mede-eigendom van de produktiemiddelen af te wijzen. Als verdere voordelen van aandelen-verwerving noemde hij volgens het *Alg. Handelsblad* (26-8) het redelijk rendement, waartegenover een door het toenemende weerstandsvermogen der bedrijven steeds kleiner wordende kans op enorme koersverliezen staat. Hij wees erop, dat deze spaartegoeden in veel sterkere mate de gevolgen ondergaan van waardedaling van het geld dan het aandelenbezit, dat bovendien nog een redelijke kans op vermogensaanwas biedt.

Ten aanzien van de enorme investeringen, welke o.a. de toepassing van de kernenergie en de automatisering zullen vragen, vroeg drs. Schmelzer zich af, wie de eigenaren van deze nieuwe industriële eigendommen zullen worden: de bedrijven, de aandeelhouders of de staat, in welk laatste geval in feite de belastingbetaler de investeringen financiert. Hij prefereerde, dat naast een redelijke mate van zelffinanciering door de bedrijven de werknemers meer als kapitaalverschaffers zouden gaan fungeren. Hij was van mening, dat alle voordelen de ernstige overweging van deze zaak volkomen rechtvaardigen.

Er is echter, aldus de staatssecretaris, ook een keerzijde. De mogelijkheid bestaat, dat de ondernemers bezwaren zullen hebben tegen de toeneming van de economische machtspositie van de arbeiders. Deze machtspositie is echter geen middel tot vernietiging van de ondernemers, doch moet en kan met verantwoordelijkheidsbesef worden uitgeoefend in dienst van het algemeen welzijn.

Bij de weg, welke drs. Schmelzer in zijn betoog aangaf, kunnen middelen, welke vroeger in de risicomijdende sfeer zouden zijn terechtgekomen, dan via beleggingsmaatschappijen risicodragend worden aangewend, hetgeen, gezien het structurele tekort aan risicodragend kapitaal, van uitnemend belang is.

Dit alles kan er volgens hem toe bijdragen, dat naast de politieke en sociale emancipatie ook een volwaardige economische emancipatie een feit wordt. De vakbeweging heeft z.i. hierbij een beslissende rol te spelen.

Studie NVV over het verdelingsvraagstuk —

Het Nederlands Verbond van Vakverenigingen heeft op 28 augustus een studie over de inkomens- en vermogensverdeling gepubliceerd. Deze studie — „Wenkend Perspektief" — wordt door het NVV beschouwd als een vervolg op het in 1952 verschenen Welvaartsplan.

De nieuwe studie is, aldus *Het Parool* (28-8), geen „plan", met een concrete receptuur voor de oplossing van het verdelingsprobleem, doch een studie op langere termijn, waarin de door het NVV wenselijk geachte uitgangspunten voor een „planning" van de inkomens- en

vermogensverdeling zijn neergelegd.

Het NVV noemt als *uitgangspunt* voor een rechtvaardige verdeling de positieve instelling tegenover de fundamentele rechten in het huidige maatschappelijke bestel, als het recht op individuele eigendom, het recht op ruilvrijheid, de vrijheid tot sparen, vermogensvorming en erflating. Deze rechten zullen slechts in zoverre beperkt en beinvloed mogen worden als noodzakelijk is om ruimte te geven aan enkele andere fundamentele rechten, die voor de vrije ontplooiing van de mens niet minder essentieel zijn, doch volgens het NVV tot dusver nog niet de hun toekomende plaats in het maatschappelijk bestel hebben verkregen.

Inkomens- en vermogensverschillen, de b.v. voortvloeien uit machtsposities, gebrek aan mobiliteit, sekse, traditie en stand, moeten zoveel mogelijk worden weggenomen, waarbij een redelijke verhouding tussen het inkomen en de voor de verwerving daarvan te brengen offers richtsnoer dient te vormen.

Het NVV bepleit voorts de *sociale verzekering* zoveel mogelijk uit de algemene middelen te financieren, ter bereiking van de gewenste coordinatie tussen een redelijk inkomen voor de niet- en halfproduktieven enerzijds, de produktieven anderzijds.

Het vraagstuk van de *bezitsvorming* zal naar het oordeel van het NVV een natuurlijke oplossing vinden met de invoering van het geheel van voorgestane maatregelen. Het NVV staat er niet afwijzend tegenover, maar heeft wel bezwaren tegen de fragmentarische wijze waarop bepaalde politieke groepen dit vraagstuk aanpakken. Evenals de winstverdeling betekent de aldus opgevatte bezitsvorming een cureren aan symptomen, waarbij men niet doordringt tot de oorzaken, die voortvloeien uit het feit, dat vele inkomens nog geen of onvoldoende spaarkracht laten.

Met betrekking tot het inkomen en het vermogen van de *onderneming* acht het NVV het noodzakelijk, dat aan de hand van een centraal investeringsplan, dat een zo ruim mogelijke marge van vrijheid laat voor de ondernemingsleiding als direct verantwoordelijk voor de investeringen in eigen bedrijf, de overheid, via prijs- en fiscaalpolitieke maatregelen, die remmend of bevorderend werken, de investeringen globaal dient te reguleren. Voorts worden o.a. dwingende voorschriften bepleit betreffende de winstverdeling en de publikatie van ondernemingsresultaten en de instelling van een vennootschapskamer voor de controle op de naleving daarvan.

Handhaving Middeneuropese tijd

De regering meent dat de Middeneuropese tijd (MET) als wettelijke tijd gehandhaafd moet blijven en ziet verschillende bezwaren tegen wederinvoering van de middelbare zonnetijd van Amsterdam en de aparte zomertijd, zoals Nederland die voor Wereldoorlog II kende. De wet van 30 augustus 1946 bepaalde, dat de MET, die in de oorlog door de bezetter was ingevoerd, tot een nader te bepalen tijdstip zou blijven gelden. Nu deze tijdelijke regeling door een definitief voorschrift moet worden vervangen, is op 28 augustus bij de Tweede Kamer een wetsontwerp ingediend, dat beoogt de MET ook in de toekomst wettelijke tijd te doen zijn. De MET geldt in alle Westeuropese landen, met uitzondering van Engeland en Portugal, zodat een afwijkende tijdregeling in Nederland

De ontwikkeling van de belastingdruk —

Op 8 september is het 150 jaar geleden, dat de *Hollandse Sociëteit van Levensverzekeringen NV* te Amsterdam werd opgericht. Ter gelegenheid van dit jubileum is een gedenkboek verschenen, dat is samengesteld door mr. *P. Adriaanse*, generaal-agent in algemene dienst van de NV. Naast een geschiedenis van het bedrijf belicht de schrijver in dit boek van ruim 400 pagina's tal van aspecten van het levensverzekeringbedrijf. Wij ontlenen hieraan de onderstaande tabel van de ontwikkeling van de belastingdruk in de periode 1894/95-1956.

Inkomstenbelasting door het rijk geheven (bedragen in guldens)

Belastingplichtige	Belastbaar inkomen	1894-'95 1)	1915-'16 2)	1920-'21 3)	1928-'29 4)	1931-'32 5)	1935-'36 6)	1942	1947	1951	1954	1956
Ongehuwd	3.000	44	79	176	142	176	239	589	550	445	373	321
	10.000	257	379	941	765	961	1.281	3.341	3.387	3.198	2.802	2.603
	30.000	1.061	1.666	4.410	3.594	4.246	5.655	17.303	16.659	15.664	15.075	14.091
	100.000	4.291	6.671	29.869	24.477	21.944	29.973	71.126	70.230	68.984	68.396	64.058
Gehuwd	3.000	44	79	176	142	171	233	393	356	216	180	142
	10.000	257	379	941	765	952	1.270	2.228	2.355	2.082	1.759	1.603
	30.000	1.061	1.666	4.410	3.594	4.237	5.644	12.194	12.349	11.905	11.201	10.434
	100.000	4.291	6.671	29.869	24.477	21.935	29.962	60.500	60.180	59.259	58.516	54.881
Gehuwd (1 kind)	3.000	44	74	157	127	155	211	317	274	163	96	62
	10.000	257	379	917	745	924	1.232	2.063	2.164	1.860	1.546	1.397
	30.000	1.061	1.666	4.357	3.560	4.201	5.595	11.831	11.994	11.523	10.824	10.063
	100.000	4.291	6.671	29.786	24.409	21.880	29.881	60.500	60.180	59.259	58.516	54.881
Gehuwd (3 kind.)	3.000	44	70	121	99	121	166	180	140	—	—	—
	10.000	257	379	869	706	872	1.165	1.733	1.790	1.437	1.142	1.011
	30.000	1.061	1.666	4.282	3.490	4.129	5.499	11.105	11.286	10.764	10.073	9.327
	100.000	4.291	6.671	29.619	24.271	21.768	29.719	59.681	59.108	57.761	57.019	53.474
Gehuwd (6 kind.)	3.000	44	66	70	37	49	50	—	—	—	—	—
	10.000	257	379	798	618	760	983	1.253	1.258	854	603	500
	30.000	1.061	1.666	4.155	3.333	3.966	5.232	10.016	10.228	9.646	8.956	8.236
	100.000	4.291	6.671	29.369	23.963	21.516	29.272	58.295	57.753	56.352	55.610	51.985

1) In dit jaar werd in Nederland voor het eerst een rijksinkomstenbelasting geheven; 2) in dit jaar werden de inkomsten uit vermogen voor het eerst belast met inkomstenbelasting, gelijkelijk met inkomsten uit andere bron. In het belastingbedrag zijn begrepen 43 opcenten t.b.v. het rijk (Leningfonds 1914) en provincie; 3) in deze bedragen zijn begrepen 138 opcenten t.b.v. het rijk (Leningfonds 1914), gemeente en provincie en een „oorlogsbelasting" (Verdedigingsbelasting II); 4) in het belastingbedrag zijn begrepen 136 opcenten t.b.v. de gemeente en de provincie en de Verdedigingsbelasting II; 5) hierbij zijn begrepen 42 opcenten rijksinkomstenbelasting en de Gemeentefondsbelasting met 46 opcenten; 6) in het belastingbedrag zijn begrepen 95 opcenten en de Gemeentefondsbelasting met 89 opcenten.

grote nadelen zou opleveren, b.v. voor de Ned. Spoorwegen en de KLM.

De commissie, in 1951 ingesteld tot onderzoek van het denkbeeld van prof. mr. dr. G. van den Bergh tot klokhervorming, achtte de moeilijkheden, welke met betrekking tot het internationale spoorwegverkeer uit de verwezenlijking van dit denkbeeld zouden vooortspruiten, voor het heden en voor de naaste toekomst onoverkomelijk en adviseerde daarom tot afwijzing.

Voor het agrarisch bedrijf betekent bestendiging van de MET, waaraan men thans gewend is, handhaving van een aanvaardbaar compromis.

Diversen —

Nunspeet-Ermelo — Bij de Tweede Kamer is een wetsontwerp ingediend, dat beoogt de gemeente Ermelo in tweeën te splitsen en van Nunspeet met enkele dorpjes een afzonderlijke gemeente te maken. De nieuwe gemeente Ermelo (met de buurtschappen Speulde, Houtdorp, Staverden, Levenum en Drie) zal in totaal ruim 13.000 inwoners tellen en Nunspeet (met Vierhouten en Elspeet) ruim 12.000.

Vrijstelling dienstplicht — De minister van defensie, ir. C. Staf, heeft volgens ANP (23-8) medegedeeld, dat hij bereid is door vrijstellingen enige verlichting te brengen in het tekort aan bevoegde leraren. Onder deze regeling vallen leraren in het Nederlands, Frans, Engels, Duits, in de wiskunde en biologie. Vrijstelling van dienst als gewoon dienstplichtige is mogelijk voor dienstplichtigen, die niet in werkelijke dienst verblijven en die in het tijdvak tussen 31 juli 1957 en 1 augustus 1958 een betrekking als leraar vervullen of gaan vervullen aan dagscholen voor voorbereidend hoger of middelbaar onderwijs, mits aan zekere voorwaarden wordt voldaan. Zij moeten bevoegd zijn tot het geven van onderwijs aan de betrokken scholen in een van bovengenoemde vakken, ten minste twintig lesuren per week geven, in hun functie onmisbaar zijn en tevens niet vervangbaar zijn door een andere bevoegde leraar.

Poliobestrijding — De regering heeft in een op 23 augustus bij de Tweede Kamer ingediend wetsontwerp om een bedrag van *f* 1.309.600 gevraagd voor de bestrijding van de kinderverlamming. Het grootste deel van dit bedrag is bestemd voor de aankoop van vaccin in het buitenland (*f* 1.100.000). De overige *f* 209.600 zijn nodig voor aanschaffingen, salarissen van personeel e.d.

De KLM in de VS — President Eisenhower heeft op 26 augustus zijn goedkeuring gehecht aan de voorstellen van de raad voor de burgerluchtvaart om de KLM krachtens de onlangs tussen de Ver. Staten en Nederland gesloten luchtvaartovereenkomst toestemming te geven de nieuwe lijnen Amsterdam-Houston en New York-Curaçao te openen.

Vijfjarenplan FOM — Het jaarverslag 1956 van de „Stichting voor Fundamenteel Onderzoek der Materie" (FOM) en van de „Stichting Instituut voor Kernfysisch Onderzoek" (IKO) maakt volgens ANP (28-8) melding van een door de FOM opgezet „vijfjarenplan", dat van 1957 tot 1962 zal duren. In deze periode zullen onderzoekingen worden gedaan op het gebied van de thermo-nucleaire reacties van de vaste stof en van de transformatie van stralingsenergie in chemische of elektrische energie. De jaarlijkse kosten van dit vijfjarenplan worden geschat op ongeveer *f* 3.5 miljoen in 1957, opklimmend tot ruim *f* 6 miljoen in 1961.

Luisterbijdrage verhoogd — Bij de Tweede Kamer is op 29 augustus ingediend een wetsontwerp tot verhoging per 1 juli 1958 van de luisterbijdrage van *f* 12 tot *f* 15 per jaar. Door deze verhoging zullen in 1958 de inkomsten uit de luisterbijdrage met *f* 4.1 miljoen worden vergroot, in 1959 met *f* 8.2 miljoen. Voor 1957 wordt bij de radio-omroep een tekort van *f* 3 miljoen verwacht (inkomsten *f* 31 mln., uitgaven *f* 34 mln.). Financiering van de Wereldomroep uit de schatkist, waardoor een hoger bedrag voor de binnenlandse omroep beschikbaar zou komen uit de luisterbijdrage, acht de regering op het ogenblik niet juist, omdat hierover een beslissing moet worden genomen bij de behandeling van het ontwerp-omroepwet. Overigens is de regering wel van mening, dat financiering van de Wereldomroep primair als staatstaak moet worden gezien.

Soedan

Sowjet-nota - Geen steun aan Eisenhower-doctrine —

De Sowjet-Unie heeft volgens *Reuter* op 21 augustus in een nota aan de regering van Soedan meegedeeld, dat zij bereid is Soedanese produkten, zoals katoen, te kopen om het land „te helpen zich te bevrijden van imperialistische invloed". De handel tussen beide landen dient, aldus de Sowjet-nota, te worden gedreven ten voordele van de twee landen en zonder politieke of militaire voorwaarden. De SU is bereid in ruil voor de van Soedan ontvangen produkten industrieprodukten en uitrusting voor onderzoek te leveren. Ook wil de SU Soedanese deskundigen opleiden.
De Soedanese minister van buitenlandse zaken, Mohammed Achmed Machboeb, heeft volgens Reuter (30-8) verklaard, dat het thans niet in het belang van Soedan is de leer van Eisenhower te onderschrijven. Soedan voert een onafhankelijkheidspolitiek en is bereid samen te werken met de blokken van West en Oost op basis van gelijkheid. Volgens minister Machboeb zal zijn land alle financiële hulp aanvaarden, waaraan geen voorwaarden zijn verbonden, die in meerdere of mindere mate een inbreuk zijn op de Soedanese onafhankelijkheid.

Sowjet-Unie

Intercontinentale raket —

De Sowjet-Unie heeft geslaagde proeven genomen met een intercontinentale raket, die naar elk gewenst punt waar ook ter wereld gedirigeerd kan worden, aldus heeft radio-Moskou volgens *Reuter/Ass. Press* op 26 augustus medegedeeld. Tevens werd bekendgemaakt, dat in het kader van een programma van wetenschappelijk onderzoek in de voorafgaande dagen met succes atoom- en waterstofbommen tot ontploffing zijn gebracht.
Er werden door radio-Moskou vrijwel geen technische bijzonderheden bekendgemaakt. Verklaard werd alleen, dat de raket een super lange-afstandsraket, uit meerdere trappen samengesteld, die op grote hoogte en met zeer grote snelheid vloog en ten slotte in het doelgebied terecht kwam. Met behulp van deze raket is, aldus de mededeling, het mogelijk afgelegen gebieden te bereiken zonder gebruik te maken van een strategische luchtmacht, die in de tegenwoordige tijd door luchtafweermaatregelen kwetsbaar is.
De Sowjet-aankondiging van de proeven met een intercontinentale raket hebben volgens Reuter de militaire waarnemers van het Westen zeer verrast. Het feit dat de SU thans een raket bezit die overal ter wereld kan inslaan, is iets waarop het Westen niet was voorbereid. Bovendien is het waarschijnlijk dat de Ver. Staten een dergelijke raket nog niet bezitten. De eerste Amerikaanse proef met een intercontinentale ballistische raket — de Atlas — is in juni jl. mislukt doordat het projectiel kort na de start ontplofte. Een thans in aanbouw zijnde raket — de Titan — zal mogelijk dit jaar nog worden beproefd. Ook Engeland werkt aan een ballistische raket. Al deze raketten, ook die van de SU, zijn zg. ballistische projectielen, d.w.z. dat zij, anders dan de geleide projectielen, alleen maar in het begin van hun vlucht bestuurd kunnen worden door radar. Dit betekent, dat zij minder nauwkeurig zijn dan geleide projectielen.
In het Sowjet-tijdschrift *Sowjetskaja Aviata* heeft gen. *Pokrowski* volgens *Reuter* (28-8) bijzonderheden gegeven over de intercontinentale raket. De raket kan een snel-

heid bereiken van 25.000 kilometer per uur en een hoogte van 1000 km. De raket is, aldus gen. Pokrowski, zeer accuraat. De eventuele afwijking bedraagt ten hoogste 10 à 20 km en „daar de raket een waterstofbom kan vervoeren, waarborgt deze accuraatheid de vernietiging van elk gewenst doel". De raket kan gelanceerd worden van een kleine en gemakkelijk camoufleerbare basis af en kan ieder gewenste plek ter aarde bereiken.
Pokrowski wees erop, dat op 1000 km hoogte het projectiel geen weerstand meer ondervindt van de lucht. „Op deze grote hoogte beschrijft het projectiel de ballistische baan en dan schiet het neer op zijn doel met een onvoorstelbare snelheid, die kan oplopen tot 25.000 kilometer per uur."
De Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, *J. F. Dulles,* heeft op zijn wekelijkse persconferentie van 27 augustus verklaard, dat de bekendmaking van Moskou over de intercontinentale raket voor het ogenblik niet van invloed is op het militaire evenwicht. In de VS was men niet van mening, dat de strategische luchtmachten verouderd worden door de ontwikkelingen op het gebied van de raketwapens. Hij achtte het twijfelachtig, dat de SU plotseling een sprong vooruit zou hebben gemaakt op het gebied van raketwapens. Hij zeide, dat de Sowjet-mededeling op dit tijdstip zeker in vele opzichten een politieke bedoeling heeft. In dit verband wees hij op de ontwapeningsbesprekingen, de toestand in Syrië en de komende zitting van de Alg. Vergadering der VN. Op de vraag, of de SU de VS op het gebied van de lange-afstandsprojectielen vooruit is, zeide Dulles niet te kunnen antwoorden.

Molotow —

Het presidium van de Opperste Sowjet heeft volgens *Tass* (28-8) besloten, het ministerie van staatscontrole op te heffen en te vervangen door een „controlecommissie, verbonden aan de raad van ministers der Sowjet-Unie". Het hoofd van het ministerie was *Molotow,* die in juli jl. uit het presidium van de partij was verwijderd. Het besluit van het presidium is een gevolg van de nieuwe omstandigheden, geschapen door de uitbreiding van de rechten van de Sowjet-republieken en door de industriële reorganisatie.
Radio-Moskou heeft volgens *Ass. Press* op 30 augustus bekendgemaakt, dat Molotow is benoemd tot ambassadeur bij de Mongoolse Volksrepubliek.
Molotow is de tweede van de afgezette Sowjet-leiders die een nieuwe functie gekregen heeft. *Malenkow* is aangesteld als directeur van een energie-bedrijf in Oost-Kazakstan, ruim 3000 km van Moskou verwijderd (zie pag. 13353/3). *Kaganowitsj,* de derde afgezette leider, zou de leiding gekregen hebben van een cementfabriek in Swerdlowsk, 1600 km ten oosten van Moskou. Wat er van Sjepilow geworden is, is nog niet bekend.

Chroesjtsjew over Malenkow —

Naar radio-Moskou volgens *Reuter* op 28 augustus heeft medegedeeld, heeft partijleider Chroesjtsjew de in juli jl. afgezette minister G. Malenkow ervan beschuldigd geheel onder de invloed te zijn geweest van Beria, het terechtgestelde gewezen hoofd van de politie. Hoewel hij een hoge positie in de partij en in de regering bekleedde, had Malenkow niet alleen Stalin niet geremd, maar zeer handig van Stalins zwakheden en gewoonten in de laatste jaren van diens leven gebruik gemaakt. In vele gevallen had Malenkow Stalin aangezet tot daden, die een strenge veroordeling verdienden.
Hoewel Stalin grote tekortkomingen had, aldus Chroesjtsjew, was hij de gedachten van het marxisme-leninisme toegewijd en een onwrikbaar revolutionair.

Ver. Staten

Gemeenschappelijk Amerikaans-Canadees luchtcommando —

De Ver. Staten en Canada hebben volgens *Reuter/AFP* (1-8) besloten te Colorado Springs in de Amerikaanse staat Colorado een gemeenschappelijk luchtcommando te vestigen. Het nieuwe hoofdkwartier zal de plannen voor de luchtverdediging van Noord-Amerika coördineren, zodat deze in geval van nood direct kunnen worden uitgevoerd. Het luchtcommando zal alleen in geval van oorlog orders kunnen geven. Deze orders zullen worden uitgevaardigd door de opperbevelhebber (een Amerikaan) van het verenigde luchtleger te Colorado Springs of diens plaatsvervanger (een Canadees).

Teruggave Duitse en Japanse activa —

De Amerikaanse regering heeft volgens *Reuter* op 30 juli bekendgemaakt, dat zij tijdens de volgende zitting van het Congres, die in januari a.s. begint, voorstellen zal indienen inzake de teruggave van Duitse en Japanse activa, die tijdens Wereldoorlog II in de Ver. Staten zijn geconfisqueerd. Het gaat hier om Duitse activa met een waarde van ongeveer $ 500 miljoen en Japanse activa met een waarde van $ 50 à 60 miljoen.
Een plan tot liquidatie der Duitse activa zou hierbij voorrang genieten. Volgens dit plan zal volledig worden voldaan aan alle gewettigde oorlogsvorderingen van Amerikanen op Duitsland en zal het tevens mogelijk worden gemaakt een redelijk geldbedrag terug te geven aan de voormalige eigenaars van geconfisqueerde activa. De regering hoopt, dat het ook mogelijk zal zijn een definitieve oplossing van het vraagstuk der geconfisqueerde Japanse activa aan het Congres voor te stellen.

Een reeds vroeger door de regering ingediend wetsvoorstel, dat echter nog niet door het Congres is behandeld, houdt de betaling in van een maximum van $ 10.000 per persoon aan voormalige eigenaars.
Een woordvoerder van de Westduitse ambassade te Washington schatte volgens *DPA* (31-7), dat ongeveer twee derden van hetgeen, waarop Duitsland meent aanspraak te kunnen maken, zou worden gerestitueerd.

Landbouwoverschotten naar het buitenland —

Het Huis van Afgevaardigden en de Senaat hebben een wetsontwerp goedgekeurd, waarbij de wet van 1954 tot levering van produkten uit de landbouwoverschotten aan bevriende landen tegen betaling in de valuta van deze landen met een jaar, en wel tot 30 juni 1958, wordt verlengd. Verder wordt de limiet met $ 1 miljard verhoogd tot $ 4 miljard.
Het wetsvoorstel beoogt, ook de regering machtiging te verlenen voor ruil-transacties (geen verkopen) in

De 50 grootste industriële ondernemingen —
Aan een door het tijdschrift *Fortune* (juli) samengestelde lijst van de 500 grootste industriële ondernemingen ontlenen wij onderstaand overzicht van de eerste vijftig op deze lijst voorkomende bedrijven.

Volgorde '56	Volgorde '55	Maatschappij	Hoofdkantoor	Verkopen (× $ 1000)	Activa (× $ 1000)	Netto-Winst (× $ 1000)	Geïnvesteerd kapitaal (× $ 1000)	Personeel
1	1	General Motors	Detroit	10.796.443	7.400.351	847.396	4.581.590	599.243
2	2	Standard Oil (N. J.)	New York	7.126.855	7.901.530	808.535	5.111.442	155.530
3	3	Ford Motor	Dearborn, Mich.	4.646.966	3.071.478	236.596	1.987.481	178.061
4	4	U.S. Steel	New York	4.228.877	4.168.950	348.099	2.763.973	260.646
5	6	General Electric	New York	4.090.016	2.221.147	213.757	1.143.341	280.497
6	13	Socony Mobil Oil	New York	2.750.300	2.819.619	249.504	2.074.153	76.000
7	5	Chrysler	Detroit	2.676.334	1.294.760	19.953	646.172	143.873
8	7	Swift	Chicago	2.429.302	561.640	14.012	377.862	77.200
9	12	Western Electric	New York	2.372.726	1.223.724	81.034	662.139	129.540
10	11	Gulf Oil	Pittsburgh	2.339.715	2.872.270	282.658	1.908.121	57.700
11	8	Bethlehem Steel	Bethlehem, Pa.	2.326.705	2.089.998	161.412	1.329.735	150.126
12	15	Texas Co.	New York	2.046.305	2.574.130	302.263	1.837.816	52.689
13	9	Armour	Chicago	2.011.446	468.308	14.654	204.152	60.000
14	14	Standard Oil (Ind.)	Chicago	1.890.228	2.437.196	149.432	1.900.380	51.765
15	10	Du Pont (E.I.) de Nemours	Wilmington, Del.	1.888.446	3.568.585	383.401	1.179.843	89.449
16	16	Shell Oil	New York	1.635.435	1.368.035	135.848	903.054	39.903
17	17	Westinghouse Electric	Pittsburgh	1.525.376	1.264.469	3.492	772.264	125.050
18	19	Standard Oil of California	San Francisco	1.452.521	2.041.373	267.891	1.690.792	37.318
19	18	Goodyear Tire & Rubber	Akron, Ohio	1.358.764	888.213	62.456	414.310	101.135
20	20	National Dairy Products	New York	1.352.878	534.114	41.717	321.353	46.496
21	22	Union Carbide & Carbon	New York	1.324.507	1.459.749	146.233	811.577	63.081
22	23	International Harvester	Chicago	1.252.079	1.009.215	49.619	761.285	74.017
23	21	Republic Steel	Cleveland, Ohio	1.244.214	923.520	90.407	657.494	68.918
24	25	Sinclair Oil	New York	1.180.102	1.473.269	95.906	925.062	24.598
25	26	Radio Corp. of America	New York	1.121.060	723.400	40.031	273.753	79.250
26	24	Firestone Tire & Rubber	Akron, Ohio	1.115.180	731.143	60.539	410.326	86.828
27	31	Douglas Aircraft	Santa Monica, Cal.	1.073.515	356.506	33.202	152.994	79.000
28	45	General Dynamics	New York	1.047.819	434.574	31.947	142.147	84.000
29	27	Procter & Gamble	Cincinnati, Ohio	1.038.290	605.159	59.316	409.149	28.330
30	30	Phillips Petroleum	Bartlesville, Okla.	1.033.391	1.372.832	95.203	942.288	26.686
31	47	Continental Can	New York	1.010.268	633.706	43.143	374.579	53.756
32	32	Boeing Airplane	Seattle	1.006.357	331.932	32.135	148.687	71.106
33	29	Cities Service	New York	973.715	1.219.951	62.152	581.501	n.b.
34	37	International Paper	New York	959.618	829.080	86.629	677.254	50.633
35	41	United Aircraft	E. Hartford, Conn.	952.885	376.274	37.082	218.684	54.700
36	34	General Foods	White Plains, N.Y.	931.147	383.928	39.001	234.632	19.868
37	35	North American Aviation	Los Angeles	913.982	391.467	28.761	152.614	66.000
38	28	U.S. Rubber	New York	901.260	609.429	31.870	271.240	63.929
39	36	Borden	New York	876.987	343.904	23.603	212.630	34.160
40	33	Aluminum Co of America	Pittsburgh	864.416	1.157.648	89.621	621.071	57.755
41	44	Sperry Rand	New York	815.816	657.037	47.367	326.662	87.500
42	39	American Can	New York	771.635	499.841	34.824	356.008	35.203
43	43	Armco Steel	Middletown, Ohio	761.800	622.758	65.593	428.980	32.539
44	40	Eastman Kodak	Rochester, N.Y.	761.690	736.426	94.162	541.244	50.850
45	52	Anaconda Co.	New York	749.421	975.838	111.502	769.150	43.449
46	42	Jones & Laughlin Steel	Pittsburgh	742.642	732.109	45.122	451.151	40.999
47	46	Lockheed Aircraft	Burbank, Calif.	742.591	384.569	13.873	106.613	59.237
48	59	Intern. Business Machines	New York	734.340	789.039	68.785	331.662	44.989
49	48	Sun Oil	Philadelphia	761.412	593.357	56.160	493.195	21.498
50	50	Inland Steel	Chicago	727.152	617.713	52.999	368.521	28.743
Totaal 50 maatschappijen				89.314.929	72.685.263	6.390.897	45.962.126	4.243.843
Totaal 500 maatschappijen				174.305.604	138.977.298	11.501.199	87.541.713	8.793.347

overtollige landbouwprodukten met de Oosteuropese landen, uitgezonderd de Sowjet-Unie. Met de Chinese Volksrepubliek zullen dergelijke transacties evenmin zijn toegestaan.

President Eisenhower heeft de wet op 14 augustus getekend. In totaal wordt voor een waarde van $ 1 miljard aan landbouwoverschotten beschikbaar gesteld. Polen is het eerste Oosteuropese land, dat Amerikaanse landbouwprodukten zal ontvangen en wel voor een waarde van $ 46.1 miljoen.

Beperking olie-invoer —

President Eisenhower heeft op 29 juli een plan goedgekeurd, waarin op de grote Amerikaanse olie-importeurs een beroep wordt gedaan de invoer van olie met ingang van 1 juli vrijwillig te beperken. Deze beperking die geschiedt op aanhoudend verzoek van de kleine Amerikaanse olieproducenten, houdt volgens *USIS* (1-8) in, dat de importeurs de hoeveelheden die zij dachten in het tweede halfjaar van 1957 in te voeren met 20% verminderen. Dit betekent een vermindering van 10% t.o.v. de in 1956 ingevoerde hoeveelheid.
De olie-invoer wordt aldus beperkt tot 1.031.000 vaten per dag. Volgens de minister van binnenlandse zaken, F. A. Seaton, zal deze beperking „het Midden-Oosten en Venezuela niet in belangrijke mate treffen". De aanvoer uit Venezuela wordt verminderd met 50.000 vaten per dag, d.i. 2% van de Venezolaanse produktie; ten aanzien van het Midden-Oosten bedraagt de vermindering 150.000 tot 175.000 vaten per dag, hetgeen 3% van de produktie is.

De Franse minister voor de Sahara, Lejeune, heeft op 30 augustus medegedeeld, dat de olievelden in de Sahara in 1960 ongeveer een derde van Frankrijks oliebehoeften zullen kunnen dekken. Reeds in 1958 zal men 1 miljoen ton olie uit de Sahara kunnen ontvangen. Naar verwachting zal in 1962 de olieaanvoer uit de Sahara een omvang van 10 miljoen ton per jaar bereiken.
Foto: een olieput te Edjele, op ongeveer 2000 km ten zuidoosten van Algiers.
(foto Intercontinentale/ANP)

ATOOMREACTORS

De snelle ontwikkeling van de kernfysica heeft de weg naar een nieuw tijdperk geopend: het tijdperk van de atoomenergie. De voor de opwekking van deze energie noodzakelijke reactoren zijn reeds van zoveel verschillende types, dat *The Times* (26-8) het nuttig heeft geoordeeld een „Guide to Nuclear Power Reactors" samen te stellen. Aan dit uitvoerige overzicht ontlenen wij het volgende *):

Zowel in de Ver. Staten als de Sowjet-Unie is men bezig met de ontwikkeling van verschillende types atoomreactors. Sommige daarvan zijn speciaal voor industrieel gebruik bestemd. Zoekt men naar een principieel verschil in de gang van zaken in beide landen, dan stuit men op het verschijnsel, dat in de Ver. Staten meer types worden beproefd, terwijl in de Sowjet-Unie de opzet van de verschillende reactors grootser is. In Engeland heeft men zich in hoofdzaak tot één type beperkt, terwijl op het ogenblik twee, misschien drie nieuwe types op de industriële mogelijkheden worden bekeken.

De atoomreactor is al een uitvoerprodukt geworden. Zowel de Ver. Staten als Engeland hebben hiertoe ieder een type, dat speciaal geschikt is voor grote krachtinstallaties, terwijl de VS samen met een Engelse onderneming nog een tweede type, voor kleinere installaties, kunnen aanbieden. Canada, Frankrijk en de Scandinavische landen zijn los hiervan een gedeeltelijk eigen weg gegaan.

Brandstoffen

Het enige voor praktische doeleinden geschikte materiaal is dat deel van natuurlijk *uranium,* dat is bekend geworden onder uranium 235. Het komt in een verhouding van 1 op 140 in natuurlijk uranium voor. Een eerste verdeling van de verschillende types reactors wordt met deze wetenschap mogelijk. Men kent reactors, die natuurlijk uranium gebruiken, en andere, die uranium benutten, waaraan ander splijtbaar materiaal is toegevoegd. Dit komt neer op uranium 235, geheel of gedeeltelijk gescheiden van het niet splijtbare uranium 238. In het algemeen kan worden gezegd, dat de mogelijkheid om uranium 235 te splijten betekent dat men over een goedkope krachtbron beschikt.

Wil een reactor waarin natuurlijk uranium wordt gebruikt van nut zijn, dan is het nodig hoge kapitaalsuitgaven te doen in verband met de immense afmetingen. Bovendien gelden er meer restricties ten aanzien van het materiaal, dat er in kan worden gebruikt. Daartegenover staat dat reactors, waarin een veredelde brandstof wordt gebruikt — reactors dus, die kleiner van afmeting zijn en waarbij minder restricties gelden voor de brandstof — hogere exploitatiekosten te zien geven in verband met de prijs van de voedingsstof.

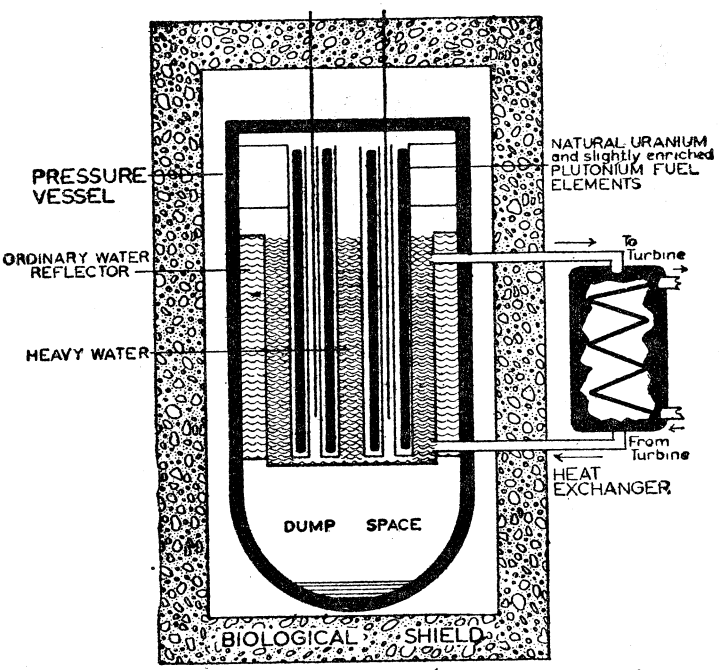
In beide gevallen wordt van uranium 238 *plutonium* gevormd. Maar dit proces is naar verhouding belangrijker in reactors die natuurlijk uranium gebruiken. Deze reactors hebben dus het voordeel dat zij voor de toekomst, waarin reactors met plutonium zullen worden gebruikt een gunstiger ontwikkelingsbeeld te zien geven.

Een derde splijtmateriaal, uranium 233, wordt verkregen uit *thorium,* dat evenals uranium 238 niet splijtbaar is. Uranium 233 wordt niet, zoals plutonium, als toevallig bijprodukt verworven.

Trage en snelle reactors

De werkzaamheid van alle reactors wordt onderhouden door de *neutronen,* die bij het splijten vrijkomen. In de reactors die natuurlijk uranium gebruiken moeten deze neutronen worden afgeremd door een materiaal, dat een gedeelte van de hoeveelheid opvangt. Een dergelijke reactor wordt een *thermische reactor* genoemd. De meeste van de tegenwoordig in produktie zijnde typen zijn van deze soort. Voor reactors waarbij natuurlijk uranium wordt gebruikt zijn zeer zuiver grafiet, berillium en zwaar water de geschiktste materialen om de snelheid van de neutronen af te remmen. In Engeland en Frankrijk is grafiet gebruikelijk. In Canada en de Scandinavische landen wordt zwaar water toegepast; hierdoor is het mogelijk de reactors kleiner te maken, maar daar staat

Vervolg op pag. 13481

HEAVY WATER POWER REACTOR

Men heeft geruime tijd geloofd dat de zwaar water reactor het meest belovende type was om in elektrische centrales te worden gebruikt. In Canada, maar ook in andere landen, worden elektrische centrales gebouwd, die hun energie zullen krijgen van een reactor, waarbij zwaar water als moderator wordt gebruikt. Hierbij is een drukketel nodig om te voorkomen dat bij lage temperaturen al koken optreedt. Bovendien moet het zware water steeds opnieuw worden gezuiverd om het helium te erwijderen.

*) De bij dit artikel opgenomen afbeeldingen zijn ontleend aan een bijlage van de Financial Times (1-7) over de „British Industry in this atomic age".

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

België — 2 sept. Koning Leopold vertrekt, vergezeld door prinses Liliane en prins Alexander, naar Boston in de Ver. Staten, waar hij een particulier bezoek zal brengen aan industriële en kerninstallaties in zijn kwaliteit van voorzitter der commissie voor de studie van vraagstukken die voortvloeien uit de ontwikkeling van de wetenschap in overzeese gebieden. — Staking in de Antwerpse diamantindustrie. — **4 sept.** Overeenkomst tussen Sabena en de Poolse luchtvaartmaatschappij LOT i.z. de samenwerking op technisch terrein en het gezamenlijk onderhouden van de lijn Warschau-Brussel.

Birma — 6 sept. Tachtig communistische opstandelingen doen een overval in de zeehaven Mergui, 500 km ten zuidoosten van Rangoon.

Ceylon — 6 sept. De regering heeft een aantal voorschriften afgekondigd i.z. het toezicht op de handel in deviezen.

China (Volksrepubliek) — 2 sept. Premier Tsjoe En-lai beschuldigt de Ver. Staten ervan, wapens en militair personeel in Zuid-Vietnam te laten binnenstromen en te trachten dit land aan de ZOAVO te koppelen. — **3 sept.** Tussen Lantsjou in de provincie Tsjinghai en Lhasa, de hoofdstad van Tibet, zal een spoorlijn ter lengte van 1250 km worden aangelegd; deze wordt de hoogste ter wereld. — **7 sept.** Officieel wordt medegedeeld, dat drie leiders der wanordelijkheden die in juni jl. in Hanjang hebben plaatsgevonden en waarbij studenten waren betrokken, terecht zijn gesteld.

Cuba — 5 sept. Aanhangers van de opstandelingenleider F. Castro doen een aanval op de marinebasis te Cienfuegos in Midden-Cuba. Regeringstroepen weten de opstand te onderdrukken.

Duitsland (Oost) — 2 sept. De Oostduitse regering protesteert tegen de sanctionering van Westduitse zeestrijdkrachten in de Oostzee; zij nodigt alle Oostzeestaten uit de onderlinge economische, culturele en verkeersbetrekkingen uit te breiden en een niet-aanvalsverdrag te sluiten. — **5 sept.** De schrijver G. Zwerenz uit Leipzig is naar West-Berlijn uitgeweken.

Duitsland (West) — 3 sept. De Duits-Russische onderhandelingen te Moskou zijn vastgelopen. — **5 sept.** Het verbond voor het particuliere bankbedrijf wil vervroegde aflossing van de Duitse buitenlandse schulden, teneinde een vermindering van de abnormale crediteurpositie van West-Duitsland te bewerkstelligen. — **6 sept.** De (liberale) Vrije Democratische Partij wil onder bepaalde voorwaarden samenwerken met de na de a.s. verkiezingen te vormen nieuwe regering. — **7 sept.** De Sowjet-Unie verwerpt het Westduitse standpunt i.z. de hereniging, zoals dit was vastgelegd in de Westduitse nota van 26-8. — In een oproep tot de Ver. Naties hebben 101 Westduitse hoogleraren zich uitgesproken tegen de bewapeningswedloop, zowel wat klassieke als atoomwapens betreft, en voor beëindiging van de proeven met kernwapens. — **8 sept.** De r.k. bisschoppen zeggen in een herderlijk schrijven, dat ieder bij de a.s. verkiezingen moet stemmen volgens zijn geweten, „maar het is duidelijk, dat de stem van het geweten elke gelovige katholiek gebiedt, zijn stem te geven aan die kandidaat of lijst, die werkelijk voldoende waarborg geeft voor de bescherming van de rechten van God, het gezin en de maatschappij, in overenstemming met Gods wetten en de christelijke leer". — Te Hamburg is een „Duits genootschap voor China" opgericht, dat streeft naar de bevordering van beter wederzijds begrip en economische betrekkingen tussen beide landen (in het bestuur zit o.a. dr. Hj. Schacht). — De minister van defensie, F. Strauss, verklaart, dat hij onmiddellijk pogingen zou doen om de Oostzee onder internationale controle tot een neutraal gebied te doen worden als de SU bereid is haar marine-bases in dit gebied op te heffen en haar vloot uit de Oostzee terug te trekken.

Engeland — 2 sept. Opening van het 89ste jaarcongres van de TUC. — **3 sept.** De Labour Party wil staatscontrole op de sleutelindustrieën. — **4 sept.** Rapport over de prostitutie en de homo-seksualiteit verschenen.

Finland — 2 sept. Het kabinet van Sukselainen gereorganiseerd.

Frankrijk — 3 sept. Pierre Poujade heeft medegedeeld, dat hij te Parijs een dagblad gaat uitgeven. — **5 sept.** De „nationale raad van de Algerijnse revolutie" heeft op een bijeenkomst te Cairo verklaard te zullen blijven strijden voor de onafhankelijkheid van Algerije.

Ghana — 6 sept. De regering heeft deportatiebevelen uitgevaardigd tegen twee stamhoofden.

Griekenland — 5 sept. Premier Karamanlis verklaart, dat hij met iedereen en overal wil spreken over de toekomst van Cyprus.

Hongarije — 4 sept. Aan de in oktober ingestelde arbeidsraden zal in de toekomst meer economische en beheersmacht worden verleend.

India — 2 sept. De wetgevende raad van de staat Kerala keurt een wetsontwerp van de communistische regering goed, volgens hetwelk particuliere scholen, die door de regering worden gesubsidiëerd, tot staatsscholen kunnen worden gemaakt. — **5 sept.** De Eerste Kamer keurt een belasting op de vermogens van personen en ondernemingen goed. — **6 sept.** Volgens de New York Times zou India gaarne een Amerikaanse lening van $ 500 à 600 mln. ontvangen voor de bestrijding van de huidige valutamoeilijkheden.

Indonesië — 6 sept. President Sukarno keert te Djakarta terug van een 10-daagse reis door de Molukken. — **7 sept.** Lt.-kol. Ventje Sumual, een der stichters van de „2 maart-beweging" in Makassar, deelt mede, dat de zetel van deze beweging, die enige maanden geleden van Makassar naar Noord-Celebes werd verplaatst, weer naar Makassar zal worden teruggebracht.

Internationaal — 4 sept. Syrië en Egypte hebben te Damascus een overeenkomst gesloten tot oprichting van een economische unie. — Sluiting van de inter-Amerikaanse economische conferentie te Buenos Aires. — **5 sept.** De Veiligheidsraad besluit de Alg. Vergadering aan te bevelen de nieuwe onafhankelijke federatie van Malakka als 82ste lid van de VN toe te laten. — **6 sept.** De VN-subcommissie voor ontwapening besluit haar besprekingen te Londen voor onbepaalde tijd te verdagen. — **7 sept.** De directeur van het Europees bureau van de VN te Genève, de Nederlander A. Pelt, gekozen tot secretaris-generaal van de wereldfederatie van VN-verenigingen.

Joego-Slavië — 5 sept. Te Belgrado beginnen besprekingen tussen de minister van buitenlandse zaken Popowitsj en zijn Britse ambtgenoot S. Lloyd. — De regering verbiedt het boek van M. Djilas.

Malakka — 3 sept. De regering maakt haar voorwaarden bekend voor aanvaarding van de overgave van de 1860 communistische rebellen, die zich nog in het land bevinden. — Twee links georiënteerde partijen hebben een „nationaal socialistisch front" tegen de regering gevormd.

Nederland — 2 sept. Mej. mr. dr. A. A. L. Minkenhof geïnstalleerd als eerste vrouwelijke rechter in Den Haag. — **3 sept.** Opening van de KLM-dienst op Houston (Texas). — De KLM gaat in de herfst van 1958 via de noordpool naar Tokio en Biak vliegen. — Opening van 69ste jaarbeurs te Utrecht. — Het gezantschap te Bangkok tot ambassade verheven. — De verrekeningskoers van de Indonesische roepiah ingetrokken. — De inschrijving aan de TH te Eindhoven begonnen. — **4 sept.** Alle ziekenfondstandartsen hervatten praktijk. — De Ned. zaakgelastigde te Peking, dr. J. H. Zeeman, benoemd tot ambassadeur te Bangkok. — **7 sept.** Te Den Haag demonstreren enige duizenden belastingambtenaren tegen hun lage salarissen.

Nieuw-Zeeland — 4 sept. Vice-premier Holyoake verklaart, dat Nieuw-Zeeland geen kernwapens wil hebben en ze evenmin in opslag wenst.

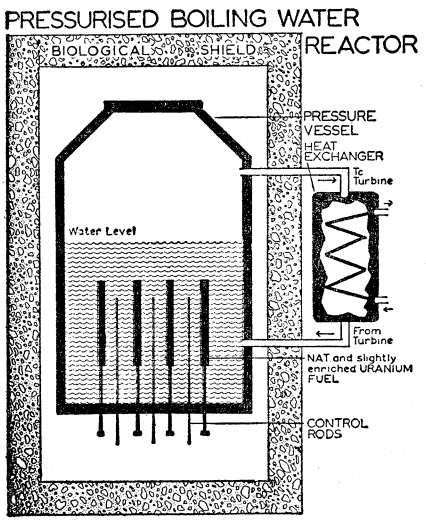
Saoedi-Arabië — 7 sept. Koning Saoed brengt een onverwachts bezoek aan Libanon. — **8 sept.** De koning vertrekt uit Beiroet naar West-Duitsland.

Sowjet-Unie — 2 sept. D. Sjepilow benoemd tot hoogleraar in een stad in het Aziatische deel van de SU. — **4 sept.** De regering heeft nota's over het Midden-Oosten gezonden aan Engeland, Frankrijk en de Ver. Staten. — **8 sept.** W. S. Emeljanow benoemd tot hoofd van de raad voor atoomenergie.

Sport — 2 sept. Zwemmen: G. Montserret (Fr.) verbetert het Europees record 800 m vrije slag (heren) in 9 min. 28 sec.; het oude record stond sinds 9-7-52 met 9.38,2 op naam van J. Boiteux (Fr.).

Suriname — 5 sept. De minister van justitie, R. W. A. Thurkow, heeft wegens gezondheidsredenen ontslag gevraagd.

Vervolg van pag. 13479

In de kokend water reactor met een drukketel wordt natuurlijk uranium of thorium gebruikt, verrijkt met het splijtbare uranium 235 of 233. Het water moet onder druk worden gebracht om een economisch bruikbare stoomdruk te verkrijgen.

tegenover dat er energie nodig is voor de produktie van het zware water.

Worden de neutronen niet afgeremd, dan spreekt men van een snelle reactor. Bij dit type is brandstof van hoge kwaliteit nodig.

In de meeste thermische reactors en in alle die met natuurlijk uranium worden gevoed, wordt uranium of de uraniumalliage geplaatst in de vorm van staven of platen, dan wel in tubes uraniumoxyde. Het type reactor waarbij de brandstof wordt opgelost of verspreid in grafiet of water wordt een *homogene reactor* genoemd. In een *vloeibare metaalreactor* wordt de brandstof opgevangen in gesmolten metaal.

De efficiency der elektriciteitswinning bij ieder type reactor hangt af van de temperatuur, waarbij de warmte kan worden overgebracht. En deze hangt voornamelijk af van de eigenschappen der brandstofelementen tijdens de afwikkeling van het procédé. De eigenschappen der brandstofelementen op hun beurt worden weer bepaald door die van de brandstof en die van het beschermende materiaal.

Koeling

In een energie verwekkende reactor, die met natuurlijk uranium wordt gestookt en waarbij grafiet wordt gebruikt, kan de koeling bestaan uit zwaar water of uit bepaalde gassen, als carbondioxyde, en in een uitzonderingsgeval water. Wanneer water wordt gebruikt is het mogelijk de vloeistof onder voldoende druk te laten circuleren, zodat geen damp wordt gevormd. Ook kan het water op kooktemperatuur worden gebruikt (*kokend waterreactor*). In beide gevallen en ook wanneer er met gas wordt gekoeld, staat de hele reactorketel onder druk. In de Sowjet-Unie gebruikt men waterkoeling met grafiet als moderator. Het water wordt dan door buizen geleid, die ook de brandstofelementen bevatten. Door deze methode wordt grote druk op de ketel vermeden. Het gebruik maken van gesmolten metaal voor de koeling maakt dat een lagere druk nodig is om een bepaalde temperatuur te bereiken, maar daartegenover staat dat zowel de moderator als de brandstofelementen moeten worden bekleed. In een snelle reactor is in verband met het geconcentreerd vrijkomen van warmte alleen koeling met gesmolten metaal mogelijk.

In alle tegenwoordige systemen wordt de bij de koeler verkregen warmte via een warmtewisselaar overgebracht op een tweede circuit, waarin stoom wordt geproduceerd. Bij twee Amerikaanse ontwerpen wordt gebruik gemaakt van extra verhitting door olie of aardgas om een hogere efficiency te bereiken.

Een goed bekledingsmateriaal zou een goede warmtegeleider moeten zijn, een hoog smeltpunt moeten hebben, en tevens over goede mechanische eigenschappen tijdens het gebruik van de reactor moeten beschikken. Een dergelijk ideaal materiaal, dat bovendien een gering absorptievermogen voor neutronen zou moeten bezitten, en dat bij de koeler in hoge mate corrosiebestendig zou dienen te zijn, bestaat evenwel niet.

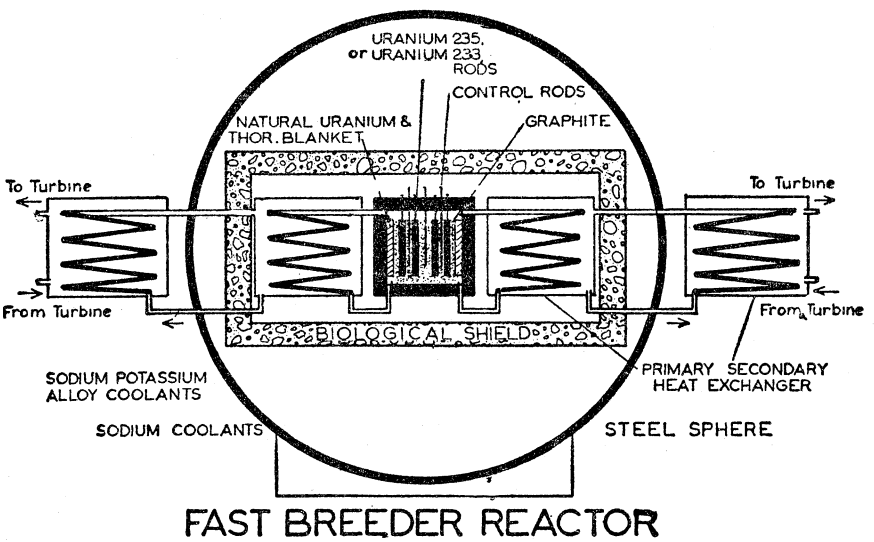
Van de vele types reactors die mogelijk zijn en die ook inderdaad worden ontwikkeld, zijn er maar twee waarover veel gegevens beschikbaar zijn en die in de praktijk als energieverwekkers zijn beproefd. Dit zijn de Britse gasgekoelde reactor, die voor een elektriciteitscentrale wordt gebruikt en de Amerikaanse reactor die met onder druk staand water wordt benut, en die is toegepast in de onderzeeër Nautilus.

De verschillende types

Hieronder volgen bijzonderheden van een aantal reactors, die voor energieverwekking worden benut.

De reactors in de Ver. Staten vallen onder de Commissie voor de Atoomenergie (AEC), onder de verantwoordelijkheid van publieke krachtinstallaties, of onder beide. De types van de laatste groep worden onder invloed van de AEC bepaald.

De cijfers die hier over de capaciteit worden gegeven, zijn

Het vooruitstrevendste type reactor, dat op het ogenblik in Engeland wordt gebouwd, is de „fast breeder", waarbij het splijtingsproces in de hand wordt gehouden doordat een gedeelte van de verrijkte uranium- of plutoniumbrandstof wordt opgevangen in controlestaven, die naar behoeven verder kunnen worden uitgetrokken. Een experimentele krachtinstallatie (15 MW) van dit type is in aanbouw in Dounreay (Schotland).

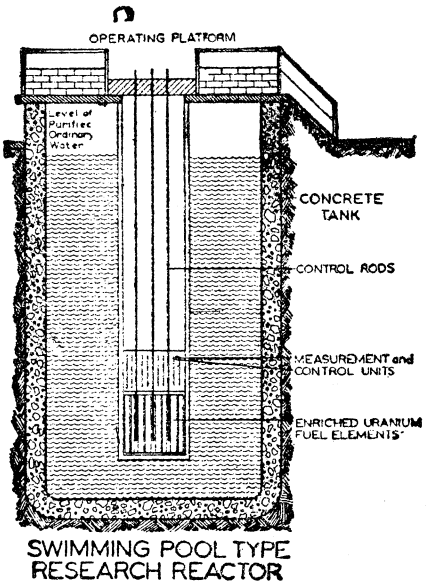
steeds netto wanneer niet anders is vermeld; zij zijn uitgedrukt in megawatts (MW). Niet opgenomen zijn experimentele reactors, die later door andere zullen worden vervangen, types die niet zijn bedoeld voor het opwekken van elektriciteit, en reactors voor militair gebruik.

1) Het Calder Hall type. Kenmerken: natuurlijk uranium, bekleding van een magnesiumalliage, moderator van grafiet, koeling met carbondioxyde. De Calder Hall kent twee types: het Britse en het Franse.

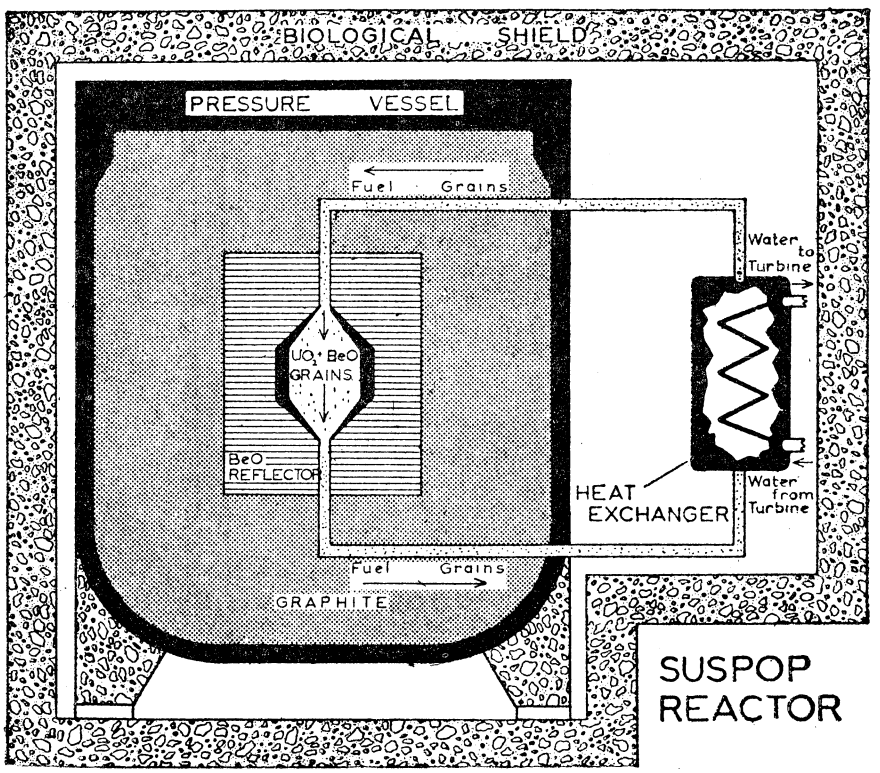
a) Het Britse type heeft een stalen omhulsel. Verantwoordelijk voor dit type is de British Atomic Energy Authority. Het wordt in de eerste plaats gebruikt voor de produktie van plutonium. Iedere reactor heeft een capaciteit van ongeveer 35 MW. In Calder Hall „A" zijn twee reactors in werking, in Calder Hall „B" eveneens. In Chapelcross (Dumfriesshire) zijn vier reactors in aanbouw, die in 1958-'59 gereed zullen komen. „Verbeterde Calders", die in de eerste plaats voor de opwekking van elektriciteit zijn bestemd, worden gebouwd voor de Central Electricity Authority (Berkeley, Gloucestershire), namelijk twee reactors van 137 MW ieder. Zij zullen in 1961 gereed zijn. In Essex (Bradwell) komen in hetzelfde jaar eveneens twee reactors gereed, maar de capaciteit hiervan zal 150 MW bedragen. In Zuid-Schotland komen in 1961-'62 ook twee reactors gereed (150-160 MW ieder). Voor Somerset bestaan plannen tot een totale capaciteit van 500 MW en Wales is bedacht met een vermogen van 400-500 MW. Tenslotte komt in Ierland een station met een produktie van 150 MW.

b) Bij het Franse type wordt gebruik gemaakt van gewapend beton. Te Marcoule, bij Avignon, komen twee reactors, te bouwen onder verantwoordelijkheid van het Commissariat à l'Energie Atomique, en in samenwerking met Electricité de France. Het gaat hier voornamelijk om de produktie van plutonium. De capaciteit is 25-30 MW elk. Zij zullen in 1958 in bedrijf worden gesteld. In Chinon (Loire) komt een reactor van 60 MW, die allereerst bedoeld is voor de elektriciteitsvoorziening.

2) De hoge druk water reactor werkt met verrijkt uranium, een bekleding van zirconiumalliage en met water als moderator en als koeler. Opdrachtgever van de reactor in Shippingport (Pennsylvania), is de AEC en Duquesne Light Co. De reactor, die wordt geleverd door Westinghouse Electric Corp., heeft een vermogen van 60 MW en komt nog dit jaar klaar. In Indian Point, bij New York, komt voor Consolidated Edison een reactor met 140 MW als eigen capaciteit plus nog eens 96 MW van ruwe olie. Deze reactor zal in 1960 worden opgeleverd. In hetzelfde jaar komt tenslotte ook in Rowe (Massachusetts) een 134 MW reactor gereed door Westinghouse en Nuclear Development tezamen voor de Yankee Atomic Electric Co. (Boston) te bouwen. In België komt in 1959 te Laeken een proefreactor van 11.5 MW gereed. De reactor wordt voor het Syndicat d'Etude de l'Energie gebouwd door Westinghouse Electric Corp. Deze maatschappij bouwt ook voor Fiat (Italië) een reactor (10 MW). Bij Lima (Peru) komt een reactor van hetzelfde type van 21 MW. De Amerikanen zijn betrokken bij de bouw van reactors in verscheidene andere landen, zoals Italië, de Dominicaanse Republiek en de Filippijnen, maar het doorgaan van deze plannen hangt af van het tot stand komen van nieuwe bilaterale handelsovereenkomsten.

Een van de eenvoudigste en voor onderzoekingen meest geschikte types is de zg. „swimming pool" reactor, waarin staven van verrijkt uranium worden opgehangen in een bad van gedestilleerd gewoon of zwaar water.

Schema van de Nederlandse SUSPOP-reactor, waarin vast uraniumoxyde en berilliumoxyde, geleverd door Engeland, wordt gebruikt. De brandstof wordt in de vorm van korrels pneumatisch in heliumgas door de reactor geleid. Volgens de Financial Times is dit waarschijnlijk het nieuwste ontwerp van een voor krachtinstallaties bruikbare reactor.

3) De kokend water reactor. Kenmerken: verrijkt uranium, water als moderator en koeler. General Electric heeft een dergelijk type in Californië gebouwd; de capaciteit is 5 MW. Commonwealth Edison Co. zal er in 1960 een van 180 MW krijgen in Dresden (Illinois). Verder komt in 1959 een dergelijke reactor van 22 MW in Elk River (Minnesota). Wat Europa betreft komt deze reactor in 1959 gereed voor de Westfälische Elektrizitätswerke. Bouwers zijn Mitchell Engineering Ltd. en AMF Atomics Inc. Ook de Sowjet-Unie kent de boiling water reactor. In 1959-'60 wordt er een van 50 MW afgebouwd. De Ver. Staten voeren dit type verder uit naar Cuba en Brazilië, doch hierbij gelden dezelfde moeilijkheden als voor de ontwikkeling in de Filippijnen.

4) In 1955 kondigde de Sowjet-Unie de bouw van een watergekoelde reactor aan, die verrijkt uranium als brandstof en grafiet als moderator gebruikt. De reactor, die een capaciteit van 100 MW zou krijgen, zou in 1956 in bedrijf worden gesteld.

5) In 1959 komt in Ontario (Canada) een reactor gereed, die natuurlijk uranium gebruikt, met een moderator en een koeling van zwaar water. De capaciteit is 20 MW bruto. In Zweden wordt o.a. bij Västeras een reactor gebouwd van 75 MW (1960).

6) In 1958 komt te Halden (Noorwegen) de kokend zwaar water reactor van het Noorse instituut voor de atoomenergie gereed. Brandstof: natuurlijk uranium.

7) Nabij Swerdlowsk (Sowjet-Unie) worden twee of drie reactoren gebouwd (gereed in 1958-'60), die gevoed worden met natuurlijk uranium, zwaar water als moderator hebben en gasgekoeld zijn.

8) In de Amerikaanse staat Ohio zal in 1961 een reactor van 12.5 MW gereedkomen, die gekoeld wordt door terphenyl; dezelfde organische vloeistof dient ook als moderator. Als brandstof wordt verrijkt uranium gebruikt.

9) De AEC laat in Santa Susana (Californië) een SRE-reactor van 6.5 MW bouwen (SRE: sodium reactor experiment), die verrijkt uranium als brandstof en grafiet als moderator heeft en die door natrium gekoeld wordt.

10) Eind 1957 zal te Oak Ridge (VS) een reactor van een bijzonder type, de HRE 2 (homogeneous reactor experiment no. 2), in gebruik worden genomen. Als brandstof dient sterk verrijkt uranium (uranyl sulfaat) in een zwaar water oplossing. Het experimentele karakter van deze voor de industrie bedoelde reactor blijkt uit de capaciteit : 0.3-1 MW.

Australië

De buitenlanse handel in 1956-'57

Het Australische tegoed aan buitenlandse deviezen is in het fiscale jaar 1956-'57 met A £ 200 miljoen toegenomen tot A £ 455.7 miljoen. Deze stijging was, zo ontlenen wij aan de *Maandberichten* (aug.) van het *Australië-Instituut*, het gevolg van het gunstige verloop van de handelsbalans. In het op 30 juni jl. geëindigde fiscale jaar bedroeg het overschot op de handelsbalans A £ 276 miljoen. In de jaren 1954-'55 en 1955-'56 waren er tekorten van resp. A £ 69.5 en 36.8 miljoen.

De gunstige handelsbalans in het afgelopen jaar was niet alleen een gevolg van een belangrijke verbetering van de export, maar ook van het feit dat de invoer met A £ 102 miljoen kon worden teruggebracht. De hogere opbrengst van de uitvoer was voor een deel het gevolg van de hogere prijzen welke voor wol konden worden gemaakt, maar anderzijds ook van een vergroting van de afzet, niet alleen van wol, maar eveneens van andere agrarische produkten, zoals zuivelprodukten, vlees, graan en suiker, terwijl bovendien de uitvoer van mineralen, halffabrikaten en eindprodukten een toeneming toonde. Vooral de afzet van ijzer en staal en motorvoertuigen is vrij aanzienlijk gestegen.

In verband met de gunstige ontwikkeling van de buitenlandse handel moet het niet uitgesloten worden geacht, dat de Australische regering nog in de loop van dit jaar tot een verdere verzachting van de invoerrestricties zal overgaan. Op 24 mei jl. werden reeds de invoerrechten op meer dan 800 artikelen verlaagd.

Hier volgt nog een overzicht van de ontwikkeling van de buitenlandse handel sinds 1937-'38.

	In-voer	Uit-voer	To-taal	Over-schot (+) of tekort (—)
	(× A £ miljoen)			
1937-'38 ..	127,5	141,3	268,8	+ 13,8
1938-'39 ..	113,3	122,5	235,8	+ 9,2
1945-'46 ..	177,7	196,0	374,6	+ 19,2
1946-'47 ..	208,4	309,0	517,4	+100,6
1947-'48 ..	338,1	406,1	744,2	+ 68,0
1948-'49 ..	414,1	542,6	956,7	+128,5
1949-'50 ..	536,1	613,6	1149,7	+ 77,5
1950-'51 ..	743,9	981,8	1725,7	+237,9
1951-'52 ..	1053,2	675,6	1728,8	—337,6
1952-'53 ..	514,1	872,3	1386,4	+358,2
1953-'54 ..	678,5	811,8	1490,3	+133,3
1954-'55 ..	843,7	774,2	1617,9	— 69,5
1955-'56 ..	821,0	784,2	1605,2	— 36,8
1956-'57 ..	719,0	995,0	1714,9	+276,0

De kwestie Nieuw-Guinea —

Australië zal zich verzetten tegen elke bespreking van de toekomst van Nederlands Nieuw-Guinea door de Ver. Naties, aldus heeft volgens *Reuter* (27-8) de Australische minister van buitenlandse zaken, Casey, verklaard. De kwestie-Nieuw-Guinea is het enige meningsverschil in de overigens goede betrekkingen tussen Australië en Indonesië, aldus Casey.

Meer vrouwelijke immigranten gewenst —

De r.k. bisschoppen van Australië willen dat er meer vrouwen dan tot nu toe naar Australië emigreren uit de landen, die het grootste aantal emigranten voor dit land leveren. Zij achten dit noodzakelijk om het evenwicht te herstellen. In een op 30 augustus uitgegeven herderlijk schrijven wordt volgens *Reuter* o.m. gezegd, dat het overwicht van de mannelijke op de vrouwelijke immigranten heeft geleid tot een snelle toeneming van de prostitutie en tot ernstige economische problemen.

De noodzaak om de naoorlogse Australische industrie zo snel mogelijk te ontwikkelen heeft ertoe geleid aan mannelijke immigranten de voorkeur te geven boven vrouwelijke. Hierdoor ontstond een groot tekort aan vrouwen. Van economisch standpunt uit bezien veroorzaakte dit een enorme kapitaalvlucht met de bedoeling achtergebleven familieleden of vrienden, die van de immigranten afhankelijk zijn, te helpen. Het achterblijven van vrouwen en bloedverwanten in het land van herkomst leidt er ook toe, dat veel immigranten naar huis willen terugkeren en dat het aantal ontwortelde elementen in de Australische steden toeneemt, aldus het herderlijk schrijven.

België

Statuut voor dienstweigeraars —

Bij de Senaat is, aldus *De Standaard* (4-9), door de ministers van binnenlandse zaken, landsverdediging en justitie een wetsontwerp ingediend, houdende het statuut van de dienstweigeraars uit gewetensbezwaren.

Tot nog toe werd in België niet aanvaard dat men om godsdienstige, wijsgerige of morele redenen weigert zijn militaire verplichtingen te vervullen. Na de goedkeuring van dit ontwerp zullen de dienstweigeraars wier bezwaren als ernstig worden erkend, niet langer gestraft worden maar ingelijfd kunnen worden in een niet-gewapende dienst van het leger of eventueel in een burgerlijke dienst van algemeen nut.

De diensttijd van de dienstweigeraars zal echter langer zijn dan die van de gewone dienstplichtigen. Het wetsontwerp bepaalt dienaangaande:

Indien de weigering slaat op het vervullen van een gewapende dienst, wordt de erkende dienstweigeraar aangewezen voor de gezondheidsdienst van het leger of voor een andere niet gewapende dienst, gedurende een termijn die de helft langer duurt dan die opgelegd aan de dienstplichtigen die deel uitmaken van hetzelfde contingent en die voor dezelfde dienst aangewezen zijn.

Slaat de weigering op het vervullen van iedere militaire dienst, dan wordt de dienstweigeraar aangewezen voor een korps voor burgerlijke bescherming dat onder de leiding van de minister van binnenlandse zaken staat, gedurende een termijn die de helft langer is dan de langste werkelijke diensttijd, opgelegd aan de dienstplichtigen die deel uitmaken van het normaal contingent, genoemd naar het jaar waarin hij bij het korps burgerlijke bescherming in dienst treedt.

Voor hem gelden bovendien wederoproepingen in de gevallen en onder de voorwaarden welke bij de dienstplichtwet voor de dienstplichtigen met onbepaald verlof zijn voorzien.

De aanvraag voor het verwerven van het statuut van dienstweigeraar uit gewentensbezwaren zal worden onderzocht door een bijzondere raad, bestaande uit twee magistraten (onder wie de voorzitter), twee advocaten die ten minste 10 jaar zijn ingeschreven, en een ambtenaar van justitie. Een ambtenaar van binnenlandse zaken zal bovendien fungeren als secretaris-verslaggever.

De aanvrager zal zich kunnen laten bijstaan door zijn advocaat. Getuigen kunnen worden opgeroepen om de argumenten van de aanvrager te steunen. Zowel de minister van binnenlandse zaken als de aanvrager kunnen beroep instellen tegen de beslissing van de raad. De zaak komt dan voor een raad van beroep voor de dienstweigering, voorgezeten door een magistraat van een Hof van beroep.

Er bestaat reeds een statuut voor de dienstweigering in de volgende landen: Nederland, Noorwegen, Zweden, Denemarken, Engeland, Canada en de Ver. Staten.

De verkoop op afbetaling —

In het Staatsblad van 29 augustus is opgenomen een koninklijk besluit tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de wet van 9 juli 1957 tot regeling van de verkoop op afbetaling en van zijn financiering.

Het besluit bepaalt volgens *Het Laatste Nieuws* (30-8), dat de wet in werking zal treden op 1 januari 1958. Hoofdstuk V van deze wet wordt echter van kracht op 1 november 1957. Dit hoofdstuk heeft betrekking op het toezicht op de verkopen op afbetaling. Dit heeft tot gevolg, dat van 1 november af alle personen die zich met verkopen op afbetaling bezighouden, om verder te handelen, de toestemming moeten verkrijgen van de minister van economische zaken.

Het betreft personen of bedrijven die verkopen op afbetaling doen zonder geldschieting door een derde, leningen op afbetaling toestaan of tussenbeide komen in de financiering van verkopen op afbetaling.

De personen die leningen op afbetaling toestaan of verkopen op afbetaling financieren, moeten bewijzen, dat zij over een kapitaal van 1 miljoen frank beschikken. Dit geldt niet voor de verkopers die koopbons of dergelijke bewijsstukken aan hun klanten afleveren.

De vennootschappen andere dan deze onder gemeenschappelijke naam of bij wijze van eenvoudige geldschieting moeten anderzijds bewijzen dat hun kapitaal voor ten minste 2 miljoen frank volgestort is.

Cuba

Opstand —

Regeringsvliegtuigen hebben volgens *Reuter/AFP* op 5 september de marinebasis te Cienfuegos, in midden-Cuba, aangevallen, waar eerder op de dag aanhangers van de opstandelingenleider *Fidel Castro* (zie ook pag. 13415) tot een gewapende actie waren overgegaan. De opstandelingen, die gesteund werden door vijftig leden van het personeel van de vlootbasis en twaalf leden van de afdeling zeepolitie, maakten zich meester van het politiebureau van Cienfuegos nadat de politie geweigerd had, zich bij hen aan te sluiten. Cienfuegos, waar de op een na grootste vlootbasis van Cuba is gevestigd, ligt ongeveer 225 km ten oosten van Havanna.

Het leger, dat president Batista steunt, zond uit Havanna en uit Santa Clara, de hoofdplaats van de provincie waarin Cienfuegos ligt, versterkingen die erin slaagden de opstand dezelfde dag te onderdrukken.

Op 7 sept. meldden Amerikaanse persberichten echter, dat verscheidene rebellen nog in de stad standhielden. Ook op een eilandje op 3 km van de stad zouden nog honderd rebellerende zeelui met luchtdoelgeschut een verbeten strijd tegen regeringsvliegtuigen voeren. Volgens officieuze schattingen zijn bij de opstand te Cienfuegos een honderdtal personen omgekomen. Het leger verloor 12 man aan doden en 13 gewonden.

Duitsland (Oost)

Exportmoeilijkheden —

De Oostduitse minister van buitenlandse handel, H. Rau, heeft volgens *Reuter* (1-9) bij de opening van de internationale jaarbeurs te Leipzig gezegd, dat de uitvoer van Oost-Duitsland een aanzienlijke achterstand heeft door produktiemoeilijkheden. De zware machine-industrie had te kampen met een gebrek aan grondstoffen. De handel met de Scandinavische landen was onbevredigend. Oost-Duitsland poogt, aldus de minister, zijn handel met de landen van het Midden-Oosten verder te ontwikkelen. De handelsbetrekkingen met Zuid-Amerika leden onder „voortdurende zware druk van de Ver. Staten". Ook de handel tussen Oost- en West-Duitsland was niet bevredigend. Volgens Rau gebruikte de

Westduitse regering deze handel voor politieke doeleinden. De Westduitse leveranties van ijzer en staal waren zeer vertraagd en de Westduitse regering had opzettelijk het handelsverkeer in de laatste zes maanden beperkt.

Duitsland (West)

Duits-Russische besprekingen te Moskou —

Op 22 juli zijn te Moskou besprekingen begonnen tussen de Bondsrepubliek en de Sowjet-Unie over: a) uitbreiding van de handel tussen beide landen; b) de repatriëring van Duitsers uit de SU en c) de consulaire betrekkingen. Op 3 sept. werd te Bonn medegedeeld, dat de besprekingen zijn vastgelopen doordat de Sowjet-delegatie weigert te praten over de repatriëring van Duitsers, terwijl de leider van de Westduitse delegatie, dr. *R. Lahr*, alleen over de beide andere onderwerpen wil onderhandelen, indien ook de kwestie der repatriëring op de agenda blijft staan. Het overleg is om dezelfde reden reeds tot tweemaal toe afgebroken. Op 26 augustus heeft dr. Lahr voorgesteld het overleg tot na de Westduitse verkiezingen van 15 september op te schorten.

Volgens de Westduitse delegatie zouden nog 80.000 Duitsers in de Sowjet-Unie worden vastgehouden. Van Sowjet-zijde wordt echter verklaard, dat alle Duitsers terug zijn gestuurd. Na de besprekingen die de Westduitse Bondskanselier Adenauer in september 1955 te Moskou heeft gevoerd (zie pagina 12107) zijn 9626 Duitse krijgsgevangenen naar Duitsland gerepatrieerd (zie ook pag. 12273/1). Volgens de Westduitse onderhandelaars bezitten echter ook de bewoners van het Memelgebied en het thans Russische deel van Oost-Pruisen en voorts de volksduitsers in de SU, die tussen 1941 en 1945 Duits staatsburger zijn geworden de Duitse nationaliteit.

Bij de besprekingen over de uitbreiding van de handelsbetrekkingen heeft de SU een handelsakkoord met een looptijd van vijf jaar voorgesteld.

De Westduitse landbouw en de Euromarkt —

De oprichting van de Europese Economische Gemeenschap (Euromarkt) zal de Duitse landbouw voor een zware taak plaatsen, aldus heeft de Westduitse minister van landbouw, *Lübke*, volgens de *Nwe. Rotterdamse Crt.* (20-8) op 18 augustus in een radiotoespraak gezegd. De Euromarkt verenigt invoerende en uitvoerende landen van landbouwprodukten. Hiervan is West-Duitsland het belangrijkste invoerende land. De geleidelijke opheffing van tarieven en contingenten kan volgens Lübke tot een verhoogde concurrentie van de overige leden-staten op de Westduitse markt leiden. Het Euromarkt-verdrag biedt weliswaar zekere waarborgen door het stelsel van minimumprijzen, doch men zal daarvan slechts in geval van nood en alleen in de overgangsperiode gebruik kunnen maken.

Voor de Westduitse landbouw, die de taak heeft tot de oprichting van de Euromarkt bij te dragen, is het dringend gewenst, dat de landbouwpolitiek van de regering wordt voortgezet. Het verdrag biedt daartoe de nodige vrijheid. Tijdens de eerste beide etappen in de overgangsperiode d.w.z. op zijn minst acht jaar lang en bij een verlenging van de eerste etappe tien tot elf jaar lang, moeten alle besluiten op het gebied van de landbouwpolitiek eenstemmig worden genomen, zodat dan niets tegen de wil van West-Duitsland kan geschieden. Verder kan de Bondsregering in dit tijdperk het stelsel van minimumprijzen autonoom aanwenden om dreigende gevolgen van de automatische opheffing van tarieven en contingenten te bestrijden. Tegen die tijd moet het naar Westduitse opvatting mogelijk zijn de produktie van de Westduitse landbouw zo te verhogen en de gemeenschappelijke landbouwpolitiek een dergelijke vorm te geven, dat de Westduitse landbouw geen vrees behoeft te hebben voor de volle verwezenlijking van de Euromarkt na twaalf tot vijftien jaar. De ledenstaten zullen met de beroepsstand van de landbouw, die door een eigen orgaan zal zijn vertegenwoordigd, nauw samenwerken. Op deze wijze zal, aldus Lübke, ook de landbouw de voordelen genieten, die een grote gemeenschappelijke markt in Europa zal bieden.

Het deviezenoverschot —

De Westduitse bankiersassociatie, een vereniging van particuliere banken, heeft volgens *Ass. Press* (4-9) medegedeeld sterk gekant te zijn tegen herwaardering van de Duitse mark. De voorzitter, dr. *Robert Pferdmenges*, die Adenauers financiële adviseur is, deelde op een persconferentie mede dat de bankiers op hun jaarlijkse vergadering zich duidelijk en onomwonden tegen zulk een maatregel hadden uitgesproken.

De associatie sprak zich eveneens uit tegen wijziging van de wisselkoersmarges van 1 tot 10% zoals voorgesteld door de minister van financiën L. Erhard. Men noemde dit een verkapte revaluatie welke een permanente onveiligheidsfactor zou introduceren, met name voor de exporteurs.

Dr. Pferdmenges verklaarde dat de associatie vijf maatregelen had goedgekeurd ter vermindering van de abnormale crediteurpositie van West-Duitsland. Hiertoe behoorden o.a.: 1) voortijdige aflossing van de buitenlandse schulden, die DM 3 tot 3½ miljard belopen; 2) opheffing van alle beperkingen voor uitvoer van privéfondsen; 3) afschaffing van de binnenlandse heffingen op koffie, thee en tabak; 3) vermindering van de invoerrechten op importgoederen.

De *Deutsche Bundesbank* heeft volgens *DPA* (4-9) in haar laatste maandelijkse overzicht medegedeeld, dat de ontwikkeling van de liquiditeit bij de banken en op de geldmarkt in de laatste weken van augustus geheel in het teken stond van de toestroming van deviezen, welke werd veroorzaakt door speculatieve invloeden en heeft geleid tot een aanzienlijke verruiming op de geldmarkt. In de eerste drie weken van augustus zijn bij de banken op grond van haar nettodeviezenafgiften bij de Bundesbank liquide middelen toegevloeid van ongeveer DM 1,35 miljard. Het totale bedrag aan schatkistwissels en renteloze schatkistbiljetten, welke de bank in het kader van haar openmarktpolitiek heeft ingewisseld, was einde augustus gestegen tot DM 5,63 miljard.

Het particuliere verbruik in West-Duitsland is de laatste weken verder toegenomen. Het bevolkingsinkomen is in het tweede kwartaal van 1957 in vergelijking met 1956 met DM 3 miljard gestegen tot ongeveer DM 26 miljard. De prijsontwikkeling werd gekenmerkt door zeer uiteenlopende bewegingen.

Terwijl voor industrieprodukten nog slechts geringe prijsverhogingen optraden, heeft de prijsstijging voor landbouwprodukten zich voortgezet.

In augustus jl. is de goud- en de-

viezenvoorraad met ruim DM 1,4 miljard gestegen tot bijna DM 22,5 miljard. Het aandeel van de speculatieve factoren in de stijging van de goud- en deviezenvoorraad wordt door de Bundesbank voor de afgelopen twee maanden geraamd op ten minste 50%.

Engeland

Macmillan antwoordt Boelganin —
Te Londen is op 2 september het antwoord gepubliceerd van premier Macmillan aan Boelganin. De Sowjet-premier had op 20 juni aan Macmillan geschreven naar aanleiding van diens brief van 14 juni (zie pag. 13291/1). In zijn laatste brief verzoekt volgens *Reuter* Macmillan zijn Sowjet-ambtgenoot het Westelijke plan voor een gedeeltelijke ontwapening in „ gunstige overweging" te nemen. „U behoeft maar te spreken en een werkelijke voortgang is verzekerd." Macmillan betreurt het, dat Boelganin niet heeft geantwoord op de vragen, die hij in zijn brief van 14 juni stelde over de hereniging van Duitsland. Hij herinnert Boelganin aan diens verzekering, dat de Sowjet-Unie wenst bij te dragen tot een blijvende vrede in het Midden-Oosten. Het Sowjet-optreden van de laatste tijd was daar niet mee in overeenstemming. Macmillan deelt het standpunt van Boelganin, dat een vergroting van de economische samenwerking een belangrijk element is bij het verstevigen van de betrekkingen. Zolang de internationale spanning echter zo groot blijft, kunnen de door het Westen ingestelde handelsbeperkingen niet worden opgeheven.
Macmillan verzoekt Boelganin een einde te maken aan het storen van de Russische uitzending van de BBC, „een van de grootste hinderpalen voor een vrije uitwisseling van denkbeelden".

TUC-congres —
Het ruim 8.3 miljoen leden tellende Britse vakverbond, Trades Union Congress (TUC), heeft van 2-6 september te Blackpool zijn 89ste jaarcongres gehouden.
Het congres keurde in principe het door de Labourpartij opgestelde nieuwe pensioenplan (zie pag. 13275/3) goed. Het congres sprak zich uit voor een onmiddellijke verhoging van het staatsouderdomspensioen. Het idee van de conservatieve regering tot beperking van het loonpeil werd verworpen. De TUC is verder niet bereid in te stemmen met een beleid, waarbij de levensstandaard van de arbeiders wordt verlaagd. De conservatieve regering werd ervan beschuldigd zich te onttrekken aan haar verantwoordelijkheid voor het verhogen van de produktie en voor een doelmatige aanpak van het probleem van de lonen en prijzen.
Voorts gaf het congres steun aan de bonden bij het verkrijgen van een arbeidsdag van niet meer dan acht uur en een arbeidsweek van niet meer dan veertig uur voor alle handarbeiders.
Verder werd een resolutie aangenomen, waarin de Britse deelneming aan het Europese vrijhandelsgebied met garanties wat betreft redelijke arbeidsnormen en de handhaving van volledige werkgelegenheid werd goedgekeurd.
Er werd uitvoerig gesproken over het plan van de Labourpartij om de overheid aandelen te laten kopen in particuliere ondernemingen (zie hieronder). Het congres nam een resolutie aan, waarin er bij de bestuursraad van de TUC op werd aangedrongen een eigen nationalisatiepolitiek uit te werken, in overeenstemming met een op het congres van 1952 aangenomen resolutie (zie pag. 10248/1).
Op de sluitingsdag werd met algemene stemmen een resolutie aangenomen, waarin werd gevraagd om onmiddellijke stopzetting van de vervaardiging van kernwapens en stopzetting van de kernproeven.
Het congres heeft de secretaris-generaal van de Nationale unie van zeelieden, *Tom Yates*, tot voorzitter van de algemene raad van de TUC. gekozen.
Bij de verkiezing voor de uit 35 leden bestaande TUC-raad leden twee vooraanstaande communisten een zware nederlaag, zodat zij geen deel van de raad zullen uitmaken. Het waren Horner, de communistische secretaris van de Nationale bond van mijnwerkers, en Haxell, algemeen secretaris van de Bond van elektrotechnisch personeel.

Pleidooi voor staatscontrole op sleutelindustrieën —
In een door de *Fabian Society* uitgegeven verhandeling houdt het vooraanstaande lid van de Britse Labourpartij *Harold Wilson* volgens *Reuter* (3-9) een pleidooi voor staatscontrole op sleutelindustrieën. Dit zou de regering in staat stellen invloed uit te oefenen op het gedrag van particuliere firma's door middel van toewijzing van grondstoffen.
Volgens Wilson is, ondanks de politieke kritiek, de nationalisatie in Engeland een groot succes geweest. De conservatieve regering heeft dit toegegeven door te besluiten, dat de openbare eigendommen van alle genationaliseerde industrieën gehandhaafd zouden blijven, behalve voor wegvervoer en staalindustrie. Het voornaamste probleem der nationalisatie was, dat vele arbeiders in de betrokken industrieën niet konden aanvoelen, dat zij voor de gemeenschap werkten en niet voor particuliere eigenaars. Zij hadden het gevoel te werken voor enorme openbare maatschappijen, die op verre afstand gevestigd waren.
Dit is een van de redenen, aldus Wilson, waarom de laatste tijd de socialistische gedachten omtrent de toekomstige nationalisatie zich afkeren van de gedachte van het scheppen van nieuwe versteende maatschappijen, die een gehele industrie omvatten en gaan in de richting van steunverlening aan de gedachte van het overnemen van aandelen in een aantal bepaalde industriële maatschappijen, daarbij het aan het bestuur overlatende het concern gaande te houden. Dit zou aan de gemeenschap kapitaalwinsten uit industriële expansie verzekeren. Het zou tevens verzekeren, dat, wanneer de staatspolitiek een vergroting van de capaciteit zou vereisen, of een uitrustingsprogramma, waartoe een leiding, die een conservatief bewind voert, niet bereid zou zijn over te gaan, dit programma op last van de staat tot uitvoering gebracht zou kunnen worden. De staat zou tevens van zijn macht als enige aandeelhouder gebruik kunnen maken om wijzigingen te verzekeren in een niet efficiënt beheer.

Rapport over de ontucht —
Een in 1954 ingestelde Britse koninklijke commissie inzake de openbare zeden, onder voorzitterschap van Sir John Wolfenden, vice-kanselier van de universiteit van Reading, heeft volgens *Reuter* (5-9) een rapport uitgebracht, waarin wordt geadviseerd homoseksuele handelingen tussen daarin toestemmende volwassenen, die niet in het openbaar geschieden, niet meer als strafbaar feit te beschouwen. Volgens de huidige wetsbepalingen staan op verschillende homoseksuele

vergrijpen straffen van maximaal £ 5 boete tot levenslange gevangenisstraf.
Op openbare prostitutie zouden volgens het rapport strengere straffen gesteld moeten worden. Met name wordt aanbevolen de wetsbepalingen in Engeland en Wales inzake vergrijpen op de openbare weg zodanig te veranderen, dat het vereiste van vaststelling van „lastig vallen" van anderen door een prostituée komt te vervallen. De commissie stelt voor de geldboeten te verhogen tot £ 10 voor een eerste en £ 25 voor een tweede vergrijp, terwijl voor de derde en verdere vergrijpen 3 maanden gevangenisstraf dient te kunnen worden opgelegd.

Finland

Reorganisatie regering —
De Finse regering is volgens *Ass. Press/Reuter* op 2 september gereorganiseerd, waarbij vertegenwoordigers van andere partijen en de vakbeweging en van het bedrijfsleven in het kabinet zijn opgenomen.
Het in mei jl. gevormde (zie pag. 13255) en in juli gewijzigde (zie pag. 13340/3) kabinet van premier dr. *V. J. Sukselainen* bestond tot dusver uit vertegenwoordigers van de boerenpartij en de Volkspartij. Thans bestaat het uit 6 agrariërs, 2 leden van de Finse volkspartij, 5 sociaal-democraten en 2 partijlozen, namelijk een vertegenwoordiger van de vakbeweging en 1 uit het bedrijfsleven. Drie agrariërs, 2 leden van de Volkspartij en 1 partijloze zijn bij de reorganisatie niet weer in het kabinet opgenomen. Virolainen, de minister van buitenlandse zaken, is aangebleven.
Sukselainen ging over tot deze regeringswijziging, nadat in het parlement kritiek was geuit op de wijze, waarop zijn kabinet de economische crisis aanpakte. Andere partijen stelden verbreding van de basis van het kabinet, devaluatie van de munt en liberalisering van de buitenlandse handel voor.
De regering kan nu rekenen op 90 van de 200 zetels in het parlement. Vóór de reorganisatie waren dit er 66. Er kan geen regering op brede basis worden gevormd.

Ghana

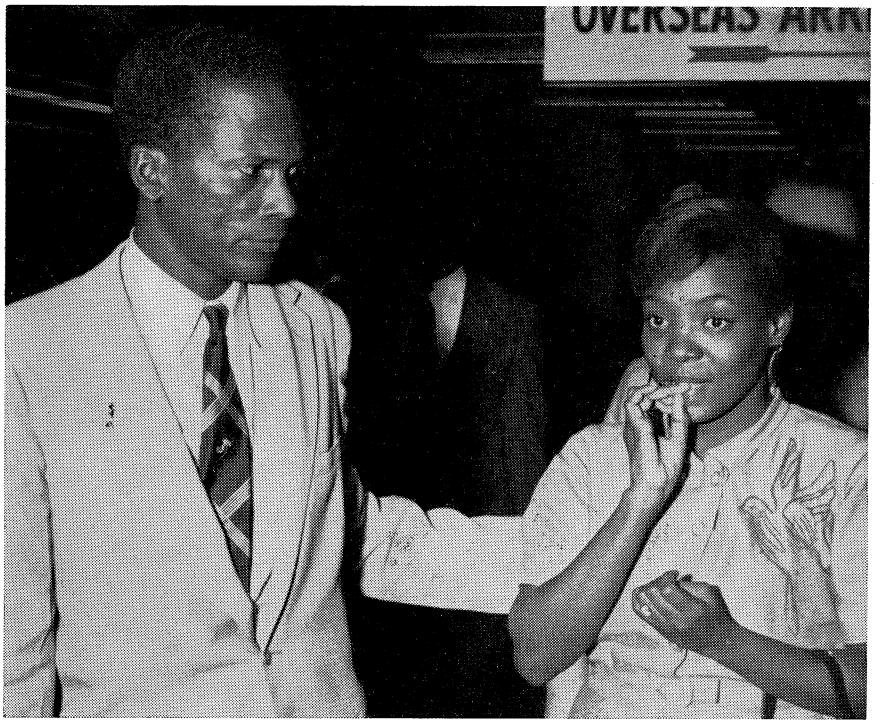
Deportaties —
De regering van dr. Kw. Nkroemah heeft op 23 augustus twee mohammedaanse leiders, Baba en Lalemie, en een journalist, B. Timothy van de „Daily Graphic" uit het land gezet. Volgens de regering waren de beide mohammedaanse leiders ongewenste vreemdelingen, maar zij zelf noemden zich staatsburgers van het land.
Deze deportaties waren mogelijk geworden nadat het parlement een nieuwe wet had aangenomen, waarbij de regering werd gemachtigd de deportaties uit te voeren zonder dat de betrokkenen het recht hadden in beroep bij de rechter te gaan. Baba en Lalemie verklaarden volgens *Reuter* (24-8) na hun aankomst in Nigeria, dat zij tot de leidende kringen behoren van de mohammedaanse partij in Ghana en aanhangers zijn van de nationale bevrijdingsbeweging in het land.
De regerig van Ghana heeft volgens *Reuter* op 5 september bekendgemaakt, dat zij nog twee deportatiebevelen had uitgevaardigd. Het betrof de stamhoofden Amadoe Gao van de Gaogemeenschap en Amamoe Mosjie van de Mosjiegemeenschap, beide in Koemasi. De aanwezigheid van deze mannen strookt niet met het algemeen belang, aldus de regering-Nkroemah. De minister van binnenlandse zaken, Krobo Edoesei, zal bij het parlement een wetsontwerp indienen, waarbij de regering de bevoegdheid wordt gegeven personen te verwijderen of in hechtenis te nemen, die zich schuldig maken aan tegen de grondwet ingaande en ondermijnende activiteiten. Ook zullen er wetten worden gemaakt tegen organisaties, die zich met politieke belangen van bepaalde stammen, rassen, godsdiensten en andere gemeenschappen bezighouden. Negers, die uit naburige Franse gebieden komen, zullen worden geweerd, omdat men hen gebruikt had voor het plegen van gewelddaden.

Griekenland

Karamanlis over Cyprus —
De Griekse premier Karamanlis heeft volgens *Reuter* op 5 september te Athene tegenover buitenlandse journalisten verklaard, dat Griekenland bereid is met iedereen en waar dan ook over de toekomst van Cyprus te praten, mits er goede wil is en de bespreking werkelijk tot een oplossing zal leiden. Een conferentie die alleen ten doel zou hebben de verschillen van mening vast te stellen had volgens de Griekse premier geen zin.
Ten aanzien van de Turkse bezwaren tegen zelfbeschikking zeide Karamanlis, dat een bedreiging van de Turkse veiligheid niet mogelijk is, zolang Turkije en Griekenland door een bondgenootschap verenigd zijn en beide lid van de NAVO zijn. Griekenland is bereid de rechten van de Turken op Cyprus te waarborgen.
Karamanlis zei tenslotte, dat Griekenland een oplossing op grond van de onafhankelijkheid van het eiland in het uiterste geval niet uitsluit als deze oplossing door de Cyprioten zelf wordt aanvaard, daar Griekenland nog steeds van mening is, dat het geschil door Engeland en de Cyprioten moet worden opgelost.

Haiti

Presidentswisselingen —
In de Westindische negerrepubliek Haïti hebben sinds december 1956 tal van wisselingen in het presidentschap plaatsgevonden. Aan de *Nwe Rotterdamse Crt.* (1-6) en aan de *New York Times* (15-6) ontlenen wij hierover het volgende:
Op 13 december werd president *Paul E. Magloire* afgezet omdat hij zich, in strijd met de grondwet, als president wilde laten herkiezen (zie pag. 12906/3). Hij werd opgevolgd door opperrechter *Joseph Nemours Pierre-Louis,* die echter op 2 februari aftrad. Op 7 februari werd *Frank Sylvain* tot voorlopig president benoemd. Zijn bewind duurde tot 2 april.
In dezelfde maanden teisterden stakingen het land, dat nog steeds te lijden heeft onder de economische gevolgen van een tyfoonramp van enkele jaren geleden. Om een einde te maken aan het getwist tussen de verschillende presidentiële kandidaten werd toen een regeringsraad ingesteld van tien man, later van zeven man. Het bleef echter onrustig, vooral toen bleek, dat twee leden van de raad, *Louis Dejoie* en *Fignole,* de zaken geheel naar hun hand zetten.
De stafchef van het leger, brigadier-generaal *Léon Cantave,* die niet krachtig was opgetreden tegen rebellen, die de stad St. Marc beheersten, werd ontslagen, doch ontbond op zijn beurt op 21 mei de regeringsraad en stelde een militair bewind over de republiek in. Hij wist zich echter niet te handhaven, vooral als gevolg van een vrijwel algemene staking. Troepen van een andere militair, kolonel *Pierre Armand,* kwamen toen tegen die van Cantave in opstand.

De verbannen voorlopige president van Haiti, Daniel Fignole, met zijn echtgenote na aankomst te New York.

Na een bloedige burgeroorlog van vier dagen werd op 26 mei *Daniel Fignole,* professor in de wiskunde, als voorlopig president beëdigd.

Maar ook het bewind van Fignole duurde niet lang. Op 14 juni werd hij door de opperbevelhebber van het leger, generaal *Antonio Kebreau,* afgezet en in ballingschap gezonden. Fignole vertrok naar de Ver. Staten. Een militaire junta onder leiding van gen. Kebreau nam het bewind over.

India

Welvaartsbelastingen —
De Indiase Eerste Kamer heeft volgens *Reuter* op 5 september een wet aangenomen, waarbij een belasting op hoge inkomens wordt ingesteld. Deze belasting, die naar schatting 125 miljoen ropijen per jaar zal opbrengen, zal worden geheven van hen, die een vermogen hebben van meer dan 200.000 ropijen. Ook ondernemingen vallen onder deze belasting, met dien verstande, dat zij voor de eerste 500.000 ropijen vrijgesteld zijn.

Om de economische ontwikkeling van het land te bevorderen, voorziet de wet in een belastingvrije periode van vijf jaar voor nieuwe ondernemingen en voor het vermogen van bestaande ondernemingen dat voor de economische ontwikkeling wordt gebruikt. Scheepvaartmaatschappijen, verzekeringsmaatschappijen en banken zijn van de belasting vrijgesteld. Dit is voor het eerst, dat sedert de verwerving van onafhankelijkheid in India een rechtstreekse belasting op vermogen zal worden ingevoerd.

De Tweede Kamer heeft op 4 september een wetsvoorstel aangenomen, waarbij een belasting wordt ingevoerd op de uitgaven van de rijkste mensen in het land. Deze belasting treft ongeveer 8000 mensen, wier zuiver inkomen de 36.000 ropijen (ca. *f* 27.500) per jaar te boven gaat. Van het bedrag, dat zij boven de 30.000 ropijen uitgeven, betalen zij voor de eerste tienduizend 10% belasting, van de tweede tienduizend 20% enz. tot 100%.

De SU biedt krediet aan —

De Sowjet-Unie heeft India een nieuw krediet van 100 miljoen roebel aangeboden, aldus bericht volgens *Reuter* (1-9) de *Hindustan Times.* India had reeds een krediet van 500 miljoen roebel van de SU ontvangen, dat naar verwachting hoofdzakelijk zal worden gebruikt voor de financiering van constructie- en mijnbouwprojecten in het kader van het tweede vijfjarenplan van India.

Indo-China

De Amerikaanse hulp aan Laos —
Een correspondent van het Duitse *Handelsblatt,* die een bezoek aan het koninkrijk Laos, in het voormalige Indo-China, heeft gebracht, schreef aan zijn blad, dat de Amerikaanse economische hulp in Laos een kunstmatige welvaart heeft gebracht, welke in geen verhouding staat tot de aanwezige inkomstenbronnen.

De weinige Chinese winkels in de hoofdstad Vientiane zijn volgestopt met verbruiksgoederen van allerlei soort, ook met luxe-artikelen, waarvan men het bestaan vroeger, in de rimboe van dit gebied, niet eens vermoedde. Als deze buitenlandse hulp, welke evenwel niet ten goede komt aan de economische ontwikkeling van het land, eens plotseling zou ophouden, dan zijn volgens de correspondent de gevolgen daarvan niet te overzien.

De uit hun aard al niet bijzonder werkzame Laoten zijn thans gewend aan een levensstandaard, die hun in het geheel niet toekomt. Het stoppen van de economische hulp zou kunnen leiden tot heftige reacties.

Laos voert thans jaarlijks voor ongeveer $ 35 miljoen aan goederen in, terwijl de export niet meer dan $ 1 miljoen bedraagt. Deze bestaat uit buffelhoorns, huiden, vellen en opium, welke door volksstammen in het noorden verbouwd wordt.

Tijdens de oorlog in Indo-China werd vee en vlees geleverd naar Zuid-Vietnam. Doch na het einde

Overgenomen uit Handelsblatt

van het conflict werd de veeteelt gestaakt. De weinige plantages, vroeger in het bezit van Fransen, leverden thee, koffie, rubber, vruchten en groenten, doch liggen thans verlaten.
Slechts 8% van de totale oppervlakte van het land wordt bebouwd en 90% van de bevolking leeft van de landbouw. In het Mekongdal wordt rijst verbouwd, welke jaarlijks een oogst van 500.000 ton oplevert. Het overige deel van het land is oerwoud, dat, als men tot cultivatie van gewassen zou willen overgaan, eerst verwijderd zou moeten worden. Het vruchtbare Belovens-plateau in het zuiden zou benut kunnen worden voor de verbouw van thee, koffie en rubber. In het noorden ligt het Tranh-Ninhplateau, dat goede weiden bezit en dienst kan doen voor veeteelt.
Door het gebrek aan wegen is er nog zeer weinig gedaan aan bosbouw, hoewel het land geweldige voorraden teakhout heeft. Een rem voor de economische ontwikkeling van het land vormt de geringe bevolking. Men vindt in Laos op een vierkante mijl slechts 16 inwoners. Een groot deel der bevolking bestaat nog uit nomaden, die in de bergen leven. Om het land tot ontwikkeling te brengen zouden immigratie op grote schaal uit andere Aziatische gebieden en buitenlandse investeringen moeten plaats vinden. Er bestaan plannen tot oprichting van een cementfabriek, een fabriek voor lucifers, voor tegels en voor de bouw van garages en werkplaatsen.
Voor de invoer van machines en werktuigen zijn de Ver. Staten bereid de nodige deviezen te verschaffen. Buitenlandse kapitaalverschaffers wordt toegestaan winsten tot een gunstige koers naar het buitenland over te maken.

Indonesië

De Nederlandse taal bij het onderwijs —

Hoogleraren aan de universiteit van Indonesië en verscheidene studentenorganisaties hebben er volgens *ANP* (3-9) bij de Indonesische regering op aangedrongen op middelbare scholen weer lessen in het Nederlands in te voeren. Zij betoogden dat een goede kennis van het Nederlands nog steeds onmisbaar is voor tal van academische studierichtingen.
Professor dr. *Purbotjaroko* zeide, dat het onderwijs 30 jaar terug is gezet door de afschaffing van het Nederlands als leervak op de middelbare scholen. Studenten, die deze taal niet beheersen, komen voor vele problemen te staan. Hij wees erop, dat van de studieboeken, die tijdens het Nederlandse bestuur over Indonesië zijn geschreven, er nog niet één in het Indonesisch is vertaald. De regering, die spoedig na de overdracht van de soevereiniteit in 1949 het Nederlands door Engels bij de universitaire studie verving, heeft tot dusver zelfs niet aangegeven, dat zij deze kwestie zal bestuderen.
Intussen hebben onderwijsdeskundigen de resultaten nagegaan van de lessen in het Engels op de middelbare scholen sinds 1950. *Kasim Sulaiman,* het hoofd van de dienst voor volksonderwijs in Zuid-Sumatra, vatte zijn mening aldus samen: „Tot dusver hebben wij tijd en inspanningen van onze kinderen verknoeid en zijn wij nog steeds ver van ons doel verwijderd." Hij en andere onderwijsdeskundigen zijn van mening, dat de tot dusver gevolgde methode om Engels te doceren op middelbare scholen verkeerd is geweest. In feite is deze methode dezelfde als op de vooroorlogse Nederlandse middelbare scholen in Indonesië. Het was toen een bruikbaar systeem, omdat de leerlingen reeds een vreemde taal spraken — het Nederlands — en dit was een goede basis om Engels te leren. De Indonesische jeugd van vandaag kent echter geen Nederlands meer. „Met het huidige systeem voor de lessen in de Engelse taal zal nooit worden bereikt, dat het Engels dezelfde plaats gaat innemen als vroeger de Nederlandse taal had", aldus de heer Sulaiman.
Begin augustus is het Sriwidjaja-opleidingsinstituut op Midden-Sumatra begonnen met een nieuw systeem, waarbij de leerlingen slechts de Indonesische taal machtig behoeven te zijn. Volgens de eerste rapporten kan de nieuwe methode een succes worden.
Maar zelfs een perfect systeem voor lessen in de Engelse taal op middelbare scholen zal het vraagstuk niet oplossen, omdat de studie in Indonesische volkenkunde, volken- en gewoonterecht, Indonesische geschiedenis en letterkunde en plant- en dierkunde slechts mogelijk is voor hen, die het Nederlands beheersen. Zowel Indonesische als Nederlandse geleerden gebruiken deze taal voor het vastleggen van de resultaten van hun onderzoekingen. Deskundigen zijn het er over eens, dat het nog een generatie zal duren voor deze boeken in het Indonesisch zullen zijn vertaald. Deze taal is bovendien nog niet voldoende ontwikkeld om in wetenschappelijke werken te worden gebruikt.

De zelfstandige handel van Celebes

Het regionale militaire bestuur van Zuid- en Zuidoost-Celebes heeft volgens *ANP* te Makassar een noodhandelsbureau in het leven geroepen, dat op 2 september met zijn werkzaamheden is begonnen. Dit bureau is belast met de regionale in- en uitvoerhandel en met het beheer van de buitenlandse valuta, welke de handel van dit gebied met het buitenland opbrengt. Van de opbrengst van deze „noodhandel" zal 70% worden aangewend voor de financiering van opbouwprojecten in de provincie; de overige 30% zal ter beschikking worden gesteld van de centrale regering.
Tot dusver was Zuid-Celebes nagenoeg het enige gebied van Oost-Indonesië, dat geen eigenmachtige barterhandel met het buitenland dreef.
De resident van Makassar, Burhanuddin, heeft op 2 september verder bekend gemaakt, dat Zuid-Celebes en Noord-Celebes een overeenkomst hebben gesloten voor de uitvoer van 10.000 ton kopra per maand via de haven van Makassar. Voorlopig zal deze maandelijkse uitvoer een hoeveelheid van 5000 ton niet te boven gaan, „omdat Noord-Celebes de met verschillende landen gesloten contracten nog moet bekrachtigen". In handelskringen te Makassar heeft men de hoop, dat als gevolg van de overeenkomst tussen Zuid- en Noord-Celebes de economische situatie in Zuid-Celebes zal verbeteren en de activiteit in de haven van Makassar zal toenemen.

Buitenlandse handel 1e helft 1957 — De Indonesische handelsbalans heeft over de eerste helft van 1957 een tekort te zien gegeven, excl. petroleum en derivaten, van Rp. 1024 miljoen tegen Rp. 1404 miljoen in de overeenkomstige periode van 1956. Incl. petroleum en derivaten beliep het tekort op de handelsbalans in de eerste zes maanden van dit jaar Rp. 222 miljoen. Er werd ingevoerd voor een waarde van Rp. 4419 miljoen en uitgevoerd voor Rp. 3395 miljoen excl. en resp. 4864 miljoen en Rp. 4642 miljoen incl. petroleum en derivaten, tegen in de overeenkomstige periode van 1956 resp.

Rp. 4855 miljoen en Rp. 3451 miljoen excl. petroleum. Van de totale invoer maakte de import van consumptiegoederen Rp. 1615 miljoen uit, waarvan rijst Rp. 450 miljoen. De invoer van grondstoffen en hulpstoffen vertegenwoordigde een waarde van Rp. 2293 miljoen, waarvan Rp. 270 miljoen aan textiel en cambrics. Aan machinerieën en onderdelen werd voor Rp. 397 miljoen ingevoerd en aan kapitaalgoederen voor Rp. 956 miljoen.

Lening ICA — De International Cooperation Administration (ICA) heeft volgens Reuter op 6 september bekendgemaakt dat zij erin toegestemd heeft om aan Indonesië een bedrag van $ 2 miljoen te lenen waarmede dit land een vracht- en passagiersschip van 2200 ton van Finland zal kunnen kopen.

Indonesisch-Duitse samenwerking — West-Duitsland zal Indonesië helpen zijn natuurlijke hulpbronnen te exploiteren onder een overeenkomst, die volgens Ass. Press (30-8) te Djakarta ondertekend is. Onder deze overeenkomst voor technische en economische samenwerking zullen Duitse deskundigen de Indonesische rijkdommen exploreren en zullen voor Indonesische studenten faciliteiten in Duitsland in het leven worden geroepen.

Internationaal Nieuws

Het Londense ontwapeningsoverleg verdaagd —

De subcommissie van de Ver. Naties voor ontwapening, die sinds 18 maart te Londen bijeen is geweest (zie pag. 13136/2) heeft op 6 september haar besprekingen voor onbepaalde tijd verdaagd.

Het voorstel, de besprekingen te verdagen, was afkomstig van de Westelijke gedelegeerden. Volgens de Britse vertegenwoordiger *Noble* zou een tijdelijke opschorting voor alle betrokkenen voordelig zijn, daar men dan de voorstellen van beide partijen, die nu welbekend zijn, opnieuw in overweging zou kunnen nemen. Hij stelde daarom voor, het debat in oktober te New York te hervatten. De Sowjet-gedelegeerde *Zorin* was echter van oordeel, dat men geen plaats of datum voor een hervatting van de besprekingen moest vaststellen. De subcommissie moest z.i. pas bijeenkomen, wanneer de Alg. Vergadering de ontwapeningskwestie zal hebben besproken.

Nadat de bijeenkomsten verdaagd waren, verklaarde Zorin aan journalisten, dat de nieuwste Westelijke ontwapeningsvoorstellen (zie pag. 13469/3) „nutteloos" waren. Hij had ook kritiek op de samenstelling van de commissie. Volgens hem zouden landen uit Azië, Latijns-Amerika en Afrika eveneens in de subcommissie vertegenwoordigd moeten zijn. In mei jl. had hij nog gedacht, dat het Westen wellicht bereid zou zijn zich te verenigen met het Sowjet-standpunt, dat opschorting van de proeven met kernwapens niet met andere kwesties verbonden moet worden.

Radio-Moskou heeft volgens *AFP* op 6 september de VN-subcommissie een „filiaal van de NAVO voor de Westelijken" genoemd.

De Amerikaanse gedelegeerde, *Harold Stassen,* verklaarde na afloop, dat de grootste hinderpaal voor een overeenkomst de ongenegenheid van de Sowjet-Unie is geweest, een vermindering van de produktie van splijtbaar materiaal voor militaire doeleinden te aanvaarden.

Congres wereldfederalisten —

Te Scheveningen (Den Haag) is van 26-31 augustus het tiende congres der Wereldfederalisten (World Association of World Federalists) gehouden, waaraan door 600 vertegenwoordigers uit meer dan 20 landen werd deelgenomen.

Op de slotzitting werd een resolutie aangenomen, waarin volgens de *Nwe. Rotterdamse Crt.* (2-9) ten aanzien van de *Verenigde Naties* werd verklaard, dat nu deze organisatie door het steeds toenemende aantal leden het karakter van een echte wereldorganisatie heeft gekregen, een *herziening* van het *Handvest* met betrekking tot de samenstelling der organen en de methode van stemmen een dringende noodzaak is geworden. Het congres was van oordeel dat van deze revisie van het Handvest gebruik moet worden gemaakt om de Ver. Naties te veranderen in een wereldfederatie met voldoende macht om de vrede definitief te kunnen veilig stellen. Slechts een dergelijke herziening van het Handvest, aldus de resolutie, kan de onafhankelijkheid van minder ontwikkelde staten, die de meerderheid in de Ver. Naties vormen, garanderen en de groeiende wereldbevolking beschermen tegen de ernstige gevaren die haar bestaan bedreigen door de toenemende produktie van wapens die bestemd zijn voor massavernietiging.

Het congres heeft besloten een commissie van deskundigen te benoemen, die, op basis van bovenstaande resolutie, een grondwet voor bedoelde *wereldfederatie* zal opstellen. Bovendien zal een commissie zich gaan bezighouden met de problemen die worden opgeworpen bij een herziening van het Handvest in de geest zoals de federalisten dit gaarne zouden zien.

Het congres sprak verder zijn bezorgdheid uit over het feit dat de pogingen om tot een *ontwapening* te geraken steeds weer mislukken. Door het optreden van intercontinentale raketten is de vrees onder de volkeren voor een verrassingsaanval nog toegenomen.

Het congres drong er bij de ontwapeningscommissie van de Ver. Naties op aan prioriteit te verlenen aan het dringende probleem van de produktie van ruimteprojectielen en te bewerkstelligen dat deze slechts voor vreedzame doeleinden worden gebruikt.

Verder beval het congres de handhaving aan van de thans in het Midden-Oosten aanwezige strijdkrachten der Ver. Naties en verzoekt het plannen uit te werken voor de oprichting van een *permanent politieleger* wanneer de wapens voor massavernietiging eenmaal zijn afgeschaft.

Het congres sprak zich verder uit voor een *referendum* onder de volken in de gehele wereld over een algemene gecontroleerde ontwapening en de instelling van een internationaal politieleger.

In een manifest, dat op de slotzitting is behandeld wordt een schets gegeven van de Ver. Naties als supranationaal gezagsorgaan, dat de wereldfederalisten zich voorstellen. Dit zou een beperkte wereldfederatie kunnen zijn waarin de ledenstaten alle soevereine rechten zouden behouden met uitzondering van die van het voeren van oorlog. Het wetgevende lichaam van deze wereldfederatie zou een soort parlement zijn. Deze wereldfederatie zou beschikken over een permanent politieleger dat sterk genoeg moet zijn om de orde in de wereld te handhaven en de internationale wetten te doen respecteren. Dit leger zou jurisdictie hebben over de open zeeën en de wereldruimte. De leden-staten zouden nog slechts strijdkrachten mogen bezitten voor het handhaven van de orde in eigen land.

In een andere resolutie drong het congres erop aan dat alles in het werk zal worden gesteld om de proefnemingen met *atoomwapens* onmiddellijk stop te zetten door middel van een internationale overeenkomst, die voorziet in een doeltreffend controlesysteem.

Tijdens het congres is de vice-voor-

zitter, *Komla Agbeli Gbedemah,* minister van financiën van Ghana, tot voorzitter van de World Association of World Federalists gekozen.

Israëlische en Jordaanse klachten in de Veiligheidsraad —

De Veiligheidsraad der Ver. Naties is op 6 september bijeen geweest om te spreken over wederzijdse klachten van Jordanië en Israël. Het betrof een geschil over het gebied van Djebel el Moekkaber in het niemandsland ten zuiden van Jeruzalem. De Jordaanse afgevaardigde Haikel zeide, dat de Israëliërs daar onder militaire bescherming graafwerk hebben verricht. De Israëliër Kidron verklaarde echter, dat er slechts werkzaamheden waren verricht voor het plaatsen van bomen. Deze werkzaamheden zijn volgens hem niet van agressieve of militaire aard. Jordanië had z.i. wel het bestand geschonden door een schildwacht in het neutrale gebied op post te zetten, er versterkingen aan te leggen en er militaire voertuigen te laten rijden.

De Veiligheidsraad besloot de stafchef van de politiemacht van de Ver. Naties te verzoeken om rapport uit te brengen over de toestand ter plaatse.

Zeepverbruik — Het Westduitse verbond der chemische industrie heeft op grond van gegevens van de OEES, van het Amerikaanse verbond van zeepfabrieken en van het verbond van Duitse zeepfabrieken berekend, dat in 1956 per hoofd van de bevolking het verbruik van zeep en wasmiddelen in België het grootst is geweest met 14,5 kg, gevolgd door Nederland met 13,7 kg, Zwitserland met 13,4 kg. Australië en de Ver. Staten met elk 12,6 kg, gevolgd door Frankrijk, Engeland, Denemarken, Canada, Argentinië, Nieuw-Zeeland, Noorwegen en West-Duitsland.

Ir. Tuijn — Ir. C. J. Tuyn, die tot 1 augustus directeur was van de Havens en Handelsinrichtingen te Amsterdam, is benoemd tot directeur van een door de NAVO opgericht bureau voor de aanleg van pijpleidingen.

Zwitsers-Arabische bank — Een groep particuliere financiers uit Zwitserland en Egypte, Syrië, Irak en andere Arabische landen heeft volgens Reuter (6-9) plannen uitgewerkt voor de oprichting te Genève van een Zwitsers-Arabische bank. Gehoopt wordt, dat haar werkzaamheden spoedig zullen kunnen beginnen. Naar wordt verwacht, zal de bank, waarvan het voorgenomen aanvangskapitaal 5 miljoen Zwitserse franken bedraagt, mede kunnen helpen het handelsverkeer van de Arabische landen met Zwitserland en later ook met andere Europese landen te bevorderen.

Nederland

Nieuwe stad bij Den Haag voorgesteld —

Burgemeesters en wethouders van de gemeenten Den Haag, Voorburg, Rijswijk, Leidschendam en Nootdorp hebben volgens *Het Parool* (5-9) in een brief aan de colleges van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland en aan de ministers van binnenlandse zaken en van volkshuisvesting medegedeeld, dat zij tot de overtuiging zijn gekomen, dat de stichting van een nieuwe stad te Wilsveen, ten oosten van Den Haag, van belang voor de agglomeratie is. De vijf gemeentebesturen achten het gewenst, dat de belangen van de agglomeratie worden opgedragen aan een nieuw orgaan, het district, dat zij als een nieuwe territoriale publiekrechtelijke rechtspersoon in het Nederlandse staatsrecht zouden willen zien opgenomen.

In beginsel zijn de betrokken gemeentebesturen bereid, te aanvaarden, dat het grondgebied van hun gemeenten deel zal uitmaken van het bij de wet aan te wijzen grondgebied van het district. Dit behoeft echter niet te betekenen, dat in alle gemeenten alle bevoegdheden, die op den duur aan het nieuwe orgaan zouden moeten worden toegekend, ook door dit orgaan zouden moeten worden uitgeoefend.

Bestuur van het district

De gemeentebesturen stellen zich de bestuurlijke inrichting van het district als volgt voor:

Het bestuur van het district bestaat uit een districtsraad, een college van gecommitteerde raden en een districtscommissaris. De districtsraad telt een door de wet te bepalen aantal (b.v. 30) leden, benevens een adviserend lid voor elke gemeente, die in het district is gelegen.

Het college van gecommitteerden bestaat uit de districtscommissaris en ten minste drie gecommitteerde raden. De districtscommissaris wordt door de Kroon benoemd; hij is evenwel een orgaan van het district, zoals de burgemeester een orgaan van de gemeente is. Hij maakt deel uit van gecommitteerde raden, welker voorzitter hij is. Tevens is hij voorzitter van de districtsraad. Daarin heeft hij adviserende stem.

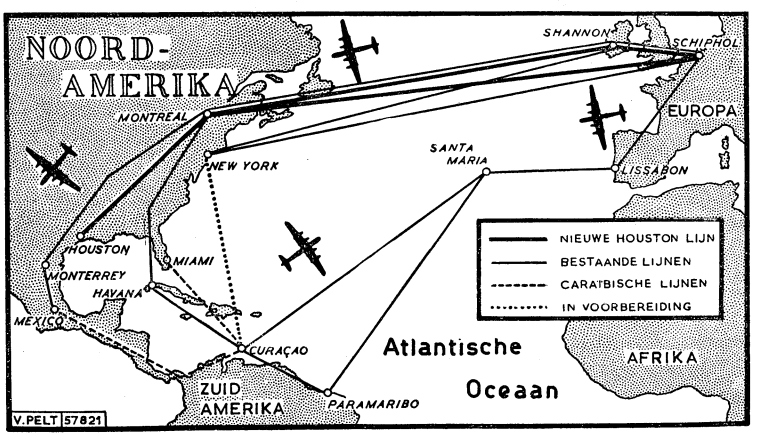
Nauwkeurig dient de wet de taak van het district te omschrijven. Het district blijft deel uitmaken van de provincie en de besluiten van het districtsbestuur zijn aan de goedkeuring van gedeputeerde staten onderworpen.

Voor de eerste fase van de ontwikkeling van het district denken de vijf gemeentebesturen aan een vrij nauwe taakbegrenzing, voor alles gericht op het ruimteprobleem van de agglomeratie. Daarom moet de districtsraad de bevoegdheid krijgen, een districtsuitbreidingsplan vast te stellen, dat rekening zal moeten houden met een eventueel streekplan.

Voor het gehele district zou de districtsraad binnen een bepaalde termijn een werk- of uitvoeringsplan moeten vaststellen. Er zal dus een districtsdienst voor ruimtelijke ordening en bouwnijverheid nodig zijn.

KLM-dienst op Houston geopend —

De nieuwe KLM-lijn op Houston (Texas) is op 3 september geopend. De eerste vlucht werd gemaakt door de DC-7c „Zuiderzee". De openingsvlucht duurde ongeveer 24 uur.

Naast de taak op het gebied van de ruimtelijke ordening krijgt het district bij de wet nog een bijzondere taak op dit zelfde gebied, namelijk de stichting van een nieuwe stad. Deze stad zal zich, volgens het plan-Wilsveen, over het grondgebied van meer dan een gemeente uitstrekken. Wassenaar kan zich wel verenigen met de plaats van de te stichten satellietstad, maar wenst geen deel te zijn van het district. Zoetermeer kan met de stichting van de satellietstad voorshands niet instemmen. Bij uitvoering van het plan-Wilsveen zou Zoetermeer ongeveer een derde van zijn grondgebied moeten afstaan.

Diversen —

Astma — Sinds enkele jaren zijn er in Nederland meer lijders aan astma dan aan TBC. Er zijn ruim 100.000 astmapatiënten, van wie 10% zeer ernstig. Het sterftecijfer van astmalijders is 600 per jaar. Dat is meer dan het aantal sterfgevallen bij TBC. Vijftien à twintigduizend kinderen lijden aan de ziekte.

KLM via Noordpool — Met Japan is op 2 september overeenstemming bereikt betreffende de wederzijdse luchtvaartbelangen, met betrekking tot de routes over de noordpool en de routes over de Stille Oceaan. Overeengekomen is, dat Nederland de route krijgt: Amsterdam—punten op IJsland—punten op Groenland—Alaska en de Aleoeten—Tokio—Biak. De KLM zal worden toegestaan in de herfst van 1958 een luchtdienst te beginnen langs bovengenoemde route. Japan krijgt de routes: 1. Tokio—punten op de Aleoeten—punten op Alaska—punten in Canada—punten op Groenland—punten op IJsland—punten in Scandinavië—punten in de Bondsrepubliek—Amsterdam en verder gelegen punten; 2. Tokio—Manilla—Biak en verder gelegen punten.

Aangehouden bouwwerken — In een brief aan de Tweede Kamer heeft minister Witte medegedeeld, dat op 30 juni jl. in totaal voor een bedrag van *f* 524 miljoen aan bouwwerken, begroot op *f* 100.000 en meer, is aangehouden. De grootste groep wordt gevormd door de scholen, waarvan er 332 zijn aangehouden, vervolgens gebouwen voor handel en verkeer 261 voor *f* 146 miljoen, overheidsgebouwen 98 voor *f* 136 miljoen en 129 overige bijzondere gebouwen *f* 81 miljoen en 55 werken van *f* 50.000 en meer voor een bedrag van *f* 66 miljoen. Van 1 juni 1954 tot en met 30 juni 1957 is voor een totaalbedrag van *f* 829 miljoen aan bouwwerken goedgekeurd.

Rupiahkoers — De Nederlandsche Bank heeft op 3 september medegedeeld, dat zij de koers voor binnenlandse verrekening van de Indonesische rupiah heeft ingetrokken. Dit is wenselijk gebleken tengevolge van het in Indonesië in juni jl. ingevoerde systeem van exportcertificaten. Het betalingsverkeer tussen Nederland en Indonesië vindt, aldus het Alg. Handelsblad, plaats in guldens. Had iemand in Nederland betalingen in rupiahs te verrichten of luidde een transactie in rupiahs, zoals bij verzekeringen, dan werd daarbij een binnenlandse verrekeningskoers aangehouden van *f* 33.33 per Rp. 100. Dit is thans niet meer mogelijk. Voortaan zal dit van geval tot geval worden bekeken.

Sowjet-Unie

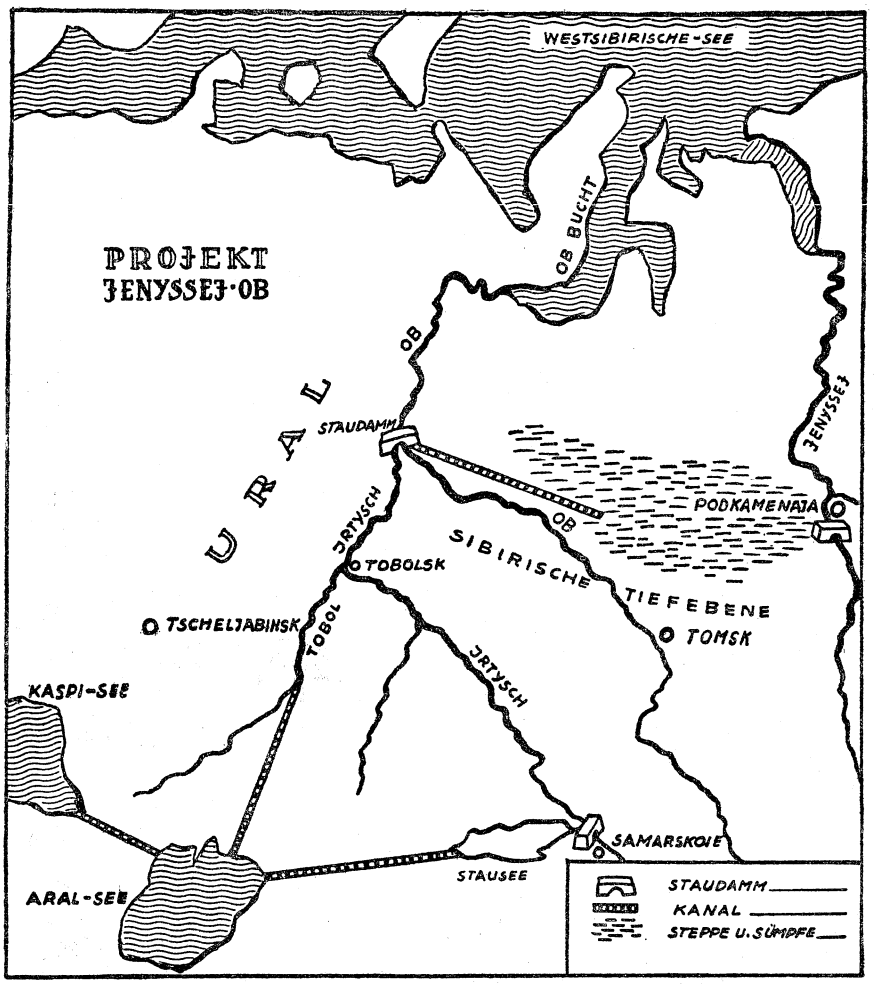
Wijziging van het klimaat in Siberië

Sowjet-geleerden, die niet berusten in de thans in grote gebieden aanwezige ongunstige bestaansvoorwaarden als gevolg van klimatologische omstandigheden of van ongunstige ligging, zoeken, aldus de *Industriekurier* (8-8), voortdurend naar middelen, om hierin verandering te brengen en deze uitgestrekte gebieden geschikt te maken voor toekomstige ontwikkeling.

Sedert de Kozakken het reusachtige Siberische rijk bij het grote land der Tsaren voegden, hebben de opvolgers dier Tsaren grote veranderingen in dit gebied tot stand gebracht. Naast fabrieken en elektrische centrales zijn scholen en ziekenhuizen gebouwd, spoorwegen aangelegd en vliegroutes ingesteld, die dit uitgestrekte gebied in rechtstreekse verbinding met Moskou hebben gebracht.

Doch al wat tot nu toe bereikt werd valt in het niet bij de plannen die thans voor Siberië worden opgesteld en onderzocht. Steppen en woestijnen moeten worden omgezet in vruchtbare landbouwgebieden en landstreken met een oppervlakte van meerdere miljoenen vierkante kilometer, die tot nu toe beschouwd werden als een hel van ijs, zullen worden veranderd in een soort paradijs, waar 50 miljoen mensen in de toekomst een aangenaam bestaan zullen kunnen vinden.

De Sowjet-deskundigen komen steeds meer terug op het plan van de ingenieur Davydow, dat enkele jaren geleden nog als een niet te verwerkelijken utopie werd aangezien, doch dat nu na de ontdekking van de atoomenergie meer en meer aan realiteit wint. Het gaat er om de rivier de Ob om te leggen, zodat het water daarvan niet meer in de

Overgenomen uit Industriekurier

IJszee, doch 'n zuidoostelijke richting zal vloeien naar het Aralmeer en van daar naar de Kaspische Zee. Het plan schijnt uitvoerbaar te zijn. In de Ob wil men — op een plaats waar deze door de opneming van de zijrivier de Irtisch aanzienlijk is verbreed — een stuwdam bouwen, met een hoogte van 78 meter. Daardoor wordt de waterspiegel van de Ob met 60 meter verhoogd en ontstaat er bij de stad Samarskoje, waar eveneens een stuwdam wordt gebouwd, een kunstmatig meer met een oppervlakte van 250.000 km² en een inhoud van 4460 km³. Van hieruit zullen de watermassa's door een kanaal van 900 km naar het Aralmeer geleid worden, welks waterspiegel daardoor met 1 meter stijgt.

De Ob is naar grootte gerekend de vierde rivier in de Sowjet-Unie. Zij is 5610 km lang en haar stroomgebied omvat 2930 km². De totale waterhoeveelheid die de rivier en haar vele zijrivieren naar de Noordelijke IJszee stuwt is 394 km³. De rivier de Ob heeft gedurende vele jaren de enige noord-zuid-verbinding voor transport gevormd, terwijl men voor de richting west-oost aangewezen is op de Transsiberische spoorweg. Omdat het de bedoeling is de steppen en woestijnen van West-Siberië te bevloeien, welke gebieden overeenkomst vertonen met de woestijnen in Arabië, waar elke druppel water goud waard is, heeft men aan de omleiding van de Ob alleen niet voldoende. In de rivier de Jenissei zal men, direct nadat zij de zijrivier de Tunguszka Podkamenaja heeft opgenomen, eveneens een grote stuwdam bouwen, waardoor de opgestuwde wateren de steppen noordelijk van Tomsk zullen bevloeien en afgeleid worden via een kanaal naar de afgesloten noordelijke arm van de Ob. Een deel van het water van de Jenissei, thans geschat op 548 km³ per jaar, zal via de steppen in het afwateringskanaal naar de afgesloten Ob worden gevoerd, waar het langs een omweg dus ook de Noordelijke IJszee bereiken zal.

Men verwacht van de omleiding der beide stromen door de zandwoestijnen van Centraal-Azië geweldige veranderingen in het daar heersende klimaat. Het in de winter harde en ijzige en in de zomer droge landklimaat zal vervangen worden door gematigde temperaturen. De grens voor de verbouw van tarwe wordt hierdoor 300 km naar het noorden verlegd. De rivieren zullen door de wijziging van het klimaat 200 km meer noordelijk dan thans bevaarbaar blijven door het ontbreken van ijs.

De kosten van aanleg zullen volgens Sowjet-deskundigen sterk meevallen, hoewel zij toch altijd nog drie- tot viermaal zo hoog zullen zijn als die van de bouw van het beroemde Wolga-Donkanaal, dat nog steeds de trots is van alle waterbouwkundigen in de SU.

Ver. Staten

De besnoeide hulp aan het buitenland goedgekeurd —

Het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden heeft op 30 augustus met 194 tegen 122 stemmen een bedrag van $ 3.435.810.000 voor de buitenlandse hulp gevoteerd. Dit bedrag bestaat uit $ 2.768.760.000 aan „nieuw" geld en $ 667.050.000 die nog van vorige jaren over zijn. De Senaat had op 29 augustus met 59 tegen 19 stemmen zijn goedkeuring aan het wetsontwerp gehecht.

President Eisenhower had oorspronkelijk $ 4.3 miljard gevraagd. Onder druk van het Congres heeft hij dit bedrag met $ 500 miljoen verminderd. Op 8 augustus werden het Huis van Afgevaardigden en de Senaat het eens over een bedrag van $ 3.3 miljard. Nadat de zg. toewijzingen waren vastgesteld is het uiteindelijke bedrag aan nieuwe fondsen verminderd tot $ 2,7 miljard.

Reuther wil prijsverlaging auto's —

Walter P. Reuther, leider van het vakverbond van arbeiders in de Amerikaanse auto-industrie, de United Automobile Workers (UAW) heeft volgens *United Press* (19-8) in brieven aan president Eisenhower en aan de directeuren van General Motors, Ford en Chrysler, voorgesteld de inflatie te bestrijden door middel van een verlaging der automobielprijzen, van welke verlaging de arbeiders dan de eventuele verliezen met de werkgevers zouden moeten dragen.

Reuther stelt voor de prijzen van de modellen 1958 te verlagen met $ 100 of meer. Hij belooft, dat de UAW bij het opmaken van de contracten voor dat jaar rekening zal houden met de bereikte resultaten en eventuele verliezen zal helpen dragen.

Indien hierbij geen overeenstemming tussen de vakbond en de autoconcerns zal worden bereikt, dan moeten de bestaande verschillen worden voorgelegd aan een onpartijdige commissie. Reuther belooft de resultaten van dit onderzoek bij verdere onderhandelingen in aanmerking te zullen nemen. De directeuren van de drie autofabrieken hebben inmiddels Reuthers voorstel van de hand gewezen.

EARLY CLOSING MOVEMENT

(Low in de Manchester Guardian)

Malakka is op 31 augustus een onafhankelijke staat binnen het Britse Gemenebest geworden. De Maleise federatie bestaat uit negen sultanaten, t.w. Djohore, Perak, Selangor, Negri Sembilan, Pahang, Kedah, Kelanten, Trengganoe en Perlis.
Staatshoofd (de "Jang di-Pertoean Agong") van de nieuwe staat is de 62-jarige sultan van Negri Sembilan, Sir Abdoel Rahman. Foto: Sir Abdoel (links) legt de eed af. Rechts van hem staat zijn plaatsvervanger, Sir Alam Sjah, sultan van Selangor. (foto ANP)

Verkiezingen in West-Duitsland

Op zondag 15 september zijn in West-Duitsland parlementsverkiezingen gehouden en evenals bij de vorige verkiezingen (1953, zie 10835) is de Christelijk-Democratische Unie (CDU) — in Beieren Christelijk-Sociale Unie — en in het bijzonder haar voorzitter, de bijna 82-jarige Bondskanselier *Adenauer* als de voornaamste overwinnaar uit de verkiezingsstrijd gekomen. Tegen veler verwachting in behaalde deze partij evenals in 1953 de absolute meerderheid in de Bondsdag. Zij behaalde zelfs een nog grotere meerderheid dan in laatstgenoemd jaar: ruim 50% van de stemmen en 54% van het aantal beschikbare zetels. Zij beschikt thans in de 497 leden tellende Bondsdag over 270 zetels.

De voornaamste oppositie-partij, de socialistische SPD van Ollenhauer, heeft eveneens winst geboekt. Zij wist 31,75% van het aantal uitgebrachte stemmen op zich te verenigen en behaalde 169 zetels.

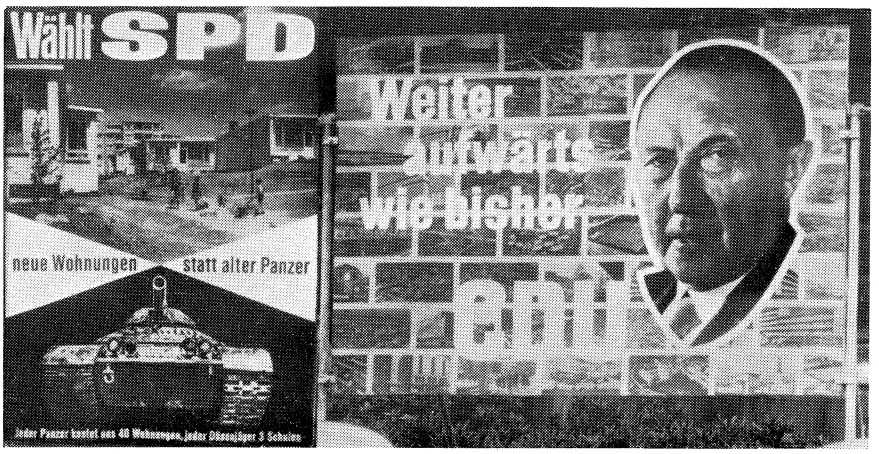
Deze beide grote partijen behaalden samen ongeveer 82% van de stemmen. In 1949 bedroeg dit percentage 68, in 1953 74%. Hieruit wordt door sommigen wel geconcludeerd, dat West-Duitsland op weg is naar een twee-partijen-stelsel. Inderdaad hebben de kleine partijen het zwaar te verduren gehad. Slechts twee van deze partijen zullen nog in de Bondsdag vertegenwoordigd zijn: de Duitse Partij, die dank zij de steun van de CDU/CSU 17 zetels krijgt en de (liberale) Vrije Democratische Partij (FDP): 41 zetels. Laatstgenoemde partij heeft zich dus kunnen handhaven op een iets lager niveau dan zij in 1953 verwierf (48 zetels).

De communistische partij, die in 1949 15 zetels bezette, is in West-Duitsland verboden en heeft niet aan deze verkiezingen (zomin als aan die van 1953) kunnen deelnemen.

De Beierse partij en het oude Centrum, die samen de Federalistische Unie hadden gevormd, wisten ondanks dit samengaan niet tot de Bondsdag door te dringen, zomin als de Vluchtelingenpartij.

De opkomst was groot: 88,2% van de kiesgerechtigden, d.i. ruim 2% hoger dan in 1953. Honderdduizenden Duitsers schijnen echter niet te hebben kunnen stemmen omdat zij met A-griep te bed lagen. Meer dan een miljoen hebben hun stem per brief uitgebracht, wat dit jaar voor het eerst mogelijk was. 85.000 soldaten van de Bundeswehr mochten ook stemmen, voor het eerst in de geschiedenis van Duitsland.

Nieuw aan deze derde algemene verkiezingen in het na-oorlogse Duitsland was ook de deelname van het Saargebied, dat op 1 januari jl. weer bij de Bondsrepubliek kwam. Nieuw was tenslotte eveneens de invoering van de zogenaamde vijf procent „Sperr-clausule". Die betekent, dat een aan de verkiezing deelnemende partij slechts in de nieuwe Bondsdag vertegenwoordigd kan zijn, wanneer zij vijf procent van alle stemmen op zich verenigt. De clausule vervalt, wanneer de partij erin slaagt om drie harer kandidaten direct te doen verkiezen. West-Duitsland kent namelijk een dubbel kiesstelsel, volgens hetwelk ongeveer de helft van het aantal Bondsdagleden naar evenredigheid en de andere helft direct moet worden gekozen.

Verkiezingspropaganda in West-Duitsland: de hier gereproduceerde foto's tonen links een biljet van de socialistische SPD van Ollenhauer, waarop wordt gevraagd de bouw van nieuwe huizen in plaats van de aankoop van oude tanks. Elke tank kost 40 nieuwe huizen, zo zegt het biljet. Rechts een biljet van de christen-democratische CDU van Bondskanselier Adenauer. Naast het portret van de kanselier staat met grote letters te lezen: „Verder omhoog, zoals tot nu toe".

VERKIEZINGSUITSLAG

	stemmen	perc.	perc. in 1953	zetels	verlies en winst vergel. m. 1953*)	idem vergel. m. aug. 1957*)
CDU—CSU	14.998.754	50,2	(45,2)	270	(+ 15)	(+ 15)
Sociaal-Democr. Partij (SPD)	9.490.726	31,8	(28,8)	169	(+ 16)	(+ 16)
*) Vrije Democratische Partij (FDP: liberale partij)	2.304.846	7,8	(9,5)	41	(— 7)	(+ 5)
*) Duitse Partij—Vrije Volkspartij (conservatieven)	1.006.350	3,3	(3,3)	17	(+ 2)	(— 16)
Vluchtelingen	——	4,6	(5,9)	geen	(— 27)	(— 19)
Onafhankelijken	——	—	(5,0)	geen	(— 1)	(— 1)

*) Het verschil tussen de toestand van 1953 en die van juist vóór de jongste verkiezingen wordt verklaard door a) de toetreding van 10 afgevaardigden uit het Saarland; b) het uit de regeringscoalitie treden van de Vluchtelingenpartij, waarbij enige afgevaardigden Adenauer trouw bleven en tot de CDU toetraden; c) de splitsing van de Vrije Democratische Partij (de uitgetreden volksvertegenwoordigers vermochten zich met hun FVP niet te handhaven en fuseerden met de Duitse Partij). (Alg. Hbld. 16-9)

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

België — 8 sept. Gravin Sophie von Torring Jettenbach, de enige zuster van koningin Elisabeth van België, is te Kreuth (West-Duitsland) op 82-jarige leeftijd overleden. Zij had uit haar huwelijk met graaf Hans Veit von Torring Jettenbach drie kinderen: Karel (geb. 1900), Marie Josée (geb. 1902), en Hans (geb. 1903). — **13 sept.** De Sabena verkoopt drie Amerikaanse passagiersvliegtuigen aan Polen. Dit is de eerste maal, dat uit het Westen luchtvaartmaterieel wordt verkocht naar een land uit het Sowjet-blok.

Canada — 10 sept. Met Krupp zullen besprekingen worden gevoerd over de ontginning van uitgestrekte ijzerertslagen in het noorden van het land.

China (Volksrepubliek) — 12 sept. Volgens mededelingen van Peking zijn in het afgelopen jaar bij een campagne tegen de topzware bureaucratie meer dan een kwart miljoen werknemers in de administratieve sector naar fabrieken, mijnen en collectieve boerderijen gezonden, om daar te werken.

Duitsland (West) — 8 sept. De r.k. bisschoppen doen een beroep op de kiezers alleen op die kandidaten te stemmen, die de Christelijke beginselen steunen. — **10 sept.** Koning Saoed van Saoedi-Arabië arriveert voor een particulier bezoek van 4 weken. — **11 sept.** De steden Krefeld en Duisburg hebben een plan opgesteld voor de aanleg van een kanaalverbinding tussen de Maas en de Beneden-Rijn. — De Duitse boerenbond heeft de Bondsregering verzocht landbouwprodukten te houden buiten een toekomstig Europees vrijhandelsgebied. — De 57-jar. uitgever Friedrich Lenz uit Heidelberg is in Karlsruhe veroordeeld tot twee jaar gevangenisstraf wegens het uitgeven van boeken, waarin het nationaal-socialisme geprezen en de Joden verguisd worden. **15 sept.** De CDU behaalt bij de verkiezingen de absolute meerderheid.

Engeland — 13 sept. Uit het rapport van generaal Keightley blijkt, dat de Suez-actie slecht was voorbereid.

Ethiopië — 12 sept. Begin van algemene verkiezingen, die een maand zullen duren.

Frankrijk — 9 sept. De regering voert de subsidieregeling voor de aankopen van landbouwmateriaal weer in. — **10 sept.** Christian Pineau, minister van buitenlandse zaken, te Parijs teruggekeerd van reis naar Latijns-Amerika en de Verenigde Staten. Bij aankomst zegt hij o.m. dat hij met Latijns-Amerikaanse regeringsleiders over de kwestie-Algerije had gesproken doch dat hij wat dat betreft geen bepaalde toezeggingen van hen had gevraagd. Ook had hij gesproken over de Euromarkt. — **13 sept.** Na langdurige besprekingen is in het kabinet overeenstemming bereikt over het hervormingsprogram voor Algerije. De minister van defensie André Morice handhaaft echter zijn voorbehoud ten aanzien van de voorgestelde maatregelen. (Morice verzet zich met andere rechtse vertegenwoordigers tegen de instelling van een centrale federale raad in Algiers, als coördinerend orgaan voor de zes voorgestelde streekbesturen in Algerije).

Geestelijk leven — 11 sept. Encycliek van paus Pius XII over de problemen van radio, televisie en film.

Hongarije — 8 sept. Het Vaticaan heeft r.k. priesters verboden lid van het Hongaarse parlement te zijn, op straffe van excommunicatie. — **9 sept.** In een te New York gepubliceerd rapport van de „Unie van onvrije volkeren" wordt Hongarije een „nationale gevangenis" genoemd.

India — 10 sept. De Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, J. F. Dulles, verklaart dat de Amerikaanse regering een verzoek van India om een lening ten behoeve van de uitvoering van zijn tweede vijfjarenplan in „welwillende overweging" zal nemen.

Indonesië — 10 sept. Opening van de inter-Indonesische RTC. — **11 sept.** Langdurig onderhoud tussen president Sukarno en de voormalige vice-president Moh. Hatta.

Internationaal — 9 sept. De Veiligheidsraad weert de toelating van Buiten-Mongolië tot de Verenigde Naties. Alleen de SU en Zweden stemden voor. De SU blokkeert vervolgens voor een veto de toelating van Zuid-Korea en Zuid-Vietnam. Zij doet dit nadat haar tegenvoorstel, ook Noord-Korea en Noord-Vietnam tot de VN toe te laten, was verworpen. — **13 sept.** De Alg. Vergadering der VN veroordeelt opnieuw het optreden van de SU in Hongarije.

Japan — 13 sept. De Sowjet-Unie stelt aan Japan voor een omvangrijk handels- en scheepvaartverdrag te sluiten, in plaats van de eenvoudige handels- en betalingsovereenkomst, die de Japanners wensen. Besprekingen zijn op 13 sept. officieel te Tokio begonnen. Men herinnert er aan, dat Japan voornemens is de besprekingen te beperken tot een overeenkomst voor de tijd van een jaar. Volgens bepaalde inlichtingen zou de Sowjet-Unie echter trachten een verdrag te sluiten, dat drie jaar geldig zal blijven en dat ook betrekking zou hebben op de vestiging te Tokio bij de ambassade van een permanente Sowjetrussische handelsdelegatie.

Joego-Slavië — Het zevende congres van de communistische partij van Joego-Slavië dat in november in Ljubljana gehouden zou worden, is uitgesteld tot april 1958.

Nederland — 9 sept. Het bestuur van de Vereniging van Nederlandse gemeenten spreekt in een telegram aan de minister van binnenlandse zaken, bezitsvorming en publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie zijn grote bezorgdheid uit over de financiële ontwikkeling: elke dag, dat de huidige situatie voortduurt, brengt volkomen ontwrichting naderbij. — Leden van Eerste en Tweede Kamer bezoeken industrieën, vnl. in het noordoosten en zuidwesten van het land (derde parlementair industriebezoek). — **10 sept.** De capaciteit van de in het Botlekgebied te Rotterdam op te richten olieraffinaderij van Esso zal worden vergroot van 2 tot 4,5 miljoen ton per jaar. — **11 sept.** Minister Suurhoff verklaart, dat de regering teleurgesteld is over het langzame tempo, waarin de ondernemingsraden bij het bedrijfsleven tot stand komen (in vier jaar tijds in ca. 700 van ca. 5000 bedrijven). — **13 sept.** Wetsontwerp ingediend inzake de trapsgewijze verlaging van de leerlingenschaal bij het l.o. — **14 sept.** In de Rivièrahal te Rotterdam heeft de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie haar voorzitter, prof. mr. P. J. Oud, gehuldigd ter gelegenheid van het feit, dat deze veertig jaar geleden deel ging uitmaken van de Tweede Kamer.

Polen — 10 sept. Gomulka, leider van de Poolse communistische partij, arriveert in Belgrado voor besprekingen met president Tito van Joego-Slavië.

Tunesië — 9 sept. Met het oog op „herhaalde schendingen" van de grens door Franse militairen uit Algerije en ter bescherming van de bevolking in het grensgebied proclameert president Bourguiba de noodtoestand voor het gebied langs de grens met Algerije.

Sowjet-Unie — 9 sept. In een nota aan de Westduitse regering zegt de Sowjetregering dat hereniging van Duitsland alleen mogelijk is via gesprek met Oost-Duitsland. — **10 sept.** Felle aanvallen van Gromyko, minister van buitenl. zaken, en van Izwestia op Westelijke politiek i.z. Midden-Oosten (Syrië, Jordanië) in het bijzonder op de VS en Jordanië. — De voorzitter van de Amerikaanse commissie voor de kernenergie, Lewis Strauss, deelt mee dat in de SU in de afgelopen twee dagen een kernwapen van gemiddelde kracht tot ontploffing is gebracht. Het betrof hier klaarblijkelijk de tweede proefneming in een op 22 augustus jl. begonnen reeks van kernwapenontploffingen. — De nieuwe Sowjet-ambassadeur in Buiten-Mongolië, oud-minister van buitenlandse zaken Molotov, is op 7 sept. in Oeljan Bator, de hoofdstad van Buiten-Mongolië aangekomen en heeft zijn geloofsbrieven overhandigd aan de voorzitter van het presidium van de „Grote Volkshoeral" (assemblee) van Buiten-Mongolië — **13 sept.** Bij decreet wordt bepaald dat het geven van namen van overleden Russische leiders aan steden, districten, ondernemingen enz., met het doel de herinnering aan deze leiders levend te houden, slechts „in uitzonderlijke gevallen" kan worden toegestaan. Alle steden, straten, schepen, kolchozen, gebieden, ondernemingen enz., die de namen dragen van nog levende Russen zullen worden „herdoopt".

Ver. Staten — 9 sept. In verschillende plaatsen in het zuiden komt het tot geweldpleging door blanken die neger-kinderen de toegang tot openbare scholen willen ontzeggen. — **10 sept.** Joseph Clark, chef-redacteur-buitenland van de New Yorkse Daily Worker, heeft zijn functie neergelegd en zijn lidmaatschap van de Amerikaanse communistische partij opgezegd. Clark (43) is gedurende 28 jaar lid geweest. — **13 sept.** De Sowjet-Unie heeft ingestemd met besprekingen met de Ver. Staten over uitwisseling van radio- en televisieprogramma's. Ook is de Sowjet-Unie bereid besprekingen te voeren over uitwisseling op cultureel, wetenschappelijk en technisch gebied.

België

Operatie van prins Alexander —

Toen enkele weken geleden bekend werd gemaakt dat koning *Leopold* en prinses *Liliane* een privé-reis zouden maken naar de Verenigde Staten, hebben sommigen daaraan beschouwingen vastgeknoopt die van dien aard waren, dat zij de „koningskwestie" weer in het brandpunt van de belangstelling trachtten te brengen. Aanleiding tot deze polemiek was mede het feit dat prinses Liliane tot ere-voorzitster was benoemd van het werk pro-Afrika. Voorts verluidde, dat koning Leopold met speciale opdrachten van de regering naar de Verenigde Staten zou vertrekken. Na de bekendmaking, dat prins *Alexander* het koninklijk echtpaar zou vergezellen, om in de Verenigde Staten een geneeskundige behandeling te ondergaan, verdwenen deze speculaties naar de achtergrond.

Onmiddellijk na aankomst te Boston werd Prins Alexander opgenomen in een kinderkliniek waar hij onderzocht werd door de hartspecialist Dr. Forkner. Uit dit onderzoek bleek dat de prins een aangeboren vernauwing van de aorta had. Op 10 sept. werd een operatie uitgevoerd door genoemde hartspecialist en de chirurg Dr. Gross, waarbij het vernauwde deel van de hartslagader weggenomen werd om een einde te maken aan een toestand, waarvan men vreesde, dat hij het leven van de prins in gevaar zou brengen. De operatie zou uitstekend zijn geslaagd.

Beroepsgeheim journalisten —

Het dertigste congres van het Algemene Belgische Persverbond heeft op 8 september met algemene stemmen een resolutie goedgekeurd, waarin de wettelijke vastlegging van het beroepsgeheim van journalisten wordt geëist.

Lening in VS —

Het Belgische ministerie van financiën heeft bekendgemaakt, dat België op 11 september een 5½% lening van $ 30 miljoen, met een looptijd van 15 jaar, op de Amerikaanse markt heeft geplaatst. De emissiekoers beliep 97½%, zodat het rendement 5,75% bedraagt. Volgens het ministerie zijn deze voorwaarden voordeliger dan die welke op andere markten kunnen worden bedongen. De lening is in haar geheel overgenomen door twee banken te New York.

Het ministerie van financiën deelde verder mede, dat de Wereldbank een lening van $ 10 miljoen aan België zal verstrekken.

Kardinaal Van Roey —

Op 8 september 1957 is te Koekelberg het 60-jarig priesterschap gevierd van Z. Em. Kardinaal Van Roey, aartsbisschop van Mechelen en primaat van België. De plechtigheid heeft plaatsgehad in het bijzijn van de hoogste kerkelijke en burgerlijke overheden van het land, van buitenlandse diplomatieke vertegenwoordigers en van duizenden geestelijken en leken.

Jozef Ernest kardinaal van Roey werd geboren te Vorselaar op 13 januari 1874. Hij studeerde aan het St. Jozefscollege te Herentals en later aan het Klein- en Groot-Seminarie te Mechelen. Reeds voor zijn priesterwijding werd hij naar de Leuvense universiteit gezonden om er zijn theologische studies voort te zetten. Op 18 september 1897 werd hij tot priester gewijd. In juli 1903 promoveerde hij tot doctor en magister in de godgeleerdheid.

In 1901 werd hij benoemd tot docent aan de Leuvense universiteit, in september 1903 tot buitengewoon professor en in juli 1907 tot gewoon professor. Op 19 mei 1907 werd E. H. van Roey benoemd tot ere-kanunnik van de Metropolitaanse kerk; in datzelfde jaar op 30 september volgde zijn benoeming tot vicaris-generaal van het aartsbisdom Mechelen. Op 12 maart 1926 werd Mgr. van Roey benoemd tot aartsbisschop van Mechelen. Op 20 juni 1927 werd de aartsbisschop verheven tot kardinaal-priester.

De huidige kardinaal-primaat van België ontving tal van wetenschappelijke en andere onderscheidingen. Hij is doctor honoris causa in het kerkelijk recht, ereprofessor van de katholieke universiteit te Leuven, groot-kanselier van dezelfde universiteit, werkend lid van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België, doctor honoris causa in de godgeleerdheid van de katholieke universiteit te Nijmegen; hij verwierf het grootlint met gouden bies van de Orde van Leopold, de gouden medaille van de Nationale Erkentelijkheid, het kruis 1ste klas Bene Merente, de ster van het Rood Kruis van Hongarije, het Grootkruis van de orde De Beneficencia van Spanje. Verder is kardinaal van Roey Baljuw Grootkruis der Soevereine Orde van Malta, Ridder Grootkruis van de Orde van het H. Graf, Ere-Groot-Prior van de Orde van het H. Graf in België en erekanunnik van het bisdom Le Mans en van het bisdom Tarbes en Lourdes.

Birma

De strijd tegen de opstandelingen

De Birmese regering heeft, aldus *AFP* (11-9), in het parlement medegedeeld, dat van januari 1948 tot juli 1957 28.670 opstandelingen bij gevechten zijn gesneuveld, tegen 5000 man van de strijdkrachten; 10.750 opstandelingen hebben zich overgegeven.

☆

Intussen wordt nog geregeld melding gemaakt van opstandige activiteiten. Zo hebben op 6 september 80 communistische opstandelingen een overval gepleegd in de zeehaven Mergui, 500 km ten zuidoosten van Rangoon. Anderzijds hebben Karen-opstandelingen op een afstand van ongeveer 160 km ten oosten van Rangoon twee spoorwegstations in de as gelegd.

China (Volksrepubliek)

De Chinees-Amerikaanse besprekingen te Genève - Uitwisseling van journalisten? —

De delegatie van de Chinese Volksrepubliek, die reeds meer dan twee jaar te Genève besprekingen voert met een Amerikaanse afvaardiging, heeft, aldus *AFP*, op 12 september voorgesteld, dat de regeringen der beide landen aan journalisten uit het andere land inreisvisa zullen verlenen. De communistisch-Chinese delegatie zei te menen, dat de verslagen der journalisten een beter begrip tussen de volken der Verenigde Staten en van China teweeg zouden brengen.

Reeds geruime tijd dringen Amerikaanse journalisten er bij de minister van buitenlandse zaken, *John Foster Dulles*, op aan, hun toe te staan communistisch China te bezoeken. De minister heeft tot dusver geweigerd op dit verzoek in te gaan. Verscheidene bladen hebben de minister terzake scherp gekritiseerd.

Het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken heeft hierop onmiddellijk verklaard niet op het voorstel te kunnen ingaan.

De leider van de Amerikaanse delegatie te Genève, *Johnson*, heeft zijn Chinese ambtgenoot *Wang* medegedeeld dat, indien communistisch China werkelijk streeft naar een betere verstandhouding met de Verenigde Staten, het niet langer moet weigeren het bepaalde in de overeenkomst van 10 september 1955, die onder meer voorzag in het op korte termijn in vrijheid stellen van de nog in China vastgehouden Amerikaanse burgers, na te komen. Johnson voegde hieraan toe, dat

door communistisch-Chinese journalisten ingediende verzoeken om inreisvisa voor de Verenigde Staten „geval voor geval, en met de aandacht, die zij verdienen", zullen worden bestudeerd.
Reuter (12-9) meldde nog uit Genève, dat Johnson zijn communistisch-Chinese ambtgenoot Wang ook heeft medegedeeld dat hij niet in staat was op diens voorstel in te gaan, omdat het, volgens de Amerikaanse immigratiewetten, „voor de Amerikaanse regering niet mogelijk is de door communistisch China gewenste wederkerigheid te verzekeren".

Uit Washington meldde *Reuter* dat op 12 sept. aldaar van welingelichte zijde is vernomen, dat mogelijk een uitwisselingsregeling voor wederzijdse bezoeken van Amerikaanse en communistisch-Chinese journalisten zou kunnen worden getroffen, indien communistisch China er niet op zou blijven staan dat in een eventuele overeenkomst het woord „wederkerig" zou worden gebruikt.

Cyprus

Aartsbisschop Makarios in de VS
Aartsbisschop *Makarios* van Cyprus is, naar *Reuter* berichtte, op 12 september in New York aangekomen. Hij zal een reis van enige maanden door de VS maken „om het Amerikaanse volk voor te lichten over de kwestie-Cyprus". Hij wil voorts, naar hij heeft verklaard, de Griekse afvaardiging naar de Verenigde Naties bijstaan, wanneer het vraagstuk Cyprus in de Algemene Vergadering ter sprake wordt gebracht. Hij heeft verklaard geen bepaalde plannen te hebben om de Assemblée zelf toe te spreken, doch hij verwachtte wel met functionarissen der VN te zullen beraadslagen. Hij was ook niet van plan een onderhoud met president Eisenhower of minister van buitenlandse zaken John Foster Dulles aan te vragen. Bij zijn aankomst zei de aartsbisschop volgens *Reuter:* „Ik ben er volkomen zeker van, dat het volk van Cyprus niet langer onder Brits gezag, dat een koloniaal bewind is, wil staan. Het houdt er niet van onder buitenlands gezag te staan." Makarios voegde hieraan toe er eveneens zeker van te zijn dat hij uiting gaf aan de gevoelens der Cyprioten, omdat „de aartsbisschop zoals u bekend zal zijn, door het volk wordt gekozen".

Duitsland (Oost)

Terugkeer Oostduitse vluchtelingen
Van de Oostduitsers, die nog steeds naar het Westen vluchten, keert ruim twintig procent na verloop van tijd naar Oost-Duitsland terug. „Dit is een nederlaag voor het Westen, die niet te laag mag worden aangeslagen. De vluchtelingen menen te merken, dat het Westen zich niet voorbereidt op een communistische poging de wereld te beheersen en achten daarom het Westen ten dode opgeschreven. Maar Europa bereidt zich wel voor: het is bezig zich te integreren. De vluchteling bij die integratie in te schakelen moet dus de eerste taak van het Westen zijn." Aldus Dr. *J. C. van Broekhuizen,* directeur van de Europese „Bildungsgemeinschaft Eiserner Vorhang" te Hannover, die op 10 sept. op het AWR/AER-congres te Arnhem gesproken heeft over de psychologische en de politieke aspecten van het vluchtelingenprobleem.

Dr. Van Broekhuizen stelde, dat de werkelijke integratie van de vluchtelingen de geestelijke integratie is. Alleen brood, huizen en radio's zijn onvoldoende. Een vluchteling kan maatschappelijk zeer geslaagd zijn en toch nog niet geïntegreerd. Zijn begripswereld moet van de grond af hervormd worden. Hem moet het wezen van democratie en vrijheid worden bijgebracht. Gelukt dit, dan is de vluchteling een zeer waardevol element voor de Westerse samenleving. Hij heeft niets dan zijn energie en zijn werkkracht en hij is volkomen bereid die aan Europa, dat voor hem als Europeaan ook zijn vaderland is, beschikbaar te stellen, aldus Dr. Van Broekhuizen. Hij voegde eraan toe: „En de vluchteling wil Europa helpen opbouwen, omdat hij het gevaar in het Oosten kent. Vluchtelingen zijn bouwers. Geheel Noord-Amerika is door vluchtelingen gebouwd."

„Drang naar het Oosten" —
Zeker driekwart van de Duitsers, die zijn verdreven uit de oostelijke gebieden van het vroegere Duitse rijk is bereid naar de vroegere „Heimat" terug te keren om zich daar een nieuw bestaan op te bouwen, gesteld dat deze gebieden weer Duits zouden worden. Dit heeft de Westduitse socioloog prof. *V. N. Müller* uit München volgens *Het Vaderland* (12-9) verklaard op grond van een onderzoek onder de vluchtelingen in West-Duitsland.
Opmerkelijk noemde prof. Müller het, dat zeer vele jonge Duitsers, die nu een goed bestaan hebben in West-Duitsland en de oostelijke gebieden alleen kennen uit de verhalen van hun ouders, het opbouwen van een nieuwe toekomst in het Oosten als een „nationale plicht" zien. De binding aan het oude vaderland is veel sterker dan men gewoonlijk aanneemt en deze binding wordt ook veel sterker op volgende generaties overgedragen. Dat is een feit, waarmee de politiek ernstig rekening zal moeten houden, aldus prof. Müller.

Duitsland (West)

Positie Duitse mark —
De Westduitse vice-kanselier en minister voor economische samenwerking, Fr. Bluecher, heeft, aldus *Reuter* (9-9), verklaard gekant te zijn tegen een revaluatie van de duitse mark, die naar hij zeide in verhouding tot het pond sterling slechts in geringe mate ondergewaardeerd is.
Bluecher stelde voor zo spoedig mogelijk rechtstreekse overeenkomsten tussen regeringen en centrale banken te sluiten, indien er valutapariteiten moeten worden gecorrigeerd.
In een onofficieel memorandum bepleitte hij voorts een algehele hervorming van de Europese Betalingsunie en deed hij de suggestie, dat West-Duitsland een middellang goudkrediet aan deze unie zal verstrekken.

Sowjet-nota over hereniging —
De Sowjet-regering heeft op 7 september, een week voor de Westduitse verkiezingen, te Bonn een nota doen overhandigen, die het Sowjet-antwoord bevat op het Westduitse memorandum van 24 mei inzake de hereniging van Duitsland (zie 13244/3). Volgens de correspondent van de *Nieuwe Rotterdamse Courant* (11-9) wordt in dit antwoord het bekende Sowjetstandpunt bevestigd, dat een hereniging van Oost- en West-Duitsland onmogelijk is, zonder dat de regering van Oost-Duitsland daarbij wordt betrokken en het steunt opnieuw het onlangs van Oostduitse zijde ingediende voorstel nopens een voorlopige confederatie van de beide Duitse staten, dat vol-

gens de antwoord-nota een praktische weg uit de impasse biedt (zie ook 13388/1 en 13420/3). De weg naar de Duitse eenmaking leidt, aldus Moskou, *niet* via een conferentie van de Grote Vier. (De Westduitse regering had er in haar memorandum op gewezen, dat de vier bezettende mogendheden van vroeger in de eerste plaats verantwoordelijk zijn voor de Duitse hereniging.) De Sowjet-Unie volhardt in haar standpunt van de laatste jaren, dat de vier mogendheden vooral moeten aandringen op een toenadering van en onderhandelingen tussen de thans bestaande twee Duitse staten.

De Bondsregering wordt verder duidelijk gemaakt, dat zij voor een alternatief staat: zich van de Noordatlantische Verdragsorganisatie te distantiëren, de voorbereiding van een oorlog met kernwapens te staken en stap voor stap de Duitse eenheid te herstellen, of haar huidige politiek voort te zetten. Hieraan zijn echter grote gevaren voor de Westduitse bevolking verbonden; met deze politiek laadt Bonn ook de verantwoordelijkheid op zich van een voortzetting en verbreding van de splitsing van Duitsland. Een derde mogelijkheid bestaat niet. Zolang West-Duitsland ermee voortgaat het militarisme te bevorderen en West-Duitsland tot een bruggehoofd van de NAVO te maken, heeft het geen recht als pleiter voor de Duitse eenheid op te treden.

Algemene vrije verkiezingen in geheel Duitsland (de conditio sine qua non van het Westen voor de Duitse eenmaking) wordt door de SU als voorheen van de hand gewezen. Door zulke verkiezingen kunnen de grote verschillen, die tussen Oost- en West-Duitsland op velerlei gebied bestaan, niet worden opgeheven; zij bieden ook niet de mogelijkheid om de afgrond tussen de vreedzame politiek van Oost-Duitsland en de agressieve militaristische koers van de heersende kringen in West-Duitsland te overbruggen, aldus de Sowjet-nota.

Duitse reactie

De Sowjet-nota is, aldus de NRC-correspondent, niet alleen door de regeringspartijen, maar ook door de Duitse sociaal-democraten gekritiseerd. De sociaal-democraten willen evenmin als de Westduitse regeringspartijen met de Oostduitse regering over de hereniging van Duitsland onderhandelen. Het Oostduitse plan aangaande een confederatie van de beide Duitse staten is voor de sociaal-democraten onaanvaardbaar. Elke politiek, die een erkenning van de Oostduitse regering tot gevolg heeft, komt voor de sociaal-democratische partij niet in aanmerking.

Amerikaans rapport over hereniging —

In een op 9 september gepubliceerd rapport zegt de subcommissie voor ontwapening uit de Amerikaanse Senaat, dat de bewapening van een herenigd Duitsland aan strenge grenzen moet zijn gebonden.

„Het Duitse volk wenst herenigd te worden en heeft dat nodig, niet onder controle van een buitenlandse mogendheid, maar in vrijheid als een soeverein en onafhankelijk land... Het is echter begrijpelijk, dat de Sowjet-Unie onwillig is Duitsland opnieuw een sterke Europese staat te zien worden... De vorming van een vrij, herenigd Duitsland zal dan waarschijnlijk ook de vaststelling van een maximum voor de omvang van de Duitse strijdkrachten meebrengen. Wil deze beperking bindend zijn, dan moet zij worden begeleid door soortgelijke beperkingen voor de landen van het pact van Warschau en de NAVO-landen", aldus het rapport, dat overigens pleit voor handhaving van Amerikaanse troepen op het Europese vasteland.

Egypte

Geen olieleiding langs het Suezkanaal? —

Onderhandelingen tussen de Egyptische regering en de Griekse reder Onassis, over het aanleggen van een oliebuisleiding langs het Suezkanaal zijn blijkens een officiële bekendmaking van de Egyptische regering afgebroken.

Onassis had, aldus het *Alg. Handelsblad* (13-9), aangeboden een buisleiding aan te leggen van Suez naar Port Said en was onderhandelingen met Egypte begonnen voor het oprichten van een maatschappij voor het aanleggen en exploiteren van de buisleiding. Zijn plan werd in juli jl. door Egypte verworpen omdat het financiële aspecten inhield, waartegen Egypte bezwaar had. De Egyptenaren hadden daarop tegenvoorstellen gedaan, die alle rechten van Egypte zouden moeten waarborgen. Deze voorstellen voorzagen in de oprichting van een Egyptische maatschappij met buitenlandse deelneming, die ten hoogste 49% van het aandelenkapitaal zou kunnen bedragen.

Engeland

Ledental Labourpartij —

Voor de eerste maal in de geschiedenis van de Britse Labourpartij heeft het ledental van de partij in het afgelopen jaar de 6½ miljoen overschreden. Dit feit wordt vermeld in het jaarverslag van de partij.

Rapport Suez-actie —

Te Londen is op 12 sept. het rapport gepubliceerd van de Britse commandant van de Suez-actie, generaal Sir Charles Keightley. Blijkens dit rapport had het Brits-Franse opperbevel in het Midden-Oosten reeds in augustus 1956 plannen gereed voor een actie tegen Egypte, in geval van een crisis nabij het Suezkanaal.

Aanvankelijk was tussen het bevel van de regering en uitvoering van de opdracht een periode van tien dagen voorzien, maar toen de actie uiteindelijk moest worden begonnen, waren slechts tien uur beschikbaar.

De toegezegde steun van de Britse divisies in Libye bleef uit, omdat Libye weigerde als basis tegen Egypte te worden gebruikt. Cyprus bleek als basis voor de operatie welke tenslotte dus moest worden verricht, ongeschikt — nl. te klein — te zijn, zodat Malta moest worden gebruikt, en dat betekende door de grotere afstand een week tijdverlies. Het bleek dat de Britse luchtmacht niet voldoende vliegtuigen van de juiste soort op de juiste plaats kon leveren en dat er niet voldoende vliegbases waren. Ook waren er onvoldoende landingsvaartuigen bij de Britse marine. Toen de operatie — een week te laat dus — eindelijk aan de gang was, verliep zij geheel volgens plan. Zij was berekend op 12 dagen uitvoering wegens de voorgeschreven gedragslijn van „beperkte objectieven" en algemene zachthandigheid. Na zeven dagen, dus halverwege, kwam het bevel tot staken van het vuren.

In het begin werden de operaties gehinderd door bewegingen van de Amerikaanse zesde vloot, die de evacuatie van Amerikaanse staatsburgers beveiligde. De Frans-Britse samenwerking wordt goed genoemd.

Frankrijk

Intercontinentale raketten —
Volgens *France Soir* werkt men in Frankrijk aan de ontwikkeling van twee typen intercontinentale raketten: de Trident — een projectiel ongeveer als het Amerikaanse type Snark, en een ballistisch projectiel bestaande uit grote raketten die in het westelijk deel van de Sahara beproefd zijn. Voorts zouden binnenkort, in het gebied tussen Parijs en de Loire, raketten tot op een hoogte van 50 km worden geschoten voor onderzoek van de luchtlagen boven Frankrijk, zulks als onderdeel van het internationale geofysische jaar.

Tekort arbeiders —
Volgens de correspondent van *Het Vaderland* (11-9) staat Frankrijk voor de noodzaak „ergens ter wereld" vaklieden te vinden. Zonder invoer van werkkrachten zou de Franse produktie worden afgeremd, want hoewel het aantal geboorten vanaf 1946 enigszins is gestegen, moet volgens de statistieken het aantal werkende Fransen voorlopig nog voortdurend afnemen. In 1975 zullen er dan ook minder Fransen aan het arbeidsproces kunnen deelnemen dan in 1957.
Volgens de betreffende deskundigen van het ministerie van arbeid kan Frankrijk in verscheidene sectoren onmiddellijk 65.000 arbeiders plaatsen.
De Franse ondernemers, die hun produktievermogen zien afgeremd door het tekort aan arbeidskrachten, hebben jarenlang gehoopt op de jeugd. Het ministerie van arbeid heeft hen ook deze hoop moeten ontnemen: weliswaar komt er in de komende jaren een grotere toevloed van jeugdige arbeiders, maar anderzijds vallen er nog meerdere „ouden" af. Voorlopig zal het aantal werkende Fransen verminderen en het aantal niet-werkende stijgen.
Het ministerie van arbeid bestudeert daarom plannen om een beroep te doen op het buitenland. Men denkt in dit opzicht niet alleen aan de Italianen, maar ook aan de Spanjaarden.
Het zou, aldus de correspondent van *Het Vaderland,* een grote slag zijn als de honderdduizenden Algerijnen, die nu in Frankrijk werkzaam zijn t.z.t. hun posten in de steek zouden laten. Anderzijds zou Frankrijk na het herstel van de vrede wellicht opnieuw kunnen putten uit de Algerijnse arbeidsreserve.

Emissie Sahara-olie —
Binnen drie uur was op 9 sept. de emissie van 1,4 miljoen aandelen van 10.000 franc à pari aan Repfrance overtekend en daarmee was, aldus de correspondent van het *Alg. Handelsblad* (13-9), nogmaals bewezen hoe groot de belangstelling van het publiek hier nog steeds is voor alles wat met de oliedromen in de Sahara samenhangt. Repfrance, Compagnie Française pour le financement de la recherche et de l'exploitation du pétrole werd op 16 augustus met 1 miljard franc kapitaal opgericht als financieringsmaatschappij voor verschillende oliemaatschappijen die thans in de Sahara of in Frankrijk zelf werkzaam zijn. Naar thans bekend werd verwierf zij reeds belangrijke deelnemingen in meer dan twintig van die ondernemingen. Zij geniet natuurlijk dezelfde uitgebreide belastingvoordelen als de exploratie- en exploitatie-ondernemingen die reeds bestaan en men verwacht, dat, nu aan haar beroep op de kapitaalmarkt à raison van 14 miljard zo gemakkelijk is voldaan, Repfrance spoedig ook in nog op te richten oliemaatschappijen die een kans maken een concessie te krijgen, zal gaan participeren. Het succes van deze emissie die door verschillende banken onder leiding van Lazard Frères en de Banque de l'Indochine werd uitgevoerd viel te meer op daar in de afgelopen maanden reeds herhaaldelijk nieuwe Franse olie- of olie-financieringsmaatschappijen werden opgericht.

Frans-Duitse samenwerking
Te Parijs is begin september de Société Européenne de Développement Industriel opgericht die zich blijkens de officiële bekendmaking zal bezighouden met bevoorrading van Europese industrieën met grondstoffen en kapitaalgoederen. Naar het zich laat aanzien zal de maatschappij vooral de Duits-Franse industriële samenwerking bevorderen. Oprichters zijn de Banque de Paris et de Pays-Bas die de laatste tijd bijna alle nieuwe Franse oliemaatschappijen steunde, een Duitse oliemaatschappij en de Deutsche Bank (Frankfurt en Hamburg). Naar men verwacht zullen Hermann J. Abs, van de Deutsche Bank in Frankfurt, en De Margerie van de Banque de Paris de nieuwe onderneming leiden.

Indonesië

Amerikaanse steun —
De Amerikaanse steun aan Indonesië krachtens de wet inzake hulp aan het buitenland, zal, naar verwacht, op praktisch onverminderde schaal voortgang vinden. Indonesië ontving in het vorige belastingjaar 30.000.000 dollar in kredieten en schenkingen.

Latijns-Amerika en Nieuw-Guinea
De Indonesische minister van buitenlandse zaken, dr. Subandrio, heeft, aldus *ANP,* op 12 sept. voor het parlement verklaard tot zijn spijt te moeten erkennen, dat de steun van de Latijns-Amerikaanse landen aan de aanspraken van Indonesië op West-Irian (Nederlands Nieuw-Guinea) is afgenomen. Hij zeide, dat de gewijzigde houding van deze landen niet het gevolg is van geringere sympathie met de strijd van het Indonesische volk, maar gebaseerd is op overwegingen van nationaal belang. De Indonesische regering acht het begrijpelijk, dat deze landen in hun buitenlandse politiek zich door eigenbelang laten leiden, aldus de minister. De vraag waar het om gaat, is voor deze landen: zullen wij in onze betrekkingen met Nederland geen schade ondervinden, als wij Indonesië steunen?

Internationaal Nieuws

Hongarije in de Ver. Naties —
De elfde algemene vergadering van de Ver. Naties is van 10-14 september in bijzondere zitting bijeengeweest voor een bespreking van het rapport, dat de speciale VN-commissie voor Hongarije in juni jl. heeft uitgebracht (zie pag. 13308/3) over de Hongaarse opstand van oktober 1956.
De Amerikaanse gedelegeerde, *Henry Cabot Lodge,* diende bij het begin van het debat namens 36 landen een resolutie in, waarin de Sowjet-Unie wordt veroordeeld voor haar aandeel bij het onderdrukken van de Hongaarse opstand en de voorzitter van de elfde Alg. Vergadering, prins *Wan Waithayakon* van Thailand, wordt gemachtigd zich naar Moskou en Boedapest te begeven om aldaar er op aan te dringen dat aan de VN-resoluties inzake Hongarije alsnog gehoor wordt gegeven.
Deze resolutie werd met 60 tegen 10 stemmen bij 10 onthoudingen

door de Alg. Vergadering aangenomen. Tegen stemden: Albanië, Bulgarije, Hongarije, Joego-Slavië, de Oekraine, Polen, Roemenië, de Sowjet-Unie, Tsjecho-Slowakije en Wit-Rusland. Van stemming onthielden zich: Afghanistan, Ceylon, Egypte, Finland, India, Indonesië, Jemen, Nepal, Saoedi-Arabië en Syrië.
Vóór de stemming over de resolutie wees de Assemblée twee amendementen van Birma af, waarin werd voorgesteld het woord „veroordeelt" door „betreurt" te vervangen en de passage te schrappen, dat prins Wan te zijner tijd overleg moet plegen met de VN-commissie voor Hongarije.
Ceylon en Indonesië sloten zich op het laatste ogenblik aan bij de landen, die zich van stemming onthielden. De gedelegeerde van Ceylon verklaarde, dat een veroordeling van de Sowjet-Unie op dit ogenblik naar de mening van zijn regering geen nut had. De Indonesische afgevaardigde stelde zich op het standpunt, dat de aanvaarding van de resolutie de koude oorlog alleen nog maar intensiever zou maken. Medewerking van de kant van de SU en Hongarije kon z.i. niet worden verkregen door veroordeling of beschuldigingen. De Indiase afgevaardigde was van mening, dat de onvriendelijkheid die uit de resolutie spreekt, niet alleen geen zin had, doch uitgesproken schadelijk was voor een oplossing van het vraagstuk.

Hammarskjoeld over VN-leger —
De secretaris-generaal der Ver. Naties, Hammarskjoeld, heeft volgens *Reuter* op 5 september op een persconferentie te New York verklaard, dat men zijn gedachten eens moest laten gaan over de instelling van een „plooibare" troepenmacht van de Ver. Naties, die met „een druk op de knop" opgeroepen zou kunnen worden. Een commissie van zijn secretariaat bestudeert de ervaringen die zijn opgedaan met het VN-politieleger in Egypte en bespreekt hoe de organisatie van een VN-leger, als de Alg. Vergadering daartoe zou besluiten, het best kan worden aangepakt.
Om onduidelijkheid zoals vorig jaar bij de organisatie van het politieleger voor Egypte te voorkomen, zou men volgens Hammarskjoeld een „boekje" met een volledig stelsel van overeenkomsten, juridische bepalingen en regelingen voor vervoer moeten opstellen, zodat in geval van nood in korte tijd een troepenmacht op de been gebracht kan worden. Het secretariaat van de Ver. Naties zou dan slechts „op de knop" hoeven drukken en de VN-leden onder verwijzing naar het „boekje" vragen: „Wilt u dit of dat doen".
De taken van een VN-leger zouden niet per se tot politieacties beperkt hoeven te blijven. Hammarskjoeld wees er op, dat dit zijn eigen gedachten waren en dat de Alg. Vergadering dergelijke denkbeelden, al of niet gewijzigd of uitgebreid, vorm zal moeten geven.

Irak

Herziening olieroyalties? —
Volgens het Italiaanse financiële blad *Il Globo* (11-9) zal Irak „een aanval gaan doen" op het principe van de gelijke winstverdeling, dat door de grote Engelse en Amerikaanse oliemaatschappijen in de landen van het Midden-Oosten wordt toegepast, en dat door de onlangs gesloten Italiaans-Perzische olieovereenkomst aan het wankelen is gebracht. Volgens het blad heeft het bezoek van de minister van economische zaken van Irak aan Italië ten doel inlichtingen te verkrijgen over de politiek van de Italiaanse maatschappij, die een overeenkomst sloot betreffende drie concessies in Perzië, volgens welke Perzië in feite 75 procent van de winsten zal ontvangen (zie nader 13443/2).
De minister zal daarna naar Engeland gaan voor het voeren van besprekingen met de Iraq Petroleum Company (IPC). Het Italiaanse blad meldt verder nog, dat de minister voor zijn vertrek uit Bagdad in herinnering bracht, dat volgens de overeenkomst van 1952 met de IPC de royalties van Irak verhoogd zouden worden, wanneer een land in het Midden-Oosten een overeenkomst zou sluiten, waardoor het een hoger percentage dan 50 aan royalties zou ontvangen.

Joego-Slavië

Brits-Joegoslavisch gesprek —
De Britse minister van buitenlandse zaken, *Selwyn Lloyd* heeft in Belgrado gedurende 4 dagen besprekingen gevoerd, na afloop waarvan op 6 sept. een communiqué is uitgegeven, waarin Lloyd en de Joegoslavische minister van buitenlandse zaken, *Popowitsj*, verklaren, dat hun regeringen vermindering van de internationale spanning en versterking van het vertrouwen en vreedzame samenwerking tussen landen met verschillend sociaal stelsel blijven wensen. Het feit dat Joego-Slavië en Engeland van tijd tot tijd een verschillend standpunt innemen ten aanzien van bepaalde kwesties doet niets af aan de vriendschappelijke betrekkingen.
Tussen Engeland en Joego-Slavië bestaan geen hangende kwesties. De besprekingen over een aantal vraagstukken zoals bewapening, de Europese veiligheid, de betrekkingen tussen Oost en West en het Midden-Oosten, zijn nuttig en opbouwend geweest, aldus het communiqué.
Selwyn Lloyd heeft op 7 sept. bij zijn terugkeer in Londen verklaard, dat Joego-Slavië het op sommige punten met de Sowjet-Unie eens kan worden, maar naar zijn overtuiging wil het zelf beslissen in internationale vraagstukken en is het niet van plan zich met de politiek van anderen in te laten. Hij zei er zeker van te zijn, dat Joego-Slavië zijn onafhankelijkheid wil bewaren. Er waren in Belgrado geen concrete besluiten genomen. Er was van gedachten gewisseld. Hierbij waren de verschillende meningen gebleken, die evenwel geen beletsel vormen voor het onderhouden van vriendschappelijke betrekkingen, aldus Lloyd.

Kasjmir

Complot —
Naar *Reuter* (9-9) uit Srinagar berichtte, heeft de premier van Kasjmir meegedeeld, dat er een aantal „agenten van de vijand en saboteurs" zijn gearresteerd, die van plan waren de vrede te verstoren en zo mogelijk een oorlog tussen India en Pakistan te veroorzaken over Kasjmir. Er was een grote hoeveelheid wapens en springstoffen in beslag genomen.

Malakka

Onafhankelijkheidsverklaring —
De Maleise Federatie is op 30 aug. te middernacht een onafhankelijke staat in het Britse Gemenebest geworden.
De nieuwe staat is het tiende lid van het Gemenebest.
Onmiddellijk na middernacht werd de Britse vlag voor het regerings-

gebouw te Koeala Loempoer onder het spelen van het „God save the Queen" gestreken en de vlag van de nieuwe staat onder het spelen van het „Negarakoe" (mijn land) gehesen.

Op 31 aug. heeft te Koeala Loempoer de officiële uitroeping van de onafhankelijkheid plaats gehad. De hertog van Gloucester overhandigde hierbij als vertegenwoordiger van koningin Elizabeth het document van de soevereiniteitsoverdracht aan *Toenkoe* (prins) *Abdoel Rahman,* minister-president van de Maleise Federatie. Het nieuwe staatshoofd, *Toeankoe* (hoogheid) Abdoel Rahman, is eveneens op 31 aug. geïnstalleerd (Toeankoe Abdoel Rahman is geen verwant van Toenkoe Abdoel Rahman). Hij is voor vijf jaar tot koning gekozen.

De eerste-minister zei in een toespraak: „Een nieuwe ster komt op aan de oostelijke hemel, een ster van de vrijheid van een Aziatisch volk". Hij zei verder, dat er in de nieuwe staat vrijheid van godsdienst, meningsuiting, vergadering, vereniging en reizen zal zijn.

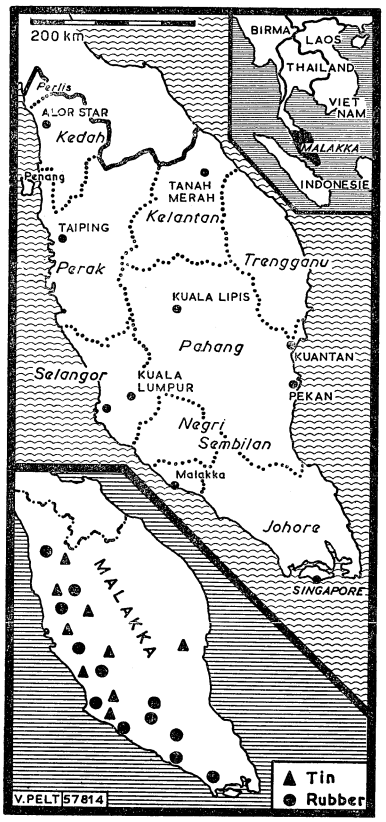
☆

Malakka heeft een bevolking van 3.000.000 Maleiers, 2.300.000 Chinezen en 700.000 Indiërs. De volksvertegenwoordiging zal bestaan uit een senaat van 40 leden — 2 uit iedere staat en 18 benoemd door de vorst — en een tweede kamer van 100 leden, die ongeacht hun ras direct gekozen worden.

Premier Toenkoe Abdoel Rahman

Het onafhankelijke Malakka omvat niet het eiland Singapore, dat een kroonkolonie blijft, doch wel het eiland Penang en de Britse nederzetting Malacca. In 1641 werd Malacca door de Nederlanders aan Portugal afhandig gemaakt en in 1795 ontnamen de Engelsen deze nederzetting aan Nederland.

Marokko

El Mokri overleden —

De vroegere Marokkaanse grootvizier (premier) *Hadj Mohammed el Mokri* is op 9 sept. overleden. Hij zou 116 jaar oud zijn geworden. El Mokri, die reeds tijdens zijn leven een welhaast legendarische figuur was geworden, heeft vijf sultans gediend. De laatste was, van 1953 tot 1955, de pro-Franse sultan Moelai ben Arafa, die door de Fransen op de troon was gezet van de nationalistische sultan (nu koning) Mohammed de vijfde.

El Mokri had vijf zoons en twee dochters. Hij zei altijd, dat hij zo oud geworden was door veel citroen, melk en pepermuntthee te gebruiken. Hij was de oudste staatsman ter wereld. In 1912 onderhandelde hij als vizier van buitenlandse zaken met maarschalk Lyautey over het verdrag, dat Marokko onder Frans protectoraat bracht. Hij heeft een halve eeuw de Marokkaanse regering geleid.

Verhouding tot Arabische Liga en Algerije —

De Marokkaanse minister van buitenlandse zaken, *Ahmed Balafrej,* heeft op 9 sept. bij zijn terugkeer van een rondreis door Azië en het Midden-Oosten verklaard, dat zijn land nog niet voornemens is zich bij de Arabische Liga aan te sluiten. Hij gaf toe, dat zijn land „in principe" bereid is zich bij de Liga aan te sluiten, maar dat het voorlopig hiervan afziet „met het oog op de huidige crisis en de verdeeldheid in de boezem van de Liga".

Balafrej verklaarde verder, dat zijn land de Algerijnse rebellen niet materieel steunt. „Zelfs al zouden wij dat willen, wij hebben er de middelen niet voor. Voor ons is het een kwestie van Arabische solidariteit", zo voegde hij er aan toe.

Nederland

Ondernemingsraden —

De regering is teleurgesteld over het langzame tempo, waarin de ondernemingsraden bij het bedrijfsleven tot stand komen, aldus heeft minister *J. C. Suurhoff* op 11 sept. bij de installatie van een ondernemingsraad bij de NV Koninklijke Delftsche Aardewerkfabriek „De porceleinen flesch" te Delft volgens *ANP* verklaard. Toen de wet op de ondernemingsraden van kracht werd, werd bepaald dat drie jaar later (juni 1954) in alle 5000 ondernemingen een dergelijke raad zou zijn ingesteld. Deze periode is steeds weer met een jaar verlengd, maar thans is het nog zo, dat slechts een kleine 700 bedrijven een ondernemingsraad hebben.

De voornaamste oorzaak voor dit langzame tempo is volgens de minister, dat er bij de ondernemingen en het personeel te weinig belangstelling voor bestaat, omdat men de betekenis van deze raden niet voldoende beseft. De personeelskernen beperkten zich tot het aanhoren van de klachten van het personeel om die vervolgens met de directie te bespreken, maar de ondernemingsraad heeft een veel grotere bevoegdheid. Hij moet bijdragen tot het zo goed mogelijk functioneren van de onderneming, hetgeen zowel in het belang is van het personeel als van de directies.

Om van deze raden iets te maken is het, aldus de minister, nodig te komen tot een goede gezindheid onder elkaar en de wil tot samenwerking. De leden zullen hun taak moeten verrichten onder erkenning van de zelfstandige functie van de onderneming en het feit, dat de directie de uiteindelijke beslissing neemt.

Dollars van het IMF —

De Nederlandse regering heeft volgens *ANP* (12-9) een regeling getroffen met het Internationale Monetaire Fonds krachtens welke Nederland van het IMF vreemde valuta mag kopen tot een totaal bedrag van $ 137.5 miljoen (*f* 522.5 mln.), tegen afgifte van in guldens luidende promessen ten bedrage van de tegenwaarde.

De regeling valt uiteen in twee gedeelten: 1) een onmiddellijke aankoop van een bedrag van $ 68.75 miljoen; 2) een overeenkomst tussen Nederland en het IMF krachtens welke opnieuw het equivalent van $ 68.75 mln. kan worden gekocht, indien de positie van de Nederlandse goud- en deviezenreserves binnen een periode van 12 maanden versterking van deze reserves wenselijk zou maken.

De van het fonds gekochte bedragen in vreemde valuta dienen in het algemeen binnen een termijn van uiterlijk 3 tot 5 jaar te worden teruggeleverd in de vorm van een „terugkoop" van de eigen valuta tegen betaling in goud en/of convertibele valuta.

In de jaren 1947 en 1948 heeft Nederland reeds vreemde valuta van het IMF gekocht, tot het equivalent van $ 75.3 miljoen (*f* 286.1 mln.), waarvan het merendeel in dollars. Deze bedragen zijn, door een tweetal „terugkopen" in de jaren 1952 en 1953, volledig terugbetaald.

De thans tot stand gekomen regeling is getroffen in verband met de vermindering der goud- en deviezenreserves van de Nederlandsche Bank gedurende de maand augustus. Men stelt, aldus de officiële mededeling „buiten twijfel", dat de Nederlandsche Bank in staat zal zijn ook aan een eventueel hernieuwd beroep op de deviezenvoorraad het hoofd te bieden en onderstreept het voornemen van de regering de pariteit van de gulden onveranderd te handhaven en geen beperkingen op te leggen aan de vrijheid van het lopende internationale betalingsverkeer.

Exploitatie van kolenvelden in Duitsland —

Ingevolge een in 1920 tussen Nederland en Duitsland gesloten verdrag heeft Nederland nog recht op het ontginnen van Duitse steenkolenvelden in de buurt van de nieuwe staatsmijn Beatrix. Krachtens dit verdrag heeft Nederland destijds een lening van *f* 200 mln. aan Duitsland verstrekt, waarvoor Duitsland o.m. voedsel in Nederland kon kopen; Duitsland nam voorts op zich een hoeveelheid steenkool aan Nederland te leveren en aan de NV Nederlandse Maatschappij tot Ontginning van Steenkolenvelden (NEMOS) toe te staan kolen te delven op Duits gebied. Gedurende de geallieerde bezetting van Duitsland heeft de Nederlandse regering reeds te kennen gegeven prijs te stellen op wedertoepassing van dit verdrag. Bij een notawisseling in oktober 1956 tussen Nederland en de Duitse Bondsregering zijn de Nederlandse belangen in deze kwestie veilig gesteld. De minister van buitenlandse zaken heeft volgens *ANP* (10-9) de Eerste Kamer thans gevraagd of deze parlementaire goedkeuring van de notawisseling nodig acht.

In een toelichtende nota wordt medegedeeld, dat van het recht tot exploitatie der in Duitsland liggende NEMOS-velden vanuit Nederland nimmer gebruik is gemaakt. Thans echter is de uitoefening van dit recht, dat door het verdrag zonder tijdlimiet wordt verleend, voor Nederland van groot gewicht. De verwerving van deze velden door de staatsmijnen is voor een rendabele exploitatie van de staatsmijn Beatrix van grote betekenis, terwijl zij, in groter verband gezien, voor de steenkoolproduktie van de EGKS-landen eveneens gunstig zal zijn.

De overdracht van de NEMOS-velden aan de staatsmijnen is onder meer afhankelijk van de uitslag der besprekingen in een hiertoe ingestelde Nederlands-Duitse commissie en tevens van een aan een bepaalde termijn gebonden overeenkomst tussen de staatsmijnen en de NEMOS. Uit een oogpunt van beleid kwam het dan ook geboden voor de in de nota's vervatte overeenkomst terstond in werking te doen treden en eerst post factum de goedkeuring der Staten-Generaal te vragen.

Wegenfonds voorgesteld —

Op de jaarvergadering van de Nederlandse Vereniging van Wegenbouwers, die op 9 september te Den Haag is gehouden, heeft de voorzitter van deze organisatie, ir. *H. D. Prins* volgens *Het Parool* (10-9) gepleit voor de instelling van een „autonoom Nederlands Wegenfonds". Dit fonds zou er toe kunnen bijdragen, de moeilijkheden te verkleinen die zijn ontstaan doordat de provinciën en de gemeenten de wegenbouw vrijwel geheel hebben stop gezet, als gevolg van de bestedingsbeperking (zie ook pag. 13410/1) en het ontbreken van „lang" geld.

De middelen van het fonds zouden eigenlijk door de rijksoverheid moeten worden verschaft. Ir. Prins was echter van mening, dat dit thans niet mogelijk is. Hij lanceerde de gedachte om drie jaar lang door autorijdend Nederland een bedrag te laten betalen gelijk aan de motorrijtuigenbelasting. Deze betaling zou dan moeten worden beschouwd als een lening; zij zou rentegevend zijn en overdraagbaar. De aflossing zou in 15 jaar dienen te geschieden à pari. Deze lening zou per jaar *f* 100 miljoen opbrengen. Dit bedrag zou aan de lagere publiekrechtelijke lichamen ter beschikking moeten worden gesteld. Deze zouden het geld alleen voor de aanleg en verbetering van wegen mogen gebruiken. De middelen voor de aflossing van de schulden zouden gevonden kunnen worden door een verhoging van de benzineprijs met 2 cent per liter. Deze verhoging zou ongeveer *f* 25 miljoen opleveren.

Omdat het voorgestelde wegenfonds pas op langere termijn zou kunnen gaan werken, deed ir. Prins ook nog een suggestie voor een oplossing die direct geld zou opleveren. Deze zou bestaan uit het stichten van een fonds onder beheer van weggebruikers, wegenbouwers en vertegenwoordigers van de lagere publiekrechtelijke organen. Dit fonds zou door het uitschrijven van een premielening de middelen aan provincies en gemeenten kunnen verschaffen voor de wegenbouw.

Commentaar ANWB

De Algemene Nederlandse Toeristen-Bond (ANWB) heeft naar aanleiding van de voorstellen van ir. Prins medegedeeld, dat de bond een heffing voor een wegenfonds in de vorm van een lening op het autorijdend Nederland, wat neerkomt

op een belastingverhoging, onaanvaardbaar acht. De ANWB is voor de oprichting van een autonoom wegenfonds, doch niet in deze vorm. Volgens de bond brengt het wegverkeer ruim voldoende de middelen op om daaruit, door middel van stortingen in een fonds, de wegenbouw te kunnen bekostigen. Er wordt thans per jaar door het wegverkeer meer dan *f* 350 miljoen opgebracht en er wordt door het rijk niet meer dan *f* 120 miljoen aan de wegenbouw besteed. In de komende vijftien jaar zal volgens de ANWB het wegverkeer ongeveer *f* 8 miljard aan belastingen opbrengen.

Diversen —

Wijziging Wegenverkeerswet — Bij de Tweede Kamer is een wetsontwerp ingediend tot wijziging van de Wegenverkeerswet. O.a. werd het rijden na (overmatig) gebruik van narcotica strafbaar gesteld. Verder krijgt de rechter de bevoegdheid de tijd, gedurende welke een rijbewijs ingehouden is geweest vóór het vonnis waarbij de rijbevoegdheid tijdelijk wordt ontzegd voor tenuitvoerlegging vatbaar is geworden, op die tijd van ontzegging in mindering te brengen. Voorts wordt beoogd een eenvoudiger procedure tot stand te brengen voor het verlenen van vergunning voor wedstrijden met motorvoertuigen op de weg.

Amerikaanse vestigingen — Volgens het jaarverslag 1956 van het Instituut voor Nederlandsch-Amerikaanse Industriële Samenwerking hebben in 1956 13 Amerikaanse industriële ondernemingen in Nederland dochtermaatschappijen gevestigd, terwijl in vijf gevallen een samenwerking tussen Amerikaanse en Nederlandse ondernemingen tot stand is gekomen. Het totaal der sinds 1945 in Nederland gevestigde bedrijven, waarin door Amerikaanse maatschappijen werd deelgenomen, bedroeg eind 1956 94. Hierbij waren 64 100%-dochterondernemingen van Amerikaanse bedrijven. Dit laatste aantal is in het eerste hafjaar van 1957 gestegen tot 73. Eind 1956 waren in totaal 223 buitenlandse maatschappijen in Nederland gevestigd.

Daling melkverbruik — Tengevolge van de prijsverhoging op 1 juli van de consumptiemelk met zes cent per liter, is, aldus Het Parool (12-9), het verbruik in de periode 1 juli-31 augustus met 3% gedaald, vergeleken met de overeenkomstige periode van 1956. Dat deze daling tot 3% beperkt is gebleven wordt waarschijnlijk veroorzaakt door de grotere consumptie van karnemelk en yoghurt tengevolge van de warme zomerperiode.

Ned. W.-Indië

Begroting-1958 van de Ned. Antillen —

De Antilliaanse regering heeft haar ontwerp-begroting voor 1958 bij de Staten ingediend. De begroting sluit met een geraamd batig saldo van NA *f* 94.278 bij ontvangsten ad NA *f* 46.780.208 en uitgaven ad NA *f* 46.685.930.

De begroting van de eilandgebieden Bonaire en de Bovenwindse Eilanden hebben naar raming een nadelig saldo van resp. NA *f* 897.278 en NA *f* 1.774.406. De regering heeft in haar begroting voor 1958 voorshands rekening gehouden met NA *f* 1.200.000 voor elk van deze eilandgebieden.

In de toelichting op de begroting wordt volgens *ANP* (8-8) o.m. gezegd, dat de schepping van autonome bevoegdheden voor de Ned. Antillen het land voor aanzienlijk zwaardere financiële eisen hebben gesteld dan tevoren, waarbij ook de betaling van de defensiebijdrage, die ingevolge de bepalingen van het Statuut tot een verplichting werd verheven, een rol van gewicht heeft gespeeld. Kon in de overgangsperiode nog gedurende enkele jaren worden geput uit vroegere begrotingsoverschotten, bij de intrede van de zelfstandigheid waren deze uitgeput, zodat de regering aldra maatregelen heeft moeten beramen om meer middelen tot haar beschikking te krijgen. De terzake getroffen maatregelen hebben de landsinkomsten in kort tijdsbestek doen stijgen met rond NA *f* 7 miljoen, w.o. NA *f* 1.750.000 ter gedeeltelijke bestrijding van de kosten der nood-ouderdomsvoorziening. Gestreefd wordt naar de oprichting van een ontwikkelingsfonds voor Bonaire en de Bovenwindse Eilanden, waarin Nederland en de Antillen gelijkelijk zullen deelnemen. Voor wat betreft het dienstjaar 1958 wordt daartoe op de kapitaaldienst uitgetrokken een krediet van NA *f* 1 miljoen.

Voorts is met Nederland overeengekomen, dat de Antillen voor de jaren 1956, 1957 en 1958 in totaal NA *f* 3 miljoen zullen bijdragen in de kosten van de Antilliaanse defensie. Gelet op de reeds voor 1956 en 1957 uitgetrokken bedragen is voor dit doel in de begroting voor 1958 NA *f* 1 miljoen opgenomen.

Het secretariaat van de raad van ministers en de landssecretarie zijn samengevoegd tot één kantoor, dat de naam zal voeren van algemene secretarie. De post van secretaris van de raad van ministers zal vervallen. De gouvernementssecretaris, die de titel zal gaan voeren van algemeen secretaris, zal tevens worden aangewezen als secretaris van de raad van ministers. De raad van advies (Raad van State) krijgt een afzonderlijke secretaris.

Afschaffing doodstraf Antillen —

Bij de Staten van de Ned. Antillen is volgens *ANP* (12-8) een ontwerp ingediend tot afschaffing van de doodstraf. Een uitzondering wordt gemaakt ten aanzien van de artikelen 103 en 108 van het Wetboek van Strafrecht. Hierin houdt de doodstraf verband met de mogelijkheid van het ontstaan, ten gevolge van de daar omschreven handelingen, van vijandelijkheden met vreemde mogendheden, of van hulpverlening aan de vijand of benadeling van de staat in tijd van oorlog. Gezien de zeer kwetsbare industrie van de Ned. Antillen acht de regering handhaving van de doodstraf op deze plaatsen van het Wetboek van Strafrecht gewenst.

Sinds 1870 is op de Nederlandse Antillen de doodstraf slechts in drie gevallen opgelegd; in geen van deze drie gevallen werd zij ten uitvoer gelegd. In januari 1955 werd een commissie in het leven geroepen, die de regering moest adviseren over de vraag, of er termen aanwezig zijn tot afschaffing van de doodstraf te besluiten, rekening houdend met de juridische, ethische en sociaal-psychologische aspecten van dit vraagstuk. In oktober 1956 bracht deze commissie een uitgebreid rapport uit, waaruit bleek, dat de meerderheid der commissie tot afschaffing van de doodstraf adviseerde.

Diversen Ned. Antillen —

Ontslag advocaat-generaal — Mr. W. C. van Binsbergen heeft volgens ANP (6-7) per 1 augustus zijn ontslagaanvrage als advocaat-generaal ingediend. Hij zal als administrateur bij het Nederlandse ministerie van justitie belast worden met het ontwerpen van een nieuw wetboek van militair strafrecht. De Antilliaanse regering had besloten mr. Van Binsbergen te ontslaan omdat hij als waarnemend procureur-generaal geen gevolg had gegeven aan de opdracht de journalist A. de Wit uit te wijzen (zie pag. 13252/3).

Nederlandse geldlening — De Antilliaanse regering heeft volgens ANP (27-7) met de Nederlandse regering overeenstemming bereikt over een Nederlandse geldlening van $ 10 miljoen ten behoeve van diverse op Aruba en Curaçao uit te voeren werken. Aruba zal van dit bedrag NA *f* 11.5 miljoen ontvangen, waarvan NA *f* 10 miljoen ten behoeve van het waterproject. Aruba had reeds besloten voor dit project een obligatielening van NA *f* 14.5 miljoen aan te gaan. Thans kan worden volstaan met een lening van NA *f* 4.5 miljoen.

Rente spaarbank — Met ingang van 1 januari 1958 zal de Antilliaanse postspaarbank de rentevoet met 1.8% verhogen tot 2.4%.

TV-concessie — De Antilliaanse regering heeft volgens het Alg. Handelsblad (30-8) haar eerste televisie-concessie verleend, t.w. aan de NV Ned. Antilliaanse Televisie- en Elektronische Maatschappij Natec (Curaçao).

Nieuwe belastingpolitiek in Suriname —

De Surinaamse regering heeft volgens *ANP* (4-8) de Staten een nota over het door haar te volgen fiscale beleid doen toekomen. De regering stelt zich op het standpunt, dat de minst gegoede en de grote gezinnen zo min mogelijk dienen te worden belast. Op grond hiervan stelt zij in het vooruitzicht de belastingvrije grens van de inkomstenbelasting te verschuiven van *f* 1000 naar *f* 2000 en schoolgeld voor het gewoon lager onderwijs af te schaffen. Voorlopig wordt de verhoging van de kinderaftrek voor de inkomstenbelasting niet urgent geacht. De regering zal een ontwerp-verordening indienen, waarin een aantal faciliteiten op het gebied van de investeringen is vervat.

Ontwikkeling machinale landbouw in Suriname —

Bij wijziging van de (Nederlandse) begroting van het ministerie van rijksdelen overzee voor 1956, wordt, aldus *ANP* (15-8), aan de Tweede Kamer voorgesteld een bedrag van *f* 650.000 als voorschot te verstrekken aan de stichting voor de ontwikkeling van machinale landbouw in Suriname. Dit bedrag is een eerste voorschot op het totale bedrag van *f* 4.800.000, dat benodigd zal zijn voor nadere onderzoekingen betreffende de aanleg van een tweede polder in Suriname.

De in 1956 in de eerste polder, de Prins-Bernhardpolder, bereikte resultaten wijzen op het succes van de landbouwtechnische maatregelen, toegepast op cultuurrijp gemaakte gronden van deze structuur. Aan de hand van deze ervaringen wordt een gemiddelde produktie van het hoofdgewas in de Prins-Bernhardpolder van 3800 kg ongepelde rijst per ha zeker voor mogelijk gehouden. Van deskundige zijde worden de verwachtingen nog hoger gesteld en acht men opbrengsten van 5000 kg per ha op den duur niet uitgesloten.

Voor de jaren 1957 en 1958 zal voor de onderzoekingswerkzaamheden voor de nieuwe polder respectievelijk nog *f* 3.150.000 en *f* 1.000.000 nodig zijn.

Begroting-1958 van Suriname —

De Surinaamse begroting voor 1958 is ingediend bij de Staten. In de toelichting wordt volgens *ANP* (5-9) gezegd, dat ter dekking van een begroot tekort ad circa S. *f* 1.1 miljoen (1957: S. *f* 800.000), een bedrag van S. *f* 1 miljoen is opgenomen onder de middelen tot dekking van de buitengewone uitgaven onder het hoofd opbrengst van leningen. De raming der inkomsten voor de gewone dienst is S. *f* 45.239.000 (1957: S. *f* 42.516.700). De raming van de gewone en buitengewone dienst is S. *f* 57.694.500 aan uitgaven.

Diversen Suriname —

Nieuwe minister — Met ingang van 1 augustus is benoemd tot minister van onderwijs en volksontwikkeling de heer J. Volkerts. Hij volgt in deze functie dr. L. Rens op. De nieuwe minister is 45 jaar oud. Hij is rooms-katholiek, maar geen lid van een politieke partij. Ruim 25 jaar is hij bij het r.k. onderwijs in Suriname werkzaam geweest.

Encyclopedie — Minister Volkerts heeft volgens ANP (3-9) medegedeeld, dat in oktober een begin zal worden gemaakt met de werkzaamheden aan de Surinaamse encyclopedie. Prof. A. J. van Lier heeft samen met mr. N. de Niet, exprocureur-generaal bij het Hof van Justitie in Suriname, de leiding over de werkzaamheden. De encyclopedie zal in drie jaar voltooid moeten zijn.

Ontslag minister — De minister van justitie, R. W. A. Thurkow, heeft volgens ANP (5-9) met ingang van 6 september om gezondheidsredenen ontslag gevraagd. Hij was in april jl. A. Karamat Ali opgevolgd, die naar aanleiding van de zaak-Soemita (zie ook pag. 12678/3) ontslag had genomen.

Zeevaartschool — Te Paramaribo zal een zeevaartschool worden opgericht, waar onderricht zal worden gegeven voor de binnen- en kustvaart en voor opleiding tot marinemachinist. Suriname heeft behoefte aan meer dan 100 opgeleide krachten. De school zal jaarlijks S. *f* 20.000 kosten.

Landsmiddelen 1e halfjaar 1957 — De landsmiddelen hebben volgens ANP (6-9) in het 1e halfjaar 1957 (1956) S. *f* 20.9 (17.9) miljoen opgebracht. Deze stijging wordt grotendeels toegeschreven aan de overwinstbelasting met een toeneming van S. *f* 820.000 en aan de verhoging der invoerrechten die een stijging vertonen van S. *f* 1.6 miljoen. Verwacht wordt, dat de opbrengst van de overwinstbelasting in het gehele jaar 1957 aanzienlijk hoger zal zijn dan in 1956.

Perzië

Italië en Perzië —

Aan het einde van een bezoek van president *Gronchi* van Italië aan Perzië hebben beide landen op 11 sept. een gemeenschappelijk communiqué uitgegeven, waarin er de nadruk op gelegd wordt dat de twee landen door hun aardrijkskundige ligging een belangrijke bijdrage aan een blijvend evenwicht in het Midden-Oosten kunnen leveren.
Beide landen betuigden hun trouw aan de defensieve verdragen waarbij zij zijn aangesloten, als een fundamenteel element voor het bewaren van de vrede. (Italië is NAVO-lid en Perzië behoort tot het pact van Bagdad.)

De Italiaanse olieconcessies —

Te Teheran is op 8 sept., naar het Italiaanse nieuwsbureau *ANSA* meldt een formele overeenkomst ondertekend tussen de nationale Perzische oliemaatschappij en de genationaliseerde Italiaanse Ente Nazionale Idro-Carburi. Volgens deze overeenkomst zullen de Italianen tezamen met de Perzen drie concessiegebieden in Perzië exploreren en exploiteren. De beide maatschappijen zullen de winsten nadat 50% royalties aan de Perzische staat betaald zijn, gelijkelijk verdelen.

Sowjet-Unie

Het reizen voor buitenlanders —

De Britse regering heeft, aldus het *Alg. Handelsblad* (13-9) aan de Sowjet-autoriteiten voorgesteld alle beperkingen op het reizen door functionarissen der wederzijdse ambassades en andere officiële personen wederkerig „zonder uitstel" op te heffen.
In een te Moskou overhandigde nota, verwijst de Britse regering naar bepaalde in augustus bekendgemaakte wijzigingen in de voor buitenlandse reizigers in de Sowjet-Unie geldende beperkingen, waarna zij zegt: „Terwijl de Britse regering het besluit der Russische autoriteiten verwelkomt, om het reizen door buitenlanders in tot nu toe verboden streken toe te staan, betreurt zij het dat de Sowjet-regering het terzelfdertijd noodzakelijk heeft geacht een reisverbod voor buitenlanders af te kondigen voor grote gebieden, die tot nu toe vrijelijk konden worden bereisd."

Sowjet-waarschuwing —

In een boodschap aan de Turkse premier *Menderes* spreekt, aldus het Sowjet-persbureau *Tass* (14-9), premier *Boelganin* van de Sowjet-Unie zijn „grote bezorgdheid" uit over de berichten die melding ma-

ken van Turkse troepenconcentraties aan de Syrische grens. De Sowjet-Unie kan niet voorbijzien aan gebeurtenissen die tot een gewapend conflict in dat gebied zouden kunnen leiden, aldus Boelganin. De Sowjet-premier zegt, dat aan Turkije een bepaalde rol is toebedeeld volgens de door Amerika gekoesterde plannen om een militaire actie tegen Syrië te ontketenen. „Wij geloven dit natuurlijk liever niet, maar er zijn tekenen die erop wijzen dat vooraanstaande Turkse staatslieden geneigd zijn die Amerikaanse plannen halverwege tegemoet te komen". Ook het zenden van Amerikaanse wapens naar Turkije had Russische bezorgdheid gewekt.

„De Sowjet-regering wil op de meest vriendschappelijke wijze de Turkse regering verzoeken niet mee te doen aan een gewapende interventie tegen Syrië en te helpen voorkomen, dat de gebeurtenissen in het Naburige Oosten een ongewenste wending nemen". De Sowjet-premier zegt, dat zijn land vriendschappelijke betrekkingen met Turkije wenst. De SU heeft en wenst geen economische of andere belangen in het Naburige Oosten. Het wil alleen de vrede daar handhaven en versterken.

„Als er berichten binnenkomen over Turkse troepenconcentraties, rijst dadelijk de vraag hoe de Turken zich zouden voelen als er troepen aan hun grenzen zouden worden samengetrokken", aldus Boelganin.

Venezuela

De olie-industrie —

Met het verlenen van nieuwe olieconcessies door de regering voor een gebied van ruim 820.000 hectare in 1956 en in dit jaar is, aldus ontleent *ANP* (1-7) aan de *Petroleum Press Service,* de olie-industrie van Venezuela een nieuwe periode van expansie ingegaan (zie ook pag. 13296/2). Het land beschikt thans over aangetoonde oliereserves welke worden geraamd op 14 miljard barrels. De olieproduktie van Venezuela bedroeg einde mei jl. 2.93 miljoen barrels per dag tegen 2.5 miljoen barrels voor het uitbreken van de Suezkanaal-crisis. Deze crisis heeft geleid tot een snelle uitbreiding van de produktie en bewees het belang van Venezuela voor de Westelijke wereld.

Bij het verstrekken van nieuwe olieconcessies heeft de Venezolaanse regering echter een grotere spreiding toegepast onder de maatschappijen, die een concessie hebben ontvangen. Voordat de nieuwe concessies werden verleend namen 14 maatschappijen aan de olieproduktie deel en kwam 87% van de totale olieproduktie voor rekening van slechts drie maatschappijen (Koninklijke Shell voor 28% en de Mene Grande (GILF) voor 15%). Thans hebben niet minder dan 26 maatschappijen concessies verkregen, in haar eigen naam of in samenwerking met andere.

De nieuwe concessies werden verleend voor het gebied van het Meer van Maracaibo, waar men reeds met nieuwe boringen is begonnen, en voor het Venezolaanse deel van de Golf van Paria, waar echter nog omvangrijke explorations moeten worden verricht voordat winning van olie kan geschieden.

De olieraffinagecapaciteit van Venezuela, welke thans ongeveer 605.000 barrels per dag bedraagt tegen 120.000 barrels per dag tien jaar geleden, wordt nog geleidelijk verder uitgebreid. De voorgenomen of reeds in uitvoering zijnde uitbreidingen omvatten de uitbreiding door de Creole Mij. met 100.000 barrels per dag tot 340.000 barrels, welke nog dit jaar gereed zal komen en van de Shell de Venezuela met 80.000 barrels per dag tot 280.000 barrels, welke in de loop van 1958 gereed zal komen. Het streven van de regering is er op gericht een steeds groter deel der olieproduktie in het land zelf te laten raffineren. In 1956 werd ongeveer een kwart van de totale produktie aan olie in Venezuela zelf geraffineerd. Bij het verlenen van de nieuwe concessies werd bepaald dat minstens 15% van de geproduceerde olie in Venezuela moet worden geraffineerd.

Ver. Staten

Meer immigranten —

President Eisenhower heeft op 12 sept. een nieuwe immigratiewet getekend. Volgens deze wet zullen, aldus *De Volkskrant* (14-9), in totaal 62.000 personen worden toegelaten in de Verenigde Staten.

De wet is voornamelijk bedoeld om personen te helpen, die nu in ontbering leven. In de nieuwe categorie immigranten zijn 14.000 vluchtelingen opgenomen uit communistische landen, 4000 wezen die door Amerikanen zijn geadopteerd en 36.000 anderen die de Verenigde Staten mogen binnenkomen volgens een speciale non-quota-status.

Bij het ondertekenen van de wet drong president Eisenhower er nog eens bij het Congres op aan, tijdens zijn komende zittingen een manier te verschaffen om permanente toelating te geven aan duizenden Hongaarse vluchtelingen.

Bevolkingsaanwas —

De economische situatie in de VS is toonaangevend voor de gehele wereld en van veel invloed op de conjunctuur is de te verwachten bevolkingsgroei.

In de *Commercial and Financial Chronicle* (25-7) onderwerpt de heer A. Ross Eckler, Deputy Director van het Amerikaanse bevolkingsbureau het probleem van de bevolkingsgroei in de VS aan een beschouwing. Hij wijst er op, dat de periode van 11 jaar (de jaren 1945-'56) waarin zeer hoge geboortencijfers werden genoteerd, niet langer beschouwd moet worden als een tijdelijk verschijnsel en dat de vele voorspellingen van de laatste jaren omtrent een snelle bevolkingsaanwas, wel eens doen vergeten, dat tien jaar geleden de verwachtingen geheel anders waren.

In een publicatie van het Amerikaanse bevolkingsbureau, welke het licht zag in 1948 onder de titel „Voorspellingen omtrent de bevolkingsaanwas in de jaren 1945-1975", wordt het aantal inwoners der VS voor 1975 geschat op 166 miljoen, terwijl een hoge schatting op een aantal van 185 miljoen kwam. De schrijver opperde een derde mogelijkheid, namelijk dat reeds in 1970 het maximum van 166 miljoen zou worden bereikt en dat daarna een daling zou intreden tot ongeveer 151 miljoen in 1975.

De heer Ross Eckler vermeldt deze cijfers niet om degenen die zich met de studie van de demografische ontwikkeling bezighouden, te verbazen, doch alleen om de lezer te doen begrijpen, dat men met voorspellingen zeer voorzichtig moet zijn en dat de vele optimistische uitspraken, die men in de laatste tijd verneemt in vele dagbladartikelen en vakbladliteratuur omtrent de toekomstige loop der Amerikaanse bevolking met een korreltje zout genomen moeten worden.

Demografische experts zijn thans eenparig van mening dat de VS een snelle bevolkingsaanwas te wachten staat. Zij zijn het daarin roerend met elkaar eens. Net zo eens waren zij het 10 jaar geleden over een verlangzaming van het groeitempo en een geleidelijke daling van het aantal inwoners.

Intussen hebben we nu het elfde achtereenvolgende jaar met hoge geboortencijfers gehad en men spreekt nu niet meer van een tijdelijk verschijnsel als gevolg van de oorlog. Vroegere voorspellingen blijken geheel waardeloos te zijn geworden. De snelle bevolkingsaanwas heeft de volle aandacht van economen en sociologen en het mag wel als een vaststaand feit worden aangenomen, dat de grote bevolkingsaanwas van de laatste jaren jaren sterk heeft bijgedragen tot de investeringsboom van de laatste tijd. Immers op een grote toename van toekomstige consumenten kan men met weinig kans van vergissing een sterke toename van het verbruik verwachten.

De schrijver gaat dan over tot het maken van veronderstellingen wat betreft het aantal inwoners der VS in 1965. Hij gebruikt opzettelijk niet het woord voorspellingen, want met de thans aanwezige economische omstandigheden en aannemend dat er zich geen katastrofes als oorlog of een crisis met grote werkloosheid voordoen, kan men veronderstellen, dat het bevolkingsaantal zich op bepaalde wijze zal ontwikkelen, waarbij men de cijfers van de laatste 10 jaren als basis gebruikt.

Hij komt dan voor 1965 op een aantal van 186 tot 193 miljoen, waarbij het aantal inwoners van 1955 is vermeerderd met minimum 12% en maximum 17%. Er zijn drie factoren die het bevolkingsverloop beinvloeden: het geboortencijfer, het sterftecijfer en de immigratie. Het is zeer onwaarschijnlijk, dat in het sterftecijfer en de immigratie in de komende 8 jaren belangrijke verschillen met thans zullen optreden. Het toekomstig verloop van het geboortencijfer is minder vaststaand. De hierbij opgenomen grafiek van het geboortenverloop in de jaren 1930-1956 laat duidelijk de scherpe stijging zien in de jaren 1945-1947, die een gevolg van de oorlog was; daarna is de stijging meer geleidelijk verlopen.

Als men de bevolkingsaanwas in de VS vergelijkt met die in andere landen, dan blijkt dat in de VS de bevolking in een sneller tempo groeit dan in andere sterk geïndustrialiseerde landen, doch langzamer dan in de zogenaamde onontwikkelde gebieden.

De jaarlijkse aanwas van $1^2/_3$% in de laatste 6 jaar ligt veel hoger dan in de meeste landen van Noord- en West-Europa. Hij ligt ook hoger dan in de meeste landen van Oost-Europa, behorende tot het Sowjetblok, uitgezonderd Polen en Albanië. Voor zover gegevens over de Sowjet-Unie beschikbaar zijn, schijnt de bevolkingsaanwas daar ongeveer even groot te zijn als in de VS.

In het algemeen is de toename veel sterker in de landen van Zuid- en Midden-Amerika, in Afrika en in Azië. Aanwassen van 2% en meer komen voor in Brazilië, Ceylon, Turkije en Egypte. Ook in de Britse Dominions, Canada, Australië en Nieuw Zeeland, ligt het jaarlijkse groeipercentage boven de 2%, maar daar is dit meer het gevolg van immigratie.

Naar leeftijdsgroepen ingedeeld vertoont de bevolkingstoename zeer sterke wisselingen. Dit blijkt uit de tweede grafiek, die hier is weergegeven. Bij het opstellen van deze leeftijdsgroepen moet men er natuurlijk rekening mede houden dat voor bepaalde groepen slechts het aantal van thans reeds aanwezige personen wordt weergegeven, voor andere echter gerekend moet worden met verwachte geboorten.

De grote toename in de periode 1955—'65 van het aantal personen tussen de 10 en 20 jaar is natuurlijk het gevolg van de zeer hoge geboortencijfers in 1945—'47. Voor de groepen 0—4 en 5—9 jaar heeft men gebruik gemaakt van 2 stel kolommen, de ene soort voor een hoog, de andere voor een laag geboortencijfer. Het is duidelijk dat ondernemingen, die betrokken zijn bij de verkoop van goederen aan personen in een bepaalde leeftijdsgroep, de wijzigingen die zich in de toekomst daarin zullen voordoen, goed in het oog moeten houden.

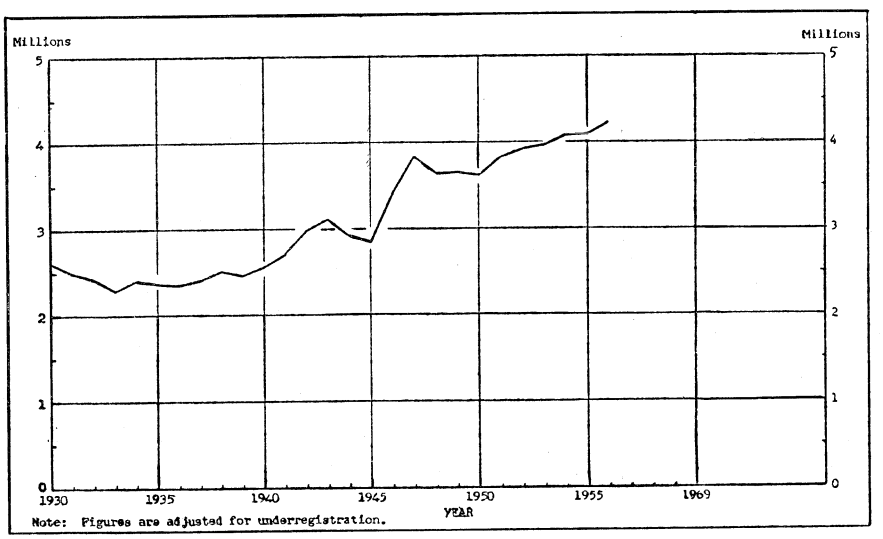
In de jaren 1955—'65 krijgt men te maken met een sterke toename van het aantal schoolkinderen, hetwelk natuurlijk leiden zal tot een grote behoefte aan leerkrachten, scholen en schoolbehoeften.

Daarentegen vertoont in genoemde jaren de leeftijdsgroep 25—34 een daling, terwijl de hogere leeftijdsgroepen een bescheiden toename laten zien. In deze leeftijden krijgt men pas over 40—50 jaar met sterke stijgingen te maken, als de babystroom van 1945—'47 dan veranderd is in een stroom van pensioengerechtigden.

Zeer belangrijk zijn ook de veronderstellingen, die de schrijver maakt omtrent de toekomstige arbeidskracht. Men is over het algemeen al vertrouwd geraakt met het verschijnsel van de daling van arbeidskrachten, dat de bevolkingsgroep van 10-19 jaar oplevert en de groep der mensen boven de 50 als gevolg van de uitbreiding der pensioenen en de verlaging van de pensioengerechtigde leeftijd.

Een verschijnsel van de laatste tijd

Verloop der geboorten

Overgenomen uit Commercial and Financial Chronicle

is echter het toetreden van vrouwen van 35 jaar en ouder tot het arbeidsleger.Hieraan zijn de lage geboortencijfers der dertiger jaren debet die het aantal jonge nieuwe arbeidskrachten thans beïnvloeden. Daardoor worden vrouwen, mede door vele nieuwe vindingen op huishoudelijk gebied en wijziging in de levensgewoonten, in staat gesteld een plaats in te nemen in het arbeidsproces.

De schrijver veronderstelt dat in de jaren 1955—'65 ongeveer 5 miljoen mannen aan het beschikbare arbeidsleger zullen worden toegevoegd en een evengroot aantal vrouwen. Dit zal leiden tot bepaalde wijzigingen in de arbeidsverdeling in de industrie, doch verstoringen van het produktieproces zijn hiervan niet te verwachten.

De schrijver besluit dan zijn artikel met een bespreking van de in het jaar 1965 te verwachten verdeling van inkomens.

Wij geven de door hem opgestelde tabel hiernaast weer.

De heer Ross Eckler neemt aan dat het aantal gezinshuishoudingen in de jaren 1955—'65 zal stijgen met 12 tot 18%, hetgeen vrijwel overeenkomt met de cijfers van de te verwachten bevolkingsgroei.

Als men veronderstellingen gaat maken zal men bemerken, dat verwachtingen omtrent het sterftecijfer, de mate van immigratie, het geboortencijfer, de toekomstige arbeidskracht en het te verwachten

	1955	1965	1955	1965
	Aantal gezinnen (in duizenden)		in procenten	
Totaal	52.200	60.500	100	100
Gezinsinkomen (bedragen in dollars van 1955)				
Onder $ 3.000	15.764	14.278	30.2	23.6
$ 3.000 — $ 3.999	8.091	7.381	15.5	12.2
$ 4.000 — $ 4.999	8.300	8.168	15.9	13.5
$ 5.000 — $ 7.499	12.737	17.181	24.4	28.4
$ 7.500 — $ 9.999	3.967	7.623	7.6	12.6
$ 10.000 en meer	3.341	5.869	6.4	9.7
Gemiddeld inkomen	$ 4.950	$ 5.890		

Op te merken valt, dat vrijgezellen hierbij medegerekend zijn als een gezin. Bij het inkomen zijn ook geteld inkomsten die niet in geld worden genoten. De cijfers zijn afkomstig van een niet gepubliceerde studie van de heer Herman Kaitz, verbonden aan het Office of Business Economics van het Department of Commerce.

aantal huwelijken een steeds grotere mate van risico en onzekerheid gaan vertonen.

In nog sterkere mate is dit het geval met het maken van veronderstellingen ten opzichte van in de toekomst te verwachten inkomens. Hierbij spelen factoren als de toekomstige economische activiteit, de vraag naar goederen, veranderingen in het prijspeil, in de produktiviteit en de duur van de werkweek een rol, terwijl ook de toekomstige gezinsvorming en de te volgen belastingpolitiek van doorslaggevende betekenis kunnen zijn.

Een basis voor dergelijke berekeningen vormen de schattingen omtrent het verloop van het nationale inkomen en het persoonlijke inkomen. Dr. Grover Ensley, president van het Joint Economic Committee heeft voor 1965 het bruto nationaal produkt 37% hoger geschat dan dat van 1955 en het persoonlijke inkomen 40% hoger dan in 1955.

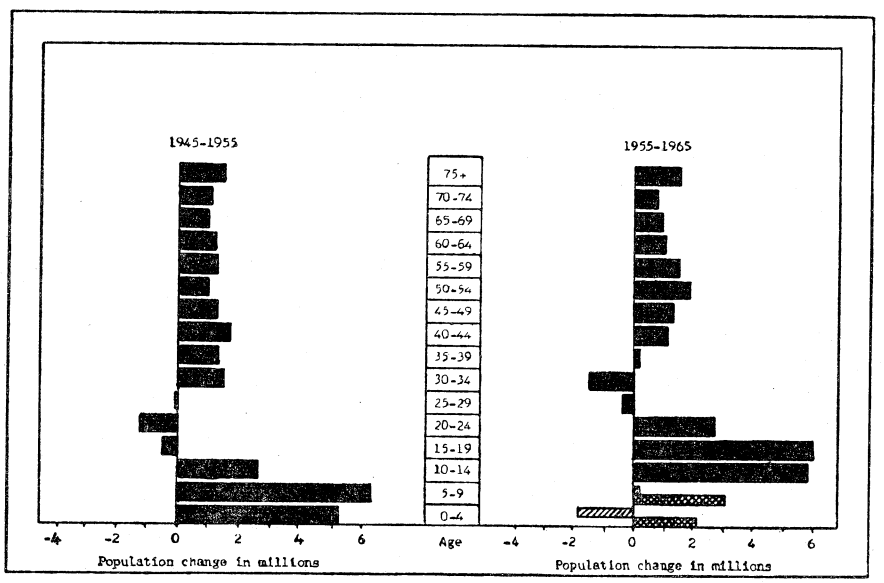
Wat de verdeling der inkomens betreft heeft schrijver gebruik gemaakt van bovengenoemde schattingen van de heer Kaitz.

Deze is uitgegaan van de in de jaren 1945 tot 1955 geconstateerde toeneming der gezinsinkomens en heeft aangenomen, dat deze stijging, zij het enigszins gematigd, zich in de periode 1955—'65 zal voortzetten. Hij kwam toen tot een gemiddelde stijging van 19%. Bezien naar inkomensgroepen vallen er echter grote verschillen te constateren. De laagste inkomensgroepen vertonen een sterke daling, de daarop volgende een ietwat geringere afname, terwijl in de groep $ 5000—$ 7500 weer een stijging optreedt, die zich voortzet ook in de hoogste inkomensgroepen.

Zij, die marktanalyses moeten maken in het bijzonder en zakenlieden in het algemeen zullen er goed aan doen, aldus besluit de heer Ross Eckler zijn beschouwing, ruime aandacht te besteden aan de in de loop der jaren gemaakte en nog te maken veronderstellingen omtrent het toekomstige bevolkingsverloop, daar de hierbij verwachte grote toename aanmerkelijk kan bijdragen tot de economische bloei van de VS.

Van staat tot staat bezien zijn grote verschillen te constateren: Florida en Californië zijn snel groeiende staten, terwijl voor Oklahoma en Arkansas in de komende 10 jaar een bevolkingsdaling wordt verwacht als gevolg van migratie van 10 tot 15%.

Wijziging naar leeftijdsgroepen

Overgenomen uit Commercial and Financial Chronicle

Kunst

Prof. F. A. Eschauzier† —
De Nederlandse architect prof. F. A. Eschauzier is op 7 augustus op 68-jarige leeftijd te Den Haag overleden. De architectenwereld heeft, aldus *Trouw* (8-8), met het heengaan van prof. Eschauzier een groot bouwkundige verloren. Een van zijn laatste werken is het ontwerp van een nieuwe hervormde kerk in Hilversum-Noord.
Prof. Eschauzier werd op 9 juni 1889 te Den Haag geboren. Hij studeerde bouwkunde aan de Technische Hogeschool te Delft, waarna hij twee jaar in Londen verbleef als assistent aan de School for Architecture. In 1918 vestigde hij zich als architect te Wageningen. In 1925 en 1926 studeerde hij in Wenen bij prof. Strnad. In Nederland kreeg hij bekendheid als bouwer van kerken, musea, scheepsinterieuren, woningen en kantoren. Geruime tijd was prof. Eschauzier leraar aan de school voor HBO in Amsterdam. In 1948 werd hij benoemd tot buitengewoon hoogleraar in de decoratieve kunst te Delft.

J. Cantré† —
De Belgische beeldhouwer en houtsnijder Jozef Cantré is op 29 aug. op 66-jarige leeftijd te Gent overleden. Aan *Het Volk* (30-8) ontlenen wij het volgende:
Jozef Cantré werd op 26 december 1890 te Gent geboren. Als oud-leerling van de Koninklijke Academie van Schone Kunsten te Gent, werd hij later leraar aan dezelfde academie, terwijl hij van 1940 tot 1946 de cursus moderne typografie en illustratie van het boek gaf aan het Hoger Instituut voor Architectuur en Sierkunsten te Brussel.
Cantré, die lid was van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België, maakte het Eduard Anseele-monument te Gent en werkte met andere kunstenaars mede aan het fresco dat de monumentale arcade van het Albertpark te Gent versiert.
Hij ontwierp ook het monument John Messchaert te Hoorn en het sierbeeldhouwwerk voor het gerechtshof te Oostende. Hij illustreerde verder werken van Karel van de Woestijne, o.m. „De boer die sterft", van Duhamel, van Francis Carco, Marcel Arland en anderen. Werken van hem zijn tentoongesteld in de musea te Antwerpen, Brussel, Den Haag, Gent, Rotterdam, Utrecht, Warschau en Sao Paulo. Kort vóór Wereldoorlog II verzorgde hij de decoratie van een der grootste passagiersschepen van de Holland-Indiëlijn.

Diversen —

Gijsbert Japicxprijs — Gedeputeerde Staten van Friesland hebben de Gijsbert Japicxprijs 1957 voor poëzie toegekend aan de Friese dichter D. A. Tamminga te IJsbrechtum. De onderscheiding werd hem toegekend voor zijn in 1956 verschenen bundel „Balladen".

P. H. Ritter-orde — Een aantal vrienden van dr. P. H. Ritter jr. heeft op 16 augustus, de dag waarop deze bekende auteur en radio-spreker 75 jaar werd, te Utrecht opgericht de „P. H. Ritter-orde", die zich ten doel stelt „zijn levenswerk te steunen en eventueel te vervolgen, de herinnering aan deze gezaghebbende figuur levendig te houden, zijn lessen uit te dragen en voorts te strijden voor het behoud van historische waarden, goede vormen, stijl, decorum en weldoordachte opbouwende kritiek". Er is een voorlopig kapittel gevormd, waarin o.m. een schrijfster, een uitgever, een hoofdredacteur van een dagblad, een dichter, een journalist en een hoogleraar zitting hebben genomen. Het ligt voorts in de bedoeling jaarlijks een „P. H. Ritterprijs" uit te loven.

Haagse Academie — Tot directeur van de Academie voor Beeldende Kunsten te Den Haag is met ingang van 1 sept. benoemd de heer J. J. Beljon, thans docent in de industriële vormgeving aan deze academie. Hij volgt de heer B. Th. de Hey op, die de academie met pensioen zal verlaten.

Literatuurprijzen Hilvarenbeek — Op 28 juli zijn de literatuurprijzen van de gemeente Hilvarenbeek uitgereikt. De romanprijs viel ten deel aan mej. Carla Walschap uit Antwerpen, voor haar kleine roman „Niet Schreien Oude". De poëzieprijzen werden toegekend aan Pierre Bogaers uit Amsterdam, voor zijn gedicht „Displaced Persons" en (2de prijs) aan Jan Veulemans uit Turnhout voor zijn gedicht „Vaer".

Verlaineprijs — De Academie Française heeft volgens Belga (29-7) de Verlaineprijs voor poëzie toegekend aan de Belgische dichter René Lyr voor zijn bundel „La Présence Intérieure".

Jacob Maris-jeugdprijzen — Op 3 augustus zijn te Den Haag de Jacob Maris-jeugdprijzen, bestaande uit een zilveren plaquette en een bedrag van *f* 500, uitgereikt. De prijs voor schilderkunst werd toegekend aan Krijn Giezen, die voor de grafische kunst aan Aat Verhoog. De prijs voor beeldhouwkunst is niet uitgereikt, maar wel kreeg P. A. Louwers met zijn metaalplastieken een eervolle vermelding.

Piet van Egmond — Met ingang van 30 augustus heeft Piet van Egmond de leiding van de Koninklijke Mannenzangvereniging Apollo op zich genomen.

Oliver Hardy — De Amerikaanse filmkomiek Oliver Hardy is op 7 augustus op 65-jarige leeftijd te Hollywood overleden. O. N. Hardy was sinds 1927 de „dikke" helft van het komiekenduo Laurel en Hardy. Samen met Stan Laurel is hij in ruim honderd hoofdfilms en tientallen eenakters opgetreden.

Koepelprijs — De gemeente Amsterdam heeft de Koepelprijs 1957 toegekend aan Erik Vos, artistiek leider van de toneelgroep Arena te Den Haag op grond van zijn verdiensten voor het kindertoneel, zoals deze zijn gebleken uit de vertoning van de kindermusical „Het dansende ezeltje".

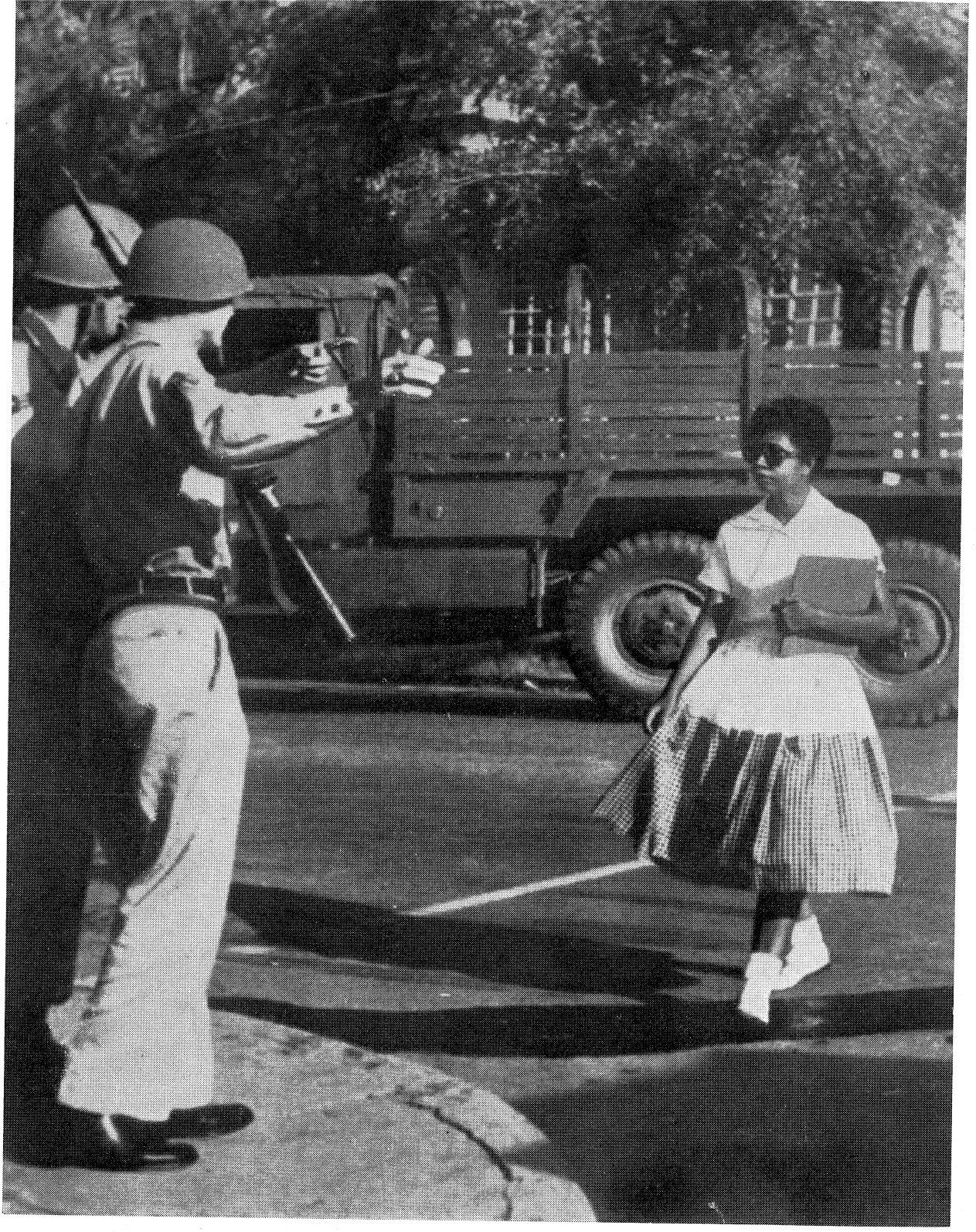
Gaudeamusprijs — De prijs van *f* 250.— uitgeloofd voor de beste compositie, ingezonden voor uitvoering tijdens de internationale muziekweek van 31 augustus tot 8 september van de stichting Gaudeamus te Blithoven, is, zo meldt De Tijd (28-8), toegekend aan Peter Schat voor het door hem gecomponeerde septet en aan Otto Ketting voor zijn passacaglia.

Karel de Groteprijs — De in 1955 door de gemeente Nijmegen ingestelde Karel de Groteprijs voor literatuur is voor 1957 toegekend aan ds. Jan Wit, predikant bij de Waalse gemeente te Nijmegen. Ds. Wit, die bekendheid verwierf als dichter en schrijver van openluchtspelen en spelen voor de televisie en lekentoneel, kreeg de prijs in het bijzonder voor zijn in 1954 gepubliceerde dichtbundel „In den metalen stier".

Dennis Brain — De befaamde Britse hoornist Dennis Brain is op 1 september bij een auto-ongeluk om het leven gekomen. Hij was 35 jaar oud. Volgens het Alg. Handelsblad (2-9) kon men hem zonder overdrijving de grootste hoornist van deze tijd noemen. Zijn opleiding ontving Brain aan de Royal Academy of Music te Londen, zijn eerste engagement vond hij bij het Busch-kamerorkest. Al spoedig trad hij ook buiten Engeland op, veelal als solist in het hoornconcert van Mozart, later met kamerensembles en in speciaal voor hem geschreven werken.

Käthe Nelson — Op 5 september is te Amsterdam op 80-jarige leeftijd de eertijds zeer bekende cabaretière Käthe Nelson-Erlholz overleden. Zij was haar loopbaan begonnen bij het Klassische Theater te Wiesbaden. Later ging zij over naar het Berlijnse cabaret van Rudolf Nelson, die later haar echtgenoot zou worden. In 1933 vluchtten zij naar Nederland, waar zij zich blijvend vestigden en dikwijls optraden.

W. P. Kunze — Wilhelm Paul Kunze, nestor van de Nederlandse vioolbouwers, is 6 sept. op 82-jarige leeftijd te Den Haag overleden. Hij was op 28 augustus 1875 geboren te Markneu-Kirchen, een vermaard centrum voor vioolbouwkunst, waar hij het vak leerde. In 1893 vertrok hij naar Nederland, waar hij eerst enige jaren te Amsterdam en sinds 1902 te Den Haag werkte. Zijn arbeid ondervond waardering in 1912, toen hij op een internationaal concours in Parijs, waaraan veertig vioolbouwers deelnamen, de eerste prijs won. Voorts won hij in 1913 op een internationale tentoonstelling in Gent een gouden medaille.

Het nieuwe schooljaar is in enige zuidelijke staten van de Verenigde Staten niet zonder moeilijkheden begonnen. Het is hier dat het grootste verzet van blanken bestaat tegen de politiek van Washington van integratie der negers bij het onderwijs (zie ook de overzichtsartikelen: „Negers in de VS" op pag. 12735 e.v. en „Het kiesrecht der Amerikaanse negers" op pag. 13447 e.v.). Het kwam dit jaar in verschillende plaatsen tot geweldplegingen. In Arkansas bezetten troepen op last van de plaatselijke autoriteiten de toegangswegen tot een middelbare school om negerkinderen te weren. (foto ANP/Unce)

Ronde Tafel-Conferentie in Djakarta

Van 10-14 september is in Djakarta een inter-Indonesische ronde tafel-conferentie gehouden over de ernstige politieke en economische moeilijkheden, waarvoor Indonesië zich gesteld ziet. Behalve leden van de centrale regering en hoge militaire functionarissen hebben aan deze conferentie vertegenwoordigers deelgenomen van 21 provincies en andere gebiedsdelen, w.o. lt.-kolonel *Ahmad Hussein*, de opstandige commandant van midden-Sumatra.

Hoofdpunten van het beraad vormden het herstel van de normale betrekkingen tussen Djakarta en de opstandige buitengewesten en het herstel van samenwerking tussen president *Sukarno* en de voormalige vice-president *Hatta*, die de laatste jaren steeds meer van elkaar verwijderd zijn geraakt. Op dit herstel is de laatste tijd steeds meer aangedrongen. Zowel Sukarno als Hatta nam deel aan de conferentie.

Dit is de eerste bijeenkomst op nationaal niveau ter bespreking van de grieven van de buitengewesten, sinds luitenant-kolonel Ahmad Hussein in december 1956 door het overnemen van de macht in Midden-Sumatra, de stoot gaf voor soortgelijke acties in andere provincies. Deze opstandige gebieden eisen een groter aandeel in het beheer over hun eigen zaken, een grotere portie van de buitenlandse valuta, die zij zelf opbrengen, uitroeiing van de corruptie op grote schaal, en tenslotte herstel van de samenwerking tussen Sukarno en Hatta. Premier Djuanda had beloofd dat de regering haar uiterste best zou doen om deze eisen in te willigen.
Die openingsplechtigheid werd gehouden in het bescheiden gebouw (Pengansaan), waarin twaalf jaren geleden de onafhankelijkheid van Indonesië werd afgekondigd.

☆

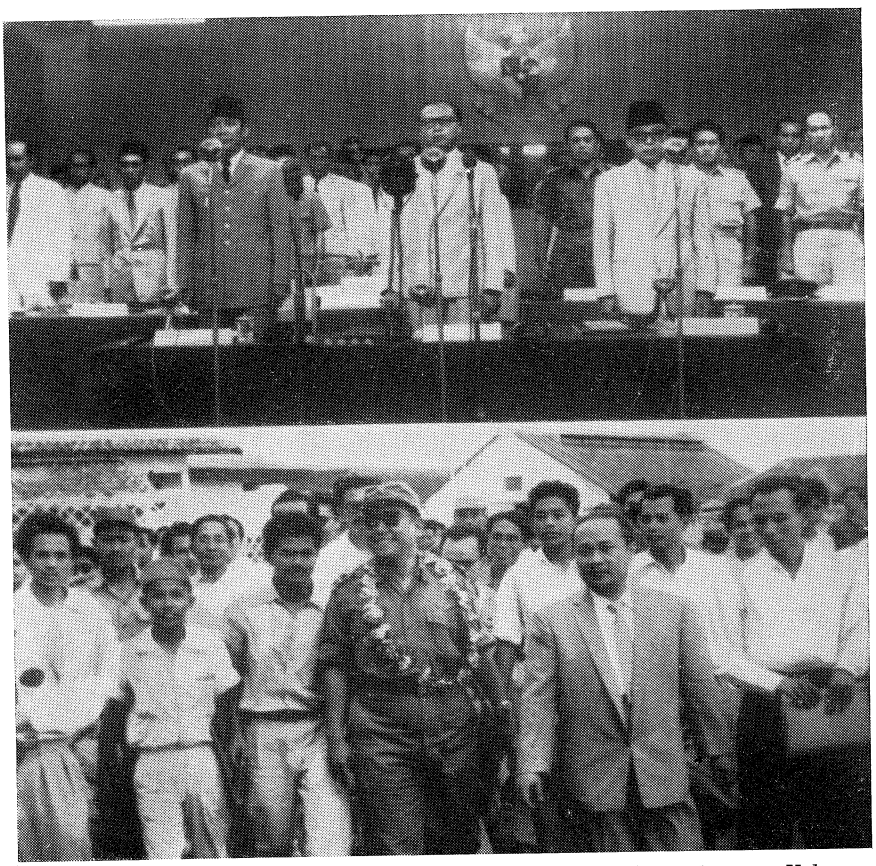
Tijdens de conferentie werden officieel geen mededelingen gedaan betreffende het besprokene. Verscheidene persbureaus en dagbladen meldden intussen, dat het twee dagen had geduurd, eer een bruikbare agenda was opgesteld. Deze persbureaus en dagbladen memoreerden ook de tegenstelling Sukarno-Hatta. Hatta (Sumatraan van afkomst) zou de eisen hebben gesteund van de buitengewesten inzake wijziging van het beleid van de centrale regering. Hatta zou zich opnieuw hebben uitgesproken tegen de denkbeelden van Sukarno inzake de „geleide democratie".

Op 13 september verbood de militaire commandant in verband met de conferentie de verschijning van bijna alle te Djakarta gevestigde kranten. Aan de persbureaus PIA en Antara werd geboden hun berichtgeving tijdelijk te staken. Deze maatregelen werden op 14 sept. na het einde van de conferentie weer opgeheven. Intussen was nog bericht, dat Sukarno en Hatta een langdurig onderhoud met elkaar hadden gehad.

Slotcommuniqué

In een op 14 september uitgegeven slotcommuniqué wordt verklaard, dat de betrekkingen tussen de centrale regering en de buitengewesten zijn hersteld op de grondslag van de grondwet en de bestaande wetten.
In de loop van 14 sept. had de nationale conferentie eenstemmig een aantal besluiten van de verschillende ingestelde commissies goedgekeurd. Deze besluiten betroffen regerings-, financiële en economische aangelegenheden. Daarin werd de regering verzocht het toekennen van autonomie aan de verschillende gebiedsdelen te versnellen, de bureaucratie tegen te gaan, de corruptie uit te roeien en een regeling vast te stellen tot verdeling van de opbrengsten uit de export van de provincies.
In een resolutie over financiële kwesties werd verklaard, dat de barterhandel, die door verschillende gebieden wordt gedreven, geen baten oplevert voor het land en dat deze moet worden gereglementeerd. Voorts werd aangedrongen op decentralisatie van de buitenlandse handel, welke tot dusver onder controle stond van Djakarta.
Aan de regering wordt verzocht een spoedige uitvoering van de resoluties te verzekeren.
Intussen werd bekendgemaakt, dat de regering gemengde commissies zal instellen, bestaande uit vertegenwoordigers van de centrale regering en de verschillende gebiedsdelen, die alle problemen stuk voor stuk zorgvuldig moeten bestuderen.

(*Zie vervolg pag.* 13513)

Twee beelden van de nationale conferentie in Djakarta. Foto boven: V. l. n. r. president Sukarno, premier Djuanda en de voormalige vice-president Mohammed Hatta, tijdens het spelen van het Indonesische volkslied bij het begin van de conferentie. Foto onder: Luitenant-kolonel Ahmad Hussein, wiens revolutionaire Banteng Raad in Midden-Sumatra het heft in handen heeft, omhangen met een bloemenkrans op weg naar het conferentiegebouw, nadat hij bij zijn aankomst in Djakarta door leden van de Sumatraanse kolonie uitbundig was begroet. De persoonlijke veiligheid van Ahmad Hussein en van andere „opstandelingen" was gewaarborgd door de centrale regering.

Weekblad

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

Bulgarije — 19 sept. Een groep vooraanstaande Bulgaarse communisten, die in de stalinistische periode „weggezuiverd" waren en die in 1956 gerehabiliteerd werden, heeft te Moskou besprekingen met Chroesjtsjew gevoerd. De groep, die geleid wordt door I. Stefanow, een voormalige minister van financiën, zou er over geklaagd hebben, dat de partijleiding hun nog geen partij- en regeringsfuncties heeft gegeven, ondanks hun eerherstel.

Duitsland (West-) — 18 sept. De minister van economische zaken, prof. dr. L. Erhard, wil de invoer vergroten. — **19 sept.** Het bankdisconto verlaagd van 4.5 tot 4%. **Engeland — 19 sept.** Het bankdisconto met 2% verhoogd tot 7%.

Frankrijk — 16 sept. De ministerraad heeft een agrarisch plan op lange termijn aangenomen, dat uitgaande van de Franse overproduktie van granen en onderproduktie van vlees beoogt hierin verandering te brengen. — **17 sept.** De hervormingsplannen voor Algerije veroorzaken spanningen onder de Europeanen te Algiers, waar de organisatie van Europese oud-strijders heeft opgeroepen tot een algemene proteststaking onder de Europeanen.

Indonesië — 13 sept. De militaire commandant van Djakarta verbiedt de verschijning van bijna alle te Djakarta gevestigde belangrijke dagbladen; ook de persbureaus PIA en Antara mogen voorlopig niet meer werken. — **14 sept.** Einde van het „nationale overleg" te Djakarta; verzoening tussen Sukarno en Hatta. — **20 sept.** Dr. Moh. Hatta vertrekt voor een 3-weeks bezoek aan de Chinese Volksrepubliek.

Internationaal — 13 sept. De Nansenmedaille toegekend aan de Liga van Rode-Kruisverenigingen als erkenning voor het werk dat de Liga in 1956 voor de Hongaarse vluchtelingen heeft verricht. — **14 sept.** Japan wil van de Wereldbank een lening van $ 314.990.000 voor de elektriciteitsproduktie, de ijzer- en staalindustrie en de wegenaanleg. — **15 sept.** De NAVO-opperbevelhebber in Europa, gen. L. Norstad, verklaart, dat het intercontinentale ballistische projectiel thans evenmin een „absoluut" wapen is als de atoombom die in 1945 op Nagasaki werd geworpen, dat destijds was. — **17 sept.** Opening van de 12de zitting van de Alg. Vergadering der VN. Sir Leslie Munro (Nw. Zeeland) tot voorzitter gekozen. — Malakka als 82ste lid der VN toegelaten. — Premier Stoica van Roemenië heeft Albanië, Bulgarije, Griekenland, Joego-Slavië en Turkije uitgenodigd tot een Balkan-conferentie. Het doel van de conferentie zou zijn het bevorderen van de onderlinge samenwerking. President Tito van Joego-Slavië heeft zijn instemming betuigd met het Roemeense voorstel. — **18 sept.** Begin van grote manoeuvres (de grootste sinds 1953) van de marinestrijdkrachten van de NAVO. — De Fransman René Mayer vraagt m.i.v. 15 oktober ontslag als lid en voorzitter van de Hoge Autoriteit der Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal. Hij bekleedt zijn functie sedert 1 juni 1955. — De agendacommissie der Ver. Naties besluit met 7—4 stemmen, bij 4 onthoudingen het vraagstuk Nieuw-Guinea op de agenda der Alg. Vergadering te plaatsen.

Joego-Slavië — 15 sept. President Tito verklaart, dat hij het inzake „bepaalde onbelangrijke aangelegenheden" oneens is met de Poolse leiders, doch dat er „belangrijker geschilpunten" tussen Joego-Slavië en de Sowjet-Unie bestaan over de marxistische opvatting van de uitdrukking „socialistisch kamp". — **16 sept.** Einde van het bezoek van de Poolse premier Gomulka c.s.

Kunst — 18 sept. De Rembrandtprijs van de gemeente Leiden toegekend aan de schilderes Coba Ritsema. — **20 sept.** De Finse componist Jean Sibelius (92 jr.) overleden. — **21 sept.** K. Baaren benoemd tot directeur van het Kon. Conservatorium te Den Haag.

Nederland — 16 sept. Officiële opening van het academisch jaar 1957-'58. — **17 sept.** Op 1 sept. bedroeg het aantal aangegeven radio-toestellen 2.319.809 tegen 2.309.041 op 1 aug. Verder waren er 531.065 (532.241) aangeslotenen op het draadomroepnet. Het aantal geregistreerde TV-toestellen steeg van 168.762 tot 177.685. — De koffieprijzen verlaagd met 4 tot 10 cent per 250 gram. — Opening van het nieuwe zittingsjaar van de Staten-Generaal; indiening van de Miljoenennota. — **11 sept.** De PTT-tarieven zullen m.i.v. 1 november a.s. verhoogd worden. — **19 sept.** Koningin Juliana opent de nieuwe TH te Eindhoven.

Noorwegen — 19 sept. Koning Haakon (85 jr.) overleden. Hij wordt opgevolgd door zijn zoon, kroonprins Olav.

Saoedi Arabië — 18 sept. Koning Saoed breekt zijn kuur te Baden-Baden (W. Duitsland) voortijdig af, naar verondersteld wordt in verband met familieomstandigheden.

Sowjet-Unie — 13 sept. Premier Boelganin heeft in een boodschap aan de Turkse premier A. Menderes zijn „grote bezorgdheid" uitgesproken over berichten over Turkse troepenconcentraties aan de Syrische grens. De SU kan niet voorbij zien aan gebeurtenissen, die tot een gewapend conflict in dat gebied leiden. — **18 sept.** De Britse Labourleider A. Bevan heeft aan de Krim besprekingen met Chroesjtsjew gevoerd.

Sport — 15 sept. Zwemmen: Wl. Minasjkin (SU) brengt het wereldrecord 100 m schoolslag (heren) op 1 min. 11.5 sec.; het oude record was 1.11.6. — H. Zierold (O. Duitsl.) brengt het Europees record 200 m vlinderslag (heren) op 2 min. 21.4 sec. — Een Sowjet-ploeg verbetert het Europees record 4 × 200 m estafette vrije slag (heren) in 8 min. 27.1 sec. — U. Uusmees (SU) brengt het Europ. record 100 m schoolslag (dames) op 1 min. 21.6 sec. — **18 sept.** Atletiek: H. Cuje verbetert het Ned. record 3000 m steeplechase in 9 min. 6.0 sec.; het oude record stond met 9.22.4 sinds 29-7-'56 op naam van H. Lam.

Syrië — 18 sept. Aankomst van Sowjetdeskundigen te Damascus voor het uitwerken van de plannen voor economische hulp aan Syrië. De leider van de groep is het plv. hoofd van de Sowjetstaatscommissie voor economische betrekkingen met het buitenland, P. Nikitin.

Thailand — 14 sept. Een groep officieren onder leiding van maarschalk Sarit Thanarat, opperbevelhebber van het leger, heeft een „nationaal veiligheidscomité" gevormd en het aftreden van de regering geëist. Premier Piboel Songgram heeft deze eis van de hand gewezen. — **16 sept.** Militaire staatsgreep. Premier Songgram afgezet. Maarschalk Sarit Thanarat benoemd tot opperbevelhebber. — **18 sept.** Het leger zal krachtiger dan de regering-Songgram een pro-Westerse politiek voeren. — **20 sept.** Voorlopig parlement gevormd.

Tunesië — 14 sept. In een Franse protestnota wordt verzocht om terugzending van 225 Algerijnse mohammedanen, die op 11-9 door een Tunesische bende van Algerijns grondgebied naar Tunesië zijn ontvoerd.

Ver. Staten — 14 sept. De gouverneur van Arkansas, Faubus, verklaart na een onderhoud met president Eisenhower, dat hij zich zal houden aan de federale wet over de integratie op de scholen. Hij hoopt evenwel, dat de federale regering „met begrip en geduld" zal handelen. — Eisenhower verklaart, dat Faubus hem verzekerd heeft „de beslissing van de Amerikaanse districtsrechtbank te Little Rock te zullen respecteren". — **15 sept.** Te Washington wordt bekendgemaakt, dat de VS, nu geen overeenstemming is bereikt over een door waarborgen geschraagde ontwapeningsovereenkomst, voorbereidingen treffen om in april 1958 met een nieuwe reeks kernwapenontploffingen in de Stille Oceaan te beginnen. — **18 sept.** De Amerikaanse luchtmacht heeft medegedeeld, dat zij een vierdelige raket zal afschieten van een platform, dat op ruim 30 km hoogte aan een ballon bevestigd zal zijn. — Minister Dulles voorspelt in een artikel in „Foreign Affairs", dat atoomwapens ook bij een plaatselijke oorlog zullen worden gebruikt. — **19 sept.** Gouverneur Faubus weigert als getuige te verschijnen voor de federale rechtbank te Little Rock, welke een beroep behandelt van tien negerpredikanten, die de grondwettigheid van een aantal in Arkansas geldende wetten bestrijden. Deze wetten zouden volgens hen de gelijkheid van rassen veronachtzamen. — **20 sept.** Gen. Th. White verklaart, dat de VS „in de nabije toekomst" zullen beschikken over een radarstelsel waarmee een intercontinentale raket op een afstand van 4800 km kan worden waargenomen. — Gouverneur Faubus weigert te verschijnen voor de federale rechter te Little Rock, die op verzoek van de federale minister van justitie een onderzoek instelt naar de rassenscheiding op de gemeentelijke middelbare school van Little Rock. Hij was gedagvaard om te verklaren, waarom hij de nationale garde had opgeroepen om de opheffing van de rassenscheiding op de school te verhinderen.

(Vervolg van pag. 13511)

Verklaring Sukarno-Hatta

Als het belangrijkste resultaat van de conferentie wordt beschouwd een gemeenschappelijke verklaring, die Sukarno en Hatta in de plechtige slotzitting hebben ondertekend en waarin zij zeggen „de absolute verplichting te hebben te allen tijde deel te nemen aan de inspanning tot opbouw en verdediging van de grondslagen van de onafhankelijkheidsproclamatie van 17 aug. 1945, onder welke omstandigheden ook, tezamen met het gehele Indonesische volk, de regering van de republiek Indonesië en de staatsorganen".
Nadat president Sukarno de tekst van de gemeenschappelijke verklaring had voorgelezen, wendde hij zich tot de oud-vice-president, en onder een donderend applaus schudden beiden elkaar glimlachend de hand.
Op 16 sept. hebben Sukarno, Hatta en alle deelnemers aan de RTC een bezoek gebracht aan het graf van generaal Sudirman, de „vader van het Indonesische revolutionaire leger" te Djokjakarta.

„Nog niet alles geregeld"

De secretaris-generaal van de Indonesische nationale raad, *Ruslan Abdulgani,* heeft op 16 sept. in een radio-uitzending verklaard, dat president Sukarno en oud-vice-president Hatta tijd nodig hebben om „een concreter samenwerking tot stand te brengen".
Premier *Djuanda* waarschuwde op 20 sept. in zijn verslag aan het parlement, dat „het succesvolle eindigen van het nationale overleg nog niet betekent, dat alles geregeld is".
Tijdens de conferentie, aldus Djuanda, was men het er algemeen over eens, dat Indonesië op het ogenblik met twee principiële problemen te kampen heeft. Het eerste is, dat de algemene binnenlandse situatie wat het burgerlijk bestuur betreft niet normaal kan worden genoemd. In de tweede plaats noemde Djuanda de verslechterde situatie in de gelederen van de strijdkrachten, in het bijzonder in het leger, „die niet zo hecht is als wel wenselijk zou zijn, omdat zich hier en daar scheuren vertonen, welke een bedreiging voor het land betekenen".
De premier betoogde, dat de besprekingen in een „broederlijke sfeer en een geest van wederzijds vertrouwen" waren gevoerd. De regering en het grootste deel van het volk hebben in hoge mate hun hoop gevestigd op de ernstige medewerking van de twee nationale leiders Sukarno en Hatta voor de oplossing van de binnenlandse vraagstukken.
„Beide leiders hebben een principieel aanknopingspunt gevonden: zij wensen beiden een democratisch sociaal stelsel. Beide nationale leiders zijn sterk gekant tegen elke vorm van dictatuur", zo zeide Djuanda.
Op basis van deze aanknopingspunten wordt verwacht, dat een creatieve en constructieve grondslag voor samenwerking tussen de president en dr. Hatta tot stand kan worden gebracht „om de natie voor totale ineenstorting en scheuring te behoeden".
De premier omschreef de bestaande moeilijkheden, waarvoor het land zich ziet gesteld, als „normale verschijnselen in een land en onder een volk, die tintelen van leven en energie".

De legerkwestie

Wat betreft de militaire vraagstukken, maakte de premier bekend, dat de nationale conferentie hiervoor geen regeling heeft getroffen, doch dat deze zaak in handen van de regering is gelegd, die met assistentie van een uit zeven leden bestaande commissie van bijstand, zal moeten trachten deze problemen verder op te lossen. Tot deze commissie behoren president Sukarno en dr. Hatta en enige leden van het kabinet.
De premier zette uiteen, dat de militaire vraagstukken tenslotte niet door de nationale conferentie werden opgelost, omdat zij een „zeer bijzondere aangelegenheid" uitmaken.
De militaire deelnemers aan de nationale besprekingen hebben trouw en gehoorzaamheid betuigd aan de president, die tevens opperbevelhebber der strijdkrachten is, zo zeide Djuanda nog.

Commentaren

De voorzitter van de banteng-raad in Midden-Sumatra, luitenant-kolonel *Ahmad Hussein,* heeft over de RTC gezegd, dat de resultaten slechts „de voornaamste richtlijnen voor het normaliseren van de binnenlandse situatie zijn". Hij wees erop, dat over de technische uitvoering nog niet was gesproken. „De tijd en de feiten zullen uitwijzen welke resultaten de conferentie feitelijk heeft bereikt."
Gouverneur *Milono* van Midden-Borneo verklaarde bij zijn terugkeer te Bandjarmasin: „Het lichtstraaltje, dat ik een week geleden zag, heeft zich nu ontwikkeld tot een vloed van licht over het vaderland, die grote opluchting brengt en nieuwe hoop voor de deelnemers aan de conferentie en het gehele volk".
De leidende dagbladen in Indonesië hebben over het algemeen de resultaten toegejuicht. Zij zijn het erover eens, dat de gezamenlijke verklaring van Sukarno en Hatta over hun plicht tot samenwerking het treffendst resultaat van het nationale overleg is geweest.
Het nationalistische dagblad *Merdeka* schreef, dat „de bereidheid van Sukarno en Hatta om hun samenwerking te vernieuwen, het maximum was wat onder de huidige omstandigheden kon worden bereikt". Het blad meende, dat de conferentie Indonesië voor het gevaar van desintegratie heeft behoed.
De onafhankelijke *Indonesia Raya* wees er in een hoofdartikel op, dat Sukarno en Hatta „nog steeds de vrijheid hebben er een eigen interpretatie op na te houden over de vraag hoe ze moeten samenwerken bij de opbouw en de verdediging van de onafhankelijkheidsproclamatie van augustus 1945".

Australië

Geen atoomwapens —
Premier *Menzies* heeft, aldus de *NRC* (20-9) als zijn mening uitgesproken, dat het voor kleine mogendheden, zoals Australië, beter is, dat zij geen kernwapens bezitten. Als andere landen behalve Engeland, de Sowjet-Unie en de Ver. Staten eveneens kernwapens zouden moeten vervaardigen, zou het gevaar van het uitbreken van een conflict erdoor vergroot worden, aldus Menzies.

België

Nederlands en Frans onderwijs —
De Brusselse Post heeft enige cijfers gepubliceerd over het Nederlandstalig en Franstalig onderwijs, aansluitend bij de gegevens die dienaangaande door de *L. de Raetstichting* zijn verstrekt.
Het aantal inrichtingen voor volledig middelbaar onderwijs in beide taalstelsels is als volgt verdeeld:

	Franstalig	Nederlandstalig
1954-55	233 (53,3%)	204 (46,7%)
1956-57	243 (53,1%)	214 (46,9%)

De bevolkingsgroepen zelf zien er als volgt uit:

	Walen	Vlamingen
1954	3.739.071 (42,3%)	5.101.633 (57,7%)
1956	3.771.559 (42,1%)	5.175.884 (57,9%)

Hieruit blijkt, dat de Vlamingen ten achterstaan wat betreft het aantal beschikbare Nederlandstalige middelbare scholen. In vergelijking met Wallonië beschikken zij over te weinig inrichtingen.
Hetzelfde — zij het iets beter — beeld tekent zich af wanneer men de schoolbevolking neemt:

	Franstalig	Nederlandstalig
1954-55	19.126 (49,6%)	19.372 (50,4%)
1956-57	19.499 (48,8%)	20.442 (51,2%)

De verhouding tussen deze schoolbevolking en de bevolkingsgroepen ziet er aldus uit:

	Walen	Aantal leerlingen	p. 1000
1954	3.739.071	19.126	5,1
1956	3.771.559	19.499	5,1
	Vlamingen		
1954	5.101.633	19.373	3,8
1956	5.175.884	20.442	3,9

Voor de oude en nieuwe humaniora samen zijn de totalen:

Oude	Frans	Nederlands	Verschil
1954-55	12.173	10.126	— 2.047
1956-57	12.825	10.884	— 1.941
Nieuwe			
1954-55	6.953	9.246	+ 2.293
1956-57	6.673	9.558	+ 2.885

Indexcijfers prijzen klein- en groothandel —

Het indexcijfer van de kleinhandelsprijzen was, aldus ontlenen wij aan *De Standaard* (19-9) in augustus 107.04 tegen 107.32 in juli. Voor september verwacht men een stijging.
Het indexcijfer ontwikkelde zich als volgt:

		Basis 1953 = 100	Basis 1936-38 = 100
Jan.	1955	100.7	423.5
Jan.	1956	102.2	428.0
Jan.	1957	105.88	443.4
Juni	1957	106.46	445.9
Juli	1957	107.32	449.5
Aug.	1957	107.04	448.3

Wat de groothandelsprijzen betreft had het indexcijfer het volgende beloop:

		Basis 1953 = 100	Basis 1936-38 = 100
Jan.	1955	100.8	418
Jan.	1956	102.8	426
Jan.	1957	106.1	440
April	1957	106.9	443
Mei	1957	106.9	443
Juni	1957	106.4	441
Juli	1957	106.6	442

De stijging van het globale indexcijfer der groothandelsprijzen is te wijten aan een prijsverhoging van de landbouwprodukten, aangezien de prijzen der nijverheidsprodukten zelfs een lichte daling doen zien.
Van de in prijs gestegen landbouwprodukten vermelden wij speciaal varkens, stieren, haver, gerst en eieren; van maïs en aardappelen zijn de prijzen evenwel gedaald.
Het indexcijfer der landbouwprodukten bedroeg in juli 429,4 tegen 421,1 in juni. Voor de nijverheidsartikelen staat het gemiddeld indexcijfer van juli op 445,5 tegenover 446,2 in juni.

De fiscale lasten —

In de Revue Générale Belge heeft de heer J. van Houtte, gewezen eerste-minister en gewezen minister van financiën, een artikel laten verschijnen waarin hij aandringt op een fiscale hervorming.
Hij wijst er op, dat de fiscale lasten voortdurend toenemen en dat ook de wetgeving steeds ingewikkelder wordt.

De heer Van Houtte geeft toe, dat het moeilijk is het percentage van het nationaal inkomen te berekenen, dat de grens uitmaakt van de fiscale lasten.
In zijn artikel over de fiscaliteit geeft de heer Van Houtte volgende statistiek van de belastingen, die in België door de staat werden geheven:

302 miljoen fr. in 1911
9.527 miljoen fr. in 1938
67.746 miljoen fr. in 1953
70.682 miljoen fr. in 1954
75.770 miljoen fr. in 1954
75.770 miljoen fr. in 1955
82.300 miljoen fr. in 1956.

De fiscale inkomsten bedragen dientengevolge 294 maal meer dan in 1911. Rekening houdend met het feit, dat de huidige frank slechts 3% waard is van de frank in 1911 zijn de belastingen in totaal 8½ maal hoger geworden.

Engeland

Defensieverdragen met Zuid-Afrika en Malakka —

Engeland en Zuid-Afrika hebben, aldus *Ass. Press* op 16 sept. bekendgemaakt, dat zij overeenstemming bereikt hebben over het houden van een conferentie, waarop de wijze van defensie van de zeeroutes rondom Zuid-Afrika vastgesteld zal worden.
Ook heeft Engeland in principe ingestemd met een verzoek van de Zuidafrikaanse regering om zekere faciliteiten — waaronder het recht van overvliegen — in de drie Britse protectoraten Beetsjoeanaland, Basoetoland en Swaziland.
Het doel is de Zuidafrikaanse regering in staat te stellen een transcontinentaal radarwaarschuwingssysteem aan te leggen teneinde te waken tegen de mogelijkheid van een verrassende luchtaanval uit het noorden.
(De Britse regering legde er echter de nadruk op, dat zij de exclusieve verantwoordelijkheid voor de drie negerprotectoraten zal behouden. Zuid-Afrika heeft vele malen verzocht dat deze overgedragen zullen worden aan dat land.)
Verder is besloten om de regionale samenwerking op defensiegebied te stimuleren tussen de landen ten zuiden van de Sahara, om een programma voor samenwerking tussen de Engelse en de Zuidafrikaanse vloot te versnellen en om spoedig een conferentie van Engelse en

Zuidafrikaanse stafofficieren te houden.
Engeland heeft ook met de onlangs onafhankelijk geworden Federatie van Malakka een defensie-overeenkomst gesloten. Er zal op Malakka een strategische reserve gestationeerd worden, maar Malakka zal het recht hebben zijn veto uit te spreken over elke militaire actie, welke Groot-Brittannië zou willen ondernemen van zijn basis op Malakka.
De overeenkomst kan op elk tijdstip op verzoek van één van beide landen herzien worden, maar er is geen duur voor de overeenkomst vastgesteld.
Elk land moet het andere helpen bij aanvallen op Britse of Malakkaanse gebieden of strijdkrachten in het verre Oosten. Deze bepaling zou bijv. van kracht worden, indien communistisch China de Britse kolonie Hongkong zou aanvallen.
In een tweede witboek wordt een nieuwe Brits-Malakkaanse overeenkomst uiteengezet om de communistische opstand de kop in te drukken, die op Malakka sinds de tweede Wereldoorlog woedt. De campagne zal geleid worden door een Britse generaal.

Finland

Mark gedevalueerd —
De Finse mark is, aldus *Reuter/Ass. Press*, op 15 sept. gedevalueerd. De Finse staatsbank heeft de waarde ervan gesteld op 320 mark voor één Amerikaanse dollar. De oude koers was 230 mark voor een dollar; derhalve een devaluatie van ruim 39%. Het pond sterling zal in het vervolg 896 Finse mark waard zijn.
De speciale notering van de zg. toeristenmark en van de mark voor de betaling van de invoer van bepaalde essentiële produkten, die 325 per dollar was, is afgeschaft.
De devaluatie is geschied om de Finse betalingsbalans in evenwicht te brengen. Deze was scheefgetrokken door de dalende uitvoer, terwijl de invoer op hetzelfde peil was gebleven.
Tegelijk heeft de Finse regering ter bestrijding van eventuele inflatie besloten, 55-60% van de exportwinsten, die het gevolg van de devaluatie zullen zijn, te bevriezen.

Frankrijk

Diversen —
Nieuwe financieringsmaatschappij — Dertien vooraanstaande Franse banken, waaronder de Banque de Paris et des Pays-Bas, de Credit Lyonnais en de Soc. Générale, hebben tezamen een maatschappij voor de financiering van mijnbouw-, krachtinstallaties en andere projecten in de Franse Unie opgericht.
De nieuwe onderneming — Compagnie Financière pour l'Outremer (Cofirmer) — krijgt dezelfde belastingfaciliteiten als andere sleutelindustrieën in de Franse Unie. De staat garandeert voor de eerste tien jaar een minimum dividend van 5% op de aandelen over een kapitaal tot fr. 12.5 miljard.

Hongarije

Diversen —
Geen VN-rapporteur — „De Hongaarse regering is bereid prins Wan van Siam, secretaris-generaal Hammarskjoeld, of welke andere vooraanstaande buitenlandse persoonlijkheid te ontvangen, mits zij als particulieren komen en op een tijdstip, dat zowel de Hongaarse regering als de bezoeker gelegen komt", aldus heeft een woordvoerder van de Hongaarse regering op 14 sept. verklaard.
Prins Wan is door de Algemene Vergadering der VN aangewezen als rapporteur te dienen.

India

Behoefte buitenlandse valuta —
De minister voor de plannen van India heeft, naar *Reuter* (15-9) berichtte, medegedeeld, dat India voor de financiering van zijn *tweede vijfjarenplan* 7 miljard ropijen (ruim 5 miljard gulden) nodig heeft van instellingen als de Wereldbank en bevriende landen. De sterlingsaldi van India zijn thans ongeveer 280 miljoen pond sterling groot, maar er zal nog meer aan onttrokken moeten worden. Het valt niet vooruit te zeggen hoeveel dit wel zal zijn.
De minister voegde hieraan nog toe, dat het, gezien de grote inspanningen, die India zelf doet, niet onredelijk zou zijn de nodige hulp te verwachten van landen met grote overschotten.
Eerder, op 9 sept. had de minister voor handel en industrie meegedeeld, dat India, als gevolg van het toenemend gebrek aan deviezen, zich voor een ernstige situatie op het gebied van de invoer geplaatst ziet. De sterlingsaldi, die in juni 4,69 miljard rp. groot waren, waren volgens de minister tot 3,8 miljard rp. verminderd. De regering heeft diverse maatregelen genomen ter vermindering van de deviezenuitgaven en zij hoopt, dat zij erin zal slagen het tempo van de afvloeiing van de deviezen te vertragen. „Het ziet er echter desondanks naar uit", zo verklaarde hij, „dat onze inspanningen op het gebied van de ontwikkeling van het land geholpen zullen moeten worden door voldoende steun van onze overzeese vrienden".

Internationaal Nieuws

Balkanconferentie voorgesteld —
De Roemeense premier, *Stoica*, heeft, aldus de *NRC* (16-9), aan de Griekse premier Karamanlis in een persoonlijke brief voorgesteld nog dit jaar in Boekarest een Balkanconferentie te beleggen, waaraan de regeringshoofden van Albanië, Bulgarije, Griekenland, Joego-Slavië, Roemenië en Turkije zouden deelnemen. Hoofddoel van de conferentie zou de sluiting van een niet-aanvalsverdrag zijn. Roemenië wilde geen nieuwe groepering vormen, die zich tegen andere landen zou keren, maar een systeem van samenwerking vinden dat op een lijn zou staan met de Europese integratie.

Van gezaghebbende zijde te Athene is op 19 sept. verklaard dat de Griekse regering een voorstel voor een pact tussen communistische en niet-communistische landen in de Balkan van de hand zal wijzen. Joego-Slavië, Bulgarije en Albanië hebben de Roemeense uitnodiging voor een conferentie van Balkanlanden aanvaard. Griekenland en Turkije hebben nog niet geantwoord.

Tegen vrijhandelsgebied —
Het verbond van Franse werkgevers is, aldus het *Alg. Handelsblad* (19-9) van mening, dat het Europese vrijhandelsgebied, dat men wil gaan oprichten onverenigbaar is met de Europese gemeenschappelijke markt. Ook al zou het technisch mogelijk zijn, dan zou toch het vrijhandelsgebied rampzalige gevolgen hebben voor industrie en landbouw in Frankrijk, zo wordt in de resolutie verklaard.
Bij de opsomming van zijn bezwaren merkt het verbond op, dat Engeland niet voornemens is de landen van het Gemenebest uit te nodigen tot het vrijhandelsgebied toe te treden. Landbouwprodukten, aldus de resolutie zouden buiten het vrijhandelsgebied gehouden worden, omdat de Engelse regering de belangen wenst te beschermen van de producenten in Groot-Brittanië en in het Gemenebest. Het evenwicht tussen voordelen en opofferingen zou daardoor verbroken worden, tot nadeel van de Europese landen met een grote landbouwexport.

Wereldlandbouwproduktie, wereldbevolking, onder-ontwikkelde gebieden en ondervoeding —

Uit het jaaroverzicht van de voedsel- en landbouworganisatie der VN (FAO) blijkt dat in 1956-'57 de agrarische produktie in de wereld weer iets sterker is toegenomen dan de wereldbevolking, maar dat nog de helft der mensheid ondervoed is, ofschoon de dreiging van werkelijke hongersnood iets verminderd is.

De produktie steeg met ongeveer 3% en de bevolking met ongeveer 1,6%. In de zg. minder ontwikkelde gebieden is de produktiestijging boven het gemiddelde der wereld komen te liggen.

De cijfers van het regionale vijfjarenplan van de FAO voor de achtergebleven gebieden zijn bereikt in vier i.p.v. vijf jaar. Slechts in Latijns-Amerika is de produktie aanzienlijk achtergebleven bij de planning, maar de streefcijfers waren daar tamelijk hoog gesteld in verband met de buitengewoon grote groei in de bevolking, welke daar verwacht werd.

Het effect van de grotere produktiestijging in de minder ontwikkelde gebieden wordt overigens grotendeels tenietgedaan door de snellere bevolkingsgroei in deze landen. De aandacht wordt erop gevestigd, dat het verschil tussen hetgeen wordt geproduceerd en de voedselbehoeften van deze gebieden nog steeds zo groot is, dat alle tot dusverre bereikte vooruitgang van de produktie geen gewicht in de schaal legt. De inspanningen om tot hogere produktie te geraken mogen daarom niet verslappen.

Verschillende produkten

Uitvoeriger de ontwikkeling der verschillende agrarische produkten behandelende deelt het rapport mede, dat de uitvoer van *tarwe* en *tarwemeel* in 1956-'57 groter was dan ooit tevoren en een omvang van ongeveer 30 miljoen ton bereikte. Voor *rijst* was 1956-'57 een goed jaar, waarin de produktie zowel als het verbruik een stijging te zien gaf. Vooral in Azië werd de produktie uitgebreid.

Ten aanzien van *suiker* deden zich in 1956-'57 opmerkelijke wijzigingen voor. Het verbruik overtrof de produktie, waardoor de voorraden verminderden terwijl de wereldprijs bijna verdubbelde. Naar raming was het verbruik van suiker in 1956 10 miljoen metrieke ton groter dan 5 jaar tevoren. Deze stijging vond hoofdzakelijk plaats in de minder ontwikkelde gebieden.

De *vlees*produktie was in 1956 groter dan ooit tevoren, voornamelijk als resultaat van aanzienlijke produktiestijgingen in de Verenigde Staten en Argentinië. In het lopende jaar zal de produktiestijging vermoedelijk minder groot zijn.

Ook de produktie van *zuivel*produkten gaf een stijging te zien. Dit was meer het gevolg van een grotere opbrengst dan van grotere kudden. De wereldproduktie van *wol* bereikte in 1956 de recordomvang van 1,28 miljoen ton. Ondanks het toenemende verbruik van *kunstrubber* overtrof het verbruik van *natuurrubber* de produktie.

Over het algemeen ontvingen de agrarische producenten in 1956 en 1957 iets hogere prijzen, hetgeen in sommige gevallen het resultaat was van een verhoging der garantieprijzen. Zonder deze garantieprijzen zouden er in vele landen grotere en meer voorkomende dalingen zijn geweest in de inkomens der agrarische producenten.

De groei van de wereldvoorraden van agrarische produkten is sedert 1954 aanzienlijk minder snel geworden. In 1956-'57 deed zich slechts een kleine stijging voor.

Sowjet-blok

Het rapport bevat ook een aantal inlichtingen over de *Sowjet-Unie* en andere communistische landen. Gezegd wordt, dat de graanopbrengst in de Sowjet-Unie met 20% is gestegen en in China met 5 à 6%, maar in de Europese communistische landen met 10% is gedaald.

De ontginning van Siberië is reeds zover, dat het de Oekraine vervangen heeft als de graanschuur van de Sowjet-Unie. De nieuwe graanvelden in Siberië en Kazakstan hebben in 1956 70% van de graanoogst geleverd tegen slechts 30% in 1953. In beide gebieden verschilt de neerslag per jaar echter zeer sterk, met overeenkomstige fluctuaties in de opbrengst. De Sowjet-Unie voert echter nog veel Amerikaans voedsel in.

Diversen —

Raket geen absoluut wapen — Generaal N o r s t a d, de opperbevelhebber van de strijdkrachten van de NAVO in Europa, heeft, aldus R e u t e r, op 15-9 verklaard, dat het intercontinentale ballistische projectiel nu evenmin een „absoluut" wapen is als de atoombom, die in 1945 op Nagasaki is geworpen, het destijds was.

Ook de Russische deskundige op het gebied van raketten, prof. Pokrowsky, heeft, naar de N R C (13-9) berichtte verklaard, dat de intercontinentale ballistische raket niet het „absolute wapen" is. Het is mogelijk, zei hij, zich tegen een aanval met een dergelijk wapen te verdedigen. De raket kan de bommenwerper niet vervangen, meent hij. De raket is vooral kwetsbaar omdat haar koers na het afschieten niet meer te wijzigen is. Ondanks de grote snelheid van een raket is het met behulp van radar mogelijk, aldus de Russische geleerde, de koers ervan vast te stellen en tegenmaatregelen te nemen. Het is volgens hem voldoende, als men dertig seconden voor het neerkomen van de raket de baan kan berekenen.

(In Amerika heeft men zich vorige week ook in deze geest uitgelaten. Daar wordt al aan een geschikt afweergeschut gewerkt.)

Nederland

Troonrede en begroting —

Op 17 september heeft koningin Juliana met de gebruikelijke troonrede de nieuwe zitting van de Staten-Generaal geopend. Op dezelfde dag heeft de minister van financiën de rijksbegroting voor het jaar 1958 ingediend *).

Zoals te verwachten was stonden troonrede en begroting in het teken van de moeilijke financieel-economische situatie, van — zoals de troonrede het noemde — het verbroken evenwicht in de nationale economie.

De troonrede (waarvan wij de volledige tekst afdrukken op pag. 13524) ging hierop vrij uitvoerig in en kreeg hierdoor een veel meer samenhangend karakter dan in voorgaande jaren, hetgeen door verscheidene dagbladen met voldoening werd geconstateerd.

In de toelichting op de begroting zegt de regering er naar te streven een „belangrijke bijdrage te leveren tot herstel van het verstoorde evenwicht in onze nationale economie".

De algemene financiële situatie, waarin Nederland verkeert, wordt gekenmerkt door een voortzetting van de overbesteding. Mede ter verbetering van de betalingsbalanspositie ligt het dan ook in het stellige voornemen van de regering, met de meeste kracht de vraag naar goederen en diensten tot een evenwichtiger peil terug te dringen en op deze wijze het monetaire evenwicht spoedig te herstellen.

*) Perscommentaren vindt de lezer op pag. 13525.

(in miljoenen gulden)

Omschrijving	Vermoedelijke uitkomsten begroting '57		Ontwerp begroting 1958	
Gewone dienst				
Uitgaven	6.847		6.330	
Middelen	7.428		7.263	
Saldo	+ 581		+ 933	
Landbouw-egalisatiefonds				
Saldo	— 407		— 326	
Buitengewone dienst				
(Kapitaalsuitgaven en -ontvangsten)				
Uitgaven	995		1.322	
Middelen	227		275	
Saldo	— 768		— 1.047	
Gehele dienst				
Uitgaven (incl. nadelig saldo landbouw-egal.fonds)	8.249		7.978	
Middelen	7.655		7.538	
Saldo	— 594		— 440	
Voorts zijn nog te verwachten de volgende additionele uitgaven ten laste van de gewone dienst:				
Defensie-uitgaven uit hoofde van in vorige jaren niet opgenomen gelden		96		
Uitgaven, welke zullen voortvloeien uit wettelijke en andere regelingen, die op het tijdstip van indienen der begroting nog niet tot stand zijn gekomen				
Sanering Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds en spoorwegpensioenfonds		159		
Euromarkt- en Euratomverdragen		50		
			— 305	
Nadelig saldo				745
Voor te stellen maatregelen ter vermindering van dit nadelig saldo:				
a. Verlaging van uitgaven				
Vermindering aandeel Rijk in de werkloosheidspremie v. d. helft tot een derde		23		
b. Verhoging van inkomsten in de fiscale sfeer		107		
				130
Begrotingstekort, rekening houdende met de voor te stellen maatregelen				615
Ter berekening van het budgettaire kastekort dient nog met de volgende posten rekening te worden gehouden:				
1. Overloop woningwetvoorschotten van 1958 naar 1959	300			
2. Reservering van een gedeelte van het geraamde bedrag voor minder-ontwikkelde gebieden buiten het koninkrijk	10			
	310			
3. Overige verschillen tussen begrotingsbedragen en kasbedragen (vnl. overloop van 1957 naar 1958)	100			
				210
Budgettair kastekort				405

Dit bedrag kan volledig worden gedekt uit de kapitaalmiddelen, welke rechtstreeks ter beschikking van het Rijk zullen komen.

Het rijk dient inflatoire financiering te vermijden. Het uitgavenpeil zal zo laag mogelijk worden gehouden. De centrale overheid zal in 1958 geen groter beroep op de Nederlandse kapitaalmarkt doen dan tot de bedragen, die rechtstreeks bij de schatkist ter beschikking komen, met name door de stortingen op de voorinschrijfrekeningen. Alle overige op de kapitaalmarkt aangeboden besparingen komen dus geheel ter beschikking van het bedrijfsleven en de lagere publiekrechtelijke lichamen.

Voortzetting van de woningbouw is het tweede belangrijke doel. Daartoe neemt de regering de financiering van de woningwetbouw voor haar rekening. Aan de gemeenten zal voor *f* 540 miljoen aan woningbouwvoorschotten worden verstrekt.

Samenvattend begrotingsbeeld

De begroting in haar geheel vertoont een uitgaventotaal van *f* 7.978 miljoen, waarvan *f* 6.330 mln. aan lopende uitgaven en *f* 1.322 miljoen aan kapitaalsuitgaven. Voor het landbouwegalisatiefonds is een nadelig saldo geraamd van *f* 326 miljoen. De middelen worden geschat op *f* 7.538 miljoen, zodat het nadelig saldo van de gehele dienst *f* 440 miljoen beloopt.

Van het begrotingsbeeld kan de nevenstaande samenstelling worden gegeven.

Budgettair tekort

Het tekort van de gehele dienst bedraagt voor 1958 *f* 440 miljoen. Aangezien enerzijds de werkelijke militaire uitgaven de aangevraagde gelden zullen overtreffen en nog lasten zullen voortvloeien uit nog niet tot stand gekomen wetten, en anderzijds niet alle begrotingsposten reeds in 1958 tot kasuitgaven zullen leiden zal het totale te financieren budgettaire kastekort *f* 535 miljoen belopen.

Financiering kastekort

De regering gaat er van uit dat een deel van de benodigde financieringsmiddelen zal worden gevonden, doordat een bedrag van naar schatting *f* 345 miljoen op de voorinschrijfrekeningen voor het rijk beschikbaar zal komen.

Nu de gelden, die ingevolge de huurverhoging van 1 augustus jl. op het Grootboek Woningverbetering worden gestort, in de kapitaalsfeer beschikbaar komen, acht de regering het voorts verantwoord deze als financieringsmiddel aan te wenden en derhalve tot dit bedrag niet op andere wijze te lenen. Voor 1958 komt dit neer op een bedrag van *f* 60 miljoen.

Belastingverhoging

Aangezien deze dekkingsmiddelen tezamen *f* 405 miljoen belopen en de regering meent onder de huidige omstandigheden geen beroep op de kapitaalmarkt te moeten doen, beschouwt zij een kastekort tot dit bedrag dan ook als het uiterst toelaatbare. Voor de overbrugging van het verschil tussen de genoemde *f* 535 miljoen en de aangegeven dekkingsmogelijkheden beoogt de regering een vermindering van het aandeel in de werkloosheidspremie van de helft tot een derde. De verlichting die hieruit voortvloeit bedraagt *f* 23 miljoen.

De schorsing van de investeringsaftrek is ook in 1958 noodzakelijk. Nu verschillende maatregelen nodig zijn om de spanningen op financieel terrein te verminderen, zou naar het oordeel van de regering een herleven van deze stimulans tot investeren voorbarig zijn. In het betreffende wetsontwerp zullen tevens voorzieningen worden op-

genomen met betrekking tot de vervroegde afschrijving. Deze zullen echter nauwelijks uitwerking hebben op het dekkingsplan voor de begroting 1958. Voorts wordt gedacht aan een verhoging van de omzetbelasting op sigaretten, personenauto's en televisietoestellen.
Tenslotte zal een wetsvoorstel worden gedaan, om tijdelijk het tarief van de vermogensbelasting met 20 ten honderd te verhogen.
Deze belastingmaatregelen zullen naar verwachting resulteren in een bate voor het Rijk in 1958 van *f* 107 miljoen. Met de voorgestelde verlaging van uitgaven groot *f* 23 miljoen zal op deze wijze het begrotingsbeeld met *f* 130 miljoen worden verbeterd en het budgettaire kastekort van *f* 535 miljoen tot het toelaatbare maximum van *f* 405 miljoen zijn teruggebracht.

Uitgaven en nationaal inkomen

Indien de totale uitgaven worden uitgedrukt in een percentage van het nationale inkomen, dat voor 1957 en 1958 globaal wordt geschat op resp. *f* 30.730 miljoen en *f* 31.400 miljoen, dan blijkt een gepronon-ceerde teruggang en wel van 26,8% in 1957 tot 24,6% in 1958.
Ook indien de rijksvoorschotten voor de woningwetbouw in de berekening zouden worden begrepen is er van 1957 op 1958 nog een daling. De desbetreffende percentages belopen dan nl. 26,8 en 26,3.

Veronderstellingen

Bij het opstellen van de begroting 1958 is van een aantal veronderstellingen uitgegaan, waarvan de belangrijkste hieronder zijn weergegeven.

1. Voor de defensie-uitgaven is aangehouden het budgettair plafond van *f* 1.525 miljoen, exclusief de civiele verdediging. Dit bedrag, verhoogd met *f* 123 miljoen wegens verschillende boven het plafond te financieren posten en met *f* 96 miljoen wegens verwachte betalingen uit in vroegere jaren toegestane gelden, brengt de uitgaven voor de defensie voor 1958, exclusief de civiele verdediging, op een bedrag van rond *f* 1.745 miljoen (voor 1957 bedroeg dit totaal *f* 1.840 miljoen).
2. Het bouwprogramma zal 80.000 woningen omvatten, waaronder 40.000 woningwetwoningen.
3. Met ingang van 1 januari 1958 zal de financiering van de bouw van woningwetwoningen, waar-

(a) Overzicht van de uitgaven voor de verschillende onderwerpen van staatszorg

	Gewone dienst			Buitengewone dienst		
	Oorspronkelijk vastgesteld 1957 [1]	Vermoedelijke uitkomsten 1957	Ontwerp begroting 1958 [1]	Oorspronkelijk vastgesteld 1957	Vermoedelijke uitkomsten 1957	Ontwerp begroting 1958
Defensie	1798.9	1873.9	1778.9	1.1	1.1	0.1
Buitenl. betrekk.	82.9	99.4	147.9	27.0	32.8	2.0
Overz. rijksdelen	81.5	89.6	82.9	8.1	7.1	8.1
Politie en just.	305.1	320.5	311.9	0.1	0.1	—
Onderwijs en cultuur	1030.9	1112.6	1158.4	24.8	21.6	36.0
Waterstaat	272.7	271.3	292.2	190.6	191.2	189.4
Verkeer	118.4	86.2	79.3	135.7	162.3	146.4
Handel en nijverheid	66.3	106.3	67.0	48.6	57.5	44.7
Land- en tuinb. veeteelt en visserij	383.5	626.8	534.1	30.0	30.0	34.8
(w.o. voor consumentensubsidies)	(73.0)	(155.0)	(68.0)			
Sociale voorzieningen, emigratie en volksgezondheid	762.4	768.2	762.3	237.1	8.6	7.9
Volkshuisvesting	289.6	307.6	327.1	10.2	6.2	540.1
(w.o. voor huursubsidies en woningwetvoorschotten)	(267.9)	(286.3)	(306.3)	(10.0)	(6.0)	(540.0)
Diensten van alg. aard	330.8	323.1	321.7	85.5	159.3	63.8
Niet toegerekende uitgaven voor pensioenen en wachtgelden	262.8	374.4	270.9	—	—	—
Nationale schuld	529.3	527.8	546.5	249.8	317.5	248.5
Afschrijvingen	54.0	54.0	54.0	—	—	—
Herstel van oorlogsschade	209.1	220.9	139.5	—	—	—
Uitgaven verband houdende met de watersnood	7.9	30.0	—	—	—	—
Vergoedingen aan provinciën en gemeenten voor de derving van inkomsten als gevolg van de verlaging van de personele belasting en de grondbelasting	68.0	61.0	63.5	—	—	—
Totaal	6654.1	7253.6	6938.1	1048.6	995.3	1321.8

[1] inclusief de niet in de begroting opgenomen te verwachten additionele uitgaven en de voor 1958 voorgestelde verlaging van uitgaven, zoals vermeld op blz. 4 van de miljoenennota 1957 en blz. 3 van de nota 1958.

(b) Samenvattend overzicht der middelen

	Oorspr. raming 1957	Vermoedelijke uitkomsten 1957	Raming 1958
Kostprijsverhogende belastingen	2736	2894	2990
Belastingen op inkomen, winst en vermogen	3345	3709	3838
Winsten en andere baten van bedrijven	59	72	79
Overige middelen Gewone dienst	368	753	356
Totaal middelen Gewone dienst	6508	7428	7263
Ontvangen aflossingen	189	194	238
Overige middelen Buitengewone dienst	43	33	37
Totaal middelen Buitengewone dienst (excl. bijdrage wegens afschrijvingen)	232	227	275
Totaal der middelen (excl. bijdrage wegens afschrijvingen)	6740	7655	7538
Bijdrage wegens afschrijvingen	160	160	— [1]
Totaal der middelen	6900	7815	7538

[1] de bijdrage van de Gewone dienst ten bedrage van de afschrijvingen is voor 1958 niet meer onder de kapitaalsontvangsten opgenomen, doch bij de kapitaalsuitgaven op de aflossing van de gevestigde schuld binnenland in mindering gebracht.

(c) Overzicht der belastingmiddelen

	Oorspr. raming	Voor aftr. vermoedelijke uitkomsten	Oorspr. raming		Na aftrek vermoedelijke uitkomsten		Percentages v/h totaal
	1957	1957	1958	1957	1957	1958	1958
Omzetbelasting	1475	1459	1550	1244	1222	1307	19.2
Invoerrechten	760	925	950	641	780	801	11.7
Accijnzen	664	711	767	554	595	642	9.4
Motorrijtuigenbel.	102	112	130	102	112	130	1.9
Rechten van zegel en registratie	137	130	130	115	110	110	1.6
Vereveningsheffing	80	75	—	80	75	—	—
Totaal kostprijsverhogende bel.	3218	3403	3527	2736	2894	2990	43.8
Inkomstenbelasting	1500	1600	1625	1265	1350	1372	20.1
Venn.belasting	1075	1300	1350	906	1101	1148	16.8
Loonbelasting	1075	1150	1200	906	969	1012	14.8
Dividendbel. en commissarissenbel.	112	117	128	95	99	108	1.6
Rechten v. successie overgang en schenking	110	115	120	93	97	101	1.5
Vermogensbelasting	95	110	115	80	93	97	1.4
Totaal belastingen op inkomsten, winst en vermogen	3967	4392	4538	3345	3709	3838	56.2
Algemeen totaal	7185	7795	8065	6081	6603	6828	100.0

voor van die datum af subsidie wordt toegezegd, ten laste van de rijksbegroting komen, met uitzondering van die woningen, waarvan de financiering zal kunnen geschieden op grond van het in 1957 gesloten leningcontract tussen de Bank voor Nederlandsche gemeenten en institutionele beleggers.

4. De Euromarkt- en de Euratomverdragen zullen in 1958 in werking treden.
5. Bij het opstellen van de belastingramingen is uitgegaan van een gematigde verdere expansie van de Nederlandse volkshuishouding.
6. Het aandeel van het gemeentefonds en het provinciefonds in de opbrengst van de belastingmiddelen voor 1958 zal respectievelijk 14,94% en 0,75% bedragen.
7. Er zullen zich in 1958 geen algemene loonronden voordoen.
8. Het algemene prijspeil zal na 1957 globaal genomen stabiel zijn.

De middelen van het Rijk

In de aanvang is reeds medegedeeld dat de middelen van het rijk voor 1958 in totaal worden geraamd op *f* 7.538 miljoen. Meer gedetailleerd, kan van de middelenraming voor het komende begrotingsjaar de afgedrukte samenvatting (zie b.) worden gegeven, aangevuld resp. met de cijfers volgens de oorspronkelijke raming voor 1957 en de vermoedelijke uitkomsten voor dat jaar.

I. *Belastingmiddelen*

Bij het opstellen van de belastingramingen voor de Rijksbegroting 1958 is op het punt van de toekomstige economische ontwikkeling uitgegaan van een gematigde verdere expansie van de Nederlandse volkshuishouding onder handhaving in 1958 van een globaal genomen stabiel prijsniveau.

Er is rekening mede gehouden, dat de huurverhoging van 25% en de daarmede gepaard gaande compenserende loonsverhoging per 1 augustus van dit jaar volledig in de belastingopbrengsten voor 1958 zullen doorwerken. Verdere loonronden zijn niet verondersteld.

De totale bruto belastingraming beloopt		*f* 8.065 mln
Hierop dient in mindering te worden gebracht het aandeel van:		
a. het gemeentefonds	*f* 1.172 mln	
b. het provinciefonds	*f* 59 mln	
c. het landbouwegal.fonds	*f* 6 mln	
		f 1.237 mln
Zodat ten bate van de Rijksbegroting resteert		*f* 6.828 mln

De aandelen van het gemeentefonds en het provinciefonds belopen resp. 14,94% en 0,75%. In overeenstemming met het voorstel, neergelegd in het desbetreffende bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal aanhangige wetsontwerp, is er rekening mede gehouden, dat bedoelde percentages niet zullen worden toegepast op *f* 83 miljoen van de belastingopbrengst voor 1958.

De onderverdeling van het hierboven vermelde ten bate van de Rijksbegroting komende bedrag van *f* 6.828 miljoen over de onderscheidene belastingmiddelen is weergegeven in de zesde kolom van het overzicht c. Daarin zijn tevens opgenomen vergelijkbare gegevens voor 1957 (zowel oorspronkelijke raming als vermoedelijke uitkomsten) alsmede de belastingopbrengsten voor 1957 en 1958 vóór aftrek van de aandelen van het gemeentefonds, het provinciefonds en het landbouw-egalisatiefonds.

II. *Andere middelen*

	Oorspronkelijke raming	1957 Vermoedelijke uitkomsten	Raming 1958
1. **Ten bate van de lopende dienst**			
Winsten en andere baten van bedrijven	58,9	72,0	78,9
Vergoedingen voor aan derden bewezen diensten en opbrengsten van verkochte Rijksgoederen	186	194	188
Inkomsten wegens rente	63	74	76
Baten wegens gerecupereerde goederen en liquidatie van vijandelijk vermogen	50	50	35
Vrijgegeven tegenwaardegelden	memorie	363	memorie
Overige middelen	69	72	57
	426,9	825,0	434,9
2. **Ten bate van de kapitaaldienst**			
aflossingen op verstrekte kredieten ..	189,1	194,4	238,4
Middelen i.v.m. het muntwezen	29,0	29,1	30,8
Kapitaalbijdragen van lagere publiekrechtelijke lichamen en van derden	3,0	2,7	5,6
Overige middelen	11,4	1,1	—
	232,5	227,3	274,8
Totaal andere middelen	659,4	1052,3	709,7

Voortgezette overbesteding

De ontwikkeling van het saldo van de betalingsbalans op lopende rekening vormt — voorzover abnormale mutaties in de voorraadvorming ontbreken — een goed criterium voor de beoordeling van de vraag, of het peil van de binnenlandse bestedingen te hoog is: werd in 1955 op transactiebasis nog een overschot van *f* 960 miljoen verkregen, in 1956 ontstond een tekort van *f* 650 miljoen. Het eerste halfjaar van 1957 geeft een tekort van *f* 500 à *f* 600 miljoen. Indien men aanneemt dat tegenover extra-voorraadvorming in het eerste halfjaar 1957 niet tot verdere voorraadvorming in het tweede halfjaar wordt overgegaan zal de betalingsbalans over 1957 naar verwachting een ongeveer even ongunstig beeld vertonen als in het afgelopen jaar. Dit is des te bedenkelijker, omdat voor Nederland een overschot op lopende rekening van de betalingsbalans nodig is met het oog op de aflossing op de buitenlandse schuld, bijstand aan overzeese rijksdelen, investeringen in het buitenland ter bevordering van de export, hulp aan minder-ontwikkelde gebieden e.d., zomede voor het relatief op peil houden van de goud- en deviezenreserves in verband met de toeneming van de omvang van de buitenlandse handel. Naar de mening van de minister is in jaren van normale conjunctuur en van normale voorraadvorming een overschot van circa een half miljard op de lopende rekening van de betalingsbalans nodig. Daarnaast is het in tijden van hoogconjunctuur wenselijk naar een groter overschot te streven, teneinde bij een eventuele omslag over voldoende reserves te beschikken.

Na te hebben gereleveerd, welke vermindering onze goud- en deviezenreserves in 1956 en in de afgelopen maanden van 1957 als gevolg van de ongunstige ontwikkeling van de betalingsbalans hebben te zien gegeven, wijst de bewindsman op de betekenis van de in- en uitvoer voor ons land. Deze is groter dan voor de oorlog en neemt nog steeds toe. Daardoor is een grotere kwetsbaarheid voor conjuncturele invloeden van buiten ontstaan. Ook om deze reden is een versterking van de huidige goud- en deviezenreserves dringend noodzakelijk.

Het belang van voldoende reserves blijkt voorts bij plotseling optredende verschuivingen in het internationale betalingsverkeer.
Een excessieve binnenlandse vraag leidt bij goederen, die gemakkelijk kunnen worden geïmporteerd, tot additionele invoer. Voor het overige (bouwwerken, diensten) tot verlenging van levertijden en tot een opwaartse druk op prijzen en lonen. De overbesteding heeft in Nederland dan ook geleid tot een vergroting van de invoer en tot een vasthouden van exporteerbare produkten voor de binnenlandse markt, zomede tot enige prijsstijging, met name van investeringsgoederen. Zowel ter verbetering van de betalingsbalanspositie als met het oog op de zo juist genoemde omstandigheden ligt het dan ook in het stellige voornemen van de regering met de meeste kracht de vraag naar goederen en diensten tot een evenwichtiger peil terug te dringen en op deze wijze het monetaire evenwicht spoedig te herstellen. Naar het oordeel van de minister kan de begroting een belangrijke bijdrage tot het herstel leveren.
De genomen maatregelen ter beperking van de bestedingen hebben niet tot het gewenste gevolg geleid, o.a. als gevolg van de geleidelijkheid van invoering van de bestedingsbeperking, waardoor de meeste der getroffen maatregelen pas in de tweede helft van dit jaar of later tot resultaten zullen kunnen leiden.
Ten dele ook is het effect geneutraliseerd door recente verhogingen van uitgaven (b.v. voor onderwijs en woningbouw). Toch is enige verbetering merkbaar, b.v. een verschuiving bij verschillende bedrijfstakken van binnenlandse naar buitenlandse orders.

Bij een overbesteding, welke thans nog van de orde van grootte van e e n miljard per jaar is, mag, gezien de eisen, welke de woningbouw stelt, niet worden verwacht, dat de tot dusver genomen maatregelen tot een voldoende herstel van het evenwicht zullen leiden. De aangekondigde verdere maatregelen op het gebied van de overheidsuitgaven en de overheidsinkomsten zijn daarom onvermijdelijk.

Structurele factoren

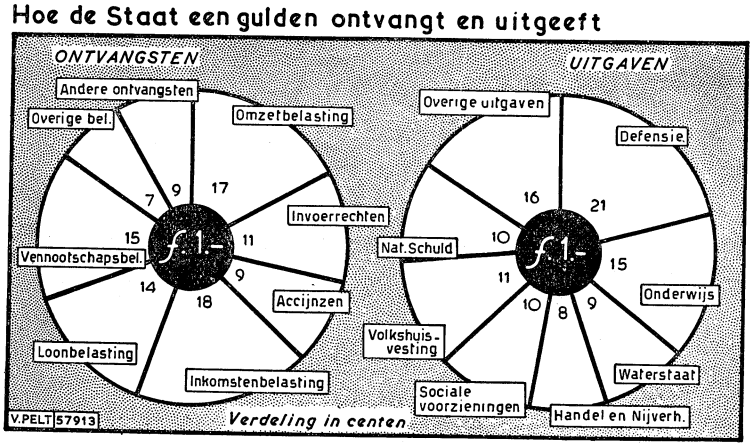
De grote kapitaalbehoefte sedert de oorlog heeft geleid tot kapitaalschaarste. Deze wordt weer in het bijzonder verscherpt door de voortgaande bevolkingsaanwas, die het land permanent voor de noodzaak stelt het produktieapparaat sterk uit te breiden en een groot aantal woningen te bouwen.

Hiervoor zijn grote bedragen nodig, terwijl ook het streven naar een stijging van het reële inkomen per hoofd en de snelle ontwikkeling van de techniek (atoomenergie, elektronica) een omvangrijke kapitaalvorming eisen.

Van belang is hierbij, dat vele overheidsinvesteringen direct samenhangen met de expansie in de particuliere sector. Dit geldt met name voor verkeer, onderwijs en research en voor de meeste investeringen van de overheidsbedrijven. Bij een uitbreiding van de produktiecapaciteit zullen de overheidsinvesteringen hoog moeten blijven.

De voor al deze investeringen benodigde financieringsmiddelen zullen door besparingen uit het nationale inkomen moeten worden verkregen.

Hoe de Staat een gulden ontvangt en uitgeeft

Uitgaven per tak van staatszorg met het nationale inkomen vergeleken —

UITGAVEN GEHELE DIENST

(uitgedrukt in percentages van het nationaal inkomen)

Onderwerpen van Staatszorg	1951	1952	1953	1954	1955	Vermoedelijk beloop 1956	Vermoedelijke uitkomsten 1957	Ontwerpbegroting 1958
Defensie	5,62	6,58	6,24	6,77	6,46	6,46	6,10	5,67
Buitenlandse betrekkingen	0,27	0,27	0,37	0,33	0,33	0,39	0,43	0,48
Overzeese rijksdelen	0,14	0,40	0,11	0,17	0,40	0,35	0,31	0,28
Politie en justitie	1,50	1,03	2,01	0,94	1,09	0,98	1,04	1,00
Onderwijs en cultuur	2,17	2,36	2,44	2,56	2,71	3,22	3,69	3,80
Waterstaat	1,00	1,04	0,95	1,10	1,25	1,38	1,50	1,53
Verkeer	2,56	0,74	0,75	0,73	0,84	1,00	0,81	0,72
Handel en nijverheid	0,86	0,66	0,61	0,73	0,66	0,77	0,54	0,35
Land- en tuinbouw, veeteelt en visserij	0,57	0,77	0,63	0,62	0,69	0,75	0,81	0,78
Prijssubsidies (exclusief huurverlagende subsidies)	0,73	0,33	0,86	0,48	0,65	0,82	1,32	1,04
Sociale voorzieningen, emigratie en volksgezondheid	3,14	3,29	3,30	3,53	3,38	3,45	2,53	2,46
Volkshuisvesting	0,47	0,33	0,71	0,90	0,90	0,94	1,02	2,76
Diensten van algemene aard	0,87	1,14	1,15	1,12	1,33	1,38	1,57	1,23
Niet toegerekende uitgaven voor pensioenen en wachtgelden	0,45	0,45	0,40	0,46	0,43	0,40	1,22	0,86
Nationale schuld	4,36	4,23	3,71	4,61	3,20	2,94	2,75	2,53
Algemene uitkeringen aan provinciën en gemeenten	0,90	—	—	—	—	—	—	—
Herstel van oorlogsschade	2,35	3,21	1,56	1,28	2,27	1,08	0,72	0,44
Uitgaven, verband houdende met de watersnood	—	—	1,90	1,06	0,61	0,33	0,10	—
Vergoeding aan provinciën en gemeenten voor de derving van inkomsten als gevolg van de verlaging van de personele belasting en de grondbelasting	—	—	—	—	0,13	0,24	0,20	0,20
Totaal exclusief afschrijvingen	27,96	26,83	27,70	27,39	27,33	26,88	26,66	26,13
Afschrijvingen	0,50	0,49	0,49	0,47	0,47	0,51	0,18	0,17
Totaal-Generaal	28,46	27,32	28,19	27,86	27,80	27,39	26,84	26,30

UITGAVEN GEHELE DIENST

(in miljoenen guldens)

Onderwerpen van Staatszorg	1951	1952	1953	1954	1955	Vermoedelijk beloop 1956	Vermoedelijke uitkomsten 1957	Ontwerpbegroting 1958
Defensie	1.099,4	1.346,3	1.369,2	1.646,0	1.736,0	1.842,3	1.875,0	1.779,0
Buitenlandse betrekkingen	52,5	54,7	80,8	81,5	88,3	112,4	132,2	149,9
Overzeese rijksdelen	27,9	82,6	24,6	41,9	106,8	100,1	96,7	91,0
Politie en justitie	293,4	210,9	439,8	229,5	294,7	279,9	320,6	311,9
Onderwijs en cultuur	424,6	480,7	535,9	623,5	727,1	917,8	1.134,2	1.194,4
Waterstaat	195,2	213,4	209,3	266,9	336,9	395,3	462,5	481,6
Verkeer	499,2	151,2	164,2	178,9	225,3	285,7	248,5	225,7
Handel en nijverheid	168,7	134,1	132,4	176,7	176,5	218,1	163,8	111,7
Land- en tuinbouw, veeteelt en visserij	111,8	157,7	137,4	149,3	185,5	215,4	249,7	242,9
Prijssubsidies (exclusief huurverlagende subsidies)	143,1	67,0	187,7	117,1	173,4	234,4	407,1	326,0
Sociale voorzieningen, emigratie en volksgezondheid	613,5	673,4	721,6	858,8	906,0	994,6	776,8	770,2
Volkshuisvesting	91,2	135,0	155,8	218,4	241,1	270,5	313,8	867,2
Diensten van algemene aard	171,7	231,4	251,7	271,6	355,8	393,5	482,4	385,5
Niet toegerekende uitgaven voor pensioenen en wachtgelden	88,2	91,3	86,3	111,2	116,6	114,0	374,4	270,9
Nationale schuld	853,2	866,2	812,3	1.121,6	858,1	838,9	845,3	795,0
Algemene uitkeringen aan provinciën en gemeenten	176,0	—	—	—	—	—	—	—
Herstel van oorlogsschade	459,3	591,8	341,5	311,0	610,5	309,6	220,9	139,5
Uitgaven, verband houdende met de watersnood	—	—	416,2	256,5	164,9	94,2	30,0	—
Vergoeding aan provinciën en gemeenten voor de derving van inkomsten als gevolg van de verlaging van de personele belasting en de grondbelasting	—	—	—	—	36,1	69,9	61,0	63,5
Totaal exclusief afschrijvingen	5.468,9	5.487,7	6.066,7	6.660,4	7.339,6	7.676,6	8.194,9	8.205,9
Afschrijvingen	98,0	100,0	107,0	113,0	125,0	146,0	54,0	54,0
Totaal-Generaal	5.566,9	5.587,7	6.173,7	6.773,4	7.464,6	7.822,6	8.248,9	8.259,9

Nieuw-Zeeland

Premier afgetreden —

De eerste-minister van Nieuw-Zeeland, *Sidney George Holland*, heeft op 19 september wegens zijn slechte gezondheidstoestand ontslag genomen.

Hij was van plan pas aan het einde van de huidige regeringsperiode, in oktober a.s., ontslag te nemen.

Holland wordt opgevolgd door de plaatsvervangende leider van de nationale partij en vice-premier Keith Holyoake. Holland is 63 jaar.

Perzië

De naam Perzië —

De regering in Teheran heeft op 17 sept. het verbod op het gebruik van de naam „Perzië", dat de vader van de huidige sjah, Reza Sjah, indertijd afkondigde, ingetrokken. De oude sjah had indertijd ook de buitenlanders gevraagd „Iran" i.p.v. „Perzië" te zeggen, doch de regering laat nu het gebruik van beide namen toe, omdat buitenlanders nogal eens „Iran" met „Irak" verwarren.

Polen

Atoomwapens bij manoeuvres —

Het Poolse persagentschap berichtte op 20 sept., dat Poolse troepen bij de herfstmanoeuvres, die op 15 september zijn geëindigd, atoomwapens hebben gebruikt.

De manoeuvres zouden hebben bewezen, dat de militaire waarde van het Poolse leger is verbeterd en dat dit leger bij machte is het land te verdedigen en de taak te vervullen, die het pact van Warschau aan Polen oplegt.

Vertegenwoordigers van de overige ondertekenaars van dit verdrag en van de legers van „bondgenoten en bevriende landen" hebben aan de manoeuvres deelgenomen.

San Marino

Politieke crisis in San Marino —

In het republiekje San Marino op het Italiaanse schiereiland is een crisis uitgebroken. De twee heersers, die de titel kapitein-regent dragen, hebben op 19 sept. het parlement ontbonden, vijf minuten voor het bijeen zou komen om hun opvolgers voor het komende halfjaar te kiezen.

In de Grote Raad, het parlement van San Marino, bezit de uit christen-democraten, sociaal-democraten en onafhankelijke socialisten bestaande oppositie sedert kort de meerderheid. In juni vormden vijf communisten en linkse socialisten een onafhankelijke groepering en op 18 sept. liep nog een lid naar de oppositie over. De communisten en linkse socialisten bezitten nu nog slechts 29 van de 60 parlementszetels.

De kapiteins-regenten hebben nu dus echter het parlement ontbonden, omdat de niet-communistische oppositie zich opmaakte de regering over te nemen.

Sowjet-Unie

Zwarte handel —

Het presidium van de opperste Sowjet van de Russische federale republiek — de grootste republiek van de Sowjet-Unie — heeft, naar radio-Moskou op 13 sept. berichtte, een decreet uitgevaardigd, dat voorziet in het opleggen van gevangenisstraffen en boeten voor mensen, die zich bezighouden met zwarte handel op kleine schaal.

Volgens radio-Moskou gaat het hier om Russen, die clandestien kleine hoeveelheden voedsel, verbruiksgoederen, bioscoop- en theaterkaartjes, boeken enz. verkopen, met het doel winst te maken.

Bij de eerste overtreding kunnen gevangenisstraffen van 3 tot 15 dagen of boeten van maximaal omstreeks 450 gulden worden opgelegd.

Bij een volgende overtreding kan de gevangenisstraf verhoogd worden tot een jaar en de boete tot ongeveer 1800 gulden. Bovendien kan dan dwangarbeid van maximaal één jaar worden opgelegd. De vonnissen zullen direct worden uitgevoerd. Er bestaat geen recht van beroep.

Tsjecho-Slowakije

Bevolking —

Tsjecho-Slowakije telde, aldus *AFP*, op 31 december 1956 13.292.000 inwoners. Op 31 december 1955 bedroeg dit aantal 13.164.009 inwoners, waarvan 8.774.982 Tsjechen; 3.632.094 Slowaken; 398.137 Hongaren; 165.167 Duitsers; 79.940 Polen; 73.840 Russen en Oekrainers en 39.849 personen van andere oorsprong.

Ver. Staten

Diversen —

Inflatiebestrijding — Naar Ass. Press (15-9) berichtte, is te Washington de instelling bekend gemaakt van een strategische raad van de regering ter bestrijding van inflatie in Amerika, die president Eisenhower „ons belangrijke binnenlandse probleem" heeft genoemd. Zitting in de raad hebben: William M. Martin jr., voorzitter van de Federal Reserve Board; Raimond J. Saulnier, voorzitter van de presidentiële raad van economische adviseurs en dr. Gabriel Hauge, bijzondere assistent van Eisenhower voor economische zaken. Bij sommige gelegenheden kunnen ook andere autoriteiten geraadpleegd worden.

Wereldoorlog II

Dodencijfer Hirosjima —

Het bestuur van de Japanse stad Hirosjima heeft, aldus het *Alg. Handelsblad* (16-9) verklaard dat het redenen heeft om aan te nemen dat de Amerikaanse atoombom, die in augustus 1945 boven deze plaats werd uitgeworpen, aan 240.000 en niet aan 79.000 personen, zoals tot nu toe werd verondersteld, het leven heeft gekost. Een woordvoerder van het stadsbestuur verklaarde dat het getal 79.000 was gebaseerd op onvolledige politiecijfers. Volgens een recent, door een der stedelijke autoriteiten ingesteld onderzoek heeft de bom aan 70.000 militairen en 170.000 burgers het leven gekost. Voorts werden meer dan vijftigduizend personen ernstig en tienduizend licht gewond, terwijl er 6783 vermisten waren.

Geestelijk Leven

Hervormde Kerk en Humanistisch Verbond over kunstmatige inseminatie —

Nadat de Generale Synode der Ned. Herv. Kerk zich in haar zittingen van juli jl. beraden had over een aan haar voorgelegd rapport over de kunstmatige inseminatie bij de mens, is dit rapport op 28 aug. ter publikatie vrijgegeven, nadat de in de synode gemaakte opmerkingen bij het ontwerp daarin zijn verwerkt. De beschouwingen van het rapport, dat opgesteld is door een commissie waarvan de arts dr. *A. Hymans* voorzitter was, worden volgens *ANP* samengevat in de volgende conclusies:

1) In het algemeen is binnen het huwelijk kunstmatige inseminatie met sperma van de echtgenoot niet ongeoorloofd; 2) de kunstmatige inseminatie met sperma van een ander dan de echtgenoot moet veroordeeld worden als in strijd met het wezen van het huwelijk naar Gods wil; 3) deze vorm van inseminatie moet veroordeeld worden omdat de gehoorzaamheid tegen God en de verantwoordelijkheid, die de ene mens tegenover de ander draagt, onmogelijk tot haar recht kunnen komen;

4) deze vorm van inseminatie moet veroordeeld worden omdat de verhouding van de gehuwden tot elkander en van de „ouders" tot het kind verstoord wordt; 5) deze vorm van inseminatie moet veroordeeld worden, omdat zij betekent ongehoorzaamheid aan God van de kant van degene, die zijn zaad laat gebruiken; 6) het is gewenst, dat onderzocht wordt of deze vorm van inseminatie door de wet dient te worden verboden, dan wel anderszins maatregelen moeten worden genomen, opdat het waarachtige menszijn worde beschermd en het zedelijk besef worde gevormd.

Humanistisch Verbond

Naar aanleiding van het feit, dat de Tweede Kamer bij de beraadslagingen over een nieuw Burgerlijk Wetboek problemen behandelde die de kunstmatige inseminatie bij de mens raken, heeft het Humanistisch Verbond zich tot de leden van de Kamer gewend met een nota, die kan worden beschouwd als een voorlopige bepaling van het standpunt van het dagelijkse bestuur van het verbond.

In deze nota bespreekt het bestuur de medische, de juridische en de ethische zijde van het vraagstuk en komt volgens *ANP* (6-9) tot de volgende conclusie:

Ondanks eventuele medisch-psychologische bezwaren is er toch geen reden om kunstmatige inseminatie bij de mens zonder meer af te wijzen. Het overwegen van alle omstandigheden kan ertoe leiden, dat in bepaalde gevallen de vraag of de toepassing van kunstmatige inseminatie bij de mens aanvaardbaar is, bevestigend beantwoord kan worden.

Tegenover de mening, dat het gewenst zou zijn nieuwe strafrechtelijke bepalingen uit te vaardigen tegen hen die medewerken aan de toepassing van kunstmatige inseminatie dient gesteld te worden, dat dusdanige algemene maatregelen tegen kunstmatige inseminatie ongewenst zijn, dat voorshands generlei bepalingen nodig lijken en eventueel regelingen ter zake van de kunstmatige inseminatie slechts zouden mogen omvatten:

a. verplichting tot registratie, met een omschrijving onder welke omstandigheden en aan wie inzage van de geregistreerde gegevens zal kunnen worden gegeven;

b. waarborgen om lichtvaardige toepassing van kunstmatige inseminatie te voorkomen.

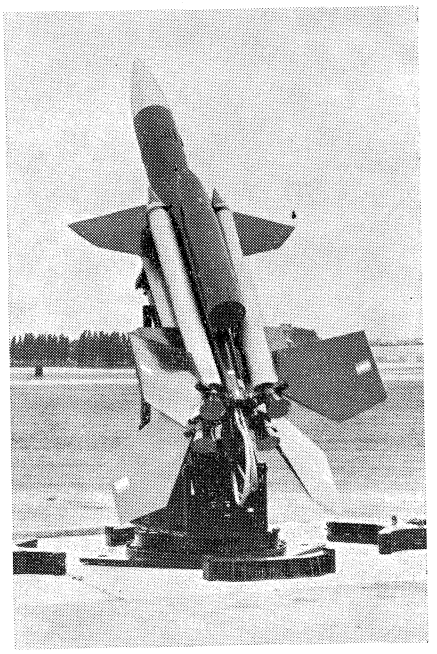
De Wereldraad van Kerken en het communisme —

Dr. *W. Visser 't Hooft,* secretarisgeneraal van de Wereldraad van Kerken, heeft volgens *United Press/ NRC* (26-8) te Chicago gezegd dat de kracht van het christendom en de wereldopinie wellicht wijzigingen zullen veroorzaken in de communistische regimes. „Al zulke bewegingen neigen ertoe, zich aan de werkelijkheid aan te passen", aldus dr. Visser 't Hooft. „De communistische regimes hechten waarde aan de openbare mening in het Westen en de leiders van deze regimes zijn verdeeld in hun oordeel over de godsdienst". Dr. Visser 't Hooft schatte dat 15 tot 20 miljoen mensen in de communistische landen behoren tot de denominaties welke in de Wereldraad van Kerken vertegenwoordigd zijn. „Daarom staan de communistische regeringen niet onverschillig tegenover de houding van de Wereldraad te hunnen opzichte."

Dr. Visser 't Hooft sprak zich uit voor het onderhouden van contact, bijvoorbeeld door „volwassen reizigers". Dit contact zal het Westen in staat stellen de positie van christenen achter het IJzeren Gordijn te versterken en de mensen daar te steunen die zijn gaan twijfelen aan de wijsheid van hun communistische leiders.

Wetenschap en Techniek

De „bloedhond" —

In Engeland is de produktie ter hand genomen van een nieuw geleid projectiel, dat door de Britse luchtmacht zal worden gebruikt bij de afweer van vijandelijke vliegtuigen. Het projectiel, de "Bloodhound", is voorzien van radar.

Diversen —

Primaat van Griekenland — De Grieks-orthodoxe primaat van Griekenland, aartsbisschop Dorotheos, is op 26 juli op 68-jarige leeftijd overleden. Op 7 augustus is bisschop Theoclitos van Achaia tot primaat van Griekenland gekozen. De nieuwe primaat is volgens Reuter een krachtig voorstander van de beweging, die aansluiting van Cyprus bij Griekenland voorstaat. Als primaat is hij automatisch voorzitter geworden van het Pan-Hellenistische comité, dat de Griekse Cyprioten in hun strijd steunt.

Europese alliantie ICCC — Op een te Hillerd (Denemarken) gehouden Scandinavische Evangelische Conferentie is volgens Trouw (10-8) besloten tot oprichting van een Europese alliantie der ICCC (International Council of Christian Churches). De uitvoerende raad van de alliantie zal bestaan uit vertegenwoordigers van de diverse afdelingen. Secretaris van de nieuwe Europese alliantie is ds. J. C. Maris te Amsterdam.

Mgr. R. Knox — Mgr. Ronald Knox, die o.a. door zijn bijbelvertaling in de Engelssprekende wereld bekend is geworden, is op 24 augustus te Mells (Somerset) op 69-jarige leeftijd overleden. Hij was geestelijke van de Anglicaanse kerk voordat hij in 1917 rooms-katholiek werd.

Hongarije — De Hongaarse regering heeft bepaald, dat het decreet van het Vaticaan, dat Hongaarse geestelijken verbiedt lid van het parlement te zijn (zie 13496), niet gepubliceerd of nagekomen mag worden. De drie r.k. geestelijken die parlementslid zijn, behouden hun zetel. Het Hongaarse episcopaat heeft dit aanvaard, zo heeft het hoofd van het Hongaarse bureau voor kwesties van kerk en staat, Janos Horvath, tegenover Reuter (13-9) verklaard. Horvath verwierp het decreet als „politieke druk" en „grove inmenging in de Hongaarse binnenlandse aangelegenheden".

Paus Pius XII tot Jezuïeten — Absolute gehoorzaamheid, strenge discipline, een krachtige houding van de superieuren, sobere levenswijze, afzien van alle overbodigheden zoals roken, en armoede zijn de richtlijnen, die paus Pius XII de afgevaardigden van de orde der Jezuïeten, die te Rome in buitengewone vergadering bijeenzijn, op een ontvangst heeft voorgehouden. De Paus herinnerde er aan, dat de bestuursvorm van de orde „monarchaal" is en dat de algemene vergadering niet de macht heeft deze te wijzigen. Het gezag van de generale overste, dat de spil van de orde is, moet intact gehouden worden, aldus de Paus, die er

tevens op aandrong niet toe te geven aan een streven naar vrij onderzoek, waarbij men zelfs maatregelen van de H. Stoel aan zijn eigen oordeel zou onderwerpen.

Kerken in VS — Volgens het jaarboek van de nationale raad van kerken in de Ver. Staten waren er in 1956 60.148.980 protestanten in de VS, een aantal dat, vergeleken met 1955, met 1.700.000 toegenomen is. De r.k. kerk telde in 1956 1.167.204 leden meer dan in 1955. Er waren in 1956 34.536.850 rooms-katholieken. Het aantal Joden in de Ver. Staten bleef gelijk nl. 5.500.000. In het jaarboek wordt ook nog meegedeeld, dat 62% van de Amerikanen in 1956 tot een kerkgenootschap behoorde; een eeuw geleden bedroeg dit percentage 20.

Kunst

Diversen —

Alfred Neugebauer † — De Oostenrijkse toneelspeler Alfred Neugebauer, een voor-aanstaande figuur van het Burgtheater, is op 14 sept. — 69 jaar oud — overleden.

Sam van Beek † — Op 79-jarige leeftijd is op 19 sept. de schilder Sam van Beek in zijn geboortestad Amsterdam overleden. Hij was vooral een bekwaam aquarellist.

Rembrandt-prijs — Aan de Amsterdamse schilderes Coba Ritsema is de Rembrandtprijs voor de schilderkunst toegekend. Deze (vijfjaarlijkse) prijs is ingesteld door de stad Leiden.

TEKSTEN

UITTREKSELS EN COMPLETE TEKSTEN (VERTALINGEN) VAN BELANGRIJKE WETTEN, REDEVOERINGEN, VERDRAGEN ENZ

De Troonrede —

In een verenigde vergadering van de beide Kamers van de Staten-Generaal, gehouden in de Ridderzaal te 's-Gravenhage, heeft koningin Juliana op 17 september de gewone zitting van de Staten-Generaal 1957-'58 geopend met het uitspreken van de volgende Troonrede:

Leden der Staten-Generaal,

Een zeer bewogen jaar ligt achter ons. De internationale spanningen duren onverminderd voort. In onze nationale economie is het evenwicht verbroken.
Terwijl de nationale welvaart en de werkgelegenheid op een hoog peil zijn gebleven, geven de vermindering van de deviezenreserve en de ontwikkeling op de kapitaalmarkt reden tot ernstige bezorgdheid. Hierin komt tot uiting, dat de bestedingen aan consumptie, investeringen en overheidsuitgaven te zamen het nationale inkomen overtreffen.
De genomen maatregelen hebben het beoogde doel nog niet bereikt. Ten dele omdat zij eerst geleidelijk hun werking kunnen doen gevoelen, anderdeels omdat blijkens de thans beschikbare gegevens dieper ingrijpen noodzakelijk is.
Ons volk kan zonder twijfel de gerezen moeilijkheden te boven komen. Het zal zich daartoe bewust moeten zijn van de ernst van de situatie en aan een reële beperking van de bestedingen moeten meewerken. Dit geldt zowel voor de consumptieve uitgaven van de bevolking als voor de uitgaven van het bedrijfsleven en de overheid. De regering harerzijds is vast besloten zodanige maatregelen te treffen of te bevorderen, dat het evenwicht in de verhoudingen en het vertrouwen in de financiële en monetaire situatie worden hersteld.

Dit beleid drukt zijn stempel op de rijksbegroting voor 1958. Een beperking van uitgaven is op vele punten tot stand gebracht. Daarnaast is afgezien van tal van nieuwe plannen. Bovendien moet het rijk in zijn financieel beleid rekening houden met de zeer grote moeilijkheden, die de gemeenten ondervinden bij de financiering ook van de meest dringende kapitaaluitgaven. Daarom acht de regering het voor een gezonde en ongestoorde financiering van de woningbouw noodzakelijk met ingang van het komende jaar weder over te gaan tot het verstrekken aan de gemeenten van voorschotten ten behoeve van de woningwetbouw ten laste van 's rijks kas. Onder de tegenwoordige omstandigheden kunnen de gemeenten de verantwoordelijkheid voor de financiering van deze bouw niet blijven dragen.
Het rijk zal er zich voorts vooral ter wille van de gemeenten van moeten onthouden voor zijn eigen uitgaven een beroep te doen op de kapitaalmarkt. Het is om deze reden, dat de begroting zodanig is opgesteld, dat de financiering van de gehele dienst is gewaarborgd zonder een dergelijk beroep.
Teneinde dit mogelijk te maken acht de regering naast beperking van de overheidsuitgaven een tijdelijke verhoging nodig van de omzetbelasting op personenauto's en motorrijwielen, op televisietoestellen en op sigaretten. Bovendien zal de opschorting van de investeringsaftrek in 1958 moeten voortduren en zal een tijdelijke heffing van opcenten op de vermogensbelasting worden voorgesteld. Deze maatregelen leveren tevens een bijdrage tot de beperking van de bestedingen.

Verdere verhoging van de uitvoer vraagt bijzondere aandacht. Ter wille hiervan is het nodig te waken tegen het ongunstiger worden van onze concurrentiepositie op de internationale markt. Grote voorzichtigheid bij het nemen van maatregelen, die tot verhoging der produktiekosten kunnen leiden, is geboden. Zolang de huidige toestand voortduurt, zullen bedrijfsleven en overheid zich ten aanzien van de ontwikkeling van het loonpeil de grootst mogelijke beperking moeten opleggen.
Mede met het oog hierop moet de prijsstabilisatiepolitiek in overleg met het bedrijfsleven onverflauwd worden voortgezet. Het prijsbeleid en het mededingingsbeleid zullen ook moeten bevorderen, dat kostenverlagingen zoveel mogelijk in de prijzen doorwerken.
Het is dringend noodzakelijk de besparingen op te voeren onder inschakeling van zo breed mogelijke lagen der bevolking. Voorstellen ter bevordering van de bezitsvorming zullen u in het komende zittingsjaar bereiken.
Voor landbouwprodukten vertoont de ongunstige verhouding van vraag en aanbod op de wereldmarkt geen verbetering. Zij lijkt zelfs van structurele aard te worden. Voortgebouwd zal worden op de grondslag, welke de regering het afgelopen jaar heeft gelegd. In dit verband zullen de vraagstukken van de totale omvang van de produktie en van de verbetering van de bedrijfsstructuur de bijzondere aandacht vragen.

De strijd tegen de woningnood blijft nog steeds de meest dringende taak bij de voorziening in de behoeften van ons volk. Mede dank zij de gunstige weersomstandigheden in het begin van het jaar, zal in 1957 een groter aantal woningen gereedkomen dan in enig voorgaand jaar het geval was. Verwacht mag worden, dat meer dan 80.000 woningen aan de woningvoorraad zullen worden toegevoegd. Het streven van de regering blijft, ook in het komende jaar, gericht op een — binnen het kader van de bestaande mogelijkheden — zo groot mogelijke woningbouw. Het is haar voornemen de financiering van 40.000 woningwetwoningen mogelijk te maken. Ter betere aanpassing van de rijkssteun aan de werkelijke behoeften en ter stimulering van de bouw van particuliere woningen met een redelijke huurprijs is een wijziging van de premie- en bijdrageregeling woningbouw-1953 tot stand gebracht. Verwacht wordt, dat mede dank zij deze maatregel met de bouw van 40.000 particuliere woningen zal worden aangevangen.
Teneinde een begin te maken met de consolidatie van de te hoog opgelopen vlottende schuld der gemeenten en van de schulden, die moeten worden aangegaan, in het bijzonder voor de nog dit jaar ondernomen woningbouw, zal de regering haar medewerking verlenen aan een binnenkort door de Bank voor Nederlandsche Gemeenten tegen marktvoorwaarden uit te geven woningbouwlening.
Maatregelen zijn in voorbereiding om het vrijwillig beschikbaar stellen van ruimte voor inwoning sterker aan te moedigen. De mogelijkheden tot het verlenen van een bijdrage in de kosten van noodzakelijke voorzieningen aan de woningen zullen worden verruimd.

De samenwerking tussen Nederland, Suriname en de Nederlandse Antillen in de geest van het Statuut heeft de voortdurende aandacht der regering. Na ontvangst van een binnenkort te verwachten advies van de commissie tot herziening van de staatsinrichting van Nederlands Nieuw-Guinea, hoopt de regering aan de Staten-Generaal te kunnen aanbieden een ontwerp van wet tot partiële herziening van de bewindsregeling Nieuw-Guinea, dat een ruimer uitzicht zal bieden voor de politieke ontwikkeling van dat gebied.
In de samenwerking tussen de vrije landen wordt een nieuw perspectief geopend door de ondertekening van verdragen betreffende een Europese economische gemeenschap en een Europese gemeenschap voor atoomenergie, alsmede door de tussen de regeringen der drie Beneluxlanden bereikte overeenstemming over het verdrag inzake de economische unie. De behandeling van de drie hiermede samenhangende wetsontwerpen zal in de komende zitting veel van uw aandacht vragen.
Het levensbelang van de Noordatlantische verdragsorganisatie voor de vrije wereld blijft ook van ons land een redelijke defensiebijdrage eisen. In de Verenigde Naties zal de regering haar steun verlenen aan elk oprecht streven naar politieke ontspanning, herstel van onrecht en bevordering van de vrede.
Nauwere Europese samenwerking maakt het ons te meer tot plicht in eigen land verhoudingen te scheppen, die Nederland in internationaal verband een goede en sterke partner doen zijn.

Teneinde de aandacht geconcentreerd te houden op de vraagstukken, die op het ogenblik centraal staan, spreek ik thans niet tot u over tal van andere onderwerpen, die nochtans in het komende zittingsjaar veel van uw werkkracht zullen vragen.
Beperking op velerlei gebied, waarbij de regering er intussen naar streeft het meest essentiële te ontzien, mag niet het laatste woord zijn.
Een positief gerichte inspanning, zowel ter vergroting van de nationale produktie als ter versterking van de geestelijke en maatschappelijke krachten, zal nieuwe en ruimer mogelijkheden moeten openen.
Terugziende op hetgeen ons volk na de oorlog onder veel moeilijker omstandigheden heeft gepresteerd vertrouw ik, dat het ook thans de zelfbeheersing en de kracht zal weten op te brengen, noodzakelijk voor herstel en voor nieuwe vooruitgang.
Moge God u sterken bij de verantwoordelijke taak waartoe gij weder zijt geroepen.
Hiermede verklaar ik de gewone zitting der Staten-Generaal geopend.

MENINGEN

De Troonrede

Het Algemeen Handelsblad (lib., 17-9) concludeeert: „Zo geeft deze Troonrede alles tezamen, zoals het voor een nuchter volk betaamt, blijk van werkelijkheidszin. Al heeft de eindeloze kabinetscrisis van 1956 gemaakt, dat de vereiste soberheid in sterk vertraagd tempo volledig aan de orde komt, toch maakt tenminste deze Troonrede een geenszins slechte indruk".

De Maasbode (kath., 17-9): „Dit jaar geen „catalogus" van departementaal mengelwerk, zoals een lange Troonredetraditie wilde. De volle nadruk valt op wat op dit moment voor ons land het zwaarst weegt: onze bezorgdheid wekkende financieel-economische situatie. Het karakter van de Troonrede heeft daardoor, vanuit psychologisch standpunt bezien, een zeer toe te juichen verbetering ondergaan".

De Nieuwe Rotterdamse Courant (lib., 17-9): „Na de lege Troonrede van verleden jaar.... is ditmaal in de Ridderzaal wederom een Troonrede met inhoud uitgesproken.... Wanneer de regering aan het doelbewuste beleid dat zij thans heeft uitgestippeld, krachtig vasthoudt en, waar nodig, op dezelfde duidelijke wijze als in deze Troonrede geschied is, dit beleid blijft verdedigen en uitdragen, zal zij de inspirerende leiding kunnen geven, zonder welke onze democratische samenleving niet de thans meer dan ooit vereiste kracht kan ontplooien".

Het Parool (soc., 17-9) noemt de Troonrede „een nuchter, zakelijk, maar toch ook wel kloek stuk". Ondanks een aantal vraagtekens is de eindindruk van het blad, „dat hier een kabinet aan het woord is, dat weet wat het wil en waar het op aanstevent".

De Telegraaf (neutr., 18-9): „De Troonrede is dit jaar een leesbaar staatsstuk geworden. De dorre opsomming, waartoe elk departement naarstiglijk zijn bijdrage placht te leveren, is vervangen door een beschouwing, waarin de aandacht geconcentreerd wordt op de hoofdpunten".

Trouw (prot.-chr., 17-9): „De Troonrede.... geeft zowel door de inhoud als door stijl en compositie er blijk van dat de moeilijke vraagstukken waarvoor de regering zich in monetair, financieel en economisch opzicht ziet geplaatst, haar zeer intensief hebben beziggehouden en dat de oplossing daarvan haar in overwegende mate heeft beheerst".

Volgens De Tijd (kath., 17-9) biedt de Troonrede „geen bijzondere verrassingen". „De Troonrede geeft blijk van een, ondanks de bestaande zorgen, levend vertrouwen in de bereidheid van ons volk, dat grotere moeilijkheden heeft weten te overwinnen, tot het brengen van de onontkoombare offers, vooral ter bestrijding van volksvijand nummer een: de woningnood en het herstellen van het geschokte evenwicht onzer nationale economie".

Het Vaderland (lib., 17-9): „De Troonrede.... is er alleszins toe geschikt herinneringen op te roepen aan het „Crisiskabinet" dat Colijn in 1933 heeft gevormd. In de tweede zin van deze Troonrede ligt nl. de sleutel van het komende beleid opgesloten: in onze nationale economie is het evenwicht verbroken. Uit de gehele Troonrede blijkt.... duidelijk, dat herstel van dit evenwicht het primaire doel, het allesbeheersende streven van de regering zal zijn".

De Volkskrant (kath., 18-9): „De Troonrede wordt het best geschetst als een beroep op ons volk om de regering te steunen bij een beleid dat er op gericht is met tijdelijke beperkingen de weg vrij te maken voor nieuwe welvaart".

Het Vrije Volk (soc., 17-9): „De regering heeft met dit program haar deel aan de bestedingsbeperking ruimschoots geleverd. Maar er zijn bij deze beperking drie partijen betrokken: de overheid, het bedrijfsleven en de consument. De vraag is wat de beide andere partners, het bedrijfsleven en de consument, vrijwillig zullen doen, voor zover zij niet door overheidsmaatregelen tot het dragen van hun deel van de lasten worden gedwongen".

De Miljoenennota

Het Algemeen Handelsblad (lib., 17-9): „Op grond van minister Hofstra's eerste Miljoenennota moeten wij zeggen, dat hij er in geslaagd is een begroting samen te stellen, waarvan de financiering althans voldoet aan het thans ook onontkoombaar criterium, dat er geen inflatoire werking van zal uitgaan".

De Maasbode (kath., 17-9): „De begroting zal voor iedereen een verrassing zijn en wel een aangename verrassing.... Het beeld, dat de begroting 1958 biedt, is gunstiger dan dat van de begroting 1957. Een vergelijking van het nadelige saldo van beide begrotingen geeft op het eerste gezicht tot deze conclusie weinig aanleiding. Gaat men echter na hoe het tekort ontstond, dan is de conclusie o.i. gewettigd, dat het uiteindelijk resultaat meevalt".

Volgens de Nieuwe Rotterdamse Courant (lib., 17-9) is „de conclusie gerechtvaardigd, dat de regering zich in deze nota.... terdege rekenschap heeft gegeven van de aard der moeilijkheden, waarmede Nederland op het ogenblik te kampen heeft en dat zij, zonder haar toevlucht te nemen tot drastische maatregelen, voor zover het dit budget betreft, een redelijke oplossing voor de belangrijkste vraagstukken heeft gevonden".

Het Parool (soc., 17-9) besluit: „Al met al zouden wij ons voorlopige oordeel over de miljoenennota 1958.... als volgt willen samenvatten: het is, op papier, een knap stuk werk; de tijd zal leren of het méér is dan dat!"

De Telegraaf (neutr., 18-9) ziet in de nota twee winstpunten: het rijk zal niet als inflatiefactor fungeren en de overneming door het rijk van de financiering van de bouw van woningwetwoningen.

Volgens Trouw (prot.-chr., 17-9) „kan worden gezegd dat, gezien de grote moeilijkheden waarvoor we staan, het financiële project der regering eer meevalt dan tegenvalt".

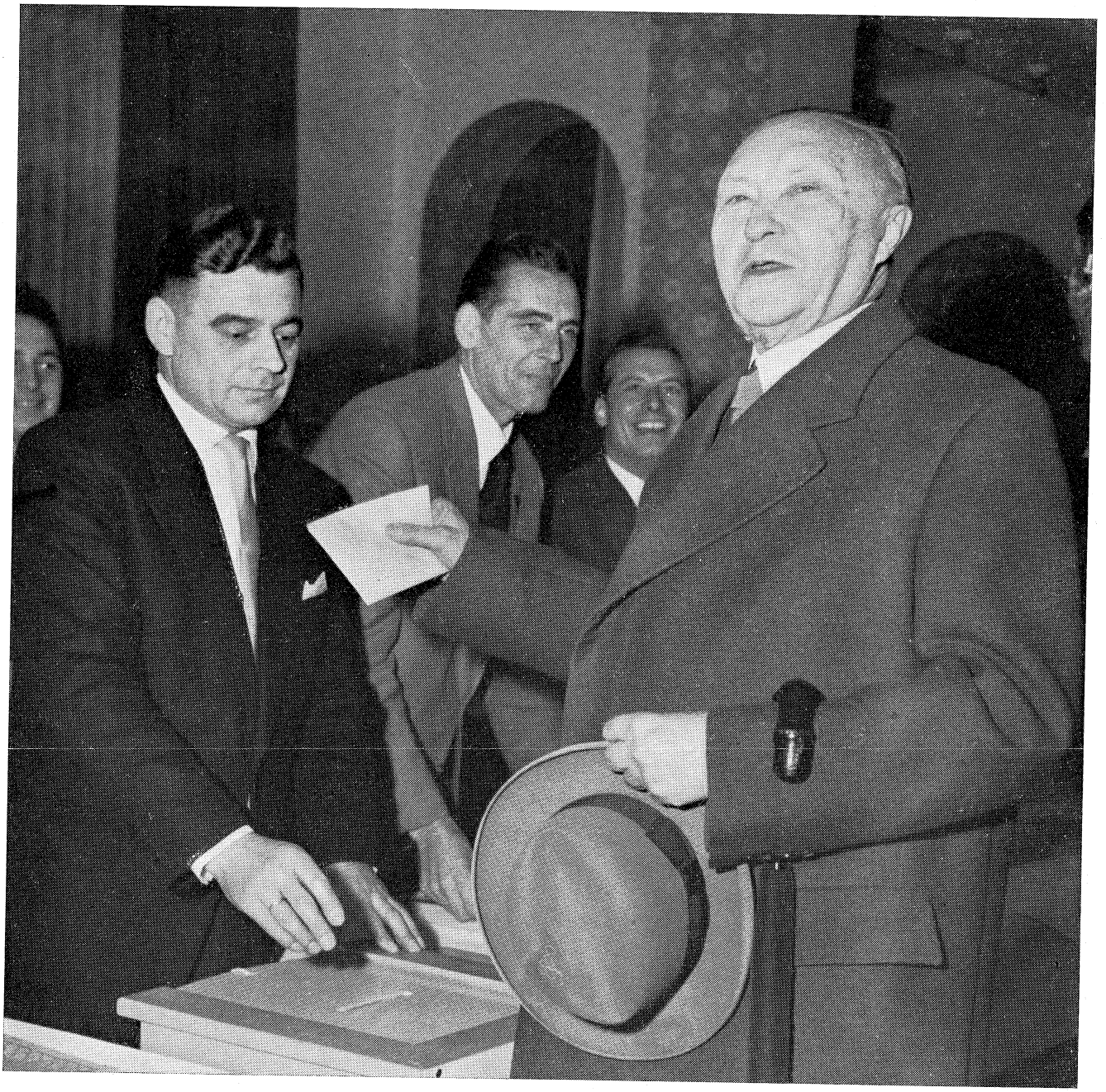
De Tijd (kath., 17-9): „Samenvattend kan gezegd worden, dat de — niet ongunstige — rijksbegroting 1958 beheerst wordt door de poging om de moeilijkheden met de financiering van de woningbouw op te lossen. De hoogte van de bestedingsbeperkende maatregelen schijnt hierop te zijn afgestemd, terwijl de keuze van deze maatregelen voorop bepaald lijkt door het psychologisch tegenwicht voor de nagestreefde loonstabilisatie".

Het Vaderland (lib., 17-9) beschouwt de begroting voor 1958 als een „meer handig en ambtelijk kundig opgesteld" stuk dan als een „krachtige deflatoire impuls. Politiek was het vermoedelijk anders niet mogelijk. De betrekkelijkheid der mogelijkheden tot conjunctuurpolitieke manoeuvres aan het einde van een hausse komt er in tot uiting".

De Volkskrant (kath., 18-9): „De regering rekent ons in de Miljoenennota voor, dat ook het rijk zijn aandeel levert aan een verder gaande beperking van de bestedingen. Het blad mist echter „een duidelijk overzicht van de bezuinigingen. Het is van wezenlijk belang voor het welslagen van de politiek van bestedingsbeperking.. dat de bijdrage van de overheid aan deze politiek voor iedereen duidelijk is. Op dit punt overtuigt de nota niet helemaal".

Het Vrije Volk (soc., 17-9): „De conclusie moet zijn, dat Hofstra met deze begroting een belangrijke bijdrage levert tot herstel van het economisch evenwicht, dat de woningbouw van een dreigende stagnatie is gered, maar dat de gemeenten.... in 1958 waarschijnlijk alleen het hoognodige kunnen ondernemen en dat de mogelijkheden in de rijksfinanciën in de eerste jaren nog wel zeer beperkt zullen blijven".

„DU CHOC DES OPINIONS JAILLIT LA VÉRITÉ"

Bondskanselier Adenauer brengt zijn stem uit in de Westduitse parlementsverkiezingen, die een grote overwinning voor hem en zijn partij, de CDU, hebben opgeleverd (*zie ook* 13495).

(foto ANP/Unce)

Staatsgreep in Thailand

Na een periode van toenemende politieke onrust en spanning, is maarschalk *Piboel Songgram,* premier van Thailand (Siam) door de voormalige minister van defensie, maarschalk *Sarit Thanarat,* afgezet. Piboel, die Thailand vele jaren als dictator heeft geregeerd, heeft het niet tot een laatste krachtmeting laten komen. Hij bleek er de voorkeur aan te geven, het land te ontvluchten, waarvoor hij trouwens ruimschoots de gelegenheid kreeg. Aangezien ook de minister van binnenlandse zaken, generaal *Phao Sriyanond,* rivaal van Sarit, er de voorkeur aan bleek te geven het land hals over kop te verlaten, verliep de staatsgreep van Sarit snel en zonder bloedvergieten. Hoewel de 52-jarige *Pote Sarasin,* voormalig ambassadeur in de Verenigde Staten en secretaris-generaal van de Zuid-Oost-Aziatische Verdrags Organisatie (ZOAVO), werd benoemd tot „tijdelijk premier", is het duidelijk, dat Sarit vooralsnog de sterke man is.

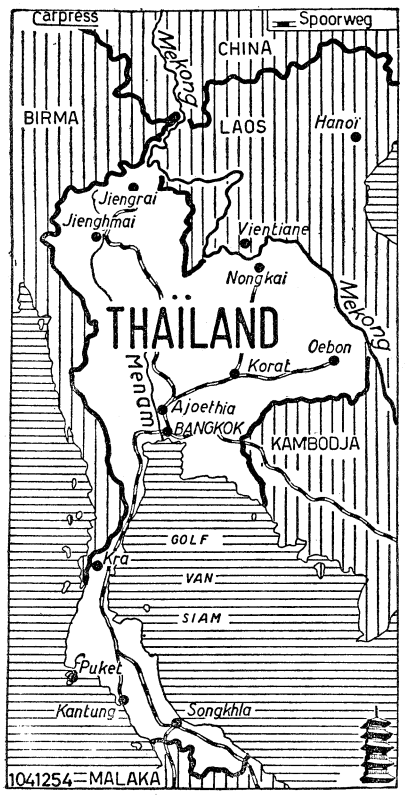
Land en volk van Thailand

Thailand is een koninkrijk in Achter-Indië, dat begrensd wordt door Birma, de Indo-Chinese staten Laos en Cambodja, de pas onafhankelijk geworden staat (dominion) Malakka, de Golf van Bengalen en de Golf van Siam.

De oppervlakte van dit tropische land bedraagt ongeveer 400.000 km², terwijl de bevolking ruim 19,5 miljoen zielen telt. De hoofdstad is Bangkok. Het hoofdbestanddeel van de bevolking wordt gevormd door

Piboel Songgram

de Thai-volken (85 à 90%), waarvan de voorouders ongeveer 7 eeuwen geleden vanuit het noorden het land binnendrongen. Zij bewonen vooral het centrale deel van het land. Hiernaast vindt men Lao-stammen (in het oosten), Shan's (in het westen). Thailand heeft voorts belangrijke minderheden van Chinezen (vooral economisch belangrijk), Indiërs en Maleiers.

De bevolking is overwegend boeddhistisch (95%). Er is een omvangrijke en invloedrijke groep boeddhistische priesters. In vergelijking met andere Aziatische landen is Thailand tamelijk welvarend. Het voornaamste middel van bestaan is rijst, waarvan grote hoeveelheden worden uitgevoerd. Andere belangrijke produkten zijn: hout en non-ferro-ertsen. Er bestaan vrij grootscheepse ontwikkelingsplannen, maar voor de verwezenlijking hiervan is het land vrijwel geheel afhankelijk van het buitenland (de Verenigde Staten).

Van absolute tot constitutionele monarchie

Eerst in de 19de eeuw werd Thailand opengesteld voor handel en andere contacten met het Westen (Europa en de Verenigde Staten). In twee conventies (1896 en 1904) verklaarden Engeland en Frankrijk zich bereid het land te beschouwen als een neutrale zone tussen hun respectieve bezittingen in Birma (Engeland) en Indo-China (Frankrijk). Het bleef zo onafhankelijk, al moest het bepaalde grensstreken aan deze koloniale landen afstaan*).

Tot 1932 werd Thailand geregeerd als een absolute monarchie. In dat jaar dwong een groep modernistische leger-officieren, met steun van wat men de opkomende middenstand en intelligentsia kan noemen, koning *Prajadhipok* een constitutie af te kondigen.

Bij deze constitutie werd een voor de helft door de kroon benoemd en voor de andere helft gekozen parlement ingesteld en een verantwoordelijke regering. Koning Prajadhipok deed in 1935 afstand van de troon ten gunste van zijn zoon *Ananda Mahipol* (geb. 1925). Aangezien deze minderjarig was, werd maarschalk Piboel Songgram, een der genoemde officieren, benoemd tot regent. In feite werd hiermede een militaire dictatuur ingesteld. Een dictatuur die er inmiddels op gericht was van Thailand een meer moderne staat te maken.

Wereldoorlog II

De Japanners waren er in deze jaren op uit — en met succes — invloed te krijgen in Thailand, ten

(Zie vervolg pag. 13529)

Sarit Thanarat

Weekblad

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

België — 22 sept. De Belgische Socialistische Partij huldigt te Brugge eersteminister A. van Acker wegens diens 60ste verjaardag. — **25 sept.** De voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, Kamiel Huysmans (86 jr.) in het huwelijk getreden met mevr. I. Smissen (34 jr.).

Cyprus — 22 sept. De Amerikaanse ambassadeur te Athene, G. Allen, heeft verklaard dat de Ver. Staten niet zullen ingaan op een eventueel verzoek der VN om als tijdelijke oplossing i.z. Cyprus een trustschap over het eiland te vestigen.

Duitsland (West) — 21 sept. Bertha Krupp von Bohlen und Halbach (72 jr.) overleden. — **24 sept.** De kolenmaatschappijen in het Ruhr-gebied hebben besloten met ingang van 1 oktober de prijs van steenkool met DM 4.70 en die van cokes met DM 6.20 per ton te verhogen.

Engeland — 24 sept. Premier Macmillan verwerpt een voorstel van Labour om het Lagerhuis vervroegd van reces te laten terugkeren ter bespreking van de economische toestand. — Op het jaarlijkse congres van de liberale partij is besloten, dat de partij bij de komende algemene verkiezingen onafhankelijk zal optreden. — **25 sept.** In een officiële verklaring over de disconto-verhoging waarschuwt het vakverbond (TUC) ervoor, dat deze maatregel tot een algemene economische terugslag en werkloosheid zal leiden. — **27 sept.** De meeste van de 4300 Britse constructiebedrijven hebben besloten de vakbondseis van een 40-urige werkweek voor drie miljoen fabrieksarbeiders af te wijzen.

Frankrijk — 22 sept. Een door premier Bourgès-Maunoury belegde bijeenkomst van partijleiders heeft overeenstemming bereikt over de raamwet voor Algerije. — **25 sept.** In de Nat. Vergadering begint debat over de raamwet voor Algerije. — **26 sept.** In Algerije is een ondergronds vakverbond ontdekt. — **27 sept.** Premier Bourgès-Maunoury stelt bij het debat over de Algerijnse raamwet de kwestie van vertrouwen.

Haïti — 22 sept. Presidentsverkiezingen.

India — 25 sept. Premier Nehroe willigt de eis van de Naga-stammen in het n.o. van het land, die een eigen staat binnen de Indiase unie wensen, in.

Indonesië — 24 sept. — De minister van arbeid, Sanjono, verklaart een algemene loonsverhoging van 20% voor de arbeiders van particuliere bedrijven „redelijk" te achten. — **25 sept.** Voor het Landgerecht te Djakarta wordt tegen de hoofdredacteur van het socialistische dagblad Pedoman, R. Anwar, een boete van Rp. 300 geëist wegens overtreding van het verbod tot publikatie van berichten over militaire aangelegenheden zonder toestemming van de militaire commandant van Djakarta. — Vice-premier dr. Leimena maakt bekend, dat de salarissen van de lagere ambtenaren met 12% en die van de hogere met 8% zullen worden verhoogd. — De Sumatraanse districten Bengkoelen en Lampong beginnen „barter"-handel.

Internationaal — 20 sept. Einde van militeraire conferentie van de ZOAVO te Bangkok — **21 sept.** De Sowjet-minister van buitenlandse zaken, Gromyko, stelt de Alg. Vergadering der Ver. Naties voor de kwestie van de kernproeven te scheiden van die der algemene ontwapening. — **22 sept.** De politieke commissie van de parlementaire vergadering der Westeuropese Unie heeft in een ontwerp-resolutie aangedrongen op steun aan Frankrijk in de Algerijnse kwestie. — **23 sept.** Het Int. Gerechtshof begint met de openbare behandeling van het geschil tussen India en Portugal over de Portugese enclaves aan de westkust van India (Goa). — De toestand in het Midden-Oosten wordt volgens radio-Moskou steeds kritieker. — Te Washington beginnen de jaarvergaderingen van de Wereldbank en het Int. Monetaire Fonds. — De Alg. Vergadering der Ver. Naties plaatst met 57—10 stemmen de Hongaarse kwestie op haar agenda. — **24 sept.** Griekenland zal niet deelnemen aan de door Roemenië voorgestelde Balkan-conferentie. — De Westelijke Grote Drie beschuldigen in nota's aan Moskou de Sowjet-regering er van, dat zij door haar wapenzendingen en propaganda-campagne de onrust in het Midden-Oosten aanwakkert. Zij verwerpen het Sowjet-voorstel van 3 sept. jl. i.z. een viermogendhedenverklaring waarbij het gebruik van geweld in het Midden-Oosten verboden wordt. — **26 sept.** D. Hammarskjoeld voor een tweede ambtstermijn van 5 jaar herkozen als secretaris-generaal van de Ver. Naties. — India dient bij de Alg. Vergadering van de VN een resolutie in, waarin gevraagd wordt om uitbreiding van de ontwapeningscommissie en van de VN-sub-commissie voor ontwapening. Verder stelt India voor een wetenschappelijke commissie in het leven te roepen, die toezicht moet houden op een verbod van proeven met kernwapens. — De vakbeweging der EGKS-landen wenst een Europese hoofdstad. — **27 sept.** De Sowjet-onderminister van buitenlandse zaken, Koeznetsow, verklaart te New York, dat de SU voorstandster is van een topconferentie over het ontwapeningsvraagstuk.

Joego-Slavië — 27 sept. De gewezen vicepresident M. Djilas, die wegens „vijandige propaganda" een gevangenisstraf uitzit, zal zich op 4 okt. voor de rechter moeten verantwoorden voor zijn anticommunistische boek „De Nieuwe Klasse".

Marokko — 28 sept. De verbannen Marokkaanse leider Abd el Krim heeft te Cairo medegedeeld, dat de Marokkaanse regering heeft besloten hem zijn verbeurd verklaarde landerijen terug te geven.

Nederland — 21 sept. Prinses Beatrix opent het kinderdorp Sint-Godelieve te Goirle. — **23 sept.** Het prijsindexcijfer van het levensonderhoud is in de periode 15 juli-15 aug. met 2 punten gestegen. — **24 sept.** Drs. A. J. van Raalte benoemd tot commissaris van Ambonezenzorg. — **25 sept.** Minister Cals installeert de commissie spreiding hoger onderwijs. — **27 sept.** Mr. dr. L. de Gou m.i.v. 16 okt. benoemd tot burgemeester van Venlo. — **28 sept.** Ten gevolge van de A-griep bedraagt het verzuim in de bedrijven 10 à 15%. — Koningin Juliana opent de spoorweg- en autotunnels onder het Noordzeekanaal bij Velsen.

Oostenrijk — 25 sept. Een commissie, die belast is met de modernisering van het Oostenrijkse strafrecht, heeft voorgesteld, dat niet in het openbaar bedreven homoseksuele handelingen van volwassenen niet meer strafbaar zullen zijn; dergelijke handelingen tegenover minderjarigen zouden echter strenger moeten worden gestraft.

Polen — 23 sept. Gedurende het eerste halfjaar 1957 zijn 59 officieren en 830 onderofficieren en manschappen uitgesloten uit de Poolse militie, daar zij als „ongewenste elementen" werden beschouwd.

San Marino — 24 sept. De christen-democratische en sociaal-democratische oppositie heeft een „tegenregering" van vijf man in het leven geroepen.

Sowjet-Unie — 24 sept. Tass meldt, dat leger en marine oefeningen hebben gehouden, waarbij kernwapens zijn gebruikt. — **25 sept.** De regering deelt mede, dat zij het lopende vijfjarenplan zal verlengen teneinde grote nieuwe ondergrondse rijkdommen en energiebronnen, die in de SU zijn ontdekt, tot ontwikkeling te brengen. — **28 sept.** Het vroegere hoofd van de afdeling Balkanzaken van het ministerie van buitenlandse zaken, I. K. Zamtsjewski, benoemd tot ambassadeur in Joego-Slavië als opvolger van N. Firjoebin.

Sport — 22 sept. Atletiek: E. Kamerbeek behaalt het Ned. kampioenschap tienkamp met 6422 pt. D. Hobers prolongeert met 4289 pt. haar titel Ned. kampioene vijfkamp. — **25 sept.** Voetbal: Nederland-Oostenrijk 1-1.

Syrië — 23 sept. President Sjoekri el Koewatli verklaart, dat zijn land nooit zal toelaten dat het een militaire basis voor Oost of West wordt. — **25 sept.** Aankomst van koning Saoed van Saoedi-Arabië. — **26 sept.** De premier van Irak, Ali Djawat el Ajoebi, voert besprekingen met president Koewatli.

Tunesië — 23 sept. De Tunesische ambassadeur te Cairo deelt mede, dat Tunesië heeft besloten een Egyptisch aanbod voor de levering van wapens te aanvaarden. — **25 sept.** De Italiaanse regering heeft machtiging gegeven voor de verkoop van Italiaanse wapens aan Tunesië. — **26 sept.** Een woordvoerder van het Amerikaanse State Department verklaart, dat de VS bereid zijn Tunesië aan wapens te helpen.

Turkije — 24 sept. Premier A. Menderes verklaart, dat de toestand in Syrië een bedreiging vormt voor de veiligheid in het Midden-Oosten en dat Turkije de gebeurtenissen met bezorgdheid gadeslaat.

Ver. Staten — 23 sept. President Eisenhower vaardigt een proclamatie uit, die het mogelijk maakt federale troepen naar Little Rock te sturen. — **24 sept.** President Eisenhower stuurt 1000 man volledig uitgeruste luchtlandingstroepen per vliegtuig naar Little Rock en stelt de nationale garde van de staat Arkansas onder federaal gezag, om een einde te maken aan het verzet te Little Rock tegen de toelating van negerleerlingen tot de middelbare school.

(Vervolg van pag. 13527)

koste van de Britten. In december 1941 bezetten Japanse troepen, in het kader van hun zuidwaarts gerichte offensief, het land, waarna Thailand (Piboel Songgram) een bondgenootschap met hen aanging en oorlog verklaarde aan Engeland en de Verenigde Staten. Thailand maakte van deze gelegenheid gebruik om een deel van Brits Malakka in te lijven*). Tijdens de Japanse bezetting werd (de pro-Engelse) *Loeang Pradit* regent, maar (de pro-Japanse) Piboel Songgram werd premier. Hij bleef de „sterke man" tot 1944, toen hij werd afgezet. Na de oorlog werden weldra de vriendschappelijke verhoudingen met Engeland en de Verenigde Staten hersteld.

Piboel Songgram werd — bij het vredesverdrag — tot oorlogsmisdadiger verklaard, maar een Thailands gerechtshof kwam tot de conclusie, dat er geen werkelijke staat van oorlog had bestaan en derhalve ook geen sprake kon zijn van oorlogsmisdadigers.

Piboel weer aan de macht

Op 9 juni 1946 kwam koning Ananda Mahipol onder duister gebleven omstandigheden om het leven. Zijn 18-jarige broer *Phoemibol Adandej* volgde hem op als koning, onder regentschap van Loeang Pradit. Op 9 november 1947 trok maarschalk Piboel Songgram de macht weer aan zich. Hij zette premier *Dhamrong Hawasawat* af en verving de regentschapsraad door een opperste staatsraad, die werd gepresideerd door prins *Rangsit*.

In januari 1948 werden verkiezingen gehouden, waarbij de partij van Songgram (de Tharmatipat) de nederlaag leed. De Democratische partij, onder leiding van Loeang K. Abhaiwongse won 54 van de 100 zetels. Songgram werd niettemin premier (coalitieregering van ingewikkelde politieke structuur).

Een nieuwe constitutie (1949) gaf meer macht aan de koning, maar in feite werd het land sindsdien bestuurd door het driemanschap Piboel Songgram, generaal Phao Sriyanond (minister van binnenlandse zaken tevens hoofd van de politie) en maarschalk Sarit Thanarat (minister van defensie en opperbevelhebber).

Driemanschap

In dit driemanschap wist Piboel de dominerende plaats te behouden, mede door het uitspelen van de persoonlijke rivaliteit tussen Phao en Sarit.

Songgram maakte in 1955 een wereldreis. Toen hij in juni terugkeerde beloofde hij de vorming van nieuwe politieke partijen toe te laten, met inbegrip van een socialistische partij, indien deze althans van het Britse type, niet van het Sowjet-type zou zijn. Grotere vrijheid in de geest van democratie beloofde hij ook vóór de in februari gehouden verkiezingen. Maar dit weerhield hem er niet van met de stembusuitslag te knoeien, toen zijn partij — de Seri Mananghasila, waarvan het thans eveneens gevluchte hoofd van de politie, Phao, de voorzitter was, — gevaar liep in de minderheid te worden gesteld.

Onrust

Sedert deze verkiezingen was het onrustig in Thailand. Herhaaldelijk kwam het tot betogingen, vooral van de zijde van de studenten van Bangkok. Volgens de *Economist* (21-9) zou deze politieke onrust echter niet het gevolg zijn van ernstige sociale spanningen. „Siam", zo schreef dit bekende Londense weekblad, „is het meest stabiele land in Z.O.-Azië, omdat het een overvloed aan rijst voortbrengt en zijn boeren derhalve betrekkelijk welvarend en tevreden zijn."

Machtsstrijd

Intussen speelde zich reeds geruime tijd een machtsstrijd af, waarvan de bijzonderheden een merkwaardig licht werpen op de wijze waarop de leidende figuren in het staatsbestuur hun officiële functies wisten te combineren met commerciële belangen.

Zo schreef het Amerikaanse weekblad *Time* aan de vooravond van de staatsgreep o.m.: „Maarschalk Sarit heeft zich, zoals de meeste goede generaals in de gehele wereld, steeds afkerig getoond van de politiek. Maar hij wist er wel voor te zorgen, dat alle bestellingen voor het leger naar ondernemingen gingen, waarvan hij de eigenaar was of die hij controleerde. Zijn aanhangers verwachtten echter meer van hem. Zij zagen met afgunst toe, hoe generaal Phao — minister van binnenlandse zaken en hoofd van de politie — niet alleen fortuin maakte, maar ook steeds hoger steeg aan het politieke firmament en ervoor zorg wist te dragen, dat al zijn aanhangers steeds alle beschuldigingen van corruptie, opiumsmokkel enz. overleefden.

Over en weer beschuldigden de resp. door Phao en Sarit gecontroleerde kranten beide regeringsfunctionarissen en hun aanhangers. Op hun beurt publiceerden de kranten waarvan Piboel eigenaar was, de gelaakte activiteiten van beiden.

Enige tijd geleden eiste Sarit, dat een nieuwe regering zou worden gevormd, waarvan de ministers geen particuliere commerciële belangen zouden hebben. Piboel vond dit een uitstekend idee en benoemde Sarit tot minister van defensie. Vervolgens gelastte hij alle ministers hun commerciële belangen op te geven. Sarit en enige van zijn aanhangers namen toen onmiddellijk weer ontslag en zij gaven tevens, althans in naam, hun commerciële functies op. Phao nam ontslag als directeur van verscheidene ondernemingen, maar hij behield zijn machtige functie als hoofd van de politie. Sarit van zijn kant bewoog zijn aanhangers te bedanken als parlementslid, waardoor de regeringsmeerderheid in gevaar werd gebracht." Aldus Time over de voorgeschiedenis van de jongste staatsgreep.

Verhouding tot het Westen

In het Westen heeft men zich aanvankelijk enigszins, maar niet bijzonder ernstig, bezorgd gemaakt over de buitenlandse politiek, die de nieuwe machthebber zou volgen. Uit de kring van zijn aanhangers waren de laatste tijd nog al eens „neutralistische" geluiden vernomen. Een van de eerste daden van Sarit was echter de Amerikaanse ambassadeur meedelen, dat Thailand dezelfde politieke koers zou voeren en trouw zou blijven aan het ZOAVO-bondgenootschap.

De *Economist* schreef: „Aangezien geen der mannen die betrokken zijn bij de staatsgreep afkerig is van Amerikaanse hulp of sympathiek staat tegenover Peking, zal de staatsgreep waarschijnlijk niet van invloed zijn op de positie van Thailand in de ZOAVO." De *New York Times* (21-9) schreef, dat deze staatsgreep tenslotte niets verandert aan de fundamentele feiten, w.o. de communistische dreiging (Peking) een der voornaamste is. De band met de ZOAVO wordt dui-

delijk gedicteerd door deze harde feiten, aldus de New York Times.

Verkiezingen

Op 18 september heeft de koning de Nationale Vergadering ontbonden en parlementsverkiezingen uitgeschreven, die binnen 90 dagen zullen worden gehouden (voor 123 zetels, de 123 overige leden worden benoemd). Zoals de zaken er thans voorstaan, en aannemende dat de verkiezingen vrij zullen zijn, maakt de oppositie-partij, de Democratische Partij, die wordt geleid door *Nai Koeang,* een goede kans de overwinning te behalen. Het is de vraag of Sarit dit zal toestaan, want de maarschalk schijnt, aldus wederom de Economist, niet bijzonder gebrand te zijn op vrijheid van spreken, vereniging en vergadering en andere democratische nieuwlichterij.

*) In mei 1941 sloot Thailand met de Franse regering van Vichy een overeenkomst, waarbij stukken van Laos en Cambodja aan Thailand werden afgestaan. Na de oorlog werd deze gebiedsoverdracht weer ongedaan gemaakt, evenals de inlijving van delen van Malakka.

Argentinië

Algemene staking —

Op 27 september hebben ongeveer één miljoen Argentijnse arbeiders het werk voor 24 uur neergelegd om kracht bij te zetten aan hun eis tot loonsverhoging en hun eis tot intrekking van een besluit over stakingen. Deze algemene staking was uitgeroepen door 62 vakbonden. Volgens vakbondsleiders lokt de regering gewelddaden uit om de vakbeweging te kunnen „verpletteren". De stokers werden in hoofdzaak geleid door vroegere peronistische vakbondsleiders. Volgens buitenlandse waarnemers wordt de sociale onrust ten gevolge van het dalen van de levensstandaard uitgebuit door aanhangers van de verbannen vroegere president Perón.

Diversen —

Buitenlandse leningen — De Argentijnse minister van financiën heeft begin september in een toelichting op de financiële positie van het land verklaard dat het tekort op de handelsbalans in 1957 ongeveer $ 75 miljoen zal bedragen, in plaats van $ 29 miljoen waarop het tekort aanvankelijk werd geraamd. Er worden pogingen aangewend om buitenlandse leningen op te nemen en de invoer is voor het ogenblik beperkt tot noodzakelijke goederen. Er worden besprekingen gevoerd over de opneming van leningen tot in totaal ongeveer $ 150 miljoen in de Ver. Staten, daar er weinig belangstelling bestaat voor de belegging van particulier kapitaal in Argentinië. In de komende vijf jaar zal het land $ 500 miljoen moeten investeren voor de energievoorziening, $ 280 miljoen voor de olievelden van de staat, $ 12 miljoen voor vaste brandstof, $ 10 miljoen voor de gasopwekking, $ 300 miljoen voor het transport, $ 150 miljoen voor de staalindustrie, $ 40 miljoen voor de wegenbouw en $ 32 miljoen voor de verbindingen. Voor de financiering van deze investeringen is niet te ontkomen aan aanvullende kredieten. De export en de produktie zullen moeten worden opgevoerd.

Maïsoogst — Volgens een officiële raming zal de Argentijnse maïsoogst 1956/'57 in totaal 2.698.000 metrieke ton bedragen tegen 3.870.000 in 1955/'56. Deze achteruitgang is een gevolg van slecht weer gedurende de zaaiperiode en gebrek aan neerslag in de kritieke groeiperiode.

België

Organisatie Belgische kernwetenschap —

Volgens een overzicht in de *Gazet van Antwerpen* (13-9) houden de volgende openbare organisaties zich in België bezig met de kernenergie:
Het Commissariaat voor de Kernenergie, opgericht in 1950, volgt en coördineert van staatswege alle in België gedane onderzoekingen en resultaten. Het Commissariaat onderhoudt contact met het buitenland en is gerechtigd om met buitenlandse organen en ondernemingen te onderhandelen.
De Raadgevende Commissie voor de Kernenergie brengt aan de regering adviezen uit betreffende vraagstukken van de kernenergie.
Het Interuniversitair Instituut voor de Kernwetenschap legt zich toe op zuiver wetenschappelijke studie van de atoomenergie. De vier Belgische universiteiten zijn er in vertegenwoordigd, alsmede de Koninklijke Militaire School en het Polytechnisch Instituut van Bergen.
Het Studiecentrum voor Kernenergie, te Mol gevestigd, is gespecialiseerd in de toepassing. De laboratoria zijn er in volle werking. Het centrum bezit o.m. een experimentele reactor.
De Belgische Vereniging voor de Uitbreiding van de Kernenergie voor Vredesdoeleinden houdt zich in het bijzonder bezig met propaganda, documentatie en internationale actie.
Het Syndikaat voor Kerncentrales werd opgericht door de publieke elektriciteitsmaatschappijen en de intercommunalen.

Particuliere instellingen

Behalve de bovengenoemde openbare organisaties heeft men in België nog de volgende particuliere instellingen:
Het Studiesyndikaat voor de Kernenergie (SEEN-Syndicat d'étude de l'énergie nucléaire) is een orgaan dat talrijke Belgische en Kongolese maatschappijen groepeert, die belangstelling hebben voor de uitbreiding van de kernenergie. Vooral de soorten reactoren en het gebruik van de afval der brandstoffen worden bestudeerd.
De Belgische Maatschappij voor de Kernenergie, beter bekend als „Belgonucléaire" (Société Belge pour l'industrie nucléaire) werd door het SEEN tot stand gebracht. De „Belgonucléaire" is een naamloze vennootschap, waarvan constructeurs en metaalbedrijven lid zijn. De opdracht van dit orgaan is zeer breed en omvat alle vraagstukken van voortbrenging en verbruik.
Het Studiesyndikaat voor de Kerncentrales werd opgericht door de elektriciteitsmaatschappijen. Door dit syndikaat worden werking en exploitatie van de kerncentrales bestudeerd. De experimentele reactor van Mol werd voor een gedeelte door dit orgaan gefinancierd.
Het Kernstudiebureau NV vormt ingenieurs, bekwaam om kerncentrales te leiden. Het is bovendien het studiecentrum van de elektrische maatschappijen ten opzichte van de klassieke centrales.
De *„Electronucléaire"* werd opgericht door de voornaamste financiële en industriële maatschappijen, maar zal weldra worden geliquideerd en vervangen door een andere instelling. Het doel ervan was een eerste testcentrale op te richten naar het type Westinghouse.
Ten slotte werd onlangs een *„Beroepsgroepering van de Kernenergie, v.z.w.d."* opgericht, waarvan het voorzitterschap werd toevertrouwd aan Prof. Masoin. Deze groepering zal een *„Stichting Kernenergie"* oprichten, die o.m. zal bijdragen tot de financiering der experimenten te Mol.

Diversen —

Studiebeurzen — Voor de schooljaren 1954-55, 1955-56, 1956-57 werden volgens De Nieuwe Gids (23-9) aan meerbegaafden voor het algemeen middelbaar onderwijs respectievelijk 3791 (8.134.515 fr.), 4976 (10.544.879 fr.) en 5741 (14.051.529 fr.) studiebeurzen uitgereikt. Voor het normaal onderwijs (lager en middelbaar) zijn deze cijfers 1015 (2.748.809 fr.), 1014 (2.549.224 fr.) en 1138 (3.302.421 fr.). De beurzen voor technisch onderwijs 845 (1.688.728 fr.), 826 (1.645.610 fr.) en 981 (2.380.255 fr.).

Canada

Diefenbaker over de betrekkingen met de Ver. Staten —

De Canadese premier, J. Diefenbaker, heeft in een rede voor een Amerikaans gehoor er volgens het *Alg. Handelsblad* (28-9) op gewezen, dat de Amerikaanse afzetpolitiek voor surplustarwe, het grote Canadese importoverschot uit de Ver. Staten en de aard van de Amerikaanse investeringen in Canada enige ongerustheid in zijn land hebben verwekt.

Hij achtte het nodig, dat de VS er voor zouden zorgen, dat door bepaalde handelspolitieke maatregelen de economie van kleinere landen zoals Canada, niet wordt verzwakt. Hij wees er op, dat er in Canada geen sprake is van een anti-Amerikaanse houding, maar dat in Canada uiteraard het Canadese belang op de voorgrond staat. Sprekend over het feit dat Canada en de VS elkaars grootste klant zijn, bracht hij de Amerikanen onder de aandacht, dat de VS in Canada voornamelijk grondstoffen en halffabrikaten kopen omdat de Amerikaanse invoerrechten import van Canadese industrieprodukten beletten. Het concentreren van de internationale handel in één kanaal houdt volgens Diefenbaker gevaren voor Canada in. De Canadezen, die op deze wijze kwetsbaar voor plotselinge veranderingen in de handelspolitiek in Washington worden, willen niet dat Canada's economische politiek buiten Canada wordt bepaald.

Wat de Amerikaanse investeringen in Canada betreft, wees de premier erop, dat 60% van Canada's belangrijkste industrieën en een nog groter percentage van haar mijnbouw- en olie-produktie in handen zijn of beheerd worden door de VS. Geen land, aldus Diefenbaker, kan een onafhankelijk bestaan leiden, wanneer een belangrijk gedeelte van zijn primaire industrieën in handen is van niet-ingezetenen, die in staat zijn besluiten te nemen die de economie van dit land in belangrijke mate beïnvloeden. De Canadezen verzoeken daarom de Amerikaanse maatschappijen, die in Canada opereren, dit land niet als een uitbreiding van de Amerikaanse markt te beschouwen. Het Amerikaanse kapitaal dient te worden geïnvesteerd in Canadese maatschappijen, die ook aandelen voor Canadezen beschikbaar stellen. Slechts één op de vier door Amerikanen gecontroleerde in Canada werkende bedrijven stelt aandelen voor Canadezen beschikbaar.

Duitsland (West)

Adenauers programma —

Bondskanselier Adenauer heeft op 24 september volgens de *Nwe Rotterdamse Crt* (25-9) in de eerste vergadering van de nieuwe fractie van zijn partij (CDU-CSU) in de Bondsdag, een overzicht gegeven van de politiek, die de nieuwe regering zal moeten volgen. Het werk van de afgelopen acht jaar moet worden voortgezet, zeide Adenauer en men zal zich niet aan experimenten mogen wagen. Wat de buitenlandse politiek betreft blijft de voornaamste taak de hereniging van Duitsland in vrijheid, op de grondslag van een algemeen gecontroleerde bewapeningsbeperking en de integratie van Europa.

Op het gebied van economie zal moeten worden gestreefd naar een zo breed mogelijke kapitaalvorming, waardoor de persoonlijke vrijheid van de burger en zijn economische onafhankelijkheid worden versterkt en gewaarborgd. Een actieve landbouw- en middenstandspolitiek blijft noodzakelijk: aan kleine en middelgrote bedrijven dienen voldoende kredieten beschikbaar te worden gesteld.

Verdere hervorming op sociaal gebied is geboden. De ziekteverzekering moet worden verbeterd, de leemten in de ouderdomsverzekering moeten worden gevuld. Hier en daar is de vrees geuit, aldus de Bondskanselier, dat West-Duitsland doende is een welvaartsstaat te worden. De roep om hulp van de staat is sterker geworden, maar, zeide Adenauer, de welvaartsstaat moet, zoals het voorbeeld van andere landen heeft geleerd, tot vernietiging van de welstand leiden. Natuurlijk moeten alle standen, die het moeilijk hebben, worden geholpen, maar er moet op worden gelet dat de verantwoordelijkheid van de enkeling niet verloren gaat, anders zouden wij op den duur rijp worden voor de massastaat met dictatoriaal karakter.

Diversen —

Handel met China — Een delegatie van het Westduitse bedrijfsleven heeft, aldus Reuter (27-9) te Peking een handelsovereenkomst voor de duur van een jaar met de regering van de Chinese Volksrepubliek gesloten. De overeenkomst, die geen verlengingsclausule bevat, voorziet in een goederenuitwisseling ter waarde van DM 230 miljoen, in elk van beide richtingen. Ten opzichte van de Duitse invoer uit China in 1956 vertegenwoordigt de overeenkomst geen belangrijke vooruitgang, maar voor de Duitse leveranties aan China zal het totaalbedrag van DM 230 miljoen een sterke vooruitgang in vergelijking met 1956 betekenen. Duitsland importeerde in 1956 voor DM 225 miljoen uit China en exporteerde voor DM 140 miljoen naar dat land.

TV-toestellen — Het aantal geregistreerde bezitters van televisieapparaten in de Bondsrepubliek bedroeg volgens D P A (23-9) op 1 september jl. 947.980.

Engeland

Wijzigingen in de regering —

Op 17 september zijn enige wijzigingen in de Britse regering bekendgemaakt, waardoor het aantal leden van het kabinet is uitgebreid van 17 tot 19. Aan *The Times* (17-9) ontlenen wij hierover het volgende. De minister van onderwijs, *Lord Hailsham,* is benoemd tot Lord President of the Council (voorzitter van de geheime raad). Hij is als minister van onderwijs opgevolgd door *G. W. Lloyd. D. Vosper* is wegens ziekte afgetreden als minister van volksgezondheid; hij wordt opgevolgd door *D. C. Walker-Smith,* die tot dusver onder-minister van handel was en in wiens plaats *K. J. Vaughan-Morgan* gekomen is.

De ministers *G. Lloyd* en *R. Mandling* (zie verder pag. 13437/3) zijn in het kabinet, dat de kern van de Britse regering vormt, opgenomen.

Disconto verhoogd —

De Bank of England heeft op 19 september het disconto met 2% verhoogd tot 7%. In februari jl. was dit verlaagd van 5½ tot 5% (zie pag. 13004/3).

In ruim 2½ jaar is het Britse disconto 4%-hoger geworden. Op 27 jan. 1955 werd het van 3 op 3½% gebracht (pag. 11751/1), op 24 febr. volgde een verhoging tot 4½% (zie pag. 11760/1) en op 16 febr. 1956 tot 5½% (zie pag. 12383/3). Het disconto heeft thans het hoogste niveau sinds 1921 bereikt (voor de ontwikkeling sedert 1927 zie men pag. 11751/1).

In een op 19 september uitgegeven verklaring over de discontoverhoging werd volgens *Reuter* door de minister van financiën, Thorneycroft, gezegd dat de regering vastbesloten was de koers ($ 2.80) van het pond sterling te handhaven, en dat het daarom noodzakelijk was de reeds in dit verband getroffen maatregelen uit te breiden. De minister kondigde verder nieuwe be-

perkingen aan op de uitgaven voor de overheid en het particuliere bedrijfsleven.
De minister zeide verder, dat de regering alle noodzakelijke maatregelen zou nemen voor het onder toezicht houden van het aanbod van geld voor particulieren. Aan de banken was reeds medegedeeld, dat het gemiddelde niveau der voorschotten, te verstrekken in de eerstkomende 12 maanden moet worden gehandhaafd op het gemiddelde niveau van de afgelopen 12 maanden.
Tenslotte wees de minister er nog op, dat de abnormale stijging van het officiële disconto noodzakelijk was in verband met de zware speculatieve druk op het pond sterling.
In een officiële mededeling van de Britse schatkist werd nog gezegd, dat de regering zich voorstelt over te gaan tot het verlagen der investeringen door de ministeries, de lagere overheidsorganen en door de genationaliseerde industrieën (steenkolen, gas en elektriciteit, transport en burgerluchtvaart). De uitgaven van de overheid zouden volgens de oorspronkelijke plannen in de eerstkomende twee jaar aanzienlijk moeten stijgen.

Geen koerswijziging pond sterling
De Britse minister van financiën, P. Thorneycroft, heeft op 24 september op de te Washington gehouden jaarvergadering van het Internationale Monetaire Fonds volgens *Reuter* opnieuw verklaard, dat er geen wijziging zal komen in de koers van het pond sterling. Hij wees erop, dat de Britse regering over ruime middelen beschikt om speculatie tegen te gaan en niet zal aarzelen daarvan gebruik te maken. Volgens de minister moet het vraagstuk van de wisselkoersen thans als afgedaan worden beschouwd en niet opnieuw worden besproken bij eventuele discussies over het verstoorde evenwicht in het Europese betalingsverkeer. De directeur van het Internationale Monetaire Fonds, P. Jacobsson, heeft het Britse besluit om de koers van het pond te handhaven goedgekeurd.

Finland

Prijsbeheersing —
Na de devaluatie van de Finse mark (zie pag. 13515/1), heeft de Finse regering volgens *Reuter* (19-9) de prijzen bevroren op het peil van 14 september jl. Deze maatregel geldt tot einde oktober a.s.
Tevens heeft de regering aangekondigd, dat de liberalisatie van de invoer uit de landen van het westen, met uitzondering van de landen van het dollargebied, zal worden uitgebreid van 45 tot 76%.

Frankrijk

Gedeeltelijke verkoop oliebelangen van de staat —
Op 21 september zijn de decreten gepubliceerd volgens welke, aldus het *Alg. Handelsblad* (25-9), de Franse operatie: „olie voor het hele volk" een aanvang kan nemen. Van een totale nominale deelneming van de staat à frs. 66 miljard in olie-exploratie- en -exploitatie-ondernemingen zal tot een waarde van frs 20 miljard in certificaten, die echter géén stemrecht hebben, publiekelijk worden verkocht. Het is de bedoeling het bezit van die certificaten zoveel mogelijk te spreiden, zodat werkelijk iedere spaarder „een aandeelhouder van de Sahara" kan worden. De overheid zal de opbrengst op een speciale rekening boeken, die gereserveerd blijft voor investeringen in olie-exploratie- en exploitatie-ondernemingen.
Voorlopig komt allen het aandeel van de staat voor 28% in de Cie. Pétrol. Algérienne en het aandeel van 35% in de Cie. Française des Pétroles ten verkoop. Het grootste deel van de staatsdeelnemingen (48% in de Repal, 57% in de Cie. Explor. Pétr., 60% in CREPS, 65% in Prepa, 66% in Safrep) blijft onaangetast.

Diversen —
Interneringskamp — De Franse regering heeft volgens United Press (18-9) krachtens de speciale bevoegdheden, die het parlement haar heeft verstrekt, bij Mourmelon in het departement Marne een interneringskamp voor Algerijnen ingericht. Het kamp is reeds in gebruik, doch het aantal gevangenen is niet bekend. Volgens het ministerie van binnenlandse zaken is de sfeer in het kamp „draaglijk" door radio's en spelen. De gevangenen worden bewaakt door eenheden van de veiligheidspolitie (CRS.)

Algerijns vakverbond — In Algerije is volgens AFP (26-9) een geheime organisatie ontdekt van het algemeen verbond van Algerijnse arbeiders, die voornamelijk tot taak had gelden en kleren in te zamelen ten behoeve van het Algerijnse bevrijdingsfront. In januari jl. werden verscheidene bestuurders van het verbond gearresteerd. Onder leiding van een lid van het bevrijdingsfront, dat zich in Tunis bevond, werd evenwel het verbond ondergronds gereorganiseerd.

India

Staat der Naga's —
Premier Nehroe heeft volgens *Reuter* op 25 september de eis van Nagastammen in het oerwoud in het noordoosten van India, die een eigen staat binnen de Indiase unie wensen, ingewilligd en een amnestie voor alle opstandelingen onder de Naga's afgekondigd. Hierdoor zal een einde komen aan de guerilla, die sinds enige jaren door extremisten van de Nagastammen in het oerwoud tegen Indiase troepen wordt gevoerd.
Aanvankelijk hadden de Naga's, die vroeger beruchte koppensnellers waren, een onafhankelijk „Nagaland" los van India geëist. Op een conventie die in augustus jl. in hun hoofdstad, Kohima, is gehouden hebben zij evenwel besloten genoegen te nemen met een eigen staat binnen de Indiase unie.
(Vor. ber. pag. 12792/1).

Indonesië

Loonsverhogingen aangekondigd —
De Indonesische minister van arbeid, Samjono, heeft op 24 september verklaard een algemene loonsverhoging van 20% voor de arbeiders van particuliere bedrijven „redelijk" te achten. Hij zeide, dat de betrokken bedrijven de loonsverhoging moeten bespreken met de vakbonden, waarbij rekening zal moeten worden gehouden met de aard en de draagkracht van de respectieve bedrijven.
Deze verklaring van minister Samjono heeft volgens *ANP* (24-9) buitenlandse zakenkringen in Djakarta geschokt. Men vreesde, dat vele kleine en middelmatige ondernemingen, in het bijzonder als zij niet voor de export werken, geen nieuwe loonsverhoging meer zullen kunnen dragen en dat een aantal van hen genoodzaakt zal zijn de deuren te sluiten.
De Indonesische vice-premier, dr. Leimena, heeft volgens *ANP* op 25 september bekendgemaakt, dat de salarissen van de lagere ambtenaren met 12% zullen worden verhoogd. De ambtenaren van de hogere klassen zullen een verhoging van 8% krijgen.

De perscensuur - Boete voor hoofdredacteur —
Rosihan Anwar, de hoofdredacteur van het socialistische dagblad *Pedoman* te Djakarta, heeft op 25

september terechtgestaan voor het Landgerecht, beschuldigd van overtreding van het verbod tot publikatie van berichten over militaire aangelegenheden zonder de vereiste toestemming. Dit verbod was ingesteld door de militaire commandant van Djakarta.
Ter terechtzitting verklaarde Anwar volgens *ANP*, dat de journalisten in Indonesië, die de democratie liefhebben, zich geestelijk onderdrukt voelen, net zoals dat het geval was tijdens de Japanse bezetting. Hij betoogde, dat het militaire commando bij de toepassing van het verbod discriminatie had toegepast, door onderscheid te maken tussen linkse en rechtse dagbladen. Hij zeide niet te kunnen begrijpen, waarom zijn blad en het onafhankelijke persbureau PIA voor enkele dagen werden gesloten, terwijl geen maatregelen waren genomen tegen het communistische partijorgaan Harian Rakjat en het persbureau Antara, die toch ook berichten over militaire aangelegenheden, die niet van officiële bronnen afkomstig waren, hadden gepubliceerd. Hij bestreed vervolgens de door het stadscommando gevoerde politiek, die volgens hem op subjectieve beoordelingen is gebaseerd.
De openbare aanklager eiste tegen Anwar een boete van 300 roepia. De behandeling werd voor onbepaalde tijd verdaagd.

Internationaal Nieuws

René Mayer vraagt ontslag —
De Fransman René Mayer heeft met ingang van 15 oktober ontslag

genomen als lid en voorzitter van de Hoge Autoriteit der Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal. Hij was in deze functie op 1 juni 1955 zijn landgenoot *Jean Monnet* opgevolgd (zie levensschets op pag. 11938/2).
Mayer wordt president van de Franse oliemaatschappij „Eurafrep" en bestuurslid van de Belgische maatschappij Sofina.

Nieuwe zitting Alg. Vergadering der VN geopend —
Te New York is op 17 september de twaalfde zitting van de Algemene Vergadering der Verenigde Naties geopend. Tot voorzitter werd gekozen *Sir Leslie Munro* (Nieuw-Zeeland). Hij kreeg 77 van de 81 uitgebrachte stemmen. Eén stem werd uitgebracht op dr. *Charles Malik* (Libanon), die zijn kandidatuur had ingetrokken; drie landen onthielden zich van stemming.
Tot voorzitter van de zeven commissies van de Alg. Vergadering werden volgens de *New York Times* (18-9) gekozen:
Politieke commissie: *Djalal Abdoh* (Perzië); bijzondere commissie: *Emilio Arenales Catalan* (Guatemala); economische commissie: *Jiri Nosek* (Tsjecho-Slowakije); sociale en humanitaire commissie: mevr. *Aase Lionaes* (Noorwegen); trustschapscommissie: *Thanat Khoman* (Thailand); begrotingscommissie: jhr. *W. H. J. van Asch van Wijck* (Nederland); juridische commissie: dr. *Santiago Perez-Perez* (Venezuela).

Jaarverslagen Wereldbank, IMF en IFC —
Verschenen zijn de jaarverslagen van de Wereldbank, van het Internationale Monetaire Fonds en van de nauw met de Wereldbank verbonden International Finance Corporation (zie pag. 12320/1).

Wereldbank

In het twaalfde verslag van de Wereldbank wordt het jaar behandeld eindigend 30 juni 1957. De bank verstrekte in deze periode 20 leningen tot een bedrag van $ 388 miljoen, verdeeld over 15 landen. Sedert het begin van de werkzaamheden in 1945 heeft de bank meer dan $ 3100 mln. uitgeleend in 170 leningen aan 45 landen.
Gememoreerd wordt, dat de jaren na Wereldoorlog II behoord hebben tot de levendigste jaren op het gebied van internationale beleggingen. Dit betekent o.a. dat de buitenlandse schuld van vele leden-landen aanzienlijk is gestegen: men schat het totaal van 52 leden-landen in 1955 op $ 23.000 mln., dit is ongeveer tweemaal zoveel als tien jaar geleden. Deze cijfers moeten echter gezien worden in het licht van de economische groei van de meeste landen sedert de laatste oorlog.
Meer dan een vierde deel ($ 108 mln.) van het totale uitgeleende bedrag werd besteed aan uitbreiding van installaties voor elektrische energie. Voor vervoer in het algemeen werd $ 55 mln. ter beschikking gesteld, en een gelijk bedrag voor de landbouw.
Door het lid worden van Argentinië en Vietnam is het aantal leden gebracht op 60 en het kapitaal op $ 9268,4 mln.

IMF

Hoewel het jaarverslag van het Internationale Monetaire Fonds op 30 april 1957 is afgesloten, houdt het rekening met de gebeurtenissen, die tot ultimo juni van dit jaar plaatsvonden. In deze periode traden de ernstige moeilijkheden, die door het verstoorde evenwicht ontstonden, duidelijk aan het licht, al viel de verscherping van de crisis, zoals deze zich de afgelopen twee maanden ontwikkelde, buiten het tijdvak, dat in dit jaarverslag werd behandeld.
Het verslag geeft een overzicht van de oorzaken, die tot de spanning op de geld- en kapitaalmarkten en tot de verstoring van het evenwicht van vele betalingsbalansen hebben geleid. Een te snelle uitbreiding van het economische apparaat, waarbij dikwijls bankkredieten de plaats van te geringe besparingen innamen, wordt een belangrijke oorzaak van de verstoring van het evenwicht genoemd. Wil men de vermindering van de expansie zo klein mogelijk houden, dan zal men, aldus het verslag, genoegen moeten nemen met een langzamer tempo van de toeneming der consumptie. Hoewel ongetwijfeld de investeringen groter kunnen zijn, naarmate de consumptie vermindert, wordt het niet duidelijk hoe, zonder een vermindering van de economische vrijheid, een enigszins belangrijke beperking van de consumptie gedurende een hausse bereikt zou moeten worden. Nog altijd heeft iedere hausse zich niet slechts door een toeneming van de investeringen, maar ook door een stijging van de

consumptieve bestedingen gekenmerkt. Er bestaat een duidelijk verband tussen deze beide verschijnselen. Enerzijds zullen de toegenomen consumptieve uitgaven de investeringen enigszins stimuleren, anderzijds zullen investeringen tot een belangrijke vergroting van de consumptieve uitgaven leiden. Een toeneming van de vraag naar arbeid als gevolg van de expansie versterkt de positie van de werknemers, doet de lonen stijgen en de consumptieve uitgaven toenemen, aldus het IMF-verslag.
In 1956-'57 heeft het IMF meer dollars aan zijn leden verstrekt dan in de tien voorafgaande jaren van zijn bestaan. In totaal kochten deze leden in dit jaar $ 1.114.047.649 van het fonds. Het grootst was de hulpverlening aan Engeland, welk land $ 561.470.000 kocht tegen betaling in ponden. Bovendien bedroegen op genoemde datum de rechten van de leden om op het fonds te trekken $ 969 miljoen. Laatstgenoemd cijfer moet men vergelijken met de $ 3 miljard goud en convertibele valuta's waarover het IMF op 30 april 1957 beschikte.

IFC

Het eerste jaarverslag van de International Finance Corporation te Washington heeft betrekking op de werkzaamheden der maatschappij sedert haar oprichting op 24 juli 1956 tot en met 10 september 1957. De door de IFC tot op heden aangegane overeenkomsten (in Brazilië, Mexico, Chili en Australië), belopen ongeveer $ 6 miljoen.
De IFC heeft thans 25 à 30 voorstellen ontvangen, die binnen de omvang van haar werkterrein liggen en redelijke kansen als geschikt investeringsobject maken. Het grootste aantal van deze projecten ligt in Latijns-Amerika, een iets kleiner aantal heeft betrekking op projecten in Azië. Het aantal projecten in andere gebieden is betrekkelijk gering. Het betreft projecten op het gebied van pulp, papier en bosbouw-produkten, textiel, landbouw-, industrie- en bouwbedrijfmachines, chemicaliën, voedselbewerking, cement en drukkerij.
Bij de IFC zijn thans 51 landen aangesloten, waarvan de kapitaalbijdragen in totaal $ 92 miljoen belopen. Nederland neemt in het kapitaal deel met $ 3.046.000, hetgeen 3.30% van het totaal is. Nederland heeft daarvoor 3296 stemmen of 3.13% van de totaal 105.196 stemmen.

De Oost-West handel in 1956 —
De handel tussen Oost- en West-Europa heeft in 1956 een na-oorlogs hoogtepunt bereikt en de resultaten van het eerste kwartaal van 1957 duiden er op, dat de omvang van deze handel in 1957 nog groter zal zijn, aldus wordt medegedeeld in het op 24 september verschenen bulletin van de Economische Commissie voor Europa (ECE) der Ver. Naties. De omvang van de West-europese export is thans ongeveer viervijfde van die van 1938, terwijl de export van Oost-Europa ongeveer de helft van de vooroorlogse omvang heeft.
In het handelsverkeer in 1956 tussen Oost en West heeft West-Europa voor een bedrag van $ 439,1 miljoen uitgevoerd, d.i. $ 111 miljoen meer dan in 1955. De Westeuropese invoer beliep $ 322.8 miljoen, hetgeen een toeneming betekent met $ 55.8 miljoen.
De import in Oost-Europa uit overzeese landen, die in 1955 reeds op grote schaal was begonnen, nam in 1956 toe tot bijna 1.500.000 ton. De grootste bijdrage kwam uit Canada, met 1 miljoen ton tarwe waarvan de Sowjet-Unie 400.000 ton ontving. De import van graan in Oost-Europa (excl. de SU) is in de afgelopen jaren gestegen doordat de eigen produktie geen gelijke tred kon houden met de groeiende behoeften. De import in deze landen tijdens de eerste helft van 1957 was zeer groot. De SU zegde toe 500.000 ton aan Roemenië te leveren en 650.000 ton aan Hongarije. De Oosteuropese kolenexport naar Westeuropese landen steeg van 10 miljoen ton in 1955 tot 11.4 miljoen ton in 1956. Van de totale stijging van de import van 19 miljoen ton in West-Europa nam Oost-Europa 2 miljoen ton voor zijn rekening en de Ver. Staten 16 miljoen ton.
Volgens de ECE zal de totstandkoming van een Gemeenschappelijke Markt in West-Europa en, indien daarover overeenstemming kan worden bereikt, van een vrijhandelsgebied zeker invloed hebben op de toekomstige ontwikkeling van de handel tussen Oost- en West-Europa.

De kwestie-Goa voor het Internationale Hof —
Het Internationale Gerechtshof te Den Haag heeft op 23 september een begin gemaakt met de openbare behandeling van het geschil tussen India en Portugal over Goa, de drie kleine Portugese enclaves aan de westkust van India.
Portugal vraagt het Hof als zijn oordeel te geven, dat het een recht van doortocht heeft door het gebied van India naar de kleine enclaves Dadra en Nagar Aveli, welke de laatste drie jaar van de rest van het Portugese gebied in India zijn afgesloten. India voert aan, dat het Hof in deze zaak geen rechtsbevoegdheid heeft en subsidiair, dat overtocht door zijn gebied een zaak is, die geheel binnen de jurisdictie van India valt.

Vakbeweging EGKS-landen wenst Europese hoofdstad —
Een conferentie te Luxemburg van de centralen van vrije vakverenigingen der zes landen van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal heeft volgens ANP op 26 september met algemene stemmen de wens uitgesproken, dat de zetels der drie Europese organen (de EGKS, de Europese Gemeenschappelijke Markt en Euratom) zouden worden gevestigd in een zelfde grote stad. Nationale gevoeligheden mogen bij de beslissing over dit punt geen rol spelen. Er moet worden gezocht naar een stad waar efficiënt kan worden gewerkt.

Diversen —

Wereldpostunie — De algemene vergadering van de Internationale post-, telegrafie- en telefonie-unie heeft op 18 september te Florence de Ier W. Norton tot voorzitter gekozen en de Zwitser Fr. Gmur herkozen als secretaris-generaal.

Wolproduktie — De wolproduktie van de vrije wereld wordt voor 1957-'58 geraamd op 4260 miljoen pound basis vet (2432 mln. pound gewassen) of 1% meer dan de produktie 1956-'57, welke volgens een herziene opgave 4205 mln. pound heeft bedragen. De totale wereldproduktie wordt geraamd op 5110 mln. pound basis vet (2920 mln. pound gewassen wol), tegen 5028 mln. pound voor 1956-'57, waarvan volgens raming Australië 1603 mln. pound zal produceren (in 1956-'57 1565 mln. pound).

Minder sterfte — Het aantal sterfgevallen ten gevolge van besmettelijke en parasitaire ziekten is van 1950 tot 1955 in 28 landen met in totaal 564 miljoen inwoners met 50% gedaald, aldus heeft de wereldgezondheidsorganisatie (WHO) op 25 september te Genève medegedeeld. In deze periode kon het leven van 816.000 mensen worden behouden. Zo daalde het aantal slachtoffers van kinderverlamming met 50% en dat van malaria met 31%. De daling was het sterkst in Nederland, Zweden en Denemarken. In Zweden is van 1951 tot 1956 het aantal kindersterfgevallen per 1000 levend geborenen afgenomen van 22 tot 17, in Nederland van 25 tot 19, in Engeland van 30 tot 24, in Denemarken van 29 tot 25, in Finland van 35 tot 26, in Zwitserland van 30 tot 26 en in de VS van 28 tot 26.

Joego-Slavië

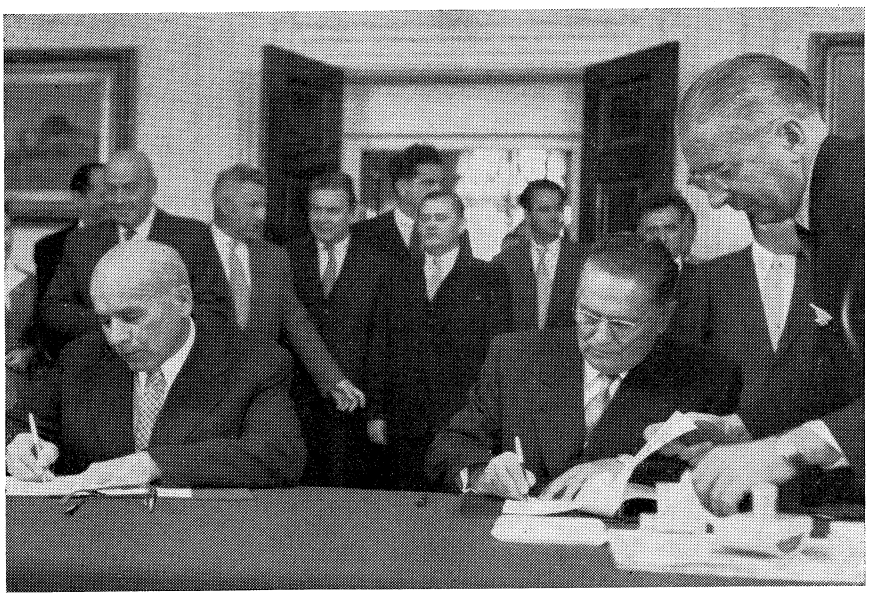
Bezoek van Gomulka —
Een Poolse delegatie onder leiding van de leider der communistische partij, *Gomulka,* en premier *Cyrankiewicz,* heeft van 10-16 september een bezoek aan Joego-Slavië gebracht. De delegatie voerde o.m. besprekingen met president Tito in diens zomerresidentie op het eiland Brioni. In een op 16 september uitgegeven gezamenlijk communiqué werd volgens *Reuter* o.m. het volgende verklaard:
Polen en Joego-Slavië dringen aan op erkenning van de Oder-Neissegrens als Polens definitieve grens met Duitsland.
Ten aanzien van het Midden-Oosten zijn beide regeringen ervan overtuigd, dat het oorlogsgevaar gestegen is en dat er druk wordt geoefend op de onafhankelijke politiek van Syrië. Zij zijn voorts bereid, elk opbouwend initiatief voor een gedeeltelijk ontwapeningsakkoord te ondersteunen en dringen aan op een onmiddellijke stopzetting van de kernproeven. Eenparig zijn zij van oordeel, dat rechtstreeks overleg tussen West- en Oost-Duitsland de eerste stap moet zijn in de richting van een Duitse hereniging. De toelating van de Chinese Volksrepubliek tot de Ver. Naties achten zij van wezenlijk belang voor het land.

De communistische betrekkingen

In het gedeelte over de partijpolitiek werd verklaard, dat de betrekkingen tussen communistische partijen gebaseerd moeten zijn op „de beginselen van proletarisch internationalisme, solidariteit, wederzijdse hulp, soevereiniteit, gelijkheid, vriendschap en niet-inmenging in binnenlandse aangelegenheden". Op dit ogenblik dienen in het bijzonder bilaterale betrekkingen tussen de communistische partijen ontwikkeld te worden.
De toepassing van de marxistisch-leninistische beginselen in landen met verschillende historische, economische en sociale achtergrond heeft tot gevolg, dat de verschillende landen verschillende wegen naar het socialisme volgen, aldus het communiqué.
Wat de Pools-Joegoslavische betrekkingen aangaat, zijn de beide regeringen overeengekomen overleg met elkaar te plegen als dat nodig is, vooral als de veiligheid van hun volken en de vrede dat vereisen. Er zal een Pools-Joegoslavische commissie voor economische samenwerking worden opgericht en elke regering zal in de hoofdstad van de andere een voorlichtingscentrum inrichten.

De Oder-Neissegrens

Over de kwestie van de Oder-Neissegrens hadden beide partijleiders reeds eerder een uitspraak gedaan. Op 10 september verklaarde Tito op een banket te Belgrado nl., dat Joego-Slavië deze (voorlopige) grens tussen Polen en Oost-Duitsland als de „enige en blijvende oplossing" van het vraagstuk van de Pools-Duitse grenzen beschouwt. Gomulka verklaarde, dat de vrede in Europa vooral bedreigd wordt door die militaristische Westduitse elementen, die er op uit zijn de onschendbare Oder-Neissegrens teniet te doen en die van vergelding dromen.
Tito's verklaring heeft in Bonn grote ongerustheid verwekt. In politieke kringen werd zelfs gesproken van het afbreken der diplomatieke betrekkingen. Tot dusver was, aldus het *Alg. Handelsblad* (12-9), het standpunt van Belgrado (geformuleerd door Tito op het zesde congres van de Joegoslavische Communistische Partij op 7 november 1952), dat de ten behoeve van de Sowjet-Unie voltrokken wijziging van het Poolse en het Duitse grondgebied zo moest worden herzien, dat de nationale belangen zowel van het Poolse als van het Duitse volk zouden zijn gewaarborgd.

Gomulka (links) en Tito tijdens de ondertekening van de gezamenlijke verklaring na afloop van hun besprekingen.

Nederland

Opening Technische Hogeschool te Eindhoven —
Koningin Juliana heeft op 19 september de Technische Hogeschool te Eindhoven tijdens een plechtige zitting van de Academische Senaat in de Philipsschouwburg met een toespraak geopend. De plechtigheid stond onder voorzitterschap van prof. dr. *H. B. Dorgelo,* de rector-magnificus van de nieuwe hogeschool. De koningin hield de volgende rede:
„Wie techniek zegt, noemt de praktische levenskansen voor de samenleving, speciaal voor de moderne. Wie Technische Hogeschool zegt, noemt de vergroting van die kansen voor de toekomst.
Dat dit voor Nederland op zeer bijzondere wijze het geval is, blijkt, wanneer men — ons bevolkingscijfer indachtig — één begrijpende blik werpt op onze kaart.
Het is dan ook als met een zucht van verlichting, en het is met een gevoel van dankbaarheid terwille van de tegenwoordige en toekomstige geslachten, dat wij de opening vieren van Nederlands tweede Technische Hogeschool.
Het bestaan van de grootse concepties op allerlei gebied, die in ons land in uitvoering werden, worden en zullen worden genomen, vraagt op elk dezer gebieden de kundige vernufteling — het oude woord voor ingenieur. Het vraagt om zijn verstand, zijn kennis en zijn kunnen

De academische stoet betreedt de zaal van de Philipsschouwburg, waar hij wordt begroet door koningin Juliana en prins Bernhard. Geheel rechts ziet men dr. W. Drees.

— het vraagt dus ook de gelegenheid waar hij zijn gaven kan ontplooien en zich kundigheid verwerven: de hogescholen.
De eenmaal afgestudeerde kan vervolgens als ingenieur door het hanteren van zijn wetenschap en van zijn werktuigen, zelf instrumentair worden teneinde in zijn land grote dingen te verrichten, en daarbuiten in nabije of verre delen der aarde zijn diensten te verlenen, omdat zijn werk deugt, en omdat men voor grootse concepties op zijn ideeën kan bouwen. Afstanden worden kleiner wanneer hij te werk gaat. De techniek is een Godsgave. In eerbied en dankbaarheid zullen we deze gave hebben te aanvaarden. We zullen haar niet moeten overschatten in hoogmoedige overmoed, en nog minder haar misbruiken op enigerlei terrein waar geen positief doel mee gediend is. We zullen haar evenmin moeten onderschatten, want zij is de uitkomst, — voor het heden meer nog dan voor het verleden en voor de toekomst meer nog dan voor het heden.
De techniek is de moderne molensteen voor ons dagelijks brood. De jeugd begrijpt deze eis van onze tijd, met natuurlijk begrip. Zij zal in zwermen ook deze Technische Hogeschool binnengaan, en eruit zwermen naar ontelbare levensgebieden in ons land en naar velerlei gebied daarbuiten — om naar haar vermogen aan behoud, herstel, opbouw en nieuwe uitvindingen mee te werken, onbekende horizonten tegemoet.
Het is met trots en met vreugde dat ik hierbij de Technische Hogeschool te Eindhoven geopend verklaar."

Verlaging leerlingenschaal voorgesteld —

Bij de Tweede Kamer is op 13 september een wetsontwerp ingediend tot wijziging van de Lager-onderwijswet-1920. Voorgesteld wordt de leerlingenschalen voor het gewoon lager onderwijs, het voortgezet gewoon lager onderwijs en het uitgebreid lager onderwijs aanzienlijk te verlagen. De definitieve verlaging is in het wetsontwerp vastgelegd en wordt van kracht op een door de Kroon te bepalen tijdstip, dat afhankelijk is van de personeelsvoorziening en de beschikbare geldmiddelen en dat waarschijnlijk niet vóór 1 januari 1968 zal gelegen zijn. De tussentijdse verlagingen zullen bij algemene maatregel van bestuur worden vastgesteld.
De minister van o.k. en w. wijst erop, dat een drastische verlaging van de leerlingenschalen tot het peil, dat voor een gezonde ontwikkeling van ons onderwijs noodzakelijk is, niet ineens kan worden verwezenlijkt. Drie factoren werken hier belemmerend, nl. het tekort aan onderwijzers, de spanning op de bouwmarkt en de beperktheid der financiële middelen. Daarom wordt voorgesteld de verlaging van de leerlingenschalen in drie fasen te doen verlopen volgens onderstaande schema's.

Gewoon lager onderwijs

Aantal leerkrachten	Tegenw. schaal	1ste fase	2de fase	3de fase
1	1— 30 leerl.	1— 28 leerl.	1— 26 leerl.	1— 25 leerl.
2	31— 75 leerl.	29— 70 leerl.	27— 65 leerl.	26— 60 leerl.
3	76—120 leerl.	71—110 leerl.	66—100 leerl.	61— 90 leerl.
4	121—165 leerl.	111—152 leerl.	101—139 leerl.	91—125 leerl.
	en vervolgens de 45-schaal	en vervolgens de 42-schaal	en vervolgens de 39-schaal	en vervolgens de 35-schaal

Voortgezet gewoon lager onderwijs en klassen 7 en 8 met volledig vglo-leerplan

Aantal leerkrachten	Tegenw. schaal	1ste fase	2de fase	3de fase
1	1)— 30 leerl.	1)— 28 leerl.	1)— 26 leerl.	1)— 25 leerl.
2	31 — 50[2] leerl.	29 — 50 leerl.	27 — 50 leerl.	26 — 50 leerl.
3	51[3])— 90 leerl.	51 — 85 leerl.	51 — 80 leerl.	51 — 75 leerl.
4	91 —120 leerl.	86 —113 leerl.	81 —100 leerl.	76 —100 leerl.
	en vervolgens de 30-schaal	en vervolgens de 28-schaal	en vervolgens de 26-schaal	en vervolgens de 25-schaal

1) Voor de klassen 7 en 8: 20; 2) voor de klassen 7 en 8: 60; 3) voor de klassen 7 en 8: 61.

Klassen 7 en 8 zonder (volledig) vglo-leerplan

Aantal leerkrachten	Tegenw. schaal	1ste fase	2de fase	3de fase
1	20— **35 leerl.**	20— 34 leerl.	20— 32 leerl.	**20**— 30 leerl.
2	37— **72 leerl.**	35— 68 leerl.	33— 64 leerl.	31— 60 leerl.
3	73—**108 leerl.**	69—102 leerl.	65— 96 leerl.	61— 90 leerl.
	en **vervolgens de 36-schaal**	en vervolgens de 34-schaal	en vervolgens de 32-schaal	en vervolgens de 30-schaal

Uitgebreid lager onderwijs

Aantal leerkrachten	Tegenw. schaal	1ste fase	2de fase	3de fase
1	1— 30 leerl.	1— 28 leerl.	1— 26 leerl.	1— 25 leerl.
2	31— 60 leerl.	29— 56 leerl.	27— 52 leerl.	26— 50 leerl.
3	61— 90 leerl.	57— 84 leerl.	53— 78 leerl.	51— 75 leerl.
4	91—120 leerl.	85—114 leerl.	79—108 leerl.	76—105 leerl.
	en vervolgens de 30-schaal	en vervolgens de 30-schaal	en vervolgens de 30-schaal	en vervolgens de 30-schaal

Benodigde onderwijzers

Zich baserend op de ramingen van de commissie, die hem begin 1956 over deze materie rapport uitbracht (zie pag. 12524/1), wijst de minister erop, dat de hiernavolgende aantallen onderwijzers nodig zullen zijn voor de verwezenlijking der voorgestelde verlaging van de leerlingenschaal:

Tak van onderwijs	1ste fase	2de fase	3de fase	Totaal
GLO	2750	2750	3600	9100
VGLO	180	180	90	450
ULO	400	400	500	1300
	3330	3330	4190	10850

Kosten

Aan de hand van een specificatie zowel ten aanzien van de personele als de materiële (gebouwen en lokalen) kosten komt de minister tot de navolgende schatting van de totale kosten: *f* 30,6 miljoen in de eerste fase, *f* 61,2 miljoen in de tweede fase en *f* 99,3 miljoen in de derde fase. Bij deze ramingen is buiten beschouwing gelaten de stijging van de jaarlijkse exploitatiekosten, die noodzakelijk volgt uit een kleinere bezetting per klasselokaal.

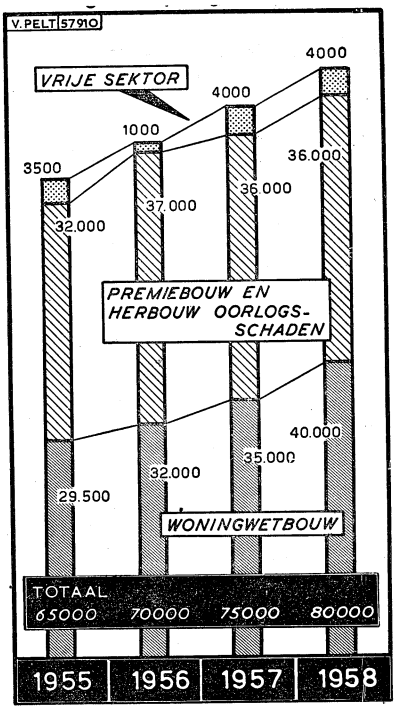
Commissaris Ambonezenzorg —

Tot opvolger van de onlangs overleden commissaris van Ambonezenzorg bij het ministerie van maatschappelijk werk, J. van Ringen, is met ingang van 15 oktober 1957 benoemd drs. *A. J. van Raalte* te Katwijk aan Zee, thans directeur financieringen en coördinatie oorlogsschade van het departement van financiën.

De heer Van Raalte, die in 1909 werd geboren te Herwen en Aerdt, legde in 1936 zijn doctoraal examen af aan de Nederlandsche Economische Hoogeschool te Rotterdam. Na enige jaren werkzaam te zijn geweest op een particulier accountantskantoor, trad hij in 1934 in dienst van het departement van financiën, waar hij achtereenvolgens bij de rijksaccountantsdienst der belastingen, de afdeling oorlogsschade en het commissariaat voor oorlogsschade werkzaam was en in 1949 benoemd werd tot directeur.

Het woningbouwprogramma —

Naar in de rijksbegroting-1958 wordt medegedeeld, is het woningbouwprogramma voor 1958 vastgesteld op 80.000 woningen, d.i. 5000 meer dan in 1957. Dit aantal is aldus samengesteld: 40.000 woningwetbouw, 36.000 premiebouw en herbouw oorlogsschade en 4000 vrije sector. De belangrijkste posten van de voor 1958 op de gewone dienst geraamde bijdragen in het belang van de volkshuisvesting zijn:

Bijdragen in exploitatiekosten	116 mln
Premieregeling woningbouw	155 mln
Kosten van woningverbetering en -splitsing	5 mln
Uitkeringen ineens ter dekking van de onrendabele bouwkosten van particuliere nieuwbouwwoningen	30 mln

Onder de buitengewone dienst is *f* 540 mln aangevraagd ten einde de voorschotverlening voor de bouw van woningen (incl. de grond) op grond van art. 56 van de Woningwet met ingang van 1 januari 1958 te hervatten.

Sterkte burgerlijk rijkspersoneel —

Volgens de rijksbegroting-1958 wordt de sterkte van het burgerlijk rijkspersoneel voor 1958 geraamd op 118.260 man. In de begroting 1957 bedroeg zij 120.702 man, zodat er een vermindering valt waar te nemen met 2442 man. Deze teruggang heeft voor 1366 man betrekking op de militaire departementen en voor 1076 man op de civiele departementen.

In het geraamde sterktecijfer zijn 800 man begrepen die werkzaam zijn aan de uitvoering van de algemene ouderdomswet. De personele en materiële kosten van deze groep komen ten laste van het ouderdomsfonds. Niet in de sterkte begrepen zijn de personeelsleden, belast met niet tot een volledige dagtaak herleidbare arbeid, evenmin als het personeel in militaire dienst, de langdurig zieken, de geschorsten e.d. De gezamenlijke omvang van deze categorieën was per 30 juni 1957 ca. 9550 man. Evenmin als in vorige jaren is het personeel van de staatsbedrijven in de opgegeven aantallen begrepen.

Het overzicht van het verloop van de sterkte van het burgerlijk rijkspersoneel is als volgt.

Overzicht van het verloop van de sterkte van het burgerlijk rijkspersoneel

	Werkelijke sterkte			Begrotingssterkte		
	31 jan. 1956	31 jan. 1957	30 juni 1957	1956	1957	1958
Omschrijving:						
Burgerlijk rijkspersoneel excl. oorlog en marine pers. in vaste en tijd. dienst	61.119	63.975	64.344	69.413	71.421	71.901
Pers. op arbeidsovereenkomst	18.173	17.315	16.965	14.555	14.430	12.874
Sub-totaal	79.292	81.290	81.309	83.968	85.851	84.775
Burgerlijk rijkspers. oorlog en marine pers. in vaste en tijd. dienst	17.954	20.974	21.659	20.610	24.692	26.231
Pers. op arbeidsovereenkomst	14.202	12.178	11.382	13.454	10.159	7.254
Sub-totaal	32.156	33.152	33.041	34.064	34.851	33.485
Totaal	111.448	114.442	114.350	118.032	120.702	118.260

In het sub-totaal en totaal begrotingssterkte 1957 (resp. 85.851 en 120.702) zijn begrepen 327 vacatures bij het ministerie van onderwijs, kunsten en wetenschappen voor de rijksuniversiteiten en de Technische Hogeschool te Delft, alsmede 354 man, welke in de loop van 1957 zijn overgegaan van TNO naar de begroting van het ministerie van landbouw, visserij en voedselvoorziening. Bij het oorspronkelijke aantal voor 1957 was hiermede destijds geen rekening gehouden.

De staatsbalans —

Aan de Miljoenennota-1958 ontlenen wij de onderstaande gecomprimeerde staatsbalans per 31 december 1956. Ter vergelijking de cijfers van de balans per 31 dec. 1955.

Activa

	1955	1956
Kas-, bank- en girosaldi	669	458
Vorderingen op korte termijn en vooruitbetalingen	4430	4051
Vorderingen op lange termijn	1077	1045
Reparatievordering op voormalige vijandelijke mogendheden	PM	PM
Deelneming in het Internationaal Monetair Fonds en in de Internationale Bank voor Herstel en Ontwikkeling	2090	2090
Onroerende en roerende goederen	9755	10257
Staatsbedrijven en deelnemingen in ondernemingen	4165	4515
Vorderingen uit hoofde van contracten e.d., waartegenover verplichtingen staan	1547	1168
Diverse activa	392	293
Saldo	6778	5652
	30903	29529
Garanties en voor rekening van het Rijk door de Nederlandsche Bank gevoerde rekeningen	4032	3546

Passiva

	1955	1956
Schulden op korte termijn	6777	6051
Verplichtingen inzake watersnoodschade	166	74
Verplichtingen inzake oorlogsschade	974	678
Storting op staatsschuld door institutionele beleggers (inclusief rijksfondsen)	321	357
Nederlandsche Bank voor overneming rijksmarkenbezit	200	200
Verplichtingen, verband houdende met de overeenkomsten van Bretton Woods	1784	1761
Schulden op lange termijn:		
a. Verplichtingen betreffende het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds en andere pensioenfondsen	4060	4035
b. Overige schulden	13000	13044
Verplichtingen betreffende sociale verzekeringsfondsen	PM	PM
Verplichtingen uit hoofde van contracten e.d., waartegenover vorderingen staan	1547	1168
Diverse passiva	2074	2161
	30903	29529
Garanties en voor rekening van het Rijk door de Nederlandsche Bank gevoerde rekeningen	4032	3546

Verhoging PTT-tarieven —

Per 1 november worden door de PTT de volgende tariefverhogingen ingevoerd:

1) Het binnenlandse port zal voor brieven tot 20 gram worden verhoogd van 10 tot 12 cent, voor brieven van 20 tot 100 gram van 20 tot 25 cent, voor brieven van 100 tot 200 gram van 30 tot 35 cent en voor briefkaarten van 7 tot 8 cent. Ook in het verkeer met Suriname, de Nederlandse Antillen, Nederlands Nieuw-Guinea, Indonesië, België en Luxemburg en in het grensverkeer met Duitsland wordt het port voor brieven tot 20 gram op 12 cent en dat voor briefkaarten op 8 cent gebracht.

2) De abonnements- en gesprekskosten voor het telefoonverkeer blijven ongewijzigd. Het entreegeld voor nieuwe gegadigden komt van *f* 75 op *f* 100. Deze verhoging geldt niet voor degenen die thans reeds op de telefoonwachtlijst staan ingeschreven. De in april jl. aangekondigde tariefwijzigingen voor nevenapparaturen zal op 1 november worden ingevoerd.

3) Het telexabonnement gaat in plaats van *f* 80 per maand *f* 100 kosten. Tevens gaat men een entreegeld van *f* 100, inclusief 15 meter binnenleiding, invoeren. Bij het binnenlandse telexverkeer zal men per telimpuls in plaats van 4 cent 5 cent gaan berekenen. Ook bij de telexdienst zullen de tarieven voor hulpapparaten en nevenapparaturen worden herzien.

Diversen —

Produktie levensverzekeringen — Het totale verzekerde bedrag bij de 59 binnenlandse maatschappijen van levensverzekering, die in Nederland werkzaam zijn, blijkt, aldus de Verzekeringsbode, aan het einde van 1956 op het recordbedrag van *f* 26,6 miljard gekomen te zijn (tegen 23,9 miljard aan het begin van 1956). Acht maatschappijen hadden op dat tijdstip een verzekeringsportefeuille, groter dan *f* 1 miljard. Daartoe behoorde een maatschappij, waarbij ruim *f* 3 miljard verzekerd was, terwijl de portefeuilles van twee maatschappijen meer dan *f* 2 miljard bedroegen. Bij deze acht „miljardairs" was 58% van het totale verzekerde bedrag geconcentreerd.

Daling mijnproduktie — Naar ANP op 7 sept. berichtte, blijkt uit voorlopige cijfers, dat de produktie van de twaalf Limburgse steenkoolmijnen in augustus bijna 100.000 ton minder heeft bedragen dan in juli. In vergelijking met augustus 1956 liep de produktie terug met 80.000 ton. Trekt men hiervan de produktie af die gehaald zou kunnen zijn op de vrije zaterdag, dan leverde de mijnindustrie in augustus 60.000 ton minder. Dit betekent een inkomstenvermindering van ongeveer *f* 12 miljoen. Als oorzaken van deze lagere produktie worden genoemd: a) de trek naar de Duitse mijnen en b) het ziekteverzuim bij de ondergronders. Normaal bedraagt dit verzuim 7.5%, thans is door een griepepidemie dit cijfer gestegen tot 14.6%.

Nieuwe waterleidingwerken — Prins Bernhard heeft op 12 september de nieuwe waterleidingwerken van de NV Watertransportmaatschappij Rijn-Kennemerland te Jutfaas in gebruik gesteld. Door deze werken wordt het te Jutfaas gefiltreerde Lekwater langs een 54 km lange buisleiding naar Vogelenzang gepompt. Van daar uit gaat het naar Amsterdam, Noordholland en het industriegebied rondom Velsen. De werken, die in totaal *f* 45 miljoen hebben gekost, zijn berekend op een capaciteit van 76 miljoen m^3 per jaar. Voorlopig wordt per jaar slechts 22 miljoen m^3 aan Amsterdam, 13 miljoen m^3 aan de provincie en 8 miljoen m^3 aan het industriegebied bij Velsen geleverd.

Prinses Irene — Prinses Irene volgt van 16 september tot 28 oktober aan de universiteit van Lausanne een vakantiecursus om haar kennis van de Franse taal te vervolmaken. Met ingang van 28 oktober zal de prinses ingeschreven worden als leerling aan de school voor modern Frans van de faculteit der letteren te Lausanne. Bij KB van 14 sept. is prinses Irene benoemd tot Grootkruis in de Orde van de Nederlandse Leeuw.

Prijsindexcijfer — Het door het Centraal Bureau voor de Statistiek vastgestelde prijsindexcijfer van de kosten van levensonderhoud is in de periode van 15 juli tot 15 augustus met twee punten gestegen. Het kwam van 116 op 118 (op basis: 1952 = 100). De voornaamste oorzaak van deze stijging is de huurverhoging. Voorts zijn gestegen de prijzen voor suiker, suikerwerk en alcoholvrije dranken. Aardappelen, fruit en groenten zijn in prijs gedaald. Kleding, die van 15 juni op 15 juli van 85 op 83 was gedaald, steeg weer tot 85.

Wetenschappelijk onderzoek Nw.-Guinea — Vertegenwoordigers van de minister van o., k. en w., van de Nederlandse maatschappij voor natuurwetenschappelijk onderzoek in Oost- en West-Indië (van welke laatste het initiatief uitging) (Treubmaatschappij) en de Nederlandse stichting voor culturele antropologie te Rotterdam hebben volgens ANP (24-9) de „Stichting wetenschappelijk onderzoek Nieuw-Guinea", („WONG") opgericht.

Het doel der stichting is: „het wetenschappelijk onderzoek met betrekking tot Nederlands Nieuw-Guinea aan en vanwege de Nederlandse instellingen van hoger onderwijs te bevorderen en deze instellingen in de gelegenheid te stellen praktisch werk ten behoeve van het onderwijs te laten verrichten in Nederlands Nieuw-Guinea". Het bestuur wordt voor de eerste maal samengesteld uit dr. H. J. T. Bijlmer, prof. dr. dr. A. A. Cense, prof. dr. ir. C. Coolhaas, prof. dr. H. Th. Fischer, prof. dr. G. H. van der Kolff, prof. dr. H. J. Lam, mr. J. Nittel, dr. C. Nooteboom en dr. J. H. Westermann. Het voorlopig secretariaat is gevestigd te Rotterdam, Willemskade 25.

Leesgewoonten — Blijkens een door het Centraal Bureau voor de Statistiek ingesteld onderzoek naar de leesgewoonten van de bevolking van 12 jaar en ouder leest slechts 5% van de Nederlanders niet geregeld een dagblad. Een grote meerderheid (87%) verkiest een avondblad boven een ochtendblad. Vooral de mannen hebben een grote belangstelling voor het dagblad; gedurende de avonden en het weekend lezen zij ongeveer 3 uur per week in de krant. De agrarische bevolking besteedt eveneens veel tijd aan het dagblad. De belangstelling van de jeugd voor het dagelijks gebeuren is gering; de 12-17 jarigen lezen per dag slechts ongeveer 5 minuten in de krant. Week- en maandbladen worden zeer veel gelezen; gemiddeld krijgt ieder gezin 2 à 3 bladen per week in huis. Het grootste aandeel hierin hebben de dames- en familiebladen.

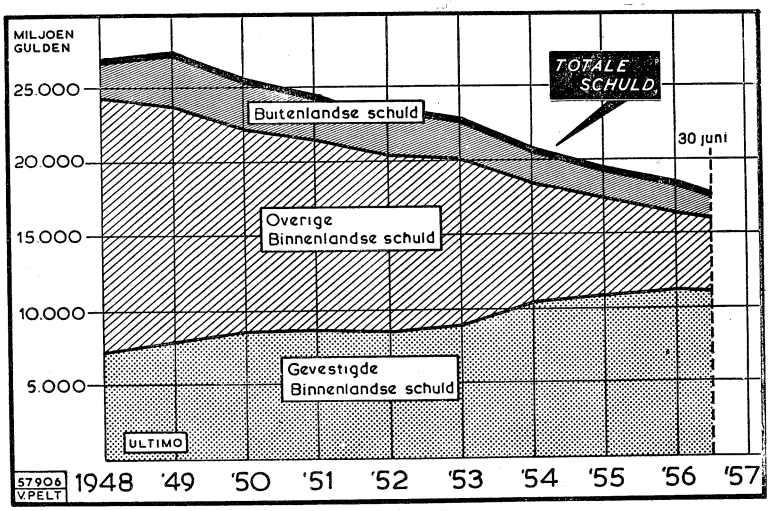
De nationale schuld —

Blijkens de ontwerp-begroting-1958 is, evenals in vorige jaren, de nationale schuld ook in de periode van 30 juni 1956 tot 30 juni 1957 verder gedaald; ditmaal met een bedrag van *f* 782 miljoen. Hiervan heeft *f* 684 miljoen betrekking op de binnenlandse en *f* 98 miljoen op de buitenlandse schuld. De totale staatsschuld bedroeg per ultimo juni 1957 *f* 18.251 miljoen.

Door verplichte delging tot een bedrag van *f* 207 miljoen en doordat ter voldoening van belastingaanslagen staatsschuld in betaling werd gegeven tot een bedrag van *f* 108 miljoen is de binnenlandse gevestigde schuld sedert ultimo juni 1956 met *f* 315 miljoen gedaald. Zij bedroeg per 30 juni jl. *f* 10.986 miljoen.

De daling van de overige binnenlandse schuld met *f* 369 mln in hetzelfde tijdsverloop is voornamelijk toe te schrijven aan een verdere afdoening van oorlogs- en watersnoodschadeverplichtingen tot een bedrag van *f* 316 mln.

Op de buitenlandse schuld, die ultimo 1957 *f* 1.875 mln beliep, is in meergenoemde periode *f* 109 miljoen verplicht afgelost. Daarentegen is door koerswijziging van verschillende valuta's de tegenwaarde van deze schuld met *f* 11 miljoen toegenomen, zodat de daling per saldo *f* 98 mln bedroeg.

Overzicht v. d. omvang v. d. nationale schuld

	30-6-1956	30-6-1957
Gevestigde binnenlandse schuld	11.301	10.986
Schatkistpapier in omloop	2.983	3.007
Schatkistpapier bij de Nederlandsche Bank ingevolge overeenkomst van 26-2-1947	460	460
Boekschuld aan de Nederlandsche Bank ingevolge overeenkomst van 26-2-1947	200	200
Muntbiljetten in omloop	143	133
Schuld aan gemeenten en provincies (ter zake van belastingen)	12	1
Gemeente- en provinciefonds	53	84
Stortingen door rijksfondsen en institutionele beleggers in anticipatie op een uit te geven lening	185	402
Overige binnenlandse schulden op korte termijn	769	465
Vergoedingen wegens geleden oorlogsschade (incl. Grootboek voor de Wederopbouw)	837	582
Vergoedingen wegens geleden watersnoodschade	117	56
Totaal binnenlandse schuld	17.060	16.376
Gevestigde buitenlandse schuld	1.973	1.875
Totaal-generaal	19.033	18.251

Noorwegen

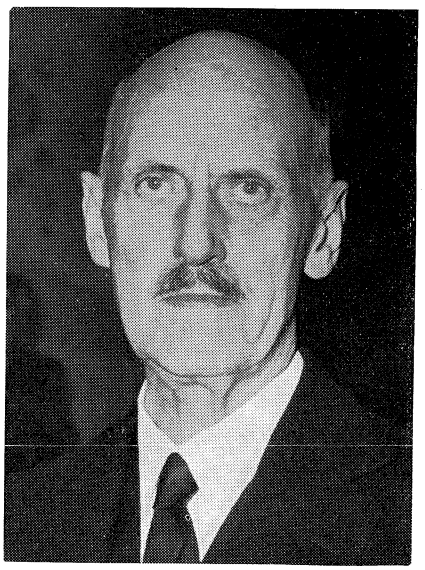
Koning Haakon † —

Koning Haakon VII van Noorwegen is op 21 september op 85-jarige leeftijd in zijn paleis te Oslo overleden. Sinds enige weken leed hij aan stoornissen in de bloedsomloop en in de ademhaling. Zijn gezondheidstoestand was trouwens steeds slechter geworden sinds hij in juni 1955 bij een val zijn dijbeen had gebroken.

De zoon van koning Haakon, kroonprins Olaf, volgt krachtens de Noorse grondwet zijn vader op onder de naam koning *Olaf V*. Kroonprins Olaf trad sinds juni 1955 reeds als prins-regent op. De nieuwe koning volgt zijn vader ook op als opperbevelhebber van de Noorse strijdkrachten. De zoon van koning Olaf, de 20-jarige *Harald*, is thans kroonprins geworden.

Koning Haakon VII werd op 3 augustus 1872 te Charlottenlund geboren als prins Christiaan Frederik Carl George Waldemar Axel (Karel) van Denemarken. Hij was de tweede zoon van koning Frederik VIII van Denemarken (in 1912 te Hamburg overleden) en koningin Louise. Hij kreeg een opleiding voor marine-officier. Hij maakte geen snelle promotie en had de rang van kapitein-ter-zee, toen in 1905 Noorse staatslieden hem de Noorse troon aanboden, nadat Noorwegen zich had losgemaakt van Zweden, waar-

mee het sedert 1814 door een personele unie was verbonden onder de kroon van het Zweedse vorstenhuis Bernadotte. Op verzoek van prins Karel, die de troon wel wilde aanvaarden, werd er echter eerst een plebisciet gehouden. Met 259.563 tegen 69.264 aanvaardde het Noorse volk Karel als koning van Noorwegen. In november 1905 deed hij zijn intocht in Oslo (dat toen nog Christiania heette) en op 22 juni 1906 werd hij in de kathedraal van Drontheim gekroond. Hij wijzigde zijn naam in Haakon (de vorige koning van die naam was Haakon VI, 1355-1380, die over de drie Skandinavische landen tezamen regeerde).

Koning Haakon VII

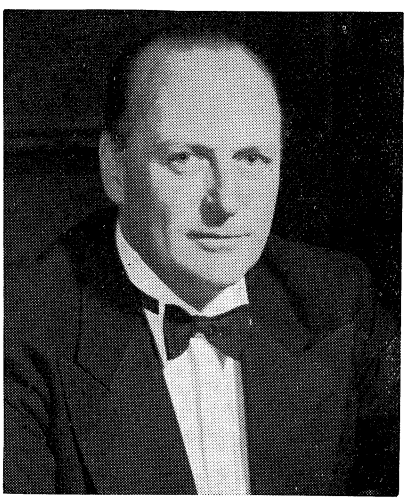
Op 22 juli 1896 trad prins Karel in het huwelijk met prinses Maud van Groot-Brittannië en Ierland, de derde dochter van koning Edward VII en koningin Alexandra. Uit dit huwelijk werd een zoon geboren, prins Alexander, de latere kroonprins Olaf van Noorwegen. Koningin Maud overleed op 20 november 1938 op 69-jarige leeftijd te Londen. Na de dood van koningin Maud trok koning Haakon zich min of meer uit het openbare leven terug, maar hij bleef zich kwijten van zijn vele plichten.

Koning Haakon was, aldus het *Alg. Handelsblad* (21-9), een uitzonderlijk veelzijdige persoonlijkheid en zijn kennis van de wereldpolitiek heeft de Noorse regering vele keren geholpen bij het nemen van een beslissing. Zijn wens om alles uit de eerste hand te weten en nauwkeurig te bestuderen verschafte hem een gedegen kennis van alle zaken die verband houden met het besturen van het land. Gedurende de lange tijd van zijn koningschap streefde koning Haakon er naar zich geheel buiten de politiek van zijn land te houden. Hij won door zijn onpartijdigheid eerbied van ministers en volk.

Slechts eenmaal kwam de koning in een politiek conflict, voor de tweede wereldoorlog, tussenbeide. Dat was in 1928, toen hij, tegen het advies in van de aftredende premier en dat van de voorzitter van het parlement — maar overeenkomstig de constitutie — de parlementaire leider van de grootste partij, de Noorse arbeiderspartij, verzocht een nieuwe regering te vormen.

Toen het Duitse leger in april 1940 Noorwegen binnenviel was koning Haakon gedwongen zijn hoofdstad te verlaten. Op 7 juni 1940 vertrok hij uit Tromsö naar Engeland aan boord van de Britse kruiser Devonshire. Op 7 juni 1945 keerde koning Haakon, precies vijf jaren nadat zijn ballingschap begonnen was, weer naar zijn land terug. Nog 12 jaar regeerde hij daarna onder het devies „Alt for Norge" („alles voor Noorwegen") zijn land.

In augustus 1954 bracht koning Haakon VII een officieel bezoek aan Nederland.

Koning Olaf V

Olaf Alexander Frederik Edward Christiaan is op 2 juli 1903 geboren in Appleton House in Engeland, als enig kind van de toenmalige prins Karel van Denemarken. Olaf kreeg een zeer democratische opvoeding. Hij doorliep dezelfde scholen als andere Noorse kinderen en nam samen met hen deel aan sport en spel. Nadat hij in 1921 aan de Hallingschool eindexamen middelbaar onderwijs had gedaan bezocht hij van 1921 tot 1924 de krijgsschool. Vervolgens studeerde hij aan het Balliol College te Oxford. In 1931 werd hij kapitein, in 1938 luitenant-kolonel en in 1939 generaal van de Noorse landmacht. In de marine werd hij op daarmee gelijk te stellen wijze bevorderd.

Tijdens Wereldoorlog II, op 30 juni 1944, werd de kroonprins Olaf benoemd tot chef van de generale staf, en in deze functie keerde hij na de bevrijding van zijn land (13 mei 1945) in Oslo terug. Toen de hele regering weer in Noorwegen was, trad hij van 31 mei tot 7 juni 1945 als regent op. Toen koning Haakon terugkeerde trad de kroonprins af als chef van de generale staf.

Koning Olaf is internationaal bekend als zeiler, voor deze tak van sport heeft hij veel organisatorisch werk gedaan. In zijn jonge jaren deed hij ook mee aan skiwedstrijden.

Kroonprins Olaf trouwde op 21 maart 1929 met prinses Martha van Zweden. Zij overleed in 1954. Uit hun huwelijk werden drie kinderen geboren: prinses Ragnild, geboren 1930 (in 1953 getrouwd met de reder Erling Lorentzen en thans woonachtig in Rio de Janeiro), prinses Astrid, geboren 1932 en de nieuwe kroonprins, Harald, geboren 1937.

Kunst

Jean Sibelius † —

De Finse componist Jean Sibelius is op 20 september op 91-jarige leeftijd in zijn landhuis Ainola, nabij Helsinki, overleden. Aan *Het Parool* (21-9) ontlenen wij over deze wereldvermaarde componist het volgende.

Jean Sibelius werd op 8 december 1865 in Hämeenlinna, Tavastehus, geboren. Na eerst met studie in de rechten te zijn begonnen, wijdde hij zich al spoedig geheel aan de muziek en kreeg daarin, aan het Conservatorium te Helsinki, leiding van Martin Wegelius en ook van de Italiaanse componist F. B. Busoni, die in die tijd aan dat instituut doceerde. In 1889 stelde een staatstoelage hem in de gelegenheid zijn opleiding in het buitenland te voltooien. In Berlijn studeerde hij bij Alb. Becker contrapunt en fuga en in Wenen bij R. Fuchs en Carl Goldmark compositie.

In Finland teruggekeerd werd Sibelius eerst leraar aan het Conservatorium, maar reeds in 1897 zorgde de Finse staat voor een stipendium waardoor hij zich verder geheel aan het componeren heeft kunnen wijden. Hij vestigde zich in Järvenpää bij Helsinki waar hij vrijwel ononderbroken heeft geleefd en gewerkt.
Sibelius' oeuvre is zeer uitgebreid: vele orkestwerken, toneelmuziek, koren, liederen en kamermuziek. In zijn vroege werken zocht Sibelius, aangevuurd door de vrijheidsstrijd van zijn land, veelvuldig inspiratie in de Finse sagen en mythen, en zijn muziek uit die tijd heeft een zekere gelijkenis met de melodische kenmerken der Finse volksmuziek. Later wendde Sibelius zich echter meer naar de idealen der absolute muziek, vooral in een meer autonome vormgeving en zelfstandigheid van stijl. Hij weerde de artistieke invloeden van Wagner min of meer bewust af, alhoewel zijn eerste leermeester Wegelius een verwoed Wagneriaan was. In zijn zoeken naar klassiek-romantische wegen is hij eerder een medestander van Brahms.
In Engeland en de Ver. Staten heeft zijn muziek over het algemeen veel meer ingang gevonden dan op het Europese vasteland. Toch zijn verschillende van zijn werken een vast bestanddeel der concertprogramma's geworden: de symfonische gedichten „De Zwaan van Tuonela" en „Finlandia" bijvoorbeeld, verscheidene van zijn symfonieën. Verder zijn „Valse triste", die zó bekend is, dat ontelbaren de muziek ervan zingen zonder te weten dat ze van Sibelius is.

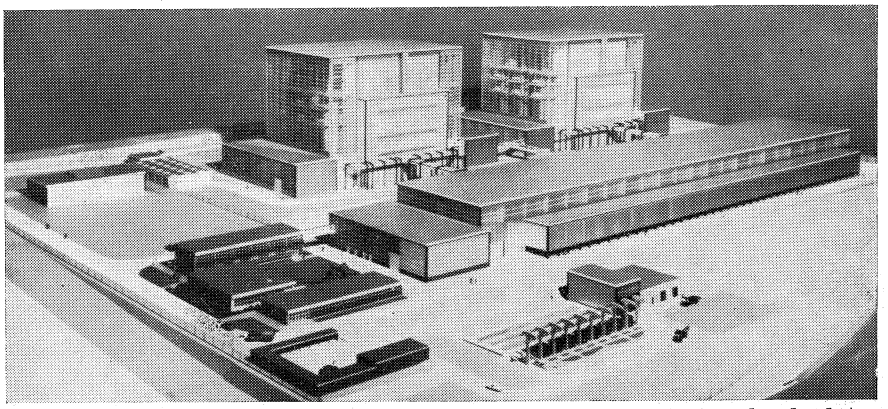
(Zie voor portret pag. 13542)

Diversen —

Willem de Vries — Op 19 september is te Amsterdam op 58-jarige leeftijd overleden de acteur Willem de Vries. Hij ontving zijn opleiding aan de Amsterdamse toneelschool, en is o.a. verbonden geweest aan Het Schouwtoneel en Het Nederlands Toneel. In 1945 kwam hij bij de hoorspelkern van de Nederlandse Radio-Unie.

C. Bronsgeest — Op 22 sept. is op 80-jarige leeftijd te Berlijn overleden de Kammersänger Cornelis Bronsgeest, een gevierde zanger in Duitsland aan het begin van deze eeuw. Hij was van geboorte Nederlander, maar verwierf de Duitse nationaliteit. Hij richtte in 1924 de operaafdeling van de Duitse radio-omroep op. In 1934, toen Hitler aan de macht gekomen was, moest hij de radio verlaten. De in 1942 overleden Duitse zanger Joseph Schmidt was indertijd door hem ontdekt.

Nieuwe Britse atoomcentrale —

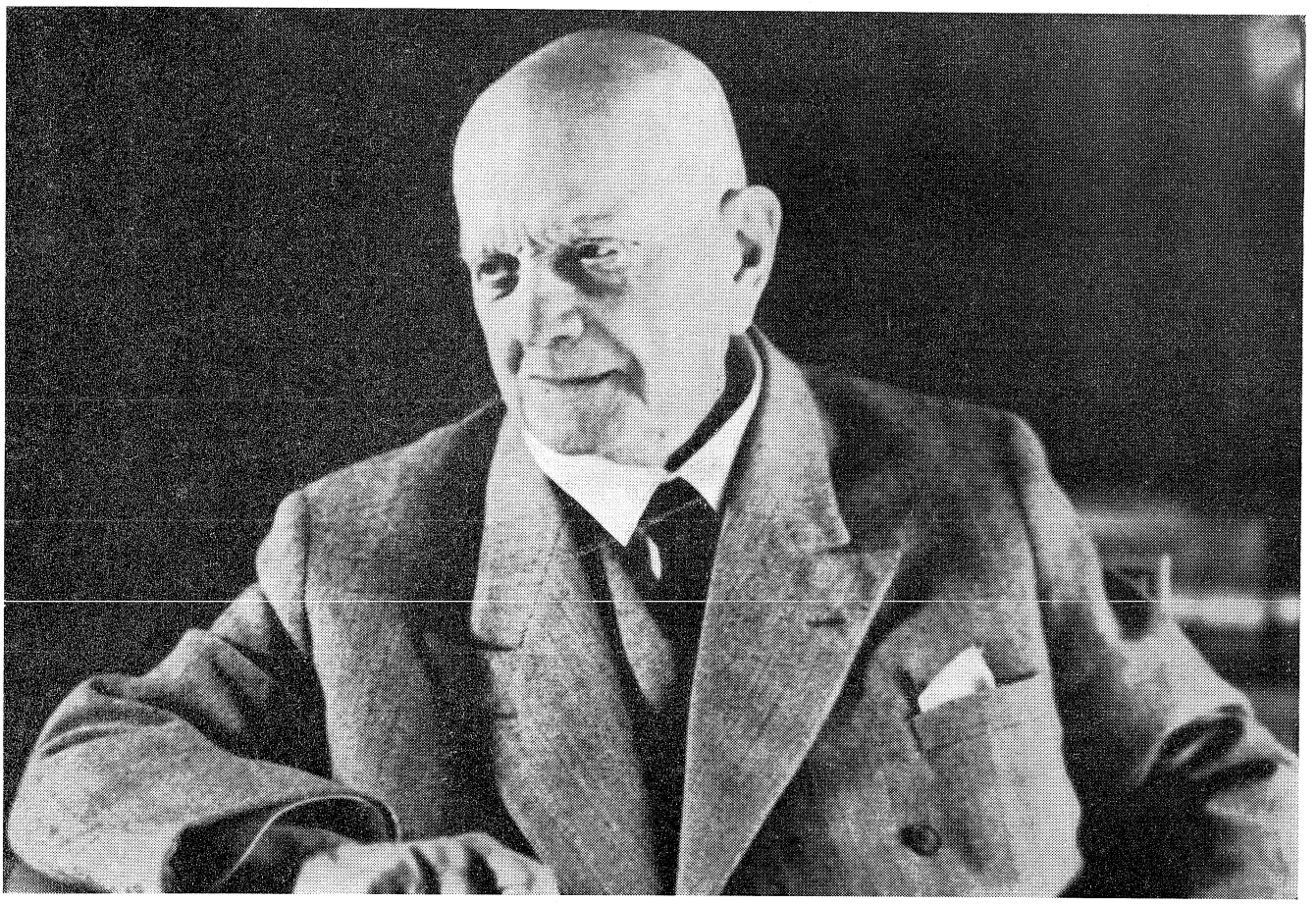

Engeland wordt beschouwd als een der landen, zo niet het land, dat het verst gevorderd is op het gebied van de toepassing van atoomenergie voor economisch gebruik. Onder de druk van een dreigend energie-tekort (afnemende kolenvoorraad) en zijn precaire afhankelijkheid van olie-importen uit het woelige Midden-Oosten, werkt Engeland aan de uitvoering van grootse projecten.
Op bovenstaande foto is een maquette afgebeeld van een atoomcentrale die te Hinkley Point in Somerset zal worden gebouwd. De capaciteit van deze centrale (kosten: 600 miljoen gulden) zal 500.000 kw bedragen. Voor zover bekend, zal zij hiermee de grootste kernenergie-centrale ter wereld worden. Het is de vierde Engelse atoomcentrale die gebouwd wordt.

De Pamir vergaan —

De 3020 brt. metende viermast-bark Pamir, het opleidingsschip van de Duitse koopvaardij, is op 21 september op de Atlantische Oceaan, op ca. 500 mijl ten westen van de Azoren, tijdens een orkaan vergaan. Van de 86 opvarenden, o.w. 52 koopvaardijkadetten, konden er slechts zes worden gered. Het in 1905 gebouwde zeilschip was met een lading gerst op weg van Argentinië naar Duitsland.

De op 20 september overleden Finse componist Jean Sibelius.
(foto Lehtikuva/ANP)

Sowjet-kunstmanen

In de zomer van 1955 werden in Washington officiële mededelingen gedaan, die niet nalieten overal verbazing te wekken: de VS zouden in het kader van het internationale geofysische jaar [1]) een of meer „aardsatellieten" of „kunstmanen" lanceren. Dat wil zeggen, dat men een of meer bolvormige voorwerpen door middel van machtige, meervoudige raketten op een hoogte van verscheidene honderden kilometers zou brengen, ze een grote snelheid geven, waarna ze op eigen gelegenheid een baan rond de aarde zouden gaan beschrijven. Deze bollen zouden worden uitgerust met zelfregistrerende wetenschappelijke apparaten en met radiozenders, die de waarnemingen van deze instrumenten automatisch naar de aarde zouden seinen. [2])

Wetenschappelijke en militaire betekenis

Op deze wijze verwachtte men zeer belangrijke wetenschappelijke gegevens te kunnen vergaren, die men met de op aarde opgestelde apparaten niet zou kunnen verkrijgen.

Ruimtevaart-enthousiasten zijn van mening, dat met het lanceren van deze kunstmanen de eerste stap zal worden gezet in de richting van menselijk verkeer in de wereldruimte, maar het heeft ook een meer directe betekenis voor de situatie op aarde: afgezien van de grote wetenschappelijke betekenis van dit soort projecten is het een feit, dat de voor het lanceren van kunstmanen benodigde raketten een directe militaire betekenis hebben. Met andere woorden: wanneer het mogelijk is de machtige raketten te bouwen die kunstmanen, in weerwil van de aantrekkingskracht van de aarde, op zo grote hoogte kunnen brengen [3]), dan kunnen ook raketten worden geconstrueerd die een vernietigende lading kunnen brengen naar elk punt op aarde.

Sowjet-succes

In de jaren die sinds de eerste Amerikaanse mededelingen zijn verlopen is nog veel geschreven en gesproken over de kunstmanen, maar blijkbaar bood de constructie van de hierboven genoemde raketten aan de Amerikaanse technici te grote moeilijkheden om binnen de aangekondigde tijd (vóór 30 sept. 1957, zie ook pag. 12373) tot het lanceren te kunnen overgaan.

Op 4 oktober kwam radio-Moskou echter met de onverwachte mededeling, dat in de Sowjet-Unie met succes een kunstmaan was afgeschoten. Op het ogenblik van deze mededeling beschreef de Sowjet-aardsatelliet op een hoogte van ca. 900 km en met een snelheid van bijna 29.000 km per uur een baan om de aarde, zijn aanwezigheid met nadruk demonstrerend door middel van in de gehele wereld waarneembare radio-seinen.

In de officiële Sowjet-mededeling — verspreid door *TASS* — werd het volgende gezegd:

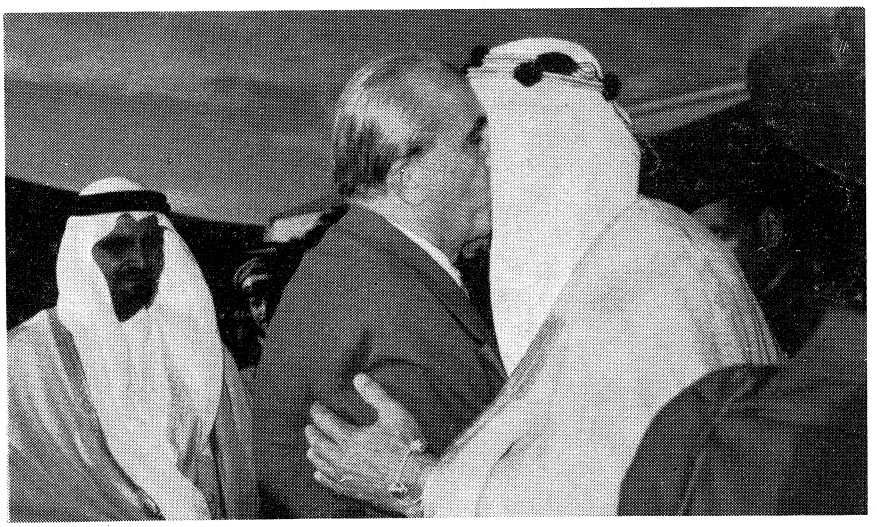
„Gedurende een aantal jaren werd er in de Sowjet-Unie gewerkt aan de ontwikkeling van kunstmatige satellieten van de aarde. In de pers is eerder medegedeeld, dat in de Sowjet-Unie volgens het program van het internationale geofysische jaar de eerste kunstmanen zouden worden gelanceerd. In de Sowjet-Unie is als resultaat van intensieve en grootscheepse onderzoekingen door Sowjet-onderzoekingsinstituten en groepen ontwerpers de eerste kunstmaan ontwikkeld.

Op 4 oktober 1957 werd de eerste satelliet met succes gelanceerd in de USSR. Volgens voorlopige gegevens heeft de moeder-raket de satelliet de noodzakelijke omwentelingssnelheid van ongeveer 8000 meter per seconde gegeven. Op dit ogenblik cirkelt de satelliet rondom de aarde langs een elliptische baan. Hij kan worden waargenomen in het licht van de opkomende en dalende zon met behulp van de eenvoudigste optische instrumenten. Volgens de berekeningen, die thans worden geverifieerd door waarnemingen, zal de satelliet op een

(*Zie vervolg pag.* 13545)

1) Op pag. 13363 e.v. vindt men een uitvoerig overzicht betreffende het internationale geofysische jaar.
2) Zie voor nadere bijzonderheden pag. 12047 e.v. en 12373.
3) Een interessante tekening van dampkring enz. vindt de lezer op pag. 7192.

Koning Saoed in Damascus —

In de politieke spanning in en om Syrië bracht koning Saoed van Saoedi-Arabië eind september een nieuw element, door onverwacht een bezoek te brengen aan Damascus, de hoofdstad van Syrië, waar hij besprekingen voerde met de regeringsleiders aldaar. Saoed heeft weliswaar de zg. Eisenhower-leer voor het Midden-Oosten geaccepteerd, maar gedraagt zich anderzijds zo onafhankelijk mogelijk van de VS. Zijn streven schijnt te zijn, om van de Syrische kwestie een zuiver interne Arabische aangelegenheid te maken en om allereerst een toenadering tot stand te brengen tussen Syrië en Jordanië, met welks jonge koning Saoed de laatste tijd op goede voet staat.

De foto is genomen op het ogenblik, dat koning Saoed (rechts) op het vliegveld van Damascus wordt begroet door president Sjoekri el Koewatli van Syrië.

Weekblad

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

Cyprus — 1 okt. Volgens berichten uit twee Cypriotische bladen zou de Britse gouverneur, Sir John Harding, heengaan en zou aartsbisschop Makarios toestemming krijgen naar het eiland terug te keren.

Duitsland (West) — 30 sept. Naar aanleiding van het ontslag van gen.-maj. Bernhardt Mueller-Hillebrand dreigen vele officieren ontslag te zullen nemen. — **1 okt.** Ondanks bezwaren van minister Erhard hebben de mijneigenaren de prijzen van de Ruhr-kolen verhoogd.

Engeland — 3 okt. Het congres van de Labour Party neemt een resolutie aan, waarin aan een toekomstige Labour-regering wordt verzocht via de Ver. Naties een ontwapeningsverdrag tot stand te brengen en een overeenkomst tot het beëindigen van proefnemingen met kernwapens. Nadat Bevan deze motie had verdedigd, werd met grote meerderheid een resolutie verworpen, waarin werd geëist, dat een eventuele Labour-regering desnoods eenzijdig zou afzien van proefnemingen met kernwapens en de produktie en het gebruik daarvan.

Frankrijk — 30 sept. Regering ten val gebracht. — **1 okt.** De tuinbouwers besluiten drie dagen lang geen groenten af te leveren aan de centrale markten in de steden uit protest tegen de prijspolitiek van de regering. — 24-uurstaking van meer dan 1½ miljoen metaalbewerkers en bouwvakarbeiders ter onderstreping van looneisen.

Geestelijk leven — 29 sept. De Landeskirchentag aan de Ruhr wordt besloten met een massale bijeenkomst, waaraan ongeveer 60.000 personen deelnamen. Thema: de Here is God. — Het 70-jarig bestaan van de Nederlandse Lutherse Jeugdbond op feestelijke wijze herdacht. — **30 sept.** In de gemeente Zeist wordt het centrum van de Nederlandse Baptisten, de Vinkenhof, in gebruik genomen.

Ierland — 30 sept. De Bank van Ierland verhoogt het disconto met 1% tot 6%.

Indonesië — 1 okt. De regering heeft toestemming gegeven tot het houden van een „West-Irian-Week". In deze week zullen massa-demonstraties en -bijeenkomsten worden gehouden om de wens van het Indonesische volk tot de terugkeer van West-Irian kenbaar te maken.

Internationaal — 30 sept. De secretarisgeneraal van de NAVO, Spaak, heeft verklaard, dat de 15 NAVO-landen, hoewel de expansie van de Sowjet-Unie in Europa zonder geweld te gebruiken is gestuit, op het gebied van buitenlandse politiek en economie nauwer dienen samen te werken. — **3 okt.** In de maatschappelijke commissie van de Alg. Vergadering der VN dringt de Nederlandse vertegenwoordiger erop aan, de onvermijdelijk toenemende verstedelijking in de wereld binnen bepaalde grenzen te houden. Volgens hem bestaat de mogelijkheid, dat binnen 100 jaar de helft der wereldbevolking in steden van meer dan 100.000 inwoners leeft.

Italië — 29 sept. 18 leidende figuren van de CP op Sicilië treden uit de partij. Sinds 1956 is het ledental van de Italiaanse communistische partij met 11% gedaald.

Joego-Slavië — 4 okt. Aankomst van de Sowjet-minister van defensie, maarschalk Zjoekow. — Begin van het proces tegen de voormalige vice-president, Milovan Djilas, die beschuldigd wordt van „vijandige propaganda" tegen de staat in zijn boek „De nieuwe klasse". — **6 okt.** Djilas veroordeeld tot een gevangenisstraf van 7 jaar. In totaal zal hij nog 9 jaar moeten zitten.

Jordanië — 30 sept. Volgens het Sowjetpersbureau Tass zouden „de heersende kringen in Jordanië tegen de wil van het volk besloten hebben de Britse regering te vragen om herbenoeming van de Britse officieren, die na het ontslag van gen. Glubb uit het Jordaanse leger werden ontslagen".

Kasjmir — 29 sept. De Indiase minister van defensie, Krisjna Menon, verklaart, dat zijn land „militaire middelen" zal gebruiken, indien de Veiligheidsraad er niet in slaagt het geschil-Kasjmir op te lossen.

Kunst — 4 okt. De schilder L. van de Ven (geb. 1894), die zich eerst op latere leeftijd geheel wijdde aan de schilderkunst en de laatste jaren de aandacht trok, te Eindhoven overleden.

Nederland — 1 okt. De regering verwerpt de door de Mijnindustrieraad voorgestelde premieregeling voor het mijnpersoneel. — In de eerste helft van 1957 is de gezinsconsumptie per hoofd van de bevolking, die ongeveer 2/3 van de totale binnenlandse bestedingen vormt, enigszins gedaald in vergelijking met de overeenkomstige periode in 1956. Het peil bleef boven het niveau van 1955. Stellen we 1953 op 100, dan is het indexcijfer voor 1957 113, voor '56 114 en voor 1955 105. — In Den Haag zijn naast de bestaande bond van garagehouders en aanverwante bedrijven (Bovag) drie nieuwe bonden van garagehouders opgericht, een algemene, een rooms-katholieke en een protestants-christelijke bond. De nieuwe bonden zullen nauw samenwerken. — De 650.000ste fiets sedert Wereldoorlog II geëxporteerd. — In verband met het teruglopen van de verkoop worden enige tientallen arbeidskrachten van de Nederlandse Kaiser-Frazerfabrieken te Rotterdam ontslagen. — De overeenkomst van de Algemene R.K. Ambtenarenvereniging (ARKA) met de Katholieke Arbeiders Beweging (KAB) opgezegd, zodat de ARKA met haar 21.000 leden thans geen deel meer uitmaakt van de KAB. Hierdoor is het ledental van de KAB verminderd tot 398.000. — B. en W. van Amsterdam delen in een bestedingsnota aan de Raad o.m. mee, dat voor *f* 70 mln. aan werken wordt uitgesteld. De situatie met betrekking tot de financiering van de investeringen der gemeenten blijft zeer verontrustend, aldus de nota. — **2 okt.** De prijs van zware stookolie zal worden verlaagd met *f* 6.50 per 1000 l en die van lichtpetroleum met 1¼ cent per liter. — Met ingang van 1 januari 1958 zal de Stichting Nederlandse sanatorium verzekering, zonder premieverhoging, haar leden ook verzekeren tegen de kosten van verpleging en behandeling in een ziekenhuis wegens kinderverlamming, gelijk aan ten hoogste het bedrag waarvoor zij tegen de kosten van sanatoriumverpleging zijn verzekerd. — **4 okt.** P. C. J. Rombouts, chef van het station der luchtverkeersbeveiliging op Schiphol, benoemd tot hoofd van de burgerluchtvaart in Nederlands Nieuw-Guinea. — De Tweede Kamer hecht zijn goedkeuring aan de verdragen i.z. Euromarkt en Euratom (met 114 stemmen vóór en 12 tegen het Euromarktverdrag, het Euratomverdrag zonder hoofdelijke stemming). — **5 okt.** De beweging van Europese federalisten viert haar 10-jarig bestaan met een buitengewoon congres.

Ned. W. Indië — 1 okt. Tot procureurgeneraal van de Ned. Antillen is benoemd mr. R. Boom, tot tweede waarnemend gouverneur M. P. Brown Gorsira.

Noorwegen — 1 okt. Koning Haakon VII op plechtige wijze begraven.

Oostenrijk — 30 sept. De luchtvaartmaatschappij Austrian Airlines opgericht.

Polen — 4 okt. Studentendemonstraties en relletjes uit protest tegen het verschijningsverbod van Pro Prostu, een veel gelezen blad voor studenten en intellectuelen dat een grote rol heeft gespeeld bij de „kleine revolutie" van oktober 1956.

San Marino — 30 sept. Anti-communistische partijen vormen een tegenbewind. Het Italiaanse ministerie van buitenlandse zaken heeft medegedeeld, dat Italië de nieuwe regering erkent.

Sowjet-Unie — 1 okt. De voormalige Sowjet-ambassadeur in Belgrado, Firjoebin, echtgenoot van Jekaterina Foertsewa, de enige vrouw in het partij-presidium van de Sowjet-Unie, benoemd tot een van de vijf onderministers van buitenlandse zaken. — **2 okt.** De Prawda schrijft: Malenkow en zijn volgelingen hadden een dogmatische en kritiekloze visie op de marxistisch-leninistische theorie en zij verzetten zich tegen de besluiten van het 20ste partijcongres. — **4 okt.** Eerste kunstmaan ter wereld met succes gelanceerd.

Tunesië — 3 okt. President Habib Bourguiba maakt bekend, dat hij de Tunesische ambassadeur uit Frankrijk terug zal roepen, als gevolg van het toenemende aantal grensincidenten aan de Algerijns-Tunesische grens.

Ver. Staten — 2 okt. President Eisenhower heeft bekendgemaakt, dat hij de federale troepen geen bevel zal geven Little Rock te verlaten, daar gouverneur Faubus van Arkansas niet overtuigend genoeg heeft verklaard, dat hij zal trachten om tegenwerking van de gerechtelijke bevelen i.z. de opheffing van de rassenscheiding te voorkomen. — **4 okt.** Gouverneur Faubus van Arkansas is in hoger beroep gegaan tegen een uitspraak van een federaal gerechtshof, dat hem en de nationale garde van deze staat heeft bevolen zich niet in te laten met de kwestie van het toelaten van negerleerlingen tot de middelbare school van Little Rock.

Wetenschap en Techniek — 28 sept. Te Davos is bij het 60 jaar bestaande Nederlandse Sanatorium een astma-kliniek geopend. — **1 okt.** Te Wenen begint de eerste conferentie van het internationale bureau voor vreedzame ontwikkeling van atoomenergie.

Zwitserland — 2 okt. De Raad van State keurt met 19-14 stemmen een wetsontwerp i.z. stemrecht voor vrouwen goed.

(*Vervolg van pag.* 13543)

hoogte van 900 km cirkelen, waarbij hij een volledige omwenteling maakt in één uur 35 minuten. Zijn baan maakt een hoek van 65 graden met het vlak van de equator. Op 5 okt. zal de satelliet tweemaal over het gebied van Moskou vliegen, om 01 uur 46 minuten en om 06 uur 42 minuten Moskouse tijd.

Berichten over de bewegingen van de eerste door mensen vervaardigde en in de Sowjet-Unie gelanceerde satelliet zullen geregeld worden uitgezonden door de Sowjet-radiostations.

De satelliet heeft de vorm van een bol met een doorsnede van 58 cm. Hij weegt 83.6 kilogram en vervoert twee radiozenders, die voortdurend signalen uitzenden op een frequentie van respectievelijk 20.005 en 40.002 megacycles, ongeveer 15 en 7.5 meter.

De zenders zijn sterk genoeg om een goede ontvangst te verzekeren door een groot aantal radio-amateurs. De signalen worden gegeven in de vorm van telegrafische tekens, die ongeveer 0.3 seconde duren, met een pauze van dezelfde lengte ertussen. De signalen op de ene golflengte worden uitgezonden gedurende de pauzes in de uitzendingen op de andere golflengte.

Wetenschappelijke stations in verschillende delen van de Sowjet-Unie verrichten waarnemingen van de kunstmaan en berekenen zijn baan.

Daar de dichtheid van de dunne bovenste lagen der atmosfeer niet met zekerheid bekend is, zijn er op het ogenblik geen gegevens voor de precieze vaststelling van de duur van het bestaan der kunstmaan en van de plaats waar hij in de dichte lagen van de atmosfeer zal komen. Men heeft berekend, dat als gevolg van zijn enorme snelheid de satelliet zal verbranden bij het bereiken van de dichte lagen der atmosfeer op een hoogte van verscheidene kilometers.

Ruimtevaart in zicht?

De mogelijkheid van kosmische vluchten met behulp van raketten werd voor het eerst wetenschappelijk bewezen in Rusland aan het eind van de 19de eeuw in de werken van de vooraanstaande Russische geleerde *Konstantin Tsiolkowski.*

Het met succes lanceren van de eerste door mensen vervaardigde kunstmaan is een reusachtige bijdrage aan de schatkamer van de wetenschap en de cultuur. Het experiment, op zulk een grote hoogte uitgevoerd, is van groot belang voor het doorgronden van de eigenschappen der kosmische ruimte en voor de bestudering van de aarde als een deel van het zonnestelsel.

De Sowjet-Unie is voornemens nog verscheidene kunstmanen te lanceren gedurende het internationale geofysische jaar. Deze zullen groter en zwaarder zijn en behulpzaam zijn bij het verrichten van een uitgebreid program van wetenschappelijk onderzoek.

De kunstmanen zullen de weg banen voor de ruimtevaart en het schijnt, dat de huidige generatie getuige zal zijn, hoe de bevrijde en bewuste arbeid van de nieuwe, socialistische gemeenschap zelfs de meest gedurfde dromen van de mens tot werkelijkheid maakt".

Verbazing

Het bericht over de Sowjet-kunstmaan („spoetnik") werd in de gehele wereld met verbazing ontvangen. Amerikaanse geleerden wensten onmiddellijk hun Russische collegae geluk en kenschetsten de Russische prestatie als „werkelijk fantastisch" (dr. Joseph Kaplan, voorzitter van het comité voor het internationale geofysische jaar) en „een schitterende stap voorwaarts" (dr. Richard Porter van het Amerikaanse kunstmaan-project).

Tezelfdertijd echter ontstond er in de Verenigde Staten, ook al verklaarde het Witte Huis niet verrast te zijn, een golf van kritiek op de Amerikaanse inspanningen op dit gebied. Het Sowjet-experiment had duidelijk gedemonstreerd, dat de VS, anders dan men verwacht had, op dit terrein een achterstand hadden en men ging zich afvragen hoe dit mogelijk was.

De *New York Herald* schreef, dat de Verenigde Staten hebben geslapen. De *New York Times* vroeg zich af, of de wereld thans geplaatst is voor een radicale wijziging in het militaire machtsevenwicht en of het Amerikaanse beleid, om budgettaire en politieke overwegingen te laten prevaleren boven veiligheidsoverwegingen, nog wel een houdbare politiek is.

De New York Herald (7-10) vatte de meningen van verscheidene waarnemers als volgt samen:

1. De Amerikanen hebben een nederlaag geleden in een „epische wedstrijd".
2. De Russen hebben een enorme propagandistische overwinning behaald. Deze overwinning zal een grote steun betekenen voor de Sowjet-diplomatie, speciaal in het Midden-Oosten.
3. Er zal bij de Russen waarschijnlijk de neiging bestaan om in de koude oorlog meer druk toe te passen.
4. De Sowjet-wetenschap staat mogelijk aan het begin van een periode van schitterende prestaties.
5. De regering-Eisenhower zal het zwaar te verduren krijgen. Er staat een explosief debat voor de deur.

Ook Engelse commentaren zijn, aldus de *Nieuwe Rotterdamse Courant* (8-10), van mening, dat het machtsevenwicht in de wereld nu in het voordeel van de Russen is veranderd. Daar staat echter tegenover het oordeel van een journalist als Crossman. Hij schreef in de *Daily Mirror:* „Terwijl de Russen voordien alleen Engeland en West-Europa konden vernietigen, zijn zij nu ook in staat de Verenigde Staten te vernietigen. Dit geeft hun geen militair overwicht, het brengt hun slechts op gelijke voet met de Amerikanen, die met hun keten van militaire bases overzee al jaren in staat zijn geweest de Sowjet-Unie te vernietigen. Daarmede is het wederzijdse atoomschaakmat compleet geworden en het gevaar van een atoomoorlog verminderd."

Zowel de *Daily Mirror* als de *Manchester Guardian* wijst erop dat het nieuws uit Rusland de enorme achterstand van Engeland op het gebied van het technische wetenschappelijke onderwijs onderstreept.

De Manchester Guardian sprak de waarschuwing uit, dat Engeland zich niet door overwegingen van prestige moet laten verleiden te proberen ook een satelliet „met de Union Jack" het wereldruim in te sturen. „Het nuttigste wat onze geleerden en technici voor het Westen kunnen doen is nieuwe en bestaande procédés, die tot de industriële kracht van de natie bijdragen, tot ontwikkeling te brengen."

De *Daily Telegraph* hoopte, dat het besef, dat zelfs de macht van Amerika begrensd is, de waarde van een gezond stelsel van bondgenootschappen zal onderstrepen.

De *Times* schreef o.a.: „Het kan niet anders of alle volken in het Westen beschouwen de Russische prestatie met gemengde gevoelens, zelfs al neemt hun openlijke bewondering voor het lanceren van de satelliet de eerste plaats in."

België

Tewerkstelling en lonen in Vlaanderen —

In de *Nieuwe Gids* (28-9) wijdt JAV een beschouwing aan de jongste statistieken van de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid, waaraan wij het volgende ontlenen.

Geografische verdeling werkgelegenheid *)

Het aantal werknemers was op 30 juni 1956 als volgt verdeeld, vergeleken met de bevolking op einde 1956:

	% van werknemers	% van bevolking
4 Vlaamse prov.	40,3	47,0
4 Waalse prov.	31,4	31,8
Brabant	28,3	21,2

De achterstand van de Vlaamse provincies is, aldus concludeert de Nieuwe Gids, ontstellend groot. Het totale aantal werknemers waarover de statistiek loopt, bedraagt 1.904.575. Rekening houdend met het economisch actief gedeelte van de bevolking, dat in Vlaanderen procentueel geringer is wegens de gunstiger leeftijdsstructuur, kan men zeggen dat netto 125.000 van deze Vlaamse werknemers buiten het eigen gebied werken of van uit Brussel bestuurd worden. Ongetwijfeld speelt deze laatste factor een aanzienlijke rol bij deze statistiek. Dit geldt echter in dezelfde mate voor Wallonië. En hier staat vast, dat de afwijking tussen verzekerde werknemers en bevolking slechts 0,4% bedraagt, tegenover 6,7% voor de Vlaamse provincies. In ieder geval blijkt, zelfs met de beperkingen die uit de aard van de cijfers voortvloeien, dat Vlaanderen zowel wat de vestiging van de bedrijfszetels als de bestuurszetels van de ondernemingen betreft, geen volwaardige plaats inneemt.

*) Opgemerkt wordt, dat sommige ondernemingen, die in verschillende arrondissementen bedrijfszetels hebben hun werknemers vermelden op één aangifteformulier (van de maatschappelijke zetel). Dit is bv. het geval bij de Spoorwegen, Buurtspoorwegen, andere vervoerondernemingen, grote bouwondernemers, enkele steenkolenmijnen, enz. De gegeven statistieken betreffen uitsluitend de werknemers die aan een der stelsels van maatschappelijke zekerheid zijn onderworpen, d.i. het algemeen stelsel, dat van de mijnwerkers of dat van de zeelieden. Het eigenlijke staatspersoneel en sommige kleinere categorieën zoals bv. het huispersoneel zijn derhalve niet in de statistieken opgenomen.

Zoals uit de volgende cijfers blijkt is niettemin de laatste jaren een verbetering ingetreden.

In de Vlaamse arrondissementen verzekerde werknemers in % van het totaal:

1947 :	42,2	1952 :	41,3
1948 :	40,3	1953 :	41,7
1949 :	39,4	1954 :	42,3
1950 :	40,9	1955 :	42,4
1951 :	41,5	1956 :	42,6

De achteruitgang tot 1950 is vrijwel geheel aan de fundamentele moeilijkheden van de textielindustrie te wijten. Terwijl de globale tewerkstelling (en gedeeltelijk het toepassingsveld van de RMZ) een stijgende grondtendens laat zien, loopt de textielnijverheid achteruit. Op 30 juni 1947 sloeg de telling op 1.842.569 werknemers, waarvan 186.938 in de textiel. Op 30 juni 1947 werden 1.904.575 werknemers geteld, waarvan nog slechts 160.924 in de textiel. Het belang van deze achteruitgang voor de Vlaamse economie kan hieraan gemeten worden dat nog altijd 122.163 van deze werknemers in de Vlaamse arrondissementen geteld werden. Tegenover 4,4% stijging van de globale tewerkstelling van 1947 tot 1956, bedroeg voor de textiel de vermindering 13,9%.

Vanaf 1950 is er een langzame, maar gestadige vooruitgang waar te nemen, die evenwel nog altijd verre beneden een normaal niveau blijft, zoals uit de vergelijking van de bevolking en tewerkstelling bleek. Hierbij werd trouwens nog geen rekening gehouden met de relatieve bevolkingsaanwas in Vlaanderen. De schrijver zegt dan, dat 50 jaren van een dergelijke vooruitgang „ons in de buurt van een redelijk aandeel zou brengen. Wij dragen ‚arm Vlaanderen' in ieder geval nog voor lang mee".

Niet alleen echter het absolute volume van de tewerkstelling heeft belang voor de welvaart, maar evenzeer de kwaliteit van de aangeboden betrekkingen.
Op dat gebied is het al even treurig gesteld. Het enige Vlaamse arrondissement dat op dit gebied als volwaardig kan worden aangezien, is Antwerpen.

Een aanwijzing voor de kwaliteit kan in de kwantitatieve sfeer gevonden worden, nl. in de verhouding van het aantal bedienden in de totale tewerkstelling. Globaal beschouwd is het inderdaad zo dat de meer geëvolueerde produkties relatief een groter aantal bedienden vergen dan de minder geëvolueerde. Ook betere (en dus produktievere) organisatie komen er bij te pas, grotere betaalkracht van de ondernemingen en belang van de dienstensector, volgens de auteur een typische welvaartsindicator.
In 1956 was het aandeel van de bedienden voor de onderscheiden landstreken als volgt:

% bedienden in totaal van verzekerde werknemers

Prov.	Antwerpen	22,1
	West-Vlaanderen	12,3
	Oost-Vlaanderen	12,9
	Limburg	9,5
Arr.	Leuven	20,7*)
Arr.	Brussel	39,0
Arr.	Nijvel	14,0
Prov.	Henegouwen	15,1
	Luik	19,4
	Namen	17,5
	Luxemburg	16,5

De achterstand van Vlaanderen is, behoudens voor Antwerpen, even in het oog vallend als voor de totale tewerkstelling. De kwaliteit van de aangeboden betrekkingen is gemiddeld geringer dan in het overige landsgedeelte. Zelfs in Luxemburg is de toestand beter dan in Oost- en West-Vlaanderen en Limburg. Trouwens, het aandeel van de in Vlaanderen getelde bedienden bedroeg 31,5% in 1956, tegenover 45,7 voor de arbeiders. Ongetwijfeld speelt hier ook de centrale plaats van Brussel een rol, maar dit geldt ook voor Wallonië waar de cijfers voor de bedienden en voor de arbeiders resp. 37,9% en 35,3% belopen.

De vergelijking met 1947 laat nochtans ook hier een verbetering zien. „Gaat die in hetzelfde tempo voort, dan kan ons aandeel over ongeveer tachtig jaar normaal worden!"

Werkloosheid

„Onze achterstand op het gebied van de tewerkstelling geeft echter nog niet de volledige zwakheid van Vlaanderen weer. Ook de werkloosheid moet nog beschouwd worden." De statistiek van de maand juni 1956, die het dichtst aansluit bij de tellingsdatum van de RMZ (30 juni) levert het volgende beeld.

*) Is sterk beïnvloed door de aanwezigheid van de zetel van de Boerenbond en van de Universiteit in een relatief klein arrondissement.

Geheel werklozen:

Mannen:		
Vlaamse gewesten	34.605	69,7%
Brussel	6.681	13,5%
Waalse gewesten	8.344	16,8%
Vrouwen:		
Vlaamse gewesten	17.120	60,9%
Brussel	5.270	18,7%
Waalse gewesten	5.738	20,4%

Dit betekent, dat 66,5% van de totale werkloosheid op rekening van Vlaanderen komt. De gedeeltelijke en onvolledige werkloosheid mag niet geheel bijgeteld worden, daar er dubbeltelling met de tewerkstelling zou kunnen voorkomen. Dit zou trouwens niets aan het beeld veranderen, aangezien Vlaanderen 69,3% van de gedeeltelijke werkloosheid voor zijn rekening nam.

Eerste-minister Van Acker gehuldigd —

De Belgische Socialistische Partij heeft samen met andere socialistische organisaties op 21 en 22 september te Brugge een grote huldiging van de bijna 60-jarige eerste-minister Van Acker georganiseerd. Deze manifestatie werd bijgewoond door de socialistische ministers uit de huidige regering, de heer Huysmans, voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers evenals talrijke andere personaliteiten uit de politieke wereld.

Op 21 september werd aan het geboortehuis van de heer Van Acker in de Klaverstraat een gedenkplaat onthuld. Tijdens een feestvergadering werd het woord gevoerd door de heer Louis Major, secretaris-generaal van het Algemeen Belgisch Vakverbond (ABVV), door de heer Buset, voorzitter van de socialistische partij en door de heer Van Acker zelf.

Op 22 september werd een defilé gehouden dat ongeveer 5 uur duurde, en waaraan naar schatting van de politie 40 à 50.000 mensen deelnamen.

Mgr. Bellon † —

Op 13 september is te Nijmegen overleden Mgr. Bellon, de eerste Vlaming, die hoogleraar werd aan de Nijmeegse universiteit.

Hij werd, zo ontlenen wij aan *De Standaard* (15-9) op 30 november 1891 te Oppuurs geboren. Op 18 sept. 1915 werd hij te Mechelen tot priester gewijd. Na zijn studies in de godgeleerdheid aan de universiteit te Leuven, werd hij hoogleraar in de wijsbegeerte aan het seminarie te Mechelen.

In 1927 werd hij door de Leuvense universiteit benoemd tot doctor honoris causa in de theologie en in januari 1928 bood de universiteit van Nijmegen hem de leerstoel aan in de godsdienstfilosofie en de algemene godsdienstwetenschappen.

Mgr. Bellon heeft veel gedaan om Nederland en België, vooral in cultureel opzicht, nader bij elkaar te brengen. Het ging hem minder om spectaculaire bijeenkomsten, dan wel om het leggen van contacten en het verwezenlijken van persoonlijk overleg tussen vooraanstaanden van ongeveer gelijkwaardige culturele verenigingen, aldus De Standaard.

De landstalen in Kongo —

De provincieraad van de Oostprovincie (Kongo) heeft, aldus *Het Laatste Nieuws* (1-10) in een motie als zijn mening uitgesproken, dat het buitensporig is van de inheemsen een extra krachtsinspanning te vragen, door te eisen dat zij bij de aanvang van hun middelbare studiën de tweede landstaal aanleren en dat het voor hen beter is zich gedurende die periode volledig toe te leggen op het aanleren van het Frans.

De Vlaamse Vriendenkring van de Oostprovincie heeft hiertegen in een telegram aan de minister van koloniën krachtig geprotesteerd. Uitvoering van deze motie zou het einde betekenen van de „Belgisch-Kongolese gemeenschap".

Diversen —

Indexcijfer gestegen — Buiten alle verwachting is het indexcijfer voor de maand september aanmerkelijk gestegen en wel tot 107,54. Waar in augustus een daling ten opzichte van juli was ingetreden (zie pag. 13514/1), is de verhoging thans zo dat zij met ingang van 1 nov. een verhoging van 2,5% zou moeten met zich brengen voor de salarissen van het personeel van staat, gemeenten en provincies. In de industrie worden de lonen en salarissen eerst aangepast wanneer de index gedurende twee achtereenvolgende maanden het gemiddelde van 107,44 bedraagt.

Zuster koningin Elisabeth † — Gravin Sophie van Törring-Jettenbach, de enige zuster van koningin Elisabeth van België, is, zo meldt A F P (8-9) op 82-jarige leeftijd te Kreuth, nabij Tegernsee (Duitsland), overleden. Zij werd op 22 febr. 1875 te Possenhofen geboren uit het huwelijk van hertog Ludwig-Wilhelm van Beieren en infante Marie-José van Portugal. In 1898 trad zij te München in het huwelijk met graaf Hans Veit van Törring-Jettenbach.

Benelux

Totstandkoming en werking van de Economische Unie - Verslag aan de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad —

De tekst van het tussen Nederland, België en Luxemburg te sluiten verdrag voor een economische unie is onlangs door de ministers van buitenlandse zaken geparafeerd en zal naar alle waarschijnlijkheid binnenkort worden getekend.

Intussen is, aan de vooravond van de tiende verjaardag van de Benelux-douane-overeenkomst (in werking getreden op 1 januari 1948) door het secretariaat-generaal van de douane-unie het eerste gezamenlijke verslag van de drie regeringen aan de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad (zie 13068/3 en 13150/2) gepubliceerd. Dit verslag is op 15 juni door het comité van ministers goedgekeurd en op 30 juli aan de raad aangeboden. Het is als tweede kwartaalbericht 1957 gepubliceerd.

De overeenkomst nopens de Raadgevende Interparlementaire Raad bepaalt, dat de drie regeringen elk jaar aan de raad een verslag uitbrengen over: 1) de totstandkoming en werking van de unie; 2) de culturele samenwerking; 3) de samenwerking op het gebied van het buitenlandse beleid en 4) de eenmaking van het recht. Dit eerste verslag heeft slechts betrekking op het eerste onderwerp.

Het omvat vier hoofdstukken resp. betreffende het vrij personenverkeer en de coördinatie op sociaal gebied; het vrij handelsverkeer en de coördinatie van het economisch beleid; het vrij kapitaalverkeer en de coördinatie van het financieel beleid; de totstandbrenging van een economische entiteit ten opzichte van derde landen. Als bijlagen zijn toegevoegd: landbouwprodukten, lijsten A, B, en C, bijzonderheden omtrent de administratieve organisatie en een lijst van de voornaamste overeenkomsten welke sinds 1943 werden gesloten. Volgens de inleiding verstaat men onder een economische unie tussen twee of

meer soevereine staten het bestaan van een economisch grondgebied, waarin 1. personen, goederen en kapitalen zich zonder meer vrijelijk kunnen bewegen; 2. de economische, financiële en sociale politiek wordt gecoördineerd; 3. dat ten opzichte van derde landen als een economische, financiële en sociale entiteit optreedt, met uitzondering van wat de zuiver nationale vraagstukken betreft welke geen weerslag op de partnerlanden kunnen hebben.

Dit eerste verslag aan de Raadgevende Interparlementaire Raad wil een kort overzicht verstrekken van hetgeen sinds 1948 is verricht.

Hoofdstuk I betreffende het vrij personenverkeer en de coördinatie op sociaal gebied, is kort. Naast de vereenvoudiging van het grensverkeer voor personen is het vooral gewijd aan het belangrijke vraagstuk van de vrijmaking van de arbeidsmarkt. Menig onderzoek werd gewijd aan de vergelijking van lonen, sociale lasten enz. in Beneluxverband. Men kwam tot de conclusie dat er geen onoverkomelijke moeilijkheden bestonden voor het scheppen van een gemeenschappelijke arbeidsmarkt. Maar het afgesloten arbeidsverdrag dd. 7 juni 1956, dat de bewegingsvrijheid van de werknemers in loondienst op het Beneluxgrondgebied verzekert, zal pas ingaan met de inwerkingtreding van het Unieverdrag en het Interim-Arbeidsakkoord dateert van 20 maart 1957.

Hoofdstuk II. A.: Het Handelsverkeer.

De liberalisatie van het handelsverkeer heeft in het bijzonder plaatsgevonden op aansporing van de OEES. Tussen Nederland en de BLEU lag het percentage echter steeds boven het liberalisatie-percentage dat door genoemde organisatie werd voorgeschreven, dank zij een nauwere samenwerking tussen de betrokken departementen. Zo is de liberalisatie op basis van 1948 in Beneluxverband gestegen van ca 90% tot ca 97% in 1956, terwijl de verplichte liberalisatie in het kader van de OEES van 60% in 1950 tot 75% in 1952 en 90% in 1955 is gestegen. Dit laatste peil is nog niet overschreden.

Terwijl de invoerrechten en de statistiekrechten in het onderling verkeer zijn verdwenen, bleven nog een aantal *belemmeringen* bestaan. Deze belemmeringen behoren o.a. tot de volgende gebieden: volksgezondheid en goede zeden, veiligheid van de staat en openbare orde, bescherming van de bossen en van de wild- en visstand, bescherming van nuttige dieren, bescherming van nationale produkten, bestrijding van fraude in bepaalde handelsbranches en bescherming tegen muskusratten.

Met de unificatie van de *accijnzen* is in 1946 een begin gemaakt; zij heeft geleid tot het afsluiten van het verdrag van 18 februari 1950. Dit verdrag wordt nog niet toegepast, behalve wat betreft het vrij beperkte gebied van gegiste vruchtdranken en mousserende gegiste dranken. Wel hebben een aantal aanpassingen plaats gevonden. Belangrijke accijnzen op alcoholische dranken, bier, suiker, tabak en minerale oliën werden echter nog niet gelijkgemaakt, hoewel de overeenkomst van 1950 dit voorschreef. Maar art. 22 van deze overeenkomst bepaalt dat de inwerkingtreding zal plaats vinden op data, welke in gemeenschappelijk overleg zullen worden vastgesteld. „In verband met diverse redenen is het tot op heden niet mogelijk geweest de unificatie der accijnzen voor de hierboven vermelde produkten te verwezenlijken; het is ook niet mogelijk geweest de accijnzen op mineraal water en gashoudende limonade in België af te schaffen."

Een zeer belangrijke belemmering vormt het verschil in de stelsels van overdrachts-, omzetbelasting en „impôts sur chiffre d'affaires". Hierover werden rapporten en voorontwerpen van wetswijzigingen door de deskundigen ingediend op grond van de resoluties van de ministeriële conferentie van 1949. In verband echter „met de ontwikkeling van de behoeften der begrotingen welke de unificatiemogelijkheden steeds geringer maakten", werden de werkzaamheden niet voortgezet, ook al is er voortdurend overleg over de bestaande reglementering en de toepassing hiervan.

Voorts worden hier de nog belangrijke belemmeringen op het handelsverkeer in de landbouwprodukten onderzocht, de bestaande protocollen van mei 1947 en oktober 1950, met de drie uitzonderingslijsten A, B en C. In tegenstelling tot lijst C, die de autonome invoer van landbouwprodukten door Luxemburg regelt, hebben lijsten A en B een meer tijdelijk karakter. Hun levensduur hangt af van de verdwijning van de kostprijsverschillen. Ten einde de uitschakeling van die verschillen te bevorderen werd besloten tot harmonisatie van het landbouwbeleid binnen zeven jaren.

Na nog het belangrijke Voor-Unie-Akkoord van 15-10-'49 te hebben gememoreerd, evenals het protocol van 6 juli 1956 betreffende de openbare aanbestedingen, de samenvoeging van een aantal douanekantoren aan de gemeenschappelijke grens, wordt als resultaat van het gevoerde liberalisatiebeleid verwezen naar het sterk gestegen intra-Beneluxhandelsverkeer in de afgelopen tien jaren, zoals uit onderstaande tabel blijkt:

Waarde				
Invoer in de BLEU afkomstig uit Nederland		Invoer in Nederland afkomstig uit de BLEU		Tijdvak
Mln frs	Mln fl.	Mln fl.	Mln frs	
2.095	128	159	2.596	Gemiddelde 1936/38
7.189	435	732	12.099	1948
9.779	743	1.437	18.909	1950
16.216	1.232	1.451	19.087	1952
17.068	1.293	1.841	24.222	1954
21.315	1.620	2.666	35.077	1956

Tonnage [1])		
Invoer in de BLEU, afkomstig uit Nederland	Invoer in Nederland, afkomstig uit de BLEU	
x 1000 ton		
4.595	3.511	Gemiddelde 1936/38
2.870	3.453	1948
5.368	4.206	1950
7.487	4.458	1952
7.709	8.102	1954
9.179	8.642	1956

[1]) brutocijfers voor 1936/38, nettocijfers voor 1948 en volgende jaren.

Coördinatie van het economisch beleid.

In 1948 werden de volgende grondbeginselen van een gemeenschappelijke oriëntatie van de economische ontwikkeling vastgesteld: 1. De wenselijkheid het gebruik van de produktiemiddelen na te streven op een wijze die Benelux in een sterke concurrentiepositie plaatst, zowel op binnen- als buitenlandse markt; 2. kennis van de fundamentele voorwaarden, vanuit economisch standpunt gezien, is noodzakelijk, zoals de structuur der kostprijzen, lonen, enz.; 3. van sociaal standpunt is het noodzakelijk in de drie landen zoveel mogelijk de handhaving van een zelfde mate van tewerkstelling van de arbeidskrachten na te streven. De gemeenschappelijke en rationele oriëntatie van de wederopbouw van het produktieapparaat der drie landen dient met vereende krachten te worden nagestreefd. De wenselijkheid werd uitgesproken de bemoeiingen betreffende het wetenschappelijk onderzoek te doen samengaan.

In de industrie werd in 1948 een informatie-procedure en voorafgaand overleg inzake de industriële ontwikkeling ingesteld, om tot een zekere coördinatie van de investeringen te komen, d.w.z. voorafgaand overleg tussen de regeringen bij uitbreiding of oprichting van ondernemingen. Hieraan waren in het begin een dertigtal branches onderworpen, thans nog slechts een tweetal. Verder wordt het protocol van juli 1953 betreffende de zg. bedreigde sectoren gememoreerd. Door rechtstreeks belanghebbenden kon een groot aantal gevallen worden opgelost.

Bij de coördinatie in de landbouw bleek vooral een coördinatie van de methoden bij de berekening van de kostprijzen wenselijk. Deze zaak is nog in studie.

Bij al deze coördinatiepogingen is men zowel in industrie als landbouw op bepaalde moeilijkheden gestuit, vooral op het gebied van de omzetbelasting, de directe belastingen en de loonsverschillen.

Het loonsverschil in de industrie daalde van gemiddeld 54% in oktober 1953 tengevolge van de loonsverhogingen in Nederland tot 37% in oktober 1955. Sindsdien zijn de nominale lonen in beide landen sterk gestegen, in België meer dan in Nederland. Tussen Nederland en Luxemburg is het loonsverschil nog sterker dan tussen Nederland en België. De genoemde percentages hebben betrekking op de verschillen in de nominale lonen.

Hoewel reeds voorontwerpen voor wijziging van de teksten der nationale wetten betreffende de omzetbelasting in 1950 zijn klaargemaakt, werden de werkzaamheden der deskundigen niet voortgezet „in verband met de behoeften der begrotingen", welke de unificatiemogelijkheden steeds geringer maakten. Bij belangrijke wijzigingen van de nationale wetgevingen wordt echter overleg gepleegd. De Administratieve Raad voor de Douaneregelingen houdt zich bezig met de vraagstukken, welke zich in de betrekkingen tussen de drie landen ten aanzien van de omzetbelasting voordoen.

Wat de directe belastingen betreft, merkt het verslag op dat de overeenkomst ter vermijding van dubbele belasting van 1933, niet meer volledig is. Zij bevat b.v. geen enkele bepaling betreffende de in België geheven aanvullende personele belasting. Zij houdt ook geen rekening met de ontwikkeling van de belastingwetgevingen der drie landen. „De besprekingen over een nieuwe overeenkomst tussen Nederland en België, waarbij alle problemen van dubbele belasting zouden worden geregeld, die zich aanvankelijk gunstig lieten aanzien, zijn sinds 1955 onderbroken tengevolge van een essentieel meningsverschil betreffende de regeling inzake door vennootschappen op aandelen uit te keren dividenden. De oorzaak van dit meningsverschil ligt in de uiteenlopende belastingstelsels ter zake en het zal moeilijk zijn hiervoor een oplossing te vinden, zolang de twee landen geen maatregelen ter harmonisatie van hun wetgevingen hebben getroffen."

Voor de directe belastingen wordt verwezen naar het op 13 maart 1951 door de betrokken Benelux-Commissie uitgebrachte rapport, waarvan een samenvatting in het verslag is opgenomen. Deze Commissie heeft vastgesteld dat het in Nederland en Luxemburg gebruikelijke synthetische stelsel (belasting van het gehele inkomen) en het in België toegepaste analytische stelsel (cedulaire belastingen aangevuld met een personeelbelasting) in de Economische Unie kunnen samengaan. Terwijl op sommige gebieden een zekere technische aanpassing werd verkregen, blijkt uit de hier gegeven samenvatting wel dat belangrijke problemen nog niet werden opgelost. Zo werd in België in 1949 een ontwerp ingediend om op het gebied van de belastingheffing van vennootschappen overeenstemming met het Nederlandse stelsel te verkrijgen, maar het verviel met een regeringswijziging en kwam nooit meer in behandeling. Zolang er geen gelijke methoden bestaan bij de berekening van het nationale inkomen bleek het ook niet mogelijk tot een vergelijkend overzicht van de druk der directe belastingen in de drie landen te komen. Bij de berekening van de „belastbare winst" vond een gedeeltelijke aanpassing plaats (bij de afschrijvingen en de compensatie van verliezen). De belastingvlucht zou eigenlijk door een overeenkomst van wederzijdse bijstand moeten worden geregeld. Een verdrag betreffende wederzijdse bijstand inzake invordering van belastingschulden is op 8 november 1956 in werking getreden. Bij het sluiten van dubbele belastingverdragen met derde landen worden wederzijds gegevens utigewisseld.

De vrijmaking van het kapitaalverkeer.

Het traditioneel tekort van Nederland tegenover de BLEU werd na de tweede wereldoorlog gedekt door de grote kredieten welke door de BLEU werden verleend en door de Marshall-hulp. Sindsdien heeft de EBU de afwikkeling van de lopende transacties belangrijk vereenvoudigd. De Nederlandse schuld kon dank zij de gunstige economische omstandigheden en de gedeeltelijke convertabiliteit sneller worden aangezuiverd dan voorzien was.

Zonder een voldoende convertabiliteit zouden volgens het verslag grote moeilijkheden in het betalingsverkeer tussen de twee landen optreden. De afwikkeling van de lopende transacties is des te eenvoudiger, naarmate de pogingen tot uitbreiding van de convertabiliteit der voornaamste valuta's zullen slagen. De liberalisatie van het kapitaalverkeer, nuttig middel tot bevordering der integratie tussen de beide economieën werd krachtens het protocol van 16 juni 1954 (vgl. 11373/1,4) dusdanig doorgevoerd „dat zij geen evenwichtsverstoringen tussen Nederland en de BLEU kan veroorzaken en zij de crediteurpositie van één van de partnerlanden in de EBU niet vergroot". Het protocol werd slechts voor één jaar

afgesloten, omdat men „nieuwe omstandigheden" verwachtte, maar omdat deze uitbleven werd het van jaar tot jaar verlengd. Blijkbaar wordt hier gedoeld op een uitbreiding der convertabiliteit der voornaamste deviezen. De uitgifte van waardepapieren in de valuta van het partnerland bleef aan een vergunning onderworpen. De liberalisatie van het kapitaalverkeer heeft volgens dit verslag nieuwe mogelijkheden voor de industriële ontwikkeling in het kader van een gemeenschappelijke markt geschapen, terwijl bovendien de traditionele stroom van Nederlandse beleggingen in de BLEU, welke na de oorlog werd onderbroken, is hervat.

Coördinatie van de financiële en monetaire politiek.

Hierover merkt het verslag slechts het volgende op:
„Aangezien de thans tussen de Beneluxpartners bestaande unie geen monetaire unie inhoudt, blijft iedere partner onbeperkt verantwoordelijk voor zijn monetaire situatie, d.w.z. voor de stabilisatie van zijn munteenheid en het evenwicht van zijn betalingsbalans op dit gebied is elk land vrij de noodzakelijk geachte maatregelen te nemen. Het spreekt echter van zelf dat het volledig ontbreken van coördinatie in bepaalde omstandigheden snel tot een ongunstige ontwikkeling van de reeds bestaande gemeenschappelijke markt zou kunnen leiden; daarom is een zekere coördinatie van de financiële en monetaire politiek verwezenlijkt in het kader van de Commissie voor Monetaire Vraagstukken en in de Commissie voor de Vergelijking van de Begrotingen alsmede door regelmatig contact tussen de centrale banken."

Dienstenverkeer.

Ook dit dient in een economische unie vrij van belemmeringen te zijn. In de eerste plaats zouden de belemmeringen welke de kostprijzen van de goederen rechtstreeks en gevoelig beïnvloeden, evenals de belemmeringen gegrond op nationaliteit of plaats van vestiging, dienen te verdwijnen. Als voorbeeld van belemmering van dienstverlening wordt de wetgeving houdende voorschriften inzake het wegvervoer genoemd die noodzakelijk werd door de grote ontwikkeling van het wegvervoer in de dertiger jaren. Zij betekent in feite een zekere beperking van het vervoer voor rekening van derden bij overschrijding van de intra-Beneluxgrens. Alleen een wijziging van de basiswet zou het mogelijk maken deze belemmering op te heffen. Deze kwestie is in onderzoek.

In het laatste hoofdstuk betreffende de totstandbrenging van een economische entiteit ten opzichte van derde landen wordt een overzicht van de achtereenvolgens doorlopen stadia gegeven: de invoering van het gemeenschappelijk douanetarief tegenover derde landen in 1948 ter uitvoering van de douane-overeenkomst van 5 september 1944, waardoor het gebied van de Beneluxlanden wat betreft de heffing van invoerrechten in de ogen van de buitenwereld één geheel is geworden; de harmonisatie van de ontwerpinstructies voor de onderhandelaars en tenslotte de coördinatie van de handelspolitiek ten opzichte van derde landen. Het voorafgaand overleg zoals dit reeds bij de Algemene Overeenkomst betreffende Tarieven en Handel evenals ten opzichte van de OEES had plaats gevonden, werd krachtens het Protocol inzake de Handelspolitiek van 9 december 1953 bij de economische betrekkingen met derde landen, een bindende regel. Deze coördinatie gaat zo ver, dat zij een stelsel van gemeenschappelijke contingenten en het afsluiten van gemeenschappelijke handelsakkoorden inhoudt. „Dit betekent de verwezenlijking van de volledige commerciële eenheid van de Beneluxlanden ten aanzien van derde landen. Deze eenheid ten opzichte van derde landen geldt evenzeer voor diensten en betalingen als voor het goederenverkeer. Bovendien is het reeds door de volgende landen, waarmede een gemeenschappelijk handelsakkoord gesloten of in voorbereiding is, formeel erkend: Denemarken, het Ver. Koninkrijk, Portugal, Zweden, Noorwegen, Oostenrijk en Zwitserland."
Ingevolge het Protocol van december 1953 worden de handelsakkoorden die de handelsbetrekkingen van de Beneluxlanden met derde landen regelen, voortaan gemeenschappelijk gesloten. Een vlotte afwikkeling houdt uiteraard in dat de derde landen hun betalingen naar keuze in ieder der beide valuta's kunnen verrichten. Ten aanzien van de leden-staten der Europese Betalings-Unie bestaat deze toestand reeds. Ook zijn er geen moeilijkheden met de landen waarmede Nederland en de BLEU hun betalingen in convertible valuta (dollars) verrichten, noch ten aanzien van de landen waarmede één der partnerlanden of beide een bilateraal betalingsakkoord hebben gesloten, indien multilateralisatie van het betalingsverkeer is voorzien. Een dergelijk akkoord biedt nl. het derde land de mogelijkheid naar keuze Belgische franken of Nederlandse guldens te verkrijgen. Indien er geen multilateralisatie is, geeft men om technische redenen de voorkeur aan parallelle, praktisch gelijke akkoorden van elk der landen boven een gemeenschappelijk betalingsakkoord.
Wat de *administratieve organisatie* betreft (bijlage 11°) de besluiten worden genomen door het bij het Protocol van 's-Gravenhage van 24 juli 1953 ingestelde Comité van Ministers. De voorafgaande werkzaamheden worden verricht door drie Raden, ingesteld bij de Douane-Overeenkomst van 1944: De Administratieve Raad voor de Douane-Regelingen, de Raad voor de Economische Unie en de Raad voor de Handelsakkoorden. Deze raden hebben een groot deel van de werkzaamheden aan commissies toevertrouwd, waarvan verschillende rechtstreeks onder de Vergadering van Voorzitters ressorteren. De kosten van de Raden, Commissies en het Secretariaat-Generaal, welke voor de helft door Nederland en voor de helft door de BLEU worden gedragen beliepen over het jaar 1956 circa frs. 13.500.000 of fl. 1.000.000.

China (Volksrepubliek)

Kádár in Peking —
Aan het einde van een negendaags bezoek van de communistische premier van Hongarije, *Janos Kádár*, aan Peking, hebben de Chinese minister-president *Tsjoe En-lai* en Kádár een gemeenschappelijke verklaring getekend, waarin o.m. wordt gezegd, dat het Westelijk imperialistische blok zijn toevlucht neemt tot alle middelen teneinde het koloniale bewind, dat het verloren heeft of thans verliest, te herstellen of te handhaven. In het bijzonder wordt Amerika ervan beschuldigd, dat het ter uitvoering van de Eisenhowerdoctrine onlangs openlijk een reeks ondermijnende acties tegen Syrië heeft ondernomen.
Voorts zijn Kádár en Tsjoe En-lai van mening, dat het aan de heldhaftige strijd van het Egyptische

en Hongaarse volk te danken is, dat de spanning ten gevolge van de imperialistische aanvallen op Egypte en de ondermijnende acties tegen Hongarije in de vorige herfst is verminderd. De vredelievende volkeren moeten echter op hun hoede blijven, aldus de verklaring.
Hongarije en communistisch China steunen voorts het Russische standpunt inzake ontwapening en zij spreken zich uit voor een hereniging van Duitsland volgens de voorwaarden der Oostduitse regering. Tevens verklaren zij zich voorstander van een Balkancongres, zoals voorgesteld door Roemenië.

Het karakter van de hervormingsactie —

Een Engelse correspondent, *David Hotham*, die in de afgelopen maanden een groot deel van de Chinese Volksrepubliek heeft bereisd, heeft voor het *Algemeen Handelsblad* (3-10) een artikel geschreven over het hervormingsprogramma van de Chinese communistische partij, waaraan wij het volgende ontlenen *):

Men mag aannemen, aldus genoemde correspondent, dat de hervormingscampagne, die de Chinese communistische partij vier maanden geleden is begonnen anders is uitgevallen dan aanvankelijk in de bedoeling lag. Oorspronkelijk immers wilde men de „stijl" van de partij in dien zin veranderen, dat de „bureaucratische" elementen tot de orde geroepen zouden worden. In plaats daarvan vond een krachtig tegenoffensief tegen de „rechtsen" onder de Chinese intellectuelen plaats. De gang van zaken heeft een sterke politieke aardbeving verwekt. De meeste waarnemers hier geloven dat de campagne niet begonnen is, omdat een „Hongaarse" toestand dreigde te ontstaan, maar om te voorkomen dat zich de omstandigheden konden ontwikkelen, waaronder een situatie à la Hongarije mogelijk zou worden.

Slecht jaar

Het jaar 1956 was het slechtste sinds de communisten in China aan de macht waren gekomen. Rampspoedige overstromingen hier en desastreuze droogte elders veroorzaakten hongersnood onder 70 miljoen bewoners van de vallei der Gele Rivier en de situatie werd nog verscherpt door de gevolgen van verkeerde planning, van over-investering, van inflatie en van tekort aan verschillende grondstoffen. De ontevredenheid steeg onrustbarend. Er braken onlusten uit onder de boeren, stakingen onder de fabrieksarbeiders, en onrust onder de intellectuelen. De leiding zag in, dat 1957 bijzonder gevaarlijk zou kunnen worden en besloot tot de hervormingscampagne, in de hoop daardoor een veiligheidsklep voor de opgekropte onlustgevoelens te openen. Op 27 april verstrekte het centrale comité de richtlijnen. De partijleden, aldus het comité, die in het land een „heersende positie" innamen, raakten meer en meer het contact met de massa kwijt. Zij namen de airs van machthebbers aan. De partij diende haar „stijl" te wijzigen. Men vroeg om kritiek van een ieder, opdat men des te beter de kwaden van sectarisme, subjectivisme en bureaucratie zou kunnen bestrijden. Dit was de nieuwe „liberale" lijn, die Mao Tse-toeng al had aangegeven in een redevoering van 27 februari, toen hij aandrong op vervanging van dwang en geweld door overreding en beredenering.

Golf van kritiek

De kritiek kwam los, maar verraste de leiders door hun omvang. De „frisse bries, de milde regen", waarom men, in de bloemrijke Chinese uitdrukkingswijze, had gevraagd, bleken een storm en een wolkbreuk te worden. Er waren critici, die verlangden dat andere partijen dan de communistische een werkelijk bestaan mochten lijden, dat er oprechte parlementaire discussies mogelijk gemaakt zouden worden, dat daden van „contra-revolutionairen" door commissies uit alle partijen en niet alleen door de communisten, beoordeeld moesten worden. Men was danig geschrokken en omstreeks het begin van juni werd een tegenoffensief tegen deze „rechtse" rebellie ingezet. De critici, die men eerst had uitgenodigd voor de dag te komen, heetten voortaan rechtse bourgeois. Het tegenoffensief werd geleid via de communistische massa-organisatie: de vakbonden, de jeugdverenigingen, de vrouwenbeweging, de wijkcomité's. De strijd was begonnen tegen een groep van hoofdzakelijk intellectuelen, die zich door hun kritiek hadden blootgegeven; ook echter zij die zo voorzichtig waren geweest zich stil te houden, werden ten slotte aangevallen. Tot de bekend geworden exponenten van de „rechtse" kritiek behoorden drie ministers, enige vooraanstaande journalisten, vele intellectuelen en schrijvers, sommigen zelfs leden van de partij. Zij kregen blijkbaar weinig steun van de massa. Zij stonden vrijwel geïsoleerd en begonnen hun „fouten te bekennen". In alle grote steden — en vooral in Peking en Sjanghai — is de omgekeerde hervorming nog in volle gang. Talloze arbeidsuren in de ministeries, op de universiteiten, in de fabrieken en op de boerderijen gaan verloren met de strijd tegen de „ketters". Want de hervormingscampagne is in de eerste plaats een ideologische strijd. Mao heeft gedecreteerd dat ieder denkend mens in China marxist moet zijn. Hij heeft verklaard dat vele intellectuelen zover nog niet zijn. Daarom gaat de campagne verder.

Sommige waarnemers geloven dat in deze ideologische strijd een voorname reden ligt voor de weigering om thans Amerikaanse journalisten in China toe te laten. Zulke sceptische nieuwsgierigen zouden aan de ene kant misschien te veel van de heersende tegenstellingen zien, aan de andere kant op de „ketters" nog een slechte invloed kunnen uitoefenen bovendien. De intellectuele ketterij heeft de machtspositie van de communistische partij echter niet aangetast, al bezorgt zij de leiders wel zorgen, aldus Hotham.

Diversen —

De strijdkrachten — De Chinese minister van defensie, maarschalk Peng Teh-hoeai, heeft eind juli verklaard, dat de Volksrepubliek meer dan 3.500.000 man onder de wapenen heeft en over meer dan 4000 militaire vliegtuigen beschikt.

Duitsland (Oost)

Verhouding tot Joego-Slavië —

Van officiële Joegoslavische zijde te Belgrado is op 4 oktober meegedeeld, dat Oost-Duitsland, als staat, de facto door Joego-Slavië is erkend. Deze mededeling vormde het antwoord op de vraag van een journalist, of de handelsbesprekingen tussen de twee landen, die op regeringsniveau worden gevoerd, beschouwd kunnen worden als een stap naar de erkenning van Oost-Duitsland.

Duitsland (West)

R.K. bisschoppen over vakbeweging —

De van 24-27 september te Fulda gehouden conferentie van r.k. bisschoppen heeft zich, naar *DPA* (30-9) van de voorzitter kardinaal Frings, aartsbisschop van Keulen vernam, uitvoerig bezig gehouden met het vakverenigingsvraagstuk.
Zoals men weet (zie pag. 12200/2) is in oktober 1955 naast het grote algemene vakverbond (DGB) een christelijk vakverbond (CGD) opgericht. Op 15 maart heeft kardinaal Frings in een brief aan alle Westduitse r.k. organisaties actieve ondersteuning van deze CGD verlangd (zie 13388). Op de vraag, of het een katholiek verboden is lid of functionaris van een bij de DGB aangesloten vakvereniging te zijn, werd echter geen uitdrukkelijk antwoord gegeven (13388 en 13421/1). De conferentie van Fulda is nu, aldus DPA, tot de conclusie gekomen, dat er geen aanleiding bestaat af te wijken van de bisschoppelijke verklaring van 16 maart jl. De kerk (de paus en de bisschoppen) heeft het recht ook in aardse en vooral in sociale aangelegenheden, voor zover die het geweten raken, aanwijzingen te geven. Alle christenen en

*) Over deze hervormingsacties hebben wij reeds verscheidene malen bericht. Men zie o.a. pag. 13195/3, 13303, 13324/1, 13324/3, 13370/3 en 13419/3.

in het bijzonder de in vakverenigingen georganiseerden worden opgewekt de naastenliefde niet uit het oog te verliezen, aldus deze conclusie.

Disconto verlaagd —

Ongeveer tezelfdertijd, dat Engeland op drastische wijze het disconto verhoogde (tot 7%, zie pag. 13531/3) is in West-Duitsland (op 18 september) het disconto met ½% verlaagd tot 4%.

Reuter berichtte hierover, dat de verlaging reeds enige weken werd verwacht en dat men kennelijk met deze maatregel heeft gewacht op de uitslag der verkiezingen (zie 13495).

De enorme toestroming van buitenlandse valuta heeft in West-Duitsland een overvloedig aanbod van kortlopend krediet geschapen. De verlaging van het disconto erkent en volgt de ontwikkeling van de geldmarkt. Zij betekent niet, dat West-Duitsland een inflatoire politiek van goedkoop geld gaat volgen. Integendeel, de Duitse autoriteiten voelen waarschijnlijk dat zij het inflatievraagstuk voldoende onder de knie hebben om hun tweede voornaamste doel, het herstel van de kapitaalmarkt, te kunnen bereiken, aldus Reuter.

Van andere zijde wordt opgemerkt, dat de verlaging van het disconto het verschil tussen het Duitse en het lagere rentepeil van de meeste andere landen kleiner maakt. Dit verschil leidde er toe, dat vele Duitse exporteurs hun uitvoer financierden met goedkoper buitenlands krediet wat nog meer buitenlandse valuta naar Duitsland deed stromen. Volgens de Duitse bankiers is de verlaging van het disconto mogelijk geworden door een aanmerkelijke verlangzaming van het tempo der algemene economische expansie, die de laatste twee maanden in West-Duitsland valt waar te nemen. Er wordt thans minder geïnvesteerd dan verleden jaar en in het begin van het lopende jaar, terwijl de prijzen niet meer zo snel stijgen. Door de verlaging van het disconto is het thans voor de industrie over het algemeen gemakkelijker geworden geld te lenen voor investeringen en uitbreidingen.

Diversen —

Burgemeester van Berlijn — De sociaaldemocraat Willy Brandt, voorzitter van het Westberlijnse parlement, is 3 oktober gekozen tot burgemeester van West-Berlijn. Hij was de enige kandidaat en kreeg 86 van de 118 uitgebrachte stemmen. Tien stemmen werden tegen hem uitgebracht. Er waren twintig onthoudingen. Brandt volgt Otto Suhr op, die op 30 augustus is overleden. In de toespraak, die hij na zijn verkiezing hield, heeft Brandt zich uitgesproken voor hechte samenwerking met de Westelijke geallieerden, „die onze vrienden zijn geworden in de dagen van de ergste onderdrukking". Willy Brandt, die nog geen 44 jaar oud is, is de jongste burgemeester, die Berlijn ooit heeft gehad. Hij heeft zich reeds op zeer jeugdige leeftijd in zijn geboortestad Lübeck aangesloten bij de soc.-dem. partij. Toen Hitler aan de macht kwam, emigreerde hij naar Noorwegen, waar hij geschiedenis studeerde en als journalist werkzaam was. Toen de Duitsers Noorwegen binnenvielen, trok hij naar Zweden. In 1945 keerde hij naar Duitsland terug, waar hij aanvankelijk als correspondent van Scandinavische bladen werkzaam was. In 1949 werd hij gekozen tot lid van de Bondsdag en in 1950 tot lid van het Berlijnse parlement. In 1955 volgde hij Suhr op als voorzitter van dit huis.

Verhoging spoorwegtarieven — De Westduitse spoorwegen hebben op 25 sept. medegedeeld, dat de tarieven drastisch zullen worden verhoogd. Zo bedraagt b.v. de verhoging van de tarieven voor het normale personenvervoer 8.7%. De tariefsverhogingen zullen in totaal ca. DM 260.5 miljoen opbrengen.

Engeland

Naar economische Gemenebest-conferentie - Nauwere aaneensluiting? —

De ministers van financiën van de Gemenebestlanden hebben, in aansluiting op de jaarvergadering van het Internationale Monetaire Fonds (Washington) van 29 sept.-2 okt. in Mont Tremblant (Canada) een bijeenkomst gehouden, waarop is besloten om in 1958 „op een geschikte plaats en tijd" een volledige handels- en economische conferentie van het Gemenebest te houden. Deze conferentie zal o.m. de gevolgen en vooruitzichten van de Europese gemeenschappelijke markt en het voorgestelde Europese vrijhandelsgebied bespreken.

Apparaat voor overleg

Het meest verstrekkende besluit van de ministers is volgens de financiële correspondent van *Reuter*, het scheppen van een doeltreffend apparaat voor voortdurend overleg tussen de landen van het Gemenebest. Op dit ogenblik beperkt dit overleg zich tot zaken, die verband houden met de Europese gemeenschappelijke markt en het Europese vrijhandelsgebied, maar verantwoordelijke kringen zijn van mening, dat het verruimd zal worden. Dit betekent, dat voor het eerst het Gemenebest een economisch orgaan zal hebben, wat volgens Reuter mogelijk nog grotere gevolgen kan hebben dan het voorstel om een Engels-Canadees vrijhandelsgebied te vormen. Tot nu toe beschikte Engeland in de Organisatie voor Europese economische samenwerking (OEES) over een dergelijk orgaan voor Europa. Het Gemenebest kende een dergelijk orgaan echter niet.

Een van de oorzaken van deze nieuwigheid is de verandering in de Canadese regering. De liberale regering van Canada was tegen een secretariaat van het Gemenebest of andere instellingen. Naarmate de conferentie te Mont Tremblant vorderde toonden de Aziatische landen toenemende belangstelling voor een orgaan voor nauwere raadpleging.

Een andere factor waren de wat Reuter noemt, exclusieve en discriminerende kenmerken van het verdrag voor de Europese gemeenschappelijke markt. Die continentale kringen, welke aan deze gemeenschappelijke markt dachten als een „Klein Europa" tot uitsluiting van Engeland en het Gemenebest, hebben volgens Reuters correspondent naar het schijnt niet een klein Europa doen ontstaan, doch een nauwer aaneengesloten Gemenebest.

Frankrijk

Opnieuw regeringscrisis - Kaderwet voor Algerije verworpen —

De in juni aan het bewind gekomen regering van *Bourgès-Maunoury* (zie nader 13292/2) is weer afgetreden, nadat de Nationale Vergadering op 30 september de door haar voorgestelde kaderwet voor Algerije met 253 stemmen voor en 279 tegen had verworpen. De regering had aan de stemming over dit wetsontwerp de vertrouwenskwestie verbonden. Het ontwerp werd verworpen, hoewel de regering in de weken voorafgaande aan de parlementaire behandeling voortdurend nieuwe concessies had gedaan aan de rechtse tegenstanders van de wet en hoewel op 28 september, tijdens een rondetafelconferentie met de leiders van de politieke partijen (de communisten en poujadisten uitgezonderd), overeenstemming was bereikt over de definitieve — in vergelijking met het oorspronkelijke ontwerp zeer verwaterde — tekst.

Tegen stemden de poujadisten en communisten, de sociale republikeinen (Soustelle), ongeveer de helft van de onafhankelijken en enkele kleinere groeperingen.

Voorts onthielden zich verscheidene van de in de regering vertegenwoordigde dissidente radicalen en van de rechtse radicalen (Queuille) zich van stemming.

De kaderwet

Zoals het ontwerp-kaderwet er tenslotte was gaan uitzien bevatte het weinig meer dan de tot niets of weinig verplichtende erkenning van de „Algerijnse persoonlijkheid" en de vorming van nieuwe Algerijnse provincies met een eigen vertegenwoordigend lichaam. Voor de (verre) toekomst hield het ontwerp de mogelijkheid in van verkiezing door de provinciale lichamen van een federatieve vergadering en de instelling van een uitvoerende raad met — naast de Franse minister-resident — een „premier". Maar de regionale autonomie bleef zeer beperkt. Parijs zou het beslissende woord behouden in alle zaken betreffende recht, financiën, staatsdiensten, nationale bedrijven, in- en uitwendige veiligheid en de buitenlandse betrekkingen.
Ondanks het betoog, o.a. van de minister van buitenlandse zaken, P i n e a u, dat het absoluut noodzakelijk was om aan de Algemene Vergadering der VN (die het Algerijnse vraagstuk op haar agenda heeft geplaatst) een „billijke en democratische oplossing" te kunnen overleggen, keerde een meerderheid zich tegen het ontwerp. Het waren vooral de centrale federatieve instellingen en het beginsel van „één kiescollege" (gemeenschappelijke kiezerslijsten van inheemse en Franse Algerijnen), die het doelwit vormden van de kritiek.

Andere oorzaken

De correspondent van het *Alg. Handelsblad* (1-10) gaf nog een opsomming van andere oorzaken, die direct meegewerkt zouden hebben aan de val van de Franse regering:
1) De kwestie van de *wapenleveranties aan Tunesië*, die wegens Amerikaanse druk nu toch via Westeuropese NAVO-partners (Italië) zullen plaats vinden heeft de positie van de regering in de laatste dagen nog verzwakt. Het argument, dat het beter was enige controle over de naar Tunis verscheepte wapens te hebben, dan toe te laten dat het Oostelijk blok of Egypte een onbekend aantal wapens zou leveren, maakte weinig indruk. Dat minister Pineau op 30 sept. nog bekend maakte, dat hij een Frans-Tunesische conferentie wenste, voordat andere landen wapens zouden leveren, mocht niet meer baten.
2) Zowel voor de tegenstanders van links als voor die van rechts waren de berichten uit de Afrikaanse stad Bamako, waar het congres van de *Rassemblement Démocratique Africain* wordt gehouden, „een veeg teken". De leider van de RDA, *Houphouet Boigny*, die minister was in de regering-Bourgès-Maunoury, kwam op dit congres in de knel omdat hij niet kon toestaan, dat zijn partij een vrij scherpe resolutie zou aannemen, waarin centrale federale organen in Dakar of Brazzaville werden geëist. Op het congres bleek, dat er ook bij de RDA, die de grootste partij van de Westafrikaanse gebieden is, ernstige ontevredenheid heerst over de Algerijnse politiek en dat de partij een federale staat wenst, die autonoom zal zijn. Uiteindelijk werd een compromis-resolutie aangenomen, waarin geen federale executieve organen, maar wel een federale staat en een grondwetsherziening worden geëist.
Houphouet Boigny was echter bij de slotzitting niet aanwezig, hetgeen de crisis accentueerde. Door de lange duur van het congres konden enkele RDA-afgevaardigden niet in Parijs zijn om voor de regering te stemmen. T.a.v. het gebeurde in Bamako meende rechts natuurlijk, dat dit een waarschuwing was, wat er kan gebeuren indien men politieke hervormingen toestaat, zoals dit een jaar geleden gebeurde voor de Westafrikaanse gebieden (zie nader 13134/1). Links meende daar een bewijs te meer in te zien, hoe onvoldoende de kaderwet is voor Algerije, die eigenlijk geen autonomie zou toestaan, en volgens welke centrale federale organen geen omschreven macht zouden hebben.
3) Ook wanneer het kabinet op het punt van de kaderwet het vertrouwen had gekregen, was het toch waarschijnlijk bij het economische debat en de moties over het agrarisch beleid verslagen. *Overwegingen van algemeen economische en agrarische aard* hebben bij de tegenstemmers, die om verschillende redenen afkerig zijn van de saneringsmaatregelen van minister Gaillard, zeker een rol gespeeld.

Gevolgen

De correspondent van de *Nieuwe Rotterdamse Courant* vatte de naar aanleiding van deze nieuwe regeringscrisis geuite veronderstellingen als volgt samen:
1) Door het ontbreken van een politieke uitweg zal de Franse minister van buitenlandse zaken straks bij de behandeling van het Algerijnse probleem voor een deels vijandige en voor het overige uitermate kritisch gestemde organisatie der Verenigde Naties in een zaak moeten pleiten, welke oneindig moeilijker te verdedigen is dan wanneer hij met een eigen oplossing voor de dag zou zijn gekomen, gesteund door „een brede nationale meerderheid".
2) Vele Frans gezinde mohammedanen, de meerderheid van de bevolking in Algerije, zoals verschillende ministers hebben beweerd, wier geduld zo lang op de proef is gesteld, zouden de moed kunnen verliezen. Niet alleen in Algerije, maar ook in zwart-Afrika, dat in de raamwet voor zijn gebied een begin- en geen eindpunt ziet, zou men het geduld kunnen beginnen te verliezen.
3) De leiders van de FLN (front van nationale bevrijding) in Algerije zouden kunnen stellen, dat hun wantrouwen in Franse beloften, in het liberalisme van Parijs, maar al te gerechtvaardigd is gebleken.
4) De meest behoudende elementen in Algerije, de colons, met contraterroristische aspiraties behept, de laatste dagen door de minister-president in particuliere gesprekken herhaaldelijk voor fascisten uitgemaakt, zij die alles bij het oude willen laten en louter en alleen in repressie heil zien, zouden evenals de leiders van de opstand victorie kunnen kraaien, omdat elke politieke verandering voorlopig van de baan is.
5) Een nieuw regeringloos tijdperk is aangebroken, op een ogenblik waarop van alle kanten sociale troebelen te verwachten zijn, terwijl er juist een begin is gemaakt met een ernstige poging om de munt en de Franse huishouding te genezen, een poging door een doorkneed deskundige, namelijk de 37-jarige Félix Gaillard, minister van financiën.

Hongarije

Fabrieksraden i.p.v. arbeidersraden —

Vice-premier *Apro* heeft op 29 sept. verklaard, dat de „arbeidersraden", die bij de opstand van oktober 1956 een vooraanstaande rol hebben gespeeld, zullen worden vervangen door „fabrieksraden", die zullen werken onder toezicht van de vakbonden, die op hun beurt weer onder regeringscontrole staan. Apro verklaarde dat de arbeidersraden „wegens hun politieke instelling" moesten worden ontbonden.

Diversen —

Kardinaal Mindszenty — Van Amerikaanse zijde is, aldus A s s. P r e s s (4-10), medegedeeld, dat er geen wijziging is gekomen in de positie van kardinaal Mindszenty, die sedert de 4de november op het Amerikaanse gezantschap vertoeft. De kardinaal blijft daar wonen.

Excommunicatie — Ingevolge het decreet van de H. Congregatie van het Concilie, dat Hongaarse priesters verbiedt politieke werkzaamheden te verrichten en zitting te hebben in het parlement, zijn, aldus

het Kath. Ned. Persbureau (2-10), twee Hongaarse priesters, Miklos Beresztoczy, de voorzitter van het nationaal vredescomité voor katholieke priesters, en Richard Horvath, de vice-voorzitter van deze organisatie, automatisch geëxcommuniceerd (zie ook 13496 en 13523/3). Beide priesters behoren tot het bisdom Esztergom, de zetel van kardinaal Mindszenty.

Miklos Szabo — Miklos Szabo, voormalig Hongaars conservatief politicus, die na een verblijf van twee jaar in het Westen naar zijn land is teruggekeerd, heeft op een persconferentie verklaard, dat er plannen hebben bestaan voor een nieuwe opstand in het begin van dit jaar. De Italiaanse regering had hiervoor een groot bedrag ter beschikking gesteld. Men wilde wapens naar Hongarije sturen en in Italië en West-Duitsland Hongaarse vluchtelingen opleiden tot aanvoerders van de nieuwe opstand. Ook de Britse geheime dienst en Amerikaanse militaire leiders steunden de plannen. Szabo zei nog, dat hij naar Hongarije is teruggekeerd, omdat hij de ware aard van de emigrantenbeweging heeft leren kennen en de omstandigheden waaronder de vluchtelingen moesten leven. Hij was tot de slotsom gekomen, dat hij zijn land het best thuis kon dienen.

Indonesië

Sowjet-lening —

De Sowjet-Unie heeft besloten een lening aan Indonesië te verstrekken ter waarde van 100 miljoen dollar. De Indonesische premier Djuanda Kartawidjaja heeft ten stelligste ontkend, dat er een grond van waarheid zou schuilen in de berichten, als zou de lening worden gebruikt voor het onderdrukken van de verschillende regionale bewegingen in Indonesië. Premier Djuanda kwalificeerde die berichten als „provocatief" en „fantastisch".
De lening zal uitsluitend voor economische doeleinden worden aangewend en niet voor het aankopen van militaire uitrusting, aldus de minister-president.

Internationaal Nieuws

Leden Veiligheidsraad - Nieuwe internationale rechters —

De Algemene Vergadering der VN heeft op 1 okt. Canada, Japan en Panama aangewezen tot (niet-permanente) leden van de Veiligheidsraad, als opvolgers van resp. Australië, de Filippijnen en Cuba. Panama en Canada kregen 74 en 72 stemmen, terwijl Japan er slechts 55 kreeg, juist drie meer dan het minimum.
Het betrekkelijk geringe aantal stemmen, dat Japan kreeg, hield verband met het feit, dat Tsjecho-Slowakije als tegenkandidaat optrad en 25 stemmen op zich verenigde. De Sowjet-afgevaardigde noemde de verkiezing van Japan „een openlijke schending van het handvest en van een eerder in Londen gesloten overeenkomst" (de informele afspraak, dat de zetels van de Veiligheidsraad op regionale basis zouden worden verdeeld en dat ook Oost-Europa een zetel zou krijgen).
De Algemene Vergadering heeft verder vijf nieuwe rechters voor het Internationale gerechtshof in Den Haag aangewezen, nl. de Australiër Sir Percy Spender, de Egyptenaar Abdoel Hamid Badawi, de Chinees dr. Wellington Koo, de Pool Bohadan Winiarski en de Griek Jean Spiropoulos.

Leden ECOSOC —

De Algemene Vergadering der VN heeft op 1 okt. Chili, Costa Rica en Soedan gekozen en China, Frankrijk en Nederland herkozen als lid van de achttien leden tellende Economische en Sociale Raad (ECOSOC). Chili vervangt Argentinië, Costa Rica de Dominicaanse republiek en Soedan Egypte. China verwierf 54 stemmen, Frankrijk 69 en Nederland 71 stemmen.

Deens pleidooi voor EEG —

De directeur van het centrale orgaan der Deense Landbouworganisaties, *Niels Kjaergaard,* heeft op 3 oktober verklaard, dat de landbouw wenst, dat Denemarken zal toetreden tot de gemeenschappelijke markt van de zes landen. Hij wees op de toenemende betekenis voor Denemarken van de markt der zes landen. De belangrijkheid van de Engelse markt neemt af. Kjaergaard herinnerde aan een verklaring van minister Mansholt, dat Nederland graag zou zien, dat Denemarken tot de unie der zes landen zou toetreden.
Hij meende, dat Nederland zich zou verzetten tegen elk voorstel, om Denemarken te laten deelnemen aan de landbouwconferentie over de gemeenschappelijke markt, zonder dat dit land lid is van de douane-unie.

Egypte tegen EEG —

De Egyptische minister van handel, *Mohammed Aboe Nosseir,* heeft, aldus *ANP* (30-9), verklaard, dat Egypte als tegenmaatregel tegen de Europese gemeenschappelijke markt zal trachten economische samenwerking tot stand te brengen tussen Afrikaanse en Aziatische landen en staten aan de Middellandse Zee. Het verdrag voor de gemeenschappelijke markt noemde hij een „imperialistisch plan", dat in het bijzonder de Egyptische uitvoer door de hoge rechten schade zal doen lijden.

Kernproeven —

In antwoord op een desbetreffende Japanse oproep, heeft president Eisenhower in een boodschap aan premier Kisji van Japan verklaard, dat de Ver. Staten onder de huidige omstandigheden niet het risico kunnen nemen van stopzetting der atoomproeven. Hij gaf daarbij de verzekering, dat de Amerikaanse proeven alleen op zodanige wijze genomen zullen worden dat de radio-activiteit in de wereld ver beneden het gevaarlijke peil zal blijven.

☆

Ook de Sowjet-Unie heeft afwijzend gereageerd op de Japanse oproep.

☆

Op 1 okt. heeft de Alg. Vergadering der VN erin toegestemd, een voorstel van de SU tot het staken van kernproeven op haar agenda te plaatsen, maar alleen als punt in de algemene bespreking van het ontwapeningsvraagstuk.

Handel tussen Oost- en West-Europa —

Blijkens het jongste kwartaalbericht (eind sept.) van de Economische Commissie voor Europa (ECE) der VN, heeft de handel tussen de landen van Oost- en West-Europa in 1956 een naoorlogs hoogtepunt bereikt en de resultaten van het eerste kwartaal van dit jaar duiden erop, dat de omvang van deze handel in 1957 zelfs nog groter zal zijn. In 1956 bleef Engeland onder de Westeuropese landen de grootste afnemer van de Sowjet-Unie. Bovendien was een verdere toeneming van de handel tussen Oost- en W.-Europa dit jaar van bijzonder gunstige invloed op de Engelse export. In het handelsverkeer in 1956 tussen de beide Europese gebieden heeft West-Europa voor een bedrag van $ 439,1 miljoen uitgevoerd of $ 111 mln. meer dan in het voorafgaande jaar; het voerde voor $ 322,8 mln. in, hetgeen een toeneming betekent van $ 55,8 mln.
De Westeuropese export naar Oost-Europa concentreerde zich in 1956 grotendeels op grondstoffen en half-

afgewerkte produkten voor kapitaalgoederen en op schepen, aldus het bulletin. Dit soort export was vooral bestemd voor de Sowjet-Unie, Tsjecho-Slowakije en Polen. De Westeuropese export van schepen naar Oost-Europa nam in 1956 sterk toe en uit de aanwezige orders blijkt, dat de toeneming voortduurt. Terwijl de Sowjet-Unie evenals in voorafgaande jaren veel schepen in Westeuropese landen bestelde, heeft ook Polen de laatste tijd verscheidene orders geplaatst.

Zwitserland, de Euromarkt en het vrijhandelsgebied —

Volgens de *Times* (18-9) achten officiële Zwitserse kringen het Euromarktverbond van zes landen niet alleen te klein maar zijn politieke karakter niet in overeenstemming met de Zwitserse opvatting van neutraliteit. Er wordt ook de nadruk op gelegd dat Zwitserland in een gelijke positie verkeert als Engeland, wiens welvaart ook in hoofdzaak afhankelijk is van de buitenlandse handel. De landen buiten de gemeenschappelijke markt nemen 45% van de Zwitserse export af en hun aandeel in de Zwitserse import is 33%.

Een met de Euromarkt verbonden vrijhandelsgebied zou echter, zo meent men, mogelijkheden scheppen tot uitbreiding van de handel, zonder dat neutraliteit of soevereiniteit in gevaar worden gebracht.

Nederland

Nationale woningbouwlening —

In een op 5 oktober gehouden radio-toespraak heeft minister-president dr. W. Drees, ad interim minister van financiën, meegedeeld, dat de Bank voor Nederlandsche Gemeenten op verzoek van de regering een nationale woningbouwlening zal uitgeven. De inschrijving wordt opengesteld op 18 oktober. De lening is 100 miljoen gulden groot of zoveel meer als waarvoor wordt ingeschreven. Het betreft een lening met een looptijd van 25 jaar. Ze geeft een rente van 6%. De koers van uitgifte bedraagt 100%. De lening is verdeeld in stukken van honderd, vijfhonderd en duizend gulden.

Door op grote schaal op deze lening in te schrijven, zo zei de minister-president, kan het Nederlandse volk tonen, dat het ernst is om zijn grootste vijand, het woningtekort, zo snel mogelijk te verslaan. Minister Drees kondigde speciaal voor de kleine spaarders aan, dat de Bank voor Nederlandsche Gemeenten binnenkort ook de zogenaamde rentespaarbrieven verkrijgbaar zal stellen, met een aankoopwaarde van 25, 100 en 500 gulden. Deze uitgifte zal met een spaaractie gepaard gaan, waarbij ook werkgevers zal worden gevraagd hun medewerking te verlenen.

„Nederland kan ongetwijfeld zijn woningprobleem oplossen. Maar daarvoor is dan nodig, dat wij met ons allen onze gezamenlijke besparingen weten te vergroten. Wie op deze lening inschrijft, doet dus goed. Maar beter doet de inschrijver, die het geld voor zijn inschrijving vindt door het ergens anders op zijn uitgaven te besparen, ook in die zin, dat hij bepaalde grotere uitgaven, die hij anders zou hebben gedaan, nog een tijdje uitstelt. Laat uw besparingen door het inschrijven op deze lening dus een extra besparing zijn."

In de voorwaarden van de woningbouwlening is bepaald, dat de aflossing in twintig jaarlijkse termijnen zal geschieden, waarvan de eerste vervalt op 15 november 1963. Vervroegde aflossing is tot 15 november 1967 niet toegestaan. Na die tijd mag dat geschieden tegen 102½%, daarna tot en met 1976 tegen 101½% en

Dr. P. H. Ritter jr. gehuldigd —

Dr. P. H. Ritter jr. heeft op 29 september afscheid genomen van de AVRO en daarmee zijn taak als leider van een rubriek, die hij zelf heeft geschapen en groot gemaakt — die van boekbespreking en letterkundige beschouwingen in het algemeen — neergelegd.

Dr. Ritter is op 28 sept. bij gelegenheid van dit afscheid op grootse wijze gehuldigd, waarbij gesproken werd door de minister-president, erevoorzitter van het huldigingscomité, jhr. Th. Roëll, voorzitter van de AVRO, jhr. mr. C. J. A. de Ranitz, burgemeester van Utrecht, de heer J. H. Matla, voorzitter van de Ned. vereniging van persbureaux, mr. F. Bakels, vertegenwoordiger van de Nederlandse Uitgeversbond, prof. dr. Garmt Stuiveling, Annie Salomons, de voorzitter van de Ned. Boekverkopersbond e.a. Dr. W. Drees huldigde Dr. Ritter vooral als bemiddelaar tussen de hoogste culturele waarden en de menigte, voor wiens werk ook de regering in hoge mate erkentelijk is. Annie Salomons deelde mee, dat er een vereniging is opgericht tot bevordering van de taalzuiverheid, waaraan Ritters naam wordt verbonden, omdat hij daar zijn hele leven lang voor heeft gevochten. Het ligt in de bedoeling van deze „Rittervereniging" jaarlijks een prijs uit te reiken aan een auteur, die zijn werk in het zuiverste Nederlands heeft geschreven.

De minister-president, dr. W. Drees (links), bood dr. Ritter (rechts) een enveloppe met inhoud (voor Italiaanse reis) en een album met de handtekeningen van de schenkers aan.

gedurende de verdere looptijd tegen 101%. De storting mag door inschrijvers geschieden op 15 november 1957 of zo zij willen op 6 januari 1958. Om institutionele beleggers aan te moedigen eveneens op de lening in te schrijven is tevens bepaald, dat de toegewezen obligaties ook mogen worden betaald met aan gemeenten en de Bank voor Nederlandsche Gemeenten verstrekte kasgeldleningen.
De opbrengst van de lening zal worden doorgeleend aan gemeenten die het geld moeten gebruiken voor de financiering van de woningbouw en voor de met de woningbouw samenhangende werken, zoals stratenaanleg, rioleringen, waterleiding, alsmede voor de bouw van scholen. De gelden worden bestemd voor de financiering van in 1957 onderhanden werken.

Jhr. mr. dr. Van Asch van Wijck —

Bij Kon. besluit van 19 september is aan jhr. mr. dr. *L. H. K. C. van Asch van Wijck*, op zijn verzoek met ingang van 1 november eervol ontslag verleend uit zijn ambt van procureur-generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden.
Jhr. mr. dr. Lodewijk Henrick Karel Cornelis van Asch van Wijck, sinds 1953 procureur-generaal bij de Hoge Raad, is op 11 december 1888 in Rhenen geboren. Hij studeerde rechts- en staatswetenschappen aan de rijksuniversiteit te Utrecht, waar hij in 1913 promoveerde tot doctor in de rechtswetenschappen en in 1916 tot doctor in de staatswetenschappen.
Jhr. mr. dr. Van Asch van Wijck werd in 1915 wnd. ambtenaar bij het openbaar ministerie van het kantongerecht te Utrecht, in 1916 bekleedde hij dezelfde functie te Breda en in 1917 werd hij ambtenaar bij het openbaar ministerie van het kantongerecht te Tiel, in 1920 te Arnhem, en in 1926 werd hij benoemd tot substituut-officier van justitie te 's-Hertogenbosch, waarna hij in 1931 in dezelfde functie te 's-Gravenhage werd benoemd. Van 1939 tot 1942 en van 1945 tot 1946 was hij advocaat-generaal bij het gerechtshof te 's-Gravenhage en van 1946 tot 1953 advocaat-generaal bij de Hoge Raad, waar hij in 1953 in de functie werd benoemd, waaruit hem thans eervol ontslag is verleend. De heer Van Asch van Wijck was van 1947 tot 1950 directeur-generaal van politie.

MIR-verordening i.z. aanwezigheidspremie niet goedgekeurd —

Op 1 oktober heeft de regering bekend gemaakt, dat zij er niet toe kan besluiten een concept-verordening van de MIR (Mijnindustrieraad) inzake het instellen van een bijzondere premie (de zg. aanwezigheidspremie) zowel voor ondergronders als bovengronders goed te keuren.
De verordening werd te zeer in strijd met het algemeen belang geacht.
Anderzijds werd door de regering te verstaan gegeven, dat zij — gezien de bijzondere aard van de ondergrondse arbeid — begrip heeft voor de noodzakelijkheid om op korte termijn een reële inkomensverbetering voor de ondergronders tot stand te brengen. Zij is bereid over het bezwaar van een aanwezigheidspremie voor wat deze categorie betreft heen te stappen mits de premie een tijdelijk karakter zal dragen.
De regering wijst een bijzondere premie voor de categorie bovengronders af. Anderzijds geeft zij echter te kennen, dat er wellicht voor bepaalde groepen van bedoeld bovengronds personeel enige inkomensverbetering mogelijk zal blijken.
Vandaar dat de verwerping van de onderhavige concept-verordening gepaard is gegaan met een uitvoerige toelichting, waaruit kan worden geconcludeerd, dat nieuwe verordeningen van de MIR — mits in overeenstemming met de thans door de regering gegeven richtlijnen — met alle kans op succes zullen kunnen worden ingediend.
Op 3 okt. heeft, aldus *De Volkskrant* (4-10), de MIR besloten voorlopig geen verordening aan de orde te stellen waarbij aan het ondergrondse mijnpersoneel de bijzondere premie wordt toegekend die de regering bereid is te aanvaarden. Het dagelijks bestuur van de Raad kreeg opdracht om eerst op korte termijn met de regering te overleggen welke maximaal mogelijke inkomensverbetering voor bepaalde groepen bovengrondse arbeiders bereikbaar is. Pas wanneer dit bekend is kan de premieregeling voor ondergronders worden behandeld.

Diversen —

Cijfers VHMO — Blijkens cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek telde het voorbereidend en hoger middelbaar onderwijs op 10 september 1957 129.800 leerlingen tegen 119.700 een jaar tevoren, een toeneming dus met 8%. Deze toeneming is een rechtstreeks gevolg van het feit, dat er in september tienduizend leerlingen meer zijn toegelaten dan er in het afgelopen schooljaar zijn vertrokken. Hierbij dient men in het oog te houden, dat de in 1957 vertrokken leerlingen bij het v.h.m.o. kwamen in een periode, waarin de belangstelling voor dit onderwijs veel geringer was dan thans. Het aantal toegelatenen steeg in vergelijking met 1956 van 28.000 tot 28.700 of met 2%. De groei bij het rooms-katholieke en het protestants-christelijke onderwijs (respectievelijk 12 en 10%) was sterker dan bij het openbare en het overige bijzondere onderwijs (respectievelijk 5 en 6%). Het aantal scholen steeg van 411 in 1956 tot 426 thans.

Polio-bestrijding — Op 2 okt. heeft de plv. directeur-generaal van de volksgezondheid, H. J. Dijkhuis, meegedeeld, dat de minister van sociale zaken er naar streeft, dat vóór de zomer van 1959 alle kinderen, die in 1945 of later geboren zijn tweemaal zijn ingeënt tegen poliomyelitis. Voor de zomer van het daaropvolgende jaar hoopt men dan al deze kinderen ook een derde injectie te doen geven.

Sowjet-Unie

Wijziging vijfjarenplan —

Radio-Moskou reeft volgens *Reuter* op 25 september bekendgemaakt, dat het lopende vijfjarenplan zal worden verlengd teneinde grote nieuwe ondergrondse rijkdommen en energiebronnen, die in de Sowjet-Unie zijn ontdekt, tot ontwikkeling te brengen. Deze verlenging is ook nodig geacht in verband met de reorganisatie der industrie.
In de mededeling van radio-Moskou werd eraan herinnerd, dat op het twintigste congres van de Sowjet-communistische partij een groot programma voor de Sowjet-economie werd aanvaard. Dit programma zou de SU grote vooruitgang verzekeren op de weg naar de uitvoering van haar voornaamste economische taak: het gelijk komen met en het inhalen van de meest ontwikkelde kapitalistische landen in een kort tijdsbestek.
De richtlijnen van het twintigste congres worden thans onvoldoende geacht in verband met de reorganisatie van de industriële leiding, waartoe in mei jl. werd besloten (zie pag. 13269/1). De staatscommissie voor de planpolitiek zal thans een aanvullend plan voorbereiden voor de jaren 1959-'65. Voorrang zal worden verleend aan de vervaardiging van produktiemiddelen. Het nieuwe plan zal moeten bijdragen tot de ontwikkeling van de natuurlijke hulpbronnen van de oostelijke gebieden der SU. De woningbouw zal aanzienlijk worden uitgebreid en de agrarische produktie worden verhoogd. Het plan zal ook moeten voorzien in de uitbreiding van de winning van ijzerhoudende en niet-ijzerhoudende metalen, van de chemische industrie, van de produktie van synthetische vezels en andere synthetische produkten.

Sport

Definitie van amateur —
Op het congres van het Internationaal olympisch comité te Sofia is op 27 sept. een (negatieve) definitie opgesteld van amateur. Dit is geschied teneinde nationale olympische comités en internationale sportfederaties zo duidelijk mogelijk te maken, wie onder de huidige opvattingen *niet* als amateur moet worden beschouwd.
Een deelnemer is *geen* amateur:
a. wanneer hij voor zijn deelneming wordt beloond met geld, met goederen die hij gemakkelijk in geld kan omzetten, of met prijzen die de waarde van 40 dollar (ongeveer 150 gulden) te boven gaan, zonder machtiging van de nationale bond en goedkeuring van de internationale federatie;
b. wanneer hij als betaald trainer heeft gefungeerd (sportleraren op scholen vallen hierbuiten);
c. wanneer hij financieel voordeel van welke aard ook heeft verkregen met de bedoeling hem te helpen aan de Olympische spelen te kunnen deelnemen;
d. wanneer hij onkostenvergoedingen ontvangt, die het toelaatbare bedrag overschrijden;
e. wanneer hij heeft verklaard, dat hij aan de spelen wil deelnemen met het oogmerk later in de beroepssport geld te verdienen;
f. wanneer hij zijn beroepsbezigheden voor een periode van meer dan dertig dagen zonder onderbreking heeft gestaakt voor training of deelneming aan wedstrijden.

Tsjecho-Slowakije

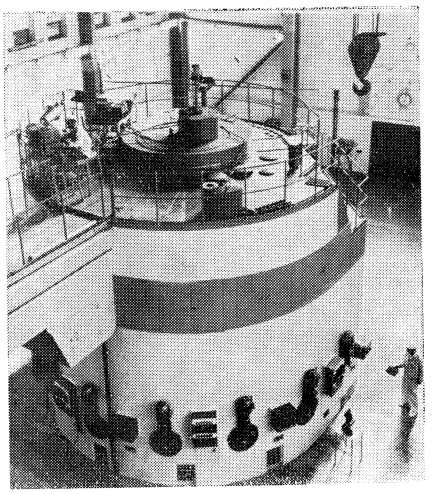
Wijzigingen vijfjarenplan —
Het vijfjarenplan van Tsjecho-Slowakije, opgesteld voor het tijdperk 1955-1960, zal, aldus *Reuter* (4-10), wat de twee laatste jaren aangaat, enige wijzigingen ondergaan. Zo zal de produktie in vele takken der industrie, o.m. in die der verbruiksgoederen, worden vergroot. Dit is te Praag medegedeeld in een resolutie van het centrale comité der communistische partij, dat drie dagen bijeen is geweest.
De resolutie erkent, dat de nieuwe maatregelen afwijken van de oorspronkelijke richtlijnen. Dit is het gevolg van het feit, dat Tsjecho-Slowakije er tot nu toe niet in is geslaagd enkele „ernstige tekortkomingen", o.m. op het gebied der investeringen, de overdreven grote uitgaven voor grondstoffen in alle sectoren der produktie en de moeilijkheden in de zware industrie, het bouwbedrijf, het vervoer en de handel, te overwinnen.
Er zal, aldus de resolutie, voor moeten worden gezorgd, dat de zware industrie voorrang bij de ontwikkeling heeft, in het bijzonder voor wat betreft de produktie van brandstoffen, de metaalindustrie en de produktie van bouwmateriaal.

Schaakolympiade —

De dames-schaakolympiade te Emmen is op 22 sept. geëindigd in een zege voor de Russische ploeg. Op de foto ziet men Olga Rubtsova (rechts) en Kira Zworokyna met de door haar verworven beker en medailles.

Eerste kernreactor —

Ook Tsjecho-Slowakije heeft thans zijn kernreactor. Het is een experimentele reactor, die opgericht is in het kernfysisch instituut in Husinec (nabij Praag). De apparatuur is geleverd door de Sowjet-Unie, die eveneens technici ter beschikking heeft gesteld voor de opleiding van Tsjechen. De „brandstof" wordt gevormd door uranium 235 (verrijkt tot 10%). De capaciteit bedraagt 2000 kw.

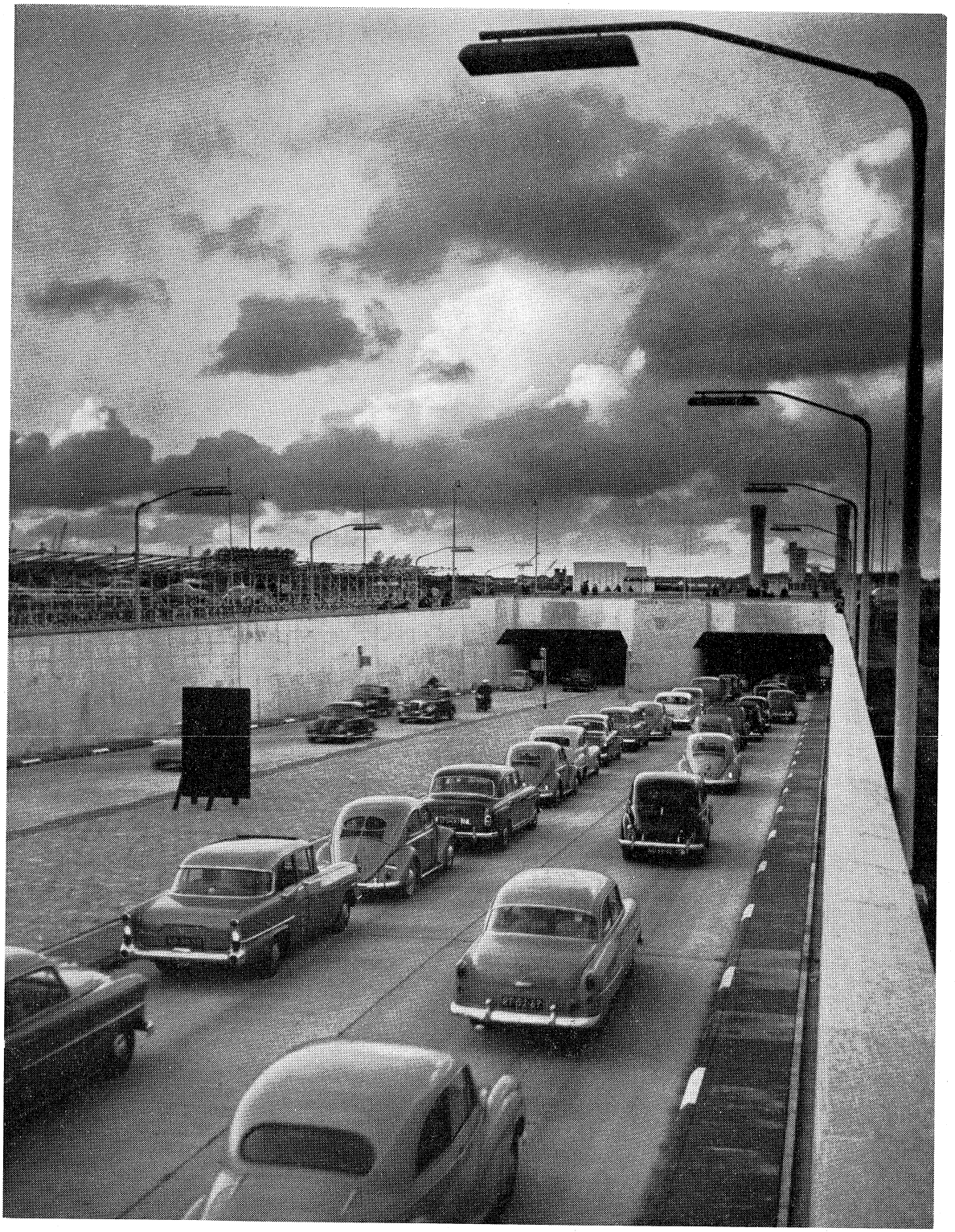
Kunst

Diversen —

Dirk Wolbers — De Haagse beeldhouwer Dirk Wolbers is op 22 september op 67-jarige leeftijd bij een verkeersongeluk te Voorschoten om het leven gekomen. Hij was opgeleid door zijn vader, de architect Jan Wolbers. Hij studeerde aan de academies voor beeldende kunsten te Amsterdam en te Brussel. In 1916 vestigde hij zich als beeldhouwer in Den Haag. Zijn voornaamste werken zijn zeven grote figuren voor het stadhuis van Rotterdam, het grafmonument van dr. Talma te Bennebroek, het watersnoodmonument te Hontenisse, de beeldengroep op de brug in de Laan van Meerdervoort in Den Haag, de oorlogsmonumenten te Vlaardingen en te Zeist, een bronzen beeld van Maria de la Queillerie, de echtgenote van Jan van Riebeeck, te Kaapstad.

S. Franke — Te Amsterdam is op 24 september op 77-jarige leeftijd overleden de schrijver S. Franke, die o.a. bekend is geworden door zijn „kantjilverhalen". Ongeveer 60 boeken, kinderboeken en romans, zijn van zijn hand verschenen. In 1934 verscheen zijn boek „Jan Fuselier". Ook publiceerde hij verhalen over zijn geboortestreek (Middelie in Noord-Holland, waar hij op 16 maart 1880 geboren was).

Haagse Academie — Aan de Academie voor Beeldende kunsten te Den Haag is door koningin Juliana ter gelegenheid van het 275-jarig bestaan dezer instelling het predicaat „Koninklijke" verleend.

De nieuwe Velsertunnels onder het Noordzeekanaal, die op 28 september door koningin Juliana in gebruik zijn gesteld, genoten al dadelijk grote belangstelling van de zijde der automobilisten.

(foto ANP)

Nog steeds spanning om Syrië

De ontwikkeling in en om Syrië heeft ons dit jaar reeds enige malen aanleiding gegeven een beschouwing te wijden aan dit onrustige land en zijn leiders (zie o.m. pag. 13431 e.v. en pag. 12873). De jongste ontwikkeling heeft wederom de aandacht op dit land gevestigd.

Egyptische troepen aangekomen

In de Syrische havenplaats Latakia, die zeer onlangs een demonstratief bezoek ontving van een vlooteskader van de Sowjet-Unie, zijn op 13 oktober uit Port Said (een afstand van 560 km) afkomstige Egyptische troepen aangekomen, die samen met enige Egyptische oorlogsbodems voor onbepaalde tijd in Syrië zullen blijven. Zulks in overeenstemming met de twee jaar geleden gesloten overeenkomst waarbij een gemeenschappelijk militair commando (opperbevelhebber generaal Abdel Hakim Amer van Egypte) werd ingesteld *).

Over de omvang van de Egyptische troepen is officieel niets medegedeeld. Volgens waarnemers in Cairo zou het niet meer dan een bataljon betreffen. Maar volgens radio-Cairo zijn sinds midden september onafgebroken Egyptische versterkingen naar Syrië gezonden, teneinde het defensieve vermogen van Syrië te vergroten.

Sinds het bekend worden van wapenleveranties en economische hulp van de Sowjet-Unie aan Syrië, heeft dit land in het centrum van de aandacht gestaan. De VS (Eisenhower-doctrine, zie 12923, 13009/3, 13090/2, 13198/3, 13458/3) namen dit bericht hoog op. President *Eisenhower* zond *Loy Henderson* als zijn speciale vertegenwoordiger naar het Midden-Oosten, om de nieuwe situatie te bespreken met de landen die zich openlijk of stilzwijgend achter de Eisenhowerleer hadden geplaatst. Turkije ging zijn zuidelijke grens (met Syrië) versterken. Jordanië (de jonge koning Hoessein) verklaarde zich bedreigd te achten en ontving, via een spectaculaire luchtbrug, Amerikaanse wapens.

Rapport Henderson

Op 7 september heeft de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, *Dulles*, een verklaring afgelegd, waarin opnieuw met nadruk werd gezegd, dat de VS het Midden-Oosten zouden beschermen tegen het gevaar van communistische agressie en ondermijning.

Deze verklaring werd afgelegd na een langdurige bespreking met president Eisenhower over het rapport van Loy Henderson. Blijkens dit rapport had Henderson in het Midden-Oosten ernstige ongerustheid geconstateerd over de groeiende overheersing van de SU in Syrië en de grote communistische wapenleveranties aan dat land, die zouden uitgaan boven de defensiebehoeften.

Namens de Amerikaanse president sprak Dulles de hoop uit, dat het „internationale communisme" Syrië niet tot enigerlei aanval tegen zijn buurlanden zal bewegen en dat het volk van Syrië iets zou doen om de ongerustheid te verminderen, die door de jongste gebeurtenissen is gewekt.

Het eerste resultaat van het rapport van Henderson werd gevormd door versnelde Amerikaanse wapenleveranties aan de buurlanden van Syrië.

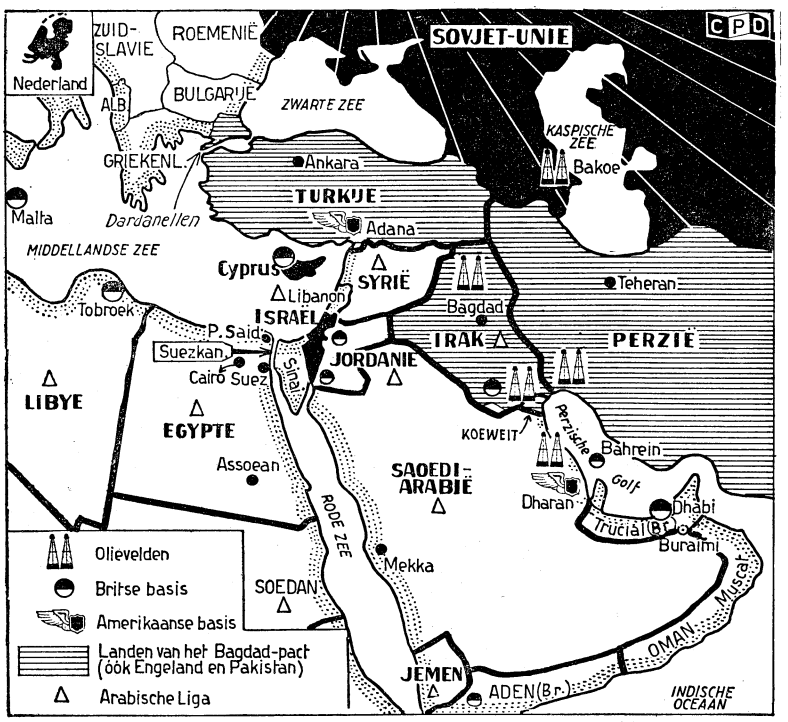
President Sjoekri el Koewatli van Syrië antwoordde op de Amerikaanse verklaring, dat er niets waar is van de beweringen, dat de Sowjet-Unie een overheersende positie in Syrië zou innemen.

„De Syrisch-Russische betrekkingen zijn vriendschappelijk van aard

(*Zie vervolg op pag.* 13561)

De nog niet zo lang geleden benoemde stafchef van het leger, generaal Afif Bizri, verwelkomde persoonlijk de Egyptische troepen in Latakia. Hij zei: „Wij moeten deze dag tot een nationale dag maken ter viering van de Arabische eenheid."

*) In 1956 werd deze overeenkomst uitgebreid tot Jordanië.

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

Argentinië — 13 okt. De leiders van de grote vakbonden eisen het aftreden van een aantal ministers en dreigen met staking (onder de geldende staat van beleg zijn stakingen verboden).

Duitsland (Oost-) — 13 okt. Drastische geldhervorming doorgevoerd.

Engeland — 9 okt. Derde en laatste ontploffing in een reeks proefnemingen met kernwapens op het proefterrein van Maralinga in Z.-Australië tot stand gebracht. Van welingelichte Australische zijde werd vernomen, dat „de Britten thans verder zijn dan de Amerikanen omdat zij, behalve van hun eigen ontdekkingen, ook Amerikaanse vindingen hebben gebruikt. — De voorzitter van de Engelse Kamer van Scheepvaart heeft bekendgemaakt, dat op 1-7 in het Ver. Koninkrijk 82.000 brt. aan Engelse schepen was opgelegd. Per 1 oktober zou de tonnage van opgelegde schepen driemaal zo groot zijn. Hij noemde de situatie zeer ernstig.

Internationaal — 6 okt. De voorzitter van de Raad van Europa, Dehousse, verklaart zich voorstander van een spoedige instelling van een Europese vrijhandelszone met deelneming van Groot-Brittannië. — **7 okt.** De Nederlandse rapporteur, prof. mr. B. V. A. Röling, deelt in de juridische commissie van de Alg. Vergadering der VN mede, dat het in de desbetreffende commissie onmogelijk is gebleken een algemeen aanvaardbare definitie van het begrip agressie op te stellen. — De Russische plaatsvervangende minister van buitenlandse zaken, Koeznetsow, dient in dezelfde commissie een ontwerp-resolutie in, waarin o.m. wordt gezegd, dat een revolutionaire of contra-revolutionaire beweging, burgeroorlog, wanordelijkheden, stakingen en de overgang tot of het bestaan van een bepaald politiek of sociaal stelsel in een bepaald land niet mogen worden gebruikt als rechtvaardiging voor een aanval. — De Israëlische minister van buitenlandse zaken, mevr. G. Meir, doet in de Alg. Vergadering der VN een beroep op de grote mogendheden om de „afgrond van misverstand" in het Midden-Oosten te overbruggen. „De woestijnen van het Midden-Oosten hebben water nodig en geen bommenwerpers", aldus mevr. Meir. — **8 okt.** De Alg. Vergadering van de VN besluit de zetel van de negende vice-voorzitter van de Alg. Vergadering toe te wijzen aan Spanje. — **10 okt.** In de politieke commissie van de Alg. Vergadering der VN begint het ontwapeningsdebat.

Italië — 9 okt. De Senaat hecht zijn goedkeuring aan de verdragen i.z. Euromarkt en Euratom.

Japan — 13 okt. Een staking van mijnwerkers voor hogere lonen en betere arbeidsvoorwaarden breidt zich uit tot arbeiders van scheepswerven, metaalarbeiders en leden van het spoorwegpersoneel (in totaal 1,3 mln. stakers).

Jordanië — 8 okt. De politie heeft voor de tweede maal een grote hoeveelheid gesmokkelde Tsjechoslowaakse wapens en munitie in beslag genomen. — **13 okt.** Koning Hoessein van Jordanië en koning Feisal van Irak houden aan de grens van beide landen een bespreking.

Kunst — 13 okt. De koninklijke bond van zang- en oratoriumverenigingen viert te Rotterdam haar 70-jarig bestaan. — De dirigent Toon Verhey neemt afscheid van het Noordhollands Philharmonisch Orkest.

Nederland — 5 okt. Minister-president Drees kondigt een door de Bank voor Nederlandse Gemeenten uit te schrijven woningbouwlening aan van *f* 100 mln. tegen 6%. — Het Nederlands Architecten Genootschap protesteert tegen een circulaire van de minister van volkshuisvesting en bouwnijverheid aan de gemeentebesturen, waarin wordt aanbevolen bij de keuze van een architect een door de Bond van Ned. Architecten ingesteld college van advies te raadplegen. — **8 okt.** Met ingang van 1 nov. is aan gen. B. R. P. F. Hasselman eervol ontslag verleend als chef van de generale staf en bevelhebber der landstrijdkrachten. Hij wordt opgevolgd door lt.-gen. G. J. le Fèvre de Montigny. Als voorzitter van het comité der verenigde chefs van staven wordt hij per 1-1-'58 opgevolgd door lt.-gen. H. Schaper. — **9 okt.** Volgens voorlopige cijfers van de hoofdinspectie voor de volksgezondheid is het tbc-sterftecijfer in 1956 5,4 per 100.000 inwoners (in 1955 6,7). — **10 okt.** De Bond van Bouwondernemers zegt in een verklaring, dat het niet mogelijk is onder de huidige omstandigheden en met de nieuwe subsidieregeling de in de troonrede verwachte produktie van 40.000 woningen per jaar in de particuliere sector te bereiken. — Burgemeester van Hall van Amsterdam installeert de Amsterdamse raad voor de stedebouw. — In Utrecht houdt de NOVIB een congres over Nederlandse verantwoordelijkheid in het werk van internationale bijstand. — **12 okt.** De minister van binnenlandse zaken stelt een commissie in ter bestudering van het vraagstuk van de automatisering der rijksadministratie. Voorzitter is dr. L. Neher. — **13 okt.** De Nederlandse jeugdgemeenschap spreekt in een adres aan ministerraad en parlement haar ernstige bezorgdheid uit over de gevolgen van de bestedingsbeperking voor het jeugdwerk en de volksontwikkeling.

Ned. W.-Indië — 7 okt. De eilandenraad van Curaçao verwerpt met 11-9 stemmen het voorstel tot het aangaan van een lening van $ 4 mln. met Nederlandse garantie.

Noorwegen — 7 okt. Bij de parlementsverkiezingen handhaven de sociaal-democraten hun absolute meerderheid.

Pakistan — 11 okt. Premier Soerawardi afgetreden.

Polen — 6 okt. Voor de vierde achtereenvolgende dag hebben in het centrum van Warschau relletjes plaats. — **7 okt.** Volgens het Westberlijnse blad „Berliner Zeitung am Mittag" zouden Sowjet-troepen en pantserwagens optrekken naar de Poolse grens. — **9 okt.** De wegens studentenrelletjes gesloten polytechnische school van Warschau heropend. — **11 okt.** Het persbureau PAP bericht dat de Poolse pers een statuut zal krijgen, waarin de verantwoordelijkheid van de journalist wordt omschreven. Een duidelijk onderscheid zal worden gemaakt tussen kritisch commentaar, beledigingen en laster.

San Marino — 13 okt. Einde van het communistische bewind.

Sowjet-Unie — 9 okt. De minister van buitenlandse zaken, Gromyko, verklaart in een vraaggesprek met een Egyptisch blad dat de SU voorstandster is van rechtstreekse onderhandelingen tussen de VS en Syrië met het doel de tussen beide landen hangende vraagstukken op te lossen. — Volgens het orgaan van het ministerie van defensie „Rode Ster" zullen de strijdkrachten met „mobiele atoomcentrales" worden uitgerust, die vliegvelden en militaire bases van elektriciteit moeten voorzien. — **10 okt.** In het gebied van de noordpool wordt een nieuwe kernproef genomen. — **11 okt.** Volgens de Daily Mail tracht Chroesjtsjew premier Macmillan van Engeland te bewegen zijn in verband met de Hongaarse opstand uitgesteld bezoek aan Moskou thans zo spoedig mogelijk te brengen.

Syrië — 7 okt. Syrië zou een Sowjet-aanbod tot het aanleggen van een marinebasis in de haven Latakia hebben aanvaard. — **13 okt.** Met Russisch materiaal bewapende Egyptische troepen aan land gezet.

Tunesië — 10 okt. President Bourguiba deelt mede, dat Tunesië deze maand wapens zal ontvangen. Hij zei niet van welk land, wel dat hij afvaardigingen naar Italië, Egypte, Zweden, België en de VS had gezonden.

Turkije — 10 okt. Van Sowjet-russische zijde wordt verklaard, dat de VS en Groot-Brittannië zijn overeengekomen nog meer vaartuigen te leveren aan de Turkse vloot „die al de grootste is in het Nabije en het Midden-Oosten".

Ver. Staten — 9 okt. Volgens de New York Times zou Chroesjtsjew tijdens een interview gezegd hebben, dat de VS een voorstel voor een bezoek van de Sowjet-minister van defensie, Zjoekow, aan Washington hebben verworpen. Hierop wordt in Washington meegedeeld, dat een officieel voorstel nooit is ontvangen. — President Eisenhower verklaart op een persconferentie, dat Amerikaanse geleerden op zijn vraag, wat de VS zouden kunnen doen om de ontwikkeling van het raketprogramma te bespoedigen, hadden geantwoord, dat er niet veel meer gedaan zou kunnen worden dan reeds gedaan wordt. — **10 okt.** Sowjet-beschuldiging dat de VS Turkije ophitsen om een oorlog tegen Syrië te beginnen, van de hand gewezen. — Behoudens enkele uitzonderingen zal voortaan worden afgezien van het nemen van vingerafdrukken van vreemdelingen die korter dan een jaar in het land verblijven.

Wetenschap en Techniek — 7 okt. Amerikaanse deskundigen verklaren, dat het „economisch mogelijk" is om binnen 8 jaar een satelliet te bouwen, die 2-4 personen rond de aarde kan vervoeren op 800 km hoogte en met een snelheid van 25.000 km per uur. — **9 okt.** Op de conferentie van het internationale bureau voor atoomenergie is Wenen gekozen tot permanente zetel van het bureau. — **10 okt.** De Sowjet-geleerde prof. Sternfeld heeft verklaard, dat de volgende Sowjet-kunstmaan hoger zal worden gelanceerd dan de eerste. Deze satelliet zal op een hoogte van 1500-2000 km worden gebracht.

(Vervolg van pag. 13559)

en zij zijn gegrondvest op wederzijds belang.

Er bestaat geen enkele geheime Syrisch-Russische overeenkomst.

Wij zijn Arabische nationalisten en geen communisten. Wij zullen trouw blijven aan onze politiek, om ons bij geen der huidige internationale blokken aan te sluiten en wij zullen niemand toestaan zich met onze binnenlandse aangelegenheden in te laten", aldus Koewatli.

Activiteit van koning Saoed

In de tweede helft van september werden de wederzijdse uitlatingen meer gematigd. Op 26 sept. liet het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken zelfs doorschemeren, dat minister Dulles „met genoegen" een bespreking zou hebben met zijn in New York (voor de VN-zitting) verblijvende Syrische ambtgenoot *Salah Bitar*.

Intussen ontplooide koning Saoed van Saoedi-Arabië een grote diplomatieke activiteit. Hoewel zijn betrekkingen met Syrië er in het afgelopen jaar niet beter op waren geworden, begaf hij zich eind september naar de Syrische hoofdstad Damascus, waar hij besprekingen voerde met president Sjoekri el Koewatli en de onverwacht naar Damascus overgekomen Iraakse premier *Ajoebi*.

Aan het einde van zijn bezoek aan Damascus zei Saoed (op 27 sept.) „in de naam van Allah, de genadige en meedogende, die mij als wachter heeft gesteld over de heilige plaatsen der Moslims:

Saoedi-Arabië zal zich keren tegen elke agressor, van welke zijde ook, die een aanval pleegt op Syrië of een ander Arabisch land. Ik ben er zeker van dat in Syrië geen gevaar dreigt voor andere Arabische landen". Deze verklaring werd in het Westen geïnterpreteerd als een waarschuwing zowel aan de Sowjet-Unie als aan de Verenigde Staten en als een poging van de Syrische kwestie een zuiver inter-Arabische aangelegenheid te maken. Saoed verklaarde nog, dat de Arabische landen hun onafhankelijkheid alleen kunnen verdedigen wanneer zij eensgezind zijn, omdat iedere agressie tegen een van hen zich vervolgens zou uitbreiden tot de anderen. Daarom moet men zich gezamenlijk verdedigen. „Moge Allah ons helpen onze Arabische natie in stand te houden, het prestige van ons nationalisme en ons vaderland te vergroten en onze waardigheid in de gemeenschap der landen te bewaren", aldus Saoed.

Oude en nieuwe tijd

In een hoofdartikel in het *Alg. Handelsblad* (11-10) over „De Arabische wereld en haar kernproblemen" wordt koning Saoed („in de kern") een „neutralist" genoemd:

Hij wil niet anders dan bemiddelen en de Arabische Liga bijeen houden, en het liefst min of meer onder zijn leiding. Als bewaker der Heilige Plaatsen en als hoofd der streng-orthodoxe Wahabieten geniet hij een zeker geestelijk gezag. Hij dringt echter niet alleen aan op non-interventie van Amerikaanse of Russische zijde. Hij is ten zeerste geïnteresseerd bij niet-inmenging van de Arabische landen in elkaars aangelegenheden. Het regent berichten over ontdekte complotten. In het Naburige Oosten is een sociale omwenteling gaande, welke allereerst het feodalisme bedreigt.

In Egypte en Syrië hebben militairen de gunst gezocht der massa's, door zich op te werpen als verkondigers van een nieuwe tijd en een nieuwe orde. De dynastieën in Arabië, Irak en Jordanië en de rijke kasten van Libanon voelen zich daardoor bedreigd. Zij hebben rekening te houden met de massa's en slagen er nu nog in, de aandacht der menigten af te leiden. Zij doen dus mede aan agitatie tegen Israël, tegen buitenlandse inmenging, nu eens tegen Engeland, dan weer tegen Amerika of de Sowjet-Unie.

Men doet echter verkeerd te menen, dat elke combinatie en machinatie in de Arabische wereld betrekking heeft op de wedijver tussen Moskou en Washington. Er is sprake van interne verschuivingen, waartegenover het Westen met de grootste behoedzaamheid en de minste interventie zijn houding moet bepalen. De opvatting, dat hier nieuwerwetse „kolonisatie" door grote mogendheden het overheersende thema zou zijn, is reeds achterhaald. Wat ten zuiden van Turkije geschiedt is niet precies, wat Ankara en Washington vrezen. Zij spreken slechts van Russische infiltratie. Wat er werkelijk aan de hand is stelt hen echter voor niet minder grote problemen, aldus het Alg. Handelsblad, dat zich hiermee min of meer aansluit bij bladen als *The Economist* en *The Observer*.

Notawisseling

Op 3 september stelde Moskou in nota's aan Engeland, Frankrijk en de Verenigde Staten voor, dat de vier landen een gemeenschappelijke verklaring zouden uitgeven, waarin het gebruik van geweld in het Midden-Oosten zou worden verboden.

De drie Westelijke landen wezen dit voorstel, dat met scherpe beschuldigingen aan het adres van de drie gepaard was gegaan, op 23 sept. van de hand. Zij beschuldigden de Sowjet-regering ervan door haar wapenzendingen en propagandacampagne de onrust in het Midden-Oosten aan te wakkeren.

Turkije

In september brachten Syrische militaire bevelhebbers een bezoek aan president Nasser van Egypte ter bespreking van de coördinatie van militaire plannen op grond van de overeenkomst van 1955.

Onlangs hebben zich schermutselingen voorgedaan aan de Syrisch-Turkse grens. Hierop volgde een Syrisch protest bij de VN tegen het feit, dat Turkije troepen zou concentreren bij de Syrische grens. Op 10 oktober protesteerde Syrië bij Turkije tegen „het houden van voortdurende betogingen gepaard met provocerende daden" bij de Noordsyrische grens. Hierbij zouden Turkse vliegtuigen herhaaldelijk het Syrische luchtruim hebben geschonden.

Turkije antwoordde hierop, dat het geen agressieve oogmerken heeft tegen welk land ook en dat maatregelen langs de grenzen van strikt defensieve aard waren.

Waarschuwing van Chroesjtsjew

In een op 10 oktober gepubliceerd interview, dat *James Reston* van de New York Times te Moskou heeft afgenomen aan *Chroesjtsjew*, secretaris van de communistische partij der Sowjet-Unie, verklaarde deze, dat de wereld wordt bedreigd door een nieuwe oorlog in het Midden-Oosten. Volgens Chroesjtsjew trachtte de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken Turkije op te zetten tot een aanval op Syrië. Hij waarschuwde Turkije, dat dit land in geval van een oorlog geen dag zou bestaan.

„Indien er een oorlog uitbreekt zijn wij dicht bij Turkije en de Ver. Staten niet. Wanneer de kanonnen gaan schieten, kunnen de raketten beginnen te vliegen en dan zal het te laat zijn er nog over na te denken", aldus Chroesjtsjew.

Toen Reston vroeg waarop hij zijn beschuldigingen baseerde en of de Sowjet-Unie documenten heeft om ze te bewijzen, antwoordde de Sowjet-leider: „Ik raad u aan de heer Dulles inlichtingen te vragen. Laat hij, als man die dikwijls God aanroept, zweren, dat hij dergelijke instructies niet aan Henderson heeft gegeven." Hij legde er de nadruk op, dat zijn beschuldigingen waar waren en dat de Sowjet-Unie documenten heeft om zulks te bewijzen. Alle documenten zullen uiteindelijk worden gepubliceerd.

In een scherpe aanval op de Eisenhower-leer, ontkende Chroesjtsjew, dat er sprake is van een Sowjetprovocatie in Syrië of een bedreiging van het Midden-Oosten door het communisme. Weliswaar had de SU wapens aan Syrië verkocht, maar „er is niet één van onze soldaten in Syrië".

Volgens Chroesjtsjew staan de Arabieren trouwens ver af van de communistische ideeën: „Zij zijn geen communisten, maar nationalisten". Dat zou ook blijken uit het feit, dat president *Nasser* van Egypte communisten in de gevangenis had laten zetten.

„De moeilijkheid in het Midden-Oosten is, dat, op het ogenblik dat de koloniale slavernij ineenstort de Verenigde Staten de rol van internationale gendarmerie op zich nemen. Overal waar de volkeren hun vrijheid krijgen wensen de Ver. Staten deze te vernietigen."

Amerikaanse reactie

Het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken reageerde nog dezelfde dag met een scherpe verklaring, waarin de Russische beschuldiging inzake Turkije als absurd van de hand werd gewezen. De verklaring bevatte de waarschuwing, dat de Verenigde Staten, hoewel zij ver weg liggen van Turkije, hun verplichtingen, aangegaan in het kader van de Noordatlantische Verdragsorganisatie (NAVO), niet licht zullen opvatten en dat zij vastbesloten zijn de politiek, voortvloeiend uit de leer van Eisenhower voor het Midden-Oosten toe te passen.

België

Moeilijkheden staatsfinanciën — Op 3 oktober werd door enige Belgische bladen bericht, dat de staat de grens van het krediet van 10 miljard frank, waarover hij bij de Nationale Bank beschikt (overeenkomst van 14 september 1948) met een half miljard had overschreden.

Op 4 oktober heeft de kabinetsraad zich met deze kwestie bezig gehouden. Uit de op 5 oktober gepubliceerde weekstaat van de Nationale Bank bleek, dat de kredietoverschrijding 2 miljard 700 miljoen bedroeg. De beurs reageerde op deze ongunstige berichten met aanmerkelijke koersverliezen.

Volgens de correspondent van het *Alg. Handelsblad* (3-10) zijn de oorzaken van de moeilijkheden van de Belgische schatkist voornamelijk te vinden in de te grote staatsuitgaven, de openbare werken te Brussel in het vooruitzicht van de wereldtentoonstelling, de stijgende pensioenlast (nu ook de zelfstandigen in België een pensioen ontvangen van fr. 18.000 per jaar), het stijgend financieel tekort van de ziekteverzekering, de exploitatietekorten van de Belgische spoorwegen en het slechte budgettaire beleid van een groot aantal gemeenten, wat het gevolg is van de Belgische gemeentewet, die de rijkssubsidie berekent op het vermoedelijke budgettaire tekort van de gemeenten.

Er bleek een controverse te bestaan tussen de Nationale Bank en de regering, die o.m. tot uiting kwam in een verklaring van de heer *Ansiaux*, de nieuwe gouverneur van de Nationale Bank, dat hij zou vasthouden aan de kredietgrens van 10 miljard. Dit conflict zou volgens *De Standaard* (4-10) mede de reden zijn geweest voor de overhaaste terugkeer van de minister van financiën, de heer Liebaert, uit de Verenigde Staten. In een met spoed bijeengeroepen zitting van de algemene raad van de Belgische socialistische partij, die o.m. werd bijgewoond door eerste-minister *Van Acker* en de ministers *Larock* en *Fayat*, zei partijvoorzitter *Buset*, dat hij zich niet kon neerleggen bij het eeuwig onveranderd blijven van de kredietgrens bij de Nationale Bank. De heer Van Acker stemde hiermee in. Hij verklaarde, dat de regering geen vervroegde bijeenroeping van het parlement overwoog, dat zij zich nooit tot devaluatie zal lenen en dat de huidige moeilijkheden zullen overwonnen worden zoals de regering alle andere moeilijkheden is te boven gekomen.

De liberale leden van Kamer en Senaat, die op 9 oktober bijeenkwamen om de financiële toestand te bespreken, besloten zich te verzetten tegen eventuele nieuwe belastingen. Zij bleken de mening toegedaan, dat de financiële moeilijkheden moeten worden opgelost door verhoging van de omzetbelasting en het uitschrijven van nieuwe leningen. Ook de Christelijke Volkspartij kwam in nationaal comité bijeen en heeft de spoedige bijeenroeping van het parlement gevraagd, daar de regering, gelet op de toestand, verplicht is het parlement in kennis te stellen van de te treffen saneringsmaatregelen.

Op 8 oktober werden door het ministerie van financiën de eerste maatregelen bekendgemaakt die getroffen zijn om het bedrag van de door de Nationale Bank aan de schatkist toegestane voorschotten te verminderen.

De bestuursraad van de Nationale Bank die op 9 oktober vergaderde stemde in met de voorstellen van de minister van financiën inzake de wijze van terugbetaling van het regeringstekort aan de Nationale Bank. De raad was tevens van mening dat er geen reden bestaat om op dit ogenblik de grens van de voorschotten te verhogen.

De regering heeft zich tegenover de Nationale Bank verplicht binnen een termijn van 120 dagen het debetsaldo van de lopende rekening van de schatkist in 5 termijnbetalingen aan te zuiveren, nl. 750 miljoen op 31 oktober 1957, 300 miljoen op 20 november 1957, 300 miljoen op 20 december 1957, 800 miljoen op 20 januari 1957 en het saldo op 9 februari 1958.

Op 9 oktober verscheen in het staatsblad een eerste koninklijk besluit waarbij verschillende tijdelijke verminderingen van de forfaitaire overdrachtsbelasting afgeschaft werden. Dit besluit had betrekking op de overdrachtsbelasting voor suiker, cacao, ingelegde groenten, en weefsels op basis van vlas. Men verwacht intussen, dat nog de belastingen op de benzine en op de tabak zullen worden verhoogd.

Minister Liebaert heeft op 7 oktober een brief gericht aan zijn collegae, waarin aangedrongen wordt op onmiddellijke en krachtdadige

beslissingen in alle rijksadministraties teneinde zoveel als maar enigszins mogelijk is, de uitgaven in te krimpen tijdens de aanstaande maanden. Alle aanwerving van rijkspersoneel dient, aldus deze brief, te worden stopgezet, zomede worden alle voorstellen tot uitbreiding van kaders, van revalorisatie inzake rang en salaris, inzake uitgave voor materieel en subsidies, voorlopig geschrapt. De opbrengst van de opnieuw ingevoerde belastingen zou 1 miljard tweehonderd miljoen kunnen bedragen.

Diversen —

Italia-prijs 1957 voor NIR — De internationale Italia-prijs 1957 voor radio-muziek is, aldus de Gazet van Antwerpen (9-10) toegekend aan het NIR voor de uitzending van een compositie van Louis De Meester, op een Franse tekst van de Fransschrijvende Vlaming Michel de Ghelrode.

Degrelle — In enkele Belgische kranten zijn foto's gepubliceerd van de voormalige Rexistische leider en SS-officier, Léon Degrelle, die niet alleen als oorlogsmisdadiger, maar door de Belgische regering tevens als misdadiger van gemeen recht wordt beschouwd. De foto's zouden zeer onlangs zijn genomen voor Degrelle's luxueuze villa in Sevilla. In verband hiermee is de Spaanse ambassadeur te Brussel bij de minister van buitenlandse zaken, Larock, ontboden en deze herinnerde de ambassadeur aan de belofte van de Spaanse regering, Degrelle uit te leveren wanneer hij zich in Spanje zou bevinden. De Spaanse regering zou zich thans op het asielrecht beroepen om Degrelle niet uit te leveren. De Belgische verzetsorganisaties hebben besloten op 17 november a.s. te Brussel een grote nationale manifestatie op touw te zetten, zowel tegen Degrelle als voor de oprichting van een nationaal centrum voor burgerzin, en de aanneming van een wet, waarbij de verheerlijking van oorlogsmisdaden in België wettelijk zou kunnen worden bestraft.

Canada

Grotere handel met Engeland? —

Naar *Associated Press* (11-10) berichtte, hebben Canada en Engeland overeenstemming bereikt over drie methoden, welke zouden kunnen leiden tot een grotere Britse afzet in Canada.

1) Grotere aankopen door de Canadese overheid bij Britse fabrikanten van goederen, die nu uit landen buiten het Gemenebest ingevoerd worden.

2) Herziening van de Canadese invoerrechten op de aankopen, die toeristen in het buitenland gedaan hebben.

3) Het sturen van een Canadese handelsdelegatie op hoog niveau naar het Ver. Koninkrijk.

China (Volksrepubliek)

Status van Tibet —

Naar *Reuter* op 12 oktober berichtte heeft de regering van de Chinese Volksrepubliek minstens 91,6% van zijn ambtenaren uit Tibet teruggeroepen. Peking zou, aldus Reuter, tijdelijk zijn poging om van het „dak der wereld" een communistische provincie te maken hebben opgegeven.

Het Britse persbureau, dat zich beroept op bladen, die op 11 oktober uit Lhasa in Hongkong zijn aangekomen, zegt verder, dat in de komende zes jaar geen pogingen zullen worden gedaan sociale hervormingen in Tibet in te voeren. Een aantal Chinese scholen zal worden gesloten, waar mogelijk zal het plaatselijk gezag worden teruggegeven aan Tibetanen en het aantal Chinezen in Tibet zal ingrijpend worden beperkt. Het communistische leger zal in het land blijven. Er zullen krachtige maatregelen worden genomen tegen ieder, die opstanden ontketent. (In 1956 werd herhaaldelijk melding gemaakt van anti-Chinese opstanden).

Het door Reuter geciteerde communistische orgaan van Tibet zou in dit verband nog uitdrukkelijk hebben verklaard:

„Tibet is een onafscheidelijk deel van ons (Chinese) moederland."

Duitsland (Oost)

Geldhervorming —

De Oostduitse regering heeft op zondag 14 oktober onverwacht een drastische geldzuivering afgekondigd, die door minister-president *Grotewohl* over de radio bekend werd gemaakt: alle in omloop zijnde papiergeld is ongeldig verklaard. De bevolking kreeg de gelegenheid tussen 12 uur 's middags en 10 uur 's avonds maximaal 300 mark per persoon om te wisselen voor nieuwe bankbiljetten (blijkens de datering in 1955 gedrukt). Men mocht meer marken aanbieden, maar deze werden geblokkeerd tot 19 oktober. Vrijgave zou dan geschieden, wanneer men althans aan de speciale controlecommissie zou kunnen aantonen, dat dit meerdere op legale wijze is verkregen*).

Als motief voor deze verrassende actie werd opgegeven, dat het monopolisten, militaristen en kapitalisten in West-Duitsland onmogelijk gemaakt moest worden met de in hun bezit zijnde Oostduitse marken de Oostduitse economie te verstoren. Het waardeloos maken van zich buiten de volksrepubliek bevindende Oostduitse marken zou dus het voornaamste doel zijn van deze geldzuivering. Hiertoe ook waren tijdens de wissel-operatie de grenzen met West-Duitsland streng gesloten.

Volgens vele waarnemers echter was beperking van de koopkracht van de Oostduitse bevolking het voornaamste doel van deze actie.

Volgens de correspondent te Bonn van het *Alg. Handelsblad* waren in Oost-Duitsland in totaal 5.721 miljard mark in omloop, waarvan 178 miljoen voorkwamen op de balans van de circulatiebank. Naar schatting was 1,5 miljard door de Oostduitse bevolking opgepot (in strijd met de verordening van 1950). Met één klap slaat, aldus het Alg. Hbld., de Oostduitse regering 3 vliegen: 1) de controle op het (financiële) doen en laten van de burgers wordt scherper. 2) Particuliere zakenlieden zullen hun reserve verliezen; 3) de koopkracht wordt afgeremd dus de inflatie tegengegaan. De laatste anderhalf jaar is de geldomloop met 1,2 miljard mark toegenomen, waartegenover geen gelijkwaardige toeneming van de goederen stond. De oorzaak hiervan is het met de bankbiljettenpers financieren van de overheidsuitgaven, o.a. de herbewapening. De op deze wijze geschapen extra koopkracht wordt nu bij de bevolking weer afgeremd.

*) Volgens het Alg. Hbld. (14-10) mogen Oostduitsers niet meer dan 300 mark in baar geld bezitten. Winkels e.d. mogen na afloop van een werkdag niet meer dan 40 mark in baar geld in kas houden. Dit is, aldus de NRC, vastgelegd in een verordening van 1950.

Duitsland (West)

Grote vlucht woningbouw —

Op pag. 13463 hebben wij een vergelijkend overzicht gepubliceerd van de woningbouw in Europa. Thans ontlenen wij aan de *Nieuwe Rotterdamse Courant* (12-10) een overzicht van de stand van de woningvoorziening in West-Duitsland, die tot ver buiten de grenzen van dit land de aandacht trekt. De NRC baseert zich o.m. op een artikel van dr. *Walter Fey* in het *Bundesbaublatt* van augustus 1957.

Dr. Fey noemt, hetgeen sedert 1950 in West-Duitsland op het gebied van de woningbouw is tot stand gebracht, „einmalig" in de geschiede-

nis van de volkshuisvesting. Deze uitspraak wordt bevestigd door de volgende cijfers, die betrekking hebben op geheel West-Duitsland, maar zonder West-Berlijn.

Uitbreiding woningvoorraad

De voorraad normale woningen is van 1950 tot 1956 vermeerderd van 9,4 miljoen tot 12,7 miljoen. De toeneming bedraagt dus 3,3 miljoen, dat is meer dan een derde deel. Dit wil zeggen, dat van elke 4 thans bestaande woningen er één na 1950 is gebouwd.

In *Nederland* nam, zo merkt de NRC op, de woningvoorraad in dezelfde periode toe van 2.23 tot 2.57 miljoen, dat is met 340.000, zodat hier de toeneming slechts 15% bedroeg.

Dr. Fey schat de woningvoorraad in september 1957 op 13,2 miljoen, zodat ondanks de geweldige verwoestingen, die tijdens de oorlog hebben plaatsgehad, West-Duitsland thans over 24% meer woningen beschikt dan in 1939.

De 3,3 miljoen nieuwe woningen bevatten 9,6 miljoen vertrekken, de keuken inbegrepen. Het aantal vertrekken is sedert 1950 van 39 miljoen tot 48,6 miljoen, dus met 24% vermeerderd. Hieruit blijkt, dat men de eerste jaren, om zo snel mogelijk een groot aantal gezinnen te helpen, overwegend kleine woningen heeft gebouwd. Op het ogenblik bouwt men grotere.

Houdt men uitsluitend rekening met de statistiek van de nieuw gebouwde woningen, dan zou de woningvoorraad in september 1956 slechts 12,4 miljoen hebben bedragen. In werkelijkheid was het 12,7 miljoen. Deze 300.000 woningen zijn verkregen door woningsplitsing, door verbouwing, door ingebruikneming van andere gebouwen als woning enz.

In dezelfde tijd is het aantal noodwoningen, bewoonde barakken, nissenhutten, bunkers enz. verminderd van 540.000 tot 485.000, dus met 10%.

Minder samenwoning

De belangrijke uitbreiding van de woningvoorraad heeft geleid tot een aanmerkelijke vermindering van het aantal gezinnen, dat gehuisvest is in onvoldoende ruimten of in samenwoningen. Het aantal bij anderen inwonende gezinnen verminderde van 5,2 miljoen tot 3,3 miljoen, dus met 37%. Ook het aantal gezinnen in barakkenkampen en dergelijke nam ondanks de niet aflatende stroom van vluchtelingen aanzienlijk af.

De aanmerkelijke vooruitgang, die ten aanzien van de woningvoorziening is bereikt, komt nog in een geheel ander licht te staan, wanneer men in aanmerking neemt, dat gedurende de periode, waarop de statistieken betrekking hebben, het aantal woningbehoevende gezinnen gestadig is toegenomen. In 1950 werden met inbegrip van de alleenlevenden 15,4 miljoen huishoudingen geteld; in 1956 waren er 16,6 miljoen, een toeneming dus met 7½%. De vermeerdering van de woningvoorraad was dus vier en een half maal zo groot als de toeneming van het aantal huishoudingen. Dit verklaart hoe het mogelijk is geweest, zo snel op het tekort in te lopen.

Merkwaardig is overigens, dat de toeneming van het aantal huishoudingen in deze zes jaren lager is geweest dan men aan de hand van de statistische cijfers omtrent huwelijken, sterfte en migratie had berekend. In Nederland is steeds het omgekeerde het geval.

Intussen heerst in de Bondsrepubliek nog een zeer groot woningtekort. Het aantal huishoudingen, de eenpersoonshuishoudingen inbegrepen, bedroeg in 1950 per 100 woningen nog 169, in 1956 was het gedaald tot 130. De gemiddelde woningbezetting daalde in dezelfde periode van 5 tot 3.9.

Nog steeds is er dus een woningtekort van drie woningen op iedere 10. Gelet echter op het tempo, waarin de laatste zes jaren op dit tekort is ingelopen, mag men ook voor de komende jaren grote verwachtingen koesteren.

Een vraag, die ten slotte nog van belang is, betreft de wijze waarop de gezinnen, die nog niet over een woning beschikken, thans gehuisvest zijn. Grotendeels zijn dit samenwoningen. In september 1950 waren nog 675.000 huishoudingen gehuisvest in noodwoningen, barakkenkampen e.d. In 1956 was dit aantal teruggelopen tot 533.000 huishoudingen.

Dit probleem wordt natuurlijk ernstig verzwaard door de stage toestroming van vluchtelingen, voor wie onderdak moet worden gevonden.

Vooruitzichten

Dr. Fey is van mening, dat het inhalen van het woningtekort niet in hetzelfde tempo zal blijven doorgaan. Dit zal van jaar tot jaar moeilijker worden.

Gebleken is wel, dat de gemakkelijkste gevallen het eerst opgelost worden en dat de moeilijkste later komen.

Bovendien doet zich het verschijnsel voor, dat in grote plattelandsgebieden het woningtekort langzamerhand opgeheven is, terwijl in de grote steden en in de industriecentra het cijfer belangrijk boven het landelijke gemiddelde ligt.

Dit betekent, dat de nieuwe aanbouw in bepaalde gebieden niet meer bijdraagt tot opheffing van een woningtekort, doch alleen tot verruiming van de woningmarkt.

Besnoeiing vanwege de overheid kan volgens Fey niet zo ver gaan, dat de aanbouw in gebieden zonder woningtekort wordt stopgezet en dat alle bouw wordt geconcentreerd in de gebieden met grote tekorten.

Dit alles zal er ongetwijfeld toe leiden, dat bij voortzetting van het tegenwoordige tempo van aanbouw het landelijke tekortcijfer zal blijven dalen, doch dat in de gebieden met het grootste tekort en daar, waar ten gevolge van migratie de woningbehoefte sneller toeneemt, het tempo, waarin op het tekort wordt ingelopen lager en misschien wel aanmerkelijk lager zal liggen dan het gemiddelde voor de gehele Bondsrepubliek.

Diversen —

Einde Beierse coalitie — Op 8 oktober is het door Wilhelm Hoegner gepresideerde Beierse coalitie-kabinet, dat bestond uit socialisten, vrije democraten, leden van de Beierse Partij en van de Vluchtelingenpartij, afgetreden. De grootste politieke groep in de deelstaat, de CSU, de Beierse zusterorganisatie van Adenauers CDU, was, aldus het Alg. Hbld. (9-10) in de oppositie gedrongen. Bij de afgelopen federale verkiezingen behaalde de CSU echter bijna 60 pct. van de stemmen in Beieren. Daar de socialisten in november Hamburg dreigen te veroveren, waardoor de verhouding in de Bondsraad (de federale senaat) zich ten ongunste van Adenauer zal wijzigen, vond de kanselier het raadzaam, dat de CSU zich op haar succes van 16 september zou beroepen, om de regering van de deelstaat Beieren ten val te brengen. De Beierse vertegenwoordiger in de Bondsraad zou dan weer pro-Adenauer zijn, zodat de meerderheid van de Bondsregering in dit orgaan weer zou zijn hersteld. Aan dit verlangen kwam de Beierse partij tegemoet. Deze partij leed op 15 september een vernietigende nederlaag. Zij wijt deze nu aan haar samengaan met de socialisten.

Vereinigte Stahlwerke — De Hoge Autoriteit van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (EGKS) heeft, aldus ANP (7-10), kennis genomen van een inleiding, die Heinrich Deist, soc.-dem. lid van de Westduitse Bondsdag, op

18 juli jl. te Düsseldorf heeft gehouden over de neiging tot concentratie, welke zich in het Westduitse bedrijfsleven zou bemerkbaar maken. Uit de bij de Hoge Autoriteit ingediende aanvragen is, aldus deelt zij mede, gebleken, dat inderdaad sommige concentraties van bedoelde aard worden overwogen. De H.A. acht zich niet gerechtigd tot het verstrekken van inlichtingen aangaande ingediende aanvragen tot goedkeuring. Zij is echter bereid te verklaren dat een wederoprichting van de door de geallieerden ontbonden Vereinigte Stahlwerke niet voor goedkeuring in aanmerking zou kunnen komen indien een daartoe strekkende aanvraag zou worden ingediend. Uit deze verklaring mag echter niet worden afgeleid, dat dus wel ontheffing zou worden verleend voor minder omvangrijke concentraties op het gebied van de staalproduktie. Een dergelijke ontheffing zal met name niet kunnen worden verleend indien zulke concentraties tot een overheersende positie op de markt voor een der meer gespecialiseerde produkten zou leiden.

Engeland

Ongeluk in kernenergiebedrijf —

Op 10 oktober heeft zich een ernstige storing voorgedaan in het militaire kernenergiebedrijf (plutoniumfabriek met 3000 arbeiders) te Windscale (Cumberland), waarbij groot alarm is gegeven.

Hoewel een woordvoerder van het gezagsorgaan voor de atoomenergie 's avonds verklaarde, dat het gevaar niet zo acuut was als men vreesde, blijkt uit nadere mededelingen, dat als gevolg van „oververhitting" radio-actieve stof uit de schoorstenen is ontsnapt.

Proeven genomen in de buurt van het kernenergiebedrijf hebben aangetoond, dat de radio-activiteit van de melk ter plaatse minstens zes maal hoger is dan het toelaatbare peil. Reeds voor dit werd bekendgemaakt, was besloten de aanvoer van melk uit boerderijen in de nabijheid van de plutoniumfabriek tijdelijk te staken.

Deskundigen zijn, aldus *ANP*, van mening dat de vervaardiging van kernwapens in Engeland zal worden vertraagd door het ongeluk. De fabriek, waar plutoniumpatronen voor de ontsteking van atoom- en waterstofbommen worden vervaardigd, zal verscheidene maanden gesloten moeten worden en men vreest, dat dit een ernstige uitwerking zal hebben op de Britse militaire plannen.

Neger-eisen in Kenya —

De Afrikaanse leden van de wetgevende vergadering in Kenya hebben op 8 oktober een verklaring gepubliceerd, waarin een aantal eisen worden geformuleerd met betrekking tot de toekomstige ontwikkeling van dit land. Aan een op de *Times*-dienst gebaseerde correspondentie in het *Algemeen Handelsblad* (11-10) ontlenen wij hierover het volgende:

Zelfbestuur in Kenya moet wachten tot de Afrikaanse bevolking sterk genoeg is, om de algemene zaken doeltreffend te kunnen beinvloeden. De situatie kan niet in één dag veranderd worden, maar, wanneer een geleidelijke overgang geaccepteerd wordt, dienen de Afrikanen bij de wetgevende macht evenredig vertegenwoordigd te zijn.

De bedoelde leden vroegen volledig stemrecht voor de volgende verkiezingen als een eerste voorwaarde voor opstelling van een gemeenschappelijke kieslijst. De verklaring vervolgt: „Hoewel wij de angst en achterdocht van de immigrerende bevolkingsgroepen beseffen, geloven de leden dat er geen argumenten zijn voor een bijzondere bescherming van de minderheden. Op de duur zal de beste bescherming afhangen van de goede wil van alle groepen, en in het bijzonder van de Afrikaanse meerderheid." De verklaring beschrijft de „witte hooglanden" als een anachronisme, dat moet verdwijnen. Al het ongebruikte land in de hooglanden zal door de regering opgeëist moeten worden en opengesteld moeten worden voor de Afrikanen, zowel voor enkelingen als voor coöperatieve boeren. Er zouden ook maximumeenheden land moeten worden vastgesteld, die iedere enkeling zouden kunnen toebehoren. Andere punten in de verklaring betreffen: De bescherming van vakverenigingen; de onmiddellijke instelling van achtjarig onderwijs voor alle schoolkinderen; geïntegreerde scholen; voldoende Afrikaanse vertegenwoordiging in plaatselijke besturen; en de uitbreiding van jury's tot alle rassen. Tot slot vragen de leden een verklaring, dat de noodtoestand is geëindigd.

Diversen —

Ultra-snelle jager — Te Londen zijn bijzonderheden bekendgemaakt van de SR-177, een marinejachtvliegtuig dat, voortgedreven door een combinatie van straalmotor en raket, tweemaal zo snel als het geluid blijkt te kunnen vliegen. Het is uitgerust met radar en geleide projectielen. Het toestel, dat van korte startbanen kan opstijgen, is te gebruiken voor het onderscheppen van andere vliegtuigen op middelgrote hoogte onder alle weersomstandigheden, doch is tevens bruikbaar als tactisch steunwapen.

Frankrijk

Schade door Algerijnse strijd —

Blijkens het september-bulletin van de Economische Commissie voor Europa (ECE) der VN kan men, ruw geschat, de totale jaarlijkse kosten van de strijd in Algerije voor Frankrijk, uitgedrukt in verloren gegane niet-militaire produktie, stellen op 700 miljard franken en de gevolgen voor de betalingsbalans op naar schatting niet minder dan 250 miljard franken.

De olie van de Sahara —

De Franse minister voor de Sahara, M. Lejeune, heeft, aldus *AFP* (9-10), te Parijs verklaard, dat Frankrijk in 1960 minstens 10 miljoen ton olie uit de Sahara zal kunnen winnen.

Lejeune zeide, dat de exploitatie van de woestijn geen zelfzuchtige onderneming moet zijn, maar moet bijdragen tot verhoging van de levensstandaard van de plaatselijke bevolking. Frankrijk wenst de naburige landen en ook landen van het Westen hiermede te associëren. De landen van Amerika schijnen er thans belangstelling voor te hebben, daar zij zich ongetwijfeld bewust zijn van de „broosheid" van de toestand in het Midden-Oosten, aldus minister Lejeune.

Ghana

„Voorbeeld voor Afrika" —

Premier *Nkroemah* heeft op 3 oktober verklaard, dat „alle praatjes over dictatuur in Ghana onzin zijn. Wij strijden voor een parlementaire democratie. Wij willen van ons kleine Ghana een voorbeeld voor Afrika maken", zo zei hij, aldus *ANP*, op een massabetoging van 15.000 van zijn aanhangers in Accra. Voor hem had zijn minister van binnenlandse zaken, Eduseil gesproken over geruchten volgens welke er samenzweringen zijn om de premier en zijn ministers te vermoorden. Hij waarschuwde, dat in geval van moordaanslagen de regering krachtig zal optreden. „Wij beschikken over middelen om alle verdachte leden van de oppositie, binnen en buiten het parlement, te arresteren. „Zij zullen dan wellicht nooit meer de zon zien. Als zij ons uitdagen, zal dat het werkelijke begin van dictatuur in dit land betekenen", aldus de minister.

Deze minister zou volgens een correspondentie in *De Volkskrant* (28-

9) op 27 okt. in een toespraak hebben gezegd:
„Iedereen die het waagt in een openbare speech de regering van Ghana aan te vallen wordt gearresteerd en naar een concentratiekamp gebracht."
„Ik houd van macht. Daarom heeft premier Nkroemah mij het machtigste departement van alle gegeven. Ik ben van plan mijn macht volledig en straf te gebruiken. Wat de juristen en het volk zeggen deert mij niet."

Indonesië

Aantal Nederlanders - De Ambonezen —

Het wegtrekken van de Nederlandse bevolkingsgroep in Indonesië komt in een eindfase. Op 1 januari 1958 zullen er vermoedelijk nog 46.000 Nederlanders in Indonesië zijn. Dit heeft, naar wij aan *De Volkskrant* (21-9) ontlenen, minister Klompé (maatschappelijk werk) aan de Tweede Kamer meegedeeld in haar nieuwe begroting. In 1955 verlieten 20.000 Nederlanders Indonesië; in 1956 16.000 en dit jaar zal dit cijfer waarschijnlijk 12.000 zijn. De stijging van de passageprijzen is de voornaamste oorzaak, dat de aanvragen om voorschotten voor overtocht naar Nederland toenemen. Naar schatting zullen in 1957 ongeveer 5000 Nederlanders „op voorschotbasis" naar Nederland overkomen. Minister Klompé verwacht, dat dit aantal in 1958 nog zal toenemen.
Het aantal mensen, dat in Indonesië moet worden ondersteund, neemt af. Op 1 januari 1958 wordt hun aantal geschat op rond 6500. (Op 1 januari 1956 waren het er nog 10.600). Er zijn op het ogenblik ongeveer 3200 Nederlandse bejaarden in Indonesië, die op een of andere wijze ondersteund moeten worden. Rond 250 verblijven er in inrichtingen.
Op 1 juni 1957 waren er nog 10.437 repatrianten uit Indonesië (2408 gezinnen) in contractpensions. Sinds 1 januari 1957 bedraagt de pensionprijs 4 gulden per persoon per dag. Voor de gezinnen, die bijzondere aanpassingsmoeilijkheden hebben is het bungalowcentrum Voorthuizen in gebruik genomen. Ze kunnen daar een jaar verblijven om de Nederlandse huishouding te leren. Het werk staat onder leiding van de commissie van maatschappelijk werk uit het kerkelijk en particulier initiatief.
In de 6 jaren, dat de Ambonezen nu in Nederland verblijven, is hun aantal toegenomen van 12.500 tot 17.500. Wanneer de repatriëring beperkt zou blijven tot 50 zielen per maand, zoals de bedoeling is van de Indonesische regering, zal het verblijf van vele Ambonezen, die inderdaad willen terugkeren, nog vele jaren duren.
Hoe langer het verblijf duurt, des te meer kans bestaat er, dat meer Ambonezen zullen besluiten zich blijvend in Nederland te vestigen.

Internationaal Nieuws

Sociale lasten als kostenfactor in de Europese industrie —

Blijkens een onderzoek van de lonen en andere elementen der arbeidskosten in de Europese industrie in 1955, dat het *Internationale Arbeidsbureau* te Genève in samenwerking met negen Europese landen heeft ingesteld, bedragen de kosten van doorbetaling van de lonen gedurende de vakanties, de werkgeversbijdragen in de gezins- of kinderbijslagen en andere sociale voorzieningen, huurtoeslagen en soortgelijke bestanddelen van de arbeidskosten gewoonlijk 50% of meer van de uurlonen en vormen deze sociale kosten een kwart tot een derde van de totale arbeidskosten der Europese industrie.
Het onderzoek vond plaats, aldus *Het Vaderland* (10-10), in acht takken van nijverheid en hierbij is gebleken, dat in 1955 deze zg. loonsupplementen (waartoe de premies voor overuren en dergelijke niet worden gerekend) varieerden van 11% van de arbeidskosten in Engeland tot 46% in Joego-Slavië. In België bedroegen zij 22% van de arbeidskosten, in West-Duitsland 26, in Turkije 29, in Frankrijk 29, in Griekenland 30, in Oostenrijk 31 en in Italië 42%.
Van land tot land blijken de sociale kosten, welke de werkgevers hebben te dragen, in de onderzochte takken van nijverheid zeer uiteen te lopen. Over het geheel genomen zijn deze kosten echter het hoogst bij de staatsspoorwegen, gevolgd door de kolenmijnindustrie. Bij de zes takken van de verwerkende industrie, waartoe het onderzoek zich uitstrekte, bleek meer uniformiteit te bestaan, maar over het algemeen waren de sociale kosten iets hoger in de scheepsbouwindustrie en de radio- en elektronische industrie, terwijl zij het laagst waren in de katoentextielindustrie en de industrie van lederen schoeisel. De beide andere industrieën — de staalindustrie en de industrie van machinewerktuigen — namen een middenpositie in.
Verplichte bijdragen in de kosten van sociale voorzieningen vormden verreweg het grootste gedeelte van de sociale kosten, in vele gevallen een zevende of meer van de arbeidskosten. Niet-verplichte bijdragen voor sociale voorzieningen vormden alleen in West-Duitsland een factor van betekenis. Na de verplichte bijdragen in de sociale voorzieningen was de doorbetaling van loon voor niet-gewerkte tijd (vakanties, openbare feestdagen enz.) het voornaamste bestanddeel der sociale kosten (6 à 8% van de arbeidskosten).

Uit een vergelijking van de lonen en sociale kosten in de verschillende landen blijkt, dat de sociale kosten in vele gevallen het hoogst zijn in de landen, waar de laagste lonen worden betaald. De verschillen tussen de arbeidskosten in de betrokken landen zijn daardoor minder groot dan de verschillen tussen de lonen. Ook hier echter valt van bedrijfstak tot bedrijfstak een zeker verschil waar te nemen. In de onderzochte verwerkende industrieën was het peil der arbeidskosten in 1955 het hoogst in Frankrijk, gevolgd door België en Engeland. Daarna kwamen West-Duitsland, Italië, Turkije, Oostenrijk, Joego-Slavië en Griekenland.
Uitgedrukt in Zwitserse franken waren de arbeidskosten per uur in 1955 in deze landen in onderstaande industrieën als volgt:

	Katoentextiel	Machinewerktuigen	Scheepsbouw	Kolenmijnen
Frankrijk	2,51	3,62	3,17	4,61
België	2,20	3,07	3,47	3,76
Engeland	2,27	3,08	3,27	4,26
West-Duitsland	1,86	2,43	2,49	3,82
Italië	1,83	2,31	2,50	2,61
Turkije	1,79	2,18	2,67	2,31
Oostenrijk	1,50	2,12	1,99	2,32
Joego-Slavië	1,23	1,57	1,64	1,63
Griekenland	1,09	1,15	—	1,30

Het internationale arbeidsbureau legt er overigens de nadruk op, dat deze verschillen in arbeidskosten geen verschillen in arbeidersinkomen vertegenwoordigen. In sommige landen worden bijvoorbeeld belangrijke sociale voorzienin-

gen niet door de werkgevers, maar grotendeels door de staat bekostigd. Verder dient te worden aangetekend, dat deze vergelijking door herleiding van de geldlonen tot bedragen in één enkele valuta slechts een grof beeld van de situatie biedt.

De kosten van de belangrijke programma's voor sociale voorzieningen welke van staatswege worden bekostigd, maken in het algemeen 6 à 12% uit van het bruto nationale produkt. In de acht landen, die aan het onderzoek deelnamen, waren de cijfers als volgt: Frankrijk (op basis van gegevens over 1954) 12,7%, West-Duitsland 11,4%, België 11,1%, Oostenrijk 10,6%, Engeland 8,4%, Italië 7,6%, Denemarken 6,0% (gegevens van 1954/'55) en Turkije 2,4%. Betrekkelijk uitgebreide programma's voor sociale voorzieningen worden uitgevoerd in sommige der landen, waar de rechtstreekse werkgeversbijdragen voor sociale voorzieningen gering zijn. De regeringsprogramma's zijn sedert de wereldoorlog aanzienlijk groter geworden en in sommige landen is de staat thans de voornaamste bron, waaruit de sociale voorzieningen worden bekostigd.

Het ontwapeningsdebat - Sowjeteisen - Westelijke resolutie —

Het Londense ontwapeningsdebat der vijf landen van de subcommissie der VN (VS, Engeland, Canada, Frankrijk en de SU), dat op 6 september werd verdaagd (zie nader 13490/1) wordt thans voortgezet in het wijdere verband van de Algemene Vergadering der VN.

In de politieke commissie heeft *Gromyko*, minister van buitenlandse zaken der SU, op 10 oktober de Westelijke mogendheden verweten de ontwapeningsbesprekingen tot in het oneindige te rekken. „De Westelijke voorstellen kunnen in geen enkel opzicht dienen als grondslag van een akkoord", aldus Gromyko, die verder verlangde, dat eerst de volgende „concrete maatregelen" zouden worden genomen:

1. Onmiddellijke en onvoorwaardelijke stopzetting van kernproeven voor de tijd van twee of drie jaar.
2. Een vijfjarig verbod van kernwapens, gecombineerd met de verplichting om deze wapens alleen binnen de eigen grenzen op te slaan.
3. Vermindering van de troepen der Grote Vier in Duitsland en de andere Europese landen van de NAVO en van het pact van Warschau, b.v. met een derde.
4. Een akkoord over opheffing van een aantal overzeese bases in de eerste periode van de ontwapening.
5. Gelijktijdig met een akkoord over de eerste stappen tot ontwapening zou volgens de SU kunnen worden begonnen met internationaal toezicht volgens de Sowjetvoorstellen.

Gromyko drong aan op beëindiging van bestudering van de ontwapeningskwestie door een orgaan, waarin vier van de vijf leden „behoren tot het agressieve Noordatlantische blok, dat zich niet interesseert voor ontwapening, maar wel voor het verhinderen van alle maatregelen in de richting van ontwapening". De eerste taak is de staten, die een „vredelievende politiek" voeren, in de onderhandelingen te betrekken, aldus Gromyko.

Op 11 oktober hebben 21 landen een resolutie over de ontwapening ingediend. De 21 landen zijn Australië, Argentinië, Brazilië, Canada, Columbia, Cuba, Dominicaanse republiek, Ecuador, Engeland, Frankrijk, Honduras, Italië, Laos, Liberië, Nederland, Nicaragua, Panama, Paraguay, Peru, Tunesië en de Ver. Staten.

In deze resolutie wordt het verminderen van de geschilpunten als gevolg van de ontwapeningsbesprekingen in de daartoe ingestelde subcommissie met genoegen vermeld. De landen spreken als hun mening uit, dat onmiddellijk zorgvuldig afgewogen stappen genomen kunnen worden tot een gedeeltelijke ontwapening en dat dergelijke stappen een verdere ontwapening zullen bevorderen.

Zes punten worden genoemd, waarover men tot overeenstemming moet komen:

1. De onmiddellijke opschorting van de proeven met kernwapens en de spoedige instelling van een doeltreffende internationale controle, o.a. door middel van inspectieposten in de Ver. Staten, de Sowjet-Unie, Groot-Britannië, in gebieden in de Stille Oceaan en voor zover nodig op andere plaatsen.
2. De stopzetting van de produktie van splijtbare materialen voor militaire doeleinden en het voortaan gebruiken van dergelijke materialen onder internationaal toezicht voor uitsluitend niet-militaire doeleinden.
3. Het verminderen van de voorraden kernwapens op basis van wederkerigheid en onder internationaal toezicht; het op vreedzame wijze gebruiken van de splijtbare materialen die in wapens zijn verwerkt.
4. Het verminderen van de strijdkrachten en de bewapening door middel van regelingen, welke voldoende garanties bevatten.
5. Het geleidelijk instellen van een stelsel voor inspectie te land en van de lucht uit om verrassingsaanvallen te voorkomen.
6. De gezamenlijke bestudering van een inspectiesysteem, dat ten doel heeft te verzekeren, dat er alleen voor vreedzame en wetenschappelijke doeleinden ruimteraketten e.d. worden gelanceerd.

Diversen —

Internationale Postunie — Het te Florence gehouden 16de wereldcongres van de Internationale Postunie heeft op 18 sept. de Ier William Norton tot voorzitter gekozen en de Zwitser Fritz Gmur herkozen als secretaris-generaal. Het congres heeft resoluties aangenomen, waarin wordt aangedrongen op automatisering van posterijen, telegrafie en telefonie en vrijheid voor de vakverenigingen. Het congres adviseerde evenwel tot overleg met de vakverenigingen van arbeiders in de bedrijven, alvorens tot automatisering wordt overgegaan. Het congres drong ook aan op langere vakanties, hogere lonen en pensioenen en verbetering van de arbeidsvoorwaarden. Voorts werd een resolutie aangenomen, waarin het dictatoriale bewind van generaal Franco werd veroordeeld en waarin solidariteit werd uitgedrukt met het personeel der Spaanse posterijen.

Wereldvoedselbank? — De Amerikaanse senator Kefauver heeft tijdens de in september te Londen gehouden zitting van de Interparlementaire unie met klem verzocht, het denkbeeld van een wereldvoedselbank in overweging te nemen. Dit plan houdt in, dat in tijden van overvloed alle landen voorraden in deze bank inbrengen, terwijl in tijden van schaarste elk land het recht zou hebben een beroep te doen op de voorraden van de bank.

Balkanconferentie? — De Joegoslavische minister van buitenlandse zaken, Rankowitsj, heeft, aldus Reuter (10-10) verklaard, dat de door Roemenië voorgestelde Balkanconferentie alleen zal doorgaan als alle landen, die zijn uitgenodigd, eraan deelnemen. Tot nu toe hebben alleen Bulgarije en Albanië de uitnodiging aanvaard. Joego-Slavië heeft in beginsel zijn instemming met het Roemeense voorstel betuigd. Griekenland heeft het voorlopig van de hand gewezen. Turkije heeft nog niet geantwoord.

Joego-Slavië

Djilas opnieuw veroordeeld —

De 46-jarige Milovan Djilas, voormalig vice-president van Joego-Slavië, die reeds een gevangenisstraf van drie jaar uitzit wegens „vijandelijke propaganda", heeft op 4 okt. opnieuw terechtgestaan. Ditmaal voor het feit dat hij een anti-com-

munistisch boek (De nieuwe klasse) het land heeft uitgesmokkeld en in New York heeft doen publiceren.
Djilas, eens een van de naaste medewerkers van president Tito, werd in december van 1956 tot drie jaar gevangenisstraf veroordeeld omdat hij in artikelen in de buitenlandse pers kritiek had geleverd op het Russische ingrijpen in Hongarije en de houding van Joego-Slavië in deze kwestie.
Djilas is van 1940 tot 1954 lid geweest van het politburo van de communistische partij. Begin 1954 werd hij uit alle partijfuncties ontzet wegens „anarchisme", „reformisme" en „kleinburgerlijk liberalisme". Een van Djilas' stellingen was, dat de tijd was gekomen voor Joego-Slavië, de weg naar parlementaire democratie in te slaan en dat derhalve de oprichting van een tweede partij naast de communistische liga geboden was.
De nieuwe aanklacht was gebaseerd op art. 118 van het Joegoslavische wetboek van strafrecht, dat betrekking heeft op „vijandige propaganda" en een hoogste straf van twintig jaar dwangarbeid voorziet. Het proces werd, ondanks protesten van Djilas, achter gesloten deuren gevoerd.
Op 5 oktober is Djilas veroordeeld tot 7 jaar gevangenisstraf. Gedurende vijf jaar na de beëindiging van zijn straftijd zal Djilas nog verstoken zijn van burgerrechten. Alle Joegoslavische onderscheidingen, met inbegrip van die van „Volksheld" zijn hem afgenomen.
Djilas protesteerde na zijn veroordeling tegen de persberichten als zou hij nog op vragen hebben geantwoord na het besluit van de rechtbank om het proces met gesloten deuren voort te zetten.
De Britse uitgeversmaatschappij „Methuen" heeft op 5 okt. bekendgemaakt, dat zij begin 1958 een nieuw boek van Djilas zal publiceren. Het zal als titel dragen „Land zonder recht". Het bevat een beschrijving van Djilas' jeugd. Het manuscript is, evenals dat van „De nieuwe klasse", uit Joego-Slavië naar de Verenigde Staten gesmokkeld, waar het nu vertaald wordt.

Nederland

Rijksbegroting 1958 —

In vervolg op pag. 13537 laten wij hieronder weer enige bijzonderheden volgen betreffende een aantal hoofdstukken van de Rijksbegroting 1958.

Defensie

De defensieuitgaven voor 1958 worden geraamd op rond *f* 1683 miljoen. Hiervan is *f* 1648 miljoen bestemd voor militaire uitgaven en *f* 35 miljoen voor de civiele verdediging. Laatstgenoemde uitgaven werden aanvankelijk geraamd op *f* 50 miljoen, doch in verband met de bestedingsbeperking zijn zij met *f* 15 mln verlaagd.
De werkelijke uitgaven ten laste van 1958 zullen voor de militaire sector vermoedelijk ca. *f* 1745 mln bedragen en voor de civiele verdediging *f* 34 mln. In 1958 zal derhalve naar verwachting *f* 96 mln worden betaald uit in vorige begrotingen beschikbaar gestelde gelden.
Ondanks het hoge bedrag dat voor de defensie wordt aangevraagd, zal het nodig blijven bepaalde voorzieningen op te schorten, terwijl bovendien voortzetting van aanzienlijke hulp van het buitenland voor de voltooiing van de plannen niet kan worden ontbeerd.

Buitenlandse betrekkingen

Het aantal diplomatieke vertegenwoordigingen in het buitenland zal met twee worden verminderd. Tevens zullen enkele posten van de emigratiedienst en van de culturele en scheepvaartvertegenwoordigingen worden opgeheven. De voortdurende stijging van de kosten van levensonderhoud in het buitenland heeft niettemin geleid tot een verhoging van de ramingen voor dit onderdeel.
De uitgaven voor hulp aan minderontwikkelde gebieden buiten het Koninkrijk zijn voor 1958 op *f* 20 mln geraamd. Hiervan zullen *f* 10 mln worden besteed aan technische en economische hulp aan minderontwikkelde gebieden. De overige *f* 10 mln zullen, voor zover de financiële toestand in 1958 geen deblokkering toelaat, worden aangewend voor fondsvorming.
Hoewel de regering grote betekenis hecht aan hulpverlening via internationale organisaties, meent zij in 1958 een storting op de Nederlandse deelneming in het kapitaal van de Internationale Bank voor Herstel en Ontwikkeling achterwege te moeten laten. In vorige jaren bedroeg deze post *f* 25 mln.
Op grond van de verwachting dat de Euromarkt- en Euratomverdragen in 1958 in werking zullen treden, wordt voor dat jaar op uitgaven tot een bedrag van *f* 50 miljoen gerekend.

Overzeese Rijksdelen

De uitgaven ten behoeve van Suriname en de Nederlandse Antillen zullen in 1958 naar verwachting lager zijn dan in 1957. Dit is te verklaren uit de verlaging der uitgaven voor de Stichting voor de ontwikkeling van de machinale landbouw in Suriname. Voor de kosten van uitvoering van het tienjarenplan voor Suriname is evenals in 1957 een bedrag van *f* 16 miljoen opgenomen. In de Rijksbegroting voor 1957 was voor de bijdrage in de geldmiddelen van Nederlands Nieuw-Guinea een stelpost van *f* 60 mln opgenomen. Uit de inmiddels ontvangen begroting 1957 van dit gebiedsdeel blijkt evenwel dat met een bijdrage van *f* 66 mln rekening moet worden gehouden. Ook voor 1958 wordt derhalve op een dergelijk bedrag gerekend.

Politie en Justitie

Als gevolg van de totstandkoming van de betreffende wet is ten behoeve van de rechtsbijstand aan onen minvermogenden in civiele zaken een bedrag van *f* 1 mln opgenomen onder de rubriek rechtspraak. Voorts zijn gelden aangevraagd i.v.m. de voorgenomen aanstelling van gerechtssecretarissen en secretarissen ten parkette. Het aantal griffiers en substituut-griffiers bij de arrondissementsrechtbanken en de kantongerechten zal hiertegenover worden verminderd.

De werkelijke personeelsbezetting van de Rijkspolitie maakt het waarschijnlijk dat de voor 1957 begrote sterkte niet zal worden bereikt. Aangezien de wervingsmogelijkheden in 1958 vermoedelijk niet gunstiger zullen zijn dan thans, is de raming voor 1958 aangepast bij de huidige werkelijke sterkte. Dit resulteert in een vermindering van de raming met 222 man. Op dezelfde gronden is het personeel van de gevangenissen, huizen van bewaring en rijkswerkinrichtingen 82 lager geraamd. Voorts wordt *f* 6 mln meer dan in 1957 aangevraagd voor subsidies en vergoedingen van kosten terzake van verpleging van onder toezicht gestelde, aan de raden voor de kinderbescherming toevertrouwde en in voogdijgestichten ondergebrachte minderjarigen.

Voor subsidies in de bouw en verbetering van particuliere voogdijgestichten en observatiehuizen voor minderjarigen wordt *f* 0,5 mln meer aangevraagd.

Voor de reclasseringsbemoeiingen en de voorlichting in strafzaken wordt, als gevolg van de salarisherzieningen en enige uitbreiding van het aantal voorlichtingsambtenaren, eveneens een hoger subsidiebedrag geraamd.
De vermindering der werkzaamheden t.b.v. het herstel rechtsverkeer leidt tot een personeelsvermindering van 100 man en een kostenverlaging van circa *f* 0,8 miljoen.

Onderwijs en Cultuur

De aanzienlijke stijging van de uitgaven voor onderwijs en cultuur zet zich in 1958 voort. Voor een belangrijk deel kan dit worden verklaard door de toeneming van het leerlingental en prijsstijgingen van materialen alsmede door enkele bijzondere salarismaatregelen, die ook in 1957 reeds hun invloed doen gelden. Voor het kleuteronderwijs, het uitgebreid lager onderwijs, het voorbereidend hoger en middelbaar onderwijs en het nijverheidsonderwijs is nog steeds een toenemende belangstelling te bespeuren. De groei van het leerlingental kan mede aan de bevolkingsaanwas worden toegeschreven.
De opleiding tot kleuterleidster en tot onderwijzer(es) geniet eveneens een groeiende belangstelling.
Bij het VHMO worden de toenemende uitgaven mede veroorzaakt door de uitbreiding van het aantal gesubsidieerde scholen en door de volgroeiing van scholen. Het aantal studerenden aan de instituten tot opleiding voor de MO-akten neemt eveneens nog steeds toe. Het nijverheids-onderwijs breidt zich gestadig uit. Dit geldt zowel voor het schoolonderwijs als voor het onderwijs volgens het leerlingenstelsel. In enkele sectoren van dit onderwijs zal met ingang van het schooljaar 1958-1959 voor meisjes een ruimere vrijstelling van de betaling der bijkomende kosten van leermiddelen worden verleend.
Het streven, het land- en tuinbouwonderwijs aan te passen aan het gehele onderwijsstelsel zal voor 1958 een verdere stijging der uitgaven met zich brengen. Voor dit jaar is rekening gehouden met het instellen van een inspectie voor het lagere middelbare landbouwonderwijs. De nieuwe ontwikkelingen o.a. op het gebied van de elektronica en de voortzetting van het kernfysisch onderzoek vergen belangrijke bedragen voor het Hoger Onderwijs. Ook de Technische Hogeschool te Eindhoven eist voor 1958 een belangrijk hogere bijdrage i.v.m. de verdere ontplooiing.
Het toenemende aantal aanvragen voor rijksstudietoelagen en de verhoging van het maximum van *f* 2000 tot *f* 2400 leiden tot een hogere raming van deze kosten.
De uitgaven voor de kunsten belopen voor 1958 in totaal *f* 10,3 mln.
De verhoging van de bijdrage aan de radio-omroep is gelijk aan de hogere opbrengst van de luisterbijdrage, welke is gestegen door de toeneming van het aantal radiotoestellen. De bijdrage voor de televisie moet worden verhoogd i.v.m. de stijging van de exploitatiekosten en de zenderhuur. Hiertegenover staat echter een verhoging van de opbrengst der kijkgelden als gevolg van het sterk stijgende aantal televisietoestellen.

Waterstaat

Het werk aan de kanalisatie van de Neder-Rijn en de Lek zal worden voortgezet. Een belangrijk deel van het aangevraagde bedrag (*f* 7 mln) is bestemd voor het stuwcomplex bij Hagestein, dat tevens dienstbaar zal worden gemaakt aan de energievoorziening. Aan de aanpassing van het Noordzeekanaal en van het Rotterdamse havencomplex aan de door de scheepvaart te stellen eisen zal veel aandacht worden besteed. Een bedrag van *f* 5 miljoen is opgenomen voor de bouw van sluizen o.a. in het Julianakanaal.
De voor 1958 uit te trekken bedragen voor aanleg en verbetering van wegen zullen niet achter blijven bij die voor 1957. Aan enige snelverkeerswegen zullen weer belangrijke sommen worden besteed, terwijl de bouw van een brug over de Merwede bij Gorkum zal worden voortgezet (*f* 6 mln) en een aanvang zal worden gemaakt met een brug in Rijksweg no. 16 bij Rotterdam-IJsselmonde (*f* 2 mln). Voor de tunnel te Velsen met bijbehorende werken zal nog rond *f* 9 mln nodig zijn.
De uitkeringen aan de provinciën gezamenlijk voor de provinciale en andere bij de provinciën in onderhoud zijnde wegen zijn voor 1958 ruim *f* 8 mln hoger geraamd i.v.m. de te verwachten gunstige ontwikkeling van de opbrengst van de motorrijtuigenbelasting.
Met het oog op de noodzaak tot bestedingsbeperking is de kapitaalverstrekking aan het Zuiderzeefonds in 1957 met *f* 5,5 mln verlaagd. Voor 1958 wordt een verdergaande verlaging geraamd, nl. tot *f* 12 mln minder dan het oorspronkelijke bedrag voor 1957.
Aan de voortzetting van de indijking van de Markerwaard zal met inbegrip van sluizenbouw naar raming *f* 11,7 mln worden besteed.
Voor de Deltawerken is in 1958 *f* 68 mln geraamd. Dit hogere bedrag houdt verband met het op gang komen van de werken tot afsluiting van het Haringvliet, de bedijking van het Zeeuwse meer en van het Drie-eilandenplan.

Verkeer

Het beleid dat in de afgelopen jaren ten aanzien van het verkeer is gevoerd, zal in grote lijnen worden gecontinueerd. De opheffing van gelijkvloerse kruisingen van spoorwegen met in hoofdzaak niet-rijkswegen zal worden voortgezet.
Voor deelneming in de kosten van ontwikkeling van vliegtuigen kan met een lager bedrag worden volstaan. Het Nederlandse Instituut voor Vliegtuigontwikkeling zal zich in hoofdzaak bezig houden met het verkeersvliegtuig met schroefturbine-aandrijving, de Fokker F 27. Daarnaast neemt ook de ontwikkeling van een met stuwstraalmotoren uitgerust hefschroefvliegtuig en het radiografisch bestuurde doelvliegtuig, de Aviolanda AT-21, een belangrijke plaats in.
De luchthaven Schiphol zal ook in 1958 verder moeten worden aangepast aan de eisen die door het moderne materieel en het gedurig groeiende aantal reizigers worden gesteld.

Scheepvaartfonds

In verband met het teruglopen van de emigratie naar Australië is het charter van één schip niet verlengd.
De begroting 1958 van het fonds houdt rekening met de exploitatie van een gecharterd schip en van drie schepen in eigendom.

PTT

Als gevolg van de recente tariefsverhoging mag worden verwacht, dat het jaar 1957 — waarvoor aanvankelijk een verlies van *f* 36,5 mln werd geraamd — zonder verlies kan worden afgesloten. De verdere in 1957 nog in te voeren tariefsverhoging zal voor 1958 vermoedelijk tot enige winst voor dit staatsbedrijf leiden.

Handel en Nijverheid

Het beleid in deze sector zal in

grote lijnen weinig van het thans gevoerde beleid afwijken.
De lagere raming van de kapitaalsuitgaven houdt in hoofdzaak verband met de geringere kapitaalsverstrekking aan de Staatsmijnen wegens het iets lagere investeringspeil en de hogere raming van de afschrijvingen.
Het investeringsprogramma voor de gasvoorziening zal pas op een later tijdstip kunnen worden voltooid dan het vorig jaar werd verwacht. Voor een deel houdt dit verband met de aardgasvondsten in Zuid-Holland.

Diversen —

Studenten TH — Voor het komende studiejaar hebben zich aan de Technische Hogeschool te Delft 3867 studenten laten inschrijven, tegen 4107 op hetzelfde tijdstip vorig jaar. De belangrijkste verminderingen waren in die afdelingen, waarin thans ook te Eindhoven tot ingenieur wordt opgeleid, nl. werktuigkundig ingenieur 851 (v. j. 921), elektrotechnisch ingenieur 561 (639), en scheikundig ingenieur 709 (796). Een stijging vertoonde het aantal ingeschrevenen voor de studie wiskundig ingenieur, nl. van 7 tot 21. Het aantal voor de eerste maal ingeschrevenen bedraagt 868, tegen 958 vorig jaar. In alle afdelingen, behalve in die welke Eindhoven ook kent, viel een stijging waar te nemen of bleef het aantal vrijwel gelijk. De dalingen waren: werktuigkunde van 210 op 162, elektrotechniek van 167 op 113 en scheikunde van 151 op 122.

Roemenië

Diversen —

Hervormingen universiteiten — De regering en de communistische partij hebben volgens Reuter op 26 juni bij decreet hervormingen gelast in de universiteiten van het land. Het aantal examens wordt beperkt. De studie van moderne talen, waaronder het Russisch, zal facultatief zijn. De leerkrachten krijgen meer salaris en kinderen van arbeiders zullen in grotere getale in de gelegenheid worden gesteld, een universitaire opleiding te volgen.

San Marino

„Omwenteling" in San Marino —

Door het overlopen van enkele aanhangers van de communistische regering in de Grote Raad van San Marino*) op 19 september had deze voor het eerst sedert 12 jaar geen parlementaire meerderheid meer. De aan het bewind zijnde communistische regenten ontbonden de raad, om te voorkomen dat nieuwe regenten zouden worden gekozen. Hierop hebben hun tegenstanders een tegenregering gevormd, die zowel door Italië als door de Verenigde Staten werd „erkend".
Op 11 oktober heeft de communistische regering het regeringspaleis ontruimd. De anti-communistische regering, waarin de christen-democraten, sociaal-democraten en een onafhankelijke socialistische groep zijn vertegenwoordigd, betrok op 13 oktober het regeringsgebouw.

*) San Marino, dat 14.000 zielen telt voert reeds zestien eeuwen een zelfstandig staatkundig bestaan. Het staatje is gelegen in de Apennijnen in Midden-Italië.

San Marino

Kunst

Congres beeldende kunstenaars —

In Dubrovnik is een congres gehouden van de internationale organisatie van beeldende kunstenaars, de *Association Internationale des Arts Plastiques*, waarbij 30 landen zijn aangesloten. Aan het congres werd deelgenomen door vertegenwoordigers van 26 landen, w.o. Nederland en België. Aan een verslag in *De Tijd* ontlenen wij het volgende:

Morris Kestelman (Engeland) werd gekozen tot congresvoorzitter; tot vice-presidenten, tevens voorzitters der commissies, Nobuya Abe (Japan), Stanislaw Teisseyre (Polen), mej. Garafulik (Chili) en Russell Drysdale (Australië), Titus Leeser (Ned.), Henry Billings (VS), Charles Leplae (België) en Otto Swöld (Zweden) werden aangewezen als secretarissen der commissies.

De beroepskunstenaar

Het agendapunt betreffende de omschrijving van de beroepskunstenaar was, zoals te voorzien, zeer moeilijk. Interessant was hierbij de situatie, zoals deze in verschillende landen is, te vernemen, alhoewel de moeilijkheden waarmede de beeldende kunstenaars te kampen hebben, in de meeste landen vrijwel gelijk liggen.
In het rapport aan de slotvergadering voorgelegd, werd voorgesteld op het punt van de omschrijving van de beroepskunstenaar geen algemeen bindend besluit te nemen doch ieder land dit voor zichzelf te laten bepalen.

Alhoewel de behandeling van dit punt een vrij vruchteloze theoretische aangelegenheid lijkt te zijn, vormt het toch een kernpunt dat pas goed duidelijk wordt wanneer in acht genomen wordt dat de wettelijke bescherming der rechten en de erkenning van de kunstenaar thans allerwege aan de orde zijn.
Een bescherming o.a. door een betere regeling en ontwikkeling der auteursrechten, het „droit de suite" = rechten op percentage van de gestegen prijzen bij doorverkoop van de kunstwerken, het „droit moral" in verband met tentoonstellen van de werken. De bedoeling zit hierbij deze zaken internationaal zo te regelen, dat ieder land deze rechten ook voor de kunstenaars van andere landen behartigt.

Douane-barrière

Bovendien werd de kwestie der

douane-barrière diepgaand besproken en besloten tot het voeren van een gecoördineerde actie ten einde deze enorme beletselen, die het o.a. de particuliere kunstenaar vrijwel onmogelijk maken zijn werken voor tentoonstellingen of anderszins over de grenzen te krijgen, voor het verkeer tussen de diverse landen van kunstwerken en ook materialen weg te nemen.
In het kader van de erkenning van de kunstenaar werd ook besloten gezamenlijk actie te voeren voor een internationale regeling der prijsvragen zowel voor wat betreft de voorwaarden als ook de samenstelling der jury's. Hierbij kwamen zowel het overigens zeer gewaardeerde initiatief van de Guggenheim-foundation als ook de Biennales van S. Paulo en Venetië ter sprake.

Belastingen

Zowel ten aanzien van de sociale positie van de kunstenaars als ook in verband met de verspreiding van kunstwerken werd de kwestie der belastingen op deze kunstwerken besproken en besloten een verder onderzoek in te stellen, in de diverse landen, naar de mogelijkheden van faciliteiten op dit terrein.

Ateliers

Faciliteiten blijken ook dringend nodig te zijn om voor de kunstenaars thans nog goede ateliers beschikbaar te krijgen. Betreffende het onderling contact en de uitwisseling van kunstenaars, deed de Belgische delegatie het voorstel een onderzoek in te stellen naar de mogelijkheden voor het, tijdens de vakanties, beschikbaarstellen van de ateliers der academies voor buitenlandse kunstenaars.
Op voorstel van de Italiaanse delegatie werd met algemene instemming besloten zo krachtig mogelijk actie te voeren voor behoud van het landschappelijk en stedelijk schoon, dat op allerlei wijze bedreigd wordt. Samenwerking met de Union Int. des Architects en andere organisaties zal hierbij moeten plaatsvinden.

Verschillende desiderata

De wenselijkheid werd vastgelegd: 1. dat de vermenigvuldiging van grafisch werk gebonden wordt aan een limiet, ten einde het originele kunstwerk niet te degraderen, zo ook betreffende het maken van afgietsels o.a. in brons van beeldhouwwerken; 2. van stimulering van de bouw van meer en grotere expositieruimte; 3. van het inschakelen van kunst en kunstenaar bij de opvoeding van de jeugd; 4. van een sterker onderling contact tussen de verschillende nationale comité's, de kunstenaars en de uitwisseling van gegevens, een centrale documentatie-afdeling te Parijs van alles wat voor anderen ook nuttig kan zijn.
De conclusie werd getrokken dat de kunstenaars een belangrijke bijdrage kunnen leveren tot het onderling begrip en goede verstandhouding tussen de volken.
Zagen wij niet reeds iets hiervan, aldus merkt de correspondent van De Tijd op, toen de leden der Israëlische en Egyptische delegatie elkaar de hand schudden, evenals in de levendige gesprekken van de Russische schilder Gerassiemof en zijn landgenoot de beeldhouwer Tomski met Polen, Hongaren, Tsjechen, Joegoslaven, Duitsers, Engelsen, Fransen, Amerikanen, Japanners enz.
Punten van organisatie en vele kleinere zaken werden nog behandeld, zó, dat inderdaad gesproken kon worden van een zeer geslaagd congres dat zeker vrucht zal dragen en een werkprogramma heeft opgeleverd voor de komende periode van 3 jaar, waarna het 3e congres te Wenen zal worden gehouden.

Leesgewoonten in Nederland —

Een derde deel van de bevolking leest nooit een boek. Gedurende de avond en het weekend wordt vijf uur per week aan het lezen van boeken, week- en maandbladen besteed. Deze conclusies zijn, naar van de zijde van het ministerie van economische zaken wordt medegedeeld, te vinden in het onlangs door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerde vierde deel van de reeks „Vrije-tijdsbesteding in Nederland" over de leesgewoonten van de bevolking van twaalf jaar en ouder.
De verschillen in leesgewoonten tussen de sociale en leeftijdsgroepen zijn groot. Onder de agrarische bevolking zijn veel en bij de loontrekkende middenstand en de leidinggevenden weinig niet-boekenlezers te vinden. Het percentage boekenlezers is bij de gereformeerden hoog (84%) en bij de roomskatholieken laag (63%) vergeleken met het algemeen gemiddelde van 71%.
Het lezen van boeken neemt af met de leeftijd; vooral de twaalf- tot veertienjarigen lezen zeer veel, gemiddeld 40 boeken per jaar. Gemiddeld bezit de lezer 44 boeken. Bijna vier maal zo groot is het boekenbezit bij de leidinggevenden.
Voor het overgrote deel, nl. vier vijfde, bestaat de boekenlectuur uit belletrie. Vooral het gewone goedvertelde verhaal wordt gepreferreerd. A. M. de Jong is volgens dit rapport de meest geliefde schrijver in Nederland. Dik Trom, van Joh. Kievit, is het meest gewaardeerde jeugdboek.
Slechts vijf procent van de bevolking leest niet geregeld een dagblad. De overgrote meerderheid, nl. 87%, verkiest een avondblad boven een ochtendblad.
Vooral de mannen hebben een grote belangstelling voor het dagblad, gedurende de avonden en het weekend lezen zij ongeveer drie uur per week in de krant.
De agrarische bevolking besteedt eveneens veel tijd aan het dagblad. De belangstelling van de jeugd voor het dagelijks gebeuren is gering; de twaalf- tot zeventienjarigen lezen per dag slechts ongeveer vijf minuten in de krant.
Week- en maandbladen worden zeer veel gelezen. Gemiddeld krijgt ieder gezin 2 à 3 bladen per week in huis. Het grootste aandeel hierin hebben de dames- en familiebladen.

Diversen —

A. Del Valle † — De vooraanstaande Spaanse dichter Andriano del Valle is na een langdurige ziekte, 62 jaar oud in zijn woning te Madrid overleden. In 1934 won hij de Spaanse nationale literatuurprijs voor een bundel, getiteld Een wereld zonder trams.

Prijs Frankfurter Buchmesse — De „vredesprijs" van de Duitse boekhandel is dit jaar tijdens de Frankfurter Buchmesse uitgereikt aan de Amerikaanse auteur Thornton Wilder.

Haagse Academie „Koninklijke" — Ter gelegenheid van de viering van het 275-jarig bestaan van de Haagse Academie voor Beeldende Kunsten (23-9) is aan deze instelling het predicaat „Koninklijke" toegekend.

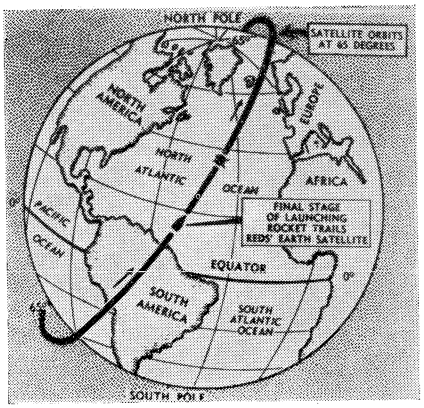
Prijzen filmfestival Venetië — Tijdens het 18de Internationale Filmfestival in Venetië is de Gouden Leeuw van San Marco toegekend aan de Indiase film „De ontembare", omdat haar wezenlijke kenmerken zijn „eenvoud, uitdrukkingskracht en oprechte inspiratie". De Italiaanse film „Witte nachten" van Luchino Visconti verwierf de Zilveren Leeuw. De Volpi-beker werd uitgereikt aan de Amerikaanse acteur Anthony Franciosa voor zijn prestatie in „Een hoed vol regen" (in Nederland onder de titel „Narcotica"). Een Russische actrice werd onderscheiden voor haar optreden in de film „Malva" van de jonge regisseur Vladimir Braun.

Wetenschap en Techniek

Russische kunstmaan „luidt een nieuw tijdperk in" —

C. W. A. van Hemert tot Dingshof publiceerde in de *Nieuwe Rotterdamse Courant* (12-10) een beschouwing waaraan wij het volgende ontlenen:

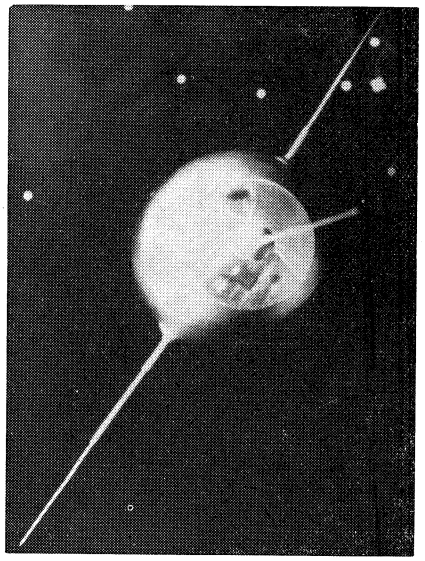
Een lawine van berichten over de Russische kunstsatelliet is sinds vrijdag 4 oktober uit alle delen der wereld tot ons gekomen. Het is moeilijk zich uit deze hoeveelheid een goed beeld te vormen van wat de kunstmaan reeds is en wat zij kan gaan betekenen voor de wetenschap, vooral ook, omdat de verschillende mededelingen vaak in strijd met elkaar zijn. Dit vindt wellicht zijn oorzaak in het feit, dat de Russen de eerste dagen na het lanceren van de satelliet uiterst spaarzaam waren met exacte gegevens.

Baan van de Sowjet-kunstmaan. Volgend op de eigenlijke kunstmaan ziet men een tweede „aardsatelliet" gevormd door een deel van de raket die de kunstmaan op een hoogte van bijna 900 km bracht.

Dat het Rusland was, dat de eerste kunstmaan heeft gelanceerd, is wel een verrassing geweest, doch ook weer niet zo verwonderlijk, omdat prof. Leonid T. Sedow in augustus 1955 op het toen gehouden internationale ruimtevaartcongres te Kopenhagen heeft medegedeeld, dat Rusland van plan was, zijn eerste kunstmaan binnen 18 maanden af te schieten, hetgeen op dat moment wilde zeggen, dat het op zijn minst zes maanden vroeger dan de Amerikanen zou zijn. Waarschijnlijk heeft men deze mededeling toen niet de vereiste aandacht gegeven. Vaststaat, dat de Russen alles op alles hebben gezet om toch maar de eersten te zijn.

Dat het lanceren van deze satelliet

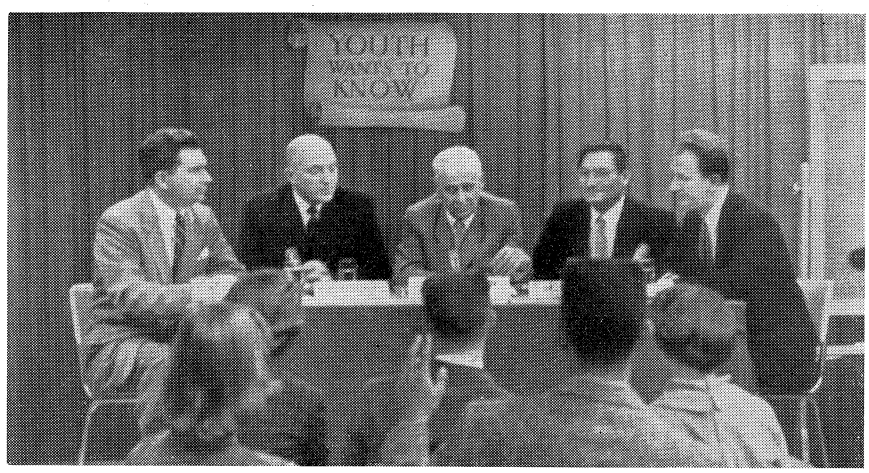

Model van de Sowjet-kunstmaan, zoals dat op een recente expositie in Praag was tentoongesteld.

een eerste begin is tot de ruimtevaart zal niemand meer kunnen ontkennen en dat het „reizen" naar de „echte" maan en de planeten tot de bereikbare mogelijkheden gaat behoren is wel een feit, dat gevoeglijk geconstateerd dient te worden. Wij staan thans op de drempel van een nieuw tijdperk met ongekende perspectieven.

Men dient echter scherp in het oog te houden, dat deze kunstmaan gelanceerd is in het kader van het internationale geofysische jaar om wetenschappelijke gegevens te bemachtigen, welke men op andere wijze in geen enkel opzicht kan verkrijgen. In de eerste plaats hoopt men een inzicht te krijgen over de allerhoogste lagen van onze dampkring. De dampkring van onze planeet kan nl. globaal in drie lagen worden verdeeld, de troposfeer, de laag welke tot tien à vijftien kilometer boven de oppervlakte van de aarde reikt, overgaande in de stratosfeer, welke weer overgaat in de uiterste laag van onze dampkring: de ionosfeer. Deze sfeer strekt zich uit van vijftig kilometer tot ongeveer duizend kilometer boven onze planeet en is onvoorstelbaar ijl. In deze ruimte nu raast onze Russische kunstsatelliet met een snelheid van ongeveer 30.000 kilometer per uur oftewel ruim acht kilometer per seconde.

Van deze ionosfeer wil men nu meer weten en men hoopt, dat de kunstmaan ons deze kennis zal verschaffen. Hoewel de ionosfeer voor de meteorologie feitelijk van geen betekenis is, aangezien de weerkundige processen zich afspelen in de onderste lagen van de dampkring, is deze sfeer juist uitermate belangrijk voor het radioverkeer. Immers, hier bevinden zich de elektrisch geladen elektronen en ionen. Deze zijn geconcentreerd in een aantal lagen op verschillende hoogten in de ionosfeer en zijn verantwoordelijk voor de terugkaatsing van de radiogolven, gelijk een spiegel lichtstralen terugkaatst.

A. A. Blagonrawow, een der leidende Sowjet-geleerden, die ter gelegenheid van een bijeenkomst van de commissie voor het Internationale Geofysische Jaar in Washington verbleef, beloofde in een televisieprogram „Youth Wants To Know" (de jeugd wenst te weten), dat de Amerikaanse geleerden tevoren verwittigd zullen worden van het lanceren van de volgende Sowjet-kunstmaan. Aan de tafel v. l. n. r. de gespreksleider R. McCormick en de Sowjet-geleerden A. M. Kasatkin, Blagonrawow, S. M. Polofkow en de tolk A. G. Mysjow.

Evenals alle kranten in de gehele wereld brachten ook de Britse bladen het nieuws van het lanceren van de Sowjet-kunstmaan onder grote, veelzeggende koppen.

Aan deze lagen in de ionosfeer is het dan ook uitsluitend en alleen te danken, dat radioverkeer op lange afstand op onze planeet mogelijk is. Nu treden in deze lagen periodiek veranderingen op, welke hoofdzakelijk worden veroorzaakt door storingen op de zon. Het gevolg op aarde is dan ook storingen in het radioverkeer op lange afstand.

Van al deze ingewikkelde processen weet de wetenschap nog niet het ware, alleen de kunstmaan, welke met haar apparatuur in deze sfeer rondwentelt zal ons nadere inlichtingen kunnen verschaffen.

Merkwaardig is het, dat tot dusver nog niet nauwkeurig door de Russen is medegedeeld, welke apparatuur met de satelliet is meegegeven. Over gedane metingen is dan ook tot dusver niets bekend.

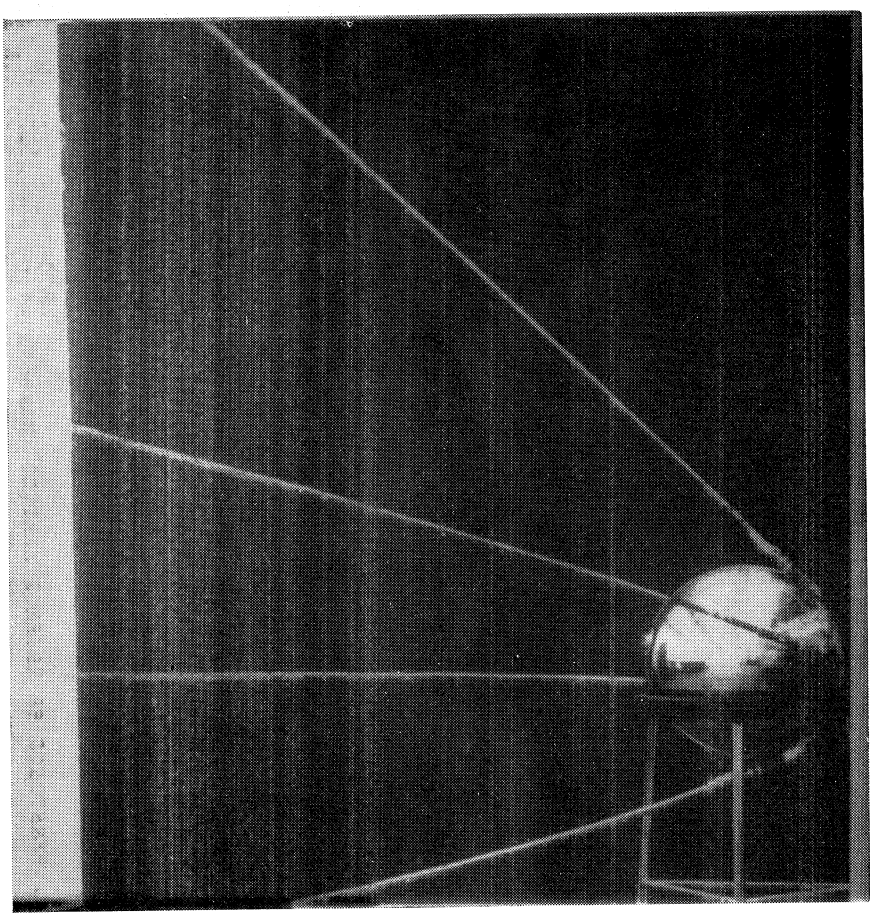
Daar de satelliet wentelt in „zuiver" zonlicht — het zonlicht wordt hier door de atmosfeer niet gezeefd — kunnen we bijv. nauwkeurige inlichtingen verkrijgen over de ultraviolette straling van de zon alsmede over de röntgenstraling van onze dagvorstin. Ook zal het wellicht mogelijk zijn, nauwkeurige metingen van de nog altijd zo geheimzinnige kosmische straling te doen. De aardbewoners hopen, dat vele problemen tot oplossing komen door middel van de kunstsatellieten, welke deze eerste ongetwijfeld zullen volgen.

De nu opgeschoten kunstmaan draait in een ellips om de aarde, welke ellips min of meer de cirkelvorm benadert. Door zeer nauwkeurige waarnemingen van de kunstmaan, in een ruimte waar alle weerstand nagenoeg heeft opgehouden te bestaan, zal men ook meer te weten kunnen komen over de juiste vorm van onze planeet.

Zeer interessant zal het voorts zijn als het einde van de satelliet in het zicht komt en hij in de minder ijle lagen van de dampkring terechtkomt. Hij zal door de enorme weerstand, welke hij dan gaat ondervinden, wellicht verbranden. Hoe en onder welke omstandigheden zal dit proces zich afspelen? Allemaal nog vragen, waarop wij misschien in de eerstvolgende dagen, respectievelijk weken, antwoord zullen krijgen, tenzij geen waarnemer op aarde getuige zal zijn van het einde. Tot slot voor velen een antwoord op de wel zeer fascinerende vraag of er een kans is de kunstsatelliet, hetzij met het blote oog, hetzij met een prismakijker waar te nemen. Volgens prof. Minnaert, directeur van de Utrechtse universiteitssterrenwacht, moet de kans wel zeer gering zijn.

De individuele waarnemer zal echter vrijwel geen kans van slagen hebben. Dit soort waarnemingen is alleen in groepsverband te doen, met een vooruit goed opgesteld werkplan.

De schrijver wekt tenslotte op deze plaats daarom nog eens allen, die zich voor de waarnemingen van deze satelliet of van de toekomstige kunstmanen interesseren, op zich te melden bij de werkgroep meteoren van de Nederlandse vereniging voor weer- en sterrenkunde p.a. Utrechtse universiteitssterrenwacht, Zonnenburg 2 te Utrecht.

De hier gereproduceerde foto van de Sowjet-kunstmaan werd op 9 oktober radiografisch uit Moskou ontvangen.

Charlotte Köhler vierde op 9 oktober haar 25-jarig jubileum als voordrachtskunstenares met een première in de Amsterdamse Stadsschouwburg: „Yvette" van Guy de Maupassant, in de vertaling van Adriaan Morriën. Deze avond kreeg bijzondere luister door de aanwezigheid van koningin Juliana. (foto ANP)

Verkiezingen in Noorwegen

Op 7 oktober zijn in Noorwegen de vierjaarlijkse verkiezingen gehouden voor het parlement (Storting: 150 zetels), waaruit de regerende socialistische *Arbeiderspartij* weer iets versterkt te voorschijn is gekomen (78 zetels i.p.v. 77 zetels), evenals de *Boerenpartij* (15 i.p.v. 14 zetels). De *conservatieven* hebben in vergelijking met 1953 2 zetels gewonnen en bezetten thans 29 zetels. De *communisten* verloren 2 zetels; zij hebben er thans nog één. Ook de *Christelijke Volkspartij* en de *Venstre* verloren ieder 2 zetels, zodat zij resp. met 12 en 15 afgevaardigden in het parlement vertegenwoordigd zijn.

Ongeveer 79,4% van het electoraat nam aan de stemming deel, tegen 79,3% in 1953. De Arbeiderspartij behaalde 48,3% van het aantal geldig uitgebrachte stemmen, tegen 46,6% in 1953. De overige partijen behaalden de volgende percentages: conservatieven 16,9 (in 1953: 16,6), Boerenpartij 8,7 (8,4), Christelijke Volkspartij 10,2 (10,4), de liberale Venstre 9,6 (9,9), communisten 3,3 (5,1).

Socialistisch mandaat verlengd

Deze verkiezingsuitslag brengt dus nauwelijks enige verandering in de politieke constellatie van Noorwegen. De socialisten die sinds 1935 de sterkste partij zijn en die er bij de verkiezingen van 1945 in slaagden de absolute meerderheid te krijgen, hebben hun mandaat op duidelijke wijze verlengd gezien. Hun leuze was: „men weet wat men heeft, niet wat men krijgt." De oppositie (conservatieven, Boerenpartij, Christelijke Volkspartij en de Venstre) voerden de leuze: „nu of nooit". Een erg felle verkiezingsstrijd is overigens niet geleverd. Hij is bij traditie al vrij zakelijk van karakter en weinig emotioneel. Dit jaar viel bovendien de schaduw van de dood van koning *Haakon VII* over de verkiezingsvoorbereidingen.

De oppositiepartijen speculeerden op de mogelijkheid de socialisten van hun absolute meerderheid te beroven. Hiertoe waren, zoals de *NRC* (8-10) opmerkte, slechts betrekkelijk geringe verliezen van de socialisten in bepaalde marginale kiesdistricten nodig. Hierbij speelde ook de overweging een rol, dat de in 1952 ingevoerde kieswet de grote partijen, dus in de eerste plaats de Arbeiderspartij, minder begunstigt dan vroeger (in 1953 zag deze partij hierdoor haar zetelaantal gereduceerd van 88 tot 77). Deze speculaties, die illusies bleken te zijn, brachten toch een zekere spanning in deze verkiezingen.

Overigens waren de oppositiepartijen, en met name een deel van de liberalen (de Oslo-Venstre) en de conservatieven, zodanig verdeeld, dat zelfs indien de socialisten de absolute meerderheid hadden verloren, weinig kans zou hebben bestaan op een regeringscoalitie der burgerlijke partijen.

Land en volk

Noorwegen heeft een oppervlakte van ongeveer 324.000 km² (waarvan ca. 23.000 km² eilanden en eilandjes zijn). Met inbegrip van Spitsbergen en Bereneiland, waarover Noorwegen in 1920 de souvereiniteit verwierf, bedraagt de oppervlakte ca. 403.000 km². De bevolking telt ongeveer 3.375.000 zielen (telling 1953).

Van de totale bodem van het land is 72,3% improduktief; 24,3% bestaat uit bossen, die een van de rijkste natuurlijke welvaartsbronnen vormen. Ca. 3% van de grond is in cultuur gebrachte landbouwgrond. De voornaamste export-produkten zijn: vis en visprodukten, pulp, papier, ijzererts, pyriet en andere mineralen. Spitsbergen vormt de enige, overigens rijke, bron voor steenkolen. Voor de energievoorziening wordt op grote schaal gebruik gemaakt van hydro-elektrische centrales.

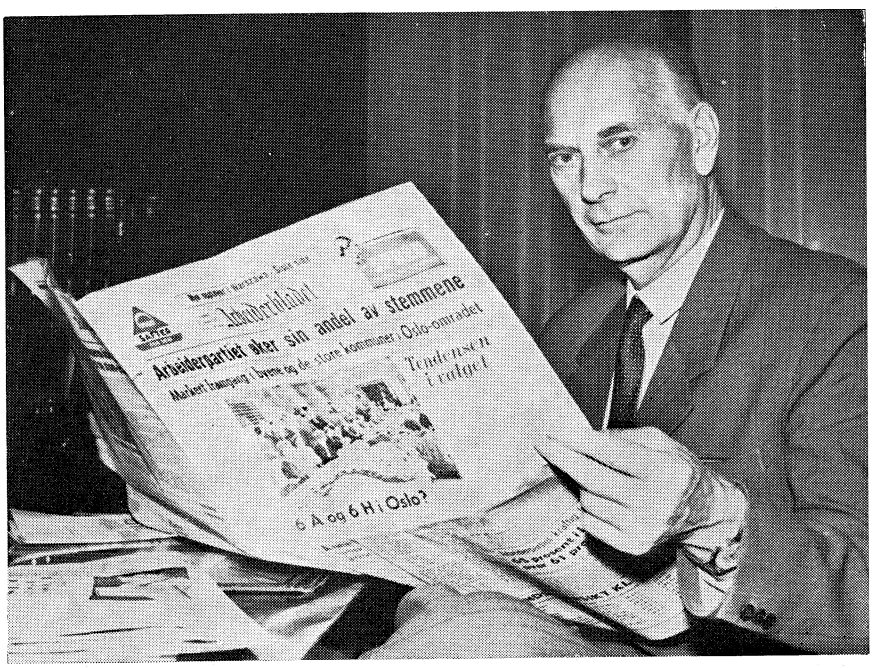
In 1950 bedroeg de totale produktie van hydro-elektrische energie 206 miljard kWh. De produktie van hydro-elektrische energie is sedert 1945 verdubbeld. Ook de scheepvaart (derde koopvaardijvloot ter wereld) is een zeer belangrijke welvaartsbron (5,5 miljoen ton in 1951, tegen Nederland 3,1 miljoen ton).

Noorwegen kent twee talen: het Landsmaal in het westen en zuiden, het Riksmaal in het oosten en de steden. Het hieruit voortvloeiende taalprobleem is in 1907 opgelost door de wettelijke gelijkstelling van beide talen.

Noorwegen was van 1397-1814 verenigd met Denemarken. Van 1814-1905 vormde het een personele unie met Zweden. In laatstgenoemd jaar maakte het zich op vreedzame wijze los van Zweden en koos het parlement prins Karel van Denemarken tot koning. Deze nam de naam Haakon aan (zie pag. 13539).

De wetgevende macht berust bij het

(*Zie vervolg pag.* 13577)

Premier Einar Gerhardsen, wiens socialistische Arbeiderspartij de verkiezingsoverwinning behaalde.

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

België — 18 okt. Voortaan worden de deviezen van de landen van de Europese Betalings Unie niet langer als vrije, maar als gereglementeerde deviezen beschouwd.

Canada — 12 okt. Aankomst van koningin Elizabeth en prins Philip van Engeland.

Duitsland (Oost) — 15 okt. Oost-Duitsland officieel door Joego-Slavië erkend. **Duitsland (West) — 16 okt.** Het leger heeft een sterkte van 120.000 man bereikt. — **17 okt.** Diplomatieke betrekkingen met Joego-Slavië verbroken.

Engeland — 12 okt. Na afloop van het congres van de conservatieve partij verklaart premier Macmillan, dat de waterstofbom nog steeds een afschrikwekkend middel vormt tegen een eventuele Russische aanval, ondanks de wetenschappelijke successen van de SU. — **18 okt.** Te Londen wordt meegedeeld, dat premier Macmillan op 22 okt. naar Washington zal vliegen voor besprekingen met president Eisenhower over wereldproblemen, waaronder de Russische beschuldigingen i.z. een Amerikaans-Turkse samenzwering tegen Syrië.

Finland — 18 okt. Het door premier Sukselainen geleide minderheidskabinet (6 agrariërs, 5 socialisten, 2 leden Finse volkspartij en 2 partijlozen) ten val gebracht.

Frankrijk — 16 okt. 24-uur-staking van meer dan 110.000 arbeiders in de Parijse energiebedrijven (gesteund door de drie grootste vakbonden). — **17 okt.** Een door de communisten gesteunde poging om door stakingen in het gehele land een grootse demonstratie te houden tegen de Algerijnse politiek van de regering, mislukt.

Indonesië — 17 okt. Arudji Kartawinata, voorzitter van de kleine islamitische partij, de PSII, tevens vice-voorzitter van het parlement, pleit voor verbreking der diplomatieke betrekkingen met Nederland en voor maatregelen tegen het Nederlandse bedrijfsleven in Indonesië, indien het geschil over westelijk Nieuw-Guinea niet door tussenkomst der Ver. Naties op vreedzame wijze kan worden opgelost. — De militaire commandant van Djakarta legt het onafhankelijke dagblad Indonesia Raya voor onbepaalde tijd een verschijningsverbod op, op grond van de heersende staat van beleg ter handhaving van de orde en veiligheid. Hij heeft niet meegedeeld, wat voor overtreding het blad had begaan. — **18 okt.** De regering zal speciale actiecomités instellen, die de nationale campagne voor de bevrijding van West-Irian (Ned. Nieuw-Guinea) zullen moeten stimuleren.

Internationaal — 12 okt. De assemblée van de Westeuropese Unie spreekt zich uit voor versnelling van de produktie van geleide projectielen. Zij bepleit verder een zo volledig mogelijke uitwisseling van inlichtingen en een nauwere samenwerking bij de produktie van geleide projectielen en de beschermingsmiddelen daartegen. — **15 okt.** De secretaris-generaal der VN, Hammarskjoeld, zal een Hongaarse uitnodiging voor een bezoek aan Boedapest niet aanvaarden. — De Nobelprijs voor de vrede toegekend aan Lester Pearson, vroeger minister van buitenlandse zaken van Canada. — **18 okt.** De Nederlandse afgevaardigde bij de VN, mr. C. W. A. Schurmann dringt er op aan stopzetting van proeven met kernwapens te combineren met controle op de militaire produktie en de voorraadvorming van splijtbare materialen.

Italië — 16 okt. Bezoek van de Israëlische minister van buitenlandse zaken, mevr. Golda Meir, naar verluidt om de Italiaanse regering te verzoeken zich buiten de kwesties van het Midden-Oosten te houden.

Kunst — 17 okt. De Nobelprijs voor literatuur is toegekend aan de 44-jarige, in Algerije geboren Franse schrijver Albert Camus. — **18 okt.** Opening van de 7e conferentie der Nederlandse Letteren in het Rubenshuis te Antwerpen.

Nederland — 14 okt. Een delegatie van alle werkgeversbonden verzoekt minister-president Drees de coördinatie van het beleid i.z. Euromarkt en Euratom te handhaven bij het ministerie van economische zaken. — De Vereniging van Metaalindustrieën spreekt zich uit voor de totstandkoming van een vrijhandelszone, die de uit de Euromarkt voortvloeiende bezwaren voor deze industrie uit de weg zou ruimen. — Te Utrecht wordt een Ibero-Amerika-dag gehouden onder voorzitterschap van prins Bernhard met het doel de banden met de Zuidamerikaanse landen te verstevigen. — **15 okt.** In de Tweede Kamer beginnen de algemene beschouwingen over de troonrede en rijksbegroting-1958. — Mr. dr. G. van der Veen, Europees secretaris van de International Council of Christian Leadership, tijdens een reis door Amerika overleden. — **16 okt.** Omzetbelasting bij invoer op personenauto's en combinatiewagens met 3% verhoogd. — Het 200.000 ste televisietoestel geregistreerd. Het bereiken van het eerste 100.000-tal TV-toestellen vergde 5 jaar en 3 maanden (2 okt. 1951-2 jan. '57), het tweede 100.000-tal werd in 9½ maand aangegeven. — **17 okt.** Het laatste gat in de dijk die Marken met het vasteland verbindt, gesloten. — **18 okt.** De door de Bank van Nederlandsche Gemeenten uitgeschreven woningbouwlening boekt een groot succes.

Pakistan — 18 okt. Nieuwe regering gevormd.

Sowjet-Unie — 14 okt. De regering wijst de Deense landbouwattaché uit, als vergelding voor de uitwijzing van de van spionage beschuldigde S. S. Smirnow, tolk van de Russische militaire attaché in Kopenhagen. — **15 okt.** De Britse, Noorse en Deense socialistische partijen antwoorden op een op 12 oktober ontvangen brief van partijsecretaris Chroesjtsjew — waarin deze o.m. de VS en Turkije beschuldigt van agressie-plannen tegen Syrië en de hulp van de socialistische partijen inroept voor het handhaven van de vrede — dat handhaving van de vrede in het Midden-Oosten of waar ook ter wereld in de eerste plaats een zaak van de Ver. Naties is. — De pers schrijft, dat de kunstmaan zowel militaire inlichtingen van grote betekenis als zuiver wetenschappelijke gegevens kan verschaffen. — **16 okt.** Feestelijke openbare bijeenkomst te Moskou ter gelegenheid van het lanceren van de eerste kunstmaan. — Het bestuur van de linkse Italiaanse socialisten (Nenni) heeft zich in antwoord op de brief van Chroesjtsjew uitgesproken voor de door deze voorgestane politiek in het Midden-Oosten. — **18 okt.** De voorzitter van de Nederlandse Partij van de Arbeid antwoordt op de brief van Chroesjtsjew, dat er „tussen U en ons geen basis voor discussie" is.

Spanje — 16 okt. Bij overstromingen in Valencia zijn 70 personen om het leven gekomen en zeker 5000 dakloos geworden.

Syrië — 13 okt. Egyptische troepen in Syrië geland. — **16 okt.** Alle militaire verloven ingetrokken. Wapens uitgedeeld aan de burgerwacht. Syrië vraagt aan de assemblée van de Ver. Naties onmiddellijk een Syrische klacht over Turkse troepenconcentraties aan de Syrische grens te bespreken. Turkije noemt in een brief aan Hammarskjoeld de Syrische berichten over Turkse troepenverplaatsingen volkomen vals. In een brief aan de Alg. Vergadering der VN schrijft Gromyko, minister van buitenlandse zaken van de SU, dat de VS Turkije ertoe aanzetten een bliksemsnelle aanval tegen Syrië uit te voeren om de VN geen tijd te geven om tussenbeiden te komen. De VN dienen onmiddellijk tussenbeiden te komen om de mogelijkheid van het uitbreken van een oorlog te voorkomen. De Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, Dulles, verklaart, dat de VS in geval van een Sowjet-aanval op Turkije hierop zullen reageren met een rechtstreekse aanval op de Sowjet-Unie. — **18 okt.** Koning Saoed van Saoedi-Arabië, die een bezoek brengt aan Libanon, heeft samen met de Libanese president voorgesteld in de Libanese hoofdstad op 20 okt. een topconferentie te houden van Arabische leiders. — **19 okt.** De Alg. Vergadering der Ver. Naties besluit met 66 stemmen voor, 0 tegen en bij een onthouding (Liberia) een debat te houden over de Syrische klacht i.z. de bedreiging door Turkije van de Syrische grenzen. Uit Libanon komt het bericht, dat de Arabische topconferentie niet doorgaat. — De voormalige minister van buitenlandse zaken van Canada, Lester Pearson, stelt voor VN-politietroepen te legeren langs de Turks-Syrische grens.

Zuid-Afrika — 18 okt. Het Zuidafrikaanse departement van arbeid heeft inheemsen en kleurlingen verboden als geschoolde arbeiders in de Transvaalse confectie-industrie te werken. Dit betekent dat 4000 inheemsen en 7500 personen van gemengd bloed die reeds als geschoolde arbeiders in de confectie-industrie werken hun baantjes zullen verliezen. Volgens de nieuwe bepaling mogen zij blijven werken als ongeschoolde arbeiders. De werkgevers hebben verklaard dat indien de nieuwe bepaling streng wordt toegepast de industrie waarschijnlijk tot stilstand zal komen.

Zweden — 13 okt. In een volksreferendum wordt een systeem van verplichte pensioenen verworpen; 46,4% waren vóór en 49,8% tegen het door de sociaal-democraten voorgestelde schema.

BIOGRAFIE

LESTER PEARSON

Het Nobelcomité van het Noorse parlement heeft op 14 oktober meegedeeld, dat het de Nobelprijs voor de vrede voor 1957 heeft toegekend aan de voormalige Canadese minister van buitenlandse zaken *Lester Pearson*. De prijs bedraagt 208.628 Zweedse kronen (ongeveer 140.000 gulden). Pearson vernam het nieuws van een verslaggever, die hem opbelde. Hij zei „door de bliksem getroffen en overweldigd" te zijn.

☆

Lester Bowles Pearson is op 23 april 1897 in Ontario als zoon van een dominee geboren. Hij studeerde geschiedenis aan de universiteit van Toronto en het St. John's College te Oxford. Tijdens Wereldoorlog I diende hij in het Royal Canadian Flying Corps. Hierna bekleedde hij gedurende twee jaar een functie bij de Armour Meat Company in Chicago. Vervolgens werd hij benoemd tot hoogleraar in de geschiedenis aan de universiteit van Toronto, waar hij, aldus de *Observer* (17-2-52) in het huwelijk trad met een van zijn studenten.

In 1928 aanvaardde hij de post van eerste secretaris van het ministerie van buitenlandse zaken. Sindsdien heeft hij zich in tal van functies beziggehouden met de buitenlandse politiek van Canada en met de internationale politiek in het algemeen. Wat deze laatste betreft, had hij een goede leerschool bij de Volkenbond in Genève en op tal van internationale conferenties. Gedurende zes jaren was hij verbonden aan het bureau van de Canadese Hoge Commissaris te Londen (1935-1941). Hier verschilde hij, in de jaren die voorafgingen aan Wereldoorlog II, hartstochtelijk met de officiële Britse mening, dat Hitler geen oorlog wenste.

Kort voor Pearl Harbor keerde hij naar Ottawa terug. In 1942 vertrok hij naar Washington waar hij optrad eerst als gezant, later als ambassadeur van Canada bij de Amerikaanse regering. Het was in deze jaren, zo merkte de reeds geciteerde Observer op, dat Canada de essentiële Anglo-Amerikaanse verbindingsschakel werd en Pearson de verpersoonlijking daarvan.

Op grond van zijn grote verdiensten voor de geallieerde zaak stelden de Westelijke mogendheden hem met vrijwel algemene stemmen kandidaat voor het ambt van secretaris-generaal der Verenigde Naties. De Sowjet-Unie echter verhinderde zijn benoeming. Zij hielden vast aan de benoeming van Trygve Lie. Merkwaardig is dat de Sowjet-regering hem vijf jaar later benaderde met het verzoek zich kandidaat te stellen als opvolger van Trygve Lie. Toen hield vooral het Westen vast aan Lie. In 1946 begaf Pearson zich in de Canadese politiek. Hij werd toen gekozen tot parlementslid. Weldra werd hij benoemd tot onderminister van buitenlandse zaken. In 1948 werd hij minister van buitenlandse zaken, welk ambt hij bekleedde tot het aan het bewind komen van de regering-Diefenbaker in juni 1957 (zie 13307).

☆

Pearson speelde een belangrijke rol bij de opstelling van het plan tot verdeling van Palestina, waarvoor hij de Russische en Amerikaanse instemming verwierf. Dit was overigens een kortstondig succes.

Hij was ervan overtuigd, dat hij de wezenlijke belangen van Canada slechts kon dienen door bij te dragen aan het tot stand komen van een zo gemeenschappelijk mogelijke Amerikaans-Engelse internationale politiek. Kenmerkend voor de groeiende betekenis van de positie van Canada in het concert der volkeren was de waarde die men ook in Europa hechtte aan zijn oordeel. Hij kon op deze wijze ook een bijdrage leveren aan de aaneensluiting van West-Europa.

Nog belangrijker was de rol die hij speelde bij de sluiting van het verdrag i.z. de Noordatlantische Verdragsorganisatie (NAVO). Pearsons politiek was erop gericht om van de NAVO meer te maken dan alleen een militaire organisatie. Hij was ervan overtuigd, dat de NAVO-leden samenwerkende partners moesten zijn en geen meelopers van Amerika.

Toen de Koreaanse oorlog het gevaar bracht van een nieuwe wereldoorlog, was het vooral Pearson die pleitte voor een gematigde politiek van Washington in plaats van de door gen. MacArthur voorgestane harde politiek.

In november 1956, tijdens het hoogtepunt van de Suezcrisis, vloog hij naar New York, waar hij voor de Algemene Vergadering der VN zijn plan uiteenzette voor een internationale politiemacht. Toen dit plan werd aanvaard, was het Canada dat het grootste contingent voor deze politiemacht leverde, welke politiemacht door Pearson gezien wordt als de grondslag van een permanente VN-politie.

(*Vervolg van pag.* 13575)

Storting, dat bestaat uit twee Kamers (Lagting en Odelsting). Het om de vier jaren gekozen Storting kiest uit zijn midden het Lagting (38 leden), de rest vormt dan het Odelsting. De uitvoerende macht berust bij de koning, handelende via zijn aan het parlement verantwoordelijke kabinet (Statsraad), bestaande uit een minister-president en minstens 7 ministers. De koning heeft een recht van veto, dat echter overstemd wordt, wanneer drie achtereenvolgens gekozen parlementen vasthouden aan het door het veto getroffen besluit.

Jongste politieke ontwikkeling

Zoals gezegd neemt de Arbeiderspartij reeds 22 jaar een dominerende positie in. Zij is voorstandster van een grote invloed van de staat op het economische leven, maar heeft zich sedert Wereldoorlog I ontwikkeld van een sterke radicale partij

(tot 1923 lid van de derde communistische internationale) tot een meer gematigde sociaal-democratische partij (in 1938 lid van de socialistische tweede internationale). Het is deze partij geweest die Noorwegen geleid heeft uit een traditionele neutraliteit naar het volledige lidmaatschap van de Noordatlantische Verdragsorganisatie (NAVO). De leiding van deze partij en van de regering berust bij *Einar Gerhardsen* (premier van 1945-november 1951 en sedert jan. 1955). *Halvard Lange* is sedert 1946 minister van buitenlandse zaken.

De buitenlandse politiek werd in het algemeen gesproken gesteund door alle niet-communistische partijen. Alleen de onlangs opgerichte Sociaal-Democratische Partij van Noorwegen (geen zetels in parlement) heeft zich, na de communisten, uitdrukkelijk tegen de NAVO-politiek gekeerd. Volgens de *Neue Zürcher Zeitung* (7-10) zijn ook in de Arbeiderspartij bepaalde weerstanden tegen deze politiek, althans tegen de gevolgen ervan (16 maanden militaire diensttijd) aan het licht getreden, terwijl bij een deel van de aanhangers van Venstre een min of meer neutralistische stroming merkbaar is geworden.

Dat de socialisten zich zo goed hebben weten te handhaven en zelfs winst boekten valt, aldus het *Algemeen Handelsblad* (19-10), ook te verklaren uit het feit, dat Noorwegen sinds 1955 — toen de regering-Gerhardsen een aantal ingrijpende maatregelen moest nemen om aan een dreigend deviezentekort het hoofd te bieden — profiteert van een vrij grote welvaart. Daarvan zijn de gunstige exportprijzen, en vooral de opbrengsten van de Noorse scheepvaart — die een derde van alle buitenlandse deviezen in het laadje brengt — de voornaamste oorzaak. Sinds enkele maanden wordt deze economische voorspoed bedreigd door een vermindering van de vrachttarieven, zomede door lagere prijzen voor pulp en papier.

Doch aan dit feit zou een ander bewind weinig kunnen veranderen. Bovendien ging de regering van Gerhardsen over tot het verlenen van subsidies op een aantal essentiële levensbehoeften, zodat de prijzen der levensmiddelen stabiel konden blijven. Hiertegenover had, aldus genoemd blad, de oppositie weinig aan te bieden, dat als een principiële wijziging van de toestand kon worden beschouwd.

De „Scandinavische gemeenschappelijke markt"

In de laatste fase van de verkiezingscampagne heeft, aldus schreef de *NRC* (8-10), de oppositie nog enig leven in de strijd proberen te brengen door de regering te verwijten het rapport over de Scandinavische douane-unie, dat deskundigen van de Scandinavische landen deze zomer hebben opgesteld, geheim te houden tot na de verkiezingen. Volgens de burgerlijke pers zou men in het rapport tot de conclusie komen, dat de Scandinavische douane-unie 100.000 tot 200.000 Noren het werk zou kosten, als de plannen, die uitgewerkt zijn, ook uitgevoerd zouden worden. Dit is insinueren, dat de socialistische regering, ondanks deze wetenschap, toch met het plan verder zou willen gaan. De grootste zorg van de socialistische regeringen van na de oorlog is juist geweest de kansen op werkloosheid door het aanbrengen van een grotere variatie in de industriële produktie zo gering mogelijk te houden. Dat dit af en toe te veel is geweest voor de hulpmiddelen van het land, is onmiskenbaar, maar doet de bezorgdheid niet minder zijn.

Dat er van burgerlijke zijde grote bezwaren tegen de Scandinavische markt zijn, die alleen in Zweden aller instemming heeft, is bekend. Kortgeleden heeft prof. Bache-Wiig, een van de leidende figuren in de Noorse industrie er zich nog nadrukkelijk tegen uitgesproken. Noorwegen, aldus Bache-Wiig, krijgt geen grotere markt, zoals de politici beweren, omdat de Zweedse behoefte aan Noorse produkten op het ogenblik al gedekt is. Alleen de Zweedse uitvoer naar Noorwegen zal nog stijgen, waardoor Noorwegen grotere moeilijkheden zal krijgen het evenwicht in de handel met het buitenland te handhaven, omdat het land wat goodwill zal verliezen bij zijn grote klanten. Prof. Bache-Wiig voorziet wel geen catastrofe, maar toch moeilijkheden, aldus de NRC.

België

Nieuwe staatslening —

Minister Liebaert heeft op 14 oktober een radiotoespraak gehouden naar aanleiding van een nieuwe staatslening in de vorm van schatkistcertificaten (looptijd 5 jaar tegen 5,5% rente). Deze lening moet het de regering mogelijk maken het hoofd te bieden aan de huidige financiële moeilijkheden (zie nader 13562/2).

De huidige kapitaalschaarste, zo zei de minister, is te wijten aan het feit dat de staat aanzienlijke kapitalen van vroegere leningen moest

Monument te Marcinelle —

Koning Boudewijn heeft op 12 oktober op de begraafplaats te Marcinelle een gedenkteken onthuld ter nagedachtenis aan de mijnwerkers die omgekomen zijn bij de ramp in de mijn „Bois du Cazier", die in de zomer van 1956 heeft plaatsgehad (zie pag. 12679 en 12692).

terugbetalen. Teneinde de lonen en spaargelden te vrijwaren heeft de regering haar toevlucht genomen tot de aangekondigde bezuinigingsmaatregelen en verhoging van de omzetbelasting.
De minister drong er o.a. nog op aan, dat de thuis opgeborgen bankbiljetten — per inwoner zijn er volgens de minister in België twee- of driemaal meer bankbiljetten in handen van particulieren dan in Nederland, Duitsland en Groot-Brittannië en 50% meer dan in de Ver. Staten — te voorschijn zouden komen ten dienste van het algemeen belang.
Op 17 oktober is medegedeeld, dat de regering maatregelen getroffen heeft om de inning van de rechtstreekse belasting te versnellen. Anderzijds zal de verkeersbelasting voor 1958 reeds in de maand december geïnd worden.
Voorts heeft de minister van financiën aan zijn collega's medegedeeld, dat de investeringen op drastische wijze moeten worden ingekrompen. Dit slaat op de buitengewone begroting waarin vooral de openbare werken, verkeer en landsverdediging van belang zijn. Voor de periode 1957 tot 30 juni 1958 is een maandelijks maximum van 500 miljoen franken vastgesteld voor de nakoming van desbetreffende verbintenissen. Er mogen geen nieuwe investeringen gedaan worden. De aangevangen werken mogen slechts worden voortgezet ingeval van dringende noodzakelijkheid. De ministers moeten dezelfde beperkingen opleggen aan de parastatale instellingen, die van hun departement afhangen.
De maatregelen van de regering inzake verhoging van de omzetbelasting hebben niet nagelaten de prijzen van bepaalde produkten te beinvloeden. Daardoor verwacht men andermaal een stijging van het indexcijfer met 1,5%, hetgeen op zijn beurt in bepaalde sectoren weer loonsverhogingen zou veroorzaken.

Tekort spoorwegen —
De minister van verkeer heeft op 13 oktober in een toespraak tot spoorwegarbeiders verklaard, dat de toestand van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen catastrofaal zal worden, indien men niet de nodige kapitalen vindt om de maatschappij te helpen.
In bevoegde kringen meent men, aldus de *Gazet van Antwerpen* (16-10), dat het deficit der NMBS dit jaar nagenoeg 5 miljard fr. zal bedragen. Dit bedrag dat de maatschappij niet met eigen middelen kan dekken zou voor ca. 3,4 miljard fr. door de staat opgevangen worden, zodat ten slotte toch nog een nadelig saldo van ruim 1,5 miljard fr. zou overblijven.

Diamantstaking —
Een reeds zeven weken durend conflict in de Antwerpse diamantnijverheid is op 17 oktober in een nieuw stadium getreden. De diamantbewerkers uit de grof- en melée-afdelingen hebben nl. in navolging van de zagers en fantasiebewerkers het werk neergelegd. De staking is nu algemeen.
Ook in twee van de drie diamantbedrijven te Diksmuide was, aldus *Het Laatste Nieuws* (18-10), de staking volkomen. De stakers eisen, naast bepaalde sociale maatregelen, de koppeling van hun lonen aan het indexcijfer.

Benelux

Benelux en andere vormen van integratie —
In een toespraak in Den Haag heeft *dr. C. D. A. baron van Lynden,* secretaris-generaal van de Nederlands-Belgisch-Luxemburgse douane-conventie een uiteenzetting gegeven over „Europese integratie in de praktijk".
Wij hebben, aldus dr. Van Lynden, na de oorlog in Europa drie vormen van integratie beleefd: de „samenwerking", zoals bijvoorbeeld in de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking (OEES) de „supranationale" als in de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (EGKS) en de „institutionele markt" van de Europese Economische Gemeenschap (EEG). Deze laatste benaming duidt aan, dat er gemeenschappelijke instellingen moeten zijn, noodzakelijk voor het goede functioneren van de markt.

Karakter Benelux

Dr. Van Lynden was van mening, dat Benelux in de toekomst tot deze laatste categorie zal behoren. In het onlangs door de drie Beneluxregeringen geparafeerde verdrag inzake de Economische Unie vindt men vrijwel overeenkomstige instellingen als in de EEG zijn voorzien. De verschillen in de wijze van functioneren van Benelux en de EEG vloeien veelal voort uit het verschil in omvang en het aantal der deelnemende staten.
Overigens zijn de doelstellingen van Benelux dezelfde als die van de EEG. Beide organen streven naar: vrij onderling verkeer van personen, goederen, diensten en kapitaal; coördinatie van beleid op sociaal, economisch en financieel gebied; gemeenschappelijk of gecoördineerd optreden naar buiten op sociaal, economisch en financieel gebied.

Ervaring van 10 jaar

Dr. Van Lynden achtte het gelukkig, dat het Beneluxverdrag niet eerder is gesloten. Het thans ontworpen verdrag steunt op een ervaring van tien jaar en het is nu, ondanks een aantal uitzonderingen die nog enige jaren zullen blijven bestaan, mogelijk geweest in het Beneluxverdrag de definitieve vorm van de Economische Unie vast te leggen. Ook voor een goed functioneren van de institutionele markt in Benelux is het nodig voor Benelux een duidelijk geformuleerde grondwet te hebben. Maar het belangrijkste blijft de geest, waarin zal worden gewerkt en wat dit betreft is Benelux een voorbeeld voor Europa en moet dit blijven!

Canada

Onbekende duikboten —
Duikboten, die zich in Canadese territoriale wateren (tot 3 mijl uit de kust) ophouden en zich niet bekendmaken wanneer dit gelast wordt, zullen met dieptebommen worden bestookt, zo heeft de Canadese schout-bij-nacht Rayner verklaard. Volgens Rayner hebben de laatste maanden onbekende duikboten aan de westkust van Canada verkenningen uitgevoerd.

Duitsland (West)

Oost-Duitsland door Joego-Slavië erkend - Bonn verbreekt diplomatieke betrekkingen —
Joego-Slavië heeft op 14 oktober aan de regering van West-Duitsland meegedeeld, dat het de Oostduitse regering erkent.
Na langdurig beraad heeft de Westduitse regering aan Belgrado meegedeeld, dat zij in verband hiermede de diplomatieke betrekkingen met Joego-Slavië verbreekt.

☆

De regering van Bonn heeft zich steeds op het — door de Westelijke

mogendheden gesteunde — standpunt gesteld, dat zij de enige is die (op grond van vrije democratische verkiezingen) het Duitse volk in zijn geheel kan vertegenwoordigen. Uit dit standpunt vloeide voort de overweging, dat een land, dat met Oost-Duitsland diplomatieke betrekkingen aanknoopt zich schuldig maakt aan een onvriendelijke daad jegens Bonn.

☆

De goede relaties tussen West-Duitsland en Tito dateerden, aldus De Volkskrant (19-10) van 1948, toen Belgrado de Kominform vaarwel zei en naar het westen begon te lonken. Nog voor de Bondsrepubliek bestond, stuurden de Duitsers al een economische missie naar Joego-Slavië en opende Belgrado consulaten in München en Hamburg. De verstandhouding werd daarna met het jaar beter. Zij resulteerde in een betrekkelijk vlotte repatriëring van Westduitse krijgsgevangenen en in een groeiend handelsverkeer, dat vooral voor Joego-Slavië van belang zou worden, want West-Duitsland werd in de loop der jaren de beste handelspartner van dit land *). Meer dan 60.000 Duitse toeristen per seizoen zorgen tenslotte de laatste jaren nog voor een extra toevloed van harde marken in Tito's kas.
Over het lot, dat het verleden jaar afgesloten verdrag tot financiële steun van West-Duitsland aan Belgrado door de diplomatieke breuk zal ondergaan, is nog niets gezegd. Maar men acht het waarschijnlijk, aldus de correspondent te Bonn van De Volkskrant, dat Bonn dit tractaat zal blijven honoreren, hoewel bij het afsluiten ervan nadrukkelijk gestipuleerd werd, dat de regering te Bonn de enige wettelijke regering van Duitsland is.

Reacties

De vertegenwoordigers van de regeringspartijen (CDU/CSU en Duitse partij) hebben, aldus de *NRC*-correspondent (19-10) het besluit van de regering goedgekeurd; de oppositie, bestaande uit socialisten en liberalen, heeft kritiek geoefend. Een stemming is niet gehouden. Het besluit van de regering om de diplomatieke betrekkingen af te breken is niet aan de goedkeuring van het parlement onderhevig. Het nemen van een dergelijk besluit behoort tot de bevoegdheden van de regering, in de eerste plaats van de Bondskanselier, die de richtsnoeren van de politiek bepaalt.
Volgens *radio-Warschau* heeft het besluit van Belgrado om diplomatieke betrekkingen met Oost-Duitsland op te nemen twee aspecten. In de eerste plaats is het een belangrijke stap naar nauwere aaneensluiting van alle socialistische landen. Voorts is Joego-Slavië thans de enige staat in de wereld die, naast de Sowjet-Unie, diplomatieke betrekkingen met beide Duitse staten onderhoudt. (Na het besluit van Bonn is dit dus niet meer het geval). De *Trybuna Ludu,* het orgaan van de Poolse communistische partij, schreef dat het voor de hand lag, dat beide socialistische landen (Joego-Slavië en Oost-Duitsland), die dezelfde politiek voor de handhaving van de vrede volgen, eens hun politieke betrekkingen zouden normaliseren.
Ook *radio-Moskou* heeft gejuicht. Een hereniging van Duitsland is, aldus zei de Russische commentator voor de zoveelste maal, zonder Westduitse onderhandelingen met en zonder toenadering tot Oost-Duitsland onmogelijk. Het opnemen van diplomatieke betrekkingen tussen Joego-Slavië en Oost-Duitsland zal bijdragen tot vermindering van de spanning in Europa en de erkenning van Oost-Duitsland bevorderen.

Voordat de Westduitse beslissing te Belgrado bekend was geworden, had *Borba,* het regeringsorgaan, geschreven, dat een dergelijke beslissing ernstige gevolgen voor West-Duitsland zou hebben. De Bondsregering zou hierdoor de indruk wekken, geen belang te hebben bij een pacificatie van de wereld en tegen internationale samenwerking te zijn.
Later noemde de Joegoslavische regering het besluit van Bonn „een vijandige daad".
Volgens *Reuter* (21-10) neemt men in Washington aan, dat Tito's besluit Oost-Duitsland te erkennen genomen is na een geheim gesprek tussen de Joegoslavische president en de Russische partijleider Chroesjtsjew in augustus in Roemenië gehouden.

Eveneens volgens Reuter zouden de VS overwegen, de hulp aan Joego-Slavië stop te zetten. Tot dusver ontving Tito voor een bedrag van 1,5 miljard dollar aan economische en militaire hulp.

Een woordvoerder van de Amerikaanse regering verklaarde o.m.: „Wij zijn door de Westduitse regering volkomen op de hoogte gesteld van haar beweegredenen en kunnen deze volledig begrijpen."

☆

Te Belgrado is inmiddels, aldus *Reuter* (18-10), de ondertekening aangekondigd van een handelsovereenkomst tussen Joego-Slavië en Oost-Duitsland. Het wederzijds handelsverkeer zou hierdoor een waarde van 50 miljoen dollar verkrijgen.

Diversen —

Schörner — Schörner, nazi-veldmaarschalk in de jongste oorlog, is op 15 oktober te München tot een gevangenisstraf van vier en een half jaar veroordeeld wegens moord en poging tot moord. De officier van justitie had acht jaar geëist.

Egypte

Vonnissen i.z. samenzwering tegen Nasser —

De Egyptische oud-minister van buitenlandse zaken *Mohamed Salah el Din* en tien andere beklaagden zijn, aldus *Reuter/Ass. Press,* op 20 oktober schuldig bevonden aan samenzwering tot vermoording van president *Nasser* en omverwerping van het heersende regime. Zij zouden oud-president *Naguib* uit zijn huisarrest hebben willen bevrijden en in de plaats van Nasser hebben willen stellen. Ook zouden zij de nationalisatie van de Suezkanaalmaatschappij ongedaan hebben willen maken. Twee personen zijn vrijgesproken.

Het militaire hooggerechtshof, dat deze zaak heeft behandeld heeft Mohamed Salah el Din tot 15 jaar dwangarbeid veroordeeld. De vroegere minister van defensie Abdel Fattah Hassan kreeg 12 jaar dwangarbeid. Brigade-generaal Achmed Atef Nasser, die de leiding van het komplot zou hebben gehad, kreeg levenslange dwangarbeid.

De uitspraak van het hooggerechtshof is door president Nasser goedgekeurd. De veroordeelden kunnen niet in beroep gaan.

Japanse hulp bij Assoean-dam?

Te Tokio zijn, aldus *Reuter* (16-10), drie Egyptische ingenieurs aangekomen die hebben meegewerkt aan de plannen voor de bouw van een stuwdam bij Assoean. De Japanse maatschappij voor de opwekking van elektriciteit heeft hun de installatie voor de produktie van elektriciteit aangeboden. Egypte zou bereid zijn, dit aanbod te aanvaarden en in ruil voor Japanse hulp katoen te leveren.

*) De wederzijdse handel beliep in 1956 ongeveer 350 miljoen gulden.

Internationaal Nieuws

De wereldgoudvoorraad —

De totale goudproduktie in de wereld, voor zover die blijkt uit statistische gegevens, heeft sedert het einde van de 15e eeuw een hoeveelheid bereikt van 56.000 ton, hetgeen omgerekend tot de thans geldende *officiële* prijs van $ 35 per ounce fijn, overeenkomt met een bedrag van $ 63 miljard. Waar is dit goud gebleven? Wie bezit het en voor welke doeleinden is het gebruikt?

Waar is dit goud?

Dit zijn vragen die Salomon Wolff stelt in een bijdrage over de verdeling van het goudbezit in de wereld in het Enzyklopädische Lexikon für das Geld-, Bank- und Börsenwesen, dat te Frankfurt a/M is verschenen. Het grootste deel van de wereldgoudproduktie is terecht gekomen bij de centrale banken en doet dus dienst als dekking voor de geldcirculatie en als betaalmiddel in het internationale betalingsverkeer.

De officiële goudreserves werden door de Bank voor Internationale Betaling eind 1955 met $ 37.980 miljoen vermeld. Daarbij komen nog zekere hoeveelheden in Frankrijk, die niet officieel vermeld worden en het goudbezit van de Sowjet-Unie, waarover geen gegevens bekend zijn. Men kan echter gerust aannemen, dat meer dan twee derde van de wereldgoudvoorraad zich bij de centrale banken bevindt.

Verschuivingen

De officieel vermelde goudvoorraden van de centrale banken stegen van $ 26.420 miljoen in 1938 tot $ 37.980 eind 1955. Het grootste deel van deze stijging kwam de VS ten goede namelijk van $ 14.592 miljoen op $ 21.753 miljoen, terwijl er een periode is geweest waarop zij nog hoger waren. In de laatste jaren is er een zekere verschuiving te constateren. Sedert begin 1950 hebben de landen van continentaal W.-Europa hun goudvoorraden kunnen verhogen van $ 4.075 miljoen op $ 7.535 miljoen, en Engeland van $ 1.350 op $ 2.050 miljoen. In dezelfde periode daalden de Amerikaanse reserves van $ 24.563 tot $ 21.753 miljoen. Deze verschuiving is gedeeltelijk het gevolg van de in de na-oorlogse jaren aan W.-Europa verleende Amerikaanse economische en militaire hulp.

Oppotting

Wat de omvang van de goudoppotting door particulieren betreft, deze werd in het jaarverslag van de Bank voor Internationale Betalingen geraamd op $ 10 à 11 miljard, waarbij op te merken valt dat de Bank hiervoor de schatting van Pick's Currency Yearbook overnam, omdat zij die aannemelijk vond.
Volgens Pick's Currency Yearbook 1956 heeft het particuliere goudbezit zich in de laatste jaren als volgt ontwikkeld:

	(miljoenen dollars)			
Eind oktober	1951	1953	1954	1955
Frankrijk	4.100	4.000	3.800	3.700
Overig Europa	2.000	2.200	2.000	1.600
Azië	1.800	2.400	2.500	2.600
Afrika	1.800	1.800	1.400	1.500
West. Halfrond	900	1.400	1.400	1.300
Diversen	600	700	600	700
	11.200	12.500	11.700	11.400

Hoewel al deze cijfers slechts ramingen zijn, omdat over het particuliere goudbezit geen gegevens beschikbaar zijn, mag men toch wel aannemen, dat Frankrijk het land is, waar zich de grootste particuliere goudvoorraden bevinden en dat de Fransen de spreekwoordelijke goudrijkdom der Indische vorsten hebben overvleugeld. Hieruit vloeit voort dat de Parijse goudmarkt de grootste omzetten ter wereld heeft. Uit bovengenoemde cijfers is voor Frankrijk en Europa af te lezen, dat in de laatste jaren het particuliere goudbezit is teruggelopen onder de invloed van verbetering en consolidatie van de algemene situatie op monetair terrein. Daarentegen is het particuliere goudbezit in het Midden- en Verre Oosten aanzienlijk toegenomen, waarbij men evenwel rekening dient te houden met de omstandigheid, dat in deze landen goud nog vaak dienst doet als betaalmiddel.
Van de totale goudproduktie van $ 63 miljard sedert het einde der 15e eeuw is meer dan $ 40 miljard of 2/3 deel aanwezig bij de centrale banken. Door particulieren opgepot is ongeveer $ 10 à $ 11 miljard of 1/6 deel. Er blijft dan nog 1/6 deel over. Dit is of verwerkt tot sieraden of kunstvoorwerpen, door de industrie verbruikt, verloren gegaan bij natuurrampen, schipbreuken, branden of misschien hier of daar in de grond verstopt.

Geldcirculatie en welvaart —

In Pick's Currency Yearbook 1957 wordt een vergelijking getroffen tussen verschillende landen naar de omvang van hun geldcirculatie per hoofd van de bevolking en daarbij komen dan eigenaardige verschillen aan de dag. In Zwitserland, België, de Ver. Staten, Frankrijk, Zweden, Noorwegen en Canada variëert de geldcirculatie van $ 125 tot $ 287 per hoofd van de bevolking. In Frankrijk bedraagt zij $ 177, tegen in Duitsland slechts $ 72. Bij ons komen we op ongeveer $ 104. De snelle economische groei van W.-Duitsland is — aldus de *Industriekurier*, in een beschouwing over het verslag — tot stand gekomen met een zeer geringe uitbreiding van de geldcirculatie en met veronachtzaming van de particuliere besparing.

Circulatie per hoofd

In 56 gevallen van de onderzochte gegevens betreffende 79 landen is het bedrag der circulatie per hoofd van de bevolking minder dan $ 50. Dit feit vormt een treurige bevestiging van de slechte economische situatie in de meeste landen der wereld. Tot de arme landen behoren die achter het ijzeren gordijn en de meeste Aziatische en Zuidamerikaanse landen, met uitzondering van Argentinië en Venezuela. Elf landen hebben een circulatie per hoofd van de bevolking van nog geen $ 5. Het zijn of landen van het oostelijk blok, waar de kapitaalvorming via de staat plaats vindt en particulier bezit volgens de marxistische leer niet voorkomen mag, of onderontwikkelde landen, welke geen industrie hebben.
Daar behalve in de VS, Canada en Engeland bankrekeningen en chèqueboekjes bij de grote massa onbekend zijn, geven de door Pick berekende cijfers een vrij juist beeld over de welvaartsverdeling in de

wereld. Pick houdt echter geen rekening met de wel bij grote bevolkingsklassen in tal van landen bestaande girorekeningen, welke er toe bijdragen dat de voor het betalingsverkeer vereiste geldomloop kleiner wordt. Doch niettemin doen hoge cijfers van de geldcirculatie — bijvoorbeeld in Frankrijk — vermoeden dat er nog heel wat baar geld opgepot wordt.
Wat uit de cijfers niet blijkt is de omvang van de besparingen en van de geldoppotting bij de bevolking en of het daarbij gaat om de rijkdom van enkelen, of dat velen beschikken over een spaarpot. In de Libanon is de geldcirculatie per hoofd der bevolking even groot als in W.-Duitsland. Om hieruit te concluderen dat de welvaart in de Libanon op hetzelfde peil staat als in W.-Duitsland is natuurlijk geheel fout. De grote geldomloop in de Libanon is het gevolg van het feit, dat dit land enigszins fungeert als wisselkantoor van het M.-Oosten. Pick's jaarboek geeft ook geen opheldering over het niet in geld uitgedrukte onroerend bezit per hoofd der bevolking.

Geldontwaarding

Het boek wijdt natuurlijk ook aandacht aan de geldontwaarding. Hiervan zegt de schrijver: „De vermindering van de koopkracht is niets anders dan een gesanctioneerde uitbuiting van al diegenen, die beschikken over papiergeld, bankrekeningen, obligaties, polissen van levensverzekering, pensioenen of lijfrenten."
Pick vermeldt verder dat de Amerikaanse dollar, die toch de basis vormt voor bijna alle valuta's in de wereld, van maart 1956 tot maart 1957 3.7% van zijn koopkracht heeft ingeboet, waardoor een bedrag van $ 37 miljard van de op $ 1000 miljard berekende particuliere en overheidsschulden der VS geschrapt werden. Achter het ijzeren gordijn annuleerde de Sowjet-regering 230 miljard roebel aan uitstaande staatsschulden met één pennestreek. Hoewel de VS en de Sowjet-Unie de schrapping der schulden op verschillende manieren uitvoerden, was het resultaat voor de schuldeisers hetzelfde.
Op valutagebied ziet Pick aan de negatieve zijde de voortdurende prijsstijgingen in bijna alle landen en aan de positieve kant de toeneming van multilaterale handels- en betalingsovereenkomsten, waardoor de Belgische franc, de Duitse mark, de Nederlandse gulden, de Franse franc en de Italiaanse lire in het voorjaar van 1957 de toestand van halfconvertibele valuta's hadden bereikt.
De verdere vooruitzichten op monetair gebied schildert Pick als volgt: „Zowel in de kapitalistische als in de communistische landen zijn geldontwaarding en -corruptie aan de orde van de dag. De vooruitzichten voor de meeste valuta's der wereld zijn vrij somber."
Tenslotte stelt de schrijver een internationale overeenkomst voor tot beperking van de ongelimiteerde uitgifte van papiergeld en staatsleningen en om te komen tot sluitende overheidsfinanciën. Eerst dan zal er op monetair terrein rust komen.

Indonesië tegen Euromarkt —
Het Indonesische nieuwsagentschap *Antara* (20-10) heeft bericht dat Indonesië en „andere Aziatische landen" voornemens zijn te protesteren tegen de „dreigende discriminatiemaatregelen", voortvloeiende uit de Europese gemeenschappelijke markt.

Sociale problemen in de EGKS —
De commissie van sociale zaken van de Gemeenschappelijke Vergadering der EGKS heeft, aldus *Belga* (18-10) haar goedkeuring gehecht aan de werkzaamheden van de Hoge Autoriteit op het gebied van de vergelijking der nominale lonen in de steenkool- en staalindustrieën van de zes landen der Gemeenschap. De commissie heeft de Hoge Autoriteit verzocht deze werkzaamheden aan te vullen met onderzoekingen over de ontwikkeling van de kosten van levensonderhoud in de verschillende landen.
Het vraagstuk van de wederaanpassing van de ontslagen arbeiders en dat van het door de Hoge Autoriteit ter zake te voeren beleid, werden eveneens besproken. Volgens de commissie zou de Hoge Autoriteit een doeltreffende controle moeten oefenen, opdat de gelden die zij voor de wederaanpassing had bestemd, werkelijk worden aangewend om de werklozen in staat te stellen arbeid te vinden.
De commissie is ten slotte overgegaan tot het onderzoek van de financieringsprogramma's van de Hoge Autoriteit voor de bouw van arbeiderswoningen. De parlementsleden hebben de wens uitgesproken, dat de arbeiders in alle vrijheid zouden kunnen kiezen tussen het verwerven van een eigendom of het huren van een met de hulp van de Hoge Autoriteit gebouwd huis.

VN-fonds voor economische ontwikkeling —
Nederland heeft op 16 oktober samen met enige andere landen in de VN (opnieuw) een resolutie ingediend om tot oprichting van een fonds voor economische ontwikkeling over te gaan. Dit is het oude SUNFED-plan. De naam Special United Fund for Economic Development (zie ook 11968/1) is echter prijsgegeven en veranderd in Economic Development Fund. Het voorstel van Nederland en de anderen houdt onder meer in, een voorbereidende commissie van ten hoogste elf landen te benoemen, die de regelen zal opstellen voor het beheer van het fonds en voor de methoden, die het fonds zal volgen voor het kiezen van de projecten, die het financieel zal steunen. De resolutie is behalve door Nederland mede ondertekend door Argentinië, Ceylon, Chili, Egypte, Griekenland, India, Indonesië, Joego-Slavië en Venezuela.

WEU-advies i.z. kernenergie —
De Assemblée der Westeuropese Unie (WEU) heeft een advies uitgebracht over de atoomenergie. In dit advies wordt verklaard, dat de deskundigen naar wegen en middelen dienen te zoeken om de bevolking der wereld te beschermen tegen de gevaarlijke uitstralingen van atoomreactors, cyclotrons en andere installaties, waarin kernreacties worden teweeggebracht. De Assemblée ondersteunt de aanbeveling van de Assemblée van de Raad van Europa, waarin verzocht wordt een conferentie van deskundigen te beleggen, die een rapport zal opstellen over de aard en de grootte van het gevaar, dat schuilt in de kernproeven. De Assemblée geeft verder als haar advies te kennen, dat een overeenkomst over het opschorten van proeven met kernwapens gesloten dient te worden in het kader van een algemeen akkoord aangaande de beperking en controle der bewapening. De Assemblée overweegt dat de verdediging van West-Europa op het ogenblik afhangt van het afschrikkend effect van de kernwapens. De vrees bestaat, dat een ongecontroleerde opschorting van de proeven eenzijdig zou kun-

nen blijven en dat producerende landen zouden kunnen voortgaan met het aanleggen van voorraden kernbommen. Daarom is een vèrreikend akkoord nodig.

Opinie-onderzoek NAVO-bondgenoten —

„Als er een oorlog uitbreekt tussen de VS en Rusland, vindt u dan dat uw land alles moet doen wat in zijn macht ligt, om er niet bij betrokken te raken, of vindt u dat het aan een van beide zijden aan de oorlog moet deelnemen?"

Deze vraag is, aldus de *New York Herald Tribune,* door de International Research Associates voorgelegd aan een representatieve groep inwoners van elf landen.

De landen met de sterkste neutralistische tendenties bleken Zweden, Oostenrijk, Noorwegen, *België* en Italië. In deze landen zeiden respectievelijk 94, 89, 74, 74 en 72% van de ondervraagden, dat ze van mening waren dat hun land alles moest doen om buiten een conflict te blijven.

De trouwste bondgenoten van de VS bleken *Nederland* en Australië, waar respectievelijk slechts 22 en 35% buiten een oorlog zou willen blijven.

In Frankrijk, Duitsland en Engeland vormden de tegenstanders van deelneming aan een conflict de meerderheid, respectievelijk 66, 63 en 54%.

Over het algemeen bleken de vrouwen neutralistischer gezind dan de mannen. In *Nederland* verklaarde 28% van de vrouwen zich tegen het betrokken raken bij een conflict en 15% van de mannen.

De onderzoekers tekenen aan, dat sommigen van hen die zeiden dat hun land niet buiten een conflict moest blijven, dat alleen deden omdat ze dit toch als onvermijdelijk zagen.

Diversen —

Geen topconferentie — Een woordvoerder van het Britse ministerie van buitenlandse zaken heeft op 18 oktober verklaard, dat er geen aanwijzingen zijn dat men een conferentie van Amerika en Engeland met de Sowjet-Unie kan verwachten.

Kunstmaan en recht — De Russische kunstmaan schendt het luchtruim van geen enkel land, zo heeft de Russische jurist Zadorozjni verklaard. Want, zo zegt hij, als zij boven een land verschijnt, dan komt dat niet doordat zij de ruimte boven dat land binnendringt maar doordat de aarde om haar as draait, terwijl de satelliet een vaste baan volgt. Aan de rechtmatigheid van het verschijnen van de „spoetnik" te twijfelen zou volgens hem even belachelijk zijn als twijfel aan de rechtmatigheid van de verschijning van de zon en de maan. Bovendien betoogt Zadorozjni, dat ruimte boven een land die feitelijk niet meer kan worden beheerst, moet worden beschouwd als „vrije ruimte", naar analogie van de beginselen van de vrije zee.

Pijpleidingen Midden-Oosten — Een Egyptische woordvoerder heeft dinsdag „officieel" bevestigd dat zijn land door zal gaan met de plannen om een pijpleiding, parallel aan het Suezkanaal, aan te leggen. Volgens het A l g. H b l d. is de Israëlische pijpleiding, die van Elath naar Beersheba is aangelegd, doorgetrokken naar Ashdod Jam aan de Middellandse Zee.

Het plan voor de aanleg van een olieleiding van de Perzische Golf naar Turkije, waarvan de kosten op 800 miljoen dollar worden geraamd, is volgens de Journal of Commerce voor onbepaalde tijd uitgesteld in verband met de huidige politieke ontwikkeling in dat gebied.

Middellandse Zee-vloot NAVO — Admiraal Sir Charles Lambe is benoemd tot opperbevelhebber van NAVO-strijdkrachten in het gebied van de Middellandse Zee.

Russisch vlas — Het bestuur van het Nederlandse Landbouwschap heeft met voldoening kennis genomen van een gentlemen's agreement binnen de internationale vlasorganisatie, waarbij de spinners zich verplicht hebben niet meer dan tien procent van de totale behoefte aan Russisch vlas te verwerken en de resterende 90 procent over de producerende landen te verdelen. Deze overeenkomst is gesloten om een einde te maken aan de importen van Russisch vlaslint tegen dumpprijzen, waardoor de Europese vlasmarkt in elkaar is gezakt en de telers grote schade hebben geleden.

Persvrijheid Latijns-Amerika — Op de dertiende jaarvergadering van de inter-Amerikaanse persvereniging in Washington is op 17 okt. een rapport aangeboden van de commissie die zich bezighoudt met de persvrijheid. In dit rapport worden de dictators van Noord- en Zuid-Amerika gewaarschuwd, dat het beperken van de persvrijheid kan leiden tot hun val. Als voorbeeld wordt genoemd de Columbiaanse dictator Gustavo Rojas Pinilla, die enkele maanden geleden is verjaagd. De waarschuwing was vooral gericht aan het adres van de Dominicaanse republiek, Paraguay en Venezuela. Verder werd een beroep gedaan op Bolivië, Cuba, El Salvador en Nicaragua om een eind te maken aan de censuur en alle discriminatie.

Japan

Handelsvloot —

De Japanse handelsvloot bestond, blijkens een mededeling van het Japanse ministerie van handel, op 1 september in totaal uit 1391 schepen met een inhoud van 6.160.310 ton deadweight. Hierin zijn geen regeringsschepen, vissersschepen en fabrieksschepen voor walvisvangst enz. begrepen.

Van deze vloot bedraagt het aantal schepen voor droge lading 1132 met een totale inhoud van 4.870.290 ton, waarvan er 497 na de oorlog zijn gebouwd. Van het aantal tankschepen (in totaal 259 stuks) met een inhoud van 1.290.020 ton, zijn er 127 na de oorlog gebouwd, 33 tijdens de oorlog, terwijl 3 schepen in het buitenland zijn gekocht.

Nederland

Produktie van 40.000 woningen in particuliere sector onmogelijk? —

De Nederlandse bouwondernemers, verenigd in de Bond van Bouwondernemers, zien geen kans onder de nieuwe subsidieregeling en de huidige omstandigheden een woningproduktie van 40.000 woningen per jaar, zoals in de troonrede werd verwacht, in de particuliere sector te bereiken. Indien op korte termijn geen positieve maatregelen worden genomen om de particuliere woningbouw te verzekeren, verwachten de particuliere bouwondernemers, dat het woningtekort een continubeeld in onze samenleving zal worden. Dit is de conclusie van de beraadslagingen die begin oktober door het hoofdbestuur van de Nederlandse Bond van Bouwondernemers zijn gehouden naar aanleiding van de door de minister voor de volkshuisvesting en bouwnijverheid afgekondigde premiebeschikking woningbouw 1957 voor de particuliere bouw.

Als oplossing voor dit vraagstuk ziet de bond een verhoging van de subsidiebedragen dan wel een hogere vaststelling van de huurgrenzen. Voor wat de bouw van „eigen woningen" betreft, meent de bond, dat ook hier de nieuwe regeling onvoldoende stimulans biedt, omdat er, volgens hem, een te grote onzekerheid bestaat omtrent het te ontvangen subsidiebedrag en daarnaast het verschil tussen volle premie (plus toeslag) en de halve premie te groot is. Hier ziet de bond de oplossing in de toekenning van de volle premie voor alle woningen beneden de stichtingskosten van *f* 30.000.

Procureur-generaal Hoge Raad —

Met ingang van 1 november is benoemd tot procureur-generaal bij de Hoge Raad, prof. mr. G. E. Langemeijer, thans advocaat-generaal bij dit college. Hij volgt in deze hoge functie jhr. mr. dr. L. H. K. C. van Asch van Wijck op.

Prof. Langemeijer is in 1903 te Dieren geboren en in 1927 te Leiden gepromo-

veerd. Hij was korte tijd advocaat in Den Haag, tot hij in 1929 benoemd werd tot ambtenaar O.M. bij de kantonrechter ter standplaats Rotterdam. In 1934 ging hij dezelfde functie in Den Haag bekleden, waarna in 1939 zijn benoeming volgde tot rechter in de rechtbank te Amsterdam.

In de oorlogstijd heeft hij enige jaren als gijzelaar in St.-Michielsgestel gezeten. In juli 1945 trad hij op als advocaat-fiscaal bij de bijzondere raad van cassatie. Een jaar later werd hij tevens benoemd tot buitengewoon hoogleraar te Leiden met als leervak inleiding tot de rechtswetenschap. Sedert 1947 is hij advocaat-generaal bij de Hoge Raad.

Prof. Langemeijer publiceerde talrijke artikelen in het Nederlands Juristenblad, waarvan hij redacteur is. Ook publiceerde hij veel in het tijdschrift voor strafrecht. Als preadviseur trad hij menigmaal op, o.a. voor de Vereniging voor strafrechtspraak en de Nederlandse juristenvereniging. Hij bewerkte voorts enige herdrukken van Noyons „Het wetboek van strafrecht verklaard".

Standbeeld Comenius —

Te Naarden is op 19 oktober een door Tsjecho-Slowakije geschonken standbeeld van Comenius onthuld. De onthulling geschiedde door de Tsjechoslowaakse gezant in Nederland Viktor Sandor.
Johan Amos Comenius (Komensky), auteur van werken van grote opvoedkundige waarde werd in 1592 in Moravië geboren. In 1654 moest hij naar Amsterdam vluchten. Hij overleed in 1670 te Naarden als laatste bisschop van de Moravische Broeders.

Buitengewoon congres NVV —
Aan het slot van een op 4 en 5 oktober in Utrecht gehouden buitengewoon congres van het Nederlands Verbond van Vakverenigingen, dat gewijd was aan de door het wetenschappelijk bureau van het NVV samengestelde studie over de inkomens- en vermogensverdeling *„Wenkend Perspectief"*, is een resolutie aangenomen, waarin door het congres tot uiting wordt gebracht dat de inhoud van deze studie uitgangspunt dient te zijn voor de sociaal-economische politiek van het NVV.

Deze politiek, aldus de motie, dient mede gericht te zijn op een zo rechtvaardig en doelmatig mogelijke inkomens- en vermogensverdeling.

In de resolutie wordt het Verbondsbestuur van het NVV voorts opgedragen om als uitvloeisel van de mede-verantwoordelijkheid van het verbond voor het welzijn en de welvaart van het Nederlandse volk op basis van de inhoud van de verdelingsstudie met kracht te streven naar een rechtsorde zonder enige discriminatie ten aanzien van hen, die thans nog in het maatschappelijk bestel ten achter zijn gesteld. Het congres stelt in de resolutie vast, dat in de achter ons liggende periode van stijgende produktie hervormingen in het maatschappelijk bestel, welke het verbond wenselijk acht, op toenemende weerstand stuitten.

Tenslotte spreekt het congres in de resolutie in het bijzonder zijn verontrusting uit over de ontwikkeling van het welvaartspeil der lagere inkomentrekkers en roept daarom met des te meer klem de werknemers van Nederland op door versterking van het NVV bij te dragen tot verwezenlijking van de rechtsorde die in „Wenkend Perspectief" wordt bepleit.

Tijdens het congres werd de onlangs uitgebrachte verdelingsstudie nader toegelicht door de heren W. Hessel, directeur van het wetenschappelijk bureau van het NVV, D. Roemers, tweede voorzitter van het NVV en mr. G. Hekkelman, eveneens directeur van het wetenschappelijk bureau van het NVV.

De heer W. Hessel vatte deze studie in één woord samen, nl. coördinatie. Het aandeel van de werknemers is, volgens hem, afhankelijk van het winstaandeel, het huuraandeel, het rente-aandeel en het pachtaandeel.

Wanneer in de verdelingsstudie de praktische vraag wordt gesteld op welke wijze het aandeel van de werknemers kon worden vergroot, dan is het, volgens de heer Hessel, niet de bedoeling bijvoorbeeld het pachtaandeel tot het uiterste te beperken. Overigens had spreker niet de illusie dat de werknemers erin zouden slagen de grondeigenaren uit te buiten. We weten maar al te goed, zo zei hij, dat in het maatschappelijk verdelingsproces bepaald niet de werknemers vooraan in de rij staan. Zij zijn afhankelijk van de mate waarin het bedrijfsleven bereid is en gedwongen kan worden, de produktiviteitsstijging en verbetering van de ruilvoet in prijsdaling of loonsverhoging door te geven aan de werknemers. Het is daarom, volgens hem, overduidelijk wie geen

directe behoefte gevoelen aan een wenkend perspectief. De werknemers des te meer, aldus de heer Hessel, die de grote lijn van deze studie die van de nivellering van inkomens en vermogens noemde. Daarbij wordt gepleit voor handhaving van die verschillen die een wezenlijke functie hebben. Voor een pleidooi voor een gelijkvormigheidstuchthuis onder leiding van de nieuwe klasse moet men, aldus de heer Hessel, aan een ander adres zijn dan bij het NVV.

Het centrale punt van de verdelingsstudie noemde de heer Hessel het ruilverkeer en de daarmede gepaard gaande waarde- en dus ook inkomensvorming. Op de vrijheid van consumptie, arbeid, sparen, vermogensvorming, ruil, erflating, is het ruilverkeer volgens hem gebaseerd. Het ruilverkeer is, volgens de heer Hessel, het economisch verkeer tussen mensen in hun functie van bezitter.

De tweede voorzitter van het NVV, de heer D. Roemers, meent, dat het Consumenten Contact Orgaan, waaraan bij de stichting ook het NVV heeft meegewerkt, zo nodig, niet moet aarzelen ook als strijdorgaan op te treden om de consument tegen uitbuiting te beschermen. Van een sterke consumentenorganisatie gaat volgens de heer Roemers een sanerende invloed uit de op prijspolitiek. Hier ligt, volgens hem, een nieuw en belangrijk terrein voor de vakbeweging.

De vice-voorzitter van het NVV zeide, dat de persoonlijke bezitsvorming in sterke mate moet worden bevorderd door de verdere verhoging van het welvaartspeil. Dientengevolge zal het bezit aan duurzame consumptiegoederen, volgens hem, toenemen. Een liquide vermogensreserve vindt het NVV voor iedereen van grote betekenis. Maar, aldus de heer Roemers, het NVV meent echter dat er op dit ogenblik nog zoveel andere punten op de sociale verlanglijst staan dat er geen ruimte kan zijn voor overheidsmaatregelen ter bevordering van het verwerven van zo'n vermogensreserve. Voor de toekomst sluit het NVV dergelijke maatregelen echter niet uit, maar thans staat het verbond daar in het algemeen afwijzend tegenover waarbij een uitzondering wordt gemaakt voor het sparen door de jeugd.

Ten aanzien van de premiëring van het sparen door de werkgevers, dus ook door de overheid als werkgever, verdedigde de heer Roemers het standpunt, dat dergelijke regelingen slechts te aanvaarden zijn, indien het premiepercentage een degressie vertoont naarmate het inkomen stijgt en zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met speciale behoeften b.v. het kindertal.

De heer Roemers noemde voorts de verlenging van de leerplichtige leeftijd absolute voorwaarde om jonge mensen voor te bereiden op de taak die hun in de maatschappij van morgen wacht.

Over de verkorting van de arbeidstijd zei hij dat een commissie van de Sociaal Economische Raad momenteel bezig is dit vraagstuk te bestuderen. Begrip had de heer Roemers voor de oude veteranen in de vakbeweging die bitter gestemd zijn over de slordige wijze waarop de tegenwoordige generatie omspringt met het grote goed van de 48-urige werkweek. Zo steeg van 1950 tot 1955 het aantal toegestane overwerkuren met 67%. De heer Roemers acht het noodzakelijk dat ernaar gestreefd wordt dit overwerken te beperken. Hij sprak tenslotte de verwachting uit dat bij verkorting van de arbeidstijd de produktiviteit per uur iets zal toenemen. Indien wij kiezen voor de verkorting van de arbeidstijd, aldus de heer Roemers, zullen andere verbeteringen van het welvaartspeil worden uitgesloten.

De heer Roemers bepleitte een geleidelijke invoering van een veertigurige werkweek b.v. door de toekenning van één vrije zaterdag per maand of vrije zaterdagen in het gunstigste seizoen.

De laatste inleider was mr. G. Hekkelman. De heer Hekkelman meent, dat juist de onderwijspolitiek een bijzondere bijdrage heeft te leveren tot de realisering van de verdelingspolitiek.

In 1956 had slechts iets meer dan 30% van de kinderen van 15, 16 en 17 jaar gelegenheid het volledig voortgezet onderwijs te genieten. Dit duidt volgens mr. Hekkelman op een ernstig tekort in onze samenleving. Een tekort, dat juist de kinderen uit de lagere sociale milieus treft.

Hij pleitte in dit verband voor het beginsel van de gelijke kansen. Een progressie in de kinderbijslag naar gelang de leeftijd van de kinderen zou, volgens hem, een oplossing kunnen bieden. Deze progressie zou de steeds groeiende tendens om het onderwijs van de kinderen niet slechts tot dat van de lagere school te beperken nog verder kunnen versterken. Daardoor zou die maatregel, volgens mr. Hekkelman, ook nog kunnen bijdragen tot de realisering van een andere in de verdelingsstudie bepleite maatregel, nl. de uitbreiding van het verbod van arbeid tot jongens van 14 en 15 en meisjes van 15 jaar en een daarmee gepaard gaande verhoging van de leerplichtige leeftijd. Een en ander als etappe op de weg naar een situatie dat dat arbeidsverbod en die leerplicht geldt voor allen beneden de 18 jaar.

Sprekende over de sociale verzekeringen zeide de heer Hekkelman, dat een nog geheel braakliggend terrein voor een sociale verzekering dat van de sociale bescherming van de huisvrouw is. In deze van A-griep bezeten tijd spreekt een gezinsverzorgingsverzekering, volgens hem, wel voldoende aan.

Tenslotte wees de heer Hekkelman er nog op, dat het bestaande systeem van de ouderdomsvoorziening nog twee tekorten heeft. Een tekort wat de bodemvoorziening betreft en een tekort in de aard en de omvang van de aanvullende pensioenvoorzieningen die tezamen met de algemene ouderdomsverzekering een redelijk te achten pensioen tijdens de oude dag zouden moeten garanderen.

Rijksbegroting 1958 —

In vervolg op pag. 13537 en 13568 laten wij hieronder nog bijzonderheden volgen betreffende de Rijksbegroting 1958.

Land- en Tuinbouw, Veeteelt en Visserij

Het beleid op dit gebied blijft gericht op het verwezenlijken van een redelijk bestaan voor hen die in deze bedrijfstakken werkzaam zijn. De financiële situatie laat voorlopig niet toe dat de voorlichting verder wordt geïntensiveerd en de cultuurtechnische werken en andere maatregelen tot verbetering van de externe produktie-omstandigheden worden uitgebreid. Het landbouwkundig onderzoek zal echter enige armslag moeten houden om de ontwikkeling te kunnen bijhouden. De landbouwvoorlichting zal evenwel in de gebieden waar de bedrijfsvoering aan moderne eisen voldoet, worden verminderd.

Ook de cultuurtechnische werken zullen in de huidige situatie een beperking moeten ondergaan. De

renteloze voorschotten aan de Stichting tot het beheren van landbouwgronden zijn met circa *f* 2 mln verhoogd.

Landbouw-Egalisatiefonds

De uitgaven van het LEF worden beheerst door enkele onzekere factoren, zoals de hoogte van de op de kostprijzen in het binnenland gebaseerde garantieprijzen en de ontwikkeling van het prijspeil voor agrarische produkten op de wereldmarkt. Dit heeft tot gevolg dat de ramingen slechts onder voorbehoud kunnen worden gegeven, alhoewel zij gemaakt zijn op basis van de meest recente gegevens, nl. het prijspeil van medio augustus.
In de begroting van het fonds voor 1958 is een bedrag van *f* 150 mln begrepen voor de tot stand gekomen herziening van het landbouwprijsbeleid. Geen rekening is gehouden met het te blokkeren gedeelte van de vergoeding voor eigenaarslasten ten bedrage van *f* 50 mln.
Voorts is een bedrag van circa *f* 5,5 mln opgenomen voor de garantie aan de Nederlandse Maatschappij voor de Walvisvaart.

Sociale voorzieningen, Emigratie en Volksgezondheid

De daling van de uitgaven voor sociale zekerheid is in hoofdzaak het gevolg van de lagere raming van de kosten welke voor het Rijk voortvloeien uit de werkloosheidswet. Voor 1958 worden deze *f* 38 mln lager geraamd dan voor 1957. Dit is een gevolg van de verlaging van het premiepercentage per 1 januari 1957 en de nog voor te stellen vermindering van het rijksaandeel in deze premie.
Hiertegenover staat verhoging van bijna *f* 14 mln voor de aanvullingen over renten krachtens de invaliditeitswet en de ongevallenwetten, alsmede van de kinderbijslagen aan invaliditeits-, ouderdoms- en wezenrentetrekkers.
Naar het zich laat aanzien zal de emigratie in 1958 enige teruggang vertonen. De verlaging van het uitgetrokken bedrag moet dan ook voornamelijk hieraan worden toegeschreven.
In 1957 werd gerekend met de tewerkstelling van 11.500 arbeiders gedurende 50 weken op aanvullende werken. Voor 1958 wordt het gemiddelde gesteld op 8000 arbeiders. Onder de huidige omstandigheden wordt het voorts niet nodig geacht op het begrotingshoofdstuk voor onvoorziene uitgaven een bedrag uit te trekken ter bestrijding van eventuele conjuncturele werkloosheid. Ook het voor 1957 hiervoor uitgetrokken bedrag ad *f* 25 mln zal vermoedelijk niet worden besteed.
De ramingen in deze rubriek zijn dan ook belangrijk teruggebracht.
De stijging van de uitgaven voor gezondheidszorg is voor een belangrijk deel het gevolg van de aankoop van vaccin ter bestrijding van de kinderverlamming.

Diensten van algemene aard

Het streven om bij de belastingdienst tot personeelsvermindering te geraken wordt ook voor 1958 voortgezet. De nieuwe taak m.b.t. de werkzaamheden voor de Algemene Ouderdomswet werkt in dit opzicht uiteraard remmend.
De uitgaven, voortvloeiende uit de garantieverplichtingen voor rente en aflossing van Indonesische schulden worden voor 1958 op *f* 45 mln geraamd.
De begroting van het ministerie van financiën voorziet voorts in de aanmunting van 20 mln zilveren guldens en in de vervaardiging van 85 mln andere munten tot een nominale waarde van *f* 7,5 mln. Alhoewel in het programma van de dienst der domeinen beperkingen zijn aangebracht, zal het werk aan objecten als de Kleine Geest, de Zwette, de Braakmanpolder en de Noorderbuurtsepolder worden voortgezet, evenals de verbetering van reeds ontgonnen gronden in het Witteveen en het land van Vollenhove.
Onder de huidige omstandigheden heeft de regering gemeend aan het Centraal Bureau voor de Statistiek beperkingen te moeten opleggen.

Uitgaven voor pensioenen en wachtgelden

Er is van uitgegaan, dat in 1958 een aanvang zal worden gemaakt met de sanering van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds en het Spoorwegpensioenfonds. Hiertoe zal het Rijk jaarlijks de rente van het tekort bijpassen. Voor 1958 vordert dit naar voorlopige raming een bedrag van *f* 90 mln.
Voor het ABP wordt deze bijdrage verstrekt met terugwerkende kracht tot 1 januari 1955 en voor het Spoorwegpensioenfonds tot 1 januari 1956. In totaal beloopt de bijdrage uit dezen hoofde *f* 260 miljoen.
De regering overweegt het bijdragepercentage aan de pensioenfondsen dat thans 16.1 bedraagt zodanig te verhogen dat het dekking biedt voor de huidige pensioenaanspraken. Wanneer het met ingang van 1 januari 1958 op 22 wordt gebracht, zullen de extrakosten ruw geschat *f* 69 mln bedragen. Voor de lagere publiekrechtelijke lichamen en de staatsbedrijven zouden zij neerkomen op resp. *f* 42 mln en *f* 25 mln. Het gedeelte van de lastenverzwaring dat ten laste van de provinciale en gemeentelijke bedrijven komt, dient uit de exploitatie-opbrengsten te worden bestreden.

Nationale schuld

De totale rentelast van de nationale schuld zal ten opzichte van de vermoedelijke uitkomsten 1957 stijgen met *f* 18,8 mln. Dit bedrag is het saldo van een stijging ad *f* 21,3 mln voor rente en kosten van de binnenlandse schuld en een daling ad *f* 2,5 mln voor rente en kosten van buitenlandse schuld. Het voor aflossingen benodigde bedrag zal naar raming dalen met *f* 69 mln. Dit bedrag heeft voor *f* 41,9 mln betrekking op binnenlandse en voor *f* 27,1 mln betrekking op buitenlandse schuld.

Pakistan

Nieuwe regering —

Ismael Tsjoendrigar is op 18 oktober beëdigd als premier van een nieuwe Pakistaanse regering, die bestaat uit vertegenwoordigers van de Moslem Liga, de republikeinse partij, de Krisnjak Sramik Partij en de Nizame Islam partij. De premier is zelf leider van de Moslem Liga, die onder de regering van Soehrawardi in oppositie was. Firoz Khan Noon, die minister van buitenlandse zaken in de vorige regering was, heeft deze functie behouden.
Hoesein Sjaheed Soehrawardi, die sinds september van het vorige jaar premier van Pakistan is geweest, had op 10 oktober zijn ontslag ingediend nadat zijn coalitiepartner, de republikeinse partij, had verklaard hem niet meer te zullen steunen. De republikeinen nemen het de premier kwalijk, dat hij kritiek heeft geoefend op hun voorstel om West-Pakistan op taalkundige basis in vier provincies te verdelen.

Polen

Po Prostu —

Tien leden van de redactie van *Po Prostu*, het Poolse blad, dat een grote rol heeft gespeeld bij de gebeurtenissen in oktober 1956, die *Gomulka* aan de macht hebben ge-

bracht, zijn uit de Poolse communistische partij gezet. Hieronder bevinden zich Turski, de hoofdredacteur, en Lasota, diens voorganger. Andere leden van de redactie hebben een „waarschuwing" ontvangen, aldus *Reuter* (17-10).
Po Prostu (Recht Vooruit) was sinds oktober het toonaangevende blad geworden met een oplaag van ongeveer 150.000 exemplaren. Het ademde een zeer kritische geest. Eind september werd het om zijn kritiek op bepaalde (bureaucratische) aspecten van het regime en op de beperking van de vrijheid een verschijningsverbod opgelegd. Dit verbod is aanleiding geweest tot demonstraties en relletjes in Warschau, op 3 en 4 oktober, waartegen de politie, versterkt met arbeidersmilitie, hardhandig is opgetreden. Uit het publiek kregen zij de kreten „Gestapo" en „fascisten" in het gezicht geslingerd. In de hierop volgende dagen bleef het onrustig in Warschau. De relletjes die toen echter plaats hadden schenen, ook naar de mening van Westelijke waarnemers, een ander karakter te hebben en meer te zijn voortgekomen uit „het verlangen van levenslustige jongelieden om op krachtige wijze van hun geringschatting van de krachten van wet en orde blijk te geven" (Victor Zorza in Manchester Guardian, ook geciteerd door de *Nieuwe Rotterdamse Courant*). Zij zouden dus min of meer te vergelijken zijn met de „rock-and-roll-relletjes" die enige maanden geleden in Kopenhagen plaats hadden. De studenten zouden zich hiervan afzijdig hebben gehouden.
Op een vrijheid, die de weg zou banen voor reactie en conservatieve krachten, behoeft niemand in Polen te rekenen, zo heeft het orgaan van de communistische partij *Trybuna Ludu* naar aanleiding van de jongste gebeurtenissen verklaard.
Op 6 oktober heeft kardinaal Wyszynsky in een kerk te Warschau in een toespraak tot studenten deze opgewekt tot „harde arbeid en harde studie". De kardinaal verklaarde, aldus *United Press*, dat hij alle moeilijkheden van de studenten en hun strijd om vrijheid van meningsuiting begreep, maar dat de studenten alle dingen, die zij reeds bezitten moeten waarderen. „Jullie moeten trachten de levensomstandigheden, waarin jullie geplaatst zijn, te begrijpen, hoewel deze vaak zeer moeilijk en ingewikkeld zijn."

Bij de universiteit van Warschau werd een door vele duizenden studenten getekend protest aangeplakt tegen het verbod van Po Prostu en tegen de „Gestapo-methoden" van de politie.

Volgens de kardinaal laat het intellectuele peil onder de Poolse jeugd veel te wensen over. De jeugd heeft te veel belangstelling voor „pret". „Onze jeugd moet op de goede manier studeren. Zij moet harder werken."

„Harder werken" i.v.m. buitenlandse kredieten —
Radio-Warschau heeft op 9 oktober een beroep op de bevolking gedaan om harder te werken en minder nerveus te zijn, teneinde „het vertrouwen van onze buitenlandse kredietgevers" niet te beschamen. Aan een correspondentie in de *Nieuwe Rotterdamse Courant* (11-10) ontlenen wij hierover nog het volgende:
In de jongste tijd, zo zei de radiospreker, hebben wij van landen buiten het socialistische kamp kredieten gekregen. Wij hebben een krediet van bijna honderd miljoen dollar van de Verenigde Staten ontvangen. Engeland gaf ons vele miljoenen ponden sterling en Frankrijk verleende ons een belangrijk investeringsgebied. Verder hebben belangrijke industriële ondernemingen in het Westen, als de Fiat en de Simca en voorts fabrieken van scheepsbouwmachines e.d. onze ministeries overstroomd met aanbiedingen voor leveranties op krediet. Deze kredieten worden verstrekt omdat men in Polen een solvente debiteur ziet.
Iedereen moet weten dat het kapitaal dat Polen kan geven alleen uit arbeid bestaat en met deze arbeid ziet het er niet al te best uit. De berichten over het absenteïsme bewijzen dat wij niet produktief werken. De mensen zijn ongeduldig, omdat ze het resultaat van hun werk niet merken in hun portemonnaie. Als men ongeduldig wordt werkt men in het algemeen echter nog onproduktiever. De ongeduldigsten leggen het werk erbij neer en nemen aan dat ze op andere wijze hun levenspeil kunnen verhogen. In een aantal fabrieken zijn de laatste maanden conflicten ontbrand en is men zelfs tot stakingen overgegaan. Daardoor is ons dagelijks brood nog schameler geworden.
Het Poolse volk moet weten, dat door onrust, nervositeit en verwarring het ritme van onze toch al moeilijke economie wordt verstoord, wat slechts tot resultaat kan hebben dat we de buikriem nog meer moeten aantrekken. Dikwijls worden ons de zenuwen de baas, groeit onze verbittering en raakt ons geduld ten einde. Polen moet er voor zorgen, aldus radio-Warschau, dat aan deze toestand een einde komt.

Diversen —
Loonsverhoging — In september zijn in Polen de lonen van ongeveer een half miljoen werknemers verhoogd. Hierbij bevinden zich 160.000 arbeiders der zware industrie en voorts 103.000 medewerkers der posterijen. Nog in de loop van dit jaar zullen de lonen van verdere 600.000 werknemers stijgen. Aldus het Poolse persagentschap.

Sowjet-Unie

„Prommachexport" —
Volgens de Weense correspondent van *De Volkskrant* (15-10) is onlangs te Moskou een onderneming voor de buitenlandse handel opgericht van een geheel nieuw type. De nieuwe organisatie, „Prommachexport" (machine-export) genaamd, heeft vooral ten doel de volledige technische en wetenschappelijke hulp bij het oprichten van nieuwe industrieën in het kader van „hulp aan het buitenland" te verzorgen. De organisatie staat onder leiding van Dimitri Kasjoekof. Bijzonder nieuw in de statuten is de bepaling, dat de organisatie ook buitenlandse ondernemingen kan pachten, kopen of aandelen er in kan nemen.
Het is duidelijk, aldus meent de genoemde correspondent, dat de organisatie vooral bedoeld is voor de onontwikkelde landen in Azië en Afrika. Daarom heeft zij ook te zorgen voor de technische opleiding

van de kaders in deze landen, die echter in Rusland moet plaats hebben. De organisatie zal reeds deze herfst beginnen nieuwe ondernemingen in het buitenland op te richten.
Het is te verwachten dat de massa's kandidaten voor deze kaders, die de organisatie zelf in deze landen uitzoekt, niet alleen als technici maar ook als overtuigde en goed getrainde communisten naar hun vaderland terug zullen keren. Door deze organisatie wil Rusland niet alleen een grote politieke invloed in deze gebieden winnen maar ook de markt in deze landen onder controle krijgen.
De bepaling van het recht van koop, pacht of deelneming is ook bijzonder belangrijk voor de westelijke markten. Nog enkele weken geleden ontdekte de Amerikaanse veiligheidsdienst, dat Rusland probeert brede sectors van de Amerikaanse industrieën in handen te krijgen door een omvangrijke aankoop van aandelen van die bedrijven door middel van stromannen. De nieuwe bepaling betekent, dat Rusland de weg inslaat van een onbegrensde economische infiltratie in alle economisch zwakke gebieden van de niet-communistische wereld, aldus de Volkskrant-correspondent.

Spanje

Lof voor Sowjet-Unie —
Bij de opening van een grote hydro-elektrische centrale te Escombreras heeft generaal Franco een rede gehouden, waarin hij, wijzende op de nieuwe industrieën en centrales welke onder zijn regime zijn gebouwd ook aandacht heeft geschonken aan de Russische kunstmaan. „Zoiets zou in het oude Rusland niet zijn gebeurd," aldus Franco. „De resultaten welke de Sowjet-Unie zo juist heeft behaald bewijzen, wat men kan bereiken, indien de cultuur wordt geleid en het onderwijs wordt aangemoedigd om te verwezenlijken, wat de natie nodig heeft. De grote werken eisen, willen zij slagen, politieke eenheid en discipline."
Hij zeide dat de Russen hadden geprofiteerd van gegevens, welke hun tijdens de oorlog door de Amerikanen zouden zijn verstrekt, en dat Stalin toen besloot, een grote actie te organiseren om de Amerikanen voorbij te streven. Franco verklaarde, dat regimes van nationale eenheid en onbreekbare discipline superieur zijn aan democratische stelsels, en dat Spanje, evenals de Sowjet-Unie, de verwerkelijking van zijn grote projecten heeft te danken aan „het beginsel der eenheid en van het gezag".

Ver. Staten

Propaganda-expert —
Arthur Larson, hoofd van de Amerikaanse voorlichtingsdienst (de USIA), is, aldus *Ass. Press* (16-10), tot medewerker van president Eisenhower benoemd voor het bestrijden van Sowjetrussische propaganda. *George Allen,* thans Amerikaans ambassadeur te Athene, zal Larson als hoofd van de USIA opvolgen.

Zuid-Afrika

Beperking persvrijheid voorgesteld
Een regeringscommissie die een onderzoek heeft ingesteld naar ongewenste publikaties in Zuid-Afrika heeft volgens *Reuter* (26-9) voorgesteld, dat de overheid censuur instelt op tijdschriften en ook toezicht houdt op de pers, teneinde paal en perk te stellen aan „publikaties die de lagere hartstochten prikkelen".
De commissie gaf een uitvoerige definitie van wat zij als ongewenste publikaties beschouwt. Hieronder vallen o.m. verhalen over seksuele verhoudingen en geweldpleging en „alles wat kan leiden tot wrijving tussen de verschillende rassen". Ook zouden verslagen van processen, welke dergelijke beschrijvingen bevatten, niet mogen worden gepubliceerd. Bepaalde vormen van advertenties zouden verboden moeten worden, zoals die waarin onderkleding van vrouwen wordt afgebeeld. Ongewenst worden ook genoemd publikaties, die een godslasterlijk karakter hebben of vernederend zijn voor de godsdienst. De commissie kant zich echter tegen voorafgaande censuur als vaste regel.
Het regeringsgezinde blad *Die Burger* schreef naar aanleiding van de voorstellen der commissie, dat het de beginselen van het rapport steunt, maar tegelijkertijd een waarschuwing wil uiten, dat elke praktische aanbeveling op het gebied van toezicht op de pers grondig moet worden onderzocht om het gevaar te vermijden, dat het kind met het badwater wordt weggegooid.
De in het Engels verschijnende *Cape Times* was van mening, dat pornografie als voorwendsel wordt gebruikt om controlemaatregelen op te leggen, welke in feite de eerste praktische stap naar de censuur door de staat betekenen.

Zweden

Referendum i.z. algemeen pensioen
Zweden heeft op 13 okt. in een volksreferendum een systeem voor verplichte pensioenen verworpen, waarbij aan werknemers een pensioen van 65% van hun loon tijdens hun beste werkjaren toegekend zou worden.
Het schema, afkomstig van de sociaal-democraten, verkreeg 46,4% van de stemmen voor, terwijl 49,8% voor pensioenplannen op vrijwillige basis werd uitgebracht.
Het aantal blanco stemmen bedroeg 3,8%.
Het pensioenschema zou, volgens officiële schattingen, tussen 1980 en 1990 een bedrag vereist hebben van ruim 4,5 miljard gulden.
In een commentaar op de uitslag heeft premier Tage Erlander verklaard, dat zijn partij blijft vasthouden aan het fundamentele principe van haar pensioenvoorstel, namelijk dat een nieuw pensioenschema bij de wet verplicht gesteld moet worden.
Dit is een van de meest omstreden delen van het sociaal-democratische pensioenschema.

Geestelijk Leven

Nieuwe Aga Khan ingehuldigd —
De 20-jarige prins Karim is op 19 oktober in Dar es Salaam (Tanganyika) ingehuldigd als 49e imam van de (mohammedaanse) Ismailieten. De plechtigheid werd bijgewoond door ca. 20.000 Ismailieten.
Onder de vele gasten bevonden zich de weduwe van de vorige Aga Khan, prins Ali en prinses Joan Ali Khan (vader en moeder van de nieuwe leider) en de Britse minister van koloniën, Lennox-Boyd.
In een toespraak na zijn kroning verklaarde de nieuwe Aga Khan, aldus ontlenen wij aan het *Alg. Handelsblad* (21-10) dat de Ismailieten zich moeten vereenzelvigen met Tanganyika en met alle andere gemeenschappen moeten samenwerken voor de verdere ontwikkeling van het land. Hij waarschuwde evenwel, dat de materiële vooruitgang van het atoomtijdperk ook vele moeilijkheden met zich mee brengt. Opvoeding en onderwijs zijn nu belangrijker dan ooit te voren. Daarbij moet men niet alleen aan

de scholen denken, doch ook aan de pers, de radio, de film en in het bijzonder de televisie. Vele hoog ontwikkelde landen ondervinden tot hun nadeel dat de beheersing van de fysieke krachten door de mens zijn heerschappij over zich zelf ver vooruit is.

Kunst

„Openbaar Kunstbezit" in 1958 — De Nederlandse radiocursus Openbaar Kunstbezit, de stichting voor esthetische vorming door middel van de radio in woord en beeld, zal in 1958 worden voortgezet. De cursisten wacht in het komend jaar een verrassing. In een bijeenkomst van de vertegenwoordigers van alle Nederlandse rijks- en gemeentemusea is namelijk besloten als erkenning van het werk van Openbaar Kunstbezit en ter stimulering van het museumbezoek, aan alle abonnees van de cursus-1958 een gratis toegangsbewijs voor in totaal veertig van de belangrijkste Nederlandse musea aan te bieden.
Openbaar Kunstbezit — een stichting waarin alle richtingen uit Nederland vertegenwoordigd zijn — verstrekt zijn abonnees per jaar veertig kleurenreprodukties van kunstwerken uit het Nederlandse museumbezit, welke kunstwerken door deskundigen worden besproken in radiocursussen in de zendtijd van de vier grote omroepverenigingen.
Voor 1957 zijn ruim 77.000 cursisten ingeschreven.

Diversen —

René Lyr — De Belgische dichter René Lyr is, aldus de N R C (19-10), in zijn woning te Ukkel overleden. Hij is 69 jaar geworden. René Lyr, wiens ware naam René Vanderhaege was, was beheerder van de P.E.N.-club in België en voorzitter-oprichter van de Alliance Française de Belgique. Onlangs verwierf hij de Paul Verlaineprijs voor zijn poëzie.

Vereniging Nederlandse toneelschrijvers — De Vereniging van Nederlandse toneelschrijvers heeft het bestuur voor het komende jaar als volgt samengesteld: Ary den Hertog, voorzitter; August Defresne, vice-voorzitter; mr. H. A. Keuls, secretaris; Henk Bakker, penningmeester; Willy van Hemert, Willem Hoffman, Luisa Treves en Martie Verdenius leden, en Manuel Straub, tweede secretaris.

Charles Scharres — De Belgische pianist en componist Charles Scharres, die dertig jaar leraar is geweest aan het koninklijk conservatorium te Brussel, is op 14 oktober overleden.

Ralph Benatzky — Ralph Benatzky, de Oostenrijkse componist van talrijke succesvolle operettes (o.a. Im weissen Rössl) en vele liedjes, is op 17 okt. in de ouderdom van 73 jaar te Zürich, waar hij de laatste jaren woonde, overleden.

Casalsprijs — De 26-jarige Amerikaanse cellist Leslie Parnas heeft op een concours te Parijs de naar de Spaanse violoncellist Pablo Casals genoemde prijs van 350.000 Franse franken gewonnen. De tweede prijs ging naar Angelike Maes uit West-Duitsland en de derde en vierde prijs kwamen in handen van Valentine Felguine en Lazko Alexis uit de Sowjet-Unie. Parnas was ook winnaar van een tweede prijs op het Internationale concours te Genève, begin oktober jl. De wedstrijd, waaraan 34 cellisten uit de gehele wereld deelnamen, werd bijgewoond door Casals.

Wetenschap en Techniek

Het Franse atoom-onderzoek — Frankrijk is bezig, aldus ontlenen wij aan een correspondentie in *Het Parool* (15-10), zich een eervolle plaats te verzekeren in de wereld van de atoomenergie. Dat is de conclusie van de twee leiders van de Franse produktie der atoomenergie, prof. *Perrin,* wetenschappelijk leider en de heer *Baumgartner,* directeur van *„France Atome".* Frankrijk is in 1945 met eigenlijk niets gestart. Amerika nam de leiding; zijn methode berustte op het verrijken van het natuurlijke uranium. Dat procédé eiste een fabriek voor het scheiden der isotopen, een kostbare onderneming. Frankrijk werkte daarom aan een kortere weg via het gebruik van plutonium.
Van alle kanten werd dit afgeraden, daar men plutonium een gevaarlijk medium achtte. Op het laatste congres te Wenen hebben de geleerden, Amerikaanse voorop, erkend dat de Franse methode bruikbaar is. We hebben het risico genomen, maar gewonnen, zei de heer Perrin. Frankrijk zal over enkele jaren zeven centrales construeren, ongeveer van het Engelse type van Calder Hall, maar groter. Amerika zou er tegen die tijd achttien bezitten; Rusland twaalf.
Frankrijk zal dan een kwart van zijn energieverbruik door deze centrales kunnen dekken, de rest zal van de Sahara moeten komen.
De toepassing van atoomenergie voor transportdoeleinden neemt toe. Amerika heeft de onderzeeër Nautilus, Rusland komt met een ijsbreker, beide door atoomenergie voortbewogen. Ook Frankrijk gaat zulke onderzeeërs bouwen. Maar Frankrijk heeft verder het plan de nieuwe mailstomer „France" van 55.000 ton, die zojuist op stapel is gezet, geschikt te maken voor atoomenergie. Dat is, aldus *Het Parool,* tot nu toe het meest stoutmoedige project op dit gebied.

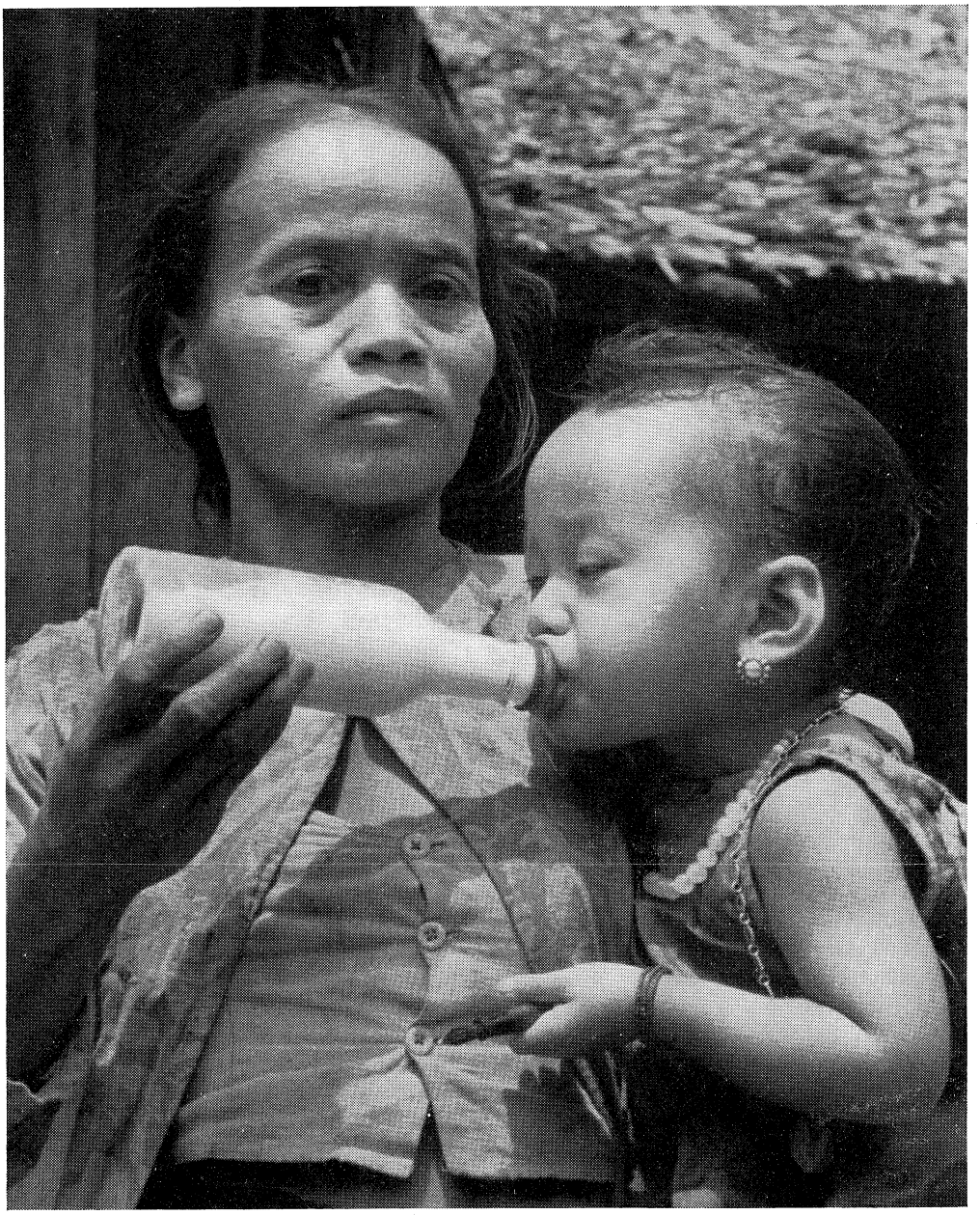
„Opwindende" atoommogelijkheden De Britse deskundigen in het atoomcentrum te Harwell hebben, aldus *Reuter* (17-10), bij proeven met een nieuw apparaat voor onderzoek naar het gedrag van waterstofkernontploffingen „zeer opwindende mogelijkheden" ontdekt, doch het onderzoek van de proeven is nog niet geheel voltooid.
Dit heeft een woordvoerder van de Britse raad voor atoomenergie in Londen verklaard naar aanleiding van persberichten, volgens welke de Britse geleerden het geheim hadden ontdekt waterstofbomexplosies geleidelijk te laten verlopen.
Als de experimenten met het nieuwe apparaat, de „Zeta", slagen, zullen op den duur de moeilijkheden van de Britse energievoorziening opgelost kunnen worden, hoewel het wel veertig jaar of langer nog kan duren voor centrales gebouwd kunnen worden die waterstofenergie gebruiken.

Diversen —

Hurrieten-wetboek — Een Deense expeditie heeft in de vlakte van Dokan, in Irak, resten ontdekt van een nederzetting van Hurrieten, die uit de jaren 2000 tot 1500 voor Christus dateren. De voornaamste vondsten zijn een tempel en 131 kleitafeltjes, waarop brieven en een wetboek geschreven staan. Uit het wetboek blijkt, dat de sociale omstandigheden waarin deze Hurrieten leefden geleken op de oudtestamentische. In het Oude Testament wordt melding gemaakt van een stam der Horieten (grotbewoners). Deze stam is 2000 jaar voor Christus uit de Koerdische bergen naar Syrië en Palestina gekomen. De beschaving van de Hurrieten had grote invloed in het Midden-Oosten. Onder de resten van de Hurrieten-nederzettingen zijn nog oudere beschavingsresten ontdekt, de tot 5000 jaar voor Christus teruggaan. De Deense expeditie heeft snel moeten werken, aangezien de streek waar de vondsten zijn gedaan deel uitmaakt van een groot bevloeiingsplan en volgend jaar onder water komt te staan.

Dr. Irving Langmuir — Dr. Irving Langmuir, Nobelprijswinnaar voor scheikunde in 1932 en pionier op het gebied van kunstmatige regenverwekking, is op 20 aug. op 76-jarige leeftijd in een ziekenhuis te Falmouth in de Amerikaanse staat Massachusetts overleden. Dr. Langmuir heeft o.a. zeer belangrijk werk verricht op het gebied van de elektronische techniek en de verbetering van de elektrische gloeilamp.

Kernreactors Windscale — De leider van de Britse kernwapenproduktie, sir William Penney, heeft op 17 okt. in verband met het onderzoek naar het ongeluk met een kernreactor te Windscale (zie 13565/1) de sluiting gelast van de kernreactor van de plutoniumfabriek te Windscale. Door deze maatregel is de produktie van de fabriek stilgelegd.

UNICEF, het kindernoodfonds der Verenigde Naties, is een der gespecialiseerde instellingen van de Verenigde Naties, die op het praktische vlak heel wat doen om de doelstellingen der VN te realiseren. Deze foto is genomen in de jungle van Brits Borneo, waar UNICEF melk beschikbaar stelt voor de kinderen.

(foto United Press)

Beraad in Washington

De lancering van de Sowjet-kunstmaan (zie nader 13543 en 13572) en de daarmee samenhangende wetenschappelijke, technische en militaire consequenties, de zenuwenoorlog om Syrië (zie ook 13559) zijn de aanleiding geweest voor een onverwachte reis van de Britse premier, *Harold Macmillan,* naar Washington, waar hij op 24 en 25 oktober besprekingen heeft gevoerd met president *Eisenhower* en de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, *John Foster Dulles.* Macmillan was vergezeld van *Sir Edwin Plowden,* voorzitter van het Britse orgaan voor de kernenergie. Op 21 okt., daags voor zijn vertrek had Macmillan nog een gesprek met oud-premier *Sir Winston Churchill,* die daarvoor per vliegtuig van zijn vacantieverblijfplaats aan de Franse rivièra naar Londen teruggekeerd was.

De Washingtonse besprekingen zijn in het diepste geheim gevoerd, maar het was geen geheim, dat het onderwerp ervan was: de militaire en wetenschappelijke samenwerking van Engeland en de Ver. Staten en — in het algemeen — van de gehele Atlantische wereld. Britse politieke kringen wisten te berichten, dat bovendien zou worden gesproken over een gemeenschappelijke exploitatie van de economische hulpbronnen, om het hoofd te kunnen bieden aan het economische offensief van de Russen in de minder ontwikkelde gebieden en meer speciaal in het Midden-Oosten. Men zei in deze kringen, dat het in de bedoeling ligt bij deze besprekingen een uitgebreid programma voor economische hulp aan minder ontwikkelde landen — een soort nieuw „Marshall-plan" of „Plan van Colombo" voor Afrika en Azië op te stellen. Maar het wezenlijk doel van het onderhoud tussen Macmillan en Eisenhower zou voor de Britten zijn het herstel van de eenheid van handelen en de nauwe samenwerking die in de oorlogsjaren hebben bestaan. In het bijzonder zou de Britse regering willen trachten te komen tot de formulering van het herstel van een gemeenschappelijke politiek voor het Midden-Oosten, waarbij rekening gehouden wordt met de onvolmaaktheden, die volgens haar de Eisenhower-leer aankleven.

Bij de aanvang van de besprekingen besloten Eisenhower en Macmillan, naar op 24 okt. werd bericht, twee studiegroepen in te stellen, resp. voor samenwerking op het gebied der kernenergie (geleid door *Donald Quarles,* Amerikaans onderminister van defensie) en *Sir Richard Powell,* Brits secretaris-generaal van defensie). Op diezelfde dag deelden Amerikaanse en Britse ambtenaren mee, dat een vergaande samenwerking op wetenschappelijk terrein niet tot deze twee landen beperkt zou moeten blijven, maar dat alle bondgenoten eraan mee zouden moeten doen.

In dit verband is het van belang te vermelden, dat de Belgische oud-minister *Spaak,* thans secretaris-generaal van de Noordatlantische Verdragsorganisatie, toevallig ook in Washington verbleef, waar hij sprak met Dulles en Macmillan en zelfs een deel van deze topconferentie bijwoonde. In het openbaar had Spaak intussen, in een toespraak tot de nationale persvereniging gepleit voor samenbundeling van het wetenschappelijk speurwerk, dat verricht wordt in alle landen van de NAVO. Hieronder dient z.i. ook het kernonderzoek te vallen.

De Verenigde Staten moeten volledig vertrouwen hebben in hun trouwe bondgenoten en dezen volledig deelgenoot laten worden van de atoomgeheimen, aldus Spaak, die voorts meende, dat de Amerikaanse wet (-MacMahon) die volledige uitwisseling van inlichtingen op het gebied van de kernenergie verbiedt, verouderd is, „nu de vijand in het bezit is van de geheimen die zo scherp bewaakt moesten worden".

Verder was de secretaris-generaal van oordeel, dat de Verenigde Staten hun bondgenoten in Europa de modernste wapens dienden te leveren en dat de buitenlandse politiek van de NAVO-landen meer moet worden samengebundeld.

☆

Op 25 oktober hebben president Eisenhower en premier Macmillan, aan het einde van hun conferentie, een „verklaring van gemeenschappelijke doeleinden" uitgegeven. Aan de berichtgeving van *United Press, AFP* en *Het Parool* ontlenen wij hierover het volgende:

In de verklaring wordt uiteengezet, op welke wijze een nauwe samenwerking op wetenschappelijk terrein en bij de verdeling van de defensietaken tussen Engeland en de Verenigde Staten tot stand kan worden gebracht.

De twee regeringsleiders kwamen overeen dat hun vertegenwoordigers in de Noordatlantische raad zullen aandringen op een uitgebreidere gezamenlijke krachtsin-

(*Zie vervolg pag.* 13593)

Maarschalk Zjoekow —

In een uitzending van radio-Moskou, die bestemd was voor het buitenland, werd op 26 oktober meegedeeld, dat maarschalk *Zjoekow* als minister van defensie van de Sowjet-Unie vervangen was door maarschalk Malinowski. Er werd geen motivering gegeven en evenmin werd meegedeeld, of Zjoekow een andere functie had gekregen. Allerwegen begonnen onmiddellijk de speculaties over de vraag, of dit ontslag de „val" van Zjoekow inleidde, dan wel of hij een andere belangrijke functie zou gaan bekleden en — in het algemeen — hoe na dit ontslag de machtsverhoudingen in het Kremlin waren.

Enige uren voor de mededeling van radio-Moskou was Zjoekow per vliegtuig in Moskou teruggekeerd van een bezoek aan Tito. De hier

afgedrukte foto is tijdens dit bezoek aan Joego-Slavië genomen.

Weekblad

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

België — 23 okt. Rijksbegroting-1958 ingediend.

China (Nationalistisch) — 20 okt. Tsjang Kai-sjek herkozen als directeur van de nationalistische Kwomintang-partij.

Cyprus — 21 okt. Sir Hugh Foot benoemd tot gouverneur van Cyprus als opvolger van sir John Harding.

Duitsland (Oost) — 19 okt. Nieuw economisch program gepubliceerd. — **25 okt.** Het persbureau ADN beschuldigt de evangelische kerk ervan, dat zij miljoenen illegaal verkregen marken naar Oost-Duitsland heeft gesmokkeld met het doel hiermee propaganda tegen de Oostduitse regering te bekostigen.

Duitsland (West) — 21 okt. De Joegoslavische minister van buitenlandse zaken, Popovic, verklaart op een persconferentie te New York, dat de beslissing van West-Duitsland om de diplomatieke betrekkingen met Joego-Slavië te verbreken „gevaarlijke ontwikkelingen" met zich brengt. — **22 okt.** Dr. Konrad Adenauer herkozen als bondskanselier van West-Duitsland met 274 van de 497 stemmen.

Egypte — 19 okt. Begin van een proces tegen 18 personen, die ervan beschuldigd zijn lid te zijn van een clandestiene communistische partij. — **21 okt.** Een woordvoerder van het ministerie van financiën verklaart, dat Egypte een schadeloosstelling van Eg. £ 70 mln. eist van Groot-Brittannië en Frankrijk voor de aanval in november van 1956.

Frankrijk — 24 okt. De bekende couturier Christian Dior op 52-jarige leeftijd overleden. — **25 okt.** Nieuwe stakingsgolf.

Guatemala — 23 okt. De regering besluit op verzoek van het opperbevel van het leger de jongste verkiezingen in het land ongeldig te verklaren en zo spoedig mogelijk nieuwe verkiezingen uit te schrijven om de moeilijkheden in het land, waar de staat van beleg is afgekondigd, op te lossen.

Hongarije — 23 okt. In vele Westelijke landen wordt de Hongaarse oktoberrevolutie herdacht. In Hongarije was dit verboden.

Internationaal — 21 okt. De Prawda heeft de Ver. Staten ervan beschuldigd van het Internationale Atoombureau een instrument voor inmenging in de binnenlandse aangelegenheden van de bij het bureau aangesloten landen te willen maken. — **22 okt.** De marktcommissie van de EGKS heeft de Hoge Autoriteit verzocht het onderzoek naar de evolutie van de Duitse kolenprijzen voort te zetten. — De Alg. Vergadering der VN komt bijeen om de Syrische klacht over Turkse troepenbewegingen aan de Syrische grens te bespreken. — **23 okt.** De oprichtingsvergadering van het internationale bureau voor atoomenergie verwerpt een Sowjetrussisch-Tsjechisch voorstel om alle staten het recht te geven waarnemers naar vergaderingen van het bureau te zenden. — Paul-Henri Spaak, secr.-gen. van de NAVO, voor officiële besprekingen naar de VS vertrokken. — **24 okt.** Einde Colombo-plan-conferentie te Saigon. — Spaak verklaart, dat het Westen zich niet meer kan permitteren zijn wetenschapsbeoefening te versnipperen. De VS moeten volledig vertrouwen stellen in hun deelgenoten in de NAVO. Volgens hem is de Amerikaanse wet die uitwisseling van inlichtingen op het gebied van de atoomenergie verbiedt, althans sterk beperkt, verouderd „nu de vijand in het bezit is van de geheimen, die eertijds zo scherp bewaakt moesten worden".

Japan — 23 okt. Volgens de statistieken van Lloyd's te Londen was Japan in de eerste negen maanden van 1957 de grootste producent van schepen ter wereld. Engeland komt op de tweede en Duitsland op de derde plaats.

Joego-Slavië — 19 okt. Het Joegoslavische blad „Borba" oefent heftige kritiek uit op een geschrift van Enver Hodja, eerste secretaris van de Albanese CP. Het blad beschuldigt hem er van zijn aanvallen op Joego-Slavië voort te zetten. — **24 okt.** Naar aanleiding van berichten dat de Ver. Staten hun economische en militaire hulpverlening zouden gaan herzien, wordt in Belgrado officieus verklaard, dat Joego-Slavië op stopzetting van deze hulp scherp zou reageren. In Londen wordt meegedeeld, dat Groot-Brittannië niet voornemens is zijn hulp aan Joego-Slavië stop te zetten.

Jordanië — 19 okt. Volgens het Egyptische persbureau voor het Midden-Oosten zou een Jordaans verkeersvliegtuig door een Israëlische jager zijn beschoten.

Nederland — 22 okt. Het prijsindexcijfer van de kosten van levensonderhoud is van medio augustus tot medio september met 1 punt gestegen. — **24 okt.** Wetsontwerp i.z. de garantie voor de lening van de Nederlandse Antillen in de Tweede Kamer aangenomen. — De Mijnindustrieraad verenigt zich in beginsel met de voorstellen, waarbij aan het ondergrondse mijnpersoneel tijdelijk een bijzondere premie zal worden toegekend (*f* 1,50 per dag per verrichte dienst). De voorstellen komen in hoofdzaak overeen met de regeling zoals die in de op 31 juli vastgestelde verordening was vervat. De bijzondere premieregeling zal gelden tot uiterlijk 31 december 1958. — **25 okt.** Er zijn thans ruim 600 zelfbedieningsbedrijven.

Polen — 24 okt. Gomulka kondigt een zuivering van de communistische partij aan. Hij zegt, dat de partij als geheel veel van zijn karakter als voorhoede der arbeidende klasse heeft verloren. „Als de partij slechts over de helft van haar huidige 1,3 miljoen leden beschikte, maar dit dan toegewijde, strijdbare leden zouden zijn, zou de partij een grote macht in het land zijn."

San Marino — 23 okt. De anti-communistische partijen bannen hun 28 communistische en socialistische tegenstanders uit het parlement.

Sowjet-Unie — 23 okt. Maarschalk Rokossowski krijgt het bevel over het Transkaukasische militaire gebied. — De leiding van de Britse Labourpartij deelt Chroesjtsjew in antwoord op diens brief aan de socialistische partijen van zeven Europese landen mede, dat zij niet kan ingaan op Chroesjtsjews voorstel om met de CP der Sowjet-Unie besprekingen te voeren over het Midden-Oosten, daar „de Labourpartij niet bereid is met een communistische partij iets gezamenlijk te doen".

Syrië — 21 okt. De Turkse president heeft koning Saoed van Saoedi-Arabië de verzekering gegeven, dat zijn land niet van plan is Syrië aan te vallen. Deze verklaring van de president is het antwoord op een boodschap van koning Saoed, waarin de koning zou hebben verklaard, dat hij Syrië bij een eventuele aanval terzijde zou staan. — Op het hoofdkwartier van de VN heeft een Syrische woordvoerder tegengesproken, dat er een overeenkomst is gesloten inzake bemiddeling in het geschil tussen Syrië en Turkije. — In een officieel communiqué spreken de Saoedi-Arabische autoriteiten hun verbazing uit over het feit, dat het bemiddelingsaanbod van koning Saoed niet wordt aanvaard. — **22 okt.** De ambassadeur van Saoedi-Arabië in Washington verklaart, dat koning Saoed zijn poging om een oplossing te vinden voor het Turks-Syrische geschil zal voortzetten, ondanks de Syrische weigering om de bemiddeling te aanvaarden. — De Turkse minister van staat, Farith Zorlu, vertrekt op uitnodiging van koning Saoed naar Saoedi-Arabië. — **24 okt.** Volgens radio-Cairo heeft de Syrische regering het bemiddelingsaanbod van koning Saoed definitief van de hand gewezen. Het land is besloten zijn klacht tegen Turkije in de VN te handhaven. — **25 okt.** Akkoord met Sowjet-Unie i.z. economische en technische hulp ten bedrage van *f* 1,3 mld. goedgekeurd.

Tsjecho-Slowakije — 21 okt. De „Osservatore Romano" waarschuwt tegen een Tsjechoslowaakse uitgave, waarin artikelen voorkomen die geschreven zouden zijn door rooms-katholieke leiders. Volgens het blad willen de communistische autoriteiten met deze uitgave hun „volmaakte eerbied voor de godsdienstvrijheid" aantonen. — **24 okt.** De vroegere directeur van de Tsjechische bierbrouwerij te Pilsen, Jan Sebelik, gearresteerd op beschuldiging van spionage voor Groot-Brittannië.

Ver. Staten — 22 okt. Een ballistisch projectiel van het type „Jupiter" met succes gelanceerd. — **23 okt.** Volgens het blad „Examiner" heeft een viertrapsraket van de Amerikaanse luchtmacht een hoogte van bijna 6400 km bereikt. — Besprekingen geopend tussen president Eisenhower en een Britse delegatie onder leiding van premier Macmillan. — De minister van defensie, McElroy, maakt bekend, dat de Amerikaanse marine over atoomdieptebommen beschikt, die „een belangrijk antwoord op het gevaar van de Sowjet-duikboten" zouden zijn. Enkele eenheden van de vloot in de Atlantische Oceaan zijn reeds met deze wapens uitgerust. — De minister van buitenlandse zaken, J. F. Dulles, zou hebben besloten de Amerikaanse hulp aan Joego-Slavië grotendeels op te schorten in verband met de Joegoslavische erkenning van het Oostduitse bewind. — **25 okt.** Einde van de besprekingen tussen Eisenhower en Macmillan. Verklaring van doeleinden van gemeenschappelijk belang gepubliceerd.

(*Vervolg van pag.* 13591)

spanning bij het wetenschappelijk onderzoek en de ontwikkeling van een grotere gemeenschappelijke veiligheid.
(Later werd bericht, dat president Eisenhower waarschijnlijk zelf de december-zitting van de Noordatlantische raad bijwonen.)
In de verklaring wordt erop gewezen dat de vrije landen in het bezit zijn van materiële en morele hulpbronnen die groter zijn dan die van de communistische wereld. „Wij ontkennen niet dat de Sowjet-heersers formidabele materiële prestaties kunnen leveren door zich te concentreren op bepaalde ontwikkelingen en wetenschappelijke toepassingen en door hun bevolking voor deze krachtsinspanning onder druk te zetten. Despoten zijn dikwijls in staat geweest, in het oog lopende prestaties te verrichten, maar de prijs is steeds groot geweest."
Eisenhower en Macmillan wijzen er vervolgens op dat alle volkeren reikhalzend uitzien naar intellectuele en economische vrijheid — een verlangen dat des te sterker is, wanneer zij van hun knechtschap uit kunnen zien hoe anderen in vrijheid leven. Ook despoten zijn gedwongen een toenemende vrijheid toe te staan om een hevige revolutie te voorkomen. Als de vrije landen standvastig zijn en hun bronnen in harmonieuze samenwerking exploiteren, zal de totalitaire dreiging, waarvoor zij zich nu zien geplaatst op een goede dag verminderen.
In de verklaring wordt gewaarschuwd tegen zelfgenoegzaamheid. Om de vrijheid te verzekeren is het noodzakelijk dat de gemeenschappelijke militaire kracht van de vrije landen doelmatig is georganiseerd waarbij evenwel de totale last van de militaire uitgaven binnen zekere grenzen moet worden gehouden. Dit is, zo wordt gezegd, het centrale punt geweest van de besprekingen.
De president beloofde het Amerikaanse congres te zullen verzoeken de wet op de atoomenergie te wijzigen, opdat tussen de geleerden en ingenieurs van Engeland, de Verenigde Staten en andere bevriende landen nauw en vruchtbaar kan worden samengewerkt door het uitwisselen van atoomgeheimen.
Andere punten in de verklaring zijn: De door het Westen gedane ontwapeningsvoorstellen in de ontwapeningssubcommissie te Londen vormen een gezonde en redelijke basis voor een overeenkomst, waardoor het gevaar van oorlog en de lasten van bewapening kunnen worden verminderd.
Zolang de dreiging van het internationale communisme bestaat, moeten de vrije naties bereid zijn voor hun eigen veiligheid te zorgen, doch dit dient op collectieve basis te worden gedaan. De collectieve veiligheidsmaatregelen moeten gesteund en versterkt worden door coöperatieve economische actie.
De Russische dreigementen tegen Turkije hebben een „plechtige betekenis" gegeven aan de NAVO-verplichting, een gewapende aanval op één lid van het bondgenootschap te beschouwen als een gewapende aanval op allen.
De hereniging van Duitsland door middel van vrije verkiezingen is een essentiële noodzaak, waarmee Chroesjtsjew en Boelganin op de Geneefse conferentie van 1955 hun instemming hebben betuigd. Door de Russische verloochening van deze verklaring en de voortdurende onderdrukking van de vrijheid in Oost-Europa wordt het internationale vertrouwen ondermijnd en worden een onrecht, een dwaze toestand en een gevaar gehandhaafd.
Naast het Noordatlantische pact vormen de Zuidoost-Aziatische verdragsorganisatie, het Bagdadpact en andere veiligheidsovereenkomsten bolwerken tegen agressie.
Het communiqué besluit met de woorden: „De president en de premier menen dat de overeenstemming die zij hebben bereikt effectiever zal zijn, indien zij tot de vrije naties wordt uitgebreid. Door de kracht van alle vrije volkeren te coördineren kan de veiligheid worden verzekerd, het gevaar van het communistisch despotisme te zijner tijd worden opgeheven en een rechtvaardige en blijvende vrede worden bereikt."

Argentinië

Sociale en politieke spanningen — De regering heeft op 4 oktober de staat van beleg in Buenos Aires afgekondigd na de arrestatie van ten minste honderd leiders van de vakbeweging. Bij proclamatie zijn de constitutionele waarborgen in de betrokken stad en provincie voor dertig dagen opgeheven. Het doel is „de normale ontwikkeling van het politieke plan van de regering te verdedigen, dat door sabotage en sociale onrust in gevaar was gebracht". In dit plan zijn algemene verkiezingen in februari voorzien.
Op 9 oktober heeft de regering een program van zeven punten bekend gemaakt, dat bedoeld is de groeiende eisen van de arbeiders (om hogere lonen of een bevriezing der prijzen) te bevredigen.
De zeven punten luiden, aldus de *NRC* (27-10):
1. Bevordering der produktie door belastingvrije premies aan de arbeiders.
2. Oprichting van een nationale raad voor prijzen en kosten van het levensonderhoud, bestaande uit vertegenwoordigers der consumenten.
3. Vaststelling van de prijzen der levensbehoeften en verplichting voor fabrikanten om de groothandelsprijzen op de verpakking te vermelden.
4. Vorming van een korps vrijwillige prijscontroleurs.
5. Reorganisatie van de vleesverkoop in Buenos Aires.
6. Belastingverlaging voor bier en gewone wijn, maar verhoging der belasting op dure wijnen.
7. Verhoging van pensioenen.

Punten 6 en 7 treden ogenblikkelijk in werking; de overige moeten nog gereglementeerd worden.
Of een en ander een doeltreffende verbetering zal brengen is een andere vraag, aldus de NRC-correspondent, het Spaanse spreekwoord zegt: Hecha la ley, hecha la trampa (Tegelijk met de wet wordt ook de ontduiking gemaakt) en dingen als prijsvaststelling en prijscontrole werken alleen waar bij publiek zowel als ambtenaren eerbied voor de wet bestaat. Maar Latijns-Amerika is psychologisch antinoom.

Behalve bovenstaand plan bestaat bij de regering het voornemen om het minimumloon per maand, thans vastgesteld op 1120 pesos (ongeveer *f* 100) te verhogen op 1500 pesos (ongeveer *f* 136,50), en verbeteringen aan te brengen in de bestaande wetgeving ten opzichte van familiepensioenen.

Op 23 okt. werd een algemene staking geproclameerd, die volgens *Reuter* werd gesteund door 50 vakverenigingen, maar verre van algemeen zou zijn geweest.
De reeds eerder geciteerde NRC-correspondent schreef op 27 okt. o.m.:

„Over het algemeen dient gezegd te worden, dat de sociale onrust in Argentinië slechts voor een klein

gedeelte van puur sociale en economische aard is, en grotendeels van politieke.
De epidemie van stakingen, die Argentinië teistert, en daaronder ook de recente algemene staking van een dag, die voor 75% slaagde, waren en zijn van zuiver politieke aard: peronistische intriges geholpen door communistisch geknoei. Het peronisme beschikt over enorme kapitalen, veilig in het buitenland, waaruit het geld voor betaalde agitatie en sabotage geput wordt. Zolang het aan de macht was, werden de besturen der vakverenigingen van hogerhand benoemd. Sinds na de revolutie in de vakverenigingen vrije verkiezingen gehouden werden, zijn in tal van deze de vroegere beroepsleiders herkozen, niet omdat de arbeiders pro-peronistisch zijn doch omdat zij zich van het vakverenigingswezen weinig aantrekken, liever thuisblijven, in hun tuintje werken of naar een voetbalmatch gaan als er in de vakverenigingen verkiezingen gehouden of besluiten genomen worden, en de schouders ophalen, zeggend:‚Laat ze hun gang maar gaan.' Die ‚ze' zijn de betaalde peronisten en de in organisatie getrainde communisten", aldus de NRC-correspondent.

België

Begroting voor 1958 —
Blijkens de memorie van toelichting is de gewone begroting voor 1958 vastgesteld op 98 miljard ontvangsten en 93 miljard frank uitgaven. De buitengewone begroting voor 1958 omvat betalingskredieten voor 13 miljard, terwijl de buitengewone ontvangsten geraamd worden op 833 miljoen frank.
De algemene begroting voor 1958 beloopt dus 99 miljard frank voor de ontvangsten en 105,9 miljard frank voor de uitgaven.

De gewone begroting voor 1958

Het overschot op de gewone begroting voor 1958 bedraagt 5 miljard frank.
De verschillen zijn de volgende in vergelijking met het dienstjaar 1957 (na aanpassing): Ontvangsten: verhoging met 3.597 miljoen frank in vergelijking met de herschatte ontvangsten van 1957; uitgaven: verhoging met 1.746 miljoen frank in vergelijking met de globale kredieten van 1957 of van 2.855 miljoen frank in vergelijking met de eigen kredieten van 1957 (d.w.z. na aftrek van de kredieten voor schuldvorderingen van vóór 1957). In vergelijking met de oorspronkelijke raming voor 1957 (alg. toelichting voor 1957) zijn de ontvangsten voor 1958 gestegen met 9.077 miljoen en de uitgaven met 4.313 miljoen frank.
Eind juli 1957 beliep het batige saldo van het dienstjaar 1957 4.318 miljoen frank.
De laatste jaren vertoont de *gewone begroting* blijkens onderstaande cijfers een *voortdurende verbetering:*
Dienstjaar 1954: nadelig saldo 3.940 miljoen; 1955: batig saldo 1.064 miljoen; 1956: batig saldo 4.180 miljoen; dienstjaar 1957: hoger batig saldo dan dat van het dienstjaar 1956.
De bedragen voor 1958 wijzen op een *nieuwe stijging der staatsuitgaven,* vergeleken met 1957, met 4,3 miljard frank. Deze stijging, aldus de memorie van toelichting, vormt een deel van een praktisch niet omkeerbare beweging van aangroei der overheidslasten. Een verschijnsel dat niet eigen is aan België noch aan de jongste jaren. Op basis van het bedrag der oorspronkelijke kredieten bedraagt de gemiddelde jaarlijkse aangroei van 1950 tot 1958 3.863 miljoen frank.
Men moet echter deze staatsuitgaven zien tegen de achtergrond van het nationaal inkomen. Dit inkomen steeg van 1950-1956 met 44,5% of in cijfers van 274 tot 396 miljard frank. De fiscale ontvangsten stegen in deze periode van 58 tot 83 miljard, maar daalden in procenten van het nationaal inkomen van 21,24 tot 20,88%, en de uitgaven daalden van 23,28 tot 21,13% van het nationaal inkomen (stijging in absolute cijfers van 64 tot 84 miljard frank).
De rijksschuld is sinds 1950 van 249 tot 323 miljard opgelopen en de dienst van deze schuld vergt thans 8,5 miljard meer dan in 1950, d.w.z. het dubbele van het bedrag dat hiervoor in 1950 moest worden uitgetrokken. Voor de pensioenen wordt thans 14 miljard uitgetrokken tegen 9 miljard in 1950. Voor de landsverdediging is eveneens het dubbele van 1950 vereist. De toelagen aan de provinciën en gemeenten stegen sinds 1950 met 45%, de begroting van verkeerswezen met 40%, de begroting van het ministerie van onderwijs met 76%. Met uitzondering van de toelagen ten gunste van de steenkoolnijverheid, die met 715 miljoen frank daalden, stegen ook de economische toelagen van 363 miljoen in 1950 tot 1.660 miljoen in 1958. Deze nieuwe

Vergelijking volgens de aard der uitgaven van de gewone begroting van 1958 met die van 1957

	1958	1957 (verbeterd)	Vergelijking
1 Rijksschuld	16.851	15.880	+ 972
2 Pensioenen	13.887	13.467	+ 419
3 Dotaties	315	309	+ 6
Totaal van 1 tot 3	31.053	29.656	+ 1397
Uitgaven van alg. bestuur			
4 Personeelsuitgaven	20.115	19.252	+ 864
5 Uitgaven voor materieel	7.756	7.014	+ 743
6 Subsidies	28.602	29.146	— 544
7 Werken	1.109	908	+ 202
8 Andere uitgaven	4.139	4.459	— 320
Totaal van 4-8	61.721	60.779	+ 943
Incl. kwade posten en terugbetalingen			
Totaal-generaal	93.257	90.902	+ 2355

Tabel van de Rijksmiddelenbegroting voor 1958 (in miljoenen franken)

	Budgettaire vooruitzichten voor 1958	Percentages 1958	Percentages 1957	Vermoedel. ontvangsten voor 1957
A. Belastingen				
a) Directe belastingen	37.925	38,6	38,7	36.623
b) Douane en Accijnzen	18.385	18,7	18,6	17.569
c) Registratie	34.905	35,5	35,3	33.466
Totaal der belastingen	91.215	92,8	92,6	87.658
Andere ontvangsten	7.055	7,2	7,4	7.014
Totaal-Generaal	98.269	100	100	94.672

lasten konden gefinancierd worden dank zij de stijging der fiscale ontvangsten, die voor 1958 opnieuw hoger worden geraamd.

In vergelijking met 1950 zijn de belastingontvangsten met 65% gestegen. Behalve voor de dienstjaren 1953 en 1954, hebben de ontvangsten de ramingen belangrijk overtroffen, waardoor men naast de stijging van de uitgaven ook een gedeelte van de buitengewone begroting kon financieren. Voor 1957 worden de meerwaarden van ontvangsten op 5.480 miljoen frank geschat; de vermeerdering der kredieten sinds de indiening van de begroting bedraagt 2.567 miljoen frank; de aangroei der uitgaven was gevoelig lager dan het surplus der ontvangsten; een aanzienlijk gedeelte zal derhalve voor de financiering van de buitengewone begroting kunnen worden aangewend.

Voor 1958 wordt gerekend op de hogere opbrengst van de directe belastingen in verband met de loonsverhogingen en de aangroei van de winsten in 1957, verder op de verhoging van de verkeersbelasting tengevolge van de toeneming van het aantal auto's en in verband met de ontworpen wet betreffende de belasting op de met zwaarolie of hydrocarbures en petroleumderivaten gedreven voertuigen (opbrengst in 1958 geraamd op 2,4 miljard frank). Bij de accijnzen en verbruiksbelastingen houdt men rekening met de toeneming der inkomsten door de toevloed van bezoekers voor de Wereldtentoonstelling. Er is 915 miljoen meer uitgetrokken. Ook bij de registratierechten verwacht men een stijging der belastingen — met 1,3 miljard frank — door toeneming van het verbruik in het jaar der Wereldtentoonstelling. Tevens rekent men op hogere ontvangsten nu de in 1956 verminderde percentages van de overdrachtsbelasting op een aantal produkten opnieuw zijn ingevoerd.

De opbrengst van de buitengewone conjunctuurbelasting, geheven krachtens de wet van 12 maart 1957 wordt voor 1957 op 660, voor 1958 op 1400, voor 1959 op 900, voor 1960 op 240 miljoen frank, totaal 3.200 miljoen frank geschat. De opbrengst ervan wordt in een speciaal reservefonds bij de Nationale Bank gestort en zal aangewend worden deels voor een aanvullende toelage voor het ouderdomspensioen, deels voor economische doeleinden van algemeen belang.

Buitengewone begroting

In verband met de verkrapping van de kapitaalmarkt dienen de behoeften van de schatkist aan de financiële mogelijkheden te worden aangepast. De hiervoor uitgetrokken kredieten voor 1957 incl. de eind 1956 beschikbaar gebleven kredieten werden reeds met 3 miljard verminderd maar ook het nieuwe plafond van 19.290 miljoen frank blijft de behoeften van het programma dat de regering voornemens is te verwezenlijken, ver overtreffen. Het vernietigen van een belangrijke schijf van vastleggingskredieten mag begin 1958 worden verwacht.

De totale betalingskredieten van 1958 bedragen 12.659 miljoen frank, d.w.z. een vermindering met 841 miljoen frank in vergelijking met de oorspronkelijke begroting van 1957 en met 7.646 miljoen frank tegenover de aangepaste begroting van 1957 (20.305 miljoen). Aan deze kredieten kunnen de kredieten worden toegevoegd die eind 1957 zullen worden overgedragen en de eventuele liquide middelen van de bijzondere fondsen op hetzelfde tijdstip. Dit programma moet echter voorzichtig worden uitgewerkt en „te allen tijde aan de omstandigheden worden aangepast".

Verschillende redenen hebben in 1957 de verwezenlijking van een belangrijk volume van buitengewone uitgaven bepaald. Allereerst dienen vermeld de voorbereiding van de Tentoonstelling 1958 en de werken aan de wegen, aan de vliegvelden, aan de Albertina-bibliotheek, enz., die rechtstreeks in verband staan met deze tentoonstelling. Tezelfdertijd is het onontbeerlijk gebleken de modernisering van de waterwegen, van de haven van Antwerpen, van de uitrusting der spoorwegen aan te vatten en tevens een groot aantal werken te voltooien die soms een aantal jaren geleden begonnen werden, evenals de uitrusting van het leger. Deze belangrijke werken die samenvallen met een opvallende verkrapping van de kapitaalmarkt en met belangrijke terugbetalingen van kortlopende schulden en van bij de schatkist gedeponeerde gelden was één der oorzaken van de spanningen die zich in 1957 in de schatkist van de staat voordeden.

In 1958 zal de voorbereiding van de Wereldtentoonstelling geen uitgaven van zulk een omvang meer veroorzaken. Bovendien zal de beperking van de in 1957 uit te voeren verbintenissen de onvermijdelijke betalingen van 1958 in een gevoelige mate doen afnemen. Tenslotte wil de regering door een voorzichtige uitvoering van de gewone begroting een zelfs groter overschot laten dan uit de ingediende begroting blijkt. De regering is overtuigd dat het mogelijk is een bevredigend programma van nationale uitrusting tot stand te brengen, al wordt er dan ook aanzienlijk minder beroep gedaan op de lening dan in 1956 en 1957 nodig was.

In de eerste plaats moeten de grote programma's van nationaal belang worden uitgevoerd, waarvan de betekenis nog duidelijk is gebleken tengevolge van het ontwerp tot oprichting van de Euromarkt.

De regering is voornemens in 1958 een belangrijk deel van de investeringsuitgaven door een aanmerkelijk overschot op de gewone begroting te dekken. De strenge scheiding tussen de gewone en buitengewone begroting wordt dus wat de financiering betreft, opgeheven.

De financiering van de buitengewone uitgaven door leningen leidt tot een te grote afhankelijkheid van de kapitaalmarkt en voortdurende toeneming van de overheidsschuld. Het beginsel dat de leningen, opgenomen voor de kapitaalvorming, verantwoord zijn door een toeneming van het actief, gaat ook niet altijd op. De steeds korter wordende termijnen van aflossing der leningen maakt het evenmin mogelijk de investeringslasten op de toekomstige generatie af te wentelen. De regering heeft dan ook besloten, gezien ook de krapper wordende kapitaalmarkt, die tevens de terugbetaling van vlottende schuld uitlokt, in 1958 geen beroep op nieuwe spaargelden te doen. Dit veronderstelt een belangrijk overschot op de buitengewone begroting. Aanvankelijk bedroeg het overschot op de gewone begroting 3.714 miljoen frank. Ten einde de tijdelijke moeilijkheden te overwinnen en alle inflatoire financiering te stuiten, heeft de regering besloten de inkomsten met 1.299 miljoen frank te verhogen, door het herstellen van de overdrachtsbelastingen en accijnsrechten op verschil-

lende produkten. Aldus zal het batig saldo op de buitengewone begroting het heel hoge bedrag van 5.012,7 miljoen frank bedragen. Door een politiek van strenge bezuinigingen zal de regering ernaar streven dit saldo op te voeren.

De betalingskredieten op de buitengewone begroting bedragen 12,6 miljard frank. Door de kredietoverdrachten zullen de buitengewone uitgaven dit bedrag vermoedelijk overschrijden. De in 1958 ten laste van de buitengewone begroting te verrichten betalingen en de speciale fondsen gestijfd door bedoelde begroting, werden op 14.800 miljoen frank geschat, w.o. 1.055 miljoen frank als terugbetaling van de indirecte schuld (lening NMBS), waarvan de terugbetaling door de staat dient te geschieden. Gezien de recente evolutie van de kapitaalmarkt is de regering van oordeel dat een bijkomende inspanning tot drukking van de buitengewone uitgaven geboden was. Daarom werd besloten van de maand oktober 1957 af tot ten minste juni 1958 de *nieuwe verbintenissen te beperken* tot een maximumbedrag van 500 miljoen frank per maand. Elke verbintenis van ten minste 5 miljoen frank dient door een daartoe opgericht Ministerieel Comité van de Schatkist gemachtigd. Hierdoor zullen de werkelijke buitengewone uitgaven tijdens 1958 beperkt worden tot 13.500 miljoen frank tegen 14.800 miljoen frank, die oorspronkelijk voorzien waren. Deze investeringsuitgaven van 13.500 miljoen frank zullen als volgt worden gefinancierd:

	In miljard frank
Ontvangsten van buitengewone aard	0,8
Bonussen van de gewone begroting	5
Bruto-kapitaalopvraging ..	7,6

De begrotingsuitgaven omvatten 7,9 miljard frank aflossingen en terugbetalingen van leningen. De aflossingen en terugbetalingen, die via de begrotingskredieten de kapitaalmarkt stijven, zullen aldus de sommen, welke de staat op de markt zal opvragen, met 300 miljoen frank overschrijden. M.a.w. de regering zal liever dan haar toevlucht te nemen tot het nieuwe spaarwezen in 1958, tot de spaarvorming bijdragen, waarbij zij de verhoging volkomen ter beschikking van de andere geldleners en voornamelijk van de privé-sector zal laten. Aldus zal zij de industriële ontwikkeling in de hand werken waardoor België in staat zal worden gesteld om op de internationale markten een concurrerende positie in te nemen. De normale uitvoering van dit plan zal niet alleen de verhoging van de *openbare schuld* stuiten, doch tevens de *vermindering* ervan inzetten.

Tot slot oordeelt de regering dat het voor 1958 voorgestelde begrotingsprogramma uitgaat van een gezonde austeriteit en harmonisch ingeschakeld wordt in de vereiste conjunctuurpolitiek, terwijl het de onontbeerlijke investeringen en de regelmatige ontwikkeling van het bedrijfsleven waarborgt.

De inkrimping van de uitgaven van de staat en van de instellingen van openbaar nut, de verhoging der ontvangsten en de ordening van de kredietpolitiek, terwijl de toevlucht tot de kapitaalmarkt tot het strikte minimum wordt herleid, zullen het toelaten dit programma te verwezenlijken en 's lands economische welvaart en de sociale vooruitgang welke de bevolking geniet, ten volle te vrijwaren.

Diversen —

Telefoontarieven — De telefoontarieven voor de gewestelijke gesprekken worden met ingang van 1 nov. verhoogd met ongeveer 18%. Ook de abonnementsprijs van de automatisch aangesloten telefoons zal stijgen met meer dan 11%, terwijl nieuwe abonnees fr. 420 zullen gaan betalen bij de aansluiting.

Gepensioneerden — Volgens het wetsontwerp inzake de begroting van pensioenen zijn er thans 36.326 personen die genieten van een burgerlijk pensioen, w.o. 16.837 staatsambtenaren, 18.387 leden van het gemeentelijk, aanneembaar en aangenomen onderwijzend personeel en 1102 geestelijken.

Mutualiteiten — Aan Leiding ontlenen wij de volgende cijfers betreffende de getalsterkte van de verschillende mutualiteiten. Voor wat de verplichte verzekering betreft beliep deze in 1956 en 1954:

Mutualiteit	1956	1954
Christelijke	840.083	816.628
Socialistische	678.198	678.684
Beroepsmutual.	217.499	214.189
Neutrale	197.171	196.977
Liberale	117.904	120.230
Hulpkas	35.786	27.967

Voor wat betreft de vrije verzekering geeft Leiding alleen de cijfers van 1955 en 1954:

	1955	1954
Christelijke	274.022	261.399
Socialistische	125.550	118.790
Beroepsmutual.	26.944	25.402
Neutrale	60.751	58.962
Liberale	41.890	40.825

China (Volksrepubliek)

Oud-grootgrondbezitters —

Naar het persbureau *Nieuw China* (25-10) berichtte, kunnen „oud-grootgrondbezitters, rijke boeren en contra-revolutionaire figuren" al naar gelang van hun gedrag, als lid of kandidaatlid worden toegelaten tot coöperatieve landbouwbedrijven. Degenen die niet tot deze coöperaties zullen mogen toetreden, kunnen onder toezicht op de landbouwbedrijven werken.

Cyprus

Nieuwe gouverneur - nieuwe politiek? —

Sir Hugh Foot is op 22 okt. benoemd tot gouverneur van Cyprus als opvolger van veldmaarschalk *Sir John Harding.*

Met betrekking tot de achtergrond van deze benoeming, die zowel door de Grieken en de Turken als door beide partijen op het eiland zelf met een door voorzichtigheid getemperd optimisme zou zijn begroet, ontlenen wij aan het *Algemeen Handelsblad* (24-10) het volgende:

De nieuwe gouverneur is van 1951 af kapitein-generaal en gouverneur van Jamaica geweest en als zodanig heeft hij een belangrijk aandeel gehad in het leggen van de grondslagen der Westindische Federatie waarvan het de bedoeling is dat zij op den duur een dominion wordt. Dit sterkt degenen die op grotere zelfstandigheid van Cyprus hopen, in hun verwachtingen dat een verandering van de Britse politiek op til is. Daarbij komt nog dat Sir Hugh, ofschoon hij zich nooit in de partijpolitiek heeft begeven, bekend staat als een man van links-liberale beginselen. Van 1929 tot 1939 vervulde hij een functie in het Britse mandaatsbestuur over Palestina en volvoerde hij er de bijna onmogelijke opgave om zich zowel het respect van de Arabieren als van de Joden te verwerven. Cyprus is voor de nieuwe gouverneur geen onbekend terrein: hij was er van 1943 tot 1945 reeds secretaris voor koloniale zaken. Na het bewind van veldmaarschalk Sir John Harding, dat voornamelijk gericht is geweest op het herstellen van orde en rust op het eiland, verwacht men van Sir Hugh Foot nieuwe initiatieven op diplomatiek gebied die de vastgelopen besprekingen over de toekomst van het eiland weer op gang zullen moeten brengen.

Zelfbestuur en zelfbeschikking

De laatste krachtige poging om met de Cyprioten tot overeenstemming te komen, hebben de Engelsen gedaan in het begin van het vorig jaar. Zij boden een vrij grote mate van *zelfbestuur* aan, maar waren niet bereid een tijdstip vast te stellen waarop de inwoners van het eiland *zelfbeschikking* zouden verwerven. Ondanks de persoonlijke interventie van de minister van koloniën, *Lennox-Boyd,* bleek de tegenstelling tussen het Engelse standpunt en dat van de woordvoerder der Griekse Cyprioten, aartsbisschop *Makarios,* onoverbrugbaar. Het gevolg was, dat Makarios naar de Seychellen werd verbannen en dat de noodtoestand, die door Sir John Harding al in november 1955 was afgekondigd werd verlengd. Pas in augustus van het vorig jaar beëindigde de verzetsorganisatie EOKA haar gewapend optreden en een maand later werden in Londen de voorwaarden bekend gemaakt waarop de aartsbisschop weer uit zijn verbanning zou worden vrijgelaten. Alhoewel Makarios niet geheel voldeed aan de eis dat hij een beroep op de EOKA zou doen de aanvallen op Engelse troepen te staken, kreeg hij toch verlof naar Griekenland te gaan en tot verleden week, toen drie bomaanslagen werden gepleegd, heeft ook de EOKA zich aan het stilzwijgend bestand gehouden. Van zijn kant heeft het Britse bestuur de strafmaatregelen tegen de opstandelingen aanmerkelijk verzacht. Het is dus begrijpelijk dat Sir John Harding die trouwens bij het aanvaarden van zijn post al had gestipuleerd dat hij deze na twee jaar moest kunnen neerleggen, zich wilde laten vervangen. De voornaamste taak die hem, als militair, was opgedragen: herstel van orde en rust, is volbracht en het woord kan dus nu weer aan de politici zijn.

Turks-Griekse tegenstelling

Overigens is de opgave die de politici wacht, bepaald niet eenvoudig. Turkije houdt nog altijd vast aan zijn delingsplan, omdat het vreest voor ontrechting van de Turkse minderheid op het eiland, wanneer de mogelijkheid open blijft voor aansluiting bij Griekenland. Dit plan is opgenomen in het verkiezingsprogram van de Turkse Democratische partij, die thans aan de regering is. Volgens het Alg. Handelsblad lijkt de beste oplossing nog steeds, dat aan Cyprus zelfbestuur wordt verleend en dat wordt bepaald dat over een zeker aantal jaren de bewoners zelf over het lot van hun eiland zullen kunnen beschikken. Die periode zou kunnen dienen om een oplossing te vinden voor de positie van de Turkse minderheid. De NAVO-landen zullen moeten proberen om een zekere toenadering te bewerkstelligen tussen Griekenland en Turkije en eventueel zou Engeland de rechten van de minderheid kunnen blijven garanderen. Over het recht op vestiging van NAVO-bases op het eiland behoeven geen conflicten te ontstaan, want zij zouden dezelfde economische voordelen opleveren die nu voortvloeien uit de aanwezigheid van Britse militairen. Anders dan men zou hebben verwacht, is in de periode gedurende welke aan aartsbisschop Makarios de toegang tot het eiland werd ontzegd, een zekere ontspanning ingetreden.

Duitsland (Oost)

Meer consumptiegoederen - Decentralisatie? —

Naar *Neues Deutschland* (20-10) berichtte, heeft het Centrale Comité van de Oostduitse Socialistische Eenheidspartij (SED) een programma van actie voor de periode van 1960 bekendgemaakt, dat gewaagt van meer verbruiksgoederen voor de bevolking, hogere lonen en vermindering van ministeries voor de industrie. *Walter Ulbricht,* de eerste secretaris van de partij, heeft kritiek geleverd op de verwaarlozing van de produktie van verbruiksgoederen. Vergroting van die produktie noemde hij niet alleen van economisch belang maar ook van het grootste belang als middel om „de superioriteit van het socialistische systeem tegenover het kapitalistische" te bewijzen. Volgens Ulbricht zullen de beleggingen van de staat voor de huizenbouw worden verdubbeld in vergelijking met het eerste vijfjarenplan. Elk jaar zullen minstens honderdduizend flats worden gebouwd.
Het is de bedoeling de produktie vóór 1960 — wanneer het nieuwe vijfjarenplan in Oost-Duitsland ingaat — met 134% op te voeren.
Volgens *De Telegraaf* (21-10) concluderen Westelijke waarnemers uit de rede van Ulbricht, dat overgegaan zal worden tot decentralisatie van de industrie naar Sowjet-model. In een later gehouden redevoering heeft Ulbricht, aldus De Telegraaf, maatregelen aangekondigd tot stopzetting van de uittocht van duizenden Oostduitsers naar het Westen. „Zij verzwakken de Duitse Democratische Republiek en beroven ons van noodzakelijke arbeidskrachten." Ook sprak hij over een verscherpte „culturele controle".

Finland

Regering afgetreden —

Na een nederlaag te hebben geleden in het parlement is de 5 maanden oude coalitieregering-Sukselainen op 18 oktober afgetreden (zie ook 13255 en 13340).
Het parlement had een motie van wantrouwen aangenomen met 75 tegen 54 stemmen. De motie was ingediend door de volksdemocratische partij, die van oordeel is, dat de regering er niet in is geslaagd de economische moeilijkheden tot oplossing te brengen. Behalve de volksdemocratische partij stemde ook de sociaal-democratische oppositiepartij tegen de regering.
In september kwam het tot een scheuring in de sociaal-democratische partij over de devaluatiepolitiek (zie 13515/1) van de coalitie (boerenpartij en de Finse volkspartij). Vijf sociaal-democratische voorstanders van de devaluatie (groep-Skog) traden toen tot de regering toe.

Frankrijk

Raketten gevraagd —

Frankrijk heeft de Verenigde Staten verzocht om levering van een aantal ballistische raketten voor middelgrote afstand.

Griekenland

Besprekingen Kardelj-Karamanlis - Cyprus en het Balkanpact —

De Joegoslavische vice-premier Kardelj heeft te Athene besprekingen gevoerd met de Griekse premier Karamanlis. In een op 25 okt. gepubliceerd communiqué zegt de Griekse regering Joego-Slavië dank voor de „waardevolle hulp in verschillende fasen van het vraagstuk-Cyprus".
De twee partijen waren het erover eens, aldus vatte *Reuter* het communiqué samen, dat bij de oplossing van het vraagstuk-Cyprus in de eerste plaats moet worden gelet op de wettige aspiraties van de Cyprioten. Ook was men het erover eens, dat de bewapeningswedloop

moet worden gestaakt. Ten aanzien van de moeilijkheden bij de samenwerking tussen Griekenland, Turkije en Joego-Slavië in het kader van het Balkanpact achtte men het wenselijk, een poging te doen om de oorzaken van deze moeilijkheden uit de weg te ruimen. (Vor. ber. Balkanpact 12907/3).

India

Metriek stelsel —

Engeland heeft aan India talrijke verworvenheden der westerse techniek geschonken, echter ook zijn bijzonder gecompliceerd systeem van maten en gewichten, waarvan de grote physicus Lord Kelvin eens gezegd heeft, dat, indien men het door het metrieke stelsel zou vervangen, de helft van de werktijd van talloze ambtenaren, technici, tekenaars enz. bespaard zou worden. Onlangs heeft de regering van India het besluit genomen voor alle overheidsdiensten en bij het onderwijs het gebruik van het metrieke stelsel verplichtend te stellen. Er wordt evenwel gerekend op een periode van 10 à 15 jaar voor de volledige uitvoering van dit besluit. Want dit eist een vernieuwing van organisatie, instructies, opleiding en apparatuur. In dit laatste ligt tevens de verklaring van het feit, dat Engeland niet overgaat tot invoering van het metrieke stelsel: een hervorming die reeds in het nog slechts zwak geïndustrialiseerde India zoveel tijd (zowel als kosten) meebrengt, wordt voor Engeland praktisch onuitvoerbaar geacht.

Indo-China

Akkoord in Laos? —

De regering van het Indochinese koninkrijk Laos en de „Pathet Lao"-communisten, die twee provincies in het noorden van het land controleren, hebben, naar *AFP* berichtte, op 25 okt. overeenstemming bereikt over voorwaarden tot hereniging van het land. De communistische militaire eenheden zullen in het officiële leger worden opgenomen en er zal een nationale regering worden gevormd, waarin de voormalige communistische opstandelingen zullen zijn vertegenwoordigd.

(Reeds eerder is melding gemaakt van een dergelijke overeenkomst, maar tot dusverre zou deze niet tot uitvoering zijn gekomen — red. KHA).

Indonesië

Tegen perscensuur —

De afdeling Indonesië van het Internationale Persinstituut heeft op 25 okt. erop aangedrongen de (militaire) orders tot sluiting van het dagblad Indonesia Raya te Djakarta, van het weekblad Marinjo te Djakarta en van enige andere dagbladen in de buitengewesten te doen intrekken. In de verklaring wordt opgemerkt, dat elke dwangmaatregel tegen de pers schade zal toebrengen aan de goede naam van Indonesië als een democratische staat, zowel in het binnen- als in het buitenland.

Hatta over communisme —

De voormalige Indonesische vicepresident, *dr. Moh. Hatta,* heeft, naar *United Press* (24-10) berichtte, tijdens een bezoek aan Tokio verklaard, dat, zolang er in Indonesië armoede heerst, de communisten hun propagandamachine zullen kunnen voeden en met hun activiteiten voortgaan. Vele buitenstaanders maakten zich, aldus Hatta, bezorgd over de communistische vorderingen in Indonesië, niet vanwege hun ideologie, maar wegens de armoede die er in sommige gebieden van Indonesië heerst.

Hatta vervolgde:

De communistische winsten, die de aandacht van de wereld op Indonesië vestigden, waren in Oost-Java, dat van alle delen van Indonesië het meest door de armoede bezocht is. Maar buiten Oost-Java hebben de communisten geen kans een meerderheid te behalen. Het is voor de communisten niet mogelijk aan de macht te komen. Zij kunnen in aantal groeien, maar kunnen geen absolute meerderheid behalen.

Op twee plaatsen in Oost-Java weigerden de communisten topfuncties te aanvaarden, nadat zij bij de verkiezingen de overwinning hadden behaald, wetende, dat, wanneer zij eenmaal aan de macht waren, zij hetgeen zij de bevolking beloofden, niet zouden kunnen verwezenlijken. Volgens Hatta is het grootste probleem, waarvoor zijn land vandaag den dag wordt gesteld, de nationale opbouw, welke kapitaal, arbeidskracht, technische kennis en grondstoffen van node heeft.

Internationaal Nieuws

Georganiseerde handel en Euromarkt —

De Raad van Europese handelsorganisaties (Conseil des fédérations commerciales d'Europe) heeft in zijn algemene vergadering te Wenen, waar 27 afgevaardigden van nationale en internationale organisaties aan hebben deelgenomen, een resolutie aangenomen, die in de volgende drie conclusies het standpunt van de Europese handel vastlegt ten opzichte van de toekomstige economische integratie:

1. De Europese economische integratie, zoals voorzien in het verdrag van Rome, dient slechts te worden gezien als een eerste etappe op de weg naar een vrije wereldhandel. Zij dient daarom van de aanvang af rekening te houden met de belangen van derde landen. Het is noodzakelijk, dat de interpretatie en de toepassing van het verdrag plaatsvinden op een soepele wijze, gericht op een vrije economie.
2. Hoewel de raad het tot stand komen van de Europese economische gemeenschap toejuicht, is hij nochtans van mening, dat een gemeenschappelijke markt, die tot zes landen is beperkt, geen definitieve oplossing kan brengen. Het doel dient een uitgebreidere markt te zijn, waar ook andere Europese landen aan deelnemen. De raad is van oordeel, dat een vrijhandelszone onder voor alle betrokken partijen aannemelijke voorwaarden een nuttig middel kan zijn om nader te komen tot het definitieve doel.
3. De actieve medewerking van de handel is noodzakelijk voor het verwezenlijken van de Europese integratie. Daarom acht de raad het noodzakelijk, dat hij wordt erkend als representatieve organisatie van de handel door alle internationale organen die zullen worden ingesteld om deze integratie door te voeren.

Een Noordse gemeenschappelijke markt? —

Vertegenwoordigers van de Scandinavische landen hebben een rapport opgesteld betreffende de mogelijkheid van een gemeenschappelijke Noordse markt, met inbegrip van de oprichting van een douane-unie, welke 80% omvat van het handelsverkeer tussen Denemarken, Finland, Noorwegen en Zweden.

Volgens de plannen, waarover reeds langdurig voorbesprekingen hebben plaatsgehad, zal afschaffing van tarieven en beperkingen binnen Scandinavië dienen samen te gaan met het vaststellen van een gemeenschappelijk Scandinavisch ta-

rief voor uit andere landen ingevoerde goederen. Hoewel de voorgestelde tarieven laag zijn, zijn zij toch hoger dan de tarieven, die op het ogenblik gelden in Denemarken, dat de laagste tarieven in Scandinavië heeft.
Onder de douane-unie zouden bijna alle industriële grondstoffen en halffabrikaten vallen en een groot aantal afgewerkte produkten. Landbouwprodukten zouden er echter buiten blijven. Andere uitzonderingen zijn textiel, schoenen, glas, porselein en visserijprodukten.
De toekomstige economische ontwikkeling van Scandinavië kan volgens het rapport niet langer in dezelfde mate als thans gebaseerd blijven op de produktie van grondstoffen en halffabrikaten. De positie der landbouwprodukten op de Noordse gemeenschappelijke markt kan slechts volledig worden geregeld, aldus het rapport, wanneer het daarmede samenhangende vraagstuk voor deze produkten binnen het Westeuropese vrijhandelsgebied verder zal zijn opgehelderd.
Verder wordt nog de oprichting voorgesteld van een Scandinavische investeringsbank.

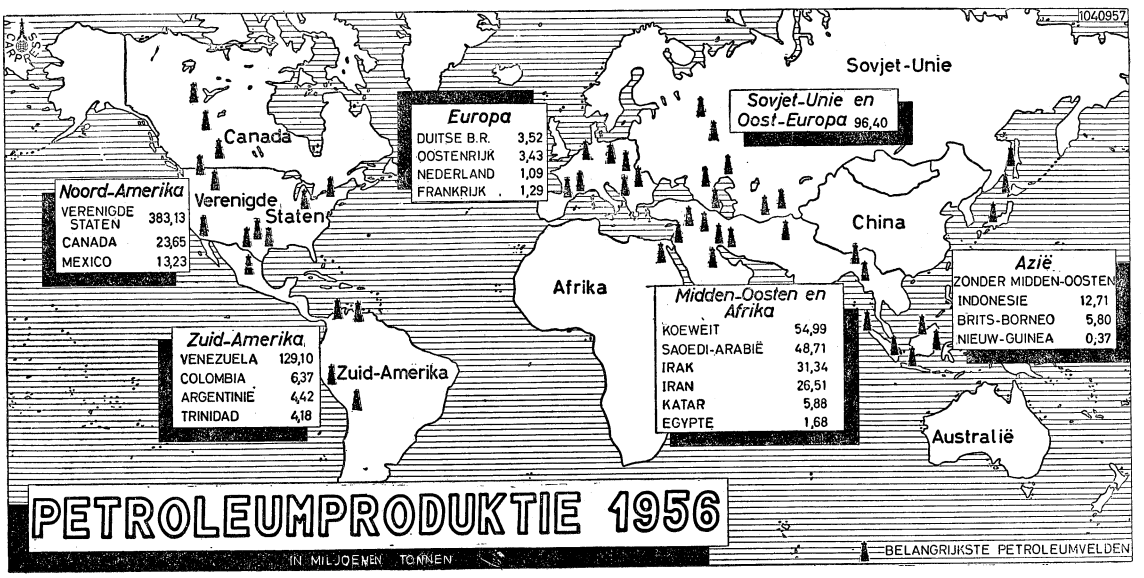
Arabische olieconferentie —
Het secretariaat-generaal van de Arabische Liga heeft, aldus *AFP* (28-10), bekend gemaakt, dat in februari 1958 te Cairo de eerste algemene Arabische olieconferentie zal worden gehouden. Het doel van de conferentie is het bepalen van een uniforme oliepolitiek voor alle Arabische landen en het samenbrengen van hun bodemschatten „tot voordeel van de gehele Arabische wereld".
Alle landen van de Arabische Liga en alle Arabische vorstendommen aan de Golf van Perzië die olie produceren, zullen worden uitgenodigd aan de conferentie deel te nemen. De sjeiks van Koeweit, Quatar en Bahrein hebben onlangs een bezoek gebracht aan Cairo, om de officiële deelneming van hun gebieden aan de conferentie voor te bereiden. Dat is dan voor het eerst, dat deze landen worden toegelaten tot de kring van de Arabische Liga.
Op 2 november komt het comité van Arabische oliedeskundigen in Bagdad bijeen om het programma der conferentie tot in details vast te stellen.

De betekenis van het Midden-Oosten voor de olievoorziening van de wereld blijkt duidelijk uit het hier afgedrukte overzicht.

☆

De wereldolieproduktie beliep in 1956 bijna 869 miljoen ton, tegen bijna 800 miljoen ton in 1955. De Verenigde Staten zijn met meer dan 383 verreweg de grootste producenten. Toch is het Midden-Oosten voor wat de reserves betreft veel belangrijker dan Amerika.
Hoewel de Europese olieproduktie nog niet zeer groot is, valt er toch een verhoudingsgewijs snelle toeneming van de produktie waar te nemen. Afgezien van de kleine Egyptische produktie, brengt Afrika geen petroleum voort. Of moeten wij zeggen „nog niet", want de Fransen verwachten veel van de Sahara als petroleumproducent (zie 13478).
De Sowjet-Unie is niet zo belangrijk als producent van aardolie als de Verenigde Staten, maar toch kan Rusland zijn eigen behoeften min of meer dekken.

Gemeenschappelijke vergadering Raad van Europa en EGKS-parlement —

Op 19 okt. hebben de Raadgevende Vergadering van de Raad van Europa en de Assemblée van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal hun jaarlijkse gemeenschappelijke zitting gehouden.

De voorzitter van de Hoge Autoriteit der EGKS, *René Mayer,* bracht hier een verslag uit, waarin hij o.m. zei, dat de H.A. alles zou doen, om de schepping van een *vrijhandelszone,* met deelneming van Engeland, te bevorderen en de bedrijven te moderniseren, opdat zij tot gezonde concurrentie in staat zijn. Hij meende dat kolen en staal zeker onder de produkten moesten vallen, waarin de handel vrij zou zijn. Wat het harmoniseren betreft van de economische voorwaarden wekte Mayer op tot voorzichtigheid, om de Engelsen niet te zeer af te schrikken. Ook in een vrijhandelszone echter zou de Hoge Autoriteit haar rechten moeten behouden om bij verstoringen in te grijpen in de kolen- en staalnijverheid der zes betrokken landen.

Een Oostenrijkse gedelegeerde uit de Assemblée van de Raad van Europa toonde zich ongerust over *Duitse kartelvorming* en stijging van de Duitse *kolenprijzen.* De heer *Spierenburg* zeide namens de H.A. dat men verschil moest maken tussen de drie Duitse verkoopkantoren voor kolen en de kartels. Wat concentraties aangaat, deze zijn toegestaan, indien zij voor 1953 bestonden, doch de H.A. controleert haar activiteiten. René Mayer zeide omtrent de gestegen kolenprijzen in West-Duitsland dat nieuwe investeringen noodzakelijk waren en dat te lage prijzen deze onmogelijk zouden maken.

De voorzitter van de Assemblée der EGKS pleitte voor samenvoeging van de drie assemblées der zes landen, die de EGKS, Euratom en de eenheidsmarkt hebben aanvaard. Zij zouden in één stad geconcentreerd moeten zijn.

OEES-beraad over vrijhandelszone

De raad van ministers van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking (OEES) heeft op 18 oktober te Parijs, na eerst in *informeel* overleg bijeen te zijn geweest, overeenstemming bereikt over de wijze waarop de vorming van een met de Euromarkt (van 6 landen) samenhangende vrijhandelszone kan worden bevorderd. Blijkens een goedgekeurde resolutie is besloten tot de vorming van een intergouvernementeel comité op ministerieel niveau, om, overeenkomstig het besluit der 17 OEES-landen, tot overeenstemming te geraken over de middelen tot versterking der economische solidariteit tussen de OEES-landen, daarbij ten volle rekening houdende met de doelstelling van de Euromarkt om aldus de OEES-landen op multilaterale basis te associëren met de Euromarkt door een vrijhandelszone en tegelijk methoden uit te werken tot verdere samenwerking op agrarisch gebied ter verzekering van een uitbreiding van de handel in landbouwprodukten.

Er zal een permanente voorzitter van dit ministeriële comité worden aangewezen (de Britse minister *Maudling*). In dit comité, dat op 19 okt. zijn eerste vergadering heeft gehouden om over zijn werkwijze te beraadslagen, is elk der OEES-landen vertegenwoordigd, evenals de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (EGKS), en, als het verdrag van Rome in werking treedt, in 1958 ook een vertegenwoordiger van de Euromarkt. Ten slotte zullen de VS en Canada als geassocieerd lid aan het werk van het comité deelnemen. De president van de interministeriële commissie voor de Euromarkt en Euratom zal ook worden uitgenodigd deel te nemen aan de werkzaamheden van het comité.

Landbouw en vrijhandelszone

Tijdens een persconferentie heeft de voorzitter van de ministerconferentie, de Britse minister *Peter Thorneycroft,* er op gewezen, dat de vraag, of de landbouw in de vrijhandelszone zou worden opgenomen, zijns inziens een misleidende vraag is. Geen enkel land, op een of twee uitzonderingen na, zo merkte hij op, zou een systeem voorstellen, waarbij zijn landbouw zodanig aan concurrentie zou worden blootgesteld, dat hierdoor gevaar zou ontstaan voor de industriële produktie in de vrijhandelszone. „Wij beschermen allen onze landbouw op de een of andere manier en zijn voornemens dit ook in de toekomst te doen", zo merkte hij op.

Hoewel van Franse zijde door de regeringscrisis slechts weinig aan de discussies in de ministerraad werd deelgenomen, heeft, aldus *Het Parool* (18-10), de Franse pers niet nagelaten op ondubbelzinnige wijze het standpunt van Frankrijk met betrekking tot de vrijhandelszone weer te geven. Geen enkele politieke, economische of sociale groep in Frankrijk, zo schreef *Le Monde,* verdedigt het Engelse plan. „De Franse landbouw vreest", aldus dit blad, „dat zijn produktie buiten de zone zal worden gehouden. De vakbonden zijn weinig enthousiast tegenover de zuiver commerciële opzet van het Engelse plan, terwijl de industriëlen ook duidelijk te kennen hebben gegeven hier vijandig tegenover te staan."

Ten slotte wees Le Monde er op, dat de regeringen der „zes" vastbesloten zijn, niets in het verdrag der vrijhandelszone op te nemen, dat de Europese gemeenschappelijke markt schade zou kunnen berokkenen. „Zelfs indien Engeland concessies wil doen", aldus het blad, „zal de vrijhandelszone niet hetzelfde karakter dragen als de Europese gemeenschappelijke markt."

Het vrouwenkiesrecht in de wereld —

De strijd om het vrouwenkiesrecht is thans in het overgrote deel van de wereld voorbij. Volgens een recente opgave van de secretaris-generaal der Verenigde Naties bezitten de vrouwen in 69 landen thans het actief en passief kiesrecht. In 1945 was dit nog slechts in 34 landen het geval, doch na de Tweede Wereldoorlog hebben 35 andere landen zich hierbij aangesloten. Er zijn nog slechts elf landen, waar de vrouwen geen enkel kiesrecht bezitten. Dit zijn: Afghanistan, Irak, Iran, Jemen, Jordanië, Libye, Liechtenstein, Paraguay, San Marino, Saoedi-Arabië en Zwitserland.

In twee van deze landen, namelijk Jemen en Saoedi-Arabië, zijn de vrouwen echter niet bij de mannen achtergesteld, want ook de mannen hebben in deze landen geen kiesrecht. Voorts zijn er vijf landen, waar het vrouwenkiesrecht aan bepaalde beperkingen is gebonden. Dit is het geval in Egypte, Guatemala, Monaco, Portugal en Syrië.

Australië was in 1902 het eerste land, dat aan de vrouw het actief en passief kiesrecht schonk. Finland volgde in 1906, Noorwegen in 1913, Denemarken en IJsland in 1915 en Nederland in 1917. In die tijd was het vrouwenkiesrecht in alle andere landen ter wereld nog onbekend, doch langzaamaan verbeterde deze toestand. Thans wordt het vrouwenkiesrecht in nagenoeg alle landen ter wereld als normaal beschouwd.

Diversen —

Kandidaten VN — De Algemene Vergadering van de Verenigde Naties heeft op 25 okt. andermaal als haar oordeel uitgesproken, dat Zuid-Korea en Zuid-Vietnam in aanmerking komen voor lidmaatschap van de Verenigde Naties. De uitslag van de stemming over Zuid-Korea was 51 voor, negen tegen en 21 onthoudingen. De uitslag van die over Zuid-Vietnam 49 voor, negen tegen en 23 onthoudingen.

Economische Commissie voor Afrika — De economische commissie van de algemene vergadering der VN heeft zich op 25 okt. op initiatief van India met 72 stemmen vóór en geen tegen uitgesproken voor de oprichting van een Economische Commissie van de VN voor Afrika.

Zuid-Afrika — De Algemene Vergadering van de Verenigde Naties heeft op 25 okt. besloten een commissie van goede diensten in het leven te roepen, die zal moeten trachten de onderhandelingen met Zuid-Afrika over een (door Zuid-Afrika afgewezen) internationale status van de voormalige Duitse kolonie Zuid-West-Afrika te doen hervatten. Engeland, de Verenigde Staten en een nog aan te wijzen land zullen zitting hebben in deze commissie.

Conferentie Colombo-plan — Te Saigon (Zuid-Vietnam) is op 24 okt. een vierdaagse conferentie van 21 landen die deelnemen aan het Colombo-plan (hulp aan onder-ontwikkelde landen in Zuid-Oost-Azië) geëindigd. In een slotcommuniqué wordt gezegd dat de vraagstukken, waar de landen in Zuid-Oost-Azië mee te kampen hebben, voortspruiten uit „dynamische groei en uitbreiding" en dat zij niet het gevolg zijn van te wensen overlatende economische omstandigheden. Vanaf 1950 — het jaar, waarin werd begonnen met de steunverlening — is op grond van dit plan tot medio 1957 tot een bedrag van ongeveer 13.500.000.000 gulden hulp aan landen in Zuid-Oost-Azië verstrekt, aldus Reuter (24-10).

Nieuwe Afrikaans-Aziatische conferentie — Van 26 december—1 januari zal in Cairo opnieuw een conferentie voor Afrikaans-Aziatische solidariteit worden gehouden waarop o.a. gesproken zal worden over het Algerijnse vraagstuk, rassenscheiding en de economische betrekkingen tussen Afrikaanse en Aziatische landen. Het besluit is, aldus Reuter (25-10) te Cairo genomen door een commissie van voorbereiding, waarin 23 landen van Afrika en Azië waren vertegenwoordigd. Voor de eerste maal werd een dergelijke conferentie gehouden in Bandung (in april 1955, zie 11863 en 11882/2).

Kritiek op Amerikaanse landbouwpolitiek — In de bijeenkomst van de contracterende partijen van de Algemene Overeenkomst inzake Tarieven en Handel (GATT) is scherpe kritiek geoefend op de Amerikaanse regering, omdat deze voortgaat met het volgen van een politiek van invoerbeperking voor agrarische produkten. Een Deense afgevaardigde verklaarde, dat de Amerikaanse politiek van protectie, die gepaard gaat met subsidiëring, een ernstige en constante bedreiging vormt voor de normale exportbelangen van zijn land. De Nederlandse afgevaardigde deelde mede, dat er werkelijke schade is aangericht.

Nederland

Antirevolutionaire doelstellingen — Tijdens het op 26 oktober te Utrecht gehouden antirevolutionaire partijconvent heeft dr. W. P. Berghuis, voorzitter van de antirevolutionaire partij vijf hoofdpunten geformuleerd van een antirevolutionair beleid voor deze tijd, en drie punten van organisatorische aard.

Beleidspunten

De vijf hoofdpunten luiden als volgt:

1) Het zuiver houden van de eigen plaats van de overheid en verzet tegen de uitwissing van de grenzen tussen staat en maatschappij in de organisatorische omgeving der samenleving.

2) Onder vooropstelling van de positieve betekenis der overheidstaak als een zegen voor het volksleven; het intomen van de bemoeiingen der overheid in overeenstemming met de principiële beperktheid van haar taak.

3) Bevordering van de politieke integratie van Europa zoveel als nodig is voor de vervulling der overheidsroeping om ook in de huidige wereldverhoudingen de rechten en vrijheden der burgers te verdedigen.

4) Het bevorderen van nieuwe maatschappijvormen, voor zover zulks in verband met de moderne omstandigheden nodig is om de positie van de daarbij betrokkenen naar ieders verantwoordelijkheid tot haar recht te doen komen.

5) Krachtige nationale aanpak van de ontwikkeling van Nieuw-Guinea als zedelijke taak van het Nederlandse volk en gericht op het ten slotte zelfstandig worden van het volk der Papoea's.

Organisatie

Als punten, die buiten de hoofdlijnen van de politiek vallen, maar in organisatorisch opzicht van belang zijn noemde dr. Berghuis:

1) Een zoveel mogelijk op elkander afstemmen van de protestants-christelijke activiteiten op verschillend terrein;

2) Een zo nauw mogelijke samenwerking tussen de christelijke politieke partijen met onzerzijds als definitieve doelstelling: één protestants-christelijke volkspartij en:

3) Bevordering van internationale samenwerking tussen allen, die christelijke politiek als hun roeping zien.

Hogere uitkering aan gemeenten voor 1958 —

In een circulaire aan de gemeentebesturen heeft de minister van binnenlandse zaken, mede namens zijn ambtgenoot van financiën medegedeeld, dat het percentage der algemene uitkering uit het Gemeentefonds voor 1958 is vastgesteld op 148 (voor 1957: 145) en het percentage van de belastinguitkering op 143 (1957: 140)

Deze verhoging zal voor de gemeenten bij vaststelling van de begrotingen voor 1958 enig soulaas brengen.

Europese verdragen door Tweede Kamer goedgekeurd —

De Tweede Kamer heeft op 4 oktober, na uitvoerige debatten, waarin nogal wat bezwaren naar voren werden gebracht, de zg. Europese verdragen i.z. Euromarkt en Euratom *) met zeer grote meerderheid goedgekeurd.

Bezorgdheid

De bezwaren vloeiden voornamelijk voort uit de vrees, dat bij de verwezenlijking van de Europese Economische Gemeenschap (gemeenschappelijke markt) onvoldoende rekening zou worden gehouden met de demografische positie van Nederland (dichte en sterk groeiende bevolking, die dwingt tot snelle industrialisatie). Deze vrees werd gevoed door de vaagheid van verscheidene verdragsartikelen.

De *NRC* (4-10) vatte de verdediging door de regering (6 ministers namen deel aan deze verdediging) als volgt samen:

„Minister *Luns* formuleerde zijn indruk ongeveer aldus: men heeft alleen op eventuele nadelen voor Nederland gewezen en de voordelen voor de andere landen buiten twijfel gesteld. Tegenover de kritiek stelde minister *Zijlstra* de economische perspectieven, door de Gemeenschappelijke Markt geboden. Met dit verdrag zullen we in elk geval meer perspectief hebben dan zonder het verdrag, aldus de strekking van hetgeen de ministers *Mansholt* en *Algera* met betrekking tot hun respectieve arbeidsveld, landbouw en vervoer, zeiden. Ook de minister van sociale zaken, de heer *Suurhoff* zag enige goede kansen in de werking van het verdrag. *Dr. Drees,* de minister-president, bij

*) Zie voor uitvoerige gegevens pag. 13111, 13127 en 13143.

deze gelegenheid tevens sprekende als minister van financiën ad interim, wees op de goede kansen.
Evenmin als zijn ambtgenoten verzweeg hij evenwel de aanwezigheid van nadelen en kwade kansen."

Amendementen

Het Euromarkt-verdrag werd tenslotte goedgekeurd met 114 tegen 12 stemmen. Met 82 tegen 45 stemmen is in de goedkeuringswet de bepaling opgenomen, dat overeenkomsten tot uitvoering van het verdrag ter goedkeuring aan de Staten-Generaal moeten worden voorgelegd (*amendement-Blaisse*).
Zonder stemming is een amendement op de goedkeuringswet van de commissie van voorbereiding aangenomen, dat een jaarlijks verslag van de regering verlangt over de werking van de Gemeenschappelijke Markt, in het bijzonder wat betreft de noodzaak van voortgaande uitbreiding van de werkgelegenheid, voortvloeiende uit de bevolkingstoeneming.
Verworpen is een amendement-Oud — met 48 tegen 77 stemmen — dat in de ratificatieoorkonde de verklaring wilde doen invoegen, dat men ervan uitging, dat bij de uitvoering en toepassing van het verdrag rekening zou worden gehouden met Nederlands bijzondere demografische gesteldheid, die een voortgaande expansie der werkgelegenheid eist.

Moties

De Kamer heeft zonder stemming twee moties aanvaard. De ene motie (van de commissie van voorbereiding) dringt aan op uitbreiding van het aantal Nederlandse afgevaardigden in de parlementaire vergadering van de drie Europese gemeenschappen resp. bevordering van een stelsel van plaatsvervangers.
De tweede motie (*motie-Lamberts*) vraagt om opleidingsmogelijkheden (in samenwerking met België) voor specialisten voor gezondheidsbescherming tegen gevolgen van radio-actieve straling.
Het verdrag tot oprichting van *Euratom* is zonder stemming aangenomen met aantekening dat de communisten geacht wilden worden te hebben tegengestemd.

De onderwijsvernieuwing - Groter vrijheid voor inrichting onderwijs —

Bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal is ingediend een ontwerp van wet tot het verlenen van grotere vrijheid bij de inrichting van het onderwijs door het wegnemen van een aantal wettelijke beletselen, die de ontplooiing van bestaande en de ontwikkeling van bepaalde nieuwe vormen van onderwijs in de weg staan.

Dit wetsontwerp is het eerste en inleidende van een te verwachten reeks wettelijke bepalingen, die zich zullen toespitsen op de moeilijkste sector van de vernieuwingsbeweging: nl. het voortgezette onderwijs.
Dit wetsontwerp nu bedoelt een grotere vrijheid bij de inrichting van het onderwijs te verlenen en daardoor experimenten en nieuwe vormen mogelijk te maken. Het ontwerp geeft dus richtlijnen aan, waarbinnen ruimte wordt geschapen voor nieuwere typen onderwijs en voor experimenten; het anticipeert dus op toekomstige wettelijke regelingen, voortgekomen uit nader uitgewerkte verordeningen en experimentele resultaten. Al zijn de beginselen, zoals deze in hun mogelijkheden en grenzen zijn vastgelegd in het raam van de 2de onderwijsnota, ook reeds uit dit wetsontwerp duidelijk te herkennen, het is thans nog niet mogelijk precies de richting aan te geven, die deze ontwikkeling zal nemen. Blijkens het laatste artikel van het ontwerp zal de wet een geldigheidsduur hebben van vijf jaren, een tijdsduur, waarin of de vernieuwde typen hun beslag hebben gekregen of waarin van deze mogelijkheden in dat tijdvak door bestaande instellingen geen gebruik is gemaakt. De wet zal dus een *overgangsperiode* bestrijken.

Aan de memorie van toelichting op het wetsontwerp is het volgende ontleend.

Hoewel de minister van o., k. en w. verwacht binnen afzienbare tijd een ontwerp van wet voor het voortgezette onderwijs te hebben voltooid, zal — ook indien de Staten-Generaal zich met dat ontwerp kunnen verenigen — nog geruime tijd verlopen voordat de wet in werking zal kunnen treden. Intussen gaat echter de ontwikkeling van de maatschappij verder, zonder dat voldoende rekening kan worden gehouden met de eisen, die als gevolg van deze snelle ontwikkeling aan het onderwijs worden gesteld. De minister is derhalve van mening, dat zo spoedig mogelijk ruimte moet worden geschapen voor de verdere ontwikkeling van het onderwijs.
Naar de mening van de minister zal ook het doen van verantwoorde onderzoekingen — zowel theoretische als praktische — in deze interim-periode moeten worden gestimuleerd.
Het onderhavige wetsontwerp beoogt daarom in het bijzonder de belemmeringen tot het doen van onderzoekingen weg te nemen in de verwachting, dat deze reeds op korte termijn een bijdrage tot de verbetering van het onderwijs kunnen leveren.
Het beoogt slechts een eerste stap te zijn om de plannen neergelegd in de beide onderwijsnota's tot realiteit te brengen; mede daarom draagt de voorgestelde regeling een *tijdelijk* karakter.
Het wetsontwerp bevat geen dwingende regelingen, het wil niet meer dan afwijkingen van bestaande regelingen toelaten, indien de scholen dat vragen en indien blijkt, dat die afwijkingen in wetenschappelijk, pedagogisch en didactisch opzicht verantwoord zijn. Bij de opzet van dit wetsontwerp heeft de minister de volgende mogelijkheden tot verandering voor de verschillende schooltypen voor ogen gehad, die naar zijn mening tot verbetering van de onderwijssituatie zouden kunnen leiden.

Het lager onderwijs

1. Wat het lagere onderwijs betreft wordt de mogelijkheid geopend tot toelating tot een v.g.l.o.-school voor leerlingen, die niet alle zes klassen van het g.l.o. hebben doorlopen en voor wie de overgang naar zulk een school, liefst voor het einde van de leerplicht, een verbetering zou betekenen.
2. In enkele gemeenten bestaat een streven om het u.l.o. en het v.g.l.o. in één schoolgebouw en onder één leiding samen te brengen. Het wetsontwerp zal dit mogelijk kunnen maken (zie punt 8 b).

Het v.h.m.o.

3. Het grootste nadeel van het toelatingsexamen tot het v.h.m.o. schuilt naar de mening van de minister in de omstandigheid, dat het de gewone lagere school belemmert in haar ontplooiing en in haar streven naar een natuurlijke differentiatie, voornamelijk in de klassen 5 en 6. Het g.l.o. van tegenwoordig is in vele gevallen een voorbereiding voor het v.h.m.o., waarvan de tendens ook doorwerkt tot de leerlingen, die niet naar het v.h.m.o. gaan.
In het wetsontwerp wordt daarom de mogelijkheid geopend afwijking

toe te staan van de voorschriften betreffende de toelating van leerlingen.
Daarmede wordt niet beoogd de toelatingseisen te verzwakken, doch een wettelijke basis te geven aan andere methoden van selectie dan het thans voorgeschreven toelatingsexamen.
4. Er zal voorts naar de mening van de minister ook na de toelating, vooral in het eerste jaar bij het v.h.m.o., veel aandacht moeten worden besteed aan de aanpassing van de leerlingen in de zo geheel ander situatie, waarin zij na de vertrouwde sfeer van de lagere school komen, alsmede aan een voortgezette selectie met het oog op de verdere schoolkeuze.
Teneinde de aanpassing te kunnen verbeteren opent het wetsontwerp de mogelijkheid om, behalve van de voorgeschreven urentabellen, ook van de voorschriften inzake het leerplan af te wijken en wel in ruimere mate dan thans het geval is.

De verlichting van het eindexamen

5. Het wetsontwerp biedt voorts de mogelijkheid voor het eindexamen één examenvak te laten vallen, ter keuze van de leerling. Dit betekent niet, dat het vak in het leerplan zal vervallen. Het heeft alleen tot gevolg, dat in het laatste leerjaar de leerling het vak niet meer behoeft te volgen. In de school zullen dan bijzondere eisen voor dit vak worden gesteld bij de overgang naar de hoogste klas. Alleen wanneer aan die eisen is voldaan zal het de leerling vrijstaan in het laatste leerjaar de lessen in dat vak niet meer te volgen.
De minister heeft aanvankelijk het voornemen onder bovenvermelde voorwaarde voor de bestaande richtingen de volgende mogelijkheden ter beperking van het eindexamen (aan het einde van het laatste leerjaar) te openen:
gymnasium-alfa: de wiskunde;
gymnasium-bèta: Grieks, of een moderne taal;
h.b.s.-B: een moderne taal.

Wijzigingen leerplan v.h.m.o.

6. Het wetsontwerp wil de verbondenheid van de verschillende richtingen accentueren en het combineren van groepen van leerlingen voor sommige lessen bevorderen. Daartoe is nodig, dat de leerstof voor bepaalde vakken, met name in de hoogste klassen, ongeveer gelijk is.
Het laten vervallen van de mechanica als afzonderlijk vak en het brengen van deze leerstof onder het vak natuurkunde, zal kunnen bijdragen tot de coördinatie van de programma's van gymnasium-bèta en h.b.s.-B voor de natuurwetenschappen. Voorts zou de beschrijvende meetkunde als afzonderlijk vak naast de stereometrie in het leerplan van de h.b.s.-B vervangen kunnen worden door analytische meetkunde.
7. Het wetsontwerp opent de mogelijkheid het onderwijs volgens een vrijer leerprogramma in te richten door afwijking toe te staan van de voorschriften inzake de verplicht aan de school te onderwijzen vakken.

Geen „comprehensive schools"

8a. Ook in ons land zijn stemmen opgegaan, die pleiten voor de oprichting van zg. „comprehensive schools" naar Angelsaksisch voorbeeld.
De minister is van mening, dat ons onderwijssysteem zich minder dan bijv. het Engelse daartoe leent. Het aantal schooltypen in ons voortgezet onderwijs is groter dan daar. De oorspronkelijke gedachte van de comprehensive school, alle leerlingen, ongeacht hun capaciteiten, toe te laten en ze daarna het hun passende onderwijs te geven, is zeer moeilijk te verwezenlijken. Dit is alleen mogelijk in zeer grote scholen en blijkt in de praktijk ook weer allerlei bezwaren te hebben, zeker in ons onderwijsbestel.

Combinatie van scholen en schooltypen

8b. Toch meent de minister dat in sommige gevallen een combinatie van scholen, tot verschillende typen behorende, van beperkte omvang en onder één leiding, voordelen zal kunnen bieden. Een dergelijke schoolgemeenschap zal zowel onderwijskundig als economisch in sommige gevallen een goede oplossing geven. De bestaande onderwijswetgeving legt echter onoverkomelijke moeilijkheden tot de vorming van deze schoolgemeenschap in de weg. Immers in elke wet zijn subsidiëring, bevoegdheden, programma's, materiële en personele voorzieningen enz. anders geregeld. In het wetsontwerp is daarvoor nu een oplossing gegeven door in die gevallen een speciale regeling te treffen, die weliswaar rekening houdt met de regelingen voor elk van de in de schoolgemeenschap opgenomen schooltypen, doch die voor de schoolgemeenschap in haar geheel zal gelden.

Het h.a.v.o.

9. Tenslotte geeft het ontwerp van wet een voorlopige grondslag voor de oprichting van scholen voor hoger algemeen voortgezet onderwijs (h.a.v.o.) als bedoeld in de Tweede onderwijsnota.
In het schema van het voortgezet onderwijs is het h.a.v.o. een vorm van onderwijs tussen v.w.o. (voorbereidend wetenschappelijk onderwijs) en m.a.v.o. (middelbaar algemeen voortgezet onderwijs). Het ligt in de lijn der verwachting, dat aan het h.a.v.o. leerlingen zullen deelnemen die in de tegenwoordige situatie naar het v.h.m.o. of naar het u.l.o. gaan. Voor deze twee sectoren van het onderwijs is het daarom van belang te weten, hoe het h.a.v.o. zal worden opgezet en uitgevoerd; er is dus reden om het in samenwerking tussen die typen te ontwikkelen.
In de gedachte van de minister zou het h.a.v.o. dan ook het best kunnen worden opgebouwd, indien het in een schoolgemeenschap met v.w.o. (v.h.m.o.) en m.a.v.o (u.l.o.) zou worden gebracht. Door een dergelijke opzet zouden niet alleen de belangen van beide bestaande schooltypen bij deze nieuwe onderwijsvorm tot uitdrukking worden gebracht, doch zou ook en vooral voor de leerlingen een belangrijk voordeel worden verkregen.
Hoewel het h.a.v.o. zeker selectief zal moeten zijn en een meer dan gemiddelde begaafdheid van de leerlingen zal vragen, heeft deze vorm van onderwijs, vrij van de eisen die het v.h.m.o moet stellen, het voordeel dat zij met name de eenzijdig begaafde grotere kansen op slagen kan bieden door een grotere variatie van kern- en keuzevakken, voor zover deze binnen de school valt te verwezenlijken. Het aantal leerlingen en de eis van een minimumklassebezetting zullen hierbij echter beperkingen opleggen.

Kosten

Wat de kosten betreft, die uit de aanneming van dit wetsvoorstel kunnen voortvloeien, merkt de minister op, dat de voorzieningen

hierboven bedoeld in de punten 1 tot en met 7 vrijwel geen extra uitgaven zullen vragen.
De kosten van de in punt 8 bedoelde schoolgemeenschappen zullen niet hoger zijn dan de som van de kosten, die volgens de thans geldende regelingen aan elk van de bestaande scholen zou worden uitgekeerd; mede omdat aan het h.a.v.o.-onderwijs slechts leerlingen zullen deelnemen, die anders v.h.m.o. of u.l.o. zouden volgen. Bovendien zal deze vorm van onderwijs nog experimenteel moeten worden ontwikkeld en is er dus alle reden om slechts op bescheiden schaal enkele afdelingen tot stand te brengen.

Ambtenaren protesteren en eisen

Bijna 10.000 ambtenaren zijn, aldus *De Volkskrant* (28-10), op 26 okt. van overal uit het land naar Den Haag getrokken om daar fel te protesteren tegen hun te laag geachte beloning. De demonstratieve bijeenkomst was georganiseerd door het bestuur van het Ambtenarencentrum.
In een resolutie, die door de duizenden met donderend applaus werd aangenomen, wordt gezegd, dat men „met verontwaardiging" kennis genomen heeft van het door de regering gevoerde salarisbeleid. Er wordt „een ernstig en dringend beroep gedaan op de volksvertegenwoordiging".
De resolutie stelt de volgende eisen: de loonvloer in het beloningsstelsel moet zo worden verhoogd, dat ook de laagst bezoldigde overheidsdienaren „weliswaar sober, doch althans op sociaal verantwoorde wijze kunnen leven; het lagere en middelbare overheidspersoneel moet een salarisverhoging krijgen, die in grootte gelijk is aan de verhoging, die de hogere ambtenaren (in februari 1957) hebben gekregen; in afwachting van deze verbeteringen moet aan alle lagere en middelbare ambtenaren „een overbruggingstoelage" van 10 percent op hun salaris worden gegeven.
In de resolutie wordt verder gezegd, dat sinds de tweede wereldoorlog de financiële positie van de ambtenaren zo ongunstig is geworden, „dat zij zelfs niet meer de vooroorlogse koopkracht bezitten".
De Kamerleden Freule Wttewael van Stoetwegen (CH), mej. Ten Broeke Hoekstra (lib.), Van Sleen (social.), Ritmeester (lib.), Reyers (CH) en Reuter (CPN), woonden de demonstratie bij.

Aan De Telegraaf (26-10) ontlenen wij onderstaande gegevens die de ambtenarenorganisaties aan de regering en de kamerleden hebben verstrekt over de lonen, die op het ogenblik aan de lagere en middelbare ambtenaren worden uitbetaald.
Lagere ambtenaren op weekloon, 1e klasse standplaats:

Loongroep 1 (ongeschoolden)
a. maximum bruto op 23-jarige leeftijd ..... ƒ 63,84
b. gehuwd zonder kinderen netto ..... ƒ 53,47

Loongroep 2 (routine-arbeiders)
a. maximum bruto op 23-jarige leeftijd ..... ƒ 67,20
b. gehuwd zonder kinderen netto ..... ƒ 56,07

Loongroep 3 (halfvaklieden)
a. maximum bruto op 24-jarige leeftijd ..... ƒ 71,52
b. gehuwd zonder kinderen netto ..... ƒ 59,48

Longroep 4 (vaklieden)
a. maximum bruto op 25-jarige leeftijd ..... ƒ 78,72
b. gehuwd zonder kinderen netto ..... ƒ 65,10

Loongroep 5 (vaklieden met bijzondere bekwaamheden)
a. maximum bruto op 26-jarige leeftijd ..... ƒ 84,—
b. gehuwd zonder kinderen netto ..... ƒ 69,18

Loongroep 6 (voorlieden)
a. maximum bruto op 27-jarige leeftijd ..... ƒ 88,32
b. gehuwd zonder kinderen netto ..... ƒ 72,42

Deze bedragen zijn exclusief huurcompensatie. Wel zijn afgetrokken pensioenpremiën, loonbelasting en premie AOW.

Middelbare ambtenaren op maandloon 1e klasse standplaats

	min.	max.
Schrijver	ƒ 199,25	ƒ 315,66
Schrijver a	ƒ 284,32	ƒ 378,34
Hoofdschrijver	ƒ 362,67	ƒ 438,79
Adj. commies	ƒ 252,98	ƒ 469,01
Adj. commies a	ƒ 378,34	ƒ 529,46

Dit zijn de bruto-bedragen per 1 januari 1957, dus exclusief de huurcompensatie. Het loon voor een referendaris is thans minimaal ƒ 793,28 en maximaal ƒ 1039,20 per maand.

Sowjet-Unie

Rokossowski aan Turkse grens —

De *Prawda* heeft op 25 oktober een reeds eerder in de Westerse pers vermeld bericht bevestigd, dat maarschalk *Rokossowski* opperbevelhebber is geworden in het aan Turkije grenzende Transkaukasische militaire gebied. Het bericht stond in drie regels onder aan de laatste pagina gedrukt.
De Westerse pers had verband gelegd tussen deze benoeming en de heersende spanning tussen Turkije en de Sowjet-Unie in verband met de Syrische kwestie.
Rokossowski is een Sowjet-generaal van Poolse afkomst, die in Wereldoorlog II een belangrijke rol heeft gespeeld. De laatste jaren is hij Pools minister van defensie geweest. Na de gebeurtenissen in Polen, die in oktober 1956 Gomoelka aan de macht brachten, werd hij van dit ambt ontheven en keerde hij weer terug naar de Sowjet-Unie.

Ver. Staten

Tegen corruptie in vakbeweging —

De grote vakcentrale *AFL-CIO* heeft, naar *United Press* (25-10) berichtte, de bond van vrachtrijders, de „teamsters", uitgesloten zulks in verband met de verkiezing van James Hoffa en andere van corruptie beschuldigde functionarissen. Ondanks de tegen hem ingebrachte beschuldigingen is Hoffa onlangs gekozen tot voorzitter van de bond der teamsters, als opvolger van de eveneens van corruptie beschuldigde Dave Beck.
Hoffa heeft tot dusver zijn nieuwe functie in de bond nog niet kunnen aanvaarden. Een federale rechter heeft hem dit nl. verboden, nadat een aantal leden van de bond formeel de klacht hadden ingediend, dat de verkiezing van Hoffa vervalst was.
De teamsters waren de grootste bij de AFL-CIO aangesloten bond.

Zweden

Regering afgetreden —

Premier Tage Erlander heeft op 26 okt. het ontslag van zijn kabinet aan koning Gustaaf aangeboden. Op 24 okt. hadden de vier ministers van de agrarische of centrumpartij hun ontslag ingediend wegens meningsverschillen met hun socialistische coalitiepartners. Dit is aanleiding geweest tot de regeringscrisis, de eerste in 24 jaar.

Eigen atoomwapens —

De minister van defensie, generaal *Swedlung*, heeft, aldus *ANP* (25-10) meegedeeld, dat het Zweedse leger met ingang van 1965 kan worden uitgerust met atoomwapens van Zweedse makelij. De atoomladingen zullen tien miljoen kronen (circa zeven miljoen gulden) per stuk kosten.
De ontwerp-begroting voor het belastingjaar 1958-1959 voorziet in uitgaven tot een bedrag van ruim 2 miljard gulden, 375 miljoen gulden meer dan het voorgaande jaar. Voor de vervaardiging van atoomwapens zijn investeringen van 225 miljoen gulden nodig, verdeeld over zeven jaar.

Geestelijk Leven

Kerk en actuele problemen —

Het Nederlandse Instituut voor de Publieke Opinie (NIPO) heeft, naar wij aan de *NRC* (25-10) ontlenen, honderden mannen en vrouwen, over geheel Nederland verspreid, de vraag gesteld:

Wat denkt u, kan de kerk alle of de meeste van de tegenwoordige problemen beantwoorden of is de kerk helemaal ouderwets en uit de tijd?

De Gallup-instituten in Engeland en de Verenigde Staten hebben dezelfde vraag gesteld in hun landen. Hier volgt het resultaat:

	Neder-land %	Ver. Staten %	Enge-land %
Kerk kan alle (de meeste) problemen oplossen	55	81	46
Kerk is ouderwets	16	7	27
Geen oordeel	29	12	27
	100	100	100

Verreweg het gunstigste oordeel over de kerk met betrekking tot de hedendaagse problemen vindt men in de Ver. Staten. Niet minder dan 8 op de 10 oordelen de kerk in staat de problemen van vandaag op te lossen.

De percentages van Nederland en Engeland liggen aanzienlijk lager. In Engeland is het iets minder en in Nederland iets meer dan de helft van de volwassen bevolking, die de kerk opgewassen acht tegen de moeilijkheden van het heden.

Het gunstigste oordeel over de kerk ten opzichte van de hedendaagse problemen leeft bij hen, die bij een kerk zijn aangesloten. Het hoogste percentage behalen de gereformeerden (81), daarna volgen de rooms-katholieken (77) en de hervormden (52). De hervormden oordelen dus ongeveer als de gemiddelde Nederlander.

Van de buitenkerkelijken daarentegen vindt 16% dat de kerk de tegenwoordige problemen kan oplossen.

Kunst

Diversen —

Novellen-prijsvraag — Ter gelegenheid van zijn 25-jarig bestaan heeft het bureau voor postreclame en adressen de Mutator, een novellenprijsvraag uitgeschreven. De prijzen zijn op 16 okt. voor de eerste maal uitgereikt, en wel aan Marga Minco (eerste prijs), aan Ingeborg Rutgers (tweede prijs) en aan ds. Auke Jelsma (derde prijs).

Kunstliefde 150 jaar — Het schilder- en tekenkundig genootschap „Kunstliefde" te Utrecht, voortgekomen uit het oude gilde en op 12 oktober 1807 gesticht door de schilders P. C. Wonder en J. B. Kobell, heeft op 18 oktober zijn 150-jarig bestaan gevierd. Voorzitter Jan Engelman deed hierbij mededeling van de instelling van een „Bernard Johan Kerkhofprijs" — genoemd naar de ruim twee jaar geleden overleden ere-voorzitter van het genootschap — door mevrouw IJ. Kerkhof-Hoogslag. Deze zal jaarlijks worden toegekend op grond van de beslissing ener commissie van drie personen aan het lid van Kunstliefde, dat daarvoor het meest in aanmerking komt. De prijs bestaat uit een bedrag van *f* 1000 en het is de bedoeling, dat de winnaar daarvan een reis naar Rome maakt. Voor de eerste maal is deze prijs toegekend aan de schilder Willem van Leusden.

Wetenschap en Techniek

Mr. dr. M. Rooij hoogleraar perswetenschap —

De gemeenteraad van Amsterdam heeft mr. dr. M. Rooij, hoofdredacteur van de Nieuwe Rotterdamse Courant, benoemd tot gewoon hoogleraar in de faculteit der politieke en sociale wetenschappen aan de gemeentelijke universiteit. De heer Rooij zal onderwijs geven in de leer der communicatiemiddelen, in het bijzonder die van de pers. Hij volgt als zodanig prof. dr. *K. Baschwitz* op. Aan de Nieuwe Rotterdamse Courant ontlenen wij de volgende levensbijzonderheden:

Maarten Rooij, in 1906 te Rotterdam geboren, liep daar het Erasmiaans gymnasium af en studeerde vervolgens te Leiden rechten. Na zijn rechtenstudie was hij enige jaren advocaat en procureur te Rotterdam (1928-'30) en leraar in de staatsinrichting aan de gemeentelijke handelsschool aldaar (1929-'33). In 1932 deed hij zijn intrede in de journalistiek, en wel als redacteur-binnenland aan de Nieuwe Rotterdamse Courant. Terwijl hij als redacteur aan dit blad werkzaam was deed hij het doctoraal examen in de economische wetenschappen aan de Nederlandsche Economische Hoogeschool te Rotterdam. In 1936 werd hij bij de Nieuwe Rotterdamse Courant secretaris van de hoofdredactie en waarnemend hoofdredacteur.

In het begin van de bezettingstijd, in 1940, verliet de heer Rooij de N R C. Tot mei 1945 was hij werkzaam bij De Nederlanden van 1845. Na de bevrijding keerde hij bij de N R C terug, toen als hoofdredacteur, welke functie hij tot nu toe heeft bekleed.

Behalve met de praktijk der journalistiek hield de heer Rooij zich ook bezig met de organisatie en met de theorie van het vak. Hij heeft, na de bevrijding, een groot aandeel gehad in de herleving van de Nederlandse journalistenkring en in de totstandkoming van de Federatie van Nederlandse journalisten. Van beide organisaties is hij geruime tijd voorzitter geweest; hij is thans erevoorzitter van de NJK.

In juli 1956 promoveerde de heer Rooij aan de Nederlandsche Economische Hoogeschool met lof tot doctor in de economische wetenschappen op een proefschrift getiteld: „Het economisch-sociale beeld van het dagbladbedrijf in Nederland".

„Atomen voor de vrede"-prijs —

Op 24 okt. is te Washington voor de eerste maal de „Atomen voor de vrede"-prijs ten bedrage van 75.000 dollar uitgereikt, en wel aan de Deense geleerde *Niels Bohr,* voor diens werk ten behoeve van het vreedzaam gebruik van atoomenergie.

De prijs is ingesteld door de Ford-fabrieken ter herinnering aan Henry en Edsel Ford.

Automatisering —

Het nummer van *Economisch-Statistische Berichten* van 16 oktober is geheel gewijd aan de toepassing van de automatisering. Het bevat een aantal artikelen, die tezamen een overzicht geven van de stand van de automatisering in Nederland en een artikel over de voortgang van de automatisering in de Verenigde Staten.

Toepassing zonne-energie —

Wij hebben in de loop der jaren verscheidene malen de aandacht gevestigd op voorbeelden van toepassing van aan de zon ontleende energie (zie o.a. 13011/2 en 12980/1). Dezer dagen wees de Amerikaanse industrieel *Maurice E. Paradise* nog eens op de mogelijkheden die de zonne-energie voor de mens inhoudt. Paradise achtte het b.v. mogelijk, dat in de nabije toekomst door middel van siliconcellen zonne-energie zal worden gebruikt voor verlichting, verwarming en ventilatie van woningen. In een meer verwijderde toekomst zag hij deze energie ook gebruikt als krachtbron voor vliegtuigen, schepen en auto's.

Silicon zon-batterijen zijn (in de VS) reeds in de handel voor noodverlichting, radio's etc. Zij zullen ruimer toepassing vinden naarmate men er in slaagt de kostprijsproblemen op te lossen, aldus de heer Paradise.

Diversen —

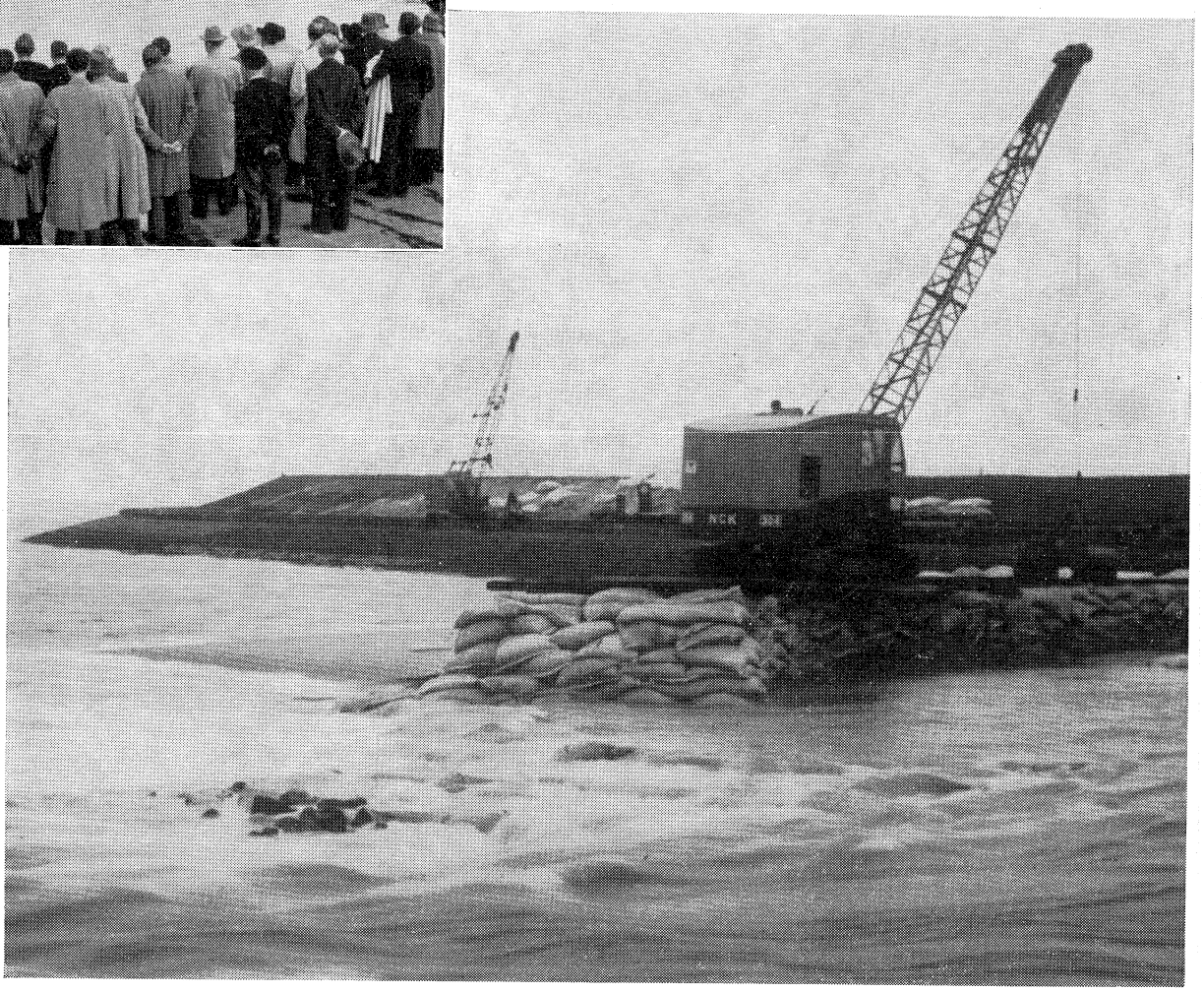
Synthetische diamant — Naar R e u t e r (24-10) berichtte is de General Electric Company gereed om te beginnen met de massaproduktie van synthetische industriediamant. Zij verwacht einde 1958 3,5 miljoen karaat per jaar te kunnen produceren. Dit is de helft van de hoeveelheid die thans jaarlijks uit de Belgische Kongo en Zuid-Afrika wordt ingevoerd. Volgens een woordvoerder van de maatschappij zou de General Electric in de gehele behoefte van Amerika kunnen voorzien. De synthetische industriediamant kost thans $ 4,25 per karaat, of 40% meer dan ingevoerde echte diamant. De maatschappij verwacht echter, dat een doelmatiger produktietechniek en een grotere produktieomvang tot resultaat zullen hebben, dat de prijs van synthetische diamant tot een concurrerend peil daalt.

(Vor. ber. 12637/1)

De strijd van Nederland tegen het water gaat onverminderd voort. Grote successen worden daarbij geboekt, maar ook tegenslagen. Zo'n succes was de sluiting (17 okt.) van de dijk die Marken met de vaste wal verbindt (foto boven). Een tegenslag werd ondervonden toen op 24 oktober door een onverwacht hoge vloed een gat werd geslagen in de dam van nylonzakken, waarmee op 16 oktober de Pluimpot, een waterloop bij Tholen werd afgesloten.

(foto's ANP)

Verkiezingen in Turkije

Turkije heeft de laatste weken in het centrum van de belangstelling gestaan. Voornamelijk in verband met de scherpe beschuldigingen die van de zijde van de Sowjet-Unie en van Syrië aan het adres van Ankara werden gericht: dat Turkije, gesteund door de VS een aanval op Syrië in de zin had met het doel in dit land een reactionaire regering aan het bewind te brengen. Zowel Turkije als de VS spraken deze beschuldiging tegen. Zeer scherp was de waarschuwing, die de secretaris van de communistische partij der Sowjet-Unie, *Chroesjtsjew,* (in een interview met de New York Times, zie pag. 13561/3) aan Turkije richtte: Turkije zou in geval van een oorlog geen dag meer bestaan!
Hierop reageerden de VS op hun beurt, door te verklaren dat zij hun NAVO-bondgenoot in ieder geval zouden bijstaan, zo hij zou worden aangevallen. Bemiddeling, aangeboden door koning Saoed van Saoedi-Arabië werd door Syrië, naar verluidt op aandrang van de SU van de hand gewezen.
Deze kwestie is vervolgens het onderwerp van uitvoerige debatten in de Algemene Vergadering der Verenigde Naties geweest. Syrië verlangde een commissie van onderzoek, waarop van Westelijke zijde een resolutie werd ingediend, waarin gevraagd werd, dat secretaris-generaal Hammarskjoeld zich ter beschikking van beide partijen zou houden. Tot een stemming kwam het — als gevolg van overleg achter de schermen — niet en het VN-debat ging zo als een nachtkaars uit.
Bovendien verklaarde Chroesjtsjew op 30 okt., toen hij tot verrassing van iedereen op een receptie van de Turkse ambassadeur in Moskou verscheen, dat de spanning in het Midden-Oosten was afgenomen.

Verkiezingsuitslag

Intussen zijn op 27 oktober in Turkije algemene verkiezingen voor het parlement gehouden.

Op 30 oktober is de officiële verkiezingsuitslag bekend gemaakt.
Blijkens deze uitslag verwierf de Democratische Partij 424 zetels in de thans 610 zetels tellende Nationale Raad. De Republikeinse Volkspartij bezet in het nieuwe parlement 178 zetels. De twee kleine partijen, de vrijheidspartij en de nationale partij, kregen elk vier zetels.
Volgens een niet-officiële telling kregen de Democraten 48,4% der uitgebrachte stemmen en de Republikeinen 41,8%.

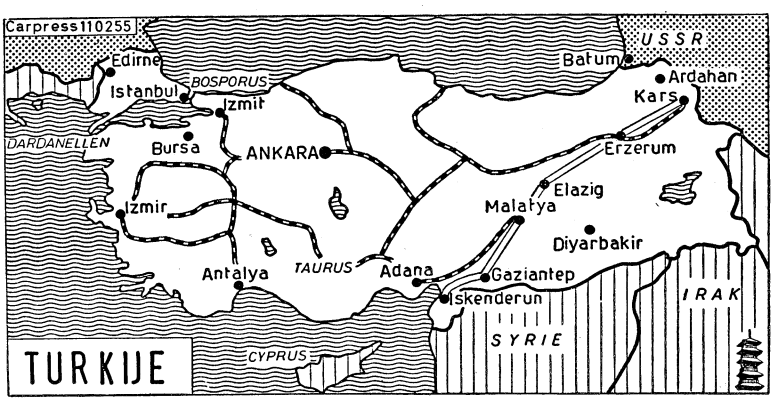
President Celal Bayar

Het nieuwe parlement kwam op 1 november voor het eerst bijeen en herkoos Celal Bayar als president (derde ambtsperiode). De stemverhouding was 413 tegen 0 stemmen. De oppositie onthield zich van stemming.
De Republikeinse Volkspartij heeft de regering ervan beschuldigd, dat de verkiezingen niet eerlijk zijn verlopen. In het bijzonder heeft zij de verkiezingsuitslagen in een zeventigtal kiesdistricten, die hoofdzakelijk in de gebieden van Istanboel en Izmir zijn gelegen, aangevochten. Zij zegt, dat kiezers in een aantal gevallen niet hebben kunnen stemmen, omdat zij niet op de kieslijsten waren ingeschreven, terwijl andere, niet ingeschreven kiezers, op het laatste ogenblik stembiljetten ontvingen, waardoor zij wel konden stemmen.
Van zijn kant heeft de Democratische premier Menderes de Republikeinse Volkspartij beschuldigd van het veroorzaken van onlusten in Gaziantep, waar op 30 okt. een politieman en een jongen van zes jaar werden gedood, en 55 mensen werden gearresteerd.
Op 1 nov. is Cemil Sait Barlas, de hoofdredacteur van het ochtendblad Son Havadis, dat te Ankara verschijnt, gearresteerd op beschuldiging aangespoord te hebben tot ongeregeldheden in deze plaats, waar hij als republikeinse kandidaat met klein verschil door zijn Democratische tegenstander was verslagen.
Het *Parool* (30-10) merkte op, dat de stortvloed van Russische en Arabische beschuldigingen weinig invloed hadden op de verkiezingen. Geen der Turkse politieke partijen heeft van de buitenlandse politiek in het algemeen een discussiepunt gemaakt in de verkiezingsstrijd.

Kemal Ataturk

De republiek Turkije (bevolking: meer dan 24 miljoen zielen) is voortgekomen uit het in Wereldoorlog I ineengestorte Ottomaanse Rijk, dat zich eens uitstrekte van Marokko langs de Noordafrikaanse kust, vrijwel het hele Midden-Oosten omvatte en zelfs een belangrijk deel van Oost-Europa tot aan de Adriatische Zee. Grondvester van de republiek was Kemal Pasja (1881-1938), die in Klein-Azië een revolutionaire nationalistische beweging had opgericht, waaruit in april 1920 in Ankara een nationale vergadering voortkwam. In Constantinopel (Europees Turkije) resi-

(*Zie vervolg pag.* 13609)

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

Albanië — 31 okt. Levensmiddelendistributie afgeschaft. Prijzen voor levensmiddelen „gestandaardiseerd" op hoger niveau. Zij zijn echter lager dan de tot dusver officieel gedulde zwarte marktprijzen.

Algerije — 30 okt. In een aan het einde van een te Tunis gehouden conferentie gepubliceerd communiqué verklaren de leiders der Algerijnse nationalistische beweging FLN, dat zij geen vredesonderhandelingen met Frankrijk zullen beginnen, tenzij Frankrijk Algerije eerst volledige onafhankelijkheid geeft.

Argentinië — 1 nov. De regering deelt mede, dat op 23 febr. 1958 algemene verkiezingen zullen worden gehouden.

Bolivia — 1 nov. Officieel wordt medegedeeld, dat een gedeeltelijke mobilisatie van het leger voorbereid wordt in verband met ernstige gebeurtenissen in de provincie Santa Cruz, waar een „afscheidingsbeweging" gaande zou zijn, geïnspireerd door Brazilië.

Brazilië — 31 okt. Bij de stad Bela Horizonte is een rijke laag uraniumerts ontdekt, de belangrijkste van Brazilië.

Bulgarije — 1 nov. Distributie van verbruiksgoederen en machines ernstig gestoord als gevolg van het feit, dat tal van fabrieken hun produktiequotum niet gehaald hebben.

China (Volksrepubliek) — 2 nov. Mao Tse-toeng trekt aan het hoofd van een uit 14 personen bestaande delegatie naar Moskou ter bijwoning van de feestelijke herdenking van de bolsjewistische revolutie.

Duitsland (Oost) — 29 okt. De secretaresse van vice-premier Nuschke is naar West-Berlijn gevlucht. Haar voorgangster heeft in mei 1956 hetzelfde gedaan. — **1 nov.** Ernst Wollweber, chef van de veiligheidspolitie, op zijn verzoek om gezondheidsredenen ontslagen. Hij is opgevolgd door Erich Mielke, tot dusver zijn plaatsvervanger.

Duitsland (West) — 31 okt. De minister van economische zaken Erhard verklaart dat hij zich krachtig zal verzetten tegen looneisen die boven de verhoging der nationale produktie uitgaan.

Egypte — 31 okt. Een krijgsraad gelast de ontbinding van alle organisaties van de (reeds enige jaren verboden) Egyptische communistische partij. 13 communisten veroordeeld tot gevangenisstraf wegens poging tot omverwerping van de regering-Nasser. — **1 nov.** De minister van oorlog en opperbevelhebber der strijdkrachten, gen. Hakim Amer, met het speciale vliegtuig van Chroesjtsjew naar Moskou vertrokken ter bijwoning van de viering van de 40ste verjaardag van de oktober-revolutie en voor het voeren van belangrijke besprekingen. — **2 nov.** De Egyptische opperbevelhebber heeft besprekingen gevoerd over vele internationale zaken en kwesties van wederzijds belang met de Sowjet-partijleider Chroesjtsjew en de Sowjet-opperbevelhebber Malinowski.

Engeland — 30 okt. De Britse regering heeft voorgesteld ook vrouwen in het Hogerhuis zitting te doen hebben. — Kapitein Charles Waterhouse de leider van de Suezrebellen onder de conservatieven in het Britse Lagerhuis, als parlementslid afgetreden. — **1 nov.** Met de Ver. Staten is een overeenkomst gesloten tot het oprichten van gemeenschappelijke centra van onderzoek op de Bahamaeilanden, met het doel gegevens te verkrijgen die gebruikt kunnen worden bij de bestrijding van het duikbootgevaar. — De regering verbiedt een salarisverhoging van 3% voor ongeveer 30.000 leden van het administratieve personeel van de nationale gezondheidsdienst, die reeds was toegekend door de permanente onderhandelingsraad van de gezondheidsdienst.

Frankrijk — 28 okt. De Assemblée Nationale weigert met 289-227 stemmen de socialist Guy Mollet als minister-president te aanvaarden. — **30 okt.** Félix Gaillard, demissionair minister van financiën, aanvaardt opdracht tot formatie van een nieuwe regering. — **31 okt.** Algerijnen plegen aanslag op de radicaal-socialistische senator voor Algerije, Henri Borgeaud. (Het is voor de eerste maal in de driejarige Algerijnse verzetsstrijd, dat een Frans politicus in Parijs het voorwerp is van een aanslag.)

Hongarije — 2 nov. Een delegatie van de Sowjet-regering en van de communistische partij van de SU naar Boedapest vertrokken.

Indonesië — 1 nov. Einde van de door de minister van voorlichting geleide campagne voor de bevrijding van West-Irian (eerste golf). Op 10 november begint een tweede golf.

Internationaal — 28 okt. De nieuwe Westduitse minister van financiën, Etzel, heeft ontslag genomen als vice-president en lid van de Hoge Autoriteit der Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal. — De NAVO-opperbevelhebber gen. Norstad verklaart na een gesprek met president Eisenhower, dat de NAVO-strijdkrachten krachtig en doeltreffend zullen terugslaan bij elke Russische aanval op Turkije. — **30 okt.** Officieel wordt meegedeeld, dat de regeringschefs van de NAVO-landen de december-zitting van de NAVO-raad zullen bijwonen. — De opperbevelhebber van de NAVO-strijdkrachten verklaart, dat de komende NAVO-manoeuvres in het Middellandse Zee-gebied buiten het grondgebied en luchtruim van Turkije zullen worden gehouden. — Op 28 okt. had Syrië aan de NAVO-landen, waaronder Nederland, nota's gezonden, waarin het de vrees uitsprak dat Turkije van de NAVO-oefeningen gebruik zou maken voor een aanval op Syrië. — **31 okt.** De Syrische gedelegeerde bij de Ver. Naties deelt mede, dat Syrië niet zal aandringen op stemming over de ingediende resolutie i.z. beschuldiging aan het adres van Turkije. Ook westelijke vertegenwoordigers hebben te kennen gegeven, dat zij een zelfde gedragslijn volgen met betrekking tot de door hen ingediende resolutie.

Irak — 2 nov. Drie vooraanstaande communisten gearresteerd, onder wie de secretaris-generaal van communistische organisaties in het gebied van Bagdad. Verder zijn documenten en een drukpers in beslag genomen.

Israël — 29 okt. Vijf ministers gewond door bomaanslag in het parlement. — **31 okt.** Bestandscommissie der VN veroordeelt Israël wegens een flagrante daad van agressie tegen Jordanië op 19 oktober. Israël boycot de zittingen van de bestandscommissie.

Joego-Slavië — 29 okt. Te Belgrado wordt bekendgemaakt, dat president Tito aan spit lijdt en daardoor niet naar Moskou zal reizen voor de bijwoning van de herdenking van de oktober-revolutie.

Jordanië — 30 okt. De Jordaanse regering heeft meegedeeld, dat Jordanië niet zal deelnemen aan de komende Afrikaans-Aziatische conferentie te Cairo, die volgens een woordvoerder van de regering wordt voorbereid door communisten of communistisch gezinden.

Nederland — 30 okt. De nationalistische Chinese regering op Formosa verklaart, dat zij ervoor is het Nederlands-Indonesische geschil over Nieuw-Guinea aan het Internationale Hof van Justitie voor te leggen. — Prof. dr. P. Huizinga, hoogleraar in de farmacotherapie en de receptuur te Groningen, verklaart bij zijn ambtsaanvaarding, dat het gebruik van geneesmiddelen toeneemt. — In de Tweede Kamer begint de behandeling van het ontwerp Delta-wet. — **31 okt.** Wetsontwerpen ingediend betreffende invoering van een algemene kinderbijslagverzekering en herziening van de kinderaftrek bij belastingen. — **1 nov.** Snelheidsgrens van 50 km per uur in de bebouwde kommen van kracht.

Polen — 1 nov. Er zullen geen deviezen meer beschikbaar gesteld worden voor reizen naar het buitenland.

Sowjet-Unie — 29 okt. Tot veler verrassing verschijnt partijsecretaris Chroesjtsjew op een receptie op de Turkse ambassade. Hij geeft te kennen, dat de spanning in het Midden-Oosten is verminderd. — Het is aan buitenlandse correspondenten in de Sowjet-Unie verboden televisiefilms naar het buitenland te zenden. — **31 okt.** Verlaging van een aantal vleesprijzen. — **2 nov.** Bekendmaking gepubliceerd, dat maarschalk Zjoekow, de ontslagen minister van defensie, uit het presidium en het centrale comité van de communistische partij is verwijderd, omdat hij zich verzet had tegen partijbesluiten. Hij zal een nieuwe taak krijgen in overeenstemming met zijn ervaring en bekwaamheden. — **3 nov.** Nieuwe, grotere kunstmaan gelanceerd, aan boord waarvan zich een hond bevindt.

Syrië — 3 nov. De Russische ambassadeur deelt de Syrische regering mede, dat het ontslag van maarschalk Zjoekow een Russische binnenlandse aangelegenheid is en geen verband houdt met de ontwikkelingen in het Midden-Oosten.

Ver. Staten — 30 okt. President Eisenhower zegt op een persconferentie, dat generlei uitbreiding overwogen wordt van de Eisenhower-doctrine tegen de Sowjetpenetratie in het Midden-Oosten. Hij zeide te betwijfelen of deze doctrine sterk uitgebreid kan worden zonder op verzet te stuiten zowel bij de naties van dat gebied als bij het Congres en het volk der Ver. Staten.

Zweden — 30 okt. Erlander vormt een minderheidsregering van sociaal-democraten.

(*Vervolg van pag.* 13607)

deerde toen nog de sultan, maar op 1 november 1922 werd het sultanaat afgeschaft. Korte tijd later bezetten Kemalistische troepen, die reeds eerder de Grieken uit Klein-Azië hadden verdreven, Constantinopel (nu bekend onder de Turkse naam *Istanboel*) en verliet de sultan Turkije.

Een jaar later werd de republiek uitgeroepen met Kemal als eerste president. Kemal regeerde als dictator. Hij voerde de scheiding van kerk (Islam) en staat door [1]), verbood de polygamie, de sluier en de fez, gebood dat de Turken voortaan Europese kleding zouden dragen, schafte o.m. de titel van Pasja af, voerde het Latijnse schrift in (in plaats van het Arabische), verbood het communisme, moderniseerde het bestuur, stimuleerde de industrialisatie en maakte door dit alles van Turkije een meer Westerse staat. Hij nam zelf de titel van Ataturk („vader der Turken") aan.

Twee partijen

Lange tijd was Turkije een één-partij-staat: de Republikeinse Volkspartij, door Ataturk gesticht beheerste het gehele openbare leven, al sprak de grondwet van democratie. Nationalisme, laïcisme en etatisme (staatscontrole over het economische leven) vormden de voornaamste politieke stellingen van deze partij. Na de dood van Kemal Ataturk (1938) werd *Ismet Inönü* voorzitter van de partij en president van de republiek. Hoewel hij dezelfde principes huldigde als zijn voorgangers, volgde hij een minder autoritaire koers. Hij werd in 1942 en 1946 herkozen en het is vooral aan hem te danken, dat in 1946 een nieuwe partij werd toegelaten: de Democratische Partij, geleid door *Celal Bayar*. Het program van deze partij verschilde overigens weinig van dat van de Republikeinse Volkspartij. Wel begon zij steeds meer nadruk te leggen op de eis van grotere burgerlijke vrijheden.

Democraten aan het bewind

Bij de verkiezingen van juli 1946 behaalde de nieuwe partij 66 zetels in de Nationale Vergadering, tegen de republikeinen 395. Vier jaar later behaalde zij de meerderheid (14 mei 1950, zie 8778) en kwam zij aan de regering: Bayar werd president. De verkiezingen van 2 mei 1954 leverden als resultaat op: de Democratische Partij, geleid door Adnan Menderes 503 zetels (63% van de stemmen), Republikeinse Volkspartij, geleid door Kasim Gulek 31 zetels (35% van de stemmen) de meer „rechtse", mede op de Islam gegrondveste Nationale Republikeinse Partij 5 zetels (1,5%) en de „onafhankelijken" 2 zetels (0,5%). Uit deze cijfers blijkt duidelijk, hoezeer de Democraten door het kiesstelsel zijn begunstigd.

Premier Adnan Menderes brengt zijn stem uit

Bayar bleef in 1954 president, Menderes premier en in deze situatie is door de jongste verkiezingen derhalve geen wijziging gekomen. Ondanks hun vroegere verklaringen hebben de Democraten, nadat zij in 1950 aan de macht waren gekomen, nagelaten een werkelijke democratie in te voeren. Dit was in 1955 voor een 30-tal Democratische parlementsleden aanleiding zich af te scheiden. Deze groep, die later gevolgd werd door een tweede groep

De bejaarde oppositie-leider ex-president Ismet Inönü met zijn echtgenote bij de stembus

eiste o.m. de invoering van meer democratische instellingen, w.o. een onpartijdige rechtspraak en onpartijdig bestuur en politie. Een van de oppositie-leiders, Osman Boloekbasji, kwam door zijn aanvallen op de regering in de gevangenis terecht. De *NRC* (13-9) schreef o.m.: „De politieke bezwaren tegen premier Menderes, de sterke man van de democratische partij, zijn groot. Zijn manier van optreden is autoritair, hetgeen de verklaring is, dat er behalve de in 1955 uitgetreden rebellen, het laatste jaar diverse ministers, o.w. Köprülü, de minister van buitenlandse zaken, hun ontslag hebben genomen. Menderes' optreden tegen kritische geluiden in de pers, gebaseerd op een perswet, die door vaagheid de weg naar willekeur opent, heeft zelfs in internationale kring zijn naam een wat onprettige klank gegeven."

Het samengaan van de genoemde oppositie-groepen met de Republikeinse Volkspartij bij de jongste verkiezingen werd door de zittende regering middels een wijziging van de kieswet onmogelijk gemaakt.

Vervroegde verkiezingen

Deze verkiezingen hadden eigenlijk pas in mei 1958 gehouden moeten worden, maar de regering heeft ze vervroegd, naar verluidt op grond van de overweging, dat haar kansen thans het meest gunstig stonden: er wordt voor het eerst sinds drie jaar een goede oogst verwacht. De boeren, die door de regeringspolitiek toch al bevoordeeld zijn, kunnen dus grotere inkomsten verwachten. En aangezien de boeren 75% van de bevolking uitmaken vormden zij de beslissende factor voor de kansen van de regering.

Economische ontwikkeling

Zoals gezegd vormen boeren 75 (à 80)% van de bevolking. De landbouw is reeds vrij sterk gemechaniseerd[2]) en Turkije kan hierdoor in goede oogstjaren aanzienlijke hoeveelheden graan, tabak, katoen en gedroogde vruchten uitvoeren. Anderzijds is ook de industrie, (overwegend staatseigendom), dank zij de sedert 1934 uitgevoerde 5-jaren-plannen een factor van betekenis geworden. Turkije beschikt over belangrijke ertsvoorraden (ijzer, chroom, koper, mangaan), die een goede afzet vinden in het buitenland. Hoewel vermoed wordt, dat er olie in de grond verborgen zit, is deze nog niet op grote schaal

aangetoond; zij wordt in ieder geval nog niet geëxploiteerd en Turkije moet nog steeds duur betalen voor olie-importen.

Turkije ontving in de periode 1945-1955 ongeveer 45% van alle buitenlandse (Amerikaanse) hulp aan het Midden-Oosten. Deze buitenlandse hulp droeg sterk bij tot de industrialisatie. Deze geforceerde industrialisatie, de ruime overheidskredieten en subsidies aan de agrarische sector[3]) en het feit, dat ongeveer de helft van de staatsbegroting jaren lang is besteed aan de defensie (zie ook 13006/2), droegen bij tot chronische begrotingstekorten en scherpe inflatie.

Industrialisatie

Over de economische ontwikkeling ontlenen wij aan de *NRC* (13-9), dat de Turkse plannen naar het oordeel van Amerikaanse deskundigen, die met angst en beven de inflatie om zich zagen grijpen, zeer ambitieus zijn:

Behalve de verbetering van de landbouw (de laatste tien jaar is het bebouwde land met meer dan de helft toegenomen), werkt men aan een groots programma om de industriële kracht van het land te versterken. Zoals onvermijdelijk, wordt er nu zeer veel geld gestopt in projecten, die, behorend tot de zg. infrastructuur van een land, maar indirect baten op gaan leveren, of die pas later hun heilzame werking kunnen uitoefenen. Ondertussen wordt er veel koopkracht in de bevolking gepompt zonder dat de verwerkende industrieën met consumptieartikelen aan deze vraag kunnen beantwoorden. Een beroep op geïmporteerde artikelen is ook niet meer mogelijk wegens de droeve situatie op de betalingsbalans.

Industrialiseren kost offers en deze heeft de regering het Turkse volk niet op willen leggen. Dat er behoorlijke vorderingen gemaakt worden met de verhoging van de produktie staat buiten kijf. Vooral de produktie van grondstoffen als chroom, mangaan, koper en ijzererts, is aanzienlijk gestegen. De steenkoolproduktie stijgt ook voortdurend, van 4 miljoen ton in 1949 tot 6 miljoen ton in 1956. Het doel van het programma, dat nu wordt uitgevoerd, is 10 miljoen ton. Dan blijft er ook nog wat voor de export over. Een andere bron van energie, de waterkracht, wordt ook op voortdurend intensiever wijze geëxploiteerd. Maar stuwdammen zijn zeer duur. Ontwikkeling zonder wegen is niet denkbaar, zodat ook hier veel werk is verzet. Was er in 1950 17.465 km goede weg beschikbaar, nu is het 33.000 km.

Deze reusachtige werkzaamheden, die bezoekers bewondering afdwingen, al zal men genoeg voorbeelden aan kunnen halen van niet geheel verantwoorde investeringen, moeten de basis gaan vormen van het consumptiepeil, waar de Turken nu aan gewend zijn geraakt. Enkele jaren geleden waren de zorgen over dit Turkse optimisme zeer groot, maar nu neemt, ondanks het zoeklicht op de inflatie, het vertrouwen in de Turkse rijkdommen weer wat toe. Tot zover de Nieuwe Rotterdamse Courant.

Buitenlandse politiek

Hoewel de Turkse regering in eigen land het communisme onderdrukte, was haar buitenlandse politiek in de periode 1920-1938 gebaseerd op vriendschap met de Sowjet-Unie[4]). Maar sedert de Sowjet-Unie (na Wereldoorlog II) blijk gegeven heeft hetzelfde verlangen te bezitten naar controle over de Dardanellen als het oude Rusland, leunt Turkije geheel aan bij het Westen. Een belangrijk moment was in dit verband de afkondiging van de *Truman-doctrine*, waarbij de VS de economische en militaire verplichtingen van Engeland jegens Turkije en Griekenland overnemen en deze landen op grote schaal gingen helpen tegen „totalitaire" dreiging. In het begin van Wereldoorlog II, in oktober 1939, was een 15-jarig Frans-Brits-Turks verdrag voor wederzijdse hulp tot stand gekomen[5]). Desondanks bleef Turkije in deze oorlog in feite neutraal[6]). Thans is Turkije lid van de Noordatlantische Verdragsorganisatie (NAVO) en van het Bagdadpact (met Pakistan, Irak, Perzië en Engeland).

De verhouding tot Griekenland was aanvankelijk een verhouding van wederzijdse vijandschap. Deze vijandschap bereikte een climax in 1922 toen de Grieken massaal uit Klein-Azië werden verdreven. Geleidelijk ontstond er weer enige toenadering, die in 1930 resulteerde in een vriendschapsverdrag. In 1934 nam Turkije ook deel aan de anti-Bulgaarse Balkan-entente (Joego-Slavië, Griekenland, Roemenië en Turkije).

Enige jaren geleden (1955) kwam een nieuw Balkan-pact tot stand (met Griekenland en Joego-Slavië). Dit voorzag in militaire samenwerking bij agressie en andere vormen van coöperatie, maar meer dan een document is dit verdrag tot dusver niet geworden, zulks mede als gevolg van hernieuwde Grieks-Turkse animositeit terzake van *Cyprus*. Waar Griekenland de beweging van Cyprus tot aansluiting bij Griekenland (Enosis) steunt, verzet zich Turkije hiertegen met het oog op de Turkse minderheid op Cyprus[7]).

---

1) Dit betekende niet, dat hij een prijsgeven van de traditionele godsdienst propageerde. Bij de volkstelling van 1955 gaf 98% der Turken aan, dat zij belijders waren van de Islam.

2) Het aantal tractoren is van 17.000 in 1948 gestegen tot 45.000.

3) De prijzen zijn gegarandeerd en in mei van dit jaar maar liefst 30% omhoog gegaan, ondanks bezwaren van economen, die de inflatoire werking hiervan vreesden (NRC 13-9).

4) In 1925 sloten beide landen een pact van non-agressie en neutraliteit. Dit verdrag werd verlengd op 25 maart 1941. Het liep af in 1945 en werd door de SU niet verlengd. In 1946 stelde de SU eisen met betrekking tot de Dardanellen, Kars en Ardahan.

5) In 1939 stond Frankrijk het Syrische Alexandretta af aan Turkije. In mei van dat jaar ontving Turkije een Brits-Franse garantie tegen agressie. Hierop volgde de sluiting van het drie-mogendhedenpact. Over het afstaan van Alexandretta schreef het Alg. Handelsblad (19-10) o.a.: Na afloop van de eerste wereldoorlog, waaraan Turkije aan Duitslands kant had deelgenomen, werd het gedwongen er in toe te stemmen, dat deze „sandzjak" van het Turkse rijk werd opgenomen in het Franse mandaatgebied Syrië. Dit gebeurde echter slechts op voorwaarde, dat voor dit gewest een bijzondere regeling zou gelden. Toen de Fransen in 1936 het voornemen bleken te koesteren om het aanvankelijk in autonome provincies verdeelde Syrië tot een eenheidsstaat te maken, probeerden de Turken voor de „sandzjak" een aparte overeenkomst te treffen. Tenslotte besloot de Volkenbond, dat het district volledig autonoom zou worden, maar dat de buitenlandse betrekkingen en de financiële voorzieningen door Syrië zouden worden verzorgd. Jaren van onlusten tussen Turken en Arabieren in het gebied volgden echter en in 1939 stemden de Fransen er tenslotte in toe, dat Alexandretta door Turkije werd ingelijfd. De Syriërs hebben dit Frankrijk en Turkije nooit vergeven, en het is begrijpelijk, dat de Turken achter de huidige Syrische beschuldigingen een poging vermoeden van Syrië om een voorwendsel te vinden tot het bezetten van deze „sandzjak".

6) Nadat Hitler de Balkan had veroverd sloot Turkije (op 5 juni 1941) een verdrag met Duitsland, waarbij beide partijen op zich namen niets tegen elkaar te ondernemen. Op 23 februari 1945 verklaarde Turkije de oorlog aan Duitsland en Japan. Het nam echter niet deel aan de militaire operaties.

7) De regering-Menderes heeft voorgesteld het eiland te verdelen in een Grieks en een Turks gebied (zie voor ontwikkeling Cypriotische kwestie pag. 13596/3).

BIOGRAFIE

ALBERT CAMUS

Van de Westeuropese schrijvers die de laatste twintig jaren, dat is dus, ruwweg, de periode van Wereldoorlog II en de daarop volgende jaren, op de voorgrond zijn getreden, is de thans met de Nobelprijs voor letterkunde 1957 begiftigde Franse romancier en essayist Albert Camus een der belangrijkste, vooral omdat zich in hem de problematiek, geestelijk en maatschappelijk, van het hierboven genoemde tijdvak weerspiegelt.

Albert Camus is in 1913 te Oran in Algerije geboren. Zijn vader was uit Bretagne afkomstig, zijn moeder uit Spanje. Camus bracht zijn jeugd door in Algerije. Na zijn schooltijd studeerde hij enige jaren filosofie aan de universiteit van Algiers, doch was hij tevens enige tijd handelsreiziger, kantoorbediende en toneeldirecteur.

In 1938 vestigde hij zich in Frankrijk, waar hij de journalistiek als beroep koos, doch daarnevens zuiver literaire arbeid bedreef. Nog voor het uitbreken van de oorlog publiceerde hij twee kleine boekjes, resp. getiteld: *„l'Envers et l'Endroit"* en *„Noces"*.

Tijdens de Duitse bezetting nam hij, na eerst nog enige tijd leraar in Oran te zijn geweest, deel aan het verzet. Vooral zijn artikelen in de toen nog illegale *Combat,* die later gebundeld werden, trokken de aandacht. Toch kwam hij toen ook nog aan groter werk toe, want in 1942 zag zijn roman *„l'Etranger"* (de Vreemdeling) het licht, waarin hij voor het eerst zijn theorie van het absurde ontwikkelde en waarin destijds velen — terecht of ten onrechte — een anarchistische of althans anti-maatschappelijke strekking meenden te ontdekken. Min of meer met dit verhaal corresponderend verscheen in 1943 *„Le mythe de Sisyphe"* (de Sisyphus-mythe). Het volgende werk was de roman *„La Peste"* (de Pest, 1945), waarvan de filosofische achtergronden nader werden uitgewerkt in het essay *„l'Homme révolté"* (1951).

Na de bevrijding was Camus enige jaren hoofdredacteur van de inmiddels legaal geworden *Combat,* doch bleef daarnevens boeken schrijven. Het sympathieke, in 1945 uitgekomen boekje *„Lettres à un ami allemand"* (Brieven aan een Duitse vriend) even buiten beschouwing gelaten, verschenen achtereenvolgens, behalve „l'Homme révolté" van 1951, een verzameling korte stukken onder de titel *l'Eté* (1954), een bundel verhalen onder de titel *„l'Exile et le Royaume"* en de roman *„La Chute"* (De val) (1956).

De betekenis van dit latere werk wordt in *Het Parool* (17-10) als volgt getypeerd:

Uit *l'Eté* blijkt telkens weer dat Camus zijn hoop op de wereld niet op een voortdurend verscherpte rechtvaardigheid heeft gesteld: „Notre époque", zo schrijft hij ergens, „se raidit pour atteindre l'absolu en l'empire, elle veut transfigurer le monde avant de l'avoir épuisé, l'ordonner avant de l'avoir compris. Quoi qu'elle en dise, elle déserte ce monde". Daarom heeft hij de Grieken opgezocht en zijn Algerijnse jeugd, de schoonheid, de liefde, de vriendschap en stelt hij zijn vertrouwen in het mediterrane gevoel voor evenwicht en matiging.

In *La Chute,* dat zich gedeeltelijk in Amsterdam afspeelt, is het hoofdmotief de ijdelheid van alle menselijke activiteit. Vergeleken bij zijn vroegere romans *l'Etranger* en *La Peste,* vertegenwoordigt het boek met zijn volgehouden ironische toon, waarin de hoofdpersoon zijn bekentenissen aflegt, iets nieuws in het werk van Camus, in zoverre dat het veel meer een „pure roman" is waar een strekking uit voortkomt in plaats van er tevoren aan opgelegd te zijn.

De bundel *l'Exile et le Royaume,* die één grandioos verhaal bevat, nl. *l'Hôte,* onthult iets omtrent Camus' werkwijze als schrijver van „creatief", niet-essayistisch proza. Deze auteur bouwt zijn verhalen op een skelet, maar creëert zijn personages zonder enige hulpmiddelen. De menselijkheid wordt direct ondervonden en beschreven zolang de mensen zich stil en hulpeloos houden maar niet zodra zij in actie komen, of er ideeën mee gemoeid zijn. Ook hier weer worden Camus' gevoeligheid en respect voor de mens en zijn intelligentie bewezen, eigenschappen die ten slotte elk woord van deze schrijver gezag doen hebben.

(De voornaamste der hierboven genoemde werken zijn in Nederlandse vertaling verschenen bij de uitgeverij „De Bezige Bij").

Uit Camus' pen zijn ook enige toneelstukken gevloeid, waarvan het meest bekend zijn geworden: *„Le Malentendu", „Caligula", „l'Etat de Siège"* en *„Les Justes"*.

Camus' levensbeschouwing kan beschouwd worden als een belangrijk facet van het moderne humanisme met een sterk existentialistische inslag, dit laatste echter in een enigszins andere zin dan bij zijn land- en tijdgenoot *Sartre.* Camus is in zijn denken sterk beïnvloed door Kierkegaard, die als een voorloper van de existentialistische denkwijze geldt. Intussen wenst hij zelfs sinds enige jaren niet meer als existentialist beschouwd te worden.

Samen met Sartre stichtte hij in 1948 — hij was in 1947 afgetreden als hoofdredacteur van Combat — de neutralistische *Rassemblement Démocratique Revolutionnaire.* Deze beweging was geen succes. Terwijl Sartre steeds meer in communistische richting koerste, voelde Camus zich gedesillusioneerd met betrekking tot de politiek van de Sowjet-Unie. Een discussie hierover tussen Camus en Sartre in *Les Temps Modernes* vormde een der politieke „causes célèbres" van het naoorlogse Frankrijk. Later raakte Camus zeer bevriend met *Pierre Mendès-France.*

Pierre H. Dubois schetste in *Het Vaderland* Camus' levensbeschouwing als volgt:

„De mens leeft in een absurde wereld, hij gaat daaronder gebukt. Telkens opnieuw kan hij als Sisyphus zijn steen naar boven wentelen; hij weet dat hij tóch weer naar

beneden zal komen. Om zich van het dwangbeeld der absurditeit te bevrijden, rest maar één uitweg: de zelfmoord." Desondanks spoort Camus ons niet tot de zelfmoord aan. Hij wijst, integendeel, de zelfmoord af en komt daartoe door een redenering, die mij nogal specieus voorkomt en die inhoudt dat de zelfmoord een capitulatie betekenen zou voor het absurde. Men zou dus weigeren dit te aanvaarden door de zelfmoord te weigeren. Het is hier niet de plaats om op deze redenering en de consequenties ervan nader in te gaan. Het volstaat te weten dat Camus, beredeneerd, de zelfmoord en het absurde weigert te accepteren. Sisyphus leeft dus voort en dat niet alleen, de *Mythe de Sisyphe* eindigde met de zin: „Il faut imaginer Sisyphe heureux", wij moeten ons Sisyphus voorstellen als een gelukkig mens.
Het komt er dus op aan dat de mens in de omstandigheden waarin hij leven moet zich een gedragslijn schept, die hem dit absurde leven mogelijk maakt. Dat kan alleen wanneer hij zich tegen de absurditeit verzet, deze niet aanvaardt. De gedragslijn van de mens zal dus een opstandige zijn.

☆

Het is duidelijk dat Albert Camus, die in dit nieuwe boek (hier wordt bedoeld zijn boek „l'Homme révolté"-Red. K.H.A.) de omtrekken tekent van de opstandige mens, het zich met zijn onderwerp niet gemakkelijk heeft gemaakt, zeker niet gemakkelijker dan met zijn andere boek. Evenals toen wijst hij het geloof, met daaraan verbonden begrippen als eeuwigheid en hiernamaals, positief af. Voor de gelovigen stelt het probleem van de mens zich anders, ofschoon men ook hier het feit niet uit het oog mag verliezen, dat de rol welke het absurde bij Camus inneemt, bij de gelovigen in zekere zin vervuld wordt door het kwaad. Deze vergelijking gaat natuurlijk niet helemaal op, maar ten dele is zij niettemin juist omdat het anders niet goed mogelijk zou zijn de opstandigheid bij de gelovige mens te verklaren. Die opstandigheid nu is een feit — er zijn zelfs bewonderenswaardige voorbeelden van — al wordt zij dan ook door bepaalde gelovigen als ongeoorloofd weer van de hand gewezen.
Maar niet slechts met de meeste gelovigen zal Camus van mening verschillen, ook met tal van ongelovigen en met name van diegenen onder hen die de revolutie voorstaan. Als zij goed lezen, zullen zij bij de titel al gewaarschuwd zijn: Camus heeft het niet over de revolutionaire, maar over de opstandige mens. Dat is niet hetzelfde; er is zelfs een hemelsbreed verschil tussen.

Op dat verschil komt Camus zelf uitvoerig terug. Het vult zelfs een belangrijk gedeelte van zijn boek. Misschien is het niet het allerbelangrijkste, na wat hij over de historische en de metaphysische opstandigheid te berde heeft gebracht, maar zeker is het wel het meest actuele deel. Het brengt hem in conflict voorzover hij het al niet was, met de historisch-materialisten en vooral de communisten.

☆

In dit gedeelte schrijft Camus een paar overwegingen neer die de kern raken van enkele kapitale hedendaagse kwesties. Een van die kwesties is het onmenselijke gelaat dat de revolutie aanneemt en steeds meer gaat aannemen. Hoe komt dat? „De revolutie van de twintigste eeuw", zegt Camus, „beweert te steunen op de economie, maar zij is allereerst een politiek en een ideologie. In die functie kan zij de terreur en het geweld dat de realiteit wordt aangedaan niet vermijden. Wát zij ook pretendeert, zij gaat uit van het absolute om de werkelijkheid vorm te geven. De opstandigheid daarentegen steunt op de werkelijkheid om, in een voortdurende strijd gewikkeld, zich in de richting van de waarheid te begeven". Voor Camus komt het er dus op neer, volmaakt in tegenstelling tot wat het marxisme hierover zal zeggen, dat de opstandigheid die hij als gedragslijn aan de mens voorschrijft geen romantiek is, en wel omdat zij gebaseerd is op de realiteit. Bij de revolutie is dat niet het geval. De realiteit is voor hem de opstandigheid en de opstandigheid de realiteit. Het lijkt, zo beknopt samengevat, misschien wat al te simplistisch, maar het boek van Camus wemelt van subtiliteiten en van zeer belangwekkende evidenties tegelijkertijd.
Het probleem dat hij oproept is het probleem van het humanisme in de diverse vormen waarin het vandaag gangbaar is. De uiterste revolutie beroept zich op het humanisme evenzeer als het lankmoedigste conformisme. Het laatste is nauwelijks gevaarlijk, het eerste wel: „Hoe kan men vermijden de mensen te kwellen, als men besloten heeft er goden van te maken?" vraagt Camus. En elders merkt hij op: „Men kan zo ver gaan dat men anderen offert, wanneer het doel, historisch gesproken, absoluut is, wanneer men het zeker acht. Maar wanneer het dat niet is dan kan men bij de strijd om de gemeenschappelijke waardigheid alleen zich zelf offeren. Wettigt het doel de middelen? Het is mogelijk. Maar wie rechtvaardigt het doel? Op die vraag welke door de historische gedachte onbeantwoord wordt gelaten, antwoordt de opstandigheid: de middelen".

Door deze omkering van de redenering komt Camus tot een nieuw, opstandig humanisme, dat men vooral niet moet verwarren met een soort gehumaniseerd anarchisme. De geestesgesteldheid die tal van revolutionairen bezeten hebben en nog bezitten, gaat overigens niet minder van deze principes uit. Camus ontkent dit niet (al veronachtzaamt hij het misschien te zeer), maar hij is van oordeel dat de revolutie die dit elementaire uitgangspunt heeft prijsgegeven, niet meer menselijk verantwoord is. Zij kan dit pas worden door na te denken over haar beginselen, over haar afdwaling naar terreur en oorlog en door tegelijk met de motieven tot opstandigheid ook haar trouw terug te vinden." Tot zover Pierre H. Dubois.

☆

In een ander Nederlands persorgaan, *De Volkskrant* (13-10) schreef Daniël de Lange o.m.: „Camus is als schrijver een oorlogskind, dat wil zeggen dat in belangrijke mate de ondergang van het burgerlijke Frankrijk en de overheersing door het blonde beest zijn schrijverschap gewekt hebben. Zonder religieuze overtuiging, afgesneden van de blijkbaar waardeloze traditie en geconfronteerd met een onmenselijke nieuwe orde, zag Camus zich — zoals velen met hem — teruggeworpen op de mens alleen. Het bestaan was zinloos, absurd en toch bestond de mens en bezat hij een ingeboren drang om zin te geven aan zijn bestaan. Dit bracht Camus tot de leer van het absurdisme, het zuiverst uitgedrukt in „Le Mythe de Si-

syphe", waarin de oude Griekse mythe van koning Sisyphus (die door de goden veroordeeld was tot in der eeuwigheid een grote steen een berg op te rollen, welke dan weer naar beneden rolde) tot beeld van het menselijk bestaan werd: een voortdurend manmoedig pogen om aan het bestaan zin te geven, met tegelijk het weten dat het bestaan absurd is.

☆

In tegenstelling tot Sartre die vanuit dezelfde vooronderstellingen concludeerde tot een totale vrijheid van de mens, welke zich uitdrukt in een steeds te hernieuwen ontwerp van zijn bestaan, schonk Camus van den beginne af aan een grotere aandacht aan de oude ethische waarden die — hoe dan ook — de mens eigen zijn. Hij concretiseerde dit in zijn moderne mythe „La Peste", het verhaal van een stad die door de pest getroffen en volstrekt geïsoleerd is en waar onder de invloed van deze ramp op wonderbaarlijke wijze de solidariteit der mensen en verdwenen „deugden" het hoofd opsteken. Men kan deze mythe opvatten als een beeld van bezet Frankrijk, van de hedendaagse bedreigde wereld, of van de mensheid in het algemeen, feit blijft dat de mede-menselijkheid in dit boek meer nadruk krijgt dan in de hedendaagse literatuur gebruikelijk is en dat het menselijke niet in het uitzonderlijk extreme, maar in het gewone, onopvallende gezocht wordt van mensen die doen wat zij nu eenmaal hun plicht, hun vervloekte plicht, achten.

☆

Het aangeboren gevoel voor maat en verhouding, dat Camus als mediterrane mens kenmerkt, heeft hem geleid tot een tragisch humanisme dat de uitersten van hoogmoed en overmaat wel bewonderen kan, maar niet navolgen. Tegenover de hemelbestormende wereldhervormers kiest hij vóór de maat van de gewone mens en zijn altijd bedreigde waarden: de kleine oogst van zijn velden, de korte liefde van deze aarde.

Hij „kiest", en stelt ons ten voorbeeld de enige leefregel die vandaag oorspronkelijk is: te leren om te leven en te sterven en, ter wille van het mens zijn, te weigeren god te zijn („l'Homme révolté"), aldus Daniël de Lange.

Algerije

Conferentie FNL:
eerst onafhankelijkheid —

In de hoofdstad van Tunesië, dat zelf reeds geruime tijd op gespannen voet met Frankrijk leeft, heeft het Algerijnse nationale bevrijdingsfront (FNL) een vijfdaagse conferentie gehouden. Op 31 oktober is een communiqué gepubliceerd, waarin wordt gezegd, dat zonder voorafgaande toekenning van onafhankelijkheid geen vredesonderhandelingen met Frankrijk zullen worden begonnen. De Algerijnse leiders stellen voor spoedig een conferentie van Algerije, Marokko en Tunesië te houden om een gemeenschappelijke gedragslijn uit te stippelen, teneinde de onafhankelijkheid van Algerije sneller te verwezenlijken. „De uitdelgingsoorlog die de Algerijnen is aangedaan, is een kapitalistische en koloniale oorlog, dat wil zeggen een rassenstrijd, zo geen godsdienstoorlog, een onrechtvaardige strijd, waaruit vroeg of laat de Algerijn als overwinnaar te voorschijn zal komen", aldus het communiqué, waarin ook van de oprichting van een Sahara-front wordt gewaagd.

De Algerijnse leiders wijzen er de landen van de Euromarkt op, dat Algerije zich niet aan de akkoorden gebonden voelt, die Frankrijk uit zijn naam heeft gesloten.

Bourguiba teleurgesteld

President *Bourguiba* van Tunesië heeft, aldus *AFP*, op 31 okt. verklaard, dat hij het communiqué teleurstellend achtte voor de vrienden van de Algerijnen. Het communiqué kan ten gevolge hebben, dat men moeilijker tot een oplossing komt, aldus Bourguiba. De Tunesische president voegt hieraan echter toe, dat het Franse standpunt even onverbiddelijk is als het Algerijnse.

In een op 31 okt. gehouden radiotoespraak heeft Bourguiba een conferentie van de regeringen van Tunis en Marokko met de FNL-leiders voorgesteld, om een gezamenlijke tactiek vast te stellen ten aanzien van het Algerijnse conflict.

Volgens de Parijse correspondent van *Het Parool* (1-11) zou Bourguiba hebben gehoopt — en met hem vele anderen in en buiten Frankrijk — dat op deze conferentie het gematigde element in de FNL-leiding de overhand zou krijgen. Tot die hoop was te meer aanleiding, aangezien niet lang geleden de heer Yazid, de woordvoerder van de FNL, in de kringen van de Verenigde Naties had laten weten, dat de FNL bereid was met Frankrijk te onderhandelen, *zonder* dat de FNL te voren van Frankrijk eiste dat de onafhankelijkheid van Algerije zou worden erkend.

Tegelijkertijd had ook het feit, dat de FNL aan Tunis en Marokko gevraagd had zijn belangen voor de Verenigde Naties te verdedigen, een goede indruk gemaakt.

Overwinning militair element

Het Parool meent, dat *Ferhat Abbas* gepleit heeft voor een meer realistische houding, maar dat het militaire element in de FNL, dat nooit erg veel politiek verstand heeft getoond, op een onverzoenlijke houding heeft aangedrongen.

Hoe ernstig Bourguiba de situatie ziet, zo schrijft Het Parool, blijkt wel uit het feit, dat van hem het voorstel uitgaat een conferentie te houden in Rabat. De verhouding tussen Marokko en Tunis is niet altijd even goed; er vindt altijd een prestigestrijd tussen deze twee landen plaats, juist en vooral in verband met hun positie in de toekomstige Noordafrikaanse federatie, waarin zowel Tunis als Marokko eigenlijk graag een leidende positie zou willen veroveren. Maar de zaak is nu te ernstig geworden en Bourguiba wenst zo spoedig mogelijk een gemeenschappelijke conferentie. Hij heeft dus alle kleine gevoeligheden opzij geschoven, aldus Het Parool.

Kritiek op justitionele toestanden

Er is het laatste jaar in Frankrijk nog al eens scherpe kritiek geleverd op met het recht strijdige handelingen van Franse militaire en civiele autoriteiten. Deze kritiek is aanleiding geweest tot vervolgingen tegen sommige critici, maar ook tot instelling van een commissie van onderzoek.

Op 31 okt. hebben te Parijs 49 advocaten, die zijn ingeschreven bij het Parijse hof van beroep, een verklaring gepubliceerd, waarin heftige kritiek wordt geleverd op de justitionele toestanden in Algerije. Alle ondertekenaars hebben cliënten in Algerije verdedigd.

De verklaring houdt o.a. in, dat „geen van de primaire vrijheden meer in Algerije bestaat". Marteling om bekentenissen te verkrijgen zijn aan de orde van de dag, aldus de verklaring.

De juristen merken op, dat 1) de persvrijheid reeds lange tijd niet

meer bestaat; 2) de vrijheid van het individu ieder ogenblik zonder vorm van proces kan worden beëindigd; 3) de vrije keus van een verdediger een holle leuze is geworden, daar niet alleen druk op gevangenen wordt uitgeoefend, doch voorts omdat bijna alle Algerijnse advocaten zijn geïnterneerd of hun beroep niet mogen uitoefenen.

België

De reis van koning Leopold naar de VS —

Koning Leopold, die op 18 oktober met prinses Liliane en prins Alexander in België is teruggekeerd van een reis naar de Ver. Staten, heeft op 24 oktober in een voltallige vergadering van de Nationale Commissie voor de Wetenschappen mededelingen gedaan over zijn reis.

Tijdens deze reis ontmoette koning Leopold, aldus *Het Volk* (25-10), verscheidene eminente persoonlijkheden uit Amerikaanse wetenschappelijke kringen en bezocht hij talrijke laboratoria en inrichtingen voor onderzoek voornamelijk op het gebied van de kernenergie.

De commissie heeft vervolgens o.m. een kerncomité benoemd, bestaande uit Mgr. van Wayenbergh en de heren Dubuisson, Rijckmans en Willems.

(Vor. ber. 13497)

Brussel kandidaat voor hoofdstad van Europa —

Burgemeester *Cooremans* heeft op 28 oktober 1957 op plechtige wijze meegedeeld, dat Brussel zich kandidaat stelt als hoofdstad van een „Verenigd Europa" en als zetel van de organisaties voorzien in de overeenkomsten betreffende de gemeenschappelijke markt en Euratom.

De stad Brussel zou daarvoor het gehele Heiselplateau waar thans de wereldtentoonstelling 1958 wordt opgetrokken en dat haar eigendom is, uitsluitend voor deze organisaties willen bestemmen met uitzondering van de grote paleizen die voorbehouden blijven voor jaarbeurzen en dergelijke.

Lt.-generaal Ermens† —

Naar *Belga* berichtte is de erevicegouverneur-generaal van Belgisch Kongo en opperbevelhebber van de Belgische koloniale strijdkrachten van 1941 tot 1944, luitenant-generaal *Ermens,* op 2 nov. op 73-jarige leeftijd te Brussel overleden.

China (Volksrepubliek)

Vele buitenlandse bezoekers —

Hoewel de Chinese Volksrepubliek door verscheidene landen nog niet is erkend reizen tegenwoordig tientallen delegaties van buitenlanders ook wel uit niet-erkennende landen naar Peking.

Aan de *Handelsblad-UP*-dienst ontlenen wij hierover het volgende:

In de maanden mei, juni en juli trokken 99 groepen buitenlandse bezoekers via Hongkong naar China. In augustus en september werden er een 700 bezoekers op doorreis geteld. De gasten van de communistisch-Chinese regering zijn van allerlei soort. Er zijn delegaties van kunstenaars en geleerden tussen, sportlieden, diplomaten, zakenmensen, en uiteraard veel buitenlandse communisten of communistische sympathisanten.

Gewoonlijk komen zij op uitnodiging van hun collega's in China. Zij zien van China betrekkelijk weinig. Van Hongkong gaan zij naar Kanton, waar zij een eerste feestelijke verwelkoming krijgen. Vandaar worden zij gewoonlijk regelrecht naar Peking gebracht, soms met een kort oponthoud, waar zij op allerlei manieren worden onthaald, soms Mao Tse-toeng, heel dikwijls premier Tsjoe En-lai of andere hoge regeringsfunctionarissen ontmoeten.

Slechts een kleine minderheid der terugkerenden uit kritiek op communistisch China. De meesten spreken zeer gunstig over wat zij hebben gezien, doch men moet er rekening mee houden, dat zij veelal reeds van tevoren met het regime sympathiseerden. De zakenlieden tonen vaak enige teleurstelling, maar zijn, begrijpelijkerwijze, zeer terughoudend in het uiten van hun opinie. Ten slotte zijn zij gekomen om zaken te doen.

Peking maakt veel propaganda met deze bezoeken, omdat hierdoor aangetoond wordt dat er geen „bamboe-gordijn" bestaat en dat China vriendelijk is tegenover alle bezoekers.

De Japanners zijn het talrijkst onder de buitenlandse reizigers naar China, maar de laatste tijd neemt het aantal gasten uit andere Aziatische landen toe. Van de Westelijke bezoekers hebben waarschijnlijk de Amerikaanse studenten die het jeugdfestival te Moskou hadden bijgewoond en die, ondanks de waarschuwingen van Washington, naar China togen, het meeste gezien.

Chili

Regeringswijziging —

De minister van buitenlandse zaken, *Osvaldo Sainte Marie* en de minister van justitie, *Arturo Zuniga Latorre,* zijn op 26 okt. van hun functies ontheven. Kamer en Senaat hebben hen verantwoordelijk gesteld voor de ontsnapping uit een Chileense gevangenis van de Argentijnse peronist Guillermo Patricio Kelly, die wegens niet-politieke misdaden aan Argentinië zou worden uitgeleverd.

In aansluiting op deze ontslagen zijn nog enige wijzigingen in de regering aangebracht.

Alberto Sepulveda is minister van buitenlandse zaken geworden. Octavio Reyes minister van justitie; generaal Vidal heeft defensie overgenomen, generaal Barros Ortiz is benoemd tot minister van onderwijs en Correa Prieto heeft de portefeuille van economische zaken gekregen.

Egypte

Socialistische staat —

President Nasser heeft, aldus *Reuter,* op 2 nov. een decreet uitgevaardigd betreffende de organisatie van de Partij van nationale unie, de enige politieke partij die in Egypte is toegelaten. Het doel van deze beweging wordt genoemd „de vestiging van een socialistisch-democratische coöperatieve maatschappij, die vrij van politieke, sociale en economische uitbuiting zal zijn".

De beweging wordt geleid door president Nasser.

Erkenning van Oost-Duitsland? —

Heinrich Rau, de Oostduitse vicepremier die een bezoek aan Egypte brengt, heeft, aldus *ANP* (27-10) aan de Egyptische regering voorgesteld diplomatieke betrekkingen aan te knopen met de Oostduitse regering. Hij wees daarbij op het streven van zijn regering om vriendschapsbanden aan te knopen met de landen van het naburige Oosten.

De onderhandelingen met Engeland

De te Rome gevoerde financiële onderhandelingen tussen Engeland en Egypte zullen niet worden hervat, tenzij Engeland zich bereid verklaart 27 miljoen pond sterling vrij te geven van de geblokkeerde sterlingtegoeden van Egypte en voorts zich houdt aan de financiële over-

eenkomst tussen de beide landen, zo is naar *Reuter* berichtte op 25 okt. van verantwoordelijke Egyptische zijde te Cairo verklaard.

Engeland

Hervorming Hogerhuis —

De Britse regering heeft een voorstel ingediend het Hogerhuis te moderniseren wat samenstelling en werkwijze betreft. Zij stelt voor peers te benoemen, wier titel voor het leven, maar niet erfelijk is, en ook vrouwen als leden toe te laten. De bedoeling van de regering zou zijn, aldus het *Alg. Handelsblad* (31-10), op den duur in het Hogerhuis ongeveer evenveel erfelijke peers te hebben als peers voor het leven.

Bij het debat bleek, dat de meerderheid van peers van alle partijen vóór het voorstel was.

Er zijn ongeveer 880 peers, van wie 25 kerkvorsten en enige juridische raadsheren reeds thans voor het leven hun titel hebben.

De overige erfelijke peers krijgen sinds kort wel presentiegeld, maar het is een uitzondering als er meer dan 100 bijeen zijn op enige vergadering. Bij het debat brachten enige peers dan ook teleurstelling tot uiting dat het regeringsvoorstel geen initiatief bevat om een einde te maken aan de praktijk, dat de z.g. backwoodsmen — de peers, die praktisch nooit verschijnen — toch hun volledige rechten behouden.

Afluisteren van telefoongesprekken e.d. —

Een desbetreffende onafhankelijke commissie is tot de conclusie gekomen, dat de staatsveiligheid en het openbaar belang voortzetting eisen van het afluisteren van telefoongesprekken en het onderscheppen van brieven. Deze commissie werd ingesteld, aldus *De Volkskrant* (3-11) na een politieke rel over het „aftappen" van telefoongesprekken.

De commissie meent wel, dat de minister van binnenlandse zaken bij het afgeven van orders van geval tot geval nog voorzichtiger dient te zijn dan tot nu toe. Bovendien zegt de commissie, dat de verkregen wetenschap nooit buiten de betrokken overheidsorganen bekend gemaakt mag worden. Daarom hebben de onderzoekers kritiek op de vorige minister van binnenlandse zaken, Viscount Tenbey, die de tekst van afgeluisterde gesprekken aan de orde van advocaten gaf voor een disciplinaire actie. De gesprekken waren gevoerd tussen Billy Hill, die zich koning van de Londense onderwereld noemt, en de advocaat Patrick Narriman. De jurist werd uit de orde gestoten en voor zijn leven van de balie geweerd.

De commissie van onderzoek acht het bewezen, dat het aftappen van telefoonlijnen en het onderscheppen van brieven doelmatig is bij de bestrijding van ernstige misdaden, smokkel op grote schaal en spionage. „Uitmuntend getrainde personen ondernemen voortdurend georganiseerde en gevaarlijke pogingen de staatsgeheimen te achterhalen", aldus het rapport, dat ook spreekt over staatsgevaarlijke activiteiten en het penetreren van het regeringsapparaat. „De zwakste schakel in deze bijzonder knappe spionageringen is de verbinding tussen de agenten en andere personen. Wij hebben vele bewijzen verzameld, waaruit blijkt, dat een succesvolle contra-spionage en bestrijding van staatsgevaarlijke activiteiten dikwijls uitsluitend te danken was aan het onderscheppen van communicaties."

Uit een staatje met het aantal orders voor het afluisteren van telefoongesprekken en het openen van brieven sinds 1937 blijkt, dat socialistische en conservatieve regeringen de onsmakelijke maar noodzakelijke politiemethoden ongeveer evenveel gebruiken. Onder de Labour-regering was het gemiddelde aantal onderscheppingen per jaar gedurende de periode van 1946 tot 1951: telefoongesprekken 119, brieven 439. Deze cijfers voor vijf jaar conservatief bewind (1952-1957) zijn: telefoons 199, brieven 307.

Frankrijk

Devaluatie volkomen —

De demissionaire regering-Bourgès-Maunoury heeft in overleg en met goedkeuring van kabinetsformateur Mollet (aan wie inmiddels door de Assemblée wederom de investituur is geweigerd) de beslissing genomen om de 20% devaluatie van de franc, waartoe in augustus werd besloten, volkomen te maken door de importeurs van bepaalde grondstoffen niet langer de preferentiële oude koers voor buitenlandse deviezen te laten betalen. In een decreet, dat op 27 okt. werd gepubliceerd, wordt nl. bepaald, dat thans ook voor de invoer van kolen, staal, ijzer, olie en textielgrondstoffen 20% meer moet worden betaald. Tot nu toe waren deze produkten, die ongeveer 40% van de totale Franse import uitmaken, uitgezonderd van de devaluatiemaatregel en konden zij dus nog tegen goedkope deviezen worden ingevoerd. De oude regeling had tot gevolg, dat uitgebreid werd gespeculeerd vooral door de staalimporteurs ten koste van de deviezenvoorraad.

De nieuwe maatregel zal de prijzen in Frankrijk verder doen stijgen: de benzine zal nog fr. 3 duurder worden (een liter kost al fr. 98), kolen zullen 5% in prijs stijgen en textielprodukten waarschijnlijk eveneens 5%. Tegelijkertijd moet in de naaste toekomst een beroep worden gedaan op de Bank van Frankrijk ten behoeve van de schatkist. Hierdoor zal de inflatiespiraal een nieuwe stimulans krijgen, aldus de Parijse correspondent van het *Alg. Handelsblad* (28-10).

Indonesië

Anti-Nederlandse campagne —

In Djakarta is op 1 november bekend gemaakt, dat de (op 28 okt. begonnen) eerste „golf" van de anti-Nederlandse campagne voor de bevrijding van Irian (Ned. Nieuw-Guinea) geëindigd is. Djakarta is, aldus *ANP*, door deze campagne getransformeerd in een stad vol met in rood en zwart geverfde slagzinnen op de muren en gevels van Nederlandse kantoren en woonhuizen. Zij bracht de Nederlandse gemeenschap in een alarmtoestand en sommige leden daarvan in het bijzonder doch niet uitsluitend vrouwen, in een staat van paniek.

De minister van voorlichting Sudibjo heeft aangekondigd dat de tweede „golf" van de actie, die op 10 november begint, een nog feller karakter zal dragen. Er heerst grote onzekerheid over wat in dit tweede stadium kan worden verwacht en het dagelijks zien van slagzinnen als „dood aan de Nederlanders" wekt bezorgdheid onder de Nederlandse inwoners in de hoofdstad.

Het nationalistische dagblad *Merdeka* schreef, dat de actie haar hoogtepunt nog niet heeft bereikt. „Maar niettemin was het succes van de eerste fase sensationeel. Dit moet de Hollanders tot nadenken stemmen". Het blad constateert, dat het voornaamste bij de inzet van de West-Irian-campagne is geweest, dat volledige coördinatie werd toegepast, zodat alles onder één leiding bleef. Dit was nood-

zakelijk, aldus Merdeka, om gebeurtenissen te voorkomen, die voor de campagne zelf nadelig zouden zijn. Het blad waarschuwt er vervolgens voor, dat men moet oppassen dat deze bevrijdingsactie niet wordt misbruikt door mensen die in troebel water willen vissen. Als dit niet kan worden voorkomen, zal dit de strijd voor het internationale forum in diskrediet brengen.
De communistische *Harian Rakjat* noemde de voorbereidingen voor de tweede actie de meest belangrijke voor het Indonesische volk.
Het blad beschuldigde de Nederlandse diplomatieke vertegenwoordiger, de heer Hasselman, ervan een verkeerd beeld te hebben gegeven van de West-Irian-actie, door het te doen voorkomen alsof het leven van de Hollanders al in gevaar zou zijn. De feiten hebben uitgewezen, aldus Harian Rakjat, dat de actie met zoveel discipline werd uitgevoerd, dat zich geen incidenten hebben voorgedaan.

„Koude oorlog" en „nieuwe wereldoorlog"

Aan het begin van deze campagne, die geopend werd met een bijeenkomst in het paleis van president Sukarno, publiceerde de Indonesische pers o.m. een verklaring, die de minister van buitenlandse zaken *Subandrio* bij zijn terugkeer uit Saigon, waar hij een bijeenkomst van de landen van het Colomboplan heeft bijgewoond, heeft afgelegd. Hij zeide een onderhoud te hebben gehad met de Australische minister van buitenlandse zaken, Richard Casey, aan wie hij de nieuwe aspecten van de Indonesische strijd voor de terugkeer van West-Irian heeft uitgelegd. Minister Subandrio zeide zijn Australische collega te hebben medegedeeld, dat als ditmaal de kwestie-West-Irian in de Algemene Vergadering der Verenigde Naties voor Indonesië ongunstig mocht uitvallen, de strijd zou worden verplaatst van de wereldorganisatie naar Nederland en Indonesië.
Deze verplaatsing zou op het uitbreken van een „koude oorlog" kunnen uitlopen, met verreikende gevolgen, „die niet alleen de vrede in Azië in gevaar brengen, doch die ook tot een nieuwe wereldoorlog zouden kunnen leiden."

Mening van de Londense Times

Volgens de Londense Times (29-10) had de Indonesische regering geen ongunstiger tijdstip kunnen uitkiezen om aan haar aanspraken op Nieuw-Guinea kracht bij te zetten, nu zij moeizaam bezig is door overreding en onderhandelingen haar gezag over de eigen buitengewesten te herstellen.
Nieuw-Guinea dreigt net zo'n jaarlijks agendapunt voor de Algemene Vergadering der VN te worden als Kasjmir, aldus het blad. Sommige heethoofden schijnen het komende debat in de Verenigde Naties aangegrepen te hebben voor de betogingen van 28 okt. in Djakarta, die de Indonesische zaak echter alleen maar kunnen schaden. De regering in Djakarta hoeft niet verantwoordelijk te zijn voor de straatschenderijen van 28 okt., zo meent de Times. In elke hoofdstad in Zuidoost-Azië kan een ambitieuze politicus of legerleider de diensten van benden nietsnutters huren en proberen hun potsemakerijen door te laten gaan voor massale politieke gevoelens. Doch dergelijke ongeregeldheden zijn geen reden om de kwestie-Nieuw-Guinea geheel ter zijde te schuiven.
Volgens de Times wordt Nederland nog krachtig gesteund door landen die de kwestie zonder anti-koloniale vooringenomenheid bestuderen. Sommigen in Nederland menen de laatste tijd, dat de waarde van Nieuw-Guinea twijfelachtig is, aldus het blad, doch ongelukkig genoeg stellen de Indonesiërs als enig alternatief overdracht van de soevereiniteit aan Indonesië. En dit is nu juist wat Nederland het krachtigst bestrijdt.

Internationaal Nieuws

Raad van Europa:
Kritiek op afwezigheid minister

Bij de behandeling van een aanvullend rapport van het comité van ministers is op 22 okt. in de Raadgevende Vergadering van de Raad van Europa scherpe kritiek geoefend op het feit, dat noch de voorzitter van het ministerscomité (op dat moment de Nederlandse minister Luns) noch een andere minister bij deze behandeling aanwezig was. De Belgische voorzitter senator *Dehousse* zei o.m.:
„Wij kunnen de zaak beter sluiten en een eind maken aan de hypocrisie, want zonder dat hier een lid van het comité van ministers is, heeft het geen zin de discussies voort te zetten. Het kan zo werkelijk niet langer duren. Ik voel er niets voor, op deze wijze nog langer in het luchtledige te werken".
Zowel minister Luns als zijn Noorse collega hadden bericht van verhindering gezonden. Er werd een motie aangenomen, waarin de afwezigheid van de ministers ten zeerste wordt afgekeurd. Tevens werd overeengekomen, het rapport van het comité van ministers bij wijze van protest terug te verwijzen en eerst te behandelen, wanneer een of meer ministers aanwezig zouden zijn. In een motie werd verklaard, dat de Raadgevende Vergadering ervan overtuigd is, dat het verdrag van de Raad van Europa in zijn huidige vorm een doelmatige werking onmogelijk maakt.

Vragen aan minister Luns

De Tweede-Kamerleden Schmal (CHU), Van der Goes van Naters (PvdA), Goedhart (PvdA), Korthals (VVD), Fens (KVP), Schuijt (KVP), Patijn (PvdA), Biesheuvel (AR) en Duynstee (KVP) hebben schriftelijk aan minister Luns gevraagd, waarom hij op 22 oktober niet aanwezig is geweest.
Minister Luns heeft hierop in een zeer uitvoerig antwoord o.m. meegedeeld, dat hij verhinderd was door „niet meer te wijzigen ambtsverplichtingen". Hij herinnerde er „overigens" aan, „dat er geen enkele verplichting voor de voorzitter van het ministerscomité bestaat om bij de debatten aanwezig te zijn. Voor wat de herfstzittingen van de Raadgevende Vergadering betreft, bestaat ter zake bovendien geen gebruik van dien aard. Voor zover de minister bekend, heeft de laatste jaren slechts eenmaal een voorzitter van het ministerscomité de herfstzitting van de Raadgevende Vergadering bijgewoond, te weten in 1956, toen de Italiaanse minister van buitenlandse zaken aldaar een redevoering heeft gehouden."
„Wel bestaat de gewoonte, dat de voorzitter van het ministerscomité in de voorjaarszitting van de Raadgevende Vergadering het door het Statuut voorgeschreven jaarrapport van het ministerscomité aan de Raadgevende Vergadering aanbiedt met een rede, waarin tevens enige voor de Raad van Europa van belang zijnde kwesties worden behandeld. Zulks is ook dit jaar geschied."
„Indien de Raadgevende Vergadering besloot het aanvullende rapport, dat haar door het ministerscomité werd toegezonden, zonder meer terug te zenden, omdat het niet door de voorzitter van het ministerscomité persoonlijk kon worden aangeboden, zulks terwijl er geen regel of gewoonte van dien aard bestaat, kan de minister een dergelijke verrassende beslissing slechts betreuren."

Diversen —

Resolutie Internationale Rode Kruis — Het te New Delhi gehouden congres van het Internationale Rode Kruis heeft met algemene stemmen een door India ingediende resolutie aangenomen, waarin op alle landen een beroep wordt gedaan te voorkomen, het streven naar ontwapening te versterken en „maatregelen te

nemen, waardoor te allen tijde de mensheid beschermd wordt tegen de gevolgen van het gebruik van brandbommen, chemische, bacteriologische, radio-actieve en andere wapens", aldus meldt Reuter (1-11).
Een Russisch amendement, waarin werd opgeroepen tot een onmiddellijk staken of opschorten van proeven met kernwapens, werd verworpen.

Bevolkingscijfers — Volgens een door het Amerikaanse ministerie van handel gepubliceerd rapport zal India op 1 januari 1958 388.797.000 zielen tellen en een jaar later 393.702.000. Voor de Sowjet-Unie luiden de overeenkomstige getallen 205.989.000 en 209.553.000 en voor de Verenigde Staten 172.722.000 en 175.644.000.

Joego-Slavië

Handelsovereenkomst met SU —
Te Belgrado is op 1 nov. een handelsovereenkomst met de Sowjet-Unie getekend voor het jaar 1958, op grond waarvan het ruilverkeer van 1957 ($ 110 mln.) zal worden overschreden. De Sowjet-Unie zal machines leveren ter uitvoering van de in 1956 gesloten kredietovereenkomst. Voorts ontvangt Joego-Slavië o.m. cokes, mangaanertsen, tarwe en katoen. Joego-Slavië zal o.a. produkten leveren van zijn walswerken, machines, loodzink, kabels, leder en bepaalde landbouwprodukten.

Nederland

Antirevolutionairen en Europese samenwerking —
In aansluiting op hetgeen wij op pag. 13601/2 hebben meegedeeld over het antirevolutionaire partijconvent memoreren wij nog, dat drs. *C. P. Hazenbosch,* lid van de Tweede Kamer, een inleiding hield over het verdrag van de Europese Economische Gemeenschap. Bij de discussie kwam hij, aldus *Het Parool* (28-10) tot de uitspraak, dat het een gelukkig verschijnsel was, dat er op het Europese vlak voldoende eenheid was tussen roomskatholieken en protestanten. Dit was vooral het geval bij sociale en economische vraagstukken. Drie jaar ervaring met een christelijk-democratische fractie in het werk van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, had hem deze overtuiging geschonken. De Nederlandse KVP-er mr. *Sassen,* had als fractieleider daar altijd ernst gemaakt met de inter-confessionele gedachte, zo vervolgde de heer Hazenbosch. Met de rooms-katholieken in West-Europa bestonden voldoende aanrakingspunten om vruchtbaar samen te werken. De tegenstellingen tussen beide moesten niet worden overdreven.

KAB: geen loonronde —
Tijdens een op 28 okt. in Utrecht gehouden vergadering van de Ned. Kath. Grafische Bond heeft de voorzitter van de KAB, de heer *J. A. Middelhuis,* tegengesproken dat de KAB zou streven naar een nieuwe loonronde. Hij noemde dit geheel onjuist.
Wel worden op het ogenblik pogingen in het werk gesteld om te komen tot verlichting van de noden der laagstbezoldigde groepen.
Voor er van een loonronde sprake kan zijn, moeten eerst de nodige voorzieningen worden getroffen voor de weduwen, wezen en invaliden, die het zwaar te verduren hebben, aldus de heer Middelhuis.

Rente van RPS —
Op 23 okt. is door de PTT meegedeeld, dat de Rijkspostspaarbank de rente op spaartegoeden zal verhogen van 2,4 tot 2,64 percent per jaar. De renteverhoging krijgt terugwerkende kracht tot 1 oktober 1957. Dit is meegedeeld door de persdienst van de PTT.
Het maximum rentegevend tegoed wordt tezelfdertijd op 10.000 gulden gebracht. Tot dusver werd boven de 6000 gulden geen rente meer gegeven.
De Nutsspaarbank te Groningen en de Spaarbank van Deventer zullen met ingang van 1 januari 1958 hun rente tot 3 percent verhogen. De boerenleenbanken hadden hun rente reeds opgetrokken tot 3 percent.

Diversen —
Onbevoegde leerkrachten v.h.m.o. — Het Centraal bureau voor de statistiek heeft gegevens gepubliceerd omtrent het aantal bevoegd en onbevoegd gegeven lessen in de wettelijk verplichte vakken bij het dag-v.h.m.o. op 15 september 1957.
Van alle wekelijkse lessen werd 21,2% onbevoegd gegeven tegen 18,8% op 15-9-'56. De hoogste percentages treft men aan bij de vakken Frans (39), biologie (31), Duits (28), wiskunde (27), Engels en Nederlands (elk 26).
Bij de gymnasia is de situatie het gunstigst (12% onbevoegd gegeven lessen); daarna komen achtereenvolgens de lycea (21%), de h.b.s.'en (24%), de m.m.s.'en (27%) en de handelsscholen (29%).
Wegens gemis aan docenten en lokalen konden resp. 1.652 en 426 lessen niet worden gegeven.

Rapport ploegenstelsel — In een door de verbondsraad van het Christelijk Nationaal Vakverbond aanvaard rapport wordt betoogd, dat de bezwaren tegen ploegenarbeid in lichamelijk, geestelijk en sociaal opzicht zo groot zijn, dat een verdere uitbreiding moet worden tegengegaan. Het stelsel zelf moet, zo mogelijk, worden teruggedrongen.
Het CNV staat op het standpunt, dat de voordelen van het ploegenstelsel niet opwegen tegen de nadelen, die de organisatie van het gezin verstoren en zelfs tot ontbinding van het gezinsleven kunnen leiden.

Tandartsenconflict — Het „College van bindend advies" heeft, aldus de Volkskrant (2-11), uitspraak gedaan in de honorariumkwestie, die de oorzaak is geweest van het conflict tussen tandartsen en ziekenfondsen. De arbiters hebben het honorarium van de tandartsen voor 1957 en 1958 vastgesteld op 27 cent per „stoelminuut". De tandartsen eisten als minimum 27.64 cent, de ziekenfondsen wilden maximaal 25 cent betalen. De uitspraak betekent, dat het bruto-jaar-honorarium is vastgesteld op *f* 29.000 (inclusief *f* 10.000 praktijkkosten).

Liberaal gesprekcentrum — De algemeen secretaris van de VVD de heer D. W. Dettmeijer, heeft op 26 okt. het liberaal gesprekcentrum in hotel De Boeckhorst in Lunteren heropend met een rede, waarin hij vaststelde, dat er op het ogenblik een liberale „doorbraak" gaande is, hetgeen kan blijken uit de verblijdende verkiezingsuitslagen in Luxemburg en Engeland.

Prijsdaling? — Minister Zijlstra heeft op 24 okt. tijdens besprekingen met vertegenwoordigers van industrie, handel en werknemers de noodzaak betoogd van een voortzetting van het prijsstabilisatiebeleid, waarbij het accent onder de tegenwoordige omstandigheden, gezien bepaalde prijsdalingen op de internationale grondstoffenmarkten, veel meer dan in het verleden het geval was, dient te vallen op het doorvoeren van prijsverlagingen daar waar dit mogelijk is. In het bijzonder legde de minister er daarbij de nadruk op, dat, waar hij in het verleden akkoord is gegaan met een doorberekening in de eindprijzen van prijsstijgingen van de grondstoffen, hij er van uitgaat, dat prijsdalingen van de grondstoffen, nu ook onverkort in een prijsdaling van het eindprodukt tot uitdrukking zullen worden gebracht. De vertegenwoordigers van de ondernemers zouden hun instemming hebben betuigd.

Verhoging AOW-uitkering — In het op 25 okt. verschenen Staatsblad no. 404 is in verband met de huurverhoging van 1 augustus een algemene maatregel van bestuur opgenomen, waarbij een verhoging wordt ingevoerd van de AOW-uitkeringen, t.w. *f* 68.12 voor gehuwden en *f* 59.28 voor ongehuwden. De uitkeringsbedragen worden daarmede respectievelijk *f* 1523 en *f* 936 per jaar, ingaande op 1 augustus 1957.

Sowjet-Unie

Spoetnik II —
In de Sowjet-Unie is op 3 nov. een tweede kunstmaan gelanceerd, „grote spoetnik" genoemd, die niet minder dan 508,3 kilo weegt, ongeveer 1700 kilometer van de aarde verwijderd is en een hond aan boord heeft. De nieuwe satelliet heeft,

evenals de oude, een snelheid van acht kilometer per seconde. Hij draait in een uur, 43 minuten en 7 seconden om de aarde, dat is 7½ minuut langer dan de eerste Sowjet-kunstmaan.
De hond bevindt zich in een bus binnen de satelliet, die hermetisch is afgesloten en is voorzien van lucht en voedsel.

Tass deelde o.m. nog mede dat de satelliet volgens de beschikbare gegevens het laatste deel is van een transportraket en behalve de hond wetenschappelijke apparaten en zenders aan boord heeft. De toestellen dienen o.m. om de zonnestraling, de kosmische straling, de temperatuur en de druk op de desbetreffende hoogte te onderzoeken.

„Uitdaging voor de toekomst" —

Door de grote technisch-wetenschappelijke resultaten van de Sowjet-Unie van de laatste tijd (Spoetnik o.a.) is in de VS ook weer de aandacht gevestigd op het kwantitatieve verschil in de opleiding van technici in de VS en in de SU en op wat wel de verwaarlozing genoemd wordt van het Amerikaanse onderwijs; voorts op het verschil in beloning en sociale status van leraren, hoogleraren en geleerden in beide landen. Deze kritiek wordt sprekend tot uitdrukking gebracht in de hier gereproduceerde spotprent.

Ver. Staten

Uitbreiding betrekkingen met SU?
Sowjet-ambassadeur Zaroebin heeft op 28 okt. voorgesteld een directe luchtverbinding tussen de VS en de Sowjet-Unie te openen. Hij deed dit voorstel tijdens onderhandelingen op het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken over de culturele en wetenschappelijke betrekkingen tussen de Sowjet-Unie en de Ver. Staten.
Onder 52 plannen, die hij voorstelde als basis voor besprekingen, was er een tot uitwisseling van leden van het Amerikaanse Congres met leden van de Opperste Sowjet te Moskou. Ook stelde de ambassadeur voor studenten van de universiteit van Moskou uit te wisselen met studenten van de Columbia- en de Harvard-universiteit*).
Voorts heeft hij uitwisseling op de volgende gebieden voorgesteld: industrie, landbouw, medische wetenschap, handel, journalistiek, kunst, radio, televisie, film en sport. Hij legde er de nadruk op, dat deze lijst voor uitbreiding vatbaar is.
Van Amerikaanse zijde is voorgesteld een uitwisseling tot stand te brengen van niet-gecensureerde radio- en televisieprogramma's.

*) Een bestaand uitwisselingsprogram werd door de VS in 1956 naar aanleiding van de onderdrukking van de Hongaarse opstand opgeschort.

Geestelijk Leven

Samengaan Nederlandse kerken —
In een onlangs te Utrecht gehouden vergadering van de Oecumenische Raad van Kerken in Nederland heeft men, aldus de *NRC* (31-10) het rapport over de voortgang van het samengaan der kerken besproken. Dit rapport is samengesteld door een door de raad daartoe aangewezen commissie, bestaande uit *prof. P. J. Jans, dr. H. J. Heering* en *ds. M. N. W. Smit.* Met de voorstellen, die de commissie deed, bleek prof. Jans zich als oud-katholiek niet te kunnen verenigen.
Wat de protestantse kerken betreft deed de commissie de volgende voorstellen:
1. Krachtig voortzetten van het overleg, 2. samenwerking in diaconaat en apostolaat, 3. het bevorderen van de mogelijkheid aan elkaars gemeenteleven en sacramenten deel te nemen, 4. de uitbreiding van de mogelijkheid van gastlidmaatschap, 5. onderlinge erkenning van het predikambt, zodat een kerk, na goedkeuring van haar leiding, gebruik kan maken van de werkzaamheden van een predikant van een ander kerkgenootschap.
De voorstellen zullen als vragen worden voorgelegd aan de bij de Oecumenische Raad aangesloten kerken.

Diversen —
Radio Vaticana — Paus Pius XII heeft op 27 okt. het nieuwe zendcentrum van Radio Vaticana in Santa Maria di Galeria, in gebruik gesteld met het uitspreken van een vredesboodschap. In 28 vertalingen werd de boodschap van de Paus vervolgens uitgezonden over de 25 antennes, die de vier zenders tot in het hart van China verstaanbaar maken. Het nieuwe station heeft in totaal 2.400.000 dollar gekost, welk bedrag geleidelijk door de katholieke gelovigen is bijeengebracht. Een van de kortegolfzenders is aangeboden door de Nederlandse roomskatholieken.

Kunst

Henry Van de Velde† —

Op 25 oktober is in een ziekenhuis te Zürich de Vlaamse bouwmeester *Henry Van de Velde* in de ouderdom van bijna 95 jaar overleden.

Henry Van de Velde werd geboren te Antwerpen op 3 april 1863. Hij ontving zijn opleiding aan de Antwerpse Academie voor Schone Kunsten, waar hij tegelijkertijd de bouw- en de schilderkunst studeerde. Hij zette deze studies voort in Parijs. Na voltooiing van zijn studies hield hij zich aanvankelijk geheel bezig met de schilderkunst. Hij vestigde zich eerst te Kalmthout en daarna te Wechelderzande, in de Antwerpse Kempen. Zelf schilderend in impressionistische trant was hij de vriend en geestesgenoot van de voornaamste Belgische impressionistische schilders van toen: *Rosseels, Crabeels* en *Heymans.*

Na enige tijd ging hij zich echter meer toeleggen op de kunstnijverheid en de bouwkunst. Hij tekende en bouwde te Ukkel zijn huis „Bloemenwerf" waarvan de nieuwe stijl de aandacht trok. Weldra werd hij de baanbreker van een nieuwe richting in de bouwkunst, die tegelijkertijd een opstand was tegen de kunstmatige navolging van de oudere stijlen en die zich inspireerde op de gedachte dat de bouwkunst moest trachten de juiste doelmatige uitdrukking te zijn van de bestemming der opgerichte gebouwen. Alle hiertoe niet vereiste vormelijkheden dienden te worden weggelaten. Van de Velde trachtte voorts het gebruikte bouwmateriaal met het natuurlijkste en sierlijkste effect toe te passen.

Van 1901 tot 1914 woonde hij in Duitsland als kunstadviseur van de groothertog van Saksen. Hier stichtte hij, te Weimar, de eerste kunstnijverheidsschool. In 1914 bouwde hij de schouwburg van de Werkbundtentoonstelling te Keulen, welke schouwburg zeer sterk de aandacht trok. In 1919 bouwde hij in Nederland het Museum Kröller-Müller, te Parijs bouwde hij het "Théâtre des Champs Elysées".

In 1926 keerde hij naar België terug, waar hij werd benoemd tot professor aan de Vlaamse universiteit te Gent en directeur van het Nationaal Hoger Instituut voor Sierkunsten in de abdij Ter Kameren te Brussel. Van de Velde schreef verschillende werken over bouwkunst, algemene esthetiek en literatuur. Sedert de tweede wereldoorlog verbleef hij in Zwitserland. Aan de *Nieuwe Rotterdamse Courant* (28-10), die Van de Velde een „pionier der stijlvernieuwing" noemt, ontlenen wij nog het volgende:

Hoe groot zijn invloed was, blijkt ook hieruit, dat men in Duitsland in plaats van de term Jugendstil, niet zelden de term Veldesche Stil gebruikte. In de zo snelle ontwikkeling, die zich in kunst, architectuur en kunstnijverheid in onze eeuw heeft voorgedaan, is de betekenis van de Jugendstil of Art Nouveau geruime tijd veel te weinig ingezien. De laatste jaren is hierin door tentoonstellingen in Amerika en Zwitserland en door kunsthistorische onderzoekingen een opmerkelijke kentering gekomen. Hoewel Van de Velde in zijn lange leven zeker niet in de vergetelheid is geraakt, laat het zich toch aanzien, dat zijn internationale betekenis door voortgezette studie van het begin en de ontwikkeling der moderne kunst steeds sterker naar voren zal treden. Stellig hebben ook zijn geschriften veel invloed gehad en is hij daarmee niet alleen een profeet van het nieuwe omtrent 1900 geworden, doch mede een grondlegger van de verdere evolutie der stijlbewegingen. Van zijn geschriften noemen we: Déblaiement (de baan schoon vegen) d'Art

---

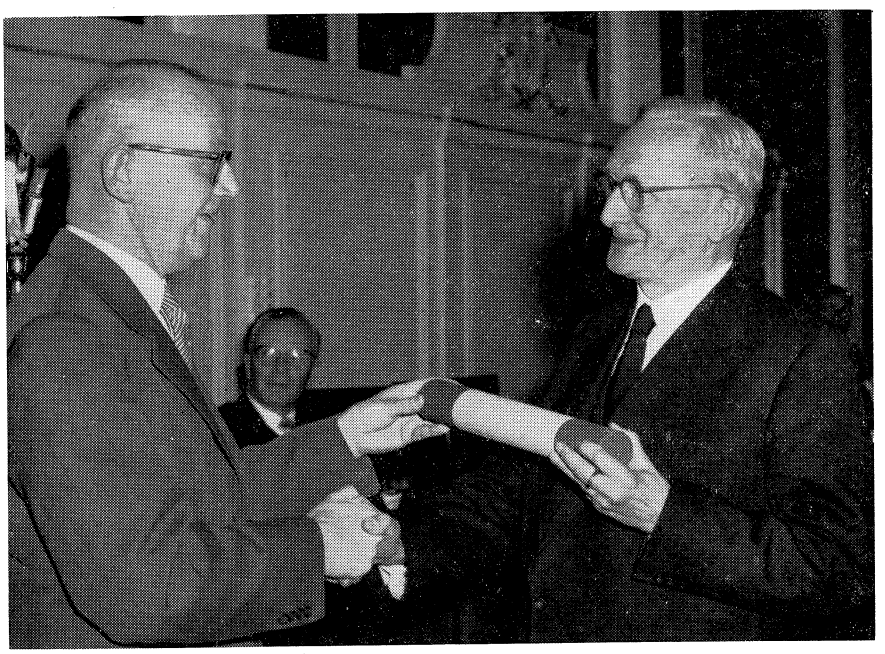
Constantijn Huygensprijs voor Bordewijk —

De Constantijn Huygensprijs van de Jan Campertstichting is op 30 okt. uitgereikt aan de Haagse schrijver mr. F. Bordewijk. Het was de tiende maal dat deze jaarlijkse prijs werd uitgereikt.

De voorzitter van de stichting, mr. A. Mout, las het judicium voor van de commissie tot toekenning van de prijs, bestaande uit de heren B. Bakker, Pierre H. Dubois, G. Kamphuis en de heer Mout zelf.

Dat de jaarlijkse onderscheiding niet eerder aan Bordewijk ten deel viel is te „wijten" aan het feit, dat deze auteur zelf bestuurslid van de Jan Campertstichting is. Uitgaande van het oordeel, dat „F. Bordewijk in de loop van vele jaren een omvangrijk oeuvre heeft geschapen, dat zich een volkomen zelfstandige plaats in onze literatuur heeft verworven en daarenboven een vernieuwende invloed op het proza in ons land heeft geoefend", besloot de jury echter dit jaar de heer Bordewijk de Constantijn Huygensprijs toe te kennen.

Aan het judicium voegde de heer Mout nog enkele persoonlijke woorden toe. Bordewijk, zo zeide hij o.a., heeft met zijn twee grote Haagse voorgangers Huygens en Couperus gemeen, dat hij in zijn werk onnavolgbaar is.

Mr. F. Bordewijk (rechts) ontvangt uit handen van de burgemeester van Den Haag, mr. H. A. M. T. Kolfschoten, de Constantijn Huygensprijs.

1895, Vom neuen Stil 1907, Les formules d'une Esthétique Moderne 1917, Die drei Sünden wider die Schönheit 1918.

Nikos Kazantzakis† —
De Griekse schrijver Nikos Kazantzakis, schrijver o.a. van „Christus wordt opnieuw gekruisigd" en „Kapitein Michaelis" is op 29 okt. in een kliniek te Freiburg overleden. Hij bereikte de leeftijd van 72 jaar. Hij leed aan een ongeneeslijke ziekte en had enige tijd geleden een zware operatie ondergaan.
Nikos Kazantzakis is, zo ontlenen wij aan *De Maasbode* (29-10) pas na de oorlog naar voren getreden als romanschrijver. Hij werd in 1885 in Kandia op het eiland Kreta geboren. Na zijn gymnasiumtijd bezocht hij de universteit van Athene en trok vervolgens een jaar of vijf door Europa. Toen schreef hij alleen maar studies, o.a. over Nietzsche en Buddha. Na terugkeer in het oude Griekenland ontdekte hij pas zijn roeping als schrijver. Hij begon als journalist en kroniekschrijver en maakte grote reizen naar de Sowjet-Unie, China, Japan en Afrika. Als directeur-generaal bij het ministerie van sociale zaken had hij na de tweede wereldoorlog de leiding van een commissie, die tot taak had de Griekse vluchtelingen uit de Kaukasus en Zuid-Rusland naar het vaderland terug te brengen. Op deze wijze redde hij ca. 150.000 mensen van de hongerdood. Na korte tijd minister van onderwijs geweest te zijn, vluchtte hij uit de politiek en vestigde hij zich met zijn vrouw in Frankrijk.

Diversen —

Walter Rehberg — De Zwitserse pianist Walter Rehberg is, aldus Ass. Press, op 23 okt. op 58-jarige leeftijd overleden. Rehberg was in Genève geboren, studeerde in Frankfort en kreeg internationale naam als pianist, dirigent, componist en auteur. Hij schreef biografieën van Schubert, Brahms, Chopin en Schumann. Van 1926 tot 1938 leidde hij het symfonie-orkest van Stuttgart, van 1938 tot aan zijn dood was hij verbonden aan de Muziek-academie te Zürich.

A. J. Grootens † — Naar het Alg. Handelsblad (30-10) berichtte is de schilder A. J. Grootens te Bloemendaal, 93 jaar oud, overleden. Behalve schilder was de heer Grootens illustrator en etser. Verder maakte hij veel ontwerpen voor glas in lood, o.a. voor de Christian Science Kerk in Amsterdam en voor het stadhuis te Enschedé.

Grafschrift van Emants — De inscriptie op het graf van de op 14 oktober 1923 overleden schrijver Marcellus Emants te 's-Gravenhage is onlangs op verzoek van de dochter van de schrijver verwijderd, zo meldt de NRC (2-11). Deze inscriptie luidde: „Beklaag nooit de verloste uit de krankzinnigheid die leven heet."
De beweegreden die haar ertoe heeft gebracht de steen met het opschrift te laten verwijderen, is het feit dat onvoldoende blijkt, dat Emants deze woorden ook werkelijk op zijn graf wilde laten aanbrengen.

Proces tegen Hongaarse schrijvers — Te Boedapest is een proces begonnen tegen de Hongaarse schrijvers Tibor Déry, Zoltán Zelk, Gyula Hay en Tibor Tardos, zo meldt de NRC (2-11). Zij worden beschuldigd van deelneming aan de oktober-revolutie. Het proces wordt met gesloten deuren gevoerd.
Een aantal Franse schrijvers en intellectuelen, o.w. Albert Camus, François Mauriac, Jean-Paul Sartre en Simone de Beauvoir, hebben in een telegram aan premier Kádár hun bezorgdheid over dit proces uitgesproken. Zij spreken de hoop uit, dat het proces openbaar en rechtvaardig zal zijn.

Clemente Rebora † — De Italiaanse dichter Clemente Rebora is, aldus de NRC (2-11), te Stresa overleden.
Rebora werd op 6 januari 1885 te Milaan geboren. Hij heeft vele jaren les gegeven en kreeg bekendheid als dichter in 1913. Hij publiceerde in 1922 zijn belangrijkste werk, de Canti anonimi.
Rebora maakte in 1931 een geestelijke crisis door en werd vijf jaar later priester. De laatste bundels die van hem het licht zagen, na een lange periode van zwijgen, waren: Via Crucis en Canti dell' infermità.

Lord Dunsany † — De Ierse dichter, romanschrijver en toneelschrijver lord Dunsany is, zo meldt de NRC (2-11), na een korte ziekte op 79-jarige leeftijd overleden.
Dunsany (Edward John Mereton Plunkett) heeft meer dan vijftig werken — verzen, toneelstukken en romans — op zijn naam. Ook is hij bekend geworden als militair en atleet. Zijn werk wordt meer gelezen in Amerika dan in zijn eigen land. Het bekendst zijn geworden: The Travel Tales of mr. Joseph Jorkens en het toneelstuk If. Aan de universiteit van Athene heeft Dunsany Engelse literatuur gedoceerd.

Huldiging dr. Victor E. van Vriesland — De schrijver, dichter en essayist dr. Victor E. van Vriesland is op 31 oktober ter gelegenheid van zijn 65ste verjaardag gehuldigd op een bijeenkomst, welke was belegd onder auspiciën van de Kunstkring, de Kring van Rotterdamse auteurs, de Rotterdamse Kunststichting en de boekhandel Voorhoeve en Dietrich. Men bood de auteur een album met handtekeningen aan van degenen die het mede mogelijk hebben gemaakt, dat Van Vrieslands verzameld essayistisch en kritisch werk — Onderzoek en Vertoog — kan worden uitgegeven.

Wetenschap en techniek

Behandeling spastische kinderen — In het Minervapaviljoen in Amsterdam heeft het Nederlands Genootschap voor Heilgymnastiek, Massage en Fysiotechniek een congres gehouden, dat gewijd was aan de speciale problemen van patiënten met hersenverlammingen. Over deze bijeenkomst, die mede onder leiding stond van de Amsterdamse Werkgroep voor Kinderen met Cerebrale Paresen ontlenen wij aan het *Alg. Handelsblad* (28-10) het volgende:
Als uitgangspunt voor het congres diende het standpunt, dat slechts een ingewerkte groep van deskundigen op velerlei gebied de moeilijkheden van deze kinderen kan benaderen, juist omdat deze problemen op zoveel verschillende terreinen liggen.
Een aantal leden van het Amsterdamse team, dat zich met de behandeling van deze patiënten bezighoudt, en dat uit een kinderarts, een neuroloog, een orthopedisch chirurg, een psycholoog, een heilgymnast, een maatschappelijk werkster en een secretaresse bestaat, hielden inleidingen over de diagnostische en therapeutische aspecten bij kinderen met cerebrale paresen. Voorts werd gesproken door mejuffrouw *L. M. Diercks,* psychologe en mevrouw *E. Robertson* uit Zweden.
Mevrouw Robertson, die in verschillende plaatsen in Zweden cursussen leidt en die ook de organisatie van de zorg voor deze patiënten in de VS en Scandinavië heeft bestudeerd, zei onder meer, dat geen enkele handicap een groter verscheidenheid in vormen heeft dan deze van kinderen met cerebrale verlammingen. Een wetenschappelijk inzicht in al deze vormen is noodzakelijk, willen wij trachten zo'n kind te helpen en te behandelen.
De kinderarts *dr. Ph. H. Fiedeldij Dop* wees erop, dat, waar de medicamenteuze therapie op dit gebied zeer beperkt is, de problemen, die er zijn, op het terrein van de behandeling liggen. Een voorname taak hierbij heeft de heilgymnast(e), die de belangrijkste relatie met het kind onderhoudt. Hij of zij zal de taal van de ander moeten leren verstaan en spreken. Wij mogen nog niet geloven in één methode om de motoriek van het jonge kind te ontwikkelen, omdat zoveel nog in een experimenteel stadium verkeert.

Kennis van de oorzaken van cerebrale paresen, zou preventie misschien mogelijk maken. De ziekte kan evenwel zowel prenataal en nataal als postnataal optreden. Terwijl men vroeger dacht dat dit alleen het geval was bij een traumatische hersenbloeding, meent men tegenwoordig dat ook een tijdelijk zuurstof-

tekort zonder het optreden van een trauma deze ziekte kan veroorzaken. Toch is het al wel mogelijk preventieve maatregelen te nemen. Deze liggen op het terrein van de bacterioloog, van de commissaris van politie (verkeersongevallen), doch wellicht ook op dat van de heilgymnast(e). Zwangerschapsgymnastiek kan een mogelijkheid zijn bepaalde stoornissen te voorkomen. Voor het leggen van verband tussen spasticiteit en achterlijkheid, zoals men vroeger te snel placht te doen, moet worden opgepast, aldus dr. Fiedeldij Dop.

De neuroloog E. J. E. Frohn schetste de normale fysiologische ontwikkeling van het kind. Door het geplaatst zijn in de tijdsruimte ontwikkelen zich steeds nieuwe beweegsystemen. Bij de behandeling van de storingen van het spastische kind moet men teruggaan naar de tijd, waarin de stoornis begon. Om gevoel voor ruimte te krijgen, moet bij de basis begonnen worden. Rusthouding — passieve bewegingen — actieve bewegingen — correlatie van de snelheid en accuratesse van de bewegingen, dat is de lijn waarlangs de ontwikkeling moet gaan. Het kind mag niet in een volgend stadium gedreven worden, voordat het voldoende aan het voorafgaande is gewend.

De chirurg J. E. Enklaar belichtte ten slotte de orthopedische aspecten. In enkele gevallen staan wij machteloos om bepaalde afwijkingen te corrigeren, vaker zijn er mogelijkheden om via een operatieve behandeling resultaten te bereiken, al zal eerst een exact onderzoek hieraan vooraf moeten gaan.

Nobelprijzen schei- en natuurkunde

De Nobelprijs voor scheikunde voor 1957 is toegekend aan de Engelsman *sir Alexander R. Todd* en die voor natuurkunde aan de in de Ver. Staten werkende Chinezen *Tsoeng Dao-lie* en *Tsjen Ning-jang* gezamenlijk. Beide prijzen zijn 208.682 Zweedse kronen groot.

☆

Sir Alexander Todd is hoogleraar in de organische scheikunde aan de universiteit van Cambridge. Hij kreeg de prijs voor zijn werk op het terrein van de zg. co-enzymen. Hij is op 2 oktober 1907 in Glasgow geboren; in 1938 werd hij hoogleraar, eerst in Manchester, later in Cambridge. Naast zijn werk op het gebied van gifgassen en hun bestrijding hield prof. Todd zich vooral bezig met de processen in de levende celkernen en de stoffen, die daarbij een rol spelen. Een der resultaten van prof. Todds werk is, dat de werking van co-enzymen, die o.a. de fermentatie van alcohol veroorzaken, thans synthetisch kan worden nagebootst.

☆

Dr. Tsoeng Dao-lie is op 25 nov. 1926 in China geboren. Hij heeft gestudeerd aan de universiteit van Chicago en behaalde in 1950 zijn doctorstitel. In 1953 werd hij hoogleraar aan de Columbia-universiteit te New York.

Dr. Tsjen Ning-jang is op 22 nov. 1922 geboren, eveneens in China. Ook hij heeft aan de universiteit van Chicago gestudeerd, waar hij in 1947 promoveerde.

De beide Chinese geleerden hebben de Nobelprijs gekregen „voor diepgaand onderzoek naar de pariteitswetten, wat geleid heeft tot belangrijke ontdekkingen aangaande de elementaire deeltjes".

Op pag. 13026 en 13027 hebben wij een beschouwing gewijd aan het baanbrekende werk van deze jonge geleerden.

Diversen —

Fysieke en psychologische schade kernproeven — Een subcommissie van de Amerikaanse commissie voor kernenergie heeft, aldus de N R C (22-10), aanbevolen de toekomstige proeven met kernwapens tot een minimum te beperken. De commissie is van mening, dat het feitelijke stralingsgevaar van de proeven binnen aanvaardbare grenzen blijft, maar dat dit gevaar niettemin op de burgerbevolking een sterk emotionele indruk maakt, zodat de psychologische schade van de proeven vrij groot is.

Atoombom, kernenergie en menselijke verantwoordelijkheid — „Wij moeten de atoombom zeker niet veroordelen en afschaffen. Hij vormt het schild dat ons nog juist de tijd geeft voor een moreel antwoord. De kernenergie is een stimulans voor ons denken op geestelijk en moreel terrein en noopt ons tot het vaststellen van onze verantwoordelijkheid om een antwoord op de dreiging ervan te vinden. Er bestaat een verschil tussen het beschikken over een atoombom en het werpen ervan", aldus prof. dr. J. Milatz, hoogleraar in de kernfysica te Utrecht en directeur van het reactorcentrum Nederland tijdens een feestrede op het congres van de Algemene Rooms-Katholieke Officierenvereniging (K N P/ De Volkskrant, 28-10).

Romeinse tempel in Luxemburg — Te Steinsel in Luxemburg hebben archeologen funderingen en zuilen van een Romeinse tempel gevonden, benevens munten met de beeldenaar van keizer Maximimus, een borstbeeld van een vrouw, sieraden, rood linnen en aardewerk. Ter plaatse kwamen de Romeinse wegen uit Metz en Trier samen.

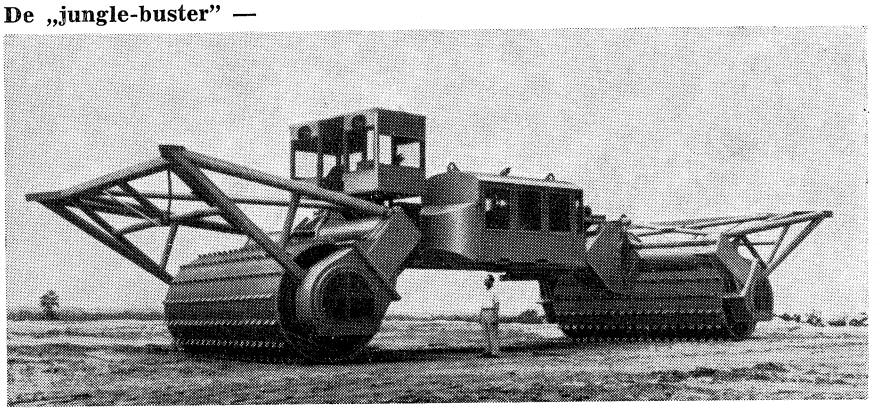
Dr. Gerty Theresa Cori — Deze biochemica, die in 1947 te zamen met haar echtgenoot, dr. Carl Cori, de Nobelprijs voor scheikunde kreeg, is op 26 okt. te St. Louis op 61-jarige leeftijd overleden.

De Nautilus — De Amerikaanse, door kernenergie voortgedreven duikboot Nautilus heeft onlangs vijf en een halve dag doorgebracht onder het poolijs. Er is een afstand van duizenden mijlen afgelegd en men heeft talrijke wetenschappelijke gegevens weten te verzamelen.

Werner von Braun — Het Amerikaanse leger heeft op 30 okt. zijn hoogste onderscheiding voor burgers, de „Exceptional civilian service award", toegekend aan dr. Werner von Braun, een in Amerika genaturaliseerde Duitse raket-specialist, voornamelijk voor zijn werk aan de ontwikkeling van de Jupiter-raketten.

Fermiprijs 1957 — De uitvinder van het cyclotron, dr. Ernest Lawrence, directeur van het laboratorium voor problemen der atoomstraling van de universiteit van Californië te Berkeley, heeft de Fermiprijs voor 1957 ter waarde van $ 50.000 gekregen. Deze prijs wordt toegekend door de commissie voor atoomenergie, die Lawrence behalve voor zijn uitvinding ook wilde eren voor zijn „talrijke bijdragen op het gebied van de kernfysica en de atoomenergie". Dr. Enrico Fermi, een der pioniers op atoomgebied, kreeg de prijs als eerste in 1954.

De „jungle-buster" —

Ruim 22 meter lang, 7 meter breed en 6 meter hoog is deze „boomverbrijzelaar", die door R. G. Le Tourneau Inc. te Longview (Texas, USA) geconstrueerd is voor de strijd tegen oerwouden. Dit monster kan grote bomen uit de grond rukken; de meer dan 300 op zware stalen rollers gemonteerde bijlen verbrijzelen vervolgens de gerooide bomen. De diesel-elektrische machine kan via een drukknopsysteem door één man worden bediend.

Terwijl in Hongarije strenge maatregelen waren genomen om de herdenking van de opstand van 1956 *onmogelijk te maken, hielden vele Hongaarse vluchtelingen die thans verspreid zijn over Westeuropa en Amerika, eind oktober en begin november herdenkingsbijeenkomsten. Deze foto werd genomen tijdens een herdenkingsdienst in Albany in de Amerikaanse staat New York.* (foto United Press)

De Oktober-revolutie herdacht

De veertigste verjaardag van de Oktober-revolutie is in de Sowjet-Unie en in het bijzonder in Moskou met tal van feestelijkheden gevierd. Het feit, dat de Sowjet-Unie er in geslaagd is in korte tijd twee aardsatellieten in de wereldruimte te brengen (zie nader 13617, 13572 en 13543) en daarmee een voorsprong op de Verenigde Staten op dit terrein te demonstreren, gaf deze feestelijkheden een bijzonder reliëf. Een en ander leidde zelfs de aandacht af van het toch spectaculaire ontslag van maarschalk Zjoekow, niet alleen als minister van defensie (zie 13591), maar ook als lid van het presidium van het Centrale Comité der communistische partij en als lid van dit comité.

Het ontslag van Zjoekow

De uitstoting van Zjoekow uit beide laatstgenoemde politieke functies werd op 2 november officieel bekend gemaakt, nadat een week lang, althans in de Westelijke pers, allerlei speculaties de ronde hadden gedaan naar aanleiding van de op 28 oktober begonnen geheime zitting van het Centrale Comité, waarin de zaak-Zjoekow werd behandeld. In de officiële bekendmaking van 2 november werd de ontslagen maarschalk beschuldigd van „persoonsverheerlijking en politiek avonturisme". Volgens de *Prawda* van 4 nov. heeft Zjoekow tegenover het partijbestuur zijn fouten volledig erkend en beloofd zich te zullen beteren. In hetzelfde nummer van het partijblad komt een artikel voor van maarschalk *Konjew*, waarin Zjoekow met Stalin verantwoordelijk wordt gesteld voor Ruslands tegenslagen in het begin van Wereldoorlog II.

„Stalinisme" versterkt?

Naar aanleiding van een en ander won in het Westen de theorie veld, dat het de „stalinistische" tegenstanders van Chroesjtsjew zijn geweest, die het ontslag van Zjoekow hebben bewerkstelligd.
Een aanwijzing voor de rol der „stalinisten" is het bericht, dat de klachten tegen maarschalk Zjoekow bij het Centrale Comité der partij zijn ingediend door Michail Soeslow, die wordt beschouwd als verbindingsman in het presidium tussen de „orthodoxen" en Chroesjtsjew. Volgens Joegoslavische waarnemers is Soeslow een van de vooraanstaande stalinisten, die zich hebben kunnen handhaven en die nu tegen de wens van Chroesjtsjew in maarschalk Zjoekow ten val zouden hebben gebracht.

Voorts wordt verondersteld, dat de debatten in het Centrale Comité een heftig karakter hebben gehad.

Motivering

In de resolutie over het ontslag van maarschalk Zjoekow zegt het partijcomité, dat de maarschalk de strijdkrachten aan het gezag van de partij onttrok en zich „door lage vleiers liet bewieroken". „De geschiedenis van de oorlog werd ten behoeve van kameraad Zjoekow vervalst", aldus de resolutie.

„Kameraad Zjoekow beschaamde het vertrouwen dat de partij in hem had gesteld. Hij bleek een politiek onevenwichtig leider te zijn, geneigd tot avonturisme zowel in het begrip van de hoofdtaken van de buitenlandse politiek der Sowjet-Unie als in de leiding van het ministerie van defensie. In verband hiermee heeft de voltallige vergadering van het Centrale Comité besloten, kameraad Zjoekow uit het presidium van het Centrale Comité te verwijderen en het secretariaat van het Centrale Comité opdracht te geven, Zjoekow een andere functie te geven." Aldus de resolutie van het Centrale Comité.

Kritiek van Konjew

Maarschalk Konjew schreef in de Prawda, dat het voor een groot deel de schuld van Zjoekow is geweest, dat de SU bij de Duitse overval van 1941 zo slecht was voorbereid. „Men kan onze tegenslagen in die periode niet alleen aan de fouten van Stalin wijten", aldus maarschalk Konjew, die verder schreef, dat Zjoekow ook na Stalingrad bij het tegenoffensief enkele „grote blunders" heeft gemaakt. „Dit weerlegt de bewering van kameraad Zjoekow over de onfeilbaarheid van zijn kunde als militaire commandant". Konjew stelde de maarschalk voor als een ijdel man. Hij schreef: „Na de oorlog liet Zjoekow een schilderij van zich maken, waarop hij is afgebeeld op een wit paard, met de brandende Rijksdag op de achtergrond en de Duitse vlag onder de hoeven van het paard. Ideologisch bezien was dit schilderij schadelijk, maar Zjoekow gaf niettemin opdracht het in de legermusea ten toon te stellen. Zijn aanvallen op de verheerlijking van Stalin waren ook in hoofdzaak

(*Zie vervolg pagina* 13625)

Zoals gebruikelijk namen de hoogste leiders van de Sowjet-Unie vanaf het platform op het Rode Plein de parade af ter herdenking van de Oktober-revolutie. V.l.n.r.: maarschalk Worosjilow, voorzitter van het presidium van de Opperste Sowjet, maarschalk Malinowski, minister van defensie (opvolger van maarschalk Zjoekow), partijsecretaris Chroesjtsjew, Mao Tse-toeng, president van de Chinese Volksrepubliek, premier Boelganin en Soeslow, lid van het presidium van het Centrale Comité der communistische partij.

Weekblad

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

Algerije — 9 nov. Algerijnse verzetsstrijders hebben voor de eerste maal een aanval gedaan op Franse olie-onderzoekers in de Sahara. Deze aanval komt kort na het besluit van de Algerijnse strijders om een tweede front in de Sahara te openen (zie pag. 13613).

Duitsland (West) — 5 nov. De minister van buitenlandse zaken Brentano deelt mee, dat de onderhandelingen met de Sowjet-Unie over een consulair handelsverdrag binnenkort zullen worden hervat. — **9 nov.** Dr. Albert Schweitzer onderscheiden met een vredesprijs, die is ingesteld door de Beierse vereniging van oorlogsslachtoffers.

Egypte — 9 nov. De president van de Wereldbank, Eugene Black, verklaart, dat hij als bemiddelaar naar Egypte is gekomen om te bereiken, dat er onderhandelingen worden gevoerd over de kwestie van de schadeloosstelling van de aandeelhouders der Suezkanaal-maatschappij.

Engeland — 6 nov. De secretaris-generaal van de bond van spoorwegarbeiders en lid van de raad van het Britse algemene vakverbond, Campbell, bij een ongeluk in de Sowjet-Unie gedood. — **7 nov.** De minister van defensie deelt mede, dat de Britse strijdkrachten in Arabië en Oost-Afrika beter van Londen dan van Cyprus uit kunnen worden geleid en dat de regering daarom heeft besloten in Aden een afzonderlijk gecombineerd commando in te stellen, dat aan de staf te Londen verantwoordelijk zal zijn. De bevelhebber zal alle Britse land- en luchtstrijdkrachten op het Arabische schiereiland en in Brits-Somaliland, alsmede de zeestrijdkrachten in de Perzische Golf onder zich hebben. Deze regeling wordt op 1 april 1958 van kracht. Het gebied van Oost-Afrika zal worden afgescheiden van het commando voor het Midden-Oosten. In Kenia zal een deel van de strategische reserve worden gelegerd. — **9 nov.** Premier Macmillan verklaart, dat er nog geen tekenen zijn waar te nemen van een verandering van het doel dat het communisme zich heeft gesteld: de onderwerping van de wereld. Wij moeten de gedachte van een vreedzaam naast elkaar bestaan niet afwijzen. Alleen door vreedzaam naast elkaar bestaan kunnen wij thans verwachten, dat wij in leven kunnen blijven. Maar dit vreedzaam naast elkaar leven is slechts mogelijk, indien de vrije wereld krachtig is.

Finland — 8 nov. Vertegenwoordigers van de sociaal-democratische partij bereiken overeenstemming over een ontwerp-regeringsprogramma, de eerste stap naar de vorming van een coalitieregering.

Frankrijk — 4 nov. Gaillard ontvangt de investituur van de Assemblée Nationale en vormt een regering op zeer brede basis. — **9 nov.** De nieuwe regering maakt nieuwe soberheidsplannen bekend, welke onder meer voorzien in nieuwe belastingen ten bedrage van fr. 104 mld. en bezuinigingen op de openbare uitgaven tot eenzelfde bedrag.

India — 9 nov. In New Delhi wordt meegedeeld, dat de Sowjet-Unie een lening heeft verstrekt van £ 44,6 mln. voor de ontwikkeling van de zware industrie en van de kolenmijnbouw. De rente beloopt 2½%. De lening dient in 12 jaarlijkse termijnen, te beginnen na aflevering van machinerieën, te worden afbetaald.

Indonesië — 4 nov. De secretaris-generaal van de communistische partij, D. N. Aidit, stelt voor dat de Indonesische strijdkrachten een rechtstreekse gewapende aanval zullen uitvoeren op Nederlands Nieuw-Guinea. — Zeven Nederlandse hoogleraren van de universiteit van Indonesië vragen in een brief aan de minister van onderwijs onder welke omstandigheden zij als Nederlandse onderdanen in de toekomst zullen moeten leven en werken.

Internationaal — 4 nov. De plaatsvervangende minister van buitenlandse zaken van de Sowjet-Unie, Koeznetsow, verklaart in de politieke commissie van de Algemene Vergadering der VN, dat zijn land niet meer aan het werk van de ontwapeningscommissie, zoals die thans is samengesteld, zal deelnemen. — **6 nov.** Partijsecretaris Chroesjtsjew stelt een topconferentie over internationale problemen voor. — Arabische oliedeskundigen hebben tijdens een te Bagdad gehouden bijeenkomst besloten een plan goed te keuren tot eenmaking van de politiek der Arabische landen jegens de oliemaatschappijen die in deze landen werkzaam zijn.

Italië — 4 Nov. Giuseppe di Vittorio, secretaris-generaal van het Italiaanse Algemene Vakverbond (communistisch), overleden. Hij is 65 jaar geworden.

Kunst — 8 nov. Twee Amsterdamse poëzie-prijzen (elk ƒ 1000) toegekend resp. aan Guillaume van der Graft voor zijn gedichtenbundel „Woorden van brood" en aan Maurits Mok voor zijn bundel „Stormen en Stilten".

Libanon — 9 nov. In 24 uur tijd zijn ongeveer 500 Syriërs, Jordaniërs en Palestijnse vluchtelingen uit Libanon gezet, omdat zij de veiligheid van Libanon zouden bedreigen.

Malakka — 8 nov. Premier Tengoe heeft zich bereid verkaard tot besprekingen over de overgave van de resterende 1800 communistische verzetslieden. Hij zei dit na een brief te hebben ontvangen van de secretaris-generaal van de buiten de wet gestelde communistische partij, Tsjin Peng. In december 1955 zijn besprekingen tussen vertegenwoordigers van de regeringen van Malakka en Singapore en de communisten afgebroken.

Midden-Oosten — 4 nov. Jordaanse en Egyptische woordvoerders beschuldigen elkaar over en weer van verraad aan de Arabische zaak.

Nederland — 5 nov. De Tweede Kamer keurt met 106 stemmen vóór en 8 tegen het ontwerp Deltawet goed. — **6 nov.** Australië en Nederland hebben een gemeenschappelijke verklaring gepubliceerd met betrekking tot samenwerking bij de ontwikkeling van Nieuw-Guinea. — **7 nov.** Het gemeentebestuur van Rotterdam maakt een plan bekend voor de aanleg van een groot havencomplex in de punt van het eiland Roozenburg (plan-Europoort).

Noorwegen — 8 nov. In Oslo is officieel meegedeeld, dat koning Olaf V niet zal worden gekroond (zoals wijlen koning Haakon VII in 1906), maar gezalfd, zoals de grondwet sinds 1908 voorschrijft. Deze zalving zal plaats hebben in de Lutherse kathedraal van Drontheim (op 22 juni 1958).

Oostenrijk — 8 nov. De Tsjechoslowaakse regering heeft Oostenrijk officieel verzocht een einde te maken aan de omstandigheid, dat Amerikaanse, Britse, Franse en Westduitse agenten van Oostenrijks grondgebied uit tegen Tsjecho-Slowakije ageren.

Portugal — 3 nov. Verkiezingen voor de Nationale Vergadering.

Sowjet-Unie — 6 nov. Partijsecretaris Chroesjtsjew houdt in een speciale zitting van de Opperste Sowjet een grote rede ter herdenking van de oktober-revolutie. — **10 nov.** De vroegere Amerikaanse ambassadeur in Moskou en Ruslandkenner, George Kennan, verklaart in een radiotoespraak te Londen. dat Chroesjtsjew nu de machtspositie heeft bereikt die hij steeds gewenst heeft, maar dat hij zeer eenzaam en kwetsbaar is.

Tsjecho-Slowakije — 4 nov. President Zapotocky ernstig ziek geworden. — **8 nov.** Te Praag zijn als onderdeel van een nieuwe serie processen tegen „straatschenders" 20 jongelieden, voor het merendeel tussen de 15 en 17 jaar, tot gevangenisstraffen van zes maanden tot vier jaar veroordeeld. Op 28 oktober waren reeds 11 „straatschenders" veroordeeld.

Tunesië — 7 nov. President Bourguiba verklaart: „Wij hebben het Westen gekozen."

Turkije — 3 nov. Menderes vormt nieuw kabinet. — **4 nov.** Radio-Moskou heeft opnieuw een aanval gedaan op Turkije door dit land er van te beschuldigen, dat het nog steeds Syrië bedreigt met honderden tanks en kanonnen.

Ver. Staten — 7 nov. President Eisenhower heeft een speciale assistent benoemd die hem zal bijstaan bij de uitvoering van het Amerikaanse wetenschappelijke en technische programma. — **8 nov.** De minister van defensie heeft het leger opdracht gegeven een van zijn projectielen te gebruiken om een kunstmaan te lanceren. — **10 nov.** De democratische senator Ellender, die een bezoek aan Oost-Europa en de Sowjet-Unie heeft gebracht, dringt op een persconferentie te Washington er op aan, de anti-communistische propaganda en het sabelgerinkel te staken en te streven naar coëxistentie.

Zweden — 6 nov. Premier Erlander verklaart, dat Zweden zijn buitenlandse politiek richt op het vrijblijven van bondgenootschappen en het afzijdig blijven van blokpolitiek zal handhaven. De regering zal een sterke defensie in stand houden en pogingen steunen om een West-europese vrije handelszone en nauwere economische samenwerking tussen de Noordse landen tot stand te brengen.

(*Vervolg van pag.* 13623)

bedoeld om zichzelf in de hoogte te kunnen steken".

Zelfkritiek

Volgens de Prawda heeft de voormalige minister van defensie zelf verklaard: „Het bijeengekomen plenum was een grote partijschool voor me. Ik betreur diep dat ik mij pas hier de betekenis realiseerde van de fouten, die ik heb gemaakt bij de leiding van de strijdkrachten, speciaal in de laatste tijd, en de politieke fouten die ik gemaakt heb als een lid van het Centrale Comité en van het presidium van het comité. Ik beaam dat de kritiek die hier tegen mij gericht werd, in hoofdzaak juist is. Ik beschouw het als kameraadschappelijke hulp van de partij aan mij persoonlijk en aan andere militaire werkers, om correct te eisen de politiek van de partij toe te passen met betrekking tot de leiding van het leger en de marine en tot de juiste partij-politieke opvoeding van de strijdkrachten", aldus Zjoekow.

Chroesjtsjew voor de Opperste Sowjet

Een van de plechtigheden, waarmee de Oktober-revolutie van 1917 werd herdacht was een speciale gemeenschappelijke zitting van beide kamers van de Opperste Sowjet in het Lenin-stadion te Moskou.
De bijeenkomst werd bijgewoond door meer dan 15.000 personen, onder wie de voornaamste communistische leiders uit de gehele wereld. Men zag er o.m. Mao Tse-toeng, president van de Chinese Volksrepubliek, de Pool Gomulka en de Fransman Maurice Thorez. Ook de Westelijke te Moskou geaccrediteerde diplomaten waren verschenen.
Partijsecretaris *Chroesjtsjew,* die op de openingszitting de aanwezigen begroette, heette hen welkom op dit „feest van het zegevierende Russische socialisme". Hij bracht hulde aan de nagedachtenis van Lenin en sprak vervolgens over de gebeurtenissen in het jaar 1941 „toen de imperialisten zich wierpen op de Sowjet-Unie, die de zwaarste last van de oorlogsinspanning te torsen kreeg. Er zijn er die de betekenis van de behaalde overwinning willen verkleinen, maar niemand zal ooit de heldendaden van het Russische volk en van de Russische strijdkrachten kunnen wegvagen uit de herinnering van de mensen in de gehele wereld".
Chroesjtsjew bracht hulde aan de bondgenoten uit de Tweede Wereldoorlog en voegde er aan toe dat de Sowjet-Unie in die oorlog slechts haar „internationalistische plicht" had gedaan.
Met voldoening stelde Chroesjtsjew vervolgens vast, dat talrijke volken van Europa en Azië de weg van het socialisme zijn opgegaan, waarna hij hen herdacht die voor de verdediging van het socialisme en van de vrede het leven hebben geofferd.
De Oktober-revolutie, aldus Chroesjtsjew, is de eerste revolutie ter wereld geweest, die de arbeiders aan de macht heeft gebracht. Hiermede werd het tijdperk van het zegevierende socialisme ingeluid.

De kapitalistische landen voorbijstreven

Chroesjtsjew voorspelde dat de SU binnen een historisch korte tijd de kapitalistische landen economisch voorbij zou streven, al heeft zij nu nog een aanzienlijke achterstand op Amerika wat produktie van ijzererts, steenkool, olie, staal, elektriciteit, wollen kleding en schoeisel betreft. Rusland ligt echter voor in de produktie van hout, tarwe en suiker. „Binnen vijftien jaar kunnen we het met Amerika opnemen. Dan zal Rusland 215 tot 300 miljoen ton ijzererts voortbrengen, 100 tot 120 miljoen ton staal, 650 tot 750 miljoen ton steenkool, 350 tot 400 miljoen ton olie, 800.000 tot 900.000 miljoen kWh elektriciteit, 90 tot 110 miljoen ton cement en 9 tot 10 miljoen ton suiker", aldus Chroesjtsjew, die verder zei, dat het lanceren van twee aardsatellieten angst en verwarring heeft gebracht in het kamp van de vijanden van het communisme. „Onze spoetniks wachten thans op Amerikaanse en andere kunstmanen om tezamen een gemenebest van kunstmanen te vormen".
Amerika heeft zijn aardsatellietenplan de naam „voorhoede" gegeven. „Deze naam alleen al", aldus Chroesjtsjew, „geeft aan, dat Amerika verwachtte de eerste te zijn. Maar wat is gebleken? Dat de Sowjet-Unie de eerste is."
Verder zei Chroesjtsjew, dat de communistische partij hen zal bestrijden, die Stalin en de periode, dat hij partijleider was, trachten te belasteren.
In het vervolg van zijn rede zei Chroesjtsjew te hopen op een conferentie tussen de hoogste leiders der socialistische en kapitalistische landen om de oorlog te veroordelen als middel om internationale vraagstukken op te lossen. Indien alle landen en voor alle de Sowjet-Unie en de Verenigde Staten als de economisch rijkste mogendheden tot een samenwerking op alle gebieden en bovenal op ontwapeningsgebied kwamen, zou de zaak van de vrede er veel beter voor staan.

Ter gelegenheid van de veertigste verjaardag van de Oktober-revolutie waren aantal van gebouwen afbeeldingen opgehangen, die de vooruitgang sinds 1917 in beeld brachten.

BIOGRAFIE

LOUIS ARMAND

Hoewel nog niet alle betrokken parlementen de ratificatie-procedure hebben voltooid en ook de Franse financieel-economische moeilijkheden weer enige twijfel hebben gewekt, wordt vrij algemeen aangenomen, dat op 1 januari 1958 de zg. Europese verdragen in werking zullen treden.

Naast de reeds enige jaren bestaande Gemeenschap voor Kolen en Staal (EGKS) zullen dan twee nieuwe „gemeenschappen" — de Europese Economische Gemeenschap (Euromarkt) en de Europese Gemeenschap voor Kernenergie (Euratom) [1]) — geleidelijk vorm krijgen. Het spreekt vanzelf, dat reeds geruime tijd in de kring van degenen die bij het voorbereidende werk zijn betrokken of straks de betreffende besluiten moeten nemen, gespeculeerd wordt over de vraag, wie de leidende functies in de nieuw te creëren Europese organen zullen moeten bezetten. Dit is een belangrijke vraag, omdat het voor een groot deel mede van deze topfiguren zal afhangen, of deze organen tot constructieve arbeid zullen komen.

Voor een dezer functies, het presidentschap van de Euratom-commissie, hoort men nogal eens de naam noemen van een man, die de laatste jaren in Europees verband belangrijk voorbereidend werk heeft verricht, de Fransman *Louis Armand*. Als rapporteur voor de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking (OEES) over het probleem van de Europese energie-voorziening (zie pag. 11969) en als een der „drie wijzen van Euratom" (zie 13212/2) heeft hij sterk de aandacht op zich gevestigd [2]).

Van alle gegadigden schijnt hij voor alle belanghebbende partijen de meest aanvaardbare kandidaat te zijn.

☆

Louis Armand is op 17 januari 1905 geboren in Cruseilles in de Haute Savoie, waar zijn vader, Jean-Marie Armand, onderwijzer was. Na een middelbare opleiding te hebben genoten aan lycea te Annecy en Lyon, studeerde hij tot 1926 aan de Ecole Polytechnique te Parijs en de Ecole Nationale Supérieure des Mines. Hij begon zijn loopbaan als mijnbouwkundig ingenieur, bij de Service des Mines in Clermont-Ferrand, waar hij zich voornamelijk had bezig te houden met de bronnen van minerale wateren.

In 1934 deed hij echter zijn intrede bij het hoofdkantoor van de spoorwegmaatschappij Paris-Lyon-Méditerranée. Vlak voor de Tweede Wereldoorlog werd hij benoemd tot directeur van de afdeling Zuidwest van de genationaliseerde Franse Spoorwegen.

Tijdens de Duitse bezetting slaagde Armand erin, de geallieerden waardevolle inlichtingen omtrent het Franse spoorwegnet te verschaffen en in het begin van 1943 organiseerde hij de verzetsgroep „Résistance-Fer" die haar activiteit concentreerde op sabotage van het spoorwegverkeer. In juni 1944 werd hij door de Duitse bezetters gearresteerd en gedurende enkele maanden gevangen gehouden in de bekende gevangenis van Fresnes. Na de oorlog, in 1946, werd hij benoemd tot onder-directeur van de Franse Spoorwegen, in 1949 tot directeur. Sedert 1955 bekleedt hij de functie van president-directeur.

Armand heeft veel gedaan om het zeer grote Franse spoorwegnet te moderniseren. In een artikel in *Popular Science* (febr. 1957) werd zelfs geschreven, dat het aan Armand te danken is, dat „de Franse spoorwegen op het ogenblik de vlugste, veiligste en betrouwbaarste van Europa" zijn. De lezer zal, gezien verscheidene ongelukken, wellicht geneigd zijn een vraagteken bij deze stelling te plaatsen. Maar wel staat vast, dat dank zij de vooruitziende blik van Armand Frankrijk in de voorste gelederen staat bij het wetenschappelijk onderzoek naar de volledig-geautomatiseerde („druk-op-de-knop") trein van de toekomst.

Reeds als jong mijnbouwkundig ingenieur heeft hij verschillende wetenschappelijke artikelen gepubliceerd. In de jaren dertig verwierf hij in wijde kring bekendheid als uitvinder van een methode om corrosie bij de stoomketels van lokomotieven tegen te gaan. Dit systeem wordt nu in geheel Frankrijk gebruikt en is ook in Engeland en Spanje gepatenteerd.

Sedert 1955 hebben Armands elektrische treinen het wereldsnelheidsrecord op hun naam; zij lopen op een goedkoop wisselstroomsysteem, een Franse variatie op een Amerikaanse vinding. Door hoe langer hoe meer gebruik te maken van de automatisering in haar verschillende vormen, zoals b.v. lange-afstandsbediening en elektronische besturing van treinen zonder machinist, slaagde Armand erin, de efficiency van de spoorwegen aanzienlijk te verhogen en de kosten belangrijk te verlagen.

Zijn opvatting is, dat de spoorwegen de internationale taak hebben, de mensen tot elkaar te brengen.

Gezien deze visie is het niet te verwonderen, dat Armand een leidende rol speelt in de internationale spoorwegwereld. Hij staat aan het hoofd van de Union Internationale des Chemins de Fer, waarbij 36 landen aangesloten zijn. Tien Westeuropese landen zijn op het ogenblik zeer actief bezig hun spoorwegnetten te integreren. Zowel op het gebied van het vracht- als dat van personenvervoer zijn hierbij belangrijke resultaten geboekt. Zo is er een „pool" gevormd van 170.000 goederenwagons, die het opschrift „Europ" dragen, hetgeen wil zeggen dat ze door elk der aangesloten landen overal in Europa gebruikt mogen worden. Dit stelsel heeft ertoe bijgedragen, dat de produktiviteit van het rollend materieel in West-Europa sedert 1951 met 50% is verhoogd. Commentaar van Armand: „De bescheiden goederenwagon wijst de weg naar een verenigd Europa." Hij ziet dit verenigde Europa als een grote gemeenschap van vrienden. De hoop op het tot-

standkomen van deze gemeenschap kan volgens hem echter niet in vervulling gaan, voordat „de idee uit de ivoren toren van de dromers wordt gehaald en door mannen van de praktijk wordt omgezet in realistische projecten".
Armand is lid van de Wetenschappelijke Raad van de Franse Commissie voor Atoomenergie en sedert 1956 voorzitter van het comité voor industriële uitrusting van deze commissie. Hij is president-curator van de Ecole Polytechnique en de Ecole Nationale d'Administration, en tevens docent aan laatstgenoemde instelling.
Hij is Grand Officier in de Légion d'Honneur, en drager van vele andere Franse en buitenlandse onderscheidingen. Armand is in 1928 gehuwd met Geneviève Gazel, en heeft 4 kinderen. Zijn liefhebberijen zijn archeologie en geologie.

1) Zie voor nadere bijzonderheden betreffende doel en structuur de overzichtsartikelen op pag. 13111, 13127 en 13143.
2) De twee andere „wijzen" zijn de Italiaanse hoogleraar F. Giordani en het Duitse lid van de Hoge Autoriteit der EGKS, thans lid van het kabinet-Adenauer, Franz Etzel.

Argentinië

Constituante ontbonden —
Naar *Reuter* (6-11) berichtte heeft de grondwetgevende vergadering die in juli was gekozen om de grondwet te herzien, zich ontbonden zonder haar taak te hebben vervuld. Dit besluit werd genomen, nadat meer dan de helft van de 205 leden de vergadering had verlaten, waardoor er geen quorum aanwezig was.
Een voorstel om met geweld het quorum bijeen te brengen, werd met 38 tegen 27 stemmen verworpen, op grond van het argument, dat men „geen grondwet kan opstellen met hulp van de politie".

(vor. ber. 13434/2)

Australië

Nederlands-Australische verklaring inzake Nieuw-Guinea —
Na langdurige geheime besprekingen is op 6 nov. te Canberra en in Den Haag een gemeenschappelijke Nederlands-Australische verklaring gepubliceerd betreffende de samenwerking tussen beide landen inzake Nieuw-Guinea. De tekst van deze verklaring luidt als volgt:
1. De Nederlandse en Australische regeringen baseren hun politiek ten aanzien van de gebieden op Nieuw-Guinea, waarvoor zij verantwoordelijk zijn, op de belangen en onvervreemdbare rechten van de inwoners van die gebieden in overeenstemming met de bepalingen en de geest van het Handvest der Verenigde Naties.
2. Nederlands Nieuw-Guinea, het Australische trustgebied Nieuw-Guinea en Papoea zijn geografisch en etnologisch verwant en de toekomstige ontwikkeling van de bevolkingen van deze gebieden zal gebaat zijn met samenwerking op het gebied van beleid en bestuur.
3. Daarom voeren de Australische en Nederlandse regeringen — en zij zullen dit ook in de toekomst blijven doen — een beleid dat gericht is op de politieke, economische, sociale en opvoedkundige vooruitgang van de bevolkingen van hun gebieden op een wijze, die rekening houdt met deze etnologische en geografische verwantschap.
4. Tegelijkertijd zullen beide regeringen de samenwerking, die thans bestaat tussen hun bestuursorganen in die gebieden, voortzetten en versterken.
5. Daarbij zijn de beide regeringen vastbesloten een ongestoorde ontwikkeling van dit proces te bevorderen, totdat de inwoners van de betrokken gebieden in staat zullen zijn over hun eigen toekomst te beslissen.

Aan de NRC (6-11) ontlenen wij in verband hiermee nog het volgende:
De eerste vorm van Nederlands-Australische samenwerking met betrekking tot Nieuw-Guinea kwam tot stand naar aanleiding van een bespreking te Canberra tussen minister Luns en de Australische minister van buitenlandse zaken, Casey. Sedertdien hebben ook de ministers Kernkamp en Staf gesprekken met leden van de Australische regering over deze kwestie gevoerd. Dezer dagen heeft de minister van zaken overzee, mr. Helders, een bezoek aan Nederlands en Australisch Nieuw-Guinea gebracht. Hij ontmoette er de gouverneur van Nederlands Nieuw-Guinea, dr. Van Baal, in Port Moresby zijn collega voor het territorium Papoea en Nieuw-Guinea, de brigadegeneraal Cleland. Op 6 nov., op de dag dus van de uitgifte van de gemeenschappelijke verklaring, is minister Helders in Australië aangekomen, waar hij o.a. verdere besprekingen over de toekomst van Nieuw-Guinea met zijn Australische collega, minister Hasluck, zal voeren.

België

Olie in Kempen? —
De burgemeester van Turnhout, Henri Bauweraerts, heeft, aldus *Ass. Press,* op 7 nov. bekend gemaakt, dat er olie is gevonden in de Belgische Kempen en dat het ministerie van economische zaken spoedig een licentie zal verstrekken voor de exploratie en exploitatie van de olievelden.
Volgens burgemeester Bauweraerts dingen drie maatschappijen naar deze licentie, nl. de Compagnie Financière Belge des Pétroles (Pétrofina), de Belgische Shell Maatschappij en de Kempische Maatschappij voor Opsporing en Ontginning van Minerale Grondstoffen.

Herwinning uranium —
Te Mol zal, aldus *Het Vaderland* (5-11), een Europese installatie gebouwd worden voor de herwinning van uranium en plutonium uit atomische afvalprodukten en uit de uitgeputte uranium-brandstofstaven van de Westeuropese kernreactors. *Het Laatste Nieuws* (6-11) weet nog te berichten, dat het nieuwe bedrijf de naam „Eurochemie" zou krijgen.
Het bedrijf zou beheerd worden door een maatschappij, waarin België, Denemarken, Noorwegen, Zweden, Zwitserland, Oostenrijk en later ook andere landen zullen deelnemen. De kosten zullen ongeveer een miljard frank bedragen en zullen verdeeld worden onder de landen van de Europese Organisatie voor Economische Samenwerking.
De fabriek zal werkgelegenheid bieden voor 450 man personeel.

Gecoördineerde havenpolitiek bepleit —
De *Economische Raad voor Vlaanderen* heeft naar aanleiding van de regeringsbesluiten inzake de havenpolitiek (zie 13403/3) een nota gepubliceerd, waarin, aldus *De Standaard* (5-11) o.m. het volgende wordt gezegd:
De raad stelt vast dat de regering haar akkoord gehecht heeft an het uitvoeren van werken die het mogelijk moeten maken, dat zeer grote schepen te Zeebrugge aanleggen en waardoor de Schelde voor grotere eenheden bevaarbaar gemaakt wordt, terwijl tevens de oplossing van het voornaamste probleem voor Gent, de bouw van een nieuwe sluis van Terneuzen, nagestreefd wordt.
De raad, die deze besluiten beschouwt als de eerste elementen van een gecoördineerde havenpolitiek, hoopt dat deze politiek nader wordt uitgebouwd. Gezien de betekenis van de havens voor de Belgische economie vormt deze uitbouw een belangrijk nationaal probleem.

Een havenpolitiek gericht op het algemeen belang, die afstand kan nemen van soms tegenstrijdige lokale belangen, moet steunen op de premisse dat onze verschillende havens één groot geheel, één samenhangend complex vormen, waarin elke haven eigen specifieke functies vervult, binnen het kader van de nationale economische en transportactiviteit.
Een dergelijke politiek vereist een op speciale studies gebaseerd, gedetailleerd investeringsplan voor een aantal jaren. Dit plan zou tot doel moeten hebben de functie, waarvoor elke haven het beste geschikt is, te ontwikkelen en prioriteit moeten verlenen aan de meest produktieve investeringen.
De Economische Raad van Vlaanderen acht meer coördinatie nodig. Hij beveelt daartoe de oprichting aan van een *Nationale Raad voor de Zeehavens*, samengesteld uit vertegenwoordigers van hun beheersorganen en aangevuld met afgevaardigden der betrokken ministers, evenals van de belanghebbende sociaal-economische groeperingen. Dit orgaan zou de regering kunnen adviseren inzake havenproblemen.
De raad is verder van oordeel dat de regering zou moeten overgaan tot het inrichten van een dienst in de schoot van de administratie die de economische havenproblemen in hun geheel en als eigen, specifiek object van belangstelling permanent zou bestuderen.
De raad drukt ten slotte de wens uit dat ten voordele van de havens gelijksoortige maatregelen zouden genomen worden als diegene waarmee de expansie van andere nijverheidstakken werd aangemoedigd. Door het toekennen van kredietfaciliteiten in hoofdzaak aan de havenautoriteiten, zou de uitbouw van de havens beter kunnen aangepast worden aan de door de economische toestand geschapen behoeften en onafhankelijker worden van de budgettaire mogelijkheden van de staat.

Concentratie dagbladen —
Onlangs hebben, zo ontlenen wij aan *Het Volk* (29-10) twee dagbladen hun onafhankelijk bestaan moeten opgeven. Eerst werd „Het Handelsblad" uit Antwerpen opgeslorpt door de groep Standaard-Nieuwsblad. Enkele weken later onderging „Het Nieuws van den Dag-'t Vrije Volksblad" hetzelfde lot.
Thans is het de beurt aan „De Nieuwe Gazet". Deze liberale krant uit Antwerpen, die een eerbiedwaardig verleden achter zich had, zal worden opgeslorpt door „Het Laatste Nieuws", eveneens een liberaal orgaan.

Verhoging kolenprijzen —
De Hoge Autoriteit van de EGKS heeft de kolenmijnen van de zuidelijke bekkens gemachtigd de onlangs ingevoerde loonsverhogingen in hun verkoopprijzen door te berekenen (Fr. 19,32 per ton).
De nieuwe prijsschalen van de Belgische kolen treden 6 november in werking.

Het onderwijs in Belgisch Kongo en Ruanda-Urundi —
Kan. Moerman, directeur van het bureau voor katholiek onderwijs in Belgisch Kongo en Ruanda-Urundi, heeft verklaard, aldus *De Standaard* (3-11), dat het missie-onderwijs en het officiële onderwijs in Belgisch Afrika niet toereikend zijn om aan de behoeften en wensen van de Kongolese op schoolleeftijd gekomen bevolking te beantwoorden.
Hij raamt het aantal schoolgaande jongens op 70 tot 80% en dat der schoolgaande meisjes op nauwelijks 50%. Het tekort aan schoolgebouwen is een der grootste handicaps, evenals het tekort aan onderwijzend personeel.
Kan. Moerman is van oordeel, dat zowel de toekomstige ontwikkeling van het onderwijs in Afrika als ook het behoud der huidige situatie zullen afhangen van de budgettaire mogelijkheden der kolonie. In Kongo bereikt dit budget thans een bedrag van 1.4 miljard Fr. waarvan 800 miljoen naar de katholieke scholen, 100 miljoen naar de protestantse missiescholen en 500 miljoen naar het officiële onderwijs worden gevoerd. Doch het officiële onderwijs krijgt bijna het gehele bedrag der bijkomende kredieten.
Het katholieke onderwijs van Belgisch Afrika ontvangt dus het grootste deel der schoolkredieten, maar dit onderwijs telt bijna 900.000 leerlingen, terwijl de bevolking der officiële onderwijsinstellingen niet eens 1/10 van het totaal aantal leerlingen der katholieke scholen bereikt.

Het onderwijzerstekort
De wisselvalligheden van de schoolstrijd die men in de kolonie heeft gebracht, hebben de werkelijke problemen van het onderwijs voor Kongo uit het oog doen verliezen, aldus Kan. Moerman. Zo is daar bijvoorbeeld het hoogst dringend gebrek aan gediplomeerde zwarte monitoren voor het lager onderwijs. De kwaliteit van het lager onderwijs heeft een dusdanige vooruitgang gemaakt, dat in talrijke plaatsen het peil van het Europees lager onderwijs kon worden bereikt. Dit was slechts mogelijk wanneer men over blanke onderwijzers beschikte. Doch de ontwikkeling vordert zo snel, dat het onmogelijk is Europese leraren aan te werven op alle plaatsen waar dit noodzakelijk is. Daarom is het dringend nodig dat Kongolese onderwijskrachten worden gevormd die bekwaam zijn aan de zwarte leerlingen een onderricht te geven dat de vergelijking met het Belgisch onderwijs kan doorstaan. Zolang het lager onderwijs het peil van dergelijk onderwijs in Europa niet heeft bereikt, zal slechts een klein aantal jonge Kongolezen in staat zijn om het middelbaar onderwijs te volgen.
De directeur van het bureau voor katholiek onderwijs in Belgisch Afrika vestigde ook de aandacht op de noodzaak „een meer rationele richting te geven aan het beroeps- en technisch onderwijs, waardoor men de specifieke behoeften der streek in kwestie niet uit het oog zou verliezen". De ontwikkeling of oprichting van ambachtsscholen in het binnenland zou moeten worden aangemoedigd. Deze scholen zijn de „waarborg voor de vestiging in Kongo en Ruanda-Urundi van een stevig en gezond inlands ambachtswezen, waaraan de kolonie dringend behoefte heeft".
Ten slotte dient de landbouwbevolking doelmatig gevormd te worden. Het landbouwonderwijs is in Belgisch Afrika al te weinig ontwikkeld. Het is ook waar, dat de theoretische cursussen en de praktische landbouwoefeningen die een deel van het studieprogramma der lagere scholen uitmaken, zo weinig succes bij de leerlingen ondervonden, dat de meeste scholen verzochten om van deze verplichting ontslagen te worden.
Kan. Moerman is van oordeel, dat de ontwikkeling van het katholieke onderwijs in grote mate afhankelijk zal zijn van de budgettaire mogelijkheden der kolonie. De katholie-

ken van Belgisch Kongo en Ruanda-Urundi kunnen echter niet dulden dat eventuele budgettaire beperkingen alleen zouden worden verwezenlijkt ten nadele van het vrije onderwijs.

Diversen —

Steun aan vrij onderwijs — Oud-minister A. E. Janssen heeft tijdens de algemene vergadering van het comité „School en Gezin" (5 nov.) meegedeeld, dat de Belgische katholieken maandelijks gemiddeld 12 miljoen franken bijdragen ter dekking van grote tekorten bij het vrij (bijzonder) onderwijs.

Benelux

Verhouding tot Euromarkt —

De Belgische minister van buitenlandse zaken, *Henri Fayat,* heeft op 8 november voor het Belgisch-Luxemburgse centrum voor handelsbetrekkingen in Nederland een uitvoerig betoog gehouden over de betekenis van Benelux in de Europese gemeenschappelijke markt. De minister gaf, aldus de *NRC* (9-11), als zijn mening te kennen, dat de samenwerking der Beneluxlanden ook in de Euromarkt onmisbaar zal blijven.

Zij zullen met de Vlaamse en Nederlandse Noordzeehavens en met hun net van verkeerswegen de in- en de uitgangspoort zijn van het nieuwe Europa. Hierdoor zal de handel in de Beneluxlanden toenemen en zal er een nieuwe industriële ontplooiing mogelijk worden. Men zal de geweldige geboden kansen echter gemeenschappelijk te baat moeten nemen.

China (Volksrepubliek)

De „verbeteringscampagne" —

Radio-Peking heeft op 1 nov. bekendgemaakt, dat 90% van de departementen en regeringscommissies zijn begonnen met de derde en belangrijkste fase van de „verbeteringscampagne", die vereenvoudiging van het bestuur en verwijdering van overtollige ambtenaren tot doel heeft. Aan deze laatste fase is een periode van „bloei en worsteling" van het Chinese denken voorafgegaan, gevolgd door een actie, die de rechtse elementen heeft uitgeschakeld. De derde fase is beslissend voor de gehele campagne, aldus de radio. „Vrije kritiek en het aan de kaak stellen van misstanden" is mogelijk en wordt gebruikt, om meningen te horen over middelen om de doelmatigheid van het bestuur te verbeteren. 25 ministeries en commissies hebben reeds „mobilisatiebijeenkomsten" gehouden, om overtollige ambtenaren werk te geven, waardoor zij nader tot het volk komen. Sommige diensten nemen een aarzelende houding aan, zo voegde de radio hier nog aan toe.

Duitsland (West)

Adenauer herkozen tot Bondskanselier - Nieuw kabinet —

De Bondsdag heeft op 22 oktober Konrad Adenauer met 274 stemmen voor, 192 tegen en bij 9 blancostemmen herkozen tot Bondskanselier. De verkiezing van Adenauer geschiedde, zoals de grondwet bepaalt, op voorstel van de Bondspresident. Tegenkandidaten waren niet gesteld. Adenauer kreeg de stemmen van de Christen-Democratische Unie, de Christelijk-Sociale Unie en de (conservatieve) Duitse Partij.

☆

Uit vertegenwoordigers van deze partijen is inmiddels ook — na langdurige moeizame besprekingen een nieuwe regering gevormd. De samenstelling luidt:

Bondskanselier: dr. Konrad Adenauer, CDU;
buitenlandse zaken: dr. Heinrich von Brentano, CDU;
binnenlandse zaken: dr. Gerhard Schröder, CDU;
economische zaken: prof. dr. Ludwig Erhard, CDU;
justitie: Fritz Schäffer, CSU;
financiën: Franz Etzel, CDU;
schatkist: Hermann Lindrath, CDU;
defensie: dr. Franz-Josef Strauss, CSU;
landbouw en voedselvoorziening: dr. Heinrich Lübke, CDU;
arbeid: Theodor Blank, CDU;
verkeer: dr. ir. Hans-Christoph Seebohm, DP;
PTT: ir. Richard Stücklen, CSU;
woningbouw: Paul Lücke, CDU;
vluchtelingen: prof. dr. Theodor Oberländer, CDU;
Bondsraad: dr. Hans Joachim von Merkatz, DP;
hereniging: Ernst Lemmer, CDU;
gezinszaken: dr. Franz-Josef Würmeling, CDU;
atoomaangelegenheden: prof. dr. ir. Siegfried Balke, CSU.

Het nieuwe kabinet telt dus achttien leden, waarvan 12 behoren tot de CDU, vier tot de met de CDU geassocieerde Beierse CSU en 2 tot de Duitse Partij.

Protest vrouwenorganisaties

Deze samenstelling heeft „de diepe verontwaardiging" van de Duitse vrouwen opgewekt, zo wordt gezegd in een brief, die negen vrouwenorganisaties in de Bondsrepubliek aan de Bondskanselier hebben gericht. De organisaties wijzen er op, dat er in het kabinet geen enkele vrouw is opgenomen, niettegenstaande de beloften die Adenauer voor de verkiezingen van vijftien september had gedaan. Volgens de correspondent van het *Alg. Handelsblad* (2-11), had Adenauer graag een vrouw, de domineesvrouw Rehling, als minister voor gezinszaken in het kabinet opgenomen, maar toen van r.k. zijde tegen de vervanging van de conservatieve Würmeling werd geprotesteerd, vond hij deze wens niet belangrijk genoeg om er moeilijkheden om te riskeren, aldus de correspondent.

Regeringsverklaring

In zijn op 29 okt. in de Bondsdag afgelegde regeringsverklaring zei de Bondskanselier o.m. grote moeilijkheden te voorzien op het terrein van de buitenlandse politiek en op economisch gebied. De spanning in de wereld, zo meende hij, is de laatste jaren niet verminderd maar verhoogd. Er waren ook hoopvolle tekenen: de nauwere Europese samenwerking in Euromarkt en Euratom, de positieve defensie-inspanning, waarvoor de Bondsrepubliek, naar hij zei, haar beloofde bijdrage volledig en in de toegezegde tijd zal leveren. De vrije wereld moet eensgezind zijn onder een rustige, krachtige en wijze leiding. Die leiding kan echter alleen komen van de VS, aldus de kanselier.

Adenauer verdedigde, aldus het *Alg. Hbld.*, het afbreken van de diplomatieke betrekkingen met Joego-Slavië, beloofde economische steun voor de landen van het Naburige, Midden- en Verre Oosten en Zuid-Amerika, wees er nogmaals op dat de hereniging van Duitsland slechts werkelijkheid kan worden als de spanning tussen Oost en West vermindert, d.w.z. als een ontwapeningsakkoord is gesloten.

Hij herinnerde eraan dat de nog hangende problemen met Oostenrijk, België en Frankrijk (Saar) in de afgelopen regeringsperiode waren opgelost en zeide er niet aan te

twijfelen dat ook met *Nederland* de grenskwesties kunnen worden geregeld. Ook met de Oosteuropese landen zei hij goede betrekkingen te wensen.
Hij deed een beroep op de werkgevers maat te houden in hun prijsbeleid, op de werknemers matig te zijn in hun eisen nopens loonsverhoging en werktijdverkorting.
De kanselier zegde een voortzetting van de hervorming van de sociale wetgeving toe, maar verklaarde vastbesloten te zijn te strijden tegen een afglijden naar de totale welvaartsstaat, die vroeg of laat de welvaart vernietigt. De woningbouw moet langzamerhand in de vrije markt worden ingeschakeld, de landbouw moet nog door een gezamenlijke inspanning worden versterkt. Hij bepleitte de vestiging van kleinere industrieën in de dorpen.

Maar de grootste belangstelling van de economische kringen ging, aldus het Alg. Hbld., toch uit naar de paragrafen over de nieuwe financiële politiek, nu Schäffer door Etzel is vervangen. Zij hoorden een grondige belastinghervorming aankondigen, die tezamen met een hervorming van het vennootschapsrecht ten einde de positie van de aandeelhouders te versterken, tot een verlevendiging van de kapitaalmarkt moet leiden. Voorop staat volgens Adenauer kapitaalvorming en bezitsspreiding.

Bevordering van het sparen dus door het aannemen van een wet op de gezinswoningen en door het invoeren van volksaandelen, een verschijnsel dat zich niet behoeft te beperken tot de bedrijven die in staatsbezit zijn. Het plan voor de privatisering van de Volkswagenfabriek werd dus niet met zoveel woorden genoemd, maar het past in de algemene formule van „volksaandelen in staatsbedrijven."

Leiding SPD —
De sociaal-democratische Bondsdagfractie heeft, aldus *Het Parool* (31-10) op 30 okt. *Erich Ollenhauer* bevestigd als voorzitter. Tot plaatsvervangende voorzitters werden gekozen *Carlo Schmid, Herbert Wehner* en *Fritz Erler*. Daarmee heeft de fractie een poging gedaan om aan een team van sterke en markante figuren de verantwoordelijkheid voor de dagelijkse politiek op te dragen.
In de vorige Bondsdag traden als plaatsvervangende voorzitters op *Mellies* (tevens onder-voorzitter van de partij) en *Erwin Schoettle*. De meerderheid van de nieuwe fractie zag echter Schmid, Wehner en Erler als de aangewezen mannen om de politiek van de SPD in de toekomst meer reliëf te geven.
De Berlijner Franz Neumann is niet meer in het fractiebestuur gekozen.
De stemmingen in de SPD-fractie van 30 okt. hebben meer dan alleen maar personele betekenis. Er ligt een aanwijzing, dat de SPD ernst wil maken met de organisatorische en politieke vernieuwing, aldus Het Parool.

Engeland

Succesvol spaarexperiment —
Een jaar geleden, aldus de Londense correspondent van het *Alg. Handelsblad* (5-11), heeft de Britse regering ter bevordering van sparen door het publiek bij wijze van experiment zogenaamde premium bonds verkrijgbaar gesteld. De aantrekkingskracht moest uitgaan van het feit, dat in een maandelijkse loterij prijzen zouden worden uitgekeerd aan obligatiehouders tot een totaal van de rente op een basis van 4 procent en dat de premie-obligaties altijd tegen het zelfde bedrag zouden kunnen worden ingewisseld.
Ondanks felle kritiek op de regering wegens dit eigenaardige initiatief en ondanks sombere voorspellingen, dat het een mislukking zou zijn, blijkt het eerste jaar een groot succes te zijn geweest. Het publiek heeft voor 114 miljoen pond sterling in deze premie-obligaties belegd (aan de zo populaire voetbalpools gaf het 55 miljoen uit) en er is in het totaal dus ook voor bijna 2,3 miljoen pond sterling aan prijzen uitgekeerd. Slechts voor 2 miljoen pond sterling is in de loop van het jaar aan spaargeld teruggenomen door inwisseling van de obligaties.

Nieuwe grondwet voor Kenia —
De Britse minister van koloniën, Alan Lennox-Boyd, heeft, aldus *Reuter*, op 8 november te Nairobi verklaard, dat er met de grondwet die drie jaar geleden voor Kenia werd afgekondigd, niet valt te werken. Hij kondigde aan, dat er een nieuwe grondwet zal worden opgesteld, op grond waarvan het aantal gekozen Afrikaanse leden van de wetgevende vergadering met zes zal worden uitgebreid. Voorts zal er een raad van state komen, die erop toe moet zien, dat er geen wetsvoorstellen worden aangenomen die schadelijk zijn voor de belangen van een der bevolkingsgroepen.
De kwestie van de grondwet was urgent geworden, doordat de Afrikaanse (neger) afgevaardigden weigerden mee te werken aan de vorming van een regering waarin zij slechts één zetel zouden krijgen, tegen blanken dertien (drie gekozen en tien benoemd) en de Aziatische bevolkingsgroep twee. De Afrikaanse afgevaardigden wensten ook vijftien zetels meer in de wetgevende vergadering. Op 7 november traden vijf gekozen blanke ministers en een Aziatische minister af, teneinde Lennox-Boyd de gelegenheid te geven de crisis op te lossen. Lennox-Boyd erkende, dat de Afrikaanse bevolking te weinig gekozen vertegenwoordigers had in vergelijking tot de andere groepen.
Hij achtte het echter nog vele jaren noodzakelijk, dat de regering van Kenia een zeker aantal officiële leden zal tellen en dat het laatste woord zal berusten bij een gouverneur die aan de Britse regering verantwoordelijk is. Hij achtte het uitgesloten, dat „in de te voorziene toekomst" een Britse minister van koloniën zijn verantwoordelijkheden in Kenia zou kunnen opgeven (zie ook: eisen negers, 13565/1).

Frankrijk

Nieuwe regering —
De 38-jarige radicaal-socialist Felix Gaillard heeft op 5 november de investituur van de Nationale Vergadering gekregen en is daarmee bevestigt als premier. De stemmingsuitslag was 337 stemmen vóór en 173 tegen.
Voor stemden bijna alle socialisten, katholieken, zomede het merendeel van de onafhankelijken, radicaal-socialisten en voormalige Gaullisten. Tegen Gaillard stemden de communisten, Poujadisten en zeven conservatieven. Twintig volksvertegenwoordigers, onder wie elf radicale republikeinen en radicale socialisten, met inbegrip van de voormalige premier Mendès-France, en zes conservatieven, hadden er de voorkeur aan gegeven de stemming niet bij te wonen. Voorts waren nog 65 leden der Nationale Vergadering om andere redenen niet bij de stemming aanwezig.
Tevoren had Gaillard gewezen op

de ernst van de economische en financiële toestand van Frankrijk, die een nationale unie noodzakelijk maakt. Speciaal stond hij stil bij de politieke instabiliteit. Hij vroeg speciale economische bevoegdheden voor zijn regering en hervatting van de bespreking van de kaderwet voor Algerije. Onderdrukking van terreur in Algerije alleen is niet voldoende. Er moet ook naar een politieke oplossing worden gezocht. Tunesië en Marokko moeten worden ingeschakeld bij de ontginning van de Sahara, die rijk is aan olie en mineralen.

De regering zal de Bank van Frankrijk een voorschot moeten vragen om de uitgaven tot het einde van het jaar te dekken. De inflatie zal worden bestreden en ongerechtvaardigde prijsverhoging zal worden tegengegaan. Er zal een commissie worden benoemd ter bespreking van een grondwetswijziging, die de toekomstige regeringen stabieler moet maken. Ook het onderwijssysteem moet worden veranderd. „Wij hebben in Frankrijk slechts één technicus tegen drie in Engeland", aldus Gaillard.

Aan het slot van zijn rede zei hij, dat de mannen van zijn generatie „in de nacht van de bezetting gerijpt zijn". „Op dat ogenblik", zei hij, „sprak men van Frankrijk alleen in de toekomst. Deze categorie van jongeren heeft de strijd gevoerd om zich te bevrijden van de schaamte en zij is daarin ten slotte geslaagd", aldus Gaillard. „Maar", zo voegde hij eraan toe, „het is niet voldoende om de vrijheid te herstellen, men moet ook de vlam van die vrijheid aanhouden en de democratie elke dag bedrijven. Doen wij werkelijk alles wat voor dit doel noodzakelijk is?", vroeg hij de vergadering, waarop hij onmiddellijk het antwoord liet volgen: „Gij weet wel, dat dit niet het geval is." In één korte zin vatte hij zijn conclusies samen: „Wij moeten dus aan het werk ... onmiddellijk."

Samenstelling kabinet

De regering, die Gaillard heeft gevormd, omvat 17 ministers en 12 staatssecretarissen, en is dus aanzienlijk kleiner dan het kabinet-Bourgès-Maunoury, dat uit 14 ministers en 27 staatssecretarissen bestond. In het nieuwe kabinet hebben zitting vier socialisten, drie katholieken (MRP), drie conservatieven, drie radicalen, een lid van de verzetspartij (UDSR), één van de RGR (rechts-centrum) en één van de RDA (Rassemblement Démocratique Africain).

Het nieuwe Franse kabinet ziet er als volgt uit:

premier — Gaillard (radicaal);
buitenlandse zaken — C. Pineau (socialist);
defensie — J. Chaban-Delmas (ex-Gaullist);
binnenlandse zaken — M. Bourgès-Maunoury (radicaal);
financiën — P. Pflimlin (MRP);
onderwijs — R. Billères (radicaal);
industriële produktie — P. Ribeyre (onafhankelijk);
algerije — R. Lacoste (socialist);
sahara — M. Lejeune (socialist);
overzeese gebieden — G. Jaquet (socialist);
justitie en constitutionele hervormingen — R. Lecourt (MRP);
gezondheid — F. Houphouet-Boigny (RDA);
arbeid — P. Bacon (MRP);
openbare werken — E. Bonnefous (UDSR);
veteranenzaken — A. Quinson (RGR);
landbouw — R. Boscary-Monsservin (conservatief);
wederopbouw — P. Garet (onafhankelijk).

Premier Gaillard (links) en de president van Frankrijk René Coty

Versoberingsprogram —

Op 9 november heeft de regering nieuwe soberheidsplannen bekendgemaakt, welke onder meer voorzien in nieuwe belastingen ten bedrage van 104 miljard fr. en bezuinigingen op de openbare uitgaven tot een zelfde bedrag.

De openbare uitgaven zullen in 1958 niet groter dan 5.300 miljard fr. mogen zijn. De regering zal zich in dat jaar mogen verzetten tegen elke verhoging der uitgaven boven dit bedrag, zelfs indien deze extra-uitgaven zouden worden opgevangen door het scheppen van nieuwe inkomsten. Voorts wordt het maximale tekort op de begroting voor 1958 tot 600 miljard fr. teruggebracht.

Het ontwerp verleent de regering tevens bevoegdheden om de prijzen te beheersen en zaken die te veel berekenen, te sluiten.

Een indirecte belasting op de produktie van luxe-goederen zal met vijf procent worden verhoogd. Hierdoor wordt een reeks luxe- en semi-luxegoederen getroffen die in de zomer reeds in prijs omhooggingen, toen de vorige regering deze zelfde belasting verhoogde. De lijst van deze goederen zal nog worden bekendgemaakt, maar de minister van financiën beloofde, dat auto's niet door de nieuwe belasting zullen worden getroffen.

Volgens financiële waarnemers blijkt uit de voorstellen, dat de regering eerst alle hulpbronnen van het land wil mobiliseren, alvorens eventueel over te gaan tot het vra-

gen van een lening in het buitenland.

Dit is de tweede golf van soberheidsmaatregelen welke dit jaar door Gaillard zijn genomen. De eerste maal was hij minister van financiën in het vorige kabinet.
Een verhoging van de belasting op buitensporige winsten met twintig procent moet dit jaar negen miljard fr. opbrengen. De verhoging van de indirecte produktiebelasting op luxegoederen en andere belastingen die het zakenleven betreffen, zal in 1958 van kracht worden en ongeveer negentig miljard fr. binnenbrengen.

De speciale bevoegdheden, die de regering wenst, omvatten: vaststelling van de prijzen bij decreet, tussenkomst van de regering bij de organisatie van de landbouwmarkt en wijziging van de verdeling der goederen op een zodanige wijze dat het aantal tussenschakels wordt verminderd.

Voorts zal de regering volgens het wetsontwerp de exportprocedure en de bepalingen ten aanzien van het toerisme kunnen vereenvoudigen en stappen kunnen nemen om nieuwe exportmarkten te vinden.
Er is nog geen schatting bekend omtrent de prijsstijgingen die het gevolg kunnen zijn van de nieuwe voorgestelde belastingen. De speciale bevoegdheden stellen de regering in staat de industrie en de handel te verplichten de verhoging voor hun rekening te nemen, indien zij de prijzen bij decreet op hun huidige peil bevriest.

Guatemala

Nieuwe presidentsverkiezingen —
De wetgevende vergadering van Guatemala heeft, aldus *Reuter* (8-11), met 46 tegen 11 stemmen bepaald, dat op 19 januari nieuwe presidentsverkiezingen zullen worden gehouden. Op 20 okt. zijn presidentsverkiezingen gehouden, waarbij Miguel Pasarelli gekozen werd als opvolger van de in juli vermoorde president Castillo Armas. Er braken hierna ernstige ongeregeldheden uit, waarop een militaire junta het gezag in handen nam. Deze junta verklaarde de verkiezingen ongeldig zulks om een einde te maken aan de ordeverstoringen.
Kolonel Guillermo Glores Avanadano treedt thans op als waarnemend president.

Internationaal Nieuws

Europese energiebalans —

Het gemengd comité van de Hoge Autoriteit en de Raad van Ministers van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (EGKS), heeft zijn eerste rapport gepubliceerd. Hierin wordt, aldus *ANP* (8-11), aan de hand van een energiebalans voor de komende twintig jaar, geconcludeerd, dat het, om de gevaren voor energieprijs en betalingsbalans van een te grote import te vermijden of althans te verkleinen, noodzakelijk is een zeker evenwicht te vinden tussen de invoer van petroleum en die van steenkool en zoveel mogelijk spoed te betrachten bij de ontwikkeling en de produktie van kernenergie.

Het overzicht van de verschillende soorten energie, dat voor 1955 is opgesteld, het laatste jaar waarover volledige gegevens beschikbaar zijn, is opgenomen in de vorm van een balans; aan de ene zijde vindt men de energiebronnen, aan de andere het gebruik dat van deze bronnen is gemaakt.

De studie geeft verder een volledig overzicht van deze bronnen en van hun gebruik. Voor ieder produkt is daarom nagegaan wat zijn oorspronkelijke vorm is, welke omzettingen mogelijk zijn, het gebruik door de consument, en de nuttige energie die het oplevert.

Zo zijn bijv. onder de omzettingen begrepen de cokes- en gasproduktie op basis van kolen, de petroleumraffinage en de produktie van elektriciteit, het verbruik van kolen in de huishoudingen en in de industrie, de toepassing van cokes voor de produktie van ruw ijzer en het gebruik van de produkten afkomstig van petroleum voor het wegverkeer, en ook het verbruik van elektriciteit, hetzij afkomstig uit warmte, hetzij uit waterkracht. Eveneens is voor het definitieve gebruik de nuttige energie berekend, d.w.z. de energie, die door de verbruiker effectief kan worden verkregen.

De energiebalans omvat dus de vier volgende stadia: 1) oorsprong, 2) omzetting, 3) verbruik en 4) nuttige energie. Voor 1955 zijn de hoeveelheden energie voor deze vier stadia achtereenvolgens in miljoenen tonnen steenkooleenheden (s.k.e.):

	1	2	3	4
bronnen	433			
waarvan omgezet	330	266	295	140

De energie vermindert bij het overgaan van het ene stadium naar het andere: het blijkt dat het gemiddelde rendement van het totaal der omzettingen 266/330 bedraagt, ofwel ongeveer 79 pct. en dat het totale rendement van stadium 1 tot stadium 4, waarbij rekening is gehouden met de uitgevoerde hoeveelheden ongeveer 38 pct. bedraagt.
De energieproduktie is in de Gemeenschap belangrijk minder dan de behoefte: in 1955 is het nodig geweest netto 84 miljoen ton s.k.e. in te voeren, ofwel 20 pct. van de totale behoefte, met welke invoer een bedrag van meer dan 1 miljard dollar gemoeid was.

De ontwikkeling

Op grond van de verwachte ontwikkeling in de zes landen is in deze studie de ontwikkeling van de behoefte aan energie nagegaan, zowel gezien in totaliteiten, als voor de verschillende verbruikssectoren als cokes, elektriciteit, transport.
De behoeften van de binnenlandse markt van de Gemeenschap zullen alleen al als volgt toenemen:

1955	1965	1975
(in miljoenen tonnen s.k.e.)		
403	570	740

In twintig jaar zullen de behoeften dus met 83 pct. stijgen.
Aan de andere kant heeft de studie de stijging van de produktie van klassieke energiebronnen geschat, daarbij rekening houdend met de vooruitzichten voor de ontwikkeling van de verschillende bronnen: steenkool, bruinkool, petroleum, aardgas en waterkracht. Uit deze schattingen blijkt dat de totale klassieke energieproduktie van de Gemeenschap, die op het ogenblik de totale behoefte al niet meer kan dekken, in de komende 20 jaar slechts met 37 pct. zal kunnen toenemen, nl. van 319 in 1955, via 381 in 1965 tot 437 miljoen ton s.k.e. in 1975.
Als de kernenergie niet te hulp zou komen, zou de noodzakelijke netto-invoer ter dekking van het verschil tussen de behoeften en de produktie zich als volgt ontwikkelen:

1955	1965	1975
(in miljoenen tonnen s. k. e.)		
84	189	303

In 1975 zou de netto-invoer meer dan verdriedubbeld zijn in vergelijking met 1955 en zou dus ruimschoots de huidige produktie van de gehele Gemeenschap passeren. Hij zou in verhouding tot de huidige steenkolenproduktie, betekenen: Twee en een half maal de produktie van Duitsland; meer dan vijfmaal de produktie van Frankrijk, of meer dan tienmaal de produktie van België. Naar waarde zou de invoer meer dan 4 miljard dollars bedragen.

Diversen —

Internationale hulp — Voor de hulp aan onderontwikkelde gebieden hebben de VS voor 1958 15,5 miljoen dollar toegezegd, Engeland 2,25 miljoen, Canada 2 miljoen, Frankrijk 1,5 miljoen, Nederland 1.092.500 dollar, de Sowjet-Unie 1 miljoen, West-Duitsland 447.000 en België 437.000 dollar.

Nederland

Nieuwe gronden en landbouwsanering —

Het Koninklijk Nederlands Landbouwcomité heeft een rapport gepubliceerd over: De uitgifte van nieuwe gronden en de sanering van kleine landbouwbedrijven.

Hierin wordt o.m. (als voorlopige conclusies) gesteld, dat

1) de Zuiderzee- en andere domijngronden voor een groot gedeelte moeten worden gebruikt voor sanering van de bedrijfsgrootte op het oude land;

2) in de nieuwe polders ook uitgifte in eigendom mogelijk zal moeten zijn (naast pacht en eventueel erfpacht);

3) bedrijfsgebouwen op deze „eigendomsbedrijven" van overheidswege gesticht dienen te worden;

4) de minimale bedrijfsgrootte in het nieuwe land 12 tot 15 ha moet zijn, al naar gelang de aard van het bedrijf;

5) bij gegadigden uit saneringsgebieden vooral waarde wordt gehecht aan praktische vakbekwaamheid.

6) de door sanering verkregen bedrijven als regel 10 à 15 ha dienen te beslaan;

Onteigening en einde pacht

Over onteigening wordt in het rapport o.a. het volgende gezegd: het ziet er niet naar uit, dat de eisen die volkshuisvesting, verkeer, recreatie enz. stellen ten aanzien van de in Nederland voorhanden oppervlakte grond, in de naaste toekomst matiging zullen ondergaan. Slachtoffers van onteigening zullen zich dus doorlopend aandienen.

Bij onteigening worden behoorlijke vergoedingen voor bedrijfsschade verstrekt. De vraag rijst, aldus de commissie, of aan diegenen die plotseling voor het aflopen van pacht worden geplaatst niet voorrang gegeven moet worden boven onteigenden.

Het rapport verwijst naar een nog te publiceren rapport van de nationale adviescommissie inzake het kolonisatiebeleid in de Zuiderzeepolders (commissie-Hofstee).

Algemene Kinderbijslagverzekering

Wetsontwerpen ingediend

Bij de Tweede Kamer zijn, naar wij aan de *Nieuwe Rotterd. Crt* ontlenen, ingediend vier wetsontwerpen betreffende invoering van een algemene kinderbijslagverzekering. Deze algemene verzekering (AKW) geeft aan iedere verzekerde een recht op kinderbijslag ingaande bij het derde kind. Verzekerd zal zijn de gehele Nederlandse bevolking. De uitkeringen van deze kinderbijslag worden per kwartaal (78 dagen) aangegeven en belopen voor het derde kind *f* 50,70 per kwartaal, voor het vierde en vijfde kind *f* 70,98 per kwartaal en voor het zesde en volgende kinderen *f* 79,56 per kwartaal. Voor deze verzekering moet iedere verzekerde een premie betalen, die door de belastingdienst zal worden geïnd. De hoogte van de premie wordt geschat op 2,2%.

Het ligt in de bedoeling dat ten behoeve van loontrekkenden een al of niet algehele looncompensatie zal worden gegeven. Daarnaast zal voorlopig de kinderbijslagregeling voor het eerste en tweede kind blijven bestaan (per kwartaal resp. *f* 45,24 en *f* 50,70). De Kinderbijslagwet voor gepensioneerden wordt ingetrokken, evenals de Noodwet kinderbijslag voor kleine zelfstandigen, terwijl voor het personeel van rijk, provincies, gemeenten, waterschappen, veenschappen en veenpolders en het onderwijzend personeel een afzonderlijke uniforme kinderbijslagregeling tot stand zal worden gebracht voor het eerste en tweede kind.

De rechtsgrond

Zoals bekend bestaan thans globaal genomen drie regelingen, nl. een Kinderbijslagwet voor loontrekkenden, een Noodwet kinderbijslag voor kleine zelfstandigen en een aantal bijzondere regelingen bijv. voor ambtenaren van rijk, gemeenten, onderwijzers, personeel van de staatsmijnen, spoorwegen enz.

De premie voor de kinderbijslag wordt tot dusver betaald door de werkgever en er zijn uitkeringen van het eerste kind af, waarbij een progressie optreedt naarmate het aantal kinderen stijgt. De bedoeling van de nieuwe verzekering is vooral dat zij een correctie vormt op de gedachte van loon naar prestatie, waaruit een zekere ongelijkheid van kansen zou kunnen ontstaan.

De memorie van toelichting op het ontwerp van wet betreffende de algemene kinderbijslagverzekering zegt hierover o.a., dat een regeling op de hierboven genoemde gedachten gebaseerd, in het belang is van het kind en van de maatschappij.

Het is in het belang van het kind, wanneer een financiële voorziening wordt bevorderd, die een betere opvoeding en een betere opleiding mogelijk maakt. Daarnaast meent de regering, dat een grotere gelijkheid van ontplooiingskansen in de huidige wereldverhoudingen een zaak is van maatschappelijke noodzakelijkheid. Nederland kan zich, aldus de memorie van toelichting, in de huidige verhoudingen het niet tot volle ontplooiing komen van potentieel intellect en van potentiële bekwaamheid niet meer veroorloven.

Als rechtsgrond voor de algemene kinderbijslagverzekering zien de bewindslieden de omstandigheid, dat de inkomensvorming voor loontrekkenden en zelfstandigen met de gezinsgrootte geen rekening kan houden; dat dientengevolge de gezinsvorming voor de bevolkingsgroepen met lagere inkomens soms verhinderd of ernstig belemmerd wordt; dat ook het streven naar een grotere gelijkheid van ontplooiingskansen een correctie op de inkomensverdeling noodzakelijk maakt.

Uitvoering

Wat betreft de uitvoering van de verzekering wordt meegedeeld, dat de invordering van de premie voor de AKW wordt gecoördineerd met de invordering van de premie voor de AOW. De verzekerden zullen

premieplichtig zijn tot hun 65ste jaar. De premie wordt geheven over hetzelfde maximale inkomen als thans geldt voor de AOW, nl. *f* 6900 per jaar. De uitvoering van de AKW zal voorts geschieden door dezelfde organen als de uitvoering van de AOW, nl. de sociale verzekeringsbank met medewerking van de Raden van arbeid.

De Kinderbijslagwet voor gepensioneerden, die zal worden ingetrokken, zal meebrengen dat deze categorie (dus alleen voor zover het de eerste en tweede kinderen betreft) wordt overgebracht naar de Kinderbijslagwet. Het uitvoeringsorgaan krijgt de te betalen kinderbijslag terug van het rijk. De invaliditeits- en ouderdomsrentetrekkers worden voor de kinderbijslag (voor het eerste en tweede kind) eveneens overgeheveld naar de Kinderbijslagwet voor loontrekkenden. De Kinderbijslagwet voor invaliditeits-, ouderdoms- en wezenrentetrekkers wordt dientengevolge teruggebracht tot een kinderbijslagwet uitsluitend voor wezenrentetrekkers.

Een uitzondering op de organisatie, die overigens zo eenvoudig mogelijk is gehouden, wordt gevormd door de kinderbijslagregeling voor loontrekkenden voor het eerste en tweede kind, die zal worden gecontinueerd. In een toelichting verklaarde de staatssecretaris van sociale zaken, mr. dr. A. A. van Rhijn, dat deze kinderbijslagregeling voor het eerste en tweede kind gezien moet worden als een tijdelijke maatregel, die na de oorlog werd ingevoerd. Het is de bedoeling dat deze bijslagregeling voor het eerste en tweede kind te zijner tijd zal worden afgeschaft. Daarom is zij niet in de algemene organisatie opgenomen. Afschaffing thans zou een looncompensatie van 9% noodzakelijk maken.

Nieuw element

In de nieuwe AKW is een nieuw element opgenomen in vergelijking tot de thans geldende regeling. Dat betreft de kinderen van 16 tot 27 jaar, die studeren of invalide zijn en grotendeels op kosten van de verzekerde worden onderhouden. Bepaald is thans, dat deze kinderen dubbel zullen tellen wat de uitkeringen betreft. Deze bepaling zal ook gelden voor de uitkeringen krachtens de Kinderbijslagwet voor loontrekkenden (dus voor het eerste en tweede kind).

In het onderhavige wetsontwerp wordt ook voorgesteld de door de niet-loontrekkenden verschuldigde premie niet in te vorderen, indien het inkomen blijft beneden *f* 2100 per jaar (voor gehuwden) en *f* 1500 per jaar (voor ongehuwden).

In het wetsontwerp is evenwel — gelijk ook in de Algemene ouderdomswet het geval is — voorzien in de mogelijkheid tot wijziging van genoemde bedragen bij algemene maatregel van bestuur.

De premie

De regering verwacht dat de uitkeringskosten in totaal een bedrag zullen vergen van ongeveer *f* 330 miljoen. De verwachte kosten voor de Algemene kinderbijslagwet voor loontrekkenden (eerste en tweede kind) zullen ongeveer *f* 300 miljoen bedragen.

Het premieplichtig inkomen is voor de AKW geheel gelijk aan dat voor de ouderdomsvoorziening. Het wordt voor het jaar 1959 geschat op *f* 15,7 miljard. Aangezien de uitkeringskosten op *f* 330 miljoen worden geraamd, zal dus een premie van 2,1% noodzakelijk zijn. Verhoogd met administratiekosten komt men dan op een te heffen premie van 2,2%. Voor de uitkering van kinderbijslag aan eerste en tweede kinderen van loontrekkenden zal daarnaast nog een premie moeten worden geheven. De premieplichtige loonsom kan voor het jaar 1959 globaal geraamd worden op *f* 9,3 mil-

Deltawet aanvaard —

Op 5 november heeft de Tweede Kamer met 106 tegen 8 stemmen de ontwerp-Deltawet goedgekeurd. Tijdens de behandeling hing achter de ministertafel een grote kaart van het gebied, waar deze grote werken zullen worden uitgevoerd. Wij komen op deze wet nog nader terug. V.l.n.r. de ministers Hofstra, Algera en Mansholt.

jard. Aangezien hierbij het totale uitkeringsbedrag geraamd wordt op ongeveer *f* 297 miljoen per jaar, zal een premie van ca. 3,2% nodig zijn, hetgeen, verhoogd met administratiekosten, komt op een te heffen premie van 3,3%.

Wat ten slotte de economische repercussies van de regeling betreft zeggen de bewindslieden, dat in bepaalde gevallen het zou kunnen voorkomen dat zelfstandigen bezwaarlijk de premie uit het inkomen zullen kunnen voldoen. Dat zal naar de verwachting van de regering in een beperkt aantal gevallen zo blijken te zijn, aangezien immers reeds wordt voorgesteld de verschuldigde premie van de minst draagkrachtige zelfstandigen niet of slechts ten dele in te vorderen. Naar zeer globale raming zal dit van de schatkist een offer van ca. *f* 10 miljoen vergen. Er moet rekening worden gehouden met een eventueel streven van de zelfstandigen om de premie in de prijzen door te berekenen.

De bewindslieden menen zich te moeten onthouden van een definitief oordeel over het vraagstuk van doorberekening van de door zelfstandigen op te brengen premie in de prijzen van goederen en diensten. Indien tot doorberekening zal worden overgegaan, zou echter het gemiddelde prijsniveau zelfs bij algehele doorberekening van de bescheiden premie slechts in zeer beperkte mate worden geïnfluenceerd. Voor de loontrekkenden geldt thans een premie van 4,6%, die wordt betaald door de werkgevers. In de toekomst zullen zij zelf tot premiebetaling moeten overgaan. Een looncompensatie, aldus de memorie van toelichting, om het de werknemers mogelijk te maken de premie voor de algemene kinderbijslagverzekering te voldoen, zal voor het grootste deel gevonden kunnen worden in de vermindering, die de huidige kinderbijslagpremie zal ondergaan.

H. Amelink† —

Op 27 okt. is te Utrecht overleden H. Amelink, oud-secretaris van het Christelijk Nationaal Vakverbond, oud-lid van de Eerste en van de Tweede Kamer. Hij was bijna 76 jaar oud.

☆

De heer Amelink was een der pioniers van de christelijke vakbeweging. Hij werd 21 december 1881 te Lonneker in een weversgezin geboren en ging op 12-jarige leeftijd zelf de textielfabriek in. Al spoedig interesseerde hij zich voor de christelijke vakbeweging en in 1901 was hij een van de stichters van de Protestants-Christelijke Katoenbewerkersvereniging, die later overging in de Nederlandse christelijke textielarbeidersbond Unitas.

In 1908 werd hij lid van het hoofdbestuur van Unitas en in 1912 secretaris van deze organisatie. Tot 1915 bleef hij daarbij nog als textielarbeider werkzaam. In 1916 werd hij bezoldigd bestuurder en daarna secretaris van het Christelijk Nationaal Vakverbond, wat hij is geweest tot aan zijn pensionering. In 1920, toen de Internationale Christelijke Vakbeweging werd opgericht werd de heer Amelink daarvan penningmeester. In 1930 trad hij op als secretaris van de Internationale Federatie van protestants-christelijke arbeidersorganisaties. Verder was hij redacteur van De Gids, het orgaan van het CNV, en schreef hij een handboek voor de christelijke vakbeweging getiteld „Onder eigen banier". In 1925 trad hij voor de Anti-Revolutionaire Partij in de Eerste Kamer. In 1931 werd hij lid van de Tweede Kamer, wat hij is geweest tot aan de bezettingstijd.

De heer Amelink was onder meer lid van de Hoge Raad van Arbeid, van de Postraad en van de commissie voor de economische politiek. Zijn verdiensten werden erkend in zijn benoeming tot officier in de orde van Oranje-Nassau. Ook was hij ere-officier van het Rode Kruis van Oostenrijk.

Diversen —

Ledentallen vakcentralen — Naar uit de sociale maandstatistiek van het CBS blijkt bedroeg het ledental van het Nederlands Verbond van Vakverenigingen op 1 januari 1957 500.224 en op 1 april 493.040, van het Christelijk Nationaal Vakverbond 215.944 en 217.145 en van de Nederlandse Katholieke Arbeidersbeweging 411.121 en 410.572.

Portugal

Verkiezingen —

Op 3 november zijn verkiezingen gehouden voor de Nationale Vergadering (120 leden). De zes oppositiekandidaten, die aan de verkiezingen deelnamen zijn hierbij verslagen. Zij waren gesteld in één stad. Elders trokken 16 oppositiekandidaten zich terug.

Het resultaat van deze verkiezingen is, dat de Nationale Unie, die het huidige regiem steunt, weer alle zetels bezet.

De minister van binnenlandse zaken, dr. Trigo de Negreiros, heeft verklaard, dat een derde van de ingeschreven kiezers zich van stemming onthouden heeft.

Saoedi-Arabië

Japans streven naar de olieconcessies —

Een groep Japanse zakenlieden stelt pogingen in het werk in Saoedi-Arabië, waar tot dusver alleen de Aramco werkzaam is, olieconcessies te verwerven. De besprekingen schijnen in zoverre teleurstellend te verlopen, dat de door Saoedi-Arabië gestelde voorwaarden veel verder gaan dan aanvankelijk werd aangenomen. Een Japanse woordvoerder heeft, aldus *ANP* (7-11) meegedeeld, dat Saoedi-Arabië een jaarlijkse pachtsom eist van 3 miljoen dollar voor een gebied in de neutrale zone tussen Saoedi-Arabië en Koeweit plus een bonus van 2 miljoen dollar per jaar met terugwerkende kracht vanaf het begin der prospectiewerkzaamheden, indien nieuwe olie zou worden ontdekt.

De Japanse groep heeft inmiddels een beginbetaling verricht tot het equivalent van 35 miljoen gulden.

De woordvoerder zeide, dat de door Saoedi-Arabië gestelde condities voorts bepaalden dat: 1. Japan de geproduceerde olie moet invoeren tegen de wereldmarktprijzen; 2. de Arabische landen het recht zullen hebben 20 pct. der produktie aan te kopen met een korting van 5 pct. voor de helft van de gekochte hoeveelheid; 3. de opbrengst der olieverkopen moet worden verdeeld op basis van 56 pct. voor Saoedi-Arabië en 44 pct. voor Japan; 4. de raffinage- en petrochemische installaties na afloop van een periode van 40 jaar aan Saoedi-Arabië moeten worden afgestaan.

Sowjet-Unie

Ontwikkeling buitenlandse handel —

De *Industriekurier* (20-8) besteedt aandacht aan een schijnbare tegenstelling in de buitenlandse handel van de Sowjet-Unie. Aan de ene kant wordt door Rusland grote nadruk gelegd op de noodzakelijkheid, kapitaalgoederen te importeren, terwijl anderzijds het aandeel van de eigen zware industrie in het export-

programma tussen 1938 en 1955 is verviervoudigd. Hoe sterk die uitvoer is gestegen wordt duidelijk, wanneer in aanmerking wordt genomen dat het Russische totale exportvolume in die tijd eveneens viermaal zo groot is geworden.

Er zijn drie omstandigheden, die een verklaring vormen voor deze ogenschijnlijke tegenstelling. Namelijk de structuur van de Russische economie, de verplichting tot leveringen die Moskou is aangegaan, en ten derde een complex van maatregelen, als gevolg van de verbondenheid van economische en politieke doeleinden.

Moskou heeft op zich genomen voor 1963 aan landen van het oostelijk blok 464 complete bedrijven te leveren, benevens 120 fabrieksafdelingen. Aan het einde van het vorige jaar waren hiervan 177, respectievelijk 62 geplaatst. 211 fabrieken van de 464 en 27 afdelingen van de 120 zullen aan China worden geleverd. Hierbij zijn complete hoogovens, chemische fabrieken, en machine- en autofabrieken. Korea kreeg 23 bedrijven en 15 afdelingen toegezegd, Polen 75 industrieën, Bulgarije 39. De aangegane verplichtingen jegens onderontwikkelde landen als India, Birma, Indonesië en Afghanistan zijn in de hierboven genoemde totalen niet begrepen.

In verband met de politieke doelen van het Kremlin is het van bijzonder groot belang, stipt de hand te houden aan de overeengekomen tijden van levering. Klaarblijkelijk, aldus de *Industriekurier,* heeft men in Moskou onvoldoende gerekend met de zeer verscheiden economische gevolgen, welke voortvloeien uit dergelijke plannen. Deze hangen samen met de structuur van de Russische economie. Zowel Rusland zelf als de andere Oosteuropese landen hebben van oudsher een landbouwoverschot gehad. Zelfs in 1938 nog bestond 20% van de Russische uitvoer uit graan, en werden voornamelijk verbruiksgoederen geimporteerd. Na de tweede wereldoorlog, en vooral na 1950, raakten de westelijke landen als handelspartners op de achtergrond, en werd veel meer aandacht besteed aan het handelsverkeer met politiek gelijkgezinde staten.

De snelle aanwas der bevolking was verder een factor van belang. Rusland zelf had meer levensmiddelen nodig, en de produktiemogelijkheden bleven in hun ontwikkeling achter bij de groeiende vraag. De moeilijkheden met de landbouw konden daarbij voor een groot deel worden teruggebracht tot het feit, dat voor een rationele bewerking van de grond te weinig machines ter beschikking stonden. De zware industrie ging namelijk in de produktie voor. De import van landbouwmachines en -werktuigen uit de satellietlanden was nooit groot genoeg om dit tekort op te heffen.

In nog geen dertig jaar is Rusland van een landbouwstaat een industriestaat geworden. Dat kon alleen omdat naast het geforceerd putten uit het arbeidsreservoir, ook roofbouw werd gepleegd op de grondstoffenvoorraden. Een tijdlang is dat goed gegaan, maar juist in deze tijd wordt het op pijnlijke wijze merkbaar dat de investeringen in de grondstoffenindustrie geen gelijke tred hebben gehouden met die in de zware industrie. De gemakkelijk toegankelijke grondstoffenvoorraden raken uitgeput. Het gaat er nu om, de in onherbergzamer gebieden aanwezige voorraden toegankelijk te maken, en de winmethoden te verbeteren. Om dit te kunnen bereiken was het nodig de nationale industriële capaciteit te verhogen, en de vicieuze cirkel sluit, wanneer men bedenkt dat hiervoor grondstoffen nodig zijn.

Gesteld voor deze situatie, heeft men in Moskou uitgerekend, dat het uit politieke overwegingen doelmatiger en op het ogenblik ook rendabeler is, machines te ruilen tegen grondstoffen. Vooral de onderontwikkelde landen komen voor deze soort van handelsverkeer in aanmerking. Dit gaat sneller dan het op peil brengen van de eigen grondstoffenindustrie, en het is politiek aantrekkelijk.

Economisch gezien zit Moskou in een dwangpositie, en men zoekt nu naar mogelijkheden om, zonder de eigen exportmogelijkheden te verkleinen, de tijd te overbruggen waarin de eigen investeringen nog niet produktief zijn. Dat kan wel drie of vier jaar duren.

In dit licht moet men het krediet van 700 miljoen roebel aan Polen zien, dat in november 1956 werd verleend.

Hongarije kreeg in januari van dit jaar een krediet van 50 miljoen roebel voor de algemene economische opbouw. De *Industriekurier* is van mening dat dergelijke kredieten (er zijn er veel meer en de bovenstaande werden alleen als voorbeeld genoemd) door Moskou alleen dan worden verleend, als men er vrijwel zeker van is, dat Rusland zèlf in de eerste plaats zal profiteren van de toegenomen of nieuwe produktie der betrokken landen, aldus de Industriekurier.

Zwitserland

Afzijdigheid van Europese integratie —

Bondspresident *Hans Streuli* heeft, aldus *ANP* (7-11) verklaard, dat Zwitserland zich verre dient te houden van alle Europese integratieplannen, die de politieke en militaire onafhankelijkheid in gevaar kunnen brengen en tevens een gereserveerde houding aanneemt met betrekking tot het voorgestelde vrijhandelsgebied.

Afgezien van politieke overwegingen koestert Zwitserland ook economische bedenkingen tegen de Euromarkt en de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal. Zwitserland, dat zeer lage douanetarieven heeft, zou meer nadeel dan voordeel hebben van een protectionistisch systeem als de Gemeenschappelijke Markt, gericht tegen niet leden-staten, aldus Streuli. Dit geldt, zij het in mindere mate, eveneens voor het vrijhandelsgebied.

In principe is men echter geneigd deel uit te maken van het vrijhandelsgebied, doch eerst moet op enkele punten die tot op heden in het duister zijn gebleven klaarheid worden verschaft.

Zwitserland zou de functies van het vrijhandelsgebied willen beperken tot het verlagen van douanetarieven, het elimineren van quota en van discriminaties t.a.v. het land van herkomst en dergelijke. Een bepaalde mate van protectionisme dient echter voor landbouwproducten te worden gehandhaafd. Uitwijkclausules dienen tot het uiterste minimum te worden beperkt.

Wetenschap en Techniek

Nobelprijs geneeskunde —

De Nobelprijs voor geneeskunde voor 1957 is toegekend aan dr. *Daniel Bovet,* een 50-jarige farmacoloog, en wel op grond van zijn ontdekkingen op het gebied van de synthetische stoffen, die invloed kunnen oefenen op bepaalde functies, vooral in verband staande met het vaatsysteem en de spieren.

De in Zwitserland geboren Nobelprijswinnaar, die later de Italiaanse nationaliteit aanvaardde — en bij zijn werk krachtig gesteund wordt door zijn echtgenote en medewerkster mevrouw Filomena Nitti-Bovet — is op velerlei farmacologische gebieden werkzaam geweest, maar het zijn toch vooral zijn onderzoekingen op het gebied van het mysterieuze pijlgift *curare,* die hem deze onderscheiding hebben bezorgd.

Bovet maakte, aldus meldt de *Nwe Rotterdamse Crt.* (6-11) tijdens een reis in de wouden in het gebied van de Amazone kennis met een gif, dat de Indianen daar op hun jachtexpedities gebruiken.

De stof is een ingedikt extract uit de bast en andere delen van verschillende planten, die in de oerwouden worden aangetroffen; de Zuidamerikaanse Indianen hadden al van oudsher de gewoonte de punt van hun, met blaaspijpen af te schieten, pijlen te drenken in een oplossing van dit extract. Ze wisten, dat door op die wijze te werk te gaan, het getroffen dier — ook bij een lichte verwonding — verlamd raakte en dan dus kon worden bemachtigd. Het door de Indianen bereide extract kwam ook in de handel, oorspronkelijk verpakt in bamboe buizen of aarden potten, later vooral in blikken.

Het bleek nu dat vooral uit een plant, Chododendron tomentosum genaamd, het bewuste pijlgif kon worden bereid en dat we hier te doen hebben met een stof, die chemisch behoort tot de groep der alkaloïden, verbindingen met een uiterst gecompliceerde structuur, waartoe o.a. voor ons ook van groot belang zijnde stoffen als nicotine, strychnine, morfine, cocaïne en kinine behoren.

De werking van curare berust op de blokkering van de overgangsplaats van zenuw op spier en de verlamming komt tot stand, omdat de in normale omstandigheden langs de zenuwvezels geleide prikkel de spier niet meer kan bereiken.

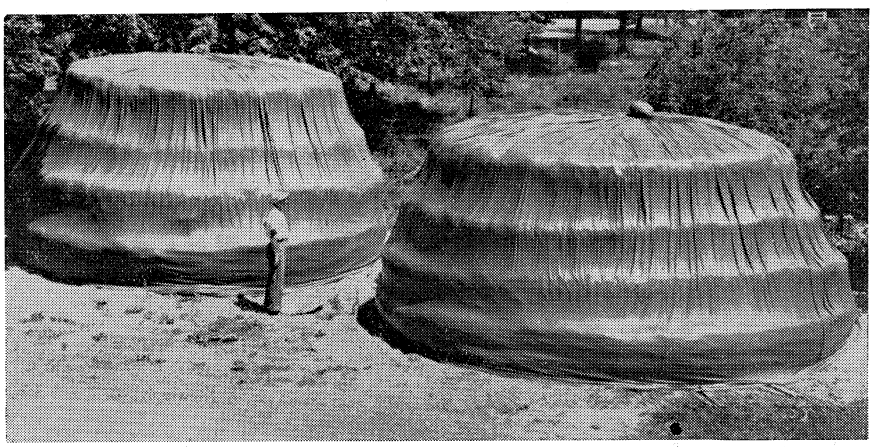
Waarom is nu dit curare van zo grote betekenis geworden voor de geneeskunde? In vele gevallen is het voor de chirurg van belang een zo volledig mogelijk uitschakelen van de anders hem bij zijn arbeid hinderende spieren tot stand te brengen, en daar dit soms niet in voldoende mate met de gebruikelijke narcotica kan geschieden, slaagt men er thans in dit meer selectief te doen door het toepassen van curare. Deze stof kan, doordat zij nu, synthetisch vervaardigd, volkomen zuiver in de vorm van een geheel betrouwbaar preparaat ter beschikking van de artsen wordt gesteld, tijdens de narcose in een ader worden ingespoten.

De enorme vooruitgang bv. op het gebied van de borstkaschirurgie is alleen mogelijk geweest door de prachtige narcosetechniek, waarover men thans via voortreffelijke toestellen en vele preparaten beschikt. Hierbij speelt curare een heel belangrijke rol.

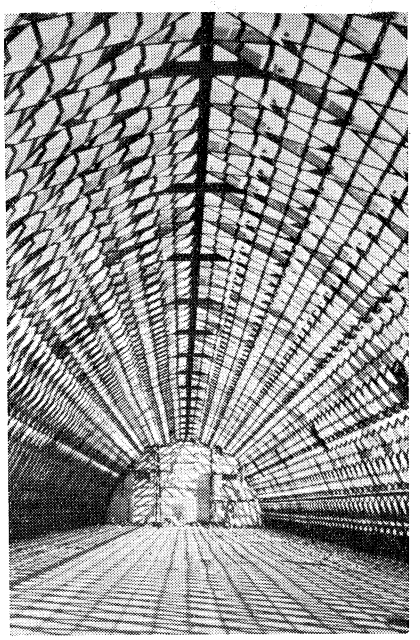
Een andere toepassingsvorm van curare is de hulp, die het verleent bij de elektroshocktherapie, een niet al te prettige, maar wel dikwijls verbazend gunstige resultaten opleverende behandeling, die bij bepaalde vormen van geestesziekten wordt toegepast. Men geeft thans bij deze therapie tevens wat curare om de ontwrichtingen en beenbreuken, die door de heftige spiercontracties zouden kunnen ontstaan te voorkomen. Ook bij de behandeling van tetanus of klemziekte kan het toepassen van curare verlichting brengen.

Zo ziet men hoe via het Indiaanse gebruik van een oorspronkelijk alleen voor de jacht bestemd middel, dit preparaat in de hand van een geniaal onderzoeker is geworden tot een niet meer te ontberen hulpmiddel voor de chirurg en de anesthesist, aldus besluit de *NRC.*

Plastics in de landbouw —

Kunststoffen (plastics) vinden ook in de landbouw-wereld steeds meer toepassing. Boven ziet men grote Amerikaanse plastic-silo's voor de opslag van landbouwprodukten. Aan de man die ernaast staat kan men de afmetingen beoordelen van deze silo's, die betrekkelijk goedkoop zijn te fabriceren.

☆

In de Sowjet-Unie heeft men de hiernaast gereproduceerde plastic opslagplaats geconstrueerd, die dertig wagons veevoeder kan bevatten. De (geprefabriceerde) opslagplaats werd in 8 dagen opgebouwd door twee timmerlieden met twee assistenten.

Op 10 oktober zijn de eerste parlementsverkiezingen die ooit in Ethiopië zijn gehouden geëindigd en op 5 november heeft keizer Haile Selassie het eerste parlement geopend. De 210 parlementsleden behoren niet tot politieke partijen, maar zijn als onafhankelijken gekozen. Deze foto werd genomen tijdens de openingszitting.

(foto United Press)

Wapens voor Tunesië

De Sowjet-kunstmanen (zie 13543, 13572 en 13617/3), hebben in het Westen o.m. tengevolge had, dat van vele zijden aandrang werd uitgeoefend tot herziening en versterking van de Noordatlantische Verdragsorganisatie. Versterking o.m. door samenbundeling („pooling") van militair-technisch onderzoekings- en ontwikkelingswerk, vooral op het gebied van geleide en andere projectielen. Herziening in deze zin, dat intern NAVO-beraad zou uitmonden op een gemeenschappelijke politiek bijv. ook met betrekking tot de grote internationale economische problemen. Het beraad van president Eisenhower der VS en premier Macmillan van Engeland te Washington werd beschouwd als de inleiding tot een nieuwe benadering van de problemen waarvoor de NAVO-landen zich zien gesteld (zie nader 13591). De aankondiging, dat president Eisenhower, en met hem de regeringschefs van de overige NAVO-landen, de in december te houden jaarlijkse zitting van de ministerraad van de NAVO zouden bijwonen, bevestigde de indruk, dat de NAVO voor belangrijke besluiten staat.

Intussen heeft zich een feit voorgedaan, dat grote beroering in de NAVO, en in het bijzonder bij het NAVO-lid Frankrijk heeft gewekt: De Verenigde Staten en Engeland hebben wapens geleverd aan het vroegere Franse protectoraat Tunesië en daarmee het Franse plan doorkruist om als alleenleverancier van wapens voor Tunesië op te treden, zulks op de door Frankrijk te stellen voorwaarden. Deze Anglo-Amerikaanse wapenleveranties hebben in Frankrijk een golf van uitermate scherpe kritiek veroorzaakt. Kritiek op de Verenigde Staten, maar vooral op Engeland. De Franse delegatie op de op 12 november te Parijs begonnen conferentie van NAVO-parlementariërs verliet op 15 november deze conferentie uit protest tegen het „meedogenloze en ongerechtvaardigde besluit van twee bij de NAVO aangesloten regeringen". Het zoeken naar Atlantische eenheid had nu „geen zin" meer, aldus deze delegatie, die verder nog in een verklaring de hoop uitsprak, dat de NAVO-leiders zo spoedig mogelijk „deze inbreuk op de Atlantische solidariteit" zouden bestuderen.

Ook de Franse regering nam deze kwestie hoog op. Zij liet haar ambassadeurs in Londen en Washington protesten overhandigen, terwijl premier Gaillard op 15 november in de Assemblée Nationale verklaarde, dat, wanneer vóór 16 december (wanneer de zitting van de NAVO-raad begint) deze kwestie niet was geregeld, de NAVO-conferentie erdoor „gecompromitteerd" zou worden, en de Franse regering dan het parlement zou moeten raadplegen over de oplossingen die het nationale belang eist.

Volgens de Parijse correspondent van het *Algemeen Handelsblad* (15-11) was het oordeel van de meeste diplomaten in Parijs, dat een en ander de „hevigste crisis" vormt in de Atlantische gemeenschap sinds een jaar geleden de Engelsen en Fransen tegen de wil van de VS Egypte aanvielen.

Voorgeschiedenis

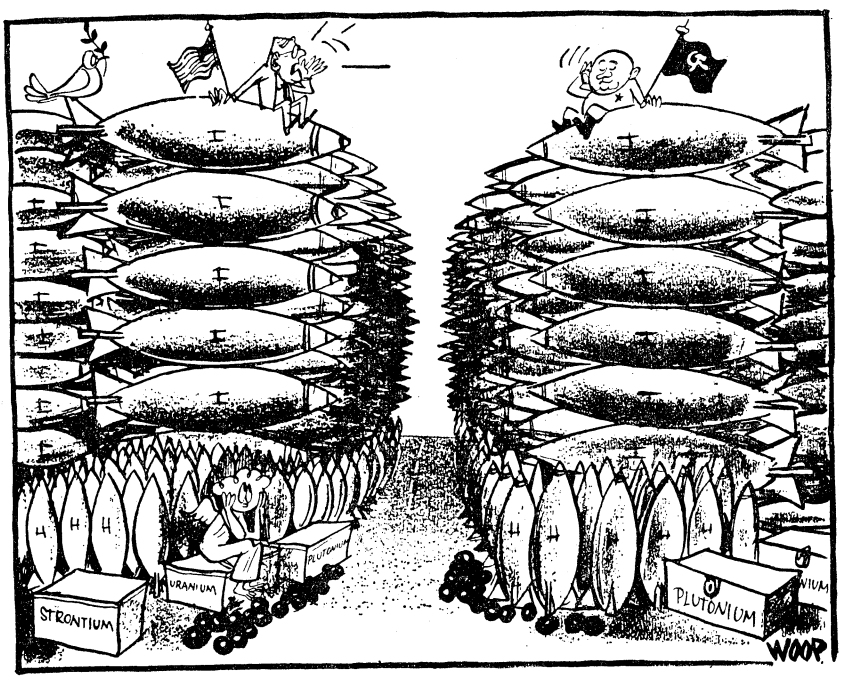
Over de voorgeschiedenis ontlenen wij aan *Le Monde* (15-11) de volgende gegevens:

Na de onafhankelijkheidsproclamatie van Tunesië in 1956 (zie 11942/3 en 12441/1) nam de Franse regering op zich het nieuw te vormen Tunesische leger op te leiden en van wapenen te voorzien. Sedertdien is echter de verhouding tussen Parijs en premier — later president — Bourguiba van Tunesië steeds slechter geworden en werden de wapenleveranties vertraagd. Van Franse zijde werd herhaaldelijk de beschuldiging geuit, dat de Tunesiërs (de Franse) wapenen in handen van de Algerijnen speelden.

Bourguiba heeft steeds sympathie getoond voor de drie jaar geleden tegen het Franse bestuur in opstand gekomen Algerijnen. De Fransen wezen op de wapensmokkel, die plaats had tussen Tunis en Algerije. Bourguiba verklaarde in het voorjaar — in een Amerikaanse televisie-uitzending — dat de Tune-

(*Vervolg zie pag.* 13641)

„Ontwapening" —

Het Parijse blad L'Aurore bracht onlangs het inmiddels weer afgebroken ontwapeningsgesprek op bovenstaande wijze in beeld. Het onderschrift luidde:

—„Ik zei ontwapening"
—„Oh, ik dacht dat je ontwapening zei"
—„Nee, ik zei ontwapening"

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

Cyprus — 14 nov. De EOKA-leider kol. Grivas heeft in pamfletten, in Nicosia verspreid, gewaarschuwd, dat zijn verzetsorganisatie de Britse regering spoedig zal bewijzen, dat zij sterker is dan ooit.

Denemarken — 11 nov. De socialistische partij heeft in antwoord op de brief van Chroesjtsjew aan de socialistische partijen van West-Europa verklaard, dat deze brief haar niet overtuigd heeft, dat zekere NAVO-landen een militaire actie in het Midden-Oosten voorbereiden.

Duitsland (West) — 11 nov. Het aantal echtscheidingen is gedaald van 87.013 in 1948 tot 40.731 in 1956.

Egypte — 11 nov. Bezoek van de minister van buitenlandse zaken M. Fawzi aan Madrid. — **16 nov.** Wetsontwerp gepubliceerd, krachtens hetwelk wapens kunnen worden ingevoerd zonder douanecontrole. Deze maatregel heeft ten doel een strikte geheimhouding ten aanzien van hoeveelheid en aard der ingevoerde wapens te helpen verzekeren.

Engeland — 12 nov. Premier Macmillan deelt in het Lagerhuis mede, dat in de nabije toekomst geen verdere Britse kernproeven zullen worden genomen. — **14 nov.** Het algemeen bestuur van de Anglicaanse kerk hecht zijn goedkeuring aan de aanbevelingen van de regeringscommissie-Wolfenden (zie 13486/3). — **15 nov.** Volgens de „News Chronicle" zijn de Britse kernproeven afgelast om de Britse voorraad brandstof voor waterstofbommen te sparen, nu de plutoniumfabriek in Windscale is stopgezet.

Filippijnen — 12 nov. Presidentsverkiezingen.

Frankrijk — 11 nov. De Compagnie des Pétroles d'Algérie heeft gedreigd al haar olie-prospectieploegen uit het zuidelijk deel van de Sahara terug te roepen, als hun veiligheid niet wordt gegarandeerd, zulks naar aanleiding van overvallen door Algerijnse verzetsstrijders (zie ook 13613/2). — **12 nov.** De Nat. Vergadering verlengt met 344 tegen 211 stemmen de bijzondere volmachten, waarover de beide vorige regeringen hebben beschikt om het Algerijnse terrorisme te bestrijden.

Finland — 13 nov. De demissionaire premier Sukselainen krijgt opdracht een nieuw kabinet te vormen.

Ghana — 12 nov. De regering zal een wetsontwerp indienen, dat het stichten van politieke partijen op basis van ras, stam of godsdienst verbiedt, zulks als een uiting van vastbeslotenheid om de eenheid van Ghana te handhaven. Hierdoor zou er de nadruk op worden gelegd, dat de bewoners van Ghana in de eerste plaats trouw moeten zijn jegens hun land.

Hongarije — 13 nov. Kardelj en Ranckowitsj, de Joegoslavische vice-presidenten, hebben te Moskou besprekingen gevoerd met de Hongaarse premier Kádár. Het was de eerste ontmoeting op hoog niveau tussen staatslieden van beide landen sedert de oktoberopstand-1956. Waarnemers te Moskou beschouwen dit als een teken, dat Tito heeft besloten zich bij de huidige toestand in Hongarije neer te leggen.

Internationaal — 11 nov. Te Willemstad op Curaçao begint de 7de Westindische conferentie. Zij staat onder auspiciën van de Caribische commissie en wordt bijgewoond door ongeveer 200 personen uit nagenoeg alle Caribische landen. — **12 nov.** De politieke commissie van de VN verwerpt een voorstel van India om Noord-Korea toe te laten bij het debat over de Koreaanse kwestie. Een Amerikaanse resolutie om Zuid-Korea wel toe te laten, werd aanvaard. — **14 nov.** De Uruguayse afgevaardigde Adolno Tejera heeft aan de sociale, humanitaire en culturele commissie van de Ver. Naties verzocht principieel de doodstraf onwettig te verklaren en deze verklaring op te nemen in de verklaring van de rechten van de mens. — **16 nov.** Einde van de op 12 nov. begonnen parlementaire NAVO-conferentie. — De permanente NAVO-raad komt tweemaal bijeen om de crisis, ontstaan door de wapenleveranties aan Tunesië, te bespreken.

Israël — 11 nov. Op een verzoek van de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken aan de Israëlische regering om behulpzaam te zijn bij de pogingen van de bestandscommissie der VN om Jordaans-Israëlische grensincidenten te onderzoeken, is door premier Ben Goerion negatief geantwoord.

Italië — 11 nov. Bezoek van president Giovanni Gronchi en minister van buitenlandse zaken Giuseppe Pella aan Ankara, de hoofdstad van Turkije. — **12 nov.** Ernstige overstromingen in het dal van de Po.

Japan — 14 nov. In een ziekenhuis te Hirosjima is een onderwijzeres overleden die 12 jaar geleden tijdens de explosie van de atoombom boven Hirosjima door radio-actieve straling werd getroffen.

Jordanië — 11 nov. Uit Amman wordt gemeld, dat in Jordanië een ernstige binnenlandse politieke crisis heerst. — Radio-Moskou keert zich in een Arabische uitzending tegen koning Hoessein van Jordanië, die een werktuig zou zijn van het Westen en een vijand van de Arabische staten. — **13 nov.** In Amman wordt verklaard, dat Jordanië niet uit de Arabische Liga zal treden. — **14 nov.** Koning Saoed van Saoedi-Arabië en koning Feisal van Irak verzoeken de Egyptische en Syrische pers en radio hun aanvallen op koning Hoessein van Jordanië te staken.

Nederland — 10 nov. De Deutsche Bank heeft zich in een overeenkomst met het ministerie van financiën in Den Haag bereid verklaard voor *f* 200 mln aan Nederlandse schatkistbiljetten over te nemen. De rentevoet is vastgesteld op 5⅛%, de looptijd op een jaar. — **12 nov.** Minister Suurhoff meent, dat er op dit ogenblik nog geen alarmtoestand bestaat met betrekking tot de werkgelegenheid. — **13 nov.** De minister van economische zaken, prof. Zijlstra, opent te Eindhoven de motorenfabriek van de N.V. Van Doorne. — **14 nov.** Straaljager stort neer op Kol. Palmkazerne te Bussum en veroorzaakt 5 doden. — **15 nov.** Het bestuur van de afdeling natuurkunde van de Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen wendt zich met een brief tot de minister-president, waarin erop wordt aangedrongen dat de regering met alle ter hare beschikking staande middelen de stopzetting van kernexplosies bevordert. — **16 nov.** Een vliegtuig van de „Kroonduif", een dochtermaatschappij van de KLM, op Nieuw-Guinea neergestort. 3 doden.

Perzië — 12 nov. De sjah heeft zijn regering opdracht gegeven bij het parlement een wetsontwerp in te dienen, waarin het eiland Bahrein tot provincie wordt verklaard.

Polen — 11 nov. Drie voormalige chefs van de geheime politie krijgen zware gevangenisstraffen wegens onrechtmatige gevangenneming en folteringen. Het zijn de vroegere vice-minister van openbare veiligheid en bevelhebber van de geheime politie Roman Romkowski, Joseph Rozanski en Antol Fojgin. — **13 nov.** De minister van binnenlandse zaken deelt mede, dat functionarissen van de veiligheidsdienst 20 spionnen hebben gearresteerd.

Saoedi-Arabië — 12 nov. Een groep Japanse zakenlieden heeft bekendgemaakt, dat de onderhandelingen tot het verkrijgen van olieconcessies in Saoedi-Arabië geslaagd zijn (zie ook 13635/3).

Sowjet-Unie — 11 nov. Volgens de Moskouse correspondent van het Italiaanse communistische blad Polita is de hond die meegezonden is in de tweede kunstmaan, dood. — **13 nov.** Radio-Moskou deelt mede, dat het op het ogenblik niet het doel van de Russische geleerden is om de hond in Spoetnik II naar de aarde te halen. — **16 nov.** Radio-Moskou deelt mede, dat in het zuiden van Moskou en andere delen van de Sowjet-Unie jeugdploegen zijn gevormd ter bestrijding van straatschenderijen, drankmisbruik, kaartspelen en het gebruik van ruwe taal.

Spanje — 14 nov. Wetsontwerp gepubliceerd, dat beoogt volksvertegenwoordigers het recht te geven vragen aan ministers te stellen en staatsburgers de bevoegdheid te geven verzoeken bij het parlement in te dienen. De regering wil door middel van dit wetsontwerp het politieke stelsel meer in contact brengen met de openbare mening.

Tsjecho-Slowakije — 13 nov. President A. Zapotocky overleden.

Tunesië — 15 nov. Amerikaanse en Britse wapenleveranties aan Tunesië wekken een scherpe afwijzende reactie van Franse zijde en veroorzaken een ernstige crisis in de kring van de Noordatlantische Verdragsorganisatie. De Franse delegatie bij de conferentie van parlementariërs van de NAVO-landen te Parijs verlaten demonstratief de zitting.

Ver. Staten — 12 nov. Een woordvoerder van het departement van buitenlandse zaken verklaart, dat de VS in de kwestie tussen Indonesië en Nederland over Nederlands Nieuw-Guinea een onpartijdig standpunt innemen. — **15 nov.** Disconto verlaagd van 3½ tot 3%. Het werd in augustus verhoogd van 3 tot 3½%. — De Russische spion Rudolf Abel veroordeeld tot 30 jaar gevangenisstraf en een boete van $ 8000. — **16 nov.** De Amerikaanse luchtmacht maakt bekend, dat zij op 31 oktober met succes een intercontinentaal ballistisch projectiel heeft gelanceerd.

Wetenschap en Techniek — 11 nov. De internationaal bekende Zwitserse autoriteit op het gebied van de tandheelkundige chirurgie, prof. Alfred Gysi, op 93-jarige leeftijd te Zürich overleden.

(*Vervolg van pag.* 13639)

sische troepen bij gebrek aan wapens niet tegen deze wapensmokkel konden optreden.
Naar aanleiding van grensincidenten, waarbij Franse troepen met een beroep op het „droit de poursuite" Algerijnse rebellen tot over de grens van Tunesië achtervolgden, kwamen het Frans-Tunesische overleg en de Franse wapenleveranties begin september geheel tot stilstand. Bourguiba intensiveerde toen zijn reeds maanden eerder begonnen pogingen om in andere Westelijke landen wapens te krijgen, mede onder het motto, dat de Algerijnse rebellen die zich in Tunesië bevinden sterker zijn dan het Tunesische leger en dat dit derhalve niet in staat was de integriteit van het Tunesische grondgebied te doen eerbiedigen.
Er is sprake van geweest, dat Italië en België — mede op aansporen van de VS — op het verzoek van Bourguiba zouden ingaan. Deze landen zouden echter, na een beroep van Frankrijk op de Europese en Atlantische solidariteit, hiervan hebben afgezien.
Op 30 september kondigde de Franse regering-Bourgès-Maunoury hervatting van het overleg met Tunesië aan (ook over de kwestie van de wapenleveranties), maar reeds de volgende dag werd dit kabinet ten val gebracht en begon in Frankrijk een nieuw regeringloos tijdperk van zes weken, waarin niets gedaan werd en kon worden tot oplossing van deze kwestie.
In sommige Franse perspublikaties is wel gezegd, dat de Anglo-Amerikaanse stap geheel onverwachts was gekomen. Maar uit de hierboven reeds gememoreerde verklaring van premier Gaillard in de Assemblée blijkt, dat dit onjuist is. Gaillard gaf nl. toe, dat de VS en Engeland reeds maanden hadden gewaarschuwd, dat wapenleveranties noodzakelijk waren, en dat wanneer voor 12 november geen Frans-Tunesisch akkoord zou zijn tot stand gekomen, de VS en Engeland zelf tot levering zouden overgaan.
Het voornaamste argument van de VS en Engeland hiervoor was, dat voorkomen moest worden, dat Tunesië, dat zich bij monde van Bourguiba vóór het Westen had uitgesproken, het voorbeeld van Egypte en Syrië zou gaan volgen en wapens zou gaan betrekken van de Sowjet-Unie en andere communistische landen.
In dit verband zij een persbericht van begin sept. gememoreerd, dat Tunesië een wapen-aanbod van Egypte had aanvaard. En op 14 nov., daags voor de door Frankrijk gewraakte Anglo-Amerikaanse wapenleveranties werd bericht dat een Egyptisch schip met (Russische) wapens onderweg was naar Tunesië.
Op 14 november bood de regering-Gaillard Bourguiba aan de gevraagde wapens te leveren, op voorwaarde, dat Frankrijk de enige leverancier zou blijven en dat dit land het recht zou hebben het gebruik te controleren.

„Wapens als symbool"

Het zijn betrekkelijk geringe wapenzendingen die Tunesië van Anglo-Amerikaanse zijde hebben bereikt. De Franse minister van buitenlandse zaken *Pineau* had trouwens eind september in de Assemblée Nationale meegedeeld, dat Tunesië in totaal slechts ongeveer duizend geweren en lichte mitrailleurs (van Frankrijk) verwachtte.
Men zou, zo schreef de *Nieuwe Rotterdamse Courant* (15-11), de Tunesiërs voor kunnen houden, dat duizend geweren weinig gewicht in de schaal leggen, „als zij ook voor Tunesië niet een symbool waren geworden en wel hetzelfde symbool als voor Frankrijk: het symbool van het ontglippen aan het machtsbereik van Frankrijk".

Bittere commentaren

In de Franse bladen werden bittere commentaren geleverd op het Brits-Amerikaanse besluit. De *Parisien-Libéré* schreef zelfs, dat dit besluit „verdacht veel gelijkt op de politiek, welke Frankrijk Indo-China heeft doen verliezen". Ook *Le Monde* (15-11) schreef weliswaar, dat het voor de meerderheid van de Franse publieke opinie „ontoelaatbaar" is, maar anderzijds stelde dit blad in zijn eerste commentaar, dat een weigering om wapens te leveren de Anglo-Amerikanen beroofd zou hebben van de door hen noodzakelijk geachte steun van Bourguiba: „Men kan zich moeilijk een conflict voorstellen, dat zo weinig ruimte voor een compromis overliet". Op 17 nov. schreef dit blad, na de weinig hartelijke gevoelens van de Fransen ten opzichte van de Engelsen, de partners in de „entente cordiale" te hebben beschreven, niet de door sommige Franse publicisten verkondigde mening te delen, dat Engeland — het „perfide Albion" — het oog had laten vallen op Tunesië. Engeland demonstreert volgens Le Monde, dat het nog steeds geïnteresseerd is in de Arabische wereld, dat het de Franse politiek in *Algerije* niet realistisch vindt en dat het er op uit is — mede op grond van het bezit van de waterstofbom — met de VS de leiding van de Westelijke wereld te delen.

Anglo-Amerikaanse stemmen

De Engelse bladen betreurden vrij algemeen het geschil. De Londense *Times* (15-11) schreef, dat de stem van Frankrijk inderdaad als van overwegend belang beschouwd moet worden bij het uitstippelen van de Westerse politiek in Noord-Afrika. „Maar Tunesië is een onafhankelijk land, dat zich tenslotte wel eens gedwongen kon voelen van elders wapens te betrekken wanneer het deze niet uit het Westen kan krijgen. De Fransen kunnen nu wel aanvoeren, dat de regeringscrisis de afdoening van deze zaak heeft vertraagd, maar de kwestie van deze wapenlevering moet snel en op vriendschappelijke wijze worden opgelost. Groot-Brittannië en de Verenigde Staten hebben slechts gehandeld, omdat Frankrijk door binnenlandse oorzaken de handen gebonden waren."
De *New York Times* (15-11) meende, dat president Bourguiba „een vriend van het Westen" is en zijn land „in het gebied van de vrije wereld" wil houden. „Het zou een ernstige slag zijn voor de democratische mogendheden, wanneer Tunesië zijn politiek op Rusland ging richten of zich zelfs van het Westen zou losmaken. Frankrijk zelf zou daar de nawerking van ondervinden."

Het verband met Algerije

Zoals uit het voorgaande blijkt, leggen de Fransen zelf verband tussen deze kwestie en de oorlog in Algerije, die door Frankrijk als een zuiver binnenlandse aangelegenheid wordt beschouwd. De bondgenoten van Frankrijk hebben dit standpunt tot dusver, althans uiterlijk, gerespecteerd, maar in deze houding valt een wijziging te bespeuren. De mening wint veld, dat, wat ook de Franse visie moge zijn, de Algerijn-

se kwestie in feite reeds lang geïnternationaliseerd is.

„Atlantische solidariteit"

Van Franse zijde is gesteld, dat door het Anglo-Amerikaanse besluit een slag is toegebracht aan de Atlantische solidariteit, maar anderzijds is opgemerkt, dat Frankrijk, zomin als de Anglo-Amerikanen, deze kwestie tijdig hebben voorgelegd aan de Noordatlantische Raad, hoewel alle drie de landen samen met hun andere bondgenoten in december 1956 — na de Suezkanaal-affaire — een resolutie hebben goedgekeurd, waarin zij de plicht erkenden gevallen, die de „solidariteit en de doeltreffendheid van de alliantie" zouden kunnen bedreigen, tijdig aanhangig te maken bij de NAVO-raad.

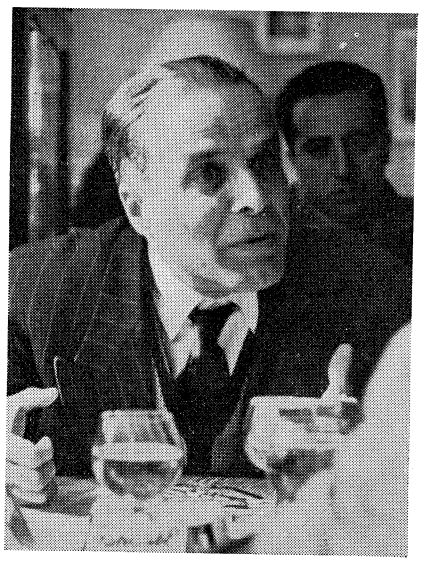
Eerst op 16 november is de permanente NAVO-raad zich gaan bezig houden met deze kwestie. Op dezelfde dag ging de parlementaire NAVO-conferentie uiteen, weliswaar na een grote hoeveelheid resoluties te hebben goedgekeurd, maar zonder dat voorzitter *Fens* en secretaris-generaal *Spaak* er in waren geslaagd, de Franse parlementariërs te bewegen, hun medewerking te verlenen aan de voltooiing van het conferentiewerk.

Om Noord-West-Afrika

Zoals gezegd, wordt er een verband gelegd tussen deze Tunesische kwestie en Algerije. Zo schreef de reeds eerder geciteerde NRC:

„De levering van deze wapens door andere mogendheden houdt in, dat deze wapens voor Tunesië een venster op de wereld zijn geworden om een dwaze beeldspraak te gebruiken. Het bilaterale kader is doorbroken en hoe men het ook wendt, de Engelsen en Amerikanen hebben hiermee impliciet een standpunt in de Algerijnse kwestie ingenomen, of liever zij hebben zich van het eerste obstakel om een standpunt in te gaan nemen bevrijd. In deze kwestie van de Tunesische wapens hebben zij andere overwegingen, zoals de vrees voor Russische successen, laten prevaleren boven de exclusiviteit waarin de Fransen hun betrekkingen met Tunesië geregeld wilden zien. Tunesië is weliswaar een soevereine staat, maar nog te zeer Frans jachtterrein dan dat men hier niet met enige overdrijving van een Rubico kan spreken".

„Niet alleen dat de ontwikkeling in Algerije de Franse bondgenoten zou kunnen gaan dwingen zich met de uiterste nadruk tot Frankrijk te wenden ongeacht de soevereiniteitskwesties, maar ook ligt in deze ontwikkeling opgesloten, dat Amerika vooral Bourguiba een morele steun heeft gegeven, die zijn wens naar een Noordafrikaanse „rol" wel te stade komt. Het verband met de Algerijnse opstand ligt voor het grijpen", aldus de NRC.

President Bourguiba

De kritische instelling die men buiten Frankrijk steeds meer kan waarnemen ten aanzien van het Franse standpunt, dat Algerije een zuiver binnenlandse aangelegenheid is, spreekt ook duidelijk uit een hoofdartikel in het *Alg. Handelsblad* „Rebellie der Fransen", waaruit wij het volgende citeren:

„Zoals herhaalde malen is geschied heeft Parijs de kans verminderd, een ontvoogd land tot een betrouwbare bondgenoot te maken. Bourguiba en de koning van Marokko steunen immers niet de eis der Algerijnse nationalisten op volledige onafhankelijkheid. Zij wensen erkenning van het bestaan van een Algerijnse natie (die inderdaad in de strijd is ontstaan) doch zouden het toejuichen, indien deze met de Franse natie een federatie zou vormen, waarbij bijvoorbeeld een gemeenschappelijk staatsburgerschap niet uitgesloten zou behoeven te zijn. Frankrijk heeft echter steeds geweigerd, op deze basis de bemiddeling te aanvaarden van Tunis en Rabat en te onderhandelen met de Algerijnse nationalisten. Het heeft aldus niet slechts Tunesië en Marokko van zich vervreemd, doch ook de Amerikanen. Deze hebben het grootste belang bij het behoud der vriendschap van Noord-West-Afrika, ook met het oog op de belangrijke militaire bases in de Maghreb. De Britten stonden in dezen geheel achter Washington. Hun beiden is meer gelegen aan uitbreiding der alliantie, welke het Westen moet beschermen tegen expansiedrang der Sowjet-Unie, dan aan het ondersteunen van een kleine en als zuiver militaire operatie uitzichtloze oorlog in Algerije. De Fransen beschouwen deze campagne overigens als een binnenlandse aangelegenheid. Maar zij bindt een half miljoen soldaten, put het moederland financieel uit en dwingt het, een buitenlandse lening te vragen. Reeds lang is de Algerijnse kwestie in feite geïnternationaliseerd. Zij verhindert, dat een belangrijk lid der NAVO behoorlijke betrekkingen kan nastreven met tal van Afrikaanse en Aziatische landen. Zij maakt exploitatie van de Sahara illusoir. Zij belet te denken aan een Frans-Noordwestafrikaanse federatie. De situatie was onhoudbaar geworden."

Het Handelsblad bekijkt de Franse positie ook van andere kanten en schrijft dan zeer kritisch:

„Nu is dan de bom gebarsten. De explosie heeft de Franse politici tot woede gebracht. Hun parlementaire delegatie heeft de NAVO-conferentie verlaten. Het is niet toevallig, dat tegelijkertijd hun vertegenwoordigers in de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking zich hebben verzet tegen instelling van een vrijhandelszone: Frankrijk is te zwak, om aan dat experiment te kunnen deelnemen. Alleen blinde optimisten kunnen menen, dat het wel de klein-Europese eenheidsmarkt zou kunnen bevorderen. De vlucht uit de frank geeft blijk van een paniek. Zo ver hebben de kabinetten na Mendès-France, zo ver heeft een onhandelbaar parlement het land dan gebracht. Het heeft zich geïsoleerd van zijn Westelijke vrienden. Uit Washington wordt gemeld, dat minister Pineau, als hij 16 nov. in de VS arriveert, daar ‚koel' zal worden ontvangen.

Straks komt in de VN het debat over Algerije. Volgende week zal de Britse premier Macmillan naar Parijs gaan, om te trachten de Fransen tot bedaren te brengen.

Enige jaren reeds zijn de Franse

politici gewaarschuwd. Hun zijn belangrijke investeringen en leningen in uitzicht gesteld, als zij een politieke oplossing vonden voor de toekomst van Noord-West-Afrika.
Noch de Amerikanen, noch de Russen wensten de Fransen uit dit gebied te verdrijven: de Franse aanwezigheid had stabiliserend en ontspannend kunnen werken; zij kan nog voorkomen, dat twee wereldmachten hier op elkaar botsen, zoals in het Naburige Oosten. Doch wat lang gevreesd werd, is nu dreigend: een voor het Franse prestige desastreuse nieuwe capitulatie.
Evenals ten aanzien van Indo-China schijnt nog slechts een conferentie van alle bij het conflict betrokken landen de Fransen te kunnen helpen, een aanvaardbare oplossing te vinden, om te voorkomen, dat de Maghreb zich van het Westen vervreemdt. Maar het pijnlijke is, dat de Franse politici het wel weer aan anderen (vooral aan de Amerikanen) zullen verwijten, dat zij hebben gefaald. De ‚zieke man van Europa' blijft aldus een benauwend probleem opleveren", aldus het Handelsblad.

België

Het Inga-project —
De ministerraad, onder voorzitterschap van koning *Boudewijn,* heeft op 13 nov. besloten een begin te maken met de uitvoering van het zg. *Inga-project,* dat beoogt de hydro-elektrische mogelijkheden van de Beneden-Kongo te exploiteren.
Op pag. 13258/2 en 13435 hebben wij reeds melding gemaakt van dit project. Volgens het na afloop van de bovenvermelde zitting van de ministerraad uitgegeven communiqué zal het plan geleidelijk worden uitgevoerd. In totaal worden de kosten geraamd op niet minder dan 150 miljard franken en in het eindstadium zal het geïnstalleerde vermogen 25 miljoen kW bedragen. De eerste fase beoogt een geïnstalleerd vermogen van 1.570.000 kW.
De ministerraad heeft besloten met het oog op studie en uitvoering van de ontwerpen een nationaal instituut voor de ontwikkeling van de Beneden-Kongo in het leven te roepen, dat zich ook zal hebben bezig te houden met de infrastructuur, de financiering, het gebruik van de geproduceerde stroom en met vraagstukken aangaande vervoer, demografie, urbanisatie en sociale belangen. Eind 1959 moeten de aanbestedingsvoorwaarden gereed zijn en de eerste stroom moet in 1964 worden geleverd. Het communiqué wijst erop dat de kosten van de stroom bijzonder laag zullen zijn en dat onuitputtelijke reserves aan energie beschikbaar blijven.

Grootse taak

Koning Boudewijn heeft ten overstaan van de ministers gewezen op het buitengewone belang van de plannen, die het uitgangspunt vormen voor de vestiging van grote verwerkende industrieën, die door de hoge prijzen van de elektriciteit in het moederland niet kunnen worden geïnstalleerd. Het nationale instituut dat de ontwerpen in werkelijkheid moet omzetten, „zal over een aanzienlijk deel van onze spaargelden moeten beschikken en gunstige voorwaarden moeten scheppen waaronder Belgen en vreemdelingen bereid zullen zijn tot deelneming". Het plan zal, aldus de koning, grote invloed oefenen op de bevolking van verschillend ras en verschillende oorsprong. Aangezien de Beneden-Kongo de poort is van het land naar de oceaan, zal al hetgeen er geschiedt diepe weerslag hebben op het overige grondgebied. Een nieuw tijdperk wordt ingeluid. „Onze generatie zal getuigenis moeten afleggen van haar vertrouwen in de toekomst van de Kongo en van ons werk in Afrika door de taak te ondernemen met energie en doorzettingsvermogen."

Hervorming geldmarkt —
In de staatscourant van 10 nov. zijn een aantal besluiten gepubliceerd betreffende de hervorming van de geldmarkt. Zij komen neer op het volgende:
1) De bij de banken ondergebrachte vlottende schuld, die fr. 28.920 miljard bedraagt, wordt omgezet in een lening. Het gaat hierbij om speciale schatkistbons, welke de banken dienen op te nemen tot 65% van hun bankdeposito's. Op fr. 8.920 miljard van dit speciale schatkistpapier zal thans, in plaats van 2%, een rente van 3,75% worden gegeven.
2) De banken zullen aan hun deposanten hogere interesten betalen, hetgeen de banken ongeveer 150 miljoen frank zal kosten. Men hoopt hiermee de stagnerende bankdeposito's wederom te doen stijgen. Hiermee is, aldus het *Alg. Hbld.* (11-11) tevens een eind gemaakt aan het systeem, dat sedert 1949 van kracht was en waarbij de banken werden verplicht tweederde van de aanwas der bankdeposito's te beleggen in het genoemde kortlopende schatkistpapier, dat 2% opbracht. Het totale bedrag van de speciale schatkistcertificaten is dus in feite geblokkeerd, en op een deel ervan wordt een hogere rente betaald. De schatkist is harerzijds thans niet langer verplicht de certificaten terug te betalen, wanneer de bankdeposito's verder zouden dalen.

Stijging indexcijfer kleinhandelsprijzen —

Zoals uit bovenstaande grafiek blijkt valt in België een sterke stijging van het indexcijfer voor de kleinhandelsprijzen waar te nemen. Aangezien de lonen zijn gekoppeld aan het indexcijfer en deze automatisch worden verhoogd, wanneer het indexcijfer een bepaalde grens overschrijdt, wordt deze ontwikkeling uiteraard met grote belangstelling gevolgd.

Jaarbalans 1956 Sabena —
De op 1 okt. gehouden jaarlijkse algemene vergadering der aandeelhouders van de Sabena heeft de balans en de verlies- en winstrekening 1956 goedgekeurd, waaruit blijkt dat bij de totale vervoerontvangsten van 2 miljard 305 miljoen frank (17,5% hoger dan in 1955) een nettowinst van 77,4 miljoen werd geboekt.
De resultaten van het jaar 1956 werden begunstigd door een gevoelige stijging van de aangeboden en vervoerde tonnage, door een verhoogde laadcoëfficiënt, alsook door een verminderde kostprijs van de aangeboden ton/km.
Het verslag toont aan, dat de maatschappij in 1956 147.509.242 ton/km heeft aangeboden tegen 133.415.213 in 1955 (d.i. 10,6% meer). In 1956 bedroeg het aantal vervoerde ton/

km 109.495.963 tegen 95.181.430 in 1955 wat een verhoging van 15% betekent. Voor hetzelfde boekjaar steeg de laadcoëfficiënt van 71,3% (in 1955) tot 72,4%; dit is het beste percentage dat sedert 1946 door de maatschappij werd geboekt. Er dient bovendien aangestipt, dat de prijs per aangeboden ton/km van 15,83 fr. tot 15,43 fr. daalde.
De vliegtuigen der Belgische luchtlijnen vervoerden in 1956 in totaal 526.594 passagiers, d.i. 16,9% meer dan het jaar daarvoor, terwijl het vrachtvervoer met 12,6% steeg en 25,9% van de globale tonnage vertegenwoordigde.
Op het helikopternet van de maatschappij, dat als internationaal net nog steeds enig in zijn soort is werden verleden jaar meer dan 17.000 passagiers vervoerd, d.i. 5,3% meer dan in 1955.

Zuidpoolexpeditie —
Op 12 november zijn uit de haven van Antwerpen twee Noorse ijsbrekers vertrokken met aan boord zestien leden van een Belgische Zuidpoolexpeditie. Deze expeditie, die onder leiding staat van De Gerlache, een zoon van de kapitein van de Belgica, die in de winter van 1897-1898 in het Zuidpoolgebied verbleef, zal in verband met het Geofysisch Jaar een basis gaan vormen in Breid Bay, die in 1930 ontdekt werd door de Noor Larsen. De expeditie zal daar zes maanden verblijven.

Geleide raket —
Het Belgische blad *La Cité* heeft bijzonderheden bekend gemaakt over een Belgische geleide raket, „Vogelpik 4" geheten, waarvan een eerste ontwerp is gemaakt. De raket zou een „atoomkop" krijgen en door radar geleid worden. Zij dient ter verdediging tegen vliegtuigen of geleide projectielen die buiten het bereik zijn van artilleriebatterijen.
Amerikaanse deskundigen hebben, aldus *Le Soir*, het aerodynamisch laboratorium te Sint Genessius-Rode bezocht, waar een deel van de proefnemingen met de Belgische raket werd verricht. Volgens dat blad is er sprake van het onderzoek te doen verrichten onder auspiciën van de NAVO.

Priester Daens-monument te Aalst
Op 29 september is te Aalst een monument onthuld ter ere van priester Daens. Het is dit jaar 50 jaar geleden dat priester Adolf Daens, een voorname figuur uit de sociale strijd in België, te Aalst overleed. Het monument is een werkstuk van de beeldhouwer Marc De Bruyn uit Aalst. De plechtigheid werd bijgewoond door de gouverneur der provincie Oost-Vlaanderen, de heer Mariën, de heer Blankaert, burgemeester van Aalst, de heer en mevrouw Delortry-Daens en generaal-majoor Bouhon, familieleden van priester Daens. Priester Daens die tijdens zijn leven een zeer omstreden figuur was, schijnt thans, zo schreef onze Belgische redacteur, het middelpunt te zijn waaromheen de verschillende politieke en sociale schakeringen zich in een hulde verenigen.

Duitsland (West)

Nog geen atoomraketten - Geen ABC-wapens —
De minister van defensie Strauss heeft op 14 nov. verklaard, dat de Bundeswehr in afzienbare tijd niet met atoomraketten zal worden uitgerust. Ook de gedachte, dat lange- en middenafstandsraketten (met een actieradius van meer dan 2000 kilometer) in Duitsland moeten worden geproduceerd of door Duitsland gekocht, noemde de minister onjuist. Deze wapens zijn niet in overeenstemming met de mogelijkheden en de taken van de Bundeswehr. Wel echter antitankraketten (Strauss noemde de Franse S.S.-10 en S.S.-11), luchtdoelraketten, en raketten die taken van de tactische luchtmacht en de zware artillerie kunnen overnemen.
De Bundeswehr wenst slechts raketten met gewone springladingen. Strauss zei verder, dat Bonn zich houdt aan de verklaring, dat Duitsland geen atomische, bacteriologische of chemische wapens zal maken en dit als een bescheiden Duitse bijdrage aan de ontwapening beschouwt. De minister bepleitte vèrgaande standaardisering en samenwerking bij de wapenproduktie.

Economische ontwikkeling —
Blijkens een rapport van de OEES is de economische groei in West-Duitsland in het eerste halfjaar van 1957 weer groter geweest dan die van andere Westeuropese landen, maar het groeitempo is iets minder geworden dan dat van vorige jaren. Volgens het rapport is het absoluut noodzakelijk dat de regering voorkomt, dat de overschotten zich in Duitsland blijven opstapelen, „anders zou een toestand kunnen ontstaan, waarin de vooruitgang naar vrijere handel in Europa tot staan gebracht wordt of zelfs in omgekeerde richting gaat verlopen".
Het Westduitse overschot in de Europese Betalingsunie is, aldus de studie, aangegroeid tot 127 miljoen dollar. West-Duitsland heeft met alle landen van de OEES, met uitzondering van het Ver. Koninkrijk, een betalingsoverschot.
De bruto nationale produktie steeg in 1956 met ongeveer 7% vergeleken met 8% in 1954 en 11% in 1955. De industriële produktie steeg met 8% in 1956, hoofdzakelijk in de eerste helft van dat jaar. De landbouwproduktie is sinds 1956 met 3% toegenomen, terwijl het aantal arbeiders in de landbouwbedrijven gedaald is als gevolg van een toegenomen mechanisatie. In het jaar, dat in juni 1957 geëindigd is, steeg het aantal mensen in loondienst met 350.000. In ditzelfde tijdvak stegen de kosten van het levensonderhoud met 2% en die van industrieprodukten met 3%. De lonen van industriearbeiders stegen met 8%, hetgeen slechts gedeeltelijk goedgemaakt werd door een stijging van 4% in de arbeidsproduktiviteit.
Eind augustus 1957 bedroeg de goud- en deviezenreserve van de centrale bank 5,4 miljard dollar, waarvan driekwart in de vorm van goud en dollars.

Lonen en arbeidsproduktiviteit —
Volgens het instituut voor de industrie zijn de lonen in West-Duitsland in de eerste helft van dit jaar sneller gestegen dan de arbeidsproduktiviteit. De lonen stegen met 8.8% ten opzichte van dezelfde periode van 1956, tegen de arbeidsproduktiviteit met 7.7 %. Volgens berekeningen zijn de lonen sinds 1949 met 62.4 % gestegen en de arbeidsproduktiviteit met 57.7 %.

Egypte

Handelsverdrag met Frankrijk?
Naar *Reuter/ANP* (13-11) berichtte hebben Franse en Egyptische onderhandelaars te Genève in beginsel overeenstemming bereikt over het sluiten van een handelsverdrag dat voorziet in uitwisseling van goederen ter waarde van 20 miljard franc (ongeveer 200 miljoen gulden) in beide richtingen. De besprekingen, die ten doel hebben de Frans-Egyptische betrekkingen te herstellen die sinds de Suez-actie zijn afgebroken, hebben een gun-

stig verloop, aldus een Franse woordvoerder.

Black in Cairo —

Eugene Black, de president van de Wereldbank, heeft in Cairo besprekingen gevoerd met president *Nasser*. Na afloop hiervan heeft Black, aldus *Reuter* (12-11), verklaard, dat hij te Cairo niets anders had besproken dan de kwestie van de schadevergoedingsovereenkomst tussen Egypte en de aandeelhouders van de oude Suezkanaalmaatschappij. De Wereldbank heeft zich akkoord verklaard hierbij als bemiddelaar op te treden.

Black sprak een bericht tegen, dat de Wereldbank bereid zou zijn aan Egypte een lening te verstrekken voor de bouw van de dam van Assoean als tegenprestatie voor een overeenkomst tot schadeloosstelling van de aandeelhouders der Suezkanaalmaatschappij.

Verder wees hij erop, dat ook al is de Wereldbank bereid bemiddeling te verlenen in de kwestie der schadeloosstelling, het op de weg van Egypte ligt eerst een bijeenkomst met vertegenwoordigers van de aandeelhouders te organiseren. In dit opzicht zal de Wereldbank geen enkel initiatief nemen. De bank zal pas als derde interveniëren in onderhandelingen die een uitsluitend financieel karakter dragen, nadat Egypte deze ontmoeting zal hebben georganiseerd.

Engeland

Aansluiting van Malta —

De premier van Malta, *Dom Mintoff*, heeft, naar de Londense correspondent van *De Volkskrant* (13-11) berichtte, tijdens besprekingen met de Britse regering in Londen in principe overeenstemming bereikt over de volledige aansluiting van het eiland bij het Verenigde Koninkrijk.

De twee regeringen zullen onmiddellijk aan een grondige bestudering van de uitgewerkte plannen beginnen. Dit is het resultaat van twee jaar moeizaam overleg, waarbij, aldus de correspondent, de emotionele premier Mintoff de Britse politici veel moeilijkheden heeft bezorgd. De overeenkomst voorziet in: een nieuwe grondwet voor Malta, Britse financiële steun en een programma voor de geleidelijke verhoging van de levensstandaard op Malta. Beide regeringen zullen trachten de nodige wetsontwerpen reeds voor de komende zomer bij de parlementen in te dienen. De laatste hinderpaal zijn de algemene verkiezingen op Malta, waarbij de bevolking zich moet uitspreken over de vraag, of drie Maltezers zitting zullen nemen in het parlement in Westminster.

Frankrijk

De rekening van minister Pflimlin Buitenlandse lening noodzakelijk geacht —

Reeds geruime tijd werd aangenomen, dat de financiële toestand van Frankrijk zeer ernstig was. Dat hij bijna catastrofaal is heeft minister *Pflimlin* op 15 november in een rede voor de Nationale Vergadering uiteengezet.

Aan samenvattingen in *Le Monde*, de *NRC*, het *Alg. Handelsblad* en *Het Parool* ontlenen wij hierover het volgende.

Sedert het begin van 1956 is de deviezenreserve met dertienhonderd miljoen dollar verminderd. Hierbij dient men nog op te tellen meer dan zeshonderd miljoen dollar aan leningen, verstrekt door internationale organisaties en door buitenlandse banken. Het werkelijke deviezentekort is dientengevolge ongeveer twee miljard dollar. De enige deviezenreserve waarover Frankrijk op dit ogenblik nog beschikt, is ongeveer zestig miljoen dollar plus wat is overgebleven van de in theorie onaantastbare goudvoorraad van de Banque de France, die 576 miljoen dollar vertegenwoordigt.

Als men verder in gedachten houdt, dat op 15 nov. de vervaldag was, om het nadelige saldo van 38 miljoen dollar over oktober, met de Europese Betalingsunie te vereffenen, dat op 15 december het tekort over november met de EBU moet worden verrekend en dat op 31 december een bedrag van 54 miljoen dollar aan buitenlandse schuld moet worden afgelost, dan is het duidelijk, dat deze zestig miljoen dollar ontoereikend is om het einde van het jaar te halen.

„Het komt er dus op neer, zo schreef de *NRC*-correspondent op 15 nov., dat Frankrijk aan het einde van deze dag nog zegge en schrijve 22 miljoen dollar in zijn deviezenpot overhoudt". In twee jaar tijds heeft het twee miljard dollar opgemaakt. (De situatie wordt ook gedemonstreerd door het feit, dat op 14 nov. de dollar op de Parijse zwarte markt frs. 507 kostte, bij een officiële koers van 420).

Pflimlin verklaarde, dat een buitenlandse lening in ieder geval nodig is, want „geen enkele specifiek nationale oplossing" zal Frankrijk tijdig genoeg aan deviezen kunnen helpen om de komende vervaldagen in acht te nemen en het produktieapparaat te laten doorlopen.

Bijzondere volmachten

Wat vraagt de regering nu met haar bijzondere volmachten, waarover wij op pag. 13631 reeds een en ander hebben meegedeeld, van het parlement?

1e. Op zeshonderd miljard frank het plafond te stellen voor de „impasse" van de begroting van 1958. Het woord „impasse" vertegenwoordigt het geraamde tekort op de begroting en op de rekening van de schatkist en komt overeen met het totale tekort op wat vroeger de gewone en de buitengewone begroting heette. Minister Pflimlin heeft gezegd, dat zolang hij minister van financiën is, hij onder geen enkel voorwendsel zal toestaan, dat dit plafond overschreden zal worden.

2e. Wenst de regering machtiging te verkrijgen om binnen tien dagen „onvermijdelijke prijsaanpassingen" door te voeren. Dat betekent dus, dat de regering welbewust een aantal prijzen zal laten stijgen, waarna zij zich zal toeleggen op wat zij noemt „een straffe politiek van prijsstabilisatie".

3e. Wil de regering de buitenlandse betalingsbalans voor 31 december in evenwicht brengen door verbetering te brengen in de handelsbalans. Dat betekent dus: meer exporteren en minder binnenlands verbruik. Het is duidelijk, dat buitenlandse hulp beperkt moet blijven, heeft minister Pflimlin gezegd, tot een periode van dertien maanden, een soort overbruggingsperiode waarin Frankrijk voor het eerst sinds de oorlog zal moeten leren zijn importbehoefte te dekken met zijn nationale produktie.

Het stellen van de „impasse" op zeshonderd miljard, wat alleen bereikt kan worden door nog tweehonderd miljard te verminderen op de begroting voor 1958 (voor de helft van dit bedrag stelt de regering nieuwe belastingen voor en voor de andere helft nieuwe bezuinigingen), is zonder twijfel nog een bescheiden doel op een begroting

die 5300 miljard frank als eindcijfer vertoont. Het is echter niet zo bescheiden als men zich herinnert, dat de beide vorige regeringen tezamen al 850 miljard frank bezuinigd hebben; het woord bezuiniging is overigens een eufemisme, want het ging in beide gevallen om een interne gebiedsbeknotting op geraamde uitgaven voor 1958, waarop geen controle mogelijk is. Wat hiervan ook zij: de regering wil tot elke prijs het plafond van zeshonderd miljard bereiken en daardoor acht zij noodzakelijk nog honderd miljard te „bezuinigen" en een gelijk bedrag te verkrijgen uit nieuwe belastingen.

In politieke sfeer

Uiteraard is dit technische probleem thans geheel in de politieke sfeer geraakt en het heeft zich toegespitst op de nieuwe belastingen, waarvan het merendeel van de conservatieven, van huis uit de verdedigers van een gezond orthodox monetair beleid, niets of weinig wil weten. Dit standpunt wordt sterk bestreden door de socialisten en de MRP (minister Pflimlin behoort tot deze laatste partij) en in de meerderheid waarop Gaillard meende te kunnen steunen is het gevecht nu in volle gang.

Kritiek van Mendès-France

Oud-premier *Pierre Mendès-France* heeft in een uitvoerig betoog, dat de aandacht trok, o.m. verklaard, dat hij de regeringsvoorstellen ontoereikend achtte. Door de „clandestiene" devaluatie in augustus hebben de Fransen niets geleerd. De improduktieve uitgaven, w.o. 200 à 300 miljard aan alcoholsubsidies, zijn in Frankrijk hoger dan in welk ander vergelijkbaar land.
Mendès-France stelde de regering, die de oorlog in Algerije wil voortzetten, in gebreke omdat zij het land niet op voet van een oorlogseconomie laat leven. (Zie voor kosten Algerijnse oorlog pag. 13565/3).

OEES-rapport

In een begin november gepubliceerd rapport van de Organisatie voor de Europese Economische Samenwerking (OEES) wordt o.m. gezegd, dat de Franse economie sinds Wereldoorlog II weliswaar opmerkelijke vorderingen heeft gemaakt, maar dat het land boven zijn stand heeft geleefd. De huidige crisis is te wijten aan het feit, dat niet op het juiste ogenblik bepaalde scherpe maatregelen zijn genomen.
Volgens dit rapport zal het deficit op de betalingsbalans voor 1957 vermoedelijk 1.200 miljoen dollar bedragen, tegen 835 miljoen in 1956 en een overschot van 407 miljoen dollar in 1955. Het is, aldus het rapport, voor Frankrijk absoluut noodzakelijk zijn betalingsbalans in 1958 in evenwicht te brengen.
„Strenge maatregelen zijn nodig om dat doel te bereiken. Deze maatregelen vereisen een wijziging van de tot dusverre gevolgde Franse economische politiek. De economische expansie zal aangepast moeten worden aan de eisen van het externe betalingsbalansevenwicht. Dit zal dienen te geschieden door het beperken van de binnenlandse vraag tot de ter beschikking staande goederen. Wanneer dit niet door een beperking van het binnenlandse verbruik zou kunnen worden bereikt, dienen de investeringen verminderd te worden."

Frankrijk en EEG

De juiste maatregelen voor het overwinnen van de moeilijkheden moeten, zo wordt in het rapport verklaard, absoluut nog voor de inwerkingtreding van de Europese Economische Gemeenschap (Euromarkt) en van de Europese vrijhandelszone worden genomen. Frankrijk zou anders niet in staat zijn, een eerste rol te spelen bij het tot stand komen van deze economische systemen en bij het versterken van de gehele Europese economie, welke daarop moet volgen.

Volmachten Algerijnse oorlog verlengd —

De Nationale Vergadering heeft op 12 november met 344 tegen 211 stemmen de bijzondere volmachten, waarover de beide vorige regeringen hebben beschikt om het Algerijnse terrorisme te bestrijden, verlengd. Tot de tegenstanders behoorden de communisten, de progressisten, de socialist Daniel Mayer, drie leden van de chr.-dem. fractie, 13 soc. radicalen van de richting Mendès-France en de poujadisten. Minister *Lacoste* heeft verklaard, dat hij het rapport zal publiceren van de commissie, die in mei jl. door de regering-Mollet is ingesteld en die tot taak heeft een onderzoek in te stellen naar inbreuken op de rechten van de mens en op de individuele vrijheid. Reeds in september had de minister voor Algerije deze toezegging gedaan. Thans heeft hij als reden voor het talmen met publikatie opgegeven, dat hij tegelijkertijd een rapport wil publiceren over het optreden van de rebellen, dat blijkbaar nog niet gereed is.

Hongarije

Schrijvers veroordeeld —

Het Hongaarse hooggerechtshof heeft op 13 nov., na een geheim proces, de 63-jarige schrijver *Tibor Dery*, tot negen jaar gevangenisstraf veroordeeld, „wegens het leiden van een organisatie tot omverwerping van het bewind". Drie andere vooraanstaande schrijvers, die met Dery hadden samengewerkt in de periode vóór het uitbreken van de opstand in oktober van het vorige jaar, kregen gevangenisstraffen variërend van zes tot anderhalf jaar.

De 57-jarige schrijver *Gyula Hay* werd veroordeeld tot zes jaar, de dichter *Zoltan Zelk*, 51 jaar, kreeg drie jaar, terwijl de journalist *Tibor Tardos* wegens agitatie tegen de bestaande orde anderhalf jaar gevangenisstraf kreeg. Deze vier schrijvers zijn allen voormalige leden van de communistische partij. Waarnemers beschouwen hen, aldus *ANP*, als de belangrijkste Hongaren, die tot dusver in verband met de opstand terecht hebben gestaan. Hun vonnissen worden betrekkelijk mild geacht, in vergelijking met die, welke zijn geveld over minder belangrijke figuren. Genoemde waarnemers zien hierin een versterking van het gerucht, dat de regering heeft beloofd, clementie met de gearresteerde schrijvers te zullen betrachten, op voorwaarde dat hun collega's de „stilzwijgende staking", die zij na het neerslaan van de opstand zijn begonnen, beëindigen, aldus ANP.

India

Sowjet-lening —

Op 9 november is te New Delhi een overeenkomst met de Sowjet-Unie getekend, op grond waarvan de SU aan India een krediet van 500 miljoen roebel (ca. 450 miljoen gulden) zal verstrekken voor de ontwikkeling van de industrie voor zware machinerieën en de kolenmijnbouw. Het krediet, dat een rente draagt van 2,5%, zal, aldus *Reuter*, afgelost worden in 12 jaarlijkse termijnen, waarmede zal worden begonnen in het jaar, nadat de goe-

deren door de Sowjet-Unie worden geleverd.
Met behulp van het krediet zal India een fabriek voor zware machinerieën, een fabriek voor optisch glas, een elektrische centrale met een capaciteit van 250.000 kilowatt, mijnbouwinstallaties en installaties voor het bewerken van kolen en voor de vervaardiging van kolenmijnmachines bouwen. Het krediet dekt alle deviezenbehoeften voor deze projecten, hetgeen voor India een belangrijke deviezenbesparing zal betekenen. India zal door de Russische hulp in staat zijn voor het eerst zelf zware machines en ander materieel ten behoeve van de ontwikkeling van zijn sleutelindustrieën te vervaardigen. De overeenkomst wordt in een bekendmaking een stap in de richting van versterking der vriendschappelijke betrekkingen alsmede een nieuw voorbeeld van samenwerking op economisch gebied tussen de beide landen genoemd.
De overeenkomst voorziet in de opleiding van Indiase technici in de Sowjet-Unie, aldus meldde het Russische persbureau *Tass*. Het krediet zal worden verhoogd als het te klein blijkt. Russische instanties werken plannen uit voor de bouw van de fabrieken, die met Russisch materiaal gebouwd en ingericht worden. India krijgt technische „en andere" hulp, aldus het Sowjet-persbureau.

Indonesië

Verbreking handelsbetrekkingen met Nederland? - Kladden verboden —

Uit „dicht bij het Indonesische ministerie van financiën staande kringen" is, aldus *ANP* (12-11), vernomen, dat de Indonesische regering de handelsbetrekkingen met Nederland zal verbreken, indien dit land niet bereid is westelijk Nieuw-Guinea aan Indonesië over te dragen. Deze onthulling volgde op een verklaring van president Sukarno, dat Indonesië Nederland zou kunnen dwingen de Indonesische nationale aanspraken op westelijk Nw.-Guinea in te willigen door de Nederlandse belangen in Indonesië te verzwakken en een einde te maken aan de handelsbetrekkingen met Nederland.

☆

Het centrale comité van actie voor de bevrijding van westelijk Nieuw-Guinea, dat onder leiding staat van minister Sudibjo, heeft aan de regionale comité's in geheel Indonesië instructie gegeven, dat het verven van opschriften op en het bekladden van muren van gebouwen en van auto's van buitenlandse onderdanen in Indonesië, met inbegrip van de Nederlanders, moet worden gestaakt.
Minister Sudibjo verklaarde, dat dit verbod is ingesteld om te voorkomen, dat onverantwoordelijke elementen van de actie tot bevrijding van westelijk Nieuw-Guinea voor eigen doeleinden gebruik maken en daarmee aan de actie zelf schade zullen berokkenen. De minister wees de verantwoordelijkheid van het comité voor deze verfcampagne van de hand.

De economische dreigementen

Over de economische dreigementen publiceerde *Het Parool* (18-11) onder de kop „Indonesische chantage-politiek zonder succes" nadere bijzonderheden, waaruit zou blijken, dat al geruime tijd voor de openlijk in Djakarta geuite dreigementen, getracht is in Nederland vrees te wekken. Het Parool schreef: Een Nederlandse journalist, W. Oltmans — handelend zoals uit telegrammen en telefoongesprekken is gebleken op directe persoonlijke instructies van de Indonesische minister van buitenlandse zaken Subandrio — heeft in dat kader enkele weken lang grote activiteit in Nederland ontwikkeld. Gedurende drie weken heeft hij in oktober stad en land afgereisd om te pogen vooraanstaande personen o.m. uit het Nederlandse en Nederlands-Indonesische bedrijfsleven en de financiële wereld, in het geweer te brengen tegen de Nederlandse Nieuw-Guinea-politiek. In een der geheime bijeenkomsten van „functioneel zorgvuldig" uitgezochte genodigden, gaf hij zijn gehoor de verzekering, dat Sukarno hem had verzekerd, dat er voor de Nederlanders een wolkenloze toekomst in Indonesië zou zijn weggelegd indien de nationale aspiraties van Indonesië terzake van Nieuw-Guinea zouden zijn bevredigd. Dat Sukarno zelf bereid was, onmiddellijk een grootscheeps vriendschapsbezoek aan Nederland te brengen zodra voor Nieuw-Guinea een oplossing zou zijn gevonden. Maar dat, indien de Nederlanders hun werkelijke belangen niet meer zouden weten te onderscheiden, zij zouden worden weggevaagd uit Indonesië. Mede aan deze activiteiten moet men o.m. toeschrijven dat de laatste tijd verscheidene pogingen zijn ondernomen regering en regeringspartijen er toe te bewegen de Nieuw-Guinea-politiek te herzien. De Ondernemingsraad voor Indonesië liet het er deze keer bij alleen zijn bezorgdheid over de veiligheid van de Nederlanders in Indonesië te laten horen als argument voor zijn hernieuwde aandrang op de regering de Nieuw-Guinea-politiek los te laten. Volgens Het Parool is dit Indonesische offensief een „volstrekte mislukking" geworden: „Noch de publieke opinie, noch de regeringspartijen noch de regering hebben voor Indonesië gunstige invloed ondergaan van de chantagepolitiek van Djakarta."
„Geen verantwoordelijk politicus hecht hier nog geloof aan de mogelijkheid dat Nederland dat (de definitieve uitschakeling van iedere Nederlandse invloed) zou kunnen afkopen door Nieuw-Guinea aan Indonesië af te staan. *Politiek* is deze post door Nederland afgeschreven."

Bij het begin van de anti-Nederlandse campagne (zie ook 13615/3) werd een pop, voorstellende het Nederlandse kolonialisme, op demonstratieve wijze voor de ambtswoning van de Nederlandse diplomatieke vertegenwoordiger verbrand.

Cijfers

Het Parool geeft dan enige cijfers: Meer dan een derde van de waarde van de Indonesische export wordt door de Nederlandse ondernemingen geproduceerd. Jaarverslagen van de Bank Indonesia maken duidelijk dat Nederland de voornaamste, of een der voornaamste afnemers is van tabak, koffie, palmolie, palmpitten, harde vezels, copra, thee en kapok. De invoer uit Nederland bedroeg in 1956 10% van de totale Indonesische invoer. De uitvoer naar Nederland in datzelfde jaar 19% van de totale Indonesische

uitvoer. Maar de uitvoer uit Nederland naar Indonesië was in datzelfde jaar 1956 2,9% van de totale Nederlandse uitvoer, de invoer uit Indonesië (die de waarde van de Nederlandse export met 130 miljoen gulden overtrof) 3,1% van de totale Nederlandse import. Het transitoverkeer door Nederland van en naar Indonesië was hetzelfde jaar 1% van het totale Nederlandse transitoverkeer.
Deze cijfers geven geen compleet beeld, maar wat zij duidelijk maken is dat de maatregelen waarmee Indonesië dreigt voor Nederland altijd nog overkomelijk zullen zijn, voor Indonesië in hoge mate schadelijk.

Kapitaal

Met betrekking tot de kapitaalsfeer schrijft genoemd blad, dat, op hoge uitzonderingen na, alle Nederlandse bedrijven in Indonesië tot op 1 gulden zijn afgeschreven en die investeringsafschrijving naar Nederland is overgemaakt. Intussen zijn bescheiden winsten door blijven vloeien. Dat neemt uiteraard niet weg, dat de bedrijven er staan; doorgaans behoorlijk uitgerust met behoorlijke machineparken die een aanzienlijke produktie mogelijk maken. Aldus zijn deze bedrijven nog altijd goed voor 40% van de Indonesische belastingopbrengst, maar dat terzijde. Hoe moet men voor de Nederlandse eigenaren de waarde van deze bedrijven bepalen? Boekhoudkundig gesproken misschien 500 gulden. De ondernemers lachen uiteraard om deze boekhoudkundige waarde. Men kan de werkelijke waarde niet taxeren zeggen zij, maar in hun gesprekken met politici zijn zij geneigd het begrip vervangingswaarde te hanteren, en dan lopen de ramingen uiteen tussen 3 en 6 miljard. Maar dat imponerende bedrag is al even theoretisch als de boekhoudwaarde. Vrijwel de enige maatstaf om de waarde van deze Nederlandse investering te bepalen is de rentabiliteit voor de Nederlandse aandeelhouders, gemeten aan de overkomende winst en het huidig hoge rentegamma. Ook daarvoor bestaan Indonesische transfercijfers, die duidelijk maken dat het door Nederland in Indonesië geïnvesteerde kapitaal gemeten aan zijn rentabiliteit geschat moet worden op een waarde van 500 à 750 miljoen gulden. Dit bedrag had aanzienlijk lager geweest kunnen zijn, indien meer Nederlandse ondernemers waren overgegaan tot spreiding van hun geïnvesteerde belangen, aldus Het Parool.

Sukarno tot VS —
Volgens in *De Volkskrant* (16-11) gepubliceerde berichten van *Ass. Press* en *Reuter* zou president Sukarno aan het Amerikaanse Congres-lid *Dalip Singh*, tijdens diens bezoek aan Indonesië hebben gezegd:
„Ik wil een volmondig ja van Amerika hebben als steun voor Indonesië in de kwestie om West-Irian. Als Amerika ja zegt, zullen de Indonesiërs pro-Amerikaans worden. Ze zijn nu Rusland vriendelijker gezind, omdat dit land Indonesië al steunt." Volgens Dalip Singh is de Indonesische president „bezeten van de kwestie-Nieuw-Guinea".
Sukarno had hem gezegd, dat het moeilijk is te voorkomen, dat de Indonesiërs communistisch worden. „Ik begrijp niet, waarom Amerika Indonesië niet steunt", had hij verklaard.

Internationaal Nieuws

Ontwapeningsresolutie —
De Algemene Vergadering der Verenigde Naties heeft op 14 november met 56 tegen 9 stemmen, bij 15 onthoudingen, de resolutie van haar politieke commissie aanvaard, waarin nieuwe ontwapeningsbesprekingen worden aanbevolen en waarin het Westelijke ontwapeningsvoorstel wordt aangewezen als een basis voor een overeenkomst.
De Algemene Vergadering aanvaardde voorts een door België ingediende resolutie, die een collectieve actie aanbeveelt om de wereld te wijzen op de gevaren van de bewapeningswedloop en de vernietigende uitwerking van moderne wapens. Deze resolutie werd aangenomen met 71 tegen 9 stemmen, bij één onthouding.
Aan het begin van de vergadering had men besloten de bespreking van een Japans-Canadees voorstel om tien nieuwe leden aan de huidige ontwapeningscommissie van elf landen toe te voegen uit te stellen.
De vergadering willigde ook een Russisch verzoek in om nog niet te stemmen over een Sowjet-voorstel de ontwapeningscommissie en -subcommissie te vervangen door een vaste commissie van alle 82 leden. (Vor. ber. Ontwapeningsvoorstellen 13567/1)

Lidmaatschap FAO —
De voedsel- en landbouworganisatie der Ver. Naties (FAO) die te Rome in conferentie bijeen is, heeft op 9 november besloten Polen opnieuw tot het lidmaatschap toe te laten en het lidmaatschap te verlenen aan de pas onafhankelijk geworden landen Ghana en Malakka. Hierdoor is het totaal aantal leden gestegen tot 77.

Dr. H. van Mook —
De universiteit van New York en de VN hebben, aldus *De Volkskrant* (8-11), een program opgesteld om administrateurs voor economisch achterlijke gebieden op te leiden. De leiding van deze training is toevertrouwd aan *dr. H. I. van Mook*, voormalige luitenant-generaal van Nederlands Oost-Indië.

Wateler-vredesprijs —
Het bestuur der Carnegiestichting te 's-Gravenhage heeft de Wateler-vredesprijs voor het jaar 1956 toegekend aan het kinder-noodfonds der Verenigde Naties (UNICEF), wegens het verdienstelijke streven dezer instelling om de goede verstandhouding tussen de volkeren te bevorderen door noodlijdende kinderen overal ter wereld te hulp te komen.

Resoluties EGKS-parlement —
Op 9 november is de eerste buitengewone zitting van het parlement van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (EGKS), dienstjaar 1957-1958, die te Rome is gehouden geëindigd, nadat een aantal resoluties waren goedgekeurd, waarvan de voornaamste handelden over de buitenlandse handel en het transportwezen van de EGKS.
Uitdrukkelijk heeft het EGKS-parlement uitgesproken, dat de Euromarkt de handel met de niet aangesloten landen van de wereld niet zal bemoeilijken. De vergadering nam, aldus een *NRC*-correspondent, een resolutie van de Nederlander mr. Blaisse aan waarin verzocht werd het Euromarktverdrag zodanig te wijzigen dat het open karakter van deze markt en de tegenzin t.o.v. protectionistische beginselen. duidelijk tot uiting komen. De resolutie was een amendement op een rapport-Pléven dat eveneens door de Assemblée werd goedgekeurd. Pléven bepleitte een politieke en organisatorische samenbundeling tussen de KSG en de EEG (Europese

Economische Gemeenschap) die binnenkort haar werkzaamheden zal beginnen.

Handelspolitiek

De resolutie over de handelspolitiek werd in de zin van het rapport-Pléven met algemene stemmen aangenomen.

Migratie

Wat de migratie en vrije circulatie van arbeidskrachten betreft, werd de eis gesteld, om met de grootst mogelijke spoed alle middelen te bestuderen ter oplossing van de urgente problemen dienaangaande, zoals woningbouw voor emigranten en vakopleiding, met behulp van een gemeenschappelijke financiering der deelnemende staten. De resolutie wijst op de noodzaak van een progressieve emigratie en op de coördinatie van de migratie door middel van een centraal Europees werkverschaffingsbureau. Ook deze resolutie werd met algemene stemmen aangenomen.

Veiligheid in mijnen

De resolutie inzake de veiligheid in de mijnen legt evenals de voorgaande de nadruk op de noodzaak van gedegen vakkennis der arbeiders.
Zij keert zich voorts tegen het prestatieloon en wijst er op dat de werkuren gewijd aan bijvoorbeeld het stutten der schachten of andere werkzaamheden, die betrekking hebben op de veiligheid, minstens betaald moeten worden met gelijk loon als die welke de produktie direct ten goede komen. Gehoopt wordt op een multilaterale conventie voor de zekerheid in de mijnen en op wederzijdse internationale hulpverlening bij ongelukken. Alle maatregelen voor de veiligheid in de mijnen zouden voorts moeten worden uitgebreid tot de ijzermijnen en de hele staalindustrie. De resolutie verzoekt de Hoge Autoriteit nogmaals dringend om de praktische mogelijkheden te bestuderen voor de oprichting van een internationaal corps van mijningenieurs, dat toezicht zou moeten houden op het handhaven van de veiligheidsmaatregelen. Ook deze resolutie werd met algemene stemmen aangenomen.

Coördinatie verkeer

Wat de coördinatie van het verkeerswezen betreft stelt de betreffende resolutie allereerst vast dat de tot heden bereikte resultaten absoluut onvoldoende zijn. Een effectieve coördinatie is echter onmisbaar, want bij gebrek hieraan ontstaan vele vormen van indirect protectionisme. Buitendien wordt nogmaals de nadruk gelegd op de noodzaak dat de transportprijzen zo laag mogelijk gehouden worden. Deze resolutie, gebaseerd op een rapport van de Nederlander Kapteyn kreeg enige stemmen tegen en veel onthoudingen. De Duitse CDU-parlementariërs stemden, aldus het Parool, tegen.
Het was duidelijk, aldus dit blad, dat deze leden hun eigen regering niet op voorhand wilden binden in de moeilijke kwestie van de zg. „Ausnahme"-tarieven d.w.z. de bijzondere tarieven die de Duitse spoorwegen berekenen voor het kolenvervoer van de Roer naar Oost-Beieren en andere gebieden aan het ijzeren gordijn.

Laatste zitting?

Het was waarschijnlijk de laatste zitting van de assemblée in haar huidige samenstelling en functie. Waarschijnlijk in februari van het volgend jaar zal zij worden omgevormd tot assemblée voor de drie gemeenschappen, EGKS, EEG en Euratom.

Nederland

Ambtenarenpartij —
Enkele ambtenaren, werkzaam op het ministerie van sociale zaken en volksgezondheid, hebben, aldus *Het Parool* (12-11), het initiatief genomen om te komen tot oprichting van een politieke partij, welke alleen toegankelijk is voor ambtenaren. Zij menen, dat alleen op deze wijze kan worden tegemoet gekomen aan de verlangens, die bij hen leven ten aanzien van positie en beloning.

Cijfers i.z. onderwijzers —
Uit door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerde cijfers (14-11) blijkt, dat in 1956 bij het lager onderwijs v.g.l.o., u.l.o. en b.l.o. 5.408 onderwijzers, dit is 10,5% van de totale bezetting per 16 jan. 1956, nodig waren (in 1955 5.093, dat is 10,3% der bezetting).
De behoefte, ontstaan door vervanging van vertrokken of overleden onderwijzers (vervangingsbehoefte) bedroeg 3.570 of 6,9% (1955: 3.022 of 6,1%). Wegens uitbreiding van het lager onderwijs waren 1.838 onderwijzers of 3,6% (1955: 2.071 of 4,2%) nodig.
In de totale behoefte kon door aanstelling van 5.107 onderwijzers voor 94,4% worden voorzien (1955: 4.903 of 96,3%).
Van degenen die het lager onderwijs verlieten was 40% (1955 39%) jonger dan 30 jaar en 13% (1955: 12%) 65 jaar of ouder.
De in 1956 aangestelde onderwijzers waren voor 50% (1955 61%) jonger dan 25 jaar, terwijl 685 gehuwde vrouwen (23% van alle aangestelde onderwijzeressen) naar het onderwijs terugkeerden (1955: 576 of 20%).

Arbeidsmarkt oktober 1956 en 1957
De ontspanning op de arbeidsmarkt die zich in de afgelopen maanden aftekende, heeft zich, aldus mededelingen van het ministerie van sociale zaken en volksgezondheid, in de maand oktober voortgezet.
Daarnaast heeft het aflopen van de seizoenarbeid in verschillende bedrijfstakken op de cijfers van de geregistreerde arbeidsreserve invloed gehad.
Vergeleken met de cijfers van september vertoont deze arbeidsreserve, inclusief de bezetting van aanvullende werken, een stijging van ongeveer 4700 mannen, nl. van 36.185 tot 40.863.
De cijfers, vergeleken met die van ultimo oktober 1956 waren:

werkloze mannen	37.503	(18.760)
bezetting aanv. werken	3.360	(1.918)
Totaal	40.863	(20.678)

Het aantal werkloze vrouwen bedroeg ultimo oktober 1957: 4723, tegen 3251 op hetzelfde tijdstip in 1956.
Tegenover dit aanbod stonden aanvragen open naar 42.900 mannen en 30.354 vrouwen tegen 73.595 mannen en 36.678 vrouwen op het einde van oktober 1956.
Uit een andere analyse van de geregistreerde arbeidsreserve komt, volgens het ministerie van sociale zaken, de verminderde spanning op de arbeidsmarkt gedurende het laatste jaar duidelijk naar voren:

	okt. 1957	(okt. 1956)
seizoenwerkloosheid	5.000	(2.500)
wrijvingswerkloosheid ..	16.000	(6.500)
werkloosheid v. minder geschikten	12.000	(8.000)
structuurwerkloosheid ..	8.000	(4.000)
Totaal	41.000	(21.000)

Onder de invloed van de zeer krappe arbeidsmarkt is vorig jaar de seizoenwerkloosheid tot een mini-

mum beperkt gebleven. De thans opgetreden verruiming van de arbeidsmarkt moet dan ook als oorzaak worden genoemd voor de grotere omvang van deze werkloosheidsvorm in de verslagmaand. Dezelfde oorzaak leidde ertoe, dat werkloos geworden arbeiders thans over het algemeen wat meer tijd nodig hebben om een nieuwe werkgever te vinden, hetgeen tot uiting komt in een belangrijk grotere wrijvingswerkloosheid. Het is ook vanzelfsprekend, dat het ruimere aanbod van arbeidskrachten een strengere personeelsselectie in de hand werkte, waardoor de werkloosheid van minder geschikten is toegenomen. De veranderde situatie ten opzichte van vorig jaar heeft er eveneens toe geleid, dat de destijds door de grote tekorten aan arbeidskrachten sterk versluierde structuurwerkloosheid thans weer meer zichtbaar begint te worden.

Ongunstige betalingsbalans —

De minister van financiën heeft op 7 nov. aan de Tweede Kamer een nota inzake de betalingsbalans over het eerste halfjaar van 1957 aangeboden. Hierin worden de betalingsbalansgegevens over deze periode op kasbasis gepubliceerd, d.w.z. de betalingen en ontvangsten zoals deze door de Nederlandsche Bank worden geregistreerd.

Uit de gegevens blijkt, dat het lopende verkeer in de eerste helft van 1957 een tekort van *f* 389 miljoen (op kasbasis) heeft opgeleverd. De ongunstige ontwikkeling die in 1956 een aanvang nam, werd hiermede voortgezet. Indien men ter uitschakeling van seizoenfactoren een vergelijking treft met de eerste helft van het vorige jaar, blijkt het tekort met *f* 221 mln. te zijn gestegen. Vergeleken met de tweede helft van 1956 is daarentegen het tekort iets gedaald en wel met *f* 51 mln. Dit laatste betekent echter niet, dat zich in de resultaten over het eerste halfjaar van 1957 reeds een wending ten goede is gaan aftekenen. In dit verband is o.m. van belang, dat de lopende rekening op transactiebasis in het eerste halfjaar van 1957 een tekort van *f* 519 mln. heeft getoond. Dit is belangrijk hoger dan het bovengenoemde tekort op kasbasis.

De betalingen en ontvangsten in het kapitaalverkeer met het buitenland hebben over de eerste helft van 1957 een overschot opgeleverd van *f* 127 mln. Structureel levert het kapitaalverkeer van ons land tekorten op. Het overschot moet dan ook geheel worden toegeschreven aan bijzondere omstandigheden, met name aan verkopen naar het buitenland van binnenlandse effecten.

Dank zij het vermelde overschot op de kapitaalsrekening namen de goud- en deviezenreserves in mindere mate af dan men op grond van de ongunstige situatie met betrekking tot de lopende rekening had mogen verwachten. Het verlies aan reserves voor de Nederlandsche Bank en de deviezenbanken heeft in de eerste helft van 1957 *f* 262 mln. bedragen. Het totale goud- en deviezenverlies gerekend van het begin van 1956 af, toen het proces van intering zich duidelijk ging aftekenen, tot en met de eerste helft van 1957, kwam daarmede op *f* 1.227 miljoen.

De belangrijkste bedragen die de hierboven geschetste ontwikkeling weerspiegelen, zijn in onderstaande tabel samengevat.

Totale betalingsbalans van Nederland op kasbasis (in mln. guldens):

	1ste halfj. 1956	2de halfj. 1956	1ste halfj. 1957
Invoerbetalingen	6.150	6.850	6.940
Uitvoerontvangsten	5.059	5.471	5.452
Saldo goederenverk.	—1.091	—1.379	—1.488
Saldo overig lopend verkeer	+ 923	+ 939	+1.099
Saldo lopende rekening	— 168	— 440	— 389
Saldo kapitaalrekening	— 258	— 99	+ 127
Mutaties in de goud- en deviezenreserves (Ned. Bank en deviezenbanken)	— 426	— 539	— 262

De achteruitgang van de betalingsbalanspositie, die ten opzichte van het eerste halfjaar van 1956 op lopende rekening *f* 221 mln. bedraagt, was de resultante van een toeneming van het negatieve saldo van betalingen voor in- en uitvoer met *f* 397 mln. en een stijging van het ontvangstensaldo, voortvloeiende uit de rest van het lopende verkeer, met *f* 176 mln.

De toeneming van het tekort uit hoofde van het handelsverkeer was een gevolg van het feit, dat de uitgaven voor invoer toenamen met *f* 790 mln., d.i. bijna 13 procent, terwijl de ontvangsten uit hoofde van de uitvoer stegen met slechts *f* 393 mln., d.i. bijna 8 procent. Hoewel ook de ontwikkeling van de prijzen heeft bijgedragen tot de toeneming van het invoersaldo, is de stijging van de ingevoerde hoeveelheid verreweg de belangrijkste factor geweest. Er moet worden aangenomen dat dit voor een deel samenhangt met extra voorraadvorming in de eerste helft van 1957. In zoverre kan dus niet van een reële achteruitgang van onze externe positie worden gesproken.

De aangeduide verbetering van *f* 176 mln. in de rest van het lopende verkeer moet vermoedelijk voor het overgrote deel (*f* 100 à *f* 150 mln.) worden toegeschreven aan incidentele factoren: intering op voorraden door de transitohandel, begrepen onder de opbrengsten van het dienstenverkeer, en een bate uit de overmaking van kapitaalopbrengsten, die gewoonlijk pas in het tweede halfjaar plaatsvindt.

Een andere flatterende factor, althans voor de lopende rekening op kasbasis, was gelegen in de omstandigheid dat op het gebied van de korte kredietverlening in verband met in- en uitvoer in de eerste helft van 1957 per saldo voor ruim *f* 140 mln. aan vroeger verleende kredieten uit het buitenland werd teruggetrokken resp. aan nieuwe kredieten werd ontvangen. Dit betekent, dat het tekort van de lopende rekening op transactie-basis aanzienlijk groter was dan dat op kasbasis. Het bedroeg nl. *f* 519 mln.

Samenvattende kan worden gesteld, dat het negatieve saldo van *f* 389 mln. van de lopende betalingen aan en van het buitenland en daarmede de invloed van het lopende verkeer op onze deviezenreserves voor zeker *f* 250 mln. in gunstige zin invloed onderging van factoren, die in wezen geen bate voor de Nederlandse economie betekenden.

De uitkomsten van het kapitaalverkeer (excl. de hierboven vermelde

korte kredietverlening i.v.m. de in- en uitvoer) besprekende, merkt de minister van financiën op, dat de nettodeviezenbate van *f* 127 mln. sterk afwijkt van de resultaten over 1956, toen het eerste en het tweede halfjaar tekorten toonden van resp. *f* 258 mln. en *f* 99 mln. Onderstaande tabel geeft een nader inzicht in de factoren waaraan deze ontwikkeling kan worden toegeschreven.

Samenstelling van het kapitaalverkeer met het buitenland (in miljoenen guldens):

Particulier kapitaal:	1ste halfj. 1956	2de halfj. 1956	1ste halfj. 1957
Transacties in binnenl. effecten [1]	+ 66	+ 43	+ 315
Transacties in buitenl. effecten [1]	+ 78	+ 15	— 45
Directe investeringen	— 33	— 122	— 109
Kred. op lange term.	— 46	— 89	+ 41
Kred. op korte term.	— 208	+ 37	+ 61
Eenzijdige kapitaaloverdrachten	+ 14	+ 8	+ 7
Overig part. kapitaal	— 47	— 10	— 16
Totaal part. kapitaal	— 176	— 108	+ 254
Overheidskapitaal			
Schuldaflossing	— 55	— 25	— 81
Eenzijdige kapitaaloverdrachten	— 33	— 40	— 17
M.S.A.-hulp	+ 6	— 1	
Consolidatie van vorderingen uit hoofde van bet.akkoorden	+ 8	— 72	+ 19
Overig overheidskap.	— 8	+ 147 [2]	— 48
Totaal overheidskap.	— 82	+ 9	— 127

1) incl. lossingen.
2) incl. in het buitenl. opgenomen kort krediet ad *f* 100 mln.

Uit deze gegevens blijkt, dat het bijzondere verschijnsel van het overschot in de eerste helft van 1957 uitsluitend is toe te schrijven aan de uitkomsten in de particuliere sfeer. De kapitaaltransacties van de overheid vertoonden het gebruikelijke tekort, dat ditmaal zelfs groter was dan in 1956.

In de particuliere sector blijken in de eerste helft van 1957 de transacties in binnenlandse effecten tot zeer grote nettodeviezenontvangsten te hebben geleid (*f* 315 mln.). Weliswaar stond hiertegenover, dat de transacties in buitenlandse effecten per saldo tot deviezenuitgaven aanleiding gaven, doch het totale effectenverkeer met het buitenland — dus zowel in Nederlandse als in buitenlandse fondsen — leverde een nettodeviezenbate op van *f* 270 mln. Voor het eerste en tweede halfjaar van 1956 was het overeenkomstige cijfer resp. *f* 144 mln. en *f* 58 mln. Sedert de eerste helft van 1954 zijn de ontvangsten uit het effectenverkeer in een halfjaarlijkse periode niet zo hoog geweest.

De minister wijst erop, dat ook in de betalingsbalanscijfers van de eerste acht maanden van 1957 nog geen ommekeer in de gewenste richting valt te onderkennen. Wel gaven de door het CBS gepubliceerde in- en uitvoergegevens over september een, op zichzelf verheugende, verbetering te zien, terwijl ook de deviezenreserves van de Nederlandsche Bank de laatste weken enige stijging te zien geven.

Bij dit alles mag echter niet uit het oog worden verloren, aldus de minister van financiën, dat het doel verder ligt dan het weder bereiken van evenwicht op de lopende rekening. Overschotten zijn nodig, niet alleen om de financiering van tekorten in de kapitaalsfeer, ook bij het achterwege blijven van toevallige baten, te verzekeren, doch ook om de sinds 1956 zo zwaar aangetaste deviezenreserves weer tot een redelijk peil te kunnen vergroten.

Diversen —

Kernreactor Zijpe — Aan Stork en Werkspoor zijn diverse belangrijke onderdelen opgedragen voor de hoge-fluxreactor, die in de gemeente Zijpe bij Petten (N.H.) zal worden gebouwd. Het betreft hier onderdelen en pijpleidingen van speciaal aluminium en verder pompen en toebehoren. Voor de stalen reactorhal, waarvan de firma De Vries Robbé te Gorinchem hoofdaanneemster is, zal Werkspoor tevens een aantal delen vervaardigen, waaronder twee personensluizen van bijzondere constructie.

Vlottende schuld gemeenten — Volgens het CBS is de netto totale schuld van provincies en gemeenten in het derde kwartaal toegenomen met *f* 234 miljoen tegen een toeneming van *f* 345 mln. in het tweede kwartaal en een van *f* 257 mln. in het eerste kwartaal. Voor de eerste drie kwartalen van dit jaar bedraagt de totale toeneming *f* 836 mln., zodat per 30 september een stand werd bereikt van *f* 7510 mln. tegen *f* 6674 mln. eind 1956.
De netto vlottende schuld steeg in het derde kwartaal met *f* 315 mln. tegen *f* 357 mln. in het tweede kwartaal en *f* 330 mln. in het eerste kwartaal. Tot ultimo september van dit jaar bedraagt de totale toeneming daarvan *f* 1002 mln. Per einde september jl. kwam het totaal hierdoor op *f* 1725 mln. tegen *f* 723 mln. einde 1956. De opgenomen vaste schuld (incl. rijksvoorschotten) nam gedurende januari/september toe met *f* 102 mln. en kwam daardoor per eind september op *f* 8600 mln., terwijl de stand eind 1956 *f* 8498 mln. was. Aan vaste leningen en voorschotten werd door provincies en gemeenten gedurende de eerste drie kwartalen van 1957 een bedrag verstrekt van *f* 268 mln. Daar de stand per eind 1956 *f* 2547 mln. was, steeg deze per ult. september jl. tot *f* 2815 mln. Door een en ander kwam de netto vaste schuld per 30 september uit op *f* 5785 mln. Dit was een vermindering van *f* 166 mln. ten opzichte van eind 1956 toen de stand *f* 5951 mln. was. De totale opgenomen schuld bedroeg in het derde kwartaal *f* 295 mln. tegen *f* 471 mln. in het tweede kwartaal en *f* 353 mln. in het eerste kwartaal, ergo een totaal voor deze drie kwartalen van *f* 1119 mln., zodat deze schuld, die per ultimo 1956 *f* 9401 mln. groot was, per 30 september jl. was gestegen tot *f* 10.520 mln. Hierop komen in mindering de totale uitgezette en verstrekte schuld, die gedurende januari/september dit jaar *f* 283 mln. bedroeg, waardoor per ultimo september jl. een stand werd bereikt van *f* 3010 mln. tegen *f* 2727 mln. eind 1956, waardoor men op het eerder genoemde bedrag der netto totale schuld komt van *f* 7510 mln. per 30 september.

Nepal

Koning neemt bewind in handen — Koning *Mahendra* van Nepal heeft, aldus *Reuter* (14-11), het ontslag van premier *dr. Koenway Idar Singh* aanvaard en het bewind zelf in handen genomen. Dr. Singh is 26 juli tot premier benoemd. Hij is leider van de Verenigde democratische partij. Dr. Singh trad af wegens meningsverschillen met de koning over bestuurskwesties. Uit een bekendmaking over de aanvaarding van het ontslag blijkt niet of de koning zelf een nieuwe regering zal vormen. Dr. Singhs kabinet, dat 115 dagen aan de macht is geweest, was het zesde in de afgelopen zeven jaar (zie ook 13410/3).

Perzië

Aanspraken op Bahrein opnieuw naar voren gebracht —

Perzië maakt vanouds aanspraak op de soevereiniteit over het onder Brits protectoraat staande, olierijke eiland Bahrein in de Perzische Golf gelegen tegenover Perzië, 500 km² groot en 120.000 inwoners tellend. Het gebied wordt geregeerd door Sjeik Soelman bin Hamad el Chalifah, die hierbij terzijde wordt gestaan door Britse adviseurs. Engeland behartigt de buitenlandse belangen. Op het eiland staat een grote olieraffinaderij van de Bahrein Petroleum Company, die in Canada staat ingeschreven, maar praktisch het eigendom is van Amerikaanse belangen.

Perzië heeft thans zijn aanspraken vernieuwd. De sjah heeft nl. aan zijn kabinet opdracht gegeven, bij het parlement een wetsontwerp in te dienen, waarin Bahrein tot provincie van Perzië wordt verklaard. De Britse regering heeft de Perzische aanspraken opnieuw ongegrond verklaard. Intussen schijnt men zowel in Londen als in Washington zeer verrast te zijn door deze Perzische stap, die komt twee jaar na de regeling van het Anglo-Perzische oliegeschil, waarbij een Amerikaans consortium een dominerende positie in de Perzische olie-industrie kreeg.

Amerikaanse bezorgdheid

Volgens *De Telegraaf* (13-11) maakt Washington zich bezorgd niet alleen vanwege het feit, dat de Bahrein Petroleum Company Amerikaans bezit is, maar ook om de volgende redenen:

1. Perzië is lid van het Bagdadpact, waarvan Engeland ook deel uitmaakt. Amerika is lid van de militaire en economische commissies van het pact.
2. Olie uit Saoedi-Arabië wordt via pijpleidingen naar Bahrein gepompt, om daar te worden geraffineerd. Amerika heeft grote oliebelangen in Saoedi-Arabië.

Iraaks protest

De regering van Irak heeft op 15 nov. verklaard, dat zij geen enkele aanspraak erkent die een vreemde mogendheid maakt op rechten van bescherming of toezicht in welk deel van de Arabische wereld ook. De inwoners van de eilandengroep Bahrein hebben zelf het recht over hun toekomst te beslissen, aldus de verklaring.

Dit recht wordt hun, volgens Irak, in meer of mindere mate door Perzië ontzegd.

Sowjet-Unie

Parade —

In de parade, die op 7 nov. plaats had ter herdenking van de oktober-revolutie (zie ook 13623 e.v.), waren tal van nieuwe wapens te zien. Minister *Malinowski* zei o.a.: „Wij zijn ons ten zeerste bewust van het feit, dat een nieuwe oorlog met kernwapens het einde zou betekenen van vele miljoenen mensen en de vernietiging van het werk van vele generaties. Maar agressieve kringen in de imperialistische landen, en bovenal in de Verenigde Staten, zetten hun politiek van vergroting van de internationale spanning voort."

Nieuwe zware tanks, amfibie-voertuigen, groot dubbelloops afweergeschut, kanonnen die voor tactische atoomwapens geschikt zijn, auto's met lanceerbuizen voor raketten enz. passeerden de revue. De grootste twee getoonde projectielen waren ééntrapsraketten van 21 tot 24 meter lang en met een reikwijdte, naar men aanneemt, van 160 km; tweetrapsprojectielen, die van de grond af tegen vliegtuigen kunnen worden gebruikt; tactische wapens die kunnen worden gebruikt tegen doelen op de grond op korte afstand, en andere raketten van minder bekend type.

Parade van projectielen

Wetenschap en Techniek

Ruimtevaart-persconferentie in Moskou —

In Moskou is voor het eerst sinds het lanceren van de kunstmanen een officiële persconferentie gehouden, waarin mededelingen zijn gedaan over de Spoetniks, de hond Laika, en de verdere Sowjet-plannen. Deze persconferentie werd bijgewoond door meer dan 200 communistische en Westerse journalisten. Over wat vooraanstaande Russische deskundigen hebben meegedeeld ontlenen wij aan *De Volkskrant, Ass. Press* en *Reuter* het volgende:

1. Russische plannen voor de reis van een onbemande raket naar en rond de maan zullen waarschijnlijk tegen eind 1958 gereed zijn.
2. Zonder voorafgaande kennisgeving zullen in de loop van het Geofysische Jaar nog verschillende Spoetniks afgevuurd worden.
3. Bij het lanceren van de twee kunstmanen is dezelfde, geheime nieuwe brandstof gebruikt. Aan een nog betere brandstof voor raketten wordt gewerkt.
4. De hond Laika in Spoetnik II is gestorven door zuurstofgebrek. Het is nooit de bedoeling geweest hem terug te brengen naar de aarde.
5. De Russen hebben het probleem nog niet opgelost om levende wezens veilig terug te brengen naar de aarde na een reis buiten de dampkring. Voordat dit vraagstuk in principe opgelost is zullen geen mensen raketreizen maken.

Acht geleerden onder wie de ook in het Westen bekende professoren *Blagonrawow* en *Pokrowsky* stonden de journalisten te woord. Raketvluchten rond de maan worden berekend maar deze berekeningen zijn nog niet klaar, aldus professor Blagonrawow. Hij was er echter absoluut zeker van dat de problemen opgelost en de vluchten gemaakt zullen worden. Aan een voorspelling over data waagde hij zich niet.

Het program voor een derde Spoetnik is nog niet gereed en het staat ook nog niet vast of met die kunstmaan weer een hond de ruimte ingezonden zal worden. Er is nog geen afdoende methode gevonden om de dieren terug te brengen naar de aarde, zo vervolgde de geleerde. Laika is pijnloos gestorven door gebrek aan zuurstof. „Het zuurstofapparaat hield automatisch op toen het experiment geëindigd was", aldus professor Pokrowsky.

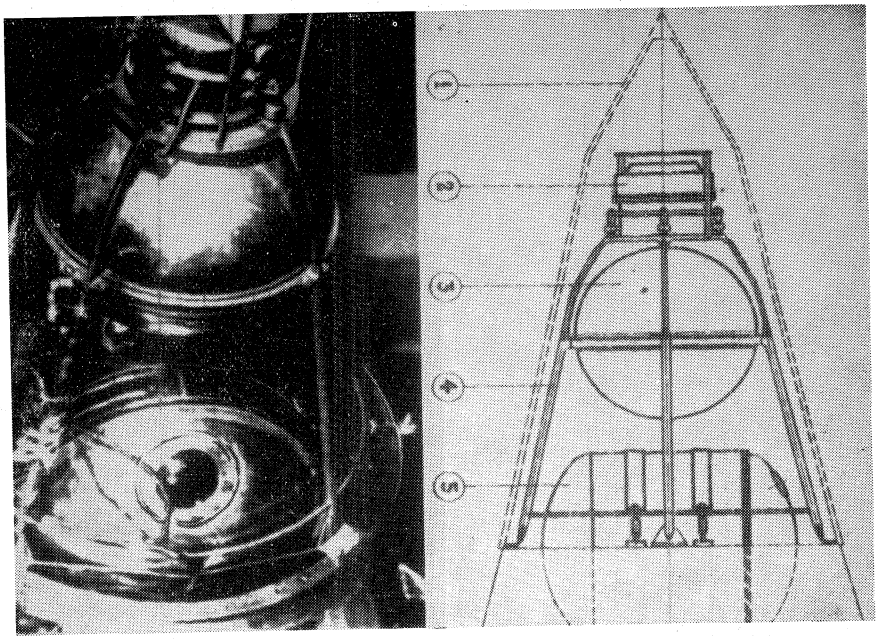
Op de vraag van een Amerikaanse verslaggever of er ook tegenslagen waren geweest antwoordde nij ontkennend. Beide Russische kunstmanen zijn zonder tegenslag gelanceerd. De academicus *Bardin* wilde geen rechtstreeks antwoord geven op de vraag, of het Sowjetraket- en satellietprogram onder wetenschappelijke of militaire leiding stond. Hij zei, dat de wetenschappelijke aspecten van het program geregeld worden door de academie van wetenschappen en dat „de andere bijzonderheden van geen wetenschappelijk belang zijn".

Blagonrawow zei, dat alleen de apparaten in de Spoetnik II meer dan een halve ton wogen, maar hij wilde niet het totale gewicht van de kunstmaan geven. De neus van Spoetnik II is, zo zei hij, losgeschoten en zal vermoedelijk enige tijd een baan rond de aarde blijven beschrijven. Hij wilde niet de afmetingen van Spoetnik II geven, welke tot dusverre een geheim van de Sowjet-geleerden zijn gebleven.

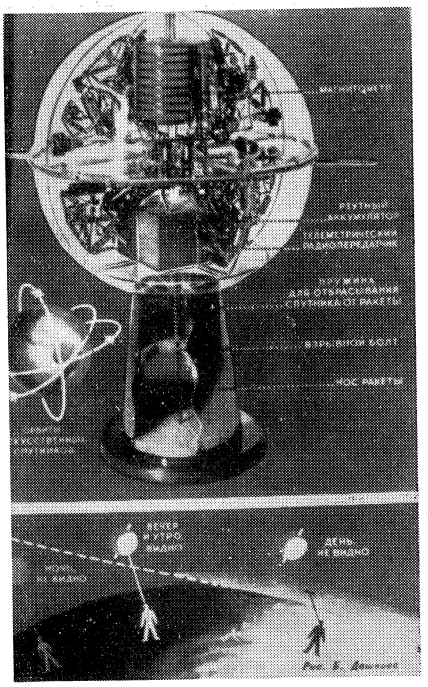
De geleerden werd gevraagd, waarom de Sowjet-Unie van te voren het lanceren van satellieten niet aangekondigd had. „Van te voren een lanceerpoging aan te kondigen, die mislukt, is voor niemand van belang", zei Blagonrawow. „En bovendien, op de conferentie van het Internationaal Geofysisch Jaar in Amerika werd overeengekomen om slechts geslaagde lanceringen bekend te maken."

Toen Blagonrawow gegevens gevraagd werden over de dood van Laika zei hij, dat nog kolossaal veel materiaal ontcijferd moet worden, voor dat een afgerond beeld verkregen zal zijn.

Professor *Krylow* zei, dat de naam van de hond Laika aangebracht zou worden op een herdenkingsplaquette op een plaats bij Leningrad, waar de honden, die tijdens werk bij het Rode Kruis in de Tweede Wereldoorlog gesneuveld zijn, begraven liggen. De aanduiding van Laika zal zijn: „Het eerste wezen, dat de kosmos binnengedrongen is".

Nog enige afbeeldingen van de Sowjet-kunstmanen. Onder: een model zoals dat verscheen in het blad „Jonge Techniek". De vertalingen van de Russische bijschriften luiden van boven naar beneden: magnetometer, kwik accumulator, radiozender, veer om satelliet van raket los te maken, slagpen en neus van raket. Het kleine diagram links toont de diverse loopbanen van de satelliet, terwijl de tekening onder op deze foto drie posities van de kunstmaan ten opzichte van de aarde in beeld brengt, nl. v.l.n.r.: des nachts (onzichtbaar), 's avonds en 's morgens (zichtbaar), overdag (onzichtbaar).

De foto en tekening boven werden radiografisch uit Moskou ontvangen. Zij werpen enig licht op de vorm van „Spoetnik II", de tweede Russische aardsatelliet. De tekening toont de punt van een grote raket, welke de wereld als Spoetnik II kent. Het cijfer 1. verwijst naar de mantel, waarmee de punt is bekleed, 2. is een meetontvanger voor kosmische stralen, 3. bol met daarin radiozenders en overige apparatuur, 4. versterkt frame om het geheel bijeen te houden, 5. de cabine, waarin het hondje de ruimte inreisde. De foto links boven, gemaakt voor het lanceren van de Spoetnik II, toont onderdelen in werkelijkheid.

Kunstmarkten worden tegenwoordig in vele plaatsen in Europa gehouden. Ook in Nederland is de kunstmarkt geen onbekend begrip meer. Een van de charmantste is ongetwijfeld de jaarlijkse kunstmarkt in Rome. Drie dagen lang zijn de huizen van de Via Margutta behangen met ontelbare schilderijen. Voor deze gelegenheid maken de artisten niet alleen schilderijen, maar ook affiches en spandoeken met slagzinnen als die van Brunello, die zichzelf aanprijst als „il più giovane e più bello" (de „jongste en mooiste") schilder. (foto United Press)

13654

Twee conferenties in Moskou

Ter gelegenheid van de veertigste verjaardag van de Oktober-revolutie (zie ook 13623 en 13652/2) zijn, zoals wij reeds hebben bericht, vertegenwoordigers van communistische partijen uit alle delen van de wereld in Moskou samengekomen en bij deze gelegenheid zijn ook een aantal conferenties gehouden:

1) In de eerste plaats een conferentie van de communistische partijen van de twaalf socialistische landen: de Sowjet-Unie, de Chinese Volksrepubliek, Albanië, Bulgarije, Oost-Duitsland (DDR), Hongarije, (Noord-)Korea, Mongolië, Polen, Roemenië, Tsjecho-Slowakije en (Noord-)Vietnam. Deze conferentie over „de internationale situatie, de strijd voor de vrede en de betrekkingen tussen de communistische en arbeiderspartijen" werd gehouden van 14-16 november.

Het heeft de aandacht getrokken, dat bij deze landen Joego-Slavië ontbrak, hoewel Tito, zelf naar verluidt door spit verhinderd, Kardelj en Rankovic naar Moskou had gezonden. Zo zij al aan het overleg hebben deelgenomen, de na afloop gepubliceerde verklaring hebben zij niet ondertekend.

2) Aan de tweede conferentie, gehouden van 16-19 november werd deelgenomen door vertegenwoordigers van 63 communistische en arbeiderspartijen, t.w. die van Albanië, Algerije, Argentinië, Australië, *België*, Bolivia, Bulgarije, Canada, Ceylon, Chili, China, Columbia, Costa Rica, Cuba, Denemarken, de Duitse Bondsrepubliek (West-Duitsland), de Duitse Democratische Republiek (Oost-Duitsland), de Dominicaanse Republiek, Ecuador, Finland, Frankrijk, Griekenland, Groot-Brittannië, Guatemala, Honduras, Hongarije, India, Indonesië, Irak, Israël, Italië, Japan, Joego-Slavië, Jordanië, Korea, Libanon, Luxemburg, Malakka, Marokko, de Mongoolse Volksrepubliek, *Nederland*, Nieuw-Zeeland, Noorwegen, Oostenrijk, Panama, Paraguay, Peru, Polen, Portugal, Roemenië, San Marino, de Sowjet-Unie, Spanje, Syrië, Thailand, Tsjecho-Slowakije, Tunesië, Turkije, Uruguay, Venezuela, Vietnam, Zweden en Zwitserland.

Het uiterlijk resultaat van deze conferentie is de publikatie van twee uitvoerige documenten, resp. op 22 en 23 november.

Verklaring der 12

Het eerste document is de tekst van een verklaring ondertekend door vertegenwoordigers van de eerstgenoemde 12 landen. Hierin wordt een beschrijving gegeven van de wereldsituatie in dit tijdperk van „overgang van het kapitalisme naar het socialisme" en de lijn uitgestippeld volgens welke deze overgang kan worden bevorderd. „Meer dan een derde van de wereldbevolking — meer dan 950 miljoen mensen — hebben de weg naar het socialisme ingeslagen," aldus de verklaring.

Ook van de onderlinge verhouding tussen de „socialistische landen" wordt gesproken, waarbij het leiderschap van de Sowjet-Unie wordt gememoreerd en wordt vastgesteld, dat de opbouw van het socialisme wordt beheerst door een aantal vaste hoofdwetten, die gelden in alle landen die een socialistische koers inslaan, en daarnaast door verscheidenheid van historische nationale bijzonderheden en gewoonten. De verklaring bevat scherpe beschuldigingen aan het adres van de agressieve imperialistische mogendheden en in het bijzonder de VS, stelt anderzijds, dat een nieuwe wereldoorlog kan worden voorkomen. Zeer veel aandacht wordt besteed aan de „nationale bevrijdingsbewegingen" en de niet met enig blok verbonden neutrale landen. Toegegeven wordt, dat in een aantal kapitalistische landen de arbeiders zekere loonsverhogingen hebben kunnen bevechten, maar de „betrekkelijk goede economische activiteit" in bepaalde kapitalistische landen is „voornamelijk een gevolg van de bewapeningswedloop en andere tijdelijke factoren".

Ontkend wordt, dat het communisme zich in een crisis bevindt. In tegenstelling tot deze „absurde bewering" van de imperialisten, wint de communistische beweging aan kracht, mede als gevolg van de „historische beslissingen van het twintigste congres van de communistische partij der Sowjet-Unie (CPSU)".

De verklaring besluit met de mededeling, dat naast bilaterale ontmoetingen in de toekomst meer van dergelijke representatieve multilaterale conferenties zullen worden gehouden, zo zich hieraan de behoefte voordoet.

Aan de *New York Times*, die op 22 november de volledige tekst publiceerde, en aan *De Waarheid*, die een uitvoerige samenvatting gaf ontlenen wij nog het volgende over deze verklaring:

(*Zie vervolg pag.* 13657)

Ruimtevaart in de filatelie —

In de Sowjet-Unie zijn twee postzegels uitgegeven gewijd aan de ruimtevaart. Met de linker postzegel eert men de „vader van de ruimtevaart", de honderd jaar geleden geboren Russische geleerde K. E. Tsiolkowsky. De in 1935 gestorven geleerde, die in het begin van de eeuw ruimtevaart-onderzoek deed en vele buitenlandse patenten op zijn naam heeft staan, wordt, aldus De Volkskrant (13-11), beschouwd als de vader van de Russische ruimtevaart. Zijn portret wordt geflankeerd door een „Spoetnik"-achtige kunstmaan (links) en een ruimteschip op een van de manen van de planeet Saturnus (rechts), die met haar ring en manen op de achtergrond is afgebeeld.
De andere postzegel (rechts) staat in het teken van het Internationale Geofysische Jaar en toont een raket die de lucht in geschoten wordt.

Weekblad

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

Colombia — 18 nov. De vijf leden tellende militaire junta die Colombia regeert, deelt mede, dat de gewapende strijdkrachten en de inlichtingendienst een complot hebben ontdekt om de regering omver te werpen.

Egypte — 19 nov. De minister van oorlog gen. Amer bereikt te Moskou overeenstemming met de Sowjet-leiders over uitbreiding van militaire hulp en economische bijstand. President Nasser zou hierom dringend hebben gevraagd. — **20 nov.** Te Washington wordt meegedeeld, dat de Amerikaanse regering $ 40 mln. van de Egyptische activa, die sinds de nationalisatie van het Suezkanaal waren bevroren, heeft vrijgegeven en dat de VS onlangs $ 600.000 hebben bijgedragen tot een gemeenschappelijk fonds voor agrarische ontwikkeling in Egypte. Dit fonds werd ingesteld bij een overeenkomst van maart 1953, volgens welke de VS voor 1960 $ 10 mln. en Egypte $ 15,6 mln. aan dit fonds zullen bijdragen. Tot dusver hebben de VS $ 4 mln. bijgedragen.

Engeland — 18 nov. Engeland en Frankrijk zijn overeengekomen hun elektriciteitsnetten te koppelen. Dit plan zal waarschijnlijk in de winter van 1960-61 zijn voltooid.

Finland — 20 nov. Prof. Eino Saari, leider van de Finse volkspartij, krijgt opdracht tot vorming van een nieuwe regering.

Frankrijk — 19 nov. Bij de stemming over financiële volmachten (zie 13631/3 en 13645/3) behaalt de regering-Gaillard een vertrouwensvotum met 256 tegen 182 stemmen. — **20 nov.** Premier Gaillard krijgt de bevoegdheid de diensten van onmisbare ambtenaren te rekwireren teneinde in staat te zijn in de golf van stakingen de essentiële diensten gaande te houden. — **21 nov.** De voormalige premier Edouard Daladier gekozen tot president van de radicale partij als opvolger van wijlen Edouard Herriot. — Volgens het nationaal instituut van de statistiek beliep de bevolking in oktober 44 mln. zielen.

Ghana — 19 nov. Aankomst van een Sowjet-delegatie voor besprekingen tot vestiging van diplomatieke en handelsmissies.

Hongarije — 19 nov. De zg. arbeidersraden afgeschaft en vervangen door fabrieksraden onder toezicht van de vakbonden die op hun beurt weer geheel onder controle van de regering staan.

Internationaal — 17 nov. De Amerikaanse Rusland-deskundige George Kennan verklaart in een Britse radio-uitzending, dat het geen zin heeft in een topconferentie van een paar dagen te trachten met de Sowjet-leiders tot overeenstemming te komen. — **18 nov.** Bij de economische commissie van de Alg. Vergadering der VN worden een Amerikaans en een Nederlands voorstel ingediend voor hulp aan onderontwikkelde gebieden. — **19 nov.** De Alg. Vergadering der Ver. Naties breidt de ontwapeningscommissie uit met 14 leden tot 25 leden. Een Albanees amendement om het aantal leden te verhogen tot 32 werd verworpen, evenals het Sowjet-voorstel om een nieuwe ontwapeningscommissie te stichten met 82 leden. — **19 nov.** De Sowjet-Unie verwerpt het Westelijke plan om de ontwapeningscommissie uit te breiden tot 25 landen. Zij houdt vast aan een commissie waarin alle VN-leden (82) zullen zijn vertegenwoordigd.

Israël — 18 nov. Premier Ben Goerion weigert de banden met het Westen te verzwakken als middel om de betrekkingen met de Sowjet-Unie te verbeteren.

Italië — 19 nov. De Westduitse president Theodor Heuss arriveert met de minister van buitenlandse zaken Von Brentano voor een officieel bezoek.

Japan — 18 nov. Premier Kisji vertrekt voor een drieweekse goodwill-reis door zes landen van Zuidoost-Azië, Australië en Nieuw-Zeeland.

Jordanië — 17 nov. De Egyptische president Nasser maakt abrupt een einde aan de heftige hetze tegen koning Hoessein.

Marokko — 21 nov. Koning Mohammed V van Marokko en president Bourguiba van Tunesië bieden aan het einde van een conferentie Frankrijk en de Algerijnse opstandelingen bemiddeling aan om een einde te maken aan de guerrillaoorlog.

Nederland — 20 nov. De minister van justitie deelt mede, dat het kabinet besloten heeft een commissie in te stellen tot onderzoek van het vraagstuk van de loterij en wat daar aan vast zit. — **19 nov.** Minister Klompé verklaart in de Tweede Kamer dat de Indonesische regering verantwoordelijk is voor de bescherming van de in haar land wonende Nederlanders. — Nieuwe belastingontwerpen ingediend. — **20 nov.** De regeringen van Nederland en Oostenrijk hebben besloten hun wederzijdse gezantschappen te verheffen tot ambassades. — **21 nov.** Minister Zijlstra verklaart in de Tweede Kamer, dat het proces van het herstel van het economisch evenwicht is ingezet. — **22 nov.** In Den Haag verluidt, dat de Nederlandse en Belgische luchtmachten in zeer sterke mate gaan samenwerken. Het initiatief hiertoe is enkele maanden geleden van Nederlandse zijde genomen. — Voorlopig einde van de in Den Haag gevoerde Nederlands-Duitse besprekingen over tussen beide landen hangende kwesties.

Sowjet-Unie — 21 nov. Radio-Moskou bericht, dat in zuidelijk Oesbekistan rijke olievoorraden zijn aangetroffen, zo zuiver dat zij niet geraffineerd behoeven te worden. — Chroesjtsjew verklaart, dat de Sowjet-Unie bereid is een praktische demonstratie te geven met een intercontinentaal ballistisch projectiel, voor degenen die eraan twijfelen dat de SU een dergelijk projectiel bezit.

Spanje — 21 nov. Botsing tussen Marokkaanse nationalisten en een Spaans garnizoen in Ifni, het in 1860 door Marokko aan Spanje afgestane gebied aan de Marokkaanse westkust. Ook zouden er botsingen hebben plaatsgehad tussen Spaanse troepen en Marokkaanse nationalisten in Spaans West-Afrika.

Sport — 17 nov. Voetbal: Nederland-België 5—2. — **22 nov.** Zwemmen: J. de Jong brengt het Ned. record 100 m rugslag (heren) op 1 min. 4,8 sec. (Op 9-11 had hij reeds het sinds 2-3-57 in bezit van P. Swijghuizen zijnde record (1.6.2) met 1.2 sec. verbeterd.) — Een LZO-ploeg verbetert het Ned. record 4 x 100 m wisselslag estafette in 4 min. 31 sec.; het oude record stond sinds 27-4-57 met 4.38.4 op naam van dezelfde ploeg.

Turkije — 18 nov. De Amerikaanse ingenieur David B. Steinman heeft naar zijn zeggen opdracht gekregen een brug te ontwerpen over de Bosporus. — **21 nov.** Als gevolg van onenigheid over de desbetreffende inkomsten van Turkije, worden de Perzisch-Turkse besprekingen over de aanleg van een oliepijpleiding van Perzië via Turkije naar de Middellandse Zee opgeschort.

Ver. Staten — 17 nov. Volgens de New York Times heeft de Amerikaanse regering weliswaar een afgerond militair program voor de eerstvolgende bijeenkomst van de NAVO-raad, maar nog geen attractief politiek voorstel om de volken van Europa samen te bundelen. — De voormalige democratische presidentskandidaat Stevenson, die als adviseur van de regering-Eisenhower zal optreden, verklaart, dat de Ver. Staten erop uit moeten zijn het wederzijds vertrouwen binnen de NAVO te herstellen en dat zij bereid moeten zijn met militaire kracht eventueel door de communisten aangestoken „bosbranden" overal ter wereld te lijf te gaan. — **18 nov.** De invloedrijke democratische senator H. M. Jackson verklaart, dat het wellicht nodig zal zijn de belastingen te verhogen om een effectieve defensie mogelijk te maken. — Ondanks de invloed van de televisie hebben Amerikaanse dagbladen en tijdschriften recordoplagen bereikt. De dagbladen bereikten een dagelijkse oplaag van 58 mln., dit betekent in de laatste tien jaar een groei met 6 mln., aldus de New York Times. — Volgens de New York Times zou een niet-partijdige benadering van het probleem van de Sowjet-uitdaging op militair-wetenschappelijk terrein onmogelijk zijn geworden door de aandrang van politici. — President Eisenhower doet een beroep op het Amerikaanse volk een einde te maken aan elke vorm van discriminatie tussen blank en zwart met betrekking tot de tewerkstelling. — C. Douglas Dillon, plaatsvervangend onderminister van buitenlandse zaken voor economische aangelegenheden van de Ver. Staten, pleit voor reorganisatie van de buitenlandse hulp tot programma's op lange termijn. De twee voornaamste maatregelen die hij voorstaat zijn: verlenging met vijf jaar van de wet op de wederzijdse handelsakkoorden en nieuwe toewijzigingen voor het ontwikkelingsleningsfonds. Dit ontwikkelingsleningsfonds is voornamelijk bedoeld om de economische ontwikkeling te bevorderen van gebieden met lage levensstandaard, in het bijzonder de Afrikaans-Aziatische naties. — **19 nov.** Het plan voor de bouw van een atoomvliegtuig onder centrale leiding gesteld. — De minister van buitenlandse zaken Dulles stelt de vestiging van raketbases op het Europese continent voor.

(*Vervolg van pag.* 13655)

De „kapitalistische economie"

In het kapitalisme worden de tegenstellingen tussen kapitaal en arbeid scherper. De kapitalistische economie blijft onstabiel en zal noodzakelijkerwijs nieuwe inzinkingen en crises doormaken.
De hoogconjunctuur, die in hoofdzaak het gevolg is van de bewapeningswedloop en andere tijdelijke factoren, heeft er toe bijgedragen de reformistische illusies onder een deel van de werkers in de kapitalistische landen in stand te houden. Na de oorlog zijn sommige delen van de arbeidersklasse in de meer ontwikkelde kapitalistische landen er door strijd tegen de verhoogde uitbuiting en voor hogere levensstandaard in geslaagd, zekere loonsverhogingen te bevechten, hoewel in een aantal van deze landen de werkelijke lonen beneden het vooroorlogse peil liggen.
In het grootste deel van de kapitalistische wereld echter, in het bijzonder in de koloniale en afhankelijke landen, leven miljoenen werkers nog steeds in armoede.

Tegenstellingen

De tegenstellingen, niet alleen tussen de bourgeoisie en de arbeidersklasse, maar ook tussen de „monopolie-bourgeoisie" en alle andere delen van het volk, tussen de monopolie-bourgeoisie van de Verenigde Staten aan de ene kant en de volkeren en zelfs de bourgeoisie van de andere kapitalistische landen aan de andere kant, worden scherper.
De werkers in de kapitalistische landen leven in dusdanige omstandigheden, dat zij zich meer en meer realiseren, dat het socialisme de enige uitweg is uit hun moeilijke toestand. De voorwaarden om hen in de actieve strijd voor het socialisme te betrekken worden hierdoor groter. Zekere agressieve groepen in de Ver. Staten, die zichzelf het centrum van de wereldreactie en de gezworen vijanden van het volk maken, scheppen met hun politiek hun eigen doodgravers.
Zo lang er imperialisme bestaat, zo gaat de verklaring verder, zal de grond aanwezig zijn voor agressieve oorlogen. Sinds de tweede wereldoorlog hebben de imperialisten oorlogen gevoerd, of voeren zij die nog, in Indo-China, Indonesië, Korea, Malakka, Kenia, Guatemala, Egypte, Algerije, Oman en Jemen.
Als er een oorlog zou uitbreken voor er een overeenkomst tot stand is gekomen over het verbod van kernwapens, dan zou dit onvermijdelijk een atoom-oorlog worden, die aan vernietigingskracht zijn weerga niet zou vinden.
Een van de hoofdtaken van het Duitse volk en van alle naties van Europa is de strijd tegen het Duitse militarisme en revanchisme, die de vrede thans bedreigen. Een bijzonder belangrijke taak rust daarbij op de Duitse Democratische Republiek.

Socialistische grondwetten

De verklaring wijst erop, dat ondanks de nationale verschillen in elk land, iedere socialistische revolutie toch een aantal grondkenmerken bezit zoals de leiding van een marxistisch-leninistische partij, de instelling van een of andere vorm van de dictatuur van het proletariaat, bondgenootschap van de arbeidersklasse met de meerderheid van de boeren en andere leden van het volk, afschaffing van de kapitalistische eigendom, planeconomie en verdediging van de verworvenheden van het socialisme tegen alle binnen- en buitenlandse vijanden.
Zowel het uit het oog verliezen van deze grondwetten van elke socialistische revolutie en opbouw in het algemeen, als van de nationale bijzonderheden, in elk land afzonderlijk, is buitengewoon schadelijk en moet bestreden worden.

Tegen „revisionisme en dogmatisme"

De vertegenwoordigers van de twaalf communistische partijen wijzen op de noodzakelijkheid tegen revisionisme en dogmatisme te strijden, waarbij zij vaststellen dat het revisionisme het voornaamste gevaar is.
Het revisionisme of rechts opportunisme, dat evenals vroeger een internationaal verschijnsel is, verlamt de revolutionaire energie van de arbeidersklasse, verlangt het behoud of herstel van het kapitalisme en ontkent de beginselen van het proletarisch internationalisme.
Het ontkent de noodzaak van de dictatuur van het proletariaat tijdens de overgangsperiode van kapitalisme naar socialisme en aanvaardt niet de leninistische organisatie-beginselen, in het bijzonder niet het democratisch centralisme.
De verklaring wijst er op, dat het verkrijgen van de macht de eerste stap is in de socialistische revolutie en niet de afsluiting daarvan. Daarna komt een betrekkelijk lange periode waarin de bourgeoisie tracht de macht terug te krijgen en waarin de vraag wie zal winnen nog niet is beslist. Het bestaan van de burgerlijke invloed in het eigen land is de binnenlandse bron van het revisionisme, het terugwijken voor de imperialistische druk de buitenlandse factor.

„Zonder burgeroorlog"

De arbeidersklasse en de communistische partijen streven ernaar de socialistische revolutie met vreedzame middelen te verwerkelijken. Dit is in het belang van de arbeidersklasse en het volk als geheel.
Tegenwoordig heeft de arbeidersklasse in een reeks van kapitalistische landen de mogelijkheid om — gegeven het bestaan van een verenigd front van de arbeidersklasse en de andere volkskrachten dan wel een andere bruikbare vorm van politieke samenwerking tussen verschillende partijen en organisaties — de meerderheid van het volk te verenigen en zonder burgeroorlog de staatsmacht te verkrijgen en de overgang van de voornaamste produktiemiddelen in handen van het volk te verzekeren.
Wanneer zij zich steunt op de meerderheid van het volk en de opportunistische elementen verslaat, die niet in staat zijn van hun politiek van compromis met de kapitalisten en landheren afstand te doen, kan de arbeidersklasse de reactionaire volksvijandige krachten de nederlaag toebrengen, zich van een stevige meerderheid in het parlement verzekeren, het parlement van een instrument, dat de klassebelangen van de bourgeoisie dient, veranderen in een instrument dat het werkende volk dient, een buitenparlementaire massa-strijd voeren, het verzet van de reactionaire krachten vernietigen en de noodzakelijke voorwaarden scheppen voor de vreedzame verwerkelijking van de socialistische revolutie.

„Niet-vreedzame overgang"

Voor het geval, dat de heersende klassen hun toevlucht tot geweld nemen, dient rekening te worden gehouden met de mogelijkheid van een niet-vreedzame overgang naar het socialisme. Het leninisme leert, en de praktijk bevestigt, dat de heersende klassen hun macht nooit vrijwillig afstaan. In dit geval zullen de vormen van de klassestrijd niet van het proletariaat afhangen maar van het verzet van de reactionaire groepen tegen de wil van de overweldigende meerderheid van het volk, van de vraag of deze groepen in de strijd geweld gebruiken.

Oproep der 63

Het tweede document bevat een parafrase op een deel van de verklaring der 12. Gezegd wordt o.m., dat de „socialistische landen" (dit zijn de 12) hun maatschappelijke stelsel aan geen enkel volk met geweld willen opdringen, dat de oorlog niet onvermijdelijk is. Allen die tegen de oorlog zijn moeten helpen voorkomen, dat de „Duitse militaristen de nieuwe wapens krijgen". Zij moeten strijden voor de „onmiddellijke stopzetting" van kernproeven en „een zo spoedig mogelijk verbod" van atoom- en waterstofwapens. Aan een uitvoerige samenvatting in De Waarheid ontlenen wij nog het volgende:

In een nieuwe oorlog zal de mens nergens een rustige wijkplaats vinden. Het vuur van de atoom-, waterstof- en rakettenoorlog zou alle volkeren bereiken en vele generaties van de mensheid met onmetelijk leed bedreigen.
Is de mens, die dank zij de Sowjet-aardsatellieten spoedig tot de sterren kan doordringen — is deze mens niet in staat de oorlog te voorkomen en zelfvernietiging te verhinderen?
De geweldige wereld van het socialisme telt thans bijna een miljard mensen. De weergaloze ontwikkeling van industrie, wetenschap en techniek in de Sowjet-Unie en de andere socialistische landen staat de ontketening van een oorlog als een machtige barrière in de weg. En nog een andere kracht is opgestaan: die van de door de Oktober-revolutie gewekte koloniale volkeren, die een politiek van vrede en neutraliteit voeren.
De vredeskrachten waren niet sterk genoeg om de tweede wereldoorlog te voorkomen.
Thans zeggen wij communisten: Nu is het mogelijk een oorlog te verhinderen, nu kan de vrede bewaard worden. Wij zeggen dat met volle overtuiging omdat thans in de wereld een andere toestand, een andere krachtsverhouding bestaat.
Na gesteld te hebben, dat alleen de kapitalistische monopolies, in het bijzonder de Amerikaanse, belang hebben bij een nieuwe oorlog, en niet de communisten („De oorlog is onze vijand"), wordt in de verklaring gezegd:
De socialistische landen wensen hun maatschappelijke en politieke stelsel aan geen enkel volk met geweld op te dringen. Zij zijn overtuigd van de onvermijdelijke overwinning van het socialisme, maar weten ook, dat het socialisme niet van buitenaf kan worden ingevoerd, doch voor alles het resultaat moet zijn van de

binnenlandse strijd van de arbeidersklasse en alle vooruitstrevende krachten in een land.
Tenslotte volgt de oproep:
Eist de stopzetting van de bewapeningswedloop, die het oorlogsgevaar met de dag vergroot en U, de werkende mensen, de zwaarste lasten oplegt;
eist het verbod van het vervaardigen en gebruiken van atoom- en waterstofwapens en als eerste stap daartoe de onvoorwaardelijke stopzetting van de proefnemingen met deze wapens;
eist, dat de politiek van oorlogsblokken en het aanleggen van militaire steunpunten in andere landen wordt beëindigd;
eist, dat in het hart van Europa de Duitse militaristen, die de hoofdschuldigen zijn aan de laatste oorlog, de nieuwe wapens niet krijgen.
Wij doen een beroep op allen die van goede wil zijn:
Organiseert U en strijdt voor:
1. De onmiddellijke stopzetting van de proeven met atoom- en waterstofwapens.
2. Een zo spoedig mogelijk verbod van het vervaardigen en gebruiken van deze wapens.

België

Verdragen Euratom en Euromarkt door Kamer goedgekeurd —

Op 13 november is men in de Kamer met de bespreking begonnen van de Europese verdragen (Euratom en Gemeenschappelijke Markt, zie voor uitvoerig overzicht van inhoud pag. 13111, 13127 en 13143 e.v.). De bespreking werd ingeleid door de heer *Larock,* minister van buitenlandse zaken, die vaststelde dat de Gemeenschappelijke Markt vóór alles een economische en sociale onderneming is. Hetgeen op het spel staat, zo verklaarde hij, zijn de kansen en de risico's van de Europese economische stelsels en van het Belgische in het bijzonder.
„De toekomst van onze nijverheid, onze landbouw en onze handel met het buitenland, onze levensstandaard en de tewerkstelling onzer bevolking, ziedaar het geheel van vraagstukken die niet geregeld worden langs principiële lijnen noch langs geloofsbelijdenissen."
Vóór alles zal de Gemeenschappelijke Markt een tolunie zijn, die moet leiden tot de afschaffing der invoerrechten en tot de geleidelijke invoering van een gemeenschappelijk toltarief.
Minister Larock besprak vervolgens de gevolgen van de invoering van het gemeenschappelijk buitentarief voor België. De minister ging nader in op de vrees die hieromtrent gekoesterd wordt. „Ons land heeft een verwerkende nijverheid die grondstoffen invoert en half afgewerkte produkten uitvoert. Wij zijn bijgevolg klanten en leveranciers van talrijke landen die niet tot de gemeenschap behoren. Indien het gemeenschappelijk buitentarief veel hoger mocht liggen dan het huidig Benelux-tarief bestaat het gevaar dat wij een gedeelte van onze onontbeerlijke invoer duurder zullen moeten betalen en onze uitvoer zullen moeten inkrimpen. Indien die vrees bewaarheid wordt, dan zou de hindernis ernstig zijn. Wij zijn niet uitsluitend afhankelijk van de gemeenschappelijke markt. Wij zijn economisch solidair met andere landen van Europa." Nu de Gemeenschappelijke Markt een feit geworden is, moet men een lange reeks moeilijke besprekingen verwachten; verder moet men rekenen op kritiek binnen Europa en ook daar buiten; in eigen land onzekerheid en risico's, maar op lange termijn gunstige resultaten. Het verdrag mag niet leiden tot zelfvoldaanheid, het moet een aansporing zijn tot grotere inspanning.
Sprekers in het daarop volgende debat waren o.m.: de heren *Bohy* (socialist), *De Schrijver* (CVP), *Kroonacker* (liberaal), *Pierson* (socialist) en *Wigny* (CVP).
Deze sprekers betuigden hun instemming met de goedkeuring van de Europese verdragen, zij het dan ook met bepaalde reserves, zoals die reeds aangestipt waren in de rede van minister Larock. De verdragen werden tenslotte goedgekeurd met 174 stemmen tegen 4 (de communisten) bij 2 onthoudingen.

De kandidatuur van Brussel als Euromarkt-zetel —

Tijdens de bespreking van de Europese verdragen is aan minister Larock de vraag gesteld of de regering de kandidatuur van Brussel voor de zetel van de nieuwe organisatie zou steunen. De heer Larock antwoordde dat de regering niets nagelaten heeft om deze kandidatuur te verdedigen.

(Vor. ber. 13614/1)

Talen op de Wereldtentoonstelling

Met betrekking tot de achterstelling van het Nederlands en tot de Vlaamse deelneming in het algemeen aan de Wereldtentoonstelling 1958 is door het Vlaams Jeugdcomité voor de Wereldtentoonstelling een actie op touw gezet om een volwaardige vertegenwoordiging van Vlaanderen op de tentoonstelling te bereiken.
In antwoord op een memorandum van dit comité heeft de heer *Moens de Fernig,* commissaris-generaal van de tentoonstelling, op 13 november een schrijven gericht aan bovengenoemde actiegroep. In dit schrijven verklaart de commissaris-generaal o.m. wat het gebruik der talen op de Wereldtentoonstelling betreft, dat al de algemene opschriften binnen het terrein van de tentoonstelling tweetalig zullen zijn met voorkeur voor de Franse taal. Wat de opschriften betreft in de Belgische afdeling zullen beide landstalen op gelijke voet worden gesteld.
Wat de buitenlandse afdeling betreft zullen de deelnemers, indien zij niet uitsluitend hun eigen taal gebruiken, verplicht zijn gebruik te maken van de Franse en de Nederlandse taal.
Het Jeugdcomité heeft op dit schrijven van de heer Moens de Fernig geantwoord dat de cijfers de bewering weerleggen als zou de Vlaamse gemeenschap voldoende vertegenwoordigd zijn in de raden, commissies en personeel van de Wereldtentoonstelling.

Interpellatie over financiële toestand —

Op 20 november interpelleerde de heer *Eyskens,* gewezen eerste-minister van financiën de regering over de schatkistmoeilijkheden. De heer Eyskens schrijft de schuld hiervan volledig op rekening van de regering. In zijn betoog oefende hij kritiek op het gebrek aan vooruitzicht van de regering inzake het financiëel beleid. In zijn antwoord lichtte minister Liebaert de hervormingen van de geldmarkt toe die het de regering mogelijk moeten maken het hoofd te bieden aan de financiële moeilijkheden (zie pag. 13643/2). Aan het debat namen o.a. eerste-minister *Van Acker* en de heer *De Saeger* (CVP) deel. Deze laatste legde de nadruk op de stijging van de kosten van levensonderhoud en het feit dat de loonsverhogingen hiermede geen gelijke tred houden.

Diversen —

Buitenlands krediet — De Dresdner Bank zal tezamen met de Chase Manhattan Bank te New York en de Schweizerische Bankgesellschaft te Zürich een krediet van Zw. fr. 75 miljoen aan de Belgische staat verstrekken. De Dresdner Bank neemt een derde van dit krediet voor haar rekening.

Onderwijs Kongo — In het eerste nummer van zijn nieuwe maandblad, bericht

de Dienst voor Voorlichting en Publieke Relaties van Belgisch Kongo en Ruanda Urundi (INFORCONGO) o.a. dat 60% van de bevolking van Kongo analfabeet is, in tegenstelling tot de meeste andere onderontwikkelde gebieden, waar het percentage 70 à 90% bedraagt. De Belgische Kongo heeft 27.000 lagere en middelbare scholen en twee universiteiten. Op 100.000 inwoners zijn 10.000 schoolgaande kinderen, tegen 6500 in Egypte, 6300 in India, 1700 in Liberia.
België besteedt ca. 8% van zijn budget aan onderwijs, de VS nauwelijks 2%. De Kongo neemt, wat betreft onderwijsuitgaven in verhouding tot het nationaal inkomen, onder 65 landen de derde plaats in, vóór België.

(Vor. ber. pag. 13628/2)

Benelux

Tekst Benelux-verdrag gepubliceerd —

De tekst van het op 17 september door de ministers van buitenlandse zaken van België, Luxemburg en Nederland geparafeerde verdrag tot instelling van de Benelux Economische Unie is op 22 november tijdens de vergadering van de raadgevende interparlementaire raad vrijgegeven.

De Economische Unie voorziet in een *vrij verkeer van personen, goederen, kapitaal en diensten.* De onderdanen van de verdragsluitende partijen zijn bevoegd het grondgebied van andere verdragsluitende partijen binnen te komen en te verlaten. Zij genieten er de behandeling welke er voor de eigen onderdanen geldt voor wat betreft:

bewegingsvrijheid, verblijf en vestiging, uitoefening van economische en beroepswerkzaamheden, met inbegrip van de verlening van diensten, kapitaaltransacties, arbeidsvoorwaarden, aanspraken inzake sociale zekerheid, rechten en belastingen van welke aard ook, het genot van de burgerlijke rechten alsmede de wettelijke en gerechtelijke bescherming van hun persoon, hun rechten en hun belangen.

In hun *betrekking met derde landen* aanvaarden en voeren de partijen een gemeenschappelijk beleid. Op het gebied van de buitenlandse handel en de daarmede verband houdende betalingen sluiten zij verdragen en overeenkomsten inzake de met de buitenlandse handel verband houdende betalingen gemeenschappelijk of parallel.

De *instellingen van de Unie* zijn:
a) het comité van ministers;
b) de raadgevende interparlementaire raad;
c) de raad van de Economische Unie;
d) de commissies en bijzondere commissies;
e) het secretariaat-generaal;
f) de gemeenschappelijke diensten;
g) het college van scheidsrechters;
h) de economische en sociale raad van advies.

Ieder der verdragsluitende partijen beschikt in het *comité van ministers* over een stem. De onthouding van een partij verhindert niet, dat een besluit wordt genomen. Het comité komt tenminste eens per drie maanden bijeen. Het kan werkgroepen instellen, waaraan het bepaalde bevoegdheden kan overdragen.

Het *college van scheidsrechters* heeft tot taak de beslechting van geschillen, die tussen de verdragsluitende partijen zouden kunnen rijzen met betrekking tot de toepassing van dit verdrag en van de overeenkomsten welke op de doelstelling van het verdrag betrekking hebben. Het college is samengesteld uit afdelingen, naar gelang van de verschillende soorten geschillen. Voor iedere afdeling wijst ieder der partijen een nationale scheidsrechter en een plaatsvervangende nationale scheidsrechter aan. Bij toerbeurt wordt voorts uit een door het comité van ministers vastgestelde lijst een persoon aangewezen als voorzitter van de afdeling.

De vonnissen en voorstellen tot minnelijke schikking zijn definitief en niet vatbaar voor beroep.

In deel drie van het verdrag worden de *bijzondere bepalingen* betreffende de bepaalde aspecten van de Economische Unie aangegeven: de nationale behandeling, de bewegingsvrijheid en de uitoefening van economische en beroepswerkzaamheden, de coördinatie van het beleid, de economische en financiële betrekkingen met het buitenland (het comité van ministers stelt in het bijzonder de gemeenschappelijke invoer- en uitvoercontingenten vast), de douane- en belastingaangelegenheden, het vrije verkeer van vervoerdiensten. In de slotbepalingen wordt onder meer gezegd, dat Nederland zich het recht voorbehoudt in de verdragen en overeenkomsten, bedoeld in artikel 10 van het verdrag (de betrekkingen met derde landen) bepalingen in te lassen, die van belang zijn voor Suriname, de Nederlandse Antillen en Nederlands Nieuw-Guinea.

Het verdrag wordt gesloten voor een tijdvak van *vijftig jaren.*

Overgangsovereenkomst

Aan het verdrag is een overgangsovereenkomst toegevoegd. De partijen, erkennende, dat de omstandigheden voor wat betreft sommige bepalingen van het Unieverdrag afwijkingen van aflopende aard vereisen, verlangen deze door gezamenlijke bemoeiingen geleidelijk af te schaffen, reden waarom deze overgangsovereenkomst wordt gesloten. Wat het *onderling handelsverkeer* betreft is ieder der partijen bevoegd de beperkingen op het vrije handelsverkeer te handhaven, welke op het ogenblik van inwerkingtreding van het Unieverdrag van kracht zijn. Het comité van ministers stelt de lijst dezer beperkingen vast en schaft deze geleidelijk af binnen een tijdvak van ten hoogste 5 jaar. Ten aanzien van de *landbouw* wordt in de overeenkomst gesteld, dat de harmonisatie van het landbouwbeleid wordt verwezenlijkt binnen een tijdvak van ten hoogste vijf jaar. Een werkgroep onderzoekt jaarlijks in de herfst de voortgang in deze harmonisatie en stelt het programma voor het volgend jaar vast.

Over de *minimumprijzen* wordt onder meer gezegd dat deze door de commissie voor landbouw enz. worden vastgesteld op basis van de kostprijzen, verhoogd met een passende winstmarge. Teneinde de vastgestelde minimumprijzen te waarborgen worden heffingen vastgesteld, welke gelijk zijn aan het verschil tussen de overeengekomen minimumprijs en de prijs franco grens. Tenzij door het comité van ministers anders beslist, worden deze heffingen door het uitvoerende land geheven. Het totale bedrag van de heffingen wordt na afloop van ieder kwartaal gelijkelijk tussen Nederland en de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie verdeeld. Binnen een tijdvak van ten hoogste drie jaar schaffen de partijen geleidelijk de kwantitatieve bepalingen af inzake: het goederenvervoer over de weg en het ongeregeld reizigersvervoer over de weg tussen hun grondgebieden en het ongeregelde reizigersvervoer over de weg vanuit het grondgebied ener partij naar derde landen.

Zitting interparlementaire Benelux-raad —

Op 22 en 23 nov. is te Brussel de tweede zitting gehouden van de raadgevende interparlementaire Benelux-raad. Aan de orde was de

bespreking van het ontwerp-verdrag tot instelling van de Economische Unie.

Openbaar

Hoewel aanvankelijk was gesteld, dat de zitting een besloten karakter zou hebben, besliste de raad, daartoe gemachtigd door de voorzitter van de Benelux-ministerraad, de Belgische minister van buitenlandse zaken *Larock*, dat de besprekingen openbaar zouden zijn. Van de zijde van de ministers was naar voren gebracht, dat het niet juist was openbare besprekingen te houden van teksten, die in de nationale parlementen nog niet zijn behandeld. Door openbare behandeling was vertraging mogelijk en in ieder geval diende de vrijheid van de nationale parlementen te worden behouden.

Voorzitter dr. *Frans van Cauwelaert* deelde als antwoord hierop mede, dat het Benelux-parlement volstrekt niet aan de rechten van de nationale parlementen wil tornen. Men zal met voorzichtigheid te werk gaan. Hij wees er overigens wel op dat het ontwerpverdrag als zodanig geen geheim kan worden genoemd, aangezien het een soort samenvatting is van de binnen Benelux reeds bestaande regelingen.

Minister Larock antwoordde met een Benelux-memorandum van 24 pagina's op de vragen gesteld in het verslag van de commissie voor buitenlandse vraagstukken, uitgebracht door de heren *Sassen* en *Pierson*.

Alvorens dit memorandum voor te lezen wees hij er op, dat, mochten na de voorlezing van het memorandum nog vragen rijzen bij de raad, zijn antwoorden daarop onmogelijk de drie regeringen konden binden. Een antwoord zou dan geen „Benelux-antwoord" meer zijn.

De Nederlandse socialist mr. Burger keerde zich tegen de opmerking, dat de raad geen echt parlement is, doch slechts een adviesorgaan voor de regeringen. De Benelux-raad wil meer zijn dan alleen een adviesraad en toonde dat nu door het besluit te nemen, het ontwerp-verdrag voor de instelling van een economische Benelux-Unie te bespreken en dat in het openbaar te doen.

Op vorstel van prof. Romme (Nederland, KVP) werd besloten dat de Benelux-afgevaardigden het recht zullen hebben aan het comité van Benelux-ministers schriftelijke vragen te stellen.

Aanbevelingen

Aan het einde van de discussies besloot de raad met 41 tegen 2 stemmen aan de regeringen enige aanbevelingen te doen (de raad heeft slechts adviserende bevoegdheid). Aan *De Volkskrant* (25-11) ontlenen wij hierover het volgende:

De regeringen van België, Nederland en Luxemburg moeten streven naar eenheid van het geldwezen in de Benelux. Uiterlijk binnen vijf jaar moet een gemeenschappelijk landbouwbeleid worden uitgewerkt. De raad gaat akkoord met de grote lijnen van het verdrag, waardoor de drie landen een economische eenheid gaan vormen, maar stelt voor nog enkele wijzigingen aan te brengen in het ontwerp Unie-verdrag vóór het ter goedkeuring wordt voorgelegd aan de nationale volksvertegenwoordigingen.

In de aanbeveling van het parlement staat te lezen, dat de Benelux-Unie „een stuwend element in de Europese eenwording" moet worden. De Unie moet zo spoedig mogelijk worden verwezenlijkt; de regeringen dienen niet te wachten tot het uiterste van de overgangstermijnen (5 jaar). In het verdrag moet de vaste wil van de regeringen tot uiting komen, dat het de bedoeling is de sociale banden nauwer aan te halen.

Het ontwerp-verdrag geeft het comité van Benelux-ministers het recht, in bijzondere omstandigheden tijdelijk van de bepalingen van het verdrag af te wijken. Het Benelux-parlement wil nu, dat, als dit gebeurt, het advies van het parlement en van de Economische en Sociale Benelux-raad wordt ingewonnen, of althans verslag wordt uitgebracht aan deze twee lichamen.

De regeringen behoren te bevorderen dat de belastingdruk op gelijk niveau komt. Het Benelux-parlement wil verruiming van de bepalingen over het vrije goederenverkeer, de vrije vestiging en de vrije uitoefening van zelfstandige beroepen in de drie landen. De Belgen Dupont en Mullie stemden tegen de aanbevelingen, want zij waren huiverig voor een gemeenschappelijk landbouwbeleid.

Voorzitter *Van Cauwelaert* zei nog: „Het is bepaald niet onze bedoeling, het tot stand komen van het verdrag aanzienlijk te vertragen." Als het niet mogelijk is zonder vertraging het ontwerp te wijzigen, dan moeten de regeringen proberen in hun officiële toelichtingen tegemoet te komen aan de wensen van het Benelux-parlement.

Mr. Burger vond, dat enkele aanbevelingen van het parlement nogal vaag waren. Hij suggereerde dat men het de regeringen niet kwalijk kon nemen, wanneer zij zich niet onmiddellijk met alle door het parlement aangesneden problemen ernstig zouden bezig houden. Prof. Romme kon wel enigszins begrijpen hoe mr. Burger tot zijn opmerking was gekomen, maar waarschuwde tegen een onderschatten van het dringende karakter van de adviezen.

China (Volksrepubliek)

Decentralisatie —

In de Chinese dagbladen, aldus de *New York Times* (19-11), zijn berichten verschenen, volgens welke sommige takken van de industrie, handel en financiën met ingang van 1 januari, het begin van het tweede vijfjarenplan, worden gedecentraliseerd. De besturen van de provincies, autonome gebieden en van de grote steden krijgen grotere bevoegdheden op het gebied van de lichte industrie, de voedselproduktie, textiel, houtindustrie, het transport en de bouwnijverheid. De centrale regering zal de produktieschema's blijven controleren, evenals het aantal te werk gestelde arbeiders, de totale loonsom en de verdeling van de winsten.

Duitsland (Oost)

Raket-basis? —

Volgens *Ass. Press* (24-11)/*De Volkskrant* (25-11) zijn geallieerde militaire deskundigen van mening dat de Sowjet-Unie in Oost-Duitsland een sleutel-basis voor het lanceren van raketten heeft ingericht waarmee vitale doelen in Europa met kernwapens bestreken kunnen worden.

In dit projectielen-tijdperk zou Oost-Duitsland hierdoor van nieuw en bijzonder belang worden als onderdeel in de Sowjet-strategie, vooral in de tijd welke nog verloopt alvorens de Sowjet-Unie haar intercontinentale raketten volledig in produktie heeft genomen. De kansen op instemming van Moskou met hereniging van Duitsland lijken hierdoor geringer dan zij al waren, aldus genoemde bronnen.

Duitsland (West)

De buitenlandse politiek - Contact Adenauer-Ollenhauer —

Bondskanselier *Adenauer* en de leider der socialistische oppositie, *Erich Ollenhauer,* hebben op 21 november te Bonn, voor het eerst in twee-en-een-half jaar, een onderhoud gehad, dat bijna twee uur heeft geduurd. Ollenhauer verklaarde na afloop, aldus *Reuter/Het Parool* (22-11) dat de beraadslaging zeer bevredigend was verlopen en dat zij, vooral met betrekking tot het Westduitse buitenlandse politieke beleid, verhelderend had gewerkt. Onder meer werd gesproken over de militaire en politieke problemen, die op de conferentie der Noordatlantische Verdragsorganisatie te Parijs ter sprake zullen komen. Adenauer en Ollenhauer zullen vlak voor de conferentie te Parijs nogmaals bijeenkomen.

Socialistische verklaring

Daags voor dit onderhoud heeft het socialistische partijbestuur zijn standpunt bekend gemaakt, aldus het *Alg. Handelsblad* (22-11), nopens raketten en atoomwapens: 1. schepping van een „atoomvrije ruimte" in centraal-Europa, dat wil om te beginnen zeggen, geen atoomwapens op Duits grondgebied; 2. geen raketten voor de Bundeswehr, die in geval van nood ook met atoomladingen zouden kunnen worden afgeschoten. Adenauer en minister van defensie Strauss, die de medewerking van de socialisten voor een herziening van de Duitse defensie willen winnen, doen thans alle mogelijke moeite het gemeenschappelijke te onderstrepen. Het SPD-bestuur heeft echter met de hierboven opgenoemde twee punten precies de nog bestaande geschillen aangeduid, die wel niet uit de weg zullen kunnen worden geruimd.

De Bondskanselier zou enigszins verbolgen zijn op de Amerikaanse minister van defensie, die de kwestie van de stationering van Amerikaanse atoomwapens op Duits territoir en op grond van het te sluiten akkoord in het openbaar aan de orde heeft gesteld, omdat dit het gesprek met de socialisten bemoeilijkte.

Brentano naar Washington

Brentano, minister van buitenlandse zaken, brengt een bliksembezoek aan Washington. Dit zou vooral worden gebruikt om op discretie in deze zaak aan te dringen. Bonn heeft er niet de minste haast mee, waarschuwt voor een psychose en laat doorschemeren, dat er voor 1959 toch niets van terecht zal komen. Brentano zal verder aandringen op nauwere politieke samenwerking in de NAVO, aldus het Alg. Hbld.

Frankrijk

Het Algerijnse probleem - Bemiddelingsaanbod van Koning Mohammed van Marokko en president Bourguiba van Tunesië —

Koning Mohammed de Vijfde van Marokko en president Bourguiba van Tunesië, die aan de vooravond van het vertrek van de koning naar de VS in de Marokkaanse hoofdstad Rabat besprekingen hebben gevoerd, hebben op 22 nov. Frankrijk en verantwoordelijke leiders van het Algerijnse Nationale Bevrijdingsfront (FLN) hun goede diensten aangeboden ter oplossing van de kwestie-Algerije.

In een officieel communiqué wordt gezegd, dat problemen van wederzijds belang zijn besproken, waarbij een „volstrekte gelijkheid van inzichten" werd geconstateerd. Men besloot in het vervolg periodieke bijeenkomsten te organiseren.

In het gedeelte over Algerije doen de koning en de president een dringend beroep op beide partijen in het conflict, onderhandelingen te beginnen die leiden tot een rechtvaardige oplossing. Deze zou „de concretisering van de soevereiniteit van het Algerijnse volk" moeten inhouden, alsmede het waarborgen van de wettige rechten van Frankrijk en zijn onderdanen. Beiden zijn ervan overtuigd, dat door het aanvaarden van hun goede diensten een einde zal worden gemaakt aan het bloedvergieten en aan een conflict, dat de veiligheid en stabiliteit van Noord-Afrika bedreigt en de vrede in dat deel van de wereld in gevaar brengt.

Reacties

Het Algerijnse Nationale Bevrijdingsfront heeft ingestemd met het aanbod van president Bourguiba van Tunesië en koning Mohammed de Vijfde van Marokko.

In een te Rabat gepubliceerd communiqué wordt gezegd, dat hierdoor de vrede tussen Frankrijk en Algerije kan worden hersteld. Het Bevrijdingsfront is ervan overtuigd, dat „officiële onderhandelingen, loyaal geopend op basis van onafhankelijkheid, een einde zullen maken aan het bloedvergieten en de verwoestingen van een koloniale oorlog".

De Franse minister van buitenlandse zaken, Pineau, die in Washington besprekingen voert, o.m. over de Amerikaanse wapenleveranties aan Tunesië (zie nader 13639) heeft verklaard, dat de goede diensten van president Bourguiba en koning Mohammed de Vijfde inzake Algerije niet kunnen worden aanvaard, omdat Tunesië en Marokko niet neutraal zijn in het Algerijnse conflict.

Premier Gaillard heeft echter op het congres van de radicaal-socialistische partij (waar Pierre Mendès-France en zijn aanhangers domineerden) verklaard, dat deze kwestie nog niet in het kabinet was besproken, en hij derhalve nog geen standpunt kon innemen.

☆

De Parijse correspondent van *Het Parool* merkte nog op:

Het communiqué dat in Rabat is uitgegeven over de besprekingen tussen Bourguiba en de koning van Marokko laat enkele merkwaardige conclusies toe. Mohammed, die de laatste tijd de gewoonte had zich ter zake van de Algerijnse kwestie op de vlakte te houden, heeft nu dan toch een stap gedaan in de richting van bemoeienis, maar die bemoeienis zelf is zeer vaag geformuleerd en blijft ver achter bij wat Bourguiba zich had voorgesteld. In plaats van een directe bemiddeling en in plaats van onderhandelingen waarbij Tunesië en Marokko een eigen plaats zouden hebben, worden slechts goede diensten aangeboden, zonder dat iets wordt gezegd over de rol van Tunesië en Marokko.

Verder wordt gesproken over onderhandelingen tussen Frankrijk en de verantwoordelijke leiders van de FLN. Buiten beschouwing wordt dus gelaten in hoeverre de FLN ook bij latere onderhandelingen als de vertegenwoordiger van het Algerijnse volk zou moeten gelden.

Ten slotte wordt gesproken over onderhandelingen die zouden moeten leiden tot de concretisering van de soevereiniteit van het Algerijnse volk. Er wordt dus niet geëist dat die soevereiniteit nu al wordt erkend, aldus Het Parool.

Internationaal Nieuws

Structuur Internationaal Christelijk Vakverbond —

De bestuursraad van het Internationaal Christelijk Vakverbond heeft, aldus *Trouw* (23-11) een commissie benoemd, welke de problemen dient te onderzoeken van de structuur der christelijke vakbeweging in Europa gezien in het licht der voortschrijdende integratie.

Deze commissie zal vermoedelijk reeds in januari met haar werk beginnen en aan het congres van het ICV, dat in de zomer van 1958 wordt gehouden, rapport uitbrengen. In deze commissie is ook een Afrikaan opgenomen. Het ligt in de bedoeling van het ICV te komen tot een Europees Verbond van Christelijke Vakverenigingen, met dien verstande, dat van dit verbond alleen lid kunnen worden nationale vakcentrales en beroepsorganisaties uit de zes landen, welke zijn aangesloten bij de Europese Gemeenschap.

Voor het eerst in de geschiedenis van het ICV is een niet-christen in het bestuur gekozen, nl. een afgevaardigde van het Vietnamees Verbond van de Christelijke Arbeid, dat vnl. bestaat uit leden met een boeddhistische levensovertuiging.

Ter toelichting op de bestuursverkiezing deelde de voorzitter, de Belg Vanistendael, mede, dat momenteel ook niet-christelijke organisaties bij het ICV zijn aangesloten. Het betreft hier vakcentrales uit Azië, Afrika en Zuid-Amerika. Deze centrales hebben met de bij het ICV aangesloten organisaties de niet-materialistische levensbeschouwing gemeen. Zij weigeren zich aan te sluiten bij het Internationaal Verbond van Vrije Vakverenigingen, omdat zij daar geen enkele garantie hebben, dat met hun geestelijke overtuiging rekening zal worden gehouden, aldus Vanistendael.

De Aziatische en Afrikaanse organisatie — vnl. boeddhistische en mohammedaanse — hebben in hun eigen land een moeilijke strijd te voeren tegen het opkomende communisme. Het ICV meent, dat het hen daarom niet in de steek mag laten. Met het Internationaal Verbond van Vrije Vakverenigingen zal getracht worden tot nieuwe samenwerknig te komen in Afrika en Zuid-Amerika. Ook hier speelt de gedachte aan de opkomende macht der door de communisten beheerste vakcentrales een overwegende rol.

Nieuwe richting

De heer Vanistendael zei, dat een commissie uit de bestuursraad van het ICV zich zal gaan bezighouden met de nieuwe richting, die het ICV zal moeten inslaan, nu ook niet-christelijke organisaties zich aansluiten.

„Men is het met ons eens, dat de sociale strijd gebaseerd moet zijn op de christelijke beginselen en daarom wendt men zich tot ons. De commissie, die thans met het onderzoek der nieuwe problematiek is belast, zal zich dan ook in de eerste plaats oriënteren op de vraag, wat een christelijke vakbeweging is. Ik geloof niet, dat wij de naam Internationaal Christelijk Vakverbond zullen moeten laten vallen. Ook aan de christelijke beginselen van ons program zal waarschijnlijk niet worden getornd. Slechts de formulering zal anders worden. Wij zullen meer rekening moeten houden met de omstandigheden buiten Europa. De commissie zal dan ook dienen te zoeken naar een synthese tussen wat fundamenteel en niet-fundamenteel is."

Wanneer de Europese organisaties zich regionaal zullen gaan organiseren, dan, zo meent men in kringen van het ICV, zal ook in andere werelddelen tot regionale concentratie worden overgegaan. Het ICV zal dan meer de overkoepelende organisatie der regionale concentraties worden.

„Een der bezwaren tegen een te sterke concentratie op Europees niveau was de mogelijkheid, dat de Europese organisaties hun financiële band met het ICV losser zouden maken. Momenteel wordt het buiten-Europese werk vnl. gefinancierd door de Europese organisaties. Dit werk moet natuurlijk blijven voortgaan", aldus de heer Vanistendael die tenslotte nog meedeelde, dat bij het ICV momenteel 4,2 miljoen arbeiders zijn aangesloten.

Nieuwe basis voor exploitatie olie van het Midden-Oosten? —

Enrico Mattei, het hoofd van de Italiaanse staatsoliemaatschappij, heeft te Parijs een internationale overeenkomst voorgesteld ter verzekering van de toevoer van olie uit het Naburige Oosten. In een lezing zei Mattei, aldus *AFP* (22-11), dat de olie in plaats van een factor voor onbestendigheid, een middel zou kunnen zijn om deze te overwinnen. De olie zou in dienst gesteld moeten worden van een politiek, die zoveel mogelijk is losgemaakt van imperialistische en koloniale herinneringen. Om hiertoe te komen was het in de eerste plaats nodig, de olie-leverende landen te verheffen tot deelgenoten in de exploiterende maatschappijen.

Naar een Egyptisch-Syrische federatie? —

Egypte en Syrië hebben niet alleen gemeen, dat zij beide wapens uit het Sowjet-blok betrekken en een met anti-Westers sentiment geladen „neutralistische" politiek voeren, er valt in beide landen tevens een in kracht toenemend streven te constateren naar militaire, economische en politieke integratie, die zo zij werkelijkheid wordt van grote betekenis kan zijn voor de toekomstige ontwikkeling in het Midden-Oosten.

Terugblik

Na de definitieve ineenstorting — in Wereldoorlog I — van het Ottomaanse (Turkse) rijk, dat, toen het op het hoogtepunt van zijn macht was, geheel Noord-Afrika en het Midden-Oosten omvatte, is het proces van opdeling in afzonderlijke staten in versneld tempo voortgezet. Deels via Britse, Franse en Spaanse voogdij zijn een gehele reeks van onafhankelijke staten ontstaan: Libanon, Syrië, Irak, Jordanië, Saoedi-Arabië, Jemen, Egypte, Soedan, Libië, Tunesië en Marokko *). De Britse protectoraten aan de kust van de Perzische Golf, de Arabische en Rode Zee laten wij hierbij buiten beschouwing. Afzonderlijk noemen wij Israël, dat weliswaar een semitische staat is (Ben Goerion), maar geen Arabische. Het verzet tegen de Turkse opperheerschappij werd indertijd — althans in het Midden-Oosten —, mede geïnspireerd door het verlangen naar Arabische politieke eenheid. Aanknopingspunten hiervoor werden gevonden in de tot op zekere hoogte gelijke culturele achtergrond en de gemeenschap van taal. Britse en Franse

*) Algerije, waar reeds drie jaar een nationalistische opstand woedt, is juridisch een integrerend deel van de Franse republiek.

politieke invloed (Volkenbondsmandaten), het feitelijk bestaan gedurende een geruime tijd van afzonderlijke staatkundige eenheden, dynastieke tegenstellingen, enz. hebben tot gevolg gehad, dat het ideaal van de Arabische eenheid, zo veelvuldig met de lippen beleden, ver verwijderd bleef van zijn verwezenlijking.

Groot-Syrische gedachte en Arabische Liga

Wijlen koning Abdoellah van (Trans-)Jordanië heeft getracht een grotere eenheid in een deel van het Midden-Oosten tot stand te brengen, door de stichting van Groot-Syrië (vereniging van Syrië, Jordanië en Irak), maar ook deze Groot-Syrische gedachte bleef slechts een idee. Zij stiet niet alleen op verzet van Syrië en Irak, maar ook in Egypte en bij de heersers van Saoedi-Arabië.

De in 1945 — mede op aansporen van Engeland — tot stand gekomen Arabische Liga, die door velen werd gezien als het uitgangspunt voor een Arabische federatie, leverde weinig constructief werk.

De zwakheid van haar structuur demonstreerde zij vooral bij de oorlog tegen Israël (1948/49), waardoor zij aan de rand van de ontbinding werd gebracht.

Egypte's streven

Egypte heeft steeds gestreefd naar de suprematie in de Arabische Liga. Dit streven naar het leiderschap in de Arabische wereld heeft nieuwe impulsen gekregen met het aan de macht komen van kolonel Nasser. Vooral als men de radio-uitzendingen van radio-Cairo als maatstaf neemt is de huidige president van Egypte een zeer ambitieus man, die de leiding zou willen hebben niet alleen van het Midden-Oosten, maar ook van geheel Noord-Afrika.

Niet voor niets is Cairo de residentie van tal van politieke ballingen uit vele landen van het Midden-Oosten en Afrika, die in staat blijken te zijn vanuit deze stad opstandige bewegingen (bv. in Algerije o.m. door levering van wapens en opleiding van verzetslieden) te inspireren en zelfs te leiden. Zelfs tracht hij via zijn radio-uitzendingen invloed te krijgen in Zwart-Afrika.

In Noord-Afrika vindt hij echter koning Mohammed V van Marokko en president Bourguiba van Tunesië tegenover zich, die zelf het leiderschap van Noord-Afrika schijnen te ambiëren. Bovendien ziet koning Mohammed en ook koning Idris van Libië dat Nassers politieke denkbeelden niet te verenigen zijn met de monarchale idee. Nasser is voor hen de revolutionair, zoals deze vorsten voor Nasser feodale reactionairen zijn.

Een dergelijke tegenstelling bestaat er in wezen ook tussen Nasser en de vorsten in het Midden-Oosten. Ook zij zijn beducht voor een te dominerende rol van Egypte's president. Vandaar o.m. de steun die koning Saoed van Saoedi-Arabië geeft aan koning Hoessein van Trans-Jordanië bij zijn verzet tegen Egyptisch-Syrische druk.

De Egyptisch-Syrische samenwerking

Om nu op de Egyptisch-Syrische samenwerking en federatieplannen terug te komen, deze nemen steeds vastere vorm aan.

Reeds in 1955 hebben Syrië en Egypte een defensiepact gesloten (zie 11768/2), waarbij een gemeenschappelijk opperbevel werd ingesteld. Sedert 25 maart jl. bestaat er voorts een verdrag voor culturele samenwerking tussen de twee landen, waarbij ook Jordanië is aangesloten hoewel er in de praktijk van de medewerking van laatstgenoemd land, tengevolge van zijn geschillen met Syrië en Egypte, niet veel terecht komt. Het doel van deze culturele overeenkomst is o.m. de unificatie van de onderwijssystemen. Op 3 sept. jl. werd besloten tot de vorming van een „economische unie". Deze zou o.m. het volgende inhouden: het afschaffen van paspoorten en visa bij het reizigersverkeer tussen de twee landen, het gezamenlijk exploiteren van de natuurlijke hulpbronnen, het gemeenschappelijk gebruik van machinerieën en andere technische hulpmiddelen, het vestigen van gemeenschappelijke banken, het stichten van nieuwe luchtvaart- en andere vervoerondernemingen, verzekeringsmaatschappijen enz.

Voorts werd er op 13 nov. een verdrag gesloten dat tot doel heeft het betalings- en handelsverkeer te reorganiseren (zo werd b.v. de transfer van gelden gemakkelijker gemaakt).

Op het ogenblik brengt een Egyptische delegatie, bestaande uit leden van het Egyptische parlement, een bezoek aan Syrië. Deze delegatie woonde op 18 november een zitting van het Syrische parlement bij, tijdens welke een gemeenschappelijke resolutie werd aangenomen. Hierin werden de regeringen aangespoord, stappen te ondernemen om de politieke vereniging van beide landen te verwezenlijken. Eenzelfde resolutie werd, tegelijkertijd, door het Egyptische parlement aangenomen.

Op 20 november kondigde de Syrische minister van economische zaken aan dat hij naar Cairo zou gaan om de onderhandelingen over de economische unie voort te zetten.

Het doel

Het doel van al deze overeenkomsten en plannen is, naar de *New York Times* (22-11) opmerkte, duidelijk: Egypte en Syrië willen de traditionele eenheid in de Arabische wereld herstellen en opnieuw een machtige Arabische staat in het Middellandse Zeegebied stichten. Bij het sluiten van deze overeenkomsten is er dan ook de mogelijkheid opengelaten, dat andere Arabische landen zich vroeger of later erbij zullen aansluiten.

De oppervlakte van Syrië en Egypte tezamen vormt een vierde van de gezamenlijke oppervlakte der Arabische landen in het Midden-Oosten. Het aantal inwoners bedraagt de helft van de bevolking van bovengenoemde landen. Een sterke Egyptisch-Syrische federatie zou dan ook wel eens de kern kunnen gaan vormen, waaromheen andere Arabische landen zich groeperen, aldus de New York Times.

Opgemerkt kan nog worden, dat het onderlinge verschil in macht tussen Syrië met zijn nog geen 4 miljoen inwoners en Egypte met zijn bijna 20 miljoen zielen aanzienlijk is, zodat te verwachten valt, dat het zwaartepunt van een eventuele federatie in Cairo zal liggen.

Italië

Zuidtiroolse demonstratie —

Ongeveer 20.000 leden van de Zuidtiroolse volkspartij, die Duitssprekende bewoners van de provincie Bolzano vertegenwoordigen, hebben op 17 nov. in de omgeving van Bolzano (Bozen) gedemonstreerd tegen het Italiaanse bestuur en werkelijke autonomie geëist. De meegevoerde spandoeken droegen opschriften als „Bevrijd ons van 48 miljoen" (= Italianen). De leider van de Zuidtiroolse volkspartij, *Silvius Maniago*, eiste, dat Zuid-Tirol

(officiële Italiaanse naam: Alto Adige) een „staat in de staat" zou worden met volledige politieke onafhankelijkheid en regionale autonomie.

☆

Zuid-Tirol was tot 1918 een deel van de Oostenrijkse provincie Tirol. In dat jaar werd het op strategische gronden (Brenner pas) geannexeerd door Italië. Het zuidelijke deel (Trentino) had een Italiaanse meerderheid, het noordelijke deel (met de steden Bozen en Meran) een Oostenrijkse. Tot 1924 genoten de Duitssprekenden minderheidsrechten.

Daarna begon de regering-Mussolini een Italiseringsplan uit te voeren. In 1939 kwam tussen Mussolini en Hitler een overeenkomst tot stand, volgens welke de Zuidtirolers desgewenst de Duitse nationaliteit konden krijgen en naar Duitsland mochten emigreren. Van de 267.000 inwoners maakten 185.000 van dit recht gebruik, maar slechts een klein deel emigreerde inderdaad.

Op de Parijse vredesconferentie van 1946 werd een Oostenrijks verzoek om teruggave verworpen. Italië van zijn kant keerde terug naar de politiek van vóór de fascistische tijd. Met Oostenrijk werd een overeenkomst gesloten, volgens welke Zuid-Tirol bestuurlijke en culturele autonomie kreeg. De grenzen van het autonome gebied werden echter zodanig vastgesteld, dat een Italiaanse meerderheid verzekerd was.

Laos

Eenheidskabinet —

Alle troepen, wapenen, administratieve instellingen enz. in de twee noordelijke provincies van Laos, die tot dusver gecontroleerd werden door de pro-communistische Pathet Lao-beweging, zijn op 18 november officieel onder het gezag van de regering in Vientiane gesteld. De Nationale Vergadering van Laos heeft voorts met algemene stemmen haar goedkeuring gehecht aan de vorming van een nieuwe unie-regering onder premier prins *Souvanna Phouma*. Tot de zestien leden van het kabinet behoren twee vertegenwoordigers van de Pathet Lao: de leider van de Pathet Lao Souphanouvong, halfbroeder van de premier en Phoumi Vong Vichet. Eerstgenoemde is minister van planning en opbouw, de tweede minister van protocol, schone kunsten en godsdienstzaken.

Washington bezorgd

De *New York Times* (21-11) meldde, dat men zich in Washington ongerust maakt over deze ontwikkeling, die volgens woordvoerders van het State Department wellicht de onafhankelijkheid van Laos in gevaar brengt. De VS verstrekken aan Laos jaarlijks voor ongeveer $ 45 miljoen aan militaire, economische en technische hulp.

Nederland

Alarm Redersvereniging over „goedkope vlaggen" —

De Kon. Ned. Redersvereniging heeft een brochure gepubliceerd „Vluchten of Vechten", waarin met de meeste nadruk wordt gewezen op het toenemende gevaar van het varen onder „goedkope vlag".[1]) Dit wordt aan de hand van cijfers aangetoond.

In dec. 1945 bedroeg de totale omvang van schepen onder goedkope vlag 760.000 b.r.t., waarvan 499.000 b.r.t. tankers. In juni 1956 waren de cijfers resp. 10.403.580 b.r.t. en 5.394.001 b.r.t., waarvan Liberia met een totaal van 5.584.378 b.r.t. meer dan de helft heeft en dus Panama met ca. 1,5 miljoen b.r.t. is voorbij gestreefd. Tegenover 10.403.580 b.r.t. onder goedkope vlaggen, staat de rest van de wereld (traditionele vlag) met 94.796.775 b.r.t. (inclusief de Amerikaanse reservevloot en de Great Lakes Carriers), waarvan Nederland met 4.006.077 b.r.t.

Geven deze cijfers reeds reden tot ernstige bezorgdheid voor de landen met een traditionele koopvaardij, het nieuwbouwprogramma van de Panhonlib-landen wijst er op, dat de toeneming van de vloten onder goedkope vlag nog geenszins teneinde is. Van de totale nieuwbouw ult. 1956 was bijna 20% voor de Panhonlib-landen; van de tankertonnage kwam zelfs 25% voor rekening van deze landen. Ongeveer 50% van de Panhonlib-vloten is in handen van reders van Griekse nationaliteit of afkomst; 35% behoort toe aan Amerikaanse reders en de resterende 15% aan reders van andere nationaliteit.

Het zijn intussen niet alleen de bovengenoemde Panhonlib-landen, die hun vloten nog voortdurend zien uitbreiden, andere landen beginnen nu ook een graantje mee te pikken. Het vorige jaar stond de Engelse regering aan rederijen, gevestigd in het Verenigd Koninkrijk toe in Bermuda dochterondernemingen op te richten, waardoor deze, met behoud van de Britse vlag, kunnen profiteren van de omstandigheid, dat aldaar aanzienlijk minder belasting over de winst wordt geheven. De Italiaanse koopvaardij heeft op Sicilië een mogelijkheid gevonden. Weliswaar behoort Sicilië tot Italië's grondgebied, maar als achtergebleven gebied kent men daar een opschorting van belastingheffing.

Daar is verder de dwergrepubliek San Marino, die besloot tot instelling van een scheepvaartregister om het begrotingstekort te dekken! Ook Libanon heeft zich in de rij van goedkope vlag-landen geschaard en volgens de jongste geruchten zijn daar nu ook Tanger en Somaliland bijgekomen.

Onder deze omstandigheden is het begrijpelijk, dat de traditionele scheepvaartlanden grote bezorgdheid aan de dag leggen. Internationaal overleg heeft tot nu toe weinig of geen resultaat opgeleverd. Aanvankelijk kon men nog stellen, dat

1) De „goedkope vlaggen" zijn de vlaggen van de zgn. Panhonlib-landen Panama, Honduras, Liberia.

er op het stuk van de arbeidsvoorwaarden, de sociale positie en de veiligheid van de schepelingen op de schepen, varende onder goedkope vlag, veel ontbrak, maar daarin is een aanzienlijke verandering ten goede gekomen. Van een achterstand op het gebied van de veiligheidsvoorschriften kan niet meer worden gesproken. Zelfs indien de pogingen van de juridische commissie van de Ver. Naties t.a.v. de registratie van schepen tot een bevredigend resultaat zouden leiden, hetgeen nog niet vast staat, dan blijven nog de fiscale voordelen in de Panhonlib-landen bestaan.

De Nederlandse koopvaardij

De situatie voor de Nederlandse koopvaardij wordt nog moeilijker omdat concurrerende landen als Engeland, Griekenland, Noorwegen en Denemarken voor hun nationale vloten ook zijn overgegaan tot het geven van faciliteiten. In Griekenland zijn nieuw gebouwde schepen de eerste vijf jaar van belasting vrijgesteld; daarna wordt op deze en reeds bestaande schepen een belasting van 2% van de bruto-vracht, ongeacht winst of verlies, en voor tijd-charters een belasting van 4% van de bruto-vracht geheven. In Engeland is niet alleen de registratie op Bermuda opengesteld, maar bovendien is de investeringsaftrek van 20% verhoogd tot 40%. Ook Noorwegen en Denemarken voerden belangrijke faciliteiten in. Ons land daarentegen schortte de investeringsaftrek op. Bovendien werd de vennootschapsbelasting verhoogd.

Een enkel cijfer is voldoende om de betekenis van de Nederlandse koopvaardij aan te tonen. Deze leverde in 1956 een netto deviezenopbrengst van *f* 700 miljoen op. Maar hierbij houdt de betekenis van de koopvaardij niet op. Immers er zijn tal van bedrijfstakken, die in sterke mate mede of soms zelfs geheel van de koopvaardij afhankelijk zijn. De totale Nederlandse economie is dus ten zeerste bij een sterke positie van de nationale koopvaardij gebaat.

Kern van gevaar

De kern van het gevaar der goedkope vlag-politiek ligt, volgens de brochure, hierin, dat de Panhonlib-reders, in tegenstelling tot die der traditionele maritieme landen aanzienlijk grotere mogelijkheden tot het opbouwen van bouw- en crisisreserves ten dienste staan. Zij vormen derhalve voor laatstgenoemde reders een groot gevaar door hetzij: 1. grotere vechtkracht bij lage vrachten; 2. grotere uitbreidingsprogramma's van hun vloten, hetgeen bij handhaving van het evenwicht tussen vraag en aanbod van scheepsruimte ten koste gaat van de expansiemogelijkheid van het overige deel der wereldvloot en 3. grotere aantrekkingskracht op financieringsmiddelen van derden, dan wel een combinatie van deze factoren.

Het vraagstuk van de goedkope vlag is er geen van conjunctuur. Het ligt vrijwel uitsluitend op het gebied van de opbouw van reserves, welke in de Panhonlib-landen mogelijk is door belastingfaciliteiten.

Wensen reders

De Nederlandse reders vragen geen protectie. Zij zien de remedie vooralsnog in het fiscale vlak; het verschil tussen 0 en 50% winstbelasting is veel te groot. De Nederlandse reders willen niet vluchten onder de goedkope vlag; zij willen vechten, maar dan geve de regering hun de wapens, d.w.z. fiscale ruggesteun. Andere landen — we wezen er reeds op — hebben hun nationale rederijen de nodige ruggesteun reeds gegeven. Zou ons land daarin moeten achterblijven? Nog levert de Ned. koopvaardij een belangrijk aandeel in de welvaart. Zonder fiscale tegemoetkoming zou deze situatie wel eens spoedig in het tegendeel kunnen verkeren, aldus de Kon. Ned. Redersvereniging.

De salarissen der ambtenaren - Motie-Weyters door Kamer aanvaard —

Zoals wij reeds eerder hebben bericht wordt van de zijde der ambtenaren reeds geruime tijd een actie gevoerd voor een verhoging van de salarissen (zie nader pag. 13604/1) van de lagere en middelbare ambtenaren in evenredigheid met de verhoging van die van de hogere ambtenaren, die in febr. 1957 een feit werd.

Ook de Tweede Kamer heeft zich met deze kwestie bezig gehouden en zij heeft op 19 november een motie van de heer Weijters (KVP) zonder hoofdelijke stemming aanvaard.

In deze motie spreekt de Kamer als haar oordeel uit, dat het gewenst is in de centrale commissie voor georganiseerd overleg in ambtenarenzaken te trachten tot overeenstemming te komen met de centrales van overheidspersoneel binnen het kader van het algemeen loonbeleid en doet een dringend beroep op de regering, om het overleg terzake te heropenen.

Tevoren was een iets verder gaande motie van de heer Blom (PvdA) met 77 stemmen tegen en 51 stemmen voor verworpen.

Een recente demonstratieve vergadering van r.k. ambtenaren in Rotterdam.

Diversen —

1e jaarsstudenten — Uit voorlopige cijfers van het C B S blijkt, dat zich medio oktober bij de gezamenlijke universiteiten en hogescholen 5.350 eerstejaarsstudenten hadden laten inschrijven tegen 4.850 in 1956. Dit betekent een stijging met 10%. Bij de meeste faculteiten nam het aantal eerste-jaarsstudenten toe; in het bijzonder bij geneeskunde (22%), technische wetenschappen (19%), en letteren en wijsbegeerte (16%). Een daling gaven te zien: godgeleerdheid (8%), tandheelkunde (20%), diergeneeskunde (16%) en politieke en sociale wetenschappen (11%), terwijl het aantal bij wis- en natuurkunde gelijk bleef.

Ziekenfondsverzekering bejaarden — De Tweede Kamer heeft op 20 november z.h.s. goedgekeurd een wetsontwerp, dat de inkomensgrenzen voor de gereduceerde ziekenfondsverzekering voor bejaarden verhoogt tot *f* 3518 per jaar. Deze personen van 65 jaar of ouder betalen een premie, die de helft der gemiddelde kosten dekt. De inkomensgrens voor de bejaarden, die een vierde der kosten als premie betalen, is verhoogd tot *f* 2508 per jaar. Deze verhogingen gaan in met terugwerkende kracht tot 1 augustus 1957. De totale kosten der verhoging van de rijksbijdrage bedragen op jaarbasis *f* 130.000.

Omvang afbetaling — Volgens cijfers van het C B S maakten in 1956 TV-toestellen 5.6% uit van de totale omzet van de afbetaling. In 1955 was dit 2.6%. Het percentage van de omzet steeg voor artikelen voor woninginrichting en huisraad van 21.4 tot 24.6. Een daling kan worden geconstateerd voor textielgoederen (van 36.2 tot 32.7%), radio's (van 7.5 tot 6.5%), motorrijwielen (van 3.1 tot 2.3%), rijwielen (van 4.2 tot 3.2%) en bromfietsen (van 2.6 tot 1.8%).

Amsterdams tekort — Het nadelige saldo van de begroting voor 1958 van de gemeente Amsterdam bedraagt *f* 20.497.725. Het werkelijke tekort bedraagt *f* 28.497.725, maar *f* 8.— miljoen wordt gedekt uit de reserve wegens voordelige saldi over de jaren 1948 t.m. 1955. Het totaal aan inkomsten en uitgaven van de gewone dienst bedraagt *f* 388.305.846, tegen *f* 324.082.025 in 1957. Het ongedekte saldo van de begroting 1957 wordt geraamd op *f* 23.5 miljoen. Hiervan wordt *f* 5 miljoen gedekt door beschikking over een deel van het batig saldo der rekening 1955, zodat het tekort over 1957 *f* 18.5 mln. zal bedragen.

Adoptie — Nadat de wet op de adoptie 1 november 1956 in werking is getreden, is in 25 van de 30 behandelde gevallen de adoptie uitgesproken. De Centrale Adoptieraad heeft tot en met 29 oktober jl. 187 aanvragen tot adoptie behandeld. Onder de 79 aanvragen, die vóór 1 augustus werden behandeld, waren er 40 die onwettige en 14 die meerderjarige kinderen golden. Deze cijfers zijn volgens D e T i j d (21-11) op 20 november medegedeeld door de voorzitter van de Centrale Adoptieraad, prof. mr. Ch. J. J. M. Petit, op de te Utrecht gehouden algemene vergadering van de FIOM (Nederlandse Federatie van Instellingen voor de Ongehuwde Moeder en haar kind).

Nederlands-Britse defensiecommissie — De minister voor defensie, ir. C. Staf, en zijn Britse ambtgenoot, Duncan Sandys, hebben op 18 november te Londen besloten, een gemeenschappelijke commissie in te stellen om uit te maken, hoe men op het gebied van de defensie binnen de Westeuropese Unie en de NAVO zo vruchtbaar mogelijk kan samenwerken.

Van Lissa Nessel — Ir. R. C. A. F. J. van Lissa Nessel, de Haagse wethouder van wederopbouw, is, aldus D e V o l k s k r a n t (22-11), uit de door hem in 1956 opgerichte „Nationale Unie op algemeen christelijke grondslag" getreden en lid geworden van de KVP. Volgens ir. Van Lissa Nessel blijkt het samenbrengen van katholieken en protestanten in één partij, waarnaar de Nationale Unie streeft, niet te verwezenlijken. De jongste ontwikkelingen in de protestant-christelijke partijen wijzen volgens hem eerder in een tegengestelde richting.

Hoofdredactie NRC — Met ingang van 1 januari 1958 treedt m r. d r. M. R o o y wegens zijn benoeming tot gewoon hoogleraar in de perswetenschap aan de Universiteit van Amsterdam af als hoofdredacteur van de Nieuwe Rotterdamse Courant. Hij wordt bij de NRC opgevolgd door mr. A. Stempels, adj. hoofdredacteur en eerste parlementaire overzichtschrijver. Mr. J. L. Heldring wordt adj. hoofdredacteur, mr. dr. H. J. Roethof eerste parlementaire overzichtschrijver en de heer H. A. Scheltes secretaris van de hoofdredactie.

Omvang vakbeweging — Volgens cijfers van het C B S-B u l l e t i n (18-11) had het NVV op 1 juli 1957 491.410 leden, tegen 496.040 op 1 april en 500.332 op 1 januari, de KAB resp. 411.441, 410.572 en 411.991, het CNV resp. 217.382, 217.145 en 215.956 en de NVC resp. 12.501, 12.560 en 12.471. Op 1 juli 1956 had het NVV 489.041 leden, de KAB 407.010 en het CNV 212.024 leden. De drie grote vakbonden geven per 1 juli 1957 in vergelijking met 1 januari 1957 een daling van het totale aantal leden te zien van 8046. In vergelijking met 1 juli 1956 is het totale ledenaantal echter 12.158 groter. In de opgave van het CBS ontbreekt de EVC, waarvan geen gegevens bekend zijn.

Opheffing centrale commissie volksgezondheid — Blijkens de Staatscourant van 18 november wordt met ingang van 1 december 1957 de in 1954 door de minister van sociale zaken en volksgezondheid ingestelde commissie voor de volksgezondheid opgeheven. Dit in verband met het inwerkingtreden begin december van de nieuwe gezondheidswet, die o.m. voorziet in de totstandkoming van een Centrale Raad voor de Volksgezondheid.

Aardgas Twente — Op 20 november heeft de directeur-generaal voor de industrialisatie en energievoorziening, dr. E. L. Kramer, de opening verricht van de ontzwavelingsinstallatie Agelerbrug van het staatsgasbedrijf te Agelerbrug (Overijsel). Met deze inbedrijfstelling is een belangrijke schakel in de aardgasvoorziening van NO-Nederland tot stand gekomen. Door de nieuwe installatie zal het gas uit de Twentse bronnen dienstbaar kunnen worden gemaakt aan de openbare gasvoorziening van geheel NO-Nederland. Ter vermijding van atmosferische verontreiniging zullen de aan het gas onttrokken zwavelverbindingen moeten worden gebonden. Daarom zal worden begonnen met de fabricage van sulfiet. De sulfietfabriek zal in de loop van 1958 gereed komen.

Centraal fonds woningbouw? — „Vele leden" van de Tweede Kamer vragen in het voorlopig verslag over de begroting 1958 van het ministerie van volkshuisvesting en bouwnijverheid, of de naoorlogse ervaringen met de financieringsmoeilijkheden geen aanleiding hebben gegeven om de mogelijkheid te onderzoeken van een centraal financieringsfonds voor de woningbouw. Zij menen, dat de financiering van de woningbouw hierdoor op langere termijn verzekerd zou kunnen worden. Andere leden van de Tweede Kamer dringen aan op een wettelijke regeling, waarbij institutionele en ook andere beleggers door de overheid kunnen worden verplicht een deel van hun voor investering bestemd kapitaal in de woningbouw te steken. Sommige leden ging deze laatste suggestie echter te ver.

Woningvordering — Blijkens de memorie van antwoord over de begroting 1958 van maatschappelijk werk werd in 1956 op grond van de woonruimtewet 1947 in 1882 gevallen een gehele woning gevorderd voor onbepaalde tijd en in 220 gevallen een deel van een woning. In 20 gevallen werd een gehele woning gevorderd voor een bepaalde tijd. In 1957 (tot 1 oktober) werd in 1296 gevallen een gehele woning gevorderd voor onbepaalde tijd en in 181 gevallen een deel van een woning. In 21 gevallen werd een gehele woning gevorderd voor een bepaalde tijd.

Marihuana — Minister Samkalden (justitie) heeft in zijn memorie van antwoord aan de Tweede Kamer medegedeeld, dat in Nederland de handel in marihuana en andere verdovende middelen bepaald geen verontrustende vormen heeft aangenomen. Politie en justitie zijn ter zake voortdurend waakzaam. Zij treden in voorkomende gevallen krachtig op.

Actie-Toverbal — De Actie-Toverbal, die in het afgelopen voorjaar onder auspiciën van de Nederlandse Jeugd Gemeenschap ten bate van het Hongaarse volk werd gevoerd, heeft een bedrag van *f* 275.000 opgebracht. De voorzitter van de NJG, ds. N. O. Steenbeek, heeft op 22 november een bedrag van *f* 50.000 aan het Ned. Roode Kruis en een van *f* 225.000 aan het Nationaal Comité Hulpverlening Hongaarse Volk overhandigd.

Ziekenfondspremie invaliditeitsrentetrekkers — De ziekenfondspremie voor invaliditeitsrentetrekkers, die een rente hebben van ten minste *f* 125 per jaar en jonger zijn dan 65 jaar, wordt met ingang van 1 januari 1958 verhoogd van *f* 1.50 tot *f* 2.50 per maand. Bij deze verhoging is rekening gehouden met de stijging van de invaliditeitsrente sedert 1951. Deze rentetrekkers zijn sedert dat jaar verplicht-verzekerd. De premie, die nog steeds onveranderd is gebleven, wordt op hun rente ingehouden.

Ontslag mijnwerkers — In de eerste 9 maanden van 1957 hebben 2747 ondergrondse arbeiders bij de gezamenlijke Limburgse mijnen ontslag genomen of zijn van hun werk weggebleven. In dezelfde periode van 1956 waren dit er 1979. De meesten (641) gingen naar de Duitse mijnen. In totaal vroegen 833 ondergronders ontslag aan om in Duitsland te gaan werken, maar 110 bleven uiteindelijk. De totale bezetting van de mijnen liep van januari tot oktober 1957 met 3608 (in 1956 2794) ondergronders terug. Hierin zijn begrepen 2069 arbeiders die op eigen verzoek weggingen, 678 die zonder meer weg bleven, 320 die ontslag kregen aangezegd en 541 mijnwerkers die met pensioen gingen of overleden. In de eerste 9 maanden van 1957 (1956) kwamen er 1610 (1350) nieuwe buitenlandse mijnwerkers bij de mijnen werken.

Tsjecho-Slowakije

President Zapotocky overleden —

President Antonin Zapotocky van Tsjecho-Slowakije is op 13 nov. overleden. De president, die 72 jaar is geworden, werd op 4 november in een sanatorium opgenomen, daar hij aan hartstoringen leed.

Zapotocky is in Kladno, het mijngebied bij Praag, geboren. Hij begon zijn loopbaan als steenhouwersleerling en sloot zich vroeg aan bij de socialistische partij. Nog vóór de Eerste Wereldoorlog werd hij leider van een vakvereniging. De Tweede Wereldoorlog bracht hij door in een Duits concentratiekamp. Na de Duitse nederlaag keerde hij naar zijn land terug, waar hij eerst leider werd van het communistische vakverbond. In juni 1948 volgde hij Klement Gottwald, die toen president van de republiek werd, als minister-president op. In maart 1953, na de dood van Gottwald, werd hij diens opvolger.

Zapotocky behoorde tot de oprichters van de Tsjechoslowaakse communistische partij. Hij heeft een belangrijke rol gespeeld in de tijd waarin zijn land een hecht bondgenoot van de Sowjet-Unie werd. Hij had een groot aandeel aan de consolidatie van de macht der communisten in de crisis van 1948, die na het aftreden en de dood van president Benesj was ontstaan. Hij behoorde ook tot hen die in 1952 de stoot gaven tot de zuivering van de partij, die eindigde met de terechtstelling van Rudolf Slansky, voormalig secretaris-generaal der partij, en tien anderen.

Novotny opvolger

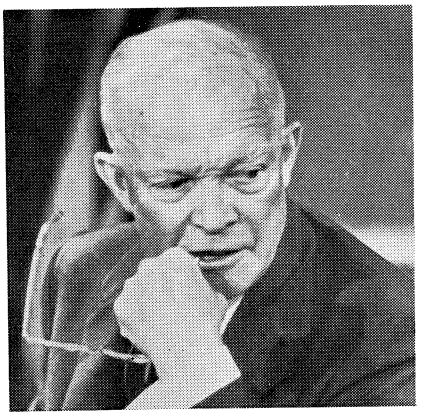
Op 19 nov. is *Antonin Novotny,* eerste secretaris van de communistische partij, benoemd tot opvolger van Zapotocky.

Ver. Staten

Rede van Eisenhower - Speciale wetenschappelijke assistent benoemd —

De lancering van kunstmanen door de Sowjet-Unie en de reactie (van ontsteltenis) daarop in de Verenigde Staten is voor de Amerikaanse president o.m. aanleiding geweest zich met enige toespraken tot het Amerikaanse volk te richten. In de eerste toespraak, die op 7 nov. door radio en televisie is uitgezonden deelde de president mee, dat hij een speciale assistent heeft benoemd, die hem moet helpen bij de uitvoering van het Amerikaanse wetenschappelijke en technische programma.

De functie is aanvaard door dr. James Killian, president van het Technologisch Instituut van Massachusetts.

De president kondigde tevens aan: 1) dat hij de nieuwe minister van defensie, McElroy, bevel gegeven heeft te verzekeren, dat de directeur van de afdeling geleide projectielen van het ministerie van defensie bekleed wordt met alle bevoegdheid die de minister zelf op dit gebied bezit, zodat geen administratieve belemmeringen of belemmeringen van de diensten onderling kunnen optreden; 2) dat elk nieuw programma voor de ontwikkeling van projectielen wanneer maar mogelijk onder één leider geplaatst en geleid zal worden zonder acht te slaan op afzonderlijke diensten; 3) dat het Congres verzocht zal worden, juridische hinderpalen uit de weg te ruimen voor de uitwisseling van passende technologische inlichtingen met bevriende landen.

Men neemt aan, dat dit laatste betekent dat de volksvertegenwoordiging gevraagd zal worden, de wet op de atoomenergie zo te amenderen, dat Amerika meer atoomgegevens kan verstrekken aan Engeland en andere geallieerden.

4) De president stelde voorts de vorming voor van een speciale commissie binnen de NAVO, om de uitwisseling van wetenschappelijke inlichtingen onder de Westelijke landen te bespoedigen.

„Door middel van de benoeming van dr. Killian wil ik ervan verzekerd zijn, dat het gehele programma in nauwe samenwerking wordt uitgevoerd en dat dergelijke dingen als zogenaamde concurrentie tussen de strijdkrachten of onvoldoende gebruik van overuren er zelfs niet van verdacht kunnen worden, ons wetenschappelijk programma en ontwikkelingsprogramma te benadelen", aldus Eisenhower.

Het lanceren der Russische kunstmanen noemde de president een prestatie van het grootste belang. Hij zei, dat de geleerden, die dit tot stand hadden gebracht, volledige eer en waardering verdienen.

Aardsatellieten op zichzelf hebben geen directe invloed op de veiligheid van het land, zo vervolgde de president. „Het lanceren van deze kunstmanen heeft echter werkelijke militaire betekenis, hetgeen ik eerder reeds in het openbaar heb verklaard."

Krachtsverhouding

Naar aanleiding van de ongerustheid over de krachtsverhouding tussen de Sowjet-Unie en de Ver. Staten zei de president: „Het is mijn overtuiging, die gesteund wordt door betrouwbare wetenschappelijke en militaire adviseurs, dat hoewel de Sowjets waarschijnlijk vóór zijn op sommige speciale gebieden en op het gebied van sommige projectielen, en duidelijk voor zijn bij de ontwikkeling van satellieten, de algehele militaire kracht van de vrije wereld thans beslist groter is dan die van de communistische landen.

De Amerikaanse voorraad kernwapens is wat aantal betreft zo groot en groeit zo snel, dat wij veilig kernwapens naar plaatsen kunnen brengen waar zij onmiddellijk tegen een aanval beschikbaar zijn en dat wij dan nog krachtige reserves behouden. Onze geleerden verzekeren mij, dat wij een goede voorsprong op de Sowjets hebben op het gebied van de kernwapens, zowel wat de kwantiteit als de kwaliteit betreft. Wij zijn van plan voor te blijven."

Plaats van de wetenschap

Wat de toekomst betreft zei de president, dat volgens zijn wetenschappelijke vrienden één van Amerika's grootste en het meest in het oog springende tekortkomingen is, dat het niet voldoende voorrang heeft gegeven aan de wetenschappelijke opleiding en aan de plaats van de wetenschap in het nationale leven. Geleerden geloven, dat er een dringende behoefte is om grotere voor-

rang te geven aan het fundamentele onderzoek, zowel van overheidswege als door particulieren.

Nieuwe wapens

Eisenhower deelde mee, dat 38 verschillende soorten raketten thans hetzij reeds bij de Amerikaanse strijdkrachten in gebruik zijn, hetzij worden ontwikkeld.

„Alle sinds 1955 in de vaart gebrachte Amerikaanse oorlogsschepen beschikken over raketten, die hetzij in de plaats zijn gekomen van het scheepsgeschut, hetzij hierop een aanvulling vormen. De Amerikaanse marine beschikt in de Atlantische en in de Grote Oceaan over duikboten, die naar de oppervlakte kunnen komen, een lange-afstandsprojectiel, met een kernlading in de kop en met een reikwijdte van honderden mijlen, kunnen afvuren, om daarna onmiddellijk weer onder te duiken. Deze gehele operatie speelt zich in enkele minuten af.

De Amerikaanse vloot heeft een dieptebom met kernlading.

Na het uitbreken van de Koreaanse oorlog is het luchtdoelgeschut van leger en vloot in hoofdzaak door raketten vervangen. Alle nieuwe Amerikaanse jachtvliegtuigen zijn uitgerust met raketten.

Vele der traditionele taken van artillerie en ondersteuningsvliegtuigen zijn door raketten overgenomen. Wat dit voor de vuurkracht betekent, moge het volgende illustreren: vier bataljons die met „Corporal"-raketten zijn uitgerust, ontwikkelen een vuurkracht, die gelijk is aan die van al het geschut, dat in de Tweede Wereldoorlog werd gebruikt", aldus de president.

Ballistische projectielen

Eisenhower verklaarde voorts, dat Amerikaanse deskundigen met de precisie die het tot een nuttig militair wapen maakt, een groot ballistisch projectiel over veel meer dan duizend mijl kunnen afschieten. „Onze ballistische proefprojectielen hebben met succes vluchten gemaakt over afstanden tot 3.500 mijl. Een intercontinentaal projectiel is nodig en wij hebben er enige van in een ver gevorderd stadium van ontwikkeling. Maar wegens onze vele vooruitgeschoven posities is voor ons een projectiel met middelgrote reikwijdte voor sommige doelen even goed als een intercontinentaal."

Sprekend over projectielen, onthulde Eisenhower nog, dat Amerikaanse geleerden en technici een oplossing hebben gevonden voor het probleem van het terugbrengen van een projectiel uit de wereldruimte buiten de atmosfeer, zonder dat het als een meteoor opbrandt door de wrijving van de dampkring. Hij wees hierbij op een voorwerp, dat de kegelvormige neus van een experimenteel projectiel bleek te zijn. „Hij is honderden mijlen in de wereldruimte buiten de atmosfeer geweest. Hier is hij weer geheel en al intact terug."

Niet in alle richtingen tegelijk

De president vervolgde met te zeggen, dat ballistische projectielen met grote reikwijdte de vernietigende en afschrikwekkende kracht van de Amerikaanse strategische luchtmacht niet ongedaan maken. Het was verkeerd te zeggen, dat thans defensie-uitgaven van allerlei soort moeten worden vergroot. Wij moeten niet tegelijk in alle richtingen trachten te werken, ook al is een besef van urgentie noodzakelijk, zo zei hij.

„Wat de wereld thans zelfs meer dan een reusachtige sprong in de wereldruimte nodig heeft is een geweldige stap voorwaarts in de richting van de vrede. Ik dring er bij de Sowjets op aan, hun goedkeuring te hechten aan de praktische ontwapeningsvoorstellen, die door een grote meerderheid in de VN zijn goedgekeurd", aldus de president.

Dulles: misschien „bijkomstige vrijheden" opgeven - Grotere onderlinge afhankelijkheid —

De Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, Dulles, heeft op 13 nov. o.m. verklaard, dat het Amerikaanse volk misschien enkele bijkomstige vrijheden zal moeten opgeven, indien het op wetenschappelijk en militair terrein de Russen wil verslaan. Dulles zei verder, dat de Russische leiders er naar streven, hun inspanningen zo te concentreren, dat zij de wereldheerschappij kunnen bereiken. „De vraag is, of wij hen voorbij kunnen streven en toch de essentiële vrijheden kunnen behouden."

Dulles noemde als een der voorwaarden waarop men de wedloop nog op vreedzame wijze zal kunnen eindigen, de aanvaarding van een grotere mate van onderlinge afhankelijkheid tussen de vrije landen. Dit onderwerp zou op de komende NAVO-vergadering van regeringshoofden in Parijs nader worden uitgewerkt.

Onderzoek financiële politiek —

De *New York Times* (22-11) is geneigd historische betekenis toe te kennen aan een tijdens de jaarvergadering (21-11) van het Comité voor Economische Ontwikkeling gedane mededeling, dat er binnenkort een studiecommissie benoemd zal worden die zich zal bezighouden met een diepgaand onderzoek van één van de belangrijkste kwesties van de tegenwoordige tijd: het monetaire beleid van regering en particuliere sector in de Verenigde Staten.

Dit onderzoek wordt mogelijk gemaakt door een gift van $ 500.000 van de Ford Foundation. De commissie zal echter een volkomen onafhankelijk en onpartijdig lichaam zijn.

Het is voor het eerst sedert 50 jaar dat er zo'n diepgaande studie van deze materie wordt gemaakt: in 1908 was het de commissie-Aldrich, die met een dergelijk onderzoek belast werd; haar werkzaamheden leidden in 1913 tot de instelling van het Federal Reserve System*).

Enige jaren geleden nam de Senaat een wet aan, volgens welke een dergelijk onderzoek zou worden ingesteld. Het Huis van Afgevaardigden weigerde echter zijn goedkeuring.

*) Federal Reserve System, ingesteld bij de bankwet van 1913, de zgn. Fed. Reserve Act, waarvan het doel was de oprichting van Fed. Res. banken voor het verkrijgen van een elastisch geldwezen, een meer effectief toezicht op en centralisatie van het bankwezen. Het land werd verdeeld in 12 districten. In elk van deze districten werd een Federal Reserve bank gevestigd, het oppertoezicht berust bij de Federal Reserve Board in Washington.

Kunst

Protest tegen bezuiniging op kunsten in Nederland —

In een brief aan de raad van ministers heeft het bestuur van de Nederlandse federatie van beroepsverenigingen van kunstenaars geprotesteerd tegen de bezuinigingen op de begroting van de afdeling kunsten van het ministerie van onderwijs, kunsten en wetenschappen.

In de eerste plaats blijkt dat van een werkelijke uitbreiding van de

overheidszorg voor de kunst in 1958 nauwelijks sprake is, voorts dat het aantal verhogingen weliswaar soms nominaal van niet geringe betekenis is, doch in feite niet anders betekent dan een aanpassing van subsidies aan loon- en prijsstijgingen. Verder heeft het de aandacht van het bestuur getrokken dat op een aantal onderdelen zeer ingrijpende beperkingen zijn toegepast: subsidies, prijzen en opdrachten aan componisten van *f* 20.000 naar *f* 10.000, subsidies voor toneelschrijfkunst van *f* 10.000 naar *f* *f*5.000, halvering van reisbeurzen en reistoelagen voor letterkundigen, korting van 40% van aankopen, opdrachten en prijzen op het gebied van beeldende kunst, te weten van *f* 245.000 naar *f* 150.000. Ook subsidies voor bevordering van de film zijn met 12% gereduceerd. Het bestuur verzoekt de ministerraad dringend de voorgenomen beperkingen niet te gaan toepassen.

Driejaarlijkse prijs voor Vlaamse proza voor Marnix Gijsen —
De driejaarlijkse staatsprijs voor Vlaams verhalend proza over de periode 1954-1956, ten bedrage van 75.000 fr. is toegekend aan Marnix Gijsen voor zijn roman „Er gebeurt nooit iets".

Diversen —

Lorinc Szabo — Naar op 6 oktober uit Boedapest werd bericht is de 57-jarige dichter Lorinc Szabo na een langdurige ziekte overleden. Szabo heeft naast oorspronkelijke gedichten een groot aantal vertalingen gemaakt o.a. van werk van Villon, Baudelaire, Verlaine en Shakespeare. Na de bezetting van Hongarije door de Russen (Wereldoorlog II) verdween hij als „reactionair" van het literaire toneel. In 1956 en 1957 verschenen echter nieuwe verzenbundels van zijn hand en hoewel hij openlijk had ingestemd met de opstand van 1956 kreeg hij onlangs de Kossuth-prijs.

J. H. Pierneef — De op 13 augustus 1886 geboren Zuidafrikaanse schilder, die o.m. in Nederland zijn opleiding kreeg, is op 6 oktober in zijn geboorteplaats Pretoria overleden.

Henr. Roland Holst-prijs — Op 21 nov., vijf jaar na de dood van Henriëtte Roland Holst, is voor het eerst de naar haar genoemde prijs uitgereikt. De Vlaamse schrijver Louis Paul Boon ontving de prijs in het gebouw van de Arbeiderspers te Amsterdam uit handen van prof. dr. G. Stuiveling, voorzitter van de Henriëtte Roland Holststichting, voor zijn gedicht „De kleine Leentje uit de Kromme Bijlstraat".

Wetenschap en techniek

Zonne-energie in Israël —
Israëlische geleerden schijnen, aldus de *Handelsblad-Times*dienst (9-11), opmerkelijke vorderingen te hebben gemaakt met de economische toepassing van zonne-energie voor industriële doeleinden. Deze vorderingen zijn gemaakt door de uitvinding van een jonge specialist uit Groot-Brittannië, H. Tabor. Nadat de Ford Foundation 45.000 dollar ter beschikking had gesteld aan Tabor, heeft de Rockefeller Foundation 50.000 dollar geschonken voor dit wetenschappelijke werk, dat „een van de belangrijkste vorderingen" zou betekenen, „die ooit zijn gemaakt bij de toepassing van zonne-energie".
Deze toepassingen betreffen de voorziening van heet water en de toepassing van air-conditioning, waarbij de opvangapparaten voor de zonnewarmte worden bevestigd op de daken van normale woonhuizen. Ook voor industrieel gebruik zouden zonnewarmte-apparaten zeer geschikt zijn.

(Vor. ber. zonne-energie 13605/3)

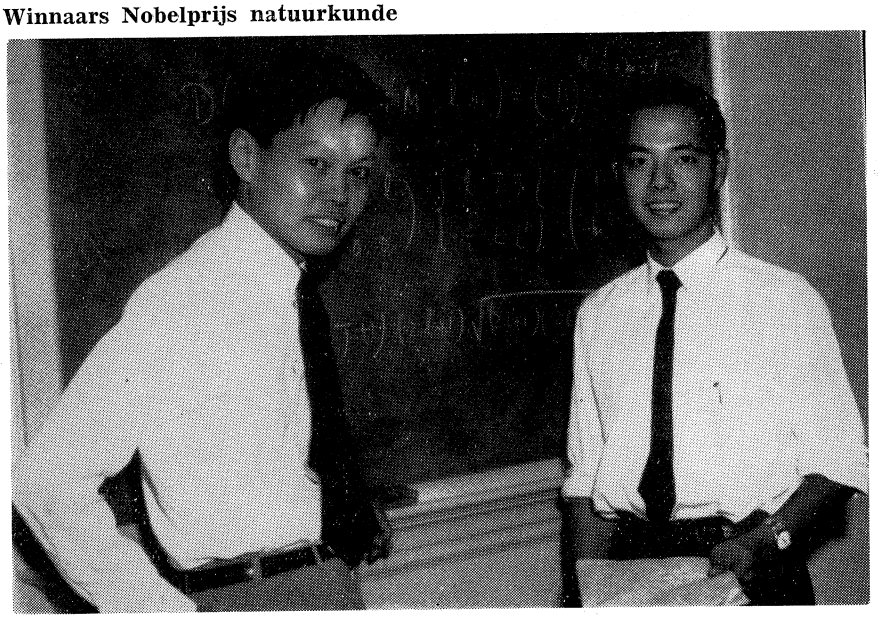
Kosten wetenschappelijk onderzoek in SU —
Uit een telefonisch vraaggesprek dat op 19 november met Sowjet-geleerden door vertegenwoordigers van een Amerikaanse radio-instelling is gehouden blijkt, aldus de New York Times, dat de Sowjet-Unie in 1956 30 miljard roebel ter beschikking heeft gesteld van haar wetenschappelijke onderzoekingsinstituten. Dit is ongeveer $ 7,5 mld. volgens de officiële koers en $ 3 mld. volgens de toeristenkoers. In de periode 1946-1951 zou de Sowjet-Unie meer dan 47 mld. roebel aan de ontwikkeling van de wetenschap hebben besteed. Volgens de National Science Foundation in Washington hebben de Ver. Staten in een periode van 12 maanden in 1953/'54 ongeveer $ 5,4 mld. besteed aan wetenschappelijk onderzoek, van welk bedrag 52% door de federale regering werd verstrekt.

Verantwoordelijkheid geleerden —
Tijdens de opening van het 9e wetenschappelijke congres voor het gebied van de Stille Oceaan heeft de president van het congres, aldus de *New York Times* (19-11), een beroep op de 500 aanwezige geleerden gedaan om de morele verantwoordelijkheid op zich te nemen voor hun uitvindingen en om een grote mate van waakzaamheid met betrekking tot deze uitvindingen in acht te nemen.

Diversen —

Opleiding elektronici — Ir. M. P. Breedveld heeft op 6 nov. in de rede waarmee hij zijn ambt als hoogleraar in de elektrotechniek aan de Delftse T.H. aanvaardde, krachtig gepleit voor een goede, veelzijdige opleiding voor de aanstaande elektronici.
De elektronica biedt zoveel hulpmiddelen aan fysici, werktuig- en vliegtuigbouwkundigen en zelfs aan mathematici en medici, dat het volgens hem onverantwoord zou zijn, niet een plaats in de opleiding van deze groepen in te ruimen voor dit vak.

Winnaars Nobelprijs natuurkunde

Deze twee wel heel jonge Amerikaanse hoogleraren van Chinese afkomst zagen zich de Nobelprijs voor natuurkunde toegekend. Het zijn links prof. Tsjen Ning-jang en rechts prof. Tsoeng Dao-lie, die de prijs samen moeten delen. Biografische bijzonderheden hebben wij reeds vermeld op pag. 13621.

Het steeds toenemende vervoer op de Rijn vraagt een steeds grotere capaciteit van de — deels zeer verouderde — Rijnvloot. Met het oog hierop vroeg een aantal rederijen zich af of men misschien bij de bouw van nieuwe schepen ook nieuwe wegen moest inslaan. Zij besloten een experiment te ondernemen met de „duwvaart", waarbij een „duwschip" een aantal laadbakken voortduwt. Deze duwvaart schijnt nl. verschillende voordelen te bieden: geringere personeelsbezetting dan bij de sleepvaart, eenvoudige en relatief goedkope constructie van de laadbakken en verkorte bouwtijd. De foto toont de duweenheid waarmee op het ogenblik wordt geëxperimenteerd. Zij is in opdracht van de rederij Raab Karcher in Duisburg-Ruhrort gebouwd op de werf Christof Ruthof in Wiesbaden-Kastel. De eenheid bestaat uit het duwschip, dat de naam „Wasserbüffel" draagt, en vier open laadbakken. Het project is uitgewerkt door vier samenwerkende rederijen nl. Raab Karcher in Duisburg, Fendel in Mannheim en de Nederlandse Rijnvaartvereniging N.V. en de N.V. Vulcaan in Rotterdam.
De duwvaart wordt in de Verenigde Staten al lang toegepast. Ruthof heeft bovendien duwschepen gebouwd voor Burma, waar ze met goed resultaat dienst doen op de Irawaddy-rivier.

Macmillan in Parijs

De Anglo-Amerikaanse wapenleveranties aan Tunesië (zie pag. 13639) hebben in Frankrijk in sterke mate kwaad bloed gezet. Meer nog dan op de Verenigde Staten, bleek men gebeten op Engeland, de bondgenoot in de Suez-actie van 1956, die thans duidelijk kwam demonstreren geen vertrouwen te hebben in de Franse politiek ten aanzien van Algerije en Noord-Afrika in het algemeen. De Washingtonse besprekingen over wereldproblemen van de Britse premier *Macmillan* met president *Eisenhower* (oktober, zie 13591), waaraan niet door Frankrijk werd deelgenomen (en wegens de kabinetscrisis — zie 13630 — ook niet kón worden deelgenomen) hadden in Parijs reeds eerder wantrouwen gewekt ten aanzien van de Britse bedoelingen. Het synchroon optreden van Londen met Washington terzake van de wapenleveranties aan Tunesië, versterkte de opvatting, dat de Britten er naar streefden samen met de Verenigde Staten een soort NAVO-directorium, een exclusief clubje van atoombom-mogendheden te vormen. In deze opvatting stond Frankrijk blijkbaar niet geheel alleen. Zo werd dit vermoeden, naar verluidt, tot op zekere hoogte in Bonn gedeeld en de Westduitse minister van buitenlandse zaken Von Brentano zou mede hierom, om tegen deze „blokvorming" binnen de NAVO te waarschuwen, op 25 november een bliksembezoek aan Washington hebben gebracht.

Premier Macmillan van zijn kant bracht op 25 en 26 november, vergezeld van zijn minister van buitenlandse zaken, Selwyn Lloyd, en de minister voor Europese zaken, Maulding, een bezoek aan Parijs, met het doel om in openhartige besprekingen met premier Gaillard Parijs gerust te stellen en een „verzoening" tot stand te brengen tussen de partners van de „Entente Cordiale". De aanwezigheid van Maulding zou mede verband houden met de steeds meer gereserveerde houding, die Frankrijk de laatste tijd aan de dag legt ten aanzien van de aan de Europese Economische Gemeenschap te koppelen „vrijhandelszone".

Uit de verschillende perspublikaties tijdens en na de conferentie verschenen zou men kunnen concluderen, dat dit Parijse gesprek zeer moeilijk en niet alleszins bevredigend is verlopen. Dat geen volledige overeenstemming is bereikt, blijkt trouwens ook uit het slotcommuniqué.

In dit communiqué wordt, aldus *De Volkskrant* (27-11), erkend, dat Frankrijk bijzondere verantwoordelijkheden heeft in Noord-Afrika, waar het een onmisbare bijdrage levert voor de gemeenschappelijke verdediging van de vrije wereld. Het communiqué erkent ook, dat de verantwoordelijkheid voor de oplossing van de Algerijnse kwestie bij Frankrijk berust.

Het communiqué stelt vervolgens vast, dat de beide regeringshoofden openhartig hebben gediscussieerd over de wapenleveringen aan Tunesië en dat zij overeengekomen zijn maatregelen te nemen om te voorkomen, dat de moeilijkheden die zich de laatste weken hebben voorgedaan zich zouden herhalen. De beide regeringshoofden zullen op dit punt hun overleg voortzetten. Ten aanzien van de komende NAVO-conferentie in december verklaren de beide premiers, dat zij het er over eens zijn geworden dat deze conferentie tot doel moet hebben op een meer nauwkeurige wijze de onderlinge afhankelijkheid en de saamhorigheid van de landen van de Noordatlantische Verdragsorganisatie te definiëren in overeenstemming met de geest van gelijkheid, die de basis is van het Atlantisch Pact. Deze saamhorigheid moet op de eerste plaats leiden tot het samenvoegen van de hulpbronnen en de wetenschappelijke verworvenheden, met name op het gebied van de produktie en van het wetenschappelijk onderzoek.

Het communiqué besluit met de mededeling, dat de twee premiers overtuigd zijn van de noodzakelijkheid om in de mate van het mogelijke de onderlinge raadpleging tussen de Atlantische mogendheden te bevorderen en dat zij voorts van gedachten hebben gewisseld over de aan de gang zijnde onderhandelingen over de stichting van een Europese vrijhandelszone.

Een woordvoerder van het Franse ministerie van buitenlandse zaken verklaarde na de besprekingen: „De antwoorden die Harold Macmillan op de twee essentiële vragen over Noord-Afrika en de NAVO heeft gegeven, zijn van dien aard dat zij de Franse bezorgdheid wegnemen." Dit gold zowel de Britse erkenning van de „leidende rol van Frankrijk in Noord-Afrika" als de verzekering, dat Groot-Brittannië niet het plan koestert om „een soort van Brits-Amerikaanse overheersing van de NAVO in te stellen".

De Londense correspondent van het *Alg. Hbld* (27-11) schreef: Er is geen krant in het Ver. Koninkrijk welke vanmorgen een hoofdartikel bevat met de mening dat de oude Entente Cordiale door de conferentie te Parijs tussen Macmillan en Gaillard is hersteld. Aan beide zijden is men geschrokken van de heftigheid der explosie over de Britse levering van wapens aan Tunesië en dat heeft een heilzame ontnuchtering teweeg gebracht.

Sombere gezichten in Parijs. Links: Gaillard, rechts: Macmillan

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

België — 25 nov. Te Brussel wordt vernomen, dat de schatkist bij Duitse, Amerikaanse en Zwitserse banken een lening zal opnemen van Zw.fr. 75 miljoen.

Chili — 28 nov. Diplomatieke betrekkingen met Venezuela verbroken n.a.v. een geschil tussen beide landen over het vasthouden van Julio Basulto, een lid van de Chileense ambassade in Caracas. Basulto zou zich onwelwillend hebben uitgelaten over het dictatuurregime in Venezuela. Hij heeft inmiddels Venezuela verlaten.

Denemarken — 28 nov. Een woordvoerder van het ministerie van defensie deelt mee, dat Denemarken dezelfde soort luchtafweerraketten van de Verenigde Staten zal krijgen als Noorwegen, namelijk van het type Nike-Hercules. De raketten, die niet van een atoomlading voorzien zullen zijn, worden in 1959 geleverd. Een jaar geleden kregen Denemarken en Noorwegen Nike-raketten van het type Ajax aangeboden. Kortgeleden is bekendgemaakt, dat Noorwegen er thans op staat, de Hercules, waarvan de reikwijdte drie keer zo groot is als die van de Ajax, te ontvangen. De vier Nike-batterijen die aan Denemarken zijn aangeboden, zullen rondom Kopenhagen worden opgesteld.

Duitsland (Oost-) — 25 nov. De opperbevelhebber van de Sowjet-troepen in O.-Duitsland, maarschalk Gretsjko, heeft een afscheidsbezoek gebracht aan Ulbricht, de leider van de communistische partij in Oost-Duitsland. Hij is benoemd tot chef-staf der landstrijdkrachten der SU. — **27 nov.** Te Leipzig is een gevangenisstraf van vijf jaar geëist tegen de predikant ds. Siegfried Schmutzler, die er o.m. van wordt beticht, een illegale organisatie van studenten aan de universiteit van Leipzig te hebben opgericht. Op 12 april werd hij in hechtenis genomen.

Engeland — 28 nov. Besprekingen met delegatie uit Brits-Honduras over de financiële behoeften en de constitutionele ontwikkeling van deze kolonie afgebroken, aangezien gebleken zou zijn, dat Guatemala, met medewerking van een der delegatieleden, pogingen heeft gedaan deze kolonie op slinkse wijze aan zich te trekken. — In het kader van de sluiting en verkleining van Britse vlootbases, in welk kader Scapa Flow reeds is verlaten, zal de basis Hongkong in het beloop van 2 jaar worden gesloten.

Frankrijk — 27 nov. Aanslag gepleegd, vermoedelijk door Algerijnen, op het leven van de staatssecretaris voor Algerije Barakrok te Parijs. Hij werd niet getroffen.

India — 27 nov. De Indiase minister van voedselvoorziening, Prasad Jain, deelt mee, dat grote gebieden van grote droogte te lijden hebben. Tachtig miljoen mensen, bijna een kwart van de totale bevolking van India, wonen in deze gebieden. Volgens de minister zal de graanoogst drie tot vier miljoen ton minder bedragen dan men had verwacht. De regering onderhandelt over een vermeerdering van de invoer van levensmiddelen. — **28 nov.** Premier Nehroe verklaart in het parlement, dat hij zich gegriefd voelt door het standpunt, dat de Britse vertegenwoordiger in de Veiligheidsraad terzake van Kasjmir had ingenomen (door de zending van speciale VN-vertegenwoordiger te steunen). Nehroe wilde echter de betrekkingen met het Gemenebest niet verbreken. „De hedendaagse wereld heeft meer, en niet minder behoefte aan banden, zoals die tussen India en Gr.-Brittannië bestaan". Uit diplomatieke kringen te New Delhi wordt vernomen dat Nehroe zich tot de grote landen heeft gericht met het dringend verzoek te besluiten tot een conferentie op hoog niveau, ter bespreking van de problemen van de wereldvrede.

Indonesië — 29 nov. Een woordvoerder van de regering heeft in Djakarta verklaard, dat als gevolg van de verwerping door de algemene vergadering der Verenigde Naties van de resolutie inzake Nieuw-Guinea, binnenkort maatregelen van de regering tegen de Nederlandse economische belangen in Indonesië kunnen worden verwacht. Deze belangen worden geraamd op een waarde van ruim vijf miljard Nederlandse guldens.

Internationaal — 29 nov. De permanente raad van de Noordatlantische Verdragsorganisatie besluit, dat de conferentie van regeringshoofden in december zal doorgaan ondanks de ziekte van president Eisenhower. Vice-president Nixon zal de Amerikaanse delegatie leiden.

Israël — 25 nov. Het gewoonlijk goed geïnformeerde Israëlische blad „The Jerusalem Post" spreekt geruchten tegen als zou Israël overwegen te verzoeken om toelating tot de NAVO. — **28 nov.** Tijdens een massavergadering van het Noordafrikaanse immigrantenverbond in Israël is een beroep gedaan op de Marokkaanse regering om de Joden in Marokko die zulks wensen, toe te staan naar Israël te vertrekken. Enige maanden geleden was dit door de Marokkaanse autoriteiten verboden. Kort geleden is een telegram in dit verband aan president Eisenhower gezonden, waarin om zijn interventie in deze zaak gevraagd wordt.

Joego-Slavië — 28 nov. President Worosjilow van de Sowjet-Unie heeft president Tito gelukgewenst met het feit, dat veertien jaar geleden de Joegoslavische communistische staat werd opgericht. Waarnemers merkten op, dat felicitaties die de SU aan de communistische landen pleegt te richten bij de viering van hun nationale feestdag gewoonlijk zijn ondertekend door partijsecretaris Chroesjtsjew, premier Boelganin en president Worosjilow. Laatstgenoemde tekent echter alleen dergelijke felicitatiebrieven als zij tot niet-communistische landen zijn gericht. In zijn brief aan Tito juicht Worosjilow „de broederlijke samenwerking" tussen Rusland en Joego-Slavië toe. President Mao Tse-toeng en premier Tsjoe En-lai van communistisch China hebben „het broedervolk in Joego-Slavië nieuwe successen bij de opbouw van het socialisme" toegewenst.

Kunst — 25 nov. De Mexicaanse schilder Diégo Rivera (geb. 8 dec. 1886) overleden. — **26 nov.** De Geraert ter Borchprijs 1957 voor schliderkunst en grafisch werk van de provincie Overijssel (*f* 1000) uitgereikt aan de heer B. E. Akkerman.

Malakka — 25 nov. Premier Tengkoe Abdoel Rahman heeft bekend gemaakt, dat Malakka diplomatieke betrekkingen met communistisch China zal aanknopen, wanneer de 1800 communistische opstandelingen, die zich in het binnenland verborgen houden, zich onvoorwaardelijk overgeven. Hij deed dit naar aanleiding van een brief van de communistische leider Tsjin Peng, waarin deze om nieuwe onderhandelingen verzoekt. In dec. 1955 leverden dergelijke onderhandelingen geen resultaat op. De regering van Malakka heeft zich thans bereid verklaard de opstandelingen, die zich — met hun wapens — overgeven, niet te vervolgen en hen, die naar communistisch China wensen te gaan, daartoe in staat te stellen. Zij en hun familieleden ontvangen dan bovendien een jaar lang maandelijks een toelage van honderd Malakka-dollars (ongeveer 125 gulden) om zich in China een nieuw bestaan op te bouwen.

Marokko — 27 nov. Na besprekingen in Washington tussen koning Mohammed V en de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, John Foster Dulles, wordt in een communiqué o.m. meegedeeld, dat de Amerikaanse hulpverlening ter versterking van de Marokkaanse economie zal worden voortgezet en dat, in afwachting van een definitieve overeenkomst ter zake van de Amerikaanse bases in Marokko een aantal schikkingen worden getroffen voor de legering van de troepen op deze bases. De koning legde er gedurende de onderhandelingen de nadruk op, dat de toekomstige betrekkingen tussen Marokko en het Westen voor een belangrijk deel zullen afhangen van de wijze waarop tegemoet wordt gekomen aan de wensen van het Algerijnse volk. De koning vroeg om „vriendschappelijke onderhandelingen" over de Algerijnse kwestie. De regering der VS verzekerde, dat zij „zal voortgaan krachtig te ijveren voor een vreedzame, democratische en rechtvaardige oplossing."

Nederland — 25 nov. Prof. mr. P. J. Oud, na het geven van zijn afscheidscollege in de Economische Hogeschool te Rotterdam, gehuldigd.

Ned. West-Indië — 30 nov. De gezaghebber van Aruba, mr. L. C. Kwartsz afgetreden, na deze functie als hoofd van het eilandsbestuur sedert twaalf jaar te hebben vervuld.

Sowjet-Unie — 25 nov. Volgens gen. Cortland van Rensselaer Schuyler, chef-staf van het NAVO-hoofdkwartier in Parijs heeft de SU nog niet voldoende intercontinentale raketten om te spreken van „operationele beschikbaarheid". De VS zijn er evenwel van overtuigd, dat de SU reeds een prototype heeft van een raket, waarmee van Sowjetbases af ieder doel in de VS kan worden bereikt. — Partijsecretaris Chroesjtsjew verklaart, in een toespraak tot cadetten, dat de kracht van de Sowjet-strijdkrachten groter is geworden. Zij worden uitgerust met de modernste wapens, w.o. raketten en atoomwapens. Zjoekow had inbreuk gemaakt op de politiek van de partij en had getracht het leger van de partij te scheiden. Het besluit om hem te ontslaan was genomen met het doel het partijwerk onder de strijdkrachten grondig te verbeteren.

België

Euromarkt en Euratom in de Senaat goedgekeurd —

Na de Kamer voor Volksvertegenwoordigers (zie 13658/1) heeft de Senaat het wetsontwerp tot goedkeuring van de verdragen betreffende de Gemeenschappelijke Markt en Euratom besproken en goedgekeurd, zulks met 134 stemmen vóór (socialisten, liberalen en katholieken) tegen 2 (communisten) en bij 2 onthoudingen (de heren Rolin en De Dorlodot).

De socialistische senator Rolin, die zich onthield, verklaarde, dat de samenwerking tussen de zes landen op het gebied van de kernenergie reeds lang is voorbijgestreefd door ruimere akkoorden. Rolin wees nog op het feit, dat Frankrijk in gevolge het Euratomverdrag het recht zou verkrijgen met de splijtbare materialen van de gemeenschap atoombommen te vervaardigen. De heer P.W. Segers, oud-wethouder van de haven van Antwerpen en oud-minister van verkeer, sprak over de „enorme concurrentiestrijd", die zich tussen de grote Europese havens zal ontwikkelen. Genua, Marseille, Le Havre, Antwerpen, Rotterdam en Hamburg zijn de poorten van Europa en het is derhalve noodzakelijk voor België de mogelijkheid te bestuderen om tankschepen tot 80.000 ton te ontvangen.

Minister Larock zeide dat op een globale omzet van fr. 247 miljard van de Belgische industrie men mag verwachten, dat een omzet van fr. 200 miljard een gunstige weerslag van de gemeenschappelijke markt zal ondervinden. Voor de overige fr. 47 miljard aan industriële produktie zullen aanpassingen moeten worden gevonden. De Belgische regering, aldus Larock, zal geen moeite sparen om de Angelsaksische volkeren in een vrijhandelszone met de gemeenschappelijke markt te betrekken.

Het voorstel-Van den Daele —

Na een woelig debat heeft de Kamer van Volksvertegenwoordigers met 97 tegen 87 stemmen besloten een wetsvoorstel van de heer Van den Daele (CVP), tot vaststelling van het aantal volksvertegenwoordigers en van het aantal rechtstreeks gekozen senatoren, niet in behandeling te nemen. Vóór het in behandeling nemen stemden de CVP, de communisten en de liberalen Tahon, Lahaye en D'Haeseleer.

Het wetsvoorstel had tot doel het aantal zetels in het parlement aan te passen aan de bevolkingscijfers zoals die blijken uit de volkstelling op 31 december 1956.

De huidige verdeling van het aantal zetels heeft tot gevolg dat nagenoeg 500.000 inwoners niet in het parlement over een rechtmatige vertegenwoordiging beschikken.

Aangezien een gelijkaardig voorstel tijdens de vorige parlementaire zittijd, nl. in de maand maart 1957 werd verworpen, verzetten de socialisten zich tegen het in overweging nemen van het nieuwe voorstel.

Wereldbank-lening Kongo —

De Wereldbank heeft aan Kongo een lening van $ 40 miljoen (2 miljard fr.) toegestaan tegen 6%, met een duur van 18½ jaar. Reeds werd vernomen, dat verscheidene Amerikaanse banken besloten hebben $ 5 miljoen (250 miljoen fr.) zonder waarborg van de Wereldbank af te kopen. De Belgische kringen zien in die beslissing een bewijs voor het uitstekend krediet van Kongo op de Amerikaanse kapitaalmarkt.

Lening vrij onderwijs —

Tijdens een bijeenkomst te Mechelen op 26 november heeft Z.Em. Kardinaal Van Roey voor de directeurs der colleges, technische scholen en normaalscholen van het aartsbisdom verklaard, dat besloten is tot het plaatsen van een obligatielening ten bedrage van 60 miljoen frank tegen 5%. De kardinaal wees er op dat de officiële toelagen, het schoolgeld der ouders en de steungelden van het werk „school en gezin" amper toereikend zijn om de gewone dagelijkse uitgaven van de vrije onderwijsinstellingen te dekken. Gelet op de toenemende uitbreiding van het vrij onderwijs was men verplicht tot bovenvermelde lening zijn toevlucht te nemen.

Diversen —

Benoemingen — Koning Boudewijn heeft de heer Kerremans tot cultureel attaché benoemd, zo meldt Het Laatste Nieuws (22-11).

De heer Kerremans heeft de opdracht gekregen, bijzondere aandacht te geven aan culturele aangelegenheden en de algemene belangstelling voor de letterkundige, artistieke en wetenschappelijke activiteit te stimuleren. De heer De Valkeneer is benoemd tot persattaché.

Huwelijk en echtscheiding — Uit de statistieken betreffende huwelijken en echtscheidingen blijkt, dat perioden die onmiddellijk op een oorlog volgen, zoals 1920-1924 en 1946-1950, hogere cijfers van huwelijken en echtscheidingen aanwijzen dan de jaren die op deze perioden volgen.

Toch blijven, aldus de Gazet van Antwerpen (22-11) de sinds 1946 geboekte echtscheidingscijfers hoger, dan die van de jaren tussen de twee wereldoorlogen. Dit blijkt duidelijk uit het volgende overzicht.

	Huwelijken	Echtscheidingen
1920-1924	87.530	3.157
1925-1929	72.499	2.338
1930-1934	65.554	2.484
1935-1939	61.553	3.160
1946-1950	79.957	6.017
1951	70.541	4.366
1952	67.340	4.211
1953	67.742	4.163
1954	67.931	3.999
1955	68.881	4.416
1956	68.700	4.313

Gedenkteken Geheim leger — In een indrukwekkende plechtigheid heeft koning Boudewijn op 17 nov. te Brussel een gedenkteken onthuld voor dertien kolonels, officieren, onderofficieren en soldaten van het Geheime Leger, die tijdens de laatste oorlog gesneuveld zijn.

Aantal TV-toestellen — Volgens niet-officiële schattingen zou het aantal TV-toestellen bedragen:

Einde 1953	6.500
Einde 1954	23.000
Einde 1955	62.000
Einde 1956	114.000
Einde 1957*)	190.000

Voor een vergelijking met andere landen geven wij het volgende staatje:

Aantal inwoners per TV-toestel op 1 januari 1957: :

USA	3.2
Groot-Brittannië	7.8
Frankrijk	103.8
Italië	131.9
Nederland	108.8
Zwitserland	251.9
België	78.2

*) Nader vernemen wij dat onlangs het 200.000ste TV-toestel in gebruik is genomen.

Birma

Tegemoetkoming aan rebellen —

De regering van Birma, dat reeds vanaf de onafhankelijkheidsverklaring (1948) geteisterd wordt door opstandige bewegingen van communisten (van verschillende pluimage) en Karen-stammen heeft, aldus *Reuter/ANP*, op 24 november bekendgemaakt, dat alle rebellen, communisten inbegrepen, die zich aan de regering van Birma overgeven, als zij dit willen van de regering te Rangoon geld kunnen krijgen om in de dorpen van het land aan de slag te gaan. Krachtens een nieuw project tot rehabilitatie van deze rebellen wordt hun, als zij zich overgeven, ook de kans ge-

boden deel te nemen aan de ontwikkelingsprojecten van de regering.
In de week voorafgaande aan deze mededeling hebben zich o.m. 71 leden van een pro-communistische rebellenorganisatie overgegeven.

China (Volksrepubliek)

Het Westelijke embargo verzacht

Op 30 mei jl. heeft Engeland de embargo-bepalingen voor handel met de Chinese republiek verzacht en in overeenstemming gebracht met de bepalingen voor handel met de de overige communistische landen (Sowjet-Unie e.a.). Hiertegen is vooral van Amerikaanse zijde geprotesteerd. Anderzijds werd dit Britse voorbeeld door verscheidene andere landen gevolgd (zie 13261/1). De speciale strenge maatregelen tegen China waren genomen na het uitbreken van de Koreaanse oorlog (1950). De Consultative Committee for Commerce with Communist Countries (COCOM), die dit soort embargo-bepalingen vaststelt en waarin alle NAVO-landen (uitgezonderd IJsland) en Japan zitting hebben —, heeft op 25 november het Britse voorbeeld gevolgd en de embargo-bepalingen voor handel met communistisch China verzacht.
De Amerikaanse afgevaardigde onthield zich van stemming. Thans geldt alleen nog de zgn. „A-lijst" (wapens en strategische goederen). De vervallen „B-lijst" omvatte eveneens niet-strategische goederen.

Duitsland (West)

Duitsers over zichzelf en anderen

Uit gegevens, gepubliceerd door een Westduits instituut voor opinieonderzoek blijkt, aldus *AFP* (28-11), dat 54% van de geraadpleegden de Fransen vals, haatdragend, jaloers, schijnheilig vindt. De overige 46% vond de Fransen echter voorkomend, hartelijk en charmant. In het algemeen werd de Fransman verweten, lui te zijn en slechts te werken om zo snel mogelijk van zijn pensioen te kunnen genieten.
Wat de Amerikanen aangaat, deze zijn, volgens 71% der geraadpleegden, hulpvaardig en gul. Ook hebben zij gevoel voor zaken en voor politiek. In 26% der antwoorden klaagt men over de slechte manieren der Amerikanen.
De Russen komen er minder goed af. Slechts 22% der geraadpleegde Duitsers heeft bij hen goede hoedanigheden vastgesteld: hartelijkheid, arbeidslust, gastvrijheid, bescheidenheid en gevoel voor muziek. Volgens 68% van de geraadpleegden zijn de Russen brutaal, wreed, schijnheilig en vals.
En ten slotte het oordeel der Duitsers zelf over de Duitsers: volgens 31% van de geraadpleegden zijn de Duitsers nog niet rijp voor de politiek. Zij zijn te strijdlustig, lijden aan grootheidswaanzin en zijn slaven van de arbeid.

Bondspresident Heuss bij de paus

Paus Pius XII heeft op 27 nov. president Heuss, die een officieel bezoek aan Italië brengt in het Vaticaan in audiëntie ontvangen. Het was, aldus *Reuter/DPA*, de eerste maal sedert 54 jaar, dat een Duits staatshoofd een bezoek aan de paus bracht. Keizer Wilhelm II heeft paus Leo XIII driemaal bezocht, in 1888, 1893 en 1903.
Na een gesprek onder vier ogen van een half uur heeft de paus in een toespraak tot een groter gezelschap gewezen op de herrijzenis van Duitsland na de oorlog. In het uur van de nood kon Duitsland beschikken over „meesters van politiek en economie". De paus stelde ook de Duitse politiek van samenwerking met Frankrijk en het streven van Duitsland voor Europese samenwerking in het licht.
„Ook de krachten die de cultuur en de vrijheid van Europa bedreigen hebben een ideologie en een intellectuele basis", vervolgde de paus. „Men kan alleen vertrouwen op hen die zich krachtig tegen deze ideologie verzetten en dienovereenkomstig denken en handelen in de strijd voor de vrijheid van het Europa dat nog vrij is en voor de bevrijding van het Europa dat van zijn vrijheid is beroofd."
De paus waarschuwde de Duitsers echter, dat geduld de politieke rijpheid kenmerkt. De paus zeide dit in verband met de voortdurende splitsing van Duitsland.
De paus drukte er voorts zijn tevredenheid over uit, dat het Westduitse Constitutionele Hof de rechtsgeldigheid van het met Duitsland gesloten concordaat had erkend.

Diversen —

Wehner — Ondanks verzet van Bondskanselier Adenauer tegen de persoon van de kandidaat is de socialist Wehner (tot 1940 lid van de communistische partij) op 28 nov. herkozen tot voorzitter van de commissie van de Bondsdag voor kwesties die geheel Duitsland aangaan. De commissie bestaat uit 29 leden, van wie zestien christen-democraten, tien socialisten, twee liberalen en een lid van de Duitse partij. Zestien leden hebben voor Wehner gestemd.

Engeland

Waterstofbommen boven Engeland

Op 27 november is tijdens een zitting in het Lagerhuis aan het licht gekomen — men heeft zich dit althans voor het eerst goed gerealiseerd — dat Amerikaanse legervliegtuigen met waterstofbommen aan boord regelmatig van Engelse vliegvelden voor hun patrouilles en oefenvluchten opstijgen. Dit nieuws heeft in geheel Engeland nogal opschudding teweeggebracht en aanleiding gegeven tot felle debatten in het Lagerhuis. Op desbetreffende vragen van het Labourlid *Frank Allaun* antwoordde de minister van buitenlandse zaken, *Selwyn Lloyd*, aldus de *NRC*-correspondent, dat er sinds 1951 altijd eenheden van de Amerikaanse strategische luchtstrijdkrachten in Engeland gestationeerd zijn geweest en dat in 1952 de voorwaarden waarop de Engelse bases gebruikt werden (krachtens een tijdens het Labour-bewind van Attlee gesloten overeenkomst met de VS) opnieuw bevestigd waren. In geval van nood zouden zij alleen gebruikt kunnen worden na een gemeenschappelijke beslissing van de twee regeringen. Het was dus niet alleen kwestie van overleg, maar van een gezamenlijke beslissing.
De bases zouden niet voor een bombardement met kernwapens gebruikt kunnen worden, tenzij de Britse regering hiertoe uitdrukkelijk besloten had. De nadere vraag van Allaun, of er voor overleg wel tijd zou zijn als de vliegtuigen permanent in de lucht zouden zijn, werd door Selwyn Lloyd genegeerd.
Allaun vroeg verder, waarom deze verschrikkelijk gevaarlijke maatregel voor het Britse publiek verborgen was gehouden. Selwyn Lloyd probeerde het Huis gerust te stellen met de opmerking: „Als een vliegtuig met een kernwapen aan boord neerstort bestaat er geen gevaar voor een ontploffing." Bevan vroeg onmiddellijk hierop, of men het inderdaad als een feit mag aannemen, dat Amerikaanse vliegtuigen die voor hun patrouilletochten van bases in Engeland opstegen, waterstofbommen aan boord hebben.

Verklaring Macmillan

Premier *Macmillan* gaf op 28 nov. op deze vraag een concreter antwoord dan Selwyn Lloyd. Natuurlijk moesten er op oefenvluchten bommen worden meegevoerd, aldus Macmillan, niet in de laatste plaats om het personeel te oefenen in het laden. Maar hij legde uit, dat alle bommen — dus ook de waterstof- en atoombommen — altijd worden meegevoerd in een staat die hij „not armed" noemde (d.w.z. niet op scherp gesteld) en dat er een aantal ingewikkelde technische handgrepen nodig zijn om ze voor het gebruik gereed te maken. Er bestond geen gevaar dat de bom zou ontploffen als een van de vliegtuigen neerstortte, zei Macmillan. Bovendien hadden de Amerikanen, wanneer er een patrouille van een Engelse basis in de lucht was, altijd speciale tankvliegtuigen klaarstaan om op te stijgen, teneinde bommenwerpers die niet in Engeland konden landen bij te laden, zodat zij naar de Verenigde Staten konden terug vliegen.

De minister van defensie, *Sandys*, verklaarde nog desgevraagd, dat er geen officiële overeenkomst met de Verenigde Staten is gesloten over de vestiging van raketbases in Engeland.

Finland

Nieuwe regering —

De gouverneur van de nationale bank van Finland, Rainer von Fieandt, aan wie op 28 november door president Kekkonen was verzocht een zakenkabinet te vormen om een uitweg te vinden uit de wekenlange kabinetscrisis, heeft daags daarop een dergelijk kabinet samengesteld.

Aan een *United Press*-bericht (29-11) ontlenen we de samenstelling van het nieuwe kabinet.

Premier is de kabinetsformateur Rainer von Fieandt.

Buitenlandse zaken: Paavo J. Hynninen (gepensioneerd diplomaat).

Binnenlandse zaken: Urho Kiukas (gouverneur van het Mikkelidistr.).

Eerste minister van financiën: Lauri Hietanen (directeur van de S.O.K.-warenhuizen).

Tweede minister van financiën: Ahti Karjalainen (handelsexpert en functionaris van de Finse bank).

Defensie: kolonel Kalle Lehmus (werkzaam op het ministerie van defensie).

Onderwijs: Reino Oittinen (directeur-generaal van de schooladministratie).

Landbouw: Hans Pertula (directeur-generaal van het departement van landbouw).

Sociale zaken: Heikki Varis.

Vervoer en openbare werken: Aku Sumu (directeur van volkspensioenen).

Handel en industrie: Lauri Kivekas.

Justitie: Paavo K. Kastari.

De minister van arbeid zal later worden benoemd.

De leden van het kabinet komen merendeels uit zakenkringen.

Hiermede is een einde gekomen aan de regeringscrisis die op 18 oktober jl. door het aftreden van de regering-Sukselainen was ontstaan (zie pag. 13597/3).

Op 13 november kreeg de demissionaire premier de opdracht een nieuw kabinet te vormen, doch zijn pogingen hiertoe faalden.

Diversen —

Centrumpartij — Naar het Finse persbureau FNB (27-11) berichtte is het aantal Finse politieke partijen vermeerderd met één: de Finse centrumpartij van arbeiders en kleine boeren, die arbeiders, kleine boeren, ambtenaren en andere burgers met kleine inkomens bijeen wil brengen. De nieuwe partij, de zevende in Finland, wil o.m. ijveren voor een verenigde vakbeweging en valt in haar propagandageschriften het Finse vakverbond aan. Voorzitter is Tapio Sepponen.

Frankrijk

Kaderwet voor Algerije goedgekeurd —

De Nationale Vergadering heeft op 29 november met 269 stemmen vóór en 200 tegen haar goedkeuring gehecht aan de zg. kaderwet voor Algerije. Een wetsontwerp, dat het kiessysteem voor Algerije regelt werd goedgekeurd met 267 tegen 200 stemmen. Voor beide stemmingen had de regering de vertrouwenskwestie gesteld.

De kaderwet voorziet o.m. in de vorming van enkele semi-autonome provincies in Algerije onder Franse voogdij. De provinciale parlementen en ook het overkoepelende parlement in Algiers zullen bestaan uit twee kamers, de een met proportionele vertegenwoordiging van Fransen en Algerijnen, de ander met evenveel Franse als Algerijnse gedelegeerden. Het Franse bestuur behoudt alle zeggenschap over buitenlandse politiek, defensie, muntwezen, politie, enz.

In september trad de regering-Bourgès-Maunoury af, nadat de door haar ingediende kaderwet door de Nationale Vergadering was afgewezen (zie nader 13552/3).

Premier Gaillard zei in zijn verdediging o.m., dat deze kaderwet bewees, dat Frankrijk niet alleen streeft naar een militaire oplossing, maar ook naar een politieke. Verwerping van de kaderwet zou onherroepelijk leiden tot afscheiding van Algerije van Frankrijk.

„Ons leger gedraagt zich waardig, geduldig en eervol. Er hebben zich enkele gevallen voorgedaan van slechte behandeling van Algerijnse opstandelingen, maar er zijn maatregelen getroffen om herhaling te voorkomen," aldus Gaillard, die in het bijzonder de volgende punten naar voren bracht:

a) Frankrijk wenst geen onafhankelijk Algerije.

b) Het Algerijnse Bevrijdingsfront of welke groep ook die gewapenderhand tegen Frankrijk strijdt is aanvaardbaar als politieke onderhandelingspartner.

c) Het Tunesisch-Marokkaanse bemiddelingsaanbod is onaanvaardbaar, omdat het uitgaat van de soevereiniteit van het Algerijnse volk. Voor de Franse regering is soevereiniteit hetzelfde als onafhankelijkheid. En deze onafhankelijkheid kan niet worden toegestaan aan een deel van de ene en ondeelbare republiek.

d) Onderhandelingen over een „staakt het vuren" kunnen slechts gevoerd worden als er geen politieke voorwaarden aan worden verbonden.

e) Zolang er geen verkiezingen zijn gehouden, kunnen ook geen politieke onderhandelingen over de toekomst van Algerije worden gevoerd.

Verzet van Mendès-France

Fel verzet kwam van de zijde van Pierre Mendès-France, die, aldus de Parijse correspondent van de *Telegraaf* (30-11), van alle kanten geïnterrumpeerd, o.m. het volgende stelde:

a) De Algerijnse muzelmannen hadden nooit de kans gekregen eens te zeggen hoe zij zich een kaderwet voorstelden.

b) De kaderwet ging niet ver genoeg.

c) De regering moest het Tunesisch-Marokkaanse bemiddelingsaanbod aannemen. De beide bemiddelende staatshoofden hadden zich niet, zoals de regering beweert, aan de zijde van de Algerijnse rebellen geschaard. Zij kwamen niet op voor de onafhankelijkheid, maar voor de „soevereiniteit" van het Algerijnse volk en aangezien er „graden

in de uitoefening van soevereiniteit zijn", kon men gerust ingaan op het bemiddelingsaanbod.
d) Ook hij, Mendès-France, wenste geen Algerijnse onafhankelijkheid, maar de kaderwet ging niet ver genoeg in het verlenen van autonomie.

Pineau in VN

Intussen was de Politieke Commissie van de Verenigde Naties in New York begonnen met de behandeling van de Algerijnse kwestie.
Hier verdedigde de Franse minister van buitenlandse zaken, *Pineau*, het Franse standpunt. Hij verklaarde, aldus het *Alg. Handelsblad* (28-11) o.m., dat Frankrijk de regeringen van de democratische landen zal uitnodigen „zoveel waarnemers als nodig is" te zenden naar de verkiezingen voor de regionale volksvertegenwoordigingen, die in Algerije gehouden zullen worden. Pineau voegde hieraan toe, dat er besprekingen over de definitieve bestuursinstellingen in Algerije gehouden zullen worden, nadat deze regionale volksvertegenwoordigingen in het leven zijn geroepen. Hierbij zal rekening worden gehouden met de diverse verlangens en belangen van de verschillende gemeenschappen in Algerije, zo merkte de Franse minister op.
Pineau wees er verder op, dat Frankrijk vastbesloten is de politiek van de „drie panelen" — wapenstilstand, verkiezingen en onderhandelingen — voort te zetten. En van deze politiek vormt de „kaderwet" één van de instrumenten.
De Franse minister verklaarde, dat de communistische partij in Algerije rechtstreeks verantwoordelijk is voor een groot deel van de bomaanslagen in Algiers, die honderden slachtoffers hebben geëist. „Als Frankrijk zich uit Algerije zou terugtrekken, zouden deze communistische elementen de meeste kans maken aan de macht te komen. Zij zijn de enige werkelijk gedisciplineerde strijdkrachten die bij de opstand betrokken zijn. Zij zijn de enigen, die kunnen rekenen op krachtige buitenlandse hulp, als zij gereed zijn om hun plannen uit te voeren."
Pineau verklaarde voorts, dat de eigen lotsbepaling van het Algerijnse volk in de huidige omstandigheden onvermijdelijk zou uitdraaien op verdeling van het land in twee of meer staten.
De verdeling van Algerije zou ten gevolge hebben, dat er tegenover elkaar kwamen te staan een kleine, maar betrekkelijk welvarende staat met grote havens, die alleen toegang heeft tot de hulpbronnen van het Franse moederland en één of meer arme staten, die geen havens hebben en waarvan de bevolking in gebrek leeft in gebieden, waar geen mens ook maar de mogelijkheid heeft zich te ontplooien, aldus Pineau. Dit alles wil niet zeggen, dat Frankrijk niet het principe van de eigen lotsbestemming erkent, maar men kan zich de uitvoering van dit principe slechts denken in het raam van de eerbied voor de individuele vrijheden en de bescherming van de minderheden.
Pineau besloot zijn rede: „Uw plicht is in dit geval duidelijk. Gij moet Frankrijk laten doorgaan met zijn pogingen om tot een vreedzame, democratische en rechtvaardige oplossing te komen. Een gedachteloze inmenging in deze pijnlijke zaak zou niet alleen een schending van uw kant van het Handvest van de VN zijn, maar zou geen ander praktisch resultaat opleveren dan het gevaar de oplossing, die wij allen zo spoedig mogelijk willen vinden, uit te stellen."

Groeiend extremisme in Frankrijk?

In *Le Monde* (28-11) schreef *Fauvet*, dat, na een lange periode van schijnbare onverschilligheid en berusting, de Franse publieke opinie zich ongerust begint te maken. Aan een samenvatting van Fauvets analyse in de *Nieuwe Rotterdamse Courant* (29-11) ontlenen wij het volgende:
Vooral in het centrum en in het zuiden (het minst welvarende deel van het land) begint men een economische recessie te vrezen. Daar wordt hoe langer hoe sterker het verband gevoeld tussen de daling van het levenspeil en de kosten van de Algerijnse oorlog. De dreiging van een sociale crisis en het voortslepen van de oorlog werken ertoe mee de voorwaarden voor een volksfront te scheppen.
Het valt de socialistische partij hoe langer hoe moeilijker haar sociaal programma op te offeren aan de oorlog in Algerije, schrijft Fauvet, die melding maakt van de bezwaren die socialistische burgemeesters en socialistische leden van de algemene raden (te vergelijken met de Nederlandse provinciale staten) sterk voelen. Dit betreft speciaal de vermindering van kredieten voor de landbouw in deze achtergebleven gebieden.
Ten noorden van de Loire (het best ontwikkelde deel van het land) daarentegen neemt het nationalistische deel van de rechter zijde in betekenis toe, gelijk de mythe van het volksfront ten zuiden van deze rivier terrein wint. De extremisten van links en van rechts winnen dus dank zij het Algerijnse conflict, luidt Fauvets conclusie.
De verdeeldheid in de boezem van de regering illustreert deze lucide analist met een duidelijk voorbeeld, namelijk dat van het aanbod van goede diensten, door de koning van Marokko en de president van Tunesië gedaan. Sommige ministers zouden dit aanbod onmiddellijk hebben willen verwerpen. Tot deze categorie behoren de socialist Lacoste, minister voor Algerije, en Lejeune, de minister voor de Sahara, en de gaullistische minister van nationale defensie, Chaban-Delmas. Andere ministers, onder wie premier Gaillard, staatssecretaris Faure en de christen-democraten zouden een wat genuanceerder standpunt innemen en dit aanbod wel willen gebruiken, niet voor een politieke onderhandeling, maar om te trachten een staken van het vuren tot stand te brengen. Men is het onder elkaar niet eens geworden; de kwestie zal nogmaals besproken worden, maar voorlopig zou dit aanbod met een „genuanceerd neen" worden beantwoord.
Fauvet stelt ten slotte de volgende vragen: Zal deze regering, die zoals alle andere verdeeld is, erin slagen een gemeenschappelijk beleid vast te stellen? En, zo ja, zal het de regering dan gelukken op dit beleid de goedkeuring van het parlement te verkrijgen? Mocht deze daarin niet slagen, dan zullen de Noordafrikaanse crisis en de Atlantische crisis — voortaan onafscheidelijk verbonden — opnieuw uitbreken na de zittingen van de Verenigde Naties en van de Raad van de Noordatlantische Verdragsorganisatie.

Congres radicaal-socialisten —
Het te Straatsburg gehouden congres van de radicaal-socialistische partij eindigde op 24 november met de aanneming van een door Mendès-France gesteunde, maar door premier Gaillard afgewezen resolutie, waarin herziening van de Algerijnse politiek geëist wordt: een aanvaarding van de Tunesisch-Marokkaanse bemiddeling en een politiek, die gericht is op het tot stand komen van een federatie tussen

Frankrijk en de Maghreb (Noord-Afrika); de kaderwet wordt volkomen onvoldoende genoemd.
Een succes voor Mendès-France was ook de benoeming van E. Daladier tot partijvoorzitter. Hoewel Mendès-France in de partij over een meerderheid schijnt te beschikken voor zijn opvattingen, is dit niet het geval in de radicaal-socialistische fractie in het parlement. Van de 43 radicale parlementsleden kan men slechts (ongeveer) 12 als „mendesisten" beschouwen.

Atoombom-mogendheid? —
In gezaghebbende Parijse kringen wordt, aldus *ANP/Het Vaderland* (30-11) bevestigd, dat Frankrijk zijn eigen atoombom aan het maken is.

De wetenschappelijke en militaire plannen zijn voltooid en er is reeds een begin gemaakt met de eigenlijke vervaardiging van enkele onderdelen van de bom, aldus is verklaard. Verwacht wordt, dat de Franse atoombom in de loop van 1958 voor het eerst beproefd zal worden.

Frankrijk zou hiermee de vierde atoombom-mogendheid worden na de VS, de Sowjet-Unie en Engeland. Het heeft twee centra voor kernonderzoek, waarvan er een plutonium vervaardigt. Een atoomcentrale voor industrieel gebruik wordt te Chinon aan de Loire gebouwd. Frankrijk werkt ook aan een atoomduikboot.
Frankrijk zelf en Madagaskar hebben rijke uraniumlagen in de bodem.

Een woordvoerder van het Franse ministerie van defensie heeft op de vraag, of Frankrijk zijn eigen atoomboom aan het maken is, gezegd, dat het thans verrichte onderzoek zal leiden tot praktische toepassingen, zowel op civiel als militair terrein. Maar het was nog niet mogelijk een datum vast te stellen.
Volgens het weekblad *Entreprise* zou Frankrijk in het a.s. voorjaar een atoombom tot ontploffing brengen. Volgens dit blad is het werk aan de Franse atoombom in 1956 begonnen. Tijdens het bewind van premier Guy Mollet werd het werk er aan wat verlangzaamd, maar tijdens premier Maurice Bourgès-Maunoury werd het weer versneld, aldus Entreprise.
(Vor. ber. 13262/2 en 13356/2)

Diversen —
Geen wapens voor Jemen — Frankrijk heeft onlangs, na overleg met Engeland, een verzoek van Jemen om wapens te leveren van de hand gewezen. Londen had tegen de levering van Franse wapens aan Jemen geadviseerd. Onlangs werd in Britse kringen gezegd, dat Jemen wapens, waaronder tanks, van de Sowjet-Unie had ontvangen.

India

Naga-gebied —
Het Indiase Hogerhuis heeft, aldus *ANP* (28-11), een wetsontwerp aanvaard, waarbij de door de Naga-stammen bewoonde streken tot een afzonderlijk Naga-gebied worden verklaard, een autonoom gebied binnen de Indiase Unie. De Naga-stammen, die het noordoostelijke grensgebied van India bewonen en die zich tot voor kort nog bezig hielden met koppensnellen, hebben vier jaar lang een guerrilla tegen Indiase militairen gevoerd ter ondersteuning van hun eis tot uitroeping van een afzonderlijke Naga-staat. Het regeringsontwerp heeft ten doel deze eis zoveel mogelijk in te willigen. (Vor. ber. 13532/3).

Indonesië

Buitenlandse investeringen —
In een verklaring van de Indonesische regering wordt, aldus het *Alg. Handelsblad* (28-11), o.m. gezegd, dat Indonesië niet aantrekkelijk is voor buitenlandse kapitaalsinvesteringen als gevolg van „politieke onstabiliteit" en van de vertraging in de behandeling door het parlement van het wetsontwerp inzake buitenlandse investeringen.
Hoewel het buitenlandse kapitaal in kwantitatief opzicht een secondaire en aanvullende rol speelt, blijft het volgens deze verklaring in kwalitatief opzicht nog steeds belangrijk. De regering is van oordeel, dat een der methoden om de economische problemen op te lossen is, om buitenlands kapitaal en deskundigen voor een tevoren vast te stellen periode naar Indonesië uit te nodigen. De regering geeft de voorkeur aan beleggingen in een tijdelijk compagnonschap met Indonesiërs, met eventueel overname van de gehele investering door Indonesiërs.

Begrotingstekort —
De minister van financiën, Sutikno Slamet, heeft op 28 november in het parlement medegedeeld, dat het tekort op de staatsbegroting voor 1957 de aanvankelijke raming met 2.33 miljoen roepia zal overschrijden. In het ontwerp-begroting was het tekort geraamd op 1.542 miljoen roepia. De inkomsten bleken echter lager te zijn geweest dan waarop zij waren begroot, in het bijzonder die uit extra invoerheffingen, de vreemdelingenbelasting en invoerrechten en accijnzen. Het totale tekort wordt nu geraamd op omstreeks vier miljard roepia. De minister voegde hieraan toe, dat de geraamde uitgaven het in het ontwerp-begroting genoemd bedrag van rp. 20.600 miljoen niet zullen overschrijden.

Internationaal Nieuws

Voor Europees district —
Het „Actiecomité voor de Verenigde Staten van Europa", waarvan Jean Monnet voorzitter is, heeft, aldus *De Volkskrant* (28-11) een resolutie aangenomen, waarin wordt gepleit voor het onderbrengen van alle Europese instellingen in een „Europees district" naar het voorbeeld van het Amerikaanse Washnington D.C. De Belgische regering staat niet afzijdig tegenover het idee zulk een district in België aan de zes leden van „Klein Europa" aan te bieden.
(zie ook 13614/1 en 13658/2)

Coördinatie wapenproduktie WEU? —
De commissie voor defensie van de Westeuropese Unie heeft aangedrongen op de samenstelling van één programma teneinde de wapenproduktie van de zeven landenleden van de WEU (België, Nederland, Luxemburg, West-Duitsland, Frankrijk, Italië en Engeland) te bundelen, zo bericht het *Alg. Handelsblad* (29-11). In dit programma moeten zowel klassieke als kernwapens zijn begrepen. De commissie verzocht de ministerraad van de WEU aan de topconferentie van de NATO het principe voor te leggen van de regionale samenwerking. In een verklaring van de commissie wordt gezegd dat er onmiddellijk een inventaris moet worden opgemaakt van de wapens en de hulpbronnen voor de energievoorziening en op wetenschappelijk en industrieel gebied van de landen van de WEU. De voorzitter van de commissie, Lucifero, verklaarde dat „de landen van de WEU zowel aan de VS als aan de Sowjet-Unie de hersens hebben geleverd voor de produktie van de moderne wapens". Hij voegde hieraan toe: „Waar je ook loopt in de geheime

wapenfabrieken van de VS en de Sowjet-Unie, kun je Frans, Duits, Italiaans en Engels horen praten". In de inleiding tot de aanbeveling wordt o.m. opgemerkt dat de landen van de WEU samen met de VS de belangrijkste industriële hulpbronnen van de vrije wereld bezitten en dat een verdeling van de arbeid tussen de landen van de NAVO de VS gedeeltelijk zal bevrijden van de last wapens te maken voor hun bondgenoten.

Internationaal Hof en het Indisch-Portugees geschil —

Het Internationale Gerechtshof heeft zich op 25 nov. bevoegd verklaard om kennis te nemen van het geschil tussen India en Portugal over het recht van doorgang over Indisch gebied, dat Portugal stelt te hebben wat betreft de toegang tot zijn bezittingen aan de Indische westkust, die onder meer Goa omvatten. Portugal stelt, dat ook zijn militairen recht van doorgang moeten hebben. Het grondvest zijn aanspraken op een in 1779 met de toenmalige heerser van dat gedeelte van India gesloten verdrag. India had op zes punten bezwaar gemaakt tegen de bevoegdheid van het hof, om dit geschil in behandeling te nemen. Van de zes bezwaren zijn er vier door het hof verworpen.

Over de twee andere, die niet van invloed zijn bij de beantwoording van de vraag, of het Internationale Gerechtshof bevoegd is het geschil te behandelen, zal bij de behandeling van de zaak zelf worden geoordeeld. Het hof heeft bepaald dat India 25 februari 1958 zijn antwoord op de Portugese klacht zal moeten hebben ingediend.

(Vor. ber. pag. 13534/2)

De kwestie-Nieuw-Guinea opnieuw voor de VN - Indonesische resolutie niet aanvaard —

Voor de vierde maal heeft de Algemene Vergadering zich op verzoek van Indonesië bezig gehouden met de kwestie-Nieuw-Guinea. Zoals bekend maakt Indonesië aanspraak op de soevereiniteit over Nederlands Nieuw-Guinea (West-Irian), als zijnde een onderdeel van het Indonesische grondgebied. Nederland stelt zich op het tegenovergestelde standpunt.

Na de behandeling in 1956 (zie uitvoerig op pag. 11627 e.v.) zijn eigenlijk geen nieuwe argumenten naar voren gekomen. Wel werd in een gezamenlijke Nederlands-Australische verklaring (zie nader 13627/1) ook van Nederlandse zijde nog eens bevestigd, dat het de politiek van Nederland is de inwoners van Nieuw-Guinea in de toekomst in staat te stellen over hun eigen lot te beslissen. Anderzijds zette de Indonesische regering haar eis tot overdracht kracht bij o.m. door een anti-Nederlandse campagne (zie nader 13615 en 13647).

In de door Indonesië ingediende resolutie werd intussen alleen maar aangedrongen op nieuwe besprekingen tussen Nederland en Indonesië over Nieuw-Guinea. De resolutie nodigde beide partijen uit hun pogingen om een oplossing van het geschil in overeenstemming met de beginselen van het Handvest der Ver. Naties voort te zetten en verzocht de secr.-generaal de betrokken partijen bij te staan wanneer hij het nodig oordeelde voor de uitvoering van deze resolutie, en aan de dertiende bijeenkomst van de Algemene Vergadering 1958 rapport uit te brengen.

Er is zeer uitvoerig over gedebatteerd, vooral in de Politieke Commissie, zonder dat dit nieuwe gezichtspunten opleverde. De Indonesische vertegenwoordigers, w.o. de minister van buitenlandse zaken Subandrio, spraken van een „laatste appèl" tot de VN. Indonesië vroeg slechts de aanvaarding van een resolutie te aanvaarden, die een goede werkwijze schept om beide partijen bij te staan bij het vinden van een vreedzame oplossing van dit geschil, dat reeds te lang onopgelost is gebleven „als een groeiend gezwel in de betrekkingen tussen Nederland en Indonesië". Geen enkel land, dat zichzelf respecteert zou kunnen blijven toelaten „ dat zijn redelijk verzoek om onderhandelingen genegeerd wordt, hoofdzakelijk omdat de andere partij van mening is dat zij zich kan veroorloven een dergelijke houding aan te nemen op basis van haar huidige superioriteit wat betreft haar fysieke kracht. Dit is een zeer gevaarlijke houding en zou kunnen leiden tot onvoorziene en ongewenste, zelfs explosieve gebeurtenissen op internationaal gebied", aldus Subandrio.

Tegenover deze en dergelijke argumenten stelde de Nederlandse minister Luns o.m.:

1. Het argument over de soevereiniteit van het gebied is zuiver juridisch en geen zaak om door de VN besproken te worden.
2. De Indonesische eis tot onderhandelen over de toekomstige status van het gebied is politiek. Als Indonesië beweert dat Nederland op onwettige wijze Indonesisch grondgebied bezet, behoort de kwestie voor het Intern. Hof van Justitie. Als Indonesië er voorkeur aan geeft om met Nederland een toekomstige status voor Westelijk Nieuw-Guinea uit te werken, waarbij rekening gehouden wordt met het recht van de inwoners op zelfbeschikking, zouden alleen besprekingen gehouden kunnen worden als Indonesië zijn aanspraak op soevereiniteit opgeeft en er mee instemt een ander resultaat te aanvaarden.

Stemmingsuitslag

De Politieke Commissie aanvaardde tenslotte op 26 november de hierboven vermelde resolutie met 42 stemmen vóór, 28 tegen en bij 11 onthoudingen. De uitslag van de stemming in de Algemene Vergadering was: 41 landen vóór, 29 tegen, bij 11 onthoudingen. Aangezien in de Algemene Vergadering voor het bekrachtigen van een dergelijke resolutie een tweederde meerderheid noodzakelijk is, is de resolutie dus verworpen.

De uitslag van de stemming in de Politieke Commissie luidde als volgt:

V ó ó r de aanvaarding van de resolutie stemden de volgende landen: Afghanistan, Albanië, Birma, Bjelo-Rusland, Bolivia, Bulgarije, Ceylon, Costa Rica, Egypte, Ethiopië, Filippijnen, Ghana, Griekenland, Guatemala, Haiti, Hongarije, India, Indonesië, Iran, Irak, Japan, Jemen, Joego-Slavië, Jordanië, Laos, Libanon, Libië, Malakka, Marokko, Nepal, Oekraine, Pakistan, Polen, Roemenië, San Salvador, Saoedi-Arabië, Soedan, Sowjet-Unie, Syrië, Thailand, Tsjecho-Slowakije en Tunesië.

T e g e n : Argentinië, Australië, België, Brazilië, Canada, Chili, (Nat.) China, Colombia, Cuba, Denemarken, Dominicaanse republiek, Frankrijk, Groot-Brittannië, Honduras, IJsland, Ierland, Israël, Italië, Luxemburg, Nederland, Nieuw-Zeeland, Nicaragua, Noorwegen, Oostenrijk, Peru, Portugal, Spanje en Zweden.

Van stemming *onthielden* zich Cambodja, Ecuador, Finland, Liberië, Mexico, Panama, Paraguay, Turkije, Uruguay, Venezuela en de Verenigde Staten.

De afgevaardigde van Zuid-Afrika was niet aanwezig.
De stemming had plaats kort nadat Ali Sastroamidjojo het Indonesische standpunt had uiteengezet. Hij verklaarde, dat het Indonesische volk wordt bedreigd „door de militaire en politieke machinaties van de Nederlandse regering in en rond Nieuw-Guinea".
De Nederlandse afgevaardigde, mr. C. W. A. Schürmann, verwierp de Indonesische stelling, dat Ned. Nieuw-Guinea in Indonesië inbegrepen is.
„Het merendeel van de Nieuw-Guinese bevolking heeft nooit een Indonesiër gezien en zou niet weten wat het woord betekent."
Hij zei, dat Nederland altijd het principe heeft verdedigd van een afzonderlijk bestaan voor Ned. Nw.-Guinea — zelfs voordat Indonesië onafhankelijk werd.
De stemmingsuitslag in de Algemene Vergadering leverde een slechts weinig gewijzigd beeld:
De Filippijnen, die in de Politieke Commissie vóór gestemd hadden, waren nu afwezig. Zuid-Afrika, dat eerst afwezig was, stemde nu tegen. Dezelfde 11 landen onthielden zich weer van stemming.

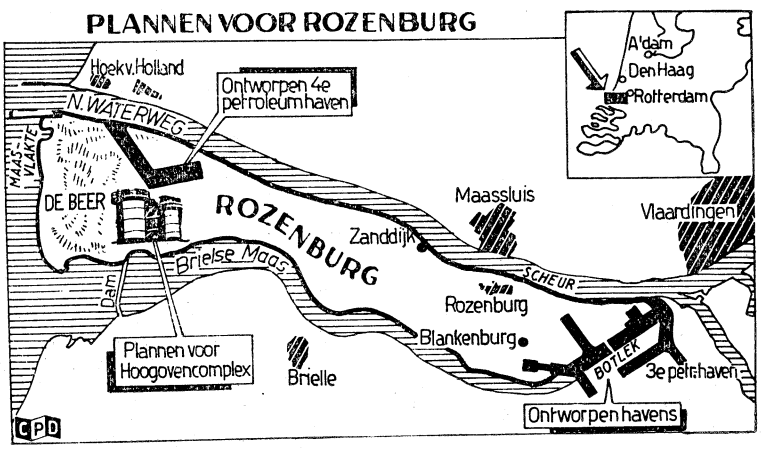
Libië

Amerikaanse wapens —
De Verenigde Staten hebben op 27 november wapens tot een waarde van 15 miljoen dollar aan Libië overgedragen. Deze „voor zelfverdediging" bestemde uitrusting is Libië aangeboden krachtens een verdrag dat in juni is gesloten. Bij deze overeenkomst hebben de VS op zich genomen duizend man voor het Libische leger uit te rusten en op te leiden. Libië heeft onlangs ook wapenhulp ontvangen van Turkije en Egypte.

Nederland

Data verkiezingen provinciale staten en gemeenteraden —
Aangezien de Eerste Kamer op 26 november de zesde wijziging van de kieswet heeft aanvaard zijn, aldus *Het Vaderland* (27-11), de data voor de verkiezingen van provinciale staten en gemeenteraden thans definitief vastgesteld. Op woensdag 26 mrt 1958 zal worden gestemd voor de provinciale staten en op woensdag 28 mei 1958 voor de gemeenteraden. De kandidaatstelling voor de provinciale staten zal plaats hebben op dinsdag 11 februari en die voor de gemeenteraden op dinsdag 15 april.

Rotterdams plan-Europoort —
De Rotterdamse gemeenteraad heeft op 28 november het z.g. plan-Europoort zonder hoofdelijke stemming aanvaard (de vier communistische raadsleden hadden voor de stemming de raadzaal verlaten, waaruit burgemeester Van Walsum de conclusie trok, dat zij zich onttrokken aan het stemmen tegen het plan).
Het plan-Europoort is een project voor de bouw van een havencomplex op het westelijk deel van het eiland Rozenburg. Van het beschikbare terrein, dat 1550 hectare groot is, zal het nieuwe complex een oppervlakte vergen van 930 hectare.
De hier te verrijzen havenbekkens worden verbonden met de Nieuwe Waterweg, maar zullen naderhand even ten zuiden van de monding van de Nieuwe Waterweg een eigen verbinding met zee krijgen.
Voorlopig biedt het nieuwe haventerrein toegang aan schepen tot 65.000 ton; met de ingang rechtstreeks van zee aan schepen van nog grotere omvang.
De terreinen krijgen naast een zoutwaterfront voor zeeschepen een afzonderlijk zoetwaterfront voor binnenschepen.
Voor de terreinen hebben zich al enige gegadigden aangemeld, te weten een hoogovenbedrijf annex staalfabriek, een overslagbedrijf voor kolen en erts, een scheepsreparatiebedrijf voor zeer grote schepen en een oliemaatschappij.
Naar het achterland komen een binnenscheepvaartverbinding en een spoorlijn.
Dit plan kost, wanneer het in het eerste stadium beschikt over een toegang met de Nieuwe Waterweg, ongeveer 165 miljoen gulden.
De gemeente Rotterdam zou, gezien de interesse van de gegadigden, de plannen graag omstreeks 1960 uitgevoerd willen hebben, mede omdat tot dat jaar voldoende materieel beschikbaar is. Na dat jaar zal dit nodig zijn voor de Deltawerken, die dan op volle toeren draaien. Is het voor de gemeente Rotterdam mogelijk weer een beroep op de kapitaalmarkt te doen dan wordt deze mogelijkheid benut. Kan dit niet en is de toestand zoals nu, dan zal een beroep op de regering moeten worden gedaan.
In zijn uitvoerige toelichting zei mr. G. E. van Walsum o.a. dat de mogelijkheid om buitenlands kapitaal aan te trekken, niet uitgesloten zal worden.
De plannen moeten gerealiseerd worden deels op grondgebied van de gemeente Rotterdam deels op dat van de gemeente Rozenburg; grote gedeelten van de grond zijn in handen van domeinen en er is reeds contact opgenomen over de vraag of men bereid is de grond af te staan. De overige terreinen zullen langs de wettelijke weg van onteigening moeten worden verkregen. Reeds eerder had de burgemeester het plan een natuurlijk complement van de havenexploitatie op het gebied van de gemeente Rotterdam genoemd. Met dit plan wordt de mogelijkheid geschapen de allergrootste schepen te ontvangen en de ontwikkeling van de scheepvaart om met nog grotere typen schepen te gaan varen met als gevolg een andere wijze van overslag en opslag, te volgen. Bedrijven, die op zeer diep vaarwater zijn aangewezen komen hier, maar ook denkt men aan vestigingen, die op de westpunt van Rozenburg zijn aangewezen, zoals bv. een staalfabriek.
Aan het plan zijn evenwel ook

schaduwzijden verbonden: 1. de bedreiging van het natuurreservaat De Beer en 2. de opoffering van waardevolle cultuurgrond, die tevens een omwenteling betekent in het leven van de nu gevestigde agrarische bevolking. De schaduwzijden moeten aanvaard worden, omdat de basis van onze nationale welvaart in belangrijke mate verbreed en verstevigd zal worden door het complex. Het is volgens mr. Van Walsum voor onze nationale economie onaanvaardbaar, dat de haven Rotterdam voor bepaalde schepen niet bereikbaar zou zijn.

Aanvankelijk zal het nieuwe complex verbinding met de Nieuwe Waterweg krijgen en wel iets ten zuid-oosten van Hoek van Holland maar aan de andere kant van de Waterweg. Later komt er dan de verbinding met zee — een rijksaangelegenheid — ten zuiden van de monding van de Waterweg met een bodempeil tot vijftien meter.

Goede achterwaartse verbindingen zijn noodzakelijk en zo komt er een spoorweg met vaste bruggen over de havenmonden, zonder dat de binnenscheepvaart er hinder van zal ondervinden. Verder wordt een binnenscheepvaartverbinding aangelegd aan de zuidzijde van het eiland Rozenburg met verbinding op het Hartelsekanaal, dat moet worden verruimd evenals de daarop geprojecteerde sluis. Dit met het oog op de Rijnvaart, die de belangen in het oog houdt van de zg. duweenheden. Er komt dus in het complex een duidelijke afscheiding tussen zout en zoet water en ook het Brielse Meer blijft zoet. De proeven voor de verbinding met de Nieuwe Waterweg zijn in Delft, nautisch gezien, goed verlopen.

Betekenis voor West-Brabant en Zeeland

Wanneer de thans nog bestaande discriminaties op grond van de nationale herkomst van zowel goederen als diensten komen te vervallen, zullen unieke kansen ontstaan voor de economische ontwikkeling van ons land, aldus een artikel, getiteld Europoort, in het orgaan van het *Economisch-Technologisch Instituut voor Noordbrabant.*

Het artikel behandelt speciaal de liberalisering van de internationale dienstenverlening, met name van het internationale vervoer en het zegt, dat de plannen, die van de zijde van de gemeente Rotterdam werden ontvouwd onder de naam Europoort, nauwelijks hoog genoeg kunnen worden aangeslagen. Het artikel waarschuwt voor de illusie, dat uitsluitend met de verwezenlijking van de Rotterdamse plannen het handhaven en ontwikkelen van de functie van Benelux als de Europese invalspoort uit commercieel en transportoogpunt voldoende gewaarborgd is.

Volgens het artikel liggen er nog zeer goede mogelijkheden tot uitbreiding van de accommodatie van het Beneluxkustgebied in de gehele zone tussen Rotterdam en Antwerpen. Voorgesteld wordt de Deltawerken, waarmede inmiddels een begin is gemaakt, af te stemmen op het creëren van die technische voorwaarden, die noodzakelijk zijn om dit tussengebied voor die toekomstige functie uit te rusten. Er wordt voorts op gewezen, dat West-Brabant en Zeeland niet alleen over veel betere ruimtelijke mogelijkheden beschikken om een dergelijke ontwikkeling op te vangen, doch dat zij bovendien in staat zijn uit eigen streek mensen te leveren, die deze technische apparatuur zullen moeten bedienen.

Beraad hierover, en verwezenlijking van de voorzieningen zullen echter niet kunnen wachten, totdat uit vraag der gegadigden de behoefte blijkt. Men zal, zeker in dit gebied, toch ten minste enige decennia moeten vooruitzien, zo besluit het artikel, opdat wanneer de kansen zich voordoen, deze inderdaad op reële basis kunnen worden aangegrepen.

Diversen —

Ziekenfondspremie verhoogd — Op advies van de Ziekenfondsraad en van de Sociaal Economische Raad heeft de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid besloten de premie voor de verplichte ziekenfondsverzekering te verhogen van 4,2 op 4,4%. Deze verhoging wordt noodzakelijk geacht vanwege de stijging van de uitgaven der ziekenfondsen. De werkgever houdt de helft van de premie op het loon van de werknemer in. Het werknemersaandeel van de ziekenfondspremie wordt derhalve verhoogd van 2,1 op 2,2%.

Pleegmoeder Anneke Beekman — Mevrouw G. M. Langendijk-Van Moorst, de vroegere pleegmoeder van Anneke Beekman, heeft zich, aldus het Alg. Hbld. (29-11), op 29 nov. op het politiebureau te Maastricht gemeld. Zij is naar Amsterdam overgebracht voor de tenuitvoerlegging van de haar opgelegde straf.

De vrouw was veroordeeld tot drie maanden gevangenisstraf wegens onttrekking van Anneke Beekman aan het wettig gezag, namelijk aan de Commissie voor Oorlogspleegkinderen. (Vor. ber. 12774/3).

Sowjet-Unie

Het Sowjet-leger —

In het *Algemeen Handelsblad* (27-11) treffen wij een artikel van de militaire medewerker aan, waarin een overzicht wordt gegeven van de ontwikkeling van de politieke invloed in het leger der Sowjet-Unie. Aan dit artikel „Het Rode Leger" ontlenen wij het volgende: De invloed van het Rode Leger is van belang, ook voor het Westen. De strijd om de macht in dit leger is met een nederlaag van de militair Zjoekow geëindigd. De partij, in de persoon van wie ook, heeft gezegevierd. Deze strijd om de politieke macht in de strijdkrachten is niet van vandaag of gisteren, doch is inherent aan de structuur van het Rode Leger. Over deze structuur heeft van de oprichting van dat leger op 23 februari 1918 af verschil van mening bestaan.

Trotski en de eerste opperbevelhebber, de ex-Tsaristische cavalerie-generaal Tukhachewsky, waren voorstander van een staand leger van beroepsmilitairen, Stalin en andere politieke en militaire leiders van een volksleger d.w.z. een z.g. kaderleger, bestaande uit een kern of kader van beroepsmilitairen waaromheen de dienstplichtigen werden gegroepeerd. Het Rode Leger zou aldus een proletarisch leger worden van boeren en arbeiders van een grootte, die in harmonie was met de opdracht die het communisme zich had gesteld: de wereldrevolutie en daarmede de strijd tegen een wereld van vijanden. Met een klein beroepsleger zou deze opdracht niet uitvoerbaar zijn. Voert men, aldus het *Alg. Handelsblad,* een volksleger in een dictatuur in, dan ent men een democratische legervorm op een autocratische stam. Daaruit moeten conflicten voortvloeien. Zo is het ook met het Rode Leger gegaan.

Aan de ene zijde had men de massa van het volk nodig om een massaal dienstplichtleger te kunnen vormen in overeenstemming met de buitenlandse politiek van de Sowjet-Unie, aan de andere kant een politiek betrouwbaar leger, noodzakelijk voor schraging van het dictatoriale, casu quo zo nodig met geweld afgedwongen communistische gezag. Daarvoor werd een compromis gevonden, dat daaruit bestond, dat er naast het militaire gezag een politiek gezag in het le-

ger werd geïntroduceerd. Er werd een Politieke Administratie ingevoerd, wier chef rechtstreeks rapporteerde aan het Centrale Comité van de communistische partij. Langs een hiërarchieke ladder, die tot in het regiment afdaalde, werden politieke commissarissen (P.C.) in de staven van de legeronderdelen opgenomen (naar analogie daarvan ook bij zee- en luchtmacht), die tot in de bataljons en compagnieën vertegenwoordigers hadden. Bij decreet van 6 april 1918 werd de rol van de P.C.'s vastgelegd. Het was hun taak de politieke betrouwbaarheid en loyaliteit van de duizenden ex-Tsaristische officieren en onderofficieren te observeren en overigens het leger te doen worden tot een opvoedingsinstituut van de dienstplichtigen in communistische geest. In de eerste tijd hebben vele P.C.'s — onder wie Stalin zelf die P.C. te Tsaritsjin was — van hun macht gebruik gemaakt om vele militaire commandanten te doen executeren. Het schrikbewind dat zij op die wijze konden uitoefenen en de hun verleende macht, ook in militaire zaken, maakten dat hieruit een militair-dilettantisme van de ergste soort voortvloeide, waaronder de militaire discipline, opleiding en oefening in hoge mate leden. Dat dit tot verzet van militaire zijde leidde is begrijpelijk! Voortdurend is de Sowjet-leiding dan ook door dit probleem geplaagd geweest. Het resulteerde in een herhaalde herziening van de status van de P.C.'s. In 1925 werden zij ondergeschikt gemaakt aan de militaire commandanten. De daardoor in de volgende jaren toegenomen militaire macht achtte Stalin een gevaar voor de politieke macht van de Partij. Dit leidde tot de grote zuivering van het leger in 1937 waarbij de chef van de Politieke Administratie zelfmoord pleegde en waarbij de opperbevelhebber Tukhachewsky met duizenden andere officieren en onderofficieren voor het vuurpeloton kwam. De P.C.'s werden in hun oude macht hersteld.

De militaire gevolgen bleven niet uit. De Finse oorlog bewees de armzaligheid van de militaire waarde van het Rode Leger, Stalin sloeg de schrik om het hart. Weer werden de P.C.'s naar het tweede plan teruggedrukt. Doch dit vermocht niet de aanvankelijke debâcles bij de Duitse inval in juni 1941 te voorkomen. Eerst later, toen door verdere terugdringing van de status van de P.C. tot adviseurs van de militaire commandanten, de militaire eisen konden prevaleren en het Rode Leger ook door andere maatregelen in materieel en moreel opzicht was verbeterd, konden die opmerkelijke militaire successen worden geboekt, die leidden tot de vernietiging van Hitlers macht.

Na de oorlog bleef echter de strijd om de macht in het leger voortduren waarbij in het algemeen de militairen aan de touwtjes konden blijven trekken in die zin dat zij wisten te voorkomen dat de P.C. in zijn oude stijl werd hersteld.

Daardoor dreigde de militaire macht uit de handen van het politieke gezag te lopen. Dit laatste was er bovendien door de hulp van Zjoekow aan Chroesjtsjew meer en meer afhankelijk van geworden. Om de politieke greep te herkrijgen, moest de macht van de P.C. weer worden vergroot. In zijn verzet daartegen is Zjoekow gevallen, evenals Tukhachewsky in 1937, doch op minder bloedige wijze. Doch de gebreken van het structureel oneigenlijke systeem zijn daardoor niet weggenomen. Spanningen kunnen daarom opnieuw optreden.

Duikboten als lanceerbases voor raketten —

Volgens de Amerikaanse inlichtingendienst is, aldus *United Press* (29-11), de Sowjet-Unie op het ogenblik in staat, een projectiel voor middelgrote afstand met een waterstofbom van een duikboot af te vuren en zo vitale punten als New York te beschieten. De duikboot zou daartoe de kust tot op ten hoogste 500 mijl behoeven te naderen.

Daar staat tegenover dat de Amerikaanse marine ongetwijfeld een enigszins omvangrijke operatie van de Russische vloot kan ontdekken en afdoende maatregelen daartegen kan nemen. Men kan zich niet voorstellen, dat een aanval op grote schaal zonder zo'n omvangrijke vlootbeweging mogelijk is.

Tunesië

Protesten —

De Franse regering heeft, zo meldde de *Nieuwe Rotterdamse Courant* (29-11), bij Tunesië een krachtig protest ingediend tegen een nieuwe Tunesische wet, waardoor deelneming aan het voormalige Franse gouvernement in Tunesië strafbaar wordt gesteld.

Deze wet, die op 25 november met terugwerkende kracht in werking trad, bepaalt dat Tunesiërs die direct of indirect aan het bestuur van Tunesië hebben deelgenomen, toen het land nog een Frans protectoraat was, gestraft kunnen worden.

In een communiqué van het Franse ministerie van buitenlandse zaken werd verklaard, dat de wet „een vijandig karakter tegenover Frankrijk draagt" en „in strijd is met de rechten van de mens en de internationale moraal".

Tunesië heeft op zijn beurt bij Frankrijk geprotesteerd, omdat Franse en Tunesische troepen op 27 november aan de Tunesisch-Algerijnse grens slaags zijn geraakt.

Twee Franse bataljons zijn vierhonderd meter op Tunesisch gebied doorgedrongen en in botsing gekomen met Tunesische grenstroepen.

Ambtenaren van de Franse ambassade in Tunis zeiden niets van het incident af te weten. Zij verklaarden, dat in Algiers een onderzoek wordt ingesteld.

Turkije

Nieuw kabinet-Menderes —

Premier *Menderes* (Democratische Partij) heeft op 25 nov. een nieuwe regering gevormd, het vijfde door hem geleide kabinet.

De voornaamste portefeuilles zijn, aldus *ANP* (25-11) als volgt verdeeld:

Premier: Menderes, Vice-premier: Tefik Ileri, Buitenlandse zaken: Fatin Ruchtu Zorlu, Binnenlandse zaken: Namuk Gedik, Financiën: Hasa Polatkan.

Menderes heeft twee nieuwe ministeries ingesteld, een voor pers en toerisme en een voor verbetering van de bouwnijverheid.

(Zie voor recente ontwikkeling en verkiezingen: 13607)

Ver. Staten

President Eisenhower opnieuw ziek

President Eisenhower is opnieuw door een ziekte getroffen. Nadat aanvankelijk melding was gemaakt van een verkoudheid, is op 26 nov. in Washington bekend gemaakt, dat een aftakking van zijn middelste hersenslagader is aangedaan door een verstopping. Zijn spraakvermogen is hierdoor licht gestoord.

Er zou zijn vastgesteld, dat de aandoening mild is. De medici verwachten, dat zij van voorbijgaande aard zal zijn. De president hoeft niet in het ziekenhuis te worden opgenomen, en de vooruitzichten op een

volledig herstel binnen redelijke tijd zijn uitstekend, aldus de verklaring van 26 nov. Er heeft geen hersenbloeding plaatsgevonden, en de president is in staat te lopen.
Vice-president Nixon deelde op 26 nov. mee, dat de president „volledig in staat is, besluiten te nemen". Er is niet gedacht aan overdracht van de presidentiële bevoegdheden, aldus Nixon.
Intussen is van de zijde van het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken te kennen gegeven, dat aangenomen moet worden dat president Eisenhower niet naar de topconferentie van de NAVO zal gaan, die op 16 december in Parijs begint.

Chessman —
De rechtbank te Los Angeles heeft, aldus *United Press* (28-11) aan de autoriteiten van de San Quentin-gevangenis bevolen, het manuscript vrij te geven van The kid was a killer, het vierde boek van de ter dood veroordeelde schrijver Chessman.
Chessman werd in 1948 ter dood veroordeeld ter zake van beroving, inbraak, ontvoering en seksuele misdragingen, maar nog steeds heeft hij de gaskamer weten te ontlopen, door middel van juridische acties, die mogelijk werden gemaakt door de verkoop van zijn drie vorige boeken.

Zuid-Afrika

VN en apartheidspolitiek —
De Algemene Vergadering van de Verenigde Naties heeft, aldus *Reuter* (27-11), met 59 tegen 6 stemmen, bij 14 onthoudingen, een resolutie aangenomen, waarin zij betreurt dat Zuid-Afrika geen gevolg heeft gegeven aan haar vroegere verzoeken de apartheidspolitiek te matigen. De assemblee vraagt Zuid-Afrika opnieuw deze politiek te herzien.
Tegen stemden Australië, België, Engeland, Frankrijk, Luxemburg en Portugal. Onder de landen, die zich onthielden, waren Nederland, de Verenigde Staten en Italië. Drie landen (Zuid-Afrika, Marokko en Libanon) waren niet bij de stemming aanwezig.

Zwitserland

Holenstein Bondspresident —
Dr. Thomas Holenstein is voor het jaar 1958 gekozen tot Bondspresident. (Elk jaar wordt uit de Bondsraad een van de leden bij toerbeurt aangewezen om het presidium te bekleden.)

Geestelijk Leven

Europese Rabbijnenconferentie —
Op 4 en 5 november is te Amsterdam een Europese Rabbijnenconferentie gehouden, waaraan door een 25-tal opperrabbijnen en rabbijnen uit verschillende Europese landen is deelgenomen. Voorzitter was de opperrabbijn van Engeland, *Brodie*. Opperrabbijn A. Schuster van Amsterdam verklaarde in zijn rede tijdens de slotbijeenkomst, dat, hoewel geen enkele rabbijn uit Oost-Europa aanwezig had kunnen zijn, dit toch een congres van Europese rabbijnen geweest was daar ook zij, die verhinderd waren, in de geest met het congres waren en zich ermee identificeerden, zoals uit van hen ontvangen mededelingen was gebleken. Het was ook hierom de „Conferentie van Europese Rabbijnen" geweest omdat alleen orthodoxe, Thorah- en traditiegetrouwe rabbijnen rabbijnen zijn.

De belangrijke conferentie, die door dr. Henriëtte Boas zelfs een stap in de richting van de wederoprichting van het Sanhedrin werd genoemd, heeft een aantal resoluties aangenomen, waarin o.m. wordt verklaard, dat zowel de Schriftelijke Leer (de Thorah) als de Mondelinge (de Talmoed) eeuwige geldigheid bezitten, en de Halachah (de Joodse wet) de basis vormt van het Joodse leven. De Conferentie deed derhalve een beroep op alle Joden, hun levenswijze tot een levende uitdrukking te maken van de Goddelijke Wil, door de wetten van de Thorah volledig na te komen.

Ook verklaarden de rabbijnen, zich onvoorwaardelijk te zullen keren tegen het kwaad van materialisme en secularisatie.

Huwelijken, scheidingen en bekeringen zullen niet als volgens de Joodse wet geldig worden beschouwd, tenzij deze strikt overeenkomstig de Joodse wet tot stand gekomen zijn.

Ten aanzien van de Staat Israël verklaarde de Conferentie dat het herstel van de Joodse staat in het Heilige Land een duidelijk teken is van de Goddelijke Genade, dat Israëls welzijn onverbrekelijk verbonden is met zijn zedelijke en religieuze kracht, dat de Joodse religie de enige duurzame band vormt tussen de Joden in Israël en in de Diaspora, en dat Israël bestemd is een bron van religieuze inspiratie te worden voor het Joodse volk en de gehele wereld.

De Conferentie zond haar warme groeten aan de rabbijnen en Joden van Oost-Europa, die zij als een integraal deel van de Jodenheid beschouwt, drukte haar spijt uit, dat geen leiders van Oost-Europa op

Wereldconferentie van godsdiensten in Azië —

In New Delhi (India) is op 17 november een wereldconferentie van godsdiensten geopend, waaraan vele boeddhistische, Hindoe- en Jain-priesters deelnamen Deze foto werd genomen tijdens de openingsbijeenkomst. De Jain-priesters dragen een wit masker voor hun mond teneinde te voorkomen, dat zij per ongeluk door inslikken insekten zouden doden.

deze Conferentie aanwezig konden zijn, en sprak de hoop uit, dat zij een volgende Conferentie wel zouden kunnen bijwonen.

De Conferentie heeft een commissie benoemd ter voorbereiding van het tot stand komen van een Europese Federatie van Orthodoxe Rabbijnen en van een Halachische Commissie voor Europa. Ook zal aandacht worden besteed aan de gemeenschappelijke opleiding van rabbijnen en andere geestelijke leiders voor de Joodse gemeenschappen in Europa.

Kunst

Prijs voor letterkunde Vlaamse provincies —

Op voorstel van de interprovinciale hoofdcommissie voor openbare bibliotheken en Vlaamse letterkunde hebben de bestendige deputaties van de provincies Antwerpen, Limburg, Oost- en West-Vlaanderen, besloten de prijs voor letterkunde van de Vlaamse provinciën voor 1957 toe te kennen aan Achilles Mussche voor zijn werk „Christoffel Marlowe" of „Er is een duivel te veel". De prijs bedraagt 30.000 frank.

Margot Scharten-Antink †

Te Florence is op 27 november overleden de Nederlandse schrijfster mevrouw *Margot Scharten-Antink*. Zij werd 88 jaar. Sinds de dood van haar man, de schrijver Carel Scharten, met wie zij samen vele boeken schreef, woonde zij in Florence. Aan *De Volkskrant* (29-11) en het *Alg. Handelsblad* (28-11) ontlenen wij de volgende gegevens:

Mevrouw Margot Scharten-Antink werd in 1869 in Zutphen geboren. Zij debuteerde op twaalfjarige leeftijd in de „Bergen-op-Zoomse Courant", die een roman van haar als feuilleton publiceerde. Toen zij achttien was publiceerde zij novellen en schetsen in verschillende tijdschriften. In 1897 publiceerde de Nieuwe Gids een gedeelte van „Catherine", dat in 1899 in boekvorm verscheen. Na een bundel „Van scheiding en dood" verschenen de boeken die haar een grote naam in de Nederlandse letteren bezorgden: in 1906 het beroemd geworden „Sprotje", tien jaar later „Angelina's huwelijk" en in 1921 „In den vrijen Amerikaan".

In 1908 verscheen de eerste roman, die in samenwerking met haar man, Carel Th. Scharten, met wie zij sinds 1902 getrouwd was, tot stand kwam: „Een huis vol mensen". Daarna schreven zij samen nog „De vreemde heerschers" (1911), „Julie Simon" (1913), „Typen en curiositeiten" (1917) en „Het geluk hangt als een druiventros" (1919). Van hun latere romans werden „Het leven van Francesco Campana" en „De nar uit de Maremmen" het meest bekend. Sinds 1910 woonden de Schartens in Italië.

De verdiensten van mevrouw Scharten-Antink voor de Nederlandse letteren zijn in 1939 erkend door haar benoeming tot ridder in de Orde van Oranje Nassau.

Wetenschap en Techniek

Het analfabetisme in de wereld — *Dr. Luther Evans,* de directeur-generaal van de UNESCO, heeft, aldus *AFP/UP,* medio oktober te New York verklaard, dat 700 miljoen volwassenen, d.w.z. 44% van de wereldbevolking uit analfabeten bestaat. Hij zei dit ter gelegenheid van het verschijnen van een publikatie van de UNESCO, getiteld: „Het analfabetisme in de wereld in het midden van de eeuw".

De meeste ongeletterden worden gevonden in Afghanistan, Saoedi-Arabië, Jemen en bepaalde gebieden van Afrika. In die landen is 95 tot 99% van de bevolking analfabeet.

In India is 80 tot 85% van de bevolking analfabeet en in Egypte 80%; in Brazilië 51%; in Bolivia 67%; in Portugal 44%; in Griekenland 25% en in Bulgarije 24%. In Engeland is daarentegen slechts 1 tot 2% van de mensen analfabeet; in Amerika 2%; in Frankrijk 3,6% en in de Sowjet-Unie 5 tot 10%. Evans schatte, dat slechts één op de drie mensen in de wereld vlot een krant kan lezen. Hij verklaarde verder, dat er onvoldoende vorderingen gemaakt worden in de strijd tegen het analfabetisme.

Evans zei ook, dat in sommige landen intensiever onderwijs voor kinderen en volwassenen voldoende moet zijn om het probleem het hoofd te bieden, maar voegde hieraan toe, dat het in bepaalde landen misschien nodig zal zijn om een of andere vorm van geboortencontrole toe te passen om paal en perk te stellen aan het analfabetisme.

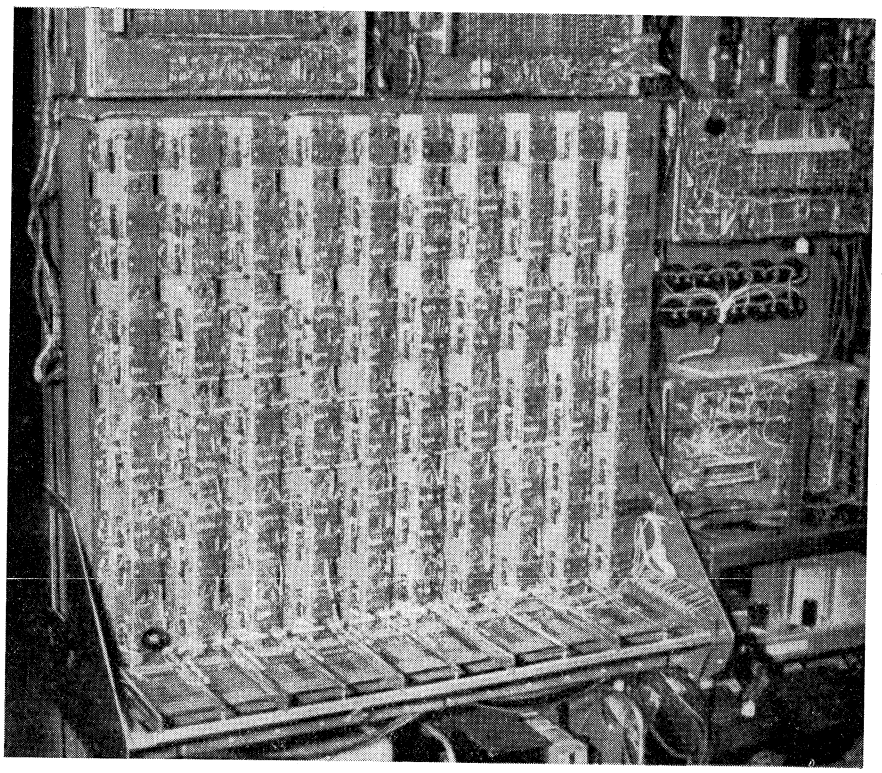
„Het zal misschien noodzakelijk zijn drastische stappen te nemen om het tempo van de bevolkingsaanwas te reguleren om die binnen de hulpbronnen te houden, welke het betrokken land aan de ontwikkeling van zijn kinderen en volwassenen kan besteden", aldus Evans.

Perfectionering elektronisch brein

Tot nu toe vertoonde het elektronisch brein (computer) een gebrek dat zijn gebruiksmogelijkheid in sterke mate beperkte: het was niet tot het „lezen" van dagelijkse taal (cijfers, woorden, leestekens) in staat. Opdrachten kon het slechts dan uitvoeren indien deze in een gecodeerde vorm (magneetband of geperforeerde kaart) aangeboden werden. Het is duidelijk dat een belangrijke besparing aan tijd en energie bereikt kan worden indien de machine zal kunnen reageren ook indien haar opdrachten in normaal schrift gegeven worden. Men kan vertrouwen, aldus *Fortune,* dat deze mogelijkheid in de naaste toekomst zal kunnen worden verwezenlijkt, nu de Britse Solartron Electronic Group met de constructie van de ERA (Electronic Reading Automation) een apparaat dat met elk der bestaande computers gecombineerd kan worden, een eerste stap in deze richting gezet heeft. Voorlopig is de ERA zo ingericht, dat zij tot verstaan van cijfers in staat is. Men tracht haar echter zo te vervolmaken, dat zij alle geschreven opdrachten kan interpreteren. Het beginsel van de ERA kan als volgt worden uitgelegd. Men denke zich een vierkant waarop een cijfer afgedrukt is in 100 gelijke vierkantjes verdeeld. De afdruk van het cijfer maakt van deze vakjes een aantal volledig zwart, een ander aantal slechts gedeeltelijk, terwijl de overige geheel wit blijven. De ERA tast nu langs elektronische weg deze vierkantjes af en stelt van elk vast tot welk der drie categorieën het behoort. Vervolgens raadpleegt de ERA zijn geheugensector en stelt vast welk cijfer afgebeeld is. Het is duidelijk dat hoewel bij bv. het cijfer 5 nog altijd een aantal onderling verschillende verdelingen van de drie soorten (zwart, gemengd, wit) over de honderd vierkantjes mogelijk zijn, deze verdelingen toch nooit dezelfde kunnen zijn als die bij het cijfer 6 mogelijk zijn.

Dank zij deze omstandigheid is het

apparaat in staat het cijfer ondubbelzinnig te herkennen. Reeds het feit alleen dat de ERA in staat is cijfers te lezen betekent een niet te onderschatten besparing. De computer komt hierdoor in zijn prestatie in kwalitatieve zin gelijk te staan met een boekhouder. In kwantitatief opzicht kan hij veel meer verrichten. Hiervan krijgt men een beeld, als men weet, dat een apparaat van het ERA-type dat *f* 200.000 à *f* 500.000 kost in staat is het werk van 150 tot 300 personen en geperforeerde kaarten te doen. In bepaalde gevallen kan dit een besparing van ± *f* 20 miljoen betekenen. De ERA betekent reeds thans (en in nog sterkere mate wanneer hij elke geschreven opdracht zal kunnen lezen) een nieuwe en grote stap in de richting naar de uitschakeling van menselijke arbeid bij het *routinewerk* van elke administratie. (N.)

Dit apparaat (vervaardigd door Solartron Electric Group) vormt de schakel tussen de computer en (ongecodeerde) getallenreeksen. Het vond al een toepassing bij enkele ondernemingen ter registratie van hun magazijnvoorraden.

Rapport i.z. kernbomproeven - Stopzetting gevraagd —

Het bestuur van de Afdeling Natuurkunde der Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen heeft zich, aldus *De Volkskrant* (16-11) namens deze afdeling tot de voorzitter van de ministerraad gewend met het volgende schrijven:*)

„Op grond van het rapport van de door de voorzitter der afdeling Natuurkunde van de Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen ingestelde commissie van advies over de gevaren, die kunnen ontstaan tengevolge van de verspreiding van radio-actieve producten door experimentele kernenergie-explosies, heeft de afdeling Natuurkunde der Academie besloten er bij de regering op aan te dringen om, gelet op de stralingsgevaren, die uit de voortzetting van het teweegbrengen van experimentele kernenergie-explosies kunnen voortvloeien, met alle te harer beschikking staande middelen de stopzetting van deze proeven te bevorderen.

Namens de afdeling veroorlooft het bestuur zich uwe excellentie te verzoeken, de overige leden van de regering in uw kwaliteit van voorzitter van de raad van ministers van dit besluit in kennis te stellen, met het verzoek daaraan een passend gevolg te geven."

Aan *Trouw* (20-11) ontlenen wij nog het volgende over dit rapport: De commissie heeft zich strikt beperkt tot beantwoording van de vraag of de in andere landen doorgevoerde experimentele explosies van kernenergiebommen gevaren voor de Nederlandse samenleving opleveren.

De vraag naar de schadelijkheid der kunstmatige radio-actieve stoffen voor de menselijke gezondheid leidt, aldus de commissie, tot de conclusie, dat deze tot dusver vooral schuilt in de voorraad die, met grote wervelbewegingen over de gehele wereld vrij gelijkmatig verspreid, in de bovenlucht ligt opgehoopt. Uit deze voorraad bereikt doorlopend meer of minder stof ook de aardbodem. Het grootste deel wordt door de neerslag, regen, sneeuw en hagel, omlaag gebracht. Het radio-actieve stof, dat bij kernexplosies in de atmosfeer gebracht wordt, is in Nederland duidelijk aan te tonen.

Door de ongunstige ligging van Nederland in de grote westenwinddrift op het noordelijk halfrond, bereiken radio-actieve verontreinigingen van de dampkring ons land als regel betrekkelijk snel vanuit elke bekende bron op het noordelijk halfrond.

Over de biologische gevaren wordt o.a. het volgende opgemerkt: De commissie meent, dat de bestraling op de gonaden (geslachtsklieren) ten gevolge van de experimentele atoomexplosies klein is in verhouding tot de fluctuaties in de door deze organen ontvangen dosis van de natuurlijke bestraling. Daar echter in principe elke dosis straling in genetisch opzicht schadelijk is, dient elke vermeerdering van de gemiddelde dosis op de gonaden zoveel mogelijk beperkt te worden.

Wat het gevaar van ingestie van radio-actieve stoffen betreft verdient strontium-90 bijzondere aandacht. Dit hoopt zich op in het skelet en heeft daar een grote gemiddelde verblijftijd.

De commissie acht het echter onwaarschijnlijk, dat de stralingsdosis op bot bij de huidige besmettingsgraad schadelijke gevolgen zal hebben, daar deze dosis klein is in verhouding tot de dosis der natuurlijke straling.

De commissie acht het echter onwaarduring van de huidige neerslag van radio-actief stof na enige tijd een besmettingsgraad kan ontstaan, waarbij schadelijke gevolgen, zoals een verhoging van de leukemie- en tumorfrequentie niet met zekerheid uit te sluiten zijn. Verhoogde gevoeligheid t.a.v. deze effecten bij jonge

*) Het rapport is opgenomen in het verslag van de gewone vergadering van de Afdeling Natuurkunde der Academie van 26 oktober 1957.

individuen en in het bijzonder bij embryo's is een kwantitatief niet te schatten factor, die op grond van voorlopige gegevens uit de literatuur tot grote voorzichtigheid maant.

De commissie acht het niet zeer waarschijnlijk dat inhalatie van de geringe hoeveelheid radio-actief stof in de atmosfeer voor de ademhalingsorganen ongewenste gevolgen heeft. De geringe kennis omtrent het effect van kleine radioactieve deeltjes op het longweefsel noopt de commissie echter voorlopig enige reserve in acht te nemen t.a.v. de veronderstelling dat deze radio-actieve deeltjes ten enenmale onschadelijk zouden zijn.

De commissie meent, dat er in de kennis van de effecten van ioniserende straling op levende organismen een aantal leemten bestaan, die radiobiologisch onderzoek uitermate urgent maken. In het bijzonder zal dit onderzoek betrekking moeten hebben op het genetisch effect van bestraling der gonaden, het gevolg van kleine stralingsdoses op beenweefsel en op bloedvormend weefsel en het mechanisme van tumorvorming ten gevolge van bestraling.

Er zijn redenen te over om het verloop van de besmetting in Nederland nauwlettend te volgen door meting van de radio-activiteit in lucht en regenwater en tevens bijzondere aandacht te schenken aan strontium-90 en aan de analyse ervan in voedingsmiddelen en in het menselijk skelet.

Aanbevelingen

In een aantal aan het rapport toegevoegde „aanbevelingen" wordt o.a. gezegd dat in ons land meting van radio-activiteit van de lucht, de neerslag en het grondwater, moet worden voortgezet en uitgebreid tot een nauwkeurig onderzoek van voedingsstoffen en van de wijze waarop radio-actieve bestanddelen van de voeding worden opgehoopt in bepaalde delen van het menselijk lichaam. Een snelle verbetering van de geneeskundige statistiek acht men daarbij onontbeerlijk.

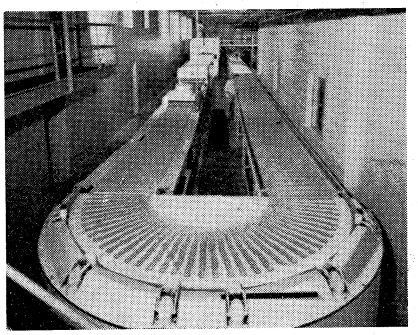
Verder wordt erop gewezen dat de omstandigheden van plaats tot plaats verschillen, waardoor het mogelijk is dat gegevens uit andere landen geen juist beeld geven van de situatie in Nederland.

Prof. S. T. de Bok, die enige tijd het voorzitterschap van de commissie heeft bekleed, meent dat in het rapport de kans op het optreden van erfelijke schade als gevolg van de proefexplosies niet is besproken op een wijze, die voldoende naar voren brengt hoe gering de hedendaagse kennis omtrent dit mogelijke gevaar is. Hij acht de gronden, die tot de gekozen schatting van deze kans hebben gevoerd, dan ook niet steekhoudend.

Van de commissie maakten laatstelijk deel uit prof. dr. R. Kronig, voorzitter, prof. dr. H. P. Berlage, prof. dr. J. H. de Boer, prof. dr. B. G. Ziedses des Plantes en prof. dr. J. A. Cohen. Medewerking hebben verleend prof. dr. J. M. Burgers en de heer C. W. Benthem.

(Vor. ber. i.z. gevaren radio-activiteit pag. 13217/2).

Thermostaat-oven —

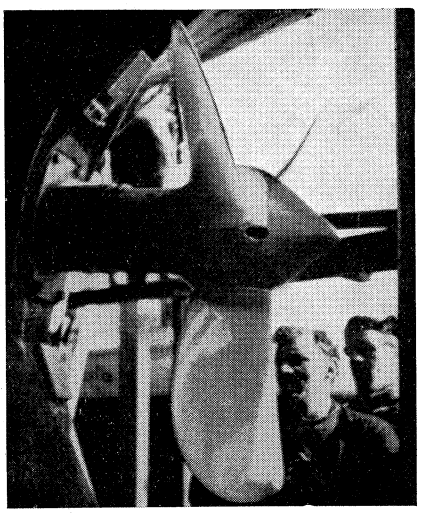
Een Antwerpse firma heeft een oven met een lengte van 45 m gebouwd ter fabricage van brood, beschuit, cake enz. De temperatuur wordt in de gehele ruimte op gelijkmatige hoogte gehouden. De prijs van de oven bedraagt ongeveer fl. 180.000.

Revolutie in drukkerstechniek ? —

De boekdrukkunst heeft sedert haar uitvinding een grote ontwikkeling doorgemaakt waarbij evenwel geen wijziging kwam in het beginsel dezer techniek, dat daarin bestaat, dat een reliëf direct op het te bedrukken papier geperst wordt. Naar uit de Sowjet-Unie wordt bericht, is daar door de ingenieur *Jilewitsj*, die zich overigens nooit met de drukperstechniek bezig gehouden heeft, een denkbeeld uitgewerkt waardoor de snelheid van het afdrukken aanzienlijk zou kunnen worden vergroot, doordat reliëf en papier elkander niet langer behoeven aan te raken, hetgeen het mogelijk maakt de snelheid van de roterende cylinder zeer sterk te vermeerderen. Een *magnetisch* procédé komt hier in de plaats van een *mechanisch*. De cylinder wordt vervangen door een magneetband, de inkt door een fijn verdeelbaar en sterk magnetiseerbaar poeder. Tekst en figuren worden belinographisch d.w.z. puntsgewijs door middel van stroomstoten op de magneetband opgenomen. De magneetband magnetiseert het poeder dat zich op de papierstrook (die zich met gelijke snelheid als de band voortbeweegt) bevindt en zich dientengevolge verzamelt overeenkomstig de magnetische toestand van de band. Aldus ontstaat op het papier een „afdruk" van de band. Een uitermate snel drogend fixatief hecht het poeder aan het papier. (N.)

Scheepspropeller van nylon —

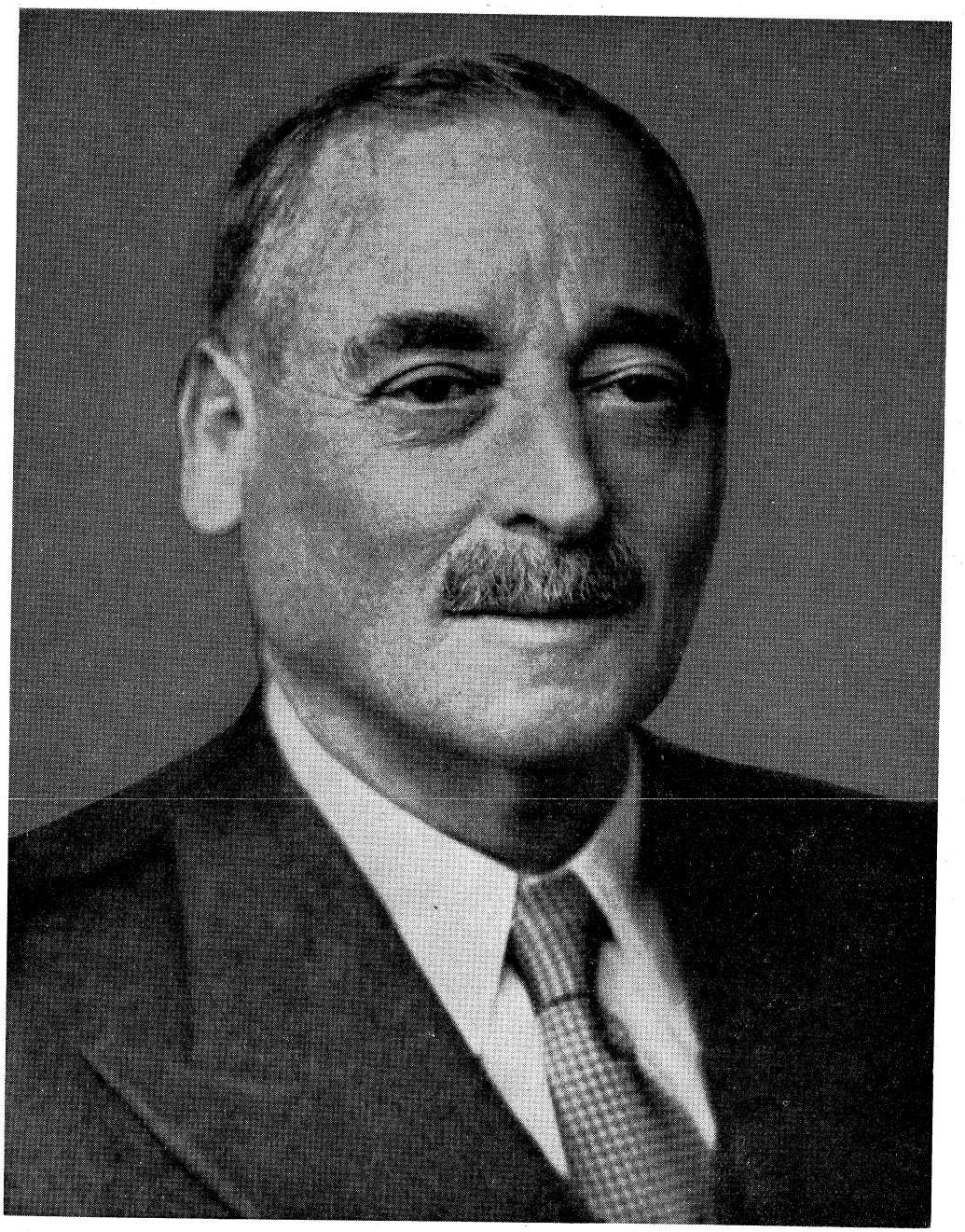
Een scheepspropeller die bestaat uit drie nylonbladen, die op een stalen as gemonteerd zijn, is geconstrueerd door de onderneming Dansk Termoplastik Industrie te Kopenhagen. De bladen zijn zowel tegen aanhechting van zeewier, schelpen enz. als tegen corrosie bestand en na botsing met een onderzees obstakel hernemen ze geheel hun oude vorm. Elk der bladen weegt bij een lengte van 1,2 m slechts ± 7 kg. Mede dank zij dit geringe gewicht zijn ze bijna niet aan trilling onderhevig. In de VS, aldus ontlenen wij aan *Fortune*, stelt Dupont zich voor soortgelijke propellers en andere scheepsonderdelen te gaan vervaardigen, waarbij de karakteristieke eigenschappen van het plastic materiaal nog meer zullen worden uitgebuit. (N.)

Diversen —

„Moleculaire" precisieklok — Volgens een bericht van T a s s heeft men in het natuurkundige instituut van de Sowjetacademie van wetenschappen „de meest nauwkeurig lopende klok ter wereld" vervaardigd, die in een jaar hoogstens een afwijking van een tienmiljoenste seconde vertoont. De klok is veel nauwkeuriger dan de Amerikaanse precisieklok en geeft duizend maal juister de tijd aan dan de astronomische kwartsklok. De nieuwe Russische „moleculaire" klok is gebaseerd op een elektromagnetisch apparaat, dat maximaal 140.000 impulsen per seconde kan geven, aldus Tass.

Het Atoom — De van begin juli tot 15 sept. op Schiphol gehouden tentoonstelling Het Atoom heeft bijna 750.000 bezoekers getrokken. De mogelijkheid wordt bestudeerd van een instelling van permanent karakter.

Sir Ernest Oppenheimer, de op 25 november in Johannesburg overleden „diamantkoning". (Foto United Prass)

De ontwikkeling in Indonesië (I)

Nadat de Algemene Vergadering de Indonesische resolutie inzake Nieuw-Guinea had verworpen (zie nader pag. 13678/1) is de anti-Nederlandse campagne (zie ook pagina 13615 en 13647) op tot dusver ongekende wijze opgeleefd en kreeg zij het karakter van economische oorlogvoering.

Een stroom van verwarde en dikwijls tegenstrijdige berichten kwam los uit Indonesië over inbeslagneming door het personeel van ondernemingen, zulks op initiatief en onder leiding van de vakverenigingen, die zijn aangesloten bij de door communisten geleide vakcentrale SOBSI, over de voorgenomen uitzetting van (de?) in Indonesië verblijvende Nederlanders, „economische blokkade-" en boycott-acties, aankondiging van plannen tot verbreking van de diplomatieke betrekkingen met Nederland enz. Wij laten hieronder, in chronologische volgorde de voornaamste berichten volgen.

Een op 26 november geopende (10-daagse) „nationale opbouwconferentie" van 600 topfiguren — die begon met redevoeringen van president *Sukarno* en de voormalige vice-president *Hatta* — nam op 29 november een resolutie aan, waarin werd aangedrongen op nationalisatie van vitale Nederlandse bedrijven, het niet vernieuwen van afgelopen concessies, bespoediging van de „Indonesianisatie" in Nederlandse bedrijven, repatriëring van werkloze Nederlandse onderdanen en intrekking van de vergunning tot uitoefening van het ambt van advocaat en notaris door Nederlanders.

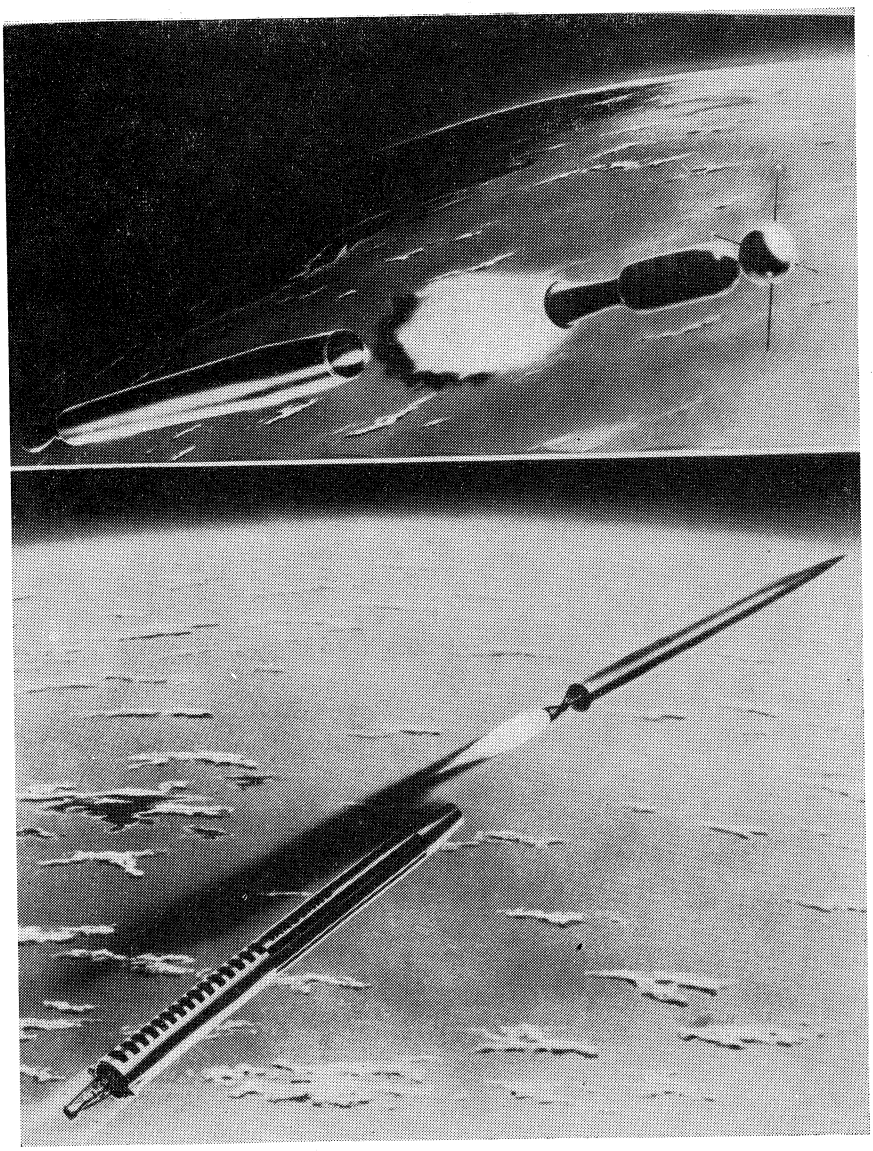
Eveneens op 29 november begon in Oost-Java een „economische blokkade" tegen de Nederlanders, terwijl in verscheidene plaatsen op Java tijdens massabijeenkomsten van partijen en allerlei organisaties een stroom van resoluties werd aangenomen waarin de verbreking der diplomatieke betrekkingen met Nederland geëist werd en in een enkel geval zelfs ook van de diplomatieke betrekkingen met de landen, die het Nederlandse standpunt in het geschil over Nieuw-Guinea hadden gesteund.

Op 1 december kondigde de minister van voorlichting *Sudibjo*, tevens voorzitter van het bevrijdingscomité West-Irian, een algemene staking van 24 uur tegen alle Nederlandse ondernemingen in Indonesië aan, tengevolge waarvan op 2 dec. vrijwel overal het werk stil kwam te liggen.

Op 30 november werd met handgranaten een aanslag gepleegd op het leven van president *Sukarno*, toen hij een school te Djakarta ver-

(*Zie vervolg pag.* 13689)

Amerikaanse kunstmanen —

De Amerikanen spannen zich thans in hun achterstand op de SU met het lanceren van kunstmatige aardsatellieten in te halen. Tot dusver niet met het gewenste resultaat. Een met veel publiciteit omgeven poging om op 6 december een „kunstmaan" te lanceren mislukte, hetgeen in de VS grote teleurstelling veroorzaakte. Nadere bijzonderheden over de Amerikaanse kunstmaan-plannen en over de man die met de leiding ervan is belast, Dr. John Hagen, vindt de lezer op pag. 13690 e.v. Hierboven reproduceren wij een tweetal Amerikaanse tekeningen over het lanceren van kunstmanen met een zg. drietrapsraket van het type Vanguard. Op de onderste tekening zien we, dat de eerste trap van de raket wordt afgeworpen. Op de bovenste tekening zien we hoe de tweede trap afgeworpen wordt en de derde trap met de kunstmaan de reis in de ruimte voortzet. De derde raket — met maan — heeft hier al een hoogte van 450 km en suist met een snelheid van 27000 km/u door de ruimte.

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

België — 8 dec. In de drie grote steden van de Belgische Kongo, Leopoldstad, Elisabethstad, Jadotstad, zijn voor het eerst gemeenteraden gekozen, waarbij ook Afrikanen hun stem konden uitbrengen.

Canada — 4 dec. De minister van buitenlandse zaken, Sidney Smith, verklaart het te betreuren, dat steeds wanneer van Sowjetzijde besprekingen op hoog niveau tussen de grote mogendheden worden voorgesteld, „niet nader aangeduide officiële woordvoerders te Washington" die voorstellen direct van de hand wijzen.

Cyprus — 7 dec. Griekenland dient bij de Ver. Naties een ontwerp-resolutie in, waarin de wens wordt uitgesproken, dat de bevolking van Cyprus de gelegenheid krijgt onder toepassing van het zelfbeschikkingsrecht haar eigen toekomst te bepalen.

Duitsland (West) — 2 dec. Paul Thomanek, gewezen commandant van drie Duitse concentratiekampen, is door een Westduits hof tot een maximumstraf van 15 jaar gevangenis veroordeeld. Het hof achtte het bewezen, dat hij persoonlijk 5 joden heeft omgebracht en tot het ombrengen van een honderdtal joden heeft bijgedragen. — **6 dec.** De regering der VS heeft betaling gevraagd van DM 325 mln. als bijdrage in de kosten van onderhoud van de Amerikaanse troepen in de Bondsrepubliek, dit als tweede termijn van de bijdrage over 1957, die in totaal DM 650 mln. bedraagt. De eerste termijn is voldaan. Van Westduitse zijde werd verwacht, dat de tweede termijn niet zou worden opgeëist.

Egypte — 5 dec. De president-directeur van de Egyptische Suezkanaalmaatschappij, Mahmoud Yunes, heeft te Washington verklaard, dat Egypte voornemens is het Suezkanaal te verbreden en te verdiepen (tot 13,5 m), teneinde het bevaarbaar te maken voor schepen van 65.000 ton. Op het ogenblik gaan dagelijks gemiddeld 47 schepen door het kanaal, tegen 41,9 voor de nationalisering. Na verbreding en uitdieping verwacht men, dat 80 à 90 schepen per dag zullen kunnen passeren.

Engeland — 4 dec. Een spoorwegramp in zuid-oost-Londen eist bijna 100 doden. — **5 dec.** Het Britse gezagsorgaan voor kernenergie heeft geen officieel commentaar willen geven op een bericht van de Manchester Guardian, dat het jongste Britse succes op het gebied van het kernonderzoek als gevolg van Amerikaanse protesten is geheim gehouden. Bij dit onderzoek zouden onder meer temperaturen van bijna 5 mln. graden Celsius zijn bereikt. — **6 dec.** De troepen in Brits Honduras zijn enigszins versterkt voor het geval er onlusten in de kolonie mochten uitbreken, zulks in verband met het afbreken van de besprekingen tussen de Britse regering en een delegatie van Brits Honduras.

Frankrijk — 5 dec. Vertrouwensvotum voor de regering-Gaillard bij tweede lezing van zijn wet inzake financiële volmachten. — **6 dec.** Genebrier, hoofd van de Parijse politie, vervangen door Lahillonne, thans gouverneur van Bordeaux. Op Genebrier is scherpe kritiek geoefend, omdat hij te slap zou zijn geweest in zijn optreden tegen het terrorisme van Algerijnse benden in Parijs.

Hongarije — 2 dec. Volgens uit Hongarije in Wenen aangekomen reizigers zou in Boedapest een geheim proces zijn begonnen tegen gen. Pal Maleter, minister van defensie in de vrije Hongaarse regering (oktober '56).

India — 3 dec. De staat Bombay heeft de zweepslagen als gerechtelijke straf afgeschaft. De centrale regering heeft dit al verscheidene jaren geleden gedaan, maar alle staten van India hebben tot dusver deze vorm van straf gehandhaafd.

Internationaal — 2 dec. In een lezing voor de BBC pleit de vroegere Amerikaanse ambassadeur te Moskou, George Kennan, voor een einde van de kern-wedloop en neutrale Europese zone. — **4 dec.** De vroegere Franse premier en minister van buitenlandse zaken Robert Schuman heeft op 4 dec. in een interview met een Duits blad verklaard, dat met het vraagstuk van een gemeenschappelijke wapenproduktie in Europa het denkbeeld van de Europese Defensie Gemeenschap weer actueel wordt. De ontwikkeling in de NAVO kan leiden tot herleving van de Europese Defensie Gemeenschap. „De idee blijft waardevol. De verwezenlijking komt naderbij in de mate waarin de gemeenschappelijke markt werkelijkheid wordt", aldus Schumann, die verder zei van mening te zijn, dat de banden tussen de NAVO-landen nauwer aangehaald moeten worden. — **6 dec.** Hammarskjoeld heeft een reis van een week naar het Midden-Oosten voltooid. Hammarskjoeld heeft Jordanië, Israël, nogmaals Jordanië, Syrië en Libanon bezocht om te trachten de spanningen tussen deze landen weg te nemen. — De Italiaan Pier Pasquale Spinelli benoemd tot directeur van het Europese bureau van de Ver. Naties in Genève als opvolger van de Nederlander A. Pelt, die met ingang van 1 jan. secr.-generaal van de wereldfederatie van vrienden der Ver. Naties wordt.

Italië — 4 dec. Agostino Novella, een communistisch parlementslid, gekozen tot secretaris-generaal van het Italiaanse algemene vakverbond, als opvolger van de onlangs overleden Giuseppe di Vittorio.

Joego-Slavië — 5 dec. Stambolitsj, president van de Nationale Vergadering, heeft meegedeeld, dat de tegenwoordige Nat. Vergadering haar werkzaamheden op 23 december zal beëindigen. Volgens de grondwet moet het nieuwe Huis dan binnen drie maanden worden gekozen. —

Kasjmir — 2 dec. De Veiligheidsraad der Ver. Naties keurt een resolutie goed, waarin dr. Frank Graham, de vertegenwoordiger van de VN voor India en Pakistan, gemachtigd wordt een bezoek te brengen aan de beide landen om te pogen een oplossing te vinden voor de kwestie-Kasjmir.

Nederland — 3 dec. In het Staatsblad nr. 4 U I is afgekondigd de wet houdende een zesde wijziging van de kieswet. Hij treedt in werking op 4 dec. 1957. — **4 dec.** De Eerste Kamer keurt de Europese verdragen goed. — In de ouderdom van 93 jaar is overleden prof. dr. A. Burger, emeritus hoogleraar van de universiteit van Amsterdam.

Nepal — 3 dec. Koning Mahendra, die sinds 14 nov. weer alleen het bewind voert, heeft een nationale raad van 9 leden in het leven geroepen, die hem de komende vijf jaar van advies moet dienen inzake de aangelegenheden van het land. (Zie ook pag. 13651/3).

Oostenrijk — 5 dec. Dr. Guido Schmidt, voor de oorlog minister van buitenlandse zaken, is op 57-jarige leeftijd overleden. **Polen — 2 dec.** In de Westpoolse stad Gorzowwielkopolski, in de provincie Poznan, zijn talrijke arrestaties verricht na relletjes waaraan 3000 mensen hebben deelgenomen.

Spanje — 8 dec. In een nota aan de Marokkaanse regering wordt gezegd, dat Spanje alle noodzakelijke maatregelen zal nemen als verdere steun wordt verleend aan de opstandelingen in Ifni. Marokko heeft de nota verworpen.

Sowjet-Unie — 2 dec. In een officiële uitgave van het Russische ministerie van defensie wordt verklaard, dat in de SU tot nu toe geen vliegtuig is gereedgekomen, dat door atoomkracht wordt aangedreven. Zulks was door een Chinees dagblad in Peking bericht. — **3 dec.** In de buurt van Alma Ata, de hoofdstad van Kazakstan, zal een instituut voor kernonderzoek met 15 laboratoria worden gebouwd. Met inbegrip van alle gebouwen en woningen zou deze atoomstad een oppervlakte van 350 ha gaan beslaan. — **6 dec.** Partij-secretaris Chroesjtsjew verklaart op een receptie op de Finse ambassade, dat de SU bereid is haar troepen uit Oost-Duitsland terug te trekken, als de troepen van de NAVO West-Duitsland ontruimen. Hij herinnerde in dit verband aan recente radiotoespraken van de vroegere Amerikaanse ambassadeur te Moskou George Kennan. Kennan hield deze voor de BBC. — **7 dec.** Volgens Tass zouden de overblijfselen van de derde trap van de raket die de eerste kunstmaan in zijn baan heeft gebracht, zijn neergekomen in Alaska en aan de westkust van Noord-Amerika.

Ver. Staten — 3 dec. President Eisenhower presideert een bijeenkomst met zijn adviseurs, onder wie A. Stevenson, en 31 leiders uit het Congres, aan wie hij meedeelt, dat de regering voornemens is de defensieuitgaven voor 1958 op ongeveer $ 40 mld. te brengen en de uitgaven voor de buitenlandse hulp met ongeveer ½ mld. tot $ 3,94 mld. te verhogen, een en ander teneinde de Russische vorderingen op militair terrein het hoofd te bieden. Dit was de eerste grote bijeenkomst die president Eisenhower nadat ziekte hem trof bijwoonde. De bespreking duurde 5 uur. De president zat haar gedurende 2½ uur voor. — **4 dec.** De eerste Amerikaanse atoomcentrale voor de levering van elektrische stroom voor burgerlijk gebruik in Shippingport, Pennsylvania, in werking gesteld. — **6 dec.** Poging om een kunstmaan te lanceren mislukt.

Wetenschap en Techniek — 5 dec. Op 57-jarige leeftijd overleden te New York dr. Manfred Josha Sakel, die grote bekendheid verwierf door de behandeling van schizofrenie met insuline. Tot 1936 werkte hij in Wenen, daarna in de Ver. Staten.

(*Vervolg van pag.* 13687)

liet. De president bleef ongedeerd, maar 8 personen, w.o. 6 schoolkinderen werden gedood.

Minister-president *Djuanda* heeft op 1 december in een nationale radio-uitzending de aanslag op „onze geliefde president" een „wrede terroristische daad" genoemd. Hij deed een beroep op het Indonesische volk om „onze nationale bereidheid en onze overtuigde wil" te versterken op het moment, „nu wij ons gesteld zien tegenover Nederlands kolonialisme".

Op 2 december werd het met ingang van 3 december aan de KLM verboden in Djakarta te landen. Bij een ander decreet werden alle publikaties in de Nederlandse taal voor onbepaalde tijd verboden, zulks „om het Indonesische volk te beschermen tegen Nederlandse invloeden, die de nationale strijd zouden kunnen schaden. Het hoofd van de immigratie-dienst in Djakarta maakte op dezelfde datum bekend, dat met onmiddellijke ingang geen Nederlanders meer in Indonesië zouden worden toegelaten.

Op 3 december begon een door het vakverbond SOBSI (communistische leiding) geïnstigeerde actie tot overneming en bezetting van Nederlandse bedrijven door het personeel. Deze actie begon bij de KPM te Djakarta, waarna, ondanks verbod van de Indonesische regering tot eigenmachtig optreden, o.m. volgden: Geo Wehry, Lindeteves en de Nederlandsche Handelmaatschappij (4 dec.), Jacobson van den Berg.

Op 3 december werd ook het radio- en telefoonverkeer met Nederland verbroken (op 5 dec. weer hersteld). De voorzitter van het algemeen landbouwsyndicaat, dr. J. Meyer verklaarde, dat hij overwoog de leden aan te raden de Nederlanders van de ondernemingen in Oost-Java te doen vertrekken i.v.m. de toestand van „algemene terreur".

Op 4 dec. stelde premier *Djuanda* drastisch optreden in uitzicht tegen handelingen „die inbreuk zouden kunnen maken op de vrijheid van mensen, hun veiligheid in gevaar zouden kunnen brengen of schade zouden kunnen veroorzaken aan hun eigendommen".

Op 4 december waarschuwde de gouverneur van de Bank van Indonesië tegen het „onverantwoordelijk optreden van de vakbonden", dat „de economie van Indonesië ernstiger in gevaar kan brengen dan die van Nederland. De minister van buitenlandse zaken, *Subandrio,* zei (in Parijs), dat Indonesië „met tegenzin" de diplomatieke betrekkingen met Nederland zou verbreken: „Ik overweeg nu geen initiatief in de kwestie Irian. Thans is het woord aan Nederland."

De minister van justitie, rechter *Maengkom,* deelde mee, dat alle Nederlanders (ca. 50.000) het land moeten verlaten en wel in drie fasen: eerst zij die niet werken, dan de „middenklasse" en ten slotte zij, die het moeilijkst te vervangen zijn. Later meldde *Associated Press,* dat een woordvoerder van het ministerie van buitenlandse zaken, *Ganis Harsono,* ontkend heeft dat de regering van plan is alle Nederlanders uit te wijzen.

De Indonesische regering verklaarde op 5 dec., dat alle door het personeel „overgenomen" bedrijven onder beheer van de regering zijn gesteld, en dat alle winst- en sociale transfers naar Nederland zijn „bevroren".

Terwijl dit soort berichten binnenkwam ontwikkelde de Nederlandse regering een grote diplomatieke activiteit en nam zij maatregelen tot voorbereiding van de evacuatie van Nederlanders. Op 7 december lichtte de Nederlandse regering de NAVO-raad in over de ontwikkeling in Indonesië.

Officiële Nederlandse verklaringen

Aan het begin van de zitting van de Tweede Kamer op 3 december heeft minister-president *Drees* de volgende verklaring afgelegd:

Bij de Kamer zal ongetwijfeld de wens leven van de regering iets te vernemen omtrent de wijze, waarop er van Indonesische zijde tegenover Nederland wordt opgetreden en wat door de regering hiertegenover wordt gedaan. Wat er op het ogenblik gebeurt, weten wij alleen uit de pers: het landingsverbod tegenover de KLM, de 24-uur-staking, het belemmeren van het vertrek van Nederlanders en het binnenkomen van Nederlanders en andere maatregelen tegenover Nederlanders individueel in Indonesië.
Vooral handelingen als laatstgenoemde, aldus dr. Drees, zijn niet alleen in strijd met het volkenrecht, maar met de eerste beginselen van gewone menselijkheid.
De regering kan op het ogenblik geen concrete mededelingen doen t.a.v. wat er door Nederland hiertegen kan worden gedaan. Het is nog niet duidelijk of het hier gaat om spectaculaire maatregelen van korte duur of het begin van een actie om het bestaan van Nederlanders in Indonesië voorgoed onmogelijk te maken.
De minister-president verzekerde de Kamer, dat de regering vervuld is van diepe bezorgdheid over het lot van de Nederlanders in Indonesië en dat zij al het mogelijke zal doen om voor hun belangen te waken. Er worden op het ogenblik reeds maatregelen getroffen.
Tenslotte verklaarde de minister-president, dat de regering nog altijd niet zonder hoop is, dat de Indonesische regering zal inzien, dat het verbreken van alle banden met Nederland niet alleen schadelijk is voor Nederland maar ook de belangen van Indonesië ernstig zal benadelen.
De Kamervoorzitter, dr. Kortenhorst, sprak hierop het vertrouwen uit, dat de regering meer bijzonderheden zal geven en een uiteenzetting van de stand van zaken, zodra zij hiertoe is staat is.

Na een kabinetszitting, die 3 uur duurde, heeft de Nederlandse regering op 6 december de volgende verklaring gegeven:

„De berichten, welke de Nederlandse regering uit Indonesië bereiken, wijzen in toenemende mate op acties door de Indonesische republiek geleid, bevorderd of toegelaten tegen de Nederlanders en de Nederlandse economische activiteiten in Indonesië, maatregelen welke in strijd zijn met de eerste beginselen van het volkenrecht en de menselijke waardigheid. Daarbij wordt op volstrekt onrechtmatige wijze beslag gelegd op Nederlands eigendom. Bij haar beleid ten aanzien van deze acties baseert de Nederlandse regering zich in de eerste plaats op het welzijn en de veiligheid van onze landgenoten in Indonesië.
Openbare uitlatingen van Indonesische regeringspersonen geven de indruk, als zou de Indonesische regering ernaar streven de Nederlanders op zo kort mogelijke termijn uit Indonesië uit te wijzen, te doen vertrekken of het leven en werken praktisch onmogelijk te maken.
Hoewel nog niet met zekerheid kon worden vastgesteld, hoever de Indonesische regering bedoelt te gaan met maatregelen, welke zo diep zullen ingrijpen in het Indonesische economische bestel, stelt de Nederlandse regering alles in het werk om hen, die Indonesië zullen moeten of willen verlaten, daartoe op korte termijn in staat te stellen. Reeds nu wordt scheepsruimte hiervoor gereed gehouden en de nodige andere materiële voorzieningen worden getroffen.
Ondanks het feit dat de Indonesische regering sinds geruime tijd normaal diplomatiek verkeer uitermate bemoeilijkt, zal de Nederlandse regering zich tot de Indonesische regering richten teneinde regelingen mogelijk te maken die voor een ordelijk vertrek noodzakelijk zijn.
Zo nodig zal de Nederlandse regering een beroep doen op internationale organisaties, met name het Internationale Rode Kruis, teneinde de nodige medewerking te verkrijgen.
De Nederlandse regering heeft uiteraard tegen bovenbedoelde maatregelen van de zijde van Indonesië op scherpe wijze geprotesteerd. Daarenboven heeft zij haar permanente vertegenwoordiger bij de NAVO instructies gegeven de NAVO-raad in spoedzitting bijeen te roepen teneinde de partners van Nederland in de NAVO een uiteenzetting te geven over de situatie en alle maatregelen van solidariteit te vragen, welke de huidige situatie vereist. Ook buiten het kader van de NAVO is een beroep gedaan op verscheidene buitenlandse regeringen".

BIOGRAFIE

JOHN HAGEN, HET „PROJECT VANGUARD" EN JAMES KILLIAN

„Het grootste avontuur van de moderne tijd", zo noemde de *New York World-Telegram and Sun* op 30 november 1956 het Amerikaanse project tot het lanceren van kunstmatige aardsatellieten (kunstmanen), waarover in de zomer van 1955 de eerste mededelingen waren gedaan (zie 12047 en 12373) en dat de trotse naam van *„Project Vanguard"* („plan-Voorhoede") had gekregen.

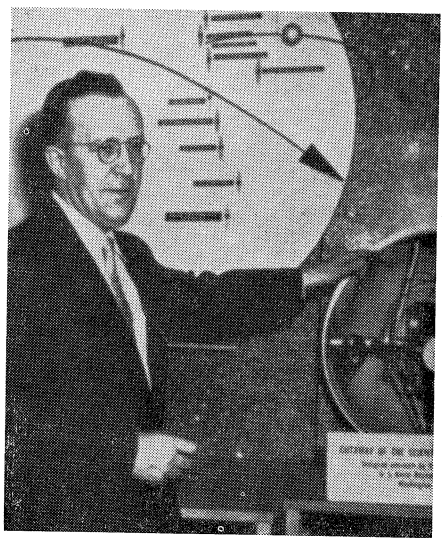
Hoewel thans van Amerikaanse zijde verscheidene malen is verklaard, dat het nooit in de bedoeling heeft gelegen met welk land ook een wedloop aan te gaan met betrekking tot het lanceren van kunstmanen[1]) is het toch een grote schok geweest voor de van hun voorsprong op dit terrein, en in het algemeen van hun technische superioriteit overtuigde Amerikanen, toen de Sowjet-Unie in oktober haar eerste kunstmaan lanceerde (zie 13543) en de Amerikaanse „voorhoede" verre bleek voorbijgestreefd[2]).

Dr. John Hagen

In het aanvankelijk als een zuiver wetenschappelijk[1]) avontuur beschouwde „Project Vanguard" speelt *dr. John P. Hagen,* een specialist op het gebied van microgolven en radio-astronomie een leidende rol. Hij kreeg destijds verlof als „superintendent" van de afdeling atmosfeer en astrofysica van het Naval Research Laboratory te Washington, om zich geheel te kunnen wijden aan de coördinatie van het werk van tal van geleerden werkzaam voor overheid en particuliere industrie.

Dr. Hagen is op 31 juli 1908 in Amherst, Nova Scotia (Canada) geboren. Als kleine jongen kwam hij naar de Verenigde Staten; zijn opleiding genoot hij aan de middelbare school en aan de Universiteit van Boston, waar hij in 1929 afstudeerde.

Dat hij in de sector van de exacte wetenschappen terechtgekomen is, is eigenlijk aan een puur toeval te danken. Eerst had hij nl. advocaat willen worden. „Maar er kwam een beurs vrij aan de Wesleyan Universiteit in Connecticut voor een student in natuurkunde die tevens in staat was enige lessen te geven. Dit was dus een betaald baantje. De opleiding voor advocaat niet. Om deze reden zwaaide Hagen, zoals hij later zelf vertelde, over naar de exacte wetenschappen. Hij bleef tot 1935 deel uitmaken van bovengenoemde universiteit. In dat jaar deed hij zijn intrede bij het U.S.

Dr. John Hagen

Naval Research Laboratory in Washington.

Hij hield zich in het begin van zijn loopbaan vooral bezig met onderzoekingen betreffende de eigenschappen van kwarts en kristallen, maar spoedig verwierf hij bekendheid als specialist op het gebied van microgolf radio en het gebruik daarvan voor militaire doeleinden. Verder verrichtte hij pionierswerk op een ander, volkomen nieuw wetenschappelijk terrein: radio-astronomie. In 1949 promoveerde hij tot doctor in de natuurwetenschappen aan de Georgetown University in Washington en in 1950 werd hij benoemd tot directeur van één van de afdelingen van het Naval Research Laboratory.

Hagen is lid van de Astronomical Society en het Institute of Radio Engineers. Zijn liefhebberijen zijn fotografie, knutselen en het volgen van sportevenementen via de televisie. Hij is sedert 1935 gehuwd en heeft twee zonen.

Het „Project Vanguard"

Hoewel het „Project Vanguard" door de Russen is voorbijgestreefd en wij over het karakter van de Sowjet-experimenten reeds heel wat bijzonderheden hebben gegeven (zie 13543, 13572, 13617, 13625/3 en 13652/2), lijkt het nuttig hier ook een samenvatting te geven van het Amerikaanse plan, waarmee dr. John Hagen zo nauw is verbonden.

Zoals bekend is het Amerikaanse plan bedoeld als een Amerikaanse bijdrage tot het Internationale Geofysische Jaar (juli 1957-jan. 1959, zie nader 13363/3), waarbij een 60-tal landen betrokken zijn.

Men verwacht nieuwe gegevens te verkrijgen omtrent de dichtheid van de buitenste dampkring, de afmeting en de vorm van de aarde, omtrent kosmische en ultra-violette stralen enz. De satelliet zal echter niet alleen nieuwe wetenschappelijke gegevens verzamelen, maar zal tevens een mijlpaal betekenen: het doorbreken van de ruimtegrens.

De eerste Amerikaanse kunstmanen, waarvan er thans verscheidene gereed zijn hebben de vorm van een bol. Zij zijn vervaardigd uit magnesium; zowel de binnen- als de buitenkant krijgt een dunne (0.00005 inch) goudlaag. Op de buitenste goudlaag volgen achtereenvolgens lagen van chroom, siliciummonoxyde, aluminium en tenslotte weer siliciummonoxyde, tot een totale dikte van 1/33 inch. Het lanceren geschiedt door een drietrapsraket, die door Hagen wordt beschreven als „een cylinder zonder uitsteeksels, ongeveer 22 meter lang met een middellijn van 1,15 m en een gewicht van 11.000 kg".

De eerste raket lanceert de satelliet in verticale richting met een snelheid van ca. 6400 km per uur. Als deze is uitgewerkt is het de beurt aan de tweede raket. Deze bereikt een snelheid van ca. 17.700 km per uur en is voorzien van een „elektronisch brein" dat de satelliet in de goede (draai-)richting moet brengen. Op een hoogte van 480 km vindt de ontsteking in de (vaste)brandstof van de derde raket plaats. De taak

---

1) De New York Her. Tribune schreef op 30 juni 1957, dat men hoopte de eerste kunstmaan in het begin van 1958 te kunnen lanceren. Dr. Hagen gaf omstreeks die tijd te kennen, dat men eerst tot het werkelijk lanceren van kunstmanen zou overgaan, nadat een „gestroomlijnd onderzoekingsprogram" zou zijn uitgevoerd.

2) Van de Sowjet-geleerden, die dit mogelijk hebben gemaakt zijn ons wel enige namen bekend, maar (nog) geen biografische bijzonderheden.

LEES EERST PAG. 13692

rivaliteit was wel gezond. Ook werd er niet aan gedacht af te wijken van het vastgestelde militaire budget.
Ook in de VS gingen echter steeds meer stemmen op, die zeiden, dat, zoal de kunstmanen op zich zelf alleen wetenschappelijke en geen militaire betekenis hadden, zij toch in ieder geval aantoonden, dat de SU beschikte over een enorm, zeer geavanceerd industrieel apparaat, dat voor zijn technologische vooruitgang kon beschikken over een zeer groot potentieel aan geleerden en technici. Juist wat de opleiding van specialisten en technisch kader betreft dreigden de VS, zoals nu wel bleek, achterop te raken. Bovendien bewezen de kunstmanen, dat de SU beschikte over machtige raketten, die deze kunstmanen tot op zo grote hoogte konden brengen en deze raketten kon men toch moeilijk militaire betekenis ontzeggen. Zo zag men in het feit, dat de spoetnik rond de aarde cirkelde tevens een bevestiging van een Sowjet-bericht van augustus, dat in de SU met succes een intercontinentaal ballistisch projectiel was beproefd: een raket, waarmee vanuit de SU doelen in de VS zouden kunnen worden bestookt.
Medio november kwam er een definitieve wijziging in de min of meer afwachtende houding van de Amerikaanse regering. Deze wijziging kwam tot uiting in verscheidene feiten.

Zo werd o.a. de directeur van het Massachusetts Institute of Technology, *James Rhyne Killian,* benoemd tot adviseur van de president voor wetenschappelijke aangelegenheden, met als speciale taak de Amerikaanse wetenschap te mobiliseren met het oog op de vooruitgang van de Sowjet-technologie. Voorts werd *William M. Holaday* benoemd tot speciale assistent voor de ontwikkeling van projectielen, met als opdracht de rivaliteit tussen de drie militaire diensten op dit gebied te elimineren.

James Killian

Dr. James Rhyne Killian Jr., werd in 1904 als zoon van landbouwers in Blacksburg, in de staat South Carolina, geboren. Hij studeerde, na Trinity College (de tegenwoordige Duke University) doorlopen te hebben aan het Massachusetts Institute of Technology, waar hij als hoofdvakken bedrijfs- en technische administratie koos en in 1926 afstudeerde. Na voltooiing van zijn studies bleef hij aan dit instituut verbonden, o.a. als medewerker en later (1930) als hoofdredacteur van het door deze school uitgegeven tijdschrift „Technology Review". In deze functie deed hij alles om zijn kennis op alle gebieden van de exacte wetenschappen en de techniek te verrijken en te verdiepen. Hier trad ook voor het eerst zijn organisatietalent aan de dag. Hij is nl. weliswaar een

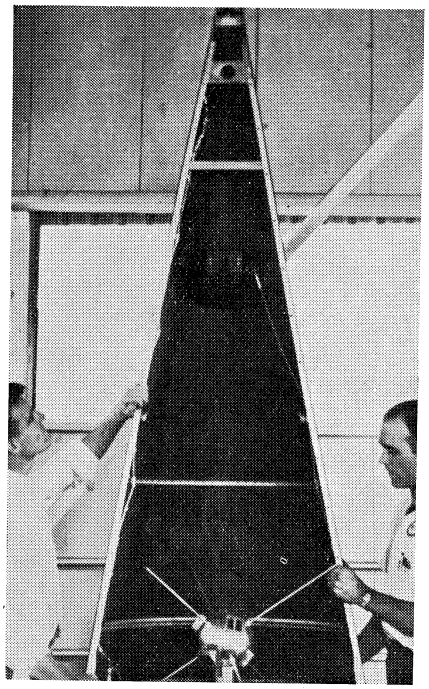

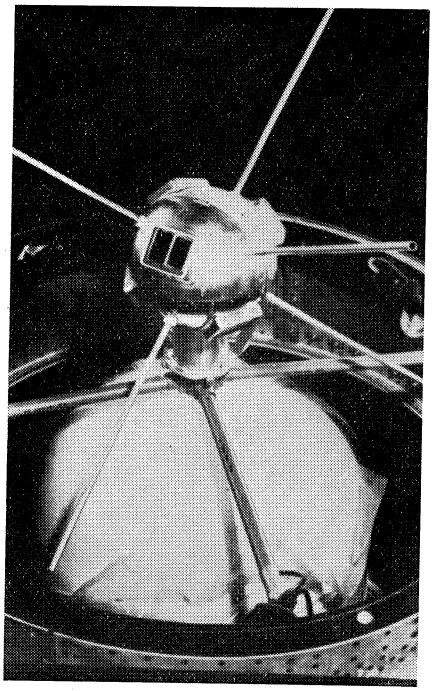
Dr. James Killian

man van de wetenschap, maar toch wel in de allereerste plaats een buitengewoon handig organisator, die er een speciale flair voor heeft met mensen om te gaan en moeilijkheden op efficiënte wijze op te lossen. Aan deze kwaliteiten had Killian het te danken, dat hij in 1939 benoemd werd tot assistent van de directeur van het MIT. In 1943 volgde zijn benoeming tot vice-directeur, in 1954 tot onder-directeur. In 1949 bereikte zijn academische loopbaan haar hoogtepunt: hij werd directeur van het Instituut.

In zijn inauguratie-rede zeide hij o.a. het volgende: „Wij moeten er mee voortgaan om uit de gelederen van onze Amerikaanse geleerden een onoverwinnelijk bataljon te rekruteren. Het moet ons — evenals bij de vervaardiging van de atoombom — lukken, de vijand een slag vóór te zijn. Onze universiteiten en technische hogescholen kunnen, mits goed voorbereid, een belangrijk wapen voor ons worden, dat — mocht het eens nodig zijn — meteen gevechtsklaar is." Onder Killians leiding groeide het MIT uit tot een unieke organisatie, die niet alleen nauwe relaties met instellingen voor natuurkundig onderzoek op elk gebied (radar, elektronische machines, geleide projectielen en andere wapens, straling, om slechts enkele voorbeelden te noemen) maar ook met de industriële sector onderhoudt.

Killians eerste contact met de regering in Washington dateert van het begin van de Tweede Wereldoorlog: in 1941 reorganiseerde hij zijn school — met een wetenschappelijke staf die van 700 vóór de oorlog tot 6000 in de jaren '44-'45 aangroeide — tot één groot laboratorium voor wetenschappelijk onderzoek ten behoeve van de oorlogsproduktie van de regering. In 1950 kreeg hij een officiële functie: hij werd benoemd tot adviseur bij het Office of Defence Mobilisation.
Killian heeft een zeer persoonlijke visie op de verhouding tussen wetenschap en regeringspolitiek. Hij vindt dat regering — en bevolking — van de VS meer eerbied voor zijn geleerden behoorden te hebben. Volgens hem zou het wetenschappelijk onderzoek veel meer gestimuleerd en gesubsidieerd moeten worden, in de eerste plaats door de regering, maar ook door het bedrijfsleven. Hij schrijft de grote voorsprong die de Russen op het gebied van geleide projectielen hebben — een voorsprong die hij overigens al twee jaar geleden voorspeld heeft — toe aan het feit dat er in de Sowjet-Unie absoluut niet op geld gekeken wordt wanneer het wetenschappelijk onderzoek betreft.
Anderhalf jaar geleden legde hij de regering een groots plan voor, waarin hij uiteenzette, welke maatregelen er genomen zouden moeten worden om de voorsprong op de SU — die men indertijd had — te kunnen houden. Hij pleitte o.a. voor een betere coördinatie van het research-programma van de drie takken van de strijdkrachten. Bij de tegenwoordige gang van zaken wordt volgens hem veel tijd en geld verspild. Verder adviseerde hij de regering een gedeelte van het geld dat men bestemd had voor de aankoop van klassieke wapens te gebruiken ter financiering van het wetenschappelijk onderzoek aan de universiteiten.

Links spits van de derde trap van een Vanguard-raket (met kunstmaan). Rechts de kunstmaan met antennes en — op rond oppervlak — de rechthoekige zonnebatterijen, die zonne-warmte omzetten in elektrische energie, waarmee de zendertjes in de kunstmaan worden gevoed.

van deze laatste is het de satelliet de benodigde snelheid te geven om in een boog, ongeveer parallel aan die van het aardoppervlak, te kunnen blijven cirkelen.

Tussen fase 2 en 3 wordt de neus van de derde raket geopend, door welke opening de satelliet met een geweldige kracht het luchtruim wordt ingeslingerd. De satelliet blijft dan „op eigen kracht" draaien, gedurende lange tijd gevolgd door de derde raket. Eenmaal vrijgekomen, is de satelliet een volkomen zelfstandig lichaam, dat in 1½ uur éénmaal om de aarde draait. Deze baan wordt niet beïnvloed door de rotatie van de aarde. Dit betekent, dat de baan van de satelliet bij elke omwenteling 2400 km verder naar het westen verschuift. Op een hoogte van 480 km kan de kunstmaan naar schatting 1 jaar blijven cirkelen. Als hij op een hoogte beneden de 320 km blijft, wordt zijn levensduur op 2 weken geschat.

Om het in de juiste richting sturen van de satelliet zonder moeilijkheden te laten verlopen is er voor controle op de grond gezorgd. Indien blijkt dat de tweede raket zijn taak niet volgens plan vervult, dan kan de satelliet door middel van radio-instructies van het controlestation in de goede baan geleid worden. Zo zal het ook mogelijk zijn de kunstmaan te doen exploderen zodra blijkt dat hij gevaar gaat opleveren voor de aardbewoners.

Tegenslag

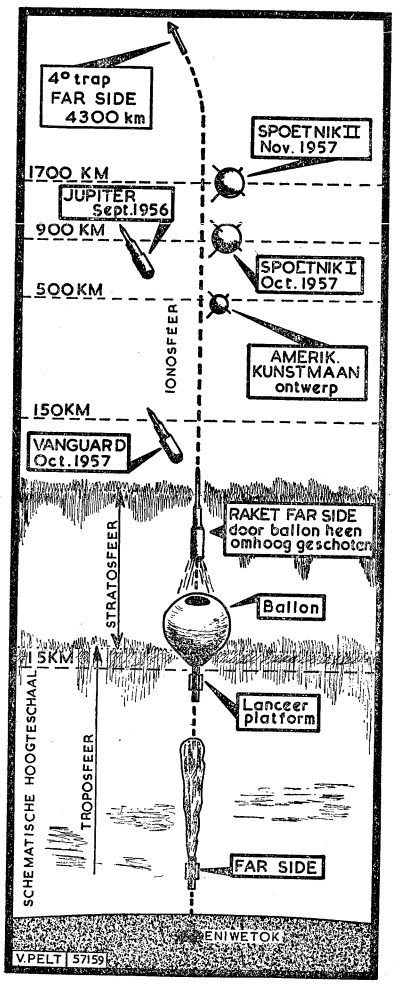
In aug. '57 onderging het project „Vanguard" enige veranderingen. Men besloot, om te beginnen, een kleinere satelliet te lanceren, die niettemin voorzien zou zijn van een kleine zendinstallatie, om waarnemers in de gelegenheid te stellen zijn weg door de ruimte te volgen. Volgende satellieten hoopte men zwaarder te kunnen maken en te voorzien van een instrumentarium met o.a. een Geiger-teller, een microfoon en een magnetometer. Ook de oorspronkelijke datum van de lancering werd uitgesteld tot begin 1958 en i.p.v. 12 satellieten zouden er slechts zes het luchtruim ingestuurd worden. Dit uitstel was vooral te wijten aan het feit dat de ontworpen raketten nog niet aan alle eisen voldeden.

Na twee proefnemingen met deze raketten deelde dr. Hagen, aldus de *Christian Science Monitor* (8-8) mee: „Wij kunnen, terugkijkend op de lange moeilijke weg die we hebben afgelegd, tevreden zijn. We hebben moeilijkheden gehad, maar de meeste zijn uit de weg geruimd."

Na het lanceren van de Sowjet-kunstmanen is het Amerikaanse program blijkbaar toch weer versneld. Op 6 december werd althans een lanceringspoging ondernomen die evenwel mislukte (zie nader pag. 13699/3).

Reacties op Sowjet-succes

Hoewel het feit, dat de SU het eerst, vóór de VS, er in slaagde een kunstmaan te lanceren (en spoedig daarop zelfs een tweede) — een enorme indruk maakte op de gehele wereld en in het bijzonder op de Amerikanen, gaf men aanvankelijk van officiële Amerikaanse zijde te kennen, dat deze Russische „Spoetnik" geen versnelling noodzakelijk maakte van de programma's tot ontwikkeling van projectielen en aardsatellieten. Ook de organisatie van de defensie was, zo werd gezegd, bevredigend; er was wel een zekere rivaliteit tussen de drie militaire sectoren — leger, vloot en luchtmacht — maar deze

De verovering van het luchtruim in beeld

België

Samenwerking met Nederlandse luchtmacht —

Ir. *C. Staf,* Nederlands minister van defensie, heeft op 3 december 1957 te Brussel een onderhoud gehad met zijn Belgische collega, *Spinoy.* Na afloop van de besprekingen werd de volgende mededeling verstrekt: De ministers van defensie van Nederland en België hebben vastgesteld dat het wenselijk is de grootst mogelijke samenwerking tot stand te brengen tussen de Kon. Nederlandse Luchtmacht en de Belgische Luchtmacht. Er is overeengekomen dat bepaalde commissies op vastgestelde data rapporten zullen uitbrengen over de verwezenlijking van deze samenwerking op het gebied van de opleiding der piloten en de vorming van technici en specialisten voor beide strijdmachten. Een comité, samengesteld uit technici van beide landen, zal de vraagstukken van de logistiek behandelen; voor de studie van de standaardisatie van het materieel werd een vast comité opgericht dat zijn werk dadelijk zal beginnen. Besloten werd eveneens tot de oprichting van een gemeenschappelijke commissie voor de vliegveiligheid. De opgerichte commissies zullen regelmatig de wederzijdse ministers op de hoogte houden van de gemaakte vorderingen.

Bedrijvigheid van de Raad van State —

Uit het antwoord van de minister van binnenlandse zaken op een parlementaire vraag blijkt, aldus de *Gazet van Antwerpen* (3-12) dat door de Raad van State 5.667 arresten werden gewezen, vanaf zijn oprichting tot op 30 augustus 1957. Het aantal arresten van afwijzing bedroeg 2.556 en het aantal arresten van vernietiging 1.737. 1.374 arresten hadden een andere strekking.

Rijksmiddelenbegroting goedgekeurd - De belastingdruk —

De Kamer is op 3 december met de bepreking begonnen van de rijksmiddelenbegroting 1958 (zie pag. 13594/1).

Uit het verslag dat door de heer Masquellier werd ingediend, blijkt o.m., dat de belastingdruk in België lichter is dan in de buurlanden. Het Belgische nationale inkomen wordt belast naar rato van 22%. In Frankrijk is dit 29%, in Nederland 27,5%, in Duitsland 33,9% en in Groot-Brittannië 33,6%.

Op de 4.500.000 belastingplichtigen, zijn er 750.000 die geen belasting betalen. Op de 22.253 ingeschreven Belgische vennootschappen, zijn er 18.018 die belast worden op inkomsten van minder dan 500.000 fr. Op 2.084.000 natuurlijke personen die op bedrijfsinkomsten worden belast, zijn er 1574 (0,1%) die belast worden op inkomsten van méér dan 1 miljoen fr., terwijl 80,6% belast worden op minder dan 75.000 fr. Verder blijkt dat de ontvangsten geboekt als opbrengst van de buitengewone conjunctuurbelasting (art. 1 van de wet van 12 maart 1957) voor de maanden juni tot en met september 1957 in totaal 406 mln. frank bedragen.

De rijksmiddelenbegroting werd goedgekeurd met 101 tegen 86 stemmen.

Nieuwe leningen —

Naar de *Gazet van Antwerpen* (4-12) berichtte, is door een door de Deutsche Bank geleid consortium aan de Belgische schatkist een lening verstrekt ten bedrage van DM 200 miljoen, met een looptijd van 15 maanden en een rente van 5¼%. De operatie bestaat in een overname in disconto van Belgische schatkistcertificaten ten bedrage van 200 miljoen Deutsche Mark (2 miljard 400 miljoen Belgische frank). De tot het consortium behorende Duitse instellingen zijn: Deutsche Bank A.G. (Frankfurt a. M.), de Deutsche Girozentrale (Düsseldorf) en de Rheinische Girozentrale und Provinzialbank (Düsseldorf).

De Duitse geldmarkt

Volgens *Hermann Abs,* president van de Deutsche Bank, die de helft der lening op zich heeft genomen, heeft deze bank besloten deel te nemen aan de opening van kredieten voor Europese regeringen „als tegenmaatregel tegen de toevloed van speculatieve kapitalen in West-Duitsland". Voor kapitaaluitvoer op lange termijn leent de Westduitse geldmarkt zich niet, aldus Abs.

Nieuwe emissies

De Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid, is begonnen met de uitgifte van een 5-jarige lening van fr. 1,5 miljard, met een rente van 5½% tegen 97,80% wat een netto rendement van 6% oplevert. Het bedrag van deze lening zal geheel worden bestemd voor industriële investeringen en voor de financiering van belangrijke exportzaken op middelmatig lange termijn.

Begroting Brussel 1958 —

Tijdens een zitting van de Brusselse gemeenteraad op 2 december 1957 werd de begroting voor 1958 besproken. De gewone begroting beloopt fr. 1.653 mln. en de buitengewone begroting fr. 1.374 mln. Het globale tekort bedragt fr. 215 mln. Uit de cijfers bleek verder dat de stad Brussel van alle Belgische steden de grootste lasten te dragen heeft. Per inwoner bedraagt de last voor Brussel 7112 fr. Voor Antwerpen is dit 5816 fr., voor Gent 3635 fr., voor Luik 5541 fr.

Gezien deze toestand zal de stad Brussel stappen doen om zonder verwijl van de regering permissie te verkrijgen de nodige leningen aan te gaan om dit tekort aan te zuiveren.

Duitsland (West)

De dwangarbeiders van de I. G. Farbenindustrie —

De I.G. Farbenindustrie heeft, naar *AFP* (29-11) uit Frankfurt berichtte, een verzoek van het internationale Auschwitzcomité tot het betalen van schadevergoeding aan niet-Joodse gevangenen uit de Duitse concentratiekampen, die tijdens de jongste oorlog bij de I.G. Farbenindustrie hebben gewerkt, van de hand gewezen. Voormalige Joodse dwangarbeiders ontvangen wel een schadevergoeding.

Het zou thans in de bedoeling liggen van het internationale Auschwitzcomité, waarin oud-gevangenen uit zes landen zijn vertegenwoordigd, een proces tegen de I.G. Farbenindustrie te gaan voeren.

Verkoop staatseigendom —

Lindrath, de nieuwe Westduitse minister voor het beheer van de staatseigendom, heeft, aldus *Reuter* (1-12) op een persconferentie verklaard, voorstander te zijn van de verkoop van die ondernemingen, die eigendom van de staat zijn of door de staat worden geëxploiteerd en „beter in particuliere handen zouden zijn". Hiertoe behoren ook de Volkswagenfabrieken. Deze onderneming zou hij veranderd willen zien in een vennootschap op aandelen, die in het bezit zouden moeten komen van de kleine man.

Er wordt volgens de minister ook

onderhandeld over de verkoop van verdere aan de Bondsrepubliek toebehorende eigendommen, die verscheidene tientallen miljoenen waard zijn. Voor dergelijke transacties is echter de goedkeuring van de Bondsdag nodig. Bijzonderheden kon de minister nog niet mededelen.
Op een vraag, of ook het buitenland zich voor deze objecten zou kunnen interesseren, antwoordde de minister, dat er in principe op zal worden toegezien, dat Duits eigendom niet in handen van buitenlandse kapitalisten komt. Het zou echter geen ramp zijn, indien een minderheid in de een of andere vennootschap door buitenlandse interessenten zou worden verworven.

Engeland

Vertrouwen in leiders —

Aan *De Telegraaf* (30-11) ontlenen wij de volgende uitslag van een recent Brits opinie-onderzoek. De gestelde vraag luidde: „Welke van de Britse politieke leiders, die u heeft gekend, vertrouwt u het meest?" De uitslag van dit opinie-onderzoek, waarvan ons geen nadere bijzonderheden bekend zijn, luidde als volgt:

	Alle kiezers %	Conserv. kiezers %	Labour-kiezers %	Liberale kiezers %	Partijlozen %
Churchill *) ..	51	77	28	65	47
Attlee	17	—	39	9	5
Eden	9	16	4	7	8
Bevan	4	—	9	4	2
Gaitskell	3	—	7	—	2
Macmillan ..	2	5	1	1	2
Anderen	14	2	12	14	34

*) Op 30 november 83 jaar geworden.

Hongarije

VN-bemiddeling mislukt —

Prins *Wan Waithayakon* van Thailand, speciaal vertegenwoordiger der VN voor het Hongaarse vraagstuk, heeft, aldus *Reuter* (5-12), meegedeeld dat zijn missie om Hongaarse en Russische instemming met de VN-resoluties over Hongarije te verkrijgen volledig mislukt is.
Prins Wan zei, dat hij de Hongaarse minister van buitenlandse zaken, Imre Horvath, een aantal schriftelijke vragen had gesteld, maar op geen daarvan antwoord had gekregen.
De Sowjet-minister van buitenlandse zaken, Gromyko, wilde het Hongaarse vraagstuk niet bespreken, omdat de Algemene Vergadering zijns inziens onwettig had gehandeld door een speciale vertegenwoordiger te benoemen.
(Vor. ber. pag. 13515/2)

Internationaal Nieuws

Centralisatie Europese instellingen bepleit —

43 „wijze mannen" uit twaalf Europese landen hebben begin december te Parijs van gedachten gewisseld omtrent de toekomst van Europa en zijn instellingen.
Aan het einde van hun besprekingen, zo ontlenen wij aan *De Volkskrant* (6-12), hebben zij zich met algemene stemmen uitgesproken voor de noodzakelijkheid van centralisatie van de Europese instellingen. Zij wensen dat deze centralisatie onmiddellijk in het leven zal worden geroepen voor de EGKS, de Gemeenschappelijke Markt en Euratom. In een verder perspectief dringen zij aan op de centralisatie van de overige Europese instellingen zoals de Raad van Europa, de Westeuropese Unie en de OEES.
De Europese wijzen, die zich reeds eerder hadden uitgesproken voor het bijeenbrengen van de organen der verschillende Europese gemeenschappen in een stad of een district, hebben besloten aandrang uit te oefenen op de regeringen om de keuze van deze stad of dit district te bepalen in een geest van samenwerking en onderling begrip zonder prestigekwesties in het geding te brengen.
Van het denkbeeld om deze plaats tot een „Europees district" (dat niet zou vallen onder de soevereiniteit van een der Europese naties) te verklaren, heeft men voorlopig afgezien „bij gebrek aan juridische en praktische gegevens". De wijzen bevelen aan de coördinatie van het Europese werk in elk der landen toe te vertrouwen aan een minister.

Coördinatie

Ook wordt, aldus de *NRC* (2-12) een fusie van de Raad van Europa en de OEES bepleit, terwijl wordt aanbevolen zo veel mogelijk dezelfde parlementsleden naar de verschillende Europese parlementaire vergaderingen af te vaardigen.
Na zich te hebben uitgesproken ten gunste van een vrijhandelsgebied verdedigt deze verklaring regelmatig politiek overleg tussen de ministers van buitenlandse zaken en „indien de omstandigheden dat zouden vereisen" tussen de ministerspresidenten van de verschillende landen. Een dergelijke coördinatie van het buitenlands beleid wordt in het bijzonder noodzakelijk geacht voor de landen aangesloten bij de twee nieuwe Europese gemeenschappen.
Bijzondere aandacht wordt ten slotte gevraagd voor het denkbeeld van één enkele informatiedienst van de drie Europese gemeenschappen (EGKS, Euromarkt en Euratom), waarbij vooral de Afrikaanse volken zouden moeten worden ingelicht omtrent het belang van hun associatie met de Gemeenschappelijke Markt.
Tot de deelnemers aan bovengenoemde besprekingen behoorden vijf oud-ministers van buitenlandse zaken, Martino (Italië), Van Zeeland (België), Robert Schuman (Frankrijk), Beyen (Nederland) en MacBride (Ierland), Jean Monnet en René Mayer, de eerste en de tweede voorzitter van de Hoge Autoriteit van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, de drie voorzitters van de verschillende Europese parlementaire vergaderingen, de voorzitter van de Atlantische parlementaire vergadering, onze landgenoot J. J. Fens, en prof. Brugmans, rector van het Europa College te Brugge.

Economische ontwikkeling in Scandinavië —

Uit een rapport van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking (OEES) over de periode van 18 maanden, eindigende medio 1957 blijkt o.m. dat de economie van *Zweden* in een evenwichtiger toestand is komen te verkeren. Dit komt het meest tot uiting op de arbeidsmarkt, waar de grote vraag vrijwel is verdwenen. De OEES wijst er echter op, dat het gevaar voor hernieuwing van de inflatoire druk nog bestaat: de investeringsvraag is nog zeer omvangrijk en de lonen bewegen zich nog in stijgende lijn, hoewel minder snel dan de laatste jaren het geval was.
De afschaffing van de heffing op investeringen zal waarschijnlijk de kapitaaluitgaven stimuleren, hetgeen gepaard met het streven naar een hogere levensstandaard het moeilijk zal maken om het verbruik te beperken.
Voor *Noorwegen* stelt de OEES een

gunstige ontwikkeling vast, die vooral tot uiting kwam in een aanzienlijke verbetering van de betalingsbalans onder meer door de stijging der netto-ontvangsten uit de scheepvaart. Het tekort op de betalingsbalans bedroeg voor 1956 nog slechts $ 6 miljoen tegen $ 128 mln. in 1955. Voor 1957 wordt als gevolg van de ongunstiger ruilvoet een tekort op de betalingsbalans verwacht van $ 56 mln. De OEES ziet in de voortdurende prijsstijgingen een gevaar voor de economische stabiliteit van Noorwegen. De te ruime kredietpolitiek van de staat en de particuliere banken, alsmede de prijssubsidiepolitiek dreigen de inflatietendenties te versterken.

Wat de toestand in *Denemarken* betreft, wordt erop gewezen, dat het voor de Deense economie noodzakelijk is de uitvoer van industrieprodukten tot ontwikkeling te brengen om bij gebrek aan grotere afzetmogelijkheden voor Deense landbouwprodukten een beter evenwicht op de betalingsbalans te bereiken. Voor 1956 bedroeg het tekort op de Deense betalingsbalans $ 19,4 mln. tegen een overschot van $ 24,2 mln. voor 1955. Voor 1957 verwacht de OEES voor Denemarken, dat de betalingsbalans ongeveer in evenwicht zal zijn. Teneinde de investeringsactiviteit te stimuleren, moet de Deense regering maatregelen nemen om buitenlands particulier kapitaal aan te trekken of eventueel buitenlandse leningen op te nemen.

Afhankelijke gebieden —

De beheerschapscommissie van de Alg. Vergadering der VN heeft op 5 dec., met 44 tegen 15 stemmen bij 12 onthoudingen, een resolutie goedgekeurd, waarin opnieuw een beroep wordt gedaan op landen die afhankelijke gebieden besturen, om bij benadering een datum te noemen, waarop zij verwachten, dat deze gebieden zelfbestuur of onafhankelijkheid zullen hebben verworven.

Werkende vrouwen —

Het zaterdagavondbijvoegsel van de *NRC* (7-12 en 30-11) bevatte een tweetal artikelen van de hand van mevrouw *Posthumus van der Goot,* waarin wij de volgende cijfers aantroffen. De schrijfster ontleende ze aan de studie „Women's two roles" van Alva Myrdal en dr. Viola Klein. Deze cijfers betreffen het aantal werkende vrouwen in vijf landen.

Werkende vrouwen tussen 15(20)—60(65), ingedeeld naar burgerlijke staat, in vijf landen

In % van elk totaal

Land	Engel.	Ver. St.	Frankr.	Zweden	Ned.
Jaar	1951	1950	1946	1950	1947
Leeftijdsgroep	15—60	15—60	15—60	20—65	15—65
Werkzaam waren van elke 100:					
ongetrouwde vrouwen	82	51	65 (46)	76	56
getrouwde vrouwen	25	28	41 (20)	16	10
weduwen, gescheiden vrouwen	52	60	37 (24)	61	19
alle vrouwen te zamen ..	52	36	52 (22)	23	26

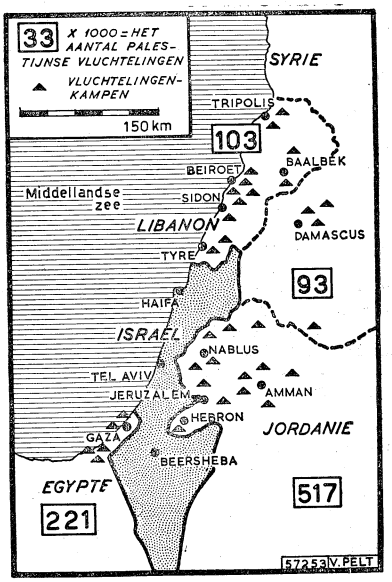
Het tussen haakjes staande percentage bij de Franse groep werd verkregen door de vrouwen, werkzaam in de landbouw, buiten beschouwing te laten.

De cijfers voor Zweden gelden voor vrouwen niet tussen 15 en 60, maar tussen 20 en 65, hetgeen voor het aantal ongehuwde werkende vrouwen een vrij groot verschil kan uitmaken. De erbij gevoegde Nederlandse cijfers betreffen daarentegen de groep tussen 15 en 65 jaar.

Een vooroorlogse vergelijking (I.A.V. Jaarboek, 1938) gaf de volgende verhoudingen waarbij de landbouw niet was meegeteld.

Land	Engel.	Frankr.	Zweden	Ned.
Op elke 100 werkende mensen waren vrouwen	31	34	35	26
Hiervan gehuwd	5	13	4	2

De Arabische vluchtelingen —

Van alle factoren, die een vreedzame oplossing van de problemen van het Midden-Oosten in de weg staan, vormen de Arabische vluchtelingen uit dat deel van het voormalige Palestina, dat thans Israël heet, een van de voornaamste.

Bijna tien jaar lang wonen deze ontheemden (bijna 1 miljoen) nu al in kampen in de aan Israël grenzende landen, zo goed en zo kwaad als het gaat door de *Verenigde Naties* verzorgd.

Israël weigert deze mensen te laten terugkeren naar waar zij vandaan zijn gekomen en vanwaar zij toen in 1948 de Palestijnse oorlog uitbrak, vooral op aansporen van buitenaf (de Egyptische radio b.v.) zijn weggevlucht. Thans — na de enorme immigratie van Joden uit vele delen van de wereld — verkeert Israël vrijwel in de onmogelijkheid om al deze mensen te laten terugkeren. Anderzijds weigeren ook de Arabische landen deze ongelukkigen een vaste woonplaats te geven, hoewel zij de ruimte daartoe zeker beschikbaar hebben. Zij menen echter, dat zij door een andere houding aan te nemen, de tegen Israël geleden nederlaag zouden erkennen en zich zouden neerleggen bij het voortbestaan van de staat Israël. Bovendien is voor een politicus als Nasser de bron van voortdurende onrust, die de vluchtelingen vormen, niet onwelgevallig. Het gevaarlijkst is de situatie in Jordanië. Daar vormen de ruim 500.000 vluchtelingen mét de 500.000 *Palestijnse* Arabieren, die in de gebieden van Palestina wonen, welke

Jordanië in 1948 annexeerde, een meerderheid, waartegenover de oorspronkelijke (Transjordaanse) onderdanen van koning Hoessein verre in de minderheid zijn.
Bijgaande kaart laat zien, hoe en in welke aantallen de vluchtelingen over de Arabische staten zijn verdeeld.

Diversen —

Vrijhandelszone — Op 29 nov. hebben 17 Europese landen een tweedaagse conferentie te Parijs over een te vormen Europese vrijhandelszone beëindigd. De conferentie, die bedoeld was als een eerste onderzoek wordt op 15 of 16 januari voortgezet.

Vlasdumping — Engeland is niet bereid zich aan te sluiten bij de internationale afspraak de import van Russisch vlas te beperken tot 10% der Westeuropese behoeften. Hierdoor worden ook de overige landen ontheven van de door hen gedane toezegging. Engeland is bereid het Europese vlas prioriteit te geven.
(Zie Sowjet-dumping: pagina 13583/2).

West-Berlijn en de Europese verdragen — De gemeenteraad van West-Berlijn heeft op 5 december een tweetal wetten aangenomen krachtens welke de stad zal worden opgenomen in de Europese Gemeenschappelijke Markt en ook het Euratomverdrag aldaar van toepassing zal zijn. De geallieerde autoriteiten te West-Berlijn hebben zich met deze beslissing van het stadsbestuur kunnen verenigen op voorwaarde dat door de nieuwe verplichtingen, die West-Berlijn op zich neemt, de rechten en verantwoordelijkheden der geallieerden in geen enkel opzicht worden aangetast.

Nederland

Reorganisatie bij buitenlandse zaken —

Jhr. mr. H. F. L. K. van Vredenburch, hoofdvertegenwoordiger van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal te Londen is, aldus *Het Parool,* met ingang van 15 januari 1958 benoemd tot directeur-generaal Europese zaken bij het ministerie van buitenlandse zaken. Hij zal worden belast met de leiding van vraagstukken verband houdend met de Europese integratie. Er wordt met ingang van 1 januari een reorganisatie van het departement doorgevoerd, welke gepaard zal gaan met de instelling van een nieuw directoraat-generaal voor Europese zaken. Een deel van de taak van de directeur-generaal politieke zaken wordt overgedragen aan de directeur-generaal voor Europese zaken. NAVO-aangelegenheden, die thans worden behandeld door het directoraat-generaal economische en militaire aangelegenheden komen onder het directoraat-generaal politieke zaken, waarvan met ingang van 1 januari de huidige ambassadeur in Mexico, dr. H. R. van Houten, de leiding zal krijgen.

„Randstad Holland" - Zes satellietsteden noodzakelijk —

Volgens berekeningen is de randstad Holland in 1980 vol. Om die reden zullen buiten deze stedenkrans zes nieuwe steden moeten worden gesticht, waarvan het aantal inwoners zou kunnen liggen tussen 50.000 en 150.000 inwoners. Deze oplossing geeft de algemeen adviseur bij de rijksdienst voor het nationale plan, prof ir. *Jac. P. Thijsse,* voor het randstad-probleem, aldus *De Volkskrant* (18-10).
De planoloog heeft zijn idee van satelliet-steden uitgewerkt in een pre-advies, dat de ledenvergadering van het Instituut voor Volkshuisvesting en Stedebouw de volgende week zal bespreken.
De stad, zoals prof. Thijsse zich die denkt, mag niet breder zijn dan acht kilometer en niet langer dan tien kilometer. De steden zullen minstens vier kilometer van elkaar moeten liggen.
De huizen moeten zoveel mogelijk worden gebouwd in een omgeving, die rijk aan natuurschoon is, maar in het algemeen mag de aanleg niet ten koste gaan van de landbouwgronden. De plaats van de zes nieuwe steden moet volgens prof. Thijsse zo worden gekozen, dat het gevaar van aaneengroeiing van agglomeraties, zoals die in de randstad Holland bestaat, wordt gekeerd.

Nationale woningbouwleningen —

Een door de *Bank voor Nederlandsche Gemeenten* uitgegeven nationale woningbouwlening, bestaande uit 6% 25-jarige obligaties, waarvan de inschrijving op 18 oktober was opengesteld, is een groot succes geworden.
Het bedrag van de lening was vastgesteld op *f* 100 miljoen of zoveel meer als waarvoor zou worden ingeschreven. In feite leverde de lening een bedrag van *f* 394 miljoen op, dat in zijn geheel is aanvaard.

Obligatie-lening

Deze lening, voor het slagen waarvan de minister-president, Dr. W. Drees, zich in een radio-rede tot het gehele volk had gewend, bestaat uit 25-jarige obligaties in stukken van *f* 1000.—, *f* 500.— en *f* 100.— nominaal. De koers van uitgifte bedroeg 100%.
De opbrengst wordt uitgeleend aan gemeenten om te worden gebruikt voor de financiering van de woningbouw, alsmede van de met de woningbouw in ruime zin samenhangende werken van dringende aard, waaronder mede begrepen de bouw van scholen. De gelden worden bestemd voor de financiering van in 1957 onderhanden zijnde werken.
De aflossing geschiedt in 20 jaarlijkse termijnen, waarvan de eerste vervalt op 15 november 1963. Vervroegde gehele of gedeeltelijke aflossing is tot 1967 niet toegestaan. Van deze datum af is zij telkenjare per 15 nov. mogelijk, en wel in de jaren 1967 t.m. 1971 à 102½%, in de jaren 1972 tot en met 1976 à 101½ en daarna gedurende de verdere looptijd van de lening à 101%.
Bij deze emissie is de mogelijkheid opengesteld aan de stortingsplicht op inschrijvingen te voldoen door het in betaling geven van vorderingen uit hoofde van lopende kasgeldleningen, verstrekt aan gemeenten en/of aan de N.V. Bank voor Nederl. Gemeenten. Reeds eerder is de genoemde bank als coördinerende instantie opgetreden. Zo sloot zij in 1951 een contract met institutionele beleggers, hetwelk in totaal een bedrag van *f* 347.000.000 ter financiering van de woningbouw opleverde. Voorts memoreren wij de in 1952 geëmitteerde nationale leningen voor de woningbouw, waarop in totaal voor een bedrag van *f* 127.200.000 werd ingeschreven en ten slotte de leningen welke door haar in het begin van dit jaar met levensverzekeringsmaatschappijen en pensioenfondsen e.d. tot een gezamenlijk bedrag van *f* 562.000.000 (te storten in 1957-1958) werden gesloten.
In „feiten van de dag" schreef de *NRC* — na opgemerkt te hebben, dat het gunstige resultaat illustreert, dat het peil van de rente een zeer grote invloed oefent op de omvang van de middelen, die op de kapitaalmarkt beschikbaar zijn —: „Door de uitgifte van deze lening van 6 procent heeft de consolidatie van de gevaarlijk grote vlottende schuld der gemeenten voorrang gekregen boven de kapitaalbehoeften van het bedrijfsleven. In het verleden is juist het tegendeel geschied. Het rentegamma hield de gemeen-

ten van de kapitaalmarkt weg en reserveerde die markt voor het bedrijfsleven. Daardoor is de expansie van de industrie gedeeltelijk betaald met een te grote vlottende schuld ten laste der gemeenten. De valutacrisis heeft het duidelijk gemaakt hoe gevaarlijk deze weg is."
Ingeleid door een radio-toespraak van minister mr. A. A. M. Struycken (binnenlandse zaken) heeft de Bank voor Nederlandsche Gemeenten een rentespaarbrief-lening uitgegeven. Deze tweede nationale woningbouwlening betreft een zodanig totaal bedrag als tot 1 maart 1958, behoudens wijziging van deze datum, zal worden geplaatst.

De lening zal bestaan uit rentespaarbrieven 1957, in stukken van *f* 500, *f* 100 en *f* 25 nominaal aan toonder. Koers van uitgifte is 100%. De spaarbrieven zijn aflosbaar op 2 januari 1971 tegen een koers van 200%. Houders kunnen gedurende de looptijd aflossing vorderen en wel per 1 september 1962 tegen een koers van 125%, 3 januari 1966 tegen een koers van 150%. Vervroegde aflosbaarstelling is alleen toegestaan per 1 maart 1968, tegen een koers van 175%. De rente, ingaande 1 januari 1958, is begrepen in het aflossingsbedrag. De rentespaarbrieven verjaren 30 jaar na de datum waarop zij voor het eerst betaalbaar zijn.

In het prospectus deelt de bank mede, dat zij de rentespaarbrieven verkrijgbaar stelt van 2 december 1957 tot 1 maart 1958 en wel bij een groot aantal bankinstellingen, bij de Raiffeisenbank te Utrecht, de Boerenleenbank te Eindhoven, de Bank voor Nederl. Gemeenten alsmede (alleen in stukken van *f* 25) bij alle postkantoren in Nederland. Er wordt op gewezen, dat de rentespaarbrieven door bemiddeling van iedere bank, kassier of commissionair in effecten kunnen worden betrokken. Bij alle postkantoren worden eveneens gedurende de periode, waarin de rentespaarbrieven verkrijgbaar zijn, bouwzegels ter waarde van *f* 5 ten verkoop beschikbaar gesteld, alsmede kosteloos bouwspaarkaarten, waarop de bouwzegels kunnen worden geplakt. Tegen inlevering van een bouwspaarkaart met 5 of 10 bouwzegels, kan (kunnen) bij alle postkantoren 1 resp. 2 rentespaarbrieven van *f* 25 worden verkregen. De rente zal bij inwisseling na 15 januari 1958 moeten worden bijbetaald.

De opneming der lening in de beursnotering zal t.z.t. worden aangevraagd.
De opbrengst zal worden uitgeleend aan gemeenten om te worden gebruikt voor de financiering van de woningbouw en andere werken van dringende aard zoals scholen. Deze leningen zullen voor 13 jaar fix aan de gemeenten worden aangeboden. Aan de rentespaarbrieven zal een briefkaart zijn gehecht waarop iedere deelnemer kan invullen aan welke gemeente(n) 60% van de opbrengst van zijn deelneming naar zijn oordeel ten goede moet komen.
De rentespaarbrieven zijn bedoeld voor degenen die de rente van hun belegging niet direct nodig hebben, en die dus gebaat zijn met een uitkering ineens van hoofdsom en rente, vermeerderd met rente over rente, op een bepaalde datum in de toekomst. Als zodanig is gekozen de datum 1 januari 1971. Alsdan, derhalve na het verstrijken van 13 jaren na de datum waarop de looptijd is aangevangen, zal aan hoofdsom en rente, vermeerderd met rente op rente, een bedrag worden uitgekeerd dat tweemaal zo groot is als het bedrag van de hoofdsom.

Voor de berekening van de rente over de hoofdsom is uitgegaan: voor de rentespaarbrieven die op 1 september 1962 worden aangeboden van 5% per jaar, voor die welke op 3 januari 1966 worden aangeboden van 5½% en voor die welke op 2 januari 1971 worden aangeboden van 6%. Voor de berekening van de rente over de rente is van 4% uitgegaan. Voor de vervroegde aflossing per 1 maart 1968 tegen 175% is de rente over de hoofdsom gesteld op 6%, de rente over de rente op 4%, terwijl als vergoeding voor de vervroegde aflossing ca. 1½% is berekend. Het prospectus bevat een staatje waarin naar voren komen de voordelen van het langer in bezit houden van de spaarbrieven. Indien de rente over de hoofdsom en de rente over de rente in één percentage worden uitgedrukt, wordt uitgekeerd: bij opvraging na 4 jaren en 8 maanden ongeveer 4.9%, na 8 jaren 5.2% en na 13 jaren 5.5%.

De looptijd van de rentespaarbrieven van de tweede Nationale woningbouwlening kan, naar de *Nieuwe Rotterd. Crt* opmerkt, zowel door de debitrice als door de crediteuren bepaald worden, natuurlijk binnen de grenzen, die de leningsvoorwaarden stellen. Ook doordat de crediteuren invloed op de looptijd kunnen oefenen onderscheiden deze stukken zich van gewone obligaties. Tegenover het recht van de debitrice de spaarbrieven, uitsluitend voor het gehele uitstaande bedrag, per 1 maart 1968 vervroegd aflosbaar te stellen, staat het recht van de crediteuren om, zowel per 1 september 1962 als per 3 januari 1966, vervroegde aflossing te eisen.
Ondanks dit recht zal de looptijd van de stukken toch niet bepaald worden door behoefte aan liquide middelen van de individuele belegger. Indien de rente in september 1962 of per 3 januari 1966 lager is dan de rente, die de spaarbrief in de volgende periode gaat afwerpen, zal men op de beurs een hogere koers voor deze stukken kunnen maken dan de voorgestelde aflossingsprijs. Er zal dan geen stuk voor aflossing worden aangeboden, ook niet door de belegger, die geld nodig heeft. Is daarentegen op bijv. 1 september 1962 de rente op de kapitaalmarkt hoger dan de rente, die de spaarbrieven geven, dan zal de gehele lening op die datum voor aflossing worden aangeboden, ook door beleggers die geen geld nodig hebben.

Huizenbouw in 1957 - Kosten woningbouw sinds 1945 —

Het totaal aantal nieuwe woningen, dat in 1957 in Nederland gereedkomt, zal, aldus *De Volkskrant*, zeer waarschijnlijk 83.000 bedragen. Tot en met einde augustus kwamen in 1957 rond 55.000 huizen gereed. Sinds 1946 verrezen 550.000 nieuwe woningen. Zonder de kosten van het bouwrijp maken van de grond, architectenkosten, toezicht en dergelijke, is sinds de bevrijding naar schatting 11 miljard gulden aan de woningbouw besteed. Voor dit jaar komt men waarschijnlijk op een bedrag van 1,7 miljard gulden.

Rapport commissie-aanbestedingswezen —

De in 1953 ingestelde commissie-aanbestedingswezen (zie 10988/3) heeft haar rapport aan de regering uitgebracht. Haar voornaamste conclusie is, dat de praktijk van vooroverleg en opzetafspraken bij aanbestedingen moet worden afgeschaft. Aan *Trouw* (22-11) ontlenen wij nog de volgende voorstellen van de commissie.

1. De aannemers verplichten zich, geen vooroverleg met andere adspirant-inschrijvers te plegen over de inschrijvingsprijs, noch aan ander soortgelijk overleg deel te nemen en geen uitkeringen aan derden te doen.

2. Op de inschrijvingssom wordt bij werken tot *f* 10.000.000.— een prijscorrectie toegepast overeenkomstig het prijscorrectie-stelsel van de Nederlandse Aannemers Combinatie (NAC), met dien verstande, dat de correctie bij werken groter dan twee miljoen gulden lager zal zijn dan bij de NAC-regeling.

De thans reeds door een aantal aannemers gevolgde NAC-regeling onderscheidt zich van de ongeregelde opzetovereenkomst op twee belangrijke punten: voor de mate van prijsverbetering gelden vaste regels, zodat deze niet aan het oordeel der inschrijvers wordt overgelaten; en de prijsverbetering komt uitsluitend ten goede aan de inschrijver, wie het werk wordt gegund, de andere inschrijvers ontvangen geen deel in de prijscorrectie.

3. De aanbesteder geeft, behalve bij zeer kleine werken, de inschrijver een tegemoetkoming in de kosten van inschrijving, bij openbare aanbesteding zal deze tegemoetkoming afhankelijk van de grootte van het werk, worden uitbetaald aan 5 tot 9 der inschrijvers, aan wie het werk niet wordt opgedragen; bij onderhandse aanbesteding aan alle inschrijvers — behoudens uitzonderingen — aan wie het werk niet wordt opgedragen.

4. De inschrijvers kunnen zich terugtrekken, indien hun inschrijvingssom meer dan 10 procent blijft onder de middenprijs zoals deze volgens de NAC-regeling wordt vastgesteld.

5. De aanbesteding van werken van *f* 25.000 tot *f* 10.000.000 zal lopen over aanbestedingsbureaus.

6. Voor werken, welker aanbesteding loopt over aanbestedingsbureaus, wordt in geval van onderhandse aanbesteding voorzien in de verlening van preferentie, zodanig, dat deze geen prijsverhogende werking heeft.

7. Ter uitvoering van de regeling zal in het leven worden geroepen een centraal orgaan, dat o.m. in de instelling van de aanbestedingsbureaus en het toezicht op de naleving van de regeling voorziet.

Vergoeding afstaan woonruimte — Ingaande 1 december treedt, aldus *Trouw* (20-11), een beschikking in werking, volgens welke de vergoeding, die wordt uitgekeerd voor het treffen van voorzieningen (eventueel ook verhuiskosten), waardoor samenwoning mogelijk wordt of kan worden voortgezet, van maximaal *f* 400 gebracht wordt op ten hoogste *f* 800.

Zendtijd voor politieke partijen — De minister van onderwijs, kunsten en wetenschappen heeft, aldus *ANP* (30-11), besloten, met ingang van 1 januari radiozendtijd te vorderen voor de democratische politieke partijen, vertegenwoordigd in de Staten-Generaal, voor zover zij hierom hebben verzocht. Deze zendtijd zal voor de betrokken vijf partijen samen 1300 minuten per jaar bedragen. De uitzendingen van de partijen zullen worden gegeven tussen zes en acht uur 's avonds. De AVRO, de KRO, de NCRV en de VARA zullen elk 260 minuten per jaar moeten afstaan, de VPRO 100 minuten, terwijl de aan de RVD toekomende zendtijd met 160 minuten per jaar zal worden verminderd. Deze mededelingen heeft minister Cals in een brief aan de voorzitter van de Tweede Kamer gedaan.
Aangezien het niet mogelijk is gebleken, aldus deze brief, bij de uitwerking van de regeling met alle betrokkenen tot overeenstemming te geraken heeft de minister besloten, overeenkomstig het advies van de Radioraad, in afwachting van het tot stand komen van de Omroepwet tot vordering van zendtijd ten behoeve van de politieke partijen over te gaan. De uitzendingen zullen, met inachtneming van de driemaandelijkse zenderwisseling, plaats hebben over een bepaalde zender op een vaste dag en op een vast tijdstip, te beginnen op 2 januari 1958.

De verdeling zal als volgt zijn:
2 januari (donderdag) ARP Hilversum II tussen 18 en 20 uur.
3 januari (vrijdag) PvdA Hilversum I tussen 18 en 19.30 uur.
7 januari (dinsdag) KVP Hilversum II tussen 18 en 20 uur.
9 januari (donderdag) CHU Hilversum II tussen 18 en 20 uur.
10 januari (vrijdag) VVD Hilversum II van 19.25 tot 19.35 uur.

Dit schema, opgesteld overeenkomstig het voorstel van de regeringscommissaris voor het radiowezen, wordt zo vervolgens elke veertien dagen afgewerkt. Voor wat betreft de uitzendingen, die niet op een nauwkeurig tijdstip zijn vastgelegd zal het juiste tijdstip van aanvang worden bepaald door de regeringscommissaris voor het radiowezen na overleg tussen belanghebbenden. De minister heeft de regeringscommissaris gemachtigd tot deze vorderingen over te gaan en met inachtneming van de zendtijd, die ten laste van de verschillende componenten is gebracht, zodanige ruilingen van zendtijd tot stand te brengen als hij dienstig oordeelt om het schema te effectueren, aldus de brief.

De uitzendingen zullen worden voorafgegaan door de navolgende mededeling: „Thans volgt in het kader van de door de regering ten behoeve van de politieke partijen gevorderde zendtijd een uitzending van (naam van de partij)" en worden afgesloten met de mededeling: „U hebt geluisterd naar een uitzending van (naam van de partij), welke plaats vond in het kader van de door de regering ten behoeve van de politieke partijen gevorderde zendtijd", zo besluit de brief van de minister.

Cijfers nijverheidsonderwijs — Uit een door het Centraal Bureau voor de Statistiek samengestelde statistiek van het nijverheidsonderwijs 1957 blijkt, dat op 1 januari j.l. 347.000 leerlingen vakonderwijs genoten tegen 322.000 een jaar tevoren (stijging 8%). Van hen bezochten er 81.000 (71.000) een lagere technische dag- of vakschool, 50.000 (52.000) een avondnijverheidsschool en 9300 (9300) een hogere technische school.

Nijverheidsonderwijs voor meisjes werd door 174.000 (158.000) leerlingen gevolgd, van wie 89.010 (78.000) een korte cursus volgden.

Talenonderwijs Technische Scholen

De Commissie Middelbaar Technisch Onderwijs 1952 heeft in een rapport de volgende aanbevelingen gedaan:

a. het vak Nederlands gedurende de gehele HTS-opleiding te geven;

b. als vreemde talen in de regel Engels en Duits te onderwijzen;

c. het onderwijs in de vreemde talen uit te breiden door het invoeren van lessen aan kleine groepen;

d. ter vergroting van de efficiency en uniformiteit van het onderwijs in vreemde talen aan verschillende scholen over te gaan tot het samenstellen van lijsten van „basiswoorden";

e. over te gaan tot het instellen van een akte technische taal.

Diversen —

Werkende gehuwde vrouwen — Blijkens een enquête onder 9000 katholieke gehuwde arbeidersvrouwen verrichtte 12.8% daarvan arbeid buiten haar gezin. Bijna driekwart van de werkende vrouwen gaf als motief op: financiële nood in het gezin. Tal van andere arbeidersvrouwen zouden om deze reden hetzelfde willen doen, als de omstandigheden dit toelieten.

Nationale Unie — Volgens een communiqué van de Nationale Unie betekent het aftreden van ir. Van Lissa Nessel als voorzitter van de Nationale Unie en zijn overgang naar de KVP niet, dat de Nationale Unie zal ophouden te bestaan. Het hoofdbestuur wenst uitdrukkelijk vast te stellen, dat de woorden waarmee ir. Van Lissa Nessel zijn uittreden uit de Nationale Unie motiveerde, slechts de zeer persoonlijke mening van de heer Van Lissa Nessel vertolken, een mening die vooralsnog niet door de andere leden van de Nationale Unie wordt gedeeld.

Sodafabriek te Delfzijl — De montagewerkzaamheden op de sodafabriek te Delfzijl zijn grotendeels beëindigd, zodat op 29 nov. een begin kon worden gemaakt met het „proefdraaien". Men hoopt de fabriek na een aanloopperiode van enige maanden onder de meest gunstige condities in produktie te hebben. (Zie wet i.z. oprichting pag. 11350/2).

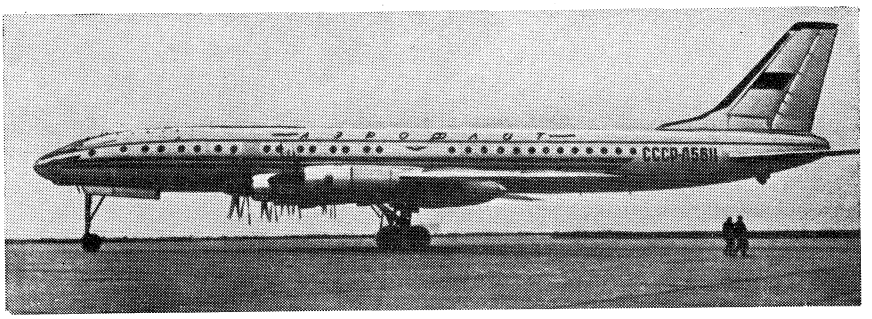
Sowjet-Unie

Uitbreiding internationaal luchtverkeer? —

De burgerluchtvaart van de Sowjet-Unie ontwikkelt zich in een opmerkelijk snel tempo. Moskou schijnt thans te trachten zijn activiteit op het gebied van het internationale luchtverkeer uit te breiden. Zo is er volgens berichten uit de SU sprake van een luchtlijn op Amsterdam *). Ook heeft de Sowjet-ambassadeur in Washington voorgesteld met de VS een overeenkomst aan te gaan voor een luchtverbinding tussen beide landen. Dergelijke overeenkomsten heeft de SU reeds gesloten met Air France, Air India, Finnair en SAS. Op grond hiervan vliegt de *Aeroflot*, de Sowjet-luchtvaartmaatschappij regelmatig naar Parijs via Praag, naar Australië via Kaboel, naar Helsinki en ook naar Kopenhagen. De pogingen om het internationale luchtverkeer uit te breiden wordt geïnterpreteerd als een bewijs van groot vertrouwen in de eigen vliegtuigen. Volgens de *Manchester Guardian* kunnen deze vliegtuigen het opnemen tegen welke ook in de Westelijke wereld. Terwijl in Engeland de straalverkeersvliegtuigen de kinderziekten nog niet te boven zijn en in de VS ook nog geen geregelde diensten bestaan, is de Sowjet-Unie het enige land ter wereld, dat dergelijke geregelde diensten met door straalmotoren aangedreven vliegtuigen inderdaad onderhoudt, nl. met de *TU*-104 (780 km p.u.). Een ander vliegtuig, dat zeer economisch schijnt te zijn, is de *AN*-10 (600 km p.u.). Nog sneller dan de TU-104 schijnt de *TU*-104a te zijn. Dan is er de *TU*-110, met een zeer groot vliegbereik en 100 zitplaatsen.

Voor een eventuele lijn Moskou-New York zou men de TU-114 willen gebruiken, waarvan wij hier een foto reproduceren. Het is echter niet bekend of dit enorme vliegtuig reeds in serie wordt geproduceerd. In verband met deze plannen tot uitbreiding van het internationale luchtverkeer zij nog opgemerkt, dat de Aeroflot geen lid is van de internationale organisatie voor de burgerluchtvaart (IATA), zodat zij ook niet gehouden is aan de door deze organisatie voorgeschreven tarieven.

*) De KLM heeft geruime tijd geleden vergeefs pogingen in het werk gesteld om toestemming te krijgen voor de opening van een lijn Amsterdam-Moskou. Voor de geïnteresseerde Nederlandse instanties schijnen de jongste berichten uit de SU een verrassing te zijn geweest. Verklaard werd, dat geen onderhandelingen zijn gevoerd of zelfs maar geëntameerd.

De TU-114, een turbo-propmachine, is in staat 170 passagiers met een snelheid van ongeveer 900 km p.u. non stop van Moskou naar New York te vervoeren. Bij kortere afstanden kan het aantal passagiers belangrijk hoger worden gesteld: er is dan plaats voor 220 mensen.

Ver. Staten

„Teamsters" uit AFL-CIO —

De Amerikaanse bond van vervoerpersoneel (Teamsters Union) is, aldus *Reuter/United Press* (6-12), uit de vakcentrale AFL-CIO gezet omdat de leiders van de bond schuldig zijn bevonden aan georganiseerde afpersing. De Teamsters Union is de grootste vakbond van de Ver. Staten.

Het besluit, genomen op een congres te Atlantic City, vormt de climax van zuiveringspogingen die al bijna een jaar aan de gang zijn.

De thans genomen beslissing is in hoofdzaak gebaseerd op de beschuldigingen die zijn ingebracht tegen de onlangs gekozen voorzitter van de Teamsters Union, James R. Hoffa, en de aftredende voorzitter, Dave Beck. In haar aanbeveling de bond te royeren, heeft een uit negen man bestaande commissie van beroep vroegere bevindingen bevestigd dat Hoffa en Beck bondsgelden misbruikt hebben en dat Hoffa met de onderwereld samenspande.

(De Amerikaanse Senaat stelt een onderzoek in naar de corruptieactiviteiten binnen de Teamsters Union, terwijl Hoffa en Beck voor het gerecht zullen moeten verschijnen.)

Lancering kunstmaan mislukt —

Nadat herhaaldelijk was aangekondigd, dat men op het proefterrein te Cape Canaveral in Florida gereed was om in het kader van het Project Vanguard (zie voor nadere bijzonderheden pagina 13690) de eerste Amerikaanse kunstmaan (een proefmaantje met een doorsnede van 15 cm) te lanceren is — na herhaald uitstel — een op 6 december gedane poging mislukt.

Enkele seconden na de start explodeerde nl. de raket en hiermee werd, zoals de correspondent van *De Volkskrant* (7-12) opmerkte „in een hel van vuur en rook de hoop van Amerika, nog dit jaar een eigen kunstmaan te krijgen, vernietigd". Later bleek, volgens berichten van *Reuter, Associated Press* en *United Press* dat de eerste en tweede trap van de raket onherstelbaar waren beschadigd. De derde trap en de kunstmaan die zich daarin bevond waren echter behouden gebleven.

Reacties

Onmiddellijk na het bekend worden van deze mislukking heeft president *Eisenhower*, die toegaf „erg teleurgesteld" te zijn, het ministe-

rie van defensie om een volledig rapport gevraagd. *Dr. J. Hagen,* leider van het Vanguard-project verklaarde dat niemand precies weet wat de oorzaak van het fiasco is. Het was waarschijnlijk niet nodig het ontwerp voor de raket te herzien. Het kunstmaanprogramma in zijn geheel zou door deze mislukking niet worden vertraagd, aldus Hagen.

De teleurstelling was in de VS algemeen en vermengd met ergernis om de publiciteit rondom deze manifeste mislukking. „De verrassing was niet zo zeer de mislukking", zo schreef de *New York Herald Tribune* (7-12), maar „men was kwaad, dat de autoriteiten die toch de kansen op een mislukking kenden, niettemin toestonden, dat de eerste proef genomen werd in het openbaar, als in een goudviskom en met lawaaierige aankondigingen vooraf... Het was erg genoeg te laat te zijn, het was onvergeeflijk te falen onder het oog van brommende TV-camera's en radio-microfoons".

Maar, zo concludeert dit blad, dat te oordelen naar andere Amerikaanse perscommentaren een goed stemmingsbeeld geeft, ondanks alles zal de mislukking uiteindelijk toch nog voordelig kunnen blijken.

Andere bladen vroegen zich af of er niet iets mis was met de Amerikaanse techniek (*Manchester Guardian*) en of de Amerikaanse neiging om zoveel mogelijk nieuwe snufjes toe te passen niet mede de oorzaak is geweest van de achterstand bij de Russen, die niet alleen bijzonder goed technisch „teamwork" hebben geleverd, maar wellicht ook met een eenvoudiger oplossing tevreden zijn geweest (*Sunday Times*).

Radio-Moskou maakte ongebruikelijk snel melding van het Amerikaanse nieuws. De Sowjet-radio en de Sowjet-pers bepaalden zich overigens tot vermelding van de Amerikaanse berichten en de (bittere) Amerikaanse commentaren.

IJsland

Terugtrekking uit NAVO geëist —

De communistische partij van IJsland, die deel uitmaakt van de regeringscoalitie, heeft, aldus *Reuter* (3-12), op een congres te Reykjavik een resolutie aanvaard, waarin geëist wordt, dat IJsland zich in 1959 uit de NAVO terugtrekt, dat de Amerikaanse strijdkrachten het eiland zullen moeten verlaten en IJsland zich neutraal verklaart.

Geestelijk Leven

Godsdiensten in Indonesië —

Volgens een officiële Indonesische statistiek zijn op een bevolking van ca. 88 miljoen 77.479.320 personen aangesloten bij een godsdienstige groep. Dit aantal wordt als volgt verdeeld: Moslims 66.286.596, Rooms Katholieken 1.080.438, Protestanten 3.286.265, Boeddhisten 1.500.000, Boeddhistische secten 3.500.000, Hindoes (Bali) 1.386.349 en Mystici 439.680.

Kunst

Vereniging van Vlaamse letterkundigen —

De Vereniging van Vlaamse letterkundigen vierde op 1 december te Brussel haar 50-jarig bestaan. In de Vlaamse provinciehoofdsteden wordt ter gelegenheid hiervan een tentoonstelling ingericht over 50 jaar Vlaamse letteren terwijl verder de radio-omroep en de schouwburgen aan deze viering de nodige luister bijzetten door het inrichten van speciale uitzendingen of vertoningen.

Tijdens de zitting die op 1 december te Brussel gehouden werd deelde de voorzitter, *Lode Baekelmans,* mede dat hij met het oog op zijn hoge leeftijd het voorzitterschap van de vereniging wenste over te dragen op een jongere kracht. De heer A. Mussche (zie 13683/1) werd in zijn plaats tot voorzitter gekozen.

Secretaris Ned. Raad voor de Kunst

M.i.v. 1 februari 1958 is benoemd tot secretaris van de Raad voor de Kunst (vacature mr. G. L. F. Landré) de heer Jan Kassies, directeur van de Nederlandse federatie van beroepsverenigingen van kunstenaars.

Diversen —

Eindhovense aanmoedigingsprijs — De in 1954 door de gemeente Eindhoven ingestelde aanmoedigingsprijs voor jonge kunstenaars is voor 1957 toegekend aan de 21-jarige Eindhovense schilder J. Slegers.

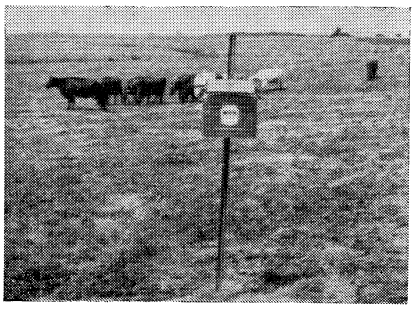
E. W. Korngold † — In de nacht van 29 op 30 november is te Hollywood overleden de op 29 mei 1897 te Wenen geboren componist Erich Wolfgang Korngold. Hij componeerde o.m. de opera's „Der Ring des Polykrates", „Violanta", „Die tote Stadt" en „Das Wunder der Heliane". Na zijn emigratie naar de VS (1938) heeft hij vrijwel uitsluitend filmmuziek geschreven.

Wetenschap en Techniek

Zonne-energie —

In de veeteeltgebieden der Ver. Staten wordt volgens *Fortune* reeds veelvuldig gebruik gemaakt van zonne-energie. Een aantal silicoon fotocellen verzamelt deze energie en zet haar gedeeltelijk direct om in stroom voor schrikdraad e.d., terwijl het resterende gedeelte opgeslagen wordt in nikkel-cadmiumcellen en gereserveerd wordt voor zonloze uren (N.)

(Vor. ber. zonne-energie 13669/1).

Kernfusie-proeven in Nederland —

Binnenkort gaat men, aldus *De Volkskrant* (18-11) in Nederland een begin maken met onderzoekingen naar de mogelijkheden, lichte atoomkernen op niet-explosieve wijze te laten *samensmelten.* Als dit gelukt, heeft men een manier gevonden om het proces, dat door de H-bom op explosieve wijze teweeg wordt gebracht, voor vreedzame doeleinden te gebruiken. Van de A-bom (die kernen van zware atomen *splijt*) is dit vreedzame verlengstuk reeds gevonden.

Dit heeft dr. F. Boeschoten meegedeeld in het jongste nummer van het blad van het Reactorcentrum Nederland, het „RCN-bulletin".

De VOORDELEN die de kernfusie kan bieden, zijn groot:

1. De grondstof — waterstof — is in onbeperkte hoeveelheden voorradig en garandeert de energievoorziening op aarde voor honderden miljoenen jaren; voor kernsplijting heeft men grondstoffen als uranium en plutonium nodig, waarvan wel grote maar geen onbeperkte voorraden aanwezig zijn.
2. er komen in tegenstelling tot het proces der kernsplitsing, geen afvalstoffen vrij, die radio-actief zijn.

De MOEILIJKHEDEN, die moeten worden opgelost, zijn zeer groot:

1. Enorm hoog zijn de temperaturen, die opgewekt moeten worden om de kernreactie te verwekken; men rekent met miljoenen graden Celsius.
2. Er zijn geen materialen, die tegen deze enorme hitte en tegen een druk van honderden atmosfe-

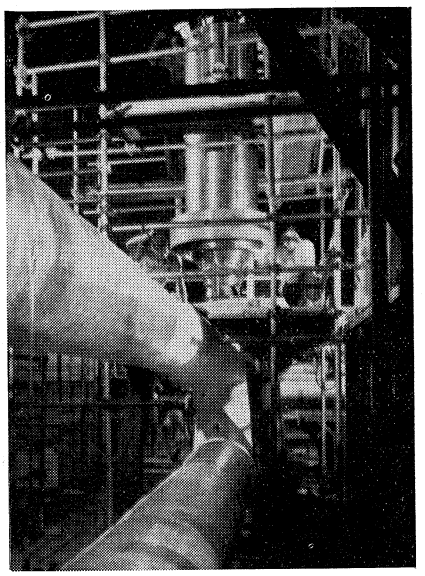
ren bestand zijn; een oplossing is misschien mogelijk door de reactiestoffen op te sluiten met behulp van magnetische velden, die verhinderen dat de stoffen de wanden raken van het vat, waarin ze worden opgesloten.

☆

Voor welke moeilijkheden de onderzoekers geplaatst zijn, kan men zich licht indenken: indien men ergens een temperatuur van 20 miljoen graden zou opwekken, smelt en verbrandt het materiaal, waarvan men het vat, de machine, de fabriek heeft vervaardigd.
Dat deze moeilijkheden niet onoverwinnelijk zijn, heeft men in Engeland bewezen, waar in de „Zeta" reeds temperaturen van 5 miljoen graden Celsius zijn verwezenlijkt. Toch is dit nog slechts voldoende om een fractie van de zware waterstof, welke men daar gebruikt, te doen samensmelten. De proefnemingen in dit land schijnen volgens de laatste berichten echter alle hoop te wettigen, dat men de thermo-nucleaire reactie daar binnen afzienbare tijd volledig zal kunnen beheersen.

Toepassingen van hydrazine —
Een aantal verrassende toepassingen van zeer uiteenlopend karakter zijn, naar *Science et Vie* van aug. j.l. mededeelt, ontdekt van een groep stoffen die men in de laatste jaren heeft leren af te leiden van het sinds lang bekende *hydrazine*, een stof van zeer simpele structuur (N_2H_4).
Zo wordt in de land- en tuinbouw sinds korte tijd een veelvuldig gebruik gemaakt van het eenvoudigste hydrazinederivaat (het MH-40) dat in staat is de groei van talrijke soorten onkruid te remmen of zelfs geheel tot stilstand te brengen. Een soortgelijke remming oefent het uit op de groei van een aantal boomsoorten, waardoor men in staat is dwergbomen te kweken. Terwijl bij de Japanse methode voor het kweken van dwergbomen het resultaat eerst bereikt wordt nadat ettelijke generaties van een boomsoort een mechanische behandeling ondergaan hebben, doet toepassing van het MH-40 de dwergboom reeds in het eerste jaar na de planting ontstaan (z.g. *kunstmatig nanisme*). Weliswaar was deze techniek al eerder bekend maar de bereiding van de toen gebruikte remstoffen was zeer duur en het effect veel geringer.
Tegelijkertijd maakt ook de *fruitteelt* een dankbaar gebruik van het MH-40: Injecties met deze stof vertragen in het voorjaar de bloei der fruitbomen tengevolge waarvan de nachtvorst geen schade meer kan aanrichten, terwijl in de herfst dezelfde injecties de bladeren sneller doen verdorren en afvallen, wat de opbrengst in het volgende seizoen vergroot.
In de *geneeskunde* vinden drie andere derivaten van het hydrazine toepassing t.w. het hydrazinophtalazine dat in staat is de bloeddruk te verlagen, het isoniaside dat met succes tegen tuberculose gebruikt wordt, en het semi-carbazide dat tegen reumatiek bijzonder werkzaam bleek.
Van andere derivaten is vastgesteld dat zij in sterke mate geabsorbeerd kunnen worden door zowel natuur- als kunstrubber, waardoor deze laatste stoffen kunnen worden gebruikt voor geluiddemping en warmte-isolatie. Een pas ontdekt derivaat wordt gebruikt bij het solderen van aluminium; met een ander is men bezig een veelbelovend procédé te ontwikkelen tot het roestvrij houden van stoomketels.
Het hydrazine wordt tenslotte met het oog op zijn hoge verbrandingswarmte ook als brandstof gebruikt. Als zodanig werd het reeds in combinatie met methylalcohol toegepast in de laatste wereldoorlog o.a. bij de V-1 en de V-2. Ook het raketvliegtuig zal, naar men verwacht, binnenkort van hydrazine gebruik maken. Enige deskundigen hebben zelfs verklaard, dat het de ideale brandstof vormt voor het interplanetaire verkeersvliegtuig van de toekomst.
De bereiding van het hydrazine geschiedde aanvankelijk uitsluitend door middel van de directe synthese van stikstof en waterstof. Het snel toenemende belang van deze stof deed echter naar goedkopere bereidingswijzen zoeken. Men bereidt het tegenwoordig bij voorkeur door hetzij ammoniak, hetzij ureum te oxyderen met behulp van natriumperchloraat. De eerste methode (uit ammoniak) wordt voornamelijk gevolgd in de Verenigde Staten en de grote vraag heeft het daar mogelijk gemaakt de produktie zo te rationaliseren dat de voortbrengingskosten konden dalen van ± *f* 20 tot ± *f* 1.50 per kg. Evenwel zal de bereiding van hydrazine uit ureum zoals deze hoofdzakelijk in Europa plaats vindt, op den duur nog niet onbelangrijk goedkoper worden dan de in Amerika toegepaste. (N.)

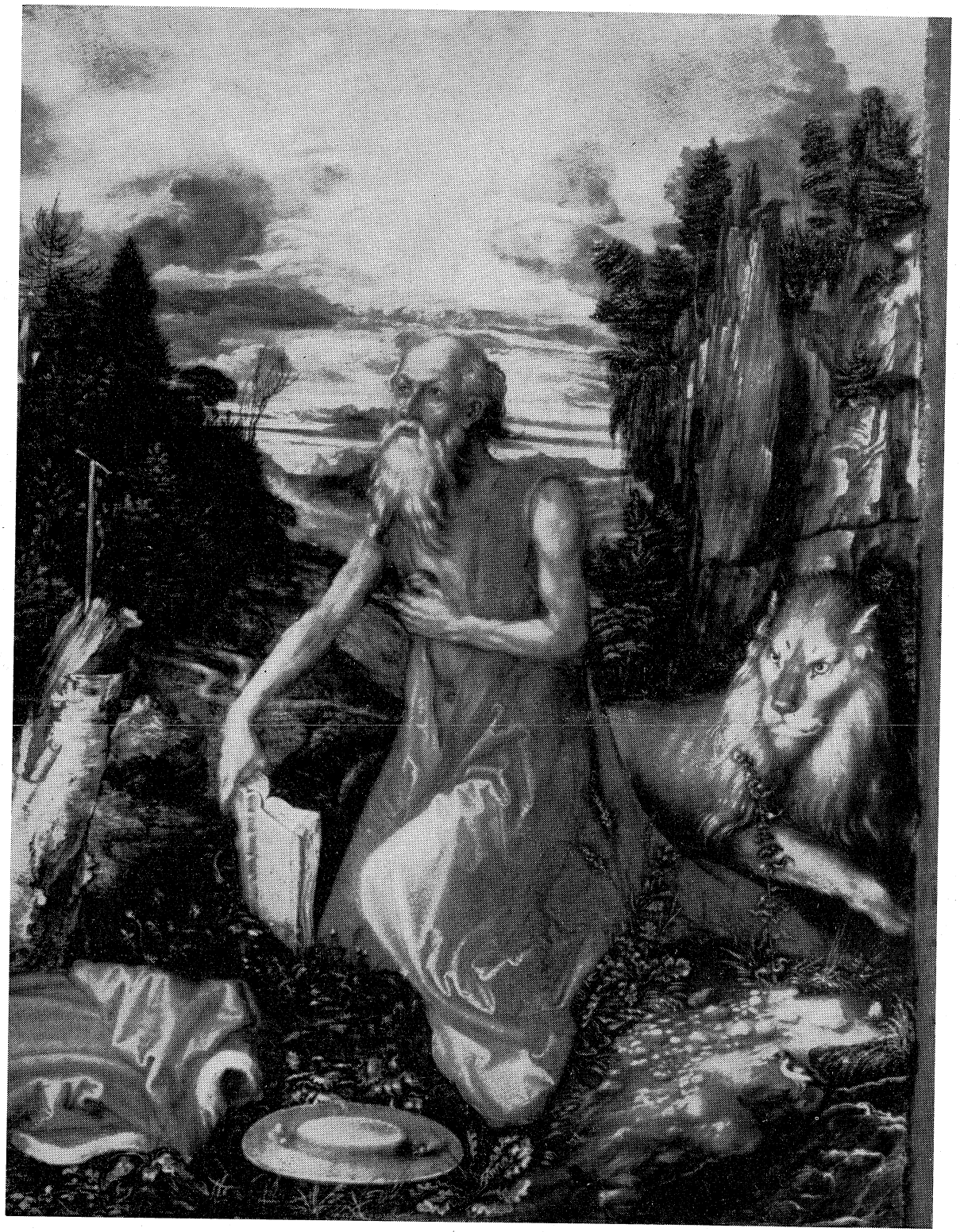
Reactorpomp —
Deze grootste tot nu toe voor een reactor gebouwde pomp is geïnstalleerd bij de stoomcentrale van Shippingport (Pennsylvania). Zij arbeidt met water onder zeer hoge druk. De motor van de pomp wordt tegen radio-actieve straling beschermd door een bekleding van roestvrij staal, met een dikte van slechts enkele honderdste mm. De afkoeling vindt plaats door middel van water dat circuleert volgens de cascade-methode. De pomp kan aan een druk van 400 kg per cm^2 weerstand bieden, bij een temperatuur van 250°. (N.)

Diversen —
Radiotelescoop in SU — De Sowjet-Unie heeft volgens Tass (29-11) de sterkste radiotelescoop ter wereld gebouwd. Het apparaat is 130 meter lang en de reflector heeft een oppervlakte van 400 m^2.

Atoomvrachtschip — Aan de N. Y. Shipbuilding Corporation te Camden in New Jersey is opdracht gegeven tot het bouwen van het eerste door kernenergie voortbewogen koopvaardijschip, dat bijna $ 21 miljoen zal kosten. Met de Babcock and Wilcox Company is een afzonderlijk contract gesloten voor de voortbewegingsinstallatie, die $ 9 miljoen zal kosten.
De Maritime Administration en de commissie voor kernenergie hebben gezamenlijk bekendgemaakt, dat volgens het bouwprogramma de kiel van het schip het volgende jaar gelegd zal worden, de stapelloop in 1959 zal plaatsvinden en de indienststelling in 1960.
Het schip krijgt een deadweight tonnage van 10.190 ton en een kruissnelheid van 20 knopen. Bij volledige belasting bedraagt de waterverplaatsing 21.800 ton.

Revolutie wegenbouw? — Ir J. C. A. Langedam van het geniebureau te Amersfoort heeft een met asfalt geïmpregneerde betontegel uitgevonden welke volgens sommigen een revolutie in de wegenbouw teweeg kan brengen. Met deze tegel wordt een wegdek verkregen dat volkomen naadloos is, praktisch geen slijtage vertoont, veerkrachtig is, terwijl het leggen kan geschieden door ongeschoolde krachten.

Sir Edmund Bacon ontdekte onlangs in zijn huis in Norfolk dit schilderij van Albrecht Dürer (1471-1528), dat in 1845 door zijn familie voor nog geen duizend gulden was gekocht, maar in het vergeetboek was geraakt. De huidige waarde wordt geschat op 2 miljoen gulden.
Het stelt voor: de heilige Hiëronymus in de woestijn. (foto Ass. Press)

13702

De ontwikkeling in Indonesië (II)

(vervolg van pag. 13689)

Ook in de week van 9-15 december toonde de ontwikkeling in Indonesië een verward beeld. Wij laten hier weer de voornaamste gebeurtenissen volgen:

Nadat op 5 december was bericht, dat het Indonesische kabinet besloten had, alle winst- en sociale transfers te verbieden deelde minister *Sudibjo* (voorlichting) op 6 dec. mee, dat ook alle roerende en onroerende goederen in de Indonesische havengebieden van andere Nederlandse maatschappijen dan de (inmiddels „overgenomen") KPM in Indonesisch beheer waren genomen. Andere Nederlandse scheepvaartmaatschappijen dan de KPM zouden echter niet in hun activiteiten worden belemmerd. Inmiddels was reeds bekend geworden, dat als gevolg van het uitwijken van vele der ca. 80 KPM-schepen naar Singapore*) en het vasthouden door de Indonesische regering van de overige KPM-schepen het zo vitale inter-insulaire verkeer, zo niet tot stilstand gekomen, dan toch drastisch beperkt was.

De Indonesische minister van buitenlandse zaken, *mr. Subandrio,* — op doorreis van New York naar Indonesië — verklaarde op 5 dec. in Parijs, dat zijn regering streeft naar „normalisatie" van de Nederlands-Indonesische betrekkingen. Indien de Indonesische regering daarin niet zou slagen, zouden deze betrekkingen slechter kunnen worden en kunnen leiden tot verbreking van de diplomatieke betrekkingen. Indien de Nederlandse regering oprecht een vergelijk zou wensen en van een nieuwe „benadering" zou blijk geven, dan zou overleg tussen de beide ministers van buitenlandse zaken wellicht mogelijk zijn, aldus Subandrio.

Indonesische verklaring over bedoelingen

Op 12 december gaf de woordvoerder van de Indonesische diplomatieke vertegenwoordiging in Nederland, de heer Soedjoko Hoedijonoto, de volgende verklaring uit:

„1. De Indonesische regering betreurt ten zeerste de overhaaste stap van het hoofdkantoor der Koninklijke Paketvaart Maatschappij om schepen naar Singapore of elders te dirigeren. Het is nooit de bedoeling van de regering van Indonesië gdweest om KPM-schepen in beslag te nemen. Indien op verscheidene schepen gewapende militairen aan boord zijn geplaatst, dan is dit slechts een maatregel, voortvloeiende uit de staat van oorlog en beleg, om de verbindingen tussen de eilanden te verzekeren.

In dit verband kan worden gewezen op de normale diensten van de andere scheepvaartmaatschappijen op Indonesië, zoals de Inter-Ocean-Lines, de Rotterdamse Lloyd, de Maatschappij Nederland en vele andere. De gevolgen van deze overhaaste stap van de directie der KPM blijken uit de stagnatie in het vervoer van goederen en passagiers.

2. Het is nooit de bedoeling geweest en het is ook niet de bedoeling van de Indonesische regering om Nederlandse bedrijven te confisqueren of te nationaliseren. Deze bedrijven zijn nu overal in Indonesië onder regeringstoezicht gesteld om acties van derden te voorkomen. De Indonesische regering beheerst de situatie volkomen.

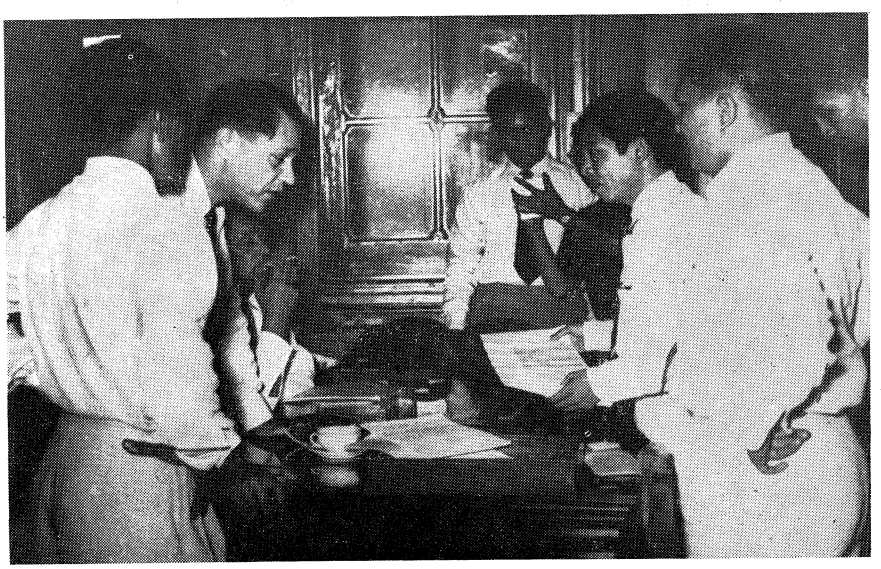
3. Het is ook nooit de bedoeling geweest van de Indonesische regering om de ongeveer 50.000 Nederlanders uit te wijzen. Wèl is aan de Nederlandse regering gevraagd de werkloze Nederlanders in Indonesië te doen repatriëren."

Nederlandse bedrijven onder regeringscontrole

Op 13 december is door de Indonesische regering het besluit bekendgemaakt (dit was voor de door personeel „overgenomen" bedrijven ook reeds op 5 dec. geschied), ondernemingen, die Nederlands of gedeeltelijk Nederlands eigendom zijn onder regeringstoezicht te plaatsen. Deze maatregel betekende, zo verklaarde de regering, geen nationalisatie of inbeslagneming.

Zowel van regeringszijde als van de zijde van het militaire opperbe-

(Zie vervolg pag. 13705)

Zo begon de actie tot overneming van Nederlandse bedrijven in Djakarta, op het hoofdkantoor van de Koninklijke Paketvaartmaatschappij. De leiders van de vakvereniging van KPM-personeel, die aangesloten is bij de communistische federatie van vakbonden (SOBSI), J. Mamessa en W. Tomassoa, deelden aan de arbeiders, die zich voor het hoofdkantoor hadden verzameld mede, dat het Indonesische personeel van de maatschappij alle agentschappen van de KPM in geheel Indonesië had overgenomen. Deze leiders (op foto rechts) brachten vervolgens een bezoek aan de directie, van wie zij de ondertekening van een „akte van overdracht" eisten. De president-directeur van de KPM, de heer J. F. P. de Geus (zittend) en de overige leden van de directie weigerden zulks te doen.

*) De beursmedewerker van De Tijd (14-12) berichtte, dat ongeveer de helft van de KPM-vloot buiten de macht van de Indonesische regering was geraakt.

Weekblad

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

België — 8 dec. „Gemeenteraadsverkiezingen" in Belgisch Kongo.

Cyprus — 9 dec. Ernstige ongeregeldheden.

Egypte — 8 dec. De minister van industrie, Aziz Sidki, maakt bekend, dat in de oostelijke en westelijke woestijn steenkoollagen zijn ontdekt, die zeker een miljoen ton kunnen opleveren. Ook zou zijn aangetoond, dat zich in de Egyptische bodem olie en ijzer bevinden. — **9 dec.** De minister van buitenlandse zaken Fawzi heeft te Washington een bespreking gehad met minister Dulles, die door de New York Times een poging genoemd wordt om de Amerikaanse minister ervan te overtuigen, dat Egypte een weg terug naar het Westen zoekt.

Frankrijk — 10 dec. Nieuwe regeringscrisis vermeden door een compromis inzake de betaling van de ambtenaren. — **12 dec.** Met 164 tegen 68 stemmen keurt de Nat. Vergadering een bezuinigingswet goed, op grond waarvan de regering bijzondere bevoegdheden krijgt ter verbetering van de financiële positie.

Indonesië — 8 dec. De minister van buitenlandse zaken Subandrio verklaart, dat de deur voor vreedzame regeling van het Nederlands-Indonesische geschil over westelijk Nieuw-Guinea nog steeds niet gesloten is, maar dat het initiatief van Nederland moet uitgaan. Scherpe kritiek leverde de minister op het feit, dat Nederland het geschil ter sprake had gebracht in de NAVO-raad. — Te Bandung explodeert het grootste arsenaal van het leger. — De minister van buitenlandse zaken Subandrio verklaart, dat er nooit sprake van geweest is alle Nederlanders in Indonesië uit te wijzen. — **9 dec.** De regering-Djuanda kondigt aan dat zij alle Nederlandse ondernemingen onder beheer stelt. Alle niet-officiële pogingen tot overnemingen zijn verboden. — **10 dec.** De Nederlandse minister-president doet in een telegram aan zijn Indonesische collega een beroep op de Indonesische regering medewerking te verlenen aan de evacuatie van Nederlanders. — De Amerikaanse ambassadeur John M. Allison heeft de Indonesische regering gevraagd of en op welke wijze de VS bijstand zouden kunnen verlenen om een uitweg te zoeken uit de tegenwoordige impasse. — Alle Nederlandse cultuurondernemingen zijn bij een order van de minister-president, die tevens minister van defensie is, onder beheer van de Indonesische regering gesteld. — De Nederlandse regering heeft besloten in de sector van het financiële verkeer met Indonesië terug te keren tot het systeem van de bijzondere vergunningen en het systeem van de algemene vergunningen, tot nu toe geldend, te verlaten. — De minister van binnenlandse zaken Sanusi deelt mede, dat de regeringsvoorraden rijst op de markt zullen worden gebracht om de kritieke rijstsituatie in Djakarta te overwinnen. De rijstprijs is rp. 12 per kilogram, driemaal de prijs van 14 dagen geleden. — De Amerikaanse minister van buitenlandse zaken John F. Dulles zegt op zijn wekelijkse persconferentie, dat de VS zich ernstig bezorgd maken over de toestand in Indonesië en dat zij er bij dat land op hebben aangedrongen matiging te betrachten in het geschil met Nederland. — **11 dec.** Minister-president Djuanda heeft in antwoord op het telegram van minister-president Drees meegedeeld, dat Indonesië zijn best zal doen hulp te verlenen voor het vertrek van die Nederlanders die Indonesië wensen te verlaten. — In een korte rede te Surabaja spoort Sukarno de bevolking aan de strijd voort te zetten. Hij waarschuwt voor voedseltekort en andere ontberingen.

Internationaal — 9 dec. De Syrische regering verklaart, dat zij niet langer kan samenwerken met de voorzitter van de Israëlisch-Syrische gemengde wapenstilstandscommissie, de Noor kol. Christian Moe. Deze mededeling komt drie dagen nadat de secr.-generaal van de Ver. Naties Hammarskjoeld zijn zending in het Midden-Oosten, gericht op het voorkomen van een ineenstorting van het supervisiemechanisme over de wapenstilstand, had voltooid. — De secr.-generaal van de NAVO heeft verklaard, dat in maart 1958 een militaire NAVO-conferentie zal worden gehouden ter bestudering van alle hervormingen en wijzigingen die op het gebied van strategie en bewapening nodig zijn. — **10 dec.** Bijeenkomst te Ankara van de ministers van buitenlandse zaken van de vier mohammedaanse landen van het pact van Bagdad (Turkije, Perzië, Irak en Pakistan). — Met 80 tegen 0 stemmen bij onthouding van Frankrijk en bij afwezigheid van Zuid-Afrika neemt de Alg. Vergadering der Ver. Naties een resolutie aan over de Algerijnse kwestie.

Irak — 8 dec. Oud-premier Noeri es-Said, een van de meest vooraanstaande figuren in de Arabische politiek, bezoekt Washington om de Amerikaanse regering te bewegen het initiatief te nemen tot de oplossing van de Arabisch-Israëlische problemen en tot het geven van meer krachtige steun aan het Bagdad-pact.

Joego-Slavië — 8 dec. Tijdens een onderhoud met de Amerikaanse ambassadeur heeft president Tito verklaard, dat hij een politiek voert onafhankelijk van Moskou. — **9 dec.** President Tito vraagt de regering van de Ver. Staten een einde te maken aan haar toch al reeds afnemende militaire hulp aan Joego-Slavië. Men verwacht, dat de economische hulpverlening zal worden voortgezet.

Mongolië — 10 dec. Radio-Oelam Bator heeft gemeld, dat door een hevige aardbeving, die een week geleden het westen van buiten-Mongolië heeft getroffen, een scheur van bijna 200 km lengte in de aardkorst is ontstaan, waardoor drie steden in Mongolië volkomen zijn verwoest. 22 personen zijn daarbij om het leven gekomen, 30 worden vermist.

Nederland — 9 dec. De Nederlandse legatie bij het Vaticaan is verheven tot ambassade. De positie van mgr. P. Giobbe, de pauselijke internuntius in Den Haag, blijft ongewijzigd.

Nieuw-Zeeland — 11 dec. Walter Nash, leider van de Labour Party, aanvaardt het ambt van minister-president.

Saoedi-Arabië — 9 dec. Ter gelegenheid van het bezoek van koning Feisal aan de hoofdstad van Saoedi-Arabië is tussen Irak en laatstgenoemd land een cultureel en economisch verdrag geratificeerd. Er zullen culturele missies worden uitgewisseld en import- en exportbeperkingen zullen worden verminderd, terwijl beide landen elkaar volledig doorvoerfaciliteiten zullen geven.

Sowjet-Unie — 9 dec. Een Sowjet-academicus, E. L. Krilow, verklaart, dat de Sowjet-geleerden er niet zeker van zijn, dat delen van een neergestorte ruimteraket door de Amerikanen zijn gevonden (het betreft hier de raket, waarmee de eerste Sowjet-satelliet werd gelanceerd en die op 8 dec. uit het luchtruim verdween). De secretaris van de communistische partij, Chroesjtsjew, had op 6 dec. de Amerikanen ervan beschuldigd, dat zij deze raket-resten niet wilden teruggeven. — **10 dec.** Premier Boelganin verklaart in een brief aan premier Nehroe van India, dat de SU bereid is plechtig te verklaren, dat de Sowjet-Unie van 1 januari 1958 af geen kernproeven meer zal nemen, als de Ver. Staten en Engeland zich bereid verklaren ook hun proeven met ingang van die datum te staken. Boelganin heeft ook brieven gezonden aan de VS en alle NAVO-landen en aan alle landen van de VN.

Spanje — 8 dec. Spaanse vlootdemonstratie aan de Atlantische kust van Marokko (Agadir) i.v.m. kwestie-Ifni. — De Ver. Staten, die luchtbases hebben zowel in Marokko als in Spanje, hebben in Rabat en in Madrid aangedrongen op matiging. — **9 dec.** Op persoonlijk bevel van Franco zijn de Spaanse strijdkrachten in de Spaanse enclave Ifni bezig met de aanleg van een defensieve gordel rondom de hoofdstad Sidi Ifni.

Syrië — 11 dec. Te Moskou wordt de Russisch-Syrische economische en technische overeenkomst getekend, die in augustus is gesloten en daarna door de parlementen van beide landen is goedgekeurd.

Tunesië — 12 dec. President Bourguiba verklaart, dat een zending Egyptische wapens in zijn land is aangekomen.

Venezuela — 9 dec. Bericht wordt, dat een komplot is ontdekt om de dictatorpresident Marcos Pérez Jiménez te vermoorden.

Ver. Staten — 8 dec. President Eisenhower zal in januari aan het Congres toestemming vragen om gedurende een periode van vijf jaar de invoerrechten te verlagen met 25% (5% per jaar), als onderdeel van zijn programma voor de buitenlandse handel. Deze voorstellen zijn niet onverdeeld gunstig ontvangen. — Vice-president Nixon verklaart, met het oog op de Amerikaanse reacties op de Russische kunstmaan en eigen misluk-kingen, dat het tijd wordt voor de Amerikanen om hun klaagmuren de rug toe te keren. — **9 dec.** Sherman Adams, voornaamste adviseur van de president, dringt aan op spoedige wijziging van de constitutie teneinde overdracht van presidentiële bevoegdheden mogelijk te maken, wanneer een president niet in staat is zijn functie te vervullen. — **10 dec.** Salarissen van geleerden en technici die in dienst zijn van de regering, verhoogd. — Volgens de New York Times zullen de raketwapens voor korte afstand, die begin 1958 naar Europa zouden worden gezonden, niet vóór de zomer worden afgeleverd. — **11 dec.** In november bedroeg het aantal tewerkgestelden 64.873.000, dit is 400.000 lager dan in 1956. Het werkloosheidscijfer voor november beliep 3.188.000, welk cijfer 500.000 hoger ligt dan een jaar geleden.

(Vervolg van pag. 13703)

vel was reeds eerder de bevolking aangemaand, geen gewelddadige acties te ondernemen tegen Nederlandse ondernemingen. Blijkbaar gingen de door vakbondsleiders georganiseerde overnemingsacties toch nog door. Uit Sumatra was reeds op 7 dec. bericht dat de ondernemingen „om excessen te voorkomen" onder militair toezicht waren geplaatst.

Dr. J. Meyer, voorzitter van het Algemeen Landbouw Syndicaat, verklaarde gisteravond, dat het bevel om de ondernemingen over te dragen in twee fasen zal worden uitgevoerd: 1) tijdelijke overdracht van bevoegdheid door de bedrijfsleiders en presidenten van de organisaties aan de oudste Indonesische employés, 2) definitieve machtsoverdracht van kasgelden en voorraden. De tweede fase zou binnen een week op de eerste fase volgen. De eerste fase is op 12 en 13 dec. in een aantal hoofdkantoren, ondernemingen en firma's te Djakarta uitgevoerd.

De chef-staf van het leger, generaal-majoor *Nasution*, maakte op 13 dec. strenge straffen bekend voor het eigenmachtig overnemen van Nederlandse bedrijven door het personeel. In de desbetreffende order wordt gezegd dat alle militaire administratieve organen de deskundigen — onder wie ook de Nederlanders — moeten „mobiliseren" ten einde een goed functioneren van de bedrijven te waarborgen.

Alle firma's moeten in naam van de Indonesische regering worden overgenomen door militaire bestuurders. Nasution legde er in zijn order de nadruk op, dat de overdracht op ordelijke wijze dient te geschieden. Bij het mobiliseren van Nederlanders zal een uitzondering worden gemaakt voor degenen die vroeger militair zijn geweest of werkzaam waren bij de NEFIS, de inlichtingendienst van het Nederlandse leger.

Alle eisen en vraagstukken die door de Nederlanders met betrekking tot de overdracht mochten worden opgeworpen zullen worden behandeld door de centrale militaire gezaghebber en ter kennis van de regering worden gebracht.

In Hamburg verklaarde de Indonesische ambassadeur in West-Duitsland, dr. Zain op 13 december tijdens een toespraak tot enkele honderden Duitse zakenlieden over de mogelijkheden tot uitbreiding van

Generaal-majoor Nasution, chef-staf van het Indonesische leger

de Duits-Indonesische handel, dat de Nederlandse eigendommen in Indonesië niet genationaliseerd of op andere wijze onteigend zullen worden. „Impulsieve handelingen" van „min of meer agressieve vakbondsleden" waren volgens Zain met de jongste maatregel „gecorrigeerd".

Politieke ontwikkeling

Terwijl o.m. de bovenvermelde maatregelen werden beraamd of genomen, had er een interessante politieke ontwikkeling plaats, blijkende uit de mededeling van premier Djuanda (11-12) in het Indonesische parlement, dat president Sukarno binnenkort, vermoedelijk begin januari, op medisch advies naar het buitenland zal vertrekken en wel naar een van de landen in de onmiddellijke nabijheid van Indonesië. De president moest een tijdlang rust nemen, aldus Djuanda. Deze verklaring kwam kort na de

Mr. Sartono, voorzitter van het Indonesische parlement

mededeling, dat de voorgenomen reis van president Sukarno naar een aantal landen in Latijns-Amerika was uitgesteld. Als reden hiervan werd toen opgegeven de binnen- en buitenlandse situatie als gevolg van de verwerping van de Indonesische resolutie inzake Nieuw-Guinea in de Algemene Vergadering der VN.

De president was „lichamelijk en geestelijk vermoeid" en zou, indien hij niet spoedig zijn dagelijkse bezigheden opgaf „kunnen instorten". Tijdens zijn afwezigheid zou hij als president worden vervangen door de voorzitter van het parlement mr. Sartono.

In Amsterdam circuleerden op 12 dec. geruchten, dat er in Indonesië plannen zouden bestaan tot vorming van een driemanschap, hetwelk de regering, na een eventueel vertrek van Sukarno, zou overnemen. De namen, die in dit verband werden genoemd, waren die van de oud-vice-president Hatta, de sultan van Djokja en de directeur van de Bank Indonesia Sjafruddin.

Op 13 dec. logenstrafte Sukarno deze geruchten, die hij „wensdromen" noemde. „Ik ben er nog steeds", aldus Sukarno.

Opmerkelijk was verder een uitspraak (12-12) van Kiai Isa Anshary, vooraanstaand lid van de Masjoemi en voorzitter van het Indonesische anti-communistische front en lid van de constituerende vergadering, die openlijk zijn bezorgdheid uitsprak over de ontwikkeling in Indonesië, waarbij „de fundamentele menselijke rechten met voeten worden getreden". Hij zeide, dat een „buitenlandse subversieve beweging in Indonesië voortdurend pogingen doet om het land tot een fascistisch of communistisch land te maken. „De propaganda-campagne van radio-Peking", die spreekt van een „Amerikaanse samenzwering tegen de Indonesische regering" achtte hij een exponent van het „communistische streven om van Indonesië een tweede Korea te maken".

Eveneens op 12 december meldde *United Press* dat een woordvoerder van het Indonesische leger te Djakarta had verklaard, dat het leger alle militaire verloven heeft ingetrokken; alle personeel heeft bevel gekregen op zijn standplaatsen te blijven. Later werd meegedeeld, dat dit alleen voor Djakarta gold.

BIOGRAFIE

PRESIDENT SUKARNO

De aankondiging, dat president Sukarno van Indonesië binnenkort een rustkuur in het buitenland zal ondergaan heeft overal sterk de aandacht getrokken. Ondanks verklaringen van Indonesische zijde, die het tegendeel moeten bewijzen, wordt vrij algemeen aangenomen, dat politieke motieven mede ten grondslag liggen aan dit *buitenlands* ziekteverlof. Sommigen menen, dat deze aankondiging een keerpunt betekent in de loopbaan van deze eerste president van Indonesië, die, voor en na de onafhankelijkheidsverklaring van deze voormalige Nederlandse kolonie, zulk een actieve rol heeft gespeeld in de Indonesische politiek. Veel actiever dan de in de Indonesische constitutie opgenomen beschrijving van het ambt van staatshoofd uit juridisch oogpunt deed verwachten. De hier volgende levensschets is gebaseerd op de reeds eerder (in 1956) in *KHA* opgenomen biografie, de sedertdien in *KHA* vermelde berichten en de artikelen op 13 december aan deze zeer opmerkelijke figuur gewijd in *De Volkskrant* („De man die bleef spreken van revolutie" — „Succesvolle handelsreiziger toch niet geslaagd") en de *Nieuwe Rotterdamse Courant* („De figuur van ir. Sukarno").

1901—1929

Achmed Sukarno werd op 6 juni 1901 te Surabaja geboren. Zijn vader was een Javaan en zijn moeder van wie hij zijn grote liefde voor de kunst erfde, kwam van Bali.

Reeds op jonge leeftijd werd hij geadopteerd door Tjokroaminato, later een van de leiders van de in 1911 gestichte Sareket Islam. Sukarno bezocht de volksschool, de standaardschool, de Hollandse inlandse school en de Europese lagere school. In 1915 ging hij naar de HBS. Gedurende deze HBS-tijd schreef hij, onder het pseudoniem „Bima" vele artikelen in de „Oetoesan Hindia". Na zijn eindexamen wilde hij aanvankelijk kunstschilder worden, maar toch liet hij zich in 1920 uit praktische overwegingen inschrijven aan de juist geopende Technische Hogeschool te Bandung om bouwkunde te studeren. Ook in zijn studentenjaren schreef hij veel en viel hij op door zijn oratorische talenten. In 1925 kon hij met de graad van ingenieur, gespecialiseerd in de architectuur, de Techn. Hogeschool verlaten. Te Bandung begon hij een architectenbureau. Hij bouwde enige Chinese huizen en deed mee aan de bouw van een mohammedaanse moskee. Doch reeds spoedig gaf hij de architectuur er aan om zich geheel aan de politiek te wijden met de verklaring, dat hij het nationalisme zou ondersteunen, maar niet het communisme. In 1926 zette hij

de Algemene Studieclub te Bandung op, die een revolutionair karakter droeg en ging hij het tijdschrift „Indonesia Muda" (Jong Indonesië) uitgeven. Het jaar daarop, juli 1927, richtte hij met dr. Gipto Mangunkusomo en Sartono te Bandung de uiterst linkse „Perserikatan Nasional Indonesia" op. Op het eerste congres van de PNI (omgedoopt in „Partai Nasional Indonesia"), 27-30 mei 1928, stelde de partij als voorwaarde ter bereiking van haar doel (volledige onafhankelijkheid), dat de „nationale geest" aangewakkerd moest worden. Op deze wijze zou men dan een „nationale wil" verkrijgen, die tenslotte zou voeren tot de „nationale daad".

„Aan twee zijden gewette kris"

Sukarno sprak in deze maanden op vele vergaderingen en bijeenkomsten en verdedigde het uitgegeven parool „Indonesië los van Holland". Op 25 dec. 1929 werd hij met zeven andere leiders van de PNI gearresteerd. In een proces, dat 18 aug. 1930 begon — en dat door de *Nieuwe Rotterdamse Courant* (13-12-57) „beschamend" werd genoemd — veroordeelde de Landraad te Bandung Sukarno op 22 dec. d.a.v. tot 4 jaar gevangenisstraf, wegens het deelnemen aan een vereniging, welke als oogmerk had het plegen van misdrijven, alsmede wegens „het zich opzettelijk uiten in woorden, waarin verstoring der openbare orde en omverwerping van het in Nederlandsch-Indië gevestigde gezag wordt aangeprezen". Als een van zijn advocaten trad op de latere (federalistische) burgemeester van Djakarta, mr. Sastromodjojo. Sukarno's verdedigingsrede werd later uitgegeven. In 1932 werd, na het aftreden van gouverneur-generaal De Graeff, de overige straftijd kwijtgescholden. Sukarno keerde in de politieke arena terug, met een hart, zoals hij zei, gelijk een „aan twee zijden gewette kris".

De „Partai Nasional Indonesia" was inmiddels verboden en vervangen door twee andere: de „Partai Indonesia" (Partindo), geleid door Sartono en de „Pendidikan Nasional Indonesia" onder leiding van Moh. Hatta. Sukarno ging samenwerken met Hatta en Sartono om eenheid in de partijen te brengen. Later legde hij als voorzitter van de Partindo de grondslagen voor de „Gerikan Rajat Indonesia" (Indonesische Volksbeweging, de Gerindo). In deze periode werkte Sukarno veelal onder de naam Bung (kameraad) Karno. Ook richtte hij een tweetal tijdschriften op: het voor de intellectuelen bestemde „Suluh Indonesia Muda" (Fakkel voor Jong-Indonesië) en „Fikiran Rajat" (Gedachten van het Volk), dat zich speciaal tot de niet-Nederlands sprekende Indonesiërs richtte.

Het Indische gouvernement dat in Sukarno's activiteiten opnieuw een gevaar zag, verbande hem in aug. 1933 naar het eiland Flores. Ook in zijn verbannnig bleef Sukarno actief, speciaal voor mohammedaanse aangelegenheden. Hij richtte een club op en schreef talloze artikelen. In 1938 werd hij wegens slechte gezondheid overgebracht naar Benkulen (Sumatra), waar hij clandestien als haven-ingenieur werkte. In begin 1942, bij de snelle opmars van de Japanners, werd hij naar Padang overgebracht, waar hij in maart door de Japanners bevrijd werd *). In juli d.a.v. keerde hij te Batavia te-

rug. Van het militaire bestuur kreeg hij spoedig toestemming voorbereidingen te treffen om samen met Hatta, dr. Mansur en Dewantoro een nieuwe volkspartij op te richten. Ook werd hij lid van de Adat-commissie.
Op 9 maart 1943 werd opgericht de „Pusat Tenaja Rakjat" („centrum voor volkskracht", PUTERA). Dit was een op corporatieve grondslag opgebouwde politieke volksbeweging onder Japanse leiding, die tot doel had het „bijeenbrengen van de krachten van het gehele volk". Sukarno was voorzitter. Medio mei was de incorporatie van Indonesië in het Japanse imperium praktisch voltooid. Sukarno was voorts voorzitter van de Centrale Advies Raad (het Japanse bestuurslichaam) en adviseur van het Kantoor voor Algemene Zaken te Batavia. Eind 1943 bracht hij een bezoek aan Japan, waar hij op 15 nov. door de Tenno werd ontvangen en een Japanse onderscheiding, de orde van de „Heilige Schat", ontving.
In febr. 1944 ging de PUTERA op in een nieuwe politieke corporatie voor Java, de Hokokai, onder voorzitterschap van Sukarno. In maart kreeg hij zitting in de taal-commissie („Bahasa Indonesia").

De „vijf zuilen" (Rantja Sila)

Een zeer werkzaam aandeel nam hij aan het werk van de commissie van onderzoek tot voorbereiding van de Indonesische onafhankelijkheid.
Op 1 juni hield hij in deze commissie zijn, met ademloze spanning aangehoorde, en later in Indonesië beroemd geworden rede over de vijf zuilen, waarop de onafhankelijke Indonesische staat gegrondvest zou moeten worden, te weten: geloof in de Goddelijke almacht, nationalisme, democratie, sociale rechtvaardigheid en humaniteit of internationalisme. Ten behoeve van de twijfelaars bestreed hij aan de hand van voorbeelden en met verwijzing o.a. naar de Arabische wereld de stelling, dat een bepaald volk „rijp" zou moeten zijn voor de onafhankelijkheid. „Vrij is het volk, dat vrij wenst te zijn". Hij sprak ook over de positie van het toekomstige staatshoofd:
„Wat de kwestie van het staatshoofd betreft, zal ik duidelijk zijn. Ik ben géén voorstander van een monarchie, omdat een monarchie erfelijkheid veronderstelt. Ik ben Islamiet, ik ben een democraat, omdat ik een Islamiet ben. Ik wens overleg. Daarom streef ik ernaar, dat elk staatshoofd ook gekozen wordt. Zegt de Islam niet dat elk staatshoofd, hetzij Kalif, hetzij Amirul mu'minin gekozen moet worden door het volk?"

17 augustus 1945

Kort voor de Japanse capitulatie reisde hij met drs. Hatta naar Saigon om van de Japanse admiraal Terauchi nadere instructies in ontvangst te nemen en op 17 augustus 1947 gaf hij op de stoep van het huis in Pegangsaan te Djakarta samen met drs. Hatta, de Indonesische onafhankelijkheidsproclamatie uit („Wij, volk van Indonesië, verklaren, mits dezen, de vrijheid van Indonesië"), welke plechtigheid met een hijsen van de roodwitte Indonesische vlag werd besloten.
Volgens sommigen zou Sukarno op 17 augustus onder druk van Hatta en anderen hebben gehandeld. Maar na die tijd werd hij in ieder geval de eerste leider van de republikeinse beweging.

Daar, na de capitulatie van Japan, Engelse troepen slechts enige steunpunten aan de kusten van Java bezetten en de bevelhebber Cristison de republikeinse regering als het de facto-bestuur beschouwde, was ook de feitelijke situatie gunstig voor de republikeinse beweging en Sukarno. Hoewel de Nederlandse regering, na lang aarzelen, besloot in overleg te treden met de republikeinen (najaar 1945) duurde het nog tot november 1946, eer zij erkende, dat het onderscheid tussen republikeinen, waarmede wèl (Sjahrir) en waarmede nièt onderhandeld mocht worden (Sukarno) niet bevorderlijk was voor vruchtbaar overleg. Voor een loyale uitvoering van de diverse overeenkomsten bleek de tijd nog niet rijp. Twee politiële acties reduceerden wel het republikeinse gebied tot vrijwel niets, maar Sukarno's invloed, als symbool van de nationale onafhankelijkheid, werd niet te niet gedaan. Nadat op 7 mei 1949, te Batavia de z.g. Van Royen-Rum-overeenkomst was tot stand gekomen, keerde Sukarno op 6 juli van Banka, waar hij door de Nederlanders was geïnterneerd, terug naar Djokja. De RTC te Den Haag leidde tot volledige overeenstemming i.z. soevereiniteitsoverdracht. Federalen en republikeinen hadden intussen tezamen een voorlopige grondwet opgesteld voor de Republiek der Verenigde Staten van Indonesië en op 16 december 1949 kozen vertegenwoordigers van alle deelstaten Sukarno tot eerste president van de nieuwe staat. Er was geen tegenkandidaat. Op 27 december d.a.v. aanvaardde hij zijn nieuwe functie. Reeds in 1945 had hij verklaard dat „de strijd met het stichten van een vrije en onafhankelijke Indonesische staat niet ten einde" zou zijn. „De strijd zal voortduren, alleen het karakter ervan zal veranderen."
Dit thema heeft hij ook in de jaren na de soevereiniteitsoverdracht (zie pag. 8507) nooit losgelaten. Het speelde een rol bij de vervanging van de door de Nederlanders geïntroduceerde federale staatsstructuur door de eenheidsstaat. Met steeds meer nadruk is hij het verband gaan propageren tussen de nationale onafhankelijkheid en de „bevrijding van West-Irian" (Ned. Nieuw-Guinea). Deze propaganda heeft culminatiepunten bereikt in de verbreking van de RTC-overeenkomsten (zie nader pag. 12529/1 en 12675) en in de anti-Nederlandse actie van de laatste maanden.
Reeds voor de jongste wereldoorlog stond Sukarno bekend als anti-Westers, hoewel sommigen dit ontkennen. Hoe dit zij, het na de soevereiniteitsoverdracht ingevoerde staatsbestel was op het Westen (Europa) geïnspireerd. Het is bekend, dat Sukarno nooit tevreden is geweest met zijn weinig bevoegdheden verlenend ambt van constitutioneel staatshoofd, zoals dat in de voorlopige grondwet is omschreven. Hij wilde kennelijk meer invloed uitoefenen op het regeringsbeleid dan hem formeel was toegekend.
Even kennelijk schonken grote buitenlandse reizen hem voldoening. Zeer spectaculair was zijn bezoek aan de Verenigde Staten in mei 1956 (zie nader pag. 12543). Toch bleek hij meer onder de indruk te zijn gekomen van de Sowjet-Unie en de Chinese Volksrepubliek, welke landen hij in augustus-oktober d.a.v. bezocht.

*) Het veel verbreide misverstand, zo schreef de NRC, dat het verlangen van ir. Sukarno naar de annexatie van Nederlands Nieuw-Guinea zou voortspruiten uit diens interneringsperiode in het daar gelegen Boven-Digoel moet naar het rijk der fabelen worden verwezen; in werkelijkheid heeft de Indonesische president nooit op Nieuw-Guina voet aan wal gezet. Het is meer zijn extreem nationalistische inslag, vlucht van westerse ideologie, die hem dit verlangen ingegeven heeft, aldus de NRC.

Na zijn terugkeer uit laatstgenoemd land is hij met grote nadruk de idee van de „geleide democratie" gaan propageren (zie pag. 13081/2, 13308/1 en 13439/2).
De vorming van een functionele, niet-parlementaire „nationale raad" (zie pag. 12958/2, 13035/3, 13229/2, 13293/3 en 13357/1) en de zg. „Nieuw Leven-beweging" (zie pag. 13357/1 en 13440/1) werden door velen beschouwd als stappen in de richting van de verwezenlijking van deze idee, evenals de wijze waarop het kabinet-Djuanda tot stand is gekomen.

☆

Sukarno is drie maal gehuwd. Van zijn eerste vrouw, die hem in ballingschap vergezelde, liet hij zich in 1942 scheiden, omdat zij hem geen kinderen schonk. Uit zijn tweede huwelijk (1944) met Fatmawati heeft hij vijf kinderen.
Zijn in juli 1954 gesloten huwelijk heeft, toen het enige maanden later bekend werd, in Indonesië veel stof doen opwaaien. Vooral de vrouwenbeweging nam stelling ertegen. Voor zover bekend is uit dit huwelijk één kind voortgekomen.
Sukarno's optreden in het publiek maakt gewoonlijk veel indruk. Met zijn zware, vèrdragende stem is hij een uitstekende volksredenaar.

België

Verkorting diensttijd - Aanwerving vrijwilligers —

Op 15 juni jl. besloot de Belgische regering tot verkorting van de diensttijd van 18 tot 15 maanden. Zij gaf toen tevens te kennen tot aanwerving van beroepsvrijwilligers te zullen overgaan om de getalsterkte van de gevechtsklare troepenmacht op het door het NAVO-opperbevel aanbevolen peil te kunnen handhaven.
Uit het verslag dat de senaatscommissie voor landsverdediging over de begroting voor 1958 heeft uitgebracht, blijkt, aldus ontlenen wij aan een correspondentie in de *Nieuwe Rotterdamse Courant* (9-12) dat deze aanwerving op een mislukking is uitgelopen. Over 1957 had men gemiddeld de beschikking over 51.700 dienstplichtigen, door de verkorting van de diensttijd zal men in 1958 gemiddeld over niet meer dan 42.330 dienstplichtigen beschikken. Het ministerie van landsverdediging heeft propaganda gemaakt om 3000 dienstplichtigen voor enkele jaren als beroepsvrijwilligers te doen bijtekenen, doch er hebben zich niet meer dan 117 man aangemeld. Verdere 220 dienstplichtigen hebben voor zes maanden bijgetekend. Onder deze omstandigheden is het departement overgegaan tot recrutering van burgerlijk personeel voor een 1500 tot dusver door militairen beklede posten en heeft het verder oudere beroepsvrijwilligers in de gelegenheid gesteld bij te tekenen. Dit loopt blijkbaar bevredigend, want het verslag vermeldt uit de mond van de minister dat alles erop wijst „dat de recruteringen voldoende zullen zijn om de behoeften te dekken". Overigens blijkt uit het verslag, dat manschappen voor de gevechtsklare strijdmachten gewonnen zijn door afschaffing van eenheden van de territoriale wacht voor luchtafweer en van de genie en door 1500 man te nemen uit de reserve aan dienstplichtigen.
Uit het verslag stippen wij nog aan, dat de „kostprijs" van een dienstplichtige gemiddeld fr. 22.370 bedraagt, van een beroepsvrijwilliger fr. 72.630.

Eerste volksraadpleging in Kongo

Voor de eerste maal in de geschiedenis van Kongo is op 8 december zowel de Europese als de Afrikaanse bevolking in de gelegenheid gesteld haar kandidaten voor de gemeenteraden van de drie grote steden (Leopoldstad, Elisabethstad en Jadotstad) aan te wijzen.
Vrouwen mochten niet stemmen, maar mochten zich wel kandidaat stellen. De mannen moesten boven de 25 jaar zijn, kunnen lezen en schrijven en werk hebben. Ook moesten zij langer dan een jaar in hun kieskring wonen. Deze bepalingen golden zowel voor Europeanen als Afrikanen. Europeanen konden stemmen op de Afrikaanse kandidaten en omgekeerd.

Ongeveer een vijfde van de totale bevolking van Leopoldstad — 50.958 Europese en Afrikaanse inwoners — was ingeschreven als stemgerechtigden. 43.180, d.i. 84,7% hebben aan de stemming deelgenomen en er werden slechts 1.157 ongeldige stembrieven geteld.
(Volgens de Brusselse correspondent van het *Alg. Handelsblad* (9-12) stemden te Leopoldstad ca. 44.000 zwarten en ca. 4000 blanken.)
Bij een nadere analyse blijkt dat de deelneming aan de stemming 85,9% bedroeg in de 170 kiesdistricten der 8 Afrikaanse en 77% in de 29 kiesdistricten der 2 Europese gemeenten en der gemengde gemeenten van Ngaliema.
Van Afrikaanse zijde werd de hoogste concentratie van kiezers, namelijk 88%, in Bandalungwa geconstateerd.
Interessant is in dit verband het lage percentage der ongeldige stemmen: 2,10% voor de Europese gemeenten en 2,72% voor de Afrikaanse.
Dit uiterst lage aantal bij de Afrikanen is in belangrijke mate te danken aan het werk van de administratieve diensten die gedurende de laatste drie maanden geen moeite hebben gespaard om de eerste kiezers in Kongo de grondbeginselen van het kiesstelsel bij te brengen.

Diversen —

Regeringsnederlagen — De regering heeft op 11 dec., zo meldt het Alg. Handelsblad (12-12) in de Kamer van Volksvertegenwoordigers tweemaal een onverwachte nederlaag geleden.
Met één stem minder (85 tegen 86) werd de socialistisch-liberale regeringscoalitie verslagen over een voorstel een televisiekijkgeld van 840 franc (ruim 60 gulden) in te stellen. Daarna leed de regering bij de indiening van voorlopige begrotingskredieten een nederlaag. De oppositieleider Eyskens verklaarde dat de positie van de regering nu ongrondwettelijk was, waarop alle katholieke oppositieleden de vergadering verlieten. Bij ontstentenis van het vereiste quorum ontbond de voorzitter de vergadering.

Prof. Collin — In de Katholieke Universiteit te Leuven is prof. F. Collin, Vlaams rechtsgeleerde en financier ter gelegenheid van zijn zestigste verjaardag gehuldigd, zo ontlenen wij aan De Tijd (12-12). Tal van vertegenwoordigers uit de politieke, academische en financiële wereld belichtten de verdiensten van prof. Collin als criminalist, Vlaming en katholiek.
Bij deze gelegenheid werd de F. Collinprijs gesticht, die periodiek zal worden uitgereikt om een nederlandstalig werk over economisch en financieel recht te bekronen. Aan prof. Collin werd een cheque van 1.300.000 fr. uitgereikt bestemd voor deze prijs.

Italiaanse mijnwerkers — De Italiaanse regering zal de emigratie van Italiaanse mijnwerkers naar België weer toestaan vanaf 1 sept. 1958, zo meldt AFP (12-12). De migratie was stopgezet wegens het grote aantal ongelukken in de Belgische mijnen. De Belgische regering neemt maatregelen om de veiligheid in de mijnen te vergroten. De Italianen zullen aan de controle op de veiligheid deelnemen.

Geleide projectielen — De regering heeft volgens Belga (10-12) het aanbod van de Ver. Staten om een eenheid geleide projectielen van het type Nike ter beschikking van de Belgische strijdkrachten te stellen, aanvaard. De Nike is bestemd voor luchtafweer.

Duitsland (West)

Kernenergie-program - Veiligheids-commissie - Samenwerking met Frankrijk —

Naar *DPA* (13-12) berichtte, heeft de commissie voor atoomenergie waarin atoomdeskundigen, industriëlen en vertegenwoordigers der vakbeweging zitting hebben op 9 december in een door minister *Balke* voorgezeten bijeenkomst een programma goedgekeurd, dat voorziet in de ontwikkeling en de bouw van kernreactoren met een vermogen van 500.000 kilowatt. Het programma dat ook voorziet in produktie van materiaal voor het atoomonderzoek, zal tot 1965 2,2 tot 2,4 miljard mark vergen. Dit bedrag zal door de staat en de zakenwereld bijeen worden gebracht.

De commissie heeft voorts een voorstel van minister Balke aangenomen om een commissie op te richten, die toezicht moet houden op de veiligheid bij het atoomonderzoek. De leden van de commissie zullen volledig onafhankelijk zijn. Na de bijeenkomst van de commissie ontving minister Balke een delegatie Franse atoomdeskundigen onder leiding van de leider van de Franse commissie voor atoomenergie, *Guillaumat*. Men neemt aan, dat zij de besprekingen hebben voortgezet die reeds eerder begonnen zijn over het atoomonderzoek in Frankrijk en West-Duitsland en over de samenwerking binnen Euratom.

Engeland

Vrouwen in Hogerhuis —

Het Hogerhuis heeft, aldus *Reuter*, op 5 dec. zonder stemming een wetsontwerp aanvaard, dat erin voorziet dat ook vrouwen lid van dit Huis kunnen worden. De Britse regering kan thans mannen en vrouwen voor het leven in de adel verheffen, waardoor zij zitting kunnen nemen in het Hogerhuis. De aldus toegekende adellijke titel gaat niet over op de nakomelingen der betrokkenen. Lord-kanselier lord *Kilmuir* heeft verklaard, dat de regering zich voorstelt bij het op dergelijke wijze aanwijzen van Hogerhuisleden overleg met de oppositie te plegen.

(Vor. ber. 13615/1)

Internationaal Nieuws

Vijf jaar EGKS-hof —

Op 10 december was het vijf jaar geleden, dat het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (EGKS) zijn werkzaamheden begon.

Het Hof moet volgens de bepalingen van art. 31 van het Verdrag der EGKS de eerbiediging van het recht bij de uitleg en de toepassing van het Verdrag en van de uitvoeringsvoorschriften verzekeren.

De nieuwe verdragen waarbij de Europese Economische Gemeenschap (EEG) en Euratom in het leven worden geroepen en die op 1 jan. 1958 van kracht zullen worden, bepalen dat er slechts één Hof van Justitie zal zijn, dat voor de drie instellingen — Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, Gemeenschappelijke Markt en Euratom — de taak zal vervullen van opperste gerechtshof.

In de loop van de vijf afgelopen jaren zijn bij het Hof van de EGKS 58 beroepen ingediend, waarvan het grootste gedeelte gericht was tegen nadrukkelijke of stilzwijgende beschikkingen van de Hoge Autoriteit. Van deze beroepen werden er tien ingediend door de regeringen van de leden-staten, 39 door ondernemingen of organisaties van ondernemingen binnen de Gemeenschap en negen door ambtenaren van de verschillende instellingen van de Gemeenschap.

Belangrijkste uitspraken

In 24 zaken, waarvan er verschillende werden samengevoegd, heeft het Hof een vonnis gewezen. De voornaamste uitspraken zijn de volgende:

— 21 december 1954: Het Hof annuleert op verzoek van de Franse en Italiaanse regeringen een besluit van de Hoge Autoriteit, dat de bedoeling had een grotere soepelheid mogelijk te maken bij de toepassing van de prijslijsten van de staalindustrie (interpretatie van art. 60 van het Verdrag).

— 21 maart 1955: Het Hof verwerpt een beroep ingediend door de Nederlandse regering tegen de besluiten van de Hoge Autoriteit, waarbij maximumprijzen voor steenkolen van de bekkens van de Roer en Nord-pas-de-Calais waren vastgesteld (interpretatie van art. 61 van het Verdrag).

— 23 april 1956: Het Hof verwerpt een beroep ingediend door de gezamenlijke Luxemburgse staalindustrie tegen een besluit van de Hoge Autoriteit inzake de staalprijzen. De staalindustrieën hadden gevraagd de heffing die de Luxemburgse regering legt op geïmporteerde brandstoffen te beschouwen als een bijzondere belasting voor de staalindustrie. De Luxemburgse regering gebruikte die heffing op industriële steenkolen om de prijs van huisbrandkolen lager te kunnen stellen (interpretatie van art. 4 van het Verdrag).

— 29 november 1956: Het Hof verwerpt de beroepen ingediend door de federatie van Belgische steenkoolproducenten en drie Belgische mijnondernemingen, die hadden gevraagd de besluiten van de Hoge Autoriteit van mei 1955, waarbij de regeling van de uitbetaling uit de omslagheffing voor de Belgische mijnen werd gereorganiseerd, te annuleren (interpretatie van art. 26 van de Conventie die bij het Verdrag behoort).

Verdere aanhangig gemaakte klachten zijn nog in behandeling of door de betrokkenen teruggenomen. In behandeling zijn o.m. nog verschillende zaken die betrekking hebben op de omslagheffing voor schroot.

De vonnissen van het Hof worden gepubliceerd in het publikatieblad van de Gemeenschap. Zij worden eveneens opgenomen in de samenvatting van de jurisprudentie van het Hof, waarvan het derde deel in voorbereiding is. Daarbij zullen dan ook de conclusies van de advocaten-generaal in de verschillende zaken worden vermeld.

Internationale taak sociaal-democratie —

De Nederlandse hoogleraar *Prof. J. Tinbergen* heeft op 9 december voor de socialistische studentenvereniging Politeia te Amsterdam gesproken over de internationale taak van de sociaal-democratie *). In een sterk economisch getint betoog, zo ontlenen wij aan een verslag in de *NRC*, gaf spreker te kennen dat hij de kloof, die gaapt tussen Oost en West, niet bij voorbaat onoverbrugbaar acht. Van beide groeperingen zal echter wat worden gevraagd, maar indien de bereidheid daartoe aanwezig is, zal het mogelijk zijn dat de respectieve standpunten elkaar op bevredigender wijze naderen. Spreker meende dat er reeds hoopvolle wijzigingen gaande zijn en verwees daarbij naar Joego-Slavië en Polen. Tegenover deze symptomen dienen de socialistisch-democratische partijen in de allereerste plaats een goed internationaal programma te stellen, waaruit op heldere wijze hun standpunt blijkt. De opstelling daarvan is, aldus spreker, vooral mede van belang voor die gebieden, die nog geen definitieve keus hebben gedaan en behoefte hebben aan een volledige oriëntatie.

*) Over dit onderwerp publiceerde prof. Tinbergen ook een artikel in Socialisme en Democratie van november 1957.

Resolutie der VN —

De Algemene Vergadering der Verenigde Naties heeft op 10 december eenstemmig (80 stemmen vóór, bij onthouding van Frankrijk en bij afwezigheid van Zuid-Afrika) een re-

solutie aangenomen, ingediend door vijftien landen, bedoeld om de oplossing van het Algerijnse probleem te vergemakkelijken.
In de resolutie drukt men opnieuw zijn ongerustheid uit over de toestand in Algerije, neemt men nota van het aanbod van goede diensten door de koning van Marokko en de president van Tunesië, en drukt men ten slotte de wens uit, dat in een geest van doeltreffende samenwerking *besprekingen* (dus niet *onderhandelingen*) zullen worden gehouden en elk geschikt middel zal worden toegepast om tot een oplossing te geraken die in overeenstemming is met de doelstellingen en beginselen van de Verenigde Naties.
De resolutie was ingediend door Argentinië, Brazilië, Canada, Cuba, de Dominicaanse republiek, Ierland, India, Italië, Japan, Mexico, Noorwegen, Peru, Perzië, Spanje en Siam.
Het bureau van het Algerijnse Nationale Bevrijdingsfront te Cairo heeft daags na deze stemming bekendgemaakt, dat het bereid is met Frankrijk in „onderhandeling" te treden om te komen tot een vreedzame oplossing van het Algerijnse vraagstuk.
Het front zegt akkoord te gaan met de resolutie die door de Algemene Vergadering van de Ver. Naties is goedgekeurd.

Amerikaanse voorstellen voor NAVO-conferentie —

Aan de op 16 december te Parijs begonnen „topconferentie" van de NAVO is een intensieve diplomatieke voorbereiding voorafgegaan. Van verscheidene zijden zijn voor deze conferentie voorstellen gelanceerd. De correspondent van het *Columbia Broadcasting System* te Parijs gaf op 11 december een overzicht van de voorstellen, die door de regering der VS ter tafel zouden worden gebracht. Dit overzicht kan in de volgende punten worden samengevat:
1. Een voorraad kernwapens zal beschikbaar gesteld worden aan alle geallieerden van de NAVO, zodat elk van de landen van de NAVO-strijdkrachten die in staat zijn kernwapens te gebruiken, deze zou krijgen. De wapens zouden in handen komen van geoefende troepen, bestaande uit Amerikaans personeel en personeel van het betrokken land.
2. Raketten van middellange reikwijdte zullen beschikbaar worden gesteld aan alle bondgenoten die raketbases op hun gebied hebben. Maar zij zouden alleen gebruikt kunnen worden met toestemming van het betrokken land. De kernladingen zouden in handen zijn van Amerikaans personeel; het gastland zou het beheer over de raketten krijgen. Het besluit om de raketten te gebruiken zou dus gemeenschappelijk moeten worden genomen. Men verwacht dat op deze manier aan de Europese eis van soevereiniteit is voldaan, terwijl men tegelijk de Amerikaanse wettelijke bezwaren zou hebben omzeild.
3. Een „brain pool", ofwel een commissie van geleerden zou in het leven moeten worden geroepen, bestaande uit een wetenschappelijke adviseur van de secretaris-generaal van de NAVO en leden uit de vijftien landen. Gemeenschappelijk zou de commissie alle wetenschappelijke niet-militaire kennis moeten bestuderen. Een onmiddellijke herziening van de wet-MacMahon, waarbij het verspreiden van gegevens over de Amerikaanse kernwetenschap is verboden, wordt niet overwogen, maar men verwacht, dat president Eisenhower binnenkort het Congres zou vragen beperkingen op de uitwisseling van gegevens over het vreedzame gebruik van atoomenergie op te heffen.
4. Produktiegegevens voor alle wapens, bruikbaar voor meer dan een soort operaties (zoals de raketten Corporal en Little John) zullen aan alle bondgenoten verstrekt worden.
5. De Amerikaanse troepen in Europa zullen onbeperkt gehandhaafd blijven. De nadruk wordt erop gelegd, dat het doel van 30 in de kernoorlog geoefende divisies voor de verdediging van Europa bereikt moet worden. De Amerikaanse regering zou het niet eens zijn met de Engelse gedachte, dat landstrijdkrachten niet nodig zullen zijn, en met het Duitse verzet voor deze landstrijdkrachten te betalen.
6. Het Westen is bereid tot ontwapening over de gehele wereld, wanneer overeenstemming bereikt zou kunnen worden met de Sowjet-Unie.
7. Over de politieke consultatie tussen de bondgenoten van de NAVO stelt de Amerikaanse regering geen dwingende richtlijnen op, hetgeen zou neerkomen op een verwerping van de wensen van Frank-

President Coty bij SHAPE —

President Coty van Frankrijk (in midden op spreekgestoelte) bracht dezer dagen een bezoek aan het hoofdkwartier van de NAVO — Supreme Headquarters Allied Powers Europe (SHAPE) — te Louveciennes, waar een indrukwekkend gezelschap van geallieerde generaals en admiraals hem ontving. Naast hem op het spreekgestoelte opperbevelhebber generaal Lauris Norstad.

rijk en Duitsland voor automatische consultatie.
8. Alle mogelijke stappen zullen worden genomen voor een uitbreiding van Eisenhowers plan „atomen voor de vrede".
9. Nauwere economische samenwerking tussen alle bondgenoten van de NAVO wordt aanbevolen.

Diversen —

Europese paspoorten — Plaatsvervangers van de ministers van buitenlandse zaken van de landen die bij de Raad van Europa zijn aangesloten, hebben te Straatsburg overeenstemming bereikt over afschaffing van paspoorten voor het verkeer tussen deze landen, aldus heeft de voorlichtingsdienst van de Raad van Europa meegedeeld. Volgens de overeenkomst, die het ministercomité van de Raad in december zal tekenen, zullen reizigers voortaan alleen een identiteitskaart behoeven te tonen bij het passeren van de grenzen van deze landen.

EEG en EGA geratificeerd — De diplomatieke vertegenwoordigers van België, Luxemburg en Nederland te Rome hebben op 13 december in het Paleis Chigi de ratificatieoorkonden betreffende de verdragen van Rome aangaande de Europese Gemeenschappelijke Markt en Euratom gedeponeerd. Hiermede hebben nu alle zes regeringen (behalve de genoemde landen zijn dat: Frankrijk, West-Duitsland en Italië) zulks gedaan.

Samenwerking Europese gemeenten — Vertegenwoordigers van de Raad van Europese Gemeenten, waarin 37.800 gemeenten van België, Duitsland, Frankrijk, Groot-Brittannië, Italië, Luxemburg, Nederland, Oostenrijk en Zwitserland zijn verenigd, hebben, aldus A F P (11-12) te Wenen vergaderd, in het bijzonder om te onderzoeken welke gevolgen de Gemeenschappelijke Markt voor de communale economie zal hebben. Ook is gesproken over de vertegenwoordiging van de gemeenten in de diverse Europese organisaties. Van 2 tot 6 juli zal een congres van gemeenten te Luik worden gehouden.

Nederland

Vliegtuigen met kernwapens boven Nederland —

Het debat in Engeland over het vliegen van met kernwapens bewapende Amerikaanse vliegtuigen boven Engeland (zie nader 13674/3) heeft ook een echo gehad in Nederland. Op desbetreffende vragen van het communistische Tweede Kamer-lid *B. Bakker*, heeft minister *Staf* op 10 dec. meegedeeld, dat dergelijke vliegtuigen van tijd tot tijd ook, op grote hoogte, boven het Nederlandse grondgebied passeren.
Op grond van de hem toekomende bevoegdheden krachtens de Luchtvaartwet heeft de minister bij beschikking de samenwerking tussen de luchtmachten van de NAVO voor het maken van oefenvluchten mogelijk gemaakt. Deze beschikking is gepubliceerd. De samenwerking is wederkerig.
De minister is niet van mening, dat het vliegen met kernwapens boven dichtbevolkte landstreken reusachtige gevaren met zich brengt voor de veiligheid van zulke landstreken en de mensen die deze bewonen. De minister sluit zich in dezen aan bij de verklaringen van de Britse regering.
(De Britse premier *Macmillan* heeft nog verklaard dat bedoelde kernwapens bij deze vluchten niet „scherp" zijn gesteld. Wel voeren de vliegtuigen de apparatuur mee om de wapens op scherp te stellen. Bij het mogelijk neerstorten van de vliegtuigen zou praktisch geen gevaar bestaan voor ontploffing en radio-actieve straling).

Het parlement 1 aug.-13 nov. —

Eerste Kamer

3 sept. — Z.h.st. aangenomen het wetsontwerp verhoging pensioenen v. oud-ministers, oud-staatssecretarissen en oud-leden der Tweede Kamer, zomede verhoging pensioenen van hun weduwen en wezen. Met 42-3 (2 CPN, 1 SGP) stemmen aangenomen de Rijkswet goedkeuring verdrag (Den Haag, 27 maart 1956) van vriendschap, handel en scheepvaart met de Ver. Staten.

Tweede Kamer

5 sept. — Z.h.st. aangenomen: 2 wetsontwerpen tot vaststelling van Boek I van het nieuwe Burgerlijke Wetboek.

Verenigde Vergadering

14 sept. — Sluiting van de zitting 1956-1957.
17 sept. — Troonrede van koningin Juliana ter opening van de zitting 1957-1958 (zie pag. 13516/3, 13524/1 en 13525/1).

Eerste Kamer

1 okt. — Z.h.st. aangenomen de wetsontwerpen: wijz. artt. 349, 2e lid, en 250 Wetb. v. Strafvordering en wijz. wet op de Sociale Verzekeringsbank en de Raden van Arbeid (aanpassing aan Beroepswet).
22 okt. — Z.h.st. aangenomen de wetsontwerpen: goedkeuring KB van 28 maart 1957 i.z. wijz. van de aanwijz. van de goederen voor welke de OB bij invoer is verhoogd, goedkeuring overeenkomst (20 febr. 1957) met Denemarken i.z. vermijding dubbele belasting, verlenging werkingsduur voorl. regeling i.z. het Nat. Plan en streekplannen, gedeelt. compensatie AOW-premie over buitengew. pensioenen zeelieden-oorlogsslachtoffers en over buitengew. pensioenen 1940-1945, wijz. wet op woonwagens en woonschepen.
12 nov. — Z.h.st. aangenomen de wetsontwerpen: hernieuwde inwerkingtreding prijsopdrijvings- en hamsterwet 1939, wijz. besluit regeling in- en uitvoer 1944, verdere verlenging van de op 31 dec. 1956 vastgestelde vestigingsbeschikkingen.

Tweede Kamer

17 sept. — Indiening van de rijksbegroting-1958 (zie pag. 13516/3 e.v., 13525/2).
4 okt. — Met 115-12 stemmen aangenomen de wetsontwerpen i.z. goedkeuring verdrag tot oprichting v. d. Europese Economische Gemeenschap en het verdrag tot oprichting v. d. Europese Gemeenschap voor Atoomenergie. Tegen stemden de fracties van de CPN (6) en de SGP (3) en de leden mr. H. F. van Leeuwen (VVD), prof. mr. P. S. Gerbrandy (AR) en mr. K. T. M. van Rijckevorsel (KVP). (Zie ook pag. 13601/3).
8 okt. — Z.h.st. aangenomen de wetsontwerpen: gedeelt. compensatie AOW-premie over buitengew. pensioenen zeelieden-oorlogsslachtoffers en over buitengew. pensioenen 1940-1945, verlenging werkingsduur voorl. regeling i.z. het Nat. Plan en streekplannen, goedkeuring KB van 28 maart 1957 i.z. wijz. van de aanwijz. van de goederen voor welke de OB bij invoer is verhoogd, goedkeuring overeenkomst (20 febr. 1957) met Denemarken i.z. vermijding dubbele belasting, oprichting NV Luchthaven Schiphol.
15-16 okt. — Algemene politieke beschouwingen over de rijksbegroting-1958.
22 okt. — Z.h.st. aangenomen de wetsontwerpen: 6de wijz. Kieswet, Staatsbedrijf „Artillerie-Inrichtingen", wijz. Wetb. v. Strafrecht en Wetb. v. Strafvordering, hernieuwde inwerkingtreding prijsopdrijvings- en hamsterwet 1939, wijz. besluit regeling in- en uitvoer 1944, verdere verlenging van de op 31 dec. 1956 vastgestelde vestigingsbeschikkingen, wijz. wet 21 febr. 1919 i.z. instelling onderwijsraad, voorzieningen financiële verhouding tussen rijk en gemeenten over 1958.
23 okt. — Z.h.st. aangenomen de wetsontwerpen: wet op de herkapitalisatie 1957, machtiging i.z. verlenen van garantie aan de Ned. Antillen voor leningen t.b.v. de ontwikkeling van Curaçao en Aruba.
30 okt. — Z.h.st. aangenomen het wetsontwerp: wet praeventie-fonds.
5 nov. — Met 107-8 stemmen aangenomen de Deltawet. Tegen stemden de KVP-leden prof. mr. C. P. M. Romme, dr. W. L. P. M. de Kort, mr. F. J. H. Bachg, J. M. Peters, dr. N. H. L. van den Heuvel, mr. H. W. van Doorn, W. J. G. Peters en dr. A. M. Lucas. (zie ook pag. 13634/foto).
12-13 nov. — Algemene financiële beschouwingen over de rijksbegroting-1958. (Vor. ber. pag. 13457/1)

Polen

Buitenlandse politiek - Pleidooi voor „vredeszee" en „atoomvrije zone" —

Uit tal van recente berichten blijkt, dat de Poolse regering „achter de schermen" pogingen doet om de landen van de NAVO ervan te overtuigen, dat een met kernwapens uitgerust West-Duitsland de spanningen tussen het Oosten en Westen belangrijk zou vergroten. De Poolse gezanten in de NAVO-landen hebben, zo werd door verschillende persbureaus op 12 december uit Warschau gemeld, het Poolse standpunt uiteengezet op de diverse ministeries van buitenlandse zaken of zullen dit nog doen.
Rapacki, de minister van buitenlandse zaken, zou de gezanten van Noorwegen en Zweden op 11 de-

cember in kennis hebben gesteld van Polens vrees dat West-Duitsland t.z.t. de sterkste mogendheid van Europa zal worden op de Sowjet-Unie na, als de NAVO doorgaat met haar plannen. Op 9 december voerde Rapacki informele besprekingen met de diplomatieke vertegenwoordigers van de VS, Groot-Brittannië en Frankrijk.

Aan deze besprekingen is weinig ruchtbaarheid gegeven. Het schijnt, aldus de correspondent van *Reuter* te Washington, dat men hiermee indruk wil maken op de regeringen van de Westelijke landen, die men wil overtuigen van de oprechtheid van de Poolse plannen. Opmerkelijk is dat de Sowjet-Unie tegelijkertijd ditzelfde vraagstuk behandelt in het volle licht der publiciteit.

De twee hoofdpunten van de huidige Poolse buitenlandse politiek werden door Reuter als volgt samengevat: 1. van de Oostzee een „vredeszee" maken, 2. het scheppen van een zone zonder kernwapens, omvattende: Polen, Oost- en West-Duitsland en Tsjecho-Slowakije. Rapacki heeft dit voorstel ook uiteengezet op de Algemene Vergadering der VN.

Al verscheidene maanden tracht Polen tot nauwere en vriendschappelijker betrekkingen met de Scandinavische landen te komen. Polen zou nl. vrezen, dat de spanning in het gebied van de Baltische landen zal worden vergroot, als Noorwegen en Denemarken (NAVO-leden) nauwer betrokken worden in de plannen van de NAVO-landen.

Ver. Staten

Little Rock —

De negen neger-scholieren in Little Rock in Arkansas, om wier schoolbezoek zoveel te doen is geweest, hebben op 2 december voor het eerst zonder enige militaire bescherming de middelbare school bezocht. En hoewel er daags tevoren sprake van was, dat er een demonstratie zou worden georganiseerd, is er niets van dien aard geschied en heeft er geen enkel incident plaats gehad.

Reeds eerder — op 27 november — waren de laatste federale parachutisten, die op bevel van president Eisenhower de middelbare school van Little Rock hadden bewaakt, naar hun thuisbasis in Fort Campbell in Kentucky vertrokken, de bewaking overlatend aan de, overigens wel onder federaal gezag geplaatste, Nationale Garde van de staat Arkansas.

Hiermee schijnt een einde gekomen te zijn aan een van de meest geruchtmakende verwikkelingen waarmede het proces van gelijkstelling van negers en blanken in de Amerikaanse maatschappij gepaard gaat. Een verwikkeling, die niet alleen in de Verenigde Staten beroering heeft gewekt, maar ook in de rest van de wereld. In de met

Gouverneur Faubus van de Amerikaanse staat Arkansas

de VS bevriende en verbonden Westelijke landen veroorzaakte „Little Rock" zowel verontwaardiging als teleurstelling, hoewel hier ook begrip bleek voor de historische en psychologische zijden van het „desegregatie"-probleem, waaraan wij reeds eerder uitvoerige overzichten hebben gewijd (zie 12735 en 13447). Ook in de Afrikaans-Aziatische wereld maakte „Little Rock" grote indruk. Terwijl de Sowjet-Unie hierin opnieuw ammunitie vond in de „koude oorlog".

Dat Little Rock slechts een episode is in de strijd om de gelijkgerechtigdheid der negers en zeker niet het einde, blijkt o.m. uit de jongste ontwikkeling in Texas, waar dezer dagen enige wetten zijn aangenomen, die de desegregatie bij het onderwijs moeten bemoeilijken.

Wij laten hier nog een samenvatting volgen van de gebeurtenissen in en om „Little Rock".

Het begin

Op 3 september aan het begin van het nieuwe schooljaar zouden negen neger-leerlingen worden toegelaten tot de Central High School, het gemeentelijk lyceum te Little Rock (117.000 inwoners) de hoofdstad van de staat Arkansas, in het zuiden der VS. De school was tot dusverre alleen toegankelijk geweest voor blanke leerlingen, maar het schoolbestuur had overeenkomstig de uitspraak van het Opperste Gerechtshof van 31 mei 1955 inzake de opheffing van de rassenscheiding op openbare scholen (zie pag. 11930/3) besloten een beperkt aantal neger-leerlingen toe te laten. Een vereniging van moeders van blanke leerlingen had tegen de opheffing van de segregatie geprotesteerd bij de federale rechter van Arkansas. Zij werden daarbij gesteund door de gouverneur van de staat *Orval E. Faubus* (dem.). De federale rechter *R. Davies* had echter op 30 aug. bevolen de opheffing van de rassenscheiding door te zetten.

In de avond van 2 september betrokken 150 zwaar bewapende manschappen van de Nationale Garde op last van gouverneur Faubus de wacht bij het schoolgebouw. In een TV-uitzending verklaarde Faubus, dat hij de hulp van de Nationale Garde had ingeroepen, omdat hij bevreesd zeide te zijn, dat de toelating van de negen neger-leerlingen tot ongeregeldheden zou leiden. Volgens hem wees de op alarmerende wijze toegenomen verkoop van revolvers en dolken aan jonge blanken en negers in die richting.

Volgens *Time* (16-9) echter had een onderzoek bij de handelaren te Little Rock uitgewezen, dat deze verkoop geheel normaal was geweest. Een door de FBI (Federal Bureau of Investigation) ingesteld onderzoek wees bovendien uit, dat er in het geheel geen ongeregeldheden in het stadje dreigden.

Volgens Time e.a. had een ander motief gouverneur Faubus er toe bewogen zich tegen de opheffing van rassenscheiding op de Central High School te verzetten. Faubus had namelijk te kennen gegeven dat hij wel wat voelde voor een nieuwe — zijn derde — ambtstermijn als gouverneur. Hij wilde zich daarom door een spectaculaire actie verzekeren van de steun van kiezers in het oosten van zijn staat, die sterke voorstanders van de rassenscheiding zijn, hoewel hijzelf nooit een uitgesproken voorvechter van deze rassenscheiding zou zijn geweest.

Op 3 september probeerden dus de negen neger-leerlingen de school binnen te komen. Zij werden echter teruggestuurd. Rechter Davies

beval wederom deze kinderen tot de school toe te laten. De directeur van de Central High School deelde daarop mede dat zij de volgende dag zouden worden toegelaten. Toen de leerlingen zich op 4 september weer bij de school meldden, werden zij opnieuw door de manschappen van de Nat. Garde teruggestuurd (zie ook foto op pagina 13510).

Op 5 september waarschuwde president Eisenhower, die met vakantie te Newport (Rhode Island) verbleef, dat hij de grondwet met alle hem ter beschikking staande middelen zou handhaven. Hij hoopte dat de gouverneur zich aan het bevel van rechter Davies zou houden. Faubus verklaarde drie dagen later in een TV-uitzending evenwel dat de Nat. Garde de negerkinderen zou blijven beletten de school te betreden.

Met toestemming van het schoolbestuur zouden op 9 september weer een aantal neger-leerlingen worden toegelaten. Ondanks hulp van leraren slaagden zij er echter niet in binnen te komen.

Ondertussen was de agitatie der blanken tegen de negers toegenomen, niet alleen te Little Rock, maar ook in andere zuidelijke staten.

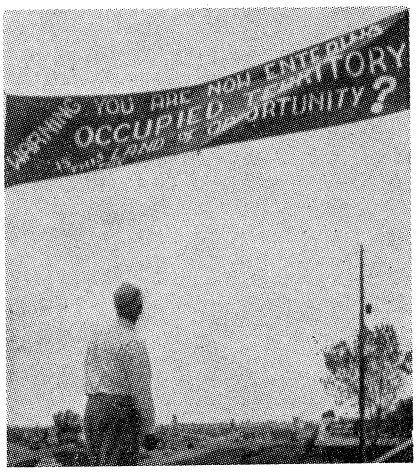
Op 10 september verzocht de minister van justitie, Brownell rechter Davies, gouverneur Faubus te verbieden de Nat. Garde te gebruiken om hiermee de neger-leerlingen de toegang tot de school te beletten. Dezelfde dag dagvaardde rechter Davies de gouverneur om op 20 september voor hem te verschijnen.

Op 14 september had Faubus inmiddels op eigen verzoek een bespreking gehad met Eisenhower in diens vakantieverblijf.

Na afloop hiervan verklaarde de president dat Faubus te kennen gegeven had de beslissingen van de districtsrechter te zullen eerbiedigen. In Arkansas teruggekeerd zei Faubus echter, dat het gesprek met Eisenhower voor hem geen aanleiding was geweest om van gedachten te veranderen. Er waren „bepaalde punten, waarover overeenstemming was bereikt", maar hij wilde zich hier niet verder over uitlaten.

Op 20 september — de datum van de gerechtelijke dagvaarding — liet gouv. Faubus verstek gaan. Davies gelastte hem daarop verdere inmenging bij de opheffing van de segregatie te staken.

Kort na de uitspraak van rechter Davies werden de troepen van de Nat. Garde bij de school teruggetrokken en werd de bewaking overgenomen door de politie. Nadat de Nat. Garde vertrokken was, slaagden op 23 september acht negerleerlingen erin de school binnen te komen. Dit veroorzaakte zowel in als buiten de school een onrustige stemming. Op verzoek van de

Voorstanders van de rassenscheiding vergeleken het zenden van federale troepen naar Arkansas met bezetting (door vijandelijke troepen). Zij demonstreerden dit met spandoeken waarvan wij een voorbeeld hierboven reproduceren.

directeur gingen de acht kinderen weer naar huis.

Eisenhower grijpt in

President Eisenhower verklaarde op 23 september — volgens sommigen veel te laat — dat hij alle machtsmiddelen zou gebruiken om obstructie van de wet op opheffing van de rassenscheiding op de scholen te voorkomen. Hij veroordeelde scherp de gebeurtenissen te Little Rock en zeide bereid te zijn zo nodig geweld te gebruiken. Kort na het afleggen van deze verklaring tekende de president een proclamatie, die juridisch de weg vrijmaakte voor het gebruik van federale troepen in Little Rock als zulks nodig mocht blijken te zijn.

De volgende dag (24 september) reeds werden op Eisenhowers bevel 1000 zwaarbewapende manschappen van de 101ste luchtlandingsdivisie onder bevel van gen. maj. E. A. Walker per vliegtuig van Fort Campbell (Kentucky) naar Little Rock overgebracht. Bovendien werd de Nat. Garde van Arkansas onder bevel van gen. Walker geplaatst. 's Avonds lichtte president Eisenhower die inmiddels te Washington was teruggekeerd voor radio en TV zijn besluit toe. Hij keerde zich scherp tegen de extremisten die de Amerikaanse wet niet eerbiedigen. „Onze vijanden", aldus Eisenhower, „verheugen zich over dit incident en misbruiken het overal om een vals beeld van ons land te geven. Men doet het voorkomen alsof wij de beginselen schenden die de volkeren van de wereld eenstemmig in het handvest van de Ver. Naties hebben neergelegd. Daarom doe ik een beroep op alle burgers in de staat Arkansas om een eind te maken aan de tegenwerking van de wet". Eisenhower betoogde verder dat de toestand tot anarchie zou kunnen leiden, tenzij alle noodzakelijke maatregelen getroffen zouden worden, om kracht bij te zetten aan de uitspraken over de opheffing der rassenscheiding van het Federale Hof. Bepaalde misleide personen, van wie verscheidenen door opruiende elementen naar Little Rock zijn gebracht hebben steeds de wet genegeerd en gepoogd haar in discrediet te brengen, aldus Eisenhower.

Gouverneursconferentie

Op 25 september werden de negen neger-leerlingen, onder geleide van de federale troepen, tot de school toegelaten.

Te Sea Island (Georgia) werd op 25 september een conferentie voor gouverneurs van zuidelijke staten gehouden. Er werden twee resoluties ingediend. Gouverneur L. Hodges (Noord-Carolina) vroeg in een resolutie aan president Eisenhower het aan gouverneur Faubus over te laten de orde in Arkansas te herstellen en aldaar de wet uit te voeren. Gouverneur F. Clement (Tennessee) drong in een resolutie aan op instelling van een speciale commissie van gouverneurs van de zuidelijke staten, die met president Eisenhower de toestand te Little Rock zou moeten bespreken. Beide resoluties kregen de goedkeuring van de zes Democratische gouverneurs die aan de conferentie deelnamen. Twee Republikeinse gouverneurs steunden het standpunt van Eisenhower. Op 1 oktober vond te Washington een conferentie van vier zuidelijke gouverneurs met Eisenhower plaats. Er werd aan deelgenomen door de gouverneurs van Florida, Noord-Carolina, Ten-

nessee en Maryland. Zij brachten namens Faubus de verzekering mee dat de orders van de federale rechter in Arkansas niet zouden worden tegengewerkt. Deze garantie leek voldoende en algemeen werd reeds verwacht dat president Eisenhower op grond hiervan de federale troepen uit Little Rock zou terugtrekken, toen bleek dat Faubus op het laatste ogenblik een verandering in zijn garantieverklaring had aangebracht, waarvan de vier gouverneurs onkundig waren. „Ik verklaar", zo luidde de toezegging van Faubus, „dat ik na het terugtrekken van de federale troepen weer de volle verantwoordelijkheid op mij zal nemen en ik, in samenwerking met de plaatselijke autoriteiten, er voor zal zorg dragen, dat de wetten zullen worden nageleefd en dat de orders van de federale gerechtshoven door mij niet zullen worden tegengewerkt".

Na overleg met zijn adviseurs verklaarde Eisenhower dat de toezegging van Faubus naar zijn oordeel geen garantie inhield, dat hij voornemens was zijn volledige bevoegdheden als gouverneur te gebruiken om tegenwerking van de uitspraken van de federale rechter te verhinderen. „Onder deze omstandigheden kan ik als president der Ver. Staten niets anders doen dan de toestand te Little Rock onder federaal toezicht houden," aldus Eisenhower.

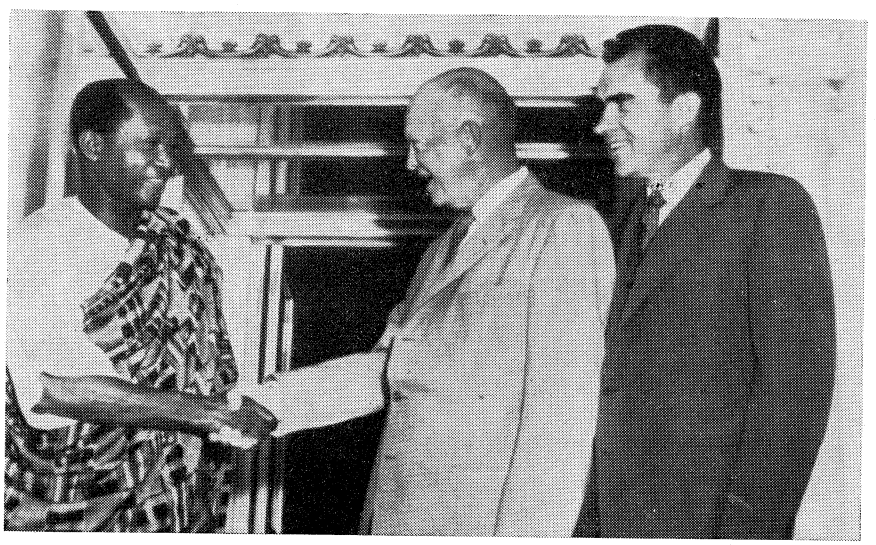
In antwoord hierop deelde Faubus tijdens een persconferentie (3-10) mede, dat hij niet van plan was nieuwe garanties aan de president te geven. Inmiddels hadden de — blanke — leerlingen van het schoolbestuur de waarschuwing gekregen, dat elk wegblijven uit protest tegen de integratie gestraft zou worden met onmiddellijk schrappen van de leerlingenlijst. Het gevolg hiervan was dat de „boycot-actie" waartoe voorstanders van de rassenscheiding de bevolking hadden proberen aan te zetten, officieel op een mislukking uitliep: slechts ongeveer 75 van de ca. 1500 leerlingen verlieten het gebouw, toen op 3 oktober de neger-leerlingen, voorafgegaan door een escorte van parachutisten, de school waren binnengegaan.

Faubus had ondertussen verklaard in hoger beroep te zullen gaan tegen de uitspraak van rechter Davies. Volgens hem was het federale gerechtshof niet bevoegd, deze uitspraak jegens hem, als gouverneur, te doen. Wel zeide hij bereid te zijn, verder met president Eisenhower te onderhandelen „op basis van wederzijds vertrouwen en zelfrespect" maar hij zou niet instemmen met „een volledige en onvoorwaardelijke overgave".

Eisenhower verklaarde van zijn kant tijdens een persconferentie dat de federale troepen in Little Rock zouden blijven totdat Faubus een afdoende verzekering zou geven dat orde en wet zouden worden gehandhaafd.

Beide partijen namen tijdens de volgende weken een afwachtende houding aan: Eisenhower hoopte, zoals het *Algemeen Handelsblad* (11-10) opmerkte, dat de gematigden langzamerhand de overhand in Little Rock zouden krijgen. Immers, zo vervolgt dit blad „de centrale regering kan niet van een overwinning spreken, voordat de troepen zijn teruggetrokken zonder dat er nieuwe moeilijkheden zijn ontstaan".

Hoewel Faubus daarna enige malen verklaarde te streven naar een vergelijk tussen hem en president Eisenhower, via bemiddeling door de commissie van zuidelijke gouverneurs, is tot dusver geen melding gemaakt van een dergelijk vergelijk. Intussen is op 15 oktober door de minister voor het leger, Brucker, medegedeeld, dat de helft der 1000 man federale luchtlandingstroepen die naar Little Rock waren gezonden om de orde te handhaven, teruggetrokken waren. Hetzelfde gold voor 8500 leden van de Nationale Garde van Arkansas, die in federale dienst waren opgeroepen. „Little Rock" verdween vrijwel geheel uit de publiciteit. De in de aanhef vermelde terugtrekking van de rest van de federale troepen trok nauwelijks de aandacht.

In de periode van „Little Rock" bracht de minister van financiën van de jongste Afrikaanse onafhankelijke staat (Ghana) een bezoek aan Washington, waar opnieuw werd gedemonstreerd, dat ook in de hoofdstad de opheffing van de rassenscheiding in de praktijk ook nog geen feit is. Zo werd deze minister om zijn huidskleur de toegang tot een restaurant ontzegd. President Eisenhower, hierover zeer verontwaardigd, nodigde de minister demonstratief bij zich ten eten. Achter de president: vice-pres. Nixon.

Kunst

Europees cultureel congres — De in 1954 te Genève op initiatief van de Franse staatsman *Robert Schuman* en de Nederlandse industrieel dr. *P. Rijkens* gestichte stichting voor Europese cultuur — *Fondation européenne de la Culture* — heeft op 23 en 24 november te Amsterdam haar eerste congres gehouden. Aan dit congres, dat geleid werd door de voorzitter van de stichting *prins Bernhard*, werd deelgenomen door ongeveer 300 vooraanstaande Europeanen — industriëlen, bankiers, assuradeurs, hoogleraren en andere wetenschapsmensen, kunstenaars en politici.

Onder de aanwezigen bevonden zich ook de Westduitse Bondskanselier dr. *K. Adenauer* en de secretaris-generaal van de NAVO, *P. H. Spaak*. Het doel van het congres was een gemeenschappelijk plan op te stellen voor een sterke orga-

nisatie, die in staat zal zijn de Europese culturele eenheid te leiden en te stimuleren.

In zijn openingswoord zeide *prins Bernhard* o.a.: „Wij allen weten, dat Europese eenheid de belangrijkste voorwaarde is voor het behoud van onze vrije en onafhankelijke gebieden. Eenheid is kracht. Onze vrije landen hebben dit reeds begrepen door op militair terrein ten nauwste samen te werken. En in de afgelopen maanden zijn bovendien belangrijke stappen ondernomen om economische eenheid te bereiken. Wij realiseren ons echter, dat werkelijke eenheid slechts volkomen kan worden bereikt, als Europa ook intellectueel verenigd wordt. De geest is altijd sterker dan de materie."

Rede Adenauer

Dr. K. Adenauer, die op 23 november gedurende enige uren het congres bijwoonde, zeide in een rede volgens het *Algemeen Handelsblad* (25-11), dat de politici in de kwade reuk staan, ervan verdacht te worden dat zij de cultuur zouden verwaarlozen; het is inderdaad waar dat economische, sociale en politieke problemen hun aandacht ten zeerste opeisen. Het kan ook zijn dat abstracties te zeer van de concrete werkelijkheid afleiden. In wezen gaat het bij onze strijd tegen de „raketten-diplomatie" van de Sowjet-Unie mede om pogingen te voorkomen, dat de geesten worden verward. Wel is Europa zwaar belast met de fouten van het verleden en de eenheid kan niet in één dag worden verwerkelijkt. Twijfel aan haar overwinning is echter niet meer actueel. Ook de nationale staten zijn door gemeenschappelijke historische en culturele grondslagen verbonden. Dit bleek o.a. reeds op het Congres van Wenen in 1815. Toenmaals was er ondanks veelzijdigheid een basis voor gemeenschappelijke expansie. Thans moet de samenwerking leiden tot gemeenschappelijke verdediging der hoogste waarden, waartoe het zelfbeschikkingsrecht der Europese volken behoort, tegenover de dreiging van de Sowjet-expansie. Naast ons staan een aantal andere volken buiten West-Europa, allereerst de Ver. Staten. Aan de andere zijde leven Oosteuropese volken, die van ons morele steun verwachten. De Europese invloed is verminderd. De ontvoogding van tal van voorheen afhankelijke volken en de smartelijke deling van ons werelddeel hebben onze grenzen beperkt. Doch nieuwe krachten zijn verrezen, zowel op industrieel, politiek als cultureel gebied. De vrijheid van allen die met ons strijden is ondeelbaar, de solidariteit onafwijsbaar. Voor de defensie beschikken wij over voldoende middelen, economisch zullen wij sterker worden, als wij samenwerken, hoewel wij uit eigen kracht, zonder de Ver. Staten, ons doel niet zouden kunnen bereiken. Adenauer herhaalde dan, dat de jaren 1933-1945 een zware hypotheek hebben gelegd op ons werelddeel. Men kan aan die fataliteit niet voorbijgaan. Maar onze levensvatbaarheid hangt af van de wil tot eenheid en van het besluit, haar te verwerkelijken. Bovendien mogen wij de samenwerking met de Aziatische en Afrikaanse gemeenschappen niet verwaarlozen. Aan de minder ontwikkelde landen hebben wij niet slechts machines, maar ook cultuur te bieden. Met geduld en tact behoren wij de betrekkingen met overzeese jonge naties op te bouwen, ook wanneer de VS ons werelddeel de diepte en ruimte verzekeren, welke wij behoeven.

De Bondskanselier herinnerde verder aan de Frans-Duitse verzoening, de regeling van het Saargeschil, de schepping van de gemeenschappelijke markt, de gezamenlijke weerstand tegen het Sowjet-imperialisme. Ieder Europees land behoude zijn eigen aard. Niet in uniformiteit schuilt onze kracht, maar in onze geestelijke vrijheid, in het bewaren van onze cultuurgoederen, ook ten bate van de thans nog onvrije Oosteuropese volken. „Onze taak zal zwaar zijn, onze zenuwen zullen op de proef worden gesteld. Doch onwrikbaar zij onze trouw aan ons doel, dat wij vereend zullen bereiken: de vrijheid van Europa." Aldus Adenauer, wiens rustig voorgedragen en zeer duidelijk en zelfbewust uitgesproken rede met een ovatie werd beantwoord.

Rede Spaak

De secretaris-generaal van de Noordatlantische Verdragsorganisatie, de Belg *Paul-Henri Spaak,* merkte in een rede à l'improviste op, dat hij vroeger een Europese beweging vertegenwoordigde, waarvan men meende dat haar leiders in de sterren woonden. Zij waren ook vaak ietwat utopisch, wat overigens niemand kwaad deed. Er is nu echter veel veranderd. Zonder ongewoon optimisme kan men zeggen, dat er een ramp over ons zou moeten komen om de eenheid van W.-Europa te verhinderen. Het is waar dat het publiek enigszins verzadigd is, steeds weer te horen spreken over Europese integratie. Doch het zou onverantwoord zijn te menen, dat verdere inspanningen overbodig zouden zijn. Een reactie tegen het gevaar van vermindering der politieke macht van Europa is immer nodig, om de culturele basis te behouden. Men is droef gestemd, als men ziet, hoe Europa is verminkt. Miljoenen zijn overweldigd door het communistische imperialisme. De vrijheidsstrijd der Hongaren kon niet worden gewonnen.

Nadat duizend jaar lang de gebieden rond de Middellandse Zee en die van West-Europa de geschiedenis hadden gemaakt, vallen nu de grote beslissingen in Washington en Moskou. Geen Europees land kan technisch vervaardigen, wat zij vermogen. Bij de wedijver tussen beide machten, zoals in het lanceren van de kunstmanen, heeft niemand eraan gedacht te vragen, wanneer een Europees land nu een spoetnik zou vervaardigen. Men voelt zich als Europeaan daardoor vernederd, omdat een halve eeuw geleden ons werelddeel nog technisch aan de spits stond. Alleen als wij een grotere gemeenschap en een uitgebreide markt scheppen, zullen wij weer een rol spelen. De Ver. Staten en de Sowjet-Unie hebben bij alle verschillen dit gemeen, dat zij beschikken over een enorme markt. Wij kunnen de samenwerking met de Ver. Staten niet ontberen, maar wij moeten onze taken verdelen, onze hulpbronnen tezamen exploiteren. Tussen Amerika en Europa moet interdependentie worden aanvaard op basis van evenwicht en harmonie. Van de Atlantische wereld zijn Noord-Amerika en West-Europa twee gelijkwaardige delen, indien West-Europa zal zijn vereend.

Menselijke waardigheid

Het essentiële voor die eenheid is ons aller cultuur. De communisten — zo heeft *Mollet* gezegd — staan niet links van ons, maar oostelijk. Zij zijn niet, wat de civilisatie betreft, verder voortgeschreden, doch zij vertegenwoordigen een ander cultuurpatroon. Deze strijd is es-

sentieel. Moskou wil ons in slaap wiegen om ons te beheersen. Doch het gaat om onze beschaving, om de houding van de mens tot zijn medemens, om de vrije persoonlijkheid en de individuele waardigheid. Het gaat om onze christelijke beschaving, gewijzigd en verrijkt door de verdraagzaamheid van het humanisme, door de democratie en de sociale idealen. De massa-vorming bedreigt ook ons en het wezenlijke doel moet zijn, de persoonlijkheid te redden. Spaak wilde er met een anekdote op wijzen, dat wij ook bepaalde kanten van het Amerikaanse cultuurpatroon niet kunnen overnemen. Men zeide hem eens: „Weet u wat het verschil is tussen een Europese en een Amerikaanse vrouw? De eerste is ongelukkig, als zij ziet dat een andere vrouw dezelfde japon draagt als zij. De Amerikaanse voelt zich onbehaaglijk als zij niet minstens vijf andere vrouwen in haar kledij ziet."
In Europa is het leven gevormd naar de maat van de mens, en daarom hebben wij het zo lief. Wie terugkomt in ons werelddeel, met zijn dorpjes en oude steden, zijn kathedralen en musea, ontdekt weer het juweel van onze cultuur. Zij is niet eenvoudig, zij heeft haar grootheid en haar ellende. Maar zij is ons dierbaarste en teerste bezit. Wij maken thans een nieuw en vereend Europa, vrijwillig, zonder geweld, met geloof, rede en overtuiging. Indien wij die vreedzame omwenteling voltooien zullen alle verdere revoluties overbodig zijn, aldus Spaak.

Inleidingen

Tijdens het congres werd een zestal inleidingen gehouden. Aan het *Algemeen Handelsblad* (25-11) ontlenen wij hierover het volgende:

De Franse schrijver Marcel Brion sprak over „Eenheid en verscheidenheid van de Europese literatuur". Hij herinnerde aan het woord van Dostojewski, die zeide „dat hij het meest Europees was, als hij het meest Russisch was". Cervantes, door en door Spanjaard, sprak niet minder namens en voor alle Europeanen. En de Italiaan Dante, bepaald door zijn cultuurkring, deed het niet minder dan Shakespeare. Het Europese bewustzijn heeft zich sinds de Grieken aldus in verscheidenheid gevormd. De verhouding van de mens tot zijn naaste, tot de natuur, tot God is typisch geworden. De muziek kan op gemakkelijker wijze universeel zijn dan de literatuur, doch deze heeft veel bijgedragen tot de Europese eenwording.
De Duitse kunsthistoricus dr. Werner Hafmann sprak over de beeldende kunsten. Hij legde daarbij de nadruk op het feit, dat de Europese vormen universeel zijn aanvaard. De uitstraling dezer cultuur over de ganse wereld, ook waar het de modernste uitingen betreft, houdt verband met het scheppen van het ideaal der persoonlijkheid, en de uitdrukking daarvan beheerst de vrije beschaving.
De Italiaanse industrieel Luigi Morandi wees op de onderlinge afhankelijkheid van industrie, wetenschap en cultuur.
De Britse geleerde Sir John Cockcroft wees op de Europese samenwerking, in tal van centra, op het terrein van de toegepaste wetenschappen. De wetenschap was altijd internationaal, en men moet hopen dat zij dat blijft, en dat haar vrijheid niet door staatsingrijpen wordt bedreigd. De laatste tijd trekken de Ver. Staten meer geleerden tot zich dan nuttig is voor Europa. Dit kan door samenwerking de middelen vinden, om het zeer dure wetenschappelijk onderzoek te bevorderen.
De Amerikaan Shepard Stone, een van de leiders van de Ford Foundation, sprak over de opbouw van deze Foundation. Hij onderstreepte daarbij de vrijwillige samenwerking en het niet-gouvernementele karakter van de stichting. Zij financiert het pionierswerk, dat grote risico's meebrengt en waarmee veel kapitaal wordt gewaagd. Hij wees op de wenselijkheid van belasting-faciliteiten, om het werk mogelijk te maken van lichamen, die onbelemmerd en in vrijheid nieuwe paden zoeken.
Lord Rennell of Rodd, een van de gouverneurs van de Europese Cultuurstichting gaf een aanwijzing hoe het fonds in de toekomst zou kunnen werken. Hij haalde als voorbeeld aan de in 1831 opgerichte British Association for the Advancement of Science, die geregeld fora houdt om zo een uitzicht te krijgen op wat tot stand gebracht is.

Slotwoord prins Bernhard

In een slotwoord zette prins Bernhard als voorzitter van de stichting uiteen, dat de basis van de stichting welke de Europese eenheid moest stimuleren, de samenwerking was van vrije mensen in een democratische wereld, waarbij de stichting aangewezen was op vrijwillige medewerking (los van de regeringen en zonder partij-politieke invloeden) van allen, die de scheppende culturele werkzaamheden van de Europese volken wilden bevorderen, opdat de achterstand, die op sommige terreinen was ontstaan, snel ongedaan zou worden gemaakt.
Prins Bernhard stelde volgens *De Maasbode* (25-11) voor dat ondernemingen, die de stichting willen steunen dit doen met een minimum van *f* 5000 per jaar. Tevens heeft men ongeveer 400 vooraanstaande Europeanen nodig, die zich als lid aanmelden met een contributie van *f* 100 per jaar. Hij zegde een vertegenwoordiger van de Raad van Europa toe dat ten nauwste zal worden samengewerkt met het culturele fonds van deze raad. Hij toonde zich ten zeerste verheugd, dat thans met de onontbeerlijke steun van Philips en Unilever door deze bijeenkomst een vaste basis voor de stichting gelegd was. Het ziet er volgens *De Maasbode* naar uit, dat Amsterdam als vaste zetel van de stichting aangewezen zal worden. Volgens het *Algemeen Handelsblad* (25-11) zal het volgende congres waarschijnlijk in 1958 te Brussel worden gehouden.

Plan-Philips

Onder de titel „Ontsluit een nieuwe horizon" („Open up a new horizon") heeft de directie van Philips (Eindhoven) op het congres van de Europese cultuurstichting, die zij ter vergelijking graag „Eurofonds" of „Euro-Foundation" genoemd zou zien, volgens De Maasbode (25-11) een werkplan ingediend voor de komende drie jaren dat als eerste doel heeft de jeugd van Europa met elkaar te confronteren, haar te tonen wat andere volken bereikt hebben om haar zo te trainen voor haar grotere verantwoordelijkheid in een Verenigd Europa. In 1958 zou dit plan gericht moeten zijn op de Brusselse wereldtentoonstelling („Expo"). Gedurende de zes maanden dat de „Expo" duurt, zou uit elke Europese hoofdstad een bus met studenten en leerlingen van middelbare scholen op kosten van het fonds naar Brussel moeten komen. De uitverkorenen die dit buitenkansje krijgen door het schrijven van een scriptie of omdat ze zich onderscheiden hebben, blijven een paar dagen in Brussel en wisselen dan tijdens een soort „Jamboree" elkaars ervaringen uit. Prins Bernhard zou een oproep kunnen doen tot grote ondernemingen om de „bussen" te adopteren.
Het tweede jaar zou het „Eurofonds" zich moeten wijden aan de propaganda per televisie door programma's over haar werk en de Europese cultuur samen te stellen zowel voor de Eurovisie, als voor de nationale TV en voor schooluitzendingen. Voor 1960 zou een omvangrijk programma uitgewerkt moeten worden voor uitwisseling van studenten, journalisten, fotografen, schrijvers en grafische kunstenaars, onder het motto „Ontmoet Uw mede-Europeanen" („Meet your fellow Europeans").

Diversen —

Dagboek Katherine Mansfield — Op een verkoping te Londen zijn het dagboek, een aantal manuscripten en aantekeningen van de in Nieuw Zeeland geboren schrijfster Katherine Mansfield in andere handen overgegaan, aldus De Tijd (30-11). Het dagboek omvat de periode van 1895, toen Katherine Mansfield vijf jaar oud was, tot 1922. De verzameling kwam voor £2.600 in het bezit van de Alexander Turnbull-bibliotheek te Wellington. Zij maakte deel uit van de nalatenschap van John Middleton Murry, de echtgenoot van de schrijfster.

Arbeidsbemiddeling „grote kunst" in Nederland — De Ned. minister van sociale zaken en volksgezondheid, heeft een commissie van advies voor de arbeidsbemiddeling grote kunst ingesteld, die tot taak heeft te adviseren omtrent onderwerpen, die de arbeidsbemiddeling ten behoeve

van de zg. grote kunst raken, in het bijzonder omtrent wettelijke en andere door de overheid te nemen maatregelen. Voorzitter der commissie is de heer P. Knop, directeur van het rijksarbeidsbureau te 's-Gravenhage.

Wetenschap en Techniek

Commissie stand natuurwetenschappen in Nederland —

De minister van onderwijs, kunsten en wetenschappen, mr. J. M. L. Th. Cals, heeft op 9 december de commissie ontwikkeling natuurwetenschappelijk onderzoek geïnstalleerd. Voorzitter van deze commissie is prof. dr. H. B. G. Casimir.

De taak dezer commissie zal zijn op korte termijn een onderzoek in te stellen naar de stand der natuurwetenschappen hier te lande en een samenhangend geheel van maatregelen aan te bevelen, die nodig zullen zijn om in het bijzonder de universiteiten in de gelegenheid te stellen te voldoen aan de eisen, die het natuurwetenschappelijk onderzoek in de huidige tijd stelt. Om de instelling van deze commissie is in oktober jl. verzocht door de voor de achterstand bezorgde decanen van de wis- en natuurkundige faculteiten der Nederlandse universiteiten, die daarbij de mening hadden uitgesproken, dat, om Nederland wat wetenschappelijke opleiding en onderzoek betreft, opnieuw een plaats in de voorste gelederen te doen innemen, maatregelen nodig zijn, die in omvang en kosten zover uitgaan boven de gestadige uitbreidingen en verbeteringen van de laatste vijf jaren, dat niet verwacht zou kunnen worden, dat de regering deze maatregelen op korte termijn kan treffen, tenzij haar een behoorlijk gestaafd rapport zou worden voorgelegd.

Dit verzoek werd ondersteund door het bestuur van de afdeling natuurkunde der Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen.

Laatste schakel

Daar voor de FOM (stichting fundamenteel onderzoek der materie), TNO (organisatie voor toegepast natuurwetenschappelijk onderzoek) enz. reeds plannen op langere termijn bestaan, terwijl ook de technische hogescholen aan de opstelling van ontwikkelingsplannen bezig zijn en de commissie-Kramers over het gebied van de kernfysica, de kernenergie en haar toepassingen een rapport heeft uitgebracht, zal, zo zei de minister in zijn installatie-rede, het onderzoek der commissie de laatste schakel vormen in de keten, waardoor een sluitend geheel van maatregelen voor de ontwikkeling van het natuurwetenschappelijk onderzoek in Nederland zal kunnen ontstaan. Hij zou zich kunnen voorstellen dat er behoefte aan een overeenkomstig onderzoek bestaat, zowel op het gebied der medische wetenschappen als op dat der geesteswetenschappen.

Belang academisch onderzoek

De voorzitter van de commissie, prof. dr. H. B. G. Casimir, zei, naar wij aan de *Nieuwe Rotterdamse Courant* (10-12) ontlenen, in zijn antwoord, dat ieder weet, dat de huidige techniek is gebaseerd op de resultaten van vroeger zuiver wetenschappelijk onderzoek en ook, dat de techniek in vele gevallen zelf het onderzoek ter hand moet nemen tot aanvulling en precisering.

Daarentegen beseft men soms onvoldoende dat fundamenteel nieuwe inzichten, die het uitgangspunt kunnen vormen voor geheel nieuwe technische activiteiten, zelden uit techniek en technisch onderzoek ontspruiten, maar vrijwel steeds vrucht zijn van academisch werk. De „homo faber" kan de steun van de academische onderzoeker niet ontberen. Evenzeer behoeft tegenwoordig de onderzoeker de steun van techniek en industrie.

Al is er op dit ogenblik reden tot ongerustheid, we mogen toch wel zeggen, aldus spreker, dat in Nederland op het gebied van wetenschappelijk onderzoek in de naoorlogse jaren veel is gepresteerd, zowel in de universiteitslaboratoria als in enkele met universiteiten samenhangende maar toch onafhankelijke instellingen, zoals het Mathematisch Centrum en het Instituut voor kernfysisch onderzoek te Amsterdam en het Radio-astronomisch observatorium te Dwingelo. Wij moeten dankbaar gewag maken van de steun, die de regering vooral door de organisatie ZWO (zuiver wetenschappelijk onderzoek) aan deze initiatieven heeft gegeven, maar tevens kan het succes ons optimistisch stemmen ten aanzien van de mogelijkheid in ons land wetenschappelijk werk van hoge orde te verrichten.

Wetenschappelijke werkers

De minister heeft verzocht in het onderzoek ook de vraag te betrekken, in hoeverre voldoend wetenschappelijk talent aanwezig is of kan worden gevormd. Daarbij zal ook de positie van de wetenschappelijke werker moeten worden beschouwd, want deze komt tweemaal in het spel, eerst bij de vakkeuze, later, wanneer de man van wetenschap moet beslissen, of hij in het Nederlandse universitaire leven zal blijven dan wel zal emigreren of een werkkring in de industrie aanvaarden. Naar sprekers mening gaat het daarbij vaak niet om het persoonlijk levenspeil — wanneer aan zekere minimumeisen ten aanzien van salaris en huisvesting is voldaan — maar om de mogelijkheid tot het verrichten van werk op hoog niveau.

Diversen —

Atoomkruiser — In Quincy in de staat Massachusetts is, aldus A s s. P r e s s, op 2 dec. de kiel gelegd voor de eerste Amerikaanse atoomkruiser, die geleide projectielen zal kunnen afschieten. Het schip — de „Long Beach" — zal 216 meter lang worden en de waterverplaatsing zal 11.000 ton bedragen.

Atoomkoopvaardijers — De Amerikaanse regering heeft op 10 dec. een contract ten bedrage van veertig miljoen dollar getekend voor de bouw van het eerste Amerikaanse koopvaardijschip met atoomvoortstuwing. Het zal naar verwachting in 1960 gereed zijn en Savannah heten, naar het eerste Amerikaanse stoomschip, dat de Atlantische Oceaan overstak.

De maatschappij Bethlehem Steel deelt mede, dat zij een contract heeft gekregen voor de eerste torpedobootjager met atoomvoortstuwing.

Sport

Schaaktornooi Wageningen —

In Wageningen is van eind oktober tot eind november een internationaal schaaktornooi gehouden, waarvan de drie bestgeplaatste spelers mogen overgaan naar het interzonale tornooi dat volgend jaar in Joego-Slavië zal worden gehouden. De winnaar van het interzonaal tornooi mag vervolgens in een tweekamp wereldkampioen *Smyslov* ontmoeten.

Het tornooi in Wageningen werd gewonnen door de Hongaar *Szabo*, met op de tweede plaats de IJslander *Olafsson*, en op de gedeelde derde plaats de Deen *Larsen*, en de Nederlander *Donner*.

Donner en Larsen zullen tevoren in een tweekamp moeten uitmaken, wie als derde speler naar Joego-Slavië mag gaan. (U.K.)

DAILY EXPRESS

SATURDAY DECEMBER 7 1957

Price 2½d.

Set-back for Ike in Space race against Krushchev

U.S. CALLS IT KAPUTNIK

Daily Mail

MORNING SPECIAL

FOR QUEEN AND COMMONWEALTH

SATURDAY, DECEMBER 7, 1957

MR KRUSCHEV announces rocket of Sputnik I down on American soil, then the first West satellite GOES PHUT

PUFFNIK ANGERS the U.S.

Comment

NEW IDEAS WANTED

'It's made us look ridiculous'

Daily Telegraph

Morning Post

Printed in LONDON and MANCHESTER

4 A.M.

DAILY HERALD

Saturday, December 7, 1957

PRICE 2½d

America's Sputnik dies bleeping on the ground

OH, WHAT A FLOPNIK!

News Chronicle

Daily Despatch

No. 34,752 PRICE TWOPENCE-HALFPENNY

SATURDAY, DECEMBER 7, 1957

Flash! Then the 72-ft. space rocket topples to the ground

U.S. SPUTNIK BLOWS UP

DAILY SKETCH

SATURDAY, DECEMBER 7, 1957

IKE'S PHUT NIK!

Ike's Vanguard rocket blew up yesterday. It never left the ground with America's

BUCKHAM'S ADCOIDS

AMERICAN SATELLITE ROCKET BLOWS UP

VANGUARD WRECKED IN 100ft BALL OF FLAME

TIMES

U.S. ROCKET EXPLODES IN SATELLITE TEST

FAILURE IN TWO SECONDS

FLORIDA WATCHERS SEE BURST OF BLACK SMOKE

Boven: reacties van Engelse bladen op het mislukken van de Amerikaanse poging een kunstmaan te lanceren (zie ook pag. 13699/3). Hiernaast: een van de vele spotprenten in Sowjetbladen gewijd aan de Amerikaanse achterstand op dit gebied. De tekst op de „maanvlaggen" luidt: „Laat ons wedijveren". Op de vlag met het dollarteken staat: „Vanguard".

(foto's United Press)

NAVO-topconferentie

Van 16-19 december is in het Palais de Chaillot te Parijs de NAVO-topconferentie gehouden, waartoe president *Eisenhower* der VS en premier *Macmillan* van Engeland tijdens hun Washingtons gesprek van oktober jl. in overleg met *P. H. Spaak*, secretaris-generaal van de NAVO, het initiatief namen (zie nader 13591), en waarop, behalve *Salazar* van Portugal, de regeringsleiders van alle 15 NAVO-landen, althans gedurende een gedeelte, tegenwoordig waren. Gebruikelijk was (in de 8 jaren van het bestaan van de NAVO) dat de ministers van buitenlandse zaken de leiding hadden van de verschillende delegaties. Gezien de demonstratie van militair-technisch en technisch prestatievermogen van de Sowjet-Unie (intercontinentaal ballistisch projectiel — zie 13475/3 — en kunstmanen, zie 13543) en de internationaal-politieke initiatieven van de Sowjet-Unie, achtten de VS het blijkbaar gewenst om van de gewone najaarszitting van de NAVO-raad een bijzondere demonstratie van eenheid en vastberadenheid te maken. Vandaar de aanwezigheid van de regeringsleiders.

In zijn openingsrede zei pres. Eisenhower o.m., dat de NAVO zoekt naar een vrede die gelijk is aan een zich steeds uitbreidende toestand van gerechtigheid en wederzijds begrip. Het is een vrede, waarin mannen en vrouwen vrijelijk hun onvervreemdbare rechten op leven, vrijheid en geluk kunnen ontplooien. De vrede die wij zoeken, aldus de president, is een scheppende en dynamische toestand van bloeiende instellingen, economieën en dieper geestelijk inzicht voor alle landen en mensen.

„De krachten die tegenover ons staan zijn geweldig, maar niet onweerstaanbaar", aldus Eisenhower, die verder o.m. zei dat de Atlantische mogendheden zich moeten bevrijden van bepaalde verkeerde denkgewoonten. Sommige landen zijn n.l. van mening geweest dat hun democratische systeem onafscheidelijk verbonden is met een produktiviteit, die op alle terreinen van het maatschappelijke leven groter is dan die van de totalitaire staten.

Andere misvattingen bij de leden van de NAVO zijn dat de tijd altijd in hun voordeel werkt en dat zij, omdat zij soeverein zijn, een afzonderlijk en zelfzuchtig nationaal leven kunnen leiden zonder samen te werken bij het maken en uitvoeren van de plannen.

„De successen van de Sowjet-Unie zijn een gevolg van het despotische regime, met harde discipline en dwangarbeid", aldus de president. De Sowjet-leiders willen die macht gebruiken om de wereld te overheersen. De nadruk ligt daar op nieuwe wapens en de Sowjet-leiders dagen de vrije wereld uit op economisch gebied. Het feit, dat de regeringsleiders nu hier in Parijs bijeen zijn, bewijst wel, dat de NAVO het belang van deze uitdaging erkent.

Van de voorstellen, waarmee de Verenigde Staten ter conferentie kwamen hebben wij op pag. 13710 reeds een samenvatting gegeven.

Ook andere landen kwamen met bepaalde voorstellen. Legden de VS aanvankelijk de nadruk op militaire vraagstukken, vooral als gevolg van het optreden van Bondskanselier Adenauer kwam steeds meer de nadruk te liggen op politieke kwesties. Adenauer bracht nadrukkelijk de wens naar voren, dat men de deur open moest houden voor hernieuwd overleg met de SU over de ontwapening en over het herstel van de Duitse eenheid, zulks mede naar aanleiding van de brieven van Boelganin aan de regeringen der NAVO-landen (zie ook 13728).

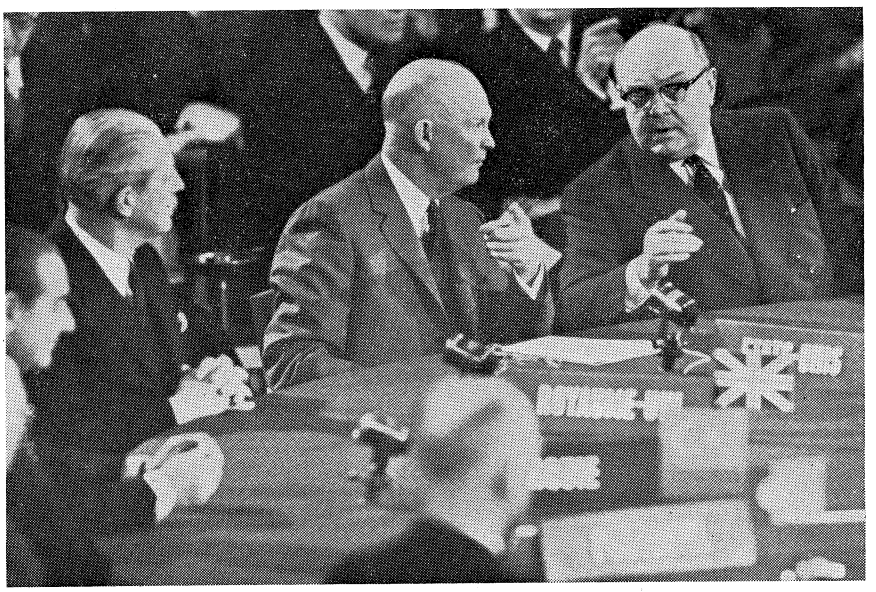
De correspondent van het *Alg. Hbld* constateerde op 17 december de volgende tendenties:

Aarzeling der Europese leden wat betreft de aanvaarding van ballistische projectielen voor middenafstand. Adenauer „vergat" in zijn rede het hele onderwerp. De Noren en Denen toonden zich zelfs afkerig. Met het oog op die aarzeling werd het Amerikaanse aanbod gedaan door Dulles, die dit deel van de Amerikaanse verklaring van Eisenhower overnam.

De wens der Europeanen om de ideeën van Kennan en de Polen (zie 13711/3) over een „atoomvrije" zone niet zonder meer van de hand te wijzen en binnen de NAVO overeenstemming te verkrijgen betreffende voortzetting van het gesprek met de SU. Zowel Adenauer als Macmillan zeiden het bijna ronduit. En de Amerikaanse aarzeling wat dat betreft bleek uit het feit, dat Eisenhower over dit onderwerp zweeg.

Uit het slotcommuniqué blijkt, dat het verdere beloop van de conferentie inderdaad deze richting heeft genomen, al wordt ook gezegd, dat de NAVO-landen voort zullen gaan een krachtige defensie op te bouwen, en dat in principe overeenstemming is bereikt over de atoombewapening van de Europese NAVO-partners en de aanleg van startbanen voor raketten voor middelgrote afstanden. Deze bewapening hangt feitelijk voor een goed deel nog in de lucht, aldus merkte een correspondent van de *Volkskrant* (17-12) op, want de bereikte principiële overeenstemming schept voor geen van de NAVO-landen zakelijke militaire verplichtingen. Het is aan de ministers van defensie van de NAVO-landen en hun adviseurs, die in maart in Parijs bijeen zullen komen, om zich daarover nader te beraden en voorts zullen de afzonderlijke landen over deze zaak overleg plegen, zowel

(Zie vervolg pag. 13721)

Aan de ronde NAVO-tafel: president Eisenhower in gesprek met de secretaris-generaal van de NAVO, P. H. Spaak. Links van de president de Britse premier Macmillan.

Weekblad

KRONIEK VAN HET WERELDGEBEUREN

België — 19 dec. De Kamer keurt met de stemmen van socialisten en liberalen vóór de wetsontwerpen goed nopens de exploitatie van een deel van de kolenreserves in de Kempen en betreffende de nationale raad voor de steenkolenmijnen.

Brazilië — 19 dec. Het Braziliaanse leger heeft in het gebied van Rio de Janeiro een raket afgevuurd, het eerste projectiel van dien aard, dat in Zuid-Amerika is afgeschoten. Het betrof hier een zg. twee-traps raket.

Duitsland (West) — 18 dec. 84 professoren en lectoren van de universiteit van Heidelberg doen een beroep op kanselier Adenauer om ontwapening onder toezicht en een verbod van atoomwapens op Westduits gebied te bevorderen. — **20 dec.** De voorzitter van de bond van de Duitse industrie, Berg, wijst er in het jaaroverzicht op, dat vrijwel in de gehele Westelijke wereld de economische groei is verminderd. Ook West-Duitsland ondergaat van een en ander de gevolgen. Berg noemt de NAVO een grote stabiliserende factor. Alle plannen om de band van West-Duitsland met de NAVO losser te maken zijn volgens hem uiterst gevaarlijk. De functies van de NAVO moeten integendeel worden uitgebreid en niet alleen op militair gebied, maar ook op economisch gebied moet men beter coördineren. De NAVO-landen zouden economische ervaringen moeten uitwisselen en meer aan internationale industriedeskundigen gehoor moeten schenken.

Hongarije — 20 dec. „Volksinspectie-organisatie" ingesteld ter bestrijding van vijandige elementen, verspilling, corruptie en ambtenarij in het economische leven.

Engeland — 20 dec. Engeland en de Sowjet-Unie hebben een overeenkomst gesloten die voorziet in een luchtverbinding tussen Londen en Moskou via Kopenhagen. — Met 289 tegen 251 stemmen keurt het Lagerhuis een resolutie goed, waarmede het debat over de resultaten van de NAVO-conferentie te Parijs werd afgesloten. Deze meerderheid van 38 stemmen was de kleinste conservatieve meerderheid sinds het optreden van het kabinet-Churchill in 1951.

Frankrijk — 19 dec. De Nat. Vergadering heeft de „versoberingsbegroting" voor 1958 goedgekeurd (met 264 tegen 119 stemmen). De staatsuitgaven voor 1958 worden geraamd op 5.295 mld. francs.

India — 20 dec. Het Hogerhuis heeft met 79 stemmen voor en 8 tegen zijn goedkeuring gehecht aan een wet, waardoor de regering voor de komende drie jaar wordt gemachtigd ongewenste personen zonder vorm van proces voor een beperkte periode in arrest te houden. De wet was reeds door het Lagerhuis goedgekeurd.

Indo-China — 19 dec. Alle bezittingen van ex-keizer Bao Dai in Zuid-Vietnam geconfisqueerd door de staat.

Indonesië — 17 dec. Uit een bekendmaking van de Indonesische regering blijkt, dat zij heeft besloten de breedte van haar territoriale wateren op 12 mijl te stellen. Met dien verstande, dat de afbakening van de territoriale zee met een uitgestrektheid van 12 mijl zal worden gemeten van rechte lijnen af, die de uiterste punten van de eilanden van Indonesië verbinden. Dit betekent, dat de Indonesische regering soevereiniteit opeist over alle wateren die tussen de Indonesische eilanden liggen of daaraan grenzen. De vreedzame doorgang van buitenlandse schepen door deze wateren wordt volgens een regeringsverklaring gewaarborgd, voor zolang en voor zover deze niet in strijd is met de soevereiniteit van de Indonesische staat of schadelijk voor zijn veiligheid. — **19 dec.** Uit een toenemend aantal delen van Indonesië komen berichten binnen over voedselschaarste. — **20 dec.** De Nederlandse minister van buitenlandse zaken mr. J. Luns verklaart zich nogmaals bereid tot een gesprek met Indonesië. Hij zegt, dat echter de basis voor een gesprek met Indonesië nog smaller is geworden. Daarbij is er onzekerheid, wie het in Indonesië voor het zeggen heeft en onzekerheid, wat het onderwerp van een dergelijk gesprek zou moeten zijn. — De regering heeft met onmiddellijke ingang alle activiteiten binnen het kader van de campagne voor de bevrijding van West-Irian overgedragen aan de Nat. Veiligheidsraad. Het Indonesische comité van actie voor de bevrijding van West-Irian is ontbonden. De Nationale Veiligheidsraad bestaat uit de premier, drie plaatsvervangende premiers, de chefs van de staven der gewapende strijdkrachten, het hoofd van de politie van het land en de procureur-generaal.

Internationaal — 19 dec. Einde van de op 15 dec. begonnen NAVO-conferentie te Parijs (zie ook 13719). — De Filippijnen hebben de uitnodiging tot deelneming aan de Afrikaans-Aziatische solidariteitsconferentie, die 26 dec. te Cairo begint, niet aangenomen. Deze conferentie, zo wordt gezegd, dient in hoofdzaak de belangen van de Sowjet-Unie. Ook Jordanië zal er om die reden niet aan deelnemen. — **20 dec.** De raad van de organisatie voor Europese Economische Samenwerking (OEES) keurt het statuut goed van het Europese agentschap voor kernenergie. Tevens wordt een conventie getekend voor de controle op het militair gebruik van splijtstoffen. 12 leden-landen van de OEES hebben een overeenkomst getekend, waarbij de Europese maatschappij voor de chemische scheiding van afgewerkte kernbrandstoffen (Eurochemie) wordt opgericht. De 12 landen zijn: West-Duitsland, Oostenrijk, België, Denemarken, Frankrijk, Italië, Noorwegen, Nederland, Portugal, Zweden, Zwitserland en Turkije. De Eurochemie is de eerste gemeenschappelijke onderneming in verband met de OEES. Doel is de exploitatie van een proef-fabriek voor de produktie van plutonium. Deze zal te Mol in België worden gevestigd en een vermogen bezitten om jaarlijks ongeveer 100 ton natuurlijke of lichtelijk verrijkte uranium te verwerken. Zij zal vermoedelijk in 1961 geopend kunnen worden (zie ook 13627/3). — De zes ministers van buitenlandse zaken van de landen van de Europese Economische Gemeenschap en Euratom kunnen op een conferentie geen overeenstemming bereiken over de kwestie van de zetel(s) van de Europese instellingen en de daarmee verbonden benoemingen van voorzitters en leden in de uitvoerende en andere organen van deze instellingen.

Kunst — 20 dec. Jan Damen, eerste concertmeester van het Concertgebouworkest, overleden.

Nederland — 21 dec. Volgens voorlopige cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek bedroeg het aantal verkeersongevallen op de openbare weg in de maand november, waarin de maximumsnelheid voor motorvoertuigen in de bebouwde kom werd ingevoerd (50 km), 15,2% minder dan dat van de maand november 1956.

Sowjet-Unie — 19 dec. Frol Koslow, lid van het presidium van het centrale comité van de Russische communistische partij, benoemd tot premier van de Russische federale republiek, als opvolger van Mikail Jasnow, die eerste vice-premier is geworden. De Russische federale republiek beslaat meer dan 3/4 van het gebied der Sowjet-Unie. — **20 dec.** De beide kamers van de Opperste Sowjet keuren de ontwerp-begroting goed, evenals de sinds mei door het presidium genomen besluiten (o.a. afzetting van Molotow, Malenkow, Kaganowitsj, Sjepilow en Zjoekow). — **21 dec.** Zowel Gromyko, minister van buitenlandse zaken, als Chroesjtsjew, secretaris van de communistische partij, doen scherpe aanvallen op de NAVO-landen. Voorgesteld wordt een speciale zitting van de Ver. Naties of een internationale conferentie te houden over het vraagstuk der ontwapening. De Sowjet-Unie houdt vast aan haar standpunt, dat zij niet zal deelnemen aan het werk van de onlangs uitgebreide commissie voor de ontwapening van de Ver. Naties. Gromyko verklaart, dat de voorwaarden die het Westen stelt voor een ontwapeningsgesprek geen hoop bieden voor een realistische oplossing.

Spanje — 20 dec. De Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, John Foster Dulles, terugkerend van de NAVO-conferentie te Parijs, heeft een bespreking met het Spaanse staatshoofd gen. Franco.

Sport — 15 dec. Zwemmen: Cockie Gastelaars vestigt nieuw Nederlands record op 100 m vrije slag in 1.02.8; oude record stond sinds 22-3-57 met 1.03.2 op naam van Greetje Kraan.

Syrië — 20 dec. In een door radio-Moskou uitgezonden Syrisch-Russisch communiqué wordt verklaard, dat Syrië en de Sowjet-Unie het erover eens zijn, dat krachtiger banden tussen beide landen zullen bijdragen tot de vrede en veiligheid in het Midden-Oosten. Dit communiqué werd uitgegeven na een bezoek van tien dagen van een Syrische delegatie onder leiding van de minister van financiën, Khaled el Azem, aan de Sowjet-Unie.

Ver. Staten — 18 dec. Raket van het type „Jupiter" gelanceerd (zij legt haar baan niet geheel af). — **19 dec.** Raket voor middelgrote afstand van het type „Thor" afgeschoten, naar verluidt met succes. — **20 dec.** Volgens de Washington Post wordt in een hoogst geheim rapport van de Amerikaanse veiligheidsraad verklaard, dat de VS thans meer bedreigd worden dan ooit in hun geschiedenis en dat zij met een schrikbarende vaart bezig zijn af te zakken tot een mogendheid van de tweede rang.

(Vervolg van pag. 13719)

met het NAVO-opperbevel als met de Amerikaanse regering die op het ogenblik de uitsluitende zeggenschap heeft en behoudt over het gebruik van deze wapens.
Volgens de Volkskrantcorrespondent zijn het behalve Engeland slechts Turkije en Nederland, die met de aanleg van deze lanceerbases en het opslaan van atoomprojectielen akkoord gaan, terwijl Denemarken en Noorwegen voorlopig een volstrekt afwijzende houding blijven innemen. Frankrijk zoekt naar een mogelijkheid om het aanvaarden van deze installaties op zijn grondgebied te verbinden met zekere politieke voorwaarden en België en Duitsland nemen vooralsnog het standpunt in, dat zij om geografische redenen niet voor de nieuwe wapens in aanmerking kunnen of behoren te komen.

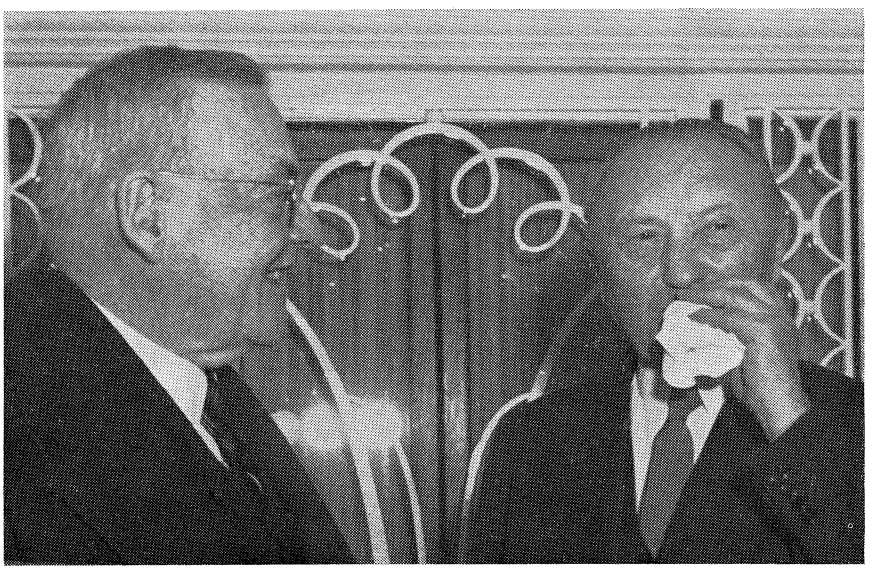
Uit de reacties van de vele Westelijke bladen tijdens en onmiddellijk na de conferentie sprak een zekere teleurstelling over het resultaat van de bijeenkomst. Secretaris-generaal Spaak verklaarde dat de conferentie belangrijk was geweest om onder meer twee redenen:
1. Zij heeft het werkterrein der alliantie in grote mate uitgebreid tot een gebied dat door het verdrag van 1949 niet werd bestreken: tot politieke, economische, sociale en wetenschappelijke vraagstukken.
2. Zij heeft een evenwicht tot stand gebracht tussen de defensie-inspanning die nodig is om af te schrikken van agressie, en de wil om de wereld de overtuiging te geven, dat de landen van de NAVO altijd bereid zijn een gelegenheid tot onderhandelen aan te grijpen, in het bijzonder om tot een akkoord over de ontwapening te geraken.

Beginselverklaring

Het op 19 dec. uitgegeven slotcommuniqué bestaat uit een beginselverklaring van de 15 NAVO-landen en het eigenlijke eindverslag. Een en ander werd door het Franse persbureau *AFP* in de volgende punten samengevat:
1) De vijftien landen bevestigen de beginselen en doelstellingen van het Atlantische verdrag, dat gebaseerd is op de bescherming van het recht der volkeren, om in vrede en vrijheid te leven onder de regering van hun keuze.
2) Na de Tweede Wereldoorlog heeft het Westen ontwapend, hetgeen de Sowjet-Unie niet heeft gedaan.
3) De NAVO is thans een organisatie van vrije landen, waarvan de eenheid onmisbaar is voor hun veiligheid en voor de wereldvrede.
4) Het bondgenootschap is nooit agressief geweest. De vijftien landen zijn vastbesloten de internationale vraagstukken door middel van onderhandelingen op te lossen.
5) Zij zijn voorstanders van een uitgebreide, geleidelijke ontwapening onder doeltreffende controle. Zij zijn bereid elk redelijk voorstel hieromtrent te bespreken.
6) Er is in de wereld geen plaats voor een wereldoverheersing. De vrije landen worden bedreigd door het internationale communisme. Zij zullen voor deze bedreiging niet buigen.
7) De volkeren die onder het internationale communisme leven, zijn opgeofferd aan de eerzucht om de wereld te overheersen. De onderdrukking van hun vrijheid zal niet eeuwig duren.
8) Het Atlantische bondgenootschap heeft ook de sociale en economische ontwikkeling ten doel. De vijftien landen zijn het erover eens, hun streven in een geest van onderlinge afhankelijkheid samen te bundelen teneinde een beter gebruik van hun hulpbronnen, speciaal op het gebied van het vreedzaam gebruik van de atoomenergie, te maken.
9) De vijftien landen bieden in een geest van gelijkheid en broederschap hun medewerking aan aan alle landen, die pas onafhankelijk zijn geworden.
10) Zonder provocatie en vrees hebben de vijftien landen besluiten genomen om hun eenheid, hun kracht en hun veiligheid te vergroten.

Eindverslag

Na deze beginselverklaring volgt het feitelijke eindverslag van de conferentie. De voornaamste punten hiervan zijn:
1) Het doel van het Sowjet-blok — het verzwakken en ontmantelen van de vrije wereld — kan het Westelijke bondgenootschap niet uitsluitend uit een Noordatlantische gezichtshoek of uit een oogpunt van de verdediging van dit gebied interesseren.
2) De verbintenis, aangegaan op de topconferentie van Genève in 1955 in het bijzonder door de Sowjet-Unie, voorziet in een hereniging van Duitsland door middel van vrije verkiezingen. Op de Sowjetregering wordt een beroep gedaan deze verbintenis na te komen.
3) Midden-Oosten: de vijftien regeringen bevestigen hun steun aan de onafhankelijkheid en de soevereiniteit van de landen in dit gebied. Zij beschouwen de stabiliteit in dit gebied als van levensbelang voor de wereldvrede.
4) Afrika: de leden van de NAVO hopen dat de landen van dit continent met de vrije wereld zullen samenwerken om de vrede te handhaven en hun eigen economische ontwikkeling te verzekeren. Historische, economische en andere banden tussen zekere Europese landen en Afrikaanse staten maken deze samenwerking bijzonder wenselijk en doeltreffend.
5) De NAVO heeft aandacht ge-

De Westduitse Bondskanselier, dr. K. Adenauer (rechts), heeft op de NAVO-conferentie een belangrijke rol gespeeld. Wij zien hem hier in gesprek met de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken John Foster Dulles.

wijd aan de ernstige gebeurtenissen, die zich kortelings in Indonesië hebben voorgedaan.*)

6) Het Sowjet-blok verzekert zijn eenheid door middel van politieke en militaire dwang, zoals de gebeurtenissen in Hongarije hebben aangetoond. De Westelijke mogendheden handhaven daarentegen hun eenheid in vrijheid.

7) Het politieke overleg tussen de NAVO-landen zal worden verbeterd. De permanente afgevaardigden zullen te dien einde op de hoogte worden gehouden van de politieke ontwikkelingen.

8) Ontwapening: het communiqué herinnert aan de verschillende Westelijke voorstellen, welke alle een doeltreffende controle tot voorwaarde hebben.

9) Deze voorstellen zijn echter door de Sowjet-Unie verworpen, hoewel zij werden gesteund door 56 leden van de VN.

10) De Sowjet-Unie heeft het werk van de ontwapeningscommissie der VN geboycot.

11) In het communiqué wordt de tactiek der SU aan de kaak gesteld, om nu eens de vrede te propageren, dan weer met kernwapens te dreigen.

12) De NAVO betreurt het dat het volk van de SU niet op onpartijdige wijze door de diensten van de VN kan worden voorgelicht.

13) De vijftien landen herinneren eraan, dat elk ontwapeningsakkoord een internationale controle moet inhouden en dat de Sowjet-Unie weigert dit beginsel toe te passen.

14) Ondanks de door de Sowjet-Unie geschapen moeilijkheden zal de NAVO-raad niets verwaarlozen, dat tot een beperking van de bewapening kan leiden.

15) De NAVO-leden verklaren zich bereid om, bij voorkeur binnen de VN, met de Sowjet-Unie elk gesprek te beginnen, dat tot ontwapening kan leiden. Zij zullen elk voorstel, van welke zijde dan ook, bestuderen.

16) Als de Sowjet-Unie weigert deel te nemen aan de nieuwe ontwapeningscommissie, is de NAVO voorstandster van een bijeenkomst op het niveau van ministers van buitenlandse zaken om uit de impasse te komen.

17) Defensie: De Sowjet-Unie heeft laten weten dat haar strijdkrachten voortaan met ultra-moderne wapens zijn uitgerust. Volgens haar moeten alle Europese landen, behalve de Sowjet-Unie zelf, afzien van kernwapens, zonder te wachten op een algemene ontwapening.

18) De NAVO-landen moeten bijgevolg wel waakzaam blijven. Daarom hebben zij besloten voorraden atoomwapens aan te leggen, die zo nodig onmiddellijk voor gebruik beschikbaar zijn. Er zullen eveneens lanceerinstallaties voor raketten met middelgrote reikwijdte ter beschikking van het NAVO-opperbevel in Europa worden gesteld.

De aanleg van deze voorraden en lanceerplaatsen, alsmede de regels betreffende hun gebruik, zullen het onderwerp vormen van beslissingen, die met de rechtstreeks belanghebbende landen zullen worden getroffen.

19) Wegens de toenemende onderlinge afhankelijkheid van de vrije mogendheden zullen de standaardisatie en integratie op alle gebieden zover mogelijk worden doorgevoerd, speciaal op het gebied van de luchtverdediging, de marine, de logistiek en de samenstelling en de uitrusting van de strijdkrachten.

Op het gebied van de produktie zijn maatregelen getroffen om de coördinatie van het onderzoek en de vervaardiging van moderne wapens, waaronder raketten met middelgrote reikwijdte, te verzekeren. Die leden van de NAVO, die op het terrein van de produktie een voorsprong hebben, hebben aangeboden hun techniek en de resultaten van hun onderzoek met hun bondgenoten te delen.

In het begin van 1958 zal er op ministerieel niveau een conferentie worden gehouden om de defensieproblemen met het oog op de gewone zitting van de raad in het voorjaar te bestuderen.

20) Wetenschappelijke en technische samenwerking: het aantal bekwame geleerden en technici moet worden vergroot. Ieder land van de NAVO moet maatregelen treffen om de opleiding van studenten op wetenschappelijk en technisch gebied uit te breiden. Teneinde de nationale krachtsinspanningen te steunen, zullen zekere wetenschappelijke faciliteiten gemeenschappelijk worden verleend.

De wetenschappelijke commissie zal aanbevelingen doen om te komen tot een Westelijke stichting voor wetenschappelijk onderzoek. In het bijzonder zal hierbij worden uitgegaan van een Frans voorstel hiertoe.

21) Economische samenwerking: de NAVO-leden zullen de welvaart van hun volkeren vergroten en zij zullen andere volkeren helpen, hetzelfde te bereiken. Voorts zullen zij ijveren voor een verlaging van de handelsbarrières. Zij moeten de voortgang van de Europese economische gemeenschap en vrijhandelszone stimuleren. De NAVO-landen hebben belangstelling voor elke hulp, die — publiek of particulier — aan de minder ontwikkelde gebieden van de vrije wereld kan worden verleend.

22) Met sympathie hebben de vijftien landen kennis genomen van de verklaring van de president der VS, betreffende een vergroting van de hulp aan andere landen en een uitbreiding van de wetgeving inzake de handelsakkoorden.

De NAVO-raad zal zich, overeenkomstig artikel twee van het verdrag **) bezig houden met de bestudering van de grote economische stromingen en een balans van de gemaakte vorderingen opmaken. De raad zal verbeteringen voorstellen, hetzij via de bestaande organisaties, hetzij door het streven van afzonderlijke landen aan te moedigen.

Alleen de intensieve, collectieve krachtsinspanning kan onze volkeren en hun vrijheid redden. De vijftien landen hebben een reeks besluiten genomen om de veiligheid niet alleen van onze landen, maar van de wereld als geheel te versterken.

Zonder hun gemeenschappelijke verdediging in gevaar te brengen zullen de vijftien landen ervoor ijveren, hun produktiviteit te vergroten teneinde de levensstandaard van alle vrije volkeren te verhogen.

☆

De volgende regeringsleiders hebben de NAVO-conferentie bijgewoond:
Ver. Staten: president Eisenhower en minister Dulles.
Groot-Brittannië: premier Macmillan en minister Selwyn Lloyd.
Frankrijk: premier Gaillard en minister Pineau.
Italië: premier Zoli en minister Pella.

*) Letterlijk staat er in het communiqué, aldus ANP: „In de loop van onze bestudering van de internationale toestand hebben wij aandacht geschonken aan de recente ernstige gebeurtenissen in Indonesië. Wij maken ons hierover ernstig bezorgd."

**) Zie voor tekst verdrag pag. 8027.

West-Duitsland: kanselier Adenauer en minister Von Brentano.
Portugal: vice-premier Caetano en minister Paulo da Cunha.
Turkije: premier Menderes en minister Fatin Zorlu.
Noorwegen: premier Gerhardsen en minister Lange.
Nederland: premier Drees en minister Luns.
Griekenland: premier Karamanlis en minister Avaroff.
Canada: premier Diefenbaker en minister Sydney Smith.
Denemarken: premier en minister van buitenlandse zaken Hans Hansen.
IJsland: premier Jonasson en minister Gudmundsson.
Luxemburg: premier en minister van buitenlandse zaken Bech.
België: premier Van Acker en minister Larock.
Premier Salazar van Portugal was de enige regeringsleider die ontbrak.
Van alle landen waren ook de ministers van defensie aanwezig.

België

CVP-congres —

Hoewel nog geen datum voor verkiezingen is vastgesteld, is de Christelijke Volkspartij (CVP) met een op 14 en 15 december te Brussel gehouden congres in zekere zin gestart met haar verkiezingscampagne. In een door het congres goedgekeurd program wordt o.m. gevraagd om kosteloos, maar niet verplicht onderwijs voor iedereen tot 18 jaar, een nieuwe structurele landbouwpolitiek (1 miljard fr. meer voor de landbouw), de bouw van 100.000 nieuwe woningen.
Nieuwe aanslagen op het vrije (katholieke) onderwijs moeten worden voorkomen, het aangedane onrecht hersteld. Het Vlaams moet grotere rechten krijgen.
Belangrijk ook voor de Europese partners van België is wat de CVP stelt met betrekking tot de diensttijd. De betreffende passage luidt, aldus *De Volkskrant* (16-12): „Het militair apparaat moet worden hervormd en gerationaliseerd, teneinde te beantwoorden aan de vereisten van de moderne techniek en toe te laten, dat men komt tot een diensttijd van twaalf maanden."
De heer *Lefèvre* is herkozen als voorzitter.

Congres vrij onderwijs —

Onder voorzitterschap van kardinaal *Van Roey* en in tegenwoordigheid van de pauselijke nuntius, mgr. Forni, en het voltallige Belgische episcopaat is op 7 dec. te Brussel een congres van het katholieke onderwijs gehouden, waarbij ook tientallen personaliteiten uit de christelijke, politieke en onderwijswereld aanwezig waren, zo meldt *De Tijd* (9-12).
De directeur-generaal van het nationaal secretariaat van het katholiek onderwijs deelde in zijn rapport mede dat momenteel meer dan 1 miljoen leerlingen de katholieke scholen bevolken. Hij legde verder vooral nadruk op de zware financiële slag die het katholiek middelbaar en technisch onderwijs werd toegebracht door de anti-clericale schoolwet-Collard.
Uit de cijfers blijkt, dat de staat een echte discriminatiepolitiek voert ten nadele van het bijzonder onderwijs. Voor de staatsscholen wordt per leerling jaarlijks 26.000 fr. uitgegeven in de middelbare sector, 36.000 fr. in de sector kweekscholen en 25.000 fr. in de sector van het technisch onderwijs. De katholieke scholen ontvangen in deze drie sectoren staatssubsidies ten bedrage van resp. 3.500, 7.500 en 7.100 fr. per leerling.

De financiële lasten die de katholieken aldus te dragen krijgen worden nog verhoogd door het feit dat de bouw en onderhoudskosten volledig ten laste vallen van het katholieke onderwijs, terwijl de staat onlangs een bouwfonds voor officiële scholen in het leven heeft geroepen dat elk jaar met honderden miljoenen zal worden gespekt.
Deze ongelijke behandeling legt de katholieke ouders zware financiële verplichtingen op. In het afgelopen schooljaar betaalden zij die hun kinderen naar katholieke middelbare scholen stuurden twintig maal meer dan zij, die hun kinderen naar de middelbare staatsscholen stuurden.

Daar men op grond van sociologische gegevens voor 1960 rekent met een aanwas van de bevolking der katholieke middelbare scholen van 40.000 leerlingen, zullen deze scholen in dat jaar niet minder dan 300.000 leerlingen tellen. Dit betekent dat in de bouw en de uitrusting van nagenoeg 1300 klassen dient te worden voorzien. De Belgische katholieken hebben met het oog op het lenigen van de financiële nood van het bijzonder onderwijs in 1955 een actiecomité opgericht dat de naam draagt School en Gezin, en dat zich in de eerste plaats tot taak stelt geld in te zamelen. Deze actie werd met groot succes bekroond. Eind oktober jl. waren ca. 300 miljoen franken binnengebracht, hetgeen een half miljoen per dag inhoudt.
In zijn slottoespraak bracht kardinaal Van Roey hulde aan dit actiecomité, en sprak de hoop uit dat de Belgische katholieken zich verder zullen inspannen om de fouten te herstellen die door partijdige politici werden begaan.
(Vor. ber. onderwijs 13673/2 en 13629/1).

Benelux

Interparlementaire raad over eenmaking recht —

De raadgevende interparlementaire Beneluxraad heeft op 13 dec. te Brussel met algemene stemmen een resolutie goedgekeurd betreffende de eenmaking van het recht. In deze resolutie wordt aanbevolen:
1) De parlementaire behandeling van de herziene eenvormige wet inzake internationaal privaatrecht zoveel mogelijk te bevorderen,
2) Te streven naar een eenvormige oplossing voor het probleem omtrent het bestaan en de zetel van rechtspersonen,
3) De totstandkoming van een wettelijke regeling inzake de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen in Nederland zoveel mogelijk te bevorderen,
4) Over te gaan tot de oprichting van een Benelux-Hof met voorshands adviserende bevoegdheid, en ten slotte
5) De verwerkelijking van de eenmaking van het recht in Beneluxverband te bevorderen, door de raad in passend tempo van de vereiste bescheiden en stukken te voorzien.

China (Volksrepubliek)

Gebruik Latijns alfabet —

De staatsraad van communistisch China heeft, aldus *Reuter* (11-12), zijn goedkeuring gehecht aan een plan om met behulp van het Latijnse alfabet van 26 letters te komen tot een nieuwe fonetisch geschreven taal, als middel tegen het analfabetisme. Ongeveer 80 pct. van de Chinezen kan lezen noch schrijven. Het besluit inzake het fonetische schrift is genomen na zeven jaren van meningsverschillen en proefnemingen. Het is niet de bedoeling, dat het nieuwe schrift de plaats van de 47.000 Chinese lettertekens zal innemen. Men hoopt echter dat het voor kinderen en volwassen analfabeten nu gemakkelijker zal zijn om hun taal te leren. Bovendien wil men het nieuwe schrift gebruiken om te komen tot

een „gemeenschappelijke taal", gebaseerd op het mandarijnenchinees, dat te Peking wordt gesproken.
Het plan zal eerst in Peking en andere steden worden besproken, voordat het ter goedkeuring aan het nationale volkscongres zal worden voorgelegd.
(Zie over Chinees schrift ook pag. 12756/2).

Columbië

Aandrang tot democratisering —
De Columbianen hebben zich, aldus *Reuter* (3-12), op 1 dec. na een militaire dictatuur van vier jaar, met overweldigende meerderheid uitgesproken voor terugkeer naar een democratisch bewind. Dit blijkt uit uitslagen van de op die dag gehouden volksstemming. Volgens de, overigens niet officiële, telling zijn vier miljoen stemmen tegen tweehonderdduizend uitgebracht voor veranderingen in de grondwet die ten slotte tot een democratisch regeringsstelsel zullen voeren.
De volksstemming is geschied krachtens een overeenkomst tussen de twee belangrijkste politieke partijen, de conservatieven en de liberalen. Zij is de eerste werkelijk vrije stemming in Columbië sinds 1949, toen de liberalen de algemene verkiezingen wonnen, maar door een staatsgreep van hun macht werden beroofd. In juni 1953 werd generaal Rojas Pinilla na een nieuwe staatsgreep president. Tijdens zijn bewind heerste de staat van beleg. Pinilla werd in mei van dit jaar door een militaire junta afgezet.
Het Columbiaanse kabinet heeft zijn ontslag genomen om de regerende militaire junta vrij te laten bij het opstellen van een nieuwe ministerlijst.

Duitsland (Oost)

Vluchtpogingen strafbaar —
De Oostduitse regering heeft, aldus *United Press/De Tijd* (12-12), bekendgemaakt, dat personen die betrapt worden bij een poging uit Oost-Duitsland naar het Westen te vluchten tot gevangenisstraffen met een maximum van drie jaar veroordeeld zullen worden. Ook zij die zulke pogingen aanmoedigen, zullen in de gevangenis terecht komen. Niet alleen de eigenlijke vlucht, doch ook „pogingen" en „voorbereidingen" daartoe zijn strafbaar.
Voorts wordt bij deze nieuwe wet het strafrecht dusdanig herzien, dat anti-communistische activiteit aan straffen onderhevig wordt die tot executie en levenslange opsluiting kunnen gaan. (In november zijn 23.682 Oost-Duitsers naar het Westen gevlucht.)

Duitsland (West)

De handel met de SU —
Bij in Moskou aan de gang zijnde handelsbesprekingen is, aldus *Reuter* (15-12), in beginsel overeengekomen, dat de handel tussen West-Duitsland en de Sowjet-Unie meer dan verdubbeld zal worden en einde 1960 een omvang van 1,6 miljard mark per jaar zal bereiken.

Arbeidsmarkt en loonpeil —
Op een bijeenkomst van de Westduitse werkgeversorganisatie is op 8 dec. meegedeeld, dat de Westduitse industrie in de afgelopen acht jaar 5 miljoen nieuwe arbeidsplaatsen heeft weten te creëren. Tezelfdertijd zijn de reële lonen met bijna 50% gestegen. De gemiddelde Westduitse arbeider kan nu met het loon van 5½ uur arbeid een zelfde beschikkingsmacht over goederen uitoefenen als in 1950 met de verdiensten van 8½ uur arbeid.
Meer dan 50% van de 19 miljoen arbeiders in West-Duitsland hebben een 45-urige werkweek, de overigen werken gemiddeld 48 uur per week.

Frankrijk

Wreedheden in Algerije —
Nadat de Parijse *Le Monde* (13-12) hiertoe reeds was overgegaan, heeft de regering op dezelfde dag het sinds maanden verwachte rapport van de „Commissie voor de bescherming van de individuele rechten en vrijheden" (regeringscommissie) voor publikatie vrijgegeven. Het rapport was reeds op 14 september bij de regering ingediend. Le Monde motiveerde zijn publikatie met de overweging, dat een langer uitstel niet noodzakelijk is, „gezien de vele beloften tot publikatie der Franse regering die telkens weer werden gebroken".
Blijkens het rapport zijn er in Algerije door de Fransen in bepaalde gevallen inderdaad wreedheden begaan, maar dit geschiedde „geenszins op systematische wijze", zo luidt de conclusie van de commissie.
In het rapport wordt melding gemaakt van drie gevallen, waarin vele Algerijnse gevangenen, die in wijnkelders waren opgesloten, om het leven zijn gekomen. Op 14 maart 1957 werden te Ain-Isser honderd Algerijnen op deze wijze opgesloten. De volgende dag bleek de helft van het aantal gevangenen te zijn overleden. Soortgelijke gebeurtenissen speelden zich ook af te Mercier-Lacombe, waar op 16 april 16 gevangenen bezweken, en te Mouzaiaville, waar op 21 juni 21 Algerijnen omkwamen. In deze gevallen zijn disciplinaire maatregelen tegen de verantwoordelijke personen genomen.
Ook zijn misbruiken geconstateerd bij het verhoor van Algerijnse gevangenen. Het rapport spreekt in het bijzonder over de zaak van de „vooruitstrevende christenen" te Algiers, die ervan werden beschuldigd de communistenleiders Raymond en Péschard verborgen te hebben gehouden.
De commissie heeft verder bij een bezoek aan gevangenenkampen, strafinrichtingen en ziekenhuizen vastgesteld, dat de terdoodveroordeelden in enkele gevallen op een onmenselijke wijze behandeld zijn in de gevangenis van Algiers en die van Constantine. In de ziekenhuizen daarentegen worden Fransen en Algerijnen met dezelfde zorg omringd, aldus het rapport.

Socialisten en regering —
Het nationale congres van de Franse socialistische partij heeft op 15 dec. de steun van de partij aan de regering goedgekeurd. De partijraad heeft met 2792 tegen 808 stemmen bij 254 onthoudingen een motie aangenomen, waarin goedkeuring wordt uitgesproken voor de wijze waarop de socialistische ministers, partijleiders en parlementsleden de instructies hebben nageleefd, die hun door de raad werden gegeven op zijn laatste bijeenkomst op 3 november.
De oppositie in de partij, onder leiding van G. Defferre, burgemeester van Marseille en oud-minister van overzeese gebieden, heeft niet aangedrongen op uittreding van de socialistische ministers uit de regering.
De raad keurde ook met algemene stemmen een motie goed, waarbij het onder communistische leiding staande Franse algemene verbond van vakverenigingen (CGT) wordt toegevoegd aan de lijst van organen, waartoe leden van de socialistische partij niet mogen behoren.

Honduras

Nieuwe regering —

Volgens *AFP* (18-12) heeft president *Ramon Villada Morales* een nieuwe regering gevormd. Deze regering is op 21 december in functie getreden.

Internationaal Nieuws

Bagdadpact-conferentie —

Vertegenwoordigers van de mohammedaanse leden van het Bagdadpact — Irak, Turkije, Pakistan en Perzië — zijn op 11 dec. tijdens een te Ankara gehouden bijeenkomst tot de conclusie gekomen, dat meer militaire en economische hulp verstrekt moet worden aan de pactlanden om de vrede in het Naburige Oosten te bewaren. Zij zijn het voorts eens geworden over de noodzakelijkheid, het verdrag van Bagdad aan het verdrag van de NAVO te koppelen.

Volgens een communiqué was het doel der bijeenkomst de Turkse premier voor de NAVO-conferentie in te lichten over het standpunt der mohammedaanse leden van het Bagdadpact aangaande de problemen van het Naburige Oosten, „in het bijzonder in het licht van de dreiging van communistische ondermijning".

Geen internationaal wetboek —

De Algemene Vergadering der Verenigde Naties heeft, aldus *Reuter,* op 11 dec. met 74 stemmen tegen één (die van Nederland) bij drie onthoudingen besloten de behandeling van het ontwerp voor een internationaal wetboek inzake misdaden tegen de vrede en veiligheid van de mensheid, voor twee jaar uit te stellen. De Nederlandse afgevaardigde prof. *Röling* noemde, aldus *De Volkskrant* (14-12), het uitstel een „zeer ongelukkig besluit". Zolang er in de wereld spanning is die de vrede bedreigt, bestaat de noodzaak alle krachten te mobiliseren, die deze spanning ongedaan kunnen maken. Het wetboek zou een dergelijke mobiliserende kracht kunnen zijn.

Oorlogsvloten VS en SU —

Er is weer een nieuwe editie (1957-1958) verschenen van een der bekende Jane's jaarboeken: *Jane's Fighting Ships.* Volgens deze Britse publikatie, die als gezaghebbend wordt beschouwd, zijn de *Verenigde Staten* bij het tot stand brengen van een marinestrijdmacht die op kernaandrijving en projectielbewapening is gegrondvest het experimentele stadium vrijwel voorbij.

De *Sowjet-Unie* zou „de grootste vloot van duikboten die de wereld ooit gekend heeft" bezitten en met conventioneel uitgeruste schepen een strijdmacht hebben opgebouwd die van dezelfde orde van grootte is of wordt als de Amerikaanse.

„Het is niet onmogelijk dat door kernenergie voortgedreven duikboten uitgerust met geleide projectielen binnen enkele jaren de vliegkampschepen zullen verdringen als de stormram van de zeeoorlog."

Dergelijke duikboten kunnen gedurende onbepaalde tijd onder water blijven en kunnen hun aanvallen met geleide projectielen met veel minder risico van ontdekking lanceren dan enigerlei oppervlakteschip. Zij behoeven ook niet de steun van andere eenheden en slechts een fractie van het onderhoud dat vliegkampschepen nodig hebben.

Verscheidenheid maritieme strijdmacht

Volgens Jane's heeft de SU een geheel ander type strijdmacht opgebouwd dan de Ver. Staten en hun bondgenoten, daar elk der machten uitgaat van een ander concept van strategie bij de oorlogvoering ter zee. Bij de SU ligt de nadruk op een grote kern van duikboten ter bescherming van de wateren nabij de Europese kustlijn, terwijl de Amerikaanse marine wordt opgebouwd uit krachtige eenheden met een groot bereik.

Naar schatting van Jane's zullen de Verenigde Staten tegen medio 1960 over een „grote vloot van 75 door atoomkracht aangedreven duikboten beschikken en zal de oppervlaktevloot een gelijk aantal schepen tellen, uitgerust met geleide projectielen en ingedeeld in de categorieën vliegkampschepen, kruisers, fregatten, torpedobootjagers en escortevaartuigen".

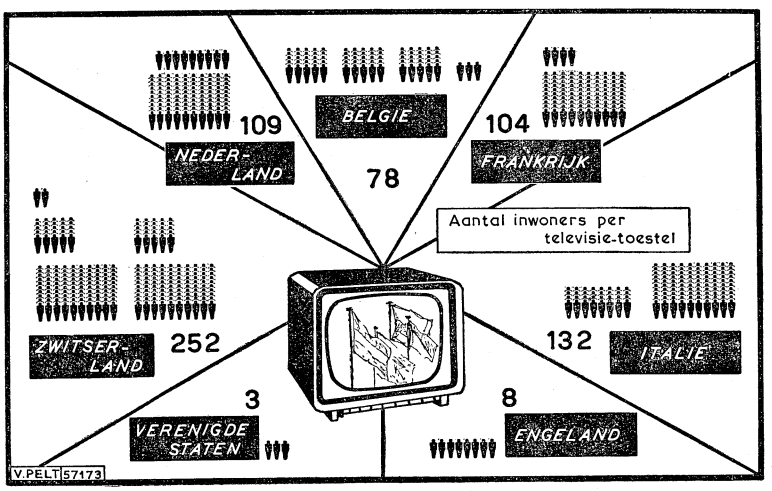
De Sowjet-duikbootvloot

De uitgave behelst het volgende overzicht van de omvang der Sowjet-marinestrijdmacht. „De vloot van Sowjet-duikboten telt thans 475 eenheden, waarvan een groot deel vaartuigen zijn van nieuwe constructie met een groot bereik. Naar schatting zal in de jaren '58 en '59 jaarlijks opdracht worden gegeven voor de bouw van 75 tot 85 nieuwe moderne duikboten."

„Afgezien van deze omvangrijke onderwaterstrijdmacht heeft de Sowjet-Unie sinds het einde van de Tweede Wereldoorlog meer kruisers en torpedobootjagers doen bouwen dan alle andere landen ter wereld tezamen."

„De principiële richting bij het nieuwe bouwprogramma is de om-

„Televisiedichtheid" —

Bovenstaande grafiek geeft aan, hoe de televisie in verschillende landen is doorgedrongen (aantal inwoners per TV-toestel). Vergelijken wij de landen van het Europese continent dan blijkt in België de TV de grootste omvang te hebben aangenomen. (1 TV-toestel op 78 inwoners). Nederland komt achter Frankrijk maar vóór Italië en Zwitserland. Het lage aantal televisietoestellen in Zwitserland is verklaarbaar uit het bergachtige karakter van dit land dat, zo men weet, funest is voor de ontvangst van televisiegolven.

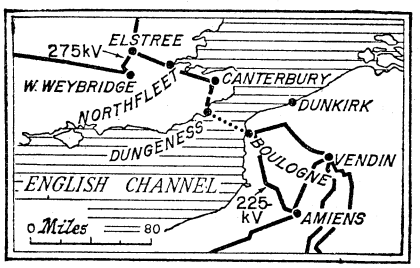
schakeling van 15.000 tons kruisers met een snelheid van 35 knopen naar snelle torpedobootjagers met een snelheid van 38 knopen."
Behalve een schets van een nieuw Amerikaans door kernenergie aangedreven vliegkampschip van 85.000 ton (van welk type er zes zullen worden gebouwd), bevat het jaarboek tevens afbeeldingen van twee Britse experimentele ontwikkelingen: de Explorer, „volgens officiële bron de snelste duikboot ter wereld" en de Seaslug, een luchtafweerprojectiel dat van de lanceerplaats voor geleide projectielen op het voorschip wordt afgeschoten.
Volgens Jane's is men in Engeland thans bezig met een ontwerp voor een door kernenergie aangedreven duikboot, de Dreadnought, genoemd naar het vermaarde, in 1906 gebouwde slagschip.
In een aanvulling wordt nog vermeld, dat er in de Sowjet-Unie „onderwatersatellieten" zijn ontworpen. Dit zijn door atoomkracht gedreven duikboten, groot genoeg om ballistische projectielen met een reikwijdte van ruim 2400 kilometer af te schieten. Deze projectielen zouden een verbetering zijn van de V-2-wapens.

Elektriciteitskabel tussen Frankrijk en Engeland —

Tussen Frankrijk en Engeland is principiële overeenstemming bereikt betreffende de aanleg van een elektriciteitskabel tussen beide landen. Als alles goed gaat zal, aldus *The Economist* (14-9), de nieuwe kabel voor de winter van 1960-'61 in gebruik worden gesteld.

Betekenis

De pieken van het dagelijks elektriciteitsverbruik in Frankrijk en Engeland liggen, wat het uur van de dag betreft, voldoende ver uiteen om het aanbrengen tussen beide landen van een onderzeese kabel, geschikt voor energietransport op grote schaal, bijzonder lonend te kunnen maken. Langs deze kabel zou, gedurende de uren waarop het stroomverbruik in Frankrijk laag is, stroom aan Engeland geleverd kunnen worden, terwijl omgekeerd Engeland energie ter beschikking van Frankrijk zou kunnen stellen gedurende de tijd, dat daar meer stroom benodigd is, dan de centrales er kunnen leveren. De besparing die de aanleg van deze kabels oplevert is gelegen, aldus *Science et Vie*, in het feit, dat de snel stijgende behoefte aan elektrische energie het bouwen van nieuwe centrales in beide landen zou eisen, om in de behoefte, wanneer deze zijn maximum nadert, te kunnen voorzien. De bouw van deze centrales zou ongeveer *f* 250 miljoen eisen, de aanleg van de kabel die ze overbodig maakt kost ongeveer *f* 40 miljoen. Hierbij komt nog, dat het gebruik der bestaande centrales meer efficiënt kan worden.

Men heeft bij de plannen, die technisch reeds ver gevorderd zijn, kunnen profiteren van de ervaring opgedaan bij de aanleg (in 1955) van de kabel tussen het vasteland van Zweden en Gotland. Met deze laatste kabel is het mogelijk elektrische energie over te brengen bij een spanning van 100.000 volt. De tussen Engeland en Frankrijk geprojecteerde kabel zal bij een spanning van zelfs 200.000 volt, 150.000 kW'u kunnen overbrengen.
Het energieverlies in de kabel zal, dank zij het gebruik van het kwikrooster (waarvan de werking analoog is aan het rooster in de triodelamp), beperkt blijven tot 0.1%. (N.)

EGKS-conventie sociale zekerheid migrerende arbeiders —

De ministers van sociale zaken van de zes landen van de EGKS hebben op 11 december te Rome een conventie inzake de sociale zekerheid voor migrerende arbeiders getekend. Deze conventie, waartoe Europese staten die geen lid zijn van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal kunnen toetreden, strekt zich, op enkele uitzonderingen na, uit tot alle categorieën van arbeidskrachten. Zij heeft betrekking op het gehele stelsel van sociale zekerheid, dat wil zeggen op ziekte, invaliditeit, ouderdom, weduwen- en wezenpensioen, arbeidsongelukken en beroepsziekten, gezinstoelagen en werkloosheidsuitkeringen.
Hierdoor zou, aldus *ANP*, een unificatie worden bereikt van de bepalingen die van toepassing zijn op de migrerende arbeiders. Dit wordt van grote betekenis geacht voor de verdere Europese integratie. Deze conventie komt in de plaats van de bilaterale en multilaterale akkoorden die tussen de verschillende landen zijn gesloten, met uitzondering van bepalingen die betrekking hebben op grensarbeiders en die gunstiger zijn dan de bepalingen, in de nieuwe conventie voorzien.

Van toepassing voor EEG

Reeds van 1953 af heeft de Hoge Autoriteit in besprekingen met de zes landen van de Gemeenschap ter uitvoering van artikel 69 van het Verdrag, aangedrongen op een algemene conventie voor de sociale zekerheid.
Op verzoek van de Hoge Autoriteit heeft het Internationaal Arbeidsbureau (Genève) een ontwerp-conventie opgesteld, dat onderzocht is door een commissie van regeringsdeskundigen en vervolgens aan de staten ter goedkeuring is voorgelegd. De vrije migratie van arbeidskrachten moet ook voor de algemene Gemeenschappelijke Markt tot stand komen, die de Europese economische gemeenschap binnen twaalf à vijftien jaar tot stand moet brengen. Door een conventie over de sociale zekerheid te bevorderen, waarvan alle arbeidskrachten profijt hebben, heeft de EGKS nog vóór het tot stand komen van de Gemeenschappelijke Markt de voorwaarden verwezenlijkt die nodig zijn voor de ontwikkeling van deze markt. Bij deze conventie is een protocol gevoegd, waarin wordt voorzien, dat de conventie voor de sociale zekerheid ook van toepassing zal zijn in het raam van het verdrag tot instelling van de Europese Economische Gemeenschap.

Nederland

Projecten van de NOVIB —

De Nederlandse Organisatie voor Internationale Bijstand (NOVIB, zie 12962/2) is de laatste tijd nogal het voorwerp geweest van discussies. Met name in de r.k. pers is uitvoerig gediscussieerd, zulks naar aanleiding van het uittreden van professor Zeegers, directeur van het Katholiek Sociaal Kerkelijk Instituut (KASKI), uit het bestuur van de NOVIB, over de vraag, of de katholieken naast hun steun aan de missie ook nog steun zouden geven aan een nieuwe organisatie als de NOVIB. Hoewel op deze vraag geen definitief en eenstemmig antwoord kwam, besloten de vertegenwoordigers van de diverse r.k. organisaties, ondanks het uittreden van prof. Zeegers, hun zetels in het NOVIB-bestuur te behouden.
Op 19 dec. heeft het algemeen bestuur van de NOVIB besloten een definitieve beslissing over de be-

groting voor het jaar 1958 en de voorgenomen projecten in Griekenland en de Soedan aan te houden tot eind januari a.s., wanneer het opnieuw bijeen zal komen. De vergadering besloot op voorstel van de voorzitter voorlopig in principe zijn toestemming aan de plannen van het dagelijks bestuur te geven.

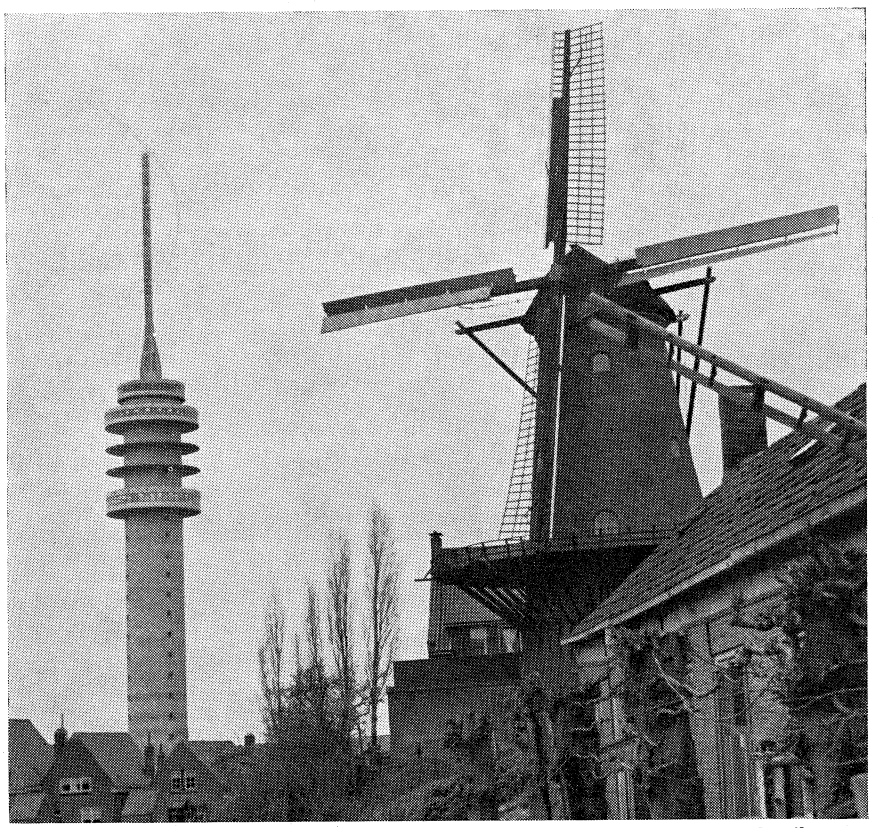
In zijn openingswoord zei de voorzitter, prof. dr. ir. E. de Vries, naar aanleiding van reacties op het bekend worden van de financiële resultaten over 1957: „Iemand heeft in het publiek gesuggereerd, dat hier geld over de balk is gesmeten. Ik sta er persoonlijk borg voor, dat dit op zijn zachtst gezegd misleidend is." Uit het overzicht van de ontvangsten en uitgaven van de NOVIB over de afgelopen negentien maanden blijkt, dat de ontvangsten in deze periode *f* 373.460 en de uitgaven *f* 283.285 hebben bedragen. Prof. De Vries zeide hierover: „De NOVIB is in 1957 naast de oriëntatie op Thracië en de Managil (de projecten in Griekenland en de Soedan) begonnen met een binnenlands project: ruime voorlichting en een opwekken tot het beleven van verantwoordelijkheid. Daar hebben we een ton, of als u heel ruim rekent, twee ton aan besteed, een of twee cent per Nederlander. Is dat te veel of is het te weinig? In ieder geval is het nog te kort, we moeten er nog mee doorgaan."

Prof. De Vries zei voorts, dat het de oprichters van de NOVIB van den beginne af voor ogen heeft gestaan, dat het niet vanzelfsprekend of gemakkelijk zou zijn de aandacht van het Nederlandse volk te richten op de noden en problemen van de minderbedeelde volkeren. Ondanks vele ongunstige omstandigheden is echter de weerklank „verblijdend" geweest. Hij betoogde voorts, dat niet gewacht kan worden met de steun aan de hulpbehoevende volkeren, totdat alle principiële en organisatorische vragen ten aanzien van de NOVIB „tot de bodem" zijn uitgediept. Prof. De Vries deed een beroep op de bestuursleden zich te onthouden van het „aan elkaar toeschrijven van verkapte verkeerde bedoelingen".

De vraag beantwoordend, of de tijd wel opportuun is voor de actie van de NOVIB zei prof. De Vries dat ondanks de huidige financieel-economische toestand, de bestedingsbeperking, de stijgende kosten van het levensonderhoud en de collectemoeheid in ons land, het een „grof plichtsverzuim" van het bestuur zou zijn geweest, gezien ook de weerklank in Griekenland en de Soedan, om weer een afwachtende houding aan te nemen.

De voorzitter verklaarde tenslotte, dat — hoewel ook teleurstellingen werden ondervonden — uit de resultaten van de inzamelingsacties de „conclusie kan worden getrokken dat wie aarzelde de NOVIB te steunen omdat de Nederlandse bevolking er niet voor open zou staan, ongelijk heeft gehad". Prof. De Vries wees er hierbij op, dat er thans meer dan 2000 mensen zijn, die regelmatig één procent van hun salaris aan de actie bijdragen en dat dit getal met 200-250 per maand groeit.

TV-toren in Goes —

Op 10 december is de nieuwe televisietoren bij Goes officieel in gebruik gesteld. Het moderne zakelijke bouwwerk vormt wel een contrast met een functioneel bouwwerk uit het verleden: de molen — en zijn omgeving.

Gemeenteraad en onverenigbaarheid bepaalde functies —

De Tweede Kamer heeft op 17 december met 73 tegen 54 stemmen een wetsontwerp aangenomen tot wijziging van de Gemeentewet voor wat betreft de onverenigbaarheid van bepaalde functies met het lidmaatschap van een gemeenteraad. Tevoren waren twee van prof. Oud (VVD) afkomstige amendementen goedgekeurd: een amendement beogende onderwijzend personeel van gemeentelijke scholen voor lager en middelbaar onderwijs uit te sluiten van het raadslidmaatschap en een amendement, gericht op opheffing van de uitsluiting van echtgenoten van uitgeslotenen van het raadslidmaatschap.

Diversen —

Tomatenteelt — Blijkens Groenten en Fruit (31-10) bedroeg in 1957 de totale Nederlandse tomatenaanvoer ongeveer 150.000 ton, tegen 123.000 ton in 1956, terwijl de totale veilingomzet, wat de tomaten betreft, ongeveer 120 miljoen gulden bedroeg, tegen 99.4 miljoen in 1956. Hiervan is 83% geëxporteerd, waarbij West-Duitsland veruit de grootste afnemer was. Hier volgen enige jaarcijfers betreffende de aanvoer 1950-1957:

Jaar	Stook-tomaten ha	onder koud glas ha	kas-tomaten ha	Totale aanvoer ton
1950	355	756	1.111	75.100
1955	713	1.108	1.821	125.000
1956	749	1.154	1.903	123.000
1957	863	1.198	2.061	150.000

Europese verdragen — In de Staatsbladen 493, 494 en 495 zijn resp. afgekondigd de wetten, inhoudende goedkeuring van het verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap (EEG-„Euromarkt"), goedkeuring van het verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (EGA-„Euratom") en goedkeuring van de overeenkomst met betrekking tot bepaalde instellingen, die de Europese gemeenschappen gemeen hebben.

Motie-ruimtelijke ordening — De Tweede Kamer heeft op 11 december bij de behandeling van de begroting van volkshuisvesting (z.h.s. goedgekeurd) een door de heer Andriessen (KVP) ingediende motie goedgekeurd, waarvan de strek-

king is, dat het noodzakelijk is, om meer inzicht te krijgen in de actuele en diepingrijpende problemen van de ruimtelijke ordening. De regering wordt gevraagd om alsnog een nota aan de Kamer over te leggen, waaruit tevens de beleidslijnen kunnen worden gekend.

Ned. W.-Indië

Het Surinaamse Brokopondoplan - Naar „economische autonomie"?

Aan de Surinaamse Staten is het ontwerp voorgelegd van de overeenkomst die de Surinaamse regering heeft gesloten met de Aluminum Company of America inzake het Brokopondoplan, dat o.m. voorziet in de bouw van een groot waterkrachtwerk bij Brokopondo.

De premier van Suriname, dr. J. Ferrier, heeft medegedeeld, dat het rijksdeel Suriname en de Surinam Aluminum Cy. (een nieuwe dochtermaatschappij van de Amerikaanse Alcoa) gezamenlijk de uitvoering van het Brokopondowerk ter hand zullen nemen, daar op deze wijze het uitvoeren van de werkzaamheden onder de bepalingen van de „Western Hemisphere Corporation" mogelijk is, hetgeen voor de Alcoa in de Verenigde Staten aanzienlijke fiscale besparingen met zich zal brengen. Hierdoor zal de financiering van het project mogelijk zijn. Door een interne kapitaalversterking zal het betalen van een groot bedrag aan rente komen te vervallen.

Volgens de overeenkomst zal voor 1 januari 1960 moeten worden begonnen met de bouw van het waterkrachtwerk. Naar verwachting zal hiermede een kapitaalinvestering gemoeid zijn van 125 miljoen Amerikaanse dollars in de komende zeven jaren. De financiering geschiedt *zonder* enige steun van Nederland.

Minister-president dr. Ferrier zeide nog: „Deze week vieren wij opnieuw het verkrijgen van politieke autonomie. Spoedig zullen wij ook in economisch opzicht autonoom zijn."

Het kort geleden ingestelde Brokopondobureau zal thans op korte termijn in werking treden. De ouddirecteur van het Surinaamse planbureau, de heer H. Teunissen, wordt er directeur van. Hij wordt in januari in Suriname verwacht.

(Vor. ber. pag. 13331/1)

Wnd. gouverneur Antillen† —

Op 17 dec. is ten gevolge van een hartverlamming overleden M. P. Brown Gorsira, waarnemend gouverneur der Nederlandse Antillen. Hij werd geboren in 1894. Hij was ridder in de orde van Oranje-Nassau.

Pakistan

Nieuwe regering —

Malik Firoz Khan Noen heeft naar *Reuter* (17-12) bericht een nieuwe regering gevormd. De nieuwe premier is tevens minister van buitenlandse zaken, defensie, economische zaken, voorlichting en radio-omroep, kwesties betreffende Kasjmir, grensgebieden, wederopbouw en parlementaire zaken.

De nieuwe verdeling der portefeuilles is, zo wordt bericht, van tijdelijke aard. Het kabinet zal nog worden vergroot, indien mogelijk met ministers uit Oost-Pakistan. Hierdoor zou de premier enige ministeries kunnen overdoen. In de buitenlandse politiek zal geen wijziging komen.

Saoedi-Arabië

Olievelden in Perzische Golf —

De oliemaatschappij *Aramco* heeft een olieveld in de Perzische Golf, aldus *AFP* (17-12), ontdekt. Het ligt 16 km uit de kust en ongeveer 250 km ten noordwesten van Dahran. Het zal Manifa-I worden genoemd. De olie bevindt zich op een diepte van ongeveer 2900 à 3000 meter.

Dit is het tweede olieveld, dat door de Aramco in de Perzische Golf is ontdekt. Het eerste olieveld is dat van Safanja, dat ten noorden van het nieuwe veld ligt en dat in april jl. in exploitatie is genomen.

Sowjet-Unie

Leger en marxisme-leninisme —

Naar het orgaan van het ministerie van defensie *Rode Ster* heeft bericht, hebben maarschalk *Malinowski,* de minister van defensie, en generaal *Zjeltow,* leider van de politieke afdeling van het leger, belangrijke wijzigingen in het onderwijs in het marxisme-leninisme aan het kader van het leger bevolen.

De studie van het marxisme-leninisme moet deel gaan uitmaken van de instructie der hogere officieren. Ter bevordering van de ideologische scholing zullen generaals en admiraals tijdens hun diensttijd 50 uur per jaar aan deze studie moeten wijden.

In Westelijke kringen te Moskou beschouwt men deze maatregelen, aldus *Reuter,* als een reactie op een zekere verslapping van de ideologische scholing in het kader van het Russische leger (zie ook het ontslag van maarschalk Zjoekow op pag. 13591/2 en het artikel over het Sowjet-leger op pag. 13680/3).

Opvolger Zjoekow —

Naar radio-Moskou op 18 dec. berichtte heeft het Centrale Comité van de communistische partij der Sowjet-Unie *Moechitdinow* (kandidaat-lid) gekozen tot volledig lid van het partijpresidium, naar men aanneemt als opvolger van maarschalk Zjoekow.

Moechitdinow is ruim vijftig jaar. Hij is eerste-minister en partijleider in Oezbekistan geweest.

Moechitdinow is met Ignatow en Kiritsjenko tot secretaris benoemd.

Brieven van Boelganin —

Aan de vooravond van de NAVO-conferentie (zie pag. 13719) heeft premier Boelganin van de Sowjet-Unie brieven doen overhandigen aan de regeringsleiders van de NAVO-landen, waarin opnieuw enige voorstellen worden geformuleerd in verband met de internationale toestand. De brieven waren overigens niet geheel gelijkluidend. Zij gingen in op de bijzondere situatie van het geadresseerde land. De voornaamste punten waren volgens *Reuter:* aandrang op stopzetting van de bewapeningswedloop; de vorming van een „neutrale" zone in Midden-Europa; een niet-aanvalsverdrag tussen de NAVO en de landen van het pact van Warschau; onderhandelingen tussen Oost- en West-Duitsland over hereniging en een conferentie op hoog niveau van de Westelijke en de Sowjet-leiders. *Het Parool* (12-12) vatte de brief aan Adenauer (West-Duitsland) als volgt samen:

1. De NAVO is een oplossing van het ontwapeningsprobleem uit de weg gegaan en heeft geweigerd in te gaan op de Sowjetrussische voorstellen voor een collectief veiligheidssysteem in Europa. Daardoor is het wantrouwen tussen Oost en West ten zeerste verscherpt.
2. De Engels-Amerikaanse theorie van de „onderlinge afhankelijkheid" in de NAVO betekent een merkwaardige taakverdeling: bepaalde landen geven de dollars en de militaire uitrusting, andere leveren de mankracht en stellen hun grondgebied bloot aan vernietiging.
3. De stationering van Amerikaanse

atoom- en raketwapens in Westeuropese landen en de uitrusting van de strijdkrachten der Bondsrepubliek met dergelijke wapens zou de internationale situatie nog labieler en dreigender maken dan zij reeds is. In stede van bij te dragen tot ontspanning is de Bondsregering mede verantwoordelijk voor de huidige spanningen in de wereld. De Bondsregering werkt de ontwapening tegen en zij heeft zich ingeschakeld in de voorbereiding van een atoomoorlog. Het spreekt vanzelf, dat de Amerikanen niet geïnteresseerd zijn in het lot van Hamburg, Düsseldorf, Keulen en München, maar de Bondsregering zal alles moeten doen wat in haar macht ligt om de veiligheid van haar eigen bevolking te garanderen.

4. De politiek van atomaire bewapening van de Bondsrepubliek snijdt iedere mogelijkheid tot hereniging van Duitsland af. De Bondsregering heeft klaarblijkelijk nog niet ingezien, dat de z.g. politiek der sterkte haar in een doodlopende steeg heeft gebracht.

5. Alle landen moeten de beginselen van het vreedzame samenleven, wederzijdse achting, territoriale onaantastbaarheid en soevereiniteit, volledige gelijkgerechtigdheid en niet-inmenging in binnenlandse aangelegenheden erkennen. Er bestaan nu eenmaal socialistische en kapitalistische landen. „Iedere poging deze situatie met geweld van buiten af te veranderen en de huidige status quo te schenden en iedere poging om bepaalde territoriale wijzigingen af te dwingen zouden tot catastrofale gevolgen leiden."

6. Als middelen tot ontspanning zijn aan te bevelen: het afzien van het gebruik van kernwapens, het afzien van het gebruik van geweld bij de oplossing van omstreden problemen, een nietaanvalsverdrag tussen het pact van Warschau en de NAVO, de oprichting van een zone in Midden-Europa, die vrij zou zijn van atoomwapens, het terugtrekken van buitenlandse troepen uit de landen van het pact van Warschau en die van de NAVO.

7. Het zou bevorderlijk voor de wereldvrede zijn, wanneer een akkoord kon worden bereikt tussen de Sowjet-Unie en de Verenigde Staten. Een dergelijk akkoord zou niet ten koste behoeven te gaan van andere landen. De Sowjet-Unie heeft er geen belang bij, dat een verbetering van haar betrekkingen tot de VS zou leiden tot een verslechtering van de betrekkingen tussen de VS en andere landen zoals b.v. de Bondsrepubliek.

8. Het is dringend noodzakelijk dat de betrekkingen tussen de Sowjet-Unie en de Bondsrepubliek verbeteren. De Sowjet-Unie is bereid al het noodzakelijke te ondernemen om het nog tussen beide landen bestaande wantrouwen te overwinnen, en alle mogelijkheden voor een akkoord tussen beide landen tot het uiterste uit te putten.

De Sowjet-Unie heeft, naar radio-Moskou op 13 dec. berichtte, ook brieven gezonden aan alle leden van de Verenigde Naties.

Diversen —

Onderzeeboten met raketten — Onderzeeboten kunnen onder en boven water projectielen lanceren met een reikwijdte van 1200 kilometer, aldus schrijft het tijdschrift voor de Sowjet-vloot. Geleide projectielen met atoomlading zullen met één slag niet slechts een enkel vliegtuig, maar een gehele formatie kunnen vernietigen, onverschillig op welke hoogte deze vliegt. Het bombarderen van uitgestrekte gebieden zal kunnen worden verricht met intercontinentale gevleugelde projectielen of met robotvliegtuigen met een actieradius tot 8.000 kilometer, aldus het tijdschrift.

(Vor. ber. pag. 13681/2)

Ver. Staten

Inlichtingen i.z. Sowjet-wapens —

Het weekblad *Newsweek* heeft op 4 dec. de verklaringen gepubliceerd, die *Allen W. Dulles,* hoofd van de Amerikaanse geheime dienst, voor een Senaatscommissie heeft afgelegd.

Volgens het blad verklaarde Dulles, een broer van minister John Foster, onder meer:

1. Sowjet-Rusland heeft op dit ogenblik voldoende projectielen voor middelbare afstanden vurensgereed staan om zo goed als alle overzeese bases van de Amerikaanse strategische luchtmacht te vernietigen. Slechts drie gebieden zijn buiten het bereik van deze projectielen: Marokko, Spanje en Guam op de Filippijnen.

2. Rusland kan op dit ogenblik raketten met atoom- of waterstoflading afvuren van onderzeeërs die 800 kilometer uit de kust liggen en op deze manier New York en elke stad op de Amerikaanse oostkust vernietigen.

3. De Russische straalvliegtuigenvloot is 50% groter dan de straalvliegtuigenvloot, waar de Amerikaanse luchtmacht tezamen met de marine over kan beschikken en die ongeveer 9500 vliegtuigen omvat.

Allen Dulles wees er de senatoren met klem op dat zijn dienst reeds in 1953 hoogst waardevolle gegevens over de Russische vorderingen op raketgebied had en deze gegevens ook door heeft gezonden aan de Amerikaanse Nationale Veiligheidsraad. Regelmatig werd deze raad op de hoogte gehouden van de Russische vorderingen, maar er werd niet gereageerd. „Mijn dienst slaagde er niet in de raad te overtuigen van de belangrijkheid der gegevens", zo deelde Dulles de commissie mee. „Zij begonnen eerst te luisteren toen de eerste spoetnik in de lucht was", zo voegde hij aan zijn verklaringen toe.

Diversen —

Droogte als wapen? — Dr. E. Teller, „vader van de waterstofbom", heeft voor de subcommissie voor paraatheid van de Amerikaanse Senaat verklaard, dat de mogelijkheid niet is uitgesloten, dat de Russen binnen tien jaar in staat zijn, de regenval in de VS zo te beheersen, dat zij daar droogte kunnen veroorzaken.

Geestelijk Leven

Kerk en staat in Hongarije —

Aartsbisschop *Joszef Grösz,* het waarnemende hoofd van de r.k. kerk in Hongarije, heeft op 7 dec. uit handen van president Istvan Dobi ter gelegenheid van zijn zeventigste verjaardag de medaille van de orde van de vlag der Hongaarse volksrepubliek IIde klasse gekregen „voor zijn activiteit in de vredesbeweging en zijn streven naar goede betrekkingen tussen kerk en staat".

De aartsbisschop die twee jaar geleden amnestie kreeg van een vonnis van vijftien jaar gevangenisstraf, zei volgens *Reuter/ANP* in zijn dankwoord zich gelukkig te prijzen, dat de betrekkingen tussen kerk en staat goed zijn. Hij zou er zijn tevredenheid over hebben uitgesproken, dat een aantal geestelijken is toegetreden tot de volksfrontbeweging.

Volgens het Weense r.k. persbureau *Kathpress* zou de druk van de Hongaarse communistische regering op de r.k. kerk in Hongarije toenemen. Een aanduiding hiervan zou zijn, dat de communisten aartsbisschop Grösz blijkbaar hebben gedwongen, een priester die met de communisten heeft samengewerkt, te benoemen tot directeur van het „Opus pacis". De nieuwe directeur, Bela Magh, is lid geweest van het Vredescomité van Hongaarse priesters, dat in het verleden in vele gevallen steun heeft verleend aan de communisten. Dit comité is enige maanden geleden krachtens een overeenkomst tussen de regering en de kerk opgeheven. Het is opgenomen in het „Opus pacis" en de kerk heeft blijkbaar gedacht, op deze wijze controle op de „vredespriesters" te kunnen oefenen.

Kard. Mindszenty

Kard. Mindszenty, die sedert 4 nov. 1956 in het gebouw van het Amerikaanse gezantschap in Boedapest verblijft, is nog steeds r.k. primaat van Hongarije. Onlangs werd bericht, dat in zijn kamer in het gezantschap een microfoon was ontdekt, die in verbinding stond met een bandopnameapparaat op het dak. Op 10 dec. meldde radio-Boedapest, dat majoor Antal Palavincini, die tijdens de Hongaarse opstand kardinaal Mindszenty heeft bevrijd, door een krijgsraad ter dood is veroordeeld en is terechtgesteld.

Vijfentwintig jaar Vlaamse letteren

door Hubert Lampo

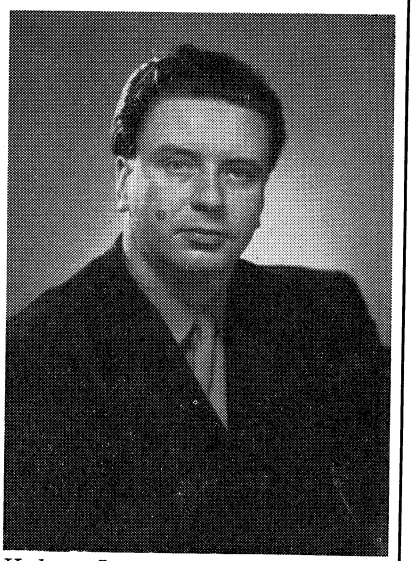
Wanneer men ons vraagt een panorama te schetsen van de jongste 25 jaar in de Vlaamse letteren, zo is onze meest voor de hand liggende reflex onmiddellijk een aftrekking te maken, die ons tot 1932 terugbrengt. Vermits men de literatuur tekort doet, door haar als een tere kamerplant te beschouwen, die in volstrekte afzondering bloeit, daar waar zij in werkelijkheid een weerspiegeling is van het volle leven, bepaald door algemeen-culturele, historische en maatschappelijke omstandigheden, vraagt men zich af, of aan het jaartal 1932 een bijzondere betekenis voor het Vlaamse geestesleven kan worden gehecht. In 1930 had men met luisterrijke wereldtentoonstellingen België's honderdjarige onafhankelijkheid herdacht, wat misschien voor korte tijd de eerste tekenen van de economische wereldcrisis van 1929 aan de blik van de man in de straat onttrekken kon. Ofschoon een paar sociaalvoelende romanschrijvers de gevolgen dier crisis niet onverschillig voorbij zijn gegaan, is er weinig, dat de jaren 1930-'32 er speciaal toe voorbestemt om als baken voor een literair-historisch overzicht gebruikt te worden.

Het zal niemand verbazen, dat men in een land, in 1914-'18 ééns temeer tot slagveld der volkeren uitverkoren, veeleer verplicht is, tot het einde van de eerste wereldoorlog terug te keren, om er een reëel vertrekpunt te vinden, dat ons in de gelegenheid stelt de lezer een afgerond overzicht te bieden, waarbij de periode 1918-1930 de rol van een onmisbaar preludium speelt tot een beter begrip van het diepere wezen der levende, hedendaagse literatuur.

Na 1918 wordt onmiskenbaar het literaire leven nog steeds gekenmerkt door het optreden van de schrijvers, die elkaar in de negentigerjaren onder leiding van *August Vermeylen* (1872-1945) in het tijdschrift *Van Nu en Straks* (1893-1901) gevonden hadden en er in slaagden de toenmalige huisbakken Vlaamse literatuur aan haar begrensdheid te onttrekken. Auteurs als *Streuvels* (1871), *Toussaint van Boelaere* (1875-1947), *Karel van de Woestijne* (1878-1929), *Cyriel Buysse* (1859-1932) en *Emmanuel De Bom* (1868-1953) hebben in de twintigerjaren werken laten verschijnen, die tot hun rijpste scheppingen behoren. Terwijl *Herman Teirlinck* (1879) inmiddels volop met zijn expressionistische theaterexperimenten bezig was, om verder, vooral van 1940 af tot op de huidige dag, zijn belangrijkste romans, waaronder „Maria Speermalie", „Het Gevecht met de Engel" en „Zelfportret of het Galgemaal" te laten verschijnen.

Het werkelijk nieuwe geluid na de eerste wereldoorlog wordt door de expressionisten gebracht, die zich vooral op het gebied van de poëzie hebben uitgeleefd. Als meest markante figuur, leider en theoreticus der beweging, die ook een grondige herwaarding van het levensgevoel beoogde en bovenal een dichter was bij de genade Gods, trad *Paul Van Ostaijen* naar voren (1896-1928), omringd door figuren als *Victor J. Brunclair* (1899-1944) en vooral *Gaston Burssens* (1896), die definitieve erkenning vond, ook in Nederland, sedert het recente verschijnen van zijn verzameling gedichten onder de titel „Het Neusje van de Inktvis". Ontstaan in een atmosfeer van kosmisch levensgevoel en van een breed humanitarisme, dat tot uiting kwam in het tijdschrift *Ruimte* (1920-1921), zien we het expressionisme van Van Ostaijen en zijn medestanders weldra tot een internationaal getinte „poésie pure" met dadaïstische inslag evolueren. Het wordt in die richting niet meer gevolgd door *Achilles Mussche* (1896) en *Wies Moens* (1898), psalmodiërende zangers ener sublieme boodschap van broederliefde onder de mensen van goede wil, evenmin als door *Marnix Gijsen* (1899), die als dichter debuteerde met verzen, waarin de nuchtere, ofschoon onmiskenbaar gevoelvolle anecdotiek opzettelijk mijlenver verwijderd blijft van iedere lyrische vlucht, doch waarin soms wel het humanitaristische motief doorklinkt, veeleer toevallig dan principieel.

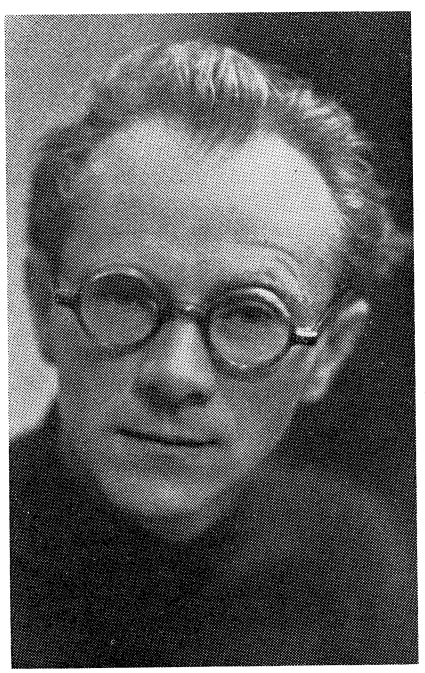
In 1930 mag men de expressionistische periode, die vooral in een kleine kring van ingewijden en bewonderaars belangstelling had gewekt, — een Vermeylen b.v. heeft, in tegenstelling met een Van de Woestijne, nooit het belang van een Paul Van Ostaijen ingezien — als definitief afgelopen beschouwen. Sympathieker dan de onverschilligheid, waarmede het hemelbestormende experiment van de expressionisten door de meerderheid van het lezerspubliek werd begroet, dat nog steeds de gevoelerige verzen van *Alice Nahon* (1896-1933) als het summum van de poëzie beschouwde, was de reactie van de auteurs, gegroepeerd rondom het

Hubert Lampo, de schrijver van dit overzicht, werd geboren te Antwerpen in 1920 en liep er lagere en middelbare normaalschool (kweekschool). Hij debuteerde definitief met de roman „Hélène Defraye" in 1945, waarna volgden: „Triptiek van de onvervulde liefde", „De ruiter op de wolken", „Idomeneia en de Kentaur" (samen met Ben van Eysselsteijn), „De belofte aan Rachel", „Terugkeer naar Atlantis" en „De duivel en de maagd". Lampo publiceerde ook essayistisch werk, o.m. een studie over Alain Fournier („De roman van een roman").
Momenteel is Lampo literair recensent aan een Antwerps dagblad, rijksinspecteur van de openbare leeszalen en redactiesecretaris van het door Herman Teirlinck gedirigeerde „Nieuw Vlaams Tijdschrift".

bescheiden tijdschriftje *'t Fonteintje* (1921-1924), die welbewust gekant waren tegen de extravaganties en het absolutisme van Van Ostaijen en zijn medestanders. Als aanhangers der traditie in de meest nobele betekenis des woords, trokken zij de lijn van „Van Nu en Straks" verder, althans wat de dichters *Raymond Herreman* (1896), *Maurice Roelants* (1895) en *Karel Leroux* (1895) betreft. Een aparte figuur was en blijft de ruige *Richard Minne* (1891), een poëtische vrijbuiter, die a.h.w. precies door zijn kwetsbaar gevoel vloekend in de oppositie gedrongen werd, wat hem met een *Willem Elsschot* verwant maakt.

Bewaarders van een eerbiedwaardige traditie en precies hierdoor als jongeren bij hun optreden in het oog gesprongen, waren het de zgn. Fonteiniers niet alleen, die hun stempel op de meer klassiek gerichte poëzie van tussen de twee oorlogen drukten. Er is vooral de ietwat vereenzaamde figuur van een *Jan Van Nijlen* (1884), die, wars van cerebrale elementen, verzen met een hoge intellectuele standing schrijft, waarachter men onafgebroken een beheerste emotionele wereld voelt. Enigszins met Van Nijlen verwant, waar hij aan de invloed van Van de Woestijne ontsnapt, is de introspectieve *Firmin Van Hecke* (1884). Ook de aan wijsgerige problemen laborerende lyricus *Urbain Van de Voorde* (1893), één van de belangrijkste hedendaagse Vlaamse essayisten tevens, en de stille, iewat miskende *August Vanhoutte* (1889-1936) moeten hier nadrukkelijk worden vermeld. Tot de tweede generatie van die tijd behoren als dichters o.m. *Daan Boens* (1893), *Paul Rogghé* (1904), *Pieter G. Buckinckx* (1903), *Luc Indesteghe* (1901), *Julia Tulkens* (1902), *Paul Verbruggen* (1891), *Jan Vercammen* (1906), *Paul De Vree* (1909), en *René Verbeeck* (1904). Doch in de eerste plaats denken wij aan de verzen van een *Maurice Gilliams* (1900), kristalklaar van toon en zuiver van schriftuur als Japanse prenten, en van een *Karel Jonckheere* (1906), de melancholische doch berustingsvolle zanger van het menselijk tekort. Wegens het tijdstip van hun debuut, even vóór 1940, doch rekening houdende met het feit, dat hun volle ontplooiing zich slechts voorgoed in de loop van het jongste decennium manifesteerde, noemen wij ook de kaleidoskopische en improvisatorische kosmopoliet *Johan Daisne* (1912) met zijn poëzie „uit en voor het leven", de solide en evenwichtiggevoelige *Marcel Coole* (1913), de improvisatorische en dionysische *Bert Decorte* (1915) en de zich cerebraal op de essentiële levensproblemen bezinnende *Herwig Hensen* (1917).

Karel Jonckheere

Het is in de jongste tijd een gemeenplaats geworden de mening te verkondigen, dat men voor de beste poëzie in Nederland en voor het beste proza in Vlaanderen terechtkomt. Deze alleszins aanvechtbare en vooral te absolute stelling, houdt hiermede verband, dat de Vlaamse roman zich sinds de late twintigerjaren duidelijker wist te affirmeren dan de dichtkunst. Evenmin als op het gebied der poëzie kan men hier van uitgesproken bewegingen gewag maken, terwijl het ons voorkomt, dat de letterkundige tijdschriften geen doorslaggevende rol hebben gespeeld. Voortdurend wordt de toon aangegeven, — o.i. een voor de Vlaamse letteren algemeen geldend verschijnsel — door *persoonlijkheden,* die zich apart manifesteren, zonder duidelijk aanwijsbare wederzijdse beïnvloeding.

Het baart ons trouwens niet de geringste verwondering, dat de literatuur een quaestie van persoonlijkheden en niet van groepjes en theorieën is... Het ware zelfs te

Gerard Walschap

wijten aan een overdreven zucht tot literairhistorische systematisering, zo men beweerde, dat de hedendaagse psychologische romankunst, die omstreeks 1930 voorgoed burgerrecht verwierf, zou te danken zijn aan een reactie op het populaire oeuvre van tedere realisten als *Maurits Sabbe* (1873-1938) en *Lode Baekelmans* (1879), of op de op grote schaal verspreide boeken van de glimlachende folklorist *Ernest Claes* (1885), of de al te gemakkelijk onderschatte literaire prentkunst van een *Felix Timmermans* (1886-1947), wiens navrante „Boerenpsalm" ruimschoots de grenzen van de zgn. „Heimatkunst" overschrijdt.

Wanneer een boek als „Komen en Gaan" van de reeds vernoemde *Maurice Roelants* niets meer te maken heeft met een dergelijke volks getinte vertelkunst, zo gaat het hier hoegenaamd niet om het verdringen van de ene literaire strekking door de andere, doch om een volkomen nieuwe, apart optredende intellectuele en psychische instelling tegenover het leven. Werken als „Het Leven dat wij droomden", „Alles komt terecht" en „Gebed om een goed Einde" zijn scheppingen van een auteur, die er door zijn innerlijke structuur nu eenmaal toe voorbestemd was, ons de subtielste roerselen in de ziel van de moderne mens te ontsluieren, liever dan zich in het bonte uitzicht der dingen te verlustigen. De romancier zal thans onbekende gebieden betreden, misschien enigermate beïnvloed door wat er in het buitenland geschreven wordt, doch vooral gedreven

Johan Daisne

door een gevoel van geestelijke vernieuwing en artistieke bevrijding, vervuld door het intuïtieve besef, dat voor de Vlaamse romankunst de hele wereld nog te ontdekken is. Wij noemen de sociaalvoelende realist *Lode Zielens* (1901-1944), voor Nederland door Herman Robbers ontdekt, die in de volle rijkdom van zijn scheppingsdrift door een Duitse V-2-bom te Antwerpen gedood werd. In romans als „Het duistere Bloed", „Moeder, waarom leven wij?", „Nu begint het Leven" en „De Dag van Morgen" treedt hij op ons toe als de warmhartige, uiteraard ietwat sentimentele chroniqueur van het zich langzaam ontvoogdende grote-stadsproletariaat.

Beter bij het publiek bekend, vooral in Nederland dan, blijft *Gerard Walschap* (1898), wiens révolte tegen het traditionele r.k.-geloof, vooral op het Vlaamse platteland, jarenlang het trefpunt is geweest van de critici, vóór zowel als tegen. Voor hen, die echter de literatuur zelve het volle pond schonken, niet afgeschrikt door een soms onverkwikkelijke pennestrijd, waaraan Walschap herhaaldelijk zelf op agressieve, doch door en door eerlijke wijze deelnam, bleek hij vooral fascinerend door zijn volkomen persoonlijke en volstrekt nieuwe toon. Zijn stijl bezit de directheid van het gesproken woord, ook wanneer de diepste problemen van godsdienstige en wijsgerige aard aan bod komen. Men beschouwt „Adelaïde", „Volk", „Sibylle", „Houtekiet" en „Zuster Virgilia" dan ook terecht als toppunten van het moderne Vlaamse proza.

Het optreden van *Roelants, Zielens* en *Walschap* viel ongeveer samen met de ontdekking van *Willem Elsschot* (1882), wiens eerstelingen, verschenen tussen 1913 en 1924 slechts in beperkte kring waardering hadden gevonden. Jan Greshoff was het, die van 1933 af met onvolprezen ijver het oeuvre van Elsschot heeft gepropageerd en hem komt dan ook de eer toe, deze markante persoonlijkheid volkomen recht te hebben doen wedervaren. De tweede periode van Elsschot, waartoe „Kaas", „De Leeuwentemmer" en „Het Dwaallicht" behoren, munt eveneens uit door de tot sublieme eenvoud gelouterde verwoording van deze nuchtere burgerman, schepper van een onfeilbaar nauwkeurig geëtst proza, dat de simpelste gebeurtenissen uit het familie- of het handelsleven een geladenheid verleent, die haar spanningen hoofdzakelijk dankt aan het antagonisme van een beheerste tragiek en een al even beheerste humor. Het is een volkomen andere toon, die uit het oeuvre van *Filip de Pillecijn* (1891) opklinkt, een dichterlijk en meditatief verteller van een zeer zuiver gehalte, wiens „Mensen achter de Dijk" vooral de poëtische geaardheid van de auteur tot haar recht laat komen, samen met een sterk sociaal rechtvaardigheidsbesef. De poëtische roman met een naar het surrealisme zwemende atmosfeer vindt een hoogtepunt in het oeuvre van *Maurice Gilliams,* die tevens een essayist van betekenis is. Zijn „Elias of het Gevecht met de Nachtegalen" en „Winter te Antwerpen" riepen sommige critici ietwat voorbarig de namen van Alain-Fournier en Rilke te binnen.

Zonder volledig te willen zijn, kunnen wij ondertussen onmogelijk de namen van een *Albert Van Hoogenbemt* (1900), auteur van de onvolprezen „Stille Man", van een *Marcel Matthijs* (1899), van een *Norbert Fonteijne* (1904-1938), van een *André Demedts* (1906) of van een subtiel psycholoog als *René Berghen* (1901) stilzwijgend voorbijgaan.

Al deze schrijvers hebben het hunne bijgedragen tot de doorbraak van de Vlaamse roman, die zich voorgoed na 1945 zou voltrekken. Eigenaardig genoeg gaat het hier niet uitsluitend om het optreden van een jongere generatie, geboren tussen 1910 en 1920. Men denke slechts aan de expressionistische dichter en criticus *Marnix Gijsen,* die in 1948 furore maakte met het pseudobijbelse „Boek van Joachim van Babylon", waarin het apocriefe motief van de kuise Suzanna aanleiding gaf tot een aangrijpende roman over het huwelijksprobleem, en die hierop tot dusver jaarlijks een boek liet volgen met meestal sterke autobiografische inslag, geïnspireerd

De Vlaamse auteur Louis Paul Boon ontving op 21 november te Amsterdam uit handen van professor P. Minderaa de Henriëtte Roland Holst-prijs voor zijn werk: „de kleine eva uit de kromme bijlstraat".

door zijn jeugd of door zijn verblijf in de Ver. Staten, waaronder „Klaaglied om Agnes" en „De lange Nacht" o.i. wel de meest markante zijn. Ook het geval van *Raymond Brulez* (1895), die weinig belangstelling vond voor zijn in 1930 verschenen „André Terval", is typisch in hetzelfde verband. Zijn vierluik, dat als algemene titel „Mijn Woningen" draagt en verscheen na 1945, — een reeks geromantiseerde mémoires met sterke Franse, iewat moraliserende inslag — promoveerde hem op korte tijd tot een der meest belangrijke Vlaamse prozaschrijvers.

Hieraan is de uitgave van zijn recente werken in Nederland helemaal niet vreemd. Ook *Julien Kuypers* (1892), trok vrij laat de aandacht met zijn breed opgevatte „Donderkoppen", waarin het geestelijke klimaat van vlak voor de jongste oorlog aan een grondige ontleding onderworpen wordt, terwijl eveneens *Achilles Mussche,* tevens essayist van betekenis, met zijn sociaal fresco „Aan de Voet van het Belfort", voorgoed een plaats als vooraanstaand prozaïst verwierf. De doorbraak dezer schrijvers viel ongeveer gelijk met het optreden van de generatie, die zowat ± 1943 voor het eerst aan bod kwam. De reeds als dichter vermelde *Johan Daisne* is de schepper van een zgn. magisch-realistische romankunst, die realistische en transcendente elementen met praegnante kracht aan elkaar verbindt. Boeken als „De Trap van Steen en Wolken", „Vijf Domino's voor Vrouwen" en „De Man die zijn Haar kort liet knippen" zijn volkomen nieuw, niet alleen door hun virtuoze stijl, doch ook door hun opvatting van het leven als brug van de werkelijkheid naar de droom. *Louis-Paul Boon* (1912) is Daisne's meest volstrekte antipode: een volkomen individualistisch apartheidsgevoel verleent het werk van deze nochtans tegelijkertijd sociaal ingestelde romancier, wereldhervormer en boetprediker der menselijke verdwazing tevens, een onthutsende, populaire toon, die vooral tot uiting komt in hartstochtelijke, zij het dan ook ietwat onsamenhangende romans als „De Kapellekensbaan" en „Zomer te Termuren", waarboven velen echter nog steeds zijn eersteling, „De Voorstad groeit", verkiezen. Een auteur die worstelt met de vraagstukken van het geloof in het licht van de innerlijke verscheurdheid der hedendaagse wereld, is de ietwat oudere *Paul Lebeau* (1908), terwijl als zuiver romanschrijver, in de Balzaciaanse betekenis des woords, *Piet Van Aken* (1920) de meest nadrukkelijke aandacht verdient. „Het Hart en de Klok", zijn debuut, werd door een wazig-poëtische atmosfeer be-

Piet van Aken

heerst, doch langzamerhand verwierf het sociale element in zijn romans over het steenbakkersvolk langsheen de Rupel de voorrang, culminerend in het meesterwerk „Het Begeren". In de laatste tijd traden verder romanschrijvers als *P. Van Lishout* (1920), *F. Goddemaer, Wim Meewis, Ivo Michiels, Frans van Isacker* (1920), *Valeer Van Kerkhove* (1919) en *Maurits d'Haese* (1920) op de voorgrond, minder nadrukkelijk nochtans dan de existentieel ingestelde *Jan Walravens* (1920) en vooral *Hugo Claus* (1929), die tevens een uitstekend toneelschrijver is en na het verschijnen van een paar chaotische romans als het „wonderkind" der moderne Vlaamse letteren wordt beschouwd.

Minder revelatief dan het proza, vallen er in de hedendaagse poëzie twee richtingen aan te strepen. Waar een *Anton Van Wilderode* (1918), een *Hubert Van Herreweghen* (1920), een *Jos De Haes* (1920), een *Christine d'Haen,* een *Frans Buyle* (1913), een *Liane Bruylants* (1922) en een *Reninca* (1923), elk met eigen stem, een klassiek georiënteerde dichtkunst in het leven houden, laboreren een veelzijdige natuur als een *Hugo Claus,* een cerebraal temperament als *Erik Van Ruysbeek* (1919) en een romantisch visionair als *Remy C. Van de Kerckhove* (1920) aan een atonale poëzie, die op de fraaiste resultaten mag bogen, waar zij de „homo ludens", zonder principiële bekommernissen, vrij spel laat...

Diversen —

Leninprijs voor de vrede — De Leninprijs voor de vrede is toegekend aan de Franse schrijver Louis Aragon, ter gelegenheid van zijn zestigste verjaardag en „wegens zijn grote verdiensten in de strijd voor de handhaving en versterking van de vrede", aldus de N R C (30-11).

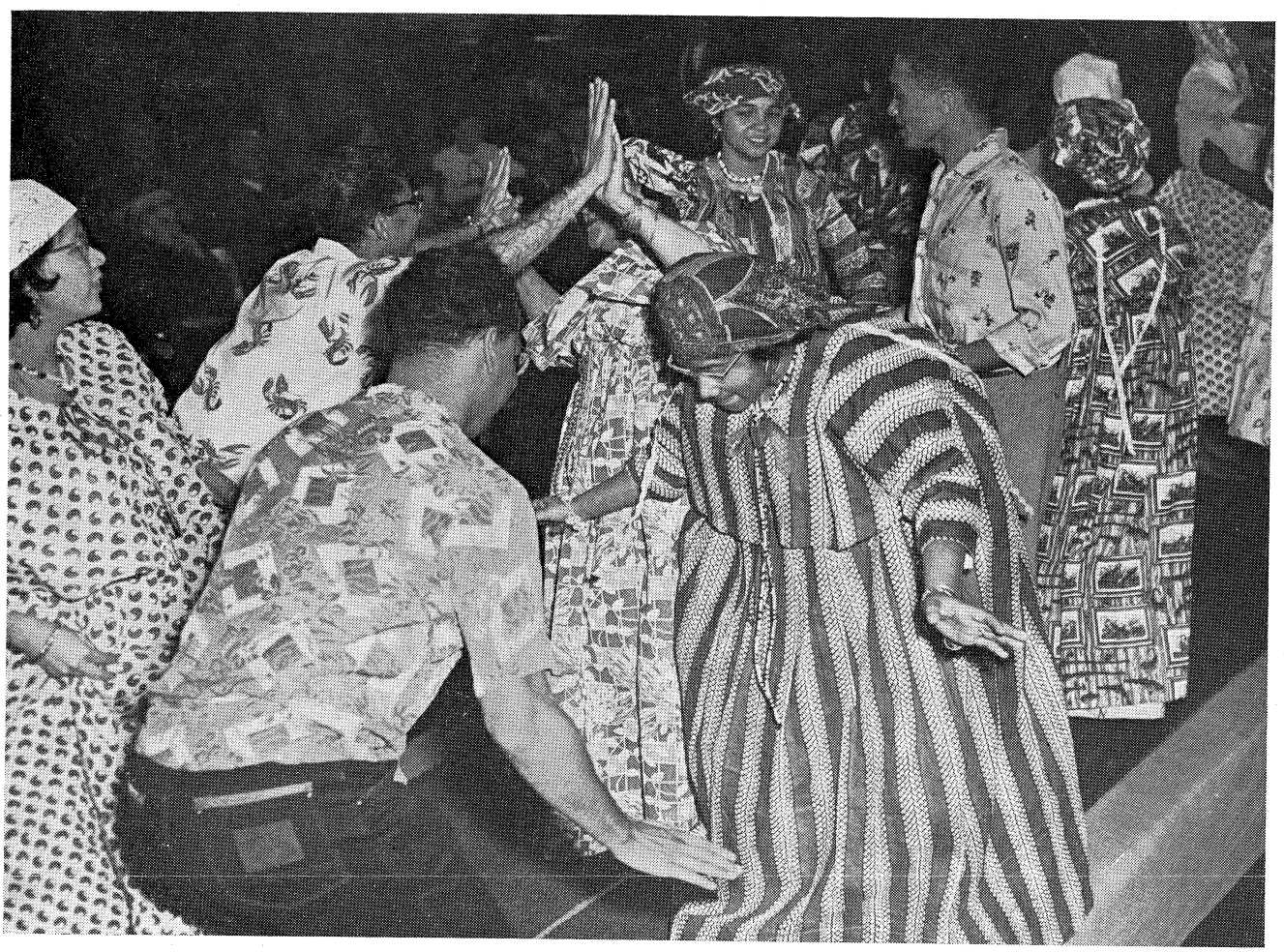
Prix de traduction Halperine-Kaminsky — De Prix de traduction Halperine-Kaminsky is toegekend aan Imre Laszlo voor de vertaling in het Frans van een boek van de onlangs tot gevangenisstraf veroordeelde Hongaarse schrijver Tibor Dery: Nick ou l'histoire d'un chien, aldus de N R C (30-11). De jury, waarin o.m. zitting hadden Pierre Benoit, Emile Henriot, André Maurois en Jules Romains, prees in haar rapport de literaire kwaliteit van het werk van Dery. De prijs bedraagt fr. 50.000.

Prix du Quai des Orfèvres — De Prix du Quai des Orfèvres (fr. 100.000), die jaarlijks wordt verleend voor een detectiveroman — aan de Parijse Quai des Orfèvres is het hoofdbureau van politie gevestigd — is toegekend aan Louis C. Thomas voor zijn boek Poison d'avril, aldus de N R C (30-11).

A. M. Remizow † — Alexis Michailowitsj Remizow, de in Rusland geboren schrijver van meer dan tachtig romans, novellen, toneelstukken en korte verhalen, is op 80-jarige leeftijd te Parijs overleden, aldus de N R C (30-11). Remizow, die tijdens de revolutie uit Rusland was gevlucht, gold voor een autoriteit op het gebied van de Slavische folklore. Alvorens zich te Parijs te vestigen — in 1923 — woonde hij korte tijd in Duitsland.

Peter B. Kyne † — Te San Francisco is op 77-jarige leeftijd overleden de romanschrijver Peter B. Kyne, wiens verhalen over Cappy Ricks waren gebaseerd op de ontwikkeling van de scheepvaart en de houtindustrie aan de kust van de Stille Oceaan, zo meldt de N R C (30-11). Tot zijn boeken behoren: Three Godfathers, The Long Chance, The Valley of the Giants, Kindred of the Dust, The Enchanted Hill, Tide of Empire, Island of Desire en Comrades of the Storm.

Prix interallié — De in 1930 ingestelde literaire Prix interallié (voor journalisten) is toegekend aan P a u l G u i m a r d voor zijn roman Rue du Havre. Vorig jaar werd Guimards eerste boek, Les faux frères, met een prijs voor de meest humoristische roman bekroond. De thans 36-jarige auteur begon zijn carrière als paardesportspecialist bij L'écho de la Loire.

„Koninkrijksdag", de jaarlijkse herdenking van de ondertekening (1954) van het statuut van het Koninkrijk der Nederlanden (Nederland, Suriname en de Nederlandse Antillen), is op 14 dec. zowel in Nederland als overzee gevierd. In de Haagse Dierentuin was o.m. een revue van klederdrachten uit de drie rijksdelen. De foto toont een Surinaams dansfestijn, waarop de „Kotta Missies" voor grote vrolijkheid zorgden. (foto ANP)

Kroniek 1957

JANUARI

1 — Saarland weer Duits (12941/foto).
2 — Egypte zegt verdrag (1954) met Engeland i.z. militaire steunpunten aan het Suezkanaal op (12927/3). — Eerste AOW-uitkeringen (12945/3).
3 — Wet i.z. kerk en staat in Polen ondertekend (12948/3).
4 — President Körner van Oostenrijk overleden (12947/1).
5 — Eisenhower lanceert zijn plan voor het Midden-Oosten (Eisenhower-leer, zie 12923).
7 — Nieuwe overeenkomst i.z. Sowjettroepen in O.-Duitsland (12955/2, 13085/2).
8 — Koning Leopold voorzitter v. d. Belgische commissie voor vooruitgang van de wetenschap (12940/2).
9 — Eden treedt af als Brits premier (12935). — De Ned. Dagbladpers royeert De Waarheid als lid (12975/1).
10 — De Chileense dichteres G. Mistral overleden (12948/3). — H. Macmillan premier van Engeland (12937/1).
11 — De Belgische schilder E. Tytgat overleden (12964/1).
14 — Regering-Macmillan gevormd (12941 /2).
15 — Buitenlandse banken en verzekeringsmaatschappijen in Egypte „geëgyptiseerd" (12957/1).
16 — De Italiaanse dirigent A. Toscanini overleden (12953).
17 — Chroesjtsjew prijst Stalin (12951). — Sukarno propageert nieuwe staatkundige conceptie voor Indonesië (12958/2).
18 — Einde bezoek Tsjoe En-lai aan Sowjet-Unie (12976/1).
20 — Verkiezingen Poolse landdag: meerderheid voor Gomulka (12967).

FEBRUARI

1 — Mr. G. van Hall burgemeester van Amsterdam (12929/3, 12961/1).
3 — De Britse minister van defensie, Sandys, heeft te Washington besprekingen gevoerd (12986/1, 13004/1).
8 — Einde bezoek van koning Saoed aan de VS (13022/3). Boelganin waarschuwt Adenauer voor de gevolgen van de Duitse herbewapening (13069/1).
10 — Mr. H. A. M. T. Kolfschoten burgemeester van Den Haag (12961/1).
11 — Tsjoe En-lai in Warschau (13050/2). — Herstel van minderheidsrepublieken in de SU (13042/1).
13 — Mr. Helders Nederlands minister van zaken overzee (13020/2).
15 — Gromyko volgt Sjepilow op als Sowjet-minister van buitenlandse zaken (13024/3).
18 — Nederlandse regeringsnota over de „bestedingsbeperking" (13039).
20 — Eisenhower vraagt terugtrekking Israëlische troepen uit Gaza en Golf van Akaba (13031, 13043/1).
22 — Eerste bijeenkomst raadgevende interparlementaire Beneluxraad (13068/3).
24 — De Westduitse generaal H. Speidel benoemd tot NAVO bevelhebber (13001/1).
25 — N. Kisji volgt T. Isjibasji op als premier van Japan (13137/1).
27 — Einde „Arabische topconferentie" te Cairo (13054/1).
28 — De Algemene Vergadering der VN verwerpt resolutie over Nieuw-Guinea (13053/2).

MAART

1 — Israël trekt troepen uit Gaza en Akaba terug (13052/1, 13070/3). — Kritiek van Izwestia op Wisjinski (13058/1).
2 — Oost-Indonesië wil autonomie (13052 /1)).
6 — De Goudkust wordt onafhankelijk (Ghana) (13063).
7 — Nederland en België zullen de kwestie Baarle-Hertog aan het Int. gerechtshof (13071/3) voorleggen.
11 — De Amerikaanse poolvorser adm. R. E. Byrd overleden (13081/2).
13 — Beëindiging Brits-Jordaans verdrag van 1948 (13088/3).
14 — De EOKA (Cyprus) biedt wapenstilstand aan (13085/1).
14 — De regering Sastroamidjojo (Indonesië) treedt af. Staat van oorlog en beleg afgekondigd (13079).
16 — De SU neemt in nota's aan de zes EGKS-landen stelling tegen Euratom en Euromarkt (13197/1).
17 — President R. Magsaysay van de Filippijnen overleden (13085/3).
18 — De VN-subcommissie voor ontwapening hervat te Londen haar besprekingen (13136/2). — Drs. A. B. Speekenbrink gouverneur der Ned. Antillen (13108/2).
19 — Hatta verwerpt de conceptie-Sukarno en komt met een eigen plan (13104 /2).
21 — Boelganin waarschuwt de Scandinavische en Westeuropese landen voor de „verschrikkelijke" consequenties van NAVO-bases (13135/2). — President I. Mirza stelt de grondwet in W.-Pakistan buiten werking (13115). — Begin Bermudaconferentie van Eisenhower en Macmillan (13105/1, 13124/2).
25 — Zes Europese landen ondertekenen te Rome de verdragen i.z. Euratom en Euromarkt (13111, 13127, 13143). — Het laatste, grootste obstakel in het Suezkanaal opgeruimd (13120/3, 13121/foto).
26 — De Franse staatsman E. Herriot overleden (13118/3).
28 — De Britse regering stelt aartsbisschop Makarios in vrijheid (13118/1).
29 — Engeland en Singapore bereiken overeenstemming over de toekomst van deze Kroonkolonie (13123/1, 13152/3).
31 — Eerste verkiezingen in Frans West-Afrika (13134/1).

APRIL

3 — Luchtvaartovereenkomst tussen Nederland en de VS (13168/2).
8 — Saoedi-Arabië sluit met de VS een overeenkomst i.z. militaire hulp (13170 /1). — Indonesische kabinet (Djuanda) gevormd door Sukarno (13153/3).
10 — De Jordaanse regering van S. Naboelsi afgetreden (13156/1, 13159). Ernstige crisis.
12 — 18 Westduitse atoomgeleerden waarschuwen tegen de uitrusting van het W.-duitse leger met A-wapens (13150/3, 13179).
19 — Oud-minister ir. Albarda overleden (13187/1). — De SU stelt het Westen een gezamenlijke veroordeling van het gebruik van geweld in het Midden-Oosten voor (13248/2).
23 — Dr. A. Schweitzer roept op tot staking van de proeven met kernwapens (13185/1, 13217/2).
24 — Jhr. De Graeff (oud-G.G. van N.O.I.) overleden (13186/1).
25 — De Amerikaanse Zesde Vloot vertrekt naar het oostelijk deel der Middellandse Zee (13198/3). Staat van beleg in Jordanië.
30 — Economische hulp der VS aan Jordanië (13199/2).

MEI

1 — In de Chinese volksrepubliek is een hervormingsactie tegen de bureaucratie begonnen (13195/3).
2 — Koezmin is Perwoekin opgevolgd als leider van de staatsplancommissie der SU (13269/2). — De Amerikaanse senatorheksenjager McCarthy overleden (13297 /2).
6 — De „drie wijzen" van Euratom publiceren rapport over de Europese energievoorziening (13227/2). — Mevr. Bouman ontvangt eredoctoraat van de rijksuniversiteit van Groningen (13215/1). — Aankomst te Djakarta van de president der SU, Worosjilow (13247/3).
8 — Nationale raad in Indonesië gevormd (13229/2, 13293/3, 13308/1, 13357/1).
9 — V. Larock volgt P. H. Spaak op als Belgisch minister van buitenlandse zaken (13210/1, 13227/2).
10 — De Opperste Sowjet keurt de door Chroesjtsjew voorgestelde decentralisatie van de Sowjet-economie goed (13170/2, 13269/1).
13 — Engeland en de VS heffen boycot van Suezkanaal op (13223).
20 — De ministerraad wenst uitstel van de bouw van de IJ- en Coen-tunnel (13252/1).
24 — Anti-Amerikaanse relletjes te Taipeh (Formosa) (13259/2).
29 — Bloedbad te La Casbah (Algerije) (13262/1).

JUNI

2 — Chroesjtsjew voor de Amerikaanse TV (13271). — Ingebruikneming van het Europese TEE-spoorwegnet (13277/1).
10 — J. Diefenbaker tot premier van Canada gekozen (13287, 13307/2).
12 — Franse regering van Bourgès-Maunoury samengesteld (13292/2).
18 — Peking publiceert de „Laat honderd bloemen bloeien"-rede van Mao Tse-toeng (13303).
20 — De VN publiceren rapport over de Hongaarse opstand (13308/3).
21 — Het NVV wenst herstel van samenwerking met CNV en KAB (13313/2, 13330 /1).
27 — De staat van beleg in Argentinië (sinds sept. 1955) opgeheven (13322/3).

JULI

1 — Start van het Int. Geofysisch Jaar 1957-'58 (13363/3).
3 — Radio-Moskou maakt de royering van Molotow, Kaganowitsj, Malenkow en Sjepilow uit het centrale comité van de partij bekend (13335, 13347, 13351, 13377 /3). — Eerste algemene verkiezingen in Egypte (13340/1, 13389/1).
4 — Minister Zijlstra legt de Tweede Kamer nota i.z. de kernenergie over (13359 /2). — Nederland en België bereiken overeenstemming over de opheffing van de „Stop van Ternaaien" (13362/1).
5 — Vertrek van de laatste Chinese troepen uit Tibet (13370/3).
8 — De Ierse regering treedt op tegen republikeinse extremisten (13356/3). — Vertrek van de laatste Britse troepen uit Jordanië (13375/foto).
11 — Aga Khan III overleden (13379/2).
15 — Officieel wordt te Madrid het her-

Weekblad

stel van de monarchie aangekondigd (13378/2, 13398/foto).
18 — Komplot tegen Nasser ontdekt (13371/2).
19 — Opstand in Oman tegen de sultan uitgebroken (13383). — De Franse Nat. Vergadering verlengt de bijzondere volmachten der regering i.z. Algerije (13367).
20 — De SU sluit de baai van Wladiwostok (13445/1). — De Spaanse Falange gereorganiseerd (13445/2).
22 — Te Moskou beginnen Duits-Russische besprekingen over uitbreiding handel en repatriëring Duitsers (13325/2, 13355/2, 13485/1).
25 — Tunesië schaft de monarchie af en wordt een republiek (13399). — In de VS is boek („De Nieuwe Klasse") verschenen van de Joegoslavische politicus Djilas (13393/3).
26 — President Armas van Guatemala vermoord (13391/3).

AUGUSTUS

1 — De huurverhoging in Nederland (13344/1, 13395/1, 13408/1, 13425/1, 13425/3, 13455/3).
2 — Lord Altrincham kritiseert koningin Elizabeth II (13405/3).
3 — Tito heeft met Chroesjtsjew in Roemenië besprekingen gevoerd (13424/3).
7 — McElroy volgt Wilson op als Amerikaans minister van defensie (13458/1). — De Amerikaanse Senaat aanvaardt de Civil Rights Bill (13447).
12 — Tramstaking te Lodz (Polen) (13443/3).
14 — Marokko wordt koninkrijk (13453/foto).
19 — De Amerikaanse majoor D. Simons vestigt met een ballon een nieuw hoogte-record (ca. 34 km) (13461/2).
26 — Radio-Moskou maakt melding van geslaagde proeven met intercontinentaal ballistisch projectiel.
28 — Het NVV publiceert „Wenkend Perspektief"-rapport (13473/3).
31 — Malakka wordt onafhankelijke staat binnen het Britse gemenebest (13407/3, 13494/foto, 13501/3).

SEPTEMBER

2 — Begin van de moeilijkheden te Little Rock (13510/foto, 13712/1).
3 — Opening KLM-dienst op Houston (13491/2).
6 — Het Londense ontwapeningsoverleg verdaagd (13490/1).
10 — Begin inter-Indonesische RTC te Djakarta (13453/2, 13511/1). — Gomulka brengt bezoek aan Tito (13535/1).
12 — Aartsbisschop Makarios in de VS (13498/1).
14 — De SU waarschuwt Turkije i.v.m. Turkse troepenconcentraties aan de Syrische grens (13505/3). — Staatsgreep in Thailand (13527).
15 — Verkiezingsoverwinning van Adenauer en zijn partij (13495).
17 — Opening 12e zitting van de Alg. Vergadering der VN (13533/2).
18 — R. Mayer neemt ontslag als voorzitter van de Hoge Autoriteit der EGKS (13522/1).
19 — Politieke crisis in San Marino (13522/1, 13570/1). — Opening TH te Eindhoven (13535/3).
21 — Koning Haakon VII van Noorwegen overleden (13539/2). — Het Duitse zeilschip Pamir op de Atlantische Oceaan vergaan (13541/foto).
25 — Wijziging Sowjet-vijfjarenplan bekendgemaakt (13556/3).
28 — Velsertunnels geopend (13558).
30 — De Franse Nat. Vergadering verwerpt de kaderwet-Algerije. — De regering-Bourgès-Maunoury treedt af (13552).

OKTOBER

1 — Te Wenen begint de eerste algemene vergadering van het Internationale Orgaan voor de Atoomenergie (13739/1).
2 — In Nederland worden per dag ongeveer 70.000 gevallen van A-griep gemeld.
3 — Studentenrelletjes in Warschau (13586)
4 — Moskou bericht, dat eerste kunstmaan is afgeschoten (13543). — Maarschalk Zjoekow bezoekt Joego-Slavië (13544//2).
5 — Djilas (Joego-Slavië) veroordeeld tot 7 jaar gevangenisstraf.
10 — Ernstige storing in plutoniumfabriek te Windscale (Engeland, zie 13565/1).
13 — Egyptische troepen landen in Syrië (13559).
14 — Geldhervorming in Oost-Duitsland (13563). — Nobelprijs voor de vrede toegekend aan de voormalige Canadese minister van buitenlandse zaken Lester Pearson (13577). — Oost-Duitsland door Joego-Slavië erkend (13579/3).
16 — Militaire verloven in Syrië ingetrokken in verband met Turkse dreiging (13576/3).
17 — Nobelprijs voor letterkunde toegekend aan de Fransman Albert Camus (13611).
18 — Nederlandse nationale woningbouwlening blijkt groot succes (13555).
20 — Samenzweerders tegen pres. Nasser van Egypte veroordeeld (13580/3).
22 — Nieuwe Britse gouverneur van Cyprus benoemd (13596).
24 — Premier Macmillan van Engeland en president Eisenhower der VS voeren te Washington overleg over de gevolgen van de lancering van de Sowjet-kunstmaan (13591).
26 — Maarschalk Zjoekow afgezet als minister van defensie van de SU (13591).

NOVEMBER

1 — Einde „eerste golf" van anti-Nederlandse campagne in Indonesië (13615/3).
2 — Maarschalk Zjoekow verwijderd uit partijfuncties (13623). — Bij decreet wordt in Egypte een beweging in het leven geroepen gericht op de vestiging van een socialistische staat (13614/3).
3 — Tweede Sowjet-kunstmaan met hond aan boord gelanceerd (13617/3).
5 — Na een langdurige crisis vormt Gaillard een nieuwe Franse regering (13630/3). — De Nederlandse Tweede Kamer keurt Delta-wet goed (13634). — Opening van het eerste gekozen Ethiopische parlement (13638).
6 — In Sowjet-Unie wordt de veertigste verjaardag van de Oktober-revolutie met grote plechtigheid gevierd (13623 e.v.). — Nederlands-Australische verklaring inzake Nieuw-Guinea gepubliceerd (13627/1).
9 — India krijgt van SU een belangrijke lening (13646/3).
13 — Minister Suurhoff (Ned.): geen alarmtoestand op gebied van werkgelegenheid (13640/2). — De Belgische regering besluit een begin te maken met het grootscheepse Inga-energieproject in Kongo (13643/1).
14 — De Alg. Vergadering der VN aanvaardt nieuwe ontwapeningsresolutie (13648/2).
15 — Amerikaanse en Britse wapenleveranties aan Tunesië wekken grote verontwaardiging in Frankrijk (13639 e.v.).
22 — In Moskou wordt verklaring van communistische partijen van 12 communistische landen gepubliceerd (13655). — Tekst van het op 17 september geparafeerde Benelux-verdrag gepubliceerd (13659/1). — Tunesisch-Marokkaans bemiddelingsaanbod i.z. Algerije (13661/2).
23 — Vredesmanifest van 63 communistische partijen te Moskou gepubliceerd (13655).
26 — President Eisenhower opnieuw door ziekte getroffen (13681/3). — Nieuw-Guinea-resolutie door VN verworpen (13678/1).
28 — Rotterdamse gemeenteraad keurt plan-Europoort goed (13679).
29 — Nieuwe Franse „kaderwet" voor Algerije goedgekeurd (13675/2).

DECEMBER

2 — Staking tegen het Nederlandse bedrijfsleven in Indonesië. — Landingsverbod voor KLM (13687).
3 — Begin van door vakverbond SOBSI geleide actie tot overneming van Nederlandse bedrijven in Indonesië (13689).
4 — Nederlandse Eerste Kamer keurt Europese verdragen goed (13688).
5 — Toelating van vrouwen als lid van het Britse Hogerhuis goedgekeurd (13709/1).
6 — Hammarskjoeld, secr.-gen. der VN, beëindigt reis door Midden-Oosten, tijdens welke hij getracht heeft de spanningen te doen verminderen (13688). — Chroesjtsjew verklaart zich bereid de Sowjet-troepen uit Oost-Duitsland terug te trekken, als de NAVO-troepen West-Duitsland ontruimen (13688). — Amerikaanse poging tot lanceren van kunstmaan mislukt (13699/2).
8 — Eerste verkiezingen in Belgisch Kongo (13708/2). — Spaanse vloot-demonstratie voor Agadir i.v.m. kwestie-Ifni (13704/3).
9 — Tito vraagt stopzetting Amerikaanse militaire hulp aan Joego-Slavië (13704).
10 — De Nederlandse minister-president doet telegrafisch verzoek aan zijn Indonesische collega om medewerking bij evacuatie van Nederlanders (13704). — Diplomatiek brieven-offensief van Sowjet-premier Boelganin (13728/3).
12 — „Bezuinigingswet" in Frankrijk goedgekeurd (13704).
13 — „Overgenomen" Nederlandse bedrijven in Indonesië onder regeringstoezicht geplaatst (13703). — Europese verdragen door alle betreffende landen geratificeerd (13711/1). — In Parijs wordt een rapport gepubliceerd inzake in Algerije begane wreedheden (13724).
17 — De Indonesische regering besluit tot uitbreiding territoriale wateren (13720/1).
19 — Einde NAVO-topconferentie. Besluiten: versterking militaire kracht (atoomraketten); poging tot gesprek met SU (13719 e.v.).
20 — Statuut van Europees agentschap voor kernenergie door OEES goedgekeurd (13720/2). — Gegevens gepubliceerd uit een geheim Amerikaans rapport over de „schrikbarende" militaire achterstand der VS (13720/3).
21 — Sowjet-reactie op NAVO-conferentie: Westelijke voorwaarden bieden „geen hoop op realistische oplossing" (13720/3).
23 — Nederlandse nota aan VN over Indonesië.
26 — Te Cairo wordt een Afrikaans-Aziatische solidariteitsconferentie geopend.

België

Socialistisch partij-congres —
De Belgisch Socialistische Partij heeft op 21 en 22 december te Brussel haar jaarlijks congres gehouden. Partij-voorzitter *Max Buset* bracht verslag uit over de binnenlandse toestand. Evenals hij onderstreepte eerste-minister *Van Acker* de resultaten van de regering op sociaal en economisch gebied. Van Acker noemde in dit verband de Belgische frank de dollar van Europa. Minister van buitenlandse zaken *V. Larock* sprak over de buitenlandse politiek.
In een motie over de binnenlandse politiek bracht het congres zijn grote voldoening tot uitdrukking over het beleid van de huidige regering en vroeg het de voortzetting ervan tot de wettelijke datum der verkiezingen nl. tot de eerste zondag van juni 1958.
Op financieel gebied verzocht de motie instandhouding van de stevigheid van de frank en van de openbare financiën en uitbreiding van de kapitaalmarkt.
Tevens werd gevraagd om spoedige, tijdelijke verhoging van de overdrachttaks op de goederen van groot verbruik. Het congres vroeg verder voor 1958 een ruim programma van werken en bestellingen, een meer doelmatige prijzenpolitiek en verbetering van het beroepskrediet aan de zelfstandige arbeiders. Tot de gevraagde sociale voordelen behoort de aanpassing aan het indexcijfer van de ouderdomspensioenen en de sociale uitkeringen evenals de veralgemening van het dubbel verlofgeld voor twee weken arbeidersvakantie.
Verder werd om de voortzetting van de schoolpolitiek verzocht met uitbreiding van het officieel onderwijs door de bouw van scholen, de verlenging van de leerplicht en de splitsing op taalgebied van het departement van openbaar onderwijs.
In de motie over de internationale politiek wordt o.m. gezegd dat een nauwe solidariteit tussen de westerse landen in de schoot van de Noordatlantische Verdragsorganisatie (NAVO) noodzakelijk is.

Het congres heeft, aldus deze motie, akte genomen van de verklaring van de minister van buitenlandse zaken volgens welke er geen sprake is van de aanleg in België van afschietplaatsen voor raketten van groot en middelgroot bereik zomin als van voorraden offensieve kernwapens.
Het congres stelde met instemming vast, dat de regering er toe heeft bijgedragen de gedachte te doen aanvaarden dat de Atlantische samenwerking niet beperkt mag blijven tot het militaire plan, maar dat zij zich ook moet uitstrekken tot het economische, sociale, politieke en culturele gebied.

CVP vraagt verkiezingen vóór opening wereldtentoonstelling —
Eerste-minister Van Acker heeft op 24 december een door partijvoorzitter *Th. Lefèvre* geleide afvaardiging ontvangen van de CVP. Deze heeft gevraagd dat de datum der eerstvolgende verkiezingen zou vastgesteld worden vóór de opening van de wereldtentoonstelling opdat de vele buitenlandse gasten geen getuige zouden zijn van het schouwspel van een verkiezingsstrijd. De heer Van Acker heeft beloofd de kwestie te onderzoeken en er de nadruk op gelegd dat het geenszins in de bedoeling ligt van de regering de rechten van de oppositie en de vrijheid van de politieke partijen te beperken.

Program

In aansluiting op wat wij op pag. 13723/1 hebben bericht over het CVP-congres vatte onze Belgische redacteur het CVP-program samen in de volgende 11 punten:

1o. medewerking aan de Europese integratie; 2o. kosteloos onderwijs tot 18 jaar in beide onderwijstakken, waardoor uitschakeling van de schoolstrijd; 3o. een dynamische en georiënteerde marktecononomie; 4o. hogere bezoldigingen en meer bestaanszekerheid voor de zelfstandigen; 5o. een ministerie van binnenlandse handel; 6o. een structurele landbouwpolitiek; 7o. een plan om 100.000 nieuwe woningen te bouwen; 8o. spreiding van de eigendom door woningbouw en volksactionariaat; 9o. aanpassing der sociale wetgeving voor weduwen en voor vrouwen in het algemeen; 10o. een modern leger en slechts 12 maanden diensttijd; 11o. Vlaamse en Waalse culturele samenwerking en uitwissing van de repressie en epuratie.

Indonesië

Recente ontwikkeling —
De ontwikkeling in Indonesië (zie de overzichten op pag. 13687 e.v., pag. 13703 e.v. en de kronieken op pag. 13704 en 13720) vervolgt haar verwarrende loop, waarvan velen vrezen, dat zij uitmondt op chaos, hongersnood en zelfs burgeroorlog. Uit tal van berichten kan men afleiden, dat er reeds een chaotische toestand is ontstaan en volgens officiële berichten is de voedseltoestand — mede als gevolg van het wegvallen van het interinsulaire verbindingsnet van de KPM — hachelijk, en zouden sommige delen van Midden-Java reeds aan de rand van de hongersnood verkeren. Het gevaar voor burgeroorlog zou vooral gelegen zijn in plannen van de Indonesische communistische partij (PKI), die wel beschouwd wordt als de enige goed georganiseerde politieke macht, om een greep naar de macht te doen, waartegen het leger, althans een deel van het leger, en de meer gematigde (niet te verwarren met pro-Nederlandse) politici zich zouden willen verzetten. Overigens is het moeilijk vanuit Nederland een duidelijk beeld te krijgen van de in Indonesië werkzame politieke stromingen en hun krachtsverhouding. Inmiddels is een begin gemaakt met de repatriëring van Nederlanders.
Wij geven hieronder weer enige der voornaamste gebeurtenissen:

Irian-comité ontbonden

21 dec. — Premier Djuanda maakt bekend, dat het centraal comité van actie voor de bevrijding van West-Irian, dat onder leiding stond van de minister van voorlichting Sudibjo, ontbonden is. Volgens Djuanda zullen voortaan alle acties die in het kader van de strijd voor de bevrijding van West-Irian worden ondernomen, worden geleid door de nationale veiligheidsraad, die geleid wordt door de premier zelf. De leden van deze raad zijn de drie vice-premiers, de drie chefs van staven, de procureur-generaal en het hoofd van de staatspolitie.
21 dec. — De minister van buitenlandse zaken Subandrio verklaart in het parlement, dat de Indonesische regering nog altijd bereid is een oplossing van de kwestie-Nieuw-Guinea te zoeken door middel van onderhandelingen of verzoening, indien Nederland het geschil op vreedzame wijze wil regelen. Het is nu aan de Nederlanders te beslissen of de jongste gebeurtenissen kunnen worden beschouwd als een begin van normale betrekkingen tussen beide landen, dan wel moeten worden aangemerkt als het laatste hoofdstuk in de geschiedenis van de Nederlandse werkzaamheid in Indonesië, aldus de minister.
21 dec. — Het parlement keurt een decreet goed, waarbij de staat van oorlog en beleg vervangen wordt door de staat van oorlog. Premier Djuanda verklaarde, dat het afkondigen van de staat van oorlog noodzakelijk was, daar de regering beschikt over bewijzen, dat het land met geweld wordt bedreigd. De chefs van de staven van de strijdkrachten worden door dit decreet bekleed met het hoogste gezag.

Voedselschaarste

De minister van handel Sunardjo verklaart in het parlement, dat de rijstschaarste in het land hachelijk is, evenwel niet zo alarmerend dat het de macht van de regering te boven gaat haar te overwinnen.
Volgens regeringskringen zouden o.a. delen in Midden-Java door hongersnood zijn getroffen.
21 dec. — In een boodschap van het volkscongres aan de solidariteitsconferentie der Afrikaans-Aziatische landen in Egypte wordt o.m. gezegd: De door

Egypte genomen stap tot nationalisatie van het Suezkanaal heeft het voor Indonesië gemakkelijker gemaakt om de RTC-overeenkomsten met Nederland eenzijdig te verbreken.

23 dec. — De chef-staf Nasution verklaart bij zijn bezoek aan Noord-Sumatra de olieterreinen nabij Pangkalan Brandan tot nationale olieterreinen.

24 dec. — In een commentaar op een uitspraak van minister Luns, dat de basis voor een gesprek met Indonesië wel zeer smal is geworden (zie 13720/2) verklaart minister Subandrio, dat de Indonesische regering over een volledig programma beschikt om aan alle eventualiteiten het hoofd te bieden, met inbegrip van de mogelijkheid dat de weg van onderhandelingen volkomen gesloten zal worden. De bekrompen opvattingen van de Nederlandse regering waren de oorzaak van de jongste ontwikkelingen.

De aanslag op Sukarno

24 dec. — Het hoofd van de inlichtingendienst van het Indonesische leger, luitenant-kolonel Sukendro, beschuldigt de voortvluchtige lt.-kol. Lubis en de Darul Islam van de aanslag op president Sukarno. Ook zekere legerofficieren en jeugdorganisaties, die in contact staan met de Darul Islam, zouden de hand hebben in het komplot, dat tevens ten doel had andere vooraanstaande Indonesische leiders, waaronder stafchef Nasution en premier Djuanda, te vermoorden. Volgens Sukendro was de aanslag een voortzetting van de poging die Lubis in november 1956 deed met een aantal legerofficieren om een greep naar de macht te doen. Sedertdien is Lubis voortvluchtig. Er zou geen verband bestaan met bewegingen in de buitengewesten. Er zijn 71 personen gearresteerd, waaronder een neef van Nasution, tevens neef van Mohammed Natsir, voorzitter van de Masjumipartij. Er zouden twee buitenlanders, personen uit Malakka, bij de aanslag betrokken zijn.

26 dec. — Officieel wordt meegedeeld, dat in Makassar een vuurgevecht tussen twee groepen militairen heeft plaatsgehad. De achtergrond zou van „persoonlijke aard" zijn. In de Molukken is op 13 december een poging ondernomen om het plaatselijk bestuur omver te werpen. „Wij zijn de toestand in de Molukken nog steeds meester, omdat wij juist op tijd ingrepen", aldus een woordvoerder van het Indonesische leger. Er zijn 25 arrestaties verricht, waaronder 15 „belangrijke".

Kritiek van Hatta

28 dec. — In een open brief gepubliceerd in een aantal Djakartaanse bladen, geeft de voormalige vice-president Mohammed Hatta aan het comité voor de bevrijding van West-Irian de schuld van de nood die Indonesië bedreigt. Dit comité heeft acties gevoerd zonder zich rekenschap te geven van de gevolgen. Het is begrijpelijk, dat de vakbonden hun actie tot overneming van bedrijven ondernamen, maar het geschil over Nieuw-Guinea doet Indonesië meer kwaad dan Nederland en dit was niet nodig geweest als de plannen beter waren overwogen. Er dreigt een hongersnood niet omdat er een tekort aan rijst is, maar alleen door de wanorde in de verdeling, de verzending en de verbindingen, welke voortvloeit uit de recente overneming van de Nederlandse belangen. Geen enkele grote worsteling moet beginnen met een hongersnood. Dit fundamentele principe werd vanaf het eerste begin verwaarloosd. Wij kunnen onze jeugd niet vragen zelfmoord te plegen. In vrede, niet door oorlog, zal West-Irian aan ons teruggegeven worden. Pas nu alles bedorven is, begint de regering correctieve maatregelen te nemen.

Ook Hatta wil, dat de Nederlanders Indonesië verlaten, maar hij stelt, dat er verschillende wegen zijn om dit te bereiken. Als wij plannen hadden gemaakt, zou ons volk niet lijden. Tengevolge van het gebrek aan plannen nadert thans een economische ramp. Zijn brief besluit: Nederlandse, niet Indonesische belangen moeten ondermijnd worden. De Nederlandse economie hier moet geliquideerd worden, maar niet op een wijze die onszelf verlamt.

De naam Sukarno

Naar aanleiding van de biografie op pagina 13706 schrijft men ons van geachte zijde: „Sukarno heeft geen voornaam: de toevoeging Achmed is een verzinsel, in 1945 uitgevonden door Amerikaanse journalisten, die vonden, dat men niet zonder voornaam door het leven kan gaan."

Nederlandse regeringsverklaring

De Nederlandse minister van buitenlandse zaken, Mr. J. M. A. H. Luns, heeft op 23 dec. in de Tweede Kamer een verklaring afgelegd over de gebeurtenissen in Indonesië. Uit het hierop gevolgde debat bleek, dat de Kamer, met uitzondering van de communistische leden, instemde met deze verklaring, die wij als volgt samenvatten:

1. De toestand in Indonesië is de laatste drie weken in ernstige mate verslechterd. Hij heeft twee aspecten: De sfeer waarin de Nederlanders in Indonesië zich op het ogenblik bevinden en de uitzichten voor de Nederlandse bedrijven.
2. De maatregelen tegen de Nederlandse bedrijven vormen een ernstige aantasting van de rechtspositie dezer bedrijven. Wat de KPM betreft, heeft de Indonesische regering getracht onrechtmatig te verhinderen, dat Nederlandse schepen zich buiten Indonesië in veiligheid stelden, nadat door het optreden van de vakbond van scheepvaartpersoneel een vrije bedrijfsuitoefening onmogelijk was gemaakt.
3. Van Indonesische zijde zijn over het anti-Nederlandse optreden velerlei, vaak tegenstrijdige verklaringen gepubliceerd. Getracht wordt in het buitenland de indruk te wekken, dat de anti-Nederlandse maatregelen niet strijdig zijn met het volkenrecht en met andere algemeen aanvaarde normen. De bedrijven zouden niet geconfisqueerd of genationaliseerd worden, doch slechts tijdelijk in beheer zijn genomen. Openlijk wordt daar echter aan toegevoegd, dat niet van nationalisatie moet worden gesproken, omdat er dan schadeloosstelling zou moeten worden betaald. Daaruit, aldus de minister, blijkt de bedoeling wel zeer duidelijk.
4. Ondanks Indonesische verklaringen van het tegendeel betekent de zogenaamde overneming van Nederlandse bedrijven feitelijk, dat bij deze bedrijven de leiding en de zeggenschap aan de Westerse bedrijfsvoerders zijn ontnomen. Volgens de minister wijst dit alles op niets anders dan een doelbewuste, nauwelijks gecamoufleerde politiek om zich wederrechtelijk van Nederlandse bedrijven meester te maken.
5. De Nederlanders in Indonesië zijn hierdoor onder zware psychische druk gesteld. Zij verkeren in een beklemmende onzekerheid over hun toekomst. De minister wees in dit verband op het verbod om zonder vergunning persoonlijke bezittingen te verkopen, waardoor met name zij die uit Indonesië wensen te vertrekken nog extra gedupeerd worden.
6. Op 5 december heeft het Indonesische ministerie van justitie en op 9 december het ministerie van buitenlandse zaken meegedeeld, dat alle Nederlanders op korte termijn het land dienen te verlaten. Later werd hiervan teruggekomen met de mededeling, dat eerst de werkloze Nederlanders moesten vertrekken en dat vervolgens de overige Nederlanders dienen te gaan, waarbij de deskundigen op wier tijdelijk behoud de Indonesische regering blijkbaar prijs stelt, het achterste gelid zouden kunnen vormen. Op 21 dec. heeft de Indonesische minister van buitenlandse zaken blijkens persberichten in het parlement weer een andere verklaring afgelegd.
7. De Nederlandse regering heeft herhaaldelijk om schriftelijke uitleg gevraagd en vooropgesteld, dat de Nederlanders de vrijheid moeten hebben uit dit land te vertrekken. Drie garanties werden gevraagd: a) dat de Indonesische regering haar medewerking zou verlenen bij de evacuatie, b) dat het Nederlandse evacuatie-apparaat gelegenheid zou worden geboden ongestoord te werken, c) dat Nederlandse schepen in Indonesische havens geen belemmeringen zouden ondervinden bij het vervoer van evacuerende Nederlanders.
8. Op deze en andere verzoeken is geen antwoord ontvangen.
9. Op 5 december werd meegedeeld, dat de Nederlandse consulaten onmiddellijk dienen te worden gesloten. Een bevriende mogendheid kreeg geen toestemming de behartiging van de consulaire belangen in de betreffende plaatsen over te nemen.
10. Op grond van rapporten heeft de regering de sterke indruk, dat vele Nederlanders in Indonesië niets liever wensen dan dit land zo spoedig mogelijk te verlaten.
11. De Nederlandse regering heeft herhaaldelijk bij de Indonesische regering in krachtige termen protest aangetekend.
12. In het kader van de bondgenootschappelijke verplichting tot onderlinge consultatie heeft de Nederlandse regering de Indonesische kwestie in het verband van de NAVO ter sprake gebracht en een verheugende mate van begrip en solidariteit gevonden.
13. De Nederlandse regering betreurt, dat de Ver. Naties lijdelijk hebben toegezien bij de stelselmatige en moedwillige afbraak van het onder auspiciën van de VN tot stand gekomen stelsel van overeenkomsten en regelingen, welke de soevereiniteitsoverdracht van Indonesië begeleidden.
14. Aan de permanente vertegenwoordiger van Nederland bij de VN is opdracht gegeven om in een gemotiveerde nota de aandacht van de secretaris-generaal en de leden van de organisatie te vestigen op de vijandelijke acties van de Indonesische regering en de schendingen van in-

ternationaal recht en volkenrechtelijke normen.
15. De enorme uitbreiding door de Indonesische regering van wat zij als de Indonesische territoriale wateren beschouwt, is een unilaterale maatregel die voor ons, evenals voor andere zeevarende mogendheden, niet aanvaardbaar is. Zoals in de pers is gebleken, is de Britse regering evenmin voornemens zich hierbij neer te leggen.

Internationaal Nieuws

Atoomconferentie te Wenen — Op 1 oktober begon in het Weense Konzerthaus een belangrijke internationale conferentie, die evenwel — vergeleken met kunstmanen, politieke spanningen in het Midden-Oosten, NAVO-conferentie e.d. — betrekkelijk weinig publiciteit heeft genoten: de eerste algemene vergadering van het Internationale Orgaan voor de Atoomenergie (IOA), in het Engels: International Atomic Energy Agency (IAEA), waarvan wij de oprichting en doelstelling gemeld hebben op pagina 13407 (zie ook 13298/2 en 13315/2).
Aan de conferentie die onder voorzitterschap stond van de Oostenrijker Karl Gruber werd deelgenomen door ongeveer 400 deskundige gedelegeerden uit 55 landen. De organisatie is bedoeld als het centrum van vreedzame internationale samenwerking op het gebied van de atoomenergie. Zij zal ook optreden als „bank" voor splijtbare stoffen.
Hoewel men aanvankelijk verwachtte, dat tussen Oost en West een felle strijd zou ontbranden over de benoeming (voor vier jaar) van de eerste directeur-generaal van de nieuwe atoomorganisatie is de benoeming van de 53-jarige Amerikaan *W. Sterling Cole* — republikeins lid van het Huis van Afgevaardigden en erkend deskundige op atoomgebied — betrekkelijk zonder strubbelingen verlopen. De VS maakten aanspraak op deze functie op grond van het feit, dat zij een zo actieve rol hebben gespeeld bij het tot stand komen van de nieuwe organisatie.
De directeur-generaal werd gekozen door een raad van gouverneurs van 23 leden. Voorzitter van deze raad is de Tsjechoslowaakse ambassadeur in Wenen *Pawel Winkler*.
Vice-voorzitters zijn M. H. Wershof (Canada) en dr. Hiro Furuuchi (Japan).
De directeur-generaal staat aan het hoofd van het personeel. Voorts ontvangt hij o.m. de rapporten van de inspecteurs die kunnen worden uitgezonden naar de landen die splijtbaar materiaal van de organisatie hebben ontvangen, om te zien of dit niet voor militaire doeleinden wordt gebruikt. De directeur-generaal legt deze rapporten voor aan de raad van gouverneurs. De SU heeft zich uitgesproken tegen dit inspectiesysteem maar heeft niettemin de statuten van de organisatie geratificeerd.
Zowel de VS, als Engeland en de SU hebben toegezegd dat zij splijtstoffen ter beschikking van het IOA zullen stellen. De VS geven naast 5000 kg uranium-235 en nogmaals 50 kg theoretisch zuiver U-235 een reactor voor speurwerk, een laboratorium voor isotopenonderzoek en een bibliotheek. De SU heeft o.m. 50 kg uranium toegezegd evenals 50 studiebeurzen voor studenten uit minder-ontwikkelde landen. Prof. *Emelianow* verklaarde, dat zijn land bereid is zijn atoomgegevens op voet van gelijkheid uit te wisselen met andere landen. Buitenlandse geleerden kunnen verder toegang krijgen tot bepaalde Sowjet-installaties. Ook andere landen deden dergelijke aanbiedingen.
Een Tsjechisch-Sowjetrussisch voorstel om ook niet-leden der VN toe te laten (Chin. Volksrepubliek) werd met 35 tegen 13 stemmen, bij 1 onthouding verworpen.

Nederland

Verhouding KVP tot PvdA en Protestants-Christelijke partijen — Tijdens het op 9 en 10 november te Utrecht gehouden KVP-congres heeft de voorzitter, mr. *H. W. van Doorn*, o.m. gesproken over de verhouding tot andere politieke groepen.

Over de samenwerking tussen katholieken en socialisten zei hij, aldus De Volkskrant (11-11): „Als er sprake is van een zekere toenadering tussen de beide grote partijen, dan wil ik zonder aarzeling verklaren, dat de Katholieke Volkspartij zich daarover verheugt. Er waren in de afgelopen maanden momenten, waarin duidelijk naar voren kwam, dat KVP en PvdA samen in staat zijn tot een constructief beleid, dat tot zegen strekt van ons volk... Maar de PvdA zal verstandig doen wel te beseffen, dat deze ontwikkeling ernstig gevaar loopt weer ten kwade te keren, zodra men van socialistische zijde onvoldoende rekening gaat houden met de nuchtere waarheid, dat de meerderheid van ons volk ervoor past te gedogen, dat getracht zou worden haar een socialistisch beleid op te dringen".
Mr. Van Doorn wees erop, dat als één van de motieven voor de samenwerking van anti-revolutionairen en christelijk-historischen bij de gemeenteraadsverkiezingen in Den Haag is gebruikt: het zich „handhaven tegenover een groeiend rooms-katholicisme". Dit heeft „vele katholieken verdriet en verbaasd", al staat er tegenover dat het AR-Tweede-Kamerlid Hazenbosch heeft gewezen op de goede samenwerking tussen katholieken en protestanten op internationaal politiek terrein (zie pag. 13617/1).
„Wat ons verbaast, maar nog meer verdriet, is de omstandigheid, dat men, hoewel programmatisch in tal van opzichten aan onze zijde staande, het niet aandurft de antipapistische aanhang van zich te vervreemden", aldus mr. Van Doorn.

Conclusies congres

Het KVP-congres aanvaardde een aantal conclusies, die waren opgesteld in de secties. In de conclusies inzake Europa werd o.m. uitgesproken, dat er voor Nederland onmiskenbaar bezwaren kleven aan de Euromarkt, maar toch „dienen wij (KVP) ons met klem te stellen achter de afspraken, die op samenwerking zijn gericht, want er is geen andere keus". Voor de toekomstige welvaartssituatie van de wereld werd het een gevaar genoemd, dat het verschil in welvaart tussen de meer en de minder ontwikkelde gebieden eer toe- dan afneemt.
De KVP zal zich tijdig moeten beraden over het vaststellen van een rangorde voor de sociaal-economische maatregelen, die, in verband met de stijging van het nationaal inkomen, genomen moeten worden. De katholieke sociaal-economische organisaties moeten hierbij samenwerken.
De uitbreiding van het produktie-apparaat zal, in meerdere of mindere mate, door bezitsvorming de eigendom kunnen worden van alle groepen van de bevolking.
De emigratie zal onverminderd voortgang moeten vinden omdat in de toekomst een regelmatige emigratie waarschijnlijk nodig zal zijn. Overheid en organisaties zullen hiermee rekening moeten houden.

Reactie dr. Berghuis

De voorzitter van de Antirevolutionaire Partij, dr. W. P. Berghuis, heeft op 11 nov. naar aanleiding van de opmerkingen van mr. Van Doorn o.m. gezegd verbaasd te zijn over de opmerking dat het antipapisme nog voortbestaat. De protestantse partijen trachten de calvinistische krachten in het volksleven gestalte te geven en men kan bij een dergelijk samengaan hiertoe nimmer van antipapisme spreken.
„Moch er ooit voedsel worden gegeven aan het antipapisme in ons land dan zal de AR partij daar niet bij zijn, want de AR partij is in wezen niet antipapistisch", aldus Dr. Berghuis.

Het parlement 14 nov.-31 dec. —

Eerste Kamer

26 nov. — Z.h.st. aangenomen de wetsontwerpen: wijz. wet bescherming bevolking en zesde wijz. Kieswet.
3 dec. — Z.h.st. aangenomen de wetsontwerpen: wijz. strafbepaling i.z. accijns op het gedistilleerd, verlenging werkingsduur belemmeringenwet landsverdediging en wijz. garantiewet leningen VHMO en kweekscholen.
4 dec. — De wetsontwerpen: goedkeuring verdrag tot oprichting v. d. Europese Economische Gemeenschap en het verdrag tot oprichting v. d. Europese Ge-

meenschap voor Atoomenergie aangenomen met 46-4 stemmen. Tegen stemden: prof. mr. G. de Grooth (VVD), prof. mr. A. N. Molenaar (VVD), C. Geugjes (CPN) en mevr. A. Ommerink-Averink (CPN).
10 dec. — Z.h.st. aangenomen: de hoofdstukken I (Huis der Koningin), VII A1 (Nat. Schuld), VII A2 (buitengew. aflossing Nat. Schuld), XIV (onvoorziene uitgaven) der rijksbegroting-1958 en de wetsontwerpen: verhoging met tijdelijke toeslag buitengewone pensioenen 1940-1945 en NV Luchthaven Schiphol.
17 dec. — Z.h.st. aangenomen: hoofdstuk II (Hoge Colleges van Staat en het Kabinet der Koningin) der rijksbegroting-1958 en de wetsontwerpen: nieuwe regeling samenstelling burgerlijke rechten en bezoldiging rechterlijke ambtenaren, wijz. wet op het Praeventiefonds en wijz. wet ziekenfondsverzekering v. bejaarden (verhoging inkomensgrenzen). De Kamer gaat op Kerstreces (tot 7 jan. 1958).

Tweede Kamer

14 nov. — Z.h.st. aangenomen de wetsontwerpen: wijz. garantiewet leningen VHMO en kweekscholen en verlenging werkingsduur belemmeringenwet landsverdediging.
19 nov. — Z.h.st. aangenomen hoofdstuk V (binnenlandse zaken, bezitsvorming en publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie) der rijksbegroting-1958. Motie-Weijters (KVP) i.z. heropening overleg in de centrale commissie voor georganiseerd overleg in ambtenarenzaken z.h.st. aangenomen (zie pag. 13665/1). Motie-Blom (PvdA) i.z. nadere correctie salarispositie overheidspersoneel, voorzover niet ingedeeld in zg. topfuncties (zie pag. 13665/2) verworpen met 77-51 stemmen (vóór stemden: 46 PvdA, 3 SGP en 2 CPN).
20 nov. — Z.h.st. aangenomen: de hoofdstukken I (Huis der Koningin) VII A1 (Nat. Schuld), VII A2 (buitengew. aflossing Nat. Schuld), XIV (onvoorziene uitgaven), XII A (maatschappelijk werk) en IV (justitie) der rijksbegroting-1958 en het wetsontwerp wijz. wet ziekenfondsverzekering v. bejaarden (verhoging inkomensgrenzen).
26 nov. — Z.h.st. aangenomen: de hoofdstukken X (economische zaken), II (Hoge Colleges van Staat en het Kabinet der Koningin) en II A (algemene zaken) der rijksbegroting-1958.
27 nov. — Z.h.st. aangenomen: het wetsontwerp verhoging met tijdelijke toeslag buitengew. pensioenen 1940-1945.
28 nov. — Z.h.st. aangenomen hoofdstuk XII (sociale zaken en volksgezondheid) der rijksbegroting-1958.
3 dec. — Verklaring dr. W. Drees over Indonesië (zie pag. 13689/2). Z.h.st. aangenomen het wetsontwerp nieuwe regeling samenstelling burgerlijke rechten en bezoldiging rechterlijke ambtenaren.
5 dec. Z.h.st. aangenomen hoofdstuk VI (onderwijs, kunsten en wetenschappen) der rijksbegroting-1958.
10 dec. — Z.h.st. aangenomen hoofdstuk IX A (volkshuisvesting en bouwnijverheid) der rijksbegroting-1958. Motie-Stufkens (PvdA) i.z. spoedige indiening van toegezegde sportnota verworpen met 76-51 stemmen (vóór stemden: 45 PvdA en 6 CPN).
11 dec. Z.h.st. aangenomen het wetsontwerp enige wijz. in wet rechterlijke organisatie en het beleid der justitie. Motie-Andriessen (KVP) i.z. overlegging aan TK van nota m.b.t. de ruimtelijke ordening en motie-Eibergen (ARP) i.z. goede hygiënische voorzieningen op de bouwplaats z.h.st. aangenomen. Motie-Gortzak (CPN) i.z. overbrenging van *f* 400 miljoen van de begrotingen van oorlog en marine naar die van O, K en W verworpen met 91-6 (CPN) stemmen.
12 dec. — Z.h.st. aangenomen hoofdstuk XI (landbouw, visserij en voedselvoorziening) der rijksbegroting-1958. Afscheid van minister dr. Mansholt (sinds 1945) i.v.m. zijn te verwachten benoeming tot lid van de commissie v. d. Europese Economische Gemeenschap. Motie-Egas (PvdA) i.z. voortgaande stijging koop- en pachtprijzen v. hoeven en los land verworpen met 70-40 stemmen (vóór stemden: 38 PvdA en 2 CPN).
17 dec. — Debat over de toekenning van zendtijd aan politieke partijen.
18 dec. — Z.h.st. aangenomen hoofdstuk VII B (financiën) der rijksbegroting-1958 en het wetsontwerp verlenging termijn v. verval v. sommige bezettingsmaatregelen. Wijz. gemeentewet (onverenigbaarheid van betrekkingen, zie pagina 13727/3) aangenomen met 73-55 stemmen (tegen stemden: 43 PvdA, 5 CHU, 5 CPN en 2 SGP). Motie-Burger (PvdA) i.z. ontwerpen v. nieuw uitzendschema v. d. democratische politieke partijen verworpen met 79-49 stemmen (vóór stemden 44 PvdA en 5 CPN).
19 dec. — Z.h.st. aangenomen hoofdstuk XIII (zaken overzee) der rijksbegroting-1958 en de wetsontwerpen: overneming in beheer en onderhoud bij het rijk van het Noord-Willemskanaal met toebehoren, luchtvaartwet en grenswijz.gemeenten Heerlen en Schaesberg.
23 dec. — Verklaring minister Luns (buitenl. zaken) over Indonesië en debat over deze regeringsverklaring. Het wetsontwerp wijz. werkloosh.wet (tijd. wijz. verdeling premie werkloosh.verzekering) aangenomen met 101-26 (11 ARP, 6 CPN en 9 VVD) stemmen.

(Vor. ber. pag. 13711/2)

Sowjet-Unie

Antwoord aan NAVO —
Zoals uit ons overzicht van de Parijse NAVO-topconferentie (zie 13719 e.v.) blijkt, zijn de brieven van Sowjet-premier Boelganin aan de NAVO-landen (zie nader 13728/3) van invloed geweest op de besluiten van deze conferentie. Men besloot althans te onderzoeken, wat de Sowjet-Unie precies met haar jongste voorstellen beoogde, en men verklaarde zich bereid om, bij voorkeur binnen de Ver. Naties, met de Sowjet-Unie elk gesprek te beginnen, dat tot ontwapening kan leiden. Mocht de SU medewerking aan de (uitgebreide) VN-ontwapeningscommissie blijven weigeren, dan was men bereid tot deelneming aan een bijeenkomst op het niveau van ministers van buitenlandse zaken om uit de impasse te komen.
De eerste officiële Sowjet-reactie op deze NAVO-visie werd op 21 dec. geformuleerd in een bijeenkomst van de Opperste Sowjet, resp. door *Gromyko*, minister van buitenlandse zaken, en *Chroesjtsjew*, secretaris van de CPSU.
Gromyko leverde felle kritiek op het Westen en verklaarde, dat het geen zin had te praten met dezelfde vier mannen, met wie de Sowjet-gedelegeerde in de VN-subcommissie voor ontwapening zo lang en zo vruchteloos had onderhandeld. Het internationale klimaat is veranderd. „De Spoetniks hebben hun werk gedaan", aldus Gromyko.
Chroesjtsjew drong o.m. aan op een speciale zitting van de VN-assemblée over de ontwapening.

Hij maakte ook bezwaar tegen de nieuwe uitgebreide ontwapenings-commissie der VN, die uit 25 leden zal bestaan. De VS moesten hun politiek van „onderhandelen uit een positie van kracht" laten varen en deze conceptie werpen op de plaats waar zij hoort, „de vuilnisbelt der geschiedenis", aldus Chroesjtsjew, die nog steeds voorstander bleek te zijn van rechtstreeks contact tussen Amerikaanse en Sowjet-leiders. Hij verklaarde tenslotte dat de NAVO-landen, als zij ernst willen maken met hun vredelievende verklaringen, begrip en toeschietelijkheid bij de Sowjet-Unie zullen ontmoeten.
De Opperste Sowjet heeft tenslotte een resolutie aangenomen, waarin de buitenlandse politiek wordt goedgekeurd en de volgende voorstellen worden geformuleerd:

1) De SU, de VS en Groot-Brittannië beloven geen kern- en waterstofwapens te gebruiken.
2) De regeringen van genoemde landen sluiten een akkoord over stopzetting van alle proefnemingen met kern- en waterstofwapens met ingang van 1 januari aanstaande.
3) Genoemde regeringen komen overeen geen kern- of waterstofwapens op het gebied van de twee Duitse staten op te slaan en eveneens het voorstel van Polen, Tsjecho-Slowakije en Oost-Duitsland te aanvaarden, dat voorziet in de instelling van een ontwapende zone.
4) Genoemde landen gaan over tot aanzienlijke vermindering van de omvang van hun strijdkrachten.
5) Een niet-aanvalsverdrag tussen de landen-leden van de NAVO en die van het Pact van Warschau wordt gesloten.
6) Een overeenkomst wordt gesloten, waarbij bepaald wordt, dat geen enkele maatregel tegen de onafhankelijkheid van de landen van het Naburige en Midden-Oosten zal worden genomen en dat in die delen van de wereld geen geweld zal worden gebruikt.
7) Een einde zal worden gemaakt aan de oorlogspropaganda en de uitwisseling op het gebied van handel en cultuur zal worden ontwikkeld.

In de resolutie wordt verder gezegd: De Opperste Sowjet is ervan overtuigd, dat een persoonlijke ontmoeting tussen de leidende staatslieden ter bespreking van de dringende internationale problemen een weg zal helpen vinden naar vermindering van de spanning.
De Opperste Sowjet heeft de regering opgedragen het vraagstuk van een verdere vermindering van de strijdkrachten te bestuderen, maar, zolang er geen internationaal akkoord over ontwapening is, het leger op zodanig peil te houden, dat de veiligheid verzekerd is.
De Opperste Sowjet verwacht, dat Amerika, Engeland en Frankrijk ook hun legersterkte zullen verminderen.

Een kwarteeuw Nederlandse letterkunde

Het schrijven van een overzicht der Nederlandse letterkunde sinds omstreeks 1930 heeft iets aantrekkelijks, daar deze periode inderdaad een zekere eenheid vertoont. Bijna op de kop af in 1930 valt er een kentering te zien, die belangrijker en algemener is geweest dan alle veranderingen die zich sindsdien hebben voorgedaan. Het gehele literaire klimaat wijzigde zich toen grondig; enkele voorbeelden zullen dit naar ik hoop kunnen verduidelijken. Wanneer boeken als „Eenzaam Avontuur" van Anna Blaman, „De Onrustzaaier" van Willem G. van Maanen of „Spelen in het Donker" door Adriaan van der Veen niet respectievelijk in 1948, 1954 en 1955 waren verschenen, maar omstreeks 1935, dan zouden ze niet opvallend misstaan hebben tussen de toenmalige produktie. Fijnere nuances laten wij hier natuurlijk terzijde. Denkt men zich daarentegen eens even in dat Van Schendels „Een Hollands Drama", Du Perrons „Het Land van Herkomst" of Vestdijks „Meneer Vissers Hellevaart" niet in de jaren 1935-'36 maar in 1925-'26 zouden zijn verschenen, dan voelt men zich hier dicht bij de volstrekte onmogelijkheid. In die tien jaar was er meer veranderd dan in de laatste twintig. Men kan zich omgekeerd even slecht voorstellen dat Van Schendels „Blanke Gestalten", Van der Leeuws „De Gezegenden" of R. N. Roland Holsts „Overpeinzingen van een Bramenzoeker" die alle uit 1923 zijn, in 1933 zouden zijn uitgekomen.

Zulke kenteringen in de „tijdgeest" zijn niet afdoende te verklaren. Men kan natuurlijk de grote invloed aanvoeren die het wereldbeeld van de economische crisis en van het dreigende nationaal-socialisme heeft ondergaan, een invloed die zich tot ver buiten de economische en politieke sectoren uitstrekte. Maar daarmee verklaart men lang niet alles. Waarom begonnen J. Greshoff en E. du Perron lang voor 1930 een poëzie te schrijven die in toon radicaal van de toen gangbare verschilde, en die tussen 1930 en 1935 velen ten voorbeeld zou worden? Hier kan men nog van een „reactie" op het voorgaande spreken (een reactie die zich intussen lang niet altijd voordoet); nog moeilijker te verklaren is de opvallende verandering in het werk van een Aart van der Leeuw en een Arthur van Schendel; bij Van der Leeuw gaat die namelijk grotendeels en bij Van Schendel vrijwel geheel op intern-psychologische factoren terug, en toch is de gelijktijdigheid met de algemene kentering hier bijzonder treffend!

Hoe dan ook, wij kunnen dus omstreeks 1930 van een opvallende ommekeer spreken, waarvan de eerste tekenen bij nader toezien al wat eerder te zien vallen, terwijl het oude natuurlijk niet onmiddellijk van het toneel verdween. Maar de hoofdzaak voltrok zich snel en ingrijpend, en wel vooral op het gebied van het proza. Want in de poëzie had zich reeds omstreeks 1920 een felle revolutie voorgedaan; in een extatische visie hadden de toenmalige jonge dichters (HENDRIK DE VRIES, geb. 1896; HERMAN VAN DEN BERGH, geb. 1897; J. SLAUERHOFF 1898-1936; H. MARSMAN, 1899-1940) en ook enkele ouderen (J. A. DÈR MOUW, 1862-1919 en A. VAN COLLEM, 1858-1933) de wereld als een nieuwe, wilde eenheid van vreugde en verschrikking voor zich uitgebreid gezien. Deze felle beleving, die doorgaans met de term *expressionisme* wordt aangeduid, was snel weggeebd, en van bovengenoemde dichters was vooral Slauerhoff aan het woord gebleven, de minst onstuimige onder hen, maar de indrukwekkendste vertolker van onvervulbaar heimwee en universele ontgoocheling. Hij is ook internationaal beschouwd een van de grootste dichters van zijn tijd geweest, en omstreeks 1930 was hij een van de heel weinige belangrijke èn actieve dichters in de Nederlandse literatuur. Een van de weinige andere was J. C. BLOEM (geb. 1887), van wie in 1931 de meesterlijke kleine bundel *Media Vita* verscheen. In meer ingetogen en verstilde vorm is ook hier een absolute ontgoocheling aan het woord. De meeste andere dichters uit een vroegere periode zwegen geheel of grotendeels; in verscheidene van hen (behalve in Marsman bijvoorbeeld in A. ROLAND HOLST, geb. 1888 en P. N. VAN EYCK, 1887-1954, en bovenal in M. NIJHOFF, 1894-1953) bereidde zich een nieuwe ontwikkeling voor. Enkele later gekomenen (ANTHONIE DONKER, ps. van N. A. DONKERSLOOT, geb. 1902; JAN ENGELMAN, geb. 1900) hadden een ijle, broze en dan ook kortstondige herleving gebracht van de romantische schoonheidsdroom buiten de steeds onontkoombaarder „nuchtere" werkelijkheid. Ondanks de kwaliteit van hun verzen bevredigde dit maar weinigen meer. Er was een vacuüm, waarin behalve de stemmen van de twee bovengenoemde ontgoochelden vooral die van twee nog veel oudere dichters gehoord werden, wier rijp geluid

F. W. VAN HEERIKHUIZEN, de schrijver van „Een kwarteeuw Nederlandse letterkunde", is in 1910 *te Enschede geboren. Hij woonde lange tijd in Bussum, studeerde Nederlandse letteren te Amsterdam, was leraar te Goes, daarna docent aan de vakcursus voor boekhandel en uitgeverij te Amsterdam (waarnaast hij het niet zeer vrije beroep van „vrij letterkundige" uitoefende) en is thans leraar te Velp* (G.). *Publikaties o.a.:* Tussen Twee Zomers (*verzen,* 1936), De Poort (*verzen,* 1941), Stille Opmars (*bloemlezing uit verzen van toenmalige jongeren,* 1942), In Afwachting (*verzen,* 1944), Rainer Maria Rilke, leven en werk (1946), In het Kielzog van de Romantiek (*essays over Ned. poëzie* 1948), Spiegel der Eeuwen (*gesch. der Nederl. letterkunde,* 1949), De Strijd van Aart van der Leeuw (1951), Gestalte der Tijden (*gesch. v. d. wereldletterkunde,* 2 *dln.* 1951-56), Ziel en Gedachte (*bloemlezing u. d. wereldletterkunde, 2 dln.* 1952-54).

intussen slechts tot bepaalde oren doordrong. ALBERT VERWEY (1865-1937), wiens poëzie in vroeger jaren vaak beneden een al te hooggestemde bedoeling was gebleven, heeft vooral in de laatste dertig jaar van zijn leven dikwijls minder gewild en meer bereikt. Hij groeide, ondanks tal van inzinkingen ook nu nog, uit tot een van de diepste en origineelste dichters van onze literatuur; enkele van zijn beste bundels behoren tot de hier besproken periode (*De Figuren van de Sarkofaag,* 1930; *De Ring van Leed en Geluk,* 1932; vooral *Het Lachende Raadsel,* 1935), en tot zijn dood toe bleef hij, geestelijk gerijpt als hij was, onverflauwd belangstellen in al wat er om hem heen gebeurde. HENRIËTTE ROLAND HOLST-VAN DER SCHALK (1869-1952) trok sneller en in breder kring de aandacht met een aantal lekespelen waarin de nood en verwarring der eerste crisisjaren hun uitdrukking vonden (*Kinderen van dezen Tijd,* 1931; *De Moeder,* 1932, enz.); daarnaast sprak de stillere kant van haar wezen, aansluitend bij vroeger werk, zich nog eens prachtig uit in de bundel *Tusschen Tijd en Eeuwigheid* (1934), terwijl zij in de jaren die volgden nog een glanzend stuk verleden zou doen herleven in monografieën die kostbaar blijven door hun eenvoud. Poëtisch gesproken heerste dus nog de eerste jaren na 1930 een zekere windstilte en dorheid; symptomatisch daarvoor lijkt mij nog altijd de wilde overschatting die aan een middelmatig gedicht als *Maria Lécina* (1933) door J. W. F. WERUMEUS BUNING (geb. 1891) ten deel viel. Men durfde bij deze bewondering aan nog lang niet gestorven romantisch-sentimentele gevoelens toegeven, omdat men die hier in een duidelijk wat gemoderniseerde vorm gegoten vond. Ofschoon in hetzelfde jaar reeds de eerste, zoveel belangrijker, bundels van Vestdijk verschenen, bracht pas 1934 evidenter het begin van een kentering, vooral door M. Nijhoffs *Nieuwe Gedichten,* die een wèrkelijk nieuwe, en gedeeltelijk zelfs baldadige nuchterheid brachten. De stimulerende uitwerking van deze bundel, en van het in 1937 verschenen lange gedicht *Het Uur U* kan moeilijk overschat worden, en de waarde ervan overtrof zeker nog de directe uitwerking! Maar wij moeten thans naar het proza terugkeren, waar zich om en bij het jaar 1930 een veel beslissender verandering voordeed.

Die verandering betrof namelijk niet alleen de aard van wat er aan romans en novellen verscheen, maar in belangrijke mate ook de kwaliteit. Wanneer wij enkele auteurs van aanzienlijk formaat uitzonderen, en dus het gros van het Nederlandse proza in ogenschouw nemen, dan kunnen wij zeggen dat dit pas omstreeks 1930 leesbaar begint te worden. Natuurlijk zit er een subjectieve factor in deze constatering:

Arthur van Schendel

wij leven eenvoudig niet meer in de wereld van vóór 1930 (of liever die van vóór 1914, welke zich door een zekere traagheid nog anderhalf decennium had voortgezet), en kunnen dus moeilijk meer belangstelling voelen voor wat de mensen toen zo ijselijk bezighield. In dat gebrek aan belangstelling speelt echter onmiskenbaar toch een waardefactor mee een rol: dat wereldje is kennelijk te beperkt geweest, want de vergane wereldbeelden zijn legio waarvan de literaire neerslag ons nog steeds buitengewoon boeit. Men ging toen veelal op in de schildering van een grijs burgerlijk of proletarisch bestaan, en men deed dit in een vreemd impressionistisch proza waarin bijna evenveel stippeltjes en streepjes als woorden voorkwamen. Uit die grijsheid, die men met die stippeltjes tevergeefs had trachten op te luisteren, vluchtte men graag in schone dromen (maar de toenmalige dichters deden dit heel wat meeslepender). Het ongetrouwde, in de familiekring hunkerende meisje werd nogal eens het symbool van deze niet zeer uitzonderlijke verlangens, een symbool dat zijn bruikbaarheid verloor toen het na de Eerste Wereldoorlog snel als maatschappelijke realiteit verdween. Het ongeduld onder de „jongeren" vóór 1930 was werkelijk voor een goed deel gerechtvaardigd, al valt daarmee het bovenmatig ophemelen van enige door hen geproduceerde novellen evenmin goed te praten als hun onbillijke aanval op ISRAËL QUERIDO (1872-1932), een ontspoord prozaschrijver weliswaar, maar tenminste een door hartstocht ontspoorde!

Om ons voor simplismen te hoeden dienen wij te constateren, dat een roman als *Het Afscheid van de Wereld in Drie Dagen* (1926) door VICTOR E. VAN VRIESLAND (geb. 1892) ons in zijn probleemstelling (niet in zijn vormgeving) al heel „modern" aandoet, en dat nog in 1935 met *Een Huis in de Rij* door TOP NAEFF (1878-1953) een bijzonder respectabele roman uit de „oude" school verscheen. In het ouderdomswerkje van FRANS COENEN (1866-1936), *Onpersoonlijke Herinneringen* (1936) valt daarentegen een strakke meedogenloosheid, ook in de schrijfwijze, op, die het aan onze kant van de scheidingslijn plaatst, het verleden van deze schrijver ten spijt. Echte voorboden van het nieuwe waren de eerste, romantische maar strakke, werkjes van ALBERT HELMAN (ps. van LOU LICHTVELD, geb. 1903): *Zuid-Zuid-West* (1926), *Mijn Aap Schreit* (1926), *Hart zonder Land* (1929); tot op zekere hoogte ook de eerste, voortreffelijke regionalistische romans van HERMAN DE MAN (1898-1946) en ANTOON COOLEN (geb. 1897), die ook in hun schrijfwijze al iets anders gaven dan de gebruikelijke schildering van burger- en volksmilieus in de grote stad. Eenzame zwerfstenen zijn er nog eerder te vinden; vooral merkwaardig zijn in dit opzicht de drie bundels *Fantastische Vertellingen* (1919-'24) van F. BORDEWIJK (geb. 1884), een schrijver wiens verdere ontwikkeling pas onmiddellijk na 1930 een aanvang zou nemen.

Te beginnen met dat wonderlijk ronde jaartal komt het nieuwe proza dan ineens als een vloed opzetten. Het minst verklaarbaar (zoals wij al zagen), maar stellig niet het minst belangrijk is de opzienbarende vernieuwing die in dat jaar

Ch. E. du Perron
(tekening Van Uytvanck)

in het werk van twee der belangrijkste oudere schrijvers, AART VAN DER LEEUW (1876-1931) en ARTHUR VAN SCHENDEL (1874-1946) tot uitdrukking kwam. Beiden kwamen zij uit een wereld van zeer persoonlijke verbeeldingen tot een realiteit die alle burgerlijke beperktheid miste. Van der Leeuw werd door innerlijke nood en vereenzaming tot een zich meten met die realiteit gedreven, een strijd vol romantisch-humoristische sprongen (*De Opdracht*, 1930; *De Kleine Rudolf*, 1930), die door zijn snel daarop gevolgde dood wel onbeslist moest blijven. Bij Van Schendel is van een rustiger overgang sprake, van een terugkeer naar het land van zijn jeugd en van zijn oudste verbeeldingen, en toch ook van een beslissend zich meten met deze werkelijkheid, die evenals bij Van der Leeuw ver de uiterlijke realiteit te boven ging. Het resultaat was een lange reeks romans, waaruit zich een kleinere groep verheft die m.i. nog steeds *de* hoogtepunten in de Nederlandse prozaliteratuur van deze periode vormen, alle verdere hoogtepunten ten spijt. In zeer strak en zakelijk proza wordt hier een Nederland opgeroepen dat uiterlijk in hoofdzaak negentiende-eeuws is maar in wezen tijdeloos, terwijl het innerlijk gebeuren soms herinneringen oproept aan de Griekse tragedie. Men moet tot Rembrandt of Vermeer teruggaan om een zo feilloze relatie te vinden tussen een eenvoudige, oer-Hollandse buitenkant en een centrum dat elke buitenkant doorschijnend maakt. Naast de grote meesterwerken: *Het Fregatschip Johanna Maria* (1930), *De Waterman* (1933), *Een Hollandsch Drama* (1935), *De Grauwe Vogels* (1937) en *De Wereld een Dansfeest* (1938) staan nog boeken die er niet zo heel veel voor onderdoen, en ook een aantal weergaloze korte verhalen.

Terwijl Van Schendel ongetwijfeld de grootste romanschrijver uit deze periode is geweest, was MENNO TER BRAAK (1902-1940) de grootste essayist. Hij heeft, te beginnen met het uitvoerige essay *Het Carnaval der Burgers*, dat alweer in dat merkwaardige jaar 1930 verscheen, een kritisch proza uit de grond gestampt, waarbij vrijwel alles wat daarvóór onder die naam was verschenen in het niet zonk. Ter Braak beperkte zich niet tot de literatuur; begiftigd met een even ruime als scherpe blik rekende hij op velerlei gebied af met conventies en schijnzekerheden. Hij deed dat met een ernst waaruit zich tegelijkertijd sublieme spelmogelijkheden ontwikkelden; al spoedig werd hij wel eens wat te brillant, maar toen brachten de steeds dreigender wordende tijdsomstandigheden hem, de zo krachtig op alles reagerende, tot een innerlijk gezonde koerswijziging. In plaats van de burgerij werd thans het nationaal-socialisme zijn hoofdvijand, want onder de bedreiging dáárvan schrompelden alle burgerlijke „zekerheden" toch al snel ineen. Ter Braaks aanvankelijk in wezen nog romantische vrijheidszucht ging hierbij over in een nuchter, maar des te indrukwekkender besef van innerlijke vrijheid; vooral de latere kleine essays in de bundels *In Gesprek met de Vorigen* (1938), *Over Waardigheid en Macht* (1945) en *In Gesprek met de Onzen* (1946) tonen welke groeiende mogelijkheden er door zijn dood zijn afgesneden.

In 1932 heeft Ter Braak samen met E. DU PERRON (1899-1940) en J. GRESHOFF (geb. 1888) het tijdschrift *Forum* opgericht, dat in de vier jaar van zijn bestaan veel heeft bijgedragen tot de verschuiving van het geestelijk klimaat. Er is vooral een sterke kritische impuls van uitgegaan; zowel Greshoff als Du Perron hadden immers, zoals wij reeds even aanstipten, de meeste van hun verzen waaruit een nieuwe nuchterheid sprak al in de jaren twintig geschreven, en de school die zij hiermee in de Forumtijd maakten had niet veel om het lijf. Want het geheim van hun kunst lag allerminst in hun procédé opgesloten; het school daarin dat zij in de grond van de zaak helemaal niet nuchter waren, zodat hun vers vol boeiende spanningen zit. Onder de snaaksheden van Greshoff bleef de oude gevoelige romanticus schuilgaan, die later weer openlijk voor den dag zou komen; belangrijker is de op het eerste gezicht wat stuggere poëzie van Du Perron, die enkele grimmig-aangrijpende hoogtepunten heeft opgeleverd. Als prozaschrijver was Du Perron eveneens al vóór 1930 begonnen, maar na dat jaar sche roman *Het Land van Herkomst* (1935) blijft een werk van volstrekt werd hij als zodanig veel belangrijker; met name zijn autobiografi-centrale betekenis voor deze gehele periode. Du Perron schrijft hier, en beide dingen zijn typerend voor zijn gehele werk, over zichzelf èn met een nietsontziende eerlijkheid; met dit zichzelf in het middelpunt plaatsen verschilt hij hemelsbreed van Ter Braak, maar de wijze waarop hij het doet geeft juist aan dit boek (en aan sommige verzen) een unieke waarde. „Het Land van Herkomst" is half een zich rekenschap geven van de eigen jeugd in Indonesië (die koel, maar toch met een niet te onderdrukken vertedering wordt beschouwd), half afrekening met het heden van 1934, dat onder de meest verwarrende leuzen op hem aanstormde. Naast politieke waren het persoonlijke problemen die hem benauwden, en waar hij vechtend trachtte uit te komen. In het moedig op de bres staan voor de voorlopige maar reële waarden die in dat gevecht tevoorschijn sprongen is hij op een eigen, onvervangbare manier de gelijke van Ter Braak. Als criticus is hij onherroepelijk diens mindere; niet alleen is hij hier te bijterig en te weinig speels, maar hij miste Ter Braaks wijdheid van visie, en draafde in hoofdzaak door op persoonlijke voorkeuren (wat niet wegneemt dat men met heel wat opmerkingen van hem nog zijn voordeel kan doen). Zowel hem als Ter Braak kan men dunkt mij geen slechtere dienst bewijzen dan door hun sterk subjectief gekleurde meningen als „waarheden" te accepteren. Hun levende persoonlijkheid is oneindig veel belangrijker dan al hun meningen bij elkaar.

Nog tijdens het bestaan van „Forum" kwam een derde belangrijke figuur naar voren, die naderhand ook in de redactie van het blad werd opgenomen. SIMON VESTDIJK (geb. 1899). Zijn produktie was door innerlijke remmin-

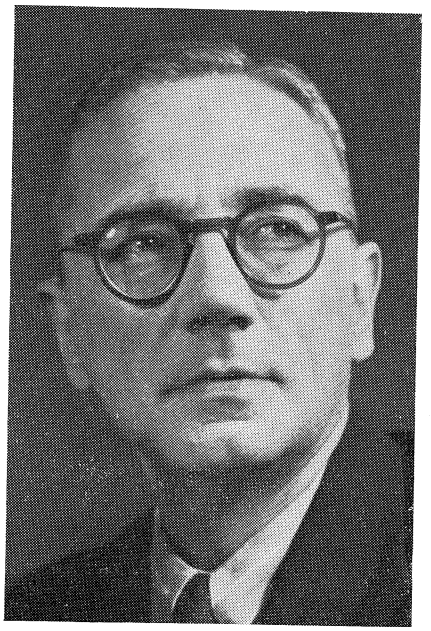

Mr. F. Bordewijk

gen vertraagd, en kreeg toen ze eindelijk tevoorschijn spoot een koortsachtig karakter, dat ze sindsdien heeft behouden. Zijn werk, dat gedichten, romans, novellen en essays omvat, is daardoor zeer ongelijk van kwaliteit geworden, maar het bevat op elk der genoemde gebieden verrassende hoogtepunten. Een verrassing waren al de gedichten, die in 1933 gebundeld begonnen te verschijnen, en waarin een nuchterheid en een afrekening met de eigen jeugd die aan Du Perron herinnerden afwisselden met een nieuwe, uiterst grillige plastiek. Een nog grotere verrassing volgde in 1934 met de roman *Terug tot Ina Damman,* de geschiedenis van een jeugdliefde, waarin het felle gevoelsleven van een puber een unieke eenheid vormt met de meedogenloos scherp waargenomen omgeving. Dit grotendeels autobiografische boek biedt ons niet alleen een sleutel tot het hele werk van Vestdijk, het is m.i. ook zijn beste roman gebleven, hoeveel interessante en zelfs voortreffelijke boeken er nog op gevolgd zijn (ik noem alleen maar het prachtige *Iersche Nachten,* 1946). De romans vormen echter slechts één der facetten van dit zeldzaam veelzijdige schrijverschap; daarnaast is Vestdijk een van de belangrijkste dichters uit deze periode geworden (als zodanig wordt hij nog vaak miskend) èn de belangrijkste essayist naast Ter Braak. Hij overtreft deze laatste zelfs op zuiver literair terrein, door een veel scherper waarnemingsvermogen inzake tekstdetails (ook niet direct met het oog waarneembare); op het gebied van de literaire kritiek heeft hij dan ook baanbrekend werk verricht, al is hij door zijn bevangen blijven in bepaalde probleemgroepen ook hier zeer ongelijk van kwaliteit. Op meer algemeen gebied staat hij bij Ter Braak ten achter door een geringere stoutmoedigheid en strijdbaarheid; zijn talent uit zich hier dan ook het zuiverst in het bescheiden genre (*Essays in Duodecimo,* 1952).

Op het gebied van roman en novelle is naast Van Schendel en Vestdijk de reeds genoemde F. BORDEWIJK (geb. 1884) de meest markante figuur geworden. De pauze na zijn „Fantastische Vertellingen" naam in 1931 een einde, en sindsdien heeft hij onze literatuur verrijkt met een vrij omvangrijk en zeer origineel oeuvre. Een grillige verbeelding en een voorkeur voor wat ongewoon en griezelig is gaan bij hem samen met een scherpe intelligentie die graag strakke lijnen trekt. Onovertroffen is Bordewijk in het schilderen van de zeer bepaalde sfeer van steden, stadsgedeelten of huizen (men zie bijvoorbeeld verhalenbundels als *De Wingerdrank,* 1937 en *Bij Gaslicht,* 1947), maar hij heeft zich in de loop der jaren ook tot een scherp psycholoog ontwikkeld, die romans van grote dramatische kracht kan schrijven. Reeds *Karakter* (1938), een boek met nog betrekkelijk eenvoudige structuur, gaf ten volle te zien wat hij op dit gebied vermocht; het hoogtepunt van zijn gehele oeuvre acht ik *De Doopvont* (1952), een prachtige roman die alle kanten van zijn persoonlijkheid in een gelukkige synthese verenigt. Het is, evenals verscheidene andere boeken van Bordewijk, een familieroman, wèl een bewijs dat ook dit zo typisch Hollandse genre voor vernieuwing vatbaar is gebleken! De gehele hier besproken vernieuwing heeft trouwens het eigen karakter van onze literatuur des te krachtiger naar voren doen komen. Het minderwaardigheidsgevoel dat ons nog steeds tegenover het buitenland bevangen houdt is volslagen misplaatst.

Als paddestoelen schoten sinds 1930 de belangrijke prozaschrijvers en -schrijfsters uit de grond. In dat jaar zelf weer verscheen de bijzonder mooie, even bewogen als strakke roman *De Biecht* door MARIANNE

Simon Vestdijk

PHILIPS (1886-1951), die scherp afsteekt tegen haar nog wat aarzelend debuut van drie jaar eerder. Behalve een aantal meesterlijke novellen zou zij o.m. nog de brillante Weense roman *Bruiloft in Europa* (1934) laten volgen. In 1934 en 1936 publiceerde JEANNE V. SCHAIK-WILLING (geb. 1895) twee romans, *Sofie Blank* en *Nachtvorst,* die zeldzame hoogtepunten van intuïtieve psychologie en gave vertelkunst zijn gebleven, door haarzelf naderhand niet meer geëvenaard. Dan is er het fascinerend werk van JO OTTEN (1901-1940), een schrijver die letterlijk alles wilde zien, voelen en begrijpen, om dan weer dodelijk vermoeid te raken door die warrelende veelheid. In het lange prozastuk *Bed en Wereld* (1932) heeft hij dit probleem waarvan hij bezeten was het scherpst uitgedrukt; zijn meesterstuk als verteller is intussen de veel te weinig bekende novelle over een stierenvechter *De Zwarte Vogel* (1932). Ook deze rusteloze, door angsten voortgejaagde, werd een slachtoffer van de oorlog: op 10 mei 1940 werd hij, op bezoek bij vrienden, door een bom getroffen, zoals hij enige maanden tevoren had gedroomd. Als verteller met bijzondere kwaliteiten kwam in deze jaren ook BEN STROMAN (geb. 1902) naar voren, die soms een eigenaardig irreële sfeer weet op te roepen (bijvoorbeeld in *René François Aristide N.N.,* 1934, en een deel van de verhalenbundel *De Karpervijver,*

1947). Een opvallend verschijnsel was verder dat dichters tot het schrijven van proza overgingen; sommigen kregen zoals wij nog zullen zien uitsluitend belang op laatstgenoemd gebied; bij Marsman bleef het proza te zeer een verlangstuk van zijn poëzie (die vlak voor zijn dood, in *Tempel en Kruis*, een krachtige vernieuwing onderging), bij Slauerhoff daarentegen neemt het proza een zeer belangrijke plaats in naast de poëzie. Zijn prachtige verhalenbundels *Het Lente-Eiland en andere Verhalen* en *Schuim en Asch* verschenen alweer in 1930, de unieke in China spelende romans *Het Verboden Rijk* en *Het Leven op Aarde*, half grimmige realiteit en half droomvisioen, volgden in 1932 en 1934.

Naast de psychologie en de verbeelding kwam intussen in de dreigende jaren na 1930 ook het sociaal element sterk naar voren, een internationaal verschijnsel, zoals ook het wegebben ervan kort na de Tweede Wereldoorlog internationaal op te merken valt. Bij een MAURITS DEKKER (geb. 1896) verenigen psychologie, verbeelding, concrete liefde voor de medemens en sociale opstandigheid zich op gelukkige wijze. De psycholoog in hem komt vooral aan het woord in boeken als het opmerkelijke *Waarom ik niet krankzinnig ben* (1929), dat hij n.b. onder een Russisch pseudoniem heeft moeten publiceren om aandacht te krijgen, en *Aan beide Kanten van de Drempel* (1934), dat de gewaarwordingen van een door gas bedwelmde beschrijft. De sociaal gerichte schrijver spreekt uit boeken als *Amsterdam* (1931), *Brood* (1932) etc.; na de oorlog heeft Dekker een welverdiende belangstelling geoogst met zijn toneelstuk *De Wereld heeft geen Wachtkamer* (1949), waarin hij, zoals vaker, voortreffelijk individuele en sociale problematiek heeft weten te verenigen. Dekker is overigens een schrijver van vrij ongelijke kwaliteit; in veel sterkere mate is dit het geval met JEF LAST (geb. 1898), een rusteloos zoeker, die in zijn verzen en proza naast veel rommeligheid ook prachtige bladzijden heeft geleverd. Ondanks zijn ongelijkheid is hij een van de weinige noemenswaardige vertegenwoordigers geworden van een nieuwe socialistische poëzie, die meer algemeen van strekking was dan de vroegere van Gorter en Henriëtte Roland Holst. Want als geheel bleef deze poëzie evenzeer in goede

Gerrit Achterberg

bedoelingen steken als de katholieke en Protestants-Christelijke, die hun belang ook uitsluitend te danken hebben aan enkele persoonlijke prestaties (de in de jaren '20 ontstane godsdienstig-literaire groeperingen bleven in de jaren '30 voortbestaan, vooral rondom de tijdschriften *De Gemeenschap* en *Opwaartsche Wegen*).

Van Lasts proza hebben bijvoorbeeld de kleine romans *Liefde in de Portieken* (1932) en *Onvoldoende voor Liefde* (1940) waarde behouden; de grote roman *Zuiderzee* (1934) toont hem in zijn ups en downs; *De Spaansche Tragedie* (1938), over zijn eigen ervaringen in de Spaanse burgeroorlog, is ook internationaal gezien een van de beste boeken over die oorlog gebleven.

A. DEN DOOLAARD (C. SPOELSTRA, geb. 1901), die als weinig belangrijk dichter begonnen was, opende met *De Druivenplukkers* (1931) een reeks pakkende boeken over sterk, elementair leven, bij voorkeur in vrij ontoegankelijke gebieden van Europa (hoogtepunten zijn nog *Oriënt-Express*, 1934 en *De Groote Verwildering*, 1936); daarnaast ontwikkelde zich in hem ook een sociaal-revolutionaire kant. Ook de reeds genoemde ALBERT HELMAN (LOU LICHTVELD, geb. 1903) verenigde in een overigens zéér ongelijk oeuvre sociale opstandigheid met een sterke verbeelding; onovertroffen bleef hij in de evocatie van zijn geboorteland Suriname (*De Stille Plantage*, 1931; *De Laaiende Stilte*, 1952). THEUN DE VRIES (geb. 1907) ontwikkelde zich van een nogal onbetekenend stemmingsdichter via de nog in stemming verdronken roman *Rembrandt* (1931) tot een epicus van aanzienlijk formaat (te beginnen met de bijzonder mooie Friese romans *Stiefmoeder Aarde*, 1935 en *Het Rad der Fortuin*, 1938); na de oorlog is hij tevens onze links-revolutionaire schrijver bij uitstek.

Het werk van verscheidene begaafde schrijvers en schrijfsters vormt n brug tussen de vooroorlogse en de naoorlogse vertelkunst, die dan ook naar wij reeds betoogden één geheel vormt, kleinere verschuivingen ten spijt. ARNOLD CLERX (geb. 1897) bijvoorbeeld heeft vooral in *Het Boek Josita* (1940) en *Schandaal op Poeloeh-Tampah* (1941) en zeer scherpe en tegelijk fel irrationele kijk op de werkelijkheid gegeven. Op een heel andere manier heeft ook BELCAMPO (ps. van H. P. SCHÖNFELD WICHERS, geb. 1902) dit gedaan; vooral in zijn *Nieuwe Verhalen* (1946) en *Sprongen in de Branding* (1950) toont hij zich een van de meeslependste èn origineelste vertellers die onze literatuur ooit gehad heeft; zijn ironie en fantasie wortelen uiteindelijk in een grote ernst. Zeer origineel valt stellig ook de katholieke schrijver JOS. PANHUIJSEN (geb. 1900) te noemen, die sober maar innig en met een vaak verrassende psychologische scherpte enigszins uitzonderlijk aandoende mensen beschrijft (bijvoorbeeld in *De Ontmoeting*, 1937; *Leven alleen is niet genoeg*, 1954). De veelzijdige ANDRÉ PETERS (geb. 1900), die eveneens reeds vóór de oorlog met publiceren begon, leverde zijn felste en levendigste prestaties met *De Spion van Brahma* (1951) en *Requiem voor Manuel* (1954). F. C. TERBORGH (ps., geb. 1902) gaf behalve treffende herinneringen aan Slauerhoff enige zeer bijzondere stemmingsverhalen. JOSINE REULING (geb. 1899) is een telkens weer verrassend schrijfster, die een levendige, warme opmerkingsgave verenigt met een groot verteltalent (o.a. in *Intermezzo met Ernst*, 1934; *Terug naar het Eiland*, 1937; *De Verwachting*, 1948; *De Jaren zijn als Vogels*, 1951). Nog belangrijker is de laatste jaren CLARE LENNART (C. H. VAN DEN BOOGAARD-KLAVER, geb. 1904) geworden, die in *Tooverlantaarn* (1937) reeds een werkelijk betoverend boekje had geleverd, maar haar grootste hoogte pas bereikte in de van heldere, warme fantasie èn milde menselijkheid doortrokken romans *Serenade uit de Verte*

(1951) en *Stad met Roze Huizen* (1954), die ook volstrekte hoogtepunten in de gehele Nederlandse vertelkunst vormen.

Wij moeten ons nu weer tot de poëzie wenden. Wij hebben gezien dat een reeds ouder dichter als M. Nijhoff zich sterk vernieuwde, en ook een sterk vernieuwende invloed ging uitoefenen, terwijl ook Marsmans poëzie kort voor zijn dood weer opbloeide. A. ROLAND HOLST (geb. 1888), die na het vastlopen van zijn ongeremd romantisch jeugdwerk geruime tijd vrijwel gezwegen had, kreeg opnieuw de aandacht met de verbeten, hardgeworden romantiek van zijn bundels *Een Winter aan Zee* (1937) en *Onderweg* (1939, later vermeerderd). Het bescheiden, maar daarom niet minder zuivere dichterschap van H. W. J. M. KEULS (geb. 1883) rijpte gestadig, en vond langzaam maar zeker meer erkenning. De katholieke dichter ANTON VAN DUINKERKEN (W. J. M. A. ASSELBERGS, geb. 1903) verraste door enige forse en soms strijdvaardige balladen, waarvan vooral de tegen Mussert gerichte „Ballade van den katholiek" een tijdsgetuigenis van blijvende waarde vormt. De grootste verrassing kwam van de kant van de directeur van het Amsterdamse Rijksmuseum, F. SCHMIDT-DEGENER (1881-1941), die enkele jaren voor zijn dood opeens een dichterlijk oeuvre schiep waarin intellectuele bewustheid en fijn schoonheidsgevoel hand in hand gaan; de uiterst strenge bouw van zijn bundels heeft mede een bijna grenzeloze vrijheid van verbeelding mogelijk gemaakt, die natuurlijk ook samenhing met zijn rijpe leeftijd.

Ondertussen kwam geheel ongemerkt de jonge generatie op waarnaar men jarenlang had staan uitkijken. Pas in de loop van 1938 werd men zich van haar bestaan volledig bewust. Maar reeds in 1934 waren de eerste bundeltjes verschenen van CLARA EGGINK (geb. 1906) en HAN G. HOEKSTRA (geb. 1906), waarin veel van de levenshouding van deze generatie lag uitgedrukt: een ironisch afstandnemen tegenover het eigen romantisch verlangen, een speels balanceren op de grens van droom en nuchterheid. Het was geen grootse houding en geen grootse poëzie, maar de laatste droeg toch duidelijk meer mogelijkheden in zich dan de programmatische Forum-poëzië. Twee reeds iets oudere dichters, GERARD DEN BRABANDER (J. G. JOFRIET,

Gabriël Smit

geb. 1900) en JAC. VAN HATTUM (geb. 1900), brachten werk met fellere innerlijke spanningen; hun eerste bundels verschenen respectievelijk in 1932 en 1936. In hun combinatie van pijnlijk scherpe bewustheid en felle irrationaliteit zijn zij, elk op eigen wijze, het meest verwant aan Vestdijk. Van de merkwaardigste dichter van deze gehele generatie, GERRIT ACHTERBERG (geb. 1905) was het toch al heel persoonlijk debuut (*Afvaart,* 1931) even onopgemerkt gebleven als dat van Den Brabander. Achterberg is een unieke figuur in de gehele wereldliteratuur door zijn met ijzeren consequentie volgen van een droombeeld, dwars tegen alle onmogelijkheid in, en onder het binnenhalen van alle rationele nuchterheid die maar in zijn bereik komt. Sinds 1939 heeft hij in een lange reeks bundels een oeuvre opgebouwd dat bij al zijn fundamentele monomanie steeds weer felle, ongekende verrassingen biedt. Een heel anders geaard dichter is ADRIAAN MORRIËN (geb. 1912), uit wiens jeugdwerk (o.a. het bundeltje *Hartslag,* 1939, later opgenomen in *Het Vaderland,* 1947) een verrukt opgaan spreekt in wat een jong mens maar aan schoonheid zien en tasten kan. Hij heeft dit jeugdwerk naderhand niet meer geëvenaard, maar toch nog verrassend werk geleverd, waarin een scherpe opmerkingsgave samengaat met een levendige fantasie (o.a. *Vriendschap voor een Boom,* 1954). In warme zintuiglijke ontvankelijkheid is BERTUS AAFJES (geb. 1914) aan hem verwant; deze heeft overigens een periode van veel fellere negativiteit doorgemaakt, terwijl een verblijf in Egypte hem later tot een even grootse als problematische visie op leven en dood inspireerde (*Het Koningsgraf,* 1948, waarin ook zwakke verzen!).

Behoefte aan ongeremde emoties wisselt bij de vaak onderschatte M. MOK (geb. 1907) af met teleurstelling en moedeloosheid; hij weet deze dingen soms met een opvallende helderheid uit te drukken. In zijn merkwaardige epische gedichten blijft die helderheid veel meer aan de oppervlakte dan in het beste deel van zijn lyriek. Die grote helderheid, waarin opeens de scherpste tegenstrijdigheden feilloos uitkristalliseren, vinden wij ook in de beste verzen van ED. HOORNIK (geb. 1910); diens dichtwerk is overigens uiterst ongelijk, evenals dat van A. MARJA (A. TH. MOOY, geb. 1917), die herhaaldelijk in pathetiek en nog vaker in trivialiteit belandt, maar af en toe diep kan treffen. Belangrijker dan verscheidene van de voorgaanden is m.i. de dichteres M. VASALIS (M. DROOGLEEVER FORTUYN-LEENMANS, geb. 1909). Vollediger dan haar mannelijke tijdgenoten is zij aan de impulsen van haar gevoelsleven overgeleverd, ofschoon daardoor juist ook haar intellect felle formuleringen uit de taal slaat. Haar werk omvat een aantal van de grootste hoogtepunten uit de gehele moderne poëzie, evenzeer verrassend door hun argeloosheid als door hun scherpte; ze zijn vooral te vinden in de bundels *Parken en Woestijnen* (1940) en *Vergezichten en Gezichten* (1954).

Nog heel wat andere dichters en dichteressen behoorden tot deze rijke en veelzijdige generatie: IDA G. M. GERHARDT (geb. 1905), wier werk soms verrast door een geestelijk verhelderde visie, maar vaak ook in een te grote gemakkelijkheid verzandt; de katholieke dichter GABRIËL SMIT (geb. 1900), die na de oorlog niet alleen een prachtige psalmberijming gaf, maar ook eigen religieuze poëzie van opmerkelijke innigheid en kracht; H. A. GOMPERTS (geb. 1914), in wiens interessant dichtwerk intellect en gevoeligheid elkaar op leven en dood bestrijden; E. DEN TEX (geb. 1918), die evenals Gomperts al jarenlang als dichter zwijgt, maar in wiens werk genoemde strijd tot vruchtbaarder, soms zeer verrassende resultaten heeft gevoerd; de om

bepaalde uiterlijke baldadigheden destijds zwaar overschatte L. TH. LEHMANN (geb. 1920), enz. enz. Men spreekt vaak van „Criteriumgeneratie", maar deze term heeft iets misleidends. Verscheidene van deze dichters hebben het eerst gepubliceerd in *Groot Nederland*, een toen reeds oud tijdschrift, dat na de opheffing van „Forum", met o.m. Vestdijk en Greshoff in de redactie, een tijd van grote bloei beleefde. Het peil en de gevarieerdheid van de jaargangen 1936-1940 van dit blad (met nog een waardig verlengstuk tot 1942) zijn door geen enkel later tijdschrift ooit meer bereikt. Het vrij rommelige en sectarische jongerentijdschrift *Criterium*, dat van 1940-'42 verscheen (in 1939 had het reeds een voorloper gehad) haalde dit peil op geen stukken na, en was slechts als representatief te beschouwen voor een bepaald gedeelte van deze generatie; ook de voortzetting van dit blad in de eerste jaren na de oorlog is een teleurstelling geworden. De oorlog, die uiterlijk zo sterk ook in het literaire leven heeft ingegrepen (door de dood van belangrijke schrijvers, door de onmogelijkheid, ettelijke jaren, om in het openbaar te publiceren), en die ook innerlijk voor tallozen een zo schokkende belevenis is geweest, heeft in de literatuur geen veranderingen teweeg gebracht welke in belang ook maar enigszins met die omstreeks 1930 te vergelijken zijn.

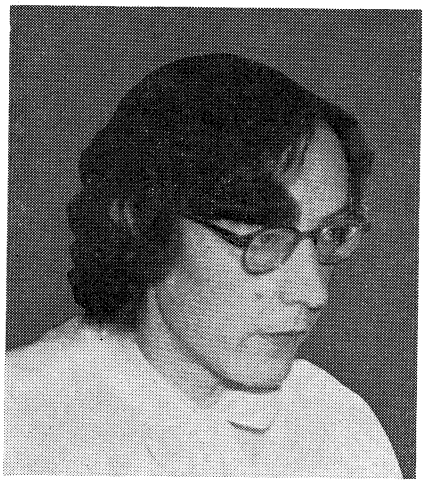
In de eerste oorlogsjaren kreeg de zojuist besproken dichtergeneratie, waarvan de leeftijden zoals men gezien zal hebben zeer verspreid liggen, nog enige versterking, maar al spoedig zat een generatie die zich bewust als nog jonger voelde, en die clandestien moest publiceren, haar op de hielen. In belang staan die jongsten van toen beslist bij hun voorgangers ten achter; het begaafdst bleken PAUL RODENKO (geb. 1920), die zich naderhand vooral tot een interessant essayist heeft ontwikkeld, en GUILLAUME VAN DER GRAFT (W. BARNARD, geb. 1920), maar ondanks een soms verrassende visie op een van de ankers der redelijkheid losgeslagen realiteit halen ook zij m.i. in genen dele de hoogte van een Achterberg, een Morriën of een Vasalis. Naast dit werk dat de oude individualistische lijn voortzette kwam de verzets- en onderduikpoëzie op, als een fundamentele vernieuwing zoals men hoopte, als een kortstondige onderbreking, zoals weldra zou blijken. De balans die na de oorlog kon worden opgemaakt gaf op dit gebied veel te zien dat in de goede bedoeling was blijven steken, maar ook enkele prachtige verzen en bundels. Zowel de *Ballade van de ter dood veroordeelden* van YGE FOPPEMA (geb. 1901) als de *Celbrief* van MUUS JACOBSE (K. HEEROMA, geb. 1909) zullen m.i. *blijvende* getuigen zijn van die tijd. Diep aangrijpend is nog steeds de prachtige bundel *Orpheus en Ahasverus* (1945) door J. VAN WAGENINGEN (ps. van J. PRESSER, geb. 1899), waarin deze schrijver door de wegvoering van zijn vrouw opeens een dichter van groot formaat bleek te zijn geworden (kort geleden verraste hij ons nog met de aangrijpende novelle over Westerbork *De Nacht der Girondijnen*, 1957). Bijzonder treffend zijn verder het onderduikrelaas *Dagboek onder het Kruis* (cland. 1944) door W. A. P. SMIT (geb. 1903) en de in *Tralievenster* (1945) gebundelde gevangenisverzen van ANTHONIE DONKER (N. A. DONKERSLOOT, geb. 1902). Enkele prozagetuigenissen werden hier naderhand nog aan toegevoegd: de diep indringende opstellen over Bergen-Belsen die door ABEL J. HERZBERG (geb. 1893) onder de titel *Amor Fati* (1946) werden verenigd, het in 1947 als *Het Achterhuis* uitgegeven ontroerende dagboek van het ondergedoken kind ANNE FRANK (1929-1945), en de sobere „kleine kroniek" over de wegvoering der Joden *Het Bittere Kruid* (1957) door MARGA MINCO.

De tijd van clandestien publiceren bood uiteraard veel betere mogelijkheden aan de poëzie dan aan het proza. Een koortsachtige, in waarde zéér ongelijke produktie was daarvan het gevolg, welke zich in de tijd van papierschaarste vlak na de oorlog nog voortzette. Maar toen was het ook vrij plotseling uit; de enigszins kunstmatig gegroeide belangstelling bij het publiek liep snel terug, en het werd moeilijk een dichtbundel bij een uitgever geplaatst te krijgen. In plaats daarvan zette de rij van zeer verdienstelijke uitgaven van „Verzamelde Werken" in, waarmee Nederland eindelijk een ereschuld tegenover zijn oudere auteurs inloste. Na 1950 kwam er voor de poëzie intussen opnieuw een kentering; de belangstelling nam toen weer gestadig toe,

Muus Jacobse

vooral doordat er zich met nogal wat tamtam een nieuwe groep jongeren aandiende, die zich zelf als „experimentelen" betitelde. Een deel van het letterlievend publiek overschatte schromelijk „het nieuwe" dat deze dichters heetten te brengen; in werkelijkheid was de geringe weerstand waarop zij stuitten reeds een sterke aanwijzing tégen die nieuwheid. Hun pogingen om in chaotische, veel meer door associaties dan door het ordenend bewustzijn bepaalde verzen een chaotisch geworden wereldbeeld uit te drukken, zijn op zichzelf genomen slechts een herhaling van wat vooral in het buitenland al veertig à vijftig jaar geleden is begonnen; van belang zijn dan ook alleen hun individuele prestaties in deze richting. Dichters als de jonggestorven „voorloper" HANS LODEIZEN (1924-1950), als de dwaselijk tot „Keizer der Vijftigers" uitgeroepen LUCEBERT (ps., geb. 1924), als GERRIT KOUWENAAR (geb. 1923) en vooral REMCO CAMPERT (geb. 1929) boeien doordat zij in deze (zo „vormeloos" mogelijke!) vorm nog werkelijk iets persoonlijks uit te drukken hebben; niettemin moet ik bij hen dezelfde reserve maken als boven bij Rodenko en Van der Graft, van wie zij in geest ook maar weinig verschillen. De hele bloedige strijd tussen „experimentelen" en „traditionelen" kan het feit niet bedekken, dat het belang van de lyriek in haar geheel aan het teruglopen is. Ook in „traditionele" vorm wordt nog wel eens een bescheiden succesje geboekt, maar de poëzie van formaat, die noch „experimenteel" noch „traditioneel" is, maar allebei en nog wat meer, schittert door afwezig-

Anna Blaman

heid. De lyriek, het individualistische genre bij uitnemendheid, raakt vrij duidelijk uitgebloeid; in welke richting er betere mogelijkheden liggen toonde bijvoorbeeld MICHEL VAN DER PLAS (B. G. F. BRINKEL, geb. 1927), toen hij van de „traditionele" lyriek op de dramatische monoloog in serieverband overschakelde (*Ergenshuizen*, 1953). Intussen leverde de verdere ontwikkeling van verscheidene oudere dichters ook na de oorlog nog verrassingen op. HENDRIK DE VRIES (geb. 1896), reeds voor de oorlog weer ten tonele verschenen, o.a. als voortreffelijk vertaler van Spaanse volkspoëzie, gaf in *Toovertuin* (1946) een boeiende verzameling wild bewogen ballade-achtige verzen; nog verrassender was dat deze bijna uitsluitend in irrationele gebieden ronddolende dichter zich in de naoorlogse tijd als een helder en zeer onafhankelijk criticus heeft ontpopt. J. C. VAN SCHAGEN (geb. 1891), die in de jaren twintig korte tijd sterk de aandacht had getrokken met zijn zeer originele prozagedichten, kwam na de oorlog plotseling opnieuw aan het woord, met de prozagedichten van *Onderaardsch* (1946), neerslag van de jarenlange benauwenis waaronder hij had moeten leven, en de bundel dichterlijk, beschouwend en speels proza *Flarden van den Wind* (1946), die miskend bleef doordat dit hyperoriginele werk niet alleen bij geen enkele groep, maar ook in geen enkel genre onder te brengen viel. Het dichtwerk van VICTOR E. VAN VRIESLAND (geb. 1892) zuiverde zich langzaam maar zeker door decenniën heen tot een treffende eenvoud, waarmee hij vooral een aantal hoogtepunten heeft bereikt in de bundel *Vooronderzoek* (1946, vermeerderd opgenomen in de verzamelbundel *Drievoudig Verweer*, 1949). Het talent van ANTHONIE DONKER (N. A. DONKERSLOOT, geb. 1902) toonde zich wezenlijk gerijpt en verdiept in de bundel *De Bevreemding* (1953), evenals dat van de reeds oudere Protestants-Christelijke dichter J. A. RISPENS (geb. 1889) in de bundel *Ora pro nobis* (1953). Nog belangrijker was de ontwikkeling van P. N. VAN EYCK (1887-1954), die in het lange gedicht *Medousa* (1947) de achtergrond van zijn gehele levensdroom trachtte te benaderen, en in de zeer vermeerderde herdruk van zijn bundel *Herwaarts* (1949, de eerste druk was in 1939 verschenen) de hoogste poëzie gaf die hij ooit geschreven had. De reeds ten onrechte bijna vergeten HERMAN VAN DEN BERGH (geb. 1897) kwam na de uitgave van zijn *Verzamelde Gedichten* (1954) plotseling na dertig jaar zwijgen met verrassend nieuw werk. Ik moet het, evenals bij alle hier gegeven opsommingen, bij een aantal der meest sprekende gevallen laten, en noem hier nog slechts WILLEM BRANDT (W. S. B. KLOOSTER, geb. 1905). Hij behoort feitelijk tot de generatie die kort vóór de oorlog begon te publiceren, maar door zijn langdurig verblijf in Indonesië heeft hij een aparte ontwikkeling doorgemaakt en heeft zijn werk een heel apart stempel gekregen. Nadat hij vooral reeds door zijn treffende kampgedichten de aandacht had getrokken, bereikte hij met de bundel *Twee Vaderlanden* (1954) een opvallend hoogtepunt. Willem Brandt beleeft de grootse Indonesische natuur van binnenuit, in al haar pracht èn beklemming, en hij heeft ook overtuigend het onstilbaar heimwee uitgesproken van wie aan twee heel verschillende vaderlanden toebehoort. *Reizend achter het Heimwee* heet een mooie keus uit zijn werk, in 1955 verschenen.

Wij duidden boven reeds even aan dat o.i. het drama betere toekomstmogelijkheden in zich bergt dan de lyriek. Het drama is altijd het stiefkind geweest in de Nederlandse literatuur na 1880, en het is het nog steeds. Wèl wordt er de laatste jaren wat intensiever geëxperimenteerd (o.a. door de als dichter reeds genoemde ED. HOORNIK, geb. 1910, op het gebied van het versdrama), het is echter te vroeg hier reeds van een belangrijke ommekeer te spreken. Gebrek aan een werkelijke traditie en een daarmee samenhangende schuwheid van toneeldirecties tegenover stukken van eigen bodem zijn remmende factoren die slechts langzaam maar zeker overwonnen zullen kunnen worden.

Op het gebied van essay en kritiek telt ons land enige zeer behoorlijke krachten, naast enkele reeds genoemden bijvoorbeeld H. A. GOMPERTS (geb. 1914), ADRIAAN VAN DER VEEN (geb. 1916) en PIERRE H. DUBOIS (geb. 1917). Hun werk is helder geschreven en heeft een persoonlijk, soms eigenzinnig stempel, maar het blijft beperkter van blik en minder verrassend dan vroeger de kritiek van een Ter Braak of Vestdijk. De alleen maar „aesthetische" kritiek van een voorgaande periode is er intussen blijvend in overwonnen; deze schrijvers leveren kritiek met inzet van hun volledige persoonlijkheid, een verschijnsel dat in principe reeds tot de gehele tijd sinds 1930 behoort. Het tijdschriftenwezen is na de oorlog niet goed meer op gang gekomen; de twee beste tijdschriften die wij sindsdien hebben gehad, *Libertinage* (1948-'53) en *Amsterdams Tijdschrift voor Letterkunde* (1953-'55), hebben het geen van beide economisch kunnen bolwerken. Het belangwekkende maar onevenwichtiger *Podium*, dat naderhand het orgaan der „experimentelen" is geworden, heeft zich nog kunnen handhaven. De strijd wordt over het algemeen beter volgehouden door tijdschriften die vooral populair-kritische voorlichting geven of zich slechts gedeeltelijk aan de literatuur wijden; ook het reeds tamelijk oude, maar in 1951 vernieuwde katholieke tijdschrift *Roeping* en het na de oorlog opgerichte protestants-christelijke *Ontmoeting*, in welke de literatuur een centrale plaats inneemt, handhaven zich, en op een zeer redelijk peil bovendien.

De huidige toestand van de Nederlandse letterkunde zou al met al niet erg rooskleurig moeten worden genoemd, als ons verhalend proza vooral in de jaren na 1950 niet een opvallende bloei was gaan vertonen. Tot die bloei dragen èn oudere èn jongere auteurs bij; van de ouderen zijn er al verscheidene boven besproken. Van centraal belang acht ik figuren als ANNA BLAMAN (J. P. VRUGT, geb. 1906)

en ADRIAAN VAN DER VEEN (geb. 1916), wier debuut samenviel met dat van de dichtergeneratie vlak voor de oorlog. Hun werk is hard en schril, meedogenloos vaak in zijn blootleggen van de ontluistering van verlangens, maar het wordt gedragen door een koppige menselijkheid, die met negativiteit alleen geen genoegen neemt en er zich niet voor schaamt in mededogen en begrip uit te monden. Anna Blaman bereikte reeds een opmerkelijk hoogtepunt in *Vrouw en Vriend* (1941), en toonde zich het verrassendst in *Eenzaam Avontuur* (1948) en *De Kruisvaarder* (1950); bij Van der Veen geven de laatste twee romans, *Het Wilde Feest* (1952) en *Spelen in het Donker* (1955) een grote vooruitgang in diepte en artistieke gaafheid te zien.

De negatieve gevoelens waarvan na de oorlog tal van jongeren vervuld waren, maar die in de grond van de zaak op veel verderliggende oorzaken dan die oorlog teruggaan, werden vooral uitgesproken door de zich destijds Simon noemende G. K. VAN HET REVE (geb. 1922) in zijn boek van uitgekristalliseerde landerigheid *De Avonden* (1947), en door het enfant terrible W. F. HERMANS (geb. 1921), wiens onlust zich in schreeuwerigheid uitte, maar die toch wel degelijk talent bezit (blijkens een roman als *Ik heb altijd gelijk*, 1951, en verscheidene novellen). Van het Reve is later, boos over een conflict inzake een reisbeurs, Engels gaan schrijven. Zoals wij daareven signaleerden is die negativiteit voor andere en stellig niet mindere auteurs slechts een noodzakelijke en pijnlijke doorgangsfase, die zij niet mogen en kunnen overslaan, maar waarin zij ook niet wensen te blijven steken. In uitstekende boeken als *De Moord op Arend Zwigt* (1951) door ALFRED KOSSMANN (geb. 1922) en *Ik was geen Soldaat* (1951) door GERRIT KOUWENAAR (geb. 1923) is dan ook evenmin sprake van een moedwillige negativiteit, slechts van een zoeken in een wereld die niet heel veel uitzicht schijnt te bieden.

Een opmerkelijk boek in laatstgenoemde lijn is ook *De Dagen zijn Geteld* (1955) door MAX DENDERMONDE (H. HAZELHOFF, geb. 1919), een auteur die al veel eerder als dichter was opgetreden, en in 1954 van een verrassende fantasie had blijk gegeven in de roman *De wereld gaat aan vlijt ten onder.* Met die fantasie staat hij niet alleen; het is verheugend dat het zoeken naar zin en doel in het leven, waardoor een goed deel van de huidige literatuur wordt beheerst, voldoende speelruimte laat aan de verbeelding. Die verbeelding kan weliswaar als uitwijkmogelijkheid worden gebruikt, maar ze behoedt ons ook voor een vastlopen in krampachtige antithesen. Mooie voorbeelden van een vruchtbare combinatie van zoeken en verbeelding zijn bijvoorbeeld *De Verborgen Bron* (1950) door HELLA S. HAASSE (geb. 1918), en de historische roman *De Scharlaken Stad* (1952) van dezelfde schrijfster. In *De Onrustzaaier* (1954) door WILLEM G. VAN MAANEN (geb. 1920) vinden wij scherpe satire verbonden met speelse vertelkunst en begrip voor menselijke zwakheid; deze schrijver is, zoals ook uit zijn boekje met sterk fantastische inslag *Droom is 't Leven* (1953) blijkt, bij volkomen zelfstandigheid vrij sterk verwant aan Belcampo, en er lijkt mij nog veel van hem te verwachten (al werd *Al lang geleden,* 1956, voorlopig een teleurstelling). De grimmige kijk die ALBERT VAN DER HOOGTE in *Het Laatste Uur* (1953) op het naoorlogse Indonesië aan den dag legde, is in *Huis in de Nacht* (1956) niet minder scherp maar wel wat milder geworden doordat de verbeelding en het besef van een ondoorgrondelijk levensgeheim hier tot in alle naden van het verhaal zijn doorgedrongen. Er zouden nog verscheidene namen aan toegevoegd kunnen worden; ik moet mij echter evenals bij alle voorgaande delen van mijn overzicht de nodige beperking opleggen. Niet noemen betekent hier nog volstrekt geen gebrek aan waardering! Eén, reeds oudere schrijfster, die pas de laatste jaren is gaan publiceren, mag hier echter in geen geval onvermeld blijven: MARIA DERMOÛT (geb. 1888).

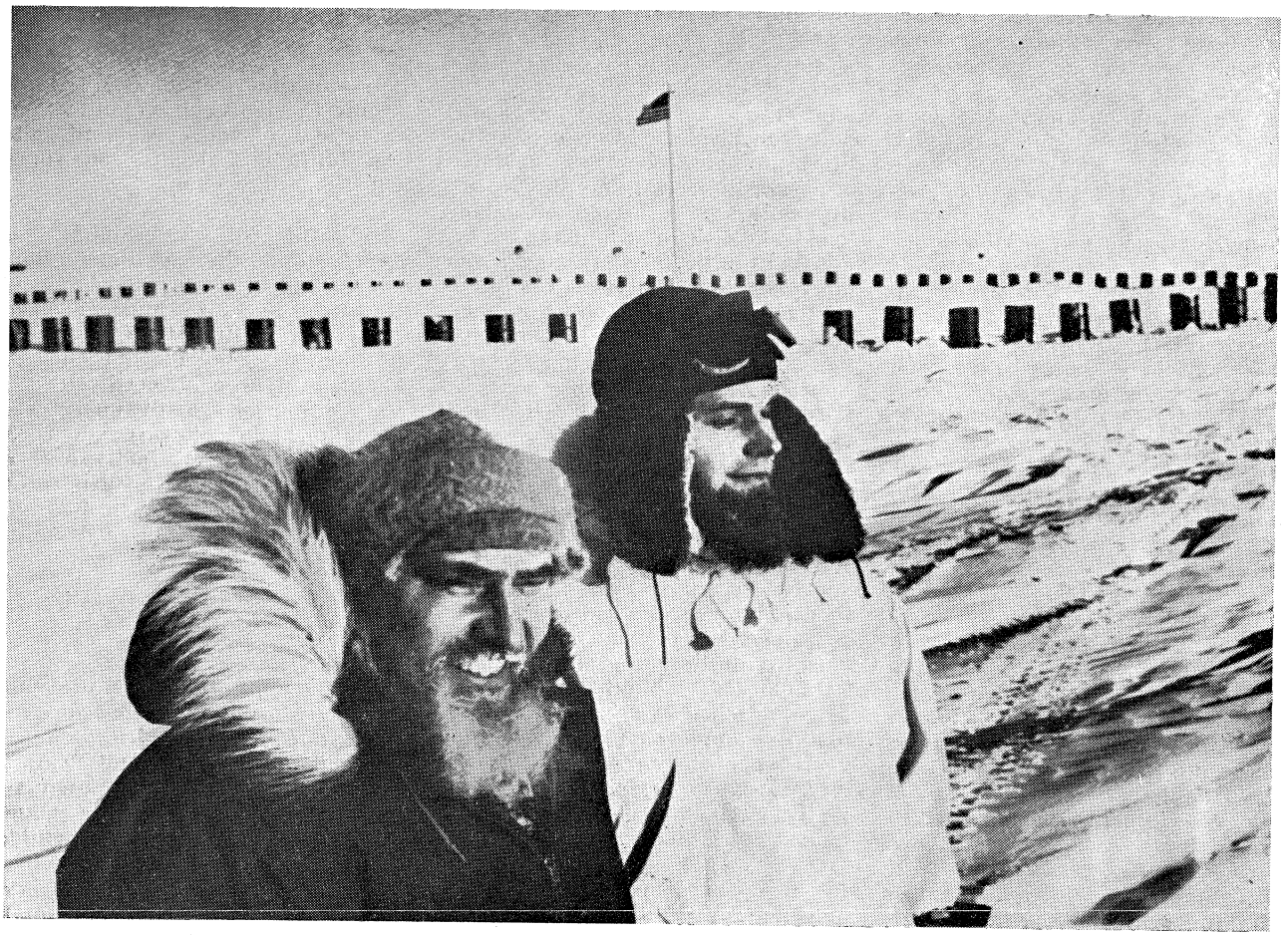
De vier boeken die wij thans van haar hebben (*Nog pas gisteren,* 1951; *Spel van Tifa-Gongs,* 1954; *De Tienduizend Dingen,* 1955; *De Juwelen Haarkam,* 1956) spelen alle in en om Indonesië; zij zijn doortrokken van herinnering en vergankelijkheidsbewustzijn, maar ze berusten tevens op een scherpe, concrete waarneming; slechts heel zelden worden wij in boeken zó dringend geconfronteerd met de onnoemelijke rijkdom van het leven, die als een mysterie aan ons voorbijtrekt. Tegenover het zoeken der jongeren vertegenwoordigt mevrouw Dermoût een weten — voorzover dat mogelijk is, want feitelijk blijft het slechts een rijpere vorm van dit zoeken.

Met de bloei der verbeelding staat ongetwijfeld de opvallende bloei van de humor in de naoorlogse letterkunde in verband, waarvan ANNIE M. G. SCHMIDT (geb. 1911) in dicht en ondicht m.i. de begaafdste vertegenwoordigster is. Vóór de oorlog was dit genre reeds in opkomst in het werk van HENRIËTTE VAN EYK (geb. 1897) en GODFRIED BOMANS (geb. 1913), maar erna beleefde het pas zijn hoogtepunt, in het werk van de genoemden en dat van anderen.

*
* *

Wanneer wij nu nog even deze hele periode van vijfentwintig jaar overzien, dan blijft ze frappant een eenheid vormen. Van het begin af heeft ze in het teken gestaan van een niet langer genoegen nemen met droomvluchten of schildering der uiterlijke werkelijkheid; daartegenover stelde ze een zich meten met het leven in zijn totaliteit. Een interne verschuiving is slechts te constateren in die zin dat a) de zéér brillante persoonlijkheden gaan plaatsmaken voor een wat algemener levensbesef en algemener schrijfwijze, die toch nog sterk individueel gevarieerd blijven, mede doordat b) de concrete mens met zijn problemen meer uitsluitend in de belangstelling is komen te staan, ten koste van sociale visies. Met dit zich ontwikkelen van meer algemene normen hangt intussen c) een peildaling in de poëzie samen, die nog steeds op de hyperindividuele expressiemiddelen van voorgaande decennia teert, maar van binnenuit a.h.w. een vergrijzingsproces ondergaat, terwijl daartegenover d) het algemeen peil van het proza is gestegen, vooral tengevolge van een door „inspelen" gewonnen grotere stabiliteit. Waar o.m. de mogelijkheden van het drama bij ons nog volstrekt niet zijn uitgebuit, kan de ontwikkeling ook in de komende jaren ons nog voor heel wat boeiende verschijnselen plaatsen.

F. W. VAN HEERIKHUIZEN

In het kader van het Internationaal Geofysisch Jaar (zie 13363/3) hebben zich expedities van tal van landen gevestigd op de Zuidpool, teneinde dit „laatste onbekende werelddeel" zoveel mogelijk geheimen te ontfutselen. Boven de „geografische zuidpool" wappert sinds kort de Amerikaanse vlag, die daar geplant is in een kring van lege benzineblikken. Op de voorgrond ziet men dr. Paul Siple (links) en luitenant John Tuck, de leiders van de Amerikaanse expeditie.

(foto Ass. Press)

KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF

PERMANENTE INDEX op deel XI

JANUARI – DECEMBER 1957 (pag. 12919 tm. 13750)

Hoofdredactie: Mr. J. A. MOMMERSTEEG en L.Th. KEESING - Red. voor België: P. H. ROCK
Uitgevers: N.V. Int. Uitg. en Handelmij. „Systemen Keesing". Adm. en Red. Ruysdaelstr. 71-75, Amsterdam, Telef. 719444 (4 lijnen)
Postrekening 57672 — Algemene Uitg. „Systemen Keesing". P.V.B.A., Haantjeslei 38, Antwerpen, Telefoon 38.20.48 Postcheck. 127.75

College van Supervisoren

BASCHWITZ, prof. dr. K., Oud-Hoogleraar aan de Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam.

BERNET KEMPERS, prof. dr. K. PH., Hoogleraar aan de Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam.

BREYNE, dr. A., Lector aan de Rechtsfaculteit bij de Universiteit te Leuven.

COPPE, prof. dr. A., Oud-Minister van Economische Zaken, Hoogleraar aan de School voor Economische Wetenschappen van de Katholieke Universiteit te Leuven, Eerste-Ondervoorzitter van de Hoge Autoriteit der Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal.

DHONT, dr. J., Docent aan de Rijksuniversiteit van Gent.

DIEVOET, prof. dr. E. VAN, Hoogleraar aan de Universiteit te Leuven, Assessor bij de Afd. Wetgeving van de Raad van State.

DUDOK, dr. G. A., Privaat-docent aan de Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam.

GAAY FORTMAN, prof. mr. W. F. DE, Hoogleraar aan de Vrije Universiteit te Amsterdam.

GENIE, drs. GER., Bibliothecaris van de Rijkslandbouwhogeschool te Gent.

GEYL, prof. dr. P., Hoogleraar aan de Universiteit te Utrecht.

HEYERICK, drs. E. M., Directeur bij de Algemene Directie voor Studiën en Documentatie van het Ministerie van Economische Zaken te Brussel, Professor aan het Vormingscentrum voor Maatschappelijk Dienstbetoon te Gent.

LAMBERTY, dr. M., Docent aan de Belgische Koloniale Hogeschool, Directeur bij de Kamer der Volksvertegenwoordigers.

MALIEPAARD, ir. C. H. J., Raadadviseur aan het Ministerie van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening (Den Haag).

MANDERE, H. CH. G. J. VAN DER, Directeur der Haagse Volksuniversiteit.

MINNAERT, prof. dr. M., Hoogleraar aan de Universiteit te Utrecht.

PEETERS, dr. W., Oud-Kabinetchef van de Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg (Brussel), Bestuursdirecteur bij de Algemene Directie der betrekkingen tussen bedrijfshoofden en werknemers.

PELEMANS, dr. W., Leraar in de geschiedenis aan het Conservatorium te Mechelen, muziekcriticus bij „Het Laatste Nieuws".

PLUYMERS, dr. JOS., Adviseur bij de Algemene Directie van het Belgische Zeewezen, Rijkscommissaris bij de Onderzoekraad der Zeevaart.

POMPE, prof. mr. W. P. J., Hoogleraar aan de Universiteit te Utrecht.

PORTIELJE, dr. A. F. J., Oud-hoofd van de Voorlichtingsdienst van Artis te Amsterdam.

POS, W. PH., Directeur van de Academie voor Dramatische Kunst „De Toneelschool" te Amsterdam.

PRAAG, prof. dr. mr. J. A. VAN, Hoogleraar aan de Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam.

PREMSELA, dr. M. J., Leraar aan het Vossius-Gymnasium te Amsterdam.

PUYVELDE, prof. dr. LEO VAN, Ere-Hoofdconservator van de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België, Professor aan de Universiteit te Luik, Oud-Directeur-Generaal voor Schone Kunsten.

REICHLING, prof. dr. A., Hoogleraar aan de Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam.

RITTER, Jr., dr. P. H., Literator.

ROODENBURG, drs. S., Conrector van het Vossius-Gymnasium te Amsterdam.

TEIRLINCK, dr. H. Lid van de Nederlandse Cultuurraad, Directeur van de Nationale Hogere School voor Bouwkunst en Sierkunsten, Regeringsadviseur voor Schone Kunsten, Kunstadviseur van het Nationale Toneel van België.

VERRIJN STUART, prof. dr. G. M., Oud-Directeur van de Amsterdamsche Bank.

BELANGRIJK Deze index (met naamregister) vervangt alle in 1957 verschenen indices, welke derhalve vernietigd kunnen worden.

HET GEBRUIK VAN DE INDEX

Keesings Historisch Archief legt wekelijks het belangrijkste vast van hetgeen er in de wereld geschiedt. De onmisbare sleutel tot het verzamelde berichtenmateriaal is de **index.** Deze bestaat uit een maandelijks verschijnend, cumulatief **alfabetisch-systematisch** gedeelte (I) en een **naamregister** (II), dat aan het einde van het jaar verschijnt.

DE ALFABETISCH-SYSTEMATISCHE INDEX (I)

AFDELINGEN — De gepubliceerde berichten zijn in dit gedeelte van de index in een groot aantal **AFDELINGEN** gerangschikt. Deze afdelingen omvatten — in alfabetische volgorde — de **LANDEN** en verder de volgende begrippen: **AFBEELDINGEN (Foto's, Grafieken, Landkaarten), ATOOMENERGIE, BIOGRAFIEEN, GEESTELIJK LEVEN, INTERNATIONAAL NIEUWS, KUNST, MENINGEN, MIDDEN-OOSTEN, OVERZICHTSARTIKELEN, POOLGEBIEDEN, SCANDINAVIE, SPORT, TEKSTEN, WERELDOORLOG II, WETENSCHAP EN TECHNIEK.**

RUBRIEKEN — De in bovengenoemde afdelingen geïndiceerde berichten zijn voorts gerangschikt in enige **RUBRIEKEN, t.w. DIVERSEN — ECONOMIE, FINANCIEN EN SOCIALE ZAKEN — OVERZEESE GEBIEDEN — POLITIEK (Binnenlandse) — POLITIEK (Buitenlandse).**
In de afdeling **BELGIë** is bovendien opgenomen de rubriek **KONGO.** In de afdeling **INTERNATIONAAL NIEUWS** zijn ondergebracht de berichten over internationale vraagstukken, conferenties, organisaties e.d. Deze afdeling omvat de volgende rubrieken: **DIVERSEN — ECONOMIE, FINANCIEN EN SOCIALE ZAKEN — ORGANISATIES.**

WIJZE VAN INDICEREN — De in Keesings Historisch Archief opgenomen berichten zijn — zeer kort omschreven — ondergebracht in de desbetreffende, bovengenoemde afdeling(en) en rubriek(en). Bij ieder geïndiceerd bericht is vermeld: a) paginacijfer en kolom (bv. 13611/1 = pagina 13611, 1e kolom) en b) maand en jaar (bv. 5/57 = mei 1957).

BELANGRIJKE TEKSTEN — Van de vele sinds 1945 in Keesings Historisch Archief opgenomen teksten van belangrijke documenten, verdragen enz. zijn hieronder enige van de meest geraadpleegde vermeld (met aanduiding van paginacijfer en jaar).
Handvest der Verenigde Naties 6335 (1945)
Verdrag van Brussel 7524 (1948)
Universele Verklaring der Rechten van de Mens 7931 (1948)
Noordatlantisch Verdrag 8027, 8038A (1949)
Statuut van de Raad van Europa 8207 (1949)
RTC-overeenkomsten 8403 (1949)
Plan-Schuman 8826 (1950)
Verdrag van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal 9291/2, 9373 (1951)
Beginselverklaring der Socialistische Internationale 9515 (1951)
Vredesverdrag met Japan 9631 (1951)
Vredesverdrag met W. Duitsland 10029 (1952)
Verdrag voor de Europese Defensie Gemeenschap 10033 (1952)
Europees verdrag i.z. de Rechten van de Mens 11425 (1954)
Verdedigingsverdrag voor Z.O. Azie 11487, 11511/1 (1954)
Pacific Charter 11511/1 (1954)
Balkanpact 11511/2 (1954)
Parijse Akkoorden 11559 (1954)
Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden 11662 (1954)
Verdrag van Warschau 11906 (1955)
Oostenrijks Staatsverdrag 11931 (1955)
Bagdadpact 12515 (1956)
Conventie van Constantinopel van 1888 12745 (1956)

OUDE JAARGANGEN — Om het opzoeken in oude jaargangen te vergemakkelijken is hieronder aangegeven welke pagina's in de vorige tien delen (1931 t.m. 1956) voorkomen. Verder is vermeld welke jaargangen nog leverbaar zijn.

Deel	I	(1931-'34)	pag.	1- 1412	uitverkocht
„	II	(1934-'37)	pag.	1413- 2842	idem
„	III	(1937-'40)	pag.	2843- 4278	idem
„	IV	(1940-'43)	pag.	4279- 5582	idem*)
„	V	(1943-'46)	pag.	5583- 6788	idem
„	VI	(1946-'48)	pag.	6789- 7886	nog voorradig
„	VII	(1949-'50)	pag.	7887- 9156	idem
„	VIII	(1951-'52)	pag.	9157-10406	idem
„	IX	(1953-'54)	pag.	10407-11670	idem
„	X	(1955-'56)	pag.	11671-12918	idem

*) Van deze periode zijn nog wel gebonden jaardelen beschikbaar, t. w. a) juli 1940-juni 1941, b) juli 1941-juni 1942 en c) juli 1942-juni 1943.

NAAMREGISTER (II)

Elke systematische rangschikking van berichten van zulk een uiteenlopende aard als in Keesings Historisch Archief worden opgenomen, is in zekere mate subjectief. Daarom dient het aanbeveling om naast de systematische index steeds het naamregister te raadplegen. In dit tweede gedeelte van de index is namelijk bij een aantal namen en begrippen aangegeven waar deze in de Systematische Index (SI) zijn opgenomen. Voor een toelichting op het naamregister zie men bij het begin van dat gedeelte van de index.

ALFABETISCH-SYSTEMATISCHE INDEX (I)

Abessinië

(Zie de afdeling Ethiopië)

Aden

(Zie de afd. Engeland, de rubriek Overzeese Gebieden)

Afbeeldingen

FOTO'S EN TEKENINGEN

Abbas, F., Algerijns leider 13123
Achterberg, G., Nederl. dichter 13745 (portr.)
Aden: emir Sha'Aful Bin Ali Bin Shaif, vrijh.strijder 13078
Adenauer, dr. K., Bondskanselier v. W. Duitsland 12941, 13143, 13526, 13721
Aga Khan III 13382
Aga Khan IV (prins Karim) 13382 (portr.)
Ahmad, koning van Jemen 12925 (portr.)
Aken, P. van, Vlaams schrijver 13733 (portr.)
Alam Sjah, Sir, sultan v. Selangor 13494
Algera, mr. J., Nederl. minister v. verkeer en waterstaat 13634
Algerije: zie hieronder bij Frankrijk
Amsterdam: erepromovendi Gem. Universiteit 13280
Aramburu, P. E., president v. Argentinië 13033 (portr.)
Arkadew, G. P., Sowjet-gedelegeerde bij VN 13163
Armand, L., "wijze" Euratom 13626 (portr.)
Armas, Carlos Castillo, president v. Guatemala 13391
Atoomenergie: package-reactor (VS) 12930; meson in nevelkamer 12965; atoomkruiser (VS) 13010; onderz. bewoners Marshalleil. 13157; bouw CERN-complex 13180; 1e Zwitserse testreact. 13237; Br. H-bom op Christmas Island 13286; Ned. reactor te Zijpe 13360; pomp v. reactor (VS) 13381; zw. water react. 13479; kokend wat. react., fast breeder react. 13481; **suspop react., swimming pool react. 13482; nwe Br. react. 13541; 1e kernreact. i. Tsj.Sl. 13557; react.pomp (VS) 13701**
Baksji Ghoelam Mohammed, premier v. Kasjmir 12987 (portr.)
Batista, F., president v. Cuba 13415 (portr.)
Bayar, C., president v. Turkije 13607 (portr.)
Begum, echtgenote Aga Khan III 13382
Bekkai, Si, premier v. Marokko 13123
België: bouwkunst at. centrale te Mol 12998; verk. i. Kongo 13030; kopermijn 13131; maquette Melsbroek 13243; staking bouwvakarb. te Brussel 13319; **Inga in Kongo 13435; gedenkt. Marcinelle 13578**
Benelux: 1e verg. raadg. interparl. raad 13062
Bernhard, prins 13254
Bizri, gen. A., Syrisch stafchef 13559 (portr.)
Blaman, mevr. A., Nederl. schrijfster 13748 (portr.)
Bodegraven, J., Nederl. „aartsbedelaar" 13314
Boekharin, N. I., Russ. politicus 13013 (portr.)
Boelganin, N. A., premier Sowjet-Unie 12951, 13292, 13379, 13623
Boon, L. P., Vlaams schrijver 13732
Boot, J. J., burgemeester v. Hilversum 13314
Bordewijk, mr. F., Nederlands schrijver 13619, 13744 (portr.)
Bosporus: Sowjet-oorl.schepen 13367
Bouman-van den Berg, mevr. dr. M. S. erepromotie 13215
Bourgès-Maunoury, M., oud-prem. van Frankrijk 13293
Bourguiba, H. president v. Tunesië 13123; 13401 (portr.), 13642 (portr.)
Brits Borneo: werk UNICEF 13590
Bunche, R., plv. secretaris-generaal der VN 13121
Burns, gen. E. L. M., bevelh. VN-troepen Midden-Oosten 13088 (portr.), 13121
Butler, R., leider Brits Lagerhuis 12937 (portr.)
Byrd, adm. R. E., Amerikaans poolvorser 13082 (portr.)
Camus, A., Frans schrijver 13611 (portr.)
Casals, P., Spaans cellist 13174
Cauwelaert, Fr. Van: voorz. raadg. interparl. Beneluxraad 13062; 13403
Chaplin, Charley 13446
Chroesjtsjew, Sowjet-partijleider 12951, 12980 (portr.), 13141, 13269, 13271 (voor Am. TV), 13292, 13335 (portr.), 13379 13420, 13623
Churchill, Sir Winston, oud-premier v. Engeland 13077 (portr.)
Cocteau, J., Fr. schrijver 13091 (portr.) muurschild. kapel 13446
Coty, R.. president v. Frankrijk 13631, 13710
Cyrankiewicz, premier van Polen 13307
Daisne, J., Vlaams dichter 13732 (portr.)
Denemarken: nieuwe regering v. Hansen 13260
Diefenbaker, J., premier v. Canada 13287 13358
Djuanda, ir., premier v. Indonesië 13511
Dona Maria: zie Maria, prinses de Bourbon
Don Juan: zie Juan, prins de Bourbon
Drees, dr. W., Nederlands minister-president 13555
Dresden, S., Nederl. componist 13412 (portr.)
Duitsland (Oost): mil. oef. O. Berlijn 13196
Duitsland (West): verg. zaal NAVO Bonn 13191; nwe opera Keulen 13253; West. verkl. i.z. Duitse eenheid 13414; monorail 13428; verkiez. pamfl. 13495
Dulles, J. F., Am. minister v. buitenlandse zaken 13721
Dürer, A.: „Heilige Hiëronymus in de woestijn" 13702
Eden, Sir Anthony, oud-premier v. Engeland 12935 (portr.)
Egypte: berg.werkz. Suezkanaal 13121; vernieling standb. De Lesseps 13184 stembilj. 13340; open. parl. 13389
Eisenhower, D. D., president Ver. Staten 12923 (portr.), 12982, 13124, 13667 (portr.), 13714, 13719
Engeland: ministers Gemenebest-conf. 13358
Ethiopië: open. 1e parlement 13638
Euromarkt: bespr. te Val Duchesse 12999 ondertekening, fragm. v. document 13126
Everdingen, dr. W. A. G., Nederl. kankeronderzoeker 13346 (portr.)
Faubus, O. E., gouverneur v. d. Am. staat Arkansas 13712 (portr.)
Feisal II, koning v. Irak 13232
Fignole, A., verbann. president v. Haiti 13488
Finland: nieuwe regering v. Sukselainen 13255
Foertsewa, mevr. E. A., lid presidium centr. com. CPSU 13338 (portr.)
Frankrijk: razzia te Algiers 13070; nw gebouw raad v. Fr. W.-Afrika 13134
Frans West-Afrika: zie hierboven bij Frankrijk
Friedländer, dr. M., Nederl. kunsthistoricus 13333
Gaillard, F., premier v. Frankrijk 13422 (portr.); 13631, 13671
Geestelijk Leven: wereldconf. v. godsd. in India 13682
Gerhardsen, E., premier v. Noorwegen 13575 (portr.)
Ginting, lt.-kol. D., mil. leider op Sumatra 13036 (portr.)
Goes: TV-toren 13727
Gomulka, Wl., leider Poolse CP 13307, 13435
Griekenland: opl. arbeiders 13158
Gromyko, A. A., Sowjet-minister van buitenlandse zaken 13025 (portr.)
Gronchi, G., president v. Italië 13242 (portr.)
Guitry, A. P. G. (Sacha), Frans schrijver 13397 (portr.)
Haakon VII, koning v. Noorwegen 13540 (portr.)
Hagen, dr. J. P., Am. geleerde 13690 (portr.)
Halim, Mustafa ben, premier van Libië 13157
Hall, mr. G. van, burg. v. Amsterdam **12961 (portr.)**
Hammarskjoeld, dr. D., secr.-generaal der VN 13121, 13165
Hassoena, A. K., secr.-gen. der Arabische Liga 13472
Hatta, dr. Moh., oud-vice-president v. Indonesië 13511
Heerikhuizen, F. W. van, Nederl. schrijver 13741 (portr.)
Heeroma, prof. dr. K., Nederl. dichter 13747 (portr.)
Heisenberg, prof. dr. W. K., Westduits atoomgeleerde 13179 (portr.)
Helders, mr. G. Ph., Ned. minister van overzee 13020 (portr.)
Herriot, E., Fr. staatsman 13119 (portr.)
Hoessein, lt.-kol. A., mil. leider op Sumatra 13036 (portr.)
Hofstra, H. J. Nederlands minister van financiën 13634
Ho Lung, vice-premier Chin. volksrepubliek 12950
Hongarije: herdenk.dienst Hong. opstand i. VS 13622
Hoste, H. Belgisch architect 13461 **(portr.)**
India: verkiez. prop. 13127; hulpkamp hongersnood 13350; wereldconf. v. godsdiensten New Delhi 13682
Indonesië: verkiez.borden Djakarta 13357 nat. conf. Djakarta 13511; anti-Ned. demonstr. **(pop verbr.) 13647; overname KPM-hoofdkantoor 13703**
Inönü, I., oud-president v. Turkije 13609
Internationaal Geofysisch Jaar: zie hieronder bij Wetenschap en Techniek
Israël: Arab. wever (Gaza) 13087; terugt. Isr. tr. uit Sjarm el-Sjeik 13094; pijpleiding Eilat-Bersjeba 13155; vlucht. kamp Gaza 13190; parade onafh. viering 13238
Italië: bijeenk. comm. leiders 13038; verk. bij Fiat 13166; overstromingen Nrd.-Italië 13318; kunstmarkt Rome 13654; demonstr. i. Zd.-Tirol 13664
Jacobse, M.: zie hierboven bij Heeroma, prof. dr. K.
Johnson, D. 13198
Jonckheere, K., Vlaams schrijver 13731 (portr.)
Jordanië: vertr. Br. troepen 13375
Juan, prins de Bourbon 13398
Juan Carlos, prins de Bourbon 13398
Juliana, koningin 13254, 13366, 13536, 13574
Kádár, J., premier v. Hongarije 13120
Kaganowitsj, L., Sowjet-minister 13337 (portr.)
Killian Jr., dr. J. R., Am. geleerde 13691 (portr.)
Kamenew, L. B., Russ. politicus 13013 (portr.)
Karim, prins: zie Aga Khan IV
Kekkonen, U., president v. Finland 13292
Kirow, S. M., Russ. politicus 13028 (portr.)
Koewatli, Sjoekri el, president v. Syrië 12970 (portr.), 13054, 13421 (portr.), 13543
Köhler, mevr. Ch., Nederlands voordrachtskunstenares 13574
Kolfschoten, mr. H. A. M. T. van, burgemeester v. Den Haag 12961 (portr.), 13619
Kongo (Belg.): zie hierboven bij België
Körner, Th., president v. Oostenrijk 12947 (portr.)
Kranenburg, prof. mr. dr. R., oud-lid Raad v. State 12929 (portr.)
Kroepskaja, N. K. 12997
Kunst: zelfportr. E. Tijtgat 12964; kindertek. „vrede" 12966; kop farao 13139; schilderij Casals 13174; beeld Sir Jacob **Epstein 13222; nwe opera Keulen 13253;** kunstmarkt Rome 13654; **„Heilige Hiëronymus" v. A. Dürer 13702**
Kunstmanen: zie hieronder bij Wetenschap en Techniek
Kunststoffen: zie hieronder bij Wetenschap en Techniek
Lamine, Sidi, bey v. Tunesië 13399 (portr.)

AFBEELDINGEN — AFBEELDINGEN

Lampo, H., Vlaams schrijver 13730 (portr.)
Larock, V., Belg. min. v. buitenlandse zaken 13210 (portr.)
Lenin, Wl. I., 12981, 12996, 12997, 13205
Libanon: demonstr. te Beiroet 13279
Libby, prof. dr. W. F. 13220 (portr.)
Lloyd, S., Br. minister v. buitenlandse zaken 13198
Louw, E., min. v. buitenlandse zaken v. Zd.-Afrika 13358
Luchtvaart: Fr. straalj. 13075; voorn. mil. vliegt. VS, SU 13202; model. Am. bommenw. 13203; Tu-114 (Sowjet-straalvliegt.) 13699
Luns, mr. J. M. A. H., Ned. minister v. buitenl. zaken 12999
Macdonald, T. L., min. v. buitenl. zaken v. Nw.-Zeeland 13358
Macmillan, H., premier v. Engeland 12937 (portr.), 13124, 13671, 13719
Makarios, aartsbisschop v. Cyprus 13118 (portr.)
Malakka: eedsaflegg. Sir Abdoel Rahman 13494
Malan, dr. M., oud-premier v. Zuid-Afrika 13321 (portr.)
Malenkow, G., Sowjet-minister 13337 (portr.)
Malinowski, maarsch. R. Y., Sowjet-min. v. defensie 13623
Mansholt, dr. S. L., Ned. minister van landbouw, visserij en voedselvoorziening 13634
Mao Tse-toeng, president Chinese Volksrepubliek 13195, 13303 (portr.), 13623
Maria, prinses de Bourbon 13398
Marokko: eed v. trouw a. kon. Mohammed 13456
Mayer, R., voorzitter Hoge Autoriteit EGKS 13533 (portr.)
Mayflower II 13206
Meir, mevr. G., minister v. buitenl. zaken v. Israël 13121 (portr.)
Menderes, A., premier v. Turkije 13609
Menzies, R. G., premier v. Australië 13358
Minderaa, prof. P. 13732
Mirza, I., president v. Pakistan 13115 (portr.)
Mistral, G., Chileense dichteres 12949 (portr.)
Moch, J. 13198
Mohammed V, sultan v. Marokko 13046 13456
Mohammed Reza Pahlevi, sjah v. Perzië 13143
Mollet, G., oud-premier v. Frankrijk 13225 (portr.)
Molotow, Wl., Sowjet-minister 13337 (portr.)
Naboelsi, dr., Jordaans politicus 13159
Nasser, G. A., president v. Egypte 13054 13223 (portr.), 13389
Nasution, gen.-maj. A. H., stafchef Indon. leger 13705 (portr.)
NAVO: pres. Coty bij SHAPE 13710; conf. Parijs 13719
Nederland: Statendam (HAL) 12974; rietuitzaai O. Flevoland 13268; De Boeg en standb. v. gevallenen te R'dam 13334; reactor Zijpe 13360; bez. Nehroe a. kon. Juliana 13366; bouwput Hellevoetsluis 13395; Europa-postzegel 13456; koningin Juliana opent TH Eindhoven 13536; open. Velser tunnel 13558; standb. Comenius te Naarden 13584; sluit. dijk n. Marken, doorbr. nylondam Pluimpot 13606; Deltaplan i. Tweede Kamer 13634; sal. demonstr. ambtenaren 13665; TV-toren te Goes 13727; Surinamers vieren Koninkrijksdag 13734
Nehroe, premier v. India 12950, 13358, 13366
Nenni, P., It. links socialist 13243 (portr.)
Ngo Dinh Diem, president v. Z. Vietnam 13462
Nieuw-Guinea: Papoea's bij Wisselmeren 13014
Nixon, R., vice-president Ver. Staten 13157, 13714
Nkroemah, Kw., premier v. Ghana 13110 13358
Noble, A. 13198
Noeri es-Said, premier v. Irak 13232
Norstad, gen. L., NAVO-opperbevelhebber Europa 13006 (portr.), 13710
Olaf V, koning v. Noorwegen 13540
Olie: verschill. gegevens 13599
Oman: fort Nizwa 13430
Ontwapening: leden VN-subcommissie 13198; Fr. tek. o. afgebr. bespr. 13639
Oostenrijk: overstromingen O. Tirol 13318
Oppenheimer, Sir Ernest, diamantkoning 13686 (portr.)
Pamir, Duits zeilschip 13541
Pearson, L. B., Canadees minister v. buitenl. zaken 13577 (portr.)
Perron, Ch. E. du., Nederl. schrijver 13743 (portr.)
Peru: nw waterkr.station 13108
Perwoekin, M. G., leider Sowjet-planbureau 12938 (portr.)
Perzië: bez. Adenauer 13143; nwe regering 13156
Phoemiphol, koning v. Thailand 13462
Piboel Songgram, premier v. Thailand 13527 (portr.)
Pius XII, paus 13283
Plastics: zie hieronder bij Wetenschap en Techniek (Kunststoffen)
Polen: kard. Wyszynski ontv. kard.hoed 13283; ondertek. overeenk. i.z. Am. econ. hulp 13302; prot. aff. Warsch. stud. 13587
Postzegels: Ned. Europa-zegel 13456; Sowjet-zegels ruimtevaart 13655
Protitch, dr. D. 13198
Quintanilla, L., Spaans schilder 13174
Raab, J., kanselier v. Oostenrijk 13209 (portr.)
Radhakrisjnan, S., vice-president van India 12985
Rahman, Sir Abdoel, staatshoofd v. Malakka 13494
Rahman, Toenkoe Abdoel, premier v. Malakka 13502 (portr.)
Rembrandt: zelfportr., Staalmeesters 12931; Boerderijen, Terugk. verl. zoon, Vrouwen bij huis, Christ. en de apost. 12932; Saskia, zelfportr. 12933; Moeder, Jeremias, Joodse bruid 12934
Rifai, Samir el-, Jord. minister v. buitenlandse zaken 13472
Ritter Jr., dr. P. H., Nederlands literator 13555
Roebtsowa, O., Russ. schaakster 13557
Rojas Pinilla, G., president v. Colombia 13148 (portr.)
Rotterdam: De Boeg en standb. v. gevallenen 13334
Ruimtevaart: zie hieronder bij Wetenschap en Techniek (Kunstmanen)
Saalborn, L., Ned. toneelspeler 13332 (portr.)
Saargebied: weer Duits, bez. Adenauer 12941
Sahara: oliboorinstall. 12944; olieput Edjele 13478
Said ben Taimoer, sultan v. Oman en Muskate 13383 (portr.)
Sandys, D., Brits minister v. defensie 12983
San Marino 13570
Saoed, koning van Saoedi-Arabië 13023 (portr.), 13046, 13054, 13232, 13312, 13543
Sarit Thanarat, maarschalk (Thailand) 13527 (portr.)
Sartono, mr., voorz. Indon. parlement 13705 (portr.)
Scandinavische conferentie te Helsinki 13185
Schärf, dr. A., pres. v. Oostenrijk 13207 (portr.)
Schendel, A. van, Nederl. schrijver 13742 (portr.)
Schweitzer, dr. A. 13218 (portr.)
SEATO: opening nw hoofdkwartier 13086
Segni, prof. A., oud-premier v. Italië 13239 (portr.)
Serraj, Syrisch kolonel 12971 (portr.); 13433 (portr.)
SHAPE: zie hierboven bij NAVO
Sibelius, J., Fins componist 13542 (portr.)
Silva, M. H. de, minister v. justitie van Ceylon 13358
Simbolon, kol. M., mil. leider op Sumatra 13036 (portr.)
Sjepilow, D. T., Sowjet-minister 13338 (portr.)
Sluyters, Jan, Nederl. schilder 13236 (portr.)
Smit, G., Nederl. dichter 13746 (portr.)
Sobolew, A. A., Sowjet-gedelegeerde bij VN 13163
Soekarno, dr., president v. Indonesië 12958 (portr.), 13511, 13706 (portr.)
Soerawardi, H. S. premier v. Pakistan 13358
Soeslow, M. A. lid presidium centr. com. CPSU 13623
Soraya, keizerin v. Perzië 13143
Sowjet-Unie: bespr. Moskou m. Chin. leiders 12951; zitting Opperste Sowjet 13041; overh. rat. oork. slavernijconv. 13163; oorl.schepen i. Bosporus 13367 13439 (portr.); Am. tek. o. techn. onderw. i. SU en VS 13618; herd. oktober-revol. 13623; id. afb. vooruitg. 13625; id. mil. parade 13652
Spaak, P. H., Belg. minister van buitenlandse zaken 12999, 13719
Speidel, dr. H., Westduits generaal 13001 (portr.)
Spoetnik: zie hieronder bij Wetenschap en Techniek (Kunstmanen)
Stalin, J. 12981, 13141
Stassen, H. E. 13198
Statendam, Ned. pass.schip 12974
Strijdom, J., premier v. Zuid-Afrika 13322 (portr.)
Sukarno, dr.: zie hierboven bij Soekarno
Tito, J., president v. Joego-Slavië 13535
Togliatti, P., leider It. CP 13038
Toscanini, A., It. dirigent 12953 (portr.)
Trans-Europ-Express: treinstel te Parijs 13277
Trotski, L.D., Russ. politicus 13012 (portr.)
Tsjecho-Slowakije: 1e kernreact. 13557
Tsjen Ning-jang, prof., Am. Nobelprijswinnaar 13669
Tsjoe En-lai, premier Chin. volksrepubliek 12950, 12951
Tsoeng Dao-lie, prof., Am. Nobelprijswinnaar 13669
Tijtgat, E., Belg. schilder 12964 (portr.)
UNICEF: werk op Br. Borneo 13590
Valera, E. de 13097 (portr.), 13356 (portr.)
Vanguard: zie hieronder bij Wetenschap en Techniek (Kunstmanen)
Venezuela: verkeersw.knooppunt bij Caracas 13270
Vening Meinesz, prof. dr. ir. F. A. 13348
Ver. Naties: werk UNICEF o. Br. Borneo 13590
Ver. Staten: buitenl. hulp (tek.) 13074 ondertek. overeenk. i.z. econ. hulp a. Polen 13302; tek. Low Am. buitenl. hulp 13493; negerleerl. Little Rock 13510; Am. tek. o. techn. onderw. i. VS en SU 13618; spandoek teg. afschaff. rassensch. i. Arkansas 13713; pres. Eisenhower ontv. min. v. Ghana 13714
Vestdijk, S., Nederl. schrijver 13744 (portr.)
Vijakakhsmi Pandit, Shrimati (zuster van Nehroe) 13366
Vluchtelingen: vlucht.kamp Gaza 13190; 1e steenlegg. Eur. vlucht.dorp Augsburg 13264
Vries, H. J. de, wnd. gouverneur van Suriname: install. 13253
Walensky, Sir Roy, premier v. d. Centr. Afr. Federatie 13358
Walschap, G., Vlaams schrijver 13731 (portr.)
Westeuropese Unie: verg. o. Br. troepen 13047
Wetenschap en techniek:
— Atoomenergie: zie hierboven
— Ballons: Am. hoogterecord 13461
— Cryotron 13075
— Elektr. brein: IBM-704 (Parijs) 13237; ERA-apparaat 13684
— Geleide projectielen: Am. „terriers", Redstone 13177; Br. lanceerinstall., Am. Matador 13178; raket IGJ 13365 Am. Hawk 13429; Bloodhound (Br.) 13523
— Hoge temperaturen 13092
— Internationaal Geofysisch Jaar: raad 13365; raket 13365
— Jungle-buster 13621
— Kunstmanen: Sowjet-spoetnik 13572, 13573; id. Am. TV-gesprek 13572; id. Br. krantekoppen 13573; spoetnik II 13653; Sowjet-postz. ruimtevaart 13655 Am. Vanguard 13687; id. 13962; Britse krantekoppen en Sowjet-spotpr. o. Am. kunstmanen 13718
— Kunststoffen: toepass. i. landb. (VS en SU) 13637/2
— Luchtvaart: zie hierboven
— Monorail 13428
— Scheepspropeller v. nylon 13685
— Slapen: onderzoek 12995
— Telescopische camera 12171

— Televisie: toepass. als reprod.app. 13044
— Thermostaat-oven 13685
— Zon: stormen 13381
— Zonne-energie: in VS 13011; toepass. landb. i. VS 13700
Wilson, Ch. E., Am. minister van defensie 12983
Wisjinski, A., openbaar aanklager 13093
Worosjilow, maarschalk K. E., president Sowjet-Unie 13120, 13195, 13623
Wyszynski, S. kard., primaat v. Polen 13283
Zoli, A., premier v. Italië 13241 (portr.)
Zinowjew, G. E., Russ. politicus 13012 (portr.)
Zorin, W. A. 13198; 13423 (portr.)
Zjoekow, maarschalk G. K. 12985, 13335 (portr.), 13591
Zuidpool: leden Am. expeditie 13750
Zuid-Tirol: zie hierboven bij Italië
Zworokyna, K., Russ. schaakster 13557

GRAFIEKEN

België: goudprod. Kongo 13163; verl. indexcijf. kl.hand.pr. 13643
Frankrijk: geboorte en sterfte 13104; kab. sed. '45 13247
Internationaal:
— Euromarkt: invest. overz. geb. 13113
— Inkomen per hoofd 13186
— Luchtvaart: oorz. vliegt. ongevallen 13434
— Melk: prod. en verbr. 13053
— NAVO: def. lasten in % v. nat. prod. 13055; def. uitg., sterkte 13175
— TV: „dichtheid" 13725
Nederland:
— Autopark: pers. auto's 12992; vrachtauto's, scooters 13008
— Bestedingen 13039
— Bestedingsbeperking en wegenbouw 13410
— Bevolking: 11 miljoen inw. 13235
— Effectenbeurs A'dam: koersindex 1956 12974
— Inkomen en part. consumptie 13295
— Koopvaardijvloot 13138
— Lichaamsgewicht: gemidd. 12992
— Lonen en bestedingen v. d. overheid 13296
— Miljoenennota 1958 13520
— Nationaal inkomen 13039
— Nationale schuld 13539
— Ouderdomswet 12946
— Woningbouw: progr. '58 13537
Sowjet-Unie: aant. werkn., samenst. bruto nat. prod., id. i. % v. d. VS 13095; prod. i. % v. de VS 13099; ontw. ind. prod., ontw. agr. prod. 13100; werkn. i. civ. sect., prod. cons. goed. p. cap. 13101
Sport: voetbalpool in aant. landen 13011
Ver. Staten: aant. werk., samenst. bruto nat. prod. 13095; prod. vergel. m. SU 13099; verloop geboorten 13507; bevolk. vlg. leeft. gr. 13508
Wetenschap en techniek:
— Longkanker: invloed roken, sterfgev. i. Ned. 13413
— Luchtruim: verovering d. kunstmanen 13691
— Luchtvaart: zie hierboven bij Internationaal

LANDKAARTEN

Afrika:
— Algemeen: pijpleiding 13059; overz. gebieden 13114; Am. investeringen 13294
— Ghana 13063
— Kongo (België): goudmijnen 13163
— Nigeria 13153
— Noord-Afrika: Marokko, Algerije, Tunesië 13399
— Sahara 12943, 12944
Amerika:
— Brazilië 13307
— Brits Guyana 13436
— Colombia 13149
— Cuba 13417
— Venezuela 13296
— Ver. Staten: negers 13447
Azië:
— Christmas Island 13333
— India 13116
— Indonesië 13081
— Israël 13031, 13159
— Jemen 13078
— Jordanië 13159
— Kasjmir 12988
— Laos 13488
— Malakka 13502
— Middellandse Zee: Am. zesde vloot 13079
— Midden-Oosten: oliepijpleid., spoorw., wegen 13142; oliestroom n. W.-Europa 13265; 13433; algemeen 13559; Arab. vluchtelingen-kampen 13695
— Oman 13383
— Pakistan 13116
— Sowjet-Unie: Wladiwostok 13445; Siberië 13492
— Syrië 12970; 13431
— Thailand 13527
— Turkije 13607
Europa:
— Engeland: elektr. kabel naar Frankr. 13726
— Euratom 13111
— Euromarkt 13111
— Frankrijk: elektr. kabel naar Engeland 13726
— Italië 12970
— NAVO: aant. divisies 13175
— Nederland: scheepsbouw 13138; eil. Rozenburg, plan-Europoort 13679
— Polen 12967
— Scandinavië: NAVO- en Sowjetbases 13135
— Sowjet-Unie: nwe auton. rep. 13042 waterkrachtcentrale Ust-Kamenogorsk 13353
Wereld:
— Internationaal Geofysisch Jaar 13364
— Kunstmaan: baan Spoetnik 13572
— Luchtvaart: rondvl. Am. bommenwerpers 12977; luchtlijn Europa-Azië (Noordpool) 13106; KLM-net i. VS 13107; Ned.-VS 13491
— NAVO: defensiegebied 13175
— Olie: prod. '56 10-57 13599
— Ontwapening: luchtinspectiegeb. (voorstellen SU, VS) 13230; nw West. inspectieplan 13441

Afghanistan

Complot: ontdekt, kron. 13352
Pakistan: betrekk. verbeterd 8-57 13443/2
Regering: min. v. fin. afgezet, kron. 13352
Sowjet-Unie: bez. koning 7-57 13378/2; id., econ. hulp 8-57 13403/1; wapens 8-57 13450/2

Afrika

(Zie ook de afzonderlijke landen; zie voor de koloniën bij de betreffende koloniale mogendheden onder „overzeese gebieden")

Conferentie: uitnod. Nkroemah (Ghana), weig. Z. Afr. 13214/1
Vakbeweging: 1e Afr. congres 1-57 12945/1 geld v. AFL/CIO 8-57 13472/1
Ver. Naties: econ. comm. opger. 10-57 13601/1
Ver. Staten: reis Nixon 3-57 13090/1; id. 3-57 13091/1; id. rapp., meer Am. belangst. 4-57 13156/2; Am. belegg. i. Afr. 6-57 13294/2

Albanië

Italië: bet. oorlogssch., kron. 13304 (Alb.)
Joego-Slavië: krit. v. Tito 4-57 13162/1
Sowjet-Unie: aanleg Sowjet-bases 1-57 12940/2; bespr. i. Moskou 4-57 13162/1

Algerije

(Zie de afd. Frankrijk, de rubr. Overzeese Gebieden)

Antillen (Ned.)

Advocaat-generaal: ontsl. mr. Van Binsbergen 9-57 13504/3
Aruba: buitenl. handel '52/'56 6-57 13282/3 Ned. geldlening 9-57 13504/3; gezagh. Kwartsz afgetr., kron. 13672 (NWI)
Begroting: 1958 inged. 9-57 13504/1
Curaçao: buitenl. handel '52/'56 6-57 13282/3; Ned. geldlening 9-57 13504/3; eil. raad verw. lening met Ned. gar., kron. 13544 (NWI)
Doodstraf: afschaff. voorgest. 9-57 13504/3
Gouverneur: nwe ben. 3-57 13108/2, aanv. ambt, kron. 13176 (NWI)
Nederland: Ant. def. bijdr. goedgek., kron. 12924 (NWI); Ned. geldlening 9-57 13504/3; Cur. eil. raad verw. lening kron. 13544 (NWI); Ned. TK aanv. wetsont. gar. v. Ant. lening, 13711/3
Olie: belang, conflict m. vakbeweging 6-57 13314/2
Pers: uitzett. journalist, persvrijheid i. gevaar 5-57 13252/3
Procureur-generaal: mr. Boom ben., kron. 13544 (NWI)
Regering: ontsl. min. Van Romondt 5-57 13252/3; id. aanvaard 6-57 13283/1
Spaarbank: rente verh. 9-57 13504/3
TV: concess. verl. 9-57 13505/1
Waarnemend gouverneur: Brown Gorsira ben., kron. 13544 (NWI); id. † 12-57 13728/1

Argentinië

Aramburu: levenssch., overz. 1e reg. jaar 2-57 13033/1
Economische toestand: spann., reg.progr. lonen en prijzen 10-57 13593/2
Elektriciteitsmijen: onteigen. 8-57 13434/2
Grondwet: hervorm. aangekon. 6-57 13322/3
Grondwetgevende vergadering: verkiez. 8-57 13404/2, 13434/2; ontb. 11-57 13627/1
Handelsbalans: tekort 1957 9-57 13530/1
Leningen: u.h. buitenl. 9-57 13530/1
Lonen: reg.progr. 10-57 13593/2
Mais: opbr. oogst 1956/57 9-57 13530/2
Militaire zaken: opperbevelhebber leger verv., kron. 13240
Olieleiding: aanleg 8-57 13434/2
Overzicht: na Perón 2-57 13033/1
Peronisme: arr. i.v.m. samenzw. 3-57 13049/1; betoging, kron. 13288;; sterkte 8-57 13403/2; id. 8-57 13434/2
Politieke toestand: spann. 10-57 13593/2
Prijzen: reg.progr. 10-57 13593/2
Regering: wijz. 2-57 13034; min. Krause (luchtmacht) afgetr., kron. 13112; min. Arana (leger) afgetr., kron. 13224; nwe min. v. luchtvaart 8-57 13434/2
Sociale onrust 10-57 13593/2
Staat v. beleg: opgeh. 6-57 13322/3
Staking: prot. teg. duurte 7-57 13354/1; eis v. loonsverh. 9-57 13530/1; alg. staking geprocl. 10-57 13593/2
Venezuela: dipl. betrekk. verbr. 7-57 13354/1
Verkiezingen: grondw. verg. 8-57 13403/2, 13434/3

Atoomenergie

ALGEMEEN

Fotografie: meson in nevelkamer 1-57 12965/1
Fusie (atoom-): nwe gegevens 3-57 13060/1; 10-57 13333/2; Br. vinding 12-57 13688/1; Ned. plannen 11-57 13700/3
Klok, moleculaire precisie-. 11-57 13685/3
Reactors: overzicht 9-57 13479
Uranium:
— Algemeen: Am. rapp. i.z. wereldpos. 3-57 13109/3
— België: herwinn.install. 11-57 13627/3
— Canada: aank. d. Engel. 4-57 13133/1
— Engeland: aank. Canadees uran. 4-57 13133/1
— Frans Equatoriaal Afrika: vondst 8-57 13506/1
— Groenland: vondst, kron. 13080 (Den.)
— Hongarije: aank. d. SU, kron. 13160 (Hong.)
— Oostenrijk: uit Donau 8-57 13411/1
— Sowjet-Unie: aanw. i. Kazakhstan 3-57 13090/2
— Zuid-Afrika: prod. 3-57 13124/2

KERNWAPENS

Algemeen: gids voor kernwapens 5-57 13216/3
Australië: wil geen at.wapens 9-57 13513/3
Duitsland (West): Adenauer over kernwapens 1-57 12956/2; 4-57 13132/1; Sowjet-nota i.z. at.bewap. 5-57 13191; debat in Bondsdag 5-57 13211/2; congres CDU 5-57 13228/2; antw. aan SU 5-57 13244/3; voorl. geen at. raketten 11-57 13644/2; verkl. SPD 11-57 13661/1
Engeland: verkl. premier Macmillan 1-57 12958/1; superbom 2-57 13019/2; bespr. Macmillan-Eisenhower 3-57 13105/3; def. witboek 4-57 13133/1; at.duikboot 4-57 13157/3; proeven m. H-bom bij Christmas Island 6-57 13286 (foto); 3e bom ontpl. 6-57 13333/3; contr. app. waterstofbom 10-57 13333/2; waterstof-

bommen bij proefvluchten boven Engeland 11-57 13674/3
Europese atoomvrije zone: 12-57 13688/2 en 3; Pools voorstel 12-57 13711/3
Frankrijk: eigen atoombom 11-57 13677/1
Gevaren: Am. geleerde overl. 1-57 12980/1; yoghurt tegen radio-act. 1-5712980/2; toenemende radio-act. in Japan 3-57 13060/1; onderzoek bewoners Marshall-eil. 4-57 13157/2; waarschuwing Westduitse atoomgeleerden (Göttingen); verkl. Adenauer; antw. Heisenberg 4-57 13150/3; Oostduitse oproep i.z. beeind. kernproeven 4-57 13151/2; overleg Adenauer-atoomgeleerden 4-57 13179/1; oproep Schweitzer 4-57 13185/1; id. tekst en antwoord prof. Libby 5-57 13217; waarsch. paus Pius XII 5-57 13216/1; waarsch. prof. Barth 5-57 13216/1; conf. geleerden in Canada: waarsch. t. misbruik 7-57 13359/1; Am. geleerden wensen staking kernproeven 6-57 13298/1; Eisenhower o. contr. Am. kernproeven 7-57 13345/3; aantal doden in 1956 8-57 13429/3; aantal doden Hirosjima 9-57 13522/2; rapp. AEC i.z. medische en psych. gevaren 11-57 13621/2; rapp. Ned. Ac. v. Wetensch., stopzett. proeven gevr. 11-57 13684/1
Göttingen: oproep van - zie hierboven bij Gevaren
NAVO: zie de afdeling Internationaal
Nederland: vliegt. met kernwapens boven W. 12-57 13711/1
Ontwapening: zie de afdeling Internationaal
Polen: at.wapens bij manoeuvres 9-57 13522/1; pleidooi voor Eur. atoomvrije zone 12-57 13711/3
Radio-activiteit: zie hierboven bij Gevaren
Schweitzer, oproep - : zie hierboven bij Gevaren
Sowjet-Unie (explosies): 1-57 12976/2; 3-57 13090/1; nota aan W. Duitsl. i.z. at.bewap. 5-57 13191/ id. antwoord 5-57 13234/3; nwe bom? 6-57 13333/2; duikb. met at. rak. 11-57 13681/2; Am. gegevens 12-57 13672/3; aanbod staking kernproeven 12-57 13704/3; vloot 13725/1; nwe gegevens 12-57 13729/2; nw. Sowjet-aanbod 12-57 13740/2
Veren. Staten: at. hulpcomm. 2-57 12994/3; at. vloot 2-57 12995/1; at. kruiser 2-57 13010/2; bespr. Macmillan-Eisenhower 3-57 13105/3; vliegt.-at.raket 7-57 13381/2; oef. Nautilus 11-57 13621/3; at.kruiser 12-57 13717/3; Am. aanbod aan Europa 12-57 13719; vloot 13725/1
Waarschuwingen: zie hierboven bij Gevaren
Westeuropese Unie: advies 10-57 13582/3 coörd. wapenprod. 11-57 13677/3
Zweden: eigen a. wapens 10-57 13604/3

VREEDZAME TOEPASSINGEN

Bagdadpact: opr. atoomcentr. goedgek. 6-57 13263/3
België: kon. Leopold voorz. comm. kernenergie 1-57 12940/1; bouwk. i. Mol 2-57 12998; toekomst. ontwikk. 2-57 13034/2; meded. o. 1e kernreactor 3-57 13102/3; mij. opger. 4-57 13132/1; overzicht organisatie kernwetensch. 9-57 13530/2; herwinn. uran. 11-57 13627/3; Kamer aanv. Euratom 11-57 13658/1
Bohr, prof. N.: Fordatoomprijs 3-57 13109/2
Cyclotron: Fermipr. v. uitvinder 11-57 13621/3
Duitsland (West): voorl. at. wet goedgek. 7-57 13421/1; programma goedgek.; veiligheidscommissie; samenwerk. met Frankr.? 12-57 13709/1
Engeland: atoomschip 1-57 12949/3; aank. Can. Uran. 4-57 13133/1; uitbr. bouwprogr. atoomstat. 6-57 13261/3; nwe at. centr. 9-57 13541/2; ongeluk i. kernerg. bedr. 10-57 13565/1; id. 10-57 13589/3
Euratom: aanvull. tekort prim. energie 1-57 12944/3; bespr. Spaak 1-57 12959/2 bespr. te Val Duchesse 2-57 12999/2; akk. te Parijs 2-57 13037/2; ondertek. verdr. 3-57 13111, 13126 (foto); overz. verdr. 4-57 13145/1; krit. v. SU, antw. West. 5-57 13197/1; rapp. „drie wijzen" 5-57 13212/2; goedgek. d. Westd. Bondsdag en Fr. Nat. Verg. 7-57 13357/3; goedgek. d. Fr. senaat 7-57 13391/1; Ned. wetsontw. inged. 7-57 13394/1; goedk. It. Kamer 8-57 13407/3; goedk. d. Ned. TK 10-57 13601/3; biogr. L. Armand 11-57 13626/1; aanv. d. Belg. Kamer 11-57 13658/1; id. Senaat 12-57 13673/1; Euratom verdr. geratif. 12-57 13711/1
Europa (zie ook bij Euratom): centr. i. 1961 2-57 12995/2
Europees Agentschap voor kernenergie 12-57 13720/2
Europees centrum voor kernonderzoek (CERN): foto bouw complex 4-57 13180
Frankrijk: nw vijfjarenplan 6-57 13262/2 id. d. Nat. Verg. goedgek. 7-57 13356/2 vooruitg. bij onderz. 10-57 13589/2; samenwerk. m. W. Dld: 12-57 13709/1
Heisenberg, prof. dr. W. K., Westduits atoomgeleerde: levenssch. 4-57 13179/1
Internationale Organisatie v. Atoomenergie: zie hieronder bij Ver. Naties
Italië: verlicht. Milaan 1-57 12949/3
Nederland: at. centr. i. Limb. 1-57 12963/1 react. uit VS 2-57 13008/3; sticht. kernvoortst. koopvaardijsch. opger. 6-57 13282/3; reactor i. werk. 6-57 13314/2 nota min. Zijlstra 7-57 13359/2; foto reactor Zijpe 13360; wetsontw. i.z. Euratom inged. 7-57 13394/1; 3 jr.plan RCN 8-57 13442/2; bouw kernreact. Zijpe 11-57 13651/2; tentoonst. „Het Atoom" 13685/3; kernfusieplannen 11-57 13700/3
Sowjet-Unie: nwe centr. i. werk. 2-57 12994/3; nwe vorderingen 6-57 13285/2; nw at.centrum 7-57 13426/3; nog geen at.vliegt. 12-57 13688/3; nw. instituut 12-57 13688/3
Spanje: noodz. v. at. centr. 8-57 13445/3
Tsjecho-Slowakije: 1e kernreact. 10-57 13557/3
Ver. Naties: Statuut Int. Org. v. Atoomenergie, tekst 6-57 13298/2, 13315/2; Int. Org. v. Atoomenergie i. werking 8-57 13407/2; eerste alg. verg.; benoemingen 12-57 13739/1
Ver. Staten: package-reactor 1-57 12930/2; nwe testreactor 3-57 13060/2; at. vredesprijs uitger. 10-57 13605/2; eerste energiecentrale (Shippingport) in gebruik 12-57 13688/3; vrachtschip 12-57 13701/3
Zweden: stadsverwarm. Stockholm 1-57 12980/1
Zwitserland: 1e testreact. 5-57 13237/2

Australië

Atoomwapens: niet gewenst 9-57 13513/3
Begroting: oversch. 1956/57 7-57 13354/2
Buitenlandse handel: overz. 1937/38-1956/57 9-57 13483/2
Immigranten: meer vrouwen nodig 9-57 13483/3
Invoer: beperk. opgeh., kron. 13080
Nederl. Nieuw-Guinea (Nederl.): verkl. min. Hasluck 7-57 13354/1
Nieuw-Guinea (Austr.): voorl. geen zelfbest. 3-57 13049/1
Nieuw-Guinea (Ned.): verkl. min. Hasluck 7-57 13354/1; teg. bespr. in VN 8-57 13483/3; Austr.-Ned. verkl. 11-57 13627/1

Bahrein

(Zie de afd. Engeland, de rubr. Overzeese Gebieden)

België

DIVERSEN

Atoomenergie: zie de afd. Atoomenergie
Bevolking: cijfers 1955 3-57 13049/3; kinderrijkdom 4-57 13181; cijfer ult. '56 8-57 13404/2; demogr. toest., aant. inw., huw., echtsch., sterfte 1955 8-57 13465/1 nadere gegevens idem 13673/2
Brussel: zie hieronder bij Gemeenten
Dehousse, prof.: ben. t. lid perm. Hof v. Arbitr. 5-57 13210/3
Echtscheidingen 1920-1956 13673/2
Franquiprijs 5-57 13195/2
Gemeenten:
— Antwerpen: havenverkeer 1934-56 1-57 12941/1; verh. havenar. 3-57 13068/2
— Brussel: kand. v. hoofdst. v. Europa 11-57 13614/1; id. 11-57 13658/2; begroting 12-57 13693/3
Handelingsonbekwaamh. gehuwde vrouw: afschaff. 3-57 13067/3
Huwelijken 1920-1956 13673/2
Justitie:
— Jeugdcriminaliteit: oorz. toen. 3-57 13118/1
Koninklijk Huis:
— Alexander, prins: operatie te Boston 9-57 13497/1
— Boudewijn: onthull. Leiemonument, hulde a. kon. Leopold 6-57 13258/1
— Culturele attaché 11-57 13673/2
— Elisabeth, koningin: zuster Sophie † 10-57 13547/3
— Leopold, koning: voorz. comm. vooruitg. wetensch. 1-57 12940/2, 12954/1; auto-ongeluk 7-57 13369/1; bez. a. VS 11-57 13614/1
Koninklijk Landjuweel 2-57 13003/2
Militaire zaken:
— Defensie-uitgaven: 1949-56 2-57 13006/2
— Dienstplichtwet: wijz. d. Kamer goedgek. 3-57 13068/2; verw. d. Sen. comm. 5-57 13244/2
— Diensttijd: verkort., verkl. Buset, CVP, parl. comm. opgeh. 5-57 13243/2; vermind. 6-57 13274/1; id. corr. 6-57 13289/3; resultaat verkorting 12-57 13708/1
— Dienstweigering: gewetensbezwaren 4-57 13149/3; statuut voorgest., 9-57 13484/1
— Duitsland (W.): vermind. Belg. tr., kr. 13080 (Belg.)
— Ermens, lt.-gen. † 11-57 13614/1
— Geleide projectielen: Belg. raket ontwikk. 11-57 13644/1; id. 13708/3
— Leger: reorg. 2-57 13002/2
— Luchtmacht: samenw. met Ned. 12-57 13693/1
— NAVO: bez. Norstad 3-57 13068/2 (zie voor overige NAVO-berichten de afd. Internationaal)
— Vrijwilligers, aanwerving 12-57 13708/1
— Vrouwelijke vrijwilligers: wetsontw. d. Kamer goedgek. 3-57 13068/2; verw. d. Sen. comm. 5-57 13244/2
Monumenten: kon. Boudewijn onth. Leiemonum. 6-57 13258/1; Priester Daensmonum. onth. 11-57 13644/1; geheim leger 11-57 13673/3
Musea: prof. Fierens † 3-57 13091/3
Onderwijs (algemeen):
— Kredieten 1957 3-57 13102/2
— Scholenbouw: financiering 5-57 13211/1
— Schoolbevolking 1956 3-57 13102/2
— Schoolplicht: Nat. Arbeidsraad wil verleng. 3-57 13102/2
— Talenregiem 9-57 13513/3
— Transmutatieklassen: afschaff. voorgest. 3-57 13117/2
— Vrij onderwijs: lening 11-57 13673/2; steun 11-57 13629/1; congres 12-57 13723/1
Onderwijs (hoger):
— Algemeen: krit. Huysmans op fin. pol. reg. 1-57 12941/1; plan-Collard i.z. reorg. en democr. 2-57 12989/1/ verh. studiebeurzen 2-57 13003/2; cijfers '55-'56 6-57 13306/3; aant. stud. beurzen 9-57 13530/3; mgr. Bellon † 10-57 13547/1
— Gent: em. prof. Kluyskens † 1-57 12927/1; viering verj. verned. 1-57 12941/1; krit. op reg. beleid i.z. toelagen 2-57 12989/3
— Leuven: huld. prof. Collin 12-57 13708/3
Onderwijs (technisch): rapp. Nat. Arbeidsraad 3-57 13102/2; omvang rijkstechn. onderw. 5-57 13244/2
Pers: Nation Belge opheffing, kron. 12924; journal. willen wetten vastlegg. beroepsgeheim 9-57 13497/1; concentr. dagbl. 11-57 13628/1
Polioprijs 5-57 13195/2
Roey, kard. Van: 60 jr. priester 9-57 13497/2
Wereldtentoonstelling: talenkwestie 11-57 13658/2
Wetenschap: nat. comm. ingest. 1-57 12940/2; samenst. 1-57 12954/1; heff. conj. winsten 1-57 12954/2 (zie voor wetensch. berichten ook de afd. Wetenschap en Techniek)
Zuidpoolexpeditie: vertr. 11-57 13644/1

ECONOMIE, FINANCIëN EN SOCIALE ZAKEN

Afbetaling: wet 4-57 13164/1, 13484/2
Alcohol: prod. '51/'56 5-57 13244/2
Arbeid:
— Grensarbeiders: aantal 7-57 13387/3
— Stakingen: Cockerill 5-57 13228/1; bouw- en metaalnijverh. 7-57 13369/1

cijfers 1956 8-57 13466/1; diamantind. 10-57 13579/2
— Vlaanderen: werkgel.heid en werkl. heid 10-57 13546/1
— Werkloosheid: cijfers 1950-56 3-57 13083/3; spreiding 4-57 13150/1; Vlaanderen 10-57 13546/1
Atoomenergie: zie de afd. Atoomenergie
Bankwezen: akk. m. reg. i.z. intek. schatk.cert. 1-57 12926/3
Bedieningsgeld: verh. 3-57 13068/2
Begroting: oversch. '56, kron. 13304; begr. 1958 inged. 10-57 13594/1; goedgek. 12-57 13693/1
Belastingen:
— Belastingdruk 12-57 13693/1
— Belastingplichtigen 12-57 13693/2
— **Conjunctuurwinsten heff. voorgest. 1-57** 12954/2; aanv. d. Kamer 2-57 13018/1
— Inkomstenbel.: opbr. '56 8-57 13466/2
— Opbrengst: '56 8-57 13435/1; stijging sed. 1911, verl. bepleit 9-57 13514/2
— Vermindering t.b.v. kap. belegg. i. d. nijverh. 4-57 13149/3
Beroepskredieten: cijfers '55/'56 7-57 13387/1
Betalingsbalans: verslecht. 7-57 13386/3
Beurswezen: beurs Brussel '56 1-57 12971/3
Bier: aant. brouwerijen 2-57 13018/3; verh. prijs 5-57 13210/3; prod. '51/'56 5-57 13244/2
Brussel: begroting 12-57 13693/3
Buitenlandse kredieten:
zie hieronder bij Staatsleningen
Cement: prod. '51/'56 13244/2
Delbaere, P., Vl. industr. † 1-57 12940/3
Diamant: staking i. industr. 10-57 13579/2
Disconto: verh. 7-57 13386/3
Elektriciteit: prod. '51/'56 5-57 13244/2
Elektronisch rekencentrum Brussel 1-57 12949/3
Energie: problemen, prod., verbr. 2-57 13034/2; id. corr. 3-57 13050/1
Financiële toestand: interpell. Eyskens 11-57 13658/3
Frank: goudwaarde 6-57 13258/1
Gas: prod. '51/'56 5-57 13244/2
Geldmarkt: hervorm. 11-57 13643/2
Geldomloop: '56 8-57 13435/1
Gezinsvakantiegeld 8-57 13452/1
Goud- en dollarreserves: p. 31-12-56 6-57 13277/3; daling 7-57 13386/3
Handel (buitenlandse): overz. 1956 2-57 13003/1; subs. eierexp. **3-57 13068/2;** steenkool 1956 4-57 13132/1; ontwikk. '54/'56 5-57 13195/1; inv. Ned. tomaten stopgez., kron. 13240; verzacht. embargo i.z. China 6-57 13290/2; uitvoer i. '56 n. VS 7-57 13362/3; uitvoer 1e halfj. '57 8-57 13419/2
Havens:
— Algemeen: pleid. v. gecoörd. havenpol. 11-57 13627/3
— **Antwerpen: verkeer 1934-56 1-57 12941/1** verh. tarieven 3-57 13068/2
— Zeebrugge: uitbr. 2-57 13018/2; uitbr., plan Onassis 8-57 13403/3
Indexcijfer kleinhandelsprijzen: zie hieronder bij Prijzen
Industrialisatie: belast. facil. 4-57 13149/3
Invoer: zie hierboven bij Handel (buitenlandse)
Kapitaalsvlucht n. h. buitenland 7-57 13386/3
Kinderbijslagen: verh. uitk. 4-57 13180/3
Koper: prod. '51/'56 5-57 13244/2
Krotwoningen: aantal 7-57 13354/3
Leningen (zie ook hieronder bij Staatsleningen): nwe emissies 12-57 13693/2
Lonen: ontwikk. i. '56 6-57 13306/1
Lood: prod. '51/'56 5-57 13244/2
Luchtvaart: zie hieronder bij Verkeer
Lijnolie (ruwe): prod. '51/'56 5-57 13244/2
Maatschappelijke zekerheid: kst. 1955 3-57 13050/1; overz. '56 nat. dienst v. maatsch. zekerh. 6-57 13258/3; verh. grensbedr. en bijdr. 6-57 13274/1; verh. t. lonen 6-57 13306/3
Margarine: prod. '51/'56 5-57 13244/2
Meel: prod. '51/'56 5-57 13244/2
Mutualiteiten: getalsterkte 10-57 13596/2
Mijnramp Marcinelle: zie hieronder bij Steenkool
Mijnwerkers: zie hieronder bij Steenkool
Nationaal inkomen: '55/'56 5-57 13210/2; id. 13228/1; belasting 12-57 13693/1
Nationaal produkt: '55/'56 5-57 13210/2
Nationale Bank: afsch. gouverneur 3-57 13049/3; stat.wijz. 6-57 13258/1; nwe gouvern. 7-57 13354/2; staat overschr. kred. 10-57 13562/2
Olie: prod., verbr. 1951-75 2-57 13034/2 prod. '51/'56 5-57 13244/2; nwe mij. opger. 8-57 13419/2; vondst i. Kempen 11-57 13627/2
Ondernemingsraden: aantal 8-57 13419/2
Pensioenen:
— Ambtenaren, aantal gep. 10-57 13596/2
— Bedienden: kst. 1955 3-57 13050/1; pens. wet d. Senaat goedgek. 3-57 13117/3
— Mijnwerkers: kst. 1955 3-57 13050/1
— Werklieden: kst. 1955 3-57 13050/1
Posterijen: zie hieronder bij Verkeer
Produktiecijfers: 1951/56 5-57 13244/2
Prijzen: indexcijf. dec. kleinh.pr. 1-57 12927/2; kolenpr. verh., kron. 12936; indexcijf. mrt. kleinh. pr. 4-57 13132/1 handh. broodpr., verh. bierpr. 5-57 13210/3; kleinh.pr. index mei 6-57 13258 /3; index kl.hand.pr. juli 8-57 13419/1 indexcijfer kl.hand.pr. i. aug. ged. 9-57 13514/1; id. i. sept. gest. 10-57 13547/3; kolenpr. verh. 11-57 13628/2; verl. indexcijf. kl.hand.pr. 11-57 13643/3
Radio: zie hieronder bij Verkeer
Reclame: uitg. '55 5-57 13210/3
Rijksfinanciën: zie hieronder bij Staatsfinanciën
Rijksschuld: zie hieronder bij Staatsschuld
Sociale verzekering: zie hierboven bij Maatschappelijke zekerheid en hieronder bij Verzekeringen
Sparen: minder i. '56 7-57 13387/1
Spoorwegen: zie hieronder bij Verkeer
Staal: prod. 1956 2-57 12991/1; prot. teg. nwe vereven. reg. EGKS 3-57 13084/1 Vlaamse positie i. d. EGKS 4-57 13162/2 prod. '51/'56 5-57 13244/2
Staatsfinanciën: slechte toest. 1-57 12926/3 verloop '56 8-57 13435/1; moeilijkh. 10-57 13562/2
Staatslening: i. VS 8-57 13450/3; 9-57 13497/1; nwe binnenl. 10-57 13578/3; Zwits.-Duits-Am. kred. 11-57 13658/3; Duits consortium **12-57 13693/2**
Staatsschuld: p. 31-12-56 8-57 13435/1
Stakingen: zie hierboven bij Arbeid
Steenkool: prod. 1956 2-57 12991/1; prod., verbr. 1951-75 2-57 13034/2; in- en uitv. 1956 4-57 13132/1; Sp. mijnw. 4-57 13132 /1; Vlaamse positie i. d. EGKS 4-57 13162/2; prod. '51/'56 5-57 13244/2; rapp. mijnramp Marcinelle 6-57 13290/1 wijz. nat. raad v. d. steenkolenmijnen, ontginn. Kempische reserves, verdeling concess. 6-57 13323/2; voorl. nog geen It. mijnw. 8-57 13419/2; verh. kolenpr. 11-57 13628/2; weer immigr. Ital. mijnwerkers 12-57 13708/3; expl. Kempische reserves; nat. raad v. d. kolenmijnen 12-57 13720/1
Stikstof: prod. '51/'56 5-57 13244/2
Suiker: prod. '51/'56 5-57 13244/2
Tabak: prod. '55/'56 5-57 13210/3; prod. '51/'56 5-57 13244/2
Telefoon: zie hieronder bij Verkeer
Telegraafdienst: zie hieronder bij Verkeer
Televisie: zie hieronder bij Verkeer
Textiel: prod. rayongarens, vezels. spinnerijen, weverijen '51/'56 5-57 13244/2
Uranium: zie de afd. Atoomenergie
Uitvoer: zie hierboven bij Handel (buitenlandse)
Vakbeweging:
— **ABV: J. Bondas † 1-57 12955/1**
— ACW: congres 1-57 12954/3; corr. 2-57 13002/3
Verkeer:
— **Luchtvaart: uitbr. vloot Sabena 1-57** 12955/1; helidienst Bruss.-Parijs 3-57 13068/2; nw stat. geb. Melsbroek 5-57 13243/2; omvang heli.pass. vervoer 6-57 13290/3; overl. m. VS misl. 7-57 13386/2; verslag '56 Sabena 11-57 13643/3
— Ongevallen: 1956 3-57 13103/1
— Overtredingen: verh. straffen 3-57 13103/1
— **Posterijen: geen zond. bestell. 1-57 12941/1**
— Radio: aant. toest. 1-57 12941/1; aant. luisteraars 6-57 13290/2
— **Schelde: radarplan 1-57 12978/3**
— Snelheid: max. verh., kron. 13016; beperk. opgeh. 3-57 13103/1
— Spoorwegen: tekort NMBS 10-57 13579/1
— Telefoon: verh. tar. 10-57 13596/2
— Telegraafdienst: nwe tarieven 8-57 13452/1
— **TV: versterk. zender 1-57 12940/3; aant.** toest. 1-57 12941/1; uitbr. 6-57 13290/2 kijkgeld, kron. 13304; aantal. toestellen 1953-1957 13673/3
— Voetgangers: **beveil. 5-57 13228/1**
— **WA-verzekering: verplicht 1-57 12941/1**
— **Waterwegen:** verkl. min. Luns 3-57 13084/1
— **Wegen: verbetering** 3-57 13083/3
— Wegenfonds: lening 6-57 13274/1
— Zondagsrijverbod: opgeh. 2-57 12989/3
Verzekeringen:
— Maatschappelijke zekerheid: zie ook hierboven
— **WA-verzekering: zie hierboven bij Verkeer**
— Werkeloosheidsverzekering: kst. 1955 3-57 13050/1; verh. uitk. 4-57 13131/2
— Ziekte- en invaliditeitsverzekering: kst. 1955 3-57 13050/1; beheer rijksfonds 3-57 13068/1; nwe besl. 8-57 13434 /3
Vis: aanvoer '51/'56 5-57 13244/2
Vlaamse economie: plaats i. d. EGKS 4-57 13162/2; werkgel.heid en werkl.heid 10-57 13546/1
Vlees: gesl. '51/'56 5-57 13244/2
Wegenfonds: zie hierboven bij Verkeer
Werkloosheid: zie hierboven bij Arbeid en voor uitkeringen bij Verzekeringen
Woningen: aant. krotwoningen 7-57 13354 **/3 aantal geb. woning. per 1000 inw.** 8-57 13463/1; won. voorr. per 1000 inw. **8-57 13465/1; voorr. ult. '56 8-57 13466/2**
Zink: prod. '51/56 5-57 13244/2

KONGO

Administratieve hervormingen 2-57 13018/2
Bevolking: omvang inlandse bevolking 7-57 13369/2
Communisme: comm. invl. i. soc. synd.?, kron. 12936
Disconto: verh. 8-57 13451/1
Economische ontwikkeling: overz. toestand 8-57 13451/1
Financiële moeilijkheden 8-57 13451/2
Goud: prod. 4-57 13163/2
Goud- en deviezenvoorraad: daling 8-57 13451/2
Gouverneur-generaal: mand. verl. 2-57 13003/2
Handel (buitenlandse); 1e kw. '57 8-57 13451/1, 13466/2
Inga-project: comm. geïnstall. 6-57 13258/2 foto rivier 8-57 13435; begin uitv. 11-57 13643/1
Inlandse arbeiders: aantal 7-57 13369/3
Koperwinning 4-57 13131/2
Kunstacademie Elisabethstad 1-57 12955/2
Landbouw: toest. 8-57 13451/1
Onderwijs: omvang hoger onderw. 7-57 13369/3; correctie 8-57 13466/2; ontwikk. kath. onderw. 11-57 13628/2; cijf. onderw., analf. 11-57 13658/3
Ruanda-Urundi: onafhank. beweging 3-57 13103/1; opr. alg. raad 4-57 13181/2 resol. i. Beheerschapsraad 5-57 13227/3 ontwikk. kath. onderw. 11-57 13628/2
Talengebruik: off. richtlijnen 3-57 13083/3 inh. bij voorkeur Fr. leren? 10-57 13547/2
Technici: behoefte 6-57 13259/1
Tienjarenplan: wetsontw. i.z. geldmidd. inged. 3-57 13049/2; hogere uitg. 7-57 13386/2
Ver. Naties: verkl. min. v. buitenlandse zaken i.z. rapp. 8-57 13419/1
Verkiezingen: plaats. coll. 2-57 13030/foto; eerste volksraadpleging 12-57 13708/2
Wereldbank-lening 11-57 13673/2

POLITIEK (Binnenlandse)

Cauwelaert, Van: Ned. ondersch. 8-57 13403/3
CVP: congr; program 12-57 13723/1; verkiezingen gevraagd 12-57 13737/2
Degrelle, L.: in Malmö (Zwed.)? **4-57 13150/2; i. Spanje** 10-57 13563/1
Devèze, A.: uit de pol. 3-57 13103/1
Diensttijd (verkorting): zie de rubr. Diversen onder Militaire zaken
Grondwet: herziening, briefgeheim **13323/1**
Marck, H.: overl. 4-57 13164/1
Parlement:
— Kamer v. Afgevaardigden: Steps † 2-57 13018/3; werkzaamheden 1956/57 7-57 13387/2

Raad v. State: bedrijvigheid 12-57 13693/1
Regering: afsch. min. Spaak 4-57 13131/1 id., nwe min. v. buitenl. zaken en v. buitenl. handel 5-57 13210/1; id. 5-57 13227/2; nederlagen in parlement 12-57 13708/3
Socialistische partij: huldiging Van Acker 10-57 13547/1; congres 12-57 13737/1
Staatsfinanciën: zie de rubr. Economie
Van Acker, A.: gehuld. d. BSP 10-57 13547/1
Van den Daele, voorstel i.z. uitbreiding volksvert. 11-57 13673/1
Verbaet, M. F., oud-min. † 8-57 13466/2
Verkiezingen: richtlijnen kard. Van Roey 6-57 13289/3; CVP vraagt verk. vóór wereldtent. 12-57 13737/2

POLITIEK (Buitenlandse)

Diplomatieke dienst: pr. Albert de Ligne † 7-57 13355/1
Duitsland (West): cult. akk. 3-57 13049/2
Engeland: overeenk. i.z. soc. zekerh. 5-57 13244/1
Euratom: zie de afd. Atoomenergie
Euromarkt: zie de afd. Internationaal, de rubr. Organisaties
Joego-Slavië: bez. Popowitsj 3-57 13083/3
Minderontwikkelde gebieden: hulp i. '58 11-57 13633/1
Nederland: Baarle-Hertog 3-57 13071/3; verkl. min. Luns i.z. waterwegen 3-57 13084/1; verkl. Spaak 4-57 13131/1; Baarle-Hertog 5-57 13244/2; overeenst. i.z. Stop v. Ternaaien 7-57 13362/1
Spaak, P. H.: krit. op VN 1-57 12927/2; Karel de Groteprijs 3-57 13085/3; afsch.rede i. Senaat 4-57 13131/1; id. Kamer 5-57 13210/1
Ver. Naties: Belg. voorst. i.z. VN-voorl. bewapen. gevaar 8-57 13455/2
Ver. Staten: luchtv. overl. misl. 7-57 13386/2
Vluchtelingen: aant. Hong. 3-57 13086/1

Benelux

Begrotingen: vergelijking 7-57 13369/3
Economische Unie: min. com. bespr. ontw.verdr. 6-57 13259/1; versl. raad 10-57 13547/2; verdr. gepubl. 11-57 13659/1
Eenmaking recht: resolutie interparl. raad 12-57 13723/3
Euromarkt: zie de afd. Internationaal, de rubr. Organisaties onder EGKS
Europese integratie: overeenk. m. EEG 13579/2
Handelsverdragen: Portugal, Denemarken, Zweden 3-57 13068/3; Zwitserland, kr. 13320
Interparlementaire Beneluxraad: samenstell. Ned. delegatie 2-57 12993/2; 1e verg. 3-57 13062 (foto); id. 3-57 13068/3 samenstelling 4-57 13150/2; verslag over totstandk. en werk. econ. unie 10-57 13547/2; 2e zitting 11-57 13659/3; resol. i.z. eenmaking recht 12-57 13723/3
Militaire samenwerking: luchtmacht 12-57 13693/1

Biografieën

Aga Khan III, leider mohammed. sekte (†) 7-57 13379/2
Ahmad, koning van Jemen 1-57 12925
Albarda, ir. J. W., soc. politicus (†) 4-57 13187/1
Amelink, H., oud-secr. CNV (†) 11-57 13635/1
Anciaux, H., gouvern. Nat. Bank v. België 7-57 13354/2
Anker Larsen, J., Deens schrijver † 2-57 13044/1
Aramburu, P. E., voorl. president van Argentinië 2-57 13033/1
Armand, L., "wijze" Euratom 11-57 13626/1
Asch, Sj., Jiddisch schrijver (†) 7-57 13363/2
Asch van Wijck, jhr. mr. dr. L. H. K. C. 10-57 13556/1
Baksji Ghoelam Mohammed, premier v.
Bellon, mgr., Belgisch hoogleraar (†) 10-57 13547/1
Benvenuti, dr. L., secretaris-generaal v. d. Raad van Europa 5-57 13214/1
Bergh van Eysinga, prof. dr. G. A. van den, Nederl. theoloog (†) 7-57 13363/1
Beugel, drs. E. H. van der, Ned. staatssecr. v. buitenl. zaken 1-57 12960/3
Block, prof. mr. A. L. de, lid Raad van State 1-57 12961/3
Bloemers, mr. H. W., commissaris der Koningin i. Gelderland 3-57 13071/2
Bourgès-Maunoury, M., premier v. Frankrijk 6-57 13293/3
Bourguiba, H., president v. Tunesië 8-57 13401
Burns, gen. E. L. M., bevelh. VN-troepen i.h. Midden-Oosten 3-57 13088/1
Byrd, adm. R. E., Am. poolvorser (†) 3-57 13081/2
Camus, A., Frans schrijver 11-57 13611/1
Cantré, J. Belg. beeldhouwer (†) 9-57 13509/1
Casimir, prof. dr. R., Ned. onderw.desk. (†) 3-57 13089/1
Cherwell, Lord, Brits natuurkundige (†) 7-57 13340/1
Cocteau, J., Fr. schrijver 3-57 13091/1
Diefenbaker, J., premier v. Canada 6-57 13289/2
Döblin, A., Duitse schrijver (†) 6-57 13332/2
Dresden. S., Nederl. componist (†) 8-57 13412/2
Eden, Sir Anthony, oud-premier v. Engeland 1-57 12935/2
Eschauzier, prof. F. A., Nederl. architect (†) 9-57 13509/1
Farrère, Cl., Frans schrijver (†) 7-57 13346/2
Fayat, H., Belg. min. v. buitenl. handel 5-57 13210/2, 13227/2
Fèvre de Montigny, gen.-maj. G. J. le, plv. chef Ned. Gen. Staf 1-57 12962/1
Foot, Sir Hugh, gouverneur v. Cyprus 10-57 13596/3
Gaillard, F., Fr. min. v. financiën en premier 8-57 13422/2
Gieben, mr. A. H. C., secr.gen. min. v. verkeer en waterstaat 3-57 13056/1
Graeff, jhr. mr. A. C. D., oud-gouv.-gen. Ned. Indië, oud-min. v. buitenl. zaken (†) 4-57 13186/3
Gromyko, A. A., Sowjet minister van buitenlandse zaken 2-57 13025/1
Guitry, A. P. G. (Sacha), Frans schrijver (†) 7-57 13396/3
Haakon VII, koning v. Noorwegen (†) 9-57 13539/2
Hagen, mr. C. J. A. M., lid Tweede Kamer (†) 3-57 13088/3
Hagen, John. Am. fysicus, hoofd van „plan-Vanguard" 13-57 13690
Hall, mr. G. van, burgemeester van Amsterdam 1-57 12929/3
Heisenberg, prof. dr. W. K., Westduits atoomgeleerde 4-57 13179/1
Heksch, A., Nederl. pianiste (†) 8-57 13427/2
Helders, mr. G. Ph., Ned. minister van overzee 2-57 13020/2
Herriot, E., Fr. staatsman (†) 3-57 13118/3
Kazantzakis, N., Grieks schrijver (†) 11-57 13620/1
Keuls, mr. H. W. J. M., Ned. dichter 2-57 12995/1
Killian, James, wetensch. advis. v. pres. Eisenhower 12-57 13691
Kluyskens, prof. dr. A, Belg. hoogleraar en senator (†) 1-57 12927/1
Kolfschoten, mr. H. A. M. T. van, burgemeester van Den Haag 1-57 12961/2
Körner, Th., president v. Oostenrijk (†) 1-57 12947/1
Korngold, E. W. componist† 12-57 13700/2
Kranenburg, prof. mr. dr. R., oud-lid Raad van State (†) 1-57 12929/1
Kyne, Peter B. Am. romancier† 12-57 13733
Langemeijer, prof. mr. G. E., proc.-gen. Hoge Raad 10-57 13583/3
Larbaud, V., Fr. schrijver (†) 2-57 13010/1
Larock, V., Belg. min. v. buitenl. zaken 5-57 13210/2, 13227/2
Macmillan, H., premier v. Engeland 1-57 12937/2
Malaparte, C., It. schrijver (†) 7-57 13380/2
McCarthy, J., Am. senator (†) 6-57 13297/2
Mirza, I., pres. v. Pakistan 3-57 13115
Mistral, G., Chileense dichteres (†) 1-57 12948/3
Nkroemah, Kw., premier v. Ghana 3-57 13066/1
Olaf V, koning v. Noorwegen 9-57 13540/2
Pearson, L. B., Canadees minister van buitenl. zaken 10-57 13577/1
Perwoekin, M. G., leider Sowjet-planbureau 1-57 12938/2
Raalte, drs. A. J. van, nwe conn. Ambonezenzorg 9-57 13537/1
Rembrandt, Ned. schilder 1-57 12933
Remizow, A. M., Russisch schrijver 12-57 13733/3
Rojas Pinilla, G., president v. Colombia 4-57 13148/1
Roey, kard. Van, primaat v. België 9-57 13497/2
Rooy, mr. dr. Ch. J. M. A. van, burgemeester v. Eindhoven 4-57 13137/2
Rooij, prof. mr. dr. M., hoogleraar perswetensch. A'dam 10-57 13605/2
Saalborn, L., Nederl. toneelspeler (†) 6-57 13331/3
Sant, F. van 't, raad-adviseur Huis Kon. Juliana 6-57 13279/3
Saoed, koning van Saoedi-Arabië 2-57 13022/3
Schärf, dr. A., president v. Oostenrijk 5-57 13207/3
Sibelius, J., Fins componist (†) 9-57 13540/3
Sluyters, J. C. B., Ned. schilder (†) 5-57 13236/2
Smijers, prof. dr. A., Ned. musicoloog (†) 5-57 13236/3
Soekarno, pres. v. Indonesië 12-57 13706
Speekenbrink, drs. A. B., gouverneur Ned. Antillen 3-57 13108/2
Speidel, dr. H., Westduits generaal 2-57 13001/1
Spitzen, mr. D. G. W., Ned. secr.-gen. (†) 2-57 13006/2
Stroheim, E. von, Oostenr. filmacteur (†) 5-57 13236/3
Toscanini, A., It. dirigent (†) 1-57 12953
Tijtgat, E. Belg. schilder (†) 1-57 12964/1
Valera, E. de, premier v. Ierland 3-57 13097
Velde, H. Van de, Vlaams bouwmeester (†) 11-57 13619/1
Vening Meinesz, prof. dr. ir. F. A. 7-57 13348/1
Young, Ph., Am. ambassadeur in Nederl. 3-57 13106/3
Zeggelen, M. van, Nederl. schrijfster (†) 7-57 13397/2
Zoli, A., premier v. Italië 5-57 13241/1

Birma

China (Volksrepubliek): grensgesch. gereg. 7-57 13355/1
Opstand: slachtoff. sec. '48, nwe actie opstand, 9-57 13497/2; tegemoetkomende houding regering 11-57 13673/3
Premier: U Nu weer in functie 1-57 12927
U Nu: weer premier 1-57 12927/2

Bolivia

Vice-president: ontsl. Ortiz 8-57 13455/2

Brazilië

Begrotingstekort, kron. 13032
Bezuinigingen, kron. 13032
Economische toestand 8-57 13466/3
Financiële toestand 8-57 13467/2
Goud- en dollarreserves: p. 31-12-56 6-57 13277/3
Handelsbalans: 1956 8-57 13466/3
Hoofdstad: nwe in aanbouw 6-57 13307/1
Industrie: ontwikk. 8-57 13467/1
Raket afgevuurd 12-57 13720/1
Verkeer: aanleg monorail 1-57 12941/2

Brits-Guyana

(Zie de afd. Engeland, de rubriek Overzeese Gebieden)

Brits-Honduras

(Zie de afd. Engeland, de rubriek Overzeese Gebieden)

Buiten-Mongolië

(Zie de afd. Mongoolse Volksrepubliek)

Bulgarije

Collectivisatie: voltooid 8-57 13452/1
Communistische partij: zuivering politbureau 7-57 13370/2
Deportaties, kron. 13144
Studenten: zuivering, kron. 12924; id., kron. 13000
Verzetsgroepen, kron. 12936

Canada

Arbeid: werkgelegenheid 7-57 13387/3
Atoomenergie, zie de speciale afdeling Atoomenergie
Buitenlandse politiek: kritiek op afwijzing topconferentie 12-57 13688/1
Defensie-uitgaven: 1949-56 2-57 13006/2
Diplomatieke dienst: zelfmoord ambass. Norman, kron. 13128, kron. 13144
Engeland: bespr. St. Laurent-Macmillan 4-57 13133/1; overeenst. i.z. uitbr. handel 10-57 13563/1
Goud- en dollarreserves: p. 31-12-56 6-57 13277/5
Immigratie: cijfers '46/'54 13287/3; beperk. 7-57 13387/3
Militaire zaken: onbek. duikb. 10-57 13579/3
Pearson, L. B., ex-premier: Nobelprijs vrede, biografie 10-57 13577/1
Regering: nwe v. Diefenbaker 6-57 13307/2
Uranium: zie de afd. Atoomenergie
Ver. Staten: beperk. handel 7-57 13388/1 gemeensch. luchtcomm. 8-57 13476/2; Diefenbaker o. betrekk., Am. invest. 9-57 13531/1
Verkiezingen 6-57 13287

Ceylon

Engeland: overeenk. i.z. ontr. Br. bases 6-57 13275/2
Rubber: SU wil cult. fin. 8-57 13419/2

Chili

Anti-inflatiepolitiek 4-57 13182/1
Onlusten 4-57 13182/2
Regering: nwe 4-57 13182/2; wijz. 11-57 13614/3
Venezuela: dipl. betr. verbroken 11-57 13672/1
Verkiezingen: congres 4-57 13182/1

China (Nationalistisch)

Ver. Staten: anti-Am. rell. Taipeh 6-57 13259/2; cijfer i.z. Am. econ. hulp sed. '49 6-57 13259/3

China (Volksrepubliek)

DIVERSEN

Alfabet: gebruik latijns alf. 12-57 13723/3
Bevolking: transmigratie v. zuid n. noord 2-57 12990/1; reg. geboorten 3-57 13084/3
Militaire zaken: omvang strijdkr. 10-57 13551/3
Onderwijs: denkw. stud. corr., kron. 13016
Overstromingen 8-57 13420/2

ECONOMIE, FINANCIëN EN SOCIALE ZAKEN

Arbeiders: aantal 7-57 13339/1
Buitenlandse handel: Engel. verr. embargo overl. Chicom. te Parijs 6-57 13261/1; verkl. Eisenhower 6-57 13285/3; verzacht. d. België 13290/2; id. d. Nederl. 6-57 13314/2; id. d. W.-Duitsl. 6-57 13325 3; beperk. 7-57 13339/1; Westel. embargo (COCOM) verzacht 11-57 13674/1
Coöperatieve landbouwbedrijven: toel. oudgrootgr.bezitt. 10-57 13596/3
Decentralisatie: industr. hand., financ. 11-57 13660/3
Economische politiek: remm. liberal. 2-57 12990/1
Economische toestand: rapp. Tsjoe En-lai 6-57 13324/2; versl. nat. econ. comm. 7-57 13339/1
Handel: decentr. 11-57 13660/3; zie ook hierboven Buitenlandse handel
Industrie: decentr. 11-57 13660/3
Landbouw: onvold. graanlever. 8-57 13420/2; toelating oudgrootgr.bezitt. tot coöp. bedr. 10-57 13596/3
Levensmiddelen: schaarste, kron. 13016
Produktie: ber. reg. i.z. verh. 3-57 13084/2
Sparen: reg. bevord. 3-57 13084/2

POLITIEK (Binnenlandse)

Autonome gebieden: nieuwe 7-57 13339/2
Bureaucratie: herv. actie 5-57 13195/3
Communistische partij: krit. v. volkscongr. 5-57 13195/3; rede Mao over de „Honderd bloemen" 6-57 13303; rede Tsjoe En-lai o. contrarevolut. 6-57 13324/1; leid. kl. partijen willen afschaff. comm. leiding 6-57 13324/3; overz. hervorm. actie 10-57 13551/1; begin 3e fase herv. actie 11-57 13629/1
Contra-revolutionairen: rede Tsjoe En-lai 6-57 13324/1; kompl. ontd. 8-57 13419/3; lit. anticomm. groep gevormd 8-57 13419/3
Decentralisatie: industr., hand., financ. 11-57 13660/3
Hervormingsactie: zie hierboven bij Communistische partij
Katholieke patriottische vereniging: opgericht 8-57 13420/1
Mao Tse-toeng: rede over de „Honderd bloemen" 6-57 13303
Viet-communistische partijen: toen. aant. leden, kron. 12924; leid. willen afschaff. comm., overzicht 6-57 13324/3; zelfkrit. min. 7-57 13370/3
Tibet: Chin. kolonisten, kron. 13000; terugtrekk. Chin. troepen 7-57 13370/3; minder Chinese invloed? 10-57 13563/2
Tsjoe En-lai: verkl. o. liquid., strijd teg. contrarevol., econ. toestand. 6-57 13324/1
Verbeteringscampagne: zie hierboven bij Hervormingsactie
Volkscongres: 4e zitting, rede Tsjoe En-lai o. binnenl. toest. en econ. situatie 6-57 13324/1; zelfkrit. min. 7-57 13370/3

POLITIEK (Buitenlandse)

Birma: grensgesch. gereg. 7-57 13355/1
Buitenlandse bezoekers: toen. aant. 11-57 13614/2
Duitsland (West): handelsovereenk. 9-57 13531/2
Embargo Westelijke landen: zie hierboven de rubr. Economie onder Buitenlandse handel
Engeland: verr. Br. handelsembargo 6-57 13261/1
Frankrijk: Fr. econ. missie n. Peking 8-57 13469/1
Hongarije: bez. prem. Kádár 10-57 13550/3
India: bez. Tsjoe En-lai 1-57 12950 (foto)
Indonesië: Chin. wapenlever.? 7-57 13372/2
Joego-Slavië: Chin. krit. op Tito 1-57 12927/3
Sowjet-Unie: bespr. Moskou 1-57 12951 (foto); gem. verkl. 1-57 12976/1; bez. v. Worosjilow 5-57 13195/foto
Tibet: zie hierboven de rubriek Politiek, Binnenlandse
Tsjoe En-lai: bez. Az. en Eur. landen, kron. 12924; id. 1-57 12950 (foto); id. verkl. te Moskou 1-57 12976/1; bez. a. Warschau en Boedapest 3-57 13050/2
Ver. Staten: gevang. Am. 3-57 13085/1; geen erkenn. d. VS, SEATO-standpunt 3-57 13086/3; Eisenhower o. handel 6-57 13285/3; bespr. Genève, uitwisseling journal.? 9-57 13497/3

Colombia

Politieke ontwikkeling 4-57 13148/1; aandrang tot democratisering 12-57 13724/1
President: levenssch. Rojas 4-57 13148/1; Rojas afgezet 5-57 13211/1
Regering: nwe v. Paris 6-57 13259/3
Rojas Pinilla, G. (president): levenssch. 4-57 13148/1; afgezet 5-57 13211/1

Congo

(Zie de afd. België onder Kongo)

Cuba

Beroepsbevolking: cijfers '53 8-57 13418/1
Economische ontwikkeling 8-57 13417/3
Handel (buitenlandse): cijfers '46/'56 8-57 13418/3, 13436/2
Industrie: ontwikk. 8-57 13418/2
Land en volk 8-57 13417/2
Landbouw: cijfers '55/'56 8-57 13418/1
Mijnbouw: cijfers '55 8-57 13418/2
Opstand 9-57 13484/3
Regering-Batista: aanval op paleis 3-57 13085/1; verzet, onrust 8-57 13415
Veeteelt: cijfers '55 8-57 13418/2
Ver. Staten: geen Am. intervent. pol. 8-57 13417/1

Cyprus

Coudenhove-Kalergi: voorstel i.z. monarchie onder kon. v. Griekenl. 6-57 13274/2
EOKA: zie hieronder bij Verzetsbeweging
Gouverneur: nwe ben. 10-57 13596/3
Griekenland: Karamanlis wil onderh. 9-57 13487/2; Gr. standpt. 10-57 13597/1; bespr. Karamanlis-Kardelj 10-57 13597/3 resolutie in VN 12-57 13688/1
Ismay, Lord: bemidd. aanbod 3-57 13103/2
Labour: rapp. i.z. zelfbeschikk. 6-57 13326/3
Makarios: bez. a. VS 9-57 13498/1; Br. bereid t. vrijl. 3-57 13103/2; in vrijh. gesteld 3-57 13118/1; Engel. verw. voorst. aartsbiss. 6-57 13274/2; beschuld. Br. v. wreedh. 6-57 13325/1
Turkije: standpt. 10-57 13597/1
Ver. Naties: res. aanv. 3-57 13054/2; ontw. resol. Griekenl. 12-57 13688/1
Verzetsbeweging: EOKA biedt wapenst. aan 3-57 13085/1; antw. Br. reg. 3-57 13103/2
Zelfbestuur: stand 10-57 13597/1

Denemarken

Bestedingsbeperking 6-57 13290/3
Defensieuitgaven: 1949-'56 2-57 13006/2; vermind. goedgek., kron. 13112; in % br. nat. prod. 13175 (krt.)
Europese Gemeenschappelijke Markt: landb. wil toetr. 10-57 13554/2
Financiële politiek: verkl. Hansen 6-57 13260/2
Militaire zaken: Am. luchtafw. raketten 11-57 13672/1
Regering: kab.-Hansen afgetr. 5-57 13228/2 nwe d. Hansen gevormd 6-57 13260/1
Sowjet-Unie: Sowjet-mil. att. uitgew., kron. 12984 (Den.); id. marine-att., kron. 13048 (Den.); waarsch. Boelganin i.z. NAVO 4-57 13136/1
Verkiezingen: parl. 5-57 13228/2
Woningen: aant. geb. won. p. 1000 inw. 8-57 13463/1; won. voorr. p. 1000 inw. 8-57 13465/1

Dominicaanse Republiek

President: Trujillo herk. 6-57 13274/2

Duitsland (Algemeen)

Hereniging: verkl. Grotewohl, kron. 12952 (DO); **voorst. Ollenhauer, kron. 12952** (DW); **verkl. O.-Duitsl. en SU 1-57** 12955/3; memor. a. SU 5-57 13245/1; pl. Ollenhauer 5-57 13245/1; **Grotewohl teg.** vrije verk. 6-57 13274/3; voorst. Grotewohl i.z. Duitse confederatie 7-57 13388/1; West. verkl. v. Berlijn 8-57 13404/3; id. foto 13414; toespr. Chroesjtsjew te O. Berlijn 8-57 13420/3; nota SU 9-57 13498/3; rapp. Am. Senaat 9-57 13499/2
Neutralisatie: voorst. Van Zeeland 2-57 13004/2
Oder-Neisse-grens: bespr. Tito-Gomulka 9-57 13586/3

Duitsland (Berlijn)

Europese verdragen: verh. tot 12-57 13696/1
West-Berlijn:
— Burgemeester mevr. Schröder † 6-57 13275/1; prof. Suhr † 8-57 13468/1 opvolg. ben. 10-57 13552/1

Duitsland (Oost)

DIVERSEN

Militaire zaken: schijngev. O. Berlijn 5-57 12941/2; prof. Kantorowicz n. W. Berlijn 8-57 13452/2; geleide project.: Sowjet-basis raketten? 11-57 13660/3; vertrek opperbevelh. Sowjet-troepen 11-57 13672/1
Predikant Schmutzler: proces 11-57 13672/1
Vluchtelingen: naar W. Duitsland 1956 1-57 12941/2; terugk. O.-Duitse vl. 9-57 13498/2; vluchtpogingen strafbaar 12-57 13724/1

ECONOMIE, FINANCIëN EN SOCIALE ZAKEN

Arbeid:
— Werkweek: 45 uur goedgek., kron. 12952
Buitenlandse handel: moeilijkh. exp. 9-57 13484/3
Consumptiegoederen: progr. v. verh. prod. 10-57 13597/2
Geldzuivering 10-57 13563/2
Industrie: moeilijkh. 7-57 13370/3; decentralisatie? 10-57 13597/2
Koopvaardijvloot: uitbr. 6-57 13325/2
Produktie: verh. prod. consumptieg. 10-57 13597/2
Verkeer:
— Luchtvaart: open. binnenl. luchtnet 6-57 13325/2

POLITIEK (Binnenlandse)

Anti-communisme: pamfl. uit W.-Duitsl. 6-57 13274/3
Decentralisatie: voorst. Ulbricht 7-57 13371/1; id. 7-57 13388/2
Gemeenteijk en provinciaal bestuur: nwe wetten 1-57 12956/1
Gemeenteraadsverkiezingen 6-57 13325/1
Harich, prof.: veroord. 3-57 13085/2
Hereniging: zie de afd. Duitsland (Alg.)
Regering: nwe vice-min. v. defensie 6-57 13274/3
Verzet: prof. Harich veroord. 3-57 13085/2; weerspann. hoogler. 7-57 13388/2

POLITIEK (Buitenlandse)

Egypte: erkenn., aankn. dipl. betrekk. 11-57 13614/3
Joego-Slavië: erkenn. de facto 10-57 13551/3
Oder-Neissegrens: bespr. Gomulka-Tito 9-57 13535/2
Polen: bez. v. Gomulka en Cyrankiewicz 6-57 13307/3
Sowjet-Unie: overeenk. i.z. status Sowjet-tr., econ. en techn. hulp 1-57 12955/3; verdr. i.z. Sowjet-tr. 3-57 13085/2; bez. Chroesjtsjew 8-57 13420/3; id. 8-57 13436/2

Duitsland (West)

DIVERSEN

Atoomenergie, zie speciale afdeling atoomenergie
Berlijn, oud-burgem. mevr. Schröder † 6-57 13275/1
Bevolking: pensioenhuwelijken 2-57 13003/3; dalend geb. cijfer 8-57 13452/3
Huwelijken: zie hierboven bij Bevolking
Justitie: geen herz. proces-v. d. Lubbe 2-57 13003/3; AKU-proc. 2-57 13003/2; Funk vrij 5-57 13229/1; veroord. zaak-Röhm 5-57 13229/1; Schörner veroord. 10-57 13580/3
Karel de Groteprijs: Spaak 3-57 13085/3
Militaire zaken:
— ABC-wapens: geen aanmaak 11-57 13644/2
— Atoomwapens: zie de afd. Atoomenergie onder Kernwapens
— Buitenlandse troepen: aant. divisies 5-57 13193/2; Duitse bijdr. leg.kosten 6-57 13275/1; Am. eisen i.z. betaling 12-57 13688/1
— Commissie van stafchefs: Heusinger voorz. 4-57 13132/2
— Defensie-uitgaven: 1949-56 2-57 13006/2
— Leger: Am. tanks 8-57 13405/3
— Luchtmacht: streefaant. 3-57 13050/3
— Marine: 3 jr. plan opgest. 8-57 13421/2; 1e U-boot i. dienst 8-57 13437/3
— Ontwapeningsoproep Heidelb. hoogler. 12-57 13720/1
— Speidel, gen.: ben. i. NAVO-functie 2-57 13001/1
— SS-ers: aant. i. strijdkr. 8-57 13453/1
Vluchtelingen: uit O.-Duitsl. 1956 1-57 12941/2; terugk. vl. n. O. Duitsl. 9-57 13498/2

ECONOMIE, FINANCIëN EN SOCIALE ZAKEN

Aandelenbezit: spreiding o. bevolking staatseigendom 12-57 13693/3
AKU: einde proces i.z. aand. 2-57 13003/2
Arbeid: arb.prod.teit toegen. 1e halfjr. '57 11-57 13644/3; arbeidsmarkt en loonpeil 12-57 13724/2
Atoomenergie: zie de afd. Atoomenergie
Auto's: prod. '56 13468/1
Bedrijfsfinanciering: reg. maatr. aangek. 3-57 13050/3
Beroepsbevolking 5-57 13245/2
Bezitsvorming: reg.plan 3-57 13050/3; verklaring Erhard 5-57 13229/1; bouwsparen 8-57 13437/2; plan verkoop staatseigendom 12-57 13693/3
Bouwsparen: uitgek. bedr. 8-57 13437/2
Buitenlands bezit: beperk. invoer 8-57 13421/2
Buitenlandse schulden: afloss. Br. sch. 8-57 13421/2
Centrale bank: nwe d. Bondsdag goedgek. 7-57 13339/3
Deviezen: res. p. 21-12-56 13277/3; overschot, maatreg. t. vermind. 9-57 13485/2 stijging res. 8-57 13421/2
Disconto: verl. 1-57 12956/3; verl. 10-57 13552/1
Economische ontwikkeling: congr. CDU 5-57 13228/2; Erhard o. econ. pol. 7-57 13371/1; 1e halfjr. '57 rapp. OEES 11-57 13644/2
Ertslagen: ontdekt 3-57 13085/3
Farben (IG): smartegeld 2-57 13003/3; schadeverg. goedgek. 4-57 13132/2; aanspr. verg. joodse dwangarb. afgew. 11-57 13693/3
Goud- en dollarreserves: zie deviezen
Handel (Buitenlandse): exp. kartels toegel. 2-57 13003/2; overz. 1956 2-57 13003/2; verzacht. embargo China 6-57 13325/3; verl. invoerrechten 7-57 13355/1 invoerrecht. verl. 8-57 13452/3; bespr. met SU 12-57 13724/2
Industrie: Berg over betek. NAVO 12-57 13720/1
Investeringen: i.h. buitenl. 1952-56 2-57 12990/2; omvang '52-'56 5-57 13245/2
Invoer: zie hierboven bij Handel (buitenlandse)
Kartels: export-kart. toegel. 2-57 13003/2; kartelwet goedgek. d. Bondsdag 7-57 13339/2
Koopvaardijvloot: zie hieronder bij Verkeer
Landbouw: „groene plan" goedgek. 3-57 13650/3; invl. Euromarkt 9-57 13485/1
Lonen: stijg. 1e halfjr. '57 11-57 13644/3 loonpeil 12-57 13724/2
Mark: koopkr. ged. 5-57 13245/2; geen herwaard. 8-57 13452/3; bankiers teg. herwaard. 9-57 13485/2; id., Blücher ook tegen 9-57 13498/3
Nationaal inkomen: ontwikk. sed. '49 5-57 13228/2
Olie: omvang prod. 2-57 13018/3; uitbr. industrie 7-57 13389/1; buisleiding Wilhelmshafen/Ruhr 8-57 13437/2
Prijzen: waarsch. vakverb. i.z. stijg. 8-57 13467/3
Reichsschulden: wet i.z. regel. aangen. 8-57 13468/1
Scheepvaart: zie hieronder bij Verkeer
Sociaal-economische raad: instell. voorgest. 1-57 12956/3
Spoorwegen: zie hieronder bij Verkeer
Staal: prod. 1956 2-57 12991/1; ontw. 3-57 13085/3
Staatseigendom-verkoop: 12-57 13693/3
Steenkool: prod. 1956 2-57 12991/1; grotere Ruhrprod. 8-57 13405/3
Uitvoer: zie hierboven bij Handel (buitenlandse)
Vakbeweging:
— CGD (christ.): geen fin. st. v. ICV, aant. leden 3-57 13085/3; schrijven bissch. 7-57 13388/3; nwe brief a. kard. 8-57 13421/1; conf. r.k. bissch. 10-57 13551/3
— DGB: waarsch. i.z. prijsstijg. 8-57 13467/3
Vereinigte Stahlwerke: Hoge Autoriteit EGKS zal wederopr. niet goedk. 10-57 13564/3
Verkeer:
— Maximumsnelheid: invoer. 4-57 13132/2 goedk. Bondsraad 7-57 13389/1
— Main: kanal. 7-57 13389/1
— Moezelkanaal: int. mij. opger. 2-57 12991/2
— **Monorail: Braz. bestell. 1-57 12941/2**
— Scheepvaart: omvang koopvaardijvloot 2-57 13003/3; Pamir vergaan 9-57 13541/2
— Spoorwegen: monorail 1-57 12941/2; modern. 6-57 13325/3; verh. tar. 10-57 13552/2
— TV: aant. toest. 9-57 13531/3
Volkswagenfabriek: volksaand. 5-57 13229/1
Wereldbank: lening a. d. bank 7-57 13355/2; quotum gest. 8-57 13437/2
Woningen: aant. geb. won. p. 1000 inw. 8-57 13463/1; won. voorr. p. 1000 inw. 8-57 13465/1; stand won.voorr. 10-57 13563/3

POLITIEK (Binnenlandse)

Adenauer: o. pol. reg. 9-57 13531/2; herk. als bondskans. 11-57 13629/2; overl. m. Ollenhauer o. buitenl. pol. 11-57 13661/1
Atoomwet: zie de afd. Atoomenergie onder Vreedzame toepassing
Beieren: coal.reg. afgetr. 10-57 13564/3
Berlijn (West): zie de afd. Duitsland (Berlijn)
Bondskanselier: Adenauer herk. 11-57 13629/2
CDU: congres 5-57 13228/2; aant. leden 8-57 13453/1
Duitse partij: fusie m. Vrije Volkspartij 2-57 12999/1; aant. leden 8-57 13453/1
Hereniging: zie de afd. Duitsland (Alg.)
Inlichtingendienst: Gehlen leider 2-57 13003/3
Ollenhauer: overl. m. Adenauer o. buitenl. pol. 11-57 13661/1
Politieke partijen: aant. leden 8-57 13453; /1; rapp. comm. i.z. regel. 8-57 13467/2
Regering: Adenauer o. toekomst. pol. 9-57 13531/2; nw. kab., prot. vr. org., reg.verkl. 11-57 13629/2
Saargebied: Saarl. vertegenw. i. Bondsdag, kron. 12936 (DW); weer Duits 1-57 12941/2
Socialistische partij: lof v. Ollenhauer v. VS, over NAVO 2-57 12999; plan i.z. hereniging 5-57 13245/1; aant. leden 8-57 13453/1; leiding 11-57 13630/1; verkl. over at.wapens 11-57 13661/1; Wehner voorz. Bondsdagcommissie 11-57 13674/2
Strasser: partij niet bij verk. 6-57 13325/3
Verkiezingen: voorspel, part. strijd 2-57 12999; uitslag 9-57 13495
Verklaring van Göttingen (atoomgeleerden): zie de afd. Atoomenergie onder Oorlogstechniek
Vluchtelingen: eisen 7-57 13388/2; aant. leden vl.partij 8-57 13453/1
Vrije Democratische Partij (liberaal): nwe voorz. 2-57 12999/1; aant. leden 8-57 13453/1; krit. op Amerika 8-57 13437/1
Vrije Volkspartij: fusie m. Duitse partij 2-57 12999/1

POLITIEK (Buitenlandse)

Adenauer: verkl. o. thermonucl. wapens 1-57 12956/2; bez. a. Perzië 4-57 13143 (foto), 13151/2; overl. m. Macmillan 5-57 13211/3; bez. a. d. VS 6-57 13260/2 overl. m. Ollenhauer 11-57 13661/1
België: cult. akk. 3-57 13049/2
Brentano: verkl. buitenl. pol. reg. 2-57 12990/1; bez. a. VS 3-57 13069/2
China (Volksrepubliek): handelsovereenk. 9-57 13531/2
Diplomatieke dienst: prof. Hausenstein † 6-57 13275/1
Egypte: industr. tentoonst. Cairo 4-57 13151/3
Engeland: overl. Adenauer-Macmillan 5-57 13211/3; bespr. Strauss-Sandys, mil. samenw. 5-57 13245/3; overeenstemm. i.z. samenw. gel. proj. 8-57 13407/3; afloss. Br. schuld 8-57 13421/2
Euratom: goedgek. d. Bondsdag 7-57 13357/3, zie verder de speciale afd. Atoomenergie
Euromarkt: goedgek. d. Bondsdag 7-57 13357/3, zie verder de afdeling Internationaal, onder Organisaties
Frankrijk: mij. v. industr. samenw. opger. 9-57 13500/2
Indonesië: overeenk. i.z. econ. samenw. 9-57 13490/1
Israël: Ben Goerion o. aankn. dipl. betrekk. 7-57 13374/1
Joego-Slavië: dipl. betrekk. verbr. 10-57 13579/3
Midden-Oosten: econ. offensief? 4-57 13151/3

Nederland: onderh. over grenscorr.? kr. 12924 (Ned.); bespr. min. Luns te Bonn 3-57 13055/3; Duitse opp. t. Dollartpl., de grenscorr. 3-57 13089/3; Arnold o. terugg. 8-57 13405/2
Ollenhauer: overl. m. Adenauer 11-57 13661/1
Opinie-onderzoek: mening over zichzelf en over anderen 11-57 13674/2
Perzië: bez. Adenauer 4-57 13143 (foto), 13151/2
Polen: terugk. Duitsers 3-57 13074/3
Politieke gevangenen: schadevergoed. i. overweging 8-57 13421/2
Sowjet-Unie: briefwiss. Adenauer-Boelganin 3-57 13069/1; nwe brief v. Boelganin 3-57 13103/2; waarsch. Moskou i.z. A-wapens 4-57 13136/2; Sowjetnota o. at. bewapen. 5-57 13191; nota's a. SU o. atoombewapen., hereniging, SU wil handelsbespr. 5-57 13244/3; nota a. SU 6-57 13291/1; antw. v. SU 6-57 13325/2; nwe Sowjet-nota 7-57 13355/2 bespr. vastgel. 9-57 13485/1; Sowjetnota i.z. hereniging 9-57 13498/3
Vaticaan: pres. Heuss bij paus 11-57 13674/2
Ver. Staten: Brentano en Ollenhauer i. VS 3-57 13069/2; bez. v. Adenauer 6-57 13260/2; voorst. i.z. terugg. activa 8-57 13476/3; bez. Von Brentano 11-57 13661/1

Egypte

Arabische topconferentie (Nasser, Saoed, Koewatli, Hoessein) 3-57 13054/1
Assoeandam: begin bouw aangek. 7-57 13389/3; Am. krit. o. Dulles 8-57 13458/2 Jap. hulp? 10-57 13580/3
Bankwezen: Egyptisering 1-57 12957/1; nwe decr. 2-57 13004/1
Br.-Fr. actie: Eg. schadeverg.eis 2-57 13004/1; Br. verl. 2-57 13004/2
Complot teg. Nasser: bekendgem. 7-57 13371/2; vonnissen 10-57 13580/3
Duitsland (West): industr. tentoonstell. Cairo, buitenl. handel 4-57 13151/3
Duitsland (O.): erkenn., aankn. dipl. betrekk. 11-57 13614/3
Economische toestand: rede Nasser 7-57 13389/2
Egyptisering: bankwezen 1-57 12957/1; decr. getek. 2-57 13004/1
Engeland: opzegg. verdr. m. Eng. i.z. Suezkan. 1-57 12927/3; schadeverg. eis i.z. mil. actie 2-57 13004/1; stand onderh. 11-57 13614/3
Europese Gemeenschappelijke Markt: Eg. tegenmaatr. 10-57 13554/2
Frankrijk: schadeverg. eis i.z. mil. actie 13004/1; handelsbespr., hand.vedr.? 11-57 13644/3
Geleide economie: nat. raad ingest. 1-57 12957/2
Griekenland: bez. prem. Karamanlis 8-57 13468/2
Handelsbalans: ontwikk. 7-57 13389/3
Internationaal Gerechtshof: Eg. aanv. jurisdictie 7-57 13389/2
Israël: Isr. vraagt gar. i.z. terugtr. tr. 1-57 12928/1; id. 1-57 12945/2; VN eisen voll. terugtr. Isr. tr. 1-57 12972/3; terugtr. Isr. tr. 3-57 13052/1; id. 3-57 13070/3; overn. best. Gaza 3-57 13087/3
Landhervorming: result. 7-57 13389/3
Nasser: vraaggespr. v. Br. TV, geheime rede t. off. 7-57 13339/3; interv. m. UP 7-57 13355/2; open. parl., rede econ. toest. 7-57 13389/1; complot 7-57 13371/2, 13580/3
Nationalisatie: zie Egyptisering
Olie: opr. nwe Eg. mij. 2-57 13019/2; aanb. v. Onassis v. aanl. 2-57 13019/2; prod. raf. Suez 7-57 13389/2; overl. i.z. buisl. langs Suezkan. afgebr. 9-57 13499/2
Parlement: verkiezingen 7-57 13340/1; geopend 7-57 13389/1
Partij van nationale unie: decr. betreff. org. afgek. 11-57 13614/3
Radio: sterke „Stem der Arabieren" 7-57 13355/3
Sabri: ben. t. min. v. staat 8-57 13437/3
Salem, maj.: gearrest. 2-57 13019/1
Socialistische staat: decr. betreff. org. nat. unie afgek. 11-57 13614/3
Sowjet-Unie: tel. verbind. 1-57 12957/2
Steenkool: ontdekt 12-57 13704/1
Suezkanaal: Eg. opzegg. verdr. m. Eng. 1-57 12927/3; eisen Nasser 1-57 12928/1; doorv. Br., Fr. schepen 2-57 13019/1 bespr. Macmillan-Mollet 3-57 13087/1 Eg. voorw. i.z. vaart 3-57 13103/3; vrijmak. kan., Eg. memor. a. VS 3-57 13120/1; memorand. a. VN 4-57 13182/3; vernieling standb. De Lesseps 4-57 13184/1 (foto); Eg. memor. i. V. raad, verkl. SCUA, Br. opheff. boycot, Fr. handh., Fr. ber. op V. raad, Isr. proefschip?, Ned. standp. 5-57 13223; behand. i. V. raad 5-57 13249/1; oude mij wil onderhand. 6-57 13325/3; pijpleiding langs kan. (Onassis) 6-57 13326/1; overleg i.z. buisleiding afgebr. 9-57 13499/2; Br. rapp. i.z. actie 9-57 13499/3 uitbreiding Kanaal 12-57 13688/1
Suezkanaalmaatschappij (oude): bespr. Black-Nasser o. schadeverg. 11-57 13645/1
Syrië: Eg. tr. overgebr. 10-57 13559/1; econ., pol. en mil. samenw., federatie? 11-57 13662/3
Vakbeweging: alg. vakverbond opger. 2-57 **13003/3**
Verkiezingen: parl. 7-57 13340/1
Ver. Staten: Eg. memor. i.z. Suezkanaal 3-57 13120/1; betrekk. verslecht. 6-57 13326/2; bespr. Fawzi-Dulles 12-57 13704/1
Vijfjarenplan: aangek. 2-57 13019/1; rede Nasser 7-57 13389/2

Engeland

DIVERSEN

Afluistren telefoongesprekken: comm. 6-57 13326/2; rapp. comm. 11-57 13615/1
Atoomenergie: zie de afd. Atoomenergie
Bevolking: loop bevolk. 1900-55, verand. **leeft. gr., verwacht. levensk., verand. doodsoorz. 1-57 12942/1; huwelijken 1-57 12958/1**
Cherwell, Lord † 7-57 13340/1
Justitie:
— Doodstraf: doodvonn. voltr. 8-57 13438/2
Koninklijk Huis:
—Elizabeth: krit. v. Lord Altrincham 8-57 13405/3
Militaire zaken:
— Algemeen: beperk. 2-57 12983/2, 12986/1, 13004/1; vermind. voorgest. 2-57 13019/2; bespr. WEU 3-57 13054/2; overl. Macmillan-Mollet 3-57 13087/1; witboek 4-57 13132/2; brigade basis-eenheid 7-57 13372/1; bijzonderh. o. inkrimp. 7-57 13390/2
— Atoomwapens, zie de speciale afdeling Atoomenergie onder Kernwapens
— Defensie-uitgaven: bep. 2-57 12983/2, 12986/1, 13004/1; 1949-56 2-57 13006/2; bezuin. 4-57 13132/2
— Home Guard: opheff. 6-57 13326/3
— Luchtmacht: nwe jager 10-57 13485/2
— Vlootbases: sluiting 11-57 13672/1
— Wapens: nwe aangekond. 6-57 13275/3
— Waterstofbom: oefenvluchten Amerik. vliegtuigen 11-57 13674/3
Miljonairs: aant. 2-57 13019/3
Ontucht: rapp. kon. comm. 9-57 13486/3
Pers: fin. moeilijkh. Daily Worker 1-57 12942/2; opheff. Picture Post 6-57 13276/1

ECONOMIE, FINANCIëN EN SOCIALE ZAKEN

Arbeid:
— Stakingen: scheepsb. en metaalind. 4-57 13133/2; eisen aanv. 5-57 13245/3; buspers. 7-57 13390/3
— TUC; congr. 9-57 13486/1
— Vrouwen, aant. werk. 11-57 13695/2
Atoomenergie: zie de speciale afd. Atoomenergie
Begroting: 1957-'58 inged. 4-57 13152/2
Belastingen: verlagingen voorgest. 4-57 13152/2
Betalingsbalans: 1956 4-57 13133/2
Disconto: verl. 2-57 13004/3; verh. 9-57 13531/3
Economisch overzicht: 1956 4-57 13133/2
Economische vooruitzichten: rede Macmillan 7-57 13390/2
Electriciteit: kabel Frankr. 12-57 13726/1
Goud- en dollarreserves: p. 31-12-56 6-57 13277/3
Handel (buitenlandse): verr. handel m. Chin. volksrep. 6-57 13261/1
Huren: wetsontw. aanv. 6-57 13276/1
Immigratie: vakbew. wil imm. kleurl. beperk. 7-57 13356/1
Industrie: Labourplan i.z. staatscontr. sleutelindustr. 9-57 13486/2
Inflatie: Thorneycroft o. gevaar 7-57 13356/1; debat i. Lagerhuis 8-57 13437/3
Lonen: scheepsb. en metaalarb. eisen verh., stakingen 4-57 13133/2; eisen aanv. 5-57 13245/3
Nationale Kolenraad: result. '56 6-57 13326/3
Nationalisatie: plan v. Labour 7-57 13371/3 Labourplan i.z. staatscontrole sleutelindustr. 9-57 13486/2
Olie: beperk. invoer 6-57 13261/3
Pensioenen: cons. en soc. voorstellen 6-57 13275/3
Pond sterling: geen koerswijz. 9-57 13532/1
Sparen: result. spaaractie 11-57 13630/2
Staalindustrie: uitbr. 7-57 13390/3
Staatsobligaties: verloting rente 6-57 13276/1
Stakingen: zie hierboven bij Arbeid
Suiker: heropen. termijnmarkt 1-57 12942/2
Technici: dreigend tekort 8-57 13438/1
Vakbeweging: zie hierboven bij Arbeid
Valuta: maatreg. teg. speculatie 8-57 13453/1
Verkeer:
—Luchtvaart: lijn op Moskou? 7-57 13356/1 overeenk. 12-57 13720/1
Volksgezondheid:
— Kinderverlamming: aant. gevall. i. '57 8-57 13438/1
Vrouwen, aant. werk. 11-57 13695/2
Woningen: aant. geb. won. p. 1000 inw. 8-57 13463/1; won. voorr. p. 1000 inw. 8-57 13465/1

OVERZEESE GEBIEDEN

Algemeen: Gemenebest-socialisten: org. opger. 6-57 13275/1; rapp. Labour o. Br. kolon. 6-57 13275/1; conf. min. Gemenebest 7-57 13358/1; plan econ. Gemenebestconf. 10-57 13552/2
Afrika:
— Goudkust: zie de afd. Ghana
— Kenia: Mau Mau-leider ter.gest., kron. kron. 13128 (Ken.); eisen negers 10-57 13465/1; nwe grondwet 11-57 13630/2
— Malakka, zie hieronder bij Politiek buitenlandse en de speciale afdeling Malakka
—Kenia: eisen negers 10-57 13465/1; nwe grondwet 11-57 13630/2
— Nigeria: verkiez. i. O. Nigeria 4-57 13153/2; overeenstemm. i.z. zelfbest. 6-57 13275/2; einde conf., geen overeenst. 6-57 13326/2
— Rhodesia (Noord): staking i. kopermijnen 8-57 13444/3
— Rhodesia (Zuid): stemr. v. Afr., kron. 13448 (Rhod.)
— Tanganjika: grote behoefte a. buitenl. kap. 6-57 13326/3
Amerika:
— Brits-Guyana: verkiezingen 8-57 13436/1
— Brits-Honduras verkiez. 4-57 13133/3; financ. en constitut. bespr. afgebroken 11-57 13672/1; troepen versterkt 12-57 13688/1
— Westindische Federatie: 1e G. G. ben., zetel 5-57 13246/1
Azië:
— Aden: opst. sjeiks, kron. 12924 (Eng.)
— Bahrein: Perz. aanspr. 11-57 13652/1
— Ceylon: zie de afd. Ceylon
— Hongkong: sluiting vlootbasis 11-57 13688/1
— Malakka: zie de afd. Malakka
— Oman: opstand 7-57 13383; luchtfoto Nizwa 8-57 13430
— Singapore: overeenst. i.z. toek. pos. 3-57 13123/1; overeenk. ondertek. 4-57 13152/3
Europa:
— Cyprus: zie de afd. Cyprus
— Malta: overeenst. i.z. aansl. 11-57 13645/1

POLITIEK (Binnenlandse)

Afluisteren telefoongesprekken: zie hierboven de rubr. Diversen
Butler, R., gepass. v. premiersch. 1-57 12937/2
Communistische partij: fin. moeilijkh. Daily Worker 1-57 12942/2; vermind. aant. leden, kron. 12952
Conservatieve partij: Macmillan leider 2-57 13004/3

Eden, Sir Anthony: afgetr. als premier 1-57 12935; uit parl., n. Nw. Zeel. 2-57 13004/2
Hogerhuis: reg. voorst. i.z. hervorm. 11-57 13615/1; toelating vrouwen 12-57 13709/1
Jowitt, Lord † 8-57 13438/1
Labourpartij: einde samenw. m. coöp. bew. 3-57 13051/1; rapp. i.z. Br. kolon. 6-57 13275/1; rapp. i.z. Cyprus 6-57 13326/3; nationalisatieplan 7-57 13371/3 ledental 9-57 13499/3
Macmillan, H.: ben. t. premier 1-57 12935
Publieke opinie: vertrouwen in leiders 11-57 13694/1
Regering: Eden afgetr., Macmillan premier 1-57 12935; samenst. nwe reg. 1-57 12941/2; verkl. Macmillan 1-57 12957/3; wijz. 9-57 13531/3
Schotland: radio Vrij Schotland 1-57 12942

POLITIEK (Buitenlandse)

België: overeenk. i.z. soc. zekerh. 5-57 13244/1
Canada: bespr. Macmillan-St. Laurent 4-57 13133/1; overeenst. i.z. uitbr. handel 10-57 13563/1
Ceylon: overeenk. i.z. ontr. Br. bases 6-57 13275/2
China (Volksrepubliek): verr. handel 6-57 13261/1
Duitsland (West): overl. Macmillan-Adenauer 5-57 13211/3; bespr. Sandys-Strauss, mil. samenw. 5-57 13245/3; overeenst. i.z. samenw. gel. proj. 8-57 13407/3; afl. schuld 8-57 13421/2
Egypte: Eg. opzegg. verdr. i.z. Suezkan. 1-57 12927/3; egypt. banken 1-57 12957/1; Macmillan verd. Br. pol. 1-57 12957/3; decr. getek. i.z. egypt. Br. mijen 2-57 13004/1; schadeverg. eis. i.z. mil. actie 2-57 13004/1; Br. mil. verl. 2-57 13004/2 rapp. i.z. Suezactie 9-57 13499/3; stand onderh. 11-57 13614/3
Frankrijk: overl. Macmillan-Mollet 3-57 13086/2; idem Gaillard-Macmillan o.m. over wapenlev. aan Tunesië 11-57 13671
Gemenebestconferentie: zie hierboven de rubr. Overzeese Gebieden
Int. Gerechtshof: Br. voorbehouden 8-57 13455/2
Joego-Slavië: bespr. Lloyd-Popowitsj 9-57 13501/2
Jordanië: einde Br.-Jord. verdr. 3-57 13083/3; vertr. laatste Br. tr. 7-57 13375/1; fin. hulp 9-57 13472/3
Macmillan: verkl. o. buitenl. pol. 1-57 12957/3; overl. m. Mollet 3-57 13086/2; bespr. m. Eisenhower op Bermuda 3-57 13105/1; id. 3-57 13124/2; overl. met Adenauer 5-57 13211/3; bespr. m. Eisenhower 10-57 13591; id. m. Gaillard 11-57 13671
Malakka: def. verdr. 9-57 13514/3; zie verder afdeling Malakka
NAVO: politiek goedgek. 12-57 13720/1; zie verder de afd. Internationaal onder Organisaties
Nederland: Br.-Ned. def. com. ingest. 11-57 13666/1
Ontwapening: Br. witboek 7-57 13372/3; debat Lagerhuis 7-57 13390/1
SEATO: mil. steun toegez. 3-57 13086/2
Sowjet-Unie: waarsch. Moskou i.z. A-wapens 4-57 13136/2; publ. briefwiss. Eden-Boelganin (najr. '56) 4-57 13183/1; brief v. Boelganin a. Macmillan 4-57 13183/3; brief v. Macmillan a. Boelganin 6-57 13291/1; brief Macmillan a. Boelganin 9-57 13486/1
Tunesië: Br.-Am. wapenlev. 11-57 13639/1 13671
Vansittart, Lord (†) 2-57 13019/2
Ver. Staten: Macmillan o. wederz. betrekk. 1-57 12957/3; bez. Sandys 2-57 12983/2, 12986/1, 13004/1; Bermudaconf 3-57 13105/1; id. 3-57 13124/2; bespr. Macmillan-Eisenhower 10-57 13591
Vrijhandelsgebied: Br. vertegenw. ben. 8-57 13437/3
Zuid-Afrika: def. verdr. 9-57 13514/3

Ethiopië

Parlement: 1e verkiez., open. parl. 11-57 13638/foto

Filippijnen

Magsaysay, president: overl. 3-57 13085/3
President: Magsaysay †, Garcia opvolg. 3-57 13085/3

Finland

Belastingen: verh. 8-57 13421/3
Bezuiniging: econ. reg. progr. 8-57 13421/3
Boter: onenigh. o. prijs 3-57 13051/2
Centrumpartij opger. 11-57 13675/2
Mark: devaluatie 9-57 13515/1
Prijzen: stop afgekond. 9-57 13532/1
Regering (Fagerholm): ontsl. aangeb. 3-57 13051/2; ontsl. ingetr., kron. 13064; afgetr. 6-57 12355/1
Regering (Sukselainen): gevormd 6-57 13255; gewijz. 7-57 13340/3; gereorg. 9-57 13487/1; afgetr. 10-57 13597/3
Regering-Van Fieandt: gevormd 11-57 13675/1
Sowjet-Unie: bespr. Fagerholm te Moskou, kron. 12984 (Finl.); id. 2-57 13004/3; besch. Izwestia i.z. oorl. prop. 4-57 13136/1; bez. v. Boelganin en Chroesjtsjew 6-57 13291/3
Vakverbond: verw. stabilisatiepol. reg., kron. 13112
Woningen: aant. geb. won. p. 1000 inw. 8-57 13463/1; won.voorr. p. 1000 inw. 8-57 13465/1

Frankrijk

DIVERSEN

Bevolking: geboorte en sterfte 3-57 13104/2
Justitie:
— Collaborateurs: aant. berecht., kron. 12924
litaire zaken:
— Atoombom mogenheid? **11-57 13677/1**
— Begroting: ingekr. 8-57 13422/1
— Defensie-uitgaven: 1949-56 2-57 13006/2
— Demobilisatie 8-57 13422/1
— Diensttijd: max. v. mil. i. Alg. verkort 4-57 13164/1
— Intercontinentale raketten: i. ontwikk. 9-57 13500/1; verz. a. VS o. lever. 10-57 13597/3
— Marine: bouw Atl. vloot 4-57 13164/3
— Reorganisatie: aank. 5-57 13212/1
Parijs: standb. v. De Lesseps 4-57 13184/1
Algerijns terrorisme 12-57 13688/1
Wetenschappelijk onderzoek: urg. progr. reg. 2-57 13010/2

ECONOMIE, FINANCIëN EN SOCIALE ZAKEN

Arbeid:
— Stakingen: vervoersbedr. 4-57 13164/2
— Tekort arbeiders 9-57 13500/1
— Werkloosheid: cijfers ILO 1954-56 1-57 12973/3
Atoomenergie: zie de speciale afd. Atoomenergie
Begroting: 1957 goedgek. 1-57 12972/2; id. besnoeid 8-57 13421/3; versob. begr. goedgek. 12-57 13720/1
Belastingen: verh. goedgek. 6-57 13327/2
Bezuinigingswet 12-57 13704/1
Devaluatie: verkapte 8-57 13421/3; volledig 11-57 13631/3
Deviezen: reserves p. 13-12-56 13277/3; 6-57 13327/1; regel. v. toeristen 8-57 13469/1
Disconto: verh. 4-57 13164/2; verh. 8-57 13439/1
Economische toestand: bezuinigingen 2-57 13019/3; id. 3-57 13103/3; beperk. invoer, verh. belast., kred.beperk. 6-57 13327; memor. a. OEES i.z. fin. maatr. 7-57 13391/2; begr. besn., fin. maatr., verkapte deval. 8-57 13421/3
Economische toestand: prijsstop, versobering 8-57 13468/2; verdere devaluat. 11-57 13615/2; nwe reg.plannen 11-57 13631/3; uiteenzett. Pflimlin, bijz. volmacht. gevr., buitenl. len. nodig, rapp. OEES 11-57 13645/2
Goud: part. bezit 10-57 13581/2
Handel (Buitenlandse): econ. missie n. Peking, verk. org. opger. 8-57 13469/1
Industrie: nwe financ. mij. opger. 9-57 13515/1
Invoer: beperk. 6-57 13327/1
Kredietbeperking 6-57 13327/3
Lonen: verh. minimuml. 8-57 13406/1; nw. indexcijfer 8-57 13422/3
Olie, prod. Sahara 1-57 12943/2; id. 1-57 12972/1; ged. verk. reg.bel. 9-57 13532/2
Prijzen: broodpr. onv. 8-57 1349/1; stop afgekond. 8-57 13468/2; stijg. 11-57 13615/3
Staal: prod. 1956 2-57 12991/1
Staatsschuld: p. 30-4-57 8-57 13439/1
Stakingen: zie hierboven bij Arbeid
Suez Kanaalmij.: uitbr. werkzaamh. 8-57 13439/1; zie ook de afdeling Egypte
Steenkool: prod. 1956 2-57 12991/1
Toerisme: zie hieronder bij Verkeer
Verkeer:
— Luchtvaart: revol. straalvl. 1-57 12978/2
— Moezelkanaal: int. mij. opger. 2-57 12991/2
— Toerisme: 1956 4-57 13164/3
Versobering: zie hierboven bij Economische toestand
Woningen: aant. geb. won. p. 1000 inw. 8-57 13463/1; won. voorr. p. 1000 inw. 8-57 13465/1
Wijn: slechte oogst '57 8-57 13469/1

OVERZEESE GEBIEDEN

Afrika:
— Algemeen: Nat. Verg. over toekomst 2-57 12990/3; reg. raden 3-57 13119/3; voorst. Mendès-France i.z. Noordafr. federatie 7-57 13391/1
— Algerije: Alg. nat. bevrijdingsfront wil onderh., kron. 12924 (Fr.); verkl. Mollet i.z. Fr. plannen 1-57 12942/2; behand. i. VN 2-57 13020/1; vgl. Lacoste verbetering, arrest., Eur. terr. 3-57 13070/1; optr. Fr. tr., aankl. teg. Servan-Schreiber 3-57 13104/1; prot. teg. Fr. wreedh. 3-57 13119/2; Fr. comm. v. onderz. 4-57 13134/3; ber. o. rebellen, verkl. Mollet 4-57 13164/1; bloedbad La Casbah, Alg. aansl. i. Frankr. 6-57 13262/1; Am. sen. Kennedy wil onafhankelijkheid 7-57 13340/3; nw plan v. Lacoste 7-57 13356/2; „zwarte garde" opger. 7-57 13356/2; ontbind. Alg. org. 7-57 13356/2; geen concentratiekampen 8-57 13406/1; nw. plan Lacoste 8-57 13438/2; ontwikk. fonds 8-57 13438/2; verliezen 8-57 13438/3; nw statuut 8-57 13453/1; geen Marokk. mat. steun a. reb. 9-57 13502/3; intern. kamp v. Alg. i. Frankr. 9-57 13532/2; geheim Alg. vakverb. ontd. 9-57 13532/2; Nat. Verg. verw. Alg. kaderwet 10-57 13552/3; schade t.g.v. de strijd 10-57 13565/3; conf. FLN, onafh.heid vóór conf. 11-57 13613/2; adv. krit. o. just. toest. 11-57 13613/3; reg. volmacht. verl. 11-57 13646/2; bemidd.aanb. Mohammed V en Bourguiba 11-57 13661/2; kaderwet goedgek.; alg. kwestie in VN-assemblée 11-57 13675/2; resolutie 12-57 13709 rapport i.z. wreedheden 12-57 13724/2
— Kameroen: ongeregeldh. 2-57 12990/3
— Sahara: exploit. 1-57 12943/2; Marokk. eis, kron. 12952 (Mar.); olieprod. 1-57 12972/1; Bourguiba betw. Fr. aanspr. 3-57 13124; groot olieveld 7-57 13356/2 olieprod. 8-57 13478; olieemissie uitgeg. 9-57 13500/2; toek. prod. 10-57 13565/3
— West-Afrika: verkiezingen 4-57 13134/1; nw geb. v. raad 13134 (foto); douane-unie voorgest. 8-57 13406/2

POLITIEK (Binnenlandse)

Algerije: zie hierboven de rubr. Overzeese Gebieden
Communistische partij: Hervé i. SU vermoord?, kron. 12924; krit. Sartre, kron. 12952; verl. leden 3-57 13119/3
Extremisme, groeiend 11-57 13676/2
Herriot, E.: overl. 3-57 13118/3
Radic.-socialist. partij: PMF als leider afgetr. 6-57 13261/3; congres 11-57 13676/2
Regering: Mollet afgetr. 5-57 13246/1; overz. kab. sed. '45 5-57 13247/1; nwe v. Bourgès-Maunoury 6-57 13292/2; Bourgès-Maunoury afgetr. 10-57 13552/3; nwe v. Gaillard 11-57 13630/3; stp. socialisten 12-57 13724/3
Socialistische partij: Philip geschorst 3-57 13119/3; stp. t.a.v. regering-Gaillard 12-57 13724/3
Speciale volmachten v. reg.: Nat. Verg. keurt verleng. en uitbr. goed 7-57 13367; id. d. senaat 7-57 13391/2

POLITIEK (Buitenlandse)

China (Volksrepubliek): Fr. econ. missie **n. Peking 8-57 13469/1**

Duitsland (West): mij. v. industr. samenw. opger. 9-57 13500/2
Egypte: Egypt. Fr. banken 1-57 12957/1; handelsbespr., hand.verdr.? 11-57 13644/3
Engeland: bespr. Mollet-Macmillan 3-57 13086/2
13086/2; bespr. Gaillard-Macmillan o.a. over Anglo-Am. wapenleveranties aan Tunis 11-57 13671
Euratom: goedgek. d. Nat. Verg. 7-57 13357/1; id. d. senaat 7-57 13391/1
Euromarkt: goedgek. d. Nat. Verg. 7-57 13357/3; id. d senaat 7-57 13391/1
Jemen: geen wapenlev. 11-57 13677/2
Marokko: bemidd.aanb. Mohammed V i.z. Algerije 11-57 13661/2
Mollet, G., premier: bez. a. VS 3-57 13069/3; bespr. m. Macmillan 3-57 13086/2
Nederland: Inst. Néerl. Parijs geopend 1-57 12975/3
Sowjet-Unie: Sowjet-waarsch. i. z. Midden-Oosten 3-57 13121/2; brief v. Boelganin a. Mollet 6-57 13262/1
Spanje: overleg 8-57 13468/3
Tunesië: incid. bij Tun. onafh. feest 3-57 13123/2; gespann. betrekk. 8-57 13402/1 Br.-Am. wapenlev., Fr. prot. 11-57 13639/1; bemidd.aanb. Bourguiba i.z. Algerije 11-57 13661/2
Ver. Staten: bez. v. Mollet 3-57 13069/3

Geestelijk Leven

Aga Khan III † 7-57 13379/2; id. foto 7-57 13382
Aga Khan IV: inhuld. 10-57 13588/3
Barth, prof.: standp. i.z. kernwapens 5-57 13216/2
België: mgr. Van Eynde † 1-57 12955/1; kardinaal Van Roey 60 jr. priester 9-57 13497/2
Boeddhisme: zending in Eur. 1-57 12978/1
Engeland: mgr. Knox † 9-57 13523/2
Griekenland: nwe primaat (Gr. orth.) 9-57 13523/2
Hongarije: kerk en staat - kard. Mindszenty 12-57 13729/3
ICCC: Eur. alliantie opger. 9-57 13523/2
Indonesië: godsdiensten 12-57 13700/2
Jezuieten: paus. richtlijnen 9-57 13523/3
Lutherse wereldfederatie: congres te Minneapolis 8-57 13460/2
Nederland:
— Algemeen: NIPO-onderz. i.z. kerk en act. probl. 10-57 13605/1
— Berg van Eysinga †, prof. Van den 7-57 13363/1
— Hervormde Kerk: vacat. 7-57 13380/2; rapp. i.z. kunstm. insem. mens 9-57 13522/3
—Humanistisch Verb.: nota i.z. kunstm. insem. mens 9-57 13522/3
— Oecumenische Raad van Kerken: rapp. o. sameng. 11-57 13618/3
Pius XII. paus: zie hieronder bij Vaticaan
Polen: meer rechten v. r.k. kerk 1-57 12948/3
Rabbijnen-conferentie (Europese) 11-57 13682/2
Sowjet-Unie: nieuwj. boodsch. Alexej 1-57 12978/1
Vaticaan: kerstboodsch. paus 1-57 12930/2
paus o. kernproeven 5-57 13216/1; ingebr.stell. radio-Vaticaan 11-57 13618/3
Ver. Staten: aant. kerkleden 9-57 13524/1
Wereldraad van Kerken: bijeenkomst centr. com. te New Haven 8-57 13427/1 secr.-gen. o. communisme 9-57 13523/2

Ghana

Deportatie: moh. leiders 9-57 13487/1
Geschiedenis 3-57 13065/2
Land en volk: overzicht 3-57 13063/2
Nkroemah, Kw., premier: levensbeschr. 3-57 13066/1; pol. visie 3-57 13065/3; foto 3-57 13110; over parlement. democratie 10-57 13565/3
Onafhankelijkheid: procl. 3-57 13063
Parlement: samenst. 3-57 13065/1

Griekenland

Cyprus: Karamanlis wil onderh. 9-57 13487/2; Gr. standpt. 10-57 13597/1; bespr. Karamanlis-Kardelj 10-57 13597/3 (zie verder speciale afdeling Cyprus)
Defensie-uitgaven: 1949-56 2-57 13006/2
Egypte: bez. prem. Karamanlis 8-57 13468/2
Joego-Slavië: bespr. Karamanlis-Tito 10-57 13597/3
Scholing arbeiders: hulp ILO 4-57 13158 (foto)
Ver. Staten: vermind. econ. hulp, kron. 12924
Woningen: aant. geb. won. p. 1000 inw. 8-57 13463/2

Guatemala

Militaire junta: ingest. 11-57 13632/1
President: Armas vermoord, Gonzalez ben. 7-57 13391/3; nwe gek., wnd. pres. aangew. 11-57 13632/1
Verkiezingen: pres.verk., ongeld.verkl., nwe aangekond. 11-57 13632/1

Haiti

President: wisselingen 9-57 13487/3

Honduras

Regering: Ramon Villada Morales 12-57 13725/1

Hongarije

Arbeidersmilitie: opger. 4-57 13135/1
Arbeidsraden: omgez. i. fabrieksraden 10-57 13553/3
Artsen: veel gevl. 2-57 13005/2
China (Volksrepubliek): bez. prem. Kádár 10-57 13550/3
Communistische partij: nw centr. comité 3-57 13051/2; aant. leden 4-57 13135/1 congr., uitbr. politbureau 7-57 13341/1
Concentratiekampen: weer in gebr. 4-57 13135/1
Deportaties 5-57 13197/1
Doodvonnissen: aant. 6-57 13276/2
Fabrieksraden: instell. 10-57 13553/3
Geheime politie (AVH): nwe chef 4-57 13135/1
Industrie: aant. arb., prod. 4-57 13135/1
Int. Commissie v. Juristen: res. o. rechtsbedeling 3-57 13051/3
Joego-Slavië aant. vluchtel., kron. 12952 (JS)
Kerk (r.k.): deeln. a. nat. vredesbeweging 6-57 13276/1; verb. lidm. parl. v. priesters, kron. 13496 (Hong.); verzet reg. 9-57 13523/3; excommunicatie 10-57 13553/3; Mgr. Grösz onderscheiden; betr. tussen kerk en staat 12-57 13729/3
Kleine Boerenpartij: Kovacs afgetr. 2-57 13005/2
Kossuthprijs: uitger. 3-57 13109/1
Kunstenaars: zuiv. actie reg. 8-57 13423/1
Lukacs, prof.: mag terugk., kron. 13144 red. wijsg. tijdschr. 5-57 13197/1
Lonen: naar prestatie 7-57 13392/1
Mindszenty, kard.: aanval v. Kadár 2-57 13005/1; memoires gepubl. 2-57 13005/2 nog steeds i. Am. ambass. 10-57 13553/3; bevrijder t. dood veroord. 12-57 13729/3
Nederland: weig. Ned. pootaard., kron. 13144 (Hong.)
Opstand: verkl. Kádár over gem. fouten, waarsch. i.z. nwe opst. 2-57 13004/3; rapp. VN-comm. 2-57 13035/2; Am. rapport 5-57 13196/3; schade, slachtoff. 6-57 13276/2; rapp. VN 6-57 13308/3; vlg. Szabo nwe voorber. 10-57 13554/1; herdenk.dienst i. VS 13622/foto; geheim proces t. Pal Maleter? 12-57 13688/2
Parlement: 1e bijeenk. 5-57 13212/2
Regering: progr. Kádár 1-57 12928/2; wijz. 3-57 13051/2; nwe v. Kádár 5-57 13212/2
Schrijvers: begin proces 11-57 13620/2; veroord. 11-57 13646/3
Sowjet-Unie: verkl. metrop. Alexej 1-57 12978/1; bez. Kádár a. Moskou 3-57 13120/1; bases a. Hong. grens? kron. 13128 (Hong.); bespr. Kádár te Moskou, status Sowjet-tr. 4-57 13134/3; overeenk. i.z. status Sowjet-tr. 6-57 13262/3
Szabo, M.: terug i. Hong. 10-57 13554/1
Uranium: zie de afd. Atoomenergie
Ver. Naties: int. rapp. i.z. opstand 2-57 13035/2; uitnod. a. Hammarskjoeld 5-57 13197/1; rapp. opstand 6-57 13308/3; krit. reg. o. rapp. 8-57 13439/2; resol. aangen. 9-57 13500/3; geen VN-rapporteur toegel. 9-57 13515/2; bemiddel. mislukt 12-57 13694/1
Verkiezingen: uitgest. 5-57 13212/2
Verplichte leveranties: afgesch. 7-57 13372/2
Vlag: geen embleem 6-57 13276/2
Vluchtelingen: aant. i. buitenl. 3-57 13086/1; aant. i. Joego-Slavië 4-57 13135/1
Volksinspectie 12-57 13720/1

Hongkong

(zie de afd. Engeland, de rubriek Overzeese Gebieden)

Ierland

Regering: samenstell. 3-57 13104/2
Republikeinse extremisten: actie reg. 7-57 13356/3
Valera, De, premier: levensschets 3-57 13097/1
Verkiezingen: Dail 3-57 13070/2
Woningen: aant. geb. won. p. 1000 inw. 8-57 13463/2; won. voorr. p. 1000 inw. 8-57 13465/1

Ifni

(Zie de afdeling Spanje)

India

Belastingen: welvaartsbel. 9-57 13488/1
Bevolking: aant. p. 1-1-58 11-57 13617/1
Buitenlandse valuta: behoefte 9-57 13515/2
China (volksrepubliek) bez. Tsjoe En-lai 1-57 12950 (foto)
Goa: behand. v. Int. Ger.hof 9-57 13534/2 11-57 13678/1
Hirakud-dam: in werking 1-57 12958/2
Hongersnood 7-57 13350; 11-57 13672/1
Kasjmir: **zie de afd. Kasjmir**
Metriek stelsel: gebr. verpl. 10-57 13598/1
Naga's: eigen staat 9-57 13532/3; wetsontw. goedgek. 11-57 13677
Nehroe, premier: verkl. over „vreemd socialisme" 1-57 12929/1; bespr. m. Koewatli v. Syrië 1-57 12958/1; bez. a. Nederl. 7-57 13366 (foto); over Engels stp. i.z. Kasjmir; over conferentie op hoog niveau 11-57 13672/1
Ongewenste personen 12-57 13720/1
Pakistan (zie ook de afd. Kasjmir): comm. moeilijkh. 2-57 12993/3
Regering: nwe gevormd 4-57 13164/3
Sowjet-Unie: bez. maarsch. Zjoekow 2-57 12985/foto; aanb. kred. 9-57 13488/2; Sowjet-lening 11-57 13646/3
Staalindustrie: fin. hulp Wereldbank, kron. 12924
Syrië: bez. Koewatli, bespr. m. Nehroe 1-57 12958/1
Ver. Staten: fin. hulpv. vijfj. plan 1-57 12958/2
Verkiezingen: foto verk. prop. 4-57 13127
Vijfjarenplan: Am. fin. hulp 1-57 12958/2; geld. v. 2de nodig 9-57 13515/2
Wereldbank: lening, kron. 12924
Werkloosheid: cijfers ILO 1954-56 1-57 12973/3
Zweepslagen als straf afgesch. 12-57 13688/2

Indo-China

LAOS

Economische toestand 9-57 13488/3
Pathet Lao: overeenst. m. reg. 10-57 13598/1; deeln. i. reg. 11-57 13664/1
Regering: eenheidskab. gev. 11-57 13664/1
Ver. Staten: econ. hulp 9-57 13488/3; ongerust o. pol. ontwikk. 11-57 13664/1

VIETNAM (Zuid)

Bao Dai: bezittingen geconfisc. 12-57 13720/1
Ngo Dinh Diem (president): bez. a. VS 6-57 13276/2; bez. a. Thailand 8-57 13462 (foto)
Ver. Staten: bez. Ngo Dinh Diem, fin. bijstand 6-57 13276/2

Indonesië

DIVERSEN

Justitie: veroord. Ned. De Braal 5-57 13248/2; Lubis vrijgespr. 8-57 13406/3
Militaire zaken: wapens uit SU en China? 7-57 13372/2; modernisering leger 7-57 13392/2

Onderwijs: pos. Ned. taal 9-57 13489/1
Pers: maatreg. mil. autorit. 5-57 13248/1
Lubis vrijgespr. 8-57 13406/3; boete v. hoofdred. Awar 9-57 13532/3; IPI teg. censuur 10-57 13598/2
Territoriale wateren: uitbr. 12-57 13720/1

ECONOMIE, FINANCIëN EN SOCIALE ZAKEN

Anti-Nederlandse actie, zie onder politiek (buitenlandse)
Arbeid: stakingsverb. afgekond. 8-57 13469/2
Bank Indonesia: jaarversl. '56/'57 13453/3
Begroting-1957: tekort 7-57 13372/2; id. 8-57 13454/2; tekort 11-57 13677/2
Buitenlandse bedrijven: te snel geïndonesiseerd, kron. 12924
Buitenlandse handel: achteruitgang 8-57 13454/1; 1e halfjaar '57 9-57 13469/3
Buitenlandse investeringen: reg. verkl. 11-57 13677/2
Devaluatie: verkapte 6-57 13308/2
Deviezenregiem: nw stelsel ingev. 6-57 13308/2
Deviezenreserves: daling 8-57 13406/2; daling i. '56 8-57 13454/1
Economische ontwikkeling: fin. crisis 8-57 13406/2; jaarversl. Bank Indonesia 8-57 13453/3
Financiële toestand: zie hierboven bij Economische ontwikkeling
Investeringen: Sukarno o. noodzaak 8-57 13439/2; regeringsverkl. 11-57 13677/2
Lonen: verh. aangekond. 9-57 13532/3
Stakingen: zie hierboven bij Arbeid
Voedselproduktie: geld. v. opvoer. 8-57 13469/2
Voedselschaarste 12-57 13704/1, 13737/2

POLITIEK (Binnenlandse)

Autonomie: plannen i. Midden-Celebes, kron. 12952; verkl. Sukarno 1-57 12959/1
Oost-Indonesië 3-57 13052/1; ontwikk. i. Nrd.-Celebes 7-57 13342/2; rede Sukarno 8-57 13440/1; inter-Indon. RTC 8-57 13453/2; zelfst. handel Celebes 9-57 13489/3; RTC te Djakarta 9-57 13511
Buitengewesten: zie hierboven bij Autonomie
Corruptie: 4 oud-min. besch. 4-57 13184/3; Abdulgani veroord. 4-57 13184/3; optr. v. h. leger 5-57 13248/1; arrest. v. oud-min. 5-57 13248/2
Geleide democratie: rede Sukarno 8-57 13439/3
Grondwetgevende Vergadering: overz. werkzaamh. 7-57 13341/2
Hatta: oploss. binnenl. moeilijkh. 3-57 13104/2; inter-Ind. RTC, verkl. m. Sukarno 9-57 13511; o. communisme 10-57 13598/2
Inter-Indonesische RTC 9-57 13511
Islamitische federatie bepleit 8-57 13469/2
Nationale raad: zie hieronder bij Staatkundige hervormingen
Nieuw Guinea: zie hieronder de rubriek Politiek (Buitenlandse)
Nieuw Leven-beweging: rede Sukarno 7-57 13357/1; uiteenzett. Sukarno 8-57 13440/1; schoonmaak te Djakarta 8-57 13469/2
Oost-Indonesië: staat v. beleg, mil. best. ingest. 3-57 13052/1 (zie ook hierboven bij Autonomie)
Pantja Sila („vijf zuilen"-theorie) 12-57 13707/1
Politieke ontwikkeling: overz. 3-57 13079 12-57 13705/2
Regering: Sastroamidjojo afgetr. 3-57 13079/1; nwe gevormd (Djuanda) 4-57 13153/3; Djuanda o. reg. progr. 5-57 13229/2
Staatkundige hervormingen: verkl. Sukarno 1-57 12958/2; id. 13035/3; part. tegen conc. Sukarno 3-57 13051/3; conceptie-Hatta 3-57 13104/2; nat. raad gevormd 5-57 13229/2; nat. raad goedgek. 6-57 13293/3; Sukarno over „geleide democratie" 6-57 13308/1; install. nat. adviesr. 7-57 13357/1; Sukarno over geleide dem. 8-57 13439/3
Sukarno: verkl. o. staatk. hervorm., adv. raad 1-57 12958/2; id. 2-57 13035/3; part. tegen 3-57 13051/3; „geleide democratie" 6-57 13308/1; rede o. Nieuw Leven-beweging 7-57 13357/1; rede o. Ind. grondprobl. 8-57 13439/2; inter-Ind. RTC, verkl. m. Hatta 9-57 13511; aanslag 30-11-57 13687/3; vertrek naar buitenl. aangek. 12-57 13705/2; levensschets 12-57 13706
Sumatra: verkl. Sukarno 1-57 12959/1; portr. mil. leiders 2-57 13036/1 (zie ook hierboven bij Autonomie)
Verkiezingen: borden te Djakarta 13357 (foto); gem. en prov. raden Djakarta en Midden-Java 7-57 13392/1
West-Irian: zie hierboven bij Nieuw-Guinea

POLITIEK (Buitenlandse)

Australië: Austr. teg. bespr. Nw.-Guinea i. VN 9-57 13483/3; bespr. Subandrio-Casey o. Nw.-Guinea 11-57 13616/1; Austr.-Ned. verkl. o. Nw.-Guinea 11-57 13627/1
Buitenlanders: controle 7-57 13342/3; belasting 7-57 13357/2
China (Volksrepubliek): Chin. wapenlev.? 7-57 13372/2
Duitsland (West): overeenk. i.z. econ. samenwerking 9-57 13490/1
Euromarkt: Ind. prot. 7-57 13372/3, 10-57 13582/2
Nederland: bez. mevr. Bouman a. VS 3-57 13074/1; verkl. Djuanda o. opzegg. RTC-overeenk. 5-57 13229/3; plan voor schadeloosstelling Indon. verl. 8-57 13469; aant. Nederl. 10-57 13566/1; begin anti-Ned. campagne 11-57 13615/3; verbr. econ. betrekk.?, econ. dreig., cijf. wederz. handel, Ned. kapitaal 11-57 13647/1; actie tegen Ned. belangen nov.-dec.; alg. staking — overneming bedrijven - uitwijzing Nederlanders - verkl. Ned. regering 13687; Ind. verklaring i.z. bedoelingen, Ned. bedrijven onder regeringscontrole 12-57 13703, 13704/1; vervolg overzicht ontwikkeling: Irian-comité ontb. - voedselschaarste - arrestaties i.v.m. aansl. op Sukarno - kritiek v. Hatta - Ned. regeringsverkl. 12-57 13737/2
Nieuw-Guinea: verkl. Nederl. i. Indon. 2-57 13036/1; Australië teg. bespr. i. VN 9-57 13483/3; minder steun bij Latijns-Amerika 9-57 13500/3; begin anti-Ned. campagne, verkl. Subandrio, mening The Times 11-57 13615/3; Austr.-Ned. verkl. 11-57 13627/1; Indon. econ. dreig., kladden verbod. 11-57 13647/1; Sukarno wil Am. steun 11-57 13648/2 VN-resolutie verworpen 11-57 13678/1; overz. anti-Ned. actie 12-57 13687, 13703
Sowjet-Unie: straalvl. v. Sukarno 1-57 12959/2; bez. v. Worosjilow, Sowjetlening 5-57 13247/3; lening 10-57 13554/1;
Territoriale wateren: uitbr. 12-57 13720/1; Ned.stp. 13739/1
Ver. Staten: beperk. Am. hulp 4-57 13154/2; Am. lening 5-57 13248/2; lening ICA 9-57 13490/1; onvermin. Am. hulp 9-57 13500/3; Sukarno wil Am. steun i. kwest. West-Irian 11-57 13648/2; Am. bezorgdh. over anti-Ned. actie 12-57 13704/1

Internationaal

DIVERSEN

Analfabetisme 11-57 13683/2
Bevolking: toename, kindersterfte, levenskans 6-57 13263/1; ontwikk. 1950-'55 13310/2
Conferenties:
— Afrikaans-Aziatische: eind '57 10-57 13601/1; opening 12-57 13736/3
— Arabische: Saoed, Nasser, Koewatli, Hoessein (Cairo) 3-57 13054
— Arabische olie: i. '58 10-57 13599/1
— Balkan: Roem. voorst. 9-57 13415/3 react. 10-57 13567/3
— Bermuda: Eisenhower-Macmillan 3-57 13105/1; verkl. Dulles 3-57 13124/2
— Colomboplan: Saigon 10-57 13601/1
— Communistische (Moskou): twee conf. 11-57 13655/1
—Eisenhower-Macmillan 10-57 13591
— Engels-Frans (Macmillan-Gaillard) 11-57 13671
— Gemenebest 7-57 13358/1
— Scandinavische: Helsinki 4-57 13185/3
— SEATO: Canberra 3-57 13086/1
Europese gemeenten, samenwerking 12-57 13711/1
Europese paspoorten 12-57 13711/1
Int. Commissie v. Juristen: res. i.z. Hongarije 3-57 13051/3
Kolonialisme: Chin.-Russ. verkl. 1-57 12976/1
Mohammedaanse kalender: herzien. nodig 8-57 13470/2
NAVO, zie hieronder de rubriek Organisaties
Ontwapening:
— Algemeen: overz. rec. ontw. 2-57 12983/1
Atoomvrije zone 12-57 13711/3
— België: voorst. i.z. VN-voorlichting 8-57 13455/2
— Boelganin: antw. v. Eisenhower 1-57 12963/2
— Chroesjtsjew: verkl. te Helsinki 6-57 13292/1
— Eisenhower: antw. a. Boelganin 1-57 12963/2
— Engeland: Br. witboek 7-57 13372/3; debat i. Lagerhuis 7-57 13390/1
— Intern. Rode Kruis: resol. aangen. 11-57 13616/3
— Oostzee 12-57 13711/3
— Polen: plan-Rapacki 12-57 13711/3
— Ver. Naties: nwe voorst. VS en SU 2-57 13036/3; herv. bespr. subcomm., Sowjet-voorst. 4-57 13136/2; Am. voorst. 4-57 13154/3; nwe Sowjet-voorst. (luchtinspectie) 5-57 13198/1; foto gedel. 5-57 13198; Am. voorst. i.z. luchtinspectie 5-57 13230/1; krt. insp. voorst. 5-57 13230/2; nw Sowjet-voorst. 6-57 13294/1; Am. plan 6-57 13328/1; Am. en Br. voorst. 7-57 13342/3; SU verw. West. voorst. 7-57 13358/1; Br. witboek 7-57 13372/3; West. voorst. i.z. luchtinspectie 8-57 13407/1; vragen v. Zorin 8-57 13423/2; krt. West. inspectievoorst. 8-57 13441/1; nw West. voorst. i.z. stak. kernpr. 8-57 13455/1; W. plan 8-57 13469/3; conf. Londen verdaagd 9-57 13490/1 bespr. i. Alg. Verg., Sowjetvoorst., West. resol. 10-57 13567/1; Fr. tek. 11-57 13639; resol. Alg. Verg. i.z. nwe bespr. 11-57 13648/2
Pers: persvrijheid. i. Latijns-Amerika 10-57 13583/2
„Slechte gewoonten": roken en drinken, narcotica, zelfmoord en moord, onwett. onwett. geb., echtscheidingen 8-57 13440/?
Sociaal-democratie: internat. taak 12-57 13709/3
Verdragen, zie hieronder de rubriek Organisaties
Vluchtelingen:
— Algemeen: cijfers VN 6-57 13278/1
— Duitsland: ontvl. uit O. Duitsl. 1956 1-57 12941/2
— Europa: 1e steenlegg. dorp. te Augsburg 6-57 13264/1
— Hongarije: in Joego-Slavië, kron. 12952 (JS); aant. 3-57 13086/1; aant. i. Joego-Slavië 4-57 13135/1
— Nansenmedaille: uitger. a. Int. Rode Kruis 6-57 13266/1
— Palestijnse: fin. hulp VN, aant. 1-57 12959/2; tegenspr. Arab.-Isr. overl. 7-57 13359/1; overzicht 12-57 13695/3
Vredesbeweging: Nobelprijs 10-57 13577/1; Watelerprijs v. UNICEF 11-57 13648/3
Vrouwen: overz. waar geen kiesr. 8-57 13470/3; id. 10-57 13600/3; overz. werkende vrouwen 11-57 13695/2
Wereldfederalisme: congr. Den Haag 9-57 13490/2
Wetboek, geen intern. 12-57 13725/1
Zuidatlantische defensie: geen verdr. nodig 6-57 13266/1

ECONOMIE, FINANCIëN EN SOCIALE ZAKEN

Arbeid:
—Werkloosheid: cijfers ILO 1954-56 1-57 12973/3
Emigratie: aant. Eur. 1952-56 1-57 12945/2
Energie: aanvull. W. Eur. prim. energ. d. kernenerg. 1-57 12944/3; rapp. „drie wijzen" Euratom 5-57 13212/1; el. kabel Engld-Fr. 12-57 13726, zie verder ook hieronder de rubr. Organisaties (EGKS)
Euratom: zie de afd. Atoomenergie
Euromarkt: zie hieronder de rubr. Organisaties bij Europese Verdragen
Europese Betalings-Unie: verl. 5-57 13231/3

Europese industrie: soc. lasten en kostpr. 10-57 13566/2
Geldcirculatie: per hoofd der bevolk. 10-57 13581/2
Gemeenschappelijke markt: zie hieronder de rubr. Organisaties bij Europese Verdragen
Goud: prod. Belg. Kongo 4-57 13163/2; wereldvoorraad 10-57 13581/1
Handelsbanken: grootste 8-57 13424/3
Industrie: overz. 100 gr. niet-Am. mijen 8-57 13470/3; soc. lasten en kostpr. i. Eur. ind. 10-57 13566/2
Inflatie: overz. Pick 8-57 13424/1
Inkomen per hoofd 4-57 13186/1
Krantenpapier: verh. prijs 2-57 13037/3
Landbouw: FAO-versl. 1956/57 9-57 13516/1
Latijns-Amerika: plan gemeenschapp. markt in studie 6-57 13263/3; Am. suggestie 8-57 13424/2
Melk: prod., verbr. 3-57 13053/2
Middellandse Zeegebied: ontwikk. plan 5-57 13214/2
Mineralen: wereldprod. 5-57 13249/3
Olie: transafr. pijpleiding 1-57 12945/1; id. 3-57 13059/2; wereldtankervloot 3-57 13106/3; prod. '55/'56 5-57 13214/2; Eur. olievoorz. tijd. Suezkwestie 6-57 13264/2 wereldprod. 1e halfjr. '57 8-57 13424/1 pijpleiding MO 10-57 13583/2; Arab. conf., wereldprod. 10-57 13599/1
Onder-ontwikkelde gebieden: fin. hulp VS, Can., Engel., Frankr. 6-57 13266/2 ECOSOC aanv. SUNFED 8-57 13407/2 cijfers i.z. int. hulp 11-57 13633/1; dir. opl. admin. 11-57 13648/3 (zie ook de rubr. Organisaties onder Ver. Naties bij SUNFED
Oost-West handel: omvang '56 9-57 13534/2 id. 10-57 13554/3
Produktie: wereld '53/'56 5-57 13252/1
Rijn: zie hieronder bij Verkeer (Scheepvaart)
Scandinavië: instell. paspoortengebied 7-57 13359/1; Noordse gemeensch. markt? 10-57 13598/3; econ. ontwikkeling 12-57 13694/3
Scheepvaart: zie hieronder bij Verkeer
Sterfte: daling 9-57 13534/3
Suiker: wereldprod. 1956-57 1-57 12960/1
Uranium: zie de afd. Atoomenergie
Vakbeweging:
— Afrika: 1e Afr. congres 1-57 12945/1
— Internationaal Christelijk Vakverbond: zie hieronder de rubr. Organisaties
— Internationale Arbeidsorganisatie, zie hieronder de rubr. Organisaties
Valuta's; overz. Pick 8-57 13424/1
Verkeer:
— Luchtvaart: wereldreis Am. bommenw. 1-57 12977/2; lijn Eur.-Azië (Noordpool) 3-57 13106/1; transatl. pass. verk. 7-57 13393/1; oorz. vliegt. ongev. 8-57 13424/2
— Scheepvaart: omvang Rijnvloot 3-57 13084/1; wereldtankervloot 3-57 13106/3 EGKS-overeenk. i.z. vervoer, strijd teg. vervuil. 7-57 13358/2; transatl. pass. verk. 7-57 13393/1
— Spoorwegen: Trans-Europ-Express in dienst 6-57 13277/1
— Telefoon: 2e transatl. kabel 5-57 13252/1
— Televisie: vergl. VS, Engld., Fr., Ital., Zwitsl., België, Ned. 11-57 13673/3; 13725
Visserij:
— Noordzee: overbeviss. 1-57 12945/1
— Walvis: opbr. seiz. 1955-56, open. seiz. 1956-57 1-57 12959/3; overeenst. 8-57 13470/3
— Wereld: gest. opbr. sed. '48 1-57 12945/2
Vlas: dumping d. SU 10-57 13583/2, 12-57 13696/1
Vrijhandelszone: Br. vertegenw. ben. 8-57 13437/3; Fr. werkg. reg. 9-57 13515/3; Zwits. standpt. 10-57 13555/1; beraad OEES 10-57 13600/1; 11-57 13696/1
Walvissen: zie hierboven bij Visserij
Wereldvoedselbank: Am. voorst. 10-57 13567/3
Werkloosheid: zie hierboven bij Arbeid
Wol: verbr. '56 8-57 13472/2; prod. 1957/58 9-57 13534/3
Woningbouw: Europa 8-57 13463

ORGANISATIES EN VERDRAGEN

ARABISCHE LIGA

Olie: conf. i. '58 10-57 13599/1

ATLANTISCH PACT (NAVO)

Atoompolitiek: aanpassing strategie 4-57 13175; zie verder de afd. Atoomenergie
Conferentie Eisenhower-Macmillan 10-57 13591; zie ook hieronder bij Topconferentie
Defensiegebied: kaart 13175
Defensie-uitgaven: 1949-56 2-57 13006/3; id. i. % v.h. bruto nat. prod. 3-57 13055/2 overz., in % v.h. br. nat. prod. 4-57 13175 (krt.)
Divisies: aant. 4-57 13175 (krt.)
Duitsland (W.): betekenis 4-57 13177/1
Engeland: vermind. strijdkr. 2-57 12983/2, 12983/1; 2-57 waarsch. Norstad 2-57 13005/3; vermind. tr. cont. voorgest. 2-57 13019/2; bespr. WEU 3-57 13054/2; overl. Macmillan-Mollet 3-57 13087/1; def. witboek, beperk., 4-57 13132/2; mening Time 4-57 13177/1; overz. Br. rakett., proj. 4-57 13177/3; krit. WEU i.z. vermind. Br. tr. 5-57 13230/1
Frankrijk: Fr. vertegenw. 8-57 13439/1
Israël: geen verzoek om toelating 11-57 13672/2
Jeugdsecretaris: ben. 8-57 13424/2
Middellandse Zee-vloot; nwe opperbevelh. ben. 10-57 13583/2
Norstad, gen.: waarsch. teg. vermind. aant. strijdkr. 2-57 13005/3; bez. a. België 3-57 13068/2
Opinie-onderzoek 10-57 13583/1
Projectielen: uit de VS 4-57 13155/1, zie ook hieronder bij Topconferentie
Pijpleiding: dir. bur. aanl. ben. 9-57 13491/1
Raad: bijeenkomst te Bonn 5-57 13194/2 zie ook Topconferentie
Radarnet: plan i.z. aanleg 4-57 13165/2
Scandinavië: overz. bases 4-57 13135 (krt.)
Sowjet-Unie: waarsch. a. Scand., W. Eur. 4-57 13135/2
Spaak: verkl. 4-57 13131/3
Speidel, gen. H.: ben. t. bevelh. landstr.kr. midden-Europa 2-57 13001/1; prot. Ned. hoogler. 3-57 13056/2
Topconferentie (Parijs): Am. voorstel 12-57 13710/1; overz. 12-57 13719; reactie SU 12-57 13740/2
Troepensterkte: 1950-'56 4-57 13175 (krt.)
Tunesië: Br.-Am. wapenlev., Fr. prot. 11-57 13639/1
Ver. Staten: geleide proj. beschikb. gest. 4-57 13155/1
Wetenschappelijk speurwerk: Spaak over samenbundeling 10-57 13591/2
IJsland: terugtr. geëist 12-57 13700/1

BAGDADPACT

Atoomcentrum: opr. 6-57 13263/3
Conferentie Ankara 12-57 13725/1
Gemeenschappelijke markt: plan in studie 6-57 13263/3
Ministerraad: conf. te Karatsji 6-57 13276/3
Ver. Staten: wil aansl. bij mil. comm. 3-57 13105/3; econ. hulp 6-57 13263/3; VS geen lid 6-57 13276/3; meer steun? 12-57 13704/2

BALKANPACT

Moeilijkheden: overl. Karamanlis-Kardelj 10-57 13597/3

COLOMBOPLAN

Conferentie te Saigon 10-57 13601/1
Financiële hulp: sinds '50 13601/1

EUROPESE GEMEENSCHAP VOOR KOLEN EN STAAL (EGKS)

Arbeidskaarten: ingev. 8-57 13472/1
België: plaats Vlaamse econ., Belg. steenkoolprod. 4-57 13162/2
Duitsland (West): standpt. HA i.z. concentr. 10-57 13564/3
Energie: rapp. ontwikk. 1955-'75 11-57 13632/2
Europese Betalingsunie: zie hieronder bij Organisatie voor Eur. Ec. Samenw.
Europese Economische Gemeenschap (EEG); zie hieronder bij Europese Verdragen
Gerechtshof: overz. 5 jaar 12-57 13709/2
Hoge Autoriteit: Mayer pres. 3-57 13088/3 fin. versl. 1956 7-57 13374/1; ontsl. 9-57 13533/1; standpt. i.z. Westd. concentr. 10-57 13564/3
Mijnen: org. v. veiligh. ingest. 5-57 13231/2 mandaat vastgest. 7-57 13359/1
Parlement: gezamenl. verg. m. Raad van Europa 10-57 13600/1; zitt. i. Rome, resol. aangen. 11-57 13648/3
Produktie: staal en steenkool 1956 2-57 12991/1; vergel. m. Sowjet-blok 2-57 12991/1; id. m. wereld 3-57 13106/2
Rijn: overeenk. i.z. vervoer 7-57 13358/2
Sociale problemen 10-57 13582/2; conventie soc. zekerh. 12-57 13726/2
Staal: prod. 1956 2-57 12991/1; 13106/2
Steenkool: prod. 1956 2-57 12991/1; 13106/2
Vakbeweging: wil Eur. hoofdst. 9-57 13534/3
Zwitserland: spoorverv. kolen en staal 6-57 13328/2

EUROPESE VERDRAGEN (EURATOM EN EUROMARKT)

Euratom: zie de afd. Atoomenergie
Euromarkt: bespr. te Val Duchesse 2-57 12999/2; standpunt Ned. bedr.leven 2-57 13022/1 ; akk. te Parijs 2-57 13037/2 overl. Macmillan-Mollet 3-57 13087/2; verdr. ondertek., overz. I 3-57 13111; foto ondertek. 3-57 13126; overz. II 4-57 13127; overz. III 4-57 13143; krit. SU, West. antw. 5-57 13197/1; goedgek. d. W. Duitse Bondsdag en Fr. Nat. Verg. 7-57 13357/3; Indon. protest 7-57 13372/3; goedk. d. Fr. senaat 7-57 13391/1 goedgek. d. It. Kamer 8-57 13407/3; standpunt Ned. werkgevers 8-57 13409/3; invloed op Duitse landbouw 9-57 13485/1; Deense landb. willen toetr. 10-57 13554/2; Egypte tegen 10-57 13554/2; i. strijd m. Zwits. neutral.? 10-57 13555/1; Indonesië tegen 10-57 13582/2; standpt. Eur. handel 10-57 13598/2; goedk. Ned. TK 10-57 13601/3; zetel te Brussel? 11-57 13614/1; verh. t. Benelux 11-57 13629/1; Belg. Kamer aanv. verdr. 11-57 13658/1; zetel te Brussel? 11-57 13658/2; d. Belg. Senaat goedgek. 11-57 13673/1; voor Eur. „district" 11-57 13677/3; „wijze mannen" bepleiten centralisatie 12-57 13694/2; vrijhandelszone 11-57 13696/1; positie Berlijn 12-57 13696/1; verdr. gerat. 12-57 13711/1; zetels 12-57 13720/2

INTERNATIONAAL CHRISTELIJK VAKVERBOND

Structuur chr. vakbew. i. Europa: stud. comm. ingest. 11-57 13662/1

INTERNATIONAAL MONETAIR FONDS (zie Ver. Naties)

INTERNATIONALE ARBEIDSORGANISATIE (ILO)

Griekenland: scholing arb. 4-57 13158 (foto)
Inkomen per hoofd: cijfers 1952-'54 4-57 13186/1
Werkloosheid: cijfers 1954-'56 1-57 12973/2

INTERNATIONALE RODE KRUIS

Ontwapening: resol. aangen. 11-57 13616/3

KINDERNOODFONDS (Zie Ver. Naties, onder UNICEF)

ORGANISATIE VOOR EUROPESE ECONOMISCHE SAMENWERKING (OEES)

Betalingsunie: verl. 5-57 13231/3
Chemische industrie: rapp. 7-56 13373/1
Economische toestand: 1e deel jaarrapp. 4-57 13155/1
Euratom: samenwerking 4-57 13147/3
Frankrijk: rapp. econ. toest. 11-57 13646/1
Katoentextielindustrie: rapp. 7-57 13392/3
Vrijhandelsgebied: resol. 4-57 13165/1; inform. overl. 10-57 13600/1

RAAD VAN EUROPA

Assemblee: gezamenl. verg. m. EGKS-parl. 10-57 13600/1
Europese instellingen: Br. plan i.z. hergroep. (Grand Design), It. plan 5-57 13231/2
Europese prijs 5-57 13252/1
Ministerscomité: krit. o. afwezigh. min. Luns 11-57 13616/2
Paspoorten: onderz. afschaff. 2-57 13037/3
Secretaris-generaal: nwe gek. 5-57 13214/1

SOCIALISTISCHE INTERNATIONALE

Congres te Wenen 7-57 13359/1

VEILIGHEIDSRAAD (zie Ver. Naties)

VERENIGDE NATIES
Afhankelijke gebieden: resol. 12-57 13695/2
Afrika: econ. comm. opger. 10-57 13601/1
Algemene Vergadering:
— Zitting 1956/57: bijz. bijeenk. o. Hongarije 9-57 13500/3
— Zitting 1957/58: open., voorz. gek., voorz. comm. 9-57 13533/2
Algerije: behand., resol. 2-57 13020/1; 11-57 13676
Atoomenergie: zie de afd. Atoomenergie
Begroting: nwe inged. 8-57 13470/3
België: voorst. i.z. voorl. o. bewapen. gevaar 8-57 13455/2
Cyprus: res. aanv. 3-57 13054/2
Economische en Sociale Raad (ECOSOC): nwe leden 10-57 13554/2; aanv. SUNFED 8-57 13407/2
Europees Bureau: directeur 12-57 13688
FAO: zie hieronder bij Voedsel- en landbouworganisatie
Handvest: wijz. uitgest. 6-57 13277/2
Hongarije: rapp. VN-comm. i.z. opstand 2-57 13035/2; uitnod. a. Hammarskjoeld 5-57 13197/1; rapp. opstand 6-57 13308/3 krit. Hong. reg. o. rapp. 8-57 13439/2 bijzondere zitting Alg. Verg. res. aangen. 9-57 13500/3; Hong. reg. laat geen rapporteur toe 9-57 13515/2
Intern. Financieringsmij. (IFC): versl. 1956/57 9-57 13534/1
Intern. Gerechtshof: nw lid, 12936 (Int.) prof. Dehousse lid perm. Hof. v. Arbitrage 5-57 13210/3; Eg. aanvaardt jurisdictie 7-57 13389/2; Br. voorbehouden 8-57 13455/2; kwestie-Goa 9-57 13534/2; nwe rechters 10-57 13554/3; Indisch-Port. geschil 11-57 13678/1
Intern. Monetair Fonds: aank. dollars d. Nederl. 9-57 13503/1; versl. 1956/57 9-57 13533/3
Israël: V. raad o. Isr., Jord. klachten 9-57 13491/1
Kasjmir: zie speciale afdeling Kasjmir
Kindernoodfonds: zie hieronder bij UNICEF
Kongo (Belg.): Belg. standpunt i.z. rapp. 8-57 13419/1
Korea: resoluties aanv., kron. 12936 (Int.)
Leden: Alg. Verg. o. toel. Z. Korea en Z. Vietnam 10-57 13601/1
Midden-Oosten: Alg. Verg. eist terugtr. Isr. tr. 1-57 12972/3; nwe resol. i.z. terugtr. Isr. tr., leger. VN-tr. langs demarc. lijn 2-57 13006/1; geen debat o. Eisenhower-doctrine 2-57 13037/3; rapp. Hammarskjoeld 3-57 13071/1; gen. Burns bevelh. VN-leger 3-57 13088/1 bespr. Hammarskjoeld te Cairo 3-57 13120/1; Eg. memorand. o. Suezkan. 4-57 13182/1; behand. Eg. memor. i. V. raad 5-57 13223/1; Fr. ber. op V. raad 5-57 13226/1; behand. i. V. raad 5-57 13249/1; reis Hammarskjoeld 12-57 13688/2; Syrië weigert samenwerk. 12-57 13704/2
Nieuw-Guinea: res. i.z. comm. v. goed. diensten verw. 3-57 13053; corr. stemming 3-57 13088/3; resol. Indonesië afgew. 11-57 13678/1 (zie ook de afdeling Indonesië)
Onderontwikkelde gebieden, hulp a.: zie hieronder bij SUNFED en hierboven de rubr. Economie
Ontwapening: zie hierboven de rubr. Diversen
Portugal: krit. min. v. buitenl. zaken 6-57 13277/3
Ruanda-Urundi: resol. i. Beheerschapsraad 5-57 13227/3
Slavernijconventie: dep. ratif. oork. d. SU 4-57 13165 (foto)
Spaak, P. H., krit. op behand. int. vraagst. 1-57 12927/2; mening 4-57 13131/2
Suezkwestie: zie hierboven bij Midden-Oosten
SUNFED: aanv. d. ECOSOC 8-57 13407/2 resol. inged. 10-57 13582/3
Troepenmacht: voorst. Hammarskjoeld 9-57 13501/1
UNICEF: omvang hulp 5-57 13252/1; hulp o. Brits Borneo 10-57 13590 (foto); Watelervredesprijs 11-57 13648/3
Veiligheidsraad: tijdsduur toespr. 1-57 12973/3; samenstell. 2-57 12991/2; behand. Eg. memor. i.z. Suezkan. 5-57 13223/1; Fr. ber. i.v.m. Suezkwestie 5-57 13226/1; behand. id. 5-57 13249/1; Syr. klacht teg. Israël verw. 6-57 13263/2; behandel. Israël., Jord. klachten 9-57 13491/1; nwe leden 10-57 13554/1
Voedsel- en landbouworganisatie (FAO): versl. 1956/57 9-57 13516/1; nwe leden 11-57 13648/3
Vluchtelingen: zie hierboven de rubr. Diversen
Wereldbank:
— Duitsland (W.): quotum gestort 8-57 13437/2
— Egypte: Black in Cairo 11-57 13645/1
— Leningen: India, kron. 12924 (India); overz. 1956 1-57 12960/1; overz. '46/'56 5-57 13231/3; van W. Duitsland 7-57 13355/2; aant. i. '56/'57 8-57 13407/3
— Verslag 56/57 13533/2
— Werkzaamheden: '56/'57 8-57 13407/3
Wereldgezondheidsorganisatie (WHO): toetr. Albanië, Bulgarije, kron. 12936 (Int.); statist. polio '50/'55 7-57 13373/3
Wereldpostunie: nwe voorz. 9-57 13534/3 id., resol. aangen. 10-57 13567/3
Wetboek, geen internat. 12-57 13725/1
Zuid-West-Afrika: comm. v. goed. dienst. ingest. 10-57 13601/1

VOEDSEL- EN LANDBOUWORGANISATIE (zie Ver. Naties)

WARSCHAUPACT
Economische samenwerking 6-57 13328/2

WERELDBANK (zie Ver. Naties)

WERELDPOSTUNIE (zie Ver. Naties)

WESTEUROPESE UNIE
Atoomenergie: advies 10-57 13582/3
Vermindering Br. troepen: krit. i. WEU-parl. 5-57 13230/1
Wapenproduktie: coördinatie? 11-57 13677/3; visie R. Schuman 12-57 13688/2

ZUIDOOSTAZIATISCHE VERDRAGSORGANISATIE
Conferentie: Canberra 3-57 13086/1
Japan: geen toetr. 4-57 13137/2

Irak

Bahrein: standpt. reg. i.z. zelfbeschikk. 11-57 13652/1
Feisal, koning: bez. a. Saoedi-Arabië 5-57 13232/1
Noeri es Said: actie i.z. Israël en Bagdadpact 12-57 13704/2
Olie: herzien. royalt.? 9-57 13501/2
Saoedi-Arabië: overl. Feisal-Saoed 5-57 13232/1

Israël

Bevolking: omvang, kron. 13128
Buitenlandse politiek: goedk. parl. 6-57 13278/2
Duitsland (West): Ben Goerion o. aankn. dipl. betrekk. 7-57 13374/1
Egypte: Isr. verz. om gar. i.z. terugtr. tr. 1-57 12928/1; geen terugtr. 1-57 12945/2; VN eisen terugtr. Isr. tr., verkl. Ben Goerion 1-57 12972/3; nwe VN-resol. i.z. terugtr. Isr. tr., leger. VN-tr. langs demarc.lijn 2-57 13006/1; overz. kwestie terugtr. Isr. tr. 2-57 13031; verkl. Eisenhower 2-57 13043/1; terugtr. Isr. tr., Isr. veronderst., vrije vaart Golf v. Akaba, houding VS, overl. Isr. reg. 3-57 13052/1; terugtr. Isr., verkl. Ben Goerion 3-57 13070/3; rapp. Hammarskjoeld 3-57 13071/1; Eg. overn., Isr. reacties 3-57 13087/2; foto terugtr. uit Sjarm el-Sjeik 3-57 13094
Eilat: Arab. landen betw. bezit o. haven d. Isr. 8-57 13407/3
Marokko: emigr. joden 11-57 13672/2
Olie: pijpleiding Eilat-Bersjeba 4-57 13155/2; terugtr. Shell en BP 7-57 13393/2
Onafhankelijkheid: viering 5-57 13238 (foto)
Pakistan: aanb. bemidd. i. gesch. m. Arab. landen 7-57 13374/1
Palestijnse vluchtelingen: fin. hulp VN, aant. 1-57 12959/2; tegenspr. Arab.-Isr. overl. 13359/1 (zie ook de afd. Internationaal, de rubriek Diversen)
Sowjet-Unie: Sowjet-waarsch. 3-57 13121/2; herst. dipl. betrekk., kron. 13128 (Isr.)
Syrië: V.raad verw. Syr. klacht teg. bouw Isr. brug 6-57 13263/2; verkl. Ben Goerion 7-57 13374/1
Ver. Naties, zie de afd. Internationaal
Ver. Staten: mevr. Meir n. VS 3-57 13121/1 Eisenhower-doctrine aanv. 6-57 13278/2
Zonne-energie: econ. toepass. v. industr. 11-57 13669/1

Italië

Aardgas: ontwikk. prod. 1-57 12960/1
Buitenlandse investeringen: omvang 7-57 13359/2
Communistische partij: E. Reale geroy., kron. 12924; jaarcongr. 2-57 13038/1; Nenni breekt m. CP 2-57 13038/1; ledenverl. 2-57 13038/2; winst bij gem. r. verk. 4-57 13166/2; Togliatti over nwe koers SU 7-57 13374/2
Defensie-uitgaven: 1949-56 2-57 13006/2
Economische ontwikkeling: invl. aardgasprod. 1-57 12960/1; situatie 5-57 13243/1
Euratom: goedgek. d. Kamer 8-57 13407/3
Euromarkt: goedgek. d. Kamer 8-57 13407/3
FIAT: verkiez. v. bedr.raden 4-57 13166/1
Goud- en dollarreserves: p. 31-12-56 6-57 13277/3
Kunstmarkt Rome 11-57 13654/foto
Landbouw: ontwikk. plan inged. 4-57 13166/2
Nenni, P.: afst. Stalinprijs, kron. 12924; breekt m. CP, nederl. i. soc. partij, toenad. t. Saragat 2-57 13038/1
Olie: Am. mij. beëind. werkz.h., kron. 12968
Perzië: bez. Gronchi 9-57 13505/2
Politieke ontwikkeling: overz. 5-57 13239
Regering: kab.-Segni afgetr., nwe v. Zoli gevormd 5-57 13239; ontsl. Zoli niet aanv. 6-57 13328/3
Sociaal-democratische partij (Saragat): toenad. Nenni 2-57 13038/1; secr.-gen. Matteotti afgetr. 4-57 13166/1
Socialistische partij, zie Nenni en Sociaal-democratische partij
Staal: prod. 1956 2-57 12991/1
Steenkool: prod. 1956 2-57 12991/1
Togliatti: o. nwe koers i. SU 7-57 13374/2
Vakbeweging: secr.gen. alg. V.V. 12-57 13688/2
Verkiezingen: Sardinië 6-57 13328/3
Werkloosheid: cijfers ILO 1954-56 1-57 12973/3
Woningen: aant. geb. won. p. 1000 inw. 8-57 13463/2
Zuid-Tirol: demonstr. teg. It. bestuur 11-57 13663/3

Japan

Atoomenergie: zie de afd. Atoomenergie
China (volksrepubliek): geen dipl. betrekk. kron. 12936 (Jap.)
Egypte: hulp v. Assoeandam? 10-57 13580/3
Hirosjima: aant. doden 9-57 13522/3
Industriële produktie: daling, kron. 13112
Koopvaardijvloot: omvang 10-57 13583/2
Premier: Isjibasji afgetr., Kisji ben. 4-57 13137/1, 13374/3
Regering: nwe samengest. 4-57 13137/1; nwe reg.-Kisji 7-57 13374/3
Saoedi-Arabië: Jap. belangst. v. olieconcess. 11-57 13635/3
Ver. Staten: voorst. i.z. terugg. activa 8-57 13476/2
Werkloosheid: cijfers ILO 1954-56 1-57 12973/3
ZOAVO: geen toetr. 4-57 13137/2

Jemen

Ahmad, koning: biogr. 1-57 12925
Egypte: recrut. Eg. vrijw., kron., 12936 (Eg.)
Engeland: confl. i.z. Aden 1-57 12925
Frankrijk: geen wapenlev. 11-57 13677/2
Sowjet-Unie: wapens 8-57 13424/3

Joego-Slavië

Albanië: krit. v. Tito 4-57 13162/1
Arbeidersraden: congr. 6-57 13329/2
België: bez. v. Popowitsj 3-57 13083/2
China (volksrepubliek): Chin. krit. op Tito 1-57 12937/3; react. Borba, kron. 12924 (JS)
Dedijer, Wl.: mag n.h. buitenl., kron. 13144
Djilas: anti-comm. boek 7-57 13393/3; veroord. 10-57 13567/3
Duitsland (Oost): erkenn. de facto 10-57 13551/3
Duitsland (West): dipl. betrekk. verbr. 10-57 13579/3
Engeland: bespr. Lloyd-Popowitsj 9-57 13501/2
Griekenland: bespr. Kardelj-Karamanlis 10-57 13597/3
Hongarije: aant. vluchtel., kron. 12952 (JS); id. 4-57 13135/1
Landbouw: afschaff. collect. 5-57 13214/3
Nationale Vergadering: voorz. Pijade † 3-57 13122/1; Stambolitsj opvolg., kron. 13112; ontb. aangek. 12-57 13688/2
Pawelitsj, dr. A.: uitl. a. Arg. gevr., kr. 13160 (JS)
Polen: bez. Gomulka, bespr. m. Tito 9-57 13535/1
Pijade, M., voorz. Nat. Verg. († 3-57 13122/1
Sowjet-Unie: del. n. SU voor atoomoverl., kron. 12936 (JS); krit. Sowjet-tijdschr. op Tito 1-57 12945/2; moeil. betrekk., handelsverdr. 3-57 13055/2; Tito en Rankowitsj o. verh. t. SU 4-57 13166/3 Tito o. onderl. verh. 6-57 13266/2; econ. hulp SU 6-57 13266/3; bespr. Tito-Chroesjtsjew 8-57 13424/3; handelsovereenk. 11-57 13617/1; onafh. politiek 12-57 13704/2
Tito: krit. o. Albanië 4-57 13162/1; verh. t. SU 4-57 13166/3; over betrekk. m. SU 6-57 13266/2; krit. op O.-Eur. landen 6-57 13329/1; voor Am. TV 6-57 13329/2; bespr. m. Chroesjtsjew 8-57 13424/3; gelukwens Worosjilow (SU) en Tsjoe En-lai (China) 11-57 13672/2
Verkiezingen aangek. 12-57 13688/2
Ver. Staten: Joegosl. verz. om wapens 1-57 12945/3; lever. zware wapens 6-57 13267/1; einde Am. hulp gevr. 12-57 13704/2
Woningen: aant. geb. won. p. 1000 inw. inw. 8-57 13463/2

Jordanië

Arabische financiële hulp: overeenk. o. Eg. hulp, kron. 12936 (Jord.); overeenk. m. Eg., S. Arab. en Syr., kron. 12952 (Jord.)
Communistische infiltratie: waarsch. kon. Hoessein, kron. 12984 (Jord.)
Engeland: geen afsch. v. sterlinggeb., kr. 12968 (Jord.); Naboelsi wil econ. en cult. banden versterk., kron. 12968 (Jord.); begin bespr. o. beëind. Jord.-Br. verdr., kron. 13000 (Jord.); einde verdr. 3-57 13088/3; vertr. laatste Br. tr. 7-57 13375/1; fin. hulp 8-57 134723
Hoessein, koning: optr. t. Noewar 4-57 13156/1; bez. a. Saoedi-Arabië 5-57 13299/1; bez. a. Turkije en Spanje 8-57 13472/1
Leger: stafch. Noewar ontsl. en verbann. 4-57 13156/1
Neutraliteit: verkl. min. v. buitenl. zaken, kron. 12924
Overzicht recente gesch. 4-57 13159
Politieke crisis 4-57 13156/1; 4-57 13159 einde 5-57 13198/2
Regering: Naboelsi afgetr., nwe v. Khalidi 4-57 13156/1; id. 4-57 13161/2; Khalidi afgetr., nwe v. Hasjem 5-57 13198/2
Saoedi-Arabië: bez. kon. Saoed 6-57 13312/1
Sowjet-Unie: aankn. dipl. betrekk. 4-57 12156/1; id. 4-57 13161/2; waarsch. a.h. Westen 5-57 13299/2
Spanje: bez. v. kon. Hoessein 8-57 13472/1
Syrië: Sowjet-Syr. samenzwering? 8-57 13472/3; Syr.-Egypt. fed. unie: aansl.? kron. 12968 (Jord.)
Turkije: bez. v. kon. Hoessein 8-57 13472/1
Ver. Staten: Eisenhower o. evt. interventie 4-57 13161/3; Am. Zesde Vloot, verkl. Eisenhower, Dulles 5-57 13298/3; Am. econ. hulp 5-57 13299/2; tanks 8-57 13472/3

Kenia

(Zie de afd. Engeland, de rubr. Overzeese Gebieden)

Korea

Noord-Korea: voorst. i.z. int. conf. o. terugtr. buitenl. tr. 6-57 13329/3
Ver. Naties: resol. 12936 (Int.)
Zuid-Korea: moderne wapens v. VS 6-57 13329/3; toel. VN 10-57 13601/1

Kunst

ALGEMEEN (Diversen)

Anne Frankstichting: doel 8-57 13428/1
Europese cultuur: bijeenk. Eur. cult. stichting 12-57 13714/3
Friedländer, dr. M.: ridder Ned. Leeuw 6-57 13333/1
Griekenland: vest. int. cult. centr. te Delphi 8-57 13427/3
Hildebrandt, prof. dr. H., Duits kunsthistoricus †, 8-57 kron. 13464 (Kunst)
Hoste, H., Belgisch architect († 8-57 13461/2
Luisterspelen: Ned.-Belg. wedstr. 8-57 13428/1
Nederland: prot. teg. bezuin. o. OKW-begrot. 11-57 13668/3; secr. Raad v. d. Kunst ben. 12-57 13700/2; adv. comm. v. arbeidsbemidd. ingest. 12-57 13716/3
Openbaar Kunstbezit: voortzett. i. '58 10-57 13589/1
Prijzen:
— Visser-Neerlandiaprijs 3-57 13109/1

BALLET EN DANS

Romanow, B., choreogr. † 2-57 12995/3
Sadler's Wells Ballet: Royal 1-57 12964/3

BEELDENDE KUNST

Affiches: kinderen tekenen „vrede" 1-57 12966 (foto)
Beek, S. van, Nederl. schilder († 9-57 13524/2
Brancusi, C., Roem. beeldhouwer († 3-57 13109/1
Cantré, J., Belg. beeldhouwer († 9-57 13509/1
Dürer, A.: schilderij ontdekt 12-57 13702 (foto)
Epstein, Sir Jacob: beeld i. Eng. kerk 5-57 13222
Grootens, A. J., Nederl. schilder († 11-57 13620/1
Internationaal congres beeld. kunstenaars Dubrovnik 10-57 13570/2
Italië: Kunstmarkt Rome 11-57 13654/foto
Kunstliefde, genootschap: 150 jr. 10-57 13605/1
Nederland: nwe dir. Haagse Academie 9-57 13509/2; 275 jr. best., Koninklijk 10-57 13557/3
Pierneef, J. H., Zd.-Afrikaans schilder († 11-57 13669/1
Prijzen:
— Einhovense aanmoedigingsprijs 12-57 13700/2
— Geraert ter Borchpr.: 1956 2-57 13044/2 pr. 1957 uitger., kron. 13672 (Kunst)
— Jacob Maris-jeugdprijzen 9-57 13509/2
— NAR-prijs 5-57 13253/3
— Prix de la Critique 2-57 13044/2
— Prov. Noordbrabantse prijs 1-57 12964/3
— Rembrandtprijs 9-57 13524/2
Rees, O. van Ned. schilder († 5-57 13253/3
Rembrandt afb. schild. en tek. 1-57 12931
Rivera, D., Mex. schilder †, kron. 13672 (Kunst)
Sluyters, Jan, Ned. schilder († 5-57 13236/2
Tussenbroek, O. van, Ned. ontwerper †, kron. 13144 (Kunst)
Tijtgat, E., Belg. schilder † 1-57 12964/1
Ven, L. van de, Ned. schilder †, kron. 13544 (Kunst)
Wigersma, J., Ned. schilder († 4-57 13139/3
Wolbers, D., Nederl. beeldhouwer † 10-57 13557/3

BOUWKUNST

Eschauzier, prof. F. A., Nederl. Architect († 9-57 13509/1
Velde, H. Van de, Vlaams bouwmeester († 11-57 13619/1

FILM

Bogart, H., Am. acteur † 1-57 12964/3
Eythe, W., Am. filmproducent †, kron. 12984 (Kunst)
Hardy, O., Am. filmkomiek († 9-57 13509/2
Prijzen:
— Festival Venetië 10-57 13571/3
— Pierre Bayleprijs 8-57 13428/1
— Raad v. Europa 8-57 13428/1
Stroheim, E. von, Oostenr. acteur († 5-57 13236/3

LETTERKUNDE

Anker Larsen. Deens schrijver † 2-57 13044/1
Aragon, L.: Leninprijs 12-57 13733/3
Asch, Sj., Jiddisch schrijver († 7-57 13363/2
België: jub. Ver. v. Vlaamse letterk. 12-57 13700/2; overz. Vlaamse letterk. 12-57 13730
Cocteau, J., Fr. schrijver: biogr. 3-57 13091/1
Critisch Bulletin: opgeh. 8-57 13427/3
Döblin, A. Duitse schrijver († 6-57 13332/2
Dos Passos: goud. med. Am. Inst. of Arts 2-57 13044/3
Dunsany, Lord, Iers dichter († 11-57 13620/2
Emants, M.: grafschr. verwijd. 11-57 13620/1
Farrère, Cl., Frans schrijver († 7-57 13346/2
Franke, S., Nederl. schrijver † 10-57 13557/3
Fries woordenboek: nw versch. 2-57 13044/2
Guitry, Sacha, Frans schrijver († 7-57 13396/3
Kazantzakis, N., Grieks schrijver († 11-57 13620/1
Kyne, P. B., Am. schrijver † 12-57 13733/3
Larbaud, V., Fr. schrijver † 2-57 13010/1
Lyr, R., Belgisch dichter † 10-57 13589/1
Malaparte, C., It. schrijver († 7-57 13380/2
Mansfield, K.: dagboek verkocht 12-57 13716/3
Mistral, G., Chileense dichteres † 1-57 12948/3
Multatuli: aank. geboortehuis 3-57 13091/3
Nederland: nw best. Ver. v. Letterk. 1-57 12978/2; nw Fries woordenboek 2-57 13044/2; boekenprod. '56 3-57 13091/2; conf. Ned. Letteren, kron. 13576 (Kunst); overz. Ned. letterk. 12-57 13741
Ostayen, P. van: verzameld werk gepubl. 1-57 12978/2
Podium: red. gewijz. 2-57 13010/2
P. H. Ritter-orde: opger. 9-57 13509/2
Prijzen:
— Albert Schweitzerprijs 1-57 12964/3
— Amsterdam: poëziepr. 2-57 12995/3; nwe toegek., kron. 13624 (Kunst)
— Constantijn Huygensprijs 11-57 13619/2
— Driejaarlijkse prijs Vlaamse proza 11-57 13669/1
— Duitse vredesprijs 1-57 12964/3
— Franse uitgevers 1-57 12964/3
— Grote prijs van Parijs 1-57 12964/3
— Gysbert Japicxprijs 9-57 13509/2
— Hendrik de Vriesprijs 1-57 12978/2
— Henriëtte Roland Holstprijs 11-57 13669/1
— Hilvarenbeek 9-57 13509/2
— Karel de Groteprijs 9-57 13509/3
— Koloniale letterkundeprijs (Belg.) 7-57 13397/3
— Kunstenaarsverzetpr.: 1956 2-57 13010/3
— Martinus Nijhofprijs; 1956 1-57 12964/3; 1957 2-57 12995/1
— Mutator-novellenprijsvr. 10-57 13605/1
— Nobelprijs 11-57 13611/1
— P. C. Hooftprijs: 1956 5-57 13237/1
— Prix de traduction Halperine-Kaminsky 12-57 13733/3
— Prix du Quai des Orfèvres 12-57 13733/3
— Prix Goncourt 1-57 12949/1
— Prix interallié 12-57 13733/3
— Prijs v. letterkunde Vlaamse provincies 11-57 13383/1
— Van der Hoogtprijs, kr. 13352 (Kunst)
— Verlaineprijs 9-57 13509/2
— Vredesprijs Duitse boekhandel 10-57 13571/3
— Vijverbergprijs: 1956 2-57 13044/2

— Wijnaendts Franckenprijs, kron. 13352 (Kunst)
Remizow, A. M., Russ. schrijver † 12-57 13733/3
Ritter Jr., dr. P. H.: huld. 10-57 13555/2
Rebora, Cl., Italiaans dichter (†) 11-57 13620/2
Roberts, K., Am. schrijver (†) 8-57 13427/3
Sade, markies de: publ. boeken, verb. 1-57 12949/1
Scharten-Antink, mevr. M., Ned. schrijfster† 11-57 13683/1
Shaw, G. B.: test. ongeld. verkl. 3-57 13059/1
Szabo, L., Hongaars dichter (†) 11-57 13669/1
Valle, A. del, Spaans dichter † 10-57 13571/3
Vertalingen: versl. '55 UNESCO 2-57 13044/3
Vriesland, dr. V. E. van: huld. 65ste verj. 11-57 13620/2
Zeggelen, Marie van, Nederl. schrijfster (†) 7-57 13397/2

MUZIEK

Benatzky, R., Oostenr. componist † 10-57 13589/1
Beijnum, E. van, wnd. dir. Kon. Conserv. Den Haag (†) 3-57 13091/3
Brain, D., Brits hoornist (†) 9-57 13509/3
Bronsgeest, C., Ned./Duits zanger (†) 9-57 13541/1
Casals, P., Spaans cellist: schilderij 4-57 13174 (foto)
Dirk Schäfer-fonds: ingest. 2-57 13044/1
Dresden, S., Nederl. componist (†) 8-57 13412/2
Duitsland (West): nw operageb. Keulen 5-57 13253/2
Egmond, P. van: leiding „Apollo" 9-57 13509/2
Elektronische muziek: cont. org. i. Ned. 2-57 13044/3
Haydn: cat. v. werken (Van Hoboken) 3-57 13109/1
Heksch, A.,, Nederl. pianiste (†) 8-57 13427/2
Hofmann, J., Pools pianist † 2-57 13044/2
Korngold, E. W., Oostenrijks componist† 12-57 13700/2
Kunze, W. P., Nederl. vioolbouwer (†) 9-57 13509/3
Mozart-ring: toegek. a. Br. Walter 8-57 13428/1
Nederland: wnd. dir. Kon. Conserv. Den Haag† 3-57 13091/3; dir. id. ben., kron. 13512 (Kunst); jun. Kon. Bond v. zang- en orat. ver., kron. 13560 (Kunst); afsch. dirig. Noordholl. Phil. Orkest, kron. 13560 (Kunst); 1e conc. meester Concertgeb. Orkest†, kron. 13720 (Kunst)
Pinza, E., It. zanger†, kron. 13208 (Kunst)
Prijzen:
— Casalsprijs 10-57 13589/2
— Gaudeamus 9-57 13509/3
— Italiaprijs (radiomuz.) 10-57 13563/1
— Kossuthprijs (Hong.) 3-57 13109/1
Rehberg, W., Zwitsers pianist (†) 11-57 13620/1
Scharres, Ch., Belgisch pianist † 10-57 13589/1
Seroen, B., zangeres†, kron. 13160 (Kunst)
Sibelius, J., Fins componist (†) 9-57 13540/3; portr. 13542
Smijers, prof. dr. A., Ned. musicoloog (†) 5-57 13236/3
Toscanini, A., It. dirigent † 1-57 12953
Walter, Br., afscheid 3-57 13109/1; ontv. Mozartring 8-57 13428/1
Woud, A.: afscheid 2-57 13044/3

TONEEL

Dommelen, C. van, Ned. actrice (†) 3-57 13109/1
Köhler, mevr. Ch.: 25 jub. 10-57 13574 (foto)
Morel, E., Ned. actrice (†) 3-57 13059/1
Nederland: stichting Vrienden v. „Theater" opger. 3-57 13109/2; nw. best. ver. Ned. toneelschr. 10-57 13589/1
Nelson, K., cabaretière (†) 9-57 13509/3
Neugebauer, A., Oostenr. toneelsp. (†) 9-57 13524/2
Prijzen:
— Bouwmeesterprijzen: uitger. 7-57 13346/1
— Koepelprijs 9-57 13509/3
— Pulitzerprijs, kron. 13208 (Kunst)
Roelvink, ir. H., Nederl. toneelschrijver (†) 8-57 13428/1
Saalborn, L., Ned. acteur (†) 6-57 13331/3
Vries, W. de, Nederl. acteur (†) 9-57 13541/1

Kasjmir

Complot: ontdekt 9-57 13501/3
India: inlijv. v. door India best. deel 1-57 **12973/1**
Overzicht: gesch. 2-57 12987/1
Pakistan: stamh. willen Ind. bez. geb. binnen 3-57 13056/3
Premier: biogr. Baksji Ghoelam Mohammed 2-57 12987/1
Ver. Naties: V.raad vr. handh. status 1-57 12973/1; Pak. verz. VN om strijdm. 2-57 12993/2; rapp. Jarring 6-57 13278/3 resol. i.z. bemiddeling 12-57 13688/2
Verkiezingen 6-57 13278/3

Kongo

(Zie de afd. België)

Laos

(Zie de afd. Indo-China)

Libanon

Buitenlandse politiek: verkl. prem. El Solh 8-57 13473/1
Olie: overeenk. i.z. prosp. 8-57 13473/2; hogere royalt. v. buisl. 8-57 13473/2
Regering: nwe 8-57 13473/1
Verkiezingen: demonstr. Beiroet 6-57 13278/3; parl. 8-57 13473/1

Libië

Wapens uit VS 11-57 13679/1

Luxemburg

Benzine: beperk. opgeh., kron. 13064
Defensie-uitgaven: 1949-56 2-57 13006/2
Josephine-Charlotte, prinses: tweeling geb. 6-57 13279/1
Moezelkanaal: int. mij. opger. 2-57 12991/2
Staal: prod. 1956 2-57 12991/1

Malakka

China (Volksrep.): dipl. betr.? 11-57 13672/2
Communisten: oproep onderhandelen 11-57 13672/2
Engeland: defensie-akk. 2-57 13004/3; 9-57 13514/3
Monarch: gekozen 8-57 13407/3
Onafhankelijkheid: eedsaflegg. staatshoofd 9-57 13494; verkl. 9-57 13501/3
Opstand: slachtoff. 1956 1-57 12958/1; oproep onderhand. 11-57 13672/3

Malta

(Zie de afd. Engeland, de rubr. Overzeese Gebieden)

Marokko

Arabische Liga: nog geen lidm.sch. 9-57 13502/3
Algerije: geen mat. steun a. reb. 9-57 13502/3; bespr. Mohammed-Bourguiba 11-57 13661/2
El Mokri: overl. 9-57 13502/2
Ifni, zie de afdeling Spanje
Joden: geen emigr. n. Israël 11-57 13672/2
Koninkrijk 8-57 13456/1
Mohammed V, sultan: bez. a. Spanje 2-57 13046 (foto); koning 8-57 13456/1 bespr. m. Bourguiba i. Algerije 11-57 13661/2; bez. VS 11-57 13672/3
Saoed, koning: bez. 2-57 13046 (foto)
Tunesië: verdr. i.z. samenw. 4-57 13139/2
Verenigde Staten: communiqué bespr. Kon. Moh.-Dulles 11-57 13672/3

Midden-Oosten

(Zie ook de afzonderlijke landen en de afdeling Internationaal, de rubriek Organisaties, onder Verenigde Naties)

Arabische landen: bespr. Cairo (Saoed, Nasser, Koewatli, Hoessein) 3-57 13054/1
Arabische Liga: nog geen aansl. Marokko 9-57 13502/3
Bagdadpact: 4 moh. landen over plan-Eisenhower 1-57 12972/3
Bank: Zwits.-Arab. plan 9-57 13491/1
Duitsland (W.): econ. expansie? 4-57 13151/3
Economische samenwerking: overeenk. S. Arab., Jord., Syrië en Jemen 6-57 13277/3
Egypte: streven n. Egypt.-Syr. federatie? 11-57 13662/3
Kaarten 13142
Olie: pijpleidingen 13142 (krt.); pijpleiding Eilat-Bersjeba (Isr.) 4-57 13155/2 nieuwe pijpleidingen 10-57 13583/2; Arab. olieconf. 10-57 13599/1; plan v. nwe basis v. exploit. 11-57 13662/2
Oman: opstand 7-57 13383
Sowjet-Unie: brief Boelganin a. Macmillan 4-57 13184/1; nota's a.h. Westen, Br. houding 5-57 13248/2; nota's a.h. West., waarsch. Chroesjtsjew 10-57 13561/3
Spoorwegen: Turkije-Perzië 4-57 13142 (krt.)
Suezkanaal: zie de afd. Egypte
Syrië: waarsch. SU a. Turk. 9-57 13505/3; aank. Eg. tr., rapp. Henderson, activ. kon. Saoed, Sowjetnota's, Syr.-Turkse grens, waarsch. Chroesjtsjew 10-57 13559; streven n. Syr.-Egypt. federatie? 11-57 13662/3
Ver. Staten: Eisenhower-doctrine 1-57 12923; **verkl. moh. Bagdad-landen 1-57** 12972/3; **Chin.-Russ. verkl. 1-57** 12976/1 Huis keurt Eisenh.-doctr. goed 2-57 13009/3; geen debat i. VN o. Eisenhower-doctr. 2-57 13037/3; verkl. Eisenhower 2-57 13043/1; goedgek. 3-57 13090/2; geen steun Soedan v. Eisenhower-doctrine 8-57 13475/2
Wegen: Turkije-Pakistan 4-57 13142 (krt.)

Monaco

Rainier, prins: dochter geb., kron. 12968

Mongoolse Volksrepubliek

Aardbeving 12-57 13704/2
SowjetUnie: econ. hulp 6-57 13284/3

Nederland

DIVERSEN

Adoptie: centr. raad geïnstall. 2-57 13007/2 1e kind geadopt., kron. 13256; aant. beh. gevall. 11-57 13666/1
Ambonezen: intern. leiders, kron. 13016; geld v. Amb. zorg 2-57 13040/1; eenheidsraad opger. 5-57 13252/3; nwe comm. ben. 9-57 13537/1; aant. 10-57 13566/1
Ambtenaren: bel. ambt. demonstr. te Den Haag, kron. 13480; aant. burg. rijksambt. 9-57 13537/3; breuk tussen ARKA en KAB, kron. 13544; demonstr. te Den Haag, cijf. i.z. sal. 10-57 13604/1; eigen pol. partij? 11-57 13649/2; TK aanv. motie-Weyters (sal.), foto demonstr. ambt. Den Haag 11-57 13665/1
Beekman, Anneke (zaak-); pleegm. aangem. 11-57 13680/2
Bescherming bevolking: EK aanv. wijz. wet 12-57 13739/3
Bevolking: lichaamsgew., lengte 2-57 12992/2; aant. verdr. gevall. 1956 2-57 13009/1; cijfers '56 3-57 13074/1; aant. ouden v. dagen 4-57 13169/2; 11 mln. inwoners 5-57 13234/2; binnenl. migr. '53/'55 5-57 13252/3
Bezettingsmaatregelen: wet IV 1957 d. EK aanv. 3-57 13107; TK aanv. verl. term. v. verval 12-57 13740/2
Binnenlandse migratie: zie hierboven bij Bevolking
Bodegraven, J.: geridderd 6-57 13314/1
Boeken: prod. '56 3-57 13091/2
Braakman: 5 jr. best. 7-57 13345/3
Burgerlijk Wetboek: TK aanv. vastst. Boek I 12-57 13711/2
Emigratie: zie hieronder de rubr. Economie
Europa-postzegel: zie hieronder de rubr. Economie bij Verkeer (PTT)
Geestelijk leven: zie Afd. Geestelijk leven
Gelderland: nwe comm. der Koningin 3-57 13071/2; EK aanv. wijz. grens m. N. Brabant 8-57 13457/1; id. d. TK 13457/3

Gemeenten:
— Amsterdam: mr. Van Hall burgem. 1-57 12929/3, 12961 (foto); med. proefonderz. 1-57 12949/2; haven 1956 1-57 12963/1; raad v. d. stedeb. 1-57 12975/2; nwe dir. Stadsschouwburg 1-57 12978/2; min. weigert voorgest. bijdr. bouwkst. IJ-tunnel, kron. 13032; havengoed beweg. '56 3-57 13072/2, aank. geb.huis Multatuli 3-57 13091/3; klacht. o. middelb. schooljeugd 3-57 13108/1; aant. inw. 4-57 13138/2; EK aanv. motie-Matser i.z. IJ-tunnel 5-57 13214/3; reg. besl. stopz. bouw IJ- en Coentunnel 5-57 13252/1 standpt. B. en W. i.z. IJtunnel, lening 6-57 13267/1; 7 eredoct. Gem. Univ. 6-57 13279/3; debat IJtunnel i. TK 6-57 13312/3; NV-vorm. v. Schiphol 7-57 13375/2; IJtunnellening: prosp., verkl. reg. en B. en W.., opgesch., aanbest. 7-57 13396/1; watervoorz. 9-57 13538/2; uitst. uitv. werken (bested. beperk.), kron. 13544; install. raad v. stedeb., kron. 13560; tekort begr. '58 11-57 13666/1; Eur. cult. congr. 12-57 13714/3; TK aanv. opr. NV Luchthaven Schiphol 12-57 13711/3; id. d. EK 12-57 13740/1
— Breda: open. cellofaanfabr., kron. 13464
— Bussum: straalj. op kaserne, kron. 13640
— Delft: TK en EK aanv. grenswijz. 3-57 13107/3
— Delfzijl: haven 1956 1-57 12963/1; TK en EK aanv. wet havensch. 8-57 13457/3; proefdraaien sodafabr. 12-57 13699/1
— Den Haag: mr. Van Kolfschoten burgem. 1-57 12961/1; satellietstad 2-57 12993/1; nwe stad voorgest. 9-57 13491/2
— Deventer: actiecom. v. HO i. O.-Ned., kron. 13240
— Doniawerstal: EK aanv. grenswijz. 8-57 13457/1; id. d. TK 13457/3
— Eindhoven: rect. magn. TH ben. 1-57 12963/1; nwe burgem. 4-57 13137/2; bez. kon. Juliana a. Philips, kron. 13224; inschr. TH, kron. 13480; open. TH 9-57 13535/3; aanmoedigingspr. kunstn. 12-57 13700/2
— Ermelo: splitsing voorgest. 8-57 13475/1
— Geertruidenberg: vest. at. centr. 8-57 13442/3
— Goes TV-toren in gebr. 12-57 13727 (foto)
— Goirle: pr. Beatrix open. kinderdorp, kron. 13528
— Grubbenvorst: EK aanv. grenswijz. 8-57 13457/1; id. d. TK 13457/3
— Heerenveen: EK aanv. grenswijz. 8-57 13457/1; id. d. TK 13457/3
— Heerlen: TK aanv. grenswijz. 12-57 13740/2
— Kerkrade: onth. mijnw. mon., kron. 13288
— Kreileroord: 1e bew., kron. 12968
— Maartensdijk: TK en EK aanv. grenswijz. 3-57 13107/3
— Maarssen: TK en EK aanv. grenswijz. 3-57 13107/3
— Naarden: standb. Comenius onth. 10-57 13584/1
— Nunspeet: zelfst. gem. voorgest. 8-57 13475/1
— Opsterland: EK aanv. grenswijz. 8-57 13457/1; id. d. TK 13457/3
— Pijnacker: TK en EK aanv. grenswijz. 3-57 13107/3
— Rotterdam: haven 1956 1-57 12963/1; tramtunnel 1-57 12975/3; havengoedbeweg. '56 3-57 13072/2; open. nw CS, kron. 13240; 100 jr. Diergaarde 5-57 13252/3; onth. De Boeg en standb. v. gevallenen 6-57 13334 (foto); uitbr. havencomplex 10-57 13569/2; plan-Europoort 11-57 13679/2
— Schaesberg: TK aanv. grenswijz. 12-57 13740/2
— Tilburg: nwe burgem., kron. 13384
— Utingeradeel: EK aanv. grenswijz. 8-57 13457/1; id. d. TK 13457/3
— Venlo: EK aanv. grenswijz. 8-57 13457/1; id. d. TK 13457/3; nwe burgem., kron. 13258
— Wilsveen: nwe stad voorgest. 9-57 13491/2
— Zaandam: bez. kon. Juliana, kron. 13176
— Zeist: open. Bapt. centr., kron. 13544 (GL)
Herdenkingen:
— Rembrandt: 1-57 12931 e.v.
— Ruyter, adm. M. de: nat. com., kron. 12952; plechtigh. Vlissingen, De Ruyter-medaille ingest. 3-57 13107/1
Justitie:
— Politiewet: aanv. d. TK 3-57 13122/2 id. d. EK 8-57 13457/1
— Rechterlijke organisatie: 1e vr. funct. ger. hof 1-57 12975/2/ nwe samenst. burg. ger. 8-57 13441/1; install. 1e vr. recht. Den Haag, kron. 13480; TK en EK aanv. nwe reg. burg. recht. en bezold. recht. macht 12-57 13740/1; TK aanv. wijz. wet 12-57 13740/1
Kinderpostzegels: zie hieronder de rubr. Economie bij Verkeer (PTT)
Koninklijk Huis:
— Beatrix, prinses: doop Statendam 1-57 12974/1; erevoorz. Ned. com. UNICEF, kron. 13240; tewaterl. „Groene Draeck", kron. 13272; open. kinderdorp te Goirle, kron. 13528
— Bernhard, prins: vertr. n. VS, kron. 13016; doorbr. i. VS geluidsbarrière, kron. 13064; terug uit VS, kron. 13064; bez. a. Philips, kron. 13224; bez. a. Zweden 5-57 13254 (foto); open. tentoonst. Het Atoom, kron. 13320; open. fabr. te Breda, kron. 13464; open. nwe waterl. werken Jutfaas 9-57 13528/2
— Irene, prinses eindex. lyc. 6-57 13314/2; studie Lausanne, Grootkruis Ned. Leeuw 9-57 13538/3
— Juliana, koningin: groot-meesteres kron. 13064; tewaterlating, Prins der Nederlanden, kron. 13080; werkbezoek aan Zaandam, kroniek 13176; generaal werkbez. a. Zaandam, kron. 13176; gen. Hasselman adj. i. buitengew. dienst, kron. 13192; part. secr.esse en secr. ben., kron. 13208; bez. a. Philips, kron. 13224; bez. a. Zweden 5-57 13254 (foto); raad-adviseur ben. 6-57 13279/3; uitr. De Ruytermed., kron. 13288; bez. aan Schouwen en Duiveland, kron. 13448; open. Staten-Generaal, Troonrede 9-57 13516/3, 13524/1; open. TH Eindhoven 9-57 13535/3; open. Velsertunnel 10-57 13558 (foto)
— Marijke, prinses: 1e off. daad, kron. 13288
Kunst: zie de afd. Kunst
Leesgewoonten: onderz. CBS 9-57 13539/1 id. 10-57 13571/2
Middeneuropese tijd: gehandh. 8-57 13474/2
Militaire zaken:
— Algemeen: min. Staf n. VS, kron. 13112; id. geen bezw. teg. opsl. A-wapens, kron. 13128; min. Staf n. VS, verkl. o. Br. def. beperk., Am. mil. leveranties, geleide project., A-wapens 4-57 13167/3
— Atoomwapens: geen bezw. teg. opslaan, kron. 13128; min. Staf o. A-wapens 4-57 13167/3; vliegt. m. A-wapens boven Ned. 12-57 13711/1
— Belemmeringenwet landsverdediging: EK aanv. verl. werk.duur 12-57 13739/3; id. d. TK 13740/1
— België: luchtm. samenw. 12-57 13693/1
— Defensie-uitgaven: 1949-56 2-57 13006/2 in % v.h. br. nat. prod. 4-57 13175 (krt.)
— Dienstplicht: geen verkort. diensttijd, kron. 13352; vrijst. verl. 8-57 13475/1
— Engeland: Ned.-Br. def. comm. ingest. 11-57 13666/1
— Generale staf: nwe plv. chef 1-57 12962/1; nwe chef ben., kron. 13560
— Hasselman, gen.: functie bij NAVO 1-57 12962/1; adj. i. buitengew. dienst bij kon. Juliana, kron. 13192
— Landstrijdkrachten: nwe bevelh. 1-57 12962/1; reorg. 2-57 13006/3; comm. 1e div. ben., kron. 13080; nwe terr. bevelh. 3-57 13108/1
— Luchtmacht: samenwerk. m. België 12-57 13693/1
— Marine: comd. res. vloot ben. 6-57 13330/1; comm. zeemacht Ned. Ant. ben., kron. 13448
— Nationale Reserve: opheff. 3-57 13056/2 motie i. TK 5-57 13252/2
— Ver. chefs v. staven: nwe voorz. ben. 8-57 13456/3
Minderontwikkelde gebieden: zie hieronder de rubr. Politiek (Buitenlandse)
Monumenten:
— Naarden: :standb. Comenius onth. 10-57 13584/1
— Rotterdam: onth. De Boeg en mon. v. gevallenen 6-57 13334 (foto)
— Kerkrade: onth. mijnwerkersmon., kr. 13288
Monumentenzorg: EK aanv. verl. tijd. wet 3-57 13107/3
Narcotica: zie hieronder de rubr. Economie, Financiën en Sociale Zaken
Nationale Plan: EK aanv. verl. werk. duur voorl. reg. 12-57 13711/2; id. d. TK 13711/3
Nationale Reserve: zie hierboven bij Militaire zaken
Noordbrabant: EK aanv. wijz. grens m. Gelderland 8-57 13457/1; id. d. TK 13457/3
Noord-Willemskanaal: TK aanv. overn. d. rijk 12-57 13740/2
Onderwijs (algemeen):
— Omvang 7-57 13377/2
— Vernieuwing: wetsontw. inged. 10-57 13602/1
Onderwijs (hoger):
— Algemeen: hoogler. prot. teg. ben. gen. Speidel 3-57 13056/2; actie v. HO i. O.-Ned., kron. 13240; aant. stud. 5-57 13252/3; stat. gegevens o. student. 6-57 13282/1; comm. spreid. HO ingest., kr. 13400; notariële studie 8-57 13425/3
— Algemeen: meer 1e jaars 11-57 13665/3
— Amsterdam (Gem.): 7 eredoct. 6-57 13279/3; mr. dr. Rooij (NRC) hoogler. perswetensch. ben. 10-57 13605/2
— Amsterdam (VU): rect. magn. ben., kron. 13336
— Delft: 500ste prom. 5-57 13252/3; aant. stud. 7-57 13377/3; aant. inschr. 10-57 13570/1; pleid. i.z. opleid. elektronici 11-57 13669/3
— Eindhoven (TH): rect.-mag. ben. 1-57 12963/1; inschr. geopen., kr. 13480; open. 9-57 13535/3
— Groningen: eredoct. Tjarda Starkenborch Stachouwer, kron. 13096; ereprom. mevr. Bouman 5-57 13215/1
— Rotterdam: afsch. prof. Oud, kron. 13672
— Technisch HO (zie ook bij Delft en Eindhoven): raad ingest., kron. 13352
— Vening Meinesz, prof.: afscheid 7-57 13347/3
— Wageningen: hervorm. bestuursvorm landb. hogesch. 6-57 13268/3
Onderwijs (lager):
— Bedrijfstechnische school te Leiden: open., kron. 13448
— BLO: omvang 4-57 13169/2
— Huwende onderwijzeres: geen ontsl. 3-57 13073/1
— Kweekscholen: aant. leerl. 2-57 13009/1 TK aanv. plan 8-57 13457/2; EK aanv. wijz. gar. wet leningen 12-57 13739/3; id. d. TK 13740/1
— Lager-Onderwijswet 1920: wijz. voorgest. 3-57 13073/1
— Leerkrachten: aant., tekort 11-57 13649/2
— Leerlingenschaal: verl. voorgest. 9-57 13536/2
— Leerplan: wijz. 3-57 13073/1
— Openbaar LO: comm. beheersvorm. ingest. 7-57 13377/3
— Salarissen: verh. 4-57 13168/3; verh. i. Stcrt. 7-57 13377/3
— ULO: tekort onderw. 4-57 13169/1
— Verkeersonderwijs 3-57 13073/1
Onderwijs (middelbaar):
— Algemeen: prof. Casimir † 3-57 13089/1; klacht o. A'damse schooljeugd 3-57 13108/1; rapp. comm. middelb. tech. onderw. 12-57 13698/3
— Garantiewet leningen: EK aanv. wijz. 12-57 13739/3; id. d. TK 13740/1
— Leerkrachten: aant. onbevoegd. 11-57 13617/2
— Leerlingen: cijf. p. 10/9 10-57 13556/2
Onderwijs (nijverheids-): EK aanv. gar. wet leningen 5-57 13214/3; id. d. TK 13215/1; aant. leerl. 12-57 13698/3
Pers:
— CAO: moeilijkh. bij afsl. nwe 3-57 13122/3; overeenst. 4-57 13138/3; journ. org. aanv. nwe CAO, kron. 13256; id. goedgek. d. coll. v. rijksbemidd., kron. 13304
— Nieuwe Rotterdamse Courant: nwe hoofdred. 11-57 13666/2
— Schotting, L. †, kron. 13032
— Waarheid, De: geroy. d. NDP, geen overh. adv. 1-57 12975/1
Politie: zie hierboven bij Justitie

Randstad Holland: nwe steden nodig 12-57 13696/2
Rechterlijke organisatie: zie hierboven bij Justitie
Ruimtelijke ordening: TK aanv. motie 12-57 13727/3
Sport: zie de afd. Sport
Staatsbedrijf Artillerie-Inrichtingen: TK aanv .wet 12-57 13711/3
Standbeelden: zie hierboven bij Monumenten
Sticusa: zie hieronder bij de rubr. Overzeese Rijksdelen
Strandvonderij: EK aanv. wijz. wet 8-57 13457/1
Studenten: zie hierboven bij Onderwijs (hoger)
Tentoonstellingen:
— Atoom, Het: open., kron. 13320; aant. bez. 11-57 13685/3
— Nationale landbouwexpositie: open., kron. 13320
Titulatuur niet-acad. gevor. technici: stichting opger. 2-57 13008/1
Vluchtelingen: stand giro 777 en 999, kron. 12924; id., kron. 12984; aant. Hong. 3-57 13086/1; reg. vergoed. reiskst., kron. 13096; stand giro 777, kron. 13160; toel. nwe Hong. vl., kron. 13384; opbr. actie-Toverbal 11-57 13666/3
Voetbalpool: zie de afd. Sport onder Voetbal
Wetboek van Koophandel: EK aanv. wijz. 8-57 13457/2; id. d. TK 13457/3
Wetboek van Strafrecht: EK aanv. wijz. 8-57 13457/2; id. d. TK 13457/3; TK aanv. wijz. 12-57 13711/3
Wetboek van Strafvordering: TK aanv. wijz. artt. 250 en 349 8-57 13457/2; id. d. EK 12-57 13711/2; TK aanv. wijz. 12-57 13711/3
Wetenschappelijk onderzoek: te weinig geld v. research 3-57 13073/2; 5 jr.-plan FOM 8-57 13475/2; comm. ontwikk. natuurk. wetensch. onderz. geïnstall. 12-57 13717/1
Woonwagenkampen: wetsontw. d. TK goedgek. 8-57 13410/2; id. d. EK 12-57 13711/2
IJselmeerpolders: de ontginn. v. O.-Flevoland 6-57 13268/1; Markerdijk gesl. 10-57 13606 (foto); Kon. Ned. Landb.-com. o. uitg. nwe polders 11-57 13633/1
IJtunnel: zie hierboven onder Gemeenten (-Amsterdam)
Zeeuwse polders: samenv. 5-57 13215/3
Zilveren Anjers: uitger. 6-57 13330/2

ECONOMIE, FINANCIëN EN SOCIALE ZAKEN

Aanbestedingen: zie hieronder bij Bouwnijverheid
Aardgas: zie hieronder bij Gas
Afbetaling: omvang '56 11-57 13666/1
Arbeid:
— Arbeidsmarkt: cijf. werkl.heid ILO 1-57 12973/3; i. '56 7-57 13345/1; invl. v. bested.beperk. 8-57 13442/1; cijf. okt. 11-57 13649/3
— Gehuwde vrouwen: enq. 12-57 13699/1
— Grensarbeiders: aant. i. Belg. 7-57 13387/3
— Kunstenaars: adv. comm. arb. bemidd. 12-57 13716/3
— Ploegenstelsel: rapp. CNV 11-57 13617/2
— Stakingen: 1956 2-57 12993/1; mijnen (langzaamaan), kron. 13112, kron. 13128
— Werkloosheid: zie hierboven bij Arbeidsmarkt
Automatisering: comm. i.z. automat. rijksadministr. ingest., kron. 13560
Atoomenergie: zie de afd. Atoomenergie
Begroting - 1957: wijz. 2-57 13039/1; alg. pol. en fin. besch. i. EK, EK aanv. hfdst. IIA, XIIA, III, VIIIA, VIIIB, TK aanv. hfdst. IV, V, VIIB 3-57 13107/3; TK aanv. hfdst. XIII, XI 13108/1; EK aanv. hfdst. XII, IXB, VI 5-57 13214/3; id. hfdst. IV 13215/1; id. hfdst. IXA, V, VIIB, XI, XIII 8-57 13547/1
Begroting - 1958: inged. 9-57 13516/3; id. perscomm. 9-57 13525; bijz. o. def., buitenl. betrekk., overz. rijksd., politie, just., onderw., cult., waterst., verkeer, scheepv. f., PTT, handel, nijverh. 10-57 13568/1; id. o. landb. tuinb., viss., veet, LEF. soc. voorz., emigr., volksgezondh., pens., wachtg., nat. sch. 10-57 13585/3; alg. pol. en fin. besch. i. TK 12-57 13711/3; TK en EK aanv. hfdst. I, VII A1, VII, A2, XIV, II; TK aanv. hfdst. V, XII A, IV, X, II A, VI, IX A 12-57 13740/1; id. hfdst. XI, VII B, XIII 13740/2
Belastingen:
— Accijns (gedistilleerd): EK aanv. wijz. strafbep. 12-57 13739/3
— Algemeen: wetsontw. i.z. verh. inged. 4-57 13187/2; goedgek. d. TK 7-57 13343/3
— Denemarken: EK aanv. overeenk. i.z. dubb. bel. 12-57 13711/2; id. door TK 13711/3
— Inkomstenbel.: EK aanv. wijz. 8-57 13457/1; id. d. TK 13457/2; ontwikk. 1894-1956 8-57 13474/1
— Investeringsaftrek: TK aanv. wetsontw. i.z. schors. 8-57 13457/2
— Loonbel.: EK aanv. wijz. 8-57 13457/1; id. TK 13457/2
— Omzetbel.: vrijstell. 1-57 12946/3; verh. 2-57 13040/2; wetsontw. inged. 4-57 13187/2; K keurt KB's goed 5-57 13214/3; EK aanv. tijd. wijz. 8-57 13457/2; id. d. TK 13457/3; pers. auto's verh., kron. 13576; EK aanv. KB 12-57 13711/2 id. d. TK 13711/3
— **Ongehuwden: voorl. geen vermind. 1-57 12946/3**
— Opbrengst: 1e halfjr. '57 8-57 13426/2
— Personele bel.: verh. voorgest. 4-57 13187/2, 13188/1; EK aanv. wijz. 8-57 13457/2; id. d. TK 13457/3
— Vennootschapsbel.: verh. voorgest. 4-57 13187/2; EK aanv. tijd. verh. 8-57 13457/2; id. d. TK 13457/3
Bestedingsbeperking: nota reg. 2-57 13039/1; werkg.- en werkn.org.react. 3-57 13072/1; debat i. TK 3-57 13108/1; overzicht grotere lasten voor ondernem. en part., bezuinig. v.h. rijk 7-57 13343/1; invloed o. wegenbouw 8-57 13410/1; invl. o. arb.markt 8-57 13442/1 aangeh. bouwwerk. 9-57 13492/1; daling gezinscons., kron. 13544; adres NJG, kron. 13560
Betalingsbalans: tekort '56 5-57 13200/3; nota '56 5-57 13233/3; staat Ned. Bank 5-57 13234/1; nota 1e halfjr. '57 11-57 13650/1
Betalingsbalans: nota 1e halfjr. '57 11-57 13650/1
Beurswezen: A'damse eff.beurs in 1956 1-57 12974/3
Bier: prod. '51/56 5-57 13216/1
Boter: prod. '51/56 5-57 13216/1
Bouwnijverheid: geld v. levensverz.bedr. 1-57 12975/2; cijfers 1956 2-57 13009/1 lening v. instit. belegg., kron. 13064; kap. woningb. ver., sugg. min. Witte 4-57 13138/2; geen geld 7-57 13344/3; aantal gebouwde woningen per 1000 inw. 8-57 13463/2; aangeh. werken 9-57 13492/1; bouwprogr. 1958 8-57 13537/1 nat. lening 10-57 13555/1; produktie 40.000 partic. woningen mogelijk? 10-57 13583/3; centr. financ. fonds? 11-57 13666/2; result. nat. leningen 12-57 13696/2; schatt. aant. geb. won. i. '57, kst. won. bouw sed. '45 12-57 13697/3; rapp. comm. aanbested. 12-57 13697/3; TK aanv. motie-Eibergen i.z. hyg. voorz. 12-57 13740/1
Brood: prijs kan lager, kron. 13096; pr. bruinbr. verl., kron. 13112
Buitenlandse vestigingen: Am. i. 1945/56 9-57 13504/1
Cellofaan: 1e fabr. open, kron. 13464
Cement: prod. '51/'56 5-57 13216/1
Centraal Economisch Plan 1957 6-57 13295/1
Collectieve arbeidsovereenkomsten:
— Bankwezen: geen overeenst., kron. 13080
— Dagbladjournalisten: moeilijkh. bij afsl. nwe 3-57 13122/3; overeenst. 4-57 13138/3; journ. org. aanv. nwe CAO, kron. 13256; goedgek. d. coll. v. rijksbemidd., kron. 13304
— Landbouw: opzegg. 1-57 12962/2
Coöperaties: omzet 1956 2-57 13022/3
Deltaplan: aanbest. 1e werk 1-57 12963/1; Belg. nota 4-57 13131/1; 1e dijk op Deltahoogte, kron. 13256; mem. v. antw. a. TK i.z. Deltawet 6-57 13267/3; 1e fase afsl. voltooid 7-57 13395/3; geld v. '58 10-57 13569/3; aanv. d. TK 11-57 13634/2; id. 13711/3
Destructiewet: aanv. d. EK 3-57 13107/3
Deviezenvoorraad: daling 7-57 13396/3; daling, kron. 13432; id., kron. 13448
Disconto: verh. 7-57 13376/2; id. 7-57 13396/3; id. 8-57 13442/1
Distributiewet 1939: EK aanv. i. werk.tr. somm. art. 3-57 13107/3; id. d. TK 13108/1
Duitsland (W.): overn. Ned. schatk.bilj., kron. 13640 (Ned.)
Economische medezeggenschap: staatssecr. Schmelzer o. werkn.-eff.bezitter 8-57 13473/2
Economische toestand: reg. nota 2-57 13039/1; troonrede, begr.-1958 9-57 13516/3, 13524/1; vlg. min. Zijlstra herstel, kron. 13656
Eieren: exp. 2-57 12993/1
Elektriciteit: prod. '51/'56 5-57 13216/1
Emigratie: 1956 2-56 12993/1; def. cijfers '56 8-57 13455/3
Energie: nota kernenergie 7-57 13359/2
Euratom: zie de afd. Atoomenergie
Euromarkt: standp. bedr. leven 2-57 13022/1; wetsontw. inged. 7-57 13394/1; standpt. werkgevers 8-57 13409/3; standpt. middenstand 8-57 13442/3; verz. Ned. werkg. a. reg., kron. 13576; goedk. d. TK 10-57 13601/3; id. d. EK 12-57 13739/3
Europoort (plan-); zie hierboven de rubr. Diversen onder Gemeenten (Rotterdam)
Faillissementen: 1956 2-57 12993/1
Fietsen: exp. sed. '45, kron. 13544
Financiële situatie: Ver. Ned. Gem. verontr., kron. 13496
Financiële verhouding rijk-gemeenten-provinciën: TK aanv. wijz. 3-57 13108/1; id. d. EK 8-57 13457/1; EK aanv. wijz. 857 13457/2; id. d. TK 13457/3; TK aanv. voorz. 12-57 13711/3
Gas: EK aanvaardt wet Staatsgasbedr. 3-57 13107/3; prod. '51/'56 5-57 13216/1; open. aardgas ontzwav. bedr. Twente 11-57 13666/2
Gedistilleerd: exp. 1956 2-57 13041/1
Gehuwde werkende vrouwen: zie hierboven bij Arbeid
Geldhoeveelheid: 1956 2-57 13041/1
Gemeentelijke financiën: gr. uitk. i. '58 10-57 13601/3; omvang schuld 11-57 13651/3
Gezinsconsumptie: zie hierboven bij Bestedingsbeperking
Goud- en deviezenvoorraad: zie hierboven bij deviezenvoorraad
Handel (buitenlandse): cijfers 1956 2-57 12993/1; exp. eieren 2-57 12993/1; exp. gedistill. 2-57 13041/1; m. SU i. '56 6-57 13330/3; uitvoer n. VS i. '56 7-57 13362/3 1e halfjr. '57 8-57 13443/1; exp. fietsen sed. '45, kron. 13544; EK aanv. wijz. besl. reg. in- en uitvoer 1944 12-57 13711/2; id. d. TK 13711/3
Havens: cijfers 1956 1-57 12963/1; goed. beweg. '56 3-57 13072/2; havenschap Delft: zie hierboven de rubr. Diversen onder Gemeenten (Delft); plan-Europoort: zie hierboven de rubr. Diversen onder Gemeenten (Rotterdam)
Herkapitalisatie: TK aanv. wet 1957 12-57 13711/3
Huren: wetsontw. verh. inged. 2-57 12991/3 standp. min., vakbeweging, PvdA 4-57 13169/1; voorst. reg. i.z. looncomp. 5-57 13333/2; voorst. d. TK goedgek. 7-57 13344/1; compens. v. verh. 7-57 13375/3 EK aanv. voorst. 7-57 13395/1; richtl. verh. 7-57 13395/1; overz. verhoging 8-57 13408/1; bezw. vakbew. 8-57 13425/1; woningwetwon. 8-57 13425/3; brief vakbew. a. reg. 8-57 13455/3
Industrie:
— **Grafische: omzet 1956 1-57 12946/3**
— Produktiecijfers: '51/'56 5-57 13216/1
— Scheepsbouw: aant. bedr. 4-57 13138/1
Industrieel Garantiefonds: goedgek. d. EK 8-57 13457/1; i. Stbl. 8-57 13456/2
Intellectuelen: onderz. soc. status 7-57 13377/2
Intern. Monetair Fonds: aank. Am. dollars 9-57 13503/1
Investeringen: beperk. 2-57 13039/1
Invoer: zie hierboven bij Handel (buitenlandse)
Jaarbeurs Utrecht: open. 69ste, kron. 13480
Kaas: prod. '51/'56 5-57 13216/1
Kapitaalmarkt: emissies 1956 1-57 12975/3
Kapitaalvlucht: maatreg. Ned. Bank 8-57 13442/1
Kinderbijslag: zie hierinder bij Verzekeringen

Kinderverlamming: zie hieronder bij Volksgezondheid (Polio)
Koffie: pr. ver., kron. 13512
Koopvaardijvloot: zie hieronder bij Verkeer (Scheepvaart)
Kosten van levensonderhoud; stijging in 1957 2-57 13040/3; indexcijf. '53-'56 3-57 13073/2; verloop 1e halfjaar '57 5-57 13376/1; stijg. i. juli/aug. 9-57 13538/3; stijg. aug./sept., kron. 13592
Kraamgeld: EK aanv. uitk. a. niet-verzek. 8-57 13457/1; id. d. TK 13457/2; EK aanv. overbr. v. ziektewet n. ziekenf. besl. 8-57 13457/1; id. d. TK 13457/2
Krotten: zie hieronder bij Woningen
Landbouw: opheff. rijksdienst herstel 1-57 12946/3; opzegg. CAO's 1-57 12962/2; onrust boeren, watersch. 2-57 13007/3; nota reg. i.z. fin. hulp 2-57 13039/1 kred. reg. 3-57 13073/3; telling dec. '56 3-57 13074/1; verh. lonen, kron. 13080; TK aanv. landb.wet 5-57 13215/1; aant. tractoren 7-57 13377/3; EK aanv. motie-Geuze 8-57 13457/1; TK aanv. nwe pachtreg. 8-57 13457/3; maatr. teg. dumping SU v. vlasmarkt, kron. 13464; Kon. Ned. Landb. com. o. nwe gronden en landb. sanering 13633/1; TK aanv. motie-Egas i.z. pachtpr. 12-57 13740/2
Leningen (binnenl.): woningbouw 10-57 13555/1; result. 12-57 13696/2
Levensverzekering: zie hieronder bij Verzekeringen
Lonen: comp. AOW-premie 1-57 12975/1; verh. landb.lonen, kron. 13080; verh. i.v.m. huurverh. 5-57 13233/2; intell. beroepen wensen verhoging 13268/3; KAB teg. nwe loonronde 11-57 13617/2
Loodsdienst: zie hieronder Verkeer (Scheepvaart)
Loongrenzen: zie hieronder bij Verzekeringen
Loterij: onderz. min. v. just., kron. 13656
Luchtvaart: zie hieronder bij Verkeer
Margarine: prijs verh. 2-57 13008/3; prod. '51/56 5-57 13216/1
Melk: prod. '51/'56 5-57 13216/1; verbr. ged. 9-57 13504/1
Middenstand: standpt. i.z. Euromarkt 8-57 13442/3
Miljoenennota: zie hierboven bij Begroting
Mijnbouw: zie hieronder bij Steenkool
Narcotica: zie hieronder bij Volksgezondheid
Nationaal inkomen: ontwikk. 1951-56 2-57 13039/1
Nationale schuld: omvang 9-57 13539/1
Nederlandsche Bank: perc. verpl. dekking verl. 3-57 13108/1; jaarversl. '56 5-57 13200/3; maatreg. teg. kap.vlucht 8-57 13442/1; binnenl. verrek. Ind. rupiah ingetr. 9-57 13492/1
Olie: pijpleid. R'dam-Ruhrgebied, kron. 13160; herstel uitv. 4-57 13169/2; uitbr. concess. „Rijswijk" 5-57 13215/2; prod. '51/'56 5(57 13216/1; uitbr. raff. cap. Esso (R'dam), kron. 13496; prijsverl., kron. 13544
Ondernemingsraden: zie hieronder bij Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie
Ouderdomswet (Alg.): 1e uitk., schema 1-57 12945/3; looncomp. premie 1-57 12975/1; verh. pens. 8-57 13410/1; verh. uitk. 11-57 13617/3; EK aanv. comp. v. ongevall.rentetr. 8-57 13457/1; id. d. TK 13457/2; EK aanv. gedeelt. comp. v. buitengew. pens. 12-57 13711/2; id. d. TK 13711/3
Organisatiebesluit Voedselvoorziening '41: TK en EK aanv. voorz. i.v.m. verv. 3-57 13107/3
Pacht: zie hierboven bij Landbouw
Papier: prod. '51/'56 5-57 13216/1
Pensioenen:
— Buitengew. pens. 1940-1945: EK aanv. tijd. toesl. 8-57 13457/1; id. d. TK 13457/2; TK en EK aanv. tijd. toesl. 12-57 13740/1
— Buitengew. pens. zeelieden-oorl.slachtoff.: EK aanv. tijd. toesl. 8-57 13457/1; id. d. TK 13457/2
— Indische pens.: EK aanv. beperk. wet Ned. toesl. 8-57 13457/1; id. d. TK 13457/3
— Kindertoeslagen: EK aanv. wijz. wet 8-57 13457/1; id. d. TK 13457/2
— Ouderdomspensioen: zie hierboven bij Ouderdomswet
— Weduwen- en wezenpens.: **adv. SER** 2-57 13021/1
Ploegenstelsel: zie hierboven bij Arbeid
Praeventiefonds: TK en EK aanv. wijz. wet 3-57 13107/3; TK aanv. wijz. wet 12-57 13711/3; id. d. EK 12-57 13740/1
Produktie: zie hierboven bij Industrie
Prijsopdrijvings- en Hamsterwet 1939: EK aanv. hern. inwerk.tr. 3-57 13107/3; EK aanv. id. 12-57 13711/2; id. d. TK 13711/3
Prijzen: suiker verh. 1-57 12946/3; werkg. en middenst. steun. reg. pol. 1-57 12962/3; pr.stoppen water, gas, elektr. 1-57 12963; verhog. verv.tar. 1-57 12963/2 benzine verh. 1-57 12975/1; pr.stoppen limon., vrucht.dr., enz., kachels, kappers, havermout 1-57 12975/2; wetsontw. huurverh. inged. 2-57 12991/3; pr. thee verh. 2-57 12993/2; reg. vindt afsch. subs. suiker verantw., kron. 13000; verh. gas, spoorw., marg., lim. 2-57 13008/3; sig. verh., kron. 13032; thee verh., kron. 13032; reg. kond. verh. aan 2-57 13040/1; verh. kerftabak, kr. 13048; max. tar. ber.verv. verh. 3-57 13074/1; verh. TT-tar., kron. 13080; pr. stop havermout opgeh., kron. 13080; broodpr. kan lager, kron. 13096; bruinbrood verl., kron. 13112; intrekk. pr. stoppen haarden, kachels, melk, kapperwerkz. 5-57 13252/3; suikerpr. verh. 8-57 13443/2; pr. tabak verh., kron. 13448; koffiepr. verl., kron. 13512; oliepr. verl., kron. 13544; Zijlstra dringt aan op pr.daling 11-57 13617/3
PTT: zie hieronder bij Verkeer
Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie: aant. ondern. raden 7-57 13345/3; langz. ontwikk. ondern.raden 9-57 13502/3
Radio: zie hieronder bij Verkeer
Reactor Centrum Nederland: zie de afd. Atoomenergie
Research: te weinig geld 3-57 13073/2
Rijkspostspaarbank. zie hieronder bij Sparen
Rijwielen: afzet '51/'56 5-57 13216/1
Scheepsbouw: aant. bedr. 4-57 13138/1
Scheepvaart: zie hieronder bij Verkeer
SER: zie hieronder bij Sociaal-economische raad
Sigaretten: zie hieronder bij Tabak
Sociaal-economische raad: adv. nwe invalid.wet 1-57 12974/2; adv. i.z. wed., wezenpens. 2-57 13021/1; nw lid 5-57 13215/1; akk. m. verh. AOW 6-57 13331/1; adv. gevr. o. nwe verh. id. 7-57 13410/1; bestud. verkort. arb. tijd 10-57 13585/2
Sociale uitkeringen: verh. 6-57 13280/2
Sociale Verzekeringsbank: EK aanv. wijz. wet 12-57 13711/2
Soda: proefdraaien fabr. Delfzijl 12-57 13699/1
Sparen: ontw. jeugdspaarreg. inged. 7-57 13376/2; renteverh. RPS e.a. 11-57 13617/2
Staal: prod. 1956 2-57 12991/1; prod. '51/'56 5-57 13216/1
Staatsbalans: 31 dec. '56 9-57 13538/1
Staatsgasbedrijf: zie hierboven bij Gas
Stakingen: zie hierboven bij Arbeid
Steenkool: prod. 1956 2-57 12991/1; verl. begr. '57 Staatsmijnen 2-57 13040/1; arb. verk. mijn. 3-57 13108/1; langzaamaanactie, kron. 13112; id. einde, kron. 13128; prod. '51/'56 5-57 13216/1; MIR stelt prem. reg. vast, kron. 13400; expl. kolenveld. in Duitsland 9-57 13503/3; daling prod. 13538/2; verord. MIR i.z. aanw. prem. d. reg. niet goedgek. 10-57 13556/1; gering. kap. verstrekk. a. Staatsmijnen 10-57 13570/1; MIR akk. m. prem. toesl. v. ondergr., kron. 13592; ontsl. mijnw. 11-57 13666/3
Stenen: prod. '51/'56 5-57 13216/1
Suiker: prijs verh. 1-57 12946/3; reg. vindt afsch. subs. verantw., kron. 13000; prijs verh. 8-57 13443/2
Tabak: verbr. 1956 2-57 13008/3; sig. pr. verh., kron. 13032; verh. pr. kerftab., kron. 13048; pr. verh., kron. 13448
Telefoon: zie hieronder bij Verkeer (PTT)
Televisie: zie hieronder bij Verkeer
Textiel: prod. '51/'56 13216/1
Thee: pr. verl., kron. 13032
Toerisme: zie hieronder bij Verkeer
Tomaten: aanv. '57 12-57 13727/2
Tuinbouw: veil. Westl. 1956 2-57 12993/2 vorstschade fruit, kron. 13336; aanv. tomaten '57 12-57 13727/3
Uitvoer: zie hierboven bij Handel (buitenlandse)
Vakbeweging:
— Algemeen: gezamenl. brief a. **reg. o.** huurverh. 8-57 13455/3; aant. leden p. 1-4-57 11-57 13635/2; id. p. 1-7-'57 11-57 13666/2
— CNV: aant. leden 5-57 13201/2; rapp. ploegenstelsel 11-57 13617/2; oud-secr. Amelink † 11-57 13635/1; aant. leden p. 1-4-57 11-57 13635/2; id. p. 1-7-57 13666/2
— KAB: overeenk. m. ARKA opgezegd, kron. 13544; teg. nwe loonronde 11-57 13617/2; aant. leden p. 1-4-57 11-57 13635/2; id. p. 1-7-57 11-57 13666/2
— Nederl. Vakcentrale: aant. leden p. 1-7-57 11-57 13666/2
— NVV: wenst herstel v. samenwerk. m. CNV en KAB 6-57 13313/2; reacties CNV en KAB 6-57 13330/1; studie over verdelingsvraagst. 8-57 13473/3; id. buitengew. congr. 10-57 13584/1; aant. leden p. 1-4-57 11-57 13635/2; id. p. 1-7-57 11-57 13666/2
Verkeer:
— Autopark: aant. pers. auto's 2-57 12992/2; aant. vrachtauto's, scooters, motorrijw. 2-57 13008/2; aant. bedrijfsauto's 2-57 13009/1
— Autorijscholen: wett. reg.? 5-57 13201/2
— Beroepsvervoer: verh. max. tar. 3-57 13074/1
— Bromfietsen: herkenn. teken 3-57 13074/1
— Garagehouders: nwe bonden, kron. 13544
— **Kentekenbewijzen: nwe 1-57 12963/2**
— Luchtvaart: Belgrado i. KLM-net, kr. 13080; bespr. m. VS herv. 3-57 13107/1; overeenst. m. VS 4-57 13168/2; introd. KLM-aand., kron. 13192; luchtv. overeenk. m. Hong., kron. 13256; NV-vorm v. Schiphol 7-57 13375/2; loonbespr. KLM vastgel., kron. 13384; ramp „Neutron" 7-57 13394/1; vliegt. ongel. Nw. Guinea, kron. 13432; goedk. Eisenhower KLM-net 8-57 13475/1; KLM-dienst op Houston geopend 9-57 13491/2; KLM via N. pool 9-57 13492/1; vliegt. ongel. Nw. Guinea, kron. 13640; onderh. m. SU? 12-57 13699/1
— Maximumsnelheid: ingev. 8-57 13410/3 50 km v. kr., kron. 13608; result. i. nov., kron. 13720
— Narcotica: strafb. 9-57 13504/1
— Ongevallen: cijfers 1956 6-57 13281/1 cijf. nov. '57, kron. 13720
— Oversteekplaatsen: inwerk. tr. bep., kron. 13192
— PTT: aanvr. tel. 1-57 12963/1; autom. tel. net 2-57 12993/1; verl. begr. '57 2-57 13039/3; opbr. kinderpostz., kron. 13064; verh. tar., kron. 13080; verh.tar. tel. gespr. m. Indon., kron. 13176; Europapostz. 8-57 13456/3; verh. tar. 9-57 13538/1
— Radio: aant. toest. 1-57 12963/1; Wereldomroep i. '56 5-57 13215/3; nwe dir. KRO, kron. 13384; aant. toest. aug. '57, kron. 13432; hfd. afd. hoorsp. NRU, kron. 13448; luisterbijdr. verh. 8-57 13475/2; aant. toest. sept. '57, kron. 13512; Ritter (AVRO) gehuld. 10-57 13555/2; zendtijd pol. part. 12-57 13698/2; id. TK verw. motie-Burger 12-57 13740/2
— Rijngierpont: laatste buit. gebr. 3-57 13074/1
— Scheepvaart: verh. pass. tar., kron. 12968; Statendam (HAL) 1-57 12974/1; omvang koopv. vloot p. 1-1-57 13009/1; positie 3-57 13089/2; reg. adv. geen gebr. Suezkan., kron. 13128; omvang koopv.vloot 1940 en 1956 4-57 13138/3; TK aanv. wetsontw. i.z. loodsdienst 5-57 13215/1; sticht. kernvoortstuwing koopvaardijsch. opger. 6-57 13282/3; EK aanv. wetsontw. i.z. loodsdienst 8-57 13457/1; waarsch. Rederver. i.z. goedkope vlaggen 11-57 13664/2
— **Spoorwegen: ontstoming NS 1-57 12975** verh. tar. 2-57 13008/3; EK aanv. verh. boetemax. Spoorwegwet 5-57 13214/3; id. d. TK 13215/1; spoorw. ongev. Woensel, kron. 13432
— TV: aant. toest. 1-57 12963/1; VARA-comm. teg. comm. TV, kron. 13224; aant. toest. aug. '57, kron. 13432; aant.

toest. sept. '57, kron. 13512; 200.000 toest., kron. 13576; dichtheid 12-57 13725/2; TV-toren Goes i. gebr. 12-57 13727/2
— Toerisme: buitenl. overnacht. '56 8-57 13443/1
— **Van Gend en Loos: afschaff. paarden 1-57 12975/3**
— Veiligheid: verkeersonderw. schoolvak 3-57 13073/1
— Velsertunnel: open. 10-57 13558 (foto)
— **Waterwegen: radarplan Schelde 1-57 12978/3**
— Wegen: invloed bested.beperk. 8-57 13410/1
— Wegenfonds: voorgest. 9-57 13503/3
— Wegenverkeerswet: wijz. voorgest. 9-57 13504/1
— Wegvervoer: tar. verh. 3-57 13074/1
— **Zondagsrijverbod: tijd. opheff. 1-57 12975/3; opgeh. 2-57 13008/2; opgeh. 3-57 13108/1**
Vermogensverdeling: studie NVV 8-57 13473/3
Verzekeringen:
— Duitse rentenverzekeringen: EK aanv. reg. aanspr. uitk. 8-57 13457/2; id. d. TK 13457/3
— Holl. Soc. v. Levensverz.: 150 jr. 8-57 13474/3
— **Invaliditeit: SER advies i.z. nwe wet 1-57 12974/2**
— Kinderbijslag: EK aanv. verl. werk. duur noodwet kl. zelfst. 8-57 13457/1; id. d. TK 13457/2; wetsontw. inged. 11-57 13633/2
— Levensverz.: prod. 1956 2-57 13009/1 prod. '56 8-57 13538/2
— Loongrenzen: TK aanv. verh. 2-57 13008/3; id. d. EK 5-57 13214/3
— **Ouderdomswet: zie hierboven**
— **Werkloosheid: premie verl. 1-57 12975/2** TK aanv. wijz. wet 12-57 13740/2
— Ziekenfondsen; prem. verh. 1-57 12929 /3; opzegg. overeenk. m. tandartsen, kron. 13112; id. akk. met reg., kron. 13384; ver. ink. gr. v. bejaard. 8-57 13426/1; aant. verz. 8-57 13426/1; overeenst. tandartsenconfl., kron. 13432; id. herv. medew., kron. 13464; prakt. herv. kron. 13480; einde confl. m. tandartsen 11-57 13617/3; verh. ink.gr. v. bejaarden 11-57 13666/1; verh. pr. inval. rentetrekk. 11-57 13666/3; prem. ver. 11-57 13680/2; TK en EK aanv. wijz. verz. v. bejaarden 12-57 13740/1
Vestigingsbeschikkingen: EK aanv. verl. vastgest. 12-57 13711/2; id. d. TK 13711/3
Visserij: walvisvangst 1-57 12959/3; versl. Mij. Walv. vaart 2-57 12993/1; visaanvoer IJmuiden 2-57 12993/1
Vlees: verbr. '56 5-57 13252/3
Vleeskeuringswet: EK aanv. wijz. 8-57 13457/1; id. d. TK 13457/2
Volksgezondheid:
— A-griep: ziekteverzuim, kron. 13528
— Astma: aant. lijders 9-57 13492/1
— Centrale commissie: opheff. 11-57 13666 /2
— Geneesmiddelen: TK verw. voorst.-Burger i.z. versl. o. ontw. wet 8-57 13457/2; toen. verbr., kron. 13608
— **Gezondheidstoestand: proefonderz. A'dam 1-57 12949/2**
— Longkanker: zie hieronder bij Roken
— Narcotica: strafb. bij verkeer 9-57 13504 /1; weinig hand. i. marihuana 11-57 13666/3
— Polio: Pr. Beatrix Poliofonds, kr. 13128; reg. vr. geld. 8-57 13475/1; verz. d. St. Ned. San. Verz., kron. 13544; inent. kind. 10-57 13556/3
— Roken: waarsch. min. Suurhoff, kron. 13080; rapp. Gezondh.raad o. verb. m. longkanker 4-57 13137/3
— Tandartsen: zie hierboven bij Verzekeringen (Ziekenfondsen)
— Tandheelkundigen: TK aanv. wetsontw. 3-57 13107/3; id. d. EK 8-57 13457/1
— TBC: laag sterftecijf., kron. 12984; daling 8-57 13410/1; sterfte i. '56, kron. 13560
Vlas: zie hierboven bij Landbouw
Vrouwenarbeid: zie hierboven bij Arbeid
Watervoorziening: TK aanv. wet 3-57 13107/3; id. d. EK 5-57 13214/3; nwe werken Jutfaas 9-57 13538/2
Werkloosheid: zie hierboven bij Arbeid (Arbeidsmarkt) en Verzekeringen
Winkelsluitingswet: wijz. voorgest. 4-57 13137/3
Woningen:
— Huren: zie hierboven bij Huren
— Krotten: aant. 8-57 14343/2
— Leningen: zie hierboven bij Bouwnijverheid
— Voorraad: voorl. result. telling 6-57 13280/3; per 1000 inw. 8-57 13465/1
— Vordering: aant. i. '56 11-57 13666/3
— Woningbouw: zie hierboven bij Bouwnijverheid
— Woonruimte: verg. v. afstaan 12-57 13698/2
Zelfbedieningszaken: aant., kron. 13592
Ziekenfondsen: zie hierboven bij Verzekeringen

OVERZEESE RIJKSDELEN

Algemeen: versl. Sticusa '56 7-57 13345/2 viering Koninkrijksdag i. Den Haag 12-57 13734 (foto)
Antillen: zie de afd. Antillen (Ned.)
Nieuw-Guinea:
— Agrarisch onderzoek: sticht. opger. 8-57 13426/2
— Australië: verkl. min. Hasluck 7-57 13354/1; Austr. teg. behand. i. VN 9-57 13483/3; Ned.-Austr. verkl. 11-57 13627/1
— Indonesië: anti-Nederl. campagne: zie de afd. Indonesië, de rubr. Politiek (Buitenlandse)
— Luchtvaart: chef burgerluchtv. ben., kron. 13544; vliegt.ongel., kron. 13640 (Ned.)
— Nederland: CHU o. opr. hoogler. en open brief NH Kerk 1-57 12946/1; min. Luns o. open br. NH Kerk, kron. 13080; parl. miss. n. NG 5-57 13268/3; Ned. prot. teg. Ind. besch. i.z. Ned. wreedh., kron. 13368 (Ned.); geld. op begr. '58 10-57 13568/3
— Papoea's: stammenoorl. 2-57 13008/1; id. foto 13014
— Politiek: zie hierboven bij Australië, Indonesië en Nederland en hieronder bij Ver. Naties
— Ver. Naties: Alg. Verg. verw. res. i.z. comm. v. goede diensten 3-57 13053/2; id. corr. stemm. 3-57 13088/1; Austr. teg. behand. i. VN 9-57 13483/3; minder steun v. Ind. bij Lat.-Amerika 9-57 13500/3; Ind. res. verw. 11-57 13678/1
— Wetenschappelijk onderzoek: sticht. opger. 9-57 13538/3
Suriname: zie de afd. Suriname

POLITIEK (Binnenlandse)

Albarda, ir. J. W., soc. politicus (†) 4-57 13187/1
Ambtenaren: zie hierboven de rubr. Diversen
ARP: nwe secret. 1-57 12975/2; partijconvent (plaats i. Ned. pol., verh. t. KVP, prof. Oud) 5-57 13199/3; beleidspt. organis. 10-57 13601/2; drs. Hazenbosch o. Eur. samenw. 11-57 13617/1
Begroting: zie hierboven de rubr. Economie
CHU: geen studiecomm. Nw. Guinea 1-57 12946/1; hoofdbest. gek. 8-57 13410/2
Commissaris der Koningin: nwe ben. i. Gelderl. 3-57 13071/2
Communisme: com. v. waakzaamheid opger. 2-57 13022/2
Gemeentelijke financiën: zie hierboven de rubr. Economie
Gemeentewet: TK aanv. wijz. 12-57 13727/3 13740/2
Graeff, jhr. mr. A. C. D. de, oud-gouv.-gen. Ned. Indië en oud-min. v. buitenlandse zaken (†) 4-57 13186/3
Hoge Raad: nwe samenst. voorgest. 8-57 13441/1; ontsl. proc.-gen. 10-57 13556/1; nwe ben. 10-57 13583/3
Kieswet: zie hieronder bij Verkiezingen
KVP: geen onderz. verk. incid. m. PvdA 3-57 13071/3; verg. partijraad (Romme o. mewerk. a. kab.-Drees) 5-57 13232/1 ledental 5-57 13252/3; congr. Utrecht, verh. t. PvdA en prot. chr. part. 12-57 13739/2
Ministeries:
— Binnenlandse zaken, bezitsvorming en publiekrechtelijke bedrijforganisatie: hoofd afd. alg. zaken staatssecr. ben., kron. 13160
— Buitenlandse zaken: nwe dir. gen. buitenl. econ. betrekk. ben., kron. 13320; reorg. 12-57 13696/1
— Verkeer en waterstaat: secr.-gen. † 2-57 13006/2; nwe ben. 3-57 13056/1
Nationale Unie: ir. Van Lissa Nessel n. KVP 11-57 13666/1; blijft bestaan 12-57 13699/1
Pacifistisch Socialistische Partij: opger. 2-57 13007/2
PvdA: open. congr., kron. 13064; geen onderz. verk. incid. m. KVP 3-57 13071 /3
Raad van State: prof. Kranenburg † 1-57 12929/1; secret. ben. 1-57 12946/3; ontsl. mr. Van Schaik, ben. prof. De Block 1-57 12961/3; ir. Albarda † 4-57 13187/1
Regering:
— Algemeen: voorst. Oud i.z. minderh. kab., reactie Tilanus 4-57 13167/2; reactie Bruins Slot 5-57 13200/2; Romme o. medewerk. a. kab. 5-57 13232/1
— Defensie: min. Staf n. VS, kron. 13112
— Landbouw, visserij en voedselvoorziening: min. Mansholt neemt afsch. in TK 12-57 13740/2
— **Staatssecretarissen: buitenl. zaken ben.** 1-57 12960/3; Moorman terug uit VS, kron. 13016; ontslag mej. De Waal 3-57 13071/3
— Zaken overzee: min. ben. 2-57 13020/2 min. tr. in functie, kron. 13032
Rijksdienst: voorz. adv. comm. doelm. org. 4-57 13138/3
Staten-Generaal:
— Algemeen: parl. miss. n. Nw. Guinea 5-57 13268/3; parl. industr. bez., kron. 13496; open. zitting 1957-1958 9-57 13516/3; troonrede 9-57 13524/1; perscomm. 9-57 13525
— Eerste Kamer: nw lid, kron. 12952; Brandenburg (CPN) † 3-57 13089/1; nwe griffier ben. 3-57 13107/3; nw lid 5-57 13201/2
— Tweede Kamer: mr. Ten Hagen (PvdA) † 3-57 13088/3; nw lid, kron. 13112; nwe pens.reg. voorgest. 3-57 13122/3; nw lid 8-57 13410/2
— Werkzaamheden: 1/1-20/3 13107/3; 20/3-4/5 13214/3; 5/5-30/7 13457/1; 1/8-13/11 13711/2; 14/11-31/12 13739/3
Verkiezingen: dat. prov. st. en gem. r. vastgest. 11-57 13679/1; wijz. Kieswet in staatsblad, kron. 13688; TK aanvaardt wijz. Kieswet 12-57 13711/3; id. d. EK 13739/3
VVD: jaarcongr., voorst.-Oud i.z. minderh. kab. 4-57 13167/2; huld. prof. Oud, kron. 13496; heropen. Lib. Gesprekcentrum 11-57 13617/3
Zendtijd politieke partijen: schema bekendgem. 12-57 13698/2; debat i. TK, motie-Burger verw. 12-57 13740/2

POLITIEK (Buitenlandse)

Australië: Ned.-Austr. verkl. i.z. Nw.-Guinea 11-57 13627/1
België: de kwestie Baarle-Hertog 3-57 13071/3; verkl. min. Luns i.z. waterwegen 3-57 13084/1; verkl. Spaak o. waterwegen 4-57 13131/1; Baarle-Hertog 5-57 13244/2; overeenst. i.z. Stop van Ternaaien 7-57 13362/1; Ned. ondersch. v. Van Cauwelaert 8-57 13403/3 samenw. luchtm. 12-57 13693/1
Benelux: zie de afd. Benelux
China (nat.): kwestie Nw.-Guinea voor Int. Gerechtshof, kron. 13608 (Ned.)
Diplomatieke dienst:
— Argentinië: nwe ambass. Den Haag, kron. 13080
— Australië: nwe ambass. Canberra, kron. 13336
— China (Volksrepubliek): nwe zaakgelast. Peking, kron. 13464
— Hongarije: gezant Den Haag ontsl., kron. 13320
— Indonesië: Ind. zaakgel. n. Djakarta, kron. 13256; nwe tijd. zaakgel. Djakarta, kron. 13448
— Israël nwe Ned. gezant, kron. 12968; gez. Den Haag, kron. 13208
— Oostenrijk: verheff. gezantsch. t. ambass., kron. 13656
— Pakistan: nwe ambass. Karatsji, kron. 13336
— **Sowjet-Unie: uitwijz. Sowjet-persattaché 1-57 12974/1**
— Thailand: verheff. gezantsch. t. ambass., kron. 13480; nwe ambass. Bangkok ben., kron. 13480
— Vaticaan: instell. ambass., kron. 13704
— Ver. Staten: nwe ambass. Den Haag 3-57 13106/3

Duitsland (West): onderh. over grenscorr.?, kron. 12924 (Ned.); mr. Beyen reg. comm. v. Duitse aangelegenh. 3-57 13089/2; Duitse oppositie teg. Dollartpl., de grenscorr. 3-57 13089/3; bespr. min. Luns te Bonn 3-57 13055/3; Arnold o. grenscorr. 8-57 13405/2; overn. Ned. schatk.bilj.. kron. 13640 (Ned.); voorl. einde bespr., kron. 13656 (Ned.)
Engeland: Ned.-Br. def. com. ingest. 11-57 13666/1
Euratom: zie de afd. Atoomenergie
Euromarkt: zie de afd. Internationaal
Europees vrijhandelsgebied: Maudling i. Den Haag, kron. 13464 (Ned.); standpunt Ver. v. Metaalind., kron. 13576 (Ned.)
Frankrijk: Inst. Néerl. Parijs geopend 1-57 12975/3
Grenscorrecties: zie hierboven bij Duitsland (W.)
Griekenland: afschaff. visa v. Ned., kron. 13448 (Ned.)
Hongarije: luchtv. overeenk., kron. 13256
India: bez. v. Nehroe, kron. 13352; id. foto 13366
Indonesië: Ind. verz. i.z. wijz. Ned. houding i.z. Nw. Guinea, kron. 12984; mevr. Bouman i. VS 3-57 13074/1; aant. Nederl. i. Indon. 4-57 13138/2; verkl. Djuanda i.z. opzegg. RTC-overeenk. 5-57 13229/3; De Braal veroord. 5-57 13248/2; Ned. prot. teg. Ind. besch. i.z. Ned. wreedh. i. Nw.-Guinea, kron. 13368; Ind. voorst. i.z. schadeloosst. verl. 8-57 13469/1; aant. Nederl. 10-57 13566/1; begin anti-Ned. campagne, mening The Times 11-57 13615/3; Ind. dreig. i.z. verbr. econ. betrekk. 11-57 13647/1; anti-Nederlandse actie (dec.); zie de afd. Indonesië, de rubr. Politiek (Buitenlandse)
Internationale Organisatie v. Atoomenergie: goedgek. d. TK 8-57 13457/3
Israël: bez. v. Sjaret, kron. 13064 (Ned.)
Japan: verd. Jap. smartegeld 2-57 12993/1
Minderontwikkelde gebieden: adres aan reg. 1-57 12962/2; interpell.-Ruijgers i. TK 8-57 13457/2; omvang Ned. hulp i. '58 11-57 13633/1; proj. NOVIB 12-57 13726/3
NAVO: geen vermind. Ned. bijdr., kron. 13048; hoogler. prot. teg. ben. gen. Speidel 3-57 13056/2; bez. gen. Speidel, kron. 13272 (Ned.)
Raad van Europa: krit. o. afwezigh. min. Luns bij zitt. raadg. verg., ant. Luns 11-57 13616/2
Sowjet-Unie: geen Ned. verbr. dipl. betrekk., uitwijz. Sowjet-dipl. 1-57 12974/1
waarsch. radio-Moskou i.z. Am. bases 4-57 13136/1; krit. Izwestia 7-57 13375/1
Ver. Staten: nwe ambass. Den Haag 3-57 13106/3; luchtv. bespr. hervat 3-57 13107/1; overeenst. bij luchtv. bespr. 4-57 13168/2; inkr. werkz. USIS 6-57 13314/2; EK aanv. luchtv. overeenk. en at. overeenk. 8-57 13457/1; id. d. TK 13457/2, 13457/3; EK aanv. vriendsch. verdr. 12-57 13711/2
Vluchtelingen: zie hierboven de rubr. Diversen

Nepal

Koning Majendra: neemt bestuur over 11-57 13651/3
Nationale adviesraad 12-57 13688/3
Regering: nwe 8-57 13410/3; dr. Singh afgetr. 11-57 13651/3
Verkeersweg: aanl. d. India en VS, kron. 13448

Nicaragua

President: Somosa herk., kron. 13000

Nieuw-Zeeland

Premier: Holland afgetr. 9-57 13522/1; W. Nash opvolger 12-57 13704/2

Nigeria

(Zie de afd. Engeland, de rubr. Overzeese Gebieden)

Noorwegen

Defensie-uitgaven: 1949-56 2-57 13006/2; begr. 1957, kron. 13048; in % v.h. br. nat. prod. 4-57 13175 (krt.)
Koning: Haakon VII †, Olaf V opvolg. 9-57 13539/2
Land en volk 10-57 13575/2
Politieke ontwikkeling 10-57 13577/3
Sowjet-Unie: waarsch. i.z. NAVO-bases 4-57 13135/2; antw. prem. Gerhardsen, kron. 13160 (Noorw.)
Verkiezingen: parl. 10-57 13575
Woningen: aant. geb. won. p. 1000 inw. 8-57 13463/2; won. voorr. p. 1000 inw. 8-57 13465/1

Oman

(Zie de afd. Engeland, de rubr. Overzeese Gebieden)

Oostenrijk

Aluminium: prod. '55/'56 5-57 13209/3
Bevolking: aant. inw., geb., sterfte, huw. 5-57 13209/3
Cement: prod. '55/'56 5-57 13209/3
Duitse eigendommen: akk. getekend 8-57 13411/1
Elektriciteit: prod. '55/'56 5-57 13209/3
Gas: prod. '55/'56 5-57 13209/3
Handel (buitenl.): '55/'56 5-57 13209/3
Koper: prod. '55/'56 5-57 13209/3
Lood: prod. '55/'56 5-57 13209/3
Luchtvaart: nwe maatsch. opger. 8-57 13411/1
Olie: prod. '55/56 5-57 13209/3; nwe raff. ontw. 8-57 13411/1
Politieke ontwikkeling 5-57 13207
President: Körner † 1-57 12947/1; Schärf gek. 5-57 13207
Sowjet-Unie: bez. Mikoyan 5-57 13194/2; id. 5-57 13207/1
Staal: prod. '55/'56 5-57 13209/3
Steenkool: prod. '55/'56 5-57 13209/3
Uranium: zie de afd. Atoomenergie
Verkiezingen: pres. 5-57 13207
Werkloosheid: cijfers ILO 1954-56 1-57 12973/3; aant. i. '55/'56 5-57 13209/3
Woningen: aant. geb. won. p. 1000 inw. 8-57 13463/2; won. voorr. p. 1000 inw. 8-57 13465/1

Overzichtsartikelen

(Zie ook de afdeling biografieën)

Atoomenergie: gids voor kernwapens 5-57 13216/3; overz. react. 9-57 13479
Brazilië: econ. toestand 8-57 13466/3
Canada: verkiezingen 6-57 13287
China (Volksrepubliek): rede Mao Tse-toeng o. „Honderd bloemen" 6-57 13303
Cuba: onrust, verzet teg. Batista, land en volk 8-57 13415
Duitsland (West): partijstr. 2-57 12999; Sowjet-nota i.z. atoombewapen. 5-57 13191; verkiezingen 9-57 13495
Eisenhower-leer voor Midden-Oosten 1-57 12923
Engeland: Macmillan volgt Eden op 1-57 12935; bespr. Macmillan-Eisenhower 10-57 13591; id. Macmillan-Gaillard 11-57 13671
Europa (West): woningbouw 8-57 13463
Euratom: verdr. ondertek., overz. I 3-57 13111; overz. II 4-57 13127;overz. III 4-57 13143
Euromarkt: verdr. ondertek., overz. I 3-57 13111; overz. II 4-57 13127; overz. III 4-57 13143
Finland: nieuwe regering (Sukselainen) 6-57 13255
Frankrijk: bijz. volmachten v. reg. 7-57 13367; bespr. Gaillard-Macmillan 11-57 13671
Ghana: onafhankelijk, land en volk, geschiedenis, samenstell. parl., pol. ontwikk. 3-57 13063; levensschets Nkroemah 3-57 13066/1
Indonesië: crisis in pol. ontwikk. 3-57 13079; inter-Ind. RTC-conf. 9-57 13511; ontwikkeling anti-Ned. actie (I) 12-57 13687; (II) 12-57 13703 (III) 12-57 13737 /2
Internationaal Geofysisch Jaar 7-57 13363 /3
Israël: de terugtr. Isr. tr. uit Eg. 2-57 13031
Italië: nwe reg. v. Zoli, pol. ontwikkeling, econ. toestand 5-57 13239
Jemen: biogr. koning Ahmad 1-57 12925
Jordanië: politieke crisis 4-57 13159
Kasjmir: biogr. premier, ontwikk. 2-57 12987/1
Kroniek v. h. jaar 1957 13735
Kunstmanen: 1e gelanc. i. SU 10-57 13543 id. 10-57 13572/1
Midden-Oosten: Eisenhower-doctrine 1-57 12923
Mineralen: wereldprod. 5-57 13249/3
NAVO: aanpass. a. atoompolitiek 4-57 13175; verg. raad Bonn 5-57 13194/2 Parijse topconferentie 12-57 13719
Nederland: huurverhoging 8-57 13408/1 milj. nota 9-57 13516/3
Noorwegen: parl. verkiez., land en volk, pol. ontwikk. 10-57 13575
Oman: opstand, land en volk, oase-Boeraimi 7-57 13383
Oostenrijk: pres. verk., pol. situatie, econ. cijfers 5-57 13207
Polen: parl. verkiezingen 1-57 12967
Sowjet-Unie: Chroesjtsjew prijst Stalin 1-57 12951; Am. visie op economie 3-57 13095; nota a. W. Duitsland i.z. atoombewapen. 5-57 13191; Chroesjtsjew voor Am. TV 6-57 13271; ontsl. Molotow, Malenkow, Kaganowitsj en Sjepilow 7-57 13355; id. II 7-57 13351; kunstmaan 10-57 13543; ontsl. Zjoekow, herdenk. oktober-revol. 11-57 13623; 2 comm. conf. te Moskou 11-57 13655
Spanje: wijz. reg. 3-57 13047
Suezkanaal: V. raad beh. Eg. memorand., standp. SCUA, Br. oph. boycot, nwe oliebuisl., supertankers, Fr. handh. boycot., Fr. ber. o. V. raad, Isr. proefschip? 5-57 13223
Syrië: biogr. Koewatli 1-57 12970; pol. ontwikk. Sowjet-invl., land en volk 8-57 13421; spann., aank. Eg. tr., rapp. Henderson, act. kon. Saoed, betr. m. Turkije, waarsch. Chroesjtsjew 10-57 13559
Thailand: staatsgreep 9-57 13527
Tunesië: monarchie afgesch., rep. uitger. 8-57 13399; Br.-Am. wapenlev., Fr. prot. 11-57 13639
Turkije: parl. verkiez., econ. ontwikk., pol. ontwikk., buitenl. pol. 11-57 13607
Ver. Staten: Eisenhower-doctrine 1-57 12923; econ., soc. ontwikk. sed. 1946 2-57 13015; projectielen 4-57 13178/2; civil rights (kiesrecht negers) 8-57 13447; bevolkingsaanwas t. 1975 9-57 13506/3; bespr. Eisenhower-Macmillan 10-57 13591; rassenstrijd Little Rock 12-57 13712
Wereldstrategie: ontwap., begr. VS, dreig. Moskou, terugtr. Am. tr.?, Sandys in VS 2-57 12983
Zuid-Afrika: de apartheidspolitiek 6-57 13319

Pakistan

Afghanistan: betrekk. verbeterd 8-57 13443/2
India (zie ook de afd. Kasjmir): comm. moeilijkh. 2-57 12993/3
Kasjmir: zie de afd. Kasjmir
Mirza, I. (pres.): levensschets 3-57 13115/1
Oost-Pakistan: resol. i.z. autonomie aanv. 4-57 13138/3
Regering: nwe 10-57 13586/3; nwe 12-57 13728/2
Werkloosheid: cijfers ILO 1952-56 1-57 12973/3
West-Pakistan: grondwet buit. werk. gest. 3-57 13115/1

Panama

Panamakanaal: Pan. pres. wil geen nation., nota SU i.z. Am. discr. Sowjetschepen 4-57 13169/2

Peru

Waterkracht: nw station in gebr. 3-57 13108/2

Perzië

Amerikaanse hulpmissie: leden vermoord 4-57 13139/1
Bahrein: Perz. aanspr. 11-57 13652/1
Duitsland (W.): bez. Adenauer 4-57 13143 (foto); id. 4-57 13151/2

Italië: bez. Gronchi 9-57 13505/2
Naam: Perzië i.p.v. Iran toegest. 9-57 13522/1
Olie: ontwikk. velden v. Koem, kron. 13144; overeenk. m. It. mij., kron. 13160 nwe wet, akk. m. It. mij. goedgek. 8-57 13443/2; overeenk. i.z. It. concess. ondertek. 9-57 13505/3
Premier: Hoessein Ala afgetr., M. Eghbal opvolg. 4-57 13139/1
Regering: Hoessein Ala afgetr. 4-57 13139/1; nwe samengest. 4-57 13156/2
Ver. Staten: lening 8-57 13411/1

Polen

Absenteisme: invl. o. econ. progr. 8-57 13444/3
Alcohol: pr. verh., misbr. 8-57 13444/3
Ambtenaren: ontsl. 8-57 13444/2
Belastingen: strijd teg. ontduik. 8-57 13444/2
Buitenlandse kredieten: „harder werken" 10-57 13587/2
Communistische partij: congr. 5-57 13235/1 inkrimp. partijapp. 8-57 13444/2
Duitsland (Oost): bez. v. Gomulka 6-57 13307/3
Duitsland (West): repatr. D. n. W. Duitsl. 3-57 13074/3
Gevangenen: aant. 8-57 13411/3
Gomulka: eigen weg n.h. socialisme 5-57 13235/1; o. de eigen weg 8-57 13411/2; o. staking Lodz 8-57 13444/1
Grond: toest. v. aank. 8-57 13411/3
Investeringen: beperk. 3-57 13074/2
Joego-Slavië: bez. Gomulka, bespr. met Tito 9-57 13535/1
Kerk: **wet i.z. ben. r.k. bissch. 1-57 12948/3** vicarissen-generaal ben. 3-57 13074/2; verkl. Gomulka 5-57 13235/3; gedeelt. erkenning overdr. D. geb. door Vaticaan 3-57 13074/2
Landdag (Sejm): verkiezingen 1-57 12967; samenst. 12969/1; vertr. i. nwe reg., opp. stem, nw regl. v. orde 3-56 13057/1
Lodz: staking trampers. 8-57 13443/3; onderz. reg. comm., kron. 13448
Lonen: verh. 10-57 13587!3
Militaire zaken: at.wapens bij manoeuvres 9-57 13522/1
Misdaden: cijfers 1e halfjr. '57 8-57 13444/2
Oder-Neissegrens: bespr. Gomulka-Tito 9-57 13535/2
Onderwijs: herz. progr. 8-57 13444/2
Prijzen: aant. verh. 8-57 13411/3
Pax-beweging: waarsch. kard. Wyszynski 8-57 13411/2
Po Prostu: verb., ongeregeldh. Warschau 10-57 13586/3
Produktie: moet hoger 10-57 13587/2
Regering: gereorg. 3-57 13057/1; samenstell. 3-57 13074/2
Sowjet-Unie: terug uit SU 3-57 13074/2; status Sowjet-tr. 3-57 13074/2
Stakingen: Lodz 8-57 13443/3; onderz. reg. comm., kron. 13448
Vaticaan: gedeelt. erkenn. overdr. Duitse geb. 3-57 13074/2
Ver. Staten: gift Rockefeller Found. 8-57 13444/3
Verkiezingen: landdag 1-57 12967
Vijfjarenplan: goedgek. parl. 8-57 13411/3
Wyszynski, kard.: bez. a. Rome 6-57 13283/1; waarsch. teg. Pax-beweging 8-57 13411/2
Zloty: waardevermind. 3-57 13074/2
Zwarte handel: wet d. parl. aangen. 8-57 13411/3

Poolgebieden

Zuidpool: vertr. Belg. exp. 11-57 13644/1
Amerikanen bij geogr. Zuidpool 12-57 13750

Portugal

Defensie-uitgaven: 1949-56 2-57 13006/2
Goa: behand. v. Int. Ger.hof 9-57 13534/2 11-57 13678/1
Nationale Democratische Beweging: leiders veroord. 8-57 13412/1
Salazar: teg. pol. partijen 7-57 13362/2
Verkiezingen: nat. verg. 11-57 13635/2

Rhodesia

(Zie de afd. Engeland, de rubriek Overzeese Gebieden)

Roemenië

Balkanconferentie: voorst. prem. Stoica 9-57 13515/3
Begroting-1957 4-57 13170/1
Communistische partij: zuivering 7-57 13362/2
Deviezenpremie 8-57 13412/1
Regering: nwe min. v. buitenl. zaken 8-57 13412/1
Sowjet-Unie: verdr. i.z. status Sowjet-tr. **4-57 13169/3**
Universiteiten: hervorm. 10-57 13570/1
Verkiezingen: parlement, kron. 13000

Saargebied

(Zie ook de afd. Duitsl.-W., de rubr. Politiek-Binnenlandse)
Staal: prod. 1956 2-57 12991/1
Steenkool: prod. 1956 2-57 12991/1

Sahara

(Zie de afdeling Frankrijk, in de rubriek Overzeese Gebieden)

San Marino

Politieke crisis 9-57 13522/1; id. 10-57 13570/1

Saoedi-Arabië

Irak: overl. Saoed-Feisal 5-57 13232/1; bez. kon. Feisal 12-57 13704/2; cult. en econ. samenw. 12-57 13704/2
Jordanië: bez. v. kon. Hoessein 5-57 13199/1
Olie: Jap. belangst. v. olieconcess. 11-57 13635/1; olievelden Perz. Golf 12-57 13728/2
Saoed. koning: bez. a. VS. biogr. 2-57 13022/3; bez. Spanje, Marokko 2-57 13046 (foto): bez. a. Libanon, kron. 13480 (S.Arab.); id. a. W.Duitsl., kron. 13480 (S.Arab.), kron. 13512 (S.Arab.); bez. a. Syrië 10-57 13543/2; id. 10-57 13561/1; rol als bemiddelaar 10-57 13561/2
Syrië: bez. v. kon. Saoed 10-57 13543/2; id. 10-57 13561/1
Ver. Staten: bez. koning Saoed 2-57 13022/3; overeenk. i.z. basis Dhahran, mil. steun 4-57 13170/1

Scandinavië

(Zie ook de afzonderlijke landen)
Conferentie te Helsinki (min. v. buitenl. zaken) 4-57 13185/3
NAVO: bases, waarsch. SU 4-57 13135/2
Paspoortengebied: ingest. 7-57 13359/1
Scandinavische gemeensch. markt: Noors standp. 10-57 13578/2; rapp. opgest. 10-57 13598/3
Sowjet-Unie: waarsch. i.z. NAVO-bases 4-57 13135/2; Sowjet-bases 4-57 13135 (krt.)

Siam

(Zie de afd. Thailand)

Singapore

Zelfbestuur: overeenstemm. m. Engel. 3-57 13123/1; overeenk. ondertek. 4-57

Soedan

Sowjet-Unie: econ. aanb., kron. 13449: aanb. i.z. aank. Soed. prod. 8-57 13475/2
Ver. Staten: bez. Nixon; wil geen Am. mil. hulp 3-57 13090/1; geen steun aan Eisenhower-doctrine 8-57 13475/2

Sowjet-Unie

DIVERSEN

Atoomenergie, zie de speciale afdeling Atoomenergie
Bevolking: uitbr. verw. 11-57 13617/1
Justitie: mind. macht v. opperste ger.hof 2-57 13042/2; krit. op theorieën v. Wisjinski 3-57 13058/1; decentr. politie 3-57 13090/1; Romasjkin o. strafr. 8-57 13427/1
Kaspische Zee; daling peil **1-57 12965/3**
Kunstmanen: no. I gelanc. 10-57 13543; id. 10-57 13572/1; no. II gelanc. 11-57 13617/3 (zie verder de afd. Wetenschap en Techniek)
Kunst: moeilijkh. Sowjet-kunstacad. 1-57 12964/3 (zie ook de speciale afd. Kunst)
Militaire zaken:
— Intercontinentale raket: gesl. proef 8-57 13475/3; Am. visie 11-57 13672/3
— Leger: besch. over karakter en rol politiek 11-57 13680/3; onderwijs marxisme 12-57 13728
—Luchtmacht: nwe opperbevelh. 3-57 13090/1; waarsch. Zjoekow a.h. Westen 3-57 13123/3
— Marine: Sowjet-schepen door Bosporus 7-57 13367; duikboten m. raketten 11-57 13681/2
— Parade (7 nov.): nwe wapens 11-57 13652/2
— Sterkte vlg. Chroesjtsjew 11-57 13672/3
— Wapens vlg. Am. rapp. 12-57 13729/1 en 2
— Zjoekow, zie hieronder de rubriek Politiek (Binnenlandse)
Nova Zembla: warmer 8-57 13429/3
Onderwijs (technisch): Am. tek. v. situat. i. SU en VS 11-57 13618/1
Pers: nwe hoofdred. Prawda 1-57 12976/3
Sachalin: mil. bases aangel. 8-57 13458/1
Siberië: wijz. klimaat 9-57 13492/2
Spoetnik: zie hierboven bij Kunstmanen
Wetenschappelijk onderzoek: kosten 11-57 13669/2
Straatschenderij: toen. 1-57 12976/3
Wladiwostok: baai gesl. 8-57 13445/1

ECONOMIE, FINANCIëN EN SOCIALE ZAKEN

Atoomenergie: zie de afd. Atoomenergie
Begroting: 1957 2-57 13042/1; '58 goedgek. 12-57 13720/3
Economische structuur: decentralisatie 4-57 13170/2; reorg. goedgek. 6-57 13269/1
Economische toestand: Am. visie 3-57 13095
Handel (buitenlandse): nwe ondern. opger. 10-57 13587/3; handelsovereenk. m. Joego-Slavië 11-57 13617/1; ontwikk. buitenl. handel 11-57 13635/3
Landbouw: Chroesjtsjew o. voorsprong op VS 6-57 13284/2; verpl. lever. afgesch. 8-57 13458/1
Medische verzorging 2-57 12994/2
Olie: transsib. leiding 8-57 13426/3
Produktie: stijg. i. 1956 2-57 13009/1; id. 2-57 13041/2
Staatsleningen: gest. 4-57 13070/3
Staatsschuld: bevriezing 4-57 13070/3
Uranium: zie de afd. Atoomenergie
Verkeer: uitbr. internat. luchtverk. 12-57 13699/1
Vijfjarenplan: biogr. Perwoekin, voorz. staatsplancomm. 1-57 12938/2; plan '57 2-57 13041/2; wijz. 10-57 13556/3
Waterkrachtcentrales: nwe 8-57 13457/3
Woningnood: bestrijd. 8-57 13427/1
Zonne-energie: install. 1-57 12980/1
Zwarte handel: straf aangek. 9-57 13522/2

POLITIEK (Binnenlandse)

Chroesjtsjew: prijst Stalin 1-57 12930/1; opnieuw 1-57 12951
Communistische partij: herz. partijstructuur 6-57 13284/3; ontslag Molotow, Malenkow, Kaganowitsj en Sepilow 7-57 13335; id. 7-57 13351; aanval Zjoekow op groep-Molotow 7-57 13377/3
Eerste-vice-premier: titel afgesch. 8-57 13457/3
Emigranten: opr. na congr. Den Haag 5-57 13231/3
„Historische Vraagstukken": redactie ontsl. 6-57 13296/1
Jeugd: houding gekrit. 1-57 12947/2
Kaganowitsj: ontslag 7-57 13335; id. 7-57 13351
Koezmin: 1e vice-premier en leider Gosplan ben. 6-57 13269/2
Malenkow: ontslag 7-57 13335; id., direct. waterkr.centrale i. Siebrië ben. 7-57 beschuld. v. Chroesjtsjew 8-57 13476/2

Minderheidsrepublieken: herstel 2-57 13042/1
Molotow: ontslag 7-57 13335; id. 7-57 13351
ben. t. ambt. v. Mongolië 8-57 13476/1
Molotow: ben. t. amb. v. Mongolië 8-57 13476/1
Oktober-revolutie: herdenk. 11-57 13623/1
Opperste Sowjet: zitting 2-57 13041/2; rede Chroesjtsjew n.a.v. okt.-revol. 11-57 13625/1; begroting, ontsl. Molotow c.s., buitenl. pol. 12-57 19720/3
Perwoekin: nwe functie 6-57 13269/2; voorz. staatscomm. econ. betrekk. m. h. buitenl. 8-57 13412/2
Regering: nwe min. 6-57 13269/3; samenvoeging ministeries 6-57 13269/3; ontsl. Zjoekow 10-57 13591/1; id. motivering, krit. Konjew 11-57 13623/1
Russische federale republiek: Koslow premier 12-57 13720/3
Sjepilow: ontslag 7-57 13335; id. 7-57 13351
Stalin, J.: verkl. Chroesjtsjew 1-57 12930/1; filos. ts. veroord. aanval. op Stalin 1-57 12947/2; Chroesjtsjew prijst Stalin 1-57 12951; hulde Tsjoe En-lai 1-57 12976/2; tekst (I) rede Chroesjtsjew op 20ste partijcongr. (2-56) 1-57 12980/1; id. II 2-57 12996; id. III 2-57 13012; id. IV 2-57 13027/2; id. V 2-57 13045; id. VI 3-57 13060/2; id. VII 3-57 13076/2; id. VIII 3-57 13092/2; id. IX 3-57 13125/1; id. X 4-57 13140/1; id. XI 4-57 13172/1; id. XII 4-57 13188/2; XIII 5-57 13203/2
Wisjinski: krit. op zijn rechtstheorieën 3-57 13058/1
Zjoekow, ontsl. als min. v. def. 10-57 13591/2; id. motivering, krit. Konjew o. Zjoekow 11-57 13623/1; verkl. Chroesjtsjew 11-57 13672/3; opvolger Zjoekow 12-57 13728/3

POLITIEK (Buitenlandse)

Afghanistan: bez. koning 7-57 13378/2; id. econ. hulp 8-57 13403/1; wapens 8-57 13450/2
Albanië: aanleg Sowjet-bases 1-57 12940/2 bespr. te Moskou 4-57 13162/1
Boelganin, ant.w. v. Eisenhower 1-57 12963 brieven aan vele landen i.z. internat. toestand 12-57 13728/3
Buitenlandse politiek: nwe koers 8-57 13412/1; Opperste Sowjet tot NAVO 12-57 13740/2
Buiten-Mongolië: hulp v. SU 6-57 13284/3
Ceylon: aanb. i.z. fin. rubbercult. 8-57 13419/2
China (volksrepubliek): bespr. Moskou 1-57 12951 (foto); gem. verkl. 1-57 12976/1 Prawda o. rede Mao („honderd bloemen") 7-57 13378/1
Chroesjtsjew: vraaggespr. voor Am. TV 6-57 13271; interview m. New York Times 6-57 13283/2; over Am. versie van z'n destalin. rede 6-57 13284/2; aanb. terugtr. troepen uit Dld. 12-57 13688/3
Cultureel contact met het Westen 2-57 13043/1; bez. v. Worosjilow 5-57 13195 (foto); staatscomm. ingest. 6-57 13285/1
Duitsland (Oost-): o ereenk. i.z. status Sowjet-tr., econ. en techn. hulp 1-57 12955/2; verdr. i.z. Sowjet-tr. 3-57 13085/2; schatt. sterkte Sowjet-tr. 5-57 13193/2; bez. Chroesjtsjew 8-57 13420/3, 13436/2; Sowjet-raketbasis? 11-57 13660/3
Duitsland (West-): briefwiss. Boelganin-Adenauer 3-57 13069/1; nwe brief van Boelganin 3-57 13103/2 waarsch. radio-Moskou i.z. A-wapens 13136/2; Sowjetnota i.z. atoombewapen. 5-57 13191/1 nwe Sowjetnota 7-57 13355/2; bespr. vastgesteld 9-57 13485/1; Sowjet-nota i.z. hereniging 9-57 13498/3; aanbod terugtr. troepen 12-57 13688/3
Economische betrekkingen m. h. buitenland: staatscommissie ingest. 8-57 13412/2
Egypte: Sowjet-industr. tentoonst. Cairo, kron. 12952; tel. verbind. 1-57 12957/2
Engeland: waarsch. i.z. A-wapens 4-57 13136/2; Br. publ. briefwiss. Boelganin-Eden 4-57 13183/1; brief Boelganin a. Macmillan (stopzett. kernpr., NAVO, plan-Eden, Midden-Oosten, wederz. betrekk.) 4-57 13183/3; id. 5-57 13194/1 Br. luchtlijn op Moskou? 7-57 13356/1 brief Macmillan a. Boelganin 9-57 13486/1; Brits voorstel i.z. opheffing reisbeperk. buitenl. 9-57 13505/3
Euromarkt: krit. SU, antw. Westen 5-57 13197/1, zie verder de afdeling Internationaal, de rubriek Organisaties
Finland: bespr. Fagerholm te Moskou, kron. 12984, 2-57 13004/3; besch. Izwestia i.z. oorl. prop. 4-57 13136/1
Frankrijk: brief v. Boelganin a. Mollet 6-57 13262/1
Gromyko: ben. t. min. v. buitenl. zaken 2-57 13024/3
Hongarije: volksdem. overl. te Boedapest 2-57 12994/1; bez. Kádár 3-57 13120/1 bespr. Kádár te Moskou, status Sowjet-tr. 4-57 13134/3; overeenk. i.z. status Sowjet-tr. 6-57 13262/3
India: aanb. kred. 9-57 13488/2; Sowjetlening 11-57 13646/3
Indonesië: straalvl. v. Sukarno 1-57 12959/2 bez. v. Worosjilow, Sowjet-lening 5-57 13247/3; Sowjet-lening 10-57 13554/1
Israël: Sowjet-waarsch. 3-57 13121/2; herst. dipl. betrekk., kron. 13128 (Isr.)
Italië: Togliatti o. nwe koers i. SU 7-57 13374/2
Jemen: Sowjet-wapens 8-57 13424/3
Joego-Slavië: krit. Sowjet-tijdschr. op Tito 1-57 12945/2; moeil. betrekk., handelsverdr. 3-57 13055/3; Tito en Rankowitsj o. verh. t. SU 4-57 13166/3; Tito o. onderl. verh. 6-57 13266/2; econ. Sowjet-hulp 6-57 13266/3; bespr. Chroesjtsjew-Tito 8-57 13424/3; handelsovereenk. 11-57 13617/1
Jordanië: aankn. dipl. betrekk. 4-57 13156/1; id. 4-57 13161/2
Midden-Oosten: waarsch. a. Isr., Frankr. 3-57 13121/2; brief Boelganin a. Macmillan 4-57 13184/1; waarsch. a.h. Westen 5-57 13199/2; nwe nota 5-57 13248/2; nota's a. h. Westen i.z. gemeensch. verkl. 10-57 13561/3; gemeensch. Syr.-Sowjetr. verkl. 12-57 13720/3
NAVO: waarsch. a. Scandinavië, W. Eur. 4-57 13135/2; id. 4-57 13175/2; brieven Boelganin 12-57 13728/3; resol. Opperste Sowjet 12-57 13740/2
Nederland: geen Ned. verbr. dipl. betrekk., uitwijz. Sowjet-diplom. 1-57 12974/1; waarsch. i.z. Am. bases 4-57 13136/1; krit. Izwestia 7-57 13375/1
Noorwegen: waarsch. i.z. NAVO-bases 4-57 13135/2; antw. prem. Gerhardsen, kron. 13160 (Noorw.)
Oostenrijk: bez. Mikoyan 5-57 13194/2; id. 5-57 13207/1
Panamakanaal: nota SU i.z. discr. d. VS v. Sowjet-schepen 4-57 13169/2
Polen: terug n. Polen 3-57 13074/2; status Sowjet-tr. 3-57 13074/2
Roemenië: verdr. i.z. status Sowjet-tr. 4-57 13169/3
Sjepilow, minister: versl. over int. toestand en buitenl. pol. SU, ontsl. 2-57 13024/3
Soedan: econ. aanb., kron. 13448 (Soed.) aanb. i.z. aank. Soed. prod. 8-57 13475/2
Spanje: lof Franco v. Sowjet-prest. 10-57 13588/1
Syrië: econ., mil. hulp 8-57 13434/1; waarsch. a. Turk. 9-57 13505/3; waarsch. Chroesjtsjew a. Turk. 10-57 13561/3; econ. en techn. overeenk. 12-57 13704/3; gemeensch. verkl. 12-57 13720/3
Tsjecho-Slowakije: bez. v. Boelganin en Chroesjtsjew 7-57 13378/3
Turkije: waarsch. SU i.z. Syrië 9-57 13505/3; waarsch. Chroesjtsjew i.z. Syrië 10-57 13561/3; Rokossowski bevelh. i. grensgeb. m. Turk. 10-57 13604/2
Ver. Naties: dep. ratif. oork. slavernijconv. 4-57 13165/2
Ver. Staten: Eisenhower antw. Boelganin 1-57 12963/2; Tass over Am. at. bases 2-57 12994/3; overl. i.z. radio, TV 8-57 13445/1; onderhand. over uitbr. wederz. betrekk. 11-57 13618/1
Volksdemocratieën: Chroesjtsjew o. econ. vraagst. 8-57 13426/3

Spanje

Atoomenergie: zie de afd. Atoomenergie
Barcelona: tramboycot 1-57 12976/3
Disconto: verh. 8-57 13445/3
Falange: niet eens m. grondw. voorst. 1-57 12947/3; reorg. 8-57 13445/2
Franco: verkl. o. toekomst. ontwikk. 4-57 13139/2; bespr. m. Salazar 7-57 13378/2; lof v. SU 10-57 13588/1
Frankrijk: overleg 8-57 13468/3
Grondwet: krit. op voorst. 1-57 12947/3
Handel (buitenlandse): cijfers '56 8-57 13445/3
Iberisch pact: uitbr. 7-57 13378/2
Ifni: nota a. Marokko 12-57 13688/3; vlootdemonstr. i.v.m. opstand 12-57 13704/3
Jordanië: bezoek v. koning Hoessein 8-57 13472/1
Leger: staatsgreep? 1-57 12977/2
Monarchie: herstel aangek. 7-57 13378/2
Onrust: Barcelona, Sevilla 1-57 12976/3
Parlement: voor de 1e maal stemm. over wetsontw. 7-57 13378/2
Regering: crisis? 1-57 12947/3; wijz. 3-57 13047
Sowjet-unie: lof Franco v. Sowjet-prest. 10-57 13588/1
Staatsbestuur: nwe reg. 8-57 13345/2
Vakbonden: meer zeggensch. 4-57 13139/2
Ver. Staten: fin. hulp 8-57 13445/3; bez. Dulles 12-57 13720/3
Werkloosheid: cijfers ILO 1954-56 1-57 12973/3
Woningen: aant. geb. won. p. 1000 inw. 8-57 13463/2

Sport

ALGEMEEN

Amateurisme: def. IOC 10-57 13557/1
Nederland: TK verw. motie-Stufkens i.z. sportnota 12-57 13740/1

ATLETIEK

Europese records: polsstokhoogspringen, kron. 13240; 30.000 m., kron. 13240; Eng. mijl, kron. 13384; 110 m horden (heren), kron. 13400; 200 m (heren), kron. 13400; 100 yards (heren), kron. 13432; kogelstoten, kron. 13432
Nederland: kamp. tienkamp. vijfkamp, kron. 13528
Nederlandse records: kogelstoten dames, kron. 13304; speerwerpen heren, kron. 13304; 3000 m steeplechase, kron. 13512
Wereldrecords: polsstokhoogspringen, kr. 13240; 30.000 m, kron. 13240; 400 m (dames), kron. 13304; 400 m (dames), kr. 13336; Eng. mijl, kron. 13384; 800 m, kron. 13400; speerwerpen (dames), kr. 13432

DAMMEN

Nederland: Roozenburg kamp., kron. 13080

HOCKEY

Nederland-België (dames), kron. 13112
Nederland-Duitsland (heren), kron. 13240
Nederland-Engeland (dames), kron. 13128

SCHAKEN

Damesschaakolympiade: Emmen 10-57 13557/1
Interzonaal tornooi te Wageningen 12-57 13717/3
Nederland: VAS kamp., kron. 13080
Wereldkampioenschap, kron. 13192

TENNIS

Nederland-België, kron. 13096

VOETBAL

Nederland: KNVB-pool, standpt. Herv. Kerk, id. reg. 2-57 13011/2; KNVB-pool buit. werk., kron. 13032; KNVB-pool i. werk., kron. 13080 (Ned.); kamp., kron. 13240
Nederland-België, kron. 13176; kron. 13656
Nederland-Duitsland, kron. 13128
Nederland-Luxemburg, kron. 13096
Nederland-Oostenrijk, kron. 13240; kron. 13528
Nederland-Spanje, kron. 12984

WIELRENNEN

Ronde v. Nederland, kron. 13240
Tour de France, kron. 13384
Wereldkampioenschap: sprint profs, weg profs, kron. 13432

ZWEMMEN

Europese records: 200 m vlindersl. (dames), kron. 12924; 100 m schoolslag (heren), kron. 13448; 100 m vlinderslag (dames), kr. 13448; 800 m vr. sl. (heren),

kron. 13480; 200 m vlindersl. (heren), kron. 13512; 4 x 200 m estafette vrije sl. (heren), kron. 13512; 100 m schoolsl. (dames), kron. 13512
Nederl. records: 200 m vlindersl. (dames), kron. 12924; 200 m vrije sl. (dames), kron. 12924; 4 x 50 m wisselsl. estaff. (heren), kron. 12924; 100 m vlindersl. (heren), kron. 12936; 100 m vlindersl. (heren), kron. 13032; 10 x 100 m vrije slag (dames), kron. 13096; 500 m vrije slag (dames), kron. 13096; 4 x 100 m wisselsl. pers. (heren), kron. 13112; 5 x 50 m vrije slag estafette (dames), kron. 13128; 200 m schoolslag (heren), kron. 13144; 5 x 50 m vrije slag estafette (heren), kron. 13160; 4 x 100 m wisselslag estafette (heren), kron. 13192; 4 × 100 m vrije slag (heren), kron. 13304; 100 m rugslag (heren), kron. 13656; 4 x 100 m wisselsl. estafette, kron. 13656; 100 m vrije slag (dames), kron. 13720
Wereldrecords: 200 m vlindersl. (dames), kron. 12924; 400 m en 440 yards vrije sl. (heren), kron. 12936; 100 m vrije slag (heren), kron. 12984; 220 yards vrije slag (heren), kron. 13080; 4 x 100 m wisselsl. pers. (heren), kron. 13096; 220 yards vlindersl. (dames), kron. 13096; 200 m vlindersl. (dames), kron. 13096; 220 yards schoolsl. (dames), kron. 13096; 4 x 100 yards wisselslag pers. (dames), kron. 13160; 220 yards, 200 m rugsl. (dames), kron. 13240; 220 yards, 200 m schoolslag (dames), kron. 13240; 4 x 100 yards (dames), kron. 13240; 110 yards rugsl. (dames), kron. 13240; 100 m vlinderslag (heren), kron. 13336; 1500 m vrije slag (dames), kron. 13384; 4 x 100 m wisselsl. pers. (heren), kron. 13416; 200 m schoolsl. (dames), kron. 13416; 4 x 110 yards wisselsl. pers. (dames), kr. 13432; 100 m schoolsl. (heren), kron. 13512

Suriname

Aluminum Co. of America: zie hieronder bij Brokopondo-plan
Begroting: 1958 inged. 9-57 13505/2
Belastingen: wijz. voorgest. 9-57 13505/1
Brokopondo-plan: overeenk. m. ALCOA, kron. 13000 (NWI); id. goedgek. Sur. Staten, kron. 13048 (NWI); financ. probl. 6-57 13331/1; overeenst. m. Am. bankiers, kron. 13336 (NWI); verkl. dr. Ferrier, kron. 13352 (NWI); bijz. o. overeenk. 12-57 13728/1
Encyclopedie: i. bewerk. 9-57 13505/2
Landsmiddelen: opbr. 1e halfj. '57 9-57 13505/2
Machinale landbouw: ontwikk. 9-57 13505/1
Olie: overeenk. m. Am. mij. i.z. expl. 2-57 12993/2
Oppositiepartijen: samenwerk., kron. 12936 (NWI)
Regering: nwe min. v. onderw. 9-57 13505/2; ontsl. min. Thurkow (justitie) 9-57 13505/2
Surinaamse Bank: nwe statuten goedgek. 3-57 13108/3
Waarnemend gouverneur: install. 5-57 13253/1
Zeevaartschool: opger. 9-57 13505/2

Syrië

Egypte: aank. Eg. tr. 10-57 13559/1; streven n. Syr.-Egypt. federatie? 11-57 13662/3
Israël: Syr. klacht i.z. Isr. brug. d. V. raad verw. 6-57 13263/2; verkl. Ben Goerion 7-57 13374/2
Koewatli, president: bez. a. Nehroe 1-57 12958/1; biogr. 1-57 12970
Land en volk 8-57 11343
Politieke ontwikkeling: biogr. Koewatli 1-57 12970/1; 8-57 13431
Samenzwering: doodvonn. 3-57 13058/1
Saoedi-Arabië: bez. v. kon. Saoed 10-57 13543/2; id. 10-57 13561/1
Sowjet-Unie: econ., mil. hulp 8-57 13434/1 waarsch. a. Turkije 9-57 13505/3; waarsch. Chroesjtsjew a. Turkije 10-57 13561/3; ec. en techn. overeenk. 12-57 13704/3; gem. verkl. Midden-Oosten 12-57 13720/3
Stafchef: ontsl. Nizamoeddin 8-57 13434/1
Tsjecho-Slowakije: econ. overeenk. 8-57 13434/1
Turkije: waarsch. SU a. Turk. 9-57 13505/2; incident i. grensgeb., waarsch. Chroesjtsjew, Am. react. 10-57 13561/3
Ver. Staten: beschuld. i.z. Am. samenzw. 8-57 13434/1; rapp. Henderson 10-57 13559/1
Wapenstilstandscommissie VN, geen samenw. met 12-57 13704/2

Teksten

NAVO: slotcomm. en beginselverkl. Parijse topconf. 12-57 13719
Nederland: troonrede 9-57 13524/1; rede kon. Juliana open. TH Eindhoven 9-57 13535/3
Nieuw-Guinea: Ned.-Austr. verkl. 11-57 13627/1
Statuut v. d. Internationale Organisatie v. Atoomenergie 6-57 13298/2, 13315/2
Schweitzer: oproep t. staking kernpr., antw. prof. Libby 5-57 13117/2
Sowjet-Unie: rede Chroesjtsjew febr. '56 (I) 1-57 12980/2; II 2-57 12996; III 2-57 13012; IV 2-57 13027/2; V 2-57 13045 VI 3-57 13060/2; VII 3-57 13076/2; VIII 3-57 13092/2; IX 3-57 13125/1; X 4-57 13140/1; XI 4-57 13172/1; XII 4-57 13188/2 XIII 5-57 13203/2; resol. i.z. veroord. Molotow, Malenkow, Kaganowitsj en Sjepilow 7-57 13347/1

Thailand

Land en volk 9-57 13527/1
Noodtoestand 3-57 13057/3
Politieke ontwikkeling 9-57 13527
Regering: prem. Piboel afgezet 9-57 13527
Staatsgreep 9-57 13527
Verkiezingen 3-57 13057/3
Zuid-Vietnam: bez. v. Ngo Dinh Diem 8-57 13462 (foto)

Tibet

(Zie de afdeling China-Volksrepubliek, de rubriek Politiek-Binnenlandse)

Tsjecho-Slowakije

Atoomenergie: zie de afd. Atoomenergie
Bevolking: cijf. 31.12.56 9-57 13522/2
Economisch plan: herz. 3-57 13090/2
Jeugd: krit. v. centr. com. comm. partij 7-57 13362/2
Nationaal communisme: verw., kron. 12968
President: Zapotocky †, Novotny opvolg. 11-57 13667/1
Regering: nwe min. v. d. zw. industr., kron. 13400
Sowjet-Unie: gemeensch. verkl. (Warschaupact, econ. betrekk.), kron. 12984 tegenspr. i.z. inr. Sowjet-bases v. gel. proj., kron. 13176; bez. v. Boelganin en Chroesjtsjew 7-57 13378/3
Syrië: econ. overeenk. 8-57 13434/1
Vijfjarenplan: wijz. 10-57 13557/2

Tunesië

Algerije: Bourguiba o. FLN-conf. 11-57 13613/2; bemidd. Bourguiba 11-57 13661/2
Bey: afgezet 8-57 13399; eigend. geconfisq. kron. 13416
Bourguiba: president ben. 8-57 13399, levenssch. 13401
Engeland: wapenlev. 11-57 13639/1
Frankrijk: incid. bij onafh. feest 3-57 13123/2; Bourguiba betw. Fr. aanspr. op Sahara 3-57 13124/1; gespann. betrekk. 8-57 13402/1; prot. teg. Br.-Am. wapenlev. 11-57 13639/1; prot. t. anti-Fr. maatr. - incid. 11-57 13681/2
Kabinet (pres.): gevormd 8-57 13402/3
Marokko: verdr. v. vriendsch. 4-57 13139/2
Monarchie: afgesch. 8-57 13399
Onafhankelijkheid: viering 3-57 13123/2
Republiek: uitger. 8-57 13399
Salah ben Joessef: veroord. 2-57 13009/3
Ver. Staten: overeenk. i.z. Am. hulp gesl. 4-57 13139/2; wapenlev. 11-57 13639/1
Wapens: Br.-Am. levering, Fr. prot. 11-57 13639/1; bespr. Gaillard-Macmillan 11-57 13671; Eg. leverantie 12-57 13704/3

Turkije

Binnenlandse politiek 11-57 13607/1
Buitenlandse politiek 11-57 13607/1, 13610/2
Cyprus: standpt. Turk. reg. 10-57 13507/1 (zie ook de afzonderl. afd. Cyprus)
Defensie-uitgaven: 1949-56 2-57 13006/2
Economische ontwikkeling 11-57 13609/3
Industrialisatie 11-57 13610/1
Jordanië: bez. v. kon. Hoessein 8-57 13472/1
Olie: geen overeenst. i.z. aanl. leiding n. Irak 1-57 12948/1
Regering: nw kab.-Menderes 11-57 13681/3
Sowjet-Unie: waarsch. SU i.z. Syrië 9-57 13505/3; waarsch. Chroesjtsjew i.z. Syrië 10-57 13561/3; Rokossowski bevelh. i. grensgeb. 10-57 13604/2
Syrië: waarsch. SU 9-57 13505/3; grensincid., waarsch. Chroesjtsjew 10-57 13561/3
Verkiezingen: parl. 11-57 13607/1

Vaticaan

(Zie de afd. Geestelijk Leven)

Venezuela

Argentinië: dipl. betrekk. verbr. 7-57 13354/1
Autosnelweg: nwe in gebr. 6-57 13270 (foto)
Chili: dipl. betr. verbroken 11-57 13672/1
Economische ontwikkeling in 1956 6-57 13296/2
Olie: nwe concess., raff. cap., ontwikk. 9-57 13506/1
President: complot 12-57 13704/3

Ver. Staten

DIVERSEN

Atoomenergie, zie de speciale afdeling Atoomenergie
Bevolking: p. 1-7-57 8-57 13459/2; aant. 100-jarigen 8-57 13459/2; aanwas t. 1975 9-57 13506/3; uitbr. verw. 11-57 13617/1
Byrd, adm. R. E., poolvorser (†) 3-57 13081/2
Drankmisbruik 8-57 13459/2
Immigratie: zie de rubriek Economie
Justitie: jeugdcrim. 8-57 13459/2; aant. gevangenen 8-57 13459/2; zaak-Chessman 11-57 13682/1
Militaire zaken:
— Algemeen: aant. mansch. 3-57 13090/2; nw voorz. stafchefs 3-57 13124/1; rapp. onvoldoende milit. veiligheid 12-57 13720/3, 13729/2
— Defensie-uitgaven: 1949-56 2-57 13006/2; id. 1957-58 2-57 13026/2; vergel. 38/39-48/49-57/58 3-57 13090/2; verhog. aangek. 12-57 13688/3
— Geleide projectielen, zie hieronder bij Projectielen
— Luchtmacht: **wereldreis straalbommenw.** 1-57 12977/2; aant. vliegt., kosten bommenw. 3-57 13090/2; nwe stafchef 3-57 13124/1
— Marine: sterkte 6e vloot (Middell. Zee) 1-57 12923/3; id. krt. 3-57 13079; aant. schepen 3-57 13090/2; sterkte vloot 12-57 13725/1
— Projectielen: voor NAVO 4-57 13155/1; overz. 4-57 13178/2; gr. onder beheer luchtm. 1-57 12963/3; rede Eisenhower 11-57 13667/1; project-Vanguard 11-57 13690; mislukte lancering kunstmaan 12-57 13699/3; Jupiter en Thor 12-57 13720/3
— Raketten, zie Projectielen
Negers: wetsontw. i.z. kiesr. d. Huis goedgek. 7-57 13345/3; overz. wet kiesr. 8-57 13447; rassenstr. te Little Rock 9-57 13510 (foto); overzicht 12-57 13712
Onderwijs (technisch): Am. tek. v. situat. VS en SU 11-57 13618/1
Wetenschappelijke ontwikkeling: rede Eisenhower 11-57 13667/1; Killian advis. president 11-57 13690

ECONOMIE, FINANCIëN EN SOCIALE ZAKEN

Anti-trustwet: veroord. Dupont 8-57 13459/2

Arbeid:
— Vrouwen: aant. werk. vr. 11-57 13695/2
— Werkloosheid: cijfers 1956 1-57 12973/3; nov. '57 13704/3
Auto's: prod. 1e halfjr. '57 8-57 13459/2; Reuther wil prijsverl. 9-57 13493/3
Automatisering: bezw. Meany 2-57 12995/1
Begroting: 1957-58 inged. 2-57 12983/1, 13025/3; verd. Eisenhower 5-57 13235/3; oversch. 56/'57 8-57 13459/2
Buitenlandse hulp: zie de rubr. Politiek (Buitenlandse)
Colorado-rivier: bevloei. proj. 3-57 13091/1
Dupont: veroord. i.v.m. anti-trustwet 8-57 13459/2
Economische ontwikkeling: 1946-56 2-57 13015
Financiële politiek: onderzoek 11-57 13668/3
Handel (buitenlandse): invoer i. '56 7-57 13362/3; verzacht. hand. m. China 8-57 13459/1; verlag. tarieven voorgest. 12-57 13704/3
Immigratie: 1956 1-57 12963/3; nwe wet d. pres. ondertek. 9-57 13506/2
Industrie: 50 gr. mijen 8-57 13477/1
Inflatie: reg. raad v. bestrijd. 9-57 13522/2
Landbouw: sch. tarweoogst '57 8-57 13459/2 krit. GATT o. Am. landb.pol. 10-57 13601/1
Luchtvaart: zie hieronder bij Verkeer
Olie: versch. W. Eur., bezorgdh. Aramco **i.z. M.O. 1-57 12963/3; bouw tankers** 1-57 12963/3; vrijw. beperk. invoer 8-57 13477/2
Staal: **prod. 1956 1-57 12963/3**
Vakbeweging:
— Corruptie: teamsters uit AFL/CIO gest. 10-57 13604/3; id. 12-57 13699/2
— **UAW: Reuther wil prijsverl. auto's 9-57 13493/3**
Verkeer:
— Luchtvaart: luchtv. overeenk. m. Ned. 4-57 13168/2; beperk. buitenl. mijen 8-57 13458/3
Vrouwen: zie hierboven bij Arbeid

POLITIEK (Binnenlandse)

Begroting: zie de rubr. Economie
Burgerlijke rechten: wetsontw. goedgek. d. Huis 7-57 13345/3; overz. 8-57 13447 kwestie Little Rock 12-57 13712
Communistische partij: veroord. herz., collect. leidersch. 8-57 13458/2
Eisenhower: State of the Union-boodsch. 1-57 12948/1; rede o. Am. progr. v. gel. proj. en kunstmanen, vergel. m. SU 11-57 13667/1; opnieuw ziek 11-57 13681/3; overdr. bevoegdh. bepleit 12-57 13704/3
McCarthy, J., senator (†) 6-57 13297/2
Negers: zie hierboven bij Burgerlijke rechten
Regering: min. v. financiën afgetr. 6-57 13315/2; nwe min. v. defensie 8-57 13458/1; Killian pres. adviseur (wetensch.) 11-57 13690
Veiligheid v. d. staat: aanbev. comm. 7-56 13346/1
Verkiezingen: off. uitsl. 1-57 12977/2

POLITIEK (Buitenlandse)

Afrika: reis Nixon, Soedan 3-57 13090/1; 3-57 13091/1; rapp. reis Nixon 4-57 13156/2; Am. belegg. 6-57 13294/2
Algerije: sen. Kennedy wil onafhankelijkh. 7-57 13340/3
Atomische hulpcommando's 2-57 12994/3
Bagdadpact: wil t. mil. comm. toetr. 3-57 13105/3
Bahrein: bezorgdh. o. Perz. aanspr. 11-57 13652/1
België: luchtv. overl. misl. 7-57 13386/2
Buitenlandse hulp: vermind. 1-57 12963/3 overz. sed. 1917 3-57 13074/3; mil. hulp 2e halfj. '56 5-57 13201/2; besnoeid 6-57 13297/3; nwe dir. ICA 8-57 13458/2; landbouwoverschotten naar het buitenl. 8-57 13476/3; hulp aan Laos 9-57 13488/3; lening ICA aan Indonesië 9-57 13490/1; **besnoeide hulp goedgek. 9-57 13493/2; onvermind. hulp a. Indonesië 9-57 13500/3**
Canada: Can. beperkt handel 7-57 13388/1 gemeensch. luchtcomm. 8-57 13476/2; Diefenbaker o. betrekk., Am. invest. 9-57 13531/1
China (Nationalistisch): anti-Am. rell. te Taipeh, omvang Am. hulp sed. '49 6-57 13259/2
China (Volksrepubliek): gevang. Amerik. 3-57 13085/1; geen erkenn. d. VS 3-57 13086/3; verkl. State Department n.a.v. Br. beperk. handelsembargo 6-57 13261/2; verzacht. handel 8-57 13459/1; bespr. Genève, uitwiss. journal.? 9-57 13497/3
Cuba: geen Am. interventie 8-57 13417/1
Cyprus: bez. Makarios **9-57 13498/1**
Duitsland (Algemeen): **rapp. Am. Senaat** i.z. hereniging 9-57 13499/2
Duitsland (West-): bez. v. Brentano en Ollenhauer 3-57 13069/2; bez. Adenauer 6-57 13260/2; voorst. i.z. terugg. activa **8-57 13476/3**
Dulles, J. F.: lof v. Eisenhower 2-57 12995/1; verkl. o. ontwap., Duitse hereniging 5-57 13236/1; krit. o. Dulles i.v.m. Assoeandam 8-57 13458/2; o. wetensch. en mil. wedloop m. SU 11-57 13668/2
Egypte: Eg. memor. i.z. Suezkan. 3-57 13121/3
Eisenhower: State of the Union-boodsch. 1-57 12948/1; antw. a. Boelganin 1-57 12962/2; verkl. o. contr. op Am. kernpr. 7-57 13345/3
Eisenhower-doctrine: zie hieronder bij Midden-Oosten
Engeland: Macmillan o. wederz. betrekk. 1-57 12957/3; bez. Sandys 2-57 12983/2, 12986/1, 13004/1; conf. Eisenhower-Macmillan (Bermuda) 3-57 13105/1; verkl. Dulles o. Bermuda 3-57 13124/2; bespr. Eisenhower-Macmillan 10-57 13591
Frankrijk: bez. v. Mollet 3-57 13069/3
GATT: krit. o. Am. landb.pol. 10-57 13601/1
Griekenland: vermind. Am. econ. hulp, kron. 12924 (Gr.)
India: Am. fin. hulp vijfj.plan 1-57 12958/2
Indonesië: beperk. Am. hulp 4-57 13154/2 Am. lening 5-57 13248/2; lening ICA 9-57 13490/1; onvermind. Am. hulp 9-57 13500/3; Sukarno wil Am. steun v. kwestie-West-Irian 11-57 13648/2
Internationale ontwikkeling: fonds ingest. 3-57 13075/2
Israël: bez. v. mevr. Meir 3-57 13121/1
Japan: zaak-Girard 7-57 13379/2; voorst. i.z. terugg. activa 8-57 13476/3
Joego-Slavië: Joegosl. verz. om wapens 1-57 12945/3; lever. Am. zware wapens 6-57 13267/1; Eisenhower o. evt. interventie 4-57 13161/3; Am. garanties, econ. hulp 5-57 13198/3, 13199/2
Jordanië: tanks 8-57 13472/3
Laos: econ. hulp 9-57 13488/3; Am. bezorgdh. o. pol. ontwikk. 11-57 13664/1
Midden-Oosten: Eisenhower-doctrine 1-57 12923; Steun moh. Bagdadlanden **1-57 12972/3; Chin.-Russ. verkl. 1-57 12976/1** Huis keurt Eisenh.-doctr. goed 2-57 13009/3; geen VN-debat o. Eisenh.-doctr. 2-57 13037/3; verkl. Eisenhower 2-57 13043/1; Eisenhower-doctrine goedgek. 3-57 13090/2; optr. Am. Zesde Vl. 5-57 13198/3; rapp. Eisenh. doctr. 8-57 13458/3; geen steun Soedan a. Eisenhowerdoctrine 8-57 13475/2; de toest. i. Syrië 10-57 13559
NAVO: beschikb.stell. geleide proj. 4-57 13155/1 (zie verder de afdeling Internationaal, de rubriek Organisaties)
Nederland: nwe ambass. in Den Haag 3-57 13106/3; luchtv. bespr. 3-57 13107/1; bez. min. Staf 4-57 13167/3; luchtv. overeenk. 4-57 13168/2
Nepal: aanl. verkeersweg, kron. 13448 (Nep.)
Ontwapening, zie de afdeling Internationaal
Panamakanaal: versterk. 1-57 12963/3: nota SU i.z. discr. Sowjet-schepen 4-57 13169/2
Perzië: lening 8-57 13411/1
Propaganda: exp. v. bestr. Sowjet-prop. ben. 10-57 13599/2
Saoedi-Arabië: bez. koning Saoed 2-57 13022/3; overeenk. i.z. basis Dhahran, mil. steun 4-57 13070/1
SEATO: mil. steun toegezegd 3-57 13086/2 (zie verder de afdeling Internationaal, de rubriek Organisaties)
Soedan: wil geen hulp 3-57 13090/1; geen steun a. Eisenhowerdoctr. 8-57 13475/2
Sowjet-Unie: Eisenhower antw. Boelganin 1-57 12963/2: Tass over Am. at. bases 2-57 12994/3; overl. i.z. radio, TV 8-57 13445/1; onderhand. o. uitbr. wederz. betrekk. **11-57 13618/1**
Spanje: fin. hulp 8-57 13445/3; bezoek Dulles 12-57 13720/3
Stassen: onder min. Dulles 3-57 13075/1
Syrië: Syr. beschuld. i.z. Am. samenzw. 8-57 13434/1; rapp. Henderson 10-57 13559/1
Tunesië: overeenk. i.z. hulp gesl. 4-57 13139/2; wapenlev. 11-57 13639/1
Turkije: react. o. Sowjetwaarsch. a. Turk. 10-57 13562/1

Vietnam

(Zie afdeling Indo-China)

Wetenschap en techniek

Aardsatellieten: zie hieronder bij Kunstmaan
Aerodynamische verhitting 3-57 13059/1
Analfabetisme in wereld 11-57 13683/2
Archeologie: kop farao ontd. 4-57 13139/3 stad Jolcos (Argonauten) ontd. 8-57 13429/3; Hurrietenwetb. ontd. 10-57 13589/3; Rom. tempel i. Luxemb. 11-57 13621/3
Argonauten: zie hierboven bij Archeologie
Atoomenergie: zie de afd. Atoomenergie
Automatisering: int. industr. congr. New York 1-57 12979/2; spec. ESB-nr. 10-57 13605/3
Ballistische projectielen, zie Geleide projectielen enz.
Ballons: nw hoogterec. 8-57 13429/2; Am. rec. 8-57 13461/2
Cori, dr. G. Th., biochemica (†) 11-57 13621/3
Cryotron: toepassing i. rekenmach. 3-57 13075/2
Dialectkunde: inw. Ned. handb. 8-57 13429/3
Drukkeriitechniek: revolutie? 11-57 13685/2
Elektronica: rekencentr. Brussel 1-57 12949/3; rekenmach. IBM 1-57 12979/1; toepass. cryotron i. rekenmach. 3-57 13075/2; nw elektr. gehoorapparaat 3-57 13076/1; instrum. v. atmosf. onderz. 4-57 13171/3; pleid. v. opleid. elektronici i. Nederland 11-57 13669/3; perfectionering elektronisch brein (lezen dagel. taal) 11-57 13683/3
Elementen: nw ontdekt (no. 102), nobelium 7-57 13381/3
Explosies: beveil. 7-57 13380/3
Fermipriis: v. uitvind. cyclotron 11-57 13621/3
Geleide proj., raketten en ballist. projectielen: overz. Am. proj. 4-57 13178/2; overeenk. i.z. Br.-Duitse samenw. 8-57 13407/3; Am. Hawk 8-57 13429/2; geslaagde proef in de Sowjet-Unie 8-57 13475/3; in ontwikkeling in Frankrijk 9-57 13500/1; vlg. Norstad geen absol. wapen. Sowjet-verkl. 9-57 13516/2; Br. Bloodhound 9-57 13523/3; hoge Am. ondersch. v. W. von Braun 11-57 13621/3: Belg. raket ontwikk. 11-57 13644/1: nwe Sowjet-rakett. getoond 11-57 13652/3: Sowjet-raketbasis i. O. Duitsl.? 11-57 13660/3: rede Eisenhower o. Am. progr. 11-57 13667/1
Glaswol: radarballon 1-57 12980/1
Hart: nw. app. v. onderz. 8-57 13429/2
Hurrieten: zie hierboven bij Archeologie
Hydrazine: toepassingen 11-57 13701/1
Internationaal Geofysisch Jaar: begonnen 7-57 13363/3
Intercontinentale raketten: zie hierboven Geleide projectielen
Isotopen: nw gevonden 3-57 13109/3
Jungle-buster 11-57 13621/2
Kaas: besparing 2-57 12995/3
Kanker: onderzoek Van Everdingen 7-57 13346/2 (zie ook bij Roken)
Kinderverlamming: statist. WHO 1950/55 7-57 13373/3
Klok, moleculaire 11-57 13685/3
Kogellagers: geen smering 3-57 13059/3
Kunstmaan: weersvoorspell. 4-57 13171/1 camera 4-57 13171/2; 1e i. SU gelanc. 10-57 13543; id. 10-57 13572/1; volkenr. cons. 10-57 13583/1; spoetn. II gelanc. 11-57 13617/3; off. mededel. o. Sowjetkunstm. 11-57 13652/2; id. foto's 11-57 13653/2; Sowjet-postz. 11-57 13655/2 modellen VS 11-57 13687; Am. plan-Vanguard 11-57 13690; Am. lancering mislukt 12-57 13699/3; overblijfselen Spoetnik 12-57 13704/3

Kunstmatige inseminatie bij de mens: rapp. Ned. Herv. Kerk en Hum. Verb. 9-57 13522/3
Kunststoffen: licht, sterk. pl. 4-57 13171/3 toepass. i. landb. i. VS en SU 11-57 13637/2; scheepspropeller van nylon 11-57 13685/3
Langmuir, prof. I., Am. natuurk. (†) 10-57 13589/3
Logopedie: Belg. verg. opger. 2-57 12995/2
Longkanker: zie hieronder bij Roken
Luchtvaart: wereldreis Am. straalbommenw. 1-57 12977/2; revol. Fr. straalvl. 1-57 12978/2; nwe Fr. straalj. 3-57 13075/2; voorn. mil. vliegt. SU, VS 4-57 13202; nw wereldsnelh.rec. 7-57 13381/3; oorz. vliegt. ongev. 8-57 13424/2 snelle Br. jager 10-57 13565/2
Magnetisme: nwe vorm v. perm. magn. 7-57 13381/1
Metaalonderzoek: microsc. oppervl. contr. 4-57 13171/3
Moleculaire klok 11-57 13685/3
Mont-Blanc: tunnel, toestemm. Fr. reg. 3-57 13060/3
Natuurwetenschappen, stand in Ned. 11-57 13717/1
Nederlandse dialectologie: nw handboek 8-57 13429/3
Nobelprijzen: vrede-1957 10-57 13577/1; letterkunde-1957 11-57 13611/1; natuur- en scheikunde-1957 11-57 13621/1; geneeskunde-1957 11-57 13636/3; foto winnaars natuurk. 11-57 13669/2
Ontzilting water 4-57 13171/2
Penicilline: chem. bereid. 3-57 13109/2
Perswetenschap: mr. dr. Rooij te A'dam hoogler. ben. 10-57 13605/2
Plastics: zie hierboven bij Kunststoffen
Prehistorie: uitgestorven weekdieren ontdekt 1-57 12978/3, zie ook hierboven bij Archeologie
Pijnstillend middel: nw ontdekt (Belg.) 3-57 13109/3
Radio-astronomie: Sowjet-telex. 11-57 13701/3
Raketten: zie hierboven bij Geleide projectielen
Roken en longkanker: rapp. Ned. gezondh.raad 4-57 13137/3; Am. rapp. 8-57 13412/1; Br. rapp., Ned. diss. 8-57 13428/2
Ruimtevaart: zie hierboven bij Kunstmanen
Schizofrenie: dr. M. J. Sakel overl. 12-57 13688/3
Siliconen: ontschuimingsmidd. 4-57 13171/3
Slapen: onderz. 2-57 12995/2
Spastische kinderen: congr. o. behand. 11-57 13620/2
Spoetnik: zie hierboven bij Kunstmanen
Synthetische diamant: massaprod. d. GEC 10-57 13605/3
Symmetrie i.d. natuurwetensch.: gewijz. theorie 2-57 13026/3
Taalkunde: analfabetisme 11-57 13683/2
Telescopische camera 4-57 13171/2
Televisie: toepass. bij reprod. 2-57 13044/2
Temperaturen:
— Hoge: onderz. gassen 3-57 13092/1
— Lage: recente onderz. 4-57 13171/1
Thermostaat-oven Antw. bakkerij 11-57 13685/2
Uitvindingen: morele verantwoord.heid geleerden 11-57 13669/3
Ultrasonore boor (Eng.) 1-57 12980/1
Verkeer:
— Luchtvaart: zie hierboven
— Monorail: proefr. i. Duitsl. 8-57 13428/2
Virussen: erfelijkh. gewijz. 3-57 13109/3
Was: uit boombast 4-57 13171/2
Wegenbouw: Ned. revolut. vinding 11-57 13701/2
Wieland, H., Duits scheik., Nobelpr.winn. (†) 8-57 13429/3
Zeewater: energiebron 8-57 13429/2
Zon: stormen 7-57 13381/2
Zonne-energie: install. in SU 1-57 12980/1; zonne-oven i. VS 2-57 13011/2; mogelijkh. v. toepass. 10-57 13605/3; econ. toepass. v. industr. i. Israël 11-57 13669/1; in Am. veeteeltgebieden 11-57 13700/3
Zuidpool: zie de afd. Poolgebieden

IJsland

NAVO: terugtrekk. geëist 12-57 13700/1

Zuid-Afrika

Apartheid: gevaren 4-57 13070/3; overz. maatr. sed. '49 6-57 13319; resol. Ver. Naties 11-57 13682/1
Diamant: Sir Ernest Oppenheimer † (foto) 11-57 13686
Economische ontwikkeling: '56, 1e halfjr. '57 8-57 13460/1
Engeland: def. verdr. 9-57 13514/3
Pers: beperk. persvrijh. voorgest. 10-57 13588/2
Vluchtelingenpartij: opger. 8-57 13459/3
Wassenaar, dr. Th.: nwe partij opger. 8-57 13459/3
Z.W. Afrika: VN-comm. v. goed. dienst. ingest. 10-57 13601/1

Zuidpool

(Zie de afd. Poolgebieden)

Zuid-Vietnam

(Zie de afd. Indo-China)

Zweden

Loonsverhoging: nwe overeenk. werkn.-werkg., kron. 13032
Militaire zaken: eigen at.wap., def. uitg. 10-57 13604/3
Pensioen (verpl.): referendum (meerderh. teg.) 10-57 13588/3
Regering: min. v. soc. zaken tr. af, kron. 13032; afgetr. 10-57 13604/3
Vrouwen: aant. werk. 11-57 13695
Werkweek: reg. stelt verkort. voor, kron. 12984
Woningen: aant. geb. won. p. 1000 inw. 8-57 13463/2; won.voorr. p. 1000 inw. 8-57 13465/1

Zwitserland

Bondspresident: Holenstein gek. 11-57 13682/1
Euromarkt: aantast. Zwits. neutral.? 10-57 13555/1
Europese integratie: Zw. afzijdigh. 11-57 13636/3
Militaire zaken: dienstpl. v. vrouwen afgew. 3-57 13058/2
Vrouwen: dienstpl. v. vr. afgew.; het vrouwenkiesrecht 3-57 13058/2; raad v. st. keurt wetsontw. goed, kron. 13544
Vrijhandelsgebied: gunstig v. handel 10-57 13555/1
Woningen: aant. geb. won. p. 1000 inw. 8-57 13463/2; won.voorr. p. 1000 inw. 8-57 13465/1

NAAMREGISTER (II)

De vele duizenden namen van personen, organisaties, instellingen en andere begrippen die in dit deel van Keesings Historisch Archief voorkomen, zijn opgenomen in het hiernavolgende naamregister.

De namen uit de (wekelijkse) Kroniek van het wereldgebeuren zijn slechts opgenomen voor zover elders niet een uitvoeriger bericht over de betreffende persoon of instelling is gepubliceerd. Bij de namen zijn aangegeven paginacijfer en kolom (bv. 13749/3 = pag. 13749, 3e kolom).

Bij eventuele verschillen in schrijfwijze tussen tekst en naamregister dient de in het register opgenomen schrijfwijze als de meest juiste en volledige beschouwd te worden. Bij pseudoniemen en afkortingen van organisaties en instellingen is zoveel mogelijk verwezen naar de eigen, resp. volledige naam. Verder zijn bij de indicering de volgende richtlijnen in acht genomen.

1. Bij Slavische (bv. Russische), Arabische en Aziatische namen is, indien mogelijk, de Nederlandse transcriptie gevolgd.
2. Voor Indonesische namen is de officiële Indonesische spelling aangehouden. Dit houdt o.m. in, dat de *oe* wordt geschreven als *u* — behalve bij de namen Roem en Soekarno, die ook in de Bahasa Indonesia met een oe worden geschreven.
3. De voorvoegsels „Mac" („Mc") en „O" worden tot de naam gerekend. Zo is bv. McCarthy opgenomen onder de letter M en O'Flanagan onder de O. De voorvoegsels „de", „van", „el" en „ben" worden echter niet tot de naam gerekend. Derhalve staat De Ridder onder de letter R, Van Acker onder de A, el-Wazir onder de W en Ben Goerion onder de G.
4. Bij dubbele namen is het eerste deel beslissend voor de rangschikking. Zo is bv. Van Asch van Wijck opgenomen bij de letter A.
5. Vorstelijke personen zijn onder hun voornaam opgenomen. Zo vindt men bv. Juan de Bourbon onder de J.

☆

Ondanks ons streven naar de grootst mogelijke nauwkeurigheid kunnen in het naamregister onjuistheden zijn geslopen. De redactie van Keesings Historisch Archief houdt zich daarom aanbevolen voor opmerkingen teneinde bij volgende naamregisters deze fouten te vermijden.

A

Aafjes, B. 13746/2
Aardgas: zie SI, de afd. Nederland, de rubr. Economie, Financiën en Sociale Zaken
Aardsatellieten (kunstmatige): zie Kunstmanen
Abakoemow, W. S. 13140/3, 13353/3
Abarzuza, adm. F. 13047/1
Abassi, A. 13403/1
Abbas, emir (Jemen) 12925/3, 12926/1
—, F.. 13123/foto, 13124/1, 13613/3
Abd el-Krim: zie Krim, Abd el-
Abdoel Illah, kroonprins van Irak 13024/2, 13232/foto
— Rahman: zie Rahman, Abdoel
Abdoella, M. 12987/3, 12988/1, 12988/2, 12988/3
Abdoellah, emir (Jemen) 12925/3, 12926/1, 12926/2
—, koning van Jordanië 12971/1, 13159/2, 13159/3, 13161/1, 13663/1
Abdoh, D. 13533/2
Abdulgani, R., kron. 13048 (Indon.), 13079/2, 13081/1, kron. 13096 (Indon.), 13184/3, 13185/1, 13293/3, 13294/1, 13513/1
Abe, N. 13570/2
Abeele, M. Van den 12954/2
Abel, R. I., kron. 13416 (VS), kron. 13640 (VS)
Abhaiwongse, Loeang K. 13529/1
„Aboekir" 13120/3
ABP: zie Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds
„Abraham Larsen" 12959/3
Abs, dr. H. J. 13500/2, 13693/2
ABVV: zie Algemeen Belgisch Vakverbond
Academie voor Beeldende Kunsten (Den Haag): zie Koninklijke Academie voor Beeldende Kunsten (Den Haag)
— — Internationaal Recht (Den Haag) 13279/3
— — Schone Kunsten (Antwerpen) 13619/1
Académie Française 13091/1, 13509/2
— royale de Médecine 12954/2
— — des Sciences, des Lettres et des Beaux-Arts de Belgique 12954/2
Acharya, T. P. 13410/3
Achterberg, G. 13745/foto, 13746/2, 13747/1
Achteren, A. van 13428/1
Aciéres Réunies de Burbach-Eich-Dudelange SA 13471/1
Acker, A. Van 12954/2, 12988/3, 13037/2, 13068/2, 13258/1, 13369/2, 13403/3, 13462/2, **13547/1, 13658/3, 13723/1, 13737/1, 13737/2**
Acosta, B. 13082/1
ACS: zie American Cancer Society
Actiecomité voor de Verenigde Staten van Europa **13111/2, 13677/3**
Actie Toverbal 13666/3
ACV: zie Algemeen Christelijk Vakverbond
ACW: zie Algemeen Christelijk Werkersverbond
— -Kongo: zie Algemeen Christelijk Werkersverbond in Belgisch-Afrika
Adams, J. B., kron. 13144 (Eng.)
—, S., kron. 13704 (VS)
Adat-commissie 13707/1
Addi oe Bihi, kron. 12968 (Mar.)
Aden, kron. 12984 (Jemen), kron. 13000 (Jemen), 13383/3, kron. 13624 (Eng.)
Adenauer, dr. K., kron. 12936 (DW), 12941/foto, 12956/2, 12956/3, 12990/2, 12999/1, 13001/2, 13002/1, 13037/2, 13069/1, 13069/2, 13103/2, 13113/2, 13126/foto, 13132/1, 13143/foto, 13151/1, 13151/2, 13151/3, 13152/1, 13179/2, 13180/3, 13191/2, 13192/3, 13193/3, 13211/3, 13228/2, 13236/1, kron. 13240 (DW), 13260/2, 13260/3, 13261/1, 13291/1, 13388/2, 13405/1, 13411/1, kron. 13416 (DW), kron. 13432 (DW), 13436/3, 13437/1, 13437/2, 13467/3, 13485/1, 13485/2, 13495/1, 13495/foto, 13526/foto, 13531/2, 13629/2, 13629/3, 13630/1, 13661/1, **13674/2, 13714/3, 13715/1, 13715/2, 13719/2**, 13719/3, kron. 13720 (DW), 13721/foto, 13723/1, 13728/3
Adler, prof. G. 13237/1
Adoptie: zie SI, de afd. Nederland, de rubr. Diversen
Adriaanse, mr. P. 13474/3
Adviescommissie voor de doelmatige organisatie in de rijksdienst 13138/3
Adviesraad voor internationale ontwikkeling (VS) 13075/2
AEC: zie Atomic Energy Commission
AEG: zie Allgemeine Elektrizitäts Gesellschaft
Aerodynamische verhitting 13059/1
Aeroflot 13090/1, 13699/1, 13899/3
AFL-CIO: zie American Federation of Labor Congress of Industrial Organizations
African Students' Association 13066/3
Afrikaans-Aziatische conferentie (Cairo) 13601/1, kron. 13608 (Jord.), **kron. 13720** (Int.), 13736/1, 13737/3
— Nationaal Congres 13321/2
Afxentiou, G., kron. 13064 (Cypr.)
Aga Khan III 13379/2, 13379/3, 13380/1, 13382/foto
— — IV 13379/3, 13382/foto, 13588/3
— Sultan Sir Sultan Mohammed Sjah: zie Aga Khan III
Agressie: zie SI, de afd. Internationaal, de rubr. Organisaties onder Ver. Naties
A-griep 13495/2, kron. 13528 (Ned.), 13585/3
Ahmad ibn Jahja Nasir li-Din-Allah, koning Seif el-Islam (Jemen) 12925 (biogr. + foto), 12926, kron. 12984 (Jem.)
Ahmadi, A. 13156/foto
Ahrans, H., kron. 13256 (DW)
Ahrens 13089/3
Aidit, D. N., kron. 13624 (Indon.)
Aiken, Fr. 13104/2
Ailly, mr. A. J. d' 12961/1
Air Austria 13411/1
— France, kron. 13160 (Fr.), 13699/1
— India 13699/1
Aitsji, K. 13374/3
Ajax, Amsterdamsche Football Club, kron. 13240 (Sport)
Ajoebi, A. Djawat el, kron. 13304 (Irak), kron. 13528 (Syrië), 13561/1
Akaba, Golf van 12928/2, 12945/2, 12972/3, 12973/1, kron. 13016 (Isr.), 13031/1, 13033/1, 13043/2, 13043/3, 13052/2, 13052/3, 13053/1, 13053/2, 13071/1, kron. 13080 (S.Arab.), 13094/foto, kron. 13096 (MO), 13105/2, kron. 13112 (Jord.), 13112 (VS), 13120/3, kron. 13144 (Int.), 13226/2, 13226/3, 13312/2, kron. 13368 (S.Arab.), 13407/3
Akagi, M. 13374/3
Aken, P. Van 13733/2, 13733/foto
Akhavi, brig.-gen. H. 13156/foto
Akkerman, B. E., kron. 13672 (Kunst)
Akte van Mannheim 13358/3
AKU: zie Algemene Kunstzijde Unie NV
Ala, Hoessein 13139/1, 13156/foto
Alain-Fournier (pseudoniem): zie Fournier, H. A.
Alam, A. 13139/1
Albam, J., kron. 13432 (VS)
Albarda, ir. J. W. 13187/1, 13187/2
Albert, koning van België 13369/1
— de Ligne, prins 13355/1
Albertina-bibliotheek 13595/2
Albertkanaal 13131/1, 13362/1
Alberts, P. 13252/3
Albert Schweitzerprijs 12964/3
Alcoa: zie Aluminum Co. of America
Alcorn, M. 13010/1
Aler, I. A. 13168/3

Alexander, prins van België, kron. 13480 (Belg.), 13497/1, 13614/1
— III, tsaar 13396/3
Alexandra, koningin 13540/1
Alexej, patriarch 12978/1
Alexis, L. 13589/2
Alfabet-Trust 13059/1
Alfrink, mgr. dr. B. J. 13313/3, 13314/1
Algemeen Belgisch Persverbond 13497/1
— — Vakverbond 12955/1, 13369/1, 13369/2, 13547/1
— Burgerlijk Pensioenfonds 13586/2
— Christelijk Vakverbond 12955/1, 13002/3
— — Werkersverbond 12954/3, 12955/1, 13002/3
— — — in Belgisch-Afrika 13003/1
— Egyptisch Vakverbond 13003/3
— Landbouw Syndicaat (Java) 13705/1
— Mijnwerkersfonds 13426/1
— Nederlands Verbond 13109/1
Algemene Kunstzijde Unie NV 13003/2
— Nederlandse Agrarische Bedrijfsbond, kron. 12952 (Ned.), 12962/2
— — vereniging Het Groene Kruis 13157/3
— — Wielrijders Bond: zie Koninklijke Nederlandse Toeristenbond
— ouderdomswet: zie SI, de afd. Nederland, de rubr. Economie, Financiën en Sociale Zaken onder Ouderdomswet
— Overeenkomst betreffende Tarieven en Handel: zie General Agreement on Tariffs and Trade
— Raad van Ruanda-Urundi 13181/2, 13181/3
— Rooms-Katholieke Ambtenarenvereniging, kron. 13544 (Ned.)
— — Officierenvereniging 13621/3
— Studieclub (Bandung) 13706/2
— Vergadering der Ver. Naties: zie SI, de afd. Internationaal, de rubr. Organisaties onder Ver. Naties
Algera, mr. J. 13074/1, 13201/2, 13312/3, 13601/3, 13634/foto
Algerije: zie SI, de afd. Frankrijk, de rubr. Overzeese Gebieden
Algerijns Nationaal Bevrijdingsfront: zie Front de Libération Nationale
Algerijnse Nationale Beweging: zie Mouvement National Algérien
Algra, H. 13268/3
Ali, Hoessein ben 13399/3
—, Mohamed (Chaoedry) 13116/3
—, Mohammed 12988/2, 13116/1
— Khan, prins 13379/3, 13380/1, 13382/foto, 13588/3
Alikhanian, A. 12965/3
Allaun, Fr. 13674/3
Allebé, prof. A. 13236/2
Allen, G., kron. 13528 (Cypr.), 13588/2
—, G. E. 12926/3
Allgemeine Elektrizitäts Gesellschaft 13471/1
Alliance Française de Belgique 13589/1
Allison, J. M., kron. 13704 (Indon.)
Allmänna Svenska Elektriska 13471/1
Alto Adige: zie Zuid-Tirol
Alton, kard. D' 13356/3
Altrincham, Lord 13405/3, 13406/1
Aluminium Ltd. 13258/3, 13471/1
Aluminum Co. of America, kron. 13000 (NWI), 13331/1, 13331/2, 13331/3, 13477/1 13728/1
Alvarez, L. 12965/1, 12965/2
Alweg-maatschappij 12941/2
Ambonezen: zie SI, de afd. Nederland, de rubr. Diversen
Ambtenarencentrum 13604/1
Amelink, H. 13635/1, 13635/2
Amer, gen. M. A. H., kron. 13336 (Eg.), 13559/1, kron. 13608 (Eg.), kron. 13656 (Eg.)
American Can Company 13477/1
— Cancer Society 13413/1
— Federation of Labor Congress of Industrial Organizations 12995/1, kron. 13000 (VS), 13472/1, 13604/3, 13699/2
— Foundation for the Study of Man 12925/1
— Metal Products 13059/3
— Petroleum Institute, kron. 13032 (Int.)
— Philosophical Society 13180/3
— Physical Society 12965/1, 13220/2
Americans for Democratic Action 13450/1
Amerikaans bureau voor hulp aan het buitenland: zie Internationaal Cooperation Administration
Amerikaanse commissie voor atoomenergie: zie Atomic Energy Commission
— geheime dienst: zie Central Intelligence Agency
— sociaal-democratische bond 13010/1
— socialistische partij 13010/1
Ames, M.D.: zie Boyd-Ames, M.D.
AMF Atomics Inc. 13483/1
Amin Mohammed, prins 13379/3
Ammar, Tahar ben 13401/3
Amrehn, Fr. 13414/foto
Amsterdam: zie SI, de afd. Nederland, de rubr. Diversen onder Gemeenten
Amsterdams A Cappellakoor 13237/1
— Conservatorium 13412/3
— Toneelgezelschap 13332/2
— Tijdschrift voor Letterkunde 13748/3
Amsterdamsche Bank NV 13375/3
— Trusteesmaatschappij NV 12929/3
Amsterdamse Werkgroep voor Kinderen met Cerebrale Paresen 13620/3
Amundsen, R. 13082/2
AN-10 (Sowjet-vliegtuig) 13699/2
ANAB: zie Algemene Nederlandse Agrarische Bedrijfsbond
Anaconda Copper Mining Company 13477/1
Analfabetisme 13683/2
Ananda Mahipol, koning van Thailand 13527/3, 13529/1
Anastasia, groothertogin: zie Anderson, A.
Anciaux, H. 13354/2, 13354/3, 13562/2
Andenaert, pater K. 12995/2
Andersen, A. 13308/3
—, H. C. 13044/3
Anderson, A. 12994/3
—, R. 13315/2
André, dr. G. 13406/1
Andrejew, A. A. 13172/2, 13172/3, 13173/3, 13204/2
Andreotti, G. 13239/3
Andriessen, M. 13334/foto
— W. J. 13344/2, 13727/3, 13740/1
Aneta: zie PIA
Angelini, A. 13239/3
Anker Larsen, J. 13044/1
Anne Frankstichting 13428/1
Annunzio, G. d' 12948/3
Anquetil, J., kron. 13384 (Sport)
Ansari, gen. V. 13156/foto
Anseele, E. (monument) 13509/1
Anshary, K. I. 13705/3
Antara 13511/1, 13533/1
Antar-Pétroles de L'Atlantique 13472/1
Antilliaanse postspaarbank 13504/3
Anti-Revolutionaire Partij 12975/2, 13167/2, 13167/3, 13199/3, 13200/1, 13200/2, 13200/3, 13232/3, 13395/1, 13601/2, 13617/1, 13635/2, 13698/2, 13739/2, 13739/3, 13740/1
Antos, I. 13212/2
Antwerpen: zie SI, de afd. België, de rubr. Diversen onder Gemeenten
Anwar, R. 13532/3, 13533/1
ANWB: zie Koninklijke Nederlandse Toeristenbond
AOW: zie Algemene ouderdomswet
„Apartheid" (Zuid-Afrika) 13319/1, 13319/2, 13319/3, 13321/1, 13321/2, 13321/3, 13322/1, 13322/2, kron. 13576 (Z.Afr.), 13682/1
„Apollo": zie Koninklijke Mannenzangvereniging Apollo
Apollow, B. 12965/3
Apro, A. 13212/2, 13553/3
Arabian-American Oil Company, kron. 12952 (Eg.), 12963/3, 13023/1, 13386/1, 13386/2, 13728/2
Arabisch Legioen 13159/3, 13161/1
Arabische Bevrijdingsbeweging (Syrië) 13433/1
— Liga 12925/3, 12974/1, 12971/2, kron. 12984 (Int.), kron. 13000 (Fr.), 13023/1, 13159/3, 13199/1, 13232/2, kron. 13256 (Int.), 13277/1, 13277/2, kron. 13288 (Alg.), 13312/2, 13383/1, 13386/1, kron. 13432 (Int.), kron. 13432 (Oman), 13433/2, kron. 13448 (Int.), 13472/foto, 13473/2, 13502/3, 13599/1, kron. 13640 (Jord.), 13663/1
— vluchtelingen: zie Vluchtelingen (Palestijnse)
Arafa, Mohammed ben Moelay, sultan van Marokko 13502/ 2
Aragon, L. 13733/3
Aramburu, gen. P. E. 13033/1 (biogr. + foto), 13033/2, 13033/3, 13034/1, kron. 13112 (Arg.), kron. 13224 (Arg.), kron. 13288 (Arg.), 13322/3, 13403/2
Aramco: zie Arabian-American Oil Company
Arana, gen. O., kron. 13224 (Arg.)
Aranha-plan 13466/3
Aravena, J. 13182/2
ARBED: zie Aciéres Rèunies de Burbach-Eich-Dudelange SA
Arbeiderspers, NV De 12978/2
Arbenz Guzmán, J. 13392/1
Arce, H. 13182/2
Arena (toneelgroep) 13509/3
Argonauten 13429/3
Argonne National Laboratory 13060/2, 13157/foto, 13381/3
Ariëns Kappers, prof. dr. J. 13215/foto
Arifin, Z. 13184/3, 13248/2
Aristow, A. B. 13338/2, 13351/2
ARKA: zie Algemene Rooms-Katholieke Ambtenarenvereniging
Arkadew, G. P. 13165/foto
Arland, M. 13509/1
Armand, J.-M. 13626/1
—, L. 12945/1, kron. 13032 (Int.), 13146/2, 13212/2, 13214/1, 13626/1 (biogr. + foto), 13626/2, 13626/3, 13627/1
—, kol. P. 13487/3
— -Gazel, G. 13627/1
Armas, C. Castillo 13391/3, 13391/foto, 13392/1, 13632/1
Armco Steel Corporation 13477/1
Armour & Company 13477/1
Arnold, K. 13405/2, 13405/3
Aron, R. 13114/2, 13114/3
ARP: zie Anti-Revolutionaire Partij
Arrese, J. L. 12947/3, kron. 12952 (Sp.), 13047/1, 13047/2
Artajo, A. M. 13047/1
Arti et Amicitiae 13236/3
Artillerie-Inrichtingen: zie Staatsbedrijf „Artillerie-Inrichtingen"
Artsiklowski, prof. 13296/1
Aruba: zie SI, de afd. Antillen (Ned.)
Arudji Kartawinata, kron. 13576 (Indon.)
Asch, Sj. 13363/2
— van Wijck, prof. mr. dr. L. H. K. C. van 13583/3, 13556/1
— — —, jhr. W. H. J. van 13533/2
ASEA: zie Allmänna Svenska Elektriska
Asja, R., kron. 13240 (Int.)
Assali, Sabri el, kron. 12952 (Int.), 12970/1, 13433/1
Asselbergs, prof. dr. W. J. M. A. 13056/3 13746/1
Assisi, Fr. van 12949/1
Associated Electrical Industries 13471/1
— Press, The, kron. 13176 (VS)
Association Internationale des Arts Plastiques 13570/2
— — — critiques d'art 13044/2
Assoeandam, kron. 13272 (Eg.), 13389/3, 13458/2, 13458/3, 13580/3, 13645/1
Astma 13492/1
Astorga, M. 13182/3
Astraco Corporation 13106/3
Astrid, prinses van Noorwegen 13540/3
Astronomical Society 13690/2
Atassi, H. 13433/1
Atatürk: zie Kemal Pasja
„Athos" 12942/3
„Atlas" 13121/foto
„Atomen voor de vrede"-prijs 13605/2
Atomic Energy Commission 12976/2, 13008/3, kron. 13080 (VS), 13090/1, 13109/3, kron. 13144 (SU), 13157/foto, 13171/3, 13217/3, 13220/3, kron. 13256 (VS), 13481/3, 13482/3, 13483/1, kron. 13496 (SU), 13621/2, 13621/3, 13701/3
„Atoms for Peace" 13298/2, 13711/1
Atoom, Tentoonstelling Het 13314/2, kron. 13320 (Ned.), 13685/3
Attlee, Sir Clement Richard 13674/3, 13694/1
August Thyssen-Hütte AG 13471/1
Auriol, V. 13119/1
Auslandsbonds 13056/1
Austad, D. F. 13424/2
Australië-Instituut 13483/2
Austrian Airlines 13411/1, kron. 13544 (Oost.)
Automatisering 12995/1, 13041/3, 13042/1, 13235/1, 13473/3, kron. 13560 (Ned.), 13567/3, 13605/3, 13626/3
Avanadano, kol. G. G. 13632/1
Averkamp, A. 13257/1
Averoff, A., kron. 13064 (Griek.), 13723/1
AVH (Hongaarse geheime politie) 13135/1, 13309/2, 13309/3
Aviolanda AT-21 13569/3
AVRO: zie Algemene Vereniging Radio Omroep
Awami Liga 13116/3, 13139/1
Awolowo, dr. 13153/2, 13153/3
AWR/AER-congres (vluchtelingen, Arnhem) 13498/2
Azad, A. K. 13164/3

Azem, dr. Khaled el 13433/1, 13434/1, kron. 13720 (Syr.)
Azikiwe, dr. N. 13066/2, kron. 13096 (Nig. O.), 13153/2, 13153/3

B

Baako, kron. 13320 (Ghana)
Baal, dr. J. J. van 13627/2
Baaren, K., kron. 13512 (Kunst)
Baarle-Hertog 13071/3, 13072/1, 13244/2
— -Nassau 13072/1
Baarns Lyceum 13314/2
Baath-partij 13433/1
Ba Azab 13078/foto
Baba 13487/1, 13487/2
Babcock and Wilcox Company 13701/3
Babilon, J. M. C. 13083/2
Bache-Wiig, prof. 13578/3
Bachg, mr. F. J. H. 12975/1, 13711/3
Bacon, Sir Edmund 13702/foto
—, P. 13631/3
Badan Perwakilan Rajut Maluku Selatan 13252/3
Badawi, A. H. 13554/2
—, H., kron. 13064 (Eg.)
Badische Anilin und Soda Fabrik AG 13471/1
Badr, emir Seif-el-Islam (Jemen) 12926/1, 12926/2
Baekelmans, L. 13700/2, 13731/3
Bagdadpact: zie Verdrag van Bagdad
Bagramjan, maarschalk 13093/3
Bahama-eilanden, kron. 13608 (Eng.)
Bahasa Indonesia 13707/1
Bahrein 13383/1, 13385/1, kron. 13400 (Oman), 13599/1, 13652/1
— Petroleum Company 13652/1
Baibakow, N. 13269/3
Bakels, mr. F. 13555/2
Baker, J. G. 12945/1
—, N. 13390/1
Bakhtiar, gen. T. 13156/foto
Bakker, A. 12946/1
—, B. 13711/1
—, B. 13619/2
—, H. 13589/1
Baksji Ghoelam Mohammed 12973/3, 12987 (biogr. + foto), 12987/2, 12987/3, 12988 /1, 12988/2, 12988/3, 12993/3
Balafrej, A. 13502/3
Balaguer, dr. J., kron. 13224 (Dom. Rep.), 13274/3
Balcer, L. 13307/3
Balchen, B. 13082/1
Baldwin, H. W. 13175/1, 13175/3, 13177/1
Balewa, A., kron. 13464 (Nig.)
Balkan-conferentie 13515/3, kron. 13528 (Int.), 13551/1, 13567/3
— -entente 13610/2
— -pact 13598/1, 13610/3
Balke, prof. dr. ir. S., kron. 13144 (DW), 13151/2, 13629/2, 13709/1
Ballistische projectielen: zie Geleide projectielen
Baloechistan 13139/1
Balzac, H. de 13044/3
Banco do Bresil 13466/3
Bank deutscher Länder 13339/3, 13421/2
— Indonesia, kron. 12924 (Indon.), 13406/3, 13453/3, 13647/3, 13689/1, 13705/3
— of America 13424/3
— — England 13223/3, 13453/1, 13531/3
— van Frankrijk: zie Banque de France
— — Ierland, kron. 13544 (Ierl.)
— — Spanje 13445/3
— voor Internationale Betalingen 13581/1, 13581/2
— — Nederlandsche Gemeenten NV 12975 /2, kron. 13064 (Ned.), 13519/1, 13524/3, 13555/1, 13555/2, 13556/1, kron. 13560 (Ned.), 13696/2, 13696/3, 13697/1
Banque de France 13164/2, 13327/1, 13327/2, 13327/3, 13422/3, 13423/1, 13439/1, 13615/3, 13631/1, 13645/2
— — l'Indochine 13500/2
— — Paris et des Pays-Bas 13439/1, 13500/2, 13515/2
Bantengraad, kron. 12968 (Indon.), kron. 12984 (Indon.), 13511/foto
Bao Dai, kron. 13320 (I. Ch.), kron. 13720 (I. Ch.)
Baptisten (Nederland), kron. 13544 (GL)
Barakrok, kron. 13672 (Fr.)
Baranski, R. 13074/2
Barclays Bank (Londen) 12957/1, 13424/3
Bardin, I. P. 13653/1
Bardini-Confalonieri 13037/2
Bargonne, Ch. 13346/2
Barisan Tani Indonesia 13154/2
Barlas, C. S. 13607/3
Barlian, kol., kron. 13064 (Indon.)
Barnard, ds. W. 13428/1, kron. 13624 (Kunst), 13747/1, 13747/3
— -medaille 13180/3
Barrientos, gen. A. 13182/3
Barrios, R. 13182/3
Barroso, gen. 13047/1
Barrouche, A. 13403/1
Barsoekow 13090/1
Bartels, E., kron. 13224 (Int.)
Barth, prof. dr. K. 13216/2
Bas Becker, jhr. J. Q., kron. 12968 (Ned.)
Baschwitz, prof. dr. K. 13605/2
Basoetoland 13514/3
Basri, lt.-kol. H., kron. 13080 (Indon.)
Basso, L. 13038/3
Basulto, J., kron. 13672 (Chili)
Bataafsche Petroleum Maatschappij, NV De 13108/2, 13314/3
Batista, F. 13085/1, 13415/1, 13415/2, 13415/3, 13415/foto, 13417/1, 13417/2, 13484/3
Batoerina 13172/2
Baudelaire, Ch. 13669/1
Baudhuin, prof. F. 13210/2
Baumgartner 13589/2
Bauweraerts, H. 13627/2, 13627/3
Bayar, Celal 13607/2, 13607/foto, 13609/1
Bayernpartei, kron. 13400 (DW), 13495/2, 13564/3
BBC: zie British Broadcasting Corporation
BEA: zie British European Airways
Beamont, R. 13381/3
Beatrix, prinses 12974/2, kron. 13240 (Ned.), kron. 13272 (Ned.), kron. 13528 (Ned.)
Beauregard, C. F., kron. 12952 (Int.)
Beauvoir, S. de 13620/2
Bech, J. 13037/2, 13062/foto, 13126/foto, 13723/1
Beck, D. 13604/3, 13699/2
—, lt.-gen. L. 13001/3
Becker, A. 13540/3
Becquerel, H. 13218/1
Beeckaert, L. 13259/1
Beek, prof. dr. M. A. 13056/3
—, S. van 13524/2
Beekman, Anneke 13680/2
Beelaerts van Blokland, jhr. dr. W. A. 12961/3
Beer, De (natuurreservaat) 13680/1
Beernink, mr. H. K. J. 13122/2, 13344/1
Beers Consolidated Mines, De 13472/1
Beethoven, L. von 13109/1, 13119/2
Beetsjoeanaland 13514/3
Begum (echtgenote Aga Khan III) 13379/3, 13380/1, 13382/foto, 13588/3
Beheerschapsraad der Ver. Naties: zie SI, de afd. Internationaal, de rubr. Organisaties onder Ver. Naties
Beierse partij: zie Bayernpartei
Beigin, 13053/2
Bejoem, M. A. 13279/2
Bekkai, Si M'Barek ben Moestafa el 13123/foto
Bekkers, mgr. W. M., kron. 13016 (Ned.)
Belcampo (pseudoniem): zie Schönfeld Wichers, H. P.
Belchtiar, A. K. 13156/foto
Belgisch Kongo: zie SI, de afd. België, de rubr. Kongo
— -Luxemburgs centrum voor handelsbetrekkingen in Nederland 13629/1
— — Valuta-Instituut 13354/3
— -Luxemburgse Economische Unie, kron. 13048 (Belg.), 13195/1, 13548/1, 13548/2, 13548/3, 13549/3, 13550/1, 13550/2, 13550/3, 13659/3
Belgische Kempen: zie Kempen (België)
— Liberale Partij 13018/1
— Maatschappij voor de Kernenergie 13132/1, 13530/3
— Shell Maatschappij 13627/3
— Socialistische Partij 12971/3, 13018/1, kron. 13192 (Belg.), 13243/2, 13244/1, 13547/1, 13737/1
— Vereniging voor de Uitbreiding van de Kernenergie voor Vredesdoeleinden 13530/2
Belgonucléaire: zie Société Belge pour l'Industrie Nucléaire „Belgonucléaire"
Beljajew, N. I. 13338/2, 13351/2
Beljon, J. J. 13509/2
Bell X-2 (Am. raketvliegtuig) 13059/2, 13461/3
Bellon, mgr. prof. K. L. 13547/1, 13547/2
Beloessow, W. 13365/foto
Benatzky, R. 13589/1
Bendien, J. M. 12978/2
Benediktow, I. 13269/3
Benesj, E. 13667/1
Bengoa, gen. L. 13034/1, 13322/3
Ben Goerion, D.: zie Goerion, D. Ben
Bennett, F. 13082/1
Bennike, gen. V. 13088/1
Benoit, P. 13733/3
Benthem, C. W. 13685/2
Benton, W. 12940/1
Bentveld, D. van 13007/2
Benvenuti, dr. L. 13214/1
Béranger, P. J. de 13397/1
Berding, A. 13106/1
Beresztoczy, M. 13554/1
Berg, Fr. 13152/1, kron. 13224 (DW), kron. 13720 (DW)
Berge, dr. W. H. van den, kron. 13256 (Int.)
Bergh, H. van den 13741/2, 13748/2
—, mr. R. van den 13375/3
— van Eysinga, prof. dr. G. A. van den 13056/3, 13363/1, 13363/2
Berghaus NV, fa. H. 13428/1
Berghe, L. Van den 12954/2
Berghen, R. 13732/3
Berghuis, dr. W. P. 13199/3, 13200/1, 13200 /2, 13232/3, 13601/2, 13739/3
Bergwerksgesellschaft Hibernia 13471/1
Beria, L. P., kron. 12924 (Fr.), 13013/3, 13029/3, 13058/1, 13076/2, 13077/1, 13140 /2, 13140/3, 13172/1, 13172/2, 13172/3, 13173/1, 13173/3, 13335/2, 13476/2
Berkel's Patent NV, Van 12929/3
Berkner, L. V. 13365/foto
Berlage, prof. dr. H. P. 13685/1
Berlijn: zie SI, de afd. Duitsland (Berlijn)
Berman, prof. H. J. 13285/1
Bernard Johan Kerkhofprijs 13605/1
Bernhard, prins, kron. 13016 (Ned.), kron. 13064 (Ned.), 13107/1, kron. 13224 (Ned.), 13254/foto, 13279/3, kron. 13320 (Ned.), 13330/2, kron. 13464 (Ned.), 13536/foto, 13538/2, kron. 13576 (Ned.) 13714/3, 13715/1, 13716/2, 13716/3
Bernstein, L. 12953/1
Beroepsgroepering van de Kernenergie v.z.w.d. (België) 13530/3
Bertrand, F. 13162/2. 13163/1
Besanger, P. C. 13347/2
Bestedingsbeperking (Nederland) 13039, 13040, 13041/1, kron. 13048 (Ned.), 13201/1, 13232/3, 13295/1, 13313/1, 13313/2, 13345/1, 13442/1, 13442/2, 13520/2, 13524/1, 13524/2, 13525/2, 13525/3
Bethlehem Steel Corporation 13477/1, 13717/3
Beugel, drs. E. H. van der 12960/3, 12961/2, 13107/1
Beureuh, Daud, kron. 13288 (Indon.), kron. 13304 (Indon.)
Beurs- en Nieuwsberichten (Curaçao) 13252/3, 13314/3
Beus, dr. J. G. de, kron. 13336 (Ned.)
Bevan, A. 13225/1, kron. 13272 (Eng.), 13390/1, kron. 13512 (SU), kron. 13544 (Eng.), 13674/3
Beweging van Europese Federalisten, kron. 13544 (Ned.)
Beyen, mr. J. W. 13089/2, 13114/3, 13694/3
Beijnum, E. van 13091/3
Bey van Tunesië: zie Lamine, Sidi
Bezige Bij", „De 13611/3
Bhakra-Nangal Project 12958/2
Bhasjani, M. 13116/3
BHE: zie Bund der Heimatvertriebenen und Entrechteten
Bidault, G. 13247/1
Bienkowski, W. 13074/2
Biennale van S. Paulo 13571/1
— — Venetië 13571/1
Biesheuvel, mr. B. W. 12993/2, 13150/2, 13616/3
Biever, T. 13150/3
Biezeno, prof. dr. ir. C. B. 13056/3
„Bildungsgemeinschaft Eiserne Vorhang" (Hannover) 13498/2
Billères, R. 13292/3, 13293/1, 13631/3
Billings, H. 13570/2
Binnenlandse Veiligheidsdienst 13039/3
Binsbergen, dr. W. C. van 13253/1, 13504/3
Bintang Timur 13248/1
Biszku, gen. B. 13212/2, 13341/1
Bitar, S. 13561/1
Bittremieux, C., kron. 13352 (Kunst)
Bizri, kol. A. el 13434/1, 13559/foto
Black, E. R., kron. 13352 (NWI), 13437/2, 13645/1
„Black-and-Tans" 13097/2

Blagonrawow, prof. A. A. 13572/foto, 13653/1, 13653/2
Blaisse, mr. P. A. 13602/1, 13648/3
Blake, dr. 12978/1
Blaman, mevr. A. (pseudoniem): zie Vrugt, mevr. J. P.
Blanche, L. 12949/2
Blanco, L. C. 13047/2, 13378/2, 13378/3
Blaney, N. 13104/2
Blank, Th. 13002/1, 13629/2
Blankaert 13644/2
BLEU: zie Belgisch-Luxemburgse Economische Unie
Blink, C. van den 13107/2
Block, A. De 13323/1
—, prof. mr. A. L. de 12961/3, 12962/1, 13107/3
Bloem, mr. J. C. 12978/2, 13741/2
Bloemers, mr. H. W. 13071/2
Blokhintsjew, prof. D. I. 13285/2
Blom, J. 13665/2, 13740/1
Blondel, F. 13250/3
Bloss, W. 12981/1, 12981/3
Blücher, Fr. 13152/1, 13498/3
Blum, gen. A. Duarte: zie Duarte Blum, gen. A.
—, L. 13247/1, 13431/3
Blijstra, R. 13427/3
Bo, G. 13241/1
—, R. del 13241/2
BOAC: zie British Overseas Airways Corporation
Boas, mevr. H. 13682/2
Bodegraven, J. 13314/1, 13314/2, 13314/foto
Boeddha 13620/1
Boeg", „De: zie Nationaal Monument voor de koopvaardij 1940-1945
Boeing Airplane Company 13477/1
Boekenweek (1957), kron. 13352 (Kunst)
Boekharin, N. I. 12997/3, 13012/1, 13013/foto, 13028/3, 13060/2, 13173/1
Boekhoven, G. 13122/2
Boelaere, T. Van 13730/1
Boelganin, N. A., kron. 12924 (Int.), 12930/1, 12939/2, 12951/1, 12951/2, 12951/foto, 12955/3, 12956/1, 12963/2, 12985/foto, 12988/2, 12988/3, 13004/3, 13025/3, kron. 13032 (SU), 13037/1, 13041/foto, 13069/1, kron. 13096 (DW), 13103/2, 13103/3, 13134/3, 13135/2, 13135/3, 13136/1, kron. 13160 (Eng.), kron. 13160 (Noorw.), kron. 13160 (SU), kron. 13176 (Eng.), kron. 13176 (SU), 13183/1, 13183/2, 13183/3, 13184/1, 13184/2, 13184/3, 13193/1, 13194/1, 13204/1, 13207/2, 13257/2, 13262/1, 13291/1, 13291/3, 13292/2, 13292/foto, 13326/3, 13335/2, 13335/3, 13337/1, 13338/2, 13351/1, 13351/2, 13353/2, 13378/2, 13378/3, 13379/foto, 13405/1, 13420/3, kron. 13432 (SU), 13457/3, kron. 13464 (Syr.), 13486/1, 13505/3, 13506/1, kron. 13512 (SU), 13593/2, 13623/foto, kron. 13672 (J.Sl.) kron. 13704 (SU), 13728/3, 13740/2
Boens, D. 13731/2
Boer, J. 12978/2
—, prof. dr. J. H. de 13685/2
—, prof. dr. P. A. H. de 13056/3
Boeraimi-oase, kron. 13368 (MO),13383/2, 13383/3, 13385/2, 13385/3, kron. 13400 (Oman)
Boerenbond (België) 13546/3
Boerenleenbank (Eindhoven) 13697/1
Boeschoten, dr. F. 13700/3
Boesnach, M. 13346/2
Boffa, G. 13351/2, 13353/1
Bogaers, P. 13509/2
Bogart, H. 12964/3
Boghadi, A. L. el 13389/1
Bohlen, Ch. E., kron. 13096 (VS), kron. 13160 (SU)
Bohr, prof. N. H. D. 13109/2, 13179/3, 13605/3
Bohy, G. 13658/2
Bois du Cazier (Belgische mijn) 13578/foto
Boiteux, J., kron. 13480 (Sport)
Bok, prof. S. T. de 13685/1
Boland, K. 13104/2
Bolivar, S. 13148/1
Bolland, prof. dr. G. J. P. J. 13363/2
Bollardière, gen. J. P. de 13119/3, kron. 13160 (Fr.), kron. 13176 (Fr.)
Bolling Flood, E.: zie Boyd-Bolling Flood, E.
Boloekbasji, O. 13609/3
Boltje en Zoon NV, fa. 12963/2
Bolz, L. 13085/2
Bom, E. De 13730/2
Bomans, G. 13749/3
Bomholt, J. 13260/1
Bommel van Vloten, J. M. van 13268/3
Bommer, J. 13344/1, 13425/3
Bond der grote gezinnen 13181/2
— — Verzekeraars 13083/3
— van Adverteerders 13210/3
— — Bouwondernemers 13583/3
— — Britse spoorwegarbeiders: zie National Union of Railwaymen
— — Christelijke MULO-scholen 13169/1
— — Garagehouders en aanverwante bedrijven, kron. 13544 (Ned.)
— — Nederlandse Architecten, kron. 13560 (Ned.)
Bondas, J. 12955/1
Bonnefous, E. 13293/1, 13631/3
Boogaard-Klaver, mevr. C. H. van den 13745/3
Boom, mr. R., kron. 13544 (NWI)
Boomstra, mr. S. 13426/3
Boon, L. P. 13669/1, 13732/foto, 13733/1
Boot, J. J. 13314/1, 13314/foto
Boots Pure Drug 13472/1
Bopp, prof. Fr. 13150/3
Borden 13477/1
Bordewijk, mr. F. 13022/3, 13619/2, 13619/3, 13619/foto, 13742/3, 13744/2, 13744/foto
Borgeaud, H., kron. 13608 (Fr.)
Born, prof. M. 13150/3, 13179/3
Boroedjalow 13296/1
Borquez 13182/2
Bos, vice-adm. H. 13132/2
Boscary-Monsservin, R. 13631/3
Bosch, C. van den, kron. 13304 (Sport)
— AG, Robert 13472/1
Bosporus 13367/foto, kron. 13656 (Turk.)
Botiekgebied, kron. 13496 (Ned.)
Boudewijn, koning van België 12954/1, 13258/1, 13643/1, 13643/2, 13673/2, 13673/3
Bouhon, gen.-maj. 13644/2
Bouman, prof. dr. A. C. 13056/3
— -van den Berg, mevr. dr. M. S. 13074/1, 13215/1, 13215/foto
Boumendjel, mr. A. 13119/2, 13119/3
Bourgeois, P. 12954/2
Bourges-Maunoury, M. 13104/1, 13121/2, kron. 13144 (Fr.), 13212/1, 13292/3, 13293/1, 13293/2, 13293/foto, kron. 13304 (Fr.), 13327/2, 13367/1, 13367/2, kron. 13368 (Fr.), 13468/3, kron. 13528 (Fr.), 13552/3, 13553/1, 13615/2, 13631/2, 13631/3, 13641/1, 13675/2, 13677/1
Bourguiba, H. 13123/foto, 13124/1, 13139/2, kron. 13352 (Alg.), 13399/1, 13399/2, 13401/1, 13401/3, 13401/foto, 13402/1, 13402/2, 13402/3, 13403/1, kron. 13432 (Tun.), kron. 13496 (Tun.), kron. 13544 (Tun.), kron. 13560 (Tun.), 13613/2, 13613/3, kron. 13624 (Tun.), 13639/3, 13641/1, 13641/2, 13641/3, 13642/2, 13642/foto, 13661/2, 13661/3, 13663/1, kron. 13704 (Tun.)
Boussac, Comptoir de l'Industrie Cotonnière-Etablissements 13472/1
Bouwkamp, prof. dr. C. J. 13056/3
Bouwmeester, L. 13109/2
— -prijzen: zie „Theo d'Or" en „Louis d'Or"
BOVAG: zie Bond van Garagehouders en aanverwante bedrijven
Bovet, dr. D. 13636/3, 13637/1
— -Nitti, mevr. F. 13637/1
Bowater Paper 13471/1
Bower, gen. 12958/1
Boyd-Ames, M.D. 13083/1
— -Bolling Flood, E. 13081/2
Boymans, museum: zie Museum Boymans
B. P. Benzin- und Petroleumgesellschaft 13437/2
BPM: zie Bataafsche Petroleum Maatschappij, NV De
BPRMS: zie Badan Perwakilan Rajut Maluku Selatan
Braak, M. ter 13743/2, 13744/1, 13744/2, 13748/3
Braakman, De 13345/3, 13586/2
Braal, H. de, kron. 13080 (Indon.), 13248/2
Brabander, G. den (pseudoniem): zie Jofriet, J. G.
Brahms, J. 13620/1
Brain, D. 13509/3
Brancusi, C. 13109/1
Brandenburg, J. 13089/1, 13201/2
Brandt, W. 13552/1, 13552/2
—, W. (pseudoniem): zie Klooster, W. S. B.
Braque, G. 13253/3
Braun, prof. dr. W. von 13621/3
—, Wl. 13571/3
Brazilia 13307/1, 13307/foto
Brecht, mr. C. J. G., kron. 13384 (Ned.)
Breda: zie SI, de afd. Nederland, de rubr. Diversen onder Gemeenten
Breedveld, ir. M. P. 13669/3
Brentano, dr. H. von 12945/3, 12990/1, 12990/2, 12999/1, 13037/2, 13054/3, 13055/3, 13069/2, 13069/3, 13089/2, 13152/1, 13193/1, 13193/2, 13194/1, 13244/3, 13404/3, 13414/foto, kron. 13624 (DW), 13629/2, kron. 13656 (It.), 13661/1, 13661/2, 13671/1, 13723/1
Brezjnjew, L. I. 13338/2, 13351/2
Briand, A. 13119/1
Brice, Cl. E. 13258/3
Bricker, J. W. 13458/3, 13459/1
Brink, prof. dr. J. R. M. van den 13022/2
Brinkel, B. G. F. 13748/1
Brion, M. 13716/1
British Aluminium 13472/1
— Association for the Advancement of Science 13716/2
— Atomic Energy Authority 13482/1
— Broadcasting Corporation 12953/3, 13291/2, 13486/1
— Cocoa & Chocolate 13471/1
— European Airways, kron. 13144 (Eng.), 13356/2
— Insulated Callender's Cables 13471/1
— Motor Corporation 13471/1
— Museum 13059/1
— Overseas Airways Corporation, kron. 13144 (Eng.)
— Petroleum Company Ltd. 13393/2, 13471/1
Brits-Guyana: zie SI, de afd. Engeland, de rubr. Overzeese Gebieden onder Amerika
— -Honduras: zie SI, de afd. Engeland, de rubr. Overzeese Gebieden onder Amerika
— -Somaliland, kron. 13624 (Eng.)
Brodie 13682/2
Broecke Hoekstra, mej. mr. J. J. Th. ten 13604/1
Broekhuizen, dr. J. C. van 13498/2
Broeksz, J. B. 13022/3
Broer, prof. dr. L. J. F. 13053/3
Broken Hill 13472/1
Brokopondo-plan, kron. 13000 (NWI), 13331/1, 13331/2, 13331/3, kron. 13336 (NWI), kron. 13352 (NWI), 13728/1
Bronsgeest, C. 13541/1
Brooke, H. 12941/3
Brooks, A. J. 13307/3
Brown, vice-adm. Ch. R. 13198/3
— Gorsira, M. P.: zie Gorsira, M. P. Brown
Browne, W. J. 13307/3
Brownell, H. E. 13713/1
Bruce, D. K. E., kron. 13048 (VS), 13414/foto
Brucker, W. M. 13714/3
Brufina: zie Société de Bruxelles pour la Finance et l'Industrie
Brugmans, prof. dr. H. 13694/3
Bruins Slot, dr. J. A. H. J. S. 12993/2, 13150/2, 13200/2, 13344/3
Brulez, R. 13733/1
Brunclair, V. J. 13730/2
Brunello 13654/foto
Brunfaut, F. 13228/1
Bruylants, L. 13733/2
Bruyn, M. De 13644/2
Bruyneel, G. 13068/3
Bruynoghe, prof. dr. G. 13132/1
BSP: zie Belgische Socialistische Partij
BTI: zie Barisan Tani Indonesia
Buchnan-Hepburn, P. 12941/3
Buckinckx, P. G. 13731/2
Buddingh, C. 13010/3
Buisseret, A. 13062/foto, 13258/2
Buiten-Mongolië: zie SI, de afd. Buiten-Mongolië
Bukal, J., kron. 13400 (Tsj.Sl.)
Bunche, R. J., kron. 13080 (MO), 13121/foto
Bund der Heimatvertriebenen und Entrechteten: zie Gesamtdeutscher Block/BHE
Bundvad, K. 13260/2, 13260/foto
Bung Karno: zie Soekarno
Burck, G. 13095/1
Burckhardt, C. J. 12964/3
Burger, prof. dr. A., kron. 13688 (Ned.)
—, mr. J. A. W. 12993/2, 13008/2, 13068/3, 13150/2, 13457/2, 13660/1, 13660/3, 13740/2
Burgers, prof. dr. J. M. 13685/2
Burhanuddin 13489/3
Burke, adm. A. A. 12995/1, kron. 13208 (VS)
Burnham, F. 13436/1
Burns, gen. E. L. M., kron. 13064 (Isr.), 13087/3, 13088/1+foto, 13121/foto
Burrows, Sir Bernard, kron. 13400 (Oman)
Burssens, G. 13730/2

Bus de Warnaffe, Ch. du 13150/2
Buset, M., kron. 13192 (Belg.), 13243/2, 13547/1, 13562/2, 13737/1
Buskes, dr. ds. J. J. 13279/3, 13280/foto
Busoni, F. B. 13540/3
Bussetti, gen. L., kron. 13240 (Arg.)
Bussum: zie SI, de afd. Nederland, de rubr. Gemeenten onder Gemeenten
Bust, P. 12964/3
Butler, R. A. 12935/2, 12937/2, 12937/foto, 12938/1, 12941/2, 12941/3, 12958/1, 13326/2
—, S. 13010/2
Buurman van Vreeden, lt.-gen. D. C. 13108/1
Buwalda, H. S. 13044/2
Buyle, Fr. 13733/2
Buysse, C. 13730/2
Buytendijk, prof. dr. F. J. J. 13056/3
BVD: zie Binnenlandse Veiligheidsdienst
Bijlmer, dr. H. J. T. 13539/1
Byrd, adm. R. E. 13081/2 (biogr.), 13081/3, 13082/1, 13082/2, 13082/3, 13082/foto, 13083/1
Bijvoet, prof. dr. J. M. 13056/3

C

Cabot Lodge, H.: zie Lodge, H. Cabot
Cabronell, P. 13260/1
CADE: zie Compania Argentinia de Electricidad
Caetano, M. 13723/1
California Institute of Technology (Pasadena) 13298/1
— University 12965/1, 13298/1, 13621/3
Callahan, J. P. 13115/1
Calmeijer, M. R. H. 13122/3, 13344/2
Cals, mr. J. M. L. Th. 13071/3, 13347/3, 13348/3, 13348/foto, kron. 13353 (Ned.), 13377/3, kron. 13528 (Ned.), 13717/1
Camara, A., kron. 13320 (Braz.)
Campbell, J., kron. 13624 (Eng.)
Campert, R. 13747/3
Campilli, P. 13241/2
Campus, prof. F. 13258/2
Camus, A. 13611/1 (biogr. + foto), 13611/2, 13611/3, 13612/1, 13612/2, 13612/3, 13613/1, 13620/2
Canadian Breweries Ltd. 13471/1
Candeira, D. S. 13445/3
Canovas, C. 13047/2
Cantave, brig.-gen. L., kron. 13240 (Haiti), 13487/3
Cantré, J. 13509/1
Capitant, prof. R. 13119/3
Caraibische Commissie, kron. 12952 (Int.)
— conferentie, kron. 13640 (Int.)
Carasso, F. 13334/foto
Carco, Fr. 12964/3, 13509/1
Carey, J. 13450/1
Caritas Catholica 12955/1
Carli, prof. G. 13239/3
Carlson, dr. E. 13461/1
Carmiggelt, S. 13022/3
Carnegie-fonds, kron. 13368 (VS)
— -stichting (Den Haag) 13648/3
Carnevali 13354/1
Caroline Louise Marguérite, prinses van Monaco, kron. 12968 (Mon.)
Carpentier, gen. M. M. 13000/1
Carron, A. 13380/1
Casals, P. 13174/foto, 13589/2
— -prijs 13589/2
Casey, R. G. 13049/1, kron. 13128 (Int.), 13483/3, 13616/1, 13627/2
Casimir, prof. dr. H. B. G. 13717/1, 13717/2
—, prof. dr. R. 13089/1
Cassiani, G. 13239/3
Castiella, F. M. 13047/1, 13047/3, 13468/3
Castineiras, L., kron. 13080 (Ned.)
Castro, F. 13085/1, 13415/1, 13415/2, 13415/3, 13417/1, 13484/3
Catalan, E. A. 13533/2
Catledge, T. 13283/2, 13283/3, 13284/2
Cauwelaert, dr. F. Van 13062/foto, 13068/3, 13084/2, 13131/1, 13150/2, 13403/3, 13403/foto, 13660/1, 13660/2
Cavendish, Lady Dorothy Evelyn: zie Macmillan-Cavendish, Lady Dorothy Evelyn
CBS: zie Columbia Broadcasting System
CDU: zie Christlich-Demokratische Union
Cense, prof. dr. A. A. 13539/1
Centraal Economisch Plan (1957) 13295/1
— Sociaal Werkgeversverbond 12963/3, 13072/1
— Woningbeheer (Groningen) 13157/3
Central Electricity Authority 13482/1
— Intelligence Agency 13095/1, 13729/2
Centrale Adoptieraad 13007/2, 13007/3, 13666/1
— Bank van Belgisch Kongo en Ruanda-Urundi 13451/1, 13451/2, 13452/1
— — — Suriname 13108/3
— Bond van Scheepsbouwmeesters in Nederland 13282/3
— Commissie van Bijstand voor de Arbeidsbemiddeling 13187/2
— der Nederlandse Verbruikscoöperaties 13022/3
— Dienst voor In- en Uitvoer 13169/2
— Organisatie voor Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek 13040/1, 13282/3, 13537/3, 13717/1
— Raad voor het Bedrijfsleven (België) 12940/3, 13035/1
Centre Européen de Recherche Nucléaire (Genève) 13180/foto
Centrumpartij (W.-Duitsland): zie Zentrumspartei
Centrum voor toepassing van kernenergie (Brussel) 13102/3
CERN: zie Centre Européen de Recherche Nucléaire (Genève)
Cerro de Pasco Corporation 13108/foto
Cervantes Saavedra, M. de 13716/1
Cespedes 13415/2
Cézanne, P. 12964/1
CGD: zie Christliche Gewerkschaftsbewegung Deutschlands
CGIL: zie Confederazione Generale Italiana del Lavoro
CGT: zie Confederación General de Trabajo (Arg.) en Confédération Générale du Travail (Fr.)
Chaban-Delmas, J. 13631/2, 13676/3
Chabbi, L 13403/1
Chairul Saleh: zie Saleh, Chairul
Chakroun, M. 13403/1
Chalid, I. 13154/2
Chalmet, J. 13150/2
Chamberlain, C. A. 13082/1
—, Sir Neville 12935/2, 13098/1
Chamou, C. 13473/1
Champman, J. 13098/2
Chaplin, Ch. 13446/foto
—, G. 13446/foto
—, M. 13446/foto
—, mrs. O. 13446/foto
Chapman, S. 13365/foto
Charpy, P. 13453/1
Chase Manhattan Bank (New York), kron. 12952 (Eg.), 13424/3, 13658/3
Chavez Ortiz, N.: zie Ortiz, N. Chavez
Chekkal, A. 13262/2
Chemische Industrie Basel 13472/1
Cherwell, Lord 13340/1, 13340/2
Chessmann, C. 13682/1
Chibas, E. 13417/1
—, R. 13417/1
Childers, E. 13104/2
Chinacommissie 13261/1, 13261/2, 13459/1
Chincom: zie Chinacommissie
Chinese Associatie ter Bevordering der Democratie 13325/1
— Democratische Boeren- en Arbeiderspartij 13325/1
— — Liga 13324/3, 13325/1, 13370/3
— — Nationale Opbouw Associatie 13325/1
— Tsjih Koeng-tang 13325/1
Chlamow, G. 13269/3
Chlopow 13077/3
Chopin, Fr. 13620/1
Christelijk-Historische Unie 12946/1, 12946/3, 13021/1, 13167/2, 13167/3, 13200/1, 13232/3, 13410/2, 13698/2, 13739/2, 13740/2
— Nationaal Vakverbond 13072/2, 13072/3, 13169/2, 13201/2, 13233/3, 13313/2, 13330/2, 13425/1, 13425/2, 13455/3, 13617/2, 13617/3, 13635/1, 13635/2, 13666/2
Christelijke Middenstandsbond 12963/1
— Volkspartij 12927/2, 13018/1, 13117/2, 13164/1, 13244/1, 13466/2, 13562/3, 13673/1, 13723/1, 13737/2
Christen-Democratische Unie: zie Christlich-Demokratische Union
Christiaan Frederik Carl George Waldemar Axel, prins van Denemarken: zie Haakon VII, koning van Noorwegen
Christian-Jaque 13397/1
Christiansen, E. 13185/3
Christison, gen. Sir Philip 13707/2
Christlich-Demokratische Union 12999/1, 13228/2, 13236/1, 13371/1, kron. 13432 (DW), 13437/1, 13437/2, 13453/1, 13495/1, 13495/2, 13495/foto, 13526/foto, 13531/2, 13629/2, 13629/3 13674/3
— -Soziale Union 13371/1, 13453/1, 13495/1, 13531/2, 13564/3, 13629/2, 13629/3
Christliche Gewerkschaftsbewegung Deutschlands 13085/3, 13388/3, 13551/3
Christodoelides, kron. 13144 (Cypr.)
Christofoor-groep 13089/1
Chroenitsjew, M. 13269/3
Chroesjtsjew, N. S. 12930/1, 12930/2, kron. 12936 (SU), 12951/1, 12951/2, 12951/foto, 12967/2, 12980/2, 12980/foto, 12985/foto, 12988/2, 12988/3, 12990/2, 12994/1, 12996/1, kron. 13000 (SU), 13004/3, 13012/1, 13025/3, 13027/2, kron. 13032 (SU), 13041 foto, 13042/2, 13045/1, 13060/2, 13076/2, 13077/foto, 13092/2, 13093/foto, 13098/2, 13100/3, kron. 13112 (SU), 13125/1, 13140/1, 13141/foto, kron. 13160 (Polen), kron. 13160 (SU), 13166/3, 13170/2, 13170/3, 13172/1, 13188/2, 13203/2, 13205/foto, kron. 13256 (SU), 13257/2, 13269/1, 13269/2, 13269/foto, 13271/1, 13271/2, 13271/3, 13271/foto, 13273/1, 13273/2, 13273/3, 13283/2, 13283/3, 13284/1, 13284/2, 13284/3, 13285/2, 13291/3, 13292/1, 13292/2, 13292/foto, 13294/2, 13326/3, 13329/2, 13335/2, 13335/3, 13335/foto, kron. 13336 (SU), 13337/1, 13337/2, 13337/3, 13338/1, 13338/2, 13338/foto, 13351/1, 13351/2, 13351/3, 13353/2, 13378/2, 13378/3, 13379/foto, 13405/1, 13420/3, 13420/foto, 13424/3, 13425/1, 13426/3, 13436/2, 13436/3, 13437/1, kron. 13464 (Syr.), 13476/2, kron. 13512 (Bulg.), kron. 13512 (SU), kron. 13560 (SU), kron. 13560 (VS), 13561/3, 13562/1, kron. 13576 (SU), kron. 13592 (SU), 13593/2, 13607/1, kron. 13608 (Eg.), kron. 13608 (SU), 13623/1, 13623/2, 13623/foto, kron. 13624 (Int.), 13625/1, 13625/2, 13625/3, kron. 13640 (Den.), kron. 13656 (SU), kron. 13672 (J.Sl.), kron. 13672 (SU), 13681/2, kron. 13688 (SU), kron. 13704 (SU), kron. 13720 (SU), 13740/2, 13740/3
CHU: zie Christelijk-Historische Unie
Churchill, G. 13307/3
—, C. Spencer: zie Eden-Churchill, C. S.
—, Sir Winston 12935/1, 12937/1, 13077/2 + foto, kron. 13192 (Eng.), kron. 13336 (Eng.), 13340/1, 13340/2, kron. 13352 (Eng.), kron. 13400 (Int.), 13438/1, 13591/1, 13694/1, kron. 13720 (Eng.)
Church of England, kron. 13048 (Eng.)
Chrysler Corporation 13458/1, 13459/2, kron. 13464 (VS), 13477/1, 13493/3
CIADE: zie Compania de Electricidad de la Provincia de Buenos Aires
CIBA: zie Chemische Industrie Basel
Cidor, H. A., kron. 13208 (Ned.)
Ciriaci, kard. P. 13005/2
CISL: zie Confederazione Italiana Sindacati Lavoratori
Cities Service Company 13477/1
Citroën 13471/1
Civil Aviation Board (VS) 13459/1
— Rights Bill (VS) 13447/1, 13447/3, 13449/1, 13449/2, 13449/3, 13450/1, 13450/2, kron. 13464 (VS)
Claes, E. 12964/1, 13731/3
Clark, C. 13099/1
—, J. kron. 13000 (SU), kron. 13496 (VS)
Claus, H. 13733/2. 13733/3
Clayton, dr. G., kron. 13064 (ZA)
Cleland, brig.-gen. 13627/2
Clement, F. 13713/3
Clerx, A. 13745/3
Cleveland, D., kron. 12984 (Sport)
Cliff, N. 12988/1
CLP: zie Compagnie Libanaise des Pétroles
CNV: zie Christelijk Nationaal Vakverbond
Coats, J. & P. 13471/1
Cockerill-Ougrée SA 13228/1, 13471/1
Cockcroft, Sir John 13716/2
COCOM: zie Consultative Committee for Commerce with Communist Countries
Cocteau, J. 13091/1, 13091/foto, 13446/foto
Coenen, F. 13742/3
Coentunnel 13252/1, 13312/3, 13313/1
Coffeng, J. M. 13330/2
Cofirmer: zie Compagnie Financière pour l'Outremer
Cohen, J. 13428/1
—, prof. dr. J. A. 13685/2
Coldwell, M. J. 13287/1
Cole, St., kron. 13448 (Int.)
—, W. S. 13739/1
Coll, C.: zie Valera-Coll, C. de
Collard, L. 12989/1, 13003/2, 13062/foto, 13117/3, 13244/2, 13723/2

Collem, A. van 13741/2
Collin, prof. F. 13708/3
— -prijs 13708/3
Colmar Suriname Olie Maatschappij 12993/2
Colombo, E. 13239/3
Colombo-plan 13591/1, 13601/1, 13616/1
Colonial Sugar Refining 13471/1
Columbia Broadcasting System 13271/1, 13329/2, 13452/2, 13710/1
— University 13113/2, 13180/3, 13618/2, 13621/2
Colvilles 13472/1
Colijn, dr. H. 13186/3, 13525/2
Comenius, J. A. 13584/foto
Cominform: zie Kominform
Comintern: zie Komintern
Commissariaat voor de Kernenergie (België) 13530/2
Commissariat à l'Energie Atomique 13482/2, 13627/1
Commissie-Aldrich 13668/3
— -De Vos van Steenwijk 13312/3
— -Hofstee 13633/2
— -Kramers 13717/1
— Middelbaar Technisch Onderwijs 13698/3
— -Steenberghe-Van Cauwelaert 13084/2, 13131/1
— voor de regeling van de Rechtspositie van Ambonese Militairen en Schepelingen 13252/3
— — het Internationale Geofysische Jaar: zie Comité Spécial pour l'Année Géophysique Internationale
— — Oorlogspleegkinderen 13680/2
Comité Spécial pour l'Année Géophysique Internationale 13363/3, 13365/foto, 13572/foto
— van waakzaamheid 1956 13022/2
— voor Frankrijks Herrijzenis 13070/2
Communistische Partij Nederland 13201/2 13740/1, 13740/2
Compagne de Participation de Recherche et d'Exploitation Pétrolières 13439/1
— — Recherches et d'Exploitation des Pétroles au Sahara 13532/2
— des Pétroles d'Algérie 13532/2, kron. 13640 (Fr.)
— Explorations Pétrolières 13532/2
— Financière Belge des Pétroles SA 13419/2, 13627/3
— — pour l'Outremer 13515/2
— Française des Pétroles 13386/2, 13471/1
— — pour le financement de la Recherche et de l'Exploitation du Pétrole 13500/2
— Générale d'Entreprises Electriques et Industrielles 13419/2
— Libanaise des Pétroles 13473/2
— Universelle du Canal Maritime de Suez 13121/foto, 13325/3, 13326/1, 13439/1, 13580/3, 13645/1
Compania Argentinia de Electricidad 13434/2
— de Electricidad de la Provincia Buenos Aires 13434/2
Comparex: zie Compagnie de Participation de Recherche et d'Exploitation Pétrolières
„Comprehensive schools" 13603/2
Compte de Paris: zie Comptoir National d'Escompte de Paris
Comptoir National d'Escompte de Paris 12957/1
Concertgebouworkest (Amsterdam), kron. 13720 (Kunst)
Confederación General de Trabajo 13033/3
Confédération Générale du Travail 13164/2 13724/3
Confederazione Generale Italiana del Lavoro 13166/1, 13166/2, kron. 13432 (It.), kron. 13624 (It.), kron. 13688 (It.)
— Italiana Sindacati Lavoratori 13166/1, 13166/2
Conference of Jewish Material Claims against Germany 13132/2
Conferentie der Nederlandse Letteren, kron. 13576 (Kunst)
— van Aziatische socialistische partijen 13275/2
— — Dumberton Oaks 13025/2
— — Jalta 13025/2
— — Potsdam 13025/2
— — San Francisco 12970/2
— — San Remo 12970/2
Conrad, dr. R. A. 13157/foto
Conseil des Fédérations Commerciales d'Europe: zie Raad van Europese handelsorganisaties
Conservatieve Partij van Zuid-Afrika, kron. 12968 (ZA)
Consolidated Edison Co. of New York, Inc. 13482/3
— Refineries 13393/2
Constantinescu, M. 13362/2, 13412/1
Constantijn Huygensprijs 13619/2, 13619/3, 13619/foto
Consultative Committee for Commerce with Communist Countries 13674/1
Consumenten Contact Orgaan 13585/1
Continental Can Company 13477/1
Convair F-102, kron. 13064 (Ned.)
Convent der Christelijke Sociale Organisaties 13169/1
Conventie van Constantinopel (1888), 13019/1, 13054/1, 13087/1, 13182/3, 13183/1, 13183/2, 13223/1, 13223/3, 13227/1, 13249/1, 13249/2, 13339/3, 13389/3, 13390/1
Convention Africaine 13134/2
— People's Party 13063/3, 13065/1, 13065/3, 13067/1
Coole, M. 13397/3, 13731/2
Coolen, A. 13742/3
Coolidge, J. C. 13082/1
Coolhaas, prof. dr. ir. C. 13426/3, 13539/1
—, prof. dr. W. Ph. 13056/3
Cooperative Petroleum Co. 13019/2
Cooremans, dr. L. G. F. Ph. 13614/1
COP: zie Curaçaose Onafhankelijke Partij
Cordy-Simpson, kol. J. R. 13375/foto
Cori, dr. C. 13621/3
—, mevr. dr. G. Th. 13621/3
Cornelissen, J. G. H. 13268/3
Corniglion-Molinier, gen. E. 13293/1
Correa, J. R., kron. 13272 (Urug.)
— Londona, C.: zie Rojas Pinilla-Correa Londona, C.
Cortland van Rensselaer Schuyler, gen., kron. 13672 (SU)
Costello, J. A. 13070/2, 13070/3, 13098/1, 13098/3
Coty, R. 13246/1, 13246/2, 13262/2, 13292/2, 13292/3, kron. 13352 (Alg.), 13631/foto, 13710/foto
Coudenhove-Kalergi, graaf R. 13274/2
Council of Economic Advisers 13015/1, 13015/3, 13018/1
Couperus, L. 13109/1, 13619/3
Courtaulds Ltd. 13471/1
Courtney, T., kron. 13240 (Sport)
Couvé de Murville, M. 13414/foto
Couzij, lt.-gen. J. H. 13178/1
Cowley, kol. J., kron. 12952 (Hong.)
CPIM: zie Curaçaose Petroleum Industrie Maatschappij
CPN: zie Communistische Partij Nederland
CPP: zie Convention People's Party
Crabb, L. 13326/3
Crabeels, F. N. 13619/1
CRAMS: zie Commissie voor de regeling van de Rechtspositie van Ambonese Militairen en Schepelingen
Crankshaw, E. 13393/3
Crédit Lyonnais 12957/1, 13424/3, 13515/2
Creole Oil Co. 13296/2, 13506/2
CREPS: zie Compagnie de Recherches et d'Exploitation des Pétroles au Sahara
Crews, R. W. 13044/2
Cripps, Sir Stafford 13077/2, 13077/3, 13077/foto
„Criterium" 13747/1
„Critisch Bulletin" 13427/3
Crommen, G. 13150/2
Croo en Brauns, NV Machinefabriek Du, 12929/3
Crossman 13545/3
Crouy-Chanel, De 13439/1
Cryotron 13075/2, 13075/3, 13075/foto, 13076/1, 13171/1
CRS 13532/2
CSAGI: zie Comité Spécial pour l'Année Géophysique Internationale
Csergo, J. 13212/2
CSU: zie Christlich-Soziale Union
Cuban-Columbian Petroleum Company 13417/3
Cuje, H., kron. 13512 (Sport)
Cunha, P. da 13277/3, 13278/1, 13723/1
Curaçaose Onafhankelijke Partij 13253/1, 13283/1
— Petroleum Industrie Maatschappij 13314/3, 13315/2
Curare (pijlgift) 13637/1, 13637/2, 13637/3
Curham, E. 13458/2
Curie, P. 13218/1
— -Sklodawska, M. 13218/1, 13218/2
Custodia: zie Stichting Custodia
Cutler, B. J. 13271/1, 13271/3, 13273/2, 13273/3
CVP: zie Christelijke Volkspartij
Cyclotron 13621/3
Cyrankiewicz, J. 13057/1, 13057/2, 13057/3, 13074/2, 13307/3, 13307/foto, kron. 13368 (Polen), 13411/2, 13535/1
Czottner, S. 13212/2

D

„Daadwerkelijke Gerechtigheid" 12962/3
Daalder, J. N. 13007/2
Daamen NV, D. A. 12978/2
Dabakajame 13008/2
Dab-Kociol, J. 13074/2
Daele, G. Van den 13117/2, 13673/1
Daendels, H. W. 13065/2
Daens, pr. A. 13644/1, 13644/2
Dahlab, S., kron. 13432 (Fr.)
Dahlgaard, B. 13260/2, 13260/foto
Daily Worker (Londen) 12942/2
— — (New York), kron. 13000 (SU), kron. 13496 (VS)
Daimler-Benz 13471/1
Daisne, J. 13731/2, 13732/foto, 13733/1
Daladier, E., kron. 13656 (Fr.), 13677/1
Dallam, kol. W. F., kron. 13304 (Hong.)
Damen, J., kron. 13720 (Kunst)
Dames-schaakolympiade (Emmen) 13557/foto
Damoda Valley Project 12958/2
Danqua, dr. 13063/2, 13067/1
Dansk Termoplastik Industrie (Kopenhagen) 13685/3
Dante (Durante Alighieri) 13716/1
Dantzig, J. F. van 13044/2
Daoed Khan, Moh., kron. 13352 (Afg.)
Dardanellen 13610/2, 13610/3
Darski, S. 13074/2
Daufresne de la Chevalerie, G. 13386/2
Davies, R. 13712/2, 13713/1, 13713/2, 13714/2
— & Newman Ltd. 13106/3
Davis, B. 13458/2
Davydow, ing. 13492/3
Dayan, gen. M. 13071/1, 13238/foto
Deane, Ph. 13117/1
Débats de Ce Temps, Les, kron. 13144 (Fr.)
Debussy, Cl. A. 12953/2
Decorte, B. 13731/2
Dedijer, Wl., kron. 13144 (J.Sl.)
Deering, J. C., kron. 13048 (Ned.), 13410/2
Defferre, G. 13356/2, 13724/3
Defresne, A. 13589/1
Degrelle, L. 13150/2, 13563/1
Deheem, L. 13102/3
Dehler, dr. Th. 12999/1
Dehousse, prof. F. 13210/3, kron. 13560 (Int.), 13616/2
Deist, H. 13564/3
Dejoie, L. 13487/3
Dekker, M. 13745/1
Dekkers, E. 12964/3
Delbaere, P. 12940/3
Delbos, G. 13150/2
Delfgaauw, dr. J. G. M. 13377/2
Dellaert, U. F. M. 13375/3
Delortry-Daens 13644/2
Deltaplan: zie SI, de afd. Nederland, de rubr. Economie, Financiën en Sociale Zaken
DEMAG: zie Deutsche Maschinenbau AG
Demedts, A. 13732/3
Democratische Partij (Ned. Antillen) 13253/1
Democrazia Christiana 13239/2, 13241/1, 13241/2, 13241/3, 13242/1
Demokratische Partei Saar, kron. 13432 (DW)
Dendermonde, M. (pseudoniem): zie Hazelhoff, H.
Den Haag: zie SI, de afd. Nederland, de rubr. Diversen onder Gemeenten
Denikin, gen. A. I. 13029/2, 13029/3
Denk, W. 13207/3
Dennis, E. 13458/2
Derksen, J., kron. 13432 (Sport)
—, J. H. M. 13268/3
Dermoût, M. 13749/2, 13749/3
De Ruyter-medaille 13107/1, kron. 13288 (Ned.)
Déry, T. 13620/2, 13646/3, 13733/3
Desai, M. R. 13164/3
Destenay, M. 13018/1

Dettmeijer, D. W. 13617/3
Deutsche Bank AG 13500/2, kron. 13640 (Ned.), 13693/2
— Bundesbahn 13552/2
— Bundesbank 13339/3, 13452/3, 13485/3, 13486/1
— Gewerkschaftsbund 13388/3, 13389/1, 13421/1, 13467/3, 13468/1, 13551/3
— Girozentrale (Düsseldorf) 13693/2
— Institut für Wirtschaftsforschung 13249/3
— Maschinenbau AG 13472/1
— Partei, kron. 12952 (DW), 12999/1, kr. 13048 (DW), kron. 13272 (DW), 13453/1, 13495/3, 13629/2, 13629/3, 13674/3
— Shell AG, kron. 13160 (Ned.), 13389/1
Deutscher, I. 13353/3
Devèze, A. 13103/1, 13150/2
Devitt, J., kron. 12984 (Sport)
Dewantoro, Ki Hadjar 13707/1
DGB: zie Deutsche Gewerkschaftsbund
Dhont, J. 13412/3
Dibelius, O. 13460/3
Diefenbaker, J. G. 13287/1, 13287/3, 13287/foto, 13289/2, 13307/2, 13358/1, 13358/foto, 13388/1, 13531/1, 13577/3, 13723/1
Dienst voor Voorlichting en Publieke Relaties van Belgisch Kongo en Ruanda-Urundi 13659/1
— Zuiderzeewerken 13268/3
Diepenhorst, prof. mr. I. A. 13395/1
—, dr. I. N. Th. 12993/2, 13150/2
Diercks, mej. L. M. 13620/3
Diergaarde Blijdorp (Rotterdam): zie Koninklijke Diergaarde Blijdorp
Dietrich, S. 13229/1
—, T. 13057/1, 13074/2, 13444/3
Diez de Lecea, gen. J. Rodriguez y 13047/2
„Dik Trom" 13571/3
Dillon, C. D., kron. 13656 (VS)
Dimitrow, D. 13370/3
Dimow, D. 13370/3
Din, dr. Moh. Salah el 13371/2, 13580/3
Dingemans, dr. H. H., kron. 13336 (Ned.)
Dior, Chr., kron. 13592 (Fr.)
Dirk Schäfer-fonds 13044/1, 13044/2
Distillers 13471/1
Dixon, Sir Pierson 13249/2
Djawat el Ajoebi, A.: zie Ajoebi, A. Djawat el
Djilas, M. 13393/3, 13394/1, kron. 13480 (J.Sl.), kron. 13528 (J.Sl.), 13567/3, 13568/1
Djinnah, M. A. 13117/1
Djokja, sultan van: zie Hamengku Buwono IX
Djuanda Kartawidjaja, ir. 13154/1, 13154/2, kron. 13192 (Indon.), 13229/2, 13229/3, 13308/3, 13453/2, 13511/1, 13511/foto, 13513/1, 13513/2, 13554/1, 13689/1, kron. 13704 (Indon.), 13705/2, 13708/1, 13737/3
Dobi, I., kron. 12924 (Hong.), 13729/3
Döblin, A. 13332/2. 13332/3
Dogei, I. 13212/2
Dollart 13056/1, 13089/3
Dolleschal, dr. F. 13212/2
Dollfuss, dr. E. 12947/2, 13209/1
Dominici, G., kron. 13416 (Fr.)
Dommelen, C. van 13109/1, 13109/2
—, Ch. van 13109/2
Dona Maria: zie Maria, prinses de Bourbon
Dongen, K. van 13253/3
Don Juan: zie Juan, prins de Bourbon
— — Carlos: zie Juan Carlos, prins de Bourbon
Donker, A. (pseudoniem): zie Donkersloot, prof. dr. N. A.
Donkersloot, prof. dr. N. A. 13427/3, 13741/3, 13747/2, 13748/2
Donner, J. H. 13717/3
Doolaard, A. den (pseudoniem): zie Spoelstra, C.
Doorbraakgedachte 13200/1
— (liberale) 13617/3
Doorn, mr. H. W. van 13122/2, 13711/3, 13739/2, 13739/3
Doorne's Automobielfabrieken NV, Van, kron. 13640 (Ned.)
Dooyeweerd, prof. dr. H. 13022/3
Dorgelo, prof. dr. H. B. 12963/1, 13535/3
Dorlodot, baron R. de 13673/1
Dorotheos, aartsbisschop 13523/2
Dortmund-Hörder Hütten Union AG 13471/1
Dostojewski, F. M. 13716/1
Dou, G. 12933
Douglas, J. H. 13124/3
—, P. 13090/3
— Aircraft Company Inc. 13477/1
Doumergue, G. 13119/1
Doutrepont, A. 13150/2
Douwe van der Krap, kapt.-ter-zee C. L. J. F. 13330/1
DPS: zie Demokratische Partei Saar
Drankow, W. D. 12974/1, 12974/2
Drees, dr. W. 12975/1, 13006/2, 13037/2, kron. 13064 (Ned.), 13107/2, 13232/2, 13233/1, kron. 13352 (Ned.), 13536/foto, 13555/1, 13555/2, 13555/3, 13555/foto, kron. 13560 (Ned.), kron. 13576 (Ned.), 13601/3, 13689/2, 13696/2, kron. 13704 (Indon.) 13723/1, 13740/1
Dresden, prof. dr. S. 13056/3
— S. 13412/2, 13412/3, 13412/foto, 13413/1
Dresdner Bank 13658/3
Drew, G. 13289/2
Dreyfus, A. 13119/1
„Drie wijzen" (Euratom): zie L. Armand, Fr. Etzel en F. Giordani
— — (NAVO) 13424/2
Drion, prof. mr. J. 13022/3
Driss, R. 13403/1
Droesen, dr. ir. W. J. 12993/2, 13150/2
Droezen, kron. 13176 (Isr.)
Droogleever Fortuyn-Leenmans, mevr. M. 13746/3, 13747/1
Drost, prof. D. 13036/2
Drummond, Sir Jack, kron. 13416 (Fr.)
Drysdale, R. 13570/2
DST 13070/1, 13070/2
Duarte Blum, gen. A. 13259/3
Dubois, P. H. 13611/3, 13612/3, 13619/2, 13748/3
Dubuisson, prof. M. 12954/1, 13614/1
Dudas, J., kron. 12952 (Hong.)
Duhamel, G. 13509/1
Duinkerken, A. van (pseudoniem): zie Asselbergs, prof. dr. W. J. M. A.
Duitse Democratische Republiek: zie SI, de afd. Duitsland (Oost)
— Partij: zie Deutsche Partei
— Volkspartij, kron. 13224 (DW)
Duits genootschap voor China, kron. 13480 (DW)
Dulin, A. 13293/1
Dulles, A. W. 13284/2, 13729/2
—, J. F., kron. 12936 (VS), kron. 12952 (VS), 12985/2, 12995/1, kron. 13032 (Eg.), 13053/1, 13069/2, 13069/3, 13075/2, 13086/2, 13086/3, kron. 13112 (VS), 13121/2, 13124/2, 13142/foto, 13168/2, kron. 13176 (VS), 13198/3, 13226/3, 13236/1, 13236/2, 13260/3, 13284/1, kron. 13288 (Alg.), 13341/1, kron. 13352 (VS), kron. 13368 (VS), kron. 13384 (VS), 13407/1, 13423/3, 13458/2, kron. 13496 (India), 13497/3, 13498/1, kron. 13512 (VS), 13559/2, 13559/3, 13561/1, 13561/3, 13562/1, kron. 13576 (Syr.), 13591/1, 13591/2, kron. 13592 (VS), kron. 13656 (VS), 13668/2, kron. 13672 (Mar.), kron. 13704 (Eg.), kron. 13704 (Indon.), 13719/2, kron. 13720 (Sp.), 13721/foto, 13722/3, 13729/2
Dumberton Oaks, conferentie van: zie Conferentie van Dumberton Oaks
Dunlop Rubber 13471/1
Dunsany, Lord 13620/2
Dupont, J. 13150/2, 13660/2
Du Pont (E.I.) de Nemours Company, Inc., kron. 13272 (VS), 13459/2, 13477/1, 13685/3
Dupriez, prof. L. 13258/3
Duquesne Light Co. 13482/3
Dürer, A. 13702/foto
Duverger 13367/1
Duvieusart, J. 13150/2
Duwschip 13670/foto
Duijnstee, A. E. M. 13343/3, 13344/1, 13344/2, 13616/3
Dijk, mr. F. G. van 12993/2, 13150/2
—, K. van 13346/1, 13346/2
Dijkhuis, H. J. 13556/3
Dijkhuizen, J. 13107/3
Dzjerzjinski, F. E. 13029/2, 13029/3, 13173/3

E

Eastern Oil Company 13019/2
Eastman Kodak Company 13477/1
Eban, A. 12928/1, 13088/2
Ebeling, prof. dr. C. L. 13056/3
EBU: zie Europese Betalings Unie
Eccles, Sir David 12941/3
ECE: zie Economische Commissie voor Europa
Echeverria, J. A. 13085/1
ECLA: zie Economische Commissie voor Latijns-Amerika
Economic Development Fund: zie Special United Fund for Economic Development
Economische Commissie voor Afrika 13601/1
— — — Europa 13197/3, 13463/1, 13534/2, 13554/3, 13565/3
— — — Latijns-Amerika 13263/3
— en Sociale Raad der Ver. Naties: zie SI, de afd. Internationaal, de rubr. Organisaties onder Ver. Naties
— Hogeschool (Rotterdam), kron. 13672 (Ned.)
— Raad voor Vlaanderen 13627/3, 13628/1
Economisch-Technologisch Instituut voor Noordbrabant 13680/1
ECOSOC: zie Economische en Sociale Raad der Ver. Naties
Edelman, prof. dr. ir. C. H. 13426/3
Eden, Sir Anthony, kron. 12924 (Int.), 12928/1, 12930/1, 12935/1, 12935/2, 12935/3, 12935/foto, 12937/1, 12937/2, 12937/3, 12941/2, 12941/3, 13004/2, 13136/1, 13183/1, 13183/2, 13183/3, 13184/1, kron. 13192 (Eng.), 13225/1, kron. 13272 (Eng.), 13694/1
—, Sir William 12935/2
— -Beckett, P. H. 12935/2
— -Churchill, C. S. 12935/2
— -plan (gedemilitariseerde zones in Europa) 13184/1, 13194/1, 13194/2
EDG: zie Europese Defensie Gemeenschap
„Edgar Bonnet" 13120/3, 13121/foto
Edinburgh, hertog: zie Philips, prins
Edison (Italiaanse Maatschappij) 12960/3, 13258/3
Edoesei, K. 13487/2, 13565/3
Edward VII, koning 13540/1
EEG: zie Europese Economische Gemeenschap
Eems-Dollartkwestie 13056/1
Eenheids Vakcentrale 13666/2
Egas, C. 13740/2
Eggink, C 13746/1
Eghbal, dr. M. 13139/1, 13156/foto
EGKS: zie Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal
Egmond, P. van 13509/2
Eibergen, J. van 13740/1
Eikhe, R. I. 13045/2, 13045/3, 13060/2, 13060/3, 13204/1
Eindhoven: zie de afd. Nederland, de rubr. Diversen onder Gemeenten
Einstein, prof. dr. A. 13179/1
Eire: zie SI, de afd. Ierland
Eisenhower, D. D. 12923/2, 12923/3, 12923/foto, kron. 12924 (Int.), 12948/1, 12953/1, 12958/2, 12963/2, kron. 12968 (VS), 12971/3, 12977/2, 12982/foto, 12983/3, kron. 12984 (VS), 12985/2, 12985/3, 12990/2, 12994/3, 12995/1, kron. 13000 (S.Arab.), kron. 13000 (VS), 13009/3, 13010/1, kron. 13016 (Isr.), kron. 13016 (VS), 13022/3, 13024/2, 13025/3, 13026/1, 13026/2, 13031/1, 13033/1, 13033/2, 13043/1, 13043/2, 13043/3, 13052/3, 13053/2, 13054/1, kron. 13064 (Isr.), kron. 13064 (Ned.), 13069/2, 13069/3, 13071/1, 13075/1, 13075/2, 13083/1, 13091/1, 13105/1, 13105/2, 13105/3, 13106/3, 13107/2, kron. 13112 (Int.), 13124/1, 13124/foto, kron. 13128 (VS), 13133/1, 13156/2, 13161/3, 13168/2, 13175/2, kron. 13192 (VS), 13198/3, 13199/2, 13201/2, 13201/3, kron. 13208 (VS), 13226/3, 13230/1, 13235/3, 13236/1, kron. 13240 (Ind.), 13241/3, 13260/2, 13260/3, 13261/1, 13267/1, 13271/3, 13276/2, 13285/2, 13285/3, 13297/3, 13298/2, kron. 13304 (Int.), kron. 13304 (Jap.), kron. 13336 (VS), 13341/1, 13345/3, 13346/1, 13364/1, kron. 13368 (VS), kron. 13384 (VS), kron. 13416 (VS), 13424/3, kron. 13432 (VS), 13447/1, 13447/3, 13449/1, 13449/2, 13449/3, 13455/1, 13458/1, 13458/2, 13458/3, 13475/1, 13477/1, 13477/2, 13493/2, 13493/3, 13498/1, 13506/2, 13506/3, kron. 13512 (VS), 13522/2, 13522/3, kron. 13528 (VS), kron. 13544 (VS), 13545/3, 13554/3, 13559/3, kron. 13560 (VS), 13588/2, 13591/1, 13591/2, 13591/3, 13593/1, kron. 13608 (VS), 13639/1, kron. 13656 (VS), 13667/1, 13667/2, 13667/3, 13667/foto, 13668/1, 13671/1, 13681/3, 13682/1, kron. 13688 (VS), 13699/3, kron. 13704 (VS), 13710/2, 13711/1, 13712/1, 13713/2, 13713/3, 13714/1, 13714/2, 13714/3, 13714/foto, 13719/1, 13719/2, 13719/3, 13719/foto, 13722/3
— -doctrine (Midden-Oosten) 12923/1, 12923/2, 12923/3, kron. 12936 (SU), kron. 12936 (VS), 12948/1, kron. 12952 (Eg.),

kron. 12952 (SU), kron. 12968 (VS), 12972/3, 12976/1, 12994/1, 13009/3, kron. 13016 (Eg.), kron. 13016 (VS), 13023/1, **13023/3, 13031/3, 13037/3, 13054/1, kron.** 13080 (Lib.), 13090/2, 13106/1, kron. 13112 (Turk.), 13156/2, 13159/1, 13161/3, 13162/1, 13198/2, 13198/3, 13199/2, 13199/3, 13248/3, kron. 13256 (Soed.), 13278/2, kron. 13288 (Jemen), 13355/3, 13458/3, 13473/1, 13475/2, 13543/foto, 13559/1, 13562/1, 13591/1, kron. 13608 (VS)
— -plan (wederzijdse luchtinspectie) **12930/3, 12963/2, kron. 12968 (Int.)** 12983/1, 13037/1, 13198/1, 13230/1
Eldik Thieme, prof. ir. H. C. A. van 13056/3
Electricité de France 13482/2
Electrobel: zie Compagnie Générale d'Entreprises Electriques et Industrielles
Electronic Associates Inc. 12949/3
— Reading Automation 13683/3, 13684/1, 13684/2, 13684/foto
Electronucléaire 13530/3
Elektronisch gehoorapparaat 13076/1
— rekencentrum (Brussel) 12949/3
Elektronische breinen 13237/foto, 13683/3, 13684/1, 13684/2, 13684/foto
— muziek 13044/3
— rekenmachine IBM 650 12979/1
Elffers, D. 13456/3
Elisabeth, keizerin van Oostenrijk 13236/3
—, koningin van België 13547/3, kron. 13496 (Belg.)
Elizabeth II, koningin van Engeland 12937/1, 12964/3, kron. 13032 (Eng.), 13063/1, 13116/1, 13117/2, kron. 13144 (Fr.), 13153/1, 13246/1, 13405/3, 13406/1, 13502/1, kron. 13576 (Can.)
Ellauri, O. S., kron. 13272 (Urug.)
Ellender, A. J., kron. 13624 (VS)
Elsschot, W. (pseudoniem): zie Ridder, A. De
Elten, kron. 12924 (Ned.)
Emants, M. 13620/1, 13620/2
Emari, Kadi Mohamed el 12926/2
Emeljanow, prof. W. S., kron. 13480 (SU), 13739/2
Emigratie: zie SI, de afd. Nederland, de rubr. Economie, Financiën en Sociale Zaken
Emiliani, R. 13259/3
Empire Industry Association 13059/3
Engelhardt, prof. dr. ir. J. H. 13056/3
Engelman, J. 13605/1, 13741/3
Engels, Fr. 12981/1, 12981/2, 12981/3, 13173/3
Engholm, kol. K. 13087/2, 13087/3
English Electric Company 13471/1
— — P. 1 13381/3
ENI zie Ente Nazionale Idrocarburi
— -AGIP 13443/3
Enklaar, J. E. 13621/1
Enosisbeweging (Cyprus) 13468/2, 13523/2, 13610/3
Ensley, dr. G. 13508/2
Ensor, J. 12964/1
Ente Nazionale Irocarburi 12960/2, 12960/3, kron. 13160 (Perz.), 13443/3, 13505/3, 13662/2
Entente Gordiale 13671/1, 13671/3
— pour l'application de la loi-cadre 13134/2
Enzyklopädische Lexikon für das Geld-, Bank- und Börsenwesen 13581/1
EOKA, kron. 13016 (Cypr.), kron. 13064 (Cypr.), 13085/1, 13103/2, 13118/2, 13118/3, kron. 13144 (Cypr.), 13497/1, kron. 13640 (Cypr.)
EPG: zie Europese Politieke Gemeenschap
Epstein, Sir Jacob 13222/foto
ERA: zie Electronic Reading Automation
Erasmus, F. C., kron. 13096 (ZA)
Erhard, prof. dr. L. 13050/3, kron. 13064 (DW), 13113/1, 13113/2, 13229/1, 13339/2, 13371/1, 13371/2, kron. 13432 (DW), 13437/2, 13485/3, kron. 13512 (DW), kron. 13544 (DW), kron. 13608 (DW), 13629/2
Ericsson, J., kron. 13032 (Zwed.)
Erlander, T. 13588/3, 13604/3, kron. 13608 (Zwed.), kron. 13624 (Zwed.)
Erler, Fr. 13630/1, 13630/2
Ermelo: zie SI, de afd. Nederland, de rubr. Diversen onder Gemeenten
Ermens, lt.-gen. 13614/1
Errera, J. 12954/2
Eschauzier, prof. F. A. 13509/1
Eshkol, L., kron. 13304 (Isr.)
Eshraghi, G. 13156/foto
Eskola, K. 13255/foto, 13340/3
Esser, prof. V. P. S. 13010/3
Esso AG 13389/1
— Nederland NV, kron. 13496 (Ned.)
Etzel, F. 12944/3, 12945/1, kron. 13032 (Int.), 13146/2, 13212/3, 13214/1, kron. 13400 (DW), 13627/1, 13629/2, 13630/1
Eurafrep 13533/2
Eurafrikaanse Koncentratie 13103/1
Euratom: zie Europese Gemeenschap voor de Atoomenergie
Eurochemie, kron. 13720 (Int.)
Eurofima, kron. 13032 (Int.)
Eurofonds 13716/3
Euromarkt: zie Europese Economische Gemeenschap
Europa College (Brugge) 13694/3
Europees agentschap voor kernenergie, kron. 13720 (Int.)
— dorp (Augsburg) 13264/foto
— Verbond van Christelijke Vakverenigingen 13662/1
— vrijhandelsgebied, kron. 13016 (Int.), 13069/3, 13087/2, 13105/2, 13111/foto, 13133/2, 13165/1, 13165/2, 13165/3, 13211/3, 13263/3, kron. 13320 (Int.), kron. 13352 (Eng.), 13437/3, 13438/1, kron. 13464 (Ned.), 13486/2, kron. 13496 (DW), 13515/3, 13552/2,, kron. 13560 (Int.), 13599/3, 13600/1, 13600/2, 13600/3, 13636/3, 13671/1, 13671/3, 13694/2, 13696/1
Europese Betalings Unie zie SI, de afd. Internationaal
— cultuurstichting: zie Fondation Européenne de la Culture
— Defensie Gemeenschap 12999/2, 13002/1, 13111/1, 13119/2, 13293/3, kron. 13688 (Int.)
— Economische Gemeenschap: zie SI, de afd. Internationaal
— Federatie van Orthodoxe Rabbijnen 13683/1
— Gemeenschap voor Atoomenergie: zie SI, de afd. Atoomenergie
— — — Kolen en Staal: zie SI, de afd. Internationaal, de rubr. Organisaties
— organisatie voor kernfysisch onderzoek: zie Centre Européen de Recherche Nucléaire
— Politieke Gemeenschap 13111/1
— Rabbijnenconferentie 13682/2, 13682/3, 13683/1
— vrijhandelszone: zie Europees vrijhandelsgebied
Europoort 13679/2, 13679/foto, 13680/1, 13680/2, kron. 13624 (Ned.)
Evans, dr. L. 13683/2, 13683/3
EVC: zie Eenheids Vakcentrale
Eveman, G. 13117/2
Everdingen, dr. W. A. G. van 13346/2, 13346/3, 13346/foto, 13347/1, 13347/2
Expo: zie Wereldtentoonstelling (Brussel)
Export-Import Bank (Washington) 13026/2, 13034/1, kron. 13048 (Eng.), 13298/1, 13302/foto, 13315/3, kron. 13320 (India), 13327/2, 13390/3, 13411/1, 13467/2
Express, L' 13104/1, 13119/3, kron. 13160 (Fr.), 13293/3
Eyck, P. N. van 13741/2, 13748/2
Eyk, H. van 13749/3
Eynde, mgr. L. Van 12955/1
Eyskens, G. 13210/1, 13210/2, 13658/3,13708/3
Eysselsteyn, B. van 13730/3
Eythe, W., kron. 12984 (Kunst)

F

Fabian Society 13486/2
Fabregat, prof. E. R. 13308/3
Fagerholm, dr. K. A. **13004/3, 13051/2,** kron. 13064 (Finl.), kron. 13176 (Finl.), kron. 13224 (Finl.), 13255/1, 13255/2, 13255/3, kron. 13256 (Finl.), 13257/1, 13257/2
Fairclough, mevr. E. 13307/3
Fairey Delta II (Br. straalvliegt.) **13381/3**
Fakih, R. 13469/2
Falange **12947/3, 13047/1, 13047/2, 13047/3,** 13445/2
Fandel, R. 13150/3
Fanfani, A. 13241/3, 13242/1, 13328/3
FAO: zie Food and Agricultural Organization
Farbenfabriken Bayer AG 13471/1
Farbenindustrie IG 13003/3, 13132/2, 13371/1, 13693/3
Farbwerke Hoechst AG 13471/1
Farge, Y., kron. 12924 (Fr.)
Farkas, M., kron. 13176 (Hong.)
Faroek, koning 13402/2
Farrère, Cl.: zie Bargonne, Ch.
Fassi, Allal el, kron. 12952 (Mar.), 13124/1
Fast, prof. J. D. 13056/3
Fatmawati 13708/1
Faubus, O. E., kron. 13512 (VS), kron. 13544 (VS), 13712/3, 13712/foto, **12713/1,** 13713/3, 13714/1, 13714/2, 13714/3
Faure, E. 13246/3, 13247/1, 13293/3, **13422/**foto
—, gen. J., kron. 12936 (Fr.)
—, M. 13126/foto, 13468/3, 13676/3
Fauvet, J. 13676/2, 13676/3
Fawzi, dr. Moh., kron. 12936 (Int.), 13031/3, 13122/1, **kron. 13640 (Eg.), kron.** 13704 (Eg.)
Fayat, H. 13210/2, 13227/2, 13562/2, 13629/1
FBI: zie Federal Bureau of Investigation
FDP: zie Freie Demokratische Partei
Fedden, Sir Roy 13438/1
Fedder, H. 12978/2
Federal Bar Association 13074/1
— Bureau of Investigation **13315/3, 13712/3**
— Reserve Bank 13668/3
— — Board 13522/3, 13668/3
— — System 13668/3
Federalistische Unie: zie Föderalistische Union
Federatie Organisaties Intellectuele Beroepen 13268/3, 13269/1, 13377/2
— van Brits-Westindische eilanden in het Caraibische gebied, kron. 12924 (Eng.), 13133/3, 13134/1, 13246/1, 13596/3
— — Hongaarse schrijvers, kron. 12952 (Hong.)
— — Middenstandsorganisaties in de Textieldetailhandel „Mitex" **13330/3**
— — Nederlandse Journalisten 13123/1, 13138/3, 13605/2
— — Rhodesia en Nyassaland, kron. 12968 (Rhod.) **kron. 13176 (Eng.), 13444**/3
Federation of Youth Organizations 13065/1, 13065/2
Feisal, emir 13024/2
— I, koning van Irak 13431/3
— II, koning van Irak 12970/2, 13159/2, 13232/1, 13232/2, 13232/foto, 13402/3, 13431/2, 13472/foto, kron. 13560 (Jord.), kron. 13640 (Jord.), **kron. 13704 (S.** Arab.)
Felguine, W. 13589/2
Fens, J. J. 13214/1, 13344/1, 13616/3, 13642/1, 13694/3
Fermi, prof. dr. E. 13621/3
— -prijs 13621/3
Ferrer, C. 13182/2
Ferrier, dr. J. H. E. 13331/1, 13331/2, kron. 13352 (NWI), 13728/1
Fèvre de Montigny, gen.-maj. G. J. le 12962/1, kron. 13560 (Ned.)
Fey, dr. W. 13563/3, 13564/1, 13564/2, 13564/3
Fianna Fail 13070/2, 13070/3, 13097/1, 13097/3, 13098/3
Fiat (automobielfabrieken, Turijn) 12960/3, 13166/1, 13166/2, 13243/1, 13471/1, 13587/2
„Fidei Donum" (encycliek), kron. 13192 (Vat.)
Fieandt, R. von 13675/1
Fiedeldij Dop, dr. Ph. H. 13620/3, 13621/1
Fierens, prof. P. 13091/3
„Fifth Freedom" 13459/1
Figl, dr. L. 13209/2
Fignole, P. E. D. **13487/3, 13488/1, 13488/foto**
„Fikiran Rajat" 13706/3
Fikkert, J., kron. 13304 (Sport)
Filali, M. 13403/1
„Filibuster" **13450/1,** 13450/2, kron. 13464 (VS)
Filmprijs Raad van Europa **13428/1**
Fine, F. M. 13458/2
Fine Gael 13070/2, 13098/3
Finnair 13699/1
Fiolet, J. 13346/2
FIOM: zie Nederlandse Federatie van Instellingen voor de Ongehuwde Moeder en haar kind
Firestone Tire & Rubber Company 13295/1, 13477/1
Firjoebin, N., kron. 13528 (SU), kron. 13544 (SU)
Firoz Khan Noen, Malik, kron. 12952 (Int.), 13586/3, 13728/2
Fischbach, M. 13150/3
Fischer, prof. dr. H. Th. 13539/1
Fisher, dr. G. 13427/2
Fleet, gen. J. Van 13032 (Eg.)
Fleischmann, prof. R. 13150/3
Fleming, D. 13307/3, 13424/2
Fletcher-Cooke, J. 13326/3, 13327/1
FLN: zie Front de Libération Nationale

Föderalistische Union, kron. 13400 (DW), 13495/2
Foejieyama, A. 13374/3
Foertsewa, mevr. E. A. 13338/2, 13338/foto, 13351/2, kron. 13544 (SU)
FOIB: zie Federatie Organisaties Intellectuele Beroepen
Fojgin, A., kron. 13640 (Polen)
Fokker F-27 13569/3
FOM: zie Stichting Fundamenteel Onderzoek der Materie
Fondation Européenne de la Culture 13714/3, 13716/2
Fonds voor de bestrijding van de kinderverlamming: zie Prinses Beatrix Polio Fonds
— — internationale ontwikkeling (VS) 13075/2
Fonseca, gen.-maj. D. 13211/1
Fontaine, J. de la 13397/1
Fontein, prof. ir. W. 13056/3
Fonteintje", „'t 13731/1
Fonteijne, N. 13732/3
Food and Agricultural Organization 12945/2, kron. 13240 (Int.), 13516/1, 13648/3
Foot, Sir Hugh 13596/3
Foppema, Y. 13747/2
Force Ouvrière 13164/2
Ford, E. 13082/1, 13605/3
—, H. 13605/3
— Foundation, kron. 13176 (Polen), 13668/3, 13669/2, 13716/2
— Motor Company 13109/2, 13295/1, 13459/2, kron. 13464 (VS), 13477/1, 13493/3, 13605/3
Foreign Petroleum Supply Committee 13264/3
Forkner, dr. 13497/1
Formosaanse Liga voor Democratisch Zelfbestuur 13325/1
„Forrestal" (Amerikaans vliegdekschip) 13198/3
Forni, mgr. 13723/1
„Forum" 13743/2, 13743/3, 13746/1, 13747/1
Foster, W. Z. 13458/2
Fourmarier, prof. P. 13258/3
Fournier, A. H. 13732/3
„France" (Franse atoom-mailstomer) 13589/2
— Atome 13589/2
Franciosa, A. 13571/3
Franco, gen. F. 12947/3, 12977/1, 12977/2, 13046/foto, 13047/1, 13047/2, 13047/3, kron. 13096 (Sp.), 13139/2, kron. 13352 (Sp.), 13378/2, 13378/3, 13398/foto, 13445/2, 13445/3, 13468/3, 13588/1, kron. 13704 (Sp.), kron. 13720 (Sp.)
Francqui-prijs 13195/2
— -stichting, kron. 13064 (Belg.)
Frank, A. 13428 1, 13747/2
Franke, S. 13557/3
Franken, dr. N. 13113/3
Frankfurter Buchmesse 13571/3
Frans-Equatoriaal-Afrika 12990/3, 13134/1, 13134/2, 13356/2, 13406/1
— -Kameroen 12990/3, kron. 13208 (Fr.), kron. 13224 (Fr.)
— -West-Afrika 12990/3, kron. 13032 (Fr.), 13134/1, 13134/2, 13134/foto, 13356/2
Franse commissie voor atoomenergie: zie Commissariat à l'Energie Atomique
— spoorwegen: zie Société Nationale des Chemins de Fer Français
„Frap" 13182/1
Frederik VIII, koning van Denemarken 13539/3
Freie Demokratische Partei, kron. 12968 (DW), 12999/1, 12999/3, kron. 13272 (DW), 13357/3, 13437/1, 13437/2, 13453/1, kron. 13480 (DW), 13495/1, 13495/3, 13564/3, 13674/3
— Volkspartei, kron. 12952 (DW), 12999/1, 12999/3, kron. 13048 (DW), 13495/1, 13495/2
Frenken, J. 12964/3
Frère, M. 13049/3, 13258/1, 13354/2
Freud, S. 13332/3
Freund, H. A. 12981/foto
Friedlaender, dr. M. I. 13333/foto
Friese Academie 13044/2
Frings, J. kard. 13388/3, 13389/1, 13421/1, 13551/3
Froenze, M. W. 13173/3
Frohn, E. J. E. 13621/1
Frondizi, A. 13403/3
Front de Libération Nationale, kron. 12924 (Fr.), 13070/2, 13123/3, 13139/2, 13262/1, 13262/2, kron. 13272 (Alg.), kron. 13320 (Alg.), 13356/2, 13367/1, kron. 13432 (Fr.), 13532/2, 13553/3, 13613/2, 13613/3, kron. 13640 (Fr.), 13641 /1, 13661/2, 13661/3, 13675/3, 13710/1
Frunze, M. W.: zie Froenze, M. W.
Fry, dr. Fr. C. 13427/1, 13461/1
Fuchs. R. 13540/3
—, dr. V., kron. 12968 (Zuidp.)
Fuji Iron & Steel 13471/1
Fulbright, J. W. 13279/3, 13280/2, 13280/ foto, 13458/2, 13458/3
Fulton, E. D. 13307/3, 13387/3
Funk, dr. W. 13229/1
Furuuchi, dr. H. 13739/1
FVP: zie Freie Volkspartei
FYO: zie Federation of Youth Organizations

G

Gabin, J. 13236/3
Gabler, W. S. 12926/3
Gafencu, G., kron. 12984 (Roem.)
Gailliard, F. 13293/1, 13327/1, 13421,3, 13422 /1, 13422/2, 13422/3, 13422/foto, 13423/1, 13468/2, 13468/3, 13553/2, 13553/3, 13630/3, 13631/1, 13631/2, 13631/foto, 13632/1, 13639/2, 13641/1, 13641/2, 13646/1, kron. 13656 (Fr.), 13661/3, 13671/1, 13671/3, 13671/foto, 13675/3, 13676/3, kron. 13688 (Fr.), 13722/3
Gaitskell, H. T. N. 12935/3, 12937/1, 13225/1, 13242/3, 13326/2, 13372/1, 13694/1,
Galeb ben Ali, imam van Muskate en Oman 13383/1, 13383/2, 13385/2, 13430/ foto
Gali, J. kron. 13304 (Hong.), kron. 13320 (Hong.), kron. 13336 (Hong.)
Gamarra, Fr., kron. 13272 (Urug.)
Gandhi, M. 12987/3
Gani, dr. A. K. 13184/3, 13248/2
Gao, A. 13487/2
Garafulik, mej. 13570/2
Garcia, C. 13085/3
Garçon, M. 13119/3
Gardner, A. 13417/1
Garet, P. 13631/3
Garuda Indonesian Airways, kron. 13160 (Indon.)
Gary, R. 12949/1
Gasperi, A. de 12960/2, 13239/3, 13241/2, 13242/1
Gastelaars, C., kron. 13720 (Sport)
Gates, J. 13458/2
GATT: zie General Agreement on Tariffs and Trade
Gaudeamus: zie Stichting Gaudeamus
— -prijs 13509/3
Gaulle, gen. Ch. De 13247/1, 13431/3
Gava, S. 13239/3
Gaza, gebied van 12928/1, kron. 12968 (Isr.), 12972/3, 12973/1, kron. 13016 (Isr.), 13031/1, 13033/1, 13043/2, 13052/2, 13053/1, 13053/2, kron. 13064 (Isr.), 13070/3, 13071/1, 13071/2, kron. 13080 (Egypte), kroniek 13080 (Int.), kron. 13080 (Isr.), kron. 13080 (MO), 13087/2, 13087/3, 13087/foto, 13088/1, 13088/2, 13088/3, kron. 13096 (MO), 13105/2, 13120/3, 13121/2, kron. 13128 (Int.), 13159 /3, kron. 13160 (Eg.), kron. 13176 (Isr.), 13190/foto, 13226/2
Gazel, G.: zie Armand-Gazel, G.
Gazier 13055/1
—, A. 13293/1
Gbedemah, K. A. 13491/1, 13714/foto
GCP: zie Ghana Congress Party
Gedik, N. 13681/3
Geer, jhr. D. J. de 13187/1
Geertruidenberg: zie SI, de afd. Nederland, de rubr. Diversen onder Gemeenten
Geertsema, mr. W. J., kron. 13160 (Ned.)
Geheim Leger (België) 13673/3
Gehlen, gen. R. 13003/3
Gelder, A. de 12933
—, dr. H. E. van 13279/3, 13280/1, 13280/ foto
—, mr. J. W. van 13410/2
Geleide projectielen 12983/1, 12983/2, 12985 /1, 12985/3, 12985/foto, 12986/2, 13004/2, 13105/1, 13105/2, 13105/3, 13133/1, 13136 /1, 13136/2, 13136/3, 13155/1, 13167/3, 13168/1, 13168/2, 13175/2, 13175/3, kron. 13176 (Int.), 13177/2, 13177/3, 13177/foto's, 13178/1, 13178/2, 13178/3, 13178/foto's, 13201/3, 13212/1, 13245/3, 13263/1, 13276/1, kron. 13304 (Den.), kron. 13304 (Noor.), 13333/1, kron. 13352 (VS), 13365/foto, 13407/3, 13429/2/foto, 13475/3, 13476/1, 13500/1, kron. 13512 (VS), 13516 /2, 13516/3, 13523/foto, 13543/1, 13543/2, kron. 13560 (VS), 13567/3, kron. 13576 (Int.), kron. 13592 (VS), 13597/3, 13621 /3, kron. 13624 (VS), 13639/1, 13644/1, 13644/2, 13652/3, 13652/foto, kron. 13656 (SU), kron. 13656 (VS), 13660/3, 13661 /1, 13667/2, 13667/3, 13668/1, kron. 13672 (Den.), kron. 13672 (SU), 13681/2, 13692 /1, 13692/3, kron. 13704 (SU), kron. 13704 (VS), 13708/3, 13710/1, 13710/2, 13710/3, 13717/3, 13719/1, 13719/2, 13719/3, kron. 13720 (Braz.), kron. 13720 (VS), 13721 /1, 13722/2, 13725/2, 13726/1, 13729/1, 13729/2
Gele Rivier 13551/1
Gelissen, prof. dr. ir. H. C. J. H. 12963/1
Gelsenkirchener Bergwerke AG 13471/1
Gemeenschap", „De 13745/2
Gemeenschappelijke Europese Markt: zie Europese Economische Gemeenschap
Gemenebest (Britse) 12938/1, 12957/3, 13067 /1, 13133/2, 13274/2, 13275/1, 13275/2, 13326/3, 13358/1, 13358/foto, 13501/3, 13515/3, 13552/2, 13552/3, 13563/1, kron. 13672 (India)
Gend & Loos, NV Algemene Transport- en Expeditie-onderneming Van 12975/3
Genebrier, kron. 13688 (Fr.)
General Agreement on Tariffs and Trade 13113/3, 13114/3, 13130/1, 13550/3, 13601 /1
— Dynamics 13477/1
— Electric Company 13381/1, 13458/1, 13471/1, 13477/1, 13605/3
— Foods Corporation 13477/1
— Motors Corporation 13295/1, 13459/2, kron. 13464 (VS), 13477/1, 13493/3
George V, koning 13406/1
— VI koning, kron. 13400 (WO II)
—, H. 13260/1
—, W., kron. 13416 (VS)
Geraert ter Borchprijs 13044/2, kron. 13672 (Kunst)
Gerbrandy, H. M. 13410/2
—, prof. mr. P. S. 13008/3, 13122/2, 13187/2 13711/3
Gerhardsen, E. 13135/2, kron. 13160 (Noor), 13575/foto, 13578/1, 13723/1
Gerhardt, I. G. M. 13746/3
Gerikan Rajat Indonesia 13706/3
Gerindo: zie Gerikan Rajat Indonesia
Gerlach, prof. W. 13150/3
Gerlache, G. De 13365/2, 13644/1
Germar, W., kron. 13400 (Sport), kron. 13432 (Sport)
Gerö, E. 13309/2, 13309/3
Gerstenmaier, dr. E. 13211/2, 13228/2, 13228 /3
Gesamtdeutscher Block/BHE 13357/3, 13453/1, 13495/2, 13495/3, 13564/3
Geugjes, C. 13740/1
Geus, J. F. P. de 13703/foto
Geuze, ir. M. A. 13457/1
Geyl, prof. dr. P. 13022/3
Gezelle, G. 13109/1
Gezondheidsraad 13137/3, 13138/1
Ghana Congress Party 13065/1, 13065/2
Ghelrode, M. de 13563/1
Gheorghiu-Dej, G. 13362/2
Ghoelam Mohammed 13116/1, 13116/2, 13117/2
GIA: zie Garuda Indonesian Airways
Gide, A. 13010/1
Gieben, mr. A. H. C. 13056/1
Giezen, K. 13509/2
Gillet 13471/1
Gilliams, M. 13731/2, 13732/3
Gillis, J. 12954/1, 12989/3
Gillon, R. 13062/foto
Ginting, lt.-kol. D. 13036/foto
Giobbe, mgr. P., kron. 13704 (Ned.)
Giordani, prof. F. 12945/1, kron. 13032 (Int.), 13146/2, 13212/2, 13212/3, 13214/1, 13626/1, 13627/1
Girard, W. 13379/2
Giraudoux, J. 12964/1
Gladstone, vice-adm., kron. 13272 (Int.)
Glaoui, Hadj Thami el Mezoeari el, kron. 13192 (Mar.)
Glavenergo 12939/1
Glouchester, hertog van 13502/1
Glubb, gen. J. B. 13159/1, 13159/3, 13161/1, kron. 13544 (Jord.)
Gmur, Fr. 13567/3
Gneisenau, graaf A. N. von 13001/2
Goa 13534/2, 13534/3, 13678/1

Goddemaer, F. 13733/2
Godoy y Alcayaga, L.: zie Mistral, G.
Goedhart, F. J. 13616/3
„Goedkope vlaggen" 13664/2, 13664/3, 13665/3
„Goed Zo" (actie) 13314/2
Goel, dr. 13109/3
Goerewitsj, M. 13203/1
Goerion, D. Ben, kron. 12924 (Isr.), 12945/2, 12972/3, 12973/1, kron. 13048 (Isr.), 13053/1, 13053/2, 13070/3, 13071/1, kron. 13080 (Isr.), kron. 13096 (MO), 13121/foto, 13238/foto, kron. 13272 (Isr.), 13278/2, kron. 13368 (Isr.), 13374/1, 13374/2, kron. 13640 (Isr.), kron. 13656 (Isr.), 13662/3
Goes: zie SI, de afd. Nederland, de rubr. Diversen onder Gemeenten
Goes van Naters, jhr. mr. M. van der 13616/3
Goirle: zie SI, de afd. Nederland, de rubr. Diversen onder Gemeenten
Goldmann, dr. N., kron. 13352 (Isr.)
Goldmark, C. 13540/3
Goloebjew 13172/2
Gomes, R. L. 13412/1
Gómez, L. 13148/1, 13148/3
Gomperts, H. A. 13022/3, 13746/3, 13748/3
Gomulka, W. 12951/3, kron. 12952 (Polen), 12967/1, 12967/2, 12967/3, 12969/1, 12969/2, 13235/1, 13235/2, 13235/3, kron. 13272 (Polen), 13307/3, 13307/foto, 13308/1, 13337/3, 13411/2, 13411/3, kron. 13416 (Polen), 13444/1, 13444/2, 13535/1, 13535/3, 13535/foto, 13586/3, kron. 13592 (Polen), 13604/3, 13625/1
Gonella, G. 13239/3, 13241/3
Gonggrijp, prof. dr. G. L. 13279/3, 13280/1, 13280/foto
González Lopez, dr. L. A., kron. 13384 (Guat.), 13391/3
Goodyear Tire & Rubber Company 13477/1
Goossens, kapt. t. zee H. A. W., kron. 13448 (Ned.)
Gorbatow 13093/2
Gorecki, J. 13074/2
Goris, prof. J. A. 13669/1, 13730/2, 13732/3
Gorki, M. 13029/3, 13044/3
Gorsira, M. P. Brown, kron. 13544 (NWI) 13728/1
Gorter, H. 13745/1
Gortzak, H. 13313/1, 13313/2, 13740/1
Gosnjak, gen.-maj. I. 13266/3
Gosplan 13269/3
„Gotong Rojong"-gedachte 13440/1
Gottwald, K. 13667/1
Gou, mr. dr. L. de, kron. 13528 (Ned.)
Goudkust: zie SI, de afd. Ghana
Goudsmit, mr. H. R. 13007/3
Goudswaard, prof. G., kron. 13432 (Int.)
Gouin, F. 13247/1
Gould, J. 13271/1
Graaf, mr. Th. M. J. de 13268/3
Gracia, prinses van Monaco, kron. 12968 (Mon.)
Graeff, jhr. mr. A. C. D. de 13186/3, 13187/1, 13706/3
—, jhr. D. de 13186/3
Graft, W. van der (pseudoniem): zie Barnard, ds. W.
Graham, dr. Fr., kron. 13688 (Kasj.)
—, G. 12988/2
„Grand Design" 13231/1
Grangesberg-Oxelösund 13472/1
Grau San Martin, dr. R. 13415/2, 13417/1
Green, H. 13307/3
Gregory 13139/1
Gremling, J. 13150/3
Greshoff, J. 13732/2, 13741/1, 13743/2, 13743/3, 13747/1
Gretsjko, maarschalk A. A., kron. 13672 (DO)
Greve, dr. W. 13414/foto
Gribanow, M. G. 13135/2
Grimond 13326/2
Grisjin, W. 13329/2
Grivas, kol. G. 13118/3, kron. 13640 (Cypr.)
Groen Azn., J. 13344/1, 13344/2
Groene Kruis, Het: zie Algemene Nederlandse vereniging Het Groene Kruis
— Draeck, kron. 13272 (Ned.)
— plan" 13050/3
Groenewold, prof. dr. H. J. 13056/3
Groenier, B. kron. 13448 (Ned.)
Gromyko, A. A. 13024/3, 13025/1 (biogr. + foto), 13025/2, 13025/3, kron. 13032 (SU), 13085/2, 13169/3, 13262/3, 13403/2, 13420/3, 13436/2, kron. 13496 (SU), kron. 13528 (Int.), kron. 13560 (SU), 13567/1, 13567/2, kron. 13576 (Syr.), 13694/2, kron. 13720 (SU), 13740/2, 13740/3
Gronchi, G. 13239/1, 13241/3, 13242/foto, 13328/3, 13505/2, kron. 13640 (It.)
Groot, J. de: zie Saalborn-de Groot, J.
—, prof. dr. S. R. de 13022/3
Grootens, A. J. 13620/1
Grooth, prof. mr. G. 13056/3, 13740/1
Grootloge der Nederlanden, kron. 13160 (Ned.)
Grootmoefti van Mostaganem (W. Algerije), kron. 13416 (Fr.)
„Groot Nederland" 13747/1
Groot-Nederlands Studentencongres, kron. 13080 (Ned.)
— -Syrische gedachte, kron. 13032 (Syr.), 13663/1
Grosheide Fzn., prof. dr. G. H. A., kron. 13336 (Ned.)
Gross, dr. 13497/1
Grösz, dr. J. 13276/1, 13729/3
Grotewohl, O., kron. 12952 (DO), 12955/2, 12955/3, 12956/1, 13274/3, 13307/3, kron. 13384 (DO), 13420/3, 13563/2
Groupement des Hautes Fourneaux et Acières Belges 13084/1
Gruber, K. 13209/2, 13739/1
Gruenther, gen. A. M., kron. 12924 (VS), 12985/3
Guardia, E. de la 13169/3
Guardini, R. 12964/3
Gudmundsson, G., kron. 13128 (IJsl.), 13185/3, 13723/1
Guerassimow 12964/3, 13571/2
Guest, Keen & Nettlefolds 13471/1
Guggenheim Foundation 13571/1
Gui, L. 13239/3, 13419/2
Guillaumat 12972/2, 13709/1
Guimaraens, F., kron. 13272 (Urug.)
Guimard, P. 13733/3
Guitry, A. P. G. (S.) 13396/3, 13397/1, 13397/2, 13397/foto
—, L. 13396/3
Gulakis, L., kron. 13176 (Turk.)
Gulek, K. 13609/2
Gulf Oil Company, kron. 12968 (It.), 13243/3, 13296/2, 13477/1
Gunawardena, D. Ph. R. 13419/3
Gunewadene, R. D. S. 13308/3
Gusthalwerk Bochumer Verein 13472/1
Gustaaf VI Adolf, koning 13254/foto, 13604/3
Gustavus Adolphus College (Minnesota) 13461/1
Gute Hoffnungshütte (in liq.) 13471/1
Gutowski, B., kron. 13192 (Sport)
Gutzwiller, prof. dr. M. 13279/3, 13280/foto
Gijsbert Japicxprijs 13509/2
Gijsen, M. (pseudoniem): zie Goris, prof. J. A.
Gysi, prof. A., kron. 13640 (W. en T.)

H

Haagsche Schoolvereniging 13089/1
Haagse Academie: zie Koninklijke Academie voor Beeldende Kunsten (Den Haag)
Haags Genootschap tot verdediging van de christelijke godsdienst 13363/1
Haakon VI, koning 13540/1
— VII, koning van Noorwegen 13539/2, 13539/3, 13540/1, 13540/2, 13540/foto, kron. 13544 (Noor.), 13575/1, kron. 13624 (Noor.)
Haan, A. den, kron. 13096 (Sport), kron. 13240 (Sport), kron. 13416 (Sport)
Haas, dr. W. 13245/1
Haasse, H. S. 12978/2, 13749/2
Hachette 13472/1
Hadramaut 13383/3
Haen, Chr. d' 13733/2
Haes, J. De 13733/2
Haesaert, J. 12954/2
Haese, M. d' 13733/2
Haeseleer, L. D' 13673/2
Hafani, A. M. 13154/1, 13154/2
Hafman, dr. W. 13716/1
Hageman, M. 13412/3
Hagen, mr. C. J. A. M. ten 13088/3, 13089/1, kron. 13112 (Ned.)
— Jr., dr. J. P. 13687/foto, 13690/1, 13690/2, 13690/3, 13690/foto, 13691/2, 13700/1
— Drukkerij NV, Ten 13089/1
Hagenaar, H., kron. 13448 (Ned.)
Hagerty, J. C. 13105/3, 13106/1, 13106/2
Hahn, prof. O. 13150/3, 13179/1, 13180/1, kron. 13320 (DW)
Haikel 13491/1
Hailes, Lord 13246/1
Haile Selassie, keizer van Ethiopië, kron. 13032 (Ethiop.), 13638/foto
Hailsham, Lord 12941/3, 13531/3
Haitsma, A. 13107/2
Hajari, gen.-maj. 13159/1
Häkkerup, H. 13260/1
Halachische Commissie voor Europa 13683/1
Halim, M. ben, kron. 13080 (Lib.), 13157/foto, kron. 13240 (Lib.)
Hall, mr. G. van 12929/3, 12961/1+foto, 13375/3, kron. 13560 (Ned.)
—, L., kron. 12936 (VS), 13010/1
Hallstein, prof. W. 13126/foto
Hals, Fr. 13397/1
Hamburger, S. H. 13742/3
Hamel, prof. dr. J. A. van 13071/3
Hamengku Buwono IX, sultan van Djokja 13705/3
Hamilton, W. 13307/3
Hammarskjoeld, dr. D. 12928/1, kron. 12952 (Eg.), kron. 12968 (Isr.), 13006/2, kron. 13016 (Int.), 13019/1, kron. 13048 (Int.), 13071/1, 13071/2, kron. 13080 (Jemen), 13086/1, 13103/3, 13120/1, 13120/2, 13120/3, 13121/foto, kron. 13128 (Int.), kron. 13144 (Hong.), kron. 13144 (Int.), 13165/foto, 13182/3, 13196/3, 13197/1, 13227/1, 13403/1, 13455/2, 13470/3, 13501/1, 13501/2, 13515/2, kron. 13528 (Int.), kron. 13576 (Int.), kron. 13576 (Syr.), 13607/1, kron. 13688 (Int.), kron. 13704 (Int.)
Hamvas, dr. E. 13276/1
Handelsblad, Het (Antwerpen) 13628/1
Handvest der Ver. Naties: zie SI, de afd. Internationaal, de rubr. Organisaties onder Ver. Naties
Hanes 13106/3
Hanley, D., kron. 13080 (Sport)
Hansen, H. C. 13136/1, 13228/2, 13228/3, 13260/1, 13260/2, 13260/foto, 13723/1
—, P. 13260/1, 13260/foto
„Hantem Kromo"-democratie 13439/3
Harald, kroonprins van Noorwegen 13539/3, 13540/3
Hardi, dr. 13154/2
Harding, Sir John 13118/3, kron. 13144 (Cypr.), kron. 13544 (Cypr.), 13596/3, 13597/1
Hardy, O. 13509/2, 13509/3
Hare, J. 13275/3
—, R. 13122/1
Harian Rakjat 13533/1
Harich, prof. W., kron. 13000 (DO), kron. 13064 (DO), 13085/2, 13388/2,
Haringvliet 13267/3, 13395/3, 13569/3
— NV 12963/2
Harkness, D. 13307/3
Harris, W. 13287/1
Harsono, Ganis 13689/2
Hartdorff, ds. G. 13363/2
Harteon, gen. O. 13244/1
Harvard University 13285/1, 13618/3
Hasiem, I. 13198/3, 13199/1
Hasluck, P. 13354/1, 13354/2, 13627/2
Hassan, emir (Jemen) 12925/3
—, A. F. 13371/2, 13580/3
Hasselman, gen. B. R. P. F. 12962/1, kron. 13192 (Ned.), 13457/1, kron. 13560 (Ned.)
—, H., kron. 13448 (Ned.), 13616/1
Hassoena, A. K., kron. 13432 (Int.), 13472/foto
Hatem, Abdel Kader, kron. 12936 (Eg.)
Hatta, dr. Moh. 12959/1, kron. 13048 (Indon.), 13079/2, kron. 13096 (Indon.), 13104/2. 13104/3, 13105/1, kron. 13160 (Indon.), kron. 13192 (Indon.), kron. 13224 (Indon.), kron. 13432 (Indon.), 13453/3, 13511/1, 13511/2, 13511/foto, 13513/1. 13513/2. 13513/3, 13598/2, 13687/1 13705/3, 13706/3, 13707/1, 13707/2, 13738/1, 13738/2
Hattum, J. van 13746/2
Hauge, dr. G. 13522/3
Hauptman, G. 13109/2
Hausenstein, prof. W. 13275/1
Hawasawat, Dhamrong 13529/1
Hawker Siddeley 13471/1
Haxel, prof. O. 13150/3
Haxell 13486/2
Hay, G. 13620/2, 13646/3
Haydn, J. 13109/1
Hayworth, R. 13380/1
Hazelhoff, H. 13749/1
Hazenbosch, drs. C. P. 13617/1, 13739/3
Head, A. 12941/3
Heathcoat-Amory, D. 12941/3

Hecht, prof. 13411/1
Hecke, F. Van 13731/1
Hedayat, K. 13156/foto
Hedin, S. 13348/1
Heek Hz., H. van 13022/2
Heemstra, mr. S. baron van 13330/2
Heerikhuizen, F. W. van 13741/3, 13741/foto, 13749/3
Heering, dr. H. J. 13618/3
Heerlen: zie SI, de afd. Nederland, de rubriek Diversen onder Gemeenten
Heeroma, prof. dr. K. 13747/2, 13747/foto
Hees, G. 13307/3
Hefschroefvliegtuigcommissie 13187/2
Heger, Ch. 13150/2
Heinrich, G., kron. 13416 (Sport)
Heisenberg, prof. dr. A. 13179/3
—, prof. W. K. 13150/3, 13151/2, 13179/1 (biogr. + foto), 13179/3, 13180/2, 13180/3, 13180/foto
— -Schumacher, E. 13180/3
Hekkelman, mr. G. 13584/3, 13585/2, 13585/3
Heksch, A.: zie Klijn-Heksch, A. de
Helders, mr. G. Ph. 13020/2, 13020/3 (biogr. + foto), 13021/1, kron. 13032 (Ned.), 13627/2
Heldring, mr. J. L. 13666/2
Hellema, prof. mr. H. J. 13395/1, 13457/2
Hellenistische Unie, kron. 13176 (Turk.)
Hellinga, dr. ir. G. 13426/3
Helman, A. (pseudon.): zie Lichtveld, L.
Helmer. O. 13209/2
Helminen, A. 13255/foto, 13340/3
Hembrug 13267/2
Hemelrijk, prof. dr. J. 13056/3
Hemert, W. van 13589/1
— tot Dingshof, baron C. W. A. van 13572/1
Henderson, L. 13559/1, 13559/3, 13562/1
Hendrik de Vries-prijs 12978/2
Hendrych, J. 13362/3
Henery-Logan, dr. K. R. 13109/2
Hennipman, prof. dr. P. 13056/3
Henriëtte Roland Holst-prijs 13669/1, 13732/foto
— — — -stichting 13669/1
Henri van Orleans, prins, kron. 13336 (Fr.)
Henriot, E. 13733/3
Henry, L. 12954/2
Hensbergen, L. van 13331/3
Hensen, H. 13731/2
Herbert, Sir Edwin 13004/2
Hermans, W. F. 13749/1
Heroethpartij 13278/2, 13374/2
Herold, F. H. H., kron. 13368 (Ned.)
Herreman, R. 13731/1
Herreweghen, H. Van 13733/2
Herriot, E. 13118/3, 13119/1, 13119/2, 13119/foto, kron. 13656 (Fr.)
Hertog, A. den 13589/1
Hertz, prof. G. 13151/2
Hervé, P., kron. 12924 (Fr.)
Herzberg, mr. A. J. 13747/2
Hess, Dame Myra 13109/1
—, R. 13229/1, kron. 13240 (DW)
Hesse. H. 12964/3
Hessel, drs. W. 13584/3, 13585/1
Heusinger. gen. A. 13002/1, kron. 13048 (DW), 13132/2, 13179/2, kron. 13288 (DW)
Heuss, Th., kron. 13656 (It.), 13674/2
Heuvel, dr. N. H. L. van den 13711/3
Heuven Goedhart, mr. G. J. van 13266/2
Hey, B. Th. de 13509/2
Heymans, prof. C. J. Fr. 12954/2, 13259/1
—, J. 13619/1
Heynsius van den Berg, dr. M. R. 13410/1
Hietanen, L. 13675/1
Hildebrand, prof. J. 13298/1
Hildebrandt, prof. dr. H., kron. 13464 (Kunst)
Hildreth, H. A. 13117/2
—, J. W.: zie Mirza-Hildreth, J. W.
Hill, B., 13326/2, 13615/2
—, dr. Ch. 12941/3
Himmler, H. 13001/3
Hinchingbrooke, Viscount 13225/1, 13227/1
Hirakud Dam Project 12958/2
Hiram Walker, Gooderham & Worts Ltd. 13471/1
Hirosjima 13429/3, 13522/3, kron. 13640 (Jap.)
Hirsch 13011/1
Hirschfeld, dr. H. M. 12961/1, 12961/2, 13022/2, 13108/3
„Historische Vraagstukken" 13296/1
Hitachi 13472/1
Hitler, A. 12953/3, 13001/3, 13002/1, 13003/3, 13077/1, 13077/2, 13092/3, 13093/1, 13209/1, 13229/1, 13229/2, 13325/3, 13332/3, 13380/2, 13405/3, 13452/2, 13541/1, 13552/2, 13577/1, 13610/3, 13664/2, 13681/2
Hitti, J. 13279/2
Hobers, D., kron. 13528 (Sport)
Hoboken, A. van 13109/1
Hodges, L. 13713/3
Hodja, E., kron. 13592 (J.Sl.)
Hoeck, A. van 13428/1
Hoegner, W. 13564/3
Hoekstra, H. G. 13010/3, 13746/1
Hoerani, A. 13433/1
Hoesch Werke AG 13471/1
Hoessein, emir (Jemen) 12925/3
—, koning van Jordanië, kron. 12952 (Int.), kron. 12984 (Jord.), 13054/1, 13054/foto, 13156/1, 13156/3, 13159/1, 13159/foto, 13161/1, 13161/2, 13161/3, kron. 13176 (Jord.), 13190/foto, 13198/2, 13198/3, 13199/1, 13199/2, kron. 13304 (Jord.), 13312/1, 13312/foto, kron. 13352 (Jord.), 13402/3, 13472/foto, 13559/1, kron. 13560 (Jord.), kron. 13640 (Jord.), kron. 13656 (Jord.), 13663/2, 13696/1
— ibn Ali, koning van Hedzjas 13159/2, 13431/2
Hoesseini, kol. I. el 13434/1
Hoeven, mr. J. van der, kron. 13208 (Ned.)
Hoffa, J. R. 13604/3, 13699/2
Hoffman, W. 13589/1
Hofmann, J. 13044/2
Hofstra, H. J. 12991/3, kron. 13000 (Ned.), 13041/1, 13234/1, 13313/1, 13343/3, 13344/1, 13345/1, 13525/2, 13525/3, 13634/foto
Hoge Autoriteit der Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal: zie SI, de afd. Internationaal, de rubr. Organisaties onder EGKS
— Raad: zie SI, de afd. Nederland, de rubr. Politiek (Binnenlandse)
— — van Arbeid 13635/2
Hogere Raad voor het Technisch Onderwijs 13102/2
Hoger Instituut voor Architectuur en Sierkunsten (Brussel) 13509/1
Hokokai 13707/1
Holaday, W. M. 13692/1
Holenstein, dr. Th. 13682/1
Holland, S. G. 13522/1
— -Amerika Lijn NV 12974/1
Hollander, prof. dr. A. N. J. den 13280/2
—, dr. ir. F. Q. den 13277/2
Hollandsche Stoombootmaatschappij NV 13375/3
Hollandse Sociëteit van Levensverzekeringen NV 13474/3
— IJssel 13267/3
Hollister, J. B. 13458/2
Holmes, J. S. 12964/3, 12995/2
Holtrop, dr. M. W. 13200/3, 13201/1, 13201/2
Ho Lung 12950/foto
Holyoake, K., kron. 13480 (Nw. Zeel.), 13522/1
Home, Lord 12941/2, 13086/2, 13086/3, 13118/2, kron. 13192 (Syr.)
— Guard 13004/1, 13326/3
— -Rule (Eire) 13097/2, 13097/3
Homogeneous Reactor Experiment 13483/2
Homosexualiteit 13486/3
Honduran Independence Party 13134/1
Hongaarse Revolutionaire Raad in ballingschap 13252/1
— vluchtelingen: zie Vluchtelingen (Hongaarse)
Hongkong 13515/1, kron. 13672 (Eng.)
Hood, J., kron. 13240 (Int.)
Hoogenbemt, A. Van 13732/3
Hoogoven-schaaktoernooi, kron. 12968 (Sport)
Hoogte, A. van der 13044/2, 13749/2
Hoomans, E. 13346/2
Hoorn, W. van, kron. 13288 (Ned.)
Hoornik, Ed. 13746/3, 13748/2
Hoover, H. C. 13082/3
Hore-Belisha, Lord Leslie, kron. 13016 (Eng.)
Horiki, K. 13374/3
Horner, A. 13486/2
Horowitz, Wl. 12953/3
Horrigan, J. J. 13315/1
Horthy, adm. M. von Nagybanya, kron. 13016 (Hong.), 13207/1
Horvath, G. 13135/1
—, I., kron. 13160 (Hong.), 13212/2, 13262/3, 13694/1
—, J. 13523/3
—, dr. R. 13005/2, 13276/2, 13554/1
Hoste, H. 13461/2/foto
Hotham, D. 13551/1
Ho Tsji-minh 13195/foto, 13411/2
Houghton, A., kron. 13048 (VS)
Houphouet-Boigny. F. 12944/1, 13134/2, 13293/1, 13553/1, 13553/2, 13631/3
Houten, dr. H. R. van 13696/2
Houtte, J. Van 13514/2, 13514/3
Houzeau de Lehaie, P. 12954/2
Howe, C. D. 13287/1
Hoyaux, G. 13150/2
HPC, kron. 13304 (Sport)
HRE: zie Homogeneous Reactor Experiment
Hromadka, dr. J. L. 13427/2
Hubbard-medaille 13082/1
Huizinga, prof. dr. P., kron. 13608 (Ned.)
Hulsman, ir. J. P. 13282/3
Hülsmeyer, Chr., kron. 13032 (W. en T.)
Hulton, Sir Edward 13276/1
Humanistisch Verbond 13523/1
Humboldt-Universiteit (O. Berlijn) 13452/2
Humphrey, G. 13315/2
—, H. H., kron. 13352 (VS)
Hupkes, J. W. 13282/3
Hurrieten 13589/3
Husky Williard Goldstone, fa. 13473/2
Hussein, lt.-kol. A. 13036/foto, 13511/1, 13511/foto, 13513/3
Hustinx, mr. J. P. 13071/3
Hüttenwerk Oberhausen 13472/1
Huygens, C. 13619/3
Huysmans, prof.: zie Heymans, prof. C.
—, C. 12941/1, 13062/foto, kron. 13528 (Belg.), 13547/1
— -Smissen, mevr. I, kron. 13528 (Belg.)
Hyama, prof. 13060/1
Hyde, D. 13098/1
Hydrazine 13701/1, 13701/2
Hymans, dr. A. 13522/3
Hynninen, P. J. 13675/1

I

IAEA: zie International Atomic Energy Agency
IATA: zie International Air Transport Association
IAV: zie Internationaal Archief voor de Vrouwenbeweging
Ibanez del Campo, C. 13182/1, 13182/2
Ibbotson, D., kron. 13384 (Sport)
Iberisch Pact 13378/2
Ibero-Amerika-dag (Utrecht), kron. 13576 (Ned.)
IBM-704 (elektronisch brein) 13237/foto
Ibn Saoed, koning van Saoedi-Arabië 12970/2, 13023/3, 13159/2, 13383/3
Ibrahim, kol. S. 13453/3
Ibsen, H. 13059/1
ICA: zie International Cooperation Administration
ICAO: zie International Civil Aviation Organization
ICCC: zie International Council of Christian Churches
ICEM: zie Intergouvernementeel comité voor Europese migratie
ICV: zie Internationaal Christelijk Vakverbond
Idenburg, prof. Ph. J. 13235/1
Idris, koning van Libië 13663/2
Iers Republikeins leger: zie IRA
IFC: zie International Finance Corporation
Ifni, kron. 13656 (Sp.), kron. 13688 (Sp.), kron. 13704 (Sp.)
IGJ: zie Internationaal Geofysisch Jaar 1957-1958
Ignar, S. 13057/1, 13074/2
Ignatjew, S. D. 13141/3
Ignatow, N. G. 13338/2, 13351/2, 13728/3
IKO: zie Stichting Instituut voor Kernfysisch Onderzoek
Ikor, R. 12964/3
Ileri, T. 13681/3
Iljas, Kyahi Hadji 13154/2
Iljitsjew, L. F. 13183/1
Iljoesjin-14 (Sowjet-vliegtuig) 12959/2
ILO: zie International Labour Office
Imam van Muskate en Oman: zie Galeb ben Ali
IMF: zie International Monetary Fund
Imperial Chemical Industries 13471/1
—Tobacco 13471/1
Incze, J. 13212/2
Indesteghe, L. 13731/2
Indian Independence Bill 12987/1
„Indonesia Muda" 13706/2

— Raya, kron. 12924 (Indon.), 13248/2, 13406/3, 13407/1, kron. 13416 (Indon.), kron. 13576 (Indon.), 13598/2
Indonesian Rubber Industry Ltd. 13184/3
Industrieel Garantie Fonds: zie Stichting Industrieel Garantie Fonds
Infante, R. 13182/2
Inforcongo: zie Dienst voor Voorlichting en Publieke Relaties van Belgisch Kongo en Ruanda-Urundi
Inga-commissie 13258/2
— -project 13258/2, 13435/foto, 13643/1, 13643/2
Ingkiriwang, dr. 13154/2, 13308/3
Initiativa Democratica 13241/3
Inland Steel 13477/1
Innocenti 13243/1
Inönü, I. 13609/1, 13609/foto
Institute of Radio Engineers 13690/2
Institut Néerlandais 12975/3
Instituto per la Ricostruzione Industriale 13243/1
Instituut Solvay 13210/3
— ter Bevordering van het Wetenschappelijk Onderzoek in de Nijverheid en de Landbouw 12954/2
— van het Wetenschappelijk Onderzoek in Centraal-Afrika 12954/2
—voor Internationale Intellectuele Samenwerking 12948/3
— — kernfysisch onderzoek (Amsterdam) 13717/2
— — Nederlands-Amerikaanse Industriële Samenwerking 13504/1
— — Volkshuisvesting en Stedebouw 13696/2
Inter-Amerikaanse Persvereniging 13583/2
— — Verdedigingsraad 13148/3
Intercontinentale (ballistische) projectielen: zie Geleide projectielen
— raketten: zie Geleide projectielen
Intergouvernementeel comité voor Europese migratie 12945/2
Internationaal Archief voor de Vrouwenbeweging 13695/2
— Arbeidsbureau 12973/3, 13158/foto, 13186/1, 13231/2, kron. 13304 (Int.), kron. 13320 (Int.)
— Bureau voor de Atoomenergie: zie Internationale Organisatie voor de Atoomenergie
— Christelijk Vakverbond 13635/2, 13662/1, 13662/2
— Comité tegen Concentratiekampen 13406/1
— Filmfestival (Venetië) 13571/3
— Geofysisch Jaar 1957-1958 12986/3, 13083/1, 13171/2, 13363/1, 13364/1, 13364/2, 13365/1, 13365/foto, 13429/3, 13543/1, 13543/3, 13545/2, 13572/foto, 13652/3, 13653/1, 13655/foto, 13690/3, 13750/foto
— Gerechtshof, kron. 12936 (Int.), kron. 13064 (Isr.), 13072/1, 13087/1, kron. 13112 (VS), 13120/3, 13183/1, 13210/3, 13227/1, 13244/2, 13389/2, 13455/2, 13455/3, 13534/2, 13534/3, 13554/2, kron. 13608 (Ned.), 13678/1, 13678/3
— Hof van Justitie: zie Internationaal Gerechtshof
— instituut voor de statistiek, kron. 13432 (Int.)
— Jeugdfestival (Moskou), kron. 13400 (SU), 13614/2
— Monetair Fonds 13020/1, 13034/1, 13277/3, 13358/2, 13390/3, 13423/1, 13503/1, 13532/1, 13533/2, 13533/3, 13534/1, 13552/2
— Olympisch Comité 13557/1
— Persinstituut 13598/2
— Verbond van Vrije Vakverenigingen, kron. 13016 (Int.), 13662/1
International Air Transport Commission 13699/3
— Atomic Energy Agency: zie Internationale Organisatie voor de Atoomenergie
— Brotherhood of Teamsters 13604/3, 13699/2
— Business Machines Corporation 13237/foto, 13477/1
— Civil Aviation Organization: zie Internationale Burgerluchtvaartorganisatie
— Commission against Concentration Camp Practices: zie Internationaal Comité tegen Concentratiekampen
— Cooperation Administration 13248/2, 13458/2, 13490/1
— Council of Christian Churches 13523/2
— — — — Leadership, kron. 13576 (Ned.)
— Finance Corporation: zie Internationale Financieringsmaatschappij
— Fiscal Association 13021/1
— Harvester Company 13477/1
— Labour Office: zie Internationaal Arbeidsbureau
— Monetary Fund: zie Internationaal Monetair Fonds
— Nickel Co. of Canada Ltd. 13471/1
— Paper Company 13477/1
— — Sales Co. (Montreal) 13037/3
— Research Associates 13583/1
Internationale Bank voor Herstel en Ontwikkeling: zie Wereldbank
— Brigade 13452/2
— Burgerluchtvaartorganisatie 13699/3
— Commissie van Juristen 13051/3, 13276/2
— douaneraad, kron. 13256 (Int.)
— Federatie van protestants-christelijke arbeidersorganisaties 13635/2
— Financieringsmaatschappij 13533/2, 13534/1
— Geodesische en Geofysische Unie 13348/2
— Gesellschaft für Musikwissenschaft 13237/1
— Kamer van Koophandel, kron. 13208 (Int.), 13214/2
— Liga tegen fascisme, racisme en antisemitisme 13150/2
— Oliemaatschappij van Egypte 13019/2
— Organisatie voor de Atoomenergie 12948/1, kron. 13240 (Int.), 13298/2, 13298/3, 13315/2, 13315/3, 13407/2, 13457/3, kron. 13560 (W. en T.), kron. 13592 (Int.), 13739/1, 13739/2
— Postunie: zie Wereldpostunie
— Rode Kruis: zie Liga van Rode-Kruisverenigingen
— Tarwe Overeenkomst 13107/3
— vereniging voor r.k. kerkmuziek 13237/1
Inter-Ocean-Lines 13703/2
Interparlementaire Beneluxraad: zie Raadgevende interparlementaire Beneluxraad
—Unie 13567/3
Interuniversitair Instituut voor de Kerkwetenschap (België) 13530/2
IOA: zie Internationale Organisatie voor de Atoomenergie
IOM 13293/1
IPC: zie Iraq Petroleum Company
IPKI 13154/2
IRA 13098/1, 13356/3
Iraq Petroleum Company 12948/1, 13264/3, 13385/3, 13386/1, 13386/2, 13431/2, 13501/2
Irene, prinses 13314/2, 13538/3
Isacker, Fr. Van 13733/2
Isji, M. 13137/2, 13374/3
Isjibasji, T., kron. 12936 (Jap.), kron. 13000 (Jap.), 13137/1, 13137/2
Isjida, H. 13374/3
Isjimoto, T., kron. 13336 (Sport)
Ismailitische sekte 13379/2, 13379/3, 13380/1, 13382/foto, 13588/3
Ismay, Lord 13103/2
Istiqlal-partij 12943/2, kron. 12952 (Mar.), 13124/1
Italia-prijs 13563/1
Italo: zie CIADE
Itermendi, A. 13047/2
Itkina, M., kron. 13304 (Sport), kron. 13336 (Sport)
Itsjimada, H. 13374/3
IVVV: zie Internationaal Verbond van Vrije Vakverenigingen
Iwanow, A., kron. 13240 (Sport)

J

Jackson, rev. B. 12978/1
—, H. M., kron. 13656 (VS)
—, J. 13458/2
Jacob Marisjeugdprijs 13509/2
Jacobse, M. (pseudoniem): zie Heeroma, prof. dr. K.
Jacobson van den Berg 13689/1
Jacobsson, P. 13532/1
Jaeger, prof. ir. H. E. 13282/3
Jafi, A. 13312/2
Jagan, dr. Ch. 13436/1, kron. 13464 (Br.-Guy.)
Jagoda, G. G. 13029/1, 13029/3
Jahja Mohammed Hamid ed-Din, koning (Jemen) 12925/2, 12925/3, 12926/2, 12926/3
Jahn, G. 13185/1
Jain, A. Prasad 13164/3, kron. 13672 (India)
Jalali, dr. F. 13156/foto
Jalta, conferentie van: zie Conferentie van Jalta
Jan, groothertog van Luxemburg 13279/2
— Campertstichting 13044/2, 13619/2, 13619/3
—Felix Maria Willem, prins van Luxemburg 13279/2
Jane's Fighting Ships 13725/1, 13725/2, 13725/3, 13726/1
Janne, H. 12954/2
Jans, prof. P. J. 13518/3
Janson, P. E. 13164/1
Janssen, A. E. 13629/1
—, M. M. A. A. 13344/2
—, dr. P. 13109/3
Japan Steel Tube 13472/1
Jaquet, G. 13293/1, 13631/3
Jaroslawsky 13173/3
Jaroszewicz, P. 13057/1, 13074/2
Jarring, G. 13278/3
Jasnow, M. A. 13042/3, kron. 13720 (SU)
Jasny, N. 13095/1
Jedid, kol. G., kron. 13032 (Syr.)
Jedrychowski, S. 13057/1, 13074/2, 13411/3
Jelsma, ds. A. 13605/1
„Je Maintiendrai" 13089/1
JENER: zie Joint Establishment for Nuclear Energy Research
Jenissei (rivier) 13493/1
Jenoekidze, A. S. 13028/3, 13029/3
Jeroessalinski, prof. 13296/1
Jezjow, N. I. 13029/1, 13029/3, 13045/1, 13061/2, 13061/3, 13076/2
Jezuïeten 13523/3
Jilewitsj, ing. 13685/2
Jiménez Perez, M.: zie Perez, M. Jiménez
Jiskoot, J., kron. 13112 (Sport), kron. 13144 (Sport)
Joan Ali, prinses 13588/3
Joessef, Mohammed V ben: zie Mohammed V
—, Salah ben, kron. 12936 (Tun.), 13009/3, 13401/2
Joffre, gen. J. J. C. 13397/2
Jofriet, J. G. 13746/1, 13746/2
Johannesen, kron. 13032 (Sport)
Johanson 12964/3
Johan Wagenaarstichting 13091/3
Johnson, D. 13198/foto
—, L. B. 13043/3
—, U. A. 13497/3, 13498/1
Johnston, E. 13075/2, 13424/3
Joint Establishment for Nuclear Energy Research 13442/2
Jonasson 13723/1
Jonckheer, mr. J. A. G. 13089/2, 13089/3
Jonckheere, K. 13427/3, 13731/2, 13731/foto
Jones, prof. G. O. 13092/1, 13092/3
— & Laughlin Steel Corporation 13477/1
Jong, A. M. de 13571/3
—, G. de 13044/2
—, J. de, kron. 13656 (Sport)
—, W. de 13007/2
Jongh, prof. dr. D. K. 13056/3
Jongmans, prof. dr. W. J. 13279/1, 13280/1, 13280/foto
Joods Wereldcongres, kron. 13016 (Int.)
Jordaan, L. J. 13428/1
Jörgensen, J. 13260/2, 13260/foto
Josephine-Charlotte, prinses van Luxemburg 13279/1, 13279/2
Jowitt, Lord 13438/1
Joyce, J. 13010/2
Juan, prins de Bourbon 12977/2, 13378/3, 13398/foto
— Carlos, prins de Bourbon 12977/2, 13378/2, 13378/3, 13398/foto
Jugenstill: zie Veldesche Stil
Juillard, H. 13258/3
Juin, maarschalk A. 13401/1
Juliana, koningin 12929/2, 13056/2, kron. 13080 (Ned.), 13107/1, 13107/2, kron. 13176 (Ned.), kron. 13208 (Ned.), kron. 13224 (Ned.), 13254/foto, 13279/3, kron. 13288 (Ned.), 13366/foto, kron. 13448 (Ned.), 13516/3, 13524/1, 13535/3, 13536/foto, 13557/3, 13558/foto, 13574/foto, 13711/2
— -kanaal 13131/1, 13569/2
Jules, G. 13293/1
July, P. 12944/1
Jungle-buster 13621/foto
Jungschläger, L. N. H. 13154/2, 13215/1

K

KAB: zie Katholieke Arbeidersbeweging
Kabakow 13061/2
Kádár, J. 12928/2, kron. 12936 (Hong.), kron. 12952 (Hong.), 12994/1, 12994/2, 13004/3, 13005/1, kron. 13016 (Hong.), 13051/3, 13120/1, 13120/2, 13120/foto, 13134/3, 13197/1, 13212/2, 13273/3, kron. 13288 (Hong.), kron. 13304 (Hong.), 13309/1, 13309/3, 13329/3, 13337/3, 13341/1, kron. 13448 (Hong.), 13550/3, 13620/2, kron. 13640 (Hong.)
Kadt, J. de 13268/3
Kaganowitsj, L. M. 12930/1, 12939/1, 13029/1, 13029/3, 13172/2, 13173/3, 13269/3, 13335/1, 13335/2, 13335/3, 13337/foto, 13338/2, 13338/3, 13347/1, 13347/2, 13348/2, 13349/1, 13349/2, 13349/3, 13351/1, 13351/2, 13353/1, 13353/3, 13378/1, 13425/1, 13476/2, kron. 13720 (SU)
Kaiser, H. J. 13149/2
— Wilhelm Institut 13179/3
Kaitila, E. 13255/foto, 13340/3
Kaitz, H. 13508/2, 13508/3
Kajottersbeweging (België) 12955/1, 13003/1
Kalijarvi, Th. V. 13302/foto
Kalinin, M. I. 13173/3
Kállai, G. 13212/2, 13423/1, 13423/2
Kalnberzin, J. E. 13338/2, 13351/3
Kamenew, L. B. 12996/3, 12997/1, 12997/3, 13013/1, 13013/2, 13013/foto, 13173/1
Kamerbeek, E., kron. 13528 (Sport)
Kamerlingh Onnes, prof. dr. H. 13171/1
Kaminsky 13172/1, 13173/3
Kammhuber, lt.-gen. J. 13051/1
Kamphuis, G. 13619/2
Kampmann, V. 13260/1, 13260/foto, 13290/3
Kankerbestrijding 13346/2
Kantorowicz, prof. A. 13452/2
Kapauku's (Nieuw-Guinea) 13008/1, 13008/2, 13014/foto
Kaplan, dr. J. 13545/2
Kapteijn, P. J. 13649/2
Karamanlis, K. 13103/2, 13468/2, 13487/2, 13487/3, 13515/3, 13597/3, 13723/1
Karamat Ali, A. 13505/2
Karasawa, T. 13374/3
Kardelj, E. 12945/3, kron. 13400 (J.Sl.), 13597/3, kron. 13640 (Hong.), 13655/1
Karel, prins van België 12940/3
—, prins van Denemarken: zie Haakon VII, koning van Noorwegen
— de Grote-prijs (Aken) 13085/3
— — — (Nijmegen) 13509/3
Karen-opstandelingen 13497/3, 13673/3
Karim, prins: zie Aga Khan IV
Karjalainen, A. 13340/3, 13675/1
Karl, koning van Württemberg 13001/2
Karpati, J., kron. 13320 (Ned.)
Karpow 13045/1, 13045/3
Kartwelisjwili-Lawrentiew 13172/1, 13172/2, 13173/3
Karvikko, mevr. I. 13255/foto, 13340/3
Kasatkin, A. M. 13572/foto
Kasjoekow, D. 13587/3
KASKI: zie Katholiek Sociaal Kerkelijk Instituut
Kaspische Zee 12965/3
Kassies, J. 13700/2
Kastari, P. K. 13675/2
Katholiek Sociaal Kerkelijk Instituut 13726/3
— Verbond van Werkgeversvakverenigingen 12962/3
Katholieke Arbeidersbeweging 13072/3, 13073/1, 13169/2, 13233/3, 13313/2, 13314/1, 13330/1, 13330/2, 13425/2, 13455/3, 13473/2, kron. 13544 (Ned.), 13617/2, 13635/2, 13666/2
— Nederlandse Journalistenkring 13123/1
— Radio Omroep, kron. 13384 (Ned.), 13698/2
— Volkspartij 13071/3, 13167/2, 13167/3, 13200/1, 13200/2, 13232/1, 13232/2, 13232/3, 13233/1, 13252/3, 13666/1, 13698/2, 13699/1, 13711/3, 13739/2, 13739/3
— Werkgemeenschap in de Partij van de Arbeid 13089/1
— Werkliedenbonden (België) 12955/1, 13003/1
Kaysoeni, dr. el 12957/2
Kazantzakis, N. 13620/1
Kebreau, gen. A. 13488/1
Kedrow, M. 13172/2, 13172/3, 13173/3
Kefauver, E. 13567/3
Keightley, gen. Sir Charles 13499/3
Kekkonen, U. 13255/1, 13255/3, 13257/2, 13292/foto, 13421/3
Keller, dr. M., kron. 13304 (DW)
Kelly, G.: zie Gracia, prinses
—, G. P. 13614/3
Keltische Liga 13097/1, 13098/3
Kelvin, Lord 13598/1
KEMA: zie Keuring van Elektrotechnische Materialen, NV tot
Kemal Pasja, M. (Atatürk) 13115/1, 13401/3, 13607/3, 13609/1
Kempen (België) 13627/2, kron. 13720 (Belg.)
Kempische Maatschappij voor Opsporing en Ontginning van Minerale Grondstoffen 13627/3
Keng Po, kron. 13240 (Indon.)
Kenia: zie SI, de afd. Engeland, de rubr. Overzeese Gebieden onder Afrika
Kennan, G. F., kron. 13624 (SU), kron. 13656 (Int.), kron. 13688 (Int.), kron. 13688 (SU), 13719/2
Kennedy, J. F. 13340/3, 13341/1
Kent, hertogin van 13063/1
Kerckhove, R. C. Van de 13733/3
Kerenski, A. F. 13013/1, 13013/3
Kerkhof-Hoogslag, IJ. 13605/1
Kerkhove, V. Van 13733/2
Kerkrade: zie SI, de afd. Nederland, de rubr. Diversen onder Gemeenten
Kernkamp, prof. W. J. A. 13627/2
Kernstudiebureau NV (België) 13530/3
Kerremans 13673/2
Kessler, gen.-maj. H. 13274/3
Kestelman, M. 13570/2
Kethly, mevr. A., kron. 12984 (Hong.), 13035/2, 13252/1
Ketting, O. 13509/3
Keuls, mr. H. A. 13589/1
—, mr. H. W. J. M. 12995/1, 12995/2, 13746/1
Keuring van Elektrotechnische Materialen, NV tot 13360/foto, 13362/1
Khalek, A.: zie Hassoena, A. K.
Khalidi, dr. H. F. el 13156/1, 13159/1, 13161/3, kron. 13176 (Jord.), 13198/2
Khalil, A. 13090/1
Khalili, Moh. 13385/2
Khani, A. 13403/1
Khoeri, F. el 13433/1
Khoman, Thanat 13533/2
Kidron 13491/1
Kierkegaard, S. A. 13611/3
Kievit, Joh. 13571/3
Kikkert, H. 13344/2
Killian Jr., dr. J. R. 13667/2, 13692/1, 13692/2, 13692/foto
Kilmuir, Lord 12941/2, 13709/1
Kimathi, maarschalk D., kron. 13032 (Ken.)
Kinchloe, capt. I. 13461/3
Kindernoodfonds der Ver. Naties: zie UNICEF
Kinderverlamming, kron. 13128 (Ned.), 13195/2, 13314/1, kron. 13320 (Hong.), 13373/3, 13438/1, 13475/1, 13534/3, 13556/3
Kindler-uitgeversmaatschappij 12964/3
King, adm. E. 13083/1
Kiraly, gen.-maj. B., kron. 12936 (Hong.), 13035/2, 13035/3, kron. 13288 (Hong.)
Kirilenko, A. P. 13338/2, 13351/2
Kiritsjenko, A. I. 13338/2, 13351/1, 13351/2, 13728/3
Kirow, S. M. 13028/foto, 13028/3, 13029/1, 13029/3, 13173/3
Kirponos 13092/3
Kishazi, O. 13212/2
Kisji, N. 13137/1, 13137/2, 13216/1, kron. 13240 (Jap.), kron. 13304 (Jap.), 13374/3, kron. 13432 (Jap.), 13554/3, kron. 13656 (Jap.)
Kiss, A. 13212/2
Kittinger, capt. 13429/2
Kiukas, U. 13675/1
Kivekas, L. 13675/2
Kjaergaard, N. 13554/2
Kjalidi, dr. H. 13156/1
Klaasse, C. A. 13375/3
Klant, J. J. 13022/3
Klein, dr. V. 13695/2
— Klouwenberg, mej. D. J. 13394/1
— & Saks 13182/1
Kliszko, Z. 13235/3
KLM: zie Koninklijke Luchtvaart Maatschappij NV
Klöckner 13471/1
Klomp, prof. dr. H. 13056/3
Klompé, mej. dr. M. A. M. 13566/1, kron. 13656 (Ned.)
Klooster, W. S. B. 13748/2
Kluge, veldmaarschalk G. von 13001/3
Kluyskens, prof. dr. A. 12927/1, 12927/2
Klijn, N. de 13427/2, 13427/3
— -Heksch, A. de 13427/2, 13427/3
KNAC: zie Koninklijke Nederlandse Automobiel Club
KNMI: zie Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut
Knop, P. 13717/1
Knowland, W. F., kron. 12936 (VS), 13043/3, 13090/3, kron. 13288 (Int.)
Knox, mgr. R. 13523/2
KNSM: zie Koninklijke Nederlandsche Stoomboot-Maatschappij NV
KNVB: zie Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond
Kobell, J. B. 13605/1
Koch, mevr. B. 13260/2, 13260/foto
Kocsis, L., kron. 12924 (Hong.)
Kodaly, Z. 13109/1
Kodde, D. 13122/2
Koedryawtsjew, P. I. 13285/1, 13285/2
Koeibisjew 13173/3
Koenig, E. 13085/3
Koepelprijs 13509/3
Koerber 12980/1
Koersen, Th. D. J. M. 13344/1
Koertsjatow, prof. I. 13092/2
Koevoets SCJ, pater G. A. 13107/2
Koewatli, Sjoekri el-, kron. 12936 (Syr.), 12958/2, 12970/1 (biogr. + foto), 12970/2, 12970/3, 12971/1, 12971/2, 13054/1, 13054/foto, kron. 13176 (Jord.), 13199/1, 13199/3, 13431/1, 13431/3, 13431/foto, 13433/1, kron. 13464 (Syr.), kron. 13528 (Syr.), 13543/foto, 13559/3, 13561/1
Koeweit, kron. 13064 (Irak), kron. 13272 (Isr.), 13385/1, 13599/1, 13635/3
Koezmin, J. J. 13269/3, 13457/3
Koeznetsow 13140/2, 13140/3, 13141/1, 13204/2
—, W. W. 13037/1, 13037/3, kron. 13528 (Int.), kron. 13560 (Int.), kron. 13624 (Int.)
Kogellagers 13059/3
Köhler, mevr. Ch. 13574/foto
Koiter, prof. dr. ir. W. T. 13056/3
Kok, M., kron. 12924 (Sport), kron. 13096 (Sport), kron. 13160 (Sport)
Kolff, prof. dr. G. H. van der 13280/2, 13539/1
Kolfschoten, mr. H. A. M. T. 12961/1 (biogr. + foto), 12961/2, 12961/3, 13137/2
Kolstee, mej. mr. C. M. H. 12975/2
Komarow 13061/1
Komensky, J. A.: zie Comenius, J. A.
Kominform 13029/3, 13337/2, 13580/1
Komintern 12997/3
Komsomol 12939/1, 13061/2, 13061/3
Koniewa, N., kron. 13432 (Sport)
Koningin Wilhelmina Fonds 13347/2
Koningsberger, prof. dr. V. J. 13426/3
Koninklijk Aardrijkskundig Genootschap 13348/1
— Conservatorium (Den Haag) 13091/3, 13412/3, kron. 13512 (Kunst)
— Instituut van Ingenieurs 13008/1
— — voor de Tropen, kron. 13080 (Ned.)
— Landjuweeltornooi 13003/2
— Nederlands Landbouwcomité 13007/3, 13633/1
— — Meteorologisch Instituut 13348/2, 13365/2
Koninklijke Academie van Schone Kunsten (Gent) 13509/1
— — voor Beeldende Kunsten (Den Haag) 13509/2, 13557/3
— — — Geneeskunde (België) 13132/1
— — — Koloniale Wetenschappen (België) 12954/2
— — — Medische Wetenschappen (België) 13259/1
— Automobielclub van België 13083/3
— Bond van zang- en oratoriumverenigingen, kron. 13560 (Kunst)
— Delftsche Aardewerkfabriek „De Porceleinen Fiesch" NV 13502/3
— Diergaarde Blijdorp (Rotterdam) 13252/3
— Donatie (België) 13354/3
— Luchtvaart Maatschappij NV, kr. 13080 (Ned.), 13107/1, 13168/2, 13168/3, kron. 13192 (Ned.), kron. 13384 (Ned.), 13394/1, 13411/1, 13424/2, 13458/3, 13475/1, 13491/foto, 13492/1, kron. 13640 (Ned.), 13689/1, 13689/2, 13699/1
— Mannenzangvereniging Apollo 13509/2
— Marechaussee 13122/3
— Marine 13330/1
— Militaire School (België) 13530/2
— Nederlandsche Petroleum Maatschappij NV 13214/2
— — Stoomboot-Maatschappij NV, kron. 13080 (Ned.), 13282/3

— Nederlandse Akademie van Wetenschappen 13348/2, 13365/1, 13684/1, 13684/2, 13684/3, 13717/1
— — Automobiel Club 12975/2, 13056/2
— — centrale vereniging tot bestrijding der tuberculose 13410/1
— — Redersvereniging 13089/2, 13664/2, 13665/3
— — Toeristenbond 12975/2, 13503/3, 13504/1
— — Toonkunstenaarsvereniging 13091/3
— — Voetbal Bond 13011/2, 13011/3, kron. 13032 (Sport), kron. 13080 (Ned.)
— Paketvaart Maatschappij NV 13703/1, 13703/2, 13703/foto, 13737/2, 13738/2
— Rotterdamse Lloyd 13703/2
— -Shellgroep 13471/1, 13506/2
— Sterrenwacht van België 12954/2
— Vereniging Het Nederlands Toneel 13331/3
— Vlaamse Academie voor Geneeskunde 12954/2
— — — — Taal- en Letterkunde 12941/1
— — — — Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten 12927/2, 12954/2, 12964/2, 13497/2, 13509/1
Koninkrijksdag 13734/foto
Konjew, maarschalk T.S. 13623/1, 13623/3
Konno, F., kron. 12936 (Sport)
Kono, I. 13374/3
Konstantinow 13296/1
Kopecky, V. 13362/3
Kopferman, prof. H. 13150/3
Koprülü, F. 13609/3
Kori, Y. 13374/3
Korn, prof. dr. V. E. 13056/3
Körner von Siegringen, Th. 12947/1 (biogr. + foto), 12947/2, 13209/3
Korngold, E. W. 13700/2
Korotsjenko, D. S. 13338/2, 13351/2
Kort, dr. W. L. P. M. de 12993/2, 13150/3, 13711/3
Kortenhorst, dr. L. G. 13062/foto, 13689/3
Korteweg, G., kron. 13144 (Sport)
Korthals, H. A. 13616/3
Kosarjew, A. A. 13061/2, 13061/3, 13076/2, 13076/3
Kosior, S. W. 13061/2, 13061/3, 13076/2, 13076/3, 13204/1, 13204/3, 13205/1
Koslow, F. R. 13338/2, 13351/3, kron. 13720 (SU)
Kossa, I. 13212/2
Kossmann, A. 13749/1
Kossuth-embleem 13276/2
— -prijs 13109/1
Koster, J., kron. 13096 (Sport), kron. 13384 (Sport)
Kosygin, A. N. 13269/3, 13338/2, 13351/3, 13457/3
Kotelnikow, dr. Wl., kron. 13448 (SU)
Kotlicki, H. 13302/foto
Ko Tsjing-sjih, kron. 13464 (China)
Kouwenaar, G. 13747/3, 13749/1
Kovacs, B. 13005/2
—, I. 13212/2
Kovaga, J. 13035/2
Kowrigina, M. D. 12994/2
Koyama, prof. dr. S. 13333/2
KPM: zie Koninklijke Paketvaart Maatschappij NV
Kraan, G., kron. 13240 (Sport), kron. 13720 (Sport)
Krag, J. O. 13260/1, 13260/foto
Kramer, dr. E. L. 13666/2
Kramers, prof. ir. H. 13056/3
Kranenburg, prof. mr. dr. R. 12929/1, 12929/2, 12929/foto
Krause, gen. J. C., kron. 13112 (Arg.), 13434/3
Kredietbank (België) 13451/1
Kreileroord: zie SI, de afd. Nederland, de rubr. Diversen onder Gemeenten
Kreisky, B. 13207/2
Krekeler, H. 12956/3
Krelage Sr., A., kron. 13112 (Ned.)
Krilow, E. L., kron. 13704 (SU)
Krim, Abd el-, kron. 13528 (Mar.)
Kring van Rotterdamse auteurs 13620/2
Krisjnamachari, T. T. 13164/3
Krisjna Menon, V. K.: zie Menon, V. K. Krisjna
Krisnjak Sramik Partij (Pakistan) 13586/3
Kristensen, K. 13228/3
Krjoechkow, K. 13125/2
KRO: zie Katholieke Radio Omroep
Kroepskaja, N. K.: zie Lenin-Kroepskaja, N. K.
Kröller-Müller Museum 13619/1
Kronacker, P. 13658/2
Kronig, prof. dr. R. 13685/1
„Kroonduif": zie Nederlandse Nieuw-Guinea Luchtvaartmaatschappij „Kroonduif"
Krumbache, prof. 13363/1
Krummacher, bisschop F. W. 13460/3
Krupp (concern) 13471/1, kron. 13496 (Can.)
— von Bohlen, A. 13152/1, kron. 13256 (DW)
— — — und Halbach, B., kron. 13528 (DW)
Kruseman, J. P. 13282/3
Krijger, B. 13426/3
Krylenko 13058/1
Krylow, prof. 13653/2
Kubitschek, J. 13467/1, 13467/2
Kuhn, prof. E. 13363/1
Kuipers, R. 13022/3
Ku Klux Klan, kron. 13192 (Eng.)
Kuligowski, kron. 12936 (Polen)
Kunstenaarsverzetsprijs 13010/3
Kunstkring 13620/2
"Kunstliefde": zie Schilder- en tekenkundig genootschap „Kunstliefde"
Kunstmanen 13036/3, 13171/1, 13171/2, 13364/1, 13543/1, 13543/2, 13543/3, 13545/1, 13545/2, 13545/3, kron. 13560 (W. en T.), 13572/1, 13572/2, 13572/3, 13572/foto's, 13573/1, 13573/2, 13573/3, 13573/foto's, kron. 13576 (SU), 13583/1, 13591/1, 13617/3, 13618/1, 13623/1, kron. 13624 (VS), 13625/3, 13639/1, kron. 13640 (SU), 13652/2, 13652/3, 13653/1, 13653/2, 13653/3, 13653/foto's, 13655/foto, 13657/3, 13667/1, 13667/3, 13668/2, 13687/foto, kron. 13688 (SU), 13690/1, 13690/2, 13690/3, 13691/1, 13691/2, 13691/3, 13691/foto's, 13692/1, 13699/3, 13700/1, kron. 13704 (SU), kron. 13704 (VS), 13718/foto
Kunstmatige inseminatie (mens) 13522/3, 13523/1, 13523/2
Kunststoffen 13637/foto's
Kunze, W. P. 13509/3
Kupers, E. 13022/2
Kurylek, K. 13074/2
Kuusinen, O. V. 13338/2, 13338/3, 13351/3
Kuypers, J. 13117/3, 13733/1
KVP: zie Katholieke Volkspartij
Kwartsz, mr. L. C., kron. 13672 (NWI)
KWB: zie Katholieke Werkliedenbonden
Kwee Djie Hoo, kron. 13256 (Ned.)
KWF: zie Koningin Wilhelmina Fonds
Kwomintang-partij, kron. 13592 (China)
Kyne, P. B. 13733/3
Kytta, H. 13255/foto, 13340/3

L

Laatste Nieuws, Het 13628/2
Labouchere, Sir George Peter 13244/1
— & Co, NV 12929/3
Labouisse 12959/3
Labour Party (Britse) 13051/1, 13051/2, kron. 13128 (Eng.), 13209/2, 13225/1, 13275/2, 13275/3, 13326/3, 13371/3, 13372/1, 13438/1, 13486/2, 13499/3, kron. 13544 (Eng.), kron. 13592 (SU)
Labrousse, Y. 13380/1
Lacoste, R. 12943/2, 13070/1, 13119/2, 13134/3, kron. 13176 (Fr.), 13293/1, kron. 13352 (Alg.), 13356/2, 13438/2, 13631/3, 13646/2, 13676/3
Ladgham, B. 13403/1
Lagerberg, T., kron. 12924 (Sport), kron. 13096 (Sport)
Lagerlöf, S. 12949/1
Lago Oil & Transport Co. Ltd. 13314/3, 13315/1, 13315/2
Lahanpal, P. L. 12988/3
Lahaye, H. 13103/1, 13673/2
Lahillonne, kron. 13688 (Fr.)
Lahr, dr. R., kron. 13432 (DW), kron. 13448 (DW), 13485/1
Laika (Spoetnik-hond) 13616/3, 13617/1, 13617/3, kron. 13640 (SU), 13652/3, 13653/1, 13653/2, 13653/3
Lakenman, H. J. 13408/1
Lalemie 13487/1, 13487/2
Lam, H., kron. 13512 (Sport)
—, prof. dr. H. J. 13539/1
Lambe, adm. Sir Charles 13583/2
Lamberts, dr. J. H. 13602/1
Lambrechts, prof. P. 13466/2
Lamine, Sidi, bey van Tunesië 13399/1, 13399/3, 13399/foto, 13402/1, 13402/2
— -Guèye 13134/2
Lammeren, prof. dr. ir. W. P. A. 13056/3, 13107/2
Lamoen, prof. J. 13258/3
Lampo, H. 13730/1, 13730/foto
Landaburu, H. 13434/2, 13434/3
Landbouw Egalisatie Fonds 13039/3, 13040/1, 13517/1, 13519/3
Landbouwschap 12962/2, 13007/3, 13583/2
Landelijk Verbond der Christelijke Arbeidersvrouwengilden 12955/1, 13002/3
— — — — Coöperatieven 13003/1
Landelijke Organisatie voor de Kankerbestrijding 13346/3
Landré, mr. G. L. F. 13700/2
Landsverbond der Christelijke mutualiteiten 12955/1, 13002/3
Landy, J., kron. 13384 (Sport)
Lange, D. de 13612/3, 13613/1
—, H. 13185/3, 13578/1, 13723/1
Lange-afstandsprojectielen: zie Geleide projectielen
Langedam, ir. J. C. A. 13701/3
Langemeijer, prof. dr. G. E. 13022/3, 13583/3, 13584/2
Langendijk-van Moorst, mevr. G. M. 13680/2
Langeveld, prof. dr. M. J. 13056/3
Langmuir, dr. I. 13589/3
Laniel, J. 13246/3, 13247/1
Lanjouw, prof. dr. J. 13056/3
Lankhout, H. J. 13007/2
Larbaud, V. 13010/1, 13010/2
Larbi, Ben Mhidi 13070/2
Larney, M., kron. 13432 (Sport)
Larock, V. 13003/1, 13062/foto, 13195/1, 13210/2, 13210/foto, 13227/2, 13562/2, 13563/1, 13658/1, 13658/2, 13660/1, 13673/1, 13723/1, 13737/1
Larsen 13644/1
—, B. 13717/3
—, J. Anker: zie Anker Larsen, J.
Larson, A. 13588/2
Laseur, C. 13346/2
Lasota 13587/1
Lassale, F. 12981/1, 12981/3
Last, J. 13745/1, 13745/2
Lastman, P. 12933
Lataster, G. 13253/3
Lateur, Fr. 13730/1
Latif, gen. M. A. 13087/3
Latorre, A. Z. 13614/3
Laue, prof. M. von 13150/3, 13179/1
Lauer, kron. 13400 (Sport)
Laurel, St. 13509/3
Laurent, L. St.: zie St. Laurent, L.
Lauro, A. 13329/1
Lauwerszee 13040/1
Laval, P. 13119/1
Lawrence, dr. E. 13621/3
Lawton, ir. 13258/3
Lazard Frères 13500/2
Lazarewa, P., kron. 13304 (Sport)
Lazo 13182/2
Lebeau, P. 13733/2
Lecourt, R. 13631/3
Leduc, R. 12978/2
Leen, W. 13258/3
Leen- en Pachtwet 13075/1
Leeser, T. 13570/2
Leeuw, A. van der 13741/1, 13741/3, 13743/1
—, M. de 12964/3
Leeuwen, mr. H. F. van 13344/1, 13711/3
Lefèbre, R. 13062/foto
Lefèvre, Th. 13244/1, 13723/1, 13737/2
Lehman, L. Th. 13747/1
Lehmus, kol. K. 13675/1
Leie-monument 13258/1
Leimena, dr. J. 13154/2, 13532/3
Lejeune, M. 13478/foto, 13565/3, 13631/3, 13676/3
Lek (rivier) 13538/3, 13569/2
Lemaire, M., kron. 13128 (Fr.)
—, mej. mr. T. F., kron. 13112 (Ned.)
Lemaître, J. 13397/1
Lemass, S. 13104/2
Lemay, gen. C. E. 12977/3
Lemche, dr. H. 12978/3
Lemmer, E. 13629/2
Lemus, J. M., kron. 12936 (San Salv.)
Lenin, Wl. I. 12951/2, 12976/2, 12981/foto, 12981/2, 12981/3, 12996/1, 12996/2, 12996/3, 12996/foto, 12997/1, 12997/3, 12997/foto, 13012/1, 13012/2, 13012/3, 13013/1, 13013/2, 13013/3, 13027/2, 13027/3, 13029/2, 13061/1, 13093/2, 13173/1, 13173/2, 13173/3, 13188/3, 13189/1, 13189/3, 13204/1, 13204/3, 13205/foto, 13349/2, 13625/1
— -Kroepskaja, N. K. 12996/3, 12997/1, 12997/foto

— prijs, kron. 12924 (It.), 13119/2, 13151/2, 13153/3, 13188/3, 13205/foto, kron. 13209 (SU), 13723/3
Lennart, C. (pseudoniem): zie Boogaard-Klaver, mevr. C. H. van den
Lennox-Boyd, A. 12941/2, 13065/2, 13103/2, 13118/1, 13118/2, 13118/3, 13326/2, 13588/3, 13597/1, 13630/2, 13630/3
Lenshoek, prof. dr. C. H. 13056/3
Lenti, L. 13243/3
Lenz, Fr., kron. 13496 (DW)
Leopold III, koning van België 12940/2, 12940/3, 12954/1, 13164/1, 13258/1, 13369/1, kron. 13480 (Belg.), 13497/1, 13614/1
Leplae, Ch. 13570/2
Leroux, K. 13731/1
Leskinen 13257/1
Lesseps, F. de 13184/foto
Leusden, W. van 13605/2
Levi, P. 13003/2
Levine, Ch. A. 13082/1
Lewis, D. H. 13429/2
Liaquat Ali Khan 13117/1
Libby, prof. dr. W. F. 13217/3, 13220/2, 13220/foto, 13221/3
Liberaal Gesprekcentrum 13617/3
Liberale partij (België): zie Belgische Liberale Partij
— — (Duitsland): zie Freie Demokratische Partei
— — (Nederland): zie Volkspartij voor Vrijheid en Democratie
„Libertinage" 13748/3
Lichtenauer, mr. W. F. 12993/2, 13150/2
Lichtveld, L. 13742/3, 13745/2
Lie, Tr. 13577/2
Liebaert, H. 12926/3, 13062/foto, 13562/3, 13578/3, 13658/3
Lie Hok-thay 13185/1
— Kat Teng, dr. 13184/3
— Teh-tsjoean, mevr. 13084/3
— Tsjien-tsjeng 13084/3
Lier, B. van 12995/1
—, mr. H. P. J. van, kron. 13080 (Ned.)
—, prof. dr. R. A. J. van 13022/3, 13505/2
Lievens, J. 12933
Liga van Rode-Kruisverenigingen 13266/1, kron. 13512 (Int.), 13616/3, 13689/3
Ligthart, J. 13089/1
Lilar, A. 12964/3, 13062/foto, 13067/3
Liliane, prinses 13369/1, kron. 13480 (Belg.), 13497/1, 13614/1
Lilienthal, D. 13149/2
Lilje, bisschop H. 13460/2, 13461/1
Lim Yew Hock 13123/1, 13152/3
Lindberg, K. 13260/1, 13260/foto
Lindbergh, Ch. A. 13082/1
Lindemann, prof. F. A.: zie Cherwell, Lord
Lindh, O. B. 13255/foto
Lindquist, dr. C. 13460/2
Lindrath, H. 13629/2, 13693/3
Lindt, dr. A. R. 13086/1, 13278/1
—, B. 13340/3
Linthorst Homan, J. 13126/foto
Lioe Sjao-tsji 12927/3
Lionaes, mevr. A. 13533/2
Lippert, M. 13229/1
Lishout, P. Van 13733/2
Lissa Nessel, ir. R. C. A. F. J. van 12993/1, 13666/1, 13699/1
Little Company, A. D. 13076/1
— Rock 13510/foto, kron. 13512 (VS), kron. 13523 (VS), kron. 13544 (VS), 13712/1, 13712/2, 13712/3, 13713/1, 13713/2, 13713/3, 13714/1, 13714/3, 13714/foto
Litwinow, M. W. 13025/2
Llewellin, Lord, kron. 12968 (Rhod.)
Llinas, J. P. 13259/3
Lloyd, G. W. 13531/3
—, S. 12937/1, 12937/2, 12938/1, 12938/2, 12938/3, 12941/2, 13019/1, 13054/3, 13055/1, kron. 13064 (Eng.), kron. 13080 (MO), 13086/3, 13198/foto, 13225/2, 13231/1, kron. 13256 (Int.), 13261/1, 13343/1, kron. 13384 (Oman), 13390/1, 13501/2, 13501/3, 13671/1, 13674/3, 13675/1, 13722/3
— -George, G. 12941/3
Lloyds Bank (Londen) 13424/3
Lobrij van Troostenburg de Bruyn, prof. dr. C. A. 13056/3
Locarno, pact van: zie Verdrag van Locarno
Lockheed Aircraft Company 13477/1
Lodeizen, H. 13747/3
Lodewijk de Raetstichting 13513/3
Lodge, H. Cabot 13036/3, 13037/1, 13052/3, 13053/2, 13071/1, 13196/3, 13197/1, 13263/2, 13263/3, 13500/3
Loefti, O. 13249/2
Loe Ting-ji, kron. 13352 (China)
Lokhorst, mevr. E. van 12978/2
Lo Loeng-tsji, dr. 13370/3
Lonardi, gen. E. 13033/1, 13033/2, 13033/3, 13034/1, 13322/3
London, J. 13044/3
„Long Beach" (Am. atoomkruiser) 13717/3
Longchambon 13010/3
Longkanker: zie Roken en longkanker
Longo, L. 13038/1
Loo, M. van 12933
Looy, R. van, kron. 13240 (Sport)
Lorcey: zie Guitry, A.P.G. (S.)
Lorentzen, E. 13540/3
Lorraine-Escaut 13471/1
LOT: Zie Polskie Linie Lotnicze
„Louis d'Or" 13346/1, 13346/2
Louvel, J. M. 13356/2
Louw, E. 13358/foto
Louwers, P. A. 13509/2
Lovink, A. H. J., kron. 13336 (Ned.)
Low, D. 13493/foto
—, S. E. 13287/1
Löwenstein, dr. H. prins zu, kron. 13272 (DW)
Lozano Dias, J., kron. 13448 (Hond.)
Lubbe, M. van der 13003/2
Lubis, M., kron. 12924 (Indon.), 13406/3
—, lt.-kol. Z., kron. 12936 (Indon.), 13081/2, 13738/1
Lübke, dr. H. 13485/1, 13485/2, 13629/2
Lucas, dr. A. M. 13343/3, 13344/2, 13711/3
Lucebert (pseudoniem): zie Zwaandijk, B.
Lucifero 13677/3
Lücke, P. 13629/2
Ludwig Wilhelm, hertog van Beieren 13547/3
Lufthansa (O.-Duitsland) 13325/2
Lugt, Fr. 12975/3
— Melsert, C. van der 13331/3
Lukacs, prof. G., kron. 13064 (DO), kron. 13144 (Hong.), 13197/1
Lumer, H. 13458/2
Luns, mr. J. M. A. H. 12974/1, 12999/foto, 13037/2, kr. 13048 (Ned.), 13055/1, 13055/3, 13062/foto, 13071/3, kr. 13080 (Ned.), 13084/1, 13089/2, 13126/foto, 13403/3, 13403/foto, 13601/3, 13616/2, 13616/3, 13627/2, 13678/2, kron. 13720 (Indon.), 13723/1, 13738/1, 13738/2, 13740/2
Lutherse wereldfederatie 13460/2, 13460/3, 13461/1
Luytjes, A. 13268/3
Lyautey, maarschalk L. H. G. 13502/3
Lynch, J. 13104/2
Lynden, dr. C. D. A. baron van 13579/2, 13579/3
Lyons, J. 13472/1
Lyot, B. F. 13092/1
Lyr, R.: zie Vanderhaege, R.
LZO, kron. 12924 (Sport), kron. 13160 (Sport), kron. 13192 (Sport), kron. 13304 (Sport), kron. 13656 (Sport)

M

Maandblad voor Letterkundige Kritiek: zie Critisch Bulletin
Maanen, W. G. van 13741/2, 13749/2
Maatschappelijke zekerheid: zie SI, de afd. België, de rubr. Economie, Financiën en Sociale zaken
Maatschappij der Nederlandse Letterkunde 12927/2
— tot Bevordering der Toonkunst 13413/1
MacBride, S. 13694/3
Macdonald, R. 13438/1
—, T. L. 13358/foto
Macdonnell, J. 13307/3
MacEntee, S. 13104/2
Mac Gillavry, prof. dr. H. J. 13280/1
Machboeb, M. A., kron. 13256 (Soed.), 13475/2
Maclay, J. S. 12941/2
Maclean, A. 13307/3
Macleod, I. 12941/3, 13133/2
MacLoughlin, E., kron. 13224 (Arg.)
Macmillan, H. 12935/2, 12937/1, 12937/2, 12937/foto, 12938/1, 12938/2, 12938/3, 12941/2, 12957/3, 12958/1, 12985/1, 13004/3, 13059/2, 13086/2, 13087/1, 13087/2, 13124/foto, kron. 13096 (Eng.), 13105/1, 13105/2, 13105/3, 13133/1, 13175/2, 13183/1, 13183/3, kron. 13192 (Eng.), 13194/1, 13207/2, 13211/3, 13223/3, 13225/1, 13225/2, 13225/3, 13227/1, kron. 13240 (Eng.), 13248/3, kron. 13272 (Eng.), 13291/1, 13291/2, 13326/2, 13333/3, kron. 13352 (Eng.), 13358/foto, 13390/2, 13390/3, 13437/3, 13438/1, 13486/1, kron. 13528 (Eng.), kron. 13560 (SU), kron. 13576 (Eng.), 13591/1, 13591/2, 13591/3, 13593/1, kron. 13624 (Eng.), 13639/1, kron. 13640 (Eng.), 13642/3, 13671/1, 13671/3, 13671/foto, 13675/1, 13694/1, 13711/2, 13719/1, 13719/3, 13719/foto, 13722/3
—, M. C. 12937/2
— -Cavendish, Lady Dorothy Evelyn 12937/2
— & Co., Ltd. 12937/2
MacMillan, D. B. 13082/1
— & Bloedel 13472/1
Madagascar 12990/3, 13134/1, 13134/2, 13134/3
Made, drs. A. J. J. van der, kron. 13384 (Ned.)
Madjali, gen. Habis el, kron. 13336 (Jord.)
Madrigaal-Vereniging 13412/3
Maenkom, G. A. 13154/2, kron. 13192 (Indon.), 13689/2
Maeo, S. 13374/3
Maertens, F. 13018/3
Maes, A. 13589/2
Magh, B. 13729/3
Magliano, T. 13380/1
Magloire, P. E. 13487/3
Magnée, prof. I. de 13258/3
Magsaysay, R. 13085/3
Mahendra, koning van Nepal, kron. 13368 (Nep.), 13410/3, 13651/3, kron. 13688 (Nepal)
Maier, dr. R., kron. 12968 (DW), 12999/1, kron. 13272 (DW), 13437/1
Mainkanalisatie 13389/1
Majo, lt.-gen., kron. 13240 (Arg.)
Major, L. 13547/1
Makarios III, aartsbisschop M., kron. 12936 (Cypr.), 13085/1, 13103/2, 13118/1, 13118/2, 13118/3, 13118/foto, kron. 13128 (Cypr.), kron. 13160 (Cypr.), kron. 13192 (Cypr.), 13274/2, 13325/1, 13498/1, kron. 13544 (Cypr.), 13597/1, 13597/2
Malan, dr. D. 13319/1, 13321/foto, 13321/2
Malaparte, C. 13380/2, 13380/3
Malenkow, G. M. 12930/1, 12939/2, 12940/1, kron. 12968 (SU), 12994/1, 13041/foto, 13092/2, 13098/2, 13098/3, 13100/3, 13102/1, 13125/1, 13335/1, 13335/2, 13335/3, 13337/foto, 13338/2, 13338/3, 13347/1, 13347/2, 13348/2, 13349/1, 13349/2, 13349/3, 13351/1, 13351/2, 13351/3, 13353/1, 13353/2, 13353/3, 13353/foto, 13378/1, 13379/2, 13425/1, 13476/2, kron. 13544 (SU), kron. 13720 (SU)
Maleter, gen. P., kron. 12968 (Hong.), 13035/3, kron. 13272 (Hong.), kron. 13320 (Hong.), kron. 13688 (Hong.)
Malik, A., kron. 13352 (Afg.)
—, dr. Ch. 13024/2, 13031/3, 13473/1, 13533/2
—, J. 13025/3
Malinen, P. 13340/3
Malinowski, maarschalk R. Y. 13591/2, kron. 13608 (Eg.), 13623/foto, 13652/2, 13728/2
Malki, lt.-kol. A., kron. 13032 (Syr.)
Mallet-Joris, mevr. Fr. 12964/3
Malta 13645/1, 13645/2
Mamesah, J. 13703/foto
Mamkam, bisschop R. 13460/3
Man, H. de (pseudoniem): zie Hamburger, S. H.
Mandement 13313/3
Mangunkusomo, dr. G. 13706/2
Mann, S., kron. 12924 (Sport), kron. 13096 (Sport)
Mannesmann AG 13471/1
Manoppo, H. D. 13342/3
Mansfield, K. 13716/3
—, M. 13090/2
Mansholt, dr. S. L., kron. 13000 (Ned.). 13554/2, 13601/3, 13634/foto, 13740/2
Mansur, dr. 13707/1
Mao Tse-toeng 12927/3, 13195/3, 13195/foto, 13303/1, 13303/2, 13303/3, 13303/foto, 13305/1, 13305/2, 13305/3, 13324/1, 13329/2, 13338/1, 13372/2, 13374/3, 13378/1, 13378/2, kron. 13432 (Polen), kron. 13464 (China), 13551/2, kron. 13608 (China), 13614/2, 13623/foto, 13625/1, kron. 13672 (J. Sl.)
MAP: Zie Moslem Association Party
Mapam, kron. 13240 (Isr.)
Marcello, Cl. 13258/3
Marcinelle (mijnramp) 13290/1, 13419/2, 13578/foto

Marchal, L. 13214/1
Marck, H. 13164/1
Margaret, prinses van Engeland 12964/3, 13406/1
Margaretha Antonia Maria Felicitas, prinses van Luxemburg 13279/2
Margerie, De 13500/2
Margriet, prinses, kron. 13144 (Ned.), 13334/foto
Maria, prinses de Bourbon 13398/foto
— -Theresa van Württemberg, prinses, kron. 13336 (Fr.)
Marie, A. 13247/1
— -José, infante van Portugal 13547/3
Mariën, A. 13644/2
Marinjo 13598/2
Maris, ir. A. G. 13252/2
—, ds. J. C. 13523/2
Maria, A. (pseudoniem): zie Mooy, A. Th.
Marken 13606/foto
Markerwaard 13267/3, 13569/3
Mark Twain Society 13002/1
Marosan, G., kroniek 12952 (Hong.), 13120/1, 13120/2, 13212/2, kron. 13288 (Hong), kron. 13352 (Hong.)
Marrakesj, pasja van: zie Glaoui, Hadj Thami el Mezoeari el
Marrinan, P. 13326/2
Marshall, J. B., kron. 12936 (Sport)
— plan 13111/foto
Marsman, H. 13741/2, 13745/1, 13746/1
Martel, J. 13150/2
Martha, koningin van Noorwegen 13540/3
Martin Jr., W. M. 13522/3
Martinez: zie Degrelle, L.
Martini, C. di: zie Toscanini-Martini, C. di
Martino, prof. G. 13126/foto, 13231/2, 13241/3, 13694/3
Martinus Nijhoff-prijs 12964/3, 12995/1
Marx, K. 12981/1, 12981/2, 12981/3, 13173/2, 13284/1, 13332/3
Marijke, prinses, kron. 13288 (Ned.)
Masjoer, prins van Saoedi-Arabië 13023/1
Masjumi, kron. 12984 (Indon.), 13081/1, 13153/3, 13154/1, 13154/2, kron. 13176 (Indon.), 13184/3, kron. 13240 (Indon.), 13342/1, 13342/2, 13392/2, 13705/3, 13738/1
Masmoedi, Moh., kron. 13352 (Alg.)
Masoin, prof. 13530/3
Masquelier, F. 13693/1
Massachusetts Institute of Technology 13692/1, 13692/2, 13692/3, 13667/2
Massart, prof. dr. L. 13195/2
Masséus, J. 13109/1
Massey-Harris-Ferguson 13471/1
Massio, A.I.V. 13377/2
Mastrigt, C. J. van 13410/2
Matanovic, A., kron. 12968 (Sport)
Mateucci-medaille 13180/3
Mathematisch Centrum (Amsterdam) 13717/2
Matla, J. H. 13555/2
Matser, Chr. G. 13214/3, 13457/1
Matskewitsj, W. 13269/3
Matsoe (eiland), kron. 13128 (VS)
Matsoenaga, T. 13374/3
Matsoesjita, dr. M. 13216/1
Mattarella, B. 13239/3
Mattauch, prof. J. 13150/3
Mattei, E. 12960/2, 12960/3, 13662/2, 13662/3
Matteotti, M., kron. 13064 (It.), 13166/1, 13166/2, 13239/1, 13239/2, 13242/3
Matthews, H. Freeman 13106/3
Matthijs, M. 13739/3
Matyas, kol. L. 13135/1
Maud, koningin van Noorwegen 13540/1
Maudling, R. 13437/3, 13438/1, kron. 13464 (Ned.), 13531/3, 13600/2, 13671/1
Mau Mau, kron. 13032 (Ken.), kron. 13128 (Ken.)
Maupassant, G. de 13574/foto
Maurer, I. G. 13412/1
Mauretanië, kron. 13032 (Fr.)
Mauriac, Fr. 13119/3, 13620/2
Maur-Liebnitz, prof. H. 13150/3
Maurois, A. 13733/3
Max Planck Institut (Göttingen) 13150/3, 13179/1, 13179/3
Mayer, D. 13646/2
—, R. 13088/3, 13247/1, 13293/3, 13422/foto, kron. 13512 (Int.), 13533/1, 13533/2, 13533/foto, 13600/1, 13694/3
„Mayflower" II 13206/foto, 13315/3
Mazoerow, K. T. 13338/2, 13351/3
Mbida, A. M., kron. 13224 (Fr.)
McCarthy, J. 13297/2, kron. 13464 (VS)
McCormick, R. 13572/foto
McDonald, D. 13010/1
— Baily, kron. 13432 (Sport)
McElroy, N.H. 13458/1, kron. 13592 (VS), 13667/2
McLoughlin, E. 13434/2, 13434/3
MDAP: zie Mutual Defence Aid Program
Meany, G. 12995/1
Medical Council (Britse) 13428/2
Medici, G. 13239/3
MEEC: Zie Middle East Emergency Committee
Meel, ir. C. J. van 13268/3
Meer, mr. S. W. van der 13253/1
Meerburg, G. 13044/2
Meester, L. De 13563/1
Meeuwen, jhr. mr. P. G. M. van 13395/1
Meewis, W. 13733/2
Mehiri, T. 13403/1
Mehran, M. 13156/foto
Meinander, N. 13255/foto, 13340/3
Meir, mevr. G. 13052/2, 13052/3, 13070/3, 13088/2, 13088/3, 13120/1, 13121/1 + foto, 13121/2, kron. 13128 (Int.), kron. 13560 (Int.), kron. 13576 (It.)
Mejia, J. 13259/3
Mellies, W., kron. 13064 (DW), 13193/3, 13630/2
Melnikow, A. 13136/1, 13136/2
Melsbroek (luchthaven) 13243/foto
Memelgebied 13485/1
Menderes, A., kron. 12952 (Cypr.), kron. 13160 (Cypr.), 13505/3, kron. 13512 (SU), kron. 13528 (Turk.), 13607/3, 13609/2, 13609/3, 13609/foto, 13610/3, kron. 13624 (Turk.), 13681/3, 13723/1
Mendès-France, P. 13113/1, 13114/2, 13114/3, kron. 13144 (Fr.), 13227/1, 13246/3, 13247/1, 13261/3, 13262/1, 13293/3, 13367/1, 13391/1, 13611/3, 13630/3, 13642/3, 13646/1, 13646/2, 13661/3, 13675/3, 13676/1, 13676/3, 13677/1
Mendieta, C. 13415/2
Mene Grande (GILF) 13506/2
Menon, V.K. Krisjna, kron. 12924 (India), 12973/2, kron. 13000 (Kasj.), 13053/1, 13054/2, 13164/3, kron. 13544 (Kasj.)
Menzies, R. G., kron. 13080 (Austr.), 13358/foto, kron. 13384 (Eg.), 13513/3
Mereïskow 13093/3
Merkatz, dr. H. J. von 13629/2
Mertens de Wilmars, J. 13164/1
Merwede 13569/2
Merzagora, C., kron. 13304 (It.), 13328/3
Mesjlaoek, W. I. 13060/2, 13061/3
Meson(en) 12965/2, 12965/3, 13026/3
Messchaert, J. (monument) 13509/1
Mestiri, A. 13403/1
MET: zie Middeneuropese tijd
Methuen 13568/1
Metropolitan Opera House (New York) 12953/2, 12995/3
Meyer, dr. J. 13705/1
—, M. 13427/2
Meyerson, mevr. G.: zie Meir, mevr. G.
Meynen, mr. J. 13022/2
Michelin 13471/1
Michiels, I. 13733/2
Middelhuis, J. A. 13233/3, 13314/1, 13425/2, 13617/2
Middellandse Zeegebied 13214/2, 13468/2, 13554/2, 13663/3
Middeneuropese tijd 13474/2, 13474/3
Midden-Oosten: zie SI de afd. Midden-Oosten
Middle East Emergency Committee, kron. 12968 (VS), 13264/3, 13265/1
Middleton, D. 13002/1
— Murry, J. 13716/3
Midland Bank (Londen) 13424/3
Mielke, E., kron. 13608 (DO)
Miettunen, M. 13255/foto, 13340/3
Mikhailow, N. A. 13043/1
Mikojan, gen.-maj. A. 13203/1
—, A. I. 12951/foto, 13041/foto 13125/1, 13172/3, 13173/3, kron. 13192 (Oost.), 13194/1, 13194/2, 13204/2, 13204/3, 13207/1, 13207/2, 13269/3, 13335/2, 13337/2, 13351/1, 13351/3, 13420/3, 13436/2, 13437/1, 13457/3
Milatz, prof. dr. J. M. W. 13282/3, 13621/3
Miller 12980/1
—, dr. Ch. E. 13157/foto
Mills, Sir Percy 12938/1, 12941/3, 12958/1, 13261/3
Milono 13513/3
Minasjkin, Wl., kron. 13512 (Sport)
Minco, M. 13605/1, 13747/2
Minderaa, prof. P. 13732/foto
Minderontwikkelde gebieden: zie SI
Mindszenty, J. kard. 13005/1, 13005/2, kron. 13064 (Hong.), 13276/2, 13553/3, 13554/1, 13729/3
Minière du Beceka 13419/2
Minkenhof, mej. mr. dr. A. A., kron. 13480 (Ned.)
Minnaert, prof. dr. M. G. J. 13056/3, 13573/3
Minne, R. 13731/1
Minonof, A., kron. 12924 (Bulg.)
Minor, M. 13074/2
Mintoff, D. 13645/1
MIR: zie Mijnindustrieraad
„Mirage 03" (Franse straaljager) 13075/foto
Mirza, I 13115/1 (biogr.+foto), 13115/2, 13115/3, 13116/1, 13116/2, 13116/3, 13117/1, 13117/2
—, Hildreth, J. W. 13117/2
Mistral, Fr. 12948/3
—, G. 12948/3 (biogr. + foto)
MIT: zie Massachusetts Institute of Technology
Mitchell Engineering Ltd. 13483/1
Mitex: zie Federatie van Middenstandsorganisaties in de Textieldetailhandel
Mitterand, Fr. 13070/2, 13119/2, 13123/3
MNA: zie Mouvement National Algérien
Moch, J. 13198/foto, 13423/3
Mod, P., kron. 12952 (Hong.)
Model, generaal-veldmaarsch. W. 13001/3
Modrzewski, F., kron. 12924 (Polen)
Moe, kol. Chr., kron. 13704 (Int.)
Moechitdinow, N. A. 13338/2, 13351/2, 13728/3
Moefti, S. el 13156/1
Moelai Hassan, kroonprins van Marokko, kron. 12968 (Mar.), 13456/foto
Moens, R., kron. 13400 (Sport)
—, W. 13730/2
— de Fernig, baron G. 13658/3
Moerdijkkanaal 13084/2, 13131/1
Moerman, kan. 13628/2, 13628/3
Moezelkanaal 12991/2
Mogendorff, mej. R. 13044/3
Mohammed V, sultan van Marokko 13046/foto, 13091/1, 13124/1, 13402/3, 13456/foto, 13502/2, 13661/2, 13661/3, 13663/1, 13663/2, kron. 13672 (Mar.)
— Reza Pahlevi, sjah van Perzië 13139/1, 13143/foto, kron. 13144 (Perz.), kron. 13256 (Sp.), 13522/1
— Zahir Sjah, koning van Afghanistan 13378/2, 13403/1
Mohammedaanse kalender 13470/2
Mohsen, emir (Jemen) 12925/3
Mok, M., kron. 13624 (Kunst), 13746/3
Mokkadem, S. 13403/1
Mokri, Hadj Moh. el 13502/2
Molenaar, prof. mr. A. N. 12993/2, 13150/2, 13740/1
Molew, W., kron 12984 (VS)
Molière 13397/1
Mollet, G., kron. 12924 (Int.), 12928/1, 12930/1, 12942/2, 12942/3, 12943/1, 12943/2, 12944/3, 12990/3, 13037/2, kron. 13064 (Fr.), 13069/3, 13086/2, kron. 13096 (Fr.), 13105/1, kron. 13112 (Fr.), 13121/2, 13134/3, 13136/1, 13145/2, kron. 13160 (Fr.), 13164/1, 13164/2, 13175/2, kron. 13208 (Fr.), 13225/foto, 13226/1, 13226/2, 13246/1, 13246/2, 13246/3, 13247/1, 13247/2, 13262/1, kron. 13272 (Fr.), 13292/3, 13293/1, 13293/2, 13293/3, kron. 13320 (Fr.), 13327/2, 13356/2, 13367/1, 13422/1, kron. 13608 (Fr.), 13615/2, 13646/2, 13677/1, 13715/3
Molotow, Wl. M. 12930/1, 13025/3, 13029/1, 13029/3, 13041/foto, 13173/3, 13204/2, 13204/3, 13269/3, 13335/1, 13335/2, 13335/3, 13337/foto, 13338/2, 13338/3, 13347/1, 13347/2, 13348/2, 13348/3, 13349/1, 13349/2, 13349/3, 13351/1, 13351/2, 13351/3, 13353/3, 13378/1, 13425/1, 13476/1, 13476/2, kron. 13496 (SU), kron. 13720 (SU)
Moncef, bey 13399/3, 13402/2
Monchy, W. H. de 13107/2
Monckton, Sir Walter 12941/3
Monde, Le, kron. 13208 (Fr.)
Monnet, J. 13111/1, 13111/2, 13533/2, 13677/3, 13694/3
Monorail-trein 12941/2, 13428/2, 13428/3, 13428/foto
Montagnana, M. 13038/1
—, R. 13038/1
Mont Blanc (tunnel 13060/3, 13422/1
Montecatini 12960/3, 13171/3, 13243/1, 13471/1
Montero, C. T. 13354/1

Montesi, W., kron. 13240 (It.)
Monteux, P. 12953/1
Montserret, G., kron. 13480 (Sport)
Mook, dr. H. J. van 13648/3
Moonens 12955/2
Mooy, A. Th. 13746/3
Moplen (plastic) 13171/3
Morandi, L. 13716/2
Moravische Broeders 13584/foto
Morawski, J. 13235/3
Moreau de Melen, H. 13150/2
Morel, mevr. E.: zie Pelger-Morel, mevr. E.
Morgan Stanley and Co. 13450/3
Morgenthau, H. 13106/3
Morice, A. 13246/3, 13293/1, kron. 13496 (Fr.)
Moro, A. 13239/3
Morriën, A. 13574/foto, 13746/2, 13747/1
Mosenergo 12939/1
Mosjie, A. 13487/2
Moskwa, Z. 13074/2
Moslem Association Party 13065/2
— Liga (Pakistan) 13115/3, 13116/1, 13116/2, 13116/3, 13586/3
Motor Columbus AG 13434/2
Moulin, A. 13150/2
Mout, mr. A. 13619/2, 13619/3
Mouvement National Algérien, kron. 13272 (Alg.), 13356/2
— Républicain Populaire 13292/3, 13293/1, 13631/2, 13632/3, 13646/1
— Socialiste Africain 13134/2, 13134/3
Mouw, J. A. dèr 13741/2
Moylan, S. 13104/2
Mozart, W. A. 13397/1
— -ring 13428/1
Mrkos, kron. 13416 (W. en T.)
MRP: zie Mouvement Républicain Populaire
MSA: zie Mouvement Socialiste Africain
Mühring, W. J. 12979/1
Mulders, W. J. A. 12993/2, 13150/3
Muljadi Djojomartono, kron. 13240 (Indon.)
Müller, prof. V. N. 13498/2, 13498/3
— -Hillebrand, gen.-maj. B., kron. 13544 (DW)
Mullie, G. 13150/2, 13660/2
Multatuli 13091/3
— -museum 13091/3
Mundeleer, L. 13062/foto
Münnich, dr. F. 13051/2, 13212/2
Munoz, gen. P. 13260/1
— Grandes, lt.-gen. A., kron. 13064 (Sp.)
Munro, Sir Leslie 13533/2
Museum Boymans (Rotterdam) 12933
Muskate: zie SI, de afd. Oman
Mussche, A. 13683/1, 13700/2, 13730/2, 13733/1
Mussert, ir. A. A. 13746/1
Mussolini, B. 12925/3, 12953/3, 13214/1, 13239/1, 13241/1, 13664/1
Mutator" NV, Bureau voor directe reclame en adressen „De 13605/1
Mutual Defence Aid Program 13026/1, 13155/1, 13168/1, 13201/2
Mijnindustrieraad 13108/1, kron. 13400 (Ned.), 13556/1, 13556/2, kron. 13592 (Ned.)
Myrdal, mevr. A. 13695/2
Mysjow, A. G. 13572/foto
Mzjawanadze, W. P. 13338/2, 13351/3

N

NAACP: zie National Association for the Advancement of Colored People
Naarden: zie SI, de afd. Nederland, de rubr. Diversen onder Gemeenten
Naboelsi, dr. S., kron. 12968 (Jord.), kron. 13000 (Jord.), kron. 13128 (Jord.), 13156/1, 13156/2, 13159/foto, 13161/2, 13161/3, 13198/3, 13199/2
NAC: zie Nederlandse Aannemers Combinatie
Naeff, mevr. T. 13742/3
Naga-stammen (India), 13532/3, 13677/2
Nagel, prof. mr. W. H. 13056/3
Naguib, gen. Moh. 13159/1, 13580/3
Nagy, I., kron. 12924 (Hong.), 13005/1, 13035/2, 13197/1, kron. 13288 (Hong.), 13309/3
—, mevr. J. 13212/2
Nahas, M. 13371/2
Nahdatul Ulama, kron. 13096 (Indon.), 13153/3, 13154/1, 13154/2, 13184/3, 13342/1, 13392/1, 13392/2, 13469/2
Nahon, A. 13730/3
Nai Koeang Aphaiwongs 13057/3
Naim, S. M. 13403/1
Nakamoera, S. 13374/3
NAM: zie Nederlandse Aardolie Maatschappij
Nanda, G. 13164/3
Nansen, dr. Fr. 13266/2
— medaille 13266/1, kron. 13512 (Int.)
NAR (Artistensociëteit) 13253/3
— -prijs 13253/3
Narriman, P. 13615/2
Nash, W., kron. 13704 (Nw. Zeel.)
Nasser, A. A. 13156/foto
—, brig.-gen. A. A. 13371/2, 13580/3
—, lt.-kol. G. A. 12928/1, kron. 12952 (Eg.), kron. 12952 (Int.), 12957/2, 12971/2, 13004/1, 13019/1, 13023/2, 13024/2, kron. 13032 (Eg.), 13054/1, 13054/3, 13054/foto, kron. 13080 (Eg.), kron. 13080 (MO), 13087/1, kron. 13096 (Eg.), 13103/3, 13120/2, 13120/3, 13122/1, 13124/3, 13159/1, 13161/1, 13161/3, kron. 13176 (Jord.), 13183/2, 13183/3, 13199/3, 13223/foto, 13225/1, 13226/1, kron. 13256 (Eg.), kron. 13272 (Eg.), 13326/2, kron. 13336 (Eg.), 13339/3, 13340/1, 13340/2, 13355/2, 13355/3, 13371/2, 13371/3, 13383/1, 13389/1, 13389/2, 13389/3, 13389/foto, 13402/3, 13437/3, 13458/3, 13468/2, 13561/3, 13562/1, 13580/3, kron. 13608 (Eg.), 13614/3, 13645/1, kron. 13656 (Eg.), kron. 13656 (Jord.), 13663/1, 13663/2, 13695/3
Nasution, gen.-maj. A. H. 13248/1, 13248/2, kron. 13288 (Indon.), 13342/3, 13705/1, 13705/foto, 13738/1
NATEC: zie Nederlands-Antilliaanse Televisie- en Elektronische Maatschappij NV
Nation Belge, La, kron. 12924 (Belg.)
Nationaal-Afrikaans Bureau 13066/3
— Comité Hulpverlening Hongaarse Volk kron. 12924 (Ned.), kron. 12984 (Ned.), 13666/3
— Delcrederebureau 13354/3
— Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek 12954/2
— Hoger Instituut voor Sierkunsten 13619/1
— Instituut voor de Huisvesting 13354/3
— — — — Radio Omroep 13290/2, 13290/3, 13428/1, 13563/1
— monument voor de koopvaardij 1940-1945 („De Boeg") 13334/foto
— Verbond van aannemers van wegenwerken 13274/2
National Association for the Advancement of Colored People 13450/1
— Broadcasting Company 12953/3
— City Bank (New York) 13424/3
— Coal Board 13326/3
— Council of Nigeria and the Cameroons 13153/2, 13153/3
— Dairy Products Corporation 13477/1
— and English Review 13405/3
— Geographic Society 13082/1
— Institute of Arts and Letters 13044/3
— Iranian Oil Comp., kron. 13144 (Perz.), 13505/3
— Liberation Movement 13065/1, 13065/2
— Petroleum Comp. 13019/2
— Science Foundation (Washington) 13669/3
— Union of Railwaymen 13133/2, kron. 13624 (Eng.)
Nationale Adviescommissie 13089/1
— Arbeidsraad 13102/2
— Bank van België 12927/1, 13049/3, 13258/1, 13354/2, 13354/3, 13386/3, 13451/1, 13562/2, 13562/3, 13595/1
— — — Egypte 13182/3, 13223/3
— — — Zuid-Afrika 13460/1
— bond voor bestrijding van de kinderverlamming 13195/2
— Democratische Beweging (Portugal) 13412/1
— — Partij (Zd. Afrika) 13459/3
— Dienst voor Maatschappelijke Zekerheid 13258/3
— Kas voor Beroepskrediet 13387/1, 13387/2
— Maatschappij der Belgische Spoorwegen 13370/2, 13579/1, 13579/2, 13596/1
— — voor Krediet aan de Nijverheid 12940/3, 13693/2
— Organisatie voor het Beroepsgoederenvervoer 13074/1
— Partij (Zd.-Afrika), kron. 13128 (ZA)
— — Suriname, kron. 12936 (NWI)
— raad van de Algerijnse revolutie, kron. 13480 (Fr.)
— — voor de Steenkolenmijnen 13323/2, 13324/1
— — — — Zeehavens (België) 13628/1
— Reserve 13056/2, 13252/2, 13252/3, 13457/2
— Trust Maatschappij 13021/1
— Unie op algemeen christelijke grondslag 13666/1, 13666/2, 13699/1
— — partij (Egypte), kron. 13256 (Eg.), 13340/1, 13614/3
— Veiligheidsraad (VS) 13083/1, kron. 13720 (VS), 13729/2
NATO: zie North Atlantic Treaty Organization
Natsir, Moh. 13738/1
„Nautilus" (Amerikaanse atoomduikboot) 13213/2, 13589/2, 13621/3
Navarro Rubio, M. 13047/2
NAVO: zie Noordatlantische Verdragsorganisatie
Nazir, kol. 13154/2
NBC: zie National Broadcasting Company
NCNC: zie National Council of Nigeria and the Cameroons
NCRV: zie Nederlandse Christelijke Radio Vereniging
NDP: zie Nederlandse Dagbladpers, De
„Nederland" NV: zie Stoomboot Maatschappij „Nederland" NV
Nederlanden van 1845, De, NV 13605/2
Nederland-USSR-Instituut 13330/3
Nederlands-Antilliaanse Televisie- en Elektronische Maatschappij NV 13505/1
— Architecten Genootschap, kr. 13560 (Ned.)
— Christelijk Werknemersverbond in Indonesië 13201/2
— Genootschap voor Heilgymnastiek, Massage en Fysiotechniek 13620/2
— Hervormde Kerk 12946/3, kron. 13080 (Ned.), 13380/2, 13522/3
— -Indische Vereniging voor de Afzet van Suiker 13108/3
— Instituut van Middelbare en Hogere Technici 13008/1
— — voor de Publieke Opinie 13605/1
— — — Vliegtuigontwikkeling 13569/3
— Lyceum (Den Haag) 13089/1
— Radar Proefstation 12978/3, 12992/3
— Sanatorium (Davos), kron. 13512 (W. en T.)
— Toneel, Het 13541/1
— Verbond van Middenstandsverenigingen 12963/1, 13442/3
— — — Vakverenigingen 13073/1, 13233/3, 13313/2, 13313/3, 13314/1, 13330/1, 13330/2, 13425/3, 13455/3, 13473/3, 13474/1, 13474/2, 13584/1, 13584/2, 13584/3, 13585/1, 13635/2, 13666/2
Nederlandsch-Amerikaansche Scheepvaart Maatschappij Holland-Amerika Lijn NV 13107/2
— Scheepsbouwkundig Proefstation 13107/2
Nederlandsche Bank NV 13108/1, 13200/3, 13201/1, 13201/2, 13233/3, 13234/2, 13376/2, 13396/3, 13442/1, 13492/1, 13503/1, 13650/1, 13650/2, 13650/3, 13651/2
— Handel-Maatschappij NV 13424/3, 13689/1
— Maatschappij voor de Walvischvaart NV 12993/1, 13586/1
— Roode Kruis, kron. 12924 (Ned.), kron. 13160 (Ned.), 13666/3
— Spoorwegen, NV 12975/3, kron. 13000 (Ned.), 13040/2, 13475/1
— Trustmaatschappij NV 12929/3
Nederlandse Aannemers Combinatie 13698/1
— Aardolie Maatschappij NV 13215/2, 13215/3
— Boekverkopersbond 13555/3
— Christelijke Boeren- en Tuindersbond 13007/3
— — Radio Vereniging 13314/1, 13698/2
— — Textielarbeidersbond Unitas 13635/2
— Dagbladpers, De 12975/1, 13123/1, 13138/3
— Federatie van beroepsverenigingen van kunstenaars 13668/3, 13700/2
— — — Instellingen voor de Ongehuwde Moeder en haar kind 13666/1
— — voor Vluchtelingenhulp, kron. 13384 (Ned.)
— Jeugd Gemeenschap, kron. 13560 (Ned.), 13666/3
— Journalistenkring 13123/1, 13605/2

— Juristenvereniging 13584/2
— Kaiser-Frazerfabrieken, kron. 13544 (Ned.)
— Katholieke Grafische Bond 13617/2
— — Middenstandsbond 12963/1
— — Mijnwerkersbond, kron. 13112 (Ned.)
— — Sportbond 13011/2
— Lutherse Jeugdbond, kron. 13544 (GL)
— Maatschappij tot Ontginning van Steenkolenvelden NV 13503/2
— — voor Natuurwetenschappelijk Onderzoek in Oost- en West-Indië 13538/3
— — — Nijverheid en Handel 13089/2
— Nieuw-Guinea Luchtvaartmaatschappij „Kroonduif", kron. 13540 (Ned.)
— Omroep Zender Maatschappij 13137/3
— Organisatie Voor Internationale Bijstand 12962/2, kron. 13560 (Ned.), 13726/3, 13727/1, 13727/2, 13727/3
— — — Zuiver Wetenschappelijk Onderzoek 13348/1, 13348/3, 13429/3, 13717/2
— Radio Unie, kron. 13048 (Ned.), 13428/1, kron. 13448 (Ned.), 13541/1
— Rijnvaartvereniging NV 13670/foto
— Sanatorium Verzekering: zie Stichting Nederlandse Sanatorium Verzekering
— Stichting voor Culturele Antropologie 13538/3
— — — — samenwerking met Suriname en de Ned. Antillen 13345/2
— Uitgeversbond 13555/3
— Vak Centrale 13666/2
— Vereniging van Metaalindustrieën, kron. 13064 (Ned.)
— — — Persbureaux 13555/2
— — — Wegenbouwers 13503/3
Neder-Rijn (kanalisatie) 13569/2
„Neerlandia", NV Uitgeversmij., kron. 13368 (Ned.)
NEFIS: zie Netherlands Forces Intelligence Service
Negreiros, dr. T. de 13635/3
Neher, dr. L. 13138/3, kron. 13352 (Ned.), kron. 13560 (Ned.)
Nehroe, J. 12929/1, 12950/foto, 12958/1, 12958/2, 12973/2, kron. 12984 (India), 12987/1, 12988/3, 12993/3, kron. 13000 (India), kron. 13032 (Kasj.), kron. 13112 (Int.), 13115/1, 13115/2, 13127/foto, 13164/3, kron. 13224 (Ceylon), kron. 13224 (Int.), kron. 13352 (Eg.), kron. 13352 (Ned.), 13358/foto, 13366/foto, kron. 13416 (India), 13532/3, kron. 13672 (India), kron. 13704 (SU)
Nelson, R. 13509/3
— -Erlholz, K. 13509/3
NEMOS: zie Nederlandse Maatschappij tot Ontginning van Steenkolenvelden NV
Nemoto, R. 13374/3
Nenni, P., kron. 12924 (It.), kron. 13016 (It.), 13038/1, 13038/3, kron. 13048 (It.), kron. 13160 (It.), 13166/1, 13166/2, 13239/2, 13239/3, 13242/1, 13242/2, 13242/3, 13243/foto, 13329/1, kron. 13368 (It.), 13407/3, kron. 13576 (SU)
Neo-Destourpartij 13009/3, 13399/1, 13399/2, 13399/3, 13401/1, 13401/2, 13403/1
Nestlé Alimentana 13471/1
Nesval, F. 13212/2
Netherlands Forces Intelligence Service 13705/1
Neugebauer, A. 13524/2
Neumann, Fr. 13630/2
„Neutron" (PLM-toestel) 13394/1, 13424/2
New Deal 13449/1, 13450/2
— York Philharmonic Orchestra 13109/1
— — Shipbuilding Corporation 13701/3
Ney, dr. H., kron. 13112 (Saar.)
Ngo Dinh Diem, kron. 13208 (I.Ch.), 13276/2, 13462/foto
Nicolaas II, tsaar van Rusland 12994/3
Nicolet, prof. M. 13363/3, 13365/foto
Niemöller, ds. M. 13427/2
Niermeyer, prof. dr. J. F. 13056/3
Niet, mr. M. de 12993/2, 13150/2, 13268/3
—, mr. N. de 13505/2
Nietzsche, Fr. W. 13620/1
Nieuwe Gazet, De (Antwerpen) 13628/2
— Klasse", „De 13568/1
— Rotterdamse Courant 13605/2, 13666/2
— Waterweg, kron. 12924 (Ned.), 13072/3, 13396/1, 13679/2, 13679/foto, 13680/1
Nieuw-Guinea (Austr.) 13049/1, 13627/2
— — (Ned.) 12946/1, kron. 13032 (Indon.), kron. 13048 (Indon.), 13229/2, 13247/3, 13268/3, kron. 13272 (Indon.), 13354/1, kron. 13368 (Ned.), 13426/2, 13483/3, 13500/3, 13538/3, 13539/1, kron. 13544 (Ned.),13568/3, kron. 13576 (Indon.), kron. 13608 (Ned.), 13615/3, 13616/1, 13616/2, kron. 13624 (Indon.), 13627/1, 13627/2, kron. 13640 (Ned.), kron. 13640 (VS), 13647/1, 13647/2, 13647/3, 13659/2, 13678/1, 13678/2, 13678/3, 13679/1, 13687/1, 13687/2, kron. 13704 (Indon.), 13705/3, 13707/3, kron. 13720 (Indon.), 13737/3, 13738/1
— Vlaams Tijdschrift" 13730/3
Nieuws van den Dag, 't Vrije Volksblad, Het 13628/1
Niftrik, prof. dr. G. C. van 13279/3
Nigeria 13153/1, 13275/2, 13326/2, 13326/3
Nikitin, P., kron. 13512 (Syr.)
Nikolajew, L. W. 13029/1, 13029/3, 13045/3
NIMHT: zie Nederlands Instituut van Middelbare en Hogere Technici
Nimr, A. H. el 13156/1
NIPO: zie Nederlands Instituut voor de Publieke Opinie
NIR: zie Nationaal Instituut voor de Radio Omroep
Nisot, J. 13455/2
Nittel, mr. J. 13539/1
NIVAS: zie Nederlands-Indische Vereniging voor de Afzet van Suiker
Nixon, R. M., kron. 12924 (VS), kron. 12936 (VS), 13063/1, 13090/1, 13091/1, kron. 13096 (VS), 13156/2, 13156/3, 13157/1, 13157/foto, 13294/2, 13294/3, kron. 13672 (Int.), 13682/1, kron. 13704 (VS), 13714/foto
Nizame Islam Partij (Pakistan) 13586/3
Nizamoeddin, gen. T. 13434/1
NJG: zie Nederlandse Jeugd Gemeenschap
NJK: zie Nederlandse Journalisten Kring
NKBK: zie Nationale Kas voor Beroepskrediet
Nkroemah, dr. Kw. 13063/3, 13065/1, 13065/3, 13066/1 (biogr.), 13066/2, 13066/3, 13067/1, 13067/2, 13110/foto, 13214/1, 13358/foto, 13487/1, 13487/2, 13565/3, 13566/1
NKS: zie Nederlandse Katholieke Sportbond
NKWD 13028/1, 13029/1, 13029/2, 13029/3, 13045/3, 13060/3, 13061/1, 13061/2, 13076/3
NLM: zie National Liberation Movement
NMBS: zie Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen
NOB: zie Nationale Organisatie voor het Beroepsgoederenvervoer
Nobelium 13381/3
Nobelprijswinnaars 13150/3, 13151/2, 13179/3, 13180/3, 13185/1 13218/1, 13298/1, kron. 13320 (DW), 13429/3, 13428/1, 13577/1, 13589/3, 13611/1, 13621/1, 13621/2, 13621/3, 13636/3, 13637/1, 13669/foto,
Noble, A., kron. 12952 (Int.), 13085/2, 13198/foto, 13470/2, 13490/1
Noeri es-Said 12971/1, 13232/foto, kron. 13288 (Irak), kron. 13704 (Irak)
Noewar, gen. A. A. 13156/1, 13159/1, kron. 13160 (Jord.), kron. 13176 (Jord.)
Nogradi, S. 13341/2
Nolte, mej. A. H. 13344/1
Noor, dr. Pangeran Moh. 13154/2
Noordatlantische Verdragsorganisatie: zie SI, de afd. Internationaal, de rubr. Organisaties
Noordhollands Philharmonisch Orkest, kron. 13560 (Kunst)
Noordoostpolder 13268/2
Noordpool, kron. 13048 (Int.), 13081/2, 13082/1
Noord-Rhodesia 13444/3
Noordse gemeenschappelijke markt: zie Scandinavische gemeenschappelijke markt
— Raad, kron. 13016 (Int.), 13185/3,
Noord-Willemskanaal 13314/2, 13740/2
— maatschappij 13314/2
Noordzeekanaal 13214/3, 13312/3, 13313/2, 13558/foto, 13569/2
Noors Haldenplan, kron. 13432 (Eng.)
— Instituut voor Atoomenergie, kron. 13432 (Eng.), 13483/1
Nooteboom, dr. C. 13539/1
Nord, M. 12978/2, 13022/3
Nordstrom, T. 13255/foto, 13340/3
Norman, E. H., kron. 13128 (Can.), kron. 13144 (Can.), 13289/1
Norodom Sihanoek, prinses van Cambodja, kron. 13304 (Camb.)
Norstad, gen. L. 12985/3, 12986/1, kron. 13000 (Int.), 13005/3, 13006/1, 13006/foto, kron. 13016 (Int.), 13068/2, kron. 13240 (DW), 13516/2, kron. 13608 (Int.), 13710/foto
North American Aviation Inc. 13477/1
— Atlantic Treaty Organization: zie Noordatlantische Verdragsorganisatie
Northern People's Congress (Nigeria) 13153/3
— — Party (Ghana) 13065/2
Northwest and Pacific Hypotheekbank 12929/3
Norton, W. 13567/3
Nosek, J. 13533/2
Nosseir, M. A. 13554/2
Nouira, H. 13403/1
Nova-Zembla 13429/3
Novella, A., kron. 13688 (It.)
NOVIB: zie Nederlandse Organisatie Voor Internationale Bijstand
Noville, lt. G. O. 13082/1
Novins, S. 13271/1, 13273/1, 13273/3
Novotny, A. 13667/1
Nowak, Z. 13057/1, 13074/2
Nowlan, G. 13307/3
Nowoselow, E. 13269/3
Noyon, prof. T. J. 13584/2
NOZEMA: zie Nederlandse Omroep Zender Maatschappij
NPP: zie Northern People's Party
NRU: zie Nederlandse Radio Unie
NS: zie Nederlandsche Spoorwegen
NU: zie Nahdatul Ulama
Nuclear Development 13482/3
Nufer, A., kron. 13096 (VS)
Nunspeet: zie SI, de afd. Nederland, de rubr. Diversen onder Gemeenten
NUR: zie National Union of Railwaymen
Nuschke, O., kron. 13608 (DO)
Nutsspaarbank (Groningen) 13617/2
NVC: zie Nederlandse Vak Centrale
NVV: zie Nederlands Verbond van Vakverenigingen
Nyassaland: zie Federatie van Rhodesia en Nyassaland
Nijhoff, M. 13741/2, 13742/1, 13746/1
Nijkamp, H. C., kron. 12952 (Ned.)
Nijlen, J. Van, kron. 13352 (Kunst) 13731/1
Nijs, L. de, kron. 13240 (Sport)

O

OAS: zie Organisatie van Amerikaanse Staten
Ob (rivier) 13492/3, 13493/1
Oberländer, prof. dr. Th. 13264/foto, 13629/2
Obersovszki, G., kron. 13304 (Hong.), kron. 13320 (Hong.), kr. 13336 (Hong.)
Ochab, E., kron. 12936 (Polen), 13057/1, 13074/2, 13235/3
Ockers, J. 13007/2
OCRS: zie Organisation Commune des Régions Sahariennes
Oder-Neisse-lijn 12990/2, kron. 13000 (DO), 13005/3, 13308/1, 13535/1, 13535/2, 13535/3
Oecumenische Raad van Kerken in Nederland 13618/3
OEES: zie Organisatie voor Europese Economische Samenwerking
Oegarow 13061/1
OELAG: zie Oesterreichische Luftverkehrs-Aktiengesellschaft
Oe Lan-foe 13339/2
Oesjakow 13045/3
Oesterreichische Luftverkehrs-Aktiengesellschaft 13411/1
— Mineraloelverwaltung 13411/1
Offerhaus, H., kron. 13080 (Ned.)
—, prof. mr. J. 13107/2, 13279/3
Office of Defence Mobilization 13692/3
O'Flanagan, J.: zie Valera-O'Flanagan, J. de
Ognyenovics, M., kron. 13448 (Hong.)
Oittinen, R. 13675/1
Okrana 13172/3
Oktober-revolutie (SU) 13623/1, 13623/foto, 13625/1, 13625/2, 13625/foto, 13652/2, 13655/1, 13657/3
Olaf V, koning van Noorwegen 13539/2, 13539/3, 13540/1, 13540/2, 13540/3, 13540/foto, kron. 13624 (Noor.)
Olafsson, F. 13717/3
Olesen, S. 13260/2, 13260/foto
Olivetti & Co., S.p.A., Ing. C. 13243/1

Ollenhauer, E., kron. 12952 (DW), 12999/1, 12999/2, 13069/2, kron. 13128 (DW), 13194/1, kron. 13224 (DW), 13245/1, 13274/3, 13495/1, 13495/foto, 13630/1, 13661/1
Olsons Flyselskap, Fred 13411/1
Oltmans, W. L. 13036/2, 13647/2
„Olympic Challenger" 12959/3
— International Shipyard 13404/1
Olympische Spelen 13557/1
O'Mahony, J. 13264/2
Ommeren NV, Phs. van 13282/3
— -Averink, mevr. H. J. van 13201/2, 13740/1
Onassis, A. S. 12959/3, 13019/2, kron. 13128 (Cypr.), 13326/1, 13404/1, 13499/2
Ondernemingsraad voor Indonesië 13647/3
Ondernemingsraden: zie SI, de afd. België en Nederland, de rubr. Economie, Financiën en Sociale Zaken
Onderontwikkelde gebieden: zie Minder-ontwikkelde gebieden
O'Neill, E., kron. 13208 (Kunst)
„Ontmoeting" 13748/3
Ontwapening: zie SI, de afd. Internationaal, de rubr. Diversen
Oorschot, G. A. van 12978/2
—, dr. W. P. H. van, kron. 13320 (Ned.)
Oostelijk Flevoland 13268/1, 13268/2, 13268/foto
Oosterhuis, H. 12993/2, 13150/2, 13313/3
Oosterwijk NV, fa. 12963/2
Oost-Nigeria 13153/2
Oostzee 13291/3, 13307/3, 13308/1, 13421/2, 13437/1, kron. 13448 (DW), kron. 13480 (DO), kron. 13480 (DW), 13712/1
OPEG (oliecommissie OEES) 13264/3
Openbaar Kunstbezit: zie Stichting Openbaar Kunstbezit
Openheimer, Sir Ernest 13686/foto
„Opus Pace" (Hong. r.k. vredesbeweging) 13276/1, 13729/3
„Opwaartsche Wegen" 13745/2
Ordass, bisschop L. 13461/1
Orde van St. Jan 13056/2
— — Vrijmetselaren onder het Grootoosten der Nederlanden, kron. 13064 (Ned.)
Ordonez, brig.-gen. L. E. 13211/1
Ordzjonikidze, G. K. (S.) 13172/2, 13172/3, 13173/1, 13173/3
Organisatie van Amerikaanse Staten, kr. 13192 (Int.), kron. 13208 (Int.)
— — gebruikers van het Suezkanaal: zie Suez Canal Users Association
— voor Europese Economische Samenwerking: zie SI, de afd. Internationaal, de rubr. Organisaties
— — Handelssamenwerking 12948/1
Organisation Commune des Régions Sahariennes 12943/3, 12944/1, 12944/2
Organization for Trade Cooperation: zie Organisatie voor Handelssamenwerking
Ormandy, E. 12953/1
Ormsby-Gore 13231/1, 13231/2
Orrio, S. 13047/2
Ortiz, gen. B. 13614/3
—, N. Chavez 13435/2, 13435/3
Os, prof. dr. F. H. van 13215/foto
Ospina Peréz, M. 13148/3
— —, T. 13260/1
Ostayen, P. Van 12978/2, 13730/2, 13730/3
Otten, J. 13744/3
Oud, prof. mr. P. J. 13122/2, 13167/2, 13167/3, 13200/1, 13200/2, 13232/3, 13344/3, kron. 13496 (Ned.), 13602/1, kron. 13672 (Ned.)
Oueyni, H. H. 13312/2
Oyevaar, mr. J. J. 13282/3

P

Paasopstand (Dublin, 1916) 13097/1
Pacciardi 13239/3
Pacifistisch-Socialistische Partij 13007/2
Package-reactor 12930/2
Pact van Bagdad: zie Verdrag van Bagdad
— — Warschau: zie Verdrag van Warschau
Pahlevi, sjah Mohammed Reza: zie Mohammed Reza Pahlevi
Pakkanen, A. 13255/foto, 13340/3
Palar, L. N., kron. 13400 (Indon.)
Palavincini, maj. A. 13729/3
Palestijnse vluchtelingen: zie Vluchtelingen (Palestijnse)
Pamir (zeilschip) 13541/foto
Panafrikaans Congres 13066/3
Panamakanaal, kron. 13112 (VS), 13169/2, 13169/3, 13249/3, 13417/3
Pan American Highway 13270/foto
Paneth, prof. F. A. 13150/3
Pan-Europese Unie 13274/2
— -Hellenistisch comité 13523/2
Panhonlib-landen 13664/3, 13665/1, 13665/3
Panhuijsen, J. 13745/3
Panow, J. 13370/2
Pant, G. B. 13164/3
„Pantja Sila" 13341/3, 13342/1, 13707/1
Papoea's (Nieuw-Guinea) 13008/1, 13707/1 13014/foto, kron. 13016 (Indon.)
Paradise, M. E. 13605/3
Paris, brig.-gen. G. 13149/3, 13211/1, 13259/3
Parker, S. S. 13095/1
Parkindo 13154/1, 13154/2
Parnas, L. 13589/2
Parodi, A. 13439/1
Partai Indonesia 13706/3
— Kommunis Indonesia 13392/1, 13392/2, kron. 13400 (Indon.), kron. 13624 (Indon.), 13737/3
— Nasional Indonesia, kron. 13096 (Indon.), 13104/3, 13153/3, 13154/1, 13154/2, 13184/3, 13392/1, 13392/2, kron. 13400 (Indon.), 13706/2, 13706/3
— Serikat Islam Indonesia 13184/3, 13342/1, kron. 13576 (Indon.)
Partido Agrario Laborista 13182/1
Partindo: zie Partai Indonesia
Parti Republicain de Dahomey 13134/2
Partij van de Arbeid 12929/2, kron. 13064 (Ned.), 13071/3, 13089/1, 13167/2, 13169/2, 13200/2, 13233/1, kron. 13576 (SU), 13698/2, 13739/2, 13740/1, 13740/2
Pasarelli, M. 13632/1
Passos, J. Dos 13044/3
Pasteur, L. 13397/1
Paté, M. 13252/1
Pathanen 13443/2
Pathet Lao, kron. 13256 (I.Ch.), 13598/1, 13664/1
Patil, S. K. 13164/3
Patijn, dr. C. L. 13616/3
—, mr. J. A. N. 13187/1
Paul, koning van Griekenland 13274/2
—, prof. W. 13150/3
— Verlaineprijs 13509/2, 13589/1
Pauling, dr. L. 13298/1
Pauwels, R. 13068/3
Pawelitsj, dr. A., kron. 13160 (J.Sl.)
„Pax"-beweging (Polen) 13411/2, 13411/3
Paz, A.G. 13033/3
Pazos, F. 13417/1
P. C. Hooftprijs 13237/1
Pearkes, gen.-maj. G. R. 13307/3
Pearson, L. B. 13031/3, kron. 13224 (Can.), 13289/2, kron. 13576 (Syr.), 13577/1 (biogr.+foto), 13577/2, 13577/3
Pechiney 13471/1
Pedersen, O. 13260/2, 13260/foto
Pedoman 13248/1, 13532/3
Pelger-Morel, mevr. E. 13059/1
„Pelgrimvaders" 13206/foto
Pella, G. 13239/3, 13241/3, 13242/2, kron. 13640 (It.), 13722/3
Pelt, dr. A., kron. 13480 (Int.), kron. 13688 (Int.)
PEN-club (België) 13589/1
Pendidikan Nasional Indonesia 13706/3
Peng Teh-hoeai, maarschalk 13551/3
Penicilline 13109/2, 13109/3
Penney, Sir William 13589/3
People's Progressive Party 13436/1
— United Party 13133/3
Perez, M. Jiménez 13314/3, kron. 13704 (Ven.)
— -Perez, dr. S. 13533/2
Permanent Hof van Arbitrage (Den Haag) 13047/3, 13210/3
Permeke, C. 12964/1
Perón, J. 13033/1, 13033/2, 13033/3, 13034/1, 13049/1, 13322/3, kron. 13336 (Arg.), 13354/1, 13403/2, 13403/3, 13434/2, 13530/1
Perrin, prof. F. 13589/2
Perron, Ch. E. du 13741/1, 13741/2, 13743/foto, 13743/2, 13743/3, 13744/1
Perserikatan Nasional Indonesia 13706/2
PERTI, kron. 12952 (Indon.), 13342/1
Pertini, S. 13038/3
Pertula, H. 13675/2
Pervrega, prof. J., kron. 13144 (Fr.)
Perwoekin, M. G. 12926/2, 12938 (biogr.+foto), 12939/1, 12939/2, 12939/3, 12940/1, 13041/2, 13041/3, 13041/foto, 13099/1, 13170/2, 13269/2, 13269/3, 13335/1, 13335/2, 13338/2, 13351/1, 13351/3, 13412/2
Péschard 13724/3
Pétain, maarschalk H. Ph. 13119/1
Peter de Grote-baai (Wladiwostok) 13445/1
Peters, A. 13745/3
—, J. M. 13344/1, 13711/3
—, W. J. G. 13344/2, 13711/3
Pétillon, L. A. M. 13003/2
Petit, prof. mr. C. J. J. M. 13007/3, 13666/1
—, ir. J. P. A. M. 13442/3
Petöfi-kring, kron. 13064 (DO)
Petrobelge: zie Société Belge de Recherches et d'Exploitation Pétrolières
Petrofina, zie Compagnie Financière Belge des Pétroles SA
Peugeot, Société Anonyme des Automobiles 13471/1
Peuple, Le 13210/2, 13227/2
Peijl, C. F. van der 13344/2
Pferdmenges, dr. R. 13485/2, 13485/3
Pfitzner, H. 13412/3
Pflimlin, P. 13292/3, 13631/3, 13645/2, 13645/3, 13646/1
Phao Sriyanond, gen. 13527/1, 13529/1, 13529/2, 13529/3
Philip, prins, kron. 13032 (Eng.), kron. 13144 (Fr.), kron. 13576 (Can.)
—, A. 13119/3
—, K. 13260/2, 13260/foto
Philips, M. 13744/2
— Gloeilampenfabrieken NV, kron. 13224 (Ned.), 13471/1, 13716/3
Phillips, W. 12925/1, 12926/3
— Petroleum Co. 13477/1
Phoemibol Adoelyadet, koning van Thailand 13462/foto, 13529/1
Phoenix-Rheinrohr 13471/1
Phoumi Vong Vichet 13664/1
P. H. Ritter-orde 13509/2
— -prijs 13509/2
PIA 13248/1, 13248/2, 13511/1, 13533/1
Piboel Songgram: zie Songgram, Piboel
Picard, E. 12964/2
Picasso, P. 13253/3
Picciono, P., kron. 13240 (It.)
Pick, Fr. 13424/1
Pick's Currency Yearbook 13581/2, 13581/3, 13582/1, 13582/2
Picot 13053/1
Picture Post 13276/1
Piedrahita, vice-adm. R. 13211/1
Pierlot, H. 13164/1, 13466/2
Pierneef, J. H. 13669/1
Pierre Bayleprijs 13428/1
— -Louis, J. Nemours 13487/3
Pierson, M. A. 13150/2, 13658/2, 13660/1
—, W. L. 13214/2
Pietrusiewicz, P. 13074/2
Pillecijn, F. De 13732/2
Pinay, A. 13246/3, 13247/1, 13292/3, 13422/foto
Pineau, Chr., kron. 13000 (Fr.), 13037/2, 13069/3, 13086/2, 13126/foto, 13246/3, 13249/1, 13249/2, 13293/1, 13407/1, kron. 13496 (Fr.), 13553/1, 13631/2, 13641/2, 13642/3, 13676/1, 13676/2, 13722/3
Pinilla, Rojas: zie Rojas Pinilla
Pinochet, O. 13182/3
Pinton, A. 13037/3
Pinza, E., kron. 13208 (Kunst)
Piontkowski, prof. A. 13058/1
Pira, G. la, kron. 13192 (It.)
Piratenkust 13385/1
Piro, pater 13264/foto
Pisula, F. 13074/2
Pittermann, B. 13209/3
Pius XII, paus 12930/2, 12930/3, 13156/2, kron. 13192 (Vat.), 13216/1, 13283/1, 13283/foto, kron. 13496 (GL), 13523/3, 13618/3, 13674/2
PKI: zie Partai Kommunis Indonesia
Plancius-medaille 13348/1
Planck-medaille 13180/3
Plan-Eden: zie Eden-plan
— -Eisenhower: zie Eisenhower-plan
Planell, J. 13047/2
Plas, M. van der (pseudoniem): zie Brinkel, B. G. F.
Plassche, ir. A. W. van de 13426/3
Plastics: zie Kunststoffen
Platt-amendement 13417/3
Pla y Daniel, kard., kron. 13096 (Sp.)
PLEM: zie Provinciale Limburgse Elektriciteitsmaatschappij
Pléven, R. 13111/1, 13247/1, 13292/2, 13292/3, 13422/foto, 13648/3, 13649/1
Plooy, prof. dr. D. 13363/1
Plowden, Sir Edwin 13591/1

Pluimpot 13606/foto
Plunkett, E. J. Moreton Drax. zie Dunsany, Lord
PNEM: zie Provinciale Noordbrabantse Electriciteits Maatschappij
PNI: zie Partai Nasional Indonesia en Perserikatan Nasional Indonesia
PNMS, kron. 13016 (Ned.), 13252/3
„Podium" 13010/2, 13748/3
Podlas 13093/2
Poel, prof. dr. J. van der 13330/2
Poincaré, R. 13082/2
Po I-po 13339/1
Pokrowsky, prof. 13475/3, 13476/1, 13516/3 13653/1
Polak, S. 13007/2
Polatkan, H. 13681/3
Poliobestrijding: zie Kinderverlamming
Politeia (studentenvereniging) 13709/3
Politieleger der Ver. Naties in het Midden-Oosten: zie United Nations Emergency Force
Polowkow, S. M. 13572/foto
Polskie Linie Lotnicze, kron. 13480 (Belg.)
Polytechnisch Instituut (Bergen, België) 13530/2
Pompe, prof. dr. W. 13022/3
Poortinga, dr. Y. 13044/2
Popeyus, H., kron. 13096 (Sport)
Popkow 13140/2
Popowitsj, K. 13055/2, 13083/2, kron. 13480 (J.Sl.), kron. 13592 (DW)
Po Prostu 13586/3, 13587/1, 13587/foto
Porter, F. M., kron. 13032 (Int.)
—, dr. R. 13545/2
Poskrebysjew 13125/3
Pospelow, P. N. 13338/2, 13351/2
Post, dr. R. 13092/3
Posthumus, ir. S. A. 13252/2, 13312/3, 13313 /1, 13313/2, 13457/2
— -van der Goot, mevr. W. H. 13695/2
Postisjew, P. P. 13045/1, 13045/3, 13061/2, 13061/3, 13076/2, 13141/1, 13204/1
Postraad 13635/2
Potsdam, conferentie van: zie Conferentie van Potsdam
Poujade, P., kr. 12952 (Fr.), kr. 13480 (Fr.)
Poujadisten: zie Union de la Défense des Commerçants et Artisans
Powell, Sir Richard 13591/2
Pozern 13061/1
PPP: zie People's Progressive Party
Pradit, Loeang 13529/1
Prado, brig.-gen. R. N. 13211/1
Praeventiefonds 13107/3
Prajadhipok, koning van Thailand 13527/3
Prasad, dr. R., kron. 13208 (India)
Prawda 12976/3
PRD: zie Parti Republicain de Dahomey
Prensa, La (Argentinië) 13033/3
Preoteasa, G. 13412/1
Prepa: zie Société de Prospection et Exploitation Pétrolière en Alsace
Presser, prof. dr. J. 13056/3, kron. 13352 (Kunst), 13747/2
Preussger, M., kron. 13240 (Sport)
Prez, J. des 13237/1
Price, G. 13133/3
Priester Daens-monument (Aalst) 13644/1, 13644/2
Prieto, C. 13614/3
Prijono, prof. 13153/3, 13154/1, 13154/2
Principe van symmetrie 13026/3
Prins, ir. H. D. 13503/3
— Albertkanaal 13362/2
— Bernhard-fonds 12964/3
— — -polder (Suriname) 13505/1
— der Nederlanden", kron. 13080 (Ned.)
Prinses Beatrix Polio Fonds, kron. 13128 (Ned.), 13314/1
Prio Socarras, C., kron. 13240 (Cuba), 13415/2, 13415/3, 13417/1
Prix de Gabriel Fauré 13427/2
— — la critique 13044/2
— — l'Europe, kron. 13288 (Int.)
— — traduction Halperine-Kaminsky 13733/3
— du Quai des Orfèvres 13733/3
— Goncourt 12949/1
— interallié 13733/3
Procter & Gamble Comp. 13458/1, 13477/1
Programma voor Wederzijdse Beveiliging: zie Mutual Defence Aid Program
Progressieve Surinaamse Volkspartij, kr. 12936 (NWI)
Project-Vanguard: zie Kunstmanen
Prommachexport (SU) 13587/3
Proosdy, dr. C. van 13429/1
Pröper, schout-bij-nacht H. H. L., kron. 13320 (Ned.)
Prostitutie 13487/1
Protestants-Christelijke Journalistenkring 13123/1
— — Katoenbewerkersvereniging 13635/2
Protitch, dr. D. 13198/foto
Provinciale Limburgse Elektriciteitsmaatschappij 12963/1
— Noordbrabantse Electriciteits Maatschappij NV 12961/3, 13442/3
— — prijs voor schone kunsten 12964/3
Provinzialbank (Düsseldorf) 13693/2
Proxmire, W., kron. 13464 (VS)
Pruis, K., kron. 13112 (Ned.)
PSII: zie Partai Serikat Islam Indonesia
PTT: zie SI, de afd. Nederland, de rubr. Economie, Financiën en Sociale Zaken
Pulchri Studio 13236/3
Pulitzerprijs, kron. 13208 (Kunst)
PUP: zie People's United Party
Purbotjaroko, prof. dr., kron. 12968 (Indon.), 13489/1
Putera: zie Pusat Tenaja Rakjat 13707/1
Puvis de Chavannes, P. 12964/1
PvdA: zie Partij van de Arbeid
Pijade, M., kron. 13112 (J.Sl.), 13122/1, 13122/2
Pijper, W. 12953/3, 13412/3

Q

Quantum-mechanica 13179/3
Quarles, D. A. 13124/2, 13124/3, 13591/2
— van Ufford, jhr. dr. C. G. C. 13071/2, 13268/3
Quatar 13385/1, 13599/1
Queillerie, M. de la 13557/3
Quemoy (eiland), kron. 13128 (VS)
Querido, prof. dr. A. 12949/2
—, I. 13742/3
Queuille, H., kron. 13144 (Fr.), 13247/1, 13552/3
Quinson, A. 13631/3
Quintana, M. 13182/2
Quintanilla, L. 13174/foto
Quirino, E. 13086/1

R

Raab, J. 12947/1, 13207/2, 13209/2 + foto
— Karcher (rederij) 13670/foto
Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad 12993/2, 13062/foto, 13068/3, 13150/2, 13547/2, 13547/3, 13548/1, 13659 /3, 13660/1, 13660/2, 13723/3
— Commissie voor de Kernenergie (België) 13530/2
Raad van Europa 13037/3, 13113/3, kron. 13208 (Int.), 13210/3, 13214/1, 13227/2, 13231/1, 13231/2, 13252/1, kron. 13288 (Int.), 13427/3, 13428/1, kron. 13560 (Int.), 13616/2, 13616/3, 13694/2, 13711/1, 13716/2
— — Europese Gemeenten 13711/1
— — — handelsorganisaties 13598/2, 13598 /3
— — het vice-gouvernement-generaal van Ruanda-Urundi 13181/2
— — State: zie SI, de afd. België en Nederland, de rubr. Politiek (Binnenlandse)
— — Vakcentralen 13313/3
— voor de Kunst 13700/2
— — — Scheepvaart 13107/2
— — het technisch hoger onderwijs, kron. 13352 (Ned.)
— — wederkerige economische hulp der landen van Oost-Europa 13328/2
Raalte, drs. A. J. van 13537/1
Rabanowski, J. 13074/2
Radar, kron. 13032 (W. en T.)
Radcliffe, Lord, kron. 13192 (Cypr.), 13274/2
Rademaker, prof. dr. G. G. J. 13056/3
Radford, adm. A. W. 12990/2, 13124/1, 13203/2
Radhakrisjnan, S. 12985/foto
Radio-astronomisch observatorium (Dwingelo) 13717/2
— Corporation of America 13477/1
— cursus Openbaar Kunstbezit: zie Stichting Openbaar Kunstbezit
— Nederland Wereldomroep 13107/2, 13215/3, 13475/2
— raad 13137/3, 13698/2
— telescopen 13365/2 (Dwingelo), 13701 /3 (SU)
— -Vaticana 13618/3
— -Vrij Europa 13310/1, 13439/2
— — Schotland 12942/2
Radji, dr. A. H. 13156/foto
Radlinski, A. 13074/2
RAF: zie Royal Air Force
Ragnild, prinses van Noorwegen 13540/3
Rahman ibn Almarhoem Toeankoe Mohammed, Toeankoe Sir Abdoel, vorst van Malakka 13407/3, 13494/foto, 13502 /1
— — — Sultan Abdoel Hamid Halim Sjah, Toenkoe (= prins) Abdoel, premier van Malakka 13004/3, kron. 13464 (Mal.), 13502/1, 13502/foto, kron. 13624 (Mal.), kron. 13672 (Mal.)
RAI 13074/1
Raiffeisenbank (Utrecht) 13697/1
Rainier, prins van Monaco, kron. 12968 (Mon.)
Rajk, L. 13135/1, kron. 13448 (Hong.)
Raketten: zie Geleide projectielen
Rakosi, M. 13004/3, 13005/1
Ram, J. 13164/3
Ramadier, P. 13019/3, kron. 13032 (Fr.), 13103/3, 13104/1, 13226/1, 13247/1
Rand Corporation 13098/2
Randstad Holland 13696/2
Rangsit, prins van Thailand 13529/1
Ranitz, jhr. mr. C. J. A. de 13555/2
Rankin, K. L. 13259/3
Rankowitsj, A. 13166/3, 13167/1, kron. 13400 (J.Sl.), 13567/3, kron. 13640 (Hong.), 13655/1
Ranks 13471/1
Rapacki, A. 13057/1, 13074/2, 13711/3, 13712 /1
Rassemblement Démocratique Africain 13134/2, 13134/3, 13293/1, 13553/1, 13553 /2, 13631/2, 13631/3
— — Revolutionnaire 13611/3
— des Gauches Républicains 13293/1, 13631/2, 13631/3
Rau, H. 13370/3, 13484/3, 13614/3
Rauh, Jr., J. 13450/1
Ravelli, W. 13412/3
Raven, prof. dr. C. P. 13056/3
Rayburn, S. 13297/3
Raymond 13724/3
Rayner, schout-bij-nacht 13579/3
RDA: zie Rassemblement Démocratique Africain
RDZ, kron. 13096 (Sport)
Reactor Centrum Nederland: zie Stichting Reactor Centrum Nederland
Read, J. 13278/1
Reale, E. 13038/2
Rebai, A. 13403/1
Rebora, Cl. 13620/2
Récamier, Madame 13119/2
Redon, O. 12964/1
Reddy, K. C. 13164/3
Rees, O. van 13253/3
— Aannemings- en Handelmaatschappij NV 12963/2
Reeves, mgr. A. 13170/3
Regout, mr. L. F. H. 12974/1, 13395/1
Regteren Altena, prof. dr. J. Q. van 13280 /1
Rehberg, W. 13620/1
Rehbock, W. 13375/3
Reimann, M., kron. 13304 (DW)
Reitmajer, J., kron. 13400 (Tsj.Sl.)
Rembrandt van Rijn 12931, 12932, 12933, 12934
— prijs 13524/2
Remizow, A. M. 13733/3
Remoortel, W. Van 13150/2, 13244/1
Renault, L., kron. 13016 (Fr.)
— (automobielfabrieken) 13471/1
Rengelink, A. W. 12946/2
Reninca 13733/3
Renison, Sir Patrick 13436/1, kron. 13464 (Br.-Guy.)
Rennell of Rodd, Lord 13716/2
Renner, dr. K. 12947/2, 13209/1, 13209/3
Rens, dr. L. 13505/2
Repal: zie Société Nationale de Recherches et d'Exploitation des Pétroles en Algérie
Repfrance: zie Compagnie Française pour le financement de la Recherche et de l'Exploitation de Pétrole
Republic Steel Corporation 13477/1
Residentie-Orkest 12953/3 13091/3
Reston, J. 13561/3, 13562/1
Restrepo, A. 13259/3
Reuter 13062/foto
—, prof. E. 13275/1
—, J. F. 13604/1

Reuther, W. P. 13450/1, 13493/3
Revai, J. 13341/2
Reve, G. K. (S.) van het 13749/1
Revesz, gen.-maj. G. 13051/2, 13212/2, 13262/3
Revolutionair Comité van de Chinese Kwo Min-tang 13325/1
Rey. J. 13062/foto, 13323/3
Reijers, J. 13457/1, 13504/1
Reyes, O. 13614/3
Reynaud P. 13246/3
Reynolds, R. R. 13259/2
Reza Pahlevi sjah Mohammed: zie Mohammed Reza Pahlevi
RGR: zie Rassemblement des Gauches Républicains
Rheinische Stahlwerke 13471/1
Rhein-Main-Donau AG 13389/1
Rhodesia: zie Federatie van Rhodesia en Nyassaland
Rhône-Poulenc 13472/1
Rhijn mr. dr. A. A. van 13345/2, 13634/1
Ribeyre, P. 13631/3
Richards, J. P. 13091/1, 13199/2, 13458/3
Richardson, L. 13134/1
Richard Thomas & Baldwins 13471/1
Ridder, A. De 13731/1, 13732/2
Riebeeck, J. van 13557/3
Riemens, J. W. E. 13007/2
Riezler, prof. W. 13150/3
Rifai, S. el 13198/3, kron. 13416 (Jord.), 13472/foto
Rilke, R. M. 13732/3, 13741/3
Rimawi, A., kron. 12924 (Jord.), kron. 12952 (Jord.)
Rindl, R. 13095/1
Riphahn, prof. W. 13253/foto
Rispens, J. A. 13748/2
Ritmeester, G. 13604/1
Ritsema, C. 13524/2
Ritter Jr., P. H. 13509/2, 13555/2, 13555/3 13555/foto
— vereniging 13555/3
Ritton, Ch., kron. 12936 (Sport), kron. 13032 (Sport), kron. 13112 (Sport)
Rivera, D., kron. 13672 (Kunst)
R.K. Staatspartij 12961/2, kr. 13192 (Ned.)
RMZ: zie Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid
Robben, De, kron. 13096 (Sport), kron. 13128 (Sport)
Robbers, H. 13732/1
Roberts, K. L. 13427/3
Robertson, mevr. E. 13620/3
—, R. 13124/1
Robeson, P. 13066/3
Rockefeller Jr., J. D. 13082/1
— Foundation 13179/3, 13444/3, 13669/2
Rodenko, P. 13427/3, 13747/1, 13747/3
Rodionow 13140/2, 13204/2
Rodos 13076/3
Rodzjanko, M. 13013/1, 13013/3
Roebroek, ir. A. L. H. 12993/2, 13150/2
Roebtsowa, O. 13557/foto
Roeditsjew, M., kron. 13048 (Den.)
Roedzoetak, J. E. 13060/3, 13061/1, 13061/3, 13076/2, 13204/1
Roekimowitsj 13060/2
Roelants M. 13731/1, 13731/3, 13732/2
Roëll, jkvr. C. E. D., kron. 13208 (Ned.)
—, jhr. mr. J. W. 13107/3
—, jhr. Th. 13555/2
Roelvink, ir. H. Chr. J. 13428/1
Roem, mr. Moh. 13707/2
Roemers, drs. D. 12993/2, 13150/3, 13313/3, 13584/3, 13585/1, 13585/2
„Roeping" 13748/3
Roesbéh, K., kron. 13336 (Perz.)
Roeske, F. 13412/3
Roethof, mr. dr. H. J. 13666/2
Roey, J. E. kard. Van 12955/1, 13289/3, 13497/2, 13673/2, 13723/1, 13723/3
Rogghé, P. 13731/2
Rogier, prof. dr. L. G. 13022/3
Rogow, lt.-kol., kron. 12984 (Den.)
Röhm, E., kr. 13208 (DW), 13229/1, 13229/2
Rojas Pinilla, C. J. 13149/2
— — gen. G. 13148/1 (biogr. + foto), 13148/2, 13148/3, 13149/1, 13149/2, 13149/3, 13211/1, 13259/3, 13583/2, 13724/1
— —, G. 13149/2
— — , M. E. 13149/2
— — -Correa Londoña, C. 13149/2
Roken en longkanker 13137/3, 13138/1, 13413/1, 13428/2, 13428/3, 13429/1
Rokossowski, maarschalk K. K. 12967/2, 13093/2, 13604/2
Roland Holst, A. 13741/2, 13746/1
— —, R. N. 13741/2
— — -van der Schalk, mevr. H. 13669/1, 13742/1, 13745/2
Rolin, H. 13673/1
Röling, prof. mr. B. V. A. 13215/1, kron. 13560 (Int.), 13725/1
Rolls-Royce 13472/1
Romains, J. 13733/3
Romanow, B. 12995/3
Romasjkin, prof. 13427/1
Rombouts, P. C., kron. 13544 (Ned.)
Romein, prof. dr. J. M. 13056/3
Romkowski, R., kron. 13640 (Polen)
Romme, prof. mr. C. P. M. 12993/2, 13150/3, 13232/1, 13232/2, 13232/3, 13233/1, 13313/1, 13313/2, 13344/3, 13396/3, 13660/1, 13660/3, 13711/3
Rommel, veldmaarschalk E. 13001/3, 13002/1
Romondt, dr. E. J. van 13252/3, 13253/1, 13283/1
Ronai, S. 13051/3
Ronhovde, A. 13280/foto
Ronse, E. 13150/2
Röntgen, W. 13218/1
Roolvink, mr. E. G. M. 13344/1
Roos, mr. A. de 13267/1, 13267/2
Roosevelt Jr., J., kron. 13112 (VS)
Roosjen, mr. A. B. 13252/2, 13252/3, 13457/2
Rooy, mr. dr. Ch. J. M. A. van 13071/3, 13137/2, 13137/3
Rooij, prof. mr. dr. M. 13605/2, 13666/2
Roozenburg, W., kron. 13080 (Sport)
Rose, M., kron. 12936 (Sport)
Rosenthal, A. M. 12988/3
Ross, C. 13458/2
— Eckler, A. 13506/3, 13508/1, 13508/3
Rosseels, J. 13619/1
Rotterdam: zie SI, de afd. Nederland, de rubr. Diversen onder Gemeenten
Rotterdamse Kunststichting 13428/1, 13620/2
— Lloyd: zie Koninklijke Rotterdamse Lloyd
Rottinghuis, H., kron. 12952 (Ned.)
Royaards, dr. W. 13109/2, 13331/3, 13332/1
Royal Academy of Music (London) 13509/3
— Air Force 13132/3, kron. 13144 (Eng.), 13381/3
— Ballet: zie Sadler's Wells Ballet
— Commission on Population 12942/1
— Dutch-Shell: zie Koninklijke-Shell-groep
— Society 13178/1
Royen, dr. J. H. van 13707/2
Rozanski, J., kron. 13640 (Polen)
Rozenblum 13061/1
Rozenburg (eiland) 13679/2, 13679/3, 13679/foto, 13680/1
Ruanda-Urundi: zie SI, de afd. België, de rubr. Kongo
Rubio, M. Navarro: zie Navarro Rubio, M.
Ruhrgebied 13405/3, kron. 13528 (DW)
„Ruimte" 13730/2
Ruimtevaart: zie Kunstmanen
Ruiz, J. Solis: zie Solis Ruiz, J.
Rum, mr. Moh.: zie Roem, mr. Moh.
Rumagessang, Radja 13294/1
Rumpf, W., kron. 13192 (DO)
Ruppert, M. 12993/2, 13150/2
Russel, R. B. 13449/3, 13450/1
Rutgers, I. 13605/1
Ruthof, werf Christof 13670/foto
Rutten, prof. dr. M. G. 13056/3
Ruuska, S., kron. 13160 (Sport), kron. 13432 (Sport)
Ruygers, G. J. N. M. 13457/2
Ruys, mevr. prof. dr. A. Ch. 13279/3
Ruysbeek, E. Van 13733/3
Ruijs de Beerenbrouck, jhr. mr. Chr. 12961/2
Ruyter, adm. M. A. de, kron. 12952 (Ned.), 13107/1
RVD: zie Rijksvoorlichtingsdienst
RVZI: zie Rijksfonds voor verzekering tegen ziekte en invaliditeit
Rij, mr. C. van 13406/1
Ryan, dr. J. 13104/2
Rybicki, M. 13057/1, 13074/2
Rijckevorsel, jhr. mr. dr. A. B. G. M. van, kron. 13192 (Ned.)
—, mr. K. T. M. van 13344/2, 13711/3
Ryckmans, P. 12954/2, 13614/1
Rijkens, dr. P. 13022/2, 13714/3
Rijksbureau voor de Mechanische Administratie 12979/1
Rijksdagbrand 13003/2
Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid 13546/1, 13546/2, 13546/3
Rijksfonds voor verzekering tegen ziekte en invaliditeit 13068/2, 13434/3, 13435/1
Rijksmuseum (Amsterdam) 12933, 13107/1
Rijkspostspaarbank 13377/1, 13617/2
Rijksvoorlichtingsdienst 13698/2
Rijn, C. van 12933
—, H. G. van 12933
—, Rembrandt van: zie Rembrandt van Rijn
—, T. van 12933
Rijngierpont 13074/1
Rijnvaart 13358/2, 13670/foto
Rijnvloot 13054/1, 13670/foto
RZC, kron. 12924 (Sport)

S

Saalasti, mevr. K. 13255/foto, 13340/3
Saalborn, A. 13331/3
—, L. A. 13331/3, 13332/1, 13332/2, 13332/foto
— -de Groot, J. 13331/3
Saargebied: zie SI, de afd. Duitsland (West), de rubr. Politiek (Binnenlandse)
Saari, prof. E., kron. 13656 (Finl.)
Sabbe, M. 13731/3
SABENA: zie Société Anonyme Belge d'Exploitation de la Navigation Aérienne
Saboerow, M. Z. 12938/2, 13269/3, 13335/1, 13335/2, 13351/1, 13351/3
Sabri, maj. A. 13326/2, 13437/3
Sachalin 13458/1
Sade, D. A. F. markies de 12949/1
Sadler's Wells Ballet 12964/3
— — Balletschool 12964/3
— — Theaterballet 12964/3
Sadruddin, prins 13380/1
Saeger, J. De 13658/3
Safrep: zie Société Anonyme Française de Recherches et d'Exploitations Pétrolières
Sahara 12943/2, 12943/3, 12944/1, 12944/2, 12944/3, 12972/1, kron. 13128 (Fr.), 13262/3, 13356/2, 13367/3, 13391/1, kron. 13416 (Fr.), 13438/3, 13478/foto, 13500/1, 13500/2, 13514/3, 13532/2, 13565/3, 13589/2, 13613/2, kron. 13624 (Alg.), 13642/3, 13676/3
Sahib, dr. Khan 13116/2
Said ben Taimoer, sultan van Muskate en Oman 13383/1, 13383/foto, 13430/foto
Sainte Marie, O. 13182/3, 13614/3
Saiz-Montoya, gen. A. 13260/1
Sakel, dr. M. J., kron. 13688 (W. en T.)
Salah, Ahmed ben 13403/1
— ben Joessef: zie Joessef, Salah ben
— el Din, Moh.: zie Din, Moh. Salah el
Sala Heddine, prins (Tunesië) 13399/1
Salam, S. 13312/2
Salama, A. 13003/3
Salazar, dr. A. de Oliveira, kron. 13352 (Sp.), 13362/2, 13378/2, 13723/1
Saleh, dr. A. 13154/2
—, Chairul 13154/2, kron. 13464 (Indon.), 13469/1
Salem, maj. S. 13019/1
—, S. 13279/foto
Salgado, A. 13047/2
Salisbury, Lord 12941/2, 13118/2
Salk-vaccin, kron. 13320 (Hong.)
Salomons, mevr. A: zie Wageningen-Salomons, mevr. A. M. F. van
Salvesen Co., Chr. 12959/3
Samjono, dr. 13154/2, kron. 13528 (Indon.)
Samkalden, prof. dr. I. 13007/2, 13011/2, 13122/3, 13666/3, 13666/3
Sandor, V. 13584/foto
Sandys, D. 12941/2, 12983/foto, 12986/1, 12986/2, 13004/1, 13004/2, 13019/2, 13245/3, 13407/3, kron. 13464 (Eng.), 13666/1, 13675/1
San Francisco, conferentie van: zie Conferentie van San Francisco
— Remo, conferentie van: zie Conferentie van San Remo
Sant, F. van 't 13279/3
Sanusi Hardjadinata 13154/2, kron. 13704 (Indon.)
Sanz de Santamaria, C. 13259/3
Saoed Ibn Abdoel Aziz el Feisal el Saoed, koning van Saoedi-Arabië, kron. 12952 (Int.), 12971/2, 13022/3, 13023/1, 13023/2, 13023/3 (biogr. + foto), 13024/1, 13024/2, kron. 13032 (Lib.), 13046/foto, 13054/1, 13054/foto, 13124/1, 13159/2, 13199/1, 13199/3, 13232/1, 13232/2, 13232/foto, 13312/1, 13312/2, 13312/foto, kron. 13336 (Eg.), 13383/2, 13402/3, 13433/3, kron. 13480

(S. Arab.), kron. 13496 (DW), kron. 13528 (Syr.), 13543/foto, 13561/1, 13561/2, kron. 13576 (Syr.), 13607/1, kron. 13640 (Jord.), 13663/2
Saragat, G. 13038/1, 13038/2, 13038/3, kron. 13048 (It.), 13166/1, 13166/2, 13239/1, 13239/2, 13239/3, 13241/3, 13242/1, 13242/2, 13242/3, 13329/1
Sarasin, P. 13527/1
Sardar Bahadur Khan 13116/2
Sardjarwo 13154/1, 13154/2
Sareket Islam 13706/1
Sarit Thanarat, maarschalk, kron. 13064 (Thail.), kron. 13512 (Thail.), 13527/1, 13527/foto, 13529/1, 13529/2, 13529/3, 13530/1
Sarjala, W. 13255/foto, 13340/3
Sartono, mr. 13705/3, 13705/foto, 13706/2, 13706/3
Sartre, J. P., kron. 12952 (Fr.), 13611/3, 13613/1, 13620/2
SAS: zie Scandinavian Airlines System
Sasorith, K. D., kron. 13304 (Laos)
Sassen, mr. E. M. J. A. 12993/2, 13068/3 13150/2, 13617/1, 13660/1
Sastroamidjojo, dr. A., kron. 12968 (Indon.), 13079/1, 13079/2, 13081/1, 13153 /3, 13154/1, 13184/3, kron. 13256 (Indon.), 13406/3, 13407/1, 13679/1
Sastromodjojo, mr. 13706/3
Satioekow, P. A. 12976/3
Saulnier, R. J. 13522/3
Scala (Milaan) 12953/2
Scandinavian Airlines System 13106/foto, 13411/1, 13699/1
Scandinavisch instituut voor theoretische atoomfysica 13185/3
Scandinavische douane-unie 13578/2, 13598 /3, 13599/1
— gemeenschappelijke markt 13186/3, 13578/2, 13598/3, 13599/3
— investeringsbank 13599/3
Scapa Flow, kron. 13672 (Eng.)
Scelba, M. 13242/2
Schacht, dr. Hj. 13151/3, kron. 13480 (DW)
Schaesberg: zie SI, de afd. Nederland, de rubr. Diversen onder Gemeenten
Schäfer, D. 13044/1, 13044/2
Schäffer, Fr. 13245/2, 13629/2, 13630/1
Schaffner, R. 13068/3, 13150/3
Schagen, J. C. van 13748/1
Schaik, mr. J. R. H. van 12961/3, 13006/2
— -Willing, J. V. 13744/3
Schaper, lt-gen. H. 13456/3
Schärf, dr. A. 13207/3 (biogr.+foto), 13209/1, 13209/2, 13209/3
Scharres, Ch. 13589/1
Scharten, C. Th. 13683/1, 13683/2
— -Antink, mevr. M. 13683/1, 13683/2
Schat, P. 13509/3
Schaus, baron L. 13126/foto
— -Rijnverbinding 13131/1
Schelde (rivier) 13403/3, 13404/2, 13627/3
Scheltes, H. A. 13666/2
Schendel, A. van 13741/1, 13741/2, 13742/ foto, 13743/1, 13743/2, 13744/2
Schermerhorn, prof. dr. ir. W. 12961/3, 13268/3
Scherpbier, ir. B. 13008/1
Schilder- en tekenkundig genootschap „Kunstliefde" 13605/1, 13605/2
Schiltges, A. 13150/3
Schimmel, C., kron. 12924 (Sport)
Schiphol, N.V. Luchthaven, kron. 13000 (Ned.), 13375/2, 13375/3, kron. 13544 (Ned.), 13569/3, 13711/3, 13740/1
Schirach, B. von 13229/1, kron. 13240 (DW)
Schmal, dr. J. J. R. 13122/2, 13344/2, 13616/3
Schmelzer, drs. W. K. N. 13473/2, 13473/3
Schmid, prof. C. 13630/1, 13630/2
Schmidt, dr. A. L. C. 13346/3
—, A. M. G. 13749/3
—, dr. G., kron. 13688 (Oost.)
—, H. C. J. G. 13215/1
—, J. 13541/1
— Degener, dr. F. 13746/1
Schmitz, M. 13397/3
Schmutzler, ds. S., kron. 13672 (DO)
Schneider, dr. H., kron. 13432 (DW)
— et Cie. (Creusot) 13471/1
Schoelvinck, mr. H. J. 13333/foto
Schoettle, E. 13630/2
Schokking, mr. F. M. A. 12961/1
— de Visser, mevr. C. E. 13107/2
Schönfeld Wichers, H. P. 13745/3
„School en Gezin" (Comité) 13629/1, 13723/2
Schörner, veldmaarschalk F. 13580/3
Schorr, D. 13271/1, 13271/3, 13273/1, 13273/2, 13273/3
Schot, mej. A. G. 12995/1
Schotland: zie SI, de afd. Engeland, de rubr. Politiek (Binnenlandse)
Schotting, L., kron. 13032 (Ned.)
Schouwtoneel, Het 13541/1
Schröder, dr. G. 13467/2, 13467/3, 13629/2
—, mevr. L. 13275/1
Schrijver, A. De 13227/2, 13658/2
Schubert, Fr. 13620/1
Schults, U. 13427/2
Schumacher, E.: zie Heisenberg-Schumacher, E.
Schuman, R. 13111/1, 13247/1, 13422/foto, kron. 13688 (Int.), 13694/3, 13714/3
Schumann, R. 13220/1
Schürmann, mr. C. W. A., kron. 13576 (Int.), 13679/1
Schuster, A. 13682/2
Schut, ir. P. 13007/2
Schuyt, dr. W. J. 13616/3
Schwartze, Th. 13139/3
Schweitzer, dr. A. 12964/3, 13185/1, 13185/2, 13185/3, 13217/2, 13217/3, 13218/foto, 13220/2, kron. 13624 (DW)
Schweizerische Bankgesellschaft (Zürich) 13658/3
SCUA: zie Suez Canal Users Association
SDAP: zie Sociaal-Democratische Arbeiderspartij
SEATO: zie South East Asiatic Treaty Organization
Seaton, F. A. 13477/3
Sebald, W., kron. 13048 (VS)
Sebelik, J., kron. 13592 (Syr.)
Section Francaise de l'Internationale Ouvrière 13119/3, kron. 13320 (Fr.), 13356/2, 13367/2, 13631/2, 13631/3, 13646/1, 13676/2, 13724/3
SED: zie Sozialistische Einheitspartei Deutschland
Sedow, prof. L. 13572/1
Seebohm, dr. ir. H. Chr. 13089/3, 13629/2
Seect, gen. H. von 13001/2
Seeldrayers, E. P. 12954/2
SEEN: zie Syndicat d'Etude de l'Energie Nucléaire
Segers, P. W. 13150/2, 13673/1
Segni, prof. A. 13037/2, kron. 13048 (It.), 13126/foto, 13166/1, 13239/1, 13239/3, 13239/foto, 13241/2, 13241/3, 13242/1, 13242/3
Segura y Saenz, kard. P., kron. 13144 (Sp.)
Seitz, K. 13207/3
Selbmann, F. 13371/1
Selier-Slosser, mevr. 13007/2
Senanayeke, M. 13419/3
Senghor, L. 13134/2
Sentral Organisasi Buruh Seluruh Indonesia, kron. 13032 (Indon.), 13687/1, 13689/1, 13703/foto
Sepponen, T. 13675/2
Sepulveda, A. 13614/3
SER: zie Sociaal-Economische Raad
Seri Mananghasila (Thailandse partij) 13529/2
Seroen, B., kron. 13160 (Kunst)
Serow, gen. I., kron. 13464 (Syr.), 13472/3, 13473/1
Serraj, lt.-kol. A. H. 12970/1, 12970/foto, kron. 13096 (Syr.), kron. 13256 (Jord.), 13431/1, 13433/foto, 13472/3
Serrault, A. 13134/foto
Servan-Schreiber, J. J. 13104/1, 13119/3, kron. 13160 (Fr.), 13293/3
Servin, M. 13119/3
SFIO: zie Section Française de l'Internationale Ouvrière
SGP: zie Staatkundig Gereformeerde Partij
Sha' Aful Bin Ali Bin Shaif, emir (Aden) 13078/foto
Shakespeare, J. 13044/3, 13669/1, 13716/1
Shann, K. C. O. 13308/3, 13309/1, 13310/1
SHAPE: zie Supreme Headquarters Allied Powers Europe
Shaw, G. B. 13059/1
Shawcross, Sir Hartley 13051/3
Sheehan, dr. J. C. 13109/2, 13109/3
Shell Oil Company 13296/2, 13393/2, 13477/1
— de Venezuela 13506/2
Sherman, G. 12967/1
Shimkin, dr. D. B. 13095/1
Sibelius, J. 13540/3, 13541/1, 13542/foto
Siberië 13492/2, 13492/3, 13493/1
Sicilië, kron. 13544 (It.)
Siddik, R. 13453/3
SIDELOR: zie Union Sidérurgique Lorraine
Sidki, dr. A., kron. 12984 (Eg.), kron. 13704 (Eg.)
Siemens & Halske AG 13471/1
Siglo, El (Columbia) 13149/1
Sihanoek: zie Norodom Sihanoek, prins
Sikkel, De (uitgeversmij.) 12978/2
Siles Suazo, H. 13435/3, 13435/3
Silva, M. H. De 13358/foto
Simbolon, kol. M. 13036/foto, 13248/1
SIMCA: zie Société Industrielle de Mécanique et Carrosserie Automobile
Simon, P. H. 13119/3
Simons, maj. D. 13461/2, 13461/2, 13461/ foto
Sinclair Oil Corporation 13477/1
Singapore 13123/1, 13123/2, 13152/3, 13153 /1, kron. 13192 (Sing.), 13502/2
Singer Jr., W. 13330/3
— -Brugh, mevr. A. 13330/2, 13330/3
— Memorial Museum 13330/3
Singh, maharadja Sir Hari 12987/1, 12987/ 3, 12988/1
—, D. 13648/2
—, Karan 12988/1
—, dr. K. I., kron. 13368 (Nep.), 13410/3, 13651/3
—, S. 13164/3
Sinn Fein 13070/3, 13097/2, 13097/3, 13356/3
Sint-Godelieve (kinderdorp, Goirle), kron. 13528 (Ned.)
Siple, dr. P. 13750/foto
Siroky, V., kron. 12984 (Tsj. Sl.)
Sjafruddin Prawiranegara, kron. 12924 (Indon.), 13453/3, 13705/3
Sjah, Sir Alam 13494/foto
— van Perzië: zie Mohammed Reza Pahlevi
Sjahrir, S. 13707/2
Sjahzadi 13380/1
Sjamoen, C., kron. 13032 (Liban.)
Sjapiro, M., kron. 12924 (Isr.)
Sjaposjnikowa 13061/1
Sjaret M., kron. 13064 (Ned.)
Sjarm el-Sjeik: zie Akaba, Golf van
Sjastri, L. B. 13164/3
Sjepilow, D. T. 12926/2, 12951/foto, 12976 /3, 13024/3, 13025/1, kron. 13032 (SU), 13041/2, 13248/3, 13285/1, 13335/1, 13338/2, 13338/3, 13338/foto, 13347/2, 13349/2, 13349/3, 13351/1, 13351/3, 13353/1, 13476 /2, kron. 13480 (SU), kron. 13720 (SU)
Sjigemitsoe, M., kron. 12968 (Jap.)
Sjisjakli, kol. A., kron. 12936 (Syr.), 12971/2, 13058/2, 13433/1, 13434/1
Sjkiryatow 13173/3
Sjoriki, M. 13374/3
Sjostakowitsj, D., kron. 13112 (SU)
Sjtsjerbakow, prof. D. 13090/2
Sjwernik, N. M. 13173/3, 13338/2, 13351/3, 13353/3
SKF: zie Svenska Kugellagerfabriken
Skoba, J., kron. 13432 (Sport)
Skog, E. 13257/1
Skytte, K. 13260/2, 13260/foto
Slamat, S. 13154/2, 13308/3, 13677/2
Slansky, R. 13667/1
Slauerhoff, J. 13741/2, 13745/1, 13745/3
Slavernij 13165/foto, kron. 13192 (Int.)
Slawin, N. W. 13136/1
Slawski, E. 13412/2
Sleen, H. van 13604/1
Sleep Research Foundation (New York) 12995/2
Sleeswijk-Holstein, kron. 13016 (DW)
Slegers, J. 13700/2
Slim, M. 13308/3, 13403/1
Slingenberg, B. J., kron. 13464 (Ned.)
Sluis, mr. W. R. van der 12975/2
Sluyters, J. C. B. 13236/2, 13236/3, 13236/ foto
Smedts, M. 13022/3
Smirnow 13103/2, 13103/3, 13191/3, 13244/3
—, S. S., kron. 13576 (SU)
Smislow, W., kron. 13192 (Sport), 13717/3
Smissen, mevr. I: zie Huysmans-Smissen, mevr. I.
Smit, E. P. 12978/2
—, G. 12978/2, 13746/3, 13746/foto
—, prof. dr. J. A. 13056/3
—, ds. M. N. W. 13618/3
—, W. 13331/1
—, W.A.P. 13747/2
— & Co.'s Internationale Sleepdienst, L. 13121/1
— & Zn., L. 13121/foto
— Sibinga, prof. dr. G. L. 13348/1

Smith, E. E. T. 13417/1, 13417/2
— Jr., J. H. 13458/2
—, P. 13104/2
—, dr. S. E., kron. 13688 (Can.), 13723/1
—, Barney and Co. 13450/3
Smits van Oyen, jhr. mr. J. Th. M. 13268/3
Smolderen, L. 13228/1
Smorodin 13061/1
Smijers, prof. dr. A. 13236/3, 13237/1
Snegow 13172/1, 13173/3
Snethlage, mej. M. 13007/2
Snoy et d'Oppuers, baron J. 12954/2, 13126/foto
Soble, mrs. M., kron. 13432 (VS)
Sobolew, A. A. 13088/2, 13165/foto, 13249/1, 13249/2
SOBSI: zie Sentral Organisasi Buruh Seluruh Indonesia
Sociaal-Democratische Arbeiderspartij 13187/1, 13187/2
— -Economische Raad: zie SI, de afd. Nederland, de rubr. Economie, Financiën en Sociale Zaken
Sociale Unie (W.-Duitsland) 13325/3
— Verzekeringsbank 13711/2
Socialistische Internationale 13010/1, 13242/3, 13275/2, 13359/1
— partij van België: zie Belgische Socialistische Partij
— — — Duitsland: zie Sozialdemokratische Partei Deutschlands
— — — Engeland, zie Labour Party
— — — Frankrijk: zie Section Française de l'Internationale Ouvrière
— — — Italië: zie Nenni, P. en Saragat, G.
— — — Nederland: zie Partij van de Arbeid
— — — Ver. Staten 13010/1
Société Anonyme Belge d'Exploitation de la Navigation Aérienne 12955/1, 13068/2, kron. 13224 (Belg.), 13290/3, 13386/2, kron. 13496 (Belg.), 13643/3
— — Française de Recherches et d'Exploitation Pétrolières 13532/2
— Batignolles 12926/3
— Belge de Recherches et d'Exploitation Pétrolières 13419/2
— — pour l'Industrie Nucléaire: zie Belgische Maatschappij voor de Kernenergie
— de Bruxelles pour la Finance et l'Industrie 13132/1
— — Prospection et Exploitation Pétrolière en Alsace 13532/2
— d'Electricité 13434/2
— Européenne de Développement Industriel 13500/2
— Financière de Transports et d'Entreprises Industrielles SA 13434/2, 13533/2
— Générale de Belgique 13132/1, 13419/2, 13515/2
— Industrielle de Mécanique et Carrosserie Automobile 13471/1, 13587/2
— Internationale de Musicologie 13237/1
— Nationale de Recherches et d'Exploitation des Pétroles en Algérie 13532/2
— — des Chemins de Fer Français 13626/2
Socony-Mobil Oil Company, Inc. 13386/1, 13477/1
Sodafabriek (Delfzijl) 13699/1
Sodec: zie Société d'Electricité
Sodium Reactor Experiment 13483/1
Soehrawardi, H. S. 13116/3, 13139/1, kron. 13352 (Pak.), 13358/foto, kron. 13368 (Pak.), 13374/2, 13443/2, 13586/3
Soekarno, dr. kron. 12952 (Indon.), 12958/2, 12958/3, 12958/foto, 12959/1, 12959/2, 13035/3, 13036/1, 13036/2, kron. 13048 (Indon.), 13051/3, 13052/1, 13079/1, 13079/3, kron. 13080 (Indon.), 13081/2, 13081/3, kron. 13096 (Indon.), 13104/2, 13104/3, 13105/1, kron. 13112 (Indon.), 13153/3, 13154/1, kron. 13160 (Indon.), kron. 13176 (Indon.), 13185/1, kron. 13192 (Indon.), 13195/foto, 13229/2, kron. 13240 (Indon.), 13247/3, 13293/3, 13308/1, 13308/2, kron. 13336 (Indon.), 13341/2, 13341/3, 13342/2, kron. 13352 (Indon.), 13357/1, 13357/2, 13372/2, kron. 13432 (Belg.), 13439/2, 13439/3, 13439/foto, 13440/1, 13440/2, 13453/2, 13453/3, 13469/2, kron. 13480 (Indon.), 13511/1, 13511/2, 13511/foto, 13513/1, 13513/2, 13513/3, 13616/1, 13647/1, 13647/3, 13648/2, 13687/1, 13687/3, 13689/1, kron. 13704 (Indon.), 13705/2, 13705/3, 13706/1 biogr.+foto), 13706/2, 13706/3, 13707/1, 13707/2, 13707/3, 13708/1, 13738/1, 13738/2
Soelman bin Hamad el Chalifah, sjeik (Bahrein) 13652/1
Soemita, I. 13505/2
Soeslow, M. A. 13167/1, 13338/2, 13351/1, 13351/3, 13353/1, 13623/1, 13623/2, 13623/foto
Sofina: zie Société Financière de Transports et d'Entreprises Industrielles SA
Sofrelec 13469/1
Sofremine 13469/1
Sofrerail 13469/1
SOK-warenhuizen (Finland) 13675/1
Solartron Electronic Group 13683/3, 13684/foto
Solh, S. el, kron. 13128 (Lib.), 13279/2, kron. 13432 (Lib.), 13473/1
Solis Ruiz, J. 13047/2
Somaliland, kron. 13240 (It.)
Somba, maj. 13342/3, 13453/3
Somer, prof. P. De 13195/2
Sommerfeld, prof. A. 13179/3
Somosa, L., kron. 13000 (Nica.)
Songgram, maarschalk Piboel 13057/3, 13086/foto, kron. 13512 (Thail.), 13527/1, 13527/3, 13527/foto, 13529/1, 13529/2, 13529/3
Sonotone Corporation 13076/1
Soraya, keizerin van Perzië 13143/foto
Soudan, E. 12955/1
Soustelle, J. 13552/3
South East Asiatic Treaty Organization: zie Zuidoostaziatische Verdragsorganisatie
„Southern Venture" 12959/3
Souvanna Phouma, prins (Laos), kron. 13256 (I.Ch.), 13664/1
— Vong, prins (Thailand) 13664/1
Sozialdemokratische Partei Deutschlands 12999/1, kron. 13064 (DW), 13193/3, 13194/1, 13211/2, kron. 13224 (DW), 13245/1, 13357/3, 13437/2, 13453/1, 13495/1, 13495/foto, 13564/3, 13630/1, 13630/2, 13661/1, 13674/3
Sozialistische Einheitspartei Deutschland, kron. 13016 (DO), 13597/2
Spaak, P. H. 12927/2, 12959/2, 12999/foto, 13037/2, 13062/foto, kron. 13064 (Belg.), 13083/2, 13085/3, 13111/3, 13113/1, 13113/3, 13114/1, 13114/2, 13126/foto, 13131/1, 13131/2, 13131/3, 13210/1, 13210/2, kron. 13224 (Int.), 13227/2, kron. 13544 (Int.), 13591/2, kron. 13592 (Int.), 13642/1, 13714/3, 13715/2, 13716/1, 13719/1, 13719/foto, 13721/1
Spaarbank van Deventer 13617/2
Spaar- en Lijfrentekas (België) 12940/3, 13387/1
Spanoghe, prof. dr. E. 12927/1
Sparkman, J. 13090/3
Spastische kinderen 13620/2
SPD: zie Sozialdemokratische Partei Deutschlands
Special United Fund for Economic Development 12962/2, 13407/2, 13582/3
Speekenbrink, drs. A. B. 13108/2, 13108/3, kron. 13176 (NWI), 13253/1
Speer, prof. A. 13229/1, kron. 13240 (DW)
Speidel, gen. dr. H. 13001/1 (biogr. + foto), 13001/2, 13001/3, 13002/1, 13056/2, 13056/3, kron. 13128 (Int.), 13132/2, 13179/2, kron. 13272 (Ned.), kroniek 13238 (DW), 13457/2
—, W. 13001/1
— -Stahl, R. 13002/1
Spek, A. v. d. 13007/2
Spender, Sir Percy, kron. 13048 (Int.), 13554/2
Sperry Rand Corporation 13477/1
Spierenburg, D. P. 13600/1
Spinelli, P. P., kron. 13688 (Int.)
Spinoy, A. 13002/2, 13693/1
Spiropoulos, J. 13554/2
Spitzen, mr. D. G. W. 13006/2, 13006/3
Spoelstra, C. 12978/2, 13745/2
Spoetnik: zie Kunstmanen
Spoorwegpensioenfonds 13586/2
Spuy, gen.-maj. K. van der 13459/3
Spychalski, gen. M. 13057/1, 13074/2
Sroka, S. 13074/2
SRE: zie Sodium Reactor Experiment
Sriwidjaja-opleidingsinstituut 13489/2
Sriyanond, gen. Phao: zie Phao Sriyanond, gen.
Staatkundig Gereformeerde Partij 13740/1, 13740/2
Staatsbedrijf „Artillerie-Inrichtingen" 13711/3
Staatsgasbedrijf 13107/3
Staatsloterij 12975/1
Staatsmijn Beatrix 13503/2
Staatsmijnen 13040/1, 13570/1
Staatsvisserijbedrijf (IJmuiden) 12993/1
Stadsschouwburg (Amsterdam) 12978/2
Staf, ir. C. 13006/3, 13020/2, 13056/2, kron. 13112 (Ned.), kron. 13128 (Ned.), 13136/1, 13136/2, 13167/3, 13168/1, 13175/3, 13252/2, kron. 13352 (Ned.), 13475/1, 13627/2, 13666/1, 13693/1, 13711/1
Stahl, R.: zie Speidel-Stahl, R.
Stajow, E. 13370/3
Stalin, J. W. 12927/3, 12930/1, 12939/2, 12939/3, 12947/2, 12951/1, 12951/2, 12964/3, 12976/2, 12980/2, 12980/3, 12981/foto, 12981/3, 12990/2, 12996/1, 12996/2, 129963, 12997/1, 12997/2, 12997/3, 13012/1, 13012/3, 13013/1, 13013/2, 13013/3, 13027/2, 13028/1, 13028/3, 13029/1, 13029/2, 13029/3, 13038/2, 13045/1, 13045/2, 13045/3, 13060/2, 13060/3, 13061/1, 13061/2, 13061/3, 13076/2, 13076/3, 13077/1, 13077/2, 13092/2, 13092/3, 13093/1, 13093/2, 13093/3, 13098/2, 13100/2, 13125/1, 13125/2, 13125/3, 13140/1, 13140/2, 13140/3, 13141/1, 13141/2, 13141/3, 13141/foto, 13172/1, 13172/2, 13172/3, 13173/1, 13173/2, 13173/3, 13188/2, 13188/3, 13189/1, 13189/2, 13189/3, 13203/2, 13204/1, 13204/2, 13204/3, kron. 13256 (SU), 13284/1, 13284/2, 13303/1, 13335/1, 13335/2, 13335/foto, 13337/foto, 13337/2, 13338/1, 13351/1, 13457/3, 13476/2, 13588/1, 13623/1, 13623/3, 13680/3, 13681/1
— prijs: zie Leninprijs
Stam, H. 13044/3
Stambolitsj, P., kron. 13112 (J.Sl.), kron. 13688 (J.Sl.)
Standaard-Nieuwsblad 13628/1
Standard Oil Company of California 13477/1
— — — — Indiana 13477/1
— — — — New Jersey 13295/1, 13296/1, 13314/3, 13386/1, 13477/1
Stanford Research Institute (California) 13011/2, 13044/2
Starcke, V. 13260/2, 13260/foto
Starr, M. 13307/3
Stassen, H. E. 13075/1, 13154/3, 13198/foto, 13230/1, 13294/1, 13328/1, 13328/2, 13343/1, kron. 13384 (Int.), 13423/3, 13490/2
„Statendam" 12974/1+foto
Statens, J. 13428/1
Stawinski, J. 13074/2
Steel, Sir Christopher 13414/foto
— of Canada 13471/1
— — Wales 13471/1
Steenbeek, ds. N. O. 13666/3
Steenbergen, P. 13022/3
—, R. van, kron. 13432 (Sport)
Steenberghe, mr. M. P. L. 13022/2, 13084/2, 13131/1
Steenis, ir. H. J. van 13007/2
Stefanow, I., kron. 13512 (Bulg.)
Stein, S. 13458/2
Steinman, D. B., kron. 13656 (Turk.)
Stellinga, dr. J. R. 12946/3
Stem, De 13427/3
— der Arabieren (radiostation) 13355/3
Stempels, mr. A. 13022/3, 13666/2
Stephen, S. 13359/1
Steps, J. 13018/3
Sternfeld, prof. A., kron. 13560 (W. en T.)
Stevenson, A. E. 12977/3, kron. 13656 (VS), kron. 13688 (VS)
Stewarts & Lloyds 13471/1
St. Gobaln 13471/1
— Gregoriusvereniging 13237/1
Stichting Custodia 12975/3
— Demonstratiebedrijf Zeeuws-Vlaanderen 13345/3
— FOIB: zie Federatie Organisaties Intellectuele Beroepen
— Fundamenteel Onderzoek der Materie 13362/1, kron. 13464 (Ned.), 13717/1
— Gaudeamus 13044/3, 13509/3
— „Haven en Industrie" (Zeebrugge) 13018/2
— Het Geldersche Landschap 13330/2
— — Toneelmuseum 13330/2
— Industrieel Garantie Fonds 13456/2, 13456/3, 13457/1
— Instituut voor Kernfysisch Onderzoek 13475/2
— Internationale School voor Wijsbegeerte 13363/1
— Kernenergie (België) 13530/3
— Kernvoortstuwing Koopvaardijschepen 13282/3
— Kunstenaarsverzet 1942-1945 13010/3
— Nederlands Sanatorium, kron. 13544 (Ned.)

— Openbaar Kunstbezit 13589/1
— Reactor Centrum Nederland 13282/3, 13314/2, 13360/foto, 13362/1, 13442/2, 13621/3, 13700/3
— Register van degenen, die de aanduiding ing. achter hun naam mogen voeren 13008/1
— tot het beheren van landbouwgronden 13586/1
— van de Arbeid 13233/2, 13425/2
— voor agrarisch onderzoek ten behoeve van Nederlands Nieuw-Guinea 13426/2, 13426/3
— — de ontwikkeling van machinale landbouw in Suriname 13505/1, 13568/3
— — Europese cultuur: zie Fondation Européenne de la Culture
— Wetenschappelijk Onderzoek Nieuw-Guinea 13538/3
Sticusa: zie Nederlandse Stichting voor culturele samenwerking met Suriname en de Ned. Antillen
St. Laurent, L., kron. 12984 (Eg.), 13133/1, 13287/1, 13289/1
Stock, prof. H. 13139/3
Stoffels, Hendrickje 12933
Stoica, Ch. 13515/3
Stojanow, M. 13370/3
Stoke, R., kron. 13416 (Eng.)
Stone, S. 13716/2
Stoomvaart Maatschappij „Nederland" NV 13089/2, 13107/2, 13783/2
Stoph, W. 13085/2
Stop van Ternaaien 13084/2, 13362/1
Storey 13322/2
Stork & Co., Koninklijke Machinefabriek Gebr. 13651/2
Straeten Waillet, J. M. G. baron Van der 13071/3
„Strapaese" 13380/2
Strasser, O. 13325/3
Strassman, prof. Fr. 13150/3
Strauss, F. J., kron. 12952 (DW), kron. 13032 (DW), kron. 13080 (Ned.), kron. 13096 (DW), 13151/2, 13193/1, kron. 13240 (DW), 13245/3, 13407/3, kron. 13416 (DW), kron. 13480 (DW), 13629/2, 13644/2, 13661/1
—, adm. L. L., kron. 13352 (VS), kron. 13496 (SU)
—, R. 12953/2
Strawinsky, I. F. 12953/2
Stresemann, G. 13428/1
Streuli, H. 13636/3
Streuvels, S. (pseudon.): zie Lateur, Fr.
Strindberg, A. 13003/2
Strnad, prof. 13509/1
Strogowitsj, prof., kron. 13448 (SU)
Stroheim, E. von 13238/3
Strokin, I. 13269/3
Stroman, B. 13744/3
Strujanow, V., kron. 13096 (Sport)
Struycken, mr. A. A. M. 13108/2, 13697/1
Strijdgroep tegen onmenselijkheid 13274/3
Strijdom, J., kron. 13064 (ZA), kron. 13128 (ZA), 13321/2, 13322/foto, 13459/3
Strzelecki, R. 13074/2
Stücklen, ir. R. 13629/2
Studebaker Corporation, The 13295/1
Studiecentrum „Prinses Josephine-Charlotte" 13195/2
Studiesyndikaat voor de Kerncentrales (België) 13530/3
— — — Kernenergie (België) 13482/3, 13530/3
Stufkens, N. 13740/1
Stuiveling, prof. dr. G. 12978/2, 13555/3, 13669/1
Stülpnagel, gen. O. von 13001/3
Sturro, D. L. 13241/1
Stuyt, dr. L. B. J. 13107/2
Subandrio, dr. 13154/2, 13500/3, 13616/1, 13647/2, 13678/2, 13689/2, 13703/1, kron. 13704 (Indon.), 13737/3, 13738/1
Subanto Taif 13248/1
Suckert, K. E.: zie Malaparte, C.
Sudibjo 13154/2, kron. 13256 (Indon.), kron. 13272 (Indon.), 13342/3, 13615/3, 13647/2, 13687/1, 13703/1, 13737/3
Sudirman, gen. 13513/1
Sudjarwo Thondronegoro, kron. 13256 (Indon.)
Sudjoko Hudijonoto 13703/1
Suez Canal Users Association, 13183/2, kron. 13192 (Int.), kron. 13208 (Int.), 13223/2, kron. 13224 (Int.), 13226/1
— kanaal 12927/3, 12940/2, kron. 12952 (Eg.), 12957/1, 12972/3, 12973/1, 12976/1, 13018/3, 13019/1, 13019/2, 13023/2, 13031/2, kron. 13032 (Eg.), 13043/3, 13052/3, 13054/1, 13059/3, kron. 13064 (Eg.), 13069/3, 13079/2, kron. 13080 (Eg.), 13086/3, 13087/1, kron. 13096 (Eg.), kron. 13096 (MO), 13103/3, 13105/2, kron., 13112 (Eg.), kron. 13112 (VS), 13120/1, 13120/2, 13120/3, 13121/1, 13121/3, 13121/foto, 13122/1, kron. 13128 (Int.), kron. 13128 (Ned.), 13142/foto, kron. 13144 (Eg.), kron. 13160 (Eg.), 13169/2, 13169/3, 13182/3, 13183/1, 13183/2, 13183/3, 13184/2, kron. 13192 (Int.), kron. 13208 (Int.), 13223/1, 13223/2, 13223/3, kron. 13224 (Int.), 13225/1, 13225/2, 13225/3, 13226/1, 13226/2, 13226/3, 13227/1, kron. 13240 (Eg.), 13246/1, 13249/1, 13249/2, 13264/2, 13264/3, 13265/2, 13265/3, kron. 13272 (Eg.), kron. 13272 (Isr.), 13285/1, kron. 13288 (Eg.), 13326/1, 13339/3, 13358/2, 13389/3, 13458/3, 13499/2, 13499/3, 13583/2, 13642/1, kron. 13656 (Eg.), kron. 13688 (Eg.), 13738/1
— — maatschappij (Egyptische), kron. 13144 (Eg.), 13326/1, kron. 13688 (Eg.)
— — — (Franse): zie Compagnie Universelle du Canal Maritime de Suez
Suhr, prof. O. 13468/1, 13552/2
Sukardan, dr. 13154/2
Sukarno, dr.: zie Soekarno, dr.
Sukendro, lt.-kol. 13738/1
Sukselainen, dr. V. J. 13255/1, 13255/foto, 13257/2, 13257/3, 13291/3, 13292/foto, 13340/3, 13487/1, 13597/3, 13675/2
Sulaiman, K. 13489/2
Sully, hertog De 13231/1
Sultan van Djokja: zie Hamengku Buwono IX, sultan
— — Marokko: zie Mohammed V, koning
— — Muskate en Oman: zie Said ben Taimoer
„Suluh Indonesia Muda" 13706/3
Sumitro Djojohadikusomo, prof. dr. 13248/2, kron. 13256 (Indon.)
Summers, John 13472/1
Sumu, A. 13675/2
Sumual, lt.-kol. V. 13052/1, kron. 13336 (Indon.), 13342/2, 13342/3, kron. 13352 (Indon.), kron. 13480 (Indon.)
Sunardjo, prof. 13154/2, 13308/3, 13737/3
Sunarjo, dr. 13154/2
SUNFED: zie Special United Fund for Economic Development
Sun Oil Company 13477/1
Supermeson(en) 12965/3
Supreme Headquarters Allied Powers Europe 13710/foto
Surinaamsche Bank 13108/3
Surinam Aluminum Company 13728/1
Suurhoff, J. G. 12940/1, 12945/3, 13234/3, kron. 13384 (Ned.), 13502/3, 13601/3, kron. 13640 (Ned.)
Suwames, N. J. 13294/1
Suwirjo, kron. 13080 (Indon.), kron. 13096 (Indon.), 13104/3, kron. 13112 (Indon.), kron. 13128 (Indon.), 13153/3
Suwito Kusumowidagdo 13154/2, 13154/3
Suzuki 13137/2
Svenska Kugellagerfabriken 13471/1
Svitzers Bjergnings-Enterprise 13121/1
Svozil, V., kron. 13448 (Sport)
Swanenburch, J. I. van 12933
Swaziland 13514/3
Swedlung, gen. 13604/3
Swellengrebel, prof. dr. N. H. 13279/3, 13280/foto
Swift & Company 13477/1
Swöld, O. 13570/2
Swijghuizen, P., kron. 13656 (Sport)
Sylvain, F. 13487/3
Syndicat d'Etude de l'Energie Nucléaire: zie Studiesyndikaat voor de Kernenergie
Syndikaat voor Kerncentrales (België) 13530/2
Synthetische diamant 13605/3
Szabo, J., kron. 12952 (Hong.)
—, L. 13717/3
—, L. 13669/1
—, M. 13554/1
Sztachelelski, J. 13074/2

T

Tabernilla 13085/1
Tabor, H. 13669/2
Tabori, L., kron. 13384 (Sport)
Tacke, B. 13389/1
Tahon, V. 13673/2
Tajaddod, M. 13156/foto
Talal, koning van Jordanië 13161/1
Talbot 13396/3
Talma, dr. A. S. 13557/3
Tambrioni, F. 13239/3
Tamminga, D. A. 13509/2
Tanaka, K. 13374/3
Tanassi, M. 13166/2
Tanganjika 13326/3, 13327/1
Tanner, V., kron. 13176 (Finl.), 13257/1
Tapanahony-plan (Suriname) 13331/2
Tap-Line: zie Trans Arabian Pipeline Company
Tardos, T. 13620/2, 13646/3
Taskow, B. 13370/3
Tata-groep, kron. 13256 (India)
Tate Institute of Fundamental Research (India) 13109/3
— & Lyle 13471/1
Tausz, J. 13212/2
Taviani, P. E. 13239/3
Taylor, gen. M., kron. 13256 (VS)
—, R. 13203/foto
TBC-bestrijding 13410/1, 13410/2, 13492/1, kron. 13560 (Ned.)
TC: zie Togoland Congress
Teamsters Union: zie International Brotherhood of Teamsters
Teatro alla Scala: zie Scala (Milaan)
Technische Hogeschool (Delft) 13377/3, 13537/3, 13570/1
— — (Eindhoven) 12963/1, kron. 13480 (Ned.), 13535/3, 13536/1, 13536/2, 13569/1
TEE: zie Trans-Europ-Express
Teflon 13059/3
Teirlinck, H. 13730/2, 13730/3
Teisseyre, S. 13570/2
Tejera, A., kron. 13640 (Int.)
Telefoonkabel Atlantische Oceaan 13252/1
Teleghani, K. 13156/foto
Televisieraad 13137/3
Teller, dr. E. 13729/2
Tempel, dr. J. van den 13187/1
Tenbey, Viscount 13615/1
Tennessee Valley Authority 13149/2, 13258/3
Tentoonstelling Het Atoom: zie Atoom, tentoonstelling Het
Teppema, S. Th. J., kron. 13320 (Ned.)
Terborgh, F. C. (pseudoniem) 13745/3
Terpetsjew, D., kron. 13368 (Bulg.), 13370/2
Tewossian, I. F., kron. 12924 (SU)
Tex, E. den 13746/3
„Texaroma"-koffie 13330/3
Texas Company 13477/1
— Oil Company 13296/2
TGWU: zie Transport and General Workers Union
Thajeb, I. 13247/3
Thalaya, kol. A. 12926/1
Thanarat, Sarit: zie Sarit Thanarat, maarschalk
Tharmatipat (Thailandse partij) 13529/1
„Theater" (toneelgroep) 13109/2
Theoclitos, aartsbisschop 13523/2
„Theo d'Or" 13346/1
Theoharis, D. 13429/3
Thiel, mr. F. J. F. M. van 12993/2, 13150/3
Thielicke, prof. 13228/3, 13229/1
Thomanek, P., kron. 13688 (DW)
Thomas, L. C. 13733/3
Thorez, M. 13625/1
Thorneycroft, P. 12938/1, 12941/2, kron. 13016 (Int.), 13152/2, kron. 13160 (Eng.), 13165/2, 13165/3, 13356/1, 13437/3, 13531/3, 13532/1, 13600/2
Thurkow, R. W. A. 13505/2
Thurmond, S., kron. 13464 (VS)
Thysse, prof. ir. J. P. 13696/2
Tibet: zie SI, de afd. China (Volksrepubliek), de rubr. Politiek (Binnenlandse)
Tiempo, El (Colombia) 13149/1
Tiitu, K. 13340/3
Tikomirow, 12938/2
Tilanus, H. W. 13167/3, 13232/3, 13344/2, 13410/2
Tilburg: zie SI, de afd. Nederland, de rubr. Diversen onder Gemeenten
Timasjoek 13141/2
Timman, prof. dr. R. 13056/3
Timmerman, dr. W. Ae., kron. 13192 (Int.)
Timmermans, F. 13731/3
Timothy, B. 13487/2
Tinbergen, prof. dr. J. 13709/3
Tinel, M. 13397/3
Ting Ling 13419/3, 13420/1
Tipsa 13434/3

Tito, J. Broz-, 12927/3, 12995/2, 12995/3, 13024/2, 13025/3, 13122/2, 13141/1, 13141/2, 13162/1, 13162/3, 13166/3, 13167/1, kron. 13192 (J.Sl.), 13266/2, 13329/1, 13329/2, 13337/1, 13337/3, 13393/3, 13424/3, 13425/1, kron. 13496 (Polen), kron. 13512 (Int.), kron. 13512 (J.Sl.), 13535/1, 13535/2, 13535/3, 13535/foto, 13568/1, 13580/1, 13591/2, kron. 13608 (J.Sl.), kron. 13640 (Hong.), 13655/1, kron. 13672 (J.Sl.), kron. 13704 (J.Sl.)
Tjarda van Starkenborgh Stachouwer, jhr. mr. A. W. L., kron. 13096 (Ned.)
Tjokroaminato 13706/1
TMIG: zie Toelagen voor de moeder in het gezin
TNO: zie Centrale Organisatie voor Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek
Tobing, dr. F. L. 13154/2
Todd, prof. Sir Alexander R. 13621/1
Todorow, S. 13370/3
Toe-104 (Sowjet-straalvliegtuig), kron. 13192 (SU), 13699/2
— -104a (Sowjet-straalvliegtuig) 13699/2
— -110 (Sowjet-straalvliegtuig) 13699/2
— -114 (Sowjet-straalvliegtuig) 13699/3, 13699/foto
Toechatsjewski, maarschalk M. N., kron. 13464 (SU), 13680/3, 13681/1, 13681/2
Toelagen voor de moeder in het gezin 13181/1
Toepolew, A. N., kron. 13192 (SU)
Togliatti, P. 13038/1, 13038/2, 13038/foto, 13242/2 13374/2
Togni, F, 13412/3
Togoland (Frans) 12990/3
— Congress 13065/2
Tolstoi, L. N. 13044/3
Tomasoa, W. 13703/foto
Tomski 13571/2
Toneel NV, Het 13109/2, 13331/3
Toneelmuseum: zie Stichting Het Toneelmuseum
Törngren, R. 13185/3
Törring Jettenbach, graaf H. von, kron. 13496 (Belg.)
— —, graaf H. V. von, kron. 13496 (Belg.), 13547/3
— —, gravin J. von, kron. 13496 (Belg.)
— —, gravin M. von, kron. 13496 (Belg.)
— —, graaf K. von kron. 13496 (Belg.)
— —, gravin S. von, kron. 13496 (Belg.), 13547/3
Toscanini, A. 12953/1 (biogr.+foto), 12953/2, 12953/3
—, W. 12953/3
— -Martini, C. di 12953/3
Tour de France, kron. 13384 (Sport)
Tourneau, Inc., R. G. Le 13621/foto
Traction et Electricité 13419/2
Trades Union Congress, kron. 13416 (Eng.), 13486/1, 13486/2, kron. 13528 (Eng.), kron. 13624 (Eng.)
Trampzcynski, W. 13074/2
Trans Arabian Pipeline Company 13142/foto, 13431/2
Transatlantische telefoonkabel: zie Telefoonkabel Atlantische Oceaan
Trans-Europ-Express 13277/1, 13277/2, 13277/foto
Transport and General Workers Union 13356/1, 13391/1
Trautman, R. 13212/2
Traynor, O. 13104/2
Trémeaud, P. 13262/2
Treubmaatschappij: zie Nederlandse Maatschappij voor Natuurwetenschappelijk Onderzoek in Oost- en West-Indië
Treves, L. 13589/1
Triton, kron. 13160 (Sport)
Troclet, L. E. 13050/1, 13068/2, 13180/3, 13181/1, 13244/1
Troelstra, mr. P. J. 13187/1
Tromp, ir. Ph. 13187/2
Trotski, L. D. 12997/3, 13012/1, 13012/foto, 13013/2, 13028/3, 13680/3
Trujillo Molina, gen. H. B., kron. 13224 (Dom. Rep.), 13274/2, 13274/3
— —, gen. R. L. 13274/3
Truman, H. S. 13024/1
— -doctrine 12923/1, 12923/2, 13079/foto, 13610/2
Tsedenbal, J., kron. 13352 (Buiten-Mong.)
Tsiolkowski, K. E. 13545/1, 13655/foto
Tsjang Nai-tsji 13370/3
— Po-tsjoen 13370/3
Tsjankow, G. 13370/2
Tsjaroeserani, gen. S., kron. 13064 (Thai.)
Tsjechow, A. P. 13044/3, 13109/2
Tsjeka 13029/3
Tsjeng Tsjao-toen 13370/3
Tsjen Joen 12990/1, 13084/2, 13084/3
— Ning-jang, prof. dr. 13027/1, 13621/1, 13621/2, 13669/foto
— Tsji-hsia 13419/3, 13420/1
Tsjiang Kaj-sjek, gen., kron. 13128 (VS), kron. 13224 (China-Nat.), 13259/3, 13273/3, 13305/3, kron. 13592 (China)
Tsjin Peng, kron. 13624 (Mal.), kron. 13672 (Mal.)
Tsjioe San Sociëteit 13325/1
Tsjisinewksi, J. 13362/2
Tsjoebar, W. B. 13061/2, 13061/3, 13076/3, 13141/1
Tsjoedow 13061/1
Tsjoe En-lai, kron. 12924 (China), kron. 12936 (China), 12950/foto, 12951/1, 12951/3, 12951/foto, kron. 12952 (Hong.), 12967/3, kron. 12968 (India), 12969/3, 12976/1, 12976/2, 12994/1, kron. 13000 (China), 13050/2, 13085/1, 13324/1, 13324/2, 13355/1, kron. 13480 (China), 13550/3, 13614/2, kron. 13672 (J.Sl.)
Tsjoendrigar, I. 13586/3
Tsoejima, J. 13374/3
Tsoeng Dao-lie, prof. dr. 13027/1, 13621/1, 13669/foto
Tube Investments 13471/1
TUC: zie Trades Union Congress
Tuck, lt. J. 13750/foto
Tulder, L. van 13412/3
Tulkens, J. 13731/2
Tuntler, prof. dr. J. H. 13157/3
Turbay, J. C. 13259/3
Turner & Newall 13471/1
Turski 13587/1
Tussenbroek, O. van, kron. 13144 (Kunst)
Tuyn, ir. C. J. 13491/1
TVA: zie Tennessee Valley Authority
Twining, gen. N. F. 13124/1, 13201/3, 13203/1
Twiss, P. 13381/3
Tytgat, E. 12964/1 (biogr. + foto), 12964/2
Tzulc, T. 13149/2

U

UAW: zie United Automobile Workers
U Ba Swe 12927/2
UDCA: zie Union de Défense des Commerçants et Artisans
UDIA: zie Union de Défense des Intérêts Africains
UDSR: zie Union Démocratique et Socialiste de la Résistance
Uganda, kron. 13128 (Eng.)
UGCC: zie United Gold Coast Convention
UIL: zie Unione Italiana del Lavoro
Uitgeverij Persorganen CV 12975/1
Ulbricht, W., kron. 13000 (DO), 13308/1, 13371/1, 13436/2, 13597/2, 13597/3, kron. 13672 (DO)
Ullastres, A. 13047/2
UNCURK: zie United Nations Commission for Unification and Rehabilitation of Korea
Unden, O. 13185/3
UNEF: zie United Nations Emergency Force
UNESCO: zie United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
UNICEF: zie United Nations International Children's Emergency Fund
Unie der Licentiaten van de St. Ignatius Handelshogeschool 13162/3
— van Socialistische Sowjet Republieken: zie SI, de afd. Sowjet-Unie
Unilever NV 13471/1, 13716/3
Union Carbide & Carbon Corporation 13477/1
— de Défense des Commerçants et Artisans 13293/1, 13367/1, 13552/3, 13630/3
— — — — Intérêts Africains 13134/3
— Démocratique et Socialiste de la Résistance 13292/3, 13293/1, 13631/2, 13631/3
— Internationale des Architects 13571/1
— — — Chemins de Fer 13626/3
— Jack, kron. 13128 (ZA)
— Minière du Haut-Katanga 13471/1
— Sidérurgique du Nord de la France 13471/1
— — Lorraine 13471/1
— Whaling Co. 12959/3
Unione Italiana del Lavoro 13166/1, 13166/2
Unitas: zie Nederlandse christelijke textielarbeidersbond Unitas
United Aircraft Corporation 13477/1
— Automobile Workers 13493/3
— Gold Coast Convention 13063/2, 13063/3, 13067/1
— Nations Commission for Unification and Rehabilitation of Korea 13056/1
— — Educational, Scientific and Cultural Organization 13044/3, 13237/1, 13583/2
— — Emergency Force 13031/3, 13043/1, kron. 13048 (Int.), 13052/2, 13053/1, 13071/1, 13071/2, 13087/3, 13088/1, 13088/2, kron. 13096 (MO), 13120/3, 13121/foto, 13501/1
— — International Children's Emergency Fund, kron. 13240 (Ned.), 13252/1, 13590/foto, 13648/3
— — Refugee Fund 13278/2
— States Information Agency 12948/1, 13236/1, 13314/2, 13588/2
— — — Service, kron. 13016 (VS), kron. 13160 (VS), 13314/2
— — Rubber Company 13477/1
— — Steel Corporation 13477/1
— Steel 13471/1
Universal Postal Union: zie Wereldpostunie
Universitaire Stichting 13306/3
University of California: zie California University
— — Columbia: zie Columbia University
Unnik, prof. dr. W. C. van 13056/3
UNREF: zie United Nations Refugee Fund
U Nu 12927/2
UPU: zie Universal Postal Union
Uranga, gen. J. 13034/1
Uranium: zie SI, de afd. Atoomenergie
Urdaneta Arbelaez, R. 13148/3
Urrutia, dr. M. 13182/3
Urzua, E. 13182/3
USIA: zie United States Information Agency
USINOR: zie Union Sidérurgique du Nord de la France
USIS: zie United States Information Service
Uusmees, U., kron. 13512 (Sport)
Uylenburgh, Saskia van 12933 + foto
Uytvanck, Van 13743/foto

V

Vaderlands Comité 12961/3
Valencia, G. L. 13149/2
Valera, E. de 13070/3, 13097/1 (biogr. + foto), 13097/2, 13097/3, 13098/1, 13098/2, 13098/3, 13104/2, 13356/3, 13356/foto
—, V. de 13097/1
— -Coll, C. de 13097/1
— -O'Flanagan, J. de 13098/3
Valk, gen.-maj. C. J. 13108/1
Valkeneer, De 13673/2
Valle, A. del 13571/3
—, gen. J. J. 13033/3
Vallejo, J. 13259/3
Valluy, gen. J. E. 13001/1
Vanaudenhove, O. 13083/3, 13274/1, 13403/3
Vanderhaege, R. 13509/2, 13589/1
Van der Hoogt-prijs, kron. 13352 (Kunst)
Vanguard: zie Kunstmanen
Van Hoboken Verzeichnis 13109/1
Vanhoutte, A. 13731/2
Vanistendael, A. 13662/1, 13662/3
Van Leer Woodward Company 13106/3
„Van Nu en Straks" 13730/1, 13731/1
Vanoni, E. 12960/2
Vansittart, Lord 13019/2
VARA: zie Vereniging van Arbeiders Radio Amateurs
Varela, J. J., kron. 13080 (Ned.)
Varis, H. 13675/2
VAS: zie Verenigd Amsterdams Schaakgenootschap
Vasalis, M. (pseudoniem): zie Droogleever Fortuyn-Leenmans, mevr. M.
Vasconcelos, J. 12948/3
Vaughan-Morgan, K. J. 13531/3
VBN: zie Verbond der Belgische Nijverheid
VDB: zie Vrijzinnig-Democratische Bond
Vecchietti, T. 13038/3
Vecker 13362/3
Veen, A. van 13279/3
—, mr. A. van de 13022/3
—, A. van der 12978/2, 13741/1, 13748/3, 13749/1
—, mr. dr. G. van der, kron. 13576 (Ned.)
—, M. van 13071/3
—, prof. dr. S. C. van 13056/3

Vega, gen. C. A. 13047/2
Veiligheidsraad der Ver. Naties: zie SI, de afd. Internationaal, de rubr. Organisaties onder Ver. Naties
Velde, H. Van de 13619/1, 13619/2, 13619/3
Veldesche Stil 13619/2
Veldkamp, prof. dr. J. 13364/2
Velsertunnels 13558/foto
Ven, L. van de, kron. 13544 (Kunst)
—, N. van der 13330/2
Vening Meinesz, prof. dr. ir. F. A. 13347/3, 13348/1, 13348/2, 13348/3, 13348/foto, 13365/1
Venlo: zie SI, de afd. Nederland, de rubr. Diversen onder Gemeenten
Ventura, E. 13250/3
Verbaet, M. Fr. 13466/2
Verband der deutschen Industrie 13152/1, kron. 13224 (DW), kron. 13720 (DW)
— — Landsmannschaften 13388/3
Verbeeck, R. 13731/2
Verbeek, D. 13331/3
Verbist, P. A. 13117/2, 13150/2
Verbond der Belgische Nijverheid 12940/3, 13259/1, 13306/1, 13306/2, 13306/3
— van academici bij het voorbereidend hoger en middelbaar onderwijs, kron. 13048 (Ned.)
— — de Nederlandse Groothandel 12963/1
— — Nederlandse Werkgevers 12962/3, 13072/1
— — Protestants-Christelijke Werkgevers in Nederland 12962/3, 13072/2
Verbruggen, P. 13731/2
Vercammen, J. 13731/2
Verdenius, M. 13589/1
Verdrag van Bagdad, kron. 12924 (Int.), 12958/2, 12971/2, 12972/3, 13058/2, 13105/2, 13105/3, 13106/1, 13106/2, kron. 13112 (Int.), 13116/3, 13142/foto, 13161/1, 13248/3, 13263/3, 13264/1, 13276/3, 13277/1, 13433/1, 13433/2, 13505/3, 13593/2, 13610/2, 13652/1, kron. 13704 (Int.), kron. 13704 (Irak), 13725/1
— — Locarno (1925) 13005/3, 13428/1
— — Rapallo (1922) 13194/1
— — Warschau, kron. 12984 (Tsj.Sl.), 13137/1, 13194/2, 13198/2, 13307/3, 13309/2, 13522/1, 13567/1, 13729/1, 13740/3
Vereinigte Glanzstoff Fabriken AG 13472/1
— Stahlwerke 13564/3, 13565/1
Verenigd Amsterdams Schaakgenootschap kron. 13080 (Sport)
— Europa 13114/3
Verenigde Hindoestaanse Partij (Suriname), kron. 12936 (NWI)
— Naties: zie SI, de afd. Internationaal, de rubr. Organisaties
— Nederlandsche Scheepvaart Maatschappij NV 13107/2
— Staten van Europa: zie Actiecomité voor de Verenigde Staten van Europa
— Touwfabrieken NV 12929/3
Vereniging van afgestudeerden aan middelbare technische scholen 13008/1
— — Arbeiders Radio Amateurs, kron. 13224 (Ned.), 13698/2
— — Delftse ingenieurs 13008/1
— — Hongaarse Universiteitsstudenten, kron. 12924 (Hong.)
— — Islamitische godsdienstleraren, kron. 13240 (Indon.)
— — kanaalgebruikers: zie Suez Canal Users Association
— — Letterkundigen 12978/2
— — Metaalindustrieën, kron. 13576 (Ned.)
— — Moderne Muziek 13412/3
— — Nederlandse Gemeenten 12961/3, 13137/3, kron. 13496 (Ned.)
— — — Toneelschrijvers 13589/1
— — Schouwburg- en Concertzaaldirecties 13346/1
— — Textielaankoopcombinaties 13330/3
— — Vlaamse letterkundigen 13700/2
— voor Christelijk MULO 13169/1
— — Nederlandse muziekgeschiedenis 13237/1
— — Strafrechtspraak 13584/2
Verhey, T., kron. 13560 (Kunst)
Verhoef, A. C. 13410/2
Verhoeven, B. J. 13344/1
Verhoog, A. 13509/2
Verklaring van Göttingen 13150/1, 13179/1, 13180/2, 13191/1, 13193/3
Verlaine, P. 13669/1
— prijs: zie Paul Verlaineprijs
Verlakt, A. 13117/2
Vermeer, E. A. 12993/2, 13150/3, 13169/2
Vermeylen, A. 13730/1, 13730/3
Verroken, J. 13117/2
Verschuur, T. J. 12961/3
Verstelle, J. Th. 13107/2
Verwey, A. 13742/1
— -Jonker, mevr. dr. H. 13215/1
Verwoerd, dr. H. F., kron. 13096 (ZA), 13321/3, 13322/2
Verzetsrepublikeinen (Frankrijk): zie Union Démocratique et Socialiste de la Résistance
Vestdijk, S. 13741/2, 13742/1, 13743/3, 13744/1, 13744/2, 13744/foto, 13746/2, 13747/1, 13748/3
Veulemans, J. 13509/2
VEV: zie Vlaams Economisch Verbond
Vickers 13471/1
Vidal, gen. 13614/3
Vigón, gen. J. 13047/2, 13047/3
Vijakakhsmi Pandit, Shrimati 13366/foto
Villada Morales, R. 13725/1
Villalbi, P. G. 13047/1, 13047/2, kron. 13064 (Sp.)
Villareal, J. M. 13211/1, 13259/3
Villon, Fr. 13669/1
Vinkenoog, S. 12978/2, 13010/3
Virolainen, J. 13255/foto, 13340/3, 13487/1
Visch, E. 13344/2
Visconti, L. 13571/3
Visscher, prof. Ch. De 13210/3
Visser, mr. H. L. A. 13109/1
— -Neerlandiaprijs 13109/1
— 't Hooft, dr. W. 13523/2
Vittorio, G. di, kron. 13624 (It.), kron. 13688 (It.)
Vixseboxe, dr. J., kron. 13384 (Int.)
Vlaams Economisch Verbond 12940/3, 13117/3, 13162/2, 13210/3, 13274/1
— Jeugdcomité voor de Wereldtentoonstelling 13658/2, 13658/3
Vlaamse Advocaten Vereniging 13210/2
— Vereniging voor Logopedie en Foniatrie 12995/2
— Vriendenkring van de Oostprovincie (Kongo) 13547/3
Vlieger, M. De, kron. 13432 (Belg.)
Vluchtelingen (algemeen): zie SI, de afd. Internationaal, de rubr. Diversen onder Vluchtelingen
— (Hongaarse): zie SI, de afd. Internationaal, de rubr. Diversen onder Vluchtelingen
—(Palestijnse): zie SI, de afd. Internationaal, de rubriek Diversen onder Vluchtelingen
— partij (W. Duitsland): zie Gesamtdeutscher Block/BHE
Vockel, H. 13414/foto
Voedsel en Landbouworganisatie der Ver. Naties: zie Food and Agricultural Organization
Voetbalpool 13011/2, kron. 13080 (Ned.)
Vogelenzang, prof. dr. E. H. 13056/3
„Vogelpik 4" (Belgisch geleid projectiel) 13644/1
Voghel, Fr. De 13354/2
Vogt 13258/3
Voice of America, The 13273/1
Volkers, plan- 13312/3
Volkerts, J. 13505/2
Volkspartij voor Vrijheid en Democratie 13167/2, 13167/3, 13200/2, kron. 13496 (Ned.), 13617/3, 13698/2, 13740/1, 13740/2
Volkswagenfabrieken (W. Duitsland) 13229/1, 13471/1, 13693/3
Volta River Project (Ghana) 13063/3, 13066/2, 13067/2
Volvo (Zweedse automobielfabriek) 13472/1
Vondeling, dr. ir. A. 12993/2, 13150/3
Voorbij, A., kron. 13448 (Sport)
Voorde, U. Van de 13731/2
Voorhoeve en Dietrich, boekhandel 13620/2
Voorlopige Raad Volkshuisvesting 13071/2
Voormolen, A. 13109/1
Vos, E. 13509/3
Vosper, D. 13531/3
Vossragh, gen. A. 13156/foto
VPRO: zie Vrijzinnig Protestantse Radio Omroep
Vredenburgh, jhr. mr. H. F. L. K. van 13696/1
Vredesprijs Duitse boekhandel 12964/3
Vree, P. De 13731/2
Vreeckom, kol. H. Van 12954/2
Vreeze, mr. J. Th. M. de 13344/2
Vrienden van „Theater" 13109/2
Vries, prof. dr. ir. E. de 13727/1, 13727/2, 13727/3
—, H. de 13741/2, 13748/1
—, H. J. de 13253/foto
—, Th. de 13745/2
—, W. de 13541/1
— Robbé, fa. De 13651/2
Vriesland, dr. V. E. van 13620/2, 13742/3, 13748/1
Vroman, L. 12995/3
Vroom, prof. dr. N. R. 13022/3
Vrugt, mevr. J. P. 13237/1, 13741/1, 13748/3, 13748/foto, 13749/1
Vrije Academie van België 12964/2
— Democraten (W. Duitsland): zie Freie Demokratische Partei
— Universiteit (Amsterdam), kron. 13336 (Ned.)
— Volkspartij: zie Freie Volkspartei
Vrijmetselaren (Nederland): zie Grootloge der Nederlanden en Orde van Vrijmetselaren onder het Grootoosten der Nederlanden
Vrijzinnig-Democratische Bond 12929/2
— -Protestantse Radio Omroep 13089/2, 13217/2, 13698/2
Vulcaan NV 13670/foto
VVD: zie Volkspartij voor Vrijheid en Democratie
Vijverbergprijs 13044/2

W

Waal, mej. dr. A. de 13071/3
Waarheid, De 12975/1
Waayenbergh, mgr. H. Van 12954/1, 13614/1
Wafd-partij 13371/2
Wagenaar, G. 13457/2
Wageningen, J. van (pseudoniem): zie Presser, prof. dr. J.
— -Salomons, mevr. A. M. F. van 13555/3
Wagner Jr., R. F. 13022/3, 13024/2
— Festspiele (Bayreuth) 12953/2
Wal, prof. L. G. van der 13056/3
Walcher, prof. W. 13150/3
Waldbrunner, K. 13209/2
Walensky, Sir Roy 13358/foto
Walker, gen. maj. E. A. 13713/2
— -Smith, D. C. 13531/3
Wall Bake, gen. A. V. van den, kron. 13080 (Ned.)
Walravens, J. 13733/2
Walschap, mej. C. 13509/2
—, G. 12964/1, 13731/foto, 13732/1, 13732/2
Walsum, mr. G. E. van 13679/2, 13679/3, 13680/1
Walter, dr. Br. 12953/1, 13109/1, 13428/1
Wang Ping-nan 13497/3, 13498/1
Waniolka, F. 13057/1, 13074/2
Wan Waithayakon, prins 13037/3, 13500/3, 13515/2, 13694/1
Wapenstilstandscommissie der Ver. Naties in Israël 13088/1
Ward, M. 13346/1
Wardrop, J., kron. 13080 (Sport)
Warmerdam, J., kron. 13192 (Sport)
Warnant, P. 13150/2
Warschaupact: zie Verdrag van Warschau
Werumeus Buning, J. W. F. 13742/1
Wasilewsky, A. M. 13125/1
Wassenaar, dr. Th., kron. 13128 (ZA), 13459/3
Wassilowska, mevr. 13057/1
Watelervredesprijs 13648/3
Waterhouse, capt. Ch., kron. 13608 (Eng.)
Watertransportmaatschappij Rijn-Kennemerland NV 13538/2
Watkinson, H. 12941/3
Waugh, S. G. 13302/foto
Wavell, veldmaarschalk, A. P. 13021/1
Wazir, Abdoellah el 12925/3
Weens Philharmonisch Orkest 12953/3
Wegelius, M. 13540/3, 13541/1
Wegenfonds (Nederland) 13503/3, 13504/1
Wehner, H. 13630/1, 13630/2, 13674/2, 13674/3
Wehry & Co., NV Geo 13689/1
Weiszäcker, prof. C. F. von 13060/1, 13150/3, 13179/1
Weitzel, A. W. Ph. 13107/2
Wellington Koo, dr. V. K. kron. 12936 (Int.), 13554/2
Welter, Ch. J. I. M. 13343/3, 13344/1, 13344/2
Wendel, De 13471/1
„Wenkend Perspectief" 13473/3, 13584/1, 13584/3, 13585/1
Wenner-Gren, A. 13428/2, 13428/3
Wereldbank, kron. 12924 (India), 12958/2, 12960/1, 13034/1, 13231/3, kron. 13256 (India), kron. 13320 (Ethiop.), 13331/2, kron. 13352 (NWI), 13355/2, 13358/2,

1407/3, kron. 13432 (Jap.), 13437/2, 1450/3, 13467/2, 13497/2, 13515/2, kron. 13528 (Int.), 13533/2, 13568/2, 13645/1, 13673/2
Wereldfederalisten: zie World Association of World Federalists
Wereldfederatie van Vrienden der Verenigde Naties, kron. 13688 (Int.)
Wereldgezondheidsorganisatie, kron. 12936 (Int.), kron. 13160 (Int.), kron. 13192 (Int.), 13373/3, 13534/3
Wereldomroep: zie Radio Nederland Wereldomroep
Wereldpostunie 13567/3
Wereldraad van Kerken 13427/1, 13427/2, 13523/2
Wereldtentoonstelling (Brussel), 13319/foto, 13595/1, 13595/2, 13595/3, 13658/2, 13658/3, 13716/3, 13737/2
Wereld Zionisten Organisatie, kron. 13352 (Isr.)
Werkspoor NV 13651/2
Wershof, M. H. 13739/1
Wersjinin, K. 13090/1
Westafrikaanse Nationaal Secretariaat 13066/3
— Studenten Unie 13066/3
West-Berlijn: zie SI, de afd. Duitsland (Berlijn)
Westelijk Flevoland 13268/1
Westermann, dr. J. H. 13539/1
Western Electric 13477/1
— Hemisphere Corporation 13728/1
Westeuropese Unie 13019/2, 13047/foto, 13054/2, 13055/1, 13132/2, 13132/3, 13230/1, 13231/2, kron. 13576 (Int.), 13582/3, 13666/1, 13677/3, 13678/1, 13694/2
Westfälische Elektrizitätswerke 13483/1
Westindische conferentie, kron. 13640 (Int.)
— federatie: zie Federatie van Brits-Westindische eilanden in het Caraibische gebied
Westinghouse Electric Corporation 12980/1, 13381/1, 13477/1, 13482/3
West-Irian: zie Nieuw-Guinea (Ned.)
Wetering, F. H. van de 13268/3
Wet-MacMahon (VS) 13591/3, 13710/2
WEU: zie Westeuropese Unie
Weijden, M. P. van der 13344/2
Weynen, dr. A. 13429/3
Weijters. A. C. M. 13665/1, 13740/1
Whab. K. 13469/2
Wheeler, gen. R. 13121/1, kron. 13192 (Int.)
White. gen. Th. D. 13124/1, kron. 13512 (VS)
WHO: zie World Health Organization
Wibisono, mr. J. 13184/3
Wicha, W. 13057/1, 13074/2
Wickevoort Crommelin, G. J. van 13056/2
— — geb. jkvr. Teixeira de Mattos, mevr. M. L. J. D. van, kron. 13048 (Ned.), 13056/2
Wieland, H. 13429/3
Wielek, H. 13332/2
Wierda, W. 13268/3
Wieringermeer, kron. 12968 (Ned.), 13268/2
Wiersma, prof. dr. D. 13056/3
Wigersma, J. 13139/3
Wigny, P. 13658/2
Wilde, prof. dr. J. de 13056/3
Wilder, Th. 12964/3, 13571/3
Wilderode. A. Van 13733/2
Wilhelm II, keizer 13674/2
Wilhelmina, prinses 13279/3, 13334/foto
Wilhelmshaven, kron. 13256 (DW), 13437/2
Wilkins, R. 13450/1, 13450/2
„Willem Barendsz" 12993/1
Willems, J. 12954/2, 13614/1
—, J. M. 12993/2, 13150/3
Wilopo, mr. 13341/3
Wilson, Ch. E. 12963/3, 12983/foto, 12985/1, 12986/2, 13124/2, kron. 13160 (VS), kron. 13368 (VS), kron. 13400 (VS), kron. 13416 (VS)
—, H. 13486/2, 13486/3
Wilsveen: zie SI, de afd. Nederland, de rubr. Diversen onder Gemeenten
Wilton Fijenoord NV 12929/3
Windsor, hertog van, kron. 13400 (WO II), 13438/1
Wingerden, C. W. van 13073/1
Winghe, J. Van 13150/2
Winiarski, B. 13554/2
Winkelman, A. M. L., kron. 13336 (Ned.)
Winkler, P. 13739/1
Winogradow 13141/3
Wirtgen, Ch. 13150/3
Wirtz, prof. K. 13150/3
Wisjinski, A. 13058/1, 13093/foto
Wit, A de 13253/1, 13253/2, 13504/3
—, ds. J. 13509/3
Witte, ir. H. B. J. 12991/3, 12992/1, 13138/2, 13169/1, 13344/3, 13492/1
Wladiwostok 13445/1
Woestijne, K. Van de 13509/1, 13730/1, 13730/3, 13731/1
Wojtysiak, prof. A. 13057/2
Wolbers, D. 13557/3
Wolfenden, Sir John 13486/3, kron. 13640 (Eng.)
Wolff, S. 13581/1
Wollweber, E. F. 13003/3, kron. 13032 (DO), kron. 13608 (DO)
Woltjer, ir. J. E. 13282/3
Wonder, P. C. 13605/1
WONG: zie Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Nieuw-Guinea
World Affairs Center for the United States, kron. 13368 (VS)
— Association of World Federalists 13490/2, 13491/1
— Health Organization: zie Wereldgezondheidsorganisatie
— Veterans' Federation 13067/2
Worontsow 13077/2
Worosjilow, maarschalk K. E. 13041/foto, 13120/foto, kron. 13160 (SU), 13173/3, 13189/1, 13189/3, 13195/foto, 13204/2, 13247/3, kron. 13256 (SU), 13335/2, 13338/2, 13351/1, 13351/3, 13378/2, 13403/2, 13623/foto, kron. 13672 (J.Sl.)
Woud, mevr. A. 13044/3
Wouters, R. 12964/1
Woznessenski, N. 12938/2, 13140/2, 13140/3, 13141/1, 13204/2
Wttewaall van Stoetwegen, jkvr. mr. C. W. I. 13344/2, 13604/1
Würmeling, dr. Fr.-J. 13629/2, 13629/3
Wycech, kron. 13144 (Polen)
Wijk, prof. dr. W. F. van 13056/3
— Louw, N. P. van 13427/3
Wijnaendts Francken-prijs, kron. 13352 (Kunst)
Wyszynski, S. kard. 12948/3, 12969/1, 12969/2, 13283/1, 13283/foto, kron. 13304 (Polen), 13411/2, 13411/3, 13587/1, 13587/2

IJ-Y

Yahmed, Bechir ben 13403/1
Yanez, gen. E. 13182/3
Yankee Atomic Electric Co. 13482/3
Yarde-Buller, J. 13379/3
Yasmin, prinses 13379/3
Yates, T. 13486/2
Yawata Iron & Steel 13471/1
Yazid 13613/3
Yemen Development Corporation 12926/3
Youlou, abbé F. 13134/3
Young, Ph. 13106/3
YPF 13434/3
IJsselmeerpolders 13267/3, 13268/1, 13268/2, 13268/foto, 13633/1, 13633/2
IJtunnel, kron. 13032 (Ned.), 13214/3, 13252/1, 13252/2, 13267/1, 13267/2, 13267/3, 13312/3, 13313/1, 13313/2, 13396/1, 13396/2, 13396/3, 13457/2
Yui, O. K. 13259/3
Yunes, M., kron. 13688 (Eg.)

Z

Zaandam: zie SI, de afd. Nederland, de rubr. Diversen onder Gemeenten
Zadorozjni 13583/1, 13583/2
Zafroellah Khan, Sir Mohammed 12973/3
Zahir Sjah, koning Mohammed: zie Mohammed Zahir Sjah, koning
Zaim, kol. Hoesni el 12971/2, 13431/3, 13433/1
Zain, dr. 13705/1, 13705/2
Zakarow, A. W., kron. 13352 (SU)
Zakowski, L. 13061/1, 13061/3
Zamtsjewski, I. K., kron. 13528 (SU)
Zanen NV, fa. P. C. 12963/2
Zapotocky, A., kron. 12968 (Tsj.Sl.), kron. 12984 (Tsj. Sl.), 13667/1
Zaroebin, G. 13618/1
Zasjadko, A. 13269/3
Zawadzki, S. 13074/2
Zawenjagin, P. P., kron. 12924 (SU)
Zeebrugge 13018/2, 13403/3, 13404/1, 13627/3
Zeegers, prof. G. H. L. 13726/3
Zeehospitium (Kijkduin), kron. 13208 (Ned.)
Zeeland, baron P. Van 13005/2, 13005/3, 13264/foto, 13694/3
Zeeman, dr. J. H., kron. 13464 (Ned.), kron. 13480 (Ned.)
Zeggelen, M. van 13397/2, 13397/3
Zeineddine, dr. F., kron. 13432 (Syr.)
Zeist: zie SI, de afd. Nederland, de rubr. Diversen onder Nederland
Zelk, Z. 13620/2, 13646/3
Zemajtis, K. 13057/1, 13074/2
Zenhäuzern, P. 13058/3
Zenker, K. A. 13132/2
Zentrumspartei, kron. 13400 (DW), 13495/2
Zesde Vloot (VS) 13079/foto, 13198/3, 13199/1, 13367/foto, 13499/3
Ziedses des Plantes, prof. dr. B. G. 13685/2
Ziekenfondsraad 13680/2
Zielens, L. 13732/1, 13732/2
Zierold, H., kron. 13512 (Sport)
Zilveren Anjers 13330/2
Zimmerman, P. F. 13022/2
Zinowjew, G. E. 12997/1, 12997/3, 13012/1, 13012/foto, 13013/1, 13013/2, 13028/3, 13173/1, 13204/1
Zjadi-sekte (Muskate) 13385/2
Zjdanow, A. A. 13029/1, 13029/3, 13173/3
Zjeltow, gen. 13728/2
Zjigarew, P. F. 13090/1
Zjoekow, maarschalk G. K., kron. 12968 (India), 12985/foto, 13085/2, 13123/3, 13125/2, 13169/3, 13262/3, 13263/1, 13273/2, 13335/foto, 13337/1, 13338/2, 13351/3, 13353/2, kron. 13368 (SU), kron. 13368 (VS), 13377/3, 13378/1, kron. 13544 (J. Sl.), kron. 13560 (VS), 13591/2, 13591/foto, kron. 13608 (Syr.), 13623/1, 13623/2, 13623/3, 13623/foto, 13625/1, kron. 13672 (SU), 13680/3, 13681/2, kron. 13720 (SU), 13728/3
—, J. 13285/1
ZOAVO: zie Zuidoostaziatische Verdragsorganisatie
Zoli, A. 13239/1, 13239/3, 13241/1 (biogr. + foto), 13241/2, 13241/3, 13242/1, kron. 13272 (It.), 13328/3, 13722/3
Zolkiewski, S. 13074/2
Zonne-energie 12980/1, 13011/2, 13605/3, 13669/1, 13669/2, 13700/2, 13700/3
„Zonnestraal" 13157/3
Zorin, W. A. 13136/2, 13137/1, 13198/1, 13198/2, 13198/foto, kron. 13272 (Int.), 13294/1, 13328/2, 13343/1, kron. 13352 (Int.), 13358/1, kron. 13368 (Int.), 13407/1, 13407/2, 13423/2, 13423/foto, kr. 13432 (Int.), 13455/2, kron. 13464 (Int.), 13470/2, 13490/1
Zorlu, F. R., kron. 13592 (Syr.), 13681/3
Zorza, V. 13351/1
Zotow, W. 13269/3
Zotta, M. 13241/1
„Zuidelijk Toneel" 13331/3
„Zuiderzee" (KLM-toestel) 13491/foto
Zuiderzeefonds 13569/2
Zuiderzeepolders: zie IJsselmeerpolders
Zuiderzeeraad 13187/2
Zuiderzeewerken: zie IJsselmeerpolders
Zuidmolukse Nationale Eenheidsraad 13252/3
Zuidoostaziatische Verdragsorganisatie: zie SI, de afd. Internationaal, de rubr. Organisaties
Zuidpool 13081/2, 13082/2, 13082/3, 13083/1, 13364/1, 13365/2, 13644/1, 13750/foto
— -Rhodesia, kron. 13448 (Rhod.)
— -Tirol 13663/1, 13664/1, 13664/2
— -West-Afrika, kron. 13048 (Int.), kron. 13112 (ZA), 13601/1
Zuithoff, prof. dr. A. 13056/3
Zuniga, A. 13182/3
Zuytbroek, N. W. van 12933, 12934/foto
Zwaandijk, B. 12995/3, 13747/3
Zwarte Front (Strasser) 13325/3
— Garde (Algerije) 13356/2
Zweers, B. 13412/3
Zwerenz, G., kron. 13480 (DO)
Zwerew, A. G. 13042/1
Zwitsers-Arabische bank 13491/1
Zworokyna, K. 13557/foto
Zijlstra, prof. dr. J. 12963/1, 12975/3, 13008/2, 13008/3, 13062/foto, 13108/1, kron. 13128 (Ned.), 13200/2, 13344/3, 13359/2, 13361/3, 13601/3, 13617/3, kron. 13640 (Ned.), kron. 13656 (Ned.)

KALENDER 1957

	JANUARI	FEBRUARI	MAART
ZONDAG	6 13 20 27	3 10 17 24	3 10 17 24 31
MAANDAG	7 14 21 28	4 11 18 25	4 11 18 25
DINSDAG	1 8 15 22 29	5 12 19 26	5 12 19 26
WOENSDAG	2 9 16 23 30	6 13 20 27	6 13 20 27
DONDERDAG	3 10 17 24 31	7 14 21 28	7 14 21 28
VRIJDAG	4 11 18 25	1 8 15 22	1 8 15 22 29
ZATERDAG	5 12 19 26	2 9 16 23	2 9 16 23 30

	APRIL	MEI	JUNI
ZONDAG	7 14 21 28	5 12 19 26	2 9 16 23 30
MAANDAG	1 8 15 22 29	6 13 20 27	3 10 17 24
DINSDAG	2 9 16 23 30	7 14 21 28	4 11 18 25
WOENSDAG	3 10 17 24	1 8 15 22 29	5 12 19 26
DONDERDAG	4 11 18 25	2 9 16 23 30	6 13 20 27
VRIJDAG	5 12 19 26	3 10 17 24 31	7 14 21 28
ZATERDAG	6 13 20 27	4 11 18 25	1 8 15 22 29

	JULI	AUGUSTUS	SEPTEMBER
ZONDAG	7 14 21 28	4 11 18 25	1 8 15 22 29
MAANDAG	1 8 15 22 29	5 12 19 26	2 9 16 23 30
DINSDAG	2 9 16 23 30	6 13 20 27	3 10 17 24
WOENSDAG	3 10 17 24 31	7 14 21 28	4 11 18 25
DONDERDAG	4 11 18 25	1 8 15 22 29	5 12 19 26
VRIJDAG	5 12 19 26	2 9 16 23 30	6 13 20 27
ZATERDAG	6 13 20 27	3 10 17 24 31	7 14 21 28

	OKTOBER	NOVEMBER	DECEMBER
ZONDAG	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29
MAANDAG	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30
DINSDAG	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31
WOENSDAG	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25
DONDERDAG	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26
VRIJDAG	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27
ZATERDAG	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28